KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEÏLLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGS WERELDGEBEUREN

MET VOORTDUREND BIJGEWERKTE ALPH INDEX

1949
1950

UITGEVERS
SYSTEMEN KEESING
OPGERICHT 1911
AMSTERDAM

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

Geïllustreerd dagboek van het hedendaags wereldgebeuren met voortdurend bijgewerkte alphabetische index

Vijftig jaar Centrale Statistiek

Op 7 Januari herdacht het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage, onder grote belangstelling zowel van officiële zijde als van de zijde van het bedrijfsleven, het feit, dat vijftig jaar geleden (9 Jan. 1899 St.bl. No. 43) de oprichting van dit instituut plaats had.

Reeds in het begin van de vorige eeuw werd in toenemende mate de betekenis van het verzamelen van statistische gegevens ingezien. Op verschillende Departementen en bij particuliere instellingen ontwikkelden zich afdelingen voor statistiek. Deze echter werkten doorgaans weinig methodisch en veelal verschillend van elkander, zodat de waarde van deze gegevens betrekkelijk gering was. In 1858 werd door middel van de oprichting van een Rijkscommissie voor de statistiek getracht om tot meer eenheid in de overheidsstatistiek te komen, maar deze poging mislukte omdat men in die dagen in de oprichting van een overheidslichaam voor de statistiek een gevaar zag voor het vrije spel der maatschappelijke krachten.

Het complex van maatschappelijke vraagstukken vooral op sociaal terrein nam in die jaren steeds meer in omvang toe. Een methodische waarneming van het maatschappelijke leven kon derhalve niet langer uit blijven. Nadat van 1884 tot 1892 een door de Vereniging voor de Statistiek opgericht Statistisch Instituut jaarcijfers had uitgegeven, werd in 1892 de Centrale Commissie voor de Statistiek opgericht, welke nog steeds bestaat. Onder leiding van wijlen prof. dr. C. A. Verrijn Stuart werd in 1899 met een nieuw gevormd bureau een begin gemaakt met de centralisatie van de statistiek in Nederland. Het aantal medewerkers waarmede men begon bestond uit vijf personen. Thans na vijftig jaar is dit aantal gestegen tot 1.000. Na de oprichting zijn in de loop der jaren alle statistieken van de verschillende ministeries naar het C.B.S. overgebracht (het laatst — in 1941 — de landbouwstatistiek). Hierdoor is Nederland het enige land ter wereld waar de algemene statistiek centraal is georganiseerd.

Taak van de statistiek — Dr. Idenburg definieerde op een persconferentie de taak van de statistiek als: de boekhouding van verschijnselen, en wel de methodische waarneming in cijfers van massa-verschijnselen. Deze boekhouding van verschijnselen vereist niet alleen volkomen objectiviteit maar ook volledige onafhankelijkheid.

In de eerste plaats gaat het dus om het verwerken van massale gegevens voor practische of wetenschappelijke doeleinden. Op grond hiervan kan het statistische werk in vier groepen worden verdeeld:

1) Het verichten van massa-waarnemingen en het verzamelen en controleren van statistisch grondmateriaal.
2) Het bewerken van dit grondmateriaal tot bruikbare tabellen en staten.
3) Het trekken van conclusies uit het verkregen resultaat.
4) Het geven van een zodanige vorm aan het verkregen resultaat dat het voor de gebruikers duidelijk en gemakkelijk toegankelijk wordt.

De statistiek is in Nederland voor een belangrijk gedeelte gebaseerd op het stellen van vragen, voornamelijk langs schriftelijke weg. Steeds wordt volledige geheimhouding van individuele gegevens gegarandeerd, hetgeen vooral voor handel, nijverheid en industrie (productiecijfers) van groot belang is. Het vergaarde materiaal wordt zorgvuldig bewerkt en op juistheid getest. Vervolgens worden gegevens mechanisch met behulp van het hollerith-systeem verwerkt. Alle feiten worden in cijfercode op kaartjes aangebracht.

Door het C.B.S. zijn onder meer electrische telmachines in gebruik met een capaciteit van 30.000 kaartjes per uur. Om een indruk te geven van de omvang der werkzaamheden op dit terrein zij vermeld, dat per jaar 15 millioen kaarten worden geponsd, 75 millioen kaarten getabelleerd en 300 millioen kaarten gesorteerd.

Wanneer het materiaal voldoende bewerkt en gerangschikt is, wordt dit van toelichtingen voorzien, waarbij — indien mogelijk — conclusies worden getrokken. Het werk van het C.B.S. dat niet alleen in het binnenland maar ook daar buiten een voortreffelijke reputatie geniet, resulteert zowel in de verschijning van periodieke statistieken op verschillend terrein als in de publicatie van jaarlijkse cijfers.

Het C.B.S. staat thans onder leiding van dr. Ph. J. Idenburg, die deze functie in 1939 van prof. H. W. Methorst overgenomen heeft, die in 1906 prof. Verrijn Stuart was opgevolgd. (Ec. Voorlichting 10-1; Red. K.H.A.)

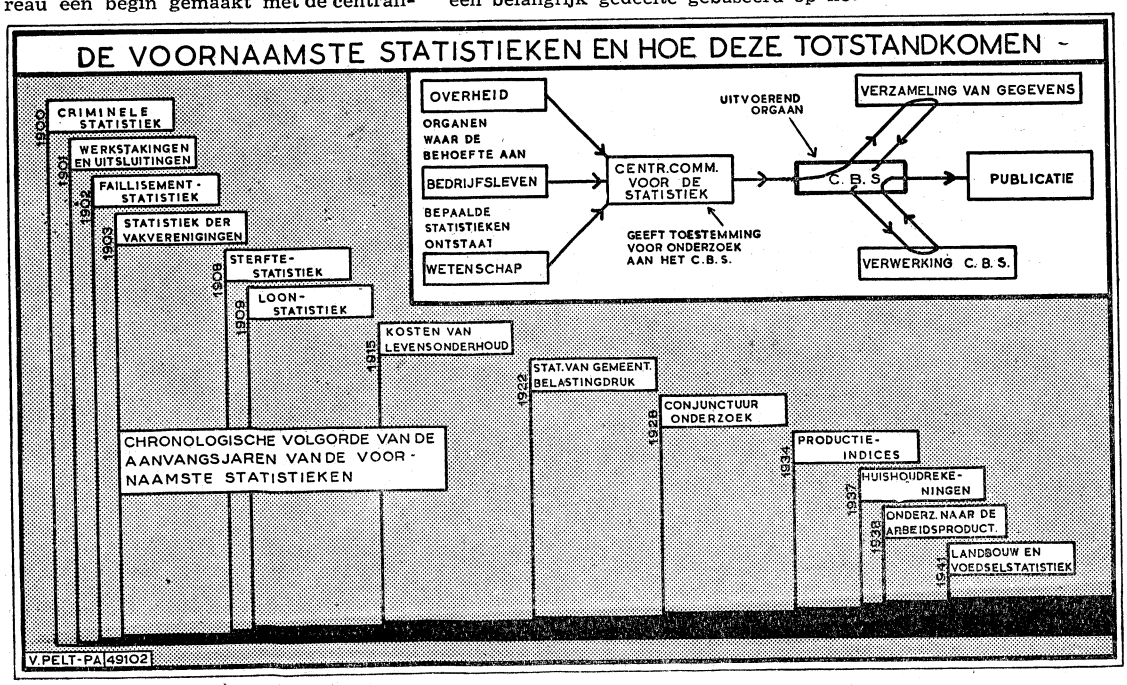

Nevenstaand schema geeft een overzicht van de voornaamste statistieken die door het C.B.S. worden verzorgd. Behalve deze publicaties verzorgt het C.B.S. ook nog de bevolkingsstatistieken, de kiezersstatistiek, en tenslotte statistieken op het gebied van het onderwijs en het handelsverkeer.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

1 Januari (Zaterdag)

Argentinië — President Perón verklaart Bolivia's aanspraken op een uitweg naar zee (ten koste van Chili?) te steunen.
China — Tsjiang Kai-Sjek verklaart, dat de strijd tot het einde voortgezet moet worden. Op 31 Dec. '48 had hij zijn bereidheid uitgesproken, om met de communisten te onderhandelen en om zelf (op bepaalde voorwaarden) af te treden.
Eire — De regering besluit de burgers van Gr. Brittannië, van Britse Koloniën en van Nieuw Zeeland in Eire dezelfde rechten toe te kennen als de burgers van Eire in die landen genieten.
Engeland — Sir Malcolm Campell op 63-jarige leeftijd overleden. Was houder van snelheidsrecord te water (228 km p. u. -1939). Zijn snelheidsrecord te land (484,516 km p. u. -1935) werd in 1937 gebroken.
India — Pandit Nehroe deelt mede, 15 landen (Turkije, Egypte, Syrië, Libanon, Siam, Birma, China, Hedsjar, Iran, Irak, Afghanistan, Pakistan, Ceylon, Australië en Nw. Zeeland) uitgenodigd te hebben voor een conferentie over het Indonesische probleem.
Indonesië — Geen tekenen van uitvoering op grote schaal van eerder door republikeinen aangekondigde z.g. 1-Jan.-(sabotage)actie.
Kasjmir — Door India en Pakistan werd het bevel „staakt het vuren" gegeven. Over de status van K. zal beslist worden door een plebisciet onder toezicht van de V.N.
Nederland — Algem. Zuiveringsraad Bedrijfsleven opgeheven.
— Prijs anthraciet verhoogd met 60 cent p. hl, die van gascokes met 25 cent (Stcrt 30-12-'48).
— Prof. ir J. A. Grutterink (Hoogleraar mijnbouwkunde T. H. Delft) overleden.
— Directoraat-generaal voor de Bijzondere Rechtspleging opgeheven.
— Mr. dr. I. G. van Maasdijk benoemd tot algemeen secretaris van het Koninklijk Huis
Polen — Rantsoenering afgeschaft.
Suriname — Volkscredietbank geopend met werkkapitaal van *f* 200.000 en *f* 30.000 voor opbouw.

2 Januari (Zondag)

Bulgarijë — Anti-Tito organisatie opgericht: „Volksfront der Joego-Slaven in Bulgarijë.
Hongarije — Mgr. Bela Witz spreekt op een nieuwjaars-receptie bij president Szakasits de hoop uit op een spoedige overeenkomst met de Staat.
Indonesië — Volgens een dagorder van gen. Spoor is de militaire actie op Java op 31 December om 24 uur beëindigd.
— De voormalige premier van Birma, dr. Ba Maw, kondigt de vorming van een anti-Nederlandse Birmese brigade aan.
Palestina — Volgens de „Chicago Sun Times" heeft Engeland de V.S. gewezen op het gevaar van oorlog tussen Engeland en Israël.
Sport — Reuben Fine wint het Internationaal Meestersschaaktournooi te New York. Miguel Najdorf werd tweede, Dr. Max Euwe derde.

3 Januari (Maandag)

Birma — Besprekingen tussen regering en Organisatie van Volksvrijwilligers afgebroken. De leiders van deze organisatie „ondergedoken".
Curaçao — Minister van Schaik voor overleg i.z. structuur v.d. West gearriveerd.
Duitsland — Begin van het tweejarenplan in de Russische zone.
Frankrijk — Begroting '49 door Nat. Vergadering in 2e lezing goedgekeurd (was eerder door Raad der Republiek verworpen). De gewone uitgaven worden geraamd op 1250 milliard francs. De buitengewone uitgaven op 620 milliard.
Internationaal — Frankrijk, Engeland en de V.S. vragen de S.U. in gelijkluidende nota's inlichtingen over het aantal nog in Rusland verblijvende Duitse krijgsgvangenen. Met verwijzing naar de overeenkomst van April 1947 (Zie 7150) — verklaren de mogendheden, dat de krijgsgevangenen, die zich in de Westelijke landen bevonden, naar huis gezonden zijn. Tass ontkent bestaan van genoemde overeenkomst en deelt mede, dat de overgrote meerderheid der Duitse krijgsgevangenen uit Rusland is gerepatrieerd, de rest zal in 1949 volgen.
Nederland — Resolutie bestuur Partij v.d. Arbeid i.z. Indonesië (zie 7892).
— Handelsovereenkomst met Japan getekend. Geldig 1 jaar. Export $ 25 millioen. Import $ 64 millioen.
Palestina — Troepen van Israël veroveren enige plaatsen aan de Egyptische grens.
— Egypte aanvaardt het bevel van de Veiligheidsraad (29-12-'48) tot staken van vuren.
Tsjecho-Slowakije — Vijfjarenplan in werking.
Vaticaan — Verwerpt Hongaars verzoek om „overeenkomst, onafhankelijk van de persoonlijke kwestie van de (gearresteerde) primaat van Hongarije".
Verenigde Staten — Walter Bedell Smith verzoekt om ontslag als ambassadeur te Moskou.

4 Januari (Dinsdag)

China — Vice-admiraal Badger ontkent, dat de Amerikaanse mariniers de havenplaats Tsingtao zullen verlaten.
Duitsland - De communisten in West-Duitsland breken met de communisten in Oost-Duitsland.
Engeland — Gen. Sir William Slim, chef v.d. Britse Gen. Staf (zie 7782 A) bevorderd tot Maarschalk.
Hongarije — Onderhandelingen tussen regering en katholiek episcopaat begonnen.
Internationaal — Interimrapport van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking gepubliceerd.
Malakka — Een compagnie Gurkha's landt op Westkust voor strijd tegen communistische opstandelingen (zie 7833 F).
Nederland — Minister Joekes installeert Ziekenfondsraad (zie pag. 7889).
— Tekst Verdrag van Brussel (17-3-'48. Zie 7524) opgenomen in Staatsblad I 519.
Palestina — Moshe Shertok verzekert, dat troepen van Israël, die mogelijk de Egyptische grens hadden overschreden, zijn teruggetrokken.

5 Januari (Woensdag)

Duitsland — Arbeiders te Bochum weigeren mede te werken aan de ontmanteling van een locomotievenfabriek (zie 7869 A).
Indonesië — Benkoelen (Sumatra's Westkust gezuiverd. Militaire actie op Sumatra te 12 uur geëindigd.
Internationaal — Rapport v.d. Organisatie voor Europese Economische Samenwerking gepubliceerd over gezamenlijk programma op lange termijn.
— Rapport 6-landencommissie i.z. Berlijn (zie 7885 kol. III) te Londen ontvangen.
Nederland — Albert van Dalsum 60 jaar.
— Alle sedert 20 Dec. '48 geldende beperkingen ten aanzien van de verhandeling en notering van Indische fondsen opgeheven.
Verenigde Staten — „Boodschap aan de natie" van president Truman (zie 7893)
Zuid-Afrika — Verbod aan burgers van Pakistan en India om zonder speciale vergunning per vliegtuig over Zuid-Afrikaans grondgebied te reizen.

6 Januari (Donderdag)

China — Communistisch offensief in Noord- en Midden-China hervat.
Indonesië — Minister-president Drees te Batavia gearriveerd.
— Cochran (Am. lid G.v.G.D.) naar Washington ontboden.
— De Amerik. onderminister van Buitenl. Zaken, Lovett, zegt in een brief aan de voorzitter van het C.I.O., dat Nederland op een democratische wijze een Indonesische regering moet organiseren, waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn.
Internationaal — Einde tweedaagse geheime bijeenkomst der premiers en ministers van Buitenlandse Zaken van Noorwegen, Zweden en Denemarken in Karlstad (Zweden) ter bespreking van een gemeenschappelijke defensie politiek.
Nederland — Radiorede van H.M. de Koningin i.z. Indonesië (zie 7895).
Palestina — Israël aanvaardt U.N.O.-bevel tot staken van het vuren (zie 3 Jan.).

7 Januari (Vrijdag)

Duitsland — Uitbreiding van de uit 36 personen bestaande Economische Commissie voor de Sovjet-zone tot een uit 101 personen bestaand voorlopig parlement.
Indonesië — Debat Veiligheidsraad hervat..
Irak — Noeri-as-Said, die bekend staat om zijn pro-Engelse gezindheid vormt regering.
Nederland — 27 Amsterdamse hoogleraren protesteren tegen het feit, dat dr. J. Suys niet benoemd werd tot hoogleraar in de wetenschap der politiek (zie 7828 C).
— Officiële Herdenking in de Ridderzaal te Den Haag van het 50-jarig bestaan van het C.B.S. (Zie ook hoofdartikel 7887).
Polen — Mgr. dr. Stefan Wyszinski, bisschop van Lublin, benoemd tot primaat van Polen.

8 Januari (Zaterdag)

Indonesië — Brieven van Soekarno, Sjarir en Hadji Agoes Salim (d.d. 31-12-'48) gepubliceerd. Zij spreken van goede behandeling.
Internationaal — Prof. dr. L. G. M. Baas Becking benoemd tot vice-voorzitter van de Research Council of the South Pacific Commission.
Nederland — Algemeen Vrijzinnig Vakverbond (A.V.V.) opgericht door bestuurders van niet bij een vakcentrale aangesloten vakorganisaties.
Palestina. — Israëlische luchtmacht schiet 5 Britse vliegtuigen neer boven grensgebied Egypte-Negeb. Brits protest en militaire maatregelen.
Verenigde Staten — Truman maakt het aftreden (met ingang van 20 Jan.) van Marshall en Lovett bekend, alsmede de benoeming van Dean Acheson en James E. Webb resp. tot minister en onderminister van Buitenlandse Zaken (zie 7889).

BIOGRAPHIE

A. GEORGE CATLETT MARSHALL

Op 3 Januari heeft de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Marshall, die herstellende is van een nieroperatie, om gezondheidsredenen zijn ontslag aangevraagd. Het is met ingang van 20 Januari verleend.

George Catlett Marshall werd op 31 December te Uniontown (Pennsylvania) geboren als zoon van een kolenhandelaar. Hij voelde zich reeds op jeugdige leeftijd aangetrokken tot een militaire loopbaan. Een poging om toegelaten te worden tot de beroemde militaire academie van West Point mislukte echter: Geen der Republikeinse Congressleden was bereid een aanbeveling te geven voor de zoon van de felle Democraat, George Marshall Sr.

Hij ontving toen zijn opleiding aan het Virginia Military Institute en de stafschool van het leger en werd in Febr. 1901 benoemd tot tweede luitenant. In 1902 trad hij in het huwelijk met Elisabeth Carter Coles, die in 1927 overleed. Het huwelijk bleef kinderloos. In 1930 huwde hij Katherine Boyce Tupper Brown, een weduwe met drie kinderen.

Als jong officier diende hij op de Philippijnen, streed in de 1e wereldoorlog in Frankrijk (Aisne, Marne, Meuse, Argonnes) en bracht het tot stafchef van het 8e legercorps. Van 1919-1924 was hij aide-de-camp van generaal Pershing, die hem beschouwde als de bekwaamste officier van het Amerikaanse expeditieleger. Van 1924-1927 was hij in China gedetacheerd, waarna hij werkzaam was als leraar aan verschillende legerscholen.

In 1936 werd hij bevorderd tot brigadegeneraal.

Op 1 September 1939, de dag waarop Adolf Hitler met zijn troepen Polen binnenrukte benoemde Roosevelt hem — met voorbijgaan van twintig oudere Generaals — tot chef van de generale staf, met de rang van generaal.

Hij kreeg de opdracht van het kleine, slechtbewapende Amerikaanse leger in korte tijd de meest doelmatige militaire macht ter wereld te maken.

Het waren Roosevelt en Churchill die de strategische doeleinden formuleerden.

Marshall's taak was een strategisch plan op te stellen en een apparaat om deze doeleinden te verwezenlijken. In vier jaar tijd was het schitterende apparaat gereed, waarmede Eisenhower de invasie kon ondernemen.

Marshall bleef steeds de man op de achtergrond, grote verantwoordelijkheid gevend aan zijn medewerkers, onverbiddelijk rekenschap eisend, de eer der overwinningen aan zijn generaals latend.

Marshall woonde de belangrijkste geallieerde conferenties bij. Hardnekkig verzette hij zich tegen Churchill, die — om politieke redenen — de voorkeur aan een invasie in de Balkan gaf, boven die in Frankrijk. In December 1944 werd hij bevorderd tot de nieuwe rang van „general of the army" (vijf sterren).

In November 1945 trad Marshall af als chef van de staf. (Eisenhower volgde hem op). In zijn laatste rapport aan de minister van Oorlog schreef hij: „Indien wij de hoop op blijvende vrede, die wij thans durven koesteren ook willen verwezenlijken, moeten wij onze vredeswil met kracht opleggen."

Nog geen week na zijn aftreden, benoemde Truman hem tot bijzonder ambassadeur in China. Hier bemiddelde hij gedurende ruim een jaar tussen Tsiang Kai-sjek en de leider der communisten Mao-Tse-toeng. Hij bewerkte een tijdelijke wapenstilstand, maar slaagde er niet in een coalitieregering tot stand te brengen. Beide partijen, zowel de nationalisten, als de communisten gaf hij de schuld van de mislukking zijner zending.

De Amerik. politiek t.a.v. China, die in de 2e wereldoorlog gericht was geweest op volledige steun aan Tsjiang Kai-sjek werd aarzelend en weinig omlijnd, hetgeen aanleiding gaf tot scherpe critiek zowel van de zijde der voor-, als van die der tegenstanders van Tsjiang Kai-sjek.

Op 7 Jan. '47 volgde Marshall James Byrnes op als minister van Buitenlandse Zaken. Als zodanig vertegenwoordigde hij de Ver. Staten op de zitting van de raad

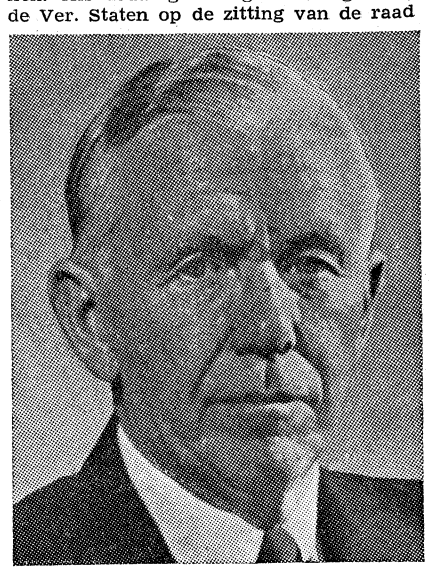

van ministers der Grote Vier (Moskou Mrt. April 1947), waarop het brandende Duitse probleem werd behandeld en die practisch geen enkel resultaat opleverde.

Onmiddellijk na zijn terugkeer uit Moskou verklaarde Marshall, dat „thans tot spoedige actie dient te worden overgegaan, teneinde Europa's ineenstorting te verhinderen."

Die actie was eigenlijk reeds eerder begonnen. Op 27 Februari 1947 had Engeland n.l. de Ver. Staten medegedeeld, dat het na 31 Maart niet langer in staat zou zijn de hulp aan Griekenland en Turkije te continueren. Marshall begreep, dat deze mededeling heel wat meer inhield, dan zij zeide. Indien Engeland niet langer — met betrekkelijk geringe kosten — deze sleutelposities in Europa en het Nabije Oosten kon verdedigen, zou het nog minder in staat zijn andere sleutelposities te houden.

Op 13 Maart, twee dagen nadat te Moskou de conferentie der „Grote Vier" begonnen was, hield Truman in een gezamenlijke zitting van Huis en Senaat een door Marshall en zijn medewerkers opgestelde rede, waarin hij de overneming van de Engelse verplichtingen in Griekenland en Turkije aankondigde en de algemene beginselen der Amerikaanse politiek uiteenzette: „De schepping van omstandigheden, waaronder wij en andere naties in staat zullen zijn een levenswijze uit te werken vrij van dwang" ... „Wij zullen onze oogmerken echter niet verwezenlijken, tenzij wij bereid zijn vrije volkeren te helpen tegenover agressieve bewegingen die trachten hun totalitaire regiems op te leggen" ... Voor de Ver. Staten, waar zich nog steeds isolationistische stromingen deden voelen en voor de verscheurde wereld, was de afkondiging van deze „Truman-doctrine" een feit van revolutionnaire betekenis.

Het betekende dat de Ver. Staten positie hadden gekozen in de zich steeds duidelijker aftekenende „koude oorlog" tussen „Oost en West" en definitief aanspraak maakten op een leidende rol in de wereldpolitiek. Marshall werkte deze leer nader uit en slaagde er — dank zij de steun van beide partijen en met name van de republikein Arthur Vandenbergh — in, om de grondslag te leggen voor een consequente, doordachte buitenlandse politiek en om van het tot dan toe zo wispelturige State-Department een vrij goed functionnerend apparaat te maken. Bleef de politiek t.a.v. China onduidelijk, die tegenover Europa werd steeds doelbewuster.

Op 5 Juni 1947 hield hij te Harvard de historische rede waarin hij hulp aan Europa in het vooruitzicht stelde op tot dusver ongekende schaal, mits de Europese landen het eens zouden worden over een gezamenlijk herstelprogramma. De rede was niet sensationeel van vorm. Zij werd uitgesproken op dezelfde koele, zakelijke wijze, waarop hij in zijn gehele loopbaan de problemen waarvoor hij gesteld werd benaderd had. Marshall's opvatting was, dat een aan economische en sociale nood prijsgegeven Europa onherroepelijk moest afglijden naar politieke chaos, dictatuur en overheersing door de Sovjet-Unie en dat een dergelijk Europa een dodelijk gevaar zou opleveren voor de Verenigde Staten.

Dit plan-Marshall — officieel Europees Herstel Programma geheten — trad in Juli 1948 definitief in werking. Het zal onverbrekelijk met Marshalls naam verbonden blijven.

Nederland

B. Ziekenfondsraad —

De op 4 Januari door Minister Joekes geïnstalleerde Ziekenfondsraad, bestaat uit een voorzitter en 35 leden. Zijn taak is de overheid bij te staan in het leiding geven aan het ziekenfondswezen, totdat een algemene ziekenfondswet tot stand zal zijn gekomen. De samenstelling is:

Voorzitter: dr. ir. A. H. W. Hacke, Plv. voorzitter: de directeur-generaal van de volksgezondheid voorlopig nog dr. C. van den Berg, later dr. P. Muntendam.

Leden: deskundige ambtenaren, dr. J. J. Brutel de la Rivière (volksgezondheid); dr. C. Banning (volksgez.); dr. N. A. Roozendaal (volksgez.); mr. A. C. M. van de Ven (soc. verzekering); mr. dr. J. van Bruggen (verzekeringskamer); mr. J. C. van Heuven (volksgez.).

Vertegenwoordigers van de algemene ziekenfondsen: F. C. Nieuwenhuyzen (Utrecht), J. van de Bunt (Amersfoort), C. J. van Lienden (Eindhoven), R. N. van Neck (Utrecht), J. Hendriks (Tilburg), H. de Jong (Amsterdam), W. L. Leclerq (Amsterdam), drs. G. H. Ogterop (Eindhoven), C. Stolk (Wassenaar).

Vertegenwoordigers van het bedrijfsleven: prof. mr. B. C. Slotemaker (St. v. d. Arbeid).

Vertegenwoordigers van de werkgevers: G. J. ten Cate, F. A. G. J. ten Cate, mr. C. E. J. Maitland, mr. F. J. van Thiel.

Vertegenwoordigers van de werknemers: J. Landman (NVV), J. Veldman (KAB), J. H. Warnsen (CNV).
Vertegenwoordigers der artsen: C. Blanksma (Dokkum), E. H. van Leeuwen (Utrecht), C. J. M. Mol (Etten), dr. L. J. van der Mandele (Wassenaar), dr. J. M. Planteydt (Noordwijk).
Vertegenwoordigers der apothekers: H. J. M. Bartels (Haarlem), J. C. Hupperetz ('s-Gravenhage).
Vertegenwoordigers der tandartsen: T. Poelstra (Bilthoven), J. Th. L. Rozendaal (Deventer).
Vertegenwoordigsters der vroedvrouwen: mej. H. J. Jansen (Vlijmen), mevr. T. Wijnhold-Louwerse ('s-Gravenhage).
Vertegenwoordigers der ziekenhuizen: dr. P. A. Heeres (Haarlem).
Secr. resp. plv. secretaris: mr. L. V. Ledeboer (Aerdenhout) en mr. H. Jansen (Amstelveen). (Nwe Rott. Crt. 5-1)

A. Commissie tweede luchthaven

De minister van Verkeer en Waterstaat heeft een commissie ingesteld teneinde een nader onderzoek in te stellen naar de plaats van een tweede luchthaven in het Westen des lands en een eventuele herziening der bestemming van Ypenburg. Eerstdaags zal de installatie geschieden.
Als voorzitter dezer commissie zal dr. ir. J. A. Ringers, oud-minister van Wederopbouw, fungeren. Voorts zijn vertegenwoordigd de ministeries van Verkeer en Waterstaat, Financiën, Wederopbouw en Economische Zaken, Oorlog, Marine en Landbouw, de gemeenten Rotterdam, Den Haag en Rijswijk en het provinciaal bestuur van Zuid-Holland. Als secretaris is aangewezen ir. J. G. Reijers van de Rijksluchtvaartdienst. (Parool 5-1)
(Vor. ber. 7459 F)

B. Verplichte zekerheidsstellingen

Bij een op 31 December 1948 in de Staatscourant opgenomen beschikking van de minister van Financiën is het tijdstip waarop de verplichte zekerheidsstellingen voor belastingen uiterlijk worden vrijgegeven, zes maanden verschoven en nader bepaald op 15 Augustus 1949.
(Staatscourant 31-12)

C. Deviezenverkeer reizigers —

Met ingang van 1 Januari 1949 wordt in de Deviezenreisbeschikking 1949 en de Deviezenbekendmaking 1949 het deviezenverkeer voor reizigers opnieuw geregeld. Reisdeviezen kunnen slechts worden aangekocht op grond van een vergunning bij een bank of daartoe gemachtigd reisbureau; bij de aankoop der deviezen reikt de bank of het reisbureau een in- en uitreisformulier uit of een reisdeviezenboekje. Een reisdeviezenboekje wordt uitgereikt aan hen die in het afgelopen jaar ten minste drie maal reisdeviezen hebben gekocht en voorts aan dezulken, van wie in de toekomst hetzelfde wordt verwacht.
Reeds bij de uitreiking tekent de bank in het formulier of het reisdeviezenboekje aan, welke deviezen worden verschaft. De reiziger tekent aan hoeveel Nederlands geld hij uitvoert (ten hoogste *f* 30) en ondertekent bij het verlaten van het land een verklaring omtrent de uit te voeren bedragen. Geoorloofde in- en uitvoer van deviezen is slechts mogelijk op vertoon van een in- en uitreisformulier of een reisdeviezenboekje.
(Alg. Handelsblad 4-1)

D. Proces kampbewakers Amersfoort —

Van 16 t.m. 23 November stonden voor het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam terecht zeven voormalige kampbewakers van het Kamp-Amersfoort. Hun werd o.m. ten laste gelegd het fusilleren van enige honderden gevangenen, waaronder 76 Russen en voorts het fusilleren van 49 gevangenen als représaille voor de aanslag op Rauter, tenslotte het folteren en mishandelen van gevangenen, en het onthouden van de nodige voeding en dekking. Op 29 November eiste de procureur-fiscaal tegen alle zeven verdachten de doodstraf. Op 14 December heeft het hof uitspraak gedaan.
De doodstraf werd uitgesproken tegen de commandant Berg en de plaatsvervangende commandant Kotälla. Aan de andere verdachten werden vrijheidsstraffen opgelegd en wel aan Wolf levenslang, aan Brahm twintig jaar, aan Oberle vijftien jaar en aan Alscher tien jaar. De zaak tegen de zevende beklaagde May werd aangehouden voor een nader getuigenverhoor. Aan de voorlezing van de vonnissen liet de president de voorlezing voorafgaan van een „Algemene beschouwing", waarin o.m. wordt opgemerkt, dat het Hof de door Berg en Kotälla gepleegde mishandelingen zo hardvochtig en wreed heeft geacht, — „waardoor het kamp tot een hels verblijf is geworden voor een niet te becijferen aantal Nederlanders" — dat een zeer zware straf hier geboden was. In verband met de eveneens bewezen deelnemingen aan verschillende executies, kan deze straf slechts de doodstraf zijn. Aan de aangevoerde verzachtende omstandigheden heeft het Hof geen overwegende betekenis toegekend.
Het beroep op ambtelijk bevel en op overmacht heeft het Hof verworpen.
Van overmacht kan geen sprake zijn, omdat het eigen leven der verdachten niet direct bedreigd werd. De Hitleriaanse leer „Befehl ist Befehl" ligt onder de maat der beschaafde volken en wordt door een Nederlands gerechtshof niet aanvaard.
Ten aanzien van de opgelegde vrijheidsstraffen verklaart het Hof begrip te hebben voor het standpunt van de procureur-fiscaal, die tegen alle verdachten de doodstraf heeft geëist. Waar echter verzachtende omstandigheden aanwezig waren, zoals uiterst geringe geestelijke ontwikkeling en ondergeschikt dienstverband, heeft het Hof gemeend, dat het best aan het Nederlandse rechtsbewustzijn wordt voldaan door zich zoveel mogelijk te distanciëren van de geringschatting voor het mensenleven, waaraan de Duitse schuldigen ook in deze zaak zich zo grovelijk zijn te buiten gegaan.
Het Hof meent echter wel te mogen verwachten, dat de thans opgelegde vrijheidsstraffen in beginsel zullen moeten worden ondergaan en niet door verkortingen langs administratieve weg reeds in betrekkelijk korte tijd denkbeeldig worden.
Aan alle verdachten is het recht van cassatie verleend. (Red. K.H.A.)

E. Het Nationale inkomen in 1946

In onderstaande tabel wordt van het nationale inkomen (1946) van 9.282 millioen gulden een splitsing gegeven naar een aantal bedrijfstakken enerzijds, en naar de productiefactoren, arbeid en kapitaal anderzijds. Naast deze gegevens zijn enkele cijfers vermeld van het nationale inkomen in het haussejaar 1929 en het laatste min of meer normale vooroorlogse jaar 1938. De gegevens over 1929 en 1938 zijn ontleend aan de Monografie „Het Nationale Inkomen van Nederland, 1921-1939", welke het Centraal Bureau voor de Statistiek binnenkort zal doen verschijnen.

Nationaal inkomen, verdeeld naar bedrijfstakken

			1946			
	1929	1938	Lonen en salarissen	Sociale lasten	Renten, winsten enz.	Totaal
			× *f* 1 millioen			
Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk, stenen	×	×	54	6	3	63
Bewerking van diamant	×	×	3	0	3	6
Grafische nijverheid, fotografie	×	×	63	14	20	97
Bouwnijverheid en aanverwante bedrijven	335	266	340	35	114	489
Chemische nijverheid	×	×	67	10	59	136
Bewerking van hout, kurk, stro	×	×	91	10	41	142
Kleding en reiniging	×	×	118	10	120	248
Kunstnijverheid	×	×	1	0	3	4
Leder-, wasdoek-, rubbernijverheid	×	×	62	6	67	135
Mijnbouw, veenderijen, enz.	70	74	130	16	7	153
Metaalnijverheid, scheeps-, vliegtuig- en wagenbouw	363	356	439	46	205	690
Papiernijverheid	×	×	34	4	42	80
Textielnijverheid	×	×	132	12	81	225
Gas-, electriciteits- en waterleidingbedr.	123	122	72	8	76	156
Bereiding van voedings- en genotmidd.	×	×	232	32	246	510
Totaal Nijverheid	1.913	1.543	1.838	209	1.087	3.134
Landbouw	389	328	429	36	722	1.187
Visserij en jacht	26	11	16	1	41	58
Handel	800	585	355	36	741	1.132
Verkeer	604	517	644	38	247	929
Onderwijs	151	136	240	7	3	250
Overige bedrijven en beroepen	1.417	1.198	446	25	322	793
Exploitatie van onroerende goederen				—	562	562
Totaal bedrijfsleven (ongecorrigeerd)	5.300	4.318	3.968	352	3.725	8.045
Correctie voor rente aan banken	—	—	—	—	— 60	— 60
Totaal bedrijfsleven (gecorrigeerd)	5.300	4.318	3.968	352	3.665	7.985
Overheid [1]	200	179	1.010	37	—	1.047
Buitenland	574	402	—	—	250 [2]	250
Correctie voor statistische verschillen	+ 34	+ 20	—	—	—	—
Nationaal inkomen	**6.108**	**4.919**	**4.978**	**389**	**3.915**	**9.282**

[1] In het cijfer voor 1946 zijn voor ongeveer 80 millioen gulden lonen begrepen, welke in de berekeningen voor 1929 en 1938 zijn opgenomen in andere bedrijfsklassen (vnl. Bouwnijverheid). [2] Hierin ook Indische pensioenen enz.

De berekeningswijze der gegevens voor 1946 wijkt sterk af van die voor de andere cijfers. Voor het eerst immers is thans het nationale inkomen afgeleid uit een sluitend stelsel van Nationale Jaarrekeningen, welke de gehele kringloop van goederen en diensten in de volkshuishouding omvatten. Hierdoor zijn de verkregen ramingen aanmerkelijk nauwkeuriger geworden dan de vroegere. De bij de oude berekeningen noodzakelijke „correctie voor statistische verschillen" kan nu vervallen. De andere, in de Tabel voorkomende correctie, namelijk die voor de door het bedrijfsleven aan de banken betaalde rente, is in de berekeningen voor de periode 1921-1939 verwaarloosd, omdat bij de berekening der bijdragen van de onderscheiden bedrijfstakken tot het nationale inkomen de rente op kortlopende credieten reeds was weggelaten. Het trekken van conclusies uit de ontwikkeling van het nationale inkomen wordt bemoeilijkt door de tussen 1929 en 1938 opgetreden prijsdaling, welke gevolgd werd door een veel sterkere prijsstijging. Neemt men aan, dat de prijzen tussen 1938 en 1946 ongeveer zijn verdubbeld en dat de bevolking met ongeveer 10% is toegenomen, dan volgt uit de cijfers wel, dat het reële nationale inkomen per hoofd in 1938 aanmerkelijk hoger was dan in 1946, ondanks de omstandigheid, dat er in 1938 300.000 werklozen waren tegen gemiddeld 53.000 in 1946. Opmerkelijke ontwikkelingen in de bijdragen der afzonderlijke sectoren treft men aan bij de „overige bedrijven enz." en de „exploitatie van onroerende goederen" (huurstop), bij de Overheid (uitbreiding van het burgerlijke en militaire personeel) en bij het buitenland (vermindering en laag rendement van de beleggingen in het buitenland).

Wat de verdeling naar de productiefactoren betreft, is het gestegen aandeel van de arbeid belangrijk. Onderstaand tabelletje geeft daarover nog enkele cijfers.

Verdeling van het nationale inkomen naar de productiefactoren

	1929	1938	1946
		× *f* 1 millioen	
Lonen, salarissen, sociale lasten	2.746	2.303	5.367
Renten, winsten, enz.	3.362	2.616	3.915
Totaal	6.108	4.919	9.282

Tot goed begrip moge hieraan worden toegevoegd, dat de genoemde winsten ten dele door naamloze vennootschappen zijn gereserveerd en na de oorlog voor een ander deel als winstbelasting door de Overheid werden opgevoerd. Voorts is in de winst ook de beloning begrepen van de arbeid van de zelfstandige ondernemer. Deze factoren in aanmerking nemende, is het niettemin duidelijk dat het aandeel van de lonen e.d. in 1946 aanmerkelijk hoger was dan voor de oorlog (58% tegen 45% in 1929 en 47% in 1938). (Bullitin C.B.S. 15 Dec '48, No. 103)

Indonesië

A. Militaire actie beëindigd - Nederlandse verliezen - Guerilla-activiteit - Generaal Soedirman niet gevangen genomen —

Op Java werd de Nederlandse militaire actie op 31 December beëindigd en op Sumatra op 5 Januari (12 uur).

Java — Generaal Spoor heeft op 2 Januari voor de troepencommandanten op Java de volgende dagorder uitgevaardigd:

„Op 31 December 1948 waren de militaire acties en daarmede de vijandelijkheden op Java beëindigd. De taak van onze troepen bepaalt en beperkt zich derhalve na die datum tot het optreden tegen nog rondzwervende groepen en benden of enkelingen, die ongeregeldheden trachten te veroorzaken of zoals door onze vertegenwoordiger bij de Veiligheidsraad werd gesteld „op te treden tegen wanordelijke elementen, die hetzij alleen of gezamenlijk de openbare veiligheid in gevaar brengen of die de aanvoer van voedsel en andere noodzakelijke behoeften voor de noodlijdende bevolking trachten te belemmeren of verhinderen". Ik draag u en de onder uwe bevelen staande troepen op deze taak binnen de haar gestelde grenzen op strikte wijze en met grote naarstigheid tot uitvoering te brengen".

Uit Batavia werd gemeld, dat deze order pas 48 uren na het staken van het vuren werd bekend gemaakt. De reden van dit oponthoud kon, aldus een militaire woordvoerder, alleen generaal Spoor geven. Het tijdstip, waarop het bevel werd gegeven, is nog niet bekend. De C. v. G. D. en de consulaire commissie te Batavia vernamen het nieuws van het staken van het vuren uit de persberichten.

Op 4 Januari hebben 109 republikeinse legerofficieren zich vrijwillig aan de Nederlanders overgegeven.

Sumatra — Op 5 Jan. zond gen. Spoor aan de legercommandanten op Sumatra de order, dat op 5 Jan. te 12 uur de militaire actie en daarmede de vijandelijkheden waren geëindigd. De dagorder was verder in dezelfde bewoordingen gesteld als die, welke het einde van de vijandelijkheden op Java aankondigde.

Op Sumatra werden na 31 December nog de volgende plaatsen bezet. Telok-Betoeng, aan de uiterste Zuid-punt van het eiland, Lahat ten W. van Palembang, en Padang-Sidempoean ten Z.O. van Sibolga op 1 Januari. Op West-Sumatra werden voorts Sawah-Loento en op Midden-Sumatra Pakan Baroe op 2 Januari bezet.

Op 4 Januari werd Benkoelen bezet, dit was de laatste belangrijkste stad op Su-

Overzicht militaire actie op Java.

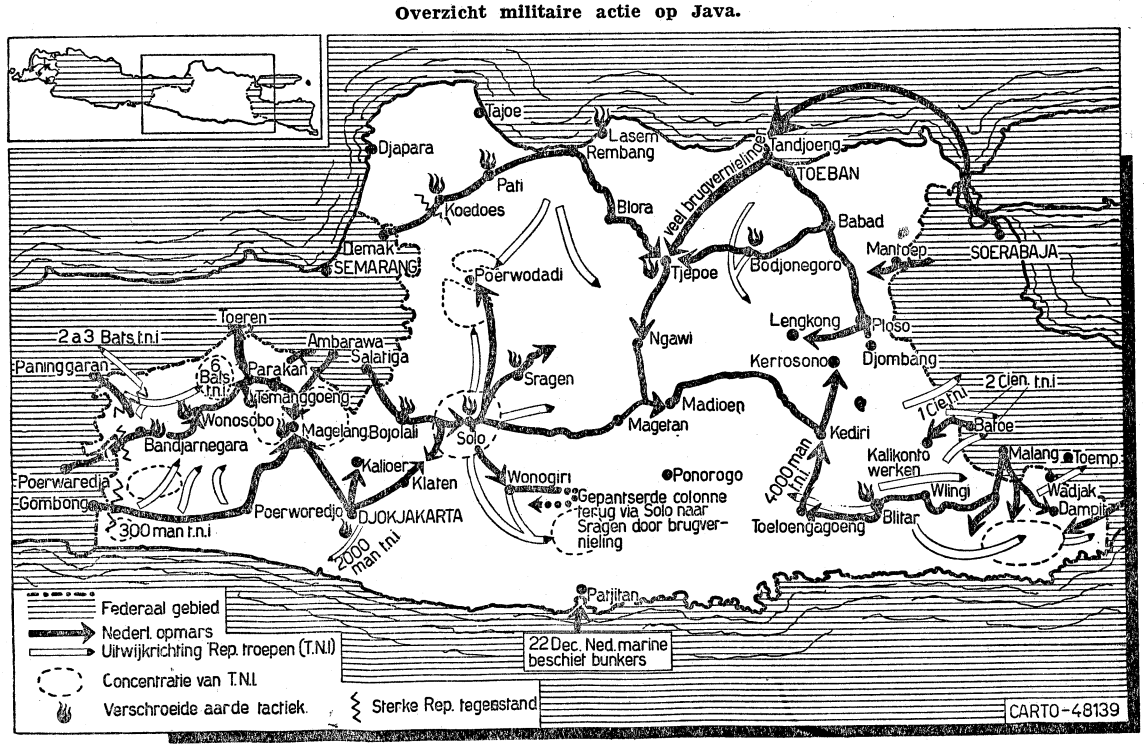

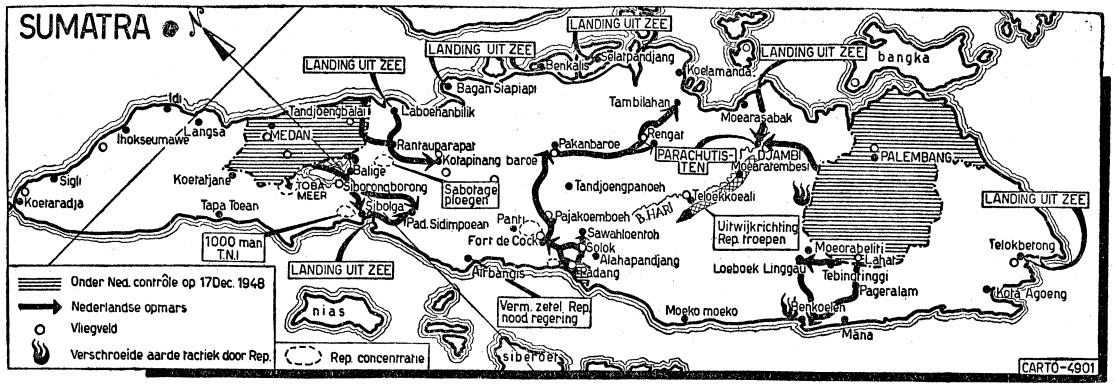

Overzicht militaire actie op Sumatra.

matra die nog in republikeinse handen was. Na de zuivering van Rengat en Tembilikam kon de actie op Sumatra als geëindigd worden beschouwd.

Verliezen — De verliezen aan Nederlandse zijde bedroegen tot en met 2 Januari 66 doden en 172 gewonden.

Guerilla-activiteit — Van Republikeinse zijde werd op 5 Januari melding gemaakt van guerilla-activiteit in het gebied van Malang en van Soerakarta en Djokjakarta. Ook zouden er sabotage-daden gepleegd zijn op Midden-Java.

De Dienst voor legercontacten heeft op 3 Januari bekend gemaakt, dat de republikeinse opperbevelhebber Gen. Soedirman — in tegenstelling met vroegere berichten — niet is geïnterneerd. Men vermoedt, dat hij zich in het paleis van de sultan van Djokja bevindt. (A.N.P. - Red. K.H.A. 1 t/m 7-1 - Vrije Volk - United Press 6-1) **(Vor. ber. 7881)**

A. Het Indonesische probleem - Dr. Drees te Batavia gearriveerd - Doel van zijn reis - Republikeinse „nood"- en guerilla-regering - Verklaring Palar over guerilla-activiteit - Commentaar Minister Sassen - Voorwaarden voor „Staakt het vuren" - Standpunt P.v.d.A. —

De minister-president dr. W. Drees is op 4 Januari naar Indonesië vertrokken, waar hij op 6 Januari arriveerde.

Op 3 Januari heeft hij aan de pers een verklaring afgelegd, waarin hij als doel van de komende besprekingen noemde:

1. De vorming van een volledig Indonesische interim-regering, die werkelijk representatief is voor geheel Indonesië;
2. De voorbereiding tot het vormen en wel zo spoedig mogelijk van de Verenigde Staten van Indonesië, waaraan wij de souvereiniteit kunnen overdragen. Voor dit doel, besloot dr. Drees, zullen verkiezingen moeten worden gehouden, die op verschillende punten beslissend zullen zijn."

De min.-president wordt vergezeld door de heren Blom en De Pont — resp. verbonden aan het ministerie van Buitenlandse Zaken en aan het ministerie van Overzeese Gebiedsdelen — die aan de besprekingen zullen deelnemen.

De Republikeinse vertegenwoordiger bij de Veiligheidsraad, de heer L. N. Palar, heeft op 30 December, tijdens een persconferentie te Parijs medegedeeld, dat op Sumatra een Republikeinse nood-regering is gevormd, waarin o.m. zitting hebben Sjarifoeddin Prawiranegara, de minister van Economische Zaken uit het kabinet-Hatta en de Republikeinse gouverneur van Sumatra, dr Hassan. *)

Voorts verklaarde Palar, dat het republikeinse verzet zal voortduren tot aan de algehele uitputting van de Nederlandse militaire, economische en financiële hulpbronnen, zowel in Indonesië als in Nederland".

In een interview kwalificeerde de minister van Overzeese Gebiedsdelen, mr. E. M. J. A. Sassen, tegenover Reuter deze uitlating als „een uitdaging aan het adres van den Veiligheidsraad". De minister wees er op, dat de resoluties van den Veiligheidsraad duidelijk niet alleen op de Nederlanders slaan. De eis het vuren te staken is eveneens van toepassing op de republikeinen.

Dr. R. Oesman, vertegenwoordiger van de Republiek in Australië, heeft op 5 Januari medegedeeld, dat de Republiek harerzijds bereid is een order „Staakt het vuren" uit te vaardigen als de geïnterneerde leden van de regering worden vrijgelaten, de Nederlandse troepen op de oude stellingen terugtrekken, de republikeinse souvereiniteit op Java en Sumatra volledig wordt erkend, een geheel Indonesische regering wordt gevormd en daarna alle Nederlandse troepen vertrekken.

Deze verklaring zou afkomstig zijn van de republikeinse „nood-regering" op Sumatra. Indien Nederland de voorwaarden aanvaardt, zou „op gepaste wijze" met de Nederlandse economische belangen rekening worden gehouden.

Het bestuur van de P.v.d.A. heeft besloten, een buitengewoon congres te beleggen op Maandag 17 Januari in Amsterdam, ter behandeling der Indonesische kwestie. In een resolutie formuleert het partijbestuur zijn standpunt, o.m. zeggende, „dat het geen andere weg heeft gezien dan die, welke de regering heeft ingeslagen".

Het partijbestuur is van mening, dat het standpunt der Kamerfractie, critisch-constructief het kabinet-Drees te blijven, steunen, juist is.

„Al zou het, met het oog op de internationale positie van Nederland, beter zijn geweest, wanneer b.v. de wegvoering van de republikeinse leiders achterwege ware gebleven, aan de morele en politieke beoordeling van de actie zelf verandert dit echter niets", aldus deze resolutie, waarin het partijbestuur zegt van oordeel te zijn, dat de actie nu haar verdere rechtvaardiging zal moeten vinden in wat gaat gebeuren. Het bestuur verwacht:

1. Vrije staatkundige vorming van het republikeinse gebied in het federaal geheel, met bescherming tegen geweld en vreesaanjaging.
2. Vrijlating van de te Djokja geïnterneerde leiders van de republiek.
3. Onverwijlde instelling van een interim-regering, die door de Indonesiërs als een werkelijke nationale regering wordt aanvaard.
4. Snelle verwezenlijking van de regeling Bewindvoering Indonesië in overgangstijd en daarna een spoedige bijeenroeping door middel van vrije en geheime verkiezingen van een grondwetgevende vergadering.

Vooral met het oog op deze punten juicht het partijbestuur het toe, dat naast de heer Michiels van Verduynen minister-president Drees zich persoonlijk naar Indonesië begeeft om in deze geest werkzaam te zijn. (Alg. Handelsblad - Parool - Vrije Volk - Maasbode - Trouw 1 t/m 6-1) **(Vor. ber. 7881)**

*) Volgens het Chinese blad Sin-Po zouden bovendien vier ministers uit het kabinet-Hatta, die zich niet in Nederlandse handen bevinden, namelijk Soekiman (Binnenlandse Zaken), Djoeanda (Verdingen), Kasimo (Voedselvoorziening) en Leimena (Gezondheid) in Oost-Java een „Guerilla-regering" hebben gevormd.

Ned. W.-Indië

B. Suriname - Verhoging Welvaartsfonds —

Het begrotingsbedrag voor 1948 van het Welvaartsfonds Suriname, dat oorspronkelijk was vastgesteld op ƒ 2.174.300 is verhoogd en beloopt thans ƒ 3.979.940. De belangrijkste verhogingen betreffen: ƒ 75.000 voor economische ontwikkeling, ƒ 3.000 voor sociale en economische documentatie, ƒ 193.000 voor ontginningen, ƒ 304.000 voor scheepvaart, ƒ 25.000 voor bosexploitatie, ƒ 45.000 voor industrie, ƒ 18.000 voor mijnbouw, ƒ 25.000 voor citrus-export. (Keesings Fin. Ec. Berichten 30-12) **(Vor. ber. 7418 E)**

België

C. Handel met Griekenland en Italië —

Op 27 December is te Brussel een handelsovereenkomst met Griekenland afgesloten, welke voorziet in een ruilverkeer tussen beide lande ter waarde van 650 millioen Belgische franken in beide richtingen. De overeenkomst is geldig tot 30 Juni 1949. België zal hoofdzakelijk industriële-, chemische-, landbouw- en koloniale producten uitvoeren, terwijl Griekenland zuidvruchten, wijn, tabak en ertsen zal exporteren. (Nwe Gids 28-12)

Op 3 Januari is te Rome een handelsovereenkomst met Italië ondertekend, welke voor 1949 voorziet in een Belgische export

van 4.300.000 frs. en een Italiaanse export van 2.8.000.000 frs.
België zal hoofdzakelijk koper, staal, industriediamant en textiel leveren en Italië kaas, fruit, groenten, textiel en chemische producten. (Luxemb. Wort 6-1) **(Vor. ber. Buitenl. handel: 7794 B)**

Duitsland

A. Bestemming Krupp-fabrieken

Generaal Bishop, de Britse commissaris voor Noordrijnland—Westfalen, heeft aan het ministerie van Econ. Zaken van deze staat een lijst gezonden van 127 fabrieken en werkplaatsen van Krupp, die voor de vredesproductie bestemd zijn. Nog 72 fabrieken en 22 werkplaatsen zullen worden gereorganiseerd, voordat zij door Duitse firma's worden overgenomen. Hiermede zal ongeveer tweederde van het geweldige Krupp-concern voor de Duitse economie bewaard blijven. Het resterende derde deel, dat bestaat uit zwaar beschadigde bedrijven, zal worden vernietigd. Een gemengde Brits-Amerikaanse commissie zal aanbevelingen doen over het toekomstig gebruik van 221 Krupp-fabrieken. (Alg. Handelsblad 15-12) **(Vor. ber. 7592 K; zie ook 7503 D)**

Internationaal Nieuws

B. Zesmogendhedenconferentie te Londen - Overeenkomst i.z. Ruhrstatuut —

Vertegenwoordigers van België, Frankrijk, Luxemburg, Nederland, Groot-Brittannië en de Ver. Staten zijn van 11 Nov. tot 28 December te Londen bijeengeweest, teneinde een gedetailleerde overeenkomst te ontwerpen betreffende de instelling van een internationaal contrôle-orgaan van het Ruhrgebied, zoals voorzien in het aanhangsel van het communiqué, hetwelk op 7 Juni 1948 werd uitgegeven (zie 7628 F). De vertegenwoordigers hebben dienaangaande een concept-overeenkomst opgesteld, waarvan de tekst op 28 December werd gepubliceerd. (Wij geven een uitvoerig uittreksel op pag. 7895). Tezelfdertijd werd een communiqué uitgegeven; waarin naast de hoofdlijnen van het Ruhrstatuut algemene beginselen zijn neergelegd van de door de Westelijke mogendheden ten aanzien van Duitsland te volgen politiek.
Het internationaal contrôle-orgaan heeft hoofdzakelijk tot taak de kolen, cokes en het staal van het Ruhrgebied te verdelen tussen Duitsland enerzijds en de deelnemers aan het Europees Herstelplan anderzijds. De contrôle strekt zich ook uit tot de productie, de bedrijfsleiding, -planning en -inrichting van de zware industrie van Rijnland-Westfalen.
Volgens het communiqué heeft men bij de instelling van het Ruhrorgaan drie doelen voor ogen gehad: 1) grondige doorvoering van de ontwapening en de demilitarisatie van Duitsland. 2) de bevordering van de wederopbouw van Europa en de economische opbouw in West-Europa, 3) het bevorderen van nauwe economische samenwerking tussen de West-Europese landen.
Hieruit blijkt, dat West-Duitsland in de toekomst nauw in de economie van West-Europa betrokken zal worden. In het communiqué wordt er voors opgewezen, dat het internationale contrôle-irgaan slechts een onderdeel van een uitgebreid contrôle-systeem vormt.
Onder de voorzieningen, welke getroffen zijn om agressie te voorkomen neemt de instelling van de militaire veiligheidsraad een der voornaamste plaatsen in.
Deze raad zal algeheel verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de ontwapening en de demilitarisatie in het belang van de veiligheid, waarvoor de denkbeelden, die Byrnes, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, in 1946 naar voren heeft gebracht, als basis gebruikt worden. Voor wat betreft de industriële ontwapening zal de raad handelen overeenkomstig de thans bijna voltooide overeenkomsten betreffende de nodige verbodsbepalingen en beperkingen t.a.v. de Duitse industrie. Erkend wordt, dat thans in de bi-zone voor de productie van ruw staal een maximum geldt van 10.7 millioen ton.
Bijzondere aandacht wordt geschonken aan het vraagstuk het orgaan bevoegdheden te verlenen om toezicht te oefenen op de leiding en het beheer van de kolen-, cokes- en staalindustrieën in het Roergebied. De door de Britse en Amerikaanse bezettingsautoriteiten ingestelde kolen- en staalcontrôle-organen hebben thans uitgebreide bevoegdheden over deze industrieën, o.a. zeggenschap over de productie, investering en ontwikkeling. De Franse autortiteiten zijn intussen uitgenodigd om aan het werk dezer contrôle-organen deel te nemen. Er is overeengekomen, dat die bevoegdheden, te gelegener tijd zullen worden overgedragen aan het contrôle-orgaan voor de Ruhr of de militaire veiligheidsraad, hetzij aan het hem opvolgend of een ander internationaal lichaam.
Deze bevoegdheden zouden dan het toezicht op de productie, investering en ontwikkeling betreffen en geen bevoegdheden zijn tot het instellen van contrôle op onderdelen, welke laatste een ongerechtvaardigde inbreuk zou zijn op de normale en geregelde beheerstaak.
Er is overeengekomen, dat de voortgezette bevoegdheden ook voldoende dienden te zijn om een herhaling te voorkomen van een te grote economische concentratie in de kolen-, cokes- en staalindustriëen van het Ruhrgebied, en om te voorkomen, dat zij, die eens de agressieve oogmerken der Nazi's hebben bevorderd, eigendomsrechten of leidende posities in die industrieën zouden verwerven. Het vraagstuk van de definitieve eigendom der betrokken industrieën kwam niet voor op de agenda der vergadering.
Van gezaghebbende Engelse zijde werd er op gewezen, dat onder de „excessieve concentratie van economische macht", waartegen na afloop van de z.g. „contrôle-periode zal gewaakt dienen te worden, nationalisatie als zodanig niet valt. Het schijnt, dat de Engelse gedelegeerden hieraan hardnekkig hebben vastgehouden om hun belofte, aan de Duitse publieke opinie gedaan, dat de Duitsers zelf later over de uiteindelijke vorm van eigendom kunnen beschikken niet te niet te doen. (Neue Zürcher Ztg - Nwe Rott. Crt. 29-12-'48) **(Vor. ber. 7884 K)**

Joego-Slavië

C. Handelsverdrag met Engeland en met Rusland —

De Joego-Slavische regering heeft na langdurige onderhandelingen, met de Engelse regering een handelsverdrag afgesloten, geldig voor de periode van 1 Oct. 1948 tot 30 September 1949. De overeenkomst voorziet in een wederzijdse goederenruil ter waarde van £ 15 millioen. Engeland levert textiel, grondstoffen, ruwe olie, chemische producten en machines en Joego-Slavië hout, hout-producten en levensmiddelen.
Als vergoeding voor in Joego-Slavië genationaliseerd Engels bezit werd een bedrag van £ 4½ millioen vastgesteld.
(Times 24-12)

Op 30 December werd te Moskou met Rusland een handelsverdrag afgesloten voor het jaar 1949. Hieruit blijkt, dat de hoeveelheid van de tussen de beide landen in 1949 te ruilen goederen, slechts een achtste deel zal bedragen van het goederenverkeer in 1948. Volgens het Russische persbureau Tass is dit het gevolg van „de onvriendelijke houding der Joego-Slavische regering tegenover de Sovjet-Unie." (Neue Zürcher Ztg 31-12) **(Vor. ber. 7886 C)**

Korea

D. Sovjet-troepen teruggetrokken

In een officiële verklaring van het Sovjet-nieuwsbureau Tass, wordt medegedeeld, dat de laatste troepen van het Sovjet-bezettingsleger Noord-Korea op 25 December j.l. hebben verlaten. In de verklaring wordt tevens geconstateerd, dat de Amerikaanse regering niet voldaan heeft aan het verzoek van de Nationale Vergadering van Korea, dat gelijktijdig op 10 Sept. 1948 aan de twee betrokken regeringen werd gericht, om hun troepen onmiddellijk en terzelfdertijd uit Korea terug te trekken.
(Soviet News 3-1) **(Vor. ber. 7761 D)**

Sovjet-Unie

E. Staalproductie - Electriciteit —

In 1932, het laatste jaar van het eerste Vijfjarenplan, bedroeg de staalproductie in de Sovjet-Unie 5.9 millioen ton tegen 4.3 millioen ton in 1928. In 1940 bedroeg de staalproductie 18.3 millioen ton. Gedurende de oorlog werden in de door de Duitsers bezette gebieden 37 metallurgische fabrieken, 62 hoogovens, 213 Siemens-Martens ovens en 248 walserijen vernietigd. Toch werd in 1947 het vooroorlogse niveau bereikt. In 1948 steeg de productie met 27 pct. Voor 1950 raamt men de productie op 24.5 millioen ton. (Neue Zürch. Ztg. 4-1 - Soviet News 3-1)
De productie van electrische energie was in 1946 16,6 pct. hoger dan in 1948.
(Soviet News 3-1) **(Vor. ber. Staalprod. 6946 C; Ind. prod. 7473 E)**

F. Nieuwe huizen —

Sedert het einde van de oorlog zijn in de Russische Federatie 1.040.000 nieuwe huizen gebouwd. (Soviet News 6-12) **(Vor. ber. 7798 G)**

Verenigde Staten

G. „State of the Union" —

In de jaarlijkse boodschap aan het Congress over de „State of the Union" (5-1) besprak Truman voornamelijk de binnenlandse politiek. Hij wees er op, dat het Amerikaanse volk zich „de grootste welvaart heeft verzekerd, die de wereld ooit heeft gekend". Toch zijn er nog vele tekortkomingen. Om deze weg te nemen vroeg Truman machtiging tot herinstelling van prijscontrôle, verhoging van de inkomstenbelasting met vier milliard dollar en annulering van de door het vorige — republikeinse — Congress ondanks zijn veto aangenomen arbeidswet van Taft-Hartley. Verder betoogde Truman, dat voor de veiligheid van de Verenigde Staten de algemene dienstplicht noodzakelijk is.
Truman's program houdt o.m. in:
1) een uit acht punten bestaand plan tot bestrijding van de inflatie „om onze economie te beveiligen tegen de gevaren van een hoogconjunctuur met de daarop volgende depressie". Voor dit doel vraagt hij o.m. bevoegdheid om een contrôle op de prijzen en credieten in te stellen, een toewijzingenstelsel voor schaarse grondstoffen in het leven te roepen, eventueel leningen te verstrekken ter financiering

van de vervaardiging van materialen, waaraan acute tekorten bestaan en machtiging zo nodig, onmiddellijk zelf tot de bouw van dergelijke fabrieken over te gaan. Beperking van de speculatie op graan- en andere markten.

2) Verhoging van de ondernemingsbelasting en andere belastingen met in totaal vier milliard dollars per jaar, ten einde de staatsschuld te verminderen.

3) Volledige herroeping van de arbeidswet van Taft-Hartley daar deze een onbillijke achterstelling van de vakbeweging inhoudt en vervanging van deze wet door de vroegere z.g. Wagner-wet, die een meer liberaal karakter droeg. Wel moet deze laatste wet zo gewijzigd worden, dat stakingen, voortvloeiende uit geschillen tussen vakorganisaties en het neerleggen van het werk uit sympathie met stakers in een niet-aanverwante industrie, verboden blijven.

4) Verdere steun aan de landbouw.

5) Verruiming van de sociale wetgeving door verhoging der ouderdomspensioenen en uitbreiding van de overheidszorg tot hen, die het slachtoffer zijn van werkloosheid, ziekte of invaliditeit.

Het instellen van een stelsel van ziekteverzekering, dat „iedere Amerikaan in staat zal stellen goede medische behandeling te verkrijgen". Instelling van een Ministerie van Sociale Zaken.

6) Meer staatssteun voor het onderwijs, daar „onze scholen in vele districten absoluut onvoldoende" zijn. Instelling van een Ministerie van Onderwijs.

7) Een speciale wetgeving, die het de regering mogelijk moet maken volkswoningen met lage huren te bouwen, krotten op te ruimen en een onderzoek naar de woontoestanden in te stellen.

6) Een veelomvattend program tot herziening van de burgerrechten met het doel achterstelling van negers of andere rassenminderheden te verbieden.

Buitenlandse kwesties besprak de president zeer in het algemeen, zonder zelfs gewag te maken van belangrijke onderdelen als het Atlantisch Pact, China, Berlijn, Palestina en Indonesië. Wel zei Truman, dat hij in de loop van deze zitting „de gelegenheid zal hebben het Congres te verzoeken verschillende maatregelen in overweging te nemen op het gebied van de buitenlandse politiek". Hij legde er de nadruk op dat de binnenlandse programma's de grondslag vormen van de buitenlandse politiek. Het enige doel van Amerika's buitenlandse politiek, zo verklaarde hij, is vrede. Een sterk leger blijft echter noodzakelijk. De Verenigde Staten verlenen „steun aan een wereldorganisatie om de vrede te bewaren en aan een economische wereldpolitiek om voorspoed te scheppen voor de mensheid".

„Door middel van het Europese herstelplan, onze „politiek van goede nabuurschap" en via de Verenigde Naties, zijn wij begonnen de nationale barrières neer te halen, die de economische groei en de sociale vooruitgang van de volkeren der wereld belemmeren."

Truman drong er tenslotte op aan, dat de wederzijdse handelsverdragen weer volledig in werking zullen worden gesteld en voor drie jaren vernieuwd worden. „Verder dienen wij onze deuren wijd open te houden voor verplaatste personen, zonder discriminerende bepalingen."*) (Volkskrant 6-1 - U.S. Information Service 5-1) **(Vor. ber. „State of the Union" '48: 7481 C)**

*) Volgens de huidige regeling mogen gedurende een periode van 2 jaar 200.000 verplaatste personen toegelaten worden.

A. „Van Moeder op Dochter" —

Een Nederlands boek, dat zich op de voorgrond dringt is het lijvig geschrift „Van Moeder op Dochter", onder redactie van Mevrouw Dr. W. Posthumus—van der Goot (uitgave E. J. Brill, Leiden). Het boek verscheen onder auspiciën van het Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging.

Hoe de vrouwen langzamerhand zijn gaan inzien, dat zij óók moeten meedoen, dat zij óók verantwoordelijk zijn voor wat er in de maatschappij gebeurt, dat vormt de rode draad, die door dit boek loopt.

De vrouwenbeweging begint, als elke stroom, ondergronds. Omstreeks 1798 komen er enige auteurs (Gerrit Paape en de anonymus P.B.v.W.), die de vrouw een nieuwe plaats in het openbare leven willen toekennen. Dan beginnen die individuele bronnen al dadelijk merkwaardig rijk in daden te vloeien.

De vrome en verlichte Barbara van Marten—Schilperoord (1778—1853), moeder der gevangenen, vriendin der armen, houdster van een uitstekende kostschool, uitgeefster van een uitmuntend maandblad „Penelope", misschien wel de veelzijdigste en meest harmonische vrouwenverschijning, die het Nederland der vroege negentiende eeuw heeft voortgebracht. Elise van Calcar—Schiotling (1822—1904), met haar talloze geschriften, waartoe zij al op jeugdige leeftijd werd gedreven en met haar opvoedingshuis eerst te Leiden, dan te Wassenaar, doet voor haar weinig onder. Zij is tot op hoge leeftijd een grote, typisch vrouwelijke, levenswijze stuwkracht, die meisjes en vrouwen wil opvoeden „tot het leven". Haar tegenspeelster is mevrouw A. A. M. Storm—Van der Chijs, wereldreizigster, veelzijdig en dynamisch, de ware baanbreekster. Voortbouwend op het werk van Barbara van Meerten richt Ds. O. G. Heldring het eerste huis voor „gevallen" meisjes op. Hij vindt in Petronella Voûte de vrouw, die dit gezegend werk kan verrichten (1847). In 1843 en 1844 nemen te Amsterdam en te Utrecht de eerste diaconessen haar arbeid ten behoeve van de zieken op. Iets later dan Barbara van Meerten sticht de vooruitstrevende Marianne van Hogendorp—Van Hogendorp de „Vriendin der Armen" een vereniging, die behoeftigen steunt bij het helpen van zichzelf (1847). Haar dochters Marianne Klerck—Van Hogendorp en Anna zetten dit werk, maar vooral het getuigende deel van ds. Heldring's arbeid voort en bereiken ten slotte met haar „Vrouwenbond tot Verhoging van het zedelijk Bewustzijn", dat in Nederland de reglementering der prostitutie wordt afgeschaft.

Intussen woedt de grote discussie per boek, brochure en prijsvraag over het onderwijs. Is het gewenst een meisje goed onderwijs te geven? En wat later: zo ja, moet dat hetzelfde zijn als voor de jongens? De eerste middelbare school voor meisjes, te Haarlem. is van 1867. Tot dan had alle opleiding ten doel, òf het meisje te maken tot een betere huismoeder, òf de ongehuwde en minvermogende vrouwen te verlossen uit haar afhankelijkheid en armlastigheid. Langzamerhand komt de gedachte op, of de vrouw uit eigen hoofde de gemeenschap rechtstreeks zou kunnen dienen. Aletta Jacobs verkrijgt in 1871 op simpele aanvraag toegang tot de universiteit. Welk een gelukkige uitzondering is Nederland hierin met zijn Thorbecke, die „voor de vrouwen de verhoogde ontwikkeling niet vreest". Een nieuw stroompje ontstaat: dat der geleerde vrouwen. Arbeid vernedert niet, „Arbeid adelt" (Betsy Perk) is de leuze van de generatie die nu volgt; „vrouwenarbeid is waardevol" het motto van de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid in 1898. Het laatste kwart der negentiende eeuw is de heroïsche tijd van de vrouwenbeweging. Mina Kruseman slingert haar bijtende aanklachten, haar triomfantelijke hoon, haar bezielende pleidooien de wereld in; verguisd, „meedogenloos gehavend", maar ademloos aangehoord. Anna Reynvaan maakt een eind aan de schandelijke toestanden in onze ziekenhuizen en schept daarmee met Jeltje de Bosch Kemper ook een nieuw vrouwelijk beroep, dat van de inwonende verpleegster, die de oude zaalmeid zal vervangen. De ontwikkeling van de vrouwenbeweging tot ongeveer 1870 is de geschiedenis van individuele vrouwen, van haar geschriften en haar daden. Hierna vormen zich de eerste vrouwenverenigingen met een algemeen sociaal doel, nog los van elkaar, zoals „Arbeid Adelt", „Vrouwenbond tot Verhoging van het Zedelijk Bewustzijn" en de „Vrije Vrouwen Vereniging". Mina Drucker, de tweede Mina in de vrouwenbeweging, sticht in 1894 de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht. Hiermee komt er een bepaald model in de vrouwenbeweging, dat tot 1940 zal duren: een wig, met de vrouwenrechten aan de spits, daarachter de verschillende vrouwenverenigingen die er het belang van inzien en daaromheen de individuele en georganiseerde arbeid, die wordt verricht ten behoeve van de vrouw en van het Kind.

Wij gaven de lezer een blik in de omvangrijke en veelzijdige stof, die in dit rijke geschrift is verwerkt, aan de hand van het overzicht, dat het Bestuur van het Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging ons in haar Inleiding biedt. Een belangrijk hoofdstuk der Nederlandse cultuurgeschiedenis ligt in deze uitgave besloten. R.

B. Ballon Hoogte Record —

Een onbemande ballon van het Amerikaanse leger bereikte de recordhoogte van 26½ mijl en is teruggekeerd met belangrijke weervoorspellingen, door de instrumenten geregistreerd. Deze ballonnen dragen belangrijk bij tot de onderzoekingen, die in dit opzicht reeds door raketten worden genomen. Er zijn reeds raketten, die worden afgeschoten met een snelheid van 300 mijl per uur, waarbij een hoogte bereikt werd van 78 mijl.

C. Preparaat tegen slaapziekte —

Dr. F. Curd, dr. W. Sexton, dr. C. Melville Scott en dr. D. Garnet Davey, allen chemici bij de Imperial Chemical Industries (I.C.I.) hebben een synthetisch praeparaat tegen de slaapziekte bij vee ontdekt. Dit praeparaat, tot dusver bekend als M. 7555, is antrycide genoemd. Het werkt genezend en preventief op de door de tse-tse-vlieg overgebrachte slaapziekte bij vee (trypanosomiasis).

Deze ziekte maakt een potentieel rijk en vruchtbaar gebied in Midden-Afrika dat tweemaal zo groot is als de Verenigde Staten, vrijwel onbewoonbaar voor mens en dier. Men hoopt daar thans met veeteelt op grote schaal te kunnen beginnen.

(Alg. Handelsblad 31-12)

Contrôle-orgaan Ruhrgebied - Zes Mogendheden Overeenkomst —

De voornaamste bepalingen van de „Concept-overeenkomst tot oprichting van een internationaal contrôle-orgaan (International Authority) voor de Ruhr" zijn de volgende:

I. Het orgaan.

Leden van het contrôle-orgaan (authority) — zullen zijn de landen, die de overeenkomst — het Ruhrstatuut — ondertekenen (t.w. België, Frankrijk, Groot-Brittannië, Luxemburg, Nederland en de Verenigde Staten) en Duitsland (art. 2).

Het Orgaan zal bestaan uit een Raad, bijgestaan door een secretariaat en een uitvoerend Secretaris (art. 3).

Zodra een Duitse regering tot stand is gekomen, is deze gerechtigd een afgevaardigde bij het Orgaan te benoemen; deze afgevaardigde heeft het recht de vergaderingen van de Raad bij te wonen. Zodra de Duitse regering als stemgerechtigde tot het Orgaan wordt toegelaten, zal zij een vertegenwoordiger in de Raad benoemen (art 4a).

Tot aan dit ogenblik zal een vertegenwoordiger van de bezettingsmachten de plaats van Duitsland innemen (art. 4b).

De zetel van het contrôle-orgaan zal gevestigd worden in een door de Raad te kiezen plaats, gelegen in Noord-Rijnland-Westfalen (art. 5).

II. Organisatie en Procedure.

Het voorzitterschap van de Raad wordt bij toerbeurt vervuld (art. 8).

Het stemrecht is als volgt verdeeld: België 1 stem, Frankrijk 3, Luxemburg 1, Nederland 1, het Verenigd Koninkrijk 3, de Verenigde Staten 3, Duitsland 3 (art. 9a).

Acht stemmen vóór zijn voldoende voor het nemen van een beslissing (art. 9b).

De stemmen, toegewezen aan Duitsland, zullen door de gemeenschappelijke vertegenwoordiger van de bezettende machten als één geheel worden gehanteerd, totdat wordt bepaald, dat de Duitse regering de verantwoordelijkheid, welke de onderhavige overeenkomst medebrengt, op zich heeft genomen. Hierna zal het stemrecht door de Duitse vertegenwoordiger worden uitgeoefend (art. 9c).

III. Functies.

Het contrôle-orgaan zal bepalen, welk deel van de steenkool-, cokes- en staalproductie in het Ruhrgebied voor export, en welk deel voor verbruik in Duitsland zal worden aangewend. De verdeling van de productie moet zodanig zijn, dat:

1) de deelnemende landen voldoende („adequate") toegang hebben tot de voorraden van deze producten, rekening houdend met de essentiële behoeften van Duitsland;

2) zij in overeenstemming is met de voorwaarden van elke op het moment van de verdeling van kracht zijnde overeenkomst tussen de bezettende machten met betrekking tot de toewijzing van steenkool, cokes of staal;

3) zij verenigbaar is met de doelstellingen, vermeld in de Conventie voor Europese Economische Samenwerking en met elk programma, goedgekeurd door of elke beslissing genomen door de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (art. 14a).

De exporttoewijzingen voor steenkool, cokes, afgewerkt en half afgewerkt staal, zullen minima aangeven. Het Orgaan heeft het recht, de exportquota wat betreft kwaliteit te preciseren. Bij wijze van uitzondering kan het Directoraat ook ruw ijzer voor export toewijzen; hiertoe is vereist, dat door tenminste twaalf stemmen wordt beslist, dat zulk een toewijzing noodzakelijk is. Bij het opstellen van exportquota voor afgewerkt of halfbewerkt staal is het Orgaan gebonden aan en moet het handelen binnen het kader van de overeenkomst met betrekking tot het peil van de Duitse staalproductie, welke op dat ogenblik van kracht zijn en welke zijn mede-ondertekend door de bezettende Machten (art. 14b).

HET RUHRGEBIED —

Volgens de hier gepubliceerde overeenkomst omvat het Ruhrgebied de volgende in het „Land" Noord-Rijnland-Westfalen gelegen gebieden:

A Het district Dusseldorf:

1. Landkreis Dinslaken.
2. „ „ Dusseldorf-Mettmann.
3. „ „ Essen.
4. „ „ Geldern.
5. „ „ Krefeld-Uerdingen.
6. „ „ Moers.
7. „ „ Rees.
8. Stadtkreis Dusseldorf.
9. „ „ Duisburg-Manbron.
10. „ „ Muelheim.
11. „ „ Neuss.
12. „ „ Oberhausen.
13. „ „ Remscheid.
14. „ „ Solingen.
15. „ „ Wuppertal.

B. Het district Munster:

1. Landkreis Beckum.
2. „ „ Luedinghausen.
3. „ „ Recklinghausen.
4. Stadtkreis Bottrop.
5. „ „ Gelsenkirchen.
6. „ „ Gladbeck.
7. „ „ Recklinghausen

C. Het district Arnsberg:

1. Landkreis Ennepe-Ruhrkreis
2. „ „ Iserlohn.
3. „ „ Unna.
4. Stadtkreis Bochum.
5. „ „ Castrop-Rauxel.
6. „ „ Dortmund.
7. „ „ Hagen.
8. „ „ Hamm.
9. „ „ Herne.
10. „ „ Iserloon.
11. „ „ Luenen.
12. „ „ Wanne-Eickel.
13. „ „ Wattenscheid.
14. „ „ Witten.

Het Orgaan zal contact opnemen met de betrokken bezettingsautoriteiten, teneinde zijn beslissingen te coördineren met opgestelde plannen en programma's, welke zullen worden voorgelegd aan de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (art. 14c).

Het Orgaan heeft het recht, contrôle uit te oefenen op transport, prijzen, handelsmethoden, quota, tarieven, en (andere) regeringsmaatregelen of zakelijke regelingen, uitgevaardigd of toegelaten door de Duitse autoriteiten, wanneer deze van invloed zijn op de productie of distributie van steenkool, cokes of staal uit het Ruhrgebied. Wanneer het Directoraat van mening is, dat de methoden, maatregelen of regelingen kunstmatig of discriminerend zijn, dan zal het besluiten, dat tot wijziging of afschaffing moet worden overgegaan. Zulks zal eveneens worden besloten ten aanzien van methoden, maatregelen of regelingen, welke:

1) aan andere landen de toegang tot de steenkool, cokes of staal uit het Ruhrgebied belemmeren of beletten;

2) het vervoer van deze producten bemoeilijken;

3) op andere wijze nadelig zijn voor de vervulling van de doelstellingen, uitgedrukt in de onderhavige overeenkomst.

Bij zijn beoordeling zal het contrôle-orgaan rekening moeten houden („Shall have due regard") met de voorwaarden voor internationale vrede en veiligheid, met de verplichtingen van Duitsland, voortvloeiende uit de Conventie voor Europese Economische Samenwerking, en met de taak van de Duitse autoriteiten om Duitsland's handel en financiën in het internationale verkeer op wettige wijze te beschermen (art. 15).

Gedurende de periode van contrôle, of zoveel korter als de bezettende machten overeen komen, zal het Orgaan maatregelen voorstellen aan de bezettingsautoriteiten betreffende de waarborging en bescherming van buitenlandse belangen in de steenkool-, cokes- en staalondernemingen van het Ruhrgebied (art. 16).

Gedurende de periode van contrôle, of zoveel korter als de bezettende machten overeenkomen, zullen de betrokken bezettingsautoriteiten over voldoende macht beschikken om de ontwapening van Duitsland te verzekeren; zij zullen contrôle kunnen uitoefenen op de verstrekking van Ruhrkolen, -cokes en -staal aan industrieën, die in het belang van de veiligheid zijn verboden of onderworpen zijn aan beperkende bepalingen, op grond van een overeenkomst tussen de bezettende mogendheden of op grond van een internationale overeenkomst, waaraan de bezettende mogendheden deelnemen (art. 17a).

Aan het einde van de contrôleperiode, of zoveel vroeger als de bezettende mogendheden overeenkomen, zal deze macht (genoemd in art. 17a) van de bezettingsautoriteiten worden overgedragen aan een internationaal lichaam, dat voor dit doel in het leven zal worden geroepen door het vredesverdrag of door een internationale overeenkomst, waaraan de ondertekenaars van het Ruhrstatuut deelnemen. Indien een dergelijk internationaal lichaam niet wordt gesticht, dan zal de bovenbedoelde macht worden overgedragen aan het Ruhr-orgaan en door de ondertekenaars van het Ruhrstatuut worden uitgeoefend (art. 17b).

Aan het einde van de contrôleperiode, of zoveel eerder als de bezettende machten overeenkomen, zal zodanige — momenteel door de bezettingsautoriteiten uitgeoefende — macht als nodig is om te waarborgen:

1) dat zal worden toegestaan, dat enige soort van eigendom over de in het Ruhrgebied gelegen steenkool-, cokes- of staalindustrieën zal worden gevormd of hersteld, of dat tussen deze industrieën handels- of verkoopovereenkomsten worden gesloten, waarvan een buitensporige concentratie van economische macht het gevolg is;

2) dat personen, van wie bekend is of zal worden, dat zij de agressieve doeleinden van de Nationaal Socialistische Partij hebben bevorderd, geen eigenaar zijn van en dat zij geen bestuurs- of contrôlefuncties bekleden in de genoemde Ruhrindustrieën of de handels- en verkooporganisaties dezer industrieën;

3) dat voldoende gegevens voor handen

zijn omtrent en ten behoeve van het onder (1) en (2) genoemde)
worden overgedragen aan het Orgaan of de Militaire Veiligheidscommissie c.q. haar opvolgster, of aan een ander lichaam, gesticht bij internationale overeenkomst en belast met de tenuitvoerlegging van het bovenstaande ten aanzien van in en buiten het Ruhrgebied gelegen Duitse industrieën (art. 18a).
Aan het einde van de contrôleperiode, of zoveel eerder als de bezettende mogendheden overeenkomen, zal aan het Orgaan, of de Militaire Veiligheidscommissie c.q. haar opvolgster, of aan een ander lichaam, gesticht bij internationale overeenkomst, slechts dat deel van de huidige macht der bezettingsautoriteiten over het bestuur en beheer van de Ruhrindustrieën worden overgedragen, als noodzakelijk is om te waarborgen:
a) dat het algemene beleid en het algemene programma betreffende de productie, ontwikkeling en investeringen in deze industrieën in overeenstemming zijn met de doelstellingen, vermeld in de preambule van de onderhavige overeenkomst;
b) dat voldoende gegevens beschikbaar zijn omtrent dit beleid en dit programma (art. 19a).

IV. Recht van Enquête.

Teneinde het Orgaan in de gelegenheid te stellen zijn taak naar behoren te vervullen en teneinde het de mogelijkheid te bieden na te gaan, of zijn besluiten op de juiste wijze ten uitvoer worden gebracht, heeft het Orgaan het recht:
1) samenstelling en inzage te eisen van periodieke verslagen en — indien het dit noodzakelijk acht van aanvullende verslagen — betreffende productie, verdeling en verbruik van Ruhrkolen, -cokes en -staal, alsmede van de prognose hieromtrent en voorzover zulks voor het Orgaan noodzakelijk is om zijn functies te kunnen vervullen;
2) alle noodzakelijke geachte inlichtingen in te winnen omtrent de mogelijkheden voor Duitsland, om over steenkool, cokes en staal te beschikken uit andere bronnen dan het Ruhrgebied, en omtrent de mogelijkheden van export dezer producten uit Duitsland, eveneens uit andere bronnen dan het Ruhrgebied;
3) in het Ruhrgebied elk noodzakelijk geacht onderzoek in te stellen — waarbij getuigen mogen worden gehoord — om de juistheid van de op grond van het Ruhrstatuut verkregen inlichtingen na te gaan, of om zich op de hoogte te stellen van de wijze, waarop zijn besluiten ten uitvoer worden gelegd, mits soortgelijke onderzoekingen ook in andere delen van Duitsland mogen worden ingesteld.
Bij de uitoefening van deze rechten is het aan het Orgaan toegestaan, navraag te doen bij individuele personen, officiële publieke en particuliere organisaties, ondernemingen en firma's; installaties en documenten mogen worden onderzocht (art. 20).

V. Uitvoering van besluiten.

Gedurende de contrôleperiode, of zoveel korter als de bezettende machten overeenkomen, moet het Orgaan zijn besluiten (art. 14 en 15) en adviezen (art. 16) ter kennis brengen van de betrokken bezettingsautoriteiten. Na afloop van deze periode moeten de besluiten en adviezen ter kennis gebracht worden van de Duitse regering (art. 21).
Gedurende de contrôleperiode, of zoveel korter als de bezettende machten overeenkomen, zullen de betrokken bezettingsautoriteiten er voor zorg dragen, dat de besluiten van het Orgaan ten uitvoer worden gebracht, tenzij de bezettingsautoriteiten wijziging noodzakelijk achten op grond van overeenkomsten tussen twee of meer bezettende mogendheden met betrekking tot de financiële steun aan Duitsland of op grond van een overeenkomst tussen de bezettende mogendheden i.z. de toewijzing van steenkool, cokes of staal (art. 22).
Na de contrôleperiode, of zoveel eerder als de bezettende machten overeenkomen, zal de Duitse regering er zorg voor dragen, dat de besluiten van het Orgaan ten uitvoer worden gebracht (art. 23).

VI. In gebreke stelling.

Indien de Duitse regering in dit opzicht nalatig is, kunnen de vertegenwoordigers van de landen, die het Statuut ondertekend hebben, schriftelijk aan de Duitse regering verzoeken, binnen een door de vertegenwoordigers redelijk geachte termijn de redenen mede te delen, waarom de Duitse regering meent, niet in gebreke te zijn gebleven (art. 24a).
Indien de Duitse regering naar de mening van de vertegenwoordigers onvoldoende of onbevredigende redenen aangeeft, kunnen deze vertegenwoordigers de Duitse regering in gebreke stellen; de Duitse regering moet van een dergelijk besluit op de hoogte worden gebracht. De vertegenwoordigers moeten vervolgens adviezen aan de bezettingsautoriteiten opstellen, aangevende welke maatregelen zij noodzakelijk en nuttig achten (art. 24b).
Na het einde van de contrôleperiode, zullen deze adviezen gericht aan de mogendheden die deze overeenkomst ondertekenen. De aanbevolen maatregelen zullen worden toegepast in overeenstemming met de bepalingen van het vredesverdrag of enige andere overeenkomst waarbij de ondertekenende mogendheden partij zijn (art. 24g).

VII. Algemene Bepalingen.

De bevoegdheden van het Orgaan mogen niet uitgeoefend worden met het doel de commerciële belangen van enig land te beschermen, of om de vreedzame technologische ontwikkeling en de verhoging van de efficiency te belemmeren (art 25).

Slotclausule.

De overeenkomst zal onmiddellijk na de ondertekening van kracht worden (art. 30.) Zodra een Duitse regering gevormd is, kan deze tot de overeenkomst toe treden, door zich te verplichten tot het nakomen van de haar in deze overeenkomst opgelegde verplichtingen en van zodanige andere regelingen, als de ondertekenende landen zullen vaststellen (art. 31).
De overeenkomst zal van kracht blijven tot aan het inwerkingtreden van een vredesverdrag voor Duitsland, of zoveel langer als in dit vredesverdrag wordt bepaald (art. 32).
(Bewerkt naar de volledige tekst, zoals deze werd gepubliceerd in de Parijse editie van de New-York Herald Tribune van 29-12-'48).

A. Toespraak Koningin Juliana - De staatkundige ontwikkeling in Indonesië —

H.M. de Koningin heeft op 6 Januari voor de radio de volgende rede uitgesproken:
Reeds in 1942 sprak mijn Moeder de hoop uit, dat Indonesië en Nederland na de gemeenschappelijke overwinning op de vijand, vrijwillig en in vrijheid en gelijkwaardigheid zouden samenwerken tot herkrijging van vrede en geluk. Haar woorden gaven toen niet alleen uitdrukking aan een verwachting, maar hielden ook een belofte in.
In Februari 1948 herhaalde mijn Moeder die belofte. Zij verklaarde toen, onder herinnering aan de woorden van de grote vrijheidsstrijder Roosevelt, dat het gemeenschappelijk streven ver behoort uit te gaan boven het verkrijgen van onafhankelijkheid, doch mede gericht moet zijn op de verwerkelijking van de vrijheid van geloof, de vrijheid van het woord, en vrijwaring van vrees en gebrek. In wederzijds vertrouwen zou een nieuwe samenwerking moeten groeien ter vestiging van een vrij en souverein Indonesië, in gelijkwaardig deelgenootschap met Nederland verbonden in de Nederlands-Indonesische Unie. Zij besloot toen met de woorden: „Zowel Nederland als Indonesië zien uit naar de dag, dat de Verenigde Staten van Indonesië, op voordracht van Nederland, de hun toekomende plaats zullen innemen temidden van de Verenigde Volkeren".
Van de aanvang van mijn regering af is mijn streven erop gericht geweest, de belofte, door mijn Moeder gegeven, ten volle ten uitvoer te leggen en mee te werken om aan de volken van Indonesië vrede, geluk en welvaart in een eigen souverein staatsbestel te verzekeren. Met vreugde heb ik mogen vaststellen, dat grote delen van Indonesië bereid waren aan dit doel mee te werken. Helaas bleken in andere delen krachten, die geweld en wanorde verkozen boven een ordelijke samenwerking, de overhand te hebben over de ook daar aanwezige personen, die in goede verstandhouding met Nederland de nieuwe rechtsorde wilden opbouwen. Daardoor werd een militaire actie ten laatste onvermijdelijk.
Het doel daarvan was geenszins terug te komen op het woord, dat door mijn Moeder en door het Nederlandse volk als geheel met betrekking tot Indonesië plechtig is gegeven. Het doel daarvan was uitsluitend de mogelijkheden te openen, om nu eindelijk aan Indonesië orde, welvaart, vrijheid, zelfstandigheid en souvereiniteit te kunnen geven in een federale rechtsstaat.
Thans is, door de afkondiging van het besluit „Bewind Indonesië in Overgangstijd", een belangrijke schrede gezet op de weg naar de vestiging van een eigen Indonesisch staatsbestel.

Het is mijn oprechte wens, dat binnen weinige weken een Indonesische federale regering wordt ingesteld, die de verantwoordelijkheden en plichten, welke zijn verbonden aan een democratisch bestel, zal uitoefenen en vervullen. Deze federale regering zal onverwijld ingevolge de haar toekomende bevoegdheden verdere voorbereidingen treffen tot de overgang naar en de vestiging van de nieuwe rechtsorde. Zo zal zij — zodra de omstandigheden dit zullen toelaten — in overeenstemming met de hoge vertegenwoordiger van de Kroon vrije verkiezingen in Indonesië doen houden.

Aldus zullen, naar ik hoop, spoedig de souvereine Staten van Indonesië werkelijkheid worden. Indonesië en Nederland zullen dan, in de Unie verenigd, in een harmonisch samengaan al hun krachten kunnen geven aan een goede en gezonde ontwikkeling van beide landen en aan het toenemen van de welvaart in de wereld. Dan zal — zoals mijn Moeder het wenste — een betere en gelukkiger toekomst gegrondvest zijn.

(A.N.P. 6-1)

De Nederlandse militaire actie op Java en Sumatra. Boven: Nederlandse infanterie uitgerust met een draagbare radio-installatie, „Walkie-Talkie", in Solo. Beneden: generaal-majoor P. Schelten, commandant van de Nederlandse troepen op Noord-Sumatra in gesprek met Indonesische burgers in de omgeving van Medan.

(foto Ass. Press)

Duizenden sampans met vluchtelingen, die de Jangtse zijn afgezakt, vluchtend voor het oorlogsgeweld, vullen de waterwegen van Sjanghai. (foto Ass. Press)

China sedert het begin der 20ste eeuw

door H. CH. G. J. VAN DER MANDERE

Op 10 October 1911 brak onder leiding van Soen Yat-sen te Woetsjang de revolutie uit, welke de verdwijning van de laatste dynastie, die der Mandsjoes tengevolge had. Zij was grondig voorbereid, en dagtekende reeds van 1895, voor China het jaar van vernedering na de onverwachte nederlaag, die Japan het toebracht. Zij was ook gevolg van en werd versterkt door de onrechtmatige invloed, die bijna alle Westerse mogendheden — met uitzondering van Amerika, dat zich tot de eis van handelsvrijheid beperkte — in China uitoefenden. Deze mogendheden verplichtten China tot concessies van uiteenlopende aard en tot afstand van steeds groter stukken grondgebied, waardoor het nationaal gevoel der Chinezen zeer werd gekwetst. De opstand in 1900, de Bokseropstand, aanvankelijk gericht tegen de regering, die dit binnendringen der buitenlanders toeliet, werd op de vreemdelingen afgeleid. Soen-Yat-sen, reeds spoedig gedwongen naar Europa uit te wijken, in 1896 onrechtmatig in de Chinese ambassade te Londen gevangen genomen, bleef de erkende leider, die naast zijn programma voor de nationale wederopbouw zijn Vijf Machten-grondwet [1]) en zijn Drie Beginselen voor het Volk [2]) ontwierp, waarop, doch slechts in formele en theoretische zin, de Kwo-min-tang (Volkspartij) werd gebouwd. Tegenover deze partij, te Kanton gevestigd, stelde zich na de revolutie van 1911 de Kwominsjang (Noordelijke partij), de behoudende mandarijnen te Peking omvattend. Soen Yat-sen voorkwam splitsing, door de conservatieve staatsman Yuan-Sji-Kai het presidentschap te laten. Deze echter regeerde tegen het democratisch beginsel, liet zich aan het parlement niets gelegen liggen, aanvaardde tijdens de eerste wereldoorlog de 21 eisen, die Japan stelde om over China economische voogdij uit te oefenen en liet zich zelfs tot Keizer kiezen. Dientengevolge inwendige strijd, die tot China's verzwakking leidde en de gouverneurs der onmetelijke provinciën aan de buitenkant, die nimmer discipline hadden gekend, de vrije hand schonk.

De burgeroorlog brak in 1922 op grote schaal uit Maarschalk Tsjang Tso-lin, die Mandsjoerije beheerste; generaal Woe Pei-foe, krijgsman van het oude regime, in Midden-China gevestigd; generaal Fang Hoe-siang, die zich Christen noemde en bijbels onder de soldaten uitdeelde, waren de voornaamste figuren, die elkaar en aan Soen Yat-sen het gezag betwisten. Jaren achtereen woedde de burgeroorlog door geheel China, de vreemdelingen, zelfs de internationale nederzettingen in de voornaamste havensteden nauwelijks veiligheid verzekerend. Soen Yat-sen vormde een Kwo-min-tang-regering, die een hachelijk bestaan leidde. Soen zocht hulp bij Sovjet-Rusland, dat een aantal adviseurs en instructeurs zond o.w. ambassadeur Joffe en Borodin voor politiek en propaganda, Generaal Gallen (de latere maarschalk Blücher) voor militaire aangelegenheden (militaire academie van Whampoa - zie 7839 kol. 2). De in 1921 gestichte communistische partij, waarvan Mao Tse-toeng een der stichters was, sloot zich op advies van de Komintern aan bij de Kwo-min-tang, zonder echter haar eigen organisatie prijs te geven. Soen Yat-sen stierf op 11 Maart 1925. Voor zijn dood had hij steeds weer aangedrongen op nationale eenheid. Tsjiang-Kai-sjek, zijn strijdgenoot en leerling sedert 1911, directeur van Whampoa, nam zijn taak over. Hij voerde veldtocht na veldtocht („Noordelijke expeditie") bond openlijk de strijd aan met de Russen wier vertegenwoordigers hij verjoeg; stuitte op moeilijkheden bij de Japanners, die hem, ook nadat zij zich uit China hadden teruggetrokken, geen opmars in Mandsjoerije gedoogden. Maarschalk Tsjang, door een aanslag om het leven gekomen, werd opgevolgd door zijn zoon Tsjang Sjuè-lian, de „Jonge Maarschalk", die de leiding van Tsjiang-Kai-sjek erkende. In 1927 werd in Nanking een Kwo-min-tang regering gevormd. Op 5 Mei 1931 kwam te Nanking een nationale conventie samen, die de eenheid van het land proclameerde en een voorlopige grondwet aannam.

De Japanners kon deze gang van zaken niet naar de zin zijn. Van 1905 af werd de ruggegraat van hun invloed in Zuid-Mandsjoerije gevormd door de spoorweg van Dairen naar Tsjangtsoeng, terwijl Rusland in Noord-Mandsjoerije de Chinese Oostspoorweg beheerste. Japanse en Koreaanse nederzettingen aan weerszijden van de Mandsjoerijse spoorweg werden echter nauwelijks geduld, en stonden herhaaldelijk aan Chinese overvallen bloot. Een incident, door de Japanners kunstmatig geschapen in de nacht van 18 op 19 September 1931 nabij Moekden, leidde tot Japan's militair optreden. In korte tijd hadden zij geheel Mandsjoerije bezet. De Japanse vloot bombardeerde Sjanghai, waar ten gevolge van het optreden in Mandsjoerije bloedige botsingen tussen Chinezen en Japanners waren ontstaan. De bemoeienis van de Volkenbond met dit geschil, waarbij de uitermate belangrijke economische en strategische positie van Mandsjoerije in het geding was, leverde geen resultaat op. Japan verwierp het door de Volkenbondscommissie onder Lord Lytton uitgebrachte rapport, en verliet de Volkenbond toen deze de grondslagen van dit rapport aanvaardde. Het Japanse leger drong in Jehol, dat het aan Mandsjoerije ondergeschikt rekende, door; Tsjiang-Kai-sjek en de Jonge Maarschalk, die aanvankelijk tegenstand boden, werden gedwongen tot wapenstilstand te Tangkoe, die de verplichting met zich bracht een oppervlakte van 5000 vierk. mijl ten Zuiden van de Chinese muur, dus van het eigenlijke China te ontruimen. Japan, dat de Oosterspoorweg van Rusland kocht, drong nu dieper in China door. Het kondigde in 1934 de leer: „Azië voor de Aziaten" af; vond in „overtreding" van de wapenstilstand aanleiding om het gehele Noorden te bezetten, de meest bevolkte provinciën van China. Hier, gelijk tevoren in Mandsjoerije, werden onder leiding van daartoe gewillige Chinezen, autonome regeringen ingesteld, marionetten in de handen van de oppermachtige Japanse legeraanvoerders.

Tsjiang-Kai-sjek, naar het uiterlijk geneigd Japan's eisen tegemoet te treden, wist een zekere mate van contrôle ook over de bezette gebieden te behouden. De intriges der communisten, die hem de verwijdering van Borodin nimmer hadden vergeven, leidde er de jonge maarschalk toe om hem medio 1936 te Sianfoe gevangen te nemen. Wel werd hij spoedig in vrijheid gesteld, doch niet dan nadat hij aan de communistische verlangens ten dele voet had gegeven. [3]) Hij versterkte daardoor de Chinese eenheid, die op 7 Juli 1937 nabij de Marco Polobrug, verbindingspunt van de spoorwegen

CHINA 1894—1948

1894-1895 - Oorlog met Japan: Erkenning onafhankelijkheid Korea, afstand Formosa en Pescadores.
1898 - Rusland pacht schiereiland Liau-Toeng met Port Arthur Mandsjoerijse spoorweg. Verdeling invloedssferen.
1900 - Bokseropstand.
1904-1905 - Russisch-Japanse oorlog (vnl. in Mandsjoerije). Russische rechten in Zuid-Mandsjoerije aan Japan, (incl. Port Arthur).
1905 - Afschaffing examenstelsel. „Klassieke" opvoeding losgelaten.
1910 - Korea ingelijfd door Japan.
1911 - Revolutie.
1914-1918 - 1e Wereldoorlog.
1915 - Een en twintig eisen van Japan, door Yuan Sji-Kai aanvaard.
1917 - Russische revolutie.
1921 - Stichting Chinese Communistische Partij.
1922 - Conferenties van Washington: Negenmogendhedenverdrag: Souvereiniteit en onafhankelijkheid gewaarborgd. Handhaving open-deur-politiek.
1924 - Toelating communisten tot Kwo-min-tang. Verdrag met Sovjet Unie. Opheffing Russ. exterritoriale rechten.
1925 - Soen Yat-sen † - Als leider der Kwo-min-tang opgevolgd door Tsjiang Kai-Sjek.
1926 - Noordelijke expeditie.
1927 - Breuk met communisten. Communistische opstand in Kanton (Commune) door Tsjiang onderdrukt. Kwo-min-tang regering te Nanking.
1931 - Japanse vazalstaat Mandsjoekwo („Keizer" Poe-yi).
1934-1935 - 10.000 km tocht („grote trek" — „Lange mars") der communisten uit Kiangsi naar Sjensi (Yenan) onder leiding van Mao Tse-toeng.
1936 - Sian incident: Tsjiang Kai-sjek ontvoerd.
1937 - „Incident" Marco Polo brug.
1939-1945 - 2e Wereldoorlog.
1940 - Japanse vazalregering te Nanking. (Wang Tsjing-wei).
1941 - Japanse overval op Pearl Harbor.
1942 - Tsjiang opperbevelhebber geallieerde troepen in China, Indo-China en Birma. Blokkeert gebieden, waar communisten de Japanners bestrijden.
1943 Conferentie van Caïro. China een der „grote Vijf".
1944 Conflict Tsjiang — Stillwell. Stillwell teruggeroepen.
1945 Capitulatie van Duitsland en Japan. Russisch-Chinees verdrag. Onderhandelingen Tsjiang-Mao mislukt. Communistische troepen bezetten Mandsjoerije.
1946 Vergeefse bemiddelingspogingen Marshall. Mao Tse-toeng beveelt algemene mobilisatie.
1947 Nieuwe (Kwo-min-tang) grondwet in werking.
1948 Tsjiang 1e constit. pres. van China. Communisten veroveren Noord en Noord-Oost China, bedreigen Nanking.

[1]) Wetgevende, Uitvoerende, Rechterlijke, Examinerende en Controlerende Macht.
[2]) Zie ook pag. 7839 kol. 2.
[3]) Enigszins andere lezing pag. 7839 kol. 3.

van Hankau en Nanking naar het Noorden, door een nieuw incident, door de Japanners uitgelokt, op de proef werd gesteld. Nu brak de Chinees-Japanse oorlog uit, door Japan gevoerd als gold het een strafexpeditie, door China niet als oorlog erkend, wijl het dan vrezen moest ingevolge de in Amerika bestaande Neutraliteitswet toezending van wapenen uit Amerika te moeten missen.

Schijnbaar rustte tijdens deze oorlog, die onafgebroken van 1937 tot 1945 duurde, de strijd tussen Tsjiang-Kai-Sjek en zijn communistische tegenstanders. De Japanners drongen de Chinezen naar het binland terug; de zetel van Tsjiang-Kai-sjeks regering werd te Tsjoengking gevestigd. Vele waren de geschillen, die de beide partijen scheidden, vermeerderd door de eindeloze twisten, die zich in de Kwo-min-tang zelf voordeden. Tsjiang-Kai-Sjek, die met verzet der communisten rekening had te houden, kon niet, gelijk de geallieerden wilde, alle beschikbare troepen tegen de Japanners inzetten. Te Caïro kwam hij met Churchill en Roosevelt, einde 1943, samen: Aan China werd bij de uiteindelijke overwinning de teruggave beloofd van alle door Japan bezette gebieden.

Teneinde zich, ruim een jaar later, te Yalta Rusland's medewerking in de oorlog tegen Japan te verzekeren, kwam Roosevelt op deze toezegging achter China's rug terug: aan Rusland werd het gebruik van Dairen, en de Mandsjoerijse spoorwegen, en het bezit van de Japanse helft van Sachalin, Port Arthur en de Pescadores toegezegd. Een en ander werd op 13 Augustus 1945 neergelegd in een Chinees-Russisch vriendschapsverdrag. Rusland, bijkans zonder tegenstand in de laatste oorlogsdagen meester geworden van geheel Mandsjoerije, verliet dit niet dan na het van geheel de industriële toerusting te hebben ontdaan. De kern van Mandsjoerije liet het aan de communistische troepen. Nauwelijks was de wapenstilstand met Japan getekend, of de strijd tussen de regering te Nanking en haar communistische tegenstanders te Yenan, in verschillende oorlogsphasen nauwelijks bedwongen, barstte opnieuw uit. Amerika trachtte te bemiddelen. Marshall, als chef van de Generale Staf afgetreden, ging als buitengewoon gevolmachtigde naar China, bracht beide partijen samen, maar zonder blijvend resultaat. Toen hij vertrok mede tengevolge van Truman's uitnodiging als minister van Buitenlandse zaken op te treden, schreef hij het falen van zijn zending toe zowel aan de houding der communisten, als aan de corruptie en verdeeldheid in de Kwo-min-tang, waartegenover Tsjiang-Kai-sjek machteloos scheen te zijn. Vandaar, dat de verdere militaire, economische en financiële hulp, die door de regering te Nanking was gevraagd, slechts ten dele werd gegeven. Tengevolge van, mede daardoor veroorzaakte, onvoldoende krachtsinspanning wonnen de communisten, die in 1947 sterke stellingen in Midden, en zelfs in Noord-China hadden moeten verlaten — hun hoofdstad Yenan werd bezet — opnieuw veld. Reeds aanvang 1948 bleek hun offensief in Mandsjoerije moeilijk te weerstaan. De volledige nederlaag der regering in Mandsjoerije leidde tot een doorbraak, die spoedig zowel Peiping als Sjanghai en Nanking in gevaar bracht. Dit te meer, omdat ook in de gebieden, die het gezag der regering erkenden, door de toenemende economische en sociale chaos orde en rust voor onzekerheid en paniek plaats maakten.

Vooraanstaande kooplieden, ook Chinese, verlieten intussen Sjanghai en vestigden zich in Hongkong, door Engeland in 1945 teruggenomen maar dat bij een eventuele volledige communistische overwinning uiteraard in een moeilijke positie geraakt. Niet dan met moeite slaagde Tsjiang-Kai-Sjek, de enige persoonlijkheid, die in staat scheen China saam te binden, erin een nieuwe regering te vormen, die aanvankelijk de leuze van strijd tot het bittere einde aanhief, daarna die van verzoening met de communistische tegenstanders.

BIOGRAPHIE

DEAN GOODERHAM ACHESON

Het aftreden van generaal Marshall als minister van buitenlandse zaken der Verenigde Staten gaf onmiddellijk aanleiding tot allerelei speculaties, die culmineerden in de vraag, of dit aftreden een wijziging van de Amerikaanse politiek ten gevolge zou hebben. Met Marshalls naam waren twee grote projecten verbonden, die hun invloed deden gelden in de gehele wereld: het Europees Herstel Programma en de vorming van een gemeenschapelijk front van afweer tegen het „Oostelijk blok", dat in een „Atlantisch Verdedigingspact" zijn definitieve vorm zou moeten krijgen. Zal deze persoonswisseling van grote invloed zijn op de uitvoering van deze projecten? De New York Herald Tribune en andere bladen opperden, na het bekend worden van Acheson's benoeming tot opvolger van Marshall, dat Truman meer dan tevoren genegen zou zijn, de koers van het State Department direct te beïnvloeden. Sommige bladen verwezen daarbij naar de Vinson-affaire (zie 7798 I) en spraken de hoop uit, dat Acheson — die algemeen beschouwd wordt als een sterke persoonlijkheid „met uitgesproken sym- en antipathieën" — sterk genoeg zal zijn, om Truman voor de gevolgen van dergelijke impulsieve gebaren te behoeden.

Dean Gooderham Acheson, werd op 11 April 1893 geboren in Middletown (Connecticut). Hij studeerde rechten aan de universiteit van Yale en vervolgens te Harvard, waar hij in 1918 afstudeerde. Tijdens de eerste wereldoorlog diende hij bij de Marine. Later werd hij privé-secretaris van Louis D. Brandeis, lid van het Hoogste Gerechtshof. Van 1921—1933 was hij advocaat. In 1933 kreeg hij zijn eerste belangrijke politieke post: onderminister van Financiën. Deze bekleedde hij slechts een half jaar. Hij hervatte zijn advocatenpractijk, totdat hij op 1 Febr. 1941 benoemd werd tot assistent van de minister van Buitenlandse zaken, Cordell Hull. In 1943 werd hij benoemd tot lid van de raad der United Nations Relief and Rehabilitation Administration (UNRRA). Op 16 Aug. 1945 volgde hij Joseph C. Grew op als onder-minister van Buitenlandse Zaken. In September van dat jaar critiseerde hij het beleid van MacArthur. Hij verklaarde, dat de regering der Ver. Staten en niet de militaire overheid de politiek in Japan zou bepalen. De senaat handhaafde hem met 69 stemmen tegen 1. Toen in het voorjaar van 1946 de voedselcrisis in bijna de gehele wereld op een hoogtepunt was gekomen, stelde Acheson voor, dat de regering graan zou requireren, om massale hongersnood in het buitenland te kunnen voorkomen.

In de Argentijnse kwestie ondersteunde hij Spruille Braden. Daarbij verklaarde hij dat de Ver. Staten bereid waren defensieverdragen met Argentinië te sluiten, indien Péron op zijn beurt de „invloed van de as" in dat land zou elimineren. T.a.v. China verklaarde hij, dat de Amerikaanse politiek er op gericht was buitenlandse invloeden in China te weren, tegelijkertijd deelde hij echter mede dat de 20.000 Amerikaanse mariniers in Noord-China zouden blijven om de verbindingslijnen tussen de kolengebieden en de zee te beveiligen. In October '46 protesteerde hij tegen de veroordeling van mgr. Stepinac (Joego-Slavië). In Maart '47 verklaarde hij, dat landen met een communistische regering, waar ter wereld deze landen gelegen zijn, een bedreiging vormen voor de veiligheid van de Ver. Staten. In Mei 1947 — dus voor de historische rede van Marshall (5-6-47) — pleitte hij te Cleveland voor een uitgebreide economische hulp voor de wederopbouw van Europa, en wel aan die landen, „die trachten hun onafhankelijkheid en democratische instellingen te handhaven tegen interne of externe totalitaire druk". Op 30 Juni trad hij af en werd hij opgevolgd door de New Yorkse bankier Robert A. Lovett. Acheson trad af om zijn door de regeringsdienst zeer verslechterde financiële toestand door middel van zijn advocatuur te verbeteren.

Hij bleef echter door zijn lidmaatschap van de commissie-Hoover (reorganisatie bestuursapparaat) in nauw contact met het politieke leven. In September 1947 hield hij te Michigan zijn laatste openbare rede over de buitenlandse politiek. Hij zeide toen: „Het getij is gekeerd tegen Ruslands streven naar een grotere macht in de wereld."

Nadat Truman op 7 Januari Acheson's benoeming tot opvolger van Marshall bekend gemaakt had, werd hij op 13 Jan. ondervraagd door de senaatscommissie van buitenlandse zaken, die zijn benoeming moest goedkeuren. Acheson verzekerde toen, dat hij vastbesloten was de „standvastigheid en continuïteit" in de Amerikaanse buitenlandse politiek te bewaren. Hij legde er de nadruk op dat het onzinnig was hem als „appeaser" ten opzichte van Rusland voor te stellen. Hij zou het voorbeeld van Marshal ten aanzien van de Sovjet-Unie volgen.

(V. b. 7889 A en Kroniek 8-1, pag. 7888)

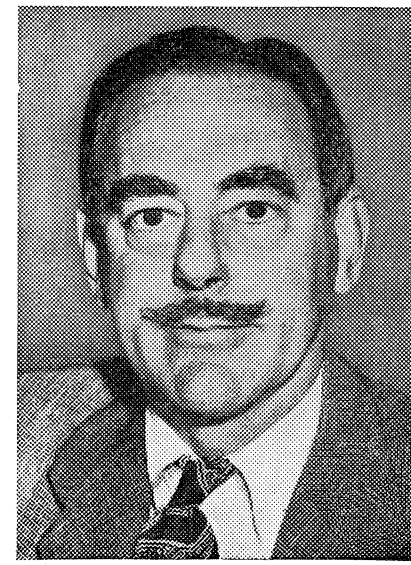

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

9 Januari (Zondag)

China — De nationale regering verzoekt Engeland, Frankrijk, Ver Staten en Rusland te bemiddelen in de burgeroorlog.
Indonesië — Minister Stikker verklaart, dat orde en rust weldra zullen zijn hersteld en dat productie en export spoedig zullen worden hervat.
Nederland — Volgens United Press zou Nederland afstand gedaan hebben van zijn territoriale eisen t.a.v. Duitsland.
Zweden — Elin Waegner, bekend schrijfster, 66 jaar oud, overleden.

10 Januari (Maandag)

Duitsland — Generaal Clay waarschuwt tegen nazi-gezinde nationalistische groepen in West-Duitsland.
Egypte — Regering verklaart, dat zij in 1968 — in welk jaar de concessie van de Suez-Kanaal maatschappij afloopt — het beheer in eigen handen zal nemen.
Indonesië — Nieuw kabinet in Pasoendan (zie 7903 B).
— Amerika zal een lening verstrekken van 25 millioen dollar ter stimulering van de copra- en palmolieproductie.
— Onderhoud van mr. Van Kleffens met de Am. plv. minister van Buitenlandse Zaken, Lovett, over — aldus mr. Van Kleffens — „de keuze tussen vrijheid in orde, welke wij pogen te vestigen, en de vrijheid in wanorde".
Internationaal — De American Federation of Labor (A.F.L.) vraagt ontbinding van het wereldvakverbond en oprichting van een nieuwe „niet-communistische" organisatie.
Nederland — Uitbreiding premieregeling voor verbetering en splitsing van woningen tot gebouwen oorspronkelijk niet voor bewoning bestemd (zie 7668 F).
Polen — Minister-president, Gyzankiewicz, beschuldigt in het parlement een „gedeelte van de Rooms-Katholieke hiërarchie" ervan zich in te laten met „vijandige politieke activiteit".
Viet-Nam — Generaal Xuan verklaart, dat het „de vurige wens" van de gehele bevolking is, dat Bao Dai op de troon terugkeert.

11 Januari (Dinsdag)

China — De controlerende Joean — het hoogste toezicht houdende lichaam van de Chinese regering — besluit met algemene stemmen te verzoeken, het vuren te staken.
Egypte — De Wafd-partij, sedert 1944 in de oppositie, verklaart zich bereid aan een nationale coalitie-regering onder voorzitterschap van een neutrale minister deel te nemen.
Frankrijk — Herriot herzkozen als voorzitter van de Nat. Vergadering.
Indonesië — De vertegenwoordigende raad van de Negara Sumatra Timoer willigt het verzoek in van de bevolking van Zuid-Asahan en Labuhan-Batu, tot aansluiting bij deze negara.
— In de Veiligheidsraad beschuldigt dr. Jessup (V.S.) Nederland ervan het Handvest van de Ver. Naties geschonden te hebben.
Internationaal — Balkan-commissie dringt aan op deelneming van Rusland en Polen aan de werkzaamheden der commissie.
Malakka — Vijfhonderd Chinese kolonisten beschuldigd van communistische activiteit gearresteerd.
Palestina — Israël dient bij de Veiligheidsraad een aanklacht in tegen Engeland wegens „eenzijdige interventie in het Palestijnse geschil".
Zweden — Begroting ingediend met een surplus van 721.128.800 Kr.

12 Januari (Woensdag)

Frankrijk — Maurice Petsche benoemd tot minister van Financiën.
Hongarije — R.K. Episcopaat breekt de onderhandelingen met de regering af.
Indonesië — Nieuw kabinet in Oost-Indonesië.
Nederland — De Bijzondere Raad van Cassatie verwerpt het cassatie-beroep van Rauter. **(Vor. ber. 7588)**
— Prof. dr. F. L. Muiswinkel geïnstalleerd als voorzitter van de Middenstandsraad (opvolger van mr. A. T. M. J. Baron van Wijnbergen).
— Dr. J. Lanjouw benoemd tot hoogleraar in de faculteit van de Wis- en Natuurkunde aan de Rijksuniversiteit van Utrecht.
— Aan de heer T. van Houwelingen wordt eervol ontslag verleend als hoofddirecteur van de P.T.T.
Palestina — „Anglo Egyptian Oil Fields" melden de ontdekking van olie in de Sinaï-woestijn. Productiemogelijkheden geschat op 5000 ton per dag.
Polen — Parlement aanvaardt wet, waarbij de Duitse gebieden die na de oorlog onder Pools beheer werden gesteld, deel worden van de Poolse staat.
Ver. Staten — Senaatscommissie keurt salarisverhoging van de president van 75.000 tot 100.000 dollar per jaar goed. Bovendien krijgt hij een jaarlijkse bijslag van 50.000 dollar voor representatiekosten.

13 Januari (Donderdag)

Frankrijk — De regering besluit de prijzen van de industriële- en landbouwproducten terug te brengen tot het peil van einde 1948.
Indonesië — Besprekingen tussen dr. Drees, dr. Beel en het Bijzonder Federaal overleg (zie 7903 A).
— Resolutie Federaal Overleg inzake vorming van Souvereine Staten van Indonesië (zie 7903 A).
— Overeenkomst tussen het Nederlandse Rode Kruis in Indonesië en het republikeinse Rode Kruis (Palang Merah Indonesia) tot samenwerking onder leiding van een coördinatie-commissie.
Nederland — Congres van de Arbeid gewijd aan het plan-Marshall.
— Derde verslag van de Enquête Commissie Regeringsbeleid 1940-'45 gepubliceerd.
— Stichting van de Arbeid stelt commissie in ter bestudering van het probleem van de tewerkstelling van oudere arbeidskrachten. Voorzitter J. J. M. Veraart.
Palestina — Een Joodse woordvoerder verklaart, dat de demobilisatie van het Israëlische leger is begonnen.
Tsjecho-Slowakije — Het ministerie van Justitie maakt bekend, dat nieuwe rechters en advocaten een examen zullen moeten afleggen in de Marxistische en Leninistische leer.
Ver. Staten — Truman ontkent, dat de betrekkingen met Groot-Brittannië door de recente gebeurtenissen in het Midden-Oosten gespannen zouden zijn.

14 Januari (Vrijdag)

China — Mao Tse-toeng eist aftreden van de Kwo-min-tangregering als préalabele voorwaarde van elke vredesonderhandeling.
Duitsland — Ambtenaren van het ministerie van Econ. Zaken van Noord-Rijnland-Westfalen bevestigen, dat industriëlen uit West-Europa en Duitsland besprekingen hebben gevoerd over de oprichting van een internationale „holding company", die de staalfabrieken welke op de ontmantelingslijst staan zouden moeten overnemen.
Frankrijk — C.G.T. eist loonsverhoging van 25%. Employé's van het departement van Wederopbouw houden waarschuwingsstaking.
Indonesië — Dr. Van Royen verklaart in de Veiligheidsraad, dat binnen een maand een federale interim-regering zal worden gevormd en dat in de herfst van 1949 in de gehele Archipel vrije verkiezingen zullen worden gehouden. In de loop van 1950 zal aan de Ver. Staten van Indonesië souvereiniteit worden gegeven. Nederland zal zich niet uit de pas bezette gebieden terugtrekken, zelfs al zou de Veiligheidsraad hiertoe opdracht geven. Vrijlating van de politieke geïnterneerden op een ogenblik dat Nederland ongeschikt acht zal niet worden overwogen.
Internationaal — Kleine wijzigingen in de Duitse westgrens ten gunste van de Beneluxlanden en Frankrijk zouden eind Februari van kracht worden.
— Besprekingen van de ministers van Defensie van de vijf landen van het verdrag van Brussel over „practische stappen om tot een gezamenlijke inspanning te komen voor de verdediging en de veiligheid van West-Europa."
Palestina — De Israëlische en Egyptische onderhandelaars komen op Rhodos overeen geen offensieve operaties tegen elkaar te beginnen en elkaars grondgebied te eerbiedigen.
Turkije — Regering Hasan Saka afgetreden.
Ver. Staten — De minister van Defensie, Forrestal verklaart, dat Truman een program voor militaire hulp aan West-Europa heeft goedgekeurd.
Zuid-Afrika — Ongeregeldheden in Durban. Indiërs door Zuid-Afrikaners aangevallen (ong. 150 doden en 800 à 1000 gewonden).

15 Januari (Zaterdag)

China — Communistische troepen zijn in de nacht van 14 op 15 Januari Tientsin binnengetrokken.
Engeland — Besprekingen tussen Bevin en Schuman (13-15 Jan.) hebben geleid tot overeenstemming over de Duitse kwestie, de toekomst van de Italiaanse koloniën en over de problemen betreffende de Europese eenheid. Beide landen zullen nauwer samenwerken bij de behartiging van hun belangen in het Midden- en in het Verre Oosten.
Griekenland — Premier Sophoelis biedt ontslag aan.
Indonesië — C.v.G.D. spreekt met de republikeinse ministers Hatta, Moh. Roem, dr. Ali Sastro Amidjojo, de voorzitter van het werkcomité van het K.N.I.P. mr. Asaat, allen geïnterneerd op Banka.

Nederland

A. Prijsindexcijfers van het gezinsverbruik —

Deze, door het Centraal Bureau voor de Statistiek berekende indexcijfers werden tot dusver gepubliceerd onder de naam „Indexcijfers van de Kosten van Levensonderhoud". Deze naam gaf na de oorlog bij herhaling aanleiding tot een geheel verkeerd gebruik van deze cijfers, daar deze uitsluitend de prijsstijging of -daling van een onveranderlijk pakket goederen en diensten weergeven.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert thans twee reeksen:

I. **Prijsindexcijfers van het gezinsverbruik in Juli 1947—Juni 1948**

II. **Prijsindexcijfers van het gezinsverbruik in 1935-'36**

Het indexcijfer van reeks I drukt de verhouding uit tussen de cijfers vóór en na de oorlog van een hoeveelheid goederen en diensten, zoals men die thans verbruikt, in tegenstelling tot reeks II, die het prijsverloop weergeeft van een hoeveelheid goederen en diensten zoals men die vóór de oorlog verbruikte.

I. Prijsindexcijfers van het gezinsverbruik (1938-'39 = 100)

Volgens **huishoudrekeningen Juli 1947-Juni 1948**; gezinnen met inkomens van *f* 40- 50 per week.

Groep	1948 15 Sept.	15 Oct.
Totaal	189	187
Voedingsmiddelen	221	216
Kleding	297	297
Schoeisel	322	322
Reiniging	278	278
Woninginr. en huisraad	304	304
Overige art. incl huur.	147	147
Huur	100	100

Tengevolge van een verdere verlaging van de groenten- en aardappelprijzen, was het indexcijfer over October lager dan dat over September.

II. Prijsindexcijfers van het gezinsverbruik (1938-'39 = 100)

Volgens **huishoudrekeningen 1935-'36**; gezinnen met inkomens in 1935-'36, beneden *f* 1.800 per jaar.

Groep	15 Sept. 1945	16 Sept. 1946	15 Sept. 1947	15 Dec. 1947	15 Juli 1948	16 Aug. 1948	15 Sept. 1948	15 Oct. 1948
Totaal	173	196	199	202	207	203	206	205
Voedingsmiddelen	166	197	214	221	231	222	229	228
Kleding	325	314	313	313	308	308	310	310
Schoeisel	296	325	334	335	335	335	335	335
Reiniging	234	304	320	320	320	320	321	321
Woninginrichting en huisraad	323	315	314	311	309	309	309	309
Overige artikelen incl. huur	144	161	152	153	154	154	154	154
Huur	100	100	100	100	100	100	100	100

De stijging van het totaal-indexcijfer van 203 in Augustus tot 206 in September, is voornamelijk het gevolg van de prijsstijging van voedingsmiddelen; dit cijfer steeg nl. van 222 tot 229 door de opneming van de prijs van wittebrood van patentbloem in de berekening. Verder deden zich van 16 Augustus tot 15 September nog prijsstijgingen voor bij fruit en peulvruchten, waartegenover echter de daling van de aardappelen stond. Van 15 September tot 15 October zette zich de daling van de aardappelprijs voort, terwijl de groenten goedkoper werden. De indexcijfers van kleding en van reiniging stegen van Augustus tot October resp. van 308 tot 310 en van 320 tot 321.

(Stat. Bulletin C.B.S. No. 106; 23-12)
(Vor. ber. 7513 D)

B. Aantal echtscheidingen 1931-1947 —

Jaar	Aantal echtscheidingen Totaal	waaronder met 0 minderj. kinderen	Aantal scheidingen van tafel en bed Totaal	waaronder met 0 minderj. kinderen	Aantal echtscheidingen per 10.000	Aantal scheidingen v. tafel en bed echtp.
Gemidd. 1931-1935	2.950	1.204	585	200	18,2	3,6
Gemidd. 1936-1939	3.285	1.371	666	233	18,9	3,8
1940	2.947	1.235	567	205	16,2	3,1
1941	3.308	1.320	561	242	18,0	3,0
1942	3.795	1.468	645	212	20,2	3,4
1943	4.543	1.743	684	229	24,0	3,6
1944	4.654	1.834	583	157	24,7	3,1
1945	4.598	1.975	325	112	23,4	1,7
1946	10.116	3.981	538	207	52,9	2,8
1947	8.847	3.339	685	267	44,6	3,5

(Vor. ber. 7059 B) (Stat. Bulletin C.B.S. 7-1; No. 2)

C. Mr. Van der Grinten staatssecretaris —

Mr. W. C. L. van der Grinten is met ingang van 25 Januari benoemd tot staatssecretaris van Economische zaken (voor de organisatie van het bedrijfsleven).

De heer Van der Grinten is de eerste Nederlandse staatssecretaris. Hij is voorzitter van de KVP in Rotterdam en directeur van het beheersinstituut aldaar. Tevens is hij voorzitter van het Centrum voor Staatkundige Vorming van de KVP.

(Vrije Volk 31-12)
(Vor ber. Van der Grinten: 6980 F)

D. Schuld aan Australië —

Volgens Reuter is tussen de Nederlandse- en de Australische regering overeenstemming bereikt over de betaling van 8.500.000 pond sterling voor de leveranties van Australië aan de Nederlandse strijdkrachten, direct na de oorlog. Het bedrag zal in periodieke afbetalingen worden afgelost. **(Vor. ber. 7130 F)** (A.N.P. 28-12)

E. Instituut voor Perswetenschap

De samenstelling van het curatorium van het Instituut voor Perswetenschap aan de Gemeente-Universiteit van Amsterdam is als volgt: A. J. Boskamp, voorzitter; prof. dr. H. J. Pos, vice-voorzitter; mr. P. J. Mijksenaar, secretaris; R. W. P. Peereboom, penningmeester; prof mr. dr. N. W. Posthumus; mr A. E. van Rantwijk en mr. A. de Roos. Directeur is prof. dr. K. Baschwitz. Adjunct-directrice mejuffrouw dr. J. de Boer.

In het curatorium zijn vertegenwoordigd de gemeente Amsterdam, de Gemeente-Universiteit, dagbladuitgevers en journalisten. **(Vor. ber. 7764 C)** (A.N.P. 13-1)

F. Ledentallen vakorganisaties —

Op 1 October 1948 beschikten de diverse vakorganisaties over de volgende aantallen leden: Nederlands Verbond van Vakverenigingen 360.000; Chr. Nationaal Vakverbond: 143.800; Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging: 264.800; Eenheidsvakcentrale: 166.200; Nederlandse Vakcentrale: 3.300.

(St. Bulletin C. B. S. No. 3, 11-1)
(Vor. ber. 7058 I)

G. Kosten radio in 1947 —

De minister van Onderwijs, K. en W heeft de Tweede Kamer een voorlopige opgave doen toekomen van de uitgaven voor de radio-omroep in 1947. Totaal belopen deze een bedrag van ∫ 11.226.367.90. Ruim vijf millioen gulden daarvan komt voor rekening van de Ned. Radio Unie (van 1 Maart tot en met 31 December '47), bijna twee millioen voor de Stichting Radio Nederland in de Overgangstijd (1 Jan.—1 Maart '47) en bijna negen ton voor de Radio Nederland Wereldomroep. Voor de verschillende omroepverenigingen waren de kosten: AVRO ∫ 858.483,65, KRO ∫ 763.439,70, VARA ∫ 711.146,32, NCRV ∫ 664.497,21, Ned. Strijdkrachten ∫ 130.787,20, VPRO ∫ 92.684,49, IKOR ∫ 36.456,09, RVU ∫ 3133 en de Dienst Regeringscommissaris (inclusief de rubriek „Het Rijk Overzee") *f* 98.663,86. (Het Parool 10-1)
(Vor. ber. 7449 H)

H. Het bouwplan 1949 —

Het bouwplan voor 1949, zoals dit is neergelegd in de begroting van het departement van Wederopbouw en Volkshuisvesting sluit met een totaalbedrag van ∫ 1300 millioen, waarbij buiten beschouwing zijn gelaten de werken waarvoor geen of weinig materialen nodig zijn. Van deze ∫ 1300 millioen zullen o.m. gebruikt worden voor woningbouw ∫ 400 millioen; weg- en waterbouwkundige werken ∫ 295 millioen; boerderijen enz. ∫ 51 millioen; bedrijfsgebouwen voor handel, verkeer en nijverheid ∫ 240 millioen; gezondheidszorg en hygiëne ∫ 10 millioen; kerken en scholen ∫ 34 millioen; overheidsgebouwen ∫ 32 millioen; herstel van oorlogsschade ∫ 57 millioen; gewoon onderhoud ∫ 85 millioen; verbouwing ∫ 51 millioen.

In het nationaal budget 1949 wordt het totaal beschikbare bedrag aan deviezen geschat op ∫ 5.41 milliard. Om het bouwprogramma te kunnen uitvoeren is een bedrag van ∫ 330 millioen of bijna 6 pct. aan deviezen nodig.

In de m.v.a. verklaart de minister dat van 1949 af gerekend (± 38.000 woningen), de woningproductie geleidelijk zal kunnen worden opgevoerd tot 60.000 in 1952 of 1953.

Een productie van 60.000 woningen per jaar moet in het licht van de vooruitzichten, zoals zij thans beoordeeld kunnen worden, echter wel als een maximum worden beschouwd. Door de toepassing van de „duplex"-woning zal het maximum van de ter beschikking komende wooneenheden binnen enkele jaren tot 70.000 kunnen worden opgevoerd.

Het aantal bouwvakarbeiders is toereikend om het bouwplan, zoals dit naar omvang en duur is gedacht, te verwezenlijken, waarbij er echter van wordt uitgegaan, dat voor 1949 gerekend is op bouw van ongeveer 7.000 montagewoningen, waarbij weinig geschoolden nodig zijn. (A.N.P. 10-1) **(Vor. ber. 7880 D)**

Indonesië

A. Het Indonesische probleem - Besprekingen van dr. Drees - Rapport C. v. G. D. en militaire waarnemers - Nederlands commentaar - Verblijfplaats republikeinse leiders - Resolutie Federaal Overleg —

Over de politieke situatie zoals deze zich in de week van 7—14 Januari ontwikkelde, viel bij het afsluiten van dit nummer nog weinig te zeggen. Dr. Drees voerde besprekingen met de Hoge Vertegenwoordiger, dr. Beel, met het Bijzonder Federaal Overleg en tenslotte had hij een informeel onderhoud met dr. Soepomo, lid van de republikeinse delegatie.

De Veiligheidsraad hervatte op 7 Januari het debat over de Indonesische kwestie en zette de besprekingen op 13 en 14 Januari voort. Vooral Amerika, bij monde van dr. Jessup, oefende ernstige critiek uit op Nederland. Er werden nog geen resoluties ingediend.

Een tweetal rapporten van de C. v. G. D. handelden in het bijzonder over de militaire situatie. Van groot belang scheen een door het Federaal Overleg op 13 Jan. aangenomen resolutie.

Hieronder volgen bijzonderheden:

Rapport C. v. G. D. — Op 7 Januari werd aan de Veiligheidsraad een rapport van de C. v. G. D. overhandigd. Volgens dit rapport werden de Ned. bevelen om de vijandelijkheden te staken „meer dan een week na de aanneming van de resolutie van de Veiligheidsraad gegeven en zij kunnen in de vorm, waarin zij waren vervat, niet worden beschouwd als een bevredigende naleving van de resolutie". Het rapport becritiseert de Ned. autoriteiten in Indonesië, omdat zij de militaire waarnemers van de commissie niet de nodige faciliteiten verschaft hadden om naar hun posten terug te keren.

De commissie vraagt tenslotte, of de voortzetting van de commissie onder de huidige omstandigheden wel enig practisch doel heeft of zou kunnen bijdragen tot een vreedzame regeling.

Rapport militaire waarnemers — In een op 14 Januari door de Veiligheidsraad ontvangen rapport van de militaire waarnemers werd volgens Assoc. Press gezegd, dat Indonesische guerilla-troepen zich vrij op Oost-Java bewegen en daarbij op grote schaal wegen, bruggen en particuliere eigendommen vernietigen. De Nederlandse troepen zouden te gering in aantal zijn om in de steden rust en orde te handhaven.

De guerilla-tactiek zou ook in de Noordelijke gebieden van Midden-Java op veel groter schaal plaats vinden dan de Nederlandse militaire autoriteiten hadden verwacht.

Opgemerkt wordt, dat in de vroegere gedemilitariseerde Nederlandse zone bijna alle bruggen zijn verwoest. Een aantal kampongs is vernield, voornamelijk ten gevolge van brand. De meeste kampongs zijn verlaten."

Het verslag vervolgt: „De steden Lamongan en Bodjonegoro zijn volgens de rapporten zwaar door brand en vernieling beschadigd. Zij zijn vrijwel geheel verlaten, zowel door de plaatselijke bevolking als door de troepen."

Een officiële Nederlandse woordvoerder zeide, dat dit rapport volkomen in tegenspraak is met de Nederlandse militaire berichten. Er wordt nog wel enige bendeactiviteit gerapporteerd en de verbindingswegen tussen de hoofdplaatsen zijn dientengevolge nog niet geheel veilig, maar er is geen sprake van gepronceerde onveiligheid in de onder contrôle van onze troepen staande plaatsen.

Verblijfplaats Soekarno c.s. — Uit mededelingen van een Ned. woordvoerder te Batavia (11-1) blijkt, dat Soekarno, Hadji Agoes Salim en Sjahrir in Prapat aan het Tobameer zijn, waar zij verblijven in een particuliere villa van de wali negara van Oost-Sumatra, dr. Mansoer. Het was oorspronkelijk de bedoeling, dat zij naar Banka zouden gaan en daartoe waren ook alle voorbereidingen reeds getroffen. Op het laatste ogenblik echter verklaarden zij dat zij liever in Prapat bleven. Zodoende kon het ook gebeuren, dat dr. v. Royen voor de Veiligheidsraad verklaarde, dat zij zich op Banka bevonden.

De woordvoerder zeide, dat Soekarno, Sjahrir en Salim tot 31 December te Brastagi vertoefden en daarna naar Prapat gebracht werden.

Hatta, Roem en de republikeinse minister van Onderwijs, Sostroamidjojo, bevonden zich reeds op het eiland Banka alwaar zij terstond na hun vertrek uit Djokja waren ondergebracht in een villa van de Tinmaatschappij.

De voorzitter van de republikeinse veiligheidscommissie, dr. Leimena, de republikeinse minister van verkeer, openbare werken en jeugdzaken, resp. dr. Juanda, Laoh en Kusnan, en Hihadjar Dewantoro bevinden zich te Djokja, waar zij volledige bewegingsvrijheid genieten.

Resolutie Federaal Overleg — Het Federaal Overleg heeft tijdens een bijeenkomst te Batavia op 13 Januari met algemene stemmen een resolutie aangenomen, waarin de wens wordt geuit zo spoedig mogelijk langs vredelievende weg tot de vorming van de vrije en souvereine Verenigde Staten van Indonesië te komen.

De vergadering was van oordeel, dat:

Ten eerste, de vorming ener nationale federale regering voor geheel Indonesië als beginsel noodzakelijk is voor een overgang naar de vrije en souvereine Verenigde Staten van Indonesië,

Ten tweede, dat als uitgangspunt voor de vorming van bovenbedoelde regering wordt aanvaard het besluit: „Indonesië in overgangstijd" en

Ten derde, het noodzakelijk is, alvorens over te gaan tot vorming van bovenbedoelde nationale regering, overleg te plegen met vooraanstaande personen uit de republikeinse gebieden.

De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon en de minister-president dr. Drees betuigden namens de regering hun instemming met de resolutie.

De Hoge Vertegenwoordiger zegde voorts alle medewerking toe, ten einde het gewenste contact te verkrijgen met de in de resolutie bedoelde republikeinen.

(A.N.P. - Parool - Maasbode - Nwe R'damse Crt. 8 t/m 14-1) **(Vr. b. 7892 A)**

B. Nieuw kabinet in Pasoendan en in Oost-Indonesië —

De wali negara van Pasoendan heeft op 10 Januari een nieuw kabinet benoemd, dat als volgt is samengesteld: premier: mr. Djumhana Wiraatmadja, tevens Binnenlandse Zaken; Justitie: Koesoemo Soebrata; Sociale Zaken; Joedawinata; Financiën: Gerke; Verkeer en Waterstaat: ir. Tan Hwat Tiang; Welvaart: Soeradiradja. De benoemingen voor Onderwijs en Gezondheid zullen nader worden bekend gemaakt. Er zijn geen vertegenwoordigers van de „fraksi Indonesia" in het kabinet. (Parool 10-1)

Ook in Oost-Indonesië is een nieuw kabinet gevormd. Minister-president en minister van Buitenlandse Zaken is Ide Anak Agoeng gde Agoeng.

In het kabinet hebben voorts zitting: Justitie: Soumokil; Financiën: Hamelink (beiden uit het vorige kabinet); Onderwijs: Ta Teng Keng; Sociale Zaken: Binok; Verkeer en Waterstaat: Diapari; Gezondheid: Grooting; zonder portefeuille en Economische Zaken a.i.: Tan Tek Heng. (Alg. Handelsblad 12-1) **(Vor. ber. 7874 kol. 1)**

België

C. Het Lager Onderwijs —

Uit het verslag over de begroting van Onderwijs blijkt o.m., dat slechts 469.570 leerlingen of 60,4% van het totaal aantal leerlingen hun lagere studies normaal afwerken. 175.147 kinderen of 22.5% zijn één jaar en 68.854 kinderen of 8,8% zijn twee jaar ten achter op hun schoolprogramma, terwijl 37.235 of 4,8% drie jaar ten achter zijn. Slechts 26.671 kinderen of 3,5 op het totaal aantal leerlingen van het lager onderwijs dat 777,177 eenheden telt, zijn op hun studies vooruit. (Nwe Gids 12-1)

D. Verhoging begroting van Defensie - Sterkte leger —

De minister van Landsverdediging, Raoul de Fraiteur, heeft op 13 Januari in de Senaat verklaard, dat de begroting voor defensie voor 1949 met 500 millioen Belgische frs. zal moeten worden verhoogd. Ongeveer een derde hiervan is bestemd voor de aanschaffing van nieuw materiaal. De begroting beloopt hiermede ongeveer een bedrag van 5.100 millioen frs. (4.557 millioen in 1948).

De sterkte van het Belgische leger zal in 1949 worden opgevoerd van 61.600 man tot 67.360 man, met inbegrip van de luchtmacht. (Nwe Gids 13-1) **(Vor. ber. Begroting '49 7802 D; zie ook 7884 E)**

Benelux

E. Scheepsbeweging te Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen —

De scheepsbeweging in de havens van Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen vertoont over 1948 het volgende beeld:

Amsterdam: Binnengekomen 3305 zeeschepen met een inhoud van 16.504.987 m³ en vertrokken 3309 zeeschepen met een inhoud van 16.645.875 m³.

Rotterdam: Binnengekomen 8502 zeeschepen met een inhoud van 12.670.901 n.r.t. en vertrokken 7890 zeeschepen met een inhoud van 11.981.112 n.r.t.

Antwerpen: Binnengekomen 8.472 zeeschepen met een inhoud van 20.445.239 ton. (Red. K.H.A.)

(Vor. ber. 7565 A; zie ook 7686 B)

Duitsland

F. Steenkoolproductie in West-Duitsland - De export —

De steenkoolproductie in West-Duitsland bedroeg in 1948 in totaal 87 millioen ton. Dit is bijna 16 millioen ton meer dan in 1947. (New York H. Tribune 10-1)

De export van West-Duitsland heeft zich gedurende 1948 meer dan verdriedubbeld. Vrijwel de helft van de Westduitse import wordt door export gedekt. De waarde van de uitvoer bedroeg dit jaar 800 millioen dollar, voor invoer van grondstoffen werd 400 millioen uitgegeven. Het bedrag, dat voor voedsel wordt uitgegeven bedroeg in totaal 1000 millioen dollar. (Neue Zürcher Ztng. 10-1)

Engeland

G. Steenkool- en staalproductie 1948 - De export —

Het ministerie van Brandstoffenvoorziening heeft bekendgemaakt, dat de Britse steenkolenmijnen in 1948 208.418.500 ton

hebben geproduceerd. Dit is ongeveer 3 millioen ton minder dan de raming. De productie van 1947 is echter met 11.673.000 ton overtroffen. (Times 4-1)
De Britse staalproductie bedroeg in 1948 ongeveer 15 millioen ton, terwijl voor dat jaar 14.5 millioen ton was geprojecteerd. De jaarproductie is thans 2 millioen ton groter dan die van 1947. Het recordjaar was tot dusver 1939 met ruim 13 millioen ton.
De export van ijzer en staal en producten daarvan vertoont over 1948 het volgende beeld; (1938 = 100): eerste kwartaal 108, tweede kwartaal 114, derde kwartaal 114. Het jaargemiddelde is geprojecteerd op 111. (Times 12-1)
(Vor. ber. steenkoolprod. 7679 H; staalprod. 7840 C)

Frankrijk

A. Autoproductie 1948 —

Gedurende 1948 werden in Frankrijk 190.000 auto's geproduceerd tegen 137.377 in 1947. Voor 1949 wordt de productie geraamd op 220.000 stuks. (Nwe Gids 12-1)

Internationaal Nieuws

B. E.R.P.-Rapporten - Wensen der deelnemende landen voor komende periode - Resultaten 1948 - Het programma op lange termijn —

Een drietal rapporten over de uitvoering van het plan-Marshall, kort na elkander door de Organisation for European Economic Cooperation (OEEC) gepubliceerd, geven een overzicht van de wensen van de aan het European Recovery Program (ERP) deelnemende landen betreffende de periode lopende van 1 Juli 1948 tot 30 Juni 1949, vervolgens van de bereikte resultaten in 1948 en tenslotte van de ingediende programma's op lange termijn.

Verlangens voor 1949-'50

Volgens het op 3 Januari gepubliceerde rapport wensen de 19 aan het E.R.P. deelnemende landen voor het jaar lopende van 1 Juli 1949 tot 30 Juni 1950 in totaal 4.347.000.000 dollar aan Amerikaanse hulp te ontvangen. Dit is 528 millioen dollar minder dan in het nog lopende jaar werd ontvangen resp. nog zal worden ontvangen.

Nederland zal ongeveer dezelfde hulp nodig hebben als in 1948-'49 voor welk jaar $ 412 millioen werd toegewezen.
In het algemeen zal de consumptie per hoofd in Nederland in 1949-'50 nog niet het vooroorlogse peil bereiken, echter zullen wel verschillende verhogingen tot stand komen. Zo zal de verhoging voor de totale consumptie van broodgraan 6.6% bedragen, die voor vetten en oliën 26%, vlees 37%, tabak 35%, aluminium 26%, koper 50% en lood 14%.
Bovenstaande cijfers hebben betrekking op het totale volume van de consumptie. Daar wordt verwacht, dat de bevolking met 2 % per jaar zal toenemen, zal dus het verbruik per hoofd aanmerkelijk kunnen stijgen. De Nederlandse regering verwacht dan ook in 1949 alle contrôle op de consumptie te kunnen afschaffen.
De totale industriële productie zal naar men verwacht met 15% toenemen. De totale waarde van de invoer zal met 6% stijgen, waarin een groter aandeel is begrepen voor invoer uit andere landen, die bij het E.R.P. zijn aangesloten, alsmede een proportionele, zowel als een absolute vermindering van de invoer uit de landen van het Westelijk halfrond.
De export, vooral de export van landbouwproducten, zal toenemen.
Indonesië moet zijn export tot ontwikkeling brengen, alvorens het een belangrijke verdiener van dollars kan worden. De verwachte loop der bevolking aldaar vereist een programma van herstel en ontwikkeling der basisindustrieën, vooral op landbouw- en mijnbouwgebied, teneinde de eenvoudige levensstandaard der bevolking te handhaven. Het tekort van $ 137 millioen met de dollarlanden buiten het Westelijk halfrond voor 1949-1950 zal, volgens verwachting, in 1952-53 plaats maken voor een overschot van $ 27 millioen, als gevolg van een stijging van de export van $ 36 millioen tot $ 151 millioen.

Resultaten 1948.

Volgens een op 4 Januari gepubliceerd rapport is de industriële productie der betrokken landen in 1948 12% hoger dan in 1947, die van levensmiddelen 25%, electriciteit 10%, kunstmeststoffen 33%, steenkolen 10% en staal 27%, terwijl het doel is de staalproductie tegen medio 1949 tot 50% meer op te voeren.
De kolenindustrie heeft dit jaar 390 millioen metr. ton — 18 millioen ton meer dan in 1947 — geproduceerd.
Geraamd wordt, dat het deficit op de Europese handelsbalans in het eerste E.R.P.-jaar met meer dan twee milliard gedaald en de intra-Europese handel met 25% gestegen zal zijn.
Medio 1949 zal de Europese standaard voor levensonderhoud ten opzichte van 1947 enige verbetering tonen; evenwel zal deze nog aanzienlijk beneden het niveau van voor de oorlog blijven.
Wat het leningsprogramma betreft, waarmede de E.C.A. in 1948 zo vele moeilijkheden heeft ondervonden, zal Hoffman om een voortzetting daarvan vragen. Hij wil echter enige veranderingen in de wet op de buitenlandse hulp, zoals b.v. een betere organisatie voor de aankoop van strategische materialen in Europa, ten einde de voorraadvorming daarvan in Amerika te kunnen opvoeren. In dit verband wordt nog opgemerkt, dat de E.C.A. geen overeenkomsten op lange termijn kan sluiten voor het opkopen van een gedeelte van de mijnproducties.
Ten slotte wordt aangenomen, dat de Europese broodgraanproductie met niet meer dan 3% zal stijgen, hoewel een grotere oppervlakte werd beplant en meer kunstmest werd gebruikt. Wanneer Europa er niet in slaagt zichzelf te voeden, zal het zelfs in 1952 moeilijk zijn om het zonder dollarhulp te stellen.
Ook het dollar-deficit, dat in 1952 nog zal bestaan en wordt geraamd op $ 1.5 à 2.5 milliard, betekent, dat Europa dan nog steeds hulp nodig zal hebben.

Programma's op lange termijn —

Nadat de aan het Marshall-plan deelnemende landen bij de O.E.E.C. hun programma's op lange termijn hadden ingediend, waarin zij een raming gaven van hun behoefte aan hulp en een schatting van wat zij hiermee en met inspanning van eigen krachten in de periode tot 1952-'53 denken te presteren, heeft de Raad van de O.E.E.C. deze individuele plannen in een rapport samengevat, dat als voorlopig rapport aan de Economic Cooperation Administration (E.C.A.) te Washington werd uitgebracht, die het zal gebruiken als documentatie voor het Amerikaanse Congress, dat zal moeten beslissen over verdere steunverlening aan de Marshalllanden. Dit rapport werd op 5 Januari gepubliceerd.
De Raad verklaart in het rapport, dat de landen individueel hun programma's hebben opgesteld, zonder dat zij wisten welke plannen de andere landen aan het opstellen waren.
Een coördinatie van al deze plannen zal nodig zijn en dientengevolge zullen wijzigingen moeten worden aangebracht in de politiek van de regeringen op het gebied van de in- en uitvoer, de investeringen en productie en van financiën en handel.

Productie - De gezamenlijke landen hebben in 1952-'53 een productiestijging gecalculeerd van 30 pct. wat de industrie betreft en een vermeerdering van de voedselproductie ter waarde van $ 4 milliard. Hoewel, aldus het rapport, de individuele productie-doeleinden misschien bereikbaar zijn, moet toch worden betwijfeld, of zij alle in zo'n korte tijd te verwezenlijken zijn. In sommige gevallen zijn de plannen wel te ambitieus, omdat nu eenmaal de noodzakelijke hervorming van de Europese economie niet in drie jaar tot stand kan komen.

Het rapport geeft de volgende indexcijfers, die de productie-doeleinden aangeven voor de komende jaren in vergelijking met de actuele cijfers voor 1947 (basis 1935-'38 = 100):

	1947	48/49	52/53
Steenkool	80	91	111
Electriciteit	148	166	222
Ruwe olie	98	174	480
Ruw staal	69	102	129
Afgew. staal	74	107	140
Textiel	84	99	222
Machines en werkt.	—	115	145
Motorrijt. (bedrijfs)	108	152	180
Motorrijt. (part.)	49	67	116

Laat men de productie van de Bizone buiten beschouwing, dan komt het cijfer voor ruw staal in 1952-'53 op 158 en voor afgewerkt staal op 171.
Het geheel van de programma's impliceert een herstel tegen 1952-'53 van het vooroorlogse peil. Het rapport acht het echter realistischer uit te gaan van een langzamer herstel, dat daarom nog niet minder belangrijk behoeft te zijn. Vele van de voorgestelde maatregelen zouden eerst vrucht kunnen dragen na 1953.

Handels- en betalingsverkeer - In het rapport wordt voorts betoogd, dat de problemen in het rapport naar voren gebracht, slechts ten dele Europese problemen zijn. Voornamelijk zijn het vraagstukken van de economische relaties van Europa met de buitenwereld, waarbij zich onevenwichtigheden voordoen, die buiten de contrôle van Europa vallen; inzicht bij andere landen in deze kwesties zou een oplossing vergemakkelijken.
Het is zeker niet de bedoeling naar autarkie te streven. Alle landen van Europa zijn afhankelijk van de buitenlandse handel. Zou deze niet op hoog niveau staan, dan zou de levensstandaard in West-Europa niet gehandhaafd kunnen blijven.
Het schijnt noodzakelijk in de door de landen geplande export naar de rest van de wereld een reductie van 10 à 15 pct. aan te brengen, zelfs indien de Europese landen zich de grootst mogelijke inspanning getroosten. De grootste moeilijkheid zullen de betalingen aan Noord-Amerika vormen en waarschijnlijk zal slechts 75 pct. van de geraamde import uit N.-Amerika kunnen worden betaald. Zelfs in 1948-'49 zullen de beschikbare deviezen van W.-Europa niet meer dan 50 pct. van de invoer uit de buitenwereld kunnen dekken, en in 1952-'53 zal men slechts kunnen invoeren voorzover men ervoor kan betalen.
Zelfs bij de meest optimistische schattingen zal W.-Europa niet kunnen betalen voor alle goederen die het wil importeren, tenzij de omstandigheden aanzienlijk gewijzigd kunnen worden.
Op basis van de bestaande plannen zijn er geen dollar-surplus bedragen aanwezig, die door middel van intra-Europese handel kunnen worden verkregen en zeer weinig of geen d.m.v. extra-Europese handel.

(A.N.P. - New York Herald Tribune 3, 4 en 5-1) **(Vor. ber. Rapport O.E.E.C. 7851 C; zie ook 7814 B)**

Sovjet-Unie

A. Verhoging reële loonpeil —

Sedert de regering der S.U. op 14 Dec. 1947 de rantsoenering van levensmiddelen en industriële goederen ophief en een monetaire sanering tot stand bracht, is — mede dank zij de gunstige oogsten — het aantal beschikbare goederen aanmerkelijk gestegen. In het derde kwartaal 1948 werd 56 pct. meer brood, 100 pct. meer suiker en 41 pct. meer confectiegoederen verkocht dan in dezelfde periode van 1947. Tezelfdertijd daalden de prijzen van de coöperaties met 13 pct., op de markten der collectieve boerderijen met 24 pct. Het reële loonpeil is — aldus Soviet News — met 100 pct. verhoogd. (Soviet News 10-12)

(Vor. ber. 7413 B)

Verenigde Staten

B. Begroting voor 1949 —

President Truman heeft op 10 Januari bij het Congress de regeringsbegroting voor het jaar lopende van 1 Juli 1949 tot 30 Juni 1950 ingediend die in totaal $ 41.900.000.000 beloopt, incl. $ 6.700.000.000 voor buitenlandse steun en leningen.

In zijn boodschap wees de President erop, dat het grootste gedeelte van de voor het buitenland bestemde fondsen — bijna 70% — gebruikt zal worden voor de voortzetting van de krachtige economische steun, welke aan de vrije volkeren van West Europa wordt verleend.

De President voegde hieraan toe, dat gelden ten behoeve van militaire steun aan de landen, welke van overwegend belang zijn voor de veiligheid van het Noord Atlantische gebied, later aangevraagd zullen kunnen worden, „aangezien het thans niet mogelijk is met enige zekerheid vast te stellen, hoeveel eventueel nodig zou kunnen zijn."

De President gaf in overweging nieuwe belastingen in te voeren, waardoor de inkomsten met ongeveer $ 4 milliard zouden kunnen worden verhoogd, en bijgevolg een begrotings overschot verzekerd zou kunnen worden. Dit is speciaal nu van groot belang, betoogde hij, teneinde op alle mogelijke gebeurtenissen voorbereid te kunnen zijn, een verlaging van de openbare schuld mogelijk te maken, voldoende fondsen beschikbaar te maken voor de toekomstige financiering van onze bestaande verplichtingen en de inflationistische druk te doen afnemen.

De begroting voorziet een tekort van 873 millioen dollar op een totaal van uitgaven, dat 1,678 millioen dollar hoger is dan dat van het huidige belastingjaar.

Hulp aan buitenland - Afgezien van mogelijke uitgaven op grond van het programma voor militaire hulpverlening, worden de totale uitgaven voor internationale objecten geraamd op 6,7 milliard dollar in 1949-'50, tegenover 7,2 milliard over 1948-'49. Het Europees herstelprogram zal hiervan bijna 70 procent in beslag nemen. De uitgaven voor economische hulp, zo zeide Truman, zullen afnemen, naarmate de landen vorderingen maken naar economsch herstel.

Naast het plan-Marshall voorziet de begroting in voortzetting van de hulpverlening aan Griekenland, Turkije, China en Korea. De door het Congress te verstrekken toewijzingen worden voorlopig geraamd op 600 millioen dollar, en de uitgaven gedurende het begrotingsjaar op 355 millioen. Slechts 49 millioen dollar is uitgetrokken voor hulp aan China. Dit is het nog uitstaande saldo van de in 1948 verstrekte gelden.

Voor hulp aan Griekenland en Turkije is een bedrag van 136 millioen dollar weggelegd. De ramingen voor Duitsland en Japan bedragen een milliard dollar, hetgeen een belangrijke vermindering ten opzichte van de bedragen van het vorige jaar betekent.

Hieronder geven wij een gedetailleerd overzicht van de inkomsten en uitgaven:

Inkomsten - (40.9 milliard).

Directe belastingen (particulieren)	19,8	(43%)
Directe belastingen (ondernemingen)	12,2	(28%)
Indirecte belastingen	7,9	
Belastingen op de lonen	5,3	
Douane	0,4	(8%)
Verschillende ontvangsten	1,8	

Uitgaven - (41.8 millioen).

Landsverdediging	14,3	(34%)
Internationale steun	6,7	(16%)
Oudstrijders	5,3	(13%)
Rente van de nationale schuld	5,4	(13%)
Volksgezondheid en nationale schuld	1,9	(6%)
Ontwikkeling van de natuurlijke bronnen	0,18	
Export-importbank	0,14	
Atoomenergie	0,72	

(U.S. Information Service 10-1; New York Herald Tribune 11-1)

(Vor. ber. Begr. 1948: 7457 N)

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ.

C. Tweede Memorandum BENELUX: Vier-jarenplan —

Op 16 December werd door de Benelux-landen een tweede memorandum gepubliceerd, dat aansluit op het memorandum van 19 October 1948 (zie 7796), en dat de hoofdlijnen aangeeft van de door deze landen — mede in het kader van het Europees Herstel Programma (EHP) — te volgen economische politiek. Het memorandum betreft vooral de politiek t.a.v. de werkgelegenheid, de buitenlandse economische betrekkingen, de betalingsbalans en het nationale inkomen.

Het belangrijkste uitgangspunt is uiteraard het in werking treden van de Economische Unie op 1 Jan. 1950, hetwelk van grote betekenis is geweest, zowel op cijferopstellingen als op de ontworpen uitvoeringsmaatregelen.

Tengevolge van de voorgenomen integratie van de drie volkshuishoudingen mogen de plannen en cijfers, zoals deze voor elk der drie landen afzonderlijk zouden zijn voorzien, niet zonder meer samengevoegd worden. Integendeel: de voordelen van de integratie zullen slechts bereikt worden doordat in onderling overleg de activiteit van elk der landen wordt vastgelegd in het kader van een rationele structuur van het gezamenlijke productie-afzetgebied.

In sommige sectoren kan men reeds de gevolgen van een nauwe samenwerking constateren, welke volgens onderstaande tabel van deze integratie op goede gronden verwacht mag worden.

(Handel tussen Nederland en de BLEU*)

(millioenen $)

	1936-'38**	1947	1948-'49	1949-'50	1952-'53
Uitvoer van Nederland naar de BLEU	171	105,7	140	186	213,7
Indexcijfer (1936-'38 = 100)	100	62	76	109	125
Uitvoer van de BLEU naar Nederland	221,3	181,1	192,5	267	370,7
Indexcijfer (1936-'38 = 100)	100	82	87	121	168

*) Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
**) Cijfers herleid tot na-oorlogs prijsniveau door vermenigvuldiging met 3.75.

Handelsbalans Benelux

(f.o.b.) in millioenen $

Invoer	Vooroorl. gemidd. waarde	%	Progr. 1948-'49 w.	%	Progr. 1949-'50 w.	%	Progr. 1952-'53 w.	%
Noord-Amerika	187,4	15,0	762	24,7	752	22,2	573	15,1
Zuid-Amerika	107,9	8,7	339	11,0	310	9,1	338	8,9
Overige niet deelnemende landen	171,8	13,7	290	9,4	313	9,2	415	10,9
Sterling-area	226,3	18,2	646	21,0	751	22,2	809	21,3
Deelnemende landen (niet sterling-area)	435	34,8	829	26,7	984	29,1	1257	33,7
Overzeese gebiedsdelen	120	9,6	221	7,2	278	8,2	408	10,7
Totaal	1248	100	3087	100	3388	100	3800	100

(f.o.b.) in millioenen $

Uitvoer	Vooroorl. gemidd. w.	%	Progr. 1948-'49 w.	%	Progr. 1949-'50 w.	%	Progr. 1952-'53 w.	%
Noord-Amerika	96,2	8,1	139	5,6	186	6,6	279	7,8
Zuid-Amerika	55,9	4,7	180	7,4	214	7,5	267	7,5
Overige niet deelnemende landen	156,1	13,1	305	12,4	359	12,6	456	12,7
Sterling-area	325	27,2	557	22,7	758	26,7	837	23,3
Deelnemende landen (niet sterling-area)	485,6	40,8	1123	45,7	1145	40,4	1485	41,5
Overzeese gebiedsdelen	72,6	6.0	152	6,2	117	6,2	253	7,2
Totaal	1197,4	100	2456	100	2829	100	3583	100

In grote lijnen gezien zijn de belangrijkste vraagstukken de rationalisatie en modernisering van het productie-apparaat en de optimale aanwending van nieuw toevloeiende arbeidskrachten, waaraan nog is toe te voegen een meer productief gebruik van de hulpbronnen van de overzeese gebiedsdelen.

Er is nauwgezet gestreefd naar evenwicht tussen investeringen en consumptie enerzijds en het nationaal inkomen anderzijds in overeenstemming met de sociale aanspraken van de bevolking.

De investeringscijfers voor 1952-'53 konden niet worden berekend op basis van een gecoördineerd investeringsprogramma maar slechts op grond van algemene economische gegevens gebaseerd op redelijke veronderstellingen.
De hier vastgestelde gegevens kunnen nog door de resultaten van de coördineringsarbeid beïnvloed worden.
Het Europese en intercontinentale ruil- en betalingsverkeer dient plaats te vinden op basis van het multilateralisme, hetgeen uitgebreide internationale samenwerking noodzakelijk maakt.
De drie landen, die door het vormen van een economische unie een belangrijke stap in de richting van internationale economische samenwerking hebben gedaan, zijn zich zeer wel bewust van de innige economische samenhang, die er bestaat tussen de verschillende volkshuishoudingen, zowel in de hoog- als laagconjunctuur.
Er is steeds naar gestreefd om noch de invoer te forceren, noch de uitvoer te beperken, maar om beide tot het maximum op te voeren, rekening houdende met de traditionele afzetwegen en landen van herkomst.
Het slagen van de in dit rapport opgenomen plannen hangt af van het voortduren van het EHP tot het midden van het jaar 1952.
De Belgisch - Nederlands - Luxemburgse Unie baseert haar verwachtingen omtrent het economische herstel in eerste instantie op een oordeelkundige aanwending van de door de Ver. Staten verleende hulp en vervolgens op een snel herstel van haar handelspartners, die deze landen in staat zou stellen in converteerbare munt te betalen, waarbij tevens wordt gehoopt op een oplossing waardoor de huidige tekorten gecompenseerd zouden worden zonder dat tot een systeem van gedwongen besparingen behoeft te worden overgegaan.

Agrarische productie.

Het agrarische productie-programma omvat:
a. Het herstel van de veestapel, aangezien de veeteelt de kern is van de Beneluxlandbouw.
b. De rationalisatie der exploitatie, de ruilverkaveling, de uitbreiding van het gebruik van geselecteerd zaaigoed en van meststoffen, motorisering en mechanisering enz.
c. Het stimuleren van de productie van groenvoer en van het drogen daarvan.
d. Een aanzienlijke verhoging van de productie van suiker en aardappelen, waarvan een deel als veevoeder moet dienen.
e. Het verzekeren van een redelijke rentabiliteit door middel van prijspolitiek en door verlaging der kostprijzen.
Terwijl de Benelux voor de oorlog 150.000 ton suiker kocht, verwacht men dat in 1952-'53 slechts 80.000 ton geïmporteerd behoeven te worden.
Op het gebied van de voedingsindustrie wordt gestreefd naar modernisering van de apparatuur, en, voorzover de koelinrichtingen betreft, naar vergroting der capaciteit. Op het gebied van de visserij zullen de Benelux-landen in 1952-'53 hun vooroorlogse apparaat hersteld hebben. Hierdoor zullen zij wederom in staat zijn om hun afnemers, speciaal ook in Duitsland, te voorzien.

Energie.

In het programma op lange termijn is een netto kolenproductie opgenomen van 44 millioen ton. Deze hoeveelheid komt ongeveer overeen met de vooroorlogse productie en veronderstelt een toeneming met 13% (11% België en 20% Nederland) ten opzichte van de huidige productie. Het programma impliceert dat de netto electriciteits productiecapaciteit van de Beneluxlanden van 3.928 mw in 1948-'49 tot 5.286 mw in 1952-'53 wordt verhoogd en dat alle grote centrales gekoppeld worden.
Het energieverbruik zal in 1952-'53 19 milliard kwh bedragen tegenover 9,3 milliard in 1938, d.w.z. een toeneming van 104%. In 1952-'53 zal het verbruik van aardolie vrij gelaten kunnen worden, tenzij de economische ontwikkeling van de drie landen tegenslagen mocht ondervinden. Het verbruik, dat in 1948 4,5 millioen ton bedraagt, zal tegen 1952-'53 gestegen zijn tot 5 millioen ton, of 111% van 1948. In 1938 was het verbruik ± 2,5 mill. ton.
Rekening houdende met de projecten, die thans worden uitgevoerd, zal men in 1952-'53 6,4 millioen ton ruwe olie kunnen verwerken tegenover 2,6 millioen ton in 1948-'49 en ongeveer 1 millioen ton in 1938. De hier bedoelde projecten gaan uit van internationale groepen, die in de Benelux-landen raffinaderijen vestigen.
In het programma op lange termijn is geen rekening gehouden met het plan van de Standard Oil (N.J.) om in een van de Benelux-landen een raffinaderij op te richten met een capaciteit van 1,6 mill. t. p. jaar, die van '52 af kan voorzien in de behoeften van dit concern.
Tengevolge van de uitbreiding van hun capaciteit kunnen de raffinaderijen van de Benelux-landen in 1952-'53 2 millioen ton verschillende eindproducten ter waarde van $ 78 millioen exporteren.

IJzer en Staal.

De Benelux-landen zullen trachten tegen 1952-'53 de volgende productie te bereiken:

1952-'53	1948-'49
8.640.000 ton gietijzer	7.777.000 ton
8.675.000 ton staal in staven	7.500.000 ton
7.178.000 ton afgewerkt staal	6.270.000 ton

De productie van de walsbedrijven zal 1.185.000 ton dun plaatijzer en 225.000 ton blik bedragen. Vijf walswerken voor het warm walsen van strip en aanvullende installaties voor koud walsen zijn in het programma opgenomen.
De invoerwaarde van afgewerkt staal uit de V.S. zal van $ 26 millioen in 1948-'49 tot $ 3 millioen in 1952-'53 verminderen.
Het binnenlands verbruik zal 3.296.000 ton bedragen, of 173 kg afgewerkt staal per inwoner, hetgeen betrekkelijk weinig is voor een sterk geïndustrialiseerd gebied. 20% van dat totaal zal wederom worden uitgevoerd (eindproducten).
De in het programma opgenomen export bedraagt 4.207.000 ton afgewerkt staal (waarvan naar schatting 2.420.000 ton naar deelnemende landen) dat wil zeggen een verhoging met 461.000 ton vergeleken met de verwachtingen voor 1948-'49.
Afgezien van geringe hoeveelheden van zeer bijzondere aard, zal Benelux wat betreft dun plaatijzer en blik onafhankelijk van iedere invoer worden. Het binnenlandse verbruik zal 135.000 ton blik en 435.000 ton dun plaatijzer niet overschrijden. Voor export zullen beschikbaar komen 135.000 ton blik en 435.000 ton dun plaatijzer.

Textiel.

De voorgestelde investeringen hebben slechts ten doel een zeer sterk versleten, technisch verouderd of door oorlogshandelingen beschadigd machinepark, te vervangen door materieel, dat beter aan de moderne productie-eisen voldoet.
Het voorziene verbruik per hoofd van de bevolking bedraagt:
3.5 kg voor wol (toeneming);
5.7 kg voor katoen (ongewijzigd);
0.8 kg voor kunstzijde.
De toeneming met 20 à 25%, welke in het exportprogramma is opgenomen, lijkt aannemelijk, indien men rekening houdt met de verwachte toeneming van de wereldbevolking met 10 à 12% en met de schaarstetoestand, waarin nog steeds tal van landen verkeren.

Productie, In- en Uitvoer van Textielgoederen.

(in millioenen kg)

	1938			1947			1952-'53		
	prod.	inv.	uitv.	prod.	inv.	uitv.	prod.	inv.	uitv.
Katoenen garens	114.2	21.3	16.1	118.9	10.3	8.8	156.5	14	13.3
Katoenen en linnen weefsels	117.2	2.9	45.3	104.6	5.3	29.1	167.3	3.3	59.7
Gekamde wol	18	7	7	22.7	5.5	3.5	23		9
Wollen weefsels	29.1	2.8	3.2	33.4	2.7	4.4	46.9	2.2	8.1
Wollen garens	35.8	10.8	8.6	61.4	10.9	8.4	73.7	10.2	12.0
Rayonvezel		3.4	2.7	19.8	0.6	13.4	25.5		16
Rayonvezelgarens (viscose en acetaat)	14	2.7	10.5	21.2	1.9	10.5	39.5	1.4	19.1
Weefsels van niet-natuurlijke en synthetische garens	6.4	2.6	1.2	3.9	3.2	1.4	17.3	2.3	2.9

Chemische producten, Kunstmeststoffen en Rubber.

Bij de chemische producten zullen de cijfers van 1952-'53 het vooroorlogse niveau aanzienlijk overschrijden, hetgeen de betalingsbalans zeer ten goede komt.
De Benelux bezit twee belangrijke grondstoffen voor zijn chemische industrie, nl. steenkolen en zout. De overige minerale en organische grondstoffen worden geïmporteerd, waardoor de chemische industrie in de Benelux overwegend het karakter verkrijgt van een veredelingsindustrie.
De zoutproductie zal een belangrijke uitbreiding ondergaan.
De fabricage van anilinekleurstoffen, plastisch materiaal van perspoeders en kleurstoffen nemen een snelle vlucht. In de sectoren synthetische phenol, films, kleurstoffen en pharmaceutische- en phytopharmaceutische producten heeft men de productie van nieuwe artikelen opgenomen.
De oprichting en de uitbreiding van olieraffinaderijen, zal de productie van chemische derivaten, voornamelijk van synthetische reinigingsmiddelen, in de hand werken.
In ieder geval valt een vermindering van de dollar-importen te verwachten.
Door uitbreiding der fabrieken zal de productie van stikstofhoudende kunstmeststoffen in 1952-'53 een hoogte bereiken van 420.000 ton stikstof, terwijl de voor 1948-'49 voorziene productie slechts 260.000 ton bedraagt.
Voor het grootste gedeelte is de productie

bestemd voor de export, en wel voor 1/3 naar de deelnemende en voor 2/3 naar dle niet-deelnemende landen.
De productie-capaciteit van oplosbare phosphaten is in het Benelux-gebied sterk gestegen, niet alleen voor het Thomasslakkenmeel, maar eveneens voor de andere oplosbare phosphaten als: superphosphaten, bicalciumphosphaten enz.
Men overweegt geen aanbouw van nieuwe, noch uitbreiding van bestaande fabrieken.
De Benelux-landen bezitten geen installaties voor de vervaardiging van synthetische rubber. Daarentegen wensen zij, met name t.a.v. de doorvoer van onbewerkte rubber uit Indonesië, Malakka en uit de Belgische Congo wederom hun vooroorlogse rol te spelen.
Voor de bewerkte producten gaat het programma 1952-'53 uit van een optimaal gebruik van de bestaande ondernemingen, die aan de behoeften van de binnenlandse markt kunnen voldoen, daarenboven in belangrijke mate kunnen exporteren. Er zijn echter enige uitbreidingsplannen te vermelden, die de vermindering van de aankopen in de dollar-zone en in de zone van de niet-deelnemende landen beogen.

Bouwmaterialen.

De bedrijvigheid in de sector „Bouwmaterialen, Cementfabrieken en aanverwante industrieën" zal beïnvloed worden door het wederopbouwprogramma van de Beneluxlanden.
Rationalisatie van de woningbouw is urgent.
Toepassing van de in de bouwwereld bereikte vorderingen zal op grote schaal mogelijk zijn (montagebouw e.d.).

Bouwprogramma:

	woningen		(in dollars) t. bedr. van
1948	50.000	.....	300 millioen
1949	70.000	.....	420 „
1950	80.000	.....	480 „
1951	85.000	.....	510 „
1952	95.000	.....	570 „
1953 (6 md)	50.000	.....	300 „

Het programma voorziet eveneens in het herstel van land- en waterwegen, in de bouw van fabrieken en overheidsgebouwen en in de oprichting van zoveel scholen en hospitalen, als door de toeneming van de bevolking wordt gerechtvaardigd.

Werkgelegenheidspolitiek —

De arbeidsmarkt in de Beneluxlanden ondervindt momenteel nog de druk van de na-oorlogse inflatoire situatie. Met name de mijnbouw en de landbouw hebben te kampen met een tekort aan arbeidskrachten. Men tracht het aanbod van geschoolde arbeid in de mijnstreken te verruimen door verschillende maatregelen, bv. door het bouwen van woonhuizen in deze streken. De moeilijkheden, welke men in de agrarische sector ontmoet, zijn van voorbijgaande aard. Verwacht mag worden, dat een verder doorgevoerde mechanisatie de arbeidsproductiviteit in deze sector zal verhogen. Op langere termijn is zelfs een jaarlijkse emigratie van 5000 Nederlandse arbeiders en boeren naar Australië en Canada te verwachten.
Met alle middelen wil men de werkgelegenheid op een hoog peil handhaven en de vorming van een omvangrijke werkloosheid voorkomen. Men wil een stijging in de arbeidsproductiviteit bevorderen, hetgeen in het algemeen beschouwd een van de meest effeciënte middelen is om de levensstandaard te verhogen. Verwacht wordt, dat in 1952-'53 een arbeidsproductiviteit van 120% van die in 1948 kan worden bereikt.
De problemen welke door de groei van de bevolking zijn ontstaan, zullen worden opgelost door geleidelijke industrialisatie, zoals in details is omschreven in de plannen der verschillende sectoren.
In Luxemburg wordt een tekort aan arbeiders in de zware industriën en in de landbouw verwacht, in België in de zware industrieën en in de mijnbouw. Men hoopt in dit tekort ten dele te kunnen voorzien door de perfectionering van de outillage en door aanvoer van buitenlandse arbeidskrachten in Luxemburg (grensarbeiders uit Duitsland en het Saargebied)) en in België (Italiaanse arbeiders). Het is echter niet onmogelijk, dat deze aanvulling van arbeidskrachten voor Luxemburg en België door Nederland wordt verschaft. Deze kwestie is op het ogenblik in studie genomen.
Het ligt in de bedoeling van de drie regeringen om de mobiliteit van de arbeid te bevorderen, teneinde de aanpassing van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Onder leiding van de overheid, van grote industriële ondernemingen en vakverenigingen zijn vormings- en opleidingsscholen voor nieuwe werkmethoden opgericht.

De Beroepsbevolking in de Benelux

(in 1000 personen)

	1948	1952-'53	Stijging absoluut	in %
Industrie	1.995,5	2.103,6	108	5,4
Bouwnijverheid	366,2	400,3	34	9,3
Mijnbouw	217,9	243,9	26	12,0
Landbouw en visserij	647,5	635,7	— 12	— 1,9
Handel	694,1	716,5	22	3,2
Verkeer	489,0	523,2	34	7,0
Bankwezen	118,9	120,9	2	1,7
Vrije beroepen en kleine zelfstandigen	1.334,0	1.388,4	54	4,1
Totaal ondernemingen	5.863,1	6.132,5	269	4,6
Overheid en onderwijs	391,6	391,8	0,2	0,1
Leger en vloot	230,0	195,0	— 35	— 15.2
Totaal beroepsbevolking	6.484,7	6.719.3	235	3,6

Verkeer —

De grote dichtheid der bevolking, de snelle industrialisatie, de te verwachten uitbreiding van de handel tussen de drie landen als gevolg van de economische unie, hun positie als doorvoergebied naar West- en Midden-Europa, al deze factoren leiden tot de noodzaak van een tot in details uitgewerkte transportorganisatie.
Voor de zeescheepvaart, die een waardevolle bijdrage levert voor het evenwicht in de batalingsbalans, worden de directe deviezeninkomsten voor 1952-1953 op $ 125 millioen geschat, waarbij nog komt een deviezenbesparing voor Benelux ad $ 105 millioen (in deze bedragen zijn niet begrepen de vrachten voor de tankers, die voor rekening van de grote petroleummaatschappijen varen).
Het investeringsprogramma voor de spoorwegen is neergelegd in een tienjarenplan, dat o.a. omvat de geleidelijke vervanging van stoomtractie door electrische en Diesel-tractie en de aanleg van een spoorlijn tussen Benelux en het Saargebied.
De tramwegen zullen worden gemoderniseerd door de aankoop van nieuw materieel en door de vervanging van enkele bestaande lijnen door trolley- en autobusdiensten.
Over het wegtransport valt op te merken dat voortaan de Benelux-industrie zelf een groot gedeelte van het materieel kan leveren, met name autobus-carosserieën en aanhangwagens.
Het materieel van de binnenscheepvaart moet worden gemoderniseerd en uitgebreid, de werven der Benelux-landen, kunnen hierin grotendeels voorzien.
Voor de binnenwateren is een programma van meest urgente werken opengesteld; o.a. zal de Moezel voor grotere schepen bevaarbaar worden gemaakt.

Aan alle opgestelde plannen liggen de volgende punten ten grondslag:
a. een op practische mogelijkheden gebaseerd programma van nieuwe investeringen;
b. een modernisatie en rationalisatie van het productie- en verkeersapparaat, die ten doel heeft om binnen enkele jaren weer zo ruim mogelijk te kunnen voorzien in die goederen en diensten, die van ouds op het programma van de Benelux-landen hebben gestaan;
c. de oprechte wens om met de deelnemende landen samen te werken aan de coördinatie der investerings-, voorzienings- en uitvoerprogramma's.
De Economische Unie van Benelux zal op de internationale markt als een eenheid optreden. Intern is men hard bezig met het oplossen van vele problemen op het gebied van het onderlinge ruilverkeer en van de industrialisatie.
Een der eerste stappen van de drie landen was het instellen van een procedure ter bevordering van de coördinatie van hun industriële investeringen, teneinde overinvestering in bepaalde sectoren te voorkomen. Deze procedure is beperkt tot de sectoren, die:
1) reeds over een grote capaciteit beschikken, of
2) van primaire betekenis zijn voor de economische en sociale structuur van het land of
3) zeer grote investeringen vereisen.
Op grond van deze criteria is gemeenschappelijk een lijst van industrieën opgesteld. Deze lijst bevat momenteel 23 onderdelen, waaronder steenkool, ijzer en staal, de stikstof- en de glasindustrie.

Buitenlandse handel.

Van de uit te voeren producten, welke in 1952 een waarde van $ 3.324 millioen zou kunnen bereiken, zal, naar men schat, direct of indirect, 57% moeten dienen als tegenwaarde voor de invoer van grondstoffen, bestemd voor de industrie, welke niet binnen de grenzen worden vervaardigd. Met het saldo ad 43% of $ 1400 millioen, waaraan $ 733,8 millioen voor onzichtbare uitvoer (diensten, tourisme enz.) moet worden toegevoegd, zal Benelux dat deel van zijn invoer kunnen dekken, dat bestaat uit (a) investeringsgoederen, (b) diensten en onzichtbare invoer en (c) consumptiegoederen.
De productieprogramma's sluiten aan op dit programma van de buitenlandse handel en houden rekening met het feit, dat de Europese welvaart slechts kan worden bereikt door een aanzienlijke stijging van de consumptie en een algemene

stijging van de levensstandaard. Dit houdt in, dat men ervoor moet waken om niet door de ontwikkeling van bepaalde sectoren te forceren, die in de secundaire sectoren te zeer omlaag te drukken. Het is ongetwijfeld van belang om in een door de oorlog verwoest en verzwakt continent prioriteit te verlenen aan de productie van grond- en hulpstoffen. Maar in de bestaande sociale en economische structuur vindt juist een zeer belangrijk deel van de bevolking zijn bestaan in de productie van niet-essentiële goederen. Een depressie in deze sectoren, veroorzaakt door een te sterke beperking van de consumptie, zou de pogingen om de productie van grond- en hulpstoffen te stimuleren, kunnen verijdelen. De grotere productie immers zou niet op bevredigende wijze kunnen worden afgezet, als de bedrijvigheid in de industrieën, die deze grond- en hulpstoffen tot consumptiegoederen verwerken, terugloopt en er werkloosheid in deze industrie zou ontstaan.

Voorts is natuurlijk het vraagstuk van de uitvoer naar de dollargebieden van belang. Het belang van het handelsverkeer tussen Benelux en Amerika wordt duidelijk gemaakt door het verwachte nadelige dollarsaldo op de betalingsbalans, nl. $ 346,4 millioen, waarvan $ 276,1 millioen met Noord-Amerika (het gaat hier dus niet uitsluitend om dollars van de V.S.). Een systematische inkrimping van de invoer uit de dollar-zone zou in flagrante tegenstelling zijn met onze economische structuur en met de verwezenlijking van de samenwerking. Het belang van de functie van Benelux als doorvoergebied van grondstoffen naar andere Europese landen kan moeilijk worden overschat. Met het oog hierop kan men zonder overdrijving zeggen, dat het dollartekort van Benelux in werkelijkheid het dollartekort van Europa is en dat de crediteurpositie van Benelux, zelfs ten opzichte van de sterk geïndustrialiseerde landen van de oude wereld, afhangt van de aard der omstandigheden.

Benelux importeert momenteel uit het Westelijk halfrond in hoofdzaak grondstoffen. De invoer van eindproducten uit dit gebied is thans beneden normaal. In deze verhoudingen kan slechts verbetering komen door een verbetering van de gehele handelspolitieke constellatie.

In ieder geval is het een levenskwestie voor de Benelux-landen, dat zij uitvoer naar het Westelijke halfrond, en in het bijzonder naar de V.S. kunnen opvoeren. Met alle inspanning zal hiernaar worden gestreefd. Het hangt echter niet alleen van Benelux af, zelfs niet alleen van de verenigde pogingen van geheel Europa, of het evenwicht in de handelsbewegingen bereikt zal worden. Een belangrijke voorwaarde is dat men er in slaagt de handelspolitieke belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen. In dit verband zijn van belang:

a. de inwerkingtreding van het handvest van Havanna;

b. de tot stand gekomen uitbreiding van de algemene overeenkomst betreffende de tarieven en de handel, in 1947 te Genève gesloten.

Indien een dergelijke politiek zou slagen, zouden de Benelux-landen hun export aanzienlijk kunnen opvoeren. Te denken valt aan de export van textielproducten, glaswerk en keramiek, hoogwaardige metaalproducten, wapens, diamant, chemische producten, landbouwproducten en in het algemeen aan kwaliteitsproducten. Tot slot zij nog op de menselijkheid gewezen dat de Benelux-landen hun handelsbetrekkingen met Duitsland herstellen en die met Oost-Europa tot uitbreiding brengen.

Het wensprogramma voor het handelsverkeer met West-Duitsland in 1952-'53 vermeldt de volgende bedragen.

(in millioenen dollar)

	Invoer	Uitvoer
Landbouwproducten	9,8	100
Vaste brandstoffen	160,6	—
Mineralen en metalen	27,7	40
Machines en werktuigen..	60,3	9,2
Textiel	1,2	38,1
Overige producten	114,4	52,3
Totaal	603,3	240,1
In % van de totale invoer resp. uitv. v. Benelux ..	15,6	6,6

Betalingsbalans Benelux voor 1952-'53.

	N.- en Centr. Amerika.	Z.-Amerika	Niet deeln. landen Sterling gebied	Over. landen	Landen buiten Sterling gebied en hun overz. gebsd.	Landen Sterling geb. incl. overz. gebsd.	Totaal
Uitgaven							
Invoer f.o.b.	515,4	338,0	311,6	415,2	1251,5	497,7	3393,4
Invoer f.o.b. der O.G.D.* ..	36,7	3,8	8,4	4,8	16,0	24,5	93,7
Verkeer	32,9	11,5	6,4	29,5	127,0	54,9	262,2
Toerisme	6,8	2,1	1,2	2,7	32,9	9,2	54,9
Rente en Dividenden	17,6	1,2	—	0,7	11,9	8,7	40,1
Rente van overheidsleningen	91,9	—	—	—	3,7	13,3	108,9
Overige uitgaven	38,9	5,5	4,5	3,1	35,0	40,1	127,1
Overige uitgaven O.G.D. ..	2,5	0,2	0,5	1,0	0,5	0,5	5,2
Totale uitgaven	800,7	361,8	332,6	457,0	1484,5	684,9	4085,5
Ontvangsten							
Uitvoer f.o.b.	280,0	266,9	262,9	456,9	1484,7	573,4	3324,3
Uitvoer f.o.b. der O.G.D. ..	16,7	5,5	18,7	0,1	29,6	38,6	109,2
Verkeer	32,4	9,7	21,7	21,9	93,2	22,3	201,2
Toerisme	6,9	0,2	2,1	0,1	12,4	20,3	42,0
Rente en dividenden	24,9	6,1	12,5	0,9	17,2	19,9	81,5
Rente Overheidsleningen ..	—	—	—	—	—	—	—
Overige ontvangsten	11,9	3,1	6,2	6,3	84,0	36,6	148,1
Overige ontvangsten O.G.D.	151,8×	—	—	—	—	—	151,8
Totale ontvangsten	524,6	291,5	324,1	485,7	1721,1	711,1	4058,1
Negatief saldo	—276,1	— 70,3	— 8,5	—	—	—	— 27,4
Positief saldo	—	—	—	+ 28,7	+ 236,6	+ 62,2	—

*) O.G.D. = Overzeese gebiedsdelen.

×) Dit bedrag heeft betrekking op het (grotendeels in dollars beschikbare) positieve saldo van de Nederlandse betalingsbalans met Indonesië.

Bij het berekenen van de cijfers voor de zeescheepvaart is er van uitgegaan, dat de vloot, die door de oorlogshandelingen voor ongeveer de helft werd vernield,, hersteld zal worden. Voorts is rekening gehouden met de te verwachten uitbreiding van de internationale handel.

De omvang van de koopvaardijvloot bedroeg op 1 Jan. 1939 3 millioen brt. Op 1 Juli 1948 was dit cijfer 2,9 millioen ton, op te voeren tot 3,5 millioen ton per 1 Jan. 1952 (incl. 0,5 millioen ton aan olietankers).

Op basis van een prognose van het wereld-zeeverkeer wordt aangenomen, dat de bezettingsgraad in 1952-'53 dezelfde zal zijn als in 1948.

De ontvangsten uit de zeescheepvaart zullen in 1952-'53 $ 125 millioen bedragen, tegen $ 95 millioen in 1948-'49. Niettegenstaande deze stijging zal Benelux toch in 1952-'53 per saldo ca. $ 201 millioen in deze sector moeten betalen, en wel voornamelijk aan de deelnemende landen.

Indien de uitgangspunten, die aan de berekening van de betalingsbalans ten grondslag hebben gelegen juist zullen blijken te zijn, zal deze balans tegen 1952-'53 in evenwicht zijn.

Nationaal Inkomen.

Bij de berekening van het nationaal inkomen van de Benelux, dient men er rekening mede te houden, dat de nauwkeurigheid van de opstelling niet al te groot is, hoofdzakelijk door de volgende omstandigheden:

Het statistische grondmateriaal van de drie landen is niet vergelijkbaar. De gegevens voor een aantal industriële bedrijfstakken, alsmede de gegevens, die nodig waren voor het in elkaar passen van de cijfers der drie landen konden niet achterhaald worden. De huidige periode is niet als normaal te beschouwen.

Schatting van het nationaal inkomen en zijn componenten van de Benelux-landen in 1952-'53.

Middelen

(in milliarden $)

		%
1. Netto product van de bedrijven	11,9	94
2. Bijdrage v. d. overheid ..	0,8	6
3. Buitenlandse credieten ..	—	—
4. Totaal	12,7	100

Behoeften

(in milliarden $)

		%
5. consumptiegezinnen	10,1	80
6. Materiële consumptie v. d. overheid	0,4	3
7. Netto-investeringen bedr.	1,1	9
8. Investeringen d. overheid	0,2	2
9. Overige consumptieve behoeften v. d. overheid	0,8	6
	12,7	100

De bovenstaande cijfers zijn voor wat het aandeel van Nederland betreft, berekend door het Centraal Planbureau. De Belgische cijfers berusten op verschillende bronnen, waaronder het „Derde rapport betreffende het Investeringsvraagstuk" van het Ministerie van Economische Coördinatie en Wederuitrusting en een nota over het Nationaal Budget van het Ministerie van Financiën. Het Luxemburgse aandeel is verdisconteerd door de Belgische cijfers met ca. 4% te verhogen. Alle grootheden zijn uitgedrukt in huidige prijzen. (A.N.P. 16-12-'48)

(Vor. ber. 7796)

Vier generaties: Koningin Mary van Engeland (geb. 26-5-1867), Koning George VI (geb. 14-12-1895), Prinses Elizabeth (geb. 21-4-1926), Prins Charles van Edinburgh (geb. 14-11-1948).
(foto Walco)

De legerleiding der Ver. Staten. Gezeten v.l.n.r. de stafchef Gen. Omar N. Bradley; de minister van het leger Kenneth C. Royall; de chef van de veldlegers gen. Jacob L. Devers. Staande v.l.n.r.: Lt.-gen. John R. Hodge (5e corps); Lt.-gen. Manton S. Eddy (Staff College); Gen. Mark W. Clark (6e leger); Lt.-gen. Stephen Chamberlin (5e leger); Gen. Courtney H. Hodges (1e leger); Gen. Thomas T. Handy (4e leger); Lt.-gen. Leonard T. Gerow (2e leger); Lt.-gen. Alvan C. Gillem (3e leger).

(foto Acme-United Press)

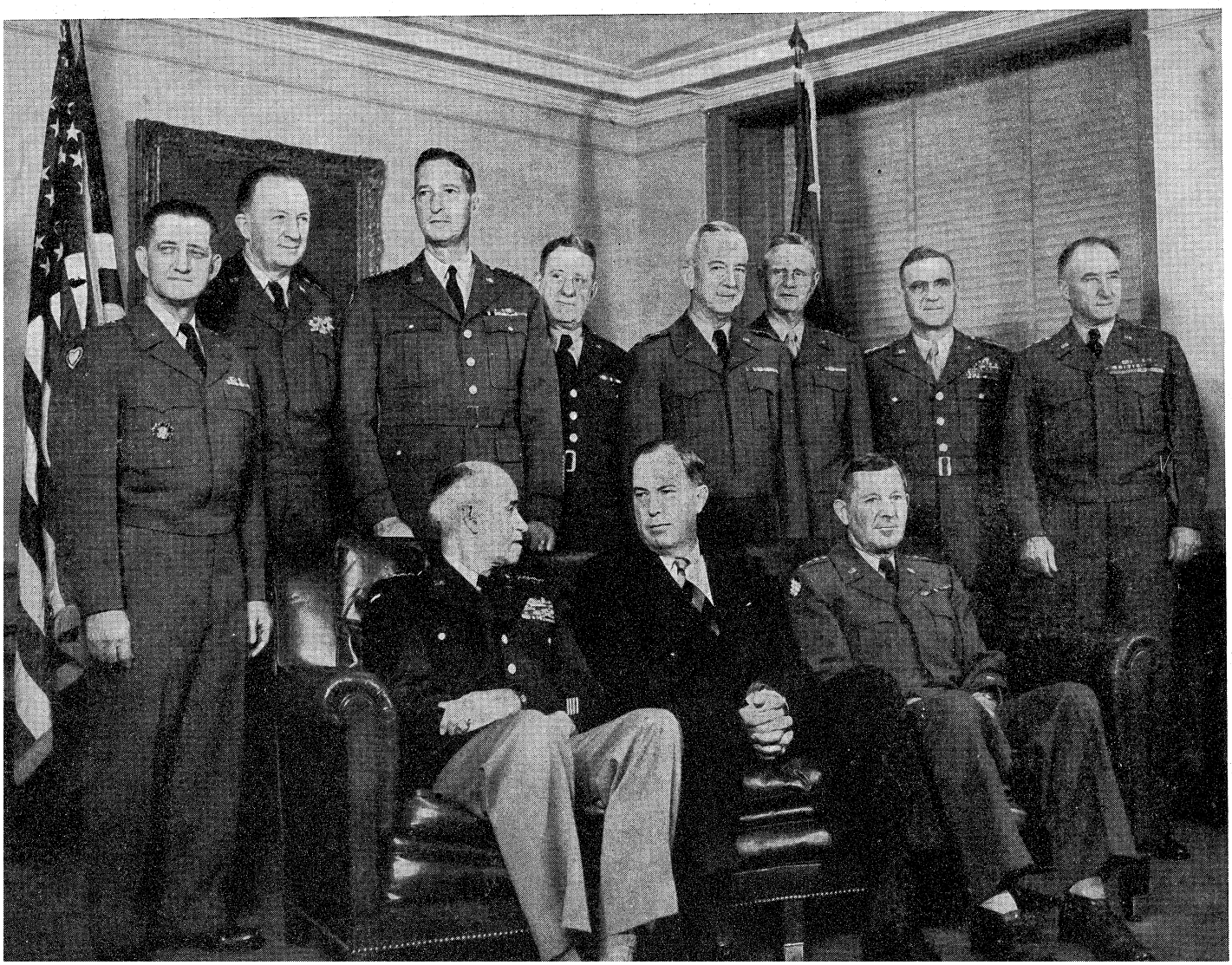

Het Gemenebest in overgangstijd

Tezelfdertijd dat te Parijs de Algemene Vergadering der Verenigde Naties tevergeefs trachtte zich door haar zwaar overladen agenda te werken, werd te Londen (van 11—22 October 1948) een conferentie gehouden van de Dominions*), die de pennen van vele schrijvers over internationale politiek in beweging bracht en nog brengt en die van de allergrootste betekenis mag geacht worden voor de toekomst van het, thans niet meer Brits geheten, Commonwealth*). Deze Commonwealth-conferentie was eigenlijk een reeks informele besprekingen tussen de premiers van Groot-Brittannië en zeven Dominions of hun vertegenwoordigers over allerlei zaken, die van gemeenschappelijk belang geacht worden, informele discussies tijdens welke dus geen formele besluiten genomen werden.

Een bijeenkomst tevens, die gelegenheid bood tot individueel contact tussen vertegenwoordigers van die Dominions tussen welke nogal wat punten van wrijving bestaan.

Blijkens het slotcommuniqué gaven de beraadslagingen „blijk van een aanzienlijke mate van verwantschap van zienswijze bij alle regeringen van het Gemenebest in hun beschouwingen van de huidige wereldproblemen".

*) Commonwealth of Gemenebest is een naam voor een staat of groep van staten. Onder het Britse Gemenebest verstaat men Groot-Brittannië en de Dominions. De Dominions zijn de landen, die zich van Britse kolonie via zelfbestuur tot onafhankelijke en souvereine staten hebben ontwikkeld. Het statuut van Westminster gaf een definitie van het begrip Dominion (zie Noot pag. 7307 kol. 3). Tot dusver wordt het Gemenebest formeel bijeengehouden door de „gemeenschappelijke loyaliteit" t.a.v. de Kroon. De Koning is staatshoofd, niet van het Gemenebest, maar van de Dominions afzonderlijk.

Men bleek het er over eens te zijn, dat het gevaar van oorlog de opbouw van strijdkrachten eisten, om een eventuele aanvaller af te schrikken en dat de vrijheid verzekerd dient te worden, niet alleen door militaire maatregelen, maar ook door een „vooruitstrevende economische en sociale politiek", met name in de minder-ontwikkelde gebieden der wereld. Deze toevoeging (op aanbeveling van de Aziatische Dominions) betekent volgens politieke waarnemers, dat men het communisme op meer positieve wijze dan tot dusver geschiedde wil bestrijden.

Groot-Brittannië heeft tijdens de besprekingen al zijn kaarten op tafel gelegd, met name wat haar buitenlandse, militaire en economische politiek betreft. Het wist zijn partners er van te overtuigen, dat zijn samenwerking met andere West-Europese mogendheden gebaseerd op het Verdrag van Brussel „in overeenstemming was met de belangen van de andere leden van het Gemenebest, de Verenigde Naties en de bevordering van de wereldvrede".

Ook de Britse herstelplannen voor de komende vier jaar, die gesteld zijn in het kader van de Europese economische samenwerking kregen tenslotte de instemming der Dominions.

Het was vooral t.a.v. deze laatste twee onderwerpen, dat in de laatste tijd critiek was geuit door enige Dominions, die schade voor hun eigen belangen vreesden. Hoewel geen bijzonderheden werden medegedeeld, mag men aannemen, dat men het tijdens en na de tweede wereldoorlog ontwikkelde stelsel van regionale verdedigingsgroepen heeft bestudeerd. Samenwerking vooral wat betreft bevoorrading en research blijft niet alleen gehandhaafd, maar zal zelfs nog intensiever gemaakt worden. Elk lid van het Gemenebest echter neemt nog meer dan reeds geschiedde de leiding van en verantwoordelijkheid voor de verdediging in zijn gebied, daartoe allianties sluitend met vredelievende buren. In dit regionale kader past ook de militaire samenwerking van Groot-Brittannië met de West-Europese mogendheden.

De meeste Dominions wensten een groter deel van de Britse productie aan kapitaalgoederen te ontvangen. Sir Stafford Cripps wees er echter op, dat de export van deze goederen naar de Dominions sedert 1938 met 28% is gestegen, dat zowel Engeland, de V.S. als Canada hun productie tot een hoogtepunt hebben opgevoerd en dat slechts door opvoering van de Europese productie aan de wensen van de Dominions tegemoet gekomen kan worden.

Men was het voorts eens over de wenselijkheid nieuwe methoden uit te werken voor betere en intensievere raadpleging binnen het Gemenebest. Deze zou meer dan voorheen moeten geschieden in het stadium van voorbereiding der beslissingen in internationale en econom. aangelegenheden. Dit betekent niet dat men de oprichting van een zelfstandig consultatief orgaan wenst, dat zou kunnen spreken voor de gehele groep. Een dergelijk orgaan wordt in strijd geacht met de opvatting van het Gemenebest als een gemeenschap van gelijke en souvereine staten.

Voor de eerste maal in de geschiedenis namen de premiers der drie nieuwe Aziatische Dominions, India, Pakistan en Ceylon deel aan dit soort besprekingen. Dit is een mijlpaal in de geschiedenis van het Gemenebest. Nog geen twee jaar geleden, toen India's onafhankelijkheid nog geen feit was zag het er naar uit, dat Nehroe, die toen de strijd om de onafhankelijkheid nog in volle gang was, niet ongenegen was zich op de Sovjet-Unie te oriënteren, alle banden met Groot-Brittannië zou verbreken. Eenmaal vrij en onafhankelijk echter en mede onder de druk van de internationale ontwikkeling — de uitbreiding van de Russische invloedssfeer, de communistische opmarsch

Het (Britse) Commonwealth of Nations: Verenigd Koninkrijk en Dominions

STAAT	Oppervl. mill. km²	Bevolking mill. zielen	Hoofdstad	Dominion[2] sedert	Staatshoofd	Gouvern.-Generaal	Min.-president
VER. KONINKR. (Gr. B. en N. Ierland)	0,245	48,4 (1947)	Londen	—	Koning George VI	———	Cl. Attlee
AUSTRALIE	7,735	7,6 (1946)	Canberra	1901	,,	W. J. Mc Kell [3]	J. B. Chifley
CANADA	9,600	12,6 (1947)	Ottawa	1867	,,	Visc. Alexander	L. St. Laurent
CEYLON	4,110	5,3 (1942)	Colombo	1948	,,	Sir Henry Moore	D. S. Sennanayake
INDIA	[1]	[1]	New Delhi	1947	,,	Rajagopalastjari [3]	Pandit Nehroe
NW. ZEELAND	0,268	1,8 (1947)	Wellington	1907	,,	Sir Bern. Freyberg	Peter Fraser
PAKISTAN	[1]	[1]	Karatsji	1947	,,	Khwaja Nazimoeddin	Liaquat Ali Khan
Z. AFRIKA	1,220	11,3 (1946)	Kaapstad	1910	,,	G. Brand v. Zijl [3]	Dr. Malan
EIRE [4]	0,070	2,9 (1943)	Dublin	1922	Séan T. O'Kelly (pres.)	———	J. Costello
NEW FOUNDLAND [5]	0,111	0,3 (1945)	St. Johns	1854	Koning George VI	Sir Gordon Macdonald	———

[1]) India en Pakistan tezamen. Oppervl. 4,110. Bev. 388,9 (1941)

[2]) De term Dominion werd het eerst voor Canada gebruikt (1867), geleidelijk ook op andere gebieden toegepast.

[3]) Uit het land zelf geboortig.

[4]) Republiek was nog slechts uitwendig met Br. Kroon verbonden. Deze laatste staatsrechtel. band (External Relations Act '36) werd per 1 Jan. 1949 opgeheven. Sindsdien heet Eire officieel republiek en geen lid Gemenebest.

[5]) De dominionstatus werd in 1933 i.v.m. financiële moeilijkheden geschorst, het parlement ontbonden en het land bestuurd door de G.-G. tezamen met een Royal Commission, rechtstreeks verantwoordelijk aan Londen. Door middel van een in Juli 1948 gehouden referendum sprak de bevolking zich uit voor aansluiting bij Canada.

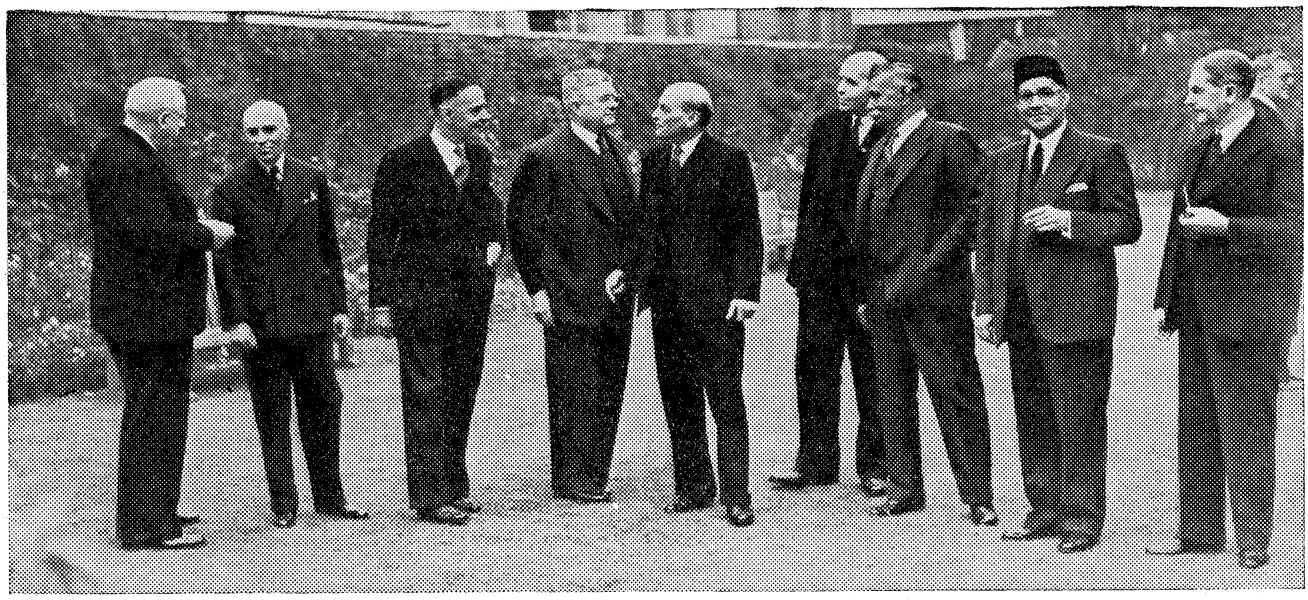

Deelnemers aan de Commonwealth-conferentie: V.l.n.r. P. Fraser (Nw. Zeeland), Pandit Nehroe (India), E. Louw (Z. Afrka), H. Evatt (Australië), Cl. Attlee (Gr. Britt.), N. Robertson (Canada), D. Senanayake (Ceylon), Liaquat Ali Khan (Pakistan), Sir Godfrey Higgins (voor het reeds ver op weg naar Dominionstatus gevorderde Z. Rhodesia).

in China en communistische actie in India zelf en in andere Aziatische gebieden — verklaarde hij, dat India — hoewel het een republikeinse grondwet zal krijgen — lid zal blijven van het Gemenebest. Welke staatsrechtelijke oplossing men hiervoor zal vinden is nog een open vraag, waar de enige min of meer formele band tussen de leden van het Gemenebest gevormd wordt door de „gemeenschappelijke loyaliteit t.a.v. de Kroon" en een republikeinse staatsvorm moeilijk hiermede te verenigen lijkt. Voor Eire vond men destijds de oplossing van de External Relations Act (1936), waarbij door Eire aan de Kroon bepaalde bevoegdheden werden toegekend t.a.v. de buitenlandse betrekkingen. Eire — dat niet uitgenodigd werd voor deze conferentie — heeft deze wet intussen afgeschaft en zich formeel tot Republiek geproclameerd. Het kan dan ook niet meer beschouwd worden als lid van het Gemenebest, al stelt men hardnekkige pogingen in het werk om bepaalde banden te bewaren.

Er zijn thans twee geheel verschillende typen van wat tot nu toe Dominion werd genoemd, n.l. die gebieden, die de grondslag van hun staatsrechtelijke structuur ontvingen van het moederland, die hun cultuur en veel van hun bloed ontleenden aan Europa en die de Engelse parlementaire traditie erfden. (Canada, Australië, Nw. Zeeland, Zuid-Afrika). Die niet door formele banden maar door dit gemeenschappelijk cultuurbezit bijeengehouden werden. Het andere type wordt vertegenwoordigd door India, Pakistan en Ceylon, gebieden die zelf een oude inheemse beschaving bezitten en een geheel andere politieke traditie. Mede dank zij de „westerse" opvoeding van hun leiders, nemen deze gebieden doelbewust een aantal politieke instellingen van het Gemenebest over, maar met „banden des bloeds" zijn zij niet met de andere leden verbonden.

Het practisch volkomen ontbreken van formele banden werd als een groot voordeel beschouwd.

„The Economist" (9-10-48) wierp echter de vraag op of zonder een formele organisatie het „nieuwe" Gemenebest wel een doelmatige eenheid zou kunnen zijn.

„In the „old" Commonwealth the partners could be relied on to understand each other without formal treaties; in the „new" it will be difficult to be sure that anything is understood unless it is put down on paper".

Het blad stelde zelfs een aantal regels op voor een nieuwe organisatie.

Hoewel de conferentie van Londen met optimistische geluiden beëindigd werd, wordt hier een probleem opgeworpen, dat op den duur wellicht nog aan actualiteit zal winnen. **(Vor. ber. 7787 E, 7307, 7471 C, 7850 G)**

BIOGRAPHIE

MAO TSE-TOENG *„Lenin van China"*

Terwijl communistische troepen Tientsin in Noord China binnenrukten en andere troepen Peng-pu en Kwai-Yuan ongeveer 150 km. ten Noorden van Nanking bezetten, bracht president Tsjiang Kai-sjek een met veel militair vertoon omgeven bezoek aan het mausoleum van Soen Yat-sen, de vader van de nooit tot eenheid en rust gekomen Chinese Republiek. Het bleek een afscheidsbezoek te zijn geweest. Een week later trok Tsjiang zich terug en droeg hij de uitoefening van het presidentschap over aan vice-president Li Tsjoeng-jen. De rollen schijnen omgekeerd. Nog in 1942 noemde Tsjiang de leider der communisten een rebel, op wiens hoofd een prijs stond. Dezelfde Mao-tse-toeng heeft thans 8 eisen gesteld voor het staken van de strijd. Eisen die neerkomen op een volledige overgave van het Kwo-min-tangregime. De eerste eis luidde: Bestraffing der oorlogsmisdadigers. Wie dat zijn werd er niet bijgezegd, maar volgens de communistische radio-uitzendingen van de laatste maanden zijn Tsjiang Kai-sjek en zijn echtgenote de voornaamste.

Mao Tse-toeng werd in 1893 in het dorpje Sjaosjan in de rijke rijstprovincie Hoenan in Zuid-China uit boeren-ouders geboren. Over de mate van welstand van zijn ouders lopen de bronnen nogal uiteen. In ieder geval stuurde zijn vader hem naar de kweekschool in Sjangsja. Zijn huwelijk met een boerenmeisje, al in zijn prille jeugd door de ouders vastgesteld, weigerde hij te erkennen. Het was een van de redenen waarom de intelligente, leergierige knaap in conflict kwam met zijn vader, een nauwgezet volgeling van Confucius. Mao brak met zijn ouders en trok naar de oude Keizersstad Peking, waar hij zo goed en zo kwaad als dat ging zijn kost verdiende o.m. als assistent-bibliothecaris van de Nationale Bibliotheek, en waar hij in zijn vrije tijd colleges in de economie, wijsbegeerte en letterkunde volgde aan de universiteit. De hem in Peking geboden gelegenheid om zijn kennis te vergroten buitte hij volledig uit. Hij las de Chinese klassieken, levens van grote (Europese) legeraanvoerders en staatslieden, en verdiepte zich in de werken van Engels, Marx e.a. Na het uitbreken van de revolutie (1911) sloot hij zich aan bij het leger van Soen Yat-sen .

In Peking huwde hij met Yang Kai-loei, de dochter van een zeer vooruitstrevende professor in de wijsbegeerte. Zijn vrouw werd later (omstreeks 1930) tezamen met Mao's zuster door de toenmalige anti-communistische gouverneur van Hoenan geëxecuteerd.

In 1921 woonde hij het congres bij waarop de Chinese communistische partij werd gesticht. Hij werd secretaris voor de provincie Hoenan, waar hij een zeer intensieve propaganda onder de boeren op touw zette. Toen de communistische partij zich in 1924 op aandrang van de Komintern en onder het motto „marscheert apart, slaat tezamen toe" aansloot bij de partij van Soen Yat-sen — overigens zonder haar eigen organisatie op te heffen — werd Mao plaatsvervangend lid van het centrale executieve comité der Kwo-min-tang en hoofd van het pro-

pagandabureau. Dit bleef hij tot 1926 toen de anti-communistische en anti-Russische koers van de K.-m.-t., bevorderd door de toenemende invloed van kooplieden, grondbezitters, bankiers e.d., die de legers van Tsjiang-Kai-sjek financierden, hem tot aftreden dwong. Intussen was hij Tsjeng-toe opgevolgd als leider van de C.P. (1924), die, zoals gezegd, niet was opgeheven, integendeel in ledenaantal was toegenomen en hier en daar boeren-sovjets had gevormd. In 1927 leidde Mao een communistische opstand in het gebied van Tsjinkansjan. In Kanton werd een commune uitgeroepen. Deze opstanden werden onderdrukt. Mao Tse-toeng en de militaire leider Tsjoe-teh trokken naar de bergen van Kiangsi en Foekien, waar zij een sovjet-regering vormden.
Mao werd voorzitter van de Raad van Volkscommissarissen en algemeen secretaris van het Centrale Comité en zo de machtigste man in de Communistische Partij.
Zijn eerste 3 doelstellingen waren: „alle overblijfselen van het feodale stelsel te vernietigen, een einde te maken aan het bedrijf der rovergeneraals, de z.g. oorlogsheren en China te verenigen. Ook Soen Yat-sen en Tsjiang Kai-sjek hadden destijds deze doelstellingen in het program van de Kwo-min-tang neergelegd.
Toen de Japanners Mandsjoerije waren binnen gevallen verklaarden de Chinese sovjets de oorlog aan Japan. Zij verklaarden zich voorts bereid met de K.-m.-t. samen te werken in de strijd tegen de Japanners. Tsjiang Kai-sjek, die de communisten steeds als rebellen was blijven beschouwen, had intussen de sovjetgebieden ingesloten en in een positie gebracht, die tenslotte onhoudbaar werd. In 1934 braken zij geleid door Mao-Tse-toeng en met medeneming van alles wat zij bezaten door de linies en trokken zij dwars door 12 provincies naar Sjensi, waar zij een nieuwe staat stichtten met Jenan als hoofdstad (1935). Mao-Tse-toeng overleefde deze zware „10.000-kilometer-tocht", ternauwernood. Van Jenan uit bestreden communistische guerilla's de Japanners. In 1936 had het Sian-incident plaats (zie 7899 en 7839), waarvan het uiteindelijk resultaat was, dat Tsjiang het bestaan van het regime van Jenan erkende, de C.P. een einde maakte aan de confiscatie van land, de grondbezitters stemrecht gaf, en verklaarde te zullen strijden voor de verwezenlijking van de drie volksbeginselen van Soen Yat-sen (Zie 7899 en 7859). Een eenheidsfront voor nationale redding kwam tot stand onder leiding van Tsjiang.
October 1938 verklaarde Mao Tse-toeng: „In deze oorlog van verzet en bij de organisatie van het nationale anti-Japanse eenheidsfront neemt de Kwo-min-tang de leidende plaats in".
Hoewel Mao-Tse-toeng zelfs voorzitter werd van de te Tsjoengking gevestigde militaire raad, bleven de tegenstellingen bestaan en kwamen telkens weer botsingen voor tussen de nationalistische en de communistische troepen, die onder het nominale opperbevel van Tsjiang stonden. In 1943 verwierp Mao de eis van Tsjiang Kai-sjek tot ontbinding van de legers en de politieke organisatie der communisten.
In Augustus 1945 — na de Japanse capitulatie — hadden onderhandeling plaats tussen Mao en Tsjiang. Hoewel zij er niet in slaagden tot overeenstemming te komen i.z. militaire en bestuurlijke samenwerking en unificatie, verklaarden zij in een gemeenschappelijk communiqué, dat „burgeroorlog vermeden moest worden". Intussen hadden de troepen van Mao zich genesteld in Mandsjoerije. Marshall kwam vergeefs bemiddelen. De burgeroorlog brak opnieuw uit, verliep aanvankelijk gunstig voor de nationalistische legers, maar bracht tenslotte de communistische troepen voor de poorten van Tsjiangs hoofdstad Nanking.

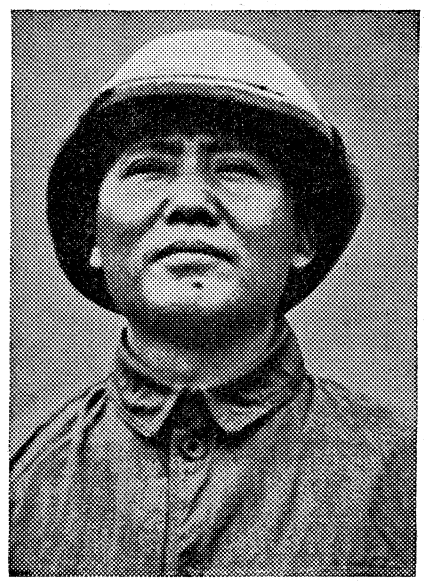

Mao Tse-toeng wordt wel de „Napoleon van China" genoemd. Hij is echter meer politicus, tacticus en theoreticus, dan soldaat. Hij is zeer ontwikkeld en is uitstekend thuis zowel in de Chinese klassieken (hij is zelf een niet onverdienstelijk dichter), als in de marxistische litteratuur, zodat de ook wel gebruikte bijnaam „Lenin van China" beter bij hem schijnt te passen, dan die van de Chinese Napoleon. Hij is, als het er op aan komt, even onverbiddelijk als Tsjiang-Kai-sjek. Voor het overige vormen deze twee persoonlijkheden een scherpe tegenstelling. Tsjiang, de ascetische, patriarchale figuur, die nooit rookt, zelden alcohol drinkt, is een combinatie van Confuciaan en Christen, en ondanks zijn jeugdig rebelleren tegen de destijds gevestigde orde, toch volkomen geworteld in de oude maatschappij. Mao Tse-toeng, ondanks zijn kleine gestalte, een robuuste boer, een levendige figuur, met veel humor, graag tot discussie bereid, een kettingroker. Meer dan Tsjiang op de hoogte van de dagelijks terugkerende problemen van de Chinese boeren. Hoewel ook hij in intellectueel opzicht sterke bindingen met de oude maatschappij behield, bleef zijn activiteit zijn gehele leven lang scherp gericht op de vernietiging van de maatschappij, waarin hij werd geboren.
Als voorzitter van het centrale comité, van het politieke bureau, van de militaire raad en van het uit 5 leden bestaande secretariaat der communistische partij is hij haar onbetwiste leider.
Voor zover bekend is hij nooit in Moskou geweest. Dit neemt niet weg, dat hij steeds uiting gegeven heeft aan zijn geloof in de Sovjet Unie, als leidster van de rode wereldrevolutie.
Bij de vasstelling van zijn program en methoden, ging hij uit van de in het 80% agrarische China heersende omstandigheden, niet van die in de Sovjet Unie. Hij richtte zich tot de boeren, niet — zoals de klassieke marxistische theorie voorschrijft — tot de arbeidersklasse. Dit was waarschijnlijk ook de voornaamste oorzaak van zijn succes. Met de verdeling van het grootgrondbezit kwam hij tegemoet aan een werkelijke behoefte van de grote massa van arme, uitgeplukte boeren. Blijkens zijn geschriften onderscheidt hij in de in 1911 begonnen revolutie twee stadia: 1) Het democratische stadium, gedurende hetwelk de achterlijke boerenbevolking uit het feodale tijdperk gevoerd wordt naar een burgerlijk-kapitalistische orde van nog niet te bepalen duur. Tijdens deze periode zal de industrie worden ontwikkeld, waarvoor de boerenstand arbeiders moet leveren. 2) Het socialistische stadium: Met het in de voorgaande periode gevormde proletariaat, als „sterkste macht" zal de socialistische revolutie doorgevoerd kunnen worden.

Nederland

A. Verplichtingen t.a.v. W. E. Unie

Veldmaarschalk Montgomery heeft op 17 Januari besprekingen gevoerd met de wnd. minister-president, mr. van Maarseveen, de minister van Oorlog en Marine a.i. mr. Schokking en de minister van Financiën, prof. dr. Lieftinck. Volgens een woordvoerder van het ministerie van Oorlog had het bezoek van de veldmaarschalk ten doel Nederland te wijzen op de door ons land aangegane verplichtingen bij het toetreden tot de West-Europese Unie en aan te dringen op de nakoming daarvan.
Tijdens zijn bezoek in November 1948 (zie 7863 A) had Montgomery de eis gesteld dat ons land drie divisies, een brigade parachutisten, gepantserde eenheden en enkele eskaders vliegtuigen als bijdrage zou leveren.
Tot nu toe is slechts een bescheiden begin gemaakt met de opbouw van een Nederlandse luchtmacht.
Een der moeilijkste kwesties, waarover beslist moet worden vormen de financiën. Men gelooft, dat Nederland met een aanzienlijke hoeveelheid wapenen en belangrijke uitrustingsstukken, die op een soort leen- en pachtbasis door Amerika zouden worden verstrekt, in een verdedigingsschema van West-Europa gewicht in de schaal kan leggen.
De Nederlandse strijdkrachten in Indonesië bedragen in totaal 85.000 man in land-, zee- en luchtstrijdkrachten, aangevuld door ongeveer 34.000 man geregelde troepen van het K.N.I.L., van wie ongeveer 60 pct Indonesiërs zijn.
Momenteel zijn er slechts 3 bataljons geoefende geregelde troepen in Nederland, tezamen met ongeveer 25.000 man recruten, die jaarlijks voor oefening worden opgeroepen.
Men hoopt dit jaar tenminste 40.000 man Nederlandse troepen uit Indonesië terug te trekken, die binnen 18 maanden door nog 30.000 man zouden worden gevolgd. Wanneer men de grote bevolkingstoeneming in Nederland in aanmerking neemt, zou Nederland veel grotere lichtingen voor de militaire dienst kunnen oproepen, doch militaire deskundigen achten dit geen oplossing en de Nederlandse regering is van mening, dat de Nederlandse industrie niet ten volle hersteld kan worden, indien meer arbeidspotentieel door de militaire dienst wordt onttrokken. (Nwe. R'damse Crt. 17-1)
(Vor. ber. 7863 A)

B. Raad van Beroep perszuivering

De Raad van Beroep voor de perszuivering is als volgt samengesteld:
Voorzitter Jhr. Mr. G. W. van Vierssen-Trip, oud vice-president van de Arrondissementsrechtbank te Rotterdam; vicevoorzitters Mr. L. van Lookeren-Campagne, raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam, en Mr. A. W. J. v. Vrijberghe de

Coningh, raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage.
Leden: Prof. Mr. J. H. van Bemmelen, hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, Mr. H. Th. H. P. van der Loos, raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbos, S. W. Melchior, uitgever, te Hoevelaken, en Mr. Dr. A. L. Scholtens, oud-secretaris-generaal van het Ministerie van Sociale Zaken. (A.N.P. 18-1)
(Vor. ber. 7616 D)

A. Wijziging sociale bijstandregeling —

Met ingang van 17 Januari zijn een aantal wijzigingen aangebracht in de overbruggingsregeling en in de sociale bijstandsregeling.
Het uitkeringspercentage volgens de overbruggingsregeling voor thuis-inwonenden boven 30 jaar wordt verhoogd van 40% tot 60% van het geldende loon. De normen van de sociale bijstandsregeling, welke onlangs reeds met ƒ 1.— werden verhoogd, ondergaan opnieuw een verhoging van ƒ 2.— voor een echtpaar en van ƒ 1.10 voor kostwinners en alleenwonenden. De gezinsbijslag, welke thans ƒ 2.40 per gezinslid bedraagt, wordt van het 4e gezinslid af op ƒ 3.— gebracht. Ten einde aan de moeilijkheden in de gezinnen met geringe inkomsten tegemoet te komen, zal voortaan een bedrag van ƒ 10.— per week per verdiendend gezinslid buiten beschouwing worden gelaten. (A.N.P. - Red. K.H.A.)

B. Congres Stichting van de Arbeid - Het Europees Herstelplan

In de Stadsschouwburg te Utrecht is op 13 Januari een congres van de Stichting van de Arbeid gehouden, dat gewijd was aan het Europees Herstelplan.
Het congres werd o.m. bijgewoond door Z. K. H. prins Bernhard, dr. Allen Valentine, hoofd van de E. C. A. mission voor Nederland, die een inleiding hield over het „Marshallplan vandaag en morgen", een aantal ministers, vertegenwoordigers van de Amerikaanse en de Engelse ambassade; mr. dr. E. Jaspar, secretaris-generaal der Benelux en dr. H. Hirschfeld, regeringscommissaris van het E. H. P.
De heer Kupers bracht in zijn openingsrede hulde en dank aan Marshall, wiens naam onafscheidelijk aan het E. H. P. verbonden blijft. Spreker betreurde het, dat het niet mogelijk is geweest de hulp van dit herstelplan, dat toch voor heel Europa bedoeld was, over alle landen van het werelddeel uit te strekken, hetgeen de toenadering tussen Oost en West zou hebben bevorderd.
Een van de redenen waarom de bona fide vakverenigingen met het plan accoord gaan, is de omstandigheid, dat hieraan geen niet te vervullen voorwaarden zijn verbonden, zoals inmenging in de aangelegenheid van de betrokken landen. Spreker hoopte, dat dit principe gehandhaafd blijft, waaraan door de gebeurtenissen met Indonesië enige twijfel is ontstaan.
Spreker hoopte, dat het E. H. P. zal leiden tot stichting van de Verenigde Staten van Europa, aanvankelijk van West-Europa.
Drs. E. H. v. d. Beugel, directeur van het bureau van de regeringscommissaris voor het E. H. P., gaf een uitvoerig overzicht van de totstandkoming der Amerikaanse economische hulp via de beroemde rede van generaal Marshall in 1947, de eerste Parijse conferentie in September 1947, de verdeling van de Marshall-hulp over het eerste jaar, naar het enige weken geleden opgestelde Europese Vierjarenplan.
Het jaar 1949 werd door drs. Van de Beugel een kritiek jaar genoemd want hij kwam tot de conclusie, dat in dit jaar, coördinatie van de Europese investeringen zal moeten plaats vinden, dat ook in de landen zelf stringente maatregelen nodig zijn op velerlei gebied en dat er een begin gemaakt moet worden met de internationale productieverdeling. „Er is nog niet voldoende bereidheid om voor Europa een levensvatbare economie te verwezenlijken"
Dr. Alan Valentine, vertegenwoordiger van de Economic Coöperation Administration (ECA) in Nederland, zeide daarna, dat, als het plan-Marshall slaagt, de wereld een tijd van ongekende vrede en welvaart tegemoet zal gaan.
Ten slotte zei dr. Valentine, dat de Nederlandse industrie wonderbaarlijke prestaties heeft geleverd. Het land is voor grote stakingen gespaard gebleven. Zij dienen ook in de toekomst te worden vermeden door offers, die zowel van de werkgevers als van de werknemers gevraagd zullen worden. Nederland zal door onderlinge kracht moeten overwinnen.
De president-directeur van de Hoogovens, ir. A. H. Ingen Housz en de voorzitter van de K. A. B., de heer De Bruyn, wezen op de rampzalige gevolgen die het voor ons land zou hebben gehad indien de Marshall-hulp niet tot stand zou zijn gekomen. Productiedaling en werkloosheid zouden het gevolg zijn geweest, terwijl het investeringsprogramma gehaald had moeten worden.
De heer De Bruyn noemde nog de volgende cijfers: Het nationale inkomen zal in 1949 naar schatting ƒ 12 milliard bedragen, terwijl de Marshall-hulp op globaal $ 400 millioen of ƒ 1 milliard kan worden gesteld, dus 8% van eerstgenoemd cijfer. Zonder de Amerikaanse hulp zouden 18.000 textielarbeiders werkloos zijn, terwijl er als gevolg daarvan niet veel zou terecht komen van de ƒ 100 millioen export aan katoenen goederen. Van de totale Nederlandse export wordt een vierde gedeelte mogelijk gemaakt door de Marshall-hulp!
Na een uitvoerige gedachtenwisseling werd het congres gesloten door ir. M. H. Damme. (Vrije Volk - Parool - Maasbode 13 en 14-1)
(Vor. ber. St. v. d. Arbeid: 7794 A; Plan-Marshall: 7904 B)

C. Onze supervisoren - Dr. N. C. Stalling —

Dr. N. C. Stalling, onze supervisor voor Zweedse letteren werd op 30 Mei 1882 te Amsterdam geboren. In 1899 behaalde hij het einddiploma van de Openbare Handelsschool aldaar. Van 1900 tot 1909 was hij werkzaam als correspondent op een Bankierskantoor, terwijl hij in zijn vrije tijd Duits, Zweeds en Russisch studeerde. In 1909 behaalde hij het diploma M.O.-A Duits.

In 1910 vertrok hij naar Zweden voor verdere studie van de Zweedse taal. In Februari van dat jaar werd hij benoemd tot docent in de Nederlandse taal aan de Universiteit van Uppsala. In September keerde dr. Stalling terug naar Nederland, waar hij Duitse taal en letterkunde ging studeren aan de Universiteit van Groningen. Deze studie zette hij voort aan de Universiteit van Leipzig en vervolgens aan die van Zürich.
In September 1915 werd hij benoemd tot leraar in de Zweedse taal en handelscorrespondentie aan de Openbare Handelsschool te Amsterdam. In December van dat jaar slaagde hij voor het B-examen Duitse taal en letterkunde aan de Universiteit van Groningen. In September 1916 werd hij aangesteld als docent aan de Hogere Handelsschool te Utrecht. In 1919 volgde zijn benoeming tot docent aan de Nederlandse Handels Hogeschool te Rotterdam in de Zweedse Handelsterminologie. Voor het doctoraal examen in de Germaanse litteratuur slaagde hij in 1924. Terwijl hij tien jaar later — in 1934 — promoveerde tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte. In April 1938 werd hij toegelaten als privaat-docent in de Zweedse taal en letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
Van zijn publicaties noemen wij: „Holländsk Spraklära" (1904); „Zweedse Spraakkunst" (Klankleer, Intonatie en Inleiding tot de grammatica) (1931); Bewerking van de Duitse en Zweedse kolom van het zestalig Handelswoordenboek (1931); „Das Phonologische System des Schwedischen" (dissertatie 1934).
Dr. Stalling is Ridder 1e Klasse van de Zweedse Vasa-orde (1936) en bestuurslid van de Zweeds-Nederlandse Vereniging.
(Red. K.H.A.)

D. Activiteit K.L.M. in 1948 —

Uit een overzicht van de activiteit op de luchthaven Schiphol gedurende 1948 blijkt, dat het aantal passagiers op de Europese lijnen, in vergelijking met 1947 een stijging te zien geeft van ruim 17 procent en op de transatlantische lijnen van ruim 50 procent. Het binnenlandse luchtverkeer, dat van veel geringere betekenis is geworden dan kort na de bevrijding, toen de verbindingen per trein en auto nog veel te wensen lieten, vertoont wederom enige teruggang, namelijk van 58.903 passagiers in 1947 tot 42.168 passagiers in 1948.
Uit het overzicht blijkt voorts het toenemen in omvang van het vrachtvervoer door de lucht. Via Schiphol werd dit jaar 6.142.643 kg. vervoerd tegen in 1947 4.512.338 kg. Evenals bij het passagiersvervoer, is bij de vracht de toeneming op de intercontinentale en transatlantische lijnen het grootst.
Het totale postvervoer was in 1948 224.230 kg. hoger dan in 1947. Het gemiddelde dagelijkse aantal landingen en opstijgingen bedroeg in de winter 137 en in de zomer 220. Het hoogste aantal vluchten op één dag werd geregistreerd op 16 November, toen 566 vliegtuigen opstegen en binnenkwamen.
Tenslotte bedroeg in 1948 het aantal bezoekers van Schiphol meer dan 750.000.
(Maasbode 11-1)
(Vor. ber. 7400 C; ze ook 7179 F)

E. Nederlands Visbedrijf in Zuid-Afrika —

Plannnen van de N.V. Zuidelijke Visserij-Maatschappij voor de vestiging van een

Nederlands visserij- en visverwerkingsbedrijf in Zuid-Afrika, zijn thans in een stadium van uitvoering gekomen.
Aanvankelijk werd gedacht aan voormalig Duits-West-Afrika, thans is besloten, dat een begin zal worden gemaakt in Zuid-Afrika zelf. Een van de redenen, die tot deze beslissing hebben geleid, is de in Zuid-Afrika ontvangen medewerking, zowel van regeringszijde als van particulieren.
Thans zal bij Saldanha (ten W. van Kaapstad) een fabriek worden gevestigd voor het maken van visolie, vismeel en visconserven, welke — zonder bijzondere tegenspoed — in de loop van 1949 in gebruik zal worden genomen.
De N.V. Zuidelijke Visserij Mij. is opgericht met een kapitaal van ʃ 5.000.000 waarvan ƒ 2.040.000 is volgestort.
In Zuid-Afrika is een dochtermaatschappij opgericht met een volgestort kapitaal van ƒ 230.000, waarin een bestaande visconservenfabriek deelneemt.
De Zuid-Afrikaanse regering heeft reeds toegestaan dat het vismeel en de visolie naar Nederland worden uitgevoerd. Vismeel is van belang voor de veeteelt en het pluimveebedrijf; visolie voor de margarine-industrie. (Maasbode 5-1)

A. Samenwerking motorenfabrieken —

De directies van de Motorenfabriek De Industrie te Alphen aan de Rijn, de Kromhout Motorenfabriek te Amsterdam, de Brons-Motorenfabriek te Appingedam en de Machinefabriek Bolnes te Bolnes hebben besloten, tezamen een nieuwe motorenfabriek te stichten, welke de naam zal dragen van Samofa (samenwerkende motorenfabrieken). Het ligt in de bedoeling in de nieuwe fabriek, welke waarschijnlijk te Harderwijk zal worden gevestigd, voornamelijk hulpmotoren te vervaardigen van 10 tot 20 pk, waarvan er ongeveer 1000 per jaar zouden kunnen worden afgeleverd. Bovendien is in het leven geroepen de Research Stichting Samofa. Mede in dit verband worden thans in samenwerking met de Philips Fabrieken in de laboratoria van de Technische Hogeschool te Delft proeven genomen om de nieuwe hete-luchtmotor tot een bruikbare scheepsmotor te ontwikkelen. (Nwe R'damse Crt. 17-1)
(Vor. ber. Hete-luchtmotor 7199)

B. N.H. Kerk over Indonesië —

De Ned. Hervormde Kerk heeft in een verklaring aan de Kerkraden haar standpunt uiteengezet inzake de Indonesische kwestie. In deze verklaring wordt o.m. het volgende medegedeeld:
In haar brief aan de Raad van Ministers van 22 September (zie 7857 B) heeft de Generale Synode tot uitgangspunt genomen de belofte door H.M. de Koningin namens het Nederlandse volk afgelegd, om mede te werken aan de totstandkoming van de staatkundige zelfstandigheid van Indonesië. In het besef van de dreigende gevaren bij de vervulling van de gedane belofte, bracht zij tot uitdrukking, „dat een oplossing van de problemen door geweld van wapenen onvermijdelijk mede een bron van zeer grote toekomstige moeilijkheden zou worden".
Ook nu nog neemt de Generale Synode het standpunt in, dat haar toen tot dit getuigenis leidde. Wij weten, dat de beslissing, welke de regering genomen heeft, haar uiterst zwaar is gevallen. Het vervult echter de synode met zorg, dat door de militaire actie een slag aan het wederzijds vertrouwen is toegebracht, welke niet alleen in de toekomstige verhouding tussen de volken van Nederland en Indonesië, maar ook zijn weerslag zal doen gevoelen in het werk van Kerk en Zending.
„Wanneer onverhoopt onze regering van de gedragslijn zou afwijken, die zij in vele verklaringen der laatste weken tot de hare heeft gemaakt, zullen wij als kerk ons geroepen weten onze stem te verheffen. Met verzekering van eigenbelang moet alles door het Nederlandse volk en zijn regering in het werk worden gesteld, om door een onverkorte en royale vervulling van de gegeven belofte het vertrouwen bij de Indonesiërs, ook in de Republiek, te herstellen. In het geloof in onze heer Jezus Christus weten wij ons één met de kerken in Indonesië."
(Trouw - Nwe. R'damse Crt. 18-1)
(Vor. ber. 7857 B)

C. *Indonesië*

HET INDONESISCHE PROBLEEM

Bezoek C.v.G.D. aan Banka - Commentaar B.F.O. - Onderhoud dr. Drees met Sjahrir - B.F.O. over contact met republikeinse leiders - Dr. Drees vertrekt naar Nederland —

De belangrijkste feiten in de periode van 15—21 Januari waren het onderhoud van dr. Drees met Sjahrir, de publicatie van een rapport van de C. v. G. D. aan de Veiligheidsraad over haar bezoek aan Hatta c.s. op Banka en een communiqué van het B.F.O. over het te leggen contact met de Republikeinse leiders.
Vooral het rapport van de C. v. G. D. heeft veel stof doen opwaaien. Hieruit bleek n.l. dat de geïnterneerden op Banka geen bewegingsvrijheid genoten en gevangen werden gehouden in een gebouw dat door schildwachten werd bewaakt.
Twee hoge Nederlandse autoriteiten zijn hierop onmiddellijk naar Banka vertrokken om de kwestie te regelen. Het B.F.O. heeft zijn „verontwaardiging" uitgesproken en dr. Van Royen heeft in de Veiligheidsraad namens de Ned. regering zijn leedwezen over het gebeurde betuigd.
De besprekingen in de Veiligheidsraad leidden tenslotte tot de indiening van een uitvoerige resolutie, waarover op 22 Jan. nog niet gestemd was.
Intussen begon op 20 Jan. te New Delhi (India) de Aziatische conferentie i.z. Indonesië, waarvan een overzicht later zal volgen.

Bezoek C.v.G.D. aan Banka — De C.v.G.D. heeft op 16 Januari een bezoek gebracht aan de op het eiland Banka geïnterneerde republikeinse leiders: Moh. Hatta, Moh. Rum, Satroamidjojo, Soeriadarma, mr. Asaat en Pringgodigdo.
Het rapport van de C.v.G.D. over dit bezoek zei, dat de ministers werden gevangengehouden op de top van een afgelegen heuvel nabij Muntok. Zij werden op 31 December naar het eiland gebracht en werden in een groot gebouw gevangengehouden. (Zulks in tegenstelling tot een verklaring van dr. Van Royen in de Veiligheidsraad (op 7 Januari), waarin hij zeide dat de rep. leiders op Banka volledige bewegingsvrijheid genoten).
Op 10 Januari zou de heer Brouwer, als persoonlijk vertegenwoordiger van de H.V.K., hun het verzoek hebben gedaan een belofte te ondertekenen, dat zij zich van politieke activiteit zouden onthouden. In dit geval zouden zij de vrijheid verkrijgen om zich over Banka te bewegen. Geen hunner heeft deze verklaring getekend.
Moh. Hatta en de anderen gaven hun bezorgdheid te kennen over het feit, dat, naar de heer Brouwer te kennen gaf, de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, het wettelijke bestaan van de Republiek, en de officiële status harer ambtsdragers, niet langer erkende. De Commissie gaf daarop de verzekering dat, voorzover het de Veiligheidsraad en de C.v.G.D. betreft, de Republiek nog steeds wordt beschouwd als een der partijen in het geschil.
Moh. Hatta deelde nog mede, dat tijdens een vergadering van het republikeinse kabinet, gehouden tijdens de aanval op Djokja van 9 tot 11 uur op 19 December, de president en het kabinet, Sjafruddir Prawiranegara hebben gemachtigd, op Sumatra een republikeinse noodregering te vormen, welke het kabinet vervangt en volmacht heeft om namens de president en het kabinet te handelen in alle gevallen, waarin de president, de minister-president en de leden van het eigenlijke kabinet geen vrijheid van handelen hebben. Hatta deelde eveneens mede, dat de vertegenwoordiger van de Republiek bij de Veiligheidsraad volledige machtiging heeft, om bij het ontbreken van verdere insrtucties, op eigen initiatief te handelen.

Nederlands commentaar. — De voorzitter van de Nederlandse delegatie heeft een brief gericht aan de C. v. G. D. waarin hij zijn leedwezen uitspreekt over de beperking van de persoonlijke vrijheid van Hatta c.s. Deze behandeling was in strijd met de gegeven orders. Op 17 Januari vertrokken de adviseur-generaal van Justitie, mr. Gieben en de sous-chef van de generale staf, de kolonel Thomson, naar Banka om een onderzoek in te stellen.
De Nederlandse regering heeft officieel haar leedwezen over het gebeurde uitgesproken.

Commentaar B.F.O. — De voorzitter van het Bijzonder Federaal Overleg, Sultan Hamid II verklaarde aan Aneta:
„In federale kring is het bericht omtrent de behandeling van Moh. Hatta c.s. op Banka en in het bijzonder het feit, dat hun, ondanks strikte orders daaromtrent, geen bewegingsvrijheid was toegestaan, met verontwaardiging ontvangen." „Het is ons bekend, dat de regering van Indonesië meer dan éénmaal een strikte order hieromtrent heeft uitgegeven. Ik hoop, dat het gebeurde op de werkzaamheden van de commissie uit het B.F.O., die contact wil zoeken met verschillende van deze prominente personen, geen nadelige invloed zal hebben."

Onderhoud dr. Drees met Sjahrir. — Op 18 Januari heeft dr. Drees besprekingen gevoerd met Sjahrir. Bij deze ontmoeting was ook Jhr. Michiels van Verduynen tegenwoordig. Sjahrir noemde dit onderhoud „verhelderend". Later had Sjahrir een onderhoud met leden van het B.F.O. en met de consul-generaal van India.
In een onderhoud met Associated Press noemde hij het plan voor een nationale regering van Indonesië „aanvaardbaar". Tenslotte verklaarde hij, dat een eventueel door de Veiligheidsraad te aanvaarden resolutie als „working paper" dienst zou kunnen doen. Slechts in dat geval zou een resolutie waarde hebben, aldus Sjahrir.

Contact B.F.O. met republikeinen. — Volgens een door het B.F.O. op 17 Januari gepubliceerd communiqué, heeft dit in-

stituut een commissie ingesteld, die zich op korte termijn in verbinding zal stellen met prominente personen uit de republikeinse gebieden. Als voorzitter van deze commissie zal optreden sultan Hamid II. Leden zijn Anak Agung, Ateng Kartanahardja, Djumhana Wiriatmadja en Kaliamsjah Sinaga. Plaatsvervangende leden zijn R. Moh. Kosasih Purwanegara en A. Rivai. „Met de prominenten zullen oriënterende besprekingen gehouden worden ten aanzien van de door het B.F.O. noodzakelijk geoordeelde vorming van een nationale federale interimregering voor geheel Indonesië" aldus het communiqué.

Op 18 Januari werden nadere bijzonderheden bekend, omtrent de aanwijzing door het B.F.O. van tien prominente Indonesiërs. Dertien vertegenwoordigers der deelstaten stemden over 27 candidaten, van wie er 17 moesten afvallen. Bij de eerste stemming kregen Sjahrir, de sultan van Djokja en Salim ieder elf stemmen. Daarna volgden Sukarno, Hatta en Supomo met ieder tien stemmen, Asaat en Abdulkadir ieder acht stemmen. Darmasetiawan volgde met zeven stemmen, en ten slotte Hakim en Kartodirdjo elk met zes stemmen. Tussen de twee laatstgenoemden was dus herstemming noodzakelijk, waarbij Kartodirdjo tien stemmen kreeg, zodat hij het tiental prominenten, met wie over de interim-regering overleg zal worden gepleegd, vol maakte. Van deze tien prominenten zijn Abdulkadir en Kartodirdjo (lid van het Hooggerechtshof) de enige federalisten; de andere acht zijn allen republikeinen.

Dr. Drees naar Nederland. — Op 20 Jan. vertrok dr. Drees in gezelschap van Jhr. Michiels van Verduynen naar Nederland. Hij zei „redelijk tevreden" te zijn over de huidige stand van zaken, die hij echter nog „kritiek" noemde. Zijn bezoek had de vorming van een Federale Indonesische Regering echter bespoedigd.

Dr. Drees was verheugd over de eenstemmigheid in het B.F.O. met betrekking tot het voorgestelde overleg met prominente republikeinen.

„Niemand kan de betekenis ontkennen die de Republiek heeft voor de oplossing van het Indonesische vraagstuk," aldus dr. Drees.

Positieve toezeggingen zijn gedaan met betrekking tot de instelling van de interim-regering, de verkiezingen en het tijdstip van de instelling der V.S. van Indonesië.

Dr. Drees zag geen omstandigheden waaronder Nederland zijn verantwoordelijkheid voor Indonesië geheel of ten dele aan de U.N.O. zou afstaan.

Tenslotte verklaarde dr. Drees:

„Resumerend meen ik te mogen zeggen, dat er een aantal stappen vooruit zijn gedaan, bestaande allereerst uit positieve toezeggingen met betrekking tot de instelling der interim-regering het houden van verkiezingen en het tijdstip van de vorming der V.S.I. Daarnaast het leggen van contacten en het scheppen van een sfeer, die tot nieuw overleg in bovenstaande zin tussen allen, die hierbij betrokken zijn, zullen kunnen leiden. Het zou aan de vruchtbaarheid van het overleg ten goede komen, indien in internationaal opzicht ten aanzien van dit probleem enige rust zou intreden."

(A.N.P. - Vrije Volk - Maasbode - Trouw - Alg. Hbld - Waarheid 15 tot 21-1)

(Vor. ber. 7903 A)

A. Spelling van de „oe"-klank —

Onlangs heeft prof. Hoesein Djajadiningrat, de secretaris van staat voor Opvoeding, Kunsten en Wetenschappen te Batavia, verzocht, het Indonesische letterteken, dat naar de klank met onze „oe" overeenkomt, niet meer door het teken „oe" maar door het teken „u" weer te geven.

Prof. Djajadiningrat heeft deze wens geuit ten einde tot een eenvormige spellingwijze te komen. De laatste tijd werd nl. de „u" al veelvuldig in plaats van de „oe" gebruikt.

De spelling der schoolboeken zal eveneens geleidelijk worden gewijzigd.

Soekarno wordt dus Sukarno, Pasoendan Pasundan enz. (Parool 7-1)

B. Amerikaanse lening —

Door de Ver. Staten zal, via de Commoditty Credit Corporation, aan Indonesië een lening verstrekt worden van 25 millioen dollar ter stimulering van de productie van copra en palmolie.

Indonesië zal zich verplichten de productie van genoemde artikelen zoveel mogelijk op te voeren en voor de duur der overeenkomst geen restricties in te stellen met betrekking tot de export dezer producten naar de Verenigde Staten of enig ander land, hetwelk een toewijzing voor deze producten van de wereld-noodvoedsel-raad verkreeg.

De werkingsduur der overeenkomst zal 2 jaar zijn en de rente zal 3% per jaar bedragen.

Indonesië zal zich verbinden de lening te betalen uit de opbrengsten van de te verkopen copra en palmolie, zulks door maandelijkse aflossingen van $ 1.5 millioen gedurende de laatste zes maanden van de periode der overeenkomst, terwijl het restant binnen 90 dagen na beëindiging van de overeenkomst zal moeten zijn voldaan.

Deze lening, die buiten de E.C.A. omgaat, zal door de Nederlandse regering worden gegarandeerd. (Alg. Handelsbl. 13-1)

(Zie Kroniek 10 Jan. 7901)

C. De investeringen —

De minister zonder portefeuille L. Götzen heeft t.a.v. de noodzakelijke investeringen in Indonesië aan „De Zakenwereld" verklaard, dat deze voor de eerstkomende vijf jaren in totaal kunnen worden geraamd op $ 1.8 milliard (excl. aardolie en scheepsbouw) waarvan ca. $ 700 mill. uit Nederland en het buitenland geïmporteerd moeten worden.

Van deze $ 1.8 milliard zullen $ 1.6 milliard voor rehabilitatie en $ 200 mill. voor uitbreiding benodigd zijn. Behalve Nederlandse zullen ook buitenlandse leningen, vooral ook van het Amerikaanse bedrijfsleven, welkom zijn. Amerika kan daarbij rekenen op voortzetting der politiek van de open deur en der non-discriminatie. (De Zakenwereld 15-1)

D. Republikeinse documenten —

De correspondent van United Press te Batavia, Arnold Brackman, is in het bezit gekomen van de „geheime notulen" van de laatste zitting van het republikeinse kabinet op 19 December, waarin een aantal boodschappen voorkomt, die door radio-Djokja hadden moeten worden uitgezonden, doch welke uitzendingen, naar U.P. meldt, niet plaatsvonden wegens de verrassende snelheid, waarmede de Nederlandse troepen het radiostation hadden bezet.

In deze boodschappen hadden Sukarno en Hattta de bevolking op willen roepen „de strijd voor vrijheid tot de uiteindelijke overwinning" voort te zetten. De Nederlanders werden er van beschuldigd „de koloniale oorlog" begonnen te zijn. (Nwe R'damse Crt. 12-1)

Op 14 Januari werd door Aneta de inhoud gepubliceerd van twee in Djokja gevonden documenten over de financiering van de infiltraties van republikeinse troepen in de Nederlandse gebieden. Hieruit blijkt, dat de onkosten van deze operaties bestreden werden door de verkoop van goud, opium, suiker en deviezen, die nog in de Nederlandse gebieden voorhanden waren of daarheen werden gesmokkeld.

Het eerste document is afkomstig van de chef-staf van de algemene reserve, gedateerd 15 Juni 1948 en ondertekend door luitenant-kolonel Abimanju. De brief was gericht tot de vice-president, tevens minister van Defensie ad interim, de chef-staf van de landmacht, het hoofd van de dienst financiën en de D.P.A.P., van welke letters de betekenis niet met zekerheid bekend is. Hierin wordt verzocht om vier millioen 320 duizend gulden Ned.-Indische courant, op grond van de berekening, dat een man per dag drie gulden nodig heeft, of 200 kilo goud of 1000 kilo opium, dan wel 4000 ton suiker als „deviezen" in de bezette gebieden ten behoeve van voorzieningen van de manschappen, teneinde gedurende enige maanden „verzetsacties te kunnen voeren zonder daarbij de bevolking nadeel te bezorgen."

De brief droeg de aantekening: „Gelieve na lezing te verbranden" en de stempelafdruk „T.N.I. Divisie Siliwangi".

De tweede brief was afkomstig van de minister van Defensie, namens wie hij was ondertekend door de chef-staf van het leger, kolonel Hidajat. Hij is gedateerd 12 Juni 1948 en gericht aan de vice-president. In de brief wordt gezegd, dat de intendance in de kabinets-zitting van 10 Juni 1948 van de minister van Financiën toezegging heeft gekregen van een fonds groot 2.5 millioen gulden Ned.-Indische courant, teneinde voorraden te vormen voor de eenheden die in de bezette gebieden een taak hebben te vervullen. Daar dit bedrag zeer moeilijk ineens te krijgen zou zijn, werd verzocht om in afwachting daarvan 50.000 tubes opium toegewezen te krijgen.

Over de wijze van ontvangst wordt gezegd, dat het vervoer geschiedt „op zeer voorzichtige en geheime wijze, onder andere met de trein, die familieleden van K.N.I.L.-militairen vervoert."

(Volkskrant 15-1)

België

E. Senaatscommissie over het Ruhr-Statuut —

De commissie voor buitenlandse zaken van de Senaat heeft op 13 Januari de zes-mogendheden-overeenkomst betreffende het instellen van een internationaal beheerslichaam voor het Ruhrgebied, met algemene stemmen toegejuicht als „een diplomatiek succes voor Frankrijk en zeer bevredigend voor België."

De commissie verklaarde, dat de overeenkomst „een bewijs is van het Angelsaksische begrip voor de inzichten der West-Europese staten met betrekking tot het Duitse probleem".

De commissie schaarde zich met algemene stemmen achter het verzet van de Belgische regering tegen de handelwijze der drie grote Westelijke mogendheden, „die de beheersing van de Westduitse economie geheel aan zich trekken." Zij verklaarde, dat in de huidige situatie België niet op voet van gelijkheid werd behandeld. (Nwe Gids 13-1)

(Vor. ber.:7895 en 7893 B)

F. Afwikkeling geldzuivering —

Op 24 Januari worden de 40 pct. nog geblokkeerde gelden vrijgegeven. Deze 40 pct. vertegenwoordigen een waarde van fr. 2.5 milliard. Degenen, die van deze

operatie profiteren, kunnen inschrijven op een nieuwe lening ter financiering van de oorlogsschade, welke op genoemde datum zal worden uitgegeven.
(Vor. ber. 7516 D) (Le Soir 16-1)

Benelux

A. Het Rijnverkeer via Benelux-havens —

De verwachtingen, die gesteld werden in de terugkeer van het Duitse Rijnverkeer naar de Beneluxhavens, zijn na de overeenkomst met de Brits-Amerikaanse bezettingszone geenszins in vervulling gegaan, aldus „Het Laatste Nieuws".
Tijdens de eerste twee maanden dat de overeenkomst van kracht is, werden 65.000 ton goederen over de Beneluxhavens vervoerd, waarvan 16.000 over Antwerpen en 46.000 over Rotterdam. In de loop van deze periode hebben twee schepen Antwerpen en zeven Rotterdam aangedaan.
De bezettende overheid heeft wel is waar geen enkele verbintenis aangegaan wat betreft de hoeveelheden, die via de Benelux-havens zouden worden verzonden, doch in de loop der besprekingen is herhaaldelijk gewag gemaakt van 5 millioen ton goederen voor het jaarlijks doorvoerverkeer. In belanghebbende kringen hield men rekening met een maandcijfer, dat in geen geval lager zou liggen dan 100.000 ton voor ieder van de Benelux-havens. Men is van oordeel, dat de overeenkomst wel is waar naar de letter, doch volstrekt niet naar de geest wordt uitgevoerd.
(Laatste Nieuws 14-1; Trouw 15-1)
(Vor ber. 7775 G; zie ook 7903 E)

China

B. Tsjiang-Kai-sjek trekt zich terug - Weg voor onderhandelingen geopend —

Maarschalk Tsjiang-Kai-sjek heeft zich op 21 Januari „voorlopig" van het politieke toneel teruggetrokken en is op 21 Januari naar Fenghoea, in de provincie Tsjekiang, zijn geboorteplaats, vertrokken. Vice-president Li Tsjoeng Jen zal het presidentschap waarnemen. In zijn afscheidsboodschap zeide Tsjiang-Kai-sjek, dat hij zich tijdelijk terugtrekt om het tot stand komen van een spoedige vrede mogelijk te maken.
In politieke kringen veronderstelt men, dat met het terugtrekken van Tsjiang-Kai-sjek een groot bezwaar voor de communisten om de onderhandelingen te beginnen is weggenomen.
Reeds van het begin van dit jaar af werden door de regering pogingen in het werk gesteld, om tot een vergelijk te komen. Zo noemde Tsjiang-Kai-sjek in zijn nieuwjaars-rede voorwaarden voor onderhandelingen, waarvan de belangrijkste waren: handhaving van de huidige grondwet en de democratische regeringsvorm en de instandhouding — in de huidige vorm - van het leger.
D communisten gingen hier echter niet op in. Zij stelden op hun beurt voorwaarden (15-1), welke door Mao-Tse-toeng in acht punten werden samengevat, n.l.:
1) Bestraffing oorlogsmisdadigers.
2) Afschaffing der huidige „valse grondwet".
3) Afschaffing van het huidige politieke systeem.
4) Democratische reorganisatie der nationalistische legers.
5) Confiscatie van het op onwettige wijze door officiële persoonlijkheden verworven bezit.
6) Hervorming van het grondbezit.
7) Opzegging van „verraderlijke" verdragen.
8) Bijeenroeping van de Politieke Volksraad, met uitsluiting van „reactionnaire elementen" om de vorming van een democratische coalitieregering te bespreken, die de taak van de huidige regering, plaatselijke besturen en militaire groepen zal overnemen.
Hoe zwaar deze voorwaarden ook waren — zij betekenen de vernietiging van het Kwo-min-tang-regime — zij werden niettemin door de Joean „in studie" genomen, een bewijs temeer van de zwakke positie waarin de regering verkeert.
Een beroep op Rusland, Ver. Staten, Engeland en Frankrijk om in het geschil te bemiddelen had geen succes.
De toestand werd intussen voor de regering steeds kritieker. De communisten hadden op 6 Januari het offensief hervat en drongen de regeringstroepen steeds meer terug. Op 16 Januari drongen zij Tientsin binnen, terwijl op 18 Januari werd gemeld dat Pengpoe 160 km ten N. van Nanking, een sleutelpositie in de verdedigingsgordel langs de rivier de Hwai, door de communisten was veroverd. Tangkoe, de haven van Tientsin werd op dezelfde dag door de communistische legers bezet.
Op 19 Januari werd bij monde van Tsjang-Tsji-tsja, minister in het Chinese kernkabinet verklaard, dat de regering voor beide partijen „onmiddellijke en onvoorwaardelijke" afkondiging van het bevel „staakt het vuren" voorstelt en verlangt, dat beide partijen gedelegeerden zullen benoemen die onderhandelingen kunnen voeren. (Via de communistische radio werd dit voorstel van de hand gewezen).
Tegelijkertijd werd aan de buitenlandse ambassadeurs verzocht Nanking te ontruimen en zich naar Kanton te begeven. Men maakte eveneens voorbereidingen om de departementen en de regeringszetel naar Kanton te verplaatsen. Zag men in deze laatste maatregelen een neiging om de strijd voort te zetten, — o.a. de Manchester Guardian trok deze conclusie —, uit het „terugtrekken" van Tsjiang-Kai-sjek bleek, dat tenslotte die kringen in de Kwo-min-tang welke aandrongen op vrede, de overhand hebben gekregen. De gevolgen hiervan voor China en zelfs voor geheel Azië zijn nog niet te overzien.
Interessant in dit verband, zijn enkele opmerkingen uit een op 11-1 gepubliceerd rapport van William C. Bullitt, die voor de Amerikaanse Congress-commissie voor buitenlandse economische hulpverlening een onderzoek in China heeft ingesteld. In dit rapport wees hij op het „gevaar" voor geheel Azië indien de communisten er in slagen Zuid-China te veroveren. In dat geval, aldus Bullitt, zal het niet lang duren of zij krijgen ook Indo-China, Siam, Birma en de Maleise staten in hun macht. Hij pleitte daarom voor snel optreden. Hij achtte het wel zeer laat, doch nog niet te laat. Hij is van mening, dat een Amerikaans generaal met een staf van 600 officieren naar China moet worden gezonden, om de nationalistische commandanten die „niet voor hun taak berekend zijn" te vervangen. Voorts wilde hij in Amerika vrijwilligers aanwerven voor een in China te stationeren luchtmacht. Tenslotte stelde hij voor aan de Chinese regering in de eerstvolgende 12 maanden 800 millioen dollar te lenen.
De New York Herald Tribune van 12 Januari tekende hierbij aan, dat hoewel Bullitt de gevolgen van een communistische overheersing in China voor Zuid-Azië overdrijft en zijn voorgestelde maatregelen extreem kunnen worden genoemd, deze toch wellicht in overweging zouden kunnen worden genomen, indien Nanking over een competente regering beschikte en indien het Chinese volk in de stemming was om te vechten, dit is echter niet het geval. „Er is dus geen medicijn aanwezig, dat een snelle genezing tot stand zou kunnen brengen", aldus de New York Herald Tribune.
(A.N.P.-Reuter 1 tot 21-1; New York Herald Tribune 6-7 en 12-1; Neue Zürcher Ztng 15-16 en 20-1) **(Vor. ber. 7883 B)**

Duitsland

C. Militaire Veiligheidsraad voor West-Duitsland —

De drie Westelijke mogendheden hebben op 17 Januari een militaire Veiligheidsraad ingesteld, met het doel te verzekeren, dat Duitsland nooit meer in staat zal zijn, zijn krachten te gebruiken voor agressieve doeleinden. Deze raad, die een zuiver adviserend lichaam zal zijn, zal bestaan uit generaal James D. Hodges (V.S.), generaal Victor J. E. Westropp (Engeland) en generaal Etienne Paskiewicz (Frankrijk).
Het is niet onmogelijk, dat op den duur ook België, Luxemburg en Nederland in deze raad vertegenwoordigd zullen worden.
De militaire veiligheidsraad zal inspectieteams door geheel West-Duitsland rondzenden, teneinde te zorgen, dat de ontwapening in de wetenschappelijke, industriële en militaire sectoren volkomen blijft.
De leden van de raad zullen verantwoording verschuldigd zijn aan de drie militaire gouverneurs van West-Duitsland, die het toezicht zullen houden op de West-Duitse regering, totdat er een vredesverdrag zal zijn getekend. Tegen het einde van de bezetting zullen de Westelijke bezetters overwegen, welke instantie na de bezetting de maatregelen van de militaire veiligheidsraad of zijn opvolger zal moeten afdwingen.
Het actie-terrein van de raad zal wijder zijn dan dat van het internationale orgaan voor het Ruhrgebied. De raad zal ook na de bezetting zijn taak voortzetten. De raad zal niet alleen inspecties ter plaatse uitvoeren, doch ook raad schaffen inzake kwesties, welke industrie of welk wetenschappelijk onderzoek als gevaarlijk moet worden beschouwd. Hij zal ook toezicht houden op het peil van de industrie. Het communiqué legt er echter de nadruk op, dat de raad geenszins de bedoeling heeft om op onnodige wijze aan de vreedzame en wetenschappelijke ontwikkeling van Duitsland beperkingen op te leggen, doch een essentiële waarborg biedt voor alle betrokken landen.
Gemeld wordt nog, dat „indien de omstandigheden gunstiger zijn", ook aan Rusland verzocht zal worden tot de raad toe te treden. (Times - Nwe R'damse Crt. 18-1) **(Vor. ber. 7893 B)**

D. Generaal Clay waarschuwt tegen nationalistische groepen —

Generaal Clay, de Amerikaanse militaire gouverneur in Duitsland, heeft in zijn rapport over November (10-1 gepubliceerd), gewaarschuwd, dat nazi-gezinde nationalistische groepen opnieuw in Duitsland de kop opsteken.
Otto Strasser's „Zwart Front" onder de schijnbaar onschuldige naam van „Liga voor de herleving van Duitsland" is een van deze bewegingen, de Nationale Democratische Partij, welke op 20 November te Stuttgart een bijeenkomst hield, is een andere, aldus het rapport.
Strasser ging in 1933 naar het Buitenland. In 1930 was hij uit de nazi-partij gestoten, daar hij de socialistische plannen

van de nazi-partij te ernstig had opgevat, aldus het rapport.
Hij riep daarna zijn „Zwart Front", een rechts radicale beweging, in het leven. *) In het program van de „Liga voor de herleving van Duitsland" worden zowel kapitalisme als communisme verworpen. Het verzoek om erkenning als politieke beweging werd door het Amerikaanse militaire bestuur van de hand gewezen. Over de Nationale Democratische partij zegt het rapport: „Hoewel het program van deze partij alleen conservatief leek, werden haar nationalistische tendenties duidelijk, toen dr. Heinrich Leuchtgens, haar voorzitter in de staat Hessen, de bijeenkomst (op 20 November te Stuttgart) mededeelde, dat zij het herstel van het Duitse „Reich" binnen zijn voormalige grenzen eiste, de Oder-Neisse-grens noch het afstaan van Oost-Duitsland aan Polen en de Sovjet-Unie kon erkennen, en protesteerde tegen de afscheiding van het Saargebied". (A.N.P. - Reuter 10-1)

*) Strasser die thans in Canada woonachtig is, heeft de Canadese regering om een vergunning voor terugkeer naar Duitsland verzocht. Van de zijde van de Britse regering is reeds verklaard, dat Strasser niet in de Britse zone zal worden toegelaten. (Red. K.H.A.)

Engeland

A. Het economisch herstel in 1948

De Britse minister van Financiën, Sir Stafford Cripps, heeft een overzicht gegeven van de pogingen tot economisch herstel, die in 1948 werden gedaan.
In dit jaar heeft Engeland zijn import uit het Westelijk halfrond, in vergelijking met 1947, tot de helft teruggebracht. De verlaging werd voor een deel bereikt door aankopen in andere landen, waarmee Engeland een gunstiger handelsbalans heeft en door alle invoer met een vijfde onder het peil van 1938 te verlagen. De aankoop van grondstoffen was in 1948 33% van de totale invoer, tegen vóór de oorlog 27%.
Sir Stafford noemde 1948 een jaar van grote en toegenomen industriële activiteit. Een grote moeilijkheid was echter het tekort aan arbeidskrachten in de mijnen en in de textielindustrie. (Times W.E. 19-1) **(Vor. ber. 7903 G; Zie ook: 7870 A)**

B. Handelsverdrag met Polen —

Op 14 Januari is te Warschau een handelsverdrag getekend tussen Polen en Engeland. Het verdrag, dat vijf jaar van kracht zal zijn, voorziet in een goederenuitwisseling tot een bedrag van 300 millioen pond.
De thans tot stand gekomen overeenkomst vervangt het lopende verdrag, waarbij Polen in drie jaar, eindigend Juni 1950, voor 23 millioen pond aan Engeland zou leveren.
De handel van Polen met Rusland zal minder omvangrijk zijn, dan de handel met Engeland. (Times 15-1)
(Vor. ber. Handelsverdr. met Joego-Slavië 7893 C)

C. Samenstelling bevolking —

In minder dan twee generaties is in Groot-Brittannië het aantal personen ouder dan 65 jaar, bijna verviervoudigd. Thans telt Groot-Brittannië er 4.013.000 tegen 1.064.000 in 1871. Over dezelfde periode nam de gehele bevolking toe van 27.431.000 tot 49.539.000.
(New York Herald Tribune 12-1)
(Vor. ber. 7531 E)

Frankrijk

D. Opvoering geboortecijfer —

Met het doel tot een hoger geboortecijfer te komen, is een regeling getroffen, waarbij de Franse regering 36.000 francs zal betalen voor het eerste kind, geboren binnen drie jaar na voltrekking van een huwelijk. Voor elk volgend kind, mits geboren binnen drie jaar na het vorige, betaalt de regering 24.000 francs.
(Le Monde 14-1) **(Bevolking 7456 I)**

Griekenland

E. Sophoelis vormt nieuwe regering - Papagos opperbevelhebber

Nadat eerder was medegedeeld, dat de premier Sophoelis, zijn ontslag had genomen, omdat hij er niet in was geslaagd zijn kabinet op breder basis te hervormen, werd op 20 Januari bekend, dat hij een nieuw kabinet had gevormd.
In dit kabinet blijft Tsaldaris minister van Buitenlandse Zaken, terwijl Venizelos de belangrijke portefeuille van Oorlog heeft gekregen.
Tegelijk is besloten, dat het opperbevel over de strijdkrachten zal worden opgedragen aan generaal Papagos. Dit was een van de voorwaarden van Sophoelis om wederom een kabinet te vormen.
De sociaal-democratische partij neemt niet aan de regering deel, doch zal haar steunen. (Neue Zürcher Ztg. 20-1)
(Vor. ber. Kabinet 7840 F)

F. Successen van de rebellen —

Radio „Vrij Griekenland" heeft bericht, dat de stad Naoessa in Macedonië na hevige gevechten is ingenomen door de troepen van het „democratische leger van generaal Markos."
De generale staf van het Griekse leger heeft gemeld, dat vier bataljons Griekse regeringtroepen, die Naoessa verdedigen, zich na een belegering van drie dagen een uitweg hebben gebaand, om zich te voegen bij de versterkingseenheden van het regeringsleger buiten de stad.
(Nwe R'damse Crt. 20-1) **(V. b. 7814 H)**

Hongarije

G. Het proces tegen kardinaal Mindszenty —

De Hongaarse regering heef een „geelboek" gepubliceerd met fotocopieën van documenten en gedeelten uit de met de hand geschreven schuldbekentenis van kard. Mindszenty.
In het boek wordt medegedeeld, dat het proces tegen de kardinaal spoedig zal beginnen en dat buitenlandse journalisten zullen worden toegelaten om van het proces verslag te geven. (Waarheid 20-1)
„Il Quotidiano", het blad van de Italiaanse Kath. Actie, verklaart, dat de Hongaarse geheime politie kardinaal Mindszenty van het gebruik van zijn verstand heeft beroofd door hem „actedron" toe te dienen. De „Osservatore Romano" bevestigt dit bericht. Het blad wijst op de kort vóór zijn arrestatie door kardinaal Mindszenty aan alle Hongaarse bisschoppen gezonden brief waarin hij waarschuwde: Ik verklaar iedere „bekentenis", die ik in gevangenschap zal afleggen, bij voorbaat nietig. Wanneer Gij hoort, dat ik „bekend" heb, weet dan, dat middelen op mij zijn toegepast waartegen een mens geestelijk of lichamelijk niet bestand is. *) (Volkskrant 22-1)

*) Deze brief werd ook reeds gepubliceerd in de Times van 7 Januari.
(Red. K.H.A.)
(Vor. ber. 7884 D)

Internationaal Nieuws

H. Scandinavië en het Atlantisch pact —

De Amerikaanse ambassadeur in Noorwegen, Zweden en Denemarken hebben op 18 Januari de regeringen, waarbij zij geaccrediteerd zijn, ervan in kennis gesteld, dat geen land, dat zich door een plaatselijk bondgenootschap uitsluit van een ruimer regionaal verdedigingspact, enige hoop behoeft te koesteren op militaire hulp onder de bepalingen van de z.g. Vanderbergh resolutie. Deze resolutie van de commissie van buitenlandse zaken uit de Amerikaanse senaat bevatte voorwaarden van steun aan West-Europa in verband met overeenkomsten voor collectieve veiligheid.
Op desbetreffende vragen van minister Unden, de Zweedse minister van Buitenlandse Zaken, aan de Amerikaanse ambassadeur te Stockholm, Freeman Mathews, heeft deze geantwoord, dat een neutraal Zweden in het geheel geen militaire voorraden zou ontvangen.
Tevoren had Minister Unden in het parlement een uiteenzetting gegeven van de houding van Zweden ten opzichte van de lopende besprekingen over een Skandinavische defensieve unie, welke hij „een vredespoging" noemde.
Unden zei: „Indien Zweden het principe van een Scandinavische defensieve unie aanvaardt, dan zal het zijn onder het voorbehoud, dat die unie zich afzijdig zal houden van de grote statenblokken en dat het in geval van een zich voordoend conflict zal trachten buiten een oorlog te blijven."
Aan het slot van zijn beschouwing zeide minister Unden dat, mochten de gezichtspunten van de drie landen te zeer uiteenlopend blijken te zijn, zij elkaars besluiten zullen moeten respecteren en bedenken, dat men tijdens de onderhandelingen het beste heeft trachten te bereiken. „Mocht welslagen op dit terrein uitblijven," zo zei hij, „dan zal dit geen afbreuk doen aan het voortduren van de Skandinavische samenwerking op velerlei terrein."
Te Oslo wordt beweerd, dat alle Noorse politieke parijen, met uitzondering van de communisten, er in beginsel in hebben toegestemd in deelneming aan het Atlantische pact.
(Neue Zürcher Ztng.; Times Weekly Ed. 19-1) **(Vor. ber. 7852 A)**

I. Breuk in het Wereldvakverbond

Op 17 Januari werd te Parijs een vergadering geopend van het dagelijks bestuur van de Wereldfederatie van Vakbonden (World Federation of Trade Unions - W.F.T.U.). Zes naties — Engeland, de Verenigde Staten, Rusland, China, Nederland en Italië — namen officieel aan de besprekingen deel.
De Nederlandse vertegenwoordiger E. Kupers vertegenwoordigde eveneens de Benelux- en de Scandinavische landen.
Namens het Amerikaanse Congress of Industrial Organization (CIO) legde James B. Carey, en namens de Britse Trade Union Council (TUC) legde Vincent Tewson direct na de opening van de vergadering een verklaring af. Tewson stelde voor om de werkzaamheden van de WFTU gedurende één jaar op te schorten. Carey vroeg om de organisatie te liquideren en door een meer Westers georiënteerde federatie te vervangen. De CIO en de TUC waren de mening toegedaan dat de WFTU onder heerschappij der communisten is gekomen.
Toen het voorstel van Tewson in stemming werd gebracht. stemden Carey,

Tewson en Kupers vóór, de vier andere gedelegeerden weigerden hun stem uit te brengen.
Daarop verlieten de drie vóórstemmers de vergadering. Hiermede is de lang verwachte breuk in het Wereldvakverbond een feit geworden.
Saillant (Frankrijk), de communistische secretaris-generaal van het WFTU verklaarde dat het verbond in ieder geval zou blijven voortbestaan. Hij had overigens weinig hoop dat het geschil zou worden bijgelegd. (Le Monde - (Vrije Volk 19-1)
(Vor. ber. W.F.T.U. 7596 B)

A. Wereldproductie 1948 —

De wereldproductie van olie, petroleum, electriciteit, koper, lood, zink, tin, rubber, cement, ijzer en staal is in 1948 gestadig toegenomen. Zij heeft — uitgezonderd wat betreft lood en tin — het vooroorlogse peil aanzienlijk overschreden.
(U.N. Monthly Bulletin of Statistics)

B. Het verbruik van heroine —

De Permanente Centrale Opium Raad heeft een „alarmerende toeneming" van het heroine-verbruik geconstateerd, met name in Finland, Italië, Australië, Nieuw Zeeland en Zweden.
(N.Y. Herald Tribune 10-1)

Tsjecho-Slowakije

C. Nieuwe belasting —

In Tsjecho-Slowakije is een nieuwe, algemene belasting ingevoerd, waardoor voor een aantal artikelen twee verschillende, sterk uiteenlopende prijzen zullen ontstaan. De leden van bepaalde, officieel erkende organisaties (vakbonden en de Arbeiderspartij) zullen hun aankopen tegen de lage prijzen kunnen verrichten; niet-leden zullen een veel hogere prijs voor dezelfde goederen moeten betalen. Niet alleen de consumenten, doch ook de producenten vallen onder de nieuwe algemene belasting; de hoogste tarieven gelden uiteraard voor de particuliere ondernemingen, terwijl coöperatieve en genationaliseerde bedrijven de veel lagere voorkeurstarieven genieten.
United Press geeft nog de volgende voorbeelden van het nieuwe prijssysteem: de prijs voor benzine, die tot dusverre op de bon 12 kronen per liter kostte, wordt tot 18 kronen verhoogd; vrije benzine zal 60 kronen per liter kosten. Op schoenen wordt een belasting van 6 tot 30 procent geheven bij aankoop op de bon; vrije schoenen zullen met 300 tot 400 procent worden belast. De prijs voor zeep op de bon blijft ongewijzigd; bonvrije huishoudzeep is onderhevig aan een belasting van 100 procent. (United Press - Vrije Volk 4-1)

Kunst, Wetenschap en Techniek

D. Geschiedkundige wetten - Toynbee's visie op de geschiedenis

Eind October '48 hield prof. Arnold J. Toynbee te Zürich een voordracht over „Recurrence and Uniqueness in History", waarvan wij hieronder een korte samenvatting geven, die wij ontleenden aan de Neue Zürcher Zeitung van 28-10-'48.
Toynbee, een van de bekendste historici van deze tijd, is de schrijver van „A Study of History", waarvan drie delen in 1933 en drie andere delen in 1939 verschenen.
Na de oorlog verzorgde de Amerikaan D. C. Somervell een bewerking van deze „study" in een deel waarvan onlangs (zie 7746 H) ook een Nederlandse vertaling het licht zag. Voorts verscheen onlangs van Toynbee's hand „Civilisation on Trial", een verzameling essays.
In zijn voordracht te Zürich besprak Toynbee de verschillende standpunten welke men bij het bestuderen der geschiedenis kan innemen; naar zijn mening kan men twee categorieën onderscheiden: 1) De geschiedenis volgt bepaalde wetten; 2) De gebeurtenissen in een zeker tijdperk kunnen niet vergeleken worden met die in een andere periode (zijn dus „uniek").
Toynbee ging er van uit, dat geschiedkundige feiten wel degelijk vergelijkbaar zijn. Hij was van mening, dat de huidige generatie blijk geeft van een gezond inzicht door zich bezorgd te maken over „dingen, welke de trots onzer grootouders waren". Hierbij doelde hij op de momenteel gangbare mening, dat ook onze beschaving onderworpen is aan de kringloop „opkomst, bloei en verval", zulks in tegenstelling tot de opvatting van de negentiende eeuw, dat de toen bereikte phase een „definitief stadium" betekende.
Onder geschiedkundige wetten werd in de loop der eeuwen niet steeds hetzelfde verstaan. Oorspronkelijk werd de geschiedenis beschouwd als de verwezenlijking van het plan Gods. Als laatste vertegenwoordiger van deze opvatting kan Bossuet genoemd worden. Vervolgens werd aangenomen, dat het wereldgebeuren beheerst wordt door onveranderlijke natuurwetten, waarop de mens geen enkele invloed kan uitoefenen. In deze periode vermeed de wetenschap bestudering van onberedeneerbare factoren; het onderzoek hiernaar vond men onbelangrijk. De historici van hun kant waren felle tegenstanders van wetten, cycli en generalisatie. Zij besteedden hun aandacht uitsluitend aan feitelijkheden en het opsporen van details, waardoor de samenhang uit het oog werd verloren. Bovendien bracht deze werkwijze mede,

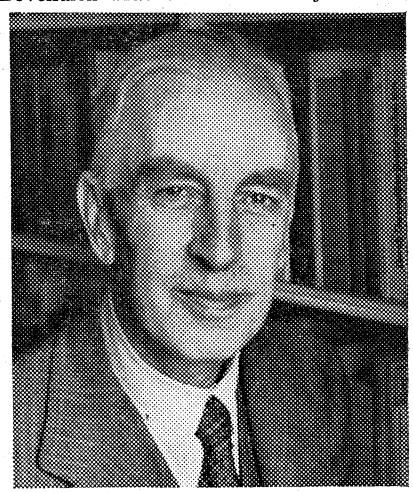

Arnold J. Toynbee

dat steeds nieuwe gezichtspunten naar voren kwamen, hetgeen de historici versterkte in hun afwijzende houding t.a.v. het leggen van verband tussen de onderscheidene perioden in de geschiedenis.
Een ommekeer bracht de opkomst van het statistisch onderzoek. Ofschoon op grond hiervan geen vaststaande wetten konden worden opgesteld en men zich moest beperken tot het aangeven van een tendenz of een waarschijnlijkheid, werd toch door de statistiek de behoefte gewekt aan een hernieuwd onderzoek naar de wetten, welke het Zijn beheersen. De beoefenaren van geesteswetenschappen waren de eersten, die het waagden aan het bestaan van zulke wetten te geloven. Het bestaan van wetten wil echter geenszins zeggen, dat de loop der gebeurtenissen niet door de mens te beïnvloeden is. Zulks zou in tegenspraak zijn met de wilsvrijheid van de mens, welke vrijheid aan het mens-zijn een diepere inhoud en hogere waarde geeft. Het gaat er om, hoe iedere mens of iedere groep van mensen reageert op deze wetten, of, zoals Toynbee het uitdrukt, hoe de mens antwoordt op de „challenge" van God. Hieruit vloeit de op religieuze grondslagen gevestigde opvatting van Toynbee over de geschiedenis voort. De mogelijkheid tot kiezen, de uitoefening der wilsvrijheid, en de liefde als band tussen God en de mensen zijn de axiomata, welke leiden tot de conclusie, dat de gebeurtenissen niet moeten gezien worden als toevallige, losstaande feiten, doch dat evenmin starre wetten de geschiedenis beheersen.
Noot Prof Dr. P. Geyl — Toynbee's denkbeelden zijn in ons land druk besproken. In aanvaardende zin door Prof Dr. J. Romein laatstelijk in zijn inleiding tot de vertaling van de verkorte uitgave (Kroonder, 1948); overwegend kritisch door Prof. Dr. P. Geyl in een rede voor het Historisch Genootschap te Utrecht in November 1946 (Kemmink). Deze rede werd ook gepubliceerd in „Journal of the History of Ideas" (New York, Jan. 1948), Prof. Dr. Th. J. S. Locher, De Gids IIe deel 1948 en Prof. Dr. W. den Boer, De Gids IV deel 1948.

E. De grootste sterrenkijker ter wereld —

In de Neue Zürcher Zeitung wordt de grootste sterrenkijker ter wereld besproken, met een spiegel-diameter, twee maal zo groot als die van de Mount Wilson Kijker, die tot dusver als de grootste ter wereld gold. De nieuwe sterrenkijker is opgesteld op de Palomar berg, 1800 meter hoog. De kosten van instrument en opstelling worden geraamd op 15 millioen dollar. De spiegel heeft een diameter van 508 cm. Dit betekent een oppervlakte van 20 vierkante meter, terwijl hij 800.000 maal licht-gevoeliger is, dan het oog in duisternis. Het observatorium rust op 24, in een cirkel gebouwde betonnen pijlers, die 1½ tot 3 meter diep in de rots zijn verankerd. Aan de binnenzijde van het gebouw bevinden zich 4 betonnen fundamenten, die 6 meter diep in de grond zijn verankerd. Deze dragen de kijker. De koepel van het gebouw beslaat 41 meter diameter, weegt 900 ton en rust op 32 wielen, die op een cirkel-rail lopen. Het slijpen van de holle spiegel, met een middellijn van 5.80 m heeft ruim 11 jaar geduurd. De spiegel wordt geschraagd door 36 steunpunten en het geheel is zo uitgebalanceerd, dat bij elke stand van de telescoop, de doorbuiging nooit groter kan zijn dan het twintigduizendste deel van een milimeter. De kijkbuis van de telescoop is 18 meter lang bij een diameter van 6 meter en weegt 115 ton. Hoewel de hele telescoop 450 ton weegt, kan hij met een motor van slechts een ½ pk versteld worden. Deze telescoop dient in hoofdzaak om de vaste sterren te bestuderen. Men verwacht door de infra-rode straling van de sterren in staat te zijn hun samenstelling te bestuderen. Ook hoopt men thans de sterrenhemel achter de Melkweg in kaart te kunnen brengen, terwijl men tenslotte verwacht de expansietheorie van de Nederlandse astronoom De Sitters te kunnen onderzoeken.
(Neue Zürcher Ztng) **(Zie ook foto 7216a)**

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

16 Januari (Zondag)

China. — Tientsin door de communisten bezet.
Duitsland. — Centrum-partij in Noord-Rijnland-Westfalen in de Christen-Democratische Unie opgenomen. Deze partij beschikt hierdoor over 112 van de 216 parlementzetels.
Frankrijk. — Regering verzoekt Bao-Dai zich aan het hoofd van de Viet-Nam regering te stellen.
Indonesië. — Het Bijzonder Federaal Overleg (B.F.O.) vormt commissie, welke zich op korte termijn in verbinding zal stellen met prominente republikeinen (zie 7915 C).
— Ook het vliegveld Dahran (Arabië) is voor de K.L.M. gesloten.
Turkije. — Semsettin Günaltay vormt nieuw kabinet.

17 Januari (Maandag)

Duitsland. — Westelijke mogendheden stellen een uit drie leden bestaande militaire veiligheidsraad in (zie 7917 C).
— Besprekingen te Londen over Duits bezettingsstatuut.
Indonesië. — C. v. G. D. publiceert rapport over bezoek aan republikeinse leiders op Banka (zie 7915 C).
— Hervatting behandeling van Indonesische probleem in de Veiligheidsraad.
Internationaal — Bijeenkomst van vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk en de Benelux-landen „voor een nieuwe poging" om te geraken tot een plan voor een Europese Assemblée. Dalton (Engeland) stelt voor Straatsburg tot zetel te maken van de Assemblée.
Nederland. — Verhoging Ziekenfondspremie voor vrijwillig verzekerden met 13 ct. per week.
— Congres P. v. d. A. over Indonesische probleem. Resoluties Partijbestuur en ir. Vos c.s. aangenomen. (Zie teksten pag. 7932)).
— Veldmaarschalk Montgomery voert besprekingen met de ministers Van Maarseveen, Schokking en Lieftinck (zie 7913 A).
— De voorzitter van de P. v. d. A., de heer Vorrink, bij vliegtuigongeluk op het eiland Falstar (Denemarken) ernstig gewond. De heer Vorrink zou in opdracht van de regering de Noorse Soc. Democratische partij voorlichten i.z. de Indonesische kwestie.
— Drs. S. M. Nederhorst, lid College Rijksbemiddelaars.
Sovjet-Unie. — Opperste Sovjet stelt ministerie voor de olie-industrie in. Nikolai Babakov minister.
Zuid-Afrika. — Rust in Durban na drie dagen van onlusten weergekeerd. Tenminste 116 personen verloren het leven. 25.000 Indiërs zijn dakloos.

18 Januari (Dinsdag)

China. — Tangkoe de haven van Tientsin door communisten bezet.
Indonesië. — „Oriënterend en informeel" onderhoud tussen dr. Drees en Sjahrir (zie 7915 C).
Internationaal. — Britse, Amerikaanse en Nederlandse vakbewegingen besluiten uit het Wereldvakverbond te treden (zie 7918 I).
Nederland. — Voor reliefzendingen uit de Ver. Staten behoeven geen invoerrechten meer betaald te worden.
Palestina. — Minister Bevin deelt in het Britse Lagerhuis mede, dat de Joodse mannen die op Cyprus worden vastgehouden naar Israël mogen vertrekken.
Sovjet-Unie. — Het officiële nieuwsbureau Tass maakt bekend, dat de Russische regering niet in het Chinese conflict zal bemiddelen (zie ook 7917 B).

19 Januari (Woensdag)

België. — Bijzondere commissie van parlementsleden verwerpt een wetsontwerp strekkende tot het instellen van een commissie van onderzoek inzake de koningskwestie.
China. — Twee honderd afgevaardigden van de Nationale Vergadering verzoeken aan dr. Soen Fo en aan Mao-Tse-toeng vrede tot stand te brengen.
— Regering verzoekt aan de ambassades Nanking te ontruimen en zich naar Kanton te begeven.
— De voormalige premier Loe-Tsengtsiang als Benedictijnermonnik op 77-jarige leeftijd te Brugge (België) overleden.
Duitsland. — Britse ministerie van Buitenlandse Zaken ontkent bericht over „Internationale holding-company" voor Ruhr-industrie. (Zie Kron. 7901 14-1).
Frankrijk. — De regering verklaart zich bereid Israël de facto te erkennen.
Griekenland. — Sophoelis vormt nieuw kabinet (zie 7918 E).
Indonesië. — Voor reizen naar het buitenland van de geïnterneerde republikeinse autoriteiten zullen van Nederlandse zijde geen hinderpalen in de weg worden gelegd.
— Onderhoud Sjahrir met B.F.O.
India. — De regering verklaart zich „ernstig bezorgd" over „de tragische onlusten" te Durban.
Internationaal. — De plaatsvervangend leider van de E.C.A., Howard Bruce, biedt zijn ontslag aan.
Nederland. — Prinses Margriet viert haar zesde verjaardag.
— Marie Koenen viert haar 70ste verjaardag. Bij K.B. van 13-1 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.
— Raad van Beroep voor de Perszuivering samengesteld (zie 7913 C).
— bij K.B. van 7 Jan (St. Crt. 19-1) wordt het K.B. van 16 April 1908, behelzende de instelling van de Raad van Defensie, ingetrokken.
Suriname. — Fusie tussen de „Moslimpartij Suriname"; de „Hindoe-partij Suriname" en de „Hindostaans-Javaanse-politieke partij". Naam nieuwe partij „Verenigde Hindostaanse partij".
Palestina. — Overeenkomst ondertekend tussen Israël en de Libanon.
— Export-Import Bank leent $ 35 millioen aan Israël.
Zweden. — De minister van Buitenlandse Zaken, Oesten Unden, verklaart dat Zweden alleen op basis van neutraliteit bereid is toe te treden tot een Scandinavische Unie (zie 7918 H).
Roemenië. — Vijftien voormalige ministers van het „Antonescu-kabinet" tot vrijheidsstraffen veroordeeld variërende van 2 tot 10 jaar.

20 Januari (Donderdag)

Benelux. — Douane-overeenkomst tussen de Benelux-landen en Zwitserland.
China. — Centrale politieke raad van de Kwo-min-tang keurt met algemene stemmen besluit van de regering, om vredesberoep op communisten te doen, goed. Dr. Soen Fo belast met uitwerking van technische details.
— Regeringszetel zal worden verplaatst van Nanking naar Kanton (zie ook 7917 B).
Duitsland. — In Oost-Berlijn wordt een benoemde gemeenteraad geïnstalleerd.
Indonesië. — Dr. Drees vertrekt in gezelschap van jhr. Michiels van Verduynen naar Nederland. Hij is „redelijk tevreden" over de huidige stand van zaken. (Zie 7915 C).
— Pandit Nehroe opent de Aziatische conferentie over Indonesië.
Internationaal. — Volgens „gezaghebbende bron" worden te Washington besprekingen gehouden over bestrijding van het communisme in het Verre Oosten. Deelnemende landen: Ver. Staten, Engeland, Frankrijk en Nederland.
— De Sovjet-Unie gaat accoord met een vier-mogendheden conferentie over het vredesverdrag met Oostenrijk, welke op 7 Februari zal beginnen.
Nederland. — De gemeenteraad van Amsterdam besluit tot instelling van een Kunstraad. Zijn taak is adviserend, coördinerend en organiserend. Subsidie *f* 5000.
— Amsterdam wil in 1949 *f* 2 millioen beschikbaar stellen voor A'dam-Rijnkanaal, als voorschot op de betaling van zijn aandeel in de kosten (zie 7844 E).
Palestina. — Israël zal Jeruzalem niet prijsgeven. (Ben Goerion).
Ver. Staten. — President Truman legt in handen van de opperrechter Vinson de ambtseed af. Inaugurële rede.

21 Januari (Vrijdag)

Birma. — Thakin Noe biedt wegens binnenlandse moeilijkheden het ontslag van zijn kabinet aan.
China. — Tsjiang-Kai-sjek trekt zich tijdelijk terug als president (zie 7917 B).
Frankrijk. — Nieuwe staatslening van 100 milliard francs uitgeschreven.
Indonesië. — Vertegenwoordigers van het B.F.O. naar Banka om republikeinse leiders voor overleg uit te nodigen.
— Nota van dr. Sumitro aan de Aziatische conferentie. Republiek maakt nog steeds aanspraak op Java, Sumatra en Madura.
Internationaal. — Commissie voor de Eenheid van Europa der West-Europesche Unie is na drie dagen vergaderen te Parijs niet tot overeenstemming gekomen.
Nederland. — Dr. Alb. C. Kruyt „de grote zendeling" van Midden-Celebes (Posso) op 79-jarige leeftijd overleden.
— Ir. Joseph Th. J. Cuypers (geb. 10-6-1861), bouwmeester o.m. van de Amsterdamse Effectenbeurs en de Sint-Bavo Kathedraal te Haarlem, overleden.

22 Januari (Zaterdag)

China. — Peking geeft zich aan de communisten over. Er werd hier een bestandsovereenkomst gesloten.
Indonesië. — Minister Stikker verklaart, dat handhaving van de op 21 Januari bij de Veiligheidsraad ingediende resolutie, slechts chaos in Indonesië ten gevolge zou hebben.
Internationaal. — Het na het uittreden van Engeland, Ver. Staten en Nederland thans geheel communistische bestuur van de W.F.T.U. doet beroep op Nehroe en de Aziatische conferentie om aan de „Nederlandse agressie" in het Verre Oosten een einde te maken.
Nederland. — Vijfentwintig jarig bestaan van de Kon. Ned. Hoogovens- en staalfabrieken.
— Dr. Drees arriveert in gezelschap van Jhr. Michiels van Verduynen op Schiphol.

Indonesiërs demonstreerden op 7 Januari voor het Nederlandse consulaat in New York. Zij eisten blijkens de opschriften op de meegedragen borden: stopzetting van de Marshall-hulp aan Nederland, terugtrekking der Nederlandse troepen, vrijlating van Indonesische leiders, boycott van Nederlandse goederen en luchtlijnen. (foto Acme - United Press)

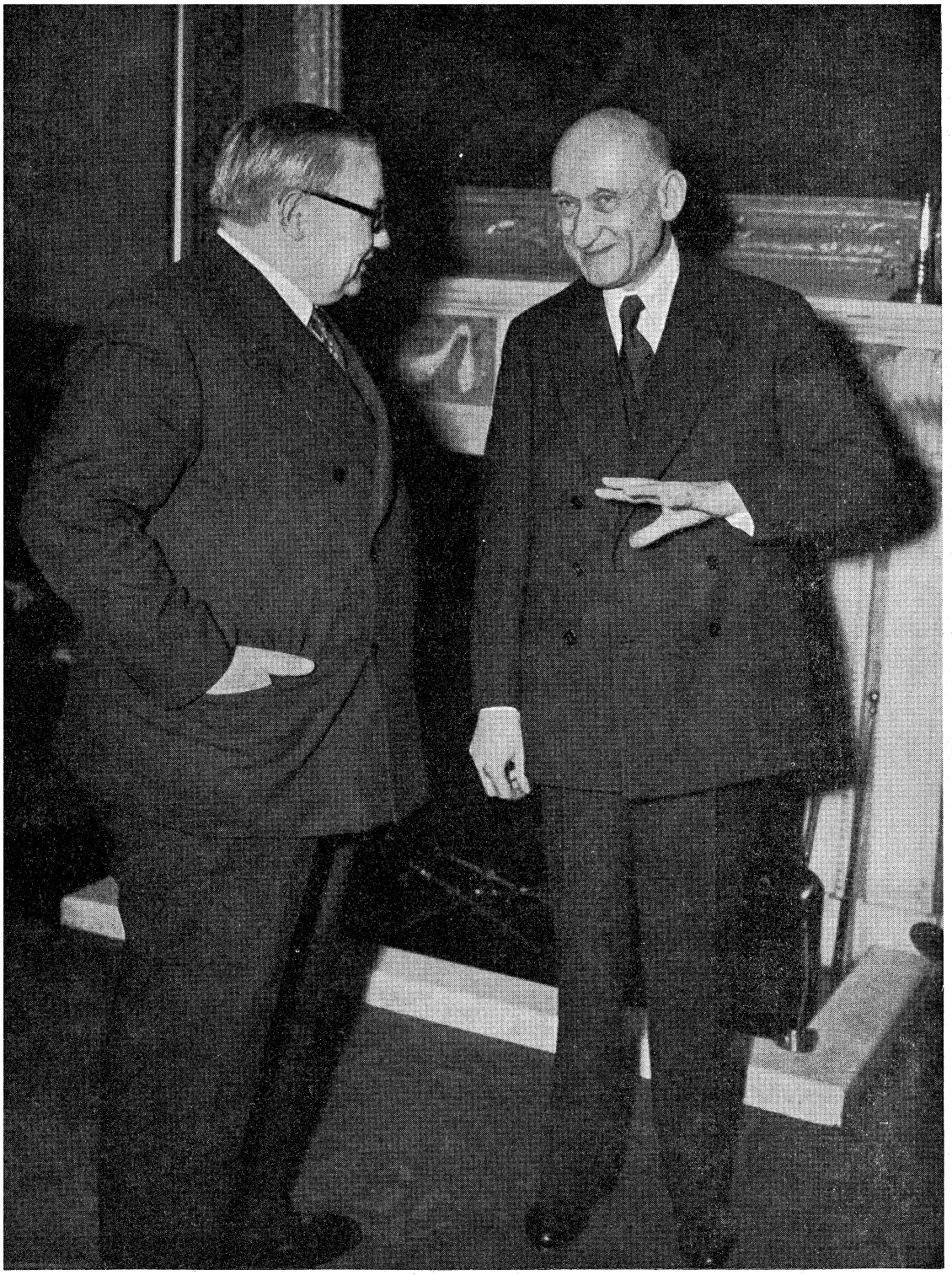

De ministers van Buitenlandse Zaken van Engeland en Frankrijk E. Bevin (links) en R. Schuman (rechts) hielden te Londen besprekingen over alle internationale kwesties, waarbij beide landen betrokken zijn. Zij ruimden verschillende misverstanden uit de weg en besloten tot nauwere samenwerking. *(Zie ook pag. 7901 Kron. 15-1).*

(foto Ass. Press)

De Aziatische conferentie te New Delhi

Voor de tweede maal in twee jaar tijds is te New Delhi een Aziatische conferentie gehouden. De eerste had plaats in het voorjaar van 1947 (zie 7119 B) en stond onder auspiciën van de Indische Raad voor Internationale Zaken (voorzitter Pandit Nehroe). Het was geen politieke conferentie. Gemeenschappelijke economische, sociale en culturele problemen vormden, althans officieel, het onderwerp der besprekingen. Behalve regeringsdelegaties namen ook vertegenwoordigers van allerlei niet-politieke organisaties deel aan de conferentie. Er waren gedelegeerden van in totaal 32 landen (onafhankelijke en afhankelijke gebieden), w.o. zich die van 6 Aziatische Sovjetrepublieken bevonden, van Viet Nam (Indo China) en van de republiek Indonesia. De conferentie leverde weinig positieve resultaten op, zowel als gevolg van de heersende onderlinge (belangen-) tegenstellingen, als van het feit, dat geen de regeringen bindende besluiten genomen konden worden. Weliswaar werd besloten tot oprichting van een Organisatie voor Aziatische Betrekkingen met een Voorlopige Raad onder voorzitterschap van Nehroe, maar van deze organisatie heeft men sindsdien weinig of niets meer gehoord.

De tweede conferentie, die gehouden werd van 20-24 Januari 1949, stond op een geheel ander, nl. op een zuiver politiek niveau. De Indonesische kwestie, zoals die zich sedert 18 Dec. 1948 heeft ontwikkeld, vormde het eerste (maar niet het enige) onderwerp der besprekingen. De uitnodiging was uitgegaan van de premier van het inmiddels vrij geworden India, Pandit Nehroe, en gericht aan de regeringen van 20 landen in het Verre en Nabije Oosten, n.l. Abessynië, Afghanistan, Australië, Birma, Ceylon, China, Egypte, India, Irak, Iran, Libanon, Nepal, Nieuw Zeeland, Pakistan, Philippijnen, Saoedi Arabië, Siam, Syrië, Turkije en Yemen. Van al deze landen nam alleen Turkije de uitnodiging **niet aan. China,** Nepal, Nieuw Zeeland en Siam zonden waarnemers.

Doel.

Merkwaardig en typerend voor Nehroe's evolutie in de laatste twee jaren (men leze in dit verband ook pag. 7911 kol. 3) is het feit dat geen Sovjet-republieken werden uitgenodigd. Ook de republiek Indonesia en Viet-Nam ontvingen geen uitnodiging gedelegeerden te zenden, al kregen de vertegenwoordigers van de republiek, Soedarsono, Maramis en Soemitro, gelegenheid een memorandum over te leggen.

In zijn openingsrede verklaarde Nehroe, dat de besprekingen ten doel hadden aan de Veiligheidsraad voorstellen aan te bieden welke terstond de vrede in Indonesië zullen herstellen.

Uitdrukkelijk stelde hij vast, dat de negentien landen bijeenkwamen in het kader van de doelstellingen der Verenigde Naties en niet in een geest van vijandigheid ten opzichte van enig land of enige groep van landen.

„Wij zijn bijeengekomen omdat de vrijheid van een zusternatie in gevaar is gebracht en het stervend kolonialisme van de vorige eeuw opnieuw zijn hoofd heeft opgestoken, daarmee alle krachten tartende, die worstelen om de wereld een nieuwe gestalte te geven. Die uitdaging is van meer betekenis dan zij ogenschijnlijk misschien lijkt, omdat het een uitdaging is van het pas-ontwaakte Azië, dat zo lang geleden heeft onder verschillende vormen van kolonialisme. De organisatie der Ver. Naties, het symbool van één wereld, dat het ideaal is geworden van ieder die nadenkt en van goede wil is, is bespot en haar uitgesproken wil is genegeerd. Als deze uitdaging niet doeltreffend wordt beantwoord, zullen de gevolgen niet alleen Indonesië, maar heel Azië en de hele wereld treffen."

„Azië, te lang reeds onderworpen, afhankelijk en een speelbal van andere landen, zal niet langer meer de aantasting van zijn vrijheid dulden."

„Enerzijds is er een verdeelde en in ontbinding verkerende wereld, met de steeds aanwezige vrees voor een wereldoorlog, anderzijds is er een scheppend en samenwerkend streven naar nieuwe binding in eendracht. Dat is het geval in Amerika en in Europa. Is het dan niet natuurlijk, dat ook de vrije Aziatische landen beginnen te denken over een wat duurzamer regeling dan deze conferentie voor een doeltreffend wederzijds overleg en een harmonische krachtsinspanning voor het nastreven van hun gemeenschappelijke doeleinden?"

Men ziet hieruit, dat Nehroe toch meer beoogde, dan het doen van voorstellen aan de Veiligheidsraad i.z. Indonesië. Zijn tweede doel was, de grondslag te leggen voor een algemene inter-Aziatische samenwerking, voor een sterk (neutraal?) Aziatisch blok, een van Nehroes oude idealen.

Besluiten.

Wat de Indonesische kwestie betreft, waren de uitlatingen der gedelegeerden tegen alle verwachtingen in vrij gematigd, weliswaar werd de Nederlandse militaire actie in scherpe bewoordingen gewraakt, maar tevens vielen er waarderende woorden aan het adres van Nederland te beluisteren; met name Sir Moh. Zafroellah Khan (Pakistan) roemde de „prachtige eigenschappen van het Nederlandse volk".

Men kon ook de vrees constateren, dat de leiding van het Aziatische nationalisme over zou gaan in de handen van de communisten.

De conferentie aanvaardde met algemene stemmen drie resoluties, waarvan er twee direct de Indonesische kwestie betroffen.

I. De eerste noemde de Nederlandse militaire actie een flagrante schending van het Handvest der Verenigde Naties en voortzetting der vijandelijkheden een gevaar voor de vrede in Z.O. Azië en de gehele wereld. Zij hield verder de volgende aanbevelingen aan de Veiligheidsraad in:

1) Onmiddellijke vrijlating van alle republikeinse leiders en andere politieke gevangenen.

2) De republikeinse regering moet in staat worden gesteld vrij haar functie uit te oefenen, waartoe a) Djocja onmiddellijk moet worden teruggegeven, de republiek alle faciliteiten voor communicatie enz. moet ontvangen en de Nederlanders zich van alle belemmerende handelingen dienen te onthouden; b) de gebieden tot 18 December 1948 in bezit van de republiek, uiterlijk op 15 Maart aan haar moeten worden teruggegeven; c) het onmiddellijk te beginnen terugtrekken der Nederlandse troepen geleidelijk moet geschieden onder door de C.G.D. of een ander lichaam der Ver. Naties aan te geven voorwaarden; d) alle handelsbeperkingen voor de republiek moeten worden opgeheven.

3) Vorming met goedkeuring en bijstand van de C.G.D. of een ander door de Veiligheidsraad aan te wijzen lichaam, en niet later dan 15 Maart 1949 van een interimregering voor geheel Indonesië.

4) Deze regering heeft volledige regeringsbevoegdheid, w.o. contrôle over haar gewapende macht. Daartoe moeten alle Nederlandse troepen op een door de C. G. D. te bepalen datum worden teruggetrokken uit geheel Indonesië.

5) Vrijheid van de interimregering in buitenlandse betrekkingen in overleg met Nederland door de C.G.D.

6) Verkiezingen voor constituerende vergadering voor 1 October 1949.

7) Overdracht macht over geheel Indonesië aan de Verenigde Staten van Indonesië uiterlijk 1 Januari 1950. Vaststelling betrekkingen met Nederland in onderling overleg.

8) De C.G.D. of enig ander door de Veiligheidsraad aan te wijzen lichaam moet de bevoegdheid krijgen de uitvoering van deze aanbevelingen te verzeke-

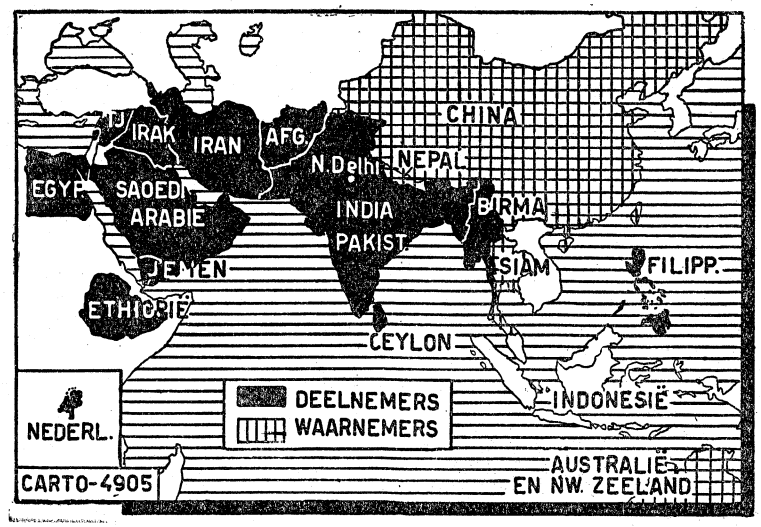

ren. In geval een van beide partijen niet handelt in overeenstemming met de aanbevelingen van de Veiligheidsraad, dient de raad tot feitelijke actie over te gaan op grond van haar ruime, door het Handvest verleende bevoegdheden. Tenslotte wordt aanbevolen, dat de Veiligheidsraad aan de Algemene Vergadering van de V.N. (April 1949) rapport zal uitbrengen over de genomen maatregelen en over de actie van beide partijen.

II. De tweede resolutie beval alle deelnemers aan:
a. Met elkaar over de bovengenoemde kwesties contact te houden langs de normale diplomatieke kanalen.

b. Haar vertegenwoordigers bij het hoofdkwartier der V.N. of haar diplomatieke vertegenwoordigers opdracht te geven, onderling overleg te plegen.

Permanente samenwerking?

III. Hoe belangrijk deze beide resoluties mogen zijn, en met name voor Nederland, de derde kan op den duur van veel groter historische betekenis blijken te zijn. Zij luidt:

„Deze conferentie gaf als haar mening te kennen, dat de deelnemende regeringen onderling overleg moeten plegen ten einde wegen en middelen te zoeken, waarmede een geschikte methode (machinery) gevonden kan worden om, rekening houdend met de betrokken gebieden, overleg en samenwerking in het kader der V.N. te bevorderen".

Het is een in zeer vage termen gehouden resolutie. Zij wijst echter op een zeker saamhorigheidsgevoel en er blijkt duidelijk de wens, zo niet van de betreffende regering dan toch van de gedelegeerden, uit om tot een of andere vorm van permanente regionale samenwerking te komen. Het aanvankelijk verontruste Westen, dat de vorming van een anti-Westers blok van gekleurde rassen vreesde, kan er uit lezen dat deze samenwerking gezien wordt in het kader der V.N.

Merkwaardig was in dit verband de aanwezigheid van vijf leden van het Gemenebest en vooral de belangrijke (matigende) invloed, die Australië kon uitoefenen — het had zelfs zitting in de redactiecommissie —, ondanks de rigoureuse immigratiepolitiek, die alle „kleurlingen" onverbiddelijk buiten Australië's grenzen houdt.

Politieke waarnemers verwachten — aldus de Times (24-1) — dat deze resolutie de vorming van twee regionale organisaties tengevolge zal hebben. De ene de landen van het Midden-Oosten omvattend en zich uitstrekkend tot India en Pakistan, de andere bestaande uit de landen van Z.O.-Azië, met name Australië en de Philippijnen en eveneens India en Pakistan omvattend. De laatste twee landen zouden dan als leden van beide organisaties tevens een schakel vormen. Dit alles is echter nog slechts hypothese.

Intussen gaat deze resolutie veel minder ver, dan Nehroe gehoopt had. Volgens de correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant (24-1) heeft deze op de geheime zitting een voorstel tot onmiddellijke oprichting van een permanente organisatie in stemming gebracht. Vóór stemden India, Pakistan, Birma, de Philippijnen, Afghanistan en twee landen van de Arabische Liga. Vijf landen stemden tegen, zeven onthielden zich van stemming. Zij voerden respectievelijk aan, dat de conferentie zich beperken moest tot de Indonesische kwestie en dat men onvoldoende instructies hiervoor had meegekregen.

BIOGRAPHIE

PANDIT JAWAHARLAL NEHROE

Pandit Jawaharlal Nehroe werd op 24 November 1889 te Allahabad geboren.
Zijn vader, een min of meer Brits georienteerde Brahmaan, die zich als advocaat faam en een groot fortuin had verworven, zond hem voor zijn opvoeding naar Engeland. Jawaharlal studeerde in Harrow en Trinity College (Cambridge) en was na het behalen van zijn juridische graad enige tijd verbonden aan de Londense Balie. Hij kwam in aanraking met de Fabian Society en met verschillende figuren, die later een grote rol zouden spelen in de Britse Labour Party. Hij geraakte o.m. zeer bevriend met Stafford Cripps. Deze Engelse tijd is van zeer grote invloed geweest op zijn denkbeelden over staat en maatschappij.
Teruggekeerd in Indië, kwam hij al spoedig in aanraking met de onafhankelijkheidsbeweging. Hij werd lid van het comité der in 1885 door een Brit opgerichte Pan-Indische Congrespartij, speelde een leidende rol in Gandhi's bewegingen voor burgerlijke ongehoorzaamheid en werd herhaaldelijk door de Britten gearresteerd.

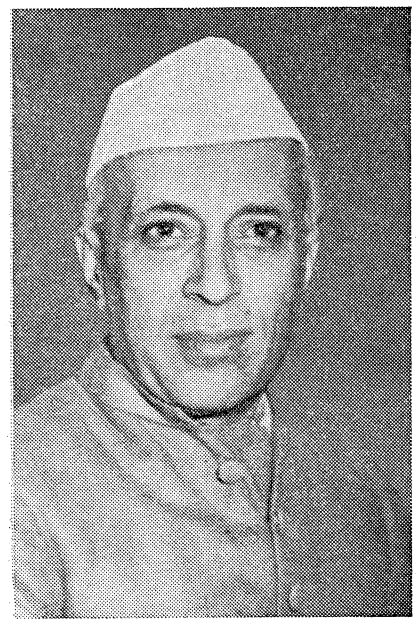

Door zijn geestdrift werd de geheele familie Nehroe meegesleept. Allen werden actieve leden van de onafhankelijkheidsbeweging en zijn vader en een zijner zusters werden zelfs gearresteerd. Zijn vader kwam als een gebroken man uit de gevangenis.
Jawaharlal werd na Gandhi de belangrijkste Indische leider. In vele opzichten verschilden beider opvattingen. Gandhi was diep religeus, Nehroe een agnosticus. Hij vond vele Congresleiders en sommige opvattingen van Gandhi te reactionnair. Hij zelf was radicaal en drong aan op het aannemen van een uitgesproken socialistisch, nationalistisch en anti-Brits program.
In 1929 volgde hij zijn vader op als voorzitter van de Congrespartij. Dezelfde functie bekleedde hij in 1936, 1937 en 1946.
Toen de Spaanse burgeroorlog uitbrak organiseerde hij een hulpactie voor de republikeinen. Herhaaldelijk uitte hij zijn verachting voor Hitler en zijn trawanten. Op scherpe wijze nam hij stelling tegen het accoord van München.
Hoewel hij zijn sympathie betuigde voor de geallieerden in hun strijd tegen de asmogendheden, verklaarde hij, dat samenwerking met de Britten in de oorlog ondenkbaar was, zolang niet India (en wel Verenigd India), zijn algehele onafhankelijkheid verkregen zou hebben.
Toen na het mislukken van de missie-Cripps (1942) de Congrespartij onwettig werd verklaard, werd Nehroe tezamen met Gandhi, zijn zuster Vyaya Lakshmi Pandit (later ambassadrice in Moskou) en het grootste deel der overige Congresleiders gearresteerd. Het was de 9e maal sedert 1922, dat hij in de gevangenis terecht kwam. Eerst in Juni 1945 werd hij vrijgelaten. Toen na de oorlog tenslotte overeenstemming was bereikt over een Brits onafhankelijksheidsplan, nam Nehroe als vice-premier (onder de vice-Koning) zitting in de interim-regering.
Door het hardnekkig verzet van Djinnah en zijn Moslem-Liga werd Nehroe's ideaal een vrij, verenigd India niet verwezenlijkt. Om erger te voorkomen berustte hij in de verdeling in twee souvereine staten: India en Pakistan (15 Aug. 1947).
Nehroe werd premier en minister van buitenlandse zaken en van wetenschappelijk onderzoek in de eerste vrije Indische regering.

Nehroe is een idealist, een visionnair, wiens invloed op de jeugd enorm was. Hij is een socialist, al is hij geen lid van de socialistische partij.
Steeds is hij de vurige, welsprekende propagandist geweest van ingrijpende sociale hervormingen, van verzoening tussen de aanhangers der verschillende Indische godsdiensten en van de rechten van de minderheden. Ondanks zijn socialisme is hij echter in de grond een individualist en aristocraat gebleven. Internationalist is hij, meer dan nationalist. En dit komt steeds sterker tot uiting, sedert de strijd om de onafhankelijkheid getreden is in de phase van opbouw en consolidatie.

Evenals Soen Yat-sen, Tsjiang Kai-Sjek, en Mao Tse toeng, droomde hij van een federatie van Aziatische staten. Zijn denkbeelden hieromtrent evolueerden echter onder de druk der omstandigheden, zodat hij thans spreekt van een regionale organisatie in het kader der Ver. Naties.
In zijn slotrede op het Aziatisch congres te New Delhi zei hij: „Europa en Amerika hebben een grote rol gespeeld in de wereldgeschiedenis en zij zullen dit ongetwijfeld blijven doen. Men moet zich echter realiseren, dat ook Azië zijn rol wenst te spelen en vast van plan is zulks ook te doen. Deze rol zal er een zijn van vrede en samenwerking."
Zijn naam werd een program en een symbool, niet alleen in India maar in geheel Z.O.-Azië, waar zijn geschriften*) grote invloed uitoefenden op jongere nationalistische leiders als Sjahrir.

Nehroe's idealisme komt nog al eens in botsing met de eisen van de practische politiek. Hij heeft de neiging teveel hooi op zijn vork te nemen en zich te bemoeien met zaken, die hij beter deed te delegeren. Voor het huidige India dat nog midden in het overgangsstadium verkeert is het dan ook wellicht goed, dat naast Nehroe, de koele berekende realist Patel aan het roer staat.

---

*) O.m. De eenheid van India; Sovjet-Rusland (1936), een in de gevangenis geschreven Autobiographie (In Engeland en V.S.: Towards Freedom) (1936). De ontdekking van India (1946).

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

23 Januari (Zondag)

Indonesië. — Aantal ministers van Pasundan treedt af, omdat zij het niet eens zijn met het urgentie-programma van premier Djumhana.
— Aziatische conferentie te Delhi beëindigd. (Zie pag. 7923).
— Irak verbiedt landing van Ned. vliegtuigen.
— Trein van Poerwokerto naar Tegal (Midden-Java) overvallen. Zeven doden.
Japan. — Algemene verkiezingen voor het parlement. (Zie in dit nummer).
Luxemburg. — Viering 30-jarig regeringsjubileum van Groothertogin Charlotte.
Tsjecho-Slowakije. — Zeventig personen gearresteerd i.v.m. „tegen de staat gerichte activiteit".

24 Januari (Maandag)

China. — Tsjiang-Tsjoe-liang „de jonge maarschalk" sedert het Sian-incident van 1936 (zie 7899 kol. 3) in arrest, vrij-gelaten en door wnd.-president Li-Tsjoeng-jen uitgenodigd te bemiddelen.
— Nanking-regering aanvaardt voorwaarden van Mao-Tse-toeng. (Zie 7917 B).
Frankrijk. — Proces van Kravtsjenko — schrijver van „I choose freedom" — tegen het Franse weekblad „Les lettres Françaises" begonnen.
Indonesië. — Sultan Hamid II en dr. Mansoer (wali-negara van O. Sumatra) nemen stelling tegen in de Veiligheidsraad ingediende resolutie.
— Sjahrir en Leimena vragen aan Comm. v. Goede Diensten faciliteiten voor reis naar Lake Success.
Palestina. — Radio-Ramballah (Transjordanië) deelt mede, dat Transjordanië aanspraak maakt op de Palestijnse haven Gaza.
— Ondertekening wapenstilstand-overeenkomst tussen Israël en Egypte.
— Israël door Frankrijk „de facto" erkend.
Sovjet-Unie. — Sovjet ambassadeur te Londen voor besprekingen naar Moskou.
Sport. — Start voor de Rallye de Monte-Carlo.

25 Januari (Dinsdag)

Benelux. — Uit Den Haag meldt A.P. dat de volledige Economische Unie voor zes maanden is uitgesteld. Ook de Belgische minister van Handel, Moens de Fernig, verklaart te betwijfelen of de Economische Unie wel op de vastgestelde datum, (1 Januari 1950) tot stand zal komen.
China. — Li-Tsjoeng-jen verklaart in Nanking te zullen blijven „wat er ook gebeurt".
Duitsland. — Sociaal-democraten weigeren deel te nemen aan de constituerende vergadering te Bonn, zolang het bezettingsstatuut niet is bekend gemaakt.
— Partij-congres van de S.E.D. Afgevaardigden van 17 Europese landen aanwezig.
Engeland. — Minister Bevin verklaart, dat het zijn vaste wil is, de Europese eenheid te vestigen. voordat hij zijn ambt „vaarwel zal zeggen".
— Volgens Minister Attlee zijn elf ambtenaren die aan verschillende departementen geheim werk verrichten, ontslagen, omdat zij ervan worden verdacht, in contact te staan met communistische of fascistische organisaties.
Indonesië. — Behandeling Indonesische kwestie in de Veiligheidsraad.
— Rapport C.v.G.D. aan Veiligheidsraad. Er zou sprake zijn van guerilla-oorlog en economische chaos.
— Minister Sassen verklaart, dat de gevechtskracht van de troepen in Indonesië is teruggelopen, door de demobilisatie van oorlogsvrijwilligers en K.N.I.L.-troepen.
Internationaal. — Oost-Europese Economische Raad opgericht (zie in dit Nr.).
Nederland. — Minister van Verkeer en Waterstaat weigert aanbod van Amsterdam, betreffende voorschot van ƒ 2 millioen voor voltooiing Amsterdam-Rijnkanaal. (Zie 7920, Kron. 20-1).
Palestina. — Verkiezingen in Israël.
— Italië erkent Israël „de facto".
Turkije. — De Assemblée neemt met 391 tegen 42 stemmen een motie van vertrouwen aan in nieuwe regering. (Zie 7290 Kron. 16-1).

26 Januari (Woensdag)

China. — Regering besluit haar zetel van Nanking naar Kanton over te brengen.
Duitsland. — Het Neurenbergse Hof van Beroep heeft het vonnis tegen Von Papen vernietigd en hem in vrijheid gesteld. (Zie 7069 B).
Engeland. — Lagerhuis keurt de politiek van Bevin inzake Palestina goed. (Zie in dit Nr.).
Indonesië. — Het dagelijks bestuur van de C.P.N. verklaart, dat de resoluties van de Veiligheidsraad en van de Aziatische conferentie neerkomen „op bestendiging van het koloniale regime". „Het Indonesische volk zet de strijd voor zijn zelfstandigheid voort, aangevoerd door het Nationale Front, dat door de communistische partij van Indonesië wordt geleid."
— Mr. M. Slamet benoemd tot hoogleraar in het burgerlijk recht aan de Universiteit van Indonesië.
Italië. — Lombardo, secr. van de Unie van democratische socialisten, sluit zich aan bij de socialistische groep van Saragat.
Nederland. — Minister van Schaik van zijn reis naar West-Indië met voor-ontwerp interimregeling in Nederland teruggekeerd.
Palestina. — Overeenkomst tussen Israël en Egyptenaren, om het vuren in de Negeb te staken.
Ver. Staten. — Acheson verklaart zich voorstander van Atlantisch pact.

27 Januari (Donderdag)

Argentinië. — Miguel Miranda, economisch dictator, ontslagen. Dr. Ramon A. Cereyo volgt hem op.
China. — Communisten eisen arrestatie van Tsjiang Kai-sjek.
— Internationale vluchtelingenorganisatie evacueert 4000 „wit-Russen" uit Sjanghai naar de Philippijnen.
Duitsland. — De zetel van de Militaire Veiligheidsraad zal gevestigd worden te Bad Ems (Franse zone). (Zie 7917 C).
Indonesië. — Sultan Hamid II verzoekt om toelating van federalisten tot het debat in de Veiligheidsraad.
— Behandeling van concept-resolutie in de Veiligheidsraad.
— Zee- en luchthaven van Batavia besmet verklaard met pokken.
Internationaal. — Howard Bruce, plaatsvervangend administrateur van het plan-Marshall, die om ontslag had verzocht, zal op verzoek van president Truman, zijn functie blijven bekleden. (Zie 7870 C).
— Bijeenkomst Consultatieve Raad West-Europese Unie.
— Geheime besprekingen van Wisjinski met Oost-Europese communistische leiders te Karloog Vari (Bohemen).
Nederland. — Troepen in Indonesië bieden aan de Koninklijke Familie zeven albums met photo's ten geschenke aan.
— Prof. dr. Balth-van de Pol, directeur voor fundamenteel radio-onderzoek der Philipsfabrieken, benoemd tot directeur van het Comité Consultatif International des Radiocommunications.
— Minister Spitzen deelt in de Kamer mede, dat de regering ernstig overweegt de landen die een landingsverbod voor de K.L.M. afkondigden, aansprakelijk te stellen bij de daarvoor bestemde intern. organen.
Internationaal. — Pools-Roemeens verdrag van vriendschap, samenwerking en wederkerige bijstand.
Spanje. — Besluit van alle anti-Franco gezinde partijen in Spanje, uitgezonderd de communisten, om geen gebruik van geweld te maken om Franco te verwijderen.
Ver. Staten. — De Congress-commissie belast met de controle op de E.C.A.-gelden, stelt voor voortaan alle Marshallhulp in de vorm van schenkingen te doen.

28 Januari (Vrijdag)

China. — Nationalistische regering verlaat Nanking.
Griekenland. — De regering zou bereid zijn het vuren te staken.
Indonesië. — Veiligheidsraad aanvaardt door V.S., Noorwegen, Cuba en China ingediende resolutie. Nederland zal de resolutie uitvoeren, „in zoverre dit verenigbaar is met zijn verantwoordelijkheid". (Zie in Nr. 920).
Italië. — Socialistische partij van Saragat besluit in de regering te blijven.
Internationaal. — Consultatieve Raad der West-Europese Unie besluit tot instelling van een Europese Raad. (Zie in Nr. 920).
Nederland. — K.L.M. kondigt inkrimping van personeel aan.
Roemenië. — Nationale Vergadering aanvaardt eenjarig economisch plan (62 milliard lei). De zware industrie zal worden uitgebreid.
Ver. Staten. — Sam Carr, voormalig secretaris van de Canadese communistische partij te New-York onder beschuldiging van spionnage gearresteerd.

29 Januari (Zaterdag)

Ierland. — De Ierse vakverenigingsraad zal zich afscheiden van het Wereldvakverbond.
Indonesië. — Volgens een republikeins communiqué is de „Siliwang"-divisie in West-Java teruggekeerd. Nog in totaal 300.000 man van T.N.I. zouden zich op vrije voeten bevinden. Van Nederlandse militaire zijde worden deze berichten „klinkklare nonsens" genoemd.
Palestina. — Israël door Engeland, Nederland, België, Luxemburg, Zwitserland en Nieuw-Zeeland „de facto" erkend. Australië erkent Israël „de jure".
Tsjecho-Slowakije. — In Bohemen en Moravië zijn 500 studenten in het kader van een zuivering van het hoger onderwijs uitgesloten.

Nederland

A. „Dertig-jaren" plan voor oplossing woningprobleem - Huurverhoging —

Minister In 't Veld heeft op 20 Januari in de Tweede Kamer enige mededelingen gedaan over de woningbouw in de komende jaren. Op grond van de in 1948 opgedane ervaringen kon hij mededelen, dat — mede dank zij de bouw van duplex-woningen — de woningnood over tien jaar overwonnen zal zijn. Nóg tien jaar zijn er nodig, voor alle duplex-woningen weer hun normale bestemming kunnen krijgen als één-gezinswoningen en dan rekent hij nóg tien jaar voor saneringen en krotopruiming. Hij kenschetst dit plan als een Dertigjarenplan, dat verwezenlijkbaar is.

De minister kon voor 1949 een productie van ten minste 35.000 wooneenheden garanderen, en hij meende nog voorzichtig te zijn, wanneer hij het aantal op bijna 40.000 schatte. Voor 1950 verwacht hij meer dan 40.000, welk getal voor de volgende jaren met telkens 5.000 kan worden opgevoerd. Na 1953 zal dus het peil bereikt zijn van 55.000 woningen per jaar, indien een redelijk aantal ingericht wordt als duplex-woningen.

Van 1950 tot en met 1958 zal de woningvoorraad aldus toenemen met 660.000 stuks. Eind 1958 zal dan het woningtekort geheel zijn opgeheven, wanneer men rekent dat er jaarlijks behoefte is aan 40.000 woningen boven het inhalen van de achterstand.

Wanneer er daarna per jaar 60.000 huizen worden gebouwd, zijn wij binnen dertig jaar van de duplex-woningen en de krotten af.

Dit plan voorziet ook in een stabiliteit in het bouwbedrijf, die de werkloosheid, die voor de oorlog soms tot 40 procent steeg, zal voorkomen, waardoor het beroep aan aantrekkelijkheid wint. De fluctuaties in de bedrijfsbouw zullen worden opgevangen door overheidsbouw en openbare werken.

Zowel door de verhouding tussen de bouwkosten en huur als door de hoge kosten van onderhoud, zal aan een huurverhoging in de toekomst niet zijn te ontkomen. (A.N.P. 20-1)

(Vor. ber. 7902 H)

B. De zuivelproductie —

De zuivelfabrieken ontvingen in 1948 van de veehouders in totaal 3674 millioen kg. melk tegen 2886 millioen kg. in 1947 en 3375 millioen kg. in 1941. Het vetgehalte bedroeg 3.54% (v. j. 3.48%) tegen 3.40% in 1941.

In consumptie werd gebracht 1550 millioen kg. melk tegen 1400 millioen kg. in 1947 en 816 millioen kg. in 1941. Sinds 1941 is dus de melkconsumptie met niet minder dan 90% gestegen!

De boterproductie bedroeg in 1948 70.7 millioen kg., in 1947 52.5 millioen kg. en in 1941 99.1 millioen kg. Vergeleken met 1941 is er dus een daling van de boterproductie met 29%.

In 1948 werd 58 millioen kg. volvette fabriekskaas geproduceerd tegen 35.6 millioen in 1947 en niets in 1941. De productie van 40 plus kaas, die in 1941 10 millioen kg. bedroeg, was in 1948 gestegen tot 21.9 millioen kg. Voor 20 plus kaas is de ontwikkeling volkomen tegenovergesteld. Werd hiervan in 1941 44.1 millioen kg. geproduceerd, in 1948 was de productie slechts 0.4 millioen kg.

Het melkvet in kaas aanwezig, is sinds 1941 meer dan verdubbeld. Werd er in 1941 7 millioen kg. melkvet in totaal in kaas berekend, in 1948 was dit cijfer gestegen tot 21.4 millioen kg. (St. Bulletin C.B.S. 15-1 No. 5) **(Vor. ber. 7153 D)**

C. Veestapel - Wintertelling 1948

Volgens de wintertelling 1948 was de Nederlandse veestapel als volgt samengesteld: Rundvee 2.288.587 stuks (Dec. '45 2.182.202); Varkens 1.157.570 (980.600). Voorts waren er in totaal 9.842.720 hoenders (Dec. '45 3.077.976) en 227.411 eenden (40.220).

(St. Bulletin C.B.S. 20-1 No. 7)

(Vor. ber. 7581 C)

D. Havenstaking te Amsterdam —

Sedert twee weken is in de Amsterdamse haven een staking aan de gang, waarbij op 25 Januari reeds 1800 losse arbeiders betrokken waren. Het conflict ontstond op 11 Januari, toen 100 arbeiders het werk neerlegden en versterking van de ploegen eisten bij bepaalde zware arbeid.

Thans hebben de stakers, die grotendeels in de E.V.C. georganiseerd zijn, ook looneisen gesteld. Men wenst een nachttoeslag van dezelfde hoogte, als thans de vaste havenarbeiders ontvangen. (Red. K.H.A.)

(Vor. ber. Havenst. 6791 K)

E. Vijfentwintig jaar Hoogovens —

Op 22 Januari bestonden de Kon. Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken 25 jaar. De voorzitter van de directie, ir. A. H. Ingen Housz, die sedert het begin van de oprichting, op 20 September 1918, aan de onderneming is verbonden, heeft tijdens een persconferentie een overzicht gegeven van de ontwikkeling en betekenis van dit voor Nederland zo belangrijke bedrijf.

De gedachte, in Nederland een hoogovenbedrijf op te richten, is vooral tijdens de eerste wereldoorlog naar voren gekomen. Hoe langer hoe meer kwam toen in Nederland de ijzer- en staalnijverheid tot ontplooiing. De hiervoor benodigde grondstoffen moesten echter uit het buitenland komen. Plannen werden derhalve gemaakt om de vervaardiging van hoogwaardige ijzer- en staalproducten zelf ter hand te nemen. Men ging daarbij van de overweging uit, dat, wanneer een dergelijk bedrijf in de onmiddellijke nabijheid van de zee kon worden opgericht, de productiekosten gunstig zouden worden beïnvloed door de mogelijkheid van directe aanvoer van ijzererts uit Noord-Afrika, Spanje en Zweden. Doorslaggevend bij de beslissing omtrent oprichting van een hoogovenbedrijf in eigen land was de aanwezigheid van een kolenbasis in Limburg, welke in die jaren steeds meer aan betekenis ging toenemen.

Nadat het benodigde kapitaal van *f* 25 millioen, waarin de Staat met *f* 7.5 millioen deelnam, bijeen was, werd in September 1919 met de bouw van een hoogoven te IJmuiden begonnen. Mede door de uitstekende ligging heeft dit bedrijf in de loop der jaren zich kunnen ontwikkelen tot een der grootste industriële ondernemingen in Nederland.

Door de hoge kosten en de technische moeilijkheden kon pas later worden overgegaan tot de bouw van een staalfabriek en walsbedrijf.

Sprekende over de huidige structuur van het bedrijf, verklaarde de heer Ingen Housz, dat het niet in de bedoeling ligt, in de toekomst alle ijzer en staalsoorten te maken, welke Nederland nodig heeft. Behoefte en productie moeten gezien worden in het grote geheel van het Benelux-verband.

Men streeft in hoofdzaak naar de vervaardiging van kwaliteitsproducten.

De productie van ruwijzer heeft zich in de loop der jaren sterk ontwikkeld. Reeds vóór de oorlog was Nederland de grootste ruwijzerexporteur van Europa. Zelfs in de vóór-oorlogse depressiejaren werd nooit minder dan op 80% van de capaciteit gewerkt, in tegenstelling met andere landen, waar de productie vaak tot meer dan de helft moest worden ingekrompen.

Over de staalproductie zeide de heer Ingen Housz, dat voornamelijk dunne artikelen (scheepsplaten) worden gefabriceerd. Door de terugkeer en het wederom in bedrijf nemen van de door de Duitsers weggevoerde zware platenwalserij worden thans ook dikke scheepsplaten gemaakt. Voor deze platen werd Lloyd's certificaat verkregen, zodat levering aan de Nederlandse scheepswerven plaats heeft. In kwalitatief opzicht kan dit artikel, waardoor grote bedragen aan buitenlandse deviezen worden bespaard, iedere toets van critiek doorstaan.

Van de bijproducten moet vooral de gasproductie worden genoemd. Gedurende 1948 werden aan de omliggende gemeenten 37 millioen m³. gas geleverd.

De fabrieken en bedrijven werken tegenwoordig op volle capaciteit. Er is zelfs sprake van overbelasting aangezien nauwelijks of geen reservecapaciteit aanwezig is. Spoedige uitbreiding en verbetering van de thans bestaande apparatuur is dringend noodzakelijk.

Hieronder geven wij enige cijfers, welke een indruk geven van de omvang van het bedrijf:

Productie van ruw ijzer:		
(vóóroorlogs gemidd.)	± 300.000	ton p. j.
1 Apr. 1946—1 Apr. 1947	222.000	ton p. j.
1948	440.000	ton p. j.
Dunne platen: 1946-1947	38.500	ton
Dunne platen: 1948	52.000	ton
Dikke platen: 1948	88.000	ton
Personeelsterkte:		
1 April 1940	2.200	man
1 Januari 1948	6.300	man
Omzet in 1948	± *f* 120	millioen
Exportwaarde	± *f* 60	millioen
Netto-deviezenopbr. (na aftrek kosten grondstoffen	± *f* 36	millioen

(Ec. Voorl. 21-1) **(Vor. ber. 7792 E)**

F. Het aantal motorrijtuigen —

Het Nederlandse motorrijtuigenpark was op 1 Januari 1949 naar schatting als volgt samengesteld (ter vergelijking geven wij de cijfers van 1 Aug. 1939 en 1 Aug. 1947):

	1 Aug. 1939	1 Aug. 1947	1 Jan. 1949 (schatting)
Motorrijwielen	65.804	72.338	80.000
Motordriewielers ..	5.269	3.553	4.000
Personenauto's	99.986	68.294	88.000
Autobussen	4.518	3.943	4.750
Vrachtauto's	44.762	52.387	68.500
Trekauto's	3.484	2.608	3.500
Speciale voertuigen *	2.827	2.848	3.000

* Brandweerauto's, takelwagens, reinigingswagens e.d.; excl. landbouwtractoren. Het aantal landbouwtractoren bedroeg op 1 Januari 1949 naar schatting 13.000.

(St. Bulletin C.B.S. 18-1 No. 6)

(Vor. ber. 7557 A)

G. Uitspraak in „De Telegraaf"-zaak —

De Raad van Beroep voor de Perszuivering heeft de beslissing van de Commissie voor de Perszuivering, waarbij werd bepaald, dat gedurende dertig jaar geen persorgaan mag worden uitgegeven onder de naam dagblad „De Telegraaf" en gedurende twintig jaar geen periodiek onder de naam „De Courant Het Nieuws van den Dag", vernietigd en geconcludeerd, dat voor een naamverbod geen termen aanwezig zijn.

Voor de directeur F. H. J. Holdert heeft de Raad van termijn van ontzetting van tien jaar teruggebracht tot acht jaar en voor de hoofdredacteur J. M. Goedemans van vier jaar tot een jaar, ingaande 5

Mei 1945. Ten aanzien van de redacteuren J. Z. van der Berg en D. A. Anema heeft de Raad beslist, dat tegen hen, zowel als tegen de procuratiehouder G. de Ridder van de N.V. „Elsevier" geen maatregel zal worden genomen en aan de betrokken redacteuren het „certificaat van geen bezwaar" zal worden verleend.
Tenslotte heeft de Raad de door de Commissie gevraagde onteigening van het bedrijf afgewezen. (Alg. Handelsblad 27-1) **(Vor. ber. 7600 G)**

A. Nieuwe Indië-route —

Uit protest tegen de Nederlandse militaire actie in Indonesië kondigden India, Pakistan en Ceylon en later ook Saoedi Arabië een landingsverbod af voor de K.L.M.-vliegtuigen.
Na enige proefvluchten heeft de K.L.M. thans een nieuwe route vastgesteld, nl.: Amsterdam—Kartoem (4700 km)—Réunion (4852 km)—Padang (5300 km). Zodra op Mauritius het gevaar voor kinderverlamming is geweken zal via dit eiland gevlogen worden i.p.v. Réunion.
(Red. K.H.A. 26-1)

België

B. Herstel Oorlogsschade —

Met het herstel van de oorlogsschade in België zal in totaal een bedrag van frs. 99 milliard gemoeid zijn. Hiervan zal frs. 51 milliard in de vorm van vergoedingen worden uitgekeerd, terwijl frs. 45 milliard in de vorm van credieten zal worden verleend.
Tot nu toe heeft België 15 milliard besteed aan de opbouw en aan de uitbetaling van de schadeloosstellingen. Voortaan zal jaarlijks 6 milliard aan het herstel worden besteed, waarvan 2,5 milliard op de begroting wordt uitgetrokken en frs. 3,5 milliard door leningen zal worden gedekt.
Van de reeds uitgegeven frs. 15 milliard werd frs. 7 milliard 321 millioen ter beschikking gesteld van de Nationale Mij. voor Crediet aan de Nijverheid. Het Nationaal Hulpfonds voor Geteisterden keerde tot nu toe frs. 1 milliard 710 millioen uit.
Aan de binnenscheepvaart werd frs. 28 millioen uitgekeerd, terwijl voor het herstel van woningen tot nu toe frs. 2 milliard 300 millioen ter beschikking werd gesteld.
Niet minder dan 697.392 dossiers betreffende door de oorlog aangerichte schade zijn opgemaakt. Het bedrag der aangegeven oorlogsschade beloopt frs. 35 milliard (waarde 1939). (Documentatie 27-1) **(Vor. ber. 7068 F)**

C. De woningnood - Investering en productie —

Tengevolge van oorlogsvernielingen en rekening houdende met de stijging van het bevolkingscijfer wordt thans het woningtekort op ongeveer 150.000 geschat.
Gezien de aanwas der bevolking en het feit, dat elk jaar gemiddeld een twintig duizend woningen moeten hernieuwd worden, zou de behoefte over de eerstkomende tien jaar op 350.000 woningen kunnen geschat worden. Berekend tegen de zéér lage prijs van 250.000 frs. per woning, komt men daarmee tot een bedrag van 87.5 milliard.
In 1948 werd door de regering een crediet van 560 millioen aan de Nat. Mij voor Goedkope Woningen verleend, voor de bouw van 2000 nieuwe woningen. Een zelfde crediet, voor andermaal 2000 woningen, zal over 1949 verleend worden. Over 1948-1949 krijgt de Nat. Mij voor Kleine Landeigendom 290 millioen voor 1400 woningen.
Van particuliere zijde werd in 1947 7.64 milliard frs. in woningbouw belegd. Het bedrag over 1948 is nog niet bekend doch zal naar schatting 7.25 milliard bedragen. Het huidige productievermogen van het bouwbedrijf bedraagt 26.000 woningen per jaar. Dit is echter nog ongeveer 8500 woningen beneden het cijfer van 35.000, dat men elk jaar voor de eerstkomende periode van tien jaar zou moeten bereiken.
Thans is een wetsontwerp ingediend, waardoor in 1949 2.650 millioen frs. extra voor de woningbouw beschikbaar zouden worden gesteld. Dit zou de productie stimuleren. De grootste moeilijkheid waar de Belgische bouwnijverheid mee te kampen heeft, is het gebrek aan kapitaal.
(Nwe Gids 12-1 - Maasbode 15-1) **(Vor. ber. 7760 A)**

D. Nieuw Radio-statuut —

De Kabinetsraad heeft zijn goedkeuring gehecht aan een wetsontwerp van de Minister van Verkeerswezen, Van Acker, het Statuut van de Belgische Nationale Radio-Omroep betreffende.
Het doel er van is 1) de meningsvrijheid van ieder te waarborgen doch tevens te vermijden, dat deze vrijheid zal ontaarden, 2) de Belgen in de gelegenheid stellen van hun rechten gebruik te maken, door hun alle noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen. Dit zou niet mogelijk zijn, aldus wordt in het ontwerp verklaard, indien de Staat zich het uitsluitend recht wil voorbehouden gebruik te maken van de radio- of televisieuitzendingen.
In het ontwerp wordt aan het Belgische Radio-Instituut dus niet het monopolie verleend over al de golflengten, waarover België beschikt. Het bepaalt echter dat de bevoegde Minister in dit opzicht tot plicht heeft aan het Nationaal Instituut de golflengten voor te behouden. die het nodig heeft om de openbare radiodienst te verzekeren.
België beschikt over vier golflengten (korte), en mag tevens nog samen met andere landen gebruik maken van twee andere golflengten (eveneens korte). In het ontwerp wordt dan ook vastgesteld, dat het thans onmogelijk is een machtiging te verlenen aan de particuliere radiozenders, die vroeger uitzonden. Een mogelijke hervatting schijnt evenwel in de toekomst niet uitgesloten te zijn. Teneinde de ontwikkeling van de radio en de televisie, zowel in België als in Kongo, in de hand te werken, wordt in het ontwerp de oprichting van een Hogere Raad voor Radio-Omroep aanbevolen.
De Raad zal samengesteld zijn uit afgevaardigden van de Ministers van Verkeerswezen en van Koloniën, uit vertegenwoordigers van het N.I.R. en de erkende luisteraarsverenigingen, evenals van de Belgische Persbond, de meest representatieve beroepsverenigingen, de fabrikanten van electrisch materieel en de arbeiders uit de radio-industrie. De twee nationale taalgroepen zullen op gelijke voet vertegenwoordigd zijn.
De Raad zal tot taak hebben, aan de Minister voorstellen te doen inzake de verbetering en de uitbreiding van de radio-omroep en de televisie.
In het wetsontwerp wordt eveneens de zelfstandigheid der taalgroepen gewaarborgd door de oprichting van twee Raden van Beheer.
De administratieve, culturele en technische diensten zullen niet gesplitst worden. (Nwe Gids 25-1) **(Vor. ber. 7795 H)**

A. De Werkloosheid in 1948 —

Het Steunfonds voor Werklozen heeft een rapport gepubliceerd, waaruit blijkt, dat het aantal werklozen in 1948 ten opzichte van het voorafgaande jaar met 91% is toegenomen. Het aantal volledig werklozen steeg van 56.803 in Januari 1948 tot 131.907 in December 1948.
Het uitgekeerde steungeld beliep in 1948 2.096 milliard franken, hetgeen 6.718.000 fr. per dag betekent. (Nwe Gids 24-1)
(Vor. ber. 7831 A)

Benelux

E. Uitbreiding Nederland-Belgische handel —

In December 1948 hebben zowel te Brussel als te Den Haag besprekingen plaats gevonden van de gemengde Nederlands-Belgisch-Luxemburgse commissie, welke tot taak heeft de nodige regelingen te treffen voor een doeltreffende uitvoering van het vigerend handels-accoord.
Wat Indonesië betreft, kon overeenstemming worden bereikt over een additioneel invoerprogramma met name voor metalen halffabrikaten en -eindproducten. Voorts kon van Nederlandse zijde tegemoet worden gekomen aan de moeilijkheden, welke bepaalde takken van het Belgische bedrijfsleven ondervinden, door bepaalde invoercontingenten te wijzigen, zodat de Belgische exportmogelijkheden op bescheiden schaal kunnen worden verruimd. Het betreft hier o.a. diverse textiel-eindproducten, keramische producten, houtwaren, lederwaren, metalen eindproducten, steenkool en kunstmeststoffen. Overeenstemming kon worden bereikt over de afzet van Nederlandse zuivelproducten in de komende jaren.
Het lopende handelsverdrag is verlengd tot 1 Juli 1949. (Maasbode 24-1)
(Vor. ber. 7797 en 7202 F)

Denemarken

F. De handelsvloot —

De Deense handelsvloot bestond op 1 Januari 1949 uit 519 schepen met een inhoud van 1.045.000 B.R.T. Dit is slechts 55.000 B.R.T. minder, dan de vooroorlogse tonnage. (Neue Zürcher Ztg. 24-1)
(Vor. ber. 7053 A)

Duitsland

G. Tegenblokkade te Berlijn —

De westelijke bestuursraad te Berlijn heeft besloten dat geen goederen uit de drie westelijke sectoren van Berlijn naar de Sovjet-sector mogen worden vervoerd zonder speciale vergunning. Het zenden van schaarse artikelen wordt geheel stopgezet. (Neue Zürcher Ztg. 15-1)
(Vor. ber. Berlijn 7883 C)

H. Productie „Volkswagens" —

De „Volkswagen Werke" te Wolfsburg produceerden in 1948 19.220 volkswagens, waarvan er 3.282 naar de bezettingsautoriteiten gingen; 4.500 werden geëxporteerd, de rest werd op de Duitse markt gebracht. (New York Harald Trib. 6-1)

I. Fransen onteigenen Duits bezit

Volgens verklaringen van de zijde van het departement van Economische Zaken in de Brits-Amerikaanse zone, hebben de Fransen in hun zone in grote omvang Duits bezit onteigend, onder het motief de kartels te ontbinden. De Fransen passen deze politiek vooral toe in de scheepvaart, de mijnbouw en de chemische industrie. Het departement schrijft deze Franse tactiek toe aan de bedoeling zich te dekken voor de concessies welke bij de vorming van Trizonië eventueel zouden moeten worden gedaan.
(Neue Zürcher Ztg 20-12)

Engeland

A. Verklaring over de politiek inzake Palestina - Critiek op Bevin's beleid —

De Britse Minister van Buitenlandse Zaken, Bevin, heeft op 26 Januari in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over Palestina en het Midden-Oosten. Hij zeide hierin o.m., dat een erkenning van Israël niet zou worden afgekondigd, alvorens antwoord was ontvangen van de staten van het Gemenebest en van de ondertekenaars van het pact van Brussel*). Voorts verklaarde hij, dat indien de strijd in Palestina opnieuw zou ontbranden, het voor Engeland moeilijk zou zijn werkeloos toe te zien. Het Palestijnse gebied is van belang, niet alleen voor de veiligheid in het Midden-Oosten, maar ook voor de verdediging van West-Europa, aldus Bevin. Het gevaar bestond, dat het Midden-Oosten een tweede Balkan zou worden en dat moest voorkomen worden. Bevin wees vervolgens op het belang van de conferentie van New-Delhi en verklaarde: „Wij geloven dat wij vriendschappelijke betrekkingen met de volken van Azië kunnen onderhouden, doch wij moeten beseffen, dat Azië zoals het op de conferentie vertegenwoordigd was, zich uitstrekt van Birma tot Turkije en Egypte." (Zie ook 7923).

In het slot van zijn verklaring wees hij op de hulp die Groot-Brittannië in de laatste wereldoorlog van de Arabieren heeft ontvangen. De Arabieren zijn er evenals de Joden van overtuigd het recht aan hun zijde te hebben.

Bevin ontkende, dat de Britse regering de Arabieren heeft aangespoord Israël aan te vallen. Het zenden van Britse troepen naar Akaba geschiedde op verzoek van Koning Abdoellah van Transjordanië. Groot-Brittannië levert geen wapens aan het Arabisch Legioen, wel echter, aldus Bevin, is er sprake van het zenden van wapenen door Tsjecho-Slowakije, een lid van de Ver. Naties, aan de andere partij.

Churchill was van mening, dat de regering de Palestijnse kwestie „zo grof en schandelijk" heeft behandeld, „dat wij in onze plicht tekort zouden schieten, indien wij dit niet in de duidelijkste bewoordingen uiteen zouden zetten."

De regering is steeds een, twee, soms drie stappen ten achter geweest bij de loop der gebeurtenissen.

Erkenning van Israël kan niet worden vergeleken met erkenning van landen met communistische benden, zoals wij in Malakka bestrijden, of met anarchistische strijdkrachten, die Nederland in Indonesië tracht te weerstaan, aldus Churchill.

Het Huis keurde tenslotte met 283 tegen 193 stemmen de regeringpolitiek goed. De conservatieven en enkele liberalen stemden tegen. Ongeveer zestig Labourleden onthielden zich van stemming.

(Times 27-1) **(Vor. ber. Verkl. Bevin: 7760 B; Zie ook Palestina 7888 Kron. 2,4 en 8-1 - 7920 Kron. 18-1)**

*) Inmiddels heeft Gr. Brittannië Israël de facto erkend. Zie pag. 7925 Kron. 29-1.

B. Nieuwe nationalisatieplannen —

Volgens The Observer heeft de Labour Party de nationalisatie op korte termijn van de Imperial Chemical Industries (I.C.I.), het verzekeringswezen, scheeps- en vliegtuigbouw en van de watervoorziening in haar programma opgenomen. (Observer 9-1) **(Vor. ber. Nat. 7840 C)**

C. Woningbouw —

Sedert 1945 zijn 71.500 permanente en tijdelijke woningen gebouwd. In 1948 alleen ongeveer 29.000, een recordcijfer. (New York Herald Trib. 5-1)

India

D. Geen verdere nationalisatie —

Premier Nehroe verweet in een rede voor de onlangs gevormde industriële adviesraad zowel de industriëlen als de arbeiders gebrek aan activiteit. Het „kapitaal" noemde hij traag en nerveus, terwijl de arbeiders slechts dachten aan het bepalen van voordelen.

Dr. Mookergee, minister voor de industrie, deelde mede, dat de regering niet voornemens was nieuwe industrieën te nationaliseren. Momenteel zijn de bewapeningsindustrie en de spoorwegen in handen van de staat. Voorts houdt de staat toezicht op en draagt zij de voornaamste verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van nieuwe ondernemingen in de kolen-, ijzer- en staalsector, op het gebied van vliegtuig- en scheepsbouw, telegraaf, telefoon en radio en op dat van minerale oliën.

De bestaande ondernemingen zouden volgens Mokergee de eerste 10 jaar niet alleen in particuliere handen blijven, maar zelfs steun van de overheid ontvangen. Eerst over 10 jaar zou de overneming door de staat opnieuw overwogen worden „in het licht van de dan heersende omstandigheden". (Times 25-1)

Internationaal Nieuws

E. Manifest Wereldvakverbond —

In een manifest aan de arbeiders van de wereld, zegt het (inmiddels door de Westerse vakbonden verlaten) Wereldvakverbond, dat de eenheid van de internationale arbeidende klasse in gevaar is gebracht door de Westerse vakbonden. Het verbond doet een beroep op alle arbeiders de betrekkingen met het Wereldvakverbond te handhaven tegen alle machinaties van het T.U.C. (Brits vakverbond) en C.I.O. (Amerikaanse vakbond) in. (Soviet News 25-1) **(V. b. 7918 I)**

F. Het Zuidpoolgebied —

Groot-Brittannië, Argentinië en Chili zijn overeengekomen dit jaar geen oorlogsschepen naar het Zuidpoolgebied te zenden. De Ver. Staten hebben hun instemming betuigd met deze overeenkomst. (Neue Zürch. Ztg. 20-1) **(Vor. ber. 7542)**

G. Wereld Koopvaardij-vloot —

(Vóór en ná de oorlog in millioenen bruto-registerton)

	Zomer 1939			Zomer 1947		
	Totaal	Tankers	Beneden 10 j.	Totaal	Tankers	Beneden 10 j.
Ver. Koninkr.	8.0	2.9	32%	17.9	3.0	56%
Ver. Staten	8.9	2.8	12%	30.6	7.5	89%
Japan	5.6	0.7	38%	1.0	—	?
Noorwegen	4.8	2.1	45%	3.8	1.6	42%
Duitsland	4.5	0.3	25%	0.6	—	10%
Italië	3.4	0.4	10%	1.3	0.2	40%
Nederland	3.0	0.5	37%	2.4	0.4	51%
Frankrijk	3.0	0.3	28%	2.3	0.3	43%
Griekenland	1.8	—	6%	1.0	0.1	54%
Zweden	1.6	0.2	25%	1.8	0.3	52%
Sovjet-Unie	1.3	0.1	?	2.2	0.2	22%
Denemarken	1.2	0.1	33%	1.0	0.1	45%
Spanje	0.9	0.1	15%	1.1	0.1	14%
Canada	1.2	0.1	10%	1.9	0.2	55%
Panama	0.7	0.5	?	1.7	0.6	35%
Totaal	68.5	11.4	25%	78.7	15.3	60%

(U.N. World Jan. 1949) **(V. b. 6937 N)**

H. Conferentie te Moskou - Oost-Europese Economische Raad opgericht —

Blijkens een op 25 Januari te Moskou gepubliceerde verklaring is in de loop van deze maand te Moskou een internationale economische conferentie gehouden, waaraan werd deelgenomen door Bulgarije, Hongarije, Polen, Roemenië, de Sovjet-Unie en Tsjecho-Slowakije.

De conferentie stelde vast, dat aanzienlijke successen zijn behaald in de ontwikkeling van de economische betrekkingen tussen de genoemde landen, het meest tot uiting komend in een grote toeneming van de wederzijdse handel.

Hierdoor is men in staat geweest het herstel en de ontwikkeling van de nationale economie der respectieve landen te bespoedigen.

De conferentie stelde voorts vast, dat de regeringen van de Ver. Staten, van Engeland en van zekere andere West-Europese landen de handelsbetrekkingen met de volksdemocratische landen en met de Sovjet-Unie hadden geboycott, daar deze landen het onmogelijk achtten zich te onderwerpen aan het dictaat van het plan-Marshall, wijl dit plan de souvereiniteit en de economische belangen van deze landen schaadde.

In verband met de bovengenoemde omstandigheden heeft de conferentie de mogelijkheid besproken van breder economische samenwerking tussen de volksdemocratieën en de Sovjet-Unie. Om dit te bereiken achtte de conferentie de instelling van een Raad voor Wederzijdse Economische Bijstand noodzakelijk. De deelnemende landen zullen hierin op basis van gelijkheid vertegenwoordigd zijn. De raad zal tot taak hebben: de uitwisseling van ervaringen op economisch gebied, de onderlinge verstrekking van bijstand op technisch gebied en wat betreft grondstoffen, voedsel, machinerieën, uitrustingsstukken, enz. De raad zal open staan voor deelneming door andere Europese landen, die dezelfde beginselen aanhangen als de raad en verlangend zijn deel te nemen aan een brede economische samenwerking met de bovengenoemde landen. Hij zal slechts beslissingen nemen met de toestemming van de betrokken landen. Hij zal periodiek bijeenkomen in de hoofdsteden van de deelnemende landen, onder voorzitterschap van de vertegenwoordiger van dat land, in welks hoofstad de zitting plaats heeft.

(Soviet News 25-1)

Het orgaan van de Hongaarse arbeiderspartij „Szabad Nep" verklaarde, dat de instelling van de raad een beschermende maatregel is tegen „de aanstaande crisis van het kapitalisme" en een verdedigingsmaatregel tegen een „economische boycot", welke door de Verenigde Staten georganiseerd zou worden.

Het blad zeide, dat wanneer de wereldmarkt verzadigd zal gaan worden, de producten van de Sovjet-Unie en andere Oost-Europese staten „ongetwijfeld uit de markt gedreven zouden worden".

Hierdoor, aldus het artikel, zouden „onze kansen om in het buitenland te kopen ook geëlimineerd worden, aangezien wij slechts met goederen kunnen betalen".

(A.N.P. 28-1)

Japan

I. Uitslag verkiezingen - Winst voor liberalen en communisten —

Op 23 Januari werden in Japan algemene verkiezingen gehouden. Hierbij heeft de democratisch-liberale partij van premier Josjida een grote meerderheid behaald.

Ook de communisten boekten een grote winst.
De definitieve uitslagen zijn als volgt:

	Zetels	(1947)
Democratische-Liberalen	263	131
Democraten	70	128
Socialisten	49	144
Communisten	35	4
Partij der Volkscoöperaties	14	31
Boerenpartij	7	7
Overige partijen	28	21
	466	466

In de z.g. democr.-liberale partij zijn de uiterst conservatieve kringen georganiseerd.
De geallieerde opperbevelhebber in Japan verklaarde naar aanleiding van deze uitslag:
„De volkeren van de vrije wereld kunnen overal tevreden zijn over deze geestdriftige en ordelijke Japanse verkiezingen, die op een kritiek moment in de geschiedenis van Azië een zo duidelijk en beslissend mandaat hebben gegeven aan de conservatieve leer van de regering".
Josjida verklaarde een coalitie-regering te zullen vormen, welke het economisch program van Mac Arthur zal trachten te verwezenlijken. (Le Monde 26-1)
(Vor. ber. 7152 A)

Joego-Slavië

A. Koper en lood naar V. S.? —

De Joego-Slavische regering heeft aan een Amerikaanse particuliere firma aangeboden koper en lood te leveren voor een gezamenlijk bedrag van 15 millioen dollar. Hieruit blijkt wederom de heroriëntering van de Joego-Slavische buitenlandse handel op het Westen.
In 1947 werd 72 pct van het koper en 59 pct van het lood en de gehele ijzerproductie naar Rusland en het oostelijk blok geëxporteerd. (Times W.E. 19-1)
(Vor. ber. 7893 C en 7886 C)

Malakka

B. Toestand verslechtert —

De Britse militaire actie tegen de „bandieten" in Malakka verloopt — aldus „The Observer" niet volgens plan en is ook minder succesvol dan officiële mededelingen willen doen geloven. De situatie wordt integendeel snel slechter.
Drie maanden geleden werd medegedeeld dat men er in geslaagd was de bandieten te splitsen in groepjes van 10. Thans verschijnen weer grote groepen en heeft men kampen gevonden die accomodatie bieden voor een groot aantal manschappen. (Observer 23-1)
(Vor. ber. 7833 F; 7888 Kron, 4-1; 7901 Kron 11-1)

Polen

C. Gomulka treedt af als vice-premier —

Wladislaw Gomulka, die onlangs reeds werd ontslagen als secretaris-generaal van de Poolse communistische partij, is thans op eigen verzoek ontheven van zijn functie als vice-premier. Alexander Zwadski, secretaris van het politieke bureau van de onlangs opgerichte Verenigde Arbeiderspartij is tot zijn opvolger benoemd. (Neue Zürcher Ztg 22-1)
(Vor. ber. 7746 B)

D. Leden communistische partij —

Volgens het communistische dagblad „Glos Ludu" telt de communistische eenheidspartij in Polen thans 1.006.873 leden. Dit is het viervoudige van het aantal leden in 1945. Volgens een daartoe ingesteld onderzoek is 51 pct van de geschoolde en 36 pct van de ongeschoolde arbeiders lid van de partij. Bij de kantoorbedienden zou het percentage elf zijn.
(Neue Zürcher Ztg 16-1) **(Vor. ber. 7870 F)**

E. Steenkoolproductie —

De Poolse steenkoolproductie bedroeg in 1948 70.259.000 ton. Hiermede is het productie doel met ruim 4 pct overschreden.
(New York Herald Trib. 5-1) **(Vor. ber. 7464 G en 7621 A)**

Sovjet-Unie

F. Resultaten Vijfjaren-plan in 1948 —

Het Centrale Bureau voor de Statistiek van de Sovjet-Unie heeft op 21 Januari een communiqué gepubliceerd, waarin de resultaten worden bekend gemaakt van de in het kader van het Vijfjarenplan in 1948 behaalde resultaten.
De industriële productie was in 1948 27% hoger dan in 1947 en overtrof de beste vooroorlogse productie met 18%.
Stelt men de productie van 1947 op 100, dan waren de resultaten in de voornaamste takken van industrie als volgt:
IJzer 122; staal 128; koper 120; lood 102; steenkool 114; aardolie 113; petroleum 122; electrische energie 116; locomotieven 153; goederenwagens 145; automobielen 210;

MENINGEN

Einstein en de verhouding Oost-West
De 69-jarige natuurkundige Albert Einstein verklaarde onlangs, dat er „geen objectieve reden kan worden aangevoerd om de bestaande vijandige verhouding tussen Oost en West te rechtvaardigen". Hij achtte „een oprecht en waarlijk verlangen naar constructieve samenwerking" nodig in plaats van „de bestaande kinderachtige en gevaarlijke militaire mentaliteit".

De Amerikaanse zakenwereld en Indonesië —
„De sedert lang in Indonesië gevestigde Amerikaanse firma's nemen geen standpunt in de huidige kwestie in, doch het ziet er naar uit, alsof zij het meest zullen winnen, wanneer de Nederlanders hun spel goed spelen. Het betreft 26 Amerikaanse maatschappijen, die filialen of dochtermaatschappijen in Indonesië hebben. De grootste zijn de Goodyear Tyre en Rubber, U.S. Rubber, de Standard Oil Cy. van de California Texas Oil Company, de Standard Vacuum Cy., Procter and Gamble en General Motors. Doch als de zaak een minder gunstige wending voor de Nederlanders neemt, dan zouden andere Amerikaanse firma's daar profijt uit trekken. Woordvoerder voor deze groep andere firma's is Matthew Fox. Deze zegt, dat hij ontelbare zaken heeft te doen, die wachten op een oplossing van het politieke geschil. Intussen is hij de meest vooraanstaande woordvoerder voor de republiek in de Ver. St. geworden. Hij trekt te velde om een einde te maken aan het driehonderd jaar oude Nederlandse monopolie in de Indonesische handel. (Business Week)

Amerika in Azië —
Walter Lippmann schreef in de New York Herald Tribune (11-1) onder deze titel o.m.:
De Amerikaanse overwinning gaf ons land de onbetwiste supremate ten Noorden van de equator tot aan de kusten van het Aziatische vaste land. Aan onze bondgenoten hebben wij het recht gelaten hun voormalige gebieden te bezetten maar zowel China (onder Tsjiang Kai-sjek) als Frankrijk en Nederland waren te zeer verzwakt om deze taak met succes te kunnen volvoeren, zij zijn niet in staat geweest hun gebieden te pacificeren.
In Indonesië en Indo-China vernietigde de Japanners wellicht voor altijd de gedachte aan een Westers imperium. Hun slogan: Azië voor de Aziaten" werkt nog door ondanks hun eigen nederlaag. Waar zullen wij thans zoeken naar bondgenoten, nu het nationalistische China, Nederland en Frankrijk zo duidelijk ongeschikt zijn gebleken de rol te spelen welke wij veronderstelden dat zij zouden kunnen spelen? Mijn overtuiging is, dat mr. Attlee de juiste weg heeft aangewezen, toen hij het stoutmoedige en verstrekkende besluit nam om India en Pakistan te beschouwen als de leidinggevende leden van wat thans niet langer meer „British Commonwealth" maar het „Commonwealth" zonder meer is. Men heeft mij verteld, dat op de conferentie der eerste ministers van het „Commonwealth" jongstleden zomer in Londen, Pandit Nehroe, ongetwijfeld de grootste figuur in Azië, heeft voorgesteld dat India in de toekomst de bemiddelaar zou worden tussen Azië en het Westen. Het zou voor ons aanbeveling verdienen met Nehroe in consult te treden over onze gehele politieke koers in China en Indonesië. Tevens zou dit moeten geschieden met Australië en de vertegenwoordigers van de nieuwe Britse politiek in Azië. Dan zouden wellicht onze West-Europese vrienden trachten te begrijpen waarom wij ons niet kunnen en mogen laten meeslepen in oppositie tegen de Aziatische nationale bewegingen voor onafhankelijkheid. Dan zullen zij zich wellicht realiseren hoe noodlottig het zou zijn voor henzelf en voor de zaak der Westerse beschaving wanneer ooit zou kunnen worden gezegd, dat de Westerse Unie voor de verdediging van de vrijheid in Europa in Azië zou zijn een syndicaat tot het in standhouden van decadente imperia".

Het Westen en Azië —
Het is meer dan tijd, dat de Westelijke mogendheden in nauwer overleg treden om hun politiek in het Midden- en Verre Oosten met elkaar in overeenstemming te brengen. De Westerse wereld, die wat macht betreft een overwicht bezit en de voornaamste behoedster is van de menselijke welvaart en vooruitgang, mag de vriendschap van ware nationale bewegingen onder volken, die zich losmaken van voogdij, niet verspelen.
(Times Weekly Edition)

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

metallurgische uitrusting 194; electrische motoren 153; tractors 204; landbouwmachines 199; chemische industrie 143; synthetische rubber 179; papier 120; glas 120; katoen 124; wol 128; vlees 125; vis 102; boter 137; plantaardige oliën 133; suiker 170; zeep 145 en alcohol 150.

De graanoogst bedroeg in 1948 vier milliard schepels en bereikte hiermede het vooroorlogse peil.

Op 1 Januari 1949 overtrof de veestapel die van 1 Januari 1948 met de volgende percentages hoornvee 23%; varkens 75%; schapen en geiten 15% en paarden 16%.

Van alle Sovjet-republieken had Byelorussia de beste resultaten bereikt nl. — vergeleken met 1947 = 100 — 144. Alleen Turkmenia (95) was onder de productie van 1947 gebleven. Hierbij moet echter in aanmerking worden genomen dat Ashkabad, het industriële centrum, in het voorjaar door een aardschok werd geteisterd.

De koopkracht van de roebel en het werkelijk gemiddelde loon waren twee maal zo groot als in 1947. Door de stijgende productie van consumptiegoederen, konden twee prijsverlagingen worden doorgevoerd. De grote steden kregen sedert de oorlog een uitbreiding van 51 millioen m2 woonruimte. (Soviet News 21-1)
(Vor. ber. Resultaten in 1947: 7490 B)

Verenigde Staten

A. Eedsaflegging van Truman - Inaugurele rede - Program voor „vrede en vrijheid" —

Op 20 Januari heeft president Truman op het plein voor het Kapitool in het bijzijn van een menigte van naar schatting 130.000 mensen, in handen van de president van het Hooggerechtshof de ambtseed afgelegd.

In een te dezer gelegenheid gehouden rede gaf hij een uiteenzetting van de toekomstige Amerikaanse politiek en kondigde hij een program van „vrede en vrijheid" aan.

Truman verklaarde, dat de V.S. en andere gelijkgezinde landen zich gesteld zien tegenover een regiem, dat een „valse filosofie" aanhangt, en legde er de nadruk op, dat honderden millioenen mensen over de gehele wereld het met de V.S. eens zijn, dat er geen oorlog behoeft te zijn.

Zijn „vrede en vrijheid"-programma omvatte de volgende punten:

1. Voortgezette steun aan de Verenigde Naties en het zoeken naar middelen om het gezag dezer organisatie te versterken.
2. Voortzetting van de Amerikaanse stelsels voor economisch wereldherstel.
3. Het versterken van vrijheidlievende landen tegen de gevaren van agressie.
4. Een nieuw programma voor bevordering van de groei van in ontwikkeling achtergebleven gebieden door gebruikmaking van wetenschappelijke en industriële vooruitgang.

Over de „valse filosofie" van het niet nader genoemde regiem zeide Truman: „Dat regiem hangt een valse filosofie aan, die voorgeeft vrijheid, veiligheid en groter kansen aan de mensheid te bieden. Misleid door deze filosofie, hebben vele volken hun vrijheden opgeofferd, om slechts tot hun smart te merken, dat bedrog en schijn, armoede en tyrannie hun beloning zijn."

Truman stelde communisme en democratie met de volgende woorden tegenover elkaar:

„Communisme is gebaseerd op het geloof, dat de mens zo zwak en onvolkomen is, dat hij niet in staat is zichzelf te regeren en daarom de leiding van een sterke meester nodig heeft."

„Democratie is gebaseerd op de overtuiging, dat de mens beschikt over zedelijk en geestelijk vermogen, alsook over het onvervreemdbaar recht zichzelf met rede en rechtvaardigheid te regeren."

„Communisme stelt het individu bloot aan arrestatie zonder wettige reden, aan straf zonder proces en aan dwangarbeid als slaaf van de staat."

„Democratie leert, dat de regering is ingesteld ten behoeve van het individu en de verantwoordelijkheid draagt voor het beschermen van de rechten van het individu en van zijn vrijheid bij het aanwenden van zijn bekwaamheden."

„Communisme beweert, dat de wereld zo scherp gescheiden is in klassekampen, dat oorlog onvermijdelijk is.

Democratie beweert, dat vrije volken hun geschillen op rechtvaardige wijze kunnen bijleggen en een duurzame vrede kunnen handhaven."

„Met de medewerking der zakenwereld, het particuliere kapitaal, de landbouw en de arbeidskrachten in ons land kan dit programma de industriële activiteit in andere landen zeer vergroten en de levensstandaard van hun bevolking aanzienlijk verhogen," aldus Truman. „Het oude imperialisme — uitbuiting ten bate van anderen — heeft geen plaats in ons plan. Wat wij betogen is een programma van ontwikkeling, gebaseerd op de begrippen van democratische eerlijke methodes. Groter productie is de sleutel tot voorspoed en vrede. Democratie alleen kan de levenwekkende kracht geven om de volkeren der wereld tot een overwinnende actie aan te zetten, niet alleen tegen hun menselijke onderdrukkers, doch ook tegen hun oude vijanden, honger, ellende en wanhoop." (U.S. Information Service 21-1) **(Vor. ber. 7817 A; Biogr. 7825 C)**

Kunst, Wetenschap en Techniek

B. Het atoom-onderzoek in België

In een artikel in het Belgische communistische dagblad „Le Drapeau Rouge" keert prof. Cosijns, de communistisch-georiënteerde directeur van het Physisch Laboratorium voor Atoomonderzoek der Brusselse Vrije Universiteit en bekend door zijn ballon- en diepzeetochten in gezelschap van prof. Piccard, zich tegen de Belgische regering, welke hij verwijt niet voldoende uranium ter beschikking te stellen voor het wetenschappelijk onderzoek. Prof. Cosijns noemt de hoeveelheden uranium, die tot dusver door de Union Minière aan de Brusselse Universiteit ter beschikking zijn gesteld, belachelijk gering en verklaart, dat voor een vruchtbaar onderzoek met betrekking tot de atoomwetenschap de Belgische universiteiten de beschikking moeten hebben over ten minste 1% van de totale Kongolese opbrengst aan uranium; een onderzoek hiertoe is door de Belgische regering vrijwel van de hand gewezen, hetgeen prof. Cosijns toeschrijft aan het feit, dat België contractueel gebonden is al zijn uranium naar Amerika te exporteren. Tot nu toe hebbben de Belgische universiteiten kunnen teren op hetgeen nog aan voorraad voorhanden was van vóór de oorlog, doch alle reserves zijn uitgeput. Nochtans is het Belgische wetenschappelijke onderzoek op het gebied van de atoomtheorie Amerika op verscheidene punten jaren vooruit.

Na als zijn overtuiging te hebben uitgesproken, dat de Sovjet-Unie op het gebied van het atoomonderzoek de westerse landen ver vooruit is, verklaarde Cosijns tenslotte, dat de Belgische geleerden het zich, evenals de Franse als een eer aanrekenen, zich niet bezig te houden met de vervaardiging van atoombommen.
(Vor. ber. 7780 B)

C. Elschot bekroond —

Willem Elschot heeft voor zijn korte roman „Het Dwaallicht" de Vlaamse driejaarlijkse prijs voor verhalend proza in de Nederlandse taal ontvangen.

D. Duwaer-prijs toegekend —

De Duwaerprijs voor het typografisch best verzorgde boek is voor 1948 toegekend aan mevrouw Susanne Heynemann voor de typografische verzorging van „Vaderland in de Verte" van Annie Romein—Verschoor (Querido).

Eervolle vermeldingen werden toegekend aan: Dick Elffers voor het prentenboek „Phillipijn en de Toverkruik"; Nan Platvoet voor „Vice Versa"; G. W. Roozendaal voor Kafka's „Die Verwandlung" en Han de Vries voor „Boeken van Contact". (Alg. Handelsblad 27-1)

E. Dr. M. J. Premsela —

De Franse president heeft onze supervisor voor Franse letteren benoemd tot Ridder in het Legioen van Eer.

F. Alexander Serafimovitsj † —

De Sovjet-schrijver Alexander Serafimovitsj is op 19 Januari na een langdurige ziekte overleden. (Soviet News 20-1)

G. Nieuw stuk van Shaw —

George Bernard Shaw (93 jaar oud) heeft een nieuw stuk geschreven, dat speelt in een wereld na het atoomtijdperk. Het stuk heet „Far Fetched Fables" (Vergezochte sprookjes). Het is het derde stuk, dat Shaw in twee jaren tijds heeft geschreven. De beide andere stukken waren: „Buoyant Billons" (Uitbundige billioenen), en een stuk over de Volkenbond, dat nog geen titel heeft. (Vrije Volk 4-1)

H. Experimenten met Robot-vliegtuig —

Britse geleerden zijn er voor de eerste maal in geslaagd een robotvliegtuig te doen starten, dat een snelheid van 1360 km per uur bereikt heeft, 160 km sneller dan de geluidssnelheid. (Daily Express 3-1)

I. Geleide-apparaat voor blinden —

Een blinde geleerde te Canada, Jim Swail, heeft een „uiterst-gevoelig apparaat" voor het opvangen van geluiden uitgevonden, dat zeer geschikt is om blinden de weg te wijzen. Volgens de uitvinder maakt het apparaat mogelijk door middel van „electrische trillingen" alle hinderpalen te ontdekken, die zich binnen een straal van vijf meter bevinden. Het apparaat weegt 12 kg, maar de uitvinder hoopt dit gewicht te kunnen verminderen. (A.N.P. 13-1)

K. Televisie in de Sovjet-Unie —

Op het ogenblik zijn er in de S.U. twee televisiestations, resp. in Moskou en Leningrad. Een derde is in aanbouw in Sverdlovsk. In vele winkels te Moskou zijn ontvangtoestellen te koop. De nieuwste films, concerten en toneelspelen worden uitgezonden. Bezitters van een ontvangtoestel betalen een kleine bijdrage ter bestrijding van de kosten. (New York Herald Tribune 5-1)

A. Denkbeeldige luchtaanval op Manhattan —

Het Noordelijk gedeelte van New York, heeft onlangs een verdediging op touw gezet tegen een denkbeeldige luchtaanval door atoombommen op Manhattan. Men nam aan, dat een atoombom was gevallen in Herald Square te New York en dat alles binnen een radius van tien mijlen vernietigd was en binnen een radius van 15 mijlen fataal radio-actief was geworden. Onder deze denkbeeldige omstandigheden viel burgers van New Jersey de taak te beurt, om spoed-communicaties tot stand te brengen en eenheden van het Amerikaanse Rode Kruis in actie te stellen, o.a. ook door in vijftig vliegmachines de overlevenden te evacueren. 350 Personen zouden aan deze oefening deelnemen en een aantal mobiele radio-eenheden zouden de berichten opvangen. Het gehele verdedigingssysteem liep echter uit op een groot fiasco en zal herhaald moeten worden.
(New York Times 5-12-'48)

B. Nobelprijs Scheikunde 1939 —

Het Comité voor de Nobelprijzen te Stockholm heeft besloten de Nobelprijzen voor scheikunde van 1939 alsnog toe te kennen aan de Duitse hoogleraren Richard Kuhn en Adolf Butenandt, wie Hitler destijds verbood deze onderscheidingen in ontvangst te nemen.
De 45 jaar oude prof. Butenandt is directeur van het Kaiser Wilhelm Instituut voor Biochemie te Tuebingen. De in Wenen geboren 48-jarige prof. Kuhn is directeur van het Kaiser Wilhelm Instituut voor Scheikunde te Heidelberg. De prijzen werden hun toegekend als beloning voor hun arbeid op het gebied der hormonen en der vitaminen.
Hitler verbood in 1936 aan Duitse onderdanen Nobelprijzen te accepteren omdat de Nobelprijs voor de vrede was toegekend aan wijlen Carl von Ossietzky die de Nazi's in een concentratiekamp hadden opgesloten. (Alg. Handelsblad 11-1)

C. De atoombom —

Naar prof. J. A. Campbell van Oberlin College (V.S.) voor de „American Chemical Society" verklaarde, weegt de explosieve kern van een atoombom 9 tot 13.5 kg. en is deze kern ongeveer zo groot als een criketbal. „Ondanks al de vermeende geheimzinnigheid rondom de bom, is het gemakkelijk aan te tonen, dat de explosieve lading ongeveer 9 à 13.5 kg. weegt en een ruimte inneemt van 7.5 à 10 cm. in doorsnee. Er bestaat volgens prof. Campbell genoeg uranium en thorium om 10.000 bommen te maken.
„Iedere maand worden over de gehele wereld nieuwe mijnen ontdekt. Elk land met een groot gebied moet wel, de beschikking hebben over voldoende voorraden splijtbare stoffen voor de vervaardiging van atoombommen". (A.N.P. 14-1)

D. Uraniumvoorraden —

David Lilienthal, de voorzitter van de Amerikaanse commissie voor atoomenergie, heeft verklaard, dat de wereldvoorraad van uranium, dat voor het vrijmaken van atoomenergie gebruikt kan worden, „voor onbepaalde tijd" verzekerd is. (U.S. Information Service 18-12)

E. Radar-contrôle in Waterweg?

Een door burgemeester Oud geïnstalleerde commissie, waarin tal van leidende figuren uit overheids- en bedrijfsleven zitting hebben, zal zich beraden over de van diverse zijden naar voren gebrachte plannen om de Waterweg te voorzien van een scheepvaartbeveiliging door middel van radar. (Volkskrant 15-1)

Universele Verklaring der rechten van de mens — Tekst van de verklaring goedgekeurd door de Algemene Vergadering der Verenigde Naties (Parijs 10 December 1948)

Art. 1. — Alle mensen zijn vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met rede en geweten en dienen jegens elkaar te handelen in een geest van broederschap.
Art. 2. — Een ieder kan — ongeacht welk onderscheid ook, als van ras, kleur, sekse, taal, godsdienst, politieke of andere opvattingen, nationale of maaschappelijke afkomst, bezit, geboorte of andere stand — aanspraak maken op alle in deze Verklaring neergelegde rechten en vrijheden.
2) Daarenboven mag geen onderscheid worden gemaakt op grond van de politieke, juridische of internationale positie van het land of gebied waartoe iemand behoort, hetzij dit gebied onafhankelijk is, onder voogdij (Trust) staat, zonder zelfbestuur is (non-Self-Governing territory), hetzij het op enigerlei andere wijze in zijn souvereiniteit is beperkt.
Art. 3. — Een ieder heeft recht op zijn leven, vrijheid en persoonlijke veiligheid.
Art. 4. — Niemand mag in slavernij of knechtschap gehouden worden; slavernij en slavenhandel, in welke vorm ook, moeten worden verboden.
Art. 5. — Niemand mag gefolterd worden of onderworpen aan wrede onmenselijke of vernederende behandeling of bestrafing.
Art. 6. — Een ieder heeft het recht overal voor de wet als persoon erkend te worden.
Art. 7. — Alle mensen zijn gelijk voor de wet en, zonder enig onderscheid, gerechtigd tot gelijke bescherming van de wet. Allen zijn gerechtigd tot gelijke bescherming tegen elke discriminatie die in strijd is met deze Verklaring en tegen elke aansporing tot zulk een discriminatie.
Art. 8. — Een ieder heeft recht op effectieve rechtsmiddelen voor de bevoegde nationale gerechtelijke instanties tegen daden, welke de hem door de grondwet of de wet verleende fundamentele rechten schenden.
Art. 9. — Niemand mag onderworpen worden aan willekeurige arrestatie, gevangenhouding of verbanning.
Art. 10. — Een ieder is gelijkelijk gerechtigd tot een eerlijk en openbaar verhoor door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie, wanneer het gaat om de vaststelling van zijn rechten en verplichtingen en in geval van een tegen hem gerichtte beschuldiging van een strafbaar feit.
Art. 11. — 1) Een ieder die van een strafbaar feit wordt beschuldigd heeft het recht onschuldig geacht te worden, totdat zijn schuld overeenkomstig de wet bewezen is in een openbaar proces, tijdens hetwelk hem alles wat hij nodig heeft voor zijn verdediging gewaarborgd is.
2) Niemand mag als schuldig beschouwd worden aan enig strafbaar feit wegens enige daad of verzuim, die op het ogenblik dat zij gepleegd (nagelaten) werd, volgens nationaal of internationaal recht geen strafbaar feit vormde. Noch mag een zwaarder straf worden opgelegd, dan die toepasselijk was op het ogenblik, dat het strafbaar feit werd gepleegd.
Art. 12. — Niemand mag blootgesteld worden aan willekeurige inmenging in zijn privé-leven, zijn gezin, woning of correspondentie, noch aan aanvallen op zijn eer en goede naam. Een ieder heeft recht op wettelijke bescherming tegen zulk een inmenging of zulke aanvallen.
Art. 13. — 1) Een ieder heeft het recht op vrijheid van beweging en van woonplaats binnen de grenzen van elke staat.
2) Een ieder heeft het recht om een land te verlaten, inclusief zijn eigen, en om naar zijn land terug te keren.
Art. 14. — 1) Een ieder heeft het recht in andere landen asyl voor vervolging te zoeken en te genieten.
2) Op dit recht kan geen beroep gedaan worden in geval van vervolging rechtstreeks voortvloeiend uit niet-politieke misdrijven of uit daden, die in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen der Verenigde Naties.
Art. 15. — 1) Een ieder heeft recht op een nationaliteit.
2) Niemand mag willekeurig van zijn nationaliteit beroofd worden, noch mag hem het recht ontzegd worden van nationaliteit te veranderen.
Art. 16. — 1) Volwassen mannen en vrouwen hebben zonder enigerlei beperking terzake van ras, nationaliteit of religie het recht om te huwen en een gezin te stichten. Zij kunnen aanspraak maken op gelijke rechten t.a.v. het huwelijk, gedurende en bij de ontbinding van een huwelijk.
2) Een huwelijk mag slechts worden aangegaan met de vrije en volledige instemming der a.s. echtgenoten.
3) Het gezin is de natuurlijke en fundamentele eenheid der gemeenschap en heeft recht op bescherming door de gemeenschap en de staat.
Art. 17. — 1) Een ieder heeft het recht eigendom te hebben, zowel alleen als in gemeenschap met anderen.
2) Niemand mag willekeurig van zijn eigendom beroofd worden.
Art. 18. — Een ieder heeft recht op vrijheid van denken, van geweten en religie; dit recht sluit in de vrijheid om van religie of geloof te veranderen, en de vrijheid om alleen of tezamen met anderen, in het openbaar of privé, van zijn religie of geloof doen blijken in onderwijs, dagelijks leven, eredienst en bij het naleven van religieuse voorschriften.
Art. 19. — Een ieder heeft recht op vrijheid van mening en van meningsuiting; dit recht sluit in de vrijheid om ongehinderd meningen te hebben en voorlichting en denkbeelden te zoeken, te ontvangen en te geven door welk middel ook en ongeacht landsgrenzen
Art. 20. — 1) Een ieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering;
2) Niemand mag gedwongen worden lid te zijn van een vereniging.
Art. 21. — 1) Een ieder heeft het recht deel te hebben aan het bestuur van zijn land, rechtstreeks of door vrij gekozen vertegenwoordigers.
2) Een ieder heeft gelijkelijk recht openbare ambten in zijn land te bekleden;
3) De wil van het volk moet de basis zijn van het regeringsgezag; deze wil moet tot uitdrukking gebracht worden in periodiek te houden, echte verkiezingen, gegrond op algemeen en gelijk kiesrecht en waarbij de stemming geheim

is of een andere gelijkwaardige vrije stem-procedure wordt gevolgd.

Art. 22. — Een ieder heeft, als lid van de gemeenschap, recht op sociale zekerheid en is gerechtigd de economische, sociale en culturele rechten, die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en de vrije ontwikkeling van zijn persoonlijkheid te verwezenlijken, door nationale inspanning en internationale samenwerking en in overeenstemming met de organisatie en hulpbronnen van elke staat.

Art. 23. — 1) Een ieder heeft het recht te arbeiden, vrij zijn emplooi te kiezen, rechtvaardige en gunstige arbeidsvoorwaarden te genieten en beschermd te worden tegen werkloosheid.
2) Een ieder, zonder enig onderscheid, heeft recht op gelijke betaling voor gelijke arbeid.
3) Een ieder, die arbeidt heeft recht op een rechtvaardige en gunstige beloning, die hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert en die zo nodig aangevuld wordt door andere sociale voorzieningen.
4) Een ieder heeft het recht voor de bescherming van zijn belangen vakverenigingen te stichten of tot dergelijke verenigingen toe te treden.

Art. 24. — Een ieder heeft recht op rust en vrije tijd, waartoe behoren redelijke beperking van de arbeidstijd en periodieke, betaalde vacanties.

Art. 25. — 1) Een ieder heeft recht op een levensstandaard, voldoende voor de gezondheid en het welzijn van hemzelf en van zijn gezin, en waartoe behoren voedsel, kleding, huisvesting en medische verzorging en de noodzakelijke sociale diensten; hij (zij) heeft eveneens recht op zekerheid in geval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, overlijden van echtgenoot, ouderdom of in geval van andere niet aan hem zelf te wijten oorzaken van het ontbreken van voldoende bestaansmiddelen.
2) Moeders en kinderen hebben recht op speciale verzorging en bijstand. Alle kinderen, in of buiten echt geboren, moeten de zelfde sociale bescherming genieten.

Art. 26. — 1) Een ieder heeft recht op onderwijs. Het onderwijs moet kosteloos zijn, minstens in de elementaire en fundamentele stadia. Elementair onderwijs moet verplicht zijn. Technisch en beroepsonderwijs moet algemeen toegankelijk gemaakt worden en hoger onderwijs moet voor allen gelijkelijk toegankelijk zijn op de grondslag van begaafdheid.
2) Het onderwijs moet gericht zijn op de volledige ontwikkeling van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten en fundamentele vrijheden van de mens. Het moet begrip, verdraagzaamheid en vriendschap tussen alle naties, rassen en religieuse groepen bevorderen, als mede de werkzaamheden der Verenigde Naties voor het behoud van de vrede.
3) Ouders hebben het eerste recht, het soort onderwijs te kiezen dat aan hun kinderen zal worden gegeven.

Art. 27. — 1) Een ieder heeft het recht vrij deel te hebben aan het culturele leven van de gemeenschap, te genieten van kunsten en deel te hebben aan de wetenschappelijke vooruitgang en zijn weldaden;
2) Een ieder heeft recht op bescherming van de geestelijke en materiële belangen, voortvloeiend uit een wetenschappelijk, literair of artistiek product, waarvan hij de maker is.

Art. 28. — Een ieder heeft recht op een sociale en internationale orde, waarin de in deze Verklaring neergelegde rechten en vrijheden volledig kunnen worden verwezenlijkt.

Art. 29. — 1) Een ieder heeft plichten t.a.v. de gemeenschap, wijl slechts daarbinnen de vrije en volledige ontwikkeling van zijn persoonlijkheid mogelijk is;
2) In de uitoefening van zijn rechten en vrijheden mag eenieder slechts aan zodanige beperkingen onderworpen worden, als de wet heeft bepaald uitsluitend met het doel, om de erkenning en eerbiediging van de rechten en vrijheden van anderen te verzekeren en om te voldoen aan de noodzakelijke eisen van moraal, openbare orde en van het algemeen welzijn in een democratische samenleving;
3) Deze rechten en vrijheden mogen in geen geval uitgeoefend worden in strijd met de doeleinden en beginselen der Ver. Naties.

Art. 30. — Niets in deze Verklaring mag zodanig worden uitgelegd, als zou het voor enige staat, groep of persoon enig recht behelzen, een actie te ondernemen of een handeling te verrichten, die gericht is op de vernietiging van een der hierin neergelegde rechten en vrijheden.
(Naar Eng. tekst in U.N. Bulletin 1-1-'49)
(Zie ook 7885)

A. Resoluties Indonesisch congres Partij van de Arbeid —

(Gehouden op 17-1-'48)
Resolutie Partijbestuur, aangenomen met 1879 tegen 909 stemmen (118 blanco, 2 ongeldig).
Het buitengewoon congres van de Partij van de Arbeid in vergadering bijeen te Amsterdam op 17 Jan. 1949, constaterende, dat Nederland zich tot de vorming van de souvereine democratische Verenigde Staten van Indonesië bij zijn grondwet heeft verbonden en zijnerzijds de nodige stappen heeft gedaan om daartoe op korte termijn te komen,
dat Nederland in het bijzonder tot de onverwijlde instelling van een Indonesische federale interim-regering gereed is in volle overeenstemming met de niet-Republikeinse delen van Indonesië, overwegende, dat de Nederlandse regering ernstige en redelijke pogingen heeft ondernomen om de Republiek Indonesia tot medewerking te bewegen op de grondslag van het met haar in samenwerking met de Commissie voor Goede Diensten gesloten Renville-accoord,
dat zij dit heeft ondernomen ondanks het feit, dat in strijd met het geldende bestand door zekere verantwoordelijke organen van de Republiek stelselmatige geweldpleging werd georganiseerd en een gevaarlijke actie tegen 1 Januari 1949 werd voorbereid,
dat deze zelfde machten de overeenstemming met de Republikeinse regering hebben verijdeld en daarmede ook aan elke bemiddelingspoging uitzicht op verwerkelijking hebben ontnomen,
begrijpende, dat de Nederlandse regering onder die omstandigheden gewapend optreden tegen die machten onvermijdelijk en urgent heeft geacht, betreurende, dat een groot deel der wereld-opinie bovenstaande feiten onvoldoende heeft onderkend en begrepen,
dat dit mede veroorzaakt is ondanks de juistheid in de grote lijn van het gevolgde politieke beleid, door de talrijke ook aan Nederlandse zijde begane fouten, is van oordeel:
Dat Nederland zijn militair optreden kan en moet rechtvaardigen en een goede samenwerking met de organisatie der Verenigde Naties bereiken door onverkorte en onverwijlde uitvoering van zijn staatkundige beloften aan Indonesië en in de Veiligheidsraad, met inbegrip van hetgeen daar gezegd is over de vrijlating der Republikeinse leiders,
en met name:
door hernieuwd persoonlijk contact en overleg met de vooraanstaande Republikeinen, door onverwijlde instelling van een federale interim-regering, die door geheel Indonesië ook door de Republikeinen als een werkelijke nationale regering wordt aanvaard,
door zo spoedig mogelijk verkiezingen te organiseren in geheel Indonesië met geheime stemming met waarborgen tegen dwang, zonder beïnvloeding en open voor onpartijdige waarneming,
door zo spoedig mogelijk de Indonesische federale interim-regering een eigen machtsapparaat te helpen opbouwen, dat de zorg voor orde en rust van de Nederlandse troepen zal kunnen overnemen,
dringt er voorts bij de Nederlandse regering met klem op aan, dat van Nederlandse zijde thans alles gedaan worde om een sfeer van vertrouwen te scheppen en dus krachtig worde opgetreden tegen allen, die tekort schieten in de uitvoering van haar beleid,
spreekt het ernstig verlangen uit, dat op de basis van vrijheid en vrijwilligheid een nauwe en duurzame samenwerking tussen Nederland en Indonesië moge voortbestaan en is van mening, dat de in gemeen overleg tot stand te brengen Nederlands-Indonesische Unie haar kracht aan die wederzijdse vrije wil tot samenwerking zal moeten ontlenen en niet omgekeerd.

Resolutie van ir. H. Vos, aangenomen met 1338 stemmen voor, 1324 **tegen en 88** blanco. Het congres, enz.
constateert, dat na het inzetten en voorlopig afsluiten van de geconcentreerde militaire actie en na de eerste discussie in de Veiligheidsraad, de regering staat voor nieuwe beslissingen in zake de in Indonesië te volgen weg,
constateert verder, dat de argwaan t.a.v. de Nederlandse bedoelingen, zowel in de Indonesische als in de internationale wereld door het militair optreden zeer is vergroot,
van oordeel, dat een snelle en consequente liquidatie van de koloniale verhoudingen, daarom nog meer geboden is dan vóór het inzetten van de actie,
van oordeel, dat hiertoe mede kunnen dienen:
1. herstel van de volledige bewegingsvrijheid van de Republikeinse leiders en het voeren van hernieuwd overleg met deze,
2. herstel van de Republiek als autonome eenheid,
3. overdracht van bevoegdheden aan een in te stellen federale regering,
4. opbouw van een militair federaal orgaan, zodanig dat de Nederlandse militaire macht kan worden teruggetrokken,
5. oprichting van de Verenigde Staten van Indonesië als souvereine mogendheid na zo spoedig mogelijk, zo nodig onder internationale contrôle, te houden verkiezingen,
6. geregeld, bewust gezocht, overleg met de Commissie voor Goede Diensten en met de internationale bij de ontwikkeling in Indonesië mede betrokken staten,
spreekt de hoop uit, dat de reis van de minister-president voor de verwezenlijking van deze doeleinden vruchtbaar moge zijn, en
verwacht van partijbestuur en Kamerfractie, dat zij de politieke verwerkelijking van deze doeleindene krachtig zullen bevorderen. (Vrije Volk 17 en 18-1)

Generaal Nguyen Van Xuan, premier van de voorlopige regering van Viet Nam (Indo China) voerde in Parijs besprekingen met de Franse regering, die leidden tot een beroep der Fransen op Bao Dai, ex-keizer van Annam, om zich aan het hoofd van de regering in Viet Nam te stellen. (foto Ass. Press)

Georgi Dimitrov, minister-president van Bulgarije en secretaris-generaal van de Bulgaarse communistische partij.

(foto Ass. Press)

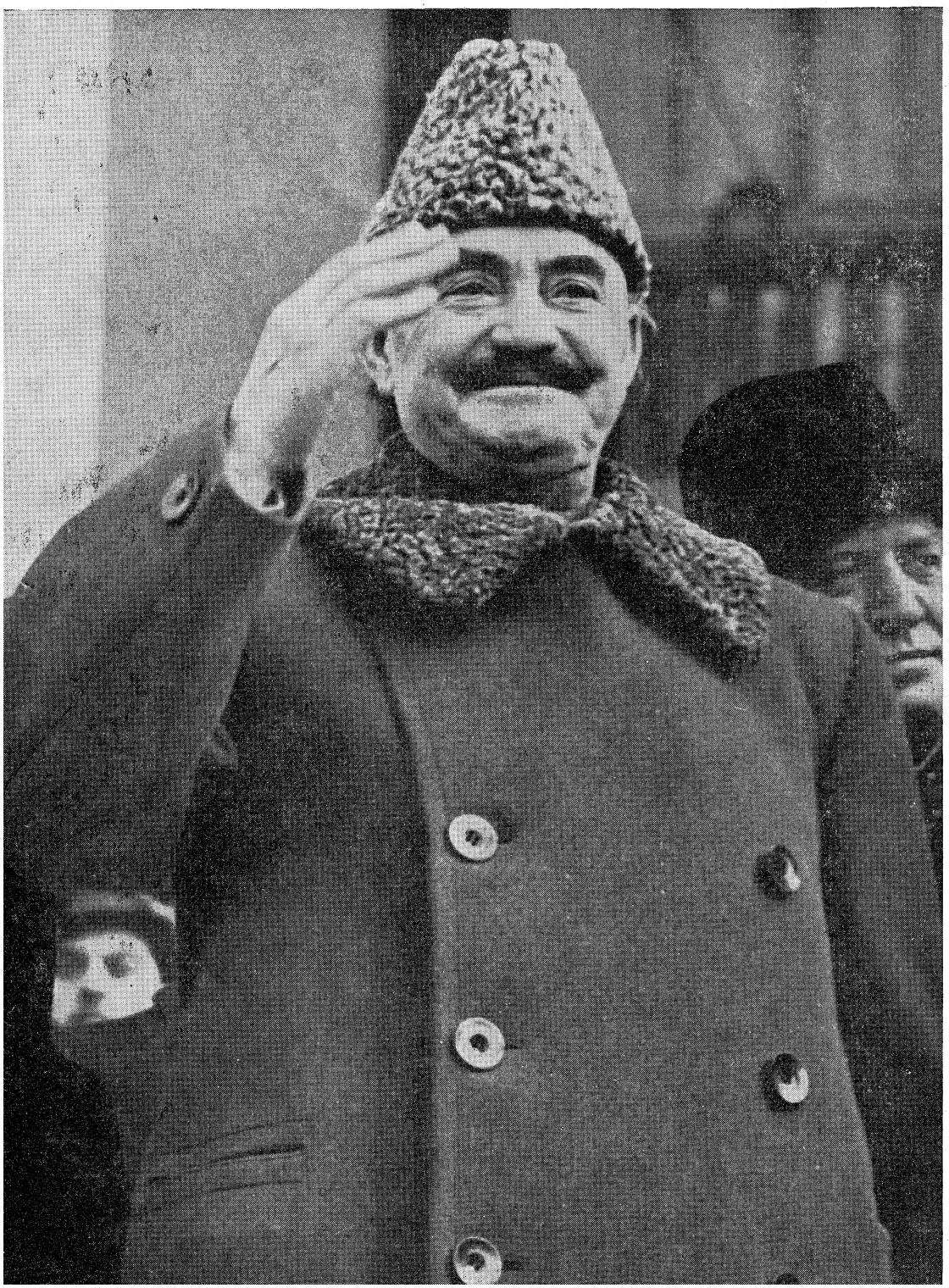

Verkiezingen in Israël

Terwijl in Rhodos besprekingen gevoerd werden om een einde te maken aan de strijd in Palestina, — een strijd, die Israël steeds vaster in het zadel, de Arabische Liga echter aan de rand van de ontbinding bracht — werden op 25 Jan. in geheel Israël algemene verkiezingen gehouden voor een constituerende vergadering van 120 leden. Deze vergadering zal een constitutie opstellen, waarvoor een ontwerp is opgesteld door dr. Leo Kohn, en fungeren als parlement. Hiermede is Israël een nieuwe fase van zijn bestaan ingetreden, die van consolidatie van zijn feitelijke macht en zijn betrekkingen met het buitenland en van de opbouw van zijn staatsrechtelijke structuur.

Het huidige Israël, waarvan de grenzen intussen nog niet definitief zijn afgepaald, telt thans ongeveer 800.000 Joodse burgers. Ongeveer 505.000 burgers, o.w.: ongeveer 35.000 Arabieren 1) waren kiesgerechtigd.

Partijen — Niet minder dan 21 politieke partijen en partijtjes namen aan de verkiezingen deel. Van de voornaamste geven wij hier een summier overzicht.

De **MAPAI** (Mifleget Poale Eretz Israel), de Arbeiderspartij wordt vaak vergeleken met de Britse Labour Party. Evenals deze bestaat zij uit heterogene elementen: Marxisten en niet-Marxisten, socialisten en niet-socialisten. Zij beleidt een „democratisch socialisme" en is sterk anti-communistisch. Haar houding t.a.v. de Sovjet-Unie was vijandig te noemen. Tengevolge van de houding der Sovjet-Unie in de Palestijnse kwestie zijn de uitlatingen der Mapai-leiders echter veel gematigder geworden. De Britse politiek daarentegen heeft in de welwillendheid t.a.v. Engeland wel enige verandering gebracht. Geneigd tot nauwe samenwerking met het Westen, is de laatste tijd het accent meer komen liggen op neutraliteit t.a.v. de huidige verdeeldheid tussen Oost en West. De Mapai wenst vrede met de Arabieren.

Zij steunt sterk op de arbeiders in de steden, die over het algemeen een hoge levensstandaard genieten. In de Histadroeth, het grote vakverbond en de „economische ruggegraat" van Israël, bezit zij de absolute meerderheid. Voorts telt zij een groot percentage der Joodse intellectuelen onder haar leden.

In de op 14 Mei 1948 gevormde voorlopige regering zijn vier op de dertien ministers lid van de Mapai. Haar belangrijkste leiders zijn: premier en minister van Defensie David Ben-Goerion, de grootste (naar men wel beweert de enige waarlijk grote) politieke figuur in de staat Israël. Hij is weinig doctrinair, een realist, die elk geval op eigen merites beoordeelt en bereid is compromissen aan te gaan om het einddoel, een sterke welvarende staat Israël, te bereiken. Andere leiders zijn de ministers van Financiën, van Verbindingen en van Buitenlandse Zaken, Eliezer Kaplan en David Remez en Mosje Sjertok. Ben-Goerion had een belangrijk aandeel in de organisatie van het leger, dat met zulk een verbazingwekkend succes de Arabische overmacht wist af te slaan.

Kaplan verschafte, met behulp van Amerikaanse particulieren, de financiële middelen voor deze strijd en Sjertok won de sympathie en erkenning van een groot deel der leden van de Ver. Naties 2). Het succesvolle beleid van haar leiders bezorgde haar de overwinning bij de verkiezingen.

De **MAPAM** (Mifleget Poalim M'ahedet), de Verenigde Arbeiderspartij, steunt vooral op de leden der Kibboetzim, de collectieve landbouwbedrijven, waarvan zij de oprichting zeer gestimuleerd heeft. Voorts zijn ongeveer 38 pct. der arbeiders lid van de Mapam. Hoewel niet communistisch — zij weigerde om tezamen met de communisten een verkiezingsblok te vormen — huldigt zij linkssocialistische beginselen en toont zij een uitgesproken sympathie voor de Sovjet-Unie en de overige „progressieve krachten" in de wereld, waarmede zij een alliantie wil aangaan. De Mapam is steeds tegenstandster geweest van de verdeling van Palestina.

De voornaamste leiders zijn op het ogenblik Aaron Zisling (vroeger Mapai) en Mordecai Bentov, die in het kabinet-Ben-Goerion resp. de portefeuilles van Landbouw en van Openbare Werken hadden.

De meest bekende Mapam-leider is evenwel de thans op de achtergrond gestelde Mosje Sneh, die destijds de Joodse guerilla's leidde in de strijd tegen de Britten. Hij was tot 1947 secretaris voor veiligheid in het Joodse Agentschap. Hij trok zich terug omdat hij zich in zijn pro-Rusland politiek niet door de meerderheid gesteund wist.

De economische beginselen van Mapai en Mapam lopen niet veel uiteen. Beide partijen wensen een socialistische samenleving.

Het **ORTHODOXE BLOK** werd door verschillende orthodoxe groepen gevormd met het oog op deze verkiezingen. Hiertoe behoren o.m. de gematigde „Mizrachi", die steeds met de zionisten heeft samengewerkt, de „Hapoel Hamizrachi", een eveneens gematigde organisatie van Orthodoxe arbeiders (buiten Histadroeth) en kolonisten; de „Agudat Israel", een ultra-orthodoxe organisatie, die aanvankelijk niets te doen wilde hebben met het Zionisme en het Joodse Agentschap. Elk dezer groepen leverde een minister voor de regering van Ben-Goerion, n.l. Rabbi Jehuda Leib Fishman (Mizrachi), Mosje Sjapira (Hapoel Hamizrachi) en Rabbi Itzjak Meir Levin (Agudat Israel).

Bij het bovenstaande dient opgemerkt te worden, dat een groot deel der burgers van Israel niet meer religieus (kerkelijk) is. Het probleem kerk en staat zal intussen nog wel aanleiding geven tot de nodige strijd, daar de Mozaïsche Godsdienst oorspronkelijk een Staatsgodsdienst was en de orthodoxen de staat volgens de Mozaïsche wet wensen in te richten.

De **HEROETH** of vrijheidsbeweging is voornamelijk voortgekomen uit de Irgoen Zwai Leoemi. Zij staat onder leiding van Menachem Beigin en vertegenwoordigt de uiterst rechtse elementen. Zij is antisocialistisch en maakt aanspraak op geheel Palestina aan beide zijden van de Jordaan tot Amman en Damascus toe.

Uitslag. — De uitslag van de verkiezingen was als volgt:

Het aantal uitgebrachte stemmen was 427.027, het aantal candidaten 1280.

	aant. st.	proc.	zet.
Mapai	152.972	35.82	44
Mapam	63.107	14.77	18
Religieuze blok	52.673	12.35	15
Heroeth	49.220	11.52	14
Alg. Zion. partij	22.512	5.27	7
Joods Sephardische partij	15.017	3.51	5
Links liberale progr.	17.680	4.14	5
Communisten	14.999	3.51	4
Arab. Dem. partij van Nazareth	7.387	1.72	3
Sterngroep	5.299	1.24	1
Jeminitische Joden .	4.369	1.02	1
Intern. Zionistische Vrouwenorganisaties	4.017	0.94	1

1) Deze mochten vrij candidaten stellen en stemmen. Wel was hun bewegingsvrijheid in verband met de militaire situatie enigszins beperkt.

2) Op 12 Februari hadden 35 landen Israël erkend, w.o. de Ver. Staten en de Sovjet-Unie niet alleen de facto maar ook de jure.

Van Zionisme tot Israël

1893 — Nathan Birnbaum (1864-1940) gebruikt voor het eerst het woord Zionisme.

1897 — Theodor Herzl (1860-1904), schrijver van „Der Judenstaat" (1896) sticht de Zionistische beweging (Bazel).

1903 — Brits „Oeganda-plan": autonome Joodse Kolonie in Brits Oost-Afrika.

1905 — Zionistisch congres besluit tot kolonisatie in „Palestina en de aangrenzende landen" en nergens anders.

1917 (2-11) — Balfourverklaring, door de Britse regering op aandrang van Chajim Weizmann (geb. 1874) en Nahum Sokolow (1861-1936) afgelegd: „His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilate the achievement of this object ....."

1928 — Oprichting „Jewish Agency", waarin vertegenwoordigd de meeste Zionistische organisaties en stromingen. Eerste president Weizmann. Een en ander leidde tot grotere financiële steun der Amerikaanse Joden.

1933 — Hitler in Duitsland aan de macht. Toenemende druk op Joden in Polen en Roemenië. Sterke toeneming immigratie in Palestina: 30.000 ('33), 42.000 ('34), 62.000 ('35) — exclusief illegale immigratie — tegen ongeveer 9000 per jaar in de periode 1920-'32.

1936-'39 — Arabische opstand. Stakingen en terreur.

1937 — Rapport Royal Commission: Verdeling in Joods en Arabisch Palestina. Beperking mandaat tot smalle corridor Jaffa-Jeruzalem.

1939 — Brits witboek: Onafhankelijkheid Palestina binnen 10 jaar; Toelating in eerste 5 jaar van 75.000 Joodse immigranten. Verzet Joden en Arabieren.

1942 — Biltmore Program door Zionistische Beweging aangenomen: Palestina worde een Joodse Commonwealth, met een Joods leger. Onbeperkte immigratie onder contrôle van Jewish Agency.

1944 — Joodse brigade aan geallieerde zijde opgericht (Zionistische distinctieven).

1945-'47 — Joodse verzetsbeweging (Stern-groep, Irgoen Zwai Leoemi, Palmach-groep) zeer actief.

1947 (29-11) — De Algemene Vergadering der Ver. Naties stemt in met de verdeling van Palestina in een Joodse en Arabische Staat.

1948 (14-5) — Engeland legt mandaat over Palestina neer.

— „Jewish Agency" proclameert de onafhankelijke staat Israël en zichzelf (na versterking met buiten het Agency gebleven groepen) tot voorlopige regering. Premier David Ben-Goerion.

— (17-5) Dr. Chajim Weizmann gekozen tot eerste president.

— Invasie troepen Arabische Liga met succes bestreden.

1949 (25-1) — Eerste algemene verkiezingen voor constituerende vergadering.

BIOGRAPHIE

CLEMENT RICHARD ATTLEE

Clement Richard Attlee werd op 3 Jan. 1883 in de Londense voorstad Putney geboren als zevende kind van een bemiddeld advocaat. Na een middelbare schoolopleiding in het Haileybury College, waar het voedsel — zoals hij zelf later verklaarde — buitengewoon slecht was, evenals het onderricht, studeerde Clement rechten te Oxford. Hij vestigde zich na voltooiing van zijn studies als advocaat te Londen.

Het trieste leven van de grauwe „slums" van East End maakte een grote indruk op de jonge advocaat. In Oxford was hij een uitgesproken conservatief geweest, met een grote bewondering voor strenge regeerders en met ultra-Tory-denkbeelden. Na enige tijd sociaal-paedagogisch werk echter — in Limehouse, het armste district van geheel Engeland — sloot hij zich aan bij de Independent Labour Party en de Fabian Society (1908), het genootschap dat zulke een grote invloed heeft gehad op de ontwikkeling van de Britse arbeidersbeweging en waarin figuren als H. G. Wells, Sidney Olivier, Sidney en Beatrice Webb en Bernhard Shaw lid waren. In 1910 werd hij benoemd tot secretaris van Toynbee-Hall, een instelling die veel heeft gedaan voor de nood der armen en voor hun maatschappelijke verheffing. Mede met het doel zijn weinige inkomsten wat te vermeerderen, aanvaardde hij in 1913 bovendien een lectoraat aan de Londense economische hogeschool (tot 1923). Na het uitbreken van de eerste wereldoorlog nam hij als vrijwilliger dienst in het Engelse leger. Hij streed in Frankrijk, Gallipoli en Mesopotamië, werd tweemaal gewond en keerde in 1919 als majoor bij de artillerie en met de Distinguished Service Order in Engeland terug, waar hij zijn door de oorlog onderbroken sociale en paedagogische werk weer opvatte. In 1922 kozen de arbeiders van Limehouse hem tot hun (Labour) afgevaardigde in het Lagerhuis. In hetzelfde jaar trad hij in het huwelijk, uit welk huwelijk een zoon en drie dochters werden geboren.

Het waren geen spectaculaire eigenschappen die hem steeds hoger brachten op de politieke ladder. Het waren zijn gezond verstand, zijn gedegen kennis van sociale en economische problemen, zijn „gedisciplineerde onafhankelijkheid", zijn eenvoud en belangeloosheid en vooral zijn sociaal gevoel, dat hem nooit in zijn lange politieke carrière het contact met de kleine luiden, die tenslotte zijn kiezers waren, deed verliezen. Het merkwaardige is ,dat hij nooit doelbewust getracht schijnt te hebben een grote carrière als politicus op te bouwen. Anders dan zovele eerzuchtige jonge politici „timmerde" hij — zeker tot aan zijn 39e jaar — weinig „aan de weg".

Na enige tijd parlementaire privé-secretaris te zijn geweest van de oppositieleider (1922-1924) werd hij in de eerste Labourregering (Macdonald 1924) onderstaatssecretaris van Oorlog. In 1927 ging hij als lid van de Commissie-Simon naar India, destijds nog Brits Indië geheten.

In het tweede Labour kabinet was hij achtereenvolgens Kanselier van het Hertogdom Lancaster en minister van P.T.T. (1929-1931). Mede dank zij zijn nauw contact met zijn kiesdistrict was hij een der weinige Labourleden die in het voor de Labour Party rampzalige verkiezingsjaar 1931 zijn parlementszetel behield.

Toen in dat jaar de rijen der Labouraanhangers zozeer gedund werden, kreeg hij zelfs een kans die hij anders wellicht niet gehad zou hebben. Hij werd plaatsvervangend leider van de Labour oppositie en in 1935 toen George Lansbury aftrad, leider van de oppositie. Dat niet alleen de genoemde omstandigheden, maar ook zijn persoonlijke kwaliteiten hierbij een grote rol speelden, blijkt wel uit het feit, dat zijn mede-candidaten voor deze functie Arthur Greenwood en Herbert Morrison waren, figuren, die meer dan Attlee de aandacht hadden getrokken.

Attlee slaagde er in de in verschillende twistende fracties uiteengevallen partij te herenigen. Hij verzette zich ten sterkste tegen de roep van die dagen om een Volksfront, daar de vorming van een dergelijk front slechts een verzwakking van de partij en geen enkel electoraal voordeel met zich mee zou brengen.

In 1936 bezocht hij het door burgeroorlog verscheurde Spanje, waar hij een bataljon van de Internationale Brigade zijn naam gaf. Hij hekelde de regeringspolitiek ten aanzien van Franco en eiste een ferme houding tegenover Italië en Duitsland.

Daar hij zich echter tegelijkertijd verzette tegen herbewapening is hij in zekere mate medeverantwoordelijk voor de zwakke militaire positie die Engeland in 1939 innam. Het was Attlee's houding die in 1940 Chamberlain tenslotte bewoog, plaats te maken voor Churchill. Attlee verklaarde nl. op 7 Mei, dat zijn partij onder geen voorwaarde zou toetreden tot een coalitiekabinet onder Chamberlain, wel tot een regering-Churchill.*)

Toen Churchill op 10 Mei 1940 een (coalitie) kabinet vormde, werd Attlee „Grootzegelbewaarder". Later, in 1942 werd hij minister voor de Dominions en plaatsvervangend Premier. Als zodanig trad hij voor het parlement, de vele malen dat Churchill voor belangrijke besprekingen buiten Engeland vertoefde. In 1943 werd hij bovendien Lord President of the Council. Zijn houding tijdens deze oorlogsjaren hebben zeer tot zijn nationaal prestige bijgedragen. De verkiezingen van 1945 bracht de Labour Party aan de regering. Attlee volgde Churchill op en betrok met zijn gezin Downingstreet 10, sinds meer dan twee eeuwen ambtswoning van Engelands Eerste Minister. Toen Attlee premier werd nam men algemeen aan, dat hij weinig meer zou zijn, dan de nominale leider van het kabinet. Een bekwaam voorzitter, die zijn positie zou kunnen handhaven, minder dank zij eigen positieve kwaliteiten, dan wel als bemiddelaar tussen de door Bevin en Morrison vertegenwoordigde standpunten. Na drie jaar kan men evenwel zeggen, dat hij het kabinet in zijn hand heeft. Hij kon dit kabinet zelfs zodanig hervormen, dat hij meer macht bezit dan enig Brits premier ooit in vredestijd heeft bezeten. In de jaren, die sedert 1945 verliepen, zijn de Labourregering en haar leider weinig moeilijkheden gespaard gebleven.

De reconversie van oorlogs- naar vredesindustrie ging met grote moeilijkheden gepaard. De schulden aan de Ver. Staten en de Dominions waren tot een astronomische hoogte gestegen en stegen nog steeds. De lage levensstandaard en de niet steeds op gelukkige wijze uitgevoerde nationalisatieplannen lokten scherpe critiek uit, natuurlijk vooral van de zijde der conservatieven en hun welsprekende Cassandra, Churchill. Het Britse Imperium stond, toen Labour aan de macht kwam, voor een keerpunt. De Dominions waren machtiger en zelfbewuster uit de oorlog te voorschijn gekomen en wensten nog minder dan dit reeds het geval was, aan de leiband van Londen te lopen.

De nationalistische strevingen in het Verre Oosten waren zo sterk geworden, dat elke band met Groot-Brittannië verloren dreigde te gaan. Reeds schreven de buitenlandse en vooral de Amerikaanse bladen over de „begrafenis van het Empire" en scheen Goebbels, die tijdens de oorlog telkens weer de ondergang van het Britse rijk voorspelde, gelijk te krijgen. Toch gingen niet alle banden verloren. Mede onder invloed van de toespitsing der internationale verhoudingen bleek zelfs een basis aanwezig voor een hernieuwd samengaan. De Commonwealthconferentie in de herfst van 1948 was hiervoor een bewijs. Zij was tevens een bewijs voor het succes van Attlee's aanvankelijk met verbazing en zelfs verbijstering ontvangen plan voor de oplossing van de Indische kwestie.

Op het gebied der buitenlandse politiek erfde Labour, de mede door Attlee's verantwoordelijkheid (coalitiekabinet) gedekte verplichtingen, aangegaan te Yalta en Potsdam. Verplichtingen die aanleiding hebben gegeven tot zovele misverstanden. Misverstanden die uitgroeiden tot de „Koude Oorlog" tussen Oost en West, waardoor de wereld in de na-oorlogse jaren werd geteisterd. De Britse politiek in Palestina scheen al erg ongelukkig, al zal men ook hierover eerst een enigszins juist oordeel kunnen vellen als in dit gebied een meer definitieve toestand is ontstaan.

Weinig tot de verbeelding van het volk sprekend, met diep geworteld plichtsbesef en volharding zijn ambt vervullend, stuurde Attlee zijn partij en zijn regering in een gematigd-socialistische richting, daarbij alle aanvallen van binnen en van buiten de partij, van uiterst links en uiterst rechts, afslaand. Vele malen is twijfel geuit, ook in Labourkring, t.a.v. zijn bekwaamheid, om Engeland door de moeilijkheden, waarvoor het stond en staat, naar een gelukkiger toekomst te voeren. Het is echter een feit, dat hij, evenals in de jaren dertig, in en na 1945 steeds de steun behield van zijn naaste medewerkers, van de mensen, die hem het best hebben leren kennen.

---

*) Roy Jenkins: Mr. Attlee. An Interim Biography, London 1948.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

30 Januari (Zondag)

België — Een bericht als zou Koning Leopold aan de Paus nietigverklaring van zijn huwelijk hebben gevraagd, is door het secretariaat van Koning Leopold tegengesproken.
Birma — Opstandelingen veroveren de steden Toengo, Pyce en Bassein.
Indonesië — Besprekingen van dr. Beel met Anak Agoeng en van Sjahrir met Darmasetiawan.
Italië — De Minister van Buitenlandse Zaken, graaf Sforza, verklaart, dat Italië zal deelnemen aan de Europese Raad.
Noorwegen — De Sovjet-regering vraagt inlichtingen aan de Noorse regering over de houding die deze laatste t.o.v. de Atlantische Unie inneemt. (zie in dit nr.)
Sovjet-Unie — Stalin verklaart aan „International News Service" geen bezwaar te hebben tegen een ontmoeting met Truman om een „wereldvredespact" op te stellen (zie in dit nr.).
— In antwoord op de nota's der Westelijke mogendheden inzake Duitse krijgsgevangenen (zie 7886 F) verklaart de Sovjet-regering, dat de Westelijke mogendheden, meer dan een kwart millioen Russische burgers in Duitsland en Oostenrijk gevangen houden.
Vaticaan — Paus Pius XII verklaart, dat archeologische vondsten hebben aangetoond, dat het graf van de H. Petrus zich onder de koepel van de St. Pieter bevindt.

31 Januari (Maandag)

België — 13.000 Arbeiders in de gas- en electriciteitsbedrijven gaan in staking.
China — Generaal Sjioe Jioe, gouverneur van Kwantoeng, verklaart bereid te zijn de strijd voort te zetten, onverschillig hoe de onderhandelingen met de communisten zullen eindigen.
— Het kabinet wijst de eis der communisten tot arrestatie van Tsjiang Kai-sjek en andere leiders, af.
— Peking door communisten bezet.
Duitsland — Kenneth Royal, de Amerikaanse minister van het leger, verzoekt president Truman het bestuur over de Amerikaanse zone, aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken over te dragen.
Indonesië — Plenaire vergadering van het Bijzonder Federaal Overleg.
— Djumhana vormt nieuw kabinet voor Pasundan.
Internationaal — Scandinavische defensiebesprekingen zonder resultaat.
— De Ver. Staten en Engeland zullen de verklaring van Stalin niet in overweging nemen, zolang zij niet „in officiële vorm wordt uitgedrukt."
Nederland — Schreieder, die terecht stond wegens het lidmaatschap van een misdadige vereniging (S.D.) en wegens het fusilleren van Nederlanders te Dronrijp, buiten vervolging gesteld.
— S. F. van Oss, uitgever en hoofdredacteur aan de „Haagse Post" overleden.
Palestina — Ver. Staten erkennen Israël en Transjordanië „de jure".
Ver. Staten — President Truman verzoekt aan het Congress vervanging van de Taft-Hartley- door de Wagner-wet.
— Maurice J. Tobin benoemd tot Minister van Arbeid.

1 Februari (Dinsdag)

België — Staking in de gas- en electriciteitsbedrijven geëindigd. Loonsverhoging van 5% toegestaan.
Engeland — De minister van Brandstof en Energie maakt bekend, dat de gasbedrijven met ingang van 1 Mei 1949 eigendom van de staat zullen worden.
Frankrijk — Ver. Staten dringen er bij de Franse regering op aan, in Indo-China een nationalistische regering welke tegen het communisme gekant is, te erkennen.
Indonesië — Het Nederlandse leger meldt toenemende guerilla-activiteit, vooral op W.-Java.
Internationaal — Tot voorzitter en vicevoorzitter van het Wereldvakverbond van Vakverbonden zijn benoemd, Di Vittorio (Italië) en Alain de Leap (Frankrijk).
Nederland — Rantsoenering van cacaopoeder opgeheven.
— Eervol ontslag van de Heer L. Neher als gedelegeerde van het opperbestuur in Indonesië. Bevorderd tot Groot-officier in de Orde van O.-N.
— Oud-minister mr. dr. L. N. Deckers benoemd tot voorzitter van de „Stichting Totalisator", welke stichting zich zal bezighouden met de organisatie en exploitatie van de totalisator.
Spanje — Franco acht de omstandigheden niet „geschikt" om thans aan de Westelijke Unie deel te nemen of toe te treden tot de V.N. Wel zou Spanje gaarne deel nemen aan het plan-Marshall.
Zuid-Afrika — Nat. Vergadering stelt commissie in, welke de regeringspolitiek inzake de afscheiding tussen Europese en inheemse rassen, moet bestuderen. „De Nat. Vergadering verwacht, dat de regering door zal gaan met deze politiek."

2 Februari (Woensdag)

België — Regering verklaart zich in principe accoord met het uitschrijven door de Wereldbank in België van een lening van $ 10 millioen.
Birma — Saw Tha-hto, secretaris van het Nationaal Verbond van Karens (grootste minderheid), gearresteerd. Hij zou in contact staan met de opstandelingen. Regering zou bereid zijn Karens eigen staat toe te staan.
China — Communistische strijdkrachten trekken over de Jangtse-Kiang.
Frankrijk — Premier Queuille verklaart, dat de 5% wederopbouwlening van 100 milliard frs. geheel is voltekend. De mogelijkheid om in te schrijven blijft bestaan. (Zie Kr. 21-1; pag. 7920).
Hongarije — Vice-premier Rakosi, voorzitter van het „Hongaarse volksfront voor onafhankelijkheid". Proclamatie volksdemocratie.
— Istvan Barankovics, leider van de Katholieke-democratische Volkspartij, verklaart zijn partij te hebben ontbonden.
Indonesië — Assahan (Sum. Oostfront) gevoegd bij de negara Sumatra Timur.
Internationaal — Joego-Slavië protesteert bij de landen van de Economische Raad voor het Oosten, wegens het feit, dat het niet voor deze Raad werd uitgenodigd. Joego-Slavië is bereid, alsnog op voet van gelijkheid aan de Raad deel te nemen. (Zie 7928 H).
Nederland — De bekende acteur, Henri de Vries is op 84-jarige leeftijd overleden.
Palestina — De Israëlische regering stelt het Joodse gedeelte van Jeruzalem onder burgerlijk bestuur.
Sovjet-Unie — De bekende componist en musicoloog Boris W. Asafjev overleden.
Tsjecho-Slowakije — Zuivering van de Kath. Volkspartij aangekondigd.
Vaticaan — Over alle personen die verantwoordelijk zijn voor het proces tegen kardinaal Mindszenthy of die hieraan zullen medewerken, zal de ex-communicatie worden uitgesproken.
Ver. Staten — Volgens een officiële mededeling is Truman bereid Stalin te ontmoeten, doch slechts te Washington.
— Minister Acheson verklaart, dat de Amerikaanse natie in generlei discussie met welke natie ook zal treden over zaken, waarbij de belangen van andere naties direct zijn betrokken, zonder dat ook vertegenwoordigers van die andere naties aan dergelijke besprekingen zullen deelnemen. (zie in dit nr.)

3 Februari (Donderdag)

Benelux — De secretaris-generaal van de Benelux mr. dr. E. J. B. M. H. Jaspar deelt mede, dat in tegenspraak met andere berichten, de economische unie 1 Januari 1950 in werking zal treden.
Duitsland — Dr. Adenauer, president van de West-Duitse constituerende vergadering, verklaart, dat de geallieerden de „volkenrechtelijke en morele" plicht hebben, Duitsland tegen iedere invasie te beschermen.
Engeland — Churchill ontvangt Grotius-medaille.
Hongarije — Begin proces tegen kardinaal Mindszenthy. Zijn verzoek om het proces te verdagen afgewezen.
Indonesië — Het Bijzonder Federaal Overleg nodigt republikeinse leiders uit voor besprekingen.
— Sir William Strang. Britse onderminister van Buitenlandse Zaken, voert besprekingen met dr. Beel, met vooraanstaande republikeinen en met federalisten.
Internationaal — De voogdijschapsraad van de V.N. verwerpt een Russisch voorstel om aan inboorlingen van de onder voogdijschap staande gebieden, toe te staan deel te nemen aan de debatten in de Raad. die betrekking op hen hebben.
Nederland — Wetsontwerp inzake verplichte deelneming van alle werknemers aan een bedrijfspensioenfonds door Tweede Kamer z.h.s. aanvaard.

4 Februari (Vrijdag)

Griekenland — Het hoofdbestuur van de Griekse communistische partij ontheft generaal Markos Vafiadis van zijn functie.
Indonesië — Sukarno nodigt B.F.O. uit tot besprekingen op Banka.
Polen — De Poolse regering maakt melding van massa-arrestaties onder de voormalige officieren en van zes katholieke priesters.
Perzië — Mohammed Reza Dahlevi, sjah van Perzië, bij op hem gepleegde aanslag licht gewond.

5 Februari (Zaterdag)

Duitsland — Britse en Amerikaanse autoriteiten verbieden alle internationaal wegverkeer tussen de Brits-Amerikaanse en de Russische zone. Een uitzondering wordt gemaakt voor personenvervoer.
Hongarije — De openbare aanklager eist tegen kardinaal Mindszenthy en zijn medebeklaagden de „zwaarste en onverbiddelijkste" straf.
Internationaal — Sovjet-Unie biedt Noorwegen niet-aanvalspact aan.
Ver. Staten — Officieel wordt gemeld, dat de Amerikaanse regering de Noorse minister van Buitenlandse Zaken heeft uitgenodigd voor besprekingen te Washington.

A. Bevolkingsaanwas, arbeidsmarkt en emigratie —

In twee uitvoerige artikelen in Econ. Statistische Berichten (19-1 en 2-2) analyseert Dr. W. Steigenga de bevolkingsaanwas in verband met de arbeidsmarkt, voorts bespreekt hij de vraag of een actieve emigratiepolitiek noodzakelijk is. Wij ontlenen aan deze artikelen het volgende:

Terwijl het tekort aan geschoolde krachten in verschillende delen van Nederland voortduurt, voltrekken zich thans enkele opvallende veranderingen in de verhouding tussen totale vraag naar en totaal aanbod van arbeidskrachten. Bedrijfstakgewijze en regionaal treden overschotten op, die een aanwijzing vormen voor een kentering. Moet Nederland zich op een grote werkloosheid voorbereiden? Voor een antwoord op deze vraag is de demografische ontwikkeling van groot belang. Terwijl tussen 1930 en 1946 slechts 19 pct van de beroepsbevolking, voor wie een nieuwe arbeidsplaats moest worden geschapen, jonger dan 24 jaar was, leren prognoses, dat dit tussen 1955 en 1960 48 pct zal zijn.

Dat deze merkwaardige ontwikkeling vooral voor de tewerkstelling der ouderen van betekenis kan worden, is wel zeker. Wanneer werkloosheid optreedt, kan men verwachten, dat juist ouderen hiervan het slachtoffer zullen worden, gezien de voorkeur van het bedrijfsleven, om ouderen door jongeren te vervangen. Anderzijds kan het sterk vergrote aanbod van jonge arbeidskrachten de mogelijkheid openen voor de uitbreiding van die takken van bedrijf, welke vooral zijn ingesteld op het werken met goedkope jonge arbeidskrachten.

Tabel 1 — Verloop beroepsbevolking naar leeftijdsklasse en sexe.

(1946 is per leeftijdsklasse: 100)

Leeftijd	1920	1930	1939	1946	1955	1960
Mannen						
14-19	83	90	101	100	102	121
20-24	73	87	91	100	102	104
(14-24) . . .	78	88	97	100	102	113
25-49	67	79	93	100	111	116
50-64	64	77	81	100	120	132
Totaal . . .	69	82	95	100	108	118
Vrouwen						
14-19	76	92	101	100	101	120
20-24	71	91	91	100	99	102
(14-24) . . .	75	91	97	100	100	112
25-49	64	81	93	100	106	110
50-64	65	75	89	100	120	132
Totaal . . .	69	85	94	100	106	113

Of het bedrijfsleven in staat zal zijn deze toeneming te verwerken, zal voor een groot deel afhangen van de industriële mogelijkheden en de ontwikkeling der industrialisatie. Slaagt deze, dan zal deze demografische ontwikkeling weinig problemen oproepen.

Uit tabel 2 kan echter afgeleid worden, dat de eisen, welke aan de opnemingscapaciteit van het bedrijfsleven worden gesteld, in de toekomst aanmerkelijk zwaarder zullen zijn dan in het verleden. Het is mogelijk, dat door nieuwe technische vindingen of andere factoren belangrijke nieuwe arbeidsmogelijkheden worden geopend. De enige conclusie, welke met zekerheid kan worden getrokken is, dat met het oog op het grote aanbod van arbeidskrachten in de naaste toekomst met de mogelijkheid rekening moet worden gehouden, dat de uitbreiding van het arbeidspotentieel groter zal zijn dan de uitbreiding der werkgelegenheid. (Econ. Stat. Berichten 19-1-49)

Dr. Steigenga acht het niet uitgesloten, dat Nederland — wanneer de werkgelegenheid zich onvoldoende uitbreidt — genoodzaakt zal zijn, zo niet in de eerstkomende 2 à 3 jaar, dan toch in de volgende 15 jaar, een actieve emigratiepolitiek te voeren. Onder emigratie verstaat de auteur alle vormen van tewerkstelling buiten de landsgrenzen, dus zowel de economische als de demografische 1).

Het ontbreken van cultuurgrond voor jonge boeren, van een grondstoffenbasis voor een grotere uitbreiding der industrie, de kentering op de arbeidsmarkt en de te verwachten bevolkingstoeneming hebben een bereidheid tot emigratie doen ontstaan.

Of van economisch gezichtspunt uit overbevolking aanwezig is, is echter uiteindelijk moeilijk vast te stellen. De enige mogelijkheid om de noodzaak van emigratie op economische gronden te bepalen, is gelegen in een critische beoordeling van de arbeidsmarkt.

Gezien de demografische ontwikkeling in West-Europa, met name in België en Frankrijk, is te verwachten, dat binnen het gebied der Westelijke Unie vrij grote mogelijkheden voor migratie aanwezig zullen zijn. Volgens Dr. Steigenga kan een actieve emigratiepolitiek slechts worden gevoerd, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

a) voorbereiding en voorlichting der emigranten hier te lande; b) exploratie der mogelijkheden elders; c) een juiste organisatievorm, waardoor men in staat is deze politiek zo effecient mogelijk tot uitvoering te brengen; d) volledige coördinatie tussen emigratie en arbeidsmarktpolitiek; e) een voor ons land zo juist mogelijke samenstelling van het emigrerend aantal. (Econ. Stat. Berichten 2-2-'49)

1) A. Sauvy, door dr. Steigenga geciteerd, omschrijft de economische als „movements of workers, dictated by needs which are to some extent temporary", de demografische als „a permanent transfer . . . . in which the extend of work to be done is only a secondary factor (A. Sauvy: „Some aspects of the international imigration problem" — I. L. Review July '48)

Tabel 2 — Gemiddelde jaarlijkse toeneming der beroepsbevolking per leeftijdsklasse, met procentueel aandeel der leeftijdsklassen in de totale toeneming.

Leeftijd	1920-'30	1930-'39	1939-'46	1946-'55	1955-'60
14-24	15.100 (= 31)	8.700 (= 19)	6.400 (= 19)	1.900 (= 5)	25.700 (= 48)
25-49	26.000 (= 53)	27.900 (= 61)	19.600 (= 56)	22.600 (= 59)	14.800 (= 26)
50-64	8.100 (= 16)	9.500 (= 20)	8.700 (= 25)	13.900 (= 36)	14.900 (= 26)
Totaal	49.200 (= 100)	46.100 (= 100)	34.700 (= 100)	38.400 (= 100)	55.400 (= 100)

Om vergelijkbaarheid mogelijk te maken is de gemiddelde jaarlijkse toeneming per periode berekend.

B. Industriële productie 1946-'48 —

In onderstaande tabel geven wij het jaargemiddelde van het algemeen productie-indexcijfer, met daaronder de index-cijfers per bedrijfstak. Ter vergelijking geven wij dezelfde cijfers over de jaren 1946 en 1947.

	Basis	Jaargemiddelde		
		1946	1947	1948
Aantal arbeidsdagen in de betrokken maand [1]	23½ [2]	23½	23½	23½
1. Algemene productie-indexcijfers				
Algem. prod.-index van de industrie [3]	1938	74	94	112
Gemiddelde dagproductie [4]	„	74	94	112
2. Indexcijfers per bedrijfstak				
Bouwmaterialen	1938	55	71	95
Chemische producten	„	61	83	
Confectie	„	46	59	
Leder, rubber, schoenen	„	81	129	
Steenkolen	„	62	75	82
Metaalproducten	„	69	93	121
Papier	„	64	84	
Textiel	„	55	87	103
Openbare nutsbedrijven	„	102	125	148
Voedings- en genotmiddelen	„	84	92	

1) Onder arbeidsdagen worden verstaan alle dagen, met uitzondering van de Zondagen, Nieuwj.dag, 2e Paasdag, Hemelvaartsdag, 2e Pinksterdag en de beide Kerstdagen. Zaterdagen zijn als halve dagen geteld. 2) In de vijf voorkomende basisjaren was het maandgemiddelde der arbeidsdagen 23½. 3) Excl. Bouwnijverheid. 4) Berekend door het algemene indexcijfer te delen door de verhouding van het aantal arbeidsdagen in de betrokken maand tot het gemiddeld aantal arbeidsdagen per maand in 1938.

C. Toezicht uitleenbibliotheken —

Er is een wetsontwerp ingediend, dat de gemeentebesturen de gelegenheid zal geven enige beperkingen op te leggen aan particuliere uitleenbibliotheken.

Het ontwerp zal een vergunningenstelsel mogelijk maken, waarbij bepaaldelijk zij, die in zedelijk opzicht slecht bekend staan, als exploitant van een leesbibliotheek kunnen worden geweerd. Voorts zal men aan vergunningen verplichtingen kunnen verbinden; deze verplichtingen mogen met betrekking tot inhoud en strekking der boeken niet verder gaan dan nodig is tot wering van boeken, welke naar het oordeel van B. en W. aanstotelijk voor de eerbaarheid zijn. Aan alle vergunningen zal de verplichting worden verbonden, aan minderjarigen geen boeken ter hand te stellen, welke naar het oordeel van B. en W. schadelijk

zijn voor de zedelijke gezondheid van deze groep.
De centrale overheid zal een commissie instellen, waarin verschillende geestelijke stromingen en het regionale en gemeentelijke element vertegenwoordigd zullen zijn. Deze commissie zal de gemeentebesturen en andere autoriteiten, welke ter zake enige bemoeienis hebben, van voorlichting dienen bij de toepassing van de wet.
In de toelichting zegt de regering, dat het ontwerp slechts een bescheiden bijdrage levert tot de waakzaamheid tegen ongezonde lectuur. Wie van de overheid meer zou eisen, zou uit het oog verliezen, dat het niet op haar weg ligt, door wettelijke bepalingen en toezicht het geestelijke peil van de leesbibliotheken te verhogen: hier ligt een taak voor het particulier initiatief, zomede voor ouders en opvoeders. Met erkentelijkheid maakt de regering in dit verband melding van het verdienstelijke werk van de Vereniging van openbare leesbibliotheken en andere verenigingen op dit terrein.
Er is naar gestreefd de gemeenten zo weinig mogelijk aan banden te leggen. Een gemeentebestuur, dat het niet nodig acht in te grijpen, zal door de wet daarin worden vrijgelaten.
De regering heeft deze materie zoveel mogelijk in de locale en regionale sfeer willen houden, opdat de in verschillende delen van het land met betrekking tot dit onderwerp heersende uiteenlopende opvattingen zo goed mogelijk tot hun recht komen.
Het toezicht — voor zover nodig — op de gemeentebesturen zal in deze bij Ged. Staten berusten. (Nw. R'damse Crt. 15-1)

A. **Samenstelling Zuiderzeeraad —**
Bij K.B. zijn benoemd tot lid en voorzitter van de Zuiderzeeraad E. H. Ebels, Commissaris der Koningin in Groningen; tot lid en ondervoorzitter ir. V. J. P. de Blocq van Kuffeler, oud-dir.-generaal der Zuiderzeewerken: J. Hoogland, lid van Ged. Staten van Friesland en mr. dr. R. H. baron de Vos van Steenwijk, commissaris der Koningin in Drenthe. Tot leden zijn benoemd: mr. J. Algera, lid van de Tweede Kamer; C. van Baren; prof. dr. L. F. de Beaufort; ir. C. Biemond; prof. dr. P. J. Bouman; mr. W. A. C. van Dam; prof. ir. W. J. Dewez; ir. H. H. Ehrenburg; mr. dr. M. A. A. Geuljans, burgemeester van Roermond; ir. M. A. Geuze; H. A. Giessen; jhr. mr. M. van der Goes van Naters, lid van de Tweede Kamer; drs. M. M. A. A. Janssen Fz, lid van de Tweede Kamer; dr. ir. W. B. Kloos; F. J. van der Meche; drs. J. F. Posthuma; mej. mr. A. E. Ribbius Peletier, lid van Ged. Staten van N.-Holland; mr. F. G. C. J. M. Teulings, lid van de Eerste Kamer; prof. ir. J. W. Thierry; D. Tiggelaar; prof. dr. J. H. Tuntler; J. de Veer; ir. R. Verloren v. Themaat; mr. W. F. F. baron van Verschuer, lid van Ged. Staten van Gelderland; mr. dr. P. J. Witteman, oud-minister van binnenl. zaken en J. C. Wolthuis, lid van Ged. Staten van Overijssel. (Staatscourant 2-2)

B. **Commissie voor bestrijding werkloosheid —**
Met het oog op de mogelijkheid, dat ons land door de wisseling in de conjunctuur nog weer eens zal worden bedreigd door massa-werkloosheid, heeft de regering besloten reeds thans te dien aanzien maatregelen voor te bereiden, die in werking kunnen worden gesteld, indien onverhoopt opnieuw tekenen van een conjunctuuromslag voelbaar zouden worden.
In verband daarmede is overgegaan tot instelling van een interdepartementale commissie voor de werkgelegenheid, waarin alle ministeries zijn vertegenwoordigd, die op het voorkomen van werkloosheid invloed kunnen uitoefenen. Deze commissie zal omtrent voorgenomen maatregelen regelmatig overleg plegen met de Stichting van den Arbeid. Als voorzitter is aangewezen mr. dr. A. A. van Rhijn, secretaris-generaal van het ministerie van Sociale Zaken.
(Maasbode 21-1)

C. **Landingsverbod K.L.M.-Motivering —**
De regering van India heeft op 3 Febr. verklaard, dat het ontzeggen van het recht van doorvlucht over of van landen in India aan Nederlandse vliegtuigen noch in strijd is met de te Chicago ondertekende internationale burgerluchtvaartovereenkomst, noch een eenzijdige toepassing van sancties tegen Nederland betekent.
Art. 89 van de overeenkomst van Chicago geeft n.l. aan de contracterende staten vrijheid van optreden „in geval van oorlog".
De actie van de Nederlandse regering in Indonesië „vormt een oorlogsdaad tegen de regering van de Indonesische Republiek, welke door de regering van India de facto is erkend en rechtvaardigt ten volle het ontzeggen van faciliteiten voor landen in en vliegen over India aan Nederlandse vliegtuigen," aldus de verklaring. (Volkskrant - Reuter 4-2)

D. **Dienstplicht politieke delinquenten —**
De minister van Oorlog heeft zijn ambtgenoot van Justitie verzocht te willen overwegen of aan politieke delinquenten, die op Januari 1945 nog geen 18 jaar waren, op ruime schaal en met bekorting van de termijn van vijf jaren, herstel in rechten kan worden verleend.
Na dit eventuele herstel, zal de minister van Oorlog nagaan of de persoon alsnog tot het vervullen van dienstplicht kan worden geroepen. (Nieuwe Courant 31-1)

E. **Eskaders straalvliegtuigen —**
Binnenkort zullen de Nederlandse Luchtstrijdkrachten kunnen beschikken over drie eskaders straaljagers, die alle op het vliegveld Leeuwarden hun basis krijgen. „Twente" blijft opleidingscentrum voor piloten van straalvliegtuigen. Twaalf militaire vliegers hebben hun eerste training achter de rug en vormen nu samen de bemanning van het eerste Nederlandse straaljager-eskader. Zij zullen vliegen met de acht toestellen, welke kort geleden zijn aangekomen. Bij de Gloster Aircraft Cy loopt thans een nieuwe order van 24 Gloster Meteors nr. IV-straalvliegtuigen. Hieruit zullen twee nieuwe eskaders gevormd worden.
(Volkskrant 4-2)

F. **Schadevergoeding Japan —**
Nederland heeft tot dusverre als schadeloosstelling van Japan toegewezen gekregen 1652 machines voor metaalbewerking, waarvan de gezamenlijke waarde wordt geschat op 2.300.000 dollar en 555 laboratoriuminstrumenten ter waarde van in totaal 56.000 dollar. (Volkskrant 4-2)

G. **Koninklijk ruiterescorte —**
Er zal een permanent ruiterescorte voor H. M. de Koningin worden gevormd uit de landelijke ruiters, die ter vervulling van de dienstplicht onder de wapenen worden geroepen. Zij zullen de Koningin escorteren bij speciale gelegenheden en kunnen ook, nadat zij met groot verlof zijn gezonden, voor een week onder de wapenen worden geroepen.
(Volkskrant 4-2)

Indonesië

H. **Het Indonesische probleem - Behandeling in de Veiligheidsraad - Rapport C. v. G. D. en Nederlands commentaar - Contact B.F.O. met republikeinen - De interim-periode —**

In de periode van 22 Januari tot 5 Februari, heeft men bij de oplossing van het Indonesische probleem — afgaande althans op wat daarover is gepubliceerd — weinig vordering gemaakt.
Overeenkomstig een resolutie van de Veiligheidsraad is de Commissie van Goede Diensten omgezet in een Commissie der V.N. voor Indonesië met grote bevoegdheden.
Van groot belang is verder, dat het overleg tussen dr. Beel en het Bijzonder Federaal Overleg er toe heeft geleid, dat Sukarno en Hatta zullen worden uitgenodigd om overleg te plegen over de kwestie van een nationale regering. In de uitnodiging die het B.F.O. op 2 Febr. tot beide republikeinse leiders heeft gericht, wordt verklaard, dat zij beschouwd zullen worden als regeringspersonen van een republiek welker status zal afhangen van de volkswil.
Op 24 Januari heeft de C.v.G.D. in een rapport aan de Veiligheidsraad verklaard, dat de republikeinse guerilla de Nederlanders verhindert de order „staakt het vuren" in acht te nemen en dat zij over te weinig manschappen beschikken om deze guerilla te onderdrukken. Van officiële Nederlandse zijde werd echter medegedeeld, dat „in het algemeen in de bevrijde gebieden recht en orde verzekerd zijn".
Berichten als zouden de Nederlanders plannen maken om de interimperiode over te slaan, werden van officiële Ned. zijde tegengesproken.
Hieronder volgen de bijzonderheden:

Behandeling in de Veiligheidsraad —
Op 7 Januari hervatte de Veiligheidsraad — thans te Lake Success bijeen — de besprekingen over het Indonesische probleem.
De samenstelling van de Raad was veranderd door het periodieke rouleringssysteem. De gedelegeerden van België, Syrië en Columbia hadden hierdoor plaats moeten maken voor de vertegenwoordigers van Noorwegen, Egypte en Cuba. België werd „als belanghebbende partij" (lid van de C.v.G.D. en de consulaire commissie) tot de besprekingen toegelaten.
Het debat werd op de volgende data voortgezet: 11 Januari, 14 Januari, en op 17 Januari en nadat hervatting van de besprekingen tot tweemaal toe was uitgesteld, omdat men niet tot overeenstemming kon komen over de formulering van een resolutie op 21-24-27 en 28 Januari.
Uit de debatten bleek dat de gedelegeerden op het standpunt bleven staan, dat de Nederlandse actie niet gerechtvaardigd was. Ook was men de mening toegedaan, dat de tijdens de Parijse zitting

aanvaarde resoluties door Nederland niet naar behoren waren uitgevoerd. In het bijzonder de voortgezette internering van de republikeinse leiders wekte het misnoegen op van de Raad. Vooral toen bleek, dat zij geen bewegingsvrijheid genoten zoals dr. Van Royen op 7 Januari had verklaard.

Volgens de Amerikaanse gedelegeerde, dr. Jessup (11-1) hadden de Nederlanders het Handvest van de Ver. Naties geschonden, door de Parijse resoluties niet uit te voeren. Er werden over en weer beschuldigingen geuit tussen de Russische en de Amerikaanse gedelegeerden betreffende de houding der respectieve landen in de Indonesische kwestie, welke beschuldigingen culmineerden in „Amerikaans monopolisme" en „Russische sabotage".

Op 14 Januari verklaarde dr. Van Royen, dat de Nederlandse regering alles zou doen wat in haar macht ligt, om in de loop van 1950 de souvereiniteit aan de Ver. Staten van Indonesië over te dragen. Nederland hoopte, dat binnen één maand een federale interim-regering zal zijn ingesteld. Dr. Van Royen voegde hier aan toe, dat terstond na de instelling van een interim-regering voorbereidingen zouden beginnen voor vrije algemene verkiezingen. Het gekozen vertegenwoordigend lichaam zal dan een grondwet voor de Verenigde Staten van Indonesië opstellen. Deze constitutie zal daarna aan de deelnemende staten ter goedkeuring worden voorgelegd. De interim-regering zal ook de administratieve organisatie van de nieuwe staat voorbereiden. Tenslotte zal een Ronde Tafelconferentie worden gehouden van de vertegenwoordigers van Nederland en Indonesië, teneinde een ontwerp-statuut te bespreken voor de Nederlands-Indonesische Unie.

Ten aanzien van de komende verkiezingen in Indonesië zeide hij:

„Het is de bedoeling van de Nederlandse regering de waarnemers van de V.N. bij deze verkiezingen uit te nodigen. Met het oog op het feit, dat nog niet in alle gebieden algehele vrede en orde is gevestigd en voorts met het oog op de nodige administratieve en technische voorbereidingen zal het practisch onmogelijk zijn deze verkiezingen binnen zes maanden te doen houden. Mijn regering zal echter al het mogelijke doen om de verkiezingen nog in het derde kwartaal van dit jaar te doen plaatsvinden".

Intussen werden er binnenskamers tussen de gedelegeerden van Cuba, China, Noorwegen en de Ver. Staten besprekingen gevoerd over de formulering van een concept-resolutie. De besprekingen hadden echter een traag verloop, vandaar dan ook, dat men hervattingen van de besprekingen in de raad tot tweemaal moest uitstellen. Van de andere kant werd er van verschillende zijde in de Raad op aangedrongen, tot resultaten te komen voordat de Aziatische conferentie te Delhi zou zijn beëindigd.

Resolutie — Tenslotte werd op 21 Januari door de bovengenoemde landen een lange resolutie ingediend.

In deze resolutie wordt gevraagd 1) onmiddellijk staken van het vuren door beide partijen; 2) onmiddellijke vrijlating van republikeinse leiders, terugkeer naar Djokja van deze leiders; 3) besprekingen over instelling federale, onafhankelijke en souvereine Ver. Staten van Indonesië; 4) instelling federale interimregering niet later dan 15 Maart 1949; 5) verkiezingen voor een constituerende vergadering vóór 1 October 1949; 6) overdracht van de souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië niet later dan 1 Juli 1950; 7) de Commissie van Goede Diensten zal voortaan bekend zijn als de Commissie der Verenigde Naties voor Indonesië. De Commissie zal optreden als de vertegenwoordigster van de Veiligheidsraad in Indonesië en zal alle functies bezitten sedert 16 December door de Veiligheidsraad aan de Commissie van Goede Diensten gegeven, welke functies haar in deze resoluties worden verleend. De Commissie zal handelen bij meerderheid van stemmen, maar haar rapporten en aanbevelingen aan de Veiligheidsraad zullen zowel meerderheids- als minderheidsstandpunten bevatten indien er een verschil van mening onder de leden van de Commissie bestaat; 8) de Commissie zal partijen bijstaan bij de naleving van deze resolutie, zal de onderhandelingen bijwonen en kan aanbevelingen doen aan de Veiligheidsraad met betrekking tot de aard, macht en functies van het lichaam der Verenigde Naties, dat in Indonesië zal blijven om behulpzaam te zijn bij de nakoming van de bepalingen dezer overeenkomst totdat de souvereiniteit zal zijn overgedragen aan de Verenigde Staten van Indonesië. De commissie zal de bevoegdheid hebben om de vertegenwoordigers van de niet-republikeinse gebieden in Indonesië te raadplegen; 9) de Commissie of het lichaam van de Verenigde Naties, dat zal worden ingesteld overeenkomstig haar aanbeveling volgens deze paragraaf, is gemachtigd om in naam van de Verenigde Volken de verkiezingen te observeren en aanbevelingen te doen betreffende de voorwaarden noodzakelijk om a) te verzekeren dat deze verkiezingen vrij en democratisch zijn, b) Vrijheid van vergadering, van woord en pers te allen tijde te garanderen mits dergelijke garantie niet zo wordt toegepast dat hierbij toevlucht genomen wordt tot geweld of represailles; 10) de Commissie behoort behulpzaam te zijn bij een zo spoedig mogelijk herstel van het burgerlijke bestuur van de Republiek. De aanbevelingen van de Commissie kunnen voorzieningen inhouden met betrekking tot het economische welzijn van de bevolking van de gebieden, welke bij deze terugkeer betrokken zijn. De Commissie zal, na overleg met de partijen, aanbevelingen doen met betrekking tot een eventueel tijdelijk stationneren van Nederlandse strijdkrachten in enig gebied om behulpzaam te zijn bij het handhaven van wet en orde.

Reeds dadelijk verklaarde de Russische afgevaardigde Malik, dat de resolutie onaanvaardbaar was, omdat zij in feite steun verleende aan de „Nederlandse agressie". België betwistte nogmaals de competentie van de Raad en stelde voor de zaak alsnog aan het Internationaal Gerechtshof voor te leggen. Dr. Van Royen vroeg enige dagen uitstel om instructies van zijn regering te ontvangen.

Bij de voortzetting van de zitting op 25 Januari kwam het ook nog niet tot een stemming. De afgevaardigde van India stelde voor de voorstellen in overeenstemming te brengen met de resoluties van New Delhi en vroeg een bevel tot terugtrekken van Nederlandse troepen uit de Republiek voor 15 Maart.

De Egyptische afgevaardigde sloot zich hierbij aan en wenste, dat in ieder geval de stad Djokja onmiddellijk weer onder republikeins bestuur zou worden geplaatst. Cadogan (Engeland) verklaarde,

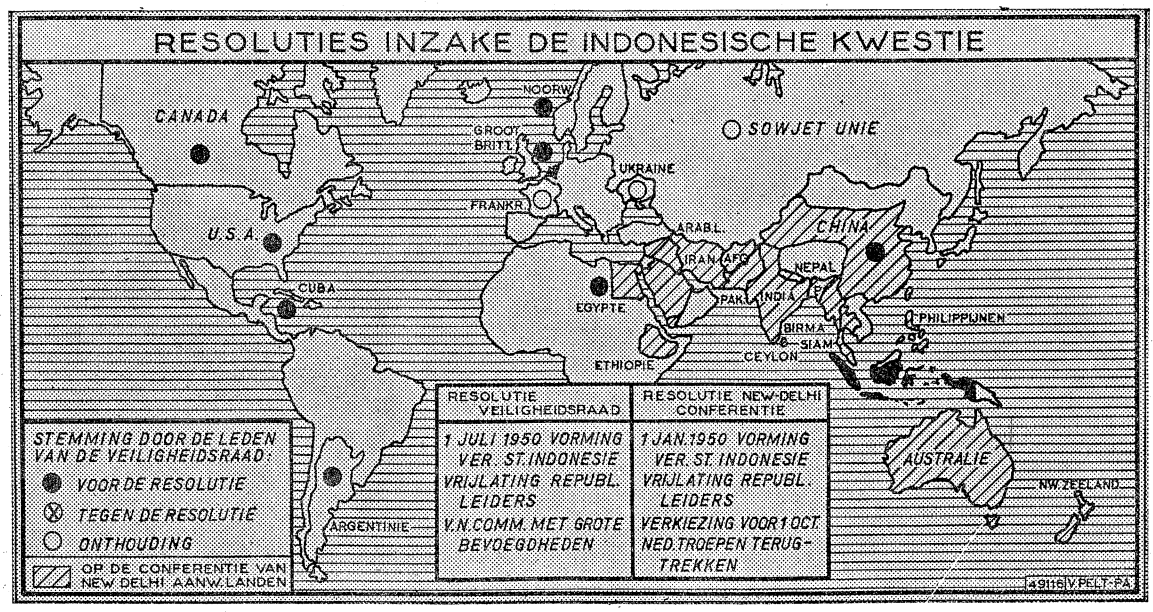

dat het onmiddellijk terugtrekken van de troepen gevaarlijk zou zijn. De resolutie noemde hij een „goed compromis". Men kwam niet tot een stemming. Ook de 27ste Januari bracht geen beslissing. Palar (Republiek Indonesia) gaf te kennen, dat de resolutie in de huidige vorm, de Republiek niet kan bevredigen. De besluiten van New Delhi, aldus Palar, maken een minimum uit om volledige medewerking van de Republiek te verzekeren. Intussen zijn de besluiten van New Delhi op de concept-resolutie niet zonder uitwerking gebleven. De voorstellers van de resolutie kwamen zelf met een reeks amendementen, die primo tegemoet komen aan de aandrang om in plaats van Djokja te spreken van het gebied van Djokja, secundo toegeven aan de drang om zoals Jessup het noemde het „herstel van de economische levensvatbaarheid van de republiek" te verzekeren. De betreffende passage werd als volgt gewijzigd:

„De aanbevelingen van de Commissie zullen stappen kunnen inhouden voor zulke economische maatregelen, welke nodig zijn voor een behoorlijk functionneren van het bewind voor het economisch welzijn van de bevolking van streken in zulke overdracht betrokken".

De zinsnede over de opening van de mogelijkheid van de vertegenwoordigers van de gebieden buiten de republiek om aan de onderhandelingen deel te nemen werd in een nieuw amendement iets beleefder gesteld. De zinsnede over de vergemakkelijking van de terugkeer van republikeinse regeringspersonen naar Djokja werd eveneens iets anders geformuleerd, „meer in overeenstemming met de waardigheid van de betrokkenen", zoals de Chinese gedelegeerde Tsiang toelichtte.

Jessup (V.St.) stelde vast, dat er in wezen slechts zeer weinig verschil is tussen het concept van de Veiligheidraad en de resolutie van New Delhi en dat de doeleinden van beide resoluties dezelfde zijn. De commissie zal ter plaatse optreden en krachtens de bepalingen van de resolutie het tijdstip voor het terugtrekken van de troepen moeten bepalen. Overigens waarschuwde hij opnieuw dat, wil de staking van de strijd volledig doeltreffend zijn, deze gelijktijdig door beide partijen dient te geschieden.

Op 28 Januari tenslotte, werd de concept-resolutie, gewijzigd met de later ingediende amendementen, aangenomen. De stemming geschiedde alineagewijs; de meeste alinea's werden met zeven stemmen voor, geen tegen en vier onthoudingen, t.w. Frankrijk, Argentinië, Sovjet-Unie en Oekraïne, aangenomen, Argentinië stemde alleen voor de bepalingen, welke de competentie van de raad tot inmenging niet stellen; voor het overige onthield dit land zich. Frankrijk onthield zich consequent ten opzichte van de gehele tekst. De Sovjet-Unie en Oekraïne stemden alleen voor enkele passages uit de préambule, die daardoor tien stemmen voor behaalden en het eerste deel van paragraaf twee. Voor alle bepalingen werden dus ten minste zeven stemmen — hetgeen juist de vereiste meerderheid is — verkregen, namelijk die van Canada, China, Cuba, Egypte, Noorwegen, Engeland en de Verenigde Staten. Het feit, dat België sinds 1 Januari door Noorwegen is vervangen, heeft dus op de stemming wel een voor Nederland zeer ongunstige invloed gehad.

In een ook in de kringen van de Veiligheidsraad uitstekend genoemd betoog heeft dr. Van Royen de volgende punten in de resolutie voor Nederland onaannemelijk verklaard:

(1) het herstel van de republikeinse regering in de stad Djokja;

(2) de bevoegdheden van de voorgestelde commissie van de Verenigde Naties zich bezig te houden met de vestiging van een federale interim-regering, met het houden van verkiezingen en het overdragen van de souvereiniteit;

(3) het beginsel van stemmen bij meerderheid in de voorgestelde commissie;

(4) de bevoegdheden van de commissie aanbevelingen te doen betreffende het wederom onder de republikeinse regering terugbrengen van bepaalde gebieden en betreffende het terugtrekken van Nederlandse troepen. Al deze bevoegdheden zouden, aldus dr. Van Royen, implicite de Raad machtigen beslissingen te nemen op deze punten.

Contact B.F.O. met republikeinen.

Het Bijzonder Federaal Overleg heeft op 2 Februari aan Sukarno en Hatta medegedeeld, dat besprekingen met de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, dr. Beel, er toe hebben geleid, dat de regering van Indonesië zich bereid heeft verklaard, Sukarno c.s. in de gelegenheid te stellen in volle vrijheid op een nader vast te stellen plaats onderling van gedachten te wisselen. Zij is eveneens bereid, voor zover de B.F.O. de heren uitnodigt, mede te werken aan het scheppen van een gelegenheid voor een vrije gedachtenwisseling met de afgevaardigden van B.F.O., c.q. met de B.F.O. in haar geheel.

Zou het overleg tot zodanige resultaten leiden, dat op korte termijn kan worden overgegaan tot de instelling van een federale interim-regering, zo zal het de regering uit de aard der zaak mogelijk zijn het vraagstuk van de algemene bewegingsvrijheid van hen, die thans aan zekere beperkingen zijn onderworpen, te bezien in het licht van de als dan heersende omstandigheden.

Omtrent de vraag of Sukarno en de republikeinse ministers zullen kunnen worden gehoord in de kwaliteit van president en leden der republikeinse regering deelt de brief het volgende mede. Nadat de B.F.O. terzake overleg heeft gepleegd kunnen wij instemmen en ons in principe verenigen met de brief van de Hoge vertegenwoordiger van de Kroon aan de voorzitter van de B.F.O. dd. 31 Januari 1949, luidende:

„Hiermede heb ik de eer uwe Hoogheid mede te delen, dat de Nederlandse regering mij heeft gemachtigd u te berichten, dat zij de door uw college benaderde republikeinse leiders beschouwt als regeringspersonen van een republiek, welker status en verschijningsvorm afhankelijk zal zijn van de volkswil, zulks met inachtneming van het beginsel van gelijkwaardige deelstaten binnen het raam van de republiek der Ver. Staten van Indonesië."

(A.N.P. - Nwe R'damse Crt. - Maasbode - Parool - Red. K.H.A. 22-1 tot 5-2)

(Vor. ber. 7915 C)

Ned. W.-Indië

A. Minister Van Schaiks reis naar de West —

Naar het Algemeen Handelsblad (2-2) vernam, heeft Minister Van Schaik op zijn reis naar Suriname en de Nederlandse Antillen, met veel autoriteiten en met vertegenwoordigers van politieke partijen en andere groeperingen overleg gepleegd over een spoedig in te dienen ontwerp van een interim-regeling voor Suriname en de Nederlandse Antillen.

Aangezien het voornaamste doel is toekenning van de autonomie, is het begrijpelijk, aldus het Alg. H.bld, dat de strekking vrijwel algemeen instemming vond. Het overleg is van groot nut gebleken, omdat de vraagstukken tot in details besproken konden worden en opheldering gegeven kon worden ten aanzien van verschillende punten, waaromtrent misverstand dreigde te ontstaan. Met name bleek verduidelijking gewenst, omtrent de vraag, waarom een interim-regeling nodig is, namelijk omdat verwezenlijking van de nieuwe rechtsorde krachtens art. 211 der grondwet eerst tot stand zal kunnen komen tegelijk met de eindregeling van de verhouding tot Indonesië. Aangezien de datum daarvan niet bij benadering is vast te stellen, nam de regering het initiatief tot een spoedige indiening van een interim-regeling ingevolge art. 210 der grondwet. De omstandigheid, dat in de eerstvolgende maanden in de Nederlandse Antillen en in Suriname verkiezingen zullen worden gehouden voor de staten, mag voor de regering geen reden zijn, de voorbereiding van de interim-regeling en, zodra het ontwerp gereed is, de publicatie daarvan, op te schorten. Voor overhaasting van de behandeling is echter evenmin reden.

Als resultaat van de besprekingen overweegt de regering thans, in het voorontwerp tal van wijzigingen aan te brengen, ten dele van ondergeschikt belang, ten dele ten aanzien van punten van betekenis.

België

B. Waals Congres over uitslag volkstelling —

Het Waalse Congres kwam op 30 Januari te Charleroi onder voorzitterschap van Minister Merlot in vergadering bijeen, teneinde de resultaten van de volkstelling te bespreken.

Men kwam tot de conclusie, dat, nu gebleken is dat de Vlaamse bevolking in de laatste 17 jaren met 386.250 zielen is toegenomen en de Waalse bevolking daarentegen met 61.398 zielen is verminderd, dit bij toepassing van het huidige kiesstelsel — één volksvertegenwoordiger voor 40.000 inwoners — moet leiden tot overheersing van het parlement door de Vlamingen. Het congres nam een motie aan, waarin wordt verklaard, dat tegenover deze Vlaamse overheersing een politieke waarborg voor de Waalse minderheid moet komen, welke slechts zou kunnen bestaan in een federaal stelsel voor België (Nwe Gids 31-1)

(Vor. ber. Bevolking 7821 E; Waals Congres 7229 A; zie ook getalsverh. amb. 7723 B)

C. Vermindering van subsidies —

De regering streeft er naar de economische subsidies, welke de staatsbegroting te zeer drukken te verminderen en tevens de toelagen aan de spoorwegen en de mijnen meer in overeenstemming te brengen met de mogelijkheden, welke de staatsbegroting biedt. In dit verband, zullen de subsidies welke in 1948 een bedrag beliepen van 12 milliard frs., in 1949 worden teruggebracht tot 7 milliard frs.

(N. Gids 29-1) **(V. b. Begr. '49 7802 D)**

D. Minister Spaak over Benelux en het Indonesische probleem —

De premier van België, Paul Henri Spaak, heeft op 19 Januari tijdens de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken in de Kamer, een rede gehouden over de buitenlandse politiek van België, waarbij hij vooral veel aandacht besteedde aan de Benelux en aan het Indonesische probleem. Over de Benelux zeide hij o.m.:

„Als Benelux valt, valt de rest. Als wij het met de Nederlanders niet eens kunnen worden, wat zal het dan zijn als wij met 19 landen tot overeenstemming moeten komen. Zeker, het is niet gemakkelijk. Er zijn particuliere belangen die geschaad zijn. Maar, hoe hard het ook zij, het algemeen belang moet primeren. Men zegt altijd: „Met Benelux worden wij door de Hollanders altijd gerold." Ik maak mij kwaad als ik die loze slagwoorden hoor herhalen. Hier zijn cijfers: Over de 3 eerste trimesters van 1948 importeerden wij voor meer dan 3 milliard uit Nederland, wij exporteerden voor meer dan 5 milliard. Terwijl het aandeel van Nederland in onze totaalimport tegenover voor de oorlog nagenoeg hetzelfde bleef, steeg het aandeel van de export van 11,67% tot 15,56%.
Er is een ander feit: de export van landbouwproducten uit Nederland. Hier zijn inderdaad voorzorgen geboden en zij werden genomen in een speciaal landbouwaccoord. Maar voor al de andere takken is de balans gunstig."
Over het havenprobleem zeide hij tenslotte: „Indien wij Benelux niet hadden gehad zouden wij het accoord inzake het Rijnverkeer niet verkregen hebben. „Benelux is een hoeksteen der Europese organisatie."
Over het Indonesische probleem verklaarde Minister Spaak, dat het voor België nog steeds de vraag was, of de Veiligheidsraad bevoegd was in dit conflict op te treden. Het Internationaal Gerechtshof had daarover moeten beslissen. Spaak vervolgde: „Nederland heeft blijk gegeven van een hoog besef t.o.v. de noden van haar vroegere koloniën en wil ze als partners in het Rijksverband opnemen. Als socialisten mogen wij niet vergeten dat de voorzitter van de Partij van de Arbeid, aan al de socialistische partijen van de wereld een schrijven gericht heeft, waarin hij de Indonesië-politiek rechtvaardigt. De laatste berichten wijzen er trouwens op dat, spijt de politie-actie, de onderhandelingen tussen Nederland en de Indonesische leiders een goed verloop kennen. Laten wij hopen dat zij een nieuw tijdperk van vredige samenwerking inluiden." (N. Gids 20-1)
(Vor. ber. Benelux 7797)

Duitsland

A. **Partijcongres van de S.E.D. —**
De communistische S.E.D. is van 25 tot 29 Januari te Berlijn in Congres bijeengeweest. Het congres werd bijgewoond door de afgevaardigden van 17 landen, w.o. die van Nederland. Het congres heeft een manifest gericht tot de Duitse arbeiders, waarin een oproep wordt gedaan om te strijden tegen het imperialisme, het anti-bolsjewisme en tegen de verdeling van Duitsland. Geëist wordt verder de politieke- en economische eenheid van Duitsland en de vorming van een Duitse regering. Voorts de annulering van het gezagsapparaat voor het Ruhrgebied en inlijving van het Ruhrgebied in een „verenigd en democratisch Duitsland". Tenslotte wordt geëist het sluiten van een „democratische vrede", gepaard aan het terugtrekken van alle bezettingstroepen. Het manifest voegt hieraan toe, dat deze eisen ondersteund worden door de Sovjet-Unie en „alle vredelievende krachten in de wereld".
(Le Monde 30-1 - Neue Zürcher Ztg. 28-1)
(Vor. ber. S.E.D. 7362 E)

B. **Sabotage in de Sovjetzone —**
Volgens de „Tägliche Rundschau", wordt de productie in de Russische zone gedrukt door de Duitse sabotage. Het blad waarschuwt, dat ofschoon enige vorderingen op economisch gebied zijn gemaakt, verdere moeilijkheden te wachten zijn. Het schrijft deze moeilijkheden voor een groot deel toe aan de „geallieerde tegenblokkade", waardoor de Russische zone beroofd wordt van vitale producten zoals steenkool, staal en machine-onderdelen. (New York Herald Trib. 31-1)
(Vor. ber. 7850 D en 7927 G)

Hongarije

C. **Vorming volksrepubliek —**
Rakosi, vice-premier van Hongarije en algemeen secretaris van de arbeiderspartij, is tot voorzitter gekozen van het onlangs gevormde „Hongaarse volksfront voor onafhankelijkheid". Tot vicevoorzitter zijn gekozen Istvan Dobi (eerste minister en voorzitter van de partij der kleine boeren) en Ference Erdei (leider van de nationale boerenpartij). Laszlo Raik, minister van buitenlandse zaken, is secretaris.
Rakosi heeft het program van het nieuwe front uiteengezet. Hongarije zal een volksrepubliek met een nieuwe grondwet, die „de op politiek en sociaal gebied door het Hongaarse volk bereikte resultaten tot de fundamentele wetten van de volksdemocratie zal maken."
Het program waarborgt „onvoorwaardelijke vrijheid van godsdienst" en uitvoering van de tussen regering en kerk gesloten overeenkomst. (A.N.P. 2-2)
(Vor. ber. Regering 7870 B)

Internationaal Nieuws

D. **Bijeenkomst consultatieve raad West-Europese Unie - Vorming „Raad van Europa" —**
De consultatieve raad van de West-Europese Unie is op 27 en 28 Januari te Londen bijeen geweest. Aan het slot van de conferentie werd een communiqué uitgegeven, waarin wordt verklaard, dat besloten is tot vorming van een „Raad van Europa", welke zal bestaan uit een commissie van ministers, die in het geheim bijeen zal komen, en een consultatief lichaam, dat in het openbaar zal vergaderen.
Andere Europese landen zullen worden uitgenodigd aan de onderhandelingen over de practische verwezenlijking van de plannen deel te nemen.
De Raad van Europa is als een organisatie bedoeld om Europa politiek en militair aaneen te smeden.
Voorts, aldus het communiqué, heeft de consultatieve raad zich bezig gehouden met de bestudering van een rapport over de verdediging van Europa.
Tenslotte was er een „nuttige gedachtenwisseling" over bepaalde belangrijke politieke aangelegenheden, o.a. het Palestijnse probleem.
Men was het er algemeen over eens, dat het tijdstip bereikt is, waarop men de regering van Israël erkenning de facto kan verlenen.
In het communiqué wordt grote aandacht besteed aan de culturele en sociale samenwerking tussen de vijf bondgenoten. De culturele commissie van de Westelijke Unie bereidt cursussen voor onderwijskrachten voor, te houden in elk der vijf deelnemende landen, voor de eerste maal van 2 tot 11 Augustus te Ashridge (Eng.).
Voorts zal elk land een mobiele tentoonstelling van onderwijsmateriaal samenstellen en worden voor schoolkinderen en studenten voorlichtingsbrochures samengesteld over de mogelijkheid van reizen in de andere deelnemende landen.
De beste films op opvoedkundig gebied zullen worden uitgewisseld en inspecteurs van het onderwijs zullen achtereenvolgens elk der vijf landen bezoeken.
De volgende vergadering van de culturele commissie zal op 17 Februari a.s. te Den Haag worden gehouden, alwaar het definitieve rapport van de werk-commissies zal worden besproken en aanbevelingen aan de permanente commissie zullen worden gedaan.
Over de samenwerking in sociale aangelegenheden wordt in het communiqué gezegd, dat de consultatieve raad „uitdrukking heeft gegeven aan grote voldoening over de vooruitgang, de laatste drie maanden op sociaal en medisch gebied tussen de vijf mogendheden van het pact van Brussel bereikt".
Speciaal werd de nadruk gelegd op de wens, niet slechts het uitwisselen van inzichten en inlichtingen tussen de vijf landen te stimuleren, doch eveneens te bevorderen, dat op steeds uitgebreider schaal medisch personeel en sociale werkers worden uitgewisseld, waardoor de banden tussen de volkeren voortdurend zouden worden versterkt.
De consultatieve raad hoopt, dat het nuttige werk, thans door de vijf West-Europese mogendheden verricht, „in de toekomst zal kunnen worden uitgebreid, opdat het ook andere landen zou omvatten en aldus zou bijdragen tot het bereiken van een grotere maatschappelijke vooruitgang door de gehele wereld".
Aangaande de voorgeschiedenis van deze besluiten kan het volgende worden medegedeeld:
De door de vijf landen ingestelde studiecommissie was er na herhaald vergaderen (laatstelijk van 18—21 Jan.) niet in geslaagd tot overeenstemming te komen over een rapport inzake de methoden, voor de opbouw van een Verenigd Europa. De Fransen bleven vasthouden aan hun plan voor een Europese Consultatieve Assemblée. Het Britse plan hield in de vorming van een Europese Raad aan welks hoofd een commissie van ministers zou staan, bijgestaan door een „conferentie" van door de resp. regeringen benoemde diplomaten en verder door een permanent secretariaat te Straatsburg.
Hoewel de landen van de Benelux in beginsel het Franse plan steunden, aldus Reuter, helden zij tenslotte over naar het aanvaarden van een middenweg, teneinde te helpen een West-Europese vereniging tot stand te brengen.
Overeenstemming werd tenslotte bereikt over de volgende twee essentiële punten: 1. De noodzakelijkheid van oprichting van een „Europese Raad", waarvan de leden deel moeten uitmaken van de resp. regeringen; 2. de noodzakelijkheid van een tweede, groter lichaam, hetzij een Assemblée of parlement, hetzij een ander lichaam, waarin de openbare mening, het parlement en andere verantwoordelijke elementen van de deelnemende landen zich kunnen weerspiegelen. Het enige belangrijke geschilpunt bleef de mate, waarin de regeringen zeggenschap dienen te hebben over samenstelling en werkwijze van dit tweede orgaan.
(A.N.P. - Alg. Handelsblad 21 en 29-1)
(Vor. ber. 7886a en 7805 A)

E. **Het Atlantisch pact - Critiek van de Sovjet-Unie - Vragen aan Noorwegen - Noors antwoord - De Scandinavische besprekingen —**
Het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Sovjet-Unie heeft in een op 29

Januari door Tass gepubliceerde verklaring, de Westelijke Unie en het in voorbereiding zijnde Atlantisch pact een bedreiging van de vredelievende volken genoemd.
In de verklaring wordt o.m. gezegd:
„Het is duidelijk, dat de vorming van dit verbond betekent, dat de regeringen van Engeland, Frankrijk en de andere deelnemende landen definitief de politiek hebben verlaten, die gevoerd werd door de democratische staten, die deel uit maakten van de anti-Hitler-coalitie gedurende de tweede wereldoorlog."
„In de eerste plaats betekent de vorming van de Westelijke Unie een volkomen verandering van de politiek van Engeland en Frankrijk t.o.v. Duitsland, die aantoont, dat de regeringen van die landen de democratische en anti-agressieve politiek ten aanzien van Duitsland, zoals deze werd aangenomen in Yalta en Potsdam verwerpen.
De Sovjet-Unie houdt nog steeds vast aan deze politiek en aan de verdragen van vriendschap en wederzijdse bijstand die door de Sovjet-Unie met Engeland en Frankrijk in 1942 en 1944 werden getekend.
De vorming van de Westelijke Unie betekent, dat Engeland en Frankrijk zich gekeerd hebben naar een nieuwe politiek die een zeer ernstige bedreiging is voor de vredelievende volken — gericht op de overheersing van andere Europese landen, zelfs met gebruikmaking van de agressor van gisteren, die na de oorlog van hen afhankelijk werd. De steun en aanmoediging, welke deze politiek van de zijde van de heersende kringen in Amerika ontvangt, vergroot het gevaar nog. Het is niet te ontkennen, dat de werkelijke doeleinden van het Brusselse pact niets gemeen hebben met de belangen van de verdediging van deze staten.
Het is reeds voldoende duidelijk, dat onder het voorwendsel, dat men een toestand wil voorkomen, die de zogenaamde economische stabiliteit van de deelnemende landen bedreigt, militaire maatregelen en onderdrukkingsdaden worden beoogd tegen de arbeidersklasse en de groeiende democratische krachten binnen deze staten en ook tegen de groeiende bevrijdingsbeweging van de volkeren in de koloniale en afhankelijke landen."
„Dit alles wijst slechts op het anti-democratische, reactionnaire, agressieve karakter van de West-Europese Unie. De West-Europese Unie is een militair-politieke aanvulling van de economische groepering van de Europese landen, die was gevormd om het Marshall-plan in Europa uit te voeren. Deze beide groeperingen van de Europese landen ontvangen hun leiding van de heersende kringen van het Engels-Amerikaanse blok, die alleen het doel nastreven van de versterking en verdere uitbreiding van eigen militair-strategische en economische posities.
Het gevolg hiervan zal onvermijdelijk zijn, en dit is reeds waarneembaar, een verscherping van de tegenstellingen tussen de V. S. en de landen van het Westelijk blok en binnen de West-Europese groepering zelf."
„De agressieve doeleinden van deze groepering worden weerspiegeld in steeds nieuwe eisen tot vergroting van de legers en de militaire begrotingen. Deze toestand lokt groeiende en ernstige moeilijkheden binnen deze staten uit, terwijl de Sovjet-Unie en de volksdemocratische landen hun economie gestadig en snel herstellen en ontwikkelen.
De Sovjet-Unie zal met het oog op deze openlijke agressieve politiek van Engeland en Amerika nog energieker optreden tegen alle oorlogsdrijvers.
De Sovjet-Unie zal de vernietiging van de Verenigde Naties door deze agressieve elementen bestrijden en er naar streven, dat verhinderd wordt, dat deze elementen worden aangemoedigd door de V.N., zoals thans vaak geschiedt. Haar autoriteit zal moeten stijgen bij het verwerpen van een politiek van agressie."
(Soviet News 1-2)

Vragen aan Noorwegen. — Op 30 Januari heeft de Sovjet-ambassadeur te Oslo aan het Noorse ministerie van Buitenlandse Zaken een nota overhandigd, waarin de Noorse regering wordt verzocht om toelichting van haar houding t.a.v. het Atlantisch pact. „In het bijzonder rekening houdend met de omstandigheid, dat Noorwegen een gemeenschappelijke grens met de Sovjet-Unie heeft."
De Sovjet-Unie verzoekt in het bijzonder ingelicht te worden, „of de persberichten dat Noorwegen zich bij de Atlantische Unie zal aansluiten, in overeenstemming zijn met de feiten, en ook of de Noorse regering enige verplichtingen op zich neemt tegenover deze unie ten aanzien van het instellen van luchtvaart- of vlootbases op Noors gebied".
In de verklaring wordt de critiek op het Atlantisch pact, geuit in vorenvermeld communiqué, in het kort herhaald. In de verklaring wordt als vaststaand aangenomen, dat de „leidende krachten in genoemde internationale groeperingen" hun invloed trachten aan te wenden „om luchtvaart- en vlootbases op te richten in verschillende delen van de wereld en in het bijzonder op het gebied van de landen, die dicht bij de grenzen van de Sovjet-Unie liggen", aldus deze nota.
(New York Herald Tribune 30-1)

Noors antwoord — Op 1 Februari heeft de Noorse regering op deze nota geantwoord.
In het antwoord wordt gezegd, dat het een „natuurlijke zaak is voor Noorwegen

MENINGEN

Schaarste-economie en geleide economie.

Mr. dr. A. A. van Rhijn schrijft in een uitvoerig artikel in Vrij Nederland (29-1) o.m.:
„De periode der schaarste-economie, die bij het begin van de vrede een aanvang nam, loopt ten einde. Wel zijn er nog enkele producten, waaraan een nijpend tekort bestaat, als textiel en woningen, maar overigens kunnen de meest dringende behoeften worden bevredigd. Vandaar de afschaffing van vele distributiemaatregelen, die in ons land met vreugde is begroet. Voor vele voorstanders der vrije economie was deze verandering nog een bijzondere reden tot voldoening, omdat zij daarin een liquidatie zagen der door hen bestreden geleide economie."
„Ik vrees, dat zij wat te vroeg gejuicht hebben. In de eerste plaats omdat het niet reëel is, de schaarste-economie, die wij hebben gekend als geleide economie aan te duiden. Maar bovendien ook, omdat de ontwikkeling van het economische leven er allerminst op wijst, dat wij naar de vrije economie teruggaan. Integendeel, men kan het betreuren of toejuichen, maar er zijn symptomen te over, dat wij staan voor een periode van verdere opbouw ener geleide economie."

Eeuw van het Leninisme.

Tijdens de officiële herdenking (21-12-'48) van de dood van Lenin (1924), zeide de hoofdredacteur van Prawda, P. N. Popelow, o.m.: De gehele historische ontwikkeling toont, dat de 20e eeuw niet een eeuw van Wall Street zal zijn, een eeuw van diegenen, die trachten de gehele wereld door middel van vrees te „verenigen". Niet vrees, maar enkel grote denkbeelden zijn in staat de volken te verenigen. De 20e eeuw zal de eeuw zijn van de volledige overwinning van het Leninisme, van de grote ideologie van gelijke rechten en vriendschap der volken, van de ideologie van Lenin en Stalin."
(Soviet News)

Amerika.

„Die Weltwoche" (28-1) beschouwt Truman's inaugurele rede (zie 7930 A) als de sterkst denkbare afwijzing van het isolationisme. In deze rede wordt de actieve buitenlandse politiek tot een Amerikaans levensprobleem verklaard. „Dat verandert niets aan het feit, dat de grote meerderheid van het Amerikaanse volk zulk een ontwikkeling nooit heeft gewild. Amerika is — zoals Rome in de oudheid en Engeland in de 17e en 18e eeuw — gesteld voor het alternatief: afstand te doen van alle politieke aspiraties of een wereldmacht te worden."

Europese Eenheid.

Bij de overhandiging van de gouden Grotiusmedaille (Ned. Ver. v. Internat. Rechtsorde) aan Churchill (3-2), zeide deze o.m.:
„Ik ben altijd van mening geweest, dat de structuur van de wereldveiligheid gefundeerd moet worden op regionale organisaties. Evenals het nodig is in een groot leger groepen te vormen, moeten er ook dergelijke tussen-organisaties zijn om samenhangende en effectieve actie in wijder sferen mogelijk te maken De oprichting van regionale organismen is een onmisbaar onderdeel van elke structuur van wereldveiligheid, welke deze naam waard wil zijn. Dit is het, dat wij thans doen of althans pogen te doen in de Westeuropese Unie."
„Er moet een Europees parlement zijn, om de idee van een Verenigd Europa in concrete en definitieve vorm aan te bieden. En er moet een Europees Hooggerechtshof zijn, door hetwelk inbreuken op de verklaring van mensenrechten, welke door de regeringen van zovele mogendheden is geproclameerd, kunnen worden berecht."
(Volkskrant 4-2)

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

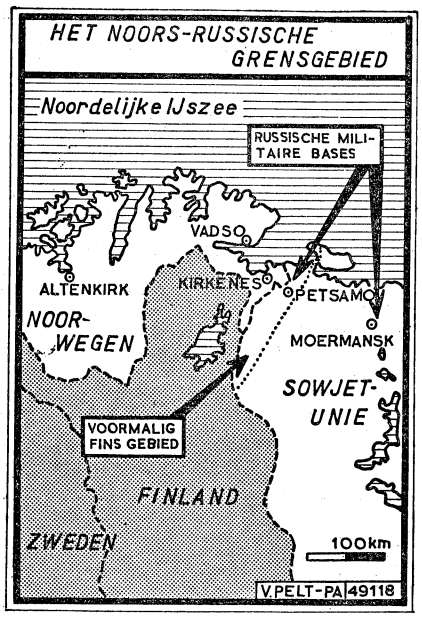

als zeevarende mogendheid aan de Atlantische Oceaan", de voorwaarden te onderzoeken tot een mogelijke deelneming aan een Atlantisch Pact. Noorwegen had gehoopt, dat de Ver. Naties sterk genoeg zouden zijn vrede en veiligheid te verzekeren. Deze hoop is echter niet vervuld. Noorwegen moet daarom naar regionale beveiliging uitzien in het kader der Ver. Naties. Aangezien de jongste Skandinavische besprekingen mislukt zijn, (zie hieronder) is het voor Noorwegen nodig geworden de voorwaarden te onderzoeken tot deelneming aan een regionaal veiligheidssysteem, waaraan de aan de Atlantische Oceaan gelegen landen deelnemen.
Zulk een regionaal veiligheidssysteem is volgens de Noorse regering geheel in overeenstemming met het doel van het Handvest der Ver. Naties om agressie te voorkomen, zo vervolgt de nota. Hierin worden dergelijke regionale overeenkomsten ter verhoging der veiligheid nagestreefd.
De Noorse regering zal nooit een overeenkomst sluiten, volgens welke zij verplicht zal worden militaire bases open te stellen voor buitenlandse strijdkrachten, zolang Noorwegen niet aangevallen wordt of blootgesteld aan bedreiging met een aanval.

Scandinavische besprekingen — Eveneens op 30 Januari, werd in een gemeenschappelijk Noors-Zweeds-Deens communiqué bekend gemaakt, dat de Scandinavische landen over een gemeenschappelijke verdediging niet tot overeenstemming hebben kunnen komen. Minister-president van Noorwegen, Einar Gerhardsen, heeft verklaard, dat de besprekingen waren mislukt omdat de drie landen hun veiligheidsproblemen verschillend waarderen.
„Als oprechtheid en goede wil op zichzelf voldoende waren geweest, zouden wij het eens zijn geworden", aldus de premier.
Van Zweedse zijde was een ontwerp ingediend, voor een defensieverdrag tussen de drie landen, waarbij de Skandinavische groep buiten het voorgestelde Atlantische Pact zou blijven. Volgens dit ontwerp zouden Noorwegen, Zweden en Denemarken het recht hebben Britse en Amerikaanse wapenen te kopen, wanneer deze landen daarin zouden toestemmen. (Alg. H.bld. 31-1)
(Vor. ber. 7918 H, zie ook 7340 I)

A. Stalin wenst onderhandelingen

Op 30 Januari werd de tekst gepubliceerd van vragen welke het Amerikaans persbureau „International News Service" aan Stalin had gesteld, met de antwoorden van Stalin daarop. De Sovjet-Unie zou bereid zijn gezamenlijk met de Verenigde Staten te verklaren, dat geen van beide regeringen enig voornemen heeft om haar toevlucht te nemen tot oorlog. Stalin zeide, dat hij geen bezwaar zou hebben tegen een ontmoeting met president Truman om een wereldvredespact op te stellen.
De tekst van de vragen en antwoorden luidden:
Vraag 1: „Is de Sovjet-Unie bereid, besprekingen te voeren over de vraag of het mogelijk is tezamen met de Verenigde Staten een verklaring te publiceren, dat geen der beide regeringen enig voornemen heeft om tegen de ander oorlog te voeren?"
Antwoord: „De Sovjet-regering zou bereid zijn de kwestie van het publiceren van zulk een verklaring te overwegen."
Vraag 2: „Is de regering der Sovjet-Unie bereid met de regering van de Verenigde Staten samen te werken tot het nemen van maatregelen ten einde een vredespact tot stand te brengen, dat geleidelijke ontwapening tot gevolg heeft?"
Antwoord: „Natuurlijk zou de regering der Sovjet-Unie bereid zijn met de regering der Verenigde Staten samen te werken in het nemen van maatregelen, die tot de verwerkelijking van een vredespact en geleidelijke ontwapening zouden leiden."
Vraag 3: „Zou de regering van de Sovjet-Unie bereid zijn de beperkingen op de verbindingen tussen Berlijn en de Westelijke zones van Duitsland op te heffen, indien de regeringen van de Verenigde Staten, Engeland en Frankrijk instemmen met het uitstellen van de stichting van een afzonderlijke West-Duitse regering, hangende een bijeenkomst van de Raad van Ministers van Buitenlandse Zaken om het Duitse vraagstuk als een geheel te beschouwen?"
Antwoord: „Indien de drie betrokken regeringen de in deze vraag vermelde voorwaarden in acht nemen, ziet de regering der Sovjet-Unie geen bezwaar tegen het opheffen van de vervoerbeperkingen, mits de restricties, die door de drie betrokken mogendheden aan het vervoer en de handel met de Oostelijke bezettingszone van Duitsland zijn opgelegd, gelijktijdig worden opgeheven."
Vraag 4: „Is uwe excellentie bereid president Truman op een wederzijds passende plaats te ontmoeten om de mogelijkheid van een dergelijk pact te bespreken?"
Antwoord: „Ik heb reeds verklaard, dat er geen bezwaar is tegen een dergelijke ontmoeting."
Op 2 Februari werd te Washington van officiële zijde verklaard, dat men op een uitnodiging van Stalin in deze vorm niet zou reageren. Indien Stalin serieus contact wenst met de regering der Ver. Staten, aldus de verklaring, staan alle diplomatieke kanalen voor hem open." Overigens zou president Truman bereid zijn, Stalin te Washington te ontmoeten.
Op 3 Februari werd een nieuwe verklaring van Stalin gepubliceerd. Kingsbury Smith, de journalist aan wie Stalin zijn eerste interview verstrekte, had de maarschalk namelijk vervolgens gevraagd of hij Truman in Washington of elders zou willen ontmoeten. In antwoord hierop telegrafeerde Stalin terug:
„Ik ben erkentelijk voor de uitnodiging van president Truman naar Washington te komen. Lange tijd heb ik gewenst naar Washington te gaan. Helaas is het mij op het ogenblik onmogelijk aan deze wens gehoor te geven, omdat de doctoren mij zeer beslist ontraden een lange reis — vooral een zee- of een luchtreis — te ondernemen. De Russische regering zou een bezoek van president Truman aan de Sovjet-Unie toejuichen. De conferentie zou belegd kunnen worden te Moskou, Leningrad, Kaliningrad, Odessa of Jalta, naar believen van de president. Mocht dit op bezwaren stuiten, dan zou een bijeenkomst kunnen worden belegd in Polen of in Tsjecho-Slowakije."

Reacties: Korte tijd nadat de tekst van dit telegram te **Washington** was bekend geworden, legde Dean Acheson op een persconferentie een verklaring af over Stalins aanbod een vredespact met de president der V.S. te bespreken.
Hij wees dit aanbod van de hand en antwoordde in bijzonderheden op de punten, die waren vermeld in Stalins antwoorden van 30 Januari. De regering der V.S. zo zei Acheson, wilde met geen enkel land enige kwestie bespreken, die rechtstreeks van belang was voor andere landen, zonder dat ook deze landen aan de besprekingen deelnamen.
Zodra de Berlijnse kwestie was opgelost en de Russische blokkade opgeheven, zouden de drie westelijke mogendheden bereid zijn tot een bespreking van het Duitse en andere problemen. Indien werkelijk de wens bestond deze kwesties op te lossen, zouden er ook geen moeilijkheden zijn.

In diplomatieke kringen te **Londen** noemt men drie redenen voor de dubbele manoeuvre der Sovjets, die enerzijds een scherpe terechtwijzing en anderzijds een „vredesaanbod" inhoudt.
Deze zijn: 1e. De Sovjet-Unie wenst het vormen van een Westduitse regering, het toetreden van West-Duitsland tot een verenigd Europa en het sluiten van een defensief Atlantisch bondgenootschap, alsmede van Noorwegen daartoe, te vertragen.
2de. De Sovjet-Russische regering wenst door middel van een verwerping van Stalin's aanbod de grond voor te bereiden voor een heroriëntatie van haar Oostduitse politiek, die gebleken is onaanvaardbaar te zijn voor Polen en Tsjecho-Slowakije.
3de. Moskou wenst door het gebeuren in Europa sterk op de voorgrond te plaatsen, de aandacht van de wereld af te leiden van de ontwikkeling in Azië, waar de communisten de vrije hand behoeven voor het consolideren van hun successen en het uitbreiden van hun agitatie in China, Malakka en Birma.

De **Franse premier** Queuille verklaarde, dat geen geloof zonder daden oprecht kan zijn. Natuurlijk zouden alle Fransen blij zijn, indien de verklaring van Stalin een uitgangspunt zou zijn voor het verstevigen van de vrede, maar een dergelijke verklaring moet omgezet worden in daden.
De officiële ontvangst van de verklaringen van Stalin in de Westelijke landen is dus koel te noemen. Deze houding wordt weerspiegeld in de reacties in de internationale pers, die — behoudens de communistische bladen — een zeer gereserveerde houding aanneemt.
Volgens een Reuter-bericht van 4 Febr., zou Stalin zich bereid hebben verklaard deel te nemen aan een conferentie van vier, te weten Truman, Attlee, Queuille en hijzelf. (A.N.P. 30-1; 1 en 2-2; Soviet News 1-2; Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Vredesaanb. Stalin 7349 D)

Voorafgegaan door een „wig" van motorrijders begeeft President Truman zich naar het Witte Huis voor de plechtige eedsaflegging (zie 7930 A). Op de achtergrond het Kapitool. (Acme - United Press)

Overzicht van de Aziatische conferentie te New Delhi (India), welke gewijd was aan het Indonesische probleem en aan de samenwerking van de Aziatische landen. (foto Ass. Press)
(Zie ook 7923).

De Economische positie van Frankrijk

Voor de nieuwe staatslening in Frankrijk wordt van overheidswege een flinke reclame-campagne gevoerd. De positie van de Franc en de stabiliteit van lonen en prijzen worden afhankelijk gesteld van het welslagen der lening.

Het is niet voor de eerste maal, dat men in Frankrijk meent de middelen te hebben gevonden om de inflatie definitief te overwinnen.

In het voorjaar van 1948 meende men na vele moeilijkheden een zekere stabiliteit in de economische verhoudingen tot stand te hebben gebracht en verwachtte men een gunstige ontwikkeling op grond van stijgende productie en gunstige oogstverwachtingen. Een en ander was een gevolg van de door de toenmalige Minister van Financiën, R. Mayer, doorgevoerde deflationistische maatregelen, als belastingverhoging, gedwongen lening, devaluatie van de franc en de daarmede gelijktijdig doorgevoerde vrije deviezenmarkt, waarop de exporteurs een deel van de door hen verkregen deviezen konden verkopen.

Deze verwachtingen hebben zich niet bewaarheid, ondanks de zeer gunstige oogst, de zich boven het niveau van 1938 handhavende productie en ondanks de volgens het Marshall-plan ontvangen steun. Frankrijk ontving in het eerste kwartaal van 1948 $ 270 millioen aan interim-hulp, in het tweede kwartaal $ 300 millioen, in het derde kwartaal $ 251 millioen, terwijl tot het eind van Juni 1949 gerekend kan worden op $ 740 millioen. Volgens het stelsel van het inter-Europees betalingsverkeer kwam een bedrag van $ 323 millioen ter beschikking van Frankrijk, terwijl van de tegenwaarde in francs tot eind December 1948 frs 140 milliard werd vrijgegeven ten behoeve van wederopbouw en opvoering der productie, volgens de richtlijnen van het plan-Monnet.

Het vertrouwen, dat in het voorjaar in zekere mate was teruggekeerd werd ernstig geschokt door de sedert Juli in snel tempo opeenvolgende regeringscrises. De prijzen, die in het voorjaar zekere stabiliteit vertoonden gingen opnieuw stijgen. De lonen bleven aanvankelijk nog op het oude peil gehandhaafd met als gevolg sociale onrust in vele bedrijfstakken.

Op te merken valt, dat de ruime oogst wel een daling van de verkoopsprijzen der boeren veroorzaakte, doch niet een overeenkomstige daling der kleinhandelsprijzen te weeg bracht. Dit komt op rekening van een te duur werkend distributie-apparaat.

Het verdwijnend vertrouwen was een gevolg van een steeds ongunstiger beoordeling van de toestand der staatsfinanciën. Aanvankelijk werd het tekort op de gewone dienst voor 1948 geraamd op frs 50 milliard, doch later in het jaar was reeds sprake van een tekort van frs 300 milliard.

Een aanzienlijke druk op 's Rijks schatkist vormen de blijkbaar niet efficiënt werkende genationaliseerde bedrijven.

Thans is een wetsontwerp ingediend dat beoogt, deze bedrijven rendabel te maken. Men wil ze splitsen in zuivere overheidsbedrijven (P.T.T., gas, electriciteit, spoorwegen en kolenmijnen) en andere, die verondersteld worden met particuliere ondernemingen te moeten kunnen concurreren (fabrieken voor auto's, vliegtuigmotoren, banken en verzekeringsbedrijven). Politieke invloeden bij het bestuur zullen worden geweerd.

De stakingen in October-November hadden een funeste invloed op Frankrijks productie. In October kwamen slechts 1.96 millioen ton kolen ter beschikking, tegen een normaal maandgemiddelde van 5½ à 6 millioen ton. Alleen het feit, dat de industrie zelve nog enige voorraden had, verhinderde een totale ineenstorting.

Op 9 December overhandigde de premier Queuille aan de financiële commissie van de Nationale Vergadering de begroting over 1949, benevens een ontwerp-belastingwet, welke grote wijzigingen in het belastingstelsel brengt.

De begroting rekent voor de gewone dienst op frs 1.281 milliard aan uitgaven, voornamelijk te vinden uit belastingen. De buitengewone dienst voorziet in frs 635 milliard aan uitgaven, waarvan frs 365 milliard aan investeringen en frs 270 milliard voor wederopbouw.

INDUSTRIELE PRODUCTIE 1945-1948

(1938 = 100)	1945	1946	1947	1948
Kolen	74	104	100	95
Electr. energie	93	119	135	148
Olie raffinaderijen .	4	39	74	114
Zware industrie ..	25	69	92	117
Auto-industrie	32	63	75	98
Textiel-industrie ..	30	73	93	106
Bouwmaterialen ..	38	83	99	121
Chem. producten ..	30	82	99	119
Papier e.d.	24	58	76	97
Glas	48	108	128	153
Totaal-index	48	79	94	109

LANDBOUWPRODUCTIE 1930-1948

gemiddelden

(in duizend metr. ton)	1930-'39	1940-'44	1946	1947	1948
Broodgraan:					
Tarwe	8.050	5.772	6.674	3.266	7.419
Rogge	788	385	438	384	612
Andere granen	97	49	44	36	41
Voedergraan:					
Gerst	1.104	763	1.028	1.123	1.248
Haver	4.749	2.866	3.734	2.813	3.360
Andere granen	846	521	435	414	589

PRIJZEN 1945-1948

	Grooth.prijzen Fabrikaten	Levensmidd.	Tot.-index	Kleinh.-prijzen te Parijs
	(1938 = 100)			
1945 gemidd.	377	373	375	393
1946 gemidd.	606	689	648	645
1947 gemidd.	819	1159	989	1030
Jan.	756	992	874	856
Dec.	1001	1434	1217	1354
1948 Jan.	1359	1567	1463	1414
Juli	1743	1652	1698	1528
Aug.	1757	1809	1783	1670
Sept.	1759	1823	1791	1783
Oct.	1891	1878	1884	1844
Nov.	2049	1899	1974	1870
Dec.	2115	1827	1971	1928
gemidd.	1711	1713	1712	1635

De investeringen zullen worden gedekt voor frs. 280 milliard uit tegenwaardegelden volgens het plan-Marshall en voor de rest uit winsten en afschrijvingen bij genationaliseerde bedrijven.

Volgens de nieuwe belastingwet zal in plaats van de tot nu toe geldende percentages voor verschillende soorten van inkomsten, een uniforme heffing op het totaal inkomen plaats vinden. Deze heffing is bepaald op 18%, met vrijstelling voor de eerste frs 50.000 en toepassing van een lager percentage voor inkomens van frs 50.001— frs 150.000. Verder worden opcenten geheven, die variëren van 10 over inkomens tussen frs 120.000 en frs 200.000 tot 60 voor inkomens boven frs 3 millioen. Voor rechtspersonen wordt een speciale heffing van 24% ingevoerd.

Tegenover het bestaande stelsel houdt de nieuwe belastingvorm een zekere verlaging der heffingen in, doch door het algemeen gestegen geldinkomen, rekent men er op, dat de opbrengst niet lager zal worden dan voorheen. De grootste verdienste van het nieuwe systeem is echter de grote vereenvoudiging in de heffing. De belastingheffing is in Frankrijk steeds een zwak punt geweest. Het administratieve apparaat schijnt niet bij machte te zijn, ontduikingen op grote schaal te voorkomen. Volgens de raming van het plan-Monnet bedroeg voor 1948 het nationale inkomen frs 4.500 milliard, het nationale fiscale inkomen was echter slechts frs 2.710 milliard groot, waarvan frs 2.000 milliard op rekening van de lonen en salarissen kwamen, terwijl frs 500 milliard commerciële winsten en frs 100 milliard winst van de landbouw waren. Wat betreft lonen en salarissen is er overeenstemming met het plan-Monnet, de commerciële winsten bedragen echter slechts de helft, het agrarische inkomen 1/10e van de schatting.

Op 3 Jan. '49 werd de begroting 1949 door de Nationale Vergadering in 2e lezing goedgekeurd, nadat zij eerst door de Raad der Republiek was verworpen. De gewone uitgaven werden gesteld op frs 1250 milliard, de buitengewone uitgaven op frs 620 milliard.

Intussen vloeien de inschrijvingen op de nieuwe staatslening binnen in een tempo, dat er op wijst, dat het Franse volk vertrouwen heeft in de pogingen der regering om de staatsfinanciën op gezonde basis te brengen.

De mogelijkheid om lager rentende staatsleningen voor de nominale waarde tot 50% in betaling te geven is een vooral door de kleine rentenier dankbaar aanvaarde tegemoetkoming, welke deze in moeilijke omstandigheden verkerende klasse van staatsburgers, een niet te versmaden inkomensverhoging bezorgt.

Nadat de premier Queuille op 1 Febr. had medegedeeld, dat het totaal ingeschreven bedrag was gestegen tot frs 100 milliard, waarvan frs 60 milliard in nieuw geld, volgde op 9 Febr. de mededeling dat was ingeschreven voor frs 150 milliard, waarvan frs 75 milliard in contanten. Het schijnt de bedoeling der regering te zijn frs 100 milliard aan nieuw geld uit de lening te verkrijgen en daar de inschrijving nog tot 1 Maart opengesteld blijft, is het zeer wel mogelijk dat zij in deze opzet slaagt. Ook in het buitenland hebben de jongste financiële maatregelen der Franse regering een gunstig onthaal gevonden, zodat men thans in het begin van 1949 wederom geneigd is te gaan geloven, dat Frankrijk eindelijk de weg heeft gevonden om uit de sinds jaren bestaande bijna chronisch lijkende inflatie-spiraal te geraken. Dit neemt niet weg, dat sommige financiële experts op grond van de omvang der geldcirculatie het heersende optimisme voorbarig achten. Deze circulatie bereikte per 3 Febr. het astronomische cijfer van 1.001.667.000.000 francs, hetgeen zelfs voor Frankrijk een record is.

(Bronnen: Neue Zürch. Ztng; Econ. Voorl.; A.N.P.-Reuter - N. Y. Herald Trib. Paris)

(Vor. ber. 7937 Kron. 2-2)

BIOGRAPHIE

GENERAAL MARKOS

Op 26 Januari werd het opperbevel van het Griekse regeringsleger gereorganiseerd. Maarschalk Papagos, overwinnaar der Italianen in 1941, nam het opperbevel op zich. Generaal Kosmos, die eveneens lauweren oogstte in de strijd tegen de Italianen werd stafchef; generaal Vendiris, die onder Montgomery in Libye streed, inspecteur-generaal. De benoeming van deze „houwdegens" had onmiddellijk een grote uitwerking op het moreel der regeringstroepen. Drie dagen later, op 29 Januari, deed de commandant van de communistische guerillastrijders, generaal Markos een opmerkelijk vredesaanbod, waarbij hij de volgende voorwaarden stelde: 1) vertrek buitenlandse troepen en missies; 2) onmiddellijke wapenstilstand; 3) algemene amnestie; 4) vrije organisatie van vakverenigingen en politieke partijen; 5) vorming van een voor allen aanvaardbare regering. De Griekse regering dementeerde onmiddellijk en categorisch alle geruchten, als zou zij niet afwijzend staan tegenover deze voorstellen.

Op 30 Januari had in het Grammosgebergte een bijeenkomst plaats van de kopstukken der communistische partij: Markos werd ontslagen. Joannides volgde hem op. Een nieuw politiek bureau werd gekozen, waarvan Zachariades de leiding kreeg. Boze tongen — in dit geval die van woordvoerders der Atheense regering — beweerden, dat dit ontslag een gevolg was van Markos' streven naar vriendschap met Tito. Zelfs werd beweerd, dat hij intussen was geliquideerd. Hetgeen radio „Vrij Griekenland" aanleiding gaf een verklaring van Markos om te roepen, waarin deze zeide, dat hij in de strijd in het Grammosgebergte gewond was en daarom niet meer in staat was als leider op te treden.

Markos Vifiades werd in 1906 te Kostanomi bij Fossia in Klein-Azië geboren als zoon van een arme onderwijzer. Toen zijn vader in 1917 overleed was Vifiades nog een jongen die pas vier jaar lager onderwijs had genoten. Zijn moeder was al eerder overleden, zodat de jonge Markos de kost moest verdienen zowel voor zichzelf als voor zijn 6 jongere broertjes. Na het einde van de Grieks-Turkse oorlog (1921-'22), trok hij als zovele Grieken naar Griekenland, waar hij (in Saloniki) werk vond als kellner en vervolgens als arbeider op een sigarettenfabriek. Een oom in New York zond hem maandelijks wat geld.

In 1923 werd hij lid van de vakvereniging van tabakswerkers en van een communistische jeugdorganisatie. Toen Zachariades het jaar daarop de in 1918 opgerichte Socialistische Arbeiderspartij omzette in de Griekse Communistische Partij, de „Kommunistikon Komma Ellados", trad Markos toe tot deze partij.

In 1927 werd hij onder de wapenen geroepen. Hij legde een grote belangstelling aan de dag voor militaire aangelegenheden en bracht het in twee maanden tot sergeant (cavalerie). Na het bekend worden van zijn communistische sympathieën werd hij echter uit de militaire dienst ontslagen. Van 1927 tot 1938 leidde hij een min of meer zwervend bestaan. Hij speelde een rol bij de organisatie van vakverenigingen, kwam niet minder dan tien maal terecht in de gevangenissen van de dictator Metaxas, maar wist telkens weer te ontsnappen. In 1938 werd hij tenslotte gedeporteerd naar het eiland Gaudos ten zuiden van Kreta.

Toen de troepen van Mussolini Griekenland overvielen (27-11-1940) verzocht hij, in navolging van de communistische leider Zachariades, de regering Metaxas hem toe te staan actief deel te nemen aan de strijd. De regering wilde dit echter alleen toestaan indien hij het communisme afzwoer. Hij weigerde dit te doen.

De Duitsers liepen Griekenland onder de voet — iets waarin de Italianen nooit waren geslaagd — en Markos dook onder op Kreta (1941). Reeds in het najaar van 1941 echter ging hij weer naar Athene, waar hij medewerkte aan het tot stand komen van de EAM („Ethnikon Apeleutherikon Metopon"), het Nationaal Bevrijdings Front (27-9-1941), waarin de Communistische Partij van het begin af het overwicht had. De EAM beschikte in geheel Griekenland over actieve cellen, die stakingen en sabotage acties organiseerden. Op 10 April 1942 vormde de EAM een guerillaleger de ELAS („Ethnikos Laikos Apeleutherikos Stratos"), het Nationale Volks Bevrijdingsleger.

Communisten vormden het kader en de massa van dit leger, waarvan de leden een grondige militaire opleiding ontvingen. Zijn wapens ontving het door overvallen op de Duitsers en Italianen en door Engelse zendingen door de lucht. Het voornaamste centrum van de EAM-ELAS was het Pindusgebergte waar een miniatuur staat gevormd was, geregeerd door het centrale comité van de EAM. Er was een Britse militaire missie gevestigd. Markos bleef aanvankelijk in Athene, maar toen de grond hem te warm onder de voeten werd, begaf hij zich naar de bergen, waar hij kolonel werd bij de ELAS.

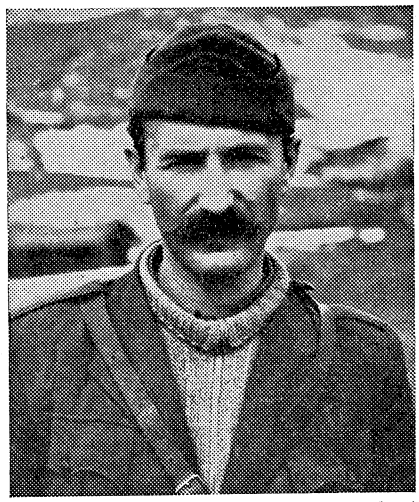

De EAM-ELAS was weliswaar de best georganiseerde maar niet de enige verzetsorganisatie. Haar belangrijkste rivaal was de conservatieve royalistische EDES („Ellinikos Dimikratikos Ethnikos Syndesmos"),het Griekse Democratische Nationaal Verbond onder leiding van kolonel Zervas.

De vooral door de EDES verhoopte geallieerde landing op het Balkanschiereiland bleef uit. Churchills politieke argumenten moesten wijken voor de uitsluitend militair-technische argumenten van de generaals Marshall en Eisenhower. Een der gevolgen was, dat, toen de Duitsers bij het naderen van de Russische legers begonnen weg te trekken, een steeds groter gebied onder contrôle kwam van de sterk in aanhang gegroeide EAM-ELAS. Deze stond op zijn zachts uitgedrukt vijandig tegenover een restauratie van de monarchie en richtte in Maart 1944 een voorlopige regering op. In deze anti-konings gezindheid stond zij overigens niet alleen. Ook in het anti-EAM gezinde kamp bevonden zich een groot aantal republikeinen. Pogingen van de Griekse ballingschap-regering om EAM en EDES in een regering te brengen mislukten, daar de EAM als grootste partij ook de meeste invloed in deze regering wenste. Begin October 1944 landden Britse troepen onder commando van generaal Scobie. Het betekende dat in Athene de rechtse kringen de macht in handen kregen.

Markos intussen trok aan het hoofd van ELAS troepen als bevrijder Saloniki binnen, waar hij zich als „gewestelijk commissaris" installeerde en zich weinig aantrok van de Britse aanwijzingen.

Een Brits bevel om alle partisanenlegers te ontbinden werd niet opgevolgd. Een burgeroorlog brak uit die vele tienduizenden het leven kostte. Churchills ingrijpen (Kerstmis 1945) leidde tenslotte tot de overeenkomst van Varkiza, die voorzag in ontbinding van de ELAS, de afkondiging van een politieke amnestie en het houden van een plebisciet over de koningskwestie.

Markos ging zich na deze overeenkomst weer bezig houden met politiek organisatorisch werk, na korte tijd moest hij evenwel weer onderduiken.

De ene regering volgde intussen de andere op, van de amnestie kwam niet veel terecht, de burgeroorlog laaide weer op, de economische situatie werd, ondanks 60 millioen pond sterling aan Britse hulp, steeds slechter. Markos moest uit Saloniki vluchten. Hij begaf zich naar het Noorden waar Athene nooit veel zeggingsmacht had gehad en nam de organisatie van het communistische „Griekse Democratische Leger" op zich, dat na de terugkeer van koning George steeds driester ging optreden. Een commissie van de Ver. Naties constateerde dat dit communistische leger steun ontving van de naburige volksdemocratieën. Engeland, niet meer in staat zijn toezeggingen aan de Griekse regering na te komen, deed een beroep op de Verenigde Staten, waarop Truman de naar hem genoemde leer afkondigde (Maart 1947) en hulpverlening op grote schaal aan de Griekse regering in het vooruitzicht stelde, om als een „vrije natie te kunnen blijven bestaan."

Ondanks toenemende Amerikaanse hulp en inmenging, ondanks reorganisatie van het regeringsleger en herhaalde offensieven werd het „Democratische Leger" nooit geheel verslagen. Markos' naam begon ook tot de buitenwereld door te dringen. In Augustus 1947 kondigde hij de vorming van een „voorlopige democratische regering" aan. Later werd deze voorlopige regering omgezet in de „vrije Griekse regering". Markos had er de leiding van. Zijn troepen behaalden opmerkelijke successen en drongen door tot op 20 km. van Athene. In Februari 1948 verklaarde hij, dat 70% van het Griekse grondgebied was bevrijd. Een nieuw regeringsoffensief leidde thans tot een grote nederlaag van Markos' troepen in het Grammosgebergte (September), die echter evenmin als de voorgaande geheel beslissend bleek te zijn geweest. Op 29 October kondigde de regering voor geheel Griekenland de staat van beleg af. Op 6 Januari volgde een drastische reorganisatie van het opperbevel. Op 29 Januari meldde Markos' radio, dat hij bereid was de vijandelijkheden te staken. Op 4 Februari werd zijn ontslag gemeld, daar hij tengevolge van een „reeds maanden durende ernstige ziekte niet in staat was de hem opgedragen taak te volbrengen."

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

6 Februari (Zondag)

Cyprus — Lord Winster op zijn verzoek ontslagen als gouverneur.
Griekenland — Radio „Vrij Griekenland" meldt de verkiezing van Nicolas Zachariades (op 30 Jan.) tot voorzitter van het nieuwe politieke bureau van de Communistische Partij.
Indonesië — Sukarno en Hadji Agus-Salim op Banka. Besprekingen met vertegenwoordigers Federaal Overleg. Sukarno door duizendkoppige menigte toegejuicht.
Internationaal — Tekst gepubliceerd van een Russisch aanbod aan Noorwegen, voor het sluiten van een niet-aanvalspact (zie in dit nummer).
— De Noorse minister van Buitenlandse Zaken, Halvard Lange, voert te Washington besprekingen met Dean Acheson.
Nederland — Ds. J. van Dorp, oud-predikant van de Nederl. Hervormde Kerk te Londen, op 61-jarige leeftijd overleden.
Perzië — Toedeh-partij na aanslag op de Sjah onwettig verklaard. (Zie 4-2 7937).

7 Februari (Maandag)

Argentinië — President Perón ontvangt de versierselen van het Grootkruis van de Orde van de Nederlandse Leeuw.
China. — Dr. Soen Fo verklaart, dat de nationalistische regering geen „onvoorwaardelijke overgave" zal accepteren en geen „oorlogsmisdadiger" zal uitleveren.
Engeland. — Attlee niet bereid om ontmoeting tussen Stalin en Truman te Londen te arrangeren, omdat daarom niet is gevraagd.
Hongarije — Minister-president Dobi verklaart aan de aartsbisschop van Koloszvar, mgr. Grörz, dat alle bisschoppen voor het volksgerecht zullen worden gedaagd, indien zij niet tot overeenstemming met de regering kunnen geraken.
Italië — 40.000 Arbeiders van de Fiat-fabrieken te Turijn in staking. .
Internationaal — Congres te Brussel van de Internationale Unie van liberale journalisten.
Nederland — Eerste na-oorlogse boottrein van Amsterdam naar Genua vertrokken.
— De voorlopige Commissie van Overleg der Centrale Middenstandsbonden verzoekt aan de minister van Financiën om opheffing van de Ondernemingsbelasting.
— Koningin Juliana ontvangt Merle Cochran, het Amerikaanse lid van de Commissie der V.N. voor Indonesië. Tevoren voerde Cochran besprekingen met Min. Stikker en Min.-pres. Drees.
Palestina — Argentinië erkent Israël.
Ver. Staten — Regering dient wetsontwerp in voor de toewijzing v. 5.580.000.000 dollar, teneinde de hulpverlening aan Europa tot 30 Juni 1950 voort te zetten. (Zie in dit nummer).

8 Februari (Dinsdag)

Duitsland — Voormalige Rijkskanselarij te Berlijn opgeblazen.
Hongarije — Kardinaal Mindszenty door de volksrechtbank te Boedapest tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Zowel de openbare aanklager als de Kardinaal, tekenden hoger beroep aan.
Internationaal — James Thorn (Nieuw Zeeland) gekozen tot voorzitter van de Economische en Sociale Raad van de Ver. Naties als opvolger van Jakob Malik.
Nederland — Motie-Serrarens en motie-Van der Goes van Naters resp. Kard. Mindszenty en de Europese eenheid betreffende door Tweede Kamer aangenomen. (Zie in dit nummer).
— Instituut voor Perswetenschap te Amsterdam officieel geopend. (Zie 7764 C).

9 Februari (Woensdag)

Denemarken — De Minister van Buitenlandse Zaken, Rasmussen, verklaart, dat een „vrije, wederzijds bindende defensieve unie de beste oplossing is voor de problemen betreffende de veiligheid der Scandinavische landen en ook een natuurlijke schakel in een constructieve vredespolitiek." (Zie 7942 E)
Hongarije. — Graaf Zoltan Czaky die in het geelboek van de Hongaarse regering genoemd wordt „als verbindingsman tussen Kardinaal Mindszenty en het buitenland" te Wenen aangekomen.
— De Australische minister van Buitenlandse Zaken verklaart, dat het proces tegen Kardinaal Mindszenty voor de Algemene Vergadering der V.N. zal worden gebracht. De commissie voor Buitenlandse Zaken van het Am. Huis van Afgevaardigden verklaart, dat de V.N. dienen te interveniëren.
Indonesië — Bekend wordt gemaakt, dat Sukarno en Hatta bereid zijn de contactcommissie van het B.F.O. op Banka te ontmoeten voor een „oriënterende" bespreking.
Internationaal — Vertegenwoordigers van de Grote Vier hervatten te Londen de besprekingen over een vredesverdrag met Oostenrijk.
Frankrijk — Motie van vertrouwen in kabinet-Queuille met 322 tegen 219 stemmen aangenomen.
Zweden — In een regeringsverklaring over de buitenlandse politiek wordt gezegd, dat Zweden zijn politiek van neutraliteit zal handhaven en zich niet zal aansluiten bij een blok van Mogendheden. (Zie 7942 E)

10 Februari (Donderdag)

Eire — Verkiezingen voor het parlement in Ulster (N.-Ierland) eindigen met overwinning voor Unionisten, die voorstanders zijn van het handhaven van de banden met Engeland.
Hongarije — Groot-Brittannië verklaart in een nota aan de Hongaarse regering het recht te hebben een onderzoek in te stellen naar alle daden, welke mogelijk in strijd zijn met het vredesverdrag.
— Truman noemt het proces tegen kardinaal Mindszenty „een van de zwarte plekken" in de geschiedenis van Hongarije.
— België, aldus Spaak, zal zich bij een eventueel besluit van de V.N. aansluiten.
India — Nathoeram Vinajak Godse, de moordenaar van Ghandi, is met zeven medeplichtingen ter dood veroordeeld. (Zie 7832 G).
Indonesië — Palar klaagt bij de Veiligheidsraad over het feit, dat de republikeinse leiders nog niet in vrijheid zijn gesteld.
Nederland — Kamerdebat over begroting van Overzeese Gebiedsdelen - Regeringsverklaring uitgesteld. Er zou sprake zijn van een zekere wrijving in het Kabinet over bepaalde punten.
— Alle hoogleraren in het staats- en/of administratief recht aan de Nederlandse universiteiten en hogescholen, uitgezonderd die van de R.K. Universiteit en hogeschool, hebben aan de Tweede Kamer een schrijven gericht, waarin zij verklaren het wetsontwerp strekkende tot het stellen van voorschriften aan uitleenbibliotheken, in strijd te achten met artikel 7 van de Grondwet. (Zie 7938 C)
— Mr. A. J. Zondervan, voormalig commandant van de W.A., tot 20 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Eis was de doodstraf.
— Protest bij de Australische regering tegen verklaring van Minister Calwell. (Zie in dit nummer).
Palestina — Yellin en Schmulefitz, leiders van de terroristengroep Lehi, die moreel verantwoordelijk werden gesteld voor de moord op Bernadotte, tot resp. 8 en 5 jaar gevangenisstraf veroordeeld.
— Laatste van de Joodse geïnterneerden op Cyprus vertrekken naar Palestina.
Ver. Staten — Dr. Philip Jassup benoemd tot vertegenwoordiger der V. S. op internationale conferenties, met de rang van „reizend ambassadeur".

11 Februari (Vrijdag)

Bulgarije — Vijftien Evangelische predikanten wegens „landsverraderlijke actie" gearresteerd.
Duitsland — Te Ludwigsburg bij Stuttgart, is een „Tsjechische universiteit in ballingschap" opgericht.
Indonesië — Commissie der V.N. keert te Batavia terug van bezoek aan Banka, waar zij informele besprekingen heeft gehouden met Sukarno, Hatta en Agus Salim.
Internationaal — Volgens de New York Times hebben de Ver. Staten voorgesteld, in het Atlantisch pact geen nadrukkelijke verwijzing naar „militaire" hulp op te nemen. (zie 7942 E)
Nederland — Mr. Sassen vraagt ontslag als minister van Overzeese Gebiedsdelen.
Ver. Staten — Generaal Eisenhower benoemd tot adviseur van de president en van de minister van Defensie. Voorts zal hij zitting hebben in de vergadering van staf-chefs.
Zweden — De Zweedse medicus-auteur, Axel Munthe, vooral bekend door „De Geschiedenis van San-Michele", op 91-jarige leeftijd te Stockholm overleden.

12 Februari (Zaterdag)

Benelux — Ondertekening te Brussel van handels- en tarievenovereenkomst tussen de Benelux-landen enerzijds en Zwitserland anderzijds.
Egypte — Leider van de Mohammedaanse broederschap Sjeik Hassan, tengevolge van op hem gepleegde aanslag overleden.
Engeland — Een parlementaire delegatie maakt de president van de Board of Trade opmerkzaam op het gevaar van Japanse concurrentie, vooral op het gebied van de handel in zijde.
Frankrijk — André Marie, Minister van Justitie, treedt af. Hij wordt opgevolgd door Robert Lecourt. (M.R.P.)
Hongarije — Zandor Dobi, zoon van de minister-president, naar Oostenrijk ontvlucht.
— Regering verzoekt aan Amerikaanse regering haar gezant te Boedapest terug te roepen. Hij zou van kardinaal Mindszenty ontvangen gegevens naar de V. St. hebben overgebracht.
Nederland — Congres i.z. gemeente-politiek Partij van de Arbeid.
Palestina — Eire erkent Israël „de facto".
Portugal — Norton de Matos, trekt zich terug als (oppositie)-candidaat voor de presidentsverkiezingen.

Nederland

A. Het buitenlands beleid —

Uit de debatten over de begroting van buitenlandse zaken (1—8 Febr.) bleek, dat de Tweede Kamer zich in het algemeen met het buitenlands beleid van de regering kon verenigen.

Bijzondere aandacht werd besteed aan de Europese eenheid en aan de politiek ten aanzien van Duitsland.

Wat de Europese eenheid betreft was men van mening — de heer Burger (P.v.d.A.) sprak deze gedachte uit — dat de Westelijke Unie en het Atlantisch Pact niet alleen moeten leiden tot militaire samenwerking, maar ook tot samenwerking op economisch, sociaal en cultureel gebied. In dit verband pleitte de heer Ruygers (P.v.d.A.) voor de benoeming van culturele attaché's in de landen der Westelijke Unie. Hij bepleitte voorts een realistische politiek ten aanzien van Duitsland. Ook dit land moet in de reconstructie van Europa worden betrokken.

Dr. Bruins Slot (A.R.) zette uiteen, dat in het federale streven in wezen een tendens naar staatsvorming steekt. In de uiteindelijke verwezenlijking der idealen, welke hij nochtans critisch beschouwde, kunnen zich reeds de grenzen aftekenen van een rijk, groter dan dat van Karel de Groote. Hij was van mening, dat de huidige tolunie eerlang kan uitlopen op een eenheidsstaat, waarvan wij thans bezig zijn de essentie te maken.

De heer Schmal (C.H.U.) bepleitte vergroting van het werktempo van het departement, terwijl de heer Welter (K.N.P.) een lans brak voor de verdere democratisering van de diplomatieke dienst, hetgeen hij noemde „aanpassing aan de hemdsmouwen-diplomatie" van 1945.

Ten slotte vroeg hij zich af, of coördinatie in Z.O. Azië niet belangrijker was dan het West-Europese blok.

De heer Serrarens diende een motie in, welke mede was ondertekend door de heren Van der Goes van Naters (P. v. d. A.), Tilanus (C. H. U.), Korthals (V. V. D.), mej. Klompe (K. V. P.) en de heer Ruygers (P. v. d. A.). De inhoud was als volgt: „De Kamer, kennis genomen hebbend van de onderdrukking der vrijheid van godsdienst en der vrijheid van geweten in verschillende landen en de vervolging van hen, die niet bereid zijn de stem van het geweten te doen zwichten voor bedreiging met geweld, ziet in de arrestatie van kardinaal Mindszenty een nieuw en treffend bewijs van deze politiek van onderdrukking; protesteert tegen deze arrestatie en tegen iedere aanslag op de vrijheid van geweten, welke in flagrante strijd is met de kortelings door de Verenigde Naties geproclameerde rechten van de mens".

De heer P. de Groot (C. P. N.) zeide, dat het buitenlands beleid gericht moet zijn op „het handhaven en versterken van de vrede!" Op het ogenblik is daar geen sprake van. Men voert thans een politiek, die gericht is op ondermijning van de Verenigde Naties en op een nieuwe interventie-oorlog tegen de Sovjet-Unie. „Voor ons staat vast, dat de arbeidersklasse daaraan geen steun kan en zal verlenen".

In zijn antwoord zeide Minister Stikker o.m.: „Ons volk is weinig geschoold in de internationale politiek. Het is gewend deze als uit een zijloge en enigszins uit de hoogte te beschouwen. Thans zijn wij ineens midden in de internationale politiek geplaatst en wel zó, dat men in het buitenland over het algemeen weinig of geen waardering voor ons standpunt toont. Dit is een schrille tegenstelling met onze vroegere neutraliteitspolitiek en later onze zelfstandigheidspolitiek. Terugkeer naar de vorige politiek is uitgesloten. Het Nederlandse volk heeft de Verenigde Naties begroet als een instituut van het recht en nimmer als een organisatie van machtsverhoudingen.

In de V. N. zijn politieke belangen echter beslissend en niet rechtsoverwegingen. Het is echter niet zo, zo vervolgde minister Stikker, dat wij ons mogen overgeven aan een opportunistische belangenpolitiek zonder principiële grondslag. Nederland vormt een integrerend deel van de Westerse samenleving. Dat is een Christelijke samenleving. Wij hebben onze Christelijke cultuur te verdedigen.

Minister Stikker ging in zijn rede ook in op de vraag of onze voorlichting in Amerika gefaald heeft. Hij ontkende dit. Ook Amerikanen, die onze argumenten kennen, komen tot een andere conclusie dan wij. Ons land, aldus de minister, heeft in Amerika een grote goodwill, voor een groot deel uit waardering voor bepaalde eigenschappen van het Nederlandse volk. Maar daarnaast is die goodwill zeker ook te danken aan het werk van de Nederlandse informatiedienst.

Sprekende over de Westelijke Unie zeide de Minister, dat deze niet bedoelt een volkomen paralleliteit van alle opvattingen van de vijf landen.

De Unie is meer een punt van vertrouwelijk overleg.

Over Duitsland zeide de minister o.m.: Wanneer een Westduitse regering is gevormd, dient deze zo spoedig mogelijk betrokken te worden bij de in wording zijnde Europese samenwerking. De technische grenscorrecties staan geheel los van de territoriale eisen, die Nederland heeft gesteld. Deze technische correcties die van bescheiden omvang zijn, zullen door de Westelijke mogendheden, die hierover onlangs te Parijs gesproken hebben, gemaakt worden. De territoriale eisen moeten wachten op de besprekingen over het vredesverdrag met Duitsland.

Terughoudend stond de minister tegenover de motie-Serrarens c.s. De regering betreurt de onderdrukking van de godsdienstvrijheid, maar zij meent, dat het niet op haar weg ligt in de zaak kardinaal-Mindszenty enige stap te doen.

Daarmee zou zij tornen aan het beginsel van de souvereiniteit in het internationaal verkeer.

In zake het federalisme achtte Minister Stikker het niet uitgesloten, dat in de eerstkomende maanden resultaten bereikt zullen worden. Hij verklaarde zich voorstander van een federale assemblée, als forum voor een federale publieke opinie. Hij waarschuwde voor overschatting van het federalisme. Men moet er niet een pseudo-religie van maken; dat leidt slechts tot teleurstellingen.

Op 8 Februari werd de begroting z.h.s. aanvaardt met aantekening, dat de communisten geacht wilden worden te hebben tegengestemd. De motie van de heer Serrarens c.s. werd eveneens z.h.s. aanvaard met dezelfde aantekening van de communisten.

De heer Van der Goes van Naters (P.v.d.A.) diende een mede door de heren Serrarens (K.V.P.), Korthals (V.V.D.), Schmal (C.H.U.) en Bruins Slot (A.R.) ondertekende motie in, welke aldus werd gewijzigd, dat de regering thans wordt uitgenodigd, bij de uitwerking van het op 28 Januari te Londen genomen besluit tot vorming van een raad van Europa, te bevorderen, dat in het in te stellen raadgevend lichaam de vrije meningsuiting en de vrije besluitvorming volledig tot haar recht zullen komen.

In die motie spreekt de Kamer bovendien als haar mening uit, dat ook op internationaal gebied rechtstreekse volksinvloed niet kan worden gemist en moet worden gezocht naar de vereniging van de denkbeelden van aan de regeringen gesubordineerde doelverbanden, waarin, behalve het element van ambtelijke deskundigheid, plaats dient te zijn voor deskundigheid uit het vrije maatschappelijke leven enerzijds en anderzijds die van een Europese Assemblee, waar, op parlementair niveau, internationaal toezicht mogelijk is.

De motie werd z.h.s. aanvaard.

(Tijd 1-2; Vrije Volk 4-2; Trouw 5-2; Alg. Handelsblad - Waarheid 6-2 - Red. K.H.A.)

(Vor. ber. Begroting 7756; zie ook 7863 A en 7500 E; Grenscorrecties 7901 Kron. 9-1 en 7863 A)

B. Minister Sassen afgetreden —

In de nacht van 11 op 12 Februari werd te Den Haag het volgende communiqué uitgegeven:

„Minister Sassen heeft aan de Koningin ontslag gevraagd als minister van Overzeese Gebiedsdelen. In de boezem van het kabinet is geen principieel verschil gerezen over de staatsrechtelijke doelstellingen met betrekking tot de hervormingen in Indonesië. De reeds bij herhaling kenbaar gemaakte doeleinden van de regering zullen dan ook onveranderd worden nagestreefd en voor zover dat van de regering afhangt op korte termijn worden verwezenlijkt. Terwijl ook het gehele kabinet wenste vast te houden aan de verklaring van dr. J. H. van Royen, op 28 Januari j.l. in de Veiligheidsraad afgelegd namens de regering, rees meningsverschil tussen de overige leden van het kabinet en minister Sassen over de te dezer zake verder feitelijk te volgen gedragslijn." (A.N.P. 12-2)

(Vor. ber. Minister Sassen: 7838 A; Biogr. 7695; Ind. probleem: 7939)

C. Personeelssterkte R.V.D. —

Aan de departementen van algemeen bestuur zijn in totaal vierhonderdtien ambtenaren verbonden, die een taak hebben bij de regeringsvoorlichting, te weten:

Regeringsvoorlichtingsdienst 74; Buitenlandse Voorlichtingsdienst (departement) 18; idem in bureaux buitenland 107; Financiën 9; Legervoorlichtingsdienst 2 burgers, 32 militairen; Marinevoorlichtingsdienst Indonesië 16 burgers, 25 militairen; idem Nederland 10 burgers, 12 militairen; Verkeer en Waterstaat 2; Wederopbouw en Volkshuisvesting 12; Persdienst Economische Zaken 20; Directeur-generaal voor de prijzen (voorl. dienst) 1; Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening 24; Voorlichtingsbureau Voedingsraad 22; Sociale Voorlichtingsdienst 13; Publiek Contact (min. van Overzeese Gebiedsdelen) 8; Oorlog 3. Een Voorlichtingsraad verzekert de eenheid onder deze veelheid. (Volkskrant 11-2)

(Vor. ber. 7696 F)

D. Erkenning beroepsziekte —

De Tweede Kamer heeft op 3 Februari een wetsontwerp aangenomen, waarbij verschillende ziekten als beroepsziekte worden erkend. Dit zijn tuberculose voor alle arbeiders in bedrijven als wijkverpleging, ziekenhuizen, poliklinieken, sanatoria enz. en aandoeningen verwekt door het werken met bespuitingsmiddelen.

Aan werknemers die als gevolg van een beroepsziekte naar een ander beroep moeten overgaan zal een overgangsrente worden uitgekeerd. (Vrije Volk 4-2)

A. Ouderdomsvoorziening —

Op 1 Januari jongstleden ontvingen 103.495 echtparen, 126.341 alleenstaande vrouwen en 67.636 alleenstaande mannen, in totaal 400.967 ouden van dagen, een uitkering ingevolge de Noodwet Ouderdomsvoorziening. Hun gezamenlijke jaaruitkeringen bedragen ƒ 136 millioen 653.945. Op 1 April 1948, de eerste datum waarop sedert de inwerkingtreding van de Noodwet-Drees (op 1 October 1947) een volledig overzicht kon worden samengesteld, waren het 384.402 ouden van dagen (98.915 echtparen, 121.147 alleenstaande vrouwen en 65.425 alleenstaande mannen), aan wie een jaarbedrag van ƒ 130 millioen 188.420 was toegekend. Het aantal ouden van dagen, dat onder de Noodwet valt, is derhalve toegenomen met 16.565, het bedrag der uitkeringen met ƒ 6 millioen 465.525. (Volkskrant 11-2)
(Vor. ber. 7608 F)

B. Groothandelsprijzen 1940-48

In onderstaande tabel geven wij een overzicht van de indexcijfers van de Groothandel over 1948. Ter vergelijking dienen de indexcijfers over 1940, '46 en '47. (Basis Juli 1938-Juni 1939 = 100)

	1940	1946	1947	1948
Voedingsmiddelen ..	121	200	214	231
Grondstoffen	163	282	328	342
Afgewerkte prod. ..	126	261	276	283
Algem. indexcijfer ..	**131**	**251**	**271**	**281**

(St. Bulletin C.B.S. 5-2 No. 11) **(Vor. ber. 1947 7476 C)**

C. Prijs delicten 1948 —

De 19 tuchtgerechten voor de Prijzen deden in 1948 55.457 zaken af tegen 71.438 in 1947 en 83.554 in 1946.
Het totale boetenbedrag der gevelde vonnissen bedroeg ƒ 7.706.921,40 (ƒ 10.539.779,19; *f* 8.422.872,49). Het gemiddeld bedrag per vonnis was dus ƒ 278,55 (ƒ 304,10; ƒ 210,83). Bij schikking werden 9.257 (7.567; 7.628) gevallen afgehandeld. In procenten uitgedrukt een toeneming in het aantal zaken dat geschikt werd, van 9 pct in 1946 via 11 pct in 1947 tot 17 pct in 1948. Het tot. schikkingsbedrag bedroeg ƒ 2.605.780,04 (ƒ 2.190.908,12; ƒ 2.251.601,36) of gemiddeld ƒ 281.49 (ƒ 289,53; ƒ 295,11) per schikking.
Bijkomende straffen als sluiting, verbod tot uitoefening beroep, verbeurdverklaring, openbaarmaking, werden bij 2.935 (6.367; 11.460) vonnissen uitgesproken.
Aangezien dit genre straffen veelal werd toegepast bij uitgesproken gevallen van zwarte handel, betekent dit een verbetering op dit gebied, waarbij uiteraard ook de steeds beter geworden goederenvoorziening een grote rol speelt.
Een toenemend gebruik werd door de tuchtrechter gemaakt van de figuur, waarbij naast de boete, betaling van een z.g. aanvullend bedrag wordt opgelegd, welk bedrag bij benadering de winst voorstelt, welke met de overtreding werd behaald. Dit gebeurde in 480 (316; 210) gevallen.
Hoger beroep werd aangetekend bij 8 pct (9 pct; 8 pct) van de gewezen vonnissen. (Persdienst Ministerie van Ec. Zaken 7-2)
(Vor. ber. 7529 H; 6887 A)

D. Werkkring gedemobiliseerden

De directeur voor de demobilisatie van de Koninklijke Landmacht heeft een beroep gedaan op alle familieleden en vrienden van militairen in Indonesië om in de correspondentie aan deze militairen niet te verhelen, hoe op het ogenblik de toestand op de arbeidsmarkt in Nederland is en hen niet te weerhouden na de demobilisatie een passende werkkring in Indonesië te aanvaarden. In de mededeling wordt er op gewezen, dat velen bezorgd zijn over de kansen, welke de demobiliserenden zullen hebben als zij naar Nederland terugkeren, omdat daar de toestand op de arbeidsmarkt slechter wordt.
Er is geen reden om aan te nemen, dat een werkkring in Indonesië te weinig zekerheid biedt. Daarvoor draagt de overheid zorg. Slechts militairen, die een contract op „Europese voorwaarden" (d.w.z. met een regeling van pensioenrechten en Europees verlof) afsluiten, wordt toegestaan in Indonesië te demobiliseren. Dit betekent in het algemeen, dat slechts zij, die over de nodige vakkennis of diploma's beschikken en in staat zijn een leidende functie te bekleden, daarvoor in aanmerking komen.
(A.N.P. 10-2) **(Vor. ber. Demob. 7836 L)**

E. Onderscheiding Prinses Wilhelmina —

Dr. Henri Kunghui Chanh, buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur der republiek China te Den Haag heeft op 5 Febr. aan H. K. H. Prinses Wilhelmina aangeboden de versierselen, behorende bij het bijzonder grootlint der Orde van de Gunstige Wolken. (Alg. Handelsblad 8-2)
(Vor. ber. Prinses Wilhelmina 7863 B)

Indonesië

F. Resolutie Pardafi —

Het hoofdbestuur van de federalistische partij „Pardafi" heeft op 7 Februari een resolutie aangenomen, waarin geconcludeerd wordt, „dat de Nederlandse regering de souvereiniteit over Indonesië op zeer korte termijn dient over te dragen aan het daartoe in leven te roepen Indonesische orgaan, waarna de vertegenwoordigers van de souvereine Verenigde Staten van Indonesië op voet van gelijkheid met de vertegenwoordigers van het Nederlandse Koninkrijk overleg kunnen plegen terzake van de culturele en financiële samenwerking binnen het kader van een bilaterale Unie."
De resolutie wijst buitenlandse inmenging in de Indonesische kwestie af, zeggend, dat het de uitdrukkelijke wens van het gehele Indonesische volk is de souvereiniteit op de kortste termijn rechtstreeks over te dragen van Nederland aan Indonesië en niet aan de Verenigde Naties.
De resolutie zegt, dat de Veiligheidsraad door de resolutie een feitelijk deel van de souvereiniteit over Indonesië aan zich getrokken heeft. De Nederlandse regering noch de B.F.O. (Bijeenkomst Federaal Overleg) deed een duidelijke uitspraak ten aanzien van de resolutie, zo zegt het bestuur van de Pardafi voorts.
(A.N.P.) 7-2) **(Vor. ber. Pardafi 7582 K)**

Australië

G. Minister Calwell over uitwijzing Indonesische vrouw - Nederlands protest —

De uitwijzing van een Indonesische vrouw, mevr. O'Keefe, met haar acht kinderen uit Australië, heeft aanleiding gegeven tot parlementaire en diplomatieke verwikkelingen. Mevrouw O'Keefe vluchtte in 1942 met haar Indonesische echtgenoot en acht kinderen uit Indonesië naar Australië, waar zij asyl vonden. De man overleed korte tijd daarna en de vrouw sloot een nieuw huwelijk met een Australiër, die enige tijd geleden eveneens overleed. De Australische autoriteiten hebben haar nu onlangs bevel gegeven het land op 28 Februari met haar kinderen te verlaten.
Van Indonesische zijde is hiertegen geprotesteerd, o.a. heeft Sultan Hamid II op 7 Februari verklaard, dat indien de Australische regering bij haar besluit zou blijven, de Indonesische regering, eenmaal in het bezit van de volledige souvereiniteit, de uitwijzing van alle Australiërs in overweging zou kunnen nemen.
De kwestie kwam in het Australische parlement, toen de afgevaardigde Holt van de liberale (oppositie) partij op 9 Februari een motie indiende om het debat over de uitwijzing van mevrouw O'Keefe uit te stellen. Hij noemde deze zaak de climax van een serie „onbarmhartige, strenge en knoeierige handelingen" van Minister Calwell, de Australische minister voor Immigratie. In zijn antwoord verklaarde Minister Calwell, dat de motie deel uitmaakte van „een Nederlands plan om de Australische regering in verlegenheid te brengen." Zulks in verband met het feit, dat de Australische regering vertegenwoordigers naar de Aziatische conferentie te New Delhi had gezonden.
Minister Calwell verklaarde, dat de familie O'Keefe op Nederlands verzoek naar Australië was gegaan. In de oorlog zijn 15.000 personen naar Australië geevacueerd, onder wie 5800 niet-Europeanen. Zij wisten, dat zij er voor de duur van de oorlog asyl vonden en de meerderheid van hen, met inbegrip van de Europeanen, heeft Australië vrijwillig verlaten.
Nederlandse functionarissen hebben een „vals spel" gespeeld, waar de Nederlandse bevolking niets mee te maken heeft. Zij waren duizenden ponden schuldig voor de repatriëring van hun medeburgers, doch zij weigerden een penning te betalen, aldus de minister. „Zij verklaarden zich tenslotte bereid 8 millioen pond te betalen. Ik hoop, dat Australië het krijgt."
Menzies, de leider van de oppositie zeide, dat hij nooit in zijn parlementaire loopbaan een meer betreurenswaardige verklaring over een zo delicaat internationaal geval had gehoord.
Menzies zeide, dat duizenden Nederlanders bij de verdediging van Australië gesneuveld waren en dat het Calwell oneer aan deed om de Nederlanders zo bitter aan te vallen.
„De Heer Calwell behoeft ons niet te vertellen, dat zijn regering een hekel heeft aan de Nederlanders. Dat heeft zij reeds jaren lang duidelijk getoond."
Hierop verklaarde de minister van Buitenlandse Zaken, dr Evatt, dat de regering nooit enige bedoeling had gehad vijandigheid jegens Nederland te tonen. Het enige doel was geweest bloedvergieten in Indonesië te voorkomen.
Op 10 Februari werd van de zijde van de Nederlandse legatie verklaard, dat de Nederlandse gezant bij dr. Evatt officieel had geprotesteerd tegen de verklaringen van minister Calwell. Evatt had verklaard, dat het hier een particulier onderhoud met de Nederlandse gezant mr. Teppema betrof.
(A.N.P. 10-2 - Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Ned. Schuld 7902 D)

België

H. Suikerproductie 1937—1949 —

Jaar	in tonnen ongeraffineerd product
1937-'38	222.000
1938-'39	182.000
1946-'47	236.000
1947-'48	140.000
1948-'49	260.000

Bovenstaande cijfers dienen met 10 pct. verminderd te worden om de opbrengst van geraffineerd product te kennen.
(Keesings Fin.-Ec. Berichten 27-1)

A. De economische toestand - Werkloosheid grootste probleem - Vergelijking met Nederland —

In het Januari-nummer van „Volkspartij" geeft prof. A. Coppe een overzicht van de economische toestand van België. Hij zegt hierin o.m. het volgende: De geldschaarste die algemeen te constateren is, noopt de handel tot een snelle liquidatie van de goederen, terwijl anderzijds de stagnatie in de export de binnenlandse markt in vele sectoren letterlijk „overstopt". De vermindering van de spaarinlagen beschouwt prof. Coppe als een van de meest bijzondere kenmerken van deze „crisis". In November 1948 bedroegen de inlagen 177 millioen fr. t.o.v. 226 millioen fr. in November 1947.

Over de investeringen schrijft prof. Coppe het volgende:

Volgens de jongste cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, zijn de netto-uitgiften van de naamloze vennootschappen en van de commanditaire vennootschappen op aandelen in Augustus jl. beneden het gemiddelde niveau voor de jaren 1936-1938 gevallen.

Dit laat zich gemakkelijk verklaren door de inertie van de beurs. Het verschijnsel wordt echter belangrijk daar in de jongste tijden de mogelijkheden tot autofinanciering in zeer grote mate verdween.

De wegkwijning van de investeringen langs de gebruikelijke kanalen van de kapitaalmarkt schijnt voor een groot deel te wijten aan de vrees voor „fiscale inquisitie".

De belastingen vertonen een gunstiger perspectief. Waar de ramingen tot einde November 42,6 milliard aangaven, is er in werkelijkheid 46,4 milliard fr. geïnd. De opbrengst van de zegelrechten waarin begrepen de overdrachtstaxe is echter verminderd:

September 1948: 1,6 milliard fr; October 1948 1,5 milliard fr.; November 1948 1,4 milliard fr.

Tot besluit gaf prof. Coppe als zijn mening te kennen dat de crisis hoofdzakelijk te wijten is aan een defect van het internationaal ruilverkeer waarvoor een land als België, wiens exporthandel 30 pct. van het nationaal inkomen uitmaakt, meer dan welk ander land uiterst gevoelig is.

De werkloosheid is bij deze economische terugslag het meest onrustbarende symptoom. Zij was het onderwerp van een driedaags Kamerdebat. Minister Spaak verklaarde bij deze gelegenheid, dat België thans 129 duizend werklozen heeft, tegenover 250 duizend vóór de oorlog. Hij kondigde aan, dat in de loop van dit jaar 42 milliard francs (2.520 millioen gulden) zal worden besteed aan de bestrijding der werkloosheid. Deze som zal uit gekweekte reserves en door bezuiniging bijeen moeten komen.

Hiervan zal 4 milliard besteed worden aan Spoorwegen en P.T.T., 2 milliard voor omscholing van arbeiders, een milliard voor de z.g. delcredere-diensten, welke im- en export moeten vergemakkelijken en tenslotte de negen milliard, gestort in het Europese monetaire fonds, welke het België's klanten moeten veroorloven meer te kopen.

De Belgische premier verzekerde, dat de toenemende werkloosheid voornamelijk een gevolg is van de gevoerde prijspolitiek, het niet nakomen door buitenlandse partners van met België gesloten handelsverdragen en het mislukken der financiering van openbare werken. Het falen van de handelspolitiek schreef de minister toe aan het overdreven liberalisme der na-oorlogse regeringen.

Spaak ontkende dat de regering verantwoordelijk kon worden gesteld voor de omvang van de werkloosheid.

Tevoren had de minister van Arbeid, Troclet, reeds verklaard, dat de werklozensteun met terugwerkende kracht van 7 Februari af zal worden verhoogd. Volgens het dagblad „Le Peuple" zou de steun van 54 op 67 francs per dag worden gebracht.

Ook de industriële productie ondervindt de terugslag van de moeilijkheden bij de export. In het begin van 1948 werd een hoogtepunt bereikt, waarna echter een teruggang volgde. In verband hiermede, maar ook onder invloed van de vermindering van de economische subsidies, vertonen de kosten van het levensonderhoud een stijging.

De hier afgedrukte grafiek geeft een beeld van het beloop der industriële productie, de werkloosheid en de kosten van levensonderhoud in België en Nederland.

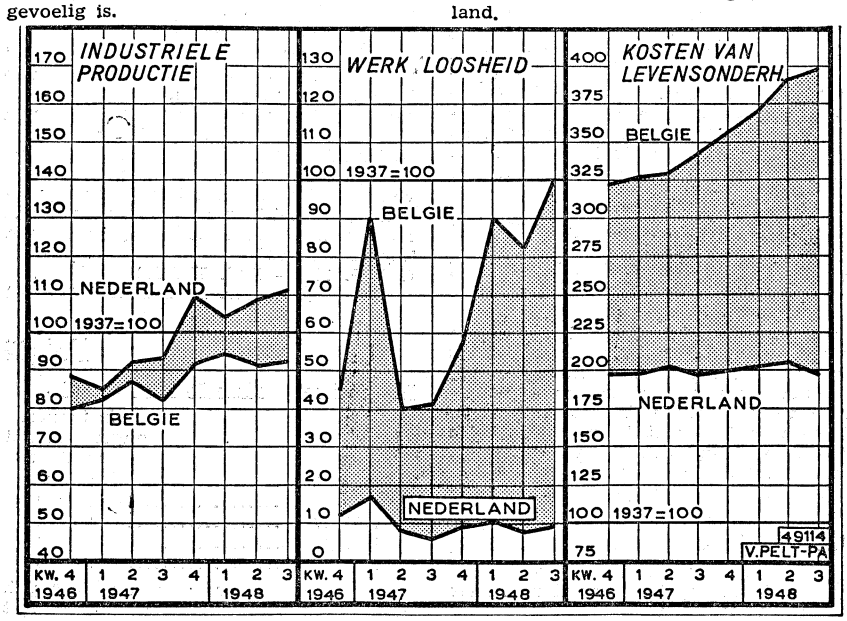

(Volkspartij 1-49 - Nwe Gids 9 en 10-2 - Red. K.H.A.) **(Vor. ber. Investeringen: 7927 B en C; Sparen 7013 A; Productie: 7802 E.; Werkloosheid: 7927 E)**

B. Commissie voor berekening Nationaal inkomen —

Bij besluit van de Regent is bij het ministerie van Economische Zaken en Middenstand een commissie opgericht, die belast is met de studie der berekeningsmethode, alsmede met de vaststelling van het nationaal inkomen. De commissie is samengesteld uit: Vier tot het hoger onderwijs behorende afgevaardigden van de Hoge Raad voor de statistiek; drie afgevaardigden van de meest op de voorgrond tredende werkgeversorganisaties; drie afgevaardigden van de meest op de voorgrond tredende arbeidersorganisaties. De leden van de commissie worden benoemd door de minister van Economische Zaken en Middenstand. Deze laatste wijst eveneens onder de leden de voorzitter, de ondervoorzitter van de commissie aan. De commissie mag deskundigen verzoeken om haar vergaderingen bij te wonen. (Nwe Gids 8-2)

Duitsland

C. Demontage en productie-capaciteit —

De commissie-Humphrey (zie 7869) heeft haar rapport betreffende de demontage van fabrieken ingediend. Hierin wordt voorgesteld 167 fabrieken van de demontagelijst te schrappen. Frankrijk zou accoord gaan met het schrappen van 117 fabrieken, Engeland met die van 118 fabrieken. Volgens de Amerikaanse onderminister Lovett vormt het probleem van het productievolume der Duitse industrie de voornaamste belemmering voor de fusie der 3 Westelijke zones.

In Amerikaanse kringen is men van mening dat de productiecapaciteit der Duitse staalindustrie 13 millioen ton p.j. moet bedragen, wil men de overeengekomen constante **productie** van 10,7 millioen ton kunnen garanderen.

Volgens de New York Herald Tribune (6-1) bedroeg de staalproductie in de bizone in 1948 5,4 millioen ton, tegen 2,9 in 1947 en 14 millioen ton in 1936. In 1949 hoopt men de productie te verhogen tot 8,5 mill. ton. De toegestane maximale productie van 10,7 millioen ton hoopt men in 1950 te bereiken.

De Neue Zürcher Ztg (19-1) geeft het volgende overzicht van de West-Duitse productie van ruw-ijzer en -staal:

	Ruw-ijzer	ruw staal
	(in 1000 ton)	
1e halfj. 1946	885	1.026
2e halfj. 1946	988	1.347
Totaal 1946	**1.873**	**2.373**
1e halfj. 1947	810	1.183
2e halfj. 1947	1.131	1.602
Totaal 1947	**1.941**	**2.785**
1e halfj. 1948	1.788	2.027
2e halfj. 1948	2.820	3.360
Totaal 1948	**4.608**	**5.387**

(Vor. ber. 7888 Kron. 5-1; 7869 A; zie ook 7895)

Internationaal Nieuws

D. Schema voor een Europese Raad —

De algemene secretaris der permanente commissie van het Brussels pact heeft op 6 Februari een communiqué gepubliceerd, waarin wordt medegedeeld, dat over gedetailleerde plannen voor een Europese Raad een grote mate van overeenstemming werd bereikt.

Een definitieve beslissing achtte men echter niet mogelijk vóór een conferentie,

waaraan naar men hoopt, ook andere Europese regeringen zullen deelnemen. Onder dit voorbehoud doet de permanente commissie de volgende aanbevelingen:

1) De raad dient te bestaan uit een commissie van ministers en een adviserende vergadering.

2) De commissie dient e e n minister per deelnemend land te omvatten; zij zou bevoegd zijn om alle aangelegenheden te behandelen, die van gemeenschappelijk belang zijn voor de ledenstaten, behalve kwesties betreffende de landsverdediging. De commissie zou bovendien de werkzaamheden van de adviserende vergadering voorbereiden.

3) De vergadering is bevoegd om te beraadslagen en aanbevelingen te doen aan de commissie van ministers. Zij heeft geen wetgevende of constituerende bevoegdheid. Iedere regering zal voor haar land vaststellen, op welke wijze haar vertegenwoordigers worden aangewezen.

4) De vergadering zal overleg plegen aangaande alle punten, waarover de commissie van ministers om advies verzoekt. Zij kan eveneens het initiatief nemen aangelegenheden te bespreken, die van gemeenschappelijk belang zijn voor al de ledenstaten, in het bijzonder economische, sociale, culturele en juridische kwesties, practische maatregelen overwegen, die ten doel hebben nauwere onderlinge eenheid te bevorderen, en middelen bestuderen om onder de volkeren van Europa beter begrip te ontwikkelen voor de beginselen, die de basis vormen van hun gemeenschappelijke beschaving. De beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen der aanwezigen.

5) De vergadering zou normaal eenmaal per jaar een gewone zitting houden. Zij zou tevens bevoegdheid hebben commissies te benoemen voor onderzoek of voorbereiding in details van kwesties, die op de volgende zitting moeten worden besproken. De debatten dienen openbaar te zijn. (A.N.P. 6-2)

(V. b. 7942 D; zie ook 7920 Kron. 17-1)

A. Sovjet-Unie biedt Noorwegen niet-aanvals-pact aan —

Op 5 Februari heeft de Russische ambassadeur te Oslo aan de Noorse minister van Buitenlandse Zaken, Lange, (voor diens vertrek naar de V.S., waar hij besprekingen zou voeren over eventuele toetreding tot het Atlantisch pact), een nota van zijn regering overhandigd, waarin Rusland voorstelt een niet-aanvalsverdrag te sluiten, „teneinde elke twijfel van de zijde der Noorse regering inzake de bedoelingen van goede nabuurschap van de Sovjet-Unie weg te nemen".

In de nota wordt het Noorse antwoord op de Russische vragen over de Noorse houding t.o.v. het Atlantische pact geanalyseerd.

De Russische regering, aldus de nota, deelt niet de mening van de Noorse regering, dat de Atlantische Unie beschouwd moet worden als een regionaal pact in het kader van het Handvest der Ver. Naties en dat het ten doel heeft aggressie af te wenden.

Aangezien de Atlantische Unie door een zekere groep grote mogendheden wordt geschapen en niet ten doel heeft alle vredelievende staten te omvatten, maar er op gericht is een groep staten tegenover andere staten te stellen, is het duidelijk, dat de Atlantische Unie gevormd wordt door een beperkte groepering van staten, en dat zij niet de versterking van de vrede en de internationale veiligheid ten doel heeft. De aansluiting van Noorwegen bij deze groepering kan niet alleen de versterking van Noorwegens veiligheid niet dienen, maar kan er integendeel toe leiden, dat Noorwegen betrokken raakt bij de politiek van een afzonderlijke groepering van staten, die verreikende aggressieve doeleinden hebben.

Deze Atlantische Unie wordt geschapen buiten en met terzijdestelling van de Ver. Naties en dient de belangen van de politiek van agressie van zekere grote mogendheden, ondanks het feit, dat de initiatiefnemers van de Unie beweren, dat zij in overeenstemming is met de doeleinden en het Handvest der Ver. Naties.

De Noorse regering heeft in haar antwoord verzekerd, dat Noorwegen nooit zal medewerken aan een politiek met aggressieve doeleinden en dat het het gebruik van zijn grondgebied in het belang van een dergelijke politiek niet zal toestaan.

De Russische regering neemt nota van deze verklaring, hoewel zij haar onvoldoende acht.

De Russische regering kan de omstandigheid niet over het hoofd zien, dat de Noorse regering geen duidelijk antwoord heeft gegeven op de vraag, of het deelnemen van Noorwegen aan de Atlantische Unie er toe zal leiden, dat Noorwegen verplichtingen op zich neemt met betrekking tot het vestigen van lucht- of vlootbases op Noors grondgebied.

Het is echter bekend, dat het betrekken van kleine landen bij deze Unie juist ten doel heeft gebruik te maken van hun

MENINGEN

De politieke ligging van Indonesië in de wereld.

„Wij moeten de Indonesiërs niet zien als minder ontwikkeld, minder bekwaam dan wij ... Het zal nog ontzaglijke inspanning van de Nederlanders kosten om ten aanzien van Indonesië afstand te doen van het recht om het laatste woord te spreken en om ons inderdaad te stellen naast en niet zo'n beetje schuin boven Indonesië. Wij in het Westen moeten de moed hebben de landen in Zuid Oost Azië tot vrije, sterke en democratische naties te helpen maken."

Aldus vatte de Nwe Rott. Crt. (7-2-'49) de kern samen van het college, op Zaterdag 5 Februari, door dr. Van Mook, de oud lt. gouverneur-generaal, te Leiden gehouden.

Na een uiteenzetting over de verschillen, mede in politiek opzicht, tussen het „klimaat" ginds en hier, besprak dr. Van Mook de strijd in de wereld tussen democratie en totalitarisme. Daarbij gelden drie dingen vooral, als onmisbare voorwaarden voor democratie, te weten: 1. een vrijheid, die zich veilig voelt; 2. een zekere mate van welvaart; 3. decentralisatie, waardoor niet alleen zeggenschap in het centrum bestaat, maar ook de burgers in de meer locale sfeer zelf bij de behartiging hunner belangen en vestiging hunner rechten worden betrokken.

Als een der ernstige gevolgen van Indonesië's bezetting door het tot het uiterste gewapende, zeer totalitaire Japan (dit geldt ook voor andere Zuid Oost Aziatische landen) noemde dr. Van Mook, dat tenslotte grote hoeveelheden wapenen in handen waren gekomen van weinig verantwoordelijke, op roof beluste elementen, met alle bedenkelijke gevolgen daarvan.

Maar tevens had, als gevolg van de wereldoorlog, het Aziatische nationalisme een ontzaggelijke stoot naar boven gekregen. Indonesië en de andere verhoudingsgewijs kleine landen in Zuid Oost Azië, waren gaan beseffen weerloos te staan tegenover de grote Aziatische buren, zolang zij zelf niet een doelbewuste natie waren.

„Geen enkele overeenstemming tussen Azië en het Westen zal tot stand komen, als men het daar levende streven tot vorming van staten, waar men baas in eigen huis is en welk streven bepaalde organen tot verzet brengt tegen westelijk superioriteitsoptreden, niet erkent." Voor de jonge naties in Zuid Oost Azië, wier positie spreker nader in het licht stelde, bestaat het gevaar overspoeld te worden door de massa's van drie grote naburen, India, China en Japan. Anderzijds kunnen ze voor centraal en Zuid Azië gaan betekenen wat ze tot dusver ten opzichte van het Westen betekend hebben. Daarom is er juist alle reden zo snel mogelijk groei van hun eigen regeringssysteem en herstel van hun economie te bevorderen; hun eigen levenspeil is vergeleken met wat elders in Azië te zien valt, betrekkelijk hoog. Gaat echter die welvaart verloren, heerst er een betrekkelijk onsamenhangend zwak bestuur, dan valt te duchten dat zij in het Verre Oosten hekkensluiters zullen worden inplaats van vooraan te gaan. Ook tegen het gevaar van het communisme zal Zuid Azië zich moeten wapenen, wil het niet geheel opgaan in het totalitaire stelsel, dat de democratie bedreigt. Indonesië nu is het grootste van de zeven door spreker bedoelde Zuid Oost Aziatische landen, heeft de meeste natuurlijke rijkdommen, munt uit door een over het algemeen elders in Azië niet bestaande verdraagzaamheid. Het is gegrepen door één nationale gedachte, terwijl ook de godsdienst er zich verzet tegen de totalitaire methode. Nog altijd biedt het grondslagen voor een eigen democratische ontwikkeling. Mede voor het Westen is van belang dat de grondslagen niet verloren gaan. Niet alleen wegens de economische zijde van het vraagstuk maar ook omdat o.m. Indonesië anders wel eens een arsenaal van vijandschap tegen het Westen zou kunnen worden. Samenwerking op voorwaarde van wederzijdse gelijkheid en achting — wat iets anders is dan het beste met iemand voor te hebben — zij het parool. Hiervoor dient men ook in Indonesië open oog te hebben.

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

grondgebied om daar dergelijke militaire bases te vestigen, wat in dit geval van bijzondere betekenis is voor de Sovjet-Unie, daar Noorwegen en de Sovjet-Unie een gemeenschappelijke grens hebben.
De Noorse regering heeft wel gezegd, dat zij geen overeenkomsten aan zal gaan, waarbij zij gebonden is het vestigen van militaire bases op Noors grondgebied toe te staan, zolang Noorwegen niet aangevallen wordt of bedreigd wordt door een aanval.
Dit betekent, dat welke geruchten van provocatieve aard of welke inderhaast verzonnen falsificatie dan ook over de bedreiging met een aanval van Noorwegen voldoende zou zijn voor Noorwegen om zijn grondgebied open te stellen voor bases en strijdkrachten van vreemde mogendheden zelfs in vredestijd.
In het antwoord van de Noorse regering wordt gesuggereerd, dat een bedreiging met een aanval van de Sovjet-Unie uit zou gaan. Dit is echter volkomen zonder grond.
Het is de Noorse regering bekend, dat de Russische regering altijd een vriendschappelijke houding tegenover Noorwegen heeft aangenomen en haar deel heeft bijgedragen tot de bevrijding van Noorwegen van de fascistische indringers. De Russische troepen hebben het Noorse grondgebied vrijwillig ontruimd en zelfs vroeger dan de Noorse regering het gewenst had.
Wanneer de Noorse regering echter nog twijfelt aan de goede bedoelingen van de Russische regering tegenover Noorwegen, stelt de Russische regering om deze twijfel weg te nemen, Noorwegen voor, een niet-aanvalsverdrag met Rusland te sluiten. (Soviet News-Waarheid 7-2)

Reactie — In Noorse politieke kringen is men van mening, dat er in principe geen bezwaar bestaat tegen een dergelijk verdrag met Rusland, doch dat dit niets kan veranderen aan de mening van de Noorse regering, dat het land van nature tot een Atlantische regionale groepering behoort. In „gezaghebbende kringen" te Washington hechtte men groot belang aan de Russische nota. Men beschouwt deze als een wijziging van het Russische „vredesoffensief" in een ongebreidelde aanval op het Atlantisch pact.
Men ontkent de beschuldiging, dat Noorwegen gedwongen zal worden bases aan de Ver. Staten of zijn bondgenoten af te staan in ruil voor het lidmaatschap van de Atlantische Unie. Men verklaarde, dat een dergelijke voorziening niet opgenomen was in het ontwerp-tekst van het verdrag.
Even nadat de tekst van de Russische nota aan Noorwegen voor radio-Moskou was voorgelezen, werd mededeling gedaan van een speciaal communiqué van het politieke bureau van de Franse communistische partij, waarin dit zijn mening gaf over de Russische nota's met betrekking tot het Atlantische pact en het voorstel van Stalin tot besprekingen. De Franse Communistische partij verklaart hierin volkomen het Russische standpunt te delen. (New York Herald Tribune 6 en 8-2; A.N.P. 7-2)
(Vor. ber. 7942 E)

A. Wetsontwerp voortzetting hulp aan Europa - De hulp aan Nederland - Verklaring dr. Valentine - Toewijzing Marshall-hulp —

De Amerikaanse regering heeft op 7 Februari bij de commissie voor buitenlandse aangelegenheden van de Senaat en Huis van Afgevaardigden een wetsontwerp aanhangig gemaakt, strekkende tot de toewijzing van 5.580.000.000 dollar, teneinde de hulpverlening aan Europa tot 30 Juni 1950 voort te zetten. Tijdens de behandeling in gemeenschappelijke zitting der commissies voor buitenlandse aangelegenheden van Senaat en Huis van Afgevaardigden heeft Paul Hoffman, administrateur van het plan-Marshall, gepleit voor de verstrekking van nieuwe toewijzingen, teneinde het plan-Marshall in de komende periode van 15 maanden te kunnen voortzetten.
Vervolgens gaf hij een program van 6 punten aan, waaraan Europa zou moeten voldoen. Deze punten zijn:
1. Hernieuwde pogingen om de wisselkoersen te verstevigen en inflatie te beteugelen.
2. Verhoging van de export door verhoging van de productiviteit per man-uur, door verlaging der prijzen en door verbetering van de markt-techniek.
3. Meer pogingen aanwenden om nieuwe bronnen te openen ter vervanging van de importen, die Europa niet in dollars kan betalen.
4. Grotere ontwikkeling van de Inter-Europese handel.
5. Onderlinge uitwisseling van plannen voor investeringen en behoeften-bevrediging.
6. Verdere beperking van de invoer, die niet van strikt vitaal belang is.
Dean Acheson verklaarde voor de vergadering, dat het E.R.P. een volledig succes is geworden, het heeft de uitbreiding van de totalitaire staatsvorm in Europa definitief een halt toegeroepen. Als voornaamste bemoedigende tekenen van Europa's herstel noemde Acheson het hoge beloop der inschrijvingen op de lening in Frankrijk en de mislukking van de communistische pogingen om het herstel van Frankrijk en Italië te saboteren. Ook Averill Harriman, de reizende ambassadeur van het Marshall-plan verscheen voor de verenigde commissies. Hij deed een beroep op het particuliere Amerikaanse kapitaal tot krachtige bevordering van de ontwikkeling der overzeese gebiedsdelen van de landen in Europa.
Tijdens de besprekingen over het wetsontwerp in de Senaat, diende de republikeinse senator Owen Brewster uit Maine een motie in waarbij wordt aangedrongen op stopzetting van alle Amerikaanse hulp aan Nederland zowel in Europa als in Indonesië, totdat Nederland de vijandelijkheden staakt, zijn troepen terugtrekt, de Indonesische republikeinse leiders vrijlaat en bonafide onderhandelingen opent met de Republiek Indonesia op basis van de Renville-overeenkomst. In verband met deze resolutie heeft dr. Valentine, het hoofd van de E.C.A.-missie in Nederland, verklaard, dat het stopzetten van de E.C.A.-hulp aan Nederland ongelukkig zou zijn omdat: 1. het twijfelachtig zou zijn, of Nederland met succes zijn economisch evenwicht zou herkrijgen zonder verdere dollar-hulp; 2. indien Nederland zijn economisch evenwicht niet kan herkrijgen, de Benelux-Unie klaarblijkelijk niet met succes tot stand kan worden gebracht en 3. de ervaring op het gebied van de E.C.A. in Europa steeds duidelijker aantoont, dat de landen van West-Europa economisch onderling afhankelijk zijn. Daarom zou de economische verbetering van vele andere landen van West-Europa in hoge mate worden belemmerd, indien Nederland economisch onevenwichtig blijft.
Een economische mislukking van Nederland zou de schaal ten nadele van het succes van het plan-Marshall in West-Europa kunnen doen doorslaan, aldus dr. Valentine.

Toewijzingen 1949-1950. — Op 10 Februari heeft Paul Hoffman, aan de Senaatscommissie voor buitenlandse aangelegenheden medegedeeld, dat de voorgestelde toewijzingen in het kader van het programma van de E.C.A. voor het fiscale jaar 1949-1950 als volgt zijn:

	(in millioenen dollars) toewijzing	gevraagd
Groot-Brittannië	940	940
Nederland en Overzeese Gebiedsdelen	355	507
Belgisch-Luxemburgse Econ. Unie	200	258
Frankrijk	875	890
Br.-Am. zone van Dtsl.	404	372.4
Franse zone van Dtsl. ..	115	100
Portugal	10	100.6
Italië	555	610.1
Oostenrijk	197	217
Denemarken	109	110
Triëst	12	12.8
Griekenland	170	198.1
IJsland	7	10
Eire	64	75.4
Noorwegen	105	131.8
Zweden	54	70.7
Turkije	30	94.2

Hierdoor is het totaal-bedrag van de voorlopige toewijzingen over deze periode gekomen op 4.202.000.000 dollar.
(New York Herald Tribune 8 en 10-2 - Alg. Handelsblad 10-2) **(V. b. 7904 B)**

Sovjet-Unie

B. Ontginningsplan —

Volgens een besluit van de Sovjet-Russische ministerraad en van het Centrale comité van de communistische partij van 20 Oct. 1948 (gepubliceerd 28-1-'49), zullen in het kader van een vijftien-jaren plan 5.700.000 hectaren woeste steppen in vruchtbaar bouwland worden veranderd. Het plan heeft betrekking op de zuidelijke gebieden, gelegen tussen de Oekraïne en de rivier de Oeral. Dwars over de steppen zullen vier enorme zomen bos worden aangelegd, elk ongeveer 650 à 800 km. lang. Deze zullen de koude tegen moeten houden en de zandige steppengrond vastleggen. Bovendien zullen beschermende hagen van bomen worden aangelegd rondom alle kolchozen in dit gebied. Voor de irrigatie zal op vele punten het grondwater in grote bassins worden geconcentreerd.
Men verwacht op deze manier een enorm landbouwgebied te kunnen openleggen voor de voeding van de millioenen arbeiders die werkzaam zijn in de industriesteden achter de Oeral (Magnitogorsk en Swerdlowsk) en in Siberië (Koeznetsbekken). (Soviet News 28-1)

Verenigde Staten

C. Auto-productie en -export —

De Vereniging van Amerikaanse autofabrikanten schat het aantal in 1948 vervaardigde auto's op 3.911.000 personenwagens en 1.371.000 vrachtwagens. De export omvatte 442.000 wagens, waarvan 240.000 personenwagens en 200.000 vrachtwagens. Vorig jaar werden 512.333 stuks uitgevoerd.
Voor 1949 verwacht men een verdere daling van de uitvoer door invoerbeperkingen in vele landen. Belangrijke afnemers van Amerikaanse wagens zijn thans nog Brazilië, Venezuela, Argentinië, Mexico en in Europa België en Luxemburg.
(Keesings Fin.-Ec. Berichten 25-1)

A. Investeringen in het buitenland

In de loop der laatste 50 jaar hebben de Amerikaanse investeringen in de wereld een steeds groter omvang aangenomen, zoals moge blijken uit het volgende overzicht:

Jaar	millioenen dollars
1887	685
1914	3.500
1919	7.000
1930	17.200
1939	12.300
1943	13.542
1945	14.300
1946	15.200
1947	16.700

Het betreft hier slechts particuliere investeringen op lange termijn.
De vermindering tussen 1930 en 1939 volgde op de crisis van 1929.
De ontwikkeling van het totaal van het Amerikaans bezit in het buitenland (particuliere investeringen op korte en lange termijn, regeringscredieten enz.) vertoont het volgende beeld.

	millioenen dollars	waarvan regeringscred.
1939	13.940	40
1945	17.300	1.600
1946	21.260	4.850
1947 (schatting)	28.300	12.100

In 1943 waren de particuliere investeringen als volgt verdeeld:

Canada	4.419,2
Cuba, Argentinië, Mexico, Venezuela, Chili, Brazilië, Columbia, Panama	2.964,9
Duitsland	1.079,8
Engeland	1.027,6
Frankrijk	397,0
Italië	272,7
Nederland	338,2
Polen	220,2
Spanje	176,7
Australië	168,8
Philippijnen	167,1
Tsjecho-Slowakije	148,0
Oostenrijk	138,1
België	123,3
China	122,2
Japan	119,4
Zwitserland	98,7
Andere landen	1.660,3
Totaal	13.532.2

(Tribune de Nations 28-1)

B. Omvang strijdkrachten —

Voor de landsverdediging is op de begroting voor 1949 14.3 milliard dollar uitgetrokken, tegenover 11.8 milliard voor het lopende jaar.
President Truman heeft verklaard, dat de uitgaven het volgende jaar vermoedelijk nog hoger zullen zijn in verband met uitbreiding van de programma's en grote orders voor schepen, vliegtuigen en ander materiaal. De Amerikaanse strijdkrachten, zo zeide hij, zullen de sterkste zijn, die het land ooit in vredestijd heeft gehad. De luchtmacht zal ongeveer op het huidige peil blijven met 412.000 man in actieve dienst. Er zal een minimum zijn van 4 strijdgroepen en 10 eskadrons, waarbij nog 27 groepen van de nationale luchtmacht. Volgens de plannen zal tegen 1950 de luchtmacht 9200 vliegtuigen van alle typen hebben.
Het leger zal 677.000 man sterk zijn: met tien divisies van vergrote sterkte. Een nationale burgerwacht van 325.000 actieve leden en een reserve van 230.000 man zullen het leger aanvullen.
De omvang van de actieve vloot wordt geraamd op 731 schepen, waaronder 288 gevechtsschepen. Het marinepersoneel zal 527.000 man tellen. Op de begroting is 406 millioen dollar uitgetrokken voor de bouw van oorlogsschepen. (Red. K.H.A.)
(Vor. ber. 7718 E)

C. Bevolking —

In de Ver. Staten zijn in 1948 ongeveer 1.850.000 huwelijken gesloten. In hetzelfde jaar bedroeg het aantal geboorten 3.650.000 en het aantal sterfgevallen 1.450.000. Een geboorteoverschot dus van 2.200.000. Met de immigranten meegeteld vermeerderde de bevolking met bijna 2.500.000.
Sedert 1940 is de bevolking met ongeveer 15.6 millioen toegenomen tot ongeveer 148 millioen.
Men verwacht, dat zij in 1949 tot 150 millioen zielen zal toenemen.

(New York Herald Tribune 24-1)
(Vor. ber. 7605)

Kunst, Wetenschap en Techniek

D. De psychologische grondslagen van Benelux —

Op 21 Januari werd te Den Haag onder auspiciën van het comité Benelux een congres gehouden, dat een eerste pogen was „om in het gehele gebied van de verhoudingen tussen Nederland en België een onderzoek te doen naar psychologische grondslagen". Eerste inleider was Victor E. van Vriesland, die, zoals hij het noemde, „een losse schets" gaf, van de ontwikkeling van de Nederlandse letterkunde van de beweging van tachtig tot aan de jongste wereldoorlog. Hij meende, dat er twee polen zijn, waarin de Nederlandse letterkunde in die periode zich duidelijk laat kennen: de werkelijkheidszin en de beschouwelijkheid. Daartussen ligt de ontwikkeling.
Spr. ging dan uitvoerig de ontwikkelingsfazen van onze letterkunde na: „de zinnenroes van '80, het pessimisme, het verval van „De Nieuwe Gids", de groep rond „De Beweging", het expressionisme na '14—'18, de revolutie van „Forum" en de jongste ontwikkeling. Van Vrieslands conclusie was, dat er in de ontwikkelingsgang van onze letterkunde een soort kringloop valt waar te nemen.
Maurice Roelants sprak daarna over „Karaktertrekken van de Belgische letterkunde". In deze lezing gaf Roelants eerst een overzicht van de letterkunde van het Franse gedeelte van België, daarna van de Vlaamse letterkunde.
Aan het slot van zijn rede merkte, spr. op dat er tussen de Vlaamse en Nederlandse letterkunde een evolutie is, welke eigenlijk al voltrokken is. Er bestaat geen Vlaamse en Nederlandse letterkunde meer, maar één Nederlandse letterkunde.
Na de literatoren kwamen de historici aan het woord. De Antwerpse senator Herman Vos hield een inleiding over „De interpretatie van België".
De heer Vos ving zijn betoog aan met een schets van de evolutie van de volksgroep waartoe Nederlanders en Belgen behoren. De breuk tussen Noord en Zuid in de zestiende eeuw noemde hij „een historische ramp". Het verschil in religie tussen de beide staten was, aldus spreker, mede oorzaak van de tegenstellingen tussen beide landen. Deze tegenstelling is ondertussen grotendeels verdwenen o.m. door de intensivering van het katholieke leven in Nederland.
De heer Vos verklaarde met nadruk, dat Nederland en België voor de noodzaak staan om samen te werken. Door de Benelux kunnen de lage landen wederom de historische zending van de Nederlanden vervullen: een bemiddelaarsrol in West-Europa als kruispunt van politieke en culturele stromingen.
Prof. Geyl, die als laatste spreker het woord voerde over „De interpretatie van Nederland", ging voornamelijk in op de tegenstellingen die België en Nederland gescheiden houden. Laatdunkendheid en onverdraagzaamheid, welke soms aan de dag treden tussen bewoners van beide landen komen, naar zijn mening, voort uit onkunde. Om het welslagen van de Beneluxgedachte te bevorderen moet allereerst deze onkunde overbrugd worden. Schoolreizen en uitwisseling van leerkrachten, ambtenaren en journalisten kunnen daartoe in belangrijke mate bijdragen.
Een van de voornaamste eisen achtte prof. Geyl de herziening van het geschiedenisonderwijs in beide landen. Hij bepleitte een geschiedenisonderwijs, dat zich richt op het ontstaan van de Benelux en verwierp een louter nationale geschiedenis. Dit laatste soort onderwijs leidt onvermijdelijk naar de rechtvaardiging van de Belgische en Nederlandse afzonderlijkheid. Wanneer Belgen en Nederlanders zich hun grote taak bewust zijn, zullen zij op deze wijze kunnen meewerken aan het tot stand komen van de Benelux, het begin van de transformatie van beide landen, aldus besloot prof. Geyl zijn toespraak.

(Nwe Gids - Maasbode 23 en 24-1)

E. Atoomonderzoek in Sovjet-Unie en Verenigde Staten —

Volgens de New York Times is op order van maarschalk Beria, die — naar men meent te weten — voorzitter is van de Sovjet-commissie voor atoomenergie, aan de rivier de Sanga, op enige km ten noorden van Erevan, de hoofdstad van Sovjet-Armenië, een grote onderaardse fabriek van radio-actieve producten opgericht. (New Y. Times 18-1)
Dr. Klaus, hoogleraar te Jena, verklaarde voor Radio-Leipzig (Russ. zone van Duitsland), dat recente Russische onderzoekingen op het gebied der kosmische stralen nieuwe perspectieven hebben geopend voor de kernphysica, in het licht waarvan de met de splitsing van uranium behaalde resultaten verouderd schijnen.

(Whitehall News 29-1)

In haar half-jaarlijks rapport aan het Congress heeft de Amerikaanse Commissie voor de Atoomenergie medegedeeld, dat de Verenigde Staten thans beschikken over „super atoombommen".
Uitvoerige analyse van de nieuwe typen bommen, welke onlangs op Eniwetok beproefd zijn, heeft uitgewezen, dat „een aanzienlijke toeneming der vrijgemaakte energie" is bereikt.
Te Los Alamos in Nieuw-Mexico, waar 2700 mensen op het laboratorium werken, zijn nieuwe ontwerpen van atoomwapens beproefd en worden thans vorderingen gemaakt met nieuwe ontwikkelingen in het gebruik van atoomkracht voor oorlogsdoeleinden.
Moeilijkheden bij de productie van splijtbare materialen, die eens de uitvoering van het gehele program bedreigden, zijn thans grotendeels opgelost.
De productie van splijtbare materialen geschiedt in 15 staten, in 30 fabrieken op 25 verschillende plaatsen. Zij verschaft werk aan tienduizenden personen.
De commissie verklaarde voorts, dat de Ver. Staten nog grotendeels afhankelijk zijn van de uraniumproductie in de Belgische Congo en Canada, doch dat in het bijzonder in het gebied van het Coloradoplateau „energiek" naar deze delfstof wordt gezocht. (A.N.P. 31-1)

A. Facsimile-communicatie - Apparaten van Finch en Philips —

De twee moderne communicatie-middelen, de telegraaf en de telefoon, bezitten de volgende, van elkaar volkomen verschillende, kenmerken: de telegraaf is een communicatiemiddel dat mededelingen in volkomen onpersoonlijke vorm overbrengt. De telefoon echter is zuiver persoonlijk. Men herkent of leert kennen de stem van de spreker aan het andere einde van de lijn. Maar zij is volkomen ondocumentair.

Men heeft nu getracht het documentaire karakter van de telegraaf en de persoonlijke eigenschappen van de telefoon in een derde communicatiemiddel te verenigen. Men is o.a. in Amerika er in geslaagd om deze synthese te vinden in de vorm van een instrument, dat men „facsimile" of duidelijker „facsimile-communicatie" genoemd heeft. Een dergelijke apparatuur, die door de Amerikaanse uitvinder Finch is ontwikkeld, wordt reeds veelvuldig gebruikt. Men kan met deze „telefax" de tekst van een gewoon kwartovel van 22 × 28 cm. in gemiddeld 8 minuten overseinen, hetgeen aanmerkelijk sneller is dan met een schrijfmachine of telex gebeuren kan. Philips heeft thans een facsimile-apparaat ontwikkeld, dat 60 maal sneller werkt. Hetgeen een essentiële vooruitgang op het gebied van de telecommunicatie betekent.

In beginsel hebben de facsimile-apparaturen veel gemeen met de televisie (zie 7633). Het gaat namelijk ook hier om het omzetten van lichtvariaties in stroomveranderingen en omgekeerd. Bij de „langzame" is het document op een ronddraaiende rol gespannen. Een lenzenstelsel, een soort microscoop-objectief, concentreert het licht van een lampje in een heel fijn puntje op de rol. Dit lichtpunt beschrijft dus op de draaiende cylinder een cirkel. Maar doordat lampje en lens langzaam naar rechts bewegen, verschuift het lichtpunt ook langzaam naar rechts en wel zo, dat het na één omwenteling van de cylinder precies naast het vorige lichtspoor komt. Zo wordt er door het lichtpunt op het papier, dat zich op de cylinder bevindt, een spiraal beschreven en wordt het document dus punt na punt afgetast.

Wanneer het punt, dat door het lichtstraaltje belicht wordt, zwart is, kaatst het heel weinig licht terug; wanneer het wit is, kaatst het daarentegen veel licht terug. Dit teruggekaatste licht valt op een fotocel.

Een fotocel heeft de eigenschap op het ogenblik waarop er licht op valt een zwakke electrische stroom te produceren. De sterkte van deze stroom is recht evenredig met de hoeveelheid licht die er op valt. Op deze wijze zorgt de fotocel ervoor, dat in het facsimiletoestel de over te brengen letters, lijnen en andere tekens in al hun gradaties van licht en donker kunnen worden overgebracht. Dit overbrengen door middel van de in de fotocel opgewekte electrische stroom kan zowel langs een kabel als via de aether geschieden. In het ontvangtoestel worden de electrische stroomvariaties weer omgezet in licht en wordt een natuurgetrouw beeld gevormd van datgene, dat in het zendstation werd afgetast.

De beeldvorming kan op allerlei manieren plaatsvinden; bij de Finch en vele andere facsimiletoestellen gebeurt dit langs electrolytische weg. De stroom gaat dan door vochtig papier, waarin bepaalde zouten zijn opgelost. Onder invloed van de electrische stroom ontleden deze zouten en slaat een of ander metaal, b.v. ijzer, neer. De sterkte van de electrische stroom bepaalt of er veel of weinig ijzer wordt neergeslagen, dus of er veel of weinig zwarting op het papier komt.

Dat de Philips facsimile 60 maal sneller dan de Finch werkt, is alleen maar mogelijk geworden door van enkele tot dusverre gebruikte principes af te stappen. Zoals hierboven werd verklaard, werkt de telefax o.a. dank zij een schuifbeweging van een lamp en fotocel en de draaibeweging van een cylinder. Nu is het niet mogelijk de aftastbewegingen 60 maal sneller te maken. Bij de Philips facsimile zijn de lampen en de fotocel dan ook vast opgesteld. De lamp werpt haar licht op een condensor, die het concentreert op een lens, welke het licht binnen een sneldraaiende cylinder brengt.

Daar wordt het door een spiegeltje teruggekaatst en naar de buitenkant van de cylinder gevoerd door een spleet die vast staat. Boven deze spleet beweegt een transportband waarop zich het af te tasten document bevindt. Wanneer het lens- en spiegelsysteem ronddraait, wordt het papier of document getroffen door de zoëven aangeduide lichtstraal. Het van het document teruggekaatste licht gaat door diezelfde spleet weer naar het binnenste van de cylinder terug, wordt opzij teruggekaatst en komt via nog enige terugkaatsingen in de fotocel terecht (zie tekening).

De grote snelheid, waarmede Philips facsimile werkt, is ook te danken aan het feit, dat men binnen de cylinder niet één, maar drie lichtkanalen heeft aangebracht. Als het eerste lichtkanaal zijn functie verricht heeft en dus met een lichtflits het papier heeft afgetast, heeft het tweede lichtkanaal de rand van de spleet en dus ook van het papier bereikt en wordt met een nieuwe lichtflits een strook van het papier afgetast. Wanneer deze lichtflits zijn werk heeft gedaan en aan de linkerkant van het papier verdwijnt, komt een nieuwe lichtflits met behulp van het derde kanaal in actie om wederom het papier af te tasten, enz. enz.

Gedurende deze gehele procedure schuift het papier langzaam voort. Op deze manier is het mogelijk een veel grotere aftastsnelheid te bereiken dan bij toestellen, waarbij de lamp en de fotocel meebewegen.

Belangrijk is ook het feit dat het toestel continu kan doorwerken, dus niet na iedere brief of elk document behoeft te worden stopgezet.

Op deze wijze kan in 8 seconden een tekst of een afbeelding van een gewoon kwartovel van 22 × 28 cm. worden overgeseind. Wanneer men een gehele krant zou willen overseinen, zou men deze tevoren in stroken van ca. 22 cm. breedte en willekeurige lengte moeten indelen, en de zendtijd duurt dan precies acht seconden maal het aantal kwartovellen.

Het zou dus mogelijk zijn met behulp van facsimile-overdracht het krantenbedrijf te centraliseren. Een groot landelijk dagblad zou pagina-afdrukken per facsimile naar ver verwijderde plaatsen kunnen doorgeven, waar men het facsimilebeeld van deze pagina's dan direct kan clicheren en afdrukken. De zettechniek wordt daarbij vervangen door de veel goedkopere clicheertechniek.

De snelle Philips facsimile zou in staat zijn een gewone krant van 12 pagina's in ruim 5 minuten over te seinen, terwijl de tegenwoordige apparaten daarvoor 5 uren nodig hebben.

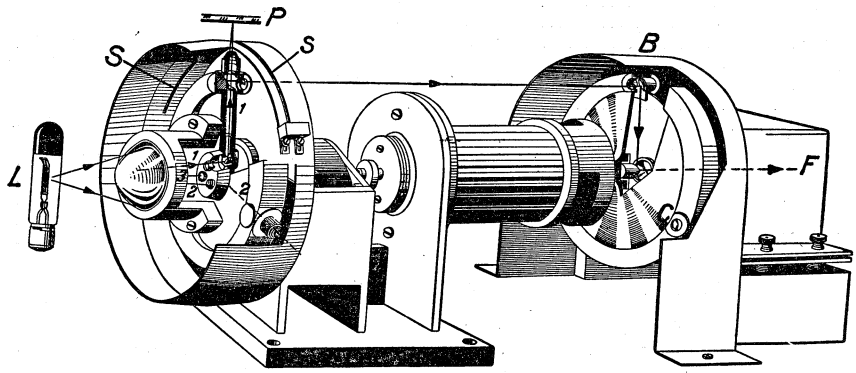

Schematische tekening van de roterende lichtoptiek. De lichtstralen, die van de lamp L uitgaan, vallen op de condensor. Deze concentreert het licht op een drietal lenzen, 1, 2 en 3, vanwaar het door drie verschillende lichtkanalen zijn weg vervolgt. Eén van de drie lichtwegen is volledig getekend; de straal door het lichtkanaal 1 gaat door de vaststaande spleet S en valt dan op het document P, dat langs de spleet schuift. Het door P diffuus teruggekaatste licht komt weer terug in lichtkanaal 1, wordt dan door middel van een spiegeltje naar B teruggekaatst en vandaar door een tweetal spiegels op de fotocel F gericht. Deze fotocel bevindt zich in een lichtdicht kastje en is dus op de figuur niet zichtbaar.

Bij het ronddraaien van het gehele systeem blijft het uit lichtkanaal 1 komende en daarna van het papier P teruggekaatste licht op B vallen, want ook B draait mee. Alleen als lichtkanaal 1 zover is gedraaid dat het uittredende licht de spleet S is gepasseerd, kan het B niet meer bereiken. Maar dan is inmiddels lichtkanaal 2 zo ver gedraaid dat zijn lichtstralen door de spleet S naar buiten kunnen treden, waarop het proces opnieuw begint.

B. Dr. Johannes Mueller † —

De bekende Duitse theoloog en godsdienstphilosooph Johannes Mueller is op 11 Jan. op 85-jarige leeftijd te Garmisch Partenkirche (Amerikaanse zone) overleden.

Hij richtte in 1898 het tijdschrift „Gruene Blaetter" op.

Voorts stichtte hij in 1903 op het slot Meinberg bij Schweinfurt een toevluchtsoord voor „persoonlijk leven", dat in 1914 naar het slot Elmau (Garmisch) werd verplaatst. (A.N.P. 11-1)

C. Parachutesprong bij grote snelheid —

Kapitein Alexei Bystrov, een bekende Russische parachute-springer, sprong onlangs op een hoogte van 1.920 meter uit een vliegtuig, dat vloog met een snelheid van 764 kilometer per uur. Het was zijn 763e sprong. (Soviet News 19-1)

Op 13 Januari begonnen op het eiland Rhodos besprekingen tussen Israëlische en Egyptische vertegenwoordigers, over het sluiten van een duurzame wapenstilstand. Op de photo ziet men dr. Ralph Bunche, bemiddelaar van de V.N. in gesprek met de staf-chef van Israël kolonel Ygal Yadin. Geheel links de voorzitter van de Israëlische delegatie Walter Eytan. Op de achtergrond een vertegenwoordiger van de Griekse regering. (foto Ass. Press)

Marcel Cachin, de 79-jarige communistische fractieleider, hoofdredacteur van „l'Humanité" en oudste lid van de Franse Nationale Vergadering, deed van zich spreken, toen hij bij de opening van de zitting 1949 van de Vergadering hulde bracht aan Eisenhowers aandeel in de gezamenlijke overwinning en hem dankte voor de steun welke hij aan het Franse verzet had gegeven. Hij wees voorts op de noodzakelijkheid en op de mogelijkheid van samenwerking tussen Amerika en Rusland. „Indien men in staat was, één te zijn in het winnen van de oorlog, dan moet het ongetwijfeld nog gemakkelijker zijn, samen te werken om de vrede te handhaven." Een gelijkluidende verklaring legde hij enige dagen later te Bologna in Italië af, waar de communistische leider Togliatti hem bijviel. (foto Walco)

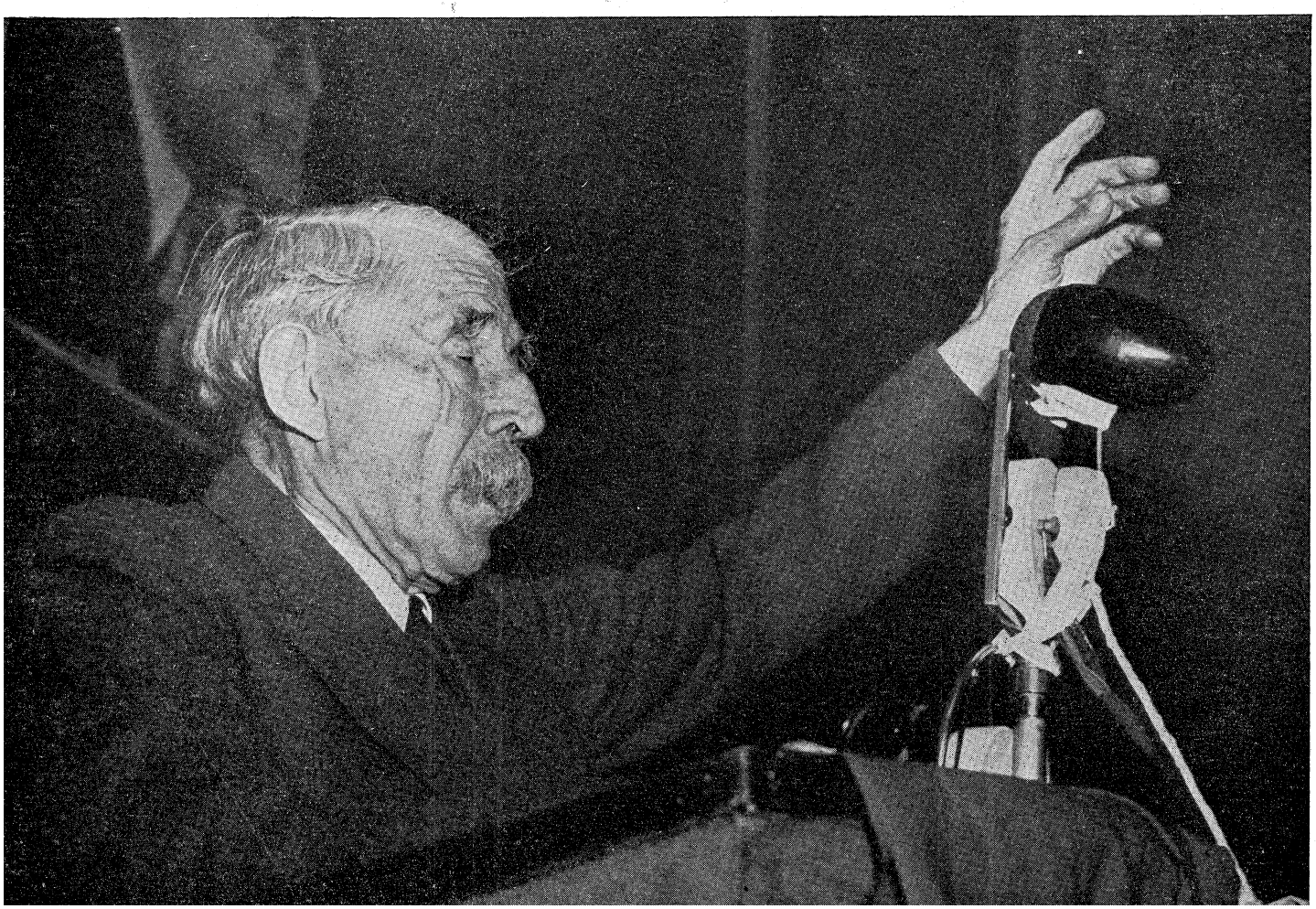

Het Indonesisch beleid

Op 8 Februari maakte de Tweede Kamer een aanvang met het debat over de begroting van Overzeese Gebiedsdelen.
Het Indonesische beleid werd in grote lijnen door verschillende sprekers aan een onderzoek onderworpen, maar de actuele situatie kwam eigenlijk niet ter sprake, daar men in afwachting verkeerde van het regeringsstandpunt i.z. de resolutie van de Veiligheidsraad.
Prof. Schermerhorn (P.v.d.A.) hield een uitvoerige uiteenzetting over de verhouding tussen Europa, Amerika en Azië, welke verhouding de regering moest zien als achtergrond om verdere ongelukken te vermijden. Het verzet tegen de resolutie van de Veiligheidsraad noemde hij in dit verband „Elsevier-Don Quichotterie" en „Nieuwe Eeuw-gebral".
De heer Schermerhorn betoogde, dat Amerika en Nederland elkander moesten vinden bij het vestigen van een souvereine republiek Indonesia. Hij zeide voorts, dat wij uit de huidige mist moesten komen tot een plan, maar dan moeten „Nederlands beroemdste kleermakers, die dat plan weer zullen gaan willen aankleden", daar van verre worden gehouden. Hij wenste voorts vrijheid voor de republikeinse geïnterneerden, opdat de besprekingen in volle vrijheid zouden kunnen worden gevoerd.
De heer **Welter** (K.N.P.) noemde het standpunt van prof. Schermerhorn irreëel. „Drie jaar lang hebben wij onze zaak verdedigd zonder geloof in onze zaak. Zonder Indonesië zal Nederland niet meer zijn dan een negara in West-Europa."
De heer Welter noemde het „fundamenteel onjuist" de inmenging van de Veiligheidsraad te aanvaarden.
De heer **Van der Goes van Naters** (P.v.d.A.) drong er op aan de resolutie uit te voeren, behalve waar dit in de practijk onmogelijk zou blijken.
De heer **Oud** (V.V.D.) beweerde, dat de heer Schermerhorn gedeeltelijk verantwoordelijk is voor de huidige moeilijkheden, omdat tijdens diens beleid „de Republiek te veel op een voetstuk werd geplaatst alsof er geen federalen bestonden."
De heer Oud wees tenslotte buitenlandse inmenging af en verklaarde zich eens met het standpunt van dr. Van Royen in de Veiligheidsraad.
Prof. Romme (K.V.P.) vroeg of de regering haar standpunt, zoals dr. Van Royen het in de Veiligheidsraad had geformuleerd nog onverkort handhaafde. Ook Indonesië had er volgens hem behoefte aan dit te weten. Voorts vroeg hij wat waar was van de geruchten omtrent de vervroegde overdracht van de souvereiniteit aan de Ver. Staten van Indonesië. Hij voegde hieraan toe, dat hij geen enkel bezwaar had tegen elke serieuze poging om dit te bewerkstelligen.
Hij herinnerde tenslotte aan de toezegging tot instelling van een interimregering „over een maand". Daarvan resten ons nog slechts zes dagen, zei prof. Romme, en hij vroeg er alles op te zetten omtrent die tijd toch een interimregering in te stellen.
Op verzoek van de regering werden daarna de vergaderingen van 10 en 11 Februari uitgesteld om de regering de gelegenheid te geven tot beraad.

Regeringsverklaring. — Dit antwoord werd op 16 Februari gegeven. Intussen was echter op 11 Februari Minister Sassen afgetreden. Minister Van Maarseveen die de portefeuille van Overzeese Gebiedsdelen ad-interim waarneemt, legde in zijn plaats een verklaring af.
Minister-president Drees gaf een verklaring nopens het aftreden van Minister Sassen.
„Bij het opstellen en behandelen van uitvoerige inlichtingen en instructies voor dr. Beel, aldus de Minister-president, ontwikkelde de heer Sassen denkbeelden met betrekking tot het internationale aspect van het Indonesisch beleid waarmede de overige leden van het kabinet zich niet konden verenigen. Daarom meende de heer Sassen bij zijn reeds eerder geuit voornemen te moeten blijven en ontslag te moeten nemen.
Reeds eerder waren spanningen in het kabinet ontstaan, niet over principiële vragen doch over vragen van practisch beleid. „Geen politieke partij-tegenstellingen hebben echter het kabinet beheerst".

Minister Van Maarseveen legde er de nadruk op, dat de regering de gedragslijn zal blijven volgen door dr. Van Royen uiteengezet in de Veiligheidsraad en die in de Kamer algehele instemming vond.
In grote lijnen was de politiek van Nederland in het buitenland miskend, aldus de minister. Hij zeide, dat het niet genoeg herhaald kon worden, dat de Veiligheidsraad en Nederland hetzelfde doel nastreven. Een breuk met de Veiligheidsraad is alleen mogelijk in de kwestie van procedure.
Ten aanzien van de procedure, zoals de Veiligheidsraad die wenst en die is neergelegd in een aantal aanbevelingen, zeide de minister, dat aan de eerste hiervan was voldaan. Men bepaalt zich tot actief verweer tegen de guerilla-activiteit.
Omtrent de vorming van een federale interim-regering zeide de minister, dat de Nederlandse regering bereid is aan de republikeinse leiders in de federale interim-regering een behoorlijke plaats aan te bieden, maar van een republikeinse bereidheid tot toetreden, is tot nu toe niets gebleken.
Veeleer verlangen de republikeinse leiders, dat alle politieke gevangenen onmiddellijk in vrijheid worden gesteld en het gezag in Djokjakarta wordt hersteld. De minister zeide, dat hiermede het onmogelijke van de Nederlandse regering werd verwacht. Het Nederlandse gezag in Indonesië is voor dit ogenblik de enige pijler voor orde en recht in die streken.
Ten aanzien van de Commissie van de Verenigde Naties voor Indonesië, zeide de minister, dat zij thans bevoegdheden heeft gekregen waarmee zij zich kan inlaten met de federale gebieden. Dit was een inbreuk op de interne souvereiniteit.
Minister van Maarseveen somde vervolgens de punten in de resolutie op waartegen dr. Van Royen fundamentele bezwaren *) heeft aangevoerd. De Nederlandse regering handhaaft onverzwakt, dat de Veiligheidsraad haar competentie is te buiten gegaan. De kwestie van de vrijlating van de republikeinse gevangenen wordt alleen overwogen onder het licht van de vraag of dit overeen te brengen is met de Nederlandse verantwoordelijkheid. Wij zullen over dit punt met dr. Beel uitvoerig overleggen, aldus de minister.

Wij wensen geen volledige breuk met de Verenigde Naties maar wij wensen ook geen chaos in Indonesië. De resolutie volkomen afwijzen zou volledige breuk met de VN betekenen en dit zal óók tot gevolg hebben chaos in Indonesië.
Men heeft de vraag geopperd of Nederland niet beter doet Indonesië te abandonneren. Met grote nadruk verklaarde de minister: „Wij laten Indonesië niet aan zijn lot over. De volken van Indonesië zullen ons uiteindelijk hiervoor dankzeggen".
De heer Schouten heeft gezegd, dat wij, als het niet anders kan, in strijd ten onder moeten gaan. Ik kan deze woorden onderschrijven, aldus de minister, maar leg dan de volle nadruk op: „als het niet anders kan". Geen regering kan lichtvaardig oordelen over de ondergang van haar volk.

Voorts schetste de minister de moeilijkheden met de republiek. Deze moeilijkheden culmineerden in de onmogelijkheid om te komen tot een federale interimregering. Om deze moeilijkheden te overwinnen heeft de Hoge vertegenwoordiger van de Kroon een voorstel ingediend.
Dit voorstel, komt hierop neer:
1. de Verenigde Staten van Indonesië zullen de naam dragen van: de republiek der Verenigde Staten van Indonesië;
2. de overdracht van de souvereiniteit zal zo spoedig mogelijk geschieden. De Nederlandse regering is bereid hieraan mede te werken, zodra een representatieve federale regering zal zijn gevormd;
Een statuut voor de Nederlands-Indonesische unie zal echter vóór die overdracht tot stand moeten komen evenals de afzonderlijke verdragen, die gesloten moeten worden. Na de overdracht kan Indonesië zich dan verder staatkundig organiseren;
3. na het vormen van een interim-regering zal door alle betrokken groeperingen gezamenlijk in Den Haag een rondetafel-conferentie worden gehouden met het oog op de spoedige overdracht van de souvereiniteit.
Dit voorstel heeft in principe de goedkeuring van de regering.
De verhouding tot de republiek ziet de regering zo, dat de vraag over een herstel van de republikeinse regering vanzelf wordt opgelost, wanneer een overeenkomst met de republikeinse prominenten is bereikt. Deze personen dienen de regering niet te pressen thans een uitspraak te doen.
Tenslotte bracht de minister hulde aan de troepen voor de wijze waarop zij hun taak in Indonesië vervullen.
Bij de voortzetting van de debatten (18-2) legde de minister van Overzeese Gebiedsdelen a.i. de volgende verklaring af:
„In verband met de verklaring van de minister-president van 16-2 j.l. kan ik thans mededelen, dat de besprekingen, die gisteren in de vergadering van het kabinet met de H.V.K. hebben plaats gehad, tot een volledige opheldering hebben geleid. De hoge vertegenwoordiger der Kroon verklaarde zich geheel te kunnen verenigen met het door de regering in deze Kamer uitgestippelde beleid. Omtrent de uitvoering daarvan worden de besprekingen met de H.V.K. voortgezet."
Bij de heropening van het debat kwam eerst **prof. Romme** (K.V.P.) aan het woord. Hij zeide dat zijn gehele fractie

*) Zie pag. 7941 Kol. 2. Wij deelden daar mede, dat dr. Van Royen de daargenoemde punten onaannemelijk had genoemd. Achteraf blijkt, dat hij gezegd heeft, dat de Ned. regering „fundamental objections" tegen deze punten had.

levendig het uittreden van minister Sassen betreurt. Het kabinet was aanvankelijk een kunstig geciseleerde vaas. In die vaas is thans een barst gekomen. En ook in het vertrouwen van spr.'s fractie in het kabinet is daardoor een barst gekomen. Tot het vergeten daarvan zal een gunstig eindcommuniqué over de besprekingen tussen het kabinet en de H.V.K. kunnen bijdragen.
Uit de verklaring van de minister-president bleek dat punten op internationaal terrein aan het heengaan van mr. Sassen ten grondslag lagen. Hierover zal dus niet veel gezegd kunnen worden.
Zal de regering ook zonder de Republiek aan het tot stand komen van de interimregering meewerken? Hoe denkt de regering te voorkomen wat zij in de bevoegdheden van de Unci (U. N. Commission for Indonesia) onduldbare aanmatiging noemt?
Met het plan-Beel kan spr. zich verenigen. Wat verstaat de regering onder een representatieve vertegenwoordiging van Indonesië? Deze is toch eventueel ook zonder de Republiek mogelijk?
T.a.v. de resolutie van de Veiligheidsraad dringt spr. op een nadere uiteenzetting aan.
Naast de twee problemen: herstel van orde en rust in Indonesië en het voorkomen van een breuk met de Veiligheidsraad ligt een derde vraagstuk, van zeker even groot belang: de uitbreiding van het vertrouwen in Indonesië.
Prof. Schermerhorn (P.v.d.A.) zegt dat er in het beleid iets schuilt van het met krasse taal gaan in de ene richting en het in feite gaan in een andere richting. De houding tegenover de Commissie van goede diensten was niet altijd gelukkig. De conceptie van Linggadjati is nog steeds de heilzaamste. Een interim-regering zonder Republiek zou het tegendeel van een oplossing zijn. Men moet de republikeinse leiders er van doordringen, dat zij tot in de hoogste toppen in de Verenigde Staten van Indonesië zullen kunnen deelnemen.
Mr. Oud (V.V.D.) zegt o.m.: Wij zijn juridisch en moreel gerechtigd om tegen de Veiligheidsraad te zeggen: Laat ons in Indonesië onze eigen gang gaan. Elders zult ge heel wat meer te doen vinden. Wij moeten ons de realiteit voor ogen houden. Maar wij mogen ook niet te kort doen aan onze eigen verantwoordelijkheid. Spr. betreurt ten zeerste het heengaan van minister Sassen. Er is niet zozeer een barst in de vaas; er is een scherf afgesprongen. In spr.'s vertrouwen in dit kabinet is stellig geen barst gekomen.
Zodra de Unie tot stand zal zijn gekomen, licht het staatsrechtelijk vast, dat tussen de partners geen volkenrechtelijke betrekkingen bestaan.
De heer **Goedhart** (P.v.d.A.) is getroffen door enkele brieven van soldaten, over gruwelen. Spr. dringt op een grondig, onafhankelijk onderzoek aan, dient een motie in, welke hij als de regering een onderzoek toezegt, intrekt.
De heer **Schouten** (A.R.) zegt, dat het na de verklaringen van 16 en 18 Febr. net is of wij de laatste weken in een schijnwereld hebben geleefd. Spr. leest dan een foto-copy voor van een door de Centrale Militaire Inlichtingendienst gevonden rapport van de heer Palar aan de republikeinse regering van October 1948 over een bezoek van de heer Goedhart, die o.m. met medeweten van de P.v.d.A. een ontmoeting tussen minister Drees en Hatta, desnoods op neutraal terrein, wilde arrangeren, „nu de ontvangst van minister Stikker bij het State Department zo ongunstig is geweest". De Unci acht spr. voor Nederland niet te aanvaarden.
Spr. dient een motie in, waarin de Kamer uitspreekt geen vertrouwen te hebben in het beleid van het kabinet tegenover de resolutie van de Veiligheidsraad, de in feite verdwenen Republiek en haar leiders. Deze motie was mede ondertekend door de heer Welter.
De heer **Goedhart** verklaart met zijn oud-collega Palar besprekingen gevoerd en daarvan een rapport te hebben opgemaakt, dat hij heeft gedeponeerd bij de minister-president.
De heer **De Groot** (Comm.) betoogt, dat de Republiek nog wel degelijk voortbestaat. De guerilla wordt stelselmatig geleid. Alle bevolkingsgroepen nemen daar eensgezind aan deel. Het plan-Beel is geen plan maar een woordenspel.
Prof. **Gerbrandy** (A.R.) betoogt, dat de beide ministers, die hebben gesproken, mede aansprakelijk zijn voor de afbraak van ons Koninkrijk. Nergens is een verklaring te vinden voor de motieven voor het heengaan van minister Sassen.
De halfslachtige houding van de regering is een misdaad tegenover onze soldaten. Sukarno is afwisselend heilig verklaard en in de ban gedaan. Hoe kan ons volk dit volgen?
De heer **Gortzak** (Comm.) vraagt een onderzoek naar door het leger bedreven gruwelen.
De heer **Tilanus** (C.H.) zegt het aftreden van minister Sassen te betreuren, evenals de ontslagplannen die dr. Beel schijnt te hebben gehad. Spr. vindt het vooral tegenover ons leger pijnlijk, dat er hier te lande thans scherp wordt gedebatteerd. Spr. constateert een barst in het kabinet en in het vertrouwen in het kabinet, toch wil hij het kabinet blijven steunen, als het dit tenminste vooral door zijn daden mogelijk maakt. De oorzaak van het conflict met mr. Sassen kent spr. niet. Hij meent dat het feit, dat de andere katholieke ministers zijn aangebleven, wel iets te zeggen heeft.
Bij een volksstemming in Nederland over de resolutie van de Veiligheidsraad en over Sukarno en Hatta zou de grote meerderheid het eerste punt afwijzen en t.a.v. genoemde personen als oordeel uitspreken, dat het onvruchtbaar is met hen te onderhandelen.
Wat wil men met de naam Republiek der Verenigde Staten van Indonesië? Het totstandkomen van de federatie is voor spr. aanvaardbaar, mits het totstandkomen van de Unie daar onmiddellijk aan gekoppeld is.
Jhr. mr. v. d. Goes van Naters (P.v.d.A.) zegt dat van de constructief-critische houding van zijn fractie t.o.v. het kabinet het critische element thans sterk is afgenomen. Een barst was er al veel eerder in het kabinet en deze is thans juist dichtgetrokken. Prof. Romme heeft de indruk gewekt als zou zijn gehele fractie voorbehoud maken t.a.v. het verdere beleid. Het is een landsbelang, dat deze indruk nog in deze debatten wordt weggenomen. In het zo juist verschenen nummer van De Linie wordt betoogd, dat de regering over stag is gegaan. Spr. is hier niets van gebleken.
De heer **Welter** (Kath. Nat.) betreurt het heengaan van mr. Sassen, die met scherp intellect de Indische kwestie bezag en in inheemse kring vertrouwen genoot.
De meerderheid van de Unci is anti-Nederlands en pro-republikeins; het bureau van de Unci is voor een groot deel ook anti-Nederlands en stond in rechtstreeks contact met republikeinse ministers om tegen Nederland te intrigeren. Er zijn bij de militaire actie documenten gevonden waar dit uit blijkt. En de regering weet dit.
Ook tegenover leger en vloot zijn wij verplicht een vastberaden politiek te volgen. Anders is het niet langer verantwoord onze zonen te laten sneuvelen voor een zaak die zij niet begrijpen.
De opvatting van een naast ons neerleggen van de resolutie van de Veiligheidsraad berust op een verkeerde interpretatie van de rede van dr. Van Royen.
Minister-president Drees zegt dat de vertegenwoordiger van de Republiek te Londen, de heer Soebandrio bij spr. is geweest, om te overleggen of een bespreking met Hatta mogelijk zou zijn.
Spr. was in principe bereid, maar vroeg of Hatta in Den Haag of op neutraal terrein hier in de buurt zou kunnen komen. Dit is niet gebeurd. De heer Goedhart heeft buiten spr. om gehandeld.
Wat het ontslag van minister Sassen betreft, betoogt spr., dat de tekst van het eerste communiqué in overleg met de afgetreden minister is opgesteld en zijn volledige instemming heeft. Tot het ontslag hebben tweeërlei omstandigheden geleid. Geleidelijk waren er spanningen gegroeid, welke remmend werkten op de besluitvaardigheid van het kabinet. Een concreet feit heeft de doorslag gegeven. Daar dit betrekking heeft op het overleg met buitenlandse mogendheden kan spr. in 's lands belang hier niet veel van zeggen. De heer Sassen wenste o.m. een Zuid-Oost-Aziatische politiek met Amerika samen. Het kabinet had hiertegen geen bezwaar, maar had geen hoge verwachtingen van de uitvoeringsmogelijkheid. Men kan er over lezen in het al eerder genoemde artikel in De Linie. De auteur is beter geslaagd in het schetsen van de opvatting van mr. Sassen dan in het weergeven van de opvatting van de regering. De heer Sassen had eventueel willen dreigen met abandonnement van Indonesië. Hetgeen niet de instemming had van het kabinet.
Minister Van Maarseveen zegt bij de beantwoording van de sprekers o.m., dat in een representatieve f.i.r. ook republikeinen behoren te zitten. Dit is ook de mening van de federalisten. Zou er geen representatieve republikein in de f.i.r. willen zitten, dan kunnen wij dat niet dwingen en zullen wij in het uiterste geval een f.i.r. zonder Republiek moeten aanvaarden.
Van de vier punten uit de resolutie van de V.R., waartegen fundamentele bezwaren bestaan zijn er drie onaanvaardbaar. Spr. zou zich er nog over moeten beraden, in hoeverre het zin zou hebben het vierde punt (besluiten van de Unci met meerderheid van stemmen), onaanvaardbaar te noemen.
Wil de Unci bemiddelen, dan is het ons best, maar wij verzetten ons tegen aanmatiging van discretionnaire bevoegdheden. Het is inderdaad de vraag of bij een plebisciet het Nederlandse volk zal uitspreken, dat wij weer met Sukarno en Hatta c.s. moeten gaan praten, maar een regering hoeft niet steeds het volk te volgen; zij moet ook leiding geven. De federalen stellen er juist prijs op, dat contact met Sukarno en Hatta wordt opgenomen. De vraag van de vrijlating is met dr. Beel nog niet volledig „doorgesproken".
De motie-Schouten werd verworpen met 76 tegen 15 stemmen (voor stemden de A.R., de S.G. en de heer Welter).
De begroting van O.G. werd zonder stemming aangenomen met aantekening, dat de communisten worden geacht te hebben tegengestemd. (A.N.P. - Nwe Rdamse Crt. - Red. K.H.A. 8 t.m. 19-2)
(Vor. ber. 7950 B; zie ook 3939 H en in dit nr. onder meningen)

BIOGRAPHIE

ERNEST BEVIN

Nooit in zijn achtjarige loopbaan als minister heeft Bevin zoveel critiek moeten aanhoren als tijdens het eind Januari gehouden Lagerhuis-debat over de Britse politiek ten aanzien van Israël en het Europese eenheidsstreven. Het waren niet alleen de door Crossman geleide „Labourrebellen", die na hun slechts kwalijk verdragen nederlaag van 1947 wederom het hoofd opstaken. Ditmaal waren het niet minder dan 100 Labourleden die weigerden hun stem te geven aan Bevins beleid. En ook de oppositie, de conservatieven, welker voortdurende steun Bevin gemaakt hadden tot het symbool van een waarlijk nationale, door beide grote partijen gedragen buitenlandse politiek, lieten hem in de steek. Churchill noemde Bevins politiek t.a.v. Israël zelfs „weergaloze waanzin, domheid en eigengereidheid"... „steeds ver achter de feiten aanlopend...." De golven van critiek en wantrouwen sloegen zelfs zo hoog, dat premier Attlee een beroep moest doen op de partijdiscipline en mededeelde, dat hij de stemming over Bevins beleid als een vertrouwensvotum zou beschouwen. Twee dagen na dit verhitte debat gaf Bevin zijn verzet tegen een Europese politieke integratie, verder gaande dan een concreet strategisch bondgenootschap, culturele en economische samenwerking op en kwam het compromis tot stand, waarvan wij op pag. 7942 D melding maakten en dat een overwinning betekende voor Bevins Franse collega Schuman. Nog een dag later werd de jonge staat Israël door Groot-Brittannië, althans de facto, erkend.

Ernest Bevin werd in 1881 in het kleine stadje Winsford in Somerset geboren. Zijn vader een arme landarbeider stierf in 1885. Zijn moeder, die als hulp in de huishouding en vroedvrouw de kost was gaan verdienen, overleed twee jaar later. Een tante, die zich het lot van de jonge wees had aangetrokken, stuurde hem naar een boerderij, waar hij als duvelstoejager allerlei werkjes moest opknappen. Zo vergingen zijn jongensjaren in armoede en eenzaamheid. Het beroep van zijn vader trok hem weinig aan. Hij wilde vooruitkomen, trok naar de havenstad Bristol, waar hij allerlei baantjes aanpakte. Hij was o.m. kolensjouwer, winkelbediende, chauffeur, tramconducteur, volgde een socialistische avondschool en kwam al spoedig terecht in de vakbeweging, waarvan hij de onvermoeide propagandist werd. Hij trok de aandacht en werd in 1915 gekozen tot lid van het uitvoerend comité van de Transportarbeiders Federatie. Hier konden zijn energie en zijn gaven, als organisator en onderhandelaar tot hun recht komen. Weldra was hij een der belangrijkste arbeidersleiders. In 1920 demonstreerde Bevin hoe machtig de vakbeweging ook in politiek opzicht was geworden en hoe belangrijk zijn eigen positie in deze beweging: door te dreigen met een staking deed hij Churchill's plan, om troepen naar Polen te zenden voor de strijd tegen de jonge Sowjet-Unie, mislukken. Het was niet de eerste, noch de laatste maal dat de „tsaar der arbeiders" in botsing kwam met die andere Britse bulldog, Churchill.

Het was voor een groot deel Bevin's werk, dat in 1921 vijftig vakverenigingen zich aaneensloten tot de „Transport and General Workers Union", die daarmede een der grootste vakbonden ter wereld werd. Bevin werd gekozen tot algemeen secretaris, een functie welke hij tot 1940 zou vervullen.

In deze hoedanigheid maakte hij enige reizen naar het buitenland en vertegenwoordigde hij met succes de Britse vakbeweging op enige zittingen van de Internationale Arbeids Organisatie te Genève. In 1927 teruggekeerd van een reis door de Ver. Staten, waar hij een onderzoek had ingesteld naar de oorzaken van de daar heersende voorspoed, verklaarde hij op het vakverenigingscongres van Edinburgh o.m.: „Ik heb in Amerika niet gezien, dat de kapitalisten er barmhartiger zijn dan in Engeland. Ook het organisatietalent is er niet groter dan hier. Echter.. ik zag er een volk van 130 millioen mensen tezamen levend als een economische eenheid, zonder tariefmuren, vrij om zich zonder grensbelemmeringen te bewegen.. ik ben tot de conclusie gekomen, dat wij tot de volken van Europa moeten zeggen, dat hun economische belangen en ontwikkeling de nationale grenzen verre moeten overschrijden. Ik ben maar een dromer, toch denk ik, dat dit nodig is." Twintig jaar later, toen Europa's economische nood hoger gestegen was dan ooit tevoren, kreeg deze dromer zijn kans. Generaal Marshall deed zijn suggestie voor een door de Europese landen zelf op te stellen en door de Ver. Staten te financieren herstelplan. Bevin greep deze kans en gaf de grote stoot tot dit plan, waarmede hij de grondslag hoopte te leggen voor een duurzame economische samenwerking.

Bevin is geen gemakkelijk man. Wanneer hem iets of iemand ergert, zegt hij rechtuit zijn mening, ruw, zonder diplomatieke termen te gebruiken, zich meestal niet afvragend of hij wellicht iemand zal kwetsen. Zo moest op het Labourcongres van 1935 — waar Bevin wees op het toenemend nazi-gevaar — de vereerde pacifist George Lansbury het ontgelden: „George Lansbury draagt al jaren het martelaarskleed in afwachting van de man, die de brandstapel zal aansteken. Wel, ik heb dat nu gedaan."

Churchill nam hem in 1940 als minister van Arbeid op in zijn coalitie-kabinet. Bevin wist de vakbondleiders over te halen voor de duur van de oorlog geen gebruik te maken van hun stakingsrecht. Hij organiseerde de gehele arbeidende bevolking voor een in de Britse geschiedenis weergaloze productieslag, het uiterste van haar vergend, maar tevens zorgdragend voor haar welzijn, getuige de reeks sociale wetten, die hij aan het parlement voorlegde. Zo groot was Churchill's vertrouwen in hem, dat hij, toen er een conflict ontstond tussen Bevin en de conservatieve minister van Productie Beaverbrook, hij de laatste liet vallen.

De politieke aardverschuiving van 1945 bracht de Labour Party aan het bewind. Na eerst Hugh Dalton voor Buitenlandse Zaken bestemd te hebben, belastte Attlee — in de overtuiging in Whitehall een sterker figuur nodig te hebben — Bevin met dit ministerie. Tot ontsteltenis aanvankelijk van Groot-Brittanniës diplomatieke dienst. Wie echter verwacht had, dat Bevin een totaal andere koers zou sturen dan zijn voorganger, kwam bedrogen uit. Weliswaar was Bevin een uitgesproken vertegenwoordiger van wat wel de „hemdsmouwendiplomatie" wordt genoemd en stonden zijn methoden en manier van optreden in scherpe tegenstelling tot die van de gladde, mondaine diplomaat Eden, dit veranderde echter weinig aan de grote lijn van de Britse buitenlandse politiek.

„Iedereen verwacht van mij, dat ik onze buitenlandse politiek verander", zo verzuchtte hij eens. „Wat de mensen echter vergeten is, dat feiten nooit te veranderen zijn."

De feiten waren, dat het door de oorlog zo zeer verzwakte Groot-Brittannië niet meer die industriële en maritieme macht was van vijftig jaren te voren en dat het zowel in economisch-financieel als militair opzicht voor steun aangewezen was op de Verenigde Staten, de enige mogendheid die zich kan meten met de Sowjet-Unie, de sterkste macht op het Europees-Aziatische continent. De macht welker expansie Groot-Brittannië als een bedreiging voelt voor zijn verzwakte positie in het Middellandse Zee-gebied en in het Verre Oosten, voor zijn wel in zijn grondslagen en structuur geschokte, maar nog steeds bestaande wereldrijk. Een rijk, dat Bevin — toen hij eenmaal de verantwoordelijkheid had aanvaard — niet wenste te liquideren. Hadden echter slechts deze overwegingen van machtspolitieke aard zijn beleid bepaald, Bevin zou in een groot deel van de wereld buiten Engeland niet zulk een populariteit verworven hebben. Hoewel op de eerste plaats, was hij niet alléén de vechter voor Engeland's belangen. Representant van het socialisme, wierp hij zich voor het forum der Verenigde Naties op als verdediger van de Westerse vrijheidsidee en van een „realistisch" genoemd internationalisme.

Een „realistisch" internationalisme, dat — toen de „one world"-idee moest wijken voor de verdeling in Oost en West — leidde tot het Europees Herstelplan, tot Bizonia, de West Europese Unie (Verdrag van Brussel), het Gemenebest („nieuwe stijl"), de Atlantische Unie (in voorbereiding) tot een steeds groter wantrouwen van de Sowjet-Unie in Engeland's bedoelingen, maar ook tot Bevin's lang volgehouden verzet tegen Britse deelneming aan een snelle en vergaande politieke integratie van Europa, welke deelneming hij in strijd achtte met Engeland's verplichtingen t.a.v. het Gemenebest.

Het is nog te vroeg om een balans op te stellen van Bevin's beleid en om te beoordelen of dit beleid de vrede, die hij en de gehele wereld wenste inderdaad heeft gediend. Wordt deze balans eens opgesteld, dan zal zij aan het licht brengen in welke mate Engeland afhankelijk is geworden van de Ver. Staten. Zij zal tevens voor een groot deel de kroniek zijn van de zo ingewikkelde „koude oorlog". Bevin speelde op de hem eigen, impulsieve en vaak scherp gecritiseerde wijze zijn rol in deze „oorlog". Het was niet steeds een hoofdrol.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

13 Februari (Zondag)

Duitsland — De Sowjet-autoriteiten verbieden het vervoer door de Russische zone van voedsel, kleding en medicijnen van het Zweedse Rode Kruis naar de Westelijke sector van Berlijn.
— De communistische leider Max Reimann, die wegens opruiing tegen de bezettende macht tot drie maanden gevangenisstraf was veroordeeld, op last van de Britse militaire gouverneur tijdelijk in vrijheid gesteld, om de vergadering van de constituerende vergadering te Bonn te kunnen bijwonen.
Griekenland — Guerilla-troepen doen felle aanval op Florida in West-Macedonië. (Zie 7948).
Internationaal — De Deense minister van Buitenlandse Zaken, Rasmussen, verklaart, dat de Scandinavische landen het eens zijn geworden over 5 punten van een defensiesysteem.
— In antwoord op een Joego-Slavische nota verklaart de Russische regering, dat Joego-Slavië tot de Oostelijke Economische Raad toe kan treden, indien het zijn politiek tegenover de volksdemocratieën herziet. (Zie 7928 H en 2-2-49 7937).
Portugal — President Carmona met grote meerderheid herkozen. (Zie in dit nr.).
Spanje — Trein op het traject Barcelona-Madrid tengevolge van sabotage verongelukt.
Vaticaan — Over alle personen die meegewerkt hebben aan het proces tegen Kardinaal Mindszenty, is de kerkelijke ban uitgesproken
Zweden — De Zweedse regering zal een uitnodiging voor deelneming aan besprekingen over de Europese Raad aanvaarden. (Zie 7942 D)

14 Februari (Maandag)

China — Generaal Tsjiang Tsji-tsjoeng, lid van het kern-kabinet, treedt uit de vredesdelegatie der Chinese regering.
Duitsland — De Katholieke theoloog en wijsgeer prof. dr. T. Steinbüchel, hoogleraar aan de universiteit van Tübingen is op 60-jarige leeftijd overleden.
Engeland — Besprekingen tussen minister Bevin en de Noorse minister Lange, over het Atlantisch Pact.
— Vice-luchtmaarschalk Arthur Dorville benoemd tot stafchef van de luchtstrijdkrachten der W.-Europese Unie.
Hongarije — Joego-Slavië wordt beschuldigd van het uitlokken van grensincidenten.
Indonesië — Dr. Beel vertrekt naar Nederland om overleg te plegen met regering.
Internationaal — De experts, die in opdracht van de Veiligheidsraad een oplossing zochten voor het monetaire probleem in Berlijn, zijn hierin niet geslaagd. (Zie 5-1-49 7888).
Israël — Eerste zitting van de Constituerende Vergadering geopend.
Nederland — Herziening vonnis tegen Rauter gevraagd. (Zie in dit nr.).
Palestina — Syrië, Libanon, Irak, Yemen en Saoedi-Arabië verklaren zich bereid met Israël te onderhandelen.
Turkije — De minister van Buitenlandse Zaken, Sadak, verklaart zich voorstander van Mediterrane Unie.
Vaticaan — Geheim Consistorie. Z. H. de Paus herhaalt protest tegen de veroordeling van Kardinaal Mindszenty.
Ver. Staten — Senaatscommissie vraagt of de militaire actie in Indonesië door middel van E.C.A.-hulp werd gefinancierd.
— E. C. A. dringt aan op grotere leveranties van strategische grondstoffen door Marshall-landen.

15 Februari (Dinsdag)

Hongarije — Revai, woordvoerder van de communistische partij verklaart, dat de Hongaarse regering voor de aanvang van het proces, aangeboden heeft kardinaal Mindszenty vrij uit te laten gaan, indien het Vaticaan hem van zijn functie als primaat van Hongarije zou ontzetten.
Internationaal — De Nederlandse regering vraagt opheldering aan de Amerikaanse regering over berichten als zou deze de militaire garantie uit het Atlantisch pact willen schrappen.
Nederland — De bekende operazanger, Chris de Vos, op 78-jarige leeftijd overleden.
Tsjecho-Slowakije — Raymund Mzazek tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld wegens „tegen de Staat gerichte activiteit".
Ver. Staten — De Joodse dichter Merrachem Boraisha Goldberg op 61-jarige leeftijd te New-York overleden.
— Commissie voor de gewapende macht keurt de aanleg van een radar-net rondom de Ver. Staten goed. Besprekingen worden gevoerd om het net uit te breiden tot Noord-Canada.
— De minister voor het leger, Kenneth Royal, wijst een verzoek van MacArthur, om in verband met de communistische successen in China, meer troepen en vliegtuigen naar Japan te zenden, van de hand.

16 Februari (Woensdag)

Duitsland — Russische repatriëringscommissie moet Amerikaanse zone op bevel van Generaal Clay op 1 Maart verlaten.
Engeland — A. van Anrooy, in Nederland geboren schilder, overleden.
Indonesië — H.V.K. dr. Beel arriveert in Nederland. De militaire situatie acht hij bevredigend.
— Alle fracties van het parlement van Pasundan dienen motie in om de resolutie van de Veiligheidsraad als grondslag van nieuwe besprekingen te aanvaarden.
— Regeringsverklaring in de Tweede Kamer (zie in dit nr.)
— Sultan Hamid II acht volledige uitvoering van de resolutie van de Veiligheidsraad niet mogelijk.
Internationaal — De permanente commissie van de West-Europese Raad beveelt Straatsburg aan als zetel van de Europese Raad. (Zie 7942 D).
Japan — Yoshida vormt nieuw kabinet. (Zie in dit nr.).
Nederland — Tweehonderd stakende arbeiders van het Amsterdams Havenbedrijf ontslagen. (Zie 7926 D).
Tsjecho-Slowakije — Gezant bij het Vaticaan teruggeroepen. Legatie in Vaticaanstad gesloten.
Vaticaan. — De diplomatieke vertegenwoordigers van 34 landen bij de H. Stoel betuigen de Paus hun medeleven met de veroordeling van kardinaal Mindszenty.
Zwitserland — Christof Iselin, „vader van de Zwitserse skisport" overleden.

17 Februari (Donderdag)

Internationaal — Sowjet-Unie, Oekraine en Wit-Rusland trekken zich terug uit de wereldgezondheidsorganisatie.
— Veiligheidsraad verleent aan commissie voor Indonesië op haar verzoek uitstel voor het doen van aanbevelingen i.z. de interim-regering.
Israël — Weizmann (op 16-2 gekozen) beëdigd als president.
Nederland — Buitengewone zitting van het kabinet gewijd aan actuele Indonesische problemen. Dr. Beel woont de vergadering bij.
Portugal — Zes vooraanstaande leiders van de oppositie-partij gearresteerd.
Ver. Staten — Merle Cochran tot ambassadeur in Pakistan benoemd.
— Senator Brewster dient wetsontwerp in, dat stopzetting van Marshall-hulp gelast aan Europese landen die weigeren aan „bevelen of verzoeken" van de Veiligheidsraad te voldoen.
— Vergadering van het bestuur van de O.E.E.C. (de Europese organisatie van het plan-Marshall) besluit vergadering te Parijs, welke op 16 Februari begon. Besproken werd een structuurverandering van deze organisatie, waardoor haar invloed groter zal worden.

18 Februari (Vrijdag)

Indonesië — Begroting van Overzeese Gebiedsdelen z.h.s. aangenomen. Motie van wantrouwen in het kabinet verworpen (zie in dit nr.). Federale kringen noemen regeringsverklaring „koude douche" en „anti-climax".
Internationaal. — Sowjet-Unie deelt in Veiligheidsraad mede, de candidatuur van de Zwitserse kolonel, Herman Flückiger, voor het gouverneurschap van Triëst goed te keuren.
— Het wereldverbond van vakverenigingen deelt in een rapport aan de economische en sociale raad van de V.N. mede, dat de „fundamentele vakverenigingsrechten" in India nog steeds geschonden worden.
— Opening van het eerste wereldcongres van Mohammedanen te Karatsji. 16 Landen zijn vertegenwoordigd.
Siam — De minister-president, Piboel Sengkram, deelt mede, dat de noodtoestand zal worden afgekondigd „ter bestrijding van de toenemende communistische bedreiging".
Spanje — Alcala Zamora, president van de Spaanse republiek van 1931 tot 1936, in Argentinië overleden.
Ver. Staten — Conferentie tussen Acheson en de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen over het Atlantische Pact leidt niet tot overeenstemming.

19 Februari (Zaterdag)

Duitsland — Generaal Kotikow, de Russische bevelhebber te Berlijn, geeft bevel de gerechtelijke functionarissen voortaan te benoemen uit de rijen van hen, die „de democratie zijn toegedaan". Juridische opleiding is niet noodzakelijk. Kennis, morele en politieke eigenschappen zijn doorslaggevend.
Indonesië — Nederland deelt aan de commissie van de V. N. mede, alles in het werk te zullen stellen voor de vorming van een interim-regering tegen 1 Maart.
Nederland — Ir. J. H. Beukering, benoemd tot directeur van landbouw van Suriname.
— De beeldhouwster Rachel van Dantzig, te Brussel overleden.

Nederland

A. Herziening proces-Rauter gevraagd —

Op 14 Februari heeft de verdediger van Rauter, mr. K. van Ryckevorsel, bij de Bijzondere Raad van Cassatie een request ingediend tot herziening van het proces tegen zijn cliënt.

In het request wordt verklaard, dat de vaststelling, aanvaarding en afkondiging van de menselijke rechten, zoals dit op 10 December 1948 in Parijs is geschied, voor de verdediger aanleiding is geweest tot het gebruik maken van het Buitengewone rechtsmiddel van herziening. De verdediger betoogt, dat de Raad van Cassatie in zijn arrest van 12 Januari j.l. in zeer belangrijke mate ten gunste van Rauter is afgeweken van de sententie van het Haagse bijzondere hof. De Raad heeft Rauter namelijk uitsluitend schuldig verklaard aan oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid en niet tevens, zoals het bijzondere hof had beslist, aan moord, doodslag, mensenroof en vrijheidsberoving. Op grond van deze schuldigverklaring van de Raad kunnen personen die uitsluitend in Duitse dienst zijn geweest, worden veroordeeld tot méér dan drie jaar gevangenisstraf ingevolge de wet van 10 Juli 1947, waarbij artikel 27a Besluit Buitengewoon Strafrecht is ingevoerd (zie 7201 D).

Alle andere personen echter die onder de rechtsmacht der bijzondere rechtspleging vallen, kunnen voor dezelfde oorlogsmisdrijven en misdrijven tegen de menselijkheid als waaraan Rauter schuldig is verklaard, slechts worden gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste drie jaar.

Dit onderscheid is, zo vervolgt het request, in strijd met artikel 7 der Universal Declaration of human Rights", waarin wordt bepaald, dat allen gelijk zijn voor recht en wet. Verder wordt een beroep gedaan op artikel 11, lid 2 der „Declaration", die het een beginsel van gerechtigheid noemt, dat niemand zwaarder mag worden gestraft, dan met de straf, welke toepasselijk was op het ogenblik dat de misdrijven werden gepleegd. Het request komt dan tot de conclusie, dat de wet van 10 Juli 1947 èn als discriminerende wet èn als achteraf verzwarende wet in strijd is met de menselijke rechten en om die redenen alsnog buiten beschouwing dient te worden gelaten.

Het request besluit met het verzoek, de aanvrage tot herziening gegrond te achten en schorsing van de tenuitvoerlegging van het gewijsde vonnis (de doodstraf) te bevelen met verwijzing der zaak naar de terechtzitting van de Raad.

(Alg. Handelsblad 15-2) **(Vor. ber. Rauter 7588; Verkl. Mens. Recht: 7931)**

B. Handel met Polen —

Nederland heeft op 15 Februari een nieuwe handelsovereenkomst met Polen gesloten. Beide landen zullen in 1949 voor een waarde van ∫ 57 millioen aan goederen uitwisselen, dat is twee maal zo veel als in 1948.

Nederland zal rubber, copra, tin, boter, groente, petroleum, electrische apparaten, radio-ontvangers, lijnzaad, machine-olie, verf, fineerhout en chemicaliën naar Polen exporteren en in ruil ontvangen: steenkool, gewalst staal, machines, chemicaliën, textiel, hout, meubilair, aardewerk, glas, cement en papier.

Goedkeuring is gehecht aan het ontwerp van een andere overeenkomst, volgens welke Polen uit Nederland schepen en havenuitrusting tot een waarde van ∫ 50 millioen zal kunnen bestellen in ruil voor Poolse steenkolen. (Alg. Handelsbl. 16-2) **(Vor. ber. 7538 D)**

C. Verkeersongevallen 1948 —

Volgens de ongevallen-statistiek van het C.B.S. deden zich in Nederland 46.001 verkeersongevallen voor (1947: 30.137).

Het aantal slachtoffers in 1948 bedroeg 882 doden, 7.321 ernstig gewonden en 7.584 lichtgewonden. In 1947 resp. 900, 6.895 en 6.571. (St. Bulletin C.B.S No. 14 15-2) **(Vor ber. 7565 F)**

D. Oliewinning- en steenkoolproductie 1948 —

De productie van het olieveld te Schoonebeek in Drente is toegenomen van 212.693 ton in 1947 tot 495.541 ton in 1948. De Nederlandse Aardolie Mij. zet intussen het booronderzoek intensief voort. Bij Dalen werd op een diepte van 865 meter oliehoudend zand aangetroffen. De productieproeven, welke op het ogenblik worden uitgevoerd, hebben reeds bewezen, dat door deze boring het aantal boorputten van het Schoonebeek-veld met één is vermeerderd. De boring is gelegen in de gemeente Dalen aan het Stieltjeskanaal, op een afstand van ongeveer 2½ km van de meest nabijgelegen producerende boring van het Schoonebeek-terrein. Het aantreffen van olie in bovengenoemde boring betekent geenszins de vondst van een nieuw olieveld, doch slechts een uitbreiding van Schoonebeek.

In de naaste toekomst zullen in dit gebied nog meer boringen worden gemaakt, om de grootte van het producerende gebied vast te stellen.

Ook de steenkoolproductie is in 1948 toegenomen. De totale productie bedroeg 11.032.326 ton tegen 10.104.345 ton in 1947. (St. Bull. C.B.S. No. 14 14-2; A.N.P. 15-2) **(Vor. ber. Olieproductie 7819 L; Steenkoolprod. 7835 A)**

E. Werkloosheid —

Op 31 Januari bedroeg het aantal geregistreerde geheel werklozen 53.900. Op dezelfde datum in 1948 was dit aantal 36.700. **(Vor. ber. 7863 G; zie ook: 7952 A)**

Indonesië

F. Vertegenwoordigende Raad Midden-Java —

De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon heeft zijn instemming betuigd met de door de vertegenwoordigers van de bevolking van Midden-Java naar voren gebrachte wensen betreffende de instelling van een vertegenwoordigende raad voor Midden-Java. Deze zal bestaan uit 81 leden, n.l. 71 Indonesiërs, 5 Chinezen, 4 Nederlanders en 1 Arabier.

Van de Indonesische leden zijn 50 vertegenwoordigers van de plattelandsdistricten en 21 vertegenwoordigers van de steden. (Maasbode 14-2)

Australië

G. De kwestie O'Keefe —

De advocaten van mevrouw O'Keefe hebben op 16 Februari te Melbourne een geding aanhangig gemaakt, waarin zij van het hof een verklaring vragen, dat mevrouw O'Keefe zowel Brits onderdaan is als ingezetene van Australië en dat dientengevolge minister Calwell geen bevoegdheid heeft om haar te deporteren. Mevr. O'Keefe tracht een uitspraak te verkrijgen, dat het haar gegeven bevel, om niet later dan 23 Februari het gemenebest te verlaten, van onwaarde is. Er zijn thans ter ondersteuning van mevrouw O'Keefe twee fondsen gevormd, een van de Sydney Telegraph en een van de buren der O'Keefes te Chelsey.

De echtgenoot van mevrouw O'Keefe, die in tegenstelling met hetgeen wij berichten op pag. 7951 G, nog in leven is, heeft verklaard indien het proces verloren zou worden met zijn vrouw Australië te zullen verlaten. (Parool 17-2) **(V. b. 7951 G)**

België

H. Regeringsstandpunt i.z. communisme —

In Belgische regeringskringen wordt medegedeeld dat de regering niet van plan is om haar departementen van communistische elementen te „zuiveren".

Deze verklaring werd afgelegd in verband met vragen, die door de Amerikaanse Senator Henry Cabot Lodge aan de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Acheson waren gesteld en waarin de Senator had gevraagd of de West-Europese naties de communisten buiten het regeringspersoneel zouden houden als beveiliging tegen het uitlekken van militaire geheimen.

Tot dusverre heeft de regering nog geen enkele stap gedaan om de ministeries van communistische elementen te zuiveren en zulks zal ook in de toekomst niet gebeuren, tenzij zulke elementen „op heter daad betrapt worden", zo verklaarde men.

De Belgische communisten hebben zitting in de twee belangrijkste parlementaire commissies — buitenlandse zaken en nationale verdediging — en aldus beschikken zij over alle inlichtingen ter zake van de verdediging en buitenlandse politiek van België, tenzij de gegevens „top secret" zijn.

Onder de hoge regerings-autoriteiten bevinden zich geen communisten. Staatsgeheimen worden niet aan het parlement medegedeeld en kunnen de Communistische Partij dus slechts door middel van spionnage bereiken.

Bij de laatste algemene verkiezingen in 1945 behaalden de communisten ongeveer 13 pct. van de stemmen en geschat wordt dat de partij op het ogenblik 100.000 leden telt. (Nwe Gids 16-2)

I. De Schelde-Rijnverbinding —

Op 14 Februari jl. werd te Antwerpen een conferentie gehouden van de burgemeesters van de verschillende gemeenten der Antwerpse agglomeratie. Na afloop van deze bijeenkomst, die voorgezeten werd door de burgemeester van de stad Antwerpen, de heer L. Craybeckx, werd een telegram gestuurd naar Eerste-Minister Spaak, waarin er met de meeste nadruk op werd aangedrongen, dat de Belgische regering gevolg zou geven aan „het gewettigd verlangen dat sinds lang vóór de oorlog in de meest diverse kringen in ons land bestond, nl. het tot stand komen van een degelijke kanaalverbinding tussen Schelde en Rijn."

De verbinding Schelde-Rijn gebeurt op dit ogenblik langs het kanaal van Hansweert, dat niet alleen een lange omweg betekent, maar niet beantwoordt aan de hedendaagse vereisten van snelheid en veiligheid. (Nieuwe Gids 16-2)

K. Luchtbasis in Congo —

Het militaire vliegveld te Kamina in de Belgische Congo, tot de oprichting waarvan onlangs werd besloten, zal een der sterkste militaire steunpunten in Midden-

Afrika worden. Het vliegveld zal een grote oppervlakte hebben en er zal nog dit jaar een baan van 2000 meter lengte worden aangelegd, waarop viermotorige vliegtuigen kunnen landen en opstijgen. Het werk aan de basis zal vier à vijf jaar in beslag nemen. Verwacht wordt, dat op de hoogvlakte van Kamina binnen een tiental jaren een stad zal verrijzen, die in belangrijkheid slechts zal worden overtroffen door Leopoldstad en Elisabethstad.
Drie watervallen zullen de drijfkracht voor de nieuwe luchthaven leveren. Het vliegveld zal worden verbonden met de spoorweg Elisabethstad-Franquihaven.
Aan het vliegveld zal een school voor jachtpiloten worden verbonden, die het personeel zal leveren voor een tachtigtal bases voor jachtvliegtuigen in de Belgische Congo. (A.N.P. 14-2)
(Vor. ber. 7884 E)

A. De nieuwe zetelverdeling in het parlement —

Artikel 49 van de Belgische Grondwet bepaalt, dat het aantal volksvertegenwoordigers bepaald wordt in verhouding tot de bevolking, doch dat er nooit meer dan één volksvertegenwoordiger per 40.000 inwoners mag zijn.
Sedert de afkondiging nu van de wet van 2 Juni 1856, waarbij een tien-jaarlijkse volkstelling werd voorgeschreven, werd het aantal volksvertegenwoordigers steeds aan het resultaat van die tellingen aangepast. De laatste vooroorlogse volkstelling werd gehouden in 1930. Ze gaf een bevolking aan van 8.092.004 en het aantal volksvertegenwoordigers werd dus vastgesteld op 202. De telling van 1947 gaf als bevolkingscijfer 8.512.195, zodat het aantal kamerleden op 212 zou moeten worden gebracht, indien men de traditionele regels toepast.
Aangezien de bevolkingsaanwas uitsluitend plaats had in Vlaanderen (± 362.250) en in het tweetalig arrondissement Brussel (± 95.325) bracht zij een delicaat probleem met zich. Waar de vier Vlaamse provincies + het Vlaamse arrondissement Leuven vroeger 96 volksvertegenwoordigers hadden, daar zal dit aantal thans tot 104 stijgen, terwijl dit voor het arrondissement Brussel van 30 op 32 zal komen, terwijl het voor de vier Waalse provinciën en het Franstalige arrondissement Nijvel stationnair op 76 zal blijven.
Zo komen zekere Waalse milieus er op dit ogenblik toe te spreken van een toekomstige dictatuur der Vlamingen, die, met hun vertegenwoordigers + de helft van de Brusselse vertegenwoordigers 120 van de 212 volksvertegenwoordigers, of de absolute meerderheid zouden verwerven. Vandaar de vrees voor een verdrukking van de Waalse minderheid. Hierbij dient echter te worden opgemerkt, dat het in de Belgische politieke geschiedenis nog nooit is voorgekomen, dat Vlamingen in het parlement tegen Walen stonden of omgekeerd, maar dat alle stemmingen steeds volgens partijen-indeling verlopen zijn (zelfs de taalwetten van 1926 - 1932). Men merke ten andere op dat de Vlamingen nu reeds de volstrekte meerderheid in handen hebben (111 van de 202). De door de volkstelling geschapen toestand zal echter binnenlandse spanningen teweegbrengen en elke partij zal die in haar eigen schoot kennen, aangezien de Vlamingen uit alle partijen de toepassing der klassieke principes wensen, terwijl de Walen uit alle partijen liever een andere verdeling zagen ingevoerd.
Er is echter geen enkele grondwettelijke herverdeling mogelijk, die Walen en Vlamingen een gelijk aantal vertegenwoordigers zou geven.

Tot een wrijving tussen partijen om electorale belangen zal het vermoedelijk niet komen, aangezien op grond van de verkiezingsuitslagen van 1946, werd uitgemaakt dat 5 van de tien nieuwe zetels naar de linkse partijen zouden gaan en 5 naar de Christelijke Volkspartij.

De Minister van Binnenlandse Zaken, de heer Vermeylen, die normaal het wetsontwerp tot aanpassing der zetels moet indienen, heeft, op de jongste kabinetsraad voorgesteld, het geval aanhangig te maken bij het Centrum voor Onderzoek van de Vlaams-Waalse problemen, dat op initiatief van Volksvertegenwoordiger Harmel, bij de wet werd ingesteld.

Dit Centrum is echter nog niet werkzaam. De leden ervan werden nog niet eens benoemd, zodat van Vlaamse zijde gevreesd wordt, dat het hier een manoeuvre geldt om de zaak op de lange baan te schuiven en de verkiezingen van dit jaar te laten doorgaan, zonder dat rekening zal worden gehouden met de uitslagen van de volkstelling.
Het Waalse Congres, dat Zondag, 30 Jan. j.l. werd gehouden, heeft het standpunt van de heer Vermeylen overgenomen en uitdrukkelijk verklaard, dat dit gebeurde met de bedoeling, de a.s. verkiezingen, zonder de minste wijziging in de zetelverdeling, te laten doorgaan.
(Vor. ber. 7941 B)

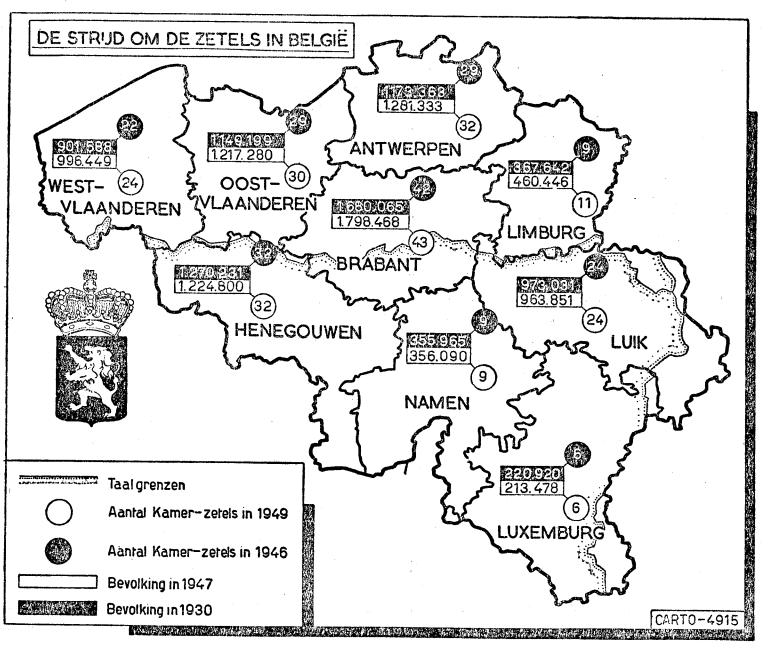

Duitsland

B. Bijeenkomst premiers —

De conferentie van de Duitse premiers, bestaande uit de hoofden van de regering van de West-Duitse Länder en de burgemeesters van de stad-Länder Hamburg, Bremen en Berlijn, is op 12 en 13 Februari te Hamburg bijeengeweest.
De conferentie was voor een belangrijk deel gewijd aan de voorgenomen grenscorrecties langs de Nederlandse, Belgische en Luxemburgse grens. In een resolutie is naar voren gebracht, dat eenzijdig beschikte wijzigingen van de grens indruisen tegen het zelfbestemmingsrecht van de volken, zoals dit in het Atlantische handvest is geproclameerd. Aanspraken op herstelbetalingen van Duitslands naburen rechtvaardigen geen gebiedsannexatie, aldus de resolutie.
Sprekende over het Ruhrstatuut zeide de premier van Noord-Rijnland Westfalen dr. Arnold, o.m.: dat dit kan leiden tot de economische ruïne van het Ruhrgebied, het kan ook, indien voor alle Europese grondstofgebieden een dergelijke regeling tot stand komt, het begin en uitgangspunt van een economische Europese gemeenschap worden.
In de samenvattende verklaring van de conferentie komt de algemene opvatting tot uiting, dat het Ruhrstatuut wordt aanvaard, maar dat men de daardoor geschapen toestand slechts als een overgangsregeling beschouwt.
In een openingswoord had de burgemeester van Hamburg, Brauer, een overzicht gegeven van de algemene toestand, vooral van de noden en de zorgen van het Duitse volk. Hij pleitte voor de stopzetting van de demontages en een drastische verlaging van de bezettingskosten; pas dan zou men de hoop kunnen hebben dat de Duitsers de moeilijkheden van thans overwinnen. Als voorbeeld haalde hij enige cijfers aan, die Hamburg betreffen, bijvoorbeeld, dat in de tweede helft van 1948 de stad 180 millioen mark (ca. 150 millioen gulden) bezettingskosten heeft moeten betalen. Hij wees er ook met klem op, dat Hamburg zonder scheepvaart en scheepsbouw niet leven kan en maakte er in dit verband gewag van, dat op het ogenblik 30.000 zeelieden op werk wachten. (Nwe R'damse Crt. - A.N.P. 15-2)

C. Besprekingen van Reuter met Bevin en Schuman —

In een buitengewone zitting van de Berlijnse gemeenteraad heeft de eerste burgemeester prof. Reuter verslag uitgebracht van de besprekingen met Bevin en Schuman welke hij in de afgelopen dagen in de Engelse en Franse hoofdsteden heeft gevoerd. De voornaamste onderwerpen blijken de deelneming van (West-) Berlijn als twaalfde land aan de Duitse bond, de toestand op valutagebied en de huidige moeilijkheden van de stad te hebben gegolden.
Wat het eerste vraagstuk aangaat zou Londen er in principe niet tegen gekant zijn, het experiment van de aansluiting van het West-Berlijns gebied aan de nieuwe Westduitse staat te ondernemen. Deze houding zou dan automatisch dwingen tot de volgende stap, de vol-

komen invoering van de Westelijke mark in het betrokken gebied en tegelijk aldaar de uitschakeling van het door de Russen in omloop gebrachte geld. Op het ogenblik is de Oostelijke mark nog het voornaamste betaalmiddel, ook in West-Berlijn.
Ondanks de beperkte functies, welke de Westelijke valuta er tot dusver had, is de omloop per hoofd te Berlijn groter dan in de Westelijke zones. Het goede geld verdwijnt evenwel naar de Russische zone door manipulaties van de Russen zelf, die met Westelijke marken weer hoognodige goederen in West-Duitsland trachten te kopen, de communistische partij in het Westen steun doen toekomen, alsmede door het feit, dat de handelaren en de boeren in de Oostelijke zone de Berlijners, hoewel officieel dit geld er illegaal is verklaard, alleen goederen tegen betaling in Westelijke marken afstaan.

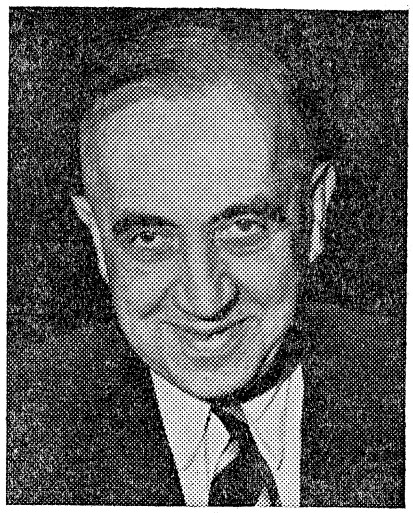

Reuter kreeg te Londen de verzekering dat de luchtverbinding uitgebreid zal worden tot een dagelijkse capaciteit van ten minste 8000 ton.
Te Parijs heeft Reuter geconfereerd met Schuman en François-Poncet.
Franse diplomaten zijn niet zo concreet geweest over het thema aangaande de erkenning van Berlijn als twaalfde bondsland. Het schijnt niet juist te zijn, dat geheel negatief is gereageerd, zoals A.F.P. op 11 Februari had bericht.
Reuter vond zijn bezoek aan Parijs nog belangrijker dan dat aan Londen, omdat „een toenadering tussen Frankrijk en Duitsland het kernvraagstuk is van de normalisering van de toestand in Europa." (Alg. Handelsblad - Neue Zürcher Ztng 15-2)

Engeland

A. Uitbreiding strijdmacht —

Blijkens het jaarlijks verslag over de Defensie, dat op 15 Februari werd gepubliceerd, heeft de Britse regering de kosten voor de verdediging voor het komende belastingjaar begroot op £ 759.860.000. Voor het begrotingsjaar, dat afloopt op 31 Maart, bedroeg het budget £ 692.600.000. Ongeveer een derde van de verhoogde uitgaven zal nodig zijn voor verhoogde soldijen en tractementen, gestegen verzekeringsbijdragen en de hogere kosten van alle bevoorradingen. Ongeveer vijf millioen pond ervan zal worden besteed aan de vrijwillige reserves en de rest, meer dan 60 millioen pond, is nodig voor bewapening. Men voorziet, dat in de toekomst deze uitgaven nog verder zullen stijgen.

Het begrotingsbedrag zal over de verschillende onderdelen van de krijgsmacht als volgt worden verdeeld:

Admiraliteit	£ 189.250.000
Ministerie van Oorlog	304.700.000
Ministerie van Luchtvaart ..	207.450.000
Ministerie van Bevoorrading	57.750.000
Ministerie van Verdediging .	710.000
	£ 759.860.000

Getalsterkte. — De volgende tabel geeft een overzicht van het aantal manschappen, dat bij het begin en bij het einde van het financiële jaar onder de wapenen zal zijn.

	April 1949	31 Maart 1950
Marine	145.000	146.000
Leger	416.000	391.000
Luchtmacht	232.000	213.000
Totaal	793.000	750.000

In de loop van het jaar zullen 174.000 man onder de wapenen worden geroepen, waarvan 10.000 man zullen worden ingedeeld bij de marine, 120.000 bij het leger en 44.000 bij de luchtmacht. Het totaal aantal burgerpersoneel in dienst bij de betreffende departementen bedraagt thans 253.300 man. (Times 16-2)
(V. b. 7505 K; zie ook 7781 B en 7363 K)

B. Naar Centraal-Afrikaans Dominion —

Delegaties van Noord- en Zuid Rhodesia en van Nyassaland zijn op 16 Febr. te Victoria Falls bijeengekomen ter bespreking van een schema voor een Centraal Afrikaanse Federatie met dominionstatus. Mocht deze federatie tot stand komen dan zou zij het achtste dominion worden. Ook andere Brits-Afrikaanse gebieden (Oost-Afrika en met name Tanganyika) tonen grote belangstelling voor dit schema, zodat het niet denkbeeldig is dat deze federatie nog andere gebieden zal omvatten.
N.- en Z.-Rhodesia en Nyassaland beslaan een gebied van 475.000 vierkante mijl. Z. Rhodesia (bevolking: 110.000 Europeanen, 1.870.000 Afrikanen en 8.500 Aziaten) is sedert 25 jaar een kolonie met zelfbestuur. Hoewel het officieel nog geen dominionstatus geniet was het vertegenwoordigd op de in de herfst van 1948 gehouden Commonwealth-conferentie (zie 7911). In tegenstelling met Noord-Rhodesia en Nyassaland lopen zijn betrekkingen met Groot-Brittannië via het „Commonwealth Relations Office" en niet via het „Colonial Office".
Noord-Rhodesia (bevolking: 30.000 Europeanen, 1.700.000 Afrikanen en 2.500 Aziaten) is een kolonie, waarin een aanvang gemaakt is met de opbouw van een gekozen volksvertegenwoordiging. Nyassaland is een protectoraat, dat als een kroonkolonie wordt bestuurd. Hetgeen betekent, dat de Britse gouverneur in N. Rhodesia in vele zaken, in Nyassaland in alles het laatste woord heeft.
(Times 16-2 - Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Commonwealth 7911)

C. De positie van N.-Ierland —

De verkiezingen voor het parlement van Noord-Ierland, welke op 12 Februari werden gehouden, zijn geëindigd met een overwinning van de Unionisten, de voorstanders van het handhaven van de huidige status als deel van het Verenigd Koninkrijk. Eire, dat krachtens zijn grondwet van 1932 aanspraak maakt op het bestuur over geheel Ierland, heeft de laatste tijd een felle campagne gevoerd tegen de „Partition".
De premier (en leider van de Unionisten) Sir Basil Brooke, verklaarde in een rede welke hij na het bekend maken van de uitslag hield, dat Noord-Ierland hiermede had getoond trouw te zijn aan de koning, aan Engeland en aan de Commonwealth.
De uitslag (op 4 zetels na volledig) was als volgt:

	zetels
Unionisten	34
Onafh. Unionisten	2
Nationalisten (voorstanders van één Eire)	8
Onafh. socialisten	1
Republik. socialisten	1

De Unionisten behaalden 219.951 stemmen tegenover slechts 125.525 stemmen voor alle overige partijen.
De minister-president van Eire, Costello, heeft verklaard, dat Eire bereid zou zijn zich bij het Atlantische verdrag aan te sluiten, mits hij een parlement van geheel Ierland zou vertegenwoordigen.
Volgens betrouwbare bronnen te Dublin heeft de regering van Eire plannen besproken voor een Ierse eenheid, zo nodig met Amerikaanse garanties.
Reuter's correspondent verneemt echter, dat de mening van Eire over een verenigd Ierland onlangs is gewijzigd. Noord-Ierland zou thans zijn plaatselijke parlementaire bevoegdheden mogen behouden, doch de voornamelijk financiële, economische en defensieve bevoegdheden, die de Britse regering thans bezit, zouden naar Dublin moeten worden overgebracht. De parlementaire vertegenwoordigers van Noord-Ierland zouden daarentegen een plaats krijgen in het parlement te Dublin. Verder zou het terugtrekken van de Britse troepen uit Noord-Ierland en hun tijdelijke vervanging door een legermacht der Ver. Naties of een legermacht uit de Ver. Staten, Canada, Australië en Nieuw Zeeland de zaken zeer vereenvoudigen. (Times 15-2 - A.N.P. - Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 10-2 7949; Verk. in Eire 7478 B; Verh. tot Gr.-Br. 7850 C; Atl. Unie 7949)**

D. Onderzoek i.z. corruptie —

Het Labour-parlementslid, John W. Belcher, heeft afstand gedaan van zijn zetel in het Lagerhuis. Eerder nam hij zijn ontslag als onder-minister. Een en ander is geschied nadat een door premier Attlee in het leven geroepen tribunaal onder voorzitterschap van Lynskey tot de conclusie was gekomen, dat Belcher bij zijn beleid door geschenken was beïnvloed. Er was evenwel geen grond voor strafvervolging.
In het Lagerhuis heeft Belcher verklaard, het te betreuren, dat deze zaak het anti-semitisme in Engeland heeft aangewakkerd. Het rapport werpt ook blaam op George Gibson, voormalig vakbondsleider en oud-commissaris van de Bank van Engeland.
De leider van de oppositie Churchill, verklaarde zich voldaan over de onpartijdigheid van het onderzoek.
(Times 4-1 - Red. K.H.A.)

Godsdienst

E. Wereldraad over verdrukking van geloof en Kerk —

Het Uitvoerend Comité van de Wereldraad van Kerken heeft op een te Bosser bij Genève gehouden bijeenkomst een uitvoerige resolutie over de verdrukking van geloof en Kerk aangenomen. Wij ontlenen aan dit stuk het volgende:
„In vele landen van Europa en Azië verloochenen de regeringen in feite de vrijheid van geweten en godsdienst, die zij in naam waarborgen; zij beperken de

vrijheid der Kerk om Gods woord aan alle mensen te prediken. Het godsdienstonderwijs aan jonge mensen wordt belemmerd, chr. jeugdbewegingen worden verboden, en de opleiding van predikanten of priesters of de benoeming daartoe staat onder staatstoezicht; evangelisatie en zending worden eveneens belemmerd, kerkdienaren en andere leden van Kerken worden in steeds grotere getale gevangen gezet... Wij zien in dit alles een bewust streven om het getuigenis der Kerk te ondermijnen door deze òf te dwingen zich geheel uit het openbare leven terug te trekken òf het werktuig in de handen der politici te worden...."
De resolutie herinnert verder aan de uitspraak van het wereldcongres van Amsterdam, dat „elkeen het recht heeft zijn godsdienstige overtuiging in eredienst, onderricht en levenspractijk tot uiting te brengen" en vervolgt:
„Tegen verdrukking, hetzij in openlijke of bedekte vorm, en haar onvermijdelijk gevolg van een barbaars optreden dat het geweten der mensheid heeft gekwetst, is een gezonde publieke opinie een sterk bolwerk; de verdediging van de rechten en vrijheden van de mens is een zaak van internationale verantwoordelijkheid".
De vergadering stond onder leiding van dr. G. K. A. Bell, Anglic. bisschop van Chicester; drie van de presidenten van de Wereldraad, dr. Marc Boegner uit Parijs, de Oost-Orth. aartsbisschop Germanós uit Londen en bisschop G. Bromley Oxman, van de Methodisten in Amerika, waren aanwezig. (Alg. Handelsblad 15-2)

A. Nieuwe Patriarch van Constantinopel —

Athenagoras I is op 27 Januari te Instanbul, als 268ste Oecumenische Patriarch van Constantinopel geïnstalleerd. In een rede sprak hij zijn dankbaarheid uit voor de Ver. Staten, „die zoveel deden om hulp te bieden aan de lijdende landen". Hij uitte de wens samen te werken met alle Grieks-Orthodoxe kerken, met de Christenen in het algemeen en met de Moslims.
Hij betuigde tenslotte zijn aanhankelijkheid aan president Inönu en het Turkse volk. (Times 28-1) **(Zie ook 7867 B)**

Internationaal Nieuws

B. Russisch ontwapeningsvoorstel verworpen —

Op 8 Februari heeft Rusland bij de Veiligheidsraad een ontwapeningsvoorstel ingediend. Het voorstel omvatte de volgende punten:
1. Engeland, Frankrijk, Amerika, Rusland en China verminderen hun bewapening met een derde, ingaande op 1 Maart 1950;
2. de commissie voor atoom-energie werkt voor 1 Juni 1949 een ontwerp-conventie uit voor contrôle op de atoomenergie en verbod van atoomwapens. Beide overeenkomsten zouden tegelijkertijd in werking moeten treden;
3. binnen het kader van de Veiligheidsraad zal een internationale organisatie worden belast met de contrôle op ontwapening en op de atoom-energie:
4. ten slotte zouden de Grote Vijf voor 1 Maart aan de Veiligheidsraad gegevens moeten overleggen over hun militaire sterkte, de atoomwapens inbegrepen.
Op 11 Februari werd het voorstel door de Veiligheidsraad verworpen. Alleen de Sovjet-Unie en Oekraine stemden vóór. (New York Herald Tribune 8 en 11-2) **(Vor. ber. 7126 A; zie ook 7190 B)**

C. Toeneming kosten levensonderhoud —

De volgende cijfers geven de percentages aan van de toeneming van de kosten van levensonderhoud tussen de jaren 1937 en 1948. In elk geval werd het hoogste percentage aangegeven, dat in de afgelopen 12 maanden werd bereikt.

Beneden 100%

Gr. Brittannië	10	Zwitserland	66
Nieuw Zeeland	36	Denemarken	70
Australië	50	Ver. Staten	70
Zuid-Afrika	57	Uruguay	80
Canada	58	Ierland	88
Zweden	60	Venezuela ('47)	88
Noorwegen	66	Argentinië	91

Van 100 tot 300%

Panama	106	Tsj.-Slowakije	228
Nederland	107	Peru	248
Portugal	113	Turkije	253
Costa Rica	114	Brazilië	273
Guatemala	118	Mexico	279
Domin. Rep.	133	Paraguay	309
België	143	Japan	320
Ceylon	163	Philippijnen	339
Egypte	183	Birma	340
Columbia	193	Chili	347
India	205	Spanje	358
Luxemburg	206	Libanon	407
IJsland	224	Hongarije	423

Meer dan 500%

Bulgarije ('47)	569	Frankrijk	2.104
Bolivia	615	Indo-China	3.385
Irak	621	Italië	4.837
Iran	696	Polen	12.940
Finland	747	Griekenland	24.815
Nicaragua	773	China *)	317.152.000
Indonesië	1.840		

*) Voor de gouden Juan werd ingevoerd. (United Nations Bulletin 15-1)

(Vor. ber. 7412 A; Zie ook Voedselrantsoen 7472 B)

D. Europa - Productie van ijzer en staal 1936-1948 - Vergelijking met de Ver. Staten —

Volgens de Europese Economische Commissie (ECE) der V.N., aldus de Neue Zürcher Ztg (17-2-49) bedroeg de staalproductie van Europa (exclusief de Sowjet-Unie) in 1948 47.07 millioen ton, tegen een gemiddelde productie van 53,05 millioen ton in de jaren 1936-'38. Vergeleken met 1947 betekent dit een stijging met 29%. De Europese productie beantwoordt nog geenszins aan de huidige behoeften. Haar ontwikkeling is ver achter gebleven bij die van de Amerikaanse staalproductie. Deze bedroeg in de jaren 1936-'38 gemiddeld 42,91, in 1947 77,01, in 1948 80,285 millioen ton. De achterstand is vnl. een gevolg van het onvoldoende benutten der Duitse productiecapaciteit. De jaarlijkse productie der voornaamste Europese staalproducenten beliep als volgt (in 1000 ton):

	gem. 1936-'38	1947	1948
Groot-Brittannië	11.908	12.929	15.116
Frankrijk	6.946	5.734	7.255
Saargebied	2.418	704	1.212
Duitsland	18.155	3.167	5.538
België	3.103	2.891	3.917
Tsj.-Slowakije	1.863	2.286	2.650
Luxemburg	1.974	1.713	2.453
Italië	2.144	1.701	2.110
Polen	1.344	1.579	1.880
Zweden	1.019	1.191	1.240

De ijzerproductie bedroeg in 1948 in Europa (excl. Sowjet-Unie) 35,82 mill. ton, d.i. 37% meer dan in 1947. In de jaren 1936-'38 werd een gemiddelde jaarproductie van 41,17 mill. ton bereikt. De Ver. Staten produceerden in de jaren 1936-'38 gemiddeld 29,13, in 1947 50,08 en in 1948 55,08 millioen ton.

De productie van de voornaamste Europese producenten van ijzer en ijzerverbindingen beliep als volgt (in 1000 t.):

	gem. 1936-'38	1947	1948
Groot-Brittannië	7.781	7.909	9.425
Frankrijk	6.679	4.886	6.625
Saargebied	2.243	654	1.125
Duitsland	14.192	2.396	4.843
België	3.142	2.820	3.943
Luxemburg	2.017	1.818	2.626
Tsj.-Slowakije	1.364	1.432	1.660
Polen	728	869	1.100

De verhoging van de Europese ijzer- en staalproductie is vnl. een gevolg van de verhoogde cokesproductie en de doelmatige cokesverdeling door de ECE.

Israël

E. Opening parlement —

Te Jeruzalem is op 14 Februari de eerste zitting van de Israëlische constituante door de voorlopige president, Chajim Weizmann, geopend.
De plechtigheid werd bijgewoond door de diplomatieke vertegenwoordigers van Rusland en de Oost-Europese landen, alsmede door consulaire en diplomatieke vertegenwoordigers van Nederland, België en de Scandinavische landen, Engelse, Amerikaanse en Franse afgevaardigden, lieten verstek gaan om niet de indruk te wekken dat deze landen de Israëlische eisen betreffende Jeruzalem als hoofdstad goedkeuren.
Na het zingen van het volkslied opende de voorlopige president de vergadering met de woorden: „In het bewustzijn van dit heilige ogenblik, open ik dit eerste Israëlische parlement, in de eeuwige hoofdstad Jeruzalem".
In zijn rede zeide Weizmann o.m., dat de Joden „een nieuwe brug tussen de wetenschap en de geest van het mensdom zouden moeten bouwen". Hij voegde hieraan toe: „Laat ons er naar streven onze hulpbronnen voor de opbouw van onze staat uit te breiden, door de positie der wetenschap en van het wetenschappelijk onderzoek in het leven van Israël te versterken".
Volgens Weizmann werd het werk der Zionistische beweging op 14 Mei 1948, toen de Joden hun onafhankelijkheid uitriepen en de staat Israël stichtten, voltooid. (Zie 7606 A).
Op 16 Februari werd Chajim Weizmann door het parlement tot eerste president van de staat Israël gekozen. Op 17 Februari werd hij als zodanig beëdigd.
(A.N.P. - Reuter 15 en 16-2)

(Vor. ber. Verkiezingen 7935)

F. Algemene amnestie —

De staatsraad van Israël, die op 14 Februari zijn bevoegdheden heeft overgedragen aan de constituerende vergadering, heeft als laatste handeling een algemene amnestie voor alle politieke en criminele gevangenen afgekondigd. Dit betekent, dat alle gevangenen in Israël, behalve zij, die tot levenslang of ter dood veroordeeld zijn, zullen worden vrijgelaten. Tevens werd besloten de straf van deze laatste categorieën te herzien.
(Parool 12-2)

G. Illegale- en toekomstige immigratie —

Israëlische autoriteiten te Haifa hebben een overzicht gegeven van de illegale immigratie van Joden in Palestina. Sinds 1934 zijn door de „Mossad" organisatie 24 kanalen in 7 Europese landen hiervoor gebruikt.
Langs geheime routes zijn 140.000 immigranten naar Palestina gebracht, 1200 ver-

dronken of werden onderweg doodgeschoten. Sinds het einde van de oorlog werden zes schepen aangehouden en 52.000 Joden naar Cyprus gebracht.
Een woordvoerder verklaarde, dat, ofschoon de zee thans wel vrij is voor Joden, dit van Europa niet gezegd kan worden. De emigratie van Joden uit Europa zal dus worden voortgezet.
Op 17 Februari heeft dr. Israël Goldstein, penningmeester van Jewish Agency, verklaard, dat binnen vijf jaar het overbrengen van een millioen Joden uit Europa en het Midden-Oosten naar Israël voltooid zal moeten zijn. Van de 250.000 Joden die in de loop van dit jaar in Israël verwacht worden, zullen er 55.000 uit de kampen voor ontheemden komen. 75.000 à 100.000 uit Mohammedaanse landen, een aantal uit Oost-Europa en een klein aantal uit Frankrijk, Nederland en België. De immigratie in Israël bedraagt thans 25.000 per maand.
De kampen op Cyprus zullen tegen September a.s. gesloten worden. Vele Joodse gemeenschappen op het vasteland, in het bijzonder in Oost-Europa, emigreren in hun geheel naar Israël.
Volgens Goldstein zijn er geen immigranten uit de Sowjet-Unie in Israël gekomen. Slechts 14 personen hadden na langdurige onderhandelingen toestemming gekregen om de Sowjet-Unie te verlaten, teneinde zich bij verwanten in Israël te voegen.
De kosten voor het opnemen van immigranten, w.o. die voor het onderhoud, totdat de nieuwgekomenen een positie hebben, bedragen circa ∫ 6000 per persoon. Negen op de tien immigranten zijn zonder middelen van bestaan. Men zal internationale leningen en schenkingen nodig hebben om deze kosten te bestrijden.
(A.N.P. - Reuter 12 en 17-2)
(Vor. ber. Immigrtie 10-2 7249; zie ook 7257 G)

Japan

A. Nieuw kabinet —

Yoshida is er in geslaagd op de basis van een conservatieve coalitie van Democratisch Liberalen en Democraten, een nieuw kabinet samen te stellen.
Het is het negende na-oorlogse kabinet en het derde kabinet-Yoshida.
Het kabinet bestaat uit 12 Democratische Liberalen, twee democraten, een lid van de Ryokufukai, een conservatieve groep in het Hogerhuis, en een vakminister.
De voornaamste portefeuilles zijn als volgt verdeeld:
Yoshida: premier en minister van Buitenlandse Zaken; **Hayashi:** vice-premier en minister van Voedselvoorziening; **Hayato Ikeda:** minister van Financiën; **Heitaro Inagaki:** minister van Handel en Industrie: **Shunkichi Ueda:** minister van Justitie; **Suzuki:** minister van Arbeid; **Sataro Takase:** minister van Opvoeding; **Shinzo Oya:** minister van Transport; **Soeki Ozawa:** minister van P.T.T.; **Hasutani:** minister van Openbare Werken; **Aoki:** Directeur van de Economische Raad.
In een regeringsverklaring drong Yoshida aan op bestrijding van het communisme en op eendracht bij het herstel van de economie en de hervorming van de administratie. (Times 17-2)
(Vor. ber. Verk. 7928 I; Kabinet 7798 C)

Portugal

B. Presidentsverkiezingen —

Op 13 Februari hadden in geheel Portugal en in de Overzeese Gebiedsdelen presidentsverkiezingen plaats.
Uit de eerste resultaten blijkt, dat ongeveer 60 à 80% van de kiezers gestemd heeft.
Volgens officieuze tellingen zou Carmona met ongeveer 80% van het aantal uitgebrachte stemmen herkozen zijn.
De definitieve uitslagen zullen eerst aan het einde van deze maand bekend kunnen worden gemaakt.
De candidaat van de oppositie generaal Norton de Matos had zich op 12 Februari teruggetrokken onder het motief, dat zijn partij niet die vrijheid genoot, die een democratisch verloop van de verkiezingen zou garanderen.
Het Hof van Justitie heeft een betreffend document echter geweigerd. Zij gaf te kennen dat „haar bevoegdheid zich slechts uitstrekt tot de erkenning van de verkiesbaarheid" en dat als de candidatuur aanvaard is, deze wettelijk niet kan worden ingetrokken. De stembiljetten, die eventueel op naam van generaal de Matos zouden gedeponeerd zijn, zullen dan ook ondanks het verzoek van de gewezen candidaat van de oppositie, als geldig worden beschouwd.
Op 16 Februari werd bekend, dat zes vooraanstaande leiders van de oppositiepartij zijn gearresteerd, onder beschuldiging „communistische elementen te zijn, die betrokken waren in ondergrondse en revolutionnaire bewegingen."
Van gezaghebbende zijde wordt verklaard dat de betrokkenen niet vóór de verkiezingen waren gearresteerd, omdat de regering niet de indruk wilde vestigen, dat enige druk op de oppositie werd uitgeoefend. (Le Monde 13 en 15-2; Neue Zürcher Ztg 16-2) **(Vor. ber. 2-2 7949; zie ook: 7198 B en 7334 A)**

MENINGEN

Twee stemmen uit Indonesië —

De correspondent van de N. R. C. te Batavia seinde op 11 Febr. o.m. het volgende:

„Uw correspondent moet een schier moedeloze noodkreet doen horen: de Nederlandse regering en het Nederlandse parlement laten op een der kritiekste ogenblikken de touwen glippen en laten Indonesië over aan de wangunst van het lot. De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon moet zwijgend de schouders ophalen in zijn Paleis, als Nederlanders en federalen smeken om bekendmaking van het Nederlandse standpunt, aangezien de actuele politieke toestand meer en meer desintegreert: „Mijn regering laat mij zonder instructies". Dr. Beel kan deze „onverantwoordelijkheid" niet langer dragen en heeft aan zijn regering gezegd zijn post te moeten verlaten wanneer deze hem machteloos maakt, iets - wat dan ook - te doen".

„Moet men dan niet vrezen, dat bij het wankelen van het federale geloof in de Nederlandse doeleinden de federalisten in deze tijdx van Nederlandse zwakte op een zeker ogenblik hun positie zullen herzien en toenadering tot het republikeinse standpunt zullen zoeken zonder Nederland?"

„Het schijnt wel, dat het Nederlandse volk niet meer in staat is een regering te formeren, die althans ruggegraat bezit om een besluit — hoe dan ook — te nemen. Alle gesprekken welke wij in uiteenlopende kringen voerden over de steriele en irreële redevoeringen in de Tweede Kamer betreffende Indonesië, liepen hierop uit: Het Nederlandse parlement begrijpt niet - men praat daar in de mist - hoe wij hier roepen om bekendmaking van een duidelijk standpunt, omdat de feitelijke situatie waarin de republiek en de Commissie van de Verenigde Naties alle gelegenheid hebben de Nederlandse positie te ondergraven wanhopig is. Wanhopig niet omdat sinds de politiële actie gebleken zou zijn, dat de voorziene feitelijke gevolgen van de actie erger zijn dan verwacht werd. Geenszins. De gevolgen zijn overeenkomstig de verwachtingen: hier tegengevallen, daar meegevallen. Maar wanhopig omdat op het ogenblik dat beslissingen onafwendbaar zijn het Nederlandse parlement en het Nederlandse kabinet onderling krakelen."

Sultan Hamid II, hoofd van de daerah West-Borneo, verklaarde op 16 Febr. aan het dagblad de Nieuwsgier: „Ik ben teleurgesteld, dat mijn vertrouwen in Nederland niet is bewaarheid".
„Immers, toen wij aan het einde van het Haagse overleg naar Indonesië zouden terugkeren, zou op korte termijn een interim-regering worden gevormd. Maar wegens strijd tussen de politieke partijen in Nederland werd zelfs op de avond van het afscheidsdiner in Scheveningen, op de dag voor ons vertrek dus, dit plan veranderd en op de lange baan geschoven.
Op dit ogenblik wenst de Nederlandse regering eerst de uitspraak van de Bijeenkomst federaal overleg, het college van de hoogste verantwoordelijke leiders der deelgebieden.
Daartegenover stel ik, dat de Nederlandse regering, die het tot in den treure — ik herhaal: tot in den treure — heeft gehad over haar verantwoordelijkheidsbesef jegens deze gebiedsdelen, blijkbaar niet bij machte is geweest, om alle consequenties te overzien, welke zouden voortvloeien uit het inzetten van de tweede politiële actie, hetgeen men zou mogen verwachten van een regering, die zich zelf respecteert. Voorts, dat zij, na deze consequenties te hebben ervaren, daar van zeer beslist terugschrikt en dit vervolgens toeschrijft aan een college, dat tot dusver altijd heeft gestreden voor een ontwikkeling langs evolutionnaire weg.
Velen onzer vragen zich thans af of Nederland misschien bang is, dat de voor de wederopbouw van Nederland zo broodnodige Marshall-hulp zal worden stopgezet. Het spijt mij, dat ik dan moet constateren, dat Nederland op het critieke ogenblik niet in staat blijkt te zijn, een regering met ruggegraat voort te brengen. Ik herinner mij de woorden van minister Stikker, dat slechts algehele uitputting Nederland er toe zou kunnen brengen, om van de ingeslagen koers af te wijken."

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

Sowjet-Unie

A. **Aanspraken i.z. Zuidpool-gebied**

Het Russische Geographische Genootschap heeft op 15 Februari in de belangrijkste Russische bladen een resolutie gepubliceerd, waarin wordt geëist, dat de Sowjet-Unie bij alle belangrijke beslissingen over het Zuidpool-gebied wordt gehoord. Het genootschap laat als motief gelden, dat Russische onderzoekers in de jaren 1819—1821 het gebied ontdekt hebben.

„Beslissingen over het Zuidpoolgebied genomen buiten de Sowjet-Unie om kunnen derhalve niet rechtsgeldig zijn, en de Sowjet-Unie heeft derhalve het recht dergelijke beslissingen niet te erkennen", aldus de resolutie. (Neue Zürch. Ztg. 16-2)

Kunst, Wetenschap en Techniek

B. **Lely, de „Bedwinger der Zuiderzee" —**

Ir. C. Lely behoort tot de grootste Nederlanders van het einde der negentiende- en het begin der twintigste eeuw. Hij is een figuur van het formaat van Mr. M. W. F. Treub en Dr. H. Colijn. Zijn naam zal in de historie voor immer verbonden blijven aan het ontzaglijke werk der drooglegging van de Zuiderzee. Over de figuur van Lely is een lijvig boek geschreven door Mr. K. Jansma, de Secretaris van de Zuiderzeeraad (uitgegeven bij H. J. Paris te Amsterdam 1948). Het boek verhaalt van Lely's jeugd. Hij werd in 1854 te Amsterdam geboren uit een makelaarsfamilie, die in vroegere generaties predikanten had opgeleverd. Toen hij was opgegroeid tot jonge man wezen zijn aanleg en neiging zeer duidelijk in de richting van de Polytechnische School te Delft. In 1871, nog voor hij zijn zeventiende verjaardag had gevierd, werd C. Lely ingeschreven als student bij de Delftse instelling, die later „Technische Hogeschool" zou worden. Lely tot doctor honoris causa zou promoveren en waaraan hij eenmaal als President-Curator de hoogste leiding zou geven. Aan het studentenleven nam hij opgewekt deel, maar al deze gezelligheid stond Lely's studie allerminst in de weg. In de minimale tijd van vier jaar wist hij op 1 Juli 1875 het diploma van civiel-ingenieur te behalen. De vier Delftse leerjaren zijn voor Lely's verdere leven beslissend geweest. Hij was met hart en ziel ingenieur geworden en zou dit tot het einde van zijn loopbaan blijven.

Welke successen het politieke leven ook voor hem weglegde, steeds bleven het de technische en vooral de waterbouwkundige vraagstukken, die zijn volle aandacht ontvingen. Wanneer men de naam Lely hoort, denkt men natuurlijk, en terecht, het eerst aan de Zuiderzee, maar men zou zich vergissen, wanneer men meende, dat dit grote, en voor zijn leven zo belangrijke vraagstuk hem de belangstelling voor andere technische problemen ontnam. De rivieren, de havens, Amsterdams Rijnverbinding, het Suezkanaal, de Mississippi; er was haast geen waterbouwkundige quaestie of Lely stond gereed om er zich in te verdiepen en als hij het nodig oordeelde, er zijn mening over te publiceren. In 1875 stond de krachtige en gezonde 20-jarige ingenieur gereed, de maatschappij in te gaan, waar de vrienden voor het leven, die hij onder zijn medestudenten had verworven, hem een mooie carrière voorspelden. Die voorspellingen zijn schitterend vervuld, maar jarenlang scheen het tegendeel te zullen geschieden. Niet minder dan elf jaren is Lely zoekende geweest, voor hij zijn bestemming had gevonden. In de zomer van 1875 werd hij tijdelijk geplaatst bij de nauwkeurigheids-waterpassing.

In 1876 werd Lely te Arnhem ingenieur bij de aanleg van Staatsspoorwegen, waar hij belast was met het houden van toezicht op het maken en stellen van de metalen bovenbouw over de Rijn bij Arnhem. Op 22 Dec. 1880 huwde Lely Gerarda Jacoba van Rinsum, dochter van een Amsterd. commissionnair in effecten.

In het jaar 1886 werd de Zuiderzeevereniging opgericht, die aan den huize Lely niet onopgemerkt was voorbij gegaan. De vader van Lely had een bijzondere aandacht voor technische vraagstukken en het staat wel vast, dat de droogmaking der Zuiderzee zijn warme belangstelling had. Die Zuiderzee-droogmaking zou de glorie worden van de zoon. In 1891 komt het plan Lely. Hierna neemt Lely's carrière een snelle vlucht. In de zomer van 1891 krijgt hij de uitnodiging, Minister te worden in het kabinet-Tak van Poortvliet. Hij heeft dat Ministerschap tot 1894 vervuld. In Maart 1892 was de laatste Technische Nota voor de

droogmaking verschenen. Lely was toen al meer dan een half jaar Minister. Hij aarzelde van zijn positie als Raadsman der Kroon gebruik te maken om dit belangrijke voorstel, waarin vijf jaren van zijn leven verwerkt waren, en van welks voordelen hij beter dan wie ook, op de hoogte was, aan het oordeel der Staten-Generaal te onderwerpen.

Er waren nog financiële bezwaren te duchten. De uitgave stond, hoewel over een reeks van jaren verdeeld, gelijk met het toenmalige eindcijfer der Staatsbegrotingen, en er was geen sprake van, dat de publieke opinie reeds voldoende op de hand der droogmaking was. Lely wilde geen nederlaag in de Kamer wagen en hij liet daarom het door de Zuiderzeevereniging aangeboden plan eerst nog door een op brede basis samengestelde Staatscommissie onderzoeken.

Het Rapport der Staatscommissie was voor het plan een grote stap vooruit, maar jammer genoeg trad het Ministerie zeer kort daarna af in verband met de Kiesrecht-quaestie. Tussen 1894 en 1897 zien wij Lely optreden als Kamerlid. Hij was bijzonder actief. Wij vermelden een amendement-Lely op de Begroting, op 11 December 1895 aangenomen, waardoor het mogelijk werd de docent in werktuigbouwkunde aan de Polytechnische School de titel van Hoogleraar te geven, — zijn aandrang tot uitbreiding van het aantal inspecteurs van de arbeid, zijn deelneming als Voorzitter van de Commissie van Rapporteurs aan de debatten over de nog door hem zelf ontworpen Stoomwet. Bij de behandeling van het ontwerp-Kieswet in Mei 1896 liet hij zich niet onbetuigd. Zijn streven was, aan een zo groot mogelijk aantal Nederlanders het kiesrecht te doen toekomen. In 1897 werd Lely andermaal Minister. Tijdens dat Ministerschap heeft de Heer Lely een belangrijke invloed gehad bij de totstandkoming der ongevallenwet en bij de totstandkoming van het Staatsmijnbedrijf. Een aangelegenheid, die in dit tijdvak door Lely ook met kracht werd voortgezet, was de voorziening van ons land met locaal-spoorwegen en stoomtrams, de aanleg van de Scheveningse vissershaven en de verbetering van het Noordzeekanaal, waarbij o.a. de Velservoetbrug door een pontveer werd vervangen. Van 1902 tot 1905 trad Lely op als Gouverneur van Suriname. Hoewel Lely er niet in geslaagd is in zijn driejarige ambtsperiode de kolonie in economisch opzicht te doen herleven, was zijn optreden overigens zeer gelukkig, en zowel hij als zijn echtgenote mochten zich verheugen in een grote populariteit. In 1905 zien wij Lely weer in de Kamer. Intussen naderde de oplossing van het Zuiderzee-vraagstuk geleidelijk zijn beslissing. Toen in Februari 1908 het Ministerie de Meester aftrad, had het Wieringermeer-ontwerp het weliswaar nog niet tot een Voorlopig Verslag gebracht, doch de nieuwe Minister van Waterstaat, Mr. J. G. Bevers, handhaafde het ontwerp, en dezelfde houding werd aangenomen door Mr. L. H. W. Regout, die in Januari 1909 aan het hoofd van het Departement kwam. Het Voorlopig Verslag dat op 3 Mei 1909 verscheen, was over het algemeen niet ongunstig. Behalve de Zuiderzee waren er in deze periode een aantal andere belangrijke aangelegenheden, waarmee Lely zich in het Parlement bezig hield, o.a. de Velserbrug en de Balkpolder-quaestie, spoorwegvraagstukken en de sociale wetgeving. Lely werd intussen tot wethouder van Den Haag gekozen, in welke functie hij uiterst belangrijke quaesties te behandelen kreeg, o.a. de quaestie der Scheveningse haven, het bekende conflict met het Rijk, de doorbraak Spui-Buitenhof en het Schouwburgvraagstuk. In 1913 werd Lely voor de derde maal tot het Ministerschap geroepen. Hij maakte zijn optreden afhankelijk van de voorwaarde der Zuiderzee-droogmaking. In deze periode had Lely het ontwerp der Maas-Kanalisatie te verdedigen, hij heeft zich met het wegennet bemoeid en hij vierde het schoonste moment van zijn leven, toen de kroon op zijn levenswerk werd gezet door de aanvaarding der Zuiderzee-wet.

Wij hebben aan de hand van Mr. Jansma's boek een summier overzicht kunnen geven van de belangrijkste gebeurtenissen uit de loopbaan van de voortreffelijke Nederlander aan wie dit boek is gewijd. De bekoring van het boek is gelegen in de uitvoerige particuliere correspondentie van Lely, die het werk van mr. Jansma maakt tot een boeiend menselijk en een interessant historisch document. Het boek is kloek uitgegeven en rijk geïllustreerd.

R.

Op 3 Februari heeft de Nederlandse vereniging voor Internationale Rechtsorde in de Guild-Hall te Londen aan Churchill de gouden Grotius-medaille overhandigd. Foto: Churchill tijdens het uitspreken van zijn dankwoord (zie ook 7943 Meningen). **(Foto Ass. Press)**

Li-Tsjoeng-jen, vice-president van China, die sedert 21 Januari, de dag waarop generaal Tsjiang-Kai-sjek zich terugtrok, het presidentschap waarneemt en alles in het werk stelt om te komen tot een vrede met de communisten.
(Foto New York Times-Walco)

Verdeeld Birma

Nu ook de Karen-volken hun toevlucht genomen hebben tot wapengeweld, om de vervulling van hun verlangen naar vèrgaande autonomie af te dwingen, schijnt de chaos in de nog maar nauwelijks een jaar bestaande Birmese Unie volledig.

Birma, vroeger een koninkrijk, werd door de Britten in drie oorlogen (1826-1886) veroverd en tenslotte als provincie ingelijfd bij het keizerrijk India. Bij de Government of Burma act van 1935 (die in 1937 in werking trad) werd het wederom van India afgescheiden. Het land kreeg een eigen, uit 2 kamers bestaande volksvertegenwoordiging (gedeeltelijk gekozen, gedeeltelijk door de Britse gouverneur benoemd) en een regeringsraad, die verantwoording verschuldigd was aan de volksvertegenwoordiging en grote bevoegdheden had in binnenlandse aangelegenheden. Slechts de defensie en de buitenlandse betrekkingen bleven volledig voorbehouden aan het Britse Opperbestuur. Deze wet voorzag verder in een geleidelijke ontwikkeling van Burma tot Dominion.

Oorlog en bezetting. — Toen in 1939 de tweede wereldoorlog uitbrak veroordeelde het parlement weliswaar de Duitse agressie, maar stelde tegelijkertijd steun aan de Britse oorlogvoering afhankelijk van onmiddellijke verlening van dominion-status. Premier U Saw ging naar Londen om hierover besprekingen te voeren, maar gezien diens betrekkingen met de Japanners was de ontvangst zeer koel. Na de Japanse overval op Pearl Harbor werd hij geïnterneerd en eerst in 1945 vrijgelaten.

Intussen had de Birmese regering de extreem-nationalistische Thakin (Meester) partij, die haar aanhang voornamelijk recruteerde uit de studentenwereld, in verband met haar anti-Britse en pro-Japanse agitatie verboden. De leiders vluchtten naar Japan, organiseerden guerilla-strijdkrachten, waarmede zij tegelijk met de invallende Japanse troepen terugkeerden. De Birmese regering trok met de Britse troepen die krachtig maar vergeefs verzet boden terug naar India. De nog zeer jeugdige Aung San, lid van de Thakin-partij, organiseerde een Nationaal Birmees Leger. De Japanners proclameerden op 1 Augustus 1943 de onafhankelijkheid van Birma. De premier van de nieuwe Japanse vazalstaat, Ba Maw verklaarde daarop de oorlog aan de geallieerden. Deze oorlogsverklaring had overigens even weinig effect als de door de Japanners toegestane onafhankelijkheid. Toen duidelijk bleek, dat de Japanners meer en meer in het defensief werden gedrongen, bood Aung San de Britten zijn hulp aan, een aanbod, dat de Britse regering op aanraden van de stafchefs accepteerde. Aung verenigde toen een aantal politieke groepen in de „Anti-Fascistische Liga voor de Vrijheid van het Volk" en beschikte toen dus zowel over een militaire als over een politieke organisatie. In Maart 1945 — de geallieerde troepen waren toen reeds diep in Noord- en Centraal Birma doorgedrongen, — kwam de Liga in opstand tegen de Japanners. Waar deze weggetrokken of vernietigd waren, richtte de Liga onmiddellijk plaatselijke afdelingen op, die in de gebieden waar de Geallieerde troepen niet doordrongen het bestuur aan zich trokken.

Herstel constitutie '35 — Eind 1945 keerde het destijds naar India gevluchte bestuur terug. De constitutie van 1935 werd wederom ingevoerd.

In afwachting van in het vooruitzicht gestelde verkiezingen werd een Regeringsraad benoemd, die echter door de Liga werd geboycot, daar zij h. i. minder invloed hierin had, dan haar toekwam. Aung reorganiseerde zijn Liga, die o.m. bestond uit de socialistische partij (vroeger Thakin) en twee communistische partijen, en wist zijn invloed in het land sterk uit te breiden. Zijn privéleger (het Nationale Birmese Leger) was inmiddels omgezet in de „Organisatie van Volks Vrijwilligers." Door middel van een algemene politiestaking wist hij te bereiken, dat een nieuwe raad werd gevormd, waarin de Liga de dominerende plaats innam.

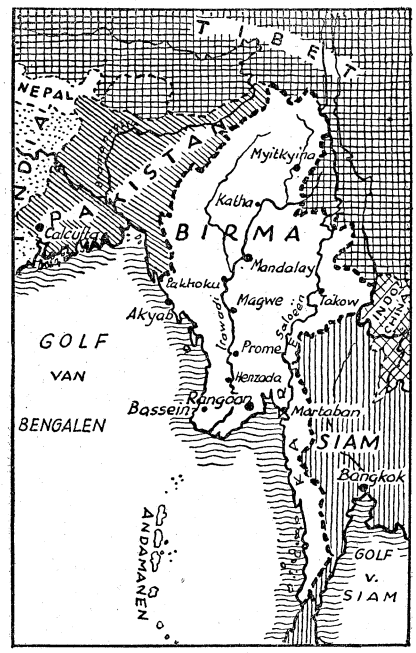

Onafhankelijkheid. — In Januari 1947 ging een delegatie geleid door Aung naar Londen om de onafhankelijkheid op te eisen. De Labourregering stemde toe in de proclamatie van de volledige onafhankelijkheid binnen een jaar. Verkiezingen, die overigens door verschillende groepen geboycot werden, leverden een grote overwinning op voor de Liga. Op 19 Juli 1947 werd de inmiddels tot generaal geproclameerde Aung San tegelijk met 6 andere ministers vermoord. Het bleek dat U Saw hierin de hand had gehad. Deze moord had het uitgangspunt moeten zijn voor de vestiging van een meer gematigd en conservatief bewind. Thakin Nu volgde Aung op als premier en leider van de Liga.

Op 4 Januari 1948 droeg Groot-Brittannië de souvereiniteit over aan de republiek Birma. Op dezelfde dag ratificeerde het Birmese parlement een op 17 October 1947 getekend verdrag met Engeland.

Scheuring en opstand — Zodra de onafhankelijkheid verworven was begon de eenheid binnen de Liga af te brokkelen. Partijpolitiek en persoonlijke tegenstellingen — die in het Birmese politieke leven steeds een grotere rol gespeeld hebben dan beginselen — deden zich gelden. Reeds in 1946 hadden de z.g. Rode Vlag-communisten zich losgemaakt van de Liga en waren in (gewapend) verzet gekomen tegen de regering. Nadat hiertoe op een in Februari 1948 te Calcutta gehouden communistisch congres besloten was, kwamen op 1 April ook de meer gematigde Witte Vlag-communisten in opstand, waarbij zij hun propagandistische aanvallen richtten tegen financiële en militaire clausules van het verdrag met Engeland. Noodlottiger voor de Liga (die eigenlijk alleen nog maar bestond uit de Thakin-socialisten) en voor de regering was, dat ook het officieuze leger, de volksvrijwilligers over begon te hellen naar de „Rode" communisten. Een groot deel van de civiele politie begon te muiten en bleek volkomen onbetrouwbaar.

In een poging om alle linkse partijen wederom te verenigen publiceerde premier Thakin Nu zijn befaamde, uit 15 punten bestaande programma der linkse eenheid (zie 7618 I en 7648 A). Het laatste punt voorzag in verplicht onderricht op alle scholen in de leerstellingen van Marx, Engels, Lenin, Stalin, Tito en Mao Tse-Toeng. Toen hierop uit binnen- en buitenland velerlei protesten loskwamen, haastte Thakin Nu zich zijn program te corrigeren en — van links standpunt bezien — te verzwakken. Het enig resultaat was, dat ongeveer een derde van de Volksvrijwilligers zich schaarde aan de zijde der opstandelingen. Op 3 Augustus volgden twee van de vijf volledig Birmese bataljons, waaruit het nieuwe reguliere leger bestond.

De veiligheid van de Birmese Unie werd aldus steeds meer afhankelijk van de nog loyaal gebleven legergroepen die waren samengesteld uit de bergvolken, de Karens en de Kasjins, die men zeker niet van communistische sympathiën mocht verdenken, maar waarvan men kon verwachten, dat zij van de wanhopige situatie waarin de regering-Thakin Nu verkeerde, gebruik zouden maken om de zo dikwijls met klem gevraagde autonomie af te dwingen.

Deze Karens vormen een oorspronkelijk uit China afkomstige niet-Birmese minderheid van ongeveer 1,5 millioen zielen. Zij wonen verspreid in het Oostelijk bergland en in het deltagebied rond Bassein en bij Moelmend. Tijdens het Britse bestuur hadden zij een vèrgaande autonomie, los van Rangoon. Toen nog beslist moest worden over Birma's toekomst maakten zij in Londen hun uitdrukkelijk verlangen kenbaar om binnen het (Britse) Gemenebest te blijven. Zij vreesden nl. onderdrukking vanwege de Birmezen.

Begin September namen de Karens het bestuur in het gebied van Tenasserino (Oost-Birma) in handen. De regering was gedwongen op 5 October een commissie in te stellen tot voorbereiding van de regionale autonomie.

Begin Januari kwamen de in de Z. delta gelegerde Karen-bataljons in opstand. Zij wisten op te rukken tot dicht bij de hoofdstad Rangoon. Ook in N.- en Midden-Korea hebben Karen-troepen verschillende plaatsen bezet.

Volgens de laatste berichten werken de Karen-bataljons thans samen met de communistische opstandelingen en bedreigen zij de belangrijkste stad van N.-Birma, Mandalay.

Zo wordt de nauwelijks een-jarige staat op verschillende punten in zijn bestaan bedreigd en levert hij een treurig beeld op van verwarring en ontbinding.

BIOGRAPHIE

VINCENT AURIOL

Democratie is geen gemakkelijke aangelegenheid, de staatkundige geschiedenis van Frankrijk is er een bewijs van. Hoe dikwijls werd in dit vrijheidslievende land het democratisch beginsel niet bedreigd, ging het bijna verloren of werden er de instellingen, die het tot een levende realiteit moesten maken, vernietigd. In de laatste anderhalve eeuw heeft Frankrijk vier republieken gekend, een keizer en een koning. Anders dan in landen als Engeland en Nederland en in de Scandinavische landen, bleek er het democratisch beginsel niet verenigbaar met de monarchie. Telkens weer bevrijdde het Franse volk zich van het, als een zwaar juk gevoelde monarchale stelsel, om te trachten in de republikeinse regeringsvorm zijn vrijheid te organiseren.

Drie republieken — verzwakt door onenigheid, partijstrijd, corruptie en gebrek aan discipline — gingen ten onder in oorlog en nederlaag.

Het bestaan van de Vierde republiek, die in het najaar van 1946 een feit werd, schijnt bedreigd, zowel door uiterst links als door uiterst rechts.

Met het toenemen van deze dreiging wordt de positie van Frankrijks vijftiende president belangrijker. In de Derde Republiek was het de Senaat, die de grondwet had te verdedigen. Zijn opvolger in de Vierde Republiek, de Raad der Republiek, is weinig meer dan een adviescollege. De president is thans de enige boven de twistende partijen staande scheidsrechter, de verdediger van de constitutie.

Op 25 Augustus 1885 in het wijndorpje Revel (Haute Garonne) geboren als zoon van een dorpsbakker, zou Vincent naar alle waarschijnlijkheid zijn vader als bakker hebben opgevolgd. Tengevolge van een ongeluk, waarbij hij een oog verloor, werd hij evenwel ongeschikt voor dit beroep, zodat zijn vader besloot zijn kennelijk leergierige en leesgrage zoon te laten studeren. Op 18-jarige leeftijd trok Vincent met een kleine toelage naar de universiteit van Toulouse, waar hij met veel ambitie de colleges in de rechtswetenschap en de wijsbegeerte ging volgen. Zijn middelen lieten hem niet toe het studentenleven van die dagen volledig mee te maken. Hij zocht hiervoor „compensatie" in het lezen, voornamelijk van politieke en sociologische werken.

De lezing van de werken van Karl Marx was voor hem aanleiding toe te treden tot een socialistische studentenvereniging, waarvan hij weldra secretaris werd. Auriol voelde zich het meest aangetrokken tot het vrij gematigde socialisme van de admiraalszoon Jean Jaurès (geboren in 1859, vermoord in 1914). Na beëindiging van zijn juridische studie opende hij een advocatenpractijk, maar aangezien hij zich voornamelijk bezighield met (weinig lucratieve) pleidooien voor arbeiders, moest hij uitzien naar een aanvullende bron van inkomsten. Het hoofdredacteurschap van "Le Midi Socialiste" (1909) en de kleine toelage van zijn vader stelden hem in staat om heel bescheiden te leven. Hij stelde zich candidaat voor het parlement. Tijdens een bezoek aan zijn geboorteplaats kreeg hij het op een politieke bijeenkomst zo zeer aan de stok met de burgemeester, dat vader Auriol de toelage introk. Een grotere teleurstelling was, dat hij niet werd gekozen. In 1914 probeerde hij opnieuw zijn geluk, thans met succes. Hij was intussen bevriend geraakt met Jean Jaurès. In diens huis leerde hij mademoiselle Aucouturier kennen, waarmede hij in 1915 in het huwelijk trad, uit welk huwelijk een zoon werd geboren. In de Kamer specialiseerde Auriol zich in financiële kwesties. Na de 1e wereldoorlog wierp hij zich vooral op het probleem der Duitse herstelbetalingen. In 1924 benoemd tot voorzitter van de financiële Kamercommissie, nam hij na de, weinig succesvolle Franse bezetting van het Ruhrgebied (1923-'24) deel aan de besprekingen die tenslotte leidden, eerst tot het Dawes-, later tot het Young-plan (1929). Auriols aanzien in de Kamer en in de socialistische partij was intussen zeer toegenomen en toen Léon Blum in 1936 zijn „volksfrontregering" vormde, kreeg Vincent Auriol de portefeuille van Financiën. Het was een tijdperk van (internationale) financiële chaos en men kan niet zeggen, dat Auriol er in slaagde de Franse staatsfinanciën definitief te saneren, al bracht de „franc-Auriol" enige opleving. In 1937 werd hij minister van Justitie, in 1938 van Coördinatie.

Toen, in Juli 1940 voor de Derde Republiek het noodlottige uur aanbrak, was Auriol een dergenen die tegen het verlenen van volmachten aan Pétain stemde. Hij werd hiervoor gestraft met enige maanden internering. Als dr. André Viand (o.m.) nam hij actief deel aan de strijd der Maquisards. In 1943 wist hij naar Londen te ontsnappen, zijn vrouw achterlatend in Lyon, waar zij het „illegale" werk voortzette. Generaal de Gaulle zond hem mét een opdracht naar Algiers. In October 1944 werd hij lid van de daar gevormde „Assemblée Consultative Provisoire". Na de bevrijding keerde hij onmiddellijk naar Parijs terug, waar hij voorzitter werd van de commissie voor Buitenlandse Zaken. In April 1945 werd hij gekozen tot burgemeester van Muret. In October van hetzelfde jaar benoemde De Gaulle hem tot minister van Staat. Na het heengaan van De Gaulle (1946) koos de Nationale Vergadering hem met 457 tegen 30 stemmen tot haar voorzitter, welke keuze enige maanden later herhaald werd. Toen met het in werking treden van de nieuwe grondwet een einde kwam aan het reeds jaren durende „provisoire" koos de Assemblée Nationale hem op 16 Januari 1947 tot eerste president van de Vierde Republiek.

Sedertdien zijn twee jaren verlopen. De situatie in Frankrijk geeft nog steeds geen aanleiding tot uitbundig optimisme. Ondanks de mede ten gevolge van Marshall-hulp verbeterde economische toestand, hangt het bestaan van elke „middenweg-regering" aan een zijden draad. Auriol heeft zich intussen een vrij grote populariteit weten te verwerven. Sprekend in vele steden en dorpen heeft hij met zijn Zuidelijke welsprekendheid de Fransen telkens weer opgeroepen tot nationale eenheid, een eenheid die in de Nationale Vergadering veelal verre te zoeken is.

Nederland

A. Vergoeding Materiële Oorlogsschade - Commissariaat voor Oorlogsschade —

Op 24 Februari werd de m. v. a. op het voorlopig verslag inzake het wetsontwerp op de vergoeding Materiële Oorlogsschade gepubliceerd. Hieraan ontlenen wij het volgende:

Aangezien de huidige staatsschuld al een zware druk uitoefent op 's lands schatkist en er van een ernstig tekort aan binnenlandse besparingen kan worden gesproken, deelt de regering mede, dat een integrale vergoeding van de materiële oorlogsschade naar haar stellige overtuiging geenszins strookt met het welzijn der gemeenschap. De regeling van het ingediende wetsontwerp op de materiële oorlogsschade moet dan ook als de uiterst toelaatbare grens worden beschouwd. De regering kan nòch instemmen met een integrale vergoeding, (zoals o.a. door de K.V.P.-fractie was voorgesteld) welke opnieuw de jaarlijkse belastingdruk met 66 millioen gulden zou verzwaren, nòch met een verlenging van de periode van de dekking van 50 tot 70 jaar bij handhaving van een jaarlijkse aflossing van 250 millioen.

De gevolgen voor de kapitaalmarkt, aldus de m.v.a., zijn thans reeds zo ingrijpend, dat ook om deze reden integrale vergoeding moet worden afgewezen.

Onder het hoofdstuk Fiscale Voorzieningen voor door de oorlog getroffenen deelt de minister mede, dat er aanleiding bestaat om die voorzieningen voorzover zij verband houden met de heffingen-ineens opnieuw te bezien. Immers, bij het aanvaarden van de bepalingen in de heffingen-ineens is uitgegaan van de gedachte, dat materiële oorlogsschade zou worden vergoed tot het beloop van de waarde van het teloorgegane op 9 Mei 1940. Het onderhavige wetsontwerp stelt evenwel in bepaalde gevallen een vergoeding van de vervangingswaarde in uitzicht. De fiscale tegemoetkomingen krijgen dientengevolge een aanmerkelijk grotere draagwijdte dan bij haar totstandkoming is voorzien. De verhoging van de vergoeding zal in het overgrote deel van de gevallen voor de vermogensaanwasbelasting of de vermogensheffing-ineens onbelast blijven.

Ten aanzien van overige belastingen is de minister voornemens te bevorderen aan de bestaande regelen voor 1948 en volgende jaren een wettelijke grondslag te verlenen om de mogelijkheid tot beroep bij de administratieve rechter te openen. De minister verklaart zich tegen de stichting van een fonds voor de wederopbouw, omdat dit het algemeen rijksbudget zou vertroebelen.

De memorie van antwoord herhaalt de plannen tot het instellen van nieuwe belastingen binnen het kader van het

financierings- en dekkingsplan. Zij verzekert dat de in uitzicht gestelde huurverhoging ten dele ten bate van de eigenaren zal komen met het oog op de aanzienlijke stijging der exploitatiekosten.

Commissariaat. — Prof. mr. Ph. A. N Houwing, van de Economische Hogeschool te Rotterdam, is benoemd tot voorzitter van het Commissariaat voor Oorlogsschade. Dit commissariaat zal als buitenambtelijk college een sleutelpositie innemen bij de uitvoering van de wet op materiële oorlogsschaden. Hiermede betoogt de regering te voorkomen, dat de uitvoering een sterk gesloten, streng ambtelijk karakter zal dragen.

Van het commissariaat, dat als een algemene commissie van raad en advies kan worden beschouwd, maken verder als leden deel uit mr. K. P. v. d. Mandele, voorzitter van de Kamer van Koophandel voor Zuid-Holland, mr. J. J. Hage, directeur der „Coöperatieve vereniging Centraal Beheer", mr. J. Wilkens, directeur van de Nederlandse hypotheekbank, en Den Hartog, lid der Tweede Kamer; mr. N. H. Wiarda is als secretaris toegevoegd. (Volkskrant 25-2) **(Vor. ber. 7683 F)**

A. Loop der bevolking —

Het Statistisch Bulletin van het C.B.S. van 18 Februari (No. 16) geeft een overzicht van de loop der bevolking in 1948. Hieronder geven wij de voornaamste cijfers over het afgelopen jaar, met ter vergelijking de overeenkomstige gegevens over 1947, 1946 en 1936-1939.

Absolute cijfers.

	1948	1947	1946	1936-'39
Huwelijken	87.680	98.689	107.221	69.179
Geboorte	248.950	267.348	284.456	174.910
w.o. eerstgeb.	70.040	80.811	77.393	51.083
Sterfte	72.379	77.646	80.151	74.688

Per 1000 inwoners

	1948	1947	1946	1936-'39
Huwelijken	9,0	10,2	11,4	8,0
Geboorte	25,3	27,8	30,2	20,3
w.o. eerstgeb.	7,2	8,4	8,2	5,9
Sterfte	7,4	8,1	8,5	8,7

Het sterftecijfer van 7.4 per 1000 inwoners, aldus het A.N.P., is het laagste cijfer, dat ooit in Nederland is waargenomen. De daling van de sterftekansen, in het bijzonder in de oudere leeftijdsklassen, welke zich na de oorlog heeft voltrokken, was in 1947 nog onvoldoende tot uiting gekomen door de strenge koude in de eerste maanden van 1947. In 1948 is nu een laagtepeil voor het algemene sterftecijfer per 1000 inwoners bereikt, dat een record is voor alle landen en alle tijden.

Het laagste sterftecijfer in enig land was tot dusver waargenomen in Nieuw Zeeland voor de blanke bevolking in 1932 en 1933 met 8,0 per 1000 inwoners.

Het sterftecijfer van 7,4 per 1000 inwoners is te danken enerzijds aan de lage sterftekansen, anderzijds aan de gunstige leeftijdsopbouw der bevolking van Nederland. In vergelijking met andere landen met goede hygiënische toestanden zijn de oudere leeftijdsklassen, waaruit het grootste contingent der overledenen voorkomt, naar verhouding in de bevolking van Nederland minder talrijk vertegenwoordigd. Gezien de voortschrijdende veroudering der Nederlandse bevolking lijkt het niet waarschijnlijk, dat het cijfer van 7.4 per 1000 inwoners in de komende jaren wordt geëvenaard.

De gemiddelde leeftijd van de inwoners van Nederland bedraagt thans ca. 30 jaar en 9 maanden.

De sterfte van kinderen beneden één jaar was in 1948 zéér gunstig en bedroeg 28,5 per 1000 levendgeborenen, tegenover 33,1 in 1947. Het sterftecijfer van 28,5 per 1000 levendgeborenen is het laagste tot dusver in Nederland geregistreerd. De cijfers voor Zweden en Nieuw-Zeeland zijn echter nog lager. In beide landen bedroeg de zuigelingensterfte 25 per 1000 in 1947.

Het inwonertal van Nederland steeg van 1 Januari 1948 tot 1 Januari 1949 van 9.716.000 tot 9.870.000. Eind 1949 of begin 1950 zal de 10.000.000 worden bereikt.

(St. Bulletin C.B.S. 18-2 - A.N.P. 22-2) **(Vor. ber. Loop Bevolking: 7646 D; Verdeling stad en platteland: 7783 F)**

B. Onteigening persondernemingen

De minister van O. K. en W. heeft aan de Tweede Kamer medegedeeld, dat het aanhangige wetsontwerp, houdende vaststelling van een aantal bepalingen over onteigening op het gebied van het perswezen, wordt ingetrokken.

De mogelijkheid van onteigening van installaties van persondernemingen werd indertijd, door aanneming van een desbetreffend amendement-Burger, in de Wet Noodvoorziening perswezen (in hoofdzaak de perszuivering regelende) ingelast.

Van verschillende zijden werd in de Tweede Kamer de wenselijkheid uitgesproken, dat dit onderwerp niet in het kader van de regeling van de perszuivering zou worden geregeld. Een desbetreffende motie van de heer Romme werd weliswaar verworpen, doch de toenmalige minister van O. K. en W. gaf te kennen, dat hij het voornemen had om buiten de zuivering om een wettelijke regeling van de onteigeningsmogelijkheid en van de herdistributie van dagbladoutillages te bevorderen. Zulk een ontwerp werd ook ingediend, doch de Tweede Kamer bracht een zeer critisch gestemd voorlopig verslag uit. (Nwe R'damse Crt. 19-2) **(Vor. ber. 7459 A; zie ook 7643 B)**

C. Kosten Kinderbijslag —

In een nota aan de Tweede Kamer deelt Minister Joekes mede, dat met de uitvoering van de gehele wettelijke kinderbijslagregeling een bedrag van ruim 193 millioen gulden per jaar is gemoeid.

Voor loonarbeiders bedroegen de kosten tot 1 October 1948 rond 170 millioen gulden per jaar. De verhoging van de kinderbijslag voor deze categorie zal een bedrag van ruim 11 millioen gulden per jaar vorderen. De kosten van de kinderbijslagregeling voor invaliditeits-, ouderdoms- en wezenrentetrekkers, bedragen met inbegrip van de voorgestelde verhoging, 12.1 millioen gulden per jaar. (A.N.P. 22-2) **(Vor. ber. Kinderbijslag 7855 A)**

D. Werkstakingen —

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van het aantal verloren gegane arbeidsdagen door stakingen. Het rechter gedeelte van de grafiek geeft een gespecificeerd overzicht van de verloren gegane arbeidsdagen in 1948 en in de maand Januari van 1949. De schade toegebracht aan het nationale arbeidspotentieel blijkt niet gering. Zo gingen in de maand Januari bijna 70.000 arbeidsdagen verloren, een aantal dat belangrijk hoger ligt, dan in welke maand van 1948 ook. In Nederland is de staking al voorgekomen in de vorige eeuw, doch nimmer was de staking zo algemeen als in het jaar 1919. (Zie linker gedeelte van de grafiek). In dat jaar gingen meer dan een millioen arbeidsdagen verloren. Het hoogste na-oorlogse totaal werd bereikt in 1946, toen 700.000 arbeidsdagen verloren gingen. Vergelijkt men de verschillende jaren, dan blijkt, dat het verlies aan arbeidspotentieel door stakingen minder wordt.

(Vor. ber. Stakingen 7669 C)

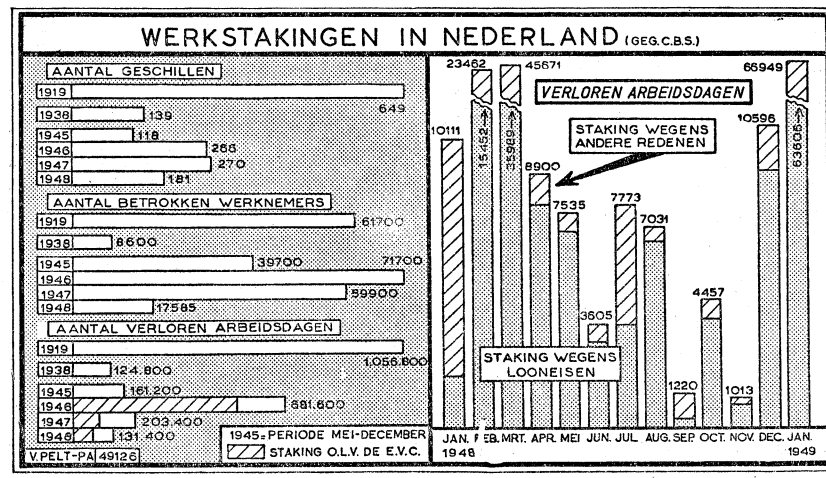

E. Arbeidsrechtspraak —

De directeur van Sociale Zaken bij de N.V. Philips, de heer G. F. Evelein, heeft een statuut ontworpen, dat voorziet in een beroepsinstantie voor het personeel bij disciplinaire straffen, zoals schorsing, degradatie en ontslag. Het statuut is voorgelegd aan de vijf bedrijfsunies, waarin het Philipspersoneel is georganiseerd. De invoering van dit instituut der arbeidsrechtspraak, zou een unicum in Nederland betekenen.

Het college van beroep zou uit vier leden bestaan, van wie de personeelsraad twee leden aanwijst en de Raad van Beheer van het Philipsbedrijf de andere twee. Bij een ingesteld beroep kan het college, na het horen van de betrokkene, zijn superieuren en eventuele getuigen, de opgelegde straf nietig verklaren of wijzigen. (Parool 23-2)

Indonesië

F. Bestuurs-colleges voor Batavia

De voorlopige Federale Regering heeft besloten tot de instelling van een vertegenwoordigend college en een college van dagelijks bestuur voor Batavia. Het vertegenwoordigend college bestaat uit vijftien leden, van wie negen Indonesiërs, drie Nederlanders, twee Chinezen

en een Arabier, welke door de gouverneur van Batavia, Hilman Djajadiningrat, zoveel mogelijk met inachtneming van de wensen van de betrokken bevolkingsgroepen, zullen worden benoemd. Het college van dagelijks bestuur zal bestaan uit de burgemeester als voorzitter, tevens lid, voorts twee Indonesiërs, een Nederlander en een Chinees. De leden hiervan zullen eveneens door de gouverneur worden benoemd in overleg met het vertegenwoordigend college, waarbij in de eerste plaats gestreefd zal worden naar deskundigheid. De eerste taak van het vertegenwoordigend college is de voorbereiding van verkiezingen, welke zo spoedig mogelijk zullen worden gehouden. De afdelingen Batavia van de Federalistische partijen, PRIS en PARDAFI hebben geweigerd mee te werken aan de vorming van bovengenoemde colleges. Zij achten het in strijd met de democratische beginselen dat alle leden benoemd worden en bovendien vinden zij vijftien leden voor een bevolking van anderhalf millioen te gering. (Parool 23-2)
(Vor. ber. Status B. 7808 I; Pardafi 7963 F)

A. Het Indonesisch beleid - Rede Anak Agung - Moties in Pasundan —

Anak Agung. — De premier van Oost-Indonesië Anak Agung Gde Agung heeft op 22 Febr. voor radio-Makassar in het Indonesisch en het Nederlands een rede over de huidige politieke toestand gehouden. In deze rede zeide hij ten aanzien van het plan-Beel (velen beschouwen Anak Agung als de „vader" van dit plan) o.m.: „Een loyale en efficiënte aanvaarding en uitvoering van dit denkbeeld kunnen ons ongetwijfeld helpen uit het moeras van verwarring en wantrouwen, waarin beide landen dreigen onder te gaan, doch de onmisbare voorwaarde daarvoor is, dat niet van de aanvang af het besproken plan geheel of ten dele te niet wordt gedaan door een terughoudendheid, welke een waarlijk snelle souvereiniteitsoverdracht illusoir zou maken."
Anak Agung zeide in dit verband met zoveel woorden, dat de interpretatie van minister Van Maarseveen van het plan-Beel onbevredigend is. Terwijl volgens de verklaring van minister Van Maarseveen een Unie-statuut alsmede afzonderlijke verdragen tot stand moeten komen, alvorens de souvereiniteit kan worden overgedragen, wenst Anak Agung daarop niet te wachten. De minister-president van Oost-Indonesië wil de overdracht van de souvereiniteit op de kortst mogelijke termijn, tegelijk met een voorlopig bilateraal verdrag, in afwachting van een definitieve regeling van de verhouding tussen Nederland en Indonesië.
Het tweede belangrijke punt in de radiorede van Anak Agung betreft de positie der republikeinse leiders, wier volledige bewegingsvrijheid door de premier van Oost-Indonesië werd geëist, waarbij hij zich tot Sukarno en Hatta wendde met een beroep op hun verantwoordelijkheidsbesef.
Anak Agung zeide in dit verband dan verder, dat het echter „geen zin heeft de realiteit, die door vrijwel de gehele wereld als zodanig is aanvaard, af te wijzen" en hij maakte duidelijk, dat de regering van Oost-Indonesië geen bezwaar heeft tegen „bijstand" van de Commissie van de Verenigde Naties voor Indonesië bij een oplossing van het Indonesisch probleem, waarbij hij zelfs „bemiddeling bij een regeling van geschilpunten" niet afwijsbaar noemde.

Moties Pasundan. — Het parlement van Pasundan heeft op 21 Febr. vier moties aangenomen, aldus seint Aneta's speciale correspondent uit Bandoeng. De motie-Sumantri c.s. eist afkeuring van de politiële actie, alsmede onmiddellijke vrijlating van de politieke gevangenen. Deze motie werd aangenomen met 48 stemmen voor en 11 tegen. De motie-Male Wiranata Kusuma c.s., betreffende de onmiddellijke in vrijheidstelling van de onlangs gearresteerde parlementsleden, werd met 46 stemmen voor en 13 tegen aangenomen. De motie betreffende de resolutie van de Veiligheidsraad, die als basis van de besprekingen in de B.F.O. moet worden genomen, werd aangenomen met 43 stemmen voor, 11 tegen en drie blanco. De motie-Suria Kartalegawa c.s. betreffende de vervulling van de burgemeestersfunctie van Bandoeng door een Indonesiër werd bij acclamatie aangenomen, waarbij alleen de Europese fractie tegen stemde. (A.N.P. 22-2) **(Vor. ber. Plan-Beel 7959; Anak Agung 7903 B; Men zie ook 7967 onder Meningen en 7979 tekst resolutie Veiligheidsraad)**

België

B. Rapport i.z. „Stop van Ternaaien" —

De Waalse economische raad heeft enkele dagen geleden een rapport gepubliceerd over de kwestie van de „Stop van Ternaaien" de kunstmatige hindernis tussen het Julianakanaal en het Albertkanaal, die de schepen uit Luik dwingt hun goederen via Antwerpen in plaats van via Rotterdam te vervoeren.
De raad komt aan het einde van dit rapport tot de gevolgtrekking, dat het wegnemen van de stop, nu het Albertkanaal in 1939 werd voltooid, geen nadelige invloed meer kan uitoefenen op het verkeer tussen Luik en Antwerpen. Het steunt hierbij op de volgende overwegingen:
1. Een deel van het verkeer omvat goederen, die naar het Antwerpse gebied gestuurd worden om daar verbruikt te worden of goederen, die uit Antwerpen komen, waar ze worden geproduceerd.
2. Een ander deel van het verkeer moet noodzakelijk de weg over Antwerpen nemen, omdat de goederen betrokken worden uit of bestemd zijn voor landen, die slechts via Antwerpen scheepvaartbetrekkingen onderhouden. Dit is o.a. voor de Belgische Congo het geval.
3. Voor het overblijvende gedeelte zal de vrachtprijs Luik-Antwerpen (110 km) in ieder geval steeds lager zijn dan die van Luik naar Rotterdam (240 km).
Op het ogenblik, aldus het verslag, is het wegnemen van de stop van Ternaaien een gebiedende noodzakelijkheid, aangezien hierdoor de scheepvaartverbinding met Oost-Europa en het aanknopen van nieuwe handelsrelaties zouden worden vergemakkelijkt. De huidige toestand dwingt de Waalse reders bovendien het herstel van de binnenvloot te richten naar schepen van maximum 600 ton, die zeer economisch zullen blijken te zijn, wanneer een vrije verbinding tot stand komt tussen Albert- en Julianakanaal.
De Waalse economische raad wijst er verder op, dat het technisch probleem van het lichten van de stop vrij eenvoudig is en de kosten van frs 250 millioen niet zouden overschrijden. De raad is van oordeel dat de opheffing van de stop wellicht gepaard kan gaan met het bouwen van een tweede Kruisschans te Antwerpen en een sluis te Terneuzen. Hij keert zich evenwel tegen het Antwerpse standpunt, volgens hetwelk de stop van Ternaaien slechts mag worden weggenomen, indien een goede waterverbinding is tot stand gekomen tussen Antwerpen en de Moerdijk. Het rapport nodigt de regering tenslotte uit onverwijld stappen te ondernemen om de stop te lichten en daartoe de nodige diplomatieke maatregelen te treffen. (A.N.P. 1-2-'49)
(Vor. ber. Stop v. Tern. 6806 E; zie ook Schelde-Rijn-Kan. 7963 I)

C. Openbare Werken 1949 —

Volgens de minister van Openbare Werken Behogne, zal in 1949 1.1 milliard frs. besteed worden voor wegenbouw, 1 milliard voor de waterwegen, 800 millioen voor de gemeentelijke stedenbouw en 306 millioen voor havenwerken.
(Nw. Gids 9-2) **(V. b. Woningbouw 7927 C)**

D. Lening in Amerika —

België zal overgaan tot uitgifte van een lening van $ 16.000.000 in de V.S. De minister van Financiën is gemachtigd met de Internationale Bank voor Wederopbouw te Washington een overeenkomst te sluiten voor een in de V.S. uit te geven lening van $ 16 millioen. Deze lening zal dienen voor de financiering van de economische wederuitrusting van België. Zij is aflosbaar in 32 gelijke halfjaarlijkse termijnen van $ 500.000 elk, waarvan de eerste vervalt op 1 Sept. 1953 en de laatste op 1 Maart 1969. De rente van de lening wordt ieder halfjaar betaald, n.l. op 1 Maart en 1 Sept. en bedraagt 4.25%. (A.N.P. 23-2)
(Vor. ber. Am. lening 7812 C; Am. lening in België 2-2 7937)

Egypte

E. Nieuw Suez-kanaal? —

Er zou een overeenkomst tot stand zijn gekomen tussen de Egyptische regering en de Suez Canal Company met betrekking tot de aanleg van een tweede Suezkanaal, parallel aan het oude.
(Observer 20-2) **(Vor. ber. Suez-kanaal: 10-1-49 7901)**

Engeland

F. Omvang vloot —

Het Engelse ministerie van Marine heeft in zijn begroting voor het jaar '49—'50 bekendgemaakt, dat de huidige Britse vloot beschikt over 469 oorlogsschepen. De actieve vloot, welke bestemd is voor onmiddellijke strategische doeleinden, omvat 124 oorlogsbodems. De opleiding beschikt over 54 en de reserve over 291 eenheden.
De indeling is als volgt:

	Actief	Opleid.	Res.
Slagschepen	2	3	—
Vliegdekschepen ..	5	4	4
Kruisers	15	2	12
Torpedojagers	33	20	65
Duikboten	30	4	31
Fregatten	25	19	129
Mijnenvegers	14	2	50
	124	54	291

Op stapel staan tien vliegdekschepen, waarvan twee zware, acht torpedojagers en een fregat. In totaal zijn 57 schepen uitgeleend aan het Gemenebest en aan andere landen: vier lichte vliegdekschepen, vier kruisers, 29 torpedojagers en 20 duikboten. (Volkskrant 24-2)
(Vor. ber. 7363 K; zie ook 7965 A)

Frankrijk

G. Verklaring van Thorez over samenwerking met Russen - Zuivering in de partij —

Maurice Thorez heeft op 21 Februari in een verklaring voor het centrale comité van de communistische partij een toe-

speling gemaakt op een enquête, die onlangs door het weekblad „Carrefour" werd gehouden en waarbij de vraag werd gesteld: „Wat zoudt U doen als het Russische leger Parijs bezette".
Thorez beantwoordde deze vraag in zijn verklaring als volgt:
1. De Sowjet-Unie is vredelievend en zal geen aanval beginnen;
2. wij houden geen rekening met veronderstellingen, alleen met feiten;
3. indien de Sowjet-Unie zou worden aangevallen en het Franse volk zou in deze aanval worden meegesleept, dan zou het Russische leger de aanval afslaan.
Wanneer nu het Russische leger de aanvallers zou hebben teruggejaagd tot over de grenzen van Frankrijk, zoudt gij dan denken, dat het Franse volk anders zou handelen dan het Poolse, Roemeense of Joego-Slavische volk?
In politieke kringen concludeert men uit deze verklaring, dat de Franse communisten, zij het dan voorwaardelijk, in geval van een Frans-Russisch conflict, met het Russische leger zouden samenwerken. Marc Scherer (M.R.P.) en de radicale oud-minister Mayer hebben over deze verklaring een interpellatie in de nationale vergadering aangevraagd.
Op 23 Februari werd een door beide ondertekende motie bij de commissie voor Buitenlandse Zaken ingediend, waarin aan de regering wordt verzocht Thorez de gelegenheid te bieden de verantwoordelijkheid voor deze verklaring op zich te nemen. Tevens wordt in de motie gezegd, dat aan het parlement de gelegenheid moet worden gegeven om te beoordelen of er communistische parlementsleden zijn, die „het recht hebben als spreekbuis en werktuig van een buitenlandse mogendheid op te treden". De motie werd met 21 tegen 13 stemmen aanvaard. Op 24 Februari kwam de kwestie in de Nationale Vergadering ter sprake. Hier deelde minister-president Queuille mede, dat de tekst van de verklaring van Thorez is toegezonden aan de openbare aanklager. De Justitie, aldus de premier, zal moeten beoordelen, of Thorez vervolgd moet worden.
Overigens beschouwt men in politieke kringen de verklaring van Thorez als een voorbereiding voor de verkiezings-campagne.
Als een onderdeel hiervan ziet men ook de grote zuivering die de communistische partij thans onder de leidende figuren, vooral ook van de volksbeweging, houdt. Zo is in het noordelijke mijndistrict de gehele leiding van de C.G.T. gezuiverd en de leiding van de mijnwerkersbonden in haar geheel afgezet. De vroegere minister Billoux beschuldigde deze functionarissen in een rede te Douai van „verburgerlijking" en „slapte".
Onder hen die „weggezuiverd" werden, bevindt zich ook Thiebaut, die in 1945 werd benoemd tot voorzitter van de Raad van Directeuren van de Franse Nationale Steenkoolontginning. In 1947 werd hij door de socialistische minister Lacoste uit deze functie ontslagen. Hij was gedurende 24 jaren lid van de partij.
(L'Humanité 22-2; Le Monde 24-2)
(Vor. ber. Thorez 7823 D)

India

A. Het leger - Russische troepen in Sinkiang —

Na de verdeling was het Indische leger slechts 4 divisies sterk. Thans worden pogingen in het werk gesteld, om het uit te breiden. De oplossing van het defensieprobleem is — als van alle huidige Indische problemen — afhankelijk van de economische productie en met name van de totale arbeidskracht. India kan zich niet veroorloven een groot deel in het leger onder te brengen, zelfs al beschikt het over een bevolking van ongeveer 350 millioen zielen. Een ander obstakel is het gebrek aan moderne militaire uitrustingsstukken. India beschikt niet over dollars om deze in de Ver. Staten te kopen. Groot-Brittannië is niet in staat, uitrustingsstukken af te staan, voldoende om een sterk leger op te bouwen. Stafofficieren zijn voorstanders van de bouw van Britse wapenfabrieken in India. Politieke waarnemers vragen zich echter af, hoe dit te rijmen zou zijn met Nehroe's politiek van neutraliteit t.a.v. het Oostelijk en Westelijk blok. Wellicht dat de (overigens nog niet genomen) beslissing om in het (Britse) Gemenebest te blijven toch tot een dergelijke overeenkomst zal leiden.
Indische militaire leiders tonen zich bezorgd over de ontwikkeling dicht bij India's grenzen. In de Chinese (autonome) provincie Sinkiang, ten N.O. van Kasjmir hebben de Russen 3 vliegvelden gebouwd. Er zijn daar ook Sowjet-troepen. Het meest bezorgd toont men zich over de nadering van het communisme door de overwinningen in China en de troebelen in Birma en Malakka. Birma wordt reeds als „verloren" beschouwd. Een volledige communistische overwinning in China en Birma zou voor de Indische communisten een grote stimulans betekenen.
(Observer 20-2) **(Vor. ber. Ind. leger 7182 B; Nehroe 7924; Gemenebest 7911; Sinkiang 7655 B)**

Internationaal Nieuws

B. Structuurverandering bij de O.E.E.C. —

De ministers van negen Europese landen, die het dagelijks bestuur vormen van de O.E.E.C. (Organization for European Economic Cooperation), de Europese organisatie van het plan-Marshall, zijn op 16 en 17 Februari te Parijs bijeen geweest. Ter sprake kwam een Belgisch-Engels plan om de ministers der Marshall-landen een groter aandeel te geven in het werk van de organisatie. Dit plan was gebaseerd op een Iers voorstel, ingediend op 16 October in de raad van de O.E.E.C., waarin suggesties werden gedaan voor wijzigingen in de structuur van de organisatie om te komen tot een snellere afdoening van zaken en vergroting van haar gezag.
Deze besprekingen hebben tot enige belangrijke besluiten geleid. Op de eerste plaats zal de Belgische premier, Spaak *), voorzitter van de O.E.E.C., zitting krijgen in de ministeriële uitvoerende raad van de organisatie (executive committee) waarin Engeland, Italië, Zweden, Nederland, Zwitserland, Turkije en Frankrijk reeds zitting hadden.
Hij zal het recht hebben deze raad vaker bijeen te roepen dan tot nu toe het geval was, terwijl de ministers van Buitenlandse Zaken zoveel mogelijk zelf zullen vergaderen en niet hun plaatsvervangers.
Voorts werd besloten, dat de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking zal blijven voortbestaan ook na 1952, dus na het einde van de Marshall-hulp.
Spaak sprak in dit verband over een „constitutioneel organisme van het Verenigd Europa". Tenslotte hebben de Marshall-landen besloten tot de volgende maatregelen: financiële en monetaire stabilisatie, herziening van de importprogramma's, coördinatie van de beleggingsplannen en economische ontwikkeling der overzeese gewesten (men zie in dit verband punt 4 van het op pag. 7930 A genoemde program van Truman) en een betere verdeling van de Europese arbeidskrachten. Het algemeen secretariaat zal meer vrijheid van actie krijgen in betrekking met de pers.
(Neue Zürcher Ztg. 15 en 17-2)
(Vor. ber. O.E.E.C. 7904 B)

*) Op 18 Februari verklaarde Spaak, dat hij de permanente leiding van de O. E. E. C. niet op zich kan nemen, omdat hij zich thans niet uit het Belgische politieke leven kan terugtrekken.

C. De wereldluchtvloot —

Het Aviation Research Institute te Washington heeft gegevens gepubliceerd over het aantal vliegtuigen, dat in dienst van luchtvaartmaatschappijen geregelde lijnen bevliegt.
In een tweetal tabellen wordt hiervan een overzicht gegeven.
Tabel I geeft de voornaamste typen en de aantallen ervan. Dit overzicht is echter niet volledig, daar Rusland en Alaska er buiten vallen. Wel is waar staat een aantal tweemotorige Russische toestellen op de lijst, doch onder voorbehoud. Bovendien zijn er Russische IL-2's in gebruik in Hongarije en Joego-Slavië, waarvan het aantal niet bekend is en derhalve niet zijn meegerekend. Wat Alaska betreft, hier werken enkele luchtvaartmaatschappijen die ook op hun geregelde lijnen hoofdzakelijk gebruik maken van éénmotorige machines, van Amerikaans fabrikaat.
Ondanks de genoemde onvolkomenheden geeft Tabel I een buitengewoon belangwekkend inzicht in de samenstelling van de civiele wereldluchtvloot tegen het einde van 1948.

TABEL I

Voornaamste typen der wereldluchtvloot einde 1948.
(Alleen in geregelde dienst)

Viermotorigen:	
Douglas DC-4 en C-54	390
Lockheed Constellation	130
Douglas DC-6	129
Avro York	49
Avro Lancaster en Lancastrian	36
Short Hythe en Plymouth	29
SNCASE Languedoc	27
DC-4M Canadair	12
Alle andere	47
Totaal	840
Driemotorigen:	
Junkers Ju-52	74
Fiat G-12	11
Ford	2
Totaal	87
Tweemotorigen:	
Douglas DC-3 en C-47	1655
De Havilland DH-89	106
Lockheed 18	91
Curtiss C-46 Commando	72
Vickers Viking	69
Avro Anson	58
Beechcraft D-18 en C-45	51
Consolidated-Vultee 240	47
Lockheed 10 en 12	39
Consolidated Catalina	39
De Havilland Dove	36
Russische IL-2	(?) 31
Martin 2-0-2	31
Alle anderen	134
Totaal	2459
Eénmotorigen	260
Wereldtotaal	3646

Tabel II toont de verdeling van het wereldtotaal uit Tabel I over de wereld-delen.
Uit deze overzichten blijkt, dat 78% van alle toestellen die op de geregelde luchtlijnen van de wereld vliegen, van Amerikaans maaksel zijn en 13% van Brits fabrikaat, dat minder dan 3% der verkeersvliegtuigen bestaan uit vliegboten en dat 60% van alle toestellen uit de Douglas fabrieken komen.
De totale capaciteit van de opgesomde vliegtuigen bedraagt 87.200 zitplaatsen, d.i. gemiddeld 23,9 per machine, terwijl dit voor de buiten Amerika gebouwde toestellen 13.8 per vliegtuig bedraagt.
Dit betekent dat van de in andere landen gebouwde vliegtuigen een veel groter percentage uit lichte toestellen bestaat. De in Amerika gebouwde vliegtuigen vertegenwoordigen tezamen 87,5% van het totale aantal zitplaatsen en nemen te zamen ruim 9/10 van het geregelde luchtvervoer der gehele wereld voor hun rekening.
Verrassend is, dat de wereldluchtvloot, wat het aantal vliegtuigen betreft, sinds 1938 slechts met 83% is toegenomen, hoewel het passagiersvervoer in die tijd minstens tien maal zo groot is geworden. Dit komt doordat zoveel grotere vliegtuigen in gebruik zijn genomen en door de grotere snelheid en het meer intensieve gebruik. Alleen de vliegtuigen der Amerikaanse maatschappijen vlogen in 1947 gemiddeld per stuk 425.000 mijl, die der andere maatschappijen gemiddeld 125.000 mijl per vliegtuig.
Hoewel het gegeven overzicht dus nog zeer onvolledig is, biedt het interessant vergelijkingsmateriaal.

TABEL II

Aantallen vliegtuigen in gebruik op geregelde lijnen
(Uitgezonderd Alaska en Rusland)

Viermotorigen:	
U.S.A.	444
Canada en Latijns Amerika	79
Groot-Europa	270
Afrika, Azië, Australië	47
Driemotorigen:	
U.S.A.	0
Canada en Latijns Amerika	10
Groot-Europa	77
Afrika, Azië, Australië	0
Tweemotorigen:	
U.S.A.	599
Canada en Latijns Amerika	620
Groot-Europa	595
Afrika, Azië, Australië	645
Eénmotorigen:	
U.S.A.	11
Canada en Latijns Amerika	125
Groot-Europa	26
Afrika, Azië, Australië	98
Totaal	3646

(Vliegwereld 20-1)

A. Vliegtuigongevallen in 1948 —

De Scandinavian Shipping Gazette publiceerde een statistiek van het aantal vliegtuigongelukken over de gehele wereld in 1948. De gegevens, die verzameld zijn door de heer Carl Christensen, directeur van de Nationale Verzekeringsmaatschappij te Kopenhagen, zijn echter niet volledig, daar gegevens uit landen als de Sowjet-Unie niet verkrijgbaar zijn en ook elders vliegtuigongelukken kunnen zijn voorgekomen, waarvan geen melding is gemaakt.
Zoals uit onderstaande statistiek blijkt, zijn in het afgelopen jaar, volgens de beschikbare gegevens, in totaal 1840 mensen bij vliegtuigongevallen om het leven gekomen. In 51 gevallen verloren meer dan 10 personen bij een vliegtuigongeluk het leven, in 12 gevallen meer dan 30 en in 1 geval kwamen zelfs 52 mensen om het leven. De samensteller merkt op, dat het aantal doden of gewonden per vliegtuigongeluk toeneemt naarmate de toestellen groter worden. Voorts mag niet worden vergeten, dat het luchtverkeer enorm is toegenomen, dat in 1948 in totaal waarschijnlijk ongeveer 18 millioen passagiers zijn vervoerd en dat b.v. de luchtbrug in de streek van Berlijn een geweldige onderneming is, waarbij meer dan 100.000 vluchten zijn gemaakt.

Aard van het ongeval	Vliegt.ongevallen ged. verl.	tot. verl.	Persoonl. ongev. gewond	gedood	Aant. ongev. met dodelijke afloop
Brand en explosie	32	149	39	76	11
Botsing in de lucht	26	92	61	565	77
Neergestort of noodl. (behalve bij 1 of 2)	190	293	296	861	179
Ongeval bij landing of opstijgen (behalve bij 1)	366	57	90	162	21
Vermiste toestellen	0	25	0	173	25
Diverse oorzaken	349	15	15	3	2
Totaal	963	631	501	1840	315

(Handels- en Transportcourant - Documentatie 10-2)

B. Atlantisch Pact - Deelneming van Noorwegen —

Nadat de Noorse Arbeiderspartij tijdens een congres, dat op 19 en 20 Februari te Oslo werd gehouden met 329 tegen 69 stemmen de buitenlandse politiek van de regering had goedgekeurd en in een resolutie had verklaard, dat het „probleem van de veiligheid moet worden opgelost door een bindende samenwerking met de Westerse democratieën", heeft de minister van Buitenlandse Zaken, Halvard Lange, op 24 Februari in het parlement een nadere verklaring afgelegd.
Hij zeide, dat de besprekingen welke hij in de afgelopen weken te Washington en te Londen had gevoerd de regering ervan hadden overtuigd, dat een Scandinavische alliantie, die de deelnemende landen niet toeliet zich bij andere pacten aan te sluiten, niet langer een practische mogelijkheid was. „Een solidariteit, die beperkt blijft tot kleine landen en een neutrale houding aanneemt, kan niet het nodige effect hebben ter voorkoming van oorlog".
Om een duurzame vrede te verkrijgen, aldus Lange, moeten de West-Europese democratieën „economisch, sociaal en cultureel worden herbouwd door middel van georganiseerde en blijvende samenwerking" en moeten zij „politiek worden geconsolideerd". Dit moet mede inhouden „een defensieve samenwerking op regionale basis".
De minister vervolgde: „Als wij deze gedragslijn kiezen, dienen wij naar de mening van de regering te streven naar deelneming aan de voorbereidende besprekingen over een vredes- en verdedigingspact tussen de Noord-Atlantische landen, en wel spoedig genoeg om onze invloed te doen gelden bij de formulering van zulk een regionale overeenkomst."
Dit zal Noorwegen niet aan een Atlantisch pact binden De uiteindelijke beslissing zal door het parlement worden genomen.
Eerder in zijn rede verklaarde Lange, dat het Noorse veiligheidsprobleem tweezijdig was.
1. De Noorse strijdkrachten zijn niet sterk genoeg om alleen een grote mogendheid voor een aanval te doen terugdeinzen;
2. voor het opbouwen van de landsverdediging moet het „op een economische basis" militaire voorraden uit het buitenland ontvangen.
Na het mislukken van de Scandinavische besprekingen was het niet meer dan natuurlijk voor Noorwegen, om te overwegen zijn veiligheidsprobleem met de grote Westerse democratieën te bespreken. Ten slotte deelde Minister Lange mede, dat het antwoord van Noorwegen op de Russische nota inzake een niet-aanvalsverdrag nog in overweging is. Het antwoord zal worden gegeven zodra het parlement in de gelegenheid zal zijn geweest hierover te beraadslagen. In dit verband is opmerkelijk, dat er volgens Finse officieuze bronnen sprake is van Russische troepenbewegingen langs de Noors-Russische grens.
Zweedse reactie. — De Zweedse premier Erlander verklaarde op 20 Februari:
„De steun, die de Noorse Arbeiderspartij verleent aan de regering en aan haar politiek van aansluiting bij de Atlantische Unie betekent, dat de verdeling van Scandinavië een feit is geworden."
Intussen is over de inhoud van het Atlantisch pact nog steeds niets definitiefs bekend. Het ontwerp is op 23 Februari door de permanente commissie van de landen goedgekeurd, terwijl de onderhandelingen op 25 Februari te Washington werden voortgezet.
Het kritieke punt betreffende de verplichtingen, die elk land op zich neemt voor het geval een der ondertekenaars wordt aangevallen, zou volgens een bericht uit Londen aan de Chicago Sun Times nu als volgt luiden: „Indien een der leden van het pact in Europa of Noord-Amerika wordt aangevallen, zullen de andere leden dit als een aanval op hen zelf beschouwen en onmiddellijk alle hulp verlenen, die noodzakelijk wordt geacht met inbegrip van militaire hulp". (A.N.P. 20 en 25-2; Neue Zürcher Ztg. 19 en 20-2) **(Vor. ber. 7953 A)**

C. Liberaal perscongres —

Het Internationaal Liberaal Perscongres, dat op 7 Februari te Brussel werd gehouden, heeft met uitzondering van de Zweedse afgevaardigden, de volgende motie goedgekeurd:
De Internationale Conferentie van hoofdredacteuren en uitgevers van liberale dagbladen bevestigt het liberaal manifest van Oxford van 1947 en de verklaring van de Rechten van de Mens, welke is vastgelegd in het Charter der Verenigde Naties. Zij besluit zonder voorbehoud en op duurzame wijze de toepassing van de principes dezer verklaringen aan te bevelen, waarschuwt voor de rampspoedige bedreiging van het economisch leven, dat alle initiatief doodt en de persoonlijke verantwoordelijkheid loochent; beveelt de democratische regeringen aan het asylrecht te verlenen aan journalisten, die

werden gedwongen hun land te verlaten; eist in alle democratische landen de onvoorwaardelijke toepassing van art. 19 van de verklaring van de Rechten van de Mens, dat de persvrijheid verzekert.
(Nwe R'd. Crt. 15-2) **(Vor. ber. 7-2 7949)**

Japan

A. Herstelbetalingen —

Het hoofdkwartier van generaal Mac Arthur heeft de Japanse regering opdracht gegeven de voormalige leger- en vlootarsenalen in Tokio en Jokosoeka gedeeltelijk te demonteren en het daardoor verkregen materiaal als herstelbetaling toe te wijzen aan Nederland, Engeland, China en de Philippijnen.
Nederland zal hiervan toegewezen krijgen kranen, electrische ovens, draaibanken, generatoren en ander industrieel materiaal tot een waarde van 1.900.000 gld.
(Neue Zürcher Ztng. 15-2)
(Vor. ber. 7626 D)

Palestina

B. Wapenstilstandsovereenkomst tussen Israël en Egypte —

Op 24 Februari hebben vertegenwoordigers van Israël en Egypte welke van 14 Januari af op het eiland Rhodos over een algemene wapenstilstand hebben onderhandeld, een desbetreffende overeenkomst ondertekend. Op 23 Februari hadden de regeringen van beide landen de in de overeenkomst opgenomen punten goedgekeurd.
De voornaamste punten zijn: 1. beide landen zullen hun strijdkrachten terugtrekken op een nieuwe in het bestand genoemde linie; 2. de Demarcatielijn zal geen politieke- of gebiedsgrens zijn en loopt niet vooruit op de eisen van beide partijen met betrekking tot de uiteindelijke regeling van de Palestijnse kwestie; 3. geen der beide partijen zal een agressieve actie, te land, ter zee of in de lucht ondernemen of bij wijze van dreigement aankondigen; 4. beide partijen zullen elkanders recht op veiligheid en vrijwaring van vrees voor een aanval ten volle eerbiedigen; 5. Egypte behoudt een corridor van de Egyptische grens tot ongeveer 11 km ten Noorden van Gaza; 6. de Israëlische troepen in Beersjeba zullen gereduceerd worden tot een gewapende politiemacht; 7. de Israëlische troepen zullen de Zuidelijke Negeb ontruimen; 8. de Egyptische troepen zullen uit Jeruzalem en Faloedja terugtrekken; 9. de kuststrook Gaza-Rafa blijft onder Egyptisch burgerlijk bestuur, bijgestaan door een lichte strijdkracht, waarvan de sterkte evenredig moet zijn aan de sterkte van de Israëlische strijdkrachten in de Negeb; 10. El Auja bij de Egyptische grens wordt gedemilitariseerd. Tenslotte wordt verklaard, dat de in de overeenkomst genoemde voorzieningen uitsluitend zijn ingegeven door militaire overwegingen. De rechten, aanspraken of belangen van niet-militaire aard zullen later worden geregeld.
Er wordt een gemengde wapenstilstandscommissie ingesteld, welke haar zetel zal hebben te El Auja.
Op 28 Februari zullen de wapenstilstandsbesprekingen tussen Israël en Transjordanië beginnen. (Times 24-2)
(V. b. 14-2 7962; St. het vuren 6-1 7888)

Roemenië

C. Handelsverdragen met Belgisch-Luxemburgse Unie en Rusland —

Roemenië heeft met de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie een handels- en betalingsovereenkomst gesloten, op grond waarvan de wederzijdse handel in de toekomst zowel op clearing- als ook op compensatiebasis kan worden afgewikkeld. Roemenië zal aan België 85.000 ton tarwe, 100.000 ton mais, andere landbouwproducten en aardoliederivaten leveren, terwijl de Belgisch-Luxemburgse leveranties naar Roemenië voornamelijk zullen bestaan uit industriële producten zoals textiel, verfstoffen en pharmaceutica ter waarde van in totaal B.frs. 800 millioen. (Ec. Voorlichting 18-1)
Met de Sowjet-Unie heeft Roemenië een handelsverdrag gesloten op grond waarvan in 1949 een wederzijdse goederenruil zal plaats vinden tot een bedrag van 465 millioen roebel. Rusland zal in hoofdzaak machines, motorrijtuigen, landbouwmachines, metalen en katoenzaden leveren. Roemenië zal olie, chemische producten, vleesproducten en locomotieven leveren.
(Soviet News 27-1)

Spanje

D. Spaans-Argentijnse wrijving —

Er is wrijving ontstaan naar aanleiding van de onbevredigende ontwikkeling der Spaans-Argentijnse betrekkingen sedert het verdrag van April 1948, dat in de wereld zo sterk de aandacht trok. Volgens dit verdrag zou Argentinië Spanje op grote schaal voedsel en grondstoffen leveren. Spanje zou in Cadiz een vrije haven verschaffen, alsmede schepen, spoorwegen scheepvaartmaterieel en andere industriële producten. Over en weer worden thans beschuldigingen geuit betreffende het niet stipt nakomen der verdragsverplichtingen. (Observer 20-2-49)
(Vor. ber. 7566 K)

Sport

E. Europees- en wereldkampioenschap schaatsen —

Op 5 en 6 Februari werden te Davos (Zwitserland) de wedstrijden verreden voor het Europees schaatskampioenschap. Het eindklassement, over de gezamenlijke afstanden 500 m, 1500 m, 5000 m en 10.000 m luidt als volgt:
1. Farstad, Noorwegen, 188.958 p. 2. Andersen, Noorwegen, 189.917 p. 3. Pajor, Hongarije, 190.618 p. 4. Broekman, Nederland, 192.015 p. 5. Liaklev, Noorwegen, 192.223 p. 6. Cronshey, individueel, 192.877 p. 7. Lundberg, Noorwegen, 193.057 p. 8. Hedlund, Zweden, 194.102 p. 9. v. d. Voort, Nederland, 194.513 p. 10. Langedijk, Nederland, 195.130 p. 11. Engström, Zweden, 195.137 p. 12. Huiskes, Nederland, 196.042 p.
Op 19 en 20 Februari volgden de wedstrijden voor het wereldkampioenschap. Deze wedstrijden werden te Oslo verreden. Het eindklassement was hier als volgt:
1. Pajor (Hong.) 211.073 pnt.; 2. Broekman (Ned.) 211.618; 3. Lundberg (Noorwegen) 212.960; 4. Henry (V. S.) 213.598; 5. Werket (V. S.) 213.762; 6. Andersen (Noorwegen) 216.562; 7. Cronshey (I.S.U.) 217.193; 8. Liaklev (Noorwegen) 217.408; 9. Laitinen (Finl.) 217.712; 10 Hallqvist (Zweden) 220.502; 11. v. d. Voort (Ned.) 221.947; 12 Huiskes (Ned.) 223.632. (A.N.P. 7 en 20-2)
(Vor. ber. 7523 C)

Tsjecho-Slowakije

F. Duitsers naar Sudetenland? —

Volgens de „News Chronicle" van 22 Febr. heeft de Sowjet-Unie er bij de Tsjechische regering op aangedrongen 400.000 Duitsers uit de Sowjet-zone in Sudetenland toe te laten, om de „achterblijvende" Tsjechische industrie te helpen opbouwen. President Gottwald zou zich heftig tegen het plan hebben verzet, doch premier Zapotocky en de Russische plaatsvervangende minister van Buitenlandse Zaken, Wisjinsky, zouden in Karlsbad overeengekomen zijn het plan toch door te zetten, ondanks het feit, dat Gottwald met ontslag dreigde. (News Chronicle 22-2)

G. Bijzonderheden voorgenomen staatsgreep —

In verband met het éénjarig bestaan van de volksdemocratie, heeft de ministerpresident Zapotocky, op 22 Februari een radiorede gehouden. Hij heeft hierin de namen bekend gemaakt van vier Tsjecho-Slowaakse politici, die de „organisatoren van de staatsgreep" zouden zijn geweest, welke de niet-communistische partijen, naar de communisten beweren, in Februari 1948 hadden willen plegen.
Het waren: dr. Zenkl, de gewezen socialistische vice-premier, dr. Drtina, gewezen socialistisch minister van Justitie, monseigneur Sramek, voormalig (kath.) vice-premier en dr. Lettrich, gewezen president van de Slowaakse Nationale Vergadering. (Dr. Zenkl en dr. Lettrich vertoeven buiten Tsjecho-Slowakije, dr. Drtina en monseigneur Sramek bevinden zich in Tsjecho-Slowakije). (A.N.P. 22-2)

Verenigde Staten

H. Nationaal inkomen —

Volgens de statistiek van het Amerikaanse departement van handel bedroeg het nationale inkomen der Ver. Staten in 1948 in totaal 248 millioen dollar. Dit is 10% meer dan in 1947.
(U.S. Information Service 24-2)

I. Verslag Commissie-Hoover —

De „Commissie voor de organisatie van de regering", welke is samengesteld uit leden van beide grote politieke partijen en wordt gepresideerd door Herbert Hoover, oud-president, heeft op 20 Februari rapport uitgebracht.
Het rapport komt tot de conclusie, dat het departement van Buitenlandse Zaken aan een grondig onderzoek moet worden onderworpen, „om de tekortkomingen in het behandelen van de Amerikaanse buitenlandse betrekkingen te verwijderen".
De commissie is van mening, dat het beleid ten aanzien van de buitenlandse politiek — thans verspreid over de gehele regering — direct moet worden geconcentreerd in de handen van president Truman. De commissie verwerpt voor het ogenblik elke maatregel welke er toe zou leiden het militaire bestuur in Duitsland en Japan aan burgerlijke instanties over te dragen.
De bepalingen van de Amerikaanse grondwet, dat voor goedkeuring van verdragen een meerderheid van twee derden in de Senaat nodig is, noemt de commissie „een bron van ernstige moeilijkheden". Hierdoor worden pogingen aangemoedigd om de Senaat te passeren, doordat men zijn toevlucht neemt tot overeenkomsten van de uitvoerende macht, welke geen goedkeuring vereisen, aldus de commissie.
(U.S. Information Service 21-2)

Zweden

K. Luchtmacht —

Sedert het einde van de oorlog is de Zweedse luchtmacht uitgebreid met ongeveer 1000 vliegtuigen, waarvan vele met reactie-voortstuwing.
(New York Herald Tribune 17-2)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

20 Februari (Zondag)

Bolivia — President Hertzog kondigt staat van beleg af wegens „revolutionnaire samenzwering".
Bulgarije — De dagbladen publiceren een „volledige bekentenis" van dominee Vassie Ziapkof, een der 15 Bulgaarse protestantse kerkhoofden die beschuldigd worden van spionnage, hoogverraad en zwarte handel in deviezen. Deze bekentenis zou de gehele synodale raad bij het „complot" betrekken. (zie 11-2 7949)
Egypte — De premier Hadi Pasja verklaart, dat Egypte politieke en materiële hulp wenst van de V. S., zoals wordt verleend aan Turkije, Griekenland en West-Europa.
Hongarije — Kardinaal Mindszenty zou een brief aan het Hongaarse Episcopaat hebben gericht, waarin hij een beroep doet op de bisschoppen om te trachten met de regering tot overeenstemming te komen.
Noorwegen — Congres van de Noorse Arbeiderspartij keurt met 329 tegen 69 stemmen buitenlandse politiek van de regering goed. (zie in dit nr.)

21 Februari (Maandag)

België — Het stadsbestuur van Antwerpen overhandigt motie aan minister-president Spaak, waarin wordt verklaard, dat een korte en veilige verbinding van het Belgische net van waterwegen met de Rijn via Nederland een rechtvaardige eis is.
Indonesië — Het parlement van Pasundan neemt met 48 tegen 15 stemmen motie aan, waarin militaire actie wordt afgekeurd en vrijlating van de politieke gevangenen wordt gevraagd. (Zie in dit nr.)
Internationaal — De Sowjet-Unie vraagt aan de Franse regering de uitlevering van drie getuigen die in het proces Kravchenko verklaringen ten gunste van de schrijver hebben afgelegd. Het zouden oorlogsmisdadigers zijn.
Nederland — Amsterdamse havenarbeiders besluiten het werk op 23 Februari te hervatten, indien geen rancune maatregelen worden genomen.
— Tot directeuren van de Oranje-Nassaumijnen zijn benoemd ir. F. J. C. Bianchi en ir. P. A. A. Wirts. Aan ir. L. Kremer wordt met ingang van 1 Juli eervol ontslag verleend.
— Kapt. ter zee J. Callenfels, inspecteur generaal van het loodswezen, met ingang van 1 Maart benoemd tot Schout bij nacht.
Noorwegen — Regering verklaart zich bereid deel te nemen aan besprekingen over Raad van Europa.
Pakistan — Raad van Mohammedaanse Liga neemt resolutie aan welke zich verzet tegen elke verdeling van Kasjmir en zich uitspreekt voor een vrij, onpartijdig plebisciet.
Siam — Engeland zal wapens sturen, voldoende voor de uitrusting van vijf infanterie-bataljons.

22 Februari (Dinsdag)

Birma — Karens en communisten bezetten drie steden in Centraal-Birma. (Zie in dit nr.).
Bolivia — Regering treedt af, om het land te kunnen reorganiseren „op basis van nationale eenheid". (Zie 20-2)
Engeland — Op een conferentie van 5 vakbond-afdelingen wordt een verklaring van „vrede en vriendschap" met de Sowjet-Unie aanvaard.
Frankrijk — Maurice Thorez verklaart, dat in geval het Sowjet-leger, ter verdediging van de zaak der volken en van het socialisme de aanvallers zou moeten achtervolgen tot op Frans grondgebied, de Franse arbeiders niet anders zullen handelen dan de volkeren van Oost-Europa.
India — Singh, de leider der Sikh's gearresteerd. Een communistisch weekblad in Bombay wordt verboden en een aantal communisten gearresteerd.
Indonesië — De Unci besluit zich in verbinding te stellen met republikeinse „noodregering" op Sumatra.
— De regering van Oost-Indonesië acht het noodzakelijk, dat aanstonds de noodzakelijke voorzieningen voor de spoedige overdracht van de souvereiniteit worden voorbereid. (Zie in dit nr.).
Internationaal — Te Moskou wordt verklaard, dat indien Noorwegen een non-agressiepact met Rusland af zal wijzen en toe zal treden tot het Atlantisch Pact, de Sowjet-Unie gedwongen zal zijn de politiek t.o.v. Noorwegen, dat tot nu toe als een vredelievend land werd beschouwd, te herzien. (Zie in dit nr.)
Nederland — Koningin Juliana en prinses Margriet vertrekken naar het vacantieoord Sankt Anton in Oostenrijk.
— Minister Spitzen installeert Zuiderzee-Raad. (Zie 7939 A)
— Generaal-majoor der Artillerie H. J. J. W. Dürst Britt, voormalig commandant van de 7 Dec.-divisie, met ingang van 16 Februari benoemd tot bevelhebber in het 4e militaire gewest (Noord-Nederl.).

23 Februari (Woensdag)

Bulgarije — Protest van de Ver. Staten tegen de arrestatie van 15 predikanten van de hand gewezen.
Engeland — De Griekse minister van Buitenlandse Zaken, Tsaldaris, die op 20 Februari te Londen arriveerde, verklaart met Bevin gesproken te hebben over een Middellandse Zee-pact, dat evenwijdig zou moeten lopen aan het Atlantisch Pact.
Finland — Motie van wantrouwen in de regering, ingediend door de Agrarische partij met 97 tegen 95 stemmen verworpen. Een door de regering ingediende vertrouwens-motie met het zelfde aantal stemmen aangenomen.
Indonesië — Dr. Beel vertrekt van Nederland naar Batavia.
— Raad van Midden-Java geïnstalleerd.
Internationaal — Bijeenkomst van de permanente commissie van de Westerse Unie. Besproken werd de nieuwe redactie van de militaire clausule van het Atlantisch Pact. (Zie in dit nr.)
Nederland — Prof. mr. W. P. J. Pompe benoemd tot voorzitter van het centraal college voor de reclassering.
— Dr. S. Hofstra door de gemeenteraad van Amsterdam benoemd tot hoogleraar in de geschiedenis en problematiek der sociologie.
Sowjet-Unie — 31ste verjaardag van het Sowjet-leger. In een dagorder dringt maarschalk Boelganin aan op het handhaven van een hoge standaard van militaire paraatheid.

24 Februari (Donderdag)

China — „Niet-politieke" vredesdelegatie uit Sjanghai begint onderhandelingen met Mao-Tse-toeng.
Engeland — Bij de tussentijdse verkiezingen in Zuid-Hammersmith behaalt de Labour candidaat Williams een meerderheid van 1613 stemmen.
Frankrijk — Assemblée Nationale bespreekt de verklaring van Thorez. Een motie van vertrouwen in de regering wordt met 386 tegen 182 stemmen aangenomen. De motie noemt de verklaring van Thorez een belediging van de patriotten van de tweede wereldoorlog.
Italië — Instelling van een opperste defensieraad door kabinet goedgekeurd.
Noorwegen — In een rapport aan het parlement, komt minister Lange tot de conclusie dat voor Noorwegen de „enige mogelijkheid is, aansluiting bij het Atlantisch Pact". (Zie in dit nr.)
Palestina — Op Rhodos wordt een wapenstilstandsovereenkomst getekend tussen Israël en Egypte. (Zie in dit nr.)

25 Februari (Vrijdag)

Bulgarije — Opening proces tegen de vijftien protestantse geestelijken (zie 20-2).
Engeland — Het bestuur van de Labourpartij weigert om Zilliacus voor de verkiezingen van 1950 herkiesbaar te stellen.
Frankrijk — Regering verzoekt aan de Minister van Justitie, parlementaire onschendbaarheid van de communist Marcel Cachin, op te heffen.
— De minister van Oorlog, Ramadier, beveelt gerechtelijk onderzoek tegen het centrale bestuur van de communistische partij.
Internationaal — Opening van de bijeenkomst van de Internationale Raad der Euopese beweging te Brussel.
— Volgens officieuze bronnen te Helsinki zou Rusland zijn garnizoenen langs de Noors-Russische grens versterken. (Zie in dit nr.).
Nederland — Minister van Binnenlandse Zaken doet beroep op burgemeesters om medewerking te verlenen bij uitzending van politie-personeel naar Indonesië.
— Dr. E. J. W. Posthumus Meijes, emeritus Ned. Herv. predikant, op 77-jarige leeftijd overleden.
— Herdenking van de Februari-staking op het Waterloo-plein te Amsterdam. De Amsterdamse bestuurdersbond, het N.V.V., K.A.B. en het C.N.V. namen hieraan geen deel, omdat de herdenking zou zijn misbruikt voor communistische propaganda.
Ver. Staten — James McDonald benoemd tot ambassadeur in Israël.

26 Februari (Zaterdag)

Frankrijk. — In een interview met United Press verklaart premier Queuille, dat alleen de Ver. Staten een invasie in West Europa door de Russen kunnen voorkomen.
Indonesië — Publicatie officieel regeringscommuniqué. Bewegingsvrijheid v. republikeinse leiders, vervroegde overdracht van souvereiniteit en ronde-tafel-conferentie in het vooruitzicht gesteld.
Italië — De communistische leider Togliatti legt een verklaring af van dezelfde strekking als die van Thorez. (Zie in dit nummer).
Siam — 24 Personen verdacht van samenzwering gearresteerd. Op 24-2 werd noodtoestand afgekondigd.
Ver. Staten — Het leger in Alaska zal in de loop van 1949 worden verdubbeld, terwijl de strijdkrachten in Europa zullen worden ingekrompen.

Tekst van de resolutie i.z. Indonesië, op 28 Januari 1949 door de Veiligheidsraad aangenomen —

De Veiligheidsraad, **indachtig** de resoluties van 1 Augustus 1947, 25 Augustus 1947 en 1 November 1947 met betrekking tot de Indonesische kwestie; met goedkeuring kennis genomen hebbend van de rapporten van de Commissie van Goede Diensten;

Overwegend, dat zijn resoluties van 24 en 28 December 1948 niet volledig zijn nagekomen;

Overwegend, dat een blijvende bezetting van het territoir van de republiek door de strijdkrachten van Nederland onverenigbaar is met het herstel van goede betrekkingen tussen partijen en met de uiteindelijke voltooiing van een rechtvaardige en blijvende oplossing van het Indonesische geschil;

Overwegend, dat de vestiging en handhaving van wet en orde in geheel Indonesië een noodzakelijke voorwaarde is voor het bereiken van de doeleinden en verlangens van beide partijen;

Constaterend met voldoening, dat beide partijen blijven vasthouden aan de beginselen van het Renville-accoord en er mede instemmen, dat vrije en democratische verkiezingen zullen worden gehouden over geheel Indonesië voor een constituerende vergadering op zo kort mogelijke termijn en verder er mede instemmen, dat de Veiligheidsraad maatregelen treft voor observatie van dergelijke verkiezingen door een lichaam van de Verenigde Naties; en dat de vertegenwoordiger van Nederland het verlangen van zijn regering heeft kenbaar gemaakt, dat deze verkiezingen niet later zullen worden gehouden dan 1 October 1949;
Eveneens met voldoening **constaterend,** dat de Nederlandse regering het voornemen heeft de souvereiniteit over te dragen aan de Verenigde Staten van Indonesië op 1 Januari 1950, indien dit mogelijk is en in ieder geval in de loop van het jaar 1950;

Zich bewust van haar verantwoordelijkheid voor de handhaving van de internationale vrede en veiligheid en opdat op de rechten, eisen en de positie van partijen niet worde vooruitgelopen door gebruik van geweld:

1. **Doet een beroep** op de Nederlandse regering om te verzekeren, dat onmiddellijk alle militaire operaties worden afgebroken; doet een beroep op de regering van de Indonesische republiek gelijktijdig haar gewapende aanhangers te bevelen de guerilla-oorlog te staken en doet een beroep op beide partijen samen te werken tot herstel van de vrede en de handhaving van recht en orde over het gehele hierbij betrokken gebied.

2. **Doet een beroep** op de regering van Nederland onmiddellijk en onvoorwaardelijk alle politieke gevangenen, sinds 17 December j.l. gearresteerd in de Republiek Indonesië, vrij te laten en aan de officiële personen van de republikeinse regering toe te staan onmiddellijk naar Djokjakarta terug te keren, opdat zij hun verplichtingen genoemd in par. 1 kunnen uitvoeren en opdat zij hun toegewezen functies kunnen uitvoeren in volle vrijheid, inclusief het bestuur over het gebied van Djokjakarta, dat de stad Djokjakarta en de onmiddellijke omgeving hiervan zal omvatten. De Nederlandse autoriteiten zullen aan de regering van de Republiek Indonesië alle faciliteiten toestaan, die redelijkerwijze door die regering worden verlangd voor de uitoefening van haar functie in het gebied van Djokjakarta en voor de verbinding en bespreking met alle autoriteiten in Indonesië.

3. **Beveelt aan,** dat in het belang van de uitvoering van de door beide partijen tot uitdrukking gebrachte doeleinden en verlangens om een federale onafhankelijke en souvereine Verenigde Staten van Indonesië te vormen op zo kort mogelijke termijn, zo spoedig mogelijk onderhandelingen zullen worden begonnen door vertegenwoordigers van de Nederlandse regering en van de Indonesische republiek en met behulp van de commissie genoemd in par. 4 op basis van de beginselen van de overeenkomsten van Linggadjati en de Renville en gebruikmakend van de overeenstemming door partijen bereikt met betrekking tot de voorstellen, ingediend door de vertegenwoordiger van de Verenigde Staten in de Commissie van Goede Diensten op 10 September 1948 en in het bijzonder op de volgende basis:

a) dat de instelling van een federale interimregering, waaraan de bevoegdheden voor het interne bestuur gedurende de overgangsperiode (voor de overdracht van de souvereiniteit) zullen worden gegeven, het resultaat zal zijn van deze onderhandelingen en dat deze instelling niet later zal plaatsvinden dan 15 Maart 1949;

b) dat de verkiezingen voor een Indonesische constituerende vergadering voltooid zullen zijn op 1 October 1949;

c) dat de overdracht van de souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië zal plaats hebben zo spoedig mogelijk en in ieder geval niet later dan 1 Juli 1950.

Indien echter geen overeenkomst is bereikt één maand vóór de data, genoemd in de sub-paragrafen a, b en c hierboven, zal de commissie, welke genoemd wordt in paragraaf 4a, of het lichaam der V.N., waarover gesproken wordt in paragraaf 4c, hiervan onmiddellijk rapport uitbrengen aan de Veiligheidsraad en hierin aanbevelingen doen opnemen voor een oplossing van de moeilijkheden.

4. a) De Commissie van Goede Diensten zal voortaan bekend zijn als de **Commissie der Verenigde Naties voor Indonesië.** De Commissie zal optreden als de vertegenwoordigster van de Veiligheidsraad in Indonesië en zal alle bevoegdheden bezitten, sedert 16 December door de Veiligheidsraad aan de Commissie van Goede Diensten gegeven, welke bevoegdheden haar in deze resoluties worden verleend. De Commissie zal handelen bij meerderheid van stemmen, maar haar rapporten en aanbevelingen aan de Veiligheidsraad zullen zowel meerderheids- als minderheidsstandpunten bevatten, indien er een verschil van mening onder de leden van de Commissie bestaat.
b) De consulaire commissie wordt verzocht het werk van de Commissie van de Verenigde Naties voor Indonesië te vergemakkelijken door het ter beschikking stellen van militaire waarnemers en ander staf-personeel en door het verlenen van faciliteiten om de Commissie in staat te stellen haar plichten te vervullen volgens de resoluties van 24 en 28 December j.l. en van deze resolutie. De consulaire commissie zal haar andere activiteiten tijdelijk opschorten.

c) De Commissie zal partijen bijstaan bij de naleving van deze resolutie en zal de onderhandelingen bijwonen, welke gevoerd moeten worden volgens par. 3 dezer resolutie en is gemachtigd aanbevelingen te doen aan partijen of aan de Veiligheidsraad over zaken, die vallen binnen haar competentie. Na een overeenstemming bereikt bij deze onderhandelingen, zal de Commissie aanbevelingen doen aan de Veiligheidsraad met betrekking tot de aard, macht en functies van het lichaam der Verenigde Naties, dat in Indonesië zal blijven om behulpzaam te zijn bij de nakoming van de bepalingen dezer overeenkomst, totdat de souvereiniteit zal zijn overgedragen aan de Verenigde Staten van Indonesië.

d) De Commissie zal de bevoegdheid hebben vertegenwoordigers van niet-republikeinse gebieden uit te nodigen deel te nemen aan de onderhandelingen, genoemd in paragraaf 3 hierboven.

e) De Commissie of het lichaam van de Verenigde Naties, dat zal worden ingesteld overeenkomstig haar aanbevelingen volgens paragraaf 4 c, is gemachtigd om in naam van de Verenigde Volken de verkiezingen in geheel Indonesië te observeren en aanbevelingen te doen betreffende de voorwaarden, noodzakelijk om: 1) te verzekeren, dat deze verkiezingen vrij en democratisch zijn; 2) vrijheid van vergadering, van woord en pers te allen tijde te garanderen, mits dergelijke garantie niet zo wordt toegepast, dat hierbij toevlucht wordt genomen tot geweld of represailles.

f) De Commissie behoort behulpzaam te zijn bij een zo spoedig mogelijk herstel van het burgerlijk bestuur van de Republiek. Hiertoe zal zij na overleg met partijen aanbevelingen doen ertoe strekkende, dat in overeenstemming met de redelijke eisen gesteld door openbare veiligheid en bescherming van leven en veiligheid, de gebieden volgens de Renville-overeenkomst behorende tot de republiek (met uitzondering van het gebied Djokjakarta) successievelijk kunnen terugkeren onder het burgerlijke bestuur van de republikeinse regering. De regering zal eveneens toezien op deze terugkeer.

In de aanbevelingen der Commissie kan worden opgenomen een bepaling over de benodigde economische maatregelen voor het goed functioneren van het bestuur.

De aanbevelingen van de Commissie kunnen voorzieningen inhouden met betrekking tot de administratie en het economische welzijn van de bevolking van de gebieden, welke bij deze terugkeer betrokken zijn.

De Commissie zal, na overleg met de partijen, aanbevelingen doen met betrekking tot een eventueel tijdelijk stationneren van Nederlandse strijdkrachten in enig gebied (behalve het gebied van Djokjakarta) om behulpzaam te zijn bij het handhaven van wet en orde. Indien een der partijen in gebreke blijft met betrekking tot het aanvaarden der aanbevelingen van de in deze paragraaf genoemde Commissie, zal de Commissie onmiddellijk aan de Veiligheidsraad rapport uitbrengen met aanbevelingen voor een oplossing van de moeilijkheden.

g) De Commissie zal periodieke rapporten zenden aan de Veiligheidsraad en speciale rapporten, zo dikwijls zij dit noodzakelijk oordeelt.
h) De Commissie zal die waarnemers, officieren of andere personen gebruiken, die zij noodzakelijk acht.
5. **Vraagt de** secretaris-generaal, aan de Commissie beschikbaar te stellen een staf, geldmiddelen en andere faciliteiten, die de Commissie bij de uitoefening van haar functies nodig heeft.
6. **Doet een beroep** op de regering van Nederland en van de Indonesische republiek om mede te werken tot volledige nakoming van de bepalingen dezer resolutie.
(Vertaling van de ons door de Regerings Voorlichtings Dienst ter beschikking gestelde Engelse tekst). **(V. b. 7939 H)**

Kunst, Wetenschap en Techniek

A. **Plannen voor een tunnel onder het Kanaal —**

Het probleem van de verbinding van Engeland met het vasteland door middel van een tunnel onder het kanaal, is de laatste tijd weer min of meer actueel geworden. De International Road Federation, Ltd. heeft een nieuw plan hier voor bij de Engelse en Franse regering ingediend.
De Franse en Britse transportministers Pineau en Barnes distancieerden zich op 13 Febr. echter met nadruk van alle tunnelprojecten.
Het conservatieve Lagerhuislid Bullock, zal echter een motie indienen om een gecombineerd Engels-Frans regeringsonderzoek naar dit plan te vragen.
Reeds meer dan honderd jaar bestuderen ingenieurs plannen voor het aanleggen van zulk een tunnel. Tot verwezenlijking dezer plannen is het nog steeds niet gekomen, niet zozeer vanwege technische moeilijkheden, als wel door politieke factoren.
De Engelsman William Low was de eerste, die er in slaagde een uitvoerbaar project samen te stellen. Hij maakte hierbij echter in vele opzichten gebruik van de onderzoekingen van de Franse ingenieur Thome de Gamont. Drie Engelse maatschappijen interesseerden zich voor Low's plan: de Channel Tunnel Company, opgericht door Lord Grosvenor, de South Eastern Railway Company, die in 1874 £ 70.000 beschikbaar stelde voor de eerste boringen, en de Submarine Railways Company, opgericht in 1881 met een kapitaal van £ 250.000. De Engelse regering keurde het plan goed en men maakte van twee zijden uit een aanvang met de boringen. Te Sangattes (bij Calais) groeven Franse ingenieurs onder leiding van Thome de Gamont een proefgang, terwijl op de Engelse kust dezelfde werkzaamheden plaats vonden onder leiding van beroemde ingenieurs zoals Sir James Brunless (bouwer van de tunnel onder de Mersey tussen Birkenhead en Liverpool) en Sir John Hawkshaw (assistent van Lesseps tijdens de aanleg van het Suezkanaal). De tunnel zou dezelfde breedte hebben als de Londense metro, bestaan uit twee evenwijdig lopende gangen en ongeveer 300 voet onder de zeespiegel komen.
In Februari 1882 ontstonden echter moeilijkheden. De Engelse regering benoemde een commissie ter bestudering van militaire problemen, welke samenhingen met het project. Op bevel van de Board of Trade moesten de werkzaamheden op Engels grondgebied worden gestaakt. Ondanks de behoefte, welke de handel had aan een snelle verbinding tussen Engeland en het Continent, bleken de isolationisten in Engeland vele aanhangers te tellen. Op 28 Februari 1887 bracht de Engelse Minister van Oorlog aan het Lagerhuis verslag uit van de werkzaamheden der Commissie. „Het is onmogelijk, dat een vijand zich van de tunnel bedient voor een aanval", aldus concludeerde het verslag.
De Engelse publieke opinie keerde zich echter tegen het project, er werd gedemonstreerd voor de kantoren van de Channel Tunnel Company, en men zag zich genoodzaakt het idee te laten varen. De Channel Tunnel Company is echter tot op de huidige dag blijven voortbestaan.
In 1930 kwam in het Lagerhuis opnieuw de tunnel aan de orde. Er werd zelfs een wetsontwerp ingediend, waarin de bouw werd geregeld. De regering-Mac Donald — zelf tegen het ontwerp — liet er vrij over stemmen; d.w.z. de Kamerleden konden stemmen zonder dat de partijfracties een standpunt innamen. Het ontwerp werd afgewezen.
Na de oorlog achtten Christopher Shawcross en zijn vrienden de tijd gekomen om het tunnel-project weer ter discussie te stellen. Financieel levert de bouw waarschijnlijk geen buitengewone moeilijkheden op en technisch zeker niet, alhoewel een tunnel van 45 kilometer iets nieuws zou zijn. Gaat men uit van de in 1928 opgestelde begroting en houdt men rekening aan de ene kant met de hogere prijzen, aan de andere kant met de vooruitgang in de techniek, waardoor de productiekosten verminderen, dan komt men tot schattingen van 65 à 100 millioen pond (ongeveer 690 millioen à één milliard gulden). De constructie zou acht à tien jaar duren, met dien verstande dat de technische voorbereidingen voor het werk ongeveer twee jaar in beslag zouden nemen. Het bezwaar, dat de Europese landen op het ogenblik nog te arm zijn, komt daarmee te vervallen. Eerst moet een werktunnel worden gegraven. Daar zijn, met de twee jaar voorbereiding meegerekend, ongeveer zeven jaar mee gemoeid en ongeveer 100 millioen gulden. In de eerste en moeilijkste jaren bedragen de kosten dus maar 20 millioen per jaar, waarvan Engeland en Frankrijk hoogstens de helft moeten betalen.
„Hoogstens", betogen de voorstanders van dit project. Zij voorzien namelijk, dat ook de Benelux-landen, en zeker België, geïnteresseerd zijn bij dit plan. Men veronderstelt dat België zal voorstellen aan de hoofdtunnel onder het kanaal een aftakking te maken naar Brussel. Ook de Amerikaanse verkeersmaatschappijen zouden aan de financiering willen deelnemen.
De tunnel-voorstanders brengen naar voren, dat het reizen zeer vergemakkelijkt zal worden door de tunnel. Belangrijker is echter het goederen-vervoer, waarvan de kosten zeer zullen dalen wanneer het lossen en laden van schepen overbodig wordt.
Het belangrijkste argument voor de bouw van de tunnel is, dat de nieuwe verbinding een belangrijke schakel in de Europese plan-economie zou kunnen worden. De economen onder de tunnel-propagandisten vragen, waarom Engeland bijvoorbeeld veel tijd moet besteden aan het kweken van groente, fruit en bloemen, die door een tunnel veel goedkoper uit landen als Italië met koelwagens zouden kunnen worden aangevoerd. De Engelse arbeidskracht zou met meer effect kunnen worden besteed aan de productie van andere goederen, die door de tunnel goedkoop naar deze importerende landen zouden kunnen worden uitgevoerd. Dat het vreemdelingenverkeer, vooral uit Amerika, door de tunnel zou toenemen, is een voordeel, dat niet eens veel gewicht in de schaal werpt. De tunnel behoeft na haar voltooiïng niets meer te kosten: de lopende onkosten en de terugbetaling van het geïnvesteerde kapitaal kunnen uit de inkomsten worden bestreden.
Voorlopig heeft de Raad van de Westerse Unie geweigerd het tunnel-project op zijn agenda te plaatsen. De voorstanders van het tunnel-project willen nu de betrokken regeringen er toe te brengen het plan als regerings-project op de agenda te laten zetten. Voor hen betekent de tunnel de verwezenlijking van een ideaal.
(Tribune des Nations 19-11-'48; New York Herald Tribune 14-2; Vrije Volk 11-2)

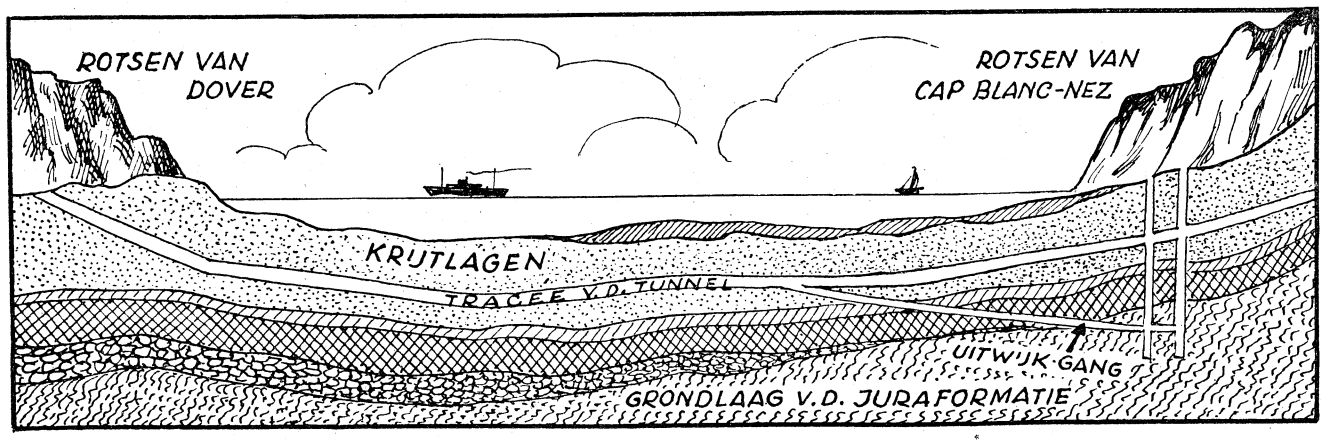

Op 16 Februari opende dr. Chajim Weizmann in het gebouw van het voormalige Joodse Agentschap te Jeruzalem de eerste zitting van de Israëlische Constituerende Vergadering. Links voor hem premier David Ben-Goerion. Achter dr. Weizmann ziet men een schilderij van Theodor Herzl, de grondlegger van het Zionisme.

(Foto Keystone-Walco)

Josef kardinaal Mindszenty, primaat van Hongarije, werd op 8 Februari door een Volksrechtbank te Boedapest tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Foto: De kardinaal tijdens het verhoor in de rechtzaal. (Foto Ass. Press)

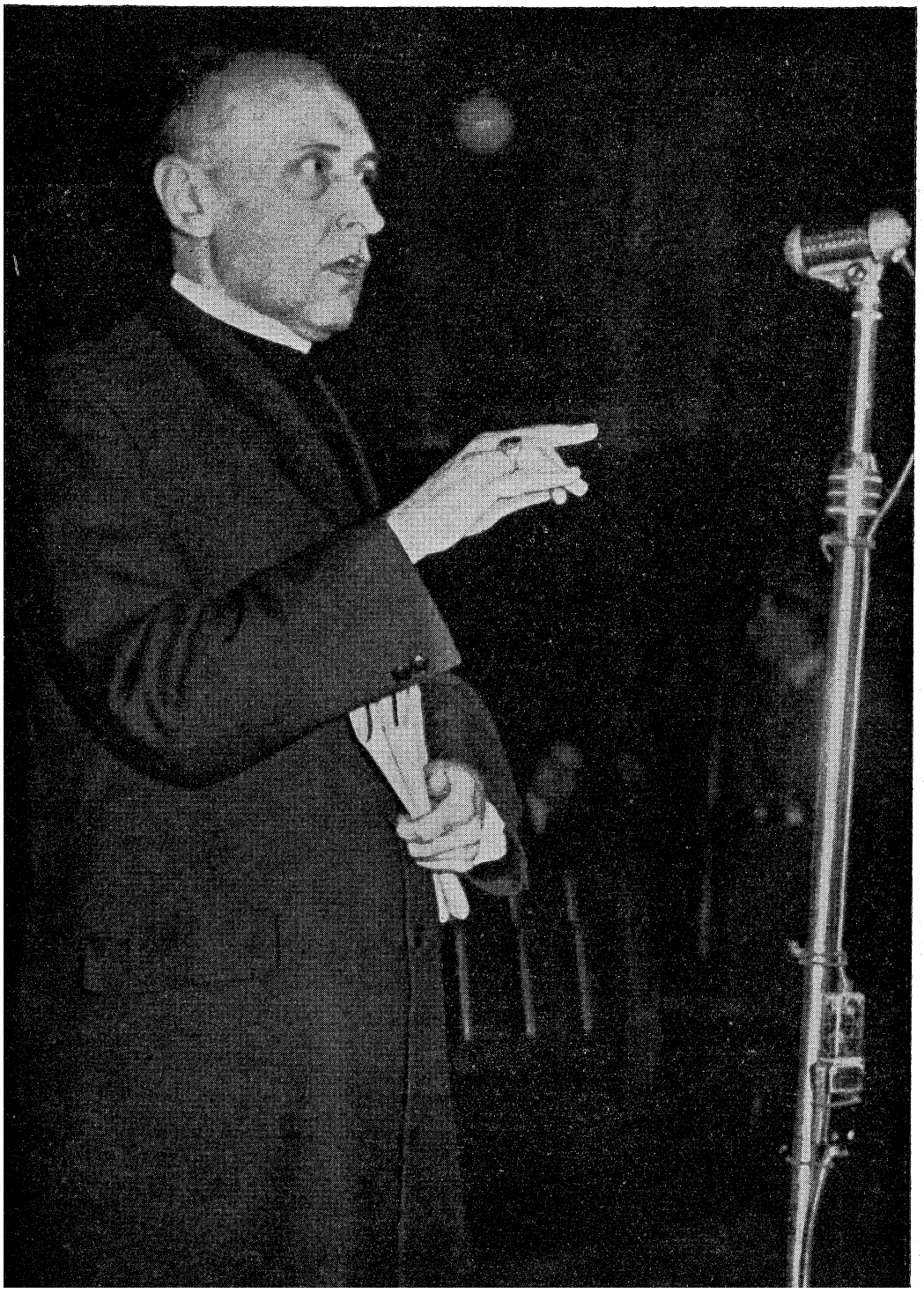

Opleving in West-Duitsland

Het is nog slechts weinige jaren geleden, dat men in de geallieerde wereld sprak van het — tijdelijk ook door Roosevelt en Churchill aanvaarde — Morgenthau-plan, volgens hetwelk Duitsland van een industriële mogendheid van de eerste rang veranderd zou worden in een landbouwstaat. Het beeld, dat het huidige West-Duitsland te zien geeft, is wel geheel anders dan wat in die jaren verschillende politici voor ogen stond. Van een volledige afbraak van het (door de oorlogshandelingen opmerkelijk weinig beschadigde) industriële apparaat is niets terecht gekomen. Integendeel, de Westelijke mogendheden twisten thans over de beëindiging van de in 1945 aangevangen, beperkte ontmanteling, die (formeel althans) uitsluitend geschiedde in het kader van het demilitarisatieschema of/en voor herstelbetalingsdoeleinden. Velen die West-Duitsland in 1945, of zelfs nog in Mei 1948 bezochten en dit bezoek onlangs herhaalden, spraken hun verbazing uit over de verandering, die heeft plaats gegrepen. De puinhopen en ruïnes zijn niet verdwenen, maar overigens vertonen de straten een geheel ander beeld; zij zijn weer druk en de veelal nieuwe winkels liggen vol nieuwe goederen; men ziet overal auto's met Duitse nummerborden; de mensen zien er in het algemeen goed gevoed uit, de meesten zijn behoorlijk, sommige zelfs elegant gekleed. De overheersende indruk die men van een reis door West-Duitsland meeneemt is er een van een bijna overal aanwezige doelbewuste activiteit, althans op economisch gebied. De tijd van de grootste ontberingen is voorbij, reeds is er welvaart en luxe voor weinigen, en schijnt er uitzicht te bestaan op welvaart voor velen. Deze verbazingwekkende verandering heeft plaats gegrepen in de weinige maanden, die verliepen sedert in Juni 1948 in West-Duitsland de nieuwe „Deutsche Mark'' werd ingevoerd.

Politieke ontwikkeling. — Is de economische activiteit — zoals hieronder nader zal blijken — in zeer grote mate toegenomen en wordt zij blijkbaar steeds meer positief gericht op het herstel, op politiek gebied heerst er onder een groot deel van de bevolking apathie en terughoudendheid. De economische opleving schijnt echter ook hierin verandering te brengen. Het is de vraag of dit een verandering ten goede is. Vier jaren bezetting hebben de Duitsers in het algemeen weinig eerbied en begrip voor democratie geleerd. Weinig Duitsers geloven, dat andere landen even zwaar of zwaarder geleden hebben door de oorlog als zij zelven.

Het zelfvertrouwen komt thans terug. Dit gaat gepaard met een toeneming — ook in scherpte — van de critiek op de bezetters en met name op de Britten en de Fransen. Karakteristiek was de heftige wijze waarop alom geprotesteerd werd tegen de bezettingskosten en tegen het „catastrophaal'' genoemde Ruhr-statuut. Er openbaart zich een nationalistische tendenz, waarvan de betekenis nog niet geheel vastgesteld kan worden, maar die voor generaal Clay aanleiding was een waarschuwing te doen horen.

Is er eenheid in het negatieve, voor het overige bestaat er een grote verdeeldheid en heersen er scherpe sociale tegenstellingen.

Een belangrijk deel van de bevolking wordt gevormd door voormalige leden van de Wehrmacht en van de Nazi-partij. Deze doen **niet** mee aan, of zijn uitgesloten van het officiële politieke leven. Op economisch gebied daarentegen zijn zij zeer actief. Zij haten de bezetters en verachten hen, die politiek met de geallieerden samenwerken.

Een ernstig, zowel economisch als politiek probleem vormen ook de 9 millioen vluchtelingen (op een bevolking van 46 millioen) uit de verloren gegane Oostelijke gebiedsdelen, die door de West-Duitsers slechts node getolereerd, dikwijls gehaat en in Beieren bijvoorbeeld uitgemaakt worden voor „Sau Preussen'' (Pruisische zwijnen). Deze verbitterde, vaak dakloze refugié's vormen een vruchtbare voedingsbodem voor extremistische propaganda. De leiders van de grote politieke partijen (Sociaal- en Christen-Democraten) zullen deze en andere problemen hebben op te lossen en het nieuwe Duitsland politiek vorm moeten geven. Vooralsnog staan zij bloot aan scherpe critiek van hun landgenoten en werpen zij zich, met het oog op de naderende verkiezingen, allereerst op als de verdedigers bij uitstek van Duitslands nationale belangen. Zij vrezen, dat zij anders door hun volgelingen in de steek gelaten zullen worden.

Sedert 1 September is te Bonn een Parlementaire Raad bezig met de opstelling van een ontwerp-constitutie voor West-Duitsland. Geruime tijd weerspiegelde ook deze Raad de genoemde apathie en verdeeldheid. Intussen is men gereedgekomen met een eerste ontwerp, dat evenwel op aanwijzing van de militaire gouverneurs enigszins veranderd zal moeten worden, daar het niet geheel overeenstemt met de bepalingen van het door Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten ontworpen (maar wegens onenigheid nog niet definitief vastgestelde) bezettingsstatuut. Zodra het bezettingsstatuut gereed is, de constitutie door de regeringen van de 11 Länder is goedgekeurd en daardoor van kracht geworden, zodra bovendien de moeilijkheden, die de samensmelting van de Franse bezettingszone met de Bizone in de weg staan, zijn overwonnen, zullen algemene verkiezingen gehouden worden (men hoopt in Mei) en kan de eerste regering van West-Duitsland worden gevormd. Het blijft evenwel de vraag in hoeverre deze regering gesteund zal worden door de bevolking.

Stijging productie. — De in Juni 1948 in de Westelijke zones van Duitsland doorgevoerde geldsanering blijkt van beslissende betekenis te zijn geweest voor de productie. Volgens de door de „Verwaltung für Wirtschaft'', de economische bestuursraad der Bizone, gepubliceerde indexcijfers is de totale productie over het gehele jaar 1948 gestegen tot 60 pct. van die van het jaar 1936. In 1947 kon slechts 40 pct van de productie van voor de oorlog worden bereikt.

Het jaar 1948 valt, zoals uit de indexcijfers blijkt, in twee perioden uiteen, waarbij de scheiding wordt gevormd door de geldsanering. Vóór de geldsanering steeg de productie slechts zeer langzaam, zodat ten opzichte van het productie-jaar 1936 slechts een percentage van 49 kon worden bereikt. In het tweede halfjaar 1948 werd 71 pct van de productie van het genoemde jaar bereikt.

Slechts drie industrietakken lagen boven het jaargemiddelde van 1936, namelijk de productie van electrische energie en gas met 120, de electro-technische industrie

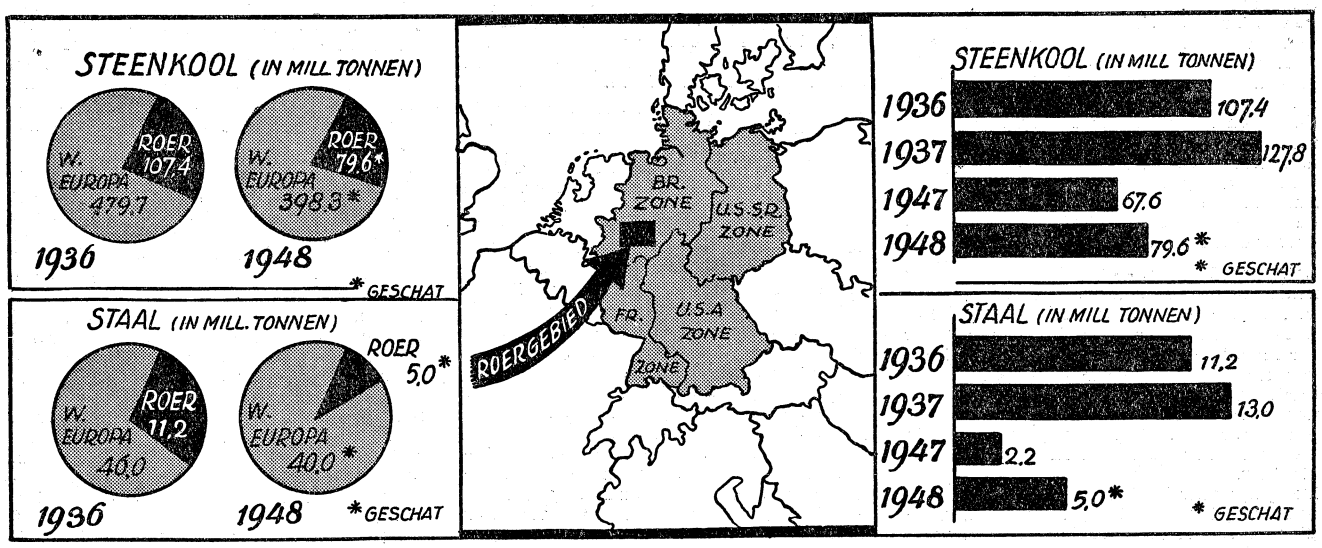

De steenkool- en staalproductie van het Roergebied

INDEX DER INDUSTRIELE PRODUCTIE IN DE BIZONE

(1936 = 100)

	1947	1948				Gemiddeld
		1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1948
Totaal	40	48	50	66	76	60
Kolen	65	74	74	82	86	79
Overige mijnbouw	80	95	99	108	115	103
IJzer en staal	22	27	30	44	52	38
Non-ferrometalen	28	35	36	60	69	50
Machinebouw en optiek	34	43	42	55	71	52
Voertuigen	15	23	25	45	63	39
Electro-techniek	59	75	82	112	153	105
Metaalwaren	21	28	28	41	47	36
Bouwmateriaal	35	38	51	81	84	64
Glas en keramische producten	54	60	64	85	105	78
Aardolie en aardolieproducten	45	49	55	67	71	60
Chemicaliën	40	49	54	67	75	61
Rubber	48	67	69	93	99	82
Houtbewerking	47	50	53	62	72	59
Papier	31	40	41	61	67	52
Leder en lederwaren	34	40	36	60	66	50
Textiel en kledingindustrie	30	39	42	69	68	52
Electriciteit en gas	96	118	110	118	135	120

PRODUCTIE-OVERZICHT OVER HET JAAR 1948 IN DE BIZONE

Steen- en bruinkoolproductie

	1936	1946	1947	1948
Steenkolen (in 1.000 ton)	116.964	53.946	71.125	87.034
Productie per arbeider (in tonnen)	1,64	0,86	0,93	0,96
Gem. dagelijkse productie (in 1.000 ton)	384,4	117,8	268,5	286,2
Bruinkolenproductie (id.)	56.832	51.590	58.725	64.906

Zware industrie in de Bizone (in 1.000 ton)

Ruw ijzer	12.552	2.080	2.261	4.610
Ruw staal	14.442	2.484	2.951	5.370
IJzeren en stalen gietwerk	2.263	544	633	1.014
Walserijproducten	10.330	1.943	2.102	3.618

Electrische energie (in millioen kWh)

Openbare voorziening	11.376	14.615	16.040	18.889
Stroomverbruik	—	13.406	15.385	18.335
Import en export van energie	—	— 475	— 766	— 742

met 105 en de mijnbouw (uitgezonderd kolen) met 103.

Onder het gemiddelde lagen onder meer de ijzerindustrie en de ijzerverwerkende industrie. Vooral metaalwaren met 36% van 1936, ijzer en staal met 38% en de voertuigenbouw met 39%, alsmede de non-ferrometalen met 50%, terwijl voorts de optische en de machine-industrie een percentage van 52% van 1936 hebben bereikt. Onder het gemiddelde van 1936 lagen overigens nog de productie van leder en lederwaren met 50%, de textielindustrie, kledingindustrie, alsmede de papierindustrie elk met 52%.

Het zou onjuist zijn deze opleving geheel te verklaren door de vervanging van de (steeds in aantal toenemende) „Rijksmarken", door een beperkte hoeveelheid nieuwe „Deutsche Marken", waarvan de verdere uitgifte onder strenge contrôle kwam te staan. Zonder de Anglo-Amerikaanse importpolitiek, voortdurende dollarinjecties en toenemend initiatief en ijver van de Duitsers ware dit resultaat waarschijnlijk niet bereikt. Het is echter een feit, dat de D.M. het nodige vertrouwen gaf aan de door inflatie in hun naakte bestaan bedreigde Duitsers, en daarmede een machtige impuls tot produceren. Men kon weer iets kopen.

Lonen en Prijzen. — Na de muntsanering zakte de zwarte markt ineen, goederen kwamen te voorschijn en de landbouwers brachten hun producten weer ter markt in plaats van ze achter te houden of als veevoeder te gebruiken. Mede dank zij de goede oogst en de voedselimporten konden de rantsoenen verhoogd worden. Tegelijkertijd veranderde de economische politiek geheel van richting.

De prijscontrôle en rantsoenering van een aantal essentiële grondstoffen, voedingsmiddelen en gebruiksgoederen werden gehandhaafd, maar voor de overige categoriën werden deze grotendeels losgelaten.

Een onmiddellijk gevolg van deze verandering was een stijging der prijzen. Bij de beoordeling van deze prijsstijging moet men bedenken, dat het hier in wezen gaat om een aanpassing van het prijsniveau van 1938, hetwelk tot aan de geldsanering had gegolden aan het wereldprijspeil van thans, hetwelk tegenover 1938 met 200 à 300% is gestegen. Intussen bleken de nieuwe prijzen voor vrije artikelen toch spoedig onder de vroegere zwarte markt-prijzen te komen. De index van de kosten van levensonderhoud beweegt zich momenteel op een hoogte van ongeveer 145 (1938 = 100) terwijl de index voor de groothandelsprijzen op dezelfde basis 200 is. Het verschil vindt zijn oorzaak in het feit, dat de bezettingsautoriteiten nog geen toestemming geven tot het vrijlaten der levensmiddelenprijzen.

De invoering van het stelsel van vrije economie bracht in toenemende mate een spanning tussen lonen en prijzen met zich mede. Een groot aantal artikelen zijn voor de massa onbereikbaar. Zelfs gerantsoeneerde en aan prijs gebonden artikelen zijn volgens de vakbonden bij de huidige lonen nauwelijks te betalen. Deze spanning dreigt thans een acute vorm aan te nemen, daar het geallieerde bestuur bepaald heeft, dat de wereldmarktprijs voor de voornaamste levensmiddelen op de binnenlandse markt moet worden hersteld. Tot nu toe werden ingevoerde levensmiddelen aan Duitse importeurs geleverd tegen binnenlandse prijzen, die voor zover het granen betreft, verre onder het wereldmarktniveau liggen. Deze prijsverhoging zal onvermijdelijk leiden tot een verhoging van de broodprijs, tenzij men zijn toevlucht neemt tot een stelsel van subsidiëring.

Het Duitse bestuur heeft nog geen besluit genomen over de middelen om de moeilijkheden die zullen ontstaan het hoofd te bieden. Men heeft de bezettingsautoriteiten verzocht, de invoering van de wereldmarkprijs uit te stellen tot de nieuwe oogst. Verhoging van de binnenlandse graanprijs en een daarmede corresponderende stijging van de broodprijs zou een herziening der lonen onvermijdelijk maken. De leiders der vakbonden zien in een terugkeer naar gebonden economie de enige mogelijkheid om een wedloop tussen lonen en prijzen te voorkomen.

Buitenlandse handel. — Parallel aan de stijging van de productie liep een toeneming van de buitenlandse handel. De waarde van de export steeg in 1948 tot 600 millioen dollar (tegen 220 in 1947, 143 in 1946 en 20 in 1945). De import steeg tot 1.4 milliard dollar, hetgeen t.o.v. 1947 een verdubbeling betekende. De Anglo-Amerikanen wensen, dat de export tegen 1952 voldoende zal zijn om alle importen te betalen. Voor 1949 is het doel 1 milliard dollar, voor 1952 2.5 milliard. Door de overdracht (met ingang van 28 Februari) van de contrôle op de buitenlandse handel door het Brits-Amerikaanse Joint Export-Import Agency (J.E.I.A.) aan Duitse instanties, heeft de export een nieuwe stimulans gekregen. Men twijfelt er evenwel aan, of het doel voor 1949 bereikt zal worden. In Engeland heeft men, zowel van werknemers- als van werkgeverszijde (o.a. in de automobielindustrie) de vrees voor Duitse concurrentie te kennen gegeven. Zij beschuldigden de Duitsers van unfaire methoden. Door te lage lonen o.a. zou de Duitse industrie ver onder de prijzen kunnen blijven van de Britse industrie. De Britse minister van Handel, Wilson heeft er intussen op gewezen, dat sedert de (Deutsche) Mark wordt gewaardeerd op 30 dollarcent in plaats van op 17 dollarcent de concurrentie voor de Duitsers moeilijker wordt. Gebleken is namelijk, aldus de heer Wilson, dat vele volkswagens, op grond van contractuele verplichtingen, ook na de Duitse geldzuivering nog zijn verkocht tegen de oude koers van 1 mark = 17 dollarcent. De volkswagen, welke af fabriek £ 200 zou kosten, werd bij deze koers op de continentale markten verkocht voor minder dan £ 350. Op basis van de nieuwe koers wordt de prijs van de volkswagen aanzienlijk hoger.

Intussen is het een feit — ook door minister Wilson niet ontkend, dat — met name op het gebied van optische instrumenten, van goedkope auto's, Dieselmotoren en chemicaliën, de Duitse concurrentie zijn intrede heeft gedaan en men verwacht, dat deze concurrentie zich binnen enige jaren, wanneer ook de kwaliteit verbeterd is, geducht zal doen gevoelen.

Evenals minister Wilson dit deed, ontkende The Economist, dat de Duitse concurrentie unfair zou zijn. Hiervan zou sprake zijn wanneer er exportsubsidies werden gegeven, de lonen onredelijk laag waren of de koers van de mark voor de Duitse export een voordeel zou opleveren. Hoewel de lonen in Duitsland beneden het niveau van Groot-Brittannië liggen, wordt dit voorlopig ruimschoots gecompenseerd door de lagere Duitse arbeidsproductiviteit. Hierbij dient nog te worden opgemerkt, dat in Groot-Brittannië de lonen bijna 100% lager zijn dan de Amerikaanse en dat er een loonstijging slechts kan worden voorkomen door levensmiddelensubsidies ten bedrage van £ 484 millioen per jaar. **(Vor. ber. Pol. overz. 1945-'48 7584; Mon. san. 7795 C; Vrees in buitenl. 7869 A; Prod. 7952 C, 7903 F, 7927 H.)**

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

27 Februari (Zondag)

Denemarken — Het bestuur van de Sociaal-Democratische partij neemt met één stem tegen een resolutie aan, waarin een „nauwe politieke en militaire samenwerking met andere democratische landen" wordt aanbevolen.
Frankrijk — De Nationale Raad van de Socialistische partij besluit met 2855 tegen 589 stemmen en 180 onthoudingen, te blijven deelnemen aan de regering Queuille.
Indonesië — Sultan Hamid II betuigt instemming met regeringsverklaring. (Zie in dit nummer).
Nederland — In alle katholieke kerken wordt „Vastenbrief" voorgelezen van het Nederlands Episcopaat, handelende over de huidige sociale problemen. (Zie in dit nummer).
— Ondertekening handels- en betalingsovereenkomst met Engeland. (Zie in dit nummer).
Roemenië — Zestien rooms-katholieke vrouwen- en jeugdorganisaties door regering ontbonden. Deze actie volgt op een eerder genomen maatregel welke de regering uitgebreide contrôle gaf over de kerkelijke organisaties, eigendom en onderwijs. (Zie ook 7694 D en 7868 kol. 2).
Italië — Een bijzonder gerechtshof, dat de van verraad en collaboratie beschuldigde, maarschalk Graziani moest berechten, heeft zich onbevoegd verklaard en de zaak verwezen naar een militair hof.

28 Februari (Maandag)

België — De Universiteit van Brussel kent het eredoctoraat in de wis- en natuurkunde toe aan prof. F. A. Vening Meinesz, directeur van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut en hoogleraar in de geodesie te Utrecht.
Engeland. — De leider der communisten Harry Pollitt verklaart op een vergadering van de Nationale Executieve van zijn partij, dat de Britse communisten aan de zijde van Rusland zullen staan in geval van „een imperialistische oorlog tegen de Sowjet-Unie".
Frankrijk — Twee officieren gearresteerd, onder de beschuldiging van het uitleveren van militaire geheimen aan een vreemde mogendheid. (Zie in dit nr.).
India. — Pandit Nehroe verklaart in de Wetgevende Vergadering, dat er arrestaties zijn verricht onder leden van de communistische partij. Ongeveer 500 personen werden gearresteerd. Er zouden plannen in voorbereiding zijn voor gewapend verzet en agitatie tegen de overheid.
Indonesië — Mr. van Kleffens geeft tijdens een persconferentie te New York een toelichting op de regeringsverklaring van 26-2. (Zie in dit nummer). Het B.F.O. besluit eenstemmig de uitnodiging aan een Ronde tafel-conferentie te aanvaarden. Mohammed Rum deelt aan de Unci mede, dat de republikeinen niet aan de conferentie zullen deelnemen.
Internationaal — Congres der Europese Beweging te Brussel geëindigd. (Zie in dit nummer).
Ver. Staten — Generaal Clay verklaart „informeel" om ontheffing van zijn functie als militair gouverneur in West-Duitsland te hebben verzocht.

1 Maart (Dinsdag)

Birma — Vertegenwoordigers van Engeland, India, Australië en Ceylon, te New Delhi in informele conferentie bijeen, bieden goede diensten aan bij bemiddeling in burgeroorlog
Hongarije — Vijf beklaagden die terecht staan als medeplichtigen van Kardinaal Mindszenty bij zwarte handel in deviezen, trekken hun eerder afgelegde bekentenissen in.
Indonesië — Dr. Beel verklaart, dat de Ronde tafel-conferentie in ieder geval door zal gaan, ook al zouden de republikeinen er niet aan deelnemen. Voorts verklaarde hij, dat Sukarno was uitgenodigd „als president van de republiek". Dr. Koets voert besprekingen met de republikeinse leiders op Banka. De Nederlandse delegatie aan de Ronde-tafelconferentie zal bestaan uit het voltallige kabinet. (Zie in dit nummer).
— Aanval van guerilla-troepen op Djokja door Nederlanders afgeslagen. (Zie in dit nr.).
Internationaal — De Franse minister van Buitenlandse Zaken, Robert Schuman, verklaart dat de geallieerden het eens zijn geworden over het bezettingsstatuut voor West-Duitsland.
Nederland — Het gehele land geteisterd door een storm, welke orkaankracht bereikte (windsnelheid 140 km. per uur). Grote vernielingen werden aangericht. Zeven schepen kwamen voor de Nederlandse kust in moeilijkheden.
— Mr. A. W. Hamming, directeur van de Economische Voorlichtingsdienst, benoemd tot hoogleraar in de rechtsgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit van Utrecht.
— Te Amsterdam is een Joodse volksuniversiteit opgericht.
Palestina — Op Rhodos beginnen onderhandelingen over een wapenstilstand tussen Transjordanië en Israël.
Sowjet-Unie — De prijzen van brood, boter, meel, tabak en kleding worden met 10% verlaagd.

2 Maart (Woensdag)

Duitsland. — De Westelijke militaire gouverneurs bepalen, dat Berlijn niet als twaalfde staat in de West-Duitse bond zal worden opgenomen. (Zie ook 7964 C).
Frankrijk — Minister Schuman verklaart, dat het Noord-Atlantische pact de veiligheid van Frankrijk zal verhogen en het risico van het uitbreken van een derde wereldoorlog zal verminderen.
— Ministerie van Voedselvoorziening opgeheven.
Indonesië — Benkulen en Lampongse districten wensen de status van daerah als onderdeel van de deelstaat Zuid-Sumatra.
— Drie federale partijen te Batavia (P. R. I. S., Pardafi, P. O. B.) wensen omvorming van B.F.O. tot „Federaal comité", waarin ook niet staatkundig georganiseerde gebieden zullen zijn vertegenwoordigd.
— Dr. Drees noemt het „plan-Beel" een gedurfde poging voor een radicale oplossing van het Indonesische probleem.
Internationaal — De gedelegeerde voor de Libanon in de economische en sociale raad van de V.N. dringt aan op Marshallhulp voor de „onderontwikkelde gebieden".
Nederland — Dr. H. Mulder bij K.B. van 1 Februari benoemd tot hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen.
— De functie van secretaris van de minister-president zal met ingang van 1 Mei worden opgeheven. De Heer H. Hermans zal als zodanig aftreden.
Roemenië — Decreet uitgevaardigd, waarbij de algehele onteigening van het grootgrond-bezit wordt gelast. (Tot nu toe mocht men nog 50 hectare in bezit hebben).
Sowjet-Unie — In een nota wordt de Zweedse regering er van beschuldigd Russische onderdanen uit de Baltische landen te vervolgen en de repatriëring te belemmeren. Zweden wijst dit protest af.

3 Maart (Donderdag)

België — Verhoging werklozensteun met terugwerkende kracht tot 7 Februari door regering goedgekeurd. (Kosten 600 millioen frs.)
Frankrijk — Commissie van Buitenlandse Zaken van het parlement verzoekt de regering haar goede diensten aan te bieden voor een samenkomst te Parijs van de mogendheden, die betrokken zijn bij de vraagstukken die de vrede in de weg staan.
Indonesië — Staten van Suriname wensen slechts waarnemers naar de Ronde-tafelconferentie te zenden.
— Nederlande regering deelt aan de Veiligheidsraad mede, dat zij de resolutie inzake Indonesië niet ten volle kan uitvoeren. (Zie in dit nr.)
Internationaal — Jules Basdevant (Fr.) tot president van het Internationaal Gerechtshof gekozen. G. Guerrero (Salvador) wordt vice-president. (Zie ook 7886 kol. 1).
Italië — Saragat trekt een op 27 Febr. ingediende aanvraag voor ontslag als vice-premier en minister van de koopvaardij-vloot in. Rede van zijn ontslagaanvrage was de critiek die door zijn partijleden was uitgeoefend op de behandeling van een collaborateur.
Nederland — Prof. dr. N. A. Donkersloot (P.v.d.A.) bedankt als lid van de Eerste Kamer, daar hij zich niet kan verenigen met het beleid van zijn fractie i.z. Indonesië.
Ver. Staten — James Forrestal als minister van Defensie afgetreden. Het ontslag gaat in per 31 Maart. Tot zijn opvolger is benoemd Louis A. Johnson.

4 Maart (Vrijdag)

Bulgarije — Tegen de vier voornaamste verdachten in het proces tegen de 15 predikanten worden „de zwaarste straffen geëist". Tegen de overige verdachten werden „zware straffen" geëist. (Zie 25-2-7978).
Internationaal — Veiligheidsraad besluit Israël voor lidmaatschap V.N. aan te bevelen. Alleen Egypte stemde tegen. Engeland onthield zich van stemming.
Italië — De uitvoerende raad van de socialistische partij van Saragat spreekt zich met acht tegen zeven stemmen uit tegen aansluiting van Italië bij het Atlantische pact.
Noorwegen — Russisch aanbod voor non-agressiepact van de hand gewezen. Noorwegen zal deelnemen aan de besprekingen over het Atlantische pact. (Zie in dit nr.)
Thailand — Drie oud-ministers en een parlementslid bij poging tot vluchten doodgeschoten. Zij waren onder arrest, verdacht van samenzwering tegen de regering.

5 Maart (Zaterdag)

Sowjet-Unie — Molotov als minister van Buitenlandse Zaken door Wisjinski vervangen. Gromyko volgt Wisjinski op als waarnemend minister van Buitenlandse Zaken. (Zie in dit nr.)

A. Het Nationale inkomen in 1947

Nadat de Nationale Jaarrekeningen van Nederland voor het jaar 1946 waren voltooid, is men begonnen met het samenstellen van voorlopige rekeningen over 1947. De daaruit afgeleide raming van het Nationale inkomen in 1947 geven wij hieronder. De daarnaast gegeven cijfers voor 1946 geven gelegenheid tot vergelijking, terwijl tevens werden aangegeven enkele wijzigingen in de eerder gepubliceerde cijfers voor 1946 (7890 E), welke het gevolg zijn van verbeteringen in de definities.

In onderstaande tabel wordt van het Nationale inkomen van 11.388 millioen gulden een splitsing gegeven naar een aantal bedrijfstakken enerzijds, en naar de productiefactoren arbeid en kapitaal anderzijds.

Nationaal inkomen, verdeeld naar bedrijfstakken

	1946	'47*
	× *f* 1 millioen	
Vervaardiging van aardewerk, glas, kalk, stenen	63	105
Bewerking van diamant	6	10
Grafische nijverheid, fotografie (incl. Uitgevers)	147	223
Bouwnijverheid en aanverwante bedrijven	439	497
Chemische nijverheid	136	211
Bewerking van hout, kurk, stro	142	147
Kleding en reiniging	248	309
Kunstnijverheid	4	4
Leder-, wasdoek-, rubbernijverheid	135	195
Mijnbouw, veenderijen, enz.	153	182
Metaalnijverheid, scheeps-, vliegtuig- en wagenbouw	690	1.160
Papiernijverheid	80	106
Textielnijverheid	225	428
Gas-, electriciteits- en waterleidingbedrijven	156	206
Bereiding van voedings- en genotmiddelen	510	709
Totaal Nijverheid	3.184	4.492
Landbouw	1.187	1.097
Visserij en jacht	58	44
Handel (excl. Uitgevers)	1.082	1.437
Verkeer	929	1.189
Onderwijs	250	281
Overige bedrijven en beroepen	793	890
Exploitatie van onroerende goederen	562	549
Totaal bedrijfsleven (ongecorrigeerd)	8.045	9.979
Correctie voor rente aan banken	— 60	— 50
Totaal bedrijfsleven (gecorrigeerd)	7.985	9.929
Overheid	1.105	1.188
Buitenland	236	271
Nationaal inkomen	9.326	11.388

Wat de indeling naar bedrijfstakken betreft, zij nog vermeld, dat onder „Overheid" alleen het eigenlijke overheidsapparaat is begrepen, dus met uitzondering van het onderwijs en overheidsbedrijven als de P.T.T., de Staatsmijnen en de openbare nutsbedrijven. Het onderwijs omvat zowel openbaar als bijzonder, gesubsidiëerd en niet-gesubsidiëerd onderwijs. De exploitatie van onroerende goederen omvat mede de opbrengsten van in pacht gegeven gronden, welke dus niet begrepen zijn in de opbrengst van de landbouw. De inkomsten uit het buitenland omvatten ook pensioenen, verloftraktementen e.d., doch niet de tegenwaarde van de restitutie van geroofd goud en goederen.

De stijging van het nationale inkomen van 1946 op 1947 met 2.062 millioen gulden of 22% is voor het kleinste deel het gevolg van prijs- en loonstijgingen; voor het grootste deel betekent zij echter een reële vermeerdering van de volkswelvaart.

Aangetekend zij, dat de daling van de bijdrage van de Landbouw voor een deel is toe te schrijven aan het afnemen van cultuurtechnische herstelwerkzaamheden; van belang is voorts het o.a. tengevolge van de weersomstandigheden achterwege blijven van een soortgelijke productiestijging als de andere bedrijfstakken vertoonden. Bij de exploitatie der onroerende goederen zijn de lasten gestegen, de baten echter vrijwel constant gebleven.

Het aandeel van de lonen, salarissen en sociale lasten in deze stijging is af te leiden uit onderstaande tabel:

Verdeling van het nationale inkomen naar de productiefactoren:

	1938	1946	1947 *
		× *f* 1 millioen	
Lonen, salarissen, sociale lasten	2.303	5.425	6.361
Renten, winst, ondern.loon, pensioenen, verlofstractementen, enz.	2.616	3.901	5.027
Tot. Nat. inkomen	4.919	9.326	11.388

Het relatieve aandeel van de loonarbeid is dus van 1946 op 1947 waarschijnlijk enigszins verminderd (van 58% in 1946 tot 56% in 1947), hoewel het nog steeds aanmerkelijk hoger was dan in 1938 (47%). Het totale loonbedrag zelf is aanmerkelijk toegenomen, ook wanneer men de stijging van de prijsindices van het gezinsverbruik (4%) in aanmerking neemt.

*) Voorlopige cijfers.

(St. Bulletin C.B.S. 24-2) **(Vor. ber. 7890 E)**

B. Handelsverkeer met Engeland in 1949 —

Na langdurige besprekingen, welke op 27 Februari te Londen werden afgesloten, is overeenstemming bereikt over de omvang van het handelsverkeer tussen Nederland en Engeland in 1949.

Het handelsverkeer in beide richtingen zal een omvang hebben van £ 62.5 millioen.

Het verdrag, dat voor 1948 tot stand kwam, voorzag in een Engelse invoer naar Nederland van £ 38,5 millioen tegen een Nederlandse uitvoer naar Engeland van £ 34 millioen. In werkelijkheid waren deze cijfers echter groter, omdat zich reeds tijdens 1948 een stijgende tendens in het wederzijdse handelsverkeer voordeed. Het vorige jaar vertoonde de handelsbalans ten opzichte van Nederland nog een nadelig verschil. In het nieuwe verdrag is de waarde van de totale in- en uitvoeren echter niet alleen belangrijk gestegen, maar bovendien is er nu geen nadelig verschil voor Nederland meer.

De besprekingen hebben vooral voor onze land- en tuinbouwproducten (waaronder ook zuivel) een zeer gunstig resultaat gehad. De leveringen zullen £ 43.5 millioen belopen tegen £ 28 millioen in 1948 en £ 24.5 volgens het handelsverdrag van 1948.

De uitvoer van zuivel, bacon en eieren naar Engeland zal het dubbele bedragen van 1948. Intussen zullen er in de naaste toekomst nog nieuwe besprekingen met Engeland gevoerd moeten worden, omdat de export van tuinbouwproducten op den duur op longtermprogramma's gebaseerd zal moeten zijn.

De industriële uitvoer beloopt in 1949 een bedrag van £ 11.5 millioen tegen £ 9.5 millioen in 1948.

Reëel betekent de verhoging intusen meer dan het bedrag aangeeft. Buiten het genoemde bedrag is n.l. een aantal producten gehouden die Engeland weer zal uitvoeren. Hiertoe kan men o.a. grafische producten. superfosfaat, diamant, enz. rekenen. Zo komt men tot een totale industriële uitvoer van ca. £ 17.5 millioen. Engeland zal o.m. naar Nederland exporteren 30.000 ton staal. 800.000 ton steenkolen, 6000 ton blik, bedrijfsauto's. personenauto's, groenten en fruit, en diverse voedingsmiddelen (waaronder dranken). Deze laatste post vertoont, vergeleken met 1948, een stijging van 200%.

Voor de eerste maal is ook Indonesië in het handelsverdrag opgenomen. Indonesië zal aan Engeland voor £ 8 millioen aan copra en palmolie leveren. Engeland zal daartegenover voor £ 1 millioen aan Indonesië leveren, voornamelijk textiel.

Suriname en Curaçao zijn eveneens ter sprake gekomen, maar er zijn ten aanzien van deze gebiedsdelen geen formele overeenkomsten gesloten. De Engelsen zegden echter toe met de wensen van Suriname en de Nederlandse Antillen wel rekening te willen houden.

(Alg. Handelsblad 1-3) **(Vor. ber. 7883 B)**

C. Productie levensverzekering-Mijen —

De productie aan nieuwe levensverzekeringen bij de Nederlandse levensverzekering-Mijen gaf over de laatste drie maanden van 1948 de volgende stijging te zien: October 142.5 millioen gld., November 180.6 millioen gld. en December 186.8 millioen gld. (St. Bulletin C.B.S. 24-2) **(Vor ber. 7819 I)**

D. Partijraad K. V. P. —

Op 25 en 26 Februari is de Partijraad van de K.V.P. te Utrecht in vergadering bijeen geweest. Een motie van vertrouwen in het beleid van de fractie, bij het Tweede-Kamer debat over Indonesië op 18 Januari jl., werd met algemene stemmen, behoudens drie onthoudingen, aanvaard.

In deze vergadering heeft prof. Romme een uiteenzetting gegeven van de staatkundige toestand en het parlementaire werk.

Inzake de politiek t.a.v. Indonesië merkte spr. op dat bij de jongste wijziging van het kabinet het doel hetzelfde is

gebleven, maar dat er verschil van opvatting was over de internationaal te volgen gedragslijn. De heer Sassen was geneigd meer het Indonesische aspect te zien, van andere zijde was men geneigd meer het internationale aspect te bezien, aldus de heer Romme. Hij zeide voorts, sober te moeten zijn met betrekking tot de komende Ronde tafel-conferentie. Men zal alles in het werk moeten stellen om deze te doen slagen. In antwoord op critiek van de heer Sybesma (Amsterdam) op de fractie zowel als op het kabinet, in zake het Indonesië-beleid, antwoordde prof. Romme, dat het nu niet de tijd is voor het requisitoir over het regeringsbeleid, ook al omdat de heer Sybesma niet over de volledige gegevens beschikt.
Tenslotte kwam men tot overeenstemming inzake de instelling van een „College van Beraad" (A.N.P.-Maasbode 28-2)
(Vor. ber. Partijraad 7520 C)

A. **„Vastenbrief" R.K. Episcopaat —**
In alle katholieke kerken werd op 27 Februari de jaarlijkse „Vastenbrief" van het Episcopaat voorgelezen.
Dit jaar behelsde de bisschoppelijke vermaning een uiteenzetting over het probleem der sociale rechtvaardigheid. Werkgevers zowel als werknemers worden gewezen op hun plichten en rechten.
De maatschappelijke woelingen en de spanningen tussen de volken, aldus het herderlijk schrijven, wijzen erop, dat een rechtvaardig evenwicht nog niet is gevonden.
Werknemers moeten een gezinsloon ontvangen en hebben recht op medezeggenschap. Verzet van werkgeverszijde tegen lidmaatschap der arbeiders van vak- of standsorganisatie is niet te verontschuldigen.
De bisschoppen spreken hun teleurstelling uit over de verminderde arbeidsproductiviteit en over het tekort aan dienstvaardigheid, dat zich openbaart.
De arbeiders hebben de plicht stakingen ter verstoring van de christelijke en maatschappelijke orde, in de kiem te smoren.
De onderdanen van de staat hebben de plicht zich te houden aan de regeling van lonen en prijzen.
De heffing van de huidige hoge belastingen moet gezien worden in het licht van de tegenwoordige omstandigheden. Een bestaansminimum voor de werknemer moet gewaarborgd zijn. Tenslotte wijst de brief op de plicht om inwoning te verschaffen indien men daartoe in staat is. (Volkskrant-A.N.P. 28-2)
(Vor. ber. Brief R.K. Episcopaat 7592 D)

B. **Nederl. bezit onder beheer van de „British Custodian of Enemy Property" —**
In verband met een regeling voor een versnelde vrijgeving van Nederl. geld en eigendom, dat zich thans onder beheer bevindt van de British Custodian of Enemy Property, heeft de Nederlandse regering zich vrijwillig borg gesteld tegenover de Britse regering voor eventueel geld of eigendom, dat onder deze regeling wordt vrijgegeven. Door dr. J. M. Fehmers, hoofd afd. Beheer Nederl. Eigendommen bij de Nederlandse ambassade te Londen, is verklaard, dat aanvragen van officiële Nederl. zijde voor het vrijgeven van eigendom, vallende onder de overeengekomen regeling, door de Britse autoriteiten zullen worden beschouwd als aanvragen, welke voldoen aan de algemene vereisten om in aanmerking te komen voor het vrijgeven.

C. *Indonesië*

HET INDONESISCHE PROBLEEM

Regeringsverklaring - Ronde-tafel-conferentie - Toelichting van mr. Van Kleffens en dr. Beel - Verklaring Rum - Verklaring B.F.O. - Rapport Unci. - Ned. standpunt t.a.v. resolutie Veiligheidsraad —

Het standpunt van de Nederlandse regering ten aanzien van de thans te volgen werkwijze bij de oplossing van het Indonesische probleem is — na wekenlang in het duister te zijn gehuld — door twee verklaringen duidelijker omlijnd. Op de eerste plaats is daar het regeringscommuniqué van 26 Februari, waarin wordt aangekondigd, dat de overdracht van de souvereiniteit, welke in de resolutie van de Veiligheidsraad op uiterlijk 1 Juli 1950 was vastgesteld, op een aanmerkelijk vroeger tijdstip zal plaats hebben. Voorts zal de beperking van de bewegingsvrijheid van de republikeinse leiders, in zoverre dit nog niet was geschied, worden opgeheven, om het overleg te bespoedigen. Tenslotte zal op 12 Maart te 's-Gravenhage een Ronde tafel-conferentie worden bijeengeroepen, ter bespreking van de voorwaarden en modaliteiten, waarop de vervroegde souvereiniteitsoverdracht zal kunnen plaats hebben.
Een tweede verklaring, welke een nader licht werpt op het regeringsstandpunt is een schriftelijke mededeling aan de Veiligheidsraad (3 Mrt.) waarin de regering verklaart, dat zij de resolutie van de Raad inzake Indonesië niet ten volle kan uitvoeren en haar „fundamentale bezwaren" handhaaft. Zij doet echter haar best om „een waardige oplossing van het Indonesische vraagstuk te vinden".
De republikeinse woordvoerder Mohammed Rum heeft intussen verklaard, dat de republikeinse leiders niet aan de conferentie zullen deelnemen, terwijl ook de deelneming van alle federalen nog niet vaststaat. Hoewel het B.F.O. heeft medegedeeld, dat het de uitnodiging aanvaardde, heeft de premier van Oost-Indonesië, Anak Agung, zich de beslissing in deze nog voorbehouden. In West-Indië neemt men een gereserveerde houding aan. Dr. Beel heeft verklaard, dat de Ronde tafel-conferentie doorgang zal vinden, ook al zouden de republikeinen er niet aan deel nemen. Dat de tijd dringt blijkt eens te meer uit de republikeinse aanval op Djokja, welke bewijst, dat ook de militaire situatie niet geheel bevredigend is.
Hieronder laten wij de bijzonderheden volgen:

Regeringsverklaring.
Op 26 Februari na de aankomst van de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, dr. Beel, te Batavia, werd gelijktijdig in Nederland en Indonesië een officieel regeringscommuniqué gepubliceerd. Wij laten hieronder de volledige tekst van dit communiqué volgen:

„In het regeringscommuniqué van Woensdag 23 dezer is medegedeeld, dat bij het overleg tussen de Nederlandse regering en de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon gewichtige besluiten zijn genomen ten aanzien van de gedragslijn, welke terzake van het Indonesisch vraagstuk zal worden gevolgd.
De Nederlandse regering is er van overtuigd, dat voor een bevredigende oplossing van de hangende vraagstukken een vervroegde overdracht harer souvereiniteit over Indonesië aan een representatieve federale regering de aangewezen weg vormt.
Zij heeft daarom het besluit genomen te trachten deze overdracht, welke overeenkomstig haar vroegere plannen in de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari jl. als een op uiterlijk 1 Juli 1950 te bereiken doel is gesteld, te doen plaats vinden op een aanmerkelijk vroeger tijdstip.
Uiteraard vereist de meest gewenste uitvoering van dit plan de oprechte en voortvarende samenwerking van alle partijen; de regering meent, dat het door allen begeerde doel het vertrouwen wettigt, dat voor een dergelijke samenwerking ook bij allen bereidheid zal worden gevonden.
In verband met de wenselijkheid onverwijld een aanvang te kunnen maken met een overleg voor een spoedige totstandkoming van de souvereine Verenigde Staten van Indonesië, en teneinde uitvoering te kunnen geven van het ten aanzien van de vrijlating in de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari 1949 gestelde, heeft de Nederlandse regering besloten om de beperkingen van de bewegingsvrijheid van de republikeinse leiders, voor zover zulks nog niet is geschied, op te heffen. Nader overleg met de betrokkenen zal worden gepleegd over de plaats, waar zij zich zullen wensen te vestigen en over de voorbereidingen, welke alsdan voor hun vestiging aldaar nog moeten worden getroffen.
Om tot een daadwerkelijk overleg te geraken, heeft de regering besloten het initiatief te nemen tot het bijeenroepen van een Ronde tafel-conferentie, welke zo spoedig mogelijk — namelijk reeds op 12 Maart a.s. — te 's-Gravenhage zal aanvangen. Op deze conferentie zal overleg zijn te plegen over de voorwaarden en modaliteiten, waarop een zoveel mogelijk vervroegde souvereiniteitsoverdracht in de zin als hierboven aangegeven, zou kunnen plaats vinden; over de gelijktijdige totstandkoming van de Nederlands-Indonesische Unie, alsmede over voorzieningen voor de tussenliggende periode, waaronder de instelling van een federale interim-regering, zulks mede in het licht van deze vervroegde souvereiniteitsoverdracht.
De Nederlandse regering is bereid in gemeen overleg met de betrokken partijen elke door een dezer partijen ter conferentie voorgestelde oplossing op haar mérites te onderzoeken en na te gaan in hoeverre deze met haar verantwoordelijkheid overeen is te brengen.
In deze geest zijn uitnodigingen gericht tot alle betrokken partijen om deel te nemen aan bovengenoemde conferentie. Aan de U.N.C.I. is medegedeeld, dat de Nederlandse regering haar aanwezigheid bij deze conferentie op prijs zal stellen, teneinde deze commissie in staat te stellen haar bijstand te verlenen".

Toelichting mr. Van Kleffens.
De Nederlandse ambassadeur te Washington, mr. E. N. van Kleffens, heeft op 28 Februari voor de pers een verklaring afgelegd. Omtrent het overleg, dat met de republikeinse leiders zal plaats hebben over het vaststellen van hun verblijfplaats, zeide hij, dat de beperkingen die voor iedereen gelden, in verband met het reizen en verblijven ook op de repu-

blikeinse leiders van toepassing zullen zijn. Het herstel van bewegingsvrijheid hangt echter niet af van de vraag of zij al dan niet verkiezen aan de Ronde tafel-conferentie deel te nemen.

Bij de uitnodiging tot deelneming aan de conferentie, ging mr. Van Kleffens verder, heeft de Nederlandse regering geen enkele voorwaarde willen stellen. De partijen zijn vrij te beslissen over de omvang en de samenstelling van haar delegaties. Ook heeft de Nederlandse regering geen enkele voorwaarde willen stellen ten aanzien van de stemming. De voorwaarden betreffende de Unie, zullen geformeerd worden in vrijwillig gemeenschappelijk overleg, zodat beide deelgenoten hun belangen in de aanvaarde regeling weerspiegeld zullen vinden. De enige beperking, voor zover Nederland betreft, aldus mr. Van Kleffens, is de inhoud van de grondwet, die (sedert de herziening van laatstleden herfst) de resultaten belichaamt van voorafgaand overleg.

De voorstellen van Cochran, strekkende tot deelneming aan de Indonesische regering voor een derde door de republikeinse gebieden en voor tweederde door de federale gebieden, bieden een punt van uitgang voor de onderhandelingen. Eveneens zouden de minderheden een passende vertegenwoordiging moeten hebben.

Daar Nederland bereid is de souvereiniteit een jaar vroeger over te dragen dan in de resolutie van de Veiligheidsraad werd aangegeven, komt het verder tegemoet aan de belangen van het Indonesische nationalisme dan de Veiligheidsraad zelf, aldus mr. Van Kleffens. De Nederlandse regering meent door de organisatie van het politieke systeem na de overdracht van de souvereiniteit aan Indonesië te laten, een belangrijke bijdrage te leveren tot het verminderen van de mogelijkheid van verdere tegenstellingen.

Het zal echter onvermijdelijk zijn, dat Nederland, zolang het voor Indonesië verantwoordelijk blijft (geen kwesties van enkele maanden) over uitgebreide bevoegdheden blijft beschikken. Dit kan tot wrijving leiden. Maar deze wrijving kan gedeeltelijk worden vermeden door aanvaarding van de Nederlandse voorstellen.

Een definitieve datum van de overdracht kan niet eenzijdig door Nederland worden vastgesteld, omdat dit ook afhangt van de wensen der andere betrokken partijen. De regering vertrouwt echter, dat de besprekingen zullen voeren tot een overeenkomst per 1 Mei a.s. Daarna is nog een periode van ongeveer zes weken vereist voor de ratificatie, zoals voorzien is door de Nederlandse Grondwet.

Daar het beslist niet in de bedoeling ligt van de Nederlandse regering om zich voorbarig van haar verantwoordelijkheid te ontdoen, zal zij bereid zijn de nieuwe staat gedurende korte tijd bij te staan, doch alleen, wanneer daarom door de nieuwe staat wordt verzocht. Nederland wil in geen geval zijn bijstand opdringen, daar de toekomstige betrekkingen gebaseerd moeten zijn op werkelijke en vrijwillig erkende gemeenschappelijke belangen van beide partijen.

Verklaring Rum. — Op 1 Maart verklaarde de hoogste vertegenwoordiger van de Republiek te Batavia, Mohammed Rum, in een telegram aan de commissie der V.N., dat het besluit van de Nederlandse regering tot het houden van een Ronde tafel-conferentie de resolutie van de Veiligheidsraad „doorkruist" en dat bovendien vaststaat „dat de Nederlandse regering in geen geval zal voldoen aan de voorwaarde om de huidige republikeinse regering in haar bevoegdheid over enig deel van haar gebied te herstellen". Rum voegde hieraantoe: „In het bijzonder verklaarde dr. Gieben (vertegenwoordiger van dr. Beel), dat in tegenstelling tot de bewoordingen van de verklaring van zijn regering over het opheffen van de bestaande beperkingen betreffende de bewegingsvrijheid der republikeinse leiders, wij in geen geval zullen mogen terugtrekken naar Djokja. Deze nieuwe stap van Nederland geeft uitdrukking aan zijn ontkenning van de wettigheid der inmenging van de Veiligheidsraad en houdt een ander voorstel in op eigen gezag. Onze regering zal zich echter nooit neerleggen bij enige stap, welke de ten uitvoerlegging van de resolutie van de Veiligheidsraad ontwijkt", aldus het telegram van Rum.

Verklaring B.F.O. — Op 1 Maart werd vanwege het Bijzonder Federaal Overleg aan dr. Beel medegedeeld, dat alle delegaties in de B.F.O. zich eenstemmig bereid hebben verklaard, de uitnodiging voor de conferentie te Den Haag op basis van de regeringsverklaring te aanvaarden. Sultan Hamid, voorzitter van het B.F.O., schreef aan dr. Beel, dat het B.F.O. „met grote voldoening" kennis had genomen van het plan tot vervroegde overdracht der souvereiniteit. „Het initiatief van de Ned. regering tot het houden ener Ronde tafel-conferentie, teneinde met betrekking tot de met bedoelde overdracht der souvereiniteit samenhangende vraagstukken zo spoedig mogelijk tot overeenstemming te geraken, werd door de B.F.O. met instemming begroet," aldus de brief.

Op 2 Maart zijn de heren Hamid, Anak Agung, Djumhana, Koliansjah, Ateng en Vleer, als vertegenwoordigers van het B.F.O. naar Banka vertrokken voor het voeren van besprekingen met de republikeinen.

Verklaring dr. Beel. — Op een persconferentie welke op 1 Maart te Batavia werd gehouden, verklaarde de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon dr. L. J. M. Beel o.m. dat de Ronde tafelconferentie te Den Haag in elk geval zal doorgaan, ook indien de republikeinse leiders onverhoopt de uitnodiging tot deelnemen niet zouden aanvaarden. Hij zeide: „Ik ben vol vertrouwen, dat het Indonesische realisme zeer wel de grote betekenis van de conferentie voor de toekomst van Indonesië zal begrijpen en de ernstige wens van de Nederlandse regering om eens en voor al een oplossing te bereiken, op de juiste waarde zal weten te schatten".

Dr. Beel releveerde hierna de eenstemmige aanvaarding door de B.F.O. en deelde mede, dat de voorlopige federale regering ook reeds besloot de conferentie bij te wonen.

Dr. Beel zeide voorts, dat dr. Koets op 28 Februari en 1 Maart op Banka besprekingen heeft gevoerd, welke in goede sfeer zijn begonnen en verdere voortzetting zullen vinden. Op verzoek van de republikeinse regering zullen hieromtrent geen verdere mededelingen worden gedaan.

Dr. Beel verklaarde nog, dat Sukarno was uitgenodigd als president van de republiek.

Tot de Ronde tafel-conferentie zijn uitgenodigd het B.F.O., de republiek, de voorlopige federale regering en vertegenwoordigers der minderheden. De zelfbestuurders zijn niet afzonderlijk uitgenodigd, doch zijn vertegenwoordigd in de voorlopige federale regering en in het B.F.O. Nieuw-Guinea zal niet rechtstreeks vertegenwoordigd zijn, het heeft een bijzondere positie en valt onder de zorgen van de centrale regering, die zelf een delegatie heeft.

De Unci (commissie van de V.N.) is als geheel uitgenodigd en de Ned. regering zal het hogelijk op prijs stellen, indien de commissie haar volledige bijstand zal willen verlenen voor het bereiken van een gunstig resultaat.

Op vragen met betrekking tot het uniestatuut antwoordde de HVK, dat de Constituties van Nederland, van de Ver. Staten van Indonesië en van de deelstaten met het uniestatuut in overeenstemming moeten zijn. In het uniestatuut dienen beginselen te worden vastgelegd, competenties te worden geregeld, het organische samentreffen van beide partners te worden behandeld en verder moeten er de mogelijkheden tot uitgroei in te worden verankerd.

Zo enigszins mogelijk dient de overdracht der souvereiniteit zonder reserve te geschieden. Dr. Beel stipuleerde uitdrukkelijk, dat bij Nederland geen gedachte aanwezig is van de Unie als superstaat.

Met betrekking tot vragen betreffende de orde en rust zeide dr. Beel, bezwaar te moeten maken tegen de suggesties, vervat in een der vragen, dat in Indonesië een chaotische toestand zou heersen en dat een overdracht der souvereiniteit derhalve niet verantwoord zou zijn. Er is geen sprake van een chaotische toestand.

Uiteraard beschikt de republiek V. S. I. bij een snelle overdracht der souvereiniteit nog niet over een volledige apparatuur en daarom is het nodig, dat tussen Nederland en de V. S. I. een regeling wordt getroffen betreffende het aantal, dislocatie en gebruik der Nederlandse troepen, die (en hierop legde dr. Beel de nadruk) slechts op verzoek van de regering der V. S. I. door de Ned. regering te harer beschikking kunnen worden gesteld.

Voorts legde hij er de nadruk op, dat van het ogenblik der souvereiniteitsoverdracht af, de verantwoordelijkheid voor orde en rust geheel bij de regering der V. S. I. is gelegen. Aangenomen mag worden, dat bij het bepalen van de datum dier overdracht, intussen stappen zullen zijn genomen om een einde te maken aan de guerilla.

Rapport Unci — De commissie van de V.N. voor Indonesië heeft op 2 Maart een telegrafisch rapport uitgebracht aan de Veiligheidsraad, waarin geconcludeerd wordt, dat de partijen in de Indonesische kwestie in gebreke zijn gebleven tot een overeenkomst te komen over de instelling van een Federale Interim-Regering (F. I. R.). Deze situatie is het gevolg van het in gebreke blijven der Nederlandse regering om de procedure te aanvaarden van de Veiligheidsraadsresolutie van 28 Januari en niet slechts van een verschil van opvatting over de structuur en bevoegdheden der regering.

Er zijn geen onderhandelingen tussen de Nederlandse regering en de Republiek, zoals in de resolutie voorzien, geweest.

De commissie heeft de taak welke haar is opgedragen door de resolutie trachten te vervullen. Zij heeft contact gehad met alle partijen, maar er is geen voldoende gelegenheid geweest voor de commissie om helpend op te treden op de manier welke bij de resolutie is voorzien.

Betreffende de uitnodiging tot deelneming aan de Ronde tafel-conferentie zegt het rapport:

Er is geen aanwijzing te vinden in de gedane mededelingen of in de uitnodiging aan de commissie, dat de rol, welke haar gevraagd wordt te spelen, overeen-

komt met de bevoegdheid, welke haar door de resolutie van de Veiligheidsraad is gegeven. De commissie beschouwt daarom de uitnodiging en de daarmede in verband staande documenten als een tegenvoorstel of een substituut voor de in de resolutie neergelegde voorzieningen. De commissie verwijst daarom het tegenvoorstel ter overweging naar de Veiligheidsraad, met verzoek de commissie instructies te geven t.a.v. de houding, welke zij moet aannemen ten opzichte van de bedoelde uitnodiging.

Verklaring aan Veiligheidsraad. — De Nederlandse regering heeft de Veiligheidsraad schriftelijk medegedeeld, dat zij de resolutie van de Raad in zake Indonesië niet ten volle kan uitvoeren maar dat zij haar best doet om een waardige oplossing voor het Indonesische vraagstuk te vinden. De Nederlandse regering, aldus gaat het schrijven verder, ziet zich na diepgaande besprekingen genoodzaakt haar fundamentele bezwaren tegen de resolutie te handhaven. De brief geeft een uiteenzetting van het „plan-Beel". Hij besluit: Dit plan is een krachtige nieuwe poging om de gehele kwestie op te lossen. De Nederlandse regering is zich volledig bewust van de ernst van de Indonesische kwestie en van haar verantwoordelijkheid in dit opzicht. Zij doet daarom een beroep op de Veiligheidsraad om de verwezenlijking van dit plan te helpen bevorderen. In de huidige omstandigheden is dit plan de beste en snelste manier om de democratische Verenigde Staten van Indonesië tot stand te brengen en om een duurzame en vrijwillige samenwerking tussen Indonesië en Nederland te verwerkelijken. (A.N.P. - Red. K.H.A. 28-2 t.m. 4-3) **(Vor. ber. 7974 A)**

A. Militaire situatie - Aanval op Djokja - Toenemende guerilla-activiteit —

De guerilla-activiteit op geheel Java neemt toe. Op 1 Maart deden republikeinen een aanval op Djokja. Op 4 Maart werd hierover van Nederlandse officiële zijde het volgende gemeld:

Tegen vier uur in de ochtend werd licht vuur afgegeven op de Nederlandse posten aan de stadsrand. Precies zes uur ontwikkelde zich een hevig vuur op verschillende plaatsen van de stad. Twee aanvallen van sterke groepen werden uit westelijke richting ondernomen, terwijl een derde aanvalspoging werd ingezet uit zuidelijke richting, waar de binnenkraton is gelegen. Onmiddellijk werden tegenmaatregelen genomen.

De ongeregeldheden waren omstreeks 11 uur in de ochtend geëindigd. Naar schatting namen ongeveer 2000 man, behorende tot de in de omstreken van de stad rondzwervende groepen, die zich voor deze gelegenheid hadden geconcentreerd, aan de gezamenlijke aanval deel. De aanvallers, die deels goedbewapend waren, werden op alle punten met zware verliezen uiteengeslagen, een groot deel van hun wapens achterlatend.

Het Nederlandse communiqué meldt voorts, dat onder de zes doden aan Nederlandse zijde zich drie politieke beambten bevinden.

Eveneens op 3 Maart maakt het Nederlandse militaire hoofdkwartier melding van hevige gevechten in het Westelijk deel van Java en bericht, dat tijdens deze actie „een republikeins bataljon uiteengeslagen en practisch geliquideerd" is.

Verder wordt medegedeeld, dat tijdens een Nederlands offensief tegen republikeinse eenheden, die zich genesteld hadden rondom Siliredjo, 35 kilometer ten Noordwesten van de haven Tjilatjap, vijftig Indonesiërs zijn gesneuveld.

Bij de toenemende Nederlandse patrouilleactiviteit over geheel Java, zo deelt het Nederlandse militaire hoofdkwartier mede, zijn guerilla-eenheden, die tussen Soerakarta en Djokjakarta opereerden, „vernietigd".

Tijdens hevige gevechten rondom de berg Wilis op Oost-Java maakten de Nederlandse troepen zich meester van vier stukken republikeins veldgeschut en zestig ton munitie.

Van Nederlandse verliezen wordt geen melding gemaakt.

Het hoofdkwartier bericht verder, dat Nederlandse patrouilles de achtervolging hebben ingezet van republikeinse strijdkrachten, die waren geïnfiltreerd in het gebied, dat de Nederlanders voor de actie van December hadden bezet. In de Brantas-delta ten Zuiden van Soerabaja bliezen de Nederlandse troepen een Indonesische dump met tien ton munitie op. Het hoofdkwartier kondigt verdere actie aan tegen de guerilla-eenheden, die opereren bij de voormalige republikeinse steden Keboemen en Poerworedjo op Midden-Java.

Op Sumatra werden de zuiveringsacties voortgezet tegen republikeinse eenheden, waarvan gezegd wordt, dat zij nauwelijks te onderscheiden zijn van roversbenden. (A.N.P. - Un. Press 4-3)

(Vor. ber. Militaire situatie 7962 16-2)

B. Installatie Raad van Midden-Java —

Te Semarang is op 23 Februari de Raad van Midden-Java geïnstalleerd. De voorzitter van het centraal comité, mr. Zainal Abidin, nodigde in zijn openingsrede de regeringscommissaris Angenent uit aan de Hoge Vertegenwoordiger der Kroon het verzoek over te brengen de vergadering als vertegenwoordigend lichaam van Midden-Java te erkennen.

De 81 leden van de raad van Midden-Java vertegenwoordigen 7½ millioen inwoners van het federale gebied van Midden-Java. (Semarang en de gebieden die na de eerste politiële actie onder Nederlandse contrôle kwamen).

De installatiezitting werd bijgewoond door de Soesoehoenan en de Mankoenegro van Solo, de commandant van Midden-Java, generaal Meyer, en Raden Abdoelkadir.

De regeringscommissaris, de heer Angenent, zeide in zijn antwoordrede, dat het vinden van de juiste vorm niet gemakkelijk was, omdat door dit Javaanse land een kunstmatige scheiding liep. Hij legde er de nadruk op, dat de raad door de Indonesiërs zelf tot stand gekomen is. Slechts de Nederlandse en Arabische afgevaardigden zijn door de regeringscommissaris aangewezen.

De bijeenkomst koos vervolgens dr. Raden Soedjito met 52 stemmen tot voorzitter van de raad.

Soedjito was tijdens de republikeinse tijd lid van het K.N.I.P. (het voorlopige republikeinse parlement) voor de Indonesische katholieke partij (P.P.K.I.), waarvan hij hoofdbestuurslid was. (Trouw 24-2)

(Vor. ber. 7963 F)

België

C. Kongo - Uraniumuitvoer —

Omtrent de productie in en de uitvoer van uraniumerts uit de Belgische Kongo zijn slechts schaarse en officieuze cijfers bekend. De Belgische bladen kunnen slechts afgaan op wat de buitenlandse pers hierover schrijft.

Zo brachten in het begin van 1948 de Amerikaanse bladen „Business Week" en „Saturday Evening Post" het bericht, dat in 1945 9.769 ton uraniumerts was uitgevoerd tegen een prijs van 9 frank per kg. Deze uitvoer ging geheel naar de Verenigde Staten. In 1946 daalde de uitvoer tot 6.253 ton. Hiervan ging 3.654 ton naar de Ver. Staten en de overige 2.599 ton ging naar Groot-Brittannië. De prijs was echter gestegen tot 70 frank per kg. In het najaar van 1947 heeft de vicegouverneur van Belgisch-Kongo, de heer L. Pétillon, te Leopoldstad een redevoering gehouden en bij die gelegenheid ook statistische gegevens verstrekt nopens de buitenlandse handel van Kongo. Bij de uitvoer van metalen is de post vermeld „verschillende metalen en mineralen" en daarbij worden de volgende cijfers gegeven:

	ton	in duizenden frs.
1939	1.166	1.629
1941	102	2.409
1942	1.232	19.998
1943	9.944	36.037
1944	11.112	41.719
1945	10.361	96.702
1946	6.444	424.489

Deze cijfers stemmen overeen met die welke in de Amerikaanse bladen werden gepubliceerd!

Einde Februari was het de „News Chronicle" die nieuws bracht over het Kongolese uranium. Volgens een Brussels correspondent van dit blad, had het Belgische departement van Koloniën toestemming verleend, bekend te maken, dat tussen de regering van de Verenigde Staten en van België besprekingen werden gevoerd, om, in verband met de stijging van de uraniumprijs op de wereldmarkt, de prijs met 50 tot 75% te verhogen; voorts dat de Belgische regering geenszins van plan was de uranium van Katanga te nationaliseren.

Een woordvoerder van het departement van Koloniën zou verder aan de briefschrijver van het Amerikaanse blad hebben verklaard, dat een uitvoerrecht van 341 pond sterling per ton (ongeveer 60.000 frank) wordt geheven op het Kongolese uranium. Aangezien de huidige uraniumprijs ongeveer 1000 pond sterling per ton (177.000 frank) bedraagt, zou bovengenoemde prijsverhoging aan Belgisch-Kongo jaarlijks 60 millioen dollar (ongeveer 2540 milliard frank) meer opbrengen, aangezien de Verenigde Staten de enige kopers van Kongolees uranium zijn. Het Belgische ministerie van Koloniën heeft verklaard, dat de cijfers onjuist zijn en dat nimmer mededelingen aan de „News Chronicle" werden gedaan. Slechts werd bevestigd, dat de uitvoer onderworpen is aan een uitvoerrecht van 60.000 frank of 341 pond sterling per ton uraniumerts. (Nieuwe Eeuw 26-2)

(Vor. ber. 7930 B)

Benelux

D. Tarief-verdrag met Zwitserland

Tussen de Benelux-landen enerzijds en Zwitserland anderzijds is een overeenkomst afgesloten, die de bedoeling heeft een gunstige ontwikkeling van het onderling handelsverkeer te bevorderen. Zij is op 1 Maart voorlopig in werking getreden in afwachting van de ratificatie.

De Zwitserse invoerrechten zijn, in verhouding tot die van de Benelux laag, b.v. ten aanzien van verschillende voor Nederland belangrijke posten, zoals cacaoboter en -poeder, zuivelproducten, textiel, stalen buizen, röntgenapparaten en verschillende kleurstoffen. Een aantal invoerrechten werd bovendien verlaagd, o.a. voor mosselen, bloembollen, strocarton en emaille.

Tegenover deze Zwitserse concessies staan die van de Benelux.
Voor een aantal artikelen in de textielbranche is een verlaging van het invoerrecht tot stand gekomen variërende van 2 tot 4 pct en in sommige gevallen zelfs van 6 pct.
Voor enkele artikelen, vervaardigd van rayon, is het invoerrecht gebracht van 18 op 5 pct en voor die, vervaardigd van vlas, van hennep of van rameh van 18 op 8 pct. Voor horloges enz. is het invoerrecht over de gehele linie gebracht van 12 op 10 pct.
Het invoerrecht op schoenen is gebonden aan een maximum van ƒ 4.60 per paar.
(A.N.P. 1-3)

Duitsland

A. „Vrije Communistische Partij"

Enige weken geleden werd gemeld, dat de voormalige leider van de semi-militaire communistische strijdgroepen (vóór '33), de 41-jarige Karl-Heinz Scholz, in Berlijn een „Communistische Partij-Oppositie" had gevormd. Deze groep heeft thans de naam „Vrije Communistische Partij van Duitsland" aangenomen en contact opgenomen met de in W.-Duitsland bestaande „Onafhankelijke Communistische Partij", die geleid wordt door de Dortmunder Bender.
Scholz heeft een voorlopig program gepubliceerd waarin als doelstellingen vermeld worden: Democratisch-socialisme, absolute onafhankelijkheid van de partij, eerlijke en fatsoenlijke methoden in de politieke strijd, religieuse verdraagzaamheid en ontwapening. In een telegram aan de Socialistische Eenheidspartij (S.E.D.) vroeg Scholz: protest tegen de blokkade, niet-erkenning van de huidige Oostelijke grens, propaganda voor „opheffing van de Sowjet-concentratiekampen in en buiten de Sowjet-Unie", druk op de Sowjet-Unie om onmiddellijke vredesonderhandelingen tussen de S.U. en Duitsland te beginnen.
(Whitehall News 26-2)

B. Cultureel contact met W.-Europa

Te Düsseldorf is op 27 en 28 Februari onder presidium van de heer R. Birley, adviseur voor onderwijsaangelegenheden bij het bestuur der Engelse zone van Duitsland, een internationale conferentie over culturele betrekkingen tussen de Engelse zone van Duitsland en andere Europese landen gehouden. De Nederlandse delegatie stond onder leiding van mr. W. Verkade. (A.N.P. 28-2)

C. Economisch twee-jaren plan voor de Sowjet-zone —

Terwijl de economische ontwikkeling van de Westelijke zones van Duitsland sedert de geldzuivering bevredigend is, valt er in het Oosten nog weinig vooruitgang te constateren en daalt de productie in verschillende bedrijfstakken zelfs nog, aldus het Alg. Handelsblad. De productieplannen voor het tweede halfjaar van 1948 zijn in vele gevallen dan ook niet verwezenlijkt. Thans is een nieuw tweejarenplan opgesteld, dat de levensstandaard per ultimo 1950 becijfert op 135% van die van 1947 op 80 à 85% van die van 1938 Dit plan voorziet een toeneming van de arbeidsproductiviteit met 30%, waartegenover de uitbetaalde loonbedragen slechts met 15% zouden stijgen. De langlopende industriële en landbouwcredieten zouden met 2 milliard mark of ongeveer $ 660 millioen worden verhoogd. De vergroting van de arbeidsproductiviteit moet worden verwezenlijkt met behulp van het Stachanoff-systeem dat thans reeds wordt toegepast, en door de stimulans van vrije winkels, waar goederen verkrijgbaar worden gesteld — uiteraard tegen hoge prijzen — die in de staatswinkels niet te koop zijn.
Dat de plannen voor het afgelopen halfjaar niet zijn verwezenlijkt, schrijft men toe aan de intensieve wijze, waarop de Russen de ontmanteling hebben aangepakt en van de omzetting van vele ondernemingen in Sowjet-bedrijven.
Geallieerde autoriteiten schatten het totale percentage van het industriële apparaat, dat naar Rusland is gevoerd, op 65, van de machine-industrie op 75 en van de automobielindustrie zelfs op 90.
Voorts is van de overblijvende bedrijven ongeveer één kwart tot één derde geheel aan de nationale economie onttrokken, doordat dit deel in Russische eigendom is overgegaan en zijn productie buiten de Oost-Duitse betalingsbalans of herstelbetalingen om naar Rusland uitvoert of zelfs ten bate van de Russische betalingsbalans naar andere landen exporteert. In het bijzonder de bedrijven, die grondstoffen en machines voortbrengen, vallen onder deze categorie. (Alg. Hbld. 16-2)
(Vor. ber. 7942 B)

Engeland

D. Hulp van E.C.A. nog noodzakelijk —

Een verklaring van de Britse onderstaatssecretaris Mayhew, afgelegd voor de Ver. Naties, waarin hij zeide, dat Engeland reeds het economisch herstel had bereikt, heeft zowel te Londen als te Washington enige stof doen opwaaien. Senator Connally vond in deze verklaring namelijk aanleiding, om in de commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat te vragen, of het in dit geval dan nog wel noodzakelijk was om de E.C.A. hulp aan Engeland voort te zetten. Hierop haastte minister Cripps zich te verklaren, dat het voortgaande herstel van de Britse economie gebaseerd was op de E.C.A. hulp en dat Engeland zelfs in het gunstigste geval in 1949 nog een tekort zou hebben van 1 milliard dollar.
Paul Hoffman, administrateur van de E.C.A. verklaarde dan ook op 28 Februari voor de commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat, dat de verklaring van Mayhew een politiek karakter had en geen juist beeld gaf. Hij achtte voortzetting van de E.C.A. hulp aan Engeland noodzakelijk en pleitte voor de volledige toewijzing van het voor het komende jaar gevraagde bedrag van 940 millioen dollar. (Observer 27-2)
(Vor. ber. E.C.A. hulp 7954 A)

E. Ambassadeur te Moskou —

Als opvolger van Sir Maurice Peterson, is tot buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur te Moskou benoemd Sir David Kelly.
Van 1940 tot 1942 was Sir Kelly ambassadeur te Genève. Van 1942—1946 behartigde hij de Britse belangen te Buenos Aires. In 1946 werd hij overgeplaatst naar Ankara. (Times 14-2)

Frankrijk

F. Maatregelen tegen communisten

De verklaring van Thorez (zie 7974 G) is de directe aanleiding geworden voor een onderzoek naar de gedragingen van communisten die een sleutelpositie innemen. Acht personen werden naar aanleiding daarvan gearresteerd. Hieronder bevonden zich twee journalisten, twee officieren en een lid van de commissie voor atoomenergie. Zij worden beschuldigd van spionnage. De Nationale Vergadering heeft op 4 Maart met 363 tegen 202 stemmen opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van de communist Garaudy toegestaan. Garaudy heeft in pers en pamflet Minister Schuman beledigd.
Opheffing van de onschendbaarheid van Cachin werd daarentegen met 296 tegen 221 stemmen verworpen. (Le Monde 28-2 en 4-3) **(V. b. 7947 G; zie ook 27-2 7978)**

Griekenland

G. Markos gevangen?

Volgens geruchten is generaal Markos opgesloten in de Lublanka gevangenis te Moskou. Hij zou aan Tito een geheime overeenkomst hebben voorgesteld op grond waarvan Joego-Slavische troepen hem zouden helpen in ruil voor de belofte, van Saloniki een Joego-Slavische vrijhaven te maken. (Whitehall News 26-2)
Intussen is het bovenstaande bericht door het Russische persbureau Tass tegengesproken. (Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Markos 7948; Tito 7798 D; zie ook: 7744 E)

Internationaal Nieuws

H. Congres der Europese Beweging

Van 25 tot 28 Februari is te Brussel een congres gehouden van de Europese Beweging. Aanwezig waren vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk, Nederland, België, Luxemburg, Ierland, Italië, Denemarken, Noorwegen en Zweden. Voorts twaalf vertegenwoordigers van de voorlopig in ballingschap gevormde organisaties van een aantal Oost-Europese staten o.w. de oud-minister-president van Roemenië, Gafencoe.
De Belgische premier Paul Henri Spaak, legde bij de opening de nadruk op de „absolute noodzaak van een Verenigd Europa". Churchill constateerde, dat vier jaren na de oorlog de Europese Beweging reeds bewezen heeft sterker te zijn, dan de „gevoelens van haat en vergelding die de verschrikkelijke beledigingen welke wij elkaar hebben aangedaan, opriepen". Prof. dr. H. Brugmans wees o.m. op de noodzakelijkheid der volksopvoeding in verband met de Europese eenheid. Hierna werden de verschillende commissies samengesteld. De politieke commissie en de commissie voor de Rechten van de Mens waren hierbij wel de belangrijkste. De economische aspecten van het probleem der Europese Eenheid kwamen niet ter sprake, waarschijnlijk zal hieraan in April een speciaal Europees-Economisch Studiecongres worden gewijd.
Na drie dagen van commissiewerk werd het congres met een plenaire zitting besloten. Hierop werden de resultaten die in de commissies waren bereikt bekend gemaakt.

Europese politiek. — Een aantal beginselen werden aanvaard, waarin (punt I—IV) wordt geconstateerd, dat de Europese geest is gevormd door twee duizend jaar beschaving en opnieuw bevestigd werd door het verzet tegen het Nazisme, en dat deze geest de organisatie van Europa moet inspireren. Daaruit vloeit voort het recht van critiek en de noodzakelijkheid van oppositiepartijen. Eveneens moet aandacht worden geschonken aan het feit, dat de economische en sociale organisaties de menselijke persoonlijkheid moeten bevorderen en de particuliere initiatieven aanmoedigen.
In punt V van de algemene principes wordt gezegd, dat de arbeiders in de nieuwe organismen een ruim aandeel krijgen in leiding en gezag, volgens hun

technische en politieke bekwaamheid. In punt VI wordt betoogd, dat het niet gaat om een keuze tussen vrijheid en leiding, of tussen vrije en collectieve economie. Men moet een synthese vinden tussen deze beide stromingen.

In punt VII wordt geconstateerd dat de Europese Unie dus moet steunen op het Charter van de Rechten van de Mens en dat alle aangesloten regeringen de formele belofte moeten afleggen dit Charter toe te passen. Op het ogenblik is dit niet mogelijk voor zekere naties, zowel in het Oosten als in het Westen. Het doel is echter te komen tot een Unie in de vrijheid van alle volken van Europa.

In punt VIII wordt gezegd, dat reeds thans West-Duitsland moet worden uitgenodigd om zich in te schakelen in de nieuwe gemeenschap, waarin alle volken dezelfde rechten zullen hebben.

Punt IX betreft de Overzeese Gebiedsdelen. Hierin wordt verklaard, dat Europa moet helpen het regime van politieke vrijheid en politieke voordelen van deze gebiedsdelen te bevorderen. Mede moeten deze landen de voordelen en de verantwoordelijkheid delen van de Europese samenwerking en de Europese organisatie, doch dit volgens de traditie van elk land.

Europese Assemblée. — In punt X worden de volgende aanbevelingen gedaan voor de samenstelling en werking van de Europese Assemblée:

1. Het is wenselijk, dat de afgevaardigden in de Europese Assemblée verkozen worden door de parlementen van elk land; 2. Het aantal afgevaardigden zal ten minste 300 moeten bedragen voor al de landen samen, die thans een democr. staatsbestel hebben. Het is ten zeerste wenselijk, dat elke nationale vertegenwoordiging zowel uit parlementsleden, als uit niet-parlementairen bestaat. De parlementsleden moeten op zodanige wijze worden gekozen, dat elke partij in het betrokken parlement over een passende vertegenwoordiging beschikt. Onder de niet-parlementairen moeten de baanbrekers van de Europese Beweging de hun toekomende plaats innemen; 3. Reeds bij haar eerste zitting moet de Europese Assemblée vertegenwoordigers tellen van alle Europese democr. landen, W.-Duitsland inbegrepen; 4. Naast de nationale vertegenwoordiging moet ook een andere vorm van vertegenwoordiging worden bepaald. De vergadering zal markante persoonlijkheden verkiezen, in alle landen van Europa.

Voorts werd nog bepaald: Om het volledig Europees karakter van de Assemblée reeds bij de eerste zitting te doen blijken, is het wenselijk, dat in de zaal der plenaire vergaderingen een aantal plaatsen wordt voorbehouden voor de vertegenwoordigers van de landen, die onder een niet-democr. regiem leven. Die ledige plaatsen zullen het bewijs zijn van de solidariteit van alle volken van Europa.

De Assemblée moet bevoegd zijn in elke zaak, waar de Europese gemeenschap mee gemoeid is. De Europese ministerraad moet verplicht zijn alles wat verband houdt met de organisatie van Europa bij de Assemblée aanhangig te maken.

Rechten van de Mens — De commissie voor de Rechten van de Mens heeft een voorstel goedgekeurd betreffende de oprichting van een Europees-hof.

Dit hof zal bestaan uit negen leden en belast zijn met het waarborgen der individuele, familiale en gemeenschappelijke rechten, opgesomd in de algemene verklaring van de Rechten van de Mens (zie 7931). Het hof zal bevoegd zijn, uitspraak te doen over elke schending van deze rechten, voortkomend uit een wetgevende, administratieve of juridiciële daad of van een gewelddaad. Gerechtigd voor dit Hof te verschijnen zijn de regeringen van alle staten, die lid zijn van de Europese Unie en alle physieke en morele personen, die uit de aard van hun nationaliteit en van hun domicilie van een dezer landen afhangen. De negen leden van het hof zullen gekozen worden uit de personen, die over het hoogste moreel en beroepsgezag beschikken. Verder zal opgericht worden een Europese commissie voor de Rechten van de Mens, bestaande uit zeven leden, onafhankelijk van gelijk welke regering. Deze commissie moet toezicht uitoefenen op de toepassing der conventie, die betrekking heeft op het Europese hof. Er zal ook een permanente juridische sectie zijn, die o.m. een lijst zal opmaken van rechten van de mens, die reeds van nu af aan moeten gewaarborgd worden.

Tenslotte werd besloten, dat nog dit jaar de Europese Assemblée bijeen geroepen dient te worden.

Léon Jouhaux, de Franse vakverenigingsleider, werd unaniem tot voorzitter van de Internationale Raad der Europese beweging gekozen. Hij verklaarde de verkiezing te aanvaarden op voorwaarde dat het lidmaatschap voor communistische staten zal openblijven „indien en wanneer zij zich bij onze democratische organisatie wensen aan te sluiten". Intussen heeft zijn organisatie de C.G.T.-Force Ouvrière bezwaar gemaakt tegen dit voorzitterschap.

Duncan Sandys, werd herkozen tot voorzitter van het Uitvoerend Comité.

(A.N.P. 26-27 en 28-2 - Red. K.H.A.)

(Vor. ber. Europ. Raad 7942 D; Congres 7841 E)

A. Het vredesverdrag met Oostenrijk —

De onderhandelingen welke op 9 Februari tussen de „Grote vier" te Londen zijn begonnen over het ontwerp van een vredesverdrag met Oostenrijk zijn opnieuw op een dood spoor gekomen.

Het grote struikelblok vormen de Joego-Slavische territoriale eisen. Volgens de Oostenrijkse minister van Buitenlandse Zaken, dr. Karl Gruber, zouden op alle overige punten compromissen mogelijk zijn.

De Joego-Slavische minister van Buitenlandse Zaken, dr. Ales Beblez, persisteert echter bij de volgende — door de Sowjet-Unie gesteunde — „minimum eisen": enkele grenscorrecties en autonomie voor het door Slovenen bewoonde deel van Karinthië. Voorts zouden de Kroaten en Slovenen die buiten dit gebied wonen door speciale maatregelen beschermd moeten worden.

De Oostenrijkse regering heeft deze eisen echter van de hand gewezen. Minister Gruber wees er op, dat Oostenrijk de rechten van de ongeveer 36.000 Slovenen die in dit gebied wonen volledig erkent, maar dat een autonomie verder gaande dan de normale provinciale autonomie slechts chaos zou scheppen. De Oostenrijkse regering was wel bereid, aldus Gruber, de rechten van de Slovenen en Kroaten in de grondwet vast te leggen.

Ook de eisen van herstelbetaling wees Gruber van de hand, omdat te Moskou en te Potsdam uitdrukkelijk was verklaard, dat Oostenrijk geen herstelbetalingen zou hebben te verrichten en omdat Oostenrijk reeds aanzienlijke bronnen van bestaan zou verliezen door het overhandigen van de Duitse activa en de bezittingen die het had in Joego-Slavië. Dr. Gruber wees er verder op, dat de vier jaren bezetting Oostenrijk reeds 500 millioen dollar of 4 milliard 944 millioen Schilling (1 schilling = 26.5 cent) hebben gekost. Een bedrag, aldus Gruber, waarmede 85% van alle in Oostenrijk vernielde of beschadigde huizen en gebouwen weer herbouwd of hersteld hadden kunnen worden. Hoe de onderhandelingen zich verder zullen ontwikkelen is onzeker. Veel hangt af van de houding van Rusland, dat tot nu toe Joego-Slavië — ondanks de controverse tussen dit land en de Cominform — heeft gesteund.

(New York Herald Tribune 1-3)

(Vor. ber. 9-2 7949; zie ook 7595 A)

B. Houding communisten t.a.v. Rusland —

Na Thorez (zie 7974 G) hebben ook de leiders van de communistische partijen in Groot-Brittannië, Oostenrijk, de Ver. Staten, Mexico, Finland en Noorwegen verklaringen afgelegd betreffende de houding van hun partijen in geval een gewapend conflict zou uitbreken tussen de „imperialistische staten" en de Sowjet-Unie. Deze verklaringen stemmen grotendeels overeen met die van Thorez.

De Britse leider Pollitt zeide, dat hij desnoods stakingen zou organiseren en een arbeidersraad instellen om een oorlog tegen de Sowjet-Unie te voorkomen. Hij herinnerde hierbij aan de houding van Bevin in 1920. (Zie 7961).

(Vor. ber. 7974 G)

C. Persvrijheid —

De economische en sociale raad der V.N. heeft — met alleen de stem van de Sowjet-Unie tegen — besloten, een subcommissie te vormen bestaande uit 12 onafhankelijke deskundigen, ter bestudering van de persvrijheid over de gehele wereld.

Zij zullen o.m. moeten onderzoeken hoeveel „vrijheid van voorlichting wordt gegeven aan de volken der wereld". Zij zullen voorts de voortdurende verspreiding van berichten moeten nagaan, die, „vals, verdraaid of anderszins een schending betekenen van de beginselen van het Handvest der Ver. Naties".

(Neue Zürcher Ztg. 25-2)

Noorwegen

D. Non-agressiepact met Rusland afgewezen —

De regering van Noorwegen heeft op 4 Maart het aanbod van de Sowjet-Unie voor een non-agressiepact verworpen. De tekst van het Noorse antwoord op de Russische nota bevat de verklaring, dat de twee landen, door toe te treden tot het Handvest der Verenigde Naties, zich verbonden hebben elkander niet aan te vallen. De Noorse regering „ziet derhalve de noodzaak niet in om deze belofte door een speciaal non-agressiepact te herhalen". Noorwegen deelde de Sowjet-Unie eveneens mee, dat het voornemens is deel te nemen aan de inleidende besprekingen over een Atlantisch verdrag. De beslissing over Noorwegens toetreding zal genomen worden door regering en parlement, wanneer het verdrag zijn definitieve vorm zal hebben gekregen.

De Noorse nota bevat verder de verzekering van goede betrekkingen tussen Noorwegen en de Sowjet-Unie en drukt de overtuiging uit van de Noorse regering, dat aan het Atlantisch verdrag geen agressieve doeleinden ten grondslag liggen. De nota verzekert de Sowjet-regering, dat Noorwegen geen bases voor buitenlandse militaire strijdkrachten op Noors grondgebied zal afstaan, zolang Noorwegen niet aangevallen of met een aanval bedreigd wordt.

De Noorse regering wenst daarenboven

te verklaren, dat zij zich bij het bestuderen der factoren, betrekking hebbende op een mogelijk dreigende aanval tegen het land, in geen geval zal verlaten op losse en provocerende geruchten. „Een beslissing, welke maatregelen genomen moeten worden ter verdediging van Noorwegen, zal uitsluitend gebaseerd zijn op de feiten en het is vanzelfsprekend, dat de waardering dier feiten uitsluitend bij de Noorse regering berust".

De Russische regering — zo vervolgt de nota — gewaagt in haar verklaring van 5 Februari van de mogelijkheid tot het sluiten van een non-agressiepact met Noorwegen, indien bij de Noorse regering twijfel mocht bestaan aan de goede nabuurschap der Sowjet-Unie. Noorwegens antwoord hierop luidt als volgt: „De betrekkingen van goede nabuurschap tussen Noorwegen en Rusland, waarnaar de Russische regering zo terecht verwijst, hebben diepe historische wortels en Noorwegen koestert de innige wens deze te behouden en te verstevigen. De Noorse regering heeft de overtuiging, dat een mogelijk toetreden van Noorwegen tot een Atlantisch verdrag deze wens, die door de gehele Noorse natie wordt gekoesterd, niet zal verminderen".

De nota besluit als volgt: „De Russische regering heeft in haar verklaring van 5 Februari haar vriendschappelijke gezindheid jegens Noorwegen bevestigd. De Noorse regering wenst deze gelegenheid te baat te nemen om uitdrukking te geven aan de vriendschappelijke gevoelens van de regering en van het Noorse volk jegens de regering der Sowjet-Unie en haar volk".

Intussen heeft het Storting in geheime zitting de regering gemachtigd stappen te doen ten einde uitgenodigd te worden tot de onderhandelingen over het Atlantisch Verdrag. Dit besluit werd genomen met de stemmen van elf communisten tegen.

Tijdens het debat verklaarde de Noorse premier, Gerhardsen, dat Noorwegens ervaring tijdens de jongste oorlog het er toe gebracht had zijn traditionele neutraliteit op te geven. „Een van de grote tragedies van onze tijd is het feit, dat de communisten en de Sowjet-Unie al het mogelijke doen om het voortgaan van de wederopbouw in West-Europa, welke de enige weg is naar de vrede, te verhinderen."

In Denemarken heeft de sociaal-democratische partij op 27 Febr. besloten een politiek van „nauwe militaire samenwerking met andere democratische landen" aan te bevelen.

De commissie voor buitenlandse betrekkingen besloot op 3 Maart definitief, dat Denemarken zich zal aansluiten bij het Atlantisch pact. (A.N.P. 4-3)

(Vor. ber. 7953 A)

Sowjet-Unie

A. Molotow door Wisjinski vervangen —

Radio-Moskou heeft op 4 Maart medegedeeld, dat het presidium van de Opperste Sowjet, Molotow heeft ontheven van zijn functie als minister van Buitenlandse Zaken en dat Wisjinski in zijn plaats is benoemd.

Radio-Moskou heeft verder meegedeeld, dat Mikoyan als minister van Buitenlandse Handel vervangen is door Mensjikof. Molotow zowel als Mikoyan blijft echter deel uitmaken van de Sowjetregering.

Andrei Wisjinski behoorde in 1917 tot de partij der Mensjewiki, de tegenstanders van het bolsjewisme. Hij was de zoon van een notaris in Bakoe. In 1920 vroeg hij toelating tot de communistische partij. Wisjinski maakte carrière toen Stalin hem benoemde tot openbaar aanklager bij de grote zuiveringsprocessen van 1936-1938.

Na de tweede wereldoorlog werd Wisjinski Ruslands eerst reizende diplomaat. (A.N.P.-Reuter 4-3)

Thailand

B. Noodtoestand —

De Siamese minister-president, Piboel Songkram, heeft in Siam de noodtoestand geproclameerd, „ter bestrijding van de toenemende communistische bedreiging". Siam zou toegestemd hebben in het Britse verzoek, de grens van Siam en Malakka te sluiten. In de afgelopen dagen zijn in dit gebied uitgebreide acties tegen de communisten ondernomen. Songkram verklaarde juist bericht uit Parijs te hebben ontvangen, dat Ho Tsji-minh, de leider van de Vietnamse nationalisten in Indo-China, „de handen ineengeslagen had" met de leider der Chinese communisten, Mao tse-toeng. (A.N.P. 18-2)

MENINGEN

Pers over de Ronde tafel-conferentie

De meeste Nederlandse dagbladen hebben uitgebreid commentaar gegeven op de op 26 Februari door de regering aangekondigde plannen om tot een versnelde oplossing van het Indonesisch probleem te komen:

Het **Alg. Handelsblad** (Onafh.) is van mening, dat de thans door de regering geprojecteerde methode veel aantrekkelijks heeft, doch het „onderstelt echter de medewerking van alle partijen, ook dus van de Veiligheidsraad, dus van de UNCI". „Houdt Lake Success vast aan de letter der resolutie, dan zal bij de republikeinen en bij sommige federalisten de neiging niet groot zijn om naar Den Haag te komen. Werkt de Veiligheidsraad (of werken althans enkele zijner machtigste leden) mee, dan komen de kansen gunstiger te liggen".

De **„Maasbode** (R.K.) acht het „bijna zeker", dat de regeringsplannen tot mislukking gedoemd zijn.

„Realistisch bezien zou men de stelling kunnen opzetten, dat de republikeinen meer belang hebben bij het mislukken, dan bij het gelukken van deze nieuwe poging der Nederlandse Regering om tot overeenstemming te geraken".

„De Nederlandse regering komt hierdoor in een geheel andere verhouding tot de Unci te staan dan voorheen". „Tot voor kort heeft zij dit lichaam zoveel mogelijk willen uitschakelen. Nu zal zij zijn hulp hard nodig hebben".

De **Nieuwe R'damse Crt.** (Onafh.) vraagt zich af of vervroegde overdracht van souvereiniteit ten goede zal komen aan „de wezenlijke vrijheid, die slechts kan worden bereikt door waarborging van recht en orde" in Indonesië. Anderzijds zou zulke vervroeging veel van de Veiligheidsraadsresolutie overbodig maken. „Dit zal dan ook wel het hoofdmotief zijn geweest voor het plan Beel".

Het Parool (Onafh. soc.) karakteriseert als „deels een overbodigmaking, deels een inwilliging van de resolutie van de Veiligheidsraad".

„Al met al komt het ons voor dat Den Haag een stuk reële en vruchtbare politiek heeft geformuleerd. Mogen de Indonesiërs, federalisten zowel als republikeinen thans van hun kant een even verstandige houding aannemen".

Trouw (A.R.) neemt een beslist afwijzende houding aan. Het blad schrijft: „De mislukking der regeringspolitiek en de onmogelijkheid voor het kabinet om een nieuwe en betere Indonesische politiek te vinden, nopen thans de regering tot een liquideren op korte termijn van haar verantwoordelijkheid.

Hier beslist in geen enkel opzicht het belang van Indonesië. Hier is de regering alleen maar bezig, Nederland uit het wespennest, dat zij zelf gecreëerd heeft, terug te trekken.

Daarbij Indonesië aan de wespen overlatende".

De Tijd (R.K.) noemt de nieuwe plannen „een duik in het avontuur".

„Liever dan onze rigide formele opvattingen van dat op zichzelf bij uitstek vloeiende en onbepaalde begrip „souvereiniteit" te herzien, trachten wij deze, onze subjectieve opvattingen te redden door een duik in het water van het oeverloze avontuur, waar wij vooreerst niets zullen behouden dan onze opvatting van souvereiniteit, en misschien ook daar nog slechts de schijn van". Overigens beveelt het blad aan „afwachten en hopen".

Het Vrije Volk (P.v.d.A.) onderschrijft de nieuwe plannen en veronderstelt, dat de regering vertrouwen heeft op een goede ontvangst hiervan „zowel bij de Indonesiërs als bij de internationale wereld". Wil men echter slagen, aldus het blad, dan zal op een ondubbelzinnige wijze moeten blijken, dat het plan de steun heeft van het Nederlandse volk en dat „geen reserves en achterdocht het welslagen in de weg zullen staan".

De Waarheid (Comm.) schrijft: „Als een blinde gaat de regering door met de werkelijke toestand in Indonesië voor het Nederlandse volk geheim te houden. Zij doet alsof de nationale vrijheidsbeweging niet bestaat. Zij wenst lieden naar Den Haag uit te nodigen, die niets en niemand vertegenwoordigen, met het enige doel deze mensen te kunnen gebruiken in de strijd tegen het Indonesische volk".

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

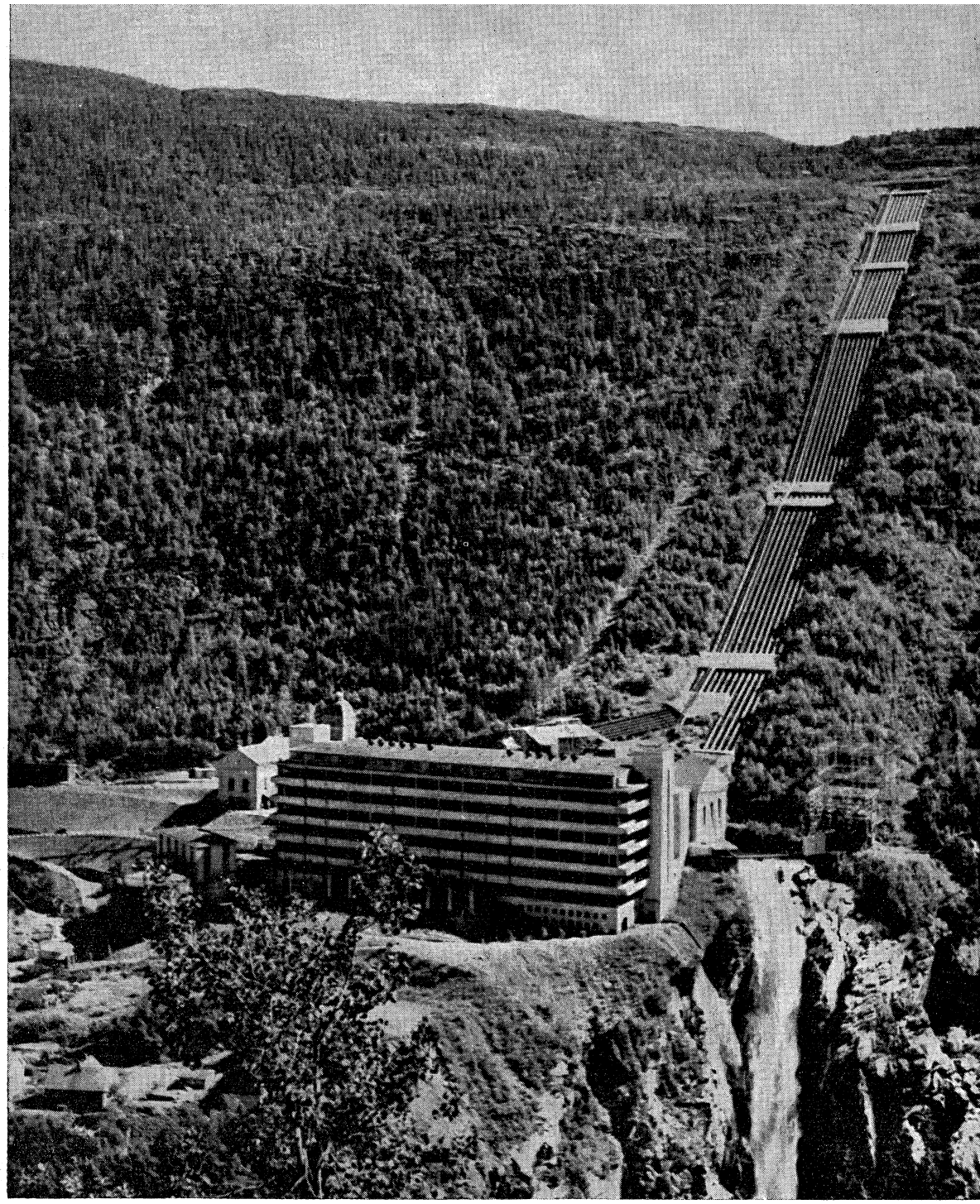

In Zuid-Noorwegen, te Rjukan Gorge, in het Telemark-gebergte, ligt een hydro-electrisch krachtstation, dat als een van de krachtigste ter wereld geldt. Het ontwikkelt een energie van 340.000 kilowatt welke gebruikt wordt voor de productie van 111.000 ton stikstofproducten per jaar. Een van de belangrijkste bijproducten is „sterk water" dat een belangrijke rol speelt bij het vrijmaken van de atoom-energie. De fabriek werd, nadat zij door de Duitsers in gebruik was genomen, in 1943 door een speciaal daartoe in Engeland opgeleid Noors „commando" opgeblazen. Na de oorlog is zij, o.a. met behulp van Marshall-gelden, herbouwd. (foto Ass. Press)

President Truman met zijn kabinet in vergadering bijeen. De tafel rond, v.l.n.r. ziet men: J. A. Krug (Binnenlandse Zaken); Ch. Sawyer (Handel); Alben Barkley (vice-president); Maurice Tobin (Arbeid); Charles Brannan (Landbouw); Jesse Donaldson (P.T.T.); James Forrestal (Defensie) (intussen vervangen Red.); Dean Acheson (Buitenlandse Zaken); president Truman; John Snijder (Financiën) en Tom Clark (Justitie).

Het proces tegen Kardinaal Mindszenty

Het proces tegen kardinaal Mindszenty zal wellicht geboekstaafd blijven als een der grootste historische processen. Het trok in de gehele wereld sterk de aandacht en lokte vele reacties uit. In het Westen bleek men algemeen de mening toegedaan, dat met dit proces het conflict tussen de R.K. kerk en de staat, niet alleen in Hongarije, maar in alle Oost-Europese landen, waarin deze kerk vanouds een grote aanhang en een aanzienlijke politieke invloed heeft gehad, een nieuwe fase was ingegaan, ja dat het een plotselinge verscherping betekende van de betrekkingen tussen de volksdemocratieën en de kerkgenootschappen in het algemeen, uitgezonderd de met het patriarchaat van Moskou verbonden, Russisch-Orthodoxe Kerk. Zo schreef de New York Times (13-2): „Terwijl Hongarije het brandpunt was, trad men ook in andere Oost-Europese landen op tegen geestelijken, zowel katholieke als protestantse. In Roemenië versterkte de regering haar contrôle over alle kerkelijke groepen. In Bulgarije werden 15 protestantse geestelijken gearresteerd, beschuldigd van spionnage. Deze maatregelen worden in de hoofdsteden van het Westen gezien tegen de achtergrond van het algemene Russische streven naar consolidatie en integratie van Oost-Europa onder communistische contrôle", aldus de New York Times.

Kardinaal Mindszenty werd op 26 December gearresteerd en stond van drie tot acht Februari terecht voor de Volksrechtbank van Boedapest, een na Wereldoorlog II ingesteld rechterlijk college bestaande uit een beroepsrechter en vier leken, resp. de partijen van de regeringscoalitie (3) en de vakbeweging (1) vertegenwoordigend.

De Kardinaal werd beschuldigd van: 1. Pogingen om de republiek ten val te brengen. 2. Daartoe te hebben gecomplotteerd met Hongaarse monarchisten en met de in de Ver. Staten verblijf houdende (Oostenrijks-) Hongaarse troonpretendent Otto van Habsburg; 3. Daartoe contact te hebben onderhouden met de Amerikaanse ambassade. 4. Geijverd te hebben voor het overbrengen naar Rome van de kroon van Sint Stephanus (die destijds door de Duitsers werd weggevoerd en in handen der Amerikaanse troepen viel). 5. Anti-semietisme te hebben bevorderd. 6. Zich te hebben verzet tegen de (na Wereldoorlog II) in verschillende Oost-Europese landen en Duitsland doorgevoerde grondverdeling. 7. De campagne te hebben geleid tegen de nationalisatie van de bijzondere scholen. 8. Zwarte handel in dollars te hebben gedreven. Met de kardinaal stonden zes andere priesters en vooraanstaande Katholieken terecht, beschuldigd van medeplichtigheid.

Voor het proces begon (op 21 Januari) had de Hongaarse regering een „geelboek" gepubliceerd met fotocopiën van belastende documenten, die de politie in het paleis van de Kardinaal gevonden had en van gedeelten uit de met de hand geschreven en ondertekende schuldbekentenis van Kardinaal Mindszenty.

Het proces — Het proces werd bijgewoond door een aantal Hongaarse en (grotendeels in Hongarije residerende) buitenlandse journalisten. Het werd uitgezonden via Radio-Boedapest *). Reeds direct nadat de president van de rechtbank, Vilmos Olthi, de zitting op 3 Febr. had geopend en de acte van beschuldiging was voorgelezen nam het proces een onverwachte wending. De president las n.l. een brief voor door de kardinaal gericht aan de minister van Justitie, waarin hij toegaf schuldig te zijn, verzocht de gerechtelijke actie te staken, waartegenover de kardinaal zich bereid verklaarde tijdelijk als primaat van Hongarije af te treden. Desgevraagd verklaarde de kardinaal, de brief uit eigen vrije wil geschreven te hebben. De openbare aanklager dr. Alapi, zag hierin evenwel geen reden, om het proces te schorsen. In antwoord op een vraag of hij de beschuldigingen had gelezen en begrepen en of hij zich schuldig achtte, zeide de kardinaal — volgens Reuter —: „Ik voel mijzelf slechts gedeeltelijk schuldig. Ik ben schuldig in principe en wat betreft de meeste bijzonderheden van de telastlegging. Maar ik kan niet de conclusie aanvaarden, dat ik deelgenomen heb aan een complot om het democratische regiem van de Hongaarse republiek om ver te werpen". Tijdens het hierop volgende verhoor zeide hij — aldus Reuter — dat al zijn plannen slechts verband hadden gehouden met de mogelijkheid van een derde wereldoorlog en van de omverwerping van het huidige regiem door middel van een derde mogendheid. Nimmer had hij deel willen nemen aan enige directe poging om de republiek omver te werpen. Met betrekking tot brieven die hij had geschreven aan de Amerikaanse ambassadeur te Boedapest, Selden Chapin en andere Amerikaanse functionarissen zei de kardinaal, het te betreuren brieven over politieke kwesties en over de bestemming van de Sint Stephanus-kroon te hebben geschreven, de brieven handelend over Hongaarse krijgsgevangenen in de Sowjet-Unie had hij

echter geschreven geleid door humanitaire motieven. De beschuldiging betreffende zwarte handel in deviezen achtte hij juist. Hij zeide evenwel, zich nooit verzet te hebben tegen de grondverdeling (De R.K. Kerk had in Hongarije van ouds grote landerijen - Red.), zelfs niet toen de grond waarover hij zelf de beschikking had werd verdeeld. Tegen nationalisatie der industrie had hij evenmin bezwaren geopperd zolang deze maatregel een voordeel was voor de arbeiders. Wel had hij zich verzet tegen de nationalisatie van de bijzondere scholen. De kardinaal bevestigde desgevraagd, dat hij tijdens zijn voorarrest een brief uit de gevangenis had trachten te smokkelen, waarin hij de hulp inriep van de Amerikaanse ambassadeur voor een vlucht naar het buitenland. Tenslotte herriep hij een — kort voor zijn arrestatie — aan de bisschoppen gerichte brief, waarin hij iedere bekentenis, die hij in gevangenschap zou afleggen bij voorbaat nietig had verklaard (zie 7918 G)

De aanklager eiste op 5 Februari de „zwaarste straf" (de doodstraf). Hij achtte het tenlaste gelegde bewezen door de gevonden documenten en doordat de Kardinaal geen der beschuldigingen had

*) De K.R.O. gaf door middel van gramofoonplaten een tweetal heruitzendingen van gedeelten van het proces.

Joseph, Kardinaal Mindszenty, aartsbisschop van Esztergom en primaat van Hongarije werd in 1892 te Csehemindszenty uit een boerenfamilie geboren. In 1919 priester gewijd, werd hij op grond van zijn actie tegen het communistische regiem van Bela Kun, gevangen gezet. Toen de Duitsers in Wereldoorlog II Hongarije naar hun hand zetten, veranderde hij zijn oorspronkelijke, Duitse familienaam (Prehm) in Mindszenty. In Maart 1942 werd hij tot bisschop gewijd. In politicis was hij van jongs af monarchist. Hij kwam in conflict met de Duitsers en werd in het najaar van 1944 gearresteerd. De Hongaarse regering ontkent, dat deze arrestatie een politieke achtergrond had.

Na zijn bevrijding door de Russische troepen werd hij in Sept. 1945 benoemd tot aartsbisschop van Esztergom. Op 18 Februari 1946 volgde zijn benoeming tot kardinaal. — De kardinaal nam in tal van herderlijke brieven en predicaties op scherpe wijze stelling tegen het communisme en toen de regering van het inmiddels volksdemocratie geworden Hongarije besloot tot nationalisatie van de bijzondere scholen, riep hij de katholieken op tot verzet tegen deze maatregel. Toen de nationalisatie een feit werd (14 Juni 1948), liet de kardinaal als teken van rouw alle kerkklokken luiden, verbood hij zijn priesters en kloosterzusters mede te werken aan het onderwijs en maakte hij de excommunicatie bekend van enige ministers. In Augustus begon in geheel Hongarije een campagne, waarbij de arrestatie van de kardinaal werd geëist. Deze campagne nam in de loop der maanden in scherpte toe. In Nov. 1948 werd zijn secretaris van verraad beschuldigd en gearresteerd. Intussen waren er onder de Hongaarse geestelijkheid stromingen, die streefden naar samenwerking met de regering (Istvan Balogh werd zelfs minister) of althans een afwachtende houding wilden aannemen (mgr. Laszlo Banass, bisschop van Veszprem bijv.) en bij kardinaal Mindszenty aandrongen op matiging van zijn critiek op de regering, aldus Time 14-2-'49. Op 18 Dec. verklaarde het Episcopaat zich bereid met de regering te onderhandelen over de regeling van alle geschillen. Acht dagen later werd de kardinaal gearresteerd. Op 8 Februari 1949 werd hij veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf.

ontkend. Hij besloot zijn requisitoir aldus: „Het oordeel van het gerecht moet aantonen, dat evenzeer als het Hongaarse volk zijn vrijheid won, het ook in staat is deze vrijheid te beschermen. De uitspraak behoort als een document geboekstaafd te worden, waarin de consolidatie van de werkende klasse in de gehele wereld wordt vastgelegd".

De verdediger verklaarde, dat de regering hem geheel vrijgelaten had bij het voeren van de verdediging. Hij schetste de Kardinaal als een naief en lichtgelovig man en vroeg aan het gerechtshof een wijs vonnis uit te spreken. De Kardinaal verklaarde tenslotte: „God is mijn getuige, dat ik altijd goede bedoelingen heb gehad en dat ik geen vijand ben van het Hongaarse volk. Ik heb nimmer tegen de wetten van de staat willen werken en als dat toch gebeurd is, heb ik het hier verteld zonder opsmuk.". „Ik geloof, dat ik thans vele dingen anders zou doen, ook al kan ik niet de principes veranderen, die leiding hebben gegeven aan mijn leven. Ik wens voorts te verklaren, dat de Hongaarse bisschoppen geen tegenstanders waren van de grondverdeling en hun zegen hebben gegeven aan hen, die land hebben gekregen.

Voorts vind ik het juist, dat er vrede komt tussen de Kerk en de Staat en dat deze duurzaam en hecht is. Ik blijf bij de brief, die ik aan de minister van Justitie heb gezonden en die hier is voorgelezen. Dat ik van te voren wist, dat ik in conflict met de wet kwam bij sommige handelingen heb ik toegegeven en ik erken ook thans mijn schuld. De financiële schade die ik de staat berokkend heb wil ik geheel vergoeden. Vanochtend steeg mij het gebed naar de lippen „God geef ons vrede in deze dagen" en ik legde daarbij de nadruk op „deze dagen". Moge God U de wijsheid geven een vonnis te vellen, dat hier en in het buitenland vrede en verzoening zal brengen".

Het vonnis viel op 8 Februari: Kardinaal Mindszenty werd — „wegens hoogverraad, pogingen om de republiek omver te werpen en zwarte handel in buitenlandse valuta" — veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf en ontzetting van alle burgerlijke en politieke rechten. Zijn vermogen werd verbeurd verklaard. Zijn medebeklaagden, de katholieke hoogleraar Baranayi, de secretaris van de Kardinaal Dr. Andreas Zakar, Prins Paul Esterhazy, de secretaris van de Hongaarse Katholieke actie, dr. Miklos Nagy, pater Bela Ispanky en Dr. Laszlo Toth, oud-redacteur van een Katholiek blad kregen zware gevangenisstraffen (de laatste levenslang). Ook hun bezittingen (met uitzondering van die van dr. Nagy) werden geconfisqueerd.

Reacties. — Het proces, dat hierboven wegens gebrek aan plaatsruimte op zeer summiere wijze werd beschreven, gaf in het Westen aanleiding tot vele en velerlei reacties en protesten. De communistische pers achtte het op faire wijze gevoerd en het vonnis rechtvaardig. De overige bladen veroordeelden het in meer of minder scherpe bewoordingen of spraken ernstige twijfel uit. Verbazing wekte vooral de bekentenis van de kardinaal. Van de vele theorieën, die ter verklaring werden opgesteld, noemen wij er twee: 1) „Door in principe te bekennen, dat hij de communistische wetten had overtreden, gaf hij slechts het feit toe, dat hij als „Prins der Kerk", door zijn geloof en philosophie gedwongen was tot oppositie tegen de communistische staat"; 2) „Het proces was volledig geënsceneerd en de Kardinaal werd gedwongen schuld te bekennen". Om deze laatste theorie te ondersteunen sprak men van geraffineerde psychische en physieke dwangmiddelen, van hypnose, narco-analyse, hypno-analyse, chemische preparaten als „actedron" enz. De katholieken hielden allerwege protestbetogingen. Paus Pius XII verklaarde: „zelden (indien ooit) is het conflict tussen goed en kwaad zo acuut geweest als thans". Hij excommuniceerde allen die hadden medegewerkt aan de veroordeling en sprak in een speciaal hiertoe bijeengeroepen geheimconsistorie een plechtig protest uit. Canada beschuldigde de Hongaarse regering van schending van het vredesverdrag. De Franse, Italiaanse, Belgische regeringen en de Nederlandse Tweede Kamer spraken hun afkeuring uit. De Britse minister van Buitenlandse Zaken, Bevin, noemde het proces „weerzinwekkend". Zijn Amerikaanse collega Acheson zeide: „Het volk van de Ver. Staten en ongetwijfeld ook de volken van andere vrijheidslievende naties zijn misselijk en van afschuw vervuld." President Truman noemde het proces „schandelijk". Een aantal Zuid-Amerikaanse Staten overwogen de zaak voor te leggen aan de Ver. Naties. De Hongaarse regering vroeg intussen de terugroeping van de Amerikaanse ambassadeur in Boedapest en wees alle protesten van de hand als gegrond zijnde op een willekeurige interpretatie van het vredesverdrag.

BIOGRAPHIE

ANDREI JANUAREVITSJ WISJINSKI

Het Moskouse communiqué, waarin de vervanging van Molotov als minister van buitenlandse zaken door Wisjinski bekend werd gemaakt, telde nauwelijks zestig woorden en werd door de Russische bladen tot dusver niet van commentaar voorzien. In politieke kringen van het Westen vormde het bericht het onderwerp van de dag en gaf het aanleiding tot velerlei beschouwingen, omtrent de betekenis die aan deze ministerswisseling gehecht diende te worden. Twee visies traden daarbij op de voorgrond. Volgens de ene zou het aftreden van Molotov betekenen, dat het Kremlin een meer op toenadering tot het Westen gerichte politiek zou gaan voeren. De „gematigde richting in het Politieke Bureau" zou volgens deze visie gezegevierd hebben over de door Molotov geleide „diehards" w.o. zich maarschalk Boelganin en Malenkow zouden bevinden. Volgens de andere visie daarentegen zou deze personeelswisseling een „verstrakking" van de Russische politiek inluiden. De aanhangers van deze laatste theorie wezen daarbij op het feit, dat het tot dusver niet is gebleken, dat Molotov uit het Politbureau werd verwijderd en dat hij als lid van dit bureau, dat tenslotte de door de ministers te volgen politieke koers bepaalt, zijn invloed, ook op het buitenlandse beleid, geenszins verloren heeft en dat Wisjinski — die geen lid is van het Politbureau — slechts het orgaan is ter uitvoering van de besluiten van dit bureau.

Andrei Januarevitsj Wisjinski werd in 1883 te Bakoe geboren als zoon van een welgestelde notaris. De oorspronkelijk uit Polen afkomstige familie Wisjinski vestigde zich later in Kiew, waar Andrei aan de Keizerlijke universiteit rechten ging studeren, die hij wegens financiële moeilijkheden van zijn vader tijdelijk moest staken. In 1898 werd hij lid van de Russische Arbeidersbeweging. Bij de splitsing van de Russisch sociaal-demo-

cratische partij in 1903, steunde hij de reformistisch georiënteerde richting der Mensjewieken. Voor zijn aandeel in de tijdens de revolutiepoging van 1905 georganiseerde spoorwegstaking werd hij gearresteerd en veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf. In de hierop volgende periode (1907-1917) maakte hij nog verschillende malen kennis met tsaristische gevangenissen. In 1917 werd hij benoemd tot substituut-officier van Justitie te Odessa. Nadat de revolutie was uitgebroken bekleedde hij een soortgelijke functie in Leningrad, maar werd al spoedig benoemd in een leidende functie in het bestuur van Moskou.

Was hij tot dusver Mensjewiek geweest, thans ging hij meer voelen voor de opvattingen van de Bolsjewieken (Lenin). Hij nam dienst in het Rode Leger, vocht tegen de Wit-Russen van generaal Denikin en werd in 1920 toegelaten tot de Bolsjewistische Partij. Hij werd achtereenvolgens benoemd tot officier van Justitie der Russische Sowjet-republiek (1923), tot hoogleraar in de rechtswetenschap (en rector) aan de universiteit van Moskou (1925) en tot chef van het volkscommissariaat van Justitie (1928). Zijn naam werd in het buitenland meer bekend na 1933, het jaar dat Stalin hem benoemde tot openbaar aanklager van de Sowjet-Unie. In deze functie had hij n.l. de leiding in de opzienbarende zuiveringsprocessen die in deze periode o.m. tegen Radek, Zinowiew en Boekharin werden gehouden.

In 1940 werd hij benoemd tot wnd. volkscommissaris van buitenlandse zaken en vice-voorzitter van de raad van volkscommissarissen. Als zodanig speelde hij een belangrijke rol bij de aansluiting van de Baltische staten bij de Sowjet-Unie. Nadien trad hij steeds meer op de voorgrond als vertegenwoordiger van de Sowjet-Unie in het buitenland, als vertegenwoordiger te Algiers (1943) en Italië en als leider van de wapenstilstandsbesprekingen met Finland, Bulgarije en Roemenië. De Westelijke wereld heeft hem vooral leren kennen als Russisch woordvoerder — alleen of als secondant van Molotov — op bijeenkomsten van de Ver. Naties. Welsprekend, enigszins theatraal soms, fel agressief vooral waar het de vaak bij name genoemde „kapitalistische oorlogshitsers" of de Anglo-Amerikaanse „atoom"- en „dollardiplomatie" betrof, speelde hij een leidende rol in de z.g. „koude oorlog".

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

6 Maart (Zondag)

Duitsland — Maarschalk Sokolowski protesteert bij generaal Clay tegen het feit, dat de Amerikaanse autoriteiten de teruggave van Russische bezittingen in de Amerikaanse zone, „saboteren". Hij eist toelating van een Russische missie.
— De Britse premier Attlee inspecteert de „luchtbrug" en voert besprekingen met Duitse politici.
Indonesië — Raad van Midden-Java als voorlopig vertegenwoordigend lichaam erkend. (Zie 7963 F)
Ver. Staten — Lid van het personeel der Ver. Naties (Russisch onderdaan) en een ambtenares van het ministerie van Justitie gearresteerd, beschuldigd van spionnage.

7 Maart (Maandag)

Benelux — Het comité Benelux dringt aan op verwezenlijking van de economische unie op 1 Januari. (Zie ook 3-2 7937)
Finland — De minister-president, Karl Fagerholm, verklaart, dat Finland zich noch zal aansluiten bij een Atlantisch-, noch bij een Scandinavisch pact. Deze verklaring was bedoeld als tegenspraak van Russische beschuldigingen, als zou Finland verplichtingen hebben aangegaan jegens de Westelijke mogendheden.
Hongarije — Dertien personen die terecht stonden wegens „medeplichtigheid met kardinaal Mindszenty aan handel in vreemde valuta's" zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen van één tot acht jaar. (Zie ook in dit nummer)
Indonesië — De resident-commissaris voor Indonesië in de Ver. Staten, de Heer E. C. Zimmerman, deelt mede, dat het stopzetten van de Marshall-hulp ernstige gevolgen heeft gehad voor de voedselvoorziening.
— Sukarno weigert de uitnodiging tot het deelnemen aan een Ronde Tafel-conferentie te aanvaarden, zolang de republikeinse regering niet in Djokja is hersteld. (Zie in dit nummer)
Internationaal — De landen van de Westerse Unie nodigen Italië, Zweden, Noorwegen, Denemarken en Eire uit tot bijwoning van een tienlanden conferentie op 28 Maart over de oprichting van een Raad van Europa.
Nederland — Het wetsontwerp interimregeling voor Suriname en de Nederlandse Antillen voor advies aan de Staten van deze gewesten aangeboden. (Zie in dit nummer)
— De secretaris van de C.P.N., de Heer P. de Groot, verklaart op een bijeenkomst van het partijbestuur, dat de C. P. N. „volkomen solidair" is met de verklaringen van Thorez en Togliatti. (Zie nader in nr. 926)
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden aanvaardt met 348 tegen 4 stemmen een wetsontwerp strekkende tot uitbreiding van de geheime dienst in het buitenland.

8 Maart (Dinsdag)

Bulgarije — Vier van de 15 predikanten die te Sofia terecht stonden zijn tot levenslange gevangenisstraffen veroordeeld. (Zie 4-3 7985).
China — Het kabinet Soen-Fo treedt af.
— Tsjiang-Kai-sjek wijst een „beleefd ultimatum" van de Chinese regering, waarin hem werd verzocht China te verlaten om de weg voor vredesonderhandelingen vrij te maken, van de hand.
Frankrijk — Vincent Auriol en Bao Dai tekenen nieuwe overeenkomst tussen Frankrijk en Indo-China. (Zie in dit nr.).
Internationaal — Het volledige ontwerp van het Atlantisch pact gereed gekomen en aan de betrokken regeringen ter goedkeuring toegezonden.
— Ongeveer 800 Baltische vluchtelingen te Stuttgart doen een beroep op de V.N. om de „volkenmoord van Esten, Letten op Lithauers door de Sowjet-regering tot staan te brengen".
— Joego-Slavië en Hongarije wisselen nota's over toenemende grensincidenten.
Nederland — Mr. A. Loosjes, oud-secretaris van de Ver. ter bevordering van de belangen des Boekhandels en bekend door het werk „Nederland in beeld" op 65-jarige leeftijd overleden.
— Interdepartementale werkgelegenheidscommissie door Minister Joekes geïnstalleerd. (Zie in dit nr.).
Ver. Staten. — Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen keurt met algemene stemmen het program van de E.C.A. tot 30 Juni 1950 goed. (Zie 7954 A).

9 Maart (Woensdag)

Argentinië — Parlement aanvaardt de door president Perón ingediende nieuwe grondwet, waardoor o.m. verlenging van de ambtsperiode van de president mogelijk wordt.
Birma — Karens stoten door tot op 30 km van Mandalay. De stad wordt in staat van verdediging gebracht. (Zie 30-1 7937).
Internationaal — De economische commissie van de economische en sociale raad van de V.N. beveelt de republieken Indonesië en Korea aan voor het lidmaatschap van deze Raad.
Italië — Nenni weigert te voldoen aan de eis van de Comisco (Commissie voor de internationale socialistische conferentie) tot verbreking van zijn betrekkingen met de communisten en wordt uit de Commissie gestoten.
Nederland — Een Nederlands volkskundig genootschap opgericht. Bedoeld als een orgaan van het „comité international des arts et traditions populaires" (C.I.A.P.). dat onder auspiciën van de Unesco te Parijs zetelt. Voorzitter is de heer K. ter Laan.
Turkije — Sowjet-regering informeert naar Turkse standpunt t.a.v. een Middellandse Zee-pact. De regering antwoordt, dat zij belangstelling heeft voor regionale defensie-pacten, zonder nochtans nader haar houding te kunnen bepalen.
Uruguay — De voormalige Belgische Rexistenleider, Léon Degrelle, zou zich in Uruguay bevinden.

10 Maart (Donderdag)

Benelux — Te 's-Gravenhage opent minister dr. Drees de conferentie der ministers van de Benelux.
Engeland — Lagerhuis keurt wetsontwerp strekkende tot vereniging van Canada en Newfoundland goed. (Zie 7699 C)
Frankrijk. — De Nationale Vergadering heft met 372 tegen 191 stemmen de parlementaire onschendbaarheid op van de communistische afgevaardigde Roger Lezcaute. Deze zou lasterlijke artikelen geschreven hebben over de opperbevelhebber in Oostenrijk, generaal Bethouard. (Zie ook 7990 F)
Indonesië — Bespreking in de Veiligheidsraad: Nederland zal geen verdere concessies doen.
Nederland — Aan de Belgische ministers J. Duvieusarts (Econom. Zaken), O. Behogne (Openb. Werken) en P. de Groote (Econ. Coördinatie) wordt het Grootkruis in de Orde van Oranje Nassau toegekend.
— Gewezen secretaris-generaal van de N.S.B. C. Huygen, tot 20 jaar gevangenisstraf met aftrek en ontzetting uit de beide kiesrechten veroordeeld.
Sowjet-Unie — Bijeenkomst van de opperste Sowjet. (Zie nader in nr. 926).
Palestina — Israëlische troepenbewegingen in de richting van de Golf van Akaba gesignaleerd. Transjordanië zou aan Groot-Brittannië om hulp hebben gevraagd.

11 Maart (Vrijdag)

Frankrijk — Generaal Henri Giraud, opperbevelhebber der „vrije Franse troepen" tijdens de laatste wereldoorlog, op 70-jarige leeftijd overleden.
Internationaal — Vakverenigingsleiders van West-Europa en de Ver. Staten te Bornmouth (Engeland) bijeen adviseren de aangesloten vakbonden te breken met de wereldbond van vakverenigingen (zie 7918 I).
Italië — Italiaanse regering ontvangt officiële uitnodiging voor toetreding tot Atlantisch pact.
Nederland — Maatregelen zullen worden genomen om de lichtingen die worden opgeroepen voor de militaire dienst met jaarlijks 10.000 man uit te breiden. De mogelijkheid zal worden opengesteld zich aan te melden voor instructeur.
— Nederlandse Bond van Huis- en Grondeigenaren vraagt huurverhoging van 25%, zonder hieraan huurbelasting te verbinden.
— Minister-president dr. Drees onderscheiden met het grootlint van de Leopoldsorde.
Sowjet-Unie — Rodirow, voorzitter van de ministerraad van de Russische federale socialistische Sowjet-republiek (de grootste republiek van de Sowjet-Unie) van zijn functie ontheven. Hij wordt opgevolgd door Tsjernoesow.

12 Maart (Zaterdag)

Benelux — De economische unie van België, Nederland en Luxemburg zal op 1 Juli 1950 tot stand komen. (Zie 7-3). Er zal een Commissie van Advies worden ingesteld (zie verder in nr. 926).
Hongarije — Ongeveer 200 leiders van de katholieke organisaties voor de provinciale jeugd w.o. de leider pater Jenmo Kerkai, gearresteerd.
Indonesië — Moh. Rum verklaart in een rapport aan de Unci, dat een conferentie mogelijk zou zijn, mits gehouden binnen het algemeen kader van de resolutie van de Veiligheidsraad en mits de commissie de functies en het initiatief zoals omschreven in de resolutie van de Veiligheidsraad zal behouden.
— De voormalige premier van Oost-Indonesië, Nadjamuddin, tot 3½ jaar gevangenisstraf veroordeeld. Bovendien ontzetting uit de rechten voor de duur van 3½ jaar de duur der opgelegde straf te boven gaande. (Zie 7794 C).
— Volgens de republikeinse noodregering zou generaal Sudirman de guerillastrijd leiden.
Nederland — De Bijzondere Raad van Cassatie acht de aanvraag van Rauter tot herziening van het proces niet ontvankelijk. (Zie 7963 A).

Nederland

A. Omvang Marshall-hulp - Resultaten —

Uit het tweede verslag van de Nederlandse regering aangaande de werking van het Europese herstelprogramma, lopende over de periode October tot en met December 1948 blijkt, dat Nederland in het vierde kwaraal voor $ 200 aan goederen en diensten onder het E.R.P. heeft ontvangen, terwijl in dezelfde periode voor een bedrag van rond $ 130 millioen definitief aan Nederland is uitbetaald.

De toewijzingen van de hulp aan Nederland beliepen voor het jaar 1948 $ 330 millioen, waarvan voor het tweede, derde en vierde kwartaal resp. $ 105, 95 en 130 millioen. Voor Indonesië bedroegen deze toewijzingen resp. $ 10, 25 en 30 millioen, dus totaal 65 millioen tot einde December 1948.

De invoer van Marshall-goederen in Indonesië beliep ca. 41 millioen dollar, terwijl de rembourseringen 19 millioen beliepen.

De verschillen tussen de toewijzingen en de feitelijke ontvangen hulp moet, wat Nederland betreft, worden toegeschreven aan de moeilijkheden ten aanzien van de procedure, welke nog de ernstigste bedreiging vormden voor het welslagen van het E.R.P., doch welke moeilijkheden thans zijn overwonnen.

In het tweede halfjaar werd in Indonesië voor een waarde van $ 241 millioen ingevoerd (met inbegrip van de E.R.P.-goederen), waarvan $ 103 millioen aan consumptiegoederen, 82 millioen grondstoffen en 56 millioen kapitaalgoederen. Ondanks de hulp van Nederland is het nodig gebleken de import tot ongeveer 50 pct te beperken van wat er voor het bereiken van een snel herstel nodig zou zijn geweest.

Resultaten in Nederland — De cijfers betreffende de economische ontwikkeling van Nederland tonen duidelijk aan, dat de ontwikkeling van de industriële productie bevredigend is.

Ook de akkerbouw productie vertoont een belangrijke stijging, terwijl ten aanzien van verkeer en vervoer kan worden opgemerkt, dat de door het verkeersapparaat geleverde bijdrage voor het herstel van de bedrijvigheid aanzienlijk blijkt.

De stijging van dat gedeelte van de invoer, dat met uitvoer kan worden betaald — de daling van het invoersaldo derhalve — trekt zeer de aandacht.

Kon in het eerste halfjaar van 1947 nog slechts 38 pct van de invoer door export worden gedekt, in het tweede halfjaar van 1947 was dit percentage reeds gestegen tot 48. Voor de achtereenvolgende kwartalen van 1948 beliep het respectievelijk 46, 54, 52 en 64 pct. In absolute cijfers uitgedrukt bedroeg het invoer-saldo voor de kwartalen van 1948 achtereenvolgens ∫ 610 millioen, ∫ 564 millioen, ∫ 613 millioen en ∫ 467 millioen.

Op basis van door het Centraal Planbureau geraamde voorlopige gegevens is het mogelijk geweest de invloed van de Marshall-hulp voor Nederland enigermate te isoleren. Door vergelijking van de situatie, welke zonder Marshall-hulp zou zijn ontstaan met de toestand, zoals deze in werkelijkheid is opgetreden, blijkt, dat voor het laatste geval de totale consumptie een verschil ten gunste te zien geeft van ca. 10 pct, terwijl wat de totale netto investeringen (kapitaalgoederen en voorraden) betreft, het verschil ongeveer de helft bedraagt.

Vergeleken bij de situatie, welke bij achterwege blijven van de hulpverlening zou zijn ontstaan, zijn de middelen, die voor dekking van bovengenoemde behoeften, t.w. consumptie en investeringen, zijn aangewend, met niet minder dan circa ∫ 1.7 milliard toegenomen.

Dit betekent derhalve, dat de 330 millioen dollar, welke Nederland voor het tweede, derde en vierde kwartaal van 1948 zijn toegewezen, door Nederlandse krachtsinspanning in het productie-proces ongeveer verdubbeld zijn.

In feite moet het resultaat evenwel nog veel gunstiger worden geacht. In de eerste plaats hadden per 1 Januari 1949 nog niet alle goederen, welke binnen deze toewijzingen kunnen worden geïmporteerd, ons land bereikt, terwijl voorts op de genoemde datum nog niet alle grond- en hulpstoffen, die onder het E.H.P. werden geïmporteerd, verwerkt waren. Bovendien zullen geïmporteerde kapitaalgoederen nog jaren lang voortgaan met een reeks prestaties ten bate van de Nederlandse volkshuishouding af te werpen.

Zoals reeds eerder werd opgemerkt, bedragen de onder het E.H.P. gerealiseerde invoeren per 1 Jan. 1949 ca. $ 200 millioen (∫ 530 millioen). Gezien het feit, dat, vergeleken bij de situatie welke zonder Marshall-hulp zou zijn ontstaan, de voor consumptie en investeringen beschikbare middelen met ca. ∫ 1.7 milliard, kan hier uit volgen, dat door Nederlandse krachtsinspanning de E.H.P.-invoer in het productie-proces reeds thans meer dan de drievoudige waarde heeft verkregen.

Terecht wordt dan ook de conclusie getrokken, dat Nederland de ontvangen hulp op zeer verantwoorde wijze heeft besteed en dat deze aanleiding heeft gegeven tot aanzienlijke verbeteringen in 's lands economische positie.

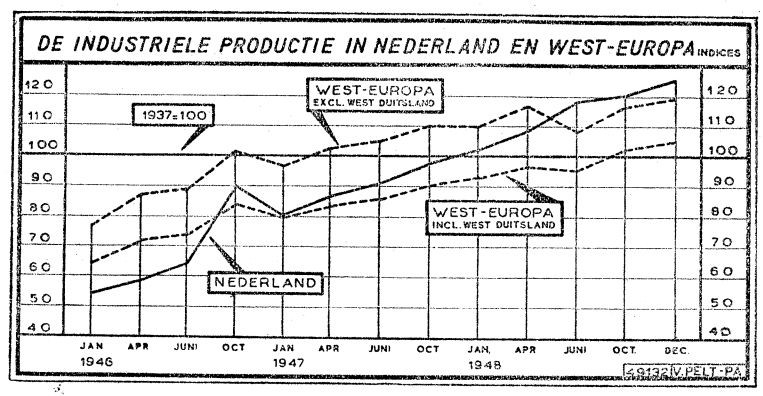

De industriële productie van Europa beweegt zich in een stijgende lijn. Een van de merkwaardigste feiten, welke uit deze kaart blijkt is wel, dat de industriële productie van Nederland zo belangrijk boven het gemiddelde der gezamenlijke Europese Marshall-landen uitkomt, terwijl ons land toch zover beneden dit peil na de oorlog begon. Het gemiddelde voor West-Europa wordt nog sterk gedrukt door de verhoudingsgewijze geringe productie van West-Duitsland, doch het laat zich aanzien, dat de Duitse industrie — dank zij de Marshall-hulp — in 1949 alweer een indrukwekkende opbloei zal beleven.

(Persdienst Ministerie van Ec. Zaken 7-3; A.N.P. 8-3; Red. K.H.A.)

(Vor. ber. 7783 H; zie ook 7764 D)

B. Critiek op oorlogsschade-vergoeding - Rapport Economisch Technologisch Instituut —

Naar aanleiding van de indiening van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden heeft het Economisch Technologisch Instituut voor Gelderland, een rapport opgesteld, waarin de omvang en de spreiding der verschillende categorieën van oorlogsschaden en in het bijzonder het aandeel, dat de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Limburg en Zeeland in deze schaden hebben, worden geraamd.

Dit rapport, dat met een adres van Gedeputeerde Staten van Gelderland, Noord-Brabant, Limburg en Zeeland, aan de Tweede Kamer en de ministers werd aangeboden, komt tot de conclusie, dat de vergoeding volgens het ontwerp — wet op de Materiële Oorlogsschaden — globaal aanzienlijk lager blijft dan 70% der vervangingswaarde, zoals uit de memorie van toelichting zou moeten worden afgeleid.

In de m.v.t. werd het totaal der door particulieren geleden materiële oorlogsschaden, voorzover onder de regelingen van het ontwerp vallende, geraamd op ƒ 2.300 millioen op prijsbasis van 1940, en op ∫ 6.600 millioen tegen vervangingswaarde. De voorgestelde vergoeding voor deze schaden beliep ∫ 4.600 millioen, hetgeen dus ongeveer 70% van de huidige waarde der vernietigde goederen zou uitmaken.

Volgens de in de m.v.a. gegeven opstelling bedraagt het totaal dezer oorlogsschaden (met weglating van enkele nog niet te ramen schadegroepen) op prijsbasis 1940 slechts ∫ 2.080 millioen, terwijl de corresponderende vergoeding niet meer beloopt dan ∫ 3.820 millioen.

Wanneer men de vervangingswaarde berekent volgens dezelfde prijsindex als in de m.v.t. gehanteerd, blijkt deze vergoeding nog geen 64% der vervangingswaarde te bedragen.

Terwijl verder voor enkele schadegroepen vrij hoge percentages zullen worden uitgekeerd, ligt dit percentage voor andere groepen (zoals huisraad, bedrijfsuitrustingen enz.) op 40 à 50% en wordt voor een groot gedeelte der bedrijfsschaden slechts de waarde per 1940 uitgekeerd, hetgeen — afgezien nog van de lage vaststelling — niet meer dan 25 à 35% der vervangingswaarde betekent. In procenten van de tegenwoordige aanschaffingsprijzen of herbouwkosten zal de vergoeding nog veel geringer zijn, vanwege de vrij hoge afschrijvingsbedragen, welke bovendien, bij de bepaling der extra-bijdragen, in de meeste gevallen met de prijsstijgings-coëfficiënt vermenigvuldigd worden. De afschrijvingen en de daaruit berekende verkoopwaarde

zijn echter — met name ten aanzien van huisraad — voor de gedupeerden van geen betekenis, terwijl in een schaarse tijd ook aan de „normale" afschrijvingen op vele bedrijfsgoederen een veel lagere reële betekenis moet worden toegekend. Het Economisch Instituut heeft voorts berekend welke de verhouding is tussen de vermogensvermindering in de getroffen gebieden en die in de niet getroffen gebieden. Daarbij zijn alle gegevens omgerekend tot de vermogenspositie van 1940. Bovendien werd aangenomen, dat inderdaad, zoals in de m.v.t. wordt gezegd, zeventig percent van de totale schade zal worden vergoed. De cijfers zijn dus nog ongunstiger voor de getroffen gebieden dan uit onderstaande cijfers blijkt, want de vergoeding bedraagt, volgens het eerste deel van het rapport, minder dan 70 percent.

Gebied	Procentuele vermindering v. h. vermogen
Gelderland	19
Getroffen gebied van Gelderland	24
Betuwe	29
Veluwe	22
Noord-Brabant	16.5
Getroffen geb. van N.-Brabant	24
Limburg	23
Getroffen gebied van Limburg	35
Zeeland	20
Getroffen gebied van Zeeland	22
Gelderland, N.-Brabant. Limburg en Zeeland gezamenlijk	19
De getroffen gebieden van deze provincies	25
Zuid-Holland	12.6
De rest van Nederland	10.4
Het gehele rijk	13
De niet-getroffenen	9.4

Als inderdaad zeventig percent van de totale oorlogsschade werd vergoed, zouden de vier getroffen provincies tezamen toch nog bijna 2,2 milliard guldens armer worden. Dan zou nog ruim 33 percent van de gezamenlijke oorlogsschade in Nederland ten laste komen van een gebied, waar in 1940 nog geen 22½ percent van het particuliere vermogen werd aangetroffen. Als de conclusies in het eerste gedeelte van het rapport juist zijn en de vergoeding globaal slechts 55 percent van de vervangingswaarde bedraagt, lijden deze gebieden een schade van ruim 3,2 milliard gulden en wordt hun aandeel in de oorlogsschade 38½ percent. Omdat deze gebieden reeds jaren op de vergoeding wachten en er daar dus een intering van het vermogen heeft plaats gevonden en omdat vermogensvermindering vooral kleine vermogens treft — waaraan deze gebieden zo rijk zijn — worden deze cijfers nóg ongunstiger.
In het rapport wordt opgemerkt, dat de verdeling van de beschikbare middelen niet geschiedt overeenkomstig het beginsel der draagkracht noch in de juiste volgorde. Voor herstel van schade aan overheidseigendommen is een bedrag uitgetrokken van 185 percent van de vervangingswaarde, terwijl de gezamenlijke schade in de particuliere sector slechts voor 64 percent der vervangingswaarde wordt vergoed.
Over het argument van de minister, dat ruimere schadevergoeding gevaar voor inflatie met zich brengt, wordt in het rapport gezegd: „Zelfs als dit argument steek houdt, kan daarmede toch onmogelijk worden gerechtvaardigd, dat men van een zeer gelijkmatig uitsmeren van de armoede zou afzien en zodoende een evenwichtige opbouw van de Nederlandse economie verijdelen. Bovendien schiet een anti-inflatiepolitiek, welke het herstel ernstig belemmert, haar doel voorbij. De inflatoire tendenzen, welke uit een ruimere schadevergoeding kunnen voortkomen, zullen door het voortgaande herstel goeddeels worden opgeheven. Anderzijds zullen in de toekomst uit het herstelde bedrijfsleven ruimere belastingopbrengsten ter dekking van de oorlogsschadevergoeding kunnen komen dan uit het weinig dynamische dekkingsschema, dat aan het wetsontwerp is toegevoegd." Het wordt door het Economisch-Technologisch Instituut onaanvaardbaar geacht, dat om redenen van monetaire aard wordt afgezien van een integrale vergoeding, die onontbeerlijk is voor een vlot herstel van de getroffen gebieden.

(Alg. Handelsblad - Maasbode 8-3 - Volkskrant 10-3) **(Vor. ber. 7972 A)**

A. Handel met Duitsland —

De handel van Nederland met Duitsland vertoont over de drie afgelopen jaren het volgende beeld:

	1946	1947	1948
	(in millioenen gld.)		
Uitvoer:	52	58	160
Invoer	56	79	267

In de m.v.a. op de begroting van Economische Zaken deelt de minister mede, dat het handelsverkeer met Duitsland in de komende maanden nog aanzienlijk zal toenemen. (A.N.P. 9-3) **(Vor. ber. 7635 H)**

B. Samenstelling commissie voor de werkgelegenheid —

De interdepartementale commissie voor de werkgelegenheid welke op 7 Maart door Minister Joekes is geïnstalleerd is als volgt samengesteld:
Voorzitter: Mr. Dr. A. A. van Rhijn, Secretaris-Generaal van het Ministerie van Sociale Zaken; **Onder-Voorzitter: Prof. Dr. J. Tinbergen,** directeur van het Centraal Planbureau; **Secretarissen: Dr. J. E. van Dierendonck,** referendaris bij het Ministerie van Sociale Zaken; **H. M. de Lange,** hoofdcommies bij het Centraal Planbureau. **Leden: A. N. van Mill,** directeur-generaal van het Rijksarbeidsbureau; **Prof. Dr. M. J. H. Smeets,** plv. secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën; **Dr. A. Winsemius,** directeur-generaal voor de industrialisatie; **Ir. S. Herweijer,** hoofd van de afdeling Landbouwherstel van de Directie van de Landbouw; **Mr. Ir. B. W. Haveman,** economisch adviseur van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat; **Drs. J. A. Verhorst,** loco secretaris-generaal en hoofd der afdeling Economische Adviezen van het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting; **N. A. Nap,** hoofd van het Bureau Financiën van de Afdeling Binnenlands Bestuur van het Ministerie van Binnenlandse Zaken; **Ir. Chr. P. G. J. Smit,** plv. directeur-generaal van de Statistiek; **Prof. Dr. H. J. Witteveen,** hoogleraar aan de Economische Hogeschool te Rotterdam.
Aan de Commissie is als adjunct-secretaris toegevoegd: **Mr. J. P. F. H. Kloppenborg,** commies bij het Ministerie van Sociale Zaken. (Persdienst Ministerie van Sociale Zaken 7-3) **(Vor. ber. 7939 B; zie Kron. 7-3)**

C. Richtlijnen werving Nationale Reserve —

De generale staf van het Nederlandse leger heeft nieuwe richtlijnen vastgesteld voor de werving van de manschappen voor de Nationale Reserve. De commandant van het district Zeeland van de Nationale Reserve luit.-kolonel De Feyter, heeft hierover enige mededelingen gedaan.
Op de eerste plaats kunnen alle mannen van de lichting 1935 en ouder toetreden, soldaten zowel als dienstplichtig kader en reserve-officieren. Verder soldaten van de lichtingen 1936 tot en met 1940.
Allen, die zich verbinden aan de Nationale Reserve, hebben hiermede tevens hun mobilisatiebestemming. Dat houdt dus in, dat zij niet opgeroepen zullen worden als gewoon dienstplichtige.
Dit geldt ook voor de lichtingen 1941 tot en met 1944 (de buitengewoon dienstplichtigen), waarvan er sommigen thans opgeroepen worden. De gemeentebesturen dienen ten spoedigste voor hen vrijstelling aan te vragen.
Tot de reserve kunnen verder toetreden alle buitengewoon dienstplichtigen en alle niet-dienstplichtigen, zoals de afgekeurden en zij die wegens broederdienst vrijstelling kregen. Zij dienen er rekening mede te houden, dat een herkeuring niet onmogelijk is en dat vrijstelling wegens broederdienst niet altijd meer gegeven zal kunnen worden.
De Nationale Reserve biedt hun de kans om zich hieraan te onttrekken, aldus luit.-kol. De Feyter. De manschappen van de Reserve zullen in den regel dicht bij huis blijven, zodat zij hun dagelijkse werk kunnen blijven verrichten. Zij moeten slechts enkele uren oefenen, in totaal 200 uur per jaar. Zij, die toetreden tot de Nationale Reserve kunnen opklimmen in rang. Oorlogsvrijwilligers kunnen dienst doen als instructeurs, waarvoor zij 3 gulden per uur ontvangen. Overigens zullen zij geen verbintenis kunnen aangaan, omdat de regering hen beschikbaar wil houden voor een ander doel.
Luit.-kol. De Feyter deelde voorts nog mede, dat er oefenverbanden opgericht zullen worden voor luchtdoelartillerie.
Voor dit onderdeel zijn in Zeeland ongeveer 250 man nodig. Om zowel infanterie als luchtdoelartillerie mobiel te maken wil men auto's en motoren huren van burgers, bij voorkeur met de eigenaars als chauffeur. (Trouw 8-3) **(Vor. ber. Nat. Reserve 7579 A)**

D. Onderricht over militaire onderwerpen —

Aangezien gebleken is, dat bij de rijpere jeugd van Nederland en ook bij vele ouders een veelal te geringe kennis bestaat omtrent algemeen militaire onderwerpen, heeft de minister van Oorlog besloten enige voorlichting over dergelijke onderwerpen door beroepsofficieren van het Nederlandse leger te doen verstrekken aan de leerlingen van de beide hoogste klassen der middelbare en voorbereidende hogere scholen en deze voorlichting desgewenst tevens te doen uitgaan naar de ouders van deze leerlingen.

(Nwe R'damse Crt. 8-3)

E. Uitkering aan dr. Mengelberg

Op 3 Februari kwam in de Amsterdamse Gemeenteraad bij de behandeling van het subsidie aan het Concertgebouw de toelage ter sprake (ƒ 10.000 per jaar) welke deze instelling volgens contract verplicht is uit te betalen aan dr. Willem Mengelberg. Hierbij bleek, dat de beslissing hierover op 1 September 1939 is gevallen. Bij contract is toen bepaald, dat als Mengelberg niet meer zou dirigeren, jaarlijks ƒ 10.000 aan hem zou worden uitgekeerd zo lang hij leefde.
Toen in 1945 ons land was bevrijd is o.a. op bevel van het Militair Gezag deze uitkering stopgezet in afwachting van de maatregelen welke tegen hem zouden worden genomen. Het stopzetten van deze uitkering is van kracht gebleven tot na de uitspraak van de Centrale Ereraad voor de Kunst en toen daarbij bleek, dat

de uitspraak geen financiële consequenties voor de betrokkene meebracht, noch enige consequentie ten aanzien van diens vermogen, heeft Mengelbergs raadsman het Concertgebouw aan zijn verplichtingen herinnerd. Juridisch was aan deze verplichting niet te ontkomen, zodat de uitkering met terugwerkende kracht is hervat. Thans wordt hem door bemiddeling van een deviezenbank, per maand zoveel ter beschikking gesteld als volgens de deviezenbepalingen naar het buitenland — dr. Mengelberg woont in Zwitserland — mag worden overgemaakt. Het overige komt op zijn bankrekening in Nederland.
Op desbetreffende vragen van het Eerste-Kamerlid de heer G. J. van Heuven Goedhart, heeft Minister Lieftinck hier nog het volgende over medegedeeld.
Op 10 Maart 1947 is vergunning verleend tot overmaking ten behoeve van dr. Mengelberg van een bedrag van ƒ 200 per maand voor levensonderhoud, terwijl sindsdien nog een speciale vergunning is verleend voor de betaling van dokters-, operatie- en ziekenhuiskosten. In Maart 1948 is de vergunning tot periodieke overmakingen verhoogd tot ƒ 450 per maand. Deze vergunningen tot transfer zijn overeenkomstig de algemene normen, geldend voor periodieke overmakingen voor levensonderhoud ten behoeve van in Zwitserland woonachtige Nederlanders, verleend. Door het directoraat-generaal voor Bijzondere Rechtspleging was medegedeeld, dat geen vervolging tegen prof. Mengelberg zou worden ingesteld.
(Alg. Handelsblad 9-2 - A.N.P. 8-3)
(Vor. ber. Mengelberg 7344 A)

Indonesië

A. Aantal gesneuvelden —

De Volkskrant van 7 Maart geeft een overzicht van het aantal gesneuvelden in Indonesië van einde 1945 tot en met 5 Maart 1949. Het is mogelijk, dat nog enkele verdere verliezen uit de periode kort vóór 5 Maart in een volgende verlieslijst zullen worden gemeld. De grootste verliezen hebben de Nederlandse strijdkrachten geleden in de perioden tussen de twee politiële acties. Onderstaand overzicht geeft een beeld over de verschillende perioden:

Periode:	Landmacht	Marine	K.N.I.L.	Totaal
Einde 1945 tot en met 20 Juli 1947	212	75	192	479
Eerste actie van 21 Juli 1947 tot en met 4 Aug. 1947	57	13	34	104
Van 5 Aug. 1947 tot en met 18 Dec. 1948	496	38	118	652
Tweede actie van 19 Dec. 1948 tot en met 5 Jan. 1949	78	1	39	118
Van 6 Jan. 1949 tot en met 5 Maart 1949	178	22	103	303
Totaal	1021	149	486	1656

(Vor. ber. 7892 kol. I) (Volkskrant 7-3)

B. Het Indonesische probleem - Engelse druk op Ned. regering? - Standpunt Sukarno i.z. Ronde Tafel-conferentie —

De Engelse ambassadeur in Nederland, Sir Philip Nichols, heeft in het begin van deze week (6-12 Maart) een bezoek aan minister Stikker gebracht met betrekking tot de besprekingen in zake een oplossing in Indonesië. Ofschoon geen bepaalde inlichtingen omtrent de reden van dit bezoek beschikbaar waren, zou volgens Reuter de algemene Engelse mening omtrent de situatie de volgende zijn:
1. De Nederlandse regering moet besluiten de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari in haar geheel uit te voeren; 2. De republikeinse leiders moet worden toegestaan naar hun vroegere zetel te Djokjakarta terug te keren; 3. Geen conferentie in zake Indonesië zou met vrucht gehouden kunnen worden zonder deelneming van de republikeinse leiders. (Nwe Rottd. Crt. 11-3)

Sukarno heeft in een brief (d.d. 4 Maart) zijn standpunt uiteengezet t.a.v. de door Nederland voorgestelde Ronde-Tafel-conferentie.
Deze brief zegt: „Ik persoonlijk vind de gedachte van een spoedige onvoorwaardelijke overdracht van de volledige souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië — hetgeen dr. Koets op 28 Jan. en 1 Maart verduidelijkte — aantrekkelijk. Ik geloof, dat zulk een souvereiniteitsoverdracht de enige weg is om de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië te verbeteren, destemeer, omdat 1 Januari de overeengekomen datum voor souvereiniteitsoverdracht aan de Verenigde Staten van Indonesië was en die datum, welke van grote betekenis is voor het Indonesische volk, reeds voorbijgegaan is. Door bespoediging van de overdracht van de souvereiniteit aan de V.S.I. zouden de obstakels met betrekking tot de vorming van een interim-regering, die tot nog toe onoverkomelijk leken, mogelijk vermeden kunnen worden zonder vooruit te lopen op de positie van de commissie van de V.N. In haar pogingen om volgens de bepalingen van de resolutie van de Veiligheidsraad een oplossing te vinden voor het geschil tussen Nederland en Indonesië, kan ik in principe met het doel van zulk een conferentie instemmen. Echter met het oog op de huidige positie van mijzelf en de andere leden van de republikeinse regering, die zich thans op Bangka bevinden, afgesneden van staat en volk en gescheiden van de basis van ons gezag als regering, kan ik geen officieel besluit nemen om de conferentie in Den Haag bij te wonen of een delegatie te zenden, die besluiten zou aanvaarden namens de regering of het volk van de republiek".
„Indien wij onder de huidige omstandigheden de uitnodiging van de Nederlandse regering zouden aannemen, zouden wij uw conferentie slechts als particuliere personen kunnen bijwonen. De te nemen besluiten zullen een grote verantwoordelijkheid met zich brengen. Zulke verantwoordelijkheid kan alleen aanvaard worden door de regering van de republiek Indonesia, die ten volle het gezag in haar gebied uitoefent en gezeteld is in Djokjakarta. Zulk gezag hebben wij op het ogenblik niet", aldus besluit Sukarno.
(A.N.P. 8-3)

C. In- en uitvoer in 1947 en 1948

Het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Batavia geeft de volgende cijfers omtrent de Indonesische- in- en uitvoer (in millioen guldens):

	1947	1948
Import	754	1.156
Export	343	1.043
Dekkingspercentage	45%	90%

De voornaamste importartikelen waren (in millioen guldens):

	1947	1948
Textiel	227	353.4
Voedings- en genotmiddelen	220.5	225.3
Machines en dergelijke ..	135.9	200.3

De voornaamste exportartikelen waren (in millioen guldens):

	1947	1948
Aardolieproducten	62.2	260,2
Rubber	67.5	256.1
Copra	79.7	155.4
Tin- en tinerts	60.4	153.2

De voornaamste landen van herkomst waren (in millioen guldens):

	1947	1948
Verenigde Staten	294.2	257.6
Nederland	98.7	220.5
Japan	61.1	187.1
Groot-Brittannië	57.8	99.6

De voornaamste landen van bestemming waren (in millioen guldens):

	1947	1948
Nederland	148.4	374.9
Singapore	68.4	192
Verenigde Staten	63.5	183.2

(Ec. Voorl. 10-3) **(Vor. ber. 7847 B)**

D. Het „Fox-contract" —

De directeur van de Amerikaans-Indosesische handelmaatschappij, de heer Matthew Fox, heeft verklaard, dat hij meer dan 500.000 dollar in de Indonesische republiek heeft gestoken. Sedert 1 Jan. 1948 schoot hij 400.000 dollar voor aan de Amerikaans-Indonesische handelmaatschappij, terwijl hij een lening van 150.000 dollar verstrekte aan de Republiek voor uitgaven in het buitenland. Fox vertelde, dat zijn contract met de Republiek er in voorziet dat zijn maatschappij op een commissie van 5 pct. zal optreden als koper van de Republiek.
Zijn netto winst zou minder dan 1 pct. bedragen, daar de rest aan de belastingen en de Republiek, die voor ongeveer de helft in het bezit van de aandelen is, ten goede zou komen.
Fox beweerde, dat hij geen monopolie in Indonesië zou bezitten. Hij zeide, dat de republikeinen van plan zijn de buitenlandse handel hoofdzakelijk in particuliere handen te laten, terwijl zijn maatschappij slechts zou optreden als inkoper van de republikeinse regering, welke zij zoveel mogelijk van dienst zou zijn.
(A.N.P. 10-3) **(Vor. ber. 1-49 7929; zie ook 7811 B)**

Ned. W.-Indië

E. Interim-regeling voor Suriname en de Ned. Antillen —

De Nederlandse regering heeft op 7 Maart het wetsontwerp interim-regeling voor Suriname en de Nederlandse Antillen voor advies aan de Staten dezer gebiedsdelen aangeboden. Volgens deze nieuwe regeling zal de landsregeling van Suriname en de Nederlandse Antillen bestaan uit de landsregent en de aan de staten verantwoordelijke regeringsraad. (Thans de gouverneur en het college van algemeen bestuur). In de nieuwe landsregeling (welke in de plaats zal treden van de staatsregeling) is aangegeven, dat ten aanzien van de verzorging van de inwendige aangelegenheden, de landsregent optreedt als hoofd der landsregering.

Voorts zullen in de Nederlandse regering vertegenwoordigers met raadgevende stem worden benoemd, die aan besprekingen in de ministerraad, waarbij belangen van Suriname en de Antillen betrokken zijn, zullen deelnemen, terwijl staatsraden zullen worden benoemd om de belangen der gebiedsdelen in de Raad van State te behartigen.
Het ontwerp gaat uit van de gedachte, dat een gelijksoortige verhouding als in Nederland bestaat tussen de koning en de ministers, in Suriname en de Nederlandse Antillen zal bestaan tussen de vertegenwoordiger des konings en de leden van de regeringsraad.
Alleen ten aanzien van de belangen van het koninkrijk worden aan de landsregent (in een afzonderlijke afdeling) bevoegdheden toegekend als orgaan van het koninkrijk en slechts voor die werkzaamheden zal hij 's konings aanwijzingen in acht hebben te nemen. Deze werkzaamheden zijn: de afkondiging, de uitvoering en de zorg voor de naleving van wetten, algemene maatregelen van bestuur en verdragen, zomede schorsing van landsverordeningen wegens strijd met een hogere regeling of met het algemeen belang van het koninkrijk.
Voor de Nederlandse Antillen zal de wijziging in de positie van de landsregent nog belangrijker kunnen zijn, omdat krachtens de interim-regeling bij algemene maatregel van bestuur zelfstandigheid zal worden verleend aan de eilanden Aruba en Curaçao, hetgeen met zich mee zal brengen besnoeiing van de bevoegdheid van de landsregering (dus van landsregent en regeringsraad, met betrekking tot de verzorging van de eigen belangen van die eilanden).

Verordenende bevoegdheid — Ten aanzien van de verordenende bevoegdheid wordt opgemerkt: Tot nu toe werd de regeling van de inwendige aangelegenheden aan eigen organen overgelaten, tenzij bij de wet een bepaalde regeling aan de koning is voorbehouden. De bevoegdheid tot ingrijpen van de wetgevers zelf was onbeperkt, omdat de grondwet bepaalt, dat andere onderwerpen door de wet worden geregeld, zodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan. In de nieuwe landsregeling is echter de onbeperkte bevoegdheid tot ingrijpen aan de wet ontnomen. Alle inwendige aangelegenheden zullen worden geregeld bij landsverordening, terwijl de conflicterim-regeling van een landsverordening, Alleen de volgende punten zijn ter regeling aan de wet voorbehouden: de interimregeling zelf, het Nederlanderschap, vernietiging van een landsverordening, strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de landsregent, goedkeuring van verdragen, overeenkomsten en geldleningen buitenlands en verschillende bepalingen betreffende de defensie.
Regeling bij algemene maatregel van bestuur zal geschieden ten aanzien van: de rechtspraak van de hoge raad, de regeling van de eilanden van de Nederlandse Antillen, benevens enige andere onderwerpen.

Positie vertegenwoordigers. — Ook de bemoeienis van Suriname en de Nederlandse Antillen bij de tot standkoming van de wetten is door de interim-regeling geïntensiveerd.
De algemene vertegenwoordigers, die door de landsregering worden benoemd, zullen met raadgevende stem deelnemen aan het ministerieel overleg over de aangelegenheden, uitsluitend of mede de belangen van Suriname en de Nederlandse Antillen betreffende. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen hieromtrent nadere regels worden vastgesteld. Of de aangewezene al dan niet deel zal uitmaken van de regeringsraad (in Suriname of Curaçao) wordt aan de landsregering overgelaten. Met het oog op die mogelijkheid is het aantal leden van dat college op ten hoogste negen gebracht.
Bovendien zal de koning een staatsraad in buitengewone dienst voor Suriname en een voor de Nederlandse Antillen benoemen na gepleegd overleg met de betrokken landsregering. In de Raad van State kan hierdoor de zienswijze van die gebiedsdelen tot haar recht komen. Vervolgens wordt ten aanzien van ontwerpen van wetten, algemene maatregelen van bestuur, verdragen of andere overeenkomsten met een vreemde mogendheid of een internationale organisatie de betrokken landsregering in de gelegenheid gesteld van raad te dienen. De landsregering raadpleegt desgewenst de staten omtrent ontwerpen van wetten en algemene maatregelen van bestuur.
Art. 210 Grondwet. — De hierboven aangegeven afwijkingen van de grondwet brengen met zich mede, dat de interimregeling alleen kan tot stand komen krachtens het nieuwe artikel 210 van de grondwet. Het ontwerp interim-regeling moet dus met een twee-derde meerderheid in de Staten-Generaal worden aangenomen.
Op 17 Maart a.s. zullen in de Nederlandse Antillen verkiezingen worden gehouden. Het is dus waarschijnlijk, dat hier de nieuwgekozen Staten over het ontwerp advies zullen uitbrengen. Aangezien echter in Suriname de verkiezingen waarschijnlijk eerst eind Mei zullen worden gehouden, zullen de oude Staten van Suriname advies uitbrengen. De regering acht het gewenst, dat beide statencolleges voor 1 Mei a.s. hun adviezen hebben uitgebracht. (A.N.P. - Alg. Handelsbl. 7-3) **(Vor. ber. 7941 H)**

België

A. Regeringscrisis vermeden —

Het gevaar van een kabinetscrisis, dat enige weken heeft gedreigd, is thans voorlopig afgewend. De beide regeringspartijen staan op het standpunt, dat binnenlandse politieke moeilijkheden moeten worden voorkomen, wil België met het nodige gezag op de Benelux-conferentie en bij de besprekingen over het Atlantisch pact, kunnen optreden. De moeilijkheden kwamen o.m. voort uit de verschillende standpunten die de katholieken en de socialisten innemen in verband met de financiering van de op 7 Febr. ingegane verhoging van werklozensteun. De socialisten willen deze kosten dekken door verhoging van de belasting op winsten en op naamloze vennootschappen en op sommige luxe-artikelen, terwijl de katholieken voorstanders zijn van afschaffing der compensatiebons nadat een verhoging van de ouderdomspensioenen en kindergelden zou zijn toegekend. Het probleem werd in een politieke sfeer gebracht, doordat de socialisten zouden hebben toegezegd de katholieken te zullen steunen, bij hun pogingen om reeds voor de verkiezingen de wet op de aanpassing van het aantal parlementszetels aan de laatste volkstelling in werking te laten treden, indien de katholieken de socialistische voorstellen i.z. de financiering van de werklozensteun zouden aanvaarden. (Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Verh. werkl.steun 3-3 7985; Nw. kab.-Spaak 7847 I; ze ook 7964 A)

Duitsland

B. Grenscorrecties?

De correspondent van het A.N.P. meldde op 11 Maart uit Dusseldorp:
Naar de Duitse pers uit Wezel verneemt, zou het militaire bestuur aan de Duitse grensbeambten in het gebied van Elten hebben aangezegd, dat zij zich voor vertrek uit dit gebied moeten gereed maken. Elten ligt in de uitstulping der Duitse grens bij Zevenaar en behoort, aldus deze berichten, tot de correcties, die door Nederland zijn gevraagd. Het dorp telt ongeveer 4000 inwoners.
Volgens deze Duitse berichten, waarop van Britse zijde geen bevestiging is gegeven, zouden 80 gezinnen hun woning binnen korte tijd moeten verlaten.
In aansluiting op het bovenstaande meldt de Maastrichtse correspondent van de Nwe Rottd. Crt.:
Wilde geruchten doen de ronde langs de gehele Duitse grens van België en Nederland. Op verschillende plaatsen langs de Duitse grens zijn stroken afgezet en afgepaald. Men spreekt hier van het afbakenen van gebieden, welke bij kleine grenscorrecties aan België en Nederland zullen worden toegewezen. Het afbakenen heeft vooral de laatste dagen plaats gehad. Volgens ter zake kundige zegslieden zijn al bepaalde Duitse gemeenten definitief bestemd om aan België en Nederland te worden toegevoegd. Genoemd worden voor België: Cönzen, Paustenbach, Müntenich, Lamersdorf. Voor Nederland worden genoemd Susterziel, Säffelen, Hillenberg, Broeck, Havere en Hönge, in totaal tellend 6500 zielen. **(Vor. ber. 7964 B, 7901 Kroniek 14-1 en 9-1, 7863 A, 7564 G)**

C. Onderwijsstrijd in West-Duitsland - Verhouding tussen Kerk en het Sowjet-bestuur —

Een correspondent van het A.N.P. te Frankfort deelt mede dat de bisschoppen in West-Duitsland een verklaring hebben afgelegd, waarin zij doen uitkomen, dat de Rooms-Katholieke Kerk zich niet wenst neer te leggen bij een compromis inzake het onderwijs, dat tussen de liberale en socialistische gedelegeerden in de constituerende vergadering te Bonn werd bereikt.
Dit compromis schenkt niet ten volle bevrediging aan de eis van de R.K. Kerk tot prevaleren van het recht der ouders en het bepalen van de atmosfeer, waarin het onderwijs aan openbare scholen zal worden gegeven.
De katholieke bezwaren gaan voornamelijk tegen de schoolregelingen in Bremen, Hamburg, Berlijn en Hessen, waar het bijbelonderwijs niet door vertegenwoordigers der kerken gegeven wordt. De bisschoppen willen voor het gehele gebied bepalen, dat de kerken de mogelijkheid hebben het godsdienstonderwijs zelf te verzorgen. Vóór het bisschoppelijk protest had ook de christelijke fractie van de parlementaire raad reeds verklaard, dat zij zich niet bij een compromis kon neerleggen.
De christelijke partij heeft de tevoren door kardinaal Frings gestelde eis om tot een beslissing bij volksstemming te komen, herhaald.
De sociaal democratische partijleiding te Hannover verklaarde, dat men het streven der bisschoppen slechts wenst te zien als een machtsstrijd der katholieke kerk. Uiterst scherp is het Hannoverse blad der partij dat vraagt, of de bisschoppen „in hun blinde ijver" de uit het Oosten komende bedreiging van de menselijke vrijheid achterstellen voor „clericale

machtsaanspraken". Het blad vraagt voorts, of de bisschoppen „er slechts op uit zijn tegen de Oostelijke dictatuur hun eigen totalitaire eisen te stellen". Reacties in liberale partijbladen zijn even scherp. Zij verklaren, dat „de dictatuur der kerk even onverdraaglijk is als de dictatuur van de staat" en beschuldigen de Rooms-Katholieke Kerk ervan, de wil te onderdrukken van dat deel van het volk, „dat het ware christendom niet met confessie vereenzelvigt".
(A.N.P. 20-2)

Uit Berlijn meldt het A.N.P., dat leidende kringen in de Protestantse zowel als de R.K. Kerk aldaar zich ernstig ongerust maken over een toenemende verscherping van de verhouding tussen de Kerken en het Russische militaire bestuur. In de laatste weken komen er uit vele delen van de Sowjet-zone berichten over een rechtstreekse pressie op de schoolhoofden om het godsdienstonderwijs te bemoeilijken. Volgens deze berichten zouden de Russen in geheime bijeenkomsten de schoolhoofden hebben opgedragen de activiteit van de communistische jeugdorganisatie „Freie Deutsche Jugend" sterk te verhogen. Op tijden, waarop godsdienstonderwijs wordt gegeven, komt deze organisatie bij voorkeur bijeen. De schoolhoofden zouden erop attent zijn gemaakt, dat de leer van Marx: „Godsdienst is opium voor het volk" haar stempel op het onderwijsprogramma moet drukken. De nieuwe leerboeken die in omloop worden gebracht, zijn merendeels anti-godsdienstig van strekking, aldus de correspondent van het A.N.P.

De nieuwe houding van de Sowjet-Russische autoriteiten tegenover de Kerken blijkt ook uit artikelen van het blad der bezettingsautoriteiten, de „Tächliche Rundschau". Dit blad spreekt zijn ontevredenheid uit over de omvang van het aandeel, dat de Kerken in „het grote werk der democratische hervorming" nemen, en meent voorts, dat vele predikanten „onderworpen zijn aan de almacht van jonkers, monopolisten en bankiers van alle nationaliteiten", en dat zij tegen de wensen en belangen van het volk handelen. Ook is de verspreiding van communistische propagandalectuur tegen de predikanten en de R.K. geestelijken sterk toegenomen.

In R. K. kringen zegt men, dat de actie zich ook tegen het diaconale of charitatieve werk der Kerken richt; van protestantse zijde is medegedeeld, dat de maatregelen nog niet geleid hebben tot beperking van de deelneming aan het godsdienstonderwijs, dat op de scholen buiten het gewone lesrooster om door de Kerken wordt gegeven. Het percentage der kinderen, dat aan de godsdienstlessen deelneemt, bedraagt nog altijd 85 à 90, en ook vele communistische functionarissen houden hun kinderen niet van bezoek aan deze lessen af.

De Protestantse en de R.K. Kerk hebben met grote geldelijke moeilijkheden te kampen, die door de geldsanering sterk zijn toegenomen; de staatstoelagen aan de Evang. Kerk, die sedert een eeuw bestonden, zijn geruime tijd geleden tot de helft teruggebracht. Bovendien hebben beide Kerken een groot gebrek aan bedienaren. Vele evangelische predikanten zijn naar het Westen gevlucht. Men tracht in het gebrek door het aanstellen van evangelisten en andere krachten te voorzien. (A.N.P. - Alg. Handelsblad 23-2)

Frankrijk

A. Verdrag met Indo-China —

President Vincent Auriol en ex-keizer Bao Dai hebben op 8 Maart een verdrag tussen Frankrijk en Indo-China getekend. Het verdrag, waarvan de inhoud eerst officieel bekend zal worden gemaakt als Bao Dai in Saigon zal zijn teruggekeerd — ongeveer half April — omvat o.m. de volgende bepalingen: Vietnam zal binnen het kader van de Franse Unie een eigen regering krijgen; het zal Annam, Tonkin en Cochin-China omvatten. Het kan diplomatieke vertegenwoordigers in de landen van Z.O. Azië benoemen en eventueel bij het Vaticaan, mits de president van de Franse Unie zulks goedkeurt. Vietnam zal een nationaal leger hebben met eigen officieren en Franse instructeurs. In tijd van oorlog zal de generale staf onder bevel staan van een Fransman. Enkele strategische bases zullen aan Frankrijk worden afgestaan. Franse burgers zullen binnen Vietnamees grondgebied speciale rechten genieten. De economische belangen zullen bij een spoedig te houden conferentie nader geregeld worden. Volgens het regeringscommuniqué is de thans tot stand gekomen overeenkomst te beschouwen als een aanvulling en bevestiging van de gemeenschappelijke verklaring die op 5 Juni 1948 in de Alongbaai werd ondertekend. (Le Monde 9 en 10-3)
(Vor. ber.: 7933, 7781 F)

Internationaal Nieuws

B. Het gouverneurschap van Triëst - Beslissing uitgesteld —

De Sowjet-Unie heeft in de Veiligheidsraad meegedeeld, dat zij de candidatuur voor het gouverneurschap van Triëst goedkeurde van de vroegere Zwitserse gezant te Moskou, kolonel Herman Flückiger.

Oorspronkelijk had Engeland Flückiger voorgesteld, doch toen achtte de Sowjet-Unie hem onaanvaardbaar.

De Russische afgevaardigde, Malik, deed zijn onverwachte aankondiging na een rede, waarin hij de V.S. en Engeland er van beschuldigde, de regeling van de gouverneurskwestie opzettelijk te vertragen om de bezetting van Triëst door Brits-Amerikaanse troepen te kunnen doen voortduren.

Volgens Warren Austin (V.S.) was de Joego-Slavische zone van Triëst „volledig van karakter veranderd en in feite ingelijfd bij de Joego-Slavische politiestaat, waardoor een onafhankelijke en democratische status van het gebied onmogelijk werd gemaakt".

Zonder tot stemming over te gaan heeft de Veiligheidsraad op 21 Febr. het voorstel om de Zwitser Flückiger tot gouverneur van Triëst te benoemen ter zijde gelegd, aangezien bleek dat slechts Rusland en de Oekraine dit voorstel steunden. Op de zitting waarin scherpe woorden vielen tussen Oost en West, verklaarden de Westelijke mogendheden dat het geen zin had een gouverneur te benoemen, in verband met de wijzigingen, die zich hebben voorgedaan sedert men besloot Triëst tot vrije stad onder de V.N. te maken. In verband met „indirecte agressie" van Joego-Slavië uit, achtten zij het thans beter Triëst aan Italië terug te geven (Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Triëst 18-2 7962; en 7841 F)

C. Bijstand aan „achterlijke" landen —

De economische en sociale raad van de V.N. heeft de Ver. Naties verzocht een wereldplan op te stellen voor technische hulp en financiële bijstand aan achterlijke landen. Dit plan zou voor de volgende zitting van de raad — in Juli — gereed moeten zijn.

Dit besluit werd door de raad genomen, nadat resoluties van Chili en de Ver. Staten waren aangenomen. Alleen Rusland, Polen en Wit-Rusland onthielden zich van stemming.

Om tot de opstelling van het plan te komen zullen o.a. de volgende stappen worden gedaan:

1. de secretaris-generaal van de V.N. zal overleggen met de hoofden van de gespecialiseerde organen;
2. het secretariaat van de V.N. zal een plan opstellen voor een „uitgebreid coöperatief program van technische bijstand", in welk plan de financieringsmethoden van zulk een programma zullen worden omschreven en ook de wijze van uitvoering;
3. het secretariaat zal ook plannen ontwerpen voor de financiering van de economische ontwikkeling van achterlijke landen. In deze plannen zullen de methoden worden aangegeven voor het aantrekken van buitenlands kapitaal voor dit doel.

In verband met het bovenstaande bericht zij gewezen op punt 4. van het door de president der Ver. Staten in zijn inaugurele rede aangekondigde program voor „vrede en vrijheid". Dit punt vormde de laatste tijd het onderwerp van talrijke persbeschouwingen. (A.N.P. 3-3, Red. K.H.A.)
(Vor. ber. 7930 A)

D. Fundamentele vakverenigingsrechten —

In een rapport aan de economische en sociale raad van de V.N. verklaart het wereldverbond van vakverenigingen, dat de „fundamentele vakverenigingsrechten nog steeds worden geschonden in India en dat 15.000 mensen daar onrechtvaardig gevangen worden gehouden wegens hun activiteit in de vakbeweging".
(Nw. Rottd. Crt. 18-2)

Israël

E. Samenstelling regering —

Te Tel Aviv is officieel de samenstelling van het kabinet bekendgemaakt.

Premier en minister van defensie is **David ben Goerion** (Mapai), minister voor de voorziening en rantsoenering **dr. Joseph** (Mapai), van sociale zaken **rabbi Levin** (Orth. Blok), voor arbeid en sociale verzekering **mevrouw Golda Meyerson** (Mapai), voor de erediensten **rabbi Jehoeda Fisjman** (Orth. Blok), van financiën **Kaplan** (Mapai), voor de verbindingen **David Remez** (Mapai), van justitie **Rosenblüth** (progressief), van politie **Sjitrit** (sephardisch), van opvoeding **Sjazar** (Mapai), van binnenlandse zaken en immigratie **Sjapiro** (Orth. Blok), van buitenlandse zaken **Mosje Sjertok,** wiens naam thans **Sjeret** is (Mapai.).
(A.N.P. 10-3) **(Vor. ber. regering 7562 B; Overz. partijen en verk. 7935)**

Zuid-Afrika

F. Provinciale verkiezingen —

Bij de verkiezingen voor de provinciale raden hebben de nationalisten (Malan) een kleine meerderheid behaald. Zij bezetten thans 86 zetels (vroeger 76) tegen de partij van Smuts 78 (96). Malan verklaarde tevreden te zijn en de uitslag te beschouwen als een bewijs van steun aan zijn politiek van „apartheid". Havenga's Afrikaner partij die Malan tot dusver steunde — en hem de meerderheid in het parlement bezorgde — nam niet deel aan deze verkiezingen. Havenga verklaarde onlangs, dat de geringe regeringsmeerderheid wijziging van de constitutie in de geest van het apartheidsprincipe niet wettigde. (Times 11-3, Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Parl. verk. 7621 I; Malan (apartheid 7622 A; Rassenpol. 7736 G en 7937 Kroniek 1-2)

A. Kankeronderzoek - Rapport i.z. methode Samuels —

Het departement van Sociale Zaken heeft het rapport gepubliceerd van het onderzoek in December 1947 door de toenmalige minister opgedragen aan de voorzitter van de Gezondheidsraad, in zake de waarde van de behandeling van kanker met kortegolven-straling volgens de methode van de Amsterdamse arts, dr. J. Samuels.

Aanleiding tot het onderzoek was enerzijds de door dr. Samuels met veel nadruk gedane verklaringen omtrent de doeltreffendheid van zijn methode, anderzijds de daardoor groeiende aandrang uit het publiek om in het belang van de volksgezondheid zo mogelijk te komen tot een uitspraak daarover.

Aan de samenvatting, die het rapport geeft omtrent de voorgeschiedenis van het onderzoek, ontlenen wij het volgende:

Dr. Samuels beweert sinds tien jaar een geneesmethode te hebben gevonden voor een reeks ziekten, waaronder ook kanker. Na zich aanvankelijk uitsluitend tot medici te hebben gericht, publiceerde hij in 1940 een boek, dat ook voor leken was bestemd. In October 1946 zei dr. Samuels tot de toenmalige voorzitter van de Gezondheidsraad, zijn ontdekkingen voor het forum van het publiek te willen brengen en sindsdien is door allerlei publicaties, ook van leken, zijn bewering in toenemende omvang bij het publiek bekend geworden.

Reeds in September 1939 onderzocht een commissie — na langdurig overleg tussen dr. Samuels en de voorzitter van de Gezondheidsraad samengesteld — een aantal door hem behandelde patiënten. Het rapport hierover, dat in 1941 verscheen, concludeerde, dat noch een verbetering, noch een genezing was geconstateerd, die met zekerheid aan de behandeling moest worden toegeschreven.

Ten aanzien van de objectiviteit van de door dr. Samuels gegeven voorlichting zegt het thans gepubliceerde rapport, samenvattend, dat:

1. de mededelingen van dr. Samuels niet onvoorwaardelijk betrouwbaar zijn;
2. hij feiten verzwijgt, die voor de beoordeling van het geval van belang zijn;
3. hij onjuiste mededelingen niet corrigeert;
4. hij een uitkomst, die met de leer in strijd is, verzwijgt.

„Deze tekortkomingen in de door dr. Samuels gegeven voorlichting stellen o.m. in het licht, dat de demonstraties voor hem niet een middel zijn om de Nederlandse artsen wetenschappelijk verantwoord voor te lichten omtrent zijn methode en de daarmee verkregen resultaten, maar dat hij deze demonstraties veeleer het karakter geeft van propaganda voor zijn methode".

De conclusies luiden als volgt:

Bij 22 patiënten wordt de door dr. Samuels gestelde diagnose kwaadaardig gezwel door andere artsen niet bevestigd. Geen van deze patiënten is aan kanker overleden. Het resultaat van de behandeling van deze patiënten kan niet bijdragen tot het vormen van een oordeel omtrent de waarde van de toegepaste behandeling, omdat daarvoor allereerst noodzakelijk is dat de diagnose vaststaat.

Bij 2 patiënten bestond bij andere artsen onderling twijfel omtrent de diagnose. Zij zijn aan kanker gestorven.

Bij 2 patiënten kon de diagnose kwaadaardig gezwel, door dr. Samuels gesteld, niet worden bevestigd. Maar zij bleken te lijden aan andere aandoeningen, die dr. Samuels zegt eveneens te kunnen genezen; genezing werd echter niet bereikt.

Bij 30 patiënten, lijdende aan kwaadaardige en goedaardige gezwellen, werd in geen enkel geval genezing bereikt. In één van deze gevallen is de observatieduur, in verband met het ziekteverloop, te kort om een oordeel over het uiteindelijke resultaat van de behandeling uit te spreken. In de andere 29 gevallen heeft de behandeling definitief gefaald.

Met deze uitkomst is de bewering van dr. Samuels, dat hij de gezwelziekten — waartoe ook kanker behoort — geneest, weerlegd.

Het onderzoek ontleent zijn bewijskracht aan het feit, dat:

1e. het ziekteverloop werd nagegaan van alle patiënten, over wie inlichtingen konden worden verkregen en die 4 maanden of langer behandeld werden;

2. in het onderzoek alle patiënten werden betrokken over wie inlichtingen konden worden verkregen en van wie dr. Samuels heeft beweerd dat zij genezen zijn;

3. geen enkele patiënt, bij wie de diagnose kanker met voldoende zekerheid is gesteld, door zijn methode is genezen.

Dr. Samuels' houding t.o.v. dit onderzoek was volstrekt afwijzend, ook zijn patiënten heeft hij van medewerking teruggehouden. Door deze houding bleef het onderzoek beperkt tot de genezende werking der stralen-therapie t.a.v. de proliferatie-ziekten (ziekten, waarbij woekering van weefsel de voornaamste pathologisch-anatomische verandering is). Genoemde houding was er de oorzaak van, dat de werking op andere ziekten niet in het onderzoek werd betrokken.

Het rapport spreekt als zijn oordeel uit, dat het vertrouwen in de medische professie wordt ondermijnd, wanneer een arts in het openbaar uitspreekt, dat hij kanker kan genezen en deze uitspraak niet juist is. Behoud van dit vertrouwen wordt beschouwd als een zaak van nationaal belang.

Ten slotte wordt gewezen op een lacune in het medische tuchtrecht. Ter bescherming van de bevolking dient aan de tuchtrechter de bevoegdheid te worden verleend, op grond van ernstig vermoeden, dat het algemeen belang wordt geschaad, een onderzoek naar de waarde van een behandelingsmethode in te stellen en de betrokken arts te verplichten tot het verstrekken van alle inlichtingen, die de, door het tuchtcollege te benoemen, commissie van onderzoek noodzakelijk acht. (Parool - Nw. Rottd. Crt. 25-2)

Dr. J. Samuels heeft zijn advocaat opdracht gegeven door middel van strafrechtelijke vervolging honderd duizend gulden schadevergoeding te eisen van dr. J. J. Brutel de la Rivière, de voorzitter van de Gezondheidsraad. Dr. Samuels zegt, dat deze gevolgtrekking tot stand is gekomen, omdat de patiënten. die door hem genezen waren verklaard, hebben geweigerd zich door dr. Brutel de la Rivière te laten onderzoeken.

(Volkskrant 3-3) **(Vor. ber. 7450 B)**

B. Christian Bérard † —

De Franse kunstenaar, Christian Bérard, is op 12 Februari plotseling overleden. Bérard was een zeer populaire en veelzijdige kunstenaar en een bekende figuur in de Parijse „society".

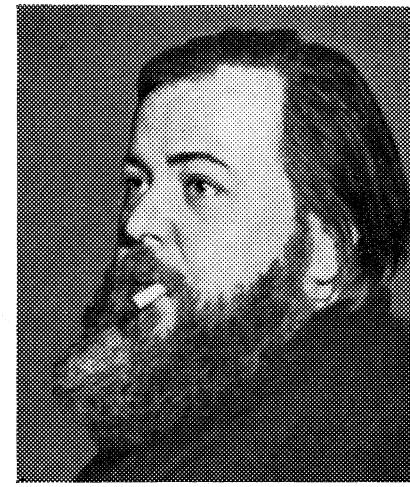

Hij is begonnen portretten te schilderen als leerling van Vuillard en Maurice Denis, eerst vrij donker, later de kleur ontdekkend en daarmee speels werkend. Hij was achter zijn joyeuze optreden waarmee hij iedereen verblindde een ernstige en nadenkende man, meer dan zijn frivole bewonderaars wel dachten. Al vroeg begon hij voor het toneel te werken. Zijn eerste enscenering was la Nuit voor Cochran in Londen. Cocteau ontdekte hem en liet hem in 1934 in Parijs La voix humaine voor de Comédie Française aankleden. Met hem en met Louis Jouvet heeft hij steeds veel samengewerkt. De laatste jaren ook met Jean Louis Barrault. De filmwereld heeft hij stormenderhand veroverd met Cocteau's films La belle et la bête, L'aigle a deux têtes en Les parents terribles.

Meer plezier nog had hij in het aankleden van balletten. Voor het ballet van Monte Carlo maakte hij décors en costumes in opdracht van Diaghilew, voor de Ballets des Champs Elysées de laatste jaren onder andere Les Forains in 1945 en La rencontre, ou Oedipe et la Sphinx, het nieuwe ballet dat ze bij hun komende bezoek aan Nederland ook zullen dansen. In Londen maakte hij het vorige jaar speciaal voor Leonide Massine enscenering voor de Kloksymfonie van Haydn. Ook op de mode had hij een grote invloed. (Groene Amsterdammer 26-2)

C. Uranium in Frankrijk —

Naar het Agence France de Presse op 20 Febr. mededeelde zijn in November 1948 te Saint Sylvestre in de omgeving van Limoges aanzienlijke voorraden uraniumerts ontdekt met een uraniumgehalte van ongeveer 20%.

D. „Kunstmatige planeet" —

In opdracht van de Amerikaanse regering stellen momenteel geleerden een onderzoek in naar de mogelijkheid, een projectiel te schieten buiten de aantrekkingskracht van de aarde, waar het zou blijven zweven als een kleine „maan". Bij het onderzoek is men uitgegaan van de gegevens en de ondervindingen, opgedaan met V 2's.

De eerste uiterst vage mededeling hieromtrent werd gedaan door James Forrestal, de Amerikaanse secretaris voor defensie (in zijn eerste jaarlijkse rapport 1948). Op 16 Febr. maakte de Curtiss Wright Corporation bijzonderheden bekend over onderzoekingen betreffende een „aardsatelliet", welke een topsnelheid van 10.000 mijl per uur zou bereiken, een raketvliegtuig met een snelheid van 3.000 à 4.000 mijl per uur en een van de grond

af bestuurbaar projectiel met een snelheid van 2.000 mijl per uur.
Tot nu toe heeft men met geperfectioneerde V 2's een hoogte kunnen bereiken van 160 km. Instrumenten, aangebracht in het projectiel, hebben waardevolle gegevens opgeleverd omtrent de op die hoogte aanwezige luchtlagen. De Amerikaanse geleerden zijn van mening, dat een afstand van ca. 800 km. zal kunnen worden afgelegd, wanneer men de brandstof (een oxydatiemiddel en een oxydeerbare stof) niet als één massa in het projectiel brengt, doch ze verdeelt in lagen, welke na elkander verbruikt worden. En inderdaad heeft men op een Amerikaans proefstation in Nieuw Mexico met deze methode reeds successen kunnen boeken. Op 26 Febr. meldde Reuter n.l. dat een hoogte van 400 km. werd bereikt. De raket bestond uit een herbouwde V 2 en een kleinere in Amerika vervaardigde raket, die door de V 2 werd afgeschoten. De grootste snelheid bedroeg 5000 mijl per uur.
Teneinde buiten de aantrekkingskracht van de aarde te geraken, zal evenwel een afstand van ca. 280.000 km. moeten worden afgelegd. Op deze hoogte zijn de aantrekkingskracht van de aarde en van de maan juist met elkander in evenwicht.
Wanneer men er werkelijk in zou slagen, de thans nog fantastisch schijnende plannen te verwezenlijken — het feit, dat men van officiële zijde interesse toont, doet vermoeden, dat de plannen niet op irreële gronden berusten — dan openen zich vele perspectieven. De kunstmatige planeet zal n.l. met behulp van radar bereikt kunnen worden, zodat in de „planeet" opgestelde apparaten in werking kunnen worden gesteld. Via deze apparaten kan men de naar het „luchtstation" toegewende helft van het aardoppervlak bereiken. In oorlogstijd zou een dergelijk „luchtstation" een geducht, volgens sommige insiders zelfs beslissend wapen zijn. Sommige geleerden zijn er van overtuigd, dat de staat die er het eerst in slaagt een dergelijk „station" te vestigen, de aarde zal beheersen.
Doch ook voor vredesdoeleinden kan de planeet aangewend worden. Televisiegolven b.v. planten zich uitsluitend rechtlijnig voort. De actie-radius van een televisiezender is hierdoor — de aarde is immers bolvormig — vrij gering. Het opstellen van een secundaire televisiezender in het luchtstation zou de actie-radius tot de halve aarde uitbreiden.
Wetenschap en techniek zullen echter nog vele problemen moeten oplossen, alvorens de „wensdroom" van een zwevende televisiezender of de „nachtmerrie" van een stratosfeer-kanon werkelijkheid wordt. (Haagse Post 5-2-'49 - New York Herald Tribune 17-2-'49 - Handelsblad 26-2-'49)

A. Churchill vervolgt zijn oorlogsverhaal —

Winston Churchill, Memoires over de tweede wereldoorlog. De Storm steekt op. De Schemeroorlog (1939-1940) - Vertaler Mr. Floris B. Bakels, uitgever Uitgeversmij. Elsevier, Amsterdam-Brussel 1948.
Het tweede deel van Churchills gedenkschriften is verschenen. Het draagt tot ondertitel „de Schemeroorlog", een van Chamberlain afkomstige benaming van de toestand van 1939. De oorlog is verklaard, de millioenen-legers staan tegenover elkaar, doch nauwelijks een schot. Uit deze verstarde situatie begint zich echter in 1940 het grote drama te ontwikkelen: De Duitse overval van Noorwegen leidt de tweede periode van de oorlog in. De Britse vloot richt in een reeks van gevechten ontzettende verwoestingen aan in de Duitse zeemacht. Het lukt de Britten niet, vaste voet in Noorwegen te verkrijgen. Maar wanneer Skandinavië is opgegeven is toch de vernietiging van de Duitse vloot bereikt en daardoor het dreigend gevaar van een Duitse landing in Engeland afgewend. Na de overval van Noorwegen komt die van Nederland en België en de overval van Frankrijk.
Churchill heeft de overval van Nederland en België voorspeld, maar men heeft hem niet geloofd!. Met de vermelding van deze laatste gebeurtenissen sluit het tweede deel van dit zo belangwekkend geschrift. Maar er staat nog veel meer in dit boek, dan de dramatische ontwikkeling der oorlogsgebeurtenissen in het begin van 1940. Het boek begint met de oorlogsverklaringen van 3 September 1939. Churchill wordt in Chamberlain's Kabinet opgenomen als Minister van Marine. Wanneer hij ons zijn ervaringen op die belangrijke post beschrijft, worden wij tevens in kennis gesteld met technische bijzonderheden over de Britse vloot en haar bases, waaronder Scapa Flow, op de Orkaden en over de problemen van het oorlogskabinet. Uitvoerig wordt de veldtocht der Duitsers in Polen beschreven en ook de toestand van het front in Frankrijk. Wij krijgen een boeiende beschrijving van de vernietiging door een Duitse duikboot-commandant van het Britse slagschip „Royal Oak", dat op zijn basis bij Scapa Flow tot zinken wordt gebracht. Wij komen op de hoogte van de vernuftige methoden, waarmee de Britten het oorlogsmiddel van de magne-

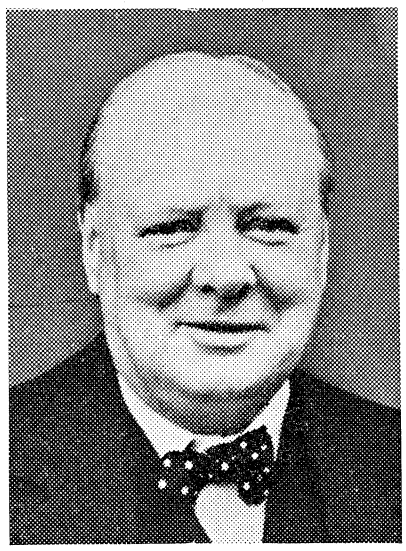

tische mijn weten te bestrijden en volgen met gespannenheid de ondergang van de „Graf Spree" ter hoogte van Rio la Plata.
Wij duidden in bovenstaand overzicht slechts enkele hoofdzaken aan van de rijke inhoud van dit belangwekkende boek. Het bevat tegelijk een uiterst gedocumenteerde schets van de ontwikkeling der oorlogsgebeurtenissen en van de ontwikkeling der binnenlandse politieke situatie in Engeland, gedurende de eerste oorlogsjaren. En het is bijkans even interessant de in de aanvang ietwat logge Britse oorlogsreus tot ontwaking te zien komen, het Britse volk zijn oorlogsbewustzijn te zien winnen als de krijgsbedrijven te volgen. Het Kabinet Chamberlain, dat bij de aanvang van de oorlog aan het bewind was heeft het hoe langer hoe moeilijker gekregen. Het bezwaar tegen dat Kabinet was, dat het eigenlijk geen nationale regering kon genoemd worden; het steunde maar op één partij en na de mislukking van de Skandinavische onderneming had het veel van het vertrouwen, dat men het aanvankelijk gegeven had, ingeboet. Onder de druk van de fatale 10de Mei 1940, het begin van de Duitse stormloop in het Westen, werd de positie van het Kabinet onhoudbaar. Churchill beschrijft ons de uiterst emotionele zittingen in het Lagerhuis, die door de ontslag-aanvrage van Chamberlain werden gevolgd. Dan wordt hij, Churchill geroepen tot het Eerste Ministerschap, dat hij aan het hoofd ener nationale regering zou vervullen. Hij zou de grote oorlogsleider zijn. Wij willen de lezers de woorden niet onthouden, die hij onder de indruk van zijn opdracht schreef: „Zo werd ik dus, in de avond van de 10de Mei bij de aanvang van die geweldige strijd, bekleed met het hoogste gezag in den lande, een gezag, dat ik van dat ogenblik af aan in steeds toenemende mate heb uitgeoefend gedurende een periode van vijf jaar en drie maanden, dat de wereldoorlog woedde, echter om aan het eind daarvan, toen al onze vijanden zich onvoorwaardelijk hadden overgegeven of op het punt stonden zulks te doen, onmiddellijk door de Britse kiezers te worden ontslagen van elke verdere leiding hunner staatszaken....
In die laatste, overstelpend drukke dagen van politieke crisis had mijn polsslag zich niet éénmaal versneld. Ik nam alles zo als het kwam. Maar de lezer van dit waarheidsgetrouwe verslag kan ik niet verhelen dat ik, toen ik mij tegen ongeveer 3 uur in de ochtend ter ruste begaf, dit deed met een gevoel van intense opluchting. Eindelijk dan had ik de bevoegdheid verkregen om op elk gebied leiding te geven! Ik had het gevoel alsof ik eindelijk mijn bestemming had gevonden; en het was mij of mijn gehele voorafgaande leven niet anders was geweest dan voorbereiding op dit uur, op deze beproeving. Een elfjarige routine in de practijken der politiek had mij vrij gemaakt van elk vulgair partij-antagonisme. De waarschuwingen, welke ik de laatste zes jaren had doen horen, waren zo talrijk, zo gedetailleerd geweest en vonden thans een zo verschrikkelijke rechtvaardiging in de gebeurtenissen, dat niemand zijn stem meer tegen mij verheffen kon. Men kon mij niet verwijten een oorlog ontketend te hebben, noch ook mij verantwoordelijk stellen voor de gebrekkige voorbereiding.
Ik was overtuigd, dat ik een goed en zuiver inzicht in de gehele situatie had en ik was er zeker van niet te zullen falen. Daarom, alhoewel de nieuwe dag met ongeduld verbeidend, sliep ik toch diep en vast zonder opmonterende dromen. Want dit is onloochenbaar: daden zijn beter dan dromen".

* * *

Zo spreekt een man, die weet wat hij wil. Wij horen hier de stem, van iemand die zich bewust is van zijn verantwoordelijkheid en van zijn levenstaak. Dit beeld van sluike stoerheid, vertoont ons de stijl van het boek. Direct, zonder omslag, op de man af. Een reeks van waardevolle documentaties, brieven, redevoeringen, regeringsbescheiden geeft aan dit geschrift een zeldzame historische waarde. Maar het is opmerkelijk, hoe deze zakelijke en nuchtere geest, wanneer hij vertellen gaat over concrete gebeurtenissen met een dramatisch karakter, ons zo weet te boeien als alleen een ervaren romanschrijver dat vermag. R.

Op 12 Februari kwam de Militaire Veiligheidsraad voor Duitsland, welke op 17 Jan. werd opgericht, te Berlijn bijeen. Op de foto ziet men v.l.n.r.: generaal Etienne Paskiewicz (Frankrijk), generaal-majoor V. J. E. Westropp (Engeland) en generaal-majoor James P. Hodges (Ver. Staten), die de geallieerde militaire gouverneurs in de Raad vertegenwoordigen. (foto United Press)
(Zie ook 7917 C)

Op 25 Februari opende de Belgische premier, Paul Henri Spaak, de eerste zitting van het Congres der Europese beweging, dat te Brussel werd gehouden. Aan zijn rechterzijde ziet men v.r.n.l.: Winston Churchill; Guy Mollet (Frankrijk); Retinger (Polen); prof. Brugmans (Nederland) en Robert Bichet (Frankrijk). Aan Spaaks linkerzijde ziet men Meuccio Ruini (Italië); Duncan Sandys (Gr. Brittannië); André Philip (Frankrijk); Paul van Zeeland (België) en Marceau Pivert (Frankrijk). (foto Ass. Press)
(Zie ook 7990 H)

De eerste resultaten van het Plan-Marshall

Momenteel worden het tempo en de omvang van het economisch herstel van West-Europa in Washington aan een diepgaand onderzoek onderworpen in verband met de rechtvaardiging en de noodzaak van verdere Amerikaanse hulpverlening, bij de aanvang van het tweede Marshalljaar per 1 Juli 1949.

De discussies vinden plaats onder invloed van de huidige stand van de Amerikaanse conjunctuur, welke vooral wordt gekenmerkt door de vrees voor een depressie en de wens, verhoging van de belastingen te voorkomen.

Enerzijds hopen velen, dat grote hoeveelheden goederen, waarvan in de Ver. St. een surplus dreigt te ontstaan, via het E.R.P. naar West-Europa kunnen worden geëxporteerd, anderzijds wenst niemand, dat de schatkist voor de financiering hiervan een deficitpolitiek gaat voeren.

De toestemming van het Congres tot voortzetting van de hulpverlening, welke gepaard zal gaan met verhoogde of minstens gelijke belastingdruk, is dus ongetwijfeld afhankelijk van het bewijs, dat de hulp noodzakelijk is en tevens dat zij dienstig is aan de gestelde doeleinden.

Het bewijs voor de noodzaak van de hulp is niet moeilijk te leveren, maar het is niet zo gemakkelijk aan te tonen, dat het E.R.P. in alle opzichten bevredigende resultaten afwerpt.

De functionarissen van de E.C.A. hebben een verklaring afgelegd voor de gezamenlijke vergadering van de commissie voor buitenlandse aangelegenheden van de Senaat, waarin zij aan de hand van een grote hoeveelheid statistische gegevens een in het algemeen gunstig oordeel vellen over de vorderingen van het herstel van West-Europa. De aandacht wordt gevestigd op de volgende vier hoofdcriteria: 1e. De vergroting van de agrarische- en industriële productie; 2e. De vermindering van de tekorten op de betalingsbalans; 3e. De beteugeling van de inflationistische tendenzen; 4e. De ontwikkeling van de economische-, militaire- en politieke samenwerking en het streven naar een grotere politieke stabiliteit.

Het totale bedrag, dat in de loop van het jaar, dat eindigt op 31 Maart '49, ter beschikking staat van de E.C.A. is ongeveer $ 5.000 millioen. Hiervan kon $ 4.950 millioen worden toegewezen aan de deelnemende landen voor de aankoop van goederen of de betaling van vrachten. Dit bedrag is in zijn geheel toegewezen. Bijna $ 840 millioen van het totaal werd verstrekt in de vorm van leningen; het zal dus nodig zijn alsnog $ 160 millioen van de toewijzingen in de vorm van leningen te verstrekken, om te voldoen aan de eis van het Congres, dat $ 1000 millioen in de vorm van leningen en de rest als schenking verstrekt moet worden.

Aan het eind van Januari j.l. had de E.C.A. toewijzingen doorgegeven — in de vorm van goedkeuring tot aankoop van bepaalde goederen of betaling van vrachten — tot een bedrag van $ 4.300 millioen Het totaal bedrag der toewijzingen van $ 4.950 millioen zal waarschijnlijk aan het eind van deze maand in zijn geheel aan de deelnemende landen zijn doorgegeven.

Natuurlijk zijn de goederenzendingen enigszins ten achter bij de doorgegeven toewijzingen. Per 31 Januari bijv. was pas voor een bedrag van $ 2.300 millioen van de toegewezen $ 4.300 millioen naar Europa verzonden.

Uit een en ander blijkt wel, dat het **programma met grote spoed en efficiency** opgang is gekomen, dank zij de bewonderenswaardige arbeid van de vele functionarissen van de E.C.A., zowel te Washington, Parijs als elders. Onderstaande tabel geeft een verdeling van de toewijzingen per 31 Januari aan de verschillende landen.

(Millioenen $)

	Levensmidd. en tabak	Industriële grondst. (incl. katoen en kunstmest)	Zeevracht en techn. hulp	Totaal
Oostenrijk	125.1	73.1	21.4	219.6
België-Luxemburg	67.7	98.6	10.2	176.5
Bizone	156.1	174.4	24.8	355.4
Denemarken	416	60.2	—	101.8
Frankrijk	189.1	642.1	164.3	995.5
Franse zone	44.2	28.1	8.1	80.5
Griekenland	79.9	63.7	14.4	156.1
IJsland	9	4.6	—	5.5
Ierland	32.3	26.9	1.6	60.8
Italië	155.8	285.5	80.0	521.3
Nederland	150.4	235.1	6.3	391.9
Noorwegen	36.9	37.6	1.1	75.6
Zweden	—	23.7	—	23.7
Triëst	7.6	.3	2.0	9.9
Turkije	—	2.1	.1	2.2
Engeland	537.6	529.8	50.0	1.117.4
	1.623.3	2.285.8	384.3	4.293.7

Verschillen in totaaltelling afkomstig van afronding.

Het blijkt dus dat per eind Januari 53% van het totaal werd besteed aan industriële grondstoffen en producten (inclusief katoen en kunstmest). Per eind September 1948 was dit percentage slechts 47% en per eind Augustus slechts 43%. Deze verschuiving toont aan, dat de economie van de deelnemende landen zich beweegt in de gewenste richting, n.l. een vergroting van de productieve capaciteit. De volgende tabel geeft een overzicht van de diverse hoeveelheden goederen, die aan de deelnemende landen per 31 Januari j.l. werden toegewezen.

(Millioenen $)

Levensmiddelen en tabak	
Broodgraan	809.4
Vlees	79.0
Zuivelproducten	73.3
Groenten en vruchten	36.6
Veevoeder	138.8
Vetten en oliën	193.1
Tabak	116.5
Suiker en aanverw. art.	107.5
Diversen	69.5
Totaal	1.623.3
Industriële goederen	
Katoen	314.9
Kunstmest	32.4
Petroleum prod.	381.5
Steenkolen en brandst.	212.2
Non-ferro metalen	258.4
Chemische producten	109.3
IJzer en staal	98.4
Textiel	60.5
Hout	54.7
Cellulose en papier	51.8
Ertsen	26.4
Huiden, vellen	41.4
Mineralen (geen metaal)	27.8
Machines	382.8
Voertuigen en onderdelen	87.7
Vliegtuigen en onderdelen	33.2
And. uitrusting v. transportmidd.	67.0
Diversen	45.2
Totaal	2.285.8
Vrachten en diversen	384.4
Totaal generaal	4.293.7

Verschillen in totaaltelling ontstaan door afronding.

Welk gebruik hebben de verschillende landen gemaakt van hun diverse toewijzingen?

In 1945 was de industriële productie niet veel groter dan 65% van het niveau van 1938, en de agrarische productie stond er waarschijnlijk niet veel beter voor. In 1947 was de industriële productie nog steeds beduidend geringer dan voor de oorlog, terwijl de agrarische voortbrenging, ten gevolge van de buitengewoon slechte weersomstandigheden, tot een bijna catastrophaal laag niveau was gedaald.

Toewijzingen en leveranties van 3 April—31 December 1948

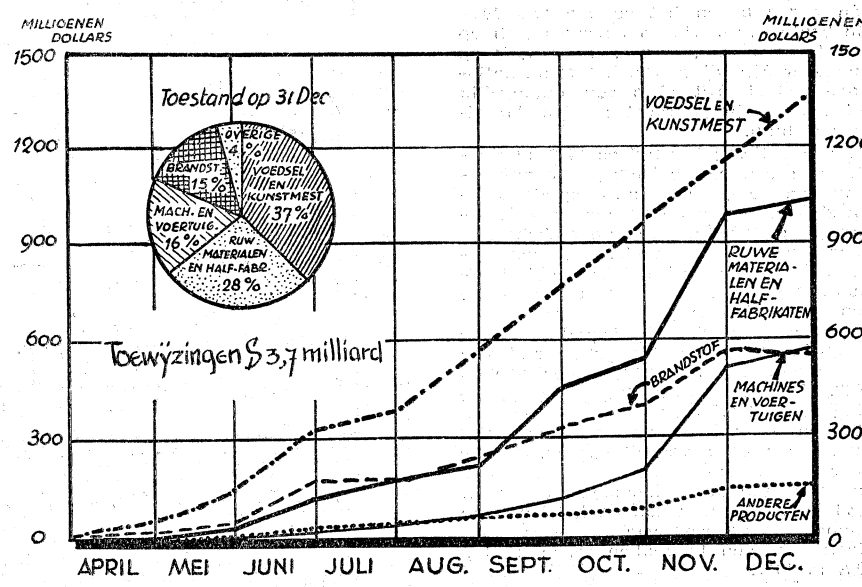

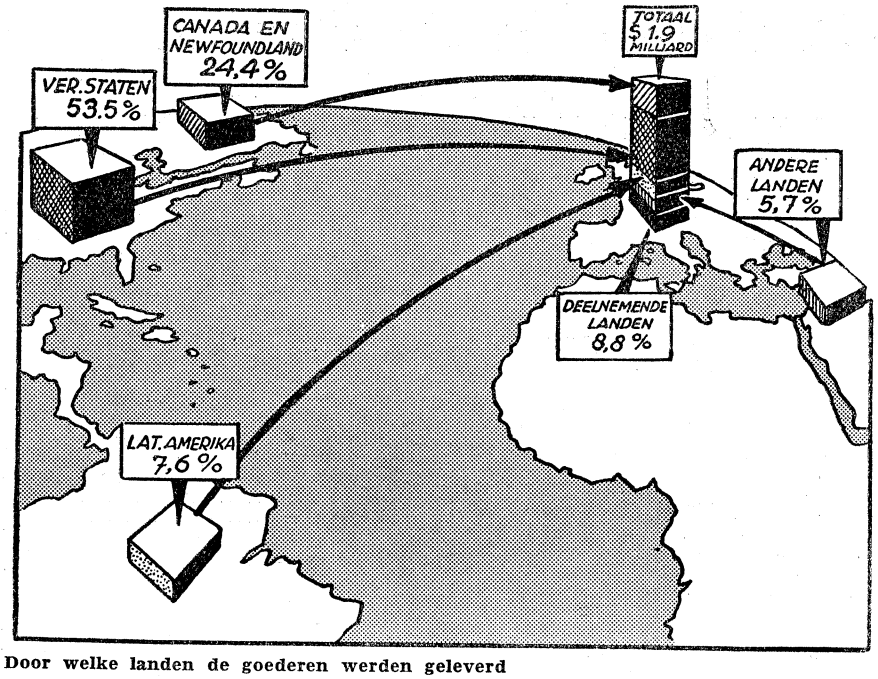

Door welke landen de goederen werden geleverd

Tijdens 1948 echter bereikte de industriële productie weer de omvang van 1938, ondanks het feit, dat in een belangrijk gebied — n.l. West-Duitsland — de productie nog ver beneden het vooroorlogse niveau bleef. Voor de andere landen kan men daarom de industriële productie op 114% van die in 1938 schatten. In November 1948 bedroeg de productie zelfs bijna 120% van die in 1938. Ook de agrarische voortbrenging steeg snel in 1948. Enerzijds is dit de weerspiegeling van meer normale weersomstandigheden, anderzijds echter is deze stijging in geen geringe mate toe te schrijven aan de Amerikaanse hulp. In het algemeen waren de oogsten in 1948 ± 20% groter dan in 1947. De broodgraanproductie steeg zelfs 41% en die van kunstmest 25%.

De kolenproductie steeg met 18 millioen metrieke ton tot 380 millioen ton. De staalproductie nam toe met een derde à een vierde tot 40 millioen ton en de electriciteits-voorziening steeg met 10%. Het spoorweg vrachtvervoer nam toe tot één derde boven het volume van 1938. De bruto investeringen bewogen zich op een hoog niveau, hier en daar zelfs op ongeveer één vijfde van het bruto-nationaal-product. Dit alles zou onmogelijk tot stand zijn gebracht zonder Amerikaanse hulp.

De productiestijging tijdens 1948 bewerkstelligde o.a. een belangrijke vermindering van de grote tekorten op de betalingsbalansen van de deelnemende West-Europese landen. De importbehoefte, vooral van levensmiddelen en consumptiegoederen, ook uit het Westelijk halfrond, is gedaald en de export vertoonde een belangrijke stijging.

Afgezien van West-Duitsland was de West-Europese export naar de rest van de wereld ongeveer 20% groter dan in 1947. Voor Italië bedroeg de vermeerdering zelfs 50%. Voor de Benelux-landen 30% en voor het Verenigd Koninkrijk 25%. Door deze vooruitgang en tevens door de toeneming van de onzichtbare export waren de deelnemende landen in 1948 in staat, meer dan de helft van de import uit de rest van de wereld uit eigen middelen te dekken tegen slechts 40% in 1947.

Het tekort op de gezamenlijke betalingsbalansen is waarschijnlijk gedaald van ± $ 8.000 millioen in 1947 tot ongeveer $ 6.000 of minder in 1948. Ook de handel tussen de deelnemende landen onderling nam toe; toch is de omvang hiervan nog steeds kleiner dan voor de oorlog. Een ernstig probleem is vooral de schaarste aan ponden sterling, vooral voor Frankrijk.

De vorderingen t.a.v. de beteugeling van de inflatie zijn niet overal even groot. De inflatoire druk is nog steeds zeer groot tengevolge van de grote regeringsuitgaven en wegens het afvloeien van een groot deel van het nationaal inkomen naar investerings- en export programma's. Onlangs werd te Parijs vastgesteld, dat de inflatie nog niet is bedwongen en dat 1949 een jaar zal moeten zijn van financiële en monetaire stabilisatie.

In Engeland werd reeds een vrijwel evenwichtige monetaire situatie bereikt. Frankrijk, dat nog niet lang geleden de andere deelnemende landen tot wanhoop bracht, heeft plotseling zeer opmerkelijke resultaten geboekt.

De overtekening van de Staatslening is een bewijs, dat de regering Queuille in toenemende mate het vertrouwen van het Franse volk weet te winnen.

De strijd van Italië tegen de inflatie is misschien wel té succesrijk geweest. De groothandelsprijzen welke tussen 1938 en 1946 ongeveer tot het dertigvoudige stegen en tussen Sept. 1946 en Sept. 1947 nogmaals meer dan verdubbelden, zijn in de loop van 1948 gestabiliseerd op een niveau 8 à 10% beneden het hoogtepunt van 1947. De kosten van levensonderhoud waren eveneens vrij stabiel in 1948.

Misschien is België er minder dan de andere landen in geslaagd, een stijging van de industriële productiekosten te voorkomen, waardoor de concurrentiekracht op de exportmarkten is verzwakt en hier en daar werkloosheid optrad. De algemene indruk is, dat de strijd tegen de inflatie in 1948 belangrijke vorderingen heeft gemaakt, maar dat de Europese economie eerst in 1949 een definitieve stabilisatie zal bereiken.

De deelnemende landen hebben reeds belangrijke vorderingen gemaakt in het verlaten van het economisch nationalisme, dat Europa zo veel kwaad heeft gedaan in de periode tussen twee oorlogen. De E.C.A.-functionarissen zijn zodoende in staat geweest, een ook op dit punt gunstig verslag uit te brengen aan het Congres. Zij hebben kunnen wijzen op een herboren levensvatbaarheid van een werelddeel, dat in de zomer van 1947 op de rand van de afgrond stond. Zelfs de meest onwelwillende critiek kan nauwelijks ontkennen, dat het herstel van Europa vordert en dat er alle reden is de Amerikaanse hulpverlening voort te zetten.

(Fin. Times 10/11-3-'49)

(Vor. ber. 7975 B; 7904 B; Nederland 7998 A; zie ook 7983 en 7947)

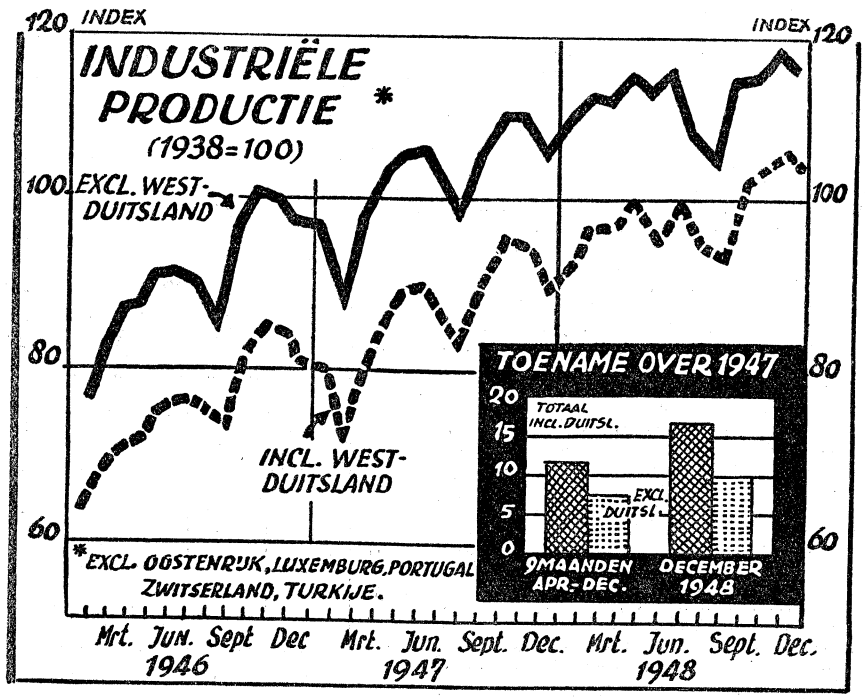

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

13 Maart (Zondag)

Benelux — Sluiting van de Beneluxconferentie te Den Haag. Ondertekening van protocol. (Zie in dit nr.)
India — Overeenstemming met Pakistan i.z. voorlopige bestandslinies in Kasjmir. (zie 21-2 7978).
Sport — Voetbalwedstrijd Nederland-België eindigt met gelijk spel (3—3) Ruststand 0—2. (V. b. 7836 K)

14 Maart (Maandag)

Australië — Volgens de minister van Defensie, Dedman, worden besprekingen gevoerd over een Stille Oceaan-pact.
Indonesië — Dr. Van Royen verklaart in de Veiligheidsraad, dat Nederland bereid is onder toezicht van de Unci met de Republiek een inleidende conferentie te houden, indien dit de Ronde Tafel-conferentie zou mogelijk maken.
Nederland — In de Koopmansbeurs te Amsterdam opende burgemeester d'Ailly een luchtbevrachtingsbeurs.
— De regering maakt officieel bekend accoord te gaan met het ontwerp van het N.-Atlantisch pact.
— Stichtingsacte van het „Koningin Wilhelminafonds ter bevordering van de kankerbestrijding" ten stadhuize te Amsterdam verleden.
Het Nederlandse volk bracht voor dit doel ƒ 2.081.127.51 bijeen. (V. b. 7599 A)
Palestina — Prof. dr. Einstein, die zijn 70ste verjaardag viert, ontvangt het eredoctoraat van de Hebreeuwse Universiteit te Jeruzalem.
Sowjet-Unie — Alexander Kerenski, premier van de voorlopige Russische regering na de val van het Tsarenbewind, heeft met 24 andere Russische bannelingen in New York een comité gevormd, dat voornemens is „Rusland van de communistische dictatuur te bevrijden".
Ver. Staten — John Lewis voorzitter van de mijnwerkersbond kondigt 14-daagse staking af van de mijnwerkers ten O. van de Mississippi wegens het „gebrek aan vertrouwen" in het door president Truman aangestelde hoofd van het mijnbureau dr. James Boyd. Ongeveer 430 duizend mijnwerkers nemen aan de staking deel.

15 Maart (Dinsdag)

Duitsland — Informele conferentie van Duitse politici te Godesberg over herstel Duitse eenheid. Bespreking van voorstellen van de gewezen ambassadeur te Moskou, dr. Nadolny.
Engeland — Distributie van kleding en andere textielproducten opgeheven.
Frankrijk — De Nationale Vergadering verwerpt met 350 tegen 228 stemmen een Gaullistische motie van afkeuring inzake het met ex-keizer Bao Dai gesloten accoord. (zie 8002 A)
Internationaal — Conferentie van Amerikaanse staten over de positie van de Europese bezittingen op het Westelijk Halfrond te Havana geopend (zie 7671 A)
Nederland. — Dr. J. Samuels richt een adres tot de leden van de Eerste en Tweede Kamer waarin hij het rapport i.z. zijn geneeswijze voor kanker, bestrijdt. (zie 8003 A)
Palestina — Bezetting door Israëlische troepen van een kuststrook aan de Golf van Akaba. (zie 10-3 7997)
Ver. Staten — Bij een brand in het havengebied van de legerbasis Oak Land (Californië) gingen legervoorraden ter waarde van 2.5 millioen gulden verloren. Men acht sabotage niet uitgesloten.

16 Maart (Woensdag)

Birma — Britse militaire missie wordt teruggetrokken. Thakin Noe spoort in een radiorede de Karens (die practisch geheel B., uitgezonderd Rangoon, in handen hebben) aan, de strijd te staken. Eerder deed hij aanbod van afzonderlijke Karen-staat (binnen Birmese Unie) en algemene amnestie. (zie overzicht 7971 en 9-3, 7997)
Duitsland — Generaal Clay verklaart, dat de „negatieve strafperiode" van de bezetting thans is geëindigd. „Onze taak is thans van geheel opbouwende aard".
— Tweedaagse conferentie van vakverenigingen uit W.-Duitsland, Frankrijk, de Beneluxlanden en de Ver. Staten eindigt met besluit een aandeel te eisen in de contrôle over het Ruhrgebied. Een permanente commissie werd ingediend met zetel Luxemburg.
Frankrijk — C.G.T. richt oproep tot zijn leden, om het „Atlantische oorlogs- en agressiepact" te saboteren door „massale actie en massademonstraties". „Frankrijks werkende klasse zal zich nooit gebonden achten door ondertekening van het pact door de Franse regering". (zie ook 19-3)
Israël — Protest tegen „schending van de wapenstilstand" door troepen van Irak in centraal Palestina.
Nederland — Ernst Voorhoeve voormalige propagandaleider van de N.S.B., veroordeelt tot 11 jaar R.W.I. met aftrek van voorarrest.
— Nederlands militaire missie in Duitsland protesteert bij westelijke bezettingsautoriteiten tegen het feit, dat de geallieerde tegenblokkade het Nederlandse transito-verkeer ernstig bemoeilijkt. Het protest werd afgewezen.
Indonesië — Djambi (Sumatra) vraagt om zelfstandigheid als daerah.
Transjordanië — Britse subsidie (voor Arab. Legioen) verhoogd.
Tsjecho-Slowakije — Nieuw statuut voor het leger afgekondigd. De dienstplicht geldt thans voor personen van 17 tot 60 jaar (vroeger 20 tot 50). De Tsjechische strijdkrachten mogen deelnemen aan ieder conflict waarbij een ander „volksdemocratisch leger" is betrokken, ook wanneer Tsjecho-Slowakije zelf niet wordt aangevallen.

17 Maart (Donderdag)

Frankrijk — De regering keurt het ontwerp van het Atlantisch Pact goed.
Internationaal — De Amerikaanse en Britse regeringen protesteren tegen schending van de vredesverdragen door Bulgarije, Hongarije en Roemenië. (zie in dit nummer)
— De Boliviaanse afgevaardigde bij de V.N. verzoekt de „kwestie-Mindszenty" op de agenda van de Alg. Vergadering, te plaatsen. (Zie 7995)
— Het Amerikaanse State Department verklaart zich bereid met Turkije te spreken over een Middellandse Zee-pact.
Nederland — De buitengewone algemene vergadering van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen besluit met algemene stemmen het N.V.V. af te scheiden van het Wereldvakverbond (zie ook 11-3 7997)
— Te Tilburg wordt op plechtige wijze de honderdste sterfdag van Koning Willem II herdacht.
— Joseph Schreieder over de Nederlandse grens gezet.
— Wetsontwerp inzake unificatie van accijnzen met België en Luxemburg door Tweede Kamer goedgekeurd.
W.-Indië — Op de Ned. Antillen worden voor de eerste maal algemene verkiezingen gehouden. (zie in No. 927)
Zweden — De opperbevelhebber van de strijdkrachten, generaal Helge Jung, spreekt de hoop uit, dat Zweden in militair opzicht zal samenwerken met Noorwegen en Denemarken, ook na het toetreden van deze landen tot het Atlantisch Pact.

18 Maart (Vrijdag)

Australië — De regering zal een gerechtelijke actie ondernemen tegen de communistische leider, Lance Sharkey, die verklaard had, dat Russische troepen „met open armen" door zijn partijgenoten zouden worden ontvangen.
— Het Hooggerechtshof besluit met 4 tegen 2 stemmen, dat mevrouw O'Keefe niet uit het land zal worden gezet. (zie 7963 G)
Indonesië — Twee waarnemers van de Unci en een Ned. verbindingsofficier door guerilla's beschoten en gewond.
Internationaal — In de hoofdsteden van de acht aan het Atlantisch Pact deelnemende landen, wordt om 5 uur plaatselijke tijd, de tekst van het Pact officieel bekend gemaakt. (Zie nr. 927)
Italië — Kamer van Afgevaardigden geeft met 242 tegen 170 stemmen en 19 onthoudingen de regering volmacht te onderhandelen over aansluiting bij het Atlantisch Pact. In geheel het land ontstaan partiële proteststakingen. (Zie nr. 927)
Nederland — Willem van Otterloo benoemd tot eerste dirigent van het Residentie-orkest als opvolger van Frits Schuurman.
Sowjet-Unie — De Russische bevelhebber in Duitsland, maarschalk Sokolowski, vertrekt naar Moskou voor het bijwonen van een conferentie van hooggeplaatste militaire autoriteiten.
Tsjecho-Slowakije — Nadat een wervingsactie voor vrijwilligers is mislukt, zullen 60.000 ambtenaren in de industrie te werk worden gesteld.

19 Maart (Zaterdag)

België — Wegens tegenstellingen tussen socialisten en katholieken in het coalitiekabinet besluit de ministerraad binnenkort het parlement te ontbinden en te trachten in Mei — 5 maanden voor tijd — algemene verkiezingen te houden. Alvorens Spaak dit besluit aan de Prins-regent zal voorleggen, zal hij nog een laatste verzoeningspoging doen. (Zie ook 8001 A)
Frankrijk — Accoord met de Ver. Staten over financiële en maritieme kwesties betreffende de periode van de oorlog en die welke er onmiddellijk opvolgde.
Indonesië — Bij regeringsbesluit wordt bepaald, dat een nader vast te stellen aantal gedelegeerden van de H.V.K. zullen worden benoemd. Zij zullen hoofdzakelijk worden tewerk gesteld in de hoofdplaatsen van de deelstaten. Hun bevoegdheid zal overeenkomen met die van de tegenwoordige commissarissen van de Kroon.
Zweden — De regering verwerpt een op 14 Maart ontvangen tweede Russisch protest inzake Baltische vluchtelingen (zie 2-3 7985)

CHAJIM WEIZMANN

Israëls eerste president, Chajim Weizmann, werd in 1874 te Motol, in de omgeving van Pinsk in Oostelijk Polen — destijds de Russische provincie Grodno — geboren. Zijn vader was een houthandelaar, met een intense belangstelling voor alles wat met de Joodse godsdienst samenhing. Chajim was het vijfde uit een gezin van vijftien kinderen.

De Joden werden in die tijd in Rusland, als in bijna geheel Oost-Europa, als derde-rangsburgers beschouwd, ja eigenlijk als vreemdelingen, die nauwelijks werden geduld, uitgesloten waren van openbare ambten en talloze beroepen en betrekkingen, door de Staat geplukt werden, onderdrukt en dikwijls blootgesteld aan gewelddadigheden. Dit neemt niet weg, dat — en het is misschien zelfs een der redenen waarom — onder de in deze gebieden eigenlijk bijeengedreven Joden een rijke religieuse en culturele traditie bleef bestaan. En deze traditie zou niet nalaten het scherpe intellect van de jonge Chajim te bevruchten. De omstandigheden, waarin de Joden gedwongen waren te leven, riepen anderzijds een verzet in hem wakker, dat — naarmate zijn geestelijke ontwikkeling verder schreed — uit het negatieve stadium trad en positief gericht werd op het verkrijgen van vrijheid voor het Joodse volk, op een toen nog lange tijd daarna als utopie beschouwd ideaal: een eigen Joodse staat op Joodse grond.

Als vele van zijn broers en zusters wilde Chajim studeren. Daar voor Joden een opleiding aan een Russische universiteit practisch onmogelijk was, trok hij naar Duitsland, waar hij chemie studeerde in Darmstadt en Berlijn, vervolgens naar Zwitserland (Freiburg), waar hij de doctorstitel behaalde. In Freiburg ontmoette hij de Joodse journalist-toneelschrijver uit Wenen, Theodor Herzl, de schrijver van „Der Judenstaat". (1895), die later de „vader van het Zionisme" genoemd zou worden. Anders dan deze wist Weizmann idealisme en realisme steeds te verenigen, was hij een práctisch idealist. Met de idealist „pur sang" die Herzl was, zou hij dan ook verschillende malen in conflict komen.

Terwijl in Frankrijk de Dreyfus-zaak de golven van het anti-semitisme hoog opstuwden — sloten elders een aantal Joodse idealisten zich onder Herzl's leiding aaneen en werd de (politieke) Zionistische beweging geboren (Bazel 1897). Weizmann werd een harer vurigste propagandisten. In 1904 vertrok hij naar Engeland, om er het ambt te aanvaarden van hoogleraar in de bio-chemie aan de universiteit van Manchester. Omstreeks dezelfde tijd kwam de Engelse regering (Joseph Chamberlain) met haar befaamde, overigens in de kiem gesmoorde „Oeganda-plan", een aanbod aan de Zionisten om Oeganda open te stellen voor Joodse kolonisten. Herzl voelde voor dit plan, maar Weismann en de door hem geleide z.g. democratische fractie, vnl. bestaande uit jonge intellectuelen, wezen het van de hand. Zij wilden kolonisatie in Palestina „en nergens anders".

In 1906 trad Weizmann in het huwelijk met dr. Vera Chatzmann (uit dit huwelijk werden twee zoons geboren, van welke er een als piloot dienst nam bij de R.A.F. en in Februari 1942 niet terugkeerde van een vlucht boven Duitsland).

In het begin van Wereldoorlog I, vestigde men de aandacht van Lloyd George op de chemicus Weizmann. Engeland had n.l. in die tijd een acuut tekort aan aceton. Weizmann slaagde er in korte tijd in, een productie-methode te ontwerpen (1915). Hierop werd hij benoemd tot directeur van de Admiraliteitslaboratoria, in welke functie hij, in de jaren 1916-'19 nog vele diensten aan de geallieerde oorlogvoering bewees.

De gedachte aan een Joods Internationaal Tehuis had intussen, mede door Weizmann's toedoen, de steun gekregen van invloedrijke figuren als Arthur Balfour, Herbert Samuels enz. Toen Weizmann gevraagd werd een onderscheiding te aanvaarden voor zijn verdiensten voor de oorlogvoering vroeg hij in de plaats daarvan de toezegging, dat Palestina aan de Joden zou komen. In 1917 dan, schreef Balfour de brief, die bekend werd als de Balfour-declaratie en

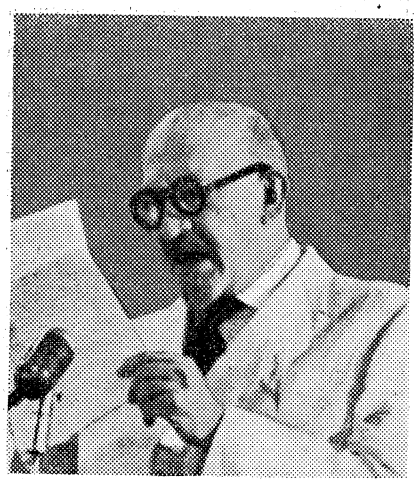

waarin de Britse regering haar sympathie en steun toezegde aan het streven naar een „Joods Nationaal Tehuis" in Palestina. Deze verklaring werd later ook vastgelegd in de overeenkomst, waarbij aan Engeland een Volkenbonds-mandaat werd toegewezen over Palestina.

Weizmann ging in Maart 1918 naar Palestina, om op te treden als verbindingsman tussen de Engelse troepen onder generaal Allentsy en de Joden. Daar moest hij tot zijn teleurstelling ondervinden welk een verschil er was tussen de prozionistische houding van het toenmalige Britse Kabinet en de onverschillige, zo niet afwijzende houding van de Britse militaire en civiele autoriteiten in Palestina. Hij voerde intussen besprekingen met Emir Feisal, de leider der naar een onafhankelijke Arabische staat strevende Arabieren en wist diens instemming te verkrijgen voor de Joodse plannen: „Wij werken samen" — zo schreef Feisal later — „voor een hervormd en herleefd Midden Oosten en onze beide bewegingen vullen elkaar aan. Er is ruimte voor beide. Ik geloof, dat de ene geen succes kan zijn, zonder de andere".

De verwachtingen die deze woorden wekten werden evenwel niet vervuld. De Arabische leiders gingen zich steeds feller verzetten tegen de stichting van een Joods Nationaal Tehuis, naarmate duidelijk werd dat hiermede de vorming van een onafhankelijke Joodse staat werd nagestreefd. Zij werden hierbij gesteund door de geheimzinnige Britse „Arabier" Lawrence of Arabia en konden zich bovendien beroepen op de z.g. McMahon-brieven, de correspondentie door de Britse regering in Oct. 1915 via haar toenmalige hoge commissaris in Egypte, McMahon aan Emir Hoessein van Mekka gericht en waarin deze haar bereidheid uitsprak, de Arabische onafhankelijkheid te erkennen op een gebied, dat ook het Heilige Land zou omvatten.

Mede met het oog op de Britse strategische belangen in dit gebied kwam de Britse regering steeds meer tegemoet aan de Arabieren en ging zij, een steeds beperkter uitleg geven aan de Balfour-declaratie.

Intussen zette Weizmann, in 1920 tot voorzitter gekozen van de Wereldorganisatie der Zionisten, zijn arbeid met nog grotere inspanning voort, waarbij hij talloze weerstanden, ook onder de Joden, te overwinnen had. In 1928 werd hij president van het Joodse agentschap. Bij zijn activiteit bleef hij loyaal ten opzichte van de Britten. Deze bleken zich echter weinig te bekommeren om hun plechtig gegeven belofte en maakten deze met het Witboek van 1939, waarbij de Joodse immigratie practisch werd stopgezet illusoir. Weizmann's houding werd binnen de Zionistische beweging scherp gecritiseerd en was de oorzaak dat hij gedurende twee perioden niet herkozen werd als voorzitter. Hoezeer hij zelf intussen teleurgesteld was in de Britse houding, blijkt uit een brief 1), die hij in Juli 1937 aan zijn vriend Ormsby-Gore de toenmalige minister van Koloniën schreef:

„Ik heb het Britse bestuur voor mijn eigen volk verdedigd, in het openbaar, op congressen, in alle delen van de wereld, vaak tegen beter weten in en bijna steeds tot eigen schade. Waarom deed ik dat? Omdat nauwe samenwerking met Groot-Brittannië voor mij de hoeksteen was van onze politiek in Palestina. Maar deze samenwerking bleef eenzijdig — de liefde werd niet beantwoord".

De recente ontwikkeling in Palestina is hier al vaak beschreven en voor onze lezers gemakkelijk na te slaan. Ondanks de Britse politiek werd op 14 Mei 1948 de Joodse staat een feit en Weizmann gekozen tot zijn voorlopig staatshoofd. De jonge staat wist zich te handhaven, ondanks de overmacht der aanvallende Arabieren. Men kan zelfs zeggen dat deze Palestijnse oorlog de veel belovende Arabische Liga aan de rand van ontbinding bracht. Midden in oorlogstijd wist Israël vrije verkiezingen te organiseren voor een constituerende vergadering, die op 16 Febr. 1949 Chajim Weizmann definitief verkoos tot Israëls eerste president.

Wij schonken tot dusver voornamelijk aandacht aan Weizmann's politieke activiteit. De geleerde Weizmann ging echter in dit stormachtige leven niet verloren. Integendeel. Gaarne maakten de Ver. Staten in Wereldoorlog II gebruik van zijn grote kennis, met name op het gebied van synthetische rubber. En vol trots kunnen de bewoners van Israël wijzen op hun moderne universiteit, waarvan de eerste steen werd gelegd op een tijdstip (1918), dat weliswaar grote verwachtingen werden gewekt, maar de verwezenlijking van het Zionistisch ideaal nog ver verwijderd scheen en de stichting van een Joodse universiteit volkomen inopportuun. Een universiteit, die reeds in 1925, in tegenwoordigheid van Lord Balfour, werd opengesteld en zich overeenkomstig Weizmann's bedoelingen ontwikkelt tot een centrum van Joodse cultuur, tot het trainingscentrum tevens voor de experts, die van Israël een moderne en welvarende democratische staat moeten maken.

1) Gecit. in „Trial and Error" by Chaim Weizmann, een autobiografie in Jan. 1949 te New York verschenen.

Nederland

A. C.P.N. solidair met Thorez —

Tijdens een bijeenkomst van het partijbestuur van de C.P.N. op 7 Maart heeft de partij-secretaris de heer P. de Groot verklaard, dat de C.P.N. volkomen solidair is met de verklaringen van Thorez en Togliatti, waarin zij spraken over de steun van de volksmassa's in hun landen aan de Sowjet-legers wanneer deze de imperialistische vijanden tot over hun grenzen zouden achtervolgen.

„Onze imperialisten kunnen er van verzekerd zijn", aldus de heer de Groot, „dat als zulks in Rome en Parijs gebeurt, Amsterdam niet achter zal blijven."

„Wij hebben echter geen behoefte aan oorlog om onze doelstellingen te verwezenlijken. Het gaat er om de oorlog te verhinderen. Onze eerste plicht als Nederlanders is daarbij het uitdoven van de oorlogshaard in Indonesië."

Voorts verklaarde hij, dat er „een versnelling in het tempo van de Amerikaanse oorlogsvoorbereidingen" is vast te stellen. „Er moet mede gerekend worden, dat de Amerikaanse imperialisten en hun handlangers plannen hebben tot ontketening van een nieuwe wereld-oorlog in de nabije toekomst, die gericht is tegen de Sowjet-Unie, de volksdemocratische landen en het werkende volk in alle landen. Deze oorlog is echter niet onvermijdelijk. Zij kan en zij moet door een doeltreffende actie van alle vredesvrienden worden tegengehouden."

(Waarheid 7-3) **(V. b. 7974 G en 7991 B)**

B. Gemeenteraadsverkiezing Hoogezand-Sappemeer —

Op 28 Februari zijn verkiezingen gehouden voor de samenstelling van de Raad van de nieuwe gemeente Hoogezand-Sappemeer. Het totaal aantal uitgebrachte stemmen was 10.052, als volgt over de verschillende partijen verdeeld: P.v.d.A.: 4081 stemmen (8 zetels), CPN: 2345 stemmen (5), A.-R. C.-H.: 1163 stemmen (2), KVP: 879 stemmen (1) en V.V.D. 1584 stemmen (3).

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1946 was de zetelverdeling in Hoogezand P.v.d.A. 7, CPN 3, KVP, A.R.-C.H. (gecomb.) 3, VVD 2. In Sappemeer was de zetelverdeling toen als volgt: P.v.d.A. 4, CPN 5, KVP 1, A.R. en C.H. (gecomb.) 2, VVD 1. (A.N.P. - 1-3)

(Vor. ber. Gemeenteraadsverkiez.: 6821 A)

C. Het vraagstuk van de arbeidende gehuwde vrouw —

Bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken in de Eerste Kamer op 9 Maart is wederom het vraagstuk van de gehuwde arbeidende vrouw ter sprake gekomen.

Reeds was in het najaar van 1948 dit onderwerp in de Tweede Kamer behandeld en het bleek toen dat een nadere bestudering van deze materie gewenst is. In het bijzonder werd hierop aangedrongen door mej. Tendeloo (P.v.d.A.) in verband met het in het vooruitzicht gestelde ontslag van gehuwde ambtenaressen. De minister heeft toen toegezegd een onderzoek te zullen instellen. Ook thans werd hierop in de Eerste Kamer aangedrongen. Men vroeg om een commissie, die zo spoedig mogelijk rapport zou uitbrengen opdat voor 1 Jan. 1950 een beslissing zou kunnen worden genomen.

Bij de discussies over dit probleem stelde pater prof. Beaufort O.F.M. (KVP) voorop, dat de gehuwde vrouw haar eerste en voornaamste taak vindt in het gezin, en dat gezinsbelangen steeds en onder alle omstandigheden primeren.

T.a.v. die gevallen echter, waarin de gehuwde vrouw geen volledige dagtaak vindt in de verzorging der gezinsbelangen, was hij van mening, dat beoordeeld dient te worden, of niet-gezinsarbeid verantwoord is. En hij stelde de vraag, of dit al dan niet verantwoorde niet primair ter beoordeling staat van de betrokken echtgenoten, en slechts subsidiair aan de Staat. Primair zouden de betrokken echtgenoten moeten beslissen, of niet-gezinsarbeid verantwoord is, op grond van 1. de optimale werkkracht van de gehuwde vrouw, en 2. de bijzondere situatie van het gezin. En de Staat zou alleen een subsidiaire taak hebben: hij mag (maar moet dan ook) het belangrijke persoonlijke recht der gehuwde vrouw op het verrichten van niet-gezinsarbeid alleen dan inperken of ontnemen, wanneer een groot aantal gehuwden hun vrijheid ter zake zouden misbruiken en een onjuiste beslissing nemen, en dientengevolge gezinsontwrichting zou optreden op zodanige schaal, dat daardoor het algemeen welzijn der gemeenschap wordt bedreigd. Een hiervan afwijkend standpunt nam zijn fractiegenoot de heer Van Lieshout in, die de zaak uitsluitend behandeld wenste te zien van het standpunt uit, dat de vrouw in het gezin thuis hoort. Mr. De Wilde (A.R.) betreurde het, dat de maatregelen die reeds genomen waren in verband met het ontslag van de gehuwde ambtenares, thans misschien weer opgeschort zouden worden. Hij was tegen het instellen van een commissie van onderzoek.

In zijn antwoord zeide de minister, deze kwestie als een bij uitstek practische zaak te willen zien. Er worden thans ambtenaren ontslagen en daarbij zal de gehuwde vrouw, die geen kostwinster is, vóór de man heengaan, ook voor de man van ongeveer 35 jaar, die over het algemeen moeilijk een administratieve betrekking terug kan krijgen. De minister bleek niet bereid de stellingen van pater Beaufort te aanvaarden. De gezinsrechten ziet hij in zo nauw verband met de openbare zaak, dat de Staat de plicht heeft op te treden b.v. in kwesties van echtscheiding, van leerplicht en van ontslag. (A.N.P. 9-3 - Volkskrant 10-14 en 15-3)

D. Stand geblokkeerde tegoeden

Het C.B.S. heeft cijfers gegeven betreffende de stand der geblokkeerde tegoeden per 31 December 1948. Hieronder laten wij deze cijfers volgen, alsmede die van twee voorafgaande kwartalen:

(in ƒ millioen)

1948	30/6	30/9	31/12
Saldo van aandelen bij Nederlandsche Bank 1)	23	20	19
Handelsbanken 2)	1092	952	872
Postchèque en giro	33	25	18
Giro Amsterdam	9	8	8
Spaarrek. boerenleenb. ..	397	337	304
Lopende reken. idem	57	43	23
Rijkspostspaarbank 3)	208	185	173
Bijz. spaarbanken 3) 4) ..	185	165	154
Schatkistpap. bij part. 3)	60	10	—
Grootboek 1946	1559	1416	1332
Zekerheidsstelling 5)	714	533	362
Inv.- en Beleg.cert. (niet verhandelbaar 6)	195	256	210
Tot. geblokk. tegoed	4532	3950	3584

1) Hierin zijn begrepen geblokkeerde saldo's van instellingen waarover vrij kan worden beschikt.

2) De cijfers voor de handelsbanken zijn door De Nederlandsche Bank N.V. verstrekt en berusten ten dele op ramingen.

3) Herziene ramingen.

4) Exclusief de bankspaarbanken.

5) Exclusief afschrijvingen op openstaande belastingen.

6) Ramingen.

(St. Bull. C.B.S. No. 21 10-3)

(Vor. ber. 7836 A)

E. Officiële mededeling over beweerde wreedheden in Indonesië

In verband met de in de pers verschenen mededelingen over vermeende wreedheden, welke door de militairen in Indonesië zouden zijn bedreven*) werd van officiële zijde op 12 Maart het volgende medegedeeld:

Reeds dadelijk na het voor het eerst verschijnen van deze berichten in de pers, in Januari 1949 heeft de toenmalige minister van Overzeese Gebiedsdelen aan de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon telegrafisch verzocht om terzake onverwijld een objectief, grondig en gestreng onderzoek te doen instellen. Nadien in de pers verschenen berichten met beschuldigingen zijn steeds met de meeste spoed voor nader onderzoek en bericht naar de regering van Indonesië doorgezonden.

Sedertdien van de regering van Indonesië ontvangen telegrammen melden echter, dat voorzover over feitelijke gegevens kan worden beschikt, een terzake ingesteld nauwgezet onderzoek in Indonesië totdusver geen feiten aan het licht heeft gebracht, welke de geïncrimineerde ernstige mishandelingen bij verhoren noch andere feiten bevestigen. Op de verhoren door de inlichtings- en veiligheidsdiensten wordt zeer strenge contrôle geoefend door de hoofden van deze diensten, zodat stelselmatige mishandeling uitgesloten moet worden geacht.

Voorts blijken de beschuldigingen inzake het doodschieten van gevangenen in de onderzochte gevallen ongegrond te zijn. In de gevallen dat militaire noodzaak er toe dwong een kampong te slechten, is zulks steeds geschied in overleg met het betrokken Indonesische binnenlandse bestuur en na evacuatie van de bevolking. Het is gebleken, dat de legercommandant in Indonesië in samenwerking met de procureur-generaal bij het hooggerechtshof in deze onderzoeken de meest mogelijke medewerking verleent en diligentie betoont. Alle daders van voorgebrachte feiten inzake gepleegde wandaden worden en zijn steeds met gestrengheid in strafrechtelijke zin vervolgd.

De legercommandant heeft trouwens reeds van de aanvang van het optreden der troepen in Indonesië af, in verscheidene dagorders en aanschrijvingen, door voordrachten en door artikelen in de soldatenbladen bij de troep met ernst het besef ingescherpt, dat zij bij hun optreden tegenover leven en eigendom van de Indonesische bevolking de grootst mogelijke zorg in acht hebben te nemen en zich in het bijzonder hebben te onthouden van enige vorm van mishandeling.

Tenslotte zij nog gereleveerd, dat op 2 Maart de minister-president in de Eerste Kamer heeft medegedeeld, dat aan de

*) Een voorbeeld hiervan is een publicatie in de Groene Amsterdammer van 26 Febr. van een brief van een reserve-officier uit Djokja aan een aantal van zijn vrienden, waarin o.m. sprake is van terreurdaden bedreven door het Korps Speciale Troepen („vrijwel geheel bestaande uit Indonesiërs") en van wreedheden bedreven door de Nederlandse Inlichtingendienst.

Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon telegrafisch is verzocht een onderzoek te doen instellen naar de geuite beschuldigingen. Uit het sindsdien ontvangen antwoord van de H.V.K. is gebleken, dat de legercommandant met instemming van de H.V.K. reeds vóór ontvangst van dit telegram aan de procureur-generaal bij het hooggerechtshof te Batavia had verzocht bedoeld onderzoek te doen instellen.

Echter kan niet worden verheeld, dat de anonimiteit en de vaagheid van de publicaties zonder vermelding van troepenonderdeel, plaats en datum m.b.t. de geincrimineerde handelingen, zogenaamd — doch volstrekt ten onrechte — om represailles op de rapporteurs te voorkomen, een snel en doeltreffend onderzoek uitermate bemoeilijken, temeer daar de vermeende wandaden veelal slechts worden aangeduid in een gebied, groter dan bijv. Frankrijk of enig ander land in Europa.

In aansluiting op deze verklaring werd van officiële zijde op 16 Maart nog medegedeeld, dat uit sommige reacties blijkt dat men ten onrechte de mening is toegedaan, dat het onderzoek hiermede is gesloten. Dit is echter geenszins het geval. Het onderzoek zal stelselmatig worden voortgezet. (A.N.P. 12 en 16-3)

(Vor. ber. Onderz. i.z. Z.-Celebes 7855 C)

A. Totale geldhoeveelheid —

Op 31 Dec. '48 bedroeg de totale geldhoeveelheid 7.935 millioen gulden. Hiervan was 3.330 millioen gld. chartaal geld en 4.005 millioen gld. giraal geld. (St. Bull. C.B.S. No. 21 10-3) **(V. b. 7836 A)**

B. Economische belangen in Indonesië —

Het hoofdbestuur van de Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel heeft in een adres aan de minister-president met grote aandrang in overweging gegeven de bescherming van de Nederlandse minderheid in Indonesië en van de economische en financiële betrekkingen tussen Nederland en Indonesië op de agenda der Ronde tafel-conferentie te plaatsen dat van de overdracht van souvereiniteit niet kan worden losgemaakt.

In de „louter politieke aspecten" van de Indonesische kwestie wil de Mij. zich niet mengen. Zij legt zich neer bij „het voldongen feit dat Nederland de souvereiniteit over de Indische Archipel binnenkort gaat overdragen" maar meent dat met deze overdracht van gezag gepaard moeten gaan: „verzekering van de rechten in Indonesië van de Nederlandse bevolking in het bijzonder en van de Nederlandse stam in het algemeen; en beveiliging van de Nederlandse volkswelvaart, mede door verzekering van de rechtmatige Nederlandse financiële en economische belangen in Indonesië". Bij deze twee punten is het te doen „om de eer en de reputatie van de Nederlandse stam" en „om de boterham van het Nederlandse volk". In het adres worden de economische belangen van Nederland bij Indonesië geschetst.

Het herstel van Nederland zal, zo meent de Maatschappij, achterwege blijven, tenzij thans op afdoende wijze de grondslagen voor recht en rechtszekerheid worden gelegd, welke voor de voortzetting van de Nederlandse activiteit in Indonesië onontbeerlijk zijn en tenzij onze financiële relatie met de V.S.I. op bevredigende wijze wordt geregeld. Amerika heeft t.a.v. de Philippijnen ook aldus gehandeld. Engeland deed dit t.a.v. India en Pakistan niet, omdat het zelf aan de nieuwe staten een groot bedrag schuldig is.

De Maatschappij meent voorts dat de uitvoering van de plannen voor Benelux gevaar loopt als het financieel-economische belang van Nederland bij Indonesië niet zo goed als in redelijkheid mogelijk is wordt geregeld en verzekerd.

Tenslotte verklaart de Maatschappij ten zeerste onthutst te zijn door het feit dat volgens dagbladberichten dr. Van Royen in Ottawa op een persconferentie zou hebben gezegd: „Van het economisch gezichtspunt gezien is het herstel van Duitsland voor ons belangrijker dan het herstel van de vooroorlogse stroom van goederen en kapitaal naar en van Indonesië". Naar de mening van de Maatschappij mag Nederland geen van beide aangelegenheden, welker vergelijking zij niet ter zake dienende acht, veronachtzamen. (Nwe R'damse Crt. 11-3)

(Vor. ber. Ec. banden met Ind. 7027 D)

C. E.C.A. over economisch herstel

In een overzicht over Nederlands economisch herstel met de steun in het kader van het plan-Marshall, wordt van de zijde van de E.C.A. geconstateerd, dat herstel tot de vooroorlogse niveau's van de Nederlandse consumptie alleen kan worden bereikt door een program van uitbreiding van investeringen.

In het overzicht wordt gezegd, dat de Nederlanders relatief in een veel armere positie verkeren dan in het vooroorlogse Europa.

„Op eigen kracht zouden de Nederlanders in een positie verkeren, dat zij weinig meer zouden kunnen doen dan de hun nog overgebleven hulpmiddelen op het gebied van industrie en landbouw voor verdere achteruitgang te bewaren. Met de hulp van de E.C.A. echter kunnen de Nederlanders het hoofd bieden aan waardevermindering, de ernstigste oorlogsschade herstellen, de fabrieken bouwen welke noodzakelijk zijn voor een snel toenemende bevolking en de industrieën uitbreiden, als grondslag voor levensvatbaarheid aan het eind van de E.C.A.-periode".

Met uitzondering van de bouwindustrie heeft de Nederlandse industriële activiteit zich snel ontwikkeld tot op een aanzienlijk hoger niveau dan voor de oorlog normaal was".

In het overzicht wordt betwijfeld, of de Nederlanders ooit weer in zulke grote mate als voor de oorlog kunnen rekenen op dollarverdiensten door driehoeksverkeer, waarin Indonesië was betrokken. Men gelooft echter dat, onafhankelijk van de definitieve oplossing van het Indonesische probleem, Indonesië's economisch herstel een belangrijke bijdrage zou vormen tot de levensvatbaarheid van Europa. Zonder het herstel van Indonesië's handel zouden de moeilijkheden van Nederland in ernstige mate toenemen.

Indien de Indonesische politieke situatie zou worden geregeld tot tevredenheid van beide zijden voor het eind van het lopende fiscale jaar, zou het mogelijk zijn opnieuw een program van economische bijstand aan Indonesië te beginnen, aldus het overzicht.

In het toewijzingsschema van de E.C.A. werd voor de hervatting van de financiering van een dergelijke hulp aan Indonesië een bedrag van $ 10 millioen voor het fiscale jaar 1949-1950 opgenomen.

Men is van mening, dat dit bedrag noodzakelijk zal zijn voor een versnelling van de hulpverlening aan Indonesië, totdat het tijdstip zal zijn aangebroken, dat andere bronnen kunnen worden aangeboord, welke berusten op normalere financiële risico's.

(Vor. ber. 7998 A) (A.N.P.-Aneta 16-3)

Indonesië

D. Tinproductie Banka en Billiton

Het economisch herstel heeft zich op Banka en Billiton gunstig ontwikkeld. De productie-capaciteit van de mijnen, die teruggelopen was tot een fractie van het vooroorlogse niveau, is thans weer zo groot, dat er meer geproduceerd wordt dan in 1938. De mijnen op Banka leverden in 1948 174.197 quintalen tinerts; de uitvoer van Banka was in dat jaar 118.562 ton met een waarde van ƒ 74,3 millioen (1947: 10.000 ton t.w.v. ƒ 40 millioen). Het Gemeenschappelijk Mijnbouwbedrijf Billiton produceerde in 1948 99.298 quintalen tinerts en voerde 10.944 ton uit met een waarde van ongeveer ƒ 40 millioen (1947: 56.000 quintalen t.w.v. ƒ 23 millioen). De totale export van tin en tinerts uit Indonesië (waarin ook de productie van de Singkep mijnen is opgenomen) bedroeg:

		Ter waarde van
1938	27.000 ton	ƒ 34 millioen
1940	53.000 ton	ƒ 87 millioen
1946	11.000 ton	ƒ 29 millioen
1947	22.000 ton	ƒ 61 millioen
1948*	45.543 ton	ƒ 154 millioen

* Voorlopige cijfers.

In de tinmijnen op Banka werken ongeveer 14.000 arbeiders, op Billiton ongeveer 9.000. De sociale verzorging van de arbeiders, in hoofdzaak Chinezen, is uitstekend. Banka had in December 1948 32 mijnen in bedrijf met 10 baggermolens en 16 particuliere leveranties. Dit zijn kleine ondernemingen, die voor eigen rekening tin winnen en een overeenkomst gesloten hebben om het gewonnen erts aan de Banka-tinwinning af te leveren. (Persdienst Ec. Zaken en Landbouw Batavia 18-2-'49) **(Vor. ber. 7568 C)**

Albanië

E. Lid Oost-Europese Economische Raad —

De regeringen van de Sowjet-Unie, Bulgarije, Hongarije, Polen, Roemenië en Tsjecho-Slowakije hebben hun goedkeuring gehecht aan het toetreden van Albanië tot de Oost-Europese Economische Raad.

(For a lasting Peace for a Peoples Democracy 1-3) **(Vor. ber. 13-2 7962)**

België

F. Lalmand solidair met Thorez —

Tijdens een vergadering van het hoofdbestuur der Belgische communistische partij op 7 Maart, heeft de secretaris-generaal, Edgar Lalmand, het volgende verklaard:

„Indien het imperialistische kamp niet tot een aanval overgaat, zal er geen nieuwe oorlog komen. Indien het Amerikaanse imperialisme evenwel op zekere dag mocht besluiten ons land te doen deelnemen aan een agressie-oorlog tegen de Sowjet-Unie, zou het zich schuldig maken aan een afschuwelijke misdaad. De communisten — en met hen de meerderheid der Belgische arbeiders — zouden weigeren hieraan mee te werken."

„Indien onze pogingen om de vrede te bewaren evenwel mochten mislukken en onze verenigde krachten het uitbreken van een nieuwe wereldbrand niet kunnen verhinderen, zouden wij er ons niet slechts mede vergenoegen onze afkeuring uit te spreken en zouden wij ons niet achter een voorzichtige neutraliteit verschuilen. Wij zouden met alle middelen en tot het einde toe al diegenen bestrijden, die doordat zij België in de strijd

tegen het land van het socialisme hebben meegesleept, zich hebben ontpopt als de grootste vijanden van het volk en van de mensheid. Indien het Sowjet-leger onze bodem zou betreden, zouden wij gelukkig en trots zijn ons te bevinden te midden van de massa der arbeiders, die in onze steden en dorpen met hun toejuichingen de soldaten der bevrijding zouden begroeten." (A.N.P. 8-3)

(Vor. ber. 7991 B)

Cyprus

A. Politiek Communistische Partij

De communistische partij van Cyprus heeft een nieuwe politiek bekend gemaakt: de partij, die tot dusver voor het eiland zelfbestuur wenste, zal voortaan voorstander zijn van aansluiting bij Griekenland en het einde van het Britse mandaat over Cyprus eisen. De veranderde houding is het gevolg van de zuivering, die in de partij heeft plaats gehad. In een verklaring beschuldigt de communistische partij de huidige Griekse regering ervan Cyprus aan de Engelse en Amerikaanse „imperialisten" te hebben verkocht. (A.N.P. 17-3)

(Vor. ber. 7699 E)

Internationaal Nieuws

B. Benelux-conferentie te 's-Gravenhage - Economische Unie op 1 Juli 1950 —

Van 10 tot 14 Maart hebben vertegenwoordigers van België, Nederland en Luxemburg besprekingen gevoerd inzake de problemen, welke samenhangen met de realisatie van de Economische Unie van deze drie landen.

Van Belgische zijde waren de volgende ministers aanwezig:

Spaak (premier en Buitenlandse Zaken), Moens de Fernig (Buitenlandse Handel), Eyskens (Financiën), Orban (Landbouw), Duvieusart (Economische Zaken), De Groote (Economische Coördinatie), Troclet (Arbeid), Van Acker (Verkeer) en Behogne (Openbare werken). De Luxemburgse delegatie werd o.m. gevormd door Pierre Dupong (minister-president), Joseph Bech (Buitenlandse Zaken), Alois Hentger (Landbouw en Econ. Zaken), Aug. Collart (gezant te Den Haag) en Albert Calmes (buitengewoon gevolmachtigd minister). De Nederlandse delegatie telde de volgende ministers: dr. Drees (Minister-president), Van den Brink (Econ. Zaken), Joekes (Soc. Zaken), Lieftinck (Financiën), Mansholt (Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening), Spitzen (Verkeer en Waterstaat), Stikker (Buitenlandse Zaken) en In 't Veld (Wederopbouw).

De conferentie werd op 10 Maart geopend door dr. Drees met een korte rede, waarin hij wees op verbondenheid der Lage Landen en op de goodwill welke de samenwerking dezer landen reeds in het buitenland heeft gevormd. Samenwerking ook, welke een voorbeeld vormt voor andere landen, „indien men het streven naar samenwerking in concrete resultaten wil omzetten".

Dr. Drees sprak zijn rede uit in de Franse taal. Hierop werd door enige Vlaamse bladen w.o. „De Standaard", critiek geleverd. De conferentie werd op 13 Maart gesloten met de ondertekening van een protocol waarin de bereikte resultaten en de richtlijnen voor de in de toekomst te volgen politiek zijn vastgelegd. Hieruit blijkt, dat op 1 Juli 1950 de Economische Unie tot stand zal komen. Van 1 Juli 1949 af zal een „Voor-unie" worden gevormd, tijdens welke het goederenverkeer tussen de drie landen geleidelijk zal worden vrijgemaakt.

De volledige inhoud van het protocol geven wij in dit nummer in de rubriek teksten.

Zowel Minister Spaak als Minister Drees hebben op een persconferentie welke op 12 Maart te 's Gravenhage werd gehouden hun tevredenheid over het verloop van de conferentie uitgesproken. „De conferentie is zo gunstig verlopen als maar enigszins kon worden verwacht of gehoopt", aldus dr. Drees.

Intussen heeft minister Lieftinck op 15 Maart enige nadere mededelingen gedaan over de resultaten van de conferentie voor zover het fiscale problemen betreft. (A.N.P. 8, 14 en 15-3)

(Vor. ber. Benelux mem. 7796; Conferentie Chateau d'Ardennes 7623 A)

C. Beschuldiging i.z. Slavenarbeid

De Ver. Staten hebben er Rusland in de Economische- en Sociale Raad van de V.N. van beschuldigd tussen de acht en veertien millioen mensen als „slavenarbeiders" te gebruiken.

Zij verzochten de Raad hiernaar een onpartijdig onderzoek in te stellen. Willard Thorp, vertegenwoordiger van de Ver. Staten, deelde de Raad mede, dat er zeer vele bewijzen — waarvan sommige uit Sowjet-Russische bron afkomstig — waren om de beschuldigingen kracht bij te zetten, dat de Sowjet-Unie arbeid onder dwang laat verrichten.

Thorp verklaarde, dat de Russische afgevaardigde Pavlov tijdens een bijeenkomst van de derde commissie van de Raad welke in October 1948 werd gehouden, het bestaan van „arbeids-verbeteringskampen", in de Sowjet-Unie had toegegeven, doch dat hij geen cijfers had verstrekt.

Thorp had hem daarop de volgende vragen gesteld:

1. wat voor misdaden hebben de inwoners van deze kampen begaan? 2. hoe worden zij „verbeterd"? 3. hoe zijn zij veroordeeld? 4. wordt hen toegestaan contact te onderhouden met personen buiten de kampen? 5. worden alle familieleden van de gevangenen wellicht ook „verbeterd"? 6. wat is het sterfte-cijfer in deze kampen?

„Doch", aldus Thorp, „de Russische regering verwaardigde zich zelfs niet, zich bereid te verklaren, een van deze vragen te beantwoorden". Ook verwees Thorp naar een in 1947 uitgegeven Russisch geschrift, getiteld „Arbeidswetgeving", waarin wordt bepaald dat arbeiders, die niet meer op hun werk verschijnen, tot acht jaar straftijd in deze „arbeids-verbeteringskampen" kunnen worden veroordeeld. (A.N.P. 14-2)

Op 2 Maart werd in het Russische twee wekelijkse tijdschrift „New-Times" verklaard, dat in de arbeids-opvoedingskampen slechts een beperkte categorie van personen werkzaam was, die misdaden begaan hadden tegen de gemeenschap. De arbeid die verricht moet worden overtreft echter niet de normale arbeidsprestatie van de Russische arbeiders, aldus het blad. (New York Herald Tribune 19-2)

D. Protest tegen schending vredesverdrag door O.-Europese landen

De V.S. en Engeland hebben de regeringen van Bulgarije, Hongarije en Roemenië er van beschuldigd de deze landen overeenkomstig de vredesverdragen opgelegde verplichtingen „op flagrante wijze te hebben geschonden of in het geheel niet te hebben vervuld". De Sowjet-Unie, zo heet het, heeft het ten uitvoer leggen van deze vredesverdragen tegengewerkt.

De Engelse onderminister van Buitenlandse Zaken, McNeil, zei in het Lagerhuis, dat Bulgarije en Roemenië legers hebben opgebouwd, die groter zijn dan door de vredesverdragen wordt toegestaan. Hongarije, voegde de minister hieraan toe, is ook van plan zijn leger boven het toegestane maximum te brengen. McNeil verklaarde verder, dat Hongarije, Roemenië en Bulgarije de politieke oppositie hebben onderdrukt. Ook de godsdienstvrijheid is niet geëerbiedigd.

McNeill deelde mee, dat toen Groot-Brittannië en de Verenigde Staten een verzoek tot de drie vroegere as-satellieten richtten, om bijzonderheden over hun legers, zij alle hadden geweigerd hierop in te gaan, omdat Rusland het verzoek niet had getekend.

„Onder dergelijke omstandigheden", zei McNeil, „is de Britse regering gerechtigd te concluderen, dat de regeringen van de ex-vijandelijke staten, in geheime verstandhouding met Rusland, de militaire bepalingen van het vredesverdrag niet uitvoeren".

De Amerikaanse regering verklaart zich al haar rechten voor te behouden, „waaronder het recht geëigende maatregelen te treffen, ten einde nakoming van de vredesverdragen te verzekeren". (Parool 10-3)

(Vor. ber. 6914 A; zie ook 6983 A)

E. Wereldscheepsbouw in 1948 —

Eind 1948 waren over de gehele wereld, met uitzondering van Duitsland, Japan en Rusland in aanbouw 1081 schepen met een inhoud van 4.140.816 bruto register ton. Het merendeel daarvan stond in de navolgende landen op stapel:

Landen	ult. Dec. aantal	ult. Dec. bruto ton	ult. Sept. aantal	ult. Sept. bruto ton
Engeland ..	422	2.114.730	440	2.208.999
Frankrijk ..	112	414.289	106	399.612
Ver. Staten	43	406.848	40	289.612
Zweden	59	245.415	65	263.625
Nederland ..	108	228.519	111	211.327
Italië	55	165.901	74	221.537
Br. Dom	52	136.008	73	162.166
Denemarken	26	114.294	28	136.496
Spanje	73	98.961	76	106.788
Noorwegen ..	64	90.408	74	90.036
België	26	78.259	33	69.760
Over. land ..	41	47.184	40	43.915
Totaal	1081	4.140.816	1160	4.203.873

Deze tonnage was als volgt verdeeld:

motor	715	2.485.922	769	2.558.251
stoom	346	1.650.764	366	1.640.732
hout	20	4.130	25	4.890
Totaal	1081	4.140.816	1160	4.203.873

Het aandeel van Nederland was als volgt gesplitst:

motor	99	202.619	103	196.527
stoom	9	25.900	8	14.800
Totaal	108	228.519	111	211.327

In het Nederlandse aandeel waren 5 motortankschepen begrepen met een inhoud van 38.200 bruto register ton tegen 2 dergelijke schepen metende 11.500 per ult. September 1948.

De bestemming van de in Nederland in aanbouw zijnde schepen was:

Nederland ..	75	137.236	77	131.823
Noorwegen ..	4	43.300	3	28.400
Frankrijk ..	8	25.630	7	25.400
Joego-Slavië	1	7.750	1	7.750
Portugal	6	4.660	7	5.910
Denemarken	2	3.750	2	3.750
Finland	4	3.693	3	3.194
Turkije	3	1.500	5	2.600
Zwitserland	1	600	2	1.600
Polen	4	400	2	200
België	—	—	1	500
Diversen ..	—	—	1	200
Totaal	108	228.519	111	211.327

Per ult. 1948 waren voor Nederland in Engeland in aanbouw 4 schepen metende 26.280 ton.

In de laatste twee kwartalen werden in Nederland de kielen gelegd voor:

	Oct. Dec.		Juli-Sept.	
motor	25	40.108	16	19.200
stoom	3	12.200	—	—
Totaal	28	52.308	16	19.200

In dezelfde perioden werden in Nederland te water gelaten:

motor	26	41.653	27	36.044
stoom	—	—	2	1.000
Totaal	26	41.653	29	37.044

Terwijl eveneens in dezelfde perioden werden voltooid:

motor	29	34.235	20	29.728
stoom	2	1.122	1	651
Totaal	31	35.357	21	30.289

(Alg. Handelsblad 31-1)
(Vor. ber. Koopvaardijvloot 7920 G; Wereldscheepbouw 7478 M)

A. Wereldproductie en Verbruik van Rubber —

De wereldpositie van Rubber in 1948 was volgens voorlopige opgave van de Rubber Study Group als volgt:

Natuurrubber

Productie:	1949	1947 (1000 ton)
Malakka	648	646
Indonesië	430	278
Ceylon	95	89
Br. Borneo	62	54
Andere landen	230	188
Totaal	1515	1255
Verbruik:		
Ver. Staten	623	562
Engeland	194	153
Europa	365	210
Rest v. d. wereld	225	185
Totaal	1407	1110
Voorraden:	Eind '48	Eind '47
Productiegebieden	230	230
Verbruiksgebieden	305†)	290†)
Stomend	230	240
Totaal	765	760

†) Excl. niet voor de industrie beschikbare regeringsvoorraden.

Synthetische rubber

Productie:	1948	1947
Ver. Staten	490	509
Canada	40	42
Duitsland (Br. zone)	3	8
Totaal	533	559
Verbruik:		
Ver. Staten	450	560
Engeland	3	3
Europa	15	31
Rest v. d. wereld	20	30
Totaal	488	625
Voorraad:	Eind '48	Eind '47
Totaal	125	77

Het totale verbruik van natuur- en synthetische rubber bedroeg in 1948 1.895.000 ton tegen 1.735.000 in 1947,
(Fin. Times 4-2-'49) **(Vor. ber. 7851 F)**

Joego-Slavië

B. Val van Tito aanstaande? —

Diplomatieke kringen in Instamboel voorspellen de spoedige val van Maarschalk Tito. Zij gronden hun voorspellingen op de toenemende subversieve activiteit van het Cominform in en buiten Joego-Slavië vnl. in de vorm van het optreden van guerilla-benden met bases in Bulgarije, Roemenië en Albanië. Deze benden bestaan gedeeltelijk uit Joego-Slavische deserteurs. Tito zou een grondige zuivering van bestuur en leger hebben doorgevoerd, tengevolge waarvan ongeveer 3000 officieren zijn weggezuiverd, ten koste van de gevechtswaarde van verschillende devisies.

Een eerste doel van het Cominform zou zijn, met behulp van Griekse rebellen, een vrij Macedonië te vormen, waartoe de thans aan Joego-Slavië, Griekenland en Bulgarije behorende Macedonische gebieden samengesteld zouden worden.
(New York Herald Tribune 16-3)
(Vor. ber. 7798 D)

Sowjet-Unie

C. Begroting 1949 - Mutatie in de regering —

Tijdens de zitting van de Opperste Sowjet*), welke op 10 Maart werd geopend en welke o.m. door maarschalk Stalin en Molotov werd bijgewoond, heeft de minister van Financiën, Arseni Zverew, de begroting voor 1949 ingediend. Zverew memoreerde hierbij de in 1948 behaalde resultaten.

Hij wees er op, dat de industriële productie in 1948 het gestelde doel met 6% had overschreden en vergeleken met 1947 een stijging vertoonde van 27%, hiermede was de productie 18% hoger dan die van het vooroorlogse jaar 1940. Zverew zeide voorts, dat door de toeneming van de productie van gebruiksgoederen en voedingsmiddelen, door de monetaire hervorming en door de afschaffing van de rantsoenering, de koopkracht van de roebel was hersteld.

Bij de opstelling van de begroting voor 1949, aldus Zverew, is rekening gehouden met de taak van de Nationale economie in het vierde jaar van het naoorlogse vijfjarenplan. Dit jaar, zo zeide hij, moet het productiepeil van 1948 verre overtroffen worden.

De begroting wijst een bedrag van 445.208 millioen roebel voor inkomsten en 415.355 millioen roebel voor uitgaven aan. Een batig saldo dus van 29.853 millioen roebel. Van de inkomsten zal slechts 8.2% afkomstig zijn van belasting van de bevolking geheven. Vergeleken met 1948 zijn de inkomsten met 9% gestegen, terwijl de uitgaven met 12.6% toenamen.

De grootste post is die voor „nationale economie", omvattende wederopbouw, landbouw en transport, n.l. 189.900 millioen roebel of 36% van het totaal. Voor sociale en culturele zaken is uitgetrokken 119.000 millioen en voor ontwikkeling van de landbouw 32.700 millioen roebel. Voor de gewapende macht werd uitgetrokken een bedrag van 79.000 millioen roebel (ongv. 39.5 milliard gld.) d.i. 19% van de totale begroting. Voor 1948 was voor deze post 66 milliard roebel uitgetrokken.

Deze stijging is het gevolg aldus Zverew, van de gestegen groothandelsprijzen en van de verhoogde transportkosten.

Tenslotte verklaarde Zverew, dat de toeneming van de begrotingen van de republieken der Unie wees op een gestadige ontwikkeling van de economie der Unie en van de republieken afzonderlijk. Het bewijst ook de materiële welvaart en het hoge culturele leven van de werkende bevolking van de Sowjet-republieken.

*) De Opperste Sowjet bestaande uit 1300 leden wordt gevormd door de „Raad van de Unie" en de „Raad van de Nationaliteiten". De begroting wordt in gemeenschappelijke zitting behandeld.

Op 14 Maart heeft de Opperste Sowjet de begroting na een reeks veranderingen goedgekeurd. Door deze veranderingen wordt het eindcijfer voor de inkomsten op 446.043 millioen roebel gebracht, terwijl de uitgaven werden vastgesteld op 415.355 millioen roebel.

In deze slotzitting heeft de Opperste Sowjet tevens een aantal belangrijke veranderingen in de regering goedgekeurd:

De ministeries van voorziening en materiële reserves worden samengevat in het nieuwe ministerie voor productie en materiële reserves. Het ministerie voor bosbouw en papierindustrie treedt in de plaats voor de drie ministeries van resp. bosbouw, cellulose en papierindustrie. Het ministerie voor de rubberindustrie verdwijnt en wordt opgenomen in dat voor de chemische industrie. Er komt een nieuw ministerie voor de lichte industrie, waarin tevens het ministerie voor textiel is opgenomen. Het ministerie voor de olie-industrie zal thans alle oliecentra in de Sowjet-Unie administreren. Ook de vroegere ministeries voor de visserij in de Oostelijke- en Westelijke gebieden worden onder een hoofd verenigd. Hetzelfde geldt voor de kolengebieden in het Westen en het Oosten, waarvoor tot nu toe twee ministeries bestonden. Er komt één ministerie voor de voedselvoorziening en tenslotte worden de ministeries voor de bouw van nieuwe industrieën, voor de machinebouw, voor industrieën ten behoeve van leger en marine in een departement ondergebracht. Het ministerie voor medicamenten wordt opgeheven.

In verband met deze veranderingen heeft de Opperste Sowjet de volgende benoemingen goedgekeurd:

A. I. Jefremow werd benoemd tot plaatsvervangend voorzitter van de Raad van Ministers. De benoeming van S. I. Wysjinski, Mensjikow en Kostoezow (minister voor de werktuigmachineindustrie), die reeds vroeger was aangekondigd, werd goedgekeurd.

N. A. Degay werd minister voor machinebouw, W. G. Z. Zjaworonkow, minister van handel, N. D. Ksoertsjew, minister van verbindingen, B. P. Bestjsew, hetzelfde ministerie, D. I. Fomin, ministerie van voorzieningen en materiële reserves, S. M. Orlow, bosbouw en papierindustrie, L. T. Sewastian, metaalindustrie, M. G. Perwoechin, chemische industrie, N. V. Kosygin, lichte industrieën, N. K. Baibakew, minister van olie-industrieën, A. A. Mesjkow, visserij, A. F. Zasaidko, mijnindustrie en V. P. Zotow ministerie voor voedingsmiddelenindustrie.

De Opperste Sowjet besloot verder de voorzitter van het Hoog Gerechtshof, Iwan Goliakow, van zijn functie te ontheffen. In zijn plaats werd tot opperste rechter van de Sowjet-Unie benoemd Anatoli Volin. (Soviet News 11 en 14-3)
(Vor. ber. Zitting Opperste Sowjet 10-3 7997; Begroting '48 7533 H; Defensiebegr. '48 7544 B; Mutaties in reg. 7992 A)

D. Woznessenski van functies ontheven —

Nicolai A. Woznessenski, plaatsvervangend lid van het Politbureau, voorzitter van de staatscommissie voor het ontwerpen van plannen (Gosplan) en plaatsvervangend voorzitter van de ministerraad der Sowjet-Unie, is bij decreet van het praesidium van de Opperste Sowjet van beide laatste functies ontheven.

Maxim Soebarow, plaatsvervangend voorzitter van de ministerraad sinds 1947, volgt hem als voorzitter van de commissie voor de plannen op.

Woznessenski kwam in aanzien na de grote zuiveringen vóór de oorlog, toen vele economen en industriële specialisten werden ontslagen. Hij onderscheidde zich het eerst in 1934, toen hij lid was van de commissie voor de plannen te Leningrad, en een beschermeling werd van Zjadanow, die verleden jaar overleed. (A.N.P. 15-3)

A. Discussie rond Prof. Varga —

Volgens de correspondent van het Engelse weekblad „The Observer" is in Rusland een openlijke discussie ontstaan over fundamentele beginselen en wel in een omvang „als dit land sedert de verbanning van Trotski (20 jaar geleden) niet meer heeft gekend". In het laatste nummer van het officiële orgaan van de Sowjet-Plan-Commissie „Plan-economie" zou n.l. een scherpe aanval gelanceerd zijn op het boek van Prof. Eugène Varga (een der bekendste Sowjet-economisten en eertijds persoonlijk adviseur van Stalin), dat de titel draagt „Veranderingen in de Kapitalistische economie als gevolg van de Tweede Wereldoorlog". In dit boek zou prof. Varga, aantonen, dat het Westen niet langer beheerst wordt door onverantwoordelijke kapitalisten, dat de monopolie-bezittende kapitalisten in Amerika en Engeland tijdens de oorlog door de staat naar het achterplan werden gedrongen en dat de arbeiders door middel van de staat tot op zekere hoogte hun activiteit controleren.

Engeland is volgens Varga op weg naar de verwezenlijking, zonder geweld, van het socialisme. De arbeiders spelen reeds nu een „dominerende rol in de staat"; en zelfs in de Ver. Staten maken zij een goede kans om dit met vreedzame middelen te verwezenlijken. „Plan-economie" nu, beschuldigd Varga van Mensjewisme, van prijsgeving van de gehele Marxistische leer. Het blad vergelijkt de Britse en de Amerikaanse staatscontrôle met die van Hitler. Het moge schijnen, dat de Staat bevelen geeft, in feite, zijn het de, voor hun eigen belangen werkende monopolist-kapitalisten. De Sowjet-Marxist aldus „Plan-Economie" kan niet toegeven, dat de regering van een kapitalistisch land iets anders kan zijn dan een instrument in de handen van de kapitalistische klassen, totdat het aan deze handen ontwrongen is, door een revolutie der arbeidersklasse. Dit principe is „onwederlegbaar, onveranderlijk en onvermijdelijk in zijn geldigheid". The Observer komt tot de volgende conclusie: „Het feit, dat Varga zich ondanks dit soort aanvallen kan handhaven wijst er op, dat hij of steun geniet in de hoogste kringen, hetgeen zou duiden op een scherp verschil van mening binnen het Kremlin, of dat het Politbureau als geheel Varga in petto houdt om een eventuele verandering van tactiek te rechtvaardigen". (Observer 13-3)

Prof. Varga publiceerde op 15 Maart in de Prawda een open brief, waarin hij ontkent „Westers georiënteerd" te zijn, het plan-Marshall te steunen of de gedachte aan een crisis in de Ver. Staten te verwerpen. Hij beklaagde zich, dat hij door Anglo-Amerikaanse oorlogshitsers belasterd was. Deze hadden gesuggereerd, dat wetenschappelijke discussies in Rusland wezen op een strijd tussen elkaar vijandige krachten en dat zij (deze oorlogshitsers) medestanders hadden in de Sowjet-Unie. (Nw. York Her. Trib. 16-3)

(Vor. ber. Prof. Varga 7490 A)

Wetenschap en Techniek

B. Productie van Plutonium in Engeland —

In het Britse centrum voor atoomonderzoek te Harwell is onlangs voor de eerste maal plutonium geproduceerd. Dit is een splitsbaar element, dat bij de productie van atoomenergie gebruikt kan worden als een alternatief voor de U-235, een isotoop van uranium. Plutonium heeft n.l. evenals U-235 de eigenschap zich onder een neutronen-bombardement te splitsen met vrijgeving van een grote hoeveelheid energie. Dit Britse succes wordt bschouwd als een belangrijke stap op de weg naar de productie van atoomenergie, al zijn hierbij nog vele en grote moeilijkheden te overwinnen. Plutonium is nooit in natuurlijke mineralen aangetroffen. Wel achtte men het bestaan van dit element theoretisch mogelijk. Tijdens Wereldoorlog II werd het in de Ver. Staten ontdekt als bijproduct bij de splitsing van uranium (U-235) in een z.g. „atomic pile". Het bleek n.l. dat, tengevolge van absorptie van neutronen door U-238-atomen (U-238 is een andere uranium-isotoop) een nieuwe uranium-isotoop ontstond, die zeer instabiel was en onder uitzending van beta-stralen overging in een wederom nieuw element Neptunium, dat zich op zijn beurt wederom in korte tijd transformeerde in plutonium. Op grond van bepaalde redenen, grotendeels van technische en economische aard, verwacht men, dat plutonium zowel bij de productie van atoombommen als van energie voor vredesdoeleinden een grotere rol zal gaan spelen dan U-235.

(Manchester Guardian Weekly 20-3-49)
(Vor. ber. Principe Atoomsplitsing 6455)

C. Churchills memoires - Critiek van Weygand, Reynaud en van Belgische generaals —

Zowel Paul Reynaud, in 1940 de laatste premier van het vrije Frankrijk, als Weygand, de laatste opperbevelhebber van het Franse leger, heeft critiek geleverd op de juistheid van Churchills memoires, zoals deze thans in verschillende landen in de pers gepubliceerd worden. Reynaud acht in een overigens zeer welwillende critiek (Volkskrant 11-3) Churchill t.a.v. bepaalde feiten slecht ingelicht. Hij wijst er op, dat de „visie op dezelfde gebeurtenissen kan verschillen, naar gelang men ze beziet van een gelukkig ongeschonden eiland af of van Frankrijk uit, dat het martelaarschap van een inval ondergaat". Generaal Weygand, die al eerder voorbehoud maakte t.a.v. de nauwkeurigheid der door Churchill vermelde feiten, heeft thans geprotesteerd tegen „beweringen, die formeel in strijd zijn met de juiste toedracht van sommige gebeurtenissen". Voorts hebben zeventig Belgische generaals Churchill een brief gezonden, waarin deze wordt verzocht zijn verklaringen betreffende de gebeurtenissen, die Koning Leopold, opperbevelhebber van het Belgische leger in 1940, tot capitulatie hebben genoopt, aan de hand der geschiedkundige feiten te willen herzien. Zij zijn volgens de generaals door Churchill op een niet juiste wijze weergegeven. **(Vor. ber. Memoires 8004 A)**

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ.

Protocol Benelux-conferentie te Den Haag

(Getekend op 13 Maart)

Tekst van het protocol.

Na kennis te hebben genomen van het rapport van de Voorzitters van de Raden van de Douane-Overeenkomst, opgesteld ter uitvoering van het Protocol van 8 Juni 1948, alsmede van de resultaten van de werkzaamheden van de Conferentie van Ministers te Den Haag, zijn de drie Regeringen van mening, dat de in genoemd Protocol vermelde voorwaarden, welke noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van een Economische Unie tussen de drie landen, per 1 Juli 1950 zullen kunnen worden vervuld. Reeds per 1 Juli 1949 zal het mogelijk zijn een „Voor-Unie" in werking te doen treden. Zij hebben voorts met voldoening de vorderingen vastgesteld, welke sedert hun bijeenkomst op het Château d'Ardenne van Juni 1948 zijn gemaakt.

Meer in het bijzonder hebben zij kennis genomen van de gevolgen van de in de drie landen getroffen maatregelen ter terugkeer tot een stelsel van vrije consumptie en ter vermindering der productie- en consumptiesubsidies.

Zij hebben eveneens met waardering kennis genomen van de ondernomen stappen en van de resultaten, welke zijn bereikt op het gebied van de unificatie der indirecte belastingen, van de harmonisering van de handelspolitiek en van de coördinatie der investeringen.

Om het beoogde doel te bereiken en om te bereiken, dat op het ogenblik van inwerkingtreding der Unie de best mogelijke integratie van de economieën der drie landen zal zijn verzekerd, hebben de drie Regeringen de navolgende resoluties aangenomen:

I. Opheffing van contrôle- en subsidiemaatregelen.

Zij zullen de politiek van opheffing van maatregelen betreffende productie, distributie en consumptie van goederen, alsmede die van vermindering der subsidies, op gecoördineerde wijze voortzetten teneinde de belemmeringen, die deze maatregelen betekenen voor het vrije goederenverkeer tussen de beide economieën, op te heffen.

II. De handels- en monetaire politiek.

De getroffen maatregelen om op budgetair-, fiscaal-, financieel- en monetair gebied tot een evenwicht tussen beide economieën te geraken, zullen worden voortgezet in de geest van de door de Consultatieve Raad van de Organisatie voor Europese Economische samenwerking op 8 Maart 1948 geformuleerde aanbevelingen. Gelet op de essentiële rol, welke de bijzondere hulp der Verenigde Staten, verleend overeenkomstig het Marshall-Plan, speelt in het herstel van hun economie, achten de drie Regeringen het noodzakelijk om de achtereenvolgende phasen in de verwezenlijking van de Unie aan te passen aan de jaarallocaties van het Marshall-Plan (1 Juli-30 Juni).

Zij hebben derhalve 1 Juli 1949 als tijdstip gekozen als datum van ingang van de periode van de „Voor-Unie", welke zal worden gekenmerkt door de geleidelijke vrijmaking van het goederenverkeer tussen de drie landen, de systematische coördinatie van de handels- en monetaire politiek der partners ten op-

zichte van derde landen alsook door de voorbereiding van een stelsel, dat de afsluiting van gemeenschappelijke accoorden mogelijk maakt.
Ter verzekering van de systematische coördinatie der buitenlandse handels- en monetaire politiek, zal een Ministeriële Commissie worden ingesteld.
Teneinde Nederland in staat te stellen het stelsel van de „Voor-Unie" in te voeren, is de B.L.E.U. bereid om ten behoeve van de Nederlandse Regering toereikende credieten te verlenen, met dien verstande, dat het bedrag hiervan geleidelijk zal moeten worden aangepast aan de betekenis van de maatregelen, welke door Nederland onder wederzijdse instemming met de Belgische- en Luxemburgse Regeringen ter vrijmaking van het handelsverkeer zullen worden genomen. Bij de keuze der prioriteiten, welke aan de verschillende categorieën der vrijgegeven goederen moeten worden verleend, zal enerzijds bijzondere aandacht moeten worden gewijd aan die producten, welke van belang zijn voor de politiek van werkloosheidbestrijding, welke in de B.L.E.U. wordt gevoerd, en anderzijds aan de noodzakelijke voorwaarden voor het opheffen van de distributiebepalingen en van de beperkingen op de Nederlandse markt.
Indien de huidige factoren behouden blijven en een globaal evenwicht in de internationale betalingsbalans is bereikt, zullen de drie Regeringen per 1 Juli 1950 de toestand van de „Voor-Unie" in een werkelijke Economische Unie doen overgaan.
Op diezelfde datum zal een gemeenschappelijk systeem worden ingesteld voor de regeling van het betalingsverkeer met het buitenland.
Ten aanzien van de wijze waarop de Unie op monetair gebied zal functioneren, zullen nadere voorstellen moeten worden gedaan, waarbij in het bijzonder worden geregeld:
a. de voorwaarden voor de onderlinge inwisselbaarheid van de beide valuta's;
b. de veiligheidsmiddelen, welke het mogelijk zullen maken zowel de fundamentele verschillen vast te stellen, welke zich kunnen voordoen in de betalingsbalansen van beide economieën, als de evenwichtsverstoringen, welke zich kunnen voordoen tussen de Unie en de derde landen;
c. de maatregelen, welke eventueel zullen moeten worden genomen ingeval van verstoring van het evenwicht. Deze maatregelen zullen in het bijzonder worden gezocht in de handelspolitieke sector.
Bij het tot overeenstemming komen omtrent het voorafgaande, hebben de drie Regeringen zich gebaseerd op de verwachtingen, welke thans bestaan ten aanzien van de uitvoering van de hulp der Verenigde Staten alsook ten aanzien van de deelneming der Unie-landen aan deze hulp. Zij zijn daarenboven van mening, dat de door de O.E.E.C. bepaalde oogmerken zullen worden verwezenlijkt. Ingeval deze verwachting zou worden gelogenstraft, zouden de drie Regeringen met elkaar overleg dienen te plegen om het gehele probleem opnieuw in beschouwing te nemen.

III. Landbouwpolitiek.
De drie Regeringen aanvaarden de volgende richtlijnen voor een geleidelijke harmonisering van de in de drie landen te volgen landbouwpolitiek:
a. de landbouwpolitiek dient er naar te streven aan de landbouwers en landarbeiders in de drie landen een bestaanszekerheid te verzekeren in goed geleide bedrijven, welke uit sociaal- en economisch oogpunt zijn gerechtvaardigd;
b. de landbouwpolitiek dient er naar te streven de productiviteit van de landbouw in de drie landen zoveel mogelijk te verhogen.
Ter verwezenlijking van deze doelstellingen nemen de drie landen zich voor:
de landbouwproductie in de drie landen aan te moedigen, op te voeren en in gewenste banen te leiden;
maatregelen te ontwerpen, welke het mogelijk maken de productie en afzet der landbouwproducten met elkaar in overeenstemming te brengen.
Door de Regeringen wordt aan de Commissie voor Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening opgedragen voor het in werking treden van de Economische Unie voorstellen te doen, gebaseerd op genoemde richtlijnen.
De drie Regeringen hebben met voldoening kennis genomen van de goede resultaten vanaf het in werking treden van het Protocol van 9 Mei 1947, dat de harmonisering van de landbouwpolitiek in de drie landen zal vergemakkelijken.

IV. Sociale politiek.
Zij zullen de te voeren loonpolitiek en politiek van sociale zekerheid voor zover noodzakelijk coördineren.

V. Investeringen.
Binnen het kader van de door de Organisatie voor de Europese economische samenwerking vastgelegde beginselen en rekening houdende met de bevolkingsontwikkeling, alsmede met de aanpassingsmogelijkheden van de bestaande ondernemingen, zullen zij hun investeringen coördineren, zulks teneinde de handhaving van de werkgelegenheid in de drie landen op een zo hoog en evenwichtig mogelijk peil te verzekeren en tevens een maximale productie te verwezenlijken.

VI. Fiscale vraagstukken.
Zij zullen de unificatie der accijnzen voltooien en, voor zover noodzakelijk, de unificatie van de wegenbelasting op motorvoertuigen tot stand brengen.
Voor wat betreft de „taxe de transmission" (omzetbelasting-overdrachtstaxe), aanvaarden zij de door de Administratieve Raad van de Douaneregelingen gedane voorstellen ter unificatie der heffingssystemen. Zij zijn van mening, dat in de voorstellen, welke door genoemde Raad ten aanzien van het tarief van deze belasting zijn ingediend, op de grootst mogelijke wijze rekening worden gehouden met de respectieve belangen; zij constateren evenwel, dat overwegingen van budgetaire aard hen beletten op dit ogenblik een definitieve beslissing te nemen. Zij zullen onmiddellijk deskundigen aanwijzen, die moeten nagaan in welke mate de budgetaire gevolgen zouden kunnen worden verzacht door tijdelijk, na de inwerkingtreding van de Economische Unie, zekere verschillen in het belastingtarief te handhaven, en dit met name zonder de concurrentieverhoudingen en het vrije goederenverkeer te benadelen. De deskundigen zullen binnen drie maanden verslag uitbrengen.
Zij zullen de onmisbare toenadering verwezenlijken op het gebied der directe belastingen. Zij zullen trachten de fiscale stelsels volledig aan elkaar aan te passen voor zover deze verschillen mochten vertonen, welke geacht kunnen worden de concurrentieverhoudingen op aanzienlijke wijze te beïnvloeden.

VII. Douaneformaliteiten.
Reeds nu zullen geleidelijk uit te breiden maatregelen worden getroffen, welke ten doel hebben de grenscontrôle op het personenverkeer tussen Nederland en de Belgisch-Luxemburgse Unie te vereenvoudigen.

VIII. Vraagstukken met betrekking tot waterwegen en havens.
De drie Regeringen erkennen:
I. a. Vraagstukken van uitnemend belang doen zich voor tussen de drie landen op het gebied van de waterwegen en de havenbelangen;
b. Men behoort aan deze problemen een voor de drie landen bevredigende oplossing te geven;
c. De studie van deze problemen zal aan een speciale Commissie worden toevertrouwd, bestaande uit vertegenwoordigers der betrokken landen.
Deze Commissie zal haar werkzaamheden onmiddellijk aanvangen.
II. Problemen van minder belang doen zich eveneens op dit gebied voor.
Terzake nemen de Regeringen kennis van de door de Commissie voor Transport en Havengelden bereikte resultaten, en zij constateren, dat verschillende kwesties nog oplossing behoeven; zij geven aan laatstgenoemde Commissie de opdracht om, in het algemeen belang, de oplossing daarvan zo spoedig mogelijk na te streven.

IX. Inschakeling van het beroeps- en bedrijfsleven.
In elk der drie landen zal een Commissie van Advies, samengesteld uit die kringen van het beroeps- en bedrijfsleven, betrokken bij de voorbereidingen en de werking van de Economische Unie, in het leven worden geroepen. Tussen deze Commissies en de nationale delegaties in de verschillende organen van de Douane-Overeenkomst zal een geregeld contact worden geschapen.

X. Bijzondere moeilijkheden.
De problemen, die voortvloeien uit de handels- en financiële betrekkingen tussen de drie landen, en welker oplossing blijkt niet langs administratieve weg te worden bereikt, zullen naar de Vergadering van de Voorzitters der Raden worden verwezen, in die gevallen, waarin de bestaande toestand de goede economische betrekkingen tussen de drie landen zou kunnen verstoren.
Door de Voorzitters zal iedere mogelijke oplossing, waardoor de vermelde moeilijkheden kunnen worden verholpen, onder het oog worden gezien.

XI. Uitvoeringsbepalingen.
Teneinde dit program te verwerkelijken, geven de drie Regeringen opdracht aan de Vergadering van de Voorzitters om vóór 1 Juli 1949 een gedetailleerd plan van uitvoering over te leggen, dat gedurende de periode van de „Voor-Unie" (1 Juli 1949-1 Juli 1950) op systematische wijze in werking kan worden gesteld.
Bovendien zal een bijzondere Commissie in het leven worden geroepen, belast met de voorbereiding van het document betreffende de inwerkingtreding van de Economische Unie tussen de drie landen, en waarbij voorzien wordt in de instelling van de organen belast met het verzekeren van de juiste werking der Unie.
Het Protocol werd door de Ministers van Buitenlandse Zaken der drie landen, D. U. Stikker, P. H. Spaak en J. Bech, ondertekend.
Door de conferentie werd besloten, dat een aantal documenten, welke betrekking hebben op de verrichte werkzaamheden, alsmede op de gegevens, welke noodzakelijk zijn voor een juiste beoordeling van de toekomst der Unie, binnen enkele weken ten behoeve der vertegenwoordigingen en ter voorlichting van de openbare mening worden gepubliceerd.
(A.N.P. 13-3-'49) **(Vor. ber. 8013 B)**

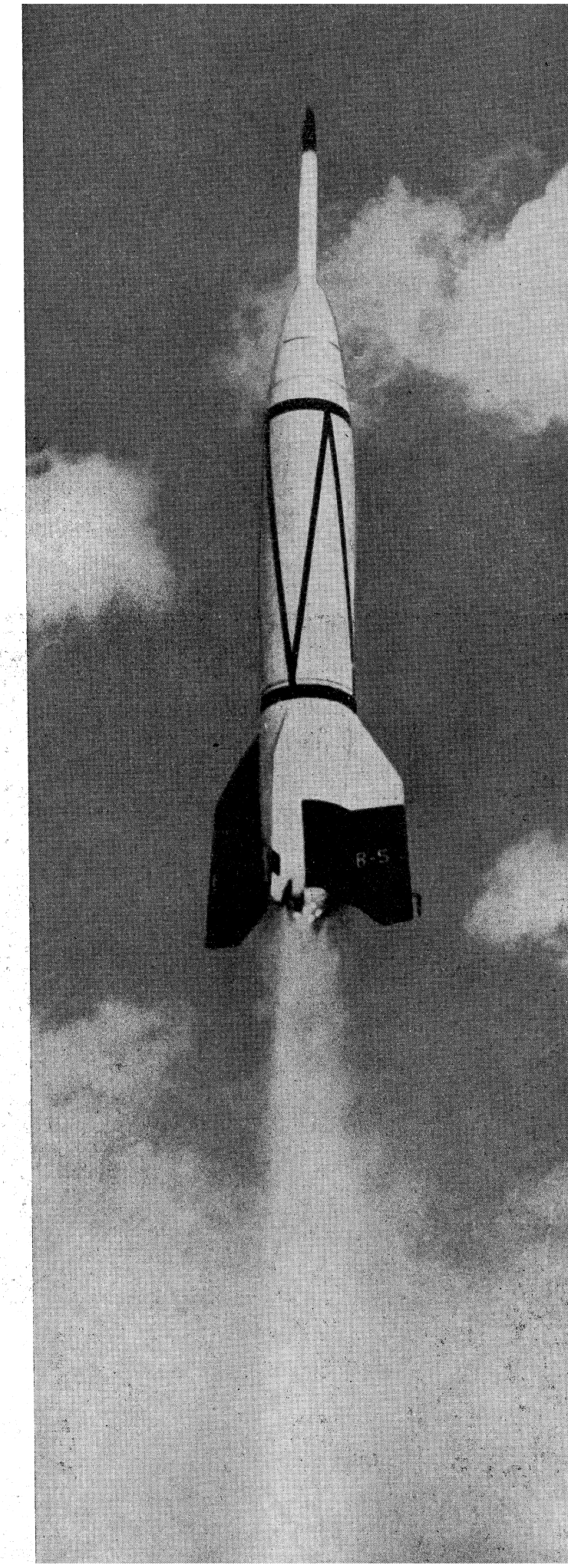

De ontwikkeling van raket-projectielen in de Ver. Staten maakt gestadige voortgang. Hoewel de gegevens die hierover bekend worden slechts schaars zijn, geven zij toch een beeld van hetgeen op dit gebied reeds werd bereikt. Op 24 Februari werd op een proefstation in Nieuw-Mexico een raket-combinatie afgeschoten, bestaande uit een verbeterde V.-2, die een kleinere raket meevoerde en deze onderweg afschoot. Deze „kleine" raket bereikte een hoogte van 400 km (zie ook 8003 D). Hiernaast de V.-2 (met in de neus het kleinere projectiel) kort na het afschieten.

(Foto United Press)

In geheel Tsjecho-Slowakije werd op 26 Februari het feit van het éénjarig bestaan van de volksdemocratie herdacht. Evenals in alle andere grote steden werd ook in Brno, hoofdstad van Moravië, een defilé van gewapende arbeiders gehouden.
(Foto Ass. Press)

Het Noord Atlantisch Pact

Na langdurige besprekingen is door de deelnemers aan het Verdrag van Brussel (Engeland, Frankrijk en de Benelux-landen) enerzijds en de Ver. Staten en Canada anderzijds (waarbij in het laatste stadium van het overleg Noorwegen kwam) overeenstemming bereikt over de tekst van een verdrag van wederzijdse economische en militaire bijstand. Met het tot stand komen van dit „Noord Atlantisch Pact", waarvan de tekst op 18 Maart werd gepubliceerd (zie pag. 8027), treedt de diplomatieke, politiek-ideologische en economische strijd tussen „Oost en West", die men de „koude oorlog" pleegt te noemen, naar algemeen gevoelen in een nieuwe fase.

Inhoud Pact. — Als doelstellingen worden genoemd: 1) Beveiliging van de vrijheid der deelnemers, van hun gemeenschappelijk erfdeel en beschaving, „welke zijn gebaseerd op de beginselen van democratie, persoonlijke vrijheid en heerschappij van het recht". 2) Bevordering van de stabiliteit en welvaart in het Noord-Atlantische gebied. Om deze punten te verwezenlijken zullen partijen trachten „tegenstellingen in haar internationale economische politiek uit de weg te ruimen" en zullen zij „economische samenwerking tussen alle partijen aanmoedigen". Voorts zullen zij hun defensief vermogen individueel en collectief voortdurend en op doelmatige wijze versterken. Een gewapende aanval op het gebied, van een der partijen in Europa of Noord-Amerika, op de Algerijnse departementen van Frankrijk, op bezettingstroepen van een der partijen in Europa, op eilanden vallende onder hun rechtsmacht in het Noord-Atlantisch gebied ten Noorden van de Kreeftskeerkring of op hun schepen of vliegtuigen in dit gebied, zal beschouwd worden als een aanval op alle deelnemers. Bij zulk een aanval zal elk der overige partijen de aangevallene bijstaan, overeenkomstig art. 51 [1]) van het handvest der Verenigde Naties, door terstond, individueel en in samenwerking met de andere partijen op te treden en maatregelen te nemen op de wijze die zij nodig oordeelt, met inbegrip van het gebruik van haar gewapende macht, welke maatregelen zullen worden opgeheven, zodra de Veiligheidsraad — welks primaire verantwoordelijkheid hiertoe in het pact wordt erkend — de nodige maatregelen zal hebben genomen om de vrede te herstellen. Ter uitvoering van deze bepalingen wordt een Raad opgericht, alsmede een defensie-comité. De werkingsduur is voorlopig gesteld op 20 jaar. Wat de toelating van andere staten betreft, bepaalt het pact, dat zulks kan geschieden, indien hierover bij de verdragspartners eenstemmigheid bestaat en de betreffende staat kan bijdragen tot de „verwezenlijking van de beginselen" van het pact en tot de veiligheid van het Noord-Atlantisch gebied. De opstellers van het verdrag hebben intussen Denemarken, IJsland, Portugal en Italië uitgenodigd tot toetreding.

Enige interpretaties en reacties.

Verenigde Staten. — De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Dean Acheson, gaf op 18 Maart een toelichting, waarin hij de nadruk legde op het „vredelievende karakter" van het pact, dat „uitsluitend gericht is tegen potentiële agressie". Zou zulk een agressie een feit worden, dan is slechts één antwoord mogelijk, aldus Acheson, al laat de tekst van het verdrag hier enige speling. Hij sprak in dit verband van een „morele plicht" om oorlog te verklaren. Ook wat men tegenwoordig wel „agressie van binnenuit" noemt, de door het buitenland gesteunde interne revolutie, valt volgens Acheson onder het begrip gewapende aanval. Hoewel de defensieve werkingssfeer van het pact beperkt is tot het z.g. Noord-Atlantische gebied, verklaarde Acheson, dat het overleg, waarvan sprake is in art. 4, ook kan geschieden naar aanleiding van gebeurtenissen in gebieden, gelegen buiten het gebied der verdragspartners in Europa en Noord Amerika. Het verdrag verplicht de deelnemers in zulke gevallen tot niet meer dan „overleg".

Negentig procent van de Amerikaanse pers reageerde, aldus de Amerikaanse correspondent van de Manchester Guardian, Alistair Cooke, gunstig op het verdrag. Cooke merkte hierbij op, dat dit op zichzelf geen bewijs is voor de stelling, dat het Amerikaanse volk er in zijn overweldigende meerderheid achter staat. Reeds eerder bleek de opinie van de pers die van de volksmassa niet te dekken. Toch meent hij — en velen zijn het hierin met hem eens — te mogen zeggen, dat er geen grond is voor de bewering van oud-minister Henry Wallace, dat het volk het verdrag — zo er een referendum werd gehouden — absoluut zeker zou verwerpen.

De meeste bladen, met aan het hoofd de „New York Times" noemden de totstandkoming van het verdrag een historische gebeurtenis van de eerste orde en interpreteerden het als een „waarschuwing aan Rusland om niet zijn toevlucht te nemen tot de tactiek van Hitler". Dat het oude isolationisme niet geheel gestorven is blijkt uit bladen als de „New York Daily News" en de „Washington Times-Herald", die met verontwaardiging verklaarden, dat de plechtige waarschuwing van George Washington om zich niet te mengen in buitenlandse verwikkelingen en verdragen, thans wordt geschrapt. Verschillende bekende politieke en militaire commentators als John Foster Dulles en Walter Lippmann leverden, hoewel zij het verdrag niet verwerpen, ernstige critiek met name wat betreft de toelating van Noorwegen — daar deze de invloed van de Amerikaanse militaire macht doet uitstrekken tot aan de drempel van de Sowjet-Unie — en van Italië [2]), de „zwakste zuster" der verdragspartners. De „Washington Post" schreef dat de toelating van Portugal, Italië, Denemarken en IJsland het pact „geographisch ontwricht", in militair opzicht verzwakt en de „eerlijkheid van zijn bedoelingen ondermijnt". Hoe kan men Italië classificeren als een Noord-Atlantische mogendheid? En wat te zeggen van Portugal? — aldus het blad — „De juristen van het State-Department zullen heel wat moeite hebben om het bewijs te kunnen leveren, dat Portugal met toewijding streeft naar de verdediging van de menselijke rechten en fundamentele vrijheden".

De republikeinse senator Arthur Vandenberg, sedert Wereldoorlog II de steunpilaar van de z.g. „bipartisan foreign policy" verzekerde dat de Senaat het verdrag, dat hij de beste verzekeringspolis tegen een derde wereldoorlog noemde, spoedig zou goedkeuren. Hij drong daarbij aan op een zo volledig mogelijk onderzoek van alle aspecten van het verdrag, „daar een dergelijke stap slechts gedaan mag worden met de plechtigheid van een nationale overtuiging". Het is intussen duidelijk, dat de interpretatie die de Senaat aan het verdrag (dat hij met 2/3 meerderheid moet goedkeuren) zal geven, van het grootste belang is voor de werkelijke betekenis, die het verdrag zal hebben.

Engeland. — De Engelse pers heeft — uitgezonderd de communistische „Daily Worker" — het pact gunstig ontvangen. De minister van Buitenlandse Zaken, Bevin, het tot stand komen van overeenstemming i.z. het pact op 18 Maart in het Lagerhuis aankondigend, noemde dit een „historische gebeurtenis" en „zeker een van de grootste stappen naar wereldvrede en veiligheid, die sedert het einde van Wereldoorlog I werden gedaan". Evenals zijn Amerikaanse collega legde hij de nadruk op het defensieve karakter. „Indien men ons beschuldigt samen te zweren tegen enig land of groep van landen, zeg ik eenvoudig: Bestudeer de tekst. Er is geen geheimzinnigheid aan, er zijn geen geheime clausules. Gij kunt in de tekst geen enkele bepaling vinden die de veiligheid of het welzijn van enige natie bedreigt". Bevin achtte het pact volkomen verenigbaar met het handvest der Ver. Naties. Sprekend over de beperkte geographische werkingssfeer, zeide Bevin: „Ik wil duidelijk maken, dat dit niet beschouwd moet worden als een verzwakking of beperking van onze verplichtingen tegenover andere staten, die niet binnen deze sfeer gelegen zijn". Hij noemde in dit verband de medeleden van het Britse Gemenebest „die ons steeds in onze diepste nood hebben bijgestaan"; voorts de overzeese gebieden binnen het Britse Rijk, het gebied van Griekenland tot Perzië, waarbinnen verschillende staten gelegen zijn, welker onafhankelijkheid en integriteit Bevin een vitaal belang achtte. Tenslotte bracht Bevin hulde aan de Ver. Staten. „Dit is de eerste maal dat de Ver. Staten zich in staat gevoeld hebben in vredestijd met Europa

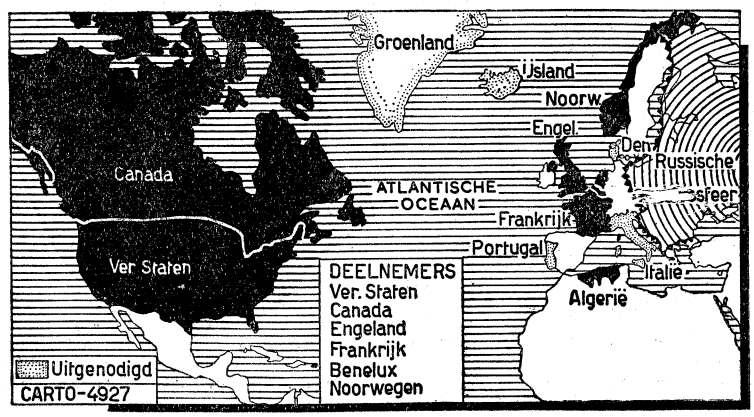

(Vervolg zie pag. 8021)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

20 Maart (Zondag)

België — Commissie van parlementsleden en juristen ingesteld, welke een onderzoek zal doen naar de positie van Koning Leopold.

Duitsland — De (West)Duitse mark in W.-Berlijn enig wettig betaalmiddel. (Zie in dit nummer).

— De onder communistische leiding staande „Duitse Volksraad" neemt een grondwet aan.

Engeland — Admiraal Sir James Somerville, tijdens de oorlog commandant van de Britse Middellandse Zeevloot, op 66-jarige leeftijd overleden.

Frankrijk — Kantonnale verkiezingen. Blijkens voorlopige uitslagen boekten de centrumpartijen en De Gaulle winst. De communisten gingen iets achteruit.

Palestina — Syrië verklaart zich bereid met Israël over een wapenstilstand te onderhandelen.

Ver. Staten — De spoorwe maatschappijen en de vakorganisaties komen tot overeenstemming over een vijfdaagse werkweek van 40 uren. Het uurloon zal worden verhoogd met 7 cents. De bedrijfskosten stijgen hierdoor met 60 millioen dollar per jaar.

21 Maart (Maandag)

China — Ho-Jing-tsjin stelt kabinet samen. (Zie in dit nummer)

Duitsland — Op een protest-bijeenkomst tegen de plannen tot correctie van de Westelijke grens, gehouden in het dicht bij de Nederlandse grens gelegen plaatsje Gangelt, voerde de premier van Noord-Rijnland-Westfalen, dr. Karl Arnold, het woord. (Zie ook in dit Nr. onder Nederland).

Engeland — Politieke optochten worden voor de tijd van drie maanden verboden. Directe aanleiding hiertoe waren de ongeregeldheden bij een demonstratie van aanhangers van Sir Mosley.

Griekenland — Van officiële zijde wordt gemeld, dat de Peloponnesus thans van guerilla-strijders is gezuiverd. 5000 Opstandelingen werden gedood of gevangen genomen. De zuiveringsactie in dit gebied heeft twee maanden geduurd. (Zie ook in dit nr.)

Indonesië — Het Chinese blad „Keng Po" maakt melding van een Nederlandse luchtlanding bij Wonosari ten Z.O. van Djokja. Mohammed Rum vraagt de UNCI hiernaar een onderzoek in te stellen.

Internationaal — Australië verzoekt de U.N. een onderzoek in te stellen naar de handhaving van de fundamentele vrijheden en rechten van de mens in Bulgarije en Hongarije.

Nederland — Minister Joekes installeert commissie van advies inzake emigratie van landbouwers. Voorzitter van de commissie is de heer J. Schilthuis, lid van de Tweede Kamer.

— Hendrik Andriessen, directeur van het conservatorium te Utrecht, volgt Sem Dresden op als directeur van het Koninklijk Conservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage.

— Tijdens een te Utrecht gehouden congres is opgericht de „Socialistische Beweging". (Zie in dit nr.)

Sowjet-Unie — Joetkewitsj en Lebedew, professoren aan het „Sowjet-Staatsinstituut voor cinematografie" ontslagen uit hun functies. Zij worden „cosmopolieten zonder tehuis" genoemd.

— Van officiële zijde wordt bekend gemaakt, dat de repatriëring van Duitse krijgsgevangenen op grote schaal wordt voortgezet.

Ver. Staten — De Nederlandse ambassadeur, mr. Van Kleffens, voert besprekingen met Minister Acheson over het Duitse en Indonesische probleem.

22 Maart (Dinsdag)

Internationaal — Admiraal Nimitz, tijdens de oorlog geallieerd opperbevelhebber in de Pacific, benoemd tot administrateur der V.N. voor het te houden plebisciet in Kasjmir.

Nederland — Dr. H. C. Colenbrander benoemd tot gewoon hoogleraar in de oogheelkunde aan de universiteit te Leiden.

Palestina — Bemiddelaar der V.N., dr. Bunche, beschuldigt in een rapport aan de Veiligheidsraad, Groot-Brittannië van schending van de wapenstilstand door het zenden van troepen naar Akaba. Ook Israël en Transjordanië schenden de wapenstilstandsovereenkomst door grotere patrouille-activiteit en het opwerpen van nieuwe stellingen. (Op 11 Maart werd de wapenstilstand tussen beide partijen getekend).

Sowjet-Unie — De Albanese premier Hodja arriveert te Moskou voor het voeren van besprekingen met Wisjinski.

23 Maart (Woensdag)

België — Regering legt aan de Raad van State een wetsontwerp voor, dat voorziet in parlementsontbinding in Mei. (Zie 8001 A en 8009 Kr. 19-3)

Benelux — De Belgische regering verzoekt de Nederlandse regering de toepassing der gelijkschakeling der accijnsrechten nog drie maanden uit te stellen en in te laten gaan op 1 Juli. (Zie 8009 Kr. 17-3)

Frankrijk — Regering keurt ontwerp-overeenkomst goed, welke voorziet in een geleidelijke opheffing van de tariefmuren tussen Frankrijk en Italië.

Indonesië — De Veiligheidsraad accepteert een Canadees voorstel inzake Indonesië (zie in dit nummer)

Internationaal — Deskundigen van Westelijke mogendheden komen tot overeenstemming over kleine correcties aan Duitse westelijke grens.

Nederland — De Technische Hogeschool te Delft biedt ir. V. J. P. de Blocq van Kuffeler, oud-directeur-generaal van de Zuiderzeewerken het eredoctoraat aan.

— De regering vraagt in een wetsontwerp de bevoegdheid om voorzieningen te treffen in verband met de verwezenlijking van enige correcties in de Duits-Nederlandse grens. (Zie in dit nummer)

— Mr. E. M. J. A. Sassen, oud-minister van Overzeese Gebiedsdelen, benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

— De Belgische ambassadeur te Den Haag, E. Graeffe, overhandigt aan jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, vice-president van de Raad van State, het Grootlint in de Leopoldsorde.

Palestina — Wapenstilstandsovereenkomst tussen Israël en de Libanon. De overeenkomst blijft van kracht totdat een vredesverdrag zal zijn afgesloten.

Als demarcatielijn geldt de staatkundige grens tussen Israël en de Libanon.

Viet-Nam — Ho Tsji-minh wijst de overeenkomst tussen Bao Dai en de Franse regering van de hand. (Zie 8002 A)

24 Maart (Donderdag)

Denemarken — Het „Folketing" (Ned. Tweede Kamer) heeft met 119 tegen 23 stemmen en 1 onthouding de regering gemachtigd zich aan te sluiten bij het Atlantisch Pact.

Internationaal — Spanje oefent druk uit op Portugal om de uitnodiging tot aansluiting bij het Atlantisch Pact niet te accepteren, tenzij ook Spanje een uitnodiging krijgt.

— Volgens de correspondent van de „New York Times" te Brussel heeft men op de laatste Benelux-conferentie overwogen de toekomstige Economische Unie uit te breiden met Frankrijk en West-Duitsland. Zie ook 8015 Teksten en 8013 B).

Nederland — Mr. H. Daniëls benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij de republiek Cuba.

Sowjet-Unie — Maarschalk Boelganin ontheven van zijn functie van minister voor de strijdkrachten. Hij wordt opgevolgd door maarschalk Wassilewski. (Zie in dit nr.).

25 Maart (Vrijdag)

China — De communisten hebben Peking tot hoofdstad verklaard van het door hen beheerste deel van China.

Duitsland — Prins August Wilhelm, vierde zoon van ex-keizer Wilhelm, op 62-jarige leeftijd overleden.

India — Mevrouw Wijajalaksjmi Pandit, zuster van Nehroe, tot nu toe ambassadrice te Moskou, is in dezelfde functie benoemd te Washington.

Italië — Togliatti verklaart, dat zijn partij (communisten) in één jaar ruim 300.000 leden heeft verloren. Zij telt nog 1.869.000 leden.

Nederland — Bij K.B. is afwijzend beschikt op gratieverzoeken ingediend ten behoeve van H. A. Rauter. Het vonnis is in de vroege morgen voltrokken. (V. b. 7997 Kr. 12-3)

— De Britse minister van Transport, Barnes, overhandigt te Den Haag aan minister Spitzen een cheque groot £ 847.149, zijnde de laatste betaling van het bedrag, dat Engeland schuldig was wegens het huren van een groot gedeelte van de Nederlandse Koopvaardijvloot tijdens de oorlog. (Zie 7997 Kr. 12-3)

Ver. Staten — De commissie tegen on-Amerikaanse activiteit verklaart, dat duizenden Sowjet-Russische agenten en duizenden Amerikanen thans in de Ver. Staten spionneren.

— President Truman aanvaardt „met tegenzin" het ontslag van de ambassadeur te Moskou, Lt.-generaal Bedell Smith. (Zie 7888 Kr. 3-1).

26 Maart (Zaterdag)

Indonesië — De UNCI rapporteert aan de Veiligheidsraad, dat in tegenstelling met van republikeinse zijde geuite beschuldigingen geen ernstige schade aan de stad Djokja is toegebracht. (Zie in dit nr. verklaring Palar).

— De UNCI besluit Nederland en de Republiek uit te nodigen voor het deelnemen aan besprekingen onder auspiciën van deze commissie.

Iran — De Sowjet-Unie sluit haar consulaten. De diplomatieke betrekkingen worden echter in stand gehouden.

Nederland — De kolonel van het wapen der Artillerie, A. C. de Ruyter van Steveninck, oud-commandant van de Prinses Irene-brigade en lid van het Hoog Militair Gerechtshof bij K.B. bevorderd tot generaal-majoor.

— De minister van Financiën deelt mede, dat aan de slachtoffers van de spoorwegstaking een bijdrage zal worden verleend op dezelfde basis als waarop dit geschiedt aan de verzetsslachtoffers.

(Vervolg van pag. 8019)

overeenkomsten te sluiten i.z. gemeenschappelijke defensiemaatregelen en het is een schitterende, historische onderneming, waaraan zij thans tezamen met ons deelnemen. Wij zullen met hen onze bijdrage leveren in het vaste geloof, dat deze stap vrede en veiligheid zal brengen voor onze gemeenschappelijke beschaving gedurende vele komende generaties". Bevin werd herhaaldelijk door gejuich onderbroken. R. A. Butler inplaats van Churchill (die in Amerika verblijft) sprekend voor de oppositie, noemde het verdrag „een belangrijke stap in de wereldverdediging der civilisatie". Hij drong er voorts op aan, dat „de lange arm van de veiligheid zich ook zou uitstrekken tot het Midden Oosten" en dat de regering spoed zou betrachten bij het tot stand komen van een Stille Oceaan-pact.

Frankrijk. — De Franse minister van Buitenlandse Zaken, Schuman, verzekerde dat Frankrijk nooit een agressieve oorlog zal voeren en dat het pact een poging is om het evenwicht van krachten te herstellen. Hij was van mening dat Frankrijk met dit pact een voldoende mate van veiligheid heeft gekregen.
De minister van Defensie, Ramadier, verklaarde intussen voor de radio dat Frankrijk militair zeer zwak is.
De correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant, constateerde, dat bij een peiling van de publieke opinie opvalt, dat een algemene voldoening over de verkregen waarborg ter verhoging van 's lands veiligheid ontbreekt. Voeg daarbij, aldus de correspondent, een gevoel van oorlogsmoeheid, van apathie, dat hier wellicht sterker is dan in enig ander West-Europees land, omdat nergens de débâcle van 1940 sprekender is.
In socialistische kringen valt een zekere rust waar te nemen. De Verenigde Naties hebben niet aan het in deze kringen altijd sterk nagestreefde ideaal van collectieve veiligheid beantwoord, de Veiligheidsraad zit te diep in het moeras der procedure vast om heil en uitkomst te brengen, is zwaar gehandicapt door het misbruik van het recht van veto, vandaar dit pact. Dit is het standpunt van „Le Populaire", officieel socialistisch partij-orgaan, maar de „Combat" gaat veel verder. Dit blad, spreekbuis van de oppositionele socialisten van de uiterst linkse vleugel, staat een gewapende neutraliteit voor en is dus tegen een verbintenis als Frankrijk op het punt staat aan te gaan. De „Franc-Tireur" acht het pact een provocatie van de Sowjet-Unie, waaraan Frankrijk wegens zijn militaire zwakte niet mag meedoen. „Le Monde" poneerde in een reeks opmerkelijke artikelen de volgende stellingen: Door het aanvaarden van het Atlantische pact geeft men openlijk blijk de consequenties van een oorlog te aanvaarden, verhoogt men door omsingelingspolitiek de oorlogspsychose en ten derde is men in geval van oorlog niet of onvoldoende gedekt. Het weekblad „Carrefour" constateert, dat het Westen momenteel minder verdedigd is, dan in 1940, want „het Atlantisch Pact zal eerst zin krijgen na wapenleveranties in het kader van een militair Marshall-plan."
De communistische leider Thorez verklaarde, dat het nu zonneklaar was, dat het Marshall-plan een oorlogsplan was. Indien het Atlantisch Pact niet offensief bedoeld was, zou het een mogelijke vijand noemen, zoals was geschied in het Engels-Russische en Frans-Russische bijstandspact [3]), waar Duitsland met name was genoemd. Thorez voorspelde, dat Frankrijk's oorlogsbegroting zou stijgen, waardoor bewezen zou worden, dat het pact de oorlog naderbij brengt.

Sowjet-Unie — De Russische bladen publiceerden de tekst van het verdrag in extenso. Zij veroordeelden het als „kennelijk agressief" en gericht tegen de Sowjet-Unie en de volksdemocratieën.
Het officiële nieuwsbureau Tass tekende er bij aan, dat het doel is: „reactionnaire elementen" in de Verenigde Staten en Engeland in staat te stellen een aantal andere staten te gebruiken als bruggenhoofden en militaire bases voor agressieve doeleinden. Voorts sprak Tass van „een kuil gegraven onder de Verenigde Naties". Dr. Lemin, een commentator van radio-Moskou zeide, dat millioenen besefte, dat het pact ten doel had de oorlog tegen de Sowjet-Unie te ontketenen.
„In Engeland en de Verenigde Staten zijn de regerende kringen zich koortsachtig aan het voorbereiden op de oorlog. Zij hebben in hun dienst de rechtse socialisten en de reactionnaire vakverenigingsleiders, die voortdurend nieuwe anti-communistische circulaires uitgeven." De meeste bladen schonken veel aandacht aan een uitspraak van de Amerikaanse oud-minister Henry Wallace, dat, indien de oorlog, die door het pact waarschijnlijk uitgelokt zou worden, zou uitbreken, de 36 à 70 divisies in Europa onbetekenend zouden zijn en alleen een nieuw Duinkerken tot resultaat zouden hebben. In het door de Sowjet-Ambassade uitgegeven „Soviet News" schreef D. Melnikov: „Zoals duidelijk blijkt uit de verklaring van Acheson kan elke maatregel ter verdediging van de democratie in de landen die het pact ondertekenen, elke maatregel ter verdediging van de democratische rechten van het volk, beschouwd worden als een gewapende aanval die militaire maatregelen nodig maakt". Intussen heeft, aldus Melnikov de machtige beweging ter verdediging van de democratie, die zich de laatste dagen in geheel West-Europa heeft verspreid, duidelijk aangetoond, dat de heersende kringen in deze landen door een niet te overbruggen kloof van hun volken gescheiden zijn. **(Voor verder commentaar zie men No. 928; Vor. ber. Atlantisch Pact 7976 B)**

---

1) Art. 51 van het handvest der Ver. Naties zegt o.m.: „Nothing in the present Charter shall impair the inherent right of individual or collective self-defence if an armed attack occurs against a member of the United Nations, until the Security Council has taken the measures necessary to maintain intern. peace and security".
2) De militaire macht van Italië werd door het vredesverdrag van Parijs (10 Febr. 1947. Zie 7062 C) sterk beknot.
3) De verdragen respectievelijk tussen Engeland en Rusland (26 Mei 1942) en Frankrijk en Rusland (10 Dec. 1944) voor 20 jaren gesloten voorzien o.m. in wederzijdse economische bijstand, samenwerking bij het tot totstandbrengen van internationale vrede en welvaart, met name in Europa, en in onmiddellijke militaire hulp, indien een der partners het slachtoffer zou worden van een hernieuwde Duitse agressie. Beide verdragen stipuleerden, dat geen der verdragspartners enig verdrag zou sluiten of zou toetreden tot enigerlei coalitie, gericht tegen de andere partner. Het Engels-Russische verdrag vormde in Dec. 46-Jan. '47 (Zie 7039 A) het onderwerp van een discussie tussen Bevin en Stalin. Radio-Moskou waarschuwde op 10 Februari de Franse regering dat door ondertekening van het Atlantisch Pact het Frans-Russisch verdrag met „voeten getreden zou worden".

Nederland

A. Wetsontwerp inzake grenscorrecties - Overeenstemming i.z. gebiedsoverdracht aan België, Nederland, Luxemburg en Frankrijk

De regering heeft een ontwerp van wet ingediend krachtens hetwelk aan de Kroon bevoegdheid wordt gegeven tot het treffen van voorzieningen in verband met de verwezenlijking van bepaalde correcties in de Nederlands-Duitse grens. Deze voorzieningen zullen, aldus de memorie van toelichting, een voorlopig karakter hebben.
Verder zegt de memorie van toelichting o.m.: met grond kan worden verwacht, dat zeer binnenkort door vertegenwoordigers, van de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, België, Luxemburg en Nederland in Parijs een protocol zal worden ondertekend, waarbij zal worden vastgelegd, dat tussen die mogendheden overeenstemming is bereikt ten aanzien van enige correcties in de westelijke grens van Duitsland. Voor wat de Nederlands-Duitse grens betreft, zal die overeenstemming betrekking hebben op een aantal grenscorrecties van overwegend technisch karakter. In het algemeen zullen de hierbedoelde correcties van zeer beperkte strekking en omvang zijn.
Om voor de hand liggende redenen van monetaire en andere aard kunnen op dit ogenblik geen nadere gegevens worden gemaakt nopens de gebieden, welke eventueel aan Nederland zullen worden toegevoegd, noch omtrent het tijdstip, waarop die toevoeging zal plaats vinden. Wel kan de verwachting worden uitgesproken, dat deze toevoeging binnen afzienbare tijd zal worden verwezenlijkt.
Met het oog hierop beraadt de regering zich inmiddels over de legislatieve en administratieve voorzieningen, die in verband met de toevoeging van bedoelde gebieden zullen moeten worden getroffen. Deze voorzieningen zullen — mede waar de definitieve status dier gebieden eerst bij de finale regeling met Duitsland zal kunnen worden vastgesteld — een voorlopig karakter dragen.
(A.N.P. 24-3)
Volgens Reuter (24-3) zou op 23 Maart te Parijs, ondanks aanvankelijk verzet van Britse en Amerikaanse zijde, overeenstemming bereikt zijn i.z. de overdracht van ongeveer 150 km². Duits gebied aan Nederland, België, Luxemburg en Frankrijk. (Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Grenscorr. 7964 B)

B. Einde consumentencrediet —

Bij gemeenschappelijke beschikking van de ministers van Financiën en Sociale Zaken zijn alle waardebonnen van het consumentencrediet na 28 Februari ongeldig verklaard.
Aan credietnemers die gedurende twee jaren regelmatig aan hun afbetalingsplicht hebben voldaan, zal kwijtschelding worden verleend van het nog niet terugbetaalde deel van het crediet. Aan credietnemers die wegens gemis aan draagkracht van de afbetalingsplicht werden vrijgesteld, zal eveneens kwijtschelding worden verleend.
(Vor. ber. 7863 E) **(Staatscrt. 13-1 No. 9)**

C. Nieuwe socialistische groepering

Naar de Nwe Rotterd. Courant op 21 Maart berichtte, heeft een aantal socialisten, van mening zijnde, dat de politiek zowel van de P.v.d.A. als van de C.P.N.

van socialistisch standpunt bezien faalt, in een bijeenkomst te Utrecht besloten tot oprichting van de Socialistische Beweging.
Tot de betrokken socialisten behoren oud-S.D.A.P.-ers die niet tot de P.v.d.A. hebben willen toetreden, oud-leden van de P.v.d.A. die uit deze partij zijn getreden in het bijzonder in de periode van de politiële acties in Indonesië, ontevreden oud-leden van de C.P.N., voorts sinds de oorlog politiek dakloos gebleven leden van de voormalige R.S.A.P. en van andere in 1945 niet herleefde groeperingen. De redactie van het socialistisch weekblad „De Vlam" verklaarde in tegenspraak tot in enige bladen verschenen berichten, dat de bedoelde bijeenkomst noch van haar is uitgegaan, noch door een van haar redacteuren is bijgewoond. De vergadering te Utrecht stond onder leiding van de heer D. Schilp.

A. Verschoningsrecht van de journalist —

Voor een te Den Haag gehouden congres van de Ned. Journalisten Kring en de Kath. Ned. Journalisten-Kring spraken prof. mr. J. C. van Oven en de journalist mr. A. Stempels over het verschoningsrecht van de journalist.
De journalisten zijn van mening, dat hun evenals priesters, advocaten en artsen het recht toekomt om in bijzondere gevallen geen getuigenis af te leggen, omdat zij veelal een vertrouwenspositie innemen. De erecode van hun beroep gebiedt dan ook zelfs tegenover de rechterlijke macht geen bronnen te noemen. Eind 1948 werd door de Hoge Raad een arrest gewezen, waarbij het verschoningsrecht voor de journalist echter uitdrukkelijk werd ontkend. (Zie 7864 C)
Prof. van Oven acht deze kwestie principieel zeer belangrijk. In de practijk wordt het journalistieke beroepsgeheim feitelijk erkend, doch principieel afgewezen. Prof. van Oven acht het absolute beroepsgeheim voor de journalist alleen dan aanvaardbaar, indien zijn intellectuele en morele betrouwbaarheid op hoog peil staat. Helaas biedt althans een deel van de Nederlandse pers niet zodanige waarborgen, dat aan alle journalisten op grond van hun intellectuele en morele betrouwbaarheid verschoningsrecht zou kunnen worden toegekend. Door het peil van de journalistiek te verhogen moet de pers dit recht verdienen.
Mr. A. Stempels betoogde, dat vertrouwelijke inlichtingen nodig kunnen zijn, om een situatie in de juiste verhoudingen te kunnen overzien. Informaties, die niet voor publicatie bestemd zijn, kunnen in hoge mate bijdragen tot juiste weergave van gebeurtenissen, omdat de achtergrond dan bekend is. De opvatting, dat een journalist ook zonder verschoningsrecht zijn taak van het „openbaar maken van feiten" zou kunnen uitoefenen, acht mr. Stempels dan ook uit dien hoofde onjuist. De journalistiek is essentieel een vertrouwensberoep, dat het verschoningsrecht niet kan ontberen. Van overheidswege wordt door het houden van vertrouwelijke persconferenties reeds blijk gegeven, dat men de journalistiek als een vertrouwensberoep beschouwt. Eventuele schadelijke excessen kunnen tegengegaan worden door verheffing van het vak. De door de organisaties ingestelde tuchtrechtspraak vormt hier reeds een noodzakelijk compliment. Het verschoningsrecht zal een tegenhanger kunnen vinden in de „Wet op de journalistieke verantwoordelijkheid", waarvan het ontwerp binnenkort de Tweede Kamer zal bereiken.
Na deze uiteenzetting volgde een levendige discussie, die door de voorzitter van dit congres, mr. M. Rooy, gesloten werd met de opmerking, dat het hier gaat om de maatschappelijke functie van de pers. De pers leeft bij de vrijheid en de ware vrijheid luistert naar de wetten. Indien een journalist na een eerlijke gewetensstrijd overgaat tot onthullingen, dan zal hij zich op verschoningsrecht moeten kunnen beroepen.
De Contactcommissie van de Ver. De Ned. Dagbladpers en de Federatie van Ned. Journalisten heeft een juridische commissie ingesteld, welke zal praeadviseren, op welke wijze het streven naar een wettelijke erkenning van het verschoningsrecht bevorderd moet worden. (Alg. Handelsblad; Tijd 21-3)
(Vor. ber. 7864 C)

Indonesië

B. Het Indonesische probleem in de Veiligheidsraad —

Reeds enige dagen voor de vastgestelde begindatum van de Ronde tafel-conferentie, 12 Maart, was het reeds duidelijk geworden, dat deze datum niet gehandhaafd kon worden vooral doordat de republikeinen vasthielden aan hun voorwaarde voor deelneming aan de conferentie, nl. de terugkeer naar Djokjakarta. Van officiële zijde werd dan ook medegedeeld, dat de conferentie tot nader order was uitgesteld.

Intussen werd het zwaarte punt van de besprekingen wederom verlegd naar Lake Success, waar op 10 Maart in de Veiligheidsraad het debat over de Indonesische kwestie werd hervat.
Deze besprekingen werden met verschillende onderbrekingen tot 24 Maart voortgezet. Het uiteindelijke resultaat was het aannemen van een Canadees voorstel om de volgende boodschap aan de UNCI te richten:

„Het is het gevoelen van de Veiligheidsraad, dat de UNCI, in overeenstemming met de resolutie van 28 Januari en zonder te praejudiciëren op de rechten, aanspraken en de positie van partijen, partijen dient bij te staan tot het bereiken van overeenstemming ten aanzien van a. de uitvoering van de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari en in het bijzonder van de alinea's een en twee van de kern dezer resolutie en b. van het tijdstip en de voorwaarden tot het houden van de voorgestelde conferentie in Den Haag om de onderhandelingen, voorzien in de resolutie van 28 Januari, zo spoedig mogelijk te doen houden.
Voorts is de raad van oordeel, dat indien overeenstemming is bereikt, het houden van een dergelijke conferentie en het deelnemen hieraan door de UNCI overeenkomstig haar opdracht, in overeenstemming zou zijn met de doeleinden en de oogmerken van de raads-resolutie van 28 Januari".
Deze boodschap werd met 8 stemmen vóór aangenomen. De Sowjet-Unie, de Oekraïne en Frankrijk onthielden zich van stemming.

Hoewel de raad zich in zijn stemming beperkte tot en zich hield aan de tekst door Canada geformuleerd, werden hieraan met name door Egypte nog interpretaties verbonden, die van de Canadese toelichting afwijken. Volgens Canada beoogt de voorgestelde procedure de UNCI in staat te stellen het initiatief te nemen in een poging om de bestaande hinderpalen uit de weg te ruimen, die de aanwezigheid van de republikeinse vertegenwoordigers bij de Haagse conferentie in de weg staan en waaronder de voornaamste is de terugkeer van het republikeinse bewind naar Djokja en het herstel van de republikeinse regering als doeltreffend bewind.
De Chinese gedelegeerde Tsjiang wenst er de nadruk op te leggen, dat de Canadese formule een nadere uitvoering beoogt te geven aan de resolutie van de Raad van 28 Januari. De republikeinse leiders, zo zeide hij, blijven vrij zelf uit te maken of zij aan de Haagse conferentie zullen deelnemen en de republikeinse belangen zijn dus wezenlijk gewaarborgd. Tsjiang sprak evenwel als zijn mening uit, dat het onnodig is eerst op herstel van de Republiek aan te dringen, voordat de preliminaire discussies worden gehouden. Indien, zeide hij, de republikeinse leiders de bevoegheid bezitten om voorrechten te aanvaarden, zoals terugkeer naar Djokja, dan hebben zij tevens de bevoegdheid om verplichtingen op zich te nemen. De discussies kunnen daarom aanvangen, voordat het herstel van de Republiek is geregeld.
Volgens de Egyptische gedelegeerde Fawzi dient de betekenis van de instructies aan de UNCI aldus te worden gezien, dat na de invrijheidstelling van de republikeinse leiders en het herstel van de republikeinse regering — en alleen nadat zulks is geschied — het houden van een conferentie zal worden overwogen.
De onthouding van Rusland en Oekraïne werd gemotiveerd op deze grond, dat een preliminaire conferentie geen nut kan opleveren. Frankrijks onthouding was ingegeven door het principiële standpunt, dat de Veiligheidsraad niet op zich moet nemen, zich zelf in plaats van partijen te stellen door zich een beslissing aan te matigen, welke onderwerpen in de preliminaire discussies dienen te worden besproken en in welke volgorde deze zullen worden behandeld.
De Amerikaanse gedelegeerde, Austin, stelde vast, dat het Canadese voorstel de deur opent voor het binnenkomen van beide partijen zonder dat deze hierdoor aan waardigheid of eer zullen verliezen. Hij sprak voorts zijn volledig vertrouwen uit in de reeds meerdere malen van Nederlandse zijde afgelegde verklaring, volgens welke de souvereiniteitsoverdracht „wezenlijk, volledig en onvoorwaardelijk" zal zijn.
Dr. Van Royen (Ned.) zeide in een uitvoerige rede o.m.: „Ik herhaal dat om de preliminaire conferentie te doen slagen iedere partij van de andere dient te mogen verwachten haar redelijke wensen en bezorgdheid te begrijpen en hieraan tegemoet te komen. Wij van onze kant zijn bereid zulks te doen en hopen, dat de republikeinse leiders een soortgelijk bewijs zullen geven van een verzoeningsgezinde geest, die de enige basis is, waarop een schikking kan worden bereikt".
Het standpunt van de Republiek werd weergegeven door een verklaring van Palar, waarin hij zeide, dat de Egyptische interpretatie van de resolutie wellicht voor de Republiek aanvaardbaar zal zijn. Op 21 Maart had hij het standpunt van de Republiek in de volgende 5 punten samengevat:
1. De resolutie (van 28 Januari) moet onmiddellijk worden uitgevoerd.
2. Een voorbereidende conferentie onder auspiciën van de UNCI zou in ieder geval geen ander doel kunnen hebben dan het onmiddellijk herstel van de Republikeinse regering. Welnu, hiervoor is het voldoende, dat de resolutie zelf wordt uitgevoerd. Het herstel van de Republiek moet binnen veertien dagen geschieden.
3. De UNCI moet onmiddellijk een rapport indienen over de toestand te Djokja, waar de Nederlanders grote verwoestingen zouden aanrichten.
4. De UNCI moet onmiddellijk rapporteren over de militaire situatie, ook in de

gebieden, die vóór 18 December onder Nederlandse contrôle stonden.
5. Een onmiddellijk onderzoek naar wreedheden van beide zijden moet worden ingesteld door een internationale commissie. (A.N.P. 10 t/m 24-3 - Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 8000 B)**

A. Resolutie B.F.O. —

In verband met de vele tegenstrijdige berichten, die gepubliceerd zijn over een op 3 Maart door het B.F.O. aangenomen resolutie, heeft de voorzitter van het B.F.O., Sultan Hamid II, een verklaring afgelegd. Hij deelde mede, dat de hoofdbeginselen van de met algemene stemmen aangenomen resolutie het volgende behelzen: a. het B.F.O. stemt in met terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja en naaste omtrek; b. het B.F.O. aanvaardt de bijstand van de UNCI ter Ronde tafel-conferentie.
Deze resolutie werd door het B.F.O. aanvaard, daar de republikeinse leiders, in hun bespreking met de contactcommissie van het B.F.O. op Banka, de verzekering hebben gegeven — en zulks is eveneens in de resolutie vastgelegd — dat de republikeinse regering zou deelnemen en medewerken aan de Ronde tafel-conferentie, en na haar terugkeer in Djokja een order zou uitvaardigen tot het staken van alle vijandelijkheden. De republikeinse leiders hebben zich hiertoe verplicht op voorwaarde, dat aan de door hen gestelde eisen zou worden voldaan, nl. ten eerste de terugkeer naar Djokja en ten tweede dat de besprekingen op de Ronde tafel-conferentie niet zullen afdoen aan de positie der Commissie van de Verenigde Naties, zoals deze is geregeld in de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari. (A.N.P.-Aneta 24-3) **(Vor. ber. B.F.O. 7941 kol. 2)**

B. Militaire situatie —

In een officieel militair overzicht uit Batavia, waarin melding gemaakt wordt van zuiveringsacties in verschillende delen van Java en Sumatra, wordt een gunstige ontwikkeling in Midden-Java geconstateerd. Een centrum van verzet ten Z.-O. van Djokja werd o.m. opgeruimd. Ten aanzien van West-Java maakt het overzicht melding van een „aanhoudend gunstige ontwikkeling", hoewel het in Bantam nog op enkele plaatsen onrustig is. In het Z.O. deel van Oost-Java, in het bijzonder in de omgeving van Kediri, „begint de situatie op te klaren".
Betreffende Sumatra zegt het overzicht, dat in het gehele gebied de intensieve patrouillegang voortgezet wordt. Benden leden gevoelige verliezen aan personen en materiaal. In toenemende mate steunt de bevolking de troepen bij het opsporen van benden en opslagplaatsen van springstoffen. (A.N.P.-Aneta 24-3) **(Vor. ber. 7989 H)**

C. Beschuldiging inzake bedreven wreedheden in Indonesië - Officiële lezing —

Het persbureau van de Ned. Herv. Kerk heeft medegedeeld, dat volgens verklaringen van ds. H. A. C. Hildering, zendingspredikant te Soerabaja, in het laatste nummer van „Pawortes Ringkes", het maandblad van de Oost-Javaanse Kerk, een bericht is verschenen, waarin wordt gezegd, dat op Zondag 20 Februari een onderdeel van het Nederlandse leger te Peniwen een zuiveringsactie heeft uitgevoerd, waarbij 10 personen, leden der gemeente, werden neergeschoten. „Dit fusilleren geschiedde om 9 uur 's morgens, op het uur van de Zondagse godsdienstoefening". De kerkeraad van Peniwen heeft over het gebeurde rapport uitgebracht aan het dagelijks bestuur der synode te Malang, aan de brigadecommandant en de resident te Malang en aan het zendingsconsulaat te Batavia. Aan dit rapport worden de volgende bijzonderheden ontleend.
„Te Peniwen is een polikliniek en kraamverpleging „Panti Usada", die reeds vier jaar werkt en gehuisvest is in de oude zendingspastorie. Vanwege de grote toeloop werd deze kliniek in December jl. uitgebreid met twee schoollokalen. Vele vroedvrouwen en leerlingvroedvrouwen hadden zich beschikbaar gesteld, in totaal 23 personen.
Toen de Nederlandse leger-afdeling het ziekenhuis binnentrad, werd aan allen, verpleegden en verplegenden, bevolen naar buiten te gaan. Daarop werden op het voorerf drie leden van het personeel en twee patiënten neergeschoten en een patiënt zwaar gewond. Acht leden van het personeel werden meegevoerd, eveneens vrijwel alle medicijnen, terwijl de inboedel kort en klein werd geslagen. Deze schietpartij vond plaats op Zaterdag 19 Februari, des middags te vier uur. Uit de christengemeente werden drie vrouwen verkracht, terwijl van één de man en van de ander dezer drie de verloofde werd doodgeschoten. Voorts werden nog een kerkeraadslid, een landbouwer en een oude man van 62 jaar doodgeschoten, terwijl zij reeds de handen geheven hadden. Nog vijf anderen werden zwaar gewond. Van alle slachtoffers worden de namen in het rapport, dat gedateerd is 25 Februari 1949, vermeld. Het rapport is ondertekend door de predikant van Peniwen."
Naar aanleiding van deze mededelingen wordt officieel in Batavia meegedeeld, dat bij geen enkele officiële militaire of civiele instantie in Batavia bij onvangst van het in Nederland gepubliceerde bericht over deze kwestie iets bekend was. Uiteraard zijn onmiddellijk telefonisch inlichtingen gevraagd bij de betrokken militaire autoriteiten van Oost-Java. Hierbij bleek, dat het rapport van de predikant van Peniwen eerst op 18 Maart door de troepencommandant van Malang is ontvangen. De troepencommandant stelde aanstonds een onderzoek in dat nog niet is beëindigd.
Het is te betreuren, aldus gaat de officiële verklaring uit Batavia verder, dat een dergelijke mededeling door het persbureau van de Nederlands Hervormde Kerk gepubliceerd is zonder dat van tevoren ook maar een poging gedaan werd om zich van de juistheid van de ontvangen berichten te vergewissen. Ten aanzien van de feiten kan voorshands alleen het volgende aan de hand van een patrouillerapport worden meegedeeld. Bij het ziekenhuis van Peniwen werd vuurcontact verkregen met een bewakingsgroep, die deel bleek uit te maken van een bende, welke naar schatting van de bevolking 500 man sterk was. Bij het eerste contact werden vijf leden van de groep gedood. Bij een daaropvolgende zuivering van het ziekenhuisgebouw vluchtte de bende in alle richtingen, waarbij nog zes man vielen. Acht verplegers en elf verpleegsters werden in arrest gesteld. Nadere bijzonderheden zullen bekend worden gemaakt, zodra het onderzoek is afgesloten. (Bulletin N. H. Kerk 26-3; A.N.P. 23-3; Volkskr. 25-3) **(Zie ook 8011 E)**

D. De opiumsmokkel —

Het Indonesische hoofdparket te Batavia heeft het onderzoek naar de opiumsmokkel voltooid. Hiervan is een officieel document samengesteld. In dit document wordt gezegd, dat de na de politiële actie van December 1948 in Djokja en elders aangetroffen documenten dermate overtuigend bewijsmateriaal opleverden, dat met zekerheid verklaard kan worden, dat „de grondoorzaak van het feit, dat grote hoeveelheden opium in de smokkelhandel zijn terechtgekomen, terug te voeren is tot onverantwoordelijke daden van republikeinse regeringspersonen". Het rapport noemt een minimumhoeveelheid van 15.000 kg., welke door het toedoen van de republiek in de smokkelhandel zijn terechtgekomen, „waarvan een gedeelte over de grenzen van Indonesië". (Alg. Handelsbl. 22-3) **(Vor. ber. 7916 D)**

Ned. W.-Indië

E. Eerste Algemene verkiezing op de Antillen —

Op 17 Maart werden voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse Antillen algemene verkiezingen gehouden.
In 1948 werd het algemeen mannen- en vrouwenkiesrecht — dit laatste eerst na amendering van mej. Tendeloo (P.v.d.A.) — ingevoerd. (zie 7536 A) Voor het eerst ook werd de volksvertegenwoordiging (Staten) in zijn geheel gekozen. Tot nu toe bestonden de zg. Staten uit 15 leden waarvan er 10 werden gekozen en 5 door de gouverneur werden benoemd. Thans zal de volksvertegenwoordiging uit 21 gekozen leden bestaan en zullen alle zes Antillen zijn vertegenwoordigd. (Tot nu toe hadden de Bovenwindse eilanden samen één afgevaardigde). De verkiezingsstrijd was zeer fel. De verkiezingen zelf hadden een rustig verloop. De deelneming was — hoewel er noch stemplicht, noch aanmeldingsplicht bestond — zeer groot.
De verkiezingen op Curaçao hebben een overwinning opgeleverd voor de partij van mr. dr. Da Costa Gomez, de Nationale Volkspartij. Zijn partij kreeg vier zetels toegewezen, de Democratische Partij en de Katholieke Volkspartij kregen er onderscheidenlijk drie en één. Op Aruba ging het merendeel der stemmen naar de Arubaanse Volkspartij, die met vijf zetels uit de bus kwam. De andere partij, de Unio national Aruba, moest zich hier met drie zetels tevreden stellen.
Het aantal stemgerechtigden in het gehele gebied der Nederlandse Antillen bedroeg ruim 65.500.
Bij de verkiezingen op **Curaçao** werden in totaal 31.176 stemmen uitgebracht (aantal stemgerechtigden 37.688), waarvan 30.700 geldige. De verdeling van deze geldige stemmen was als volgt:

Nationale Volkspartij	13.224
Democratische Partij	10.006
Katholieke Volkspartij	5.305
Curaçaose Onafhankel. Partij	2.165

Van de Nationale Volkspartij werden gekozen: mr. dr. M. F. da Costa Gomez, H. G. M. Pieters Kwiers, mr. E. Cohen Henriquez en J. van Toorn. Van de Democratische partij werden gekozen E. Jonckheer, C. Kroon en H. L. Braam. De enige zetel van de Katholieke Volkspartij zal worden ingenomen door C. Debrot.
Op **Aruba** werden gekozen: voor de Arubaanse Volkspartij J. H. A. Eman, J. E. Irausquin, P. Croes, J. Geerman en M. E. de Cuba; voor de Unio national Aruba: F. B. Tromp, A. F. Dussenbroek en M. S. Arends.
Wat de andere eilanden betreft: op **St. Eustatius** werd G. F. E. Cruger gekozen, op **St. Maarten** W. R. Plantz, op **Saba** C. E. W. Vogels, en op **Bonaire** L. D. Gerharts en M. L. Marchena.
(A.N.P. 19-3; Red. K.H.A.)

A. Industriële activiteit (Indexcijfers Agefi 1936—'38 = 100) —

	Steenkool 20%		Staal 10%		Metaalprod. 20%		Bouwnijverh. 10%	Textiel 10% garen	Textiel 4% kunstz.	Cement 10%		Papier 5%		Electr. 5%		Tot. index
1936-38 . . .	2.420[1]	100[2]	259[1]	100[2]	110[1]	100[2]	100[2]	100[2]	100[2]	250[1]	100[2]	16[1]	100[2]	436[3]	100[2]	100
1948																
Jan.	2.293	94,8	312	120,5	147	133,6	80	131,7	274,5	272	108,8	20	125,2	703	161,2	122,9
Febr.	1.750	72,3	293	113,1	145	131,8	75	116,1	226,4	255	102	17	106,3	661	151,6	110,5
Maart	2.298	95,0	327	126,3	155	140,9	90	121,7	265,4	270	108	22,4	139,8	673	154,4	124,4
April	2.317	95,7	337	130,1	167	151,8	97	120,6	282,0	292	116,8	22	137,8	651	149,3	128,8
Mei	2.069	85,5	306	118,1	171	155,5	97	97	308,6	301	120,4	19	118,8	614	140,8	122,6
Juni	2.288	94,5	240	92,7	148	134,5	98	103,8	350,2	291	116,4	19,4	121,2	590	135,3	120
Juli	1.985	82,0	317	122,4	140	127,3	98	95,3	344,8	271	108,4	15	94,3	600	137,6	115,4
Aug.	2.180	90,1	351	135,5	130	118,2	98	86,6	367,8	290	116	18,2	113,8	635	145,6	118,2
Sept.	2.337	96,6	352	135,9	147	133,6	98	101,6	359,5	325	130	19	118,8	648	148,8	126,4
Oct.	2.431	100,5	372	143,6	147	133,6	98	104,2	371,6	310	104	21	131,3	697	159,9	129,5
Nov.	2.338	96,6	352	135,9	158	143,6	97	89	343	255	102	18,6	116,3	712	163,3	123,5
Dec.	2.435	100,6	364	140,5	155	140,9	93	105,5	337,7	220	88	18,8	117,5	747	171,3	125,3
1949																
Jan.[4]	2.446	101,1	370	142,9	160	145,5	93	97,3	361,1	178	71	19	118,8	750	172	122,8
Febr.[5]	2.350	97,1	340	131,3	155	140,9	95	90	320,5	200	80	18,5	115,6	685	157,1	119,1

1) In 1000 ton; 2) index; 3) mill. K.W.U.; 4) voorlopig; 5) onvolledig. (Ag. Econ. 25-2-'49) **(Vor. ber. 7802 E)**

Bulgarije

B. Proces te Sofia —

Van 25 Februari tot 8 Maart diende voor een bijzonder gerechtshof te Sofia het proces tegen 15 predikanten van de Verenigde Evangelische Kerken in Bulgarije. Deze geestelijken werden op 11 Februari gearresteerd onder de beschuldiging van „landsverraderlijke actie". Bij het begin van het proces werd een 7000 woorden tellende aanklacht voorgelezen, waarin werd verklaard, dat de geestelijken schuldig waren aan verraad en spionnage voor Engeland en Amerika. Sommigen werden ook beschuldigd van onwettige handel in vreemde valuta. Alle beschuldigden werden beschreven als „geletterde leden van de opperste raad der Verenigde Evangelische Kerken". Allen zouden voor hun „spionnage-diensten" ruimschoots beloond zijn met grote sommen gelds en geschenken. Tenslotte werden zij er van beschuldigd een „lichtzinnig, lui en in sommige gevallen onzedelijk leven te hebben geleid". De zwarte geldhandel zou de staat een verlies van millioenen lewa's bezorgd hebben.

De voornaamste beschuldigden waren de geestelijken Zjapkow, Ivanow, Naoemow en Tsjernow. Evenals het proces tegen kardinaal Mindszenty in Hongarije, deed ook dit proces veel stof opwaaien. Van verschillende zijden werd de beschuldiging geuit, dat de geestelijken onschuldig waren gearresteerd en dat men probeerde hierdoor de kerk te treffen. De Amerikaanse- en Engelse regering vroegen om opheldering. Reeds voor het proces begon werd bekend gemaakt, dat verschillende beschuldigden een volledige bekentenis hadden afgelegd en hun spijt hadden betuigd. Hieruit werd door velen de conclusie getrokken, dat de beklaagden onder dwang handelden. Tijdens het proces, dat door Britse, Amerikaanse en Italiaanse waarnemers werd bijgewoond, bekenden alle beklaagden bijna alle punten van de aanklacht. Sommigen verklaarden, thans in te zien dat zij gefaald hadden en „trots te zijn op de Bulgaarse communisten en de regering", of vroegen, in de gelegenheid te worden gesteld actief werk te doen voor de Bulgaarse volksdemocratie om zodoende het „falen van hun vroeger leven goed te kunnen maken".

Het bulletin van het Persbureau van de Nederlands Hervormde Kerk van 26 Februari merkte op, dat verschillende punten van de bekentenissen van de beklaagden met elkaar in tegenspraak zijn.

Nadat op 1 Maart alle beklaagden hun bekentenissen hadden afgelegd, verklaarde de openbare aanklager het verder onnodig te achten getuigen à charge op te roepen, omdat met de hand geschreven bekentenissen en een „overvloed van vernietigende bewijzen" dit overbodig maakten. Wel werden enige getuigen à decharge opgeroepen, waarvan o.a. twee hoge regeringsautoriteiten verklaringen aflegden ten gunste van ds. Zjapkow.

Op 4 Maart vroeg de openbare aanklager, Georgiew, voor de vier voornaamste beklaagden de „zwaarste straf". Hij noemde hen „geroutineerde spionnen, die andere onschuldige predikanten in hun activiteit hadden meegesleept". Voor de elf andere beklaagden eiste hij „strenge straffen" en verbeurdverklaring van hun bezittingen. De verdediger, Tomparow, voerde aan, dat de houding van de beklaagden na hun verblijf in de gevangenis totaal veranderd was en wees er op, dat „predikanten mensen waren, gewend aan een dramatische levenshouding en vervuld van pathos". De beschuldiging van landverraad vroeg hij te laten vervallen, omdat de verstrekte gegevens algemeen bekend waren. Op 8 Maart werd het vonnis geveld. De vier hoofdbeklaagden werden veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf en tot een boete van een millioen lewa (ongeveer 10.000 gld.). Aan de overige predikanten werden vrijheidsstraffen opgelegd, variërende van 5 tot 18 jaar. (A.N.P. - Reuter 25-2 tot 8-3 - Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 8-3 7997; zie ook proces tegen kard. Mindszenty 7995)**

China

C. Ho Jing-tsjin premier - „Vredeskabinet" —

Nadat dr. Soen Fo wegens interne moeilijkheden als premier was afgetreden, kreeg de 60-jarige generaal Ho Jing-tsjin van de vice-president opdracht een nieuw kabinet te vormen. Op 14 Maart keurde het parlement zijn benoeming goed. Ho Jing-tsjin geniet in de Chinese politieke wereld grote bekendheid. Tijdens de oorlog was hij minister van Oorlog. Hij behoort tot de groep, die de destijds door

Tsjang Kai-sjek opgerichte militaire academie van Wampoa zeer na staat. Laatstelijk was hij vertegenwoordiger van China in het militaire comité van de Ver. Naties. Ondanks zijn politiek verleden heeft Ho zijn benoeming te danken aan de steun van de „gematigde vredespartij", waarin de gouverneur van Noord-China en de oudere staatslieden een toonaangevende rol spelen.

Op een persconferentie verklaarde de nieuwe premier, dat de vredesonderhandelingen met de communisten spoedig zullen beginnen. Met nadruk verklaarde hij echter, dat China een „redelijke vrede moet hebben, die voor beide partijen aanvaardbaar is". De buitenlandse politiek van zijn regering zou er een zijn van vriendschap met alle landen.

Van het leger zeide hij, dat dit geheel gereorganiseerd moest worden. Over de economische noodtoestand en het daar-

mede gepaard gaande gebrek aan levensmiddelen voor de bevolking zeide hij, dat direct na het sluiten van de vrede hierin verbetering zou kunnen worden gebracht.
De communisten hebben nog niet op de benoeming van Ho gereageerd. Het is echter bekend, dat hij op hun lijst van oorlogsmisdadigers voorkomt.
Op 20 Maart slaagde Ho Jing-tsjin er in, een nieuw kabinet te vormen, waarvan de samenstelling op 21 Maart officieel werd bekend gemaakt. Dezelfde dag werd het door de Centraal uitvoerende commissie en de Centrale politieke raad goedgekeurd. Het kabinet bestaat uit 8 ministers met portefeuille, 7 zonder portefeuille en 2 gevolmachtigde ministers. Vice-president is Tsji Tsjiang-teh, minister van Buitenlandse Zaken is dr. Foe Ping-tsjang, die sedert 1943 ambassadeur te Moskou is. Minister van Financiën is Liu Sun-tsjang, gouverneur van de Centrale Bank.
Politieke waarnemers beschrijven de nieuwe regering als een vredes-kabinet. Een veelbetekenend feit noemen zij het, dat geen enkele Kwomintang-„diehard" in het kabinet is opgenomen. Men verwacht, dat dit het voeren van onderhandelingen met de communisten zal vergemakkelijken. Ondertussen werd op 25 Maart van communistische zijde gemeld, dat onderhandelingen op basis van de 8 punten van Mao-Tse-toeng (zie 7917 B) spoedig zouden beginnen. Tegen de voormalige premier dr. Soen Fo, werd bij het Hooggerechtshof een afschrift ingediend van een motie van afkeuring, wegens onregelmatigheden welke tijdens zijn bewind zouden zijn gepleegd. De communistische voorbereidingen van de overtocht over de Yangste worden intussen in versneld tempo voortgezet.
(Neue Zürcher Ztng. 14, 16, en 22-23; Times 22-23; Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Kabinet 28-1 7925; Vredesonderhandelingen 24-2 7978)

Duitsland

A. „Berlijnse kwestie" niet opgelost

De commissie van de V.N. opgericht in December 1948 en samengesteld uit de neutrale landen van de Veiligheidsraad, is er na 70 vergaderingen in Parijs en Genève niet in geslaagd een oplossing te vinden voor de Berlijnse kwestie. Een rapport aan de Veiligheidsraad over het falen van de commissie is thans gepubliceerd.
„De neutrale commissie" had een plan opgesteld, aldus blijkt uit het rapport, dat door Gr. Brittannië, Frankrijk en de Sowjet-Unie als basis voor besprekingen was aanvaard. De V.S. waren er tegen en verwierpen het. Dit plan voorzag o.a. in de opheffing van de blokkade, welke gepaard zou gaan met het invoeren van de Sowjet-Russische mark in geheel Berlijn; aan de autoriteiten van de vier sectoren van Berlijn zouden vergaande bevoegdheden worden verstrekt voor het controleren van geldwezen en handel.
De V.S. hadden dit plan verworpen, omdat naar hun mening de splitsing in Berlijn reeds te ver was gegaan om nog een contrôle van de vier bezettende mogendheden mogelijk te maken.
De Britse en Franse regeringen hebben op 16 Maart gelijkluidende verklaringen over het rapport gepubliceerd. Hierin wordt de S.U. ervan beschuldigd de pogingen, om de problemen van het Berlijnse geldwezen op te lossen, te verijdelen.
(A.N.P. 17-3) **(Vor. ber. Berlijnse kwestie 14-2 7962)**

Engeland

B. Het duikbootwapen - De luchtmacht —

Bij de behandeling van de begroting van Marine in het Lagerhuis op 8 Maart heeft Dugdale, de financiële secretaris van de admiraliteit, medegedeeld, dat vorderingen worden gemaakt met een nieuw onderzeewapen. Naar hij hoopte, zou nog dit jaar een prototype gereed komen voor proefnemingen aan boord van een motortorpedoboot. Er zou eveneens een radiologisch onderzoek worden ingesteld naar het penetratievermogen van gamma-stralen bij schepen in geval van een aanval met een atoombom.
In een toekomstige oorlog, aldus Dugdale, zou het mogelijk zijn, dat de Atlantische Oceaan de rol zou spelen van de Middellandse Zee in het verleden.
Engeland zou dan de plaats van Malta innemen.
De verklaring van Sullivan, de Amerikaanse minister voor de Marine, dat in een toekomstige oorlog evenveel zeeslagen onder als boven het oppervlak uitgestreden zouden worden, noemde Dugdale „geen droom". Moderne duikboten zouden tot vijf weken onder water kunnen blijven en een snelheid van 20 knopen kunnen bereiken. Engeland werkt met zichtbare resultaten aan deze vraagstukken, doch er is geen reden aan te nemen, dat andere landen zulks niet met evenveel succes doen. Er worden verder proeven genomen met duikboten, welke veel dieper dan gewoonlijk duiken. De atoombom vormt een groot gevaar, doch het is gebleken, dat het gevaar vermindert, indien de oorlogsschepen verspreid liggen.
De snelheid der laatste Sowjet-Russische duikboten is niet bekend. Er is reden aan te nemen, dat deze te vergelijken is met die der nieuwe Amerikaanse duikboten, welke een snelheid van 25 knopen kunnen ontwikkelen. De Sowjet-Unie bezit er meer dan 250, van welke de meeste waarschijnlijk modern zijn. 200 Moderne zouden een vernietigingscapaciteit hebbenb van 1000 met een snelheid van voor de oorlog.
Daar vaartuigen ter bestrijding van de duikboten met een snelheid van slechts 20 knopen te langzaam zijn voor moderne duikboten, behoren vliegtuigen bij de bestrijding ingeschakeld te worden.
Bij de behandeling van de begroting voor de luchtmacht in het Lagerhuis op 15 Maart, heeft de Minister voor Luchtvaart medegedeeld, dat Groot-Brittannië een begin heeft gemaakt met de uitvoering van de eerste fase van zijn program tot het vergroten van de sterkte van zijn vloot bombardementsvliegtuigen.
Hij zeide, dat er orders zijn geplaatst voor de productie in grote hoeveelheden van twee-motorige straalbombardementsvliegtuigen en twee-motorige straalnachtjagers.
De bommenwerpers zullen een snelheid hebben van 800 km per uur. De snelheid van de straal-nachtjagers zal ongeveer dezelfde zijn als van de overige straaljachtvliegtuigen en een grote verbetering betekenen vergeleken bij de beroemde „Mosquito's" uit de laatste wereldoorlog.
Henderson deelde tevens mede, dat de laatste typen van de Meteor- en Vampirestraalvliegtuigen, waarmee de jachtvliegdienst wordt uitgerust, aanzienlijk beter zijn dan de oorspronkelijke, terwijl in de toekomst nog een verdere ontwikkeling kan worden verwacht. De sterkte van de straalvliegtuigen in de jachtvliegdienst zal worden verdubbeld. Deze verdubbeling zal tegen het midden van 1950 gereed zijn.
Ik kan vol vertrouwen verklaren, aldus Henderson, dat de voorsprong welke Engeland op het ogenblik op het gebied van dagjagers bezit gehandhaafd zal blijven.
(A.N.P. 9-3; Manchester Guardian Weekly 17-3) **(Vor. ber. Strijdkrachten 7965 A; omvang vloot 7974 F)**

Griekenland

C. Keerpunt in guerilla-strijd? —

Op 17 Maart verklaarde president Truman bij de indiening van het zesde driemaandelijkse rapport over het Amerikaanse hulpverleningsprogramma voor Griekenland en Turkije bij het Congres, dat er een keerpunt in de Griekse burgeroorlog merkbaar is, en dat de krijgskans zich tegen de guerilla's keert.
Onder de militair communistische leiders bestaat groeiende onenigheid en deze tweedracht doet haar invloed gelden op de guerilla-activiteit, aldus Truman. Hij voegde hieraan toe, dat „de Griekse guerilla-beweging in de ogen van het Griekse volk de ondergang tegemoet gaat".
Volgens schatting was de totale troepensterkte van de guerilla's op 31 December 1948 ongeveer 23.000 man. In de laatste drie jaren zouden meer dan 6000 man zijn gesneuveld. (N. Y. Her. Tribune 17-3)

Een heel ander geluid echter klonk in het Britse Lagerhuis toen de conservatieve afgevaardigde McMillan tijdens het debat over Oost-Europa op 23 Maart, wees op de „gevaren van de situatie in Griekenland", speciaal in verband met de mogelijkheid van Russische plannen voor de creatie van een onder Bulgaarse hegomonie staand Macedonië. (Zie 8014 B) Moskou zou een politieke coup voorbereiden, die in één slag èn Tito's oppositie èn Griekenland zou vernietigen, namelijk door de oprichting van een zgn. Macedonische federatie onder Bulgaarse leiding. De Engelse en Amerikaanse regering, aldus McMillan, dienden een ernstige waarschuwing aan Bulgarije te richten, dat zij verdere Bulgaarse interventie in Griekenland, hetzij openlijk, hetzij heimelijk niet langer zouden tolereren en Rusland diende te worden gewaarschuwd, dat het voor Bulgarije's handelingen verantwoordelijk zou worden gehouden.
Minister McNeil, zeide de Griekse situatie wel als ernstig, maar niet als zo somber te beschouwen als McMillan haar had geschetst. Het Huis kon zich er van verzekerd houden, dat de campagne tegen de rebellen niet zou worden verminderd en evenmin zou blijven beperkt tot de methoden, die tot nu toe zijn aangewend.
(Times 24-3; Parool 25-3)
(Vor. ber. Griekenland 13-2 7962; zie ook Markos 7948; en Joego-Slavië 8014 B)

Hongarije

D. Het conflict met de Katholieke Kerk - Economisch Vijfjarenplan

De plaatsvervangend minister-president, Matyos Rakosi, heeft op 6 Maart in een rede voor de centrale commissie van de Hongaarse arbeiderspartij, verklaard, dat de pogingen om met de katholieke kerk tot overeenstemming te komen zijn mislukt, „omdat het Vaticaan zijn invloed in dienst van het Amerikaanse imperialisme heeft gesteld". Rakosi zeide, dat de Amerikanen het plan hadden gehad opnieuw een unie van katholieke landen in het leven te roepen, zoals onder de Donau-monarchie. Voorts heeft Rakosi een nieuw vijfjarenplan aangekondigd, dat van Hongarije „een volledig ontwikkeld, rijk industrieel land zal maken".

Hij zelf werd gekozen tot voorzitter van de plan-commissie.
(New York Herald Tribune 7 en 15-3) **(Vor. ber. Onderh. met kerk 7-2 7949; Driejaren-plan 7061 G)**

Internationaal Nieuws

A. Overeenstemming op tarwe-conferentie —

Op 23 Maart werd op een plenaire zitting van de Internationale tarwe-conferentie welke van eind Januari af te Washington werd gehouden, een overeenkomst getekend, welke geldt voor de duur van vier jaren en voorziet in een prijsschaal waartegen jaarlijks 456.283.389 bushels moeten worden verhandeld.
Voor de vier komende jaren is de maximumprijs vastgesteld op $ 1.80 per bushel, terwijl het minimumprijsniveau zal glijden van $ 1.50 in het eerste jaar tot $ 1.20 in het vierde jaar.
De overeenkomst moet worden geratificeerd door de parlementen van 37 importerende en 5 exporterende landen. Het is de bedoeling, dat de overeenkomst op 1 Augustus in werking treedt.
In het kader van de overeenkomst behouden de regeringen, welke hieraan deelnemen, zich volledige vrijheid voor ten aanzien van het vaststellen en het uitvoeren van hun binnenlandse, agrarische en prijspolitiek, echter met dien verstande dat de vrije beweging van de tarweprijzen in de internationale handel tussen het vastgestelde maximum en minimum niet wordt gehinderd.
De exportcijfers voor dit jaar zijn als volgt vastgesteld:
Australië 80 millioen bushels, Canada 203.069.635 bushels, Frankrijk 3.306.934 bushels, Noorwegen 7.716.179 bushels, de Ver. Staten 168.069.635 bushels en Uruguay 1.837.185 bushels.
De voornaamste importerende landen hebben gegarandeerd jaarlijks de volgende hoeveelheden aan te kopen: België 20.209.040 bushels, Brazilië 13.227.736, Griekenland 15.726.308, India 38.286.946, Eire 10.104.520, Italië 40.418.081, Nederland 25.720.597 (hiervan zijn 2.755.778 bushels voor Indonesië bestemd), Zwitserland 6.430.149, Zuid-Afrika 11.023.113 en Engeland 177.067.938.
Het gecombineerde Nederlands-Belgische totaal van bijna 46 millioen bushels maakt de Benelux tot op een na de grootste importeur. De grootste afnemer is Engeland.
Argentinië en Rusland hebben wel aan de conferentie deelgenomen, doch de overeenkomst niet getekend.
De Argentijnse weigering vloeit voort uit bezwaar tegen het prijsplafond, dat lager is dan de officiële prijsgarantie in dat land. Rusland nam geen genoegen met zijn jaarlijkse exportquota, dat inplaats van de minimum eis van 75 millioen slechts 50 millioen bushel zou bedragen.
(Times 24-3) **(V. b. Tarwe Conf. 7637 D)**

Noorwegen

B. „Zwaar water" (rectificatie) —

Op pag. 7993 publiceerden wij een foto van de Norsk Hydro-fabrieken (Noorwegen), waar o.a. „zwaar water" 1) wordt geproduceerd. Van de zijde van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie werden wij er op attent gemaakt, dat deze fabrieken — na in de nacht van 27 op 28 Februari 1943 te zijn vernield — door de Duitsers werden hersteld en wel zodanig, dat de productie van „zwaar water" aanmerkelijk kon worden opgevoerd.
(Red. K.H.A.)

1) In een deel der oplaag werd ten onrechte gesproken van „sterk" water.

Polen

C. Verhouding Kerk en Staat —

De Poolse regering heeft in een officiële verklaring over de betrekkingen tussen de Kerk en de staat gezegd, dat een wijziging in de houding van de bisschoppelijke hiërarchie en het staken van elke „onvriendschappelijke actie tegen de staat" de grondslag zou kunnen zijn voor een regeling van de verhouding tussen kerk en staat. De verklaring wijst voorts op de „toenemende vijandigheid" die een deel van de geestelijkheid t.a.v. de staat aan de dag zou leggen. „De activiteit wordt gekenmerkt door herderlijke brieven en door onderrichtingen, die ten doel hebben onzekerheid en opwinding te doen heersen". Verklaard wordt ook, dat de regering geenszins voornemens is de godsdienstvrijheid te beperken en dat geruchten over afschaffing van het godsdienstonderricht in de scholen, ongegrond zijn". „De Poolse regering is geenszins voornemens zich te mengen in godsdienstige problemen of zich te bemoeien met de inwendige aangelegenheden van de kerk".
De Verklaring besluit: „De huidige houding van de regering bewijst, dat deze er eerlijk naar streeft te komen tot normale betrekkingen met de kerk. Zo de gestelde voorwaarden worden vervuld, zullen alle pogingen van de Katholieke hiërarchie om de betrekkingen tussen kerk en staat te regelen de steun genieten van de regering, die met welwillendheid elk in die geest gedaan voorstel zal onderzoeken".
„De regering zal geen enkele opstandige activiteit dulden". Daarom kan alleen een gewijzigde houding van het episcopaat een basis zijn om te komen tot normale betrekkingen tussen kerk en staat". (Neue Zürcher Zeitung 21-3)
In geheel Polen is — aldus meldde het A.N.P. op 23 Maart — een grote campagne begonnen tegen „de reactionnaire houding van een gedeelte der geestelijkheid". **(Vor. ber. 10-1 7901)**

Sowjet-Unie

D. Wassilewski minister van de gewapende macht —

Naar radio-Moskou op 24 Maart berichtte, is maarschalk Wassilewski benoemd tot minister van de gewapende macht, als opvolger van maarschalk Nikolai Boelganin. Deze blijft vice-premier.
Behalve vice-premier is maarschalk Boelganin tevens lid van de staatsraad voor de defensie en van het praesidium van de Moskouse Sowjet.
Maarschalk Wassilewski werd van zijn functie als chef-staf ontheven in Nov. j.l., omdat hij „ met werk overladen" was. Wassilewski is 47 jaar. Hij werd in 1943 chef-staf na het succes van het tegenoffensief bij Stalingrad, waarin hij maarschalk Zjoekows rechterhand was.
(A.N.P. 25-3) **(Vor. ber. Boelganin 7366; Biogr. 4306; 7996; Wassilewski 7833 K; Andere mutaties 8014 C en D)**

Verenigde Staten

E. De Marshall-hulp 1949-1950 —

Op 23 Maart heeft de commissie voor Buitenlandse Zaken van het Huis van Afgevaardigden — evenals de Senaatscommissie dit reeds op 15 Maart had gedaan — haar goedkeuring gehecht aan de verlenging van de Marshall-hulp tot 1 Juli 1950. De commissie heeft echter aanbevolen, in verband met de op sommige gebieden ingetreden prijsdaling, het totale bedrag voor de periode 1 April 1949 tot Juli 1950, te verlagen van 5.580 millioen tot 5.380 millioen dollar.
De Senaatscommissie had een voorstel, om de Marshall-hulp stop te zetten aan een land, dat in gebreke blijft gevolg te geven aan bevelen van de Veiligheidsraad, verworpen. Een ander amendement, dat ten doel heeft, dat in het kader van de Marshall-hulp de productie van strategische materialen in de overzeese gebieden zal worden gestimuleerd en dat de overdracht daarvan aan de Amerikaanse regering zal worden vergemakkelijkt, werd door haar aanbevolen.
(New York Herald Tribune 16 en 23-3) **(Vor. ber. Marshall-hulp 7954 A)**

F. Export-contrôle gehandhaafd —

Het Huis van Afgevaardigden heeft op 17 Febr. met 259 tegen 102 stemmen zijn goedkeuring gehecht aan de verlenging van de wet op de exportcontrôle tot 30 Juni 1951. De republikeinen hadden bezwaar tegen deze reeds door de Senaat aangenomen wet, omdat zij huns inziens kon leiden tot een „geleide economie". De wet moet nu opnieuw terug naar de Senaat voor de goedkeuring van enkele ondergeschikte amendementen.
De voornaamste functies van de wet zijn de volgende:
1. Het voorkomen van overmatige export van schaarse materialen. De verwachting is, dat de wet een gedeelte van de inflationistische druk op deze artikelen zal wegnemen.
2. Door middel van deze wet kan er op worden toegezien, dat bedoelde materialen in hoofdzaak gaan naar die landen, die er het meest gebrek aan hebben, met name landen van het Europese herstelplan.
3. Het voorkomen, dat voor oorlogvoering bruikbaar materiaal naar Sowjet-Rusland of diens satellieten gaat. De enige wijziging, die door het Huis van Afgevaardigden werd aanvaard, is een amendement, dat de minister van landbouw Charles Brannan het recht geeft contrôlemaatregelen op landbouwartikelen buiten werking te stellen, wanneer er een surplus is in de V.S.
(Keesing Fin. Ec. Berichten 17-3)

Zweden

G. De uitvoer naar Oost-Europa —

Radio-Stockholm heeft op 16 Maart gemeld, dat de Zweedse regering een nota van de Verenigde Staten heeft ontvangen, waarin verzocht wordt een straffere contrôle uit te oefenen op de uitvoer naar Oost-Europese landen.
Een zegsman van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft echter ontkend, dat de Verenigde Staten een dergelijke nota aan Zweden hebben doen toekomen.
Onlangs meldde de correspondent van de New York Herald Tribune te Praag, dat Zweden aan Tsjecho-Slowakije voor ruim 1.300.000 dollar aan kogellagers en staal voor de fabricage van kogellagers zou leveren. Kogellagers behoren tot de goederen, waarvan de Amerikaanse regering de uitvoer naar Oost-Europese landen heeft verboden. De wet op het plan-Marshall heeft aan Paul Hoffman, de administrateur van het plan, de bevoegdheid gegeven aan Marshall-landen de levering van bepaalde goederen te weigeren, indien deze landen die goederen verwerken tot producten, die zij naar Oost-Europese landen uitvoeren, terwijl Amerika de levering van die eind-producten, b.v. kogellagers, naar Oost-Europese landen verbiedt.
(Nwe. R.damse Crt.8-3)

Het Noord-Atlantisch verdrag —

(Niet-officiële vertaling zoals die op 18 Maart te vijf uur n.m. voor publicatie werd vrijgegeven).

Preambule

De ondertekenaars van dit verdrag bevestigen opnieuw hun vertrouwen in de doeleinden en beginselen van het handvest van de Verenigde Naties en hun wens om in vrede te leven met alle volken en alle regeringen.
Zij zijn vastbesloten om de vrijheid, het gemeenschappelijk erfdeel en de beschaving van hun volken, welke zijn gegrondvest op beginselen van democratie, persoonlijke vrijheid en rechtsorde, te beveiligen. Zij zullen zich beijveren de stabiliteit en de welvaart in het Noord-Atlantische gebied te bevorderen.
Zij zijn besloten hun krachten te verenigen voor de gemeenschappelijke verdediging en voor het behoud van vrede en veiligheid.
Derhalve sluiten zij dit Noord-Atlantisch verdrag.

Artikel 1

De partijen nemen op zich, om — gelijk is geregeld in het handvest der Verenigde Naties — alle internationale geschillen waarin zij mochten worden gewikkeld langs vreedzame weg te beslechten op zodanige wijze, dat internationale vrede en veiligheid en gerechtigheid niet in gevaar worden gebracht en om in haar internationale betrekkingen zich te onthouden van bedreiging met of gebruik van geweld op enige wijze welke onverenigbaar is met de doeleinden van de Verenigde Naties.

Artikel 2

De partijen zullen bijdragen tot een verdere ontwikkeling van vreedzame en vriendschappelijke internationale betrekkingen door haar vrije instellingen te versterken, door een beter begrip te wekken voor de grondslagen waarop deze instellingen berusten en door stabiliteit en welvaart te bevorderen. Zij zullen trachten tegenstellingen in haar internationale economische politiek uit de weg te ruimen en zij zullen economische samenwerking aanmoedigen tussen alle partijen.

Artikel 3

Teneinde de doeleinden van dit verdrag beter te verwezenlijken zullen de partijen, ieder voor zich en tezamen, haar individuele en collectief vermogen om een gewapende aanval te weerstaan handhaven en ontwikkelen, door voortdurend en op doelmatige wijze zich zelf te versterken en elkander hulp te verlenen.

Artikel 4

De partijen zullen onderling overleg plegen telkens wanneer naar de mening van een van haar de territoriale onschendbaarheid, politieke onafhankelijkheid of veiligheid van een der partijen wordt bedreigd.

Artikel 5

De partijen komen overeen, dat een gewapende aanval tegen een of meer van haar in Europa of Noord-Amerika als een aanval tegen haar allen zal worden beschouwd. Zij komen bijgevolg overeen, dat — indien zulk een gewapende aanval plaats vindt — ieder van haar de aldus aangevallen partij of partijen zal bijstaan in de uitoefening van het recht tot individuele of collectieve zelfverdediging, erkend in artikel 51 van het handvest van de Verenigde Naties, door terstond, individueel en in samenwerking met de andere partijen, op te treden op de wijze die zij nodig oordeelt — met inbegrip van het gebruik van gewapende macht — om de veiligheid van het Noord-Atlantisch gebied te herstellen en te handhaven.
Elke gewapende aanval van dien aard en alle dientengevolge genomen maatregelen moeten terstond ter kennis worden gebracht van de Veiligheidsraad. Deze maatregelen zullen worden opgeheven zodra de Veiligheidsraad de nodige maatregelen zal hebben genomen, om de internationale vrede en veiligheid te herstellen en te handhaven.

Artikel 6

Voor de toepassing van artikel 5 wordt mede als een gewapende aanval op een of meer der partijen beschouwd een gewapende aanval op het grondgebied van een der partijen in Europa of Noord-Amerika, op de Algarijnse departementen van Frankrijk, op bezettingstroepen van een der partijen in Europa, op eilanden vallende onder de rechtsmacht van een der partijen in het Noord-Atlantisch gebied ten Noorden van de Kreeftskeerkring of op de schepen of luchtvaartuigen van een der partijen in dit gbied.

Artikel 7

Dit verdrag doet geen afbreuk aan en mag niet worden uitgelegd als op enige wijze afbreuk te doen aan de rechten en verplichtingen welke voor partijen, die lid zijn van de Verenigde Naties, uit het handvest voortvloeien, of aan de primaire verantwoordelijkheid van de Veiligheidsraad voor de handhaving van internationale vrede en veiligheid.

Artikel 8

Elk der partijen verklaart, dat geen der internationale verbintenissen, op het ogenblik van kracht tussen haar en een der andere partijen of een derde staat, in strijd is met de bepalingen van dit verdrag, en neemt op zich geen enkele internationale verbintenis aan te gaan in strijd met dit verdrag.

Artikel 9

De partijen richten hierbij een raad op waarin elk van haar zal zijn vertegenwoordigd ten einde aangelegenheden de tenuitvoerlegging van dit verdrag betreffende in behandeling te nemen. De raad moet zo worden georganiseerd, dat hij te allen tijde terstond zal kunnen samenkomen. De raad zal de hulporganen oprichten welke nodig mochten zijn; in het bijzonder zal de raad onverwijld een defensie-comité oprichten, hetwelk maatregelen voor de tenuitvoerlegging van artikel 3 en artikel 5 zal aanbevelen.

Artikel 10

De partijen kunnen eenstemmig elke andere Europese staat, welke de verwezenlijking van de beginselen van dit verdrag kan bevorderen en kan bijdragen tot de veiligheid van het Noord-Atlantisch gebied uitnodigen, tot dit verdrag toe te treden. Elke staat, welke aldus is uitgenodigd kan partij worden bij het verdrag door het nederleggen van zijn akte van toetreding bij de regering van de Verenigde Staten van Amerika. De regering van de Verenigde Staten van Amerika zal elk der partijen in kennis stellen met het nederleggen van elke akte van toetreding.

Artikel 11

Dit verdrag zal worden bekrachtigd en de bepalingen daarvan zullen door de partijen worden tenuitvoergelegd overeenkomstig haar onderscheiden grondwettelijke procedures.
De akten van bekrachtiging zullen zo spoedig mogelijk worden nedergelegd bij de regering van de Verenigde Staten van Amerika, die alle andere ondertekenaars in kennis zal stellen met elke nederlegging. Het verdrag zal in werking treden voor de staten welke het hebben bekrachtigd zodra de bekrachtigingen van de meerderheid van de ondertekenaars met inbegrip van België, Canada, Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten van Amerika, zijn nedergelegd en het zal van kracht worden met betrekking tot andere staten op de dag waarop hun bekrachtiging is nedergelegd.

Artikel 12

Nadat het verdrag gedurende 10 jaar van kracht is geweest, of te eniger tijd daarna, zullen partijen, op verzoek van een van haar, zich met elkander verstaan omtrent herziening van dit verdrag, met inachtneming van de factoren welke alsdan van invloed zijn op de vrede en veiligheid in het Noord-Atlantisch gebied, met inbegrip van de verdere ontwikkeling van algemene zowel als van regionale, binnen het kader van het handvest van de Verenigde Naties vallende regelingen voor het handhaven van de internationale vrede en veiligheid.

Artikel 13

Nadat dit verdrag gedurende 20 jaar van kracht is geweest kan elke partij ophouden partij te zijn een jaar nadat zij van deze opzegging kennis heeft gegeven aan de regering van de Verenigde Staten van Amerika, die de regeringen van de andere partijen in kennis zal stellen met het nederleggen van elke kennisgeving van opzegging.

Artikel 14

Dit verdrag, waarvan de Engelse en de Franse teksten gelijkelijk authentiek zijn, zal worden nedergelegd in het archief van de regering van de Verenigde Staten van Amerika. Gewaarmerkte afschriften daarvan zullen door deze regering worden overgelegd aan de regeringen van de andere ondertekenaars.
Ter oorkonde waarvan de ondergetekende gevolmachtigden dit verdrag hebben ondertekend.

Dr. A. F. Philips

door

Prof. Dr. Ing. N. A. Halbertsma

Het woord industrialisatie ligt tegenwoordig op vele lippen. Men verwacht daarvan — in ons land, en in vele andere landen — de oplossing van het probleem, hoe men het steeds toenemend aantal monden moet voeden. Maar men ziet in die ver doorgevoerde ontwikkeling der industrie ook gevaren, indien zij geen goede oplossing weet te brengen voor de talrijke sociale problemen, die aan de industrialisatie zijn verbonden. M.a.w. indien de industriële bedrijven aan de maatschappij een voorbeeld geven voor de wijze waarop een groot aantal mensen eendrachtig kan samenwerken voor een gemeenschappelijk doel, zal het zeer de vraag zijn, of de nadelen der industriële ontwikkeling groter zullen zijn dan de voordelen.

Of iemand als industriële leider slaagt, zal evenzeer bepaald worden door zijn sociale instelling en de wijze waarop hij zijn medewerkers tot „teamwork" weet te inspireren als door technische en commerciële capaciteiten. Een sprekend voorbeeld hiervan is wel Nederlands grootste industrieel, Dr. Anton Frederik Philips, die op 14 Maart zijn 75ste verjaardag vierde en die op een 54-jarige loopbaan in die wereldbekende onderneming kan terugzien.

Ook nu nog, als President-Commissaris en Gedelegeerd Commissaris, verschijnt hij — wanneer hij in Eindhoven is — elke morgen op het kantoor, waar vele problemen nog steeds zijn onverminderde belangstelling hebben.

Vanuit zijn werkvertrek ziet hij het kleine, oorspronkelijke fabrieksgebouw liggen, dat het jaartal 1891 draagt als eervol onderscheidingsteken. Daar zijn de ramen van het kleine kantoortje, dat zijn broer Gerard, de stichter van het bedrijf, en hij van 1895 af deelden, ja zelfs de brievenbus, waardoor de orders binnenkwamen. In een mensenleven is A.F of Mijnheer Anton, zoals zijn medewerkers hem noemen, er getuige van geweest hoe één zaadje duizendvoudige vrucht kan opbrengen. Van 400 m2 groeiden de fabrieksgebouwen tot 400.000 m2, het personeel nam toe van 26 tot 23.000 man in Eindhoven, 12.000 elders in Nederland, en 45.000 in de talrijke Philipsfabrieken, die over 25 landen zijn verspreid.

Van 1895 tot 1922 heeft A. F. Philips als onvervaard en onvermoeid verkoper de wereldmarkt weten te veroveren voor de Philipslamp. De eerste 8 jaren zijn misschien de belangrijkste geweest, omdat daarin de fabriek dank zij de noeste arbeid der twee gebroeders, Gerard en Anton, groeide tot een bedrijf, dat 5 millioen lampen per jaar produceerde, en dat in 1903 bij de oprichting van het kooldraadlampen-syndicaat reeds behoorde tot de 4 grootste Europese fabrieken. Samen hebben de gebroeders Philips daarbij het voorzichtige financiële beleid gevoerd nieuwe machines steeds in het eerste jaar af te schrijven. Zo konden zij in 1907 de fabricage overschakelen op die van de gespoten metaaldraadlamp, in 1911 de getrokken metaaldraadlamp invoeren, en in 1913 tot de fabricage van de gasvullingslamp overgaan, zonder dat dit aanleiding gaf tot ernstige schokken voor de solidariteit der onderneming.

De metaaldraadlamp heeft, dank zij de stroombesparing van 76 pct. het electrisch licht pas werkelijk populair gemaakt; de gasvullingslamp heeft een grote impuls gegeven aan de electrische straatverlichting en aan de fabrieksverlichting. In later jaren hebben de gasontladingslampen nieuwe terreinen voor het electrisch licht veroverd, zoals de verlichting van verkeerswegen, sluizen en kanalen met natriumlampen, en de toepassing van hoge verlichtingsniveau's zonder hinderlijke warmte-ontwikkeling in kantoren en werkplaatsen, die mogelijk is geworden door de fluorescentielamp.

Het jarenlange samenwerken met zijn broer Gerard had bij A. F. Philips de waardering doen groeien voor het werk der technici, en de overtuiging, dat de kwaliteit van het product de enige gezonde grondslag was voor het toenemen

van de omzet. Met open oog voor de op wetenschappelijk onderzoek berustende vooruitgang en voor alle daarin besloten commerciële mogelijkheden nam hij in 1922, toen zijn broer zich op 63-jarige leeftijd terugtrok, de leiding der onderneming over. Nog steeds was de gloeilamp het hoofd-product al had Gerard bij de oprichting gesproken van een „Stoomfabriek van gloeilampen en andere electrische artikelen". Tegen het einde van de oorlog 1914-1918 waren er weliswaar twee nieuwe producten bijgekomen, die echter nauw verwant waren met de gloeilamp: de röntgenbuis en de radiobuis. Een van de medewerkers van A. F. Philips had nl. in 1918 in Nederland een contract kunnen sluiten voor 180 radiobuizen per jaar!

Dit was wel een heel nietig begin van de geweldige ontwikkeling van Philips als radio-industrie, waaraan, onder de stuwende leiding van A. F. Philips, laboratorium en fabriek een even groot aandeel hebben gehad. In deze tweede periode, van 1922 tot 1939, zien wij A. F. Philips als industrieel van groot formaat, als de ondernemer, die zijn zorgvuldig uitgezochte medewerkers tot de hoogste prestaties weet te inspireren.

Intussen was Philips fabrikant van electrische artikelen geworden, na 1924 volgden laad-gelijkrichters, plaatspanningsapparaten, luidsprekers en andere onderdelen voor radio-ontvangtoestellen elkaar in snel tempo op.

In 1927 nam A. F. Philips een beslissing, die voor de ontwikkeling der onderneming verstrekkende gevolgen zou hebben. Philips ging in dat gedenkwaardige radio-jaar, waarin de kortegolf-verbinding met Indië tot stand kwam, over tot het fabriceren van radiotoestellen. Het laboratorium had er sterk op aangedrongen, omdat het eigen fabricage-ervaring onmisbaar achtte als contrôle op het ontwikkelingswerk. De verkoop-afdeling daarentegen vreesde de markt voor radiobuizen en andere onderdelen te verliezen, wanneer men de grote afnemers dezer onderdelen, de toestelbouwers, zou gaan beconcurreren. Deze zorg bleek echter misplaatst, de verkoop van radiobuizen leed niet en 5 jaar later leverde Philips al het millioenste radiotoestel af, 8 jaar later de 100.000.000ste radiobuis.

Als blijk van waardering voor de grote verdiensten van A. F. Philips voor het Nederlandse bedrijfsleven verleende de Handels Hogeschool te Rotterdam hem in 1928 het ere-doctoraat in de handelswetenschappen.

Bij de vele nieuwe producten, die in de loop der jaren aan het fabricageprogramma van Philips werden toegevoegd: röntgentoestellen, geluidsfilminstallaties, lasgelijkrichters, vitaminepreparaten enz, enz. moesten steeds weer beslissingen genomen worden, waarbij technische en commerciële factoren tegen elkaar moesten worden afgewogen, waarin ook de smaak der verbruikers moest worden aangevoeld.

Steeds heeft Dr. A. F. Philips het verstaan leiding te geven waar dit nodig was en in te grijpen, als de raderen wat stroef liepen.

Zo heeft hij de onderneming door tijden van bloei en van depressie heen geloodst en daarbij geleidelijk de verantwoordelijkheid op jongere schouders gelegd totdat hij in 1939 aftrad als President-Directeur.

Hij hoopte veel te kunnen reizen en meer tijd te krijgen voor dingen die zijn bijzondere belangstelling hebben, nieuwe producten, de vakopleiding, kunst en bosbouw. Tengevolge van de oorlog is het anders gelopen. De verplaatsing van de zetel der vennootschap naar Curaçao en oprichten van nieuwe fabrieken in de Verenigde Staten ter opvoering van het oorlogspotentieel der geallieerden stelde hoge eisen aan hem en aan alle medewerkers, die zich in Mei 1940 met hem naar de overzijde van de Atlantische Oceaan hadden begeven.

Is het een wonder, dat de televisie thans de volle belangstelling heeft van de jubilaris? De eerste tijd van de radio-omroep, 25 jaar geleden, zal hem dikwijls voor de geest staan. Opnieuw gaat het er om de onderdelen, die samen televisie-overbrenging mogelijk maken, stuk voor stuk te ontwikkelen en tot grote perfectie op te voeren. Wederom blijkt, dat de zwakste schakel de sterkte van een ketting bepaalt. Ieder onderdeel moet tot in de puntjes zijn verzorgd. Programma, studio-verlichting, opnamecamera, zender, ontvangers, kathodestraalbuizen en het optische systeem, dat het beeld vergroot op een scherm werpt.

A. Bommenwerper vloog 1000 km per uur —

Een Amerikaanse bommenwerper, uitgerust met zes straalmotoren en gebouwd voor vluchten in de stratosfeer heeft een afstand van 3662 km., afgelegd in 3 uur en 46 minuten. Dit betekent een kruissnelheid van 1011 km. per uur. Bij de landing gebruikte het toestel een parachute om af te remmen. Deze methode werd eerst onlangs door de Amerikaanse luchtmacht bekend gemaakt.

Reeds van 24 Januari af dient voor de Parijse rechtbank de zaak van Kravtsjenko - schrijver van „I choose freedom" - tegen het Franse blad „Les lettres françaises" (zie 24-2-49, 7925). Een van de hoogtepunten van dit sensationele proces, was de confrontatie van Kravtsjenko met zijn vroegere echtgenote, Zinaina Gorlowa, die naar Parijs was gekomen om tegen hem te getuigen. Links op de foto ziet men, druk gebarend, Kravtsjenko, en rechts, achter de parketwacht, Zinaina Gorlowa.
(Foto Ass. Press)

Bijna 4 jaren, nadat Wereldoorlog II officieel tot een einde kwam, bevinden zich nog millioenen burgers ver van eigen haard. Aan dit leger van vluchtelingen werden zelfs tengevolge van politieke strijd en oorlogsgeweld in Europa en in het Midden- en Verre Oosten wederom millioenen toegevoegd. Foto: Vluchtelingen in Kasjmir. (Foto Walco)

Culturele en politieke aspecten van Benelux

Hoewel het economische aspect van de Benelux-gedachte nog steeds op de voorgrond staat — de op 4 September 1944 te Londen gesloten douane-overeenkomst vormt hiervan nog steeds de grondslag — houdt men zich zowel in Nederland als België in toenemende mate bezig met het culturele en politieke aspect van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse samenwerking en in het bijzonder dan met de Nederlands-Belgische samenwerking.

Culturele aspecten.

Zo gaf de Volkskrant van 18 Maart j.l. in een speciale Benelux-bijlage*) het woord aan de Belgen Dr. K. C. Peeters en Dr. H. L. van Breda O.F.M. Dr. Peeters constateerde, dat de resultaten van Benelux met betrekking tot de volksopinie nog niet tastbaar zijn: „Er moeten nog heel wat meningsverschillen, ingekankerde vooroordelen en moeilijk te definiëren tegenstellingen worden opgeruimd, vooraleer de gewenste en gepaste atmosfeer er is". Hoewel de bevolking zich niet rechtstreeks betrokken voelt bij de Benelux-besprekingen, is er volgens Dr. Peeters „bij het volk der Lage Landen niettemin een leven merkbaar, dat grijpt over de rijksgrenzen heen, een volksleven, dat onberoerd is gebleven door de politieke gebeurtenissen". De auteur wijst vervolgens op de eenheid, die er met name in het volksleven in de grensstreken van Zeeuwsch-Vlaanderen, van het oude Brabant en van het vroegere hertogdom Limburg in al de verscheidenheid is bewaard. Dr. Peeters besluit met een door hem profetisch genoemd citaat van de Nederlandse historici Jan en Annie Romein:

„Als de ontwikkeling der mensheid nog de tijd laat voor het vormen van een waarlijk Europese beschaving, dan ligt een van de kiemen daarvoor in de Lage Landen, die, zoals een dal de beken van de omringende bergen verzamelt en ze vormt tot één rivier, in hun bekken de beschavingen der omwonende volken vergaard hebben".

Dr. H. L. van Breda gaat de culturele toenadering na sedert Mei 1945, die „niemand voor 1940 had durven of ook maar kunnen voorspellen of voorzien". Tegelijk met deze toenadering viel echter ook het „volle, sterke licht op de typisch eigen overtuigingen, zeden en geplogenheden, die ons zo niet volstrekt scheiden, dan toch onderscheiden". „En meteen", aldus Dr. van Breda, „stoorden dissonante ondertonen van vrijmoedige critiek, de rustige ontwikkeling van het zo pas ingezette gesprek". De culturele dialoog, vergleed soms wel tot een onbehaaglijk twistgesprek, en culturele samenwerking had wel eens — onvoorzien en ongewild — andere gevolgen dan de beoogde toenadering van de geesten".

„De nu waarneembare critiek is feitelijk erg eentonig, zo naar inhoud als naar vorm. De „Hollander" heeft het bij voorkeur over de „onstandvastige" Belg met zijn onverbeterlijke zin voor improvisatie. Hij bewondert — ietwat afgunstig — zijn Frans, maar glimlacht om zijn „Vlaams". De uitzonderlijke gemakkelijkheid, waarmede zijn Zuiderbuur wet en overheidsbepaling blijkbaar weet te omzeilen, stemt hem eerder onbehaaglijk. Bepaald wordt hij nerveus wanneer een Vlaming hem, hoe dan ook, enige taak wil toemeten in de zogenaamde Vlaamse strijd. De gemiddelde Hollander houdt de Belg — en zeker de Vlaming — wel eens voor niet helemaal vol, en vreest in de grond door Benelux, rechtstreeks of onrechtstreeks in een of ander verwarrend avontuur verstrikt te raken. „Waar kom je dan!" .....

„De Belg daarentegen vindt zijn Noorderbuur „stijf", erg vormelijk en al te zeer overtuigd van eigen superioriteit. Hij hekelt de „koude zakelijkheid" van de Hollander, zijn vasthouden aan de letter van wet en contract, en zijn liefde voor geschreven en gedetailleerde regelingen. Het begrip wet en regeling heeft voor hem overigens een andere inhoud en hij kan maar moeilijk begrijpen, dat dit alles direct iets te maken zou hebben met godsdienstige of morele verplichtingen. Moraal en wettelijkheid zijn ten andere voor de Belg twee erg uit elkaar lopende gebieden ....."

„Bovendien ontsnapt hem het belang van de onderscheiden belijdenissen in Nederland en kan hij maar moeilijk mee, wanneer meer speciale godsdienstige vraagstukken — één der geliefkoosde thema's in Nederlandse milieu's, — worden ter sprake gebracht. Zowel de Waal als de Vlaming bewondert in de grond de verzorgde omgang en de zin voor orde en tucht, die de Nederlander kenmerkt; bewonderen is echter in deze geenszins synoniem van nadrukkelijk beamen, en nog minder van navolgen .... Uiteindelijk, de Vlaming vergeeft het de Nederlanders maar moeilijk, dat ze zo wars staan om zich in te laten met de herwording van het Vlaamse volk; en elke Belg voelt zich gestoord, wanneer hij dit pijnlijke nationale vraagstuk door de Noorderbuur zo wat als een „herrie zonder uitkomst" hoort vermelden".

„Dit alles — en nog veel meer — wordt rondgefluisterd, gezegd en ook wel eens geschreven. En toch gaat, alle critiek ten spijt, de grote aloude cultuur der Nederlanden in het kader van Benelux een nieuwe Renaissance tegemoet".

„De krachtdadige en gunstige actie van beide regeringen, de algemeen goedwilligheid van de intellectuelen in beide landen, het groeiende bewustzijn van saamhorigheid bij de bevolking, alles staat er borg voor: in de Lage Landen is de hereniging der geesten in aantocht!"

Politieke aspecten.

Verschillende Nederlandse bladen hebben zich naar aanleiding van het Benelux-protocol van 13 Maart j.l. bezig gehouden met de vraag of niet de tijd is aangebroken voor een nieuwe, zij het beperkte, staatkundige vormgeving. Elseviers Weekblad (26-3) schrijvend over de twee overeenkomsten, die ongeveer tegelijkertijd de aandacht vroegen — n.l. het Noord-Atlantisch Pact en het Benelux-protocol — achtte beide overeenkomsten onvolkomen en was van mening, dat deze onvolkomenheid ten dele een verklaring vormt voor de lauwheid en apathie, waarmede zij ontvangen zijn.

„Mogelijk schijnt, dat men de momentele onvolkomenheid van beide zo al niet beseft, dan toch onbestemd voelt: het Atlantisch Pact als een politiek verdrag zonder hechte economische grondslag, de Benelux als een economisch verdrag, voorhands zonder gelijkwaardige politieke superstructuur. Wil zowel het een als het ander volle bevrediging schenken, dan zullen beide verdragen levenskrachtig gemaakt moeten worden door een aanmerkelijke completering: het Atlantisch Pact door een economische samenwerking en zo mogelijk integratie, de Benelux door overeenstemming en eenheid ook op politiek gebied." Wat de Benelux betreft: „de taak op politiek gebied zal wellicht nog de moeilijkste van beide blijken en ook in dit opzicht dringt de tijd."

De Groene Amsterdammer (19-3) schreef: „Het uiteindelijke doel is een volledig economisch samengaan. Het is zelfs de bedoeling deze toestand zo spoedig mogelijk te bereiken. Zulk een economische unie betekent, dat alle veranderingen in wetten en maatregelen, die op belangrijke wijze in het economische leven ingrijpen, in de drie landen gelijk zullen worden en ..... moeten blijven. Dit betekent dat noch het Nederlandse, noch het Belgische, noch het Luxemburgse parlement meer volkomen zelfstandig en autonoom over de wetgeving zullen kunnen beslissen, maar dat men steeds rekening zal moeten houden met de inzichten van de deelgenoten. Ieder land zal dus ook voor de toekomst iets van zijn souvereiniteit op moeten offeren. Uiteindelijk zal men zo tot een Beneluxparlement moeten komen.

De Nieuwe Rotterdamse Courant (17 en 18-3) sprak van een aanpassing van de volksinvloed om het „verbroken politiek evenwicht" te herstellen en schreef:

„Benelux doet zich aan ons voor als een economische unie. En inderdaad is dit de voornaamste zijde van het doelwit, waarop de Drie Landen met beslistheid aankoersen. Maar de weg daarheen blijkt niet alleen door het land der economie te voeren, hij loopt tevens over fiscaal, sociaal, juridisch terrein.

„Nationale wettelijke regelingen moeten op tal van punten worden gewijzigd. Doch niet alleen coördinatie van wetgeving is noodzakelijk, ook de richtlijnen van het eigenlijke beleid op sociaal-economisch-financieel terrein van de drie regeringen moeten parallel worden geschakeld. En daarom is het karakter van de besprekingen, welke binnen het kader van Benelux worden gevoerd, anders dan dat van onderhandelingen tussen twee of meer landen bijv. over het totstandbrengen van een handels- of credietverdrag. In dit laatste geval wordt gemeenlijk een politiek van do-ut-des, van geven en nemen gevoerd."

„Zo kon minister Drees op 12 Maart terecht vaststellen, dat de resultaten van de conferentie in Den Haag vrucht zijn van een positieve gezamenlijke politiek. Deze uitlating was meer dan een phrase; zij legde het wezen van deze internationale samenwerking bloot. Bij de haast, welke moet worden betracht met het oog op het gehele Europese herstel, heeft men tot dusver vrijwel uitsluitend oog gehad voor de practische kanten van Benelux, doch nu de volledige verwezenlijking in zicht is, moeten wij ons mede gaan bezinnen op de staatsrechtelijke, zo men wil: volkenrechtelijke, consequenties van de Economische Unie. Want zulke gevolgen zijn onafwijsbaar."

Met verwijzing naar het besluit van de Raad van Ministers der West-Europese Unie tot instelling van een Europese Raad (zie 7942 D en 7952 D) concludeert het blad:

„Op korte termijn zal, wil Benelux in elk opzicht een voorbeeld voor de wereld blijven, de staatkundige opbouw van deze economische federatie, die in feite een veel wijder samengaan inluidt, moeten worden aangevat. Op het fundament der

*) Dr. Van Kleffens doet in deze bijlage enige interessante mededelingen over het ontstaan van de douane-overeenkomst van 1944, waartoe de heer Van den Broek, destijds Ned. Minister van Financiën het initiatief nam.

functionele commissies, die haar nuttige werk kunnen blijven verrichten en zo nodig uitbreiden, zal een politieke bovenbouw moeten worden gezet. Een permanente raad van ministers van Benelux ter bepaling van het gezamenlijke beleid, alsmede een gezamenlijke volksvertegenwoordiging van de Drie Landen voor federatieve aangelegenheden schijnt een ambitieus program, waarvan de uitvoering echter noodzakelijk is."

Intussen wees prof. mr. C. W. de Vries in het Rotterdams Nieuwsblad (17-3) op het grote struikelblok op de weg naar een bovenstatelijke regeling n.l. het vastklampen aan de eigen souvereiniteit:

„Te veel staat, ook in de Benelux, de souvereiniteit van elke Staat op zichzelf, op de voorgrond. Dit was zo na de oorlog 1914-1918; het was zo bij het stichten van de U.N.O.; het is ook zo in het verband van de Benelux. Men is dadelijk bevreesd voor een overdreven begrenzing van de uitoefening van de eigen souvereiniteit der contracterende en verdragen-sluitende „partijen". Wij behoren niet tot hen, die in redevoeringen of in het journalistiek verband „bouwen" aan een nieuwe wereld. Wij zijn tevreden met een hele kleine verschuiving in de bestaande toestanden."

Op dit terrein, aldus prof. de Vries, spreken de Belgische staatsstukken openhartiger dan onze stukken.

„Maar zij spreken niet in de goede richting. Integendeel, de redenering wordt zodanig opgezet, dat bovenal de eigen souvereiniteit wordt gehandhaafd. Feitelijk, wanneer een souvereine Staat een overeenkomst afsluit met een andere, begrenst hij zijn souvereiniteit niet, hij maakt er gebruik van; hij gebruikt ze tot de doeleinden, waartoe zij juist gemaakt is", zo luidt de Belgische verdediging. Het parlement van België is het hiermede eens. „Het Nederlandse parlement ook"! zal men wellicht zeggen. Maar dan is elke bovenstatelijke regeling uitgesloten."

Prof. de Vries, richtte, aldus een extra Aprilnummer van Benelux, aan de deelnemers van de Haagse Benelux-conferentie een schrijven, waarin hij aandringt op de instelling van een interlandelijke staatscommissie. De vraagstukken, die thans aan de orde zijn, aldus prof. De Vries, betreffen het onderzoek naar de mogelijkheden op economisch gebied, welke zouden kunnen leiden tot een economische unie. Het is echter de vraag in hoeverre deze mogelijkheden staatkundige noodzakelijkheden zijn. De staatkunde van alle landen, zo meent prof. De Vries, vraagt niet alleen naar wenselijkheden en noodzakelijkheden, maar ook en in de eerste plaats, naar staatkundige noodzakelijkheid. Deze staatkundige zijde van de Benelux kan niet zonder afzonderlijke voorbereiding in werkingtreden, zulks krachtens openbaar besluit. Een gezamenlijke staatscommissie zou de constitutionele en bestuursaangelegenheden moeten onderzoeken, welke het mogelijk maken de gecoördineerde vorm van samenwerking tussen de drie landen aan te vullen met een gesubordineerde vorm van samenwerking.

(Vor. ber. Benelux 8015 en 8013 B; Atl. Pact 8019 en 8027. Men zie ook het artikel over prof. P. Geyl op pag. 8040 en 7955 D)

BIOGRAPHIE

SIR STAFFORD CRIPPS

Toen de na-oorlogse economische crisis Engeland in 1947, ondanks grote leningen van de Ver. Staten en de dominions, steeds nader bracht tot een bankroet en de doorsnee-Engelsman zich begon af te vragen, of het toch niet de oorlog verloren had, deed premier Attlee een beroep op de man, die zijn in de oorlog gewonnen populariteit na de overwinning spoedig had verspeeld, door dag aan dag soberheid te prediken: Sir Stafford Cripps. Spoedig, nadat hij benoemd was tot minister van Economische Zaken met bevoegdheden, die hem practisch tot economisch dictator maakten, verstomde het gelach om deze knappe zonderling. En thans — nog geen twee jaar later — bewijzen de resultaten van zijn „austerity"-politiek, dat hij gelijk had. De productie neemt gestadig toe, de „export-drive" werd een succes en de betalingsbalans nadert een evenwichtspunt. De „welvaartsslag" is echter nog niet gewonnen. Het dollarprobleem is niet opgelost, nieuwe en tot dusver ten dele latent gebleven moeilijkheden doemen op, waarbij vooral het internationale aspect de aandacht van Sir Stafford Cripps zal opeisen.

Richard Stafford Cripps werd op 24 April 1889 geboren als jongste zoon van Charles, Baron of Parmoor, een welgesteld advocaat en conservatief (later liberaal) lid van het Lagerhuis. Staffords jeugdjaren verliepen op de in het milieu waaruit hij voortkwam gebruikelijke wijze. Hij bezocht een Public School (Winchester); beoefende met veel enthousiasme verschillende takken van sport en ging studeren, eerst te Oxford (chemie) later te Londen (rechten). In 1911 trad hij in het huwelijk met Isabel Swithinbank.

Stafford Cripps was nog slechts korte tijd advocaat (Londen), toen Wereldoorlog I uitbrak. Afgekeurd voor militaire dienst, gaf hij zich onmiddellijk op als Rode Kruis-vrijwilliger. Een ernstige maagziekte dwong hem echter vrij spoedig het slagveld in Frankrijk te verlaten en naar Engeland terug te keren. Hij werd leider van de chemische afdeling van de munitiefabriek te Queensferry, die mede door zijn organisatietalent de grootste werd van het gehele Britse Rijk.

Zijn technische kennis kwam hem na de oorlog zeer ten goede in zijn advocatenpractijk. Hij specialiseerde zich in patentkwesties, verwierf — vooral toen hij voor de Imperial Chemical Industries (ICI) een belangrijk proces won tegen de I. G. Farben (1929) — grote bekendheid en was een tijdlang de best betaalde advocaat van Engeland.

Intussen had hij zich reeds in 1924 (tegelijk met zijn vader) aangesloten bij de Labour Party. Dit is te minder vreemd, als men bedenkt, dat zijn tante Beatrice gehuwd was met de bekende socialistische socioloog Sidney Webb en

hij een grote bewondering had voor het echtpaar Webb. Toegewijd, zij het onorthodox Christen, had Stafford Cripps de overtuiging, dat niet de kerken, maar slechts het socialisme de christelijke leer tot een maatschappelijke realiteit kon maken.

Hoewel hij het grootste deel van zijn fortuin besteedde aan weldadigheid en zijn advocatenkantoor niet alleen rijke cliënten aantrok, maar tevens een verzamelplaats was van armen, die zijn hulp kwamen inroepen, werd de succesvolle advocaat door de oude Labour-garde vaak met „schele ogen" aangekeken. Het wantrouwen jegens Cripps werd nog sterker, toen hij zich ontpopte als het „enfant terrible", die de partijleiding zijn scherpe en scherpzinnig geformuleerde critiek niet bespaarde. In de moeilijke jaren na de fatale Labour-nederlaag van 1931 wierp hij zich op als leider en fanatiek woordvoerder van de Socialistische Liga, een vleugel van de Labour Party, die zich voorstelde de partij te doordringen van een geest van strijdbaar socialisme, felle aanvallen deed op de aristocratie, het Hogerhuis wilde opheffen evenals het gehele Britse imperium en, kort gezegd, een uiterst linkse koers voorstond. De ontbinding van de Liga deed Cripps stem niet verstommen. Fel geselde hij o.m. de niet-inmengingspolitiek t.a.v. Abessinië en Spanje, de politiek van de Volkenbond: „dat instrument van zat-gevreten imperialisten". Toen hij de leuze aanhief van het „United Front", een verenigd front van actieve socialisten, communisten en dissidente liberalen en conservatieven, kostte dit hem de laatste sympathie — zo hij die ooit had bezeten — van de partijleiding en werd hij geroyeerd (1939).

De oorlog met Hitler brak uit en Cripps bood Chamberlain zijn diensten aan. Deze wenste hiervan geen gebruik te maken. Churchill echter, die hem naar waarde wist te schatten, zond hem in 1940 als ambassadeur naar Moskou. Toen hij in 1942 in Engeland terugkeerde en verslag uitbracht over de resultaten van zijn missie — daarbij zijn bewondering voor de Sowjet-Unie niet onder stoelen of banken stekend — verwierf hij op slag een zodanige populariteit, dat men hem reeds ging doodverven als de opvolger van Churchill: „We want Churchill to win the war, but Cripps to win the peace". Zijn missie naar India, waarheen Churchill hem in 1942 zond met de toezegging van volledige onafhankelijkheid „onmiddellijk na de oorlog" en tijdens welke hij de mogelijkheid opperde van een afzonderlijke Mohammedaanse staat (Pakistan), werd geen succes, daar de Indiërs en op de eerste plaats de Congrespartij niet langer genoegen namen met beloften, maar onmiddellijke onafhankelijkheid eisten. Zeer belangrijk waren de diensten die hij daarna aan Engeland bewees als minister van de Vliegtuigproductie en van Handel.

Na de Labour-overwinning van 1945, was het echter niet Cripps, maar Attlee die belast werd met het premierschap. Cripps, wederom toegelaten tot de partij, werd minister van Handel.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

27 Maart (Zondag)

Israël — Het kabinet besluit vijf ministeries en tien afdelingen van andere ministeries naar Jeruzalem over te brengen. Jaffa wordt de facto ingelijfd in het gemeentelijk gebied van Tel Aviv.
Italië — De Senaat keurt na een stormachtig debat met 188 tegen 112 stemmen bij 8 onthoudingen, de aansluiting van Italië bij het Atlantisch Pact goed. (Zie 8009 Kr. 18-3)
Nederland — In alle katholieke kerken wordt een brief van het Nederlands Episcopaat voorgelezen, waarin mededeling wordt gedaan van het plan, om aan Z. H. de Paus bij gelegenheid van zijn gouden priesterfeest een radiozender aan te bieden.
Sowjet-Unie — „De Rode Ster" beschuldigt de Ver. Staten er van aan te sturen op een herleving van de Duitse generale staf „onder een masker van een commissie van militaire geschiedschrijvers", die zou bestaan uit 27 Duitse generalen onder leiding van de vroegere staf-chef Halden.

28 Maart (Maandag)

Duitsland — Bij de in het Saargebied gehouden plaatselijke verkiezingen hebben de communisten 8.6% der stemmen op zich verenigd (9.7% in 1946). De Christelijke Volkspartij kreeg 49.7%, de sociaaldemocraten verwierven 31.1%, de kleine partijen 10.6%.
Indonesië — Te Medan begint de conferentie van Sumatra.
Internationaal — Voorbereidende conferentie voor de oprichting van de Raad van Europa te Londen begonnen. (Zie 7997 Kr. 7-3)
Nederland — Het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage veroordeelt de voormalige leider van de N.S.N.A.P., dr. Ernst Herman ridder van Rappard, tot de doodstraf.
— Een wetsontwerp is ingediend, waarbij de verantwoordelijkheid van journalisten wordt vastgesteld. (Zie in dit nr.)
— Te A'dam is een stichting opgericht („Voorlichtingsinstituut voor het Welvaartsplan Nederlandse Antillen"), die in samenwerking met de stichting „Welvaartsplan Ned. Antillen 1946" onderzoekingen zal verrichten naar de mogelijkheid om de economische basis van dit gebied te verruimen. De regering verleende voor '49 ƒ 60.000 subsidie. (Zie ook 7338 C)
Ver. Staten — Aan Iran zullen wapenleveranties plaats hebben tot een totaal bedrag van 26 millioen dollar. De eerste zendingen zijn reeds in Iran gearriveerd. Door de Sowjet-Unie wordt hiertegen geprotesteerd. (Zie in dit nr. onder V.S.)

29 Maart (Dinsdag)

Canada — Het Canadees Lagerhuis keurt het Atlantisch Pact met 149 tegen 2 stemmen goed.
Duitsland — De Amerikaanse militaire gouverneur, generaal Clay, zou verklaard hebben, dat de Ver. Staten „gezien de ernstige inbreuken door de Sowjet-Unie op de overeenkomst van Potsdam", zich niet langer door deze overeenkomst gebonden achten.
Indonesië — Volgens het republikeinse bureau te Londen, is de 28-jarige minister van Wederopbouw in de rep. noodregering, Supeno, door Nederlandse troepen op Java „vermoord".
— De wnd.-voorzitter van de Nederlandse delegatie deelt mede, dat Nederland zal deelnemen aan de in de Canadese resolutie voorgestelde besprekingen. Dr. Van Royen zal optreden als delegatieleider.
Israël — Turkije erkent als eerste Mohammedaanse mogendheid Israël.
Nederland — Koningin Juliana en de prinsessen Beatrix en Irene bezoeken de Ned. Jaarbeurs. Prinses Beatrix onthult plaquette in de Beatrix-hall.
— Opgericht is een „Rusland-Instituut" van de faculteit voor politieke en sociale wetenschappen der gemeente-universiteit te Amsterdam. De leiding berust bij prof. dr. B. Becker.
— De kosten van ziekenverpleging worden met ingang van 1 April met ƒ 1 verhoogd. Maximum is ƒ 8. De Stcrt. van 29 Maart No. 62 bevat eveneens een nieuwe regeling voor de salariëring van de verplegenden.
— Met ingang van 1 April is aan de „Stichting Totalisator Nederland" vergunning verleend tot het organiseren van een totalisator.
Sowjet-Unie — Sokolowski, opperbevelhebber in Duitsland wordt van deze functie ontheven en benoemd tot eerste plaatsvervangend minister voor de strijdkrachten. Generaal Tsjoeikow neemt zijn functie in Duitsland over. (Zie in dit nr.)

30 Maart (Woensdag)

China — De samenstelling van de regeringsvredesdelegatie is door de communisten goedgekeurd. Leider van de delegatie is dr. Sjao Li-tse.
Indonesië — De helft van de geproduceerde ondernemingsrubber zal voortaan worden uitgevoerd naar de dollarlanden.
Internationaal — Krachtens een overeenkomst tussen Amerika, Australië en Engeland zal te Woomera in Centraal-Australië een experimenteercentrum voor lange afstandraketten worden aangelegd.
Nederland — Dr. D. Prakken benoemd tot hoogleraar in de erfelijkheidsleer aan de Landbouwhogeschool te Wageningen.
Portugal — Officieel wordt medegedeeld, dat Portugal zal toetreden tot het Atlantisch Pact.
Syrië — Kolonel Hoesni, opperbevelhebber van het leger, stelt militair regiem in en roept zichzelf uit tot dictator. (Zie in dit nr.).
Tsjecho-Slowakije — Mgr. Beran, aartsbisschop van Praag, waarschuwt tegen aansluiting bij Volkspartij. De partij heeft niet het recht het predicaat „katholiek" te voeren.
IJsland — Het Althing (Parlement) keurt met 37 tegen 13 stemmen toetreding tot het Atlantisch Pact goed.

31 Maart (Donderdag)

Bulgarije — Enkele honderden ambtenaren en partijfunctionarissen die bekend stonden wegens hun sympathie voor Tito zijn gearresteerd onder de beschuldiging van „dienst aan imperialistische landen". Vice-premier Kostof zou huisarrest hebben gekregen.
Engeland — Officieel wordt medegedeeld, dat de regering 5 millioen pond beschikbaar zal stellen „voor handhaving van binnenlandse vrede" in Malakka.
Indonesië — De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Acheson, dringt er bij minister Stikker op aan, snel over te gaan tot het bijeenroepen van een „vredes-conferentie met de republikeinen".
— Australië en India stellen voor de Indonesische kwestie op de Alg. Vergadering van de V.N. in behandeling te nemen.
Internationaal — De UNRRA thans officieel geliquideerd; 1.700.000 dollar waarover het nog beschikte is overgemaakt aan het „Internationaal Steunfonds voor de Jeugd". (Vor. ber. 7789 E).
Nederland — De K.L.M. Constellation „Gouda" volbrengt de eerste commerciële non-stop vlucht Amsterdam-New York.
— Lt.-generaal Kruls beëdigt te Utrecht, 13 hoofdofficieren en subalterne officieren van de Nat. Reserve.
Portugal — Alvaro Cunhal en Milatov Ribaro, leiders van de verboden communistische beweging, gearresteerd.
Spanje — Generaal Franco houdt radiorede ter herdenking van het feit, dat 10 jaar geleden de nationalisten de burgeroorlog wonnen. Hij deed een hevige aanval op de communisten, socialisten en vrijmetselaars, die „in dit ernstige uur ons vasteland bedreigen". „Ik zal nimmer mijn post verlaten", aldus Franco. Tevoren had hij aan een Amerikaanse correspondent verklaard, zich zelf als regent te beschouwen, zolang de monarchie niet was hersteld. (Zie ook in dit nr.).

1 April (Vrijdag)

Canada — Met een korte plechtigheid in het parlement wordt New Foundland bij Canada gevoegd. (V. b. 7997 Kr. 10-3)
Engeland — De regering maakt bekend, dat aan Rusland in de komende 12 maanden een crediet zal worden gegeven van 9 millioen pond, voor de aankoop van niet-militaire goederen.
Internationaal — Protest van de Sowjet-Unie tegen het Atlantisch Pact. (Zie nr. 929).
Nederland — Prof. K. de Snoo, hoogleraar in de verloskunde en de leer der vrouwenziekten aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, op 71-jarige leeftijd overleden.

2 April (Zaterdag)

Engeland — In nota's aan de Hongaarse, Roemeense en Bulgaarse regeringen beschuldigt de Britse regering deze landen er van, de clausules in de vredesverdragen betreffende de eerbiediging van de rechten van de mens, voortdurend te schenden. (Zie ook 8013 D). Gelijkluidende nota's werden overhandigd door Amerika, Australië, Canada en Nw. Zeeland.
Internationaal — De 12 deelnemende landen aan het Atlantisch Pact, wijzen in een gemeenschappelijke nota de Russische critiek van 1-4 af.
Nederland — Bij de Nederlandse Dok en Scheepsbouw Maatschappij wordt in tegenwoordigheid van het Noorse Kroonprinselijk paar, de voor de Noorse Amerika-lijn gebouwde „Oslofjord", te water gelaten.
— Pater Henri de Greeve richt op de elfde verjaardag van de „Bond zonder naam" een „Jeugdbond zonder naam" op.
Joego-Slavië — Tito erkent, dat hij onderhandelingen zou voeren met Amerikaanse en Britse delegaties.
Palestina — Transjordanië en Israël komen tot overeenstemming over een wapenstilstandsovereenkomst.

Nederland

A. Wetsontwerp i.z. de journalistieke verantwoordelijkheid —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp i.z. de journalistieke verantwoordelijkheid.

Volgens dit ontwerp is journalist degene wiens hoofdberoep is het verrichten van journalistieke arbeid en ook degene die in een in Nederland verschijnend dagblad als hoofdredacteur van dat blad staat vermeld. Degene die in een in Nederland verschijnend nieuwsblad (d.i. een blad dat van een tot vijf maal per week verschijnt) of tijdschrift vermeld staat als verantwoordelijk voor de redactionele inhoud heet in het ontwerp verantwoordelijke redacteur, evenals de verantwoordelijke redacteur van een persbureau. Journalistieke arbeid is het medewerken aan de redactionele inhoud van een blad of aan de samenstelling van berichten, verslagen enz., door een persbureau verspreid. De uitgever van een dagblad is verplicht een of meer hoofdredacteuren aan te stellen voor zover niet op andere wijze in de vervulling van deze functie is voorzien. Hetzelfde geldt voor de uitgever van een nieuwsblad of tijdschrift en de directeur van een persbureau t.a.v. de verantwoordelijke redacteur. De uitgevers moeten in elk nummer doen vermelden wie de hoofdredacteur (verantwoordelijke redacteur) en wie de uitgever is.

De uitgever is verplicht er voor te zorgen, dat het redactionele gedeelte van een blad zich uitdrukkelijk onderscheidt van het overige gedeelte (advertenties).

Persgerecht — Het ontwerp voorziet in de instelling van een persgerecht, gevestigd te Amsterdam, waarvan voorzitter, ondervoorzitters en griffiers jurist moeten zijn. Voorts zal het gerecht bestaan voor de helft uit journalisten met tenminste vijf jaar practijk en voor de helft uit uitgevers of directeuren van persbureaux, eveneens met tenminste vijf jaar practijk. De voorzitter, ondervoorzitters en leden worden voor het leven bij Kon. besluit benoemd. Verenigingen van journalisten (uitgevers), die door de Kroon representatief zijn verklaard, mogen een alfabetische aanbeveling van drie candidaten inzenden voor de benoeming van de leden-journalisten (-uitgevers).

Register — Het persgerecht houdt een openbaar register van journalisten. Verzoeken om inschrijving worden aan de representatieve verenigingen van journalisten voorgelegd, die binnen een maand bezwaren kunnen inbrengen. Het persgerecht beslist over de inschrijving. Indien er van bezwaren sprake is, wordt de verzoeker opgeroepen om te worden gehoord.

Inschrijving wordt alleen geweigerd indien de verzoeker onvolledige of onjuiste gegevens ter inschrijving heeft opgegeven of geen journalist is, dan wel indien er gegronde vrees bestaat, dat zijn inschrijving de eer van de stand der journalisten zal schaden.

Het is, zo lezen we verder in het ontwerp, een Nederlands onderdaan verboden zich journalist te noemen of journalistieke arbeid bij wijze van hoofdberoep te verrichten, tenzij hij is ingeschreven dan wel voor de eerste maal inschrijving heeft verzocht en op dat verzoek niet bij onherroepelijk geworden uitspraak is beslist.

Het is voorts een uitgever of een directeur van een persbureau verboden journalistieke arbeid als hoofdberoep te laten verrichten door daartoe onbevoegden.

Tuchtmaatregelen — Het persgerecht kan tuchtmaatregelen opleggen, en wel aan de journalist, aan wiens opzet of grove schuld feitelijk onjuiste, dan wel oneerlijke of onverantwoordelijke voorlichting te wijten is, of die zich opzettelijk of door grove schuld in strijd met de zorgvuldigheid, die de journalist in het maatschappelijke verkeer betaamt, of in strijd met de eer van zijn stand gedraagt; een en ander onverminderd zijn aansprakelijkheid naar burgerlijk recht of naar strafrecht.

Een soortgelijke norm-omschrijving geldt voor de verantwoordelijke redacteur van nieuwsbladen of tijdschriften en voor uitgevers en voor directeuren van persbureaux.

De tuchtmaatregel kan zijn een waarschuwing, een berisping, oplegging van een geldboete (voor journalisten en verantwoordelijke redacteuren van ten hoogste *f* 1000, voor uitgevers en directeuren van persbureaux van ten hoogste *f* 10.000), schorsing (voor journalisten voor ten hoogste een jaar en voor verantwoordelijke redacteuren, directeuren van persbureaux en uitgevers voor ten hoogste vijf jaar), bovendien voor journalisten ontzetting uit het recht om het beroep van journalist uit te oefenen voor ten hoogste vijf jaren. Van de schorsing van een journalist geschiedt aantekening in het journalistenregister, ontzetting heeft schrapping uit het register tengevolge.

Een zaak wordt bij het persgerecht aanhangig gemaakt door een schriftelijke klacht van een rechtstreeks belanghebbende, van een representatieve journalisten- of uitgeversvereniging of van een officier van justitie. De behandeling geschiedt in openbare zitting.

Het persgerecht kan de uitgever van een dagblad, nieuwsblad of tijdschrift verplichten een ter zake van de inhoud van dat blad gewezen beslissing geheel of ten dele in zijn blad op te nemen.

Tegen beslissingen van het persgerecht (ook die betreffende inschrijving) staat beroep open bij een in te stellen perskamer van het gerechtshof te Amsterdam. Deze perskamer zal zijn samengesteld als een gewone kamer van het hof, vermeerderd met een journalistiek lid en een lid-uitgever. De arresten van de perskamer zijn niet voor cassatie vatbaar.

De geschorste (of ontzette) journalist enz. die toch zijn functie blijft uitoefenen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of boete van ten hoogste *f* 600. Zo'n feit geldt als misdrijf. Een boete van ten hoogste *f* 5000 is mogelijk bij overtreding van verboden of niet-nakoming van verplichtingen, overigens in deze wet omschreven.

De wet zal niet van toepassing zijn op journalisten, verantwoordelijke redacteuren en uitgevers van dagbladen, nieuwsbladen en tijdschriften, uitgegeven door het rijk, een provincie of een gemeente; voorts niet op verantwoordelijke redacteuren en uitgevers van tijdschriften of groepen van tijdschriften, ten aanzien waarvan dit op grond van hun beperkte verspreiding of geringe invloed op de algemene voorlichting op verzoek van het persgerecht bij algemene maatregel van bestuur wordt gepaald.

(Nwe Rotterd. Crt. 29-3) **(Vor. ber. 8022 A; Commissie-Pompe 7113 C)**

B. De organisatie-Woltersom —

Tijdens het debat in de Eerste Kamer over de begroting van Economische Zaken, (22-3) heeft de staatssecretaris voor de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, mr. Van der Grinten, er o.m. op gewezen, dat de organisatie-Woltersom bij de wet opgeheven zal moeten worden, doch dat de mogelijkheid bestaat, dat de vakgroepen e.d. van deze organisatie desgewenst door hun leden als het ware op non-activiteit kunnen worden gesteld.

„Men kan immers besluiten een vakgroep niets meer te laten doen". Overigens was mr. Van der Grinten de mening toegedaan, dat de organisatie-Woltersom „op betrekkelijk korte termijn" zal worden opgeheven. (Nwe R'damse Crt. 23-3) **(Vor. ber. Comm. Woltersom 6799 F; Bedrijfsorganisatie 7483 A)**

C. Sleutel van het „England-Spiel"? —

In een communiqué uitgegeven vanwege de Nationale Federatieve Raad van het Voormalige Verzet in Nederland, wordt gezegd, dat het verraad van de Nederlandse agent W. van der R. de sleutel zou zijn voor het England-Spiel *). Deze man, zo werd gezegd, heeft door het geven van volledige inlichtingen, de Duitsers in staat gesteld het England-Spiel op te bouwen. Naar aanleiding hiervan heeft het A.N.P. zich in verbinding gesteld met verschillende bevoegde instanties. Hun oordeel is in het kort als volgt: Van der R. is boven Nederland gedropped. Enige tijd daarna werd hij door de Duitsers gearresteerd. Bij het daarop volgende verhoor is hij „leeggepompt". Alle hem bekende gegevens, zijn code en „identitycheck", leverde hij aan de Duitsers uit. Deze gegevens hebben aan de Duitse contra-spionnage inderdaad niet onbelangrijke aanwijzingen gegeven. Duitse officieren hebben dit na de oorlog bevestigd. De zegslieden achtten het echter uitgesloten, dat Van der R. zóveel kon vertellen, dat daardoor het England-Spiel mogelijk werd.

Van der R. woont thans in Londen. Na de oorlog heeft de Intelligence Service een onderzoek ingesteld naar zijn gedragingen in de bezettingstijd. Er is een geheim rapport opgemaakt, doch maatregelen werden niet tegen hem genomen. Volgens insiders treden de Engelsen, die de catastrofale gevolgen van verraad in bezet gebied niet aan den lijve ondervonden hebben, niet streng op in dergelijke gevallen. Uit kringen van het voormalige verzet in Nederland zijn dan ook stemmen opgegaan, die de uitlevering van Van der R. verlangen om hem in Nederland wegens hoogverraad te kunnen vervolgen. (A.N.P. 30-3)

*) V. d. R. kwam in het begin van de oorlog uit Indonesië, waar hij als N.S.B.-er bekend zou hebben gestaan, naar Londen. **(Vor. ber. „England-Spiel" 7625 C; 7588 en 7589 A)**

D. Totale geldhoeveelheid —

Op verzoek van het Int. Monetaire Fonds te Washington heeft de Nederlandsche Bank een opstelling gemaakt van een statistiek der geldhoeveelheid in Nederland volgens de definitie in het Statistisch Bulletin van dit Fonds. De statistiek der geldhoeveelheid in Nederland in de oude vorm komt hierbij te vervallen. De cijfers van deze nieuwe statistiek wijken aanzienlijk af van de tot dusver gepubliceerde cijfers. Een der oorzaken daarvan is, dat in de omschrijving van het Fonds geen plaats is voor het chartale geld in de kassen der „banks" en voor de deposito's en een deel der crediet-saldi bij banken.

Blijkens de nieuwe berekening bedroeg de totale hoeveelheid vrij geld per ultimo 1948 (in millioenen guldens) 7.332, waarvan chartaal geld 3.184 en giraal geld 4.148. Volgens de oude berekening waren deze

cijfers als volgt: 7.935, 3.330 en 4.605. De totale geldhoeveelheid volgens de nieuwe berekening in enige voorafgaande jaren was als volgt:

	Chartaal geld	Giraal geld	Tot. hoeveelh. Vrij geld
1938	1048	1493	2541
1944	5096	3678	8774
1945	1386	2714	4100
1946	2801	3392	6193
1947	3062	3892	6954

(St. Bulletin C.B.S. 26-3 No. 26)
(Vor. ber. 8012 A)

A. Koers van de gulden op vrije markt —

De koers van het op de vrije markten in het buitenland verhandelde Nederlandse bankpapier is in de laatste tijd snel gestegen.
In Zwitserland bijv. moet men thans ongeveer 100 francs betalen voor 100 Nederlandse guldens, terwijl deze notering enige maanden geleden nog slechts 80 francs was en in 1947 schommelde tussen de 40 en 60 francs.
De officiële koers voor guldens in Zwitserland bedraagt 162,50 francs voor 100 guldens.
De verklaring van deze gewijzigde waardering is wellicht te zoeken in de mogelijkheid, dat op een tijdstip na 1 Juli 1950 de Nederlandse gulden vrij verwisselbaar zal zijn in Belgische francs, als uitvloeisel van de Benelux.
In de afgelopen weken immers, is ook de zwarte koers van de gulden in België sterk omhoog gegaan. Vorig jaar gold de koers van 8 francs voor een gulden, bij een officiële notering van 16 francs. Doch nu bedraagt de zwarte-guldenskoers reeds 13 francs en in sommige gevallen zelfs 14 francs voor een gulden.
(Vrije Volk 30-3)

B. Toewijzing deviezen zakenreizen

De Nederlandsche Bank heeft een vereenvoudiging aangebracht in de wijze, waarop voor zakenreizen deviezen kunnen worden verkregen voor de volgende landen: Denemarken, Engeland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Italië, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Spanje, Tsjecho-Slowakije, Joego-Slavië en Zweden.
Zij heeft daartoe een algemene vergunning verleend aan de deviezenbanken, die op grond daarvan aan directie en personeel van zaken, welke in het handelsregister zijn ingeschreven en zich vóór 15 April 1949 tot de deviezenbanken hebben gewend, in de periode van 1 Mei 1949 tot 30 April 1950 reisdeviezen mogen afgeven tot de bedragen, die deze zaken in het jaar 1948 voor dit doel hebben opgenomen. (Volkskrant 28-3)
(Vor. ber. 7653 E)

C. Commandant strijdkrachten te velde —

Dezer dagen is ingesteld de functie van aangewezen commandant strijdkrachten te velde (CSV), die rechtstreeks ressorteert onder de bevelen van de chef van de generale staf en opgenomen is in het hoofdkwartier van de generale staf.
In deze functie is benoemd generaal-majoor A. T. C. Opsomer, tot voor kort bevelhebber in het 4e Militaire Gewest.
De taak van de C.S.V. omvat o.m. het invloed uitoefenen op de plannen voor de verdediging van het grondgebied door de troepen te velde, op de tactische vorming van de daarbij betrokken commandanten en het zich op de hoogte stellen van de tactische opvattingen van de staf-dienst der landstrijdkrachten van West-Europa, alsmede het deelnemen aan oefeningen in dat verband.
(Nwe Courant 29-3)

Indonesië

D. Vorming van een federaal leger - Samenwerking deel Siliwangi-divisie en Ned. troepen - De „Daroel Islam"-beweging —

Te Batavia zijn plannen bekendgemaakt tot het ten spoedigste vormen van een nieuw federaal leger. De voorlopige federale regering heeft haar goedkeuring gehecht aan de voorstellen die afkomstig zijn van de legercommandant. Er zullen federale bataljons op territoriale grondslag worden ingesteld.
Verwacht wordt, dat nog dit jaar 18.000 man federale troepen kunnen worden georganiseerd en opgeleid, naast de reeds bestaande veiligheidsbataljons. Deze 18.000 man omvatten ook voormalige republikeinse strijdgroepen.
Het aantal van 18.000 man zal voor de helft bestaan uit infanterie en voor de helft uit personeel voor andere wapens. Op deze grondslag zal het verdere federale leger worden opgebouwd. De opleiding van de Indonesische officieren en het kader zal zo spoedig mogelijk beginnen aan een op te richten cadettenschool en een militaire ambachtsschool voor de militaire luchtvaart, de genie enz. Hierbij zal worden voortgebouwd op de resultaten bereikt bij de opleiding van de veiligheidsbataljons in de deelstaten. De nieuwe federale bataljons zullen voorshands de hoofdtaak van de troepen van het leger in Indonesië bij het herstel en de handhaving van orde en vrede moeten overnemen.
Gehoopt wordt, dat binnen enkele maanden een aanvang zal kunnen worden gemaakt met de militaire vooropleiding van 300 candidaten, die een cursus van een jaar zullen volgen aan de Indonesische school voor reserve-officieren te Bandoeng. Plannen tot oprichting van de militaire academie zijn in voorbereiding. Getracht zal worden, aan het dienstplichtsysteem in Indonesië vorm te geven om ten slotte een federaal kader- en militieleger te verkrijgen.
Over de voormalige Republikeinse strijdgroepen zegt het overzicht nog, dat vele duizenden reeds tot het inzicht zijn gekomen, dat het geen zin heeft, ontberingen en ellende te doorstaan in de strijd tegen de Nederlandse strijdkrachten voor een leuze, waarvan de verwezenlijking door de Nederlandse regering is toegezegd. Deze troepen zullen worden geselecteerd en vervolgens herschoold om in de toekomst — voor zover zij er prijs op stellen om als militair te blijven dienen — een plaats in te nemen in de federale strijdkrachten. (Trouw 30-3)
(Vor. ber. 7865)

Reuter meldt nog, dat vijf bataljons van de Siliwangi-divisie zich in Pasundan bij de Nederlandse strijdkrachten hebben aangesloten. Dit is het resultaat van onderhandelingen tussen overheid en guerillaleiders. Deze voornamelijk uit Soendanezen bestaande eenheden zijn na de jongste politiële actie naar hun geboortestreken teruggekeerd. Daarbij werden ze niet slechts door de Nederlandse strijdkrachten aangevallen, maar ook door troepen van de communistisch georiënteerde Daroel Islam. Gehoopt wordt, dat ook andere troepen van de Siliwangi-divisie zich bij de Nederlandse strijdkrachten zullen aansluiten.

„Daroel Islam" betekent letterlijk „gebied van de Islam". Het is een Arabische uitdrukking, ontleend aan de Mohammedaanse geloofsleer, die de gehele wereld verdeelt in twee groepen, n.l. het gebied van de Islam (Daroel Islam) en het gebied, waar de Islam nog niet gevestigd is en dat door de z.g. heilige oorlog voor de Islam moet worden gewonnen (Daroel Harb).

De Daroel Islam-beweging op Java is, evenals vele dergelijke bewegingen in de loop van de geschiedenis, gebaseerd op het beginsel, dat in Islamietische gebieden — en daartoe behoort naar het oordeel der beweging ook Indonesië — alleen een Islamietische regering behoort te zijn, d.w.z. een regering, die uitgaat van en zich laat leiden door de beginselen van het Mohammedaanse recht, ook op sociaal, politiek en economisch gebied.

De beweging is dus principieel afkerig van de „neutrale staat".

De Daroel Islam-beweging op Java is reeds van het begin van het bestaan der republiek af actief geweest. Zij heeft zich vooral de laatste tijd duidelijk gekeerd zowel tegen de republiek als tegen de Nederlanders. De beweging heeft een leger en is vooral actief in sommige gebieden van de negara Pasundan, met name in de omgeving van Garoet, waar men reeds in September van het vorige jaar de „Islam-staat" heeft afgekondigd.

De correspondent van de N.R.C. tekent hierbij aan:

De onderhandelingen over de samenwerking met de bataljons van de Siliwangi-divisie werd te Bandoeng een experiment genoemd van mogelijkerwijze vèrstrekkende betekenis. Het is een experiment met risico's, doch de huidige situatie is evenmin zonder risico's. De noodzaak van samenwerking vooral van Indonesische zijde wordt gezien in het licht van andere gevaren, waarvan voortwoekerend communisme en de Daroel-Islam-beweging exponenten zijn. Van Nederlandse zijde was en is men niet blind voor het feit, dat verwacht mag worden, dat t.z.t. personeel van de Siliwangi-divisie deel zal uitmaken van het federale leger. Door de thans op gang komende samenwerking zal getracht worden reeds thans dit potentiële doel van federale strijdkrachten tot samenwerking inplaats van zinloos bloedvergieten te brengen, waarbij eventueel tevens de mogelijkheid bestaat de betrokken militairen een andere werkkring te verschaffen. Uiteraard is met de toezegging van de republikeinse troepencommandanten, dat zij tot samenwerking bereid zijn, slechts principieel overeenstemming bereikt, welke met het doorlopen van verschillende stadia moet worden geëffectueerd. Van een anti-Pasundan en anti-Nederlandse strijdgroep tot een coöperatief orgaan is meer dan een stap, doch van Nederlandse militaire zijde gevoelt men zich wel in een positie om de zaak tot een goed einde te brengen. Sentimenten aan beide zijden moeten worden overwonnen. Doch een feit is, dat in de laatste maanden op West-Java een opmerkelijke daling van terreurmoorden en brandstichting e.d. valt te constateren. Indien de proef slaagt, kan zij volgens sommige betrokkenen, van historische betekenis zijn, ook voor andere gebieden. Dit zou dan tevens de beginfase van de samenwerking kunnen zijn, zoals na de overdracht van de souvereiniteit kan plaats hebben. (A.N.P. - Aneta - Trouw - Tijd - Nwe Rottd. Crt 31-3) **(Vor. ber. Siliwangi-div. 7925 Kr. 29-1 en 7881 kol. 3)**

A. **Dr. Rijkens over economische situatie —**
Dr. P. Rijkens, voorzitter van de raad van bestuur der Leverbros en Unilever, heeft op 26 Maart op een persconferentie te Batavia verklaard, dat de economische situatie naar zijn mening „gunstig" was. Hij zeide, dat de Unilever haar bedrijven in Indonesië zeker zal uitbreiden en niet zal wachten op „honderd procent rust", hetgeen volgens hem nog wel even zal duren. (Nwe R'damse Crt. 28-3)
(Vor. ber. 8012 B)

Australië

B. **„White Australia" —**
De minister voor immigratie, Calwell, verklaarde op 23 Maart, dat de Australische regering geen water zal doen in de wijn van haar „Blank Australia-politiek". „Er zal geen quotasysteem ingevoerd worden voor de toelating van Aziaten en geen enkele andere administratieve maatregel, die de met zoveel moeite verworven levensstandaard in gevaar zou brengen. Onze voorvaderen stelden zich het ideaal, dat dit land door Europeanen ontwikkeld zou worden en overwegend Europees zou blijven. Sindsdien zijn alle goede Australiërs onwankelbaar trouw gebleven aan dit ideaal.
(N. Y. Her. Trib. 24-3) **(Vor. ber. 7963 G)**

België

C. **Handelsaccoord met Hongarije**
Het handelsaccoord tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en Hongarije, dat 22 December 1948 te Boedapest is geparafeerd, is op het Departement van Buitenlandse Zaken en van Buitenlandse Handel, te Brussel op 4 Februari ondertekend. Bij de nieuwe regeling, die onmiddellijk in werking treedt, is bepaald dat gedurende één jaar de globale waarde van het goederenverkeer ongeveer ƒ 900 millioen zal bedragen, hetgeen meer dan het dubbele is van het verkeer krachtens het vroegere accoord.
Hongarije zal voornamelijk aan de Economische Unie leveren: graan, varkensvlees, rundvlees, verschillende ruwe huiden, bonen, gezaagd hout in bladen, triplex en fineer, gereedschapswerktuigen, veeartsenijkundige producten, landbouwtractors en artikelen bestemd voor de electrische industrie. De Economische Unie zal aan Hongarije o.m. leveren: metaalproducten, mechanische en electrische artikelen, metalen, scheikundige producten, fotografische producten en kopersulfaat, grondstoffen en spinsels, textielwaren, fokpaarden en voederzaden. (Keesings Fin. Ec. Berichten 27-3)
(Vor. ber. Buitenl. Handel 7982 C)

D. **Uitvoer Congo —**
In 1948 voerde de Belgische Congo en het Belgische mandaatgebied Ruanda-Urundi 844.324 ton goederen uit ter waarde van frs 10.659 millioen.
België was de voornaamste afnemer van deze producten n.l. voor frs 5.466 millioen. Hierna volgen: Zuid-Afrika met frs 1.279 millioen, Engeland met frs 1.189 millioen, Angola met frs 1.174 millioen, V.S. met frs 733 millioen, Italië met frs 182 millioen en Zweden met frs 157 millioen. (A.N.P. 24-2)

Duitsland

E. **Correcties van Duitslands Westgrens —**
Naar aanleiding van de op handen zijnde grenscorrecties zijn in de hoofdsteden van de zes Westelijke landen op 26 Maart enkele mededelingen gedaan, waaruit blijkt dat de regeringen van deze landen, de voorstellen tot voorlopige correcties aan de westelijke grens van Duitsland, door een te Parijs bijeengekomen studie-comité gedaan, hebben goedgekeurd.
Deze correcties, 32 in getal, zullen ten uitvoer worden gelegd op een nader vast te stellen tijdstip en wel langs de grens tussen Duitsland enerzijds en Nederland, België, Luxemburg, het Saargebied en Frankrijk anderzijds. Zij beslaan een totale oppervlakte van omstreeks 135 km², en betreffen een bevolking van ongeveer 13.500 bewoners.
De zes regeringen hebben eveneens de grenzen van het Saargebied aan een onderzoek onderworpen en zijn, onder voorbehoud van bekrachtiging of wijziging bij het definitieve vredesverdrag, overeengekomen de bestaande grenzen te handhaven met kleine wijzigingen.
De gebieden welke betrokken zijn bij deze correcties zullen worden geplaatst onder de territoriale bevoegdheid van de buurstaten van Duitsland. Deze wijzigingen zullen bekrachtigd of gewijzigd kunnen worden bij de definitieve regeling met betrekking tot Duitsland.
Door de aanbevelingen van de Londense conferentie zijn de werkzaamheden van het studie-comité zeer beperkt van omvang gebleven. Slechts die voorstellen mochten aan een onderzoek worden onderworpen waarvan vaststaat, dat zij geen schade van enige omvang zullen toebrengen aan de Duitse economie en welke slechts van ondergeschikt belang zijn en als gewenst beschouwd kunnen worden met het oog op het wegnemen van plaatselijke misstanden en het verbeteren van de verbindingsmogelijkheden.
Binnen deze aldus vastgestelde grenzen zullen de 32 geringe correcties ten uitvoer worden gelegd.
Deze wijzigingen zijn bij benadering vastgesteld. De nauwkeurig grenzen zullen worden vastgesteld door afbakeningscommissies. Deze commissies zullen hun beslissing geven na — indien dit wenselijk voorkomt — plaatselijke autoriteiten te hebben gehoord alsmede personen uit de betrokken streken, die inlichtingen kunnen verstrekken of verklaringen geven, die zij nodig hebben voor de vervulling van hun taak.
Positie bevolking — Alle maatregelen zullen worden genomen ten einde de belangen van de bewoners te waarborgen, zowel met betrekking tot hun persoonlijke rechtspositie als wat betreft hun roerende en onroerende goederen. Niemand zal gedwongen worden de nationaliteit aan te nemen van het land, waarbij het door hem bewoonde gebied wordt gevoegd. Het zal hun vrijstaan zich in Duitsland te vestigen in welk geval zij bevoegd zullen zijn de hun toebehorende roerende goederen mede te nemen, terwijl zij hun onroerende goederen naar verkiezing in eigendom kunnen behouden of verkopen met de bevoegdheid de tegoeden naar Duitsland over te maken in overeenstemming met speciale voorschriften die zullen worden uitgevaardigd.
Nederlands commentaar — Van bevoegde zijde te Den Haag wordt aan dit communiqué toegevoegd:
De oorspronkelijke opvatting, dat de onschadelijkmaking van Duitsland het best verzekerd zou worden door ver-gaande desindustrialisering en agrarisering van Duitsland, maakte na de oorlog geleidelijk plaats voor het inzicht, dat voor de economische en politieke toekomst van Europa de inschakeling van een economisch gezond Duitsland onontbeerlijk is. Meningsverschillen tussen de ondertekenaars van Potsdam droegen het hunne bij tot de zienswijze, beslissingen omtrent de toekomst van Duitsland op te schorten, totdat de ervaring een helderder beeld zou hebben verschaft. Dit bracht mede, dat ook inzake de inwilli-

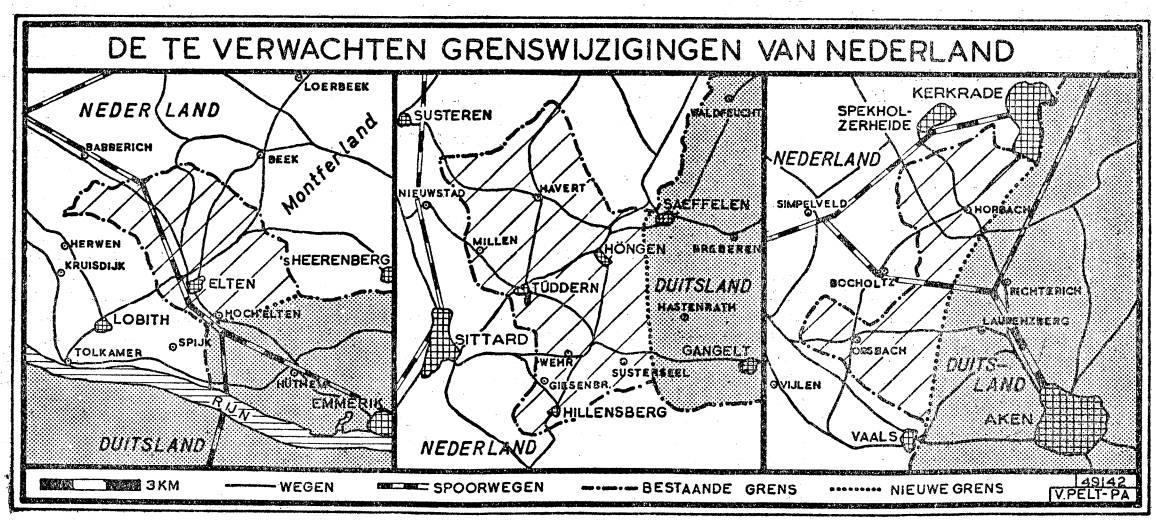

ging der door de Westelijke buurstaten van Duitsland ingediende territoriale aanspraken uitstel nodig werd geoordeeld. Niet nodig was dit uitstel, voor zover het zuiver technische grenscorrecties betrof, die van geen invloed op de economische wederopbouw van Duitsland werden geacht en dus uitgevoerd konden worden zonder vooruit te lopen op de resultaten van ervaring en studie, welke als basismateriaal moeten dienen voor een organische ontwikkeling van het Europees herstel. (A.N.P. 26-3)

Duitse reactie — De regering van **Noord-Rijn-Westfalen** heeft de geallieerden beschuldigd van veronachtzaming van het volkenrecht en het Atlantisch Handvest. Zij kon de veranderingen niet beschouwen als een definitieve beslissing.

Dr. Adenauer, de voorzitter van de parlementsraad te Bonn, verklaarde, dat „het „Diktat" waardoor een tamelijk groot aantal Duitsers en tamelijk grote gebieden voor Duitsland verloren gaan, in strijd is met de rechten der volken en enkelingen".

Peter Altmaier, president van de Paltz, heeft verklaard dat Duitsland accoord gaat met wijzigingen van zijn grens met Frankrijk, doch niet met de veranderingen van zijn grenzen met België, Nederland en Luxemburg.

Dr. Schumacher, de voorzitter der Duitse socialisten, verklaarde in een interview met de „Frankfurter Rundschau": „Evenals alle annexaties, is dit de slechtste wijze voor het doen van herstelbetalingen. De wijze, waarop de wensen van de bevolking der grensgebieden zijn genegeerd, betekent een grote stap terug ten aanzien van het beginsel der zelfbeschikking".

Russische reactie — Een Tass-bericht uit Berlijn stelt de correcties gelijk met „inbeslagneming van Duits gebied".

„In het bijzonder", aldus Tass, „heeft de openlijke erkenning door de Westelijke mogendheden van de Franse annexatie van het Saargebied, waarvan het bestuur reeds aanspraken op Duitsland doet gelden, de aandacht getrokken".

Franse reactie — Het invloedrijke Parijse blad „Le Monde" vraagt zich af, of de geallieerden door thans deze beslissing te nemen niet een „psychologische vergissing" begaan hebben.

Aangezien men zich oriënteert in de richting van een politiek, krachtens welke Duitsland als partner zal worden behandeld, lijkt het het blad niet logisch op deze wijze over grondgebied te beschikken. Het blad doet een beroep op de geallieerden, om voor het sluiten van het vredesverdrag een preliminaire regeling te ontwerpen voor alle essentiële problemen inplaats van „deze regeling in kleine stukjes te snijden". De nu gevolgde methode, zo meent de Monde, kweekt een gevoel van onzekerheid en ontevredenheid, dat niet bevorderlijk is voor het doel dat de geallieerden in Duitsland nastreven. **(Vor. ber. Grenscorr. 8021 A)**

Frankrijk

A. Kantonnale verkiezingen - Verklaring De Gaulle —

Op twee achtereenvolgende Zondagen (20 en 27-3) hebben kantonnale (provinciale) verkiezingen plaats gehad, die een opmerkelijke overwinning hebben opgeleverd voor de regeringscoalitie (katholieken, socialisten en radicalen). De communisten leden — volgens de correspondent van de N. R. Crt. in vele gevallen ten gevolge van een soort samenzwering van de regeringscoalitie met de Gaullisten — gevoelige verliezen *). De Gaullisten behaalden niet die winst welke zij verwacht hadden.

De „onafhankelijken", een rechtse groep, die de denkbeelden van Paul Reynaud voorstaat, behaalde opmerkelijke resultaten. Volgens het ministerie van Binnenlandse Zaken is de einduitslag als volgt (tussen haakjes de uitslag van 1945):

Communisten . . .	37 zetels	(184)
Gaullisten	389 „	(166)
Regeringscoalitie . .	1.081 „	(1.158)

Naar aanleiding van deze verkiezingsuitslagen heeft generaal De Gaulle verklaard, dat hij blijft bij zijn eis van Kamerontbinding. De „derde macht" (regeringsblok) was volgens De Gaulle slechts een combinatie van hen die op het ogenblik het bewind voerden en ten koste van alles hun persoonlijke posities wensen te handhaven. Hij bleek voorstander van het Atlantisch pact, al voerde hij verschillende bezwaren hiertegen aan. Op een desbetreffende vraag verklaarde hij zich voor verzachting van het lot van de „ongevaarlijke oude man" Petain.

(Le Monde 29-3 - Red. K.H.A.)

(Vor. ber. Verkiezingen 8020 Kr. 20-3; zie ook 7371 G; De Gaulle 7858 D)

*) Hierbij dient opgemerkt, dat het stemmen bij meerderheid (volstrekte meerderheid op 20 Maart, relatieve op 27 Maart) regel was. Wanneer de evenredige vertegenwoordiging gewerkt zou hebben, aldus de correspondent van de N.R.C., zouden de communisten wellicht gunstiger resultaten behaald hebben.

B. Buitenlandse handel in 1948 —

Over 1948 was de invoer 41.839.348 (v. j. 37.491.395) ton, ter waarde van frs. 654.284 (v. j. frs. 346.493) millioen. De uitvoer bedroeg 18.552.903 (v. j. 13.762.832) ton met een waarde van frs. 431.218 (v. j. frs. 212.822) millioen. Het tekort op de handelsbalans kwam dus op frs. 223.066 (v. j. frs. 133.671) millioen. De uitvoer vond plaats voor frs. 239.761 (v. j. frs. 126.253) millioen naar het buitenland en voor frs. 151.457 (v. j. frs. 86.569) millioen naar de overzeese gebiedsdelen. Voor de invoer waren deze cijfers resp. frs. 464.671 (v. j. frs. 258.475) millioen en frs. 189.613 (v. j. frs. 88.018) millioen. (Agence Economique 26-2)

(Vor. ber. Buitenl. handel 7947)

C. Ontwikkeling van het luchtverkeer —

Het Franse burgerluchtverkeer herdenkt in 1949 zijn dertigjarig bestaan. De eerste verkeersvluchten werden begin Februari 1919 gemaakt door een maatschappij die zich noemde Les Lignes Aériennes Farman. Deze eerste diensten waren op Londen en Brussel. Eerst veel later kwam door een fusie van drie toenmalige maatschappijen, n.l. de Air Union, de Air Orient en de Aeropostale, de thans nog bestaande Air France tot stand. De in onderstaande tabel gegeven cijfers geven een duidelijk beeld van de ontwikkeling van het Franse luchtverkeer van 1920 tot 1948.

Jaar	gevlogen km.	Passagiers	Pass. km. in duizendtallen	Vracht in ton/km.	Post in ton/km.
1920 . . .	850.000	942	615	29.500	6.300
1925 . . .	4.713.000	19.760	6.279	320.000	255.000
1930 . . .	9.396.000			921.000	385.500
1935 . . .	11.091.487	64.102	27.815	811.584	582.000
1938 . . .	10.874.893	104.424	66.250	718.839	1.114.585
1946 . . .	23.646.000	297.300	339.862	5.120.000	4.945.000
1947 . . .	31.835.835	423.115	599.500	9.602.980	7.100.915
1948 *) . .	38.000.000	590.000	865.000	22.600.000	9.200.000

*) Raming.

(Vliegwereld 3-3)

Internationaal Nieuws

D. Frans-Italiaanse douane-unie —

De ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk en Italië, Robert Schuman en graaf Sforza, hebben op 26 Maart te Parijs een uit 18 artikelen bestaande overeenkomst ondertekend, volgens welke de regeringen van hun landen zich verbinden binnen een jaar de bepalingen vast te stellen voor een gemeenschappelijk douane-tarief *). Tezamen met Algerië zullen de landen dan een douane-unie vormen, waarbinnen goederenbeweging mogelijk is, zonder dat in- of uitvoerrechten geheven worden. In de overeenkomst wordt ook vastgesteld welk deel van het loon Italiaanse arbeiders in Frankrijk werkzaam zullen mogen overmaken. Het maximum-percentage voor een arbeider met een gezin of van hem afhankelijke personen in Italië zal vijftig procent bedragen. De beperkingen op de beweging van personen en goederen tussen Frankrijk en Italië zullen geleidelijk worden opgeheven. Er zal een gemengde „raad voor de douane-unie" worden gevormd bestaande uit 9 leden. Deze raad die periodiek bijeen zal komen, zal een gemengd administratief secretariaat benoemen. Volgens een woordvoerder van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken hoopt men, dat de Frans-Italiaanse douane-unie zal kunnen worden samengesmolten met de Benelux. Deze woordvoerder deelde verder mede, dat Italië en Frankrijk hopen binnen 6 jaar een volledige economische unie tot stand te brengen. Gedurende die periode zullen lonen, prijzen, begrotingen en valuta's worden gestabiliseerd. Aangezien Frankrijks lire-saldi zijn uitgeput, zal een herziening van de wisselkoers tussen de franc en de lire noodzakelijk zijn. De nieuwe koers zal vermoedelijk 180 lire voor 100 frs bedragen (de huidige koers is 220 lire tegen 100 frs).

(Le Monde 27 en 28-3)

*) In de preambule van de overeenkomst worden de verschillende étappen genoemd, die hebben geleid tot het huidige verdrag. En wel: Verklaringen van de Franse minister van Buitenlandse Zaken en van de Italiaanse ambassadeur op 13 September 1947 ten aanzien van de bestudering van het probleem; instelling van een gemengde commissie die op 22 December 1947 rapport uitbracht; verklaringen van Bidault en De Gasperi op 20 Maart 1948 te Turijn waarin beiden hun vastbeslotenheid uitspraken om tot een positief resultaat te komen en tenslotte de instelling van een tweede gemengde commissie waarvan het rapport, op 22 Januari 1949 te Parijs getekend, heeft gediend tot basis van het onderhavige verdrag. **(Vor. ber. 8020 kr. 23-3; Zie ook: 7532 A)**

A. **Tekst Atlantisch Pact - Aanvulling —**

Bij de tekst van het Atlantisch Pact, welke wij op pag. 8027 in extenso afdrukten, is in artikel 11 de naam van Luxemburg abusievelijk niet vermeld.
(Vor. ber. 8027)

Sowjet-Unie

B. **Sokolowski plaatsvervangend minister voor de strijdkrachten —**

Maarschalk Wassili Sokolowski, bevelhebber van de Russische bezettingstroepen in Duitsland en hoofd van het Russische militaire bestuur aldaar, is benoemd tot eerste plaatsvervangende minister voor de strijdkrachten. Generaal Tsjoeikow is benoemd tot zijn opvolger in Duitsland. De post van eerste plaatsvervangende minister voor de strijdkrachten kwam vacant, toen maarschalk Wassilewski benoemd werd tot minister voor de strijdkrachten in opvolging van maarschalk Boelganin (zie 8026 D).

Maarschalk Sokolowski werd in April 1946 Russisch opperbevelhebber in Duitsland.

Sokolowski (wat letterlijk betekent „Zoon van de havik") is 50 jaar oud en geldt als een der bekwaamste tactici van de Sowjet-Unie. Aanvankelijk kreeg hij een priesteropleiding, maar in 1917 sloot hij zich aan bij de October-revolutie. In de tweede wereldoorlog werd hij plaatsvervangend staf-chef in het Rode Leger. Hij verdedigde onder het bevel van maarschalk Zjoekow Moskou en Stalingrad, bevrijdde Smolensk en was een der eersten, die Berlijn binnentrok.

Generaal Tsjoeikow verwierf bekendheid door zijn organisatie van het 62e leger bij Stalingrad. In de zomer van 1942 hield hij de stad vier maanden lang tegen de Duitsers. In 1946 werd hij benoemd tot militair gouverneur in Thüringen, vanwaar hij nu naar Berlijn zal gaan.
(A.N.P. 30-3) **(Vor. ber. Sokolowski 8009 Kr. 18-3)**

C. **Boelganin lid Politbureau —**

Volgens „The Observer" (27-3) is maarschalk Boelganin, die onlangs werd ontheven van zijn functie als minister voor de gewapende macht, bevorderd tot volledig lid van het Politieke Bureau. Tot dusver was hij plaatsvervangend lid.
(Vor. ber. 8026 D)

D. **Verdrag met de Koreaanse Volksrepubliek —**

Op 17 Maart is te Moskou een overeenkomst getekend, betreffende samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de Koreaanse Volksrepubliek (Noord-Korea). Blijkens een verklaring van de premier van deze republiek, Kim Ir Sen, zou dit verdrag „het Koreaanse volk in staat stellen zijn levensstandaard belangrijk te verbeteren" en zou het „de verdediging van de vrede in het Verre Oosten op doeltreffende wijze verzekeren".
(Soviet News 21-3) **(Vor. ber. Russ. troepen teruggetrokken 7893 D)**

Spanje

E. **Spanje en het Atlantisch Pact - De politieke situatie —**

Generaal Franco heeft de Amerikaanse zaakgelastigde te Madrid Culbertson en de Portugese premier Salazar gewaarschuwd, dat de openbare orde in Spanje niet langer gegarandeerd kan worden, tenzij Spanje spoedig aanzienlijke Amerikaanse hulp zou worden verstrekt.

Salazar zou in verband hiermede van plan zijn aan Portugals toetreding tot het Atlantisch Pact de voorwaarde te verbinden, dat ook Spanje toegelaten

MENINGEN

HET NOORD ATLANTISCH PACT

Op 18 Maart werd de volledige inhoud van het Atlantisch Pact gepubliceerd. De Nederlandse pers heeft hierop uitgebreid commentaar gegeven. Het meest kenmerkende laten wij hieronder volgen:

Onder het hoofd „Vredesinstrument" schrijft het **Alg. Handelsblad** (Onafh.): „Dat het Atlantisch Pact tot stand moest komen is het gevolg van het falen van de Verenigde Naties. De verenigde bondgenoten uit de tweede wereldoorlog zijn uiteengevallen in groepen die door een klove worden gescheiden. Uit die tegenstelling is de noodzaak gegroeid van regionale organisatie van veiligheden". „Daarom is het Atlantisch Pact ondanks de eigen risico's die het meebrengt een onvermijdelijke noodzakelijkheid. Juist omdat het pact een vredestaak heeft welke thans nog boven de macht gaat van de Ver. Naties moet het worden verwelkomd."

De Maasbode (Kath.) acht „het document op de allereerste plaats een demonstratie van saamhorigheid en lotsverbondenheid der verdragsluitende partijen".

„In Europa zijn in de tussenoorlogse periode al dergelijke verdragen hopelos ineengestort, wijl er geen werkelijke macht aan ten grondslag lag. Nu echter staat het bijna onuitputtelijke potentieel van Noord-Amerika achter het pact; en de kracht, welke daardoor in dit defensie-pactblok kan ontwikkeld worden, is zo geweldig, dat voor een eventuele agressor de gedachte, dat zijn aanval kans op succes zou kunnen hebben, bij voorbaat naar het rijk der illusies wordt verwezen."

„In die zin is het pact de beste voorzorgsmaatregel tegen eventueel oorlogsgevaar."

Het Parool (Onafh.) schrijft onder het hoofd „Vredesverzekering":

„Niets in dit Atlantisch Verdrag geeft ook maar de minste aanleiding tot de onderstelling van „agressieve" of „imperialistische" bedoelingen der partijen. Zij hebben haar overeenkomst gans en al aan de beginselen van het Handvest der Verenigde Naties aangesloten en zij beogen niets anders dan samen voorbereid te zijn indien de ramp van een verstoring van de vrede zich mocht voordoen."

En verder: „Het is beter een overbodig verdrag aan te gaan dan een noodzakelijk verdrag niet te hebben gesloten op het ogenblik, waarop zijn noodzakelijkheid zich verwezenlijkt, maar men het niet meer sluiten kàn".

De Tijd (Kath.) schrijft: „Het Atlantisch Pact bevestigt en consolideert in Europa een situatie, welke zich in de loop van de diplomatieke en politieke strijd van de laatste jaren heeft gekristalliseerd in een Oosters statenblok onder de absolute heerschappij van Moskou en van een Westers statenblok, waarvan de leden hun zelfstandigheid hebben behouden en zowel uit vrije wil als door de omstandigheden gedwongen besloten hebben tot samenwerking en tot het aangaan van een lotsverbintenis, waarin zij samen staan of samen ten onder gaan."

Trouw (A.R.) acht het pact ondanks de reserve die er volgens het blad in opgesloten ligt en welke reserve het „zeer betreurt", „een belangrijke stap vooruit".

„Een stap vooruit omdat het de codificatie van de Westerse samenwerking vormt. Een belofte jegens elkaar, een waarschuwing aan de buitenstaanders. Een stap vooruit, met name, omdat hier de juridische grondslag, de tractaatbasis wordt gelegd voor feitelijke militaire samenwerking, voor de feitelijke krijgsmacht-vorming in West-Europa."

Het Vrije Volk (P. v. d. A.) is van mening, dat met het Atlantisch Pact, elk spoor van isolationisme van Amerika verdwenen is. „Zodra een aanvaller toeslaat, slaat Amerika terug. Dat is zeker. Zo staat het er nu, zwart op wit."

Het blad spreekt er voorts zijn verheugenis over uit, dat in het pact ook „nog andere bepalingen" staan. „Er staat in de aanhef, dat de beginselen, waarop beschaving van de deelnemende landen berust, achtereenvolgens zijn: democratie, persoonlijke vrijheid en rechtsorde."

In dit verband hoopt het blad, dat Spanje zolang het door het regime van Franco wordt geregeerd, niet tot het pact zal worden toegelaten.

De Volkskrant (R.K.) schrijft: „In de schemerachtige tweespalt tussen Oost en West, die al het denken en doen der volkeren lijkt te beheersen, staat nu een positieve garantie van de vrijheid. Nu kan de kentering komen, ten goede of — wat God verhoede — ten kwade. De kringen der invloedssferen zijn afgebakend. Het bruggehoofd Berlijn krijgt een hecht achterland. De vrije volkeren verenigen zich en offeren omwille van die vrijheid er een deel van op."

„Wij geloven dat dit verdrag — dat zonder Benelux, plan-Marshall en Westerse Unie nimmer tot stand gekomen zou zijn — de meest definitieve bijdrage is tot de wereldvrede na het Atlantische Charter."

De Waarheid (Comm.) noemt het Atlantisch Pact „door en door leugenachtig".

„De samenstellers zeggen dat het pact de vrede dient — maar het dient de oorlog. Zij zeggen, dat zij hun vertrouwen in doel en beginselen van het Handvest der Verenigde Naties bevestigen — maar het pact is naar letter en geest in strijd met dit handvest. Geen enkele keer wordt in dit pact de Sowjet-Unie genoemd, terwijl elk artikel, elke zin, elk woord tegen de Sowjet-Unie is gericht."

„Elk voorwendsel kan dienst doen voor de avonturiers om de krakende oorlogsmachine van een ten dode opgeschreven stelsel in beweging te zetten."

„DU CHOC DES OPIN ONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

zou worden en dat de preambule van het pact die spreekt over democratische vrijheden niet van toepassing zou zijn op het Iberische schiereiland.
Tegelijkertijd stelt Spanje alles in het werk om de steun te verkrijgen van Latijns Amerika, van de Arabische staten en van de katholieken in Engeland en de Ver. Staten, voor de herroeping van de V.N.-resolutie i.z. terugroeping buitenlandse ambassadeurs (zie 6983 B). De economische toestand verslechterd intussen zienderogen, mede als gevolg van onvoldoende Argentijnse leveranties (zie 7977 D). Spaanse zakenlieden leveren openlijk critiek op Franco's obstinaat vasthouden aan zijn persoonlijke macht en wensen politieke veranderingen, waardoor Spanje zou kunnen deelnemen aan het plan-Marshall.
De officiële Britse houding t.a.v. Franco is nog steeds scherp afwijzend. Zijn betoog dat alleen zijn regime chaos of communisme kan voorkomen wordt betiteld als bluf en poging tot afpersing. Men wijst er in dit verband op, dat de overeenkomst tussen socialisten en monarchisten [1]) een vreedzaam alternatief biedt voor het huidige regime. Een overigens onwaarschijnlijk geachte communistische staatsgreep zou voorts beschouwd kunnen worden als een bedreiging van de regionale veiligheid vallende onder art. 4 van het Atlantisch Pact.
Deze mening wordt versterkt door de indruk dat het Vaticaan zich distancieert van het Franco-regime en dat ook de monarchistische tegenstand toeneemt. Alle Spaanse bisschoppen hebben volgens „The Observer" in de afgelopen maanden instructies ontvangen hun steun aan Franco te onthouden en alles te vermijden dat zou kunnen worden uitgelegd als een vereenzelviging van de Spaanse kerk en het huidige politieke bestel.
De Spaanse troonpretendent, Don Juan, weigerde in te gaan op Franco's verzoek om het stoffelijk overschot van zijn vader, ex-koning Alphonso XIII, van Rome te laten overbrengen naar het Escoriol. Eveneens weigerde hij zijn zoon Carlos Alphonso, die in Spanje wordt opgevoed, toe te staan naast Franco een parade ter herdenking van de overwinning in de burgeroorlog af te nemen. In de V.S. daarentegen zouden de katholieke kringen hun invloed aanwenden voor een compromis-oplossing.
Een officiële Spaanse woordvoerder heeft intussen verklaard, dat Spanje zijn houding ten opzichte van het Atlantisch Pact bekend zou maken „op het tijdstip dat dit wenselijk voor Spanje wordt geacht".
Hij zeide, dat er geen reden was te geloven, dat Spanje vijandig tegenover het Pact stond. Spanje acht de sluiting „de eerste ernstige poging om West-Europa tegen het Russische imperialisme te verdedigen".
De Diario da Manha, het blad van de Portugese regeringspartij, verklaarde op 29-3 in een artikel, dat de mogendheden van het Atlantisch Pact hun krachten voor de verdediging van het Westen zouden moeten verenigen met die van volkeren die meer ervaring hebben en vaster in hun leerstellingen zijn om op alle gebied het hoofd te bieden aan de aanvallen van de vijfde colonne van Moskou. Waarnemers beschouwen het artikel als een mogelijke wenk aan de Atlantische mogendheden om Spanje tot het Pact uit te nodigen.
Tegen de Amerikaanse radiocommentator H.V. Kaltenborn, die hij op 23 Maart een audiëntie toestond van vijf kwartier, zeide Franco dat het Atlantisch Pact zonder Spanje „gelijk een omelet" zou zijn „zonder eieren".
Een woordvoerder van het Spaanse departement van buitenlandse zaken heeft medegedeeld, dat de Spaans-Portugese besprekingen over het Noord-Atlantisch Pact en het Iberische blok op 28 Maart „met bevredigend resultaat zijn geëindigd". De woordvoerder zeide, dat de besprekingen, welke een week geduurd hebben, er op gericht waren de bepalingen van het Atlantisch Pact en van de overeenkomst betreffende het Iberische blok met elkander in overeenstemming te brengen. Deze overeenkomst is in 1943 gesloten en bepaalt, dat overleg moet worden gepleegd tussen de twee landen, wanneer zich een nieuwe situatie voordoet. (Observer 27-3; A.N.P. 30-3)
Intussen wordt de situatie in het binnenland steeds moeilijker.
Alle Spaanse ondergrondse politieke bewegingen, met uitzondering van de communistische, hebben de handen ineengeslagen en aangedrongen op internationale steun in een campagne tot omverwerping van het regime van Franco, aldus verluidt in berichten, die te Londen zijn ontvangen.
Een gemeenschappelijk manifest van de ondergrondse socialistische U.G.T. (Unión General de Trabajadores) en de illegale (anarchistische) C.N.T. (Confederación General del Trabajo) is gericht tot alle arbeiders van alle landen, uitgezonderd Rusland. De ondertekenaars sluiten uitdrukkelijk de communisten uit en zeggen alle „niet-totalitaire" Spaanse arbeiders te vertegenwoordigen.
In het manifest wordt geklaagd over het gebrek aan positieve hulp van buiten en verzocht om hulp van de Franse, Italiaanse en Britse vakbonden. Verder doet het manifest een beroep op de arbeiders er bij hun regeringen op aan te dringen de kwestie van het regime van Franco op de algemene vergadering der Ver. Naties van de volgende maand ter sprake te brengen.
„Gij Britse, Franse, Belgische, Nederlandse, Italiaanse, Mexicaanse en andere arbeiders hebt burgerrechten en kunt uw regeringen duidelijk maken aan welke zijde het recht en de gerechtigheid liggen", zo wordt in het manifest o.a. verklaard. De commissie heeft ook een verklaring gepubliceerd, waarin wordt gezegd dat geen gewelddadige actie wordt ondernomen omdat de arbeiders er zeker van zijn, dat het regime van Franco „uiteindelijk in de modder van zijn eigen immoraliteit zal verzinken". (Red. K.H.A., Observer 27-3, A.N.P. 30 en 31-3)
(Vor. ber. Atl. Pact 8027 en 8019; Spanje 7925 Kr. 27-1)

[1]) Naar het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken op 8-10-'48 mededeelde, kwam deze overeenkomst in het najaar van 1948 te Londen tot stand. Blijkens deze verklaring zijn zowel de monarchisten als de socialisten van mening, dat het mogelijk is een constitutionele monarchie in Spanje te vestigen, welke aan alle eisen zou voldoen om lid te worden van de West-Europese Unie en van het Plan-Marshall. De definitieve beslissing over de staatsvorm zou bij referendum moeten geschieden. (Red. K.H.A.)

Syrië

A. Militaire staatsgreep —

Kolonel Hoesni, opperbevelhebber van het Syrische leger, heeft zich op 30 Maart tot dictator uitgeroepen en een militair regime ingesteld.
In een verklaring, omgeroepen door de Syrische zenders, verklaarde Hoesni Zaim, dat hij de macht had overgenomen wegens de steeds slechter wordende toestand en „om ons te bevrijden van mensen, die beweren nationalisten te zijn. Wij doen dit niet, omdat wij dat zo graag willen, maar omdat het nodig is, alvorens een behoorlijke democratische regering kan worden gevestigd."
Een tweede proclamatie kondigt de staat van beleg af door het gehele land en een avondklok ingaande om zes uur 's avonds. Een derde proclamatie verbiedt het dragen van wapenen op straffe van onmiddellijke dood.
Kolonel Hoesni is sedert 1945 lid van de Syrische extreem nationalistische beweging, welke steeds onmiddellijke sociale, economische en politieke hervormingen heeft geëist. Zaim werd tijdens de laatste wereldoorlog door de geallieerden gedetineerd, wegens zijn sympathieën voor de Franse Vichy-regering. Het door de kolonel gecreëerde militaire bestuur, zou volgens radio-communiqué's slechts van tijdelijke aard zijn en ophouden zodra een competente regering zou zijn gevormd.
Intussen werd op 31 Maart gemeld, dat normale toestanden reeds weer terugkeren. De president en de leden van de regering die op 30 Maart werden gearresteerd zijn op de avond van dezelfde dag wederom vrijgelaten.
Begin December brak er in Syrië een hevige politieke crisis uit toen de regering van Jamil Mardam Bey aftrad na een algemene staking van drie dagen en betogingen ten gunste van voortzetting van de oorlog in Palestina. Twee weken was Syrië zonder regering, tot op 16 December een nieuwe „nationalistische" regering onder Khaled el Azem gevormd werd. Deze regering voerde de onderhandelingen over Palestina. De regering van Khaled el Azem tekende ook een overeenkomst met de Amerikaanse Transarabian Pipeline Company voor een concessie, onder welke de maatschappij een olie-leiding van 1300 kilometer zal aanleggen van Saoedi-Arabië door Syrië en de Libanon naar de Middellandse Zee. Ook werden er onderhandelingen gevoerd met de Anglo-Iranian Oil Company over boringen in Syrië. Tegen beide overeenkomsten werd heftig geageerd door de genoemde nationalistische beweging.
(A.N.P. 30-3 - Neue Zürch. Ztg. 31-3)

Verenigde Staten

B. Amerikaanse belangen bij Naburige- en Midden-Oosten —

Op een persconferentie welke op 23 Mrt. te Washington werd gehouden heeft Minister Acheson gewezen op het belang, dat Amerika heeft bij de veiligheid van landen, die in andere streken liggen dan het Noord-Atlantisch pact, „in het bijzonder het Naburige- en Midden-Oosten". De Ver. Staten hebben „diepgaand belang" bij de veiligheid van Griekenland, Turkije en Iran," aldus Acheson. Hij zeide o.m.:
„Ten tijde van de opstelling van het Noord-Atlantische pact, waren wij ons bewust van de mogelijkheid, dat, wanneer wij formeel uitdrukking zouden geven aan ons ernstig gemeend belang bij de veiligheid van landen in het Noord-Atlantische gebied, dit verkeerd zou kunnen worden uitgelegd als te impliceren een vermindering van ons belang bij de veiligheid van landen in andere gebieden, in het bijzonder het Naburige- en Midden-Oosten".
In dit verband had hij reeds eerder verklaard en hij herhaalde dit nu, dat „een ernstige bedreiging van de internationale vrede en veiligheid, waar ook ter wereld", de Ver. Staten „onmiddellijk aan-

gaat". „Daarom is het onze politiek om vrije volken te helpen hun ongereptheid en onafhankelijkheid te handhaven, niet alleen in West-Europa, maar waar ook maar de hulp, die wij in staat zijn te verschaffen, doeltreffend kan zijn", aldus Acheson.

Vervolgens ontkende de minister, Russische beschuldigingen, als zouden de Ver. Staten van Iran een basis willen maken voor een aanval tegen Rusland.

„Een dergelijke beschuldiging is volkomen vals en aanwijsbaar onwaar", aldus Acheson.

De Verenigde Staten, zo zeide Acheson, hebben geen vliegvelden in Iran. Er zijn geen bases in gebruik en evenmin dacht men hierover. Hij zeide, dat dergelijke beschuldigingen alleen konden rusten op „kwaadaardige wanvoorstellingen of een fantastisch wanbegrip van de aard en doeleinden van de Amerikaanse maatschappij".

(A.N.P.-U.S. Information Service 24-3)
(Vor. ber. 7087 E; zie ook 8025 C)

A. **Oak Ridge (stad) opengesteld**

De stad Oak Ridge (36.000 inwoners), de tijdens Wereldoorlog II uit de grond gestampte (fabriek)stad en „geboorteplaats van de atoombom" is thans voor publiek opengesteld. De toegang tot de fabrieksterreinen blijft streng verboden.

(Times 21-3)

B. **Kosten Leen- en Pachtwet —**

In het 27e presidentiële verslag wordt medegedeeld, dat over de periode van 11 Maart 1941-31 Maart 1948 de leveranties, die Amerika in het kader van de leen- en pachtwet tijdens de oorlog aan 38 geallieerde landen heeft verstrekt, het land $ 50.205.229.799 hebben gekost.

(A.N.P.-A.F.P. 15-2) **(Vor. ber. 7381 A)**

C. **Kosten per gezin voor Marshallhulp —**

Uit een statistisch rapport van de „National Industrial Conference Board" blijkt, dat het gemiddelde Amerikaanse gezin 113 dollars per jaar betaalt ter financiering van de Amerikaanse hulpverlening voor het Europese herstel in het kader van het plan-Marshall. Dit betekent, dat elke man, vrouw en kind in de Ver. Staten 31 dollars per jaar betaalt om de West-Europese landen te helpen het doel: zichzelf bedruipen en een beter leven, te bereiken, aldus het rapport.

In de hulpontvangende landen bedraagt de Amerikaanse hulp gemiddeld jaarlijks 17 dollars per persoon of ongeveer 12% van het nationale inkomen van elk land. Op basis van de bevolking ontvangt Nederland per persoon 51 dollars per jaar. De Amerikaanse hulpverlening komt voor Nederland neer op bijna 10% van het nationale inkomen. (A.N.P. 1-3)

Kunst, Wetenschap en Techniek

D. **Geschiedenis van de Nederlandse Stam —**

Een herdruk van het bekende geschrift van Prof. Dr. P. Geyl.

Een historische uitgave van betekenis is herdrukt. Van het levenswerk van onze supervisor, Prof. Dr. P. Geyl was een nieuwe druk noodzakelijk, waarvan het eerste deel, in kloek formaat en verlucht door talrijke illustraties, verrijkt door vele oriënterende kaarten, bij de Wereld-Bibliotheek te Amsterdam-Antwerpen verschenen is. Er is in de nieuwe uitgave allerlei veranderd en in sommige gedeelten zijn toevoegingen aangebracht. De thans in het licht gezonden nieuwe druk omvat deel I en de eerste helft van deel II der oorspronkelijke uitgave. De rest van deel II en deel III zullen in een tweede deel volgen. Maar het thans verschenen boek bevat een machtig brok historie. Het loopt van de aanvang onzer geschiedenis tot aan het jaar 1648. Er is in deze bespreking gelegenheid, de aandacht te vestigen op het bizondere in Prof. Geyls opvatting van de vaderlandse geschiedenis. Prof. Geyl spreekt in zijn titel niet van de Nederlandse Staat of het Nederlandse volk, maar van de Nederlandse Stam. Hij verstaat daaronder alle volken en volksgroepen voor wie het Nederlands de moedertaal is. Het schouwspel dat die sedert lange jaren bieden, is er, volgens Prof. Geyl, een van verstrooiing, vaak van onenigheid. Alleen in Nederland heeft de Nederlandse Stam zich onder eigen souvereiniteit kunnen ontwikkelen en het Noord-Nederlandse volk is daardoor in de moderne tijd de drager bij uitnemendheid van zijn beschaving geworden. De auteur vraagt zich af, of het mogelijk is van een zo verbrokkeld geheel een geschiedenis te schrijven. De geschiedschrijvers van voor de wereldoorlog, Nederlanders zo goed als Belgen, kinderen van een tijd, waarin hier en ginds het staatsverband alle nationaal besef haast onvoorwaardelijk beheerste, aanvaardden de twee moderne Staten als finaal én ideaal, en projecteerden hen als richtinggevend einddoel in het verleden terug. Ons geslacht — aldus Prof. Geyl — is beter bekwaam de Staat in zijn betrekkelijkheid te erkennen. Wij weten dat nationaliteitsgevoel niet zonder meer uit de Staat kan worden afgeleid, dat

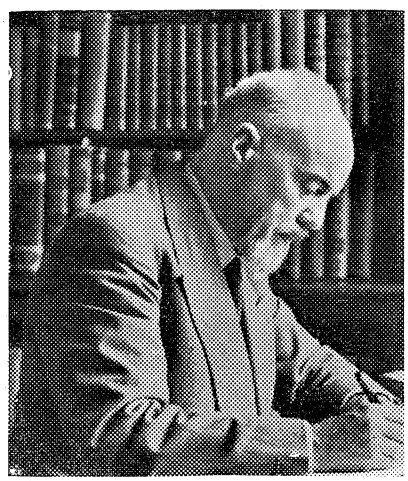

het integendeel, hoezeer het ook van een eenmaal bestaande Staat zijn richting ontvangen kan, uit diepere bronnen van eenheid van taal en beschaving opwelt en in de zelfstandige Staat een uitdrukking zoekt. Wij zien dat de Nederlandse Stam die uitdrukking maar zeer onvolkomen gevonden heeft. Wij herinneren ons, hoeveel jonger dan de stameenheid als machtige politieke en cultuurfactor de Staten zijn, die het leven der onderscheiden delen in verschillende banen geleid hebben. Niet ten volle bevredigd door die Staten, kan de schrijver zich uit de ban, waarin zij de geschiedbeschouwing geslagen hadden, losmaken en heeft hij niet alleen meer oog voor de betekenis die stameenheid als politieke vormkracht in het algemeen bezit, en ook in het verleden, ook in de Nederlanden reeds bezeten heeft, maar erkent hij hoe onhistorisch de geschiedbeschrijving die zich binnen een der in de Nederlanden gevormde Staten laat beperken, daarin handelt. Het antwoord op de vraag, die de schrijver zich stelde, kan voor hem dus slechts luiden: de geschiedenis van de Nederlandse Stam moet beproefd worden.

Een geschiedenis van de Nederlandse Stam, zal er in geen geval een zijn van een bewerktuigde eenheid, gelijk een Staat is, veelal zelfs niet van een bewuste eenheid, gelijk een natie is. Het zal er een zijn van een samengesteld geheel, waarbinnen zich rivaliserende middelpunten kunnen vertonen, maar dat in de verwantschap van zijn delen de ideale mogelijkheid althans van cultuureenheid biedt. Twee opmerkingen over de synthese, welke de schrijver steeds als het vaste punt voor ogen staat, voegt hij toe aan zijn uiteenzetting. Ten eerste: zij heeft een cultuurkarakter en zij is ideaal, zij rekent met historische feiten. Ten tweede: door haar in het middelpunt van zijn beschouwing te stellen geeft de schrijver te kennen, dat hij haar voor een historische kracht van de eerste grootte houdt; maar dit wil niet zeggen, dat hij zijn zedelijke of geestelijke maatstaven aan die stamconceptie ondergeschikt zou maken of van enige generatie van Nederlanders verlangen, dat zij dit doen zouden.

Het boek van Prof. Geyl is de tegenhanger van het beroemde boek van Prof. Pirenne over de geschiedenis van België. Terwijl Prof. Pirenne de samenhorigheid van Walen en Vlamingen in het geheel van België tracht aan te tonen en die samenhorigheid beschouwt als een historisch feit, toont Prof. Geyl de samenhorigheid van Vlamingen en Noord-Nederlanders aan en acht hij het uiteenvallen der Groot-Nederlandse eenheid een ramp. Twee tegengestelde opvattingen verdedigd door twee historici van bijzonder formaat.

De bijzondere opvatting van Prof. Geyl omtrent de nationale historie-beschrijving treedt wel sterk op de voorgrond, te meer omdat hij zijn lezers in een uitvoerige inleiding van die opvatting rekenschap geeft, maar men zou onjuist oordelen, indien men meende, dat dit grote werk uitsluitend om het standpunt waarvan de schrijver uitgaat, aandacht en belangstelling verdient. Men kan zeggen, dat Geyls historie-beschrijving in al haar voegen oorspronkelijk is. Hij wijkt, ook in onderdelen, die niet in directe betrekking staan tot zijn hoofdgedachte, telkens af van gebruikelijke voorstellingen en hij streeft naar een gelijkmatige waardering der historische personen en verschijnselen. Zo treft de bijzondere aandacht, die hij wijdt aan de partijen in de Republiek. Bij alle erkenning van de uitnemende hoedanigheden der leden van de Oranje-dynastie en van hun betekenis voor ons land, heeft hij toch een open oog voor de qualiteiten der Regentenfiguren.

Het geschiedverhaal, in een vlotte, boeiende stijl geschreven, is zo veelzijdig mogelijk. Wij worden voorgelicht niet alleen over staatkundige, krijgskundige en economische geschiedenis, maar de cultuurgeschiedenis neemt een zeer belangrijke plaats in in dit geschrift. Door de citaten uit correspondentie en geschriften van markante staatslieden en letterkundigen heen te weven door de tekst verleent de schrijver telkens aan zijn werk de historische sfeer, hij laat de tijd zelf spreken, waarvoor hij onze belangstelling wil wakker roepen. Het boek is in vreemde talen overgebracht en genoot ook in het buitenland hevige belangstelling.

R.

Zeven en dertig jaar heeft het drama in verzen, dat Henriëtte Roland-Holst over Thomas More schreef, moeten wachten op een opvoering. Op 1 Maart bracht de groep Comedia het treurspel — ter gelegenheid van de Boekenweek — in de Haarlemse schouwburg ten tonele. De titelrol werd vertolkt door Cor Hermus.
(foto Kryn Taconis)

Op 10 Maart overleed generaal Hervin Honoré Giraud. Met hem ging een der meest bekende Franse generaals heen. Het stoffelijk overschot werd op 17 Maart bijgezet in de „Dôme des Invalides" te Parijs, de laatste rustplaats van Frankrijks „onsterfelijken".
Generaal Giraud werd geboren in 1879. Hij nam deel aan beide wereldoorlogen werd in beide krijgsgevangen gemaakt, maar wist telkens weer te ontsnappen. Hij werd herhaaldelijk gewond, dertien maal bij dagorder vermeld en ontving op zijn sterfbed de hoogste Franse militaire onderscheiding, de „Medaille Militaire". In 1942 door Darlan benoemd tot opperbevelhebber in Noord-Afrika, dat toen nog onder contrôle van Vichy stond, kwam hij na de geallieerde invasie in dit gebied in conflict met De Gaulle. Hoewel hij gesteund werd door Eisenhower en president Roosevelt leidde dit conflict tenslotte tot zijn terugtrekking uit het militaire leven.
Foto: laatste défilé der troepen (Spahis) voor het stoffelijk overschot van generaal Giraud. (foto Ass. Press)

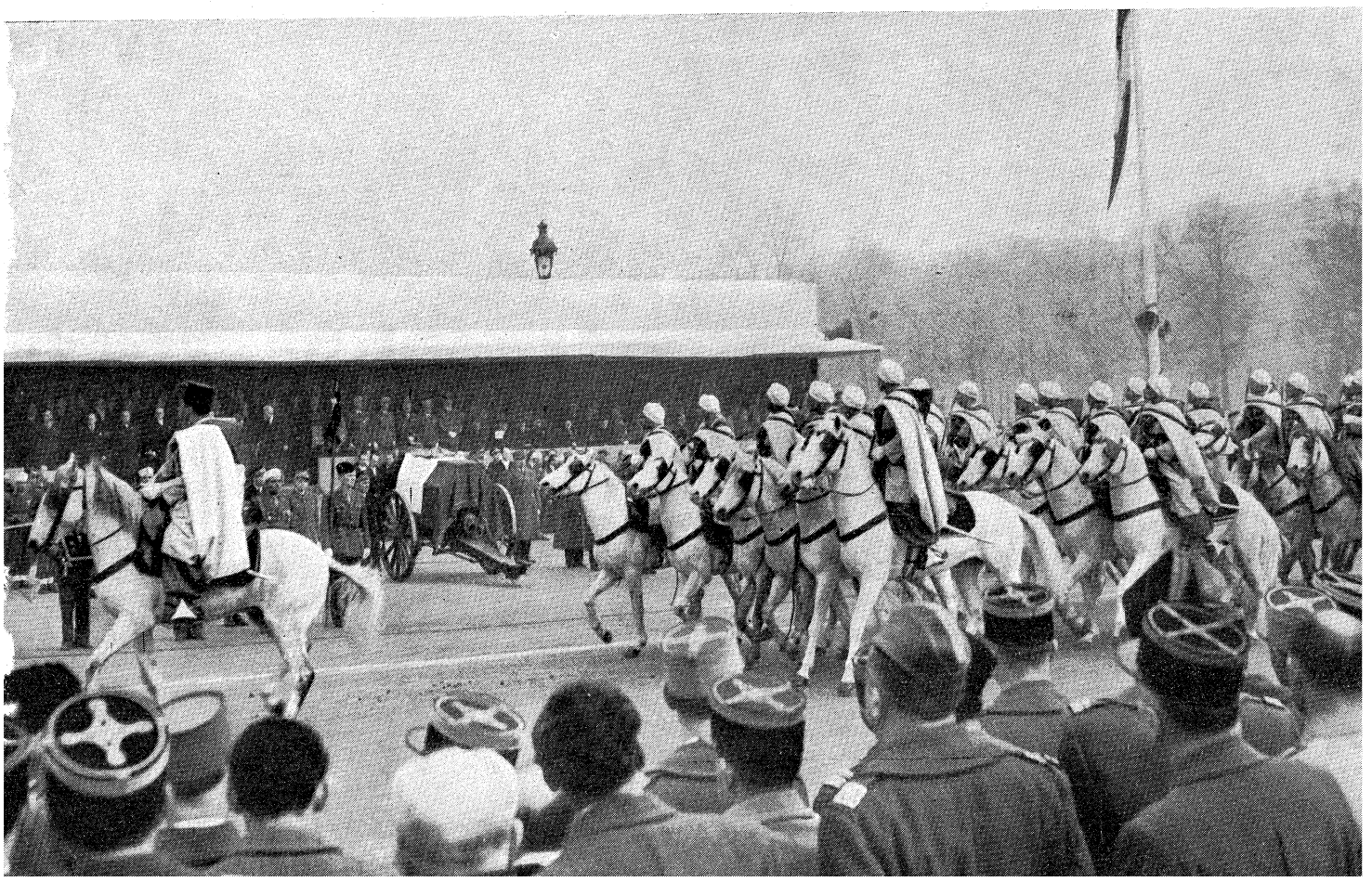

De economische ontwikkeling in Engeland

In het derde officiële „Economic Survey", dat na Wereldoorlog II in Engeland is verschenen, wordt geconstateerd, dat het jaar 1948 er een was van „grote en gestadige vooruitgang", waarbij een belangrijke stijging van het investeringsvolume, stijgende productie, het grootste exportvolume sinds 1929, en voor de tweede helft van 1948 een klein overschot op de betalingsbalans werd geboekt. De pers heeft veel aandacht geschonken aan deze gunstige ontwikkeling van de Engelse economie en vooral de Amerikaanse bladen knoopten er vrij geestdriftige commentaren aan vast. Het verschil met de zomer van 1947 toen gesproken werd van het „Britse bankroet", als ware het een voldongen feit is wel zeer groot.

Toen echter — op een verklaring van de Britse onderstaatssecretaris Mayhew (dat het Britse herstel volkomen was) — de Amerikaanse senator Connally de vraag opwierp, of ECA-hulp aan Engeland dan nog wel nodig was, haastte Engelands „economische dictator" Sir Stafford Cripps zich te verklaren, dat de voortzetting van het Britse herstel gebaseerd was op deze hulp en dat Engeland zelfs in het gunstigste geval in 1949 nog een tekort zou hebben van $ 1 miliard.

De begroting, die Sir Stafford Cripps op 6 April heeft ingediend, was intussen aanleiding tot teleurgestelde reacties voornamelijk uit de Labourpartij en vakbondskringen.

HET ECONOMIC SURVEY

Ditmaal verschijnt het „Economic Survey" op een ogenblik, waarop velen, voor het eerst sinds het einde van de oorlog, ernstig beginnen te twijfelen aan het voortduren van een maximale economische activiteit in de wereld en vooral in Amerika.

Dit alles zou onmogelijk geweest zijn zonder de Amerikaanse hulpverlening. Hoe staat het nu met de vooruitzichten voor 1949? Aan „The Economist" van 19-3 ontlenen wij hierover het volgende: Direct, in de aanhef van het Survey voor 1949 wordt verklaard, dat men niet mag verwachten, dat 1949 een ook maar enigszins evenredige vooruitgang t.a.v. 1948 te zien zal geven, als dit jaar ten opzichte van het voorafgaande vertoont. Noch de productie, noch de export kan blijven stijgen in een tempo, als de laatste twee jaren het geval was. De vooruitgang kan in de toekomst niet meer gebaseerd zijn op het aantrekken van meer arbeidskrachten en op de omschakeling van het productie-apparaat. Voortaan zal iedere verbetering moeten komen van technische vooruitgang, nieuwe vindingen, en groter doelmatigheid in de productiemethoden.

Productie, arbeidskracht en handel.

De kolenproductie wordt geschat op 215-220 millioen ton bij „normale" weersomstandigheden. Dit betekent een toeneming t.o.v. 1948 van maximaal 12 millioen ton. Voor de scheepvaart en de export zal 20 millioen ton beschikbaar komen.

T.o.v. de tweede helft van 1948 betekent dit geen verdere verbetering. Een deel van de vraag naar electriciteit zal ook in 1949 nog onbevredigd blijven. Men hoopt een spreiding van de vraag tot stand te brengen, waardoor uitbreiding van de capaciteit beperkt kan worden.

Ook nu weer wordt in het Survey de verwachting uitgesproken, dat de vraag naar staal zowel voor export als voor binnenlandse investeringen „intensief" zal blijven, een veronderstelling welke niet meer algemeen aanvaard zal worden. De schatting van de staalproductie — tussen 15¼ en 15½ millioen ton — is aanvaardbaar, gegeven de huidige materiaalpositie, ofschoon bijv. cokes schaars is. Wanneer een importprogramma van ongeveer één millioen ton verwezenlijkt kan worden en een hoeveelheid van 1,6 millioen ton zal worden uitgevoerd, komt ongeveer 10,5 millioen ton afgewerkt staal ter beschikking van de binnenlandse markt, tegenover 9,7 millioen ton in 1948 en ruim 9 millioen ton in 1947. Een vergroting van ruim 10% in de beschikbaar komende hoeveelheid afgewerkt staal zou wel eens een grotere verzadiging van de markt tengevolge kunnen hebben, als het Survey waarschijnlijk acht.

Wat de verwerkingsindustrieën betreft geeft het Survey een overzicht van het waarschijnlijk verloop van het verbruik van bepaalde belangrijke grondstoffen. Het negeert de onlangs geuite mening, dat de voorziening met non-ferro-metalen in 1949 niet veel zal kunnen verbeteren, maar beklemtoont de schaarste aan hout. Verder wordt verwacht, dat de productie in de katoen- en wolnijverheid niet begrensd zal worden door de grondstoffenpositie, maar door gebrek aan arbeidskrachten, of door gebrek aan afzetmogelijkheden. De chemische productie zal verder stijgen, maar de uitbreidingsplannen zullen hun volledig effect pas kunnen sorteren in de komende jaren.

Momenteel bezit Engeland een stabiele productieve bevolking en voorts wordt geen verdere verbetering verwacht van een herverdeling van de beschikbare arbeidskrachten. Het totaal aantal arbeiders (excl. leger en vloot = 826.000) beliep 22.359.000, waarvan 7.080.000 vrouwen. Het aantal werklozen beliep 348.000.

Ook nu weer wordt bijzondere nadruk gelegd op een vergroting van de productie en de export van textiel.

Uit de schattingen voor de vergroting van de industriële productie, kan de algemene conclusie worden getrokken, dat in de verwerkingsindustrie een beduidend grotere productiestijging per man-uur wordt verwacht, dan de 2½%, welke in het algemeen de basis vormt voor de schatting van het Nationale inkomen voor '49.

Exportprogramma.

Het succes van het exportprogramma voor 1948 is wel het duidelijkst gebleken uit het bereiken van een overschot op de betalingsbalans over de laatste zes maanden van het afgelopen jaar.

De voor 1949 verwachte stijging is niet zo groot als de 25 pct stijging van verleden jaar. Hiervoor worden drie redenen opgesomd.

1e. De moeilijkheid van een verdere expansie van de Britse productie vooral van kolen, katoen- en metaalproducten.

2e. De invoerbeperkingen, welke door het buitenland t.a.v. Britse producten zullen worden toegepast.

3e. Het probleem van de afzet bij de huidige verkoopprijzen en van de toenemende concurrentieverhoudingen, vooral op de markten van sterke-valuta.

Ondanks deze moeilijkheden zal de export naar het Westelijk Halfrond (t.w. 17% van de totale export, evenals in 1948) van 125% van het export-volume van 1938, in de eerste zes maanden van 1948, tot 150% van dat volume in de eerste zes maanden van 1949 moeten stijgen.

Een dergelijk verloop is inderdaad essentieel voor het bestrijden van het dollartekort. Er is reden te veronderstellen, dat bij de rol, die Engeland zal spelen in de import van de Ver. Staten, voor de regering te zeer de wens de vader van de gedachte is geweest. Vooral de conjunctuurontwikkeling van de laatste maanden doet twijfel ontstaan aan de mogelijkheid van de in het Survey op dit punt gestelde doeleinden.

De betalingsbalans.

De voorlopige cijfers voor de tweede helft van 1948 geven een „overall" overschot op de betalingsbalans van £ 30 millioen. Voor de eerste helft is een tekort van £ 150 millioen berekend. Dit resultaat overtreft de verwachtingen en staat in

Engelands betalingsbalans

(millioenen £)

	1947	1948 1e halfj.	1948 2e halfj. (voorl. cijfers)	1949 geschatte cijfers 1e halfj. '49
Westelijk Halfrond	—655	—200	—140	—115
Sterling area	+ 55	+ 65	+160	+130
Marshall-landen	— 25	+ 35	+ 45	+ 35
Andere landen	— 5	— 50	— 35	— 65
Totaal	—630	—150	+ 30	— 15

De balans van de lopende posten met alle betalingsgebieden voor de twee semesters van 1948 en voor de eerste helft van 1949 ziet er als volgt uit:

	1938	1947	1948 1e halfj.	1948 2e halfj. voorl. cijfers	1949 1e halfj. schatting
Betalingen:					
Invoer (fob):					
Voedsel	—	719	421	390	426
Vee en veevoeder	—	26	11	14	10
Grondstoffen	—	517	303	311	392
Tabak	—	30	18	21	2
Olie	—	78	62	61	54
Machines, voertuigen	—	87	29	23	21
Andere invoer	—	84	52	52	55
Totaal	835	1541	896	872	960
Ontvangsten					
Uitvoer en wederuitvoer (fob)	533	1100	730	820	910
Onzichtbare uitvoer	+232	—189	+ 16	+82	+35
Saldo	— 70	—630	—150	+30	—15

Nationaal inkomen en zijn besteding

(£ millioenen)

	1947	1948	Schatting 1949 tegen prijzen 1948
Nationaal inkomen	8.725	9.675	10.000
Afschrijving en onderhoud	750	825	900
Credieten buitenland en verkoop buitenlandse activa	630	120	—
Totaal beschikbaar	10.105	10.620	10.900

	1947	1948	Schatting 1949 tegen prijzen 1948
Particulier verbruik	7.465	8.004	8.200
Particulier verbruik (overheid)	2.069	1.914	2.040
	2.040	2.352	2.330
Bruto kap. invest.	11.574	12.270	12.570
Subsidies	434	515	515
Af indirecte belastingen	—1.903	—2.165	—2.185
Totaal	10.105	10.620	10.900

vele punten in opvallend contrast met de officiële gegevens, welke door de Britse regering in de afgelopen herfst werden verschaft aan de O.E.E.C.

De waarde van de Britse export is hoger geweest dan verwacht werd, terwijl daarnaast de schaarste aan bepaalde importgoederen, zoals vlees en wol, de invoer kleiner deed zijn dan begroot was. In de derde plaats was het verloop van de onzichtbare posten op de balans veel gunstiger dan verwacht werd. Onder deze posten vallen de sterk gestegen afzet van in het buitenland gevestigde Britse oliemaatschappijen en de toenemende prestaties van de scheepvaart. Er vallen echter ook niet terugkerende posten onder, zoals het bedrag, dat krachtens een financiële overeenkomst met India aan deze balans ten goede kwam. Dit laatste verklaart, waarom de verwachtingen voor de eerste helft van 1949 niet zo gunstig zijn, als het verloop in de tweede helft van 1948 zou doen vermoeden.

Intussen blijkt wel uit het volgende overzicht dat, met het bereiken van een vrijwel evenwichtige betalingsbalans, wat het totaal der posten betreft, de problemen nog geenszins zijn opgelost, daar geen convertabiliteit bestaat tussen de valuta van de verschillende betalingsgebieden. Het dollartekort neemt af, maar blijft een zorgwekkend verschijnsel.

Het „Survey" besteedt veel aandacht aan het dollarprobleem op langere termijn. Het ziet de oplossing in een vijfvoudige actie t.w.: vergroting van de binnenlandse productie ter besparing van de invoer uit landen met sterke valuta; uitbreiding van de export, inbegrepen olie-leveranties, naar goud- en dollargebieden; een verschuiving van de invoer uit dollargebieden ten gunste van invoer uit niet-dollarlanden; bevordering van de economische ontwikkeling in overzeese gebiedsdelen ter vergroting van het voordeel voortspruitend uit het traditionele driehoeksverkeer met het dollargebied; en tenslotte steun aan de landen van het sterlinggebied voor het bereiken van grotere besparing in hun dollar-invoer.

Het Survey legt er de nadruk op, dat het niet de bedoeling is een zeker niet-dollarverkeer op te bouwen, of een uitschakeling van de Amerikaanse import na te streven, maar om een evenwichtssituatie te bereiken, welke een gezonde internationale handel mogelijk zal maken.

Investeringen en de inflatiedreiging.

De bruto binnenlandse kapitaalvorming zal slechts weinig verschillen van die in de voorgaande jaren, zo meent het Survey. Voor 1949 wordt begroot £ 2.330 millioen, vergeleken met £ 2.352 millioen in 1948 en £ 2.040 millioen in 1947. De kleine daling t.o.v. 1948 moet worden toegeschreven aan een geschatte behoefte voor het vergroten van voorraden en het voltooien van sommige projecten, welke ten goede komt aan de zgn. bruto „fixed investments" welke per saldo zullen toenemen met £ 120 millioen.

In 1948 was de bruto kapitaalvorming £ 312 millioen groter dan in 1947, maar de helft daarvan was toe te schrijven aan de stijging van het prijsniveau. Opgemerkt wordt, dat speciaal de schattingen t.a.v. de investeringen en de kapitaalvorming zeer moeilijk zijn en grote voorzichtigheid vereisen en dat op dit gebied de grootste afwijkingen te verwachten zijn. In het Survey voor 1949 is rekening gehouden met een gelijk prijsniveau als in 1948.

De voornaamste posten van de zgn. „fixed investments" zijn de volgende: Ten behoeve van de kracht- en brandstofvoorziening £ 220 millioen (d.i. £ 55 millioen meer dan in 1948); ten behoeve van het transport £ 360 millioen (£ 5 millioen meer dan in 1948). De landbouw krijgt £ 95 millioen toegewezen (£ 10 millioen meer); „andere" industrieën stijgen met £ 45 millioen tot £ 450 millioen; de bouwnijverheid daalt van £ 475 tot £ 420 millioen. Hier staat echter tegenover een stijging voor de post „sociale diensten" van £ 65 tot £ 105 millioen, waaronder een belangrijk bedrag voor het bouwen van scholen.

De onzekerheden in de schattingen omtrent de investeringen zijn de oorzaak, dat de basis, waarop de minister van financiën zijn begrotingspolitiek moet funderen, met het oog op het handhaven van een algemene economische stabiliteit, nogal labiel genoemd moet worden. Het nationale inkomen voor 1949 is begroot op het ronde bedrag van £ 10.000 millioen; tegenover de £ 9.675 millioen van 1948 betekent dit een stijging van 3½ pct. Hierin is verwerkt een vergroting van de particuliere consumptie van £ 8.004 tot £ 8.200 millioen en van het verbruik door de overheid van £ 1.914 tot £ 2.040 millioen. Ondanks de grotere afschrijvingen, wordt de bruto kapitaalvorming niet hoger geschat dan voor 1948. Wegens de grotere consumptievrijheid, zal de "behoeftebevrediging sterker toenemen dan de kleine stijging kan doen vermoeden. De bestrijding van inflatoire krachten hangt vooral af van de ontwikkeling van de particuliere besparingen. Het cijfer van £ 210 millioen, moet beschouwd worden als een sluitpost, welke nodig is om een evenwicht tussen nationale inkomsten en uitgaven te verkrijgen.

De cijfers van het Survey wijzen op de noodzaak van een budget-overschot van ongeveer dezelfde omvang als in 1948. Vergaande concessies t.a.v. de belastingheffing zijn dus uitgesloten.

Sir Stafford Cripps is vastbesloten zijn anti-inflatiepolitiek onverkort voort te zetten.

Het belangrijkste probleem in het komende jaar is gelegen in het zoeken van het evenwicht tussen de inderdaad nog steeds aanwezige inflatoire krachten en tussen de langzaam sterker wordende deflatoire tendenzen. Het Survey laat deze laatste krachten, welke een weerspiegeling zijn van een zich wijzigende wereldeconomie, vrijwel geheel buiten beschouwing.

DE BEGROTING 1949-'50

De voornaamste punten van de begroting voor 1949-'50 zijn de volgende:

De voedselsubsidies worden gestabiliseerd op een hoogte van £ 465 millioen (tegen £ 485 millioen in 1948), hetgeen een prijsverhoging met zich zal brengen van kaas, vlees, margarine en boter. De belasting op lucifers en op voetbalpools (van 20 op 30 pct), de successierechten en telefoontarieven zullen verhoogd worden. De aankoopbelasting op gebruiksartikelen en de inkomstenbelasting blijven ongewijzigd. De inkomsten worden geraamd op £ 3.777.750.000, de uitgaven op £ 3.308.368.000. Het geprojecteerde begrotingsoverschot beloopt £ 470 millioen, tegen £ 831 het vorig jaar. Neemt men naast de gewone dienst ook de kapitaalsdienst op, dan is het overschot £ 14 millioen (£ 352 millioen).

Sir Stafford betoogde, dat het onmogelijk is tegelijkertijd groter uitgaven te doen voor sociale voorzieningen en de belastingen te verlagen. Ik vraag mij af of de mensen die hierop aandringen de betekenis begrijpen van het oude spreekwoord: „We cannot have our cake and eat it". Wij moeten onze economische en financiële problemen met realisme tegemoet treden en wij moeten ons niet van onze weg laten afbrengen door een op zich zelf begrijpelijk verlangen om de populariteit te winnen van het kiezersvolk, aldus Cripps.

Eden noemde Cripps budget-rede meesterlijk en buitengewoon brilliant „zelfs voor Sir Stafford Cripps". The Economist schreef: „Sir Stafford Cripps' budget is gezond, moedig, realistisch en . . . zeer saai".

Was de ontvangst in conservatieve kringen gunstig, in Labour-kringen nam men met zeer gemengde gevoelens kennis van de begroting. Enige Labour-parlementsleden noemden de begroting een „Tory-budget" en Cripps de „IJzeren Kanselier". Speciaal de vakverenigingen hadden op enige verlaging van de kosten van levensonderhoud gehoopt. Het tegendeel is waar. De (socialistische) Daily Herald betoogde reeds, dat nieuwe looneisen het onvermijdelijk gevolg zullen zijn van de verhoogde levensmiddelenprijzen en stelde de vraag, of de prijs van de levensmiddelen niet laag gehouden kan worden door de distributie-onkosten te verminderen.

(Vor. ber. Ec. Herstel in '48 7918 A; Verklaring Mayhew 7990 D; Nationalisatie 7928 B; Nat. Schuld en Betalingsbalans 7766 A; Nat. Inkomen 7593 D; Begroting 48-'49 7560 D; Vierjarenplan 7803 G; Cripps over Ec. toestand 7419 E; Versob. maatr. 7288 A)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

3 April (Zondag)

Birma — Zes ministers van het kabinet Thakin Noe nemen ontslag. (Zie overzicht 7971)
Indonesië — In een brief aan de UNCI wordt medegedeeld, dat ook de Republiek aan voorbesprekingen te Batavia zal deelnemen. (Zie ook 8033 Kr. 29-3)
Italië — De communistische partij verzoekt alle partij-organisaties **„concrete** maatregelen" te nemen, om de initiatieven tot bestrijding van de Atlantische Unie te steunen.
Sport — De Nederlander Van de Pol behaalt het wereldkampioenschap biljarten cadre 47/2.
Syrië — Het parlement wordt ontbonden. (Zie 8039 A)
Vaticaan — Paus Pius XII herdenkt zijn gouden Priesterfeest.

4 April (Maandag)

Costa-Rica — De minister van Openbare Veiligheid, kolonel Cardona, doet poging tot een staatsgreep.
Denemarken — De Sowjet-Unie protesteert tegen deelneming van Denemarken aan het Atlantisch Pact.
Internationaal — Het hoofdkwartier van de E.C.A. maakt bekend, dat de Marshallhulp zal worden uitgebreid, teneinde de aan het plan-Marshall deelnemende landen in de gelegenheid te stellen hun in andere werelddelen gelegen gebieden tot ontwikkeling te brengen.
— De ministers van twaalf landen ondertekenen te Washington het Atlantisch Pact. (Zie in dit nr.).
Nederland — Marshall-dag op de Utrechtse jaarbeurs. (Zie in dit nr.).
— Een verzoek van de Heer Gortzak (C.P.N.) om te interpelleren over een vertrouwelijke circulaire waarin aan legercommandanten opdracht werd gegeven een onderzoek in te stellen naar personen in het leger, die kennis hadden van Russisch of andere Slavische talen, wordt door de Kamer met 66 tegen 18 stemmen verworpen.
Noorwegen — De Sowjet-Unie protesteert tegen de aansluiting van Noorwegen bij het Atlantisch Pact.
Sowjet-Unie — Prijzen van producten der kolchozen met ingang van 1 April verlaagd (20 tot 25%). (V. b. 7985 Kr. 1-3)

5 April (Dinsdag)

Bulgarije — De regering maakt officieel bekend, dat de vice-premier, Kostof, voorzitter van het comité voor economische en financiële kwesties, van zijn functie is ontheven. Hij zou zijn gearresteerd. (Zie 8033 Kr. 31-3)
China — Te Peking beginnen vredesonderhandelingen tussen communisten en nationalisten. Als basis dienen de acht punten van Mao Tse-toeng. (Zie ook 7917 B).
Engeland — De regering wijst een verzoek van de Sowjet-Unie voor levering van straalvliegtuigen af.
Internationaal — Opening bijeenkomst van de Algemene Vergadering der V.N.
— De West-Europ. Unie (gezamenlijk) en Noorwegen, Denemarken en Italië (afzonderlijk) doen dringend beroep op V.S. om militaire steun.
Italië — Een commissie zal worden ingesteld, welke een wetsontwerp moet opstellen „ter beteugeling van sabotage der productie door passieve tegenwerking en gecoördineerde stakingen".
Nederland — Te Rome wordt een handelsaccoord met Italië getekend, dat voorziet in de uitwisseling van goederen ter waarde van 36 milliard lire (ongeveer 160 millioen gulden). De overeenkomst is van kracht tot Maart 1950.
— Het Chr. Historisch dagblad „De Nederlander" verschijnt voor de laatste maal. Financiële moeilijkheden en, naar verluidt, verschil van mening over het beleid i.z. Indonesië zouden hiervan de oorzaak zijn.
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden keurt met 279 tegen 70 stemmen een resolutie goed, volgens welke het niet-communistische deel van China over 54 millioen dollar zal kunnen beschikken.

6 April (Woensdag)

Birma — De Karens geven zich over aan de regeringstroepen. Zij zouden in de regering worden opgenomen. (Zie 3-4)
China — De communisten eisen de volledige overgave van de regeringstroepen voor 12 April. President Li Tsoen Jen heeft het ultimatum afgewezen. (Zie 5-4)
Engeland — Minister Cripps dient de begroting voor 1949 in. (Zie pag. 8043)
Frankrijk — Een motie van de Gaullisten tot ontbinding van de Nat. Vergadering en het uitschrijven van nieuwe verkiezingen, wordt door de Nat. Vergadering met 358 tegen 46 stemmen verworpen. De communisten onthielden zich van stemming.
Griekenland — In practisch het gehele land gaan de ambtenaren in staking. Zij eisen hoger loon. Radio „Vrij Griekenland" meldt herovering W. Grammos en reorganisatie Vrije Griekse Regering, waarin vertegenwoordigers van Macedonië, van boeren- en arbeidersorganisaties zijn opgenomen. Dimitrios Partsaldis hoofd der regering. Zachariades hoofd oorlogsraad.
Internationaal — André François Poncet, vice-voorzitter van het Franse Rode Kruis volgt wijlen graaf Bernadotte op als voorzitter van de Permanente commissie van het Internationale Rode Kruis.
Nederland — De bekende zangeres Mevrouw A. Noordewier-Reddingius op 80-jarige leeftijd overleden. (Biografie zie 7742 A)
— Een op 5 April door de Heer Gortzak (C.P.N.) in de Tweede Kamer ingediend voorstel van orde om de regering uit te nodigen in een regeringsverklaring inlichtingen te verschaffen over haar beleid inzake het Atlantisch Pact wordt met 62 tegen 3 stemmen verworpen.

7 April (Donderdag)

Indonesië — Basis gevonden voor samenwerking tussen het Nederlandse en het republikeinse Rode Kruis.
Internationaal — De bestuurscommissie van de Assemblée besluit met 11 tegen 2 stemmen (Polen en Sowjet-Unie) het proces tegen Kardinaal Mindszenty op de agenda der V. N. te plaatsen.
Nederland — Minister Stikker keert uit de Ver. Staten terug. Hij verklaart zeer tevreden te zijn over de aldaar gevoerde besprekingen (Atl. pact, Indonesië en Duitsland). Een Pacific pact is nog niet aan de orde.
— Prof. Kranenburg opent partij-congres van de Partij van de Arbeid.
— De gemeenteraad van Amsterdam aanvaardt uitbreidingsplan voor Schiphol. De totale kosten zullen 170 millioen gld. bedragen.
Ned. West-Indië — Dr. Da Costa Gomez aanvaardt opdracht voor het vormen van een College van Algemeen Bestuur.
Syrië — De president en de premier die door kolonel Hoesni waren afgezet, treden officieel af. Hoesni kondigt invoering van vrouwenkiesrecht en verdeling van het grondbezit aan. (Zie 3-4)
Ver. Staten — De American Federation of Labour (A. F. L.) dringt aan op de vorming van een „wereldfederatie van vrije vakverenigingen".
— De Senaat neemt met algemene stemmen een amendement op de E. C. A.-wet aan, waarin wordt bepaald, dat de hulp aan landen waartegen de V. N. sancties hebben gelast, zal worden stopgezet.

8 April (Vrijdag)

België — De regering besluit de Prinsregent te verzoeken het parlement tegen 15 Mei te ontbinden, teneinde op 12 Juni algemene verkiezingen te kunnen houden.
Duitsland — De ministers van Buitenlandse Zaken van Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten hebben te Washington in beginsel overeenstemming bereikt omtrent de West-Duitse vraagstukken. West-Duitsland wordt een federale republiek.
— Generaal Clay bevestigt de in Juli 1948 te Neurenberg tegen Alfred Krupp c.s. uitgesproken vonnissen. (V. b. 7707 E)
Internationaal — De min. v. Defensie der West-Europ. Unie hebben een gemeenschappelijk defensieplan opgesteld.
— De bestuurscommissie van de Assemblée der V. N. besluit met 11 stemmen vóór, 1 tegen (België) en 2 onthoudingen (Gr.-Brittannië en Frankrijk) de Indonesische kwestie op de agenda van de Alg. Vergadering te plaatsen. (V. b. 8033 31-3)
Oostenrijk — De Westelijke mogendheden doen afstand van alle aanspraken op Duitse activa in hun zones.
Ver. Staten — De Senaat keurt met 70 tegen 7 stemmen verlenging van de Marshall-hulp tot 1 Juli 1950 goed. Men gaat accoord met het door de regering voorgestelde bedrag van 5.580 millioen dollar.

9 April (Zaterdag)

Hongarije — In een nota aan de Britse regering wordt deze er van beschuldigd de „reactionnaire elementen", „die de overheersing van de landgoederen en monopolies zouden willen herstellen", te steunen. (Zie 8033 Kr. 2-4)
Internationaal — Het Internationaal Gerechtshof wijst de Britse eis tot schadevergoeding van Albanië in de zaak „Kanaal Korfoe", toe. (Zie 7540 C)
Venezuela — Diplomatieke betrekkingen met Spanje hersteld.
Ver. Staten — Henri Wallace richt een brief aan president Truman waarin wordt verklaard, dat het „nooit te laat is om het pad van vreedzame onderhandelingen met de Sowjet-Unie te betreden". „Millioenen Amerikanen betwijfelen of het verstandig is zo vele milliarden te besteden aan de bewapening op een grondslag, die noch vrede, noch veiligheid kan brengen".
Zuid-Afrika — De premier dr. Malan dringt aan op een bondgenootschapsverdrag, dat het gebied van het vasteland van Afrika zal omvatten. Bij een eventueel conflict in Europa, zal Z.-Afrika aan de zijde der West-Europese mogendheden staan. Het land zal niet neutraal blijven, aldus dr. Malan.

Nederland

A. Parlement en Grenscorrecties

De Tweede Kamer heeft op 6 April het wetsontwerp i.z. de grenscorrecties met 54 tegen 24 stemmen goedgekeurd.

Vóór stemden de K.V.P., C.H.U., V.V.D. en 18 leden van de P.v.d.A.-fractie; tegen stemden de A.R., Staatk.-Geref., Comm., de heer Welter (K.N.P.) en zes leden van de P.v.d.A.

Reeds uit het Voorlopig Verslag over dit ontwerp was gebleken, dat de leden der Kamer over het algemeen weinig geestdriftig waren t.a.v. de beoogde correcties. Vele leden wensten meer inlichtingen om het geheel te kunnen beoordelen.

Van zeer groot belang achtten deze leden de vraag, welke gevolgen het accepteren van de thans verkrijgbare correcties zal hebben voor de mogelijkheid van voldoening aan verdergaande eisen.

In de Memorie van Antwoord zeide de regering begrip te hebben voor de ernstige teleurstelling welke is geuit over de gehele gang van zaken met betrekking tot dit vraagstuk.

De overweging, dat met betrekking tot een vredesverdrag met Duitsland binnen afzienbare tijd geen overeenstemming is te verwachten, heeft de regering in belangrijke mate beïnvloed bij haar besluit om het thans bereikbare te aanvaarden.

Iedere annexatiegedachte is aan deze grenscorrecties vreemd. Door de aanvaarding van de onderhavige correcties heeft de regering geen afstand gedaan van haar territoriale eisen voor zover deze een verdere strekking hebben dan correcties van technische aard.

Aan alle Nederlandse wensen is thans niet voldaan. Zo is bijvoorbeeld het Nederlandse territoriale voorstel met betrekking tot de Dollard en de Eemsmond niet ingewilligd. Met betrekking tot deze gebieden is echter wel het belangrijke resultaat bereikt, dat, in tegenstelling tot de Duitse aanspraken, officieel is erkend, dat de grens in deze gebieden nooit bij verdrag is vastgesteld. Deze erkenning zal bij de besprekingen voor een vredesverdrag een nuttige basis vormen.

Naar aanleiding van de opvatting, dat de nu voorgestelde correcties in strijd zijn met de overeenkomst van Potsdam, geeft de regering als haar mening, dat zij een direct uitvloeisel zijn van de conferentie inzake Duitsland, welke in het voorjaar van 1948 te Londen is gehouden en waaraan de Benelux-landen hebben deelgenomen. Dat deze conferentie zich moest bezighouden met de afzonderlijke behandeling van West-Duitsland was het gevolg van de intransigente houding van de Sowjet-Unie met betrekking tot het gehele Duitse probleem en in het bijzonder tot de Duitse Oostelijke grens.

Tegen opneming van een in het Voorlopig Verslag voorgestelde aanvulling in de considerans, ten blijke dat Nederland zijn verder gaande eisen handhaaft, bestaat geen bezwaar. De redactie van de considerans en van artikel 1 is in deze geest herzien.

Bij het debat over dit ontwerp, dat op 5 April in de Tweede Kamer werd geopend, werden verschillende in het Voorlopig Verslag geuite bezwaren nog eens onderstreept. De heer Ruygers (P.v.d.A.) die het eerst aan het woord kwam zeide, dat het vasthouden aan de annexatie-eisen van November 1946 onder de huidige omstandigheden onjuist zou zijn. De inzichten hebben sinds 1945 een ontwikkeling doorgemaakt. Men zal de vraagstukken in Europees verband moeten zien.

De thans aan de orde zijnde correcties afwijzen omdat ze te klein zijn, willen spr en. de zijnen niet. Voor zover zij ze aanvaarden, doen zij dit, omdat deze correcties los kunnen worden gezien van het oude annexatieplan en de sentimentskwesties, die daarmede samenhangen. „Door de tactloosheid van Duitse leiders zijn wij thans in de positie, dat wij de correcties niet kunnen afwijzen, zonder de schijn te wekken dat wij voor de Duitse actie wijken," aldus de heer Ruygers. Hij wilde tot hiertoe gaan en „niet verder".

De heer Haken (C.P.N.) noemde de correcties een machtswellustige daad. De regering moest de correcties aanvaarden, omdat ze nu eenmaal aan het dollarkapitaal is gebonden. „De gebiedsuitbreiding is niet in het belang van het werkende volk".

Mr. Schmal (C.H.U.) meende, dat het „misbaar" in Duitsland geen cri de coeur van het denkend deel der Duitse natie is. De correcties zijn louter technisch en van onschuldige aard. Over de oorspronkelijke annexatieplannen wilde spr. zich niet uitlaten.

De heer Welter (K.N.P.) zeide overtuigd voorstander te zijn van annexatie van Duits grondgebied. Daarom echter voelde hij weinig sympathie voor dit ontwerp. Hij vreesde, dat de voor de hand liggende nadelen niet tegen de voordelen zouden opwegen. De grote kans bestaat, dat de aanvaarding van deze minimale correcties verdergaande eisen tot annexatie van Duits gebied zouden verzwakken of deze geacht zouden worden, daarin reeds verwerkt te zijn.

De heer Maenen (K.V.P.) bleek eveneens voorstander van verdergaande gebiedseisen te zijn. Hij was het met de regering eens, dat bij deze geringe grenscorrecties onze eisen op schadevergoeding in het geheel niet tot uiting komen. Maar dan kan het z.i. ook geen nadeel zijn, deze te geringe correcties af te wijzen.

De beschouwingen van de heer Ruygers over de nieuwe politiek t.a.v. Duitsland vond hij wel zeer idealistisch.

Dr. Bruins Slot (A.R.) beschouwde deze grenscorrecties als een kleine annexatie. Hij vreesde, dat van de gegronde verlangens t.a.v. de Dollard en de Eemsmonding nu niets meer terecht zal komen. Bruins Slot ontkende niet, dat Nederland recht heeft op het stellen van de eisen in de Nederlandse memoranda genoemd, maar als het in het belang van een goede Europa-politiek zou zijn van onze territoriale eisen af te zien, moet dat gebeuren. Spreker was van mening, dat Nederland bij de nu voorgestelde correcties alleen de nadelen en niet de voordelen krijgt. Zijn fractie zal daarom haar stem aan dit ontwerp niet kunnen geven.

Mr. Stokvis (C.P.N.) was van mening, dat dit ontwerp in strijd is met de grondwet en dat het de rechten van het parlement aantast.

In tegenstelling tot de heer Bruins Slot was mr. Oud (V.V.D.) van mening, dat er hier geen sprake is van annexatie. Het doeleinde is hier niet gebiedsuitbreiding, maar het opheffen van misstanden aan de grens. Dus: geen annexatie, waar spreker geen voorstander van zou zijn, maar een technische grensverbetering. De heer Oud zou ook tegen de opneming van een groot aantal Duitsers zijn; de vrees, dat het handjevol Duitsers waar het thans om gaat, een „minderheidsprobleem" zal scheppen, kon hij echter niet delen. Hij meende, dat er aanleiding is met het voorstel mede te gaan.

Mr. Oud stelde de vraag wat er zou gebeuren met algemene maatregelen van bestuur op grond van deze machtigingswet uitgevaardigd, welke de Staten-Generaal niet zouden willen bevestigen. Dit is niet in de machtigingswet geregeld.

Ds. Zandt (St. Geref.) tenslotte waarschuwde, dat deze onbeduidende correcties een bron van ellende dreigen te worden. Een slechtere verhouding tot Duitsland zal onze economische belangen, in het bijzonder de havenbelangen van Rotterdam, schaden.

Minister Drees, stelde voorop het eens te zijn met hen, die dit een „klein ontwerp" hadden genoemd. Het gaat hier inderdaad om zaken van geringe omvang, maar waarbij toch wel belangrijke vragen op de achtergrond staan. Er was gevraagd om een politiek tegenover Duitsland welke een constructief karakter draagt. Minister Drees erkende, dat Duitsland nu eenmaal in het centrum van Europa ligt en dat een gezond Europa niet mogelijk is zolang in Duitsland chaos en verwarring zouden heersen. Bij het beleid dat de Nederlandse regering voert — en in het internationale overleg ook bepleit — wordt dan ook bij voortduring voor ogen gehouden, dat een redelijke samenwerking met Duitsland nodig is. De grenscorrecties welke thans in het voornemen liggen, zijn in overleg met België, Luxemburg, Frankrijk, Engeland en de Verenigde Staten vastgesteld en een bepaalde datum voor de verwerkelijking is reeds genoemd. Uitstel van dit wetsontwerp was dus niet meer mogelijk.

Met nadruk ontkende minister Drees, dat er vrees behoefde te bestaan, dat de geallieerden door deze correcties het probleem van de schadevergoeding als afgedaan zouden beschouwen. De beslissing daarover zal volgens afspraak eerst bij de besprekingen over het vredesverdrag worden genomen.

Wel meende de minister-president, dat het, anderzijds, zo zou zijn, dat de geallieerde bondgenoten bij een afwijzing van deze correcties geneigd zouden zijn een spreken over verdere gebiedseisen zonder zin te achten.

De zakelijke voordelen welke deze correcties ons zullen brengen, zijn: waterstaatkundige verbeteringen, verkeersverbeteringen en een beperking, in verscheidene gevallen, van de moeilijkheden voor de douane. Aan de hand van een overzichtskaart, deelde dr. Drees mede, dat vooral op drie punten belangrijke verbeteringen zouden worden verkregen. De „hals bij Sittard" zou dusdanig worden opgevuld, dat dit gebied ongeveer werd verdubbeld, hetgeen onder meer een kortere verbinding zou verschaffen tussen de mijnstreek en Noord Limburg. De inham bij 's-Heerenberg zou worden opgevuld en eveneens die bij Beek en Ubbergen in het gebied van Nijmegen. Compacte Duitse minderheden zouden hier zeker niet ontstaan, de bewoners zijn vertrouwd met de Nederlandse opvattingen. Spreker maakte zich niet in het minst bezorgd, dat deze correcties aan de eenheid van Europa in de weg zouden staan.

Tenslotte deelde hij mede, dat tegenover enige verder gaande grenscorrectie-eisen in het bijzonder de Engelsen hadden verlangd, dat wij onzerzijds ook in correcties ten gunste van Duitsland zouden hebben bewilligd. Dit had de regering echter positief afgewezen.

Minister Van Maarseveen, verklaarde in antwoord op de laatste vraag van mr. Oud, dat men in elk concreet geval zal moeten nagaan wat de strekking van het Kamervotum is. Verder zal het aankomen op goede samenwerking tussen regering en Staten-Generaal.

Alvorens tot stemming werd overgegaan, legde ir. Vondeling (P.v.d.A.), mede na-

mens vijf fractiegenoten (de heren Scheps, Goedhart, Vermeer, Tuin en De Loor) een korte verklaring af, waarin hij mededeelde, zijn stem aan het ontwerp niet te kunnen geven. Hij achtte deze grenscorrecties onder andere in strijd met het Atlantisch Charter, volgens welke aan de volken geen grenswijzigingen tegen hun zin zouden worden opgedrongen. Als Duitsland eenmaal in het West-Europese verband was opgenomen, zou een betere oplossing in gemeen overleg zijns inziens mogelijk zijn. De daarna volgende stemming had het reeds in de aanhef genoemde resultaat. (A.N.P. 1, 2, 5 en 6-4; Alg. Handelsblad-Tijd-Vrije Volk-Trouw-Waarheid 6 en 7-4)

(Vor. ber. 8036 E)

A. **Congres oorlogsgetroffenen —** De Landelijke Federatie „Stichting Oorlogsgetroffenen" heeft op 2 April te 's-Hertogenbosch een congres gehouden, waarop een drietal prae-adviezen — n.l. van de heren A. Hanegraaf, A. Schouten en W. Perquin — werden uitgebracht. De prae-adviseurs achtten een rechtvaardige vergoeding alleen mogelijk door financiering van een volledige schadevergoeding door een vermogensomslag, welke een verlengstuk zou kunnen worden genoemd van de vermogensaanwasbelasting. Omdat het bereiken van dit doel een verwerping van het ingediende wetsontwerp en daarmede een groot verlies van tijd met zich zou brengen, wordt het nodig geacht, dat het wetsontwerp gewijzigd als noodwet wordt aanvaard.

Door het congres werd een resolutie aangenomen, waarin bovenstaande werd vastgelegd en waarin tevens wordt geëist, dat binnen vijf jaar een definitieve regeling van het probleem zal volgen op grondslag van het intergraal herstel.

De wijzigingen, welke volgens de resolutie in het wetsontwerp moeten worden aangebracht, zijn, dat het principiële recht van de oorlogsgetroffene op volledige vergoeding in de wet moet worden vastgelegd en dat de rijksbijdragen voor totaal verwoest onroerend goed nooit lager mag worden vastgesteld dan op 75 percent van de bouwwaarde in Mei 1940. Er moet verder jaarlijks een rente worden uitgekeerd over de waarde van, al dan niet, onteigende grond onder verwoeste panden zolang herbouw van het verwoeste pand onmogelijk is. De huurwaarde van de nieuwe panden mag voor de berekening van de rendabele waarde niet hoger worden gesteld dan de huurwaarde van het verwoeste pand. Bij de verdeling van het beschikbaar bouwvolume dienen oorlogsgetroffenen, die wensen te herbouwen, voorrang te verkrijgen, onverschillig de omvang van de bouw. Bij de grondonteigening dient de getroffene recht te krijgen op grond met gelijke waarde en gelijke bouwmogelijkheid. De onteigening mag eerst doorgang vinden nadat de vergoeding door grondruil is geregeld. Bij de schadevaststelling van inboedels dient de totale aftrek voor niet-erkende schade (wegens zogenaamde luxe) en voor afschrijving samen niet meer te bedragen dan 25 percent van de opgegeven schade. Bij de vaststelling van schade aan bedrijfsuitrusting mag niet meer dan 25 percent op de aankoopprijs worden afgeschreven. (Volkskrant 3-4)

(Vor. ber. 7998 B)

B. **„Marshall-dag" te Utrecht —** Op 4 April had te Utrecht een door het jaarbeursbestuur georganiseerde Marshall-dag plaats, waaraan werd deelgenomen door vele prominente figuren, w.o. Prins Bernhard, de Amerikaanse ambassadeurs Harriman en Baruch, en de ministers van Economische Zaken en van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening.

De reizende ambassadeur voor het Marshall-plan, **W. A. Harriman,** hield een rede, waarin hij met voldoening constateerde, dat ook Nederland belangrijke vorderingen heeft gemaakt op de weg naar het economisch herstel. Het had hem getroffen, dat op de jaarbeurs ook de Oost-Europese staten vertegenwoordigd waren, in welke landen mensen als hij worden beschouwd als handlangers van het imperialisme en kapitalisme uit Wallstreet. Hij was niet naar Europa gekomen om — zoals wel beweerd werd — orders uit te delen, maar om orders te plaatsen. De Ver. Staten zien met bijzondere belangstelling uit naar de toenemende samenwerking in Europa. De Amerikanen hebben hun productie sterk kunnen verhogen o.a. door het vrije handelsverkeer over hun continent zonder hinder van enige handelsbarrière. De gemeenschappelijke productie per hoofd in de V. S. is meer dan driemaal zo groot als de gemiddelde in Europa. Daarom hoopt Amerika vurig dat de Europeanen gedurende de looptijd van het Plan er in zullen slagen, die reële eenheid te ontwikkelen die Europa de zegeningen kan schenken van een land waar de handel vrij is en inzonderheid West Europa het zo zeer benodigde herstel kan verlenen. Met het Marshall Plan in het economische en het Noord Atlantisch Pact als beveiligingsmiddel begroet Amerika twee grote verbintenissen van vrije volken in twee continenten.

De jaarbeurs achtte hij een prachtig blijk van Nederlands vermogen om producten van hoge en wereldkwaliteit af te leveren.

Minister Van den Brink herinnerde aan het feit dat ongeveer één derde gedeelte van het voor-oorlogse nationale vermogen was verloren gegaan. De goudvoorraad welke per 5 Mei 1945 *f* 1.092.000.000 beliep, was per einde Maart 1948 gereduceerd tot *f* 561 millioen. Op economisch gebied dreigde ons land naar de ondergang te gaan. De Marshall-hulp heeft dit verhinderd.

In bijkans alle takken van nijverheid en landbouw blijft de productie voortdurend stijgende; de gemiddelde industriële productie heeft het peil van 1938 reeds overschreden, terwijl ook op agrarisch gebied van een bevredigende ontwikkeling mag worden gesproken. Omstreeks 1952-'53, het tijdstip dat voor het beëindigen van de Marshall-hulp in het vooruitzicht is gesteld, zal het invoer-overschot ten naaste bij moeten zijn verdwenen. Voor de krachtsinspanning en het initiatief van de Nederlandse ondernemer en handelsman blijft derhalve een omvangrijke en moeilijke taak aanwezig.

De regering zal alles in het werk stellen om de nog bestaande belemmeringen op te heffen. De minister van Financiën heeft de toezegging gedaan te onderzoeken in hoeverre enige verlichting van belastingdruk voor het bedrijfsleven kan worden verleend.

Er bestaan drie redenen om dankbaar te zijn voor de Amerikaanse hulpverlening: 1) omdat deze hulpverlening Nederland in staat heeft gesteld het herstel voort te zetten ook in de periode, dat de eigen deviezenreserves daartoe niet meer toereikend waren; 2) omdat dank zij het E.H.P. het herstel in Nederland zodanig is voortgeschreden, dat hierdoor verwezenlijking van Benelux in het bereik der mogelijkheden is komen te liggen; 3) het E.H.P. heeft er toe bijgedragen voorwaarden te scheppen voor een vergroting van het Inter-Europese handelsverkeer.

Minister Mansholt verklaarde, dat ook in de landbouw de Marshall-hulp een belangrijke rol speelt. Heden ten dage wordt wederom 48% van de totale Nederlandse export door de landbouw verzorgd (vóór de oorlog 50%). Dank zij de Marshall-hulp zijn wij thans in staat de veestapel zo op te bouwen, dat een economische en rationele bedrijfsvoering mogelijk is. Wij realiseren ons hierbij, aldus minister Mansholt, dat Nederland na het beëindigen van het Herstelprogramma op eigen kracht verder zal kunnen gaan. Nederland is zich hiervan terdege bewust en de Nederlandse landbouwpolitiek is op dit feit gebaseerd.

In alle landen worden ingrijpende maatregelen genomen om een ondergang van de boerenstand te voorkomen. Zij worden slechts in nationaal verband genomen zonder internationaal overleg. Gelukkig begint het inzicht baan te breken, dat slechts internationale regelingen hier kunnen baten. Spr. was verheugd over het feit, dat het mogelijk is gebleken op de internationale tarweconferentie te Washington, overeenstemming te bereiken. Dat betekent immers een belangrijke stap in de richting van stabilisatie der grondstoffenprijzen.

Resumerend zei spr. dat het van primair belang is dat de zeer grote vooroorlogse importen van granen worden vervangen door een sterke verhoging van de productie van eigen voedermiddelen d.w.z. 400.000 ton voedergranen en 300.000 ton veekoeken zullen moeten worden vervangen door verhoogde productie van eigen bodem en door rationeler voedering. Dit is slechts mogelijk door: intensivering en verbetering van de landbouw. (Red. K.H.A., Tijd, Alg. Hbld., Nwe Rottd. Crt 5-4)

(Vor. ber. 7998 A en 8012 C; Intern. tarwe-overeenk. 8026 A)

C. **125-Jarig bestaan Nederlandse Handel Maatschappij —** Op 29 Maart was het 125 jaar geleden, dat de Nederlandse Handel Maatschappij gevestigd te Amsterdam, aanvankelijk genaamd „De Factorij", door Koning Willem I werd opgericht.

De bedoeling van de Koning-stichter was de verlevendiging van de handel en vrachtvaart op Indië. Hij stelde zich aan het hoofd der inschrijvers voor het fonds, dat aanvankelijk bepaald was op *f* 12 millioen, met een som van *f* 4 millioen. Voor de tijd van het octrooi (25 jaar) werd de aandeelhouders een jaarlijkse interest van 4½ pct. van hun geld verzekerd. Willem I was dus zowel stichter als garant en grootste aandeelhouder. Ingeschreven werd voor bijna *f* 70 millioen en het maatschappelijk kapitaal werd bepaald op *f* 37 millioen, doch drie jaar later tot *f* 24 millioen gereduceerd.

Op het ogenblik bedraagt het kapitaal *f* 50.030.000.

De geschiedenis van de N. H. M. kan gesplitst worden in twee perioden: t. w. die van 1824 tot 1880, waarin het accent der werkzaamheden in hoofdzaak lag op de handel en de daarmee verband houdende bevordering van industrie en scheepvaart, later ook de cultures, en die van 1880 tot heden, waarin de N. H. M. zich ontwikkelde tot bank en emissiebedrijf, echter met handhaving van het handels- en cultuurbedrijf, waarvan het eerste in vergelijking met vroeger in beperkte omvang. Tijdens het cultuur- en consignatiestelsel, toen de maatschappij in de sterkste mate aan de regering verbonden was (een stelsel dat ten gunste van de N. H. M. werd toegepast en rijke vruchten heeft afgeworpen, zodat de koninklijke garantie niet meer nodig was) heeft de N. H. M. niettemin beant-

woord aan haar oorspronkelijk doel n.l. de bevordering van de nationale handel, scheepvaart, scheepsbouw, visserij en landbouw en industrie. De periode 1874 tot 1903 kan in de geschiedenis van de N. H. M. speciaal gekenmerkt worden als de tijd van omschakeling van een nationale maatschappij tot een particuliere onderneming, van handel-maatschappij tot bank.

Na 1903 viel een krachtige ontwikkeling van de bank- en emissiezaken waar te nemen. In Nederland bleef het bedrijf beperkt tot de kantoren te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage, doch door de overeenkomst met de N.V. Geldersche Credietvereeniging in 1916 onder het presidentschap van de heer C. J. K. van Aalst, werd de basis gelegd voor uitbreiding van een binnenlands net van kantoren. Toen in 1936 de Geldersche Credietvereeniging geheel werd overgenomen, ging de N. H. M. daarmede in dit opzicht een plaats innemen, welke met die van andere grote banken te vergelijken is. In deze periode kwam ook geleidelijk de uitbreiding der vestigingen in Indonesië en het Verre Oosten tot stand. De grote economische depressie van 1929 trof vooral het Indonesische bedrijf.

De geleidelijke uitbreiding als gevolg van steeds meer overnemingen werd in 1940 door de oorlog onderbroken. Na de oorlog bleek, dat het bankbedrijf in Indonesië betrekkelijk goed de bezetting was doorgekomen, terwijl dat in Nederland geheel intact was gebleven. Het cultuurbedrijf verkeert in een moeilijker positie, doch tegen de daar te verwachten verliezen konden ruime voorzieningen worden getroffen. In Nederland is het buitenlandse emissiebedrijf uiteraard voor afzienbare tijd voorbij. Bij binnenlandse emissies heeft de N. H. M. een flink aandeel. Ook houdt zij zich actief bezig met medewerking aan de bevordering der industrialisatie. De jongste uitbreiding buiten Europa en buiten Indië betreft 't aanbod tot overneming der aandelen van de Surinaamsche Bank in verband met het beëindigen van het octrooi dezer instelling. Wellicht wordt hiermede een nieuwe periode van activiteit in Suriname ingeluid, waar de N. H. M. reeds geruime tijd een suikerfabriek (Marienburg) heeft.

(A.N.P. - Maasbode 28-3)

Indonesië

A. Sumatra-conferentie —

Op initiatief van de wali negara van Sumatra Timur, dr. Mansur, is van 29 Maart tot 2 April te Medan een „Sumatra-conferentie" gehouden. Aan de conferentie werd deelgenomen door 80 afgevaardigden van bijna alle delen van Sumatra, nl. Siak, Sibolga, Sabang, N. en Z. Tapanoeli, Minangkabau, Bengkalis, Indragiri, Djambi, Riouw, Banka, Billiton, Zuid- en Oost-Sumatra, Benkoelen en de Lampongse districten. Het grotendeels nog onder republikeins beheer staande Atjeh en het eiland Nias, hadden de uitnodiging afgeslagen. De op Sumatra gevestigde republikeinse noodregering had zich tegen de conferentie uitgesproken.

Het doel van de initiatiefnemer was: „Het herstel van het nu reeds zeven jaar lang onderbroken contact tussen de onderscheiden gebieden van het eiland Sumatra, het opnieuw aanknopen van vriendschapsbanden en het komen tot een nauwe samenwerking in het belang van de gehele bevolking". Dr. Mansur ontkende dat het zijn bedoeling was Sumatra tot één staat te maken. In dit verband vroeg hij zich af, of politieke opbouw, beginnend van onder af, niet meer vrucht zou afwerpen dan opgelegde politieke schema's. Hij gaf de verzekering, dat het merendeel van het Indonesische volk binnen de kortst mogelijke tijd een vrije Verenigde Staten van Indonesië verlangt. Tot voorzitter van de conferentie werd bij acclamatie gekozen de wali negara van Zuid-Sumatra, Abdul Malik. Deze deed een beroep op de federalisten en republikeinen om tot samenwerking te komen, teneinde daardoor „een vrij en onafhankelijk Indonesië" tot stand te brengen.

„De republiek mag niet genegeerd worden, maar ook de federalisten mogen niet vergeten worden. Een sterk Indonesië kan slechts bestaan, indien alle deelstaten gelijk berechtigd zijn. Bij het zoeken naar een oplossing van de Indonesische kwestie mag het B.F.O. niet gepasseerd worden, dat zou de grootste historische fout zijn, die de Nederlanders kunnen maken."

Na uitvoerige besprekingen, welke voortduurden tot 2 April, eindigde de conferentie met de aanvaarding van een resolutie, waarin o.m. wordt gezegd, dat men de totstandkoming van de vrije souvereine Ver. Staten van Indonesië, als gelijkwaardige partner verbonden met Nederland, zal bevorderen. Sumatra zal bij de staatkundige vorming en opbouw der V.S.I. een belangrijke rol moeten vervullen, hetgeen alleen mogelijk is als het eiland op basis van de volkswil wordt geordend. Bij alle besprekingen betreffende beslissingen t.a.v de Republiek moeten alle gebieden, die zich voor een eigen status hebben uitgesproken, worden betrokken. Gestreefd zal worden naar een krachtig, eensgezind Sumatra. Siak, Bengkalis, Banka en Billiton onthielden zich van stemming. Men besloot op gezette tijden wederom bijeen te zullen komen en een permanent contactlichaam in het leven te zullen roepen.

(Indische Crt. 26-3 - A.N.P. 29 en 30-3; 2-4)

B. De Militaire situatie —

Een nieuwe Nederlandse divisie is, volgens „The Observer", na een intensieve „guerilla-training" overgebracht naar Java. De ongeveer 100.000 man sterke troepen, die reeds op Java waren, controleren alle wegen en de belangrijkste strategische punten, zij zijn evenwel niet talrijk genoeg om de Republikeinse guerilla's in het binnenland te bestrijden. Dit zal de taak zijn van de nieuwe divisie. Volgens de rapporten van neutrale waarnemers verbetert de Nederlandse militaire positie in het bijzonder in West-Java. (The Observer 3-4) **(Vor. ber. 8035 D en 8023 B)**

C. Import-„Historische rechten" afgeschaft —

Officieel is bekend gemaakt, dat de „historische rechten" in de importhandel van geheel Indonesië voor wat betreft „soft currency"-landen met ingang van 1 Maart zijn afgeschaft. Tot dusverre werden de import-toewijzingen merendeels verstrekt volgens de „historische rechten" der importeurs, dat wil zeggen op basis van hun vooroorlogse aandeel in de importhandel. Voortaan kan elke bonafide importeur importeren, zodra een bepaalde order is goedgekeurd. Een commissie van drie niet in de import werkzame personen zal het hoofd van het Centraal Kantoor voor de invoer terzake van advies dienen. (Documentatie 24-3)

D. Buitenlandse Handel 1947-'48 —

Ondanks alle pessimistische voorspellingen, die in de loop van 1948 ten aanzien van de ontwikkeling van de Belgische buitenlandse handel werden geuit, tonen de totaalcijfers van in- en uitvoer een verbetering aan ten opzichte van 1947.

De waarde van de invoer steeg in 1948 ten opzichte van 1947 met ruim 1.5 milliard franken, die van de export echter met 12.5 milliard franken. Het gevolg hiervan was, dat het percentage van de invoer, dat door uitvoer wordt gedekt, steeg van 72% in 1947 tot 85% in 1948 (1938: 92%). In de laatste maanden van het afgelopen jaar bedroeg het dekkingspercentage zelfs 94%.

De totale Belgische in- en uitvoer bedroeg in de laatste jaren:

België

	Invoer	Uitvoer	Saldo
	(in mill. franken)		
1947	85.528	61.609	—23.919
1948	87.100	73.200	—13.900

Ofschoon het globale beeld gunstig is, blijkt bij nadere analyse, dat er zwakke elementen in de structuur voorkomen. Een beschouwing van de samenstelling van in- en uitvoer naar goederengroepen leert, dat kapitaalgoederen en andere basisproducten een gerede aftrek in het buitenland vinden, maar dat de consumptiegoederen minder vlot worden afgezet. De Belgische producenten van verbruiksgoederen ondervinden van deze gang van zaken uiteraard nadeel, temeer, omdat er wel veel consumptiegoederen worden geïmporteerd.

Verdeling van de in- en uitvoer naar werelddelen
(in milliarden franken)

	1947			1948		
	Invoer	Uitvoer	Saldo	Invoer	Uitvoer	Saldo
Europa	40.6	43.3	+ 2.7	47.1	48.4	+ 1.3
Amerika	31.6	6.7	—24.9	26.4	12.0	—14.4
Afrika	7.8	5.5	— 2.3	8.2	7.6	— 0.6
Azië	3.1	4.3	+ 1.2	3.2	4.3	+ 1.1
Australië	2.4	1.8	— 0.6	2.2	0.9	— 1.3
Totaal	85.5	61.6	—23.9	87.1	73.2	—13 9

Voornaamste landen van herkomst en bestemming

	1947			1948		
	Invoer	Uitvoer	Saldo	Invoer	Uitvoer	Saldo
Ver. Staten	22.66	2.71	—19.95	15.65	4.45	—11.20
Nederland	5.02	7.86	+ 2.84	7.19	11.44	+ 4.25
Gr.-Brittannië	7.93	6.05	— 1.88	8.48	6.66	— 1.82
Frankrijk	9.70	7.63	— 2.07	7.58	6.87	— 0.71
Duitsland	2.28	0.94	— 1.34	6.11	3.40	— 2.71
Belgisch Congo	6.23	1.44	— 4.79	6.41	2.79	— 3.62
Zwitserland	3.44	4.55	+ 1.11	3.76	4.46	+ 0.70
Zweden	2.94	3.39	+ 0.45	3.72	3.95	+ 0.23
Argentinië	2.86	1.85	— 1.01	3.67	3.88	+ 0.21
Denemarken	1.58	2.14	+ 0.56	2.21	2.00	— 0.21

(Ec. Voorl. 5-3-49) **(Vor. ber. 7505 A; Bet.bal. '47 7639 E)**

A. Ondertekening van het Atlantisch pact —

Op 4 April des namiddags om drie uur had in het Amerikaanse departement van Buitenlandse Zaken te Washington de plechtige ondertekening plaats van het Atlantisch Pact. De ministers van Buitenlandse Zaken en ambassadeurs van de volgende 12 landen hebben in alphabetische volgorde het pact ondertekend: België, Canada, Denemarken, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Portugal, de Ver. Staten van Amerika en IJsland.

Bij de plechtigheid waren alle ambassades te Washington — behalve die van de Sowjet-Unie en van de Oost-Europese landen — vertegenwoordigd.

Voor de aanvang van de plechtigheden sprak de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, **Dean Acheson,** een welkomstrede uit, waarin hij o.m. zeide: „Wij zijn hier om een plechtige daad te voltooien." Hij achtte het doel van de verdragsluitende partijen gelijk aan „de bedoeling van hen, die de sterrenhemel in kaart brengen, niet om te scheppen wat zij registreren, doch om realiteiten vast te stellen, om de mensen, goed of slecht gezind, te leiden."

„Voor hen, die de vrede zoeken, is het pact een gids, een toevluchtsoord, een steeds nabije hulp in gevaar. Voor hen, die de voet zetten op het pad van agressie, is het een waarschuwing."

„De werkelijkheid, waarvoor vele eenvoudige en dappere mannen en vrouwen hun bloed gegeven hebben, ligt niet in een gemeenschappelijk streven naar een materieel doel of naar de macht om anderen te overheersen," zo zeide Acheson. „Zij ligt in de bevestiging van de morele en geestelijke waarden, die richting geven aan het leven, dat men wil leiden en dat men wil verdedigen met alle middelen indien de noodzakelijkheid daarvan wordt opgedrongen."

De handtekeningen van de gedelegeerden van de Benelux-landen.

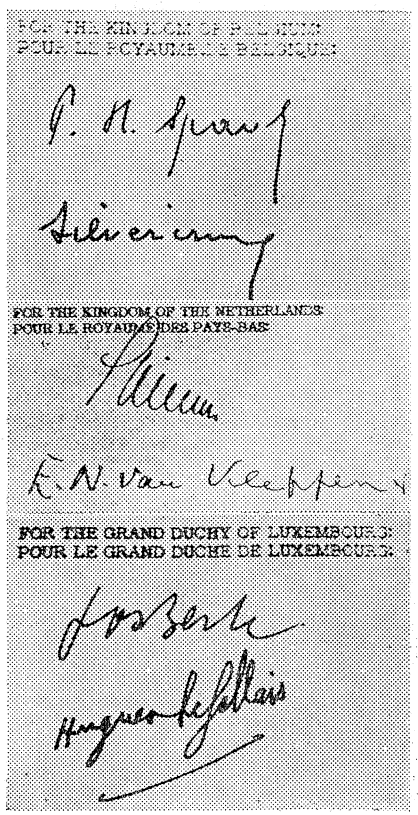

„Van de daad, die heden hier verricht wordt, zal in toenemende mate goeds voor alle volken voortvloeien. Uit dit samengaan van veler wil en één doel zal nieuwe inspiratie voor de toekomst komen. Nieuwe kracht en moed zal voortkomen, niet alleen voor de volken van de Atlantische gemeenschap, doch voor alle volken van de wereldgemeenschap, die voor zich en voor anderen gelijkelijk vrijheid en vrede zoeken."

Paul Henri Spaak (België) verwelkomde het pact als een „daad van vertrouwen in de bestemming van de westerse beschaving". Hij zeide, dat het pact „niemand moet verontrusten, behalve hem, die het misdadige plan koestert om zijn toevlucht te nemen tot oorlog."

Lester B. Pearson (Canada) verklaarde, dat het verdrag op zichzelf niet de vrede verzekert en drong er op aan, dat „de belofte van veiligheid en stabiliteit, welke het pact inhoudt, tot werkelijkheid wordt gemaakt." Het verdrag moet leiden tot „positieve sociale en politieke ontwikkelingen, die uitgaan boven de noodtoestand, waaruit het pact is geboren".

Rasmussen (Denemarken) zeide, dat Denemarken het pact tekent, omdat „het een instrument van de vrede is en geen ander doel heeft dan verdediging in geval van gewapende agressie tegen een der ondertekenaars".

Robert Schuman (Frankrijk) verklaarde, dat Frankrijk tot het pact toetrad omdat het „misdadig zou zijn ook maar een enkele gelegenheid of mogelijke hulp voor het bewaren van de vrede te verwaarlozen". Zolang de V.N. nog niet sterk genoeg zijn om vrede en veiligheid te waarborgen, is een alliantie als het Atlantisch pact niet overbodig, aldus zeide Schuman, die verder ter verdediging van het bestaande Frans-Sowjet-Russische pact aanvoerde, dat ook dit gesloten was ter waarborging van de veiligheid van Frankrijk.

Bevin (Groot-Brittannië) zeide het pact te tekenen „namens een vrije parlementaire natie en met bijna unanieme goedkeuring van het Britse volk." Als resultaat van het pact is de democratie niet langer een serie geïsoleerde eenheden, doch een samenhangend organisme, aldus zeide hij.

Graaf Carlo Sforza (Italië) voerde aan, dat de ondertekening van het pact alleen niet voldoende was, doch dat het pact moest leven door voortdurende vrije samenwerking in dienst van de vrede tussen alle huidige en toekomstige leden.

Joseph Bech (Luxemburg) noemde het pact „de krachtigste en ernstigste vreedzame coalitie van materiële en morele krachten ter verzekering van de veiligheid der deelnemende landen" en „de logische aanvulling van het pact van Brussel".

Mr. D. Stikker (Nederland) zeide, dat „het pact het einde betekent van de illusie, dat de Verenigde Staten op zich zelf de wereldvrede zouden kunnen verzekeren." „Doch tevens de geboorte van een nieuwe hoop op duurzame vrede". In het vaste besluit agressie te keren, zullen wij het pact ondertekenen met een zuiver geweten voor Gods aangezicht, aldus Minister Stikker. Wij zullen tezamen een krachtige keten smeden om het noorden van de Atlantische Oceaan, een keten die echter noodzakelijk zo sterk zal zijn als zijn zwakste schakel. Er moet dus naar gestreefd worden de kracht van de sterkste schakels in stand te houden en die van de zwakke te vergroten. „Ootmoedig Gods genadige zegen afsmekend," aldus besloot Minister Stikker, „verklaar ik, dat de Nederlandse regering bereid is over te gaan tot de ondertekening van dit verdrag in dienst van de vrede."

Halvard Lange (Noorwegen) noemde het pact een „vredespact" waartoe Noorwegen was toegetreden omdat de V.N. niet de verwachte veiligheid kon verschaffen, en nadat de Scandinavische landen niet tot overeenstemming hadden kunnen komen over „de basis voor een Scandinavische defensie-unie en de noodzaak van solidariteit met een grotere en sterkere defensiegroep".

Dr. Caerio da Matta (Portugal) bestempelde het pact als een instrument van verdediging en internationale samenwerking. Hij zeide het meer dan ooit noodzakelijk te achten, de beginselen en de posities van „de volkeren, die de bewaarders zijn van de idealen der westerse beschaving", te verdedigen.

Bjarni Benecolson (IJsland) zeide, dat IJsland tot het pact was toegetreden, omdat „wij allen liever het leven verliezen dan onze vrijheid, zowel als individu als in natie-verband."

Nadat alle ministers gesproken hadden, onmiddellijk voor de ondertekening van het pact, voerde president Truman nog het woord. Hij noemde het pact „een schild tegen agressie en tegen de angst voor agressie". Hij zeide, dat Amerika en andere landen gehoopt hadden in het kader van de V.N. een internationale macht in te stellen voor het behouden van de vrede, doch dat deze pogingen werden geblokkeerd door een van de grote mogendheden. Het beschermen van het Noord-Atlantisch gebied tegen oorlog zou een grote stap zijn in de richting van een permanente vrede op de gehele wereld, aldus zeide Truman. (A.N.P. 4-4) **(Vor. ber. Atl. pact 8038 E; Tekst 8027)**

B. Protest van de Sowjet-Unie tegen het Atlantisch pact —

De Sowjet-regering heeft op 31 Maart aan de regeringen van de Ver. Staten, Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg en Canada een uitvoerig memorandum overhandigd, waarin wordt geprotesteerd tegen het Atlantisch pact. Gezegd wordt, dat dit pact agressieve doeleinden nastreeft en in strijd is met de beginselen en de doeleinden van de organisatie der Ver. Naties. In de nota wordt verwezen naar de Russische verklaring van 29 Januari (zie 7942 E), terwijl voorts o.m. het volgende wordt gezegd:

„Grote mogendheden, als de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk, zijn deelgenoten in het Noord-Atlantisch verdrag. Tegen deze mogendheden is het pact dus niet gericht. Van de grote mogendheden is alléén de Sowjet-Unie van deelneming uitgesloten. Dit kan alleen verklaard worden door het feit dat het verdrag tegen de Sowjet-Unie is gericht. Het feit, dat het Noord-Atlantisch verdrag zowel tegen de Sowjet-Unie als tegen de volksdemocratische landen gericht is, werd ook beslist te kennen gegeven door de officiële vertegenwoordigers van Amerika, Engeland en Frankrijk".

„Om het sluiten van het Noord-Atlantisch pact te rechtvaardigen, verwijst men naar het feit, dat de Sowjet-Unie defensieve verdragen heeft met de volksdemocratische landen. Deze vergelijking is onhoudbaar. Alle verdragen van de

Sowjet-Unie over vriendschap en wederzijdse bijstand met de volksdemocratische landen zijn van bilaterale aard en uitsluitend gericht tegen de mogelijke herhaling van Duitse agressie, van welk gevaar geen enkel vredelievend land onkundig kan zijn. Het is onmogelijk deze verdragen uit te leggen als in enig opzicht gericht tegen de bondgenoten van de Sowjet-Unie in de vorige oorlog, tegen de V.S. of Engeland of Frankrijk. Overigens heeft de Sowjet-Unie soortgelijke verdragen met Engeland en Frankrijk (zie hiernaast). Het Noord-Atlantisch pact daarentegen is geen bilateraal, doch een multilateraal verdrag, dat een afgesloten groepering van staten schept en, hetgeen bijzonder belangrijk is, de mogelijkheid van een herhaling der agressie volkomen negeert en dus niet ten doel heeft een nieuwe Duitse agressie te voorkomen. En daar van de grote mogendheden, die de tegen Hitler gerichte coalitie vormden, alléén de Sowjet-Unie geen deelneemster aan dit verdrag is, moet het Noord-Atlantisch pact beschouwd worden als een verdrag, dat gericht is tegen een van de voornaamste bondgenoten van de V.S., Engeland en Frankrijk in de vorige oorlog, tegen de Sowjet-Unie".

„De uitgebreide militaire maatregelen, die de V.S. in de huidige omstandigheden van vredestijd nemen, in samenwerking met Engeland en Frankrijk, de vergroting van alle takken der gewapende macht, het ontwerpen van een plan voor het gebruik van de atoombom, de voorraadvorming van a.bommen, de opbouw van een netwerk van lucht- en vlootbases enz., dragen geenszins een defensief karakter. Het handhaven te Washington van de gecombineerde Engels-Amerikaanse staf, die tijdens de tweede wereldoorlog ingesteld werd, de jongste vorming van de militaire staf van de zogenaamde Westelijke Unie te Fontainebleau (Frankrijk), evenzeer als het voornemen, onmiddellijk tot oprichting over te gaan van de in het Noord-Atlantisch verdrag beoogde verdedigingscommissie, wijzen geenszins op de „vredelievende of defensieve doeleinden".

Het Noord-Atlantisch verdrag wil de landen angst aanjagen, die niet wensen te gehoorzamen aan het bevel van de Engels-Amerikaanse machtsgroep, die aanspraak maakt op wereldheerschappij, hoewel de onhoudbaarheid van dergelijke aanspraken opnieuw werd bevestigd door de Tweede Wereldoorlog die uitliep op de ineenstorting van het fascistisch Duitsland, dat ook aanspraak had gemaakt op de wereldheerschappij.

„Onder de deelnemers aan het Noord-Atlantisch verdrag bevinden zich ook landen, welker regeringen verwachten wel te varen ten koste van rijkere partijen van dit verdrag en verschillende plannen ontwerpen met betrekking tot het verkrijgen van nieuwe credieten en andere materiële voordelen"

Het kan niet anders, of men moet tezelfdertijd de ongegrondheid der anti-Sowjet-Russische drijfveren van het Noord-Atlantische verdrag inzien, in zoverre als het aan allen bekend is, dat de Sowjet-Unie niet voornemens is, iemand aan te vallen en op geen enkele wijze de verdragspartners bedreigt."

Het memorandum concludeert:

1. Het Noord-Atlantisch verdrag heeft niets te maken met de doeleinden van zelfverdediging der partijen die door niemand bedreigd worden. Integendeel, dit verdrag heeft een klaarblijkelijk agressief karakter en is tegen de Sowjet-Unie gericht.
2. Het Noord-Atlantisch verdrag draagt niet alleen niet bij tot het verstevigen van vrede en internationale veiligheid, doch is regelrecht in strijd met de beginselen en doeleinden van het handvest der V.N. en leidt tot ondermijning dezer organisatie.
3. Het Noord-Atlantisch verdrag is in strijd met het in 1942 door Engeland en de Sowjet-Unie getekende verdrag, waarbij beide staten zich verplichtten, samen te werken in het handhaven van vrede en internationale veiligheid en geen verdragen te sluiten of deel te nemen aan coalities, die tegen de andere ondertekenende partij zijn gericht.
4. Het Noord-Atlantisch verdrag is op gelijke gronden in strijd met het in 1944 door Frankrijk en de Sowjet-Unie getekende verdrag.
5. Het Noord-Atlantisch verdrag is in strijd met de tussen de Sowjet-Unie, de V.S. en Engeland gesloten overeenkomsten op de conferenties te Yalta en Potsdam en op andere conferenties van de vertegenwoordigers dezer mogendheden, gehouden zowel tijdens als na de tweede wereldoorlog, waarbij de V.S., Engeland en de Sowjet-Unie de verplichting op zich namen, samen te werken bij het versterken van algemene vrede en internationale veiligheid en bij te dragen tot het versterken van de organisatie der V.N." (Soviet News 1-4) **(Vor. ber. Atlant. Pact zie hiervoor; Russ. Critiek 7942 E; Verdragen in O.-Europa 7533 G; Overz. 7481 A)**

Sowjet-Unie

A. Protest tegen grenscorrecties —

De Sowjet-Russische ambassadeurs te Washington, Londen en Parijs hebben aan de ministers van Buitenlandse Zaken van de desbetreffende landen een nota overhandigd, waarin wordt geprotesteerd tegen de „onwettige wijziging van de westelijke grens van Duitsland". In de nota, zoals deze door het persbureau Tass is weergegeven, wordt gezegd, dat de grensveranderingen een schending betekenen van de verklaring betreffende de nederlaag van Duitsland op 5 Juni 1945, door de regeringen van de Sowjet-Unie, de V.S., Engeland en Frankrijk getekend, en waarin uitdrukkelijk is verklaard, dat deze regeringen de status van Duitsland of enig gebied, dat thans een deel van het Duitse grondgebied is, zullen vaststellen.

Hieruit moet worden afgeleid, dat elke wijziging van het Duitse grondgebied, dat onder de contrôle van de vier mogendheden blijft, slechts van kracht kan worden na een gemeenschappelijke beslissing van de regeringen van de Sowjet-Unie, de V.S., Engeland en Frankrijk, die het hoogste gezag hebben in hetgeen Duitsland betreft. (Tass - A.N.P. 5-4) **(Vor. ber. Grenscorr.: 8036 E; Verklaring 5 Juni '45: 6310 M)**

Verenigde Staten

B. Generaal Bradley over de verdediging van Europa —

De staf-chef van het Amerikaanse leger, generaal Omar Bradley, heeft tijdens een bijeenkomst van Joodse oud-strijders op 5 April, aangedrongen op een militair hulpprogramma, ter versterking van de „borstweringen" van West-Europa om te voorkomen, dat een agressor het continent onder de voet zou kunnen lopen. Bradley bestreed „de wijd verbreidde mening", dat het onmogelijk zou zijn, Rusland te beletten geheel Europa te veroveren en dat de Ver. Staten dan uiteindelijk een tegenaanval zouden moeten ondernemen om het weer te bevrijden.

Zeggende, dat het ministerie van Buitenlandse Zaken hem verzocht had in het openbaar commentaar te leveren op het Atlantisch Pact, zeide hij o.m.: „Thans is de balans van de militaire macht geconcentreerd in de Ver. Staten, 3000 mijl van het hart van Europa. Het moet het Amerikaanse volk volkomen duidelijk zijn, dat wij niet op vrienden in West-Europa kunnen rekenen, indien onze strategie in geval van oorlog bepaalt, dat wij hen eerst aan de vijand zullen laten, met de belofte hen later te zullen bevrijden. Het is een strategie die slechts machteloze en gedesillusioneerde geallieerden in de volgende oorlog zou maken. West-Europa moet op ons kunnen rekenen als het wil blijven leven en wij moeten op West-Europa kunnen rekenen, als wij stand willen houden. Als het er op aan komt, kan West-Europa alleen door de West-Europeanen gered worden. Zij moeten de wil en de middelen hebben, weerstand te bieden, d.w.z. tanks, vliegtuigen en kanonnen, en de verzekering, dat zij bijtijds voldoende steun zullen ontvangen. Anders zou ieder land van West-Europa aan de wanhoop ten prooi kunnen vallen en die wanhoop is een agressor honderd divisies waard."

„Het Atlantisch Pact," aldus Bradley, „is een vredes-document" ... „Het Amerikaanse volk kan zich zelf bevrijden van de tyrannie van de „koude oorlog" door te denken aan de inhoud van het pact, dat meer hoop geeft op handhaving van de vrede."

„Het pact zal even belangrijk worden voor de Amerikaanse veiligheid als de atoombom." (Times 6-4)

(Vor. ber. Bradley: 7641 G; Atl. Pact: 8038 E; Verded. van Eur. 7840 H en 7884 E)

C. Nederlagen van Truman —

President Truman, die met zoveel zelfvertrouwen — gebaseerd op de verrassende verkiezingsuitslagen — zijn nieuwe ambtsperiode in ging, heeft in één week tijds drie belangrijke nederlagen geleden; 1. werd zijn benoeming van Wallgren tot voorzitter van de „National Security Resources Board" verworpen; 2. werd zijn voorstel om de huur- en pachtcontrôle met twee jaar te verlengen drastisch geamendeerd; 3. werd zijn poging, om het reglement van de Senaat zodanig te doen wijzigen, dat een tweederde meerderheid van de aanwezige leden een einde zou kunnen maken aan de in de Senaat toegestane ongelimiteerde spreektijd, verhinderd door een coalitie van Zuidelijke Democraten en van Republikeinen onder aanvoering van senator Arthur Vandenberg. Hoewel deze coalitie er een was ad hoc en het dus de vraag is, of zij ook in de toekomst zal optreden, is het gevolg van deze laatste nederlaag, dat een minderheid in staat blijft door een z.g. filibuster*) de aanneming van nieuwe wetten te vertragen, zo niet te verhinderen. De Zuidelijke Democraten verzetten zich met hand en tand tegen Truman's program voor de volledige gelijkberechtiging der negers en voor formele afkondiging van een lynchverbod. De Republikeinen hebben het vooral begrepen op Truman's sociale program.

De president, zich bewust van het gevaar dat zijn destijds met veel vuur voorgedragen program bedreigt, heeft intussen gezinspeeld op de mogelijkheid, dat hij „de trein zal nemen" om een beroep te doen op de publieke opinie.

*) Zie noot pag 7224 kol. 2. (Red. K.H.-New York Times) **(Vor. ber. Truman's program 7930 A; 7930 A; Verkiezingsuitslagen: 7817 A)**

A. **Eenheid van de Amerikaanse strijdkrachten —**

De jongste wijzigingen aan de top van het Amerikaanse defensie-apparaat, zoals de benoeming van Louis A. Johnson tot minister van Defensie, ter vervanging van James Forrestal; de tijdelijke terugkeer van generaal Dwight D. Eisenhower naar Washington als voorzitter van de gezamenlijke chefs van de staf; alsmede president Truman's voorstel om de minister van Defensie de bevoegdheid te geven om beslissingen te nemen over de plaats van land-, zee- en luchtmacht in het defensie-apparaat, houden ten nauwste verband met Amerika's streven tot de grootst mogelijke militaire paraatheid.

Met James Forrestal ging de laatste man uit het Roosevelt-kabinet heen, dat president Truman geërfd had van zijn grote voorganger. In zijn plaats benoemde Truman Johnson, die het grootste deel van het werk verrichtte van het bijeenbrengen van gelden voor de verkiezingscampagne van Truman vorig jaar.

Tot zekere hoogte is de benoeming van Johnson dus een politieke benoeming. Doch in Washington is men in gezaghebbende kringen van mening, dat Johnson een zeer bekwaam, voortvarend man is, die de gehele defensiekwestie jarenlang van nabij gevolgd heeft en die zijn krachtige persoonlijkheid en scherp intellect (oorspronkelijk was hij advocaat) zal doen gelden. En Johnson moet niets hebben van de onderlinge strijd der drie onderdelen van de Amerikaanse strijdmacht. Hij wil volkomen eenheid aan de top van defensie tot stand brengen, waartoe o.m. een groot aantal van de 800 verschillende bureaux voor leger, vloot en luchtmacht zullen worden opgeheven. De rivaliteit tussen de drie onderdelen van Amerika's gewapende macht om een zo groot mogelijk aandeel van de defensie-begroting te krijgen, heeft de vorm aangenomen van indrukwekkende luchtvaartdemonstraties, marinevertoon en de onthulling van nieuwe wapens.

President Truman stelt nu, overeenkomstig een desbetreffend rapport van de Commissie-Hoover, voor één militaire begroting aan te nemen, in plaats van aparte begrotingen voor land-, zee- en luchtmacht. De secretarissen van Leger, Marine en Luchtmacht zouden dan voortaan niet meer, over het hoofd van de minister van Defensie heen, zich tot de president of het Congres kunnen wenden. En om eenheid in de strategie te krijgen, zouden de gezamenlijke chefs van de staf een permanente voorzitter krijgen, die onopgeloste kwesties der strategie aan de minister van Defensie ter uiteindelijke beslissing zou voorleggen.

Dit alles vloeit hieruit voort, dat Amerika het gevaar loopt de wereld meer te beloven dan het kan nakomen. De Amerikaanse beloften bestrijken vrijwel de gehele aardbol en omvatten zo ongeveer alles, van gratis goederen en welvaartsherstel, tot militaire veiligheid.

De moeilijke taak om de beloften terug te brengen tot een omvang, die in overeenstemming is met Amerika's vermogen om ze ook na te komen, is thans een deel van generaal Eisenhower's opdracht, als voorzitter van de gezamenlijke chefs van de staf. Eisenhower's beslissingen zullen bepalen op welke wijze Amerika's militaire kracht zal worden verdeeld.

Daarna zal het Congres moeten uitmaken hoeveel geld en inspanning Amerika kan opleveren om de besluiten uit te voeren. (New York Herald Tribune en Trouw 30-3; Red. K.H.A.)

ALBERT EINSTEIN

(14 MAART 1879-1949)

Gevat in een stralenkrans van lang, wit, golvend haar: het gelaat van een musicus. Twee grote ogen, helder als bronwater en tegelijk gloeiend van een vuur dat titanenkracht achter het machtige voorhoofd verraadt. Een schuwe, kleine man, maar onbestreden het grootste genie, dat de wereld thans rijk is: doctor Albert Einstein.

Albert Einstein werd op 14 Maart 1879 te Ulm (Duitsland) geboren. Zijn ouders verhuisden kort na zijn geboorte naar Zwitserland, waar de jonge Einstein verschillende scholen bezocht en .... er niet erg uitblonk, behalve in wiskunde.

Na zijn studie aan de Polytechnische Hogeschool te Zürich was hij gedurende twee jaren leraar; daarna kreeg hij een betrekking aan de octrooiraad te Bern. In 1905 promoveerde Einstein op een proefschrift, waarin een nieuwe bepaling van de afmetingen van moleculen werd gegeven. In datzelfde jaar schreef hij

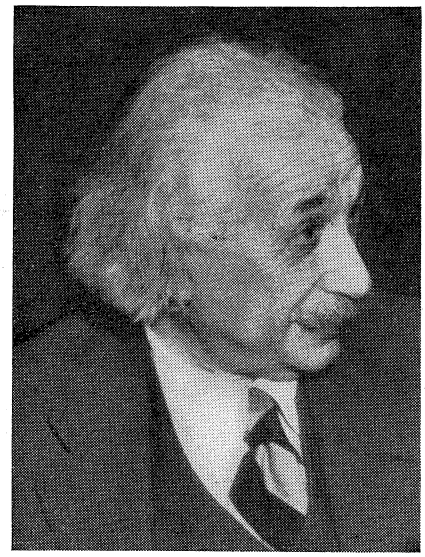

echter ook een verhandeling: „Over de electrodynamica van bewegende lichamen". In dit artikel, waarvan de titel op het eerste gezicht weinig schokkends doet vermoeden, werd de grondslag van de relativiteitstheorie gelegd.

Misschien zijn er maar enkele honderdtallen mensen in de wereld, die de geniale geest van Einstein tot aan de top kunnen volgen, maar meer dan honderd millioen mensen kennen zijn naam en velen spreken en denken over de diep ingrijpende veranderingen, die de theorie van Einstein in de voorstellingen omtrent het wezen der materie, de energie, ruimte, tijd en causaliteit heeft veroorzaakt. Een Amerikaans genootschap heeft destijds een prijs van 5000 dollar uitgeloofd voor degene, die er het best in zou slagen om het relativiteitsbeginsel en de later aanvullende theoriën populair te beschrijven en verklaren. De prijs is uitbetaald, maar de opzet om aldus een duidelijk populair en toch wetenschappelijk verantwoord geschrift over dit moeilijke onderwerp te verkrijgen, werd niet bereikt.

Sinds lang heeft men er zich bij neergelegd dat het onmogelijk is alle bij de theorie te gebruiken hogere wiskunde in voor de leek begrijpelijke taal om te zetten. Maar niet alleen om der wille van de wiskunde is het onmogelijk een populaire beschrijving van de theorie van Einstein te geven, ook de kennis, die men moet bezitten om de natuurkundige waarnemingen te begrijpen, welke tot de opstelling van de theorie hebben geleid en waaraan men door berekeningen de theorie wil toetsen, gaan ver uit boven de middelbare-schoolkennis. Verder dwingt de philosophische zijde van de problemen ons om alle tot dusverre gangbare denk- en voorstellingswijzen te herzien en ons in de meest tegenstrijdige begrippen in te leven.

Alle populaire omschrijving van de theorie van Einstein moet dus slechts een benadering blijven, een vage aanduiding. Voor de wetenschappelijke wereld mag Einsteins arbeid dan de grootste triomph van het argumenterend intellect zijn, ooit door de mens behaald, de rest van de wereld zal hem op gezag moeten geloven.

Lang voordat Einstein zijn theorie opstelde, hadden de natuurkundigen zich reeds het hoofd gebroken over de vraag: of en hoe men het verschil in voortplantingssnelheid zou kunnen aantonen van een lichtstraal, die de door de wereldruimte bewegende aarde tegemoet snelt of inhaalt en van een lichtstraal, welke de aardbaan kruist. Het verrassende was dat er bij de proeven, die men daartoe ondernam, geen verschil kon worden aangetoond, hetgeen volkomen in strijd was met alle natuurkundige voorstellingen omtrent de lichtvoortplanting.

Om de resultaten van deze proeven toch in overeenstemming met de toen heersende theorie te brengen stelden de Engelsman Fitzgerald en onze landgenoot Prof. Lorentz de z.g.n. **contractietheorie** op. Volgens deze onderstelling zouden alle bewegende lichamen en meetinstrumenten in de bewegingsrichting iets korter worden en ook de tijdsbepaling zou daarbij veranderen, waardoor men als resultaat steeds dezelfde voortplantingssnelheid van het licht moest vinden.

Einstein ging van de waargenomen constantheid der lichtsnelheid uit. Hij zag alles uit één algemeen gezichtspunt, dat der relativiteit, welk gezichtspunt wij aldus kunnen formuleren:

Als twee systemen t.o.v. elkaar bewegen, verlopen alle natuurkundige eigenschappen en verschijnselen in het ene systeem percies eender als in het andere. Dit wil dus zeggen dat als men op een varend schip en op de stilstaande wal dezelfde proeven doet, men steeds dezelfde uitkomsten krijgt. Noch mechanische, noch electromagnetische, noch optische proeven of verschijnselen vertonen in beide systemen enig verschil. Beide systemen zijn volkomen gelijkwaardig en er is dus geen enkele mogelijkheid om te zeggen welk systeem in absolute rust is.

Door het aanvaarden van Einsteins z.g. relativiteitsprincipe is een natuurwet voortaan slechts dan algemeen geldig, als zij ongewijzigd zowel in het ene als in het andere, ten opzichte van het eerste bewegende systeem geldt. Verschillende natuurwetten moesten daardoor herzien worden, want mechanica en nog zo veel meer onderdelen der natuurkunde bleken niet meer onder alle omstandigheden juist te zijn.

Alleen als de relatieve snelheid, waarmede de lichamen bewegen, klein is ten opzichte van de lichtsnelheid, mag de klassieke natuurkunde en mechanica worden toegepast. Nu valt dit in de practijk nog al mee, want zelfs berekeningen aan een bewegend vliegtuig kan men zonder bezwaar nog volgens de klas-

sieke mechanica blijven uitvoeren; een snelheid van 720 kilometer per uur is namelijk slechts ½ km per sec., dus heel weinig ten opzichte van de 300.000 km per sec., waarmede het licht zich voortplant.
Volgens de relativiteitstheorie moet de seconde op een ons voorbijsnellend vliegtuig een iets langere tijdsduur hebben dan voor de aardbewoners, terwijl de lengte van de meter er korter moet zijn. Het verschil zal echter pas merkbaar worden als de snelheid van het voorbijschietende vliegtuig ongeveer een tiende deel van de lichtsnelheid bedraagt, dus 30.000 km per sec. d.i. ruim 4 millioen km per uur! Zo is het ook met alle andere consequenties der relativiteitstheorie: deze worden pas duidelijk waarneembaar, wanneer de snelheid van het bewegende stelsel niet al te klein is ten opzichte van de lichtsnelheid.
Een der consequenties van het relativiteitsbeginsel is dat de voortplantingssnelheid van het licht in ieder stelsel een standvastige grootheid is (300.000 km per sec.), onafhankelijk van de snelheid of de richting van beweging van het stelsel. Een verder gevolg is dat een grotere snelheid dan de lichtsnelheid nooit kan worden waargenomen. Nauw hiermede hangt samen dat de massa van een lichaam geen onveranderlijke grootheid is; zij hangt af van de snelheid, waarmede het lichaam beweegt; als de snelheid gelijk is aan die van het licht dan is de massa oneindig groot geworden. Massa is volgens de theorie van Einstein een vorm van energie, terwijl omgekeerd alle energie ook massawerking vertoont. De twee van elkaar onafhankelijke wetten van behoud van energie en van massa zijn daardoor tot één wet geworden: de wet van behoud van energie (massa inbegrepen). Volgens deze theorie is een massa van één gram geijkwaardig met de verbrandingswarmte van circa drie duizend ton steenkool, iets wat in de kernphysica van vandaag reeds een algemeen erkend feit is.
Het wezen der relativiteitstheorie is een poging om de tegenstrijdigheid tussen de waarnemingen in de klassieke natuurkunde op te heffen en de onsamenhangende en intuïtief aangenomen axioma's en wetten der klassieke natuurkunde te vervangen door één enkele geordende en samenhangende natuurbeschouwing. Of deze door de relativiteitstheorie geschapen natuurbeschouwing in alle opzichten volkomen juist en aanvaardbaar is kon door onvoldoende nauwkeurigheid onzer meetmethoden tot dusver nog niet bevestigd worden.
Einstein werd, na eerst aan de universiteiten te Bern, Zürich en Praag te hebben gedoceerd, in 1914 tot hoogleraar te Berlijn benoemd, waar hij in 1934 om zijn joodse afkomst en mede wegens zijn protesten tegen de vervolging van zijn rasgenoten uit zijn ambt werd ontzet. Na dien vertoeft Einstein in Amerika, waar hij als de grootste en geniaalste onder de thans levenden wordt geëerd en voortdurend het centrum is van de hele wetenschappelijke wereld.
In 1921 ontving Einstein de Nobelprijs. Hem werden bovendien nog een onnoemelijk groot aantal eredoctoraten en andere hoge onderscheidingen aangeboden.

A. Non-stop vlucht om de wereld

Een Amerikaans superfort Boeing B 50 heeft de eerste non-stopvlucht om de wereld volbracht. Het vliegtuig vertrok op 26 Februari van Fort Worth in Texas en is vier dagen onderweg geweest. Het had een bemanning van veertien koppen aan boord onder commando van captain de 37.000 km. lange route werd in de lucht benzine getankt, namelijk boven de Azoren, Arabië, de Philippijnen en Hawaii.
De tijd, die officieel werd gecontroleerd, bedroeg 94 uur en één minuut. Het vliegtuig had een gemiddelde snelheid van 382 km per uur.
De Boeing B 50 is uitgerust met vier Pratt-Whitney motoren van elk 3500 p.k. Het kan een topsnelheid bereiken van 640 km per uur, een kruissnelheid van 480 km per uur, en een hoogte van ruim 13 km.
Het vliegtuig had twaalf stukken geschut aan boord, doch geen munitie of bommen. In plaats hiervan waren extra brandstoffentanks ingebouwd.
(New York Herald Tribune 3-3)

Naar aanleiding van deze non-stopvlucht geven wij hieronder een kort overzicht van de tot nu toe volbrachte wereldvluchten. De eerste geslaagde poging daartoe dateert van 1924 toen drie Douglas drijvervliegtuigen voor een wereldvlucht vertrokken, die volbracht werd in 174 etmalen (7 April-28 Sept.).
In 1929 deed het luchtschip „Graf Zeppelin" een geslaagde poging en deed er 21 dagen 7 u. 34 min. over (8-29 Aug.).
In Juni 1931 startten twee Amerikanen, Wiley Post en Gatty in een Lockheedvliegtuig bijgenaamd de Winney Mae en slaagden er in om in 8 dagen 15 u. 51 min. om de aarde te trekken (23 Juni-1 Juli). Een aanmerkelijk kortere tijd dus. In 1933 deed Wiley Post een wereldvlucht in 7 dagen 18 u. 49 min. (15-22 Juli).
In Juli 1938 vertrok de millionnair en filmspeler Howard Hughes met een door vijf koppen bemande Lockheed Super Electra van New York om via Parijs-Moskou-Jakoetsk-Fairbanks na drie dagen 19 u. 16 min. weer in New York terug te keren. Dit was dus bijna vier dagen korter dan Wiley Post. Door de oorlog werd het eerst April 1947 eer de Amerikaanse pennenfabrikant Milton Reynolds dit record brak en via Schotland-Parijs-Caïro-Calcutta-Sjanghai-Tokio-Alaska om de aarde vloog in 3 dagen 6 u. 55 min. Dit gebeurde in gezelschap van William P. Odom die in Aug. van datzelfde jaar nogmaals in de Reynold's Bombshell stapte en nu in zijn eentje langs dezelfde route rond de aarde vloog in 3 dagen 1 u. 5 min. Andermaal dus een solovlucht waarmede het record van Wiley Post gebroken werd. (Vliegwereld 10-3). **(Vor. ber. 7144 B)**

B. Prof. Debye onderscheiden —

Prof. P J. W. Debye, die belast is met de leiding van de chemische afdeling van de Cornell Universiteit, is aangewezen als winnaar van de Willard Gibbsmedaille voor 1949 voor „uitmuntend werk" in de toegepaste scheikunde.
Prof. Debye legde in 1939 de leiding over het Kaiser Wilhelm Institut für Physik neer, daar dit instituut werd „gemilitariseerd". Sedert 1946 is hij Amerikaans onderdaan. Hij ontving in 1936 de Nobelprijs voor chemie en heeft vooral naam gemaakt door zijn studie van de polymerische structuur van rubber, plastic en fiber. (Alg. Handelsblad 23-2) **(Vor. ber. 2542 A)**

C. Resten homo recens fossiles —

Te Maastricht heeft men op een diepte van 7 m. beenderen gevonden, waarschijnlijk afkomstig van de homo recens fossiles, de holbewoner, die 30.000 jaar geleden en na de Neandertal-mens de oudste bewoner van Europa was. Tot nu toe waren slechts de stenenwerktuigen van deze mens gevonden. (A.N.P. 21-2)

D. Nijinsky —

De bekende Russische danser Vaslav Nijinsky die lang geestesziek is geweest, gaat, naar zijn vrouw aan Reuter heeft meegedeeld, in September naar de Ver. Staten om een fonds voor een internationale dansacademie op te richten. Mevrouw Nijinsky vertelde voorts dat zij het plan hadden het elfde eeuwse kasteel Mittersil bij Salzburg te kopen. Mittersil, zal een onderafdeling vormen van de Amerikaanse academie en wel speciaal voor die leerlingen, die zich de reis naar de Ver. Staten niet kunnen permitteren. Prominente balletdansers uit Frankrijk, Engeland, de Verenigde Staten en Rusland hebben Nijinsky beloofd, aan zijn academie les te komen geven. De zuster van de danser, die in Californië balletlessen geeft, heeft een zelfde toezegging gedaan. (N.R.C. 18-3) **(Vor. ber. Nijinsky 7490a)**

E. Anglicismen in de Nederlandse taal —

In het eindverslag van de commissie van rapporteurs uit de Eerste Kamer over het ontwerp van wet tot wijziging van het hoofdstuk Algemene Zaken der begroting voor 1947, vestigde men er de aandacht op, dat in de toelichting sprake is van een commissie van advies omtrent het vraagstuk der grenscorrecties „gezien van een security oogpunt uit". Men vroeg naar aanleiding hiervan, of het geen aanbeveling had verdiend, het hier aangehaalde in goed Nederlandse woorden uit te drukken. In het algemeen werd betreurd, dat de eerbied voor de eigen taal in bedenkelijke mate vermindert. Na gallicismen en germanismen oefenen thans ook anglicismen hun verwoestende invloed. Ook in officiële stukken wemelt het vaak van anglicismen. Onlangs kwamen in een nota, van de regering uitgegaan, de volgende uitdrukkingen voor: 1) coördinatie commissie burger en militaire welfare in Indië; 2) welfare raad en 3) backpayvraagstuk.
Gaarne erkent men, dat het soms zeer moeilijk is, een vreemde term in goed Nederlands te vertalen. De regering echter heeft tot taak, het voorbeeld te geven in liefde voor de moedertaal. Men herinnerde aan het woord van Bilderdijk, geplaatst ter inleiding van het Woordenboek der Nederlandse Taal: „Bataven, kent uw spraak en heel haar invloed."
(A.N.P. 29-3)

F. Literatuurprijzen gemeente Amsterdam —

Voor 1949 stelt de gemeente Amsterdam vijf prijzen voor literatuur beschikbaar. Er is een prijs van tweeduizend gulden voor verhalend proza, gepubliceerd tussen 5 Mei 1945 en 1 Januari 1949; de jury bestaat uit Emmy van Lokhorst, Adriaan van der Veen en David de Jong. Voorts een prijs van duizend gulden voor een novelle. Jury Henriëtte van Eyck, dr. J. van Heugten S. J. en C. J. Kelk. Twee prijzen van elk *f* 125 voor een nog niet gepubliceerd en voor een in '48 gepubliceerd gedicht, en een prijs van 750 gulden voor een nog niet gepubliceerde gedichtenbundel, waarvoor de jury bestaat uit J. C. Bloem, H. W. J. M. Keuls en A. L. Sötemann. De prijs voor een essay, in 1948 niet toegekend, is opnieuw beschikbaar ten bedrage van duizend gulden; de jury bestaat uit prof. dr. S. Dresden, mr. M. Nyhoff en A. L. Sötemann. Nadere inlichtingen kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij de afdeling Kunstzaken, Raadhuis, Amsterdam. (A.N.P. 30-3)

Nadat op 20 Maart de Westelijke mark het enige wettige betaalmiddel in de Westelijke sectoren van Berlijn was geworden, stonden de Duitsers in lange rijen voor de banken om hun Sowjet-marken in te wisselen.

De berichten over de voorgenomen correcties aan de Westelijke grens van Duitsland, werden door de bevolking in de betreffende gebieden met verontwaardiging ontvangen. Ook van officiële zijde werd heftig geprotesteerd (zie nr. 928 onder Duitsland). Op 21 Maart werd in het dorp Gangelt, dat gelegen is in het gebied, dat, naar verluidt, na de correctie onder Nederlands beheer zal komen te staan, een protest-bijeenkomst gehouden. Op de foto ziet men de minister-president van Noord-Rijnland-Westfalen, Karl Arnold, tijdens het uitspreken van een rede.

Wapenstilstand in Palestina

Hoewel nog niet gesproken kan worden van een definitieve vrede in Palestina, is met de ondertekening van verschillende wapenstilstandsovereenkomsten een zeker rustpunt bereikt, een gewapende vrede, die althans het uitzicht biedt op een definitieve consolidatie.

Op grond van de prestaties van de Israëlische troepen, waartegenover eigenlijk alleen het door de Britten gedrilde Arabische Legioen van koning Abdoellah van Transjordanië enig tegenwicht vormde, nam Israël bij de ten overstaan van de bemiddelaar der V. N., Dr. Ralph Bunche, gevoerde wapenstilstandsbesprekingen een sterke positie in, waarvan dit land met zeer veel beleid gebruik heeft gemaakt. Volgens de wapenstilstand tussen Egypte en Israël (24 Febr.), mocht Egypte zijn

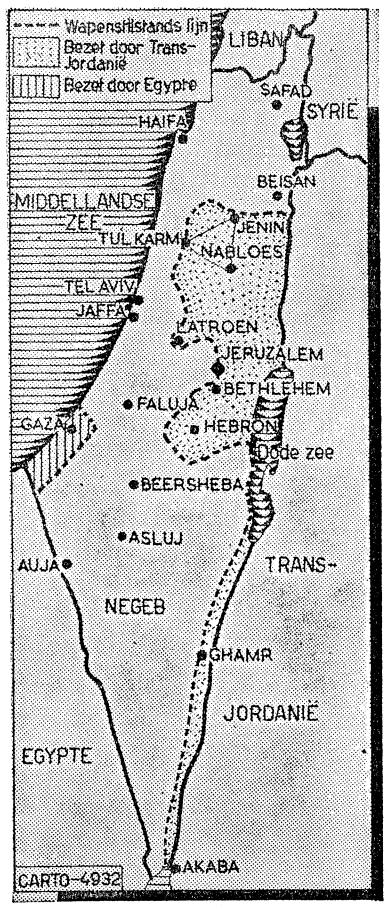

belegerde strijdkrachten uit Faluja terugtrekken naar de kuststrook bij Gaza, welke door de Egyptenaren bezet mocht blijven. Israël kreeg opnieuw Beersheba in handen en moest zijn basis Asluj demilitariseren, zodat daarmee Beersheba zijn meest nabij de Egyptische grens gelegen basis is. Het belangrijke knooppunt Auja wordt gedemilitariseerd en onder toezicht geplaatst van een waarnemer der V.N. en een Egyptische en een Israëlische officier. Egypte, dat een tijdlang leefde in vrees voor een Israëlische „invasie", kon zich thans meer intensief gaan bezighouden met de binnenlandse toestand, die mede als gevolg van de mislukking van de Palestijnse expeditie zeer verslechterd is. Hierbij dient nog te worden opgemerkt dat ook de Britse openbare mening ongerustheid had vertoond, nadat gebleken was van hoeveel „waarde" de verdediging door Egypte van het Suezkanaal was.

Het wapenstilstandsverdrag met Transjordanië bevat wel als belangrijkste clausule, dat de z.g. Arabische driehoek tussen Nabloes, Jenin en Tul Karm (dat door Iraakse troepen was bezet) over zal gaan in handen van Transjordaanse troepen. Hiermee schijnt de in Febr. afgelegde verklaring van koning Abdoellah, dat hij tevens sprak voor Irak te worden bevestigd. Intussen circuleerden wel anders luidende berichten, maar het is de vraag hoe het dynastiek met Transjordanië verbonden Irak zich effectief tegen de gang van zaken zou willen en kunnen verzetten. Door dit verdrag komen de waardevolle potasfabrieken aan de Dode Zee in Joodse handen. In Jeruzalem mogen vijf bataljons blijven. In de sector van Akaba mogen de strijdkrachten aan beide zijden niet sterker zijn dan drie bataljons. Een mondelinge overeenkomst stelt de terugtrekking van het Arabische legioen uit de sector van Latroen in het vooruitzicht, waardoor de watervoorziening van Jeruzalem hersteld zal worden.

Tegelijk met het verdrag met Egypte heeft Israël een wapenstilstandsverdrag getekend met de Libanon, welk niet-Mohammedaans land eigenlijk nooit veel heeft gevoeld voor de oorlog met Israël. Krachtens deze overeenkomst aanvaarden beide landen de normale grens tussen Palestina en Libanon en trekt Israël zijn troepen uit de Libanon terug.

Hoewel de op 5 April begonnen besprekingen met Syrië, door de staatsgreep van Hoesni zijn vertraagd, kan men toch wel zeggen dat de Arabische Liga haar aanval op Israël heeft zien eindigen in een serie verschillende wapenstilstandsverdragen, die een slag betekenen voor de door deze Liga gepropageerde Arabische solidariteit. Men mag aannemen, dat de bestandslijnen bij de vredesverdragen omgezet zullen worden in definitieve grenzen, al zijn verrassingen geenszins uitgesloten.

Akaba. — Een belangrijk punt vormt de nauwelijks 20 km. lange kuststrook aan de golf van Akaba, waardoor Egypte en Saoedi-Arabië van elkaar gescheiden zijn. Zoals men weet bezetten Israëlische troepen in Maart een deel van deze kuststrook (Umm Rasjrasj), hetgeen tot misbaar van de zijde van Transjordanië en tot versterking van de Britse troepen in Akaba (Transjordanië) leidde. Aan een correspondentie van Th. F. Meysels in de Haagsche Post van 9—4 j.l. ontlenen wij over deze kwestie het volgende:

Het recht van Israël op Umm Rasjrasj kan na het delingsbesluit betreffende Palestina door niemand worden betwist. Men mag bovendien als zeker aannemen, dat Israël niet voornemens is, Akaba aan te vallen, daar dit ernstige politieke verwikkelingen tot gevolg zou hebben. Akaba bezit voor Israël in het geheel niets aantrekkelijks. Een haven kan (en zal) het zelf te Umm Rasjrasj aanleggen.

Engeland daarentegen hecht blijkbaar wel grote waarde aan Akaba. Wanneer men bedenkt, dat de concessie betreffende het Suez-Kanaal in 1969 afloopt, wordt Engelands belangstelling voor de Oostelijke zij-arm van de Rode Zee begrijpelijk, vooral indien men er rekening mee houdt, dat Engeland zijn militaire steunpunten in de Kanaalzone vermoedelijk nog eerder zal moeten opgeven. Maar Engeland zal zich er bij moeten neerleggen, dat Israël van Umm Rasjrasj een steunpunt maakt en dat de toekomstige ontwikkeling van deze havenplaats de tot dusver weinig ontwikkelde haven van Akaba op de duur zware concurrentie zal aandoen.

De heer Meysels spreekt dan het vermoeden uit, dat de Engelse troepenconcentraties in Akaba slechts in schijn tegen Israël zijn gericht en dat de aanwezigheid van Joodse troepen in de Golf voor Engeland slechts een voorwendsel was om Akaba te bezetten.

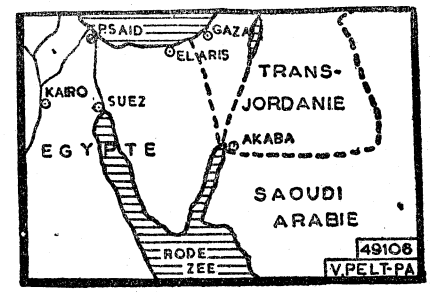

Ibn Saoed. — Ibn Saoed (hoofd der Wahabieten) en Abdoellah (hoofd der Hasjemieten) zijn, ondanks de spectaculaire verzoening in Juli 1948, doodsvijanden. Tussen hen kan noch Arabische, noch Islamietische solidariteit bestaan. Abdoellah is de zoon van de wettige sjerif van Mekka en Ibn Saoed ziet in de machtspositie van Abdoellah een bedreiging van zijn op olie-tantièmes opgebouwde rijk. Zolang Hoessein (Abdoellah's vader) in Mekka regeerde, waren Akaba en zijn achterland tot Maan aan de Hedsjasspoorlijn, practisch zelfs tot aan 't Zuideinde van de Dode Zee, 'n provincie van de Hedsjas, die door Hoesseins zoon als stedehouder van zijn vader, van Amman uit werden geregeerd. Pas toen Ibn Saoed Mekka veroverde, kwam de provincie Akaba officieel bij Transjordanië.

Ibn Saoed heeft deze afscheiding van Akaba van de Hedsjas nooit erkend en zijn aanspraak op de enige haven aan de Golf steeds weer verkondigd. Het zou voor hem aanlokkelijk zijn, Akaba als compensatie voor de terreinwinst van zijn tegenstander in het Noordwesten op te eisen, en nog aanlokkelijker, deze aanspraak door een coup-de-main tot een voldongen feit te maken. Bedenkt men, dat Abdoellah ongetwijfeld aanzienlijke rechten in het heilige Jeruzalem zal krijgen, rechten die zijn prestige als nakomeling van Mohammed en wettige candidaat als Khalief zullen verhogen, dan zal men begrijpen, dat de territoriale schikkingen in Palestina Ibn Saoed gevoelig moeten grieven.

Transjordanië, welks legioen in het Noorden alle handen vol heeft, kan Akaba thans niet verdedigen tegen een aanval der Wahabieten. De Joden in Umm Rasjrasj zouden een dergelijke aanval vermoedelijk met neutraal leedvermaak gadeslaan.

Het is ogenschijnlijk veel practischer, als de Wahabieten aan gene kant van de grens geen patrouille van het Arabisch legioen, maar een Engelse brigade zien marcheren. Daar Israël vermoedelijk aan zijn „Kust van Eilat" een werkelijke haven zal aanleggen, is het denkbaar, dat deze arm van de Rode Zee in afzienbare tijd het doel van koopvaardijschepen zal zijn, die ten minste een levensader van secundaire betekenis is.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

10 April (Zondag)

België — Oprichting van een internationale socialistische commissie tot rehabilitering van de soc. oud-minister Hendrik de Man. De Belgische Soc. partij is tegen dit plan gekant.
Duitsland — Vooraanstaande Belgische politici zouden aan minister-president Arnold van Rijnland-Westfalen verzekerd hebben, dat zij zich tegen de grenscorrecties zouden verzetten. (Zie 8036 E)

11 April (Maandag)

België — Prinses Josephine Charlotte brengt privé-bezoek aan België. Er worden geestdriftige betogingen voor het koningshuis gehouden.
Birma — Vredesbesprekingen tussen Karens en Birmese regering afgebroken. De Karens zouden niet bereid zijn tot onmiddellijke inlevering van wapens over te gaan. (Zie 8045 Kr. 6-4)
Engeland — 7000 Londense havenarbeiders gaan in staking uit protest tegen het ontslag van 33 collega's.
Griekenland — Regering vaardigt voor stakende ambtenaren mobilisatiebevel uit. Stakers negeren dit bevel. (Zie 8045 Kr. 6-4)
Internationaal — In de politieke commissie van de Assemblée der V.N. vraagt Italië om het beheer over Somaliland, Tripolis en Eritrea onder voogdij van de V.N.
Joego-Slavië — Derde congres van het Joego-Slavisch Volksfront. (Zie in dit nr.)
Nederland — Het departement van Wederopbouw wijst aan de provincie Zeeland 10 millioen gld. toe voor waterbouwkundige werken.
— Minister Mansholt benoemt een college van overleg voor de voedselvoorziening en de buitenlandse agrarische aangelegenheden. Voorziter is dr. ir. S. L. Louwes.
Ver. Staten — De commissie voor de toewijzingen van het Huis van Afgevaardigden heeft haar goedkeuring gehecht aan de militaire begroting voor het jaar, dat op 1 Juli 1949 begint. De uitgaven voor de Amerikaanse strijdkrachten worden begroot op 15.909.116.800 dollar, dat is ruim 500 millioen dollar meer dan de som, waar president Truman aanvankelijk om had verzocht. Het leeuwenaandeel van deze som zal voor de luchtmacht besteed worden. (Zie ook 7955 B)
— Een groep republikeinse afgevaardigden van het Congres, met aan het hoofd Senator Brewster, verzoekt in een petitie aan president Truman, te streven naar krachtig optreden der V.N. tegen Nederland.

12 April (Dinsdag)

Engeland — Een communistisch voorstel in het Lagerhuis om de Sowjet-Unie uit te nodigen toe te treden tot het Atlantisch Pact, wordt door de regering als zijnde „geheel academisch" verworpen.
Frankrijk — Maurice Thorez, de Franse communistische leider, heeft een oproep gedaan tot gemeenschappelijke actie door communisten en niet-communisten tegen het Atlantisch Pact.
Indonesië — De sultan van Djokjakarta arriveert te Batavia voor besprekingen met republikeinse leiders.
Internationaal — De Alg. Vergadering der V.N. besluit met 41 tegen 3 stemmen en 12 onthoudingen de Indonesische kwestie op haar agenda te plaatsen. Met 30 tegen 7 stemmen en 20 onthoudingen wordt besloten de processen tegen kardinaal Mindszenty en 15 Bulgaarse protestantse geestelijken eveneens op de agenda te plaatsen.
Nederland — Mr. L. G. A. Schlichting benoemd tot gewoon hoogleraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen met leeropdracht voor nationale en internationale politieke richtingen en strevingen.
— Tijdens een bijeenkomst in de Knoopkazerne te Utrecht wordt het 80-jarig bestaan van het korps Geneeskundige Troepen herdacht.
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden verwerpt met 136 tegen 5 stemmen een voorstel van de republikeinse afgevaardigde Javitts, om de E.C.A.-hulp in te houden aan een land, dat weigert zich te schikken naar, door de V.N., aangegeven richtlijnen. (Zie 8045 Kr. 7-4)

13 April (Woensdag)

China — De communistische radio deelt mede, dat na 12 dagen van informele besprekingen het officiële vredesoverleg tussen communisten en nationalisten is begonnen.
Duitsland — Dr. Rudolf Helm, procureur-generaal voor de Sowjet-sector van Berlijn, verklaart dat het „formalisme" uit de rechtspraak moet verdwijnen. Hiervoor zou het noodzakelijk zijn „volksrechters" aan te stellen.
Engeland — Het Britse Lagerhuis heeft met 302 stemmen tegen 3 de nieuwe begroting goedgekeurd. De Conservatieve partij onthield zich van stemming, daar de oppositie erkent, dat de regerende partij het recht heeft de begroting op te stellen. (Zie 8043)
Griekenland — Sophoelis vormt nieuw kabinet, dat in hoofdzaak gelijk is aan het vorige. Slechts leden van de „Nieuwe Partij" werden niet meer opgenomen, daar een der ministers, behorende tot deze partij, zich schuldig had gemaakt aan deviezenfraude. (Zie 7920 Kr. 19-1)
Hongarije — Het parlement wordt ontbonden.
Indonesië — De regering van India protesteert bij de Nederlandse regering tegen het doodschieten van drie Indiërs door Nederlandse parachutisten op 30 en 31 December 1948 te Djambi (Sumatra).
Internationaal — De Russische gedelegeerde, Gromyko, beschuldigt in de Algemene Vergadering van de V.N. de landen van het Noord-Atlantisch Pact er van, een atoomoorlog tegen de Sowjet-Unie voor te bereiden.
Israël — De regering verleent Sydney Stanley, door de Britse regering uitgewezen wegens omkopingsschandaal, een tijdelijk visum.
Nederland — Te Den Haag is opgericht een Ned. Vakverbond van pension-rust-huis- en kamerverhuurbedrijven.
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden keurt met 254 tegen 48 stemmen het wetsontwerp tot verlenging van de Marshall-hulp met één jaar goed. Het voteert echter 5.380 millioen dollar tegen de senaat 5.580 millioen. (Zie 8045 Kr. 8-4).

14 April (Donderdag)

Duitsland — De Britse autoriteiten verbieden in Neder-Saksen de „Duitse Rechtse Partij" op grond van haar „ultranationalistisch en militaristisch karakter. (Zie ook in dit nr. onder Duitsland).
Engeland — Volgens de Londense correspondent van de New York Times zijn technische faciliteiten voor de Amerikaanse luchtmacht getroffen, die het uitvoeren van bombardementen met atoombommen van Engelse bases uit, mogelijk maken.
Indonesië — Begin van de voorbereidende besprekingen tussen de Nederlandse en republikeinse delegaties onder auspiciën van de UNCI.
— Van officiële zijde wordt medegedeeld, dat met ingang van 13 Mei a.s. de repatriëring van Nederlandse militairen zal worden hervat.
Internationaal — Henri Spaak is herkozen als voorzitter van de Raad der Marshall-landen. De raad herkoos Sir Edmund Hall Patch als voorzitter van het uit zeven leden bestaande Uitvoerende Comité, thans bestaande uit Engeland, Frankrijk, Italië, Nederland, Portugal, Noorwegen en Griekenland.
Nederland — Kolonel-waarnemer A. Baretta is met ingang van 1 April benoemd tot commandant van de legerluchtmacht Nederland.
Ned. W. Indië — Gouverneur Peters benoemt een commissie die tot taak heeft de financiële consequenties van de zelfstandigmaking der Ned. Antillen aan een onderzoek te onderwerpen. Voorzitter van de commissie is de heer W. R. Plantz.

15 April (Vrijdag)

België — De regering besluit voorlopig geen gebruik te maken van haar recht tot correctie van de Duitse grens. (Zie 8036 E)
Duitsland — De Sowjet-autoriteiten sluiten 85 van de 89 telefoonkabels, die de Berlijnse telefooncentrale met de Oostelijke zone verbinden, af. De telefooncentrale bevindt zich in de Amerikaanse sector.
Nederland — Prof. mr. E. S. J. Grimbère, hoogleraar aan de Economische Hogeschool te Tilburg, lid van het College van Rijksbemiddelaars en van het ambtenarengerecht te Den Bosch, op 57-jarige leeftijd overleden.
Vaticaan — In een nieuwe encycliek („Redemptoris Nostri") vraagt Paus Pius XII internationaal bestuur voor Jeruzalem.
Ver. Staten — Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden en de Senaat hebben een compromis voorstel goedgekeurd, dat door een gemeenschappelijke commissie van Huis en Senaat werd bereikt, en dat voor de uitvoering van het plan-Marshall tot Juni 1950 een bedrag van $ 5.430.000.000 toestaat. (Zie 13-4)

16 April (Zaterdag)

Engeland — De havenstaking te Londen is geëindigd. (Zie 11-4)
Internationaal — Het goederenvervoer per vrachtauto tussen Tsjecho-Slowakije en W. Europa is, als onderdeel van de tegenblokkade der Westelijke geallieerden in Duitsland, definitief stopgezet.
Iran — Iran zal zich tot de Veiligheidsraad wenden indien de Russische druk niet onmiddellijk vermindert. (Zie ook 8039 B)
Ver. Staten — Minister Acheson verklaart, dat de V.S. alle hulp aan de Chinese regering zal stopzetten om de burgeroorlog niet onnodig te verlengen.

Nederland

A. Congres Partij van de Arbeid

Van 7-9 April heeft de P.v.d.A. te Amsterdam haar twee-jaarlijkse congres gehouden. Het werd door ongeveer 900 vertegenwoordigers van plaatselijke afdelingen bijgewoond, alsmede door gasten uit Engeland, België, Frankrijk, Denemarken, Zwitserland, Spanje en Tsjecho-Slowakije. Verschillende partijleiders hebben op dit congres belangwekkende redevoeringen uitgesproken. De voorzitter prof. mr. R. Kranenburg o.m. sprekend over de Indonesische kwestie zeide:

„In het jongste verleden heeft de Indonesische kwestie als een molensteen aan onze hals gehangen. De omstandigheid, dat onze regering bereid is in te gaan op de suggestie van de Veiligheidsraad tot het houden van een Ronde-Tafelconferentie, biedt nieuwe perspectieven."

Sprekend over het Noordatlantisch pact, herinnerde prof. Kranenburg aan het Handvest van de V.N., waarin wordt gesproken van de wil, de volkeren te bevrijden van de gesel van de oorlog. „Maar wie zou durven volhouden, dat de machinerie, die dit doel moet realiseren, naar verwachting heeft gefunctionneerd?"

„De offers, die moeten worden gebracht in verband met het Atlantisch pact, zijn zwaar, omdat wij weten, dat de weerstand tegen het communisme niet alleen met militaire wapenen mogelijk is. Een progressieve, democratische politiek is evenzeer nodig."

Oud-minister ir. H. Vos bepleitte o.m. een actie voor geleide economie in Benelux-verband. In alle drie landen moet de plan-economie tot werkelijkheid worden gemaakt. Democratische contrôleorganen zijn daarbij onmisbaar met vermijding van bureaucratische gevaren.

Tijdens de debatten werd o.m. het verwijt gehoord, dat de partij te weinig een eigen politiek volgde. De partij moet haar standpunt duidelijker en direct vaststellen en niet via vertegenwoordigers in de Kamer, aldus deze critici. Waarop de heer Woudenberg (aftredend algemeen-secretaris) verklaarde dat het bestuur in belangrijke kwesties steeds spreekt met de partijraad, het „parlement van de partij".

Jhr. mr. Van der Goes van Naters was van mening, dat de bedrijfsorganisatie in ons land een conflict kan veroorzaken. Zij mag niet uitlopen op een technocraten heerschappij. Het alleruiterste aan compromissen van onze kant is bereikt, aldus spr.

(Tijdens de debatten had dr. Nederhorst geklaagd, dat het met het desbetreffend wetsontwerp bedenkelijk de weg van het corporatisme opging).

Minister-president Dr. W. Drees gaf in een uitvoerige rede een overzicht van de regeringspolitiek. De heer J. Schilthuis drong aan op de opstelling van een constructief middenstandsprogram.

In de slotzitting van het congres hield mr. M. van der Goes van Naters een uitvoerige rede over „Het politieke beeld van Nederland". De hoop op en de wenselijkheid van een sociale revolutie, aldus spr., is in de afgelopen eeuw geringer geworden.

Toch zijn er problemen, die regelmatig terugkeren, bijv. de werkloosheid. Loonsverhoging wordt soms een gevaar, namelijk als de export er door daalt. Nederland is lange tijd een goedkoopte-eiland in de wereld geweest. Maar de daling der wereldprijzen zal ook in andere landen haar invloed doen gevoelen. Een sterkere drang tot winstcontrôle en winstbeheersing kan nodig worden om sociale onrust te voorkomen.

Ook het bevolkingsvraagstuk stelt ons voor moeilijke vragen. Emigratie is een liberalistische uitweg. In feite is zij zelfs geen oplossing. Industrialisatie dus? Dit brengt echter rationalisatie met zich mee en dus ook: het gevaar van toenemende werkloosheid.

Het economische leven moet veel meer als een eenheid worden gezien. De „plangedachte" moet levend blijven.

Op de verdere ontwikkeling is de oplossing van het Indonesische vraagstuk van niet te onderschatten invloed. Mede door onze schuld heeft het reactionnaire militarisme het in de Republiek aanvankelijk gewonnen.

In December is deze haard van terreur opgeruimd. Dit was onafwendbaar.

Spr. waarschuwde nu tegen het opleggen van een „zware" Unie. Geen der partners moet de verbinding als een last gevoelen. Het communisme noemde spr. een bedreiging van de wereld. „Ook het landverraad heeft het met het nat.-socialisme gemeen." Spr. drong aan op economische eenheid, naast defensieve eenheid van het Atlantisch pact. „Voor de verdediging van de wereldvrede en de wereldwelvaart is het democratisch socialisme onmisbaar, omdat dit het huidige cultuurpessimisme niet deelt.

Tot slot weidde spreker uit over de betekenis van het federalistisch beginsel, dat alle internationale verhoudingen moest gaan doordringen. Zowel in de verhouding Nederland—Indonesië, als in de Benelux en de Westeuropese Unie moet de federale gedachte de levenwekkende kracht zijn.

Een ontwerp-gemeenteprogram werd na een inleiding van mr. A. de Roos aangenomen, alsmede een resolutie betreffende het Atlantisch Pact, waarin de Partij van de Arbeid verklaart zich mede-verantwoordelijk te achten voor het behoud van de geestelijke grondslagen „onzer werkende beschaving". „Millioenen worden aangetrokken door een verlangen naar sociale gerechtigheid, bestaanszekerheid en volkswelvaart, geestelijke vrijheid en wereldvrede. Met dit verlangen komen de doeleinden van het Atlantisch Verdrag overeen." In dit verdrag ziet het congres het meest afdoende en misschien het laatste middel om een derde wereldoorlog te voorkomen. Onvoorwaardelijk juicht het de toetreding van Nederland tot dit Verdrag toe.

In de plaats van de wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aftredende algemeen-secretaris J. Woudenberg werd gekozen de heer E. F. Albrecht te Haarlem. Als gewoon secretaris werd voorts gekozen de heer E. A. Vermeer uit Naarden. Bij enkele candidaatstelling werden in de bezoldigde bestuursfuncties herkozen de algemeen voorzitter Koos Vorrink, de secretarissen J. H. Scheps uit Den Dolder en J. M. Willems uit Tilburg, alsmede de secretaresse mej. L. Lopes Dias uit Amsterdam. (Vrije Volk 7 t/m 11-4; Parool 11-4)

(Vor. ber. Partij-congres 7147 D)

B. Congres Volkspartij voor Vrijheid en Democratie —

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie hield op 8 en 9 April te Utrecht haar jaarlijkse partijcongres. De voorzitter mr. P. J. Oud (wnd. voorzitter van de partij) sprak een openingsrede uit, getiteld: „Het roer moet om".

Sprekend over Indonesië, zeide hij o.m.: „De verhoudingen in deze wereld worden niet alleen door recht bepaald: naast de juridische wenselijkheid is er de politieke werkelijkheid. Hiermee moet een regering, die het schip van staat niet lek wil varen, rekening houden."

„Dit kan weleens tengevolge hebben, dat een andere koers moet worden gevaren dan die, welke rechtstreeks naar de bestemmingshaven vaart. Het kan ook wel eens dwingen een noodhaven binnen te lopen. Op de buitenstaander kan dit dan de indruk maken als had de kapitein het doel van zijn reis veranderd, terwijl het in werkelijkheid niet anders betekent, dan dat hij het enige doet wat hem de omstandigheden veroorloven. Wie deze eenvoudige waarheden niet in het oog houdt is niet in staat het regeringsbeleid der laatste maanden naar billijkheid te beoordelen."

Dit is het vooral, aldus mr. Oud, wat ons scheidt van de oppositie.

Onaanvaardbaar zou zijn terugkeer van de republikeinen als souvereine regering, los van het federale verband. Onaanvaardbaar zou ook zijn terugkeer zonder het ondubbelzinnige bevel om de guerillaactiviteit te staken. Onaanvaardbaar zou zijn een terugkeer zonder de volstrekte erkenning van Nederlands recht en plicht om voor handhaving van orde en recht op republikeins gebied te zorgen zolang de souvereiniteit niet is overgedragen.

„Als aan deze voorwaarde is voldaan, dan — aldus mr. Oud — zie ik niet, dat de Nederlandse regering ontrouw wordt aan hetgeen zij in de laatste maanden herhaaldelijk als haar politiek heeft uitgestippeld, indien zij de heren van Djokja de gelegenheid geeft zich mede als een voorlopige deelstaat te constitueren en met de regeringen der andere voorlopige deelstaten deel te nemen aan het overleg om de ronde tafel". Of een dergelijke oplossing mogelijk zal zijn zal kunnen blijken op de preliminaire conferentie te Batavia.

In het vervolg van zijn rede besprak mr. Oud de internationale politiek. Hij herinnerde er aan hoe binnen het kader van de Volkenbond geen algemeen waarborgverdrag tot stand kon komen.

„Maar thans kan worden geconcludeerd dat de les van toen niet zonder vrucht is gebleven. Westelijk pact en Atlantisch pact hebben wij met overtuiging aanvaard".

Mr. Oud sprak ook over de behoefte aan nieuwe organen, bijv. bovennationale parlementaire organen, nu er een nauwe samenwerking tussen verschillende mogendheden is.

Tenslotte wijdde mr. Oud een beschouwing aan de zelfstandigheid der gemeenten.

Hierna volgde een uitvoerig debat over het beleid van de Kamerfracties, waarbij vooral het Indonesische probleem aanleiding gaf tot een langdurige gedachtenwisseling.

De afdelingen Enschede en Eindhoven dienden moties in waarin erop werd aangedrongen, het beleid van de fracties nauwkeurig te formuleren, terwijl de motie van de afd. Enschede nog herinnerde aan het door de partij bij de Grondwetsherziening ingenomen standpunt en aan de Kamerleden verzocht hiermede bij het nemen van hun besluiten rekening te houden.

Deze moties werden ingetrokken, nadat mr. Oud erop had gewezen, dat de oogmerken van het Indonesische beleid zijn geformuleerd in het nieuwe hoofdstuk van de Grondwet. Een gemeenteprogram werd met algemene stemmen goedgekeurd.

Mr. Oud werd benoemd tot voorzitter van de partij. Tot onder-voorzitter werd benoemd mr. H. van Riel te 's-Graven-

hage. Als lid van het dagelijks bestuur werd herkozen de heer J. M. F. A. van Dijk te Amersfoort; tot leden van het dagelijks bestuur werden gekozen ir. B. C. van Balen Walter te Leeuwarden en mr. W. Kok te Hengelo (O.).
Als leden van het hoofdbestuur werden herkozen mevrouw C. Stemler-Tjaden te Heemstede, prof. dr. J. Lindeboom te Groningen en de heren D. W. Dettmeijer te 's-Gravenhage en G. Ritmeester te Den Helder.
Tot lid van het hoofdbestuur werd gekozen jhr. mr. W. L. Schorer te Rotterdam.
(Nwe R'damse Crt. 9 en 11-4; Nwe Crt. 11-4) **(Vor. ber. 7462 A)**

A. Humanistisch Verbond en communisme —

Op 9 en 10 April is te Utrecht het 3e jaarlijkse congres gehouden van het Humanistisch Verbond. Het congres werd grotendeels besteed aan een gedachtenwisseling over de verhouding tussen humanisme en communisme.
In een uitvoerige inleiding betoogde de voorzitter, dr. J. P. van Praag, niet tot de conclusie te willen komen dat leden van het Verbond geen leden van de C. P. N. kunnen zijn. Onder de C.P.N.-leden zijn er velen die tegelijk voelen dat zij humanist zijn. Dit moet worden gerespecteerd zolang zij zich humanistisch gedragen en daarom moeten zij niet worden verwijderd, zeide spr.
De herbenoeming van mevrouw B. v. d. Muyzenberg-Willemse (Comm.) tot lid van het hoofdbestuur, aldus spr., zou echter vertroebelend kunnen werken, omdat C.P.N. en Humanistisch Verbond nu eenmaal van geheel andere voorstellingen uitgaan omtrent de mens. Hij wilde de communisten evenwel niet het recht ontzeggen op een bestuursplaats.
Mevr. v. d. Muyzenberg zeide o.a., dat het communisme de enige grondslag is van het humanisme. „Ik ben communiste omdat ik humaniste ben, en humaniste omdat ik communiste ben."
Na een uitvoerig debat werd tenslotte met grote meerderheid van stemmen een resolutie aangenomen, waarin o.a. wordt vastgesteld, dat het humanisme in het conflict der wereldmachten nimmer stelling zal kunnen nemen in de vorm van onvoorwaardelijke aanvaarding van welke machtsformatie dan ook, maar dat het van zijn beginselen uit aan iedere macht zedelijke eisen stelt, zoals die van verdraagzaamheid, waarachtigheid, vrijheid en gerechtigheid, die zich geenszins beperken tot het persoonlijke leven, maar evenzeer van kracht zijn op politiek en maatschappelijk gebied.
Het hoofdbestuur werd als volgt samengesteld: dr. J. P. van Praag, voorzitter; dr. G. Stuiveling, 2e voorzitter; drs. I. Vijlbrief, secretaris; J. Rogge, penningmeester; dr. J. C. Brandt Corstius, hoofdredacteur van „Mens en Wereld"; Mevr. C. J. Blikslager-v. d. Sigtenhorst, prof. mr. H. R. Hoetink, dr. D. Loenen, Mevr. H. A. Polak-Schwarz, prof. dr. H. J. Pos, ir. P. Schut, mr. A. Stempels, prof. dr. J. B. Tielrooy, mr. dr. J. in 't Veld, dr. Libben van der Wal, M. G. Warffemius, mr. H. J. B. Waslander.
Het aantal leden van het Verbond bedraagt thans ruim 4350. (Alg. Hbld. - Vrije Volk 11-4) **(Vor. ber. 7352 D)**

B. De toekomstige landbouwpolitiek —

De minister van Landbouw heeft onlangs aan de Stichting voor de Landbouw bepaalde voorstellen gevraagd met betrekking tot de concretisering van de nieuwe koers in het landbouwbeleid.
In haar antwoord gaat de Stichting uit van het standpunt, dat de georganiseerde landbouw, een zo intensief mogelijk gebruik van de cultuurgrond en bestaanszekerheid voor boeren en landarbeiders op het sociaal-economisch verantwoorde land- en tuinbouwbedrijf, als uitgangspunten voor de toekomstige landbouwpolitiek heeft aanvaard. Deze bestaanszekerheid moet bereikt worden via een redelijke beloning van de in de landbouw noodzakelijk en doelmatig verrichte arbeid van boer en arbeider, welke beloning in een gepaste verhouding dient te staan tot de arbeidsbeloning in andere bedrijfstakken.
Bij de behandeling der landbouwbegroting is duidelijk naar voren gekomen, dat ook de regering deze beide punten als basis voor de toekomstige landbouwpolitiek heeft aanvaard.
De Stichting meent er echter op te moeten wijzen, dat een groot gedeelte der agrarische bevolking vreest, dat het landbouwbeleid niet zal leiden tot de noodzakelijk geachte bestaanszekerheid van de rationeel werkende boer en landarbeider. Men meent n.l. te moeten duchten, dat de overheid wel bereid en in staat is om prijsgaranties te stellen voor die producten, waaraan nog een tekort bestaat, doch dat deze garanties niet zullen worden gerealiseerd, zodra er zich ten aanzien van de producten afzetmoeilijkheden voordoen.
Met de overheid is de Stichting overtuigd van de noodzakelijkheid tot een zo sterk mogelijke verhoging, quantitatief en qualitatief, van het uit eigen bodem verkregen veevoeder, waardoor voor een groter gedeelte dan vóór de oorlog het geval was, de voederbehoefte uit eigen bedrijf gedekt kan worden. Niet alleen wordt hierdoor de voederbasis van vele bedrijven verstevigd, doch tevens kan en zal dat leiden tot een zekere limitering der deviezen-vragende importen. Dit proces zal echter slechts geleidelijk voortgang kunnen vinden. Een forcering zou niet alleen economisch onverantwoord zijn, doch zou ook ongewenste gevolgen hebben ten aanzien van de kostprijs der veredelingsproducten. Naast deze verhoging der voederproducten zal evenwel een belangrijke import van krachtvoedermiddelen noodzakelijk blijven.
(Maasbode 22-3)
(Vor. ber. Landbouwpolitiek 7719 G)

C. Inpoldering riviermonden —

Op 22 Maart is te 's-Gravenhage een belangrijk waterstaatkundig werk, dat een voornaam onderdeel vormt van het plan tot bestrijding van verzouting der landerijen op de Zuid-Hollandse en een deel der Zeeuwse eilanden aanbesteed. Het betreft hier het leggen van de grote afsluitdijk tussen het dorpje Oost Voorne en de Z.W. punt van het eiland Rozenburg. Als alles volgens de plannen verloopt zal op 20 Augustus 1950 de Brielse Maas geen riviermond meer zijn, maar een rustig polderwater. De uitvoering van het grote werk is kostbaar, maar daar tegenover staat, dat het niet meer nodig zal zijn millioenen uit te geven voor het onderhoud van de binnendijken en dat aan de achteruitgang van het land door verzouting een einde zal komen.
Het gehele plan omvat de afdamming en gedeeltelijke inpoldering van de grote riviermonden in Zuid-Holland en Zeeland, waardoor, behalve een effectief wapen tegen de reeds genoemde verzilting, ook een belangrijke winst aan nieuw vruchtbaar bouwland wordt verkregen.
Behalve de grote afsluitdijk tussen Oost-Voorne en de Z.W. punt van het eiland Rozenburg, zal een zware schutsluis gebouwd worden ten Noorden van Spijkenisse, welke dan komt te liggen in de nieuw te graven verbinding tussen het toekomstige Brielse Maasbassin en de Oude Maas.
Tevoren wordt de Botlek door een 325 m. lange dam afgesloten, waardoor de toevoer van water wordt geblokkeerd. Dit is noodzakelijk, omdat anders door de sterke stroming het dichten van het laatste gat in de grote afsluitdijk onmogelijk zou worden. Aldus wordt dan de gehele Brielse Maas één groot zoetwaterbassin. Het „Rozenburgs Kanaal" — thans niet veel meer dan een sloot — wordt verbreed en uitgediept en zal aan de Noordzijde, dicht bij de Nieuwe Waterweg, eveneens van sluizen worden voorzien en dan in hoofdzaak tot taak hebben het overtollige water van het Brielse Maasbassin te spuien.
Het resultaat van al dit werk zal zijn, dat 1400 ha. z.g. buitengronden volledig in cultuur zullen kunnen worden gebracht, gronden die geen gevaar lopen voor verzilting.

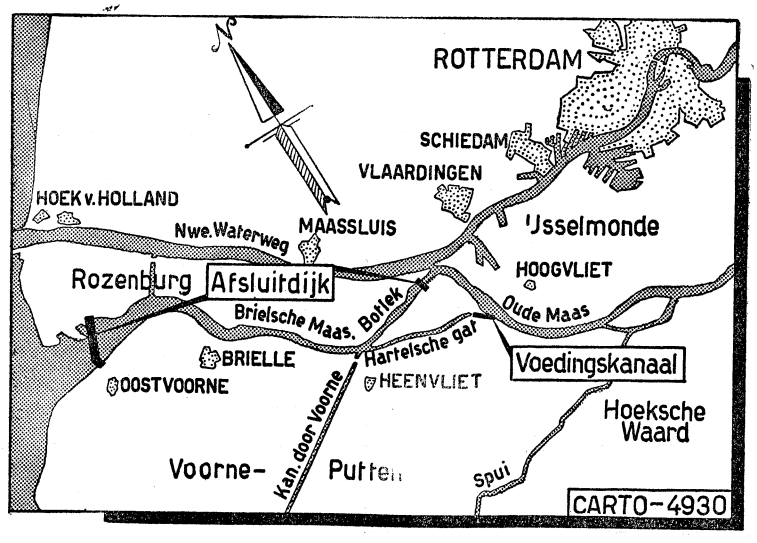

A. Stand Bijzondere Rechtspraak - De behandeling van politieke delinquenten in 1945-'46 —

In de memorie van antwoord op het voorlopige verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Eerste Kamer deelt de minister van Justitie o.m. mede, dat thans ongeveer 130.000 politieke delinquenten ontzet zijn van één of meer rechten, vermeld in artikel 28 van het Wetboek van Strafrecht. Op 28 Februari bedroeg het aantal nog in bewaring zijnde politieke delinquenten 1969. Hierin zijn begrepen enige honderden gedetineerden die reeds hebben terechtgestaan voor een bijzonder hof, doch wier zaak nog moet worden behandeld door de Bijzondere Raad van Cassatie. Voorts zijn hierin begrepen de gedetineerden aan wie internering werd opgelegd, doch op wier uitspraak het fiat-executie nog niet is verleend.

Het aantal dossiers van niet in bewaring gestelde of inmiddels vrijgelaten personen welke nog op afdoening wachten bedroeg in het begin van Maart 1537. In dit cijfer zijn niet begrepen de zaken, waarin het onderzoek door de politie nog niet is afgesloten In zeven gevallen heeft H. M. de Koningin gratie verleend. Het aantal te beoordelen jeugdige politieke delinquenten kan nog niet met juistheid worden opgegeven; het aantal jeugdige wapendragers wordt geschat op achthonderd.

Voorts verklaarde de minister, dat het hem bekend is, dat geruchten over mishandelingen in de kampen van politieke delinquenten gepleegd, de ronde doen. *) Zijn bepaalde klachten bij zijn ministerie ingediend, dan is steeds een diepgaand onderzoek ingesteld. Erkend moet worden, dat daarbij hoogst betreurenswaardige voorvallen aan het licht zijn getreden. (A.N.P. 7-4) **(Vor. ber. 7777 A)**

*) Op 2 April publiceerden Trouw en Parool op een rapport van dr. M. van der Vaart-Smit (zelf politiek delinquent) gebaseerde artikelen, waarin zij tot de conclusie kwamen, dat in de jaren 1945-'46 een aantal kampcommandanten, kampbewakers, leden van de voormalige B. S., van de politie, van de marechaussee en van het Nederlandse leger, misbruik gemaakt hebben van hun macht ten opzichte van geïnterneerde mannen en vrouwen. Politieke delinquenten zouden lichamelijke en geestelijke kwellingen te doorstaan hebben gehad, waarop in vele gevallen de dood volgde. Ook de Linie van 8 April publiceerde een uitvoerig artikel over deze kwestie.

B. Hervorming gevangeniswezen

Met het op 8 April bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp tot vaststelling van een nieuwe Beginselenwet voor het gevangeniswezen en daarmede verband houdende wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering beoogt de regering het voorkomen van de nadelen der afzonderlijke opsluiting, zonder dat daarentegen het voordeel van de niet-besmetting van de ene gevangene door de andere te loor gaat. Dit is mogelijk door in iedere gevangenisgemeenschap gedetineerden tezamen te brengen, die in zedelijk peil, geestelijke aanleg en behoeften min of meer gelijk staan. Dit leidt tot differentiatie der strafgestichten en tot de noodzaak van selectie der gevangenen. Differentiatie der gestichten leidt op haar beurt tot variëteit in het regiem in elk dezer gestichten.

Een gevangenisstelsel, zoals het volgens het ingediende wetsontwerp is gedacht, zal dus niet een uniform systeem van vrijheidsbeneming mogen vertonen.

Een doeltreffender voorbereiding voor de terugkeer in de maatschappij van de gevangenen en een verdiept inzicht in doel en wezen van de strafvoltrekking bij het personeel der gestichten zullen basis van de hervorming zijn. Voorlopig zal met de aanwezige outillage van kampen en gestichten moeten worden gewerkt. Met „open kampen" en „open boerderijen" zou kunnen worden geëxperimenteerd.

Er wordt een centrale raad van advies voor het gevangeniswezen, de psychopathenzorg en de reclassering ingesteld, waarmee het bestaande centraal college voor de reclassering wordt gecombineerd evenals de algemene raad voor de psychopathenzorg. Het ligt voorts in het voornemen om — voorlopig op bescheiden schaal — een crimineel-psychologisch centrum in te richten in of in de nabijheid ener universiteitsstad. In de eerste plaats komt dit de opleiding van een medische staf ten behoeve der rijksasyls ten goede en bovendien kunnen in dit centrum op verzoek der gerechten onderzoeken naar de psychische toestand van nog niet veroordeelde personen worden ingesteld. De jeugdgevangenis blijft bestaan, maar daarnaast komen gevangenissen voor niet tot jeugdgevangenis veroordeelde jeugdigen. Het ligt in het voornemen van de minister — en aan dit voornemen is reeds een begin van uitvoering gegeven — om de gevangenisarbeid te intensiveren door grotere efficiency, betere outillage der werkplaatsen en machinerieën en door modernere arbeidsmethoden Het verdient naar de mening van de minister geen aanbeveling het gehele arsenaal van straffen dat de tegenwoordige Beginselenwet geeft, te handhaven. Opsluiting in een volstrekt donkere strafcel schijnt een onnodige kwelling. Het schijnt voldoende, gedetineerden te kunnen straffen met opsluiting in een strafcel.

Het is thans niet mogelijk de tenuitvoerlegging van een straf te onderbreken in die zin, dat de straftijd gedurende deze onderbreking niet doorloopt. Toch kan het in bepaalde gevallen wenselijk zijn de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf gedurende enige tijd te schorsen. Het scheen wenselijk de mogelijkheid tot deze schorsing uitdrukkelijk in de wet te openen.

Het heeft tenslotte bij de minister een punt van overweging uitgemaakt, of hij het bestaande verhaal van kosten van verpleging op de verpleegde of op zijn tot alimentatie verplichte familieleden al dan niet moest handhaven. Hij is daarbij tot de conclusie gekomen, dat het handhaven van dit verhaal geen aanbeveling verdient. (Alg. Handelsblad 8-4) **(Vor. ber 7714 A)**

C. Proces om „Huize Doorn" —

Op 5 April behandelde de Haagse Kamer van de afdeling Rechtszaken onder voorzitterschap van prof. mr. Houwing de door de Duitse ex-kroonprins tegen de Nederlandse Staat aanhangig gemaakte zaak met betrekking tot de eigendommen van zijn vader in Nederland, waaronder „Huize Doorn" valt.

In October 1946 verzocht de ex-kroonprins het Beheersinstituut om een ontvijandingsbesluit voor „Huize Doorn" en zijn in Nederland achtergelaten vermogen, hetgeen echter werd geweigerd. Tegen deze uitspraak is de ex-kroonprins in appèl gegaan. Hij werd vertegenwoordigd door mr. B. R. Wesseling uit Utrecht; voor de Nederlandse Staat werd gepleit door een gemachtigde van het Beheersinstituut, mr. J. van den Berg.

Mr. Wesseling kwam in zijn uitvoerig betoog, tot de conclusie, dat de ex-kroonprins in Duitsland bekend stond als een onbetrouwbaar, verdacht en aan het nazi-regiem vijandig element, en dat hij, zeker voor ont-vijanding in aanmerking kwam.

Mr. v. d. Berg concludeerde, dat de ex-kroonprins geen positieve verdiensten voor de Nederlandse of geallieerde zaak heeft gehad, en dat dientengevolge het verzoek om ont-vijanding dient te worden afgewezen.

De president voor de raad voor rechtsherstel, prof. mr. Houwing, verdaagde de zitting hierna tot over een maand.

(Alg. Handelsblad - Nwe R'damse Crt. 6-4) **(Vor. ber. 7616 E)**

D. Verschijningsmoeilijkheden Parool en Trouw - Maatregelen Persraad —

Van de zijde der beide dagbladen „Het Parool" en „Trouw" werd op 12 April het volgende medegedeeld:

„Tengevolge van tegenwerking door het technisch personeel van de onderneming „De Telegraaf", dat in de mening verkeert dat herverschijning van „De Telegraaf" en „De Courant—Het Nieuws van den Dag" door „Het Parool" en „Trouw", wordt belemmerd, is het deze laatste dagbladen, die in het gebouw van de voormalige „Telegraaf" worden vervaardigd, onmogelijk heden op normale wijze te verschijnen.

De beheerder van de onderneming „De Telegraaf", mr. H. Westermann en de erven Holdert zijn deswege door de stichting „Het Parool" en de N.V. Dagblad „Trouw" in gebreke gesteld en de regering is op de hoogte gebracht van de in deze bedrijven ontstane situatie tengevolge van deze actie.

„Het Parool", zowel als „Trouw" wenden zich op 12 April elk met een speciale editie, die in een ander dagbladbedrijf is vervaardigd, tot hun lezers, teneinde deze in te lichten over de achtergrond van de moeilijkheden, waarin hun bladen thans door de houding van het personeel van de voormalige Telegraaf geraakt zijn. Van 13 April af zullen „Trouw" en „Het Parool" met nooduitgaven verschijnen, daartoe door Amsterdamse collega-dagbladen in staat gesteld".

De directies van beide dagbladen hebben de regering en het parlement van de gang van zaken op de hoogte gesteld.

Van de zijde van de Persraad werd over deze kwestie op 14 April het volgende medegedeeld:

Nu de wilde actie van het personeel van de „Telegraaf" het regelmatig en tijdig verschijnen van de dagbladen „Het Parool" en „Trouw" onmogelijk heeft gemaakt, zag de Persraad zich voor de noodzakelijkheid geplaatst, aan de onderneming „De Telegraaf" de verplichting op te leggen, deze bladen alsmede „De Volkskrant" te doen zetten en drukken overeenkomstig de door de Persraad nader te verstrekken aanwijzingen. Tot dusverre geschiedde de verzorging van de z.g. „gastbladen" op basis van een vrijwillige overeenkomst naar burgerlijk recht.

Ter verzekering van de nakoming dezer verplichting besloot de Persraad een voorziening in het bestuur van de onderneming te treffen.

Dit betekent, dat de huidige beheerder, die ingevolge het Londens Besluit herstel rechtsverkeer benoemd was door het Beheersinstituut en wiens mandaat toch binnenkort zou aflopen, zal worden ver-

vangen door één of meer bewindvoerders, die voor hun beleid dan verantwoording aan de Persraad verschuldigd zijn.
In opdracht aan deze bewindvoerders zal mede zijn vervat het treffen van voorbereidingen voor de verschijning van „De Telegraaf" en „Het Nieuws van den Dag", evenwel niet dan nadat de regelmatige en tijdige verschijning van de „gastbladen", overeenkomstig de eisen, die daaraan redelijkerwijze mogen worden gesteld, ten volle is verzekerd. (A.N.P. 14-4) **(V. b. Uitsp. „Tel." 7600 G)**

Indonesië

A. De Deli-tabakscultuur —

Na een onderbreking van negen jaren heeft de directie van de Deli Batavia Mij. een overzicht gepubliceerd van de wederwaardigheden der maatschappij gedurende de boekjaren 1940 t.m. 1947.
Het laatste verslag, dat nog onder normale omstandigheden werd samengesteld, betrof boekjaar 1939 (oogstjaar '38). Bij het afbreken van de verbinding met Nederland in 1940 was de tabak van oogst 1939 grotendeels verscheept. De op Sumatra achtergebleven pakken werden daar voorlopig opgeslagen. De tabaksoogsten 1940 en 1941 werden zoveel mogelijk op de gewone wijze geplant en afgewerkt. Een gedeelte van het product en een deel van de achtergebleven tabak van oogst 1939 werd in Amerika tegen bevredigende prijzen verkocht. De overneming van het beheer der ondernemingen door de Japanners leidde uiteindelijk tot uitputting van de tabaksgronden. Spoedig na de bevrijding besloten de directies der vier Sumatra-tabakmijen om in 1947 voor gezamenlijke rekening op de onderneming Helvetia van de Deli-Mij. nabij Medan een klein areaal met tabak te beplanten, waarmede de grondslag gelegd was voor de hervatting van de tabakscultuur in Deli. De oogst leverde 767 pakken op, die inmiddels reeds in Nederland tegen zeer bevredigende prijs zijn verkocht. De kostprijs was echter buitengewoon hoog.
Door de enorme stijging van lonen en prijzen eist het herstel van de tabakscultuur zware financiële offers, die met belangrijke geldinvestaties gepaard gaan. Om hierbij de grootst mogelijke efficiency te betrachten werd besloten een langdurige belangengemeenschap aan te gaan met de Deli Mij., waarbij beide maatschappijen zich verbonden de tabakscultuur in Deli en Langkat voor gezamenlijke rekening uit te oefenen. Dit samengaan, waardoor de zelfstandigheid der maatschappijen niet wordt aangetast, stelt de directie in staat de wederopbouw van de tabakscultuur op de meest economische en doeltreffende wijze uit te voeren. Rapporten tonen aan, dat de aangebrachte schade groot is. De beschikbare fermenteerruimte is echter meer dan voldoende.
De rubberonderneming Rantau Prapat kon eerst tegen eind December 1948 in beheer worden genomen. Fabriek en drooghuizen zijn intact. Van de 2011 ha rubberaanplant zijn 250 ha gerooid. Omtrent de tabaksaanplant 1948 zegt de directie, dat 274 velden beplant werden. De verkregen oogst bedraagt 16 picols per veld. De uitval van de tabak is bevredigend. Met de voorbewerking voor een tabaksaanplant 1949 van circa 1200 velden, is begonnen. (Nwe R'damse Crt. 5-4) **(Vor. ber. Oogst '37 3270 E; Oogsten 1912-'36 3006 G; Tabak 7624 A)**

B. De activiteit van de C. v. G. D.

De tweede politiële actie heeft met de bezetting van Djokja de Nederlandse autoriteiten in het bezit gebracht van een aantal belangrijke documenten betreffende de „faits et gestes" van verscheidene vooraanstaande republikeinse leiders. Intussen is onder deze stukken ook het een en ander aangetroffen, dat een hel licht werpt op een figuur, die in wel zeer nauwe betrekking tot de Commissie van Goede Diensten stond. Het weekblad „Op wacht" publiceerde een brief van de Australiër Timperley, destijds secretaris en enige tijd lang zelfs wnd. secret.-gen. van de C.v.G.D. Deze brief — waarvan de juistheid der vertaling door de red. van de N.R.C. bij de bevoegde instantie werd gecontroleerd — was gedateerd 4 November 1948 en was van Kairo uit, waar de heer Timperley zich bevond op doorreis naar Parijs, gericht tot Moh. Hatta.
De heer Timperley schrijft hierin o.m., dat hij Nehroe had gepolst over eventuele hulpverlening voor India aan de republiek, ingeval van een ongunstige gang van zaken (i.c. een nieuwe politiële actie). Nehroe verklaarde zich genegen gastvrijheid te verlenen aan een eventuele uitgeweken republikeinse regering. Inzake verlening van financiële hulp had Nehroe zich gereserveerder getoond, gezien de financiële moeilijkheden waarmede India zelf te kampen heeft. De heer Timperley doet verder Hatta suggesties aan de hand voor de voorbereiding van de vestiging van een republikeinse regering in Delhi, waarvoor hij o.a. de heer Junus ingeschakeld zou willen zien (India's consul in Djokja) ofwel Soedarsono of Sjahrir. Ook oppert hij ideeën inzake de financiering van zulk een regering en acht daarbij de bezetting van de republikeinse post te Kairo te zwaar vergeleken bij die in Londen.
(Nwe Rottd. Crt. 8-4)

C. Dagorder van Generaal Spoor

Naar pas thans blijkt heeft generaal Spoor op 24 Maart een dagorder aan de troepen in Indonesië uitgevaardigd.
In zijn dagorder drong generaal Spoor er bij de troepen op aan de gevangenen „streng, doch menselijk en rechtvaardig" te behandelen. De generaal zeide, dat ofschoon vele berichten van mishandeling van gevangenen bleken te berusten op geruchten of overdreven waren, hij zich toch niet kon losmaken van de gedachte, dat er gevallen waren, waarin enkelingen somtijds op ontoelaatbare wijze optreden. Hij drong er op aan de bevolking geen overlast te bezorgen, andermans eigendommen te ontzien en nimmer eigen rechter te spelen. Hij besloot met zijn vertrouwen in de troepen uit te spreken.
(Lichtspoor 13-4) **(Vor. ber. 8023 C)**

België

D. Zetelaanpassing aan jongste volkstelling —

Op 31 Maart heeft de minister van Binnenlandse Zaken, Vermeylen, een wetsontwerp ingediend, welke vervroegde verkiezingen in België eventueel mogelijk moet maken, n.l. het aanpassen van het aantal zetels aan de resultaten der jongste volkstelling.
Het wetsontwerp strekt er toe het aantal zetels tot het bij de Grondwet toegelaten maximum op te voeren.
Het totale bevolkingscijfer bedraagt 8.512.195 zielen, wat naar rato van één volksvertegenwoordiger voor 40.000 inwoners neerkomt op 212 zetels voor de Kamer der Volksvertegenwoordigers, hetgeen een verhoging van 10 zetels betekent en voor de rechtstreeks verkozenen van de Senaat op 106 zetels, tegen 1 senator voor 80.000 zielen, hetgeen een vermeerdering van 5 zetels betekent.
Het niet vertegenwoordigend bevolkingsexcedent voor de ene zowel als voor de andere Kamer bedraagt 32.195 inwoners. De nieuwe zetels gaan volgens het ontwerp naar de volgende provincies: Kamer van Volksvertegenwoordigers: Antwerpen 3; Brabant 2; West-Vlaanderen 2; Oost-Vlaanderen 1 en Limburg 2. Wat de Senaat betreft krijgen de Vlaamse provincies en Brabant er ieder 1 zetel bij.
(Nwe Gids 1-4) **(Vor. ber. 7964 A)**

E. Stand van de repressie —

Volgens een verklaring van de minister van Justitie waren er op 28 Februari j.l. 9.412 veroordeelden wegens misdrijven tegen de uitwendige veiligheid van de staat. Hiervan waren er 8.614 met een criminele straf, 520 met een correctionele straf (5 jaar en minder) en 278 ter dood veroordeelden. (Nwe Gids 2-4)
(Vor. ber. 6793 D)

F. Electrificatie spoorwegnet —

De Belgische Ministerraad heeft op 1 April een bespreking gewijd aan het electrificatieplan der Belgische spoorwegen. In principe was de Ministerraad het er reeds vroeger over eens geworden 1500 km. van het spoorwegnet te electrificeren, doch men was er niet in geslaagd tegen normale voorwaarden credieten in het buitenland te binden.
Minister van Acker is thans echter van oordeel, dat het ogenblik gunstig is een lening uit te schrijven voor deze electrificatie en hij wijst er in dit verband op dat de lening van 1.090 millioen franken, welke de spoorwegen kortgeleden hebben uitgeschreven, in slechts enkele uren voltekend was. Ook het Marshall-plan zou meer financiële mogelijkheden bieden dan een jaar geleden. Ook is van belang, dat het electrificatie-plan 10.000 geschoolde en 5000 ongeschoolde arbeiders gedurende 10 jaren werk zou kunnen verschaffen. Binnenkort zal dan ook een wetsontwerp worden ingediend op grond waarvan de staat een waarborg van 5 milliard franken zal verlenen voor de door de spoorwegen uit te schrijven leningen.
De electrificatie van het Belgische spoorwegnet zal een bezuiniging met zich brengen van 600.000 franken per km. per jaar. De totale uitgaven voor de electrificatie van de 1500 km. werden in 1946 op 14.2 milliard franken geraamd. Door de sederdien ingetreden stijging der lonen en materialen dient dit bedrag thans met 20 procent verhoogd te worden. De kosten van de electrificatie van de lijnen Brussel-Charleroi, Brussel-Leuven, Brussel-Aalst, Brussel-'s-Gravenbrakel, Brussel-Ottignies, in totaal 175 km., werden destijds op 700 millioen franken geraamd, waarvan 212 millioen franken door de Staat zou worden bijgedragen. De volledige electrificatie zal een bezuiniging van ongeveer 1.400.000 franken per dag op de bedrijfskosten ten gevolge hebben.
(Nwe Gids 2-4) **(Vor. ber. 7573 H)**

Benelux

G. Vereenvoudiging grensverkeer

Op de Benelux-conferentie te Den Haag (zie 8013 B) is o.m. besloten het personenverkeer tussen Nederland en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie aanzienlijk te vergemakkelijken. Ter uitvoering van dit besluit, zijn de volgende maatregelen genomen, welke op 4 April j.l. in werking zijn getreden:
Deviezenreisverkeer — Het bedrag aan Nederlands geld, dat door ingezetenen van België en Luxemburg, die in het bezit zijn van een paspoort, in Nederland mag worden uitgevoerd, is van ∫ 30 tot ∫ 75 verhoogd.

Invulling van een deviezenformulier zal niet meer worden gevorderd, indien geen reischèques en aan geld niet meer dan B.fr. 2.000 en ∫ 75 worden in- en uitgevoerd.
Belgische grensbewoners, die op een pas voor grensverkeer, een dagpas of soortgelijk document de Nederlands-Belgische grens overschrijden, mogen Nederlands geld tot een bedrag van ∫ 10 en Belgisch geld tot een bedrag van B.fr. 100 in Nederland invoeren en wederuitvoeren.
Nederlandse grensbewoners mogen op dergelijke documenten Nederlands geld tot een bedrag van ∫ 5.—, uitvoeren en wederinvoeren.
Goederen voor persoonlijk gebruik. — Niet-ingezetenen, ongeacht in welk land zij wonen, mogen de goederen voor persoonlijk gebruik, welke zij in Nederland hebben gekocht of op andere wijze hebben verkregen, zonder meer uitvoeren indien de waarde dier goederen niet meer bedraagt dan ∫ 100.
Belgische grensbewoners, die niet meer dan ∫ 10 en B.fr. 100 in Nederland hebben ingevoerd, mogen de goederen voor persoonlijk gebruik, welke zij zich in Nederland hebben aangeschaft, uitvoeren, indien de waarde dier goederen niet meer bedraagt dan ∫ 20.
Voor ingezetenen van Nederland geldt, onverminderd echter de reeds bestaande bepaling, krachtens welke deze categorie tot 20 pct. van het bedrag aan reisdeviezen mag besteden voor de aankoop van goederen voor persoonlijk gebruik, dat bij terugkeer in Nederland uit de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie zal worden toegestaan goederen voor persoonlijk gebruik in te voeren tot een waarde van ∫ 10. Nederlandse grensbewoners zal eens per week de gelegenheid worden gegeven goederen voor persoonlijk gebruik tot een waarde van ∫ 10 uit België in te voeren.
Belasting. — Goederen ingevoerd uit de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie zijn vrij van belasting. Voorwaarde daartoe is, dat de waarde van deze goederen niet meer bedraagt dan ∫ 25. Bedraagt de waarde meer dan ∫ 25, dan zal de belasting over de volle waarde worden geheven. (Ec. Voorlichting - A.N.P. 5-4)
(Vor. ber. Deviezen zakenreizen: 8035 B; Benelux: 8031)

Duitsland

A. Bezettingsstatuut voor West-Duitsland - Overeenkomst over de industrie - De politieke ontwikkeling —

Na een week van besprekingen te Washington hebben de ministers van Buitenlandse Zaken te Washington op 8 April volledige overeenstemming bereikt over een nieuw bezettingsstatuut voor West-Duitsland. Dit zal van kracht worden zodra een West Duitse federale republiek zal zijn ingesteld, die de bezettingszones in West-Duitsland zal omvatten. Door dit bezettingsstatuut zal een „democratisch zelfbestuur" worden verzekerd.
Na de stichting der republiek zal het geallieerde militaire bestuur in West-Duitsland als zodanig worden opgeheven. De militaire gouverneurs zullen worden vervangen door Britse, Franse en Amerikaanse autoriteiten, ieder onder een hoge commissaris, die te zamen het toekomstig controlerende lichaam zullen vormen. Er zullen bezettingstroepen, onder militaire bevelhebbers, in West-Duitsland gelegerd blijven.
In een officieel communiqué werd het volgende verklaard:

1. De tekst van een bezettingsstatuut in een nieuwe en eenvoudiger vorm is goedgekeurd en zal aan de Duitse parlementaire raad te Bonn worden toegezonden;
2. Overeenstemming is bereikt in zake de grondbeginselen van de uitoefening der geallieerde bevoegdheden en verantwoordelijkheid en de richtlijnen voor het gezamenlijke contrôle-orgaan van de drie bezettingsmogendheden;
3. De drie ministers van Buitenlandse Zaken hebben bevestigd en goedgekeurd de overeenkomsten in zake de ontmanteling van fabrieken, de verboden en beperkte industrieën en de instelling van een internationaal orgaan voor het Ruhrgebied, over welke punten onlangs te Londen is onderhandeld;
4 Met de instelling van een Duitse federale republiek zal het militair bestuur als zodanig ophouden te bestaan en de functies van het geallieerde gezag voornamelijk van toeziende aard worden;
5. De Duitse regering zal de bevoegdheid hebben bestuurs- en wetgevende handelingen te verrichten, die evenwel aan een geallieerd veto zullen zijn onderworpen. Behalve in zaken, die de veiligheid betreffen, zal de uitoefening van directe bevoegdheden door de geallieerden in vele instanties worden beschouwd als zich zelf liquiderend;
6. Aangenomen wordt, dat de Duitse federale republiek over een afzonderlijke bi-laterale E.C.A.-overeenkomst zal onderhandelen met de Verenigde Staten en als een volledig lid zou deelnemen aan de organisatie voor Europese economische samenwerking, waardoor zij een verantwoordelijke partner in het Europees herstelprogram zou worden.

In het communiqué wordt verder verklaard, dat het bezettingsstatuut de bevoegdheden zal definiëren, die de bezettingsautoriteiten na de instelling van een Duitse federale republiek zullen behouden en de grond-procedure zal vastleggen voor de uitoefening van de geallieerde supervisie.
Nadat het bezettingsstatuut een jaar in werking is geweest, kan het worden herzien.
„Overeengekomen werd", aldus het communiqué, „dat het een der voornaamste doelstellingen van de drie geallieerde regeringen is om de nauwste integratie van het Duitse volk onder een democratische federale staat tot wederzijds voordeel binnen het kader van een Europees verband aan te moedigen en te vergemakkelijken."
Het nieuwe statuut, dat op 10 April met verzoek om commentaar aan het presidium van de West-Duitse Constituerende Vergadering en de minister-presidenten van de elf West-Duitse staten is overhandigd, belooft volledige wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht aan de regeringen van de federale staat en de „Länder", behalve op de gebieden, waarop de bezettende mogendheden zich het gezag voorbehouden.

Het statuut staat echter de Duitse autoriteiten toe hun bevoegdheden ook uit te oefenen op het terrein, dat aan de bezettingsautoriteiten blijft voorbehouden, mits de Duitsers daarvoor toestemming van de Geallieerden ontvangen.
De drie mogendheden verklaren te hopen, dat zij niet zullen behoeven over te gaan tot hervatting van het gezag op andere gebieden, dan die zij zich hebben voorbehouden. Indien zij dit echter om veiligheidsreden nodig zouden achten, voor het behoud van een democratische regeringsvorm in Duitsland, of bij het nakomen van hun eigen internationale verplichtingen, behouden de Geallieerden het recht hiertoe over te gaan, na de Duitse autoriteiten te hebben verwittigd.
Amendering van de federale grondwet vereist geallieerde goedkeuring, doch de grondwetten der „Länder", amendering daarvan en wetgeving der provinciale parlementen worden van kracht, indien de geallieerde autoriteiten binnen 21 dagen, nadat zij officieel hiervan in kennis zijn gesteld, geen veto er over hebben uitgesproken.
De bezettende mogendheden zullen de burgerrechten van alle personen ontzien.
Door de bezettingsautoriteiten uitgevaardigde wetten zullen in overeenstemming worden gebracht met het bezettingsstatuut en de wetten op grond van de voorbehouden bevoegdheden zullen worden gecodificeerd.
De bezettende mogendheden verplichten zich tot herziening van het statuut na twaalf maanden en binnen achttien maanden nadat het van kracht geworden is, met het doel de jurisdictie van de Duitse autoriteiten op wetgevend, uitvoerend en rechterlijk gebied uit te breiden.
Zij behouden zich volledig gezag voor in zaken betreffende ontwapening en demilitarisatie met inbegrip van researchwerk, verbod en beperkingen van industrieën en van de burgerluchtvaart.
Zij behouden contrôle over Ruhrindustrie, restitutie, herstelbetalingen, decartelisatie, deconcentratie, handelsdiscriminatie, buitenlandse handel en wisselkoers, handelsverdragen, buitenlandse belangen in Duitsland en vorderingen op Duitsland; buitenlandse zaken, verplaatste personen en vluchtelingen, bescherming, aanzien en veiligheid der geallieerde strijdkrachten en haar employés blijven ook aan de Geallieerden voorbehouden.
In binnenlandse aangelegenheden behouden de bezettingsautoriteiten zich in zoverre contrôle voor als nodig is om een zodanig gebruik van fondsen, voedsel en andere voorraden te verzekeren, dat Duitslands afhankelijkheid van buitenlandse hulp tot een minimum beperkt blijft.

Tevens behouden zij de contrôle over de zorg voor en de behandeling van personen, die door geallieerde rechtbanken zijn veroordeeld en in Duitse gevangenissen vertoeven.
Industrie. — Op 14 April werd de overeenkomst gepubliceerd welke Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten hebben getroffen inzake de West-Duitse industrie. Het aantal fabrieken dat zal worden gedemonteerd en uit West-Duitsland als herstelbetaling zal worden verwijderd, is aanzienlijk beperkt.
Door deze beperking, die gemaakt is met het oog op de behoeften van het Europees herstelprogram en overeenkomt met de voorstellen van de commissie Humphrey, die 167 fabrieken had willen sparen, wordt de uitrusting van 159 fabrieken geheel of gedeeltelijk van de oorspronkelijke lijst van herstelbetalingen in de vorm van industriële installaties geschrapt. Het betreft de uitrusting van 32 staal-, 88 ijzer-, 32 chemische en 7 non-ferrometaalfabrieken.

De Duitse productie van ruw staal wordt verhoogd van 10.700.000 tot 11.100.000 ton per jaar. De drie Westelijke militaire gouverneurs van Duitsland hebben, tegelijkertijd met de bovengenoemde aankondiging, in Berlijn een verbod uitgevaardigd voor de Duitse productie van

synthetische rubber, synthetische benzine uit steenkool en vele andere grondstoffen voor de oorlogsindustie.
De overeenkomst betreffende verboden en beperkte industrieën, die eveneens is gepubliceerd, staat Duitse scheepswerven toe schepen te bouwen tot maximaal 7.200 b.r.t. [1]) met een snelheid van 12 knopen. Duitsland zal in het buitenland tot 100.000 b.r.t. aan tankscheepsruimte mogen aanschaffen. De snelheid der tankschepen mag de 14 knopen niet overschrijden en de tonnage der schepen niet groter zijn dan 10.700 b.r.t.
Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken legde er de nadruk op, dat een der voordelen van de overeenkomst is, dat zowel de ontvangers van herstelbetalingen als de West-Duitse autoriteiten thans in staat zijn terstond plannen te maken voor het gebruik van de installaties.

Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken zegt verder, dat de wijziging van de herstelbetalingslijsten is voorgesteld door de Amerikaanse regering. Het Europese hestelprogram voorzag in een gedeelte van de behoeften van de Geallieerden aan Duitse herstelbetalingen voor het herstel van hun eigen economisch leven.
Deze overeenkomst zal tot 1 Januari 1953 van kracht blijven of tot het tot stand komen van het vredesverdrag, wanneer dit laatste op een vroeger tijdstip zou geschieden. Zij tast in geen enkel opzicht de bevoegdheden aan van de militaire veiligheidraad der Westelijke Geallieerden.
Deze besluiten aangaande West-Duitsland hebben een einde gemaakt aan een lange periode van onzekerheid voor de Duitsers en van onenigheid tussen de bezetters. De overeenkomsten van Jalta en Potsdam, zijn vervangen door die van Washington.
Intussen heeft de politieke ontwikkeling binnen Duitsland niet stilgestaan, zo werd er op 13 Maart te Godesberg ten huize van de voorzitter van de Duitse Boerenbond, dr. Hermes, tot December 1945 leider van de Christen-Democratische partij in de Russische zone, een geheime bijeenkomst gehouden, waaraan o.m. werd deelgenomen door dr. Pünder, voorzitter van de economische bestuursraad voor de Bizone; prof. Erhard, chef van het departement van Economische Zaken; oud-minister Blücher; de gewezen Duitse ambassadeur te Washington von Steltzer; de directeur van de bank van de Deutsche Länder, Abs; en de secretaris van de Christelijk-Democratische Unie in Noord-Rijnland-Westfalen, dr. Schreiber. Middelpunt van deze besprekingen vormde de voormalige Duitse ambassadeur te Moskou, dr. Nadolny. Van hem wordt beweerd, dat hij „persona grata" is in het Russische hoofdkwartier in Duitsland. Sedert 1946 poogt hij aanhangers voor zijn zienswijze te vinden, dat het Duitslands belang is met de Sowjet-Unie goede betrekkingen te onderhouden. In dit verband ook is hij tegen de vorming van een Westduitse staat, aangezien deze de splitsing van Duitsland tot een feit zou maken en daarmee een vergelijk tussen Oost en West zijns inziens zou zijn uitgesloten.
Na afloop van deze besprekingen werd verklaard, dat de bijeenkomst ten doel had gehad, „de vorming van een groep van verantwoordelijke lieden, die moesten waken over de belangen van de Duitse eenheid". Van westelijke politieke zijde ziet men hierin een pogen van Duitse politici om West-Duitsland losser te maken van de bezetters ten dienste van de Duitse eenheid, hetgeen volgens de mening van sommigen ook zou kunnen betekenen, ten dienste van de Sowjet-Unie in zoverre deze bereid is garanties te geven voor de wederopstanding van een gecentraliseerd Duitsland.
Zeer merkwaardig was voorts een verklaring van de voorzitter van de parlementaire raad voor West-Duitsland, dr. Adenauer. Deze zeide tijdens een rede welke hij te Bern uitsprak — buiten contrôle dus van de bezettingsautoriteiten — dat in 1945 alleen de Duitse weermacht en niet het Duitse volk onvoorwaardelijk had gecapituleerd. Deze uitspraak, die gepaard ging met felle critiek op de bezettingspolitiek der Westelijke geallieerden, vooral wat betreft de ontmanteling der industrie, heeft veel stof doen opwaaien.
Een verklaring van dr. Adenauer als zouden zijn woorden verkeerd zijn weergegeven, werden door Zwitserse persbureaux van de hand gewezen.
Een en ander en ook de protesten en critiek van vooraanstaande Duitse politici op de correcties van de westelijke grens vormen mede symptomen van een weer opkomend nationalisme. Dit wordt in de hand gewerkt, doordat de politieke partijen in West-Duitsland terdege met deze tendenz rekening moeten houden, willen zij niet het prestige bij hun kiezers verliezen.
In politieke kringen ziet men dit alles intussen niet alleen als een gevolg van het Duitse sentiment, maar ook als een gevolg van de Russische politiek welke een op de Sowjet-Unie georiënteerde gecentraliseerde Duitse staat voorstaat. Hier komt nog bij de activiteit van de zgn. „Nauheimer Kreis", een universitaire groep in de Amerikaanse zone, die onder leiding staat van dr. Ulrich Noack, hoogleraar te Würzburg. Deze groep propageert „de permanente ongewapende neutraliteit van een door de bezetters ontruimd Duitsland".
Dit plan, waarvan de bekende Amerikaanse commentator, Walter Lipman, voorstander zou zijn, wordt echter door vele westelijke politici met reserve beschouwd, omdat men hierin een door de Russen gesteunde manoeuvre ziet. Hierbij herinnert men aan het vorig jaar door Molotow te Parijs gedane voorstel om de bezettingstroepen zo spoedig mogelijk terug te trekken.
Intussen is het Duitse commentaar op de thans getroffen regeling niet onverdeeld gunstig. Met name de sociaal-democratische fractie in de Constituerende Vergadering te Bonn heeft een afwijzende houding aangenomen.
(A.N.P. 8, 10 en 14-4 - Red. K.H.A.)
(Vor. ber. 7985 Kr. 1-3; Situatie W.-Duitsl. 7983; 7964 B; Nationalisme 7917 D en 8009 Kr. 15-3)

A. De grenscorrecties - Duitse tegenvoorstellen —

De landdag van het land Noord Rijnland-Westfalen heeft op 11 April zijn goedkeuring gehecht aan een verklaring van minister-president Arnold over de correcties, waarin gebiedsafscheidingen nogmaals worden afgewezen als onverenigbaar met het Volkenrecht en met de Europese gedachte. Minister Arnold heeft in deze verklaring bepaalde concrete voorstellen gedaan „teneinde aan bepaalde verlangens der westelijke landen te voldoen zonder tot eenzijdige opgelegde gebiedsafstand over te gaan".
Arnold formuleerde zijn voorstellen aan Nederland en België aldus:

1e. Wij zijn bereid een directe verbinding tussen Zuid- en Noord-Limburg aan te leggen, en ik kan mij zeer goed voorstellen, dat een toekomstige Duitse volksregering bereid zal zijn deze verbindingsweg bijzondere voorrechten te geven ten gunste van onze Nederlandse buren.
2e. Nog in Mei 1939 is een verdrag tussen Duitsland en Nederland gesloten over de vaststelling van een bedrijfsgrens voor de aan beide zijden der grens aan de Wurm gelegen mijnen. Naar onze overtuiging moet het mogelijk zijn zulke overeenkomsten daar te treffen waar de bedrijfsgrens in de bodem de landsgrens snijdt.
3e. Wij kunnen met Duitse arbeidskrachten en Duits materiaal op Belgisch gebied een spoorweg aanleggen ter verbinding van Malmedy—Eupen en St. Vith.
4e. Duitsland kan als tegenwicht voor de Nederlandse gebiedseisen zijn medewerking aan het grote werk der drooglegging van de rest der Zuiderzee aanbieden. Ook deze samenwerking zal Nederland landaanwinst binnen de eigen grenzen bezorgen met behulp van Duits materiaal en Duitse arbeidskracht. Nederland zou daardoor nieuw vruchtbaar land verkrijgen en in staat worden gesteld van het verwerven van Duits gebied af te zien.
Indien Nederland belang stelt in deze gedachte, dan zijn wij bereid voorstellen te doen, aldus Arnold.
Wanneer op deze voorstellen niet wordt ingegaan dan behoudt zich de regering van Noord-Rijnland—Westfalen het recht voor te verlangen, dat de betrokken bewoners in een vrije en niet beïnvloede volksstemming zich zouden kunnen uitspreken tot welke nationaliteit zij hun geboortegrond willen laten behoren. Hij stelde voor zulk een volksstemming eventueel te doen geschieden onder toezicht van neutrale regeringen zoals bijv. de Zwitserse en de Zweedse.
(Alg. Hbld. 12-4) **(Vor. ber. 8046 A)**

Frankrijk

B. Het proces tegen „Les Lettres Françaises" —

Weinige rechtsgedingen hebben zoveel publiciteit gehad, als het proces dat van 24 Januari tot 5 April gevoerd werd voor het Parijse gerechtshof; het proces door Victor Kravtsjenko aanhangig gemaakt tegen de directeur van het Franse weekblad „Les Lettres Françaises" Claude Morgan en de redacteur van dit blad André Wurmser, beiden communisten.
De Rus Kravtsjenko, tijdens Wereldoorlog II verbonden aan de Sowjet-Russische aankoopcommissie te Washington, brak in 1944 met de Sowjet-Unie en publiceerde daarop een boek „I chose Freedom" (Ik verkoos de Vrijheid), waarin het leven in de Sowjet-Unie werd beschreven. Dit boek, dat een felle critiek bevat op het Sowjet-regime, trok in de gehele wereld sterk de aandacht.
„Les Lettres Françaises" publiceerde eind 1947 een tweetal artikelen resp. van de hand van Sim Thomas (pseudoniem) en van André Wurmser, waarin gezegd werd dat het boek geheel uit leugens bestond en dat het niet geschreven was door Kravtsjenko (omdat hij niet over de nodige intelligentie daartoe beschikte), maar door Amerikaanse journalisten. Voorts dat Kravtsjenko een verrader was. Kravtsjenko beschuldigde Morgan en Wurmser van laster en eiste een schadevergoeding van frs. 10 millioen. In het daaropvolgend proces hebben beide partijen door het oproepen van vele getuigen getracht hun stellingen te bewijzen.

1) Generaal Clay had reeds midden-Februari voorgesteld het maximum-tonnage op 10.000 b.r.t. te stellen.

Voor Kravtsjenko getuigden een aantal Russische en Oekrainse vluchtelingen, die hem of vroeger hadden gekend, of zijn beschrijving van feiten en toestanden in de Sowjet-Unie kwamen bevestigen. Voorts kwam getuigen de echtgenote van de vroegere Duitse communistische leider Neumann, die toen Hitler aan de macht kwam naar de Sowjet-Unie vluchtte tezamen met haar man, waarvan zij — naar zij verklaarde — sedert de zuivering van 1937 niets meer heeft vernomen. De verdediging kwam met een aantal getuigen uit de Sowjet-Unie, w.o. Kravtsjenko's vroegere superieur (in Washington) generaal Roedenko en zijn vroegere echtgenote Zinaina Gorlowa, (die hem een „leugenaar en Don Juan" noemde) en voorts Franse officieren en figuren als prof. F. Joliot, de schrijver Vercors, het Britse Lagerhuislid Zilliacus, de „rode deken" van Canterbury enz.

Eigenlijk voegden al deze getuigenissen weinig nieuws toe aan al hetgeen in de loop der jaren door voor- en tegenstanders over de Sowjet-Unie werd medegedeeld.

Op 5 April deed maitre Durkheim, voorzitter van het gerechtshof, uitspraak: Morgan en Wurmser werden schuldig bevonden aan laster en openbare smaad, moeten twee boetes van fr 5000 betalen en voorts driemaal een bedrag van fr. 50.000 als schadevergoeding aan Kravtsjenko uitkeren. De Lettres Françaises moeten het vonnis op de eerste bladzijde onverkort afdrukken en krijgen de gerechtskosten, ongeveer fr. 1.000.000 te betalen.

Ten aanzien van de geïncrimineerde feiten, n.l. de bewering, dat Kravtsjenko zijn boek, „Ik verkoos de Vrijheid", niet zelf zou hebben geschreven, oordeelt de rechtbank, dat de Lettres Françaises generlei bewijs hebben geleverd; de getuigenverklaringen terzake zijn niet overtuigend geweest. Tegen de stelling der Lettres Françaises, zo zegt het vonnis, heeft Kravtsjenko ten processe door zijn redevoeringen, zijn herhaald tussen beide komen en zijn geheel geïmproviseerde antwoorden, wel bewezen, geen „simpele geest" te zijn en best in staat te zijn een werk als „I chose Freedom" te schrijven. Ten opzichte van zijn veroordeling wegens het onrechtmatig verrichten van betalingen uit de staat toebehorende gelden, een voorval, dat het boek erkent, en waarvoor Kravtsjenko ontheffing van straf werd verleend, hebben de beklaagden de feiten opzettelijk verdraaid voorgesteld.

De beklaagden hebben niet uit waarheidsliefde gehandeld, doch wel degelijk om Kravtsjenko in de ogen van het publiek te schaden Zij hebben voorts niet bewezen, dat deze, gelijk zij hebben geschreven, in verbinding heeft gestaan met Duitse of pro-Duitse spionnen in de Verenigde Staten, en hadden dus geen recht hem uit dien hoofde een verrader van zijn land en de zaak der geallieerden te noemen.

Wat de door Kravtsjenko beschreven toestanden in de Sowjet-Unie na de October-revolutie betreft, ten aanzien waarvan Kravtsjenko zou hebben gelogen, constateert de rechtbank, dat alleen talrijke en grondige onderzoekingen ter plaatse zelf en zorgvuldige bestudering van archiefstukken een mening over een dergelijk uitgebreid onderwerp zouden kunnen rechtvaardigen, doch de rechtbank is gehouden slechts te oordelen op stukken uit het dossier en tijdens de zittingen verkregen inlichtingen. Daarom kan zij niets anders doen dan de flagrante tegenspraak onderlijnen tussen de verklaringen van de verschillende getuigen, die te goeder trouw schijnen te zijn en de onmogelijkheid constateren om a priori een deel er van te verwerpen en een ander deel te aanvaarden.

Kravtsjenko heeft wellicht bij zijn relaas onjuistheden en vergissingen begaan, zijn conclusies verdienen ten dele zeker critiek, maar zijn boek is een strijdschrift en daarom heeft hij talrijke kanten van de evolutie van zijn land en veel van wat de Sowjet-regering tot stand heeft gebracht, verzwegen. Doch het is niet gebleken, dat de feiten zoals Kravtsjenko, die heeft vermeld, feitelijk leugens zijn. Ten voordele van de beklaagden heeft de rechtbank overwogen, dat Kravtsjenko, zoals hij in zijn boek zelf toegeeft, van zijn regering een opdracht heeft ontvangen (zijn vertrek naar de Ver. Staten) door zijn werkelijke gevoelens tegen het Sowjet-regime te verbergen. Hij gaat er prat op zijn regering en de leiders van de partij, waarbij hij was aangesloten te hebben misleid; zelfs indien hij meende een persoonlijk belang bij die leugen te hebben, blijft dit verwerpelijk, en de beklaagden hadden het recht hem uit dien hoofde met gestrengheid te beoordelen. Maar bij hun critiek zijn zij te ver gegaan en hebben hem op grove wijze beledigd. Het is niet bewezen, dat Kravtsjenko de partij, waartoe hij behoorde, schade heeft berokkend, alvorens hij haar openlijk de rug had toegekeerd. Zijn aanvallen waren zeker ongepast in oorlogstijd, doch Kravtsjenko drong te zelfdertijd in de eerste plaats en boven alles aan op voortzetting van de strijd der geallieerden tegen Duitsland.

Gezien voorts dat Morgan en Wurmser niet alleen vurige strijders met de pen zijn, maar ook als goede vaderlanders gevaarlijk ondergronds werk hebben verricht op het tijdstip, dat Kravtsjenko meende zijn land in de steek te moeten laten en een openbare verklaring daaromtrent in de New York Times te moeten afleggen, vindt de rechtbank redenen om tegen hen een gematigde toepassing van de wet voor te schrijven.

De veroordeelden hebben beroep aangetekend.

(Red K.H.A. - Alg. Handelsblad 5-4 - Economist 9-4) **(Vor. ber. 8029)**

Internationaal Nieuws

A. Opening van de Alg Vergadering der V.N. —

Op 5 April heeft dr. Evatt, de Australische minister van Buitenlandse Zaken, der V.N., die in Dec. 1948 te Parijs werd onderbroken, te Flushing Meadows geopend. In zijn openingsrede zeide dr. Evatt o.m. „Het wachtwoord van alle ledenstaten moet onvoorwaardelijke steun zijn aan de Ver. Naties en haar idealen". Hij voegde hieraan toe, dat elke gedelegeerde gehouden is de Verenigde Naties te beschouwen als een internationaal lichaam, bekleed met het opperste gezag. Het Handvest schrijft voor, dat alle andere verplichtingen, die de staten afzonderlijk aangaan, ondergeschikt aan en in overeenstemming met de bepalingen van het Handvest moeten zijn. Moeilijkheden, achterdocht en gebrek aan samenwerking hebben zich de laatste jaren voorgedaan; zij werden bijna zonder uitzondering veroorzaakt door onenigheid tussen de grote mogendheden buiten toedoen en onafhankelijk van de Verenigde Naties. De regeringen moeten haar woorden jegens haar volken gestand doen en de volkeren zullen ongetwijfeld steun verlenen aan de leiders, die de Verenigde Naties willen steunen en haar grote doeleinden helpen verwezenlijken: internationale vrede, internationale rechtvaardigheid en internationale welvaart.

(A.N.P. 5-4) **(V. b. Assemblée 7885)**

B. Wereldolieproductie 1948 —

De olie-industrie bereikte in 1948 opnieuw een hoogtepunt in haar productie. De opbrengst aan aardolie beliep niet minder dan 471 millioen ton, 57 millioen ton of 13.8 procent meer dan in 1947. Deze stijging alleen is gelijk aan de gehele wereldolieproductie van 1918. Vergeleken met het productiecijfer van 1938, toen 271.6 millioen ton werd geproduceerd, bedraagt de stijging 200 millioen ton, of 73 procent.

Geraamde wereldproductie in duizenden metrieke tonnen

	1948	1947	Stijging in %
Verenigde Staten	276.930	250.791	10.4
Venezuela . . .	69.700	63.562	9.6
Sowjet-Unie . .	30.500	27.000	13.0
Iran	25.000	20.418	22.4
Saoedi-Arabië .	19.260	12.300	56.2
Mexico	8.400	8.052	4.3
Kuweit	6.400	2.200	190.0
Roemenië . . .	4.500	3.810	18.2
Indonesië . . .	4.200	1.120	275.0
Argentinië . .	3.300	3.113	6.0
Columbia . . .	3.200	3.527	9.4*)
Irak	3.150	4.478	29.7*)
Trinidad . . .	2.885	2.911	0.9*)
Brits Borneo . .	2.870	1.826	58.3
Egypte	1.880	1.332	41.0
Peru	1.850	1.692	9.3
Canada	1.590	983	62.0
Bahrein . . .	1.500	1.300	15.3
Oostenrijk . .	1.000	940	6.4
Duitsland . . .	635	577	10.0
Nederland . .	500	213	134.9
Hongarije . . .	470	570	17.5*)
Ecuador . . .	360	311	15.7
Andere landen †)	1.180	1.050	12.4
Totaal	**471.260**	**414.076**	**13.8**

*) Daling.

†) Inclusief Albanië, Bolivia, Brazilië, Birma, China, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, India, Italië, Japan, Marokko, Pakistan, Polen, Groot-Brittannië en Joegoslavië.

(Ec. Voorl. 23-3) **(Vor. ber. 7689 E)**

C. Wereld-goudproductie 1948 —

Uit het jaarlijkse overzicht betreffende de wereld-goudproductie van de Londense firma Samuel Montagu blijkt, dat de goudproductie in 1948 heeft bedragen 24.2 millioen ounces tegen 23.7 millioen ounces in 1947. De toeneming van de productie in Canada, Zuid-Afrika en de Goudkust was groter dan de daling in de V.S. en Australië.

	1948	1947
Zuid-Afrika . . .	11.585.000	11.200.000
Canada	3.500.000	3.070.000
Ver. Staten . . .	2.099.000	2.321.000
Rusland	2.000.000	2.000.000
Australië	865.000	937.000
Goudkust	660.000	558.000
Rhodesia	514.000	523.000
India	180.000	172.000
Chili	150.000	169.000
Brazilië	130.000	134.000
Zweden	100.000	90.000
Philippijnen . . .	100.000	64.000

(Keesings Fin. Ec. Ber. 31-3) **(Vor. ber. 7543 B)**

D. Ontwikkeling overzeese gebiedsdelen van E.C.A.-landen —

De Economic Cooperation Administration (E.C.A.) heeft bekend gemaakt, dat zij haar hulp aan de Marshall-landen zal uitbreiden om deze landen de mogelijkheid te bieden meer nut te halen uit hun overzeese gebiedsdelen. De E.C.A. is van oordeel, dat de economische toestand

van Europa aanzienlijk kan verbeterd worden, indien nieuwe bronnen van grondstoffen in de overzeese gebieden in gebruik worden genomen.
Om deze plannen te verwezenlijken zal dr. Isiah Bowman, oud-voorzitter van de John Hopkins universiteit te Washington, de functie bekleden van adviseur van Paul Hoffman en dr. John Orchard, deskundige inzake economische aardrijkskunde, die van adviseur van Harriman te Parijs.
Met dit doel worden thans de uitbreiding van de havens, de overbrenging van energie, het aanleggen van verkeerswegen, de strijd tegen de tse-tse-vlieg en de vooruitzichten in talrijke mijnstreken onderzocht.
De verwezenlijking van dit plan, aldus de E.C.A., zal niet alleen Europa helpen bij het nastreven van zijn economische stabiliteit op lange termijn, doch zal tevens ten goede komen aan alle inheemsen in deze gebieden. Het plan is in volledige overeenstemming met het programma van president Truman evenals met het Handvest van de V.N.
Het voornaamste doel van dit programma, zo voegt men er aan toe, is gericht op het tot standbrengen van een nieuw driehoeks-handelsverkeer voor grondstoffen of half-fabrikaten uit de overzeese gebieden, die tegen dollars of tegen een andere harde valuta kunnen betaald worden.
Een gedeelte van deze harde deviezen zouden de moederlanden kunnen aanwenden voor het aankopen van noodzakelijke producten en voor het verhogen van de levensstandaard. Door deze ontvangsten zouden zij ook hun handelstekort, voornamelijk dat met de dollarzone, kunnen verminderen.
Wanneer de havens, de spoor- en verkeerswegen, de electrische centrales en de gezondheidstoestand in de overzeese gebieden zullen zijn verbeterd, zullen ook gemakkelijker in deze gebieden kapitalen worden geïnvesteerd.
De verwezenlijking van dit economisch basis-programma zou op die wijze kunnen leiden tot een oplossing van het probleem in verband met de voortdurend toenemende vraag naar grondstoffen in de wereld. (A.N.P. 4-4)
(Vor. ber. E.C.A. 8007, 8045 Kron. 8-4; Tse-tse-vlieg 7894 C; Plan-Truman 7930 A)

Italië

A. Militaire sterkte —

De minister van Defensie, Kolonel Randolfo Pacciardi, heeft in een interview met Reuter verklaard, dat de huidige „verdedigingloosheid" van Italië zal eindigen dank zij het Atlantisch Pact.
„Ik geloof niet, dat er enige waarschijnlijkheid bestaat, dat Italië van het Oosten uit zal worden aangevallen, doch indien de legers van het oostelijke blok ons land zouden binnenvallen, zouden onze gewapende strijdkrachten in haar huidige toestand slechts een symbolische verdediging om de nationale eer te redden kunnen uitvoeren", zeide hij.
Pacciardi zeide voorts, dat Italië op het ogenblik vijf van de acht divisies waarover het beschikt, volledig heeft uitgerust. Volgens de bepalingen van het vredesverdrag is 12 divisies het maximum. In een noodtoestand zou het land 4 millioen krijgsvaardige manschappen kunnen mobiliseren. Communisten noch fascisten, aldus de minister, mogen in de gewapende macht van Italië enige invloed hebben.
Volgens Pacciardi is de nationale veiligheid van Italië in ernstig gevaar gebracht door de militaire beperkingen van het vredesverdrag. Italië mag geen versterkingen binnen 20 kilometer van de grens hebben; voor de kustverdediging beschikt het land over een kleine vloot oude schepen met maximaal 25.000 man personeel; voor de luchtverdediging zijn niet meer dan 200 vliegtuigen en 25.000 man toegestaan; de landstrijdkrachten, waaronder 75.000 carabinieri of militaire politie, blijven onder het toegestane aantal van 250.000.
Het huidige Italiaanse leger telt 8 divisies en heeft 163.000 man onder de wapenen, aldus de minister. (A.N.P.-Reuter 5-4) **(Vor. ber. Militaire bep. Vredesverdr. 6826)**

Joego-Slavië

B. Joego-Slavië tussen Oost en West —

Maarschalk Tito, de minister-president van Joego-Slavië, heeft op het derde congres van het volksfront verklaard, dat Joego-Slavië niet „het voetspoor van de imperialisten kan drukken".
„Ons land bouwt met zelfvertrouwen en met groot succes aan het socialisme", zo zeide hij. „Alle oorlogsstokers en reactionnaire elementen in de kapitalistische landen hebben ongelijk als zij denken, dat zij, met het oog op de toestand, waarin ons land zich thans bevindt, en in verband met de houding, die de landen van Oost-Europa tegenover ons aannemen, een wijziging van onze houding kunnen verwachten. Op dit stuk blijft ons standpunt ongewijzigd. Wij zullen vechten voor de vrede en tegen alle oorlogsstokers".
Naar aanleiding van de anti-Joegoslavische actie van de cominform verklaarde Tito: „Hoe verbitterder de actie van de Cominform is, des te meer worden wij gesterkt in onze revolutionnaire overtuiging, dat wij weerstand moeten bieden en sterk moeten zijn. Deze propaganda is niet marxistisch. Zij schaadt niet alleen het prestige der socialistische methodes bij het onderling verkeer tussen de socialistische landen, doch kan catastrophale gevolgen hebben voor de revolutionnaire ontwikkeling van de wereld. Achter al deze leugens en fantastische bedenksels tegen ons land en onze leiders verbergt zich een revisionistische neiging en een afwijking van het marxistisch-leninisme".
Tito noemde de aanvallen van de socialistische pers op Joego-Slavië en zijn leiders „in ieder opzicht gelijk" aan de aanvallen van de Russische bourgeoisie en de internationale reactie op de Sowjetrepubliek in haar jonge jaren.
„Wij hebben thans de bewijzen in handen, dat zich in verscheidene communistische partijen, zelfs onder de hoogste leiders agenten van bepaalde kapitalistische staten bevinden".
Verder verklaarde de maarschalk nog: „De pers van de landen uit het Oosten en uit het Westen verbruikt hectoliters inkt om aan te tonen, dat wij beginnen handel te drijven met de Westerse mogendheden. Zij schrijft, dat het zeker is, dat wij het kapitalistische kamp zullen binnengaan. Deze ordinaire stommiteit wordt nog eens extra aangedikt door de verzinsels, welke door de pers der Oostelijke landen worden verbreid en die ten doel hebben ons zoveel mogelijk in een kwaad daglicht te stellen.
Wensen we handel te drijven, willen wij kopen, wat wij nodig hebben en zullen wij verkopen, wat wij kunnen missen? Natuurlijk zullen wij dat doen. Indien wij dat niet deden, zouden wij een misdaad jegens ons socialistisch land begaan. De Westelijke landen leveren ons machines en technische installaties en wij leveren daarvoor in de plaats, hetgeen wij hebben aan te bieden". (A.N.P.11-4)
Het congres herkoos Tito tot president van het federale comité van het Volksfront.
Met algemene stemmen werd een resolutie aangenomen, waarin wordt opgeroepen tot een „meedogenloze strijd" tegen „elke poging om onze staat te splitsen."
De resolutie bepaalt de huidige taak van het Volksfront als volgt: „Het zal voortgaan zich te wijden aan een zelfs intensievere mobilisatie van de volksmassa's om te strijden voor de vervulling van het socialisme en om de eenheid van de volken van Joego-Slavië te handhaven en te versterken. Het zal met de meeste energie strijden tegen de laster en vijandige daden die de Volksdemocratieën en de Sowjet-Unie tegen ons socialistisch land richten en het zal het verzet van de kapitalistische elementen in stad en land breken." (A.N.P. 12-4)
(Vor. ber. Congres 7709 D)

Luxemburg

C. Economische vooruitzichten - De herstelbetalingen —

Bij de behandeling van de begroting in de Kamer van Afgevaardigden op 23 Maart, heeft de minister van Buitenlandse Zaken, Joseph Bech, in een uitvoerige rede de grote lijnen van de Luxemburgse buitenlandse politiek uiteengezet. Hij sprak hierbij over het opgeven van de neutraliteitspolitiek door de ondertekening van het verdrag van Brussel en door aansluiting bij het Atlantisch pact. Hij wees voorts op het streven om te komen tot een Europese Unie. Inzake de buitenlandse aspecten van de economische politiek, wees hij op de huidige moeilijkheden bij de afzet naar het buitenland, welke slechts opgelost kunnen worden door een uitgebreid systeem van multilaterale verdragen. Slechts een dergelijke politiek, zal de huidige terugslag die reeds in verschillende takken van de binnenlandse industrie is waar te nemen, kunnen opheffen en algemene crisis kunnen voorkomen. Vooral in de lederindustrie, maar ook in de metaalindustrie en in de machinebouw is thans een terugslag merkbaar.
De ijzerindustrie werkt weliswaar nog op volle toeren, doch het aantal orders neemt af. Daar komt bij, dat door de prijs- en loonpolitiek van sommige staalproducerende landen en de geleidelijke verhoging van hun productie, de Luxemburgse industrie in de toekomst met geduchte concurrentie rekening zal moeten houden.
Benelux noch Luxemburg, aldus de minister, zullen er ondanks alle inspanningen in slagen de grote gevaren af te wenden, welke onze economie bedreigen. Slechts door een nauwere samenwerking in het kader van de twee grote Europese organisaties — de organisatie voor Europese economische samenwerking te Parijs en de economische commissie voor Europa der V.N. — zullen de landen van het Europese continent kunnen vermijden, dat de algemene economische malaise verandert in een crisis, waarvan de gevolgen niet zouden zijn te overzien.
Tenslotte zeide de minister, dat men tot nu toe als herstelbetalingen van Duitsland had toegewezen gekregen, industriële uitrustingen tot een gezamenlijke waarde van 2.355.559 R.M. Hiervan is tot nu slechts ontvangen voor een waarde van 1.655.545,25 R.M. (Luxemburger Wort 25-3) **(Vor. ber. Herstelbet. 7602 C; Aand. Wereldhandel 7797)**

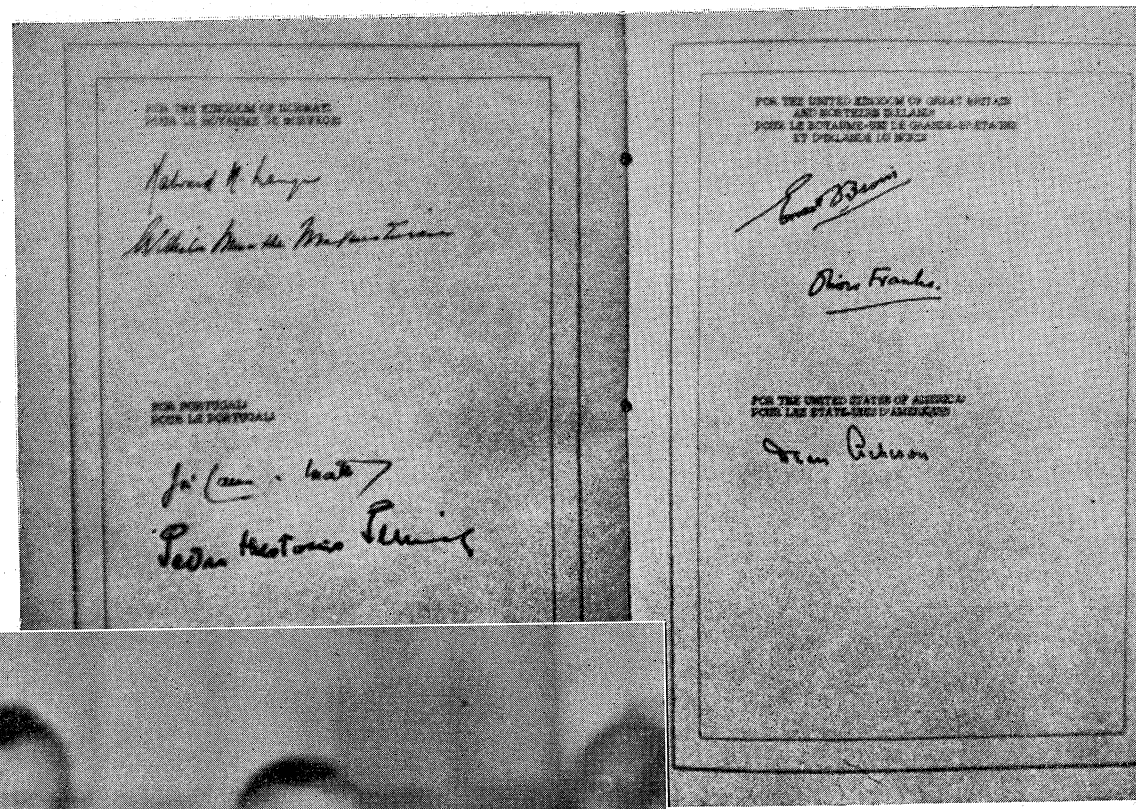

Op 4 April werd te Washington het Atlantisch pact door de vertegenwoordigers van de twaalf deelnemende landen ondertekend. Voor de Ver. Staten tekende Minister Acheson. Links achter hem president Truman. Hierboven de handtekeningen van de vertegenwoordigers van Noorwegen, Portugal, Groot-Brittannië en de Ver. Staten. (Zie ook 8049 A).

(Foto United Press)

Alvorens het Atlantisch pact te ondertekenen, hielden de ministers een korte redevoering. Hieronder: Mr. D. U. Stikker tijdens het uitspreken van zijn rede.
(Zie ook 8049 A). (Foto Ass. Press)

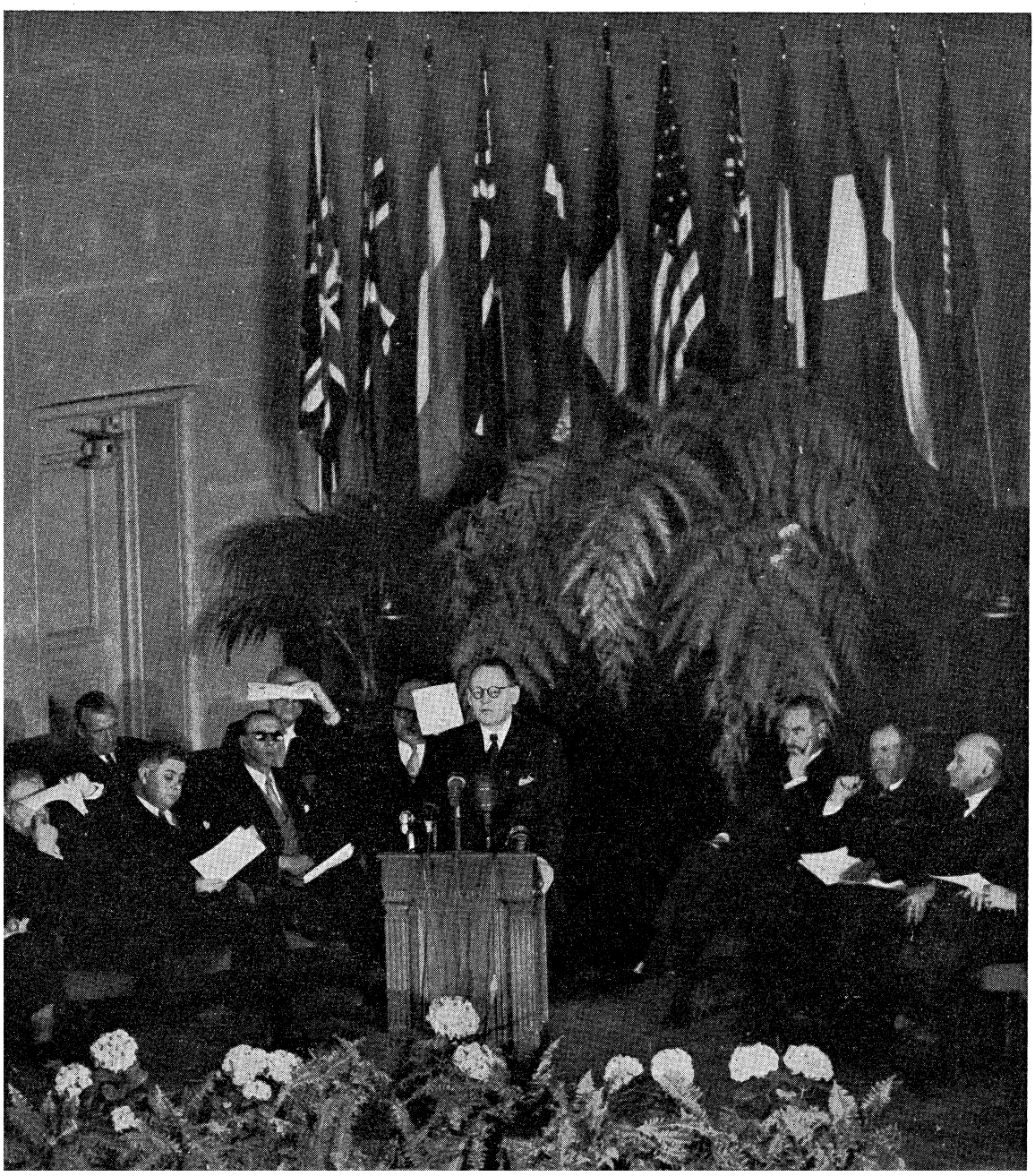

De les van België

Een van de meest ongelukkige aspecten van het na-oorlogse herstel is het feit, dat de handel geen gelijke tred heeft kunnen houden met de uitbreiding van de productie. De wereldproductie is in het algemeen gesproken, niet ver meer verwijderd van het vooroorlogse niveau. De handel daarentegen bereikte slechts 75% van het vooroorlogse peil. Daar het bestaan van de Marshall-landen afhankelijk is van de handel, bezorgt dit feit deze landen speciale moeilijkheden. Het geval België is karakteristiek. België is in nog grotere mate dan Engeland afhankelijk van buitenlandse handel. Na drie bijzonder succesvolle jaren begon België in de loop van 1948 een aantal buitenlandse markten te verliezen. De vraag naar grondstoffen: zink, ruw ijzer en staal bleef gehandhaafd, maar de exportmarkt voor eindproducten en half-fabrikaten (Belgische specialiteiten) verslechterde. Toenemende werkloosheid was een der gevolgen. Na drie jaar van volledige arbeidsbenutting steeg het aantal werklozen en geheel werklozen van gemiddeld 150.000 in 1948 tot ongeveer 300.000 bij de jaarswisseling. Thans is het aantal volledig werklozen ongeveer 280.000. Deze werkloosheid heeft zowel politieke als sociale en economische gevolgen. Het coalitie-kabinet van katholieken en socialisten slaagden er in de geschil-punten inzake vrijheid en planning op de achtergrond te houden, zolang de vrije economie in België een succes was. Als gevolg van de werkloosheid en de werklozensteun werden deze geschil-punten min of meer acuut. Volgens de begroting van 1949 zou de werkloosheidssteun 880 millioen frs belopen, gebaseerd op een aantal van 106.000 werklozen. Om deze steun in overeenstemming te brengen met het veel grotere werkelijke aantal werklozen, kwam men overeen de steun met 3 milliard frs te verhogen. Over de methoden tot financiering van deze verhoging kon men evenwel niet tot overeenstemming geraken. De socialisten stelden voor de ondersteuning te financieren door middel van een belasting op ondernemingswinsten, hetgeen door de katholieken werd afgewezen. Het voorstel der socialisten, om de aanvullende werklozensteun te financieren door middel van een winstbelasting is slechts een onderdeel van hun groeiende twijfel aan de juistheid en rechtvaardigheid van de verdeling der voordelen van de vrije economie. Zij zijn ontevreden over het economisch liberalisme in het algemeen. Daar werkloosheid ook voorkomt onder bouwvak-arbeiders en dergelijke (terwijl België behoefte heeft aan goedkope woningen, bruggen en wegen) wensen zij uitbreiding van de openbare werken.

Zij laten zich niet overtuigen door het argument, dat zulk een uitbreiding de inflatie zou bevorderen. Zij zou gefinancierd kunnen worden, aldus de socialisten, door middel van de verhoogde belasting en zonder dat het initiatief van de Belgische ondernemers zal worden gefnuikt.

Voor de oorlog droeg de financiële politiek van de verschillende Belgische regeringen bij tot vergroting van de economische onevenwichtigheid, tot accentuering van depressieve neigingen en tot verdere stimulering van de economische bedrijvigheid in tijden van opgaande conjunctuur. De politiek waaraan de naam van Lord Keynes verbonden is en volgens welke de regeringen in tijden van voorspoed de belasting moeten verhogen en overschotten moeten vergaren, in tijden van tegenspoed daarentegen de kredietverlening enz. moeten bevorderen, is tot dusver nog door geen enkel land volledig toegepast. Men kan het de Belgen derhalve nauwelijks kwalijk nemen, dat zij hiertoe nog geen pogingen hebben ondernomen. Maar hun huidige politiek staat in volledige tegenspraak tot de opvatting, dat de begrotingspolitiek gebruikt dient te worden als evenwichtsinstrument. In het jaar van hoogconjunctuur ('47) was de belasting laag en was er een begrotingstekort van ruim 14 milliard francs. Voor het jaar '49 verwacht men een toeneming van de belasting met 14 milliard francs (vergeleken met '47) en een klein begrotingsoverschot van 290 millioen francs. Het gevaar dat deze financiële politiek de neiging tot depressie zal accentueren is niet denkbeeldig. Het Belgische werkloosheidsprobleem is in Engeland (en niet alleen in Engeland, Red. K.H.A.) de oorzaak geweest van enig leedvermaak. Het opmerkelijke succes van de Belgische naoorlogse politiek van welvaart, overvloed en ondernemingsvrijheid, scheen een verwijt gericht tegen de Britse politiek van soberheid en waarschijnlijk zullen België's moeilijkheden, zo deze nog toenemen, beschouwd worden als een bewijs voor de stelling, dat de vrije economie plaats moet maken voor de socialistische staat. Toch mag men het Belgische werkloosheidsprobleem niet uitsluitend herleiden tot de vrije economie. Men oefent in het algemeen tweeërlei kritiek op het Belgische beleid. Ten eerste: België heeft door zijn dollars te gebruiken voor het importeren van niet-essentiële goederen, West-Europa's dollarbalans verstoord en brengt, door te weigeren wijzigingen aan te brengen in deze politiek, de stabiliteit na 1952 in gevaar. Ten tweede: België's houding vormt een beperking voor de handel en draagt bij tot de deflationnaire spanningen in Europa. België zou n.l. staan op betaling in goud en harde valuta, nadat het een maximum aan valuta van andere landen heeft vergaard. Geen dezer beschuldigingen is geheel juist. In het afgelopen jaar heeft België zijn dollarpolitiek gewijzigd. De inkopen in de V.S. zijn teruggebracht van 22.6 milliard francs tot 14.3 milliard francs. De waarde van de export is toegenomen van 2.7 milliard francs tot 3.9 milliard francs. Het gevolg is geweest, dat het tekort op de dollarbalans in een jaar met ruim 9 milliard francs is verminderd. Een en ander is het gevolg van speciale overheidsbemoeiingen.

De Belgen kunnen met recht beweren, dat zij een bijdrage leveren tot vermindering van Europa's dollar-tekort. Het tweede verwijt dat België's handelspractijken de inter-Europese handel onnodig bemoeilijken raakt de wortel, zowel van het Belgische als van het Europese probleem; van het Belgische, omdat de meeste werkloosheid voorkomt in de exportindustrie; van het Europese, omdat alle Marshall-landen min of meer afhankelijk zijn van hun buitenlandse handel. De Belgen kunnen dit verwijt naast zich neerleggen, omdat zij ten eerste als crediteur van West-Europa aanzienlijke concessies hebben gedaan in het kader van de „kleine Marshall-hulp", het schema voor het inter-Europese betalingsverkeer. Zij stelden n.l. 207.5 millioen dollar beschikbaar, tegenover een totale toewijzing aan België van slechts 247.9 millioen dollar. Bovendien hebben de Belgen in het nieuwe Benelux-protocol toegezegd, verdere credieten beschikbaar te stellen aan de Nederlanders.

Er kan gediscussieerd worden over de juiste omvang van de credieten, welke België redelijkerwijze kan toestaan en op welk punt deze credieten de inflatie binnen België zouden gaan verhaasten. Maar het is zeker onjuist van de Belgische handelspolitiek te zeggen, dat zij volkomen beperkend van karakter is en „gebonden aan het goud". De werkelijke moeilijkheid is, dat de Belgen alléén, hoe edelmoedig hun credietverlening ook mag zijn, het probleem van de krimpende export-markten niet kunnen oplossen. Integendeel, het achterblijven van de handel bedreigt thans de welvaart binnen België en de les, welke door België's buren uit het huidige werkloosheidspeil getrokken kan worden is, dat de handeldrijvende naties van West-Europa hun economische problemen niet afzonderlijk kunnen oplossen! Het gevaar dat Europa thans bedreigt, is de terugkeer van depressies als zich in het begin der jaren 30 voordeden. In die dagen leidden de afzonderlijke acties van 19 afzonderlijke handelsgebieden, niet tot een werkelijk herstel van de depressie van 1929.

Het was een tijd dat de bilaterale handel en de autarkie de voorrang begonnen te krijgen, die zij in het hedendaagse Europa nog schijnen te genieten. Toch waren de omstandigheden van de dertiger jaren oneindig veel gunstiger voor de multilaterale handel dan vandaag.

Door een afzonderlijke politiek te voeren zullen de landen een (nog noodlottiger) herhaling veroorzaken van de omstandigheden der jaren dertig, toen, (evenals thans) een rigoureus economisch nationalisme er niet in slaagde de sleutel te verschaffen tot uitbreiding van de economie. Noodzakelijk is een werkelijk heldhaftige poging door alle 19 landen (en hun Amerikaanse collega's) om de voorwaarden te scheppen, onder welke de markten werkelijk hersteld en de handel uitgebreid kan worden. De Belgen kunnen er, op grond van hun pogingen tot opheffing van de tariefmuren tussen de Benelux-landen, aanspraak op maken, dat zij een bijdrage leveren tot oorspronkelijk denken en handelen op dit gebied; maar Benelux is, evenmin als België zelf, groot genoeg om beslissend te zijn. Intussen zal West-Europa wellicht weinig tijd hebben om het huidige gevaar van krimpende markten te keren en een herhaling (in de jaren vijftig) van de depressies van 20 jaren geleden te voorkomen. (The Economist 26 Maart)

(V. b. Econ. sit. 7952 A; Productie 8024 A; Latente reg.cris. 8009 Kron. 19-3-'49; Benelux-protocol 8015; Inter-Europ. betalingsverk. 7743 B, 7754 A, 7814 B en 7815)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

17 April (Zondag)

Indonesië — De Bijeenkomst Federaal Overleg geeft de wens te kennen als partij aan de voor-conferentie deel te nemen. (Zie in dit nr.).
Iran — De Russische consulaten in de provincie Azerbeidsjan worden gesloten.

18 April (Maandag)

China — Een communistische eis voor vrije overtocht over de Jangtse wordt door de regering afgewezen. (Zie 8056 Kr. 13-4).
Duitsland — Generaal Clay rapporteert, dat sedert 1 Januari alleen in West-Berlijn 8447 vluchtelingen uit de Sowjet-zone zijn aangekomen, o.w. talrijke intellectuelen; in de week van 27 Maart tot 2 April kwamen er 768 West-Berlijn binnen.
— De vroegere Russische ambassadeur te Berlijn, Pekanosof, heeft een bezoek gebracht aan Berlijn. Hij zou besprekingen hebben gevoerd over een vredesverdrag tussen Rusland en een nieuwe Duitse regering voor Oost-Duitsland.
— Uitgebreide Amerikaanse manoeuvres in Zuid-Duitsland.
Griekenland — Ambtenaren hervatten het werk. (Zie 8056 Kr. 11-4).
Ierland — Een minuut na middernacht wordt de onafhankelijke republiek Ierland uitgeroepen.
Ver. Staten — De minister voor het Leger, Kenneth Royal, biedt president Truman zijn ontslag aan.

19 April (Dinsdag)

Bulgarije — De Bulgaarse communistische partij deelt mede, dat de premier, Georgi Dimitrof, wegens ziekte verlof heeft gekregen en zich voor een medische behandeling in de Sowjet-Unie bevindt. De vice-premier, Vassily Kolarof, wordt als zijn opvolger genoemd.
Chili — Midden-Chili werd geteisterd door een zware aardbeving, waarbij 50 personen werden gedood en 100 gewond.
Indonesië — De republiek verzoekt aan de regering van de Philippijnen om een lening van een millioen peso (half millioen dollar) voor de aankoop van medicijnen en textiel.
— De heer J. W. v. d. Laan, attaché van het Amerikaanse consulaat te Batavia, verklaart dat de dollarpositie van Indonesië, tengevolge van de opschorting van de Marshall-hulp, kritiek moet worden genoemd.
Internationaal — Dr. Wise, leider van het Zionisme over de gehele wereld, op 75-jarige leeftijd te New York overleden.
Nederland — De minister president van Noord Rijnland-Westfalen, dr. Karl Arnold, heeft een onderhoud met Minister Stikker over de grenscorrecties.
— De Persraad legt aan „De Telegraaf" de verplichting op de bladen „Trouw", „Het Parool" en „De Volkskrant" te zetten en te drukken. (Zie 8059 D)
Ned. W.-Indië — De nieuwe leden van de Staten van de Ned. Antillen geïnstalleerd.
— De Staten van Suriname stellen voor, dat het gouvernement de aandelen van de Surinaamsche Bank zal overnemen.
Roemenië — De minister van Buitenlandse Zaken, Anna Pauker, en de minister van Financiën, Vasile Luca, — beide communist — zijn benoemd tot vice-president van het kabinet.
Sowjet-Unie — De Sowjet-regering stelt een driejaren-plan op voor uitbreiding van de veestapel. In 1951 moet de zuivelproductie 50% hoger zijn dan in 1949.
Ver. Staten — Amerikaanse militaire missies zullen een bezoek brengen aan de landen van het Atlantisch Pact om de militaire plannen te coördineren.
— President Truman tekent de door het congres aangenomen wet, waarbij 5.430 millioen dollar wordt uitgetrokken voor de voortzetting van de E.C.A.-hulp tot Juli 1950. (Zie 8056 Kr. 15-4)

20 April (Woensdag)

China — Vier Britse oorlogsschepen op de Jangtse Kiang door communistische artillerie beschoten. Er vielen 42 doden en 83 gewonden.
Duitsland — Naar aanleiding van hardnekkige geruchten, dat een Russisch voorstel te verwachten is tot beëindiging van de blokkade te Berlijn en dat een speciale missie o.l.v. generaal Leonid Georgiev Malinin naar Washington onderweg zijn, verklaart generaal Clay niets van deze plannen af te weten.
— De West-Duitse socialisten verwerpen de door de geallieerden voorgestelde wijzigingen in de ontwerp-grondwet. Zij bieden een verkort en vereenvoudigd nieuw ontwerp aan.
Internationaal — Prof. Joliot opent te Parijs het „Wereldcongres voor de vrede". Ongeveer 2000 gedelegeerden wonen het congres bij.
— De Britse minister van Defensie, Alexander, opent een economisch werk- en studiecongres van de Europese beweging te Westminster.
Nederland — Algemene vergadering van de C.H.U. te Amsterdam. (Zie in dit nr.).
— Luit.-kol. S. J. Le Fèvre de Montigny, wnd.-directeur van de Nationale Reserve deelt mede, dat zich tot nu toe 2500 personen voor de Nationale Reserve hebben gemeld. **(V. b. 7999 C)**
Oostenrijk — Voor het eerst sedert het einde van de oorlog zijn nieuwe patentrechten toegekend. Volgens deskundigen hebben vele der nieuwe patenten een sensationeel karakter. Zij verwachten, dat de wereldindustrie grote belangstelling zal tonen.
Ver. Staten — Als ambassadeur te Moskou is benoemd vice-admiraal Alan G. Kirk, tot dusver gezant te Brussel. (Zie 8020 Kr. 25-3)

21 April (Donderdag)

China — De communistische troepen beginnen een offensief over een front van 1000 km. (Zie 18-4).
Duitsland — Het met Britse vergunning verschijnende Duitse blad „Sozialdemokrat" bericht, dat de Sowjet-Russische autoriteiten leidende functionnarissen van het spoorwegwezen in de Sowjet-zone hebben opgedragen toebereidselen te treffen voor de opheffing van de blokkade en hervatting van het interzonale spoorwegverkeer. (Zie ook 18-4).
Griekenland — De communisten veroveren Lideriki in Midden-Griekenland en nemen brigade-generaal Markopoelos gevangen. (Zie 8020 21-3)
Luxemburg — Officieel wordt medegedeeld, dat op 12 April aan de regeringen van Groot-Brittannië, Frankrijk en de Ver. Staten is medegedeeld, dat de regering besloten heeft de in bezitneming van de Duitse gemeente Roth voorlopig uit te stellen.
Nederland — De Eerste Kamer aanvaardt met 25 tegen 17 stemmen de grenscorrecties. (Zie in dit nr.).
— Op verzoek van de minister van Sociale Zaken heeft het Nederlandse Rode Kruis de taak op zich genomen in Nederland een „Hoornvliesbank" te stichten. (Met hoornvlies kan in bepaalde gevallen van blindheid het gezichtsvermogen worden teruggegeven). Voor de uitvoering van deze taak heeft het Rode Kruis een commissie gevormd.
Indonesië — De Nederlandse regering verklaart zich op de voor-conferentie bereid de republikeinse regering naar Djokja te laten terugkeren, mits deze haar gewapende aanhangers bevel geeft de guerilla te staken en indien overeenstemming bereikt wordt betreffende tijd en voorwaarden voor de Ronde Tafelconferentie te Den Haag.
Zuid-Afrika — Minister-president, dr. Malan, verklaart dat Afrika behoefte heeft aan kapitaal, bescherming en leiding van de Westerse democratieën.

22 April (Vrijdag)

China — Regering en parlement besluiten van Nanking naar Kanton te vertrekken. President Li Tsjoeng-jen vertrekt naar Hangtsjou, teneinde met generaal Tsjiang-Kai-sjek overleg te plegen.
Engeland — Opening van de conferentie van het Britse Gemenebest. De conferentie zal het probleem moeten oplossen, hoe India een onafhankelijke republiek kan worden en tegelijkertijd zal kunnen blijven behoren tot het Gemenebest.
Indonesië — Drs. Oudt, thesaurier-generaal te Batavia, deelt mede, dat de Indonesische staatsschuld is gestegen tot ongeveer vijf milliard gulden. De binnenlandse schuld bedraagt thans 8 tot 9 millioen gulden plus 850 millioen aan uitgegeven muntbiljetten. (Zie ook 19-4)
Internationaal — De tweede politieke commissie der V.N. verwerpt met 30 tegen 4 stemmen het Cubaanse voorstel om een commissie ter plaatse een onderzoek te laten instellen naar de processen tegen kardinaal Mindszenty en de 15 Bulgaarse geestelijken. (Zie 19-4)
— De premier van Frankrijk, Schuman, bevestigt, dat er contact bestaat tussen de Westerse mogendheden en Rusland over de Duitse kwestie. (Zie ook 21-4)
Nederland — Dr. ir. D. P. Ross van Lennep, directeur van de Staatsmijnen, overleden. (Biogr. 7011 B)

23 April (Zaterdag)

België — De correcties aan de grens ten Z. van Aken worden ten uitvoer gebracht. Het grondgebied wordt hierdoor met 20 km². uitgebreid. (Zie in dit nr.)
China — De communistische troepen trekken, volgens Reuter, Nanking binnen. (Zie 21-4)
Luxemburg — Het bos van Kammerwald wordt bij het grondgebied van het Groothertogdom gevoerd.
Nederland — Om 6 uur in de morgen worden de correcties van de Oostelijke grens uitgevoerd.
— De minister van Marine a.i. deelt mede, dat te Den Helder een marinebasis zal worden ingericht.
Sport — De voetbalwedstrijd Nederland—Frankrijk eindigt met een 4—1 overwinning voor Nederland.

BIOGRAPHIE

MAURICE THOREZ

Maurice Thorez werd op 28 April 1900 te Noyelles- Godault in de „Pas de Calais" geboren. Op 12-jarige leeftijd werd hij, als zijn vader en grootvader, in de mijnen tewerkgesteld. Toen na het uitbreken van Wereldoorlog I de „Pas de Calais" werd geëvacueerd, trok de jonge Thorez naar het Zuiden, waar hij terecht kwam op een boerderij. Het laatste oorlogsjaar zien we hem als schipper op de Somme. Teruggekeerd in het mijngebied van het Noorden, ontplooide hij een zodanige politieke activiteit onder de mijnwerkers, dat hij geen werk meer bij de mijnen kon krijgen en hij zijn kost ging verdienen als bouwvakarbeider. In Maart 1919 sloot hij zich aan bij de socialistische partij. Hij werd een der meest militante leden van de linker vleugel en voegde zich bij de groep Franse socialisten, die geleid werd door Henri Barbusse en Vaillant Couturier. Bij de splitsing van de socialistische partij (1920) sloot Thorez zich aan bij de toen opgerichte communistische partij (3000 leden), waarvan hij in 1923 secretaris werd voor de Pas de Calais, om in 1924 de leiding te krijgen van alle Noordelijke districten. Door zijn onvermoeibare activiteit ging hij een steeds belangrijker rol spelen binnen de C.P. In 1925 werd hij lid van het politieke bureau, in 1928 afgevaardigde voor een der rode Parijse voorsteden (Sory-sur-Seine) in de Senaat, in 1933 secretaris-generaal van de C.P. en lid van het uitvoerend comité van de Komintern, de derde (communistische) internationale.

In de jaren 1933-'39 hekelde hij op scherpe wijze de regeringspolitiek, vooral op sociaal gebied en i.z. de Ruhr. Hij pleitte voor eenheid in de vakbeweging (die in 1936 tot stand kwam) en voor een fusie met de socialisten. Een „volksfront" was het resultaat. Namens de Komintern organiseerde hij in October 1936 een ontmoeting met De Brouckère en Adler, de vertegenwoordigers van de socialistische internationale, welke evenwel niet tot samensmelting van beide organisaties leidde. Scherp viel hij de politiek der Westerse mogendheden aan t.a.v. de Spaanse burgeroorlog en herhaaldelijk wees hij op het dodelijk gevaar van Nazi-Duitsland.

Toen Wereldoorlog II uitbrak werd Thorez gemobiliseerd. De communistische partij werd na het Duits-Russische pact verboden en Thorez dook onder. De krijgsraad te Amiens veroordeelde hem wegens desertie bij verstek tot 6 jaar gevangenisstraf.

Over zijn activiteit in de jaren 1940-'44 is weinig bekend. Zeker is, dat hij met zijn vrouw Jeannette Vermeersch, in 1943 en 1944 in Moskou verbleef. Dit verblijf in de Sowjet-Unie is hem door zijn tegenstanders „hoogst kwalijk" genomen. Bij de verkiezingscampagne van 1946 verklaarde de socialistische minister, Le Troquer: „Volgens mij heeft Thorez desertie gepleegd toen hij via Zwitserland en Duitsland naar Rusland ging, terwijl andere Fransen als Léon Blum achterbleven om hun land te verdedigen. Een leider heeft niet het recht weg te gaan, als zijn mannen in gevaar zijn."

Zijn partijgenoten vroegen: Maar in welke zin was hij in 1939 een deserteur? Hij heeft een leger, een regering en een staat verlaten, waartegen hij, met de inzet van zijn leven, bereid was te vechten en die door millioenen van zijn volgelingen werd gehaat?

Merkwaardig is in dit verband een door de regering van De Gaulle in 1945 uitgegeven biografische schets, waarin over dit punt geheel wordt gezwegen en eenvoudig wordt vermeld, dat Thorez in Frankrijk terugkeerde „na een verblijf in Moskou." (November 1944).

Bij een algehele amnestie was hem reeds zijn straf (voor de desertie) kwijtgescholden. Thorez nam weer de leiding van de Franse C.P. op zich en stemde toe in een drie-partijen regering met de socialisten en de M.R.P.

Hoewel hij op grond van de voor zijn partij zeer succesvolle algemene verkiezingen van 1946 het premierschap voor zich opeiste, werd de socialist Ramadier minister-president, Thorez vice-premier. De spanningen binnen de regering namen steeds toe. Naar aanleiding van meningsverschillen i.z. de loon- en prijspolitiek werden de communisten in Mei 1947 uit de regering verwijderd. Omstreeks die tijd begon in geheel West-Europa een einde te komen aan de samenwerking in regeringsverband van socialisten, communisten en christen-democraten of andere partijen, en begon de „koude oorlog" tussen Oost en West steeds meer zijn

invloed te doen gelden in de binnenlandse politiek.

De behoeftige omstandigheden, waarin de Franse arbeiders verkeerden vormden een sterk en veelvuldig gebruikt wapen in de strijd van de C.P. tegen de regeringspolitiek. Het Marshall-plan, het verdrag van Brussel, het Atlantisch Pact enz. konden in de ogen van Thorez geen genade vinden. Telkens weer hekelde hij op felle wijze deze „pogingen van de Amerikaanse imperialisten" om een „agressief front" te vormen tegen de Sowjet-Unie.

In het blad van het Cominform, „For a lasting Peace, For a People's Democracy" van 1 November 1948 schreef Thorez: „Het volk van Frankrijk zegt neen t.a.v. alle plannen van reactie en oorlog. De communistische partij, overtuigd, dat het hiermede de gevoelens van alle oprechte Fransen tot uitdrukking brengt, verklaart plechtig: „Het volk van Frankrijk zal niet vechten tegen de Sowjet-Unie. Het zal dit nooit doen."

In een verklaring van het centrale comité van de C.P. van 21 Februari 1949 gaf Thorez antwoord op de vraag van het blad Carrefour „Wat zoudt U doen als het Russische leger Parijs bezette." Dit antwoord kwam neer op wat Thorez in het blad van het Cominform had geschreven, maar ditmaal ging er een deining door de gehele wereld.

Nederland

A. Paasboodschap van Prinses Wilhelmina —

Op 17 April heeft Prinses Wilhelmina in een uitzending van het Interkerkelijk Overleg Radio-aangelegenheden de onderstaande Paasboodschap uitgesproken:

„De stem, die de luisteraars thans over de gehele wereld horen, moeten zij uitsluitend beschouwen als de overbrengster van de boodschap, die nu zal volgen, eerst in het Nederlands en daarna in het Engels.

Op deze Paasmorgen roept Christus allen op, die hunkeren naar opheffing van de ellende en de verwording van de wereld. Niet tot de hoofden, maar tot de harten richt Hij zich. Christus roept allen op tot het zoeken en vinden van de levende gemeenschap in Hem. Zelf wekt Hij allen op tot het leven en het ademen in de sfeer van Zijn liefde en offer, liefde en offerbereidheid voor Hem en tegenover de naaste, waardoor ontstaat de heilige vlam, de onweerstaanbare kracht der genezing van de zieke wereld, door naastenliefde in Zijn gemeenschap. Hij leidt tot God den Vader, Hij breekt alle vormen terwille van de mens en Hij leidt allen in de enige, ware weg. Laten wij ons bezinnen op deze boodschap, teneinde de rustige kracht te ontvangen, die van de Herder uitgaat en die ons in staat stelt persoonlijk en gemeenschappelijk de taak te vervullen, die Hij ons wil opleggen. Christus, help ons, door u bereid te worden. Amen." (A.N.P. 17-4)

(Vor. ber. Prinses Wilhelmina 7951 E)

B. Dr. Arnold in Nederland —

Van officiële zijde wordt medegedeeld, dat de minister van Buitenlandse Zaken op 19 April dr. Arnold, minister-president van Noord Rijnland-Westfalen, op diens verzoek heeft ontvangen voor een beleefdheidsbezoek.

Dr. Arnold, die zich enige tijd geleden door tussenkomst van de Britse autoriteiten tot de minister-president van België en van Nederland gewend heeft in verband met de technische grenscorrecties, heeft het door hem verzonden verzoek mondeling nader toegelicht. De bespreking met dr. Arnold was van korte duur en droeg een zuiver informeel karakter. Na zijn bespreking heeft de heer Arnold Den Haag weer verlaten om naar Duitsland terug te keren.

Dr. Arnold heeft, behalve met minister Stikker, ook gesproken met dr. Hirschfeld en met dr. Blauboer, landdrost van het te corrigeren gebied van Elten en naar verluidde ook met de voorzitter van een der Eerste Kamer-fracties. Hij heeft in zijn bespreking de bezwaren toegelicht, welke hij tegen de grenscorrecties heeft en tevens uitvoerig kunnen spreken over de tegenvoorstellen, welke hij deed. In het onderhoud met dr. Hirschfeld is in verband met de grenscorrecties vooral de economische toestand in Duitsland ter sprake gekomen.

In een onderhoud met een correspondent van de Nwe Rotterd. Crt. verklaarde Dr. Arnold te beseffen hoezeer het gewenst kon zijn van zijn kant op de voorgrond te plaatsen het schuldbesef van zijn land en landgenoten voor het verschrikkelijke onrecht door het nazibewind o.m. het Nederlandse volk aangedaan. „Als het mogelijk zou zijn en niet helemaal in strijd met de gebruiken, zou ik gaarne zelf ten overstaan van uw parlement een dergelijke verklaring willen afleggen." (Red. K.H.A.)

(Vor. ber. Dr. Arnold 8062 A; zie ook 8054)

A. Eerste Kamer aanvaardt grenscorrecties - Regering stelde portefeuille-kwestie —

Op 21 April heeft de Eerste Kamer met 25 tegen 17 stemmen het wetsontwerp inzake de grenscorrecties aanvaard.
Ofschoon vele leden afwijzend tegenover het ontwerp stonden, meenden zij toch vóór te moeten stemmen, nadat Minister Stikker had gewaarschuwd, dat de regering niet de verantwoording zou kunnen dragen voor de gevolgen van verwerping.
Tegen stemden de A.R. en de Communisten, de heren Kramer en Woudenberg van de P.v.d.A., Pollema en Reyers van de Chr. Historische fractie en pater Beaufort en Barge van de K.V.P. De heer Ruys de Beerenbrouck van de K.V.P. onttrok zich aan de stemming.
Aan de stemming ging vooraf een debat, dat twee dagen duurde en waaruit reeds dadelijk bleek, — evenals uit het voorlopig verslag — dat vele leden bezwaren hadden tegen het ontwerp.
Zo zeide mr. Brongersma (P.v.d.A.) de regering wel te willen steunen, maar hij adviseerde de regering tevens, zich wel „tien maal te bedenken", voor zij van de gevraagde machtiging gebruik zal maken. Zijn fractiegenoot de heer Woudenberg stond afwijzend tegenover het ontwerp, mede door het nieuwe element, dat door de Belgische houding in de zaak is gekomen. Hij deed de suggestie, om de kwestie bij het vredesverdrag te regelen en dan eventueel een internationaal scheidsgerecht te hulp te roepen.
De heer Algra (A.R.) verklaarde zich principieel gekant tegen annexatie, maar had in het bijzonder bezwaar tegen deze grenscorrecties, omdat hierbij de Eems-Dollardkwestie niet aan de orde was gekomen. Hij diende hierover een motie in, waarin wordt verklaard, dat „de Nederlandse rechten en belangen op dit punt onverwijld en nadrukkelijk aan de orde dienen te worden gesteld". De communisten verklaarden zich tegen het ontwerp. Jhr. Ruys de Beerenbrouck (K.V.P.) verklaarde zich tegen deze correcties, omdat „onze aanspraken bij de vredesonderhandelingen hierdoor geschaad zouden kunnen worden". Tenslotte deed pater Beaufort de suggestie om het ontwerp aan te houden en tot een zodanige grenswijziging te besluiten, dat er geen grote groepen Duitsers op Nederlands gebied komen te wonen.
Deze suggestie werd door verschillende andere leden gesteund, doch vond, zoals later uit de verklaring van Minister Stikker bleek, bij de regering geen instemming. Op verzoek van de regering werd voortzetting van de vergadering enige tijd uitgesteld, om de regering in de gelegenheid te stellen zich over het antwoord te beraden.
Bij de beantwoording van de sprekers vroeg Minister Stikker zich af, of er aanleiding bestaat voor hen die geen principiële doch practische bezwaren tegen het ontwerp hebben, de regering in zeer ernstige moeilijkheden te brengen. Hij wilde er niettemin de nadruk op leggen, dat het parlement te beslissen had. De regering betreurt het, aldus de minister, dat ongeveer 10.000 Duitsers binnen ons staatsverband zullen worden opgenomen. Deze Duitsers zullen echter niet worden gedwongen Nederlanders te worden.
Wel echter zal er voor worden zorg gedragen, dat zij niet in hun rechten zullen worden geknot. De minister bestreed vervolgens de mening, dat deze grenscorrecties in strijd zouden zijn met de doeleinden van het Atlantische handvest. Vaststelling van de grenzen door een scheidsgerecht als de heer Woudenberg heeft geopperd, zou niet mogelijk zijn, omdat het hier geen rechtsgeschil betreft.
De minister ging vervolgens uitvoerig in op de geschiedenis der pogingen, die door vroegere regeringen zijn gedaan om tot een oplossing van onjuiste toestanden op verkeerstechnisch- en douanegebied te komen. Deze zijn echter altijd op de volstrekte onwil der Duitsers afgestuit. Zeer duidelijk is de situatie aan de Dollard- en Eemsmonding. De Duitse aanspraken hier zijn op niets gefundeerd. Niettemin gedragen zij zich of ze heer en meester zijn in het Eemsvaarwater.
Daarna herinnerde minister Stikker aan de memoranda door de Nederlandse regeringen ingediend, waarin de Nederlandse eisen met klem naar voren zijn gebracht; deze waren voor een belangrijk deel als schadevergoedingen bedoeld.
Door de internationale omstandigheden is de noodzaak van het weder ontstaan van een economisch krachtig West-Duitsland echter steeds duidelijker geworden. En deze noodzaak is voor de geallieerden duidelijker gaan spreken dan de eisen der Beneluxlanden, vooral waar het annexatie-eisen betreft. Wel echter waren zij bereid technische correcties toe te staan. Uiteraard zullen deze correcties voorlopig zijn. Zij zullen bij het vredesverdrag moeten worden bevestigd. De minister meende, dat de houding van de regering geen andere had kunnen zijn. Zij vloeit logisch voort uit de gang der gebeurtenissen. De oppositie in deze Kamer gerezen, noemde de minister een onverwachte teleurstelling. Aan haar verdere eisen, zo zei de minister nog, zal de regering eveneens vasthouden en speciaal geldt dit voor de Dollard-Eemskwestie. De motie-Algra zou in dit opzicht een grote steun voor de regering kunnen zijn, mits er enige kleine wijzigingen in worden aangebracht. De regering meende tegen uitstel of schorsing ernstig bezwaar te moeten maken. Dit zou geen oplossing betekenen en de geallieerden wensen de beslissing in deze, vóór de West-Duitse regering bepaalde eigen bevoegdheden op buitenlands gebied krijgt.
In het tweede deel van zijn rede betoogde minister Stikker nog, dat België niet principieel van mening is veranderd, de voorstelling van dr. Arnold te dien aanzien was er volkomen naast. De minister noemde dit de typische Duitse methode van „hineininterpretieren".
De minister hoopte vele leden alsnog van de juistheid van de regeringsvoornemens te hebben overtuigd en dat zij de regering in haar internationale politiek niet in ernstige moelijkheden zouden willen brengen. Een verwerping van het wetsontwerp zou een ernstige belemmering voor de regering betekenen in haar internationale onderhandelings-mogelijkheden.
Het kabinet, zo verklaarde de minister tot slot, zou daarvoor de verantwoordelijkheid niet kunnen aanvaarden. Daarmede was dus, namens het gehele kabinet, de portefeuillekwestie gesteld.
Over het bezoek van dr. Arnold had Minister Stikker nog verklaard, dat deze, voorwendende door de Nederlandse regering te zijn uitgenodigd, op het Nederlandse consulaat te Düsseldorf een visum had ontvangen. „Dr. Arnold heeft een vreemd gebruik van de gastvrijheid gemaakt, door hier te ageren tegenover pers en Kamerleden tegen het beleid van de regering. Het zou van zeer veel belang zijn als dr. Arnold het Duitse volk zou kunnen bewegen een offer te brengen. Maar het tegendeel is het geval. Men blaast de correcties op. Dr. Arnold tast in zijn agitatie zelfs de Duitse capitulatie en de bevoegdheden der bezetters aan", aldus de minister.
Hierna behandelde Minister Van Maarseveen de toekomstige status van de Duitse bevolking.
Vervolgens werd nog door enige leden het woord gevoerd. Pater Beaufort verklaarde op het standpunt te blijven staan, dat de hele kwestie in strijd is met het Handvest van de Ver. Naties. Hij betreurde het, dat de minister de portefeuillekwestie had gesteld. Deze teleurstelling werd door andere leden gedeeld. Mr. Wendelaar (V.V.D.) sprak in dit verband van „dwangpositie" en de heer Woudenberg van een „constitutioneel ongehoorde daad". Minister Stikker antwoordde hierop, dat de Kamer deze mededeling had uitgelokt.
Tenlotte werd het voorstel in stemming gebracht met het reeds genoemde resulaat. De motie-Algra — in dier voege gewijzigd, dat aan de regering wordt voorgesteld haar bemoeiingen in deze „voort te zetten" — werd met 37 tegen 4 stemmen aangenomen.

(A.N.P. 20 en 21-4; Red. K.H.A.)
(Vor. ber. Tweede Kamer 8046 A)

B. Algemene Jaarvergadering C.H.U. —

Op 20 en 21 April werd te Amsterdam de Algemene Jaarvergadering van de C.H.U. gehouden. De vergadering werd bijgewoond door de minister van Oorlog mr. W. F. Schokking.
De partijvoorzitter de heer Tilanus sprak een rede uit, waarin hij de kabinetsformatie besprekend, o.a. zeide, dat het hem aangenaam geweest zou zijn, wanneer ook de Anti-Revolutionairen in het overleg en de constructie van het nieuwe kabinet hadden kunnen worden betrokken, maar hun houding tegenover de grondwetsherziening maakte dit wel uiterst moeilijk. De C.H.U. is zich haar verantwoordelijkheid zeer wel bewust; zij zal die verantwoordelijkheid dragen, zolang haar dat staatkundig mogelijk is. Spr. doet niet mee aan het zaaien van wantrouwen tegen dit kabinet, zolang hij op principiële en zakelijke gronden daarvoor geen reden ziet. Hij waardeert het integendeel, dat ook mannen als Schokking en Stikker hun schouders hebben gezet onder het zeer moeilijke werk dat te verrichten is. Spr. betreurde het verdwijnen van „De Nederlander".
De heer Tilanus sprak hierna over de algemene politieke toestand en gaf als zijn oordeel dat in het Indonesische probleem vertrouwen nodig is in hen, die geacht kunnen worden de feiten en omstandigheden waaronder gehandeld moet worden, te kennen.
Bij de discussies werd veel critiek geleverd op het beleid inzake Indonesië van de regering en van de beide Kamerfracties.
De voornaamste woordvoerder hierbij was prof. Gerritson. Hij betoogde, dat de door de C.H.U. aan het kabinet-Drees verleende steun, geen enkel positief resultaat had opgeleverd.
De wagen zit integendeel dieper in het moeras dan hij in Augustus 1948 zat. Het amendement-Tilanus op de grondwetswijziging, dat ten doel had de kroon der Nederlanden als kroon der Nederlands-Indonesische Unie te handhaven, is ontkracht, aldus spr. „Wij hebben vóór de grondwetswijziging gestemd, wetende, dat de regering onze interpretatie van het amendement-Tilanus verwierp. De kroon van het Koninkrijk is definitief

gebroken. De Nederlandse souvereiniteit, het gezagselement dus, zou worden gehandhaafd, maar nu zal de souvereiniteit onvoorwaardelijk worden overgedragen aan de Republiek. Waarom heet wat in April 1948 Christelijk-Historisch was, in April 1949 steriel-negatief?"

Het Tweede-Kamerlid F.H. v. d. Wetering verdedigde het gevoerde beleid. Hij legde de nadruk op de ingewikkeldheid van het Indonesische vraagstuk. De grote fout is geweest, dat men onder het kabinet-Schermerhorn is gaan praten met een Republiek, die geen realiteit was. Wij moeten echter als Chr.-Historischen ook in deze zaak de leiding Gods zien en vasthouden aan de Koninklijke rede van 7 December 1942, die spreekt van „vrijwillig aanvaarden". De Ned.-Indonesische Unie zal, volgens spr., een unie bij de gratie Gods zijn.

De heer Tilanus ontkende met klem, dat zijn amendement op de grondwetswijziging ontkracht is en zag het verschil tussen prof. Gerretson en hem voornamelijk als een verschil tussen de man van de studeerkamer en de man van de practische politiek.

De C.H.-fractie denkt er niet over de positie van de Kroon prijs te geven. Wij zijn echter aan de uitvoering van de Unie nog niet toe; die komt pas op de Ronde-tafelconferentie aan de orde.

Tenslotte werd een voorstel van de heren Reyers en prof. Gerretson, om een speciale algemene vergadering aan het Indonesische probleem te wijden, door het hoofdbestuur in overweging genomen.

Om deze reden werden dan ook moties van de afdelingen Alkmaar, Amersfoort, Groningen en Huizen, waarin werd aangedrongen op „verdediging en handhaving van de waardigheid van de Nederlandse Kroon" en een duidelijke uitspraak werd verlangd over de houding van de Tweede Kamerfractie, niet in stemming gebracht.

Tot hoofdbestuursleden werden herkozen prof. dr. Th. L. Haitjema uit Groningen en drs. D. Schouten uit Harderwijk. In de vacature mr. Schokking werd voorzien door de verkiezing van mevr. J. Schokking—Schokking uit Rotterdam.

(Trouw 20 en 21-4) **(V. b. C.H.U. 7807 C)**

A. Twee en vijftigste Utrechtse Jaarbeurs —

Van 29 Maart tot 7 April werd de 52ste Utrechtse Jaarbeurs gehouden. Het aantal buitenlandse bezoekers vertoonde vergeleken met de Jubileumjaarbeurs (voorjaar 1948) een stijging met 100%. Een aanzienlijk deel van deze stijging is te danken aan het bezoek van een groot aantal Duitse zakenlieden.

Ook het binnenlands bezoek had een bevredigend karakter. Volgens schatting zal het aantal betalende bezoekers ongeveer overeenkomen met dat van de vorige Voorjaarsbeurs en circa 250.000 bedragen. In het algemeen kan worden geconstateerd, dat het bezoek een meer zakelijk karakter heeft verkregen.

De directeur, mr. J. Milius, gaf als zijn mening te kennen, dat het beeld zeer gevarieerd was en het best kan worden gekenschetst door qualificaties die lopen van zeer tevreden tot rustig.

Mr. Milius noemde de geruchten, als zou de stemming flauw tot gedrukt zijn geweest, onjuist. Wel was men uiterst voorzichtig met het zaken doen. Hiervoor kunnen verschillende factoren worden aangewezen, zoals het teruggaan van de prijzen in Amerika, de onzekerheid voor wat betreft de uitwerking van de Benelux en de toenemende geldschaarste als gevolg van de druk van de fiscus. Vooral de luxe-artikelen hebben hiervan de terugslag ondervonden.

Het internationale karakter van de jaarbeurs is ditmaal bijzonder op de voorgrond getreden. Millioenentransacties zijn door landen onderling afgesloten buiten Nederland om, b.v. tussen Zwitserland en Spanje. Men heeft de beurs ook gebruikt om compensatietransacties te effectueren, dank zij ter beurze aanwezige bankinstellingen. De buitenlandse deelnemers waren alle vol lof, in het bijzonder de Polen.

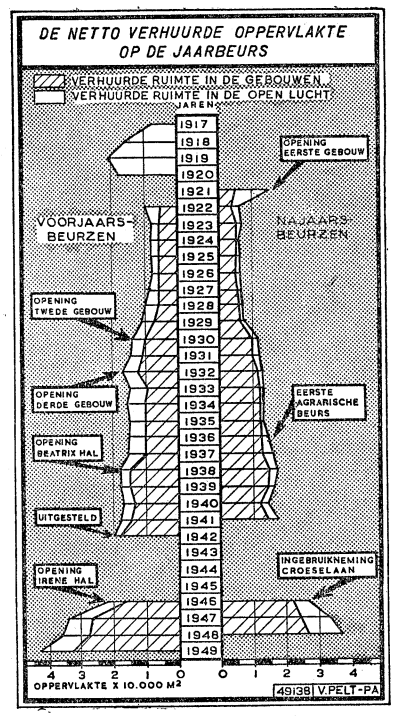

Ten slotte betoogde de heer Milius nog met nadruk, dat het voor onze exporteurs, met name voor hen, die met Amerika zaken doen, beslist vereiste is meer aandacht aan de kwaliteit en de verpakking hunner artikelen te besteden.

Verder heeft het vele Amerikanen getroffen, dat zakenlieden op de beurs, die zich als exporteurs hadden kenbaar gemaakt, niet beschikten over de exportprijzen. De heer Milius zou er daarom op willen aandringen, dat toch vooral uiterst capabele vertegenwoordigers, die niet slechts hun talen spreken, maar de gehele branche met alle moeilijkheden van handelsverdragen en contingenteringsvoorwaarden kennen, voortaan naar de jaarbeurs worden afgevaardigd.

(A.N.P. 8-4 - Ec. Voorlichting 9-4)

(Vor. ber. 51ste Jaarbeurs 7742 D; zie ook: 7863 K)

Indonesië

B. Status B.F.O. - Nieuwe beginselverklaring - Deelneming aan de Voor-conferentie - Desiderata Oost-Indonesië —

De bijeenkomst Federaal Overleg is de latente crisis van de afgelopen weken te boven gekomen. Deze crisis, welke een gevolg was van verschil van mening over de status van de B.F.O., de verhouding tot de federale regering en de wijze van afvaardiging naar de Voor-conferentie, is thans tot een oplossing gekomen, doordat op 16 April een verslag van de commissie van de B.F.O., welke tot taak had bestudering van de door de deelgebieden ingezonden nota's betreffende de reorganisatie, met algemene stemmen werd aangenomen.

In haar vergadering van 16 April, welke enige malen onderbroken werd voor vertrouwelijk onderling overleg, besloot de B.F.O. met eenstemmigheid, dat het standpunt van de B.F.O. ten aanzien van grote politieke vragen met een gekwalificeerde meerderheid wordt aanvaard en dat dit meerderheidsstandpunt alle leden bindt. Met andere woorden, een eventuele minderheid is thans principieel bereid ondergeschikt te zijn aan de meerderheid.

Eenstemmig werden de volgende opnieuw geformuleerde beginselverklaring en doelstelling vastgesteld:

Beginselverklaring. — a. Onverminderd het bepaalde in artikel 3 van Linggadjati zullen de vrije souvereine Verenigde Staten van Indonesië het gehele grondgebied van Indonesië omvatten. (Het bewuste artikel luidt: De Verenigde Staten van Indonesië zullen omvatten het gehele grondgebied van Nederlands-Indië, met dien verstande, dat, indien de bevolking van enig gebiedsdeel, ook na overleg met de overige gebiedsdelen, langs democratische weg te kennen geeft niet of nog niet tot de Verenigde Staten van Indonesië te willen toetreden, voor dat gebiedsdeel een bijzondere verhouding tot deze staten en het Koninkrijk der Nederlanden in het leven kan worden geroepen).

b. De V.S.I. zullen zijn een federatie, welke zal worden gevormd door gelijkwaardige en gelijkgerechtigde deelstaten.

c. In afwachting van de totstandkoming en voltooiing van de gelijkwaardige en gelijkgerechtigde deelstaten wordt gelijkwaardigheid van de in de B.F.O. samenwerkende federale gebieden als beginsel aanvaard.

d. De op democratische wijze gebleken volkswil zal bepalend zijn bij de vorming van deelstaten en van federale gebieden — niet-deelstaten.

e. In de V.S.I. zal een democratische rechtsorde gehandhaafd worden, welke waarborgen biedt voor rechtszekerheid, fundamentele menselijke rechten en vrijheden en deugdelijk bestuur.

f. De vrije en souvereine V.S.I. zullen met het Koninkrijk der Nederlanden een unie vormen op basis van volledige gelijkwaardigheid en gelijkgerechtigdheid.

g. De Nederlandse souvereiniteit wordt, zo lang de V.S.I. niet is tot stand gekomen, erkend.

Doelstelling. — De B.F.O. heeft tot doel de staatkundige inzichten en belangen van de in B.F.O.-verband samenwerkende gebieden in Indonesië te formuleren en voor te staan bij de besprekingen en onderhandelingen nopens de vorming van de vrije en souvereine V.S.I. en nopens de beginselen en de kernpunten van de Nederlands-Indonesische Unie.

Voor en namens de in B.F.O.-verband samenwerkende deelgebieden als zelfstandige partij bij besprekingen over het Indonesische vraagstuk treedt uitsluitend de B.F.O. op.

Besluitvorming zal geschieden door een meerderheid van ten minste tweederde van alle leden. Bij het niet bereiken van deze meerderheid bij stemming over een bepaald vraagstuk zal de voorzitter dit vraagstuk opnieuw in behandeling en stemming brengen. Wordt wederom de vereiste meerderheid niet bereikt, dan zal de B.F.O. zich van het bekend maken van haar standpunt betreffende het desbetreffende probleem onthouden.

Bij de besprekingen naar buiten optredend wordt de B.F.O vertegenwoordigd door een delegatie, die één woordvoerder heeft. De bevoegdheden van de delegatie worden vastgelegd in een mandaat. De delegatie voor de preliminaire besprekingen zal als volgt worden voorgesteld: voorzitter is de voorzitter van de B.F.O., zes leden (twee aan te wijzen door de delegaties van Sumatra, Banka, Billiton en Riouw; twee door de delegaties van Java en Madoera; een door de delegatie van Oost-Indonesië en een door de delegaties van Borneo); een plaatsvervangend lid, tevens plaatsvervangend voorzitter, waartoe wordt aangewezen de vice-voorzitter van de B.F.O. Als woordvoerder treedt de voorzitter op, tenzij deze in bepaalde gevallen een ander aanwijst. Deze delegatie wordt aangewezen alleen voor de preliminaire besprekingen; voor de Ronde tafel-conferentie kan te zijner tijd een andere delegatie worden aangewezen. De delegatie zal slechts de bevoegdheid bezitten het officiële standpunt — en het minderheidsstandpunt, indien de minderheid dit wenst — bekend te maken en voorzover nodig het officiële standpunt toe te lichten en te verdedigen.

De B.F.O. wenst deel te nemen aan de besprekingen over het Indonesische vraagstuk voor zover deze de vorming van de vrije souvereine V.S.I., de overdracht der souvereiniteit en de totstandkoming van de Nederlands-Indonesische Unie raken. Zij zal niet deelnemen aan besprekingen over het Nederlands-Republikeinse geschil, voor zover dit alleen Nederland en de Republiek aangaat. Tenzij Nederland zowel als de Republiek de B.F.O. uitnodigen ook daarin van haar inzicht te willen doen blijken.

Nota Oost-Indonesië. — Ten aanzien van de deelneming der B.F.O. aan de besprekingen te Batavia en die van de Ronde-tafel-conferentie heeft Oost-Indonesië in een nota aan de studiecommissie der B.F.O. te kennen gegeven, dat aan de Ronde-tafel-conferentie een in Indonesië te houden conferentie moet voorafgaan.

In de nota wordt o.m. het volgende gezegd:

Bij de bespreking van tijdstip en voorwaarden van de Ronde tafel-conferentie zal onmiddellijk duidelijk zijn, dat aan de Ronde tafel-conferentie een in Indonesië te houden conferentie zal moeten voorafgaan. Deze conferentie zal hoofdlijnen moeten vaststellen voor de organisatie van een eerste (voorlopige) federale regering, die aanvaardbaar en representatief is voor geheel Indonesië en die uit dien hoofde de door Nederland over te dragen souvereiniteit kan aanvaarden.

De organisatie van de Verenigde Staten van Indonesië en hun regering is echter een zuivere Indonesische aangelegenheid. De Ronde tafel-conferentie is bepaaldelijk niet de plaats om deze materie te regelen. Bij deze inter-Indonesische conferentie zullen de B.F.O. en de republikeinse regering partij zijn.

De nota geeft vervolgens suggesties voor de hoofdlijnen, welke op deze inter-Indonesische conferentie behandeld zouden moeten worden. Behalve de inter-Indonesische conferentie als voorwaarde voor de Ronde tafel-conferentie noemt de nota van Oost-Indonesië als verdere voorwaarden voor de R.T.C., welke door de B.F.O. bij deelneming aan de preliminaire conferentie te Batavia zouden kunnen worden genoemd:

1) Aan de R.T.C. zullen deelnemen de Nederlandse regering, de republikeinse regering en de B.F.O. als partijen, die op voet van gelijkgerechtigdheid suggesties ter tafel zullen brengen en zelfstandig zullen beslissen of zij enigerlei suggesties al dan niet wensen te aanvaarden.

2) De republikeinse regering verklaart zich onvoorwaardelijk bereid om onmiddellijk na haar terugkeer in Djokja de nodige stappen te ondernemen voor haar deelneming aan de inter-Indonesische conferentie en de R.T.C.

3) Beslissingen, welke de belangen van geheel Indonesië raken, kunnen alleen genomen worden, wanneer de drie vertegenwoordigende partijen tot overeenstemming zijn gekomen.

Tevoren (op 1 April) had de premier van Oost-Indonesië, Anak Agung Gde Agung, in het parlement verklaard, dat de beginselen van de Nederlands-Indonesische Unie tussen de Nederlandse regering en de eerste souvereine regering van de Verenigde Staten van Indonesië dienen te worden vastgelegd in een bilateraal verdrag, dat op de dag der souvereiniteitsoverdracht moet worden ondertekend.

(Alg. Handelsblad - Nwe R'damse Crt. - Parool 19-4 - Volkskrant 2-4) **(Vor. ber. B.F.O. 8023 A)**

België

A. Belangrijkste grenswijziging opgeschort —

De Belgische regering heeft op 5 April besloten voorlopig niet tot bezetting over te gaan van de dichtst bevolkte delen van het Duitse gebied langs de grens, dat door de Westelijke bezettende mogendheden aan België is toegewezen.

Volgens een officieel communiqué zullen de grenswijzigingen, die op grond van de door de regeringen van Engeland, de V.S., Frankrijk en de Beneluxlanden in Maart bereikte overeenkomst op 23 April zullen worden uitgevoerd, wat België aangaat slechts een gebied met een totale oppervlakte van 20 K.M.² en een bevolking van ongeveer 500 zielen betreffen.

De ongeveer 4000 Duitsers, die in de zes enclaves wonen ten Westen van de spoorlijn Raeren-Kalterberg (in dit gebied liggen de dorpen Rötgen, Mützenich, Lammersdorf, Konzen, Raitzhof en Münsterbildchen) zullen tijdelijk onder Duits bestuur blijven als deel van de Britse zone van Duitsland.

De Belgische regering behoudt zich echter het recht voor, aldus het communiqué, deze gebieden op elk gewenst ogenblik onder Belgisch bestuur te plaatsen.

Het communiqué geeft als reden voor het feit, dat België tijdelijk afziet van zijn recht de betrokken zes enclaves, die tezamen een oppervlakte van ongeveer 7 vierkante kilometer beslaan, te bezetten de huidige reisbeperkingen, monetaire problemen en de omslachtige contrôlemaatregelen die nodig zouden zijn.

De Duitse gebieden, welke 23 April onder Belgisch bestuur komen, zijn: een gebied ten Noorden van Hergenrath met het gehucht Bildchen, dat in 1921 weer aan de Duitsers kwam; de weg naar Aken bij Raeren en het bos bij Freyen; de weg van Rötgen naar Konzen en de plaats genaamd Fringshaus bij Lammersdorf; een gebied ten Zuiden van het station Kalterberg, genaamd Deutsche Leykoul; een bos ten Noord-Oosten van het Belgische dorp Elsenborn; een bos bij Bullange (België), een ander ten Zuiden van de weg van Losheimergraben naar Losheim en het dorp Losheim en ten slotte het gehucht Hemmeres.

Deze gebieden hebben in totaal een oppervlakte van 20 vierkante km. en tellen ongeveer 500 inwoners.

Belgische reactie: De publieke opinie heeft zich in België in het algemeen maar weinig geïnteresseerd getoond in de kwestie der grenscorrecties. Het katholieke conservatieve blad „Nation Belge", dat gezag geniet in militaire kringen drukte het communiqué op de vierde pagina af.

In de socialistische Volksgazet wordt gesproken van een wijze politiek. Twee redenen voeren tot deze kwalificatie. Als men een democratisch Duitsland in het algemene kader van een Europese unie wil integreren, moet men een redelijke, zij het krachtige politiek voeren waar België's welzijn en zijn veiligheid op het spel staan. In andere gevallen moet men gevoel tonen voor tegemoetkomende verstandhouding en alles vermijden wat op een politiek van speldeprikken zou lijken. De tweede reden: „Voor de Belgen en de Duitsers beiden is het wenselijk, dat deze laatsten blijven waar zij thuis horen en dat is zeker niet bij ons".

Van dezelfde opvatting getuigt een artikel van de liberale Dernière Heure. Men kan de spoorweg Raeren—Kalterberg beter slopen dan zich 4000 Duitsers op de hals te halen. De spoorweg bedient slechts Duitse dorpen, is niet rendabel en om hem weer te kunnen gebruiken zal eerst nog een aantal herstellingen moeten worden uitgevoerd.

Geheel anders is de opvatting van senator Nothomb in de katholieke conservatieve Libre Belgique. Nothomb, die in de senaat het verst gaat in annexionistische zin, meent dat Spaak een fout heeft gemaakt welke onberekenbare gevolgen kan hebben als hij ze niet zo snel mogelijk in haar uitwerking beperkt. Nothomb acht het nodig, dat België zeer duidelijk maakt dat het niet van zijn rechten afstand doet en dat het zodra de technische moeilijkheden welke nu nog bestaan uit de weg zijn geruimd, tot gezagsoefening in het gebied van Rötgen en Mützenich overgaat.

Duitse reactie: Naar aanleiding van het Belgische besluit, verklaarde dr. Adenauer, voorzitter van de consultatieve assemblée van West-Duitsland: „De bekendmaking vervult mij met diepe vreugde. Ik ben overtuigd, dat deze Belgische maatregel van waardevolle invloed zal zijn op de Duitse houding ten aanzien van België en de Westelijke mogendheden. Deze gebeurtenis betekent een voortzetting van de keten van gunstig nieuws, waardoor de Westelijke geallieerden Duitsland opnieuw voegen in de Europese gemeenschap."

„Ik ben overblij met het besluit van de Belgische regering", zei Karl Arnold, de minister-president van Noord-Rijnland Westfalen. „Dit is een bijdrage voor de geest van een nieuw Europa".

(N.R.Crt. - Nwe Gids 16-4) **(V. b. 8036 E)**

Duitsland

B. Vonnis over diplomaten —

In een sedert een jaar voor het Amerikaanse tribunaal te Neurenberg gevoerde proces, is op 14 April vonnis gewezen over 19 van Hitler's voornaamste diplomaten en regeringsfunctionarissen.

De straffen variëren van 4 tot 25 jaar gevangenisstraf, alle met aftrek van vier jaar voorarrest. Een veroordeelde werd wegens zijn slechte gezondheidstoestand in vrijheid gesteld. De meeste veroordeelden zullen tegen hun vonnis beroep aantekenen bij een hogere Amerikaanse autoriteit.

Gottlob Berger, chef van het hoofdkwartier der S.S., kreeg 25 jaar. Hij beging wreedheden tegen krijgsgevangenen en de burgerbevolking in de bezette gebieden

en dwong millioenen mensen tot het verrichten van slavenarbeid. **Hans Lammers,** ex-rijksminister en voormalig chef van de rijkskanselarij, en **Edmund Veesenmayer,** „gevolmachtigde van het Rijk" in Hongarije, die de massa-deportatie uit Hongerije organiseerde, werden tot 20 jaar veroordeeld. Vijftien jaar kregen **Paul Koerner.** Göring's plaatsvervanger voor het vier-jarenplan, **Paul Pleiger,** ex-chef kolenproductie van het Ruhrgebied, en **Hans Kerhl,** voormalig leider van de afdeling planning van het departement van Bewapening en Oorlogsproductie. **Lutz Schwering Krosigk,** ex-rijksminister van Financiën, en **Wilhelm Keppler,** staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, hoorden een celstraf van tien jaar over zich uitspreken. Zeven jaar voor: **Gustav Steengracht von Moyland,** voormalig staatssecretaris aan het ministerie van Buitenlandse Zaken; baron **Ernst von Weiszäcker,** voormalig staatssecretaris, ex-ambassadeur bij het Vaticaan; **Hans Woermann,** ex-chef van Buitenlandse Zaken; **Richard Darré,** ex-minister van Voedselvoorziening en Landbouw; **Otto Dietrich,** voormalig staatssecretaris aan het ministerie van Propaganda, en **Karl Rasche,** eertijds directeur van de Dresdner Bank. **Walter Schellenberg,** ex-chef van de gecombineerde militaire- en civiele geheime dienst, kreeg zes jaar. **Ernst Böhle,** voormalig leider van de buitenlandse organisatie der nazi-partij, en **Emil Puhl,** ex-vice-president van de Rijksbank, werden tot vijf jaar veroordeeld. **Karl Ritter,** tijdens de oorlog voor speciale opdrachten verbonden aan het ministerie van Buitenlandse Zaken, kreeg vier jaar. **Wilhelm Stuckart** werd veroordeeld tot de tijd van het voorarrest.
Volgens een van de drie Amerikaanse rechters was de prosecutie er niet in geslaagd te bewijzen, dat de beklaagden persoonlijk schuld droegen voor de misdaden der nazi's. De twee andere rechters beslisten, dat de autoriteiten, die de bevelen tot de misdaden ondertekenden, even schuldig zijn als degenen, die de misdaden hebben bedreven.
De verdediger van Rasche, Kubuschok, eiste ongeldig verklaring van het gehele vonnis, daar het tribunaal geen jurisdictie zou hebben en zou hebben gedwaald bij de beoordeling van de feiten. Het tribunaal verklaarde, dat het ongepast was een dergelijke motie in dit stadium in te dienen, doch dat het dr. Kubuschok vrij stond, zijn verzoek in het dossier van het proces te doen opnemen.
De meeste veroordeelden hebben bekend gemaakt, dat zij beroep zullen aantekenen bij een hogere Amerikaanse autoriteit.
Toen het tribunaal om 10 uur 41 uiteenging, was de serie van dertien processen tegen oorlogsmisdadigers, die 20 Nov. 1945 was begonnen, ten einde.
(A.N.P. 14-4) **(Vor. ber. 7445 E)**

Engeland

A. Labour-program —

In het ontwerp-program van de Labour Party wordt o.m. voorgesteld: nationalisatie van het bedrijfsverzekeringswezen, de cement- en suikerindustrie, de groothandel in vlees en slachthuizen, koelhuizen en van waterbedrijven. Andere voorstellen houden in: een nauwkeurig onderzoek naar de chemische industrie, de vorming van een raad voor de ontwikkeling van de scheepsbouw en de oprichting van staatsbedrijven in concurrentie met private ondernemingen in sommige niet-genationaliseerde bedrijfstakken.
(Times Weekly Edition 13-4)

Hongarije

B. Vriendschapsverdrag met Tsjecho-Slowakije —

Tsjecho-Slowakije en Hongarije hebben op 16 April een twintigjarig vriendschapsverdrag gesloten, dat tevens voorziet in het verlenen van wederzijdse bijstand tegen „de dreigende herleving van het Duitse imperialisme".
In artikel twee wordt bepaald, dat beide partijen op zich nemen gezamenlijk alle maatregelen ten uitvoer te zullen leggen, die noodzakelijk zijn om het onmogelijk te maken dat er „een nieuwe aanval door Duitsland of door enige andere staat, die zich rechtstreeks of op welke wijze ook met dit land zou verbinden, zou kunnen worden uitgevoerd."
In artikel drie wordt erin voorzien dat, indien een van de verdragsluitende partijen in een militair conflict zou geraken met Duitsland of met een andere, met laatstgenoemd land verbonden staat, de andere partij onmiddellijk militaire en elke andere hulp, die zou worden verlangd, zal verlenen. (A.N.P. 16-4)
(Vor. ber. 7533 G; Zie ook: 7481 A)

Internationaal Nieuws

C. Daling der goederenprijzen op de wereldmarkt —

Het verloop van de prijzen op de wereldgoederenmarkten vormt een van de belangrijkste middelen ter beoordeling van de economische toestand.
Na de eerste wereldoorlog werd het opgedreven prijsniveau reeds in 1920 gevolgd door een scherpe prijsdaling. Na de tweede wereldoorlog echter, die in zoveel grotere mate ontwrichtend heeft gewerkt, hield de prijsstijging veel langer aan. In begin 1948 daalden de prijzen van landbouwproducten, doch voor andere goederen werden voortdurend nieuwe hoogterecords gevestigd. Eerst in de allerlaatste maanden is ook op dit gebied een kentering ingetreden, zodat thans wel kan worden gezegd, dat de internationale naoorlogse inflatie haar grootste intensiviteit heeft verloren.
Detailprijzen, waarvan verschillende de laatste tijd zijn verhoogd door het afschaffen van regeringssubsidies (en dus in werkelijkheid niet zijn gestegen), zijn voor het economisch gebeuren veel minder belangrijk dan de prijzen, die op de wereldmarkten worden betaald. De detailprijzen, mede beïnvloed door lonen en plaatselijke omstandigheden, kunnen gedurende korte of lange tijd op peil blijven, op den duur zullen zij onherroepelijk de dalende prijzen op de wereldgoederenmarkten volgen. Ook in het verleden is het steeds zo verlopen: eerst dalen de wereldmarktprijzen, vervolgens de groothandelsprijzen in de verschillende landen en ten slotte de detailprijzen.
Prijzen gehoorzamen aan de wet van vraag en aanbod. Het is dus vanzelfspre-

MENINGEN

KOUDE OORLOG TE WARM

Volgens ervaren waarnemers zijn de Sowjet-leiders tot de alarmerende conclusie gekomen, dat de spanningen van de koude oorlog, zo zij niet in toom gehouden worden, tot een nieuwe wereldoorlog zullen leiden. Deze conclusie is het resultaat van een onderzoek naar de wereldsituatie, door middel van gewone diplomatieke, militaire en politieke kanalen, politieke medestanders elders, speciale gezanten e.a., waartoe in November j.l. door Moskou werd besloten.

Assistent Secr.-Gen. der V.N., A. A. Sobolew, die thans te Moskou verblijft, speelde hierbij, naar verluidt, een belangrijke rol. Hij onderlijnde de ernst van de toestand en wees op mogelijkheden tot verbetering.
Enige Westerse dagbladen hebben de huidige situatie van de Sowjet-Unie vergeleken met die van 1939. Maar in 1939 had de S.U. de keuze tussen een alliantie met Frankrijk en Engeland en een verdrag met Nazi-Duitsland. Op het ogenblik is er geen dergelijke keuze. Men kan de toestand derhalve slechts vergelijken 1) met die van het begin der jaren '20 toen de S.U., gesteld tegenover een vijandige wereld, zichzelf isoleerde; of 2) met het begin der jaren '30 toen zij geconfronteerd werd met een wassend Nazi-getij en zij nauwe banden zocht met leden van de Volkenbond. Thans bestaat er geen mogelijkheid voor een alliantie van de S.U. met mogendheden buiten die, welke reeds binnen haar invloedssfeer liggen. De S.U. moet derhalve een politiek aanvaarden, die zowel gericht is op een beperkt isolationisme als op intenser vredespogingen. (U.N. World, April)

SPAAK EN CHURCHILL

P. H. Spaak wordt door zijn politieke vrienden en medewerkers beschouwd als de beste candidaat voor het presidentschap van een eventuele West-Europese Unie en de enige belangrijke rivaal van Winston Churchill.
(U.N. World, April)

GROOT OOST-AZIE - NIEUWE STIJL

De Chinese communisten moeten nog steeds hun macht in China consolideren, maar reeds heeft de faam van hun overwinningen hun een prestige onder de Oost-Aziatische volken bezorgd, overeenkomend — in nieuw verband — met het traditionele overwicht van de Chinese beschaving in het gebied, dat de Japanse militaristen hoopten te verenigen onder de heerschappij van hun goddelijke keizer. Het deelgenootschap in de geallieerde overwinning op Japan heeft China niet de materiële kracht gegeven om Japans leidende rol in het Verre Oosten over te nemen, maar de communisten in de omliggende landen zijn thans geneigd van China inspiratie en leiding te verwachten. Want het zijn de Chinese communisten, die voor de zaak van het Marxistisch Leninisme resultaten bereikt hebben die onmiddellijk komen na die van de Sowjet-Unie; en deze resultaten oefenen op volken, die lang gewoon waren de culturele leiding van het „Koninkrijk van het Midden" te aanvaarden, zelfs een meer directe invloed uit dan het voorbeeld der Sowjet-Unie. (Economist 2-4)

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

kend, dat na een oorlog als de vraag zeer groot en het aanbod doorgaans betrekkelijk gering is, de prijzen sterk stijgen. De hoge prijzen veroorzaken een hoge productie, waardoor het aanbod toeneemt, terwijl na verloop van tijd in de dringendste behoeften is voorzien. Er treedt dan een kentering in, gepaard gaande met soms geleidelijk, soms zeer snel dalende prijzen.

Na de vorige wereldoorlog vond de grote prijsdaling plaats in 1920, zoals uit onderstaande prijzen blijkt:

	Juli 1913	April 1920	Oct. 1920
	(in $ of $-cents)		
Tarwe	0.89	3.01	2.11
Maïs	0.61	1.68	0.95
Koffie	11.—	24.—	11.—
Ruw ijzer	14.35	42.—	46.—
Lood	4.35	9.—	4.65
Petroleum	2.50	6.10	6.10
Rubber	0.72	0.46	0.24
Suiker	3.54	18.56	8.03
Tin	41.75	62.50	38.25

Hieruit blijkt eveneens, dat het prijsverloop voor de verschillende producten soms zeer uiteenlopend is. Terwijl enkele prijzen in een halfjaar tijds meer dan gehalveerd werden, zetten andere producten de prijsstijging nog voort.

Na de tweede wereldoorlog waren er velen die van mening waren, dat wederom binnen ongeveer twee jaar de prijsstijging zou zijn gestuit. Onder meer was de grootscheepse subsidiepolitiek van de Nederlandse regering er op gebaseerd, dat deze subsidies binnen afzienbare tijd overbodig zouden zijn door een prijsdaling op de wereldmarkten. De afschaffing der subsidies had dan niet gepaard behoeven te gaan met een prijsstijging.

De voornaamste oorzaken van de veel langduriger prijsstijging na de tweede wereldoorlog waren in de eerste plaats de zoveel ernstiger vernielingen en in de tweede plaats de opheffing van de prijsbeheersing in de Ver. Staten, op een tijdstip, dat de prijsstijgende factoren nog allerminst waren uitgewerkt.

Thans echter, in April 1949, kan worden geconstateerd, dat een definitieve kentering op de wereldmarkten is ingetreden. Wederom is het denkbaar, dat verschillende producten zich nog gedurende kortere of langere tijd zullen handhaven, het staat echter vast, dat het hoogtepunt is overschreden.

Reeds meer dan een jaar geleden, namelijk in begin 1948, waren de prijzen der voornaamste landbouwproducten, tarwe en maïs, scherp in prijs gedaald. Men kon dit als het begin van de algemene prijsdaling beschouwen, doch evengoed als een correctie op tijdelijk te hoog opgedreven prijzen voor enkele producten, aangezien de prijzen van ijzer, petroleum, zink en andere mineralen rustig verder bleven stijgen. De gemiddelde prijsindex bevond zich dan ook in het begin van 1949 nog nauwelijks beneden zijn hoogste na-oorlogse stand. De prijsdaling van petroleum en vooral die van lood en zink, welke in de vorige maand intrad, hebben echter de mening doen postvatten, dat zich thans eindelijk de tendenz ten goede heeft gekeerd.

		Juli 1939	Jan. 1948	Jan. 1949	Mrt. 1949
Tarwe	$	0.74	3.09	2.30	2.38
Maïs	,,	0.46	2.81	1.44	1.32
Koffie	,,-cts	7¼	26½	27	26½
Ruw ijzer	$	20.50	39.50	46.50	46.50
Lood	,, ,,	4.85	15.00	21.50	18.00
Petroleum	,,	2.00	5.00	4.50	4.50
Rubber	,,	16½	22¼	19¼	19⅛
Suiker	,, ,,	2.85	5.60	5.70	5.65
Tin	,, ,,	48.60	94.00	103	103

Hoewel dus een daling in de prijzen is te constateren, blijkt uit bovenstaande eveneens, dat zij zich nog aanzienlijk boven het vooroorlogse niveau bevinden; koffie en lood zijn nog bijna viermaal zo duur als voor de oorlog, tarwe en maïs nog ongeveer driemaal. Voor een al te groot optimisme is dus nog geen aanleiding.

Een belangrijk gunstig gevolg van de prijsdaling is nochtans, dat Nederland voor zijn schaarse dollars een grotere hoeveelheid goederen kan bemachtigen. Dit geldt echter niet voor de dollars, die uit hoofde van de Marshall-hulp worden verkregen (de Marshall-bijdragen worden in overeenstemming met de prijsdaling verlaagd), terwijl een keerzijde van de prijsdaling in Amerika is, dat de export naar dat land moeilijker wordt. Deze laatste factor is niet alleen voor Nederland, maar vooral ook voor Indonesië van het grootste belang. (Volkskr. 20-4)

A. West Europese verdedigingslinie volgens Chicago Tribune —

In een bericht uit Parijs van haar correspondent Henry Wales schrijft de „Chicago Tribune", dat de voorlopige verdedigingslinie van West-Europa tegen een eventuele aanval van het Sowjet-Russische leger gevormd zal worden door de IJssel, de Rijn en de Po. Noord-Afrika zou echter het voornaamste verdedigingsbolwerk zijn.

Volgens het blad werd dit besluit genomen „door de ministers van Buitenlandse Zaken en Amerikaanse autoriteiten in de geheime vergaderingen, die na de ondertekening van het Noord-Atlantisch Pact in Washington werden gehouden, toen de Europese vertegenwoordigers de lijst van wapens en uitrusting, die zij van de V.S. wensen, op leen- en pachtbasis, overlegden."

De conferentie, aldus het bericht, „liet de theoretische linie van Bremen naar Basel, langs de Weser en Rijn, varen, daar deze onmogelijk te verdedigen geacht werd tegen pantserdivisies, slechts enkele kilometers ten Oosten van de Elbe geconcentreerd".

Schuman zou er op gestaan hebben, dat de plannen zouden voorzien in de verdediging van de Po-linie in Noord-Italië, maar stelde de eis, dat de positie aan niet-Italiaanse troepen moest worden toevertrouwd. De conferentie besteedde de meeste tijd aan de bestudering van het probleem van „een mogelijke terugtocht uit West-Europa voor het geval de Russen er in slaagden een overweldigende doorbraak aan de Rijn te forceren". De Amerikanen gaven de voorkeur aan de Pyreneeën als verdedigingslinie, doch de West-Europeanen hadden hiertegen bezwaar met het oog op „Spanje's verouderde spoorwegen, zijn gebrekkige havenuitrusting en zijn slechte wegen". Zij gaven echter toe, dat Spanje als een vooruitgeschoven basis zou kunnen worden gebruikt, indien de V.S. Spanje's spoorwegen, wegen en havens zouden verbeteren en moderniseren, aldus het artikel.

Minister Stikker zou zijn collega's hebben weten te overreden de verdedigingslinie van de Rijn bij Arnhem door te trekken langs de IJssel naar het Noorden om te pogen Nederlands belangrijkste steden: Amsterdam, Rotterdam en Den Haag te beschermen.

Aan dit bericht werd nog toegevoegd, dat de generale staven der Westerse Unie plannen uitwerken voor gecombineerde militaire manoeuvres die zouden aansluiten op de gezamenlijke vlootmanoeuvres die in Juni zullen worden gehouden. (A.N.P. 19-4) **(Vor. ber. 8050 B)**

Sowjet-Unie

B. Houding t.a.v. Zuidpoolgebied

Op een Algemene vergadering van de Moskouse afdeling van de Sowjet-Russische vereniging van geografen is voorgesteld om het door de Russische expeditie van 1819 tot 1821 ontdekte Zuidpoolgebied de „Sowjet-Russische sector van het antarctische continent" te noemen.

(Vor. ber. zie ook 7968 A) (A.N.P. 16-4)

Verenigde Staten

C. Economische vooruitzichten —

Hoewel de Amerikaanse zakenlieden de laatste maanden naar aanleiding van prijsdalingen, (geringe) stijging van de werkloosheid en een zekere inkrimping van de handel, pessimistische geluiden laten horen en zoals de Monthly Letter (April) van de „National City Bank of New York" het zegt, een houding aannemen van „wait and see", heeft de Amerikaanse Minister van Financiën tijdens een bijeenkomst van de Bond van Amerikaanse Bankiers te Chicago, een rede gehouden, waarin hij het volgende overzicht gaf van de economische vooruitzichten in de Verenigde Staten en onder meer zeide, dat de Amerikaanse economie thans fundamenteel gezond is. Er is niets, dat er op zou wijzen, dat de verbruikers thans boven hun krachten gaan met hun inkopen, of dat de industrie tot overdreven uitbreiding is overgegaan. Voor vele artikelen blijven de fabrieken op volle toeren draaien en over het algemeen genomen is de vraag van het grote publiek nog niet ten volle bevredigd, een zeer gezond verschijnsel, in aanmerking nemende, dat de Verenigde Staten thans de na-oorlogse schaarste-periode geleidelijk te boven komt.

Terwijl er sedert het eind van de oorlog goede vorderingen zijn gemaakt bij de bevrediging van de zich inmiddels opgehoopte vraag, is nog niet het stadium bereikt, waarin aan alle vraag kan worden voldaan. De economie van de Verenigde Staten heeft in feite aan de vraag op diverse gebieden geleidelijk kunnen voldoen in achtereenvolgende stadia, naar gelang een geringere vraag op een bepaald gebied het mogelijk maakte de productieve krachten vrij te maken ter voldoening van de vraag op een ander gebied.

In de jaren, welke thans voor ons liggen, zullen andere krachtige zakelijke factoren zich voelbaar maken. De grote veranderingen en de bevolkingstoeneming in de Verenigde Staten tijdens de oorlogsjaren, gepaard gaande aan de door de oorlog in geheel Amerika ontstane achterstand in constructiewerken, hebben in toenemende mate een dringende behoefte doen ontstaan aan particuliere en openbare nutsbedrijven. De bouw van scholen, ziekenhuizen, de aanleg van verkeerswegen en soortgelijke projecten zullen op zichzelf reeds voldoende zijn om het zakenleven een krachtige stimulans te geven.

Gezien de verdere ontwikkeling op het gebied van nieuwe fabricagemethoden en nieuwe procédé's, het snel toenemende gebruik van synthetische materialen en de mogelijke verdere ontwikkeling van atoom-energie voor industriële en andere doeleinden, bestaat er een goede voedingsbodem voor een periode van ongekende welvaart in de Verenigde Staten, voor vele komende jaren (Nat. City Bank of N.Y. April - Ec. Voorl. 13-4) **(Vor. ber. 7893 G; 7977 H)**

A. Bedell Smith over doeleinden Sowjet-politiek —

Generaal Bedell Smith, tot voor kort Amerikaans ambassadeur te Moskou, heeft verklaard, dat Amerikaanse hulp van militaire aard aan Europa de beste verdediging tegen agressie was.

Bedell Smith, achtte het „onmogelijk om aan de conclusie te ontkomen, dat de Sowjet-Unie er naar schijnt te streven de volgens haar onvermijdelijke triomf van het communisme over de gehele wereld te verhaasten".

„Zij heeft reeds enkele van haar kleine buurstaten overspoeld en elders schijnt zij te streven naar economische bloedarmoede en politieke strijd, die chaos en de revolutionnaire voorwaarden veroorzaken, die nodig zijn voor de verspreiding van haar doctrines".

„Intussen staat achter haar ijzeren gordijn een formidabele militaire macht klaar, die aast op de vrees der vrije Europese volken", zo zeide Bedell Smith. Dat de Sowjet-Unie het Atlantische pact als een instrument van agressie tegen haar zou zien, kon Bedell Smith niet serieus opnemen, daar „zij zichzelf en haar satellieten systematisch heeft omgeven met een ijzeren netwerk van verdragen, die veel sterker zijn, dan de verplichtingen, aangegaan door de partijen van het Atlantische Pact".

(U.S. Information Service 11-4)

(V. b. Bedell Smith 8020 Kr. 25-3)

B. Marshall-hulp en nationalisatie

De Amerikaanse Senaat heeft met 62 tegen 20 stemmen een amendement op de wet betreffende de hulpverlening aan Europa, ingediend door James Kem (Republikein uit Missouri), verworpen, volgens hetwelk dollars of dollarcredieten niet gebruikt zouden mogen worden, rechtstreeks of indirect, tot het overnemen en geheel of gedeeltelijk exploiteren van een industrieel bedrijf van essentieel belang als genationaliseerd bedrijf. (A.N.P. 9-4)

Zuid-Afrika

C. Economische toestand —

In een statistisch overzicht over de economische ontwikkeling in de Unie van Zuid-Afrika in 1948 deelt de South African Reserve Bank mede, dat de economische cyclus van Zuid-Afrika, welke, afgezien van een geringe daling in 1938-1939, een opwaartse lijn te zien gaf sinds de depressie van 1930-1932, in de loop van 1948 een nieuw hoogtepunt heeft bereikt. Uit voorlopige ramingen voor de landbouwproductie blijkt, dat de bruto waarde hiervan is gestegen van 62 millioen pond in 1938 tot ongeveer 177 millioen pond in 1948. De werkgelegenheid in de industrie steeg in genoemde periode met 70%. De productie van mineralen had in 1948 een waarde van 127 millioen pond; die van goud een van 99,9 millioen pond. Deze laatste is sinds 1941, toen zij een waarde had van 121 millioen pond voortdurend gedaald. De waarde van de invoer op f.o.b.-basis steeg in 1948 tot een nieuw record van 354 millioen pond tegen 96 millioen pond in 1938. De waarde van de uitvoer bedroeg in 1948, wat goederen betreft 134 millioen pond en wat goud betreft 163 millioen pond, tegen in 1938 respectievelijk 33 millioen pond en 69 millioen pond.

Hoewel het indexcijfer voor de kleinhandelsprijzen in 1948 een stijging te zien gaf van 6,3% in vergelijking met 1947 geven de indexcijfers voor de aandelenkoersen een dalende tendenz te zien, hoewel deze laatsten over het geheel genomen in 1948 bijna drie maal hoger waren dan in 1938. (A.N.P. 4-4)

(Vor. ber. 7709 G en 7642 B)

Kunst, Wetenschap en Techniek

D. De West-Europese textielindustrie —

Op het op 12 April te Amsterdam gehouden Textielcongres 1949 heeft prof. dr. J. Wisselink, directeur van het Econ. Instituut voor de Textielindustrie een inleiding gehouden, waarin hij eerst de toenemende vervlechting van de technische en economische wetenschappen behandelde, om daarna het grote belang van de structuur voor beslissingen omtrent de toekomstige investeringen te belichten.

Het vraagstuk van de structuur en de toekomstige productiecapaciteit en werkgelegenheid der Nederlandse textielindustrie, aldus de inleider, die reeds altijd door haar exportpositie een sterk internationaal aspect had, krijgt door de noodzakelijke West-Europese samenwerking een volkomen Europees karakter, zulks temeer omdat de uitvoerders van het plan-Marshall het Europese investeringsvraagstuk als één geheel bezien. Ook de West-Europese textielindustrie is vanouds sterk op export aangewezen. Dank zij de Marshall-hulp, zonder welke deze typisch hierop aangewezen industrie nu reeds voor een economische en sociale ruïne zou hebben gestaan, is in de eerste periode van deze actie de grote onderhoudsachterstand ongeveer ingehaald en de ergste oorlogsschade hersteld. De kans op investeringsfouten was daarbij nog relatief gering. Het zou echter niet verantwoord zijn om bij de nu aanbrekende periode, waarin grotere investeringsprogramma's aan de orde komen, niet te wijzen op het mogelijke gevaar van het creëren van een structureel surplus aan productiecapaciteit met alle hieraan inhaerente economische en sociale consequenties.

Deze gevaren zijn niet denkbeeldig indien men de vrij ambitieuze programma's beziet, welke nu te Parijs door diverse Europese landen bij de O.E.E.C. voorgelegd worden.

Deze plannen zijn gebaseerd op de verwachting, dat de gezamenlijke textielexport van de West-Europese landen omstreeks 1953 in quantum ongeveer 40% méér zal bedragen dan in 1938, een verwachting die — zoals prof. Wisselink deed uitkomen — gerust absurd mag genoemd worden.

België en Nederland, die een zeer reëel investeringsprogramma indienden, treft in dezen geen blaam.

De grote inhaalvraag, die nu nog overal bestaat, mag ons nuchter oordeel omtrent de toekomstige afzetmogelijkheden van West-Europa niet influenceren. De totale aanwezige productiecapaciteit is zeker groot genoeg.

Wij zien bij deze investeringsprojecten twee tendenties. In de eerste plaats streven landen met een betrekkelijk kleine textielindustrie (o.a. de Scandinavische en enkele Zuid-Europese landen) naar uitbreiding dezer capaciteit.

Dit zou dus betekenen een vermindering van de textielexport der tegenwoordige Europese leveranciers, een vermindering dus van het ruilverkeer en een langer uitstellen van de noodzakelijke (en ook door de V.S. voorgestane) West-Europese economische eenheid.

In de tweede plaats wil de bizone op iets langere termijn haar reeds belangrijke productiecapaciteit vergroten.

In de derde plaats zien we in landen met een grote textielindustrie zoals Engeland en Frankrijk, waar een belangrijk deel der capaciteit (voor de oorlog deels stilstaande) verouderd is, uitgebreide vervangingsprogramma's opstellen. Dit is uiteraard zeer lofwaardig, doch op de vraag, wat er dan met de oude capaciteit zal gebeuren, krijgt men nooit antwoord. En juist dit oude surplus, dat in de practijk zulk een taai leven blijkt te bezitten, kan een industrie voor jaren en jaren economisch en sociaal neerdrukken. Indien men aanneemt dat deze oude capaciteit (zij het in andere ondernemingen) blijft — dan zou in West-Europa het aantal katoenspinnerijen met pl.m. 21%, het aantal wolspindels met pl.m. 12%, het aantal katoenrayon- en linnengetouwen met 22% en het aantal wolgetouwen met pl.m. 27% stijgen.

Dit beeld, dat gelukkig nog maar een plan betreft, doch een plan waarvoor men de Marshall-hulp inroept, is zeer verontrustend. Het is al absurd indien men met open ogen een teveel aan productiecapaciteit creëert, het is dus dubbel absurd indien men dit doet in een verarmde wereld, doch het is driedubbel absurd indien men deze grove structuurfout construeert met geld van derden, nl. in laatste instantie de Amerikaanse belastingbetaler.

(Nwe Rotterd. Crt.; Ec. Voorlichting 13-4)

E. Stereoscopische film —

Het Deense blad Berlinske Tidende maakt melding van een nieuwe vinding voor toepassing van stereoscopie op het gebied van de film. De uitvinder heet ir. Egon Vendelboe Schriver. Hij zegt de drie-dimensionale film te hebben geperfectionneerd. De projectie geeft de indruk, alsof men door een venster zit te kijken.

De uitvinding bestaat uit speciale lenzen, die aan de camera's moeten worden bevestigd en een bijzonder projectiescherm. De uitvinder zegt, dat de waarde van zijn vinding voornamelijk ligt in de verandering van projectieschermen. Van verandering aan apparaturen, zoals bij invoering van de spekende film noodzakelijk was, is geen sprake. Het systeem is zowel voor zwart-wit-film als voor kleuren bruikbaar.

Ongeveer een half jaar geleden werd een vinding van de Nederlandse arts en geleerde dr. F. H. Reynders uit Schipluiden aangekondigd onder de naam „Veri-vision". Deze vinding heeft in internationale kringen groot opzien en enthousiasme gebaard. De wereldbekende deskundige op stereoscopisch gebied, generaal-majoor b.d. W. J. Albada, beschouwt deze vinding als de „fundamentele natuurkundige grondregel" voor de natuurgetrouwe stereoscopische film en televisie. Reeds zijn onderhandelingen gaande om het systeem-Reynders op grote schaal te gaan toepassen. Het behoeft geen principiële wijzigingen in bestaande projectie-apparaten.

De technische medewerker van dr. Reynders, ir. F. Weber, heeft verklaard uiterst benieuwd te zijn naar de vinding van ir. Schriver. „Ik beschouw de natuurkundige grondregel van „Veri-vision" even onaantastbaar als de wet op de zwaartekracht", zo zeide hij. Uit de berichten blijkt niet of ir. Schriver een opnemings- dan wel een projectievinding heeft gedaan. Wellicht zijn de vindingen samen bruikbaar.

(Nwe Rotterd. Crt. 8-4)

A. Aluminium - Het metaal der twintigste eeuw —

Op 26 Maart verklaarde de minister van Wederopbouw, mr. In 't Veld, dat in Engeland bij de woningbouw veel ramen van aluminium worden toegepast. Deze zijn zeer practisch en duurzaam en vergen nagenoeg geen onderhoud. De minister was van mening, dat bij toepassing hiervan in Nederland een aanzienlijke deviezenbesparing zou kunnen worden bereikt aangezien Suriname voldoende bauxiet kan leveren. Naar aanleiding hiervan geven wij in onderstaand artikel een uiteenzetting over de steeds toenemende betekenis van bauxiet en de toepassingsmogelijkheid van aluminium.

De betekenis van aluminium is in de afgelopen jaren geweldig toegenomen.
Een eeuw geleden bedroeg de totale wereldproductie nog geen ton per jaar; in 1943 werd 2 millioen ton vervaardigd. Gedurende dezelfde periode daalden de productiekosten van $ 545 per pound tot $ 0.15!
Hieruit zou de conclusie kunnen worden getrokken, dat dank zij de prijsvermindering de belangstelling voor aluminium is toegenomen. In feite is de ontwikkeling echter juist andersom gegaan. Men kende reeds lang de waardevolle eigenschappen van aluminium en men wist, dat de wereldreserves van dit metaal schier onuitputtelijk zijn. Aluminium komt echter nooit in vrije toestand voor, doch steeds in chemische verbindingen met oxyden, silicaten enz. Tot aan het einde van de vorige eeuw waren de kosten, verbonden aan het splitsen van deze verbindingen zeer hoog, hetgeen toepassing van aluminium in de practijk onmogelijk maakte. In 1888 ontdekten echter de Amerikaan Charles Hall en de Fransman Paul Hérault, onafhankelijk van elkaar, een methode om aluminium te vervaardigen langs electrolytische weg, waardoor de productiekosten aanzienlijk werden verlaagd. Thans wordt aluminium in zeer vele industrieën toegepast: bij de vervaardiging van huishoudelijke artikelen en voor het bouwen van een stratospheer-vliegtuig, voor dakbedekkingen en flescapsules, enz.
De eigenschappen van aluminium zijn van zo'n grote betekenis voor de huidige industrie, dat men zich afvraagt of het op de duur zijn grootste concurrent, staal, geheel van de markt zal verdringen. De belangrijkste eigenschappen van aluminium zijn:
1. Het is zeer buigzaam en kan gemakkelijker dan andere metalen vervormd worden. Zo kan het worden afgeleverd in de vorm van zeer zware platen, doch ook als uiterst dunne draden.
2. Het gaat gemakkelijk verbindingen aan met andere metalen zoals koper, mangaan, magnesium, chroom enz., waardoor men precies de gewenste graad van hardheid, buigzaamheid etc. kan bereiken.
3. Het is buitengewoon licht; het soortelijk gewicht is minder dan één derde van dat van staal.
4. Het is uitstekend bestand tegen verwerende invloeden.
Deze vier voordelen kunnen thans alle aan de industrie worden dienstbaar gemaakt dank zij het vijfde voordeel: de uiterst lage prijs.
Dit vijfde voordeel werd niet alleen verkregen door perfectionering van de productiemethode, doch ook dank zij de bedrijfspolitiek van de aluminium-industrie, welke meer voordeel ziet in een groot productievolume met lage kosten dan in een geringe productie met hieraan inhaerente hoge prijzen. Bovendien spelen transportkosten slechts een ondergeschikte rol, enerzijds omdat het afgewerkte metaal zo licht is, anderzijds omdat de vindplaatsen over de gehele wereld verspreid zijn.
Aluminium wordt hoofdzakelijk gewonnen uit bauxiet-erts, dat oververzadigd is met aluminium-hydroxyde. De overige aluminium-verbindingen kunnen ook heden ten dage slechts met hoge kosten worden gesplitst. Bauxiet - genoemd naar de eerste vindplaats „Les Baux" in Frankrijk - komt in de volgende streken in grote hoeveelheden voor:
Europa: Frankrijk, Hongarije, Italië, Joego-Slavië en Griekenland, en bovendien zij het in geringere mate, in Spanje, Roemenië en Rusland.
Het **Verre Oosten:** Noord-China, India, Pakistan, Malakka, Indonesië.
In **Afrika** zijn zeer rijke, tot op heden in het geheel niet in exploitatie gebrachte velden aangetroffen in Mozambiek, Frans Guinea en de Goudkust.
In **Zuid-Amerika:** Brits Guyana en vooral Suriname, dat 65 pct levert van het totale bauxiet-verbruik in de V.S.
In **Noord-Amerika:** Alabama, Georgia, Mississippi, Tennessee en Virginia, voorts in Canada, Haiti, West-Indië, Jamaica en de Dominicaanse Republiek.

Actuele en potentiële jaarproductie in de wereld (in millioenen Engelse ponden)

	Huidige productie	Mogelijke productie
Verenigde Staten ..	1.200	1.364
Canada	670	1.000
Duitsland	50	375
Sowjet-Unie	175	400
Frankrijk	100	240
China	10	50
Noorwegen	45	75
Hongarije	35	200
India	10	100
Brazilië	15	15
Oostenrijk	80	150
Groot-Brittannië ..	75	120
Italië	45	125
Zwitserland	40	80
Spanje	26	35
Japan	25	350
Zweden	9	12
Joego-Slavië	4	11
Totaal	2.614	4.702

(Modern Metals)

Ondanks deze vindplaatsen bestaat er momenteel toch een tekort aan aluminium, aangezien men niet in voldoende mate kan beschikken over electriciteit. Teneinde dit tekort op te heffen heeft men er - vooral in de V.S - op aangedrongen, dat de aluminiumfabrieken in Duitsland, Italië en Japan weer in bedrijf worden gesteld. In Duitsland is de productie reeds weder op beperkte schaal hervat.

Het spreekt vanzelf, dat men ook in andere landen tracht, de aluminiumproductie te verhogen. De industrialisatieplannen in India b.v. zijn zo opgesteld, dat aan deze tak van industrie zeer vele faciliteiten worden verleend; in Frankrijk wil men binnen het kader van het Plan-Monnet voor aluminium een eerste plaats inruimen, vooral bij de Spoorwegen en het bouwbedrijf; in het Verenigd Koninkrijk onderzoeken speciale adviseurs van Stafford Cripps de mogelijkheden, om de productie en de toepassing van aluminium te verhogen; de Zweedse firma SKF is momenteel bezig met uitgebreide experimentele onderzoekingen; in de landen onder Russische invloed tracht men de aluminiumproductie vooral te verhogen door faciliteiten te verlenen bij het inrichten van nieuwe electrische centrales; Brazilië is voornemens de export van bauxiet te verhogen en tevens de efficiency van de binnenlandse aluminiumfabrieken op te voeren.

In de V. S. tenslotte wordt zeer veel aandacht besteed aan het onderzoek naar nieuwe productiemethoden. De concurrerende industrieën — staal, koper, plastics — moeten zich tot het uiterste inspannen, om de geweldige vlucht van aluminium te kunnen bijhouden.

Merkwaardigerwijze heeft aluminium zijn entree als in de practijk toepasbaar materiaal gemaakt via de keuken: de Aluminium Company of America, welke werd gesticht door Charles Hall, meende zich het best een markt te kunnen veroveren door de huisvrouwen er van te overtuigen, dat aluminium-pannen niet moeten worden beschouwd als een modegril, doch dat deze vele voordelen boden boven ijzer. Thans echter wordt aluminium niet slechts in het huishouden, doch, zoals reeds gezegd, in tal van industrieën toegepast:

In het **bouwbedrijf** voor daken, wanden en vensters, met name van warenhuizen, fabrieken, silo's, kerken en woonhuizen.
Bij de **transportmiddelen** springt vooral de aanwending bij vliegtuigbouw in het oog; gedurende de oorlog werd 90% van de Amerikaanse aluminiumproductie verbruikt door de vliegtuigindustrie. De lichtheid en toch grote stevigheid van dit metaal maakt het bovendien uiterst geschikt voor voertuigen, welke voortdurend snel moeten optrekken, zoals de ondergrondse, bussen etc. Aluminium wordt bovendien met voorkeur gebruikt voor vervaardiging van bumpers, deuren, lichtinstallaties, kleppen etc. bij automobielen. Een ontwerp voor het bouwen van een aluminiumtrein zal waarschijnlijk dit jaar ten uitvoer worden gebracht.

Bij **industriële installaties** zijn aluminiumonderdelen van zeer grote waarde, vooral wanneer deze aan grote snelheden zijn blootgesteld, zoals b.v. spoelen bij een weefgetouw. De electriciteitsindustrie is voornemens in de loop van 1949 het verbruik van aluminium voor draad etc. te verdubbelen.

Als **verpakkingsmiddel** verdringt aluminium steeds meer andere materialen. Het wordt als emballage gebruikt bij diepvriesartikelen, boter, zeep, cigaretten, tandpasta etc.
Andere **toepassingen** vindt aluminium o.m. op het gebied van meubels, sieraden, speelgoed, instrumenten etc.

(Red. K.H.A. - U. N. World Jan. 1949)

B. Nieuwe soorten synthetische rubber —

Naar „Wallstreet Journal" schrijft, lijkt het er op, dat synthetische rubber het natuurlijke product in de toekomst meer en meer van de markt zal verdrijven. Volgens de onderzoekers staat de productie van synthetische rubber nog slechts in de kinderschoenen. Zij verwachten een grote verscheidenheid van nieuwe soorten synthetische rubber, welke speciaal zullen worden vervaardigd voor bijzondere doeleinden. Zo zal er een bijzondere rubbersoort zijn voor loopvlakken van banden, een andere voor zijkanten, andere voor rubberslangen en -riemen en weer andere voor schoeisel, speelgoed en ziekenhuisgoederen. Het staat vast, dat de fabrikanten van rubberproducten nooit meer afhankelijk zijn van één enkel materiaal voor alle doeleinden, zoals natuurrubber.

(A.N.P.-Ec. Voorl. 12-3)

Sir Stafford Cripps, de Britse kanselier van de Schatkist, wiens begroting voor 1949 — overigens briljant genoemd — voor vele Britten een koude douche betekende, bekijkt zichzelf in een lachspiegel op de tentoonstelling „On our way" welke te Londen werd gehouden. (Foto Ass. Press)

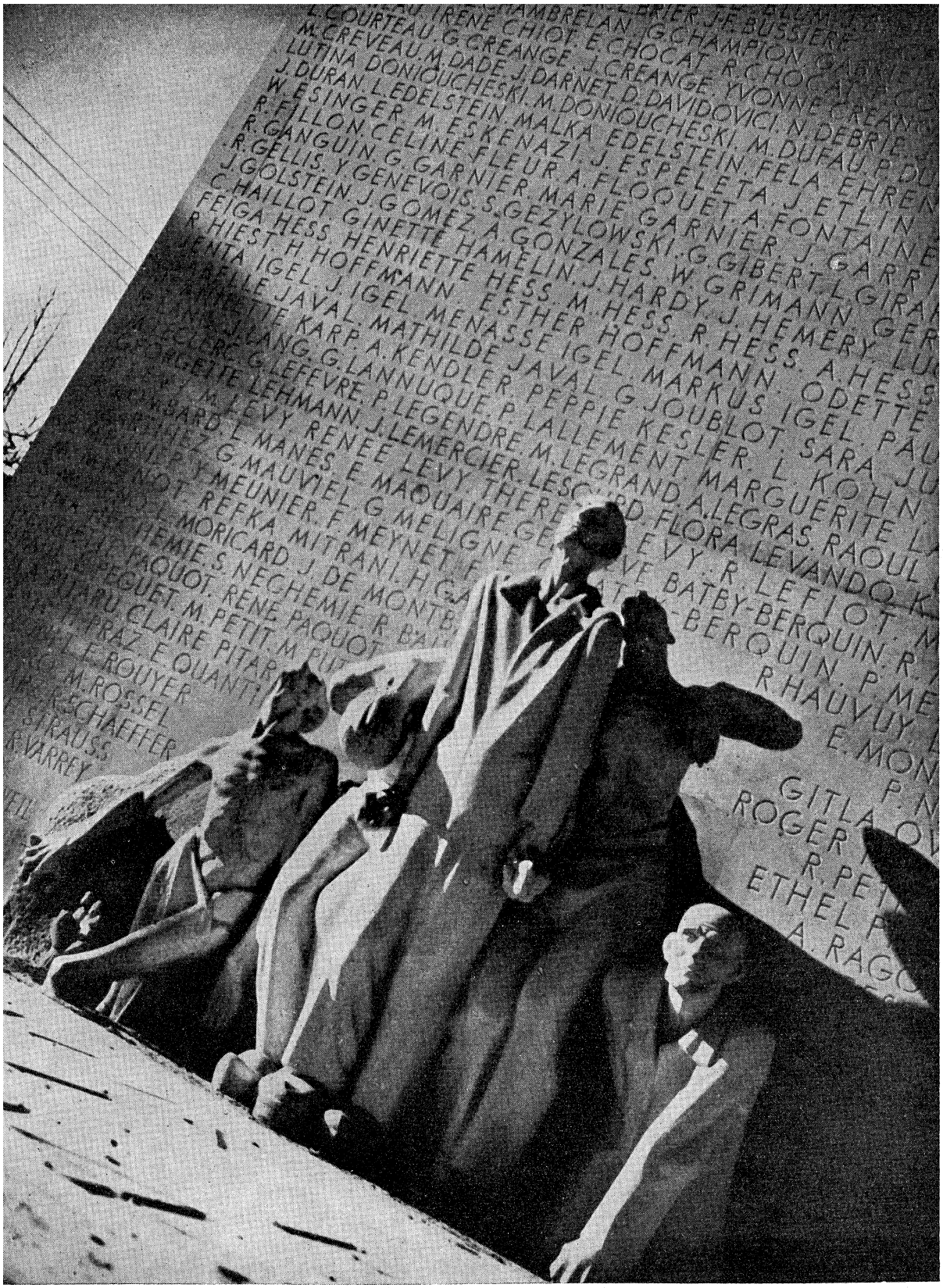

Op 3 April heeft de president van de Franse Republiek, Vincent Auriol, te Auxerre, in het departement Yonne, een gedenkteken onthuld, dat de nagedachtenis eert van 600 ingezetenen van dit departement die in Duitse concentratiekampen en tengevolge van gedwongen tewerkstelling om het leven zijn gekomen. (Foto Ass. Press)

Grenscorrecties uitgevoerd

Op 23 April, des morgens om zes uur, zijn de correcties van de grens met Duitsland een feit geworden. Op dat uur zijn n.l. ambtenaren van de Rijkswaterstaat en leden van de Britse bezettingsmacht de grens overgetrokken om met vlaggetjes de nieuwe Nederlands-Duitse grens te markeren en op die wijze de grenscorrecties te realiseren.

Het gebied, dat voorlopig bij Nederland gevoegd wordt, bevat in totaal 70 km². In het gebied zijn totaal 10.000 Duitsers woonachtig, waarvan in de gemeente Elten ongeveer 3500 en in de gemeente Tüddern 4500. Deze twee plaatsen blijven als aparte gemeenten bestaan. Verder worden de verschillende gebieden gevoegd bij andere reeds bestaande Nederlandse gemeenten.

In totaal zijn er 20 gebieden bij de grenscorrecties betrokken, waarvan die bij Zevenaar en bij Sittard van grotere omvang zijn.

Van Noord naar Zuid omvatten de grenscorrecties de volgende streken:

1. Een onbewoonde gebiedsstrook van 0.56 km² tussen Nieuwe Statenzijl en Nieuwschans, waardoor verbetering van de Westerwoldsche Aa mogelijk wordt.
2 en 3. Onbewoonde strookjes met een totaal oppervlak van 0.30 km² tussen Nieuweschans en Ter Apel, strekkende tot verbetering van de Moersloot en kering van het veldwater uit het Boertanger Moor.
4. Onbewoonde strookjes ter weerszijden van het kanaal Almelo-Nordhorn ter grootte van 0.03 km² waardoor een waterstaatkundige verbetering van de Rammelbeek en een vergemakkelijking van het douanetoezicht op de grensweg mogelijk wordt.
5. Een grensstrook ten N.O. van Losser ter grootte van 1 km² met een totaal bevolking van 10 personen, strekkende tot verbetering van de Dinkel.
6. Een grensweggetje bij Rekken ten zuiden van Haaksbergen.
7. Een onbewoonde strook bij Rekken (slemhütte) ter grootte van 0.09 km², strekkende tot verbetering van de stroomloop van de Ramsbeek.
8. De door ongeveer 350 personen bewoonde Duitse bebouwing, aangrenzend aan Dinxperlo, ter grootte van 0.64 km².
9. De grensinham bij Elten ter grootte van 19.54 km², met een totaal aantal inwoners van ongeveer 3500, waardoor aanzienlijke waterstaatkundige, verkeers- en douanetechnische verbeteringen mogelijk worden.
10. Een grensweggetje bij Millingen.
11. Een door ongeveer 40 personen bewoonde strook tussen Beek en Wylerberg, waardoor het douanetoezicht wordt verbeterd.
12. Een grensweggetje bij Mook.
13. Een onbewoond strookje bij Ottersum ter grootte van 0.05 km² van douanetechnisch belang.
14. Een grensweggetje bij Siebengewald.
15. Twee strookjes ten Noorden en Zuiden van Arcen resp. groot 0.40 en 0.41 km² met een totaal van 60 inwoners, strekkende tot verbetering van het douanetoezicht.
16. De hals van Sittard ter grootte van 41.34 km² bewoond door ongeveer 5000 personen, waardoor belangrijke verbeteringen van verkeerstechnisch belang mogelijk worden.
17. Een grensweggetje bij Ubach.
18. Een gebiedsstrook bij Rimburg en Kerkrade ter grootte van 0.88 km² bewoond door 130 personen, waardoor waterstaatkundige verbeteringen aan het riviertje de Worm en vergemakkelijking van het douanetoezicht mogelijk worden.
19. Opheffing van enkele douanetechnische anomalieën in Kerkrade.
20. Een gebiedsstrook bij Vaals, ter grootte van 0.11 km² bewoond door 110 personen, strekkende tot verbetering van het douane toezicht *).

Op dezelfde dag zijn de Landdrosten in de twee grootste gebieden, n.l. bij Zevenaar en bij Sitterad het gebied ingetrokken om het bestuur op zich te nemen. Voor het gebied bij Elten-Zevenaar is de Landdrost dr. Blaauboer, tot dusverre secretaris van de N.O. Polder, voor het gebied bij Sittard, waar Tüddern de belangrijkste plaats is de heer Dassen, lid van de Tweede Kamer. Over 14 dagen zal de officiële demarcatie van de grens plaats hebben door een daartoe ingestelde demarcatiecommissie. Aan de bevolking

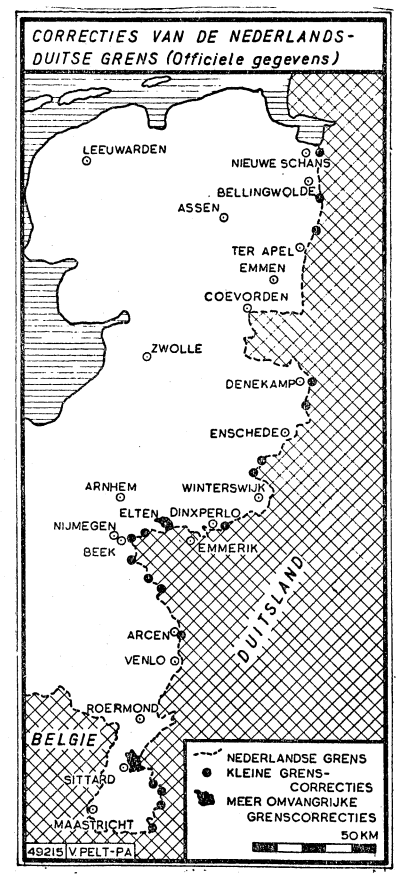

van de betrokken gebieden is door middel van proclamaties van de Minister van Binnenlandse Zaken en bekendmakingen van de Landdrosten mededeling gedaan van de veranderingen, welke hebben plaats gevonden. Deze proclamaties zijn zowel in het Nederlands als in het Duits gesteld. Het vrij betreden van het nieuw er bij gevoegde gebied is voorlopig alleen mogelijk met toestemming van de betrokken autoriteiten.

In het Staatsblad J 180 is op 22 April afgekondigd de wet van 21 April inzake bevoegdheid tot het treffen van voorlopige voorzieningen in verband met de verwezenlijking van bepaalde correcties in de Nederlands-Duitse grens.

Voorts is verschenen het koninklijk besluit, (Staatsblad J 181) houdende voorlopige voorzieningen in verband met de toevoeging van enig Duits gebied aan het grondgebied van het rijk, ter correctie van de Oostelijke grens daarvan. Het besluit, dat door alle ministers is gecontrasigneerd, bestaat uit 9 hoofdstukken en 61 artikelen. Het is officieel getiteld: „Grenscorrectiebesluit 1949".

Wij ontlenen aan de toelichting op de voornaamste artikelen het volgende:

Aangezien de toevoeging van bepaalde Duitse gebieden aan het rijk geschiedt in afwachting van een definitieve regeling daaromtrent, kunnen de bedoelde gebieden thans nog geen deel uitmaken van het rijk en moet gewerkt worden met de fictie, dat deze gebieden geacht worden tot het grondgebied van het rijk te behoren.

Artikel 1 formuleert het aldus:

De gebieden, zoals deze omschreven zijn in de bij dit besluit behorende bijlage worden, te rekenen van 23 April 1949, te 6 uur voormiddag, geacht te behoren tot het grondgebied van het rijk.

In het algemeen is de Nederlandse wetgeving in het toe te voegen gebied aanstonds van toepassing. Waar zulks niet mogelijk was, is dit in het besluit aangegeven.

De personen van Duitse nationaliteit, die normaal woonplaats hadden in het bij het rijk gevoegde gebied vóór 23 Februari 1948, kunnen volgens het protocol van 22 Maart 1949 de Nederlandse nationaliteit verkrijgen en wel van rechtswege of onder voorwaarden die even gunstig zijn als voor andere vreemdelingen die in Nederland wonen.

Uitgewezen kunnen worden personen die tengevolge van het denazificatieprogramma of wegens het begaan van een oorlogsmisdrijf veroordeeld of uit een functie verwijderd zijn, of die als smokkelaar bekend staan, of die tevoren uit Nederland uitgewezen zijn.

Het Besluit Vijandelijk vermogen is in de nieuwe gebieden niet van toepassing. De kieswet blijft voorshands buiten toepassing. De Landdrosten kunnen zich doen bijstaan door een commissie van advies.

Daar de bevolking van de nieuwe gebieden en dit geldt in het bijzonder voor Elten en Tüddern niet precies geteld is, zal men zich op nader te bepalen dagen ter inschrijving moeten melden.

Het gedeelte van de spoorweg Arnhem-Zevenaar-Emmerik, dat thans in Nederlands gebied komt te liggen, gaat over in beheer van de N.V. Nederlandse Spoorwegen.

De in de nieuwe gebieden gevestigde inrichtingen voor de Postdienst gaan over in beheer van de P.T.T.

Het ligt in de bedoeling zo spoedig mogelijk dezelfde distributiemaatregelen in te voeren als in Nederland gelden.

---

*) Over de grens-wijziging bij Vaals werd op 26 April nog bekend gemaakt, dat na overleg tussen Britse en Nederlandse deskundigen de correctie nader is gewijzigd, omdat men van Britse zijde overwegende technische bezwaren bleek te hebben tegen de aanvankelijk ontworpen correctie, waarbij naar schatting ruim honderd inwoners zouden overgaan. Bij nadere bestudering van de situatie ter plaatse is ten slotte van Nederlandse zijde volledig ingestemd met het Britse denkbeeld om de bebouwing geheel buiten de correctie te laten en deze te beperken tot de langs de grens lopende weg.

Belangrijke bepalingen zijn voorts nog, dat de Dienstplichtwet voorshands buiten toepassing blijft en dat het onderwijs, op de bestaande voet, dus in het Duits, wordt voortgezet.

De „bezetting" van het nieuwe gebied geschiedde zonder incidenten. Een groep marechaussée en een aantal douane-ambtenaren vergezelde de ambtenaren die de eerste bestuursmaatregelen moesten uitvoeren. Een van de eerste maatregelen was het uitvoeren van een geldzuivering. Alle marken moeten worden ingeleverd. Een gezinshoofd ontvangt voor honderd Rijksmark *f* 80.— terug, terwijl het overige geld althans voorlopig geblokkeerd blijft. Bovendien kan hij voor ieder gezinslid de tegenwaarde van 50 Rijksmark, dus *f* 40.— in vrij geld ontvangen. Iedere meerderjarige kan honderd Rijksmark inwisselen, terwijl iedere werkgever per werknemer 80 Rijksmark, is *f* 64.— kan inwisselen. Tevens zal een aanvang gemaakt worden met de uitreiking van de distributiebescheiden voor de inwoners van dit gebied.

De houding van de bevolking kan in het algemeen het beste worden gekenschetst als afwachtend. Van een uitgesproken anti-Nederlandse houding is niets merkbaar. Met het vertrek van de fanatieke nationalisten — die voor de grenscorrecties een feit werden naar het Oosten waren getrokken — schijnt aan de agitatie— welke bleek uit slagzinnen op wegen en muren, een einde te zijn gekomen.

(Vor. ber. Grenscorrecties 8070)

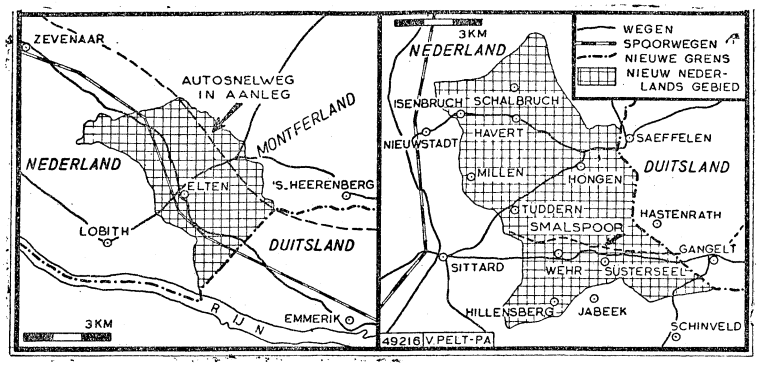

BIOGRAPHIE

GEORGI DIMITROF

„Soldaat van de proletarische revolutie"

Het bericht, dat Georgi Dimitrof, premier van Bulgarije, voor een medische behandeling naar de Sowjet-Unie is vertrokken en dat zijn functie wordt waargenomen door vice-premier Wassili Kolarof, heeft nieuw voedsel gegeven aan de door de Westerse pers verspreide geruchten, dat ook onder de Bulgaarse communisten een stroming is, die het „nationaal-communistische" voorbeeld van Joego-Slavië zou willen volgen. Of Dimitrof inderdaad, zoals wordt beweerd, zich van een dergelijke stroming zou willen bedienen om zich van Moskou te distanciëren en of zijn verblijf in de Sowjet-Unie inderdaad niet vrijwillig is, is intussen nog een geheel open vraag. Het is niet de eerste maal, dat dergelijke geruchten de ronde doen over deze communistische „diehard", die jaren lang bevriend was met Lenin en Stalin.

Georgi Dimitrof werd op 18 Juni 1882 te Radomir nabij Sofia geboren in een kinderrijk, maar allerminst met stoffelijke goederen gezegend arbeidersgezin. Evenals zijn broers moest hij na nauwelijks 4 jaren onderwijs genoten te hebben meehelpen om de kost te verdienen. Evenals deze drukte ook hij weldra de voetsporen van zijn vader, een overtuigd links-socialist. Drukkersleerling geworden publiceerde hij op 15-jarige leeftijd een artikel waarin hij opkwam voor hygiënischer arbeidsomstandigheden in het drukkersbedrijf.

Het was zijn eerste belangrijke stap op de lange weg, die hem bijna een halve eeuw later zou voeren tot een machtspositie, die slechts vergeleken kan worden met die van Stalin in de Sowjet-Unie, of met die van Tito in Joego-Slavië.

Reeds spoedig speelde hij een belangrijke rol in de onafhankelijke vakbeweging, waarvan hij in 1909 algemeen leider werd. In hetzelfde jaar werd hij verkozen tot lid van het Centrale Comité van de in 1902 opgerichte revolutionnaire arbeiderspartij, ook wel de „Enghartigen" genoemd, die later, toen de kloof tussen reformisten en revolutionnairen niet meer was te overbruggen, werd omgezet in de Bulgaarse communistische partij. Intussen was hij in 1908 in het huwelijk getreden met een Joego-Slavische, Lyoeba Iwosjewitsj, een naaister uit Belgrado, die later journaliste werd en naam maakte met haar vurige Joego-Slavische strijdliederen. (Zij overleed in 1933).

Dimitrof — organisator van een socialistische federatie van vakverenigingen van geheel de Balkan — parlements- en gemeenteraadslid, fel republikein, stakingsleider en politieke agitator — werd herhaaldelijk gearresteerd. Zo in 1915 wegens zijn actie tegen de deelneming van Bulgarije aan de „imperialistische oorlog" en in 1918. En toen zijn partij in 1919 toetrad tot de Komintern, werd hij voortdurend door de politie achtervolgd. Toen de boerenregering van Stamboeliski in 1923 omvergeworpen werd, hield de C.P.

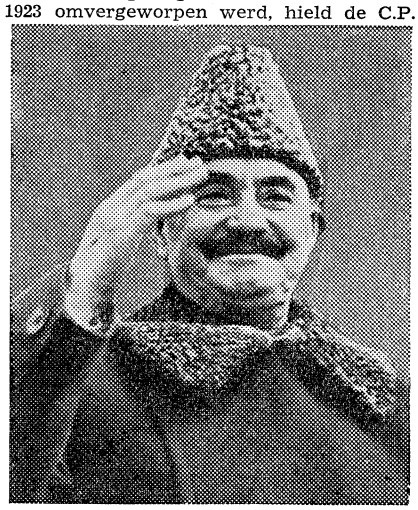

zich aanvankelijk afzijdig, enige maanden later echter organiseerde zij een opstand, die door Prof. Alexander D. Zankoff op bloedige wijze werd onderdrukt. Dimitrof, bij verstek ter dood veroordeeld, vluchtte naar Joego-Slavië en bleef van het buitenland uit de illegaal verklaarde Bulgaarse C.P. leiden. Tot 1933 zwierf hij door geheel Europa, schijnbaar een der vele onbekende bannelingen uit de Balkan. In dat jaar werd zijn naam bekend over de gehele wereld. Hij werd gearresteerd in verband met de Rijksdagbrand. Tijdens het proces dat volgde en waarbij de imbeciel Van der Lubbe, alles bekende wat men van hem vroeg, kruiste Dimitrof de degen met Goering.

Dimitrof — beklaagde, verdediger en aanklager tegelijk — overheerste het gehele proces en bracht Goering met zijn vlijmend sarcasme herhaaldelijk tot razernij. Hij werd wegens gebrek aan bewijs vrijgesproken en vertrok in Febr. 1934 naar Moskou. Bij zijn aankomst aldaar zeide hij tot vertegenwoordigers van de buitenlandse pers: „Ik ben een soldaat van de proletarische revolutie, een soldaat van de Komintern en zal dit blijven tot mijn laatste ademtocht".

Nadat hij in 1934 het burgerschap van de Sowjet-Unie had verkregen, werd hij in 1935 gekozen tot secretaris van de Komintern, welke functie hij tot aan de opheffing van deze organisatie in 1943 bleef vervullen.

Eind 1944 keerde Dimitrof in Bulgarije terug. Hij werd overstelpt met eerbewijzen als vroeger slechts de Bulgaarse Tsaren ten deel vielen en hoewel hij officieel slechts parlementslid was en president van het door de communisten geleide „Vaderlandse Front", verwierf hij weldra de grootste regeringsmacht. Een macht, die formeel nog bij de regentschapsraad, de regering en het parlement berustte, althans tot 9 Sept. 1946, toen de monarchie middels een referendum werd omgezet in een republiek. De daaropvolgende verkiezingen (Oct. 1946), welker resultaten door de Westerse geallieerden werden betwist, brachten de communisten volledig aan de macht. Het „Vaderlandse Front", verder uitgebouwd, controleerde alle staatsorganen. Dimitrof werd minister-president. In de loop van 1947 werd de oppositie volledig uitgeschakeld; de boerenleider Petkof gearresteerd en ondanks protesten in het buitenland opgehangen.

In Augustus 1947 sloot Dimitrof een bijstandspact met Tito, een der 24 bilaterale pacten, die de Oost-Europese landen met elkaar en met de Sowjet-Unie verbinden. Geruchten doken op over plannen voor een Balkanfederatie, waarvan o.a Joego-Slavië en Bulgarije deel zouden uitmaken. Een uitlating van Dimitrof, die wees op deze plannen, werd echter herroepen, onmiddellijk nadat de Russische Prawda een afwijzend standpunt terzake had ingenomen. Kort daarop volgde de ook door de Bulgaarse communisten gesteunde uitwijzing van Tito uit het Cominform en geraakte deze ambitieuze plannen op de achtergrond.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

24 April (Zondag)

China — Nanking door communistische troepen bezet. (Men zie verder in dit nr.)
Indonesië — Moh. Hatta te Batavia aangekomen voor bijstand aan republikeinse delegatie.
Ver. Staten — Bouw van een 65.000 ton metend vliegdekschip („United States") stopgezet (v.m. verschil van mening over het nut van een dergelijke oorlogsbodem).

25 April (Maandag)

België — Besprekingen te Bern (Zwits.) i.z. koningskwestie. (Zie in dit nr.)
Internationaal — De Assemblée der V.N. neemt met 35 tegen 6 stemmen en 11 onthoudingen een voorstel van Chili aan, waarin Rusland wordt verzocht, Russische vrouwen die met buitenlanders zijn getrouwd, toe te staan hun echtgenoten buiten de grenzen van de Sowjet-Unie te volgen.
— Canada en de Ver. Staten hebben een gemeenschappelijke commissie ingesteld, die de plannen voor industriële mobilisatie in tijd van nood van beide landen zal combineren.
Nederland — Adviescommissie i.z. wijziging Begrafeniswet (Voorzitter Mr. J. M. Kan) geïnstalleerd.
— Generaal-majoor M. R. A. Calmeyer met ingang van 1 Mei benoemd tot plaatsverv. chef van de Generale Staf.
Polen — Protest bisschoppen tegen de arrestaties en gevangenhouding van katholieke priesters.

26 April (Dinsdag)

Duitsland — Overeenkomst tussen de drie Westelijke geallieerden inzake een nieuwe regeling voor het bestuur van W.-Duitsland. (Zie in nr. 933).
— Besprekingen tussen de militaire gouverneurs en de leiders van de West-Duitse constituerende vergadering leiden tot overeenstemming i.z. de W.-Duitse grondwet.
— Rusland zou er in toegestemd hebben de Berlijnse blokkade op te heffen. (Zie in dit nummer)
Indonesië — De B.F.O. wijst een delegatie aan voor deelneming aan de voorconferentie te Batavia.
— De oud-gouverneur van Sumatra's Oostkust, jhr. B. C. L. M. M. van Suchtelen, heeft aan H.M. de Koningin bericht in hongerstaking te gaan uit protest tegen het beleid inzake Indonesië.
— Onderhoud Moh. Hatta met dr. Van Royen. Hij verklaart, dat het algeheel herstel van de republikeinse regering te Djokja de eerste stap moet zijn tot uitvoering van de resolutie van de Veiligheidsraad.
Internationaal — Commissie voor sociale aangelegenheden van de West-Europese Unie geïnstalleerd (Brussel).
Nederland — Een twee-motorig Beechcraft-lesvliegtuig van de Rijksluchtvaartschool, de PH-UEI, stort in de nabijheid van Schiphol neer. De vijf inzittenden — drie leerlingen, een instructeur en een telegrafist — komen om het leven.
— Vice-admiraal b.d. H.M. van Dulm op 69-jarige leeftijd overleden.
— Met ingang van 1 Juni is dr. ir. F. Bakker Schut, directeur van het Bureau van de rijksdienst voor het Nationale plan, op zijn verzoek eervol ontslagen.
— P. Gerssen, toegelaten als privaat docent aan de Gemeente Universiteit te Amsterdam, in de wetenschap betreffende de strijdmacht als onderdeel van het politieke- en maatschappelijke leven.
Ver. Staten — President Truman deelt het Congres mede, dat het ten gevolge van de prijsdalingen (zie 8073 C en 8074 C) mogelijk is gebleken, het bedrag voor de Marshall-hulp gedurende de periode tot 1 Juli 1950 met 157.8 millioen te verminderen. De president heeft het Congres verzocht, spoedig 5.272.200.000 dollar toe te wijzen.

27 April (Woensdag)

België — De Kamer aanvaardt met 106 tegen 57 stemmen en 11 onthoudingen het wetsontwerp i.z. de aanpassing der parlementszetels aan de resultaten van de volkstelling (zie 8060 D en 7964 A), alsmede, met 170 tegen 4 stemmen, het ontwerp tot het onmiddellijk opnemen van de vrouwen in de kiezerslijsten (zie ook 7494 D).
Engeland — De conferentie van het Gemenebest vindt een oplossing voor het handhaven van India in het Gemenebest terwijl het de status van onafhankelijke republiek verkrijgt.
Frankrijk — Voor de derde maal na de oorlog wordt de franc met 3,25% gedevalueerd. Oorzaak was de stijging van de notering van de Amerikaanse dollar op de vrije valutamarkt. (Vor. deval. 7795 I)
Internationaal — Parlementsleden van zes landen, te Parijs bijeen, hebben besloten bij Engeland en Frankrijk aan te dringen op een nieuw onderzoek naar mogelijkheid tot bouw van tunnel onder het Kanaal. (Zie 7980 A).
— Te Lausanne wordt een conferentie geopend, waarop de vaststelling van de grenzen van de staat Israël en het lot van 800.000 Palestijnse vluchtelingen zullen worden besproken. Deze conferentie, welke gehouden wordt onder auspiciën van de z.g.n. verzoeningscommissie der Verenigde Naties (leden: Frankrijk, Turkije en Ver. Staten), sluit aan op de verschillende wapenstilstanden, die tot stand zijn gekomen door bemiddeling van dr. Bunche. Aan de conferentie nemen deel: Egypte, Libanon, Syrië, Israël en Transjordanië.
Ver. Staten — De minister van Marine, John L. Sullivan, treedt af uit protest tegen het stilleggen van de bouw van het vliegdekschip „United States" (zie 24-4).

28 April (Donderdag)

Duitsland — Ruhrstatuut te Londen ondertekend en van kracht. Düsseldorp zetel Ruhrorgaan. (Zie 7895 en 7893 B).
— De Westelijke commandanten van Berlijn keuren een ontwerp-statuut goed, waarbij aan de gemeenteraad van West-Berlijn grotere bevoegdheden wordt gegeven.
Internationaal — Montgomery dringt aan op het ontwerpen van een plan voor een snelle en doeltreffende mobilisatie ter verdediging van West-Europa.
Nederland — De premier van Z.-Afrika, dr. Daniel Malan, door H.M. de Koningin ontvangen.
— Dr. K. Fokkema, leraar aan de Chr. H.B.S. te Leiden, benoemd tot buitengewoon hoogleraar in het Fries aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.
Syrië — De Ver. Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk erkennen het regiem van kolonel Hoesni. (Zie 8039 A).
Ver. Staten — Export-contrôle op meer dan 500 artikelen opgeheven.

29 April (Vrijdag)

China — Volgens de Sjanghai Evening Post zal Tsjiang Kai-sjek de leiding op zich nemen van een raad voor politieke aangelegenheden om voortzetting van de tegenstand der nationalisten te regelen. De wnd.-president, Li Tsjoeng-jen zou als plv.-voorzitter van deze raad optreden.
Duitsland — De directie van de Duitse Spoorwegen deelt mede, dat de West-Duitse spoorwegen opdracht hebben gekregen, zodanige maatregelen te nemen, dat binnen enkele uren na opdracht hiertoe, het verkeer met de Russische zone kan worden hervat.
— Als Nederlands vertegenwoordiger in het internationaal Ruhrorgaan is aangewezen de heer J. G. Th. Looman, directeur Verkoopkantoor der Nederlandse Staatsmijnen.
Engeland — Het ministerie van Buitenlandse Zaken deelt mede, dat Groot-Brittannië pogingen doet om „vriendschappelijke betrekkingen" met de Chinese communistische regering aan te knopen.
Indonesië — Moh. Hatta keert, vergezeld van de Sultan van Djokja, naar Banka terug. (Zie 24-4)
Internationaal — De assistent-secretaris-generaal van de V.N., Sobolew (S.-U.), neemt ontslag wegens de gezondheidstoestand van zijn gezin.
Ned. West-Indië — Lt.-kolonel I. E. Leezer is benoemd tot commandant van de Landmacht op de Ned. Antillen.
Ver. Staten — Acheson verzekert, dat de V.S. niet accoord zullen gaan met een regeling inzake Duitsland, waardoor de voordelen van het huidige statuut voor West-Duitsland verloren zouden gaan.
Zuid-Afrika — De minister van Binnenlandse Zaken dient een wetsontwerp in, waarin wordt voorgesteld huwelijken tussen kleurlingen en blanken te verbieden.

30 April (Zaterdag)

Canada — Het Atlantisch verdrag wordt geratificeerd.
Engeland — Sir Stafford Cripps spreekt de berichten als zou het pond worden gedevalueerd, tegen.
Internationaal — Niet communistische linkse politici en vakverenigingsleiders organiseren te Parijs „dag van verzet tegen dictatuur en oorlog", bedoeld als tegencongres van het door communisten gehouden vredescongres. De bijeenkomst werd door ongeveer 10.000 personen bijgewoond. Wereldburger no. 1, Garry Davis, voerde o.m. het woord.
Nederland — H. M. Koningin Juliana viert haar veertigste verjaardag.
— In de vacature mr. B. ter Veer is benoemd tot directeur van de Stichting „Katholieke Film-Centrale", drs. J. Peters.
— Oud-minister van Oorlog A. H. J. L. Fiévez op 46-jarige leeftijd overleden. (Biogr. zie 6789)
Palestina — Israëlische troepen bezetten een gebied dat van belang is voor de bescherming van de spoorweg Lydda-Jeruzalem. Tevoren hadden botsingen plaats met Arabische troepen.

Nederland

A. Benoeming staatssecretarissen - Reorganisatie legerleiding —

Met ingang van 1 Mei is benoemd tot staatssecretaris aan het ministerie van Oorlog, mr. W. H. Fockema Andreae. Tot staatssecretaris aan het ministerie van Marine is eveneens met ingang van 1 Mei benoemd schout bij nacht H. C. W. Moorman.

Mr. W. H. Fockema werd in 1909 geboren, in 1937 werd hij hoofdcommies aan het ministerie van Alg. Zaken onder dr. H. Colijn en in 1940 tijdelijk chef van het kabinet van de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. In 1941 werd hij benoemd tot directeur van het Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart. Van 1945—1946 was hij hoofd van de Ned. Rijnvaartcommissie in Duitsland. In het laatste jaar werd hij opgenomen in de firma R. Mees en Zoonen te Rotterdam, terwijl hij tot 1948 tevens optrad als voorzitter van de Nationale Havenraad.

Mr. Fockema Andreae is thans als tijd. res.-majoor van het garde-regiment grenadiers werkzaam op het hoofdkwartier van de generale staf.

Mr. Fockema is lid van de V.V.D.

Schout bij nacht Moorman werd in 1889 te Roermond geboren. In 1921 werd hij bevorderd tot luitenant ter zee tweede klasse en van 1923 tot 1929 was hij geplaatst bij de Onderzeebootdienst te Den Helder, belast met het commando over verschillende onderzeeboten. In 1929 vertrok hij naar Indonesië, waar hij vroeger een deel van zijn opleiding had ontvangen. Ook daar was hij werkzaam bij de Onderzeedienst.

In 1933 keerde hij naar Nederland terug, waar hij hoofd werd van de torpedoinschietcommissie. Hij werkte voorts op de kruiser „Java". Na de mobilisatie werd hij in Indonesië commandant der maritieme middelen te Tandjong Priok. In 1941 volgde zijn benoeming tot kapitein-luitenant ter zee. Van 1942 tot Aug. 1945 bevond hij zich in Japanse krijgsgevangenschap. In 1947 is hij bevorderd tot schout bij nacht.

Schout bij nacht Moorman is Rooms-Katholiek en niet bij een politieke partij aangesloten. *)

Naast deze benoemingen werden voorts enige wijzigingen gebracht in de hogere legerleiding.

Met het oog op zijn voorzitterschap van het chefs-van-stavencomité, gevormd door de chef van de generale staf, de chef van de marinestaf en de chef van de luchtmachtstaf, is de luit.-gen. mr. H. J. Kruls met ingang van 1 Mei bevorderd tot generaal. In verband met de uit deze taak voortvloeiende werkzaamheden, zomede uit die op internationaal terrein als uit de algemene leiding van de Kon. landmacht, is met gelijke datum de functie van plaatsvervangend chef van de generale staf ingesteld. Tot zodanig is benoemd gen.-maj. mr. H. Calmeyer, thans chef van het kabinet van de minister van Oorlog, onder gelijktijdige bevordering tot luit-gen.

Onder bevordering tot luit.-kol. is per 1 Mei benoemd tot chef van het kabinet van de minister van Oorlog de majoor van de generale staf, A. L. van den Berge.

Tenslotte is nog te melden dat gen.-maj. C. Giebel, chef luchtmachtstaf, wordt bevorderd tot luitenant-generaal, terwijl naast de legerraad en admiraliteitsraad, een luchtmachtraad zal worden ingesteld.

(A.N.P. 27 en 28-4)

*) Het Parool van 28 April tekent bij deze benoemingen aan, dat men in kringen van de P.v.d.A. van mening is, dat hiermede het politiek evenwicht verstoord is. Men staat op het standpunt, dat staatssecretarissen geen hoge ambtenaren zijn in a-politieke zin, doch volledig zijn te beschouwen als onderministers.

„De socialistische Kamerfractie heeft duidelijk te kennen gegeven, dat men bij de benoeming van staatssecretarissen groot belang hecht aan de politieke kleur en dat men het ongewenst acht, wanneer daarbij de P.v.d.A. wordt gepasseerd", aldus het blad.

Ook het „Vrije Volk" (28-4) is van mening, dat „de socialistische beweging buiten de leiding van de militaire politiek wordt gehouden".

B. Jaarverslag Nederlandsche Bank

Uit het jaarverslag van de Nederlandsche Bank over 1948 blijkt dat de netto-winst *f* 14.074.424 heeft bedragen, waarvan 20% of ∫ 2.814.884 wordt gestort in het reservefonds, terwijl het meerdere groot ∫ 11.259.539 aan de staat komt. In 1947 werd de netto-winst sterk gedrukt door de dotatie van ∫ 22 millioen, tegen thans ∫ 7.5 millioen, aan de bijzondere reserve. Daardoor bedroeg de netto-winst toen slechts ∫ 2.990.821 en het aandeel van de staat *f* 1.460.398.

Uit een overzicht van de opeisbare schuld blijkt, dat met inbegrip van de oude biljetten (waarvan het uitstaande bedrag verminderd is van ∫ 517 millioen per einde 1945 tot ∫ 119 millioen gemiddeld in 1948) het gemiddelde totaal-generaal van de opeisbare schuld (dus bankbiljetten plus rek. courant saldi en bankassignatiën) in 1948 ∫ 4.448,6 millioen bedroeg tegen *f* 4.483,9 millioen in 1947 en *f* 5.001.9 millioen in 1946. De giro-omzet bedroeg *f* 49.9 milliard tegen *f* 43.5 milliard in 1947.

Hieronder volgen de cijfers van de winst- en verliesrekening:

Credit: Rente binnenlandse wissels ∫ 21.443.446 (v.j. ∫ 29.195.938); Rente van beleningen ∫ 1.175.169 (1.262.893); Rente van voorschotten in rek.crt. *f* 719.445 (807.901), Rente v. d. boekvordering op de Staat ∫ 1.875.000 (onv.); Winst vreemde valuta ∫ 4.449.904 (—); Rente belegd kap. en belegde reserves *f* 2.075.447 (1.714.195); Provisie ∫ 5.259.605 (5.172.578); Ingekomen op afgeschr. onbet. gebleven disconto *f* 200.477 (87.186); Winst op gouden munt ∫ 234.416 (637.978); Dividend aand. Herstelbank ∫ 83.650 (97.583).

Debet: Onkosten ∫ 11.697.744 (9.540.682); Storting pensioenfonds ∫ 2.638.970 (3.086.862) alsmede ∫ 1.500.000 in voorzieningsfonds); Afschr. 1.605.560 (1.732.938); Bijzondere reserve ∫ 7.500.000 (22.000.064); Netto-winst ∫ 14.074.424 (2.990.821). Totaal ∫ 37.516,699 (40.851.368).

Uit het debet van de balans blijkt, dat de post „Beleggingen in fondsen" totaal groot ∫ 75.363.144 (v.j. ∫ 59.593.565) als volgt is gesplitst: Kapitaal ∫ 15.499.341 (15.098.891); Reservefonds ∫ 10.517.240 (9.815.532); Bijz. reserve ∫ 33.703.178 (21.524.129); Pensioenfonds ∫ 14.144.914 (13.155.012); Voorzieningsfonds tijdelijk personeel ∫ 1.498.468 (—). De rekening „Belegging in andere waarden" ad ∫ 32.349.153 (21.954.461) bestaat uit: Kapitaal ∫ 4.500.000 (4.900.000); Reservefonds ∫ 2.000.000 (2.600.000); Bijz. res. ∫ 20.235.032 (10.922.346); Pensioenfonds ∫ 5.614.121 (3.532.115).

Evenals voorgaande jaren zijn in het verslag uitvoerige beschouwingen opgenomen van de president, dr. H. W. Holtrop, over de economische situatie. Hierin wordt geconstateerd, dat de internationale conjuncturele ontwikkeling in 1948 een minder inflatoir karakter heeft gedragen dan in 1947. De structuur van de internationale handel vertoont een aanmerkelijke verbetering, hetgeen o.a. blijkt uit de daling van het Amerikaanse uitvoeroverschot van $ 9.5 milliard in 1947 tot $ 5.5 milliard in 1948.

Na nog een uitvoerige beschouwing te hebben gegeven over de industriële productie, de personeelsbezetting in de industrie, de arbeidsproductiviteit en het bouwbedrijf in Nederland, bespreekt dr. Holtrop de monetaire situatie en het verband tussen de geldomloop en de betalingsbalans. Hoewel er op beide gebieden een verbetering is ingetreden, wordt met cijfers aangetoond, dat nog steeds van het bestaan van latente inflatoire spanningen moet worden gesproken. Langs de weg van belastingheffing werden ∫ 1950 millioen aan geblokkeerde middelen definitief aan het verkeer onttrokken. Aan de andere kant gaf de overheidsfinanciering in 1948 aanleiding tot een geldcreatie van *f* 545 millioen. Op dit punt ziet dr. Holtrop ook de vooruitzichten voor het lopende jaar niet gunstig in, voor zover hij het kastekort voor dit jaar zonder rekening te houden met schuldaflossing, doch incl. credietverlening aan overzeese gebiedsdelen raamt op ∫ 1200 millioen. Dit tekort kan echter gunstig worden beïnvloed door een stijging der belastinginkomsten boven de raming. Met dit al mag met een grote mate van zekerheid worden verwacht, dat het Rijk in 1949 voor belangrijke bedragen een beroep zal moeten doen op geldcreaties. Deze ontwikkeling mag in zoverre als een waarschuwing gelden, dat dr. Holtrop een nauw verband legt tussen het monetaire evenwicht en de betalingsbalans. Hij merkt met nadruk op, dat wanneer in de toekomst geen buitenlandse hulp meer ter beschikking zal staan, consumptie en investeringen te zamen weder gebracht zullen worden binnen de door de omvang van het nationale product gestelde grens. Wanneer deze voorwaarde zal zijn vervuld, zal ook het betalingstekort implicite verdwenen zijn. Op welk welvaartsniveau dit resultaat zal worden bereikt, valt niet vooruit te voorspellen. Het welvaartsniveau moet als resultaat van de economische inspanning worden aanvaard; het kan niet als postulaat worden voorop gesteld. Met productievermeerdering alleen komen wij er niet, indien deze vermeerdering verdwijnt in verbruiksstijging. Slechts dat deel der productievermeerdering, dat dienstbaar wordt gemaakt aan de dekking van het budgettekort en aan de financiering van investeringen, kan werkelijk bijdragen tot vermindering van het betalingsbalanstekort.

Zonder evenwichtige financiën geen monetair evenwicht, zonder monetair evenwicht geen betalingsbalansevenwicht, zonder betalingsbalansevenwicht geen levensvatbaarheid, aldus dr. Holtrop.

(A.N.P. - Alg. Handelsblad 26-4)

(Vor. ber. Verslag '47 7591 A)

C. Vierde nota over deviezenpositie

Op 28 April heeft de regering de vierde nota inzake de deviezenpositie van Nederland, aan de Staten-Generaal aangeboden. De regering zegt hierin te vertrouwen, dat binnen afzienbare tijd het overleg, tussen de ministeries en het bedrijfsleven gevoerd tot stimulering van de export, resultaten zal afwerpen.

De bevordering zal worden aangevat door een marktonderzoek, terwijl verder het voornemen bestaat als extra stimulans op enigerlei wijze valuta's ter beschikking te stellen.

De omstandigheden, waaronder dit laatste zal geschieden, hebben tot nu toe dergelijke complicaties veroorzaakt, dat dit reeds in de laatste deviezennota geopperde denkbeeld nog niet kon worden verwezenlijkt. Tenslotte moge niet onvermeld blijven, dat de mogelijkheid van toenemende leveranties door Indonesië, waardoor de mogelijkheid van driehoekstransacties wordt geschapen, eveneens een bijdrage zal betekenen ter vermindering van het dollar-tekort.

Het stemt naar het oordeel van de regering tot voldoening, dat de lopende rekening van de betalingsbalans voor 1948 een aanmerkelijke verbetering ten opzichte van die van 1947 vertoont, doordat het nadelig saldo van ƒ 1566 millioen in 1947 tot ƒ 951 millioen in 1948 is gedaald. Toch is er nog geen reden tot tevredenheid. Het blijft een feit, dat in 1948 tegenover een dollartekort van ca. ƒ 1000 millioen geen voorschotten aanwezig waren in valuta's, welke in dollars kunnen worden omgezet. Vooralsnog is het mogelijk geweest dit tekort te overbruggen door de Marshall-hulp. De regering acht het noodzakelijk, dat het tekort op de betalingsbalans evenredig vermindert met de toewijzingen onder het Europese herstelprogramma. Ook hiermede zou het probleem van de betalingsbalans nog allerminst zijn opgelost, tenzij de diverse valuta's in dollars inwisselbaar zouden zijn.

Dit laatste vraagstuk vermag Nederland echter nimmer op eigen kracht op te lossen. In de eigen sfeer zal men daarom alleen als eis kunnen stellen, dat de betalingsbalans in guldens sluitend wordt gemaakt.

Vervolgens wordt het verband besproken tussen de binnenlandse monetaire toestand en de balanspositie. De mening wordt uitgesproken, dat de verbeterde binnenlandse monetaire toestand en de vermindering van de binnenlandse koopkracht ten dele tot een verkleining van het invoeroverschot kunnen bijdragen. Bij het consolideren van het interne monetaire evenwicht zal ook de „local currency-rekening", d.w.z. de tegenwaarde in guldens van de Marshall-schenkingen, een belangrijk element vormen.

Is een gezonde binnenlandse monetaire situatie het noodzakelijk fundament voor een extern monetair evenwicht, de regering wijst in haar nota nog op andere maatregelen, welke Nederland zelfstandig kan nemen.

In de eerste plaats noemt zij in dit verband de nieuwe landbouwpolitiek, welke tot een belangrijke vermindering van het tekort op de betalingsbalans moet leiden. De internationale tarweovereenkomst zal, indien zij op 1 Augustus a.s. in werking treedt, (zie 8026 A) een deviezenbesparing in de dollarsfeer opleveren. Een gunstige factor is ook de daling van de buitenlandse veevoederprijs.

Een tweede factor ligt besloten in de industrialisatiepolitiek, die evenzeer beoogt versterking van het exportpakket en vermindering van de import tegen harde valuta.

Wat de financiering op agrarisch gebied betreft, is de kernvraag, op welke wijze de besparingen, die in de kanalen der institutionele beleggers vloeien, kunnen worden gemobiliseerd, zonder het karakter van niet-risicodragend kapitaal aan te tasten.

In dit verband wordt de aandacht gevestigd op het in ver gevorderde staat van voorbereiding zijnde wetsontwerp tot verlichting van de fiscale lasten van de ondernemingen, teneinde de investeringsactiviteit aan te moedigen.

De regering zou deze nota gaarne hebben beëindigd met een enigszins nauwkeurige prognose van de betalingsbalans voor 1949. Het overgangsstadium, waarin ons land zich bevindt, acht zij daarvoor evenwel een beletsel. Wel geeft zij aan, in welke richting de ontwikkeling zich zal moeten bewegen en op welke wijze deze door het regeringsbeleid zal moeten worden gestuwd.

Te Parijs (O.E.E.C.) wordt thans gestreefd naar het bevorderen van die structuurwijzigingen, waarvan de verwezenlijking in steeds bredere kringen als noodzakelijk wordt beschouwd. Nederland zal aan dit plan van actie niet slechts op grond van de tegenover de Ver. Staten aangegane morele verplichtingen, doch evenzeer uit welbegrepen eigenbelang zijn volledige medewerking verlenen. Bovendien zullen in de komende maanden in Benelux-verband besprekingen worden gevoerd, waarvan een verstrekkende invloed op de economische positie van ons land moet worden verwacht.

Omtrent de concrete maatregelen der Benelux staat nog niets in detail vast. De regering is er van overtuigd, dat nog belangrijke opofferingen noodzakelijk zijn, voordat het betalingsbalansevenwicht zal zijn bereikt. Ten slotte wordt de hoop uitgesproken, dat de verbetering in de betalingspositie van Nederland zich ook in 1949 moge voortzetten en de pogingen der samenwerkende landen met succes zullen worden bekroond.

(Maasbode; Parool; Alg. H.blad 28-4) **(Vor. ber. 7547)**

A. Status Middenstandsraad —

Op 26 April hield de Middenstandsraad zijn 250ste vergadering. Ter gelegenheid daarvan werd een buitengewone zitting gehouden, waarin de voorzitter, Prof. dr. L. van Muiswinkel, een herdenkingsrede uitsprak en de historische achtergrond en het historisch fundament van het ontstaan en van de werkzaamheden van de Raad schetste.

De Raad werd in 1934 erkend als college van advies in de zin van art. 6 van de Wet op de Economische Raad, terwijl voorts in 1937 bij het tot stand komen van de Vestigingswet Kleinbedrijf het inwinnen van het advies van de Raad dwingend werd voorgeschreven.

De Middenstandsraad neemt met dit alles een geheel eigen positie in in ons Staatsbestel. Hij is één der vertegenwoordigende lichamen, aan welke men in het verleden, op grond van art. 152 van de Grondwet verordenende bevoegdheid zou hebben kunnen toekennen. De ontwikkeling en de verdieping der opvattingen over de beginselen, de omvang en de inrichting ener publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie hebben echter tot het ontwerpen van een raamwet geleid, waarin de Middenstandsraad in zijn oude vorm niet meer past.

Daarom deed dr. Van Muiswinkel de suggestie, om wanneer de Middenstandsraad is opgegaan in de komende publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, gebruik te maken van de in het wetsontwerp geboden gelegenheid tot het instellen van een „commissie detailhandel en ambacht" van de sociaal-economische raad. Deze commissie zou men kunnen beschouwen als een middenstandsraad-in-nieuwe-stijl, die zijn adviezen aan de regering uitbrengt.

In antwoord hierop zei de staatssecretaris van Economische Zaken, mr. W. C. L. van der Grinten, dat in het wetsontwerp in belangrijke mate het beginsel van het „zèlf-doen" is neergelegd. Het eigen inzicht van de vrije organisaties in het bedrijfsleven zal voor een belangrijk deel bepalen, hoe de bedrijfsorganisatie tot stand komt. Evenals deze raad de vrucht is geweest van eigen werkzaamheid der organisaties, zo zullen ook de inzichten van de vrije organisaties van het allergrootste belang zijn voor de bedrijfsorganisatie. Daarom kon de staatssecretaris zich thans nog niet uitspreken over de suggestie van prof. Van Muiswinkel.

Mr. Van der Grinten bracht de raad tenslotte hulde voor de gedegen adviezen, die de regering steeds met waardering van de Middenstandsraad heeft gekregen. De essentiële karaktertrek van de raad is, dat hij gedragen wordt door de vrije organisaties, dat hij gevormd wordt zonder inmenging van overheidswege, dat hij het vertrouwen geniet van het bedrijfsleven en de overheid. Op deze zelfde gedachten is ook het regeringsvoorstel voor de publiekrechtelijke organisatie gebouwd. (Ec. Voorlichting - Parool 27-4)

B. Congres Ned. Vereniging voor Maatschappelijk Werk —

De „Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk" heeft op 23 April te Utrecht haar eerste congres gehouden. Het congres werd bijgewoond door ruim 500 afgevaardigden en stond onder voorzitterschap van mr. S. J. R. de Monchy. Er waren een viertal prae-adviezen ingediend, n.l. door Minister mr. dr. J. In 't Veld, voorzitter van „Humanitas", ds. P. J. Roscam-Abbing, predikant-directeur van de „Rank", mr. dr. J. Loeff, secretaris van het R.K. Kerkgenootschap en de heer J. C. van Dam, directeur van Sociale Zaken te Amsterdam.

Mr. De Monchy wees er in zijn openingswoord op, hoe de sociale arbeid zich verdiept en verbreed heeft in de laatste veertig jaar.

Niettemin had mr. De Monchy de indruk, dat wij nog pas aan een begin staan van een ontwikkeling, die leiden kan tot een betere beheersing der maatschappelijke noden.

Vervolgens werden de prae-adviezen in discussie gebracht. De hieruit naar voren gekomen vragen werden door de praeadviseurs beantwoord.

Mr. dr. Loeff, sprak zich hierbij uit voor het stichten van organen tot een samenwerking, zoals men die tot nu toe nog niet kent.

De overheid moet er van uitgaan, aldus spr., dat wat door particulier initiatief kàn gebeuren, door haar moèt gebeuren. De overheid diene te beseffen dat voor burgerlijke instellingen, zowel als instellingen van particulier initiatief geld nodig is, dat gelijkelijk verdeeld moet worden. Men heeft het recht een beroep op de overheid te doen.

Het particulier initiatief ontleent zijn recht aan de bovenmateriële kant, die het maatschappelijk werk heeft. Het werk wordt gedragen door een levensbeschouwing.

Ds. Roscam Abbing wees er op, dat de Kerk zich niet op één lijn gesteld wenst te zien met verenigingen. De Kerk is niet door menselijke wil geïnstitueerd. Zij leeft vanuit God. Er moge slechts een klein deel van het christelijk, maatschappelijk werk uitgaan van de Kerk als zodanig, het bloeit op uit de gemeente rond die Kerk en is er mee verbonden. Daarom heeft hij in zijn prae-advies de Kerkelijke instellingen niet in één adem willen noemen met de àndere particuliere instellingen. Hij vraagt zich af of de overheid elke instantie, die een wereldbeschouwing heeft, ten volle kan accepteren op dit terrein.

Minister In 't Veld zeide hierop: De overheid heeft zeker een wijze terughouding in acht te nemen, wanneer het gaat om

religieuze en wereldbeschouwingen. Zij kan niet èlke instelling tolereren, niet dezulke, die de geestelijke en zedelijke grondslagen van ons volk ondermijnen.
Het humanisme staat nog in de kinderschoenen. Toch zijn in deze vergadering geen bezwaren gerezen, de humanisten toe te laten bij het maatschappelijk werk.
Ik zelf, aldus spreker, zie het als een belangrijke winst, dat in buitenkerkelijke kring, in ons volk een zo groot verantwoordelijkheidsbesef groeiende is.
De heer Van Dam beantwoordde opmerkingen van meer technische aard.
De voorzitter deelde tijdens het congres mede, dat koningin Juliana het beschermvrouwschap over de vereniging heeft aanvaard. (Vr.je Volk 25-4)

A. Jaarvergadering Staatkundig Ger. Partij —

Op 26 April heeft de Staatkundig Gereformeerde Partij te Utrecht haar algemene jaarvergadering gehouden. De voorzitter van de partij hield een rede getiteld „Mozes en de profeten", waarin hij een overzicht gaf van de internationale en nationale toestand. Ver. Naties en Atlantisch pact, aldus spreker, geven blijk van een ijdel vertrouwen, omdat men ook daar niet met God en Zijn woord te rade gaat".
„Bovendien dreigt het gevaar, dat Nederland ingeval Rusland tot een oorlog overgaat, al lang onder de voet gelopen zal zijn, alvorens er door toedoen van het pact hulp geboden is. Er bestaat alle kans, dat bij alle internationale verbonden van de laatste tijd Nederland met zijn bestaan en zijn belangen het kind van de rekening zal worden. Wij zien het inzake Indië. Ons land dreigt hoe langer hoe meer een speelbal in de handen der grote mogendheden te worden".
De binnenlandse situatie besprekend zeide ds. Zandt, dat niemand ontkennen kan, dat „Rome in ons land schrikbarend opdringt".
Spr. pleitte voorts voor eerbiediging van de Zondagsrust en sprak zich uit tegen de door de regering ontworpen bedrijfsorganisatie, omdat deze van een „socialistisch streven" blijk zou geven. Ook het beleid inzake Indonesië kon spr.'s goedkeuring niet wegdragen.
Na deze rede werden enige huishoudelijke kwesties behandeld, w.o. het verkiezen van bestuursleden. Er werd een telegram van trouw aan H.M. de Koningin gezonden. De vergadering werd door ongeveer 1000 personen bijgewoond.
(A.N.P. 26-4; Trouw 27-4)

B. Passief vrouwenkiesrecht binnen de A.R. —

De Anti-Revolutionnaire partij heeft een commissie ingesteld, welke het passieve vrouwenkiesrecht binnen deze partij zal moeten overwegen.
De commissie is als volgt samengesteld: mr. dr. Donner, voorz.; mevr. dr. F. T. Diemer-Lindeboom; ds. mr. A. Luteyn te Loenen aan de Vecht; mevr. prof. dr. G. H. J. van der Molen; prof. mr. N. Okma en dr. N. H. Ridderbos. Als secretaris zal fungeren mr. K. Groen.
(Trouw 21-4)

C. Handel met Zweden —

In Maart is tussen Nederland en Zweden te Den Haag een handelsovereenkomst geparafeerd welke onlangs door beide landen is geratificeerd. Het verdrag loopt van 1 Maart 1949 tot 28 Februari 1950. De overeenkomst voorziet in een aanzienlijke verruiming van de goederenruil tussen beide landen tot een waarde van ca. 600 millioen kronen. In het afgelopen verdragsjaar heeft Zweden naar Nederland voor een bedrag van 244 millioen kronen en Nederland naar Zweden voor 251 millioen kronen geëxporteerd. Nederland wordt hiermede na Engeland de grootste handelspartner van Zweden. Zweden zal o.m. aan Nederland leveren 100.000 ton standaard hout (v. j. 80.000); 50.000 ton chemisch verwerkt papierpulp; 30.000 ton houtslijp; 24.000 ton viscose. Dit alles ter waarde van 150 mil. kronen. Voor het eerst is ook een contingent houten huizen opgenomen ter waarde van 5.2 millioen kronen en een klein contingent meubelen. De export van ijzererts zal tot 300.000 ton worden verhoogd. Ook de levering van lucifers zal verhoogd worden en wel tot een waarde van 13.5 millioen kronen.
De Nederlandse leveranties zullen o.a. omvatten 310.000 (270.000) ton cokes, 40.000 ton ruw ijzer, alsmede koloniale waren in grotere omvang dan tot dusverre het geval was: koffie voor ca. 1 millioen kr., tabak voor 15 millioen kr., voorts copra, rubber, palmolie e.d. Daarenboven bloembollen, textiel, radiotoestellen en gloeilampen, maar van deze laatste artikelen zijn de contingenten kleiner dan voorheen. Tenslotte zullen in beide richtingen machines e.d. worden geleverd.
(Alg. Handelsblad 19-4)
(Vor. ber. Handel m. Zweden 7808 B)

D. Activiteit Stichting 1940—1945

Over het werk van de Stichting 1940-1945 in het afgelopen jaar zijn thans enige mededelingen gepubliceerd. Er is een bedrag van 9½ millioen gulden uitgekeerd aan 4600 gezinnen. Van dit bedrag is 7½ millioen gulden van derden afkomstig, in hoofdzaak van het rijk De stichting, welke de verzetsdaden onderzoekt van hen, die voor buitengewoon pensioen in aanmerking komen, heeft thans bereikt dat, naar raming, 15 pct. van de gevallen een pensioen wordt toegekend. De inzameling in 1948 was met een opbrengst van ƒ 2.621.775 zeer bevredigend te noemen. (Nwe Rotterd. Crt. 8-4)
(Vor. ber. 7130 E)

E. Slachtoffers griep-epidemie —

Uit thans bekend gemaakte cijfers blijkt, dat tengevolge van de influenza-epidemie in Januari van dit jaar in Nederland in deze maand 525 mensen zijn overleden. Het grootste aantal sterfgevallen kwam voor in de provincie Noord-Holland, n.l. 127. Daarop volgden Zuid-Holland met 118 en Noord-Brabant met 60 gevallen met dodelijke afloop. Zeeland, Drente en Groningen met resp. de getallen 12, 14 en 16 waren het laagst genoteerd. Voor de overige provincies waren de cijfers: Friesland 22, Overijsel 25, Gelderland 46, Utrecht 36 en Limburg 49. Verdeeld naar leeftijdsgroepen was de sterfte het grootst in de groep van 70 jaar en ouder, n.l. 843 per 100.000, het kleinst in de groep van 5 tot 10 jaar, n.l. 1.4.
Merkwaardig is het te constateren, dat voor de groep van 40 tot 60 jaar dit cijfer 48.2 bedroeg en voor de groep van 60 tot 70 jaar 14.8. Per 100.000 inwoners was de sterfte in Groningen 41.2, in Friesland 56.0, in Drente 59.5, Overijsel 44.9, Gelderland 51.2, Utrecht 75.0, N.-Holland 82.1, Zuid-Holland 59.2, Zeeland 53.0, Noord-Brabant 58.0 en Limburg 81.5. Het totaalcijfer voor Nederland was in dit verband 62.6. Naar verhouding werden dus Noord-Holland en Limburg het zwaarst getroffen. (Stat. Bulletin C.B.S. No. 31 11-4)

Indonesië

F. Het uitleen-bedrijf der Algemene Volkscredietbank in 1948 —

Bij de wederopbouw van de Indonesische handel en industrie speelt de werkzaamheid van de Algemene Volkscredietbank een grote rol. In 1948 werd voor de stimulering van de handel en industrie een bedrag beschikbaar gesteld, dat 3 maal zo groot was als in 1947.
Voor Java en Madura is het uitgeleende bedrag in 1 jaar verachtvoudigd. In het oude federale gebied werken thans 65 kantoren en 14 zijn in het nieuwbezette gebied heropend; een 4-tal staat op de nominatie.
Parallel hiermede loopt de uitbreiding van de werkzaamheid der Postspaarbank. Het meest recente gegeven is, dat over Februari, toen het inleggerstegoed steeg met ƒ 2.3 millioen en het aantal uitgegeven boekjes met 4239. In verscheidene plaatsen in het nieuwbezette gebied is de postspaarbank thans weer werkzaam. Djokja en Solo zullen spoedig volgen.
Onderstaande cijfers geven een overzicht van de werkzaamheden van de Volkscredietbank:

	Aan leningen uitst. bedrag in guldens 1 Jan. 1948	31 Dec. 1948	Toeneming in %
West-Java	1.493.939	9.573.029	541
Midden-Java ..	128.875	2.251.521	1647
Oost-Java	526.724	4.126.673	683
Madura	10.115	625.933	6088
Totaal Java en Madura	**2.159.653**	**16.577.156**	**668**
Sumatra	6.267	1.306.103	20741
Banka en Billiton	235.118	181.780	23
Borneo	1.392.418	2.087.538	50
Oost-Indonesië .	3.143.201	5.234.931	67
Totaal overige delen v. Indonesië	**4.777.004**	**8.810.352**	**84**
Totaal Indonesië	**6.936.657**	**25.387.508**	**266**

In de nieuwe gebieden dienen aan de hervatting van het uitleenbedrijf op voormalige bank-kantoren de nodige voorbereidende maatregelen vooraf te gaan, wil men niet binnen enkele maanden voor financiële derailementen komen te staan. In de loop van Februari konden reeds te Bagan-si-api, Kudus, Pati, Purwodadi-Grobogan, Japara, Solo, Serang, Pandeglang en Rangkasbitung kantoren worden heropend. In oud-federaal gebied kon in 1948 practisch over de gehele linie het achterstandspercentage zeer laag worden gehouden. Voor West-Java bedroeg dit slechts 1.61%, voor Midden-Java kon dit worden teruggebracht van 10.8 tot 7.2%, terwijl zelfs in Oost-Java — waar een grote achterstand was ontstaan tengevolge van oogstmislukking — deze ultimo December slechts 3.68% bedroeg. Op Sumatra kon eerst in de 2e helft van 1948 met de rehabilitatie van het uitleenbedrijf een goed begin worden gemaakt. In Oost-Indonesië moet door de grote conjunctuurgevoeligheid van deze Negara een stipte discipline worden gehandhaafd daar de bevolking anders bij eventueel dalende copraprijzen niet bij machte is rente en aflossing te betalen.
(R.V.D. Weekoverz. O.G. 8 t.m. 15-3)
(Vor. ber. 7670 E)

G. Financiële voorzieningen —

Twee wetsontwerpen, die op de economische en financiële aangelegenheden van Indonesië betrekking hebben zijn op 6 April door de Tweede Kamer aanvaard. Zij betreffen in de eerste plaats de oprichting van een Nederlands-Indonesische maatschappij tot financiering van het economisch herstel in Indonesië en het verlenen van garanties voor investeringen in Indonesië (door enkele leden w.o. de

heer Welter werd bezwaar gemaakt wegens de labiele politieke situatie) en in de tweede plaats het verstrekken van geldleningen door het Rijk aan Indonesië c.q. het garanderen van deze leningen en het respectievelijk aangaan daarvan ten laste van Indonesië.
Als voorloopster van deze herstelbank is in Indonesië reeds een commissie voor financiering voor het herstel werkzaam, die tot dusver credieten tot een bedrag van ruim dertig millioen gulden heeft toegestaan. De herstelbank stelt zich ten doel krachtig mede te werken aan de wederopbouw in Indonesië, waarbij o.m. aandacht zal worden gegeven aan het Oosterse bedrijfsleven door verstrekking van credieten of deelneming in kapitaal. Er werd de nadruk opgelegd dat de westerse bedrijven in Indonesië volgens dezelfde maatstaven zullen worden geholpen; de richtsnoer zal dus zijn dat de herstelbank volgens commerciële principes zal worden geleid.
Aangezien onder de huidige omstandigheden de Nederlandse ondernemers met hun bedrijven in Indonesië nog enigszins gereserveerd staan tegenover de gedachten om daarin nieuwe kapitalen te investeren, wordt thans mede de mogelijkheid geschapen, dat Nederland voor dergelijke investeringen garanties verstrekt, waardoor tevens de niet normale commerciële risico's worden gedekt.
De deelneming in het kapitaal en de te verstrekken garanties zullen gezamenlijk voor Nederland het bedrag van 125 millioen niet overschrijden. De mogelijkheid werd opengelaten, dat ook het particuliere bedrijfsleven deelneemt in het kapitaal van de herstelbank, waarvoor een aparte serie aandelen wordt uitgegeven. In de Directie en in de Raad van Toezicht zullen Nederlanders en Indonesiërs paritair zijn vertegenwoordigd; de voorzitter zal door de Kroon worden benoemd. De zetel van de herstelbank zal in Batavia zijn, gezien het feit, dat haar arbeidsterrein in Indonesië ligt. Wat betreft de geldleningen aan Indonesië: de Minister van Financiën wordt gemachtigd tot het sluiten van een leningsovereenkomst ten behoeve van Indonesië tussen de export en importbank en de Nederlandse regering tot een bedrag van 15 millioen dollar, zulks binnen het kader van de Europese herstelfinanciering en verder tot het garanderen van een door Indonesië bij de Commodity Credit Corporation aan te gane lening voor een bedrag van 25 millioen dollar.
De Marshall-steun ten behoeve van Indonesië is thans opgeschort. Men hoopt evenwel dat de omstandigheden zich spoedig zodanig zullen wijzigen dat de hervatting van deze steun mogelijk wordt. Het crediet van de Commodity Credit Corporation zou de gelegenheid openen tot het importeren in Indonesië van de nodige machinerieën, enz.; dit is nodig ter stimulering van de palmolie- en de copraproductie en de uitvoer daarvan.
(Indische Courant 20-4)
(Vor. ber. 7916 C)

België

A. De Koningskwestie —

Zowel het niet-officiële bezoek van prinses Josephine-Charlotte aan België (11-4), waarbij een groot deel van de bevolking op onverholen wijze blijk gaf van haar koningsgezindheid, als de op 25 April in het gebouw van het Belgische gezantschap te Bern gehouden besprekingen tussen Koning Leopold enerzijds en min.-pres. Spaak en de minister van Justitie Moreau de Melen anderzijds, hebben de koningskwestie wederom op de voorgrond gebracht.
Op 27 April werd in een officieel regeringscommuniqué medegedeeld, dat de minister-president en de minister van Justitie voor de Raad van ministers hadden uiteengezet, „dat zij aan de Koning, en in aanwezigheid van de Prins-regent, verslag hebben uitgebracht over de politieke toestand en inzonderheid over de huidige stand van de Koningskwestie."
„De Koning", aldus het communiqué, „heeft acte genomen van de verklaringen van de eerste-minister en van de minister van Justitie."
Minister Vermeylen die deze verklaring op een persconferentie voorlas, heeft hierna nog enkele vragen beantwoord.
Hij betoogde daarbij, dat het onderhoud te Bern een informatief karakter had gehad, dat noch de koning, noch de ministers een besluit hadden te nemen, en zij voorts niet de indruk hebben, dat de besprekingen worden voortgezet, hoewel niets zich daartegen verzet.
Dit communiqué, de verklaringen van de ministers en hetgeen tot dusver uit betrouwbare bronnen bekend is geworden, geven van de jongste faze van de koningskwestie het volgende beeld.
De koning wenste een einde te zien komen aan het regentschap en wil zijn functie wederom opnemen. Eventueel zou hij bereid zijn, na enige tijd ten behoeve van prins Boudewijn van de troon afstand te doen. Naar men aanneemt, heeft hij door bemiddeling van zijn zuster, Marie José, de prins-regent tot een bezoek uitgenodigd, om hem te verzoeken het regentschap neer te leggen. De prins-regent heeft zijn regering van deze uitnodiging in kennis gesteld en wat tot stand kwam, was het onderhoud tussen de koning en de ministers Spaak en de Moreau de Melen, „in tegenwoordigheid van de prins-regent", zoals het communiqué het uitdrukt. Blijkens dit communiqué heeft niet alleen Spaak, doch ook de minister van Justitie, die tot de overtuigde Leopoldisten behoort, van zijn inzicht in de politieke toestand doen blijken, zodat de koning op de hoogte werd gesteld van de opvattingen van beide vleugels van de regeringsmeerderheid.
Er wordt rekening mee gehouden, dat de koning binnenkort zijn standpunt bekend zal maken.
Een en ander heeft een scherpe afwijzende reactie van de zijde van de Socialisten teweeggebracht. De socialistische arbeidersfederatie dreigde zelfs met een algemene staking. De socialisten stellen zich op het standpunt, dat de koningskwestie eigenlijk is afgedaan door de wet van 19 Juli 1945, waarbij vastgesteld werd, dat het parlement heeft te bepalen, wanneer de onmogelijkheid voor de Koning om te regeren een einde neemt. De Volksgazet (soc.) schreef op 27 April: Als wij goed zijn ingelicht „dan is er bij Leopold III in de eerste uren van het gesprek van Bern beslist de wil geweest om dwaasheden te doen. Maar op het laatst schenen hem zoveel nationale en internationale bezwaren tegen een terugkeer in de vorm van een staatsgreep te zijn voorgelegd, dat hij van zijn inzichten is teruggekomen." (Nwe Gids 25 en 28-4, Volksgazet 27-4, N. R. Crt. 28-4)

B. Correctie van de Oostelijke grens —

Het Belgische grondgebied is op 23 April met 20 vierkante kilometer uitgebreid, waardoor de Belgische bevolking aangroeide met ongeveer 500 Duitsers. Het gecorrigeerde gebied omvat in hoofdzaak het plaatsje Bildchen, ten Z.W. van Aken aan de weg naar Luik. België, dat na de eerste wereldoorlog al het Duitse Eupen en Malmedy verwierf, had te elfder ure afgezien van een aanwinst van een oppervlak van 7 vierkante km met ongeveer 3500 inwoners.
De overdracht van het gezag en het verplaatsen der grenspalen hadden plaats zonder het minste incident. De inwoners van het geannexeerde gebied zullen de Belgische nationaliteit kunnen verwerven. De Duitse kinderen zullen evenals vroeger te Aken de school blijven bezoeken. Alle gezinshoofden mogen 100 mark omwisselen in Belgisch geld tegen de officiële koers. Een Belgische commissie welke te Spa gevestigd is, zal de nieuwe grens afbakenen.
In de „bezette gebieden" is een militaire bevelhebber aangesteld. Hiertoe is benoemd generaal-majoor Bulte. In een proclamatie tot de bevolking wordt o.m. verklaard:
Onder voorbehoud van de beslissingen van het vredesverdrag met Duitsland, worden deze gebieden in het Belgisch Koninkrijk opgenomen ongeacht de tussentijdse afwijkingen, die zullen nodig blijken; zij zullen onderworpen zijn aan het regime, bepaald door de Belgische wetten en regelingen.
Op dat ogenblik zullen de Duitse onderdanen, die er vóór 23 Februari normaal woonden, de Belgische nationaliteit, in volle rechten of ten minste in omstandigheden die zo voordelig zijn als die welke aan andere vreemdelingen worden verleend, kunnen bekomen. Niemand zal gedwongen worden de Belgische nationaliteit te aanvaarden. De inwoners zullen over een bepaalde termijn beschikken om hun wil te doen kennen.
De personen, die de Belgische nationaliteit niet verlangen en die zich in Duitsland willen vestigen, zullen gemachtigd zijn zulks te doen na betaling van hun schulden of belastingen die zij nog zouden te vereffenen hebben. Zij kunnen hun roerende bezittingen medenemen of ter plaatse verkopen. Deze personen kunnen hun onroerende bezittingen behouden of verkopen in dezelfde omstandigheden als de Belgische onderdanen. Zij zullen gemachtigd zijn om de opbrengst van deze verkoop volgens nog te treffen regelingen over te dragen.
(Nwe Gids 24-4) **(Vor. ber. 8072 A)**

Benelux

C. Industrie der Benelux-landen

Op 21 April is te Brussel een vergadering gehouden van het Verbond der Belgische Nijverheid, de Nederlandse Hoofdgroep Industrie en het Luxemburgse Verbond van Industriëlen.
Aan het slot van deze bijeenkomst is een motie goedgekeurd, waarin o.a. wordt kenbaar gemaakt, dat het bedrijfsleven der Benelux-landen geraadpleegd wenst te worden over de samenstelling der lijsten van producten, die per 1 Juli in het kader van het nieuwe handelsaccoord zullen vrijkomen.
Tevens wordt er op aangedrongen een landbouwpolitiek te voeren, welke rekening houdt met de industrie, die de landbouwproducten moet verwerken.
De drie groeperingen hebben voorts besloten, een vaste landbouwcommissie in te stellen, waarin vertegenwoordigers der levensmiddelenindustrie zitting zullen hebben. Wat de belastingen betreft, spreken zij als hun oordeel uit, dat aan een uitbreiding van het systeem der indirecte belastingen de voorkeur moet worden gegeven, aangezien de directe belastingen de ondernemingsgeest te veel remmen. Tijdens de vergadering werd

tevens gewezen op de noodzakelijkheid voor de Benelux-landen, de uitvoer naar de Verenigde Staten te bevorderen. Hiertoe zou Amerika zijn douanerechten evenwel moeten herzien.
Wat de Europese samenwerking aangaat sprak de vergadering als haar oordeel uit, dat de convertibiliteit der valuta het grootste probleem uitmaakt.
(Documentatie 28-4)

A. Subsidie-politiek in België en Nederland —

Bij een vergelijking van de subsidiepolitiek, welke de Belgische en de Nederlandse regeringen volgen, blijkt, dat zij er een volkomen verschillend systeem op na houden. In Nederland zijn er subsidies op verschillende levensmiddelen, waardoor de prijzen daarvan kunstmatig laag worden gehouden. In België zijn de prijzen der meeste artikelen vrij. Zij liggen over het algemeen boven de Nederlandse. Om de Belgen nu toch in staat te stellen die artikelen te kopen, zijn in België verschillende subsidies van kracht aan de industrie, waardoor zij haar arbeiders meer loon kan betalen. Een vergelijking is alleen mogelijk van het totaal der subsidies in beide landen. Daarbij staat wel vast, dat de subsidies dit jaar in Nederland nog belangrijk naar beneden zullen gaan.

België — Op de Belgische begroting is voor het lopende jaar aan subsidies uitgetrokken een totaal van 7 milliard frs. (rond 420 millioen gulden). De subsidies zijn in millioenen francs als volgt verdeeld:

Op inlandse en ingevoerde voedingswaren	800
Aan loontoeslagen	2.770
Subs. gasfabrieken	205
Subs. spoorwegen	2.000
Subs. steenkoolmijnen	1.000
Regeling nadelig saldo op ingevoerde producten	255
Totaal	7.000

Van de totale uitgaven op de Belgische staatsbegroting vormen de posten voor subsidies een belangrijk deel. Over de laatste jaren was het percentage der begrotingen, dat voor subsidies werd geraamd:

in 1946	8.49%
in 1947	14.03%
in 1948	13.60%
in 1949	9.77%

Nederland — In Nederland is voor 1949 nog uitgetrokken aan economische subsidies een bedrag van *f* 383 millioen. De werkelijke uitgaven zullen echter kleiner zijn. Van de *f* 383 millioen vallen *f* 365 millioen op rekening van het landbouw-egalisatiefonds, *f* 8 millioen op brandstoffen en *f* 10 millioen, ter handhaving van een bepaald prijspeil. Volgens deze begroting is het percentage der subsidies op de totale uitgaven van de gewone dienst nog hoger dan het Belgische percentage, maar na de verdere verlaging der subsidies zal het wel met enkele percenten naar beneden gaan. Een vergelijking over de laatste jaren van het aandeel der subsidies in de totale staatsuitgaven geeft voor Nederland het volgende beeld:

in 1946	15.33%
in 1947	13.11%
in 1948	17.14%
in 1949	10.63%

(Volkskr. 9-4; Keesings Fin. Ec. Ber. 19-4)
(Vor. ber. Subs. politiek in Nederl. 7799)

B. Critiek van vakbonden op programma op lange termijn —

Het Alg. Belgisch vakverbond, de Confédération générale du travail du Luxembourg (C.G.T.) en het N.V.V. hebben op 27 April een gemeenschappelijke nota gezonden aan de regeringen der drie Benelux landen, waarin zij critiek oefenen op het Benelux-programma op lange termijn.
De nota stelt, dat het Benelux-programma op lange termijn een bijdrage dient in te houden tot economische samenwerking als het plan-Marshall bedoelt: daartoe moet binnen Europa een evenwicht worden bereikt, wat slechts mogelijk is indien de landen radicale wijzigingen brengen in hun economische structuur. Deze doeleinden zijn niet binnen de nationale grenzen te bereiken: het gemeenschappelijk op te stellen herstelplan moet een synthese zijn van de nationale programma's.
Het zou dus alleen kunnen slagen indien de verschillende regeringen haar nationale programma's als contractuele verplichtingen beschouwen. Bij de uitvoering daarvan mag men niet volledig op het particuliere initiatief vertrouwen.
De inhoud van zodanige nationale programma's heeft grote betekenis voor de economische politiek. Het is, zegt de nota, niet goed, dat, zoals in de Benelux-landen gebeurde, de parlementen bij de voorbereiding worden uitgeschakeld.
De nota zegt vervolgens, dat het Benelux-programma op lange termijn niet-realistisch genoemd kan worden.

Allereerst de structuurpolitiek. Deze heeft in het Beneluxprogramma een statisch karakter; men is van mening, dat de vooroorlogse economische structuur wel zal terugkeren. Het is echter helemaal niet zeker of Nederland zijn positie op de Duitse- en Indonesische markten zal herwinnen. Het is niet reëel, te veronderstellen, dat de vooroorlogse handelsstromingen zich zullen handhaven. Veel actievere overheidspolitiek op dit gebied is nodig. Een gefundeerde conjunctuurpolitiek is in het programma niet te vinden; men legt de nadruk op de overwegende rol van het particulier initiatief. Men heeft een groot vertrouwen in indirecte monetaire maatregelen, terwijl de economische theorie de beperktheid daarvan heeft aangetoond. In vele andere democratieën heeft de overheid de verantwoordelijkheid voor de handhaving van de werkgelegenheid op zich genomen.

De drie vakbonden aanvaarden ook niet de cijfers uit het programma; men acht deze te optimistisch. Een verhoging van de textielexport, zoals het lange-termijnprogram stelt, van 20% is zeer onwaarschijnlijk als men rekening houdt met de veroudering in deze industrie en de industrialisatie juist in jonge landen.
Eveneens kan men geen verhoging van de arbeidsproductiviteit vóór 1953 van 20% verwachten, daar zelfs de V.S., met de grootste technische vooruitgang, nooit verder is gekomen dan 3% per jaar. Ook de aangegeven productieverhogingen zijn voorspellingen en geen taakstellingen.
De vakbonden achten de tendenz van het programma liberaal. „Blijkbaar is van de na-oorlogse welvaart in België gebruik gemaakt om Nederland te bewegen zijn „austerity"politiek los te laten", zegt de nota, die er verder op wijst, dat de Belgische welvaart niet te danken was aan de liberalistische politiek, maar aan bepaalde bijzondere omstandigheden. De huidige werkloosheid in België bewijst, dat die omstandigheden aan het verdwijnen zijn.
Het programma ziet de overheidstaak zeer beperkt en wanneer men bovendien aan het particuliere initiatief de hoofdrol geeft, dient men daarvoor gunstige voorwaarden te scheppen: verhoging van dividenden en rentevoet, verlaging van belasting op winsten en hoge inkomens.
Men kan echter niet de arbeiders soberheid voorschrijven en de ondernemersinkomens verhogen; dat is voor de vakbeweging onaanvaardbaar.
Voorts is het de vraag of men zo zal komen tot uitbreiding en modernisering van de industrie, aangezien het programma beperking van het gebruik, gedwongen sparen en volledige contrôle op de investeringen verwerpt. Men is dus aangewezen op de Amerikaanse hulp, maar als deze ontbreekt worden de toekomstprojecten niet uitgevoerd.
De nota besluit met een ernstige waarschuwing tegen de in het Benelux-programma aangegeven politiek; men heeft er bezwaar tegen, dat het parlement en het bedrijfsleven bij de opstelling er van niet zijn gekend. De vakbonden vragen de drie regeringen een nieuw plan op te stellen, dat meer met de realiteit rekening houdt.
De vakbonden zullen spoedig positieve richtlijnen opstellen voor een andere politiek dan het huidige programma bevat.
(Parool 27-4)
(Vor. ber. Progr. op l.t.: 7796 Conf. Vakbew. 7586 B)

China

C. Communisten hervatten offensief - Oproep van Tsjiang Kai-sjek

De communistische troepen hebben — nadat de vredesonderhandelingen waren mislukt — op 21 April het offensief hervat. Over de gehele breedte van het 1000 km. lange front kwamen de troepen in beweging. De Jangtse werd op talloze plaatsen overschreden, zonder dat ernstig verzet werd geboden. Persberichten maakten integendeel melding van desertie op grote schaal in het nationalistische leger. Nanking werd, — nadat de regering het had ontruimd en naar Kanton was vertrokken — door de communistische troepen bezet. Vandaar werd de opmars voortgezet in Zuidoostelijke richting met de aanvalsspits gericht op de ten Zuiden van Sjanghai gelegen havenstad Hangtsjou. Hierdoor dreigen de Chinese troepen, welke om Sjanghai gelegerd zijn, naar schatting 300.000 in getal, ingesloten te worden. Naar het zich thans laat aanzien, wordt deze manoeuvre tot nu toe met succes door de communisten uitgevoerd. Soetsjou, dat in de eerste verdedigingslinie van Sjanghai ligt, viel op 27 April in hun handen. De verbindingen tussen Hankou en Sjanghai dreigen verbroken te worden. Niettemin schijnt de regering vast besloten de wereldstad Sjanghai tot het uiterste te verdedigen. Zo arriveerden op 25 April 15.000 man troepen in deze stad, welke afkomstig waren van Formosa. Het zijn door de Amerikanen geoefende en bewapende elitetroepen.
Na een conferentie met Tsjiang Kai-sjek, gaf de wnd. president Li Tsjoeng-jen volmachten aan minister-president Ho. Tezelfdertijd riep hij het volk op te strijden voor zijn vrijheid en nationale onafhankelijkheid. Mao Tse-toeng heeft zijn troepen geïnstrueerd overeenkomsten te sluiten met alle nationalistische troepenonderdelen, die hiertoe bereid blijken. Ofschoon de Russische ambassadeur naar Kanton, de huidige zetel van de nationalistische regering, vertrok, bleven de overige Westerse diplomaten in Nanking. Tsjiang Kai-sjek is weer in het openbaar

verschenen. Op 26 April arriveerde hij te Sjanghai. Hij richtte een oproep tot de bevolking, om ten aanzien van de „communistische dictatuur" dezelfde moed en doorzettingsvermogen te tonen, als men gedaan had ten aanzien van de Japanners. Hij verklaarde voorts zich niet langer aan de verantwoordelijkheid te kunnen ontrekken.
Een overwinning van de communisten noemde hij het uitgangspunt voor een derde wereldoorlog.
Amerikaanse en Britse schepen verlieten intussen op dezelfde dag de haven, om niet in communistische handen te geraken. Zij namen geen evacué's mede.
(New York Herald Tribune 25-27-4 - Manch. Guardian Weekly 28-4)
(Vor. ber. Kron. 18-4 8068, 8024 C)

Duitsland

A. Wending in de Berlijnse kwestie —

Het Russische persbureau Tass heeft bekend gemaakt, dat Rusland toegestemd heeft de Berlijnse blokkade op te heffen, indien de Westelijke mogendheden een datum willen vaststellen voor een bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken van de Grote Vier over de Duitse kwestie.
Het Russische standpunt, zoals door Tass is weergegeven, was dat de Westelijke bezettingsautoriteiten gelijktijdig hun tegenblokkade van de Sowjetzone en de Sowjet-sector van Berlijn moeten opheffen.
Tass had eerder een verklaring gepubliceerd, waarin gezegd wordt, dat buitenlandse persberichten over eventuele opheffing van de blokkade „niet met de werkelijkheid overeenstemden". Doch het berichtte verder, dat de Amerikaanse afgevaardigde in de Veiligheidsraad Jessup op 15 Februari met de Sowjet-gedelegeerde Malik contact opnam over deze kwestie. Volgens Tass gebeurde dit naar aanleiding van het antwoord van maarschalk Stalin op een vraag in zijn interview met Kingsbury Smith, directeur voor Europa van de International News Service, op 27 Januari (zie 7944 A).
Jessup, aldus Tass, vroeg Malik om uitleg, waarom maarschalk Stalins antwoord op de derde vraag betreffende de blokkade van Berlijn, geen verwijzing bevatte naar één enkele valuta voor Berlijn. Malik deelde Jessup mede, dat het ontbreken van een mededeling betreffende de munteenheid niet toevallig was, en dat deze kwestie tijdens de zitting van de Raad van ministers van Buitenlandse Zaken, gedurende het onderzoek van de Duitse kwestie, besproken kan worden.
Op 21 Maart deelde Malik Jessup mede, dat indien een datum voor een bijeenkomst van de Raad zou kunnen worden vastgesteld, de blokkade al vast zou kunnen worden opgeheven. De kwestie van de enkelvoudige valuta zou dan besproken kunnen worden tegelijk met andere kwesties, Duitsland betreffende.
In antwoord op dit communiqué heeft het Amerikaanse departement van Buitenlandse Zaken op 27 April een verklaring uitgegeven, waarin gezegd wordt, dat het Sowjet-aanbod, indien oprecht gemeend, aanvaardbaar is. Volgens deze verklaring ligt de weg open voor de opheffing der blokkade van Berlijn en van de geallieerde tegenblokkade, mits de Russische voorwaarden inderdaad de voorwaarden zijn en blijven, die in Moskou zijn gepubliceerd.
Van Amerikaanse zijde werden nog de volgende bijzonderheden verstrekt:
Op 1 Maart deelde Malik Jessup mee, dat, indien een definitieve datum voor de bijeenkomst van de raad der ministers van Buitenlandse Zaken der Grote Vier zou kunnen worden vastgesteld, de beperkingen van handel en vervoer naar Berlijn gelijktijdig en vóór de bijeenkomst zouden worden opgeheven.
Gebruik makende van de aanwezigheid van de ministers van Buitenlandse Zaken van Engeland en Frankrijk te Washington, kon een eensgezinde houding worden aangenomen, welke door Jessup aan Malik is meegedeeld in de volgende omschrijving:
1. Wederkerige en gelijktijdige opheffing van de beperkingen, die de Sowjet-Unie sinds 1 Maart 1948 aan de verbindingen, het vervoer en de handel tussen Berlijn en de Westelijke zones van Duitsland heeft opgelegd en de beperkingen, die de drie mogendheden aan de verbindingen, het vervoer en de handel naar en van de Oostelijke zone van Duitsland hebben opgelegd;
2. Het vaststellen van een begindatum voor de bijeenkomst van de raad der ministers van Buitenlandse Zaken.
De Westelijke mogendheden wensten de zekerheid, dat deze twee punten door de Sowjet-Russische regering niet afhankelijk zouden worden gesteld van een der andere punten, die in het verleden overeenstemming over de opheffing van de blokkade onmogelijk hebben gemaakt, aldus de verklaring.
Op 10 April deelde Malik Jessup de houding van de Sowjet-Russische regering mee, waarbij bleek, dat er nog enige punten waren, die verduidelijking behoefden.
Verdere besprekingen werden gehouden tussen de drie Westelijke regeringen, die een meer gedetailleerde formulering van haar positie tot resultaat hadden.
Op 29 April werd bekend, dat de Ver. Staten de Sowjet-Unie om een officiële verklaring hebben verzocht over de datum, waarop zij de blokkade van Berlijn zal opheffen. Dit verzoek is vervat in een schrijven, dat Jessup aan Malik ter hand heeft gesteld. Naar verluidt hebben de Ver. Staten de Sowjet-Unie om de verzekering gevraagd, dat inmenging in de organisatie van een Westduitse Staat geen voorwaarde voor de opheffing van de Berlijnse blokkade zou zijn.
Later werd meegedeeld, dat Malik met dit standpunt zou hebben ingestemd.
(Soviet News 27-4 en New York Herald Tribune 28 en 29-4) **(Vor. ber. 7944 A)**

Engeland

B. De conferentie van het Gemenebest - India blijft lid —

Van 22 tot 27 April zijn de eerste ministers uit het Gemenebest te Londen bijeengeweest, om te trachten een formule te vinden, die het mogelijk moet maken, dat India een republiek wordt en tegelijk toch een in ieder opzicht volwaardig lid van het Gemenebest blijft. Blijkens een communiqué, dat op 28 April werd gepubliceerd is men hierin geslaagd.
Tegelijkertijd werd in een gemeenschappelijke verklaring de tekst van deze formule gepubliceerd.
Overeenstemming over de nieuwe formule tussen de eerste ministers was op 26 April bereikt, waarna de verschillende regeringen op de hoogte werden gesteld en haar goedkeuring konden geven. Op 27 April had vóór de aanvang der plenaire zitting voor ditzelfde doel ook nog een bijeenkomst van het Engelse kabinet plaats, zodat de eerste ministers in hun laatste vergadering namens hun regeringen aan de definitieve tekst van deze nieuwe interpretatie van het statuut van Westminster hun goedkeuring konden geven. Vervolgens begaf men zich naar Buckingham Palace, alwaar de koning de eerste ministers in audiëntie ontving en door Attlee, als voorzitter der conferentie van de resultaten op de hoogte werd gesteld.
De eigenlijke overeenkomst bestaat uit vier korte alinea's. De eerste luidt: „De regeringen van het Verenigd Koninkrijk, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika, India, Ceylon en Pakistan, wier landen verenigd zijn als leden van het Britse Gemenebest van Naties en die een gemeenschappelijke trouw aan de Kroon, die ook het symbool van hun vrije associatie is, verschuldigd zijn, hebben de op handen zijnde constitutionele veranderingen in India in overweging genomen."
De tweede alinea zegt: „De regering van India heeft de andere regeringen op de hoogte gesteld van het voornemen van het Indische volk, dat onder de nieuwe constitutie welke weldra zal worden aangenomen India een onafhankelijke souvereine republiek zal worden. Tevens heeft de regering van India verklaard en bevestigd, dat het India's wens is, zijn volledig lidmaatschap van het Gemenebest voort te zetten en de koning als het symbool van de vrije associatie van de onafhankelijke leden en als zodanig als Hoofd van het Gemenebest te aanvaarden.
Derde alinea: De regeringen van de andere landen van het Gemenebest, wier basis van lidmaatschap hierdoor niet is veranderd, accepteren en erkennen India's voortgezette lidmaatschap op de bovengenoemde voorwaarden.
De vierde alinea tenslotte zegt: „Dienovereenkomstig verklaren het Verenigd Koninkrijk, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika, India, Pakistan en Ceylon hierbij, dat zij verenigd blijven als vrije en gelijke leden van het Gemenebest van naties, vrijelijk samenwerkend in de nastreving van vrede, vrijheid en vooruitgang.
Het communiqué waarin deze verklaring werd bekend gemaakt zegt tenslotte, dat deze kwestie het enige punt van bespreking op de conferentie was. Dit neemt niet weg, dat deze bijeenkomst de gelegenheid bood voor individueel contact, waarvan o.m. Pandith Nehroe (India) en Dr. Malan (Zuid-Afrika) gebruik hebben gemaakt. (Times 28-4 - Red. K.H.A.)
(Vor. ber. 7911)

C. Verklaring beschieting oorlogsbodems op de Jangtse —

Minister-president Attlee heeft op 26 April in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over de beschieting van de „Amethyst" en andere oorlogsbodems op de Jangtse. Attlee begon met er op te wijzen, dat de Britse houding ten opzichte van de burgeroorlog in China wordt bepaald door de in December 1945 te Moskou door Engeland, Sowjet-Unie en de Ver. Staten afgelegde verklaring, waarin men zeide een politiek van niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van China te zullen voeren.
„Gedurende de verwarde toestand, die in de afgelopen maanden heeft geheerst", aldus Attlee, „bevonden zich oorlogsschepen van verscheidene mogendheden te Sjanghai en te Nanking, opdat zij in geval van een ontbreken van recht en orde tengevolge van de vijandelijkheden, in staat zouden zijn te helpen bij de evacuatie van de onderdanen dezer mogendheden". Attlee voegde hier aan toe: „Het is waar, dat er een waarschuwing werd gegeven met betrekking tot de oorlogsschepen op de Jangste, toen de Chinese

regering besloot zich naar Kanton te begeven. Niettemin zijn de bewegingen van onze oorlogsschepen op de Jangtse sinds die tijd geschied met volledig medeweten en toestemming van de nationale regering van China".

„De schepen vervulden dus een volkomen wettige taak en er was geen andere geconstitutionneerde autoriteit aan wie de regering verplicht was kennis te geven van de vlootbewegingen", aldus Attlee.

Vervolgens gaf de premier een uiteenzetting over de details van het incident. Nadat Attlee zijn verklaring had uitgesproken, werd van conservatieve zijde scherpe critiek op de regering uitgebracht. Churchill zeide hierbij, dat de eerste lord van de admiraliteit en de minister van Defensie te veel aan de autoriteiten ter plaatse hadden overgelaten en zich niet voldoende zelf van de situatie op de hoogte hadden gesteld. Churchill eiste genoegdoening der communistische machthebbers voor de aangedane smaad en het zenden van een of twee vliegdekschepen naar het verre Oosten om zeker te zijn, dat de Engelsen voortaan met respect worden behandeld. Attlee wees de door Churchill geuite beschuldigingen van de hand en verklaarde, dat door de autoriteiten ter plaatse genomen maatregelen door de regering worden gedekt. Tenslotte zegde Attlee toe later een volledig debat aan deze kwestie te zullen besteden.

(Vor. ber. Kron. 20-4 8068) (Times 27-4)

Internationaal Nieuws

A. Besprekingen over Europees regionalisme —

Op 9 en 10 April is te Parijs een bijeenkomst gehouden van vertegenwoordigers van gewesten en landstreken in verschillende Europese landen. Deze bijeenkomst was belegd door het Franse coördinatiecomité van federalisten. Uit Nederland waren zes vertegenwoordigers van Friesland en een vertegenwoordiger van „Brabantia Nostra" verschenen. Verder waren op deze bijeenkomst aanwezig: uit Frankrijk Provençalen, Bretons en Vlamingen, uit België Vlamingen en Walen, uit Duitsland een vrij grote Beierse delegatie, uit Italië vertegenwoordigers van Zuid-Tirol, Val d'Aosta en Friule, uit het Ver. Koninkrijk Schotten en afgevaardigden van Wales. Voorts was er een aantal delegaties van uit Oost-Europa geemigreerden en een aantal uitgeweken Spaanse Basken.

Voorzitter was prof. dr. H. Brugmans.

De bedoeling van deze bijeenkomst was de problemen, die men in verschillende gewesten van Europese landen, en speciaal in gewesten met ethnologische minderheden, aanwezig acht, te bespreken als een probleem voor geheel Europa en naar een oplossing te streven. Een politieke, een culturele en een economische resolutie werden aangenomen. Een permanent comité van de Europese gewesten (Comité des régions et communautés Européennes) werd opgericht. Hierin kregen o.a. zitting onze landgenoten prof. dr. H. Brugmans en dr. Bergsma, die als afgevaardigde van Friesland aanwezig was.

De eerste taak van dit comité zal zijn het ontwerpen van een statuut voor het gewestelijk leven in Europa. In dit statuut, dat aan de Europese Beweging als geheel zal worden voorgelegd, zal in het bijzonder aandacht moeten worden besteed aan de plaats van het regionale leven ten opzichte van het „Europees hooggerechtshof ter bescherming van de rechten van de mens", waarvan de oprichting in voorbereiding is.

Voorts werd besloten van het congres een permanente organisatie te maken en ieder jaar in een gewest in een der Europese landen bijeen te komen.

Voor volgend jaar is een uitnodiging ontvangen van Merano in Zuid-Tirol (Italië).

(Maasbode 13-4)

Italië

B. Plannen voor agrarische hervorming —

De Italiaanse premier, Alcide de Gasperi, heeft tegenover een correspondent van Reuter verklaard, dat zijn regering een einde hoopte te maken aan het grootgrondbezit door ten minste 1.212.000 ha grond onder landarbeiders te verdelen.

De Gasperi, die zijn landhervormingsschema, dat binnenkort aan het kabinet zal worden voorgelegd, uiteenzette, zeide, dat „ons hervormingsplan landarbeiders en boeren, die geen land bezitten, tot kleine boeren wil maken, die hun eigen grond bezitten. Waar dit niet uitvoerbaar is, hopen wij hun aandeel te geven in het beheer van grote boerderijen. Dit zal betekenen, dat landbezitters met grote of middelgrote landerijen een deel van hun land zullen moeten afstaan aan een „organisatie voor landhervorming en kolonisatie", welke door de staat is gesticht," aldus de Gasperi. Het percentage, dat landbezitters van hun land zouden moeten afstaan, zou variëren tussen 20 en 50 pCt. Voordat het percentage werd berekend, zou eerst een oppervlakte van 100 tot 250 ha voor de eigenaars zelf bestemd worden.

De hervormingsorganisatie d.w.z. de staat, zou het benodigde land aankopen, aldus de Gasperi. De arbeiders, die land zouden krijgen, zouden tijd krijgen om hiervoor te betalen en de staat zou hen helpen met credieten en technische faciliteiten. Vooral zou de staat streven naar modernisering van de landbouwmethoden en het stichten van coöperaties voor de aankoop van zaadgoed en de verkoop van de producten en voor het gebruik van landbouwmachines. Er zouden wettelijke en economische voorzieningen getroffen worden om te verhinderen, dat de nieuwe landbezitters hun land kwijtraken aan de vroegere eigenaren.

(Tijd 19-4)

Luxemburg

C. Grenscorrecties uitgevoerd —

Op 23 April heeft de regering van het groot-hertogdom Luxemburg de correcties aan de grens met Duitsland ten uitvoer gebracht. Voorlopig werd in bezit genomen, het Kammerwald, een bosgebied van 500 ha. aan de overijde van de Our. Hierdoor neemt het Luxemburgse territorium met 0.2 pct. van de totale oppervlakte toe. Het Duitse dorpje Roth, met een zielenaantal van 200, dat oorspronkelijk was toegewezen werd nog niet in de correcties opgenomen.

De regering van het groot-hertogdom wil de gezagsoefening over het Kammerwald niet beschouwen als annexatie, maar als het houden van een economisch onderpand. „Wij willen niets anders dan de betaling van de vordering, die wij op Duitsland hebben en die 26 milliard beloopt", aldus Bech, de minister van Buitenlandse Zaken. Dit onderpand komt echter in waarde slechts overeen met een duizendste van de vordering. Het bos van eiken en beuken, dat van het Ardennenoffensief van Rundstedt minder te lijden heeft gehad dan van de onmatige exploitatie tijdens en na de oorlog, vereist een aanzienlijk kapitaal om het weer in orde te brengen. Eerst na een systematische herbebossing en een zuinig beheer bestaat de mogelijkheid, dat het over een twintig, dertig jaar zijn oorspronkelijke waarde terugkrijgt.

(Luxemburger Wort 23-4, Nwe R'damse Crt. 29-4)

Roemenië

D. Mutaties in kabinet —

Te Boekarest zijn mutaties in het Roemeense kabinet bekend gemaakt.

Constantinesco, de minister van mijnwezen en petroleum-winning is vervangen door Vasilichi, de minister van opvoeding, Mateesco is onderminister voor het mijnwezen geworden. Doreanu is minister van opvoeding geworden met mevr. Mezinoesco, tot dusver minister van schone kunsten, als onderminister. Constantinesco, die voorzitter is geworden van een regeringscommissie, is evenals de nieuwbenoemde ministers, lid van de (Communistische) arbeiderspartij.

(A.N.P. 25-4)

Syrië

E. Nieuwe regering - Verdrag met Irak —

Kolonel Hoesni, die onlangs door een staatsgreep aan de macht kwam, heeft thans een nieuwe regering gevormd, welke uitsluitend uit partijlozen bestaat. Hoesni zelf is premier en beheert de portefeuilles van Defensie en van Binnenlandse Zaken.

Een van de eerste regeringsdaden van Hoesni was het sluiten van een defensiepact met Irak. De ondertekening van het verdrag had plaats te Damascus. Na de besprekingen werd van Irakse regeringszijde verklaard, dat iedere Zionistische aanval op Syrië als een aanval op Irak zou worden beschouwd.

Bij de besprekingen waren de minister van Buitenlandse Zaken van de Libanon en de secretaris-generaal van de Arabische Liga, Azzam Pasja, tegenwoordig.

(Neue Zürcher Ztg. 19-4)

Vaticaan

F. Encycliek i.z. Palestina —

Z. H. de Paus heeft op Goede Vrijdag (15 April) een encycliek uitgegeven. Zij begint met de woorden „Redemptoris Nostri" en is een aanvulling op de encycliek „In Multiplicibus" van 24 October 1948, waarin de Paus de internationalisatie van de Heilige Plaatsen in Palestina vroeg.

Z. H. de Paus geeft in de eerste plaats uitdrukking aan zijn blijdschap over de wapenstilstand in Palestina, doch hij merkt daarnaast op dat deze nog geen ware vrede is. De Paus zegt dat hij nog steeds smeekbeden van ontelbare vluchtelingen ontvangt, verzoeken om hulp en vele protesten wegens ernstige schade geleden door religieuze instellingen, door kerken en andere plaatsen van eredienst, met zeer bedroevende vernielingen van katholieke instellingen.

De H. Vader vraagt dan: Een internationaal regiem voor de stad Jeruzalem en haar buitenwijken.

De beveiliging van alle Heilige Plaatsen, in elk deel van Palestina, met een garantie van vrije toegang en rustig verblijf voor pelgrims.

Vrijheid voor alle katholieke instellingen van eredienst, van scholen, liefdadigheid, etc., die zo veel verdiensten hebben voor het verleden.

Instandhouding van alle rechten, die de katholieken in vele eeuwen verworven hebben en welke zij met inspanning en vele malen verdedigd hebben, rechten die de Heilige Vader altijd plechtig bevestigd heeft. (Tijd 16-4)

Op 23 April werden de correcties aan de oostelijke grens ten uitvoer gebracht. Nederlandse troepen overschrijden de Nederlands-Duitse grens op weg naar Elten, dat thans met zijn 3500 inwoners onder Nederlands bestuur staat. (Zie 8079).

(foto Ass. Press)

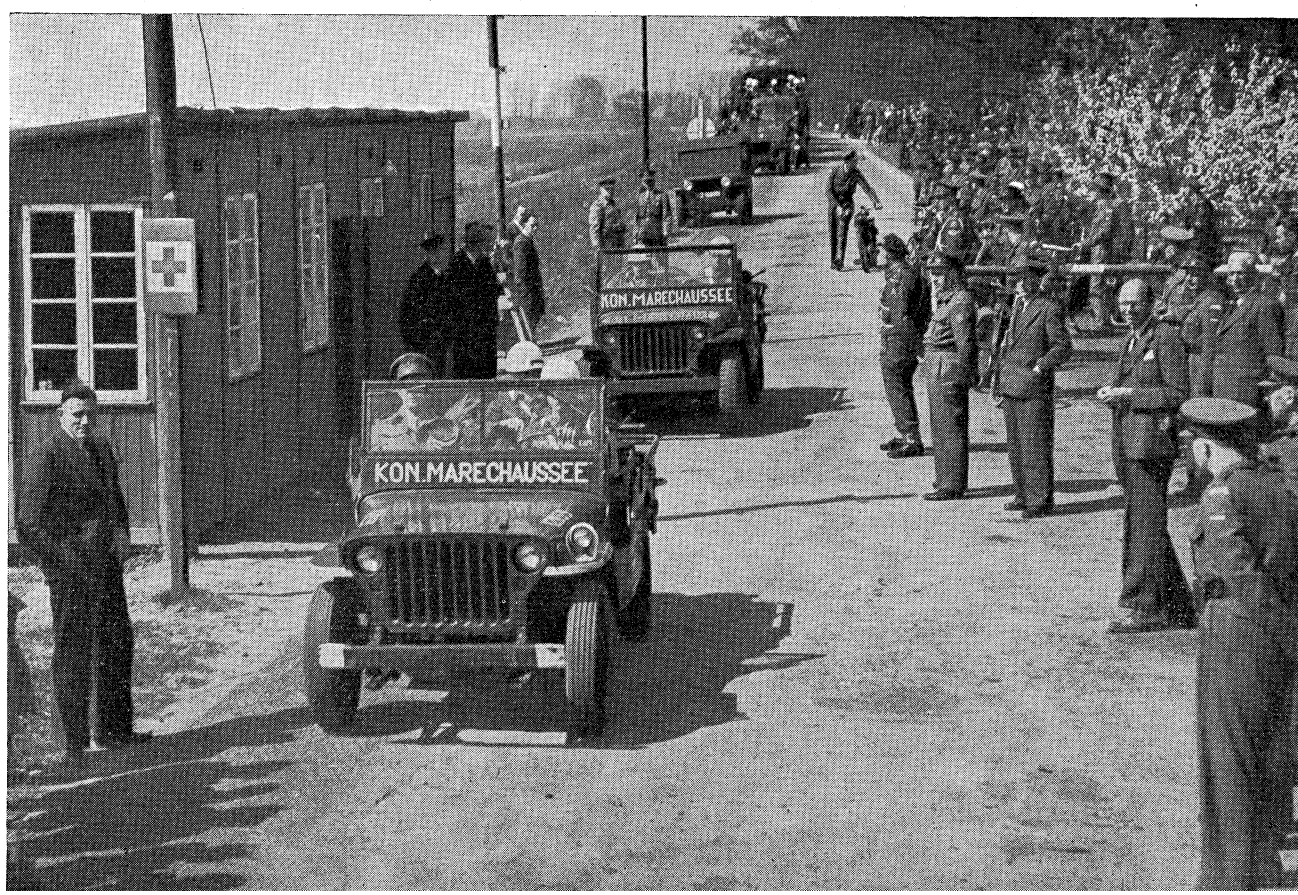

Op 2 April verrichtte kroonprinses Märtha van Noorwegen in tegenwoordigheid van haar echtgenoot kroonprins Olav en vele Noorse en Nederlandse autoriteiten, de tewaterlating van de „Oslofjord". De plechtigheid werd door een grote menigte gadegeslagen. Het schip, dat werd gebouwd door de Nederlandse Dok- en Scheepsbouwmaatschappij te Amsterdam, is bestemd voor de „Norsk Amerika Linje".
(Zie ook: 8033; Kr. 2-4). (foto Anefo)

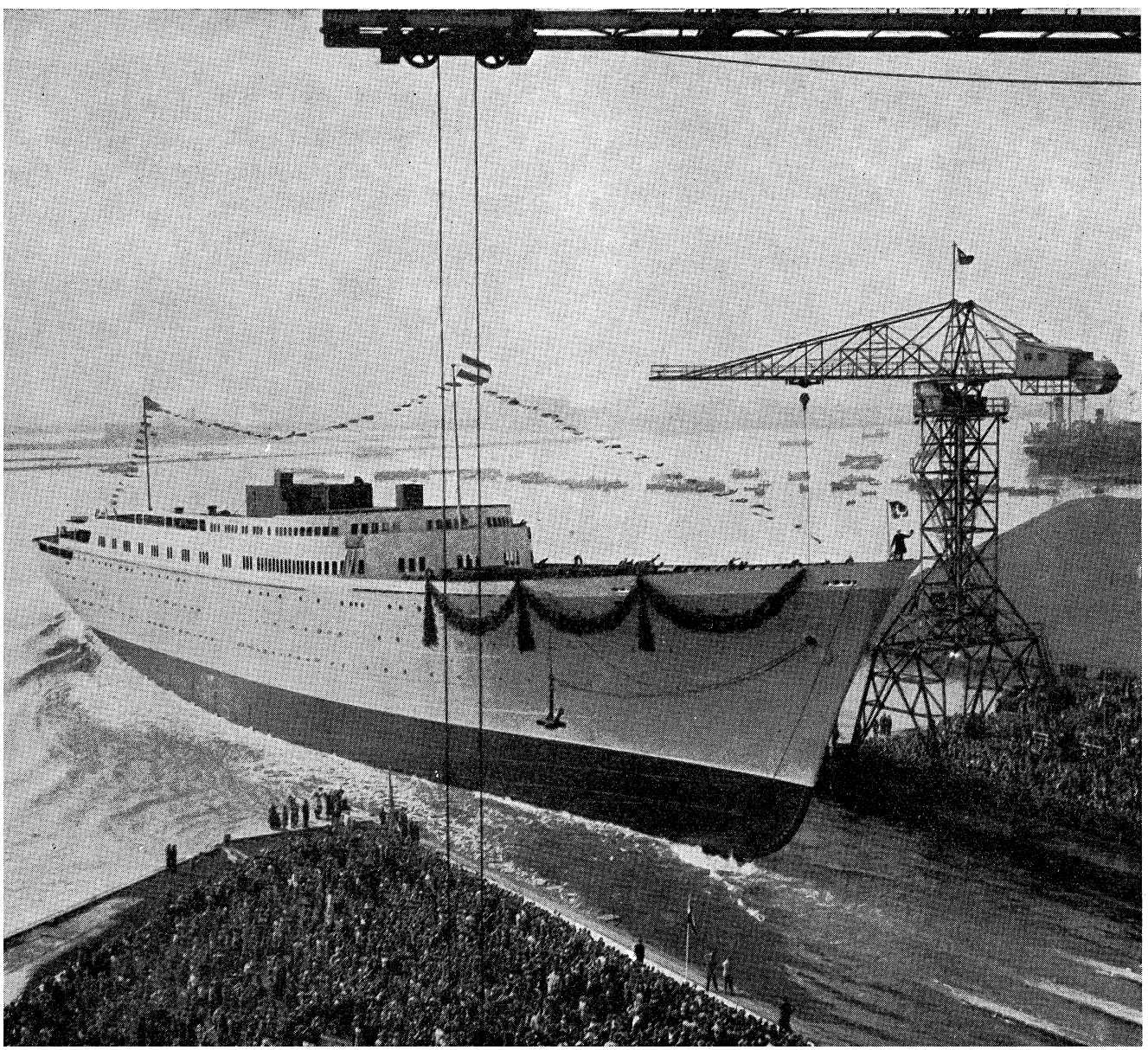

De Republiek Ierland

Op 18 April 1949, Tweede Paasdag, 33 jaar na de Paasopstand van 1916, werd de „Republic of Ireland Act 1948" van kracht en verbrak Eire zijn laatste band met het (Britse) Gemenebest, om voortaan als volledig onafhankelijke republiek in het volkenrechtelijk verkeer op te treden. Zijn president Sean O'Kelly en minister-president Costello ontvingen talloze gelukwensen, w.o. (en dit is wel zeer karakteristiek voor de Britse politiek) van de Koning van Engeland, van de Britse minister-president Attlee en van de premiers der Britse dominions. De 18e April is een mijlpaal in de geschiedenis van het „Groene Eiland" en de bekroning van de eeuwenlange Ierse vrijheidsstrijd, zij het dan ook, dat de meeste Ieren deze strijd nog niet volstreden achten, zolang de „partition", de afscheiding van Noord en Zuid-Ierland niet is opgeheven en de republiek zich niet uitstrekt over het gehele Ierse eiland.

Ierse Vrijheidsstrijd — Sedert het midden der 12e eeuw stond Ierland onder Brits gezag, maar in de loop der eeuwen kwam het herhaaldelijk tot opstanden en onafhankelijkheidsbewegingen. Een opstand ten tijde van Cromwell (begin 16e eeuw) had tot gevolg, dat Zuid-Ierland een zekere graad van autonomie verkreeg. Daaraan kwam echter een einde, toen in 1800 Ierland met Schotland en Engeland tot het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Ierland verbonden werd. Sindsdien was er permanent een fel antagonisme tussen Zuid-Ierland en Engeland, waarin van Ierse zijde zowel godsdienstige (Ierland is overwegend Rooms Katholiek) als sociaal-economische (de grond van dit in hoofdzaak agrarisch land was grotendeels in handen van elders vertoevende Engelse grootgrondbezitters) en nationalistische motieven (het Ierse volk is van het Keltische ras) hun rol speelden. In het midden der 19e eeuw verwekte het geheime genootschap der Fenians een opstand tegen Engeland, die echter in 1867 onderdrukt werd. De Engelse liberale staatsman Gladstone trachtte Home Rule (zelfbestuur in interne aangelegenheden) voor Ierland te bewerkstelligen, maar slaagde daarin niet. Een belangrijke hinderpaal voor de verstrekking van Home Rule bleek het Engelse grootgrondbezit in Ierland. In 1912 kwam Asquith met een nieuw Home Rule-ontwerp, dat echter ernstig verzet vond in het hoofdzakelijk door Schotten en Engelsen bewoonde N. Ierland (Ulster). Het uitbreken van Wereldoorlog I voorkwam in 1914 een oorlog tussen N. en Z. Ierland, welker burgers gezamenlijk met Engeland ten strijde trokken. Het Engelse parlement aanvaardde het Home Rule-ontwerp, waarvan de inwerkingtreding werd uitgesteld tot na de oorlog.

Een extreem nationalistische groep in Z. Ierland, de Sinn Fein („Alleen Onszelf"), bleef echter onverzoenlijk en eiste niet slechts Home Rule maar een volledig onafhankelijke republiek. Een met Pasen 1916 door de Sinn Feiners verwekte opstand werd op bloedige wijze onderdrukt. Na de oorlog wijzigde de Engelse regering haar H. R. ontwerp in die geest, dat N. en Z. Ierland beide autonomie verkregen, maar elk met een eigen parlement en bestuursapparaat. Dit verwekte echter ernstige tegenstand bij de Sinn Feiners. Deze wonnen bij de verkiezingen voor het Engelse parlement 73 van de 105 Ierse zetels, maar weigerden deze in te nemen en stichtten in 1919 te Dublin een eigen landdag, de „Dail Eireann".

Zij ontwikkelden een felle terroristische actie, niet alleen tegen het Britse gezag maar ook tegen de niet met hen instemmende Ierse bevolking. Deze lokte bloedige Engelse tegenmaatregelen uit. Allengs vormden zich in Z. Ierland twee groepen: een gematigde onder Cosgrave, die met dominion-status genoegen wilde nemen en een extreem nationalistische onder De Valera, die volkomen onafhankelijkheid voor Ierland eiste (van deze periode uit de Ierse vrijheidsbeweging pleegt men te spreken als de Ierse burgeroorlog). De gematigden kregen in de Dail de overhand en wisten met hulp der Amerikaanse Ieren tot overeenstemming te komen met Londen.

Ierse Vrijstaat — De Irish Free State-Act van 1921 gaf Zuid-Ierland dominion-status; volledig zelfbestuur en een eigen parlement en regering.

De Britse Kroon werd vertegenwoordigd door een gouverneur-generaal. Noord-Ierland bleef deel van het Verenigd Koninkrijk, zij het met een beperkte autonomie. De leider der Ierse Republikeinen, De Valera, bleef zich tegen deze overeenkomst verzetten, hetgeen wederom een burgeroorlog tengevolge had (tot 1923). Hij volgde in 1932 de gematigde en verzoeningsgezinde Cosgrave als minister-president op en wist te bewerken, dat sindsdien de band met Groot-Brittannië nog losser werd.

Eire — Hij schafte de eed van trouw aan de Britse Kroon af en bij de nieuwe staatsregeling, in 1937 bij referendum goedgekeurd, werd de naam Ierse Vrijstaat veranderd in Eire en dit land tot een souvereine, onafhankelijke, democratische Katholieke staat verklaard, in principe het gehele Ierse eiland omvattend. Naast de Dail kwam een senaat; Engels en Iers werd beide tot officiële talen verklaard. Eire was in alles een republiek, behalve in naam. De gouverneur-generaal werd vervangen door een gekozen president, (die echter niet officieel de kwaliteit van staatshoofd had). De Britse kroon werd alleen nog erkend als uitvoerend orgaan op het gebied der buitenlandse betrekkingen, in die zin, dat de accreditering der buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigers van en in Eire formeel over de Britse koning liep. De Britse regering heeft deze door Eire zelf ingevoerde staatsregeling formeel nooit erkend maar evenmin verworpen; zij verklaarde alleen, dat zij hierdoor het Engels-Ierse verdrag van 1921 niet geschonden achtte en Eire nog steeds als een medelid van het Britse Gemenebest beschouwde. Hetzelfde standpunt namen de overige Britse dominions (Australië, Canada enz.) in. Daardoor ontstond een staatsrechtelijk zeer merkwaardige situatie: Eire had een „externe" koning, maar een „interne" president, d.w.z. voor het buitenland gold de Engelse koning als staatshoofd, maar voor „binnenlands gebruik" was de president zulks. Een en ander werd quasi-formeel gedekt door de „theorie der externe associatie", nader geformuleerd in de External Relations-Act van 1936. Onder de vigeur daarvan besloten Eire en Engeland (die in de 30-er jaren een soort van economische oorlog hadden gevoerd) in 1938 hun onderlinge handel uit te breiden, voorts werden de Britse vlootbases in Eire aan dit land overgedragen.

Tijdens Wereldoorlog II bleef Eire neutraal. Het voldeed slechts aarzelend aan het Engelse verzoek om maatregelen te nemen tegen de Duitse spionnage en protesteerde heftig toen Amerikaanse troepen in Noord-Ierland landden. Noord-Ierland echter (en met name zijn havens) speelde een belangrijke rol in de geallieerde oorlogvoering.

(Vervolg zie pag. 8093)

IERLAND

Opppervlakte en Bevolking

Z. Ierland (Republ.)
(overw. Keltisch en Katholiek)
68.631 km² 2.950.000 zielen

N. Ierland (Ulster)
(overw. Angel-Saksisch en protest.)
13.500 km² 1.280.000 zielen

De bevolking is door emigratie (voornamelijk naar Amerika) en een hoog sterftecijfer in de laatste eeuw sterk afgenomen. In 1845 woonden in het gebied van de huidige republiek ongeveer 6 millioen mensen! Het geboortecijfer is thans 19. Het sterftecijfer 14.

STAATSINRICHTING

Z. Ierland: Onafhankelijke republiek. Hoofdstad Dublin. Staatshoofd: een om de 7 jaar gekozen president, sedert 1945, Sean O'Kelly. Minister-president John Costello (1948). Parlement (Oireachtas) bestaande uit Seanad Eireann (Senaat) en de Dail Eireann (Landdag). Belangrijkste partijen: Fianna Fail (soldaten van Ierland) onder leiding van Eamon de Valera; de Fine Gael (Verenigd Ierland) onder leiding van gen. R. Mulcahy en de Labour Party, onder leiding van William Norton.

N. Ierland: Autonoom deel van het Verenigd Koninkrijk. Hoofdstad Belfast. Staatshoofd Koning George VI. Deze wordt vertegenwoordigd door een Gouverneur (sedert 1945: de Earl of Granville). Minister-president: Sir Basil Stanlake Brooke. Het parlement bestaat uit twee kamers. Bovendien heeft N. Ierland 13 zetels in het parlement van Londen. De autonomie blijft beperkt tot regionale kwesties.

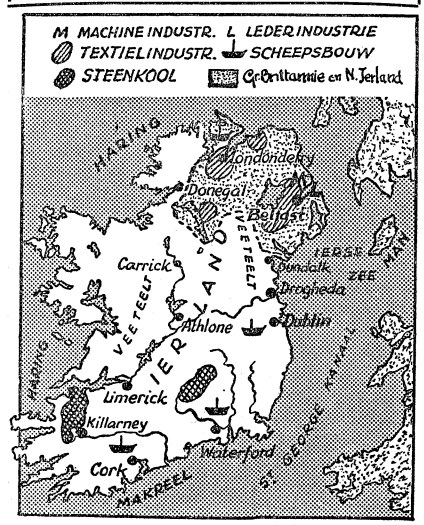

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

1 Mei (Zondag)

Indonesië — In een rapport d.d. 22 April, over de periode van 24 Januari tot 11 April, komt de U.N.C.I. tot de conclusie, dat in het vroegere republikeinse gebied de Nederlanders slechts de voornaamste steden en wegen beheersen.
Turkije — De minister van Buitenlandse Zaken, Sadak, noemt het een „grote fout", dat Turkije niet opgenomen is in het Atlantisch pact. „ Er bestaat voor Turkije geen gewapende neutraliteit meer", aldus Sadak. (zie ook 7962 Kr. 14-2)
Ver. Staten — Deskundigen bevestigen het bericht, dat de regering van Tsjecho-Slowakije om een lening heeft verzocht.

2 Mei (Maandag)

Albanië — Het sedert Mrt '39 verbroken diplomatiek verkeer met Italië hervat.
België — Op initiatief van de socialistische transportarbeidersbond en het katholiek vakverbond leggen 15.000 Antwerpse havenarbeiders voor 48 uur het werk neer. Zij eisen verbetering van hun pensioenregeling, een zgn. bestaanszekerheid op basis van 60% van hun loon en een verhoging van de uitkering bij arbeidsongevallen.
China — Tsjen-Ta-sjinge, bevelhebber van Sjanghai, verklaart:„ Wij zullen van Sjanghai het Stalingrad van China maken".
Indonesië — Op een congres van de vereniging Twapro (12e Provincie) wordt de wens naar voren gebracht, dat de verhouding tussen de Minahassa (Celebes) en Nederland bepaald wordt door het volk van de Minahassa zelf, door middel van een plebisciet.
Nederland — De kunstschilder Hendrik Chabot op 54-jarige leeftijd overleden.
Vaticaan — Paus Pius XII verklaart in een schrijven aan de Duitse kardinalen en bisschoppen, dat de bepalingen van het ontwerp-grondwet over de opvoeding van de jeugd en de rechten van de ouders, „de rechten van de christelijke en katholieke bevolking niet waarborgen".
Ver. Staten — De onder-staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Lovett, verklaart, dat ook bij een meer verzoenende houding van Rusland het Atlantisch pact noodzakelijk blijft.

3 Mei (Dinsdag)

België — In een brief aan prins-regent Karel, verklaart koning Leopold van mening te zijn, dat de tijd gekomen is om terug te keren tot de „normale constitutionele verhoudingen". (Zie nader in dit nummer).
China — Hangtsjou — 100 mijl ten Z. van Sjanghai — door de communistische troepen bezet.
Engeland — De plv. minister van Buitenlandse Zaken, Mayhew, verklaart in het Lagerhuis, dat Engeland geen verdere wijzigingen in de Duitse grens voor de totstandkoming van de vredesregeling in overweging zal nemen. Verder deelde Mayhew mede, dat de Britse regering zich zou verzetten tegen iedere stap om Spanje „onder zijn huidige regiem" in de Raad van Europa, het Atlantisch pact of de V.N. te doen opnemen. (Zie ook 8038 E en 8079).
Japan — In een boodschap tot het Japanse volk verklaart MacArthur, dat voortzetting van de bezetting niet aan het Japanse volk te wijten is, maar aan gebeurtenissen en omstandigheden, die buiten hun macht liggen.
Nederland — Prof. dr. G. A. S. Snijder, tijdens de bezetting president van de Nederlandse Cultuurraad, veroordeeld tot twaalf jaar gevangenisstraf met aftrek der preventieve hechtenis.
— Tussen Nederland en Luxemburg is een culturele overeenkomst getekend, welke o.a. de uitwisseling van professoren en studenten tussen beide landen regelt.
Ver. Staten — President Truman deelt mede, het verzoek van generaal Clay om ontheven te worden van zijn plichten als Amerikaans militair bevelhebber in Duitsland, te hebben ingewilligd.

4 Mei (Woensdag)

België — De Kamer keurt met 139 tegen 22 stemmen en 1 onthouding het Atlantisch pact goed.
Engeland — De uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen in Schotland vertonen een verschuiving naar rechts. De Labour-party verloor in totaal 46 zetels. Deze zetels gingen voor het grootste gedeelte naar de progressieven (anti-socialisten).
Internationaal — Vertegenwoordigers van de Grote Vier komen tot overeenstemming over de opheffing van de blokkade van Berlijn en de tegenblokkade van de Westerse mogendheden. (zie in dit nr.)
— Israël brengt de V.N. formeel ter kennis, dat het er niet in is geslaagd de moord op graaf Bernadotte op te helderen. Het onderzoek wordt voortgezet. (zie 7949 Kr. 10-2).
Ver. Staten — Het departement van Buitenlandse Zaken staat Spanje toe directe onderhandelingen te openen met de Export-Import-Bank over een Amerikaanse lening.
— Minister Acheson verklaart, dat de V.S. binnenkort zullen overgaan tot actie „wegens schending van de clausules over de mensenrechten in de vredesverdragen door Hongarije, Bulgarije en Roemenië".

5 Mei (Donderdag)

België — Koning Leopold richt een boodschap tot minister-president P. H. Spaak. De tekst werd niet gepubliceerd. (zie ook 3-5).
Engeland — Van conservatieve zijde in het Hogerhuis wordt er op aangedrongen de diplomatieke betrekkingen met Spanje wederom aan te knopen. De regering ziet echter geen reden haar houding te wijzigen. (zie ook 3-5)
Indonesië — De regering van Indonesië biedt haar verontschuldigingen aan de regering van India aan, voor het neerschieten van drie Indiërs door manschappen van Nederlandse valschermtroepen in Djambi (Sumatra) in December j.l.
Internationaal — Tien te Londen confererende Europese ministers van Buitenlandse Zaken ondertekenen het statuut voor de Europese Raad.
— In de politieke commissie der V. N. heeft Joao Carlos Muniz (Brazilië) namens zijn land en Bolivia, Columbia en Peru een resolutie ingediend, waarin wordt verzocht, de leden van de V. N. volledige vrijheid van handelen te verlenen in hun diplomatieke betrekkingen met Spanje. (zie ook onder Engeland).
Nederland — Ir. J. L. van Soest, hoofdingenieur-directeur van het Physisch Laboratorium van de P.T.T. benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de hoogfrequentietechniek aan de Technische Hogeschool te Delft.

6 Mei (Vrijdag)

België — Prins Bernhard bezoekt in gezelschap van minister Van den Brink de Brusselse Jaarbeurs.
— Maurice Maeterlinck op 87-jarige leeftijd overleden.
Denemarken — In antwoord op de Russische nota van 3 April en het Sowjet-memorandum over het Atlantisch pact deelt de regering mede, dat zij het Sowjet-standpunt in deze niet deelt. Zij ontkent, dat het pact agressief t. a. v. eniglei staat zou zijn.
Duitsland — Lord Henderson, deelt mede dat veldmaarschalk von Rundstedt en generaal Strausz om gezondheidsredenen van rechtsvervolging zijn ontslagen en in vrijheid zullen worden gesteld.
— Het ontwerp voor de West-Duitse grondwet wordt met 74 tegen 2 stemmen en 15 onthoudingen in tweede lezing goedgekeurd.
Indonesië — De eerste conversie van landbouwconcessies in erfpacht is tot stand gekomen. Het besluit hiertoe is genomen door de wali-negara van Oost-Indonesië, die hiermede de ondernemingsrechten erkent.
— De B.F.O. heeft — na de hervorming — sultan Hamid II met algemene stemmen wederom tot voorzitter gekozen. Tot vice-voorzitter werd gekozen Anak Agung.
Internationaal — Achttien Europese landen komen te Genève overeen in de komende 10 jaren op het vasteland van Europa en in Engeland een net van grote verkeerswegen aan te leggen dat een lengte zal hebben van 42.000 km.
— Een vijftigtal Oost-Europese politici in ballingschap en 2000 Amerikanen, van Oost-Europese afkomst, hebben in een vergadering te New York een resolutie aangenomen, waarin zij aandringen op „de bevrijding van 350 millioen mensen in Oost-Europa, die zuchten onder het communistische juk".

7 Mei (Zaterdag)

Indonesië — De voor-conferentie te Batavia onder auspiciën van de UNCI gehouden, leidt tot overeenstemming. De republikeinse regering zal in Djokja worden hersteld, op voorwaarden, dat, 1) aan de gewapende aanhangers van de Republiek bevel zal worden gegeven de guerilla te staken; 2) samengewerkt zal worden bij handhaving van orde en rust; 3) de Republiek zal deelnemen aan de Ronde Tafel-conferentie te 's-Gravenhage.
Nederland — De bij Nederland gevoegde gebieden aan de Oostelijke grens kunnen thans zonder pas worden betreden.
— De R.K. Universiteit te Nijmegen besluit de plechtige viering van haar vijfde lustrum. De minister van Onderwijs, prof. dr. F. J. Rutten, houdt een rede. Er hebben vijf ere-promoties plaats.

(vervolg van pag. 8091).
De Valera's partij, de Fianna Fail, die in 1944 de absolute meerderheid had behaald, verloor deze bij de algemene verkiezingen in 1948. Weliswaar behield zij de meerderheid, maar toch moest De Valera's Kabinet plaats maken voor een, door John Costello geleid, coalitiekabinet van leden der Fine Gael en van de Ierse Labour Party.

Republiek Ierland — Ook deze zette het streven naar volledige beëindiging van het staatkundig verband met Groot-Brittannië en het Gemenebest en naar opheffing van de afscheiding van N. Ierland voort. In Oct. 1948 nam het Ierse parlement de Republic of Ireland-Bill aan, waarbij Eire de „Republiek Ierland" werd, de External Relations Act van 1936 werd opgeheven en de laatste bevoegdheden van de Britse Koning op het gebied der buitenlandse politiek aan de president van de republiek kwamen. Deze wet werd op 18 April 1949 van kracht.

Betrekkingen met Engeland — Hoewel Attlee er de Ierse regering op gewezen had, dat de in Engeland en in de dominions verblijvende Ieren voortaan als vreemdelingen behandeld zouden worden (en bijv. een werk- en verblijfvergunning zouden moeten hebben) en ook de preferentiële rechten van Ottawa niet langer van kracht zouden blijven, zo Ierland alle banden met het Gemenebest zou slaken, heeft men toch over en weer te kennen gegeven, dat men elkaars burgers niet als buitenlanders zou beschouwen. Wat de aanspraken van de Ierse republiek op N. Ierland betreft, zijn vooral de op 12 Febr. 1949 in dat gebied gehouden verkiezingen van belang. Deze leverden een grote overwinning op voor de partij der Unionisten onder leiding van de Noord-Ierse premier, Sir Basil Brooke, die de huidige status van Ulster als deel van het Ver. Koninkrijk gehandhaafd wensen te zien, zelfs al verklaarde Costello, dat hij Ulster een grote mate van autonomie zou laten houden. Geruchten, dat Z. Ierland zich nog voor de onafhankelijkheidsverklaring met geweld van Ulster zou meester maken, zijn niet bewaarheid. De Ierse regering weigerde intussen toe te treden tot het Atlantisch Pact, zolang de „partition" niet is opgeheven.
Staatsrechtelijk staat Zuid-Ierland thans volkomen vrij van Engeland. In economisch opzicht is het echter sterk aan dit land gebonden.

Economische aspecten — De Ierse Republiek is overwegend agrarisch. Ruim 50% van de bevolking vindt er zijn bestaan in de landbouw. De voornaamste landbouw-gewassen zijn aardappelen, beetwortelen, haver, tarwe, suikerbieten en vlas. Belangrijker nog is de veeteelt. Sedert het Britse grootgrondbezit aan het einde van de 19e en het begin van de 20e eeuw grotendeels werd geliquideerd, bestaat de agrarische bevolking voor een groot deel uit kleine grondbezitters. In industrieel opzicht is het een van de minst ontwikkelde landen van Europa. Dit is vooral een gevolg van het tekort aan energie. De weinige steenkool die er gevonden wordt is van slechte kwaliteit. De aanwending van water als energie-bron staat nog in haar kinderschoenen. Ulster is sterker geïndustrialiseerd. Aan „Economische Voorlichting" (16-4) ontlenen wij nog het volgende: Het agrarische karakter wordt duidelijk geïllustreerd door de onderstaande exportcijfers:

Samenstelling van in- en uitvoer (in £ millioen):

	Invoer 1947	1948
Levend vee	3,1	3,3
Voedingsmiddelen, dranken en tabak	30,0	36,0
Grondstoffen en fabrikaten	95,5	94,5
	Uitvoer 1947	**1948**
Levend vee	22,1	22,3
Voedingsmiddelen, dranken en tabak	10,7	16,3
Grondstoffen en fabrikaten	5,3	6,9

De buitenlandse handel is vooral gericht op het nabij gelegen, sterk geïndustrialiseerde Groot-Brittannië. De import komt voor ongeveer de helft uit dit land, terwijl het 80 à 90% van de Ierse export voor zijn rekening neemt. Nederland sloot in 1948 een handelsaccoord met Ierland, op grond waarvan ons land veel kunstmeststoffen exporteert en vee invoert. Het gevolg was, dat Nederland in 1948 na Groot-Brittannië de belangrijkste afnemer van de Ierse Vrijstaat was.

Export (in £ millioen):

Land van bestemming	1948	1947
Groot-Brittannië	40,5	34,4
Nederland	1,7	1,0
België	1,4	1,7
Zwitserland	0,4	0,3
Verenigde Staten	0,4	0,3
Frankrijk	0,2	0,2

Evenals de meeste andere Marshall-landen heeft Ierland thans te kampen met een tekort op de handelsbalans. Het jaar 1947 leverde een record passief saldo van bijna £ 92 millioen. Opvallend is het grote verschil met de oorlogsjaren, dat door de volgende cijfers duidelijk wordt geïllustreerd:

Buitenlandse handel Ierse Vrijstaat (in £ millioen):

Jaar	Import	Export	Herexport	Balans
1938	41,4	23,8	0,4	—17,2
1939	43,4	26,5	0,4	—16,5
1940	46,8	32,7	0,3	—13,8
1941	29,5	31,7	0,1	+ 2,3
1942	34,6	32,6	—	— 1,2
1943	26,3	27,7	—	+ 1,4
1944	28,5	29,8	0,1	+ 1,4
1945	41,0	35,2	0,3	— 5,5
1946	71,8	38,3	0,4	—33,1
1947	131,3	38,5	0,9	—91,8
1948	136,7	46,0	1,5	—89,1

Daaruit blijkt, dat gedurende de jaren 1940-1945 de handelsbalans vrijwel in evenwicht was, hetgeen werd veroorzaakt door dalende import uit de oorlogvoerende landen, het tekort aan scheepsruimte en de gevaren van het zeevervoer. Hiertegenover stond dat de export naar Groot-Brittannië, althans wat de totale waarde betreft, zich kon handhaven.
Na de oorlog is in deze ontwikkeling een drastische ommekeer ingetreden, die veel verder ging dan men had verwacht. Het verontrustende hierbij was, dat tegenover de zeer sterk toegenomen waarde van de invoer in de jaren 1946, 1947 en 1448, slechts een zeer geringe exportstijging viel te constateren, welke bovendien was te danken aan prijsstijgingen.

BIOGRAPHIE

EAMON DE VALERA EN JOHN COSTELLO

Hoewel hiertoe door de regering-Costello uitgenodigd, ontbrak bij de plechtige uitroeping van de Republiek Ierland de man, die de laatste decenniën in de gehele wereld bekend is geworden als verpersoonlijking van het Ierse streven naar volledige onafhankelijkheid: De Valera. Hij achtte feestbetoon misplaatst, zolang de grens tussen N. en Z. Ierland nog niet is opgeheven, zelfs was hij van mening, dat de kansen op opheffing van de „partition" door de afschatting van de „External Relations Act" sterk zijn verminderd. Eamon de Valera werd op 14 October 1882 te New York geboren. Zijn vader was Spanjaard, zijn moeder een Ierse. Eamon werd op zeer jeugdige leeftijd naar familie in Ierland gezonden, om daar te worden opgevoed. Dat deze opvoeding door en door Iers is geweest, blijkt wel uit de rol die hij later in het Ierse politieke leven speelde. Hij studeerde wiskunde, leerde de Ierse (Keltische) taal, werd leraar en (reeds in 1904) lid van de nationalistische beweging.
Wegens deelneming aan de Paas-opstand van 1916 werd hij ter dood veroordeeld. Deze straf werd omgezet in levenslange tuchthuisstraf, maar reeds in 1917 werd hij wederom in vrijheid gesteld en ontplooide hij, intussen gekozen tot president van de extreem-nationalistische „Sinn Fein", weldra weer een grote activiteit. Een jaar gevangenisstraf was hiervan de prijs. Ondergedoken in Dublin leidde hij de republikeinen in de eerste en tweede Ierse burgeroorlog. Hij verzette zich tegen het verdrag, dat de gematigde Cosgrave sloot met de Britse regering en waarvan de proclamatie van de Ierse Vrijstaat het resultaat was. In 1923 wederom gearresteerd, maar spoedig weer vrij gelaten, besloot hij in 1925 tot samenwerking met de Dail Eireann, het Ierse parlement, hetgeen hem in conflict bracht met de republikeinen, die hem in 1920 tot „president van de Ierse republiek" hadden gekozen. Hij richtte een nieuwe partij op, de Fianna Fail, die weliswaar van de onafhankelijkheid van geheel Ierland haar eerste programmapunt maakte, maar toch zitting nam in de Dail. Zij won in 1932 de meerderheid en koos De Valera tot minister-president. De verdere politieke ontwikkeling werd hierboven beschreven. Het Ierse republikeinse leger toonde zich in deze periode zo vijandig gezind, dat De Valera het in 1939 onwettig verklaarde.

Eamon de Valera

Toen de verschillende Ierse oppositiepartijen na de verkiezingen van Febr. 1948 — die aan De Valera's partij (Fianna Fail) de absolute meerderheid in de Dail ontnam — uitzagen naar een geschikte opvolger van De Valera, werd men het weldra eens over John A. Costello. De ouderen herinnerden zich Costello's uitstekende diensten van 1922 tot 1932 tijdens de regering van William Cosgrave. Jongeren kenden hem als lid van de Dail Eireann. En geheel Dublin kende hem als een der voortreffelijkste Ierse rechtsgeleerden op wiens integriteit alle bladen bij zijn ambtsaanvaarding de nadruk legden.

John Aloysius Costello werd op 20 Juni 1891 te Dublin geboren. Zijn vader, een ambtenaar, liet hem rechten studeren. In 1914 — het jaar dat Ierland in principe Home Rule werd toegezegd — werd hij toegelaten tot de balie. Twee jaar later,

John A. Costello

na de mislukte Paasopstand van 1916, nam hij de verdediging op zich van vele rebellen. In 1919 trad hij in het huwelijk, uit welk huwelijk 2 dochters en 3 zonen voortkwamen.

Hij trok de aandacht van Cosgrave, die hem een functie gaf in het staatsbestuur van de Ierse Vrijstaat en hem in 1926 benoemde tot Attorney General. In deze functie speelde hij een hoogst belangrijke rol bij de discussies, die leidden tot de definitie van de status der Britse dominions (statuut van Westminster), welke in feite de erkenning inhield van Ierlands souvereiniteit. Deze functie behield hij tot 1932 toen De Valera aan het bewind kwam. Sedertdien was hij lid van de Dail en oefende hij de advocatenpractijk uit, die hem ongeveer £ 3.000 opleverde, ruim 2000 meer dan het ambt van minister-president, dat hij sedert Februari 1948 bekleedt.

Nederland

A. Herdenking van de bevrijding - Rede van de minister-president —

Op 5 Mei werd in het gehele land de vierde verjaardag van Nederland's bevrijding herdacht. De daaraan voorafgaande dag werden de gevallenen in tal van bijeenkomsten en stille tochten herdacht. Hoogtepunten waren hierbij de plechtigheid op de Grebbeberg waar het woord werd gevoerd door de staatssecretaris van Oorlog, mr. W. H. Fockema-Andreae, de herdenking van de gevallenen der Marine te Den Helder, de onthulling van een verzetsmonument door Prins Bernhard te Utrecht en de plechtigheid bij het Nationaal Monument op de Dam te Amsterdam. Te Baarn werd de herdenkingsplechtigheid bijgewoond door koningin Juliana en prins Bernhard. Prinses Wilhelmina nam deel aan de stille tocht te Apeldoorn. In de Ridderzaal te 's Gravenhage had onder auspiciën van de commissie Nationale Herdenking een bijeenkomst plaats, waarop het woord werd gevoerd door minister-president, dr. W. Drees. Deze wees op het feit, dat democratische volkeren niet militair zijn, zeker niet agressief zijn aangelegd. Zelfs in de verdediging staan zij in het begin vaak achter bij autoritair geleide staten, maar in de hoogste nood — aldus dr. Drees — blijken echter ook democratieën tot elk offer bereid en tot de krachtigste weerstand in staat.

Wat onder de dictatuur, die wij hebben leren kennen, het ernstigste was, was nog niet eens, dat men niet mocht zeggen en schrijven wat men wilde. Het afschuwelijkste was, dat getracht werd de geest geweld aan te doen door mensen te dwingen om te zeggen en te schrijven wat zij niet meenden. Deze poging om tot huichelarij te pressen was het allerverachtelijkste, en spr. gevoelt zich gedrongen te getuigen tegen de opvatting die in de laatste tijd hier en daar veld heeft gewonnen en zelfs een zekere sanctie heeft gekregen, alsof het verdedigbaar zou zijn, ja toe te juichen, dat men in de jaren der bezetting bv. om maar een krant te kunnen blijven uitgeven, zich schikte en schreef wat de overweldiger welgevallig was, als men maar nu en dan trachtte de ernstigste excessen te vermijden. Dr. Drees verklaarde geen behoefte te hebben aan scherpslijperij ten opzichte van zwakheden tijdens de bezetting begaan. Laten wij echter blijven beseffen, zo ging dr. Drees voort, ook terwille van de toekomst, dat de eerste eis, die wij moeten stellen aan wie in een of andere vorm geroepen zijn geestelijke leiding aan ons volk te geven, deze is, dat zij eigen ziel en geest zuiver houden en als het om geestelijke waarden gaat liever breken dan buigen.

(Vor. ber. 7580 D) (A.N.P. 4-5)

B. Plannen voor weermacht - Ministerie van Landsverdediging gewenst - Verplichtingen in kader Westerse Unie —

In de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer inzake de begroting van oorlog, doet de minister belangrijke mededelingen over de plannen t.a.v. de Nederlandse weermacht in het raam van de verplichtingen met betrekking tot de Westerse Unie, welke een reorganisatie en uitbreiding nodig zullen maken.

In de eerste plaats betoogt Minister Schokking de wenselijkheid, dat de leiding der defensie-aangelegenheden in één hand blijve, vooral in verband met het internationaal overleg, dat regelmatig wordt gepleegd. Daartoe zullen de ministeries van Oorlog en van Marine moeten worden samengevoegd tot een ministerie van Landsverdediging.

De militaire toporganen van onderscheidenlijk de land- en de luchtmacht zullen worden gevormd door de chef van de generale staf, met onder zich de plaatsvervangende chef van deze staf, de kwartiermeester-generaal en de adjudant-generaal, zomede de chef luchtmachtstaf met onder zich de kwartiermeester-generaal en de adjudant-generaal.

De militaire bijdrage van Nederland in W.-Europa zal te land en in de lucht in hoofdzaak het volgende moeten omvatten:

a. **Landmacht:** Een bescheiden veldleger, bestaande uit enkele divisiën, met de nodige korpstroepen en reserves; territoriale troepen voor inwendige veiligheid, territoriale verdediging en bescherming tegen overvallen uit de lucht, luchtdoelartillerie en luchtdoelzoeklicht voor de luchtverdediging van het binnenland; troepen voor de aan- en afvoer.

b. **Luchtmacht:** Een aantal squadrons dagjagers en nachtjagers, zomede enige squadrons tactische luchtmacht ter ondersteuning van het veldleger, zomede de bij vorenbedoelde squadrons behorende vliegbases; de nodige radarstations als onderdeel van een gecoördineerd West-Europees systeem voor alarmering; de luchtwachtdienst; de nodige magazijnen en werkplaatsen.

Rekening houdende met de personeelsbehoeften van de Kon. Marine, de luchtstrijdkrachten, de luchtdoelbestrijding en hetgeen voorshands voor Indonesië nodig zal blijven, zullen per jaar omstreeks 2/3 divisie en de nodige korpsen luchtverdedigingstroepen kunnen worden gevormd.

Ook dan zal de verwezenlijking van vorenbedoeld in grote lijnen aangegeven plan een zo volledig mogelijk gebruik van de jaarlichting dienstplichtingen noodzakelijk maken, waarbij voor de territoriale troepen in de toekomst de oudere lichtingen zullen worden bestemd, doch voorshands zal moeten worden gebruik gemaakt van de Nationale Reserve. Indien de aanmelding onvoldoende zou blijken, zou moeten worden overwogen terug te grijpen op een deel der lichtingen 1941 t.m. 1944, waarvan alsdan een summiere geoefendheid voor territoriale taken zou moeten worden gegeven.

Het benodigde aantal lichtingen zal gelijk zijn aan dat van voor 1940, nl. 15. Als volgt verdeeld: 1. in opleiding, 2 tot en met 7 voor het veldleger, 8 tot en met 13 voor de territoriale troepen, 14 en 15 bestemd voor de depots.

Zo lang uit nieuwe lichtingen nog geen voldoend aantal divisiën is gevormd, zal de plaats daarvan zo spoedig mogelijk moeten worden ingenomen door uit Indonesië repatriërende troepen. Het zal daartoe onvermijdelijk zijn hen enige tijd na terugkeer door middel van herhalingsoefeningen te herscholen voor de Europese gevechtstaak, die zo geheel afwijkt van de politiële taak, die door hen in Indonesië werd verricht. De minister staat daarbij aanvankelijk een duur dier herhalingsoefen. van 6 weken voor ogen.

De tegenwoordige bezoldigingen der militairen zijn in veel gevallen te laag, doch zullen binnenkort met terugwerkende kracht aanzienlijk worden verhoogd en hierdoor op een peil komen, dat niet lager is dan het salarispeil van burgerlijk rijkspersoneel in overeenkomstige betrekkingen.

Tot het vervullen van de eerste oefening zijn van de lichtingen 1945, 1946, 1947 en 1948 in werkelijke dienst geroepen resp. 39.428, 37.431, 40.185 en 42.457 man.

Tot het vervullen van de eerste oefening van oudere lichtingen dan de lichting 1945, zijn in werkelijke dienst geroepen van de lichtingen 1941 301 man; van de lichting 1942 222 man; van de lichting 1943 355 man en van de lichting 1944 2455 man. De berekende overeenkomstige sterkte van de lichting 1949 bedraagt 38.270 man.

Tot het verkrijgen van een juist beeld, merkt de minister op, dat van de lichtingen 1945, 1946, 1947 en 1948 bovendien als

oorlogsvrijwilliger of vrijwilliger met zogenaamde korte verbintenis in werkelijke dienst geweest zijn, dan wel nog zijn, respectievelijk 10.000, 11.000, 7.000 en 3.600 man.
Ten aanzien van de sterkte van de volgende lichtingen kan worden medegedeeld, dat de regering overweegt deze te bepalen op ongeveer 50.000 man.
(Maasbode 30-4)
(Vor. ber. Leger 7997 Kr. 11-3; Nat. Reserve 7999 C; Verpl. W. E. Unie 7913 A)

A. De industrialisatie - Verslag Herstelbank - Dr. Kohnstamm over sociale en fiscale belemmeringen —

De Maatschappij tot Financiering van het Nationaal Herstel (Mafina, ook wel kortweg Herstelbank genoemd) heeft een jaarverslag uitgegeven, dat behalve de gegevens over eigen bedrijf, een beschouwing wijdt aan de industrialisatie in het algemeen.

In dit laatste gedeelte van het verslag wordt de vraag gesteld of, gezien de urgentie van de industrialisering, wel voldoende gebruik wordt gemaakt van de middelen, waarover de instelling tot bevordering van dit doel beschikt. Ook wordt aangedrongen op een ruimer gebruik van de gelegenheid tot het doen verrichten van onderzoekingen voor de ontplooiing van industrieën. Er doen zich gevallen voor, waarin waardevolle industriële initiatieven dreigen vast te lopen, terwijl andere halverwege of kort voor de eindstreep blijven steken wegens gebrek aan middelen, aldus het verslag. Desondanks sluit de directie niet de ogen voor bijzondere risico's, die zich kunnen voordoen en voor het feit, dat de industriële ontwikkeling thans profiteert van de bescherming door het gebrek aan deviezen. Na opheffing van de deviezenschaarste zullen bepaalde zwakke plekken in de industrie aan de dag treden.
Vervolgens wordt de omvang der nieuwe financieringen besproken, waarvan de behoeften volgens het Plan-bureau voor de industrie alleen ∫ 800 millioen van het lopende jaar zouden bedragen. In die berekening is de zelffinanciering bij wijze van sluitpost voor ∫ 340 millioen opgenomen.

Geconstateerd wordt echter, dat de credietvraag niet aan die geraamde behoefte beantwoordt en gespeurd wordt dan naar de oorzaken van deze afwijking. Gedeeltelijk kan die misschien worden gezocht in de achterstand der belastingen, waardoor de ondernemingen nog over bedragen beschikken, die eigenlijk niet meer in het bedrijf thuishoren, terwijl verder de vlotte afzet een vrij grote geldruimte in de ondernemingen veroorzaakt. Dat zijn echter tijdelijke verschijnselen en de toekomst zal moeten leren in hoeverre de voor investeringen beschikbare middelen ten achter zullen blijven bij de credietvraag, zodra de invloed van de remmende factoren zal zijn opgeheven.
Het grote belang wordt dan ook nog eens onderstreept, om zoveel mogelijk middelen voor interne financiering ter beschikking te houden en met vreugde wordt melding gemaakt van de vooruitzichten van een verlichting van fiscale druk.
Voorzichtig wordt de mogelijkheid in het vooruitzicht gesteld om een andere gedragslijn dan tot nu toe te volgen voor het deelnemen in ondernemingen in geval de kapitaalstructuur geen verdere credietverlening meer zou toelaten. Die nieuwe gedragslijn zou dan vooral van toepassing zijn voor ondernemingen, die voor de industriële ontwikkeling van eminent belang moeten worden geacht.
In verband met gevoerde besprekingen met de Internationale Herstelbank wordt de mogelijkheid van het verstrekken door Amerikaanse credietgevers van „special purpose projects" in het vooruitzicht gesteld.

Wat het bedrijf der bank betreft worden de cijfers vermeld van de rijksbijdragen in de materiële oorlogsschade op grond van de tot nu toe geldende regeling, waaruit blijkt dat in 1948 ƒ 93.6 millioen werd gestort en ƒ 84.4 millioen afgewikkeld. In totaal werd tot het einde van het jaar in de drie afgelopen boekjaren een bedrag van ƒ 237.8 millioen gestort en ƒ 186,6 millioen afgewikkeld, alles tezamen ten behoeve van 28.817 getroffenen. De uitkeringen van de molestverzekeringmaatschappijen hebben tot einde 1948 ƒ 42.2 millioen bedragen, betrekking hebbende op 14.662 schadegevallen, tegen ƒ 22.8 millioen en 6.296 gevallen tot einde 1947. De erkende schadegevallen van deze maatschappijen bedragen ca. 300.000. Uitvoerig wordt ingegaan op de herbouw van boerderijen, die een tijd van ca. tien jaar zal vergen.

Wat de credietverlening betreft bedroeg het aantal uitstaande contracten eind 1948 232 tot een bedrag van ƒ 205.7 millioen, terwijl in 58 gevallen tot een bedrag van ƒ 52.1 millioen credieten werden toegezegd, doch nog niet werden gecontracteerd. Eind 1947 bedroegen deze cijfers resp. 166 gevallen tot een bedrag van ƒ 122.5 millioen en 54 gevallen tot een bedrag van ∫ 57.1 millioen, dus een vooruitgang wat de contracten betreft met 66 (v. j. 98) tot een bedrag van ƒ 83.1 millioen (ƒ 72.0 millioen). Een vrij sterke stijging vertoonden de chemische industrie tot ∫ 64.2 millioen tegen v. j. ∫ 22.4 millioen, de metaalnijverheid tot ƒ 41.6 millioen tegen ƒ 25.9 millioen en het verkeer tot ∫ 33.5 millioen tegen ∫ 2.0 millioen. In 1948 hadden de nieuw gecontracteerde credieten voor ƒ 17.9 millioen betrekking op nieuw gevestigde bedrijven.
De winst- en verliesrekening sluit met een netto-winst van ∫ 6.518.750 (onv.), waarvan ƒ 1.303.750 (onv.) bestemd voor de reserve en ƒ 5.215.000 voor 3½% dividend op de aandelen B. De post debiteuren staat op de balans te boek voor ƒ 137.2 (v. j. ƒ 117.8) millioen en de vlottende middelen (incl. schatkistpapier) voor ƒ 229.9 (ƒ 245.4) millioen.
(Alg. Handelsbl. 2-5)

Dr. G. A. Kohnstamm, die in Dec. 1947 tezamen met dr. H. J. Frietema een opmerkelijk prae-advies uitbracht over de „Structuurveranderingen in de Nederlandse welvaartsbronnen" (zie 7415) heeft op 6 Mei op een beurslunch van de Maatschappij voor Handel en Nijverheid te Maastricht gezegd, dat de industrialisatie tot dusver een hersenschim is geweest en dat niets gebeurt om de zo gewenste industrialisatie tot stand te brengen. Hij zette uiteen, dat fiscaal en sociaal de voorwaarden ontbreken om tot industrialisatie te komen. Volgens dr. Kohnstamm moet de consument bereid zijn de noodzaak van industrialisatie metterdaad te erkennen door zijn levenspeil te verlagen.
„Als we voorrang blijven verlenen aan allerlei sociale eisen en wenselijkheden," stelde hij, „is er geen enkele economische mogelijkheid om de industrialisatie te verwezenlijken."
Stond het genoemde prae-advies destijds reeds in het middelpunt der critiek, de toespraak in Maastricht stuitte op wel zeer hevig verzet van de zijde der Limburgse industrie- en handelsmensen.
In een kort dispuut, na afloop van de vergadering, werd dr. Kohnstamm gewezen op de 70 nieuwe industrieën, die na de bevrijding in Limburg zijn gevestigd „ondanks de economische onmogelijkheid van de heer Kohnstamm". Prof. dr. ir. Gelissen erkende, dat de huidige fiscale maatregelen de industrialisatie remmen.
„In Nederland", had dr. Kohnstamm daarvoor nog gezegd, „kloppen wij elkaar op de schouder met de mededeling, dat onze totale productie weer op het niveau van 1938 ligt en de arbeidsproductiviteit per man op 90 pct van die van voor de oorlog. Inmiddels is echter in Amerika de productie opgelopen tot 180 en de arbeidsproductiviteit per man tot 175 pct. In verhouding tot Amerika zijn wij dus zeer sterk achteruitgelopen. Ten dele is dit te wijten aan internationale overmacht, maar er zijn nog andere verschijnselen als oorzaak aan te wijzen.
Op dit moment heeft ruim 18 pct van de Amerikaanse bevolkingsgroep tussen 19 en 21 jaar vol dagonderwijs. In Nederland is dit nauwelijks 1½ pct. Dat wil zeggen, dat men in de U.S.A. de nadruk is gaan leggen op de opvoeding van de jonge generatie tot een zodanig peil, dat zij in staat zal zijn zelfstandig te denken over een massa actuele problemen. Hierdoor heeft men een critische en ruime keuze bij het kiezen van leiders op allerlei gebied. Bovendien is het onderwijs in Amerika meer gespecialiseerd op „personality training"; in Nederland meer op intellectualistische vorming, waardoor wij specialisten krijgen op velerlei gebied, maar geen all round leiders. Er is in Nederland en, ruimer genomen in West-Europa, een tekort aan leiders, dat aan de bodem knaagt van het hele West-Europese bestaan.
Amerika is ons ook ver vooruit op het gebied van wetenschappelijk productieonderzoek. In 1947 gaf de Amerikaanse industrie hiervoor ongeveer 500 millioen dollar uit. De Amerikaanse universiteiten daarnaast nog eens 100 millioen dollar en de Amerikaanse gemeenschap voor deels militair, deels economisch speurwerk, 1400 millioen dollar. De Nederlandse industrie daarentegen 40 à 50 millioen gulden en de Nederlandse gemeenschap 10 millioen gulden, wat, verhoudingsgewijs, aanmerkelijk minder is dan Amerika's research-investeringen".
(Volkskrant 7-5) **(Vor. ber. Herstelbank 7565 G; Industrialisatie 7835 A)**

Indonesië

B. Het Fox-contract —

Volgens recente berichten zal de door Matthew Fox opgerichte American Indonesian Corporation haar werkzaamheden ook uitstrekken over Azië, waar zij agentschappen heeft gevestigd in India, Siam, Malakka en de Philippijnen.
In Siam behartigt de Bangkok Brokerage Company Ltd., de zaken van de A.I.C. Tot deze firma behoren de Siamese minister van Financiën, de Siamese onderminister van Buitenlandse Zaken, de directeur-generaal der Siamese Douane en een (Brits) adviseur van het Siamese ministerie van Financiën. (Alg. H.bl. 5-5) **(Vor. ber. 8000 D)**

België

C. Brief van koning Leopold aan prins-regent Karel —

In een brief aan zijn broer, de prins-regent, welke op 3 Mei is bekendge-

maakt, verklaart koning Leopold van mening te zijn, dat de tijd gekomen is om terug te keren tot de normale constitutionele verhoudingen, aangezien voor hem de „onmogelijkheid om te regeren door toedoen van de vijand" niet meer bestaat. De koning, die zich bereid verklaart zijn verantwoordelijkheid op zich te nemen, heeft zijn brief geschreven naar aanleiding van de besprekking, die hij op 25 April te Bern heeft gehad met zijn broer, prins Karel, en minister-president Spaak. De brief is gedateerd op 30 April en werd verzonden uit Pregny, de verblijfplaats van de koning in Zwitserland.

De aanhef van koning Leopold's brief is: „Zeer beminde broeder"; de ondertekening luidt: „Uw zeer toegenegen broeder Leopold". Nadat de koning er aan herinnerd heeft, dat het zittende parlement het koningsvraagstuk niet heeft weten op te lossen en dat dit hem er toe heeft gebracht het onderhoud met zijn broeder te beleggen, schrijft hij:

„Op 25 April hebben wij, in tegenwoordigheid van de minister-president en de minister van Justitie de toestand onderzocht, waarin het land zich op grondwettelijk gebied bevindt. Ik verheel mij geenszins welke grote kommer de toestand mij baart. Toen ik op 7 Mei 1945 bevrijd werd door het Amerikaanse leger zou er normaal een einde gekomen moeten zijn aan het regentschap, dat op 20 September 1944 was ingesteld op grond van de onmogelijkheid om te regeren, waarin ik mij door toedoen van de vijand bevond.

Toen gij naar Ströbel gekomen zijt in gezelschap van de minister-president en enkele andere ministers, behorende tot verschillende partijen, stond mijn beslissing vast onmiddellijk naar België terug te keren. Mijn gezondheid enerzijds en de toestand, zoals deze mij door de leden der afvaardiging werd afgeschilderd, de raad die men mij verstrekte en het volledig ontbreken van eigen inlichtingen anderzijds deden mij besluiten overeenkomstig de gegeven wenken mijn terugkeer uit te stellen. Zodra mijn gezondheid het mij veroorloofde, heb ik inlichtingen genomen, waaruit ik kon afleiden, dat een ernstige politieke crisis het herstel van het land en de goede werking van onze instellingen in gevaar kon brengen. Op 14 Juli 1945 hebben wij samen overwogen een afwachtende houding aan te nemen. Op 19 Juli 1945 gaf een wet aan de verenigde Kamers de macht het einde der onmogelijkheid om te regeren vast te stellen

Sindsdien hing de oplossing van het grondwettelijk vraagstuk af van het parlement. Daar ik die toestand wenste te eerbiedigen, heb ik steeds de grootste reserve in acht genomen. Het is bekend in welke omstandigheden ik er toe gekomen ben mij te schikken naar het advies van de voorzitter van de Kamer, een commissie van vooraanstaande persoonlijkheden opdracht te geven een verslag op te stellen over mijn houding van 1940 af tot aan de bevrijding. Op de wens van de minister-president heb ik er eveneens aan herinnerd, welke mijn, overigens ongewijzigde, positie was in een schrijven, dat ik hem op 22 Juni 1948 deed toekomen, na de besprekingen, die ik met hem gevoerd had. Ik bevestigde daarin bereid te zijn alle oplossingen, mij voorgesteld, en die overeenkomstig mijn eed het best de hogere belangen van het land konden dienen, binnen het kader der grondwet te aanvaarden. Ook thans nog blijf ik deze zienswijze getrouw.

Het is nodig dat het land opnieuw tot de wettelijkheid terugkeert. De huidige abnormale toestand kan niet eindeloos voortduren. De regering en het parlement zullen hun verantwoordelijkheid dienen op te nemen. Wat mij betreft, ik zal de mijne opnemen en mij uitsluitend laten leiden door de hogere belangen van het vaderland, waaraan onze dynastie onherroepelijk haar beste krachten heeft gewijd. Thans leeft het land in afwachting der komende parlementsverkiezingen. De nationale en de internationale toestand doen ernstige problemen oprijzen, die geen verband houden met de koningskwestie en die de aandacht van de kiezers kunnen opeisen. Eens te meer stel ik er prijs op te verzekeren, dat de koning boven de partijen staat en geenszins de inzet van de verkiezingsstrijd mag worden.

Zeer beminde broeder, gij hebt gewetensvol de hoge en zware verantwoordelijkheid gedragen, waarmee de grondwet het staatshoofd bekleedt. Ik ben er van overtuigd, dat gij het volledig eens zijt met mij over de noodzakelijkheid tot de grondwettelijke normen terug te keren.

Het onthaal, dat mijn dochter te beurt is gevallen en de eerbied, door de regering, het parlement en de openbare gezagdragers te haren opzichte betoond, hebben mij ten zeerste ontroerd. Deze blijken van gehechtheid halen de banden, die tussen het vorstenhuis en het land bestaan, nog nauwer aan. Met ganser harte ben ik steeds in gedachten bij mijn landgenoten". (Belga 3-5)

(Vor. ber. 8085 A)

Internationaal Nieuws

A. De structuur van de „Organisatie van Europese Economische Samenwerking" —

Het was op 16 April een jaar geleden, dat de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking werd opgericht, het apparaat door middel waarvan de zg. Marshall-landen beogen een zo doelmatig mogelijk gebruik te maken van de Amerikaanse hulp. Op pag. 8007 en 8008 gaven wij een overzicht van de in het eerste jaar met het plan-Marshall bereikte resultaten. Hieronder laten wij een overzicht volgen van de structuur van de organisatie der aan dit plan deelnemende Europese landen. Men moet deze organisatie niet verwarren met de ECA, de „Economic Co-öperation Administration", het Amerikaanse administratieve lichaam, dat belast is met de verdeling van en contrôle op de door Amerika beschikbaar gestelde gelden en goederen.

Lid van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (Organization for European Economic Co-öperation — O.E.E.C. —; Organisation Européenne de Coopération Economique — O.E.C.E) zijn de volgende landen: België, Denemarken, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Turkije, IJsland, Zweden, Zwitserland, de Brits-Amerikaanse bezettingszone van Duitsland, de Franse bezettingszone van Duitsland en de Brits-Amerikaanse zone van het Vrije Grondgebied van Triëst.

Het hoogste orgaan van de Organisatie is de Raad (Council), waarin alle belangrijke beslissingen worden genomen en die wordt bijgestaan door een Uitvoerend Comité (Executive Committee) en door de Horizontale en Verticale Technische Commissies van deskundigen, die zich bezig houden met de bestudering van op hun gebied liggende economische en technische vraagstukken.

De Raad — Alle leden van de Organisatie zijn vertegenwoordigd in de Raad. Deze vertegenwoordiging kan geschieden door hun (in de meeste gevallen) minister van Buitenlandse Zaken of diens plaatsvervanger. Nederland is in de Raad vertegenwoordigd door zijn minister van Buitenlandse Zaken, mr. D. U. Stikker, terwijl dr. H. M. Hirschfeld als zijn plaatsvervanger optreedt.

De Council neemt alle principiële beslissingen over het werk van de Organisatie. De beslissingen moeten bij eenparigheid van stemmen worden genomen. De leden evenwel, die verklaren geen belang te hebben bij het onderwerp in kwestie, kunnen zich van stemming onthouden en daardoor besluitvorming toch mogelijk maken.

Het voorzitterschap van de Raad is voor het eerste jaar in handen van België. Op ministerieel niveau zit Minister Spaak de Raad voor, op het niveau der plaatsvervangers Baron Snoy d' Oppuers, Secretaris-Generaal van het Belgische ministerie van Economische Zaken.

Uitvoerend Comité — Alle belangrijke kwesties, zowel wat betreft de algemene politiek der Organisatie als administratieve zaken, zijn onderworpen aan een voor-onderzoek door het Uitvoerend Comité voordat zij aan de Raad worden voorgelegd.

Het Uitvoerend Comité bestaat uit zeven vertegenwoordigers die ieder jaar door de Raad worden benoemd. Voor het eerste jaar zijn deze: Groot-Brittannië (voorzitter), Frankrijk, Italië, Nederland, Zweden, Zwitserland en Turkije.

Het Uitvoerend Comité kan niet zelfstandig beslissen. Zijn werkzaamheden worden uitgevoerd overeenkomstig de beslissingen van de Raad, aan wie het verantwoording schuldig is. De Raad kan echter wanneer zij dit nodig acht bepaalde beslissingen aan het Uitvoerend Comité overdragen.

Consultatieve Commissie — De Consultatieve Commissie van ministers werd op 17 Februari jl. bij besluit van de Raad opgericht met het doel verbetering aan te brengen in de werkwijze van de Organisatie en haar autoriteit te versterken. Zij bestaat uit de ministers van de landen, die vertegenwoordigd zijn in het Uitvoerend Comité onder voorzitterschap van de voorzitter van de Raad.

De taak van deze Commissie is bijstand te verlenen bij de bestudering van belangrijke beslissingen door de Organisatie te nemen en bijstand te verlenen bij het volgen van de algemene vorderingen van de Organisatie.

Technische Commissies. — De hoeveelheid en de aard van het werk van de Organisatie hebben geleid tot de oprichting van verschillende Technische Commissies. In principe kan elk deelnemend land lid zijn van iedere commissie, maar in de praktijk is er grote verscheidenheid in het aantal gedelegeerden.

De vergaderingen worden gewoonlijk bijgewoond door gedelegeerden van de landen, die direct bij het werk van de betreffende commissie zijn betrokken. Het secretariaat van de commissie wordt vervuld door een functionaris van de Organisatie.

A. Horizontale Commissies.

Deze commissies zijn verantwoordelijk voor algemene bestudering van bepaalde economische onderwerpen, betrekking hebbend op alle deelnemende landen.

1. De Programma Commissie is verantwoordelijk voor het opstellen van pro-

gramma's op het gebied van productie, uitrusting en investering.
2. De Betalingsbalans Commissie is verantwoordelijk voor de bestudering van alle financiële problemen, waarbij de deelnemende landen als geheel betrokken zijn, en voor de bestudering van de methoden, die kunnen leiden tot het wegnemen van het dollar-tekort.
3. De Commissie voor het Handelsverkeer bestudeert de problemen van het handelsverkeer tussen de deelnemende landen en tussen deze en niet-deelnemende landen. Dit heeft betrekking op:
a. de betekenis van de Europese markt en van de buitenlandse markt zowel wat betreft de invoer- als de uitvoerzijde;
b. de algemene gang van zaken in het handelsverkeer betrekking hebbend op de deelnemende landen;
c. de handelspolitiek der deelnemende landen.
4. De Commissie voor het intra-europese Betalingsverkeer bestudeert het mechanisme der intra-europese betalingen en de uitvoering van financiële plannen ter bevordering van het handelsverkeer tussen de deelnemende landen.
5. De Commissie voor Arbeidskrachten is belast met de uitvoering van alle voorstellen ter bevordering van een volledig gebruik van arbeidskrachten.
6. Commissie voor Overzeese Gebiedsdelen waarin vertegenwoordigd zijn: Frankrijk, België, Groot-Brittannië, Nederland en Portugal. De Commissie bestudeert vraagstukken, samenhangend met de economische en sociale ontwikkeling van de overzeese gebiedsdelen in verband met de bijdragen, die deze kunnen leveren voor het herstel van Europa.
7. Commissie voor Toerisme, die alle vraagstukken bestudeert samenhangend met de bevordering van het Amerikaanse toeristen-verkeer naar Europa onder meer hotelaccommodatie, problemen van het luchtvervoer, vergemakkelijking van douane-formaliteiten, propagandistische maatregelen, enzovoort.
B. Verticale Commissies.
Deze commissies zijn gespecialiseerd in een bepaalde tak van economische activiteit. Er zijn 14 Verticale Commissies, namelijk voor:
Voedsel en Landbouw (met een subcommissie voor landbouwmachines), kolen, electriciteit, aardolie, ijzer en staal, grondstoffen, machinerieën, non-ferro metalen, chemische producten, hout, papier en pulp, textiel, binnenlands transport en maritiem transport.
Sommige van deze commissies kunnen werkgroepen vormen, die binnen hun eigen bevoegdheden en voor een bepaalde tijdsduur belast kunnen worden met de bestudering van een bepaald probleem. Voorts is er een Begrotings Commissie, die onder meer de ontwerpbegroting, opgesteld door de Secretaris-Generaal, onderzoekt voordat deze aan de Raad wordt aangeboden.
Secretaris-Generaal — De Secretaris-Generaal, die door de Raad wordt benoemd, oefent alle functies uit, nodig voor de goede gang van zaken binnen de Organisatie, en die hem zijn opgedragen als uitvloeisel van het verdrag over Europese Economische Samenwerking, of die hem worden opgedragen door de Raad of het Uitvoerend Comité. Verder is hij belast met de uitvoering van de beslissingen van de Raad en van het Uitvoerend Comité.
De Secretaris-Generaal van de Organisatie is de Fransman Marjolin, die als plaatsvervangers heeft de Engelsman Lintoll en de Italiaan Colonna.
De Secretaris-Generaal heeft tot zijn beschikking een internationale staf van ambtenaren, die onafhankelijk zijn van enige andere administratie.
De verschillende werkzaamheden van het Secretariaat zijn verdeeld in de volgende directoraten en diensten:
a. Het directoraat voor Technische Zaken en Programma's, verdeeld in zes diensten: Centraal Bureau, Programma's, Voedsel en Landbouw, Energie, Industrie, Transport.
b. Directoraat voor Betalingsbalans, Handelsverkeer en intra-europese betalingen, bestaande uit de volgende diensten: Centraal Bureau, Aardrijkskundig Bureau, Betalingen, Handel en Buitenlandse Betalingen.
c. Directoraat van de Economische Adviseur.
d. Directoraat voor Algemene Zaken, verdeeld in de volgende diensten: Buitenlandse Betrekkingen, Documentatie, Informaties, Juridische Zaken, Arbeidskrachten.
e. Directoraat voor Administratieve Zaken, bestaande uit diensten voor Personeelszaken, Begroting, Uitrusting, Financiën, Sociale Zaken en Registratie.
f. De afdeling Conferenties organiseert het werk van de Commissies door het beleggen van vergaderingen, het beschikbaar stellen van tolken en de vermenigvuldiging, vertaling en distributie van de verschillende documenten.

(Ec. Voorl. 19-4; Red. K.H.A.)

A. Overeenstemming i.z. opheffing blokkade Berlijn en bijeenkomst der „Grote Vier" —

Op 5 Mei werd van de zijde van de te New-York vergaderde vertegenwoordigers van de „Grote Vier" een communiqué uitgegeven waarin het volgende wordt verklaard:
„De regeringen van Frankrijk, de Ver. Staten, het Verenigd Koninkrijk en de Sowjet-Unie zijn tot de volgende overeenkomst gekomen:
1. Alle sedert 1 Maart 1948 door de Sowjetrussische regering opgelegde beperkingen aan het verkeer, het vervoer en de handel tussen Berlijn en de Westelijke zones van Duitsland en tussen de Oostelijke zone en de Westelijke zones zullen op 12 Mei 1949 worden opgeheven.
2. Ook de sedert 1 Maart 1948 door de regeringen van Frankrijk, het Ver-

MENINGEN

DE BERLIJNSE KWESTIE —

Te Berlijn werd de bekendmaking van de opheffing van de blokkade met vreugde ontvangen. Toch blijft men enige reserve betrachten ten aanzien van de Russische bedoelingen inzake het Duitse vraagstuk. Men verwacht dat Rusland zijn pogingen tot het verkrijgen van grote invloed in een gecentraliseerd Duitsland zal blijven voortzetten. In de opheffing van de blokkade ziet men slechts een verandering van tactiek.

Een zelfde reserve leest men ook uit de perscommentaren van de grote Engelse bladen. De consolidatie van West-Duitsland en de ondertekening van het Atlantisch pact ziet men als de redenen voor de plotselinge Russische toenadering. Men dringt aan op voorzichtigheid bij hernieuwd overleg der „Grote Vier". De consolidatie van West-Duitsland moet onvoorwaardelijk zijn en met spoed worden voortgezet. Ook uit de Amerikaanse pers blijkt een gereserveerd optimisme. Zo schrijft de „New York Times":

„De opheffing van de blokkade van Berlijn kondigt niet het eind van de „koude oorlog" aan, doch eerder het begin van een nieuwe strijd, waarbij het zal gaan om kwesties, welke voor alle Westerse mogendheden van belang zijn".

„Er bestaat evenwel een mogelijkheid, dat deze strijd binnen bepaalde grenzen kan worden gehouden en op een diplomatiek niveau kan worden uitgestreden en dat de Westerse eenheid en macht niet slechts de Sowjetdrang naar uitbreiding in bedwang zal kunnen houden, doch zal helpen de toestand te stabiliseren en een modus vivendi in het leven te roepen op grond van een nieuw machtsevenwicht tussen het Oosten en het Westen, waardoor beide partijen in staat zullen worden gesteld naast elkander te leven en de vrede te handhaven".
De „Washington Post" zegt o.m.:
„Ongetwijfeld zullen de Russen de aanstaande Vier mogendheden Conferentie gebruiken als een klankbord voor het recruteren van de Duitse belangstelling voor een enkele Duitse regering voor geheel Duitsland. Dit is een toetssteen voor de geallieerde diplomatie. Er kan niet voldoende de nadruk op worden gelegd, dat de wijziging in de Sowjet-houding uitsluitend te danken is aan het feit, dat de geallieerden met goed gevolg er in zijn geslaagd aan de Sowjet-overbluffingspoging in Berlijn haar kracht te ontnemen. Overigens heeft er in Moskou geen verandering plaats gevonden. De Sowjet-Unie heeft nog steeds het doel voor ogen van een Sowjet-Europa en de enige methode om zulks te bereiken is van Duitsland een Sowjet-satelliet te maken. Hoe kunnen wij ons hiertegen verweren? Er bestaat slechts één middel en wel door zonder enig tijdverlies West-Duitsland op te nemen in de West-Europese gemeenschap, welke thans langzaam doch zeker wordt gevormd".
De Franse pers w.o. de toonaangevende „Monde" toont zich eveneens voorstandster van een voortzetting van de krachtige politiek der Westerse mogendheden t.a.v. Rusland. De posities in West-Duitsland moeten worden geconsolideerd. De verworven winst door Westerse Unie, Atlantisch pact en Marshall-hulp mag niet worden prijsgegeven.
De Russische regering heeft nog geen enkel officieel communiqué verstrekt over de opheffing van de blokkade en de conferentie der „Grote Vier". Radio Moskou wijdde op 5 Mei 2 minuten aan het te New York bereikte accoord. Het communiqué werd voorgelezen. De verantwoordelijkheid werd overgelaten aan het Amerikaanse persbureau Associated Press. Er werd geen commentaar gegeven.

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

enigd Koninkrijk en de V.S. of één van hen afzonderlijk opgelegde beperkingen aan verkeer, vervoer en handel tussen Berlijn en de Oostelijke zone en tussen de Westelijke en de Oostelijke zones van Duitsland, zullen op 12 Mei 1949 worden opgeheven.

3. Elf dagen na de opheffing van de bovengenoemde beperkingen, n.l. op 23 Mei 1949, zal de raad van ministers van Buitenlandse Zaken in Parijs bijeenkomen om besprekingen te voeren over de kwesties betreffende Duitsland en de problemen, welke uit de situatie in Berlijn voortkomen, alsmede de valutakwestie in Berlijn."

Aan deze overeenkomst zijn een aantal informele besprekingen voorafgegaan, welke in het begin werden gevoerd tussen de Russische vertegenwoordiger bij de V.N. Jacob Malik en de Amerikaanse reizende ambassadeur, dr. Jessup. Toen deze besprekingen voldoende basis bleken te bieden voor meer positieve onderhandelingen, werden ook Engeland en Frankrijk in de besprekingen betrokken. Als vertegenwoordigers voor deze landen traden resp. op: Sir Alexander Cadogan en Jean Chauvel. De laatste besprekingen werden op 4 Mei gehouden. (A.N.P. 5-5) **(Vor. ber. 8087 A)**

A. Economische conferentie van de Europese Beweging —

De Europese Beweging heeft van 20 tot 24 April te Westminster (Engeland) een conferentie gehouden welke was gewijd aan de economische problemen welke met de tot stand koming van een Europese eenheid gepaard gaan. In een zestal commissies werden rapporten uitgebracht welke voorstellen bevatten tot oplossing van deze problemen.

Deze voorstellen werden op de plenaire vergadering van 24 April goedgekeurd.

Het belangrijkste voorstel houdt in, dat er voor elk van de vier basisindustrieën — kolen, ijzer en staal, electriciteit en transport, — drie organisaties moeten komen: één waarin vertegenwoordigers van de regeringen zitting hebben, die de algemene politiek voor de betrokken industrie vaststelt; voorts een raadgevend lichaam bestaande uit werkgevers, werknemers en vertegenwoordigers van het algemeen belang, en ten slotte een derde organisatie van de betrokken werkgevers, die de richtlijnen die de Raad van regeringsvertegenw. geeft, uit moet voeren.

Een ander voorstel was, om een Europese economische en sociale raad te doen bestaan uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers in de Europese industrie en landbouw en uit specialisten. De Raad zal tevens moeten nagaan wat de gevolgen zijn van monopolies, kartels, invoerrechten en andere beperkingen in het Europese economische verkeer.

De financiële commissie kwam tot de conclusie, dat een Europese economische Unie niet mogelijk is zonder vrije inwisselbaarheid van de betaalmiddelen der deelnemende landen.

„De tijd is rijp voor het bijeenroepen van een conferentie van de ministers van Financiën, die deze vrije inwisselbaarheid zal moeten ontwerpen op basis van daarvoor geschikte wisselkoersen" aldus het rapport.

Deze conclusie wint aan belangrijkheid, door het bericht uit de Ver. Staten, dat Paul Hoffman, de leider van de E.C.A., heeft verklaard, dat deze onderlinge inwisselbaarheid in de naaste toekomst zal worden verwezenlijkt.

De sociale commissie heeft voorgesteld, dat volledige vrijheid van beweging voor personen door alle Europese landen onmiddellijk en in toenemende mate zal worden toegestaan. In het bijzonder acht de commissie het wenselijk, dat de belemmeringen voor het reizen van studenten en alle personen, die bezig zijn met een beroepsstudie, onmiddellijk worden opgeheven.

De commissie voor de overzeese gebiedsdelen heeft in het bijzonder studie gemaakt van het aanbod van president Truman met betrekking tot de ontwikkeling van achterlijke landen. De commissie is van opvatting, dat dit aanbod nooit tot zijn recht zal kunnen komen, tenzij er een vrij verbond zou zijn tussen de drie belanghebbende partijen, nl. de Europese landen, de Overzeese Gebiedsdelen en de Amerikaanse financiën. Zij is van mening, dat het niet langer een kwestie is van Amerikaanse hulp, doch een kwestie van samenwerking tussen de drie belanghebbende partijen.

(A.N.P.-Times 25-4)

(Vor. ber. Europese Bew. 7990 H)

B. Vredes-congressen —

De laatste weken zijn in verschillende delen van de wereld congressen gehouden welke ten doel hadden „de actieve krachten van de volkeren van alle landen te verenigen voor de verdediging van de vrede". De congressen, waaraan in hoofdzaak door intellectuelen en kunstenaars werd deelgenomen, vertoonden alle een communistische inslag. De reeks werd geopend door een te New York van 25 tot 27 Maart gehouden „Culturele en wetenschappelijke conferentie voor wereldvrede". Deze conferentie werd georganiseerd en stond onder voorzitterschap van de directeur van het Harvardobservatorium, dr. Shapley.

Tot het Amerikaanse comité van aanbeveling behoorden o.m. de natuurkundige Albert Einstein, de negerdichter Langston Hughes, de schrijfster Kay Boyle en Lillian Hellman, de in Amerika gevestigde Duitse schrijvers Thomas Mann en Lion Feuchtwanger, de dirigent Leonard Bernstein, de zanger Paul Robeson en de pianist Arthur Schnabel.

Aan de conferentie werd deelgenomen door communistische en links-georiënteerde geleerden en kunstenaars uit verschillende landen. Uit de Sowjet-Unie waren zeven gedelegeerden aanwezig met aan het hoofd de componist Dmitri Sjostakowitsj. Aan twaalf personen uit verschillende landen — o.w. de Franse pater Jean Boulier — werd door de Amerikaanse autoriteiten een visum geweigerd. Dr. Shapley opende de conferentie met een rede, waarin hij deze een poging van burgers noemde „om in deze troebele tijden bij te dragen tot het vinden van een oplossing voor de vrede". Tot een resolutie kwam men echter niet. De conferentie eindigde met een massabetoging in Madison Square Garden.

Als vervolg op bovengenoemde conferentie werd van 20 tot 25 April te Parijs een „Wereldcongres voor de Vrede" gehouden, dat het eerste in omvang en publiciteit verre overtrof. Het werd georganiseerd door de „Internationale van Intellectuele Voorstanders van Vrede" en de „Wereldfederatie van Democratische Vrouwen", twee communistisch georiënteerde organisaties. Het stond onder voorzitterschap van prof. Joliot, voorzitter van de Franse commissie voor de Atoomenergie. Er waren 1800 gedelegeerden uit ongeveer 70 landen, in hoofdzaak intellectuelen, schrijvers en geleerden. De Sowjet-Unie zond acht vertegenwoordigers, o.w. de metropoliet Nicolas en de schrijver Ilja Ehrenburg. Verder waren o.m. aanwezig de Britse (linkse) Labour-afgevaardigde Zilliacus; Pietro Nenni, de leider der Italiaanse linkse socialisten; de Duitse schrijver Arnold Zweig en de Amerikaanse negerzanger Paul Robeson.

De volgende agenda-punten kwamen aan de orde: de „bewapeningswedloop" (Atlantisch Pact); de strijd tegen de oorlogspropaganda; de rol van de UNO in de strijd om het behoud van de vrede; de rol van de vrouw in de vredesbeweging; het vraagstuk van de nationale souvereiniteit en onafhankelijkheid der volken (discussie over de status der koloniale volken); de economische betrekkingen tussen de verschillende landen (het Plan-Marshall); de oprichting ener internationale vredesbeweging.

De redevoeringen droegen een duidelijk politiek karakter. Het Atlantisch Pact werd herhaaldelijk scherp aangevallen. Van een uitwisseling van verschillende standpunten was nauwelijks sprake.

Op de laatste zittingsdag van het congres (25 April) werd eenstemmig een manifest aangenomen. Hierin wordt o.m. gezegd: „De atoombom is geen verdedigingswapen. Wij weigeren mee te doen met hen, die het ene statenblok tegenover het andere willen stellen.

Wij zijn tegen de politiek van militaire bondgenootschappen, waarvan de verschrikkelijke aard reeds is gebleken."

„Wij veroordelen het koloniale systeem, dat voortdurend gewapende conflicten voortbrengt en een beslissende rol kan spelen bij het ontketenen van een nieuwe wereldoorlog.

Wij stellen de herbewapening van West-Duitsland en van Japan aan de kaak, waar de beulen van de wereld weer wapens hebben gekregen."

„Wij zijn voor het Handvest der Verenigde Naties, tegen alle militaire verdragen, die dit Handvest verzwakken en tot oorlog leiden.

Wij zijn tegen de verpletterende last van militaire uitgaven, die verantwoordelijk zijn voor de ellende der volkeren.

Wij zijn voor het verbod van atoomwapenen en van andere middelen tot massale uitroeiing van mensen; wij eisen beperking van de strijdkrachten der grote mogendheden en de instelling van een doeltreffende internationale contrôle om het gebruik van atoomenergie voor uitsluitend vreedzame doeleinden, tot heil der mensheid, te verzekeren.

Wij strijden voor de nationale onafhankelijkheid en de vreedzame samenwerking van alle volkeren en voor het zelfbeschikkingsrecht der volken, als wezenlijke voorwaarden voor de vrijheid en voor de vrede."

Het congres werd besloten met een massabetoging in het Buffalo-stadion.

Evenals dit te New York het geval was geweest (Vergadering van Amerikanen voor intellectuele vrijheid) werden ook te Parijs tegen-congressen gehouden. De belangrijkste hiervan was „Journée Internationale de la Résistance à la Dictature et à la Guerre."

Ook hieraan namen figuren op de terreinen van wetenschap, kunst en politiek deel, o.a. Mounier, Rousset, Ignazio Silone, William Faulkner, Richard Crossman, de Amerik. vakb.leiders William Green, Philip Murray en Walter Reuther.

Tenslotte werd te Praag een neven-congres gehouden van het „Wereldcongres voor de Vrede", waaraan in hoofdzaak werd deelgenomen door personen aan wie door de Franse autoriteiten een visum voor Frankrijk was geweigerd.

(A.N.P. - Ass. Press - L'Humanité - Red. K.H.A.) **(V. b. Congr. v. Wroclaw 7769 A)**

Zwitserland

A. Het nationaal inkomen —

Bij een beschouwing van het nationaal inkomen van Zwitserland dient men er rekening mede te houden, dat men hiertoe niet alleen het geldinkomen, maar ook het natuurlijk inkomen, de uit zelfverzorging verkregen inkomsten en de huurwaarde van de door eigenaren zelf bewoonde of gebruikte ruimten rekent. Daarentegen komen de arbeidsprestaties van de geen loon ontvangende huisvrouw niet tot uitdrukking.

De Zwitserse cijfers maken onderscheid in netto nationaal inkomen en het inkomen waarbij rekening gehouden is met de koopkrachtveranderingen van het geld.

Het netto nationaal inkomen (inkomen exclusief afschrijvingen) is sinds 1938 bijna verdubbeld. Opgemerkt dient nog, dat bij de samenstelling van het reëel nationaal inkomen gebruik gemaakt werd van de kosten van levensonderhoud, terwijl voorts de directe belastingen van het nominale inkomen werden afgetrokken in verband met het feit, dat deze ook niet op het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud van invloed waren. Tabel I geeft omtrent de ontwikkeling van het nationaal inkomen in de jaren 1938-'47 een duidelijk beeld.

Uit deze cijfers resulteert voor 1947 een netto inkomen per hoofd der bevolking van 3.830 frank en een reëel inkomen (onder aftrek van de genoemde directe belastingen) van 2.131 frank.

Bezien we de verschuiving in de inkomensverdeling over verschillende groepen nader (tabel II) dan blijkt, dat het aandeel der onzelfstandige inkomenstrekkers in het totaal nationaal inkomen steeg van 48% tot 58%. Het zuivere kapitaalinkomen (4) liep echter terug van 30% op 20%. Opmerkelijk is het, dat niettegenstaande de inkomsten uit spaarkapitaal aanzienlijk terugliepen, de rentesom van spaarkapitaal en beleggingen tezamen nagenoeg onveranderd bleef.

TABEL I
Ontwikkeling van het Nationaal inkomen in Zwitserland

Jaar	netto nat. inkomen millioen frank	index-cijfers nationaal inkomen	indexcijfers v. levens-onderhoud	indexcijfers reëel inkomen
1938	9.046	100	100	100
1939	9.225	102	101	101
1940	9.678	107	110	97
1941	10.634	118	127	87
1942	11.523	127	141	86
1943	12.381	137	148	89
1944	12.824	142	152	89
1945	13.824	153	153	95
1946	15.658	173	152	106
1947*)	17.413	192	158	117

*) Voorlopig.

TABEL II
Inkomstenverdeling

(in millioenen franks)	1938	1947
1 Onzelfst. inkomenstrekkers	4.191	9.643
2 Zelfst. inkomenstrekkers..		
a. landbouw	603	1.180
b. industrie, handwerk	691	1.360
c. handel, bank- en verzekeringswezen	291	620
d. hotelwezen, verkeer.....	107	210
e. vrije beroepen, persoonl. dienstverlening	181	330
3 Inkomen van militairen ..	23	33
4 a. ondernemerswinsten ..	949	1.650
b. renten:		
spaarkapitaal	641	460
beleggingen	895	1.085
c. saldo inkomens uit het buitenland	130	70
Totaal	8.702	16.632

(Ec. Voorlichting 19-2; Keesing's Fin. Berichten 14-4)
(Vor. ber. Buitenl. handel 7570 E)

Kunst, Wetenschap en Techniek

B. Positie en bezoldiging van wetenschappelijke werkers —

Het wetenschappelijk personeel aan de Nederlandse universiteiten, beneden de rang van hoogleraar, is ontevreden. Het vorig jaar is er een enquête ingesteld naar het verschil in financiële waardering voor de wetenschappelijke werkers aan de universiteiten en voor die in het particuliere bedrijf, voornamelijk in de grootindustrieën. De uitkomsten waren verrassend. Aan de universiteiten bleek het gemiddelde salaris voor deze academisch gevormde mensen tussen de 20 en 30 jaar ƒ 2640 's jaars te bedragen. In het particuliere bedrijf ƒ 4500. Voor de ouderen, die hun posities min of meer „gemaakt" hebben, waren geen vergelijkende cijfers te krijgen. Bij de grote bedrijven zijn de salarissen van zulk personeel geheim.

De gevolgen van een dergelijke abnormale bezoldigingsverhouding blijven natuurlijk niet uit. Er is een vlucht van wetenschappelijk personeel uit het Hoger Onderwijs. Het wordt voor de universiteiten steeds moeilijker en soms zelfs onmogelijk de krachten aan te trekken, die zij nodig hebben. Als voorbeelden zijn daar de Veeartsenijkundige faculteit in Utrecht, die geen enkele assistent meer kan krijgen en de Technische Hogeschool in Delft, waar van de 240 assistenten er 200 geen titel hebben. Gemiddeld is 40 percent van de assistenten niet afgestudeerd. Het „Interacademiaal Overleg", de organisatie, die de verschillende verenigingen van wetenschappelijk personeel onder de rang van hoogleraar overkoepelt, heeft de stormklok geluid. Niet alleen om der wille van de materiële belangen van haar leden. Maar ook en vooral omdat het Hoger Onderwijs in Nederland, dat de eeuwen door op zeer hoog peil stond, een ernstige knauw dreigt te krijgen. Er is, met het snelle vorderen van de wetenschap, de laatste tientallen jaren veel veranderd bij dat onderwijs. De omvang van de leerstof is ontzaglijk veel groter geworden. Steeds verder gaande specialisatie was onvermijdelijk. Het onderzoek en ook het onderwijs konden niet meer gedaan en gegeven worden door de hoogleraar alleen. Een overbelast bioloog heeft de hulp van een chemicus nodig. De hoogleraren, die vroeger alles vrijwel alléén in handen hadden, hebben veel van het onderwijs moeten delegeren aan hun wetenschappelijke medewerkers. Zij, die hoogleraren, zijn de „managers" geworden, die het onderwijs leiden.

De positie van de wetenschappelijke medewerkers is dan ook totaal veranderd. Men kan hen nauwelijks meer „assistenten" noemen. Zij zijn volwaardige krachten, die naast de hoogleraar en in hechte samenwerking met hem het onderwijzend corps vormen. Alleen op het stuk van salariëring zijn zij gebleven, die zij waren — assistenten. In Engeland en Amerika, waar de waardering voor wetenschappelijk werk aanzienlijk groter is dan in Nederland, staat het hogere personeel van de wetenschappelijke staven in feite gelijk met de hoogleraren. Zeker waar het de bezoldiging betreft.

Ofschoon de aanhangig gemaakte verbetering, afgaande op het door verschillende bonden van overheidspersoneel uitgegeven — niet officiële — boekje „Beknopte toelichting op het Bezoldigingsbesluit-1948", op het eerste gezicht vrij aanzienlijk lijkt, zijn de betrokkenen uiterst teleurgesteld. Zij achten de voorgestelde wijzigingen hoogst onbillijk en menen in het gunstigste geval eerst in een vrij verre toekomst profijt van de nieuwe regeling te kunnen trekken.

Vooral de tijdelijke assistent, de tijdelijke hoofdassistent en conservator komen er slecht af. In feite zou voor hen van enige verbetering zelfs nauwelijks sprake zijn.

De vast aangestelde stafleden — tegenwoordig voornamelijk hoofdassistenten en conservatoren — staan er beter voor. Zij zullen in de loop der jaren aan hun maximum kunnen toekomen. Dat evenwel is toekomstmuziek. Van een directe verbetering — en in deze tijden van duurte is dat van het allergrootste belang — komt weinig of niets.

Het is namelijk zo, dat bij de nieuwe indeling het aantal functies zal vermeerderen, maar het aantal schalen verminderen. Nu zal de inpassing in de nieuwe schalen geschieden op basis van het oude salaris. Dit betekent, dat een bepaalde functionaris, die bijvoorbeeld al enige jaren op het maximum stond, daarop blijft staan en wéér zes of zeven jaar moet gaan „lopen" om op zijn nieuwe maximum te komen.

Met de regeling, die nu voor de deur staat, dreigt het „voor direct" te blijven bij een verhoging van 5 percent voor salarissen boven de ƒ 300 per maand, een verhoging, die in 1946 achterwege is gebleven. Men meent daar onmogelijk genoegen mee te kunnen nemen.

(Volkskrant 19-4)

C. Bloedplasma en gedroogde moedermelk —

De medische wetenschap heeft zich de laatste jaren zodanig ontwikkeld, dat het mogelijk is, bloedplasma in gedroogde vorm gedurende vrij lange tijd te bewaren. De mogelijkheid patiënten aan „nieuw bloed" te helpen is daardoor zeer toegenomen. Dit „drogen" van bloed geschiedt in het centraal Laboratorium van de bloedtransfusiedienst van het Ned. Rode Kruis te Amsterdam.

Dit laboratorium voorziet meer dan 250 ziekenhuizen in Nederland van gedroogd bloedplasma en van het benodigde transfusiemateriaal. Een statistiek over 25000 bloedtransfusies en 2000 plasmatransfusies, verricht met de apparatuur van dit laboratorium, toont aan, dat de kwaliteit van de geleverde materialen aan zeer hoog te stellen eisen voldoet.

De belangstelling van de overzeese gebiedsdelen en van het buitenland voor het centraal laboratorium is zeer groot. Na de bevrijding zijn belangstellenden uit Indonesië, Curaçao, België, Frankrijk, Zwitserland, Engeland, Noorwegen, Finland, Italië, Polen, Joego-Slavië, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Siam naar Amsterdam gekomen om het laboratorium te bezoeken. Op dit ogenblik is de Amsterdamse drooginrichting voor bloedplasma de enige op het vasteland van Europa, welke functionneert. Ook moedermelk wordt in deze installatie gedroogd, waardoor de kinderhygiëne ten zeerste wordt gebaat. Het bereiden van gedroogde moedermelk op deze wijze geschiedt tot op heden alleen in Nederland.

A.N.P. 13-4) **(Zie ook Rhesusfactor 7104 E)**

A. DE STRIJD MET DEN DUIVEL

Een geschrift van Prof. Dr. Kurt Baschwitz over de heksenvervolgingen en wat daarmee samenhangt. *)

In 1940, toen Nederland door de Duitsers bezet was, heeft Dr. Baschwitz een boekje geschreven onder de titel „Van de heksenwaag te Oudewater en andere te weinig bekende zaken". Het werd onder een schuilnaam, Casimir K. Visser, gepubliceerd. Hetgeen in genoemd boekje, dat als een afzonderlijke studie was bedoeld, slechts kort en terloops kon worden aangeroerd, is tot het hoofdthema geworden van het boek: „De Strijd met den duivel". Het behandelt de strijd tussen de voorvechters van het gezond verstand en de verspreiders van de massawaan, die zich als heksenvervolging openbaarde. Het wil deze strijd der ideeën weergeven, zoals deze zich in werkelijkheid heeft afgespeeld.
Onze supervisor, Prof. Baschwitz noemt de heksenvervolgingen „het verdrongen complex van de Westerse wereld". De belangstelling voor dit verschijnsel is ineengezonken, niettemin is het van grote betekenis voor het begrip van de massawaan in onze dagen. De Nederlanden hebben zich ongeveer anderhalve eeuw eerder kunnen vrijmaken van deze volksgeest dan de omliggende landen, maar wij huiveren bij de lectuur van het relaas van gebruiken, die Europa teisterden in periodes van de geschiedenis (bijvoorbeeld tijdens de opbloei der renaissance) toen reeds een aanmerkelijk cultuurniveau was bereikt.

De heksenprocessen worden in het boek van Prof. Baschwitz bezien in het licht der massa-psychologie. Maar het geschrift geeft tevens een interessant en uitermate boeiend historisch overzicht van de verschijnselen, waar het zich mee bezig houdt. De schrijver licht in zijn eerste hoofdstuk toe, wat hij verstaat onder „het verdrongen complex van de Westerse wereld." Zodra men aan het onheil der heksenvervolgingen (vervolgingen van arme, vrome vrouwtjes) paal en perk had gesteld, werd de herinnering vertroebeld en het nageslacht bezit een sterk misvormd beeld van hetgeen destijds heeft plaats gevonden, een herinneringsbeeld, dat in tal van essentiële opzichten de werkelijke feiten tot onherkenbaarheid toe heeft verdoezeld. Dit „verdringingsproces in de overlevering van de westerse wereld" voltrok zich — en voltrekt zich nog steeds volgens zeer bepaalde regels. Wij hebben heden ten dage alle reden, ons aan de hand van dit indrukwekkend voorbeeld opheldering te verschaffen over de wetmatigheid, waarmee de mensen overwonnen aanvallen van massa-waan **achteraf** plegen te miskennen en verkeerd te interpreteren.

Wij trachten enige elementen, waaruit dit boek is samengesteld weer te geven. Het schetst ons de verschillende vormen, waaronder het verschijnsel van massahypnose dat tot de heksenvervolgingen leidde zich voordoet, het analyseert een reeks van historische gevallen en geeft ons een inzicht in de massa-psychologische factoren, die daarbij werkzaam waren. Het beschrijft de strijd, die verlichte geesten hebben gevoerd om aan het euvel een einde te maken en de verdenking, waaronder zij stonden. Wij noemen enkele namen: Dr. Johannes Wier uit Grave in het Hertogdom Brabant, de wereldberoemde baanbreker van het gezonde verstand in de zestiende eeuw en Balthasar Bekker in de zeventiende. Het geeft een démasqué der tovenaars, een aangrijpende beschrijving van de oorlog tegen de oude vrouwen, een schets van de vervolgers en van de redders en eindelijk van de genezing van het kwaad. Maar niettemin weet de schrijver ons te verhalen, in zijn hoofdstuk „De Strijd gaat verder", hoe op het einde der achttiende eeuw zich nog verschijnselen voordeden, die aan de heksenvervolgingen zijn verwant.

Het „slotwoord" van dit geschrift is daarom zo belangwekkend, wijl het de logische conclusies trekt uit het rijke materiaal, dat de auteur heeft verwerkt. „Massale verstandsvertroebelingen," zo zegt hij, van de soort der heksenvervolgingen, zijn niet te verklaren met een gebrek aan kennis, aan ontwikkeling, aan denkvermogen der mensen, en ook niet uit hun boosaardigheid. Al deze gebreken uiten zich onder normale omstandigheden op betrekkelijk onschuldige wijze. Dergelijke massale verstands-

vertroebelingen betekenen veeleer een inzinking tot onder het peil der geestelijke en morele ontwikkeling welke de meerderheid der mensen die er bij betrokken waren, had bereikt. In deze toestand verliezen de mensen — hoog-ontwikkelden evenzeer als minder ontwikkelden — het gebruik van hun kennis en hun ervaringen, van hun vermogen tot kritisch oordelen, van hun nobeler gevoelsopwellingen. Kortom: zij verliezen hun gezond verstand.

Nu stort zich echter deze toestand van verstandsverdoving niet als een eruptie van blinde massa-hartstochten over ons stervelingen uit. Veeleer is de voorstelling, dat hier een soort van onberekenbare en onbedwingbare machten in het spel is, een bijgeloof. Wij kunnen het als dat van de „massa-demonie" bestempelen. Het is een bijgeloof in de strikte zin des woords, d.w.z. dat ook dit gepaard gaat met een **overdreven** angst voor de zwarte kunst van arglistige demagogen, om deze huiveringwekkende krachten uit de onderwereld der menselijke natuur naar eigen willekeur op te roepen, en met de onderschatting van het vermogen van redelijke mensen om de hier sluimerende gevaren met andere dan dezelfde (demagogische) middelen te bezweren. Wij hebben te veel angst voor degenen, die zich van een „appèl op de lagere massa-instincten" bedienen en stellen te weinig hoop op **het beroep op het gezond verstand** — dat eveneens iets met „massa-instincten" te maken heeft, maar die, welke in de richting der menselijkheid werkzaam zijn."

Aan de hand van talrijke voorbeelden heeft Prof. Baschwitz betoogd, hoeveel moeite en welk een aanwending van ongebruikelijke middelen het vergde, welk een indrukwekkende autoriteit in vereniging met een niets-ontziend, intimiderend geweld geregeld in het geding moest worden gebracht, om te midden van een nog zo zeer van angst en woede vervulde bevolking de massa-moorden op touw te zetten en de mensenjachten aan de gang te houden. Hij heeft ook de aandacht er op gevestigd, dat de **politiek** de doorslag gaf bij de eerste opkomst en verspreiding van het kwaad, — en wel de machtspolitiek. De onmenselijke vervolgers kwamen nergens tot omvangrijke en langdurige moordpartijen, behalve daar, waar de berekenende arglist of de persoonlijke dwaasheid van politieke machthebbers met geweld de weg voor hen opende, of de zwakte van een door machtsverschuivingen in gevaar gebrachte regering, de baan voor hen vrij maakte. En omgekeerd: overal waar een overheid verstandig werd en het woeden een halt toe riep, kwam de „massa" daartegen nooit daadwerkelijk in verzet, doch verminderde haar heksenvrees meteen.

De heksenvervolgingen en voor alles de internationale propaganda, die deze „oorlog tegen de oude vrouwen" begeleidde, komen hier in een nieuw licht te staan. Degenen, die de schrijver volgen bij zijn ontwikkeling van de ware toedracht van het gebeurde, zullen er van af zien, „de schuld" bij een bepaalde religie te zoeken, of zelfs maar de theologen in deze aangelegenheid meer schuldig te achten dan andere faculteiten.
Het is een spannend geschreven en tegelijkertijd grondig doordacht en veelvuldig gedocumenteerd werk. R.

*) Verschenen bij de Uitgeverij Andries Blitz, Amsterdam.

B. Stalin-prijzen 1949 —

Op 9 April heeft de Raad van Ministers van de Sowjet-Unie de lijst van de winnaars van de jaarlijkse Stalin-prijzen bekend gemaakt.
Onder de winnaars van de Stalinprijs eerste klasse bevinden zich professor Trofim Lysenko (voor zijn onderzoekingen op het gebied van de Mitsjoerinbiologie), professor Latysjew (Leningrad) voor onderzoekingen op het gebied van atoom-splitsing en de radio-activiteit van beryllium, professor S. N. Vernow (Lebedew-instituut) voor uitzonderlijke resultaten op het gebied van het onderzoek naar de eigenschappen der kosmische stralen (atoom-onderzoek).
Vijftig personen ontvingen onderscheidingen voor de uitvinding van nieuwe wapens, drie groepen van 15 onderzoekers werden onderscheiden voor nieuwe types munitie.
Een groot aantal onderscheidingen werden gegeven voor nieuwe uitvindingen op velerlei gebied.
Een Stalin-prijs eerste klasse werd aan prof. Sergeij Tolstow voor opzienbarende archeologische onderzoekingen toegekend.
(Soviet News 12-4; Waarheid 11-4)
(Vor. ber. 7216 E)

Dr. Hewlett Johnson, de „rode" Deken van Canterbury, die bekend is om zijn sympathieën voor de Sowjet-Unie, in een toespraak tijdens het van 20 tot 24 April te Parijs gehouden Wereldvredescongres. (foto Ass. Press)

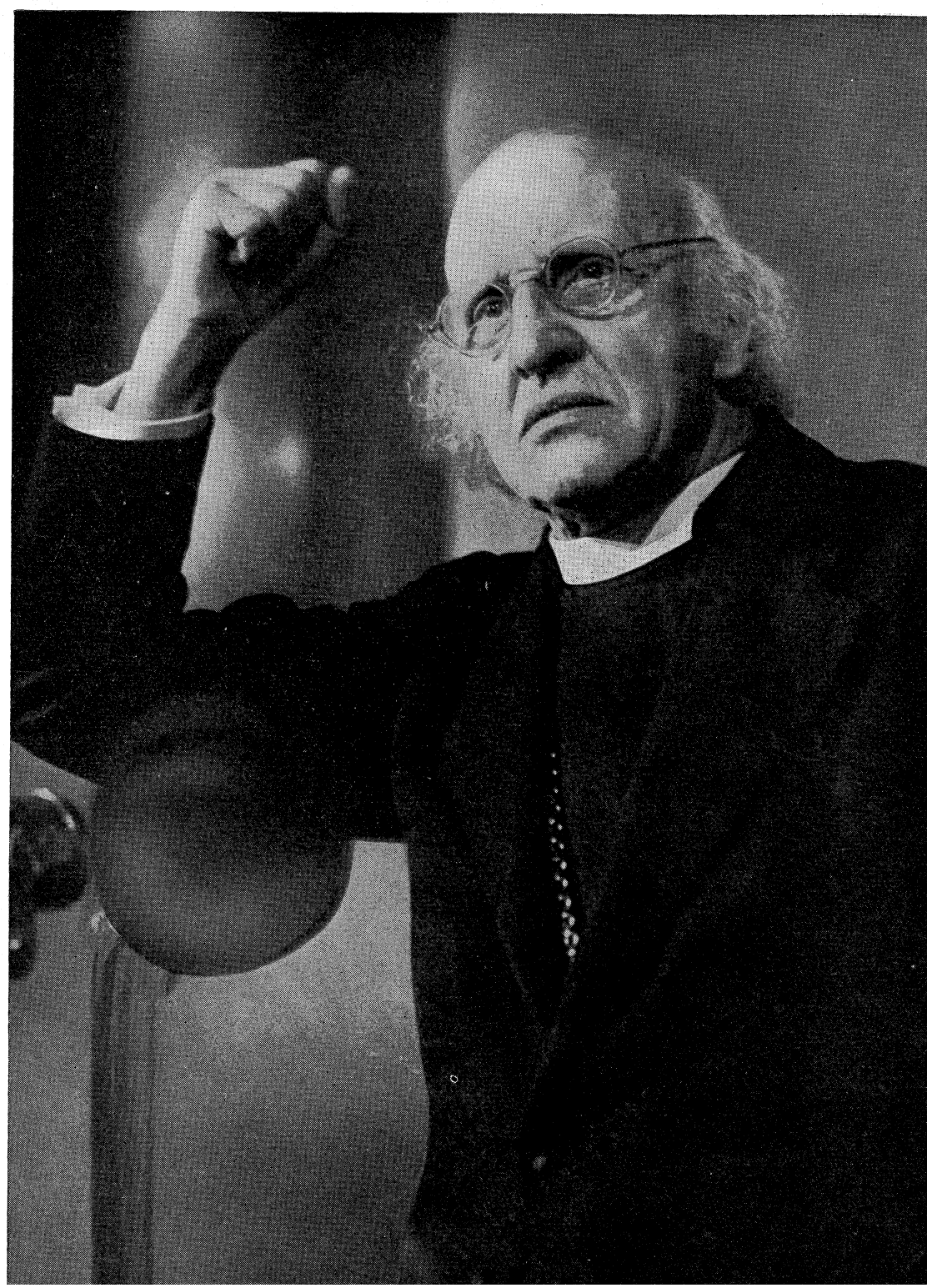

Chinese bedelares, een der velen die rondzwerven in het reeds meer dan vijf en twintig jaar door burgeroorlog en banditisme geteisterde China. (foto Ass. Press)

Blokkade van Berlijn opgeheven

Op 12 Mei, precies één minuut na middernacht (1 minuut over 11, Nederlandse tijd) werd over Radio Berlijn de volgende mededeling omgeroepen: „Op dit ogenblik worden alle verkeers- en handelsbeperkingen tussen de Sowjet-zone van Duitsland en de Westelijke zones en binnen Berlijn, die ingevoerd zijn sedert 1 Maart 1948, op bevel van de vier bezettende mogendheden opgeheven."
Op hetzelfde moment trokken de eerste auto's en treinen over de zone-grens, die de Westelijke en Oostelijke zones van elkaar scheidt. De Amerikaanse en Britse bezettingsautoriteiten deelden mede, dat in de Sowjet-zone gedrukte publicaties weer in de Westelijke zones kunnen worden verkocht. In Berlijn hervatte de grote electrische centrale in de Sowjet-sector de stroomlevering aan West-Berlijn.
In Berlijn zelf werd de toegang tot de verkeersweg naar Helmstedt eveneens om één minuut na middernacht vrijgegeven. Hier vertrok een Amerikaanse jeep met een radio-wagen voorop. Om twaalf uur ging in West-Berlijn overal het electrische licht aan. De contrôleposten langs de grote verkeerswegen waren helder verlicht met grote lampen. De Amerikaanse militaire politie had de handen vol om allen, die zich naar Helmstedt wilden begeven, te helpen. Handige zakenlui organiseerden een kermisstemming, richtten kraampjes op en lieten harmonicaspelers komen. Berlijn was in feeststemming.
Hiermede is een einde gekomen aan de blokkade van Berlijn, welke in April 1948 begon.
Desondanks zal de „luchtbrug" welke een zo grote rol heeft gespeeld bij de ravitaillering van het geblokkeerde West-Berlijn voorlopig gehandhaafd blijven.

De luchtbrug — Het vervoer door de lucht van de meest noodzakelijke voorraden naar het geblokkeerde West-Berlijn is van groot politiek belang gebleken. Alleen hierdoor was het mogelijk, dat de Westelijke mogendheden zich in Berlijn handhaafden. Op 25 Juni 1948 werd een heel bescheiden begin gemaakt met het vervoeren van goederen naar het geïsoleerde West-Berlijn, toen twee Amerikaanse Vliegende Forten tien ton voedsel overbrachten. De volgende dag ging echter al een vaste op de minuut af berekende dienstregeling in en deze groeide steeds meer uit. De tien ton van de allereerste dag steeg tot een dagrecord van 12.941 ton. Van 26 Juni 1948 tot 3 Mei 1949 vlogen Amerikaanse en Britse vliegtuigen in totaal 1.510.466 ton goederen naar Berlijn.
De vervoerde voorraden bestonden o.m. uit 950.000 ton steenkool en 438.000 ton voedsel.
De luchtbrug kostte tot dusver aan de Verenigde Staten 150 millioen dollar en aan Engeland 6.500.000 pond sterling.
De Amerikaanse piloten volbrachten 126.565 vluchten en hun Britse collega's 60.659.
Begin Mei waren er 380 Amerikaanse en Engelse vliegtuigen op de luchtbrug waaronder 200 viermotorige Amerikaanse Skymasters, een pas gekomen Amerikaanse Stratokruiser, Dakota's en Britse Yorks en Hastings.
Ruim 57.000 man hebben de vliegtuigen van de luchtbrug bemand.

Generaal Clay, de aftredende Amerikaanse militaire gouverneur, initiatiefnemer van de luchtbrug, heeft als zijn mening te kennen gegeven, dat dit experiment in technisch opzicht de volgende zes winstpunten heeft opgeleverd:

1. De luchtbrug heeft aangetoond, dat evenals voor iedere andere vorm van transport ook voor luchtvervoer een dienstregeling kan worden opgesteld. Er is hier een techniek bereikt, die te vergelijken is met de reeds lang bestaande systemen voor spoor- en scheepverkeer.
2. Door de luchtbrug is men ten aanzien van verschillende vormen van uitrusting aanzienlijk gevorderd.
3. De luchtbrug heeft de waarde van definitieve verkeersschema's over een gehele route aangetoond.
4. De in de luchtbrug opgedane ervaring zal in de toekomst van het grootste belang zijn zowel voor civiele als voor militaire operaties.
5. De Verenigde Staten en Groot-Brittannië hebben door deze ervaring staffofficieren kunnen opleiden, die met vertrouwen en bekwaamheid grote luchtoperaties kunnen leiden.
6. De luchtbrug heeft aangetoond, dat de luchtmacht in grotere mate dan tot nu toe voorzien was, de troepen kan steunen.

Voorts verklaarde generaal Clay nog: „Van een ding ben ik zeker: dat in de toekomstige ontwikkeling van het bestuur in Duitsland de geest van vrijheid, die hier in Berlijn zo'n krachtig fundament heeft gekregen, een steeds grotere rol zal spelen en dat er, met het opheffen van de materiële blokkade, ook een doorbraak is tot stand gebracht van de geestelijke blokkade van de stad."

Dr. Konrad Adenauer, president van de parlementaire raad te Bonn, zei in een zitting van de W. Berlijnse gemeenteraad: „Wij in Bonn, zijn nauw met u verbonden, nu en voor altijd."
Met enkele ogenblikken stilte herdacht de raad de 51 Amerikaanse en Britse vliegers van de luchtbrug, die om het leven zijn gekomen. De raad besloot een plein bij het vliegveld Tempelhof de naam „Platz der Luftbrücke" te geven, ter ere van de geallieerde piloten.

Nu de Berlijnse blokkade is opgeheven, aldus schrijft de correspondent van het Alg. Handelsblad op 11 Mei, kan het zijn nut hebben nog eens na te gaan in welke toestand de wereld zich in de afgelopen maanden heeft bevonden.
De geschiedenis zal leren, of de situatie, geschapen door de ongehoorde Russische maatregelen, zo kritiek is geweest, dat acuut oorlogsgevaar bestond. Het schijnt, dat toen de Russen wegens „technische moeilijkheden" de verkeersweg sloten, generaal Clay eerst heeft overwogen de verbinding met geweld met een gewapend convooi te herstellen. Tussen 25 en 30 Juni is volgens de gegevens, waarover men hier in Amerikaanse kringen beschikt, een bespreking tussen president Truman en zijn naaste medewerkers gehouden, waar een beslissing is gevallen, die met de mogelijkheid van een conflict rekening hield.

Men weet dat Clay met onvoldoende vliegtuigen begon Berlijn te verzorgen (wat bedoeld was als noodmaatregel van beperkte duur), doch kort daarop steun ontving van eskaders transportvliegtuigen uit alle delen van de wereld. Daarop volgde de Russische bekendmaking, dat men het systeem van de „corridor" wilde herzien, waaraan een bedreiging werd verbonden door samentrekking van luchtdoelartillerie, jachtvliegers en valschermjagersformaties bij de corridor. Binnen enkele dagen werden daarop van Amerikaanse zijde voor het eerst na de oorlog weer groepen bommenwerpers (superforten) naar bases in Engeland gedirigeerd en werd ook het aantal gevechtsvliegtuigen in West-Duitsland verhoogd. Generaal Donovan gaf als zijn mening te kennen (na een uur met Clay te hebben gesproken), dat een antwoord op de blokkade van Berlijn ook de sluiting van het Suezkanaal en de Dardanellen voor Russische schepen kon zijn. Aan het slot van zijn voorbereide verklaring zeide hij, dat, als Rusland oorlog wilde, het dan maar beter was, dat deze zo spoedig mogelijk uitbrak.

Generaal Clay schijnt het risico te hebben willen aanvaarden en klaarblijkelijk heeft Washington volmacht daartoe gegeven. Een wijziging in het plan is vermoedelijk tot stand gekomen na een onderzoek van generaal Wedemeyer, die indertijd ervaringen had opgedaan met de „hump" naar Koenming in Zuid-West-China. Generaal Wedemeyer kwam tot de slotsom, dat ook Berlijn van de lucht uit met levensmiddelen kon worden voorzien.

Zo is onder leiding van generaal Clay de luchtbrug ontstaan. Voor het geval, dat de Russen onverwachts iets zouden ondernemen, werden eskaders straalvliegtuigen naar West-Duitsland gebracht en stonden voor het overige de twee groepen bommenwerpers in Engeland in reserve.

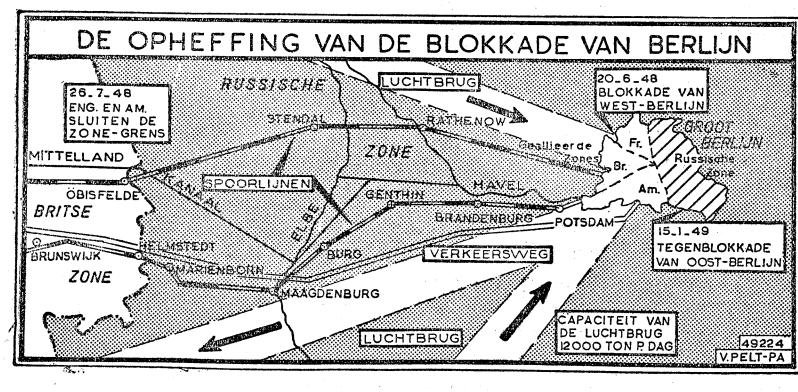

Van 12 Mei af rijden er weer treinen van Oebisfelde en Helmstedt in de Britse zone van Duitsland naar Berlijn. Vrachtauto's uit West-Duitsland rollen over de grote weg via Potsdam door de Russische zone. Door het Mittellandkanaal varen weer schepen met Ruhrkolen voor de fabrieken in de Duitse hoofdstad. De Russische blokkade is opgeheven. Maar de Amerikanen en Britten wensen spoedig een behoorlijke voorraad goederen in West-Berlijn te vormen en daarom blijft de blokkadebreker, de luchtbrug, voorlopig nog in vol bedrijf.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

8 Mei (Zondag)

Duitsland — De Constituerende Vergadering te Bonn keurt met 53 tegen 12 stemmen de federale grondwet voor West-Duitsland goed. (Zie in dit nr.).
— De minister-president van Noord-Rijnland-Westfalen, dr. Karl Arnold, vraagt om een referendum onder contrôle van neutrale waarnemers in de aan Nederland toegewezen gebieden. (Zie grenscorr. 8079)
Nederland — De „Willem Barendsz", op 16 October 1948 voor de derde walvisvaart vertrokken, keert in de Amsterdamse haven terug. In totaal is 17.507 ton walvistraan en 694 ton spermolie geproduceerd. (Zie prod. '48 7600 N).
— Actie-comité's uit verschillende delen van het land komen te Arnhem bijeen om te protesteren tegen de vertraagde demobilisatie in het bijzonder van de 7 December divisie.

9 Mei (Maandag)

Indonesië — De H.V.K., dr. L. J. M. Beel, heeft naar aanleiding van de recente overeenkomst aan H. M. de Koningin om ontslag uit zijn functie gevraagd. (Zie in dit nr.).
Monaco — Prins Louis van Monaco op 78-jarige leeftijd overleden. Zijn kleinzoon, de 25-jarige prins Rainier volgt hem op.
Nederland — Stukadoors proclameren een landelijke staking. Directe aanleiding is de weigering van de werkgevers nog langer zwarte lonen te betalen. De stakings-actie gaat uit van de E.V.C.

10 Mei (Dinsdag)

Duitsland — Bonn gekozen als hoofdstad van de West-Duitse republiek i.o. (zie in dit nr.).
Engeland — Nationalisatie der Britse staalindustrie door het Lagerhuis met 333 tegen 203 stemmen goedgekeurd. Op 1 Mei werd de nationalisatie van het gasbedrijf een feit.
— De in ballingschap levende Polen hebben een 65 leden tellende „Poolse Nationale Raad" ingesteld.
Internationaal — Het algemeen Belgisch Vakverbond zal uit het Wereldvakverbond treden.
— Italië en Engeland hebben overeenstemming bereikt over de toekomstige status van de voormalige Italiaanse koloniën.
Nederland — Veldmaarschalk Montgomery brengt bezoek aan Nederland en voert o.m. besprekingen met generaal Kruls, minister Schokking en minister Drees.
— Dr. J. G. de Beus, ambassaderaad bij de vertegenwoordiging bij de V.N. te New York, volgt de heer T. Elink Schuurman op als hoofd van de directie Verre Oosten van het ministerie van Buitenlandse Zaken te Batavia.
— De Constantijn Huygens-prijs voor 1949 is door het bestuur van de Jan Campert-stichting toegekend aan de dichter J. C. Bloem. (Zie 7337 F)
— Henri Hermans, typograaf, journalist, Tweede Kamerlid (1918-1940) en pionier van de Kath. Arbeidersbeweging op 75-jarige leeftijd overleden.
Ned. West-Indië — Benoemd is een kabinet voor de Nederlandse Antillen. (Zie in dit nr.).
— De gouverneur opent de nieuwe Staten.
Transjordanië — Nadat op 6 Mei het kabinet van koning Abdullah ontslag had aangeboden is thans een nieuw kabinet beëdigd. In dit negen leden tellende kabinet hebben drie Arabieren uit Palestina zitting, namelijk Roehi Bey Hadi voor buitenlandse zaken, Ar Kjoeloesi Kjeiri voor landbouw en handel en Moesa Nasser voor verkeer. Minister-president Tewfik Aboelhoeda Pasja heeft zijn post behouden.
Vaticaan — Z.H. de Paus ontvangt prinses Margaret van Engeland in officieuse audiëntie. De „Protestant Truth Society" protesteert tegen dit bezoek, dat in strijd zou zijn met de Engelse „Bill of Rights".

11 Mei (Woensdag)

China — De communisten rukken de provincie Foekien binnen. Bij Hankou beginnen zij een offensief.
Internationaal — De Alg. Vergadering der V.N. besluit met 37 stemmen vóór, 12 tegen en 9 onthoudingen Israël als lid van de V.N. toe te laten. Jhr. W. M. Snouck Hurgronje (Nederland) verklaarde, dat zijn delegatie voor de toelating van Israël zou stemmen. Hij legde er echter de nadruk op, dat Nederland verwacht, dat Israël mede zal werken aan het zoeken naar een bevredigende oplossing voor de vraagstukken der Arabische vluchtelingen, de bescherming der heilige plaatsen en de vrije toegang daartoe.
— Met 43 tegen 6 stemmen en 3 onthoudingen wordt besloten het debat over de Indonesische kwestie uit te stellen tot de volgende Assemblée in September a.s.
— Louis Saillant, secr.-generaal van het Wereldvakverbond, verklaart, dat het W.V.V. door het uittreden van de Amerikaanse, Engelse en Nederlandse vakbonden 13 millioen leden heeft verloren. Het W.V.V. heeft nu nog 67 millioen leden. (zie 8009 Kr. 17-3)
Nederland — Dr. P. J. van Herwerden, leraar aan het Praedinius-Gymnasium te Groningen, benoemd tot gewoon hoogleraar in de Algemene Geschiedenis aan de Universiteit van Indonesië.
— Met Tsjecho-Slowakije is een verdrag gesloten, dat voorziet in een handelsverkeer tot een waarde van 100 millioen gld. Tsjecho-Slowakije zal o.m. invoeren walserijproducten, hout, chemische producten en grondstoffen voor de keramische industrie. Nederland zal o.m. uitvoeren rayongaren, ruw ijzer, Philipsproducten en landbouwproducten.
Sowjet-Unie — De Russische regering nodigt Engeland uit een handelsmissie naar Moskou te zenden om te onderhandelen over een handelsverdrag voor één jaar.
Vaticaan — Volgens de „Daily Herald" zou een vertegenwoordiger van het Vaticaan naar Joego-Slavië zijn vertrokken om te onderhandelen over een concordaat.

12 Mei (Donderdag)

België — Ondanks verzet van socialistische en communistische zijde keurt de Kamer een toelage van zes millioen frs. aan koning Leopold goed.
Duitsland — Berlijnse blokkade één minuut na middernacht opgeheven. (Zie in dit nr.).
Engeland — Het Lagerhuis keurt de wet waarbij de afscheiding van de Ierse Republiek van het Gemenebest wordt erkend, goed. Het Atlantisch Pact werd met 333 stemmen voor en 6 tegen goedgekeurd. (Zie ook 8091).
— De gemeenteraadsverkiezingen in Engeland en Wales bezorgen de conservatieven een overwinning.
Japan — Premier Josjida vraagt meer grondstoffen voor de industrie en meer vrijheid voor de buitenlandse handel.
Nederland — In de vacature van lid van de Tweede Kamer, ontstaan door het overlijden v. oud-minister Fiévez (KVP) is benoemd verklaard oud-minister mr. Sassen.
— In de plaats van de heren Bruins Slot en Dassen, zijn mej. Klompé en de heer Fokkema benoemd tot lid van de Enquête-commissie.
— Sedert de bevrijding werd aan 1606 personen de Nederlandse nationaliteit verleend.
— Standbeeld van Descartes (geschenk van de Franse regering) te A'dam onthuld.

13 Mei (Vrijdag)

Japan — De V.S. geven bevel verdere verwijdering van installaties uit de Japanse fabrieken, welke voor herstelbetaling zijn bestemd, stop te zetten.
Nederland — Overeenkomst i.z. concentratie douane-behandeling met ingang van 15 Mei (traject Maastricht-Visé) te Visé.
— Aan twee verpleegsters, zuster Sjoekje Hoiting en mej. Eike Flikkema, verpleeghulp, is de „Florence Nightingale"-medaille toegekend.
Palestina — Vertegenwoordigers van Israël, Egypte, Transjordanië, Syrië en de Libanon zijn te Lausanne tot overeenstemming gekomen over een protocol, dat een basis voor vredesbesprekingen vormt.
Zuid-Afrika — De import van boeken, uitgezonderd die van leer- en technische boeken stopgezet.

14 Mei (Zaterdag)

Duitsland — Het geallieerde militaire bestuur voor West-Berlijn heeft zijn goedkeuring gehecht aan een bezettingsstatuut voor Groot-Berlijn.
— Uit de begrotingscijfers van de Russische zone blijkt, dat Oost-Duitsland voor de periode tussen April en December 1949 aan Rusland herstelbetalingen zal doen tot een bedrag van 1.034 millioen Oostelijke marken (ong. 900 millioen gld.).
Ierland — Te Dublin worden betogingen gehouden tegen de in Engeland aangenomen „Ireland-act". Costello en De Valera houden redevoeringen. Noord-Ierland zou door deze wet te grote vrijheid van handelen hebben gekregen, waardoor de eenwording van Ierland bemoeilijkt zou worden. (zie 12-5)
Italië — De regering verbiedt door het gehele land het houden van massa-demonstraties.
Indonesië — Delegaties van Djambi, Riouw, Sumatra's Oostkust, Tapanuli, en Sumatra's Westkust protesteren tegen het te Batavia tot stand gekomen accoord. Er zou te weinig rekening zijn gehouden met de belangen van Sumatra.
Ver. Staten — Tot opvolger van John Sullivan is als minister van Marine benoemd, Francis Patrick Mattehews.
— Gerhard Eisler, van Duitse afkomst en een der leidende figuren in de communistische partij in Amerika, die in hoger beroep was van een veroordeling wegens „belediging van het congres", is bij een poging tot ontvluchting op een Pools schip, te Londen gearresteerd.

De Berlijnse fasen van de „Koude Oorlog"

Op **20 Maart 1948** verliet de Russische delegatie de zitting van geallieerde bestuursraad van Berlijn (7530 K). Het was toen duidelijk, dat een crisis niet meer voorkomen kon worden. Inderdaad werden 11 dagen later, op 1 April, door de Russen de eerste maatregelen genomen voor de blokkade van Berlijn. Hieronder geven wij in chronologische volgorde de voornaamste fasen van de blokkade:

1 April. Begin blokkade van Berlijn: geallieerde transporten voortaan onder Russisch toezicht. Westerse militaire gouverneurs protesteren. Twee Amerikaanse en twee Britse treinen door de Russen tegengehouden. (7551 H).

2 April. De Russen verklaren geen medewerking meer te zullen verlenen aan de zes voornaamste commissies van de zgn. Kommandantura. (7559 H).

4 Mei. Bevin verklaart, dat de Engelsen in Berlijn zullen blijven. (7585 A).

12 Juni. Verkeersweg Helmstedt-Berlijn gesloten. (7699 I).

16 Juni. Laatste zitting van de geallieerde bestuursraad van Berlijn (Kommandantura). Russische delegatie verlaat de zitting.

19 Juni. Russen leggen alle treinverkeer voor passagiers tussen Berlijn en West-Duitsland stil. (7639 I).

20 Juni. Geldhervorming in de W. zones van Duitsl. uitgez. Berlijn. (7648 D).

23 Juni. Het verkeer van personen en goederen van en naar Berlijn wordt door de Russen verboden. — Oost-Berlijnse electrische centralen zetten stroomlevering aan West-Berlijn stop. — Goederentreinen uit de Britse en Amerikaanse zones mogen op bevel van de Westerse militaire gouverneurs niet naar de Russische zone vertrekken. (7655 E).

24 Juni. Geldhervorming in Oost-Berlijn. (7648 D). — Maarschalk Sokolowski verklaart, dat de geallieerde „Kommandantura" „in alle opzichten" opgehouden heeft te bestaan. (7655 E).

25 Juni. Geldhervorming in West-Berlijn. (7655 E).

28 Juni. Generaal Robertson protesteert tegen het onderbreken van het vervoer van allernoodzakelijkste goederen. — Maarschalk Sokolowski antwoordt hierop, dat hij hiertoe gedwongen is door de geldzuivering. Hij protesteert tegen het Brits-Amerikaanse verbod goederentreinen voor de Russische zone door te laten. (7655 E).

30 Juni. Bevin verklaart in het Lagerhuis, dat de toestand in Berlijn „gevaarlijk" kan worden. In Washington verklaart minister Marshall: „Wij blijven in Berlijn". (7655 E).

1 Juli. Russen zeggen hun deelneming aan het intergeallieerd bestuur van Berlijn op. (7655 E en 7674a).

3 Juli. De generaals Clay en Robertson stellen de Russen voor, besprekingen te openen over de hervatting van het verkeer. Vergezeld van de Franse militaire gouverneur, Noiret, brengen zij een bezoek aan Sokolowski. (7664 H).

6 Juli. Westerse protestnota's aan Moskou. Rusland wordt ervan beschuldigd, de blokkade kunstmatig te hebben verwekt om de Westerse geallieerden uit de stad te verdrijven. (7664 H).

15 Juli. Rusland weigert besprekingen over Duitsland te voeren nà opheffing van de blokkade van Berlijn. Westerse protestnota wordt afgewezen. (7672 C).

26 Juli. Westerse mogendheden zetten goederenverkeer van West-Duitsland naar Russische zone geheel stop. (7687 A).

31 Juli. Ontmoeting tussen Westerse ambassadeurs en Molotow te Moskou ter voorbereiding van een bijeenkomst met Stalin. (7699 F).

2 Aug. Eerste ontmoeting met Stalin. (7708 C).

9 Aug. Molotow stelt voor, de blokkade op 15 Augustus op te heffen en eist, dat de Russische mark enig betaalmiddel voor Berlijn zal worden. De Westerse mogendheden beschouwen deze voorwaarde als een inbreuk op haar recht van medebezetters van Berlijn en verwerpen de voorstellen van Molotow. (7708 C).

23 Aug. Tweede ontmoeting met Stalin. Besloten wordt de militaire gouverneurs instructies te geven om de valutakwestie te Berlijn gezamenlijk op te lossen. (7753 A).

31 Aug. Bijeenkomst van militaire gouverneurs. (7743 H en 7751 C).

14 Sept. Westerse ambassadeurs keren terug naar Moskou. Er worden geen resultaten geboekt, daar Stalin niet aanwezig is. (7753 A).

18 Sept. Molotow overhandigt Westerse mogendheden een memorandum, waarin deze er van worden beschuldigd, de afspraken met Stalin eenzijdig te hebben willen toepassen.

23 Sept. Westerse nota aan Moskou, waarin de goede trouw van het Kremlin in de Berlijnse kwestie wordt betwijfeld. (7761 C en 7765 A).

25 Sept. Nota van Moskou aan de Westerse mogendheden, waarin de Russische regering verdere onderhandelingen over Berlijn nutteloos noemt. (7765 A).

26 Sept. De Westerse mogendheden stellen Moskou er van in kennis, dat zij de Berlijnse kwestie voor de V.N. zullen brengen. (7765 A en 7718 G).

29 Sept. De Westerse mogendheden verzoeken de Veiligheidsraad de Berlijnse kwestie te behandelen. (7781 G).

3 Oct. Russische nota aan de Westerse mogendheden stelt conferentie voor. (7718 G).

5 Oct. Veiligheidsraad besluit de Berlijnse kwestie op de agenda te plaatsen. (7781 G).

25 Oct. Veto van Wysjinski in de Veiligheidsraad. (7781 C en 7804 B).

28 Oct. Verklaring van Stalin over Berlijnse kwestie. (7816 A).

30 Nov. Gemeenteraad van Berlijn wordt in tweeën gsplitst. (7850 A).

23 Dec. Vorming van een drie-mogendhedenbestuur voor West-Berlijn. (7883 C).

15 Jan. 1949. Nieuwe maatregelen in de Westerse tegenblokkade. (7927 G).

30 Jan. Stalin wenst onderhandelingen. (7944 A).

15 Febr. Eerste informele besprekingen tussen dr. Jessup en Malik over een mogelijke opheffing van de blokkade van Berlijn. (8087 A).

25 April. De Russische regering verklaart officieel, dat zij niet meer vasthoudt aan de eis, dat de opheffing van de blokkade moet samenvallen met het begin van de onderhandelingen tussen de Grote Vier. (8087 A).

12 Mei. Opheffing van de blokkade.

BIOGRAPHIE

GENERAAL LUCIUS CLAY

„Clay van de Luchtbrug" heeft Duitsland verlaten. President Truman heeft op 3 Mei zijn ontslag als militair gouverneur van de Amerikaanse zone in Duitsland, waarvan reeds geruime tijd sprake was, aanvaard. Met hem verdwijnt een markante figuur van het toneel der internationale politiek. Een figuur, die — hoewel slechts militair zijnde en derhalve gehouden de hem gegeven bevelen uit te voeren — door de persoonlijke wijze, waarop hij deze lang niet altijd duidelijke instructies uitvoerde, een grote invloed heeft gehad op de naoorlogse ontwikkeling in Duitsland en daarmede op de internationale politiek.

Lucius Du Bignon Clay werd op 23 April 1897 te Marietta in de Amerikaanse staat Georgia geboren. Zijn vader was een weinig gefortuneerd advocaat die gedurende bijna vijftien jaar Georgia in de Senaat te Washington vertegenwoordigde. Lucius was enige tijd loopjongen van dit college. Later ging hij naar de militaire academie van West Point, waar hij in 1918 het officiersexamen aflegde. In hetzelfde jaar trad hij in het huwelijk, uit welk huwelijk twee zoons werden geboren, die beiden het voorbeeld van hun vader volgden en in West Point gingen studeren

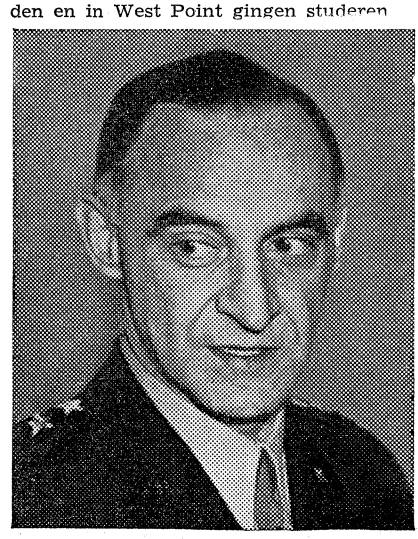

Clay, inmiddels instructeur geworden, deed in 1920 examen voor ingenieur en werd — na nog enige tijd als leraar verbonden te zijn geweest aan het polytechnisch instituut van Alabama — belast met een aantal technische opdrachten: cartering van het Panama-Kanaal en de bouw van havens en stuwdammen op de Philippijnen. Op de Philippijnen maakte hij met Eisenhower deel uit van de staf van MacArthur.

Toen Wereldoorlog II uitbrak had hij als genie-kapitein een uitstekende reputatie verworven. In Maart 1942 werd hij belast met de materiaalvoorziening van het leger, een meer administratieve dan technische functie. In December van dat jaar volgde zijn bevordering tot brigadegeneraal. In 1944, na de invasie in Normandië, gaf Eisenhower hem opdracht in het verwoeste Cherbourg een aanvoerhaven te construeren, waarin hij in korte tijd slaagde. Daarop werd hij benoemd tot plaatsvervangend hoofd van het Oorlogsmobilisatiebureau (onder J. Byrnes). Het was een „backroom-job", geen spectaculaire functie, maar niettemin een functie met een zeer grote verantwoordelijkheid en waarvan belang en omvang in het oog springen, wanneer men bedenkt, hoezeer de moderne, materiaalverslindende legers afhankelijk zijn van de aanvoer van

nieuwe voorraden. Zijn efficiente, welhaast meedogenloze wijze van werken ontlokte Byrnes de uitroep: Deze man kan alles beheren, zowel General Motors, als het leger van Eisenhower. In 1945 werd hij plaatsvervanger van gen. Eisenhower als militair gouverneur in Duitsland, om in 1947 benoemd te worden tot gouverneur en opperbevelhebber van de Amerikaanse troepen in Europa. De Washington Post schreef in 1945: „Generaal Clay's buitengewoon grote bekwaamheden passen beter in de Duitse situatie, dan in die in ons eigen land.... Die taak roept om een autocraat!" En veel later verklaarde een hoge Britse functionaris in Duitsland: „Hij lijkt op een Romeinse Keizer en .... handelt als zodanig."

Dit betekent niet, dat Clay wars is van democratische opvattingen. Integendeel, hij is er van overtuigd, dat de parlementaire democratie, althans zoals die in Amerika vorm kreeg, de beste regeringsvorm is. Zijn temperament maakt hem echter tot een autocraat en zijn scherp ingenieursverstand tot een technocraat.

In zijn instructie las hij: „opvoeding tot democratie" — hoe werd niet gezegd. Hij voerde deze instructie uit op zijn wijze, als een technisch werkstuk, waarbij de ingenieur ontwerpt en beveelt. Hij gaf bevel tot invoering van democratie. Is dit mogelijk? Naar het uiterlijk te oordelen is Clay er het eerst en, naar beweerd wordt, het best in geslaagd, althans democratische vormen in het onder zijn bestuur staande gebied in te voeren. Of achter deze vormen ook een levende overtuiging aanwezig is, zal de tijd moeten leren.

Nauwelijks een half jaar na de capitulatie deed hij de eerste plaatselijke verkiezingen houden. Vijf maanden later kwamen in de verschillende onder zijn bestuur staande „Länder" constituerende vergaderingen bijeen en reeds in de zomer van 1946 scheen alles in de Amerikaanse zone al heel ordelijk en democratisch te verlopen. Denazificatie, demilitarisatie, decentralisatie, democratisering enz. enz. Hij voerde de bevelen uit, bevelen die niet alleen herhaaldelijk werden gewijzigd, maar ook — als gevolg van de meningsverschillen tussen de grote mogendheden en van onenigheid in de politieke keuken van Washington zelf — vele malen met elkaar in tegenspraak kwamen en dan een vacuum lieten, dat Clay noopte zelfstandig belangrijke beslissingen te nemen. Hij deed dit met meer vastberadenheid dan zijn geallieerde collega's. Met meer nadruk ook kwam hij, naarmate de tijd verstreek, op voor de belangen van de Duitsers.

Zijn naam zal ook steeds verbonden blijven aan de „Luchtbrug", waardoor de Russische blokkade van W. Berlijn werd gebroken.

Toen hij naar Duitsland geroepen werd, was er nog sprake van het Morgenthauplan, dat van Duitsland een agrarisch land zou maken. Nu hij, drie en een half jaar later, dit land verlaat, is de ontmanteling van fabrieken, die in W. Duitsland zeer beperkt bleef, practisch geheel stopgezet, vertoont het overwegend industriële W. Duitsland een opmerkelijk economisch herstel, gaat het een steeds belangrijker rol spelen in het Europees herstelplan en staat de geboorte van een W. Duitse staat — mijlpaal op de weg naar een verenigd Duitsland? — voor de deur.

Nederland

A. Derde rapport commissie-Cleveringa —

De commissie tot onderzoek naar de houding van Nederlandse diplomatieke en consulaire ambtenaren tegenover Nederlandse „uitgewekenen" tijdens de oorlog (de z.g. „Commissie-Cleveringa") heeft haar derde rapport ingediend. Het eerste rapport gold het beleid van Mr. B. Ph. Baron van Harinxma thoe Slooten (zie 7407 A), het tweede mr. J. J. B. Bosch, Ridder van Rosenthal (zie 7791 B). Het derde rapport handelt over Spanje en Portugal. Bij het samenstellen van dit rapport heeft de commissie zich bepaald tot die ambtenaren, tegen wie klachten te harer kennis waren gekomen. Deze ambtenaren zijn: de oud-gezant te Madrid, mr. C. H. Y. Schuller tot Peursum, de oud-gezantschapsraad te Madrid, jhr. mr. W. E. van Panhuys, de oud-zaakgelastigde te Lissabon mr. R. Flaes, de vice-consul te Barcelona A. L. A. Kriens en de consul te Bilbao S. A. Blitz.

In de samenvatting van het rapport, wat het onderzoek tegen de hoofdpersonen in Spanje betreft, komt de commissie, die bestaat uit de heren R. P. Cleveringa, J. H. W. Verzijl, W. Huender en H. P. J. van Ketwich Verschuur, tot de volgende conclusie:

Vele klachten zijn ongegrond, althans schromelijk overdreven, sommige zelfs als kwaadwillige insinuaties zeer te betreuren. Bepaalde klachten daarentegen wijzen op tekortkomingen van het gezantschap te Madrid, die evenwel niet wijzen, zoals de beschuldigingen suggereren, op boos opzet, maar veeleer op een tekort in gezindheid en aan het vermogen zich in oorlogstijd aan nieuwe zware eisen in de dienst van het vaderland aan te passen. Bovendien blijkt een tekort aan administratieve bekwaamheid te hebben bestaan.

Hiernaast mogen echter niet verschillende goede dingen worden vergeten, zoals de verzorging van de uitgewekenen te Madrid, die ook volgens zeer bittere critici in orde is geweest.

De minister van Buitenlandse Zaken heeft het rapport aangeboden aan de Staten-Generaal en daarbij de volgende opmerkingen gemaakt:

Het onderzoek heeft in de eerste plaats een aantal tekortkomingen bij mr. C. H. Y. Schuller tot Peursum, destijds Hr. Ms. gezant te Madrid, naar voren gebracht. De diplomatieke gaven, waarvan deze gezant anderzijds blijk heeft gegeven en die er onder meer toe hebben geleid, dat hij in uiterst moeilijke omstandigheden en in tegenstelling tot enkele andere diplomatieke vertegenwoordigers van door Duitsland bezette landen in Madrid in functie is kunnen blijven en het gezantschap aldaar in stand heeft kunnen houden, geven mij reden hem op zijn huidige post (Bogota, Columbia) te handhaven.

Wat jhr. mr. W. E. van Panhuys, destijds gezantschapsraad te Madrid, betreft, ben ik van oordeel, dat ook hij, ondanks zijn tekortkomingen op voornamelijk administratief terrein, gedurende zijn loopbaan niet alleen in Madrid maar ook elders blijk heeft gegeven van goede diplomatieke hoedanigheden. Ik kan mij geheel verenigen met de opvatting van de stellers van het rapport dat de heer Van Panhuys voor de uitgewekenen vaak persoonlijk zijn best heeft gedaan en dat er reden is aan te nemen, dat hij de hem gegeven aanwijzingen betreffende zijn tekortkomingen ter harte zal nemen. Ik ben van oordeel, dat de heer Van Panhuys dan ook in de buitenlandse dienst ware te handhaven, waarbij wat de aard van de hem op te dragen werkzaamheden betreft rekening zal worden gehouden met zijn tekort aan administratieve gaven.

Hoewel aan een honorair consulair ambtenaar uiteraard niet dezelfde eisen gesteld mogen worden als aan een beroeps-consulair ambtenaar, ben ik toch van oordeel, dat er ernstige bezwaren bestaan tegen het beleid van de heer A. L. A. Kriens, vice-consul te Barcelona. Ik ben dan ook doende te overwegen welke maatregelen tegen deze ambtenaar getroffen dienen te worden.

Wat ten slotte dr. R. Flaes, destijds Hr. Ms. gezant te Lissabon betreft, is er, op grond van het rapport der commissie, voor mij geen enkele aanleiding om zijn beleid tijdens de oorlog af te keuren.

(Maasbode - Trouw 11-5) **(V. b. 7791 B)**

B. Rapport over verschoningsrecht journalist —

Door een commissie, onder presidium van jhr. mr. G. W. van Vierssen Trip, ingesteld door de Ver. de Nederlandse Dagbladpers, de Ned. Journalistenkring en de Kath. Nederlandse Journalistenkring, is een uitvoerig rapport opgesteld over het verschoningsrecht van de journalist. Daar de Hoge Raad heeft beslist dat een journalist zich niet op grond van een beroepsgeheim aan getuigplicht kan onttrekken, wordt verwacht dat de bronnen van de journalisten terughoudender zullen worden, wat een belemmering vormt voor de vervulling van de maatschappelijke functie van de pers. Bepleit wordt daarom opneming van een regeling voor het verschoningsrecht in het onlangs ingediende ontwerp van wet op de journalistieke verantwoordelijkheid.

Al wordt het verschoningsrecht van de journalist in feite wel gerespecteerd, principieel wordt het niet erkend. Er heersen hier en daar nog vele misverstanden omtrent de taak, de gezindheid en de functie van de journalist. Om misbruik van het verschoningsrecht te voorkomen, zal men dit recht scherp moeten omgrenzen. Een instantie met tuchtrechtelijk karakter zou hier het beste kunnen worden ingeschakeld.

Een lid der commissie, mr. H. Planten, onderschrijft het arrest van de Hoge Raad, doch erkent de morele zwijgplicht van de journalist. (Nwe Courant 11-5) **(Vor. ber. 8022 A)**

C. Protestantse kerkgroepen vragen handhaving processie-verbod

Het contact in overheidszaken van de Oecumenische Raad (omvattende: de Ned. Herv. Kerk, de Evang. Luth. Kerk, de Herst. Evang. Luth. Kerk, de Doopsgez. Gemeenten, de Remonstrantse Broederschap, de Oud-Katholieke Kerk, de Unie van Baptisten-gemeenten, de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten), de Geref. Kerken en de Chr. Geref. Kerken hebben zich met een adres tot de Raad van Ministers gewend, waaraan we het volgende ontlenen:

In de laatste tijd doet zich in de rooms-katholieke kring het streven gelden om op ruimere schaal dan tot dusverre binnen de grenzen van art. 177, tweede lid der Grondwet, geschiedde, processies te houden. Van de formele moeilijkheden, welke de handhaving van het grondwetsartikel oplevert, wordt zo-

veel mogelijk partij getrokken om de grondwettelijke bepaling te frustreren, maar ook in gevallen, waarin de handhaving niet op formele bezwaren behoeft af te stuiten, moet overtreding van de bepaling worden geconstateerd.
De hiervoren genoemde kerken achten zich verplicht, in verband daarmede Uwe Excellenties de ernstige bezwaren van principiële aard te doen kennen, welke tegen deze ontkrachting van het processieverbod bestaan.
Dit verbod heeft een eigen grond. Een verwijzing naar het voor ieder geldende recht van demonstratie, meeting, straatevangelisatie of politieke optocht kan hier niet ter zake doen. Deze uitingen van activiteit zijn niet anders dan vormen van een oproep of verkondiging, al dan niet gesaeculariseerd, die slechts bedoelen de aandacht van het straatpubliek tot zich te trekken.
De processie echter is van geheel andere aard. Voorgeschreven wordt door de R.K. Kerk in canon 1290 en 1295, dat door allen bij de processies de nodige reverentie bewezen wordt, dat het sacrament vereerd zal worden en eerbiedig en met onderscheiding over wegen en openbare plaatsen rondgedragen.
Hierin ziet men, hoezeer de processie meer is dan een proclamatie.
Hetgeen men redelijkerwijs mag verwachten van iemand, die de besloten ruimte van een bepaalde eredienst vrijwillig binnengaat, wordt nu bij een processie op de straat verwacht of gevraagd. Wie daaraan niet voldoet, wordt tot een afwijkende of afwijzende houding gedwongen en gevoelt zich zowel zelf gekwetst als anderen ergernis gevend.
Zo wordt de straat, het terrein dat alle burgers gemeen is, tot een kerkgebouw gemaakt en aan de vrije staatsburger een visie opgedragen in lijnrechte tegenspraak met de normen der geestelijke en staatsrechtelijke vrijheden, die niet alleen voor grote groepen van ons volk een onaantastbaar erfgoed zijn, maar zelfs aan de Nederlandse natie het aanzijn gegeven hebben.
De kerken doen tenslotte een „dringend en ernstig" beroep op de Raad van Ministers het bestaande verbod naar zijn materiële inhoud te handhaven.

(Trouw 10-5)

A. Vijfde lustrum R.K. Universiteit —

De R.K. Universiteit te Nijmegen en het Nijmeegs Studenten Corps „Carolus Magnus" hebben het vijfde lustrum van 2 tot 9 Mei op feestelijke wijze herdacht. Het hoogtepunt van deze viering was de verlening van vijf ere-doctoraten op 7 Mei. Hieraan was voorafgegaan het opdragen van een plechtige Kardinaalsmis door kardinaal De Jong, waarbij o.m. tegenwoordig waren kardinaal Van Roey uit Mechelen, de pauselijke nuntius mgr. Giobbe, de Nederlandse bisschoppen en de ministers Van Schaik, Weyers en Rutten. De ere-doctoraten werden verleend aan prof. dr. J. E. van Dievoet, hoogleraar in het internationaal privaatrecht en het burgerlijk procesrecht aan de universiteit te Leuven; aan de schrijfster mevr. Marie Koenen; aan prof. dr. P. H. J. Hoenen te Rome, die op het gebied van de Thomistische wijsbegeerte en de natuurwetenschap zeer belangrijk werk heeft verricht; aan de psycholoog prof. dr. A. M. Michotte van den Berck te Leuven en aan kardinaal Van Roey, aartsbisschop van België. Aan deze laatste werd het ere-doctoraat in de theologie verleend.
Kardinaal Van Roey voerde het woord namens alle nieuwe doctores honoris causa. Hij bracht hulde aan de Nijmeegse universiteit voor haar baanbrekend werk en bracht een broedergroet over van de Belgische bisschoppen en katholieken. „De Nijmeegse Universiteit is niet bevreesd voor de wetenschap; zij bezit de wijsheid, waarbij vergeleken al het goed van de wereld slechts een weinig zand is."
Namens de regering sprak de minister van Onderwijs, prof. dr. F. J. Th. Rutten.
Des avonds gaf het Nijmeegs Studententoneel onder regie van Ben Royaards de première van de Spaanse comedie in drie bedrijven „Fuente Ovejuna" van Lope de Vega, naar de vertaling van dr. G. C. van 't Hoog. (Tijd 6-5)
(Vor. ber. R.K Universiteit 7625 H)

B. Conjunctuur - Voorstel tot oprichting van een conjunctuurfonds

Een „kerncommissie" uit de door de Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel ingestelde werkgelegenheidscommissie heeft onlangs rapport uitgebracht over de mogelijkheden tot samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven bij de toekomstige conjunctuurpolitiek. In dit rapport, dat in het Februari-nummer van Maatschappij-belangen is gepubliceerd, wordt op de eerste plaats gewezen op het belang van samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven voor de conjunctuurpolitiek.
Als middelen om deze samenwerking te bevorderen noemt de commissie op de eerste plaats voorlichting van de overheid aan het bedrijfsleven over het algemene karakter van de conjunctuurbeweging en over de betekenis van de door de overheid gevoerde conjunctuurpolitiek. Daardoor hoopt de commissie, dat verkeerde investeringen, welke in het verleden tot het ontstaan der conjunctuurbeweging hebben bijgedragen, vermeden kunnen worden. Tevens stelt zij voor, een conjunctuurfonds op te richten. Hierdoor zou het bedrijfsleven gedurende de hausse belastingvrije conjunctuurreserves kunnen vormen, welke dan in de depressiejaren bv. voor investeringen kunnen worden gebruikt.
Over deze reserve zal men mogen beschikken, wanneer de overheid verklaart, dat een depressie is aangebroken. De overheid zou dan kunnen vaststellen, dat binnen een bepaalde tijd een bepaald gedeelte van de reserve moet worden besteed voor aanschaffing van vaste investeringsgoederen of voor het uitkeren van wachtgelden aan tijdelijk uitgeschakelde werknemers.
Ook van groot belang voor een nivellering van de conjunctuurschommelingen acht de commissie een juiste kostprijscalculatie. Door inplaats van de vervangingswaarde, de historische uitgaafprijs als uitgangspunt te nemen, ontstaan schijnwinsten welke de conjunctuurbeweging versterken. Een soortgelijke tendentie ontstaat door het omslaan van de vaste kosten in een bepaald jaar over de werkelijke bedrijfsbezetting in plaats van over een normale bedrijfsbezetting. In de hausse wordt dan per eenheid product een geringer bedrag aan vaste kosten in rekening gebracht, zodat ook hierdoor de schijn van een hogere rentabiliteit ontstaat. De N.R.C. tekent hierbij aan:
Ongetwijfeld bevat het rapport, waaruit hierboven de belangrijkste passages worden vermeld, enige goede gedachten. Dat een juiste berekening van de kostprijs ook de schommelingen van de conjunctuur kan verzachten, valt niet te ontkennen. Dit is evenwel niet het enige voordeel, dat een beter inzicht in de werkelijke kosten van de productie ons brengen kan. Men kan het als een zeer reëel voordeel voor een land beschouwen, indien zijn ondernemers bekend zijn met de resultaten, welke het wetenschappelijk onderzoek op dit gebied heeft gehad.
Ook daarom is het te betreuren, dat de fiscus de laatste jaren een averechtse propaganda heeft gemaakt voor het veld winnen van juiste inzichten in het probleem van de kostprijs.
Zoals ook reeds in de aan het rapport toegevoegde bijlagen wordt opgemerkt, zal het instellen van een conjunctuurfonds het grote voordeel hebben, dat een deel van de uitbreiding zal plaats vinden in een tijd, waarin de kosten laag zijn. Dit is niet alleen een voordeel voor de ondernemer, maar tevens voor de gehele gemeenschap. Men kan slechts betreuren dat maatregelen, als thans voorgesteld, niet reeds in een vroeger stadium zijn genomen. Het is allerminst zeker, dat men nog gelegenheid zal krijgen, althans wat deze conjunctuur-cyclus betreft, een conjunctuurfonds van enige omvang te vormen, voordat de depressie intreedt. Er is reeds een aantal symptomen waar te nemen, welke er op zouden kunnen wijzen, dat wij de hausse achter de rug hebben. Maatregelen om de crisis te bestrijden moeten, willen zij resultaat hebben, reeds worden genomen, voordat de depressie zich begint af te tekenen.

(N.R.C. 9-3-'49)

Indonesië

C. Overeenkomst te Batavia - Republikeinse regering terug naar Djokja - „Rum-Van Royen-Verklaringen" - Standpunt B.F.O. - Nederlandse regeringsverklaring - Dr. Beel vraagt ontslag —

De op 14 April te Batavia begonnen „voorconferentie", die gehouden werd onder auspiciën van de UNCI, heeft op 7 Mei geleid tot een overeenkomst tussen Nederland en de Republiek Indonesië. Tijdens een toen gehouden formele bijeenkomst verklaarde de voorzitter van de republikeinse delegatie Moh. Rum: „Als voorzitter van de republikeinse delegatie ben ik door Sukarno en Hatta gemachtigd om hun persoonlijke verzekering te geven, dat zij voorstaan in overeenstemming met de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari en zijn richtlijn van 23 Maart:
1e. Bevel te geven aan de gewapende aanhangers van de Republiek om de guerilla te staken.
2. Samen te werken bij het herstel van de vrede en handhaving van de orde.
3. Deel te nemen aan de Ronde-tafelconferentie te Den Haag, met het oog op de bespoediging van de onvoorwaardelijke overdracht van de reële en volledige souvereiniteit van de V.S.I.
President Sukarno en vice-president Hatta nemen op zich, dat zij erop zullen aandringen, dat zulk een politiek door de regering van de republiek Indonesië zo spoedig mogelijk na haar herstel in Djokja wordt aangenomen".
Na de verklaring van Moh. Rum, legde dr. Van Royen de volgende verklaring af:
1e. De Nederlandse delegatie is gemachtigd te verklaren, dat zij — met het oog op de plechtige belofte, zo juist door Moh. Rum aangekondigd — instemt met

de terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja. De Nederlandse delegatie stemt voorts in met de instelling van een of meer gezamenlijke commissies onder auspiciën van de UNCI voor doeleinden zoals: a. Het doen van de noodzakelijke onderzoekingen en voorbereidingen, welke voorafgaan aan de terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja; b. Het bestuderen en advies geven betreffende de maatregelen, welke genomen moeten worden ter uitvoering van de staking van de guerilla en de samenwerking bij het herstel van de vrede en de handhaving van orde en rust.

2. De Nederlandse regering stemt er mee in, dat de republikeinse regering vrij zal zijn en faciliteiten zal hebben om de haar geëigende functies in het gebied, bestaande uit de residentie Djokjakarta, uit te voeren. Dit is een stap, genomen in het licht van de richtlijn van de Veiligheidsraad van 23 Maart 1949.

3. De Nederlandse regering bevestigt nogmaals haar bereidheid de onmiddellijke stopzetting te verzekeren van alle militaire operaties en de onmiddellijke

vrijlating van alle politieke gevangenen, gearresteerd sedert 17 December 1948 in de Republiek.

4. Zonder te prejudiciëren op het recht van zelfbeschikking der Indonesische volken, zoals deze erkend zijn bij de Linggadjati- en Renville-beginselen, zal de Nederlandse regering zich onthouden van de vestiging of erkenning van de negara's of daerahs in gebied, dat voor 19 December 1948 onder republikeins gezag was en van de uitbreiding van negara's en daerahs voor wat genoemd gebied betreft.

5. De Nederlandse regering staat het bestaan voor van de Republiek als een staat, die zijn plaats inneemt in de V.S.I. Wanneer een voorlopig vertegenwoordigend lichaam voor geheel Indonesië zal worden ingesteld, en het deswege noodzakelijk is het aantal vertegenwoordigers van de Republiek in dat lichaam vast te stellen, zal dit aantal gelijk zijn aan de helft van het aantal leden, dat andere gebieden dan de Republiek vertegenwoordigt (dus een derde van het totaal aantal leden — Red. H.).

6. In overeenstemming met de „ruling" van de Veiligheidsraad van 23 Maart is de Nederlandse regering ten volle bereid haar uiterste best te doen, dat de Rondetafelconferentie plaats vindt onmiddellijk na de terugkeer van de republikeinse regering in Djokja. Op deze conferentie zullen besprekingen worden gevoerd over de wijze, waarop de overdracht van de souvereiniteit aan de V.S.I., in overeenstemming met de Renville-beginselen, kan worden bespoedigd.

7. De Nederlandse regering stemt er mee in, dat in alle gebieden buiten de residentie Djokja, waar geen burgerlijke, politiële en andere ambtenaren van de Indonesische regering functionneren, de republikeinse ambtenaren in functie blijven.

Nadat dr. Van Royen had gesproken, vroeg voorzitter Cochran: „Willen beide voorzitters mijn opvatting bevestigen, dat de verklaringen, welke zij zo juist hebben afgelegd, waren overeengekomen tijdens het overleg, dat elk zich accoord bevindt met het standpunt, zoals dat door de ander is uiteengezet en dat de verklaringen hierbij formeel bevestigd en aangenomen zijn".

Dr. Van Royen en Moh. Rum antwoordden bevestigend.

De heer Cochran drukte zijn erkentelijkheid uit voor de uitstekende geest, waarin de voorzitters van de delegaties bij de informele besprekingen hadden gewerkt en feliciteerde hen met de resultaten. Hij zeide, dat deze resultaten voortaan de „Van Royen-Rum statements" dienden te worden genoemd.

Dr. Van Royen zeide, dat hij dankbaar was voor de eerste positieve en hoopvolle resultaten, welke de voorbereidende conferentie heeft afgeworpen. Deze resultaten bieden goede mogelijkheden voor de toekomst. Hij gaf aan Moh. Rum de verzekering, dat de overeenkomst van Nederlandse zijde fair en loyaal zal worden uitgevoerd en dat van Nederlandse zijde erop zal worden toegezien, dat geen represailles zullen worden genomen en dat niemand van de andere partij tot slachtoffer wordt gemaakt. Dr. Van Royen dankt voorts de UNCI voor de bijstand.

Moh. Rum verklaarde, dat hij dankbaar was voor de woorden van dr. Van Royen. Hij zeide, dat de republikeinen de overeenkomst in dezelfde geest zullen uitvoeren. „Wij delen de gevoelens van dr. Van Royen en wij zullen onze uiterste best doen om in dezelfde richting te werken".

Op 10 Mei werd een communiqué van de UNCI gepubliceerd waarin werd mededeeld, dat twee commissies zijn ingesteld. Eén commissie zal zich bezighouden met de terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja. Zij zal „de noodzakelijke onderzoekingen doen en voorbereidingen treffen voor deze terugkeer" en bestaat uit de Nederlanders: dr. s'Jacob, mr. E. J. van Hoogstraten, kolonel Droog, een lid van het burgerlijk bestuur en een militair lid en als adviseurs majoor Smit en mr. Lijkclama. Van de republikeinen hebben zitting: de sultan van Djokja, dr. H. Laoh, dr. Djuanda en mr. Sumarto.

De tweede commissie, „ter bestudering van maatregelen, die moeten worden genomen ter uitvoering van het staken van de guerilla en de samenwerking bij het herstel van de vrede en de handhaving van rust en orde", bestaat uit: van Nederlandse zijde: dr. H. C. Gieben, kolonel Thompson, dr. Van der Velde, terwijl nog andere leden zullen worden aangewezen. Van republikeinse zijde zijn aangewezen dr. Leimena en dr. Kusumah-Atmadja.

Standpunt B.F.O. — De B.F.O. heeft bekend gemaakt, dat zij van mening is, dat op basis van de thans bereikte resultaten, die zij in overeenstemming acht met de hoofdpunten van haar resolutie van 3 Maart, verdere vruchtbare besprekingen mogelijk zullen zijn. Zij is van oordeel, dat daarbij aanstonds de volgende hoofdpunten aan de orde zullen komen: a. De vorming van een nationale federale regering, die als eerste regering van de V.S.I. zal kunnen optreden; b. de overdracht van de souvereiniteit en alles wat daarmede samenhangt, zoals de inhoud van het Unie-statuut en de daarmede verband houdende eventuele (voorlopige) verdragen.

De B.F.O. meent, dat het eerstgenoemde punt een onderwerp betreft, dat in beginsel als van zuiver Indonesische aard aangemerkt moet worden en daarom behandeling behoeft in een aan de Rondetafelconferentie voorafgaande inter-Indonesische bespreking. Deze bespreking zal, zonder dat zij leidt tot te grote verschuiving van het tijdstip waarop de Rondetafelconferentie in Den Haag zal kunnen beginnen, indien enigszins mogelijk, moeten voeren tot overeenstemming in Indonesische kring aangaande de hoofdlijnen van de (voorlopige) staatsinrichting van de V.S.I.

Met het oog daarop besloot de B.F.O. in een vergadering op 7 Mei:

1. te constateren, dat de hoofdlijnen van de voorlopige staatsinrichting van de V. S. I. dienen besproken te worden op een vóór de Ronde-tafelconferentie te houden inter-Indonesische conferentie;

2. te constateren, dat de overdracht van de souvereiniteit en hetgeen daarmee samenhangt, met inbegrip van het Uniestatuut en daarmee verband houdende (voorlopige) verdragen, in beginsel zal dienen te worden behandeld op de te houden R.T.C.

De B.F.O. besloot een commissie in te stellen ter bestudering van de bedoelde onderwerpen.

Verklaring Moh. Rum — Op 10 Mei tijdens een persconferentie verklaarde Moh. Rum, dat het noodzakelijk is, dat beide partijen een „break down", door te veel aandacht te besteden aan de bewoordingen van de overeenkomst, voorkomen. Het belangrijkste, aldus Rum, is de krachtige wil van beide partijen om uit te voeren, hetgeen thans overeengekomen is en dat niet geheel kan worden vastgesteld in woorden en termen. „Ik neem aan, dat met goede wil en hulp van alle betrokken partijen dat, wat bereikt werd, kan dienen als gezonde basis voor verdere overeenkomst."

Rum schatte, dat de terugkeer naar Djokja in twee weken mogelijk was. In antwoord op een vraag zeide hij, dat de Ronde-tafelconferentie enkele weken daarna gehouden zou worden.

Hij verklaarde, dat nog geen beslissing genomen was over de deelneming van de B.F.O. aan de besprekingen. „Wanneer de regering terug is in Djokja, kunnen wij daaraan meer aandacht besteden." Na herstel van de regering-Hatta te Djokja zal er, zo zeide hij, nog slechts één republikeinse regering zijn, waarvan Sjafruddin en Maramis leden zullen zijn.

Ontslagaanvrage dr. Beel — Ofschoon nog niet officieel, werd op 10 Mei bekend, dat dr. Beel, de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, aan de Koningin om ontslag heeft verzocht. Het verzoek om ontslag is per luchtpost verzonden. Men brengt het in verband met het recente accoord. Geruchten als zou ook generaal Spoor om ontslag hebben verzocht werden tegengesproken.

(A.N.P. 6, 7, 8, 9 en 11-5; Red. K.H.A.)

REGERINGSVERKLARING OVER HET BEREIKTE ACCOORD

De minister van Overzeese Gebiedsdelen a.i., mr. Van Maarseveen, heeft op 12 Mei namens de regering een verklaring met betrekking tot Indonesië afgelegd. Op voorstel van de voorzitter werd besloten de beraadslaging over de verklaring uit te stellen tot 17 Mei.

De minister stelde vast, dat zij koers heeft gehouden in de richting van het bekende doel, doch dat zij zich tijdens de vaart deviaties heeft veroorloofd, welke aangekondigd noch voorzien waren. Hij zeide dat de regering de verantwoordelijkheid voor de thans ingeslagen weg aanvaardt en dat zij zich tot dit besluit heeft laten leiden door de overweging, dat de gewenste opbouw van de Ver. Staten van Indonesië als een souvereine staat en de totstandkoming van de Unie vroeg of laat eisen, dat de strijd die thans wordt gevoerd, plaats maakt voor overleg. Hoe eerder dit overleg begint, hoe eerder een eind kan komen aan de offers aan mensenlevens, die slechts verantwoord zijn, zolang zij het mindere kwaad vormen, zolang zij de tol zijn, die betaald moet worden aan een betere toekomst, welke zonder deze offers niet bereikbaar is. Maar zodra de verantwoordelijke politieke leiders van het volk de redelijke mogelijkheid zien om langs vreedzame weg tot een oplossing te komen van een probleem als dit, waaronder het bestaan van bijna 100 millioen mensen nu reeds sinds vele jaren gebukt gaat, zijn zij verplicht deze mogelijkheid niet onbeproefd te laten voorbijgaan.

Naar de vaste overtuiging van de regering is zulk een mogelijkheid thans aanwezig. Indien beide partijen er naar streven de moeilijkheden te verkleinen, die elk van haar thans op eigen terrein ongetwijfeld ondervindt, maar die in het licht van het op korte termijn te bereiken doel van de Ronde-tafelconferentie van snel voorbijgaande aard zullen zijn, dan zal in onderlinge samenwerking een werk tot stand gebracht kunnen worden, dat straks tot zegen zal strekken van de vrije en souvereine volken van Indonesië en Nederland.

Van overheersend belang zijn de goede bedoelingen. In het licht daarvan verbleekt de betekenis van bepalingen, die op zichzelf een van beide partijen zwaar kunnen vallen en zelfs te zwaar zouden zijn, indien zij aan de goede bedoelingen van de wederpartij zou moeten twijfelen.

De minister uitte de wens, dat een nieuwe geest zal intreden, waaruit men de kracht zal putten om de in het verleden begane fouten te vermijden en aan het lot van de volken van Indonesië en Nederland een beslissende kentering ten goede te geven. De B.F.O. heeft haar volledige instemming gehecht aan de gang van zaken; haar voortdurende medewerking aan de verdere ontwikkeling is volstrekt onmisbaar.

De minister herinnerde er aan, dat hij op 16 Februari in deze Kamer mocht aangeven in welke richting de regering de oplossing van het Indonesische vraagstuk zocht. (7959)

Vraagt men thans, of de Nederlandse regering de toen uitgestippelde gedragslijn heeft gevolgd, dan luidt het antwoord, aldus de minister, dat de regering koers heeft gehouden in de richting van het toen aangegeven doel, maar zich tijdens de vaart daarheen deviaties heeft veroorloofd, welke noch aangekondigd, noch voorzien waren.

In de overeenkomst, op 7 Mei te Batavia afgesloten, wordt nu voorzien, dat de Republiek als een staat haar plaats zal innemen in de Verenigde Staten van Indonesië. De moeilijkheid lag steeds in de overbrugging van de periode tot aan de vorming van de souvereine Ver. Staten van Indonesië, aangezien de Republiek niet bereid was haar prerogatieven op te geven, voor en aleer een dergelijke souvereine federatie tot stand was gebracht.

De overeenkomst van 7 Mei voorziet thans in een overbrugging van deze periode, doordien de Republiek in een gedeelte van haar vroeger territoir hersteld wordt in afwachting van het ogenblik, waarop zij haar plaats in de Verenigde Staten van Indonesië zal innemen. Herinnerend aan het plan-Beel om deze overgangsperiode zo spoedig mogelijk af te sluiten, wees mr. Van Maarseveen er op, dat het voornaamste voorstel van dat plan was gelegen in de opzet om tot een vervroegde overdracht van de souvereiniteit te geraken en om tegelijk met deze overdracht het statuut van de Nederlands-Indonesische Unie en andere noodzakelijke overeenkomsten vast te stellen. Te dien einde heeft de regering uitnodigingen tot het houden op 12 Maart van een Ronde-tafelconferentie te 's-Gravenhage gericht onder meer aan de B.F.O. en de Republiek. Eerstgenoemde aanvaardde deze uitnodiging. De Republiek wees haar af. Bij de op 7 Mei te Batavia gesloten overeenkomst hebben thans de president en de vice-president van de Republiek verklaard, dat zij de deelneming aan de conferentie zullen bevorderen.

Vervolgens kwam de minister tot de terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja. Op 16 Februari had hij in de Kamer verklaard, „dat het Nederlands gezag in Indonesië voor het ogenblik de enige pijler van orde en recht in die streken is en dat daaraan een onherstelbare slag zou worden toegebracht indien de republikeinse leiders thans in het bestuur van Djokja hersteld werden". „Indien men de regering thans verwijt," aldus de minister, „gelijk men reeds heeft gedaan en ongetwijfeld nog zal doen, dat zij op dit zeer belangrijke punt van die verklaring is afgeweken, merk ik op, dat zij, die dit doen, niet alleen de schijn, maar zelfs een deel van de waarheid aan hun zijde hebben.

De volle waarheid is echter, dat de regering aan haar verklaring, dat een terugkeer naar Djokja onmogelijk was, de motivering heeft verbonden, dat de republikeinse regering niet bereid was tot de federale interim-regering toe te treden, en dat zij nog steeds niet had doen blijken, dat zij ook aan de eerste aanbeveling van de Veiligheidsraad wenste gevolg te geven, en met name de guerilla zou afgelasten en met Nederland zou samenwerken tot herstel van vrede en handhaving van recht en orde.

Op deze punten nu is een ommekeer ingetreden. Wat de deelneming aan de federale interim-regering betreft, de instelling van deze regering wordt door geen der betrokken partijen meer noodzakelijk geoordeeld, omdat zij in het ontworpen plan van versnelde souvereiniteitsoverdracht een te kort bestaan heeft, om het tijd- en energieverlies, hetwelk met haar instelling gepaard zou gaan, te rechtvaardigen. Thans echter bestaat er bereidheid de Republiek haar plaats te doen innemen in de Verenigde Staten van Indonesië en de president en vice-president der Republiek hebben op 7 Mei verklaard te zullen bevorderen, dat een order wordt uitgevaardigd aan de republikeinse gewapende aanhangers om de guerilla-oorlog te beëindigen en dat wordt medegewerkt aan herstel van de vrede en de handhaving van recht en orde.

De Ronde-tafelconferentie ging niet door, de Indonesische kwestie kwam opnieuw in de Veiligheidsraad die het Canadese voorstel aanvaardde (8022 B), dat behelsde dat de UNCI de partijen zou bijstaan in het bereiken van overeenstemming over de uitvoering van de resolutie van 28 Januari en speciaal over de tijd en de voorwaarden voor het houden van de conferentie te Den Haag.

De tweede paragraaf van de bedoelde resolutie had betrekking op het herstel van de republikeinse regering in Djokjakarta. De regering besloot, na raadpleging van de betrokken Nederlandse instanties, om aan de uitnodiging van de Veiligheidsraad tot het houden van een preliminaire conferentie tot bovenvermeld doel gevolg te geven. Van dat ogenblik af was het duidelijk, dat de Nederlandse regering bereid was een herstel van de republikeinse regering in Djokjakarta in overweging te nemen, een herstel waartoe de B.F.O. kort tevoren onder zekere waarborgen had geadviseerd.

De regering besloot de uitnodiging van de Veiligheidsraad te aanvaarden. Een delegatie onder leiding van dr. Van Royen werd ingesteld, bijgestaan door personen van zijn keuze en door een aantal civiele en militaire medewerkers op voordracht van de H.V.K. Op essentiële punten werd het standpunt der regering in een instructie vastgesteld en in de eerste fase van zijn opdracht is dr. Van Royen thans geslaagd."

Minister Van Maarseveen stelde nu de vraag: is de wijze waarop dr. Van Royen daarin is geslaagd, verantwoord? Voor het antwoord achtte de minister het nodig op inhoud en strekking van de gesloten overeenkomst in te gaan.

De overeenkomst. — De minister stelde dan vast, dat de verklaring van de republikeinse delegatie verzekeringen bevat omtrent beëindiging van de guerillastrijd, vreedzame samenwerking en deelneming aan de Ronde-tafelconferentie, een verklaring, die minder sterk is dan die van de Nederlandse delegatie, welke een verbintenis van Nederland bevat. De eerste verklaring is slechts een belofte van de twee hoogste regeringspersonen van de Republiek, welke echter zonder meer de Republiek niet bindt, daar slechts wordt verklaard, dat men een bepaalde politiek zal bevorderen en op aanvaarding daarvan door de regering der Republiek sterk zal aandringen.

Bij de beoordeling van dit verschil moet men acht slaan op het navolgende, zo ging de minister voort:

1. de feitelijke positie, waarin de republikeinse regering zich op dit ogenblik nog bevindt, verschilt wel zeer sterk van die, waarin de Nederlandse regering verkeert;

2. van belang is wat men overeenkomt, maar vooral, dat men het overeengekomene realiseert. Het is mogelijk, en vooral onder de huidige omstandigheden zelfs waarschijnlijk, dat de Republiek langs de door haar leiders ingeslagen weg met minder bezwaar kan bekrachtigen en daarna realiseren wat haar leiders voor ogen staat dan langs de weg ener reeds voor terugkeer naar Djokja aangegane formele regeringsverbintenis;

3. indien de republikeinse leiders niet zouden slagen in de realisering van de door hen aanvaarde politiek, zou de overeenkomst komen te vervallen;

4. wat de oplossing van het Indonesisch probleem vooral in de weg heeft gestaan is niet alleen het wederzijds wantrouwen, maar vooral ook de maatregelen, welke partijen tegen elkander op grond van dit wantrouwen beraamden en uitvoerden. De overeenkomst is te zien als een poging tot doorbreking van dit wederzijds wantrouwen. De Nederlandse regering, die thans steunt op het vertrouwen, dat zij in de republikeinse leiders wil stellen, slaat daarmede de weg in, welke uitsluitend kan leiden tot een oplossing van het conflict.

Nadat de minister er op gewezen had, dat de overeenkomst thans internationaal de grootst denkbare instemming heeft gevonden, die een spoorslag zal zijn voor alle betrokkenen om haar ook tot verwezenlijking te brengen, zette hij zijn verklaring voort.

Hoewel de besluiten van de Veiligheidsraad slechts spreken over de terugkeer der republikeinse regering naar Djokja en haar onmiddellijke omgeving, heeft de Nederlandse regering er geen bezwaar tegen een meer ruime interpretatie aan deze gebiedsomschrijving te hechten en met name de gehele residentie Djokjakarta daartoe te rekenen, als dat het bereiken van een algehele overeenstemming tussen partijen kan bevorderen. De sultan van Djokjakarta zal met de handhaving van de orde in dit gebied worden belast.

Afgezien van het herstel van de Republiek in Djokja zal er overigens in afwachting van de volledige souvereiniteitsoverdracht als gevolg van de Ronde-tafelconferentie een staatkundig bestand intreden. Als onderdeel van dat bestand heeft de Nederlandse regering harerzijds besloten in de overgangstijd geen negara's of daerahs of uitbreiding daarvan meer te erkennen voor zover zulks betrekking heeft op gebied, dat vóór 19 December 1948 onder republikeinse contrôle stond. Deze bepaling laat onverlet hetgeen in de betrokken gebieden vóór 7 Mei 1949 is tot stand gekomen.

Als tweede onderdeel van dat bestand moet gewezen worden op de bepaling, dat in de gebieden buiten Djokja, welke thans niet bestreken worden door werkzaamheden van het ambtelijk apparaat van de Indonesische regering, de republikeinse civiele en politiële ambtenaren in functie blijven. In deze bepaling is een consolidatie van een bloot feitelijke toestand uitgewerkt, zoals die thans in Atjeh wordt aangetroffen.

Mocht deze bepaling elders dan in Atjeh tot bezwaren aanleiding geven, dan vertrouwt de Nederlandse regering, dat de oplossing daarvan zal geschieden in de geest van samenwerking tot handhaving van recht en orde, welke aan de bereikte overeenkomst ten grondslag ligt.

De verklaring van de Nederlandse delegatie heeft ook betrekking op de Rondetafelconferentie. Onverminderd de erkenning van het zelfbeschikkingsrecht overeenkomstig de beginselen van Linggadjati en Renville, wordt bepaald, dat de Republiek straks als een staat haar plaats in de Verenigde Staten van Indonesië zal innemen en in het voorlopig vertegenwoordigend lichaam daarvan een derde van het aantal zetels zal bezetten. Buiten twijfel wordt gesteld, dat de Ronde-tafelconferentie enerzijds zal leiden tot bespoediging van de onvoorwaardelijke overdracht van de wezenlijke en volledige souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië, anderzijds dat deze overdracht moet plaats vinden in overeenstemming met de Renville-beginselen, welke in onze grondwet hun weerslag hebben gevonden.

(A.N.P.-Alg. Handelsblad 12-5)

Amerikaanse reactie — De Amerikaanse regering heeft in een verklaring aan de pers uitdrukking gegeven aan haar „intense en oprechte goedkeuring van de voorlopige overeenkomst tussen de Nederlandse regering en de republiek Indonesië, die 7 Mei 1949 te Batavia werd bereikt en waarvan de bepalingen in de naaste toekomst moeten leiden tot herstel van de republikeinse regering in de residentie Djokjakarta, het uitvaardigen van een effectief bevel het vuren te staken en het houden van een conferentie te Den Haag, die tot een definitieve politieke regeling moet leiden. Het staatsmanschap, dat door beide partijen aan de dag is gelegd bij het bereiken van deze voorlopige overeenstemming, is een goed voorteken voor het succes van de Haagse conferentie."

De Amerikaanse regering zal door middel van haar vertegenwoordiger in de UNCI, onder welke leiding de voorlopige overeenkomst werd gesloten, haar volledige steun blijven geven aan het verkrijgen van een politieke regeling tot wederzijds voordeel van Indonesiërs en Nederlanders en in overeenstemming met de beginselen, waar men het over eens is geworden. Tenslotte verklaart de Amerikaanse regering zich gelukkig te achten, beide partijen haar gelukwensen te kunnen aanbieden met de tot nog toe bereikte resultaten. (U.S. Inform. Serv. 10-5)

Uitstel debat in de V.N. — Het bereikte accoord heeft ook tot gevolg gehad, dat het debat over de Indonesische kwestie in de algemene vergadering van de Ver. Naties is uitgesteld tot de volgende Assemblée welke in September a.s. zal worden gehouden.

Een daartoe strekkend voorstel werd op 9 Mei door Australië en India in de politieke commissie ad hoc ingediend. Op 10 Mei keurde de commissie het voorstel goed met 42 tegen 6 stemmen en 4 onthoudingen. De landen behorende tot het Oostelijk blok stemden tegen. Cuba, Guatemala, Haïti en Liberia onthielden zich van stemming. Op 11 Mei kwam het voorstel in de Assemblée ter sprake waar het eveneens werd goedgekeurd. De stemmenverhouding was hier 43 vóór, 6 tegen en 3 onthoudingen.

(A.N.P. 10 en 11-5) **(Vor. ber. Regeringsverklaring 7959; Indon. probleem i. d. Veiligheidsraad 8022 B)**

Ned. W.-Indië

A. Nederlandse Antillen - Leden kabinet —

De gouverneur van de Nederlandse Antillen heeft op 9 Mei tot leden van het kabinet benoemd de heren: R. J. Beaujon Jr., in het bijzonder belast met Openbare werken, Watervoorziening, Landbouw, Veeteelt en Visserij; dr. M. F. Da Costa Gomez, Justitie en Zaken van Algemene aard; C. A. Eman, Sociale Zaken; E. M. Newton, Economische Zaken en zaken betreffende de Haven- en Loodsdienst, Radio, Radiotelegrafie en Telefonie en Luchtvaart; E. A. Römer, Onderwijs, Volksontwikkeling en Openbare Gezondheid. Voorts is met ingang van 11 Mei nog tot lid van het kabinet benoemd de heer W. R. Plantz.

Op 10 Mei heeft de gouverneur op plechtige wijze de nieuwe zitting der Staten geopend. (A.N.P. 10-5)

(Vor. ber. Verkiezingen 8023 E)

Duitsland

B. Generaal Clay over ontbinding kartels —

In een op 24 April gedateerd telegram heeft de Amerikaanse militaire gouverneur in Duitsland, generaal Clay, aan het Amerikaanse ministerie voor het leger medegedeeld, dat het ontbinden van Duitse industriële kartels en trusts thans een stadium heeft bereikt, dat „verdere wijzigingen in deze ondernemingen tot gevolg zouden hebben, dat zij niet meer op de wereldmarkt kunnen concurreren. Om te kunnen voortbestaan moet Duitsland op deze markt concurreren".

Het telegram is een verdediging van generaal Clay tegen de critiek op de Amerikaanse politiek van kartelontbinding in Duitsland, welk is vervat in een rapport van de commissie-Ferguson, welke enkele maanden geleden op aanwijzing van Kenneth Royall, de minister van het leger, een reis door West-Duitsland heeft gemaakt.

In zijn telegram zegt Clay, dat de „deconcentratie van economische kracht in Duitsland geschied is op een wijze, die haar gelijke niet heeft". Als voorbeelden haalde de generaal aan:

1) De ontbinding van de „grote zes" Duitse banken, wier filialen tot afzonderlijke firma's zijn gemaakt, welker werkzaamheid zich tot één staat uitstrekt.

2) De ontbinding van de I.G. Farbentrust in een groot aantal afzonderlijke ondernemingen, welke beheerd worden door trustees. Alleen in de Amerikaanse zone zijn dit er 50. De generaal voegde daaraan nog toe, dat de verkoop van deze firma's aan nieuwe eigenaren totdusverre nog niet kon geschieden door kapitaalgebrek.

3) De ontbinding van 26 concerns der zware industrie, hoofdzakelijk in het Ruhr-gebied en de hergroepering daarvan onder trustees in kleinere eenheden.

4) De ontbinding van 1100 kartelregelingen door het militaire bestuur.

De generaal deelde verder nog mede, dat in de Amerikaanse zone nog steeds „deconcentratie"-maatregelen gaande zijn tegen het Robert Bosch-concern, de chemische fabrieken der Degussa-groep, het metaalhandelsconcern Metallgesellschaft en het lucifersmonopolie. Met de andere Westelijke bezettingsmachten wordt onderhandeld over de ontbinding van de holdingcompanies op krachtstroomgebied.

(V. b. 7927 I) (Nwe R'damse Crt. 2-5)

Engeland

C. Lagerhuis keurt Atlantisch Pact goed - Verklaringen van Bevin en Churchill —

Na een uitvoerige rede van Bevin, de minister van Buitenlandse Zaken, heeft het Britse Lagerhuis op 12 Mei met 333 tegen 6 stemmen een regeringsmotie aanvaard, ter goedkeuring van het Atlantisch Pact. Dit is de grootste meerderheid, die sinds het einde van de oorlog in een kwestie van buitenlandse politiek werd behaald.

Volgens Bevin is de wijziging van de Sowjet-politiek en speciaal het besluit om de Berlijnse blokkade op te heffen, te danken aan de ondertekening van het Atlantisch Pact. Hij is er van overtuigd, dat de band die tussen de Atlantische mogendheden werd gesmeed, de Russen nog eens aan het nadenken heeft gezet. „Ik ben van mening," aldus de minister, „dat de provocerende redevoeringen en de algemene houding van aanklager, die door Rusland op elke zitting, welke wij bijwoonden, werd aangenomen, het resultaat was van agressieve bedoelingen. Ik beweer, dat indien zou zijn geduld

MENINGEN

HET ACCOORD TE BATAVIA.

Aan het commentaar van de Nederlandse en Indonesische pers op het op 7 Mei te Batavia bereikte accoord het volgende:

Algemeen Handelsblad (Onafh. lib.) zegt o.m.: „Tal van regelingen en redelijke garanties zijn noodzakelijk om chaos te voorkomen".
„Want zonder redelijk gewaarborgde veiligheden en een doeltreffende samenwerking tussen Nederlanders en de straks in hun functie herstelde republikeinse autoriteiten zou dit teruggeven van Djokja, dat met aanzienlijke offers van Nederlandse zijde aan een destijds niet tot samenwerking bereid zijnde republikeinse regering werd ontnomen, niet verantwoord kunnen heten."

De Maasbode (R.K.) vraagt zich af of thans „het einde in zicht" is. Het blad meent, dat Nederland — onder internationale druk — meer concrete concessies heeft moeten doen dan de Republiek. Wat betreft de bereidheid de uitnodiging voor de Haagse conferentie aan te nemen is het blad van mening, dat dit „feitelijk op niets prejudicieert".

De **Nieuwe R'damse Courant** (Onafh.) schrijft na een uitvoerige analyse van het accoord:
„Uit dit alles zal men wellicht besluiten, dat er onzerzijds meer water dan wijn in het glas is. Men houde echter voor ogen, dat het thans bereikte resultaat niet los is te zien van de voorgaande geschiedenis en fouten, ook onzerzijds, waarvan het lanceren van de tweede politiële actie zonder voldoende politiek programma en het wegvoeren van de Republikeinse leiders er slechts twee zijn. Sukarno en Hatta konden onder geïsoleerde omstandigheden bezwaarlijk meer doen dan zichzelf garant stellen. De ervaren diplomaat Van Royen acht het bereikte resultaat het uiterste. En wat zou het gevolg zijn van verwerping in Veiligheidsraad, Assemblée en groep-Delhi? Het is alweer de internationale kan, die ruimer heeft schonken dan de Nederlands-Indonesische karaf."

Het Parool (Onafh. Soc.) schrijft onder de kop „Goede wil":
„Wij hebben altijd betoogd, dat deze samenwerking, die een noodzaak is, slechts tot stand kon komen als er wederzijds vertrouwen in elkaars bedoelingen bestaat. Die sfeer van vertrouwen, van goede wil, schijnt thans te ontstaan, en het is van het allergrootste belang, geloven wij, dat deze niet opnieuw wordt verstoord."
Het blad meent dat nu ook de Nederlandse positie bij de Ver. Naties en bij Amerika is versterkt. Toch acht het „de situatie brekelijker dan zij ooit is geweest". „Van de goede wil is nu alles afhankelijk."
„De voorstanders van geweld hebben hun zin gehad, en de resultaten hebben ons niet verder gebracht, integendeel."

De Tijd (R.K.) acht het verstandig, dat thans „veel vruchteloos formalisme" is opgegeven. Het blad acht het echter nog „te vroeg om te juichen" en schrijft:
„Men probeert nu alleen om er onder de gegeven omstandigheden het beste van te maken". Wij moeten afwachten wat er van de republikeinse beloften terecht komt. Maar „aan verstandige en genereuze gebaren heeft Nederland oneindig meer behoefte dan aan benepen loven en bieden."

Trouw (A.R.) ziet in de bereikte oplossing geen goeds. Het blad critiseert het feit, dat de Republiek thans een „staat" wordt genoemd en geen „deelstaat".
„Hieruit moet worden afgeleid, dat de Republiek niet op één lijn gesteld wordt met de andere negara's, die in Indonesië zijn ontstaan, maar een positie blijft behouden, die daar boven uitgaat."
Tenslotte vergelijkt het blad deze ontwikkeling met het springen in een afgrond.
„Als men in een afgrond springt, bereikt men op een gegeven ogenblik de bodem. Men moet alleen niet vragen: hoe? En dat beleven wij nu in de Indonesische kwestie."

Het Vrije Volk (P. v. d. A.) schrijft:
„Thans is een overeenstemming tot stand gekomen in nauw en geregeld overleg tussen de onderhandelaars en hun lastgevers en vrij van de invloed der militaire heren in de Republiek. Terugkrabbelen is daardoor veel minder te duchten."
Het blad maakt echter nog de reserve, dat na terugkeer der republikeinen in Djokja zal moeten blijken „of zij deze keer werkelijk bij machte zijn de guerilla te doen eindigen."

De Volkskrant (R.K.) bevat een commentaar van prof. Romme waarin deze opmerkt, dat „men er nog niet is" en dat veel afhangt van de uitvoeringsmaatregelen die de nu ingestelde commissies zullen ontwerpen. Prof. Romme herinnert echter tevens aan de verklaring der Nederlandse regering bij de aanvaarding van het Canadese voorstel, dat zij verantwoordelijk blijft voor vrijheid en orde in Indonesië, en vraagt „hoe de regering dit nu zal kunnen waarmaken."
„Bij deze stand van het geding lijkt het ons niet wel mogelijk, tot een afgeronde beoordeling der tot nu bereikte overeenstemming te komen. Want indien thans een vertrouwensgrondslag is gelegd, dan is dat belangrijk — maar belangrijk is óók, en als aanvulling noodzakelijk, datgene waartoe de evenbedoelde commissies zullen geraken."

De Waarheid (Comm.) publiceert een mededeling van het Dagelijks bestuur van de C.P.N. waarin o.m. wordt gezegd:
„Het resultaat van de bespreking—Van Royen—Hatta is een nieuwe manoeuvre van de Nederlands-Amerikaanse imperialisten om met de hulp van Hatta c.s. hun heerschappij overeind te houden. Het belangrijkste is hierbij echter niet de manoeuvre op zichzelf, maar de reden waarom de koloniale heersers tot manoeuvreren werden gedwongen.
Die reden is te vinden in het feit, dat ook in het rapport van de UNCI aan de Veiligheidsraad is erkend, n.l. dat de plannen tot gewelddadige onderwerping van het Indonesische volk tot een volledig politiek en militair bankroet hebben geleid."
„Het nationale verzet van de Republikeinse volksmassa's en hun guerilla's is de sterkste gebleken en heeft de regering-Drees een zware nederlaag toegebracht."

Het **Bataviaas Nieuwsblad** constateert, de concessies van beide partijen afwegend, dat de weegschaal niet bepaald in evenwicht is en wijst eveneens op het gevaar van Nederlands prestigeverlies. Niettemin ziet het blad, wanneer aan beide zijde de goede wil om het experiment tot een goed einde te brengen bestaat, een kans voor de toekomst.

Het Dagblad verklaart niet overdreven optimistisch te zijn. Indien het experiment om de residentie Djokja van Nederlandse troepen te ontruimen zou mislukken, aldus het blad, dan is men nog verder van huis dan bij het begin der besprekingen. Het blad meent, dat de figuur van de sultan van Djokja blijkbaar een belangrijke plaats inneemt in de verwachtingen van de Nederlandse delegatie, en neemt aan, dat hij aan dr. Van Royen zodanige verzekeringen gaf, dat deze de kans van een fiasco gering acht.

Het Chinese blad **Keng Po** acht de overeenkomst een grote concessie van de Nederlanders, omdat het terugtrekken van Nederlandse troepen uit Djokja wordt beschouwd als gezichtsverlies, hetgeen het vertrouwen van de Indonesiërs, die met de Nederlanders samenwerken, kan doen verminderen. Het blad noemt de overeenkomst een „testcase" voor Sukarno-Hatta, doch meent, omdat de Masjumi klaarblijkelijk met de overeenkomst heeft ingestemd, dat hun invloed groot genoeg is om haar uit te voeren.

Merdeka (Republikeins) acht de overeenkomst „zeer duur gekocht" en schrijft dat dit „voorkomen had kunnen worden, indien de republikeinse delegatie van de aanvang af een sterke houding had bewaard tegenover de Nederlandse delegatie en tegenover Cochran". Het blad meent, dat de overeenkomst minder inhoudt dan de overeenkomsten van Linggadjati en de Renville, maar besluit: „Wanneer men van Nederlandse zijde zich werkelijk loyaal toont, dan zullen wij tezamen met dr. Van Royen deze overeenkomst beschouwen als het openen van de weg naar goede onderlinge samenwerking".

De Nieuwsgier wijst er op, dat terugkeer van de republikeinse prominenten naar Djokja „ontruiming van het aangeduide gebied door de Nederlandse troepen" betekent. De gedane concessies raken gedeeltelijk aanstonds het Nederlandse prestige en indien deze concessies slachtoffers eisen, zal Nederland zich niet aan zijn mede-verantwoordelijkheid kunnen onttrekken. Het blad hoopt, dat de ontwikkeling zal bewijzen, dat de gebrachte offers niet te vergeefs waren, doch een keerpunt in de ontwikkeling van de Indonesische kwestie zullen vormen.

Het **Nieuwsblad voor Sumatra** is „teleurgesteld en verontrust" en wijst er op, dat de bevolking van Tapanuli en in andere bevrijde, nog niet gevormde gebieden van Sumatra ongerustheid vertoont om weer binnen het kader van de Republiek te worden teruggedrukt. Het blad vreest, dat een deel van Sumatra ter wille van de overeenkomst wordt opgeofferd en oordeelt, dat de toezeggingen van Sukarno en Hatta waardeloos zijn, daar de verantwoordelijkheid bij een nog te vormen republikeinse regering zal komen te berusten, waarvan niemand de samenstelling weet.

De Warta Indonesia (federalistisch) schrijft onder de kop „doodvonnis", dat de concessies geheel aan Nederlandse zijde liggen. Tegenover de zeer concrete tegemoetkomingen van Nederlandse zijde staan slechts een paar uiterst vage republikeinse toezeggingen, waarvan de uitvoering twijfelachtig dient te worden genoemd. Het blad meent dat de deelstaten onmiddellijk offers te brengen zullen hebben, dat de bevolking het terugtrekken van Nederlandse troepen waarschijnlijk niet als een verlichting zal beschouwen, en dat het teruggeven van het sultanaat de weg opent voor chaos en represailles.

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

dat deze situatie voortduurde, zij ongetwijfeld uiteindelijk tot oorlog zou hebben geleid, want er zou een ogenblik zijn gekomen waarop de wereld heftig op de gevolgde tactiek zou reageren."
Bevin zeide voorts, dat op het tijdstip, waarop de Marshall-hulp werd voorgesteld (voorjaar 1947) de dingen er donker uitzagen. Er was veel nervositeit en Molotow's dreigementen, toen werd besloten met het Mashall-plan voort te gaan, waren geen loze bedreigingen. Bevin was van mening, dat de toestand thans gunstiger is en dat als gevolg van de ondernomen stappen het buitensporige Russische optreden thans afneemt.

Bevin legde er de nadruk op dat het Westen door het optreden der Sowjets er toe werd gedreven de Noord-Atlantische Alliantie te vormen. De Russen hebben door eigen totalitaire methoden een grotere westerse samenwerking tot stand gebracht.
De beschuldiging is uitgesproken, aldus Bevin, dat het Atlantische Pact agressief is en dat het tot oorlog zal leiden. Mijn antwoord hierop is dat de afwezigheid van het Atlantisch Pact de oorlog in 1914 of in 1939 niet heeft tegengehouden, aldus Bevin, en hij sprak als zijn overtuiging uit, dat als een dergelijk pact vroeger had bestaan, het nooit tot die wereldoorlogen zou zijn gekomen.

Bevin verklaarde dat de doelstelling die aan het Pact ten grondslag ligt, is, een herleving van 1939 te verhinderen. Wanneer het een voldongen feit is geworden, dan is er alle reden te geloven, dat het zal leiden tot Russische bereidwilligheid om te onderhandelen en een redelijke schikking te bereiken.
Na Bevin kreeg Churchill, de leider der oppositie, het woord. Hij zeide dat hij het eens was met de „sombere rede" van Bevin. „Ik ben blij, dat hij de opheffing van de blokkade van Berlijn door de Sowjet-regering niet heeft aangegrepen als een gelegenheid om te verklaren, dat een belangrijk vredesgebaar is gemaakt. Wij juichen het Atlantische Pact hartelijk toe en wij danken de Ver. Staten voor de schitterende rol, die zij in de wereld spelen." Hij zeide, dat de Amerikanen een derde of meer van hun gehele inkomen besteden voor de defensie en voor de hulp aan Europa en dat dit geld niet in zijn geheel door de millionnairs van Wallstreet wordt opgebracht.
Churchill kon echter niet inzien, dat de oorlogsdreiging is verminderd, daar niemand weet aan welke binnenlandse druk de Sowjetregering blootstaat. De atoombom, die nog steeds in handen is van de Amerikanen, zal vermoedelijk het Westen voldoende tijd geven zich militair te versterken en voor zelfverdediging voor te bereiden.

Churchill stelde voor de activiteit van de militaire commissie van de West-Europese Unie op te voeren „met het oog op de onvermijdelijke vertraging van de ratificatie van het Atlantisch Verdrag". De commissie diende vertegenwoordigers van andere pact-landen, n.l. Italië, Portugal, Denemarken, Noorwegen en IJsland als waarnemers uit te nodigen. (A.N.P. 13-5)
(Vor. ber. Atl. Pact 8049 A)

Internationaal Nieuws

A. Conferentie van liberale Europese parlementsleden —

Van 26 tot 29 April is te Londen, onder auspiciën van de „Liberale Internationale" een conferentie gehouden van liberale parlementsleden uit Zweden, Noorwegen, Denemarken, Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk, Zwitserland, Duitsland, Griekenland en Engeland.
De conferentie heeft als resultaat opgeleverd: een algemene beginselverklaring, een rapport over de noodzaak van een grotere samenwerking tussen de verschillende liberale partijen, een rapport over het plan-Marshall en een resolutie over de eenheid van Europa.
In haar algemene verklaring constateert de conferentie, dat de wereldcrisis der laatste decaden voornamelijk is veroorzaakt door het verlaten van de liberale beginselen van vrijheid, tolerantie en mensenrechten. Deze crisis zal worden overwonnen zonder een terugkeer naar liberale beginselen en zonder een organisatie van de wereld langs lijnen, zoals die zijn neergelegd in het charter van de V.N.
De ervaringen van de laatste decaden hebben ook aangetoond, vervolgt de verklaring, dat er zonder persoonlijke en politieke vrijheid geen economische vrijheid kan zijn. Evenzeer dat zonder economische vrijheid persoonlijke en politieke vrijheid niet gehandhaafd kunnen worden. De verklaring neemt zowel stelling tegen conservatisme, dat in zorgen voor sociale vooruitgang en het verschaffen van gelijke kansen voor iedereen te kort schiet, als tegen het socialisme, dat tot reglementering, concentratie van macht en extravagantie leidt. De verklaring meent dat er in West-Europa plaats is voor de verdere ontwikkeling van de vruchtbare samenwerking, die door de O.E.E.C. is bevorderd, en dat daarenboven in de wereldeconomie het volgen van een liberale politiek de beste stimulans is voor vooruitgang in internationale samenwerking en een hogere levensstandaard overal ter wereld.
Tot de eigenlijke oprichting van een internationale liberale federatie werd op deze conferentie nog niet besloten, hoewel het rapport over deze kwestie wel constateert, dat de conferentie van de noodzaak van een grotere mate van samenwerking tussen de Europese liberale partijen met als laatste doel het scheppen van één Europese liberale partij, die de liberale partijen van alle betrokken landen zal vertegenwoordigen, overtuigd is. Voorlopig zal de Liberale Internationale als een „claeringhouse" functionneren voor de uitwisseling van documentatie en informatie.
(A.N.P. 26 en 27-4; Nwe Rotterd. Crt. 29-4) **(Vor. ber. Lib. Wereldunie 7620 E)**

Sowjet-Unie

B. Aartsbisschop Hermogene over de Oecumenische beweging —

In het laatste nummer van het tijdschrift van het Patriarchaat van Moskou komt een rede voor van Aartsbisschop Hermogene van Kazan, de rector van de Theologische Academie te Moskou. Deze rede droeg tot titel: „De geschiedenis van het christelijk denken in de twintigste eeuw". De Aartsbisschop zeide: „De geboorte van een nieuwe socialistische orde in Rusland, twee wereldoorlogen en de voorbereiding tot een derde wereldoorlog door de Verenigde Staten hebben hun uitwerking niet gemist op het christelijk denken, dat thans een ernstige crisis doormaakt". Wij bevinden ons in een overgangsperiode, die gekenmerkt is door de volgende aspecten:
1. Het dóórbreken van het godsdienstig gevoel bij de mensen, een ernstiger zoeken naar de godsdienst om rust te geven aan de onrustige ziel, het scheppen van een goede verhouding tussen de mensen en het hervormen van het maatschappelijke leven;

2. De ontwikkeling van de Oecumenische Beweging of van de zogenaamde beweging voor „Life and Work".

Wat het eerste punt betreft verklaarde de Aartsbisschop: „Het is de taak van de Theologische Academie om de stroom van godsdienstige gevoelens van het Russische volk te leiden binnen de dogmatisch kanonieke bedding van de Orthodoxe Kerk". Dit bepaalt ook „hun houding ten opzichte van de Oecumenische beweging".

Wat de Oecumenische Beweging en de Assemblée van de Wereldraad van Kerken te Amsterdam betreft, zei Aartsbisschop Hermogene: „Reeds voor Amsterdam konden wij „Life and Work" (de beweging voor practisch Christendom - red.) beschouwen als de logische uitdrukking van het radicale Protestantisme met zijn afwijzing van de goddelijk-menselijke natuur van Christus, de zeven sacramenten, de maagd Maria en de heiligenverering; bovendien heeft sedert de Assemblée te Amsterdam, de Oecumenische beweging zich doen zien als een politieke partij en als de bondgenoot van hen, die een derde, bloedige oorlog willen ontketenen, hoewel dit achter christelijke bewoordingen verborgen wordt. Weliswaar komt de naam van onze Heiland Jezus Christus vaak voor in de toespraken en bekendmakingen van de Wereldraad van Kerken, maar dat is louter huichelarij, daar de Protestanten, die de meerderheid vormden op de Assemblée te Amsterdam, niet tenvolle de geloofsbelijdenis van Nicea erkennen.

Het politieke aspect van de Assemblée kwam duidelijk naar voren in de agenda, waarop de meest actuele politieke vragen van thans voorkwamen. Het is voldoende wanneer wij vermelden, dat als gedelegeerde van de Presbyteriaanse Kerk van de Verenigde Staten, John Foster Dulles, de leider van de Amerikaanse buitenlandse politiek, een van de stuwende krachten van het „Westers blok" en van de hardnekkige anti-Sowjet politiek, een groot aandeel had in de arbeid van de Assemblée. Dulles trachtte van de Assemblée een uitspraak te verkrijgen, die het communisme veroordeelde en natuurlijk werd een dergelijke resolutie goedgekeurd. Omdat de Oecumenische beweging in de grond een politieke beweging vertegenwoordigt onder het mom van het Christendom is zij onaanvaardbaar voor onze theologische scholen". (Persbur. Ned. Herv. Kerk 7-5)
(Vor. ber. Oecumenische bew. 7768 B)

Verenigde Staten

C. De Taft-Hartley-wet —

Het Huis van Afgevaardigden heeft op 3 Mei met 211 stemmen tegen 183 stemmen een gematigd democratisch wetsontwerp ter vervanging van de arbeidswetgeving van Taft-Hartley verworpen. Later werd een wetsontwerp, dat door de democratische afgevaardigde Wood was ingediend en waarin de Taft-Hartley-wet voor het grootste gedeelte gehandhaafd blijft met 217 tegen 203 stemmen aangenomen. Dit betekent een grote nederlaag voor Truman, die tijdens zijn verkiezingscampagne intrekking van de Taft-Hartley-wet beloofd had. (A.N.P. 5-5)
(Vor. ber. Taft-Hartley-wet: 7232 A; Nederl. Truman: 8050 C)

De hiernaast afgedrukte kaart geeft aan, hoe vooral sedert het mislukken van de Vier Mogendheden-conferentie te Londen (Dec. 1947, zie 7428) de wereld steeds meer verdeeld is geraakt in twee blokken en invloedssferen.

AMERIKA.

De Verenigde Staten kwamen uit Wereldoorlog II met een, niet alleen ongeschonden, maar zelfs sterk uitgebreid productie-apparaat, het machtigste ter wereld, terwijl het bezit van de atoombom dit land in militair opzicht een voorsprong gaf op de rest van de wereld. Het bouwde verder aan het inter-Amerikaanse verdedigingssysteem, dat voorlopig zijn bekroning vond in het pact van Rio de Janeiro van September 1947 (pag. 7298 A). Met het buiten dit pact gebleven Canada sloot het overeenkomsten, die een effectieve verdediging van de N. grens van het Amerikaanse continent (Noordpool) mogelijk moeten maken. Hiertoe dient ook de handhaving van steunpunten in Groenland. Reeds door de bezetting van Duitsland, de Trumandoctrine (afgekondigd in Maart 1947, zie pag. 7087) en het plan-Marshall (in werking getreden in April 1948), ten zeerste in Europese aangelegenheden verwikkeld, gaf het met de ondertekening van het Atlantisch Pact (April 1949, zie 8049 A) de laatste schijn op van het eertijds zo diepgewortelde isolationisme. In het Verre Oosten herwonnen de Amerikanen al hun oude steunpunten. Deze werden zelfs vermeerderd door het „trusteeship" over de Marshalleilanden. Bij de uitoefening van hun bezettingsmonopolie in Japan stoorden de Ver. Staten zich weinig aan de adviezen van hun geallieerden. In Z. Korea handhaafden zij hun troepen, hoewel de Sowjet-Unie haar troepen terugtrok. Overigens volgden zij in Azië een veel minder vaste lijn, dan in Europa. Steun aan Tsjiang Kai-sjek werd stopgezet, toen bleek, dat het Kwomintang-regime de communistische springvloed niet kon keren. In het algemeen moedigen zij thans de zelfstandigheidsbewegingen aan, voor zover deze niet-communistisch zijn.

SOWJET-UNIE.

De Sowjet-Unie — ondanks reusachtige oorlogsverliezen — na of naast de Verenigde Staten de machtigste staat ter wereld, zag haar grondgebied hersteld en zelfs uitgebreid, haar invloed ook anderszins toegenomen, haar strategische positie aanmerkelijk versterkt. Het Rode Leger stond in Wenen, langs de Elbe, in Karelië en Petsamo. Onder leiding van Moskou ontstond een in politiek opzicht gelijkgericht Oost-Europees statenblok, bijeengehouden door 24 bilaterale verdragen (gesloten in de periode 1943—1949), door de ideologische samenwerking binnen het Cominform (opger. Sept. '47. zie 7333) en de in Jan. '49 (7928 H) geconstitueerde Oost-Europese economische raad. Aanspraken op Turks grondgebied (Kars, Ardaham) en op steunpunten aan de Dardanellen en op het Noorse Spitsbergen, werden door de betreffende landen, hierin gesteund door de Ver. Staten, afgewezen. Pogingen om een overwegende invloed te verkrijgen in Iran, althans in het N. gedeelte van dit land, mislukten mede als gevolg van Anglo-Amerikaanse tegenwerking. In het Verre Oosten verwierf de Sowjet-Unie Zuid-Sachalin en de Koerillen, de beschikking over de Mandsjoerijse havens Dairen en Port Arthur, terwijl in Noord Korea en Mandsjoerije een bevriend volksdemocratisch bewind werd gevestigd, zoals dit reeds was geschied in Buiten-Mongolië.

EUROPA.

West-Europa, door Wereldoorlog II aan de rand van de volledige economische en politieke ineenstorting gebracht, tracht met behulp van het Marshall-plan weer op de been te komen. Bevreesd voor Sowjet-expansie naar het Westen, sloten Engeland, Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg (onder aanmoediging van de Ver. Staten) het pact van Brussel (Maart 1948, zie 7524). De overtuiging dat W. Europa zonder effectieve Amerikaanse deelneming onmogelijk verdedigd kan worden, leidde tot de sluiting van het Atlantisch Pact. Mede onder de druk van de verschillende federalistische bewegingen besloten 10 landen tot de vorming van een (advies) Raad van Europa (5 Mei 1949) als eerste, zeer bescheiden stap op de weg naar politieke integratie. Engeland — dat zich meer dan deel van Europa, lid en centrum van het Gemenebest bleef beschouwen — bleek tegenstander van een verdergaande stap.

AZIE.

De scheuren in de grote Europese koloniale rijken bleken onherstelbaar, het volledig teloor gaan van de Westerse invloed slechts te voorkomen door samenwerking op geheel nieuwe basis. Verschillende onafhankelijke staten zagen dientengevolge het levenslicht of zullen binnen afzienbare tijd tot stand komen: India, Pakistan, Ceylon (dominions), Birma, de Philippijnen, Indo-China en Indonesië. India — dat in het Gemenebest blijft — schijnt voorbestemd een dominerende rol in Z.O. Azië te spelen. Australië propageert de sluiting van een Stille Oceaan-pact. De in China ontbrande burgeroorlog bracht de communisten tot voor de poorten van Sjanghai. In andere gebieden ondernamen de communisten, zich opwerpend als de verdedigers bij uitstek van de nationale zelfstandigheid, gewapende acties. Bevreesd voor verdere communistische expansie overwegen de Ver. Staten van Japan een anti-communistisch bolwerk te maken. Is in Europa een zekere mate van stabilisatie ingetreden, in het Verre Oosten is hiervan nog geen sprake.

Het Oost-Afrikaanse grondnotenplan

De politieke en economische veranderingen, die in Azië plaats hebben gegrepen en nog plaats grijpen en de daaruit resulterende vermindering van de Europese invloed in dit gebied, hebben o.m. tengevolge dat Afrika de laatste jaren meer in het centrum van de belangstelling is komen te staan. Dit werelddeel bleef lange tijd het onbekende werelddeel, waaraan het kapitaal, dat voor ontsluiting is vereist, voorbij ging. Verwonderlijk is dit niet, daar elders gunstigere beleggingsmogelijkheden waren te vinden: Afrika toonde zich steeds ongenaakbaar door zijn gebrek aan natuurlijke havens en bevaarbare rivieren, door zijn vaak weinig aantrekkelijk klimaat en niet zeer grote vruchtbaarheid en door zijn schaarse, weinig ontwikkelde bevolking.

In Wereldoorlog II speelde het in toenemende mate een rol, als slagveld, militaire basis en als producent van strategisch belangrijke grondstoffen en het schijnt voor de toekomst aan een herlevend Europa nog belangrijke mogelijkheden te bieden voor economische expansie op lange termijn. Vooral Engeland ontwikkelt ten aanzien van Afrika een grote activiteit. Militair ten dele teruggedrongen uit het Verre en Midden-Oosten, wil het van zijn Afrikaanse bezittingen de hoeksteen maken van een nieuwe „imperiale strategie".

Het werkt voorts aan de tenuitvoerlegging van grote plannen voor economische openlegging en bevordert de politieke emancipatie, in welk kader de vorming van een Centraal-Afrikaans dominion (Z. en N. Rhodesia, eventueel vermeerderd met Tanganyika) wordt voorbereid. Ook België en Frankrijk hebben plannen opgesteld voor een nieuwe Koloniale ontwikkeling en reeds werd enige malen tussen deze mogendheden overleg gepleegd over mogelijke coördinatie van verschillende plannen. Amerika (dat een dominerende positie inneemt in Liberia) toont grote belangstelling en men neemt aan dat, wanneer president Truman's program voor steun aan achterlijke gebieden wordt aangenomen, ook Afrika hiervan zal profiteren.

Grondnotenplan — Intussen toont het veelbesproken Britse „Grondnotenplan" aan, met hoe grote moeilijkheden de economische openlegging van Afrika gepaard gaat.

Dit plan beoogt de aanplant van grondnoten op grote schaal in Oost-Afrika met als eerste doel een gedeeltelijke compensatie te verkrijgen van een geringere aardnotenexport uit de Aziatische productiegebieden, om zo het Britse gebrek aan eetbare oliën en vetten (margarine) op korte termijn te kunnen bestrijden. Aan Economische Voorlichting van 14 Mei j.l. ontlenen wij over dit plan en zijn eerste resultaten het volgende:

Het was de heer F. Samuel, directeur van de United Africa Company, een tot het Unilever-concern behorende onderneming, die in Maart 1946 het plan opperde tot de productie van grondnoten in Tanganyika, volgens een sterk gemechaniseerde werkwijze. De Britse regering bleek veel voor dit plan te gevoelen, waarna nog in de zomer van 1946 een commissie naar Oost-Afrika werd uitgezonden. Op grond van het door deze commissie uitgebrachte rapport, dat naar de samensteller er van doorgaans wordt genoemd het rapport-Wakefield, werd het grondnotenplan vastgesteld. Het omvatte de ontginning van 107 eenheden van 30.000 acres (1 acre = 0.4047 ha.), dus in totaal 3.210.000 acres. Als meest voor het doel geschikte gebieden werden er drie aangewezen in Tanganyika, waarvan één in Kongwa, het centrale deel, één in het zuiden en één in het westen; verder in Noord-Rhodesia en Kenya. Men rekende er op het plan in een tijdsbestek van vijf jaar te kunnen voltooien. Wanneer de helft van het oppervlak met grondnoten zou worden beplant en aannemend, dat de opbrengst per acre 850 pounds gepelde noten zou bedragen, kwam men tot een geschatte opbrengst van 600.000 ton. Bij een toenmalige wereldprijs van grondnoten van £ 32 per ton en een schatting van de gemiddelde productiekosten van £ 14.5.6 f.o.b. per ton, zou jaarlijks £ 10 millioen worden uitgespaard op de uitgaven voor de voedselvoorziening. Daartegenover zouden kapitaaluitgaven noodzakelijk zijn, die werden geschat op £ 25 millioen.

Een van de wegen om het gestelde doel te bereiken zou zijn het opvoeren van de inlandse productie. Sociaal bezien biedt deze methode vele voordelen; de inlander behoeft niet uit het stam- of familieverband te worden losgerukt en hijzelf zal in de eerste plaats profiteren van de grotere opbrengst, hetgeen de sociale rust, die men in Afrika zoveel mogelijk wenst te handhaven, sterk zal bevorderen. Deze methode berust echter op de ontwikkeling van de inlander, die bekend gemaakt moet worden met moderne landbouwmethoden en voorzien van de benodigde hu'pmiddelen en er bovendien niet gemakkelijk toe overgaat zijn primitieve werkwijze te laten varen. De werking van deze methode werd echter te langzaam geacht.

Voor de begin-fase werd de uitvoering van het plan opgedragen aan de United Africa Company, omdat men van een particuliere onderneming, die bovendien beschikt over een ruime ervaring in het ontginnen van tropische gebieden, betere resultaten verwachtte bij het overwinnen van de moeilijkheden die in de aanvang zouden rijzen. Inmiddels werden maatregelen getroffen dat een overheidsbedrijf, de Overseas Food Corporation, de verantwoordelijkheid kon overnemen, hetgeen 1 April 1948 plaats vond. De samenstellers van het rapport-Wakefield zagen deze fase echter niet als eindstadium; zij erkenden dat op den duur de Afrikaanse gebieden zelf een grotere zeggenschap zouden moeten krijgen. Na een periode van 20 à 25 jaar zou de verantwoordelijkheid aan de regeringen van de Afrikaanse gebieden overgedragen kunnen worden en nadien aan de Afrikaanse gemeenschap zelf. De auteurs zagen het schema als een wegbereider voor het coöperatief gebruik van de bodem, maar stelden daarbij de voorwaarde, dat het systeem van gemechaniseerde productie op grote schaal zou worden gehandhaafd.

Moeilijkheden. — Reeds direct bij het begin van de uitvoering bleek, dat de moeilijkheden groter waren dan men had voorzien. Ten eerste bleek het niet mogelijk om bijtijds voldoende materiaal en uitrustingsgoederen te verkrijgen; zo bleek het ondoenlijk om de 200 zware tractoren bijeen te brengen die in Febr. 1947, toen de bosontginning zou beginnen, aanwezig moesten zijn. Bij gebrek aan nieuw materiaal zocht men zijn toevlucht tot machines uit militaire dumps in verschillende werelddelen. Mede door de noodzakelijke revisies en het ontbreken van reservedelen ontstond een ernstige achterstand. Toen eenmaal de stroom van materialen ging vloeien, werden deze materialen niet practisch genoeg verdeeld. Bureaucratie en onvoldoende „team spirit" vormden hierbij een ernstige belemmering.

De weerbarstigheid van de Afrikaanse bodem schiep eveneens vele problemen. Reeds bij het ontbossen stuitte men op moeilijkheden, die veel groter waren dan men zich had voorgesteld; speciaal gold dit het verwijderen van de boomwortels. Wanneer de bodem eenmaal was ontdaan van zijn plantengroei, bleek een verhardingsproces op te treden, dat oorzaak was van een verhoogde slijtage van de machines en soms zelfs de bewerking van de grond alleen in de korte regenperiode mogelijk maakte. Uiteraard gaf dit alles veel tijdverlies. Bovendien moest — en moet nog steeds — veel aandacht worden besteed aan het tegengaan van gronderosie, die in verscheidene gebieden reeds een bedenkelijke omvang heeft aangenomen. Algemeen wordt de aandacht er op gevestigd, dat een „dust bowl" zou kunnen ontstaan, zoals in het Midden-Westen van de Verenigde Staten.

Ook het probleem der werkkrachten dient te worden genoemd. Door de vèrgaande mechanisatie is de behoefte aan personeel slechts klein in verhouding tot de omvang van het werk; zo was voorzien in een permanente bezetting van 32.000 inlanders en 750 Europeanen, wanneer het plan volledig zou zijn ten uitvoer gebracht. Wat betreft de inlandse werkkrachten heerste gebrek aan geschoold personeel, in het bijzonder aan chauffeurs. Ondanks de snelle vorderingen die men bij hun opleiding soms maakt, stuit men in het algemeen op een gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel en een ongebondenheid, die waarschijnlijk hun oorzaak vinden in het feit, dat de inlander zich nog niet heeft kunnen aanpassen bij de Westerse opvattingen en maatschappelijke instellingen (bij voorbeeld in loondienst in plaats van in familie- of stamverband). Men heeft er zowel om principiële als om practische redenen naar gestreefd de Europese staf zo klein mogelijk te houden. Toch vormt de behuizing en verzorging ook van hen, mede door het verlangen tot hereniging met het gezin, nog een probleem.

Resultaten. — Tijdens de debatten in het Lagerhuis over het Grondnotenplan, medio Maart jl., maakte de minister van Voedselvoorziening, Strachey, de tot dusver bereikte resultaten bekend. Thans, twee jaar nadat de werkzaamheden zijn begonnen, zijn nog geen 60.000 acres in cultuur gebracht, terwijl de geprojecteerde oppervlakte voor het eerste jaar 150.000 acres bedroeg en voor 1949 zelfs 1.200.000. Van de beplante oppervlakte komt het leeuwendeel, met ca. 50.000 acres, op rekening van het Kongwa-district, waarvan de helft is bebouwd met grondnoten en de andere helft met zonnebloempitten en een aantal gewassen waarmede proefnemingen verricht worden. Verder deelde de minister mede, dat de totale te ontginnen oppervlakte werd verminderd van 3¼ millioen tot 2 millioen acres. Hij hoopte echter, dat de oorspronkelijke schatting van de opbrengst van 600.000 ton oliehoudende zaden toch zou worden bereikt ten gevolge van een overschakeling van extensieve op intensieve bebouwing, maar daardoor zou voor voltooiing van het

(Vervolg op pag. 8117)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

15 Mei (Zondag)

Australië — De premier van Australië verklaart, dat besprekingen gaande zijn over de vorming van een Pacific-pact, waarvan Australië, Groot-Brittannië en Nieuw Zeeland de kern zouden vormen.
België — Oud-strijders uit de Meidagen van 1940 protesteren te Brussel tegen de memoires van Churchill. (Zie ook 8015 C).
Bulgarije — Bij de gemeenteraadsverkiezingen behaalde het communistische „Vaderlandse Front" 90 tot 100% van het aantal uitgebrachte stemmen.
Duitsland — Verkiezingen in de Russische zone voor het „Duitse Volkscongres" (Zie in dit nr.).
— De afgetreden Amerikaanse militaire gouverneur, generaal Lucius Clay, vertrekt naar de Ver. Staten. (Zie ook 8103).
Hongarije — Er worden verkiezingen gehouden voor het parlement. Slechts vijf procent van de kiezers zou door zich aan de stemming te onttrekken, tegen het communistische volksfront hebben gestemd.
Nederland — De „Ronde van Nederland" welke op 6 Mei begon, wordt gewonnen door de Nederlander G. Schulte. (Ronde '48 7582 G).

16 Mei (Maandag)

België — Prof. dr. F.A. Vening Meinesz, hoogleraar in de geologie te Utrecht, ontvangt de doctorsbul honoris causa van de Brusselse Universiteit.
China — Hankon wordt door de communisten bezet.
Frankrijk — De minister van Buitenlandse Zaken, Robert Schuman, verklaart naar aanleiding van desbetreffende geruchten, dat Frankrijk niet bereid is een militaire evacuatie van Duitsland te accepteren.
Italië — De socialistische partij van Pietro Nenni besluit met 51½% der stemmen, de politiek van samenwerking met de communisten voort te zetten. (Zie ook 7997 Kr. 9-3 en in dit nr. onder Int. Conf. Comisco).
Nederland — Alle beperkende distributie-voorschriften voor ijzer- en staalproducten zijn opgeheven.
— Oud-minister Sassen aanvaardt zijn benoeming tot lid van de Tweede Kamer niet. (8104 Kr. 12-5).
Sowjet-Unie — Volgens de „New York Times" zijn vier divisies van het „Rode Leger" naar de Oekraine en de Kaukasus gezonden, ter bestrijding van aldaar opererende guerilla's.

17 Mei (Dinsdag)

België — Koning Leopold ontvangt een groep havenarbeiders uit Antwerpen.
India — De constituerende vergadering te Delhi keurt met 158 tegen 2 stemmen het lidmaatschap van India van het Britse Gemenebest goed. (Zie ook 6087 B).
Internationaal — Israël sluit zich als 61-ste lid aan bij de Internationale arbeidsorganisatie (WILO).
Japan — In Sowjet-Rusland verblijven nog 469.041 Japanse krijgsgevangenen. In Mandsjoerije bevinden er zich nog 60.312.
Korea — Dr. Syngham Rhee, president van de Z.-Koreaanse republiek, dringt aan op het sluiten van een Pacific-pact „teneinde de bedreiging van de comm. macht het hoofd te bieden". (Zie ook Australië 15-2).
Nederland — De gouverneur van de staat New York, Thomas Dewey, arriveert in Nederland.
— De minister van Oorlog heeft ingesteld het wapen van de verbindingsdienst, dienstvak van de technische dienst, dienstvak van de juridische dienst en reorganisatie dienstvak der intendance.
— Viering van het 150-jarig bestaan van het seminarium voor katholieke geestelijken te Warmond.
Ver. Staten — Franklin Roosevelt Jr. gekozen tot lid van het Huis van Afgevaardigden.

18 Mei (Woensdag)

België — Albert Marteaux, lid van het politieke bureau van de Belgische communistische partij en oud-minister van Openbare Gezondheid te Brussel overleden.
Duitsland — Russen bemoeilijken opnieuw het wegverkeer naar Berlijn. Voor alle goederen worden importvergunningen vereist.
Engeland — Het partijbestuur van de Labour-party kondigt aan, dat twee parlementsleden nl. Zilliacus en Solley uit de partij verwijderd zullen worden. Tevens zijn vijf Labour-leden van het Lagerhuis, die tevens parlementair-secretaris van een der ministers waren, van hun functie ontheven.
Indonesië — De wali-negara van Pasundan acht contrôle van T.N.I. op West-Java mogelijk en wenselijk.
— Rustam Effendi, vroeger lid der Tweede Kamer voor de C.P.N., zou door de T.N.I. zijn gearresteerd.
— H.M. de Koningin heeft dr. L. J. M. Beel op zijn verzoek eervol ontslag verleend als H.V.K. in Indonesië. Tot zijn opvolger is benoemd de buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur A. H. J. Lovink, secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken.
Internationaal — De derde zitting van de Algemene Vergadering van de V.N. wordt door de algemene secretaris, Trygve Lie, gesloten.
Italië — 700.000 Landarbeiders gaan in staking.
Nederland — Koningin Juliana en Prins Bernhard bezoeken Rotterdam. (Zie in dit nr.).
Palestina — De wapenstilstandsbesprekingen tussen Syrië en Italië zijn — zonder tot resultaat te hebben geleid — verdaagd.
Spanje — Een informeel verzoek aan de export- en importbank om een lening van 1250 millioen dollar wordt afgewezen.
Sport — Het Nederlandse Bondselftal verliest met 0—4 van Engeland-B.
Ver. Staten — Volgens de „New York Times" zijn de Amerikaanse en Britse regeringen overeengekomen hun politiek in China te coördineren.

19 Mei (Donderdag)

China — Het stadsgebied van Sjanghai voor de eerste maal met bommen bestookt.
Duitsland — De Amerikaanse en Engelse autoriteiten te Berlijn protesteren tegen de belemmeringen welke de Russische autoriteiten het wegverkeer naar Berlijn opleggen. (Zie 18-5).
Frankrijk — François-Poncet benoemd tot Hoge Commissaris voor Frankrijk in Duitsland.
Indonesië — Generaal Spoor verklaart, dat de stemming onder de troepen na het bereiken van het accoord „lauw en gedeprimeerd" is. De troepen zullen echter doen wat hun bevolen is.
Nederland — De distributie van huisbrandstof blijft gehandhaafd. Cokes wordt bonvrij beschikbaar gesteld.
— Adviescommissie i.z. lectuurvoorziening geïnstalleerd.
— Dr. Alan Valentine wordt per 1 Juli als hoofd van de E.C.A.-missie opgevolgd door Clarence E. Hunter, vice-president van de New York Trust Company.
Syrië — Kolonel Hoesni geeft opdracht de grens met de Libanon te sluiten, i.v.m. het gevangenhouden van een Syrisch officier aldaar.

20 Mei (Vrijdag)

Duitsland — 13.000 Berlijnse spoorwegarbeiders gaan in staking. De Raad van Beheer doet een beroep op pro-communistische werkwilligen, om het verkeer normaal te laten doorgaan.
— Eerste bijeenkomst van het internationaal gezagsorgaan voor het Ruhrgebied.
Finland — De regering besluit Risto Ryti, oud-president, die in 1945 tot 10 jaar gevangenisstraf werd veroordeeld, wegens zijn zwakke gezondheid in vrijheid te stellen.
Griekenland — Aartsbisschop Damaskinos op 59-jarige leeftijd overleden. (Zie ook 7109 B).
Internationaal — Een Russisch voorstel om de Griekse kwestie op een „grote mogendheden"-conferentie te bespreken, wordt door Engeland en Amerika afgewezen. (Zie 19-5).
Korea — De regering van het door de Amerikanen bezette Zuid-Korea beschuldigt de Sowjet-Unie ervan Noord-Korea te bewapenen.
Ver. Staten — President Truman verzoekt het congres om een aanvullend crediet van 50 millioen dollar voor hulpverlening aan Turkije en Griekenland.

21 Mei (Zaterdag)

China — De wetgevende Joean verzoekt het kabinet te pogen bemiddeling van de V.N. te verkrijgen in de burgeroorlog.
Duitsland — Ernstige onlusten tussen stakende spoorwegarbeiders en communistische stakingsbrekers.
Engeland — De Labour-party verbiedt haar leden elk samengaan met de communisten.
Nederland — Lt.-generaal H. F. M. baron van Voorst tot Voorst met ingang van 1 Juni benoemd tot lid van de Raad van State.
— De heer A. M. W. J. Hammacher, directeur van het Rijksmuseum Kröller-Müller, onderscheiden met de staatsprijs voor letterkunde 1948 (P. C. Hooftprijs).
— In een buitengewone vergadering besluit de Ned. vereniging van ex-politieke gevangenen met 52 tegen 41 stemmen het lidmaatschap onverenigbaar te verklaren met dat van de C.P.N.
Ver. Staten — De onlangs afgetreden minister van Defensie, James Forrestal, berooft zich van het leven. (Zie 6051 A).

(Vervolg van pag. 8115)
plan een periode van 10 jaar benodigd zijn in plaats van 5.
Voor bestrijding van de kosten werd tot dusver reeds £ 20 millioen beschikbaar gesteld; de raming voor de totale uitgaven bedroeg £ 25 millioen. De hoogte van het totaal benodigde bedrag zou afhankelijk zijn van de snelheid van uitvoering, maar zou het dubbele van de oorspronkelijke schatting kunnen zijn (waarbij de minister, naar veler mening, nog aan de lage kant blijft).
Tegenover de teleurstellingen van verdubbelde kosten en verdubbelde tijdsduur stelde Strachey, dat ook de opbrengsten zouden verdubbelen ten opzichte van de oorspronkelijke schatting van £ 32 per ton. Hij baseerde zich daarbij op de thans geldende marktprijzen, maar het zal de vraag zijn of deze nog zullen gelden tegen de tijd, dat het schema is voltooid. In de toekomst zal de „planning" veel meer bij de omstandigheden worden aangepast dan tot dusver het geval was en de vooruitgang zal langzaam en weloverwogen zijn. Dat tot dusver slechts decepties werden geoogst weet de minister aan fouten in de schattingen van de commissie, op grond waarvan het plan werd opgesteld. Hij bestreed echter het voorstel om de uitvoering van het plan te staken, aangezien de behoefte aan oliën en vetten niet zou zijn verminderd en zulks grote verliezen met zich zou brengen, terwijl de tot dusver ondervonden tegenslagen geenszins bewezen, dat de bodem voor dergelijke cultures ongeschikt zou zijn. De minister vertrouwde er op, dat binnen enkele jaren tijds het Grondnotenplan algemeen zou worden erkend als één van de werken, waarop het Gemenebest zich mag beroemen.
Men zal het plan thans meer moeten beschouwen uit het oogpunt van koloniale ontwikkeling in groter verband, waarbij men zowel het Britse — of meer algemeen, het Westerse — belang als dat van de inlanders in aanmerking zal moeten nemen. Bezien van het eerste standpunt bestaat een goede mogelijkheid dat door het Grondnotenplan het fundament wordt gelegd voor enige belangrijke cultures.
Op grond van de resultaten, die met verschillende vormen van wisselbouw werden verkregen, is men reeds begonnen met de invoering van andere gewassen, terwijl verdere mogelijkheden worden onderzocht. Daarnaast werden suggesties gedaan om in het plan een schema op te nemen voor uitbreiding van de veeteelt, zodat het een meer algemeen agrarisch karakter zal kunnen krijgen. De ontdekking van een preparaat tegen de slaapziekte onder vee opent hierbij nieuwe perspectieven.

Belangen der inlanders. — In het rapport-Wakefield werd reeds op de belangen der inlanders de aandacht gevestigd, maar onder invloed van de overdadige publieke belangstelling, die zich voornamelijk richtte op de directe resultaten ten aanzien van de margarinevoorziening, werden deze nog teveel uit het oog verloren, terwijl ook de omstandigheid, dat de verdere uitvoering van het plan tot een politiek strijdpunt werd gemaakt, hieraan geen goed zal doen. Ten aanzien van het welvaartspeil van de inlanders, die thans nog veelal gebukt gaan onder ziekten en ondervoeding, zal het plan stellig een gunstige invloed hebben. Deze verbetering van de levensomstandigheden zal weer de arbeidsproductiviteit doen stijgen en leiden tot een vermeerdering van het aantal beschikbare arbeidskrachten. Een bezwaar van het thans gevolgde systeem kan men noemen, dat slechts een betrekkelijk klein deel van de bevolking direct van de voordelen profiteert, terwijl het de vraag is in hoeverre dit ook het geval zal zijn met hen, die in de gesloten huishoudingen blijven. Het reeds eerder genoemde systeem, dat berust op stimulering van de productie van de inlandse boer, schijnt uit dit oogpunt te prefereren, terwijl het, sociaal bezien, ook in andere opzichten voordelen heeft, daar het een geleidelijkere overgang vormt naar de geldhuishouding. Het Grondnotenplan voorziet weliswaar in de uiteindelijke overdracht van de contrôle aan de inlandse gemeenschap, maar het begint met een deel van de bevolking aan het oorspronkelijke verband te onttrekken. Dit is te betreuren, omdat een te snelle overschakeling op het Westers economisch systeem zelden gepaard gaat met handhaving van de sociale rust en dit juist een zeer belangrijke factor wordt geacht.
De aanval op het Oostafrikaanse binnenland werd ondernomen met onvoldoende of minder geschikt materiaal, zonder dat het functionneren van de aanvoerwegen was verzekerd en zonder voldoende kennis van de bodemgesteldheid. Zo gaf men Afrika de kans om zich nogmaals van zijn meest afstotende zijde te tonen. De grote verwachtingen, die op onvoldoende gronden werden gewekt, konden niet anders dan grote teleurstellingen geven. Het is daarom niet verwonderlijk, dat de Britse belastingbetaler, die het experiment heeft moeten bekostigen, maar daartegenover nog geen enkel resultaat heeft gezien — de laatste oogst liet geen uitvoer toe — het plan als een mislukking wil beschouwen. Een dergelijke conclusie schijnt echter op zijn minst voorbarig. De diepere betekenis van het Grondnotenplan bestaat hierin, dat het de eerste krachtige stoot heeft gegeven tot ontsluiting van de Oostafrikaanse gebieden, die door hun nog niet geëxploiteerde rijkdommen en door hun strategische ligging, naar het schijnt, nog een belangrijke rol zullen gaan spelen en voorts dat het de kans heeft om het practische bewijs te leveren, dat landbouw op wetenschappelijke grondslag in staat is om in Afrika de productiviteit te verhogen en, indien in voldoende mate wordt rekening gehouden met bijzonderheden omtrent de bevolking, het economische en sociale voorspoed kan brengen in uitgestrekte gebieden.

Nederland

A. Regeringsverklaring over ontslag dr. Beel - Debat in Tweede Kamer —

Op 17 Mei heeft Minister van Maarseveen een aanvulling gegeven op de regeringsverklaring van 12 Mei j.l., nl. met betrekking tot de ontslag-aanvrage van de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon in Indonesië, dr. L. J. M. Beel.

Op 6 Mei, aldus de minister, heeft het kabinet beraadslaagd over de vraag, of de regering haar goedkeuring kon hechten aan de tussen de Nederlandse en republikeinse delegaties bereikte overeenstemming. Bij die beraadslagingen beschikte het kabinet over de adviezen van de H.V.K. en van de Nederlandse delegatie. De H.V.K. deelde in zijn advies mede, dat hij het ten zeerste betreurde, dat hij zich niet met het unaniem advies der delegatie, hetwelk strekte tot goedkeuring der ontworpen statements, kon verenigen. De bezwaren van de H.V.K. waren gericht tegen de vorm en omvang van het herstel der Republiek en de verplichting om voorlopig verdere staatkundige vormgeving op Java en Sumatra te laten rusten.
De H.V.K. gaf overigens te kennen, dat indien het kabinet zou besluiten, dat voortaan in de door de delegatie uitgestippelde richting zou moeten worden gewerkt en dus de tot dusver gevolgde weg zou worden verlaten, het naar zijn overtuiging noodzakelijk was voor de tenuitvoerlegging van dit beleid in Indonesië iemand te benoemen, die geloof heeft in de mogelijkheid deze nieuwe gedragslijn te realiseren. Ten einde echter de moeilijkheden van de regering niet te vergroten, was hij bereid het verdere verloop van de preliminaire conferentie af te wachten.

Op diezelfde 6e Mei bracht de regering haar beslissing ter kennis van de H.V.K. Daarbij werd medegedeeld, dat het kabinet het zeer op prijs stelde, dat hij onder de moeilijke omstandigheden van dat ogenblik ondanks zijn ernstige bezwaren zijn post niet verliet; waarbij het kabinet de hoop uitsprak, dat de verdere ontwikkeling het de H.V.K. mogelijk zou maken ook na de preliminaire conferentie aan te blijven. Bij de wens dr. Beel als H.V.K. te behouden liet het kabinet zich leiden door de overweging, dat de H.V.K. door zijn grote persoonlijke kwaliteiten in Indonesië algemeen gezien en gerespecteerd is, en dat zijn figuur er borg voor stond, dat de gevallen beslissing van de regering, niettegenstaande de bezwaren, die de H.V.K. daartegen had, loyaal zou uitgevoerd worden.
In verband daarmede leefde in de boezem van het kabinet de krachtige hoop, dat de H.V.K. ook na afloop van de preliminaire conferentie zou aanblijven. Deze hoop verminderde door een mededeling van de H.V.K. van 7 Mei, waaruit was te lezen, dat zijn besluit om ontslag uit zijn ambt te vragen vaststond. Toen op 9 Mei desbetreffende berichten uit Indonesië publiek werden, moest het kabinet alle hoop om de H.V.K. tot aanblijven te bewegen, laten varen. Het kabinet heeft dit sterk betreurd, mede om de reacties, welke deze ontslagneming in Indonesië, in Nederland en in het buitenland kan hebben. De regering is er echter van overtuigd, dat de H.V.K. zijn vervanging in 's lands belang noodzakelijk acht. Uit dien hoofde eerbiedigt zij het besluit van de H.V.K. en zal zij spoedig de benoeming van zijn opvolger doen geschieden.
De regering maakt van deze gelegenheid gebruik, aldus vervolgde de minister, om op een ander punt nadere opheldering te geven.
Blijkens een door de delegaties van verschillende Sumatraanse gebieden tot mij en anderen gericht telegram meent men, dat de regering ten onrechte heeft verklaard, dat de B.F.O. haar volledige instemming heeft betuigd met de Nederlands-Republikeinse overeenkomst. Men uit bezwaren tegen de punten 4, 5 en 7 van de verklaring van dr. Van Royen, omdat daarbij onvoldoende rekening wordt gehouden met de belangen van

Sumatra en omdat de delegaties van Sumatra voor het sluiten van de overeenkomst niet door de Nederlandse delegatie zijn geraadpleegd.
Te dien aanzien zij opgemerkt, dat dr. Van Royen voor het afleggen van zijn verklaring een bespreking had met de voorzitter en de onder-voorzitter van de B.F.O.-delegatie, welke voor de onderhandelingen was aangewezen en bestond uit Sultan Hamid II en de minister Anak-Agung. Uit naam van hun delegatie deelden deze mede, dat zij geheel met het statement instemden, wat vervolgens werd bevestigd in het perscommuniqué van de B.F.O.
De regering kan zich niettemin voorstellen, dat vooral in de sfeer van scherpe tegenstellingen, welke tot dusver de verhoudingen in Indonesië beheersten, de vrees is ontstaan, dat door dit staatkundig bestand een ernstige belemmering in de weg zal worden gelegd aan het federale streven in Sumatra, dat reeds in verschillende uit het volk voortgekomen bewegingen naar buiten was getreden.
De regering heeft deze bezwaren ernstig onder de ogen gezien, maar acht ze niet overwegend.
Het feit, dat een bestand is aanvaard, betekent niet, dat aan het federale streven op Sumatra een einde wordt gemaakt, met name niet wat betreft de voorbereiding door en onder de bevolking van Sumatra zelf. Men mag overigens niet de ogen sluiten voor de bezwaren, welke verbonden zijn aan de opbouw van een staatkundige organisatie, welke bestemd is een goede basis voor de toekomstige ontwikkeling van de bevolking te vormen, in een sfeer van onrust en strijd.
Dit geldt niet het minst voor Sumatra, waar door specifieke verhoudingen ook onder normale omstandigheden de staatkundige vormgeving met moeilijkheden gepaard zal gaan. Het gevaar van een te haastig handelen in zaken als deze kan slechts leiden tot ernstige schade aan de federale gedachte als zodanig.
In de afgelopen jaren is de federale gedachte werkelijkheid geworden in de geesten van de meerderheid der Indonesiërs. De federale gedachte ligt ook ten grondslag aan de thans bereikte overeenkomst, welke in verband daarmede ook uitdrukkelijk het zelfbeschikkingsrecht der Indonesische volken, zoals dit door Nederland en de Republiek is aanvaard in artikel 3 van de Linggadjati-overeenkomst, handhaaft. Bij de spoedig te houden Ronde-tafelconferentie zal dan ook aan de practische uitwerking van dit zelfbeschikkingsrecht volledige aandacht worden gegeven.

Debat in de Tweede Kamer.

Hierna werd een aanvang gemaakt met het debat over deze regeringsverklaring en die van 12 Mei.
Eerste spr. was **prof. Romme** (K.V.P.), deze zei het te waarderen, dat de regering haar „deviaties" heeft toegegeven. Maar hij mistte de verantwoording van het feit, dat deze afwijkingen buiten de Kamer om zijn gepleegd. Spr. was van mening, dat gebleken is dat de „volledige instemming" van de B.F.O. niet betekent de instemming van de volledige B.F.O. De ontslagaanvrage van de H.V.K. werd door hem betreurd. In Indonesië is door de gang van zaken het vertrouwen niet versterkt. De voorlopige bevriezing van verdere staatkundige vorming achtte hij in strijd met art. 5 van het besluit B.I.O. Spr. verklaarde voorts, zich van het begin af aan verenigd te hebben met erkenning van een republikeinse staatkundige eenheid. Om te kunnen beoordelen hetgeen er terzake in de verklaringen van Royen-Rum staat, zou men eerst de uitwerking er van voor zich moeten zien. Wat dit betreft wilde spr. dus een voorbehoud maken. Spr. vroeg tenslotte het resultaat van de commissoriale uitwerking van de statements aan de vaste commissie voor Indische zaken over te leggen voor de regering er over beslist.
Mr. Oud (V.V.D.) stelde als uitgangspunt, dat het „vitium originis" gelegen is in de overeenkomst — niet in het politiek programma — van Linggadjati waarvoor intussen niet dit kabinet verantwoordelijk is. Spr. betoogde, dat de nieuwe koers, door zijn partij bij de verkiezingen in 1948 gepropageerd, tot uiting is gekomen in de tweede politiële actie. Maar het grondwettelijke programma werd hiermee niet prijsgegeven.
Spr. zeide voorts, dat de terugkeer naar Djokja moeilijk was, maar dat zin voor realiteit moest doen inzien, dat er omstandigheden en voorwaarden konden zijn, waaronder die terugkeer aanvaardbaar zou zijn.
Spr. betreurde het heengaan van dr. Beel wegens de persoon en wegens het tijdstip waarop het gebeurde en de mogelijke reacties.
Tenslotte zeide mr. Oud in de „verklaring Van Royen-Rum" nieuwe perspectieven te zien. Een eindoordeel wilde hij uitstellen om de uitwerking af te wachten.
Prof. Schermerhorn (P.v.d.A.) zeide, dat het accoord van 7 Mei voor hem en de zijnen een aangename verrassing was.
Voorheen was er wederzijds wantrouwen, dat een maximum aan garanties eiste die in de practijk toch niets waard hoefden te zijn.
De regering is nu door een zakelijke interpretatie van de feitelijke toestand tot een beleid gekomen dat bij de wederpartij vertrouwen moet wekken. Internationaal is er een kentering gekomen in de stemming, welke aan beide kanten boze geesten wekte, aldus spr.
De voorlopige bevriezing van de staatkundige toestand achtte spr. een gevaarlijk punt. Tenslotte critiseerde hij de voorlichting van het leger.
Ds. Zandt (St.Ger.) zeide, dat er een politiek van loven en bieden is gevolgd. Men had nooit mogen onderhandelen met de „collaborateur" Sukarno. De regering heeft getracht twee heren te dienen, n.l. het eigen volk en de Ver. Naties.
De heer **Welter** (K.N.P.) zeide, dat er sinds Linggadjati een glijproces gaande is waarvan thans het dieptepunt is bereikt. Van de „fundamentale bezwaren" tegen de resolutie van de Veiligheidsraad en van het oordeel, dat de inmenging van de Veiligheidsraad „onduldbaar" was, is niets overgebleven, aldus spr. Wij beleven thans het begin van het einde van het Koninkrijk.
De regering heeft steeds de revolutionnair-socialisten van de Republiek de hand boven het hoofd gehouden en de federalen afgestoten. Men had juist de federalen moeten aantrekken. Het gevolgde beleid heeft bloed gekost en dat is zeer ernstig.
Het volk voelt intuïtief dat het bereikte accoord verkeerd is, aldus de heer Welter. Dr. Beel gaat heen omdat hij geen positie wenst die een caricatuur is van wat zij behoort te zijn.
De heer **Tilanus** (C.H.U.) zeide, dat men zich in zijn kring afvraagt of de grens van het geoorloofde nu niet is overschreden met het voor voldongen feiten plaatsen. De regeringsverklaring is een eerlijk en verdedigend, maar voor velen ook een ontstellend stuk.
Spr. betreurde het aftreden van dr. Beel op dit ogenblik.
Spr. vreesde zeer voor de afloop van het geheel en moest zijn oordeel voorbehouden tot hij de uitwerking van het accoord zal kennen.
De heer **Schouten** (A.R.) had overwegende bezwaren tegen het accoord. Naar zijn mening kan het terugtrekken van Nederlandse troepen uit de residentie Djokja de ernstigste gevolgen hebben.
Van de Republiek te spreken als van een „staat" en niet van een „deelstaat" is een dolkstoot in de rug der federalen, aldus spr.
Ook betreurde spr. het, dat van te voren geen overleg met de Kamer was gepleegd. Hij vroeg zich tenslotte af waarop de regering haar vertrouwen baseert.
De heer **De Groot** (C.P.N.) zeide, dat de regering door herstel in Djokja toe te staan de mislukking van de militaire acte erkent, welke ook al uit de rapporten van de U.N.C.I. was gebleken. „Dit betekent het mislukken van de hele politiek der regering en dus van de regering zelf."
Spr. diende een motie in, welke de regering uitnodigt de Republiek als zelfstandige staat te erkennen, de troepen terug te trekken en te demobiliseren en alle politieke gedetineerden onvoorwaardelijk vrij te laten.
De heer **Goedhart** (P.v.d.A.) betoogde dat er verbittering bij de ouders van de soldaten is en dat er een beter aflossingsschema moet komen.
Dat dr. Beel weggaat, achtte spr. politiek juist. Benoeming van een opvolger diende z.i. buiten de partijen om te geschieden.
Prof. **Gerbrandy** (A.R.) noemde de regeringsverklaring onwaarachtig. „Welke krachten hebben de regering uit de koers geslagen?"
„Hoe kunnen onze soldaten begrijpen waarvoor zij moeten vechten?"
Spr. besloot met te zeggen, dat „pacteren met de opstand tot resultaten leidt als thans in Sjanghai te zien zijn."
Hierop aansluitende zeide **jhr. mr. Van der Goes van Naters** (P.v.d.A.), dat Sjanghai duidelijk toont, dat het communisme een voedingsbodem vindt waar men te laat met hervormingen is.
Hij bestreed voorts prof. Romme en zeide, dat deze niet steeds het bestaan van een republikeinse staatkundige eenheid heeft erkend. De verwijzing naar het besluit-B.I.O., waarmede prof. Romme thans een tegenstrijdigheid construeert, aldus spr., kan ik niet aanvaarden, omdat dit besluit zwevende is en bovendien niet verplicht tot negaravorming.
De heer **Gortzak** (C.P.N.) diende een motie in, waarbij de Kamer besluit een commissie te benoemen, bestaande uit „onafhankelijke, progressieve" personen, die een onderzoek zal instellen naar „in Indonesië bedreven gruweldaden".

Antwoord van de minister.

Bij de beantwoording van de sprekers, zeide Minister Van Maarseveen het begrijpelijk te achten, dat de Kamer zich over het algemeen zo „voorzichtig" had geuit, immers: „Aan het begin van een moeilijke weg, die nog tegenslagen kan brengen, past voorzichtigheid."
Hij prees het realiteitsbesef van de heer Schouten, die had toegegeven, dat nu de regering eenmaal heeft gekozen, geen andere weg meer mogelijk is. De heer Welter beantwoordend. zeide hij, dat er

geen volstrekte internationale noodzaak voor deze keus der regering was. Zij koos haar, omdat ze de enige mogelijke weg is, die tot een oplossing kan leiden. Mocht de oppositie dit willen ondersteunen, dan zou daardoor de taak van de troepen aanzienlijk worden vereenvoudigd.
De vraag waarom de regering de Kamer niet heeft geraadpleegd over afwijking van de eens vastgestelde gedragslijn, beantwoordde de minister aldus: In beginsel is alleen de wetgeving het terrein voor overleg tussen de regering en volksvertegenwoordiging, ten aanzien van de uitvoerende macht heeft de Kamer een controlerende taak. Overigens betoogde spr., dat de heer Schouten reeds op 27 Maart had kunnen weten, dat herstel der Republiek mogelijk was. Als het maar enigszins mogelijk is, zal echter het resultaat van de arbeid der sub-commissie in Indonesië aan de Indonesische Kamercommissie worden voorgelegd, voordat de regering een beslissing neemt.
De bewindsman begreep de wens van mr. Oud om op dit moment geen prominente politieke figuur tot H.V.K. te promoveren. Het is niet onmogelijk, dat uit de benoeming zal blijken, dat deze suggestie gehoor vond.
In een eventueel terugtrekken van de troepen uit Djokja zag de bewindsman geen bewijs voor het mislukken der militaire actie. Altijd zal er een ogenblik moeten komen waarop de wapenen rusten en het overleg ter wille van een gezonde opbouw weer aanvangt.
De critiek van prof. Schermerhorn besprekend zeide de minister:
Het ontbreekt de troep niet aan de nodige voorlichting: onlangs is generaal Spoor naar Djokja vertrokken om, ter tegemoetkoming aan de stemming der troepen, een uitleg te geven van de regeringspolitiek.
Voorts zeide hij, dat de souvereiniteitsoverdracht aan de Ver. Staten van Indonesië gepaard zal gaan aan de tot standkoming van de Nederlands-Indonesische Unie. Van de grondwet zal in geen geval worden afgeweken.
Ten slotte besprak de minister de excessen in Indonesië. Hij kon niet aanvaarden, dat juist de heer Gortzak als aanklager optrad: „de communistische organisaties treden in het algemeen waarlijk niet zachtzinnig op." Niemand in regering of legerleiding keurt wreedheden goed, aldus de minister. Ze zijn in Indonesië, gelet op de moeilijke situatie waarin de troep verkeert, zeldzaam: maar ze komen inderdaad voor. In tegenstelling tot de heer Goedhart (P.v.d.A.) bleek hij echter van mening te zijn, dat hiernaar een onbevangen onderzoek werd ingesteld.
Nadat enige sprekers kort hadden gerepliceerd, werd het debat gesloten. De moties van de heren Gortzak en De Groot werden verworpen onder aantekening, dat de communisten geacht wensten te worden vóór te hebben gestemd.
(A.N.P. 17 en 18-5; Nwe R'damse Crt. - Parool - Maasbode - Waarheid 18-5 - Red. K.H.A.)
(Vor, ber. Accoord 8107 C; Standpunt B.F.O. 8107 C; Regeringsverklaring 8109; Debat i.z. Indonesië 7959)

A. **Dr. N. C. Stalling † —**
Met diepe weemoed vermelden wij het overlijden van onze supervisor Dr. N. C. Stalling. Hij adviseerde ons over de Skandinavische en in het bizonder over de Zweedse taal en letterkunde.
Omtrent de levensloop van onze betreurde adviseur hebben wij uitvoerige mededelingen gedaan op pag. 7914 C.
Dr. Stalling behoorde tot de meest gezaghebbende Skandinavisten. Hij was privaat docent in de Zweedse taal en letterkunde aan de Rijks-Universiteit te Utrecht en publiceerde o.m.: Holländsk Spraklära (1904), Zweedse spraakkunst (Klankleer, Intonatie en Inleiding tot de grammatica, 1931). Bewerking v. d. Duitse en Zweedse kolom van het zestalig Handelswoordenboek (1931), das Phonologische System des Schwedischen (dissertatie 1934). Dr. Stalling was Ridder 1e klasse van de Zweedse Vasa-orde en bestuurslid van de Zweeds-Nederlandse Vereniging.
Wij missen in Dr. Stalling niet alleen een onzer deskundigste adviseurs, wij missen ook het persoonlijk contact met hem. Zijn uitleggingen kenmerkten zich door een uiterste precisie. Maar ook was hij een zeer bizondere geest, een oorspronkelijke persoonlijkheid, vol van fijne humor.
(Vor. ber. Dr. Stalling 7914 C)

Indonesië

B. **Het accoord van Batavia - Houding van de republikeinse „nood-regering" —**
Nadat Mohammed Rum op 16 Mei had verklaard, dat de republikeinse noodregering met aan het hoofd dr. Sjafruddin, instemming had betuigd met het te Batavia getroffen accoord, werd op 17 Mei in het te Batavia verschijnende blad „Warta Indonesia" een communiqué van de „nood-regering" gepubliceerd, ged. 14 Mei, waarin werd verklaard, dat zij de instructie, die zij 27 Maart aan de republikeinse leiders op Banka gaf, handhaafde. In deze instructie werd verklaard, dat de terugkeer naar Djokja van de republikeinse regering dient in te houden dat de Nederlanders in principe de macht van de Republiek over geheel Java en Sumatra en omliggende eilanden erkennen. Deze erkenning betekent, dat de eenheden van de T.N.I., die in dit gebied verspreid liggen, niet zullen worden teruggetrokken, alvorens een federale Indonesische regering is gevormd.
De nood-regering kan geen standpunt bepalen ten aanzien van de voorlopige overeenkomst aleer zij hieromtrent voldoende inlichtingen heeft verkregen van Sukarno en Hatta. Op grond hiervan kan zij haar bevoegdheden nog niet aan de regering-Sukarno-Hatta teruggeven, ook al zijn de leden van deze regering weer te Djokja bijeen. De teruggave kan pas geschieden nadat de nood-regering er van overtuigd is, dat de regering-Sukarno-Hatta inderdaad vrij is in het vervullen van haar plicht, aldus het communiqué.
Een republikeins woordvoerder te Batavia verklaarde naar aanleiding van dit communiqué, dat deze aangelegenheid in onderzoek is, maar dat intussen Moh. Rum bij zijn verklaring bleef, dat de nood-regering zich achter de voorlopige overeenkomst stelt. Rum zelf deelde aan „Merdeka" mede, dat de genoemde berichten niet als uitgangspunt gebruikt kunnen worden, omdat zij elkander tegenspreken. Volgens Rum zou alles pas duidelijk worden, nadat het republikeinse kabinet te Djokja zou zijn bijeengekomen.
De vice-voorzitter van het werkcomité van het K.N.I.P. (voorlopig republikeins parlement), mr. Sartono, heeft aan een correspondent van „Kengpo" (Chinees blad) verklaard, dat hij van mening was, dat het werkcomité waarschijnlijk de overeenkomst van Batavia zal ratificeren. Hij baseerde zijn mening op het feit, dat de grote partijen, de P.N.I. en de Masjumi, de republikeinse regering zullen steunen en dat zij met de steun van de Tanigroep (boeren) en de arbeidsgroep (in het democratische volksfront) in staat zullen zijn de meerderheid te verwerven.
(A.N.P. - Aneta 16 en 17-5)
(Vor. ber. Accoord 8107 C; Nood-regering 7892 A)

C. **Status van Tapanuli —**
Bij regeringsbesluit van 11 Mei 1949 is de „Panitia Status Seruluh Tapanuli" (comité tot vaststelling van een status voor geheel Tapanuli) erkend als de voorlopige vertegenwoordiging der bevolking van het op het vasteland van Sumatra gelegen deel van Tapanuli, voor zolang dit orgaan niet is vervangen door een ander, op democratische wijze samengesteld lichaam.
Deze erkenning geschiedde naar aanleiding van een op 11 Mrt j.l. door de P.S.S.T. aangenomen resolutie, welke de strekking had, Tapanuli te verklaren tot een zelfstandige daerah, voorshands in rechtstreekse verhouding staand tot de voorlopige federale regering van Indonesië. Een beslissing op deze resolutie moet evenwel, op grond van „de verklaringen van Van Royen-Rum" van 7 Mei, worden opgeschort. (Alg. H.blad 16-5)

D. **Goudvondst in de Minahassa —**
In het landschap Bolaang Mongondou (residentie Menado) is op een berghelling, 3 km van de kampong Modajang, goud gevonden. De grond is landschapsdomein. Indonesische ingezetenen, die twee jaren lang in Bolaang Mongondou hebben gewoond en hun belasting hebben betaald, kunnen vergunning krijgen om goud te winnen op een hun aangewezen stuk grond.
Op het ogenblik worden ongeveer 500 perceeltjes bewerkt. In 1948 werd goud gedolven ter waarde van 2½ millioen gulden, waarvan een deel via de Chinese goudhandel op de markt kwam, terwijl de rest vermoedelijk via de smokkelhandel naar het buitenland is verdwenen. (Indische Courant 11-5)

E. **K.L.M. - Interinsulair bedrijf —**
Op 1 Augustus 1947 werden de luchtdiensten in de Indische archipel opgedragen aan het Interinsulair Bedrijf van de K.L.M. Tot welk een omvang dit bedrijf momenteel is uitgegroeid kan men opmaken uit het feit, dat hier een luchtnet wordt onderhouden van ruim 24.000 km, waarbij 32 plaatsen worden aangedaan. Momenteel bestaat het materiaal uit 26 toestellen, t.w. 3 Catalina amphibies, 12 Dakota's ingericht voor gecombineerd vracht/pass.vervoer en 11 Dakota's (z.g. Canadairs) voor passagiers. Voor Januari van 1949 bedroeg de omvang van het luchtvervoer:

	landbedrijf	waterbedrijf
Passagiers	16.000	700
post (in tonnen)	140	5
bagage (in tonnen)	275	8
goederen (in tonnen) ..	570	14
gevlogen km	650.000	43.000

Maandelijks worden meer dan 3000 vlieguren gemaakt. (Vliegwereld 12-5)
(Vor. ber. 7558 B)

F. **Vliegongeluk op Java —**
Een Nederlands militair vliegtuig — een B-25 van de luchtmacht — op weg van Djokja naar Batavia, is op 14 Mei bij Kroja (Midden-Java) neergestort. De acht

inzittenden, allen militairen, kwamen om het leven.
Onder de slachtoffers bevonden zich: Luitenant-kolonel R. E. Jesserun, ridder M.W.O. vierde klasse, staf-officier technische zaken bij de militaire luchtvaart. Luitenant-kolonel J. W. Gerharz, staf-officier luchtvaartzaken bij de militaire luchtvaart en kapitein A. F. J. M. Smeets van de luchtinfanterie, commandant van de vliegbasis Maguwe.
(Alg. Handelsblad 16 Mei)
(Vor. ber. Vliegongeluk op Java 7486 F)

Ned. W.-Indië

A. **Suriname - Critiek Staten op interim-regeling —**
In het advies, dat de Staten van Suriname over het ontwerp voor de interim-regeling voor Suriname hebben uitgebracht, wordt o.a. opgemerkt „dat noch de wensen inzake de zelfstandigheid, noch die inzake het gehoor, noch die met betrekking tot de gelijkwaardigheid, ook maar matig zijn verwezenlijkt". Voorts, dat Suriname en de Ned. Antillen „maar zeer oppervlakkig en dan nog ten aanzien van een beperkt aantal, in de z.g. rijksbelangen zullen worden gehoord en nooit en nergens kunnen mede-beslissen" Het advies zegt, dat de rijkswetgever meermalen in de stoel van de landswetgever gaat zitten en onderwerpen wil regelen, die aan de plaatselijke wetgever dienen te worden overgelaten, zoals b.v. de regeling der gelijkstelling van het openbaar en bijzonder onderwijs. Men is het niet eens met de opvatting der regering, dat de nieuwe rechtsorde in alle vier gebiedsdelen gelijktijdig moet worden verwezenlijkt. (Maasbode 10-5)
(Vor. ber. 8000 E; zie ook 7941 A)

België

B. **Koningskwestie - Uitlating van jhr. Van der Goes van Naters - Brief van Koning Leopold i.z. perscampagnes —**
Baron Carton de Wiart (Kath.) heeft op 18 Mei geprotesteerd tegen een uitlating van jhr. Van der Goes van Naters op het te Baarn gehouden congres van de Comisco (zie 8122).
„Ik wens u sterkte toe tegenover uw ongedisciplineerde Koning," zou de heer Van der Goes volgens de Belgische pers hebben gezegd. De heer de Wiart verwachtte, dat minister-president Spaak in Den Haag tegen deze inmenging in Belgische binnenlandse aangelegenheden zou protesteren.
Spaak betreurde de uitlating, maar wees het voorstel van Carton de Wiart van de hand. Het ging om een particuliere vergadering, zeide hij.
Anderzijds heeft prof. Pirenne, de secretaris van de Koning, op 17 Mei een brief van Leopold III aan de heer Spaak overhandigd. Daarin protesteert de Koning tegen de misbruiken in de perscampagnes, die de laatste tijd tegen hem worden gevoerd. Het betreft hier vooral een artikelenreeks van de Peuple, waarin stukken van gerechtelijke dossiers gebruikt werden tegen de vorst.
„Sommige bladen hebben zelfs eens te meer gerechtelijke dossiers uitgetrokken of als zodanig voorgestelde versies gepubliceerd, welke als authentiek verslag van de gebeurtenissen werden voorgesteld. De persvrijheid is een in onze grondwet neergelegd beginsel en er is geen sprake van, daaraan te tornen. Maar ik verhef mijn stem tegen de gepleegde misbruiken en laakbare handelingen, en ik ben verwonderd dat zij generlei reactie verwekken vanwege de verantwoordelijke overheidspersonen. Ik acht het als hoofd van de dynastie mijn plicht, op de ernst van deze methoden te wijzen. Deze zijn van een zodanige aard, dat zij afbreuk doen aan de waardigheid van de Kroon en aan het morele crediet van de monarchie, en daardoor in aanzienlijke mate het land schaden. Het is u niet onbekend, dat 's Konings grondwettelijke positie hem verbiedt zich rechtstreeks of zijdelings op de weg van de polemiek te laten meevoeren. Ik richt mij derhalve tot u, mijnheer de eerste minister-president, u verzoekend, dit schrijven mede te delen aan uw ambtgenoten en mij kennis te geven van de plannen der regering ten aanzien van deze toestand."
Op 19 Mei publiceerde de Libre Belgique een verklaring van von Falkenhausen, die tijdens de bezetting opperbevelhebber voor België en Noord-Frankrijk was en wegens zijn te mild beleid in deze landen door Hitler in de gevangenis werd opgesloten. Uit een verklaring van von Falkenhausen, die hij op 10 Mei j.l. in de gevangenis te Luik aflegde en eigenhandig ondertekende, blijkt, dat men een protocol van zijn ondervraging door Belgische ambtenaren in 1945 in Duitsland volkomen heeft vervalst. De Belgische ambtenaar, die hem in 1945 ondervroeg, wilde von Falkenhausen o.m. een verklaring doen ondertekenen, waarin gezegd werd, dat Koning Leopold met vreugde en onder het drinken van champagne zijn deportatie naar Duitsland begroette. Men heeft mijn verklaringen volkomen vals geïnterpreteerd, schrijft von Falkenhausen, die een relaas geeft van de gebeurtenissen, die zich op 6 Juni 1944 in het Paleis te Laken afspeelde. Deze methode van ondervraging, aldus de Libre Belgique, werpt een eigenaardig licht op de practijken van de regering-Van Acker van 1945 om geforceerde getuigenissen tegen Leopold III te verzamelen. (A.N.P. - Nwe Gids - Alg. Hbld. 18 en 19-5) **(Vor. ber. 8095 C)**

Duitsland

C. **De ontwerp-grondwet voor West-Duitsland —**
Na 8 maanden vergaderen is de, op 1 September 1948 te Bonn bijeengekomen, Constituerende Vergadering der West-Duitse Länder er in geslaagd, een ontwerp-grondwet op te stellen, dat de goedkeuring kon wegdragen, zowel van de vergadering zelf als (in grote trekken) van de Westelijke geallieerden. De Constituerende Vergadering nam het ontwerp op 8 Mei met 53 tegen 12 stemmen aan. Tegen stemden de twee communistische afgevaardigden, zes leden van de Beierse Christelijk-Sociale (Christen-Democr.) Bond, twee federalisten uit Neder-Saksen en twee leden van de Katholieke centrumpartij (deze laatsten, daar zij het niet eens waren met de bepalingen over het onderwijs). Als vlag van de toekomstige West-Duitse republiek werd vastgesteld het zwart-rood-goud (van de republiek van Weimar).
Bonn werd gekozen als hoofdstad. De vergadering legde de nadruk op het voorlopig karakter, door een motie te verwerpen, waarin werd voorgesteld de grondwet aan een referendum te onderwerpen. Goedkeuring door de parlementen der afzonderlijke Länder werd voldoende geacht, daar de grondwet slechts als een „noodmiddel" moet worden beschouwd. De twee communistische leden van de vergadering eisten dat dit „instrument voor de verdeling van Duitsland" teniet zou worden gedaan, om ruimte te maken voor het vormen van een regering voor geheel Duitsland, de Sowjet-zone inbegrepen. Zowel de Christen-Democraten (Adenauer), als de Sociaal-Democraten (Schumacher) gaven echter als hun mening te kennen, dat het houden van vrije verkiezingen en andere democratische waarborgen in de Sowjet-zone een eerste vereiste zijn, wil men aan een verenigd Duitsland kunnen denken.
Dat intussen de afgevaardigden van de Westduitse staten bij het opstellen van deze constitutie steeds de uiteindelijke eenheid van Duitsland voor ogen hebben gehouden, blijkt reeds duidelijk uit de preambule, waarin uitdrukkelijk wordt vastgesteld dat zij tevens optreden „namens die Duitsers die van deelneming zijn uitgesloten". De inpassing van de Oostduitse staten in het schema dat thans in Bonn tot stand is gekomen, zal echter zelfs onder de gunstigste omstandigheden slechts geleidelijk kunnen plaatsvinden. Want zij zal in eerste instantie afhangen van de houding die de Russen te dien aanzien op de aanstaande conferentie te Parijs zullen innemen, hoewel het feit, dat de ontwerp-constitutie voor Oost-Duitsland nog steeds niet is voltooid, misschien als een gunstig voorteken beschouwd mag worden.
Daardoor is de mogelijkheid dat men via Bonn tot een federale regering voor geheel Duitsland in Berlijn zal komen, vooralsnog niet uitgesloten.
De drie Westelijke militaire gouverneurs hebben dit ontwerp „met enig voorbehoud" goedgekeurd. Het voorbehoud betreft een clausule in het ontwerp, krachtens welke Berlijn tot lidstaat van de federatie wordt verklaard. Intussen behouden de W.geallieerden zich in het z.g. bezettingsstatuut, dat van kracht zal worden zodra een federale regering is gevormd, een aantal prerogatieven voor (zie 8061 A).
Een reeds eerder tot stand gekomen ontwerp, werd door de W.geallieerden als te gecentraliseerd, met name op financieel terrein, verworpen.
De nieuwe constitutie is niet geheel zoals de Westelijke geallieerden — of tenminste enkele van hen — haar gewenst hadden, en evenmin zoals de Duitsers haar oorspronkelijk wensten. De eersten en vooral de Fransen hadden de grondwet graag wat meer federalistisch gezien, de laatsten stonden daarentegen een grotere mate van centralisatie voor. Ook tussen de twee grote partijen, de Christen-Democraten en Sociaal-Democraten bestonden op dit stuk grote tegenstellingen. De Sociaal-Democraten, door „inside information" overtuigd van de bereidheid der geallieerden tot nadere concessies, wisten verdergaande federalisatie te verhinderen. Zoals zij nu is, vertegenwoordigt het ontwerp een compromis tussen deze beide richtingen, een compromis, dat zijn bestaansrecht nog zal moeten bewijzen. Iedere grondwet kan — zoal niet formeel, dan toch in zijn opzet — veranderd worden, zodra zij wordt toegepast. Die van Weimar is veel centraliserender geworden dan haar clausules deden voorzien. Men vergeet gewoonlijk dat zij ook een tweede vertegenwoordigend lichaam in het leven had geroepen, nl. de „Reichsrat", die de staten vertegenwoordigde, doch altijd slechts een onbetekenende rol heeft gespeeld. Ook is de republiek van Weimar op fiscaal terrein tenslotte almachtig geworden, wat in eerste instan-

tie niet uit de tekst van haar constitutie scheen te resulteren.
Toch verleent de grondwet van Bonn groter voorrechten aan de staten dan die van Weimar. Zij verklaart niet — zoals in art. 13 van de laatste wel het geval was — dat „Rijksrecht vóór landsrecht gaat", waardoor ieder mogelijk conflict tussen de centrale regering en de staten reeds a priori ten gunste van het Rijk beslecht was. Ook heeft zij geen enkel artikel dat vergeleken kan worden met artikel 48, dat de president in staat stelde de fundamentele rechten op te schorten. Men weet dat Hindenburg dank zij dit artikel een dictatuur kon instellen en de macht kon overdragen aan Hitler.
De grondwet heeft er zorg voor gedragen de macht van de president te beperken en ieder nieuw avontuur te voorkomen, tenminste voor zover geschreven teksten op dit gebied daartoe in staat zijn. Ook wil de grondwet aan de partijen bepaalde richtlijnen geven wat betreft hun interne organisatie, die moet voldoen aan de democratische principes, terwijl zij tevens de bronnen van hun inkomsten bekend moeten maken.
De thans tot stand gekomen grondwet omvat 146 artikelen. De inleiding luidt als volgt:
„In het besef van zijn verantwoordelijkheid tegenover God en tegenover de mensheid, vervuld van het voornemen om zijn nationale en politieke eenheid te bewaren en de wereldvrede te dienen als gelijkwaardige partner in een verenigd Europa, heeft het Duitse volk (van de elf Westduitse staten) krachtens zijn constituerende bevoegdheid de grondwet van de federale republiek van Duitsland aangenomen, om gedurende een overgangsperiode nieuwe orde te scheppen in het politieke leven. Het handelde ook namens die Duitsers, aan wie de deelneming was ontzegd. Het gehele Duitse volk wordt opgeroepen om krachtens vrije zelfbeschikking de eenheid en de vrijheid van Duitsland te bewerkstelligen".

Wat het bestuursapparaat betreft, stelt de grondwet de volgende organen vast: de **Bundestag** (ongeveer onze Tweede Kamer) met ongeveer 450 door het volk (boven de 21 jaar) voor vier jaar gekozen leden, het voornaamste wetgevende lichaam, met naast zich de **Bundesrat** (Eerste Kamer), welke een wet slechts éénmaal kan verwerpen.
De Bundesrat wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van de Länder welke ten minste drie en ten hoogste zes vertegenwoordigers kunnen zenden.
Er komt een federale **president**, gekozen door het parlement, die ten hoogste twee achtereenvolgende perioden van vijf jaar kan vervullen. Daar zijn bevoegdheden zeer beperkt zijn, zal hij niet veel meer dan symbolisch staatshoofd zijn. In de federale regering, bestaande uit een kanselier en een raad van ministers, is de kanselier de werkelijke leider en de verantwoordelijke persoon. Hij kan niet ten val worden gebracht door een votum van wantrouwen, alleen door het kiezen van een nieuwe kanselier. Tenslotte zijn er twee onafhankelijke gerechtshoven: het federaal constitutionele en het opperste federale gerechtshof.

In de grondwet worden de persvrijheid, het vrije woord en vrijheid van godsdienst gewaarborgd. Ieder, die deze vrijheden schendt met het doel de vrije democratische orde geweld aan te doen, zal niet langer recht op die vrijheden kunnen laten gelden. De vrijheden zullen slechts kunnen worden beperkt door op de grondwet steunende wetten.
In de grondwet is geen bepaling opgenomen, waarin een oorlogsverklaring wordt toegestaan. Er is ook geen bepaling in vervat, waarbij de organisatie van een leger geoorloofd wordt verklaard; anderzijds wordt de vorming van een leger ook niet verboden; wel wordt bepaald, dat geen enkele Duitser tegen zijn geweten in voor de vervulling van militaire dienstplicht kan worden opgeroepen.
Voorts zijn een aantal bepalingen opgenomen die in het bijzonder een aanvalsoorlog buiten de wet stellen en voorzien in de overdracht van een gedeelte van de souvereine macht aan internationale instellingen in het belang van collectieve veiligheid. Bij het buiten de wet stellen van een aanvalsoorlog gaat de Duitse grondwet niet zo ver als de Japanse, die iedere vorm van oorlog verwerpt. Maar zij veroordeelt Hitlers aanvalsoorlogen evenzeer als de geallieerde tribunalen dat deden.
Wat tenslotte de verhouding tussen de federale regering en de afzonderlijke staten betreft, deze is vastgelegd in 42 lange artikelen. De federale regering zal veel meer macht bezitten dan aanvankelijk in de bedoeling heeft gelegen. Krachtens de grondwet is aan de federale regering de uitsluitende wetgevende bevoegdheid toegekend op het gebied van: spoorwegen, luchtverkeer, posterijen, telegraaf- en telefoonverbindingen, verkeerswezen, douanewezen en financiële monopolies. De federale regering heeft verder een stem in het kapittel op het terrein van de wetgeving inzake: wegverkeer, eigendomsoverdracht, tal van belastingen enz.
Het slotartikel van de grondwet luidt als volgt:
„Deze grondwet verliest haar geldigheid op de dag, waarop een grondwet van kracht wordt, die door het gehele Duitse volk bij vrije stemming zal zijn aangenomen."
Met deze grondwet, waarvan wij enkele hoofdstukken gaven, is nu de weg gebaand voor algemene parlementaire verkiezingen in de West-Duitse zones. Als alles goed gaat, zal de nieuwe regering op 15 Juli a.s. in functie kunnen treden.
(Le Monde en N.Y. Her. Trib. 10-5; New York Times en Neue Zürcher Ztng. 9-5)
(Vor. ber. 8104 Kr. 8-5 en 10-5; 7964 B; 7925 Kr. 15-1; Const. verg. van Bonn 7723 F; zie ook 8061 A)

A. Verkiezingen in Oost-Duitsland

Op 15 en 16 Mei zijn in de Russische zone verkiezingen gehouden voor het „Duitse volkscongres". De kiezers konden op een eenheidslijst tussen „ja" vóór de candidaten van het congres en „neen" tegen kiezen. Aan het „ja" waren zeer suggestieve vragen gekoppeld nl. „Wilt gij de eenheid van Duitsland, een rechtvaardige vrede en terugtrekking van de bezettingstroepen". Desondanks was het aantal „neen"-stemmers verrassend groot. Volgens de officiële cijfers van de Duitse Volksraad was de uitslag als volgt:
Totaal aantal kiezers: 13.533.000.
Aantal uitgebrachte stemmen: 12.887.000 (95,2 pct. van het aantal kiezers).
Geldige stemmen: 12.024.000.
„Ja"-stemmen: 7.943.000 (66,1 pct. van het aantal geldige stemmen).
„Neen"-stemmen: 4.080.000 (33.9 pct. van het aantal geldige stemmen).
In Oost-Berlijn bedroeg volgens de officiële publicatie het aantal ja-stemmen 58,1 pct. Meer dan 10 pct. was hier ongeldig. (Neue Zürcher Ztg. 18-5)
(Vor. ber. Parlement 7888 Kr. 7-1; Verk. Russ. zone 6895 E)

Finland

B. De oorlogs- en na-oorlogsinflatie

Het economisch leven van Finland lijdt reeds tal van jaren onder het euvel der inflatie. Onderstaande tabel geeft een duidelijk beeld van de inflatoire ontwikkeling gedurende het laatste decennium.

Jaar	*)	**)	***)
1938	2.086		
1939	4.039	107	121
1940	5.551	131	156
1941	7.317	150	185
1942	9.617	181	231
1943	10.825	197	258
1944	15.657	203	278
1945	13.598	404	537
1946	18.233	468	642
1947	25.162	720	894
1948 Juni	27.204	774	975
1948 Dec.	27.369	798	977

*) Bankbilj.circulatie (in mln mark) aan het einde des jaars.
**) Index van de kosten van levensonderhoud aan het einde des jaars (1938-'39 = 100).
***) Index van de groothandelsprijzen aan het einde des jaars (1938-'39 = 100)

Gedurende de oorlog vormde de financiering van de oorlogsuitgaven door de Staat met behulp van geldschepping door de Centrale Bank de hoofdoorzaak der inflatie. Einde 1944 namen de oorlogshandelingen voor Finland een eind. Niettemin bleven de staatsuitgaven voor vergoeding aan bewoners van aan de Sowjet-Unie afgestane gebieden enz. aanzienlijk.
De voornaamste oorzaak der na-oorlogsinflatie in Finland was daarentegen gelegen in de door politieke omstandigheden veroorzaakte voortdurende reeks van loonsverhogingen, waardoor de bekende loon-prijsspiraal eerst recht in werking kwam. In de tweede helft van 1948 schijnt er echter een kentering te zijn ingetreden. De stijging van lonen en kosten van levensonderhoud begon te vertragen, terwijl de groothandelsprijzen nauwelijks meer stegen.
Als oorzaken van deze verbetering kunnen worden genoemd de toenemende industriële productie (de industriële productie-index, basis 1938 = 100, bereikte in het laatste trimester van 1948 de hoogte van 133), een stijgend volume der buitenlandse handel en een uitstekende oogst. Hierdoor verbeterde de goederenvoorziening, terwijl de inhaalvraag langzamerhand werd bevredigd en de consumptieve vraag daardoor weer meer zijn normale karakter herkreeg. Tenslotte heeft ook de aanmerkelijke verhoging der discontovoet er toe bijgedragen, dat de credietinflatie werd beteugeld.
(Ec. Stat. Berichten 18-5)
(Vor. ber. Ec. toestand 6906 C)

Internationaal Nieuws

C. Ver. Naties - Houding t.a.v. Spanje —

Een gezamenlijk voorstel van Bolivia, Brazilië, Columbia en Peru om de volledige diplomatieke betrekkingen van de leden van de V.N. met Spanje te herstellen, heeft op 16 Mei in de Assemblée niet de vereiste meerderheid van tweederde kunnen bereiken. Er werden 26 stemmen vóór uitgebracht en 15 tegen, terwijl 16 gedelegeerden zich van stemming onthielden.
Niettemin kan men de uitslag als een klein succes voor Franco beschouwen, daar slechts 15 landen van de 57 (Costa

Rica en Cuba waren niet vertegenwoordigd) voor behoud waren van de huidige toestand (waarbij wel zaakgelastigden, doch geen gezanten of ambassadeurs bij de Spaanse regering geaccrediteerd mogen zijn), terwijl een zestal landen toch reeds weer volledig in Madrid is vertegenwoordigd. Een Poolse resolutie, om alle economische betrekkingen af te breken en geen wapens te leveren, verkreeg slechts de zes stemmen van het Sowjetblok. De resolutie van 1946 (afbreken van de volledige diplomatieke relaties) is nu door het ontbreken van een voldoende meerderheid, niet ingetrokken, maar het Poolse voorstel, om haar te hernieuwen en uit te breiden, is evenmin aangenomen.
Ten gunste van Franco stemden de meeste Zuidamerikaanse en Arabische landen. Tegen stemden het Sowjet-blok, Israël, Australië, India, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Guatemala, Mexico, Panama, en Uruguay. De landen van het Atlantisch Pact onthielden zich, met uitzondering van Noorwegen, dat tegen Franco stemde, en IJsland, dat voor stemde. (Portugal en Italië zijn geen lid van de V.N.) Vóór de stemming werd een heftig debat gevoerd tussen de Poolse afgevaardigde en de Anglo-Amerikaanse gedelegeerden. Mc Neil (Engeland) en Atherton (V.S.) ontkenden nadrukkelijk vliegtuigen aan Spanje te hebben geleverd of militaire bijstand te hebben verleend, militaire overeenkomsten te hebben gesloten, noch Franco te willen toelaten tot de volkerengemeenschap. Zij achten echter democratisering van Spanje een taak der Spanjaarden zelf. McNeil zeide, over gegevens te beschikken, waaruit zou blijken, dat Polen via een omweg bereid zou zijn geweest, vijfhonderd vliegtuigmotoren aan Spanje te leveren. McNeil zeide, dat de diplomatieke boycot van Spanje niet doeltreffend was gebleken, en dat overigens Spanje niet het enige totalitaire land was, waartegen Engeland bezwaren had. **(V. b. 6983 B)** (A.N.P.-Reuter 17-5)

A. **Conferentie van de Comisco —**
Van 14 tot 16 Mei is te Baarn een bijeenkomst gehouden van het Comité voor Internationale Socialistische Conferentie, de (Comisco). De conferentie, die onder voorzitterschap stond van jhr. mr. Van der Goes van Naters, heeft enige belangwekkende economische en politische problemen besproken. Het resultaat van deze besprekingen werd in een aantal resoluties neergelegd. Omtrent een planmatige Europese economie werd een resolutie aangenomen — een rapport van de Nederl. afgevaardigde drs. Nederhorst diende hiervoor als basis — waarin de volgende aanbevelingen worden gedaan: a. bevordering van de economische eenheid van Europa door vorming van een Europees monetair fonds, door gemeenschappelijke contrôle over de basis-industrieën, door coöperatieve inkoop van levensmiddelen en grondstoffen, gecoördineerde verkoop van grondstoffen en producten, door een inter-Europese investeringsbank, enz. Dit brengt met zich mede socialisering der basis-industrieën; b. het ontwerpen van een gemeenschappelijk plan tot ontwikkeling der overzeese gebieden: c. beheer van genationaliseerde bedrijven door twee lichamen, die enerzijds de belangen der arbeiders, anderzijds die der gehele gemeenschap tot uitdrukking brengen.
Het probleem van het voorkomen van werkloosheid werd verwezen naar een bijeenkomst van experts, die in September a.s. in Zweden bijeen zullen komen.
In een tweede resolutie drukte het congres zijn geloof uit in het principe van de gelijkheid der sexen in het economische leven.
De belangrijkste politieke resolutie was die, waarin het congres zijn standpunt gaf t.a.v. de politieke eenheid van Europa. De resolutie is gesplitst in twee delen. Het eerste deel daarvan heeft betrekking op de Europese Beweging. Zij zegt daarvan:
1. Iedere partij is vrij te beslissen of zij al dan niet haar leden het recht geeft deel te nemen in het werk van de Europese Beweging.
2. De Comisco zal zoveel mogelijk alle activiteit van de socialisten in de Europese Beweging coördineren.
Het tweede deel der resolutie heeft betrekking op de Raad voor Europa.
De voornaamste punten in dit deel zijn:
1. De Conferentie roept alle socialistische partijen op alles te doen wat in hun macht ligt om van dit experiment — in Straatsburg — een succes te maken.
2. Het beschouwt de Raad voor Europa als een stap op de weg naar een permanente Europese Unie, met gemeenschappelijke administratieve, economische en sociale diensten onder het voortdurende oppertoezicht van de verantwoordelijke vertegenwoordigers der volken.
3. De Conferentie is van mening, dat de agenda-punten van de Raad in Straatsburg door alle socialistische gedelegeerden samen zullen moeten worden onderzocht in het licht van de gemeenschappelijke belangen der landen, die zij vertegenwoordigen.
4. Het lidmaatschap van de Raad moet openblijven voor ieder land, dat de statuten van deze Europese organisatie wil onderschrijven.
5. Een Europese Unie zal op economisch en politiek gebied nauw contact moeten onderhouden met andere delen van de wereld. Het lot van Europa is niet te scheiden van dat der democratie over de gehele wereld.
Met betrekking tot de Spaanse kwestie is een resolutie aanvaard, waarin o.m. wordt gezegd, dat de internationale socialistische conferentie iedere poging om speciale financiële, economische of politieke steun aan het Franco-regime te verlenen, onverenigbaar acht met de democratische wereldopinie.
Over Griekenland wordt in een resolutie gezegd, dat het internationale democratische socialisme het als zijn plicht beschouwt elke poging te ondersteunen, die wil bijdragen tot het herstel van de democratie en de vrede in Griekenland.
Behalve met het uitdrukken van deze desiderata hield de conferentie zich ook bezig met organisatorische problemen. De partijen uit Griekenland en uit het Saargebied (de laatste als waarneemster) werden toegelaten. Ten aanzien van de réfugiés (socialisten van Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Bulgarije en Joego-Slavië) werd een regeling getroffen welke voorziet in een centraal lichaam, gevormd door alle bannelingen. Op de Roemenen werd een beroep gedaan onderlinge geschillen te beslechten.
Een belangrijk, thans beslist probleem, is dat van deelneming aan de Comisco van de Italiaanse partij van Nenni. De Comisco-conferentie zond naar het congres van Nenni's partij in Florence een telegram, waarin teleurstelling werd uitgedrukt over het feit, dat de samenwerking met de communisten niet was verbroken.*)
De breuk tussen deze partij en de Comisco is thans een feit.
In het kader van deze socialistische conferentie organiseerde de P.v.d.A. op 14 Mei te Amsterdam een bijeenkomst waarop o.m. het woord werd gevoerd door de Belgische premier Spaak. In een korte redevoering bracht hij vier punten naar voren, die volgens hem de essentiële voorwaarden waren voor een betrouwbaar fundament, waarop de Wereldvrede zou moeten worden opgebouwd, nl. welslagen van de a.s. conferentie te Parijs over het Duitse vraagstuk op grond van een vastberaden politiek en een verzoenende houding; hervorming van de organisatie der Verenigde Naties (vooral ook een herziening van het vetorecht); deugdelijke oplossing van het ontwapeningsprobleem; en tenslotte een verenigd Europa, onontbeerlijk voor de opbouw van een verenigde wereld.
(Vrije Volk - Parool - Alg. Handelsblad - A.N.P. 14-16 en 17-5)
(Vor. ber. Comisco 7884 G)

* Op een congres van de socialistische partij van Pietro Nenni, werd op 15 Mei een motie van de rechtervleugel om de samenwerking met de communisten en de Cominform te verbreken, met 51% der stemmen verworpen.

Sowjet-Unie

B. **Staatslening —**
De vierde staatslening voor „herstel en ontwikkeling der nationale economie" der Sowjet-Unie, ten bedrage van 20 milliard roebel, waarvoor op 3 Mei de intekening werd opengesteld, was op 8 Mei met ruim 3,8 milliard roebel overtekend. (Soviet News 12-5)
(Vor. ber. Derde Staatsl. 7597 H)

Vaticaan

C. **Z.H. de Paus over staatsbemoeienis in het bedrijfsleven —**
Z. H. Paus Pius XII heeft in een toespraak tot leden van het Intern. congres van katholieke werkgevers, dat te Rome werd gehouden, critiek uitgeoefend op „overmatige bemoeienis" door de staat met het particuliere bedrijfsleven.
De H. Vader verklaarde, dat de Kerk „binnen zekere grenzen" erkent, dat de staat het recht heeft bepaalde industrieën te nationaliseren, „doch het maken van een dergelijke nationalisatiepolitiek tot een bijna normale gang van zaken bij het vaststellen van de economische richtlijnen, zou een omverwerpen van de natuurlijke gang van zaken betekenen".
In Zijn tot deelnemers van het congres uit Engeland, Australië, België, Canada, Duitsland, Italië, Nederland en Spanje gehouden toespraak zeide de H. Vader verder nog, dat het de taak van een moderne staat is „de bedrijvigheid van het particuliere bedrijfsleven te bevorderen en niet, om deze aan zich te trekken".
Hij voegde hieraan toe: „De eigenaar van de productie-middelen — onverschillig of deze in particulier bezit, dan wel het eigendom van een coöperatie van werknemers zijn — moet zelfstandig zijn economische beslissingen kunnen nemen. Vanzelfsprekend is zijn beloning hoger dan die van zijn medewerkers, doch hij bezit ook de verplichting het nationale kapitaal door zijn besparingen te doen toenemen. Het is eveneens zeer gewenst, dat arbeiders met hun spaargelden deel kunnen nemen aan de vorming van het nationale kapitaal".
In de audiëntie, die Z. H. de Paus aan de leden van dit congres toestond, heeft Z. H. o.a. ook gesproken over de grote betekenis van de publiekrechtelijke organisatie en juichte de totstandkoming hiervan ten zeerste toe. (Maasbode 9-5)
(Vor. ber. Z. H. de Paus 8045 Kr. 3-4)

Verenigde Staten

A. **President Truman en Paul Hoffman over Marshall-hulp —**

President Truman heeft op 16 Mei in het rapport, over het laatste kwartaal van 1948 van de Marshall-hulp, aan het Congres verklaard, dat de deelnemende landen het vooroorlogse productie-niveau grotendeels hebben bereikt.

Een economische ineenstorting van West-Europa is voorkomen door gunstige oogsten en Marshall-leveranties van onontbeerlijke grondstoffen. De industriële productie steeg voor het eerst boven het vooroorlogse peil. De toewijzingen in het kader van het Marshall-plan in dit kwartaal beliepen 2.114.500.000 dollar.

Truman noemde het resultaat bevredigend en zeide, dat alvorens West-Europa zich zelf kan bedruipen, gestreefd moet worden naar een aanzienlijk hoger productiepeil, dan het vooroorlogse. De deelnemende landen betaalden in 1947 nog geen 40 pct. van hun invoer, doch de verwachting is gerechtvaardigd, dat zij in de periode van 1 Juli 1948 tot 1 Juli 1949, ongeveer de helft van de invoer uit eigen middelen zullen bekostigen.

Ten slotte deelde de president het Congres mede, dat de communistische opmars in China „catastrophale" gevolgen voor de economische en politieke positie van nationalistisch China heeft gehad en dat dientengevolge de Marshall-hulp aan dit land aanzienlijk was beperkt.

De administrateur van het Marshall-plan, Paul G. Hoffman, wees met nadruk op de noodzaak van een programma voor vaststelling en uitbreiding van de productie-capaciteit, ten einde een volledige economische onafhankelijkheid tegen 1952 te kunnen bereiken.

België, Luxemburg en Zweden zijn, zo meldde Hoffman verder, reeds een eind op weg, en Nederland, Engeland, Noorwegen en Denemarken volgen deze landen op de voet. Turkije en Portugal hadden volgens zijn rapport eerder economische ontwikkeling nodig, dan hulp bij het herstel, terwijl Frankrijk, Italië, IJsland en Triëst vertraging ondervinden door speciale problemen als communistische tegenwerking en werkloosheid.

In West-Duitsland, Griekenland en Oostenrijk heeft de vooruitgang van productie en handel ten slotte vertraging ondervonden door speciale politieke en economische omstandigheden.

Het rapport maakt verder melding van het feit, dat tegen het eind van 1948 bijna vijf milliard dollar ten behoeve van de Marshall-landen is uitgetrokken. (A.N.P. - U.S. Inf. S. 17-5) **(V.b. Marshallh. 8063 D)**

B. **John McCloy Hoge Commissaris voor Duitsland —**

President Truman heeft op 18 Mei John J. McCloy, president van de Wereldbank, benoemd tot Amerikaanse Hoge Commissaris voor Duitsland. McCloy zal in functie treden zodra de Senaat zijn benoeming zal hebben bekrachtigd.

Als Amerikaanse Hoge Commissaris zal McCloy de hoogste Amerikaanse autoriteit in Duitsland zijn; hij zal onder direct toezicht en onmiddellijke leiding staan van de Minister van Buitenlandse Zaken en zich in laatste instantie moeten verstaan met en de aanwijzingen moeten opvolgen van de President zelf.

Hij zal gemachtigd zijn alle Amerikaanse regeringsaangelegenheden in Duitsland te behandelen, behalve het bevel over de Amerikaanse bezettingstroepen. Voorts zal hij zijn land vertegenwoordigen in de nog op te richten geallieerde Hoge Commissie voor Duitsland, waarvan Amerika, Engeland en Frankrijk lid zijn, terwijl hij tenslotte de vertegenwoordiger van de Economic Coöperation Administration (ECA) in Duitsland zal zijn.

In zijn functie van vertegenwoordiger

MENINGEN

VRIENDSCHAP EN SAMENWERKING

Een der 1 Mei-dagleuzen in de Sowjet-Unie luidde als volgt:

„Vriendschap tussen de volken van de Sowjet-Unie, de Verenigde Staten en Engeland vormt een blijvende garantie voor blijvende vrede: lang leve de broederlijke unie tussen de volken van Engeland, de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie in hun strijd voor de vrede."

De Prawda van 30 April leverde op deze leuze het volgende commentaar:

„De dreiging van een nieuwe wereldoorlog wordt veroorzaakt door de politiek van de heersende kringen in de Verenigde Staten en Engeland. Verschrikt door het naderen van de crisis, begerig naar een nog grotere toeneming van hun fabelachtige winst, meenden de monopolisten, de ongekroonde koningen van Wall Street en de City van Londen, dat na de overwinning op Duitsland en Japan, de weg vrij was voor hun geheime plannen, gericht op overheersing van de wereld. Maar de oorloghitsers misrekenden zich. Het opmerkelijke wereld-vredes-congres was niet een verzameling van pacifisten, maar een generale staf van de verenigde krachten, die actief strijden voor vrede en veiligheid der naties. De democratische krachten in hun landen, houden het oog gericht op de intriges van de oorloghitsers die voorbereidingen treffen voor nieuwe imperialistische avonturen. De groep van de vredesbeweging vormt de garantie, dat de misdadige plannen van de oorloghitsers verijdelt zullen worden."

Edward Crankshaw schrijft naar aanleiding van de bovenvermelde leuze in de Observer van 1 Mei, dat zij de veronderstelling schijnt te wettigen, dat, voor het jaar teneinde is, een volledige herziening van het partijprogramma zal plaats hebben. Herziening, gebaseerd op de premisse, dat een nieuwe periode van tijdelijke stabilisering van de strijd tussen kapitalisten en socialisten noodzakelijk is en daarmede een vreedzaam naast elkaar gaan van deze twee stelsels, totdat het communisme gereed is zijn opmars voort te zetten.

Schrijvend over Wereldoorlog II, zegt Maarschalk Sokolowski, tot voor kort Russisch militair gouverneur van Duitsland o.m. (Soviet News 11-5): „De reactionnaire kringen van Engeland en de Ver. Staten, die de oorlog tegen Duitsland voerden voor hun eigen hebzuchtige doeleinden, die niets gemeen hadden met de bevrijdingsoorlog tegen het fascisme, stelden de opening van het Tweede Front hardnekkig uit. Het doel van de imperialisten was niet de nederlaag van het Duitse fascisme, maar slechts de verzwakking van Duitslands macht en zijn verdwijning als gevaarlijke rivaal op de wereldmarkt.

Tezelfdertijd hoopten zij, dat de zware strijd de Sowjet-Unie zou doen leeg bloeden en afhankelijk maken van de Ver. Staten en Engeland. Zij voerden dan ook slechts beperkte operaties uit op secundaire fronten. Het Tweede Front kwam slechts tot stand, toen duidelijk werd, dat de Sowjet-Unie alleen, zonder hulp van bondgenoten, in staat was de volken van Europa van de Duits-fascistische indringer te bevrijden. De Britse en Amerikaanse troepen, die op het continent landden, ontmoetten, daar de Duitse hoofdmacht geconcentreerd was op het Duits-Russische front, buitengewoon zwak verzet van Hitler's legers.

Blijkens Soviet News (12-5) zond Radio-Moskou onlangs een verklaring uit, waarin stelling werd genomen tegen de Amerikaanse senator Conally, die op 5 Mei in de Senaatscommissie voor buitenl. zaken met „verminkte" citaten van Lenin en Stalin had willen aantonen, dat de Sowjet-Unie de stelling, dat twee systemen vreedzaam naast elkaar kunnen bestaan, afwijst en dat zij tracht het communisme op te leggen aan de gehele wereld. Met verwijzing naar het interview tussen Stalin en E. Roosevelt (1947, zie 7040 E) verklaarde Radio Moskou:

„De coalitie der drie mogendheden tegen Hitler, gaf de wereld een schitterend voorbeeld van vruchtbare samenwerking in oorlogstijd tussen verschillende economische systemen. En het is zeker natuurlijk, dat indien twee verschillende systemen in oorlogstijd kunnen samenwerken, zij dit te meer kunnen in vredestijd. Zulk een samenwerking is niet alleen mogelijk, maar ook wenselijk met het oog op de handhaving van een stabiele vrede en zij is in het belang van alle mensen, die de vrede wensen."

GEMENEBEST „NIEUWE STIJL".

Naar aanleiding van de verklaring der minister-presidenten van de leden van het (Britse) Gemenebest (zie 8087 B) schrijft The Economist (30-4): „Dit is een zeer opmerkelijke verklaring, waaronder de hoofden van acht souvereine naties hun handtekening hebben geplaatst. Zij betekent, dat het vermogen tot groei en verandering, dat alle Britse instellingen steeds heeft gekenmerkt, niet versteende in de periode, dat het autonome dominion evolueerde. Zij betekent niet alleen, dat India, dat in de toekomst waarschijnlijk een der grote mogendheden zal worden, binnen het Gemenebest blijft. Zij werpt bovendien licht op een internationale samenbinding die ras en kleur te boven gaat en die voor de koloniale volken een uitweg betekent voor het onmogelijke dilemma van permanente onderwerping en uiteindelijke revolutie."

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

van de ECA zal McCloy worden bijgestaan door een chef van een speciale Missie, die zal worden benoemd door Paul G. Hoffman, Hoofd van de ECA. Over militaire aangelegenheden zal de Amerikaanse militaire commandant, ook in de toekomst, directe instructies ontvangen van de Amerikaanse Generale Staf, doch McCloy zal worden gemachtigd de Amerikaanse bevelvoerende generaal aanwijzingen te geven aangaande eventueel optreden in het belang van orde en rust en zodanig te handelen als wordt vereist voor handhaving van de Amerikaanse politiek in Duitsland.
Gedurende de periode, welke voorafgaat aan de overdracht van de militaire bestuurs-verantwoordelijkheden van het Amerikaanse Ministerie van Defensie aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken, zal de Hoge Commissaris tevens militair gouverneur van de Amerikaanse zone in Duitsland zijn.
McCloy werd op 31 Maart 1895 geboren. Hij studeerde aan het Anherst College en later aan de Harvard University, waar hij zijn juridische graad behaalde. In de eerste wereldoorlog diende hij als kapitein bij de artillerie. Na eerst een juridische functie te hebben bekleed in de staat New-York, maakte hij van 1929-1940 deel uit van een advocatenbureau te New York, welk bureau hij o.a. heeft vertegenwoordigd te Parijs. In 1940 werd hij verbonden aan het departement van Oorlog. Van 1941 tot 1945 was hij onderminister van Oorlog. Tevens bekleedde hij de functie van voorzitter van het gecombineerde comité voor burgerlijke aangelegenheden van de gecombineerde staf-chefs. Van 1945-'47 was hij wederom lid van een advocatenbureau te New York. In 1947 werd hij benoemd tot president van de Wereldbank, uit welke functie hij thans per 1 Juli ontslag heeft verkregen. McCloy heeft veel gereisd in Europa en Zuid-Amerika. (U.S. Information Serv. 19-5) **(Vor ber. McCloy 7309 A)**

Kunst, Wetenschap en Techniek

ONDERDRUKKING EN VERZET

Nederland in oorlogstijd.

(onder redactie van Mr. J. J. van Bolhuis, Dr. C. J. D. Brandt, H. M. van Randwijk en Prof. Mr. B. C. Slotemaker).*)
Het is een eerbiedwaardig werkstuk, dat voor ons ligt: „Onderdrukking en Verzet", een beschrijving en documentatie van de geschiedenis van ons land gedurende de Duitse Bezetting. Het bevat artikelen van verschillende schrijvers en allen die medewerkten zijn personen van naam en gezag. Zo staan de krijgskundige beschouwingen onder de algemene redactie van generaal-majoor D. A. van Hilten en bevatten zij een artikel van Luitenant-Generaal J. J. G. Baron van Voorst tot Voorst, Commandant van het veldleger. De Koninklijke Marine in de oorlogsdagen van Mei 1940 wordt beschreven door Luitenant-admiraal b. d. J. Th. Farstner, de capitulatie door prof. mr. J. H. W. Verzijl. Het hoofdstuk: Bestuur en Wetgeving heeft als rubriekredacteur mr. L. A. Donker. Er komen onder dit hoofd artikelen voor van prof. mr. J. H. W. Verzijl, over de inrichting van het Duitse bestuur, van mr. J. J. van Bolhuis over: „Enkele hoofdfiguren van het Duitse bestuur" en over de wetgeving, door mr. L. A. Donker. Onder algemene redactie van mr. dr. J. Donner worden de Nederlandse en de Duitse rechtspraak in bezettingstijd behandeld.

Wij zijn summier in ons overzicht van de hoofdzakelijke inhoud, maar de lezer heeft reeds een indruk ontvangen omtrent de ongemene rijkdom van dit boek. Het is documentair uitermate belangwekkend. Zo ontmoeten wij in deze bladzijden de verklaring van Generaal Winkelman omtrent het bombardement van Rotterdam en het eerste Rapport van Seyss Inquart over de toestand en ontwikkeling in het bezette Nederland tussen 29 Mei en 19 Juli 1940. Dat rapport is zeer merkwaardig, omdat het ons precies leert, hoe de Duitsers dachten over het Nederlandse volk en zijn vooraanstaande figuren en welke hun eigenlijke bedoelingen waren. Helaas! ontneemt ons de beperktheid onzer plaatsruimte de gelegenheid het document enigszins uitvoerig weer te geven. Wij citeren echter het oordeel van Seyss-Inquart over Mussert: „Naar zijn geaardheid een liberaal nationalist met een poging tot fascistische methoden, die uiteindelijk bang is voor het Groot-Duitse Rijk. Zijn politieke kwaliteiten zijn nauwelijks die van een gemiddelde gouw-leider. In Nederland speelt hij daarmee al een niet onbelangrijke rol". Hoezeer de Duitsers letten op de figuur van Arnold Meyer blijkt uit het volgende citaat: „Bijzondere aandacht verdient Arnold Meyer, de leider van Zwart Front, een Katholiek-fascistische groep, die in de Zuidelijke provincies Brabant en Limburg, zijn aanhangers heeft, ongetwijfeld aan het Katholicisme is gebonden, maar die beslist stelling neemt tegen de liberaal-democratische richting en zich vooral keert tegen de politieke invloed van de vertegenwoordigers van het Protestantse Noorden (Colijn enz.)". Over de N.S.B. schrijft Seyss-Inquart: „De uiterst rechtse partijen, vooral de N.S.B., waren numeriek een onbelangrijke minderheid, waartegen vanzelfsprekend in de kringen van het intellect en het kapitaal, maar ook bij het merendeel der officieren een hautain-afwijzende houding bestond, die versterkt door het verwijt van landverraad in het overige deel der bevolking doorwerkte". Mr. J. J. van Bolhuis in wiens interessante bijdrage de weergave van het geheime rapport van de Rijkscommissaris voorkomt, trekt er een conclusie uit, die wij volkomen onderschrijven: „niet slechts de toeleg, de Nederlanders zand in de ogen te strooien en hen langs lijnen van geleidelijkheid van vrije mannen tot heloten te maken, verklaart de houding, welke in den beginne door Seyss-Inquart werd aangenomen, — ook het verlangen Nederlands-Indië onder Duitse greep te brengen bij schijn van het tegendeel, bepaalt de tactiek der eerste maanden. Wellicht heeft de **formele** annexatie van Nederland bij een triomf der Duitsers bovenal afgehangen van het lot van Indonesië. Een **feitelijke** annexatie lag zeker in de bedoeling der Duitsers. Reeds in Juli 1940 beroemde Seyss-Inquart zich op maatregelen van monetaire en economische aard, die zelfs ver uitgingen boven de voor het Protectoraat (Bohemen en Moravië) getroffen regelingen. Een economische Unie, die gelegenheid bood tot stelselmatige brandschatting, lag in de lijn van 's mans beleid. Alle voordelen zouden voor Duitsland, alle nadelen voor Nederland zijn".

„Onderdrukking en Verzet", ondanks enkele bijkomstige onjuistheden, is een uitnemend gedocumenteerd boek. Maar het is ook een **levend** boek. Men krijgt niet alleen een duidelijke indruk omtrent algemene omstandigheden en situaties, doch het werk is ook zo interessant en leerzaam in zijn specificaties. Men vindt er bij voorbeeld een beschrijving van de verschillende secretarissen-generaal en van bijna al de Duitse dominerende figuren. Het is alles nauwkeurig uitgewerkt. Bijzondere aandacht verdient bij voorbeeld de bijdrage omtrent de houding van de Hoge Raad in het artikel omtrent de Nederlandse Rechtspraak in Bezettingstijd (in zijn geheel belangrijk) van Jhr. Mr. Dr. L. H. K. C. van Asch van Wyck.

De waarde en verdienste van dit geschrift ligt hierin, dat het èn wetenschappelijk en documentair volkomen verantwoord is èn tegelijkertijd zo boeiende, ja zo aangrijpende momenten bevat, dat men gedwongen wordt tot doorlezen. Dat is in het bizonder het geval in het laatste gedeelte, dat handelt over „Duitse methoden" (rubriek-redacteur: mr. A. A. L. F. van Dullemen). Het is juist gezien, dit verschrikkelijke hoofdstuk te doen inleiden door een algemene beschouwing over de psychologie dier methoden (door Dr. A. F. G. van Hoesel). De methoden worden met een ijzeren logica afgeleid uit het karakter van het Duitse volk, welks ondeugden in het nationaal-socialisme haar extreme vorm kregen. Wij citeren een conclusie: „Zo rijst voor ons het beeld op van de bezetter als van een nationaal-socialist, die ook zelf in een jarenlange en meedogenloze leerschool was gedresseerd en gedrild; wiens vrijheid en gebondenheid aan hogere, ethische beginselen grotendeels was verdwenen in zijn blinde volgzaamheid aan de autoriteit, wiens zelfgevoel voor een groot deel werd bepaald door zijn rang in het leger of in de partij; wiens moreel gevoel door het opportuniteitsbeginsel en het beginsel: „het doel heiligt de middelen" was vervangen; een individu, waarbij het hogere in de mens was verdrongen ten bate van een ongebreidelde dynamiek van het driftleven. Een individu echter, dat geen zeggenschap meer had over eigen daden, doch een willoze schakel vormde in een van hogerhand geregeld en bijna feilloos werkend apparaat, dat slechts de Staat als eerste doel erkende".

Na deze inleiding wordt al de jammer van de bezetting over ons uitgestort. Wij krijgen uitvoerige beschrijvingen van de verschrikkingen der concentratiekampen, over gevangenissen en razzia's, over verhoren en de martelingen, die daarbij werden toegepast, aangrijpende verhalen omtrent de heldenmoed van verzetslieden en van de verheven wijze, waarop zij de dood tegemoet traden, adembeklemmende getuigenissen van hen, die nauwelijk aan die dood zijn ontsnapt. En als wij het boek gesloten hebben, komt de grote smart weer over ons om hen die vielen, de grote dankbaarheid van hen die het leven mochten behouden, om het grote wonder, dat deze hel van ontzetting ten leste toch tot een einde kwam. Want men wordt verbijsterd, dat wat hier geboekt staat hier, in het eigen land zich heeft afgespeeld.
„Onderdrukking en Verzet" is een monument van blijvende waarde. R.

*) Uitgave van Loghum Slaterus, Arnhem en J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Intocht der communistische troepen in Peking (Peiping). De leider der Chinese communisten, Mao Tse-toeng, sloeg deze intocht gade, staande in een Amerikaanse jeep.

(foto Ass. Press)

Moetara Roedehigwa, mwami (koning) van het Belgische trustgebied Roeanda, bracht onlangs een bezoek aan België. De vorst, die — onder Belgisch oppergezag — regeert over bijna vier millioen onderdanen, behoort tot het ras der Batoesti, waar een lengte van twee meter voor de mannen normaal is. In België is men zeer erkentelijk voor de gunstige verklaring, welke de vorst tegenover de onderzoekingscommissie der Ver. Naties aflegde over het Belgisch bestuur, nadat hierop van Russische zijde scherpe critiek was geoefend.

Foto: Moetara Roedehigwa in gezelschap van Kardinaal van Roey, Aartsbisschop van Mechelen.

(foto Ass. Press)

De ontwikkeling in China

Op 25 Mei hebben de communistische troepen Sjanghai, het grootste handelscentrum van China, bezet. Het binnentrekken van de communisten begon, enkele uren nadat duizenden manschappen van de nationalistische verdediging onder het leveren van afweergevechten en onder dekking van de luchtmacht uit het noordelijk gedeelte van de stad waren teruggetrokken naar Woesoeng. Hooggeplaatste functionarissen van regering en Kwomintang zijn per vliegtuig naar Kanton vertrokken.

Met de bezetting van Sjanghai hebben de communisten het belangrijkste gedeelte van China onder contrôle gekregen. De verwachting, welke in sommige politieke kringen werd gekoesterd, dat Sjanghai tot het uiterste door de regeringstroepen zou worden verdedigd en een ommekeer zou kunnen betekenen („Stalingrad van China") in de burgeroorlog, is niet bewaarheid geworden.

Intussen heeft de wetgevende Joean (Kwomintang-China) een motie goedgekeurd, waarin aan Tsjiang-Kai-sjek wordt verzocht onmiddellijk naar Kanton te komen om de leiding op zich te nemen van de strijd tegen de oprukkende communisten. Tsjiang Kai-sjek zou zich van Sjanghai naar Formosa hebben begeven. Volgens een bericht van Associated Press heeft het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken zich tot de leidende niet-communistische landen in de gebieden van de Atlantische en de Stille Oceaan gewend, om te komen tot een coördinatie van het beleid tegenover de Chinese communisten. Desbetreffende nota's zijn gericht aan Nederland, Engeland, Frankrijk, België, India, Pakistan, Australië, Nieuw-Zeeland, Ceylon en Zuid-Afrika.

In de Amerikaanse nota zouden verschillende belangrijke voorstellen worden gedaan om tot deze coördinatie te komen, o.a. dit, dat geen der betrokken landen nieuwe regimes in China zal erkennen alvorens met de andere landen overleg te hebben gepleegd. Verder zullen de betrokkenen door verenigd optreden moeten trachten, het rode China er toe te binden, de open-deur-politiek voor het Westen te handhaven.

Een aantal grote westelijke mogendheden, met name de V.S., Engeland en Frankrijk hebben grote commerciële en economische belangen in China.

De bedoeling is, dat geen dier westelijke landen achter de ruggen van de andere om zal trachten, diplomatieke of economische voordelen van de communisten te verkrijgen.

Intussen werd van de zijde van het departement van Buitenl. Zaken in Den Haag medegedeeld, dat daar van een nota als hierboven vermeld niets bekend is.

De communistische autoriteiten te Sjanghai hebben per radio de verzekering gegeven, dat het rode leger de levens en bezittingen van de ingezetenen zal beschermen en de bevolking opgeroepen haar normale werkzaamheden te hervatten.

De communistische autoriteiten hebben een Engelse editie uitgegeven van haar blad „Volk van Sjanghai", waarin wordt aangedrongen op handhaving van orde en recht. Het blad eist vrijheid van godsdienst, bescherming van kerken en tempels en van alle geestelijken en hun helpers, die aan de wetten gehoorzamen.

De „Sjoengpao", een der oudste bladen van China, is door de communisten overgenomen. In haar plaats zal een nieuw blad: „Dagblad der bevrijding" verschijnen.

De buitenlandse persagentschappen mogen de bladen in Sjanghai blijven bedienen en vrijelijk telegrammen naar overzee sturen. De correspondenten kunnen ongehinderd werken.

Communistische „Djen Min Piao"-bankbiljetten zijn in circulatie gebracht, doch er is nog geen officiële wisselkoers gepubliceerd.

Er is radio-telefonische verbinding tussen de Verenigde Staten en het communistische China tot stand gebracht. Drie Amerikaanse radiomaatschappijen melden, dat Sjanghai doorverbindt met alle delen van het communistische China.

Over de situatie in N.-China, waar de strijd reeds meer dan twee maanden geleden tot een einde kwam, schrijft een correspondent van de Times (Weekly Ed. 25-5), die tot voor kort in dit gebied verbleef o.m.: De economische toestand vertoont niet alleen geen tekenen van verbetering, maar de levensstandaard is zelfs nog verslechterd. De inflatie duurt voort in dezelfde mate als voor de communisten de macht overnamen. Nu de Chinezen (niet de buitenlanders) vrij binnen het door de communisten gecontroleerde gebied mogen rondreizen, komen er in Peking en Tientsin berichten binnen over de streken die reeds lange tijd onder communistische contrôle staan. Al deze berichten maken melding van een korte periode met weinig veranderingen, gevolgd door de geleidelijke sluiting van handelshuizen en fabrieken, wegens gebrek aan grondstoffen, looneisen en zware belastingen. Bovenal is er gebrek aan voedsel,

(Vervolg zie pag. 8129)

Op pag. 8125 drukten wij een foto af van de hoogste leider der Chinese communisten Mao Tse-toeng (voor biografische bijzonderheden zie men pag. 7912). Hierboven geven wij de portretten van een viertal andere leidende figuren. Boven v.l.n.r.: Lin Piao vroeger opperbevelhebber in Mandsjoerije, commandeert thans de troepen die Hankou veroverden. Naast hem Lioe Sjao-tsji, lid van het politieke bureau en van de centrale executieve der Chinese communistische partij, een der voornaamste leiders. Beneden v.l.n.r.: gen. Nisj Yoeng-sjen, commandant van het communistische leger in N. China en Yeh Tsjien-Ying, burgemeester van Peiping; beiden zijn lid van het centrale comité.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

22 Mei (Zondag)

China — Nantsjang, hoofdstad van de provincie Siangsi, in communistische handen.
Duitsland — De componist Hans Pfitzner op 80-jarige leeftijd te Salzburg overleden.
Frankrijk — De schrijver Klaus Mann, zoon van Thomas Mann, op 43-jarige leeftijd te Cannes overleden.
— De koloniale status van Cochin-China wordt afgeschaft. Het wordt opgenomen in de nieuw te stichten republiek Vietnam.
Oostenrijk — De (katholieke) Volkspartij neemt een resolutie aan waarin onmiddellijke terugtrekking van de bezettingstroepen wordt geëist.

23 Mei (Maandag)

China — Sian, hoofdstad van de provincie Sjensi, door de communisten veroverd.
Duitsland — Grondwet voor West-Duitsland afgekondigd. (Zie in dit nr.)
Finland — Aan Tanner en Linkomies, resp. premier en minister van Financiën tijdens de oorlog, die tot 5½ jaar gevangenisstraf waren veroordeeld omdat zij hun land „in de oorlog hadden gestort" is gratie verleend. Zij mogen hun oude beroep (hoogleraar) weer opvatten. (Zie ook 8116 kron. 20-5)
Internationaal — Opening van de Parijse conferentie van de „Grote Vier". Overeenstemming over de agenda:
1. De eenheid van Duitsland, zowel economisch als politiek; Viermogendhedencontrôle; 2. Berlijn, met inbegrip van de muntkwestie; 3. Voorbereiding van een vredesverdrag voor Duitsland; 4. Bespreking over een verdrag met Oostenrijk.
Nederland — Mr. W. A. J. Visser heeft ontheffing uit zijn functie als burgemeester van 's-Gravenhage gevraagd. Particuliere redenen zouden hiervan de oorzaak zijn. Mr. Visser zou voor buitenlandse reizen meer deviezen hebben gebruikt dan verantwoord kan worden. Zijn secretaris, drs. W. Bos, is gearresteerd.
— Bij K.B. van 14 Mei '49 (St. Crt. 23 Mei) is mr. W. F. Schokking totdien minister van Marine a.i. benoemd tot minister van Marine.
— H. J. Kerkmeester, tijdens de oorlog directeur van de Arbeiderspers, tot 14 jaar gevangenisstraf veroordeeld. De eis luidde 15 jaar.
— De bekende Haagse schilder Willy Sluyter op 76-jarige leeftijd overleden.
— Prins Bernhard en prof. J. E. ten Doesschate worden geïnstalleerd als curatoren van het Nederlands economisch instituut te Rotterdam.
— Tot regeringscommissaris voor het Nederlands Beheersinstituut is benoemd prof. dr. H. J. H. Smeets.

24 Mei (Dinsdag)

China — Volgens het persbureau Exchange is de nationalistische regering te Kanton afgetreden, omdat haar bevelen in verschillende provincies niet meer zouden worden opgevolgd.
Indonesië — Te Menado is een comité opgericht tot vorming van de negara Minahassa. Tezelfdertijd werd een comité opgericht tot het stichten van een beweging „tegen separatistische stromingen".
— De procureur-generaal mr. H. W. Felderhof, zal eind Juni naar Nederland vertrekken. Tot zijn opvolger is benoemd mr. Urip Kartodirdjo, lid van het Hooggerechtshof van Indonesië.
Nederland — Lt.-generaal Spoor bij K.B. van 23 Mei tot generaal bevorderd.
— Lt.-kolonel F. H. W. E. J. van Dun benoemd tot militair attaché te Washington. Als commandant van de landmacht op de Ned. Antillen wordt hij opgevolgd door lt.-kolonel I. E. Leezer.
— Te 's-Gravenhage wordt het hoofdkantoor van de K.L.M. geopend. Prins Bernhard metselt sluitsteen.
Transjordanië — Koning Abdullah verklaart, dat hij voornemens is gebruik te maken van het Arabisch legioen om een verenigde Arabische staat te verwezenlijken.

25 Mei (Woensdag)

België — Volgens de „Nouvelle Gazette" zal binnenkort in de Ardennen een centrum worden ingericht voor atoomonderzoek. Hiermede zou fr. 100 millioen gemoeid zijn. (Zie ook in dit nr. onder K. W. en T.)
China — Sjanghai door communisten bezet.
Griekenland — Het Griekse kern-kabinet deelt aan Engeland en de Ver. Staten mede, dat het op de hoogte wenst te worden gehouden van informele besprekingen t.a.v. de Balkan.
Indonesië — Gen. Spoor op 47-jarige leeftijd overleden. (Zie in dit nr.)
Internationaal — De lidmaatschapscommissie van de Veiligheidsraad besluit de overweging van een verzoek van Nepal, een onafhankelijk koninkrijk in de Himalaya, om lid te mogen worden van de Ver. Naties op te schorten, totdat meer inlichtingen zijn ontvangen betreffende Nepals souvereiniteit en onafhankelijkheid.
Nederland — De afd. Amsterdam treedt uit de Ver. van ex-politieke gevangenen, wegens het door het bestuur genomen besluit om communisten te weren. De oprichting van een nieuwe organisatie wordt voorbereid.
— De rijkspolitie spoort te Amsterdam een organisatie van oud-N.S.B.-ers op, welke o.m. steun verleende aan voortvluchtige politieke delinquenten.
— Te Duisburg komt een accoord tot stand over de verscheping van kolen over Rotterdam. De Nederlandse en Duitse Rijnscheepvaart zullen elk met 44% en de Franse Rijnvaart met 12% participeren.
— De Eerste Kamer aanvaardt z.h.s. de begroting van Overzeese Gebiedsdelen. De communisten vroegen aantekening van tegenstem. Bij het debat werd naast gematigde critiek ook waardering voor het gevoerde beleid uitgesproken. Een suggestie van de heer Kerstens (K.V.P.) om het voorzitterschap van de R.T.C. niet door de regering te laten bekleden, wordt door de regering in overweging genomen.
— De heer J. G. Ph. Looman, adviseur der regering voor int. kolenvraagstukken, is benoemd tot vertegenwoordiger in de Raad van het Internationaal orgaan voor het Ruhrgebied.
— Minister In 't Veld heeft als aanvulling op het bouwprogramma 1949 een volume toegestaan van ongeveer 6000 woningen. (Bouwplan '49 7902 H)

26 Mei (Donderdag)

Australië — De minister-president, Chifley, deelt in het Huis van Afgevaardigden mede, dat Australië met andere landen overleg pleegt over een mogelijke „de facto"-erkenning van een communistische regering in China.
Israël — Tot vertegenwoordiger bij de Benelux-landen is benoemd, Michael Amir, die vroeger Misjoe Weissman heette en lid was van het Roemeense parlement.
Noorwegen — Het Noorse congres van Vakverenigingen treedt uit het Wereldvakverbond. (Zie ook 8009 Kr. 17-3)
Vaticaan — In de pauselijke troonzaal wordt op plechtige wijze voorlezing gedaan van de pauselijke bul waarin wordt aangekondigd dat op 24 December 1949 het Heilig Jaar zal beginnen, dat tot 24 December 1950 zal duren.

27 Mei (Vrijdag)

China — De Kwomintang-regering protesteert bij de Am. regering tegen het stopzetten van de Japanse herstelbetalingen.
Engeland — Het Hogerhuis heeft het wetsontwerp tot nationalisatie van de IJzer- en Staalindustrie in tweede lezing aangenomen.
— Gerhard Eisler, op grond van het Engelse recht vrijgelaten. De V.S. hadden om uitlevering verzocht.
Indonesië — Dr. Sukiman, leider van de Masjumi, en Sujomo Hadinoto, leider van de P.N.I. verklaren het „accoord van Batavia" te zullen steunen.
Nederland — Prof. dr. M. S. van Brakel, hoogleraar aan de juridische faculteit aan de universiteit te Utrecht, geeft zijn afscheidscollege.
— De componiste Rosy Wertheim op 61-jarige leeftijd overleden
Ned. W.-Indië — De begroting van Suriname vertoont een tekort van ruim 5 millioen Surinaamse Courant. Verhoging van belastingen en leningen moeten het tekort dekken.
Ver. Staten — Dr. Ralph Bunche heeft een aanbod van president Truman, om onder-minister van Buitenlandse Zaken te worden, van de hand gewezen.

28 Mei (Zaterdag)

Duitsland — Dr. Adenauer verklaart, dat de „nieuwe Duitse staat zal streven naar terugwinning van de Oost-Duitse provincies, die onwettig bij Polen zijn gevoegd".
Indonesië — De sultan van Djokja garandeert in een bekendmaking „veiligheid van lijf en goed voor ieder". Er zullen geen represaille-maatregelen worden genomen, „tegen wie ook".
— In het ontwerp van wijziging van de begroting van Overzeese Gebiedsdelen wordt voor reis- en verblijfkosten van de C. v. G. D. genoemd een bedrag van ƒ 171.930.19. De helft hiervan zou voor rekening van Nederland en de andere helft voor rekening van Indonesië komen.
— Abdul Malik opent de tweede conferentie voor Sumatra. (Zie 1ste conf. 8048 A)
Nederland — Dr. de Kat Angelino zal optreden als adviseur van de H.V.K. in Indonesië, de heer Lovink. Prof. Baron van Asbeck heeft een desbetreffende uitnodiging van de regering om redenen van persoonlijke aard afgewezen.
Roemenië — Volgens Reuter is Georges Tatarescu, minister van Buitenlandse Zaken van 1945 tot 1947 en leider van de voormalige liberale partij, gearresteerd.

(Vervolg van pag. 8127)

daar de boeren hun waren slechts willen afstaan tegen gebruiksvoorwerpen.

Met betrekking tot de buitenlanders, tonen de communisten zich blijkens berichten uit Peking, Tientsin en Moekden in het geheel niet geïnteresseerd. Zij doen geen beroep op hen en zijn er van overtuigd, het best zonder hun hulp te kunnen stellen. Nergens hebben zij getracht in contact te treden met buitenlandse consuls, en op pogingen in die richting van buitenlandse Kamers van Koophandel, banken en correspondenten reageerden zij uitermate koel. Onlangs werd het gebruik van buitenlandse opschriften op winkels en Chinese producten verboden, „om de laatste sporen van de oude koloniale status uit te wissen." Niettemin is het mogelijk, dat zij buitenlandse technici zullen dulden, zo niet verwelkomen en dat zij zullen toestaan, dat buitenlandse ondernemingen door buitenlandse deskundigen geleid worden, natuurlijk onder scherpe regeringscontrôle.

Buitenlandse zakenlieden die de recente ontwikkelingen met bezorgdheid gade slaan, trachten zich te troosten met de gedachte, dat China het niet zonder buitenlandse handel kan stellen. Deze opvatting houdt geen rekening met de tendenties, die gewoonlijk in revolutionnaire processen optreden, wanneer — zeker in het beginstadium — extremisten en fanatici de waarlijk drijvende krachten zijn. De genoemde opvatting vindt ook geen steun in het verleden, tijdens hetwelk China het eeuwenlang kon stellen zonder buitenlandse handel. Het is niet onmogelijk dat de doctrinaire extremisten bereid zijn alles aan hun theorieën op te offeren en dat zij zullen trachten, de Chinese economie zonder buitenlandse hulp op te bouwen, door terug te keren tot een zuiver agrarische economie en door de bevolking te dwingen gedurende een lange tijd genoegen te nemen met een levensstandaard nog lager dan de huidige. Intussen is het een feit, dat de spoorwegen, de mijnbouw en de zware industrie nog in een primitief stadium verkeren. China beschikt ook niet, afgezien van geringe hoeveelheden, over de meest essentiële grondstoffen: staal, olie, timmerhout, katoen en rubber, om er slechts enige te noemen.

De algemene indruk, die men van de situatie in Noord-China krijgt, is die van een samenleving, die snel glijdt in de richting van een soort agrarische gemeenschap, waarbinnen verschillende theorieën die de Chinese communisten gedurende jaren hebben geleerd, in practijk worden gebracht, ongeacht de consequenties.

Het bestuursapparaat en de economie van het nieuwe China.

Hierover schreef de met Mao Tse-toeng sympathiserende Amerikaanse „progressieve" schrijver Fr. V. Field (Political Affairs. New York, Jan. '49) o.m.:

De revolutionnaire lagen van de bourgeoisie maken thans deel uit van de coalitie in de Bevrijde Gebieden. Zij zullen een onderdeel zijn van de nationale coalitie van het nieuwe China. Zij zullen echter geen dominerende rol spelen, op welk plan van bestuur dan ook. De samenstelling van deze besturen zullen de klasse-samenstelling van de anti-imperialistische, anti-feodale coalitie weergeven. Daar 85% van de Chinezen arbeiders en kleine boeren zijn, zullen het deze sociale krachten zijn, die de basisstructuur vormen van de nieuwe plaatselijke en nationale besturen. De organen van het volk met de meeste invloed zullen dienovereenkomstig de Communistische Partij, de vakverenigingen en de boerenorganisaties zijn. Mao Tse-toeng schijft in zijn „Nieuwe Democratie" ('41): „Een systeem van werkelijke algemene verkiezingen, ongeacht verschillen in geslacht, geloof, bezit en ontwikkeling moet in practijk worden gebracht, zo dat het geschikt is voor de uitdrukking van de volkswil, voor de leiding van de revolutionnaire strijd en voor de geest van de Nieuwe Democratie."

Dit, tezamen met een systeem van volkscongressen op verschillende schaal, van plaatselijk tot nationaal, waardoor de verschillende besturen gekozen worden, „is het systeem van democratisch centralisme". Dit is de politiek van het nieuwe China, die thans wordt gevoerd.

Wat is de economische organisatie van China in de periode van de overwinning van de burgerlijk-democratische revolutie, die slechts een stap is op weg naar het Socialisme?

In zijn verslag aan het Centrale Comité van de Communistische Partij op 25 Dec. 1947 wijst Mao er op, dat het doel van de nieuwe democratische revolutie slechts de uitschakeling van het feodalisme en het monopolie-kapitalisme was, niet van de kapitalistische economie in het algemeen. Hij zei:

„Wegens de achterlijkheid van China's economie, zal het nog nodig zijn het bestaan van de kapitalistische economie in de vorm van de middenstand en de kleine bourgeoisie gedurende een lange periode toe te laten."

Hij beschreef de economische structuur van het nieuwe China als samengesteld uit drie soorten economie: 1. staatseconomie; 2. agrarische economie met individuele zowel als coöperatieve ondernemingen, met een ontwikkeling van de individuele naar de collectieve basis en 3. de economie van het klein- en individuele industriële en commerciële particuliere kapitaal. Bij de verklaring van Mao's economisch program schrijft M. T. Jang:

„Dit is de overgangsperiode tussen het einde van een half-koloniale, half-feodale maatschappij en de vestiging van het socialisme. Aan de ene kant maakt het de weg vrij voor de industriële ontwikkeling van het kapitalisme en aan de andere kant voor de eerste voorwaarden voor het socialisme."

De tegenwoordige monopolies, geconcentreerd in de handen van de vier regerende families — de Tsjiangs, Soengs, Kings en Tsjens — zullen in het nieuwe China aan de staat behoren. Er zal loonarbeid zijn, maar uitbuiting in de vroegere betekenis zal in de staats-sector van de economie van de Nieuwe Democratie niet meer bestaan. Kleine en middelgrote particuliere ondernemingen in de industrie en handel zullen toegelaten worden, en zelfs aangemoedigd. Reeds zijn in de Bevrijde Gebieden publieke gelden voorgeschoten aan particuliere ondernemingen. Terwijl de ontwikkeling van de kapitalistische ondernemingen van onderen zal worden aangemoedigd, zal deze aan de bovenkant worden beperkt. Zodra een particuliere onderneming te groot wordt, zodra deze zich begint te ontwikkelen tot een monopolie, zal zij door de staat worden overgenomen. Zo zal het productieve en progressieve stadium van het kapitalisme worden bevorderd, zijn monopolie- of vernielend stadium worden besnoeid.

Op geen enkel punt zal het particuliere initiatief de nationale of plaatselijke economie van China overheersen. De staats-sector, gebaseerd op de zware industrie, transport- en bankwezen, zal een overheersende invloed uitoefenen. Op deze manier zal de basis voor het Socialisme gelegd worden, als inleiding tot de overgang van China's economie naar het uiteindelijke stadium van het Socialisme.

De agrarische economie ondergaat dezelfde overgang. In 't algemeen genomen is de eerste stap de uitroeiing van alle sporen van feodalisme onder de leuze „Het land aan de bewerkers" (onteigening, gelijke verdeling, enz.); de tweede stap is aanmoediging van kleine- en middelboeren; de derde stap is de bevordering van coöperaties (transport, consumptie, uitwisseling van arbeid, enz.); en de vierde stap is de geleidelijke ontwikkeling van sterke eenheden van mechanisatie en collectivisatie. De groei van deze agrarische economie en die van de industriële economie zullen nauw verbonden worden, daar elk afhankelijk van de ontwikkeling van de ander is.

Het eerste constructieve doel van de tegenwoordige overgangsperiode is de omvorming van de Chinese economie van een, die overwegend agrarisch is, naar die van een industrieel land. De burgerlijk-democratische revolutie heeft de eerste voorwaarde voor industrialisatie gevestigd: industrialisatie zal de eerste voorwaarde voor het Socialisme verschaffen. Tot zover Fr. V. Field.

Nederland

A. Publiekrechtelijke Bedrijfs-Organisatie - Wetsontwerp gewijzigd - De organisatie-Woltersom —

In de op 20 Mei verschenen memorie van antwoord op het voorlopig verslag van de Tweede Kamer over het wetsontwerp Publiekrechtelijke Bedrijfs-Organisatie deelt de regering mede, dat zij het wenselijk heeft geoordeeld de in het wetsontwerp gevolgde constructie, volgens welke de Sociaal-Economische Raad beschouwd zou moeten worden als een orgaan van Algemene Bedrijfsorganisatie, te vervangen door een opzet, welke gemakkelijker aanspreekt. In een uitvoerige Nota van wijzigingen stelt zij nu voor te volstaan met instelling van de Sociaal-Economische Raad, waaraan rechtspersoonlijkheid wordt gegeven. Materieel wordt hiermede, aldus de regering, geen wijziging in het ontwerp gebracht.

Als overgangsbepaling is alsnog in het wetsontwerp een artikel opgenomen waarbij verplichtend wordt gesteld de Stichting van de Arbeid voorlopig op sociaal gebied in te schakelen, om daarmede de ongerustheid, die in het Voorlopig verslag tot uitdrukking kwam, dat de Sociaal-Economische Raad op een te vroeg tijdstip deze Stichting niet meer zou raadplegen, wordt weggenomen. De regering spreekt echter de verwachting en het vertrouwen uit, dat het organisatorisch overleg geleidelijk binnen het kader van de Sociaal-Economische Raad voldoende tot zijn recht zal komen.

Ten aanzien van de opbouw van de bedrijfsorganisatie geeft de regering toe, dat de voorgestelde instellingsprocedure belangrijke bezwaren heeft. Instelling van bedrijfsorganisaties kan slechts bij de

wet geschieden en leidt gemakkelijk tot grote vertraging. Daarom wil de regering bevorderen, dat de instelling van hoofdbedrijf- en bedrijfschappen wordt mogelijk gemaakt bij algemene maatregel van bestuur, mits beperkt tot die gevallen, waarin omtrent de instelling overeenstemming bestaat tussen de regering, de Sociaal-Economische Raad en een voldoende representatieve vertegenwoordiging van de betrokken ondernemers en werknemers. Is hieraan niet voldaan dan zal de instelling moeten worden onderworpen aan het oordeel van de Staten-Generaal. Voorts zal moeten worden bepaald ten aanzien van welke onderwerpen aan deze bedrijfsorganisaties verordenende bevoegdheid kan worden gegeven en wie door haar verordeningen kunnen worden gebonden.

Wat betreft de opheffing van de verschillende onderdelen van de z.g. organisatie-Woltersom deelt de regering mede, dat het in haar voornemen ligt opheffing van vak- of bedrijfsgroepen steeds te bevorderen, wanneer de betrokkenen een redelijke termijn hebben gehad om een bedrijfschap voor te bereiden zonder van deze mogelijkheid gebruik te maken, en — om alle ongerustheid weg te nemen —, dat de hoofd-, bedrijfs- en vakgroepen en andere onderdelen van de z.g. zelfstandige organisatie van het bedrijfsleven nog vele jaren zullen bestaan, heeft de regering nu voorgesteld een fatale datum in de wet op te nemen, nl. van drie jaren. Verder is alsnog een bepaling opgenomen, dat opheffing van de afzonderlijke groepen der organisatie-Woltersom door de minister van Economische Zaken kan geschieden.

Ten aanzien van de overheidsinvloed deelt de regering mede, bereid te zijn aan de wens om de ministeriële goedkeuring van de benoeming van een voorzitter van een hoofdbedrijf- of een bedrijfschap door het bestuur te doen vervallen, tegemoet te komen. Een andere bepaling, die de regering bereid is in de wet te doen opnemen betreft de openbaarheid. Behalve wanneer dringende redenen zich daartegen naar het oordeel van het bestuur van een bedrijf-, hoofdbedrijf- of productschap verzetten, moeten ontwerpverordeningen op een nader bij algemene maatregel van bestuur voor te schrijven wijze bekend worden gemaakt en moeten belanghebbenden gedurende een nader daarbij vast te stellen termijn gelegenheid hebben hun bezwaren schriftelijk aan het bestuur in te zenden.

In verband met de hierboven vermelde wijziging van de instellingsprocedure, waarbij de instelling van de hoofdbedrijfen de bedrijfschappen in de meeste gevallen bij algemene maatregel van bestuur zal kunnen geschieden, dient de raamwet bepalingen in te houden omtrent de verordenende bevoegdheden, welke aan deze lichamen hierbij ten hoogste kunnen worden toegekend. Voorgesteld wordt nu in het ontwerp een limitatieve opsomming te geven van de onderwerpen, waarvan bij algemene maatregel van bestuur de regeling of nadere regeling aan een lichaam kan worden overgelaten; aansluiting is hier zoveel mogelijk gezocht bij de voorstellen van de commissie-Van der Ven dienaangaande.

Wat de sancties op overtreding van verordeningen betreft, is de mogelijkheid in het wetsontwerp geopend, dat deze overtredingen worden gestempeld tot economische delicten. Omdat de wet op de economische delicten echter nog in ontwerp bij de Tweede Kamer aanhangig is en niet de zekerheid bestaat, dat dit ontwerp eerder tot wet zal worden verheven dan het ontwerp op de bedrijfsorganisatie, wordt nu voorgesteld de verwijzing naar de wet op de economische delicten te vervangen door een naar het besluit berechting op de economische delicten.

Gezien de noodzaak de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie zo spoedig mogelijk volledig te doen functionneren en het feit, dat met de oplossing van het tuchtrechtprobleem geruime tijd moet heengaan, heeft de regering gemeend enige voorlopige bepalingen betreffende tuchtrecht in het ontwerp te moeten opnemen. Voorlopig zal het bestaande scheidsgerecht voor de voedselvoorziening met de administratieve rechtspraak worden belast. **(Vor. ber. P.B.O. 8034 B)**

A. A. H. J. Lovink H.V.K. —

Tot opvolger van dr. Beel is op 18 Mei als Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon in Indonesië benoemd de buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur A. H. J. Lovink, secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandse Zaken. H.M. de Koningin heeft, op voordracht van de raad van ministers, aan dr. L. J.

M. Beel, op zijn verzoek, op de meest eervolle wijze ontslag verleend als Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon in Indonesië, onder dankbetuiging voor de gewichtige diensten door hem als zodanig in zeer moeilijke omstandigheden aan den lande bewezen.

Het eervol ontslag aan dr. Beel zal gerekend worden in te gaan op het tijdstip, waarop de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon het bestuur zal hebben overgedragen.

De heer A. H. J. Lovink, die in 1902 te 's-Gravenhage werd geboren, heeft lange jaren in het Verre Oosten vertoefd, waarbij hij zich in het bijzonder met economisch-politieke vraagstukken heeft bezig-gehouden.

Na de Handelshogeschool te Rotterdam te hebben bezocht, werkte hij achtereenvolgens aan de consulaten te Hamburg, Londen, Berlijn en Parijs.

In 1925 werd hij naar China uitgezonden. Hij bereisde het land intens en leerde de Chinese taal.

Later trad hij als adviseur op aan het bureau voor Chinese Zaken van de Nederlands-Indische regering in Batavia. In 1935 werd de heer Lovink hoofd van de dienst „Oostaziatische Zaken" aldaar, dat inmiddels Chinese en Japanse Zaken had verenigd.

In opdracht van de gouverneur-generaal vertrok hij in Maart 1942 naar Londen, waar hij werd benoemd tot secretaris-generaal aan het ministerie van Algemene Oorlogvoering van het Koninkrijk. Van 1943 tot zijn benoeming in Januari 1947 als ambassadeur in Moskou, diende de heer Lovink ons land als ambassadeur in China. Nog in December van hetzelfde jaar echter werd hij van deze post teruggeroepen om het secretariaat-generaal van Buitenlandse Zaken te aanvaarden, waar hij jhr. A. M. Snouck Hurgronje opvolgde.

De heer Lovink is commandeur in de orde van Oranje Nassau, ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw, en is o.m. nog in het bezit van de hoogste Chinese onderscheiding, de orde van de Glinsterende Ster. Sinds November 1948 is hij curator van de Economische Hogeschool in Rotterdam. **(Vor. ber. 8107 C; 8116 Kr. 18-5; Lovink 7392 C)**

B. Bouwprijs verlaagd - Meer hout

Met ingang van 1 Juni zullen de maximumbouwprijzen per kubieke meter voor woningbouw worden verlaagd. Dit is mogelijk omdat de houtvoorziening thans ruimer is.

Per woning zal voortaan 10 kubieke meter hout mogen worden toegewezen, inclusief de deuren. In verband hiermede zijn de vastgestelde maximumprijzen voor na 1 Juni goed te keuren woningen voor laagbouw verminderd met 1 gulden per kubieke meter, die voor etagebouw van drie verdiepingen met ƒ 1.50 per kubieke meter en die voor etagebouw van vier verdiepingen of meer met ƒ 2.50 per kubieke meter. (Volkskrant 17-5)

(Vor. ber. Woningbouw 7926 A)

Indonesië

C. Het economisch herstel —

Bij de aanvrage om een aandeel in de Marshall-hulp voor Indonesië in de komende jaren werd een plan opgesteld, dat de periode tot en met 1952-'53 omvat. Aan dit plan, dat eerst thans uit Indonesië ter beschikking komt, ontlenen wij het volgende:

Op de eerste plaats zal gestreefd worden naar een aanzienlijk hogere productie van voedingsmiddelen en van consumptiegoederen en andere industriële artikelen, terwijl men in alle opzichten de grootst mogelijke export zal moeten zien te bereiken. Er zijn vooral grote hoeveelheden consumptiegoederen, productie-materialen en kapitaalgoederen nodig.

Het aanvoeren dezer goederen zal ontegenzeglijk het binnenlandse prijsniveau doen dalen, terwijl de productiekosten, niet slechts van importgoederen, maar ook van inlandse consumptiegoederen teruggebracht zullen kunnen worden tot een meer concurrerend peil.

Op Java en Madura is het nauwelijks mogelijk enige aanzienlijke uitbreiding te geven aan de met voedingsgewassen beplante oppervlakten, zonder afbreuk te doen aan de productie van exportgewassen. Voor de andere gebieden is het gestelde doel vergelijkbaar met de opgestelde hoeveelheden van Java en Madura. In getallen uitgedrukt zijn de doelstellingen tot 1952-'53 in 1000 ton:

	1935-1939	1948-1949	1949-1950	1952-1953
Java-Madura				
Rijst	4.025	3.552	3.786	4.491
Maïs	2.030	1.610	1.840	2.197
Cassave	7.584	6.067	6.675	8.500
Aardnoten .	181*	172	180	244
Kedele	269*	256	270	377

* 1937

In de voor-oorlogse jaren leverde de export van Indonesië een belangrijke bijdrage aan de wereldmarkt. In de totale wereldexport van verschillende han-

delsartikelen was het aandeel van Indonesië voor: rubber 40 pct., thee 19 pct., kinine 91 pct., tin 20 pct., kapok 77 pct., harde vezels 33 pct., peper 92 pct.
In het algemeen is het doel van het planten van handelsgewassen exportoverschotten te kweken van ongeveer voor-oorlogse grootte, dit boven de hoeveelheden, die voor binnenlands gebruik benodigd zijn. De werkelijk te exporteren hoeveelheden in 1952-'53 zullen echter afhangen van de vraag daarnaar op dat moment, zodat ten opzichte van zekere goederen de doelstelling lager zou moeten zijn dan vóór de oorlog en in sommige gevallen zelfs lager dan in de eerste jaren van het opgestelde schema. Inmiddels heeft een voorlopige studie van de Parijse Marshall-plan-organisatie wel duidelijk gemaakt, dat verschillende Europese landen de exportmogelijkheden hebben overschat. Zij zullen hun prijzen méér moeten verlagen dan de dollarlanden, om een afzetmarkt te vinden. Weliswaar liggen de verhoudingen van Indonesië anders dan voor West-Europa, doch dat neemt niet weg, dat het ook voor dit land nodig zal zijn om actief naar kostprijsverlaging te streven.
Hieronder volgen de uitvoerschema's, opgesteld voor de meer belangrijke producten, (in duizenden tonnen bruto):

	1952-'53	1939
Rubber	700	411
Palmolie (incl. olie-equivalent palmpitten)	250	248
Copra	600	537
Suiker	1100	1388
Thee	55	74
Koffie	27	67
Kapok	15	22
Tabak - Sumatrablad ..	14	9
Javablad	15	12
Javakrossok ..	15	26
Peper	20	71

Het totale brutogewicht van de export (uitgezonderd zijn de aardolie-producten) wordt geschat op 5.763.000 ton voor 1952-'53, vergeleken met 5.677.000 ton in 1939.
De behoeften voor de rehabilitatie en reconstructie van installaties en gebouwen, die oorlogsschade geleden hebben, zijn nog zeer aanzienlijk. Hoe groot de aangerichte schade is, kan men enigszins opmaken uit de volgende geraamde percentages die aangeven tot hoever het productie-potentieel werd teruggebracht: suiker tot pl.m. 50 pct., rubber tot pl.m. 80 pct., palmolie tot pl.m. 80 pct., thee tot pl.m. 50 pct. (Maasbode 25-5)
(Vor. ber. Ec. situatie 8036 A)

A. Generaal Spoor. † —

Generaal S. H. Spoor is op 25 Mei te Batavia ten gevolge van een hartaanval, welke hem op 23 Mei had getroffen, overleden.
In een officieel communiqué, dat door het militaire hoofdkwartier te Batavia werd uitgegeven, maakte de regering van Indonesië „met diep leedwezen het overlijden van de opperbevelhebber van de Nederlandse strijdkrachten" bekend.
„Uw commandant, generaal Spoor, is hedenmiddag overleden; een aanvoerder van grote allure, wiens rijke geestesgaven en diepgevoeld plichtsbesef ieders bewondering afdwongen, is van ons heengegaan. Zijn verdiensten hadden nog slechts enkele dagen geleden opnieuw koninklijke erkenning gevonden in zijn bevordering tot generaal, de hoogste rang, die bij de Landmacht bestaat".
Aldus begon de dagorder, waarmede dr. Beel, als opperbevelhebber van Land- en Zeemacht in Indonesië, zich richtte tot de troepen.
Op 28 Mei is het stoffelijk overschot van generaal Spoor op het ereveld Menteng Pulo, aan de rand van Batavia, met groot militair eerbetoon ter aarde besteld.
Simon Hendrik Spoor, zoon van André Spoor, de vroegere concertmeester van het Residentie-Orkest te 's-Gravenhage en vioolleraar aan het Haagse conservatorium, werd in 1902 te Amsterdam geboren. Hij doorliep de Koninklijke Militaire Academie te Breda en werd op 31 Juli 1923 benoemd tot tweede-luitenant der infanterie. Aan het einde van dat jaar vertrok hij naar Indonesië, om dienst te doen op Java en Borneo. In 1926 volgde zijn bevordering tot eerste-luitenant. Van 1929 tot 1932 volgde hij in Nederland de studie aan de hogere krijgsschool, waarna hij in 1932 werd gedetacheerd bij de generale staf te Bandung.
In 1934 keerde hij terug naar Nederland om de functi van leraar in taktiek en strategie aan de Koninklijke Militaire Academie te aanvaarden. Hij werd hier bevorderd tot kapitein.
Kort voor de tweede wereldoorlog, in

1938, ging hij terug naar de tropen. Hij werd belast met stafwerk van bijzondere aard. In October 1941 werd hij leraar aan de hogere krijgsschool te Bandung in oorlogsrecht en Indisch noodrecht.
Tijdens de Japanse invasie, in Maart 1942, vertrok kapitein Spoor met een bijzondere opdracht van de legercommandant naar Australië, waar hij in April van dat jaar werd ingedeeld bij het hoofdkwartier van generaal MacArthur. Een maand later werd hij reeds eervol van deze functie ontheven; hij ging zich wijden aan de opbouw van de NEFIS (Netherlands forces intelligence service). In dezelfde maand werd hij bevorderd tot majoor bij de generale staf.
Na de capitulatie van Japan keerde hij als kolonel en directeur van de NEFIS naar Indonesië terug. In Januari 1946 werd hij bevorderd tot generaal-majoor. In September 1946 werd hij benoemd tot luitenant-generaal, commandant van het leger in Indonesië en hoofd van het departement van oorlog te Batavia. Als generaal Spoor is hij sedertdien alom bekend geworden. Hij was een onvermoeid werker, een knap strateeg. De twee politiële acties stonden onder zijn leiding.
Hij was een legercommandant, die èn door zijn kwaliteiten als aanvoerder èn door zijn persoonlijke eigenschappen door de troepen in Indonesië op de handen werd gedragen. Persoonlijk ijverde hij voor de verbetering van de omstandigheden, waaronder de troepen in Indonesië hun taak moesten verrichten, welk onderwerp hij herhaaldelijk tijdens bezoeken aan Nederland ter sprake bracht en bij welk werk hij door zijn vrouw zo doeltreffend werd bijgestaan. Hij had een open oog voor de verhoudingen en herhaaldelijk vroeg hij de troepen begrip voor de bijzondere taak, waarvan samenwerking tussen Nederlanders en Indonesiërs het uiteindelijk resultaat zou moeten zijn.
Generaal Spoor was een hartstochtelijk beoefenaar van muziek. Reeds op zeer jeugdige leeftijd leerde hij het vioolspel waarin hij zich op latere leeftijd steeds meer bekwaamde. Behalve muziekbeoefenaar was hij een uitstekend kenner der Franse letteren.
In September 1948 werd hij benoemd tot commandeur in de orde van Oranje Nassau, met de zwaarden. Verder was hij officier in de orde van de Nederlandse Leeuw, drager van het officierskruis, van het oorlogsherinneringskruis en van de Medal of Freedom met de bronzen palmen. Op 23 Mei j.l. werd hij bevorderd tot generaal.
De Eerste Kamer heeft op 25 Mei, bij het begin van de vergad ing, het verscheiden van generaal Spoor herdacht. Minister Van Maarseveen maakte het overlijden van de legercommandant bekend en zeide o.m.:
„Van de vroege ochtend tot diep in de nacht heeft de generaal gewerkt. Het Vaderland is hem grote dank verschuldigd. Velen van zijn strijdmakkers zijn hem voorgegaan; hij is hen thans gevolgd. Moge God hen in Zijn eeuwige glorie verenigen."
Daarna getuigde de voorzitter van de Eerste Kamer, prof. Kranenburg, hoe diep getroffen het Nederlandse volk is. „Generaal Spoor heeft met grote ijver en bekwaamheid gewerkt. Koningin en Vaderland lijden bij zijn heengaan een groot verlies. Moge zijn weduwe de kracht gegeven worden, dit grote verlies te dragen." (A.N.P. 23-5) **(V. b. Gen. Spoor 8060 C)**

B. De mislukking van de „Hoge Veluwe"-conferentie —

In „Vrij Nederland" van 21 Mei j.l. deelde Prof. Schermerhorn, ten tijde van de conferentie op de Hoge Veluwe (April 1946) minister-president, over deze conferentie o.m. het volgende mede:
„Er lag een document op tafel, waarvan de inhoud geen voorstel van dr. Van Mook behelsde en tot welks aanvaarding de republikeinse delegatie bij haar vertrek uit Batavia niet gemachtigd was. Zoals op de eerste vergadering bleek, konden de besprekingen daarom slechts van oriënterende aard zijn. Het was dus te voren volstrekt uitgesloten, dat hier een accoord zou kunnen worden gesloten, ook indien de Nederlandse regering het stuk had aanvaard.
Sjahrir had met dr. Van Mook afgesproken aan de leider van de republikeinen een telegram van bepaalde inhoud te zullen zenden, indien hij in Djokja de machtiging voor dit voorstel zou krijgen. Deze leider was onkundig gelaten van die afspraak. Het telegram kwam aan, toen dr. Van Mook in Engeland vertoefde. Niemand begreep de inhoud. Er is een telegram aan Sjahrir gezonden om inlichtingen, dat hem nooit bereikt heeft. Er is verder over dit telegram niet meer gesproken, tot ik deze historie in October in Batavia uit de mond van Sjahrir vernam.
De Nederlandse regering is dus onkundig gebleven van deze machtiging en is in het verdere gesprek van mening gebleven, dat in ieder geval, afgezien van elk meningsverschil omtrent deze tekst, de

eigenlijke onderhandelingen verder in Batavia zou moeten worden gevoerd over de laatste punten van verschil: de vraag of Sumatra met of zonder volksstemming bij het gebied van de republiek zou worden gevoegd, en die nopens verdrag of protocol.
Er was met het oog op dit feit geen aanleiding op dat moment de Kamer voor een beslissing te plaatsen aan de hand van een positief voorstel: dit werd later uit Batavia verwacht.
Op de avond vóór de terugkeer van de delegatie had, niettegenstaande mijn waarschuwing tegen interviews, een telefonisch gesprek van een persagentschap met een lid van de republikeinse delegatie als resultaat een perstelegram, waarin werd verklaard, dat de Hoge-Veluwe-conferentie was mislukt en de republikeinse delegatie teleurgesteld naar huis ging. Dit telegram verwekte in Batavia in republikeinse kringen opschudding, die te begrijpen was na de aanvaarding van het ontworpen voorstel en men viel nog vóór de terugkeer van mr. Soewandi en de zijnen terug op de verklaring van November 1945."
(Vor. ber. H.V.-conf. 6701 A)

A. Gezinshereniging officieren en onderofficieren —

Bij ministeriële beschikking kunnen thans in Indonesië verblijvende officieren en onderofficieren der Koninklijke landmacht aanspraak maken op overkomst van hun gezin voor rekening van het rijk, nadat zij twee jaren zonder onderbreking in de tropen in werkelijke dienst zijn geweest en hun wordt vergund met ingang van de repatriëringsdatum van het onderdeel waarmede zij zijn uitgezonden, of — indien zij niet met een onderdeel zijn uitgezonden — van het onderdeel dat gelijktijdig of ongeveer gelijktijdig met hen naar Indonesië is vertrokken, de diensttijd in de tropen te verlengen met ten minste twee jaren. Tot dit verlengd verblijf in de tropen moeten zij zich schriftelijk hebben verbonden. De aanspraak op overtocht van het gezin voor Rijksrekening gaat verloren, indien, blijkens de vorenbedoelde verbintenis, moet worden aangenomen, dat het gezin na aankomst in Indonesië slechts een jaar of korter aldaar zal verblijven. In Nederland verblijvende officieren en onderofficieren, die ten minste twee jaren zonder onderbreking in de tropen in werkelijke dienst zijn geweest en opnieuw naar Indonesië worden uitgezonden, kunnen aanspraak maken op overtocht van hun gezin voor Rijksrekening, indien kan worden verwacht, dat het gezinsverband in de tropen tenminste gedurende een jaar zal bestaan.
(Alg. Handelsblad 24-5)

België

B. Partijbestuur solidair met socialistische pers —

Naar aanleiding van het feit, dat koning Leopold sancties heeft geëist tegen de socialistische pers wegens de door haar gepubliceerde artikelen over de koningskwestie, heeft het partijbestuur van de Belgische socialistische partij zich op 20 Mei solidair verklaard met deze pers.
In een verklaring zegt het partijbestuur, dat het de koning „niet betaamt aan de vooravond der verkiezingen sancties te vorderen tegen de bladen, die critiek hebben uitgebracht op zijn beslissingen en zijn daden en daarbij authentieke en onweerlegbare bewijzen hebben overgelegd."
„De morele belangen van de monarchie mogen niet worden verward met de persoonlijke zaak van de koning, die op 25 Mei 1940 met opzet het pact heeft verbroken, dat hem met de natie verbond, door te beslissen zich aan de vijand over te leveren", aldus de verklaring.
(Nwe Gids 21-5) **(Vor. ber. 8120 B)**

Brazilië

C. Amerikaanse steun —

De presidenten van de Ver. Staten en Brazilië hebben een programma van vijf punten goedgekeurd, dat ten doel heeft beide landen nader tot elkaar te brengen. Het programma heeft voornamelijk betrekking op financiële en technische hulp van de Ver. Staten aan Brazilië, op Braziliaanse maatregelen om particuliere Amerikaanse beleggingen in Brazilië aan te moedigen en op het vermijden van dubbele belastingen.
Op het Witte Huis is medegedeeld, dat president Truman president Dutra verzekerd heeft, dat Braziliaanse verzoeken om leningen aan de Wereldbank en de Export- en Importbank in de toekomst, zoals ook tot nu toe het geval was, de meest belangstellende overweging van de Amerikaanse regering zullen hebben. De presidenten hebben ook het z.g. rapport-Abbink besproken, dat opgesteld is door een groep Braziliaanse en Amerikaanse deskundigen, die eenstemmig van oordeel bleken, dat de ontwikkeling van Brazilië versneld moet worden door nieuwe regeringsuitgaven, de ontwikkeling van de Braziliaanse hulpbronnen door het particuliere initiatief en door pogingen om de inflatie te beheersen. De Braziliaanse president Dutra is op 25 Mei voor een bezoek van 10 dagen in de Ver. Staten aangekomen. (A.N.P. 23-5)

Canada

D. Omvang immigratie —

Het Ministerie voor Mijnen en Hulpbronnen heeft medegedeeld, dat in het begrotingsjaar per 31 Maart j.l. 125.603 immigranten Canada zijn binnengekomen. Dit totaal is 58,6% groter dan dat van 1947/48 (79.194).
Van de 125.603 immigranten waren er afkomstig van de Britse eilanden 40.015, uit de Ver. Staten 7.306, terwijl 18.450 uit Noord-West-Europa kwamen. Tot laatstgenoemden behoorden 9.866 Nederlanders, waarvan de meeste naar Canada kwamen in het kader van een gemeenschappelijk Ned.-Canadees Landbouwvestigingsplan.
Volgens dit programma, dat tot stand kwam door samenwerking van de Canadese en Nederlandse regeringen zijn meer dan 7.000 leden van Nederlandse boerengezinnen in 1948 Canada binnengekomen. Deze Nederlanders zijn geoefende landbouwers en zij zullen voor Canadese boeren werken totdat zij over voldoende middelen beschikken om zelf boerderijen te kopen. Er waren nog 59.832 immigranten uit andere landen, van wie 15.420 Polen en 10.498 Oekrainers. Tot de immigranten behoorden ook 50.610 verplaatste personen, waarvan er 27.894 naar naaste bloedverwanten gingen, die reeds in Canada woonden. In totaal zijn sedert de eerste verplaatste personen in April 1947 in Canada aankwamen 64.860 verplaatste personen tot Canada toegelaten. De grootste aantallen dezer personen werden opgenomen door de landbouw, de mijnbouw, de bosbouw, de waterkrachten de kledingindustrie. Ook kwamen ongeveer 8.000 meisjes naar Canada om in ziekenhuizen en particuliere woningen te werken. (Documentatie 26-5)
(Vor. ber. Immigratie 7403 B)

Duitsland

E. „Federale Republiek Duitsland"

De president van de Constituerende Raad voor W. Duitsland, Dr. Kurt Adenauer, heeft op 23 Mei om vier uur te Bonn, in een plechtige zitting van de raad de West-Duitse grondwet afgekondigd als de grondwet voor de „Federale Republiek Duitsland". De grondwet is onmiddellijk in werking getreden.
De minister-presidenten van alle W. Duitse Länder, alsmede de burgemeester van W. Berlijn waren aanwezig. De W. bezettingsautoriteiten werden vertegenwoordigd door de plvv. militaire gouverneurs gen.-maj. McLean (Engeland), gen.-maj. Hays (Ver. Staten) en gen.-maj. Noiret (Frankrijk).
In zijn rede noemde Adenauer de plechtigheid een gebeurtenis, waarnaar allen die de jaren van oorlog en Nazi-heerschappij hadden overleefd, lang hadden uitgezien. „Een nieuw Duitsland is thans geboren", alsdus Adenauer. Hij noemde de constitutie de „uitdrukking van de vrije wil en van het vrije besluit van het Duitse volk, dat haar zal koesteren als een geheiligd bezit." Hij sprak voorts de mening uit, dat — „indien de ontmante-

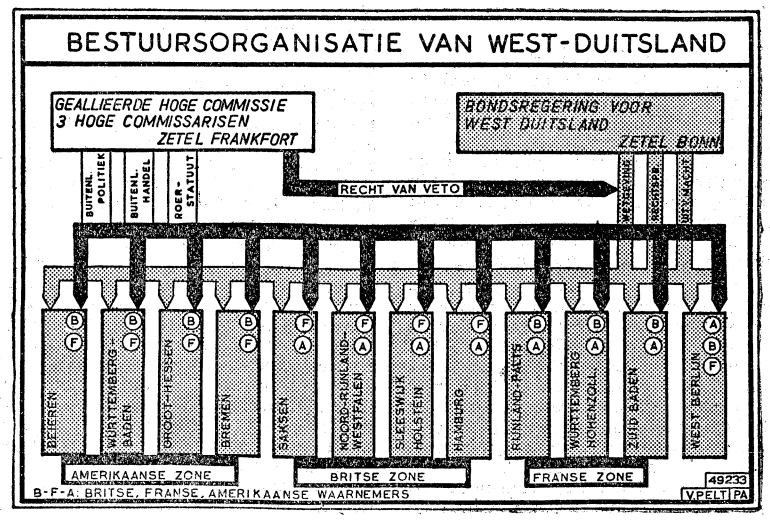

lingspolitiek wordt uitgevoerd als thans is besloten, de politieke opbouw van een nieuwe Duitse democratie ernstig gevaar zal lopen." Hij hoopte dat spoedig verkiezingen voor een representatief West Duits Parlement gehouden en een West Duitse regering gevormd zou kunnen worden en dat weldra geheel Duitsland wederom verenigd zou zijn onder de zwart-rood-gouden vlag.
Onmiddellijk daarna werd de constitutie ondertekend. De twee communistische leden van de raad Renner en Reimann weigerden haar te tekenen. Drie vertegenwoordigers van de stad Berlijn plaatsten hun handtekening onder het document, dat in het eerste nummer van het officiële orgaan van de nieuwe staat wordt gepubliceerd.
(Manchester Guardian Weekly Ed. 26-5)
(Vor. ber. 8120 C)

Engeland

A. Gemeenteraadsverkiezingen in Engeland en Wales —

De op 12 Mei in Engeland en Wales gehouden verkiezingen hebben een overwinning opgeleverd voor de conservatieven.
Gestemd moest worden in ongeveer 400 steden met een totaal van 18 millioen stemgerechtigden. Voor 4700 zetels waren 10.000 candidaten. De einduitslagen luidden als volgt:
Conservatieven ..... 1856 zetels; winst 832, verlies 27 zetels.
Labour ..... 1778 zetels; winst 85, verlies 800 zetels.
Voorts behaalden de onafhankelijken 941 zetels, de liberalen 107 en de communisten 11 zetels.
In Londen verkregen de conservatieven in 11 van de 28 districten de meerderheid, waarvan er 6 op Labour veroverd werden. Labour behield de meerderheid in de 17 overige districten. De zetelsverdeling voor Londen viel als volgt uit: Labour 739, conservatieven 616, communisten 11, onafhankelijken 5 zetels en de liberalen geen.
Na de publicatie van de uitslagen heeft Morgan Phillips, de algemene secretaris van de Labourpartij verklaard: „Niettegenstaande alle pogingen van onze tegenstanders om de indruk te willen wekken, dat er een kentering heeft plaats gegrepen ten gunste van de conservatieven, is het een onbetwistbaar feit dat Labour bij de gemeenteraadsverkiezingen lang niet zoveel zetels heeft verloren als bij de graafschapsverkiezingen, verleden maand. Wij beschikken nog steeds over 2/3 van de plaatselijke besturen, die ons na de oorlog toevielen en dit brengt onze tegenstanders in de war."
Van zijn kant zei de conservatief Lord Woolton: „De uitslagen zijn zeer bemoedigend. Ik meen er uit te mogen besluiten, dat het publiek meer belangstelling heeft voor de politiek dan vroeger. Deze verkiezingen droegen een werkelijk nationaal karakter en het wil mij voorkomen, dat ze kunnen beschouwd worden als een voorproef van de parlementsverkiezingen en als een aanwijzing voor de ommekeer in de openbare mening."
(A.N.P. 14-5) (V. b. Verk. 7978 Kr. 24-2)

Frankrijk

B. Dekking begrotingstekort —

Ter dekking van het tekort op de begroting van 83.1 milliard frs., hoofdzakelijk ontstaan door de kosten van de actie in Indo-China en de verliezen van de Staatsspoorwegen, stelde de minister van Financiën, Petsche, enige weken geleden voor, onbeperkte verkoop van benzine toe te staan tegen verhoogde prijs. Hij verwachtte hierdoor het tekort met 22 milliard frs. te kunnen verminderen. Op 24 Mei echter werd het voorstel door de financiële commissie van de Wetgevende Vergadering verworpen. Doordat minister Petsche hiermede niet accoord wenste te gaan, dreigde een ogenblik het gevaar van een regeringscrisis, temeer, daar bij het debat in de Nat. Vergadering over deze kwestie, de woordvoerder van een groep van 35 onafhankelijk-conservatieve leden, de oud-minister-president Paul Reynaud, ernstig critiek uitbracht op de regering en aandrong op bezuiniging en reorganisatie van het beheer der genationaliseerde industrieën.
Op 26 Mei diende de regering een nieuw voorstel in, dat als een compromis kan worden beschouwd. Hierin werd de invoering van een dubbele benzine-prijs voorgesteld, n.l. 63.20 frs. voor vrije- en 43.20 frs. voor gedistribueerde benzine voor voorrangsverbruikers, zoals artsen. Dit voorstel werd tenslotte na een stormachtig debat, dat vier uren duurde, met 329 tegen 264 stemmen aangenomen. Vóór stemden socialisten, M.R.P., radicalen en een meerderheid van rechtse gematigden; tegen stemden de communisten, de Gaullisten en een aantal rechtse onafhankelijken. Minister-president Queuille verklaarde het besluit van de Vergadering als een „onofficieel vertrouwensvotum" te zullen beschouwen.
(Le Monde 27-5; A.N.P.-A.F.P. 24-5)
(V. b. Begr. 7888 Kr. 3-1; zie ook 7947)

Internationaal Nieuws

C. Uitbreiding Europa's wegennet

Achttien Europese landen (w.o. West-Duitsland) zijn te Genève overeengekomen, in de komende tien jaar een net van grote verkeerswegen over het vasteland van Europa en in Engeland te leggen, dat een lengte zal hebben van 42.000 km. De wegen zullen in drie categorieën worden verdeeld en voorzien worden van de laatste hulpmiddelen voor een snel en veilig verkeer, waardoor een enorme ontwikkeling van het Europese wegverkeer mogelijk zal zijn.
De economische commissie voor Europa van de V.N., waarbij de landen zijn aangesloten, die aan de aanleg van dit wegennet deel zullen nemen, heeft op 19 Mei medegedeeld, dat eerst na een jaar van moeilijke onderhandelingen overeenstemming over de kaart, waarop de ontworpen wegen staan aangegeven, kon worden bereikt. De nieuwe verkeerswegen zijn hoofdzakelijk gebaseerd op bestaande wegen en zij zullen volkomen uniform zijn, zodat de chauffeur van een vrachtwagen van Antwerpen naar de grens van de Sowjet-Unie of van Narvik naar Lissabon zal kunnen rijden langs hoofdwegen, waarvan de breedte onderling niet varieert, met verkeersviaducten, standaard verkeerstekens en zonder het passeren van spoorwegovergangen.
De landen, welke zich hebben verbonden om deel te nemen aan de aanleg van het nieuwe wegennet, zijn: Engeland, Frankrijk, België, Nederland, Oostenrijk, Denemarken, Italië, Portugal, Finland, Griekenland, Luxemburg, Noorwegen, Zweden, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Polen en Hongarije. De Sowjet-Unie heeft noch voor zichzelf noch voor de Oostelijke zone van Duitsland geantwoord op de uitnodiging om aan de conferentie deel te nemen. Ook Joego-Slavië, Roemenië, Bulgarije en Albanië namen niet aan de conferentie deel. Spanje was niet uitgenodigd om aan het wegennet deel te nemen, ofschoon Frankrijk en Portugal voorstellen twee grote wegen aan te leggen, die een verbinding vormen over de grootste breedte van Spanje.
De deskundigen van de deelnemende landen zijn ook overeengekomen om zo spoedig mogelijk drie nieuwe verdragen in werking te doen treden, welke een grotere vrijheid van wegverkeer en vervoer zullen mogelijk maken dan Europa na de eerste wereldoorlog heeft gekend. Het eerste verdrag vergemakkelijkt de grensoverschrijding door autotoeristen, het tweede breekt de bestaande grensbarrières af voor het internationale vervoer langs de weg en volgens het derde zal voor het eerst in Europa vervoer met vrachtauto's op lange afstand door verschillende landen mogelijk zijn zonder douane-visitatie. De verdragen zullen in Juni te Genève ondertekend kunnen worden. (Nwe R'damse Crt.-A.N.P. 20-5)

D. De voormalige Italiaanse koloniën —

Aangezien de Grote Vier tot dusver niet tot overeenstemming konden komen over het lot der voormalige Italiaanse koloniën, werd deze kwestie voorgelegd aan de Verenigde Naties. Hoewel men verwachtte dat Groot-Brittannië, Frankrijk en de Verenigde Staten een lijn zouden trekken en dat van deze mogendheden afkomstige voorstellen een meerderheid zouden krijgen, bleek weldra, dat ook tussen de Westerse mogendheden verschil van mening bestond.
Frankrijk n.l. wilde meer tegemoet komen aan de wensen van Italië, dan Engeland en de Ver. Staten. Een subcommissie van 16 leden werd daarop gevormd en na overleg tussen Engeland (Bevin) en Italië (Sforza) kwam men tot een compromis (10 Mei), neerkomende op het volgende:

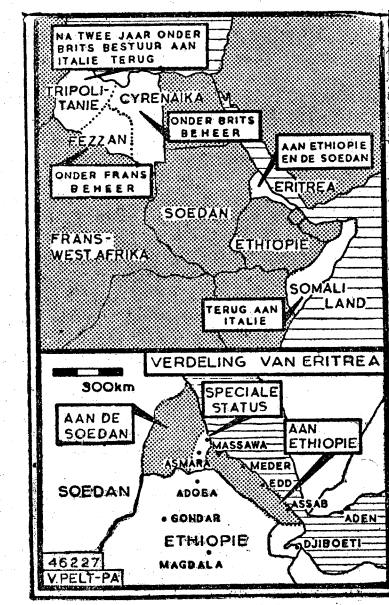

Verworpen Engels-Italiaans voorstel

1. **Libye** zal over 10 jaar onafhankelijk worden. Indien dat de uitdrukkelijke wens van de bewoners zou blijken te zijn, zal geen bezwaar gemaakt worden tegen vereniging van de afzonderlijke delen (Cyrenaica, Tripolitanië en Fezzan). Wat deze afzonderlijke delen betreft werd het volgende overeengekomen:
a) **Cyrenaica** komt voorlopig onder Engels voogdijschap;
b) **Tripolitanië** blijft nog gedurende twee jaar onder Engels bestuur met een advi-

serende raad, waarin Engeland, Amerika, Frankrijk, Egypte en een vertegenwoordiger van de bevolking van Tripolitanië zitting hebben. Aan het eind van 1951 komt het gebied onder Italiaanse voogdijschap;

c) **Fezzan** (sedert het einde van de oorlog door Frankrijk bezet) komt onder Franse voogdijschap.

2. **Eritrea** wordt gesplitst in een Oostelijk gedeelte, dat aan Ethiopië wordt afgestaan en een Westelijk gedeelte, dat bij de Anglo-Egyptische Soedan komt.

3. **Italiaans Somaliland** komt onmiddellijk onder Italiaanse voogdijschap.

Op 17 Mei werd in de Assemblée van de Ver. Naties een resolutie ingediend, welke op het bovenstaande was gebaseerd. Na langdurige discussies werd de resolutie met 37 tegen 14 stemmen verworpen. Deze uitslag was een gevolg van het feit, dat verscheidene paragrafen niet waren aangenomen, waardoor tal van landen, aanvankelijk voorstanders, aan het eindontwerp hun stem onthielden. Beslissend was, dat de Assemblée zich niet met voldoende meerderheid verenigde met Italiaans beheer over Tripolitanië. Deze stemming deed het hele plan mislukken. Voorlopig blijft nu Engeland beheerder. De stemmingen over de afzonderlijke paragrafen verliepen aldus: Lybië in zijn geheel onafhankelijk binnen tien jaar, aangenomen met 48 tegen 8 stemmen. Internationaal beheer tot 1959 verworpen met 10 tegen 40 stemmen. Brits beheer tot 1959 over Cyrenaica (Oost-Lybië) aanvaard met 36 tegen 17. Frans beheer over Fezzan (Z.W. Lybië) aangenomen met 36 tegen 15 stemmen. Doch Italiaans beheer over Tripolitanië (West-Lybië) afgewezen, doordat 33 stemmen voor en 17 tegen werden uitgebracht, derhalve geen meerderheid van twee derden. Voor Italiaans beheer over Somaliland werd ook geen voldoende aantal stemmen verkregen (35 tegen 19). Toekenning van Oost-Eritrea aan Abessynië verkreeg wel een voldoende meerderheid, namelijk 37 tegen 11, maar tenslotte werd het totale plan verworpen. (N. Y. Her. Trib. 5-5; A.N.P. 18-5)

(V. b. It. koloniën 7886 kol. I en 7861 F)

A. De derde gewone zitting van de Assemblée der Verenigde Naties —

Hoezeer de agenda van de Assemblée der Ver. Naties overladen is blijkt wel uit het feit, dat de derde gewone zitting (1948), die op 21 September 1948 te Parijs begon op 12 December d.o.v. moest worden onderbroken. Zij werd op 5 April 1949 te Lake Succes voortgezet en eerst op 18 Mei konden de gedelegeerden van de 59 landen uiteengaan. Evenwel slechts voor korte tijd, want op 20 September begint de vierde gewone zitting.

Hieronder volgt een opsomming van de voornaamste door de Assemblée behandelde punten:

1. Toelating van de nieuwe Staat Israël als het 59ste lid (zie 8104 Kron. 11-5).

2. Uitnodiging aan India, Pakistan en de Zuid-Afrikaanse Unie om een ronde tafel conferentie te houden ter bespreking van de door India geuite klacht dat de Zuid-Afrikaanse regering discriminatie toepast ten opzichte van de in Z.-Afr. woonachtige onderdanen van India.

3. Weigering om wijziging te brengen in de resolutie van 1946 waarin de V.N. haar afkeuring had uitgesproken over het Franco-regime in Spanje en haar leden had uitgenodigd hun hoogste diplomatieke vertegenwoordigers uit Spanje terug te roepen. Een voorstel om de V.N.-leden hun volle vrijheid te hergeven de diplomatieke betrekkingen met Spanje te hervatten kon de vereiste twee-derde meerderheid niet verkrijgen. (Zie ook 6983 B en 8039 E)

4. Goedkeuring van een resolutie inzake de Internationale verspreiding van nieuws en het recht van censuur — de eerste internationale overeenkomst welke op dit gebied ooit is bereikt — met de bedoeling de arbeid van buitenlandse correspondenten en nieuwsbureaux te vergemakkelijken, de censuur op persnieuws in vredestijd aan banden te leggen en discriminerende practijken uit te schakelen.

5. Met 43 stemmen voor, 6 stemmen tegen (Oost-Europ. landen) en 2 onthoudingen werd een (op 4 Dec. door de politieke commissie aangenomen) resolutie goedgekeurd, waarin de Veiligheidsraad verzocht wordt het gebruik van het vetorecht in bepaalde gevallen te beperken, door deze gevallen te beschouwen als procedure-kwesties (waarbij het vetorecht niet geldt). De resolutie verzoekt voorts de vijf permanente leden van de raad overeen te komen, geen gebruik te maken van het recht van veto, wanneer een voorstel in de Veiligheidsraad 7 stemmen heeft verworven.

6. Een resolutie waarin de aandacht werd gevestigd op de tegen Bulgarije en Hongarije geuite klachten, dat deze landen de menselijke rechten hadden geschonden door hun recente processen tegen Kard. Mindszenty (7995) en de 15 Bulgaarse predikanten (8024 B), en waarin de aandacht van de regeringen van deze beide landen werd gevestigd op de door hen in de vredesverdragen aangegane verplichting om deze rechten te waarborgen. De Assemblée ging niet in op de wens van Bolivia om deze kwestie te behandelen in het licht van de art. 1 en 55 van het Handvest (zie 6335 v.v.).

7. Machtiging een grondig onderzoek in te stellen naar de omstandigheden waaronder de oerbevolking van de Amerikaanse republieken leeft, alsmede van andere achterlijke bevolkingsgroepen in deze gebieden, indien een van de leden hierom zou verzoeken.

8 Een verzoek aan de Sowjet-Unie om de maatregelen in te trekken waardoor de Sowjet-echtgenoten van buitenlanders verhinderd worden zich bij hun echtgenoten in het buitenland te voegen, of gedwongen worden hiervan af te zien.

9. De vorming van een commissie ter bestudering van het voorstel van de Secretaris-Generaal om over te gaan tot de oprichting van een gewapende macht van de V.N. ter bescherming van en steun aan de V.N.-missies en het V.N.-personeel. De Commissie zal bij de volgende zitting van de Algemene Assemblée haar rapport indienen.

10. De benoeming van een commissie waaraan 15 landen deelnemen ter bestudering van de mogelijkheid om de Algemene Assemblée en haar permanente commissies beter te doen functionneren. Het resultaat van dit onderzoek zal bij de volgende bijeenkomst van de Assemblée worden bekend gemaakt.

11. Nadat de Assemblée enige voorstellen aangaande de uiteindelijke bestemming van de Italiaanse koloniën had verworpen, stelde zij een nadere bespreking over dit onderwerp uit tot de nieuwe zitting in September van dit jaar. (Voor bijzonderheden zie men in dit nr.).

12. Bespreking van de Indonesische kwestie werd eveneens opgeschort teneinde te voorkomen dat de besprekingen tussen de Nederlandse en Republikeinse delegaties welke thans te Batavia onder de auspiciën van de V.N. gaande zijn hierdoor ongunstig beïnvloed worden. (Zie 8110 kol. 2). **(Overz. 1e ged. 7885)**

Tsjecho-Slowakije

B. Protest van Mgr. Beran —

De onderhandelingen tussen het Tsjechische Katholieke episcopaat en de regering zijn zonder resultaat geëindigd. Deze onderhandelingen begonnen in Jan. en werden in Febr. reeds afgebroken, omdat zij geen practische resultaten opleverden. Volgens kringen, die in nauw contact staan met de aartsbisschop van Praag, Mgr. Josef Beran, is thans iedere hoop vervlogen, dat de onderhandelingen ooit zullen worden hervat. In het Vaticaan heeft een en ander grote bezorgdheid gewekt. (Volkskrant 28-5)

Mgr. Beran — die tijdens de Duitse bezetting in het concentratiekamp Dachau werd vastgehouden — heeft in een brief aan de katholieke minister van Verkeer, Alois Petr, leider van de Volkspartij, er op gewezen, dat hij en andere katholieken — „Zo zij nog steeds katholiek zijn" — er aan moeten denken, dat zij zichzelf zouden excommuniceren zo zij zich medeplichtig zouden maken aan anti-kerkelijke handelingen. Hij vroeg hem voorts, of het hem niet bekend was, dat pogingen in het werk werden gesteld om een Tsjechische nationale katholieke kerk te stichten, die niet meer onder de leiding zou staan van de tegenwoordige bisschoppen en van de Paus. In een brief aan de minister van Opvoeding, Nejedli, protesteerde de aartsbisschop tegen het gebruik van de naam van „Blad voor de Katholieke Geestelijkheid" voor een nieuwe regeringspublicatie. Dit blad stelt, blijkens een aankondiging, de geestelijkheid op de hoogte van decreten, „opdat zij niet misleid zullen worden door niet-ingelichte kerkelijke persoonlijkheden".

(Times 25-5) **(Vor. ber. 8033 Kr. 30-3)**

Verenigde Staten

C. Verlaging Marshall-hulp ? —

De Senaatscommissie voor toewijzingen heeft voorgesteld, de gelden voor hulp aan het buitenland met 15% te verlagen, daar de prijzen in het binnenland momenteel aan daling onderhevig zijn. Voorts werd aanbevolen de „reliefzendingen" met 15% te verlagen. Deze beide verlagingen zouden een vermindering betekenen van 779.730.000 dollar.

De toewijzingen voor de bezette gebieden waarvoor president Truman een milliard dollar had gevraagd, werden teruggebracht tot 850 millioen.

Paul Hoffman, administrateur van het Marshall-plan, heeft tegen de voorgestelde verlaging geprotesteerd. Hij noemde deze een aanslag op het Europees herstel.

(New York Herald Tribune 24-5)

D. Wereldoorlog II - De strijd in Tsjecho-Slowakije —

Het Amerikaanse Staatsdepartement heeft op 9 Mei de tekst bekend gemaakt van de nota's, die omstreeks het einde der vijandelijkheden tussen het Amerikaanse en Russische opperbevel werden gewisseld. Hieruit blijkt, dat de Amerikanen hun opmars in Tsjecho-Slowakije op verzoek der Sowjets stopzetten.

Generaal Eisenhower, die inging op verzoek van generaal Antonow, verklaarde er van overtuigd te zijn, dat de Sowjetstrijdkrachten in staat waren Praag te veroveren. Bij het bekendmaken dier nota's wijst het Staatsdepartement er op, dat „de beslissingen en de daden van het geallieerd opperbevel in die kwestie louter van militaire aard waren en slechts de vernietiging der vijandelijke strijdkrachten beoogden." (Ag. Fr. de Pr. 10-5)

A. **Atoom-splitsing in België —**
Binnenkort zal aan de Universiteit te Luik door Philips een hoogspanningsinstallatie van 1.200.000 volt geleverd worden, waardoor dus ook België in staat gesteld zal worden het atoom te splitsen. Op het ogenblik is deze hoogspanningsgenerator opgesteld op de Technische Tentoonstelling te Luik.
Hoewel de laatste jaren het atoomonderzoek ook de beschikking heeft gekregen over het cyclotron en de uraanstapel, voldoet deze hoogspanningsgenerator nog steeds.
Door de constantheid van zijn spanning en de eenvoud van zijn inrichting kan men met dit apparaat de snelheid van de snelle deeltjes, die men ermede verkrijgt, precies berekenen en dit stelt de natuurkundigen in staat bij de transmutaties en splitsingen der atomen metingen en berekeningen te verrichten, welke op hun beurt weer leiden tot een nadere kennis omtrent de bouw der materie. Met de uraanstapel is dat niet mogelijk.
Het principe van de hoogspanningsgenerator is het volgende: Een transformator zet wisselspanning om in een zo hoog mogelijke spanning; deze bedraagt in ons geval 120.000 volt. Door middel van een vernuftige schakeling van condensatoren en gelijkrichtbuizen wordt deze spanning nu met een factor 12 vermenigvuldigd en daarbij tevens gelijkgericht. In principe kan men de spanning echter ook hoger opvoeren en in 1939 is zelfs een twee millioenvoltinstallatie aan het Cavendish Laboratorium te Cambridge afgeleverd. Ook de universiteit van Oxford heeft het vorig jaar uit Nederland een hoogspanningsgenerator voor 1¼ millioen volt geïnstalleerd. Aan welke hoge eisen de isolatie van transformatoren, condensatoren, gelijkrichtbuizen, enz. bij een dergelijke hoogspanningsgenerator moet voldoen, kan een leek zich nauwelijks voorstellen. De grootste moeilijkheden ondervindt men daarbij van atmosferische lucht, die bij de spanningen boven de millioen volt niet meer voldoende isoleert, met als gevolg, dat er dan met een vervaarlijke knal vonken overspringen alsof men met de bliksem te doen had. Daarom gebruikt men de twee millioenvoltinstallatie in Cambridge vrijwel nooit voor spanningen boven de 1½ millioen volt.
Behalve het wetenschappelijk succes, dat Philips met de bouw van deze installatie heeft geboekt, betekent de uitvoer ervan een zeer voordelige deviezenstransactie voor ons land. Invoer van grondstoffen is practisch niet nodig, zodat vrijwel uitsluitend hersen- en handenarbeid worden geëxporteerd met een daaruit voortvloeiend hoog netto overschot aan deviezen. **(Vor. ber. At. onderz. België: 7930 B; Generator Cambridge 8015 B)**

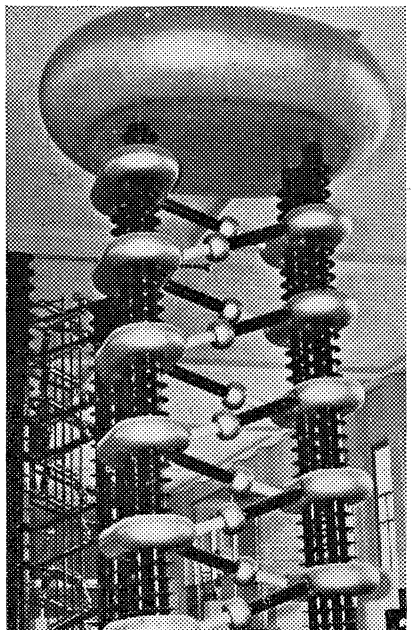

Met deze hoogspanningsgenerator, die, na Cambridge en Oxford, nu ook door Philips aan de universiteit van Luik is geleverd, kan een energie van 1.200.000 volt worden opgewekt. Zij wordt gebruikt voor het splitsen van atomen. Op het ogenblik staat deze generator op de Technische Tentoonstelling te Luik. Onmiddellijk daarna zal het enorme apparaat naar de Luikse Universiteit worden overgebracht, waar Prof. Gueben in het laboratorium voor kernphysica ermede zal experimenteren.

B. **Atoombom geen „absoluut wapen" —**
Vier jaar strikte geheimhouding hebben de verspreiding van allerlei, veelal op fantasie berustende verhalen over de atoombom in de hand gewerkt en bij vele mensen de mening ingang doen vinden, dat deze bom een „absoluut wapen" is. Uit verschillende recente publicaties blijkt echter, dat een aantal bij uitstek deskundigen weliswaar van mening zijn, dat de atoombom de grootste verschrikking is, die de mensheid bedreigt, maar toch niet als een „absoluut wapen" beschouwd kan worden.
Hieronder geven wij een aantal bijzonderheden, zoals wij die vonden in het „U.S. News and World Report" van 29 April j.l. Zij blijven uiteraard voor rekening van dit blad.
Zo schreef het Amerikaanse „Armed Forces Chemical Journal", dat de omvang vrij klein is en slechts 30 Amerikaanse ponden weegt. De huidige productie bedraagt bijna één bom per week. De productiekosten van een bom bedragen $ 1 millioen. Een van de voornaamste specialisten, Dr. J. Robert Oppenheimer, verklaarde, dat de Ver. Staten binnen twee jaar een voorraad van 1000 bommen kunnen hebben. Lt.-gen. Walter Bedell Smith, voormalig ambassadeur te Moskou, is er van overtuigd, dat de Russen thans beschikken over alle wetenschappelijke gegevens betreffende de atoombom. Dr. R. E. Lapp, tijdens de oorlog werkzaam bij het z.g. Manhattan-project, adviseur bij de proeven te Bikini enz. heeft thans een boek gepubliceerd *), waarin hij het effect van de bom beschrijft en aangeeft, wat men tegen deze nieuwe oorlogsdreiging kan doen. Hij komt tot de volgende conclusies:
Het grootste gevaar loopt de millioenenbevolking van wereldsteden als New York, Chicago, Detroit enz., die met hun wolkenkrabbers een bijna volmaakt doel vormen. Vernietiging van grote steden door middel van binnengesmokkelde bommen („Suitcase-attacks") lijkt niet waarschijnlijk.
Voor ontploffingen onder water, die een dodelijke radio-actieve nevel over de stad verspreiden, zijn de Amerikaanse havens niet diep genoeg. Er zou slechts water genoeg zijn om een zeer beperkt gedeelte van de stad aan te tasten.
Ook het effect van een explosie binnen een gebouw zou beperkt blijven tot een radius van ruim 300 meter (zware schade) en veel minder ernstig zijn dan een explosie in de lucht.
Dr. Lapp acht de theorie, dat vernietigende radio-actieve stofwolken over steden kunnen worden verspreid, zonder dat een explosie plaats heeft, niet houdbaar. Vergeleken met de uitbarsting van radio-activiteit zoals deze plaats heeft bij de explosie van een bom, is het effect van andere splitsings-producten zeer gering: „De doelmatige verspreiding van een radio-actieve stofwolk zou overmatig grote en nauwkeurig over het doel verdeelde hoeveelheden atoomsplitsende stoffen vereisen. De moeilijkheden, die dit met zich brengt, staan in geen verhouding tot de resultaten, die men er van mag verwachten. Tengevolge van afnemend emissievermogen kunnen dergelijke stoffen niet worden opgeslagen, hetgeen zulk een groot nadeel is, dat een dergelijke „radio-actieve oorlogvoering" onwaarschijnlijk is."

De radio-activiteit, als gevolg van de explosie van een atoombom, kan binnen een straal van ongeveer 1500 meter dodelijk zijn. Zij is dit echter niet van zo lange duur, om reddingsploegen ernstig in hun werkzaamheden te belemmeren. Door radio-actieve watermassa's besmette gebouwen kunnen binnen een jaar weer veilig zijn. De meeste te Bikini besmette schepen, werden niet vernietigd wegens blijvende radio-activiteit, maar omdat zij verouderd waren en de moeite van het ontsmetten niet waard.
Explosies in de lucht als te Hirosjima en Nagasaki vormen het grootste gevaar voor mensenconcentraties als in de benedenstad van New York. Een bom zou hier de dood van 200.000 mensen kunnen veroorzaken. Onder de grond. in de ondergrondse spoorweg bijv., zouden de mensen volkomen veilig zijn, zowel voor de explosie als voor de radio-activiteit. Desondanks acht men dergelijke steden niet meer passen in het „atoomtijdperk". Zij vormen met hun reusachtige concentraties van mensen en industrieën het beste doelwit voor een atoom-aanval.
De aanleg van ondergrondse steden en fabrieken is niet de juiste oplossing. Zij zouden veel te kostbaar zijn en in sommige streken ook niet te construeren. Een goed waarschuwingssysteem echter en betrekkelijk goedkope schuilplaatsen kunnen het aantal slachtoffers met 90% reduceren.

Met lood beklede schuilkelders vormen de beste bescherming. Zij zijn evenwel kostbaar. Een kleine twee meter dikke laag aarde, liefst vochtig, geeft een even goede bescherming. De doelmatigste bescherming in steden is een systeem van betonnen schuilplaatsen. De dikte van het beton varieert met de afstand van de explosie. Binnen een straal van ongeveer 350 meter is een betonnen schild van ongeveer 80 cm. voldoende. Op een afstand van 700 meter is 50 cm. genoeg, op 1400 meter afstand 15 cm., terwijl bij af-

*) Dr. R. E. Lapp: Must We Hide. Cambridge (Mass) 1949.

standen van 1500 m. en meer geen schuilplaats nodig is, om de ontploffing zelf te overleven.
De beste bescherming acht Dr. Lapp grotere spreiding van fabrieken, kantoren en huizen, die volgens hem in de Ver. Staten in een periode van 10 tot 20 jaar verwezenlijkt zou kunnen worden. Het effect van de huidige atoombom blijft beperkt tot een straal van nog geen 5 km. Wanneer men dus de vitale delen van een stad in een cirkel, op 5 km. afstand van elkaar bouwt, zouden slechts een of twee onderdelen van deze aldus opgebouwde stad door één bom kunnen worden uitgeschakeld.
Dr. Lapp is van mening dat de uitwerking van de atoombom te groot is voor sommige doeleinden, voor andere doelen weer te beperkt. Zo is de bom van weinig waarde als afweermiddel tegen een aanval te land. Zij kan troepen en tanks slechts ophouden over een breedte van een paar duizend meter, terwijl het gehele front honderden km. lang kan zijn. De kracht van de atoombommen is, vergeleken met die van andere bommen, zeer groot. Zij is echter niet te vergelijken met bijv. die van tornado's of aardbevingen. De aardbeving van San Francisco bijvoorbeeld produceerde krachten, die 100.000 maal groter waren dan die van een atoombom. Bovendien zullen de hoge productiekosten en de ingewikkeldheid, die vele bekwame arbeidskrachten vereist, de productie van bommen in oorlogstijd sterk beperken. De kracht van de bom is te groot voor het gebruik tegen kleine doelen als schepen, onderzeeërs enz. Men kan geen kleinere atoombommen maken. De huidige bommen zijn te kostbaar om tegen deze „kleine", afzonderlijke doelen gebruikt te worden. Dit geldt ook voor de meeste militaire installaties.
Gebruik als middel tegen een luchtaanval, zou eveneens verspilling van energie betekenen. De enige practische manier om een vijandelijke luchtaanval door middel van een atoombom te keren is de vernietiging van vijandelijke concentraties van vliegtuigen en bommen op de grond. Zou de vijand evenwel spreiding toepassen, dan zou ook de waarde van deze manier dubieus worden. **(V. b. At.bom: 7931 C; Uitw. bom 6932 G; Principe At.-splitsing: 6455)**

A. Wetsontwerp tot bevordering wetenschappelijk onderzoek —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een Ontwerp van wet tot bevordering van het zuiver-wetenschappelijk onderzoek. De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen stelt daarin voor een organisatie in het leven te roepen, welke kan worden beschouwd als een tegenhanger en aanvulling van de bij de wet van 30 October 1930 ingestelde organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek, en welke door middel van een fonds het mogelijk zal maken elk gewenst ogenblik nieuwe onderzoekingen te doen beginnen en eenmaal begonnen onderzoekingen gedurende een aantal jaren voort te zetten; dit fonds zal worden gevoed door een jaarlijkse rijksbijdrage en naar men hoopt door stortingen van anderen.
Op grond van overwegingen welke de minister in de Memorie van Toelichting nader omschrijft, acht hij de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de sociale wetenschappen, der sociologie, der psychologie, der paedagogie, der criminologie, der rechtswetenschappen en der taalkunde, dus in hoofdzaak op het terrein der geesteswetenschappen, eer meer dan minder urgent dan die van het zuiver-natuurwetenschappelijk onderzoek. In ons tijdsgewricht, waarin de veranderingen van de maatschappelijke structuur snel, omvangrijk en ingrijpend zijn, is het belang van de geesteswetenschappen zeer groot; wellicht zelfs groter dan dat van de natuurwetenschappen.
Daar aan drie middens van beoefening der zuivere wetenschap moet worden gedacht — het hoger onderwijs, particuliere instellingen of genootschappen en groepjes van individuele onderzoekers — zal het van het grootste belang zijn, de verlening van financiële steun niet louter en alleen aan bepaalde door de overheid reeds geschapen voorzieningen als het hoger onderwijs te verbinden.
De minister acht het daarom noodzakelijk een lichaam in het leven te roepen, dat door zijn positie tot geen der drie genoemde centra in afhankelijk verband staat. In het wetsontwerp wordt aan deze gedachtengang vorm gegeven.
Bedoeld lichaam kan worden beschouwd als een tegenhanger en aanvulling van de bij de wet van 30 October 1930 ingestelde organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek.
De voorbereidingscommissie heeft er op aangedrongen, dat ten minste op de volgende vijf manieren hulp bij wetenschappelijk onderzoek zal worden verleend:
a. Door subsidies ten behoeve van het uitvoeren van een nauwkeurig omschreven onderzoek van zuiver-wetenschappelijke aard, te verrichten door al dan niet universitaire instellingen of personen;
b. Door subsidiëring van nieuwe instellingen of voorzieningen in het leven te roepen voor het zuiver-wetenschappelijke onderzoek in ons land;
c. Door de beschikbaarstelling van gelden in eenmaal ten behoeve van speciale, niet uit andere hoofde financierbare aanschaffingen welke noodzakelijk blijken voor het welslagen van enig zuiver-wetenschappelijk onderzoek;
d. Door stipendia aan Nederlandse geleerden om in het buitenland een speciaal onderzoek uit te voeren of te voltooien, of wel om daar speciale ervaringen of gegevens te verzamelen, alsook aan Nederlandse geleerden om aan enig instituut in Nederland zelf een onderzoek of studie te verrichten;
e. Door toelagen aan befaamde buitenlandse onderzoekers om hen in staat te stellen in Nederland te doceren of hun wijze van onderzoek te demonstreren.
Geen geldmiddelen zullen mogen worden toegestaan voor doeleinden welke de instellingen van hoger onderwijs op grond van haar personele bezetting en haar materiële uitrusting kunnen bereiken, noch voor doeleinden welke uit particulier initiatief hierin kennelijk te kort schieten. In het laatste geval zal de organisatie in de eerste plaats moeten trachten het particulier initiatief aan te wakkeren.
Ook anders dan door rechtstreekse geldelijke steun zal de organisatie nuttig werkzaam kunen zijn. Zij zal coördinerend moeten kunnen optreden, zowel ter bevordering van „teamwork" als ter bereiking van een juiste verhouding tussen toegepaste en zuivere wetenschap. Door in het bijzonder werkgroepen te steunen, waarin verscheidene universiteiten en hogescholen zijn vertegenwoordigd, kan zij medewerken aan de zo noodzakelijke coördinatie van wetenschappelijke werkzaamheden onzer instellingen van hoger onderwijs.
Door het aantrekkelijker maken — niet alleen financieel — van zuiver-wetenschappelijke werkzaamheid, zal tevens worden bevorderd, dat de begaafden meer tot hun recht kunnen komen en baanbrekende gedachten zich kunnen ontwikkelen. Dit mag uiteraard niet tot gevolg hebben, dat de organisatie enige zeggenschap zou verkrijgen ten aanzien van beheer, inrichting of bezetting van de universiteiten of hogescholen. Ten andere mag de steun, welke de organisatie zou verlenen aan bepaalde onderzoekingen welke aan een universiteit of hogeschool worden verricht, niet leiden tot het onttrekken of verminderen van de steun, welke in de vorm van gelden rechtstreeks door de regering aan deze instituten worden verstrekt.
Het karakter van de zuivere wetenschap brengt onder meer de wenselijkheid mee een niet te sterke gebondenheid aan vooraf opgestelde werkplannen en gedetailleerde begrotingen. De financiering van de organisatie zal daarom geschieden door middel van een fonds, waarin jaarlijks een zodanig bedrag wordt gestort, dat nieuwe onderzoekingen op elk ogenblik kunnen beginnen en eenmaal begonnen werk zo nodig gedurende een zeker aantal jaren kan worden voortgezet. In dat fonds zullen, naar wordt gehoopt, behalve de jaarlijkse rijksbijdrage, ook gelden door anderen worden gestort.
(Alg Handelsblad 29-4)
(Vor. ber. Pos. wetensch. werkers: 8099 B)

B. Beroepskader-Training in internationaal verband —

Op het Internationaal Arbeidsbureau te Genève heeft een zitting plaats gevonden, waar gedelegeerden van talrijke Europese landen aan deelnamen, onder voorzitterschap van W. L. Buxton (Engeland).
Het doel er van was, voor de Europese nijverheid kaders van geschoolde arbeiders te vormen door internationaal georganiseerde cursussen. De aldus gevormde arbeidsleiders zouden dan ter beschikking worden gesteld van die landen, die er behoefte aan hebben.
Daar vorming van beroepskaders toch al zeer de aandacht der Arbeidsorganisatie trekt, zijn alle organisaties van werkgevers en werknemers, alsook internationale instellingen, uitgenodigd, inlichtingen en voorstellen voor een programma over dit onderwerp in te zenden.
Hand- en leerboeken voor beroepsvorming zullen worden aangepast aan de behoeften van elk land. Ook daar zal internationale samenwerking nodig zijn. Maar het nationaal element wordt geenszins uitgeschakeld. In elk land zou er een centraal organisme worden gevormd, dat voor elke branche de doeltreffendste methoden zou bestuderen en aanwenden. Recrutering, keus en vorming van beroepskaders brengen echter een hele reeks problemen met zich mee. De desbetreffende voorstellen der gehouden conferentie zullen in Juni a.s. aan de bestuursraad van het Internationaal Arbeidsbureau worden voorgelegd.
Het is interessant op te merken, dat de aandacht der gedelegeerden in het bijzonder gericht was op het stelsel „Training within Industry", dat gedurende de oorlog in de Verenigde Staten werd opgebouwd. Dat zou snel en betrekkelijk eenvoudig ook elders kunnen worden uitgebreid. Maar de verschillende stelsels in de verschillende werelddelen en landen vullen elkaar aan en het kan slechts voordelig zijn, ze, overal waar het kan, te combineren.
Dertien Europese staten waren vertegenwoordigd, meestal in drie groepen: werkgevers, werknemers en de regeringen zelf. Het denkbeeld van de vergadering is uitgegaan van de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking.
(Nwe R'damse Crt. 12-4)

Feisal II, Koning van Irak, vierde op 3 Mei te Londen zijn veertiende verjaardag met een receptie in de Iraakse ambassade.

(foto Ass. Press)

Prins Karel, Regent van België, bracht op 4 Mei een bezoek aan Z.H. Paus Pius XII. Hoge Vaticaanse functionarissen ontvingen aan de ingang van het pauselijk paleis de prins, die gekleed was in de uniform van een generaal in het Belgische leger.

(foto Ass. Press)

Cyrenaica onafhankelijk

De Groot-senoessi Emir Sir Sayed Idriss el Senoessi heeft op 1 Juni voor het nationale congres te Bengasi, onder luide toejuichingen van de congresleden en de buiten het paleis van Emir Idriss verzamelde menigte, de onafhankelijkheid van Cyrenaica, het Oostelijke deel van Libye, dat aan Egypte grenst, afgekondigd en de Britse regering verzocht om erkenning van zijn overneming van alle bestuursfuncties. Hij zei voornemens te zijn een nationale regering te vormen, gebaseerd op een gekozen parlement. Hij beloofde voorts te zullen ijveren voor een onafhankelijk verenigd Libye.

Engeland heeft bij monde van de Britse beheerder van Cyrenaica, de Candole, bekend gemaakt, dat het de Groot-senoessi, geestelijk en wereldlijk leider van een kwart millioen nomadische Senoessi, als hoofd van de regering van Cyrenaica, met volledige verantwoordelijkheid voor binnenlandse aangelegenheden, erkende en de vorming van een nationale regering aanvaardde. De Britse regering zal de Groot-senoessi uitnodigen naar Londen te komen voor besprekingen over de nieuwe regering. Volgens de Britse verklaring zal niets gedaan worden, wat een nadelige invloed kan oefenen op de uiteindelijke toekomst van Libye als één geheel.

Het Italiaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft bekend gemaakt, dat het „van te voren in vertrouwen was genomen en op de hoogte gesteld".

Amerikaanse regeringskringen interpreteerden de Britse stap als een logische ontwikkeling van de Britse politiek ten aanzien van de vroegere Italiaanse koloniën. Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken zeide, dat de Amerikaanse regering de stap niet beschouwde als een aantasting van het recht der V.N. om de uiteindelijke bestemming van de vroegere Italiaanse koloniën te bepalen.

Franse kringen vrezen, dat de erkenning van de Groot-Senoessi als hoofd van een regering, (zij het, dat deze slechts bevoegd zal zijn met betrekking tot binnenlandse aangelegenheden) haar terugslag zal hebben in Frans Noord-Afrika, waar zich sterke nationalistische stromingen doen gelden.

Egypte, welks minister van Buitenlandse Zaken, Kasjaba Pasja, die te Londen met Bevin besprekingen voerde, schijnt eveneens te voren ingelicht te zijn.

Officiële Egyptische kringen verklaarden, dat Egypte elk plan zou bestrijden, dat Cyrenaica geen onafhankelijkheid zou verlenen.

Intussen verklaarde Azzam Pasja, secretaris-generaal van de Arabische liga, dat de proclamatie van Cyrenaica's onafhankelijkheid een nieuw voorbeeld is, dat Engeland slechts zijn eigen belangen in het oog houdt en niet die van de Arabische landen. De houding der Arabieren zal dezelfde blijven, zo zeide Azzam. Zij willen de onafhankelijkheid en eenheid van Libye overeenkomstig de resoluties van de raad der Arabische liga. Zij kunnen zich echter niet neerleggen bij de nieuwe status van Cyrenaica, „welke de imperialisten hebben geschapen om hun oogmerken te bevorderen".

Libye, waarvan Cyrenaica een deel vormt, maakte sedert de 16e eeuw deel uit van het Turkse rijk. In het midden van de 19e eeuw stichtte de uit Algiers afkomstige Mohammed Ali el Senoessi de religieuse secte van de Senoessi. Deze slaagde er ten dele in, een einde te maken aan de twisten tussen de verschillende Bedoeïnenstammen en deze samen te brengen in een zekere staatkundige organisatie. De secte verbreidde zich over het gehele Noord-Afrikaanse woestijngebied van Marokko tot aan de Soedan. Het machtigst werd zij in Cyrenaica.

Libye

	Tripolis	Cyrenaica	Fezzan
Oppervl.[1])	170.354	528.414	200.000
Bevolking	805.957	309.636	49.950[3])
Inheemsen	732.952[2])	304.437	——
Italianen	44.419	75	——
Joden	28.606	4.580	——

1) km²
2) waarvan 729.500 Lybische muselmannen en 3.452 van versch. nationaliteit.
3) waarvan 30.000 gevestigden, de rest nomaden. (Intern. Spect. 4-5)

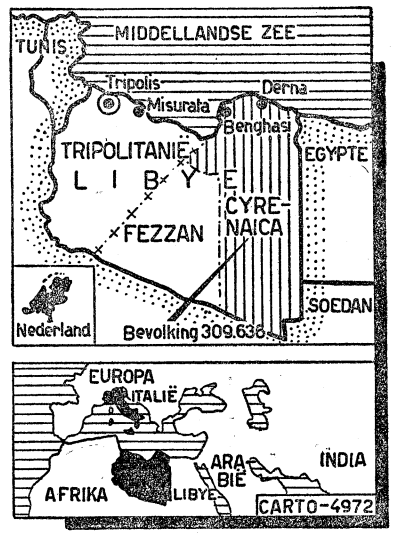

Italië, dat na zijn eenwording met betrekkelijk weinig succes getracht had een rol te spelen in Afrika, liet in het begin van deze eeuw zijn oog vallen op het enige deel van de Noord-Afrikaanse kust, dat nog niet in de macht was geraakt van een koloniserende mogendheid: het nog steeds Turkse Libye.

De Italiaanse regering verkreeg zowel van de clericalen als van de nationalisten steun voor een oorlog met Turkije. Frankrijk, dat zelf Tunis veroverd had, had in 1904 reeds verklaard geen bezwaar te zullen maken tegen een Italiaanse bezetting van Libye. In 1911 verklaarde Italië Turkije de oorlog. Turkije, intussen gewikkeld in de Balkanoorlog, deed bij de vrede van Lausanne (1912) weliswaar geen afstand van Libye, maar beloofde toch zijn troepen terug te trekken. Intussen hadden 80.000 Italiaanse soldaten de handen vol om de inheemse bevolking en met name de Senoessi te onderwerpen. De Italianen slaagden er na Wereldoorlog I in, hun positie te consolideren. Hoewel dit gebied ongetwijfeld van groot strategisch belang is, had het als kolonisatiegebied slechts een zeer beperkte betekenis. Met name in Cyrenaica was slechts de smalle kuststrook van Jebel Akhdar geschikt voor de vestiging van Europeanen. Het heeft, als alle Italiaanse koloniën in Afrika, steeds zwaar gedrukt op de Italiaanse schatkist. Italië keurde in 1919 de vorming van locale parlementen voor Tripolis en Cyrenaica goed. Het parlement van Cyrenaica werd in 1923 geopend. De Sjeik der Senoessi werd erkend als Emir van Cyrenaica. (In Tripolitanië werd een republikeinse regeringsvorm ingevoerd). Mussolini maakte aan deze autonomie een einde, hetgeen de Senoessi wederom in verzet deed komen. Door een Italiaans expeditieleger onder Graziani werden zij in de periode 1923-1931 gedecimeerd. Sayed Idriss el Senoessi vluchtte met een deel zijner aanhangers naar Egypte. In de herfst van 1939 zocht hij contact met de Britse militaire autoriteiten te Caïro en bood hen zijn hulp aan voor het geval Italië deel zou nemen aan de inmiddels uitgebroken oorlog. Er werd overeengekomen, dat indien Libye bevrijd zou worden van de Italianen, tenminste een deel van dit gebied onafhankelijk zou worden (onder souvereiniteit van Idriss el Senoessi). De Libysche ballingen in Egypte vormden het Libysche Arabische leger, dat later een weliswaar kleine, maar niettemin nuttige rol speelde bij de bevrijding van hun land.

Op 8 Jan. 1942 legde Eden, destijds Brits minister van Buitenlandse Zaken, in het Lagerhuis de volgende belofte af: Het Cyrenaica der Senoessi zal in geen geval wederom onder Italiaanse overheersing komen.

Groot Brittannië heeft thans 5 jaar het bestuur uitgeoefend over Libye (uitgezonderd de door de Fransen bezette Fezzan). De Senoessi verzetten zich niet tegen het Britse bestuur op zichzelf, hoewel velen gewenst hadden, dat hun land onmiddellijk tot onafhankelijke staat was geproclameerd. Het feit echter, dat El Sayed Idriss niet onmiddellijk als Emir werd erkend, wekte hun grote verontwaardiging. Tengevolge van de onenigheid tussen de Grote Vier werd een beslissing steeds weer uitgesteld. Toen nu ook de Algemene Vergadering van de Ver. Naties niet tot een besluit kon komen, (zie 8133 D), stond de Britse regering de Emir toe, zijn bovenvermelde verklaring af te leggen.

Intussen kan deze verklaring gevolgen hebben ook buiten Cyrenaica. De Arabieren in Tripolitanië, die op felle wijze demonstreerden tegen de overeenkomst tussen Bevin en Sforza (zie 8133 D), zullen minder dan ooit bereid zijn een Italiaans voogdijschap te aanvaarden, ook al heeft de Italiaanse premier zich onlangs uitgesproken voor een Arabisch zelfbestuur. Hier komt bij, dat het Arabisch nationalisme in Libye steeds ten zeerste gelieerd is geweest met de Senoessi. De zeventigjarige Moefti van Libye verklaarde op 31 Mei, dat hij zijn meer dan 700.000 Mohammedaanse volgelingen op zal roepen tot een strijd op leven en dood, zo de Ver. Naties het Italiaanse bewind over Tripolis zouden herstellen: „Wij accepteren niets minder dan volledige onafhankelijkheid als een constitutionele monarchie, met de Emir van Cyrenaica als Koning".

Op de betekenis van deze ontwikkeling voor Frans Noord-Afrika wezen wij hierboven reeds.

Engeland, welks bestuur in Cyrenaica geenszins impopulair was, is er, vooral met het oog op de haven Tobroek, veel aan gelegen zijn invloed in dit gebied te bewaren. Aangezien dit land op de hulp uit het buitenland is aangewezen bezit het de mogelijkheid hiertoe.

BIOGRAPHIE

DOUGLAS MacARTHUR

De blanke Mikado

De communistische opmars in China heeft de machtspositie der Verenigde Staten in het Verre Oosten, die onmiddellijk na de Japanse capitulatie in 1945 zo hecht gefundeerd scheen, diep geschokt en noopt dit land zijn politiek t.a.v. dit onrustige gebied aan een grondige revisie te onderwerpen. Hierbij speelt Japan een belangrijke rol. Dringende verzoeken van MacArthur, om meer troepen en vliegtuigen naar dit land te zenden werden door Washington afgewezen, daar Japan na de communistische overwinning in China zijn betekenis als militaire basis verloren zou hebben en in een eventueel conflict met de Sowjet-Unie eerder een zware last, dan strategische voordelen zou opleveren. Australië, Nieuw-Zeeland en Groot-Brittannië zijn, ondanks een Amerikaans dementi, dat de Ver. Staten niet voornemens zijn zich uit Japan terug te trekken, door dit soort uitlatingen zeer verontrust. Londen vraagt zich af, in hoeverre het mogelijk zal zijn Amerika in Japan vast te houden, zonder dat Europa zich stilzwijgend bij de versterking van het economische (en zelfs militaire) potentieel van Japan, moet neerleggen. MacArthur schijnt intussen met alle mogelijke middelen te trachten Washington te overtuigen van de noodzaak om Japan als anti-communistisch bolwerk te behouden.

Douglas MacArthur werd op 26 Januari 1880 te Fort Little Rock (Arkansas) geboren. Zijn vader stamde uit een oud **Schots geslacht, dat in de loop der geschiedenis vele** bekende „vechtjassen" **heeft opgeleverd. De eerste MacArthur, die zich in de jaren dertig van de vorige eeuw in Amerika vestigde, was overigens geen militair, maar een jurist, die als rechter en gouverneur van Wisconsin carrière maakte. Douglas' vader echter werd soldaat, vocht tegen de Indianen en in de Amerikaanse burgeroorlog, bracht het tot generaal in het Amerikaanse leger** en (in 1900) tot eerste militaire gouverneur van de in 1898 op de Spanjaarden veroverde Philippijnen. **De avontuurlijke loopbaan van zijn vader had een grote invloed op het leven van de jonge Douglas, die slechts betrekkelijk korte tijd regelmatig schoolonderwijs genoot en zich grotendeels door privé-onderricht en zelfstudie moest voorbereiden op zijn toelating tot de bekende militaire academie van West Point. Uit het uitstekend toelatingsexamen, dat hij in 1899 aflegde bleek intussen duidelijk, dat Douglas beschikte over een meer dan normale intelligentie en ontwikkeling.**

Hij bezat voorts een sterk ontwikkeld gevoel van eigenwaarde en besteedde veel aandacht aan zijn militaire kleding. Dit wekte soms de lachlust op van zijn vrienden, op wie hij overigens een grote invloed placht uit te oefenen.

In 1903 verliet hij als tweede luitenant der genie West Point, om bij zijn vader op de Philippijnen gedetacheerd te worden. Met deze werd hij bij het uitbreken van de Russisch-Japanse oorlog (1905) als militair waarnemer naar Japan gezonden. Vertrouwelijke missies naar Siam, Java, Malakka, Ceylon en India, gebieden die later zulk een grote rol zouden spelen in het Japanse streven naar de vestiging van een „groot-Aziatische Welvaartssfeer", volgden.

In de hieropvolgende periode van 1906 tot aan het uitbreken van Wereldoorlog I was hij achtereenvolgens militair adviseur van president Th. Roosevelt, instructeur in verschillende opleidingskampen en militair attaché te Mexico.

Na enige tijd als kolonel op het departement van oorlog werkzaam te zijn geweest, ging hij in 1917 als commandant van de z.g. Rainbowdivisie, samengesteld uit soldaten van alle 48 staten, naar Frankrijk, werd drie maal gewond, herhaaldelijk onderscheiden en in Juni 1918 bevorderd tot brigade-generaal. In '19 in de Ver. Staten teruggekeerd, werd hij belast met de reorganisatie van de academie van West Point. Daarna volgden verschillende commando's in de Verenigde Staten en op de Philippijnen en in 1930 zijn benoeming tot chef van

de generale staf. Na in 1928 als leider van het Amerikaanse team de Olympische Spelen te Amsterdam te hebben bijgewoond, bezocht hij in 1931-1932 vele Europese landen. Overtuigd dat een nieuwe wereldoorlog zou uitbreken, wees hij telkens weer op de noodzaak van een sterk Amerikaans leger. Het Congres was in deze periode echter weinig geneigd om grote credieten hiervoor toe te staan, ook niet voor de versterking van de Amerikaanse steunpunten in de Pacific, waarop MacArthur met het oog op het Japanse gevaar met klemmende argumenten aandrong. In 1935 werd hij wederom naar de Philippijnen gezonden om er het verdedigingssysteem te reorganiseren. Hier leerde hij Jean Marie Faircloth kennen, waarmede hij in April 1937 te New York in het huwelijk trad. MacArthur was reeds eerder gehuwd geweest, maar zijn eerste vrouw kon niet wennen aan het militaire leven en in 1929 was het tot een scheiding gekomen.

Uit het huwelijk met J. M. Faircloth werd een zoon, Arthur, geboren.

Toen hij op 31 Dec. 1937 aftrad als militair adviseur van de Philippijnse regering, verzocht president Manuel Quezon hem te blijven. Deze benoemde hem tot maarschalk en opperbevelhebber van de Philippijnse strijdkrachten. In Juli 1941 benoemde Roosevelt hem tot opperbevelhebber van alle Amerikaanse strijdkrachten in het Verre Oosten.

Met „Pearl Harbor" (7 Dec. 1941) trad Japan's greep naar de macht in het Verre Oosten in een nieuwe fase. MacArthur verdedigde de Philippijnen tegen een in manschappen en materiaal (vloot en luchtmacht) ver superieure vijand. Op bevel van Roosevelt moest hij de verdediging van Bataan en Corregidor overlaten aan generaal Wainwright. MacArthur vertrok gedesillusioneerd, maar niet gebroken, naar Australië, waar hij op 17 Maart 1942 arriveerde. „I shall return" had hij via de radio aan de Philippino's beloofd, maar eerst moest het gevaar voor Australië afgewend worden en een geheel nieuw leger opgebouwd. De vloot van admiraal Nimitz en de luchtmacht onder gen. Kenney stelden hem in staat in Juli 1942 tot de tegenaanval over te gaan: Port Moresby werd bezet. In Jan. '44 begon het beroemde „kikker-springen" langs de kust van Nieuw Guinea, dat hem op 20 October 1944 op Leyte (Philippijnen) bracht. In Dec. '44 werd hij bevorderd tot leger-generaal. In Juli 1945 kon hij de algehele bevrijding van de Philippijnen melden.

De onverwacht snelle capitulatie van Japan (10 Aug. 1945), vóórdat één geallieerd soldaat de Japanse bodem had betreden en terwijl zich hier zelfs nog een ongeslagen leger van minstens 2,5 millioen Japanse soldaten bevond, wierp grote problemen op voor de geallieerden, zowel van militair-technische als van politieke aard. MacArthur werd benoemd tot Supreme Commander for Allied Forces (S.C.A.P.) (Niet van de geallieerde strijdkrachten, de overige geallieerden zouden slechts symbolisch aan de bezetting deelnemen). De benoeming werd unaniem goedgekeurd.

Juist de hoedanigheden, die in het verleden vaak het voorwerp waren geweest van scherpe critiek, en met name zijn superieure, zijn „Olympische" wijze van optreden werden thans beschouwd als noodzakelijke eigenschappen voor de man, die een god-keizer naar zijn hand zou moeten zetten. Terugziende over de bijna 4 jaren, die verlopen zijn sedert MacArthur op het in de baai van Tokio verankerde slagschip Missouri de capitulatie-acte tekende (2 Sept. 1945) kan geconstateerd worden, dat de bezettingspolitiek een geheel andere wending heeft genomen, dan aanvankelijk voorzien was. De demilitarisatie werd op efficiënte wijze ten uitvoer gelegd, democratischer bestuursvormen, op basis van een door MacArthur geschreven grondwet, ingevoerd. De tenno, die de bevelen van S.C.A.P. loyaal uitvoerde, werd van goddelijk tot menselijk wezen „gedegradeerd", waardoor hij — niet bedoeld gevolg — een groter populariteit verwierf, dan hij ooit had bezeten. Maar als in Duitsland drukte de handhaving van een redelijk levenspeil van bijna 80 millioen, op een betrekkelijk klein grondgebied samengedrongen, mensen zwaar op de Amerik. belastingbetalers. Derhalve besloten de Ver. Staten tot een herstel van het economisch potentieel tot een aanmerkelijk hoger niveau, dan aanvankelijk was bedoeld. De met veel élan begonnen ontbinding van de geweldige familie-concerns (Zaibatsoe), werd onderbroken, de toch al geringe herstelbetalingen geheel stopgezet.

Van Olympische hoogte — in dit geval van de 6e verdieping van een tot hoofdkwartier ingericht levensverzekeringspaleis — „thinking in centuries and populations", ziet MacArthur neer op de millioenenstad Tokio, geeft hij zijn bevelen die Japan naar een nieuwe vreedzamer toekomst moeten leiden: de „man achter het bamboe-gordijn", de „blanke Mikado", zoals de Japanners hem noemen, in populariteit slechts geëvenaard door de keizer.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

29 Mei (Zondag)

België — Het Algemeen Belgisch Vakverbond treedt uit het Wereldvakverbond. Het besluit hiertoe wordt genomen met 642.000 tegen 78.000 stemmen, bij 29.510 onthoudingen. (Zie ook 8128 26-5).
Bolivia — Naar aanleiding van de arrestatie van een aantal politici, legerofficieren en arbeidsleiders — die aanhangers zouden zijn van de in 1946 vermoorde president Villaroel — kwamen mijnwerkers van het Catavigebied in opstand. Bij botsingen met het leger vielen 150 doden. (Zie 6817 E)
Duitsland — Max Reimann, de West-Duitse communistenleider, wederom gearresteerd. (Zie 7962 Kr. 13-2)
Frankrijk — Emanuel Kardinaal Suhard, aartsbisschop van Parijs, overleden. Hij werd op 5 April 1874 geboren, in 1898 priester gewijd; was achtereenvolgens bisschop van Bayeux (1928) en Reims (1931); werd in 1935 tot Kardinaal gecreëerd en volgde in 1940 Kard. Verdier op als aartsbisschop van Parijs. Hij deed zeer veel op sociaal gebied, met name in de Banlieu van Parijs. Mede om zijn moedige houding tijdens de Duitse bezetting ontving hij het Ridderkruis van het Legioen van eer.
Nederland — De K.L.M. opent een nieuwe luchtlijn Amsterdam—Curaçao via Montreal en Havana. Prins Bernhard maakt deze eerste vlucht mede tot Montreal.
Syrië — Kolonel Hoesni ontbindt alle politieke partijen. De nieuwe grondwet zal oprichting van politieke partijen „binnen zekere grenzen" mogelijk maken.

30 Mei (Maandag)

China — Wnd. president Li-Tsjoen-jen aanvaardt het ontslag van het kabinet Ho-Jing-tsjin. Generaal Tsjoe-Tsjen formateur. (Zie 8128 24-5).
Duitsland — De Russen houden schietoefeningen in het gebied van de luchtbrug tot een hoogte van 10.666 meter. (De vliegtuigen van de luchtbrug vliegen op een hoogte van 2333 m.).
— Volkscongres keurt ontwerp-grondwet voor Duitsland goed. (Zie in dit nr.)
Engeland — Kapitein Frans von Rintelen, spion en saboteur tijdens Wereldoorlog I in de V. S. op 65-jarige leeftijd te Londen overleden.
Ethiopië — Radio Rome meldt het uitbreken van een opstand. Een aanslag op de kroonprins zou zijn mislukt. De legatie te Londen spreekt de berichten tegen.
Indonesië — De leden van de deelstaten georganiseerd in de B.F.O., worden door de UNCI uitgenodigd voor deelneming aan de besprekingen tussen de Nederlandse en de Republikeinse delegaties te Batavia.
— Op de tweede Sumatra-conferentie verenigen de gebieden van Sumatra zich in federatief verband. (Zie in dit nr.).
Nederland — De H.V.K. de heer Lovink, vertrekt naar Batavia.

31 Mei (Dinsdag)

Engeland — Handelsverdrag met Argentinië voor de tijd van 5 jaar afgesloten. Het voorziet in een handelsverkeer tot een waarde van 900 millioen gld. per jaar. Engeland zal hoofdzakelijk vlees betrekken.
Frankrijk — Generaal Pierre König, militaire gouverneur van de Franse zone in Duitsland zal op 15 Juli aftreden. (Zie 8116 19-5).
Hongarije — Vice-president Rakosi verklaart, dat Hongarije voortaan geregeerd zal worden door een opperste raad gelijk aan die van de Sowjet-Unie. Er zal een nieuwe grondwet worden opgesteld.
Indonesië — Sjahrir verklaart, dat zijn partij zich mogelijk van stemming zal onthouden, als de „Van Royen-Rum verklaringen" in het republikeinse parlement ter sprake komen.
Nederland — Minister Spitzen installeert een commissie van onderzoek i.z. de plaats van de tweede luchthaven in 't W. van Nederland. Voorzitter is dr. ir. J. A. Ringers.
— Baron van Voorst tot Voorst vraagt ontslag als lid van de Eerste Kamer (zie ook 8116 Kron. 21-5).
— De Tweede Kamer keurt de overeenkomst i.z. inter-Europese betalingen en de te Washington gesloten intern. tarweovereenkomst goed. (Zie 7814B en 8026A).
Ver. Staten — Generaal Clay wordt na 31 dienstjaren in het leger gedemobiliseerd en verkrijgt pensioen. (Biogr.: 8105).

1 Juni (Woensdag)

Australië — Minister-president Chifley deelt mede, dat Groot-Brittannië, Australië en Nw. Zeeland zijn overeengekomen voort te gaan met het opstellen van een verdedigingsverdrag voor het gebied van de Stille Oceaan. (Zie 8116 15-5).
Duitsland — De stakende West-Berlijnse spoorwegarbeiders besluiten met het oog op de levensmiddelenvoorziening het interzonale goederenverkeer per trein te hervatten, zonder evenwel hun eisen te laten vallen.
— Tot leider van het Unescowerk in de Britse zone is benoemd de Nederlander dr. W. Verkade.
Engeland — Minister-president Attlee voert met Churchill besprekingen over defensie-problemen.
— Generaal Robertson is benoemd tot Hoge commissaris voor Duitsland.
Nederland — Commissie ingesteld voor het ontwerpen van een nieuwe wet op het Hoger Onderwijs aan de hand van het rapport van de staatscommissie voor het H. O. Voorzitter is prof. dr. C. W. v. d. Put.
— Een door de heer Roosjen (A.R.) in de Tweede Kamer ingediende motie waarin gevraagd wordt de ontwikkeling der salarissen van de onderwijzers gelijktijdig en evenredig met die van de andere ambtenaren te doen geschieden wordt z. h. s. aanvaard. Min. Rutten wijst de motie af.
Sowjet-Unie — Een Joego-Slavische nota waarin Moskou wordt beschuldigd van een „vijandige en discriminatieve" actie tegen Joego-Slavië, wordt verworpen.
Spanje — Bij een bezoek van generaal Franco aan Barcelona explodeerde een zware bom. Er vielen geen slachtoffers.
Tsjecho-Slowakije — De minister van Onderwijs en Eredienst zal contrôle uitoefenen op benoemingen van de Kath. clerus.

2 Juni (Donderdag)

Benelux — Te Brussel begint de eerste conferentie van het ministerieel comité van de landen der Benelux. (Zie ook 8013 B en 8015).
China — Fenghwa, ten Z. van Sjanghai, geboorteplaats van Tsjiang Kai-sjek door communisten bezet.
— Buitenlandse in- en uitvoerhandel op Sjanghai vrijgegeven.
Cyrenaica — Proclamatie onafhankelijkheid. (Zie in dit nr.).
Duitsland — Met ingang van 21 Juni zullen de drie W. zones voor touristenbezoek worden opengesteld.
— De stakende spoorwegmannen in West-Berlijn besluiten met 13.875 tegen 389 stemmen de staking voort te zetten.
Engeland — De minister van Defensie, Alexander, vertrekt naar Hongkong om de verdediging van deze door de communistische opmars in een moeilijke positie komende kolonie te inspecteren.
Indonesië — Dr. Beel draagt te Batavia officieel zijn bevoegdheden als H. V. K. over aan zijn opvolger, de heer Lovink.
Internationaal — Opgericht is de Europese Beweging voor de Chistelijke Arbeiders. Doel is de invloed van de Chr. arbeiders te laten gelden bij alle pogingen om te komen tot een Ver. Europa. Voorzitter is de heer A. C. Kool uit Brussel.
Ver. Staten — President Truman verklaart tegenstander te zijn van een lening aan Spanje.

3 Juni (Vrijdag)

Duitsland — Bespreking vier militaire commandanten van Berlijn i.z. opheffing spoorwegstaking mislukt.
— Het Internationaal orgaan voor de Ruhr stelt een secretariaat in, bestaande uit de secties: vaste brandstoffen, staal, handelsdiscriminatie en statistiek.
Engeland — In de afgelopen maanden zijn 74 gevechtsbommenwerpers naar Griekenland gezonden. Zij werden met dollars betaald.
Indonesië — Dr. Beel vertrekt naar Nederland.
Nederland — Een felle brand verwoest drie pakhuizen aan de Oude Schans te Amsterdam. Bij het blussingswerk werd een brandmeester gedood.
— Minister Lieftinck dient drie wetsvoorstellen in tot herziening van de belastingen op de ondernemingen. (Zie no. 937).
— Met Engeland wordt voor de tijd van vier jaar een contract gesloten voor de levering van bacon. In totaal zal ongeveer 150.000 ton worden geleverd.
— Tot hoogleraar aan de economische faculteit van de Vrije Universiteit te Amsterdam is benoemd dr. R. van Dijk.
Transjordanië — Koning Abdullah verandert de naam van zijn rijk in „Hasjemietisch koninkrijk van de Jordaan."
Zuid-Afrika — In de Vrijstaat, 20 km. ten Z. van Odendaalsrust is een buitengewoon rijke goudader aangeboord.

4 Juni (Zaterdag)

Engeland — 35 Labour parlementsleden verzoeken Bevin op de ministersconferentie te Parijs de mogelijkheid te bespreken van V.N.-bemiddeling in Griekenland.
Frankrijk — Complot tot „demoralisatie" van het leger ontdekt. Wapenvoorraden ontdekt en 16 personen w.o. 2 R.P.F.-gemeenteraadsleden gearresteerd.
Internationaal — Engeland en de V.S. zenden nieuwe nota's aan Roemenië, Bulgarije en Hongarije wegens schending van de vredesverdragen door het niet in acht nemen van de rechten van de mens.
Sport — S.V.V. behaalt door een 3—1 overwinning op Heerenveen het voetbalkampioenschap van Nederland.

A. Het Regeringsbeleid 1940-1945 *)

Nadat gedurende meer dan 60 jaar de Staten-Generaal geen gebruik hadden gemaakt van het hun toekomende recht van enquête, besloot de Tweede Kamer op 6 Nov. 1947 op voorstel van de heer Van der Goes van Naters tot het houden van een parlementaire enquête naar het Regeringsbeleid 1940-1945 (zie 7201 A en 7792 A).

Op 19 Maart werd het eerste stuk van het rapport der Enquête-commissie gepubliceerd, handelend over het militaire beleid in de Meidagen van 1940 en het beleid daaraan voorafgaande, waarbij aan de wisseling in het opperbevelhebberschap in Februari 1940 vooral veel aandacht is besteed. Het verslag bestaat uit twee boekdelen (groot formaat). Het eerste deel bevat, behalve een algemene inleiding, het eigenlijke verslag, waarvan elke paragraaf of elk hoofdstuk met een conclusie der commissie eindigt, in totaal 149 bladzijden beslaande, en 188 bladzijden bijlagen. Het tweede boekdeel bevat de letterlijke verslagen van de verhoren van getuigen en deskundigen, in totaal 656 bladzijden.

Het rapport is vastgesteld en ondertekend door jkvr. Wttewaal van Stoetwegen (c.h.) en de heren Schilthuis (arb.), Donker (arb.), Algera (a.r.), Van Dis (s.g.), Korthals (v. en d.), Koersen (kath.) en Stokvis (comm.). Het lid der commissie de heer Fiévez (kath.) heeft wegens ziekte niet aan de vaststelling kunnen deelnemen.

Wij vatten hieronder de belangrijkste conclusies van dit rapport samen.

1. Positie opperbevelhebber. — Wat betreft de staatsrechtelijke positie van de opperbevelhebber van land- en zeemacht (O.L.Z.) is de commissie van mening, dat de instructie voor de O.L.Z. van 6 Mei 1939 een verkeerd uitgangspunt heeft. De woorden „Wij behouden Ons voor..." schijnen de conclusie te wettigen, dat de O.L.Z. zelfstandige bevoegdheden zijn toegekend, terwijl de Kroon zich daarnaast bepaalde bevoegdheden voorbehoudt. Dit laatste is uiteraard onjuist, daar de hele uitvoerende macht bij de Kroon is geconcentreerd. Een autonome positie heeft de O.L.Z., naar de commissie meent, niet.

De commissie zou het juister hebben gevonden, als de ondergeschiktheid en verantwoordelijkheid van de O.L.Z. aan de gehele ministerraad en niet alleen aan de minister van defensie met zoveel woorden in de instructie zou zijn vastgelegd. In het algemeen acht de commissie het uit beleidsoverwegingen onjuist, indien de regering zich met alle mogelijke kwesties incidenteel zou gaan bemoeien, hoewel zulks in een speciaal geval, slechts in concreto te beoordelen, toch ook zeer wel te aanvaarden kan zijn. Wenst de regering de techniek van de oorlogvoering aan de O.L.Z. over te laten en zelf slechts de politieke doeleinden aan te geven, dan acht de commissie dit in abstracto een juist beleid, daar mag worden verwacht, dat de regering een O.L.Z. heeft benoemd, aan wie zij de technische oorlogvoering in vol vertrouwen kan overlaten. Toch zal zij als politiek verantwoordelijk orgaan overleg willen plegen met de O.L.Z. over de wijze, waarop het doel dient te worden verwezenlijkt, en hem op grond daarvan een opdracht geven. Dit heeft voor de regering het voordeel, dat zij weet waarvoor zij politiek verantwoordelijk is en voor de O.L.Z., dat hij weet dat de regering zijn strategie dekt. Gaat de regering zich met details bemoeien, dan zou zij daarmee te kennen geven dat zij een O.L.Z. handhaaft die zij kennelijk volkomen incapabel acht. Dit handhaven zou niet te verenigen zijn met de politieke verantwoordelijkheid der ministers. In zo'n geval zal in het algemeen ontslag moeten volgen. Een staatsrechtelijk dogma, dat de regering geen opdrachten, rakende het krijgsbeleid of militair-technische zaken in enge zin zou mogen geven, doch in zo'n geval ontslag zou moeten geven, wijst de commissie echter met beslistheid af. Voor het behartigen van het landsbelang zijn de ministers der Kroon in laatste instantie verantwoordelijk. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen dragen, dienen zij volledige zeggenschap te hebben.

2. Toepassing Oorlogswet (1898) — Krachtens deze wet is in September 1939 de staat van oorlog afgekondigd. De Oorlogswet zou in deze staat van oorlog slechts beperkt worden toegepast; deze beperking werd door de O.L.Z. in een gentlemen's agreement met de regering aanvaard. (In December 1939 heeft hij dit gentlemen's agreement echter opgezegd). Kort na die aanvaarding heeft de O.L.Z. schriftelijk aan de regering verzocht in afwijking van de afspraak art. 12 der Oorlogswet (vaststellen door militair gezag van regels omtrent hulpverlening door de bevolking ten behoeve van militaire werkzaamheden) te mogen toepassen. Op dit verzoek heeft hij nooit antwoord ontvangen, hoewel de minister van defensie opdracht blijkt gegeven te hebben om een bevestigend antwoord aan de O.L.Z. te schrijven. Enerzijds vraagt de commissie zich af of de organisatie ter departemente wel in elk opzicht de toets der critiek kon doorstaan; anderzijds is zij verbaasd dat de O.L.Z. nooit eens heeft gerappelleerd. Als de O.L.Z. dit heeft nagelaten omdat naar zijn indruk de verhouding tussen minister en O.L.Z. niet goed is, dan had hij van deze situatie, die desastreus voor 's lands defensie geacht moet worden, aan de regering kennis moeten geven.

De commissie begrijpt, dat de regering huiverig was om reeds dadelijk in September 1939 de staat van oorlog of van beleg in volle omvang af te kondigen; zij begrijpt ook de ongerustheid in militaire kring over de opgelegde beperkingen, welke tot 14 April 1940 hebben geduurd. Dat de regering nimmer kans heeft gezien een ontwerp tot wijziging van de Oorlogswet, welke wijziging het geven van bepaalde bevoegdheden aan civiele autoriteiten zou beogen — aan de voorbereiding is wel gewerkt — bij de Staten-Generaal in te dienen en dat zij tot 14 April 1940 heeft gewacht met afkondiging van de volledige staat van beleg, kan de commissie niet bewonderen.

Uit de verhoren is gebleken, dat er van de zijde van het Algemeen Hoofdkwartier enige tegenwerking is geweest. De regering had echter moeten kiezen of delen: of een wetsontwerp indienen dat de bezwaren van de regering tegen uitoefening van een aantal bijzondere bevoegdheden door het M.G. ophief, of die bevoegdheden door het M.G. laten uitoefenen.

De justitiële autoriteiten hebben niet genoeg bevoegdheden; de commissie denkt hierbij aan de uniformsmokkelaffaire, aan spionnage en aan staatsgevaarlijke Nederlanders.

De wijze waarop het M.G. na 19 April 1940 van zijn toen grote bevoegdheden gebruik heeft gemaakt, qualificeert de commissie in verband met de hoogst ernstige toestand als niet voldoende. Bv. is dit het geval t.a.v. het optreden tegen staatsgevaarlijke elementen. Het M.G. wenste slechts te interneren op grond van feiten en gedragingen, niet wegens politieke gezindheid. Er werden na de afkondiging van de staat van beleg slechts 21 personen geïnterneerd; het departement van justitie had echter lijsten met enige honderden namen en wilde dus verder gaan. Het criterium van „feiten en gedragingen" werd ook door de regering als geheel aangelegd. De grootst mogelijke meerderheid der commissie meent dat men toen ook in bepaalde gevallen wegens „politieke gezindheid" had moeten interneren.

Het M.G. heeft steeds aangedrongen op de toepassing van verder gaande bevoegdheden. Toen deze werden verleend heeft het daar onvoldoende gebruik van gemaakt.

Een van de ernstigste bezwaren tegen de regering ingebracht, acht de commissie het niet toestaan van de noodzakelijke opruimingen vóór de stellingen; zo mochten boomgaarden voor de Grebbelinie niet worden opgeruimd. Dit heeft een zeer nadelige invloed op de gevechten gehad.

Het gehele beleid t.a.v. de Oorlogswet maakt op de commissie „geen sterke indruk". Zij kan begrijpen dat de regering bepaalde discretionnaire bevoegdheden liever door een meer deskundig civiel orgaan had doen uitoefenen. Nu dit niet mogelijk is geweest en niet mogelijk is gemaakt had men die bevoegdheden aan het M.G. moeten geven. Hierdoor behoeven de vrijheden van het volk niet meer dan noodzakelijk te worden aangetast indien een krachtige regering daarvoor als hoogste leiding van het M.G. blijft waken.

3. Benoeming gen. Reynders. — De benoeming van gen. Reynders tot O.L.Z. is als volgt geschied: de ministerraad, voorgelicht door minister Dijxhoorn, heeft de chef van de generale staf, lt.-generaal Reynders, voorgedragen, omdat men niet het risico wilde lopen van mislukking van de mobilisatie, welke door de G.S. was voorbereid. Voorts vreesde men bij benoeming van een ander te veel opschuivingen in de hogere rangen en tenslotte werd de heer Reynders niet onbekwaam geacht.

Dit alles acht de commissie een onvoldoende basis voor het nodige wederzijdse vertrouwen. De benoeming acht de commissie een fout van de regering.

De desillusie, welke de benoeming van generaal Reynders voor de regering is geweest, ziet de commissie als een voorzienbaar gevolg van de wijze waarop en de omstandigheden waaronder de benoeming is geschied. De spoedig ontstane latente crisis in de verhouding tussen regering en O.L.Z. en de reeds eind 1939 duidelijk geworden breuk tussen de minister van defensie en de O.L.Z., zijn mede veroorzaakt door het weinig vooruitziende en niet doortastende beleid van de regering in Augustus 1939.

4. Het krijgsbeleid. — In September was van regeringswege de volgende opdracht opgesteld: „Bij een overmachtige aanval uit het Oosten op het hart des lands neemt het veldleger in de Grebbelinie geen beslissende slag aan, doch trekt tijdig met de hoofdmacht van de ten Noorden van de Maas opgestelde troepen terug naar het Oostfront van de vesting Holland, onder achterlating van een achterhoede in de Grebbelinie".

Generaal Reynders acht van zijn kant deze opdracht — naar hij thans heeft verklaard — geen zuivere weerslag van de vooraf gehouden bespreking. Hij was van mening dat men in de Grebbelinie stand moest houden tot de inundaties gereed waren en de vesting Holland in behoorlijke staat van verdediging was.

De regering heeft de opdracht aldus bedoeld, dat bij een overmachtige aanval uit het Oosten tijdig naar het Oostfront van de vesting Holland moest worden teruggetrokken; de opdracht liet zelfs ruimte de terugtrekkende beweging uit te voeren voordat er van enige aanval sprake was. De O.L.Z. had op grond van de besprekingen moeten begrijpen, dat de regering slechts op één front de definitieve hardnekkige verdediging wenste, en dit niet met troepen die reeds in een andere stelling een zware strijd zouden hebben gestreden. De regering heeft de opdracht zo geformuleerd, dat daaruit de conclusie diende te worden getrokken, dat de hardnekkige verdediging in het Oostfront van de vesting Holland moest plaats hebben, juist omdat de O.L.Z. bij

*) Enquête-commissie Regeringsbeleid 1940-1945. Alg. Inleiding Militair Beleid 1939-1940. Deel I A en B. Den Haag. Staatdrukkerij.

de bespreking te kennen had gegeven dat hij deze verdediging wenste te voeren.
Dat de regering de opdracht niet zo heeft opgesteld, dat misverstand was uitgesloten, komt, naar de indruk van de commissie, doordat de regering huiverig was haar strategische inzichten aan de opperbevelhebber op te leggen. Wellicht vond dit mede zijn oorzaak in een onjuist inzicht der regering in de staatsrechtelijke positie van de O.L.Z.
De commissie meent, dat de regering, toen bleek dat de strategische inzichten botsten, de O.L.Z. dadelijk had moeten ontslaan.
Het gevaar van een aanval was hier echter zo dreigend, dat de regering daar geen verwijt van mag worden gemaakt. Na 20 December 1939 bleek opnieuw dat de inzichten van de minister van defensie en van de O.L.Z. onverenigbaar waren. Toen is dit conflict met ontslag van generaal Reynders geëindigd. Dit ontslag heeft toen nog mede i.v.m. de internationale toestand betrekkelijk lang getraineerd (zie ook 6579 A).
Op 7 Januari volgde een nieuwe opdracht: 1. zowel in de Grebbelinie als in het Oostfront van de vesting Holland weerstand bieden; 2. aan de O.L.Z. wordt overgelaten hoeveel troepen voor de verdediging van beide fronten worden bestemd; 3. de operaties mogen niet gebaseerd worden op het slagen van een terugtocht van troepen, opgesteld achter de Grebbelinie.
Generaal Reynders bleef van mening, dat hij tot een zeker ogenblik stand moest houden in de Grebbelinie en daarna met de teruggetrokken troepen het Oostfront van de vesting Holland moest verdedigen. De minister van defensie wenste verdediging van dat Oostfront met diezelfde troepen niet en achtte de terugtocht principieel niet onmogelijk.
De commissie is op grond van de verhoren van getuigen en deskundigen tot de conclusie gekomen, dat het plan-Reynders slechts bij een samenloop van gunstige omstandigheden uitvoerbaar zou zijn geweest. De Grebbelinie zou sneller zijn gevallen dan thans gebeurd is, daar dan hier niet alle krachten geconcentreerd zouden zijn geweest, zoals in de opzet van generaal Winkelman is geschied. De commissie meent, dat de regering terecht haar goedkeuring aan het plan-Reynders heeft onthouden; waarop ontslag wel moest volgen.

5. De Peel-Raamstelling. — Vele getuigen en deskundigen zijn gehoord omtrent de Peel-Raamstelling, de betrekkelijk dun bezette linie in West-Brabant, die niet aansloot op de Belgische verdedigingslinie.
Generaal Reynders was van mening, dat men wel drie dagen in deze stelling stand zou kunnen houden, waarmee de opmars van ons te hulp komende Fransen zou worden gedekt. De regering kon dit inzicht niet delen. Dit was een onderdeel van het conflict tussen de regering en generaal Reynders, een conflict, dat echter ontstaan en op de spits is gedreven door meningsverschil over de verdediging ten N. van de rivieren.
Generaal Winkelman, die de hele Peel-Raamstelling niet kon bewonderen, achtte het plan van minister Dijxhoorn om vertragende gevechten in Brabant te leveren, in het algemeen niet onmogelijk. Dat dit niet is gelukt wijt generaal Winkelman aan gebrek aan artillerie en luchtdoelartillerie, waardoor de vijand de terugtrekkende troepen voortdurend ongestraft uit de lucht kon aanvallen, hetgeen het moreel heeft gebroken.
De commissie heeft niet de indruk, dat het Franse opperbevel zich misleid heeft gevoeld door de Nederlandse plannen voor de Peel-Raamstelling. Al zou men menen — wat de commissie niet doet — dat de Fransen op een voortgezette verdediging in de Peel-Raamstelling hadden gerekend, dan nog konden zij zich niet misleid voelen. Nederland was immers tot 10 Mei 1940 neutraal en wenste dus geen bindende afspraken met belligerenten te maken. Nederland kon zich om dezelfde reden ook niet misleid voelen, doordat de Fransen niet hebben geholpen bij de verdediging van het hart des lands of bij de herneming van de Moerdijkbruggen.
De commissie acht het dan ook onverantwoord, dat door sommigen is gesuggereerd, dat wij de Fransen hebben misleid of dat Nederland in Mei 1940 zijn plicht niet zou hebben gedaan.

6. De „mobilisatieclubs". — De wijze waarop dit vraagstuk door de heer Reynders is behandeld, getuigt van weinig soepelheid. Dat dit ook anders had gekund, bewijst de manier waarop de heer Winkelman — hoezeer eveneens tegenstander van partijpolitiek in het leger — er in goed overleg met de regering in is geslaagd tot een voor alle partijen bevredigende oplossing te geraken.

7 Andere conflicten. — De commissie meent dat uit de „richtlijnen voor de pers" (5 Oct. 1939) bleek, dat generaal Reynders geen juist inzicht had in hetgeen tot zijn competentie behoorde, maar dat de regering dit soepeler had kunnen kenbaar maken in een gesprek dan in de terzake gezonden brief.
Wat de grief van generaal Reynders omtrent het traag beschikbaar stellen van gelden voor de aanleg van versterkingen betreft, is het de commissie niet gebleken, dat generaal Reynders duidelijk zijn grief aan de regering heeft voorgelegd.
De stelling van minister Dijxhoorn, dat onder generaal Reynders niet datgene gedaan werd, wat mogelijk was om schendingen van ons luchtgebied tegen te gaan, kan de commissie na onderzoek niet aanvaarden. De moeilijkheid was dat wij niet genoeg vliegtuigen hadden, wat ook de mening van generaal Winkelman was.
Dat generaal Reynders aan de inlichtingendienst van zijn hoofdkwartier opdracht had gegeven geen volledige inlichtingen meer te verstrekken aan de Koningin en aan de minister van defensie is gebaseerd op het feit, dat hij de bevoegdheid had te beslissen welke berichten van zijn inlichtingendienst moesten worden doorgegeven. Het komt de commissie vreemd voor dat de O.L.Z. gemeend heeft op deze wijze gebruik te maken van de hem formeel inderdaad toekomende bevoegdheid, nadat hij aanvankelijk alle berichten aan de regering had laten geven.
Er is sprake van geweest, dat de militaire attaché te Berlijn, majoor Sas, zou worden teruggeroepen. De meerderheid der commissie meent, dat dit van generaal Reynders is uitgegaan. Deze had, anders dan minister Dijxhoorn, weinig vertrouwen in de berichtgeving van majoor Sas. De minister heeft zich, volgens de meerderheid der commissie, tengevolge van de verschillende kwesties met de O.L.Z., niet voldoende tegen een ontslag van de heer Sas verzet; terstond na het ontslag van generaal Reynders is hij daarop teruggekomen. De minderheid der commissie meent in deze niet een zo positief oordeel te kunnen uitspreken. De commissie meent samenvattend te mogen concluderen, dat de regering, gegeven de situatie, dat het kabinet geen vertrouwen had in het krijgsbeleid van de heer Reynders en in zijn persoonlijkheid over het algemeen, hem terecht heeft ontslagen. Men kan over een aantal verschilpunten verschillend oordelen, de regering droeg de verantwoordelijkheid voor het beleid van haar O.L.Z. De commissie acht dan ook het beleid van de regering ten aanzien van het ontslag van generaal Reynders verantwoord.

8. Het beleid-Winkelman. — Generaal Winkelman acht het kardinale verschilpunt tussen generaal Reynders en hem, dat hij meent niet met dezelfde troepen, die in aanraking met de vijand geweest waren terstond na een terugtocht weerstand te kunnen bieden. Dat hij in Mei 1940 toch de troepen uit de Grebbelinie heeft teruggenomen vond zijn reden hierin, dat deze troepen anders verloren zouden zijn geweest toen de Grebbelinie eenmaal gebroken was. Hij heeft toen echter ook niet de overtuiging gehad, dat zij in de Hollandse waterlinie nog een krachtige verdediging zou kunnen leveren.
De opdracht aan generaal Winkelman behelsde drie punten: 1. In de eerste plaats de verdediging dichter op het hart des lands; waar de verdediging niet tot het uiterste kan worden volgehouden vijandelijk voortdringen zoveel mogelijk bemoeilijken, waarbij vooral bescherming van Zeeland van veel belang wordt geacht. 2. Blijkt een vreemde mogendheid alleen een doormars te beogen, dan actief daartegen optreden zonder de veiligheid van het hart des lands in gevaar te brengen. 3. In geval van agressie terstond het nodige verrichten ter verzekering van samenwerking met eventuele bondgenoten.
De troepen die eenmaal in Brabant waren, kon generaal Winkelman bij zijn optreden niet zo maar terugnemen, daar dit reacties in het buitenland had kunnen wekken.
In Maart besliste de nieuwe O.L.Z. dat de Grebbelinie als hoofdverdedigingsstelling moest worden ingericht.

9. Toekomstige Oorlog. — Generaal Winkelman heeft nog verklaard, het uitgesloten te achten, dat wij in een toekomstige oorlog zullen trachten ons land met eigen middelen te verdedigen. De enige mogelijke oplossing acht hij, dat wij ons tevoren met het buitenland verbinden, zodat wij een onderdeel zullen vormen van een bondgenootschappelijke troepenmacht. Desgevraagd bleken oud-minister Dijxhoorn en generaal Reynders een soortgelijke mening te huldigen.
Gezien deze overeenstemming meent de grootst mogelijke meerderheid der commissie met te meer vrijheid de conclusie te kunnen trekken, dat bij een eventuele nieuwe oorlog, het optreden van de Nederlandse strijdkrachten zo nodig en zo mogelijk gericht moet zijn op samenwerking in bondgenootschappelijk verband. Wij moeten dus vooraf tot overeenstemming komen met deze bondgenoten over het krijgsplan en over ons aandeel in een eventuele strijd.
De neutraliteitspolitiek eiste een krijgsbeleid met een verdediging naar twee kanten. Reeds op grond hiervan was het onmogelijk het hart des lands van troepen te ontbloten, daar dit voor Duitsland een reden had kunnen zijn om ons te verwijten, dat wij onze neutraliteit ten opzichte van Engeland onvoldoende handhaafden.

10. Algemeen hoofdkwartier. — In de avond van 9 Mei heeft onze militaire attaché in Berlijn het Algem. Hoofdkwartier (A.H.K.) doen weten dat de volgende dag in de vroegte de inval moest worden verwacht. Er is critiek op geoefend dat de O.L.Z. en andere officieren die nacht niet op het A.H.K. zijn gebleven. De behoefte aan nachtrust vóór een inspannende tijd is hiervoor als motief aangevoerd.
De commissie heeft intussen geconstateerd, dat er enige omissies zijn geweest. De militaire attaché in Berlijn had een paar weken voor de aanval doorgegeven, dat er een pantserdivisie gereed stond om op te rukken in de richting 's Hertogenbosch-Langstraat-Moerdijk - Rotterdam. Dit bericht is wel op het A.H.K. ontvangen, maar heeft de O.L.Z. nooit bereikt.
De commissie meent te moeten aannemen dat noch het A.H.K. noch de commandant van de vesting Holland een zo omvangrijke aanval uit de lucht heeft verwacht als heeft plaats gevonden. De commandant van de vesting Holland heeft, naar de commissie meent, ten onrechte het alarmbericht, 's avonds van het A.H.K. ontvangen, niet aan zijn ondercommandanten doorgegeven (zijn overweging was dat hij in de tweede linie lag).
Merkwaardig vindt de commissie het, dat het commando luchtverdediging niet onmiddellijk is gewaarschuwd.
Onbegrijpelijk acht zij het, dat, toen omstreeks drie uur de eerste berichten van grensoverschrijdingen waren binnengekomen, niet onmiddellijk alle ondercommandanten zijn gewaarschuwd.

De commissie heeft de indruk, dat men zich op het A.H.K., in aanmerking genomen de omstandigheid dat niet voor slaapgelegenheid was gezorgd, niet geheel heeft ingedacht in de situaties, welke de oorlog zou meebrengen.
Bepaalde subalterne officieren hebben nogal heftige critiek geoefend op de O.L.Z. De commissie betreurt het, dat door verklaringen van die officieren, na de capitulatie voor een officier-commissaris afgelegd, verschillende ten aanzien van de O.L.Z. zeer onwelwillende geruchten de ronde hebben gedaan. Die verklaringen zijn later door de N.S.B.-er Van Genechten publiekelijk misbruikt.
De commissie kan niet inzien dat het beleid van de O.L.Z. gedurende de oorlogsdagen en de dagen daarvóór als geheel gezien onjuist is geweest. Generaal Winkelman heeft zich met zijn volle persoon gegeven aan de hem opgedragen taak. In het bijzonder heeft de commissie waardering voor de beheerste en beleidvolle wijze, waarop hij in de oorlogsdagen zijn bovenmatig zware taak heeft vervuld.
Eén lid der commissie meent, dat waar in het hoofdstuk over het A.H.K. op bepaalde punten critiek op het A.H.K. is geuit, deze critiek scherper gesteld had behoren te zijn.

11. De krijgsverrichtingen. — Het laatste hoofdstuk van het rapport betreft enige krijgsverrichtingen in Mei 1940. Veel ervan is ontleend aan het Beknopt overzicht van de krijgsverrichtingen der Kon. Landmacht 10—19 Mei 1940.*)
Met betrekking tot de vliegvelden meent de commissie dat de houding van de troep bij de krijgsverrichtingen behoorlijk is geweest.
De beoordelingen over de prestaties in de Grebbelinie lopen uiteen. Het is, aldus de commissie, moeilijk over de prestaties en tekortkomingen van de leiding en de troepen een gefundeerd oordeel te geven. Men dient in aanmerking te nemen o.m. dat de meeste soldaten geen voldoende opleiding hadden gehad en lang waren bezig gehouden met stellingen bouwen. Zij konden niet in korte tijd tot soldaten die de vuurdoop konden doorstaan worden gevormd en een aantal officieren en onderofficieren bleek niet de vereiste kwaliteiten te hebben.
Van de krijgsverrichtingen in Rotterdam heeft de commissie de indruk gekregen, dat, hoewel het commando geheel onvoorbereid was op de verdediging, deze op uitstekende wijze is gevoerd. Het moreel van de troepen is over het algemeen uitstekend geweest.
Het verloop der gebeurtenissen om en bij de Moerdijkbruggen acht de commissie teleurstellend geweest; zij maakt intussen gewag van individuele staaltjes van flink optreden. Dat de bruggen zo snel in Duitse handen zijn gevallen vindt zijn oorzaak vooral hierin, dat men de troepen bij de bruggen niet gealarmeerd had. De overweging van de commandant der vesting Holland, die het alarmbericht niet had doorgegeven, dat de bruggen in de tweede of derde linie lagen, is in tegenspraak met zijn opdracht om op de weg tussen Dordrecht en Moerdijk zware mitrailleurs tegen luchtlandingen te plaatsen.
Uit de verdediging van Kornwerderzand is gebleken, zo betoogt de commissie, dat de Nederlandse troepen, wanneer zij in goede stellingen waren ondergebracht, uitnemend weerstand konden bieden aan een vijandelijke overmacht. Het moreel van de Nederlandse soldaat hoeft, wanneer hem slechts de goede middelen worden verstrekt, niet onder te doen voor dat van de vijand.
De commissie heeft geconstateerd dat Duitse troepen verscheidene malen in strijd met het oorlogsrecht hebben gehandeld: gebruik van Nederlandse uniformen, krijgsgevangenen als dekking gebruiken e.d.
Verschillende troepenonderdelen en commandanten hebben niet voldaan aan tal van opdrachten: de weerstand is op vele plaatsen sneller ingestort dan men verwacht had. De troep was vooral de eerste dagen geestelijk in het geheel niet op de oorlog ingesteld en zeer labiel.
Het rapport eindigt aldus:
Het is helaas niet mogelijk gebleken het leger, hetwelk gedurende lange jaren onvoldoende was uitgerust en opgeleid, de laatste jaren en meer in het bijzonder de laatste maanden vóór de oorlog op een zodanig peil te brengen, dat het geschikt was om op redelijke wijze stand te houden tegen een krachtige vijand.
Met des te meer voldoening heeft de commissie in de vorige hoofdstukken kunnen wijzen op verschillende voorbeelden van zeer goede plichtsbetrachting. (Zie ook: 6488 E).

*) Samengesteld bij de sectie krijgsgeschiedenis van de generale staf. Uitgeg. voor „Ons Leger". Sijthoff. Leiden. 1947.

A. De journalistieke verantwoordelijkheid —

De Federatie van Nederlandse Journalisten heeft op 28 Mei een buitengewoon congres gewijd aan de bespreking van het wetsontwerp op de journalistieke verantwoordelijkheid.
Een tiental sprekers oefenden scherpe critiek uit op het ontwerp, omdat zij niet overtuigd waren van het bestaan van excessen, welke tuchtrecht — uit te oefenen door een door de regering in te stellen persgerecht — noodzakelijk maakten. De normen, volgens welke journalisten zouden kunnen worden gestraft („oneerlijke en onverantwoordelijke voorlichting", het zich „opzettelijk of door grove schuld gedragen in strijd met de zorgvuldigheid, die de journalist in het maatschappelijk verkeer betaamt" of „in strijd met de eer van de stand") werden te vaag omschreven geacht, terwijl verscheidene sprekers er op wezen, dat ieder Nederlander reeds aan een aantal wetten, die zijn verantwoordelijkheid omschrijven, is gebonden, zodat het onnodig zou zijn, journalisten in een uitzonderingspositie te plaatsen. Wel aanvaardden vrijwel alle sprekers tuchtrecht in eigen kring, te bereiken, door het eventueel verplicht stellen van het lidmaatschap van een erkende organisatie van journalisten.
Een motie om van overheidswege bij wet geregeld tuchtrecht reeds ter vergadering af te wijzen, werd met slechts enkele stemmen vóór verworpen. Een motie waarin samenstelling ener gevarieerde commissie, welke alsnog rapport zal moeten uitbrengen, werd aanbevolen, werd met grote meerderheid aanvaard. Aan het bestuur werd opgedragen, stappen te doen, opdat behandeling van het wetsontwerp zo lang zou kunnen worden uitgesteld.
De heren Hanekroot en Rooy, leden van de commissie-Pompe, die het wetsontwerp opstelde, waren bereid, te bevorderen, dat wijzigingen in het huidige ontwerp zouden kunnen worden aangebracht. Zo zou het tuchtrecht niet op „voorlichting" maar op „weergeving van berichten" van toepassing kunnen zijn. Artikel 25 luidt nu aldus, dat inschrijving in het register van journalisten geweigerd zou kunnen worden, indien de „eer van de stand" daarmee geschaad zou kunnen worden.

Ook de Buitenlandse Persvereniging in Nederland heeft een vergadering aan deze kwestie gewijd. De vergadering sprak haar bezorgdheid uit over de positie van haar leden, indien het wetsontwerp zou worden aanvaard.
Berichtgeving naar het buitenland valt niet onder de wet, maar wat geschiedt er, indien deze berichten weer door de Nederlandse pers worden overgenomen, aldus vroeg men zich af. Buitenlandse correspondenten in Nederland vallen evenmin onder de wet, maar zal dat niet leiden tot discriminatie, indien de overheid (die zelf ook voorlichtster is) aarzelt, vertrouwelijke mededelingen te doen aan wie niet onder het tuchtrecht vallen? Zulk een discriminatie zou in strijd zijn met de nieuwsconventie der V.N., aldus deze vereniging.
In een resolutie sprak de vergadering haar ernstige bezorgdheid uit over het effect, dat een wet op de journalistieke verantwoordelijkheid, zoals die bij de Tweede Kamer is ingediend, op de werkzaamheden van de leden van de Buitenl. Persvereniging in hun berichtgeving naar het buitenland zou kunnen hebben.
Reeds eerder (17 Mei) had de Ned. Organisatie van Tijdschrift-Uitgevers (N. O. T. U.) in een algemene vergadering het wetsontwerp afgekeurd. In een uitvoerig adres aan de leden van de Tweede Kamer werd verklaard, dat de N.O.T.U. „principieel afwijzend staat tegenover dit wetsontwerp, welks tendenz zij ten enen male in strijd acht met de reputatie en de traditie van de Nederlandse Pers".
„De N.O.T.U. is van mening, dat aan de Nederlandse Pers geen feiten ten laste kunnen worden gelegd, die de noodzakelijkheid van het thans ingediende wetsontwerp vermogen aan te tonen. De pers in ons land kan bogen op een staat van dienst, welke niet — zoals in sommige andere landen — door persschandalen is bevlekt. Integendeel, het peil van de Nederlandse Pers kan aan dat van menig ander land ten voorbeeld worden gesteld."
De „Britse Daily Express" noemde het ontwerp „een stap naar de dictatuur". De „Manchester Guardian" stelde de vraag: „staat de Nederlandse Journalistiek werkelijk op een dergelijk laag peil, dat deze maatregelen nodig worden geacht?" Ook de „Chicago Tribune" sprak onlangs zijn afkeuring uit over het ontwerp.
(Alg. Hdbl. 30-5 - Communiqué N.O.T.U.)
(Vor. ber. Wetsontwerp 3034 A)

B. Bevolking toegevoegde Duitse gebieden - Voorlopige cijfers —

	Mannen	Vrouwen	Totaal
Losser (O.)	3	2	5
Dinxperlo (Gld.)	161	185	346
Ubbergen (Gld.)	65	76	141
Elten (Drostambt) ..	1.503	1.722	3.225
Arcen en Velden (L.)	8	4	12
Ubach ov. Worms (L.)	24	25	49
Eygelshoven (L.)	10	7	17
Tüddern (Drostambt)	2.663	2.946	5.609
Totaal	4.437	4.967	9.404

(St. Bulletin C.B.S. No. 45 28-5)

C. Bierverbruik 1938-1948 —

Hieronder geven wij een overzicht van de productie, invoer en verbruik in de periode van 1938 tot 1948.

	Afzet				Binnenlands verbruik	
Jaar	Totaal	Binnenland	Uitvoer	Invoer	Totaal (kol. 3 en 5)	Per hoofd d. bevolk.
1	2	3	4	5	6	7
			× 1.000 hl			× 1 l
1938	1.382	1.270	112	26	1.296	14,9
1939	1.503	1.398	110	25	1.423	16,2
1946	1.872	1.800	73	0	1.800	19,1
1947	1.852	1.620	232	3	1.624	17,0
1948	1.514	1.335	180	0,5	1.335	13,6

(Stat. Bulletin C.B.S. No. 34, 21-4)
(Vor. ber. Verbr. gedist. 7827 I)

Indonesië

A. **Tweede Sumatra-conferentie** — Van 28 tot 30 Mei is te Medan de tweede Sumatra-conferentie gehouden. Evenals aan de eerste Sumatra-conferentie welke van 29 Maart tot 2 April werd gehouden namen ook aan deze conferentie vertegenwoordigers van alle delen van Sumatra deel, behalve van het onder republikeinse invloed staande Atjeh en van het eiland Nias. Voorzitter was de wali-negara van Zuid-Sumatra, Abdul Malik.

Zowel de heer Malik, als na hem andere sprekers critiseerden o.m. de „Van Royen-Rum-overeenkomst", waardoor de verdere staatkundige ontwikkeling van Sumatra wordt vertraagd. Voorts werd de vertegenwoordiging der Sumatraanse gebieden in het B.F.O. (Bijz. Feder. Overleg) onvoldoende geacht.

De conferentie nam tenslotte vijf resoluties aan.

1) In de eerste resolutie wordt overwogen, dat de „Van Royen-Rum verklaringen" in hun betekenis als stap tot het bereiken ener definitieve regeling van het geschil tussen de republiek en Nederland een vruchtbare bijdrage zouden kunnen leveren.

Echter verschillende punten der Nederlandse verklaring leverden, naar de resolutie dan verder verklaarde, ernstige gevaren op voor Sumatra, zodat besloten werd deze bezwaren bij de Nederlandse delegatie en de Unci nader uiteen te zetten en stappen te nemen, waardoor Sumatra met betrekking tot de uitvoering van het accoord volledig zou worden ingeschakeld.

2) De tweede resolutie, ingediend door Tapanuli vraagt onmiddellijke openstelling van de gelegenheid om het zelfbeschikkingsrecht uit te oefenen tot het verkrijgen van de ruimste mate van autonomie, ten einde een nationaal bestuursapparaat op te bouwen voor gebieden, die de wens voor de nieuwe opbouw te kennen geven. Deze autonomie worde zo snel mogelijk bewerkstelligd in de vorm van een nationale, Indonesische bestuursvoering van constructief en democratisch karakter.

3) In de derde resolutie besluiten de deelnemende delegaties de gebieden op Sumatra, waar de volkswil op democratische wijze tot uiting is gebracht, te erkennen als delen ener negara of als eigen daerah van Sumatra met dezelfde rechten als de reeds erkende staatkundige eenheden.

4) In de vierde resolutie bepalen de gebieden van Sumatra hun houding ten aanzien van de B.F.O., de deelneming aan het eventuele inter-Indonesische gesprek en de Ronde-Tafelconferentie. De tien delegaties besluiten: 1. Aan te dringen bij de B.F.O. om de huidige waarnemers in de B.F.O. te erkennen en toe te laten als volwaardige, stemgerechtigde leden; 2. Bij de B.F.O. aan te dringen de verplichting op zich te nemen zo nodig ook de specifieke gebiedsbelangen van haar leden naar buiten te bepleiten en te verdedigen; 3 Zich het recht voor te behouden de speciale belangen van de gebieden van Sumatra zelf te bepleiten en te verdedigen; 4. Met betrekking tot het inter-Indonesisch gesprek uitdrukkelijk te stellen, dat zij daaraan geheel zelfstandig met een eigen vertegenwoordiging zullen deelnemen; 5. Met betrekking tot de Ronde-Tafelconferentie zich het recht voor te behouden daaraan geheel zelfstandig met een eigen vertegenwoordiging deel te nemen.

5) In de vijfde resolutie werd vastgelegd het besluit, om:

1e. Zich al dadelijk te verenigen in het voorlopig federatief verband, hetwelk in beginsel zal kunnen omvatten alle gebieden, die geografisch tot Sumatra behoren;

2e. De technische organisatorische uitwerking op te dragen aan een door de conferentie in te stellen secretariaat, dat zich bij zijn werkzaamheden zal hebben te baseren op de volgende punten:

a) dat aan het hoofd van het federatief verband zal staan een directorium van drie leden;

b) dat een federatief college zal worden gevormd, waarvan de leden zullen worden aangewezen door de volksvertegenwoordigende lichamen der samenstellende gebieden;

c) dat gevormd zal worden een permanent secretariaat.

Medan werd als zetel van het secretariaat aangewezen. Als leden van het directorium werden gekozen dr. Mansur, Abdul Malik en mr. Abbas.

(Red. K.H.A. - Alg. Handelsblad 30-5 - Nwe R'damse Crt. 31-5 - Maasbode 30-5) **(Vor. ber. Sumatra-conferentie: 8048 A).**

B. **„Chicago Sun Times" over Amerikaanse druk** — „Regering en bevolking van Nederland hebben onder drang van de V.S. aanvaard, wat zij persoonlijk als een noodlottig compromis met de Indonesische republikeinse leiders beschouwen", zo schrijft Irving Pflaum, redacteur van de Sun Times (Chicago) in dit blad (16-5), „Stopzetting van het Europees Herstelprogramma voor Nederland en mislukking van de inschakeling van het Atlantisch verdrag zou de straf geweest zijn voor het niet gehoorzamen van de V.N." Het blad schrijft, dat minister Stikker onder druk van minister Acheson zou hebben toegegeven, doch zonder hoop te hebben op een werkelijke oplossing van de Indonesische kwestie. Acheson zou hebben duidelijk gemaakt, dat de Marshall-hulp voor Nederland zou worden gestaakt, tenzij de republikeinse leiders werden vrijgelaten en gepoogd werd tot een compromis te komen.

In gesprekken met de ministers Drees en Stikker zou de Sun Times de volgende inlichtingen hebben ontvangen: 1. De onafhankelijke V.S.I. zouden op de Ronde-tafelconferentie een grondwet krijgen met volledige bevoegdheid op het gebied van buitenlandse betrekkingen, financiën en handel; 2. Het symbool van de Kroon zou de enige schakel vormen tussen de V.S.I. en Nederland; 3. Over overeenkomsten betreffende Nederlandse beleggingen, handel in Indonesië en garanties van de Indische staatsschuld zou worden onderhandeld; 4. Verkiezing, vorm en regeling van de federale regering zou geheel aan Indonesiërs worden overgelaten.

Het artikel zegt voorts, dat er in Den Haag een vlucht van Nederlanders uit Indonesië wordt verwacht, indien de republikeinen volledige bevoegdheden krijgen. Belgische autoriteiten als Spaak en andere Westeuropese autoriteiten zouden het met Nederland eens zijn, dat de V.S. in Indonesië een ernstige fout hebben begaan. Zij zijn van oordeel, aldus het blad, dat Nederland reeds lang een compromis-oplossing zou hebben gevonden, indien de V.S. zich niet als helpers van de republikeinen hadden opgeworpen. Toen de republikeinse leiders verzekerd waren van de goedkeuring der V.N. was een dergelijk compromis onmogelijk. Daar minister Acheson had verklaard, dat de V.S. een actie van de Veiligheidsraad zou steunen, waarop volgens een clausule van de E.R.P.-wet de Marshall-hulp zou kunnen worden gestaakt, hadden de autoriteiten te Den Haag eigenlijk geen keuze.

Officieel wordt naar aanleiding van het viertal uitspraken, die in dit artikel de minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken als een samenvatting van een oriënterend gesprek in de mond worden gelegd, medegedeeld, dat het beeld, dat deze correspondent tekent en dat in enkele opzichten een grond van waarheid bevat, door zijn simplistische samenvatting van een gecompliceerde materie een onjuiste weergave is geworden van de gedachten, welke genoemde ministers tegenover deze correspondent tot uiting gebracht hebben.

Wat de correspondent verder meent te moeten schrijven over hetgeen zich te Washington heeft afgespeeld vóór de ondertekening van het Atlantisch Pact, kan slechts gezien worden als een persoonlijke weergave van speculaties van deze correspondent. De aan de minister van Buitenlandse Zaken toegeschreven uitlating is door deze nimmer gedaan. Het is te betreuren, dat de namen van Nederlandse bewindslieden in verband zijn gebracht met een gedachtengang, die hunzelf en verantwoordelijke Nederlandse kringen vreemd is. (A.N.P. 19-5)

Reeds eerder wees het Engelse weekblad The Economist (9—5) op de buitenlandse druk, geoefend op de Nederlanders. „Wordt het niet tijd, dat de Westerse mogendheden de Ver. Naties verzoeken, hun druk op de Nederlanders te verminderen, zodat deze de moeilijkheden met de republikeinen kunnen oplossen zonder buitenlandse inmenging?", aldus vroeg dit blad. „In sommige opzichten is het Amerikaanse besluit om de Marshallhulp aan Indonesië stop te zetten, zowel onverstandig als onvriendelijk", aldus The Economist.

C. **De grondnotencultuur** — **Een commissie, die in opdracht van de Nederlandse olie- en vetindustrie in Indonesië een onderzoek heeft ingesteld naar de mogelijkheden van een gemechaniseerde grondnotencultuur, heeft geschikte terreinen gevonden op Z.O.-Celebes achter het kustplaatsje Kendari. Deze gronden kunnen betrekkelijk gemakkelijk worden ontgonnen, daar zij vlak zijn en nagenoeg niet begroeid. De ligging in de buurt van een plaats, waar zonder veel kosten een eenvoudige haven kan worden gemaakt, is gunstig. Voorts is de regenval ter plaatse voor grondnotencultuur zeer geschikt. De commissie heeft ook andere eilanden van de Archipel bezocht, maar daar geen voor dit doel geschikte grond gevonden. (Alg. Handelsblad 8-4) (Vor. ber. Afr. Grondn.pl. 8115)**

België

D. **Luchtvaart - De Sabena in 1948** De algemene economische toestand die in het afgelopen jaar zijn invloed heeft doen gelden op de ontwikkeling der burgerluchtvaart heeft ook zijn weerslag gehad op de bedrijfsresultaten van de Sabena over 1948. Uit de gepubliceerde cijfers blijkt evenwel een stijgende ontwikkeling van het vrachtvervoer en een toeneming van het aantal kilometers, dat door de vliegtuigen van de maatschappij is afgelegd.

Het aantal passagiers, dat in 1948 werd

vervoerd, bedaagt n.l. 146.110 (vorig jaar 186.127), het aantal gevlogen kilometers 13.620.804 (vorig jaar 12.467.588).
(A.N.P. 37-4) **(Vor. ber. Sabena 7627 A).**

Duitsland

A. **Werkloosheid Bizonië** —
Anton Storch, lid van het Duitse bestuur voor de dubbele zone, heeft verklaard, dat het aantal werklozen in de bizone sedert de munthervorming in Juni 1948 is gestegen van 470.000 tot 1.200.000. Vooral werden de landbouw en de bouwindustrie getroffen. (A.N.P. 25-5)

Hongarije

B. **Winstaandeel arbeiders** —
In het Hongaarse staatsblad is een decreet van de ministerraad afgekondigd, waarin de modaliteiten voor de deelneming van de arbeiders in de winst der nationale ondernemingen worden bepaald. 60 Pct. van de aan de arbeiders toegekende sommen zal voor sociale en culturele doeleinden worden voorbehouden en 40 pct. zal onder de arbeiders worden verdeeld in de vorm van premies, gaande van 200 tot 1000 florints. De verdeling van de premies zal geschieden door de directeur van de onderneming, bijgestaan door het ondernemingscomité.
(A.N.P. 4-5)

Internationaal Nieuws

C. **Europees dollartekort 1948** —
Het Internationale Monetaire Fonds bericht, dat over 1948 het dollartekort van Europa $ 5600 millioen bedroeg tegen $ 7600 millioen in 1947. De vermindering van het tekort weerspiegelt de vermeerdering van de Europese export en de inkomsten uit de scheepvaart, welke slechts ten dele werd teniet gedaan door vermeerdering van de import en welke geheel het gevolg blijkt te zijn van transacties met de V.S.
(Keesings Fin. Ec. Ber. 10-5)
(Vor. ber. 7964 B).

D. **Het economisch herstel van Europa in 1948** —
De tweede belangrijke studie van de „Economic Commission for Europe" — Economic Survey of Europe in 1948 —, welke werd opgesteld door de „Research and Planning Division" van deze commissie en dezer dagen is verschenen, geeft een analyse van het economisch herstel van Europa in 1948. Hieraan worden beschouwingen gekoppeld over de oplossing van het dollarprobleem.
In de inleiding wijst de secretaris, de Zweedse econoom Gunnar Myrdal, op de zeer grote vooruitgang in elke tak van het economische leven. Sommige fundamentele problemen kunnen evenwel niet op een zuiver Europese basis worden opgelost, maar zijn afhankelijk van de ontwikkeling in de wereld in haar geheel. Hieronder volgen enige bijzonderheden:
Productie — De industriële productie steeg in Europa (zonder Rusland) met 16 pct, de agrarische productie met 12 pct. In de Sowjet-Unie vertoonde de industriële productie een toeneming van 27 pct., terwijl de graanoogsten het vooroorlogse peil bereikten. De plannen, opgesteld voor 1948 door de Westeuropese landen, werden overtroffen wat betreft de uitvoer. De investeringen hadden de verwachte omvang, de productie van „basic commodities" bleef echter achter. Ondanks dit herstel bestaan nog grote moeilijkheden.
Voor geheel Europa bedroeg de arbeidsproductiviteit in de industrie vóór de oorlog slechts 1/3 van die van de Ver. Staten, terwijl de productiviteit in de landbouw nog geringer was. De oorzaken hiervan waren gelegen in de grotere kapitaalintensiteit van de productie, het gebruik van meer efficiënte productiemethoden en de grotere natuurlijke rijkdommen van de Verenigde Staten. Sinds 1938 is het verschil in productiviteit nog toegenomen. In 1948 bedroeg de arbeidsproductiviteit in de Europese industrie minder dan 1/4 en die in de landbouw ongeveer 1/6 van de productiviteit in de overeenkomstige takken in de Ver. Staten. Zelfs is de toeneming van de productiviteit volgens de laatste economische plannen niet groter dan de werkelijke groei in de Verenigde Staten gedurende de laatste 10 jaren. Dit is vnl. het gevolg van de geringe kapitaalinvesteringen in het oude werelddeel. Deze bedroegen in 1948 ongeveer 12 dollar per hoofd, in prijzen van 1938, tegen 65 dollar in de Verenigde Staten.
De Europese landen bezien deze problemen vnl. uit een nationaal oogpunt. Het is de vraag, of deze houding, waarbij de samenwerking van de Europese landen op de achtergrond geraakt, tot een optimaal resultaat van de huidige investeringen in de verschillende takken van bedrijf voor de Europese landen als een geheel zal leiden. Te weinig aandacht is besteed aan het op elkaar afstemmen van de verschillende plannen en het coördineren van de politiek. Tevens wordt de bij het herstel gevolgde politiek en het rendement van de investeringen beinvloed door het einde van de Amerikaanse hulp over enkele jaren, waarmede de regeringen, met het oog op het dollarprobleem, rekening moeten houden. Het is niet met zekerheid bekend, of dollarcredieten daarna zullen worden verstrekt. De investeringen in vast kapitaal waren in 1948, voor geheel Europa, 1/4 hoger dan in 1938. De mate van kapitaalvorming liep voor de verschillende landen sterk uiteen. Frankrijk, Zweden, Hongarije en Joego-Slavië vertoonden in verhouding tot 1938 de grootste toenemingen. Opvallend is de overeenstemming in de procentuele verdeling van de investeringen over de verschillende takken van bedrijvigheid. De zware industrie en ook het transportwezen blijken een hoge mate van prioriteit te genieten, in tegenstelling tot de consumptiegoederenindustrieën en de landbouw. Deze overeenstemming kan er op wijzen, dat de investeringsplannen van de Europese landen meer gericht zijn op het verkrijgen van een evenwichtige opbouw van de nationale industrie, dan op een harmonische ontwikkeling van de industrie in geheel Europa.
Uitvoer — De uitvoer van Europa vertoonde een nog grotere verbetering dan de productie. Het volume van de uitvoer steeg met 30 pct, terwijl de invoer 7 pct minder bedroeg dan in het voorgaande jaar. De ruilvoeten waren in 1947 voor Europa, zonder het Verenigd Koninkrijk, gunstiger dan vóór de oorlog. Voor de laatste was de verhouding aanzienlijk slechter. In 1948 kwam in de gunstige verhouding voor Europa een keer, zij bleef echter beter dan die van het Verenigd Koninkrijk.
Het probleem van de Europese betalingsbalans kan worden beschouwd als een uiting van de noodzaak voor hulp op grote schaal. Met het voortschrijden van het herstel is het probleem van karakter veranderd. Het blijkt evenzeer een uiting van een betalingsbalansoverschot van de Verenigde Staten te zijn, als een teken, dat Europa niet voldoende kan exporteren.
De buitenlandse handel van de Verenigde Staten heeft een tweezijdig karakter. Enerzijds importeert dit land voedingsmiddelen en grondstoffen van Europese landen en exporteert daartegenover industriële eindproducten. Anderzijds levert het grondstoffen aan Europese landen, die slechts met industriële artikelen kunnen betalen. Doordat de Amerikaanse industrie in eigen behoeften kan voorzien en niet afhankelijk is van deze importen, gaat deze ruil met moeilijkheden gepaard. Het aandeel van de producten van de Europese industrie in de totale consumptie van de Verenigde Staten bedroeg vóór de oorlog 0,6 pct. Na de oorlog is het tot 0,2 pct gedaald. De oorlog maakte de Verenigde Staten nog minder afhankelijk van het buitenland, met als gevolg, dat de invoer van industriële producten in verhouding tot de productie, lager is dan voor de oorlog.
Aan het einde van de periode van hulpverlening zullen de Verenigde Staten voor het feit staan, dat zij een overschot hebben aan productiecapaciteit en goederen, terwijl de Europese landen, doordat hun uitvoer niet kan worden opgevoerd, nog steeds met een dollartekort te kampen hebben. In dat geval zullen de Verenigde Staten waarschijnlijk nog vele jaren doorgaan credieten te verlenen, zoals Groot-Brittannië in de 19e eeuw deed. Het gevaar is echter, dat zolang de vooruitzichten voor deze leningen onzeker zijn en zolang de Amerikaanse financiële hulp zijn noodkarakter behoudt, er een neiging zal blijven bestaan bij de Europese landen hun huidige plannen, welke zijn afgestemd op een beëindiging van de hulp in 1952, door te zetten. De enige oplossing is, dat de Verenigde Staten een plan opstellen voor credietverlening op lange termijn, zodanig, dat men kan rekenen op een gedurige dollarstroom na 1952. Dit zou tevens een herstel van de internationale valuta-inwisselbaarheid kunnen bewerkstelligen.
De omvang van de leningen op lange termijn zou afhangen van het peil, waarop de Verenigde Staten hun uitvoer wensten te handhaven en de ontwikkeling van de uitvoer in de Verenigde Staten. Wanneer de jaarlijkse credietverlening eenmaal naar omvang is vastgesteld, zou een nog dreigend tekort op de betalingsbalans van de Europese landen kunnen worden bestreden met een algemene aanpassing van de wisselkoersen.
(World Today, Juni - Ec. Stat. Ber. 11-5 - Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 7888 E).**

E. **Congres van het comité-Benelux te Luxemburg** —
Op 14 en 15 Mei werd te Luxemburg een door het comité Benelux georganiseerd congres gehouden, waarbij de economische vraagstukken welke zich voordoen bij de totstandkoming van de economische unie, in twee secties aan een uitgebreid onderzoek werden onderworpen. Deze twee secties, een financiële en een administratieve en economische sectie, hebben een aantal resoluties opgesteld, welke na langdurige discussies in een plenaire zitting werden goedgekeurd. Het belangrijkste van de inhoud hiervan laten wij hieronder volgen:
In de eerste resolutie, waarin het standpunt van het congres t.a.v. de vrije economie wordt kenbaar gemaakt, wordt o.m. gezegd, dat de vrije economie vele voordelen biedt, maar dat de staat toch bepaalde verplichtingen heeft, waaraan hij zich niet kan onttrekken. Hij moet er met name voor zorgen, dat de toestand zo is, dat het particuliere initiatief zich kan ontplooien. Teneinde de gevolgen van de conjunctuurbeweging te verzachten,

dienen de regeringen reserves te vormen om in tijden van crisis werken te kunnen doen uitvoeren, waardoor de werkloosheid kan worden bestreden. Tevens zal ook het vormen van reserves door het particuliere bedrijfsleven voor dezelfde doeleinden moeten worden aangemoedigd. Overigens acht het congres vrijwillige coördinatie bij de investeringen gewenst, teneinde een overdreven uitbreiding van de productiecapaciteit te voorkomen.

In een tweede resolutie, gebaseerd op een prae-advies van dr. Huitema, wordt een krachtige industrie gewenst geacht voor het gebied van Benelux, maar de opbouw hiervan moet aan het bedrijfsleven zelf overgelaten worden. Het versterken van het onderlinge contact van de organisaties van het bedrijfsleven wordt zeer aanbevolen. Een verdere resolutie acht uitwisseling van particulier kapitaal binnen de grenzen van de komende economische unie van grote betekenis voor de toenadering tussen de ondernemingen der drie landen. Investering van particulier kapitaal wordt belangrijker geacht dan regeringscredieten, aangezien die investering het contact tussen de industriëlen versterkt en aldus ongewenste industrialisatie kan worden voorkomen.

Aangedrongen wordt op verzachting van de bestaande wisselregiementering. Een meer inschikkelijke houding der officiële banken bij het geven van vergunningen tot beleggingen in de landen der partners wordt zeer aanbevolen. In Nederland geïnvesteerde kapitalen uit de beide andere landen zouden na een bepaalde termijn moeten kunnen repatriëren. Aangedrongen wordt ook op gelijke behandeling van de aandeelnouders der drie landen bij verhoging van kapitaal van Nederlandse vennootschappen.

Ten aanzien van het heersende gebrek aan dollars meent het congres, dat de drie landen, zolang de inconvertibiliteit der Europese valuta's voortduurt, een gemeenschappelijke handels- en deviezenpolitiek dienen te voeren, ter voorkoming van gemis aan evenwicht in het betalingsverkeer met bepaalde landen. Het verdient aanbeveling een gemeenschappelijk deviezenfonds te vormen, waarin alle uit andere landen ontvangen valuta's zullen worden gestort. De drie samenwerkende landen zouden uit dit fonds de nodige vreemde valuta in ruil voor eigen valuta kunnen verkrijgen. Elk van de drie Benelux-landen zal tegenover de beide andere aansprakelijk zijn voor het behoud van het evenwicht in zijn betalingsbalans. Wat betreft de uitwisseling van arbeidskrachten acht het congres de ongebreidelde vestiging van arbeiders der drie Benelux-landen in elk der landen gewenst. In verband hiermede sprak het congres zich uit ten gunste van de afschaffing der werkvergunningen en van de egalisatie van lonen, sociale verzekeringen en belastingen voor de arbeiders, wier lonen en spaargelden vrij moeten kunnen worden gewisseld.

Mr. P. Sanders uit Schiedam had bij het congres een belangwekkend rapport ingediend aangaande de installatie van hogere organen voor de komende economische unie. Het congres acht dit vraagstuk zeer belangrijk en spreekt in de laatste resolutie als zijn mening uit, dat het terstond in studie dient te worden genomen. (Nwe R'damse Crt. 16-5 - Ec. Voorlichting 17-5) **(Vor. ber. 7997 Kron. 7-3; zie ook 8031)**

A. Neurenberger processen in cijfers —

Op 20 October 1946 sprak het viermogendhedengerechtshof van Neurenberg het vonnis uit over Göring en diens 21 medebeklaagden. Enkele dagen daarna, op 25 October 1946 werd het O.C.C.W.C. (Office of Chief of Counsel for War Crimes: het Bureau van de Chef van de Raad voor Oorlogsmisdaden) gevormd. Dit officiële orgaan vertegenwoordigde de raad van aanklagers in de 12 daarop volgende processen tegen 23 SS-dokters, de generaal-veldmaarschalk Erhard Milch, 14 nationaal-socialistische juristen, 18 ambtenaren van het SS-hoofdkwartier voor economie en beheer, 5 industriëlen (groep-Flick), 23 directeuren van het I. G. Farben-concern, 10 nazi-generaals, die oorlogsmisdaden op de Balkan bedreven, 14 ambtenaren van het Duitse hoofdbureau voor rassen en emigratie, 23 SS-bevelhebbers van vernietigingsbataljons (groep-Ohlendorf), 12 Krupp-directeuren, 12 hooggeplaatste voormalige legerleiders van het O.K.W. en 21 rijksministers, staatssecretarissen en diplomaten van de „Wilhelmstrasse". In totaal kwamen 177 beschuldigden in Neurenberg voor het hekje. Het O.C.C.W.C. stond onder leiding van brigade-generaal Telford Taylor, die in het proces tegen Göring c.s. lid was van de Amerikaanse raad van aanklagers, onder rechter Robert Jackson.

De als de „Neurenbergse processen" bekend geworden twaalf processen werden voor Amerikaanse gerechtshoven gevoerd. die door de dezer dagen afgetreden Amerikaanse militaire gouverneur, generaal Clay, in het leven werden geroepen en de naam „Omgus Military Tribunals" kregen. De gerechtshoven bestonden uit drie, in één geval — het I. G. Farben-proces — uit vier rechters. Elke beklaagde werd gewoonlijk door een hoofdverdediger en een of twee assistenten bijgestaan. De raad van verdedigers was met 67 personen het sterkst vertegenwoordigd in het proces tegen de „Wilhelmstrasse". Daar tegenover stonden 34 aanklagers. In het proces tegen de I. G. Farben stonden 54 verdedigers tegenover 13 aanklagers en in het Krupp-proces 26 verdedigers tegenover 12 aanklagers. De verhouding was in de overige processen hetzelfde, met uitzondering van het proces-Milch, waarin zich twee verdedigers tegen tien aanklagers moesten „verweren".

De 12 processen op zichzelf namen in totaal 1194 dagen in beslag. Daarvan had de raad van aanklagers er voor zijn bewijsvoering 347 nodig en de verdediging 847. Het proces tegen de „Wilhelmstrasse" vereiste met 161 dagen de meeste tijd. Op de tweede plaats komt het proces tegen de I. G. Farben met 143 en op de derde plaats het proces tegen de SS-dokters met 132 dagen. Tegen de generaals van het oppercommando der Wehrmacht werd na 111 dagen en tegen de Krupp-directeuren na 110 dagen vonnis gewezen. Het proces tegen Erhard Milch duurde het kortst: 36 dagen. In het proces tegen de 23 SS-chefs van vernietigingsbataljons had de raad van verdedigers slechts twee dagen nodig voor zijn bewijsvoering tegen de verdediging 61.

Getuigeverklaringen. — Tijdens de 12 processen legden 1355 getuigen hun verklaringen af. Het grootste aantal getuigen kwam voor het hekje in het proces tegen de „Wilhelmstrasse". Van de 355 getuigen in dit proces werden er 109 door de aanklagers en 246 door de verdedigers gedagvaard. In het proces tegen de vernietigingsbataljons deed de raad van aanklagers afstand van getuigen, terwijl de verdediging er 51 dagvaardde.

De 12 tribunalen namen in totaal 35.494 documenten als schriftelijk bewijsmateriaal van aanklacht en verdediging in ontvangst. De cijfers voor de verdediging zijn 20.757, voor de aanklagers 14.737. Aan de spits staat opnieuw het proces tegen de „Wilhelmstrasse": 9067 documenten voor verdedigers en aanklagers te zamen. Een ander „documenten-proces" was de gerechtszitting tegen de I. G. Farben-directeuren, waarin 6545 schriftelijke bewijsstukken werden voorgelegd.

Het hoogtepunt van de 12 processen lag in de herfst van 1947 toen tegelijkertijd zeven processen „voor" waren. In deze tijd waren in het justitiepaleis van Neurenberg 1746 personen werkzaam. Op 8 Januari 1949 was dit aantal geslonken tot 411 man. (Volkskr. 10-5) **(V. b. 8072B).**

Italië

B. Aantal communisten —

Volgens het directorium der Ital. communistische partij hadden eind April van dit jaar 2 millioen leden hun contributie betaald. Men verwacht, dat in Juli het aantal leden (2.225.000) aanmerkelijk zal zijn toegenomen. Deze mededeling werd gedaan, naar aanleiding van een verklaring van de Italiaanse minister van Defensie, dat de communistische partij sedert het begin van het jaar 700.000 leden verloren zou hebben.

(Neue Zürcher Ztg. 25-5)

Japan

C. Repatriering krijgsgevangenen

Volgens een verklaring van de Raad van ministers der Sowjet-Unie zijn van het totaal aantal door het Rode leger krijgsgevangen gemaakte Japanse soldaten en officieren (594.000), 70.880 gevangenen onmiddellijk na het einde der vijandelijkheden in 1945 ter plaatse vrijgelaten. Tussen 1 Dec. 1946 en 1 Mei 1949 werden 418.166 personen naar Japan gerepatrieerd. Tussen Mei en November 1949 zullen de overige gevangenen (95.000), met uitzondering van diegenen, welke verdacht worden van oorlogsmisdaden, worden gerepatrieerd. (Soviet News)

Sowjet-Unie

D. Minder echtscheidingen —

In „De sociale wet", het orgaan van het Russische departement van Justitie wordt er op gewezen, dat het aantal echtscheidingen aanzienlijk kleiner is geworden sedert de invoering van de strenge echtscheidingsbepalingen van 1944, en dat het familieleven daardoor meer stabiel is geworden. Alleen ingeschreven huwelijken zijn geldig zo heet het in het artikel, en er wordt vastgesteld, dat samenleving zonder voorafgaande registrering als onzedelijk wordt beschouwd. Verder wordt medegedeeld, dat 45.9% van alle echtscheidingen het gevolg zijn van ontrouw en 25.4% van echtelijke onenigheden. Het officiële orgaan oefent krachtige kritiek op het feit, dat een enkel geval van ontrouw of familietwisten als gevolg van verschillende zienswijze erkend wordt als geldige grond voor een ontbinding van het huwelijk.

Verenigde Staten

E. Minder echtscheidingen —

Het aantal echtscheidingen in Amerika is aan het afnemen. Terwijl dit in 1946 nog 610.000 bedroeg, is dit getal in 1948 met 25% geslonken tot 471.000.

(Persbur. N.H.K. 21-5)

Kunst, Wetenschap en Techniek

A. Onkruidverdelging met oxynen

In de laatste oorlog is ontdekt, dat men synthetisch bepaalde plantenhormonen (groeistoffen of oxynen genaamd) kan maken, welke op de groei van planten een stimulerende invloed hadden. Bij een zekere concentratie was deze stimulans zo hevig, dat de planten uit elkaar barsten en afstierven.

Toen bovendien ontdekt werd, dat deze hoofdzakelijk tweezaadlobbige planten — dus vooral veel onkruid-soorten als distels, paardebloemen en zuring — voor deze oxynen gevoelig bleken, doch de eenzaadlobbige, waartoe grassen behoren, er nagenoeg niet op reageerden, meende men een afdoend middel gevonden te hebben tot onkruidverdelging op grote schaal. Vooral in Amerika werden stoffen in de handel gebracht, welke onder de verzamelnaam „weed-no-more" bekendheid gingen genieten. Ook in Rotterdam en in de N.O. Polder wordt deze methode van onkruidbestrijding toegepast. (Nwe Rottd. Crt. 27-5 - Volkskrant 28-5)

Boeken

KRUISTOCHT DOOR EUROPA

door Dwight D. Eisenhower*)

Naast de Gedenkschriften van Churchill zijn de juist verschenen herinneringen van Eisenhower, de Opperbevelhebber, van de grootste betekenis voor de geschiedenis der jaren 1940 tot 1945.

Het boek van Eisenhower is even nuchter en zakelijk geschreven als dat van Churchill. Het mist de humoristische inslag, waardoor het proza van Churchill gekenmerkt wordt, maar het is buitengewoon nauwkeurig gedocumenteerd, ook door vele kaarten, situatietekeningen en illustraties.

De gehele tweede wereldoorlog ontrolt zich, wanneer wij dit boek lezen, voor onze ogen. Het voorspel tot de oorlog, Marshalls commando-post, Torch in voorbereiding, de landing in Afrika, de winter in Algiers, de veldtocht in Tunesië, Husky, Sicilië en Salerno, de conferentie in Caïro, Italië, Overlord in voorbereiding, vaste voet na D.-day, doorbraak, achtervolging en de slag om de bevoorrading, gevechten in de herfst aan de Duitse grens, Hitlers laatste poging, over de Rijn, aanval en omsingeling, Duitsland onder de voet gelopen, naspel van V.E.-day, terwijl een hoofdstuk, waarin het gehele krijgsbedrijf wordt overzien en een over de verhouding tot Rusland het boek besluiten.

De waarde, welke dit boek heeft, voor hem of haar, die een speciale studie van de tweede wereldoorlog wil ondernemen, is hierin gelegen, dat men alle momenten in bizonderheden vóór zich heeft. Men krijgt een nauwkeurige kennis van de strategische overwegingen, die tot de veldtochtplannen hebben geleid, van de opstellingen bij de gevechten en van de reacties op de bedrijven van de tegenstander. Twee hoofdgedachten hebben ons bij de lectuur van Eisenhowers geschrift getroffen. Het succes van een oorlog is in hoge mate afhankelijk, niet alleen van een enorme technische voorbereiding, maar ook van een helder psychologisch inzicht. Dat laatste komt tot gelding bij de beoordeling van algemene volks-situaties — bij voorbeeld de inval in Noord-Afrika, die onder Amerikaanse vlag geschiedde omdat de Engelsen op het ogenblik waarin de inval moest geschieden in Noord-Afrika niet geliefd waren. Het komt ook tot gelding bij de keuze der leidende figuren, waarin Eisenhower zich dikwijls een waar meester heeft getoond.

De tweede gedachte, die door de schrijver telkens beklemtoond wordt, is die der noodzakelijkheid van een gecentraliseerd bevel, vooral wanneer bondgenootschappelijk optreden aan de orde is.

In dit opzicht heeft Eisenhower in de tweede wereldoorlog in een gunstiger situatie verkeerd dan Foch in de eerste.

Het is ondoenlijk in een beperkte ruimte een indruk te geven van de onmetelijke stof, die in dit boek is verwerkt. Maar

wel willen wij een kort overzicht geven van de beschouwingen, die de schrijver houdt in een zijner laatste hoofdstukken, die hij „Operatie-Studie" heeft genoemd, een hoofdstuk, dat zich ten doel stelt de bestudering en de beoordeling van de lessen, die uit de tweede wereldoorlog te trekken zijn. De zuiver militaire praestaties bestonden uit een uitgestrekt en onafgebroken offensief, dat vele maanden duurde en dat een beoordeling en waardering van de daaruit te trekken lessen eiste. De taak, die de Geallieerde strijdmacht had moeten volbrengen was een van de moeilijkste, die ooit een leger te velde had moeten uitvoeren. Van Noord-Afrika via Sicilië en Italië en de stormloop tegen de Vesting-Europa moesten de Geallieerde eenheden landingen uitvoeren op de stranden, vele dagen vechten zonder de steun van ook maar een middelgrote haven, hun posities handhaven tegenover numeriek sterkere landstrijdkrachten en zich ten slotte concentreren voor de volledige vernietiging van de vijand. Bij deze operaties en speciaal bij die in West-Europa was het voornaamste principe der Geallieerde Legerleiding ten koste van alles een verstarring van haar linies te voorkomen, die de Geallieerde troepen op dezelfde wijze zou doen vastlopen als bij de loopgravenstrijd uit de Eerste Wereldoorlog. Bij het uitvoeren van elke grootscheepse veldtocht, ontstaat op een bepaald moment een druk op de aanvoerwegen, die het doorzetten van zware beslissende aanvallen grotendeels onmogelijk maakt; tijdens zulke perioden is een zekere mate van stabilisering onvermijdelijk. Maar de Geallieerde troepen zorgden er wel voor, dat deze stabiliseringsperioden niet werden tot de lange, droevige en nutteloze gevechten waaraan Europa in de Eerste Wereldoorlog doodbloedde. De schrijver spreekt van de vereniging van vuurkracht, bewegelijkheid en luchtoverwicht van de Geallieerden en merkt dan op, dat de Geallieerde troepen, behalve dat zij op ongekend grote schaal amphibieaanvallen hebben uitgevoerd, ook natuurlijke en kunstmatig versterkte hindernissen hebben overwonnen, die men als onneembaar had beschouwd. Daarenboven baanden de Geallieerde legers zich in West-Europa twee maal een weg door versterkte linies, die met behulp van het grootste taktische en technische vernuft waren ontworpen. Een praestatie als het doorbreken van òf de Westwal òf de Siegfried-linie was iets bijzonders in de militaire annalen; maar binnen tien maanden deze beide te overwinnen, dat was een weergaloos wapenfeit van de daaraan deel nemende troepen. De doeltreffendheid van de Geallieerde oorlogvoering in de Tweede Wereldoorlog heeft voor alle tijden de uitvoerbaarheid aangetoond van het opbouwen en gebruiken van een gecombineerd apparaat, dat de zwaarste oorlogsbeproevingen vermag te weerstaan. De sleutel hiertoe is de bereidwilligheid, bij de hoogste instanties alle verschillen van nationale aard die van invloed zijn op het strategische gebruik van de gecombineerde hulpmiddelen onderling te regelen en op het strijdtoneel één enkele bevelhebber aan te wijzen, die met alle middelen wordt gesteund.

De belangrijkste van de militaire lessen van de tweede wereldoorlog was de buitengewoon en steeds groter wordende invloed van het vliegtuig op de oorlogvoering. Tijdens de veldtocht in Europa werden er bijna dagelijks nieuwe en waardevolle operatiemethoden voor de luchtmacht uitgedacht. De gevolgen hiervan voor het Duitse weerstandsvermogen waren voelbaar zowel aan het Geallieerde als aan het Russische front. Daarenboven was het vliegtuig nog een nuttig hulpmiddel bij de bevoorrading, vooral bij de snelle stormloop door Frankrijk in de herfst van 1944 en door Duitsland in het voorjaar van 1945; zonder vliegtuigbevoorrading zouden deze achtervolgingen nooit een dergelijke snelheid hebben bereikt en evenmin zouden daarmee zo grote resultaten zijn geboekt.

Over de Geallieerde soldaat, schrijft Generaal Eisenhower het volgende: „Op het gevechtsterrein werd de bezoeker altijd geïnspireerd door het vermogen van de Geallieerde soldaat om zijn plicht rustig en doeltreffend te vervullen, moeilijkheden en ontberingen te doorstaan en ieder uur van de dag het gevaar met een vastberadenheid en een vertrouwen, dikwijls zelfs met een zekere eigenwijsheid tegemoet te treden, die hem nooit scheen te verlaten. Onverschillig of hij nu Amerikaan, Brit, Canadees, Fransman of Pool was, hij verwarmde het hart van allen die hem kenden".

Wij konden slechts enkele grepen doen uit het concluderend betoog van de schrijver, maar wie het boek in zijn geheel leest, zal onder de indruk komen van de waarlijk epische praestaties, die door de Geallieerde legers zijn verricht, waaraan wij onze nieuwe vrijheid danken. R.

*) Uitgave: Heinemann. Nederland. 's-Gravenhage.

8149

De opheffing van de blokkade van Berlijn (12 Mei, zie 8103) gaf aanleiding tot groot vreugdebetoon. Hiernaast: het eerste Britse convooi passeert bij Helmstedt de grens van de Russische zone. Hieronder: demonstratie voor het stadhuis van West Berlijn.

(foto United Press)

Op 26 Mei werd in de pauselijke troonzaal op plechtige wijze voorlezing gedaan van de pauselijke bul waarin wordt aangekondigd, dat op 24 December het Heilig Jaar zal beginnen, dat tot 24 December 1950 zal duren. Na de voorlezing zegende Paus Pius XII de aanwezige hoogwaardigheidsbeklederS. Naast de Paus (met bril): Zijn kamerheer: mgr. Frederico Callori Di Vignale. (foto Ass. Press)

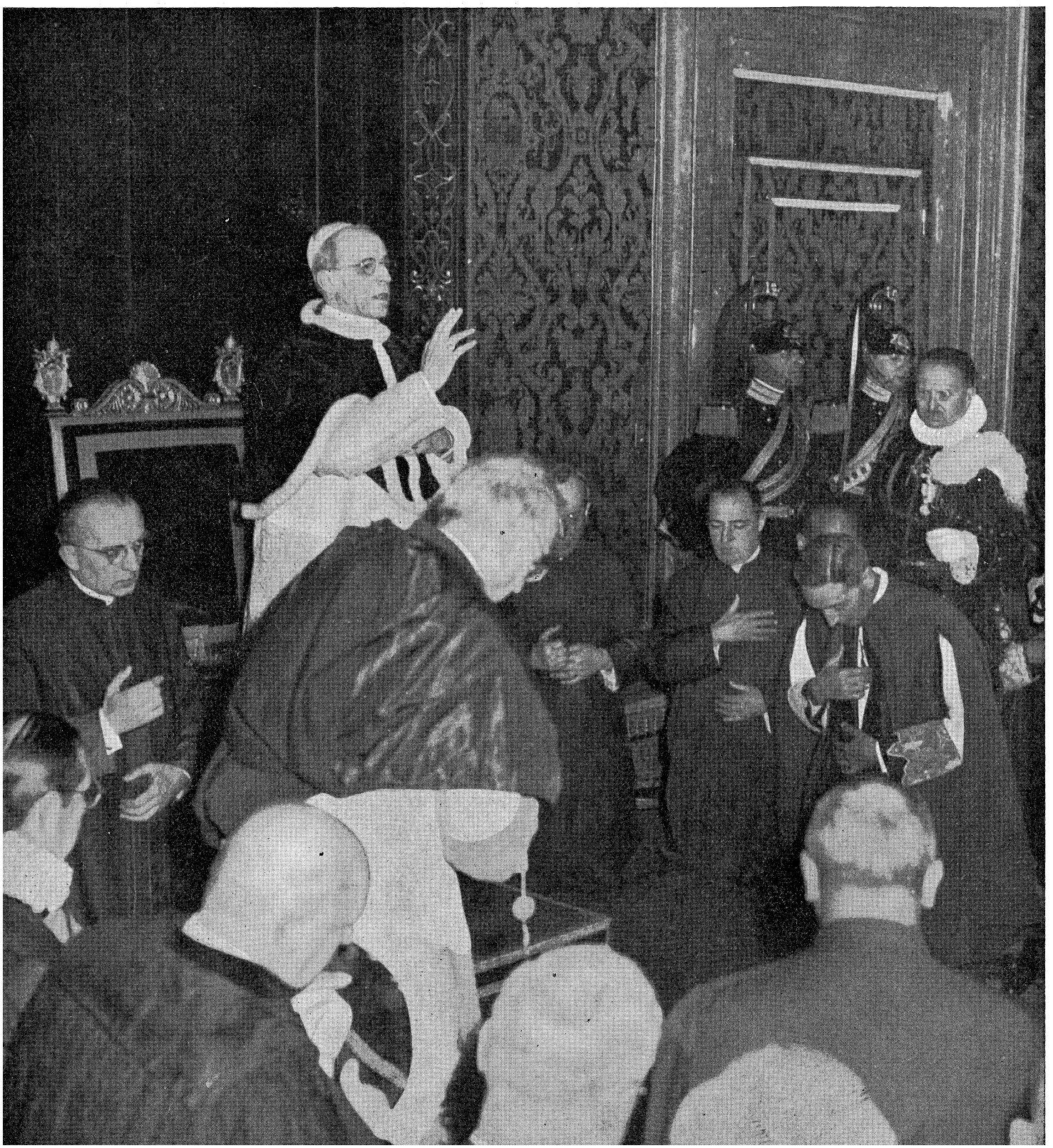

Zuid-Oost Azië als grondstoffenproducent

De troebelen in het Verre Oosten hebben al meer malen de vraag doen rijzen of de politieke situatie er toe zal leiden, dat dit gebied als grondstoffenleverancier van sterk geïndustrialiseerde gebieden als Europa en de Verenigde Staten zal wegvallen. Indien zulks mocht gebeuren, zou dat vooral voor West-Europa doch ook voor de Verenigde Staten een ernstig nadeel betekenen, omdat deze gebieden voor de grondstoffenvoorziening in belangrijke mate van Zuid-Oost-Azië afhangen. Mineralen als tin en mangaan, en agrarische producten als katoen, jute, kapok, harde touwvezels, rubber, suiker, thee, kina, tabak, copra en aetherische oliën worden in zo grote mate uit het Verre Oosten naar de westelijke landen uitgevoerd, dat een stopzetting of zelfs gevoelige vermindering daarvan zeer duidelijk in deze landen merkbaar zou zijn. Daar komt nog bij, dat verschillende van deze landen in bevolking toenemen, zodat voor een regelmatige gang van zaken ook een stijging van de productie in de grondstoffenlanden nodig zou zijn. Een duurzame belemmering van de productie in het Verre Oosten zou derhalve ernstige gevolgen voor de consumerende landen ten gevolge hebben. Een verzwarende factor is dan nog de omstandigheid, dat, een gebied als Afrika te veel natuurlijke hindernissen heeft om Z. O. Azië gemakkelijk te kunnen vervangen. Van de omvang van deze hindernissen gaf het artikel over het Oost-Afrikaanse grondnotenplan (zie pag. 8115) een beeld.

Aan Econ. Voorlichting (11-6) ontlenen wij hierover het volgende:

China — Een voorwerp van voortdurende zorg maken de communistische gebieden uit. Deze zullen in de nabije toekomst zeker een groot deel van China zoal niet het gehele Chinese gebied beslaan. De vraag rijst of deze streken in staat en bereid zullen zijn voor het Westen te blijven produceren.

Bij een beoordeling van deze vraag moet voorop staan, dat dit land in hoofdzaak agrarisch is en als zodanig voor de verkrijging van de nodige industriële goederen — vooral kapitaalgoederen — in sterke mate op het buitenland is aangewezen, zodat het een vrij omvangrijke internationale handel niet kan missen. Het is nu maar de vraag in welke richting deze handel zal gaan. De tekenen duiden er op, dat het in het communistische China anders gesteld zal zijn dan in Oost-Europa, dat zeer sterk of overwegend op de Sowjet-Unie is gericht.

De reden hiervan is voor een groot deel hierin gelegen, dat de verbindingen tussen China en de Sowjet-Unie over land zeer bezwaarlijk zijn wegens het bergachtig terrein en de slechte wegen, en dat het speciaal voor de Chinese kuststreek vrijwel onmogelijk is contact te krijgen met het Russische gebied. Om die reden is een ombuiging van de handel van China naar het Noordwesten, dus naar de Sowjet-Unie zeer moeilijk, maar dit betekent dan tevens, dat het optrekken van een „ijzeren gordijn" niet mogelijk is. Reeds nu is merkbaar, dat de handel en scheepvaart met communistisch China vanuit Hongkong, Kanton, Shanghai en uit andere landen wordt voortgezet en als de hierop gegronde verwachting wordt verwezenlijkt, zal de handel ondanks het verschil der politieke stelsels in de betrokken gebieden blijven bloeien.

Anders is het gesteld met de onveilige gebieden, dat wil zeggen de streken, die door het ontbreken van een krachtig gezag in voortdurende onrust verkeren en daardoor niet in staat zijn voldoende te produceren (Birma, Indochina). In hoeverre Indochina in staat zal zijn het vóór-oorlogs economisch peil te herkrijgen, moet nog worden afgewacht.

Ordelijke gebieden — In de ordelijke gebieden in het Verre Oosten (India, Pakistan, Ceylon, Japan) zijn de omstandigheden in vele opzichten ongetwijfeld gunstig voor een economisch herstel. Doch er is een factor die belemmerend werkt, namelijk de tegenwerking ten aanzien van de vreemdelingen, indien het bestuur in handen is van inheemsen. Dit leidt tot nationalisaties van sommige buitenlandse ondernemingen, uitschakeling van verschillende buitenlanders, overdracht van buitenlandse ondernemingen aan inheemsen, omdat de buitenlandse belanghebbenden geen heil meer in verdere exploitatie zien en vooral onwil van buitenlands kapitaal om tot verdere investeringen over te gaan. Dit leidt natuurlijk tot een daling en kwaliteitsvermindering van de productie van de buitenlandse ondernemingen.

Daartegenover staat, dat de productie van inheemsen ongetwijfeld zal stijgen omdat de betrokken inheemse regeringen er op uit zijn deze zoveel mogelijk op te voeren, doch deze toeneming zal slechts geleidelijk en in beperkte mate plaats hebben, omdat daarvoor meestal de aanleg nodig is van kostbare bevloeiings- en drainagewerken. De teelt van bevolkingsproducten in het Verre Oosten beslaat nu reeds de van nature daarvoor geschikte gronden of die gronden, welke op gemakkelijke wijze voor de productie geschikt kunnen worden gemaakt, terwijl ook reeds in verschillende streken omvangrijke verbeteringswerken zijn aangelegd. Een verdere uitbreiding kan in het algemeen slechts plaats vinden door middel van moderne en kostbare werken. Tegenover een daling en kwaliteitsachteruitgang van de ondernemingsproducten staat dus een geringe vooruitgang van de bevolkingsproducten, die van lagere kwaliteit zijn.

Van belang is ook op te merken, dat de contrôle op de kwaliteit van de uitgevoerde bevolkingsproducten onder inheems bewind over het algemeen zal verslappen, in Nederlandsch-Indië werd voorheen een scherpe contrôle uitgeoefend op vele van deze producten (men denke bij voorbeeld aan de peper- en rubberkeuren van de Nederlandsch-Indische autoriteiten), waardoor vervalsingen en knoeierijen zoveel mogelijk werden geweerd. Het is niet uitgesloten, dat dit onder inheems bewind sterk zal verminderen.

Industrialisatie — Men mag ook niet uit het oog verliezen, dat onder de inheemse regeringen de industrialisatie van de landen in het Verre Oosten een krachtige stap vooruit zal doen. Zolang Westerse regeringen een overwegende invloed in deze landen hadden, bleef de industrialisatie in het algemeen op een laag peil. De Westerse ondernemers hadden immers vooral oog voor mijnbedrijven en landbouwondernemingen ten behoeve van producten, die zij in eigen land niet of in onvoldoende mate konden verwerven. Hun belangstelling voor de industrie in het Verre Oosten was meestal van ondergeschikte aard, ook al omdat zij de industrieën in het moederland geen concurrentie wilden aandoen. Thans is echter de aandacht in zeer sterke mate op de industrialisatie gevestigd en zal niet worden geschroomd deze door hoge protectionistische invoerrechten of hogere rechten dan tevoren reeds bestonden, te beschermen.

Deze toenemende industrialisatie zal echter ten gevolge hebben, dat tal van

(Vervolg zie pag. 8153)

AANDEEL AZIE EN AFRIKA in Wereldproductie (uitvoer)

Mangaan (Prod. 1939)		
Azië	0,5	mill. ton
Afrika	0,4	„ „
Wereld	2,7	„ „
Tinconcentraten (Prod. 1947)		
Azië	49.542	long tons
Afrika	25.173	„ „
Wereld	113.500	„ „
Petroleum (Prod. 1947)		
Nab. Oosten	40,5	mill. ton
Verre Oosten	2,4	„ „
Afrika	1,3	„ „
Wereld	409,1	„ „
Katoen (Prod. 1947/48)		
Azië	0,7	mill. metr. ton
Afrika	0,4	„ „ „
Wereld	5,0	„ „ „
Jute		
Hiervan bezit India (en Pakistan) practisch het wereldmonopolie (Prod. 1939: 17,7 mill. ton)		
Hennep (Uitv. 1938)		
Azië	141.315	ton
Afrika	1.400	„
Wereld	147.000	„
Rubber (Prod. 1947/48)		
Azië	1,1	mill. ton
Afrika	0,03	„ „
Wereld	1,2	„ „
Rietsuiker (Prod. 1947/48)		
Azië	2,5	mill. ton
Afrika	1,3	„ „
Wereld	18,3	„ „
Peper (Uitv. 1938)		
Azië	63.972	ton
Afrika	300	„
Wereld	64.272	„
Koffie (Prod. 1946/47)		
Azië	19.000	ton
Afrika	142.000	„
Wereld	2.250.000	„
Thee (Prod. 1947)		
Azië	892.000	Eng. pond.
Afrika	20.000	„ „
Wereld	950.000	„ „
Kina		
Azië (1938)	12,1	mill. kg
Afrika (1935)	0,047	„ „
Wereld	12,5	„ „
Tabak (Prod. 1947)		
Azië	1.211.000	ton
Afrika	63.000	„
Wereld	3.230.000	„
Copra (Uitv. 1938)		
Azië	1.705.884	ton
Afrika	70.296	„
Wereld	2.020.604	„
Palmolie (Uitv. 1938)		
Azië	275.949	ton
Afrika	205.988	„
Wereld	481.937	„
Palmpitten (Uitv. 1938)		
Azië	56.999	ton
Afrika	590.690	„
Wereld	647.689	„
Grondnoten (Prod. 1947)		
Azië	7.074.000	ton
Afrika	1.665.000	„
Wereld	10.210.000	„

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

5 Juni (Zondag)

Frankrijk — De theoloog, Maurice Blondel, op 87-jarige leeftijd te Aix-en-Provence overleden.
Indonesië — Belgische militaire waarnemer van de UNCI gewond bij een beschieting te Bojolali, 20 km ten W. van Solo.
Korea — Sedert 21 Mei zijn bijna 1000 communisten uit Noord-Korea binnengedrongen in Zuid-Korea.
Polen — De Britse oud-kolonel Bidwell, sedert drie-en-een-half jaar hoofd van de British Council in Polen, heeft zijn Brits staatsburgerschap afgezegd en de Poolse nationaliteit aangenomen. Het schijnt hem toe, dat het grote ideaal „de Britse levenswijze", „voor Amerikaanse dollars verkocht is".

6 Juni (Maandag)

China — Tsingtao, in de provincie Sjantoeng, tot voor kort garnizoensplaats van een afdeling Amerikaanse mariniers, door de communisten bezet.
Frankrijk — Het Katholieke vakverbond, de C.G.T.F.C., oefent critiek uit op de economische politiek van de regring.
India — Het nationaal congres van de Portugese kolonie Goa aan de West-kust van India, heeft de wens te kennen gegeven in de „Unie van India", te worden opgenomen.
Internationaal — De „Stockholmse Tidningen" meldt, dat de Cominform voornemens is te Stockholm een speciaal propaganda-centrum voor Noord-Europa in te richten.
Nederland — De N.C.R.V. herdenkt te Arnhem haar vijf en twintig-jarig bestaan.
Polen — De Poolse „president in ballingschap", Zaleski, installeert te Londen een Pools parlementair lichaam in ballingschap, de „Poolse Nationale Raad".
Ver. Staten — De Senaatscommissie voor Buitenlandse Zaken hecht haar goedkeuring aan het Atlantisch pact.

7 Juni (Dinsdag)

Engeland — Atlantisch pact geratificeerd.
Frankrijk — Met 367 tegen 221 stemmen wordt een wetsontwerp aangenomen, dat een einde maakt aan de koloniale status van Cochin-China en de gelegenheid schept van aansluiting bij Vietnam. (zie 8002 A).
— Het wetsontwerp tot dekking van het begrotingstekort wordt in tweede lezing aanvaard, waardoor het tot wet wordt. (zie 8133 B)
Hongarije — De regering eist de terugroeping van vier leden van het Joego-Slavisch gezantschap uit protest tegen het feit, dat zes Joego-Slaven werden veroordeeld wegens spionnage ten gunste van Hongarije.
Indonesië — De Republiek verkrijgt van de Philippijnse regering een lening van 2 millioen pesos.
— Te Djokja is een nieuw verbond van vakverenigingen opgericht. Het behoort tot geen enkele politieke richting.
— De voorlopige vertegenwoordigende raad van de negara Sumatra Timur verwerpt het besluit van de 2de Sumatra-conferentie tot vorming van de federatie Sumatra.
Israël — Strijdkrachten van Israël bezetten gedemilitariseerde delen van Jeruzalem.
Nederland — Dr. H. N. Boon bevorderd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister en met ingang van 1 Juni aangewezen als wnd. secr.-generaal van het ministerie van Buitenl. Zaken.
Syrië — Kol. Hoesni tekent 2 belangrijke contracten met de Anglo-Iranian Oil Company, resp. betreffende de doortrekking van de „Middle East Pipeline" door Syrië en de oprichting van een raffinaderij aan de kust bij Tartus, waarvan de capaciteit groter zal zijn, dan die bij Abadan.
Ver. Staten — Het departement van Handel maakt bekend, dat het aantal werklozen in de maand Mei het na-oorlogse recordcijfer van 3.289.000 heeft bereikt.
Zweden — Zweden trekt zich terug uit het Wereldvakverbond.

8 Juni (Woensdag)

China — De Britse scheepvaartmij. „Butterfield and Swire", heeft als eerste buitenlandse firma een contract afgesloten met de communistische regering.
Duitsland — Engeland zou Bonn, de West-Duitse federale hoofdstad, tot een „niet-bezette zone" willen maken, opdat het politieke leven aldaar zich in een volkomen onafhankelijke sfeer kan ontplooien.
Indonesië — De Sultan van Djokja vaardigt als minister van Staat en coördinator van de binnenlandse veiligheid een bevel uit, dat de guerillastrijdkrachten in de residentie Djokja gewapend contact met de Nederlandse troepen moeten vermijden, tenzij eigen veiligheid dit noodzakelijk maakt.
Internationaal — Opening van de 32ste jaarlijkse conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie. Sir Guildhaume Myzddin-Evans (Engeland) wordt met algemene stemmen tot voorzitter gekozen.
Nederland — De schilderes Lucie van Dam van Isselt op 77-jarige leeftijd overleden.
— De „Groote Beer" arriveert met ongeveer 1200 militairen die als eersten volgens het nieuwe demobilisatie-schema repatrieerden.
Ver. Staten — President Truman benoemt Gordon Gray tot minister van het Leger.
— President Truman verzoekt aan het Congres $ 150.000.000 voor economische hulp aan Korea beschikbaar te stellen.

9 Juni (Donderdag)

China — De nationalistische regering verzoekt opnieuw aan het Am. ministerie van Buitenlandse Zaken, om steun. Zij legt een plan voor betreffende de verdediging van West-China met Tsjoenking als regeringscentrum.
Griekenland — Regeringstroepen hebben zich van drie hoogten in het Grammosgebergte teruggetrokken. Radio „Vrij Griekenland" meldt, dat het gebergte zich geheel in handen van de guerillastrijders bevindt.
Internationaal — Op de vier-ministersconferentie te Parijs aanvaardt Wisjinsky een voorstel van Acheson, om de commissie van experts te Berlijn te verzoeken, de opheffing der blokkade uiterlijk 13 Juni effectief te maken.
Nederland — De eertijds bekende operazangeres, Anna Tijssen-Bremerkamp, op 78-jarige leeftijd overleden.
Palestina — De Ver. Staten dringen er bij Israël op aan, maatregelen te nemen, opdat Arabische vluchtelingen naar hun haardsteden kunnen terugkeren.
Philippijnen — De Ph. protesteren tegen het voegen van bijna 75.000 m² in Noord-Borneo bij de Britse Kroonkolonie (op 16 Juli 1947).
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden keurt met 74 tegen 1 stem het wetsontwerp ter vergemakkelijking van de taak van de Amerikaanse inlichtingendienst goed. Krachtens dit wetsontwerp mag het „Central Intelligence Agency" op geheime wijze personeel aanwerven en over zijn credieten beschikken, wat aan de andere Amerikaanse regeringsdiensten verboden is.

10 Juni (Vrijdag)

Duitsland — In tal van steden worden demonstraties gehouden tegen de ontmanteling. Generaal-majoor Bishop, Brits commissaris in het Ruhrgebied dreigt met het nemen van drastische maatregelen.
Engeland — Het Labour-congres te Blackpool aanvaardt het verkiezingsprogramma voor 1950.
Indonesië — Op een persconferentie verklaren dr. Van Royen en Moh. Rum, dat het herstel van de Republiek voor 30 Juni voltrokken kan zijn.
— De Verenigde Dagbladpers zond een telegrafische adhaesiebetuiging aan de Nederlandse Dagbladpers te Amsterdam in zake de houding t.a.v. de ontwerpperswet in Nederland. (Zie 8144 A).
Italië — Italië telt 2.038.000 werklozen.
Ned. W.-Indië — De staten van de Ned. Antillen hebben een door de heer E. Jonckheer ingediende motie van wantrouwen tegen het College van Algemeen Bestuur, aangenomen.
Noorwegen — De bekende schrijfster Sigrid Undset te Lillehammer overleden. Zij werd op 20 Mei 1882 te Kalundborg (Denemarken) geboren. Zij trad in het huwelijk met de Noorse schilder Anders Castus Svastud, van wie zij in 1925 werd gescheiden. Uit dit huwelijk waren drie kinderen (twee zoons en een dochter) geboren. In 1925 ging zij over tot het katholieke geloof. In 1928 verwierf zij de Nobelprijs voor literatuur. Na de Duitse inval wist zij via Zweden, Rusland en Japan naar de V.S. te ontkomen, vanwaar zij in 1945 naar Noorwegen terugkeerde. Zij is vooral bekend geworden door haar historische romans, waarvan „Kristin Lavransdochter" in Nederland het meest gelezen werd.
Tsjecho-Slowakije — Officieel wordt bekend gemaakt, dat te Praag door „een aantal gelovigen en priesters" een „nationaal comité voor katholieke actie" is opgericht. In een verklaring belooft het comité trouw aan de Kerk en aan de Paus. Overigens verdedigt de verklaring het standpunt van de regering. (Zie 8033 Kr. 30-3)

11 Juni (Zaterdag)

Nederland — In een schrijven aan de Raad van ministers spreekt het bestuur van het N.V.V. zijn bezorgdheid uit over de lichamelijke en morele gesteldheid van talrijke dienstplichtigen in Indonesië. Het dringt erop aan het huidige aflossingssysteem te willen beschouwen als een minimum.
— Generaal-majoor Dürst Britt, oud-commandant van de 7 December-divisie verklaart, dat de ontruiming van Djokja door Nederlandse troepen een strijd tot gevolg zal hebben tussen T.N.I. en communisten die elkaar de macht betwisten.
Ver. Staten — De regering verklaart, dat Japan thans geheel ontwapend is en er aan werkt „selfsupporting" te worden.

(Vervolg van pag. 8151)
grondstoffen, die vroeger werden uitgevoerd, thans door de binnenlandse industrie zullen worden verbruikt. Hoewel dit proces zich niet in zeer korte termijn zal voltrekken, mag worden verwacht, dat het in verschillende Z.O. Aziatische landen snel tot stand zal komen. Doch dan zal de overschakeling van de goederenstroom van de Westerse gebieden naar deze landen op duidelijk merkbare wijze plaatsvinden.

Onderlinge betrekkingen — Vorenbedoelde industrialisatie gaat samen met een verdergaande ineenstrengeling van de Z.O. Aziatische economische betrekkingen. Tot dusver waren het vooral Japan en daarna de gebieden om Shanghai, Calcutta en Bombay, die in het Verre Oosten het meest waren geïndustrialiseerd. In de komende jaren zullen er steeds meer industrieën worden gevestigd, veilig beschermd achter tariefmuren of stelsels van contingentering, en daardoor zullen steeds meer grondstoffen, die aanvankelijk naar West-Europa en de Verenigde Staten gingen, worden geleid in de richting van de geïndustrialiseerde gebieden in het Verre Oosten. Ook daardoor zal de export van grondstoffen naar West-Europa en de Verenigde Staten afnemen.

Conclusies — Uit de thans beschikbare gegevens mag wel worden afgeleid, dat Z.O.-Azië als grondstoffenleverancier voor West-Europa en de Verenigde Staten zeker niet zal wegvallen doch vermoedelijk wel in betekenis zal afnemen. Een zwak punt in dit gebied zijn de onrustige streken. Deze zullen als producenten sterk achteruitgaan. In de ordelijke gebieden zal de productie van ondernemingen vermoedelijk verminderen en in elk geval weinig vooruitgaan wegens vrees van de buitenlanders voor verdere investeringen. Ook zal de toenemende industrialisatie in Z.O.-Azië steeds meer grondstoffen binden, waardoor minder overblijft voor het buitenland. Daar komt nog bij, dat tal van producten in kwaliteit achteruit zullen gaan. Alles bijeen genomen mag men wel aannemen, dat de betekenis van het Verre Oosten als grondstoffenproducente voor de andere landen ter wereld in betekenis zal inboeten.

Deze vermindering in betekenis zal ten gevolge hebben dat de Europese en Amerikaanse industrie zich ten dele zal moeten overschakelen. Steeds meer zal zij zich moeten toeleggen op kwaliteitsproducten, waarvoor in de waarde van het eindproduct relatief minder grondstoffen en meer arbeid en intellect is verwerkt. Slechts op deze wijze zal een hernieuwd evenwicht tussen de leverantie van grondstoffen door Zuid-Oost-Azië en van industriële producten door de industrielanden in het buitenland tot stand komen.

(Econ. Voorlichting 11-6)

Nederland

A. Wetsontwerpen i.z. belastingherziening —

De regering heeft bij de Staten-Generaal een drietal wetsontwerpen ingediend: 1) een ontwerp van wet belastingherziening 1949; 2) een ontwerp van wet tot wijziging van de ondernemingsbelasting; 3) een ontwerp van wet op de dividendbeperking 1949.

Het ligt voorts in het voornemen van de regering de in uitzicht gestelde verlaging van de tarieven van loon- en inkomstenbelasting te doen samengaan met de verdere afschaffing van de subsidies en met de wijziging van de huurpolitiek. De daaruit voortvloeiende wetsvoorstellen zijn nog dit jaar te verwachten.

1. Het eerste van de thans ingediende ontwerpen heeft in het bijzonder betrekking op de **fiscale afschrijvingen.** De voorzieningen ten deze moeten worden gezien als een verschuiving van de belastingdruk naar de toekomst, hetgeen met het oog op de ogenblikkelijke noodzaak van investeringen geboden is. Met betrekking tot de vooroorlogse machines en installaties wordt een herwaardering voorgesteld in dier voege, dat de fiscale boekwaarde met ingang van het boekjaar 1948 (1947/1948) wordt verdubbeld. Dit betekent een verdubbeling van de tot dusver geldende afschrijvingen op deze machines en installaties, doch daartegenover staat, dat de bij de herwaardering aan het licht gekomen winst wordt bijgeschreven op een reserverekening, waarop de fiscus voor de toekomst een claim behoudt.

Voorts mag met ingang van het jaar 1948 op de na-oorlogse investeringen in machines, bedrijfsgebouwen enz. een derde van de aanschaffingskosten vervroegd worden afgeschreven, in een jaar naar keuze van de belastingplichtige. Deze maatregel geldt voorlopig tot einde 1952, een datum, welke mede verband houdt met de periode, waarover op de Marshall-hulp kan worden gerekend.

Verder is de termijn voor de verrekening van verliezen met inkomen of winst van volgende jaren van twee op drie jaar gebracht. Tegenover de tot dusverre vermelde voorzieningen staat, dat de mogelijkheid tot onbelast reserveren wordt beëindigd.

Loon, betaald aan eigen kinderen als waren zij vreemden, zal voor de ouder voortaan ook dan tot de bedrijfskosten worden gerekend, indien de kinderen minderjarig zijn. Van 1 Januari 1950 af vallen ook die minderjarigen in de loonbelasting.

Aan naamloze vennootschappen en coöperatieve verenigingen, die zich bezig houden met de exploitatie van nieuwe woningen, zal voor wat de vennootschapsbelasting betreft een vrijstelling van een zeker bedrag aan rente van eigen kapitaal worden verleend.

Boekwinsten op bedrijfsmiddelen, welke een gevolg zijn van uitkeringen bij brand, onteigening enz. zullen ook voortaan onbelast mogen worden gereserveerd.

2. Het ontwerp tot wijziging van de **ondernemingsbelasting** bevat als voornaamste maatregel de afschaffing van de grondslag bedrijfskapitaal. De heffing naar de grondslag bedrijfswinst blijft gehandhaafd.

3. Het wetsontwerp inzake de **dividendbeperking** handhaaft de kern van de bestaande regeling, in het bijzonder omdat de regering meent, dat de genoemde faciliteiten geen aanleiding mogen geven tot een ontoelaatbare verhoging der dividend uitkeringen. Dit neemt niet weg, dat een zekere verfijning van de regeling der dividendbeperking noodzakelijk is. Een algemene verhoging van het dividendplafond brengen de voorstellen echter niet.

Buiten de dividendbeperkingen vallen in het ontwerp dochtermaatschappijen van buitenlandse vennootschappen.

De regering acht de hiervoor besproken maatregelen noodzakelijk om steun te geven aan de investeringsactiviteit. Herstel, vernieuwing en uitbreiding van het productie-apparaat moeten een bijdrage vormen tot oplossing van het werkgelegenheidsprobleem in verband met de toenemende bevolking en de structuurmoeilijkheden in de Nederlandse betalingsbalans. De beroepsbevolking neemt met 30 tot 50 duizend personen per jaar toe en voor deze krachten zal een plaats in het productieproces moeten worden gevonden, waartoe jaarlijks vermoedelijk een bedrag van ca. 600 à 700 millioen gulden zal moeten worden geïnvesteerd.

De problemen van de betalingsbalans zullen slechts tot een oplossing kunnen komen door werkgelegenheid te scheppen in efficiente en goed toegeruste bedrijven. Anderszins zal een sluitende betalingsbalans slechts mogelijk zijn bij een sterk gedaald welvaartspeil.

De regering heeft de overtuiging, dat zonder de voorgestelde maatregelen de investeringen achter zouden blijven bij hetgeen strikt noodzakelijk is, waardoor met name het gevaar voor intreden van werkloosheid zou worden vergroot.

(A.N.P. - Alg. Handelsblad 3-6).

(Vor. ber. Fisc. afschr. 7827 H; Ondern. belast. 7776 A)

B. Herziening Lager Onderwijswet

De minister van Onderwijs heeft een wetsontwerp tot wijziging van de Lager Onderwijswet ingediend met het oog op het weder van kracht worden, in 1950, van de achtjarige leerplicht. Het ontwerp houdt een verlenging in van het tegenwoordige aantal van zes leerjaren der school voor gewoon lager onderwijs tot acht jaren, welk getal dan gelijk zal zijn aan de duur der leerverplichting.

Bij aanvaarding van de voorgestelde wijziging, aldus de toelichting, zullen zich bij de overgang na zes of zeven leerjaren van de school voor gewoon lager onderwijs naar een andere onderwijsinrichting geen bezwaren meer voordoen. De school voor voortgezet lager onderwijs is in het ontwerp gehandhaafd. Dit schooltype heeft tot dusver aan ernstige, wel en niet gerechtvaardigde critiek blootgestaan. Ook al is de doelstelling van deze school duidelijk, de wijze, waarop dit doel moet worden bereikt, is ook nog op dit ogenblik niet helder, aldus de minister. In mindere mate geldt dit voor het onderwijs aan meisjes met de vakken vrouwelijke handwerken en huishoudkunde; voor het onderwijs aan jongens zal ter zake van de didactiek nog moeten worden geëxperimenteerd. In elk geval moet er een verschuiving in het onderwijs naar de zintuiglijke motorische uitvoeringshandeling en naar de vorming van het gemoedsleven komen; dit moet echter geenszins aldus worden verstaan, dat de practische intelligentie en belangstelling zonder inzicht in theorie zouden kunnen worden gevormd en alleen op machinaal nadoen en routine zouden kunnen berusten. Deze verandering in de didactiek is ook in de zevende en de achtste klasse van het gewoon lager onderwijs nodig.

De school voor voortgezet lager onderwijs krijgt reeds terstond een voorsprong op de zevende en achtste klasse van een school voor gewoon l.o. door haar betere outillage en door een lagere leerlingenschaal. De tegenwoordige mogelijkheid tot ontheffing van de verplichting tot het geven van onderwijs in handenarbeid voor jongens en de facultatiefstelling van de vrouwelijke handwerken voor meisjes bij voortgezet lager onderwijs moet vervallen; slechts in die gevallen, waarin het aantal leerlingen van de achtste klasse van een school voor gewoon lager onderw. ten minste twintig leerlingen telt, acht de minister, mits deze leerlingen in een afzonderlijke leslokaliteit zijn geplaatst, een gelijke leerlingenschaal als voor de scholen voor het voortgezet onderwijs verantwoord. Bij aanvaarding

van deze wijziging van art. 28 der wet zal een einde zijn gemaakt aan de tegenwoordige toestand, dat een onderwijzer voor een klasse van slechts enkele leerlingen staat. In het achtste leerjaar zal een lager aantal lesuren per week dan in de andere klassen voldoende zijn. Behalve in de grote steden zal deze school het karakter van een streekschool dragen, waarbij zij zich zal kunnen aanpassen aan de behoeften van haar omgeving. Een snelle groei van dit schooltype acht de minister niet wenselijk, gezien de moeilijkheden van bouwen en de opleiding van leerkrachten. De zich reeds in de school bevindende onderwijzers zullen hiertoe applicatiecursussen moeten volgen. (Alg. Handelsblad - Maasb. 18-6) **(Zie ook 6926 K)**

A. Vergadering Ver. van Nederlandse Gemeenten —

Op 2 en 3 Juni heeft de Ver. van Nederlandse Gemeenten, onder voorzitterschap van mr. P. J. Oud te Rotterdam, haar door 600 afgevaardigden bezochte algemene vergadering gehouden. In zijn openingsrede sprak mr. Oud o.a. over de vermindering van de gemeentelijke zeggenschap, welke, aldus spr., reeds lang voor de oorlog is begonnen met wat prof. Van Poelje eens een „nationaliseringsproces" noemde. Spr. was van mening, dat de oorzaak daarvan niet ligt in de Gemeentewet, doch te wijten is aan „afwijkingen in strijd met de geest en ook met de letter van de wet, welke vooral in de laatste jaren zijn voorgekomen." Vervolgens werden inleidingen gehouden door prof. dr. Tinbergen en prof. dr. Simons, resp. over de uitgaven van de gemeenten en de economische politiek der overheid.

(A.N.P. 2-6; Alg. Handelsblad 3-6) **(Vor. ber. van Ned. Gemeenten 7742 F)**

B. Doodstraf voor Van der Waals gehandhaafd —

De Bijzondere Raad van Cassatie heeft op 8 Juni uitspraak gedaan in de zaak tegen Anton Van der Waals die als S.D.-spion door de Rotterdamse Kamer van het Haagse Gerechtshof was veroordeeld tot de doodstraf.

Overeenkomstig de conclusie van de procureur-fiscaal verwierp de Bijzondere Raad het beroep.

De raad achtte de ingediende cassatiemiddelen ongegrond.

De raad is verder van oordeel, dat het Hof terecht betekenis heeft ontzegd aan de nog niet opgehelderde achtergronden van het „Englandspiel" en spreekt als zijn oordeel uit dat, zelfs als Van der Waals op deugdelijke gronden had kunnen aannemen, dat zijn handelingen de instemming hadden van de leiding van de Britse Intelligence Service, hij dan nog aan niets het recht had vermogen te ontlenen op grote schaal slachtingen onder de verzetsstrijders aan te richten. Zijn beweerd contact met deze Engelse dienst neemt de raad echter niet aan. Zelfs bij aanvaarding van de feitelijke grondslagen, waarop het verweer is gebouwd, is de raad tot de slotsom moeten komen, dat Van der Waals op schandelijke wijze en met benutting van de meest kwalijke middelen onrechtmatig beschikt heeft over de levens en de vrijheid van vele tientallen landgenoten.

(Vor. ber. 7589 A) (Maasbode 8-6)

C. Kennis van Russisch bij militairen —

Op vragen van het Tweede Kamerlid de heer Gortzak (C.P.N.) naar aanleiding van een circulaire van de Generale Staf over het houden van een enquête onder de Nederlandse militairen over kennis van het Russisch of van andere Slavische talen, heeft de minister van Oorlog, mr. Schokking, geantwoord, dat deze enquête diende ter completering van statistische gegevens en geen verband hield met militaire verplichtingen als gevolg van het Brussels pact. De gegevens zijn uitsluitend bestemd voor intern gebruik en zullen regelmatig worden aangevuld en bijgehouden.

Dat ter camouflage ook naar Spaans of Italiaans gevraagd werd, diende om geen onjuiste indrukken, bijv. omtrent mogelijk oorlogsgevaar, bij de troepen te wekken. (A.N.P. 11-5)

D. Het bloembollenbedrijf in 1948

In het jaarverslag van het Bedrijfschap voor sierteeltproducten over 1948 wordt meegedeeld, dat in 1948 voor een bedrag van *f* 74.470.866 aan bloembollen werd uitgevoerd tegen *f* 70.738.920 in 1947. Het gewicht van de export bedroeg voor 1947 en 1948 respectievelijk 28.959.370 kg en 30.843.683 kg.

De voornaamste afnemer in '48 was ook Gr. Brittannië, dat voor ongev. 24 mill. gulden afnam. De Verenigde Staten kwamen op de tweede plaats met ruim 19 millioen, Scandinavië volgt met ruim 10 millioen en Frankrijk met 5,7 millioen gulden.

Het jaarverslag meldt voorts, dat het vak sinds 1948 9.000 bloembollenkwekers telde, 500 exporteurs, 250 binnenlandse groothandelaren en 9 bloembollenveilingen.

Er is in het bedrijf sinds 1935 belangrijk gesaneerd en de efficiency van het bloembollenbedrijf is daarvoor aanzienlijk vooruit gegaan. Het aantal bedrijven met een oppervlakte, kleiner dan één ha, is sinds 1935 — toen er 11.538 waren — gedaald tot 7.801, welk lager aantal toch nog gezamenlijk een zelfde percentage aan oppervlakte beslaat als de elf en een half duizend van 1935.

Wat niet algemeen bekend mag worden verondersteld is het feit, dat in Nederland nog invoer van bloembollen plaats heeft. Uit België werd in 1948 voor ruim een millioen gulden aan bollen ingevoerd.

De vooruitzichten voor de komende jaren ten aanzien van de export in het jaarverslag zijn tamelijk optimistisch ten opzichte van de meeste afnemerslanden. (A.N.P. - 4-6)

E. De wederopbouw - Opening Bouwcentrum en stationsgebouw op Schiphol —

Op 17 Mei werd te Rotterdam het Bouwcentrum, dat reeds van 18 December '48 af in gebruik is als internationaal voorlichtingsinstituut voor het bouwwezen, officieel geopend. Hierbij waren 125 regeringsvertegenwoordigers uit 15 landen en bijna duizend Nederlandse autoriteiten aanwezig.

De minister van Wederopbouw mr. dr. J. in 't Veld sprak een rede uit, waarbij hij wees op het belang, dat het Bouwcentrum ook voor het buitenland heeft.

De minister herinnerde vervolgens aan de verwoestingen in Nederland en de ontwrichting van het sociale leven in de eerste tijd na de bevrijding. „Wij waren bezorgd of het mogelijk zou zijn, met inspanning van alle krachten, ons land een nieuw gezicht en een nieuwe welvaart te geven, maar naast bezorgdheid was er ook vertrouwen. Van dit vertrouwen is de herrijzing van dit Bouwcentrum een krachtig bewijs."

De daaropvolgende dag — 18 Mei — werd de derde opbouwdag gevierd, waaraan bijzonder veel luister werd gegeven door het officiële bezoek van H.M. de Koningin en Prins Bernhard. Na de ontvangst op het stadhuis, hebben de koninklijke gasten zich op de hoogte gesteld van de wederopbouw van de stad door een bezoek aan een complex van pas gebouwde arbeiderswoningen en aan de havens. Ook het Bouwcentrum werd met een bezoek vereerd.

Op 18 Mei had de opening plaats van het nieuwe stationsgebouw op het vliegveld Schiphol. De minister van Verkeer en Waterstaat, mr. Spitzen, sprak hierbij een rede uit, waarbij hij wees op de geweldige groei welke de K.L.M. in de 29 jaren van haar bestaan heeft vertoond en op het geweldige herstelwerk dat na de oorlog is verricht, waarbij in vier jaar tijd van een puinhoop weer een modern geoutilleerde vlieghaven is opgebouwd.

Hij memoreerde hierbij de volgende cijfers:

	Passagiers	Goederen en post
1920	400	22.000 kg
1938	102.000	ruim 3.000.000 kg
1947	313.000	bijna 8.500.000 kg

Tenslotte deelde de minister mede, dat de heren L. Bogerd, directeur van de Handelsinrichtingen te Amsterdam en U. F. M. Dellaert, bedrijfsdirecteur van Schiphol, die beiden een grote rol bij dit opbouwwerk hebben gespeeld, door H.M. de Koningin benoemd zijn tot resp. ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw en officier in de Orde van Oranje Nassau. (A.N.P. 17 en 18-5)

(Vor. ber. Wederopbouw 7926 A; Uitbr. Schiphol: 8045 Kr. 7-4; zie ook 7914 D)

F. Uitbreiding C.V.D. —

Bij het samenstellen van de begroting 1949 werd in verband met de toestand van 's lands financiën afgezien van een noodzakelijke uitbreiding van de Centrale Veiligheidsdienst. Thans blijkt evenwel, dat voornoemde dienst met een personeelsbezetting, zoals de oorspronkelijke begroting toelaat, onmogelijk kan voldoen aan de eisen, welke gesteld moeten worden, en dit is in het huidige tijdsbestel niet verantwoord, aldus wordt medegedeeld in de memorie van toelichting op het wetsontwerp tot wijziging van het tweede hoofdstuk A (algemene zaken) der rijksbegroting voor 1949.

De verhoging is mede noodzakelijk in verband met de eisen van hogere interne beveiliging van het staatsapparaat en de verplichtingen ten gevolge van de Westerse Unie en wellicht straks het Atlantische Pact. Voorts dient vermeld, dat de personeels- en algemene uitgaven, welke betrekking hebben op diensten, die uitsluitend ten behoeve van andere instanties — welke om veiligheidsredenen niet met namen kunnen worden genoemd — worden verricht, met die instanties verrekend zullen worden.

(Nwe Rottd. Crt. 11-6) **(Vor. ber. C.V.D. 6986 C).**

Indonesië

G. Civiele evacuatie uit Djokja —

Op 9 Juni was met aankomst van het laatste transport te Semarang de evacuactie van Chinese en Indonesische burgers uit Djokja, ter voorbereiding van de terugtocht der Nederlandse troepen, voltooid.

Sedert de 21e Mei zijn dagelijks convooien van ongeveer 1000 personen vertrokken.

In totaal waren op 7 Juni te Djokja voor evacuatie geregistreerd 45.000 personen, aldus een officiële mededeling van het

departement van Sociale Zaken. Onder hen waren 17.400 Chinezen, 7.900 werkers bij overheidsdiensten en hun gezinnen en 19.700 anderen.

(Indische Courant 9-6; A.N.P. 9-6)

A. **Dr. Beel draagt zijn ambt over**

Bij de overdracht van het ambt van Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, verklaarde dr. L. J. M. Beel, dat hij zijn ambt had neergelegd omdat hij de voorwaarden van de onlangs tot stand gekomen overeenkomst over het herstel van de Republikeinse regering te Djokja als onaanvaardbaar beschouwde. Hij vervolgde:

„Een nieuwe phase in de oplossing van het Indonesische vraagstuk is thans ingeluid. Vele moeilijkheden zullen bij het begaan van deze nieuwe weg naar voren treden en teleurstellingen zullen niet achterwege blijven. Ik hoop nochtans van ganser harte, dat U als mijn opvolger er in moogt slagen op korte termijn tot een oplossing te geraken van het probleem, hetwelk thans reeds zo jaren lang de wederopbouw van dit land in de weg staat en moge het U gegeven zijn de vorming van de vrije en onafhankelijke V.S.I., op basis van vrijwillige samenwerking met Nederland, verenigd in de Nederlands-Indonesische Unie onder de Kroon der Nederlanden, verwezenlijkt te zien.

De Verenigde Staten van Indonesië, welke naar het woord der Grondwet zullen zijn opgebouwd uit onderling gelijkwaardige deelstaten en waarin in de opbouw der deelgebieden-zelf, het zelfbeschikkingsrecht der Indonesische volkeren volledig tot uitdrukking komt. Een zelfbeschikkingsrecht niet teruggebracht tot een zinledige phrase, doch onbelemmerd uitgeoefend naar democratische beginselen door een bevolking, welke zich vrij weet van angst en terreur."

In zijn antwoord zeide de nieuwe H.V.K., de heer A. H. J. Lovink, o.m.:

„Als kind kreeg ik Indonesië lief, als ambtenaar ontwikkelde zich deze liefde tot sterk gevoel van saamhorigheid met dit schone land en zijn bewoners ten aanzien waarvan mijn vader mij van mijn prille jeugd af voor ogen hield „zij zijn er niet voor u, gij zijt er voor hen". Volgens de heer Lovink ligt de naaste toekomst besloten in de betekenis van het grote ambt, dat juist werd overgedragen. „Het is tegelijkertijd het einde van het oude bestel en het begin van het nieuwe. Daarom moet gij in mij ook zien de bijzondere afgezant van Nederland, die in handen van de Koningin de eed heeft afgelegd, naar vermogen te zullen medewerken aan de totstandkoming van de nieuwe rechtsorde en van de V.S.I. Daarna zal deze functie geheel van karakter veranderen. Dan is er voor Nederland geen taak meer van bestuurlijke aard in Indonesië", aldus de heer Lovink.

„In die toekomst zullen hoge commissarissen van Nederland in Indonesië en van Indonesië in Nederland voor een belangrijk deel het symbool en de belichaming zijn van de bijzondere vorm van samenwerking, welke beide landen in vrij overleg zullen hebben afgebakend."

Bij zijn vertrek uit Nederland naar Indonesië (30 Mei) had de heer Lovink o.m. verklaard, dat hij geloofde in de stichting van een nieuwe rechtsorde in Indonesië, in de stichting van de Verenigde Staten van Indonesië en in de samenwerking tussen Nederland en Indonesië en in samenwerking tussen Nederland en Indonesië in Unie-verband. „Mijn aanvaarding van de benoeming tot H.V.K., houdt dan in, dat ik eveneens

RECAPITULATIE INDONESISCHE KWESTIE

(20 DECEMBER 1948 — 2 JUNI 1949)

Deze recapitulatie sluit aan op het overzicht van pag. 7871.

December 1948

20 Regeringsverklaring over de tweede politiële actie. „De regering streeft geen andere politiek na, dan de verwezenlijking van de beginselen, die waren neergelegd in de overeenkomst met de Republiek en met andere deelstaten". (7875). — Debat over de regeringsverklaring in de Tweede Kamer. Een communistische motie strekkende tot het geven van opdracht aan de troepen het vuren te staken verworpen. (7876).

22 Marshall-hulp aan Indonesië opgeschort. (7880 I).

24 Veiligheidsraad verlangt onmiddellijke staking der vijandelijkheden en vrijlating der republikeinse autoriteiten. (7878).

26 Volgens officiële mededelingen zijn alle belangrijke steden en knooppunten op Java in Nederlandse handen. (7881).

27 De Veiligheidsraad neemt een Chinese en een Columbiaanse resolutie aan strekkende resp. tot het onmiddellijk in vrijheid stellen van de republikeinse autoriteiten en tot het wederom inschakelen van de consulaire commissie. (7881).

29 Dr. Van Royen verklaart in de Veiligheidsraad, dat op Java het vuren op 31 December zal worden gestaakt en op Sumatra enige dagen later. (7881).

30 Palar verklaart, dat op Sumatra een republikeinse noodregering is gevormd.

31 Militaire actie op Java beëindigd. (7891).

Januari 1949

5 Militaire actie op Sumatra beëindigd. (7891).

6 Minister-president dr. Drees te Batavia. (7892) — Toespraak H.M. de Koningin. (7896 A).

7 Rapport militaire waarnemers: Ned. troepen te gering om orde te handhaven. (7903).

13 De B.F.O. neemt een resolutie aan, waarin de wens tot uitdrukking wordt gebracht langs vredelievende weg tot de vorming van de vrije en souvereine Ver. Staten van Indonesië te komen. (7903).

16 C. v. G. D. bezoekt republikeinse leiders op Banka. In rapport over dit bezoek verklaart de commissie, dat de rep. leiders geen bewegingsvrijheid genieten. (7915).

17 Ned. regering spreekt haar leedwezen hierover uit. (7915) — B.F.O. stelt commissie in welke in contact zal treden met de rep. leiders. (7915) — Indonesisch congres P. v. d. A. (7932).

23 Aziat. conf. te New Delhi. (7923).

28 Veiligheidsraad aanvaart resolutie: Tijdschema souvereiniteitsoverdracht voor 1 Juli 1950. C. v. G. D. wordt U.N.C.I. met uitgebreider bevoegdheden. (7940). Voor volledige tekst zie 7979.

Februari

2 Dr. Van Royen formuleert „fundamentele bezwaren" tegen resol. V.N. Status rep. leiders: „regeringspersonen van een republiek, welker status en verschijningsvorm afhankelijk zal zijn van de volkswil." (7941).

11 Min. Sassen afgetreden. (7950 B).

14 Vertegenwoordigende Raad voor Midden-Java ingesteld. (7963 F).

22 Radio-rede van Anak Agung Gde Agung over de situatie. (7974 A).

26 Regeringsverklaring over de te volgen politiek. Overdracht souvereiniteit aanmerkelijk vroeger dan 1 Juli 1950. Ronde Tafel-conferentie te Den Haag tegen 12 Maart aangekondigd, waaraan alle betrokken partijen zullen deelnemen. (7987 C).

Maart

1 B.F.O. verklaart aan R.T.C. te zullen deelnemen (7988 kol. III). Verklaring dr. Beel over R.T.C. (7988 kol. II).

3 Regering verklaart aan de Veiligheidsraad de aangenomen resolutie niet ten volle te kunnen uitvoeren. (7987). Resolutie B.F.O. (8023 A).

4 Sukarno geeft zijn standpunt over R.T.C. (8000 B).

24 De Veiligheidsraad keurt Canadees voorstel inzake nieuwe instructies voor UNCI goed. Er zal een vóór-conferentie te Batavia worden gehouden. (8022 B).

28 Sumatra-conferentie. (8048).

29 Van de zijde van de Nederlandse regering wordt verklaard, dat deelgenomen zal worden aan de in de Canadese resolutie voorgestelde besprekingen.

30 Mededelingen over de vorming van een federaal-leger. (8035 D).

April

3 Republiek deelt aan de UNCI mede, aan de vóór-besprekingen te zullen deelnemen.

14 Begin van de vóór-conferentie.

16 B.F.O. formuleert beginselverklaring en doelstelling (8071 B). De V.S.I. moeten het gehele grondgebied van Indonesië omvatten. De souvereiniteit van Nederland wordt, zolang de V.S.I. niet is tot stand gekomen, erkend. Deelneming aan de vóór-conferentie is gewenst.

19 Nota van Oost-Indonesië i.z. de wens over een aan de R.T.C. voorafgaande conferentie. (8072 kol. I).

Mei

7 „Rum - Van Royen - statements": Herstel rep. in Sultanaat Djokja; deelnem. rep. aan R.T.C. (8107 C).

10 Moh. Rum verklaart, dat terugkeer van de rep. autoriteiten naar Djokja in twee weken mogelijk zal zijn. Het belangrijkste acht hij „de krachtige wil van beide partijen om uit te voeren wat thans overeengekomen is". (8108 kol. II).

12 Regeringsverklaring: „De regering heeft koers gehouden in de richting van het bekende doel". Zij heeft zich echter „tijdens de vaart deviaties veroorloofd, welke aangekondigd noch voorzien waren". (8109).

14 Rep. noodregering maakt voorbehoud t.a.v. de „Van Royen-Rum verklaringen". (8109 B).

17 Communistische moties resp. i.z. de erkenning van Republiek als zelfstandige staat en i.z. het instellen van een onderzoek naar gruweldaden door de troepen in Indonesië door de Tweede Kamer verworpen. (8118 kol. II, 8119 kol. I).

18 H.M. de Koningin verleent dr. L. J. M. Beel op zijn verzoek eervol ontslag als H.V.K. in Indonesië. Tot opvolger benoemd A. H. J. Lovink, secr.-gen. van het ministerie v. Buitenl. Zaken. (8130 A).

23 Lt.-gen. Spoor bevorderd tot generaal. (8131 A).

25 Gen. Spoor op 47-jarige leeftijd overleden. (8131 A).

30 Tweede Sumatra-conf.: vorming voorl. fed. verband. (8145 A).

Juni

2 Dr. L. J. M. Beel draagt ambt over aan de heer A. H. J. Lovink.

geloof hecht aan de richtlijnen, zoals door de regering thans zijn uitgestippeld voor haar beleid inzake Indonesië en zoals deze nog zeer recent door minister Van Maarseveen in de Tweede en Eerste Kamer zijn toegelicht."
„Ik beschouw mij als uitvoerder van het beleid der regering".
(Ind. Courant 8-6; Parool 2-6)
(Vor. ber. 8130 A)

A. **Demobilisatie gaat door —**
De directeur voor de Demobilisatie, kolonel G. Pruijs, verklaarde op 24 Mei j.l.: „Wat er ook gebeurt, het onlangs bekend gemaakte demobilisatie-schema voor de troepen in Indonesië zal niet meer worden veranderd". „Technisch staat er niets in de weg om binnen de komende acht maanden 30.000 man naar Nederland over te brengen." Allereerst zal de laatste groep oorlogsvrijwilligers terugkeren, ongeveer 9000 man, daarna de 7-Decemberdivisie, die in het tijdvak van October 1949 tot Januari 1950 demobiliseert.
Kolonel Pruijs deelde mede, dat in Indonesië een federaal leger van 18.000 man zal worden opgericht. Mocht dit plan echter door bepaalde omstandigheden niet doorgaan, bijvoorbeeld doordat de Siliwangi-divisie haar afspraken niet zou nakomen, dan zal dat, aldus de adjudant-generaal der Koninklijke Landmacht, generaal-majoor Van Dijk, geen invloed uitoefenen op het demobilisatie-schema. De aflossing zal normaal doorgaan en er zal voor dit probleem dan een andere oplossing gevonden moeten worden. Over de herhalingsoefeningen, die de uit Indonesië komende militairen na hun demobilisatie nog eens zullen moeten meemaken, werd meegedeeld, dat zij niet langer zullen duren dan zes weken.
(Volkskr. 25-5) (V.b. Demobilisatie 7951D)

B. **Een telegram van Ariks aan Dr. Drees —**
De leider van het Iriaanse volk, Johan Ariks, heeft een telegram gezonden aan minister-president Drees, de voorzitters van de Kamers en de voorzitter van de Groter Nederland Actie, de heer Feuilletau de Bruyn, waarin hij namens het Iriaanse volk de protesten tegen het regeringsvoornemen om de bestemming en status van Nieuw-Guinea afhankelijk te stellen van overleg met Indonesische representanten met de meeste kracht steunt.
Ariks zegt in zijn telegram dat de stem van het Iriaanse volk klaarblijkelijk geen gewicht in de schaal legt. „Een zodanige gang van zaken is voor mijn volk niet aanvaardbaar", aldus Ariks. Hij verwijst verder naar zijn telegram d.d. 7 Maart van dit jaar in verband met de R.T.C., waarin het V.N.-intermediair werd aangekondigd. „Ik kan de regering thans mededelen, dat terzake reeds geruime tijd contact met de UNCI is opgenomen en dat de zaak van mijn volk haar volle aandacht heeft", aldus besluit Ariks zijn telegram. Hij ondertekende met: politieke vertegenwoordiger van Irian. (Nwe Rottd. Crt. 8-6)

Ned. W.-Indië

C. **Verkiezingen in Suriname —**
De nationale Partij heeft met dertien zetels de volstrekte meerderheid behaald in de Staten van Suriname. Dit blijkt uit het resultaat van de verkiezing, dat officieel te Paramaribo bekend is gemaakt. De Verenigde Hindostaanse Partij heeft zes, de Surinaamse Landbouworganisatie twee zetels gekregen.
De namen van de gekozen leden der staten zijn:
Nationale Partij: G. van der Schroef, E. de la Fuente, D. Findlay, P. Wijngaarde, L. Lauriers, W. Bos Verschuur, R. Kolader, O. Wong, T. Combalius, J. Raatgever, H. van Ommeren, J. Pengel en L. Eleazer (deze laatste was niet door de partij, maar door de arbeiders candidaat gesteld).
Hindostaanse Partij: Rambaran Mishre, Mohammed Radja, Sital Sing, Shrimisier, Jamaluddin, Lachmond.
Landbouworganisatie: Karamatali en Sumita.
Voor de 21 zetels hadden zich niet minder dan 87 personen candidaat gesteld. De Nationale Partij, zo lezen wij in de Nwe R'damse Crt. van 11—5, steunt ten dele op het oude, enigermate oligarchische kiezerscorps en de aanhang daarvan, verkregen onder de vroeger niet-kiesgerechtigden.
(Vor. ber. Verkiezingen Antillen 8023 E).

België

D. **De Vlaams-Waalse kwestie - Commissie Harmel geïnstalleerd**
De minister van Binnenlandse Zaken, Vermeylen, heeft op 7 Juni het „Centrum van onderzoek voor de nationale oplossing van de maatschappelijke en rechtskundige vraagstukken in de Vlaamse en Waalse gewesten" (commissie Harmel) geïnstalleerd.
De minister sprak eerst in het Frans, en wees er op dat het centrum niet afhangt van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en bepaalde de essentiële taak van het centrum: een nationale oplossing zoeken voor de politieke moeilijkheden eigen aan de verschillende gewesten van het land, met het doel onze democratie te verbeteren.
Het centrum zal maandelijks een verslag opmaken, maar het zal uiteindelijk de uitvoerende macht en het parlement zijn, die de voorgestelde oplossingen zullen uitwerken. De heer Vermeylen verklaarde vervolgens in het Nederlands, dat de wetgever het centrum van onderzoek voor de duur van 2 jaar heeft ingesteld. Zulks moet het aanzetten om dadelijk aan het werk te gaan en de inventaris op te maken, van wat men noemt: de Vlaamse en Waalse grieven, wat als basis zal dienen voor de werkzaamheden.
De moeilijkheid zal zijn, werkelijk nationale oplossingen voor deze vraagstukken voor te stellen.
Het secretariaat van het centrum zal twee secretarissen tellen, een Vlaming en een Waal, die waarschijnlijk beiden ambtenaren zullen zijn. (Nwe Gids 9-7)
(Vor. ber. 7964 A)

Benelux

E. **Bijeenkomst ministerieel comité —**
Het op de Haagse Beneluxconferentie (Maart '49) ingestelde ministerieel comité is van 2 tot 4 Juni te Brussel voor de eerste maal bijeengeweest. Van Nederlandse zijde namen aan deze conferentie deel de Ministers Lieftinck, Van den Brink en Mansholt. De agenda bevatte de volgende vier punten:
Werkmethode der commissie. — Besloten werd, dat de commissie iedere twee maanden afgewisseld in een der drie hoofdsteden bijeen zal komen. De volgende bijeenkomst zal te Den Haag gehouden worden. Bovendien werd overeengekomen, dat in de toekomst, indien dit noodzakelijk mocht blijken, ook andere ministers dan die van Buitenlandse Zaken, Handel en Economische Zaken aan de besprekingen van de commissie zullen deelnemen.
Commerciële en monetaire politiek. — Over dit punt werd langdurig van gedachten gewisseld, teneinde de verschillende monetaire zones der drie landen in nauwe samenwerking met de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking te coördineren.
Voorunie. — Als derde punt van de agenda werden de maatregelen besproken, die moeten worden genomen ter verwezenlijking van de voorunie. De producten die zouden kunnen worden vrijgegeven voor het handelsverkeer werden aan een onderzoek onderworpen. Aan de deskundigen is verzocht binnen 14 dagen de definitieve lijsten van deze producten voor te leggen.
Coördinatie der investeringen — Als vierde punt werd de coördinatie der investeringen besproken. Dit probleem werd bestudeerd in het kader van de beslissingen, welke te Parijs zijn getroffen.
Tenslotte heeft de commissie nog de laatste hand gelegd aan de redactie van het Witboek, dat binnenkort zal worden overhandigd aan de leden van het parlement en aan de pers. Dit witboek zal een overzicht geven van de ontwikkeling van de Benelux. (Ec. Voorlichting 7-6)
(Vor. ber. 8013 B)

China

F. **Valutamarkt te Shanghai —**
Te Sjanghai is een officiële markt voor buitenlandse valuta's geopend. De koers van de „jenminpiao" is vastgesteld op 1800 jenminpiao voor een Amerikaanse dollar. Dit is de eerste maal, dat de communisten een officiële notering voor de Amerikaanse dollar bekend maken. De koers van de dollar te Hongkong is bepaald op 280 jenminpiao voor een dollar. Geen enkele andere buitenlandse munt is overigens genoteerd. (A.N.P. 11-6)
De N.R.C. (11-6) vernam dat het kantoor der Ned.-Indische Handelsbank te Sjanghai onder het nieuwe bestuur is aangewezen als een der geautoriseerde banken aldaar.
Naar A.F.P. op 7 Juni meldde, is Sjanghai door de communistische regering opengesteld voor de buitenlandse handel.
(Vor. ber. 8127)

Denemarken

G. **Eeuwfeest grondwet —**
Op 5 Juni is in geheel Denemarken met grote plechtigheid het feit herdacht, dat honderd jaar geleden, op 5 Juni 1849, de eerste Deense constitutie werd afgekondigd. Parlementaire delegaties uit vele landen, waaronder Groot-Brittannië, Finland en IJsland, hebben de feestelijkheden bijgewoond in het Deense parlement.
Van 1660 af, leefde Denemarken onder het absolute koningschap; in 1831 voerde de koning adviserende provinciale raden in, in 1848 bereikte de golf van revoluties in Europa ook Denemarken. Nationalisten in Sleeswijk wilden zich afscheiden van Denemarken en één staat vormen met Holstein. Na de hieruit ontstane burgeroorlog riep de koning een constituante bijeen; een half jaar later werd de eerste grondwet van kracht. Er werd een Hoger- en Lagerhuis opgericht, en verkiezingen werden gehouden waaraan mannen boven de dertig jaar konden deelnemen.
Na de verloren oorlog tegen Pruisen, waarbij Denemarken (in 1864) Sleeswijk-Holstein en Lauenburg verloor, kregen meer reactionnaire elementen de overhand en door een grondwetswijziging in 1866 werd het mogelijk, dat landeigenaren en rijke burgers door indirecte verkiezingen 50 pct van alle zetels in het Hogerhuis konden beheersen. Pas in 1901

werd de parlementaire regeringsvorm hersteld. In 1915 werd het vrouwenkiesrecht ingevoerd.
Thans wordt weer een nieuwe grondwet ontworpen doch waarschijnlijk zal deze pas in 1950 aan het parlement worden voorgelegd. De Sociaal-Democraten, Radicalen en Communisten wensen het Hogerhuis afgeschaft te zien, doch men verwacht, dat er naar een tussenoplossing zal worden gezocht. Het staat echter vrijwel vast, dat bij de nieuwe grondwet de kiesgerechtigde leeftijd op 21 jaar zal worden gebracht. (Alg. Handelsblad 7-6)

Duitsland

A. Gerhard Eisler —

Gerhard Eisler, die Amerika's communist No. 1 werd genoemd, is tot lid van het „Duitse Volkscongres" benoemd. Eisler wist onlangs uit een Amerikaanse gevangenis te ontsnappen en aan boord van een Pools schip te komen. In Engeland werd hij wederom gearresteerd maar ondanks Amerikaanse protesten vrijgelaten.
Eisler, die in Wenen werd geboren en als communistisch vertrouwensman over de gehele wereld heeft gezworven, bleek intussen benoemd te zijn tot hoogleraar aan de universiteit van Leipzig.

B. Duitse Volkscongres keurt ontwerpgrondwet goed - Aanbevelingen aan de vier-mogendhedenconferentie —

De conferentie van het Duitse Volkscongres heeft op 30 Mei tijdens een bijeenkomst te Berlijn, met één stem tegen, een „ontwerp-grondwet" goedgekeurd.
Het ontwerp opgesteld voor een „ondeelbaar democratisch Duitsland", waarborgt vrijheid van meningsuiting, vrije partijkeuze, vrijheid van godsdienst en van vergadering.
De volksvertegenwoordiging zou bestaan uit een vrije en geheim gekozen Volksvergadering, van 400 leden en een Senaat, bestaande uit vertegenwoordigers der deelstaten op basis van één gedelegeerde op iedere 40.000 inwoners. De Volksvergadering staat wat wetgeving en financiële kwesties betreft boven de Senaat en de republiek heeft de voorrang boven de deelstaten in alle financiële aangelegenheden.
Het souvereine volk kan worden geraadpleegd door middel van een plebisciet na een petitionnement door een tiende van het kiezerscorps of een petitie van een of meer partijen of „massa-organisaties", die kunnen aantonen, dat zij een vijfde deel der kiezers vertegenwoordigen.
De uitvoerende macht zou berusten bij een president der republiek, gekozen door beide kamers tezamen en een regering, die leden moet omvatten van alle partijen in verhouding tot haar sterkte.
De rechterlijke macht zou bestaan uit rechters en lekenrechters.
De constitutie noemt Berlijn als hoofdstad van de republiek. Zij bepaalt straffen voor „oorlogsophitsing", waarborgt het stakingsrecht, schrijft vacanties met doorbetaling van loon voor en onteigening in geval van „misbruik van eigendom".
De uitvoerende macht berust bij de president van de republiek, gekozen door het parlement, een eerste minister en een regering die leden moet omvatten van alle partijen in verhouding tot haar sterkte. De rechterlijke macht zal bestaan uit rechters, „die onafhankelijk zijn en onderworpen aan de grondwet en de wetten". Er zullen lekenrechters worden benoemd op voordracht van „democratische partijen en massa-organisaties", die volledig kunnen deelnemen aan de uitoefening van het recht.

De conferentie heeft voorts met twee stemmen tegen en één onthouding, haar goedkeuring gehecht aan een tot de ministersconferentie te Parijs gericht manifest, waarin aangedrongen wordt op opstelling van beginselen van een vredesverdrag met Duitsland op basis van Yalta en Potsdam, herstel van de Duitse administratieve en economische eenheid, invoering van één valuta in geheel Duitsland, opheffing van alle economische- en verkeersbelemmeringen tussen de zones, toestemming voor oprichting van een voorlopige centrale Duitse regering van vertegenwoordigers van „democratische" partijen en organisaties, bijeenroeping van een vredesconferentie, waaraan een „voorlopige democratische regering" van Duitsland zou moeten deelnemen.

Ten aanzien van een vredesverdrag noemt het manifest de volgende bepalingen voor het Duitse volk aanvaardbaar: herstelbetalingen, waardoor een redelijke levensstandaard niet in gevaar wordt gebracht, liquidatie van alle oorlogspotentieel en de bewapeningsindustrie, demilitarisatie en democratisering van het Duitse politieke, economische en culturele leven, bestraffing van alle oorlogsmisdadigers en beperkte vierzijdige contrôle op de ontwikkeling van het economische en politieke leven in Duitsland.
Er werd besloten, zo spoedig mogelijk een delegatie, waarvan ook Max Reimann als lid werd gekozen, naar Parijs te zenden voor de overhandiging van het manifest. (Max Reimann, de Westduitse communistenleider, bevindt zich thans in een gevangenis).
Eveneens werd een resolutie aanvaard waarin alle Duitsers opgeroepen worden, zich in een „nationaal front" te verenigen. Het Europese herstelprogram, het Atlantische pact en de Westduitse federale republiek werden veroordeeld.
(A.N.P. 30 en 31-5; Neue Zürch. Ztg. 31-5)
(Vor. ber. 7888 Kr. 7-1).

Engeland

C. Emigratie sedert 1946 —

Tussen Januari 1946 en Maart 1949 emigreerden 763.000 Engelsen naar gebieden buiten Europa en het Middellandse Zeegebied, waarvan naar

Canada	115.000
Australië	67.000
Nieuw-Zeeland	21.000
Zuid-Afrika	70.000
Zuid-Rhodesia	5.000
Andere bestemming (buiten Europa en Middell. Zee-gebied)	295.000

(Manchester Guardian Weekly 2-6)

D. Stakingen 1948 —

In 1948 kwamen 1.759 officiële stakingen voor (38 meer dan in 1947), waarbij 426.000 arbeiders betrokken waren en die een verlies opleverden van in totaal 1.944.000 werkdagen. Zeven en dertig stakingen duurden minstens 3 weken. Ongeveer 100.000 betrokken arbeiders wisten niet wat de eigenlijke redenen waren van de stakingen. De ernstigste staking was die in de Londense haven die zich uitbreidde tot Tilbury en de Mersey.
Meer dan de helft der stakingen braken uit in de steenkoolmijnen (1.116 stakingen). Twee vijfde der stakingen betroffen uitsluitend loonkwesties.
(Ministry of Labour Gazette 25-5)
(Vor. ber. Staking 7556 A)

Griekenland

E. Verliezen burgeroorlog 1946-'49

Volgens de Griekse gen. staf bedroegen de verliezen als gevolg van de burgeroorlog in de periode Juni 1946—Maart 1949:
Regeringstroepen: Gedood: 826 officieren en 10.101 manschappen; gewond: 1.290 officieren en 21.961 manschappen; vermist: 3.756. In **totaal 37.934** personen.
Rebellen*): Gedood (door reg.troepen aangetroffen): 28.992; gevangenen 13.105; gecapituleerd: 27.931. **In totaal: 70.028.**
Burgers: Geëxecuteerd door rebellen: 3.516; gedood door mijnen: 731. **In totaal** 4.247.
(Times 1-6-49)
(Vor. ber. 8025 C)

*) Geen cijfers beschikbaar betreffende door rebellen afgevoerde gewonden.

Hongarije

F. Nieuw kabinet —

Het nieuwe Hongaarse parlement is op 8 Juni voor het eerst bijeengekomen onder voorzitterschap van Karoly Ott, communist en voormalig minister van gezondheid.
De minister van buitenlandse zaken Lazlo Rajk en lid van het politieke bureau van de (communistische) arbeiderspartij was het enige vroegere regeringslid, dat niet aanwezig was, terwijl zijn naam ook niet voorkomt op de ledenlijst, hoewel hij bovenaan de verkiezingslijst van zijn district stond.
Op 10 Juni meldde de Daily Telegraph, dat Rajk gearresteerd was. Hij zou een minder vijandige houding jegens Tito hebben voorgestaan daar een breuk met Joego-Slavië volgens hem economische nadelen zou hebben.

Istvan Dobi (kleine boeren) heeft een nieuw kabinet gevormd. Matyas Rakosi (arbeiderspartij) is vice-premier.
Rajk wordt als minister van buitenlandse zaken opgevolgd door Gyula Kallay, die tot dusver hoofd van het kabinet van de president was. Ernö Gerö (arbeiderspartij), die vroeger minister van financiën was, is minister van staat zonder portefeuille geworden en zal mogelijk aan het hoofd komen van de opperste economische volksraad.
Het kabinet telt voor het eerst een vrouw onder zijn leden, n.l. Anna Ratko (secretaresse-generaal van het verbond van textielarbeiders), die minister van volksgezondheid wordt.
Van de 18 ministers, die in de nieuwe regering zitting hebben, behoren 13 tot de (communistische) arbeiderspartij, 3 tot de kleine-boerenpartij en 2 tot de nationale boerenpartij. (A.N.P. 9 en 11-6)
(Vor. ber. Verkiez. 8116 Kr. 15-5)

Internationaal Nieuws

A. Statistiek van het Communisme

In het tijdschrift „Woprossy Ekonomiky" (Economische Vraagstukken) van 28-4-'49 geeft S. Ivanow de cijfers van het aantal **leden** (niet kiezers!) van de communistische partijen in de voornaamste landen. Wij laten deze cijfers hieronder volgen. Daarnaast geven wij de bevolkingscijfers van de betreffende landen. Een en ander **in millioenen.**

	Partijl.	Bevolk.
OOST-EUROPA		
Sowjet-Unie	6 [1]	197
Tsjecho-Slowakije	1	14,5
Bulgarije	0,5	6,5
Oost.-Duitsland	1,8 [2]	20
Polen	1	25
Hongarije	1	9
Roemenië	1	16,5
WEST-EUROPA		
West-Duitsland	0,45	45
Frankrijk	1	42
Italië	2,28 [3]	46
Oostenrijk	0,15	7
Denemarken	0,06	3,8
Nederland	0,055	9,7
België	0,1	8,5
Noorwegen	0,033	3
Finland	0,055	3,9
Groot-Brittannië	0,05	47,5
AMERIKA		
Ver. Staten	0,074	148
Brazilië [3]	0,2	8,55
Cuba	0,05	4,8
Argentinië	0,03	14
Mexico	0,036	22
Peru	0,035	7

In alle overige Amerikaanse staten minder dan 30.000.

AZIE		
Japan	1,5	75
China	3	450
India	0,5	335

[1]) Benevens 9 mill. leden Komsomol (jeugdorganisatie).
[2]) Waarvan 600.000 voormal. leden soc. dem. partij.
[3]) C. P. verboden.

De Neue Zürcher Ztng. (5-6) tekent hierbij aan:
Wat **Oost-Europa** betreft moet opgemerkt worden, dat de communisten, indien zij eenmaal aan de macht zijn een te grote toeloop tot de communistische partij voorkomen, door geen nieuwe leden meer aan te nemen en een wachtlijst in te voeren,zoals de Oost-Duitse S.E.D. tijdens haar in Jan. 1949 gehouden congres deed. Het percentage in deze landen is 8 à 10 procent der bevolking.
Vergelijkt men deze cijfers met het ledenaantal van voor de vestiging van de Volksdemocratie, dan is een aanzienlijke toeneming te constateren. In Oost-Duitsland telde de communistische partij voor de oprichting van de S.E.D. 619.000 leden. In het Hongerije van Nagy waren iets meer dan 200.000 personen lid van de communistische partij. In Tsjecho-Slowakije, was het aantal leden — ondanks de grote successen bij de verkiezingen — juist de helft van thans. Ongeveer 90 à 95% van de onderwijzers, fabrieksdirecteuren, journalisten enz. zijn in dit land lid van de C.P.
In **West-Europa** is de Oostenrijkse communistische partij relatief de sterkste, doch zij omvat toch nog slechts 2 procent van de bevolking. Drie-kwart hiervan bevindt zich in de Russische bezettingszone. De Engelse communistische partij is in tijd van twee jaren toegenomen van 40.000 tot 50.000. In de laatste tijd is echter weer een teruggang te constateren. De Franse communistische partij telde 3½ jaar geleden nog 3 millioen leden en een half jaar geleden nog 1½ millioen. Sedert de verklaring van Thorez, inzake het standpunt t.a.v. Rusland is het ledenaantal nog meer teruggelopen. Ook in Italië, waar de communisten nog altijd tamelijk sterk zijn, is sedert twee jaren een verlies van een half millioen te constateren (zie 8147 B en Kron. 8020 25-3). Enige landen worden wegens hun gering aantal leden door Ivanow niet genoemd zoals Canada en Zwitserland. Van Chili, Spanje, Portugal en Griekenland zijn geen juiste cijfers bekend, door de strenge handhaving van het partijverbod.
In totaal kan men het aantal communisten over de gehele wereld stellen op 20.000.000. Slechts in Oost-Azië en de door communisten geregeerde landen is een stijging merkbaar. In alle overige landen loopt het aantal terug.

Palestina

B. Engelse bisschoppen over Jeruzalem —

De aartsbisschoppen en bisschoppen van Engeland en Wales hebben een gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd, waarin zij de internationalisatie van Jeruzalem vragen als de enige manier om vrije toegang tot de Heilige plaatsen te verkrijgen. (A.N.P. 11-6)
(Vor. ber. Stp. Paus 8056 Kr. 15-4)

Roemenië

C. Donau-Zwarte Zee Kanaal —

De Roemeense regering overweegt ten spoedigste te beginnen met een kanaal tussen Cernavoda (aan de Donau), via het Tasaulmeer naar de Zwarte Zee (ten N. van Constanza). Er is een Algemeen Zwarte Zee-Directoraat opgericht, dat met Russische technische en financiële hulp het werk zal uitvoeren. Het kanaal, dat bevaarbaar zal zijn voor schepen van 15.000 ton, zal de afstand van Cernavoda tot zee terugbrengen van 140 tot 35 mijl. (Manch. Guardian Weekly 2-6-49)

Verenigde Staten

D. Anti-lynchwet door Senaatscommissie goedgekeurd —

Door de juridische commissie van de Amerikaanse senaat is een wetsontwerp tegen het lynchen goedgekeurd, dat bepaalt, dat gevangenisstraf tot een maximum van twintig jaar kan worden geëist en boete tot een bedrag van 10.000 dollar kan worden opgelegd, indien er sprake is van het samenzweren tot, het aanzetten tot, het helpen bij of het begaan van een lynchpartij. Beide straffen kunnen ook gecombineerd worden opgelegd. Voorts wordt in het ontwerp bepaald, dat elke politie-ambtenaar, die zich opzettelijk onttrekt aan zijn plicht om personen ertegen te beschermen, gelyncht te worden of die weigert deze plicht te vervullen, tot vijf jaar gevangenisstraf en tot 5000 dollar boete kan worden veroordeeld. Dit is het eerste wetsontwerp van de wetgeving van president Truman betreffende de burgerrechten, dat in de huidige zitting van het congres door een commissie van de senaat is goedgekeurd. (A.N.P. 8-6)
(Vor. ber. Progr. Truman: 8050 C)

E. President Truman pleit voor militaire hulpverlening —

President Truman heeft op 11 Juni in een rede te Little Rock in Arkansas drie voorwaarden genoemd, die volgens hem van essentieel belang zijn voor het bereiken van een duurzame wereldvrede, namelijk:
1. de V.S. moeten sterk zijn en welvarend.
2. de andere „vrede- en vrijheidlievende" landen moeten eveneens sterk en welvarend zijn, 3. er moet een internationaal lichaam bestaan, dat internationale geschillen kan beslechten en de vrede kan handhaven.
Truman zeide, dat hij verwachtte, dat het Noordatlantisch Pact spoedig met overweldigende meerderheid door de Senaat zou worden aanvaard en dat het van vitaal belang was, dat het pact zou worden gevolgd door een program van militaire hulpverlening.
Truman meende, dat de zaak van de vrede en de vrijheid nog steeds werd bedreigd en critiseerde degenen, die „de hulpverlening aan Europa wilden beknotten, de voor verdediging tegen agressie nodige maatregelen afwezen en de pogingen tot herstel van de wereldhandel wilden te niet doen".
Volgens Ass. Press is uit de woorden van de president te concluderen, dat de Marshall-hulp een „critieke periode" tegemoet gaat. Nu de vrees voor oorlog verminderd is, aldus Ass. Press, acht men binnenlandse problemen belangrijker, temeer daar men vreest voor toenemende economische moeilijkheden in de Ver. Staten.
(U.S. Information Service 13-6; New Herald Tribune 12-6)

F. Aantal negers —

Volgens een raming van het Amerikaanse Bureau voor de Volkstelling maakten in Juli 1947 14.460.000 negers deel uit van de totale bevolking van 140.002.000 op het vaste land van de Verenigde Staten.
Uit een gisteren gepubliceerd rapport over de niet blanke bevolkingsgroepen, met inbegrip van de overzeese strijdkrachten, blijkt verder, dat gedurende de zeven en een kwart jaar van April 1940 af de blanke bevolking in de Ver. Staten met gemiddeld 1,2% per jaar is toegenomen, terwijl de negerbevolking met 1,6% per jaar is toegenomen.
Verder wordt in het rapport melding gemaakt van het feit dat de negers zowel in het jaar 1940 als in 1947 van de niet blanke Amerikaanse bevolking 96% uitmaakten. Amerikaanse Indianen, Japanners en Chinezen vormden grotendeels de resterende 4%. Van deze rest waren 60% Indianen. De Indiaanse bevolking was sneller toegenomen dan de blanke of de negerbevolking en was gestegen van 334.000 in 1940 tot 402.000 in 1947.
Aan het begin van deze maand werd de totale Amerikaanse bevolking in April 1949 op 148.527.000 geschat.
(Vor. ber. Bevolking 7955 C)

De snelheid in de Lucht —

Het moderne vliegtuig bereikt een snelheid van vierhonderd kilometer per uur. Over een jaar of vijf, zes zullen we, dank zij de straalvliegtuigen, met snelheden van achthonderd kilometer vliegen. Daarna zullen we komen in het tijdperk van de vliegmachines, welker motoren hun voortstuwingskracht ontlenen aan de atoomenergie. Het schijnt namelijk, dat men de atoomenergie heeft kunnen gebruiken voor de voortbeweging van vliegtuigen. Het vliegen met zulke toestellen zou binnen acht of tien jaar mogelijk kunnen zijn, hetgeen betekent, dat elke afstand zonder tussenlanding kan worden afgelegd.
Deze mededelingen werden gedaan door dr. A. Plesman, pres.-directeur van de K.L.M. op een onlangs gehouden vergadering van het departement 's-Gravenhage van de Nederlandse Maatschappij voor nijverheid en handel. Hij wees er voorts op, dat het lichaam, belast met de research op het gebied van de atoomenergie, belangrijk op zijn programma vooruit is.

Het hieronder volgende artikel geeft een overzicht van enige moeilijkheden, welke overwonnen moeten worden bij het opvoeren van de snelheid in de lucht.
In de moderne tijd, waarin zeer grote en opzienbarende uitvindingen worden gedaan — men denke b.v. aan atoombom of radar — trekken de berichten omtrent het bereiken van zeer hoge vliegsnelheden slechts betrekkelijk weinig aandacht. Tussen een snelheid van 800 km per uur en van 1200 km per uur ziet men geen essentieel verschil.
Toch achtte de wetenschappelijke wereld het enkele jaren geleden nog onmogelijk, dat een mens zich zou kunnen verplaatsen met een snelheid, gelijk aan of groter dan die van het geluid. Men meende dus, dat er een absoluut snelheidsmaximum bestond. Deze mening was gegrond op het feit, dat zich vreemde verschijnselen voordoen, zodra een vliegtuig de snelheid van het geluid bereikt. Deze verschijnselen zijn reeds geruime tijd bekend (ze werden o.a. waargenomen bij kogels en andere projectielen) en men is er in geslaagd, de oorzaken hiervan op te sporen.

De geluidsbarrière — In het kort kan de verklaring als volgt worden gegeven:
Wanneer een voorwerp beweegt, ontstaan er trillingen, welke zich in alle richtingen voortplanten met een snelheid, ongeveer gelijk aan die van het geluid; deze trillingen prepareren de lucht op de komst van het voorwerp. Wanneer het voorwerp, i.c. een vliegtuig, zich evenwel verplaatst met dezelfde snelheid als de trillingen, dan is er geen tijd om de lucht te prepareren. Hierdoor wordt de weerstand aanzienlijk verhoogd.
Maar het grote gevaar is gelegen in het botsen van luchtstromingen. Zolang de grootste dikte van de vleugel niet is bereikt, schiet de lucht met een snelheid, welke groter is dan die van het vliegtuig, over de vleugel heen. Hierna echter neemt de snelheid van de luchtstromingen snel af. Tijdens deze snelheidsovergang kunnen gevaarlijke „schokgolven" worden gevormd. Dit verschijnsel treedt op, wanneer de lucht met „supersonische" snelheid over het eerste deel van de vleugel heenschiet, terwijl de snelheid daarna terugvalt tot „subsonisch". Op welk moment zulks geschiedt is afhankelijk van de snelheid van het vliegtuig en de vorm van de vleugel, doch in ieder geval ontstaan schokgolven bij een vliegsnelheid, welke die van het geluid benadert. Piloten, die in een duikvlucht de snelheid van het geluid benaderen, verloren iedere contrôle over het vliegtuig; verscheidene malen werd het toestel zelfs volkomen uit elkaar gerukt.
Men heeft de snelheid in drie zones verdeeld: de gevaarlijke zone is de **transsonische**: van 1000 kpu. tot 1300 kpu.; lagere snelheden worden **subsonisch of sorisch**, hogere **supersonisch** genoemd. Schokgolven worden alleen gevormd in de transsonische zone; in de subsonische zone zijn n.l. alle snelheden subsonisch, in de supersonische zijn ze alle supersonisch. Het probleem, waar men zich dus voor geplaatst ziet, is het passeren van de transsonische zone, die karakteristiek de geluidsbarrière wordt genoemd.
Proefnemingen en resultaten. — Het waren de Duitsers, die als eersten het aerodynamisch onderzoek uitbreidden tot transsonische en supersonische snelheden. Zij dachten reeds in 1935 aan supersonische vliegtuigen. De geleerden Busermann en Betz hebben de eerste richtlijnen opgesteld, welke door Lippisch en andere ontwerpers werden uitgewerkt. Betz en Robert T. Jones van het Langley Laboratory in Virginia ontdekten gedurende de oorlog, onafhankelijk van elkaar, dat vliegtuigen met vleugels in pijlstelling (zie fig. 1) gunstig reageerden op transsonische snelheden.
De vorming van een schokgolf kan niet worden voorkomen; de ontwerper moet er dus rekening mee houden. Een vleugel in pijlstelling passeert de schokgolf veel sneller dan de orthodoxe vleugel en ontvangt daardoor niet de geweldige klappen, die bij normale toestellen vaak de vleugels afrukken. De pijlstelling vergroot de effectieve slankheid. Snijdt men in figuur 1. de vleugel éénmaal volgens

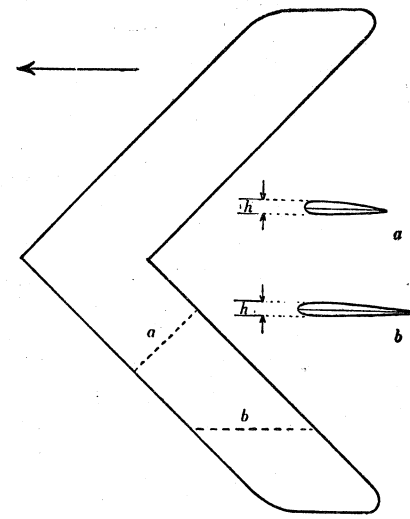

Fig. 1. Pijlstelling.

de lijn a en eenmaal volgens de lijn b door, dan krijgt men twee profielen te zien, die even hoog zijn, maar waarvan b veel langer is dus een grotere slankheid heeft. Dit laatste profiel (b) is het ten slotte waar het om gaat, want in deze richting stroomt de lucht langs de vleugel. Bij een terugwijking van 45° wordt de „effectieve koorde" op deze wijze 1,4 maal zo lang bij gelijkblijvende dikte, zodat wanneer de oorspronkelijke dikte b.v. 15% van de koorde bedraagt, deze volgens de nieuwe doorsnede slechts iets meer dan 10% is. De pijlvleugel is dus een aanlokkelijke overgangsvorm om tot grote snelheden te komen, hoewel hij in de practijk ook weer tot problemen

Fig. 2. Bij normale snelheden leveren de luchtstromen geen moeilijkheden. Het stijgvermogen (zie pijlen) ontstaat door druk op de onderkant van de vleugel en een zuiging boven de vleugel als de lucht er overheen stroomt. Door de piloot te controleren staartvlakken geven de nodige stabiliteit. De lucht-„woelingen" achter de vleugel zijn te verwaarlozen.

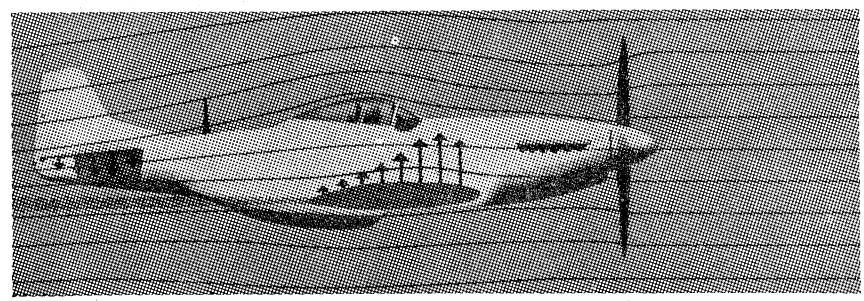

Fig. 3. Nadert de snelheid van een vliegtuig die van het geluid, dan wordt de snelheid van de luchtstroom groter, om zodra de vleugel gepasseerd is snel af te nemen. Heftige „schokgolven" treden op, waardoor het stijgvermogen wordt aangetast, zomede het stabilisatievermogen der staartvlakken.

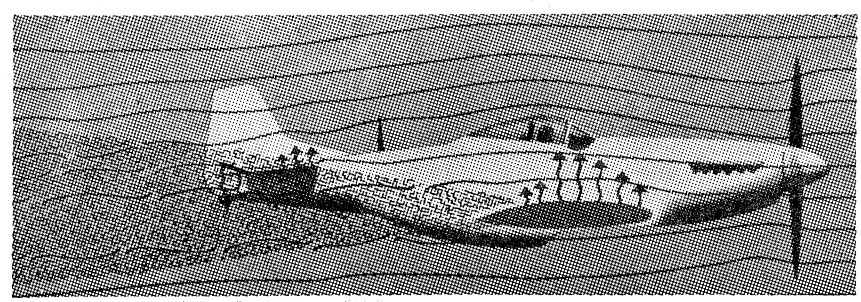

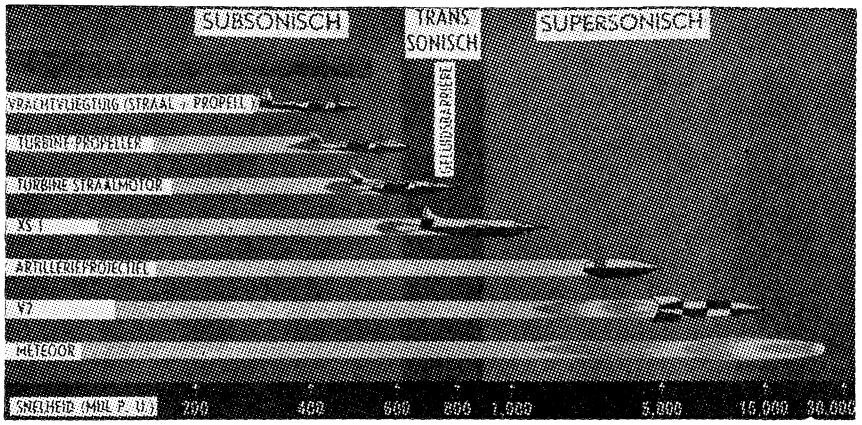

Fig. 4. Op bovenstaande afbeelding is aangegeven de verdeling van snelheden in subsonische, transsonische en supersonische. Welke snelheden door verschillende vliegtuigen en projectielen bereikt worden, kan men aflezen uit de schaalverdeling, die in mijl p.u. luidt. Van boven naar beneden: groot vrachtvliegtuig (straal + propeller), 2 vliegtuigen resp. met turbine-propell. en met turbine-straalmotor, de X S-1, een artillerie projectiel, de V 2 en een meteoor. (Men zie ook het artikel over Reactie voortstuwing op **pag. 7096).**

leidt. Dit ondervindt men vooral bij de ontwikkeling van de staartloze vliegtuigen en vliegende vleugels, waarbij de pijlstelling het aangewezen middel is om zonder staartvlakken de nodige stabiliteit te verkrijgen. Het is vliegtuigontwerpers altijd duidelijk geweest, dat, aerodynamisch gesproken, het staartloze type de meest efficiente vorm is.

Niet alleen door het veranderen van de vleugelstand heeft men getracht aan de gevaren van de transsonische zone het hoofd te bieden, doch ook door het veranderen van de vorm van de vleugel. Zeer grillige en vreemdsoortige vleugels zijn ontworpen; de modellen bleken bij het testen zeer goed te voldoen. De beste resultaten bij een werkelijke vlucht zijn tot nu toe behaald met de „Bell XS 1" en de „Douglas Skystreak". De XS 1 is gebouwd door het Amerikaanse leger en heeft volgens officiële berichten de geluidsgrens overschreden, terwijl een piloot in het vliegtuig aanwezig was. Het theoretisch snelheidsmaximum van dit toestel, dat met behulp van raketten op een hoogte van 10 km. wordt gestart, is 2400 kpu.

De Skystreak is ontworpen door de Amerikaanse marine; hij wordt voortbewogen door turbojet en van de grond af gestart. Het spreekt vanzelf, dat, alvorens tot de bouw van een experimenteel toestel wordt overgegaan, een volkomen identiek model aan een grondige test wordt onderworpen. Dit testen geschiedt in windtunnels, waarin zeer vernuftige contrôle-apparaten worden opgesteld.

Door het hoge tempo, waarin de onderzoekingen voortschrijden, voldoen echter zelfs de meest moderne Amerikaanse windtunnels niet in alle opzichten. Het bouwen van een supersonische windtunnel, die aan alle eisen voldoet, zou evenwel minstens $ 300 milliard kosten.

Een grote moeilijkheid, waarop men telkenmale stuit bij het ontwerpen van supersonische modellen is het feit, dat het model in transsonische en supersonische zone bruikbaar is, doch niet in de subsonische. Bij landen en opstijgen zal echter steeds - zij het misschien gedurende korte tijd - met subsonische snelheid moeten worden gevlogen. Om dit probleem op te lossen tracht men vleugels te ontwerpen, welke gedurende de vlucht kunnen worden versteld.

Andere problemen — De vraagstukken, welke zich voordoen bij het streven naar hoge snelheid, zijn niet uitsluitend van aerodynamische aard. Hoge snelheid is onmogelijk zonder grote krachtbronnen. Bij de huidige stand van de techniek is een supersonisch vliegtuig commercieel onbruikbaar, daar de vervoerstarieven zelfs door millionnairs niet zouden kunnen worden betaald.

Voorts zullen speciale voorzieningen moeten worden getroffen, opdat gedurende de vlucht de temperatuur, het zuurstofgehalte en de druk binnen de cabine slechts weinig veranderen.

Ook aan de piloot zullen zeer bijzondere eisen moeten worden gesteld. Zal een mens snel genoeg kunnen reageren om zonodig tijdig in te grijpen tijdens een supersonische vlucht? Waarschijnlijk zal besturing en contrôle slechts mogelijk zijn door een - in hoge mate te perfectionneren - automatische piloot.

Mogelijkheden — Gesteld, dat deze en talloze andere moeilijkheden kunnen worden opgelost, zodat een vlucht met een gemiddelde snelheid van b.v. 1500 kpu. mogelijk is. De afstand Amsterdam-New York zou dan in ca. 3 uur kunnen worden afgelegd. Men zou zelfs de tijd kunnen verslaan: vertrekt men om 9 uur 's morgens (Eastern Standard Time) uit New York, dan is men vóór 9 u. 's morgens (Pacific Standard Time) in Los Angelos. Men zou dus het „Happy New Year" zowel in New York als in Los Angelos kunnen begroeten!

(Red. K.H.A. Bronnen: New York Times 10-3-'46; 20-6-'48; Usis 20-11-'46; Life 20-1-'47; Vliegwereld 15-4-'47; Nwe Rottd. Crt. 27-5-'49)

Fig. 5. Twee decaden snelheid in de lucht, te beginnen met vlucht Lindbergh in 1927.

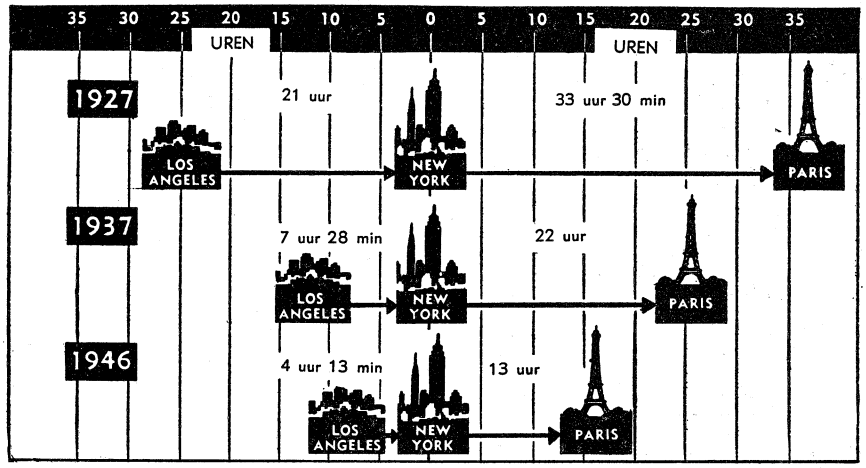

Fig. 6. Zes stadia in de ontwikkeling van de vliegtuigbouw. 1) het toestel waarmede Wright in 1903 opsteeg (spanwijdte 30 Eng. voet); 2) het toestel waarmede Lindbergh in 1927 de oceaan overstak (46 voet); 3) de B-17 van 1938 (103 voet); 4) de B-29 van 1944 (141 voet); 5) de Constellation van 1946 (123 voet); 6) de B-36, de grootste bommenwerper ter wereld, van 1948 (230 voet); Zie ook 6860 D.

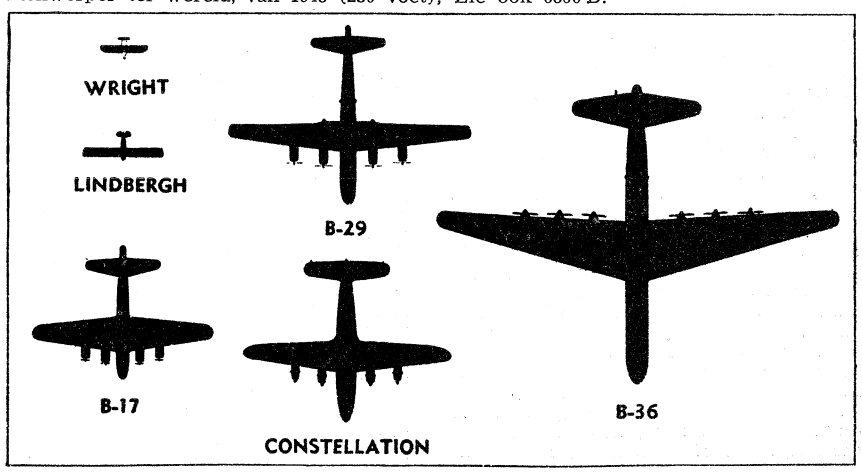

Op 23 Mei werd te Bonn in een plechtige zitting van de Constituerende Raad de grondwet voor de „Federale Republiek Duitsland" afgekondigd. Prof. dr. Ernst Reuter, burgemeester van Berlijn, ondertekent de constitutie. Boven de tafel de zwart-rood-gouden vlag. (Zie ook 8132 E). (foto Ass. Press)

8162

De begrafenis van generaal S. H. Spoor op het ereveld Menteng Pulo bij Batavia (28 Mei. Zie ook 8131 A). Hiernaast: Mevrouw Spoor en een broer van de overledene. Daarachter de afgetreden Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, dr. L. J. M. Beel, naast deze gen.-majoor H. C. Buurman van Vreeden, waarnemend commandant van de Ned. troepen in Indonesië. Onder: Sultan Hamid II en lt.-kol. jhr. Six plaatsen namens H.M de Koningin een krans achter het grafkruis.

(foto Ass. Press)

Economische ontwikkeling in Indonesië

Minister zonder portefeuille, L. Götzen, heeft op 15 Juni aan de Tweede Kamer een nota doen toekomen i.z. de economische ontwikkeling in Indonesië. Hierin wordt o.m. gezegd, dat, aangenomen, dat orde en rust voor het per 1 Juli 1949 aanvangende jaar zouden zijn hersteld, dat de beschikbare exportgoederen tegen de einde 1948 geldende prijzen kunnen worden verkocht en dat de eerstvolgende jaren voldoende buitenlandse financiële hulp beschikbaar zal zijn, de betalingsbalans voor 1952/53 de volgende saldi zou opleveren (in millioenen dollars):

Credit (= ontvangsten): Noord- en Centraal-Amerika 225.1, Zuid-Amerika 20.0, niet deeln. £-gebieden 21.1, andere niet deeln. geb. 27.1, deeln. £-geb. 96.1.

Debet (= uitgaven): deeln. niet-£-geb. 18.9, Nederland 151.8. Het totale creditsaldo van alle landen excl. Nederland beloopt $ 352.5 mill., nl. het saldo tussen totale ontvangsten ad $ 938.6 millioen en totale uitgaven ad $ 586.1 mill. (excl. Nederland). Tegenover Nederland is het saldo negatief. De betalingen aan Nederland worden nl. voor 1952/53 berekend op $ 361.8 mill., de ontvangsten van Nederland op $ 210 mill., zodat een verschil resulteert van $ 151.8 millioen. Inclusief Nederland zou er derhalve een overschot zijn van rond $ 200 millioen.

Buitenlandse handel — De Marshall-toewijzingen bedroegen tot de opschorting van deze hulpverlening op 22 December 1948 $ 68.6 mill., waarvan echter slechts $ 57 mill. kan worden geïnd. De dollar-invoer moest ten gevolge van genoemde maatregel met $ 37 mill. worden verminderd, hetgeen het herstel ernstig zal vertragen en een terugslag zal hebben op de uitvoer.

Ingevoerd werd in 1948 totaal *f* 1154.6 tegen resp. *f* 753.9 en *f* 472.4 mill. in 1947 en 1939, terwijl de uitvoer totaal bedroeg *f* 1044 mill. tegen resp. *f* 343 en *f* 764.3 mill. in 1947 en 1939. Het invoersaldo over 1948 beloopt derhalve *f* 110.6 millioen tegen *f* 410.9 millioen over 1947 en een uitvoersaldo van *f* 291.9 millioen over 1939.

Met uitzondering van tin en bauxiet is de vóór-oorlogse export nog lang niet bereikt. Wel toont het eerste kwartaal van 1949 een bevredigende vooruitgang. Sedert 1 Maart j.l. is de invoer uit de soft-currency landen vrij gegeven.

Bij een geraamde Indonesische uitvoer van *f* 174 mill. en een invoerraming van *f* 183.5 mill. voor de periode 1 Sept. 1947 t/m 30 Sept. 1948 werden vergunningen afgegeven voor respectievelijk *f* 225.6 en *f* 176.1 mill. Bij een raming voor kapitaalgoederen ad *f* 58.44 werden vergunningen afgegeven voor slechts *f* 26.30 mill. Voor de periode 10 Oct. 1948/30 Sept. 1949 is de raming: agr. uitvoer *f* 222, industr. uitvoer *f* 85 mill., totaal *f* 307 mill., invoer: agr. *f* 88 en industr. *f* 159 mill., totaal *f* 247 mill. Uitvoersaldo derhalve *f* 60 mill. Voor kapitaalgoederen is geraamd *f* 30.11 mill., terwijl de aanschaffingen op thesauriërekening zijn geraamd op *f* 18 millioen.

Mijnbouwindustrie. - De productie-capaciteit van de tinmijnen op Banka en Billiton is thans weer zo groot, dat meer wordt geproduceerd dan in 1938. De mijnen op Banka leverden in 1948 174.197 quintalen tinerts; de uitvoer bedroeg, omgerekend in ton 18.562 ton ter waarde van *f* 74.3 millioen (1947: 10.000 ton t.w.v. *f* 40.— millioen).

Het Gemeenschappelijk mijnbouwbedrijf Billiton produceerde in 1948: 99.298 quint. tinerts en exporteerde 10.994 ton tinequivalent ter waarde van *f* 40.— millioen (1947: 5.600 ton, t.w.v. *f* 23.— millioen).

De totale uitvoer van tin en tinerts uit Indonesië inclusief de productie van de Singkepmijnen bedroeg in:

1947 22.000 ton t.w.v. *f* 65 mill. en in 1948 45.697 ton t.w.v. *f* 148 mill. (voorl. cijfers).

De G. M. B. op Billiton haalde in Januari en Februari 1949 een productie van resp. 8.668 en 7.934 quint. De totale uitvoer in Januari en Februari bedroeg resp. 4820 ton ad *f* 17.5 millioen en 3900 ton ad *f* 14.3 millioen.

De totale steenkolenproductie van Indonesië bedroeg in 1948 538.000 ton. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat de Ombilin Mijnen voor de laatste politiële actie nog in republikeins gebied lagen en dus niet in de cijfers zijn berekend.

Aardolieproductie. — Na de oorlog werden de herstelwerkzaamheden krachtig ter hand genomen, zodat de raffinagebedrijven te Pladjoe en Wonokromo thans weder op vooroorlogse capaciteit werken. Het raffinagebedrijf te Soengei Gerong is eveneens weder in bedrijf gesteld. Voor 1949 zal de raffinagecapaciteit naar raming ca. 3.750.000 ton bedragen; gestreefd wordt naar een totale aardolieproductie in 1949 van ca. 4.000.000 t.

Ondernemingslandbouw. — Over de ondernemingslandbouw wordt medegedeeld, dat de 33 in het oude bezette gebied van Oost-Java gelegen suikerfabrieken in 1948 alle onder eigen beheer zijn gekomen.

Suiker. — Het aantal producerende fabrieken in het Federaal gebied Oost-Java, dat in het oogstjaar 1949 in productie zal zijn, bedroeg eind Januari j.l. 19. Het aantal beplante ha. voor het oogstjaar 1948-49 bedraagt 15.819, waarvan — behoudens rietbranden — naar taxatie 200.000 ton kristalsuiker wordt verwacht, welke op vijftien fabrieken kan worden vermalen. De ondernemingen in Oost- en West-Cheribon hebben een totaal-aanplant van 4551 ha. en een bibitaanplant voor 1949-50 van ruim 347 ha.

De suikeruitvoer in 1948 bedroeg ruim 70.000 ton (waarvan 7000 ton melasse).

Rubber. — In December 1948 waren in Indonesië 417 rubberondernemingen in productie tegen 194 in Januari. De totale productie bedroeg in 1948 103.406.000 kg. droog, de export 102.930 ton, waarvan naar Nederland 40.916 ton (39.8%).

Thee. — De theeproductie in 1948 bedroeg 25.234.571 hkg (v. j. ca. 3 mill.), waarvan 20.189.076 hkg werd geëxporteerd. Voor 1949 mag worden gerekend op een productie van ca. 50 millioen hkg.

Tabak. — Het herstel in de Besoekitabakscultuur geschiedt ondanks waterschaarste met voortvarendheid. In November stond 6250 ha. aanplant in de grond en waren er 287 hangloodsen gebouwd. Ook in Deli vordert het herstel bevredigend. Vóór de oorlog werkten ruim 63.000 personen in de tabakscultuur, thans slechts 36.000, of 45% minder. De immigratie van werkvolk van Java werd daarom weder ter hand genomen. In 1948 werden 831 tabaksvelden geoogst, voor 1949 steeg het aantal beplante velden tot 4040.

Kina. — De kinaproductie bedroeg in 1948 6.825.140 kg. droge bast. De afzet is thans minder dan de helft van de vóór-oorlogse hoeveelheid. De productie zal aan de kleinere afzet worden aangepast.

Koffie. — De koffieproductie bedroeg 9.225.552 kg. droog, de uitvoer 2378 ton ad *f* 3.4 millioen.

De palmolieproductie bedroeg in 1948 in federaal gebied 56.000 ton, waarvan 40.000 ton (v. j. 2263 ton) ad *f* 44 mill. werd geëxporteerd; voor 1949 wordt de uitvoer geraamd op 100.000 ton.

Bevolkingscultures. — Na de bezetting werd bepaald dat de rechten der particuliere landerijen werden opgeschort.

De totale oppervlakte op Java bedraagt nu nog 498.829 ha.

Rubber. — In 1948 werd 176.863 ton bevolkingsrubber uitgevoerd (1947: 65.000 ton), t.w.v. *f* 145.2 millioen.

Copra. — De totale export van copra bedroeg 242.245 ton (1947: 172.639 ton); de totale opkoop door het coprafonds 355.000 ton. Uitvoer Jan.-Maart 1949 82.827 ton.

Peper. — De pepercultuur heeft zich nog nauwelijks hersteld. In 1948 werd 1800 ton uitgevoerd tegen 55.600 ton in 1938.

Kapok. — De kapokindustrie was niet onverdeeld gunstig. De oogstraming voor 1948-49 is gelijk aan 40% van de vooroorlogse productie.

Thee. — De bevolkingstheecultuur, geconcentreerd in West-Java, herstelde zich tot ca. 40% van het vooroorlogse peil.

Verkeerswezen. — Op 31 December 1948 waren in totaal bij het Verenigde Spoorwegbedrijf in exploitatie 3.139 km. tegen 2.521 km. een jaar tevoren.

De lengte van het inter-insulaire luchtnet, dat in 1940 ongeveer 10.000 km. bedroeg, bedraagt thans 20.000 km. Het aantal passagiers steeg van 23.000 in 1940 tot 140.000 in 1948. Ook het luchtvracht- en -postvervoer werd in deze periode verveelvoudigd.

De totale tonnage, die aan de grote scheepvaartmijen ten dienste staat, bedraagt thans 319.000 ton of 92.000 ton minder dan in 1940. Ook de tankvloot blijft daar met 19.000 ton onder.

De totale tonnage van de op Indonesië varende Nederlandse rederijen is nagenoeg hersteld n.l. 601.500 tegen 603.000 ton. **(Vor. ber. Nota 1948: 7491)**

De uitvoer van de voornaamste producten bedroeg (waarde in millioenen guld.):

	1947		1948 (voorl. cijfers)		1939	
	ton	waarde	ton	waarde	ton	waarde
Rubber	84.995	67.9	279.800	2561.1	410.704	194.8
Copra	152.639	79.7	242.246	157.0	537.024	25.3
Suiker	1.726	0.9	63.922	23.5	1.376.038	76.5
Thee	3.203	5.6	9.408	21.4	83.653	57.0
Tin en -erts	21.673	60.5	46.294	147.8	38.753	59.3
Aardolieprod.	770.979	62.2	3.848.000	260.—	6.425.457	155.3
Palmolie	2.263	3.3	39.900	43.2	231.769	15.7
Kinabast en kinine	—	3.6	—	9.—	6.905	11.2
Harde touwvez.	3.582	2.3	5.800	4.7	108.036	10.4
Peper, witte	1.743	3.3	829	2.2	15.238	2.9
Tabak	2.230	4.3	1.062	4.3	353.831	26.8
Koffie	357	0.5	2.378	3.4	66.122	11.5

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

12 Juni (Zondag)

België — Het Algemeen Belgisch Vakverbond viert zijn vijftigjarige bestaan.
Duitsland — Goethe-prijs 1949 aan Thomas Mann toegekend.
Indonesië — Te Djokja werd in de tuin van mevrouw Sukarno een handgranaat geworpen.
— De onder invloed van Tan Malakka staande partij Murba, verwerpt de „Van Royen-Rum verklaringen". (V. b. 7821 B)
— Moh. Hatta, die op Sumatra besprekingen zou voeren met de minister-president van de republikeinse noodregering Sjarifuddin, heeft met deze, noch met enig lid van diens kabinet, contact kunnen krijgen.
Internationaal — Op vier ministers-conferentie te Parijs verklaart Bevin — zulks in antwoord op een voorstel van Wisjinski tot ontruiming van Duitsland na afsluiting van het vredesverdrag — geen tevoren vastgestelde evacuatietermijn te willen aanvaarden. De procedure van het vredesverdrag met Duitsland wordt naar de plaatsvervangende ministers verwezen. Wisjinski erkent de noodzaak van het raadplegen van de nabuurlanden vóór een eventuele evacuatie. (Vor. ber. 8152 Kr. 9-6)
Japan — Te Tokio wordt de vierhonderdste verjaardig van de komst van Sint Franciscus Xaverius op plechtige wijze herdacht.
Sport — Het Ned. voetbal-elftal wint te Kopenhagen met 2—1 van het Deense elftal. (V. b. Ned. Elftal 8068 Kr. 23-4)
Tsjecho-Slowakije — In een herderlijk schrijven waarschuwen de bisschoppen tegen het „Comité van katholieke actie". Zij zullen zich nooit neerlegggen, bij welke actie ook, die de Kerk in „slavernij" zal voeren. (V. b. 8152 Kr. 10-6)

13 Juni (Maandag)

Albanië — De communistische ex-minister Dzodze, i.v.b. betrekkingen met Tito, terechtgesteld.
Duitsland — Belgische soldaten bezetten de Chemische Werke Essener Steinkohlen te Bergkamen bij Dortmund, nadat de arbeiders zich verzet hadden tegen de demontage. (V. b. 8152 Kr. 10-6)
Internationaal — Het bestuur van de internationale federatie van vrouwen in het beroeps- en zakenleven heeft in een conferentie te Helsinki een resolutie aangenomen, waarin geprotesteerd wordt tegen het Nederlandse voornemen, om gehuwde ambtenaressen te ontslaan.
— De „United Nations World" meldt, dat Rusland per jaar 110 millioen dollar aan spionnage en contra-spionnage besteedt en daarvoor 12.800 personen aan het werk heeft. De Amerikaanse uitgaven voor dit doel, bedragen 80 millioen en de Engelse 56 millioen. De Ver. Staten hebben 6.615 personen en Engeland heeft 3.860 personen in dienst.
Nederland — Door uitputting van dollarcontingent wordt de groenten-export naar Duitsland stopgezet.
— De kanonneerboten „Flores" en „Soemba" worden wegens belangrijke prestaties in oorlogstijd bij koninklijke dagorder onderscheiden.
— Bij de jongste grenscorrecties heeft bij Millingen en bij Bergen (L.) om technische redenen een geringe gebiedsafstand aan Duitsland plaats gehad. (Vor. ber. Grenscorr. 8079)
Noorwegen — Als opperbevelhebber waarschuwt de Koning alle officieren van de strijdkrachten tegen mogelijke activiteit van vijfde colonnes.
Tsjecho-Slowakije — De opleiding van priesterstudenten onder contrôle van de staat gebracht.

14 Juni (Dinsdag)

Bulgarije — De communistische partij maakt bekend, dat de voormalige vicepremier Kostov uit de partij is gezet.
Duitsland — De premier der elf West-Duitse staten kondigen de nieuwe kieswet af. De verkiezingen voor het eerste federale parlement zullen op 14 Aug. plaats hebben. (zie in dit nr.)
Indonesië — Te Djokja plakken communisten biljetten aan, waarin zij zeggen gereed te zijn om na vertrek van de Nederlandse troepen de macht over te nemen.
Internationaal — Volgens A.P. zijn de communistische leiders van alle Oost-Europese landen te Karpazcy t. W. van Wrocklau (Breslau) bijeen, o.m. om een nieuwe campagne tegen Tito te bespreken.
Nederland — Met ingang van 1 September a.s. is tot eerste dirigent van het U.S.O. benoemd Paul Hupperts, tot dusver dirigent van het Maastrichts Stedelijk orkest.
Sowjet-Unie — De Sowjet-Unie heeft de Britse en Amerikaanse nota waarin Hongarije, Roemenië en Bulgarije ervan worden beschuldigd de bepalingen van het vredesverdrag niet te zijn nagekomen, van de hand gewezen.
Ver. Staten — Senaat ratificeert intern. tarwe-overeenkomst.
Viet-Nam — Bao Dai, ex-keizer van Annam, geïnstalleerd als Hoofd van de staat Viet-Nam, die omvat: Tonkin, Annam en Cochin-China.

15 Juni (Woensdag)

Duitsland — De West-Berlijnse spoorwegarbeiders zetten de staking voort. (Zie 8141 Kr. 3-6 en 8116 Kr. 20-5)
Finland — Vertrouwens votum i.z. regeringspolitiek op het gebied der financiën en werkloosheidsbestrijding met 94 tegen 92 stemmen aangenomen.
Frankrijk — Alle openbare ambtenaren — ongeveer 1 millioen — houden een 24 uur staking om kracht bij te zetten aan een eis tot onmiddellijke loonsverhoging.
Internationaal — De Cominform-bijeenkomst is beëindigd. Men neemt aan, dat behalve de kwestie van sancties tegen Tito, ook de kwesties Duitsland, Griekenland en China en de maatregelen tegen de Kerk zijn behandeld. (zie 14-6)
Nederland — De Bond van Algemeen Rijkspersoneel acht een verhoging van de salarissen van de laagst bezoldigden met ten minste 20% noodzakelijk.
— Mr. H. A. M. T. Kolfschoten volgt V. F. M. baron van Voorst tot Voorst op als lid van de Eerste Kamer.
— Minister van den Brink heeft besloten met ingang van 1 Juli de tabaksdistributie af te schaffen.
— Mr. dr. J. Wijnveld, advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, op 65-jarige leeftijd overleden.
Syrië — De wapenstilstandsbesprekingen met Israël zijn afgebroken wegens de „gemelde Joodse schendingen van de overeenkomst van Rhodos". (zie 8152 Kr. 7-6)
Birma — Karens vormen eigen regering. Minister-president is Ba U Gyi.

16 Juni (Donderdag)

België — Atlantisch pact geratificeerd. (Atl. pact. zie 8049 A)
Indonesië — Volgens de sultan van Djokja zal Djokja tot gesloten stad worden verklaard.
Internationaal — De werkcommissie voor de atoomenergie van de V.N. besluit met twee stemmen tegen en een onthouding, resp. Sowjet-Unie en Oekraïne en Egypte, haar werkzaamheden stop te zetten, daar zij niet in staat is tot overeenstemming te komen.
Nederland — De Ned. Ver. van ex-politieke gevangenen treed uit de Int. federatie van ex-politieke gevangenen, daar deze in haar orgaan een aanval had gericht op H.M. de Koningin en het regeringsbeleid.
— De Ned. Bond tot Kinderbescherming herdenkt haar vijftig-jarig bestaan.
Syrië — Irak wordt ervan beschuldigd troepen samen te trekken aan de grens met Syrië.

17 Juni (Vrijdag)

Internationaal — Bijeenkomst van de Consultatieve raad van de West-Europese Unie te Luxemburg.
— De heer J. v. d. Kieft (Ned.) herkozen als president van de internationale organisatie van dagbladdirecteuren.
Italië — In N. Italië, in de Po-vlakte, zijn petroleumbronnen aangeboord, die belangrijk genoeg zouden zijn, „om radicale veranderingen in de Italiaanse economie teweeg te brengen."
Nederland — Minister Van Maarseveen vertrekt naar Indonesië.
— Koningin Juliana en Prins Bernhard brengen een officieel bezoek aan Utrecht.
Ned. W.-Indië — De leden van het College van Algemeen Bestuur van de Antillen, Da Costa Gomez, Beaujon, Eman, Newton en Römer, bieden hun ontslag aan.

18 Juni (Zaterdag)

Hongarije — Laszlo Rajk en Tibor Szonyi waarvan op 15 Juni officieel was medegedeeld, dat zij als „Trotskistische agenten van imperialistische mogendheden" uit de (communistische) arbeiderspartij waren gezet, zijn onder de beschuldiging van spionnage te hebben gepleegd voor een vreemde mogendheid, gearresteerd.
Indonesië — Moh. Hatta en Sukarno verklaren in een interview met Ass. Press, dat indien de Nederlanders de terugkeer van het republikeinse bewind naar Djokja blijven „vertragen", het beter zou zijn het geschil wederom aan de V. N. voor te leggen. Geschilpunten betreffende het bevel „staakt het vuren" zouden de oorzaak van een „volledige impasse" zijn.
Italië — De socialistische partij van Saragat, de socialistische eenheidsgroep van Silone en de autonome groep van Romita, resp in 1947, 1948 en Mei 1949 uit de partij van Pietro Nenni getreden, zullen in Augustus een congres houden met het doel tot één partij te komen.
Nederland — Generaal S. H. Spoor posthuum bevorderd tot commandeur in de Militaire Willemsorde.
Tsjecho-Slowakije — In een protestbrief noemt mgr. Beran de benoeming van een vertegenwoordiger bij de bisschoppelijke administratie „ongegrond en bijgevolg in strijd met de grondwet".

BIOGRAPHIE

BAO DAI

Bao Dai, ex-keizer van Annam na vier jaren ballingschap teruggekeerd, werd op 14 Juni officieel te Saigon geïnstalleerd als staatshoofd van Viet-Nam, dat door Frankrijk onlangs werd erkend als onafhankelijke Staat, bij verdrag deel uitmakend van de Franse Unie. Maandenlange besprekingen zijn hieraan voorafgegaan, waarbij Bao Dai handig gebruik maakte van de moeilijke positie, waarin de Fransen zich in Indo-China bevinden. Hij stemde niet eerder toe om de leiding van de jonge staat op zich te nemen, dan nadat de Fransen — hopend door Bao Dai een tegenwicht te scheppen tot de nationalistisch-communistische „Viet-Minh" van Ho Chi Minh — op tal van punten hadden gecapituleerd. Intussen beheerst de Viet-Minh bijna de helft van Indo-China en hun goed georganiseerd verzet in Tonkin, Annam en Cochin-China, die thans tezamen de staat Viet-Nam vormen, heeft de Franse troepen (ongeveer 110.000 man) genoopt hun militaire doelstellingen te beperken tot beveiliging van de rijkste gebieden en van de essentiële verbindingslijnen. Met hoeveel verbittering de guerilla wordt gevoerd, blijkt wel uit het feit, dat in de afgelopen drie jaar in totaal ongeveer 100.000 doden vielen (burgers en militairen). Het zal nu vooral van Bao Dai afhangen of eindelijk door onderhandelingen of wapengeweld de vrede zal worden hersteld. De communistische opmars in China — die steeds meer de Indo Chinese grens nadert — is intussen een teken aan de wand.

Bao Dai, of Winh Thuy zoals hij bij zijn geboorte (1913) genoemd werd, werd reeds op zevenjarige leeftijd naar Parijs gezonden, om geheel in Westerse geest te worden opgevoed. In 1926, bij de dood van zijn vader keizer Khai Dinh, keerde hij voor korte tijd in Annam terug, om zich tot keizer Bao Dai (Grote Beschermer) te laten kronen, maar eerst in 1934 besteeg hij in werkelijkheid de troon. Hij trad in het huwelijk met een meisje uit een vooraanstaande Cochin-Chinese familie uit welk huwelijk vier kinderen werden geboren. In de vijftien jaar die verliepen tot de stormen van Wereldoorlog II ook de grondslagen van zijn onder Frans protectoraat staand rijk schokten, deed hij veel om het maatschappelijke leven te moderniseren.

In de loop van 1941 bezetten de Japanners de belangrijkste strategische punten van Indo-China, lieten daarbij evenwel het Franse bestuur voorlopig functionneren. Op 9 Maart 1945 — Bao Dai was die dag op jacht met de Franse Hoge Commissaris — maakten zij ook aan dit bestuur een einde en interneerden zij de Franse troepen, die sedert enige tijd contact onderhielden met de geallieerden. Onder druk van de Japanners proclameerde Bao Dai op 11 Maart de onafhankelijkheid van het keizerrijk Viet-Nam. Hoewel zijn regering geheel ondergeschikt was aan de Japanners, wist Bao Dai door persoonlijk ingrijpen een groot aantal leden van de onafhankelijkheidsbeweging Viet-Minh van een wisse dood te redden.

Deze beweging werd door de Japanners weliswaar officieel toegelaten, maar tegelijkertijd gewantrouwd en bestreden.

Toen Japan capituleerde (15 Augustus 1945) ontstond er als overal in Z.O. Azië een gezagsvacuum, waarvan de Viet-Minh gebruik maakte om te Hanoi de republiek uit te roepen. Bao Dai door desbetreffende geruchten ervan overtuigd, dat de geallieerden wel de Viet-Minh, maar zeker niet zijn (Bao Dai's) vazalregering zouden erkennen, zocht contact (Bao Dai verbleef in Hué) met de Viet-Minh-regering (Ho Chi Minh) om haar zijn besluit tot aftreding mede te delen. Dit besluit werd op 25 Augustus bekend gemaakt. Acht dagen later benoemde Ho Chi Minh hem tot adviseur van zijn regering en nam Bao Dai weer zijn oude naam aan.

Toen de Franse troepen onder generaal Leclerc op 18 Maart 1946 Hanoi bezetten was Bao Dai onder vrij geheimzinnige omstandigheden naar China vertrokken. Bao Dai zelf heeft daarvan de volgende verklaring gegeven:

Op 5 Maart gaf Ho Chi Minh hem opdracht naar Tsjoengking te reizen om daar vriendschappelijke betrekkingen aan te knopen met Tsjiang Kai-sjek. Hij mocht vrouw en kinderen meenemen. Inderdaad werd hij door Tsjiang Kai-sjek ontvangen, maar een uitnodiging om deze naar Nanking te volgen sloeg hij af. Hij gaf er de voorkeur aan zich uit de politiek terug te trekken en vestigde zich in Hongkong, nadat hij nog een brief van Ho Chi Minh had ontvangen, die hem mededeelde, dat de tijd voor terugkeer nog niet gunstig was. Bao Dai geraakte aanvankelijk geheel op de achtergrond.

Na een felle strijd tussen de Viet-Minh en de Franse troepen kwam Ho Chi Minh te Parijs tot een voorlopig accoord (September 1946), maar kort daarop ontbrandde de strijd weer met volle hevigheid. De Fransen bezetten de belangrijkste punten en namen, toen alle pogingen om tot overeenstemming te geraken waren mislukt, contact op met de Fransgezinde gen. Nguyen Van Xuan, die in Mei 1948 een voorlopige regering van Viet-Nam vormde.

Intussen was ook Bao Dai weer ten tonele verschenen. Een accoord, dat Van Xuan met de Fransen sloot (5 Juni 1948), waarbij Frankrijk de onafhankelijkheid van Viet-Nam in het kader van de Franse Unie erkende, werd mede door Bao Dai ondertekend.

Op 10 September werd te Saigon de onafhankelijkheid officieel geproclameerd, maar Bao Dai besloot eerst op 8 Maart 1949 gevolg te geven aan het Franse verzoek, om op te treden als staatshoofd. Op die dag tekende hij met de Franse president Vincent Auriol een nieuw verdrag, waarvan de inhoud intussen nog niet werd gepubliceerd, maar waarvan wij de officieuze inhoud op pag. 8002 A weergaven. Ho Chi Minh keurde op scherpe wijze deze overeenkomst af.

In een toespraak na zijn officiële installatie als staatshoofd (14 Juni 1949) gehouden zeide Bao Dai:

„Om een internationale juridische status te hebben, moet ik tijdelijk de titel van keizer houden. Maar ik verklaar plechtig, dat de grondwet van het toekomstige Viet-Nam bepaald zal worden door het volk".

Nederland

A. **Pinksterboodschap Prinses Wilhelmina —**

Prinses Wilhelmina heeft op 9 Juni ter gelegenheid van de Pinkstertijd een door de Wereldomroep uitgezonden rede uitgesproken. Hierin zeide Zij o.m.:

„Dat God's geest ons klaar wakker vinde, bereid te „staan" voor wat ons wachten moge en voorwaarts te gaan."

„Te lang is de wereld reeds blind geweest voor de waarheid dat nòch ideologieën, nòch stoffelijke belangen ons kunnen brengen tot die inkeer, die alleen bij machte is ons te leiden uit de verbijsterende verwarring, waaruit wij uitkomst zoeken, doch slechts wanhoop vinden."

„Ons rest niets dan afstand te doen van onze schijnbare zelfgenoegzaamheid en van alle dingen, die wij gewrocht hebben ten koste van onze naaste; om af te breken wat wij opbouwden als zelfbescherming zoowel verstandelijk, moreel, als stoffelijk, want dit bleken noodlottige staketsels te zijn, zoowel tusschen menschen onderling als tusschen God en den mensch. Niets rest ons dan deze donkerste ure der mislukking te helpen omzetten in een volkomen keerpunt. Door niet langer aan den leiband te loopen van berekening, geweld en vrees, doch ons toe te vertrouwen aan de leiding van Hem, „wandelende met Hem", wiens liefde boven onze bevatting en al ons denken uitgaat, wiens hand in tegenstelling tot de aardsche leidslieden, ons leidt naar de eeuwige vrede." (A.N.P. 9-6)

(Vor. ber. Paasboodschap 8069 A)

B. **Verbondsvergadering K.A.B. —**

Tijdens een op 13 Juni gehouden verbondsvergadering van de Katholieke Arbeiders Beweging, deelde de voorzitter, de heer A. C. de Bruyn, mede, dat het ledental van de K.A.B. thans 290.000 bedraagt. De heer De Bruyn wees verder op de noodzakelijkheid van culturele verheffing bij Sociale vooruitgang. Hij sprak zijn instemming uit over de door de regering ingediende wijzigingen op het ontwerp-Publ. Bedrijfsorganisatie en betreurde het, dat de Tweede Kamer traag is met de behandeling van het wetsontwerp wachtgeld- en werkloosheidsverzekering: „Nu is het nog de tijd om reserves te kweken. Wacht men te lang dan is die tijd misschien voorbij. Er zijn feitelijke aanwijzingen, die er op duiden, dat in sommige bedrijfstakken de werkgelegenheid krimpende is."

Wat betreft de verhouding tot de zusterorganisaties in België en Luxemburg, deelde de heer De Bruyn mede, dat deze steeds inniger wordt. Ook de verhouding tot de Duitse katholieke arbeidersbeweging is groeiende.

De verbondsraad heeft zich voorts tijdens deze vergadering uitgesproken over het

verplichte lidmaatschap van de vakbeweging. De raad verenigt zich met een rapport, door een daarvoor ingestelde commissie uitgebracht, waarin er op wordt aangedrongen, dat niet georganiseerde arbeiders bijdragen in de kosten, die de vakbewegingen zich getroosten.
(Tijd 14-6) **(Vor. ber. K.A.B. 7902 F)**

A. Herhalingsoefeningen en herkeuring —

In een onderhoud met het A.N.P. heeft de chef van de Generale staf, generaal mr. H. J. Kruls, verklaard, dat de laatste jaren de aandacht er uitsluitend op gericht is geweest, de soldaten gereed te maken voor hun taak over zee. „Wij zijn daarbij aan de grens van onze capaciteit gekomen, in financiële zin zowel als wat de opleidingscapaciteit aangaat. Aan de landstrijdkrachten ten behoeve van West-Europa is onder deze omstandigheden weinig gedaan. Daartegenover staat de verantwoordelijkheid van regering en legerleiding om er voor te zorgen, dat zo spoedig mogelijk een toestand bereikt wordt, dat we voldoende geoefende troepen in Europa ter beschikking hebben."
Daarom zullen de terugkerende dienstplichtigen eerst gedemobiliseerd worden en wordt hun de gelegenheid geboden een plaats in de maatschappij in te nemen. Later — in de loop van 1950 — moeten zij voor een zo kort mogelijke periode opkomen. Men moet dat zien als een mobilisatie- en een korte herhalingsoefening, aldus generaal Kruls. De gedachte gaat uit naar een zodanige periode *) dat — met medewerking van de werkgevers — de betrokkenen in hun burgerwerkkring geen hinder zullen ondervinden". Generaal Kruls deelde mede dat het zal gaan om maximaal 20.000 man in 1950.
Bij de Tweede Kamer is ingediend het Wetsontwerp tot herkeuring van afgekeurden. Hoewel de regering bij de voorgestelde herziening allereerst het oog op artsen en tandartsen heeft gericht, meende zij, dat het aanbeveling verdiende een algemene bevoegdheid tot herkeuren te scheppen om eventueel op korte termijn over de nodige krachten te kunnen beschikken. De voorgenomen herkeuring zal voornamelijk gelden voor de lichtingen ouder dan die van 1941. Het is de bedoeling de gelegenheid tot herkeuring open te stellen tot ongeveer de normale leeftijdsgrens voor de dienstplichtigen met de rang van officier, dus tot ongeveer 45 jaar.
Bij de oproepen in werkelijke dienst wordt in het algemeen de regel gevolgd, dat jongeren voorgaan. Ten opzichte van sommige groepen en ook ten aanzien van artsen en tandartsen blijkt echter hoe langer hoe meer, dat ook de ouderen voor oproeping aan de beurt moeten komen, wil men de jongeren niet een overmatig zware last opleggen. Dit geldt zowel voor hen die reeds buitengewoon dienstplichtig zijn, als degenen die na herkeuring alsnog dienstplichtig zullen worden.
Het getal afgekeurde artsen en tandartsen kan naar ruwe schatting worden gesteld op 50 à 60 per lichting Indien een derde, misschien de helft van hen alsnog zou worden goedgekeurd, zou dat een winst geven van ongeveer 300 artsen en 150 tandartsen. (A.N.P. 15-6)
(Vor. ber. Verpl. W. E. Unie 8094 B)

*) Van bevoegde zijde werd op 14 Juni verklaard, dat de herhalingsoefening 3 weken zullen duren.

B. Gemeenteraadsverkiezingen 23 gemeenten —

Bij de op 15 Juni in 23 gemeenten met meer dan 20.000 zielen gehouden gemeenteraadsverkiezingen werd door de verschillende partijen het volgende aantal stemmen en zetels behaald (ter vergelijking zijn de cijfers van 1946 opgenomen).

Stemmen

	1949	1946
A.R.	39822	38519
C.H.	34717	28268
S.G.P.	1532	1776
P.C.G.	29428	22551
Tot. der prot.-chr. groepen	105499	91114
C.P.N.	42117	66869
K.V.P.	157145	143735
P. v. d. A.	154199	144901
V.V.D.	46436	29438
Overige partijen	18687	10001
Totalen	524083	486058

Zetels

Aantal behaalde raadszetels in vergelijking met 1946:

	1949	1946
A.R.	43	40
C.H.	38	28
S.G.P.	2	2
P.C.G.	42	38
Tot. der prot.-chr. groepen	125	108
C.P.N.	38	71
K.V.P.	183	180
P. v. d. A.	173	172
V.V.D.	50	32
Overige partijen	16	8
	585	571

(Vrije Volk 16-6) **(Vor. ber. Gem.verk. 1946: 6821; St. Gen. 1948: 7659)**

C. Rapport i.z. reorganisatie Hoger Onderwijs —

De in April 1946 ingestelde staatscommissie tot bestudering van de reorganisatie en vernieuwing van het Hoger Onderwijs heeft op 14 Juni aan de minister van Onderwijs een rapport aangeboden, waarin de resultaten van haar onderzoek zijn neergelegd. Het rapport bevat een aantal voorstellen, welke in velerlei opzicht van ingrijpende aard zijn.
Grotere bestuursvrijheid en dus meer zelfstandigheid ten opzichte van de overheid acht de commissie voor de universiteiten gewenst. Daarnaast wordt geadviseerd, over te gaan tot het instellen van een overkoepelend inter-universitair adviescollege, de Hoge Academische Raad.
Als coördinerend orgaan zal deze raad adviserend behoren op te treden bij alle vraagstukken die het Hoger Onderwijs raken. Het bureau van deze Raad zal belangrijk researchwerk dienen te verrichten op het gebied van het Hoger Onderwijs.
De commissie is tot de conclusie gekomen dat een geheel nieuwe wet gewenst is, waarin de opvoedende taak van de Universiteit nauwkeurig wordt omschreven en ook aandacht wordt geschonken aan de ontwikkeling van de wetenschap als zodanig. De definitie in de oude wet is te beperkt. In de nieuwe wet zal de grondslag uitdrukkelijk dienen te worden geformuleerd.

Wetenschappelijk onderzoek. — Voor wat de beoefening der creatieve wetenschap betreft, geeft de commissie in overweging het docerend en ander personeel uit te breiden, opdat de thans zwaar bezette hoogleraren meer tijd beschikbaar zullen krijgen voor wetenschappelijk werk. Een goede salariëring zal moeten voorkomen, dat de beste krachten om financiële redenen zich niet meer voor deze arbeid beschikbaar stellen.
Er zal zorg moeten worden gedragen voor goed uitgeruste laboratoria, ziekenhuizen en instituten. Iedere wetenschappelijke onderzoeker zal op zijn verzoek op gezette tijden voor een bepaalde periode worden ontheven ten bate van wetenschappelijk onderzoek.
De commissie is zich bewust dat met een en ander grote bedragen gemoeid zijn, doch zij is van oordeel dat hier een landsbelang van de eerste orde aanwezig moet worden geacht. Direct en indirect zal de gemeenschap er de vruchten van plukken.

Nieuwe opleiding. — De commissie stelt verder o.a. voor: de opleiding voor belastingconsulent en hogere ambtelijke functies bij het belastingwezen, alsmede de opleiding tot actuaris en tot wetenschappelijk archiefambtenaar eerste klas binnen de universiteit op te nemen.
Bewuster en intensiever dan tot nu toe zal aan de geestelijke en zedelijke vorming van de student aandacht moeten worden geschonken, al mag naar 't oordeel van de commissie hierbij het wezen van de openbare universiteit geen geweld worden aangedaan. De opbouw van een bepaalde levens- en wereldbeschouwing kan b.v. nooit tot haar taak behoren. Het verblijf aan de academie zal slechts de bouwstoffen moeten leveren die tot vorming of verdieping van eigen levensbeschouwing bijdragen. De vorming van de student kan o.a. worden gestimuleerd door de methode van onderwijs geven, door het studium generale, door het studeren aan een andere universiteit en door het geven van grote verantwoordelijkheid en de mogelijkheid van particulier initiatief.

Zelfstandige universiteit. — De academische gemeenschap zal in belangrijke mate kunnen worden versterkt door de status van zelfstandig verklaarde universiteit in te voeren. Het verlenen van autonomie aan de universiteit zal volgens de commissie nooit volledig kunnen zijn omdat de staat voor de financiering zorg draagt. Een zekere mate van regeringsinmenging blijft daarom onvermijdelijk, ook al om onder bepaalde omstandigheden te voorkomen, dat het belang van één universiteit zou praevaleren boven het algemeen belang van het Hoger Onderwijs.
Overigens zal de autonome universiteit in beginsel zelf haar eigen docenten moeten kunnen benoemen en ontslaan. Het bestuur zal zich moeten houden aan de procedure in de wet voorgeschreven.
De meerderheid der commissie is van oordeel dat het eenjarig rectoraat vervangen moet worden door een stelsel, waarbij de senaat uit zijn midden een voor deze functie bijzonder geschikt lid aanwijst en waarbij tevens grotere continuïteit in het rectoraat regel wordt. Ook het voorzitterschap van de faculteit zal een meer omvattende functie moeten worden, in dezelfde geest als bij het rectoraat.
Het bestaande onderscheid tussen toelating van de colleges etc. en toelating tot de universitaire examens wil de commissie handhaven. Zij wil echter wel wettelijk vastleggen de verplichting om zich aan een keuring op longtuberculose te onderwerpen. Degenen die aan deze ziekte lijden, zullen met het oog op het besmettingsgevaar niet tot de colleges moeten worden toegelaten.
Principiële wijzigingen in de collegegeldheffing stelt de commissie niet voor. Onvermogenden zullen in hoofdzaak door studietoelagen in staat moeten worden gesteld de opleiding te volgen

Rangen. — De commissie adviseert aan de thans bestaande rangen enkele toe te voegen, o.a. de rang van toegevoegd hoogleraar, gasthoogleraar en bijzonder lector. Verder wenst zij bij de lectorsrang de onderscheiding gewoon en buitengewoon ingevoerd te zien.

Interfacultaire organen. — Om een onbelemmerde groei van de wetenschappen te bevorderen, stelt de commissie verder voor in de wet te bepalen dat bij algemene maatregel van bestuur interfacultaire organen kunnen worden ingesteld belast met de behartiging der studiebelangen en het afnemen der examens in die studierichtingen of gedeelten daarvan welke de grenzen van een faculteit overschrijden.
Verder zullen bij A. M. v. B. z.g. subfaculteiten kunnen worden ingesteld, die belast zullen zijn met de behartiging van de studie en de examens in een of meer studierichtingen binnen een faculteit of eventueel binnen een interfaculteit.

Titels. — In haar rapport beziet de commissie verder enkele principiële zijden van het examenvraagstuk. Zij doet ook een suggestie in de richting van bescherming van na goed afgelegde universitaire examens verkregen titels. Naast de bestaande titels van dr., mr. en ir. bestaat behoefte aan enkele nieuwe titels, aldus de commissie, met name voor een ieder die met goed gevolg een doctoraal examen heeft afgelegd. Tevens wordt geadviseerd ook de titel van professor te beschermen.

Indonesië

A. **Federaal Welvaartsplan Java** — Zowel om de Indonesische rijstvoorziening onafhankelijk van het buitenland te maken als in verband met de drinkwatervoorziening van Batavia en enkele andere doeleinden is een Federaal Welvaartsplan Java opgesteld, waardoor een periodiek braak liggend gebied van 415.000 ha bevloeibaar kan worden gemaakt. Daarbij zal een waterkrachtswerk aansluiten met een gemiddeld vermogen van 67.000 KW. De kosten worden geraamd op *f* 140 millioen, waarvan *f* 66 millioen aan deviezen, de jaarlijkse kosten en baten beide op rond *f* 11.6 millioen. (Alg. Handelsblad 16-6) **(Vor. ber. 7750 B)**

B. **Nederland en Indonesië - Verklaring Minister Stikker** —
Tijdens een diner aangeboden aan 15 Amerikaanse journalisten, die een reis zullen maken door Indonesië (Scheveningen 14-6) heeft de minister van Buitenlandse Zaken mr. D. U. Stikker de volgende verklaring afgelegd.
1) De Indonesiërs wensen onafhankelijkheid en de Nederlanders wensen, dat zij deze krijgen.
2) De Nederlanders wensen de vestiging van de souvereine en onafhankelijke V.S.I., indien mogelijk voor het einde van dit jaar.
3) De Nederlanders wensen, dat de nieuwe regering gevormd wordt volgens de voorwaarden, die het mogelijk maken alle elementen in de bevolking rechtvaardig te vertegenwoordigen zonder dwang of overheersing door bewapende minderheden.
4) De Nederlanders geloven, dat de meerderheid van de leiders in Indonsië een democratische regering wensen te vestigen, die in staat is recht en orde te handhaven, eerlijk onderhandelt met buitenlandse investeerders en de politieke en economische ontwikkeling van Indonesië bevordert. Het alternatief hiervoor is chaos en eventuele machtsoverneming door de communisten.
5) De Nederlanders geloven, dat de meerderheid van de Indonesiërs de steun van Westerse democratieën wensen en nodig hebben, totdat een dergelijke regering de kans gehad heeft zich definitief te vestigen en totdat aan de zeer dringende economische problemen tegemoetgetreden is.
6) Wegens de historische banden tussen Nederland en Indonesië zijn de Nederlanders bereid de grootste samenwerking aan de V.S.I. te bieden en hebben zij als middel tot een dergelijke samenwerking voorgesteld een Nederlands-Indonesische Unie, waarbij de verhouding van beide landen zou worden omschreven door een geheel vrijwillige overeenkomst en welke een verhouding zou zijn van gelijkwaardige souvereine mogendheden. De federalistische en republikeinse leiders in Indonesië hebben in beginsel toegestemd in een dergelijke Unie en tot het bijwonen van een ronde tafelconferentie in Den Haag, die deze zomer gehouden wordt tot het vestigen van de Unie en het regelen van de bijzonderheden van de souvereiniteitsoverdracht.
7) De Nederlanders pogen geen bijzondere voorrechten te verkrijgen, die staan tegenover die van andere landen in de economische betrekkingen, die men misschien met de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië zal hebben.
8) De Nederlanders geloven, dat de Westerse democratieën alle beslissingen met betrekking tot de toekomst van Indonesië moeten bezien in het licht van het voortgaande communisme in Azië.
9) De Nederlanders geloven, dat de Westerse landen wegen moeten zoeken, waarlangs zij kunnen bijdragen de levensstandaard van Indonesië te verhogen, een democratische regeringsvorm kunnen handhaven en ontwikkelen en Indonesië kunnen doen staan als een bolwerk van vrijheid in Zuid-Oost-Azië. (Nwe Rotterd. Crt. 15-6)

België

C. **Premier Spaak antwoordt Koning Leopold** —
In het antwoord op de brief van Koning Leopold i.z. de socialistische perscampagne, dat op 11 Juni door de regering werd gepubliceerd, herinnert premier Spaak aan de regeringsverklaring van Maart 1947: „Over het koningsvraagstuk kon generlei fundamentele overeenstemming worden bereikt. Beide partijen blijven dus bij hun standpunt, geen van beide vraagt van de andere dat zij haar overtuiging in enig opzicht zou prijsgeven. De koningskwestie kan op het huidig ogenblik dus niet worden opgelost, maar de regering is zich bewust van haar plicht een overeenkomst tussen de partijen te bevorderen om tot een oplossing te geraken, welke alleen denkbaar is in het kader van onze nationale instellingen."
De Regering, aldus Spaak, heeft het gevoelen dat zij niets onverlet gelaten heeft om dit doel te bereiken.
In October 1948 zijn wij het eens geworden om te verklaren, dat de wet van 19 Juli 1945 's Konings onschendbaarheid niet heeft aangetast, en hebben wij „op iedereen een beroep gedaan, opdat de discussies betreffende de koningskwestie, ongeacht de voorgestane politieke standpunten, voort zouden worden gevoerd met waardigheid, eerbied voor een andermans persoon en een verheven zorg voor het landsbelang. Wij hebben zulks herhaald, toen de huidige Regering in November 1948 werd opgericht. Aldus waren toen onze gevoelens. Zij zijn niet veranderd. Het spijt ons dus dat van deze regel wordt afgeweken. Een heftige polemiek, waar zij ook gevoerd wordt, heeft geen andere uitwerking dan de sfeer te vergiftigen, waar het vraagstukken geldt die ter wille van de rede en van het landsbelang, in een waardige sfeer moeten opgelost worden. De Regering kan echter in deze aangelegenheden slechts raad verstrekken. Voor iedereen herhaalt zij die raad met klem. Wij wensen nogmaals dat degenen, die zich tijdens de huidige verkiezingsstrijd, genoopt zouden achten het koningsvraagstuk te behandelen, dit zouden doen met de vereiste bezinning." (Belga 11-6) **(Vor. ber. 8132 B)**

D. **Handelsaccoord met West-Duitsland** —
Vertegenwoordigers van West-Duitsland en de Belgisch-Luxemburgse economische unie zijn op 11 Juni te Brussel tot overeenstemming gekomen over een handelsovereenkomst welke geldende is voor de periode, lopende tot 1 Juli 1950.
Het accoord voorziet in een ruilverkeer van 125 millioen dollar (5.5 milliard francs) in beide richtingen. De voornaamste uitvoerproducten van de Belgisch-Luxemburgse Unie bestaan uit spijsolie en vetten, suiker, vlees, landbouwproducten, tuinbouwproducten, textielproducten, machines, koper, tin, rubber, leer en producten der ijzer- en staalindustrie.
West-Duitsland zal naar België uitvoeren: steenkool, machines, chemische producten, schroot, zout, kali en enkele afgewerkte producten.
Bovendien werden tijdens de gehouden besprekingen regelingen getroffen met betrekking tot de salarissen en pensioenen der personen, die in het grensgebied woonachtig zijn, dat kortgeleden aan België en Luxemburg is afgestaan.
Het handelsverkeer overtreft thans in dollarwaarde het vooroorlogse peil.
(Nwe Gids 14-6) **(V. b. Handelsovereenk. 7977 C; Buitenl. handel 8048 D)**

E. **Protest tegen terechtstellingen**
In de week van 5 tot 11 Juni is in België aan 11 politieke delinquenten het doodvonnis voltrokken. Het besluit hiertoe van de rooms-katholieke minister van Justitie, Moreau de Melen, heeft in kringen van de Christelijke Volkspartij grote verontwaardiging gewekt en de voorzitter, De Schrijver, heeft, naar gemeld wordt, namens de Waalse en Vlaamse vleugel van C.V.P., krachtig geprotesteerd tegen deze executies.
Het aantal in België voltrokken doodvonnissen bedraagt thans 300.
(N. R. Crt. 13-6) **(V. b. Repressie 8060 E)**

Benelux

F. **„De crisis van de Benelux-idee" - Artikel in „La Libre Belgique"**
„La Libre Belgique" van 13 Juni heeft in een hoofdartikel getiteld „De crisis van de Benelux-idee", scherp stelling genomen tegenover Nederland, dat door zijn passieve houding een door het blad geconstateerde crisis zou veroorzaken.
Nederland kan blijkbaar niet zover komen, zegt het blad, maatregelen te nemen, die het evenwicht in de handelsbalans zullen herstellen en die zijn economie „vrij" zullen maken. Er is dan ook geen enkele hoop, dat op korte termijn het geld onderling inwisselbaar zal zijn of dat de invoerrestricties worden opgeheven.
De beslissing op de Benelux-conferentie in Den Haag (Maart 1949) genomen, dat Nederland (in ruil voor Belgische credieten) goederen in België zou kopen, die verlichting zouden brengen in de door werkloosheid bedreigde economische sectoren, wordt niet verwezenlijkt. Bovendien zou de Benelux-conferentie, die 2 Juni te Brussel plaats vond, een algehele ontgoocheling hebben gebracht. „Nederland kwam met lege handen en met dossiers vol eisen".

Er was geen lijst van „bevrijde" producten, Nederland vroeg er over te mogen nadenken, alsof men daar niet reeds twee jaar de tijd voor had. Ernstiger nog, vervolgt het blad, is de kwestie van de onderlinge inwisselbaarheid van de munten. De Nederlandse oplossing op dat gebied vraagt van de Belgen het uit de weg ruimen van de moeilijkheden, die Nederlandse moeilijkheden zijn. De Nederlandse ministers waren vooral op het gebied van het vrijlaten der importen uiterst terughoudend en ook de prijzen zijn nog niet vrijgelaten.

Nederland wil niet alleen credieten om zijn economie te bevrijden, maar wil ook nog de zwakke deviezen, die het zelf ontving, afdragen aan België, ten einde daarvoor goud, dollars of Belgische francs te ontvangen. „Men houdt ons beslist voor veel naïever dan wij zijn en in Nederland begint het meerderwaardigheidsgevoel weer omhoog te komen.

Het begint er veel op te lijken, dat Nederland slechts tijd wil winnen, zodat wij de kastanjes uit het vuur kunnen halen, dit alles in afwachting van ontwikkelingen van buitenaf, die Nederland in de gelegenheid zullen stellen te ontkomen aan de noodzakelijke hervormingen.

„Wacht Nederland misschien op de devaluatie van het pond sterling?", vraagt het Belgische blad.

Bovendien suggereert „La Libre Belgique", dat Nederland België heeft willen beletten de Belgische franc op de vrije markt in Parijs te doen noteren.

Nederland heeft ons ontgoocheld en het is bezig zijn reputatie als land, dat nauwlettend zijn verplichtingen nakomt, te grabbel te gooien. België kan niet goed vinden, dat dit spel nog langer wordt gespeeld.

Nederland moet zeggen of het wel of niet de Benelux wil en het moet beginnen met het publiceren van een lijst der goederen, die het per 1 Juli wil vrijgeven. En die lijst moet serieus zijn en niet een symbolische. Wij zullen niet toelaten, dat Nederland zich er toe bepaalt de wereld mede te delen, dat tandenborstels en broeksknopen mogen worden geïmporteerd", aldus „La Libre Belgique".

De Haagse redacteur van het Parool (14-6) tekende hierbij aan:

In bevoegde kringen in Den Haag is men zeer teleurgesteld over de toon, waarop de „Libre Belgique" over de Beneluxproblemen heeft geschreven. Men geeft toe, dat de situatie op dit moment van de verwezenlijking van de voorunie uitermate moeilijk is, doch men had liever gezien, dat de schrijver van het artikel, voor wie men de Belgische prof. Baudhuin aanziet, zijn mening in meer constructieve zin had geformuleerd. Op dit ogenblik komen de bezwaren tegen een unie natuurlijk het krachtigst naar voren en het is geen geheim, dat die zowel in België als in Nederland vooral komen uit de kringen van bankiers en financiers. De grote problemen van het ogenblik zijn de omvang en de modaliteiten van de credietverlening, de gemeenschappelijke handels- en monetaire politiek ten aanzien van het sterling- en dollarblok en de lijst van vrij te geven goederen.

In Den Haag is men van mening, dat een economische unie bedoeld is voor het gehele terrein van de wederzijdse economie. Als inderdaad niet alle Belgische wensen ten aanzien bijv. van de textiel door ons kunnen worden ingewilligd, moet men daartegenover bedenken, dat de Belgen bezwaren hebben tegen onze wensen op landbouwgebied. In een overeenkomst, als beide landen op het punt staan aan te gaan, moet men weten te geven en te nemen.

De economische unie is een grote onderneming, die men niet „klein" kan behandelen.

Het is jammer, dat zo vlak voor de verkiezingen in België de unie in de politieke sfeer getrokken wordt en bij de verkiezingen een rol speelt.

Ofschoon de besprekingen van 2 Juni te Brussel zeer moeizaam zijn verlopen, is voor ons land toch het belangrijke resultaat bereikt door de afspraak, dat Nederland zijn tekorten op de handelsbalans met België niet in goud of dollars behoeft af te dekken.

Het is juist, dat Nederland er bezwaar tegen heeft gemaakt, dat de Belgische franc vrij op de Parijse markt verhandeld zal worden. Men vreest, dat de verhoudingen daardoor scheef getrokken zullen worden tussen beide landen, bij de handelsverdragen met Frankrijk van de unie. Een oplossing is gevonden in die geest, dat België in de overeenkomst met Frankrijk een bepaling heeft doen opnemen, dat het op deze overeenkomst kan terugkomen, wanneer dit in Benelux-verband noodzakelijk mocht blijken.

De zwakke deviezen, waarover de „Libre Belgique" schrijft, schijnen de gelden uit het sterlingblok te zijn, die Engeland ons mag verstrekken ter afdekking van het overschot op de handelsbalans.

Over dit complex van monetaire moeilijkheden zijn thans besprekingen gaande te Parijs. Zij staan in nauw verband met de omvang van het „trekkingsrecht" der verschillende landen op elkaar.

Op het ogenblik wordt de lijst samengesteld van de goederen, waarvan het handelsverkeer met België vrij zal worden gegeven. Het is nog niet zeker, dat deze precies op 1 Juli gereed zal zijn, doch als het bv. tien dagen later mocht worden, is dat niet erg, omdat de lijst met terugwerkende kracht geldig gemaakt kan worden.

Op die lijst zullen stellig niet alle textielproducten staan. Dat kan nu eenmaal niet. Doch in stede van broeksknopen en tandenborstels zullen er vele producten op staan uit de metaalbranche bijvoorbeeld. Het wordt uiteraard een serieuze lijst, die niet zal worden gepubliceerd.

Voor de goederen die er op staan worden nog wel aanvraagformulieren gebezigd. Van Belgische zijde maakt men tegen deze administratieve weg bezwaren, doch Nederland moet nu eenmaal toezicht houden op de besteding van Belgische francs voor de import.

Ziet men bijvoorbeeld, dat van een bepaald product meer wordt geïmporteerd, dan in verband met onze volkshuishouding verantwoord is, dan moet men de mogelijkheid hebben om dat product in gemeenschappelijk overleg van de lijst te schrappen. **(V. b. Benelux 8146 E)**

China

A. Houding der Ver. Staten —

Leighton Stuart, de ambassadeur der V.S. in China, heeft tegenover een groep zakenlieden en intellectuelen — voormalige studenten van de universiteit van Jentsjing, waaraan hij eertijds doceerde — laten doorschemeren, dat hij Washington de raad zal geven het nieuwe Chinese regiem te erkennen, zodra een centrale regering zal zijn samengesteld. De Amerikaanse ambassadeur deed een beroep op alle liberale en christelijke intellectuelen van China om de nieuwe overheid zonder voorbehoud te steunen en mee te helpen bij het bestuur van het land om, zo zei hij, een „matigende invloed uit te oefenen op de communistische politiek".

Stuart die op 12 Juni met een bijzondere vergunning van de communisten naar Sjanghai was gekomen zal einde Juni of begin Juli naar de V.S. vertrekken.
(A.N.P. 17-6) **(Zie ook 3127)**

Duitsland

B. Moeilijkheden in de Duitse Staalindustrie —

De tweede wereldoorlog heeft in de staalindustrie een grote verschuiving teweeggebracht. In 1938 bedroeg de totale wereldproductie 110 millioen ton, waarvan 70 millioen in Europa en 29 millioen in de V. S. werd geproduceerd. In 1941 vervaardigde Europa 65 millioen ton en Amerika 75 millioen ton; van het wereldtotaal voor 1948 (160 millioen ton) werd 80 millioen door de V. S. geproduceerd, en men verwacht, dat de Amerikaanse productie in 1949 tot 90 millioen ton zal stijgen. De Russische staalindustrie produceerde in 1948 20 millioen ton, de Engelse 15 millioen ton en de Franse 8½ millioen ton. In nagenoeg alle landen is men voornemens, de staalindustrie uit te breiden. De Westelijke zone van Duitsland vervaardigde in 1948 nog geen 5½ millioen ton, terwijl Duitsland vóór de oorlog de voornaamste Europese producent was (b.v. in 1938 23 millioen ton). Volgens de laatste beslissingen van de bezettende machten is het Duitsland toegestaan, maximaal 11.1 millioen ton per jaar te produceren. De installaties, welke hierdoor buiten gebruik blijven, moeten worden gedemonteerd. De Duitse producenten menen echter, dat de uiterste minimum

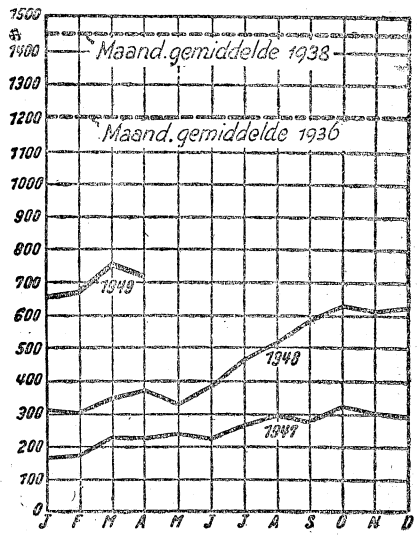

Ruw-staal productie

capaciteit 14 millioen ton dient te bedragen. In dit cijfer is slechts rekening gehouden met een export van 600.000 ton; vóór de oorlog exporteerde Duitsland 2 tot 4 millioen ton staal per jaar. Uiteraard heeft het verbruik met de productie gelijke tred gehouden: in de V. S. steeg het staalverbruik per inwoner van 349 kg. (gemiddelde voor de jaren 1925-38) tot 537 kg. in 1948; in Duitsland daalde het verbruik van 209 tot 115 kg. per inwoner. Toen in Maart 1949 de Duitse productie van ruw staal steeg tot 750.000 ton (derhalve een jaarproductie van 9 millioen), vreesden bepaalde kringen in het buitenland een verdere snelle uitbreiding. Verdere opvoering van de productie is echter niet zeer wel mogelijk in verband met de ontmanteling, het tekort aan steenkool en grondstoffen en het ontbreken van voldoende kapitaal.

Vooral dit laatste is een zeer groot nadeel,

daar een groot deel van de Duitse installaties verouderd is, waardoor men met hoge kosten werkt, vergeleken bij de moderne, efficiente installaties in het buitenland. Dit nadeel wordt nog versterkt doordat juist de meest moderne Duitse fabrieken gedemonteerd moeten worden („das unterstreicht den wahren Sinn dieser Masznahme", aldus de „Rheinischer Merkur").
De kapitaalbehoefte der Duitse staalindustrie bedraagt naar schatting ca. 2 milliard mark. De industrie zelf kan een dergelijk bedrag niet fourneren. Tot nu toe werd slechts voor 200 millioen mark crediet toegezegd, zodat alleen de meest urgente projecten ten uitvoer kunnen worden gebracht.
De financieringsvraagstukken worden bovendien bemoeilijkt door het feit, dat er in politieke kringen nog steeds geen overeenstemming is bereikt in verscheidene zeer belangrijke aangelegenheden van organisatorische aard. Ideologie en economie staan hierbij herhaaldelijk tegenover elkaar, hetgeen de industrie niet ten goede komt.
(Rheinischer Merkur 28-5-49)

Engeland

A. **Nieuw dominion? —**
Volgens „The People", heeft de Britse regering aan Malcolm Macdonald, de Britse commissaris generaal in Zuid-Azië instructies gegeven met betrekking tot vestiging van een nieuw Brits dominion bestaande uit Malakka, Singapore, Hongkong, Sarawak en Borneo.
„Macdonalds onmiddellijke taak is het leggen van de grondvesten voor een verbond van die gebieden, waaraan later het statuut van dominion zal worden toegekend", aldus het blad.
(Vor. ber. Conf. Gemenebest 3087 B)

B. **Congres Labour-party —**
Van 6 tot 10 Juni is te Blackpool het 48ste jaarlijkse congres gehouden van de Labour-party, welk congres zich had uit te spreken over het beleid van de regering en van het partijbestuur.
Het voornaamste punt van bespreking was het verkiezings-programma voor de verkiezingen in 1950. Dit ontwerpprogramma, dat onder de titel „Labour believes in Britain" door het partijbestuur was samengesteld, is ondanks het feit, dat er uit de vergadering vele bezwaren tegen werden ingebracht, met een overweldigende meerderheid in ongewijzigde vorm aanvaard. Men kan bij het verkiezingsprogramma drie verschillende delen onderscheiden. Het eerste deel handelende over de nationalisatie, somt een aantal nieuwe projecten op, die voor nationalisatie in aanmerking komen, o.m. de waterleiding, vleesvoorziening, de suikerproductie, de cementindustrie en de bedrijfsverzekering *). Het tweede deel behandelt het particulier initiatief. Men wil hierbij het concurrerend initiatief ten behoeve van de consumenten aanmoedigen en slechts ingrijpen wanneer dit economisch noodzakelijk is. (zie ook 8073 A). Het derde deel handelt over de sociale voorzieningen. Hierin wordt aangekondigd, dat nieuwe verplichtingen voor een verdere uitbreiding van de sociale voorzieningen slechts kunnen worden aangegaan, wanneer de productie omhoog gaat. „Want in feite is het zelfs zo", aldus het programma, „dat een verhoging van de productie reeds noodzakelijk is, om de ingrijpende verbeteringen die wij reeds hebben ingevoerd te kunnen handhaven". Het programma werd verdedigd door Morrisson, Bevan en Shinwell.
Minister-president Attlee gaf een overzicht van wat in het afgelopen jaar in het parlement tot stand was gebracht en wees erop, dat Labour haar verkiezingsprogramma van 1945 volledig had uitgevoerd. Attlee wijdde woorden van dank en waardering aan het adres van zijn collega's in het kabinet en aan zijn mede Labour-parlementsleden, die hem hun loyale steun hadden gegeven. Attlee wees op de „onafgebroken serie van successen in de tussentijdse verkiezingen" en zeide, dat als de tijd kwam om opnieuw aan het electoraat om een uitspraak te vragen, men het dan tegemoet kon treden, steunend op grote prestaties. „Het is de taak van Labour, om een socialisme te scheppen, waarin de burgers niet alleen rechten, doch ook verplichtingen hebben. Alleen een grote beweging, die zich op de idealen inspireert kan een nieuwe gemeenschap creëren. Attlee vroeg om dezelfde inspiratie, die de pioniers eens 50 jaar geleden had bezield."
Sir Stafford Cripps, zijn financieel beleid verdedigend, wees erop, dat het jaarlijkse dollartekort thans nog 1.200 millioen bedragend over drie jaar verdwenen moet zijn. Voorts dat Engeland in de eerste vier maanden van dit jaar veertien procent minder naar de Ver. Staten exporteerde, dan in het laatste kwartaal van 1948. En ten slotte dat de grondstoffen, die Engeland uit de landen van het Gemenebest aan Amerika levert, in prijs dalen, zodat de Amerikaanse grondstoffen duurder worden.
Weliswaar krijgt Engeland dollars uit Amerika, maar toch is er slechts één oplossing: de productie verhogen en verbeteren, zodat zij goedkoper wordt, zonder dat de arbeider er slechter aan toe is en zonder dat de winst uit deze grotere productie bij de fabrikant en bij de handel blijft.
Cripps ziet de opgave van Labours politiek als volgt: de partij moet aan de gewone mensen een zo hoog mogelijke levensstandaard garanderen als in overeenstemming kan zijn met de algemene veiligheid van het land, de verplichtingen aan andere landen — in het bijzonder die van het Gemenebest en West-Europa — en het beveiligen van de politiek van volledige bedrijfsbezetting in de toekomst.
Een resolutie, die constateerde dat de stabilisatie-politiek nadelige gevolgen had gehad voor de arbeiders en geen invloed had op de beperking der winsten, werd met overgrote meerderheid verworpen.
Een ander belangrijk punt, dat reeds op de eerste dag werd afgehandeld, was het royeren van de parlementsleden Zilliacus en Solley uit de partij. Dit besluit werd met grote meerderheid van stemmen bekrachtigd, nadat een voorstel hun in de gelegenheid te stellen te spreken was verworpen met 3.023.000 tegen 1.993.000 stemmen.
Ten slotte werd in huishoudelijke zitting besloten, een verkiezingsfonds bijeen te brengen van 400.000 pond. Het aantalverkiezingsagenten zal vermeerderd worden van 230 tot 300 en men zal er naar streven, het aantal individuele leden van de partij, dat thans 600.000 bedraagt, op 1 millioen te brengen. (Daily-Herald-A.N.P. 6 tot 10-6; Times 6-6)
(Vor. ber. 8073 A)

*) De Times (6-6) tekent hierbij aan, dat nationalisatie van deze projecten is opgenomen om aan te tonen, dat de partij nog steeds socialistisch is.

Hongarije

C. **Het geval Rajk —**
In een op 15 Juni door de Hongaarse regering gepubliceerd communiqué wordt medegedeeld dat Rajk (tot voor kort minister van Buitenlandse Zaken en lid van het politieke bureau van de C.P.) uit de partij gestoten is als een „spion en Trotskistisch agent van buitenlandse imperialistische mogendheden". Ook dr. Tibor Szonyi, lid van het hoofdbestuur van de Hongaarse communistische partij is uit de partij gezet.
Volgens het communiqué is in het huidige stadium der volksdemocratie penetratie in de partij het gevaarlijkste wapen van de vijand. „In verband hiermee is een voortdurende en standvastige strijd tegen elke afdwaling noodzakelijk, vooral tegen alle uitingen van nationalisme, blijkend uit openlijk anti-sowjetisme of uit onderschatting of zelfs doodzwijgen van de rol en het belang der Sowjet-Unie. Het te hoog aanslaan van eigen prestaties en de daaruit voortvloeiende overmaat van zelfvertrouwen leidt eveneens tot nationalisme".
(Vor. ber. 8157 F) (A.N.P. 16-6)

D. **Regeringsprogram - Economische ontwikkeling —**
Istvan Dobi, de Hongaarse premier, heeft in het nieuwe parlement verklaard, dat de regering tot een overeenkomst met de katholieke kerk wenst te komen „in de geest van wederzijds begrip en verzoening". De Hongaarse handel met het buitenland zal ingrijpend gereorganiseerd worden, om het land geheel onafhankelijk te maken van „kapitalistische economische crises". De handel met de Sowjet-Unie zal toenemen en die met de Westelijke landen overeenkomstig verminderen. Het driejarenplan, dat nauw verbonden was met het herstel des lands, zou spoedig met succes voltooid worden, aldus Dobi, en er zou hard moeten worden gewerkt voor de vervulling van het vijfjarenplan, dat de structuur van de Hongaarse economie zal veranderen. De productie in alle takken van bedrijf steeg volgens Dobi snel. De constitutie, die deze zomer zal worden samengesteld, zal de uitdrukking zijn van het volksdemocratische systeem, dat naar het socialisme leidt, en zij zou de betrekkingen tussen kerk en staat regelen. Dobi deed een felle aanval op Joegoslavische leiders, die hij „een voorhoede van het imperialisme" en „verraders van het vredesfront" noemde. (A.N.P. 17-6)
Aan Econ. Voorlichting (18-6) ontlenen wij nog de volgende bijzonderheden betreffende de Hongaarse economie:
Industriële productie. — Het indexcijfer van de totale industriële voortbrenging was in Nov. 1948: 246 (Aug. 1946 = 100). Hierbij dient evenwel te worden opgemerkt, dat in Aug. 1946 de industrie nauwelijks hersteld was van de oorlogsverwoestingen en de gevolgen van de inflatie. De staat heeft 37% van zijn investeringen in 1948 bestemd voor de zware industrie. In 1949 zal dit percentage verhoogd worden tot 43%. De moeilijke afzet van industrieproducten schijnt intussen reeds een toeneming van de voorraden tengevolge te hebben.
Transport. — De spoorwegen zijn genationaliseerd. Het luchtverkeer is in handen van een Hongaars-Russische maatschappij. In de loop van 1948 werd de „Masped" gesticht, een staatsorganisatie aan welke door de staatsondernemingen alle vervoer werd opgedragen.

Buitenlandse Handel
(in mill. forint. 1 for. = *f* 0,227)

	1947	1948
Waarde invoer	1.454	1.975
Waarde uitvoer	1.042	1.933
	— 412	— 42

Verdeling naar landen

	INVOER 1947 waarde	INVOER 1948 waarde	INVOER 1948 %	UITVOER 1947 waarde	UITVOER 1948 waarde	UITVOER 1948 %
Sowj.-Unie	166	290	14,72	157	334	17,26
J.-Slavië	132	298	15,07	82	167	8,66
Gr.-Britt.	102	272	13,79	181	333	17,24
Tsj.-Slow.	145	249	12,63	145	244	12,63
Zwitserland	125	147	7,44	99	94	4,87
Nederland	44	100	5,51	28	87	4,48
Oostenrijk	50	84	4,24	47	126	6,51
Ver. Staten	269	101	5,11	14	20	1,05
Zweden	69	65	3,28	64	70	3,61
Polen	57	54	2,75	44	45	2,36

Het jaar 1948 eindigde voor Hongarije met een evenwichtige betalingsbalans, dank zij de goede oogst, de beperking van de herstelbetalingen aan de Sowjet-Unie en de eenzijdige stopzetting van die aan Joego-Slavië.

Hoewel het in October met de Sowjet-Unie gesloten handelsaccoord de omvang van het goederenverkeer met dit land op 27% van de totale buitenlandse handel zal brengen, was de handel in 1948 met alle Oostelijke landen tezamen niet veel meer dan 45% van het totaal. West-Europa had met circa 37% een bijna even grootbelang voor Hongarije als het Oosten. Met landen over zee wordt weinig handel gedreven. Egypte met 1,5% was de beste afnemer.

Vijfjarenplan 1950-'54.

Het vijfjarenplan waarover Dobi sprak beoogt een versnelling van de industrialisatie in de eerste plaats door uitbreiding der zware industrie en der machine-industrie.

Voorzien wordt een uitbreiding van de jaarlijkse productie van staal van 800.000 ton tot 1½ millioen ton; steenkolen van 11 tot 18 millioen ton. Een uitbreiding zullen verder ondergaan de industrieën van levensmiddelen (met 250%), textiel (28%), kleding (310%), lederwaren (325%), papier (250%), hout (300%), tractoren (350%) en fietsen. Bovendien zullen verschillende nieuwe industrieën worden opgenomen, waarvan de voornaamste zijn voor de fabricage van brugonderdelen, landbouwmachines, kunstmest, soda, textiel (vijf stuks), confectie (12 stuks). De machine-industrie zal zich speciaal gaan toeleggen op de productie van zaai- en maaimachines, combines, maïsoogstmachines, spoorwegkranen, wegenbouwmachines en textielmachines.

Opheffing van de achterlijke toestand, waarin zich de landbouw bevindt, is eveneens een programmapunt. De uitbreiding van de te bouwen oppervlakte na vijf jaar zal slechts 27% zijn, doch door mechanisering alsmede door het beschikbaar komen van meer kunstmest en veredeld zaaigoed denkt men de oogsten te vergroten en wel met 80% op de staatsboerderijen, met 30% op die der coöperaties en met 15% op de gronden der kleine boeren. **(Vor. ber. 8157 F; Econ. Vijfjarenplan 8025 D)**

Internationaal Nieuws

A. De economische perspectieven der vroegere Italiaanse koloniën

De vroegere Italiaanse koloniën, Tripolis, Eritrea, Somaliland en Cyranaica, zijn economisch nooit levensvatbaar geweest. Zij produceren geen waardevolle industriële grondstoffen en zijn — behoudens Tripolis bij een toevallig zeer gunstige oogst — niet in staat voldoende voedingsmiddelen voor het binnenlands verbruik voort te brengen. In 1938 bijv. bedroeg de Italiaanse uitvoer naar deze landen 19.8 pct. van 's lands totale export, terwijl daarvoor slechts 1.4 pct. van de totale invoer werd terugontvangen. Deze gebieden waren, aldus „The Economist" van 28 Mei j.l., slechts „a financial liability to their owner".

Geen wonder dus, dat het beheer dezer vroegere Italiaanse koloniën Engeland grote bedragen heeft gekost, hetgeen wordt geïllustreerd door een overzicht van de budgetaire tekorten en de nadelige saldi der handelsbalans gedurende de periode 1941-1949.

	Budgetaire tekorten (× £ 1.000)	Nadelig handelsbalanssaldo (× £ 1.000)
Tripolis	2.588	2.000
Cyranaica	2.646	2.700
Eritrea	1.707	9.260
Somaliland	3.334	3.400

Wanneer hierbij nog worden opgeteld de uitgaven voor bestrijding van een sprinkhanenplaag in Somaliland en de kosten, die departementen in Engeland t.b.v. deze gebieden hebben gemaakt, beloopt het totale bedrag, dat voor beheer is uitgegeven, £ 28¾ mln.

Niettemin zouden deze gebieden, wanneer er meer aandacht aan werd besteed en voldoende geld beschikbaar was, een grotere opbrengst kunnen geven dan tot nu toe het geval is geweest. Zo zou bijv. Tripolis kunnen worden herschapen in een wol en vlees producerend land, terwijl Somaliland door ontwikkeling van de rijstbouw (grotere mechanisatie), rijst zou kunnen leveren. **(V. b. 8139)**

B. Opvoering Europese export naar Ver. Staten —

Het opvoeren van de Europese export naar de Verenigde Staten wordt aan beide zijden van de Oceaan als een der belangrijkste voorwaarden voor het herstel der internationale economische betrekkingen beschouwd, daar enerzijds de Europese landen daardoor hun economische onafhankelijkheid zouden herkrijgen en anderzijds de last, die de Verenigde Staten t.b.v. het Europese herstel dragen, zou verminderen.

Een aantal landen heeft aanvankelijk, profiterend van de in Amerika bestaande inhaalvraag, behoorlijke resultaten geboekt. Nu echter deze inhaalvraag in de meeste gevallen is bevredigd, hetgeen o.a. tot uitdrukking komt in prijsdalingen en het op de markt brengen van nieuwe en verbeterde producten, zullen de Europese exporteurs, willen zij hun afzet behouden en vergroten, zich aan de gewijzigde omstandigheden moeten aanpassen. Hierbij kunnen zij belangrijke steun ondervinden van het Marshall-plan, het State-Department en het Department of Commerce van de Verenigde Staten. De verschillende instanties van de Marshall-planadministratie werken nauw samen met de Amerikaanse grootwinkelbedrijven. Zo is er in het begin van dit jaar een commissie gevormd uit vertegenwoordigers der grote warenhuisconcerns, die tot taak heeft, de afzetmarkt voor Europese producten, o.a. door het zenden van een groter aantal inkopers naar Europa, te vergroten. De bijdrage van het State-Department bestaat vnl. hieruit, dat het tracht d.m.v. handelsverdragen de douanetarieven te verlagen. In deze pogingen wordt het door de handel gesteund; de stemming in de industrie is evenwel verdeeld en de oppositie tegen de voorgestelde „Reciprocal Trade Act" wordt met het oog op de teruglopende conjunctuur steeds sterker. Van grote betekenis is in dit verband het feit, dat de „American Federation of Labor" zich in de debatten in het Congres tot voorstander van hogere tarieven heeft verklaard. De Europese landen zullen derhalve met hun exporten naar Amerika rekening moeten houden met mogelijke tariefverhogingen, voortgaande prijsdalingen en verscherping van de concurrentie.

Met het oog op bovengenoemde omstandigheden hebben Amerikaanse regeringsvertegenwoordigers de Europese producenten de laatste tijd een aantal raadgevingen verstrekt omtrent de wijze, waarop de afzet in de Verenigde Staten met succes kan worden vergroot. Deze raad is, aldus de „Neue Zürcher Zeitung", in een drietal punten samen te vatten.

1e. Door middel van marktanalyses moeten de Europese producenten de Amerikaanse markt leren kennen, zodat zij weten, welke producten zij kunnen afzetten, welke prijzen zij kunnen berekenen en in welke vorm en verpakking zij hun artikelen moeten aanbieden.

2e. Zij moeten de Amerikaanse verkooptechniek, de zgn. „merchandising" bestuderen.

3e. Zij moeten een centrale organisatie stichten, waardoor vooral de kleinere bedrijven gebruik kunnen maken van de voordelen, die het grootbedrijf biedt voor de organisatie van de afzet.

(Ec. Stat. Berichten 15-6 - Neue Zürcher Zeitung 3-6)

Indexcijfers uitvoer van een aantal landen naar de Verenigde Staten

	1938	1946	1947	1948	% toeneming 1947-'48
Zwitserland	100	427	362	453	25
Groot-Brittannië	100	131	172	247	42
Italië	100	166	106	226	113
België en Luxemburg	100	185	141	217	54
Zweden	100	104	205	203	1
Noorwegen	100	84	141	201	43
Denemarken	100	128	154	177	15
Nederland	100	74	85	139	63
Frankrijk	100	116	87	136	56
West-Duitsland	100	5	10	47	370

(Ec. Voorl. 18-6)

C. Congres dagbladdirecteuren - Int. Persinstituut ? —

Het internationaal congres van dagbladdirecteuren, dat te Amsterdam is gehouden, heeft een resolutie aangenomen, waarin wordt gezegd, dat, gezien de maatregelen, die in bepaalde landen worden voorbereid, teneinde de vrije nieuwsvoorziening te belemmeren, de internationale federatie van dagbladdirecteuren tegenover deze voorstellen ondubbelzinnig stelling neemt, evenals tegen elke daad, die belemmerend zou werken ten opzichte van nieuwsvoorziening en nieuwsverspreiding.

Het congres herhaalt, dat het de nationale dagbladorganisaties zijn, die de veelsoortige activiteiten van de journalistiek hebben te controleren om het traditionele verantwoordelijkheidsgevoel van haar leden te bewaren en de morele en materiële belangen van de pers te verdedigen.

Een tweede resolutie, die is aangenomen betreft de plannen van de Unesco tot de

oprichting van een internationaal persinstituut. In deze resolutie brengt het congres tot uitdrukking, dat naar zijn mening dit plan verder bestudeerd dient te worden, en dat de internationale federatie van dagbladdirecteuren bereid is samen te werken met de Unesco teneinde definitieve voorstellen te doen over de vorm, die een dergelijk instituut zou moeten aannemen.
Bij de discussies kwam sterk tot uiting, dat de meeste gedelegeerden bezwaren koesteren tegen de grote kosten van een internationaal persinstituut en de vrees koesteren voor regeringsinvloed.
Het is de bedoeling van de Unesco, dat de kosten zullen worden gedragen door de persorganisaties in de gehele wereld tezamen met stichtingen, die interesse voor het werk van de pers hebben. Het voornaamste doel van het instituut zal moeten zijn systematisch te trachten de opleiding van de journalist op een internationaal plan te brengen. Te dien einde zouden journalisten uit alle landen gedurende een bepaalde tijd aan het instituut moeten studeren. De kosten voor het ontwerp zijn geraamd op ongeveer een half millioen dollar. (N.R.Crt. 18-6)

Sowjet-Unie

A. **Houding t.a.v. Joden en Mohammedanen —**
De Sowjet-Unie heeft ontkend, dat zij een anti-Joodse en anti-Mohammedaanse campagne voert.
Masani, de afgevaardigde van India in de subcommissie der Ver. Naties, ter voorkoming van discriminatie en voor de bescherming van minderheden, had verschillende berichten aangehaald, volgens welke Rusland „na de oorlog een anti-Mohammedaanse en anti-Joodse zuivering" had ingesteld. De Russische afgevaardigde Borisow zei, dat deze beschuldigingen deel uitmaakten „van een lastercampagne van de Amerikaanse pers met het doel een oorlog voor te bereiden".
(A.N.P. 17-6)

Triëst

B. **Uitslag verkiezingen —**
Bij de verkiezingen voor het bestuur der Vrije Stad Triëst hebben de partijen, die voorstander zijn van inlijving van de stad bij Italië de overwinning behaald (65%). Volgens de officiële uitslagen werden 40 van de 60 zetels in de gemeenteraad veroverd door pro-Italiaanse candidaten. De zes pro-Italiaanse groeperingen behaalden 106.973 stemmen, terwijl de partijen die Triëst als vrije stad of ingelijfd bij Joego-Slavië willen zien 61.136 stemmen behaalden. In het door de Joegoslaven bezette gedeelte van het vrije gebied zijn geen verkiezingen gehouden
De Christelijk Democratische Partij van De Gasperi behaalde de meeste stemmen n.l. 65.627; de Communistische Partij, welke de politiek van de Cominform tegen Tito steunt, behaalde 5.548 stemmen. Deze partij wil een onafhankelijk Triëst. Het Italiaans-Slavische Volksfront, dat Maarschalk Tito steunt en een Joegoslavisch Triëst wil, behaalde slechts 3.957 stemmen. De anti-communistische socialisten kregen 10.747 stemmen, de Italiaanse Sociale Beweging 10.171. Het Onafhankelijke front, dat er voorstander van is Triëst een vrije stad te laten, kwam met 11.476 stemmen op de derde plaats.
Er hebben 168.108 van de 197.246 stemgerechtigde Triëstenaren gestemd. De verdeling van de zetels in de gemeenteraad is als volgt:
Pro-Italiaanse partijen: Christen-Democraten 25; Republikeinen 3; Socialisten 4; Liberalen 1; Italiaans Blok (hoofdzakelijk monarchisten) 3; en Italiaanse Sociale Beweging (neo-fascisten) 4.
Partijen voor een onafhankelijk of Joegoslavisch Triëst: Cominform communisten 13; Italiaans-Joegoslavisch Volksfront (pro-Tito) 1; Onafhankelijk Front 4; Sloveense-Democratische Unie 1; Onafhankelijke republikeinse beweging 0; Triëst Blok 1.
Bij het Italiaanse Vredesverdrag werd het vrije gebied in het leven geroepen. Sindsdien hebben de Ver. Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk voorgesteld Triëst aan Italië terug te geven, waartegen de Russen zich hebben verzet.
(Alg. Handelsblad 14-6) **(V. b. 8082 B)**

Vaticaan

C. **Aantal katholieken —**
Radio Vaticana heeft gemeld, dat het aantal katholieken op de gehele wereld momenteel 338 millioen 250.000 bedraagt. Van hen behoren 330 millioen tot de latijnse ritus; de overigen tot de oosterse ritus. Het aantal orthodoxe katholieken, die met Rome zijn verbonden, de Uniaten bedraagt 128 millioen in Oost-Europa.
(Volkskrant 14-6)

Verenigde Staten

D. **Landbouwproductie —**
Volgens het Amerikaanse Departement van Landbouw is de productie van de Amerikaanse boerderijen sedert 1910 met meer dan tweederde gestegen. Het toenemende gebruik van landbouwmachines, betere veesoorten en plantenvariëteiten, alsmede een ruimer gebruik van meststoffen en insectendodende middelen hebben tot deze vermeerdering bijgedragen.
Amerika, dat een bevolking heeft, welke 1/6 is van de totale wereldbevolking, produceert volgens een schatting van het departement tussen de 11 en 14% van al het voedsel in de wereld.
(U.S. Inf. Service 3-6)
(Vor. ber. Program 7632 C)

E. **Economische ontwikkeling —**
Algemeen wordt de teruggang van de handel en de productie in de Ver. Staten met enige bezorgdheid gadegeslagen. Dat er op de grote „boom" van de jaren onmiddellijk na de oorlog een periode van verminderde bedrijvigheid moest volgen, was onvermijdelijk, ondanks de eisen die de hulp aan het buitenland stelden. Langzamerhand werden de uitgestelde behoeften bevredigd en moest men zich in gaan stellen op de blijvende behoeften, die natuurlijk door de verlaging van de prijzen kunnen worden gestimuleerd.
Op het eerste gezicht zou men dit als een gezonde terugkeer naar normale omstandigheden kunnen beschouwen, doch dan vergeet men, dat in deze normale omstandigheden, zoals wij deze van voor de oorlog kenden, voor millioenen mensen in het gewone productieapparaat geen plaats was. En nu reeds, nu er van crisis nog geen sprake is, maar alleen maar van teruggang, bedraagt het aantal werklozen drie millioen.
Het gevaar bestaat uiteraard, dat men via de inkrimping van de productie en de toeneming van de werkloosheid in een vicieuze cirkel geraakt: dat de koopkracht blijft verminderen, waardoor het aantal werklozen weer groeit en omgekeerd.
De officiële opinie in de Ver. Staten is, dat de huidige teruggang spoedig voorbij zal zijn en dr. Nourse,de voorzitter van de raad van economische adviseurs van de president, is van mening, dat de economische toestand gezond genoeg is om een catastrophe als in de jaren voor de tweede wereldoorlog te vermijden en dat de dalende prijzen voldoende nieuwe vraag zullen stimuleren om de teruggang op te vangen. Vele zwakke punten in de economie, die fataal bleken in 1929 b.v. zijn afwezig. De banken zijn gezond, de schuld van de boeren is gering, evenals de speculatie, er zijn slechts matige voorraden, waardoor plotselinge liquidatie ervan niet nodig zal zijn en verder is er nog een enorme vraag naar kapitaalgoederen.
Doch lang niet alle delen deze optimistische zienswijze, dat alles op natuurlijke wijze weer op zijn pootjes terecht zal komen. Het inzicht, dat voor de staat bij de voorkoming en beheersing van een eventuele crisis een belangrijke taak is weggelegd is algemeen. Er moet een antideflatoire politiek gevoerd worden, betoogt men, waardoor de koopkracht een noodzakelijke injectie zou krijgen en zij weer in gezonder verhouding tot de voor de verkoop beschikbare artikelen zou komen te staan. Voor een dergelijke politiek zou men gedeelten van het Fair Deal-programma van president Truman kunnen gebruiken. Enkele punten hiervan zijn de verhoging van het minimum-loon van 40 tot 75 cents per uur, een nieuw ondersteuningsplan voor de boeren, waardoor hun minimum-prijzen gegarandeerd worden en de bouw van krachtcentrales en bevloeiingswerken naar het voorbeeld van de Tennessee Valley Authority. Doch voorlopig is er weinig reden om aan te nemen, dat het Congres dit programma spoedig in behandeling zal nemen. En of het inderdaad in geval van nood de uitwerking zal hebben, die men er van hoopt, zal de practijk slechts kunnen leren.
(Nwe Rottd. Crt. 18-6) **(Vor. ber. 8074 B)**

Kunst, Wetenschap en Techniek

F. **Kanalisatie Rijn tot aan Meer van Constanz —**
Reeds vroeger werden, ondanks de stroomversnellingen, kleine trajecten van de Rijn tussen Bazel en het Meer van Constanz door kleine scheepjes bevaren; de waterval van Schaffhausen vormde uiteraard een onoverwinnelijke hindernis. Schepen van grotere omvang konden als gevolg van de natuurlijke hindernissen de Rijn niet verder stroomopwaarts bevaren dan tot Bazel. Reeds geruime tijd bestonden er echter plannen ook voor deze schepen het 136 km. lange Rijntraject van Bazel tot aan het Meer van Constanz bevaarbaar te maken. Vooral na het einde van de oorlog werden de discussies over mogelijkheid om tot uitvoering van deze plannen te komen weer levendiger.

Energievoorziening. — De ten uitvoerlegging van deze plannen, waaraan uiteraard belangrijke technische vraagstukken verbonden zijn, is voor een groot deel gebaseerd op de reeds voor de energiewinning gebouwde stuwdammen. Dit gedeelte van de Rijn is namelijk, daar onder meer het Meer van Constanz voor een vrij constante waterstand zorgt en het verval relatief groot is (circa 150 meter), bijzonder geschikt voor de opwekking van electrische energie. Reeds in 1894 werd bij Rheinfelden, 17.5 km. stroomopwaarts van Bazel, de eerste grote krachtcentrale gebouwd. Sindsdien werden nog zes centrales opgericht; een vijftal is geprojecteerd. Wanneer het gehele plan is voltooid, zal de gezamenlijke jaarlijkse productie ongeveer 4 milliard kWh. bedragen, waarvan 45% in het winter- en

55% in het zomerseizoen zullen worden geproduceerd.
Nadat alle voor de centrales nodige stuwdammen zullen zijn gebouwd, zijn de werkzaamheden voor de bevaarbaarmaking betrekkelijk eenvoudig geworden. Zij zijn in hoofdzaak beperkt tot de bouw van sluizen naast de stuwdammen, de verbetering van enige betrekkelijk korte rivier-trajecten en wijzigingen van enige bruggen. Een uitzondering vormt de overwinning van de waterval van Schaffhausen, welke 26 meter hoog is.
Een groot voordeel is, dat men bij de bouw van de krachtcentrales reeds rekening hield met de mogelijkheid, dat de stuwdammen ook dienst zouden moeten verlenen voor een toekomstige bevaarbaarmaking van dit Rijn-traject.

Schaffhausen. — Zoals reeds werd opgemerkt vormt de waterval van Schaffhausen een zeer moeilijk vraagstuk bij de bevaarbaarmaking. Men stelt zich voor dit probleem op te lossen door de aanleg van een tweetal sluizen, waarop een 550 meter lang kanaal aansluit. Dit kanaal is verbonden met een 500 meter lange scheepstunnel, welke uitkomt boven de waterval. De aanleg is zodanig geprojecteerd, dat het natuurschoon van de waterval hiervan geen nadelige invloed ondervindt.

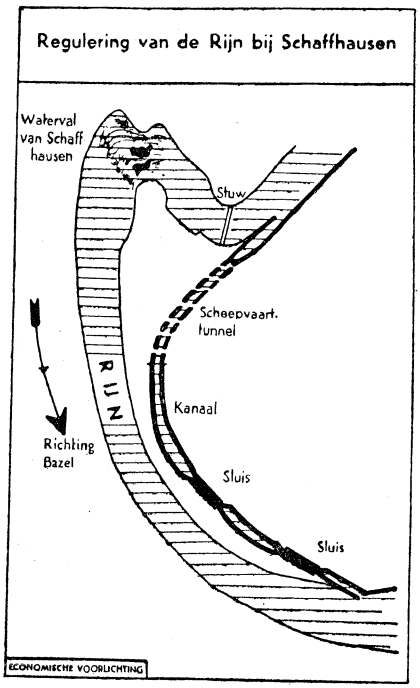

Het staat nog niet vast hoe groot de schepen zullen zijn, die van de nieuwe waterweg gebruik zullen kunnen maken. Het door het „Eidgenossische Amt für Wasserwirtschaft" in Bern vervaardigde project houdt rekening met sleepschepen tot 1.200 ton (sluizen 130 × 12 meter). Daarnaast is ook een kostenberekening gemaakt voor een project, geschikt voor motorschepen tot 900 ton (sluizen 75 × 9 meter). Voor de overwinning van het verval van 150 meter zullen in totaal 15 sluizen nodig zijn, waarvan het hefvermogen varieert van 4.10 meter tot 14.40 meter. De gemiddelde theoretische capaciteit is voor sleepschepen jaarlijks 4.2 millioen ton, voor motorschepen 3.4 millioen ton. De kosten voor de uitvoering van het gehele plan worden naar de huidige prijzen (1939 + 70%) geschat op 248 millioen Zw. fr. voor het project voor

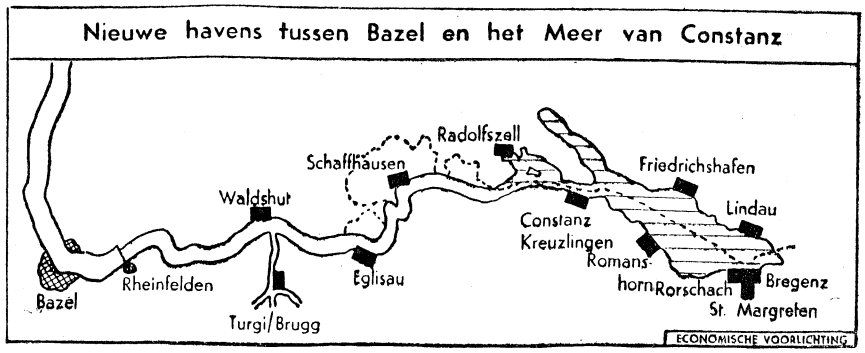

sleepschepen en op 193.9 millioen Zw. fr. voor het project voor motorschepen.

Economische betekenis. — Economisch bezien betekent de uitvoering van dit project onder meer, dat belangrijke gebieden een onmiddellijke aansluiting op de Rijn krijgen. Dit geldt niet alleen voor Zwitserland, doch ook voor Beieren en Oostenrijk, die via resp. de havens Lindau en Bregenz een verbinding met de Rijn zouden krijgen, welke in vele gevallen een sneller vervoer mogelijk maakt. De betekenis van het Bazel—Meer van Constanz-project zou nog groter worden als de bestaande plannen voor een verbinding van het Meer van Constanz met de Donau tot uitvoering zouden worden gebracht. Wat betreft Zwitserland toont men in het bijzonder in Zürich en in het industrie-gebied van Noord-Oost-Zwitserland (Winterthur en St. Gallen) belangstelling voor het project. Voor het vervoer naar het gebied rond Zürich denkt men de goederen, voor het geval de plannen worden uitgevoerd, in hoofdzaak over te laden in Eglisau. Een ontwerp voor de aanleg van havenwerken in deze plaats voorziet in de bouw van 1.600 meter kade en een overlaadcapaciteit van meer dan 1 millioen ton. In Bazel beziet men deze plannen uit de aard der zaak met gemengde gevoelens, daar men vreest, een deel van het goederenvervoer, dat nu in deze plaats is geconcentreerd, aan andere meer stroomopwaarts gelegen havens te verliezen.
Voor Nederland zou de totstandkoming van de voorgenomen kanalisatie daarentegen een niet onbelangrijke uitbreiding van het werkterrein kunnen betekenen. Een directe verbinding met Nederlandse schepen naar de door dit project ontsloten gebieden zou ongetwijfeld belangrijke voordelen voor de Nederlandse Rijnvaart meebrengen. (Econ. Voorlichting 3-6)

A. **„Hemel"-kompas —**
Het „Bureau of Standards" in de Ver. Staten heeft een kompas geconstrueerd, waarvan de werking niet op magnetische principes berust. Het wordt „Hemelkompas" genoemd, daar het de plaats van de zon bepaalt door het licht aan de hemel te meten. Het voornaamste onderdeel is een polarisatiefilter, dat de directe zonnestralen tegenhoudt, doch lichttrillingen, die een rechte hoek met de stralen maken, doorlaat. Door het kompas naar de hemel te richten, kan de navigator de plaats van de zon nauwkeurig bepalen, zelfs als deze onder de horizon staat. Uit berekeningen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de hoek van het gepolariseerde licht en de tijd van de dag, kan dan de Noord-Zuid richting vastgesteld worden.

B. **Hendrik Chabot † —**
Op 2 Mei is de bekende Nederlandse kunstschilder Hendrik Chabot, te Rotterdam op 54-jarige leeftijd overleden. Hij werd in het dorpje Sprang in Brabant geboren, doch reeds toen hij 10 jaar was trok het eenvoudige gezin waartoe hij behoorde, naar Rotterdam. Reeds vroeg openbaarde zich bij hem de drang tot tekenen en schilderen. Hij genoot zijn opleiding aan de Rotterdamse academie voor kunsten en wetenschappen, waar hij in het bijzonder werd beïnvloed door Maasdijk en Derkzen van Angeren. Werkte hij in den beginne in naturalistische trant, na een reis door Duitsland — in 1922 — ontwikkelde hij zich via een korte periode waarin zijn werk een symbolisch karakter had, tot de expressionist die hij in zijn verdere leven is gebleven.
Hij beschikt over een sterk beeldend vermogen en een krachtig warm coloriet. Het landschap, het dier en de mens in al zijn geledingen, maakte hij vooral tot onderwerp van zijn schilderijen. Hij verdiepte zich in het tragische wezen van de mensen die hij schilderde, de zwoegers, de verjaagden en de vluchtelingen. Van avant garde heeft hij zich ontwikkeld tot de belangrijkste schilder die Nederland in deze eeuw heeft voortgebracht. Als zodanig werd hij ook in bin-

nen- en buitenland erkend. Zijn exposities te Amsterdam en te Rotterdam in Museum Boymans en in de R'damse Kunstkring, trokken sterk de aandacht In verschillende openbare verzamelingen is hij reeds geruime tijd met werk vertegenwoordigd.
In enkele perioden van zijn leven heeft Chabot ook gebeeldhouwd. Hij heeft zeer gevoelige en expressieve beelden in hout gehakt en enkele grote beelden gemaakt zoals dat voor het stadion te Rotterdam.

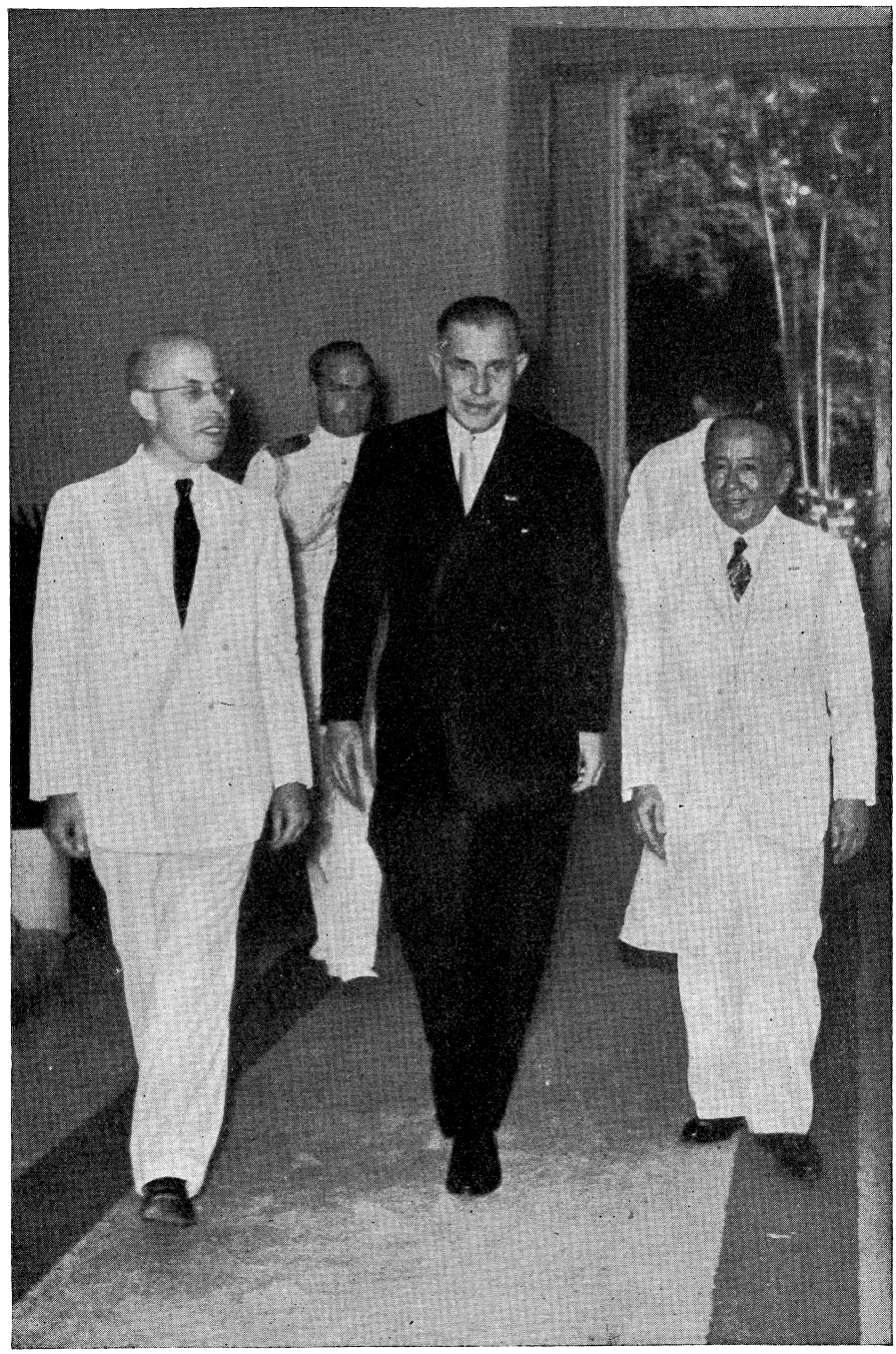

De nieuwe Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, A. H. J. Lovink (midden). Naast hem zijn voorganger dr. L. J. M. Beel (links) en prof. dr. P. A. Hoessein Djajadiningrat (rechts), secretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in de Voorlopige Federale Regering.

(foto Ass. Press)

Hailé Selassi, keizer van Abessinië, stelt in de woestijn van Ogaden een boorinstallatie in werking van de Sinclair Petroleum Cy of America, die een 50-jarig monopolie heeft verworven voor de exploratie en exploitatie van oliebronnen in Abessinië. Rechts van de keizer de vertegenwoordiger van de oliemaatschappij, John Palke.

(foto Ass. Press)

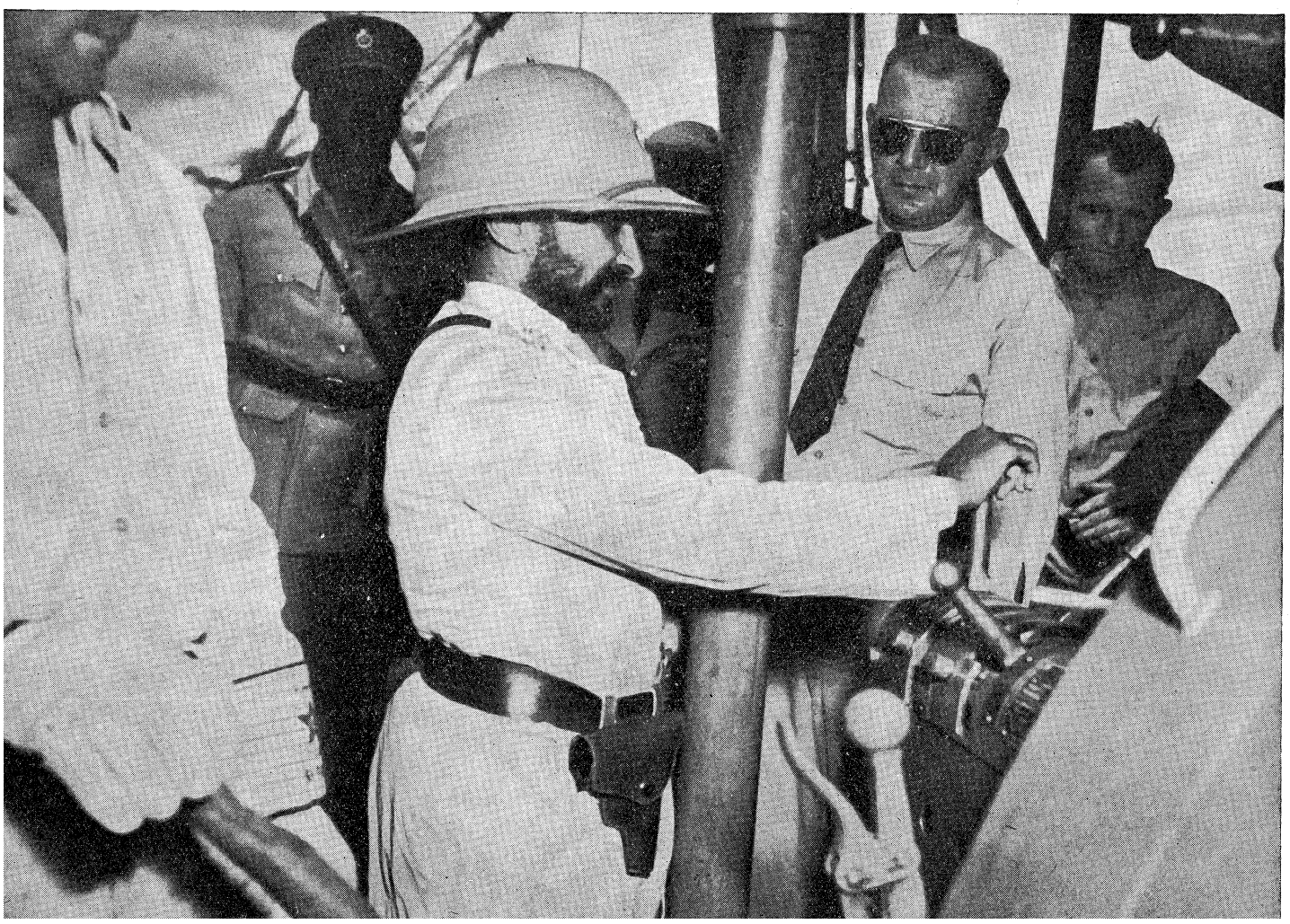

Gemeenteraadsverkiezingen 1949

De uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen waren in vier grote steden als volgt (volgorde lijstnummers):

GEMEENTE AMSTERDAM

Partijen	Gemeenteraad 1949		Tweede Kamer 1948	Gem.raad 1946	Zetels	
	Aant. st.	%	%	%	1949	1946
C.P.N.	111873	25.72	25.72	32.02	12	15
P.v.d.A.	132399	30.44	30.13	30.99	14	15
K.V.P.	81846	18.82	17.90	18.23	9	8
P.C.G.	61922	14.23	13.90	11.69	6	5
V.V.D.	44757	10.29	9.23	5.41	4	2
Rev. Comm.	2196	0.50	—	—	—	—
Overige			3.12	1.66	—	—
Totalen	434993	100			45	45

Namen der gekozenen:

C.P.N.: H. Gortzak, L. Seegers, B. Blokzijl, Mevr. E. Teeboom—Van West, W. van Wijk, B. S. Polak, J. Brandenburg, A. Th. Barning, N. Luirink, W. B. Jansz, R. Kogenhop—Huig, J. Bot.

P.v.d.A.: B. C. Franke, Mr. A. de Roos, Mr. J. J. van der Velde, B. H. Sajet, P. C. Faber, E. B. Bolt, A. S. Herfst, Mevr. E. van der Sluys—Fintelman, Mr. Rob van den Bergh, R. Laan, H. Ponsen, Mevr. T. H. E. Vorrink—Bergmeyer, B. Ram, Mevr. L. C. Veenman—Kraaykamp.

K.V.P.: Th. F. de Groot, W. Steinmetz, Mr. F. H. C. van Wijck, H. A. Douqué, C. Burger, Mej. A. M. Luns, J. Korthagen, H. J. M. Wiggerman, C. J. Duynhoven.

P.C.G. (A.R. en C.H.U.): Mr. A. B. Roosjen, Jacs. Rustige, A. In 't Veld, J. H. Meewezen, Mr. C. van Rij, G. Baas Kzn.
V.V.D.: R. Th. J. Le Cavelier, Mr. H. Boekel, Mevr. G. Wijsmuller—Meyer, J. Jonges Sr.

GEMEENTE 's-GRAVENHAGE

Partijen	Gemeenteraad 1949		Tweede Kamer 1948	Gem.raad 1946	Zetels	
	Aant. st.	%	%	%	1949	1946
P.v.d.A.	86701	30.51	30.31	30.70	15	14
K.V.P.	61884	21.78	19.51	22.88	10	11
C.P.N.	23412	8.24	8.58	15.12	4	7
A.R.	39706	13.97	16.17	11.93	6	5
C.H.	28477	10.02	7.29	9.09	4	4
V.V.D.	38671	13.61	10.39	10.28	6	4
Onafh. Soc.	1684	0.59	—	—	—	—
Ger. Kiesv.	606	0.21	—	—	—	—
Middenst.	3052	1.07	—	—	—	—
Overige	—	—	7.75	—	—	—
Totalen	284193	100			45	45

Namen der gekozenen:

P.v.d.A.: W. A. Rensen, Ch. P. W. van den Oever, Dr. B. van den Tempel, J. van Zwijndrecht, Dr. E. J. Tobi, G. W. Hijlkema, C. A. M. Diepenhorst, C. P. Damme, Mevr. N. C. Bouma—Van Strieland, D. Buys, Mej. mr. L. W. van Lindonk, H. J. Mollen, A. C. Toet, A. van Velsen, H. Neuteboom.

K.V.P.: Th. M. Dresmé, N. F. A. Vugts, A. L. M. Dinkhuysen, Ir. L. J. M. Feber, Th. C. J. van der Valk, J. W. van den Akker, Mr. H. Schürmann; Mr. H. W. J. M. de Jong, Mr. J. A. M. Borghols, Fr. H. M. Lem.

C.P.N.: P. P. J. Metscher, G. van Praag, G. G. Geelhoed, H. N. W. Hovens.

A.R.: Jhr. mr. J. M. M. van Asch van Wijck, H. Smitskamp, Mr. J. van Aartsen, J. Dubbeldam, Mr. J. J. Hangelbroek, Dr. K. J. Boeijenga.

C.H.U.: N. Veldhoen, F. F. de Haan, P. den Dulk Hzn, H. Swart.

V.V.D.: D. W. Dettmeijer, K. J. Nieukerke, Drs. C. A. A. van Luttervelt, Mevr. E. van den Bosch—De Jongh, Mr. G. L. Mens Fiers Smeding, Mr. J. J. Th. Ten Broecke Hoekstra.

GEMEENTE ROTTERDAM

Partijen	Gemeenteraad 1949		Tweede Kamer 1948	Gem.raad 1946	Zetels	
	Aant. st.	%	%	%	1949	1946
P.v.d.A.	133323	38.98	38.52	37.15	19	18
C.P.N.	40393	11.81	12.15	19.52	5	9
K.V.P.	53843	15.74	14.75	15.69	7	7
A.R.	41156	12.03	12.95	12.27	6	5
C.H.	26779	7.83	6.43	6.57	3	3
V.V.D.	35350	10.33	10.44	6.67	5	3
R.C.P.	960	0.28	—	—	—	—
Middenst.	1839	0.54	—	—	—	—
Ger. Kiesv.	1444	0.42	—	—	—	—
S.G.P.	6410	1.88	2.23	1.70	—	—
Partijlozen	535	0.16	—	—	—	—
Overige			2.53	0.43	—	—
Totalen	342032	100			45	45

Namen der gekozenen:

P.v.d.A.: Mr. L. A. Donker, J. van Tilburg, J. Meertens, A. J. van der Vlerk, Mej. mr. J. Zeelenberg, J. Spronkers, A. van Kranenburg, Mr. C. J. N. van Dongen, Mr. F. J. Kranenburg, Dr. J. H. Lamberts, Th. Smeding, J. Dekhuyzen—Zeehuizen, R. Langerak. Deze 13 candidaten zijn gekozen; voor de overige 6 zetels zal moeten worden geloot.

C.P.N.: J. P. Schalker, H. Goudkuil, L. v. Halm, J. Dalmeyer, M. Boshart.

K.V.P.: H. E. van den Brule, F. Keesen, Mr. J. A. L. M. Loeff; Mej. L. A. M. Vuylsteke, L. J. Platenburg, L. J. A. van Doorn, P. J. Vogels.

A.R.: J. Wilschut, A. Hogeweg, P. Kapinga, Mr. H. Bavinck, Dr. M. Oudkerk, A. R. de Kwaadsteniet.
C.H.: Mr. F. A. Nelemans, H. C. Kranenburg, Mr. A. Chr. W. Beerman.

V.V.D.: Mr. Jacq. Dutilh, J. R. van der Pols—Broeze, J. M. Schilthuis, C. van der Linden, C. Gestel.

GEMEENTE UTRECHT

Partijen	Gemeenteraad 1949		Tweede Kamer 1948	Gem.raad 1946	Zetels	
	Aant. st.	%	%	%	1949	1946
P.v.d.A.	30235	31.32	30.48	33.78	13	14
K.V.P.	29544	30.61	27.65	29.90	13	12
A.R.	12291	12.73	13.99	10.87	5	4
C.P.N.	5878	6.09	7.64	12.76	2	5
C.H.	8692	9.—	6.51	7.25	3	3
V.V.D.	6881	7.13	7.30	4.74	3	1
Middenst.	1417	1.47	—	—	—	—
Soc. Dem.	627	0.65	—	—	—	—
Wereldburg.	966	1.—	—	—	—	—
Overige			6.43	0.70	—	—
Totalen	96531	100			39	39

Namen der gekozenen:

P.v.d.A.: H. Ploeg, H. v. d. Vlist, H. F. Stekelenburg, Mr. A. Blom, A. C. Verhoef, Mevr. B. A. Blom—Krijgsman; J. C. Haas, A. Tichelaar, Mevr. E. Ossendrijver—Jacobs; P. J. van Zeeland, P. J. van Hessing, J. Velema, A. Swaan.

K.V.P.: H. A. Bekker, F. W. Swane, J. G. Suring, Mr. dr. A. de Waal, J. G. Winkel, G. A. J. v d. Boogaard; Ir. G. Leeuwenburg, A. P. G. van Koningsbruggen, J. Th. v. Vliet, Mr. J. H. Derks, N. Hooyboer, Mr. J. H. Nieuwenhuys, J. W. A. Franken.

A.R.: Dr. J. de Nooy, J. H. van Erven, R. Hagoort, P. K. Oly, Drs. H. Lammers.

C.P.N.: C. Ultzen, Mevr. J. C. Stofkooper—De Ridder.

C.H.U.: C. P. de Groot, F. W. van Geelen, J. Kroonenburg.

V.V.D.: Ir. J. Bardet, G. C. van Tussenbroek, Mr. J. Caro.

Aantal uitgebrachte geldige stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1946 en 1949 van de 74 gemeenten met meer dan 20.000 inwoners.

	Raad 1949	Raad 1946	Kamer 1948
K. V. P.	718094	641102	748481
P. v. d. A.	819854	765155	825771
A. R.	200449	184160	337508
C. H.	165644	142630	202362
Comm.	286159	403856	304622
V. V. D.	254655	156476	241881
St. Geref.	18474	16546	34924
R.K. lijst	61816	58807	44058
P. C. G.	179365	126583	—
Ov. part.	44117	31606	58955
Totaal	2748627	2526921	2798562

Percentages.	Raad 1948	Raad 1946	Kamer 1948
K. V. P.	26.12	25.37	26.74
P. v. d. A. ..	29.83	30.28	29.51
A. R.	7.29	7.29	12.06
Chr. H. U. ..	6.03	5.64	7.23
Comm. partij	10.41	15.98	10.89
V. V. D.	9.26	6.19	8.64
St. Geref. p.	0.67	0.66	1.25
R.K. Lijsten	2.25	2.33	1.57
P. C. G.	6.53	5.01	—
Ov. partijen	1.61	1.25	2.11
Totaal	100.—	100.—	100.—

Aantal zetels.	1949	1946
Kath. Volksp.	575	543
Partij v. d. Arb.	555	567
Anti Rev. part.	150	147
Christ. Hist. Unie	142	128
Comm. partij	112	215
V. V. D.	158	97
St. Geref. partij	13	12
R. K. Lijsten	111	113
P. C. G.	140	108
Ov. partijen	24	12
Totaal	1980	1942

(Vor. ber. Verk. 1946 6821 A)

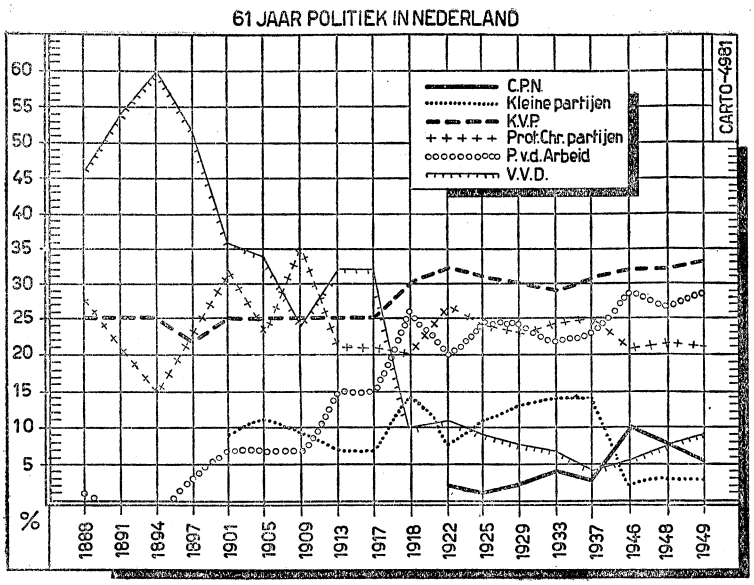

Dit kaartje geeft op overzichtelijke wijze aan, hoe de grootste politieke partijen zich sinds 1888 tot heden hebben verhouden tot het totaal der uitgebrachte stemmen. Onder Prot. Chr. Partijen zijn samengevoegd de A.R., de C.H., de Staatk. Geref. en overige Prot. Chr. groeperingen.

* *
*

Voor de verkiezingen van dit jaar kon slechts worden beschikt over gegevens uit de gemeenten met meer dan 20.000 inwoners; deze grafiek nu geeft niet de absolute uitslagen uit deze 68 gemeenten, doch de nieuwe posities welke de partijen ten opzichte van voorgaande jaren innemen, berekend naar de verhouding, zoals die in 1946 bestond tussen dezelfde 68 gemeenten en het landelijke totaal.

* *
*

In 1888 werd het aantal zetels in de Tweede Kamer op 100 gebracht; in 1922 namen voor het eerst vrouwen deel aan de verkiezingen.

BIOGRAPHIE

KLEMENT GOTTWALD

Klement Gottwald werd op 23 November 1896 in Dêdice (Moravië) geboren in een gezin van kleine boeren. Toen hij 12 jaar oud was werd hij in de leer gedaan bij een familielid, dat een timmermanswerkplaats had in Wenen. Zijn leven was daar geenszins gemakkelijk. Overdag bezocht hij een Duitse school, na schooltijd moest hij, soms tot in de nacht helpen in de timmerwinkel. In 1912 werd hij lid van de „Tsjechische Sociaal Democratische Jeugd" en van de D.T.J., de arbeidersbond voor Lichamelijke Opvoeding, een verkapte anti-Oostenrijkse verzetsorganisatie. In de weinige vrije tijd die hij over had verslond hij stapels boeken. In Juli 1914 als timmerman in Moravië teruggekeerd, werd hij in April 1915 ingelijfd in het Oostenrijkse leger in Stiermarken. Hier maakte hij zich tot woordvoerder van zijn achtergestelde mede-Tsjechen. Als een politiek verdacht individu werd hij daarop naar Wenen gezonden en later naar het Oostelijk front. Hij werd gewond (1916) in een hospitaal opgenomen en na zijn herstel overgeplaatst naar het Piave-front in Italië. Tijdens een verlof deserteerde hij.

In October 1918 nam hij dienst in het Tsjecho-Slowaakse leger.

Na de stichting van de Tsjecho-Slowaakse communistische partij (1921), werd hij weldra een harer meest linkse woordvoerders, die op felle wijze de strijd aanbond tegen de reformistische leden van deze partij. Hij werd redacteur van het te Bratislawa (Slowakije) verschijnende communistische blad „Hlas Ludu". In 1924 werd hij benoemd tot redacteur van het nieuwe Slowaakse communistische blad „Pravda". Gesteund door Slansky, Kopecky en anderen streed hij voor een doelbewuste, scherp omlijnde communistische politiek. Op het vierde congres (in 1928) van de executieve der communistische Internationale (Komintern) — hij had zich intussen in Praag gevestigd — werd hij gekozen tot lid van de executieve. De parlementsverkiezingen van 1929 brachten hem in de Kamer van Afgevaardigden, waar hij tot aan 1938 een felle oppositie voerde tegen het beleid van Masaryk en Benesj („Masaryk en Benesj hebben zich verkocht aan het kapitalisme en bereiden de dictatuur van het fascisme voor . . . ."). In hetzelfde jaar koos de communistische partij hem tot secretaris-generaal. Als zodanig reorganiseerde hij de partij die in die dagen in een crisistoestand verkeerde. Hij omgaf zich met jonge fanatieke communisten als Slansky, Kopecky en Sverma en enige ouderen als Smerab en Zápotocky

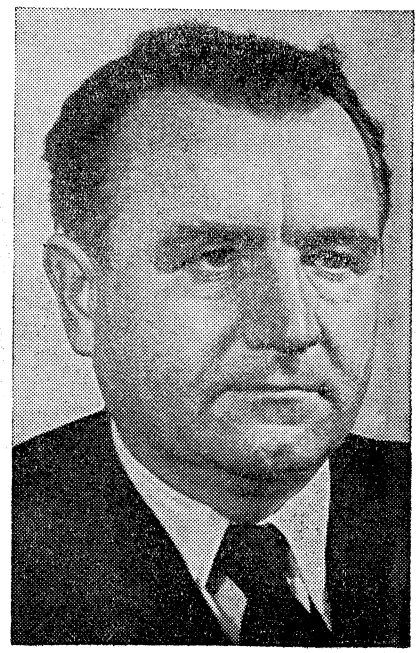

en voerde een onverbiddelijke zuivering door. Toen in Duitsland Hitler aan de macht kwam, drong hij bij de socialistische partijen aan op de vorming van een volksfront, hetgeen door deze partijen werd afgewezen. Nadat het accoord van München het einde van de Tsjecho-Slowaakse republiek had ingeluid, gaf Gottwald richtlijnen voor de ontbinding van de communistische partij en de organisatie van ondergrondse verzetskernen. Zelf vertrok hij naar Moskou.

Hier nam hij de leiding op zich van de Tsjechische ballingen in de Sowjet-Unie. In deze kwaliteit voerde hij na de sluiting van het Russisch-Tsjechische bondgenootschap (Moskou 12 Dec. 1943) besprekingen met Benesj, waarbij de grondslag werd gelegd van het z.g. program van Kosice. Op 4 April 1945 benoemde president Benesj te Kosice een nieuwe regering, waarin naast Gottwald als vice-premier nog 7 communisten zitting hadden. Na de verkiezingen van 1946 die een grote overwinning opleverden voor de communisten (zij verwierven 114 van de 300 zetels) werd Gottwald belast met de vorming van een coalitieregering, waarin de communisten steeds meer gingen domineren. Op 17 Febr. 1948 eiste de meerderheid van het kabinet, dat de benoeming van een aantal communisten in leidende functies in het politie-apparaat ongedaan gemaakt zou worden. Gottwald weigerde.

Op 20 Febr. traden 12 niet-communistische ministers af. Op 21 Febr. werd een samenzwering tegen de staat ontdekt. In een rede te Praag verklaarde Gottwald, dat de regeringscrisis was veroorzaakt door „Tsjechische reactionnairen en geinspireerd door de buitenlandse reactie". Ondanks de druk die van communistische zijde op Benesj werd uitgeoefend om het ontslag van de afgetreden ministers te aanvaarden, aarzelde deze. Intussen trokken in alle steden communistische comité's van actie het bestuur aan zich.

„Ik houd vast aan de parlementaire democratie", schreef Benesj in een brief aan Gottwald. Op 25 Febr. aanvaardde hij echter het ontslag.

Benesj trad op 7 Juni af. Gottwald tekende op 8 Juni de nieuwe grondwet, grondslag voor de „Volksrepubliek". Op 14 Juni koos het parlement hem tot president. Sedertdien is de opbouw van de „Volksdemocratie" in versneld tempo uitgevoerd.

Op het 9e partijcongres (Mei 1949) gaf Gottwald — die herkozen werd als voorzitter van het centraal comité — in 10 punten verdere richtlijnen voor de verwezenlijking van het „Socialisme", waarin de strijd tegen de „reactie" op de voorgrond werd gesteld.

Hoewel in 1948 de samenwerking tussen Kerk en Staat bezegeld heette, hebben zich sedertdien de betrekkingen tussen het communistisch regime en de Katholieke Kerk tot het uiterste toegespitst.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

19 Juni (Zondag)

Hongarije — Het voor de duur van vijf jaren gesloten handelsverdrag met Joego-Slavië wordt opgezegd. Joego-Slavië zou de Hongaarse economie saboteren.
India — Pandit Nehroe verklaart, dat „voorlopig besloten" is, India op 26 Jan. 1950 tot republiek uit te roepen.
Nederland — Mr. Van Heuven Goedhart benoemd tot wnd.-voorzitter van de Nederlandse delegatie bij de Ver. Naties.
Roemenië — Volgens de „Daily Telegraph" is Anna Pauker, de communistische minister van Buitenlandse Zaken in ongenade gevallen.
Tsjecho-Slowakije — De aartsbisschop van Praag, Mgr. Beran, waarschuwt, dat hij nooit een accoord met de regering zal sluiten.

20 Juni (Maandag)

Benelux — De totstandkoming van de Vóór-Unie, welke op 1 Juli was vastgesteld, zal worden uitgesteld.
China — Radio-Peking meldt voorbereidingen voor het vormen van een „democratische regering voor China". Mao-Tse-toeng verklaart, dat „het nieuwe China" bereid is diplomatieke betrekkingen aan te knopen met „ieder land, dat met de regering van Kanton breekt".
Indonesië — B.F.O. wijst resoluties van Sumatra af. (zie in dit nr.)
— Minister Van Maarseveen te Batavia.
Internationaal — De vakbonden van Turkije, Pakistan, Iran, India, Philippijnen, China, Japan en Indonesië besluiten een Aziatische federatie van vakbonden op te richten. Syrië, Israël, Ceylon, Birma en Siam zouden zich daarbij aansluiten.
— De min. v. Buitenl. Zaken der Grote Vier komen tot een modus vivendi i.z. Duitsland. Belemmeringen voor vredesverdrag met Oostenrijk grotendeels uit de weg geruimd. (Zie nader in dit nr.)
Nederland — Kamer van Koophandel Nederland-Israël opgericht.
Palestina — Koning Ibn Saoed van Saoedi-Arabië zal elke aanval op het Syrische grondgebied beschouwen als een aanval op Saoedi-Arabië.

21 Juni (Dinsdag)

België — Het Belgische passagiersschip „Prinses Astrid" loopt bij Duinkerken op een mijn en zinkt. Van de 273 opvarenden worden er 5 gedood en 6 gewond.
Duitsland — De Britse zone, met uitzondering van de Westelijke sector van Berlijn, wordt voor normaal toerisme, opengesteld.
— De gemeenteraad van West-Berlijn neemt resolutie aan, waarin aan de Westelijke autoriteiten wordt verzocht West-Berlijn op te nemen in de West-Duitse republiek.
India — Chandernagore, sedert 260 jaar een Franse bezitting, heeft met 7.473 tegen 114 stemmen besloten zich bij India te voegen. Het gebied is 7½ km.² groot.
Nederland — De Rotterdamse schrijfster Anna Blaman weigert de Lucie B. en C. W. van der Hoogt-prijs voor haar roman „Eenzaam avontuur". Zij acht het advies van de Commissie voor Schone Letteren eer „ontmoedigend" dan „aanmoedigend".
— Minister In 't Veld verklaart, dat nog dit jaar een huurverhoging van ongeveer 30% een feit zal worden.
— Prinses Wilhelmina als ere-voorzitster van de Stichting 1940—1945 geïnstalleerd.
— De dr. Wijnaendts Francken-prijs wordt toegekend aan mr. Abel J. Herzberg voor zijn boek „Amor Fati".
Palestina — Egypte, Syrië, Transjordanië en Libanon wensen volledige internationalisatie van Jeruzalem.
Tsjecho-Slowakije — In een rede voor radio-Praag stelt premier Zapotocky mgr. Beran op één lijn met „misdadigers, provocateurs en ordeverstoorders, tegen wie zal worden opgetreden naar wet en recht."
— De H. Stoel excommuniceert de leden van het Tsjechische „comité voor katholieke actie". Het comité wordt „schismatiek en dissident" genoemd en wordt geacht te handelen in strijd met het episcopaat. (V. b. 8164 Kr. 12-6)

22 Juni (Woensdag)

Australië — Goud ontdekt in Tennants Creek.
Duitsland — Een beroep van de Westelijke militaire commandanten op de stakende spoorwegarbeiders in West-Berlijn om het werk te hervatten wordt afgewezen. Wel wordt een nooddienst voor bevoorrading van W.-Berlijn ingesteld.
Indonesië — Overeenkomst i.z. herstel Republiek in Djokja en Ronde tafelconferentie. (Zie in dit nr.).
Nederland — Gemeenteraadsverkiezingen. Voortzetting winst voor midden-partijen (vooral V.V.D.) en verlies C.P.N. (Zie in dit nr.).
— Schout bij nacht J. J. C. C. Bennink bevorderd tot vice-admiraal.
— Het beroep van de procureur-fiscaal bij het bijzondere gerechtshof te Leeuwarden in de zaak Schreieder tegen de sententie van dat hof, waarbij S. werd vrijgesproken, resp. ontslagen van rechtsvervolging, is door de bijzondere raad van cassatie verworpen. (V. b. 7937 Kr. 31-1)
— Rantsoenering van boter, margarine, vet en spijsolie, behoudens voor technische doeleinden, opgeheven. De rantsoenering van deze artikelen begon op 29 Juli 1940.
Sowjet-Unie — Volgens Tass sprongen 7 Russische parachutisten bij zeer lage temperatuur van een hoogte van 10.200 m. omlaag en landden 18 min. later veilig op de grond. (Zie ook 7956 C)
Tsjecho-Slowakije — Mgr. Beran ontbindt de Tjechische bisschopsconferentie: iedere bisschop zal zijn diocees naar eigen inzicht besturen.

23 Juni (Donderdag)

Duitsland — Volgens het Berlijnse blad Sozialdemocrat is Walter Ulbrich van zijn functie van vice-voorzitter van de socialistische eenheidspartij ontheven en naar Albanië vertrokken, om aldaar een actie van de Duitse „Griekenland-brigade" tegen maarschalk Tito voor te bereiden.
— Bij de behandeling van de wet op de nationalisatie van de ijzer- en staalindustrie in het Hogerhuis, verklaart Lord Milverton, een der Labourpeers, na scherpe critiek op de wet te hebben uitgeoefend, uit de partij te treden.
Frankrijk — Een motie tot opheffing van de parlementaire onschendbaarheid van Maurice Thorez wordt door de Nat. Vergadering verworpen.
Indonesië — Op een persconferentie verklaart mr. Van Kleffens, dat de vooruitzichten voor een blijvende bijlegging van het geschil nog nooit zo goed zijn geweest als thans.
Italië — De staking der landarbeiders welke vijf weken heeft geduurd wordt beëindigd. De huidige arbeidscontracten worden met een jaar verlengd en een twee jaar geleden toegezegde duurtetoeslag effectief.
Nederland — De raad voor het rechtsherstel verwerpt het beroep van de Duitse ex-kroonprins tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, dat hem op 28 Mei 1948 een „non-enemy"-verklaring ontzegde. De bezittingen van de Duitse ex-keizer (w.o. Huize Doorn) blijven hiermede aan de Staat der Nederlanden. (V. b. 7616 E)
— De K.L.M. Constellation PH-TER „Roermond" stort bij Bari (Zd.-Italië) in de Adriatische Zee. De 33 inzittenden kwamen om het leven. (Zie in dit nr.)
Spanje — Een bewering van gen. Franco, dat de geallieerden tijdens de oorlog beloofd hadden, dat Spanje na afloop van de vijandelijkheden Noord-Afrikaans grondgebied zou krijgen ten koste van Frankrijk, wordt door de Britse minister van Buitenlandse Zaken, Bevin, tegengesproken.

24 Juni (Vrijdag)

Duitsland — De bizonale economische raad aanvaardt resolutie, waarin er bij de V.S., Gr.-Brittannië en Frankrijk op wordt aangedrongen een einde aan de ontmanteling te maken.
— Volgens het blad Sozial-Demokrat (Britse licentie) blijkt uit een verslag van het bestuurscomité van de S.E.D., dat sedert het begin van dit jaar 634.268 leden voor deze partij hebben bedankt.
Frankrijk — Militaire begroting voor 1949 (517 milliard frs.) door Nat. Vergadering goedgekeurd.
Griekenland — Minister-president Themistocles Sophoelis op 88-jarige leeftijd overleden. (zie in dit nr.)
Indonesië — Nederlandse troepen beginnen met ontruiming van Djokja.
Japan — MacArthur keurt voor de eerste maal een rechtstreekse goederenruil tussen Japan en het communistische China goed.
Nederland — De export van groenten naar Duitsland wordt hervat. Tot 1 Aug. zal voor 250.000 dollar per week geleverd kunnen worden. (V. b. 8164 Kr. 13-6)
— Vermoedelijke moordenaar van A. M. de Jong, de oud S.S.-man Van Gogh, gearresteerd.
— Tot voorzitter van de mijn-industrieraad is benoemd mr. J. M. L. Th Cals.

25 Juni (Zaterdag)

China — De controlerende Joean bekrachtigt een voorstel, dat er toe strekt een milliard Amerikaanse dollars te heffen van het vermogen der drie grootste Chinese financiers als bijdrage tot de nationalistische oorlogsinspanning.
Indonesië — Van officiële republikeinse zijde wordt de dood van Tan Malakka bevestigd.
Oostenrijk — De kanselier, dr. Leopold Figl, verklaart, dat er een Oostenrijksleger zal worden gevormd, wanneer de geallieerde troepen zich terugtrekken.
Ver. Staten — President Truman verzoekt aan het Congres een bedrag van 45 millioen dollar voor hulp aan economisch minder ontwikkelde gebieden.
Zweden — De minister van Financiën, Ernst Wigforss, verklaart 1 Juli te zullen aftreden. Hij wordt opgevolgd door David Hall.

Nederland

A. K.L.M.-vliegtuig verongelukt - 33 doden —

Het K.L.M.-vliegtuig, de Lockheed-Constellation „Roermond", dat op 21 Juni uit Batavia vertrok voor een extra-passagiersvlucht via Mauritius naar Amsterdam, is op 23 Juni in de nabijheid van de Zuid-Italiaanse stad Bari in brand gevlogen en in zee gestort. De 33 inzittenden, waaronder 11 leden van de bemanning, kwamen om het leven. Van de 22 passagiers waren er 17 Nederlanders, w.o. 5 kinderen, en 5 Egyptenaren. Deze laatste waren in Caïro, waar het toestel een tussenlanding had gemaakt, in het vliegtuig gekomen.

De oorzaak van de ramp is tot nu toe onbekend. Nederlandse deskundigen zijn op dezelfde dag per vliegtuig naar Italië vertrokken om een onderzoek in te stellen.

Gezagvoerder van het toestel was de heer J. Plesman, zoon van de president-directeur van de K.L.M. (A.N.P. 23-6) **(Vor. ber. Verong. „Nijmegen" 7793 F)**

B. Door Duitsers geroofde goederen

Uit het op 9 Juni verschenen eindverslag van het Commissariaat-Generaal voor de Nederlandse Economische Belangen in Duitsland blijkt, dat slechts een klein gedeelte van alles wat door de Duitsers is geroofd is gerestitueerd.

Wanneer men, ondanks de bezwaren, verbonden aan een vergelijking in geld, een optelling van de waarde der gerestitueerde goederen maakt en daarbij die der culturele voorwerpen op *f* 20 millioen stelt (een bedrag dat uiteraard niet meer dan een grove schatting is), dan komt men op een totaal taxatiewaarde aan gerestitueerde goederen van *f* 389 millioen.

Teruggevraagd was voor een waarde van *f* 3640 millioen, zodat ongeveer 12% in Nederland is teruggekeerd.

Behalve door roof had Nederland echter nog veel meer schade. De totale oorlogsschade is namelijk berekend op 25.725 millioen gulden.

Van deze bijna 26 milliard gulden zal Nederland ten hoogste ongeveer 20 millioen in de vorm van schepen en fabrieksinstallaties ontvangen. Verder is berekend, dat Nederland ongeveer 10 millioen „oorlogsbuit" heeft genoten. Van het overblijvende bedrag, zal volgens het verslag niet veel meer worden gerestitueerd.

Het verslag geeft ook cijfers over de zaken, die zijn teruggevonden.

Uit de industrie waren 55.000 machines weggevoerd, waarvan er 15.000 door het commissariaat zijn teruggehaald.

Bijna alle spoorweglocomotieven, rijtuigen en vrachtwagens werden teruggevoerd, maar van de bovenbouwmaterialen en dwarsliggers was bijna niets terug te vinden. De 301 geroofde tramwagens kwamen terug. Enkele niet, die te zwaar waren beschadigd. Van de 3354 weggevoerde schepen kwamen er 2200 terug en van 500 andere is bekend, waar zij zijn. Van de in beslag genomen auto's en fietsen is niets meer terechtgekomen. Uit het Nederlands „vervoer" werd in totaal gestolen voor 440 millioen gulden. Alles samen is er voor 110 millioen gulden teruggekomen.

Van het geroofde goud en de eveneens verdwenen buitenlandse bankbiljetten ter waarde van 310 millioen gulden is 200 millioen teruggehaald.

Van de 300 millioen gulden aan juwelen is slechts 1 millioen teruggekeerd.

Aan gestolen schilderijen had Nederland een schadepost van 200 millioen gulden. Tachtig percent van de belangrijke schilderijen is teruggehaald.

Bij het vertrek der Duitsers was verder nog voor 855 millioen gulden zoek aan allerlei voorwerpen. Daarvan is slechts voor 8 millioen teruggevonden. Ten slotte waren ook nog voor 500 millioen gulden aan effecten verdwenen. Daarvan is nog niets vergoed. (A.N.P. 9-6; Volkskrant 10-6) **(Vor. ber. 7677 B; Herstelbet. 7602 C)**

C. N.V.V. over bedrijfsorganisatie

Het N.V.V. heeft aan de leden der Tweede Kamer een adres gezonden met betrekking tot de memorie van antwoord op het voorlopige verslag van de Tweede Kamer betreffende het wetsontwerp op de bedrijfsorganisatie.

Het N.V.V. verzoekt daarin:

a) De artikelen van het ontwerp, welke betrekking hebben op de samenstelling van de bedrijfsorganen dusdanig te wijzigen, dat daarin nadrukkelijk wordt vastgelegd, dat het aantal werknemers-vertegenwoordigers steeds gelijk zal zijn aan het aantal werkgevers-vertegenwoordigers;

b) uit te spreken, dat in de beperkende bepaling, volgens welke de oprichting van bedrijfschappen niet bij algemene maatregel van bestuur zal kunnen geschieden, indien de sociaal-economische raad en een voldoende representatieve vertegenwoordiging van de betreffende tak van het bedrijfsleven daarmede niet accoord gaan, de voorwaarde van accoordbevinding van de representatieve vertegenwoordiging van de betreffende bedrijfstak dient te vervallen;

c) de bevoegdheden, die aan de bij algemene maatregel van bestuur opgerichte bedrijfschappen kunnen worden toegekend, uit te breiden met deze punten: de prijzen van goederen en diensten, de in-, aan-, uit- en doorvoer, de vestiging, uitbreiding en stillegging van bedrijven, de financiering en winstuitkering van ondernemingen;

d) aan te dringen op een actief beleid van de regering met betrekking tot de oprichting van productschappen;

e) de aanwijzing van de Stichting van de Arbeid als tijdelijk adviesorgaan van de sociaal-economische raad op sociaal gebied niet in het wetsontwerp op te nemen;

f) vast te stellen, dat de voorzitters van bedrijfschappen en hoofdbedrijfschappen door de minister dienen te worden benoemd;

g) te bepalen, dat de door de minister ingestelde commissies van de sociaal-economische raad afschriften van hun adviezen aan de sociaal-economische raad dienen te zenden;

h) en uit te spreken, dat de vertegenwoordigers van de arbeiders in de sociaal-economische raad uitsluitend door de centrale werknemersorganisaties benoemd dienen te worden. (Vrije Volk 23-6) **(Vor. ber. Ontw.-P.B.O. 8129 A)**

Indonesië

D. Terugkeer republikeinse regering naar Djokja - De staking der vijandelijkheden - Deelneming B.F.O. aan preliminaire conferentie - Memorandum i.z. Ronde tafel-conferentie - De status van Nieuw-Guinea —

De voorbereidingen voor de terugkeer van de republikeinse regering naar Djokja zijn zo ver gevorderd, dat de Nederlandse regering haar troepen opdracht heeft gegeven op 24 Juni met de evacuatie van de residentie Djokja te beginnen. Indien deze evacuatie geen belemmeringen ondervindt kan de republikeinse regering op of omtrent 1 Juli naar Djokja terugkeren. Aldus een mededeling van dr. Van Royen in de op 22 Juni te Batavia onder toezicht van de UNCI gehouden plenaire zitting van de preliminaire conferentie.

In het na afloop van de bijeenkomst uitgegeven communiqué wordt voorts bekend gemaakt, dat, hangende het herstel van de republikeinse regering in Djokja, de beide delegaties maatregelen hebben overwogen tot staking van de vijandelijkheden. Eenstemmigheid van inzichten is bereikt, waarbij de leden van B.F.O. zich aansloten. Dit maakt het, aldus het communiqué, de republikeinse delegatie mogelijk voorstellen te doen aan de republikeinse regering, zo spoedig mogelijk na haar terugkeer, met betrekking tot het staken van de vijandelijkheden in overeenstemming met de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari.

Voorts hebben de beide delegaties en de commissie uit de B.F.O. een memorandum opgesteld, waarin gezegd wordt, dat de deelnemers aan de Ronde tafel-conferentie er naar streven deze conferentie op 1 Augustus bijeen te roepen en haar binnen twee maanden te beëindigen. Volgens dit memorandum zou de souvereiniteit voor het einde van dit jaar aan de Verenigde Staten van Indonesië moeten worden overgedragen.

Rum heeft namens zijn delegatie zijn diepe voldoening uitgedrukt over het feit, dat de van 7 Mei af gehouden besprekingen hebben geleid tot het besluit om de Nederlandse gewapende strijdkrachten terug te trekken, hierdoor de republikeinse regering in staat stellend op 1 Juli terug te keren. Hij voegde hieraan toe, dat hij van mening was, dat de noodzakelijke opheldering door de Nederlandse regering spoedig zou worden gegeven ten einde de subcommissie voor de terugkeer van de republikeinse regering in staat te stellen zo spoedig mogelijk haar rapport aan de UNCI aan te bieden en dit daardoor een formeel karakter te geven.

De formele vergadering onder auspiciën van de UNCI werd bijgewoond door de voorzitter en enige leden van de Bijeenkomst Federaal Overleg, n.l. Sultan Hamid, Anak Agung, Djumhana en Ateng.

Memorandum i.z. Ronde tafel-conferentie.

In het memorandum betreffende de Ronde tafel-conferentie, wordt gezegd, dat de deelnemers zich voornemen te streven naar bijeenroeping van de conferentie op 1 Augustus en naar voltooiing daarvan binnen twee maanden. Zij nemen op zich de overeenkomsten, resulterend uit deze conferentie, binnen zes weken na beëindiging van de conferentie te ratificeren. Derhalve zou de souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië in overeenstemming met de beginselen van het accoord van de Renville moeten worden overgedragen voor het einde van 1949. Deelnemers aan de R.T.C. zullen zijn: vertegenwoordigers van de Nederlandse regering, vertegenwoordigers van de Republikeinse regering, de B.F.O., vertegenwoordigend de gebieden in Indonesië buiten de republiek voor zover zij leden van deze organisatie zijn.

Vastgesteld wordt, dat deelneming aan de Ronde tafel-conferentie niet zal praejudiciëren op de rechten, de eisen of de posities van de deelnemers. De commissie der Verenigde Naties voor Indonesië zal deelnemen aan de Ronde tafel-conferentie in overeenstemming met de

richtlijnen, zoals deze door de Veiligheidsraad zijn vastgesteld.

Procedure — Met betrekking tot de te volgen procedure der conferentie zegt het memorandum het volgende:
1. De conferentie zal zelf besluiten nemen met betrekking tot de procedureregelingen, buiten en behalve de punten, welke in dit document worden genoemd.
2. Er zullen formele en informele bijeenkomsten worden gehouden.
3. De formele bijeenkomsten zullen plaats hebben in tegenwoordigheid van de U.N.C.I.
4. De informele bijeenkomsten worden gehouden buiten tegenwoordigheid van de U.N.C.I. indien de omstandigheden zulks vereisen.
5. Het aannemen van resoluties heeft plaats in formele vergaderingen.
6. De Ronde tafel-conferentie zal de vertegenwoordigers der minderheden — Europeanen, Chinezen of Arabieren — in de gelegenheid stellen, hun inzichten aan de conferentie kenbaar te maken in alle aangelegenheden, welke worden beschouwd als hun belangen te raken.
7. Het horen van vertegenwoordigers van andere belangen van betekenis, die de wens daartoe te kennen geven, kan door de conferentie in overweging worden genomen.
De resultaten van de conferentie zullen worden neergelegd in documenten en overeenkomsten, die bindend voor de partijen zijn. Deze documenten en overeenkomsten zullen geratificeerd moeten worden en zullen o.m. inhouden een verdrag voor de souvereiniteitsoverdracht en het statuut van de Nederlands-Indonesische Unie, waarin de fundamentele voorzieningen voor de toekomstige samenwerking worden vastgelegd. Zij zullen direct daarna worden overgelegd aan de Nederlandse Staten-Generaal en het voorlopig vertegenwoordigend orgaan van de republiek Indonesia en op een wijze, waarop later beslist zal worden, aan de vertegenwoordigende organen van de gebieden der B.F.O.

Agendapunten — Agendapunten zijn:
a) Voorlopige constitutie van de Verenigde Staten van Indonesië:
De souvereiniteit zal worden overgedragen aan een voorlopige nationale federale regering van de Verenigde Staten van Indonesië, die zal werken op basis van de voorlopige constitutie.
1) De voorlopige constitutie zal bevatten voorzieningen met betrekking tot de structuur en de bevoegdheden van de voorlopige federale regering.
2) De voorlopige constitutie zal bepalen, dat de bestaande wetgeving, in zoverre deze niet in strijd is met de voorzieningen van de voorlopige constitutie of met de overeenkomsten bereikt door de R.T.C., gehandhaafd zal blijven, totdat zij vervangen is, door een wetgeving, tot stand gebracht door daartoe competente organen, overeenkomstig de regels, die moeten worden uitgewerkt in de voorlopige constitutie.
3) Al de bevoegdheden van het hoogste Nederlandse wetgevende orgaan, de Kroon en de gouverneur-generaal, inclusief de bevoegdheden, die de gouverneur-generaal had in overleg met de „Volksraad" of de „Raad van Nederlandsch-Indië" zullen worden overgedragen aan de voorlopige federale regering. Het hoogste gezag met betrekking tot de buitenlandse betrekkingen en de federale strijdkrachten zal exclusief berusten bij de voorlopige federale regering.
4) De voorlopige constitutie zal geen bepalingen mogen bevatten, die in strijd zijn met het verdrag van souvereiniteitsoverdracht, met het statuut van de Nederlands-Indonesische Unie of andere documenten met betrekking tot de toekomstige samenwerking.
5) De voorlopige constitutie zal voorzieningen bevatten, teneinde op effectieve wijze de verwerkelijking van het recht op zelfbeschikking van de volkeren van Indonesië en het houden van vrije geheime verkiezingen voor de constituerende vergadering te garanderen.
b) Het verdrag van overdracht der souvereiniteit: Dit verdrag zal de volgende voorzieningen bevatten:
1) De werkelijke volledige onvoorwaardelijke souvereiniteit zal worden overgedragen overeenkomstig de beginselen van het accoord van de Renville.
2) De Nederlands-Indonesische Unie zal worden aangegaan tussen het Nederlandse Koninkrijk en de V.S.I. op basis van vrijwillig, gelijkwaardig deelgenootschap met gelijke rechten.
3) Een overeenkomst met betrekking tot overdracht van rechten, bevoegdheden en verplichtingen van Indonesië (Nederlands-Indië) aan de V.S.I.
c) Fundamentele voorzieningen voor het statuut van de Nederlands-Indonesische Unie: In de Unie zal geen der deelnemers, namelijk Nederland of de V.S.I., meer rechten aan de Unie overdragen of afstaan dan de andere partij. Deze overdracht mag evenmin andere rechten bevatten dan die, welke elk der beide partijen vrijwillig besluit over te dragen in de overtuiging daarmede naar best vermogen de gemeenschappelijke belangen te dienen. De Unie zal niet zijn een „superstaat".
d) Nakoming der overeenkomsten: De UNCI of een ander lichaam van de V. N. zal in Indonesië toezien op de nakoming van de op de R. T. C. bereikte overeenkomsten.
e) Andere aangelegenheden: Onder de overige op de R.T.C. te bespreken punten zullen zijn de buitenlandse betrekkingen, het recht op zelfbeschikking der volken, contracten met de zelfbestuurs-gebieden, nationaliteit en burgerschap, financiële, economische en culturele betrekkingen, militaire overeenkomsten en terugtrekking der Nederlandse strijdkrachten, uitwisseling van hoge commissarissen, de status der burgerlijke ambtenaren in functie op het ogenblik van overdracht der souvereiniteit en tenslotte de status van Nieuw-Guinea. *) (A.N.P. 22-6)
(Vor. ber. 8155 A; Recapitulatie 20 Dec. '48—2 Juni '49 8155)

*) Zowel Sultan Hamid als Rum stimuleerden op de conferentie van 22 Juni, dat zij met plaatsing op de agenda van dit laatste punt alleen accoord kunnen gaan, als men „goed begrijpt, dat wij dit gebiedsdeel wensen te beschouwen als een deel van de Ver. Staten van Indonesië."

België

A. Investeringen 1948 —

In België werd in 1948 voor frs. 38 milliard nieuw geïnvesteerd tegen frs. 34 milliard in 1947. Daarvan werd frs. 11.9 milliard in de overheidssector en frs. 26.1 milliard in de particuliere sector geïnvesteerd. De zelffinanciering door de bedrijven steeg van 43% in 1947 tot 46.75% in 1948.
De overheids-investeringen hadden betrekking op N.Z.-verbinding (ondergrondse verbinding tussen de Noord-statie en de Zuid-statie in Brussel) frs. 480 (280) millioen, staatsvloot 220 (470) millioen, luchtvaart 90 (310) millioen, posterijen 140 (50) millioen, radio 10 (10) millioen, wegenbouw 600 (540) millioen, waterleidingen 1120 (1510) millioen, gebouwen 880 (880) millioen, landsverdediging 310 (590) millioen, gemeenten en provinciën 3080 (1870) millioen, havens van Gent en Antwerpen 420 (260) millioen, spoorwegen 2850 (2730) millioen, buurtspoorwegen 210 (130) millioen en telegraaf en telefoon 1480 (1090) millioen.
De investeringen in de particuliere sectoren beliepen (in milliarden frs.):

Openbare diensten:	**1948**	**1947**
Wegvervoer	2.00	2.60
Handelsvloot	0.82	1.22
Luchtvaart	0.08	0.20
Binnenvaart	0.21	0.20
Stedelijk vervoer	0.05	0.08
Industrie:		
Basisind. (kolen, electr., gas en cokes)	4.35	3.25
IJzer- en staalindustrie	2.55	2.22
Chemie en petroleum	1.00	0.57
Textiel en confectie	1.30	1.22
Bouw- en aanverw. vakken	0.70	0.74
Andere industrieën	1.30	1.40
Handel en ambachten	1.20	1.00
Landbouw	1.40	0.90
Woningbouw	7.35	6.50
Diversen	1.80	1.25
Totaal	26.11	23.35

(A.N.P. 25-6) **(Zie ook 7952 A)**

Benelux

B. Belgische enquête —

De Belgische liberale partij heeft in de Belgische zakenwereld een enquête ingesteld naar de daar heersende opvattingen met betrekking tot de samenwerking op handelsgebied met Nederland.
In een analyse van dit onderzoek wordt tot de conclusie gekomen dat de Nederlandse concurrenten van België een dubbel doel nastreven, namelijk een voorkeursplaats te krijgen op de Belgische markt door: 1. Kunstmatig laaggehouden prijzen en tezelfder tijd door: 2. De invoer van Belgische producten in Nederland zoveel mogelijk hindernissen in de weg te leggen.
De Belgen protesteren, aldus de analyse in „La Dernière Heure" vooral tegen de Nederlandse uitvoerpolitiek, die er op gericht is bepaalde prijzen nog meer te drukken door kunstmatige procedures.
La Dernière Heure betoogt, dat de Belgische hulp aan Nederland slechts voortgezet dient te worden, indien door dit land aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
1. Onmiddellijke afschaffing van de subsidies, die het Nederlandse prijspeil abnormaal laag houden;
2. Afschaffing van de maatregelen, die Nederlandse exporteurs in de gelegenheid stellen hun goederen tegen dumpingprijzen te verkopen;
3. Vervanging der Rijksbureaux door een administratie, die niet afhankelijk is van particuliere belangen bij het verlenen aan de Belgen van invoervergunningen voor de Nederlandse markten;
4. De geleidelijke openstelling van de Nederlandse grens voor alle Belgische producten;
5. Een vertraging in de oprichting van die industriële ondernemingen, waarvan er reeds in België bestaan, indien de Belgische ondernemingen in staat zijn beide markten te voorzien;
6. Een formeel accoord over het probleem der waterwegen. (Tijd 22-6)
(Vor. ber. 8167 F)

Duitsland

C. Campagne tegen Bisschop Dibelius —

Het orgaan van de Socialistische Eenheidspartij (S.F.D.) „Neues Deutschland" heeft een scherpe aanval gedaan op de

Berlijnse bisschop, dr. Dibelius, die sedert Jan. 1949 voorzitter is van de raad der Duitse Evangelische Kerk (opvolger van ds. Niemöller). Neues Deutschland beschuldigt hem er van de kansel te misbruiken „om de verdachtmakingen tegen al wat niet Westers georiënteerd is, ingang te doen vinden in de harten van de vredelievende gelovigen". Hij zou er op uit zijn, aldus het blad, om van de Duitse Evangelische Kerk een instrument te maken van het Amerikaanse imperialisme. Het blad beschuldigt de bisschop voorts van het verlenen van morele hulp aan Hitler, doordat hij op 3 April 1933 als „Generalsuperintendant" in een voor Amerika bestemde radiouitzending stelling zou hebben genomen tegen de „gruwelpropaganda" over de mishandeling van tegenstanders van het nationaalsocialisme. „Men kan de dubbelzinnigheid van Dibelius", aldus het blad, „niet gelijkstellen met de Christelijke gezindheid van de gelovigen. Men weet, dat er talrijke geestelijken en duizenden en millioenen gelovigen zijn, die anders denken en die de nationale belangen weten te eerbiedigen", aldus besluit het blad. (Neues Deutschland 18-6)

(Vor. ber. Verh. Kerk en Staat 8001 C)

Griekenland

A. **Themistocles Sophoelis † —**
De Griekse minister-president, Themistocles Sophoelis, is op 24 Juni op 88-jarige leeftijd plotseling overleden, tengevolge van een hartverlamming.
Sophoelis had reeds in November van 1948, kort nadat hij na de minister-crisis het premierschap weer aanvaardde, twee hartaanvallen gehad.
Ondanks zijn vergevorderde leeftijd, bracht Sophoelis herhaalde bezoeken aan het front, waar het Griekse leger zich tegen de guerilla-strijdkrachten verzet.
Sophoelis werd in 1861 in Vathy, hoofdstad van Samos, geboren. Hij was vijf maal minister-president. Hij begon zijn politieke loopbaan als revolutionnair. Aan de vooravond van de Balkan-oorlog leidde hij een opstand op Samos tegen het Ottomaanse rijk. Toen de Turken hun troepen terugtrokken, riep Sophoelis de vereniging van Samos met Griekenland uit.
In 1925 werd hij voor het eerst minister-president. Na de dood van Venizelos, in 1936, koos de liberale partij hem met algemene stemmen tot voorzitter. Na de oorlog was hij vier maal minister-president.
Het overlijden van de minister-president werd door vice-premier Diomedes aan de overige leden der regering en aan het parlement meegedeeld. De zitting van het parlement werd verdaagd, nadat verschillende sprekers hulde hadden betuigd aan de nagedachtenis van wijlen premier Sophoelis.
De voormalige Griekse premier, Constantin Tsaldaris, die onder Sophoelis minister van Buitenlandse Zaken was, is door koning Paul verzocht een nieuwe regering te vormen.
Hij begon onmiddellijk besprekingen met de dissident-liberale leider, Venizelos, over de vorming van een coalitie-regering. (A.N.P. 24-6)

(Vor. ber. Sophoelis 8056 Kr. 13-4; Tsaldaris 7918 E)

Internationaal Nieuws

B. **De Marshall-hulp in het eerste jaar —**
In de periode van 1 April 1948 tot 31 Mei 1949 heeft de administratie voor het Europees Herstelplan aan de zestien aan het Marshall-plan deelnemende landen de volgende bedragen verschaft:

(in millioenen $)

land	tot. bedrag	lening [1]	schenking	voorw. schenkingen [2]
Bizone (Dld)	412,6	—	354,4	58,2
Oostenrijk	228,7	—	228,7	—
België-Luxemburg	206,7	57,4	3,0	146,3
Denemarken	103,0	31,0	68,2	3,8
Triëst	13,8	—	13,8	—
Frankrijk	1.061,6	172,0	882,5	7,1
Franse zone (Dld)	94,4	—	83,4	11,0
Griekenland	176,8	—	176,8	—
IJsland	10,0	2,3	2,5	5,2
Ierland	88,3	88,3	—	—
Italië	585,9	67,0	490,8	28,1
Nederland	473,9	146,7	323,1	4,1
Noorwegen	82,8	35,0	37,0	10,8
Zweden	40,4	21,6	—	18,8
Turkije	46,7	38,0	—	8,7
Groot-Brittannië	1.316,0	313,0	773,8	229,2
Reserve prijsverschillen	11,4	—	11,4	—
Totaal	4.953,0	972,3	3.449,4	531,3

1) Van 1952 af rentedragend.
2) Schenkingen ter bevordering van het Inter-Europees handelsverkeer.
(Neue Zürcher Ztg. 18-6)

(Vor. ber. 8134 C)

C. **De bijeenkomst van de Raad der Ministers te Parijs —**
De ministers van Buitenlandse Zaken van de Ver. Staten, Rusland, Engeland en Frankrijk: Acheson, Wisjinsky, Bevin en Schuman, zijn van 23 Mei tot 20 Juni te Parijs in conferentie bijeen geweest. De agenda voor deze conferentie vermeldden wij op pag. 8128 Kr. 23-5. Na afloop van de conferentie werd het volgende communiqué uitgegeven:

I. Het Duitse vraagstuk.

Ofschoon de raad van ministers van Buitenlandse Zaken gedurende deze conferentie niet in staat was om een overeenkomst te bereiken over het herstel van de economische en politieke eenheid van Duitsland, zullen de ministers van Buitenlandse Zaken hun pogingen voortzetten bedoeld resultaat te bereiken en komen in het bijzonder het volgende overeen:

1. Tijdens de vierde zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, die gehouden wordt in September a.s., zullen de vier regeringen door hun vertegenwoordigers in deze vergadering hun standpunten uitwisselen aangaande de datum en verdere regelingen voor de volgende zitting van de vier ministers over de Duitse kwestie.
2. De bezettingsautoriteiten zullen, gezien de bedoeling van de ministers om hun pogingen voort te zetten tot herstel van de politieke en economische eenheid van Duitsland, te Berlijn op viermogendhedenbasis met elkaar beraadslagen.
3. Deze beraadslagingen zullen o.a. ten doel hebben de gevolgen te verzachten van de huidige administratieve verdeling van Duitsland en Berlijn, in het bijzonder ten aanzien van de volgende punten:
a) Uitbreiding van de handel en ontwikkeling van de financiële en economische betrekkingen tussen de Westelijke zones en de Oostelijke zone en tussen Berlijn en de zones.
b) Vergemakkelijking van het verkeer van personen en goederen en de uitwisseling van informaties tussen de Westelijke zones en de Oostelijke zone en tussen Berlijn en de zones.
c) Het in beschouwing nemen van vraagstukken van algemeen belang betreffende het bestuur van de vier sectoren in Berlijn, met het oog op het zo normaal mogelijk maken van het leven in de stad.
4. Teneinde het werk, in de vorige paragrafen vermeld, te vergemakkelijken, zullen de respectievelijke bezettingsautoriteiten een beroep kunnen doen op Duitse deskundigen en de daartoe aangewezen Duitse organisaties in hun respectievelijke gebieden, om daarbij te assisteren. De aldus opgeroepen Duitsers zullen definitieve gegevens uitwisselen, rapporten voorbereiden en als zij het onderling eens zijn geworden, voorstellen doen aan de bezettingsautoriteiten.
5. De regeringen van Frankrijk, de Sowjet-Unie, Engeland en de Verenigde Staten komen overeen, dat de overeenkomst van New York van 4 Mei 1949 (betr. opheffing van de blokkade) gehandhaafd blijft.
Ten einde de bovenvermelde punten ten uitvoer te leggen en deze en andere regelingen en overeenkomsten ten aanzien van het verkeer van personen en goederen tussen de Oostelijke zone en de Westelijke zones te verbeteren en uit te breiden, alsmede met het oog op de doorvoerhandel, zullen de bezettingsautoriteiten, ieder in zijn eigen zone, de verplichting op zich nemen, de noodzakelijke maatregelen te treffen voor het normaal functionneren en gebruiken van spoor-, water- en wegverkeer voor personen en goederen, alsmede van het post-, telefoon- en telegraafverkeer.
6. De bezettingsautoriteiten zullen de leidende Duitse economische instanties van de Oostelijke en Westelijke zones aanbevelen nauwere economische betrekkingen te bevorderen tussen de zones en de handel, alsmede andere economische overeenkomsten op meer doeltreffende basis te organiseren.

II. Het verdrag met Oostenrijk.

De ministers zijn overeengekomen:
1. Dat de grenzen van Oostenrijk gelijk blijven aan die van 1 Januari 1938.
2. Dat het verdrag voor Oostenrijk er in zal voorzien dat Oostenrijk de bescherming van de rechten der Sloveense en Kroatische minderheden in Oostenrijk garandeert.
3. Dat geen herstelbetalingen van Oostenrijk geëist zullen worden, maar dat Joego-Slavië het recht zal hebben om Oostenrijkse eigendommen, rechten en belangen op Joego-Slavisch grondgebied in beslag te nemen, in bezit te houden of te vervreemden.
4. Dat de Sowjet-Unie van Oostenrijk 150 millioen dollars zal ontvangen in vrij inwisselbare valuta, te betalen in 6 jaar.
5. Dat de definitieve regeling het volgende zal omvatten:

a. Het afstaan aan Oostenrijk van alle eigendommen, rechten of belangen die als zijnde Duitse bezittingen worden vastgehouden of opgeëist, alsmede van de oorlogsindustrie, huizen en soortgelijk onroerend goed in Oostenrijk, dat als oorlogsbuit in Oostenrijk wordt vastgehouden of opgeëist, met dien verstande, dat vertegenwoordigers (van de grote Vier) opdracht krijgen de aan Oostenrijk afgestane oorlogsbuit nauwkeuriger te omschrijven (met uitzondering van die oliebezittingen en eigendommen van de Donau-scheepvaartmaatschappij, die aan de Sowjet-Unie zijn overgedragen). In overeenstemming hiermede zullen de eigendommen van de Donau-scheepvaartmaatschappij in Bulgarije, Hongarije en Roemenië, evenals alle eigendommen van de maatschappij in Oostelijk Oostenrijk, overgedragen worden aan de Sowjet-Unie, aan de hand van de lijst waarover de plaatsvervangers van de Grote Vier overeenstemming moeten bereiken.

b. De tegoeden, rechten en belangen die aan de Sowjet-Unie worden overgedragen, alsmede die, welke de Sowjet-Unie aan Oostenrijk afstaat, zullen door de Sowjet-Unie en Oostenrijk zonder het recht van terugvordering worden overgedragen. Vastgesteld wordt, dat de uitdrukking „terugvorderingsrecht" niet alleen de uit de uitoefening van het geallieerde contrôlerecht (sedert 8 Mei '45) voortspruitende tegoeden, rechten en belangen omvat, doch ook alle andere vorderingen, daarbij inbegrepen de belastingen.

6. Alle vroegere Duitse bezittingen, die eigendom van de Sowjet-Unie geworden zijn, kunnen zonder toestemming van de Sowjet-Unie niet worden genationaliseerd.

7. De plaatsvervangers van de ministers van Buitenlandse Zaken van de „Grote Vier" moeten hun arbeid terstond hervatten, teneinde niet later dan 1 Sept. a.s. tot overeenstemming te komen over het gehele ontwerp-verdrag.

Joego-Slavisch protest.

De regering van Joego-Slavië heeft in een scherpe nota bij de Grote Vier geprotesteerd tegen de in Parijs genomen beslissingen in zake het vredesverdrag met Oostenrijk.

De Joego-Slavische regering beklaagt zich er over, dat de „Grote Vier" te Parijs niet vooraf hebben willen onderhandelen met de Joego-Slavische vertegenwoordiger die te hunner beschikking stond, terwijl zij wel het advies hebben ingewonnen van de Oostenrijkse vertegenwoordiger. De Joego-Slavische regering verklaart in de nota, dat de afwijzing van de Joego-Slavische territoriale- en herstelbetalingseisen „onaanvaardbaar" is en verlangt hernieuwde bestudering van de afgewezen aanspraken in een conferentie, waaraan ook Joego-Slavië deel zal moeten nemen. (A.N.P. 21-6; N. Zürch. Ztg. 22-6) **(V. b. Vier min. conf. 7428 A; Vredesverdr. m. Oostenr. 7991 A)**

A. Bijeenkomst consultatieve raad W. E. U. —

Van 17 tot 20 Juni zijn de ministers van Buitenlandse Zaken der bij het verdrag van Brussel aangesloten landen (West Europese Unie) te Luxemburg bijeengeweest.

Na afloop van de conferentie werd het volgende communiqué uitgegeven:

„De Raad heeft de vorderingen bestudeerd, die zijn gemaakt op het terrein van de gemeenschappelijke verdediging van de vijf landen, in het bijzonder het plan, dat door de ministers van Defensie op hun laatste bijeenkomst werd goedgekeurd. De Raad bestudeerde ook een rapport van de economische en financiële commissie over de uitvoering van de besluiten, die op de laatste bijeenkomst van de Raad werden genomen. Besloten werd, dat de ministers van Financiën van de vijf landen binnenkort bijeen zullen komen.

De Raad keurde de rapporten van het algemene secretariaat, die afzonderlijk werden gepubliceerd, goed over de samenwerking van één jaar op het culturele en sociale terrein. Hij gaf uiting aan zijn voldoening over de gemaakte vorderingen en gaf instructies voor het toekomstige werk.

Tenslotte had de Raad een nuttige uitwisseling van gedachten over verscheidene politieke kwesties van gemeenschappelijk belang, met inbegrip van bepaalde aspecten van het Duitse vraagstuk."
(A.N.P. 19-6) **(Vor. ber. 8074 A)**

B. De bevolking van een aantal landen —

	1937 (in duizenden)	1947	1948
Argentinië	14,100	16,109	——
Australië	6,838	7,580	7,710
België	8,346	8,421	——
Belgische Congo	10,240	10,805	——
Bolivia	3,237	3,854	3,922
Brazilië	38,550	47,550	48,450
Bulgarije	6,196	7,048	——
Canada	11,045	12,582	12,883
Ceylon	5,712	6,879	7,146
Chili	4,754	5,526	5,621
China	——	463,198	463,493
Columbia	8,531	10,545	10,777
Costa Rica	607	783	813
Cuba	4,165	5,130	——
Cyprus	371	456	457
Denemarken	3,749	4,146	4,190
Dom. Republiek	1,586	2,151	2,214
Duitsland	67,831	——	——
Egypte	16,009	19,179	19,528
Finland	3,626	3,895	3,958
Frankrijk	41,170	41,100	41,500
Griekenland	6,973	7,550	7,780 (1)
Guatemala	2,747	3,642	3,717
Hawaï	401 (2)	509 (2)	——
Honduras	1,020	1,240	1,260
Hongkong	1,282	1,750	1,800
Hongarije	9,100	9,383	9,201
Ierland	2,948	2,972	3,023
IJsland	117	134	——
India	370,342 (3)	338,727 (4)	342,114 (4)
Indonesië	67,398	——	76,360 (5)
Irak	——	4,800	——
Italië	42,372	45,373	——
Jamaica	1,123	1,372	——
Japan	70,360 (6)	78,627	80,697
Korea	21,683	——	——
Luxemburg	299	289	292
Malta	265	304	——
Mauritius	400	432	442

	1937 (in duizenden)	1947	1948
Mexico	18,737	23,434	23,876
Mozambique	——	6,116	——
Nederland	8,598	9,629	9,794
Nicaragua	926	1,136	——
Nieuw Zeeland	1,590	1,803	1,841
Nigeria	20,230	23,745	——
Noord Rhodesia	1,442	1,700	——
Noorwegen	2,900	3,144	3,198
Nyassaland	1,635	2,127	——
Oostenrijk	6,755	6,920 (7)	6,953 (7)
Pakistan	——	——	73.321
Palestina	1,385	——	——
Panama	575	729	——
Paraguay	936	1,252	——
Peru	5,880	7,107	7,246
Philippijnen	15,445	19,511	19,964
Polen	34,359 (8)	23,781	——
Portugal	7,416	8,312	8,402
Porto Rico	1,777	2,141	——
Roemenië	19,535 (8)	16,530	15,873
Ruanda Urundi	3,693 (9)	3,719 (9)	——
Salvador	1,649	2,047	2,100
Siam	14,492	17,351	17,666
Sowjet-Unie	170,467 (12)	193.000 (13)	——
Spanje	25,043	27,503	27,761
Suriname	150 (10)	180 (10)	——
Tanganyika	5,183	5,650	——
Triëst	254	293	——
Trinidad	452	578	——
Tsjecho-Slowakije	14,429	12,170	12,338 (11)
Turkije	——	19,250	19,500
Uganda	3,711	4,036	4,089
Unie van Z.-Afrika	9,797	11,605	11,790
Uruguay	2,080	2,300	——
Ver. Koninkrijk	47,289	49,539	50,033
Ver. St. v. Amerika	128,825	144,034	146,571
Venezuela	3,415	4,300	4,398
Zuid-Slavië	15,172	——	15,752 (14)

(Bron: U.N. Monthly Bulletin of Statistics May 1949)

(1) Inclus. Dodekanesos. (2) Burgerbevolking. (3) Tot. voormalig Br. Indië. (4) Unie van India. (5) 1948: Republiek 27 mill., O.-Java 15 mill., Federaal gebied 34.360.000. (6) Exclus. Rioe Kioe-eilanden. (7) Inclus. vluchtelingen en D.P.'s, uitgez. die in kampen. (8) Vooroorl. territoir. (9) Alleen Sultanaten. Tot. bevolking 1947: 3.781.537. (10) Exclus. Bosjesmannen en Indianen (in 1947 resp. 22.000 en 3.700 bedragend). (11) Inclus. Pozsnoy, dat op 10 Febr. 1947 (Vrede van Parijs) bij Tsj.-Sl. werd gevoegd. (12) 1939. (13) 1946. (14) Inclus. gedeelte van Venezia Giulia en Zara.

Roemenië

C. Anna Pauker —

Volgens de Zwitserse Weltwoche van 17 Juni j.l. zou de Roemeense minister van Buitenlandse Zaken, Anna Pauker (die op 19 April jl. werd benoemd tot vicepremier — Red. K.H.A.) bij Moskou in ongenade gevallen zijn, daar zij buiten medeweten van het te Moskou gevestigde finantiële centrum van het Cominform geheime partijfondsen in het buitenland zou hebben gedeponeerd, met name in Zwitserland. Een en ander zou duidelijk gebleken zijn bij een proces dat te Winterthur (Zw.) gevoerd wordt tegen de Roemeen Vitianoe.

Volgens „Die Weltwoche" zouden de be-

trekkingen tussen Roemenië en de Sowjet-Unie zich reeds in Dec. j.l. zo zeer hebben toegespitst, dat de Russen overwogen Roemenië geheel te annexeren. Zij zagen hiervan af, enerzijds omdat Anna Pauker haar verzekeringen van loyaliteit hernieuwde en anderzijds omdat Stalin en zijn medewerkers het niet eens konden worden over de opportuniteit van een dergelijke stap.

Wij merken hierbij op, dat reeds in Mei 1948 geruchten liepen, betreffende aansluiting van Roemenië bij de Sowjet-Unie. Deze werden in Augustus d.a.v. door de Roemeense regering gedementeerd.
(Die Weltwoche 17-6)
(Vor. ber. Pauker 8068 Kron. 19-4; zie ook 7718 C en 7586 D)

Verenigde Staten

A. Betalingsbalans 1947 en 1948 —
(in milliarden dollars)

Exporten:	1947	1948
goederen	14.4	12.6
andere goederen naar het buitenland	1.6	0.8
diensten	2.6	2.2
inkomend op beleggingen in buitenland	1.1	1.2
Tot. aan goederen en diensten	19.7	16.8
Daar stond tegenover:		
Amerikaanse importen:		
goederen	5.7	7.1
andere goederen geïmporteerd	0.4	0.6
diensten	2.2	2.5
betaald op beleggingen	0.2	0.3
Tot. aan goederen en diensten	8.5	10.5
(Tekort dat buitenl. vertoont	11.2	6.3)
Financiering van het tekort:		
liquidatie v. goud en effecten	4.5	0.9
Amerik. Regeringsgiften ..	1.8	4.3
lange en korte leningen	3.9	0.4
eenzijdige part. kap. transfer	0.6	0.6
lang en kort kapitaal naar buitenland	0.7	0.9
Interbank en Monetair Fonds	0.7	0.3
Tot. financiering van deficit ..	12.2	7.4
Onverklaard verschil	—1.0	—1.1

Gedurende 1948 heeft zich een opmerkelijke ontwikkeling voltrokken in het dienstenverkeer: de vooroorlogse practijk is hier hersteld, waarbij Amerika meer verschuldigd is dan het te vorderen heeft. In de laatste 2 jaren zouden de cijfers van „onverklaard verschil" er op wijzen, dat er door het buitenland meer naar Amerika is getransfereerd, dan nodig om het deficit goed te maken (resp. $ 1 milliard en $ 1.1 milliard). Hoewel talrijke mogelijkheden hier bestaanbaar zijn, zou een mogelijke verklaring kunnen zijn, dat kapitaalvlucht heeft plaats gehad, of dat bepaalde exporten (pakjes) voor een lagere waarde werden aangegeven, dan overeenkwam met de werkelijkheid. De werkelijkheid zou dan zijn geweest, de betaling uit geheime dollarpotjes door buitenlanders aangehouden.
(Fin. Dagbl. 9-6-'49) **(V. b. State of the Union 7893 G; Nat. Inkomen 7977 H)**

MENINGEN

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 1949

Het **„Alg. Handelsblad"** (Onafh. Lib.) constateert dat „rood geen troef" is. „Dat is, evenals bij de Kamerverkiezingen van 1948, ook thans bij de gemeenteraadsverkiezingen bevestigd. Dat de grootste winsten naar de midden-partijen zijn gegaan en dat daarbij de V. V. D. „stevige successen" heeft geboekt, verheugt het blad. „Het zal de taak zijn van hen, die onder de nieuwe partijverhoudingen in de gemeentebesturen de leiding moeten geven, om er voor te zorgen, dat een verstandig beleid, dat de ontplooiing van vrije maatschappelijke kracht weet te bevorderen tegelijk met een gezond begrip voor sociale rechtvaardigheid, zal voortgaan de rangen van het extremisme uit te dunnen."

„Bemoedigende uitslag" is het commentaar van **„De Maasbode"** (R.K.), al acht het blad het stemmencijfer dat de communisten „niettemin in de wacht wisten te slepen", „een wonde plek in het Nederlandse politieke lichaam". „Wij hadden van ons nuchtere volk een nog resolutere afwijzing van de communistische ideologie verwacht". „Dat de K.V.P. niet over heel de linie haar posities van 1946 heeft kunnen verbeteren, al is ook haar percentage geleidelijk vooruitgegaan, kan onmogelijk tot volle tevredenheid stemmen en verdient de aandacht van al degenen, wie de groeikracht der politieke katholieke organisatie ter harte gaat."

De **„Nwe Rotterdamse Courant"** (Onafh.) is van mening, dat uit de verbetering van de algemene toestand de vermindering van het aantal communistische stemmen sinds de bevrijding verklaard kan worden. Het blad schrijft verder: „Door deze gemeenteraadsverkiezingen heeft de V.V.D. zich als een „levendige middenpartij geconsolideerd". „Het is verder duidelijk, dat de P.v.d.A. een min of meer stabiele positie heeft bereikt". „Tendenz dezer verkiezingen: een ruk van links naar het midden".

„Het Parool" (Onafh. Soc.) schrijft onder het opschrift „Naar rechts", dat de trek naar het midden tevens een trek naar rechts is. „Men geve er zich rekenschap van, dat de Partij van de Arbeid haar positie heeft gehandhaafd ten koste van de communisten en dat de Partij van de Vrijheid haar winst heeft geboekt ten koste van de Partij van de Arbeid. Bedenkt men daarnaast, dat de Christelijk-Historische Unie enige winst heeft behaald en dat de vooruitgang van de Vrijheidspartij groter is dan de achteruitgang van de C.P.N., dan is die trek naar rechts al voldoende duidelijk. Daarin schuilt gevaar", aldus „Het Parool".

„De Tijd" (R.K.) schrijft — na gewezen te hebben op de communistische verliezen en de winst van de V.V.D. — „Dit wijst met andere symptomen op een toegenomen behoefte in ons volk aan een politiek, die in het sociale niet al te scherp stelling kiest. Een gematigd liberalisme oefent op niet weinigen thans grote aantrekkingskracht uit. Dit is bedenkelijk. De winst nu van een V.V.D. zou wel eens een winst morgen voor het communisme kunnen betekenen". „Er is met deze verkiezingen niets of niemand overwonnen, tenzij de man, die meent, dat wij er nu wel zijn, en naar dat misverstand handelt".

„Trouw" (A.R.) is heel kort in haar commentaar en „niet ontevreden". „De tendentie, die reeds zichtbaar was bij de eerste reeks, heeft zich bij de tweede reeks voortgezet. Men mag zelfs aannemen, dat die tendentie zich in gunstige zin heeft versterkt. De communisten hebben een zeer gevoelige slag gekregen. Ook de socialisten hebben de wind beslist niet mee gehad. V.V.D., C.H. en A.R. zijn aan de winnende hand. De ruk naar rechts is thans zelfs, naar het zich laat aanzien, nog duidelijker en uitgesprokener dan bij de vorige reeks".

„Het Vrije Volk" (P.v.d.A.) constateert „Winst en Verlies". „De verliezen, die de C.P.N. heeft geleden, demonstreren zonder pardon, dat de arbeiders zich van haar afwenden en niet tot haar terugkeren. Daartegenover staat, dat de P.v.d.A. zich, vergeleken bij 1946, heeft gehandhaafd en in menige gemeente haar positie heeft verbeterd. De afstand tussen de P.v.d.A. en de communisten is groter, in vele gemeenten aanzienlijk groter geworden dan hij was". „Onze vreugde over de nederlaag der Moscovieten en onze voldoening over de handhaving van de socialistische positie worden getemperd door de aanwas van het negativisme, dat in de kleurloze, armlijke propaganda van de V.V.D. het duidelijkst tot uiting kwam".

Volgens **„De Volkskrant"** (R.K.) lag het in de lijn der verwachtingen, dat de communisten ook nu wederom verliezen zouden moeten boeken. Dat dit inderdaad gebeurd is, getuigt volgens het blad van „gezond inzicht". „Hieruit blijkt wel op overduidelijke wijze, dat de Nederlandse bevolking haar conclusies heeft getrokken uit de lessen, die het buitenland, met name Oost-Europa, heeft gegeven". „Over het algemeen kan worden geconstateerd, dat de verschuiving naar rechts, welke zich het vorige jaar begon af te tekenen, zich heeft voortgezet". „De stabiliteit der K.V.P. schijnt spreekwoordelijk te worden".

„De Waarheid" (Comm.): „De uitslag in Amsterdam geeft het duidelijkste beeld in hoeverre de P.v.d.A. een zware morele en politieke nederlaag heeft geleden en tevens een zetel verloor, die zij nooit meer kan terugwinnen". „De meest listig bedachte manoeuvres, verkiezings-stunts en het grofste bedrog, de wildste capriolen, die harlekijns van het Hekelveld in hun carnaval der desperado's hebben uitgehaald, zijn door de rode kiezers doorzien en met verachting teruggewezen". „Haar onvruchtbare en voor de werkende bevolking schadelijke anti-communistische hysterie snijdt in eigen vlees". „De poging van de reactie om door middel van haar trotskistische handlangers een steek in de rug toe te brengen, heeft volkomen gefaald".

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

De atoomklok —

In Amerika heeft men een totaal nieuw soort klok geconstrueerd, die men atoomklok noemt, omdat haar tijdaanwijzing uiteindelijk gebaseerd is op bepaalde periodieke gebeurtenissen, die zich in het binnenste der atomen, de bouwstenen der materie, afspelen. Deze klok wijst met groter nauwkeurigheid de tijd aan dan welk uurwerk ter wereld ook.

Een slingeruurwerk tikt zijn seconden dank zij de beweging van de slinger, die regelmatig heen en weer gaat. In horloges, wekkers en andere klokken zorgt een „onrust" voor de periodieke beweging, die het uurwerk drijft. Geen enkele klok blijft echter bij het ouder worden volmaakt nauwkeurig de tijd aanwijzen en daarom moet men haar regelmatig controleren en eventueel gelijk zetten met een standaardklok.

De standaardklokken worden weer vergeleken met de oerklok, d.i. de draaiende aarde. Want de draaiing van de aarde om haar as geschiedt met een dergelijke regelmaat, dat men haar als standaardtijdmeter heeft aangenomen. Maar volmaakt regelmatig en volkomen constant is die draaiing toch ook weer niet, want door de wrijving, die tengevolge van de werking van eb en vloed in ondiepe zeeën optreedt, wordt zij bijvoorbeeld een weinig vertraagd. Bovendien treden soms plotselinge en onregelmatige veranderingen in de draaiing op, waarvan men de oorzaak nog niet kent.

Waar zo zelfs de draaiende aarde niet volkomen constant en nauwkeurig is in haar tijdaanwijzing, is dit in nog veel mindere mate het geval met de klokken, die op haar worden afgestemd. Men heeft daarom uitgezien naar een tijdaanwijzing, die zó nauwkeurig en zó constant is, dat zij niet op de zonnetijd, dus op de draaiing van de aarde, gecontroleerd en bijgeregeld behoeft te worden.

De Kwartsklok —

Bij het radiotijdsein, waar het heel precies op de tijdaanwijzing aankomt, wordt de gang van de klok gestuurd door een trillend kwartskristal. Zo'n kwartskristal heeft evenals ook enkele andere kristalsoorten de eigenschap om onder invloed van een electrisch spanningsverschil zich in een bepaalde richting samen te trekken. Wanneer men nu een wisselspanning aanlegt, ondergaat het kwartskristal regelmatig samentrekkingen en wanneer bovendien het aantal wisselingen van de electrische spanning overeenkomt met de natuurlijke trillingstoestand van het kristal geraakt het kristal in trilling.

Daarbij is het niet eens nodig, dat de aangelegde wisselspanning volmaakt dezelfde frequentie heeft als het kwartskristal, want ook bij een klein verschil blijft het kwartskristal trillen. Zo'n kristal kan namelijk, afhangend van zijn vorm en afmetingen, maar op één enkele manier trillen, die wij daarom de natuurlijke trillingstoestand noemen.

We hebben hier hetzelfde geval als bij het aanstrijken van een vioolsnaar; de stootjes, die we de snaar geven, moeten in aantal ongeveer overeenkomen met het aantal trillingen, dat de snaar voortbrengt. Maar heel erg precies komt het er gelukkig niet op aan, want anders zou het een onmogelijkheid worden de goede toon aan te strijken. Wie een rietje wil laten zwiepen weet, dat zijn handbeweging in resonantie moet zijn met de zwiepende beweging van het rietje, maar ook daar behoeft de overeenstemming niet zo ijselijk nauwkeurig te zijn.

De ziel van de kwartsklok is een in natuurlijke trilling verkerend kwartskristal. Het aantal trillingen, dat bijv. een 60.000 per seconde bedraagt, wordt door technische hulpmiddelen gedeeld, d.i. teruggebracht tot een aantal, dat voldoende klein is om een z.g. synchroonmotortje te laten draaien. De omwentelingen van deze motor worden op een stel wijzers overgedragen en zo krijgt men een kwartsklok.

De buitengewone constantheid van zijn trillingen dankt het kwartskristal aan zijn regelmatige opbouw. Door op zich zelf onbeduidende en onregelmatige veranderingen in de kristalstructuur is de regelmatigheid, waarmee het kristal trilt, echter niet zo nauwkeurig als men zou wensen. Daardoor is ook de gang van de kwartsklok op lange termijn niet voldoende constant en nauwkeurig en bijv. niet voldoende om er mee te controleren of de aarde wel volmaakt regelmatig om zijn as draait. Men acht zich daarom gelukkig, thans een nog nauwkeuriger tijdaanwijzer gevonden te hebben in de atoomklok.

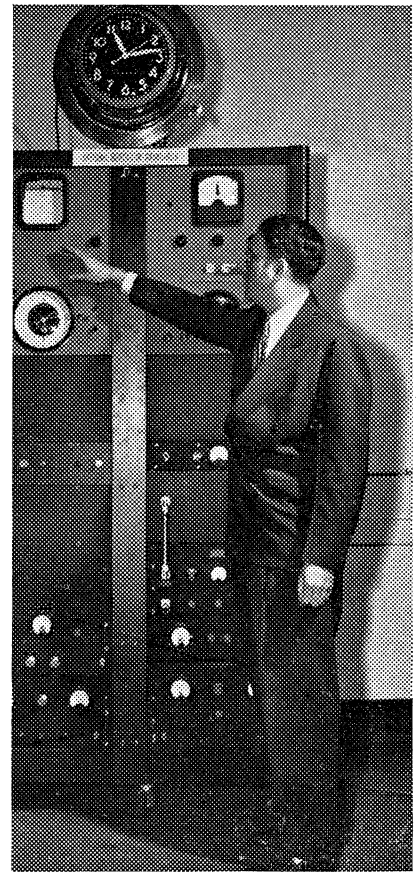

De werking van de atoomklok.

Binnen de atomen vinden trillingen plaats met een constantheid, die vele malen groter is dan die van trillende kwartskristallen en zelfs die van de om haar as draaiende aarde overtreft. Als deze atoomtrillingen gepaard gaan met het uitzenden van licht, krijgt men, zoals de natuurkundigen dit noemen, spectraallijnen van zeer scherp gedefinieerde en constante golflengte.

De bijzonder grote nauwkeurigheid en constantheid van dit natuurgebeuren binnen de atomen hebben enkele natuurkundigen van het „National Bureau of Standards" te Washington op het idee gebracht, hierop de constructie van een nieuw type klok te baseren. Als stof, die de meest geschikte frequentie voor een dergelijke atoomklok kan leveren, kozen zij ammoniakgas. De betreffende spectraallijn van dit gas ligt ver in het infrarood; zij heeft een golflengte van ongeveer 1¼ cm, hetgeen overeenkomt met bijna 24 milliard trillingen per seconde.

Door het ammoniakgas, dat zich onder een druk van nog geen 50.000e deel van een atmosfeer bevindt, zendt men een microgolf met een golflengte, die even groot is als die van de ammoniakspectraallijn. Als deze golf toevallig een weinig in trillingstijd zou gaan verschillen met die van de spectraallijn, wordt er bij het passeren van het buisje met ammoniakdamp door een electronische inrichting een correctiesignaal opgewekt, dat de trillingstijd van de microgolf gelijk maakt aan die van de ammoniakspectraallijn. Zo behoudt de microgolf onder alle omstandigheden precies dezelfde trillingstijd.

De microgolven, die men door de ammoniakdamp laat gaan, wekt men op door middel van een trillend kwartskristal. Weliswaar niet direct, want geen kwartskristal zou in staat zijn ongeveer 24 milliard trillingen per seconde te volvoeren. Men gebruikt daarom een kwartskristal, dat 100.000 trillingen per seconde levert en vermenigvuldigt deze frequentie door middel van een ingenieuze inrichting met een dusdanige factor, dat zij gelijk wordt aan die van de ammoniakspectraallijn. Zo krijgt men de microgolf van de gewenste golflengte.

Bij het gaan van deze microgolf door ammoniakdamp wordt, zoals wij reeds zagen, haar frequentie voortdurend gelijk gehouden aan die van de ammoniakspectraallijn. Daarmee wordt ook het kwartskristal, dat de microgolf opwekt, op de juiste trillingstijd gehouden en wordt tevens de tijdaanwijzing op de atoomklok constant gehouden. Want deze vindt plaats door middel van electrische klokken, die net als bij de reeds bestaande kwartsklokken door de trillingen van het kwartskristal worden geregeld. Eén klok geeft de uren, minuten en seconden aan; een tweede, een speciale synchroonklok, geeft de onderdelen der seconden aan en wel met een dergelijke nauwkeurigheid, dat men zelfs verschillen van nog geen 0,005 seconde met de astronomische tijd kan aantonen.

De nauwkeurigheid en constantheid van de atoomklok overtreft die van onze moederklok, de draaiende aarde, met het tien- tot honderdvoudige; zij bedraagt minstens één op de tien millioen, d.w.z. in vier maanden loopt de atoomklok hoogstens één seconde vóór of achter. In theorie kan zij zelfs een nauwkeurigheid van 1 op de 10 milliard bereiken, zodat zij dan in vier maanden niet meer dan 0.001 seconde vóór of achter zou lopen, d.i. in 300 jaar nog géén seconde.

Nut van de atoomklok.

Zoals uit de figuur al dadelijk blijkt, is de atoomklok nu niet bepaald een apparaat, dat geschikt is om in iedere kamer geplaatst te worden. Dit behoeft men echter helemaal niet jammer te vinden, want aan de verregaande nauwkeurigheid, waarmede de atoomklok de tijd aanwijst, heeft vrijwel niemand behoefte, behalve dan enkele astronomen en de radiotechnici, wier taak het is, bepaalde uit te zenden golflengten constant te houden.

Een van die technische gebieden, waar het er vooral op aankomt, dat men de tijd en de frequentie met de grootst mogelijke nauwkeurigheid kan meten en regelen, is de radio, inclusief televisie en radar. Vooral voor het vliegwezen zal de

atoomklok van veel belang kunnen zijn. Want elk vliegtuig, waar ter wereld het zich ook bevindt, zal ten behoeve van zijn zend- en ontvanginstallatie met grote nauwkeurigheid de juist golflengte moeten aanhouden, wil het herkend worden en zijn communicatie met vliegtuigbases e.d. kunnen onderhouden. Misschien zal het wenselijk zijn op verschillende plaatsen op aarde atoomklokken op te stellen om de vliegtuigen aldus de gelegenheid te geven overal ter wereld met grote nauwkeurigheid de standaardfrequentie te ontvangen om daarmee hun eigen golflengte constant te houden.

A. Synthetische rubber in Amerika

In zeer korte tijd heeft de industrie van synthetische rubber zich een vooraanstaande plaats weten te veroveren in het Amerikaanse economisch leven. In 1935 verbruikte Amerika 450.000 ton rubber; voor de aanvoer hiervan was Amerika nagenoeg geheel aangewezen op plantages in het Verre Oosten. In 1945 was het verbruik verdubbeld; aan de vraag kon echter voor bijna 90% voldaan worden door binnenlandse fabrieken van synthetische rubber.

Momenteel voltrekt zich in de rubberindustrie opnieuw een belangrijke verandering. De meest gebruikte soort synthetische rubber zal voortaan vervaardigd worden bij lage temperatuur (32—41° F.), waardoor een beter product wordt verkregen dan met de thans nog gangbare methode (bij 122° F.). De bruikbaarheidsduur van banden, vervaardigd met het „lage temperatuur-rubber", is ongeveer 30% langer. Verwacht wordt, dat aan het einde van dit jaar het merendeel der fabrieken volgens de nieuwe werkwijze zal produceren.

Opkomst en ontwikkeling der industrie.

De grote vraag naar rubber en het feit, dat natuurrubber bijna uitsluitend uit het Verre Oosten betrokken kan worden, hebben het onderzoek naar methoden voor het vervaardigen van een synthetisch vervangingsmiddel in hoge mate gestimuleerd. De oorlogsdreiging, de ernstige fluctuaties in de prijs van natuurrubber en de behoefte aan een rubbersoort van zeer speciale kwaliteit deden tenslotte een zodanige vraag naar synthetische rubber ontstaan, dat het oprichten van een rubberfabriek economisch mogelijk werd.

In 1931 verscheen thiokol op de markt, in 1932 dupreen. Dit laatste wordt vervaardigd uit acetyleen volgens een op de Universiteit van Notre Dame ontdekte formule. Het product, dat voor het eerst door du Pont de Nemours is vervaardigd, draagt thans de naam Neopreen en is tegen verschillende verwerende invloeden aanzienlijk beter bestand dan natuurrubber.

In 1941 vervaardigde men in de V. S. 10.000 ton synthetische rubber. De producten waren genaamd — behalve neopreen — ameripol, butyl, chemigum, hycar, koroseal, thiokol en Buna-S. Buna-S werd ontdekt door Duitse scheikundigen met het doel, de vraag naar rubber voor oorlogsdoeleinden te kunnen dekken.

Het recht om Buna-S in Amerika te vervaardigen werd verkregen door de Standard Oil Company of New Jersey; deze maatschappij heeft omstreeks 1930 verschillende patenten uitgewisseld met de Duitse I. G. Farbenindustrie.

Ondanks het feit, dat men er van verschillende zijden op wees van hoe groot belang het zou zijn voor Amerika om in geval van oorlog te beschikken over goed geoutilleerde fabrieken voor synthetische rubber, bedroeg de synthetische productie in 1941 slechts 2% van het normale verbruik in vredestijd. Eerst na de aanval op Pearl Harbor en de val van Singapore ging men over tot het nemen van maatregelen. De import van natuurrubber uit Liberië werd verhoogd, aan Brazilië, Nicaragua, Peru en Venezuela werden leningen verstrekt teneinde de rubberplantages te kunnen uitbreiden en verbeteren, en uit de Sowjet-Unie werden zaden geïmporteerd van de Russische koksagyz, zodat ook in de V. S. tot het aanleggen van rubberplantages kon worden overgegaan. Het octrooirecht op Buna-S werd door het Ministerie van Justitie onteigend, en faciliteiten werden verleend aan producenten van neopreen etc. Doch deze maatregelen bleken onvoldoende; een commissie werd in het leven geroepen en deze kwam na grondige studie tot de conclusie, dat een oplossing slechts zou kunnen worden bereikt door het vervaardigen van 800.000 ton synthetische rubber per jaar, n.l. 700.000 ton Buna-S, 40.000 ton neopreen en 60.000 ton butyl, een door de Standard Oil vervaardigd product, dat bijzonder geschikt is voor binnenbanden. De 700.000 ton Buna-S zouden voor 85% moeten worden vervaardigd uit petroleum, de resterende 15% uit graan-alcohol.

Samenstelling en vervaardiging van Buna-S (GR-S).

De belangrijkste grondstoffen van Buna-S zijn butadiene en styreen. Butadiene is een kleurloos en nagenoeg reukloos gas, dat condenseert bij ca. 0° Celsius. Het kan vervaardigd worden uit acetyleen, alcohol of petroleum. De chemische formule is C_4H_6.

Bij het raffineren van petroleum komt o.m. butaan (C_4H_{10}) vrij, dat via een chemisch proces wordt omgezet in butadiene.

Styreen is een kleurloze vloeistof, welke wordt vervaardigd uit steenkool en petroleum.

Ter vervaardiging van Buna-S wordt 75% butadiene vermengd met 25% styreen. Dit mengsel wordt gebracht in zeepachtig water, waardoor polymerisatie optreedt. De aldus ontstane stof wordt tenslotte ter versterking gevulcaniseerd.

De polymerisatie van butadiene en styreen doet een stof ontstaan, welke wat chemische samenstelling betreft veel gelijkenis vertoont met latex van de rubberboom. Buna-S dankt zijn naam aan Bu (butadiene), Na (natrium) dat oorspronkelijk werd gebruikt en S (styreen). Gedurende de oorlog werd de samenstelling vervolmaakt; de naam werd gewijzigd in GR-S (Government Rubber Styreen).

Na-oorlogse productie.

In 1946 was het verbruik van natuur- en synthetische rubber gestegen tot 1.000.000 ton, derhalve meer dan het totale wereldverbruik gedurende een voor-oorlogs jaar. Om aan deze enorme vraag te kunnen voldoen werd — voornamelijk in de oorlogsjaren — ca. 750 millioen dollar in rubberfabrieken geïnvesteerd.

Ofschoon men na het beëindigen van de oorlog heftig gedebatteerd heeft over de vraag, in hoeverre de synthetische industrie in stand moest worden gehouden, is hier in werkelijkheid nauwelijks sprake van een probleem. Enerzijds n.l. is de synthetische rubber volkomen evenwaardig en vaak zelfs beter dan het natuurproduct, terwijl anderzijds de prijs lager is. De productiekosten van GR-S bedragen nl. slechts ca. 14 d. cts. per pound. Toch kan de vervaardiging van natuurrubber niet geheel worden stopgezet, aangezien voor bepaalde doeleinden het beste resultaat kan worden verkregen door een combinatie van natuur- en synthetische rubber. Bij de totstandkoming van de Rubber Wet 1948 hebben echter niet zozeer de economische voordelen, doch overwegingen van militaire aard de doorslag gegeven. In deze Wet wordt o.m. bepaald: „.... in het belang van de nationale veiligheid en verdediging zal er voor worden zorg gedragen, dat er, naast voorraden natuurrubber, steeds een technisch goed ontwikkelde rubberindustrie, welke snel kan worden uitgebreid, ter beschikking staat, opdat er voldoende hoeveelheden synthetische rubber kunnen worden vervaardigd om te kunnen voldoen aan de vraag voor essentiële burgerlijke en militaire doeleinden". Op grond van deze wet heeft de President bepaald, dat de capaciteit voor het vervaardigen van GR-S niet mag dalen beneden 600.000 ton per jaar, die voor de vervaardiging van gespecialiseerde synthetica niet beneden 65.000 ton. De jaarlijkse productie mag niet dalen beneden 220.000 ton.

De Rubber Wet 1948 bepaalt voorts, dat de regering zich ten spoedigste uit de industrie moet terugtrekken en derhalve de federale fabrieken aan particulieren zal moeten overdragen. Momenteel is reeds het merendeel van de in de oorlog door de regering opgerichte fabrieken verkocht.

De voorraad natuurrubber wordt aangevuld door import uit Malakka, Indonesië, Ceylon, Siam, Frans Indo-China en andere gebieden in het Verre Oosten.

Controverse natuurrubber - synthetische rubber.

Hoewel er nauwelijks aan getwijfeld kan worden, dat de synthetische rubber op den duur de markt volkomen zal beheersen, is het toch een open vraag, of de natuurrubber zich spoedig zal laten verdringen. De producenten in Malakka, Indonesië etc. propageren met kracht het natuurrubber en zij vinden hierin steun bij hen, die de productie van natuurrubber willen handhaven teneinde te voorkomen, dat bepaalde gebieden in het Verre Oosten voor een hevige economische crisis komen te staan.

De hernieuwing van de Rubber Wet (in Juni 1950) zal doen blijken, welke partij over de sterkste argumenten beschikt.

(N.Y. Magazin 15-5-'49)

B. Cultureel contact met de Ver. Staten - Het „Fulbright fonds" -

Tussen Nederland en de Ver. Staten is op 18 Mei te 's-Gravenhage de zogenaamde Fulbright-overeenkomst ondertekend.

Bij deze overeenkomst wordt bepaald, dat gelden, welke de Ned. regering aan de regering van de Ver. Staten wegens de aankoop van overtollige legergoederen schuldig is, gebruikt mogen worden om de uitwisseling op onderwijsgebied, die van wederzijds belang is, te bevorderen. Deze overeenkomst voorziet in de oprichting van een speciale stichting voor het beheer van het „Fulbright fonds".

Hoewel het tegoed geheel uit guldens bestaat en besteding er van derhalve uitsluitend in Nederland mogelijk is, ligt het niet alleen in het voornemen Amerikaanse studenten en hoogleraren aan Ned. universiteiten te laten werken, doch tevens om aan Ned. studenten en docenten een tegemoetkoming in de reiskosten te geven, indien zij aan Amerikaanse onderwijsinstellingen gaan studeren of doceren. (Maasbode 18-5)

(V. b. 7177 A).

Allan Vogt, de Zweedse minister van Defensie, is van mening, dat Zwedens afzijdigheid van het Atlantisch pact, de Westerse verdedigingsplannen geenszins verzwakt heeft, maar integendeel de Sowjet-Unie heeft doen afzien van tegenmaatregelen, met name in Finland.

(foto Ass. Press)

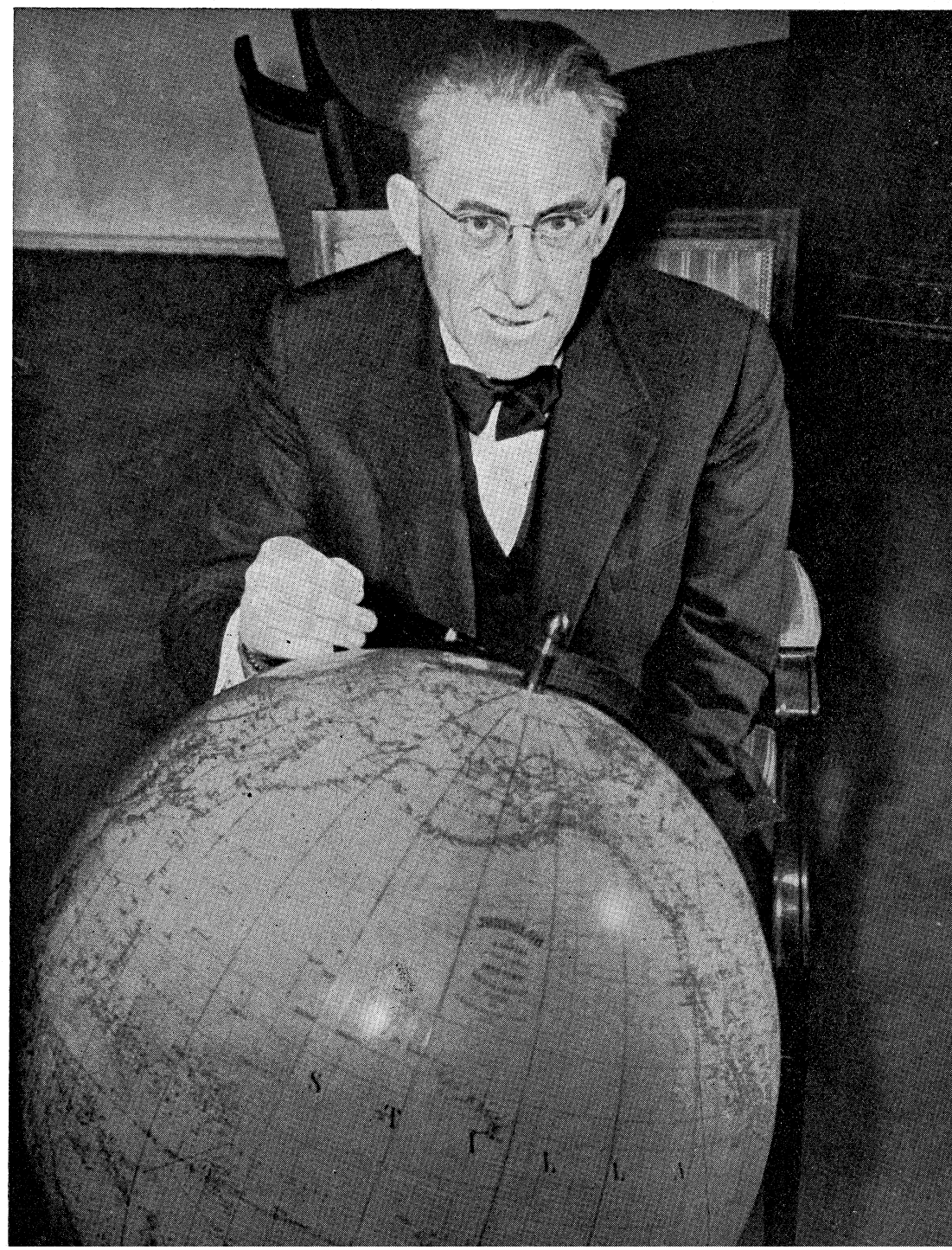

Veldmaarschalk Montgomery hees onlangs op zijn hoofdkwartier in het „Chateau de Courances" bij Fontainebleau (Frankrijk) de vlag van de West-Europese Unie. Naast hem zijn adjudant, Capt. Allen Breitmeyer.

(foto Ass. Press)

Spanningen in het Midden-Oosten

Sedert in Wereldoorlog I het Ottomaanse (Turkse) rijk uiteenviel, is het Midden Oosten een begrip geworden, dat in de wereldpolitiek een steeds groter rol is gaan spelen. Niet voor niets kenden de geopolitici en niet alleen die uit de school van Karl Haushofer een grote betekenis toe aan dit gebied. Het Britse verzet tegen de Tsaristische expansiedrang naar de Middellandse Zee (Dardanellen), naar de Perzische Golf (Iran) en Afghanistan, heeft door het optreden van de Sowjet-Unie, het toenemend belang van het Midden-Oosten als oliereservoir en het meespelen (in een steeds dominerender rol) van de Ver. Staten weliswaar een ander karakter gekregen, maar heeft anderzijds niets van zijn betekenis ingeboet. Het optreden van Engeland en Frankrijk als mandatarissen in dit gebied heeft een aantal staten doen ontstaan, waarvan sommige, — uiterlijk althans — een westers-democratische staatsstructuur vertonen (Syrië en Libanon), maar die allen nog steeds een overwegend Oosters-feodale inslag hebben. Intussen zijn deze staten niet alleen brandpunten van een machtsstrijd van wereldpolitieke aard, maar is de totdusver grotendeels in middeleeuwse omstandigheden levende bevolking steeds meer in aanraking gekomen met de Westerse technische civilisatie en „welvaart" en heeft deze aanraking enerzijds het Arabisch nationalisme gestimuleerd, anderzijds bij de volksmassa geheel nieuwe economische en sociale behoeften wakker geroepen.
De invloed van de internationale erkenning van Israël op deze zeer gecompliceerde verhoudingen zijn nog geenszins te schatten, men kan evenwel veilig aannemen dat deze, zo de Joden hun plannen tot opbouw van een economisch sterke en moderne staat naar Westers model kunnen verwezenlijken, van betekenis zal zijn.

Bewapenings-wedloop — De wapenstilstand heeft weliswaar de spanning tussen Israël en de Arabische Staten verminderd, maar nog geenszins opgeheven. Terwijl te Lausanne besprekingen gaande zijn *) die moeten leiden tot de definitieve regeling van de Palestijnse kwestie, is in het gehele Midden-Oosten een bewapenings-wedloop gaande. Volgens een lid van de Verzoeningscommissie der Ver. Naties, zal het aantal wapenen in Palestina en de nabuurlanden tegen het einde van dit jaar 20 maal zo groot zijn en nog vele malen meer effectief, dan op het tijdstip, dat de Palestijnse oorlog losbrandde (Mei 1948). Israël is bezig zijn leger te „stroomlijnen" en zijn uitrusting te verbeteren. Egypte besteedt 60 millioen pond sterling voor de vorming van een gepantserde divisie, de aankoop van 300 moderne militaire vliegtuigen en grote hoeveelheden oorlogsmateriaal. Syrië heeft onlangs een Frans crediet gekregen van 3 millioen pond voor de aankoop van voorraden in Frankrijk, het is bezig 20.000 man te oefenen en te bewapenen. Transjordanië en Irak ontvangen nieuwe wapenvoorraden uit Engeland. Irak eveneens uit de Ver. Staten.
Intussen blijven deze spanningen niet beperkt tot het terrein der betrekkingen tussen Israël en de Arabische landen. De verloren oorlog heeft in deze landen zelf de economische toestand verslechterd en de sociale onrust sterk doen toenemen, terwijl de staatsgreep van Kolonel Hoesni in Syrië, die in zekere zin ook als een reactie op deze nederlaag kan worden beschouwd, de tegenstellingen tussen de leden van de Arabische Liga onderling aanmerkelijk heeft verscherpt.
Syrië heeft Irak er van beschuldigd, dat het troepen heeft samengetrokken aan de Syrische grens en derhalve de Syrische onafhankelijkheid bedreigt. Hoe dit ook moge zijn, het is een feit, dat de betrekkingen tussen beide landen de laatste tijd zeer verslechterd zijn.
De Iraakse minister-president Noeri es Said Pasja, is er zeer verstoord over, dat Hoesni zijn voorstel voor een unie tussen Irak, Syrië en Transjordanië (Groot Syrië) van de hand heeft gewezen, terwijl diens schampere uitlatingen de Hasjemietische leiders nog meer verbitterd heeft. Noeri es Said heeft dan ook bij voorbaat geweigerd het resultaat van het referendum, dat Hoesni in zijn dictatoriale positie moest bevestigen, te erkennen.
Hoesni. — Kolonel Hoesni op zijn beurt, heeft verklaard, dat Syrië de „noodzakelijke voorzorgen tot bescherming van zijn

grenzen" heeft genomen en hij waarschuwde, dat de „ongetwijfeld gespannen Syrisch-Iraakse betrekkingen een uitbreken van vijandelijkheden in het Midden-Oosten tengevolge zouden kunnen hebben, ja zelfs een wereldconflict, daar de grote mogendheden niet zonder belangstelling kunnen toezien". Het lijkt de moeite waard, de levensloop van deze figuur, waarvan verwacht wordt, dat hij nog een belangrijke rol zal spelen, nader te bezien.
Hoesni el Zaim (Zaim = leider = kolonel), werd in 1894 geboren. Hij is van Koerdische afkomst en ontving zijn militaire opleiding aan een der door Duitse instructeurs geleide Turkse militaire scholen. In de eerste wereldoorlog vocht hij aan Turkse zijde, in de tweede (Syrië stond sedert 1918 onder Frans mandaat) aan de zijde van Vichy. Op grond van zijn collaboratie met Vichy werd hij door de geallieerden gearresteerd, maar in 1946 — Syrië was inmiddels een onafhankelijke staat geworden — werd hij door de Syrische president Sjukri Bey el Kuatli gerehabiliteerd en achtereenvolgens benoemd tot militair bevelhebber van de Euphraat en tot algemeen chef van de Syrische politie.
Toen het Palestijnse conflict uitbrak, bleek de opperbevelhebber van het Syrische leger niet tegen de situatie opgewassen. Hij werd vervangen door Hoesni. Het Syrische leger, dat stond tegenover goedbewapende en van een groots ideaal vervulde Joodse troepen, kreeg tengevolge van het wanbeheer der rijke koplieden en grootgrondbezitters onvoldoende wapenen. (Een schip met in Italië aangekocht oorlogsmateriaal kwam in Tel Aviv terecht!). Toch stelde de regering het leger tegenover de morrende bevolking verantwoordelijk voor het mislukken van de veldtocht tegen Israël. Toen zij een aantal officieren deed arresteren, eiste Hoesni tevergeefs hun onmiddellijke vrijlating. Deze kwestie werd de directe aanleiding tot Hoesni's staatsgreep.
In de nacht van 29 op 30 Maart 1949 arresteerde hij de president en de gehele regering. Zijn eerste doel was, om door middel van het parlement een nieuwe regering te vormen en het leger te rehabiliteren. „Ik ben een militair, geen politicus" verklaarde hij na deze coup aan zijn medewerkers, maar de meeste, onder invloed van de vijf tot dan toe heersende families staande parlementariërs namen liever een afwachtende houding aan en weigerden hun medewerking. Toen zich geen geschikte candidaat aanbood voor het ambt van minister-president, ontbond Hoesni het parlement en vormde zelf een regering waarin een aantal „progressieve" figuren werd opgenomen. Alle politieke partijen werden verboden, alsmede een groot aantal dagbladen. Op hardhandige wijze bond hij de strijd aan met de corruptie en bureaucratie in het topzware bestuursapparaat; maximumprijzen werden vastgesteld voor levensmiddelen e.d., zwarthandelaren in het openbaar gegeseld en tal van economische, sociale en politieke hervormingen aangekondigd. Op 25 Juni werd een referendum gehouden (de eerste in Syrië en het gehele Midden-Oosten gehouden geheime stemming) waarbij 90% der kiezers hun stem uitbrachten op Hoesni (de enige candidaat), zodat deze officieel tot president van de Syrische republiek werd geproclameerd. Binnen vier maanden moet een nieuwe grondwet worden opgesteld en tot deze grondwet van kracht wordt zal Hoesni regeren bij decreet.
Hoesni's eerste uitlatingen na zijn verkiezing tot president zullen Koning Abdoella van het „Hasjemietische Koninkrijk Transjordanië", die al jaren streeft naar de vestiging van een Groot-Syrië onder zijn (Abdoella's) leiding, niet prettig in de oren geklonken hebben. Hoesni verklaarde namelijk, aldus het Egyptische blad „Akhbar el Yom", dat hij voorstander is van een „Arabisch imperium", waarvan koning Faroek van Egypte — evenals Ibn Saoed van Saoedi-Arabië een vijand van Abdoellah — keizer zou zijn. En de Engelse „News Cronicle" legde Hoesni bovendien in de mond: „Transjordanië is niets anders dan een Syrische provincie. Als koning Abdoellah sterft zal ik Transjordanië overnemen."
Of Hoesni zijn ambitieuze plannen in binnen- en buitenland zal kunnen verwezenlijken staat nog te bezien. In hoeverre zijn plannen voor de opbouw van een modern leger, het sterkste van het gehele Midden-Oosten, te verenigen zullen zijn met zijn economische en sociale hervormingen is nog zeer de vraag. Maar met spanning en bezorgdheid zien de feodale heersers van de Arabische landen (ook van Egypte en Saoedi Arabië, die hem thans heten te steunen) toe, zowel op Hoesni's sociale experimenten, die een revolutie zouden betekenen en die het verlangen van de Arabische volksmassa's naar een hoger levenspeil en de daarmede gepaard gaande sociale spanningen slechts kunnen versterken, als op zijn militaire experimenten, waarvan zij een verstoring van het machtsevenwicht vrezen.

*) Op 24 Juni verdaagd.

BIOGRAPHIE

JOHN JAY McCLOY

Zodra een West-Duitse regering gevormd zal zijn en deze de haar bij de onlangs tot standgekomen grondwet en het z.g. Bezettingsstatuut toegekende bevoegdheden gaat uitoefenen, zal het geallieerde gezag onttrokken worden aan de militaire autoriteiten en overgaan op de geallieerde Hoge Commissarissen, met de rang van ambassadeur, die tezamen de Hoge Commissie zullen vormen. Frankrijk benoemde André François-Poncet, voormalig ambassadeur te Berlijn en tot dusver adviseur van de Franse militaire gouverneur generaal Koenig tot Hoge Commissaris; Engeland belastte zijn militaire gouverneur generaal Sir Brian Robertson met deze functie; terwijl de Verenigde Staten de directeur van de Wereldbank John McCloy tot Hoge Commissaris benoemden. Hoewel het oppergezag in Duitsland blijft berusten bij de bezettende mogendheden, zijn aan het Duitse bestuursapparaat grote bevoegdheden toegekend en ligt het in de bedoeling dat de bemoeiingen van de Hoge Commissarissen zich in het algemeen zullen beperken tot het uitoefenen van toezicht en het geven van adviezen. Van dit drietal zal McCloy ongetwijfeld de grootste invloed uitoefenen. Hij is n.l. niet slechts Hoge Commissaris, maar hij vertegenwoordigt bovendien de Economic Co-öperation Administration in Duitsland, zodat het voornamelijk van hem zal afhangen in hoeverre Duitsland de beschikking krijgt over de fondsen, nodig voor het herstel.

John Jay McCloy werd in 1895 geboren. Hij was nog zeer jong, toen zijn vader overleed, vrouw en kind in vrij behoeftige omstandigheden achterlatend. Johns moeder slaagde er evenwel niet alleen in, te voorzien in het noodzakelijke levensonderhoud van zichzelf en haar zoon, zij wist zelfs voldoende over te houden, om John te laten studeren; eerst aan het Amhurst College, later rechten te Harvard. Deze rechtenstudie werd onderbroken door Wereldoorlog I. McCloy nam dienst bij het expeditieleger en bracht het tot kapitein bij de artillerie. Na nog enige tijd bij de bezettingstroepen in Duitsland gediend te hebben keerde hij naar de Verenigde Staten terug, waar hij zijn studie voltooide en lid werd van een bekend New Yorks advocatenkantoor. Weldra werd hij een der best betaalde adviseurs van de grootindustrie, die zich bij voorkeur bezig hield met internationale kwesties.

Reeds tijdens Wereldoorlog I had hij grote belangstelling getoond voor theoretische militaire vraagstukken en hoewel zijn practijk hem weinig tijd liet, ging hij zich naarmate het duidelijker werd, dat een tweede wereldoorlog niet kon uitblijven, steeds meer verdiepen in problemen van militaire aard. Het is dan ook niet vreemd, dat zijn partijgenoot de republikeinse secretaris van Oorlog in 1940 een beroep op hem deed en hem voordroeg als assistent-secretaris. Hoewel hij in deze functie vrijwel steeds op de achtergrond bleef, verrichtte hij zeer belangrijk werk en wist hij verschillende van zijn persoonlijke denkbeelden te verwezenlijken. Zo was het goeddeels aan hem te danken, dat het aan Amerikanen van Japanse afkomst werd toegestaan dienst te nemen in het Amerikaanse leger. Zij werden bijeengebracht in een speciale gevechtseenheid, die een der meest gedecoreerde werd in de Amerikaanse militaire geschiedenis.

In het voorjaar van 1943 begaf hij zich in opdracht van president Roosevelt naar Noord-Afrika, om te trachten de door allerlei persoonlijke en principiële tegenstellingen verdeelde „Vrije Fransen" tot samenwerking te bewegen. Op zijn initiatief kwam het z.g. Comité der Nationale Bevrijding tot stand, waarvan de generaals Giraud en De Gaulle — de exponenten van twee rivaliserende richtingen — het voorzitterschap deelden en althans tijdelijk de kloof werd overbrugd. Voorts werkte McCloy mede aan de voorbereiding van de invasie en vooral aan de voorbereiding van het bezettingsbestuur.

Waartoe zijn arbeidsterrein zich uitstrekte blijkt uit de oorkonde behorende bij de in 1945 door Truman aan McCloy uitgereikte „Distinguished Service Medal", waarin o.m. staat te lezen: „Het behoorde tot zijn taak millioenen daklozen onderdak, kleding en voedsel te verschaffen en hen naar hun vaderland terug te voeren." President Roosevelt die grote waardering had voor McCloy's capaciteiten, had hem, nog voor Duitsland had gecapituleerd, gevraagd op te willen treden als hoofd van het Amerikaanse bezettingsapparaat in

Duitsland, maar McCloy overtuigde de president, dat het beter was een militair in deze functie te benoemen en vestigde Roosevelts aandacht op generaal Clay, die later door Roosevelts opvolger inderdaad in deze functie benoemd werd.

McCloy keerde na de oorlog weer terug in zijn advocatenpractijk, mede met het doel om zijn tengevolge van zijn ambtelijke loopbaan danig geslonken vermogen enigszins op peil te brengen. Daarnaast bleef hij lid van de atoomcommissie van het State Department.

In Februari 1947 werd hij uitgenodigd op te treden als president van de Wereldbank. *) McCloy voelde er aanvankelijk weinig voor, vooral omdat de president van deze instelling weinig zeggenschap bezat en zijn beleid geheel had te richten naar de aanwijzingen van een raad van directeuren waarin de vertegenwoordigers van de 45 deelnemende landen zitting hadden. Hoewel de bank pas acht maanden oud was verkeerde zij reeds in een crisis, daar men het niet eens kon worden over de te volgen leenpolitiek. McCloy stelde zich op het standpunt, dat de bank volgens algemeen in de bankwereld geldende principes bestuurd moest worden en niet voor Sinterklaas diende te spelen. Hij slaagde er in de raad tot dit standpunt over te halen en daarmede won hij voor de bank het pleit bij de financiers van Wallstreet, die in enige weken tijd Wereldbank-obligaties opnamen tot een waarde van 7 milliard dollar. Intussen bleef zijn conservatief beleid niet gespaard voor critiek.

Onmiddellijk na zijn benoeming tot Hoge Commissaris (18 Mei 1949), brachten een aantal critici zijn naam in verband met het Morgenthau-Plan, dat van Duitsland een landbouwstaat had willen maken. En inderdaad „staat zijn handtekening onder de thans ad acta gelegde aanwijzing JCS 1067 van het jaar 1945 waarin, in de geest van het plan van de Amerikaanse minister van Financiën, voor Duitsland een harde behandeling was vastgelegd". **) In een bijgevoegd memorandum gaf McCloy echter als zijn persoonlijke mening: „Velen van ons zouden hen zonder bezwaar even zo kunnen doen lijden als zij anderen verschrikkingen hebben berokkend. De kwestie is evenwel of men een volk van zeventig millioen niet van verstand verstoken, ijverige en ingenieuse mensen op de duur een lage levensstandaard kan opdringen als het ministerie van Financiën voorstelt. Ik geloof niet dat dit kan. Over het geheel genomen betekenen de voorgestelde maatregelen in politiek en economisch opzicht een grote teleurstelling voor hen, die hun hoop hebben gevestigd op een verstandige beslechting van de economische en politieke oorzaken van de oorlog". En zijn vroegere chef Stimson verklaarde, dat McCloy zich niet alleen verzet had tegen het Morgenthau-Plan, maar dat hij bovendien in belangrijke mate bijgedragen had tot de verzachting van het bezettingsregime.

In Juli 1947 kreeg generaal Clay van de Amerikaanse regering opdracht het Duitse volk aan te sporen: „een staat op te bouwen, die zich zelf kan bedruipen, vreedzame doeleinden nastreeft en een integrerend deel uitmaakt van de Europese economie". Hulp daartoe werd in het vooruitzicht gesteld en gegeven. West-Duitsland werd ingeschakeld in het Plan-Marshall en kreeg een zodanig deel van de Marshall-hulp dat een opmerkelijke opleving te constateren valt. De wijze waarop Clay zijn instructies heeft uitgevoerd vormt een der belangrijkste oorzaken van zijn populariteit bij de Duitsers. Algemeen wordt aangenomen, dat McCloy het beleid van Clay zal voortzetten. Hij zal hierbij meer vrijheid genieten, dan zijn voorganger, daar hij uitsluitend gebonden is aan de richtlijnen van het departement van Buitenlandse Zaken terwijl Clay bovendien gehouden was aan de aanwijzingen van het departement van Oorlog en de bevelen van de stafchefs.

McCloy die, mede door zijn werkzaamheid als directeur van de Wereldbank de gelegenheid heeft gehad, zich op de hoogte te stellen van de moeilijkheden waarmede de Europese landen hebben te kampen, heeft zich herhaaldelijk uitgesproken ten gunste van een vergaande economische integratie van Europa. En in een in November 1948 voor de Foreign Trade Convention te New York gehouden rede verklaarde hij zelfs: „De uiteindelijke oplossing is wellicht een volledige economische unie der West Europese landen. Maar zulk een economische unie kan m.i. niet verwezenlijkt worden zonder politieke aaneensluiting".

*) Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling.

**) N.R.C. 28-6-49.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

26 Juni (Zondag)

België — Algemene verkiezingen voor Kamer, Senaat en Provincie Raden. Evenals in Nederland is ook hier een zwenking naar rechts te constateren.

China — Het officiële communistische nieuwsagentschap „Nieuw China" maakte melding van boerenopstand in de provincies Hoenan, Ahnwei en Upwhei, alsmede in verschillende gebeiden ten Z. van de Jangtse.

Duitsland — Bisschop Dibelius, voorzitter van de Synode der Evangelische kerk, protesteert in een rede tegen „de dwang en het geweld, die op het ogenblik in Oost-Duitsland en Oost-Europa bestaan".
— Een jaar Berlijnse luchtbrug: In 235.000 vluchten werden ± 2 millioen ton goederen vervoerd. Kosten luchtbrug 150 millioen dollar. Aantal slachtoffers 51 geallieerde piloten.

Nederland — Tiende Olympische Dag. Bondselftal wint met 4—0 van Zwitserselftal. Mevr. Blankers-Koen benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Koningin Juliana reikt haar persoonlijk de onderscheiding uit.

Spanje — Lerroux, destijds radicaal minister-president van de Spaanse republiek, op 85-jarige leeftijd te Madrid overleden. Sedert Juli 1947 verbleef hij weer in Spanje.

Syrië — Kolonel Hoesni tot president van de republiek Syrië geproclameerd. In een op 25 Juni gehouden referendum werd 90% der stemmen op hem uitgebracht. Er was slechts een lijst.

Tsjecho-Slowakije — In een bisschoppelijk schrijven wordt o.m. medegedeeld, dat talrijke kloosters zijn gesloten en de bewoners weggevoerd. Processies zijn verboden.

27 Juni (Maandag)

Australië — 23.000 Mijnwerkers gaan in staking. Het werk in alle steenkoolmijnen wordt hierdoor stilgelegd.

België — De regering biedt — volgens de parlementaire traditie — ontslag aan.

Hongarije — De Russische ambassadeur S. M. Poesjkin is door de Opperste-Sowjet van zijn functie ontheven. Volgens Hongaarse vluchtelingen zou hij betrokken zijn geweest bij het complot, waarbij ook de voormalige minister van Buitenlandse Zaken, Rajk, betrokken was.

Nederland — Koningin Juliana en Prins Bernhard hebben er de regering van in kennis gesteld, dat zij het paleis Noordeinde te Den Haag in de toekomst niet meer als woonplaats zullen gebruiken.

Tsjecho-Slowakije — De regering bepaalt, dat geen kerkelijk stuk zonder goedkeuring van de staat mag worden uitgegeven, dat voor kerkelijke bijeenkomsten regeringsvergunning noodzakelijk zal zijn en dat de excommunicatie van de leden van het zgn. comité voor kath.-actie ongeldig zijn.

28 Juni (Dinsdag)

België — De katholieke oud-minister Paul van Zeeland belast met de vorming van een nieuw kabinet.

Duitsland — De spoorwegstaking te Berlijn, welke 39 dagen heeft geduurd, geëindigd.
— Voor het eerst sinds bijna een jaar worden besprekingen gehouden tussen vertegenwoordigers van de „Grote Vier" te Berlijn.
— Generaal Rehmer, voormalig generaal van de Wehrmacht, die in 1944 met zijn troepen te Berlijn de samenzwering tegen Hitler onderdrukte is door een Duits zuiveringshof vrijgesproken. Hij heeft een nieuwe partij opgericht.

Engeland — Sir Stafford Cripps verklaart in het Lagerhuis, dat van de zijde der Ver. Staten geen druk wordt uitgeoefend om het pond Sterling te devalueren.
— In de Londense haven wordt een algemene staking geproclameerd.

Frankrijk — De Académie Française kent de grote prijs voor letterkunde toe aan Maurice Levaillant en de grote prijs voor de roman 1948 en 1949 aan Yvonne Pagnien.

Korea — Volgens een rapport van de Korea-commissie van de V.N. zijn aan de grens van Noord- en Zuid-Korea zware gevechten gaande.
—De laatste Amerikaanse troepen hebben Korea verlaten.

Roemenië — Mgr. Aaron Marton, aartsbisschop van Alba Julia en mgr. Anton Durcovici, bisschop van Jassi, de twee katholieke bisschoppen die hun ambt nog konden uitoefenen, gearresteerd. Op 26 Juni werd van regeringszijde medegedeeld, dat alle Roemeense Kerken, uitgezonderd de Rooms-Katholieke, een loyaliteitsverklaring hadden afgelegd tegenover het volksdemocratische regime.

29 Juni (Woensdag)

China — Het Am. ministerie van Buitenlandse Zaken protesteert bij de regering te Kanton tegen de blokkade van door communisten bezette havens.

Duitsland — Het personeel van het Britse bestuursapparaat zal verminderd worden van 10.500 tot 5000 man, van het Amerikaanse tot 2000 man en van het Franse tot 1000 à 1200 man. Een en ander houdt verband met de instelling van de West-Duitse regering.

Indonesië — Minister Van Maarseveen vertrekt na een verblijf van 10 dagen naar Nederland.
— De stad Djokja wordt door de Nederlandse troepen ontruimd. Republikeinse troepen trekken binnen.

Italië — Republikeinen en rechtse socialisten vormen een nieuwe vakbond, de „Italiaanse vakbond" geheten.

Nederland — Minister In 't Veldt verklaart, dat in 1950 het bouwvolume tot *f* 1500 millioen zal worden opgevoerd (in '49 *f* 1300 millioen). In de volgende jaren zal het bouwprogramma tot ongeveer *f* 700 millioen per jaar worden opgevoerd.

Zuid-Afrika — De minister van Binnenlandse Zaken, Donges, verklaart in de Senaat, dat de regering van de Unie overweegt het communisme buiten de wet te stellen.

30 Juni (Donderdag)

Frankrijk — De Nationale Vergadering verwerpt bij staking der stemmen (292 tegen 292) een voorstel tot denationalisatie van bepaalde sectoren der vliegtuigindustrie.

Griekenland — Alexander Diomedes (Liberaal) vormt een kabinet, waarvan de samenstelling gelijk is aan dat van wijlen premier Soephoelis. Tsaldaris had op 29 Juni een opdracht tot kabinetsformatie teruggegeven.

Indonesië — Te Batavia is een contactcommissie gevormd, waarin alle federatieve gebieden van Sumatra, behalve Oost-Sumatra, vertegenwoordigd zijn. De commissie zal contact moeten onderhouden tussen Sumatra enerzijds en de centrale regering anderzijds.

Nederland — Een verzoek van de heer Wagenaar (C.P.N.) om te mogen interpelleren over een eventuele devaluatie van de gulden wordt door de Tweede Kamer met 64 tegen 6 stemmen verworpen.
— Het wetsontwerp verplichte verzekering van werknemers tegen de geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid na uitvoerige amendering door de Tweede Kamer met 62 tegen 7 stemmen aangenomen. Tegen stemden de communisten en de staatkundig gereformeerden.

Ver. Staten — De republikeinse Arbeidswet (Taft), waarbij de z.g. Taft-Hartley Bill grotendeels wordt gehandhaafd, wordt door de Senaat met 51 tegen 42 stemmen aanvaard. President Truman was tegenstander van dit wetsvoorstel.

1 Juli (Vrijdag)

China — De nationalistische regering verklaart in antwoord op het Amerikaanse protest dat de afsluiting van havens in communistische handen wettig is en uitgevoerd kan worden onafhankelijk van de afkondiging van een blokkade.

Duitsland — De Belgische bezettingstroepen zullen Bonn, de W. Duitse hoofdstad, ontruimen.

Internationaal — De vertegenwoordigers van de aan het plan-Marshall deelnemende landen komen te Parijs tot overeenstemming over een nieuw inter-Europees betalingssysteem.

Nederland — De bijzondere gerechtshoven te 's-Gravenhage en Leeuwarden opgeheven.
— Dr. Alan Valentine hoofd van de E.C.A. missie in Nederland legt zijn functie neer. Clarence Hunter volgt hem op.
— Distributie van tabaksproducten opgeheven. De distributie van deze artikelen begon op 17 Mei '42.
— Met de Russische zone van Duitsland is een compensatie-transactie afgesloten in het kader waarvan Nederland voor een millioen dollar aan groenten zal leveren. In ruil hiervoor zal Nederland o.a. textielproducten, galanterieën en schrijfmachines ontvangen.
— Het Chr. Nat. Vakverbond viert zijn 40-jarig bestaan.
— Bij K.B. is de commandeursrang bij de Kon. Marine in ere hersteld.
— Landbouw Vakgroep legt werkzaamheden stil. De vrije organisaties zullen voortaan uitsluitend met de behartiging der bedrijfsbelangen belast zijn.

Ver. Staten — Aan de Harvard-Universiteit te Boston is voor het eerst in haar 300-jarig bestaan een neger-professor benoemd.

2 Juli (Zaterdag)

Bulgarije — Minister-president Georgi Dimitrow in een sanatorium te Moskou overleden. (Voor biogr. gegevens zie 8080)

Duitsland — De geallieerde autoriteiten heffen de beperkende bepalingen t.a.v. de Duitse koopvaardijvloot op. Duitse schepen kunnen weer elke haven aandoen.

Vietnam — Bao Dai vormt regering.

Nederland

A. Studie-commissie wetsontwerp journalistieke verantwoordelijkheid —

De besturen van de Ned. Journalisten Kring en van de Kath. Ned. Journalisten Kring hebben op voorstel van het presidium der federatie, een commissie tot bestudering van het wetsontwerp op de journalistieke verantwoordelijkheid ingesteld.

In deze, uit 17 leden bestaande commissie zijn ook twee vertegenwoordigers van de Prot. Chr. Journalisten Ver. opgenomen. In de commissie hebben zitting: dr. E. Diemer, L. Frequin, H. W. Goldschmitz, L. Hanekroot, H. A. A. R. Knap, A. J. Koejemans, B. Kroes, H. de Lange, L. J. van Looi, mr. M. Rooy, mr. dr. A. Veerman, mr. M. Vrolijk, J. B. Th. Wilbrink, Joh. Winkler, mr. J. C. de Wit, P. Wybenga en S. H. A. M. Zoetmulder.

De heer mr. M. Rooy is tot voorzitter der commissie gekozen. (Alg. Handbl. 30-6).

(Vor. ber. 8144 A)

B. Bestuur K.N.P. —

Het bestuur van de Katholieke Nationale Partij is thans definitief als volgt samengesteld:

Algemeen voorzitter: Ch. J. I. M. Welter, lid van de Tweede Kamer, te 's-Gravenhage. Dagelijks bestuur: Luit.-generaal b.d. M. L. F. Bajetto, 's-Gravenhage, voorzitter; Th. Ederveen, Haarlem, onder-voorzitter; J. L. Zwarts, Scheveningen, secr.-penningmeester; J. P. van der Griendt, Zwolle; J. H. Martehoff, Amsterdam; H. W. C. Simons, 's-Gravenhage en Th. Spoelder, Breda, leden. (Gelderl. 27-6)

(Vor. ber. 7864 H)

C. Goudvoorraad 1939—1949 —

De goudvoorraad van de Nederlandsche Bank daalde sedert Aug. 1939 van ƒ 1.129 millioen tot ƒ 439 millioen of met 61%. In werkelijkheid liep de goudvoorraad terug van 685.000 kg fijn tot 148.000 kg of met 78%.

Mede dank zij de Marshall-hulp bleef de daling van de goudvoorraad het laatste jaar beperkt. (Holl. Bank Unie Mei '49)

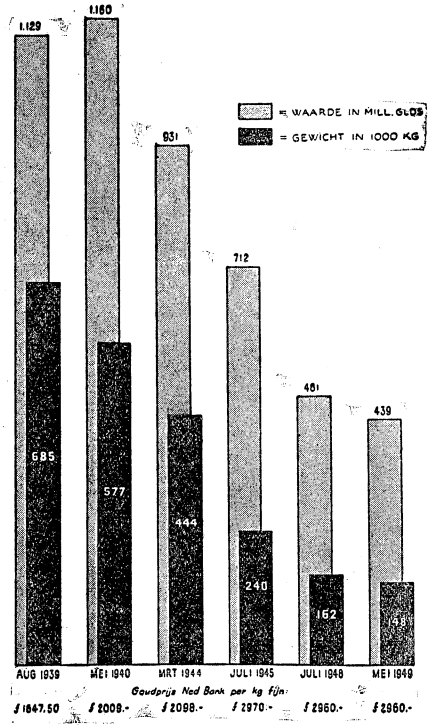

D. Handelsaccoord met Tsjecho-Slowakije —

Op 20 Juni is tussen Nederland en Tsjecho-Slowakije een handels- en betalingsovereenkomst ondertekend, welke loopt tot 1 November a.s. Het handelsvolume bedraagt ƒ 30 millioen. De voornaamste producten welke Nederland zal uitvoeren zijn zaaizaden, kunstzijde, electro-technische- en chemische producten, rubber, ruwijzer en cokes. Tsjecho-Slowakije zal o.a. in Nederland invoeren koper, lood, magnesium, hout en zinkerts.

(A.N.P. 20-6) **(Vor. ber. 8104 Kr. 11-5)**

E. Congres Algemene Nederlandse Bouwvakarbeidersbond —

De Algemene Nederlandse Bouwvakarbeidersbond is van 20 tot 23 Juni te Arnhem in congres bijeengeweest. Bij de bespreking van de loon- en prijspolitiek bleek, dat het reële loon sedert 1938 een kleine daling vertoont. Voor ongeveer 80% van de arbeiders zijn de arbeidsvoorwaarden in een C.A.O. geregeld. Dit percentage bedroeg voor de oorlog 15 à 20. Met de werkgevers is overeenstemming verkregen over invoering van een bedrijfspensioenregeling voor het gehele bouwbedrijf. Uit het verslag van het bestuur bleek voorts, dat de bond thans 42.000 leden telt. Het bondsvermogen bedroeg op 31 December l.l. bijna ƒ 1.300.000. Er werd medegedeeld dat in de periode van 1 Juli 1945 tot 30 Juni 1948 ruim 10.000 arbeiders het bouwvak verlieten.

F. Conflict tussen N.V.V. en confessionele vakbonden —

Een rede welke op 24 Juni door de heer A. Vermeulen, secretaris van het N.V.V., op de Internationale Arbeidsconferentie te Genève werd gehouden, is aanleiding geworden tot een conflict tussen het N.V.V. en de confessionele vakbeweging.

In deze rede zeide de heer Vermeulen — die door de regering werd benoemd tot gedelegeerde op deze conferentie en als zodanig alle georganiseerde arbeiders vertegenwoordigt — na gewezen te hebben op de samenwerking tussen de algemene-, de katholieke- en de christelijke vakbeweging:

„Het is te betreuren, dat ondanks deze samenwerking het Episcopaat in Nederland voor katholieken een verbod heeft afgekondigd om lid te zijn van de algemene vakbeweging *), dus van het N.V.V., waarvan ik secretaris ben, in welke kwaliteit ik de Nederlandse arbeiders vertegenwoordig.

Op allerlei manieren dwingt de geestelijke overheid haar gelovigen buiten de rijen der algemene vakbeweging te blijven. Het ligt voor de hand, dat de algemene vakbeweging, welke veruit de grootste is, deze houding van de katholieke geestelijkheid ziet als een ontoelaatbare inbreuk op het principe van vrijheid van organisatie, te meer waar er geen verbod is van de democratisch-socialistische partij en socialisten en katholieken in de regering samenwerken".

De heer Vermeulen zei voorts, dat Nederland het enige land ter wereld is, waar een dergelijk verbod bestaat en hij stelde vast, dat deze toestand in strijd is met het handvest van de Verenigde Naties en met de verklaring van de rechten van de mens, die te Parijs is vastgesteld.

Dr. J. G. Stokman, Nederlands katholiek afgevaardigde op de conferentie, beantwoordde deze rede op 25 Juni en zeide o.m., dat de Nederlandse bisschoppen de sacramenten weigerden aan katholieke leden van het N.V.V. „teneinde de godsdienst zelf te beschermen".

„De betekenis van de weigering der heilige sacramenten aan deze personen", aldus dr. Stokman, „is niet de bevordering van katholieke vakbonden, doch de bescherming van de godsdienst der leden van de katholieke kerk". „Indien de kerkelijke autoriteiten disciplinaire maatregelen nemen tegen leden van hun godsdienstige gemeenschap is dit hun zaak. Elke inmenging, hetzij nationaal of internationaal in deze aangelegenheden zou in strijd zijn met de vrijheid van godsdienst."

Vervolgens hebben de Kath. Arbeiders Beweging (K.A.B.) en het Christelijk Nationaal Vakverbond (C.N.V.) op 27 Juni telegrafisch aan de regering medegedeeld, dat de heer Vermeulen niet meer beschouwd kan worden als vertegenwoordiger van de Nederlandse arbeiders.

De beide besturen tekenen hierbij aan, dat de arbeidersgedelegeerde naar de Internationale Arbeidsconferentie benoemd wordt door de regering op voordracht van het N. V. V., de K. A. B. en het C. N. V., die op deze voordracht bij toerbuurt een vertegenwoordiger van een der drie vakcentralen plaatsen. „Deze gedelegeerde vertegenwoordigt dus niet alleen zijn eigen vakcentrale, doch alle georganiseerde Nederlandse arbeiders. Iemand die van deze positie gebruik maakt om een aanval te doen op bepaalde groepen arbeiders, die hij mede vertegenwoordigt, geeft niet slechts blijk van weinig goede smaak en gering org. nisatorisch besef, doch kan bovendien niet langer beschouwd worden als gedelegeerde van alle Nederlandse arbeiders, temeer daar de meerderheid van de georganiseerde arbeiders bij de K. A. B. en het C. N. V. is aangesloten."

Het telegram besluit met het verzoek aan de regering, om de mening omtrent de heer Vermeulen aanstonds ter kennis te brengen van de Internationale arbeidsconferentie.

De leiding van de K. A. B. voegt hier nog aan toe, dat het verbod voor katholieken om lid te zijn van het N.V.V. een daad is van „pastorale zielszorg" en derhalve uitsluitend behoort tot de competentie van de kerkelijke overheid.

Voorts hebben het dagelijks bestuur van de K. A. B. en het C. N. V. op 27 Juni onafhankelijk van elkaar het N.V.V. zonder opgave van reden doen weten, dat zij niet deelnemen aan de besprekingen, die op 27 Juni op uitnodiging van het N.V.V. zouden beginnen over het uitgebrachte rapport inzake het „verplichte lidmaatschap" der vakverenigingen. Het N.V.V. heeft, na dit bericht, de vergadering uitgesteld.

Verklaring N.V.V. — Op 28 Juni heeft het bestuur van het N.V.V. over het geschil een verklaring uitgegeven waarin o.m. het volgende wordt gezegd:

1. Het protest van de heer Vermeulen tegen het optreden van het Nederlandse Episcopaat is niet een aanval op het Episcopaat of op de vrijheid van de kerk, doch een verweer tegen een grievende en onrechtvaardige bejegening, het N.V.V. nu al jaren aangedaan.

2. Het optreden van de Nederlandse regeringsgedelegeerde, pater Stokman, ter conferentie te Genève, acht het N.V.V.-bestuur verbazingwekkend, o.a. doordat hij beweerde dat een katholiek arbeider, die toetreedt tot het N.V.V., zijn geloof zou verliezen.

*) Het bedoelde verbod werd in 1946 door het Episcopaat voorlopig gehandhaafd. (Zie nader pag. 6644 G).

3. Hoewel in de statuten van de Internationale Arbeidersorganisatie staat, dat de arbeidersgedelegeerde telkenjare moet worden aangewezen uit de meest representatieve vakcentrale, bestaat in ons land al jaren het gebruik, dat de arbeidersgedelegeerde bij toerbeurt door het N.V.V., de K.A.B. en het C.N.V. wordt voorgedragen. De aanwijzing geschiedt echter door de regering. De mededeling van C.N.V.- en K.A.B.-zijde aan de regering gedaan, dat men de heer Vermeulen niet meer „wenst te erkennen, omdat hij een aanval op bepaalde groepen arbeiders heeft gedaan", is dus niet alleen feitelijk onjuist, maar bovendien een slag in de lucht.

4. Het N.V.V. heeft na de oorlog samenwerking met de K.A.B. en het C.N.V. aanvaard, wetende dat het verbod voor katholieke arbeiders om lid van het N.V.V. te zijn, nog niet was ingetrokken. Het N.V.V. deed dit niet uit liefde voor de K.A.B., maar in het belang van alle Nederlandse werknemers.

Het N.V.V. heeft daarbij echter nooit onder stoelen of banken gestoken, dat het het bisschoppelijk verbod als een grievend onrecht voelde.

Nu dit ook eens voor een internationaal forum is uitgesproken, stellen de beide confessionele vakcentralen de samenwerking discutabel. Dit blijft voor verantwoordelijkheid van deze beide vakcentralen.

5. Met grote verbazing heeft het N.V.V.-bestuur vastgesteld, dat de indruk wordt gewekt, als zou het C.N.V.-bestuur zich in deze aangelegenheid solidair hebben verklaard met het optreden van de K.A.B.

Deze verbazing vloeit voort uit het feit, dat aan het N.V.V.-bestuur bekend is, dat vele protestanten, ook zij, die principieel een confessioneel-protestantse vakbeweging voorstaan, toch groot bezwaar hebben tegen het onderhavige bisschoppelijke verbod, hetwelk menig gelovig katholiek arbeider voor een gewetensconflict stelt.

6. Blijkens uitlatingen in de pers doet het K.A.B.-bestuur weten, dat het over de vraag of het Episcopaat er met het oog op de zielszorg juist aan doet, aan katholieke arbeiders het lidmaatschap van het N.V.V. te verbieden, geen oordeel heeft.

Niettemin verklaart dit bestuur tegelijkertijd, dat het protest van de heer Vermeulen een aanval is op groepen Nederlandse arbeiders, en dat het zich onvoorwaardelijk achter de bisschoppen stelt.

Hieruit en uit de felle reacties van K. A. B.-zijde op het optreden van de heer Vermeulen blijkt wel zonneklaar, hoezeer de K.A.B.-leiding prijs stelt op handhaving van het bisschoppelijk verbod.

(Volkskrant 25 en 27-6; Vrije Volk 25 en 29-6; Trouw 27-6)

A. Demobilisatie —

De Nationale Demobilisatie Raad heeft op de Nat. Demobilisatiedag bij monde van oud-minister Meynen het volgende cijfermateriaal bekend gemaakt, over de in de periode van 1 Juli 1949 tot 1 Juli 1950 demobiliserende militairen. In deze tijd zullen 50.000 militairen van land-, zee en luchtmacht demobiliseren.

Het aantal gehuwden hiervan bedraagt 10% d.w.z., dat deze mensen aan een bepaalde woning en dus woonplaats gebonden zijn en dientengevolge bij het vinden van arbeid onbeweeglijk. Een zeer groot gedeelte der overige 90% zal echter evenzeer onbeweeglijk blijken te zijn, aangezien zij terugkeren naar hun ouderlijk huis.

Verder blijkt uit deze cijfers, dat 1% van het totaal een academische graad heeft en gezien de behoefte aan academici, behoeven de zorgen voor deze categorie niet zo groot te zijn. Tien procent beschikt over een einddiploma middelbare school. Voor zover dit M.T.S.-ers zijn en landbouwdeskundigen of afkomstig van andere technische scholen, zal hun terugkeer in het bedrijfsleven vrij gemakkelijk zijn. Voor zover zij echter voor lichter kantoorwerk voorbestemd zijn, wordt het probleem al lastiger. Verdere 14% hebben geen opleiding genoten, doch zijn bestemd voor administratief werk, waaronder ook verstaan wordt politie, douane etc.

Er blijft dan over een totaal van 75%, hetwelk bestemd is voor handenarbeid, onderverdeeld in 20% met een vakopleiding en 55% zonder speciale vakkennis.

Van de demobiliserenden is 40% afkomstig uit de steden met meer dan 20.000 inwoners, terwijl 54% afkomstig is uit de dorpen en van het platteland.

Z.K.H. Prins Bernhard heeft op deze demobilisatiedag als eerste het woord gevoerd. Hij wees hierbij op de verplichtingen die het Nederlandse volk ten opzichte van de gedemobiliseerde militairen heeft en zeide o.a.:

„De demobilisatie is een zaak van het gehele volk. U bent gekomen, omdat U met ons voelt, dat een zware verplichting op ons rust ten aanzien van de militairen die thans terugkomen. U vormt voor hen een bewijs van de aandacht en de belangstelling die er in ons land voor hen bestaan. Deze dag is een appèl aan allen die iets kunnen bijdragen tot een vlotte plaatsing van onze gedemobiliseerden." (Lichtspoor 29-6)

(Vor. ber. 7951 D)

B. Verslag Centraal Planbureau —

Het Centraal Planbureau heeft zijn verslag over 1948 gepubliceerd. Gemeld wordt, dat de werkzaamheden zich belangrijk hebben uitgebreid, voornamelijk als gevolg van de vrijwel ononderbroken stroom van programma's, welke ten behoeve van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking moesten worden opgesteld. In Augustus werd het planvoorstel 1949, „houdende een analyse van de bestaande departementale beleidsvoornemens, benevens voorstellen tot wijzigingen in en coördinatie van het economisch, sociaal en financieel beleid voor het jaar 1949" verzonden aan de Ministerraad. Voorts werden onderzoeken ingesteld en rapporten uitgebracht over verschillende kwesties, zoals betalingsbalans en exportvooruitzichten, deviezenbeleid, industrialisatie. Ook bij de voorbereiding van de Economische Unie met België en Luxemburg is het Planbureau nauw betrokken. De taak in de toekomst zal steeds meer verband gaan houden met de urgentie, om de structuur van onze volkshuishouding op korte termijn aan te passen aan een aantal nieuwe aspecten, zoals de relatief stijgende bevolking, de gewijzigde verhouding tot Indonesië en Duitsland en de sterke vermindering van opbrengsten uit beleggingen in het buitenland. Deze aanpassing zal moeten bestaan in een uitbreiding en omvorming van het industriële apparaat en in een gewijzigde samenstelling naar landen en artikelen van onze invoer en vooral van onze uitvoer; zij zal het evenwicht en de onafhankelijkheid van onze volkshuishouding na het aflopen van het E.H.P. tot stand moeten brengen.

Vervolgens blijft de aandacht gevestigd op het conjunctuurvraagstuk.

(Maasbode 21-6) **(Vor. ber. 7328 B)**

C. Resultaten Verbruikscoöperaties —

Blijkens het verslag van de Coöp. Ver. U.A. „Centrale der Nederlandse Verbruikscoöperaties" over 1948 steeg het aantal deelgenoten van 290 tot 296 en het ledenaantal van 281.909 tot 290.683.

De stijging van het omzetbedrag in geld zette zich in het afgelopen jaar verder voort, vergelijking met voorafgaande jaren toont voor 1948 ƒ 46.512.000, 1947 ƒ 39.383.000, 1946 ƒ 30.888.000, 1939 ƒ 30.145.000.

Een splitsing van de omzetbedragen over de afgelopen jaren in productie en handel levert het volgende beeld:

	Eigen productie		Handel	
1948	ƒ 16.624.000	35.74%	ƒ 29.888.000	64.26%
1947	ƒ 14.720.000	37.38%	ƒ 24.663.000	62.62%
1946	ƒ 11.483.000	37.18%	ƒ 19.405.000	62.82%

(Keesing Fin. Ec. Berichten 16-6)

(Vor. ber. 7748 C)

D. Transatlantisch luchtvervoer —

Op 21 Mei was het drie jaar geleden, dat Nederland — als eerste land van het Europese continent — begon met het transatlantisch luchtverkeer. In die eerste jaren vervoerde de K.L.M. 84.000 passagiers over de oceaan, met 2.400 vluchten. Thans vliegt de K.L.M. iedere dag naar New-York, terwijl zij voorts luchtdiensten exploiteert naar Canada, Curaçao, Paramaribo en Buenos Aires. Het K.L.M. luchtnet omspant de gehele Atlantische Oceaan.

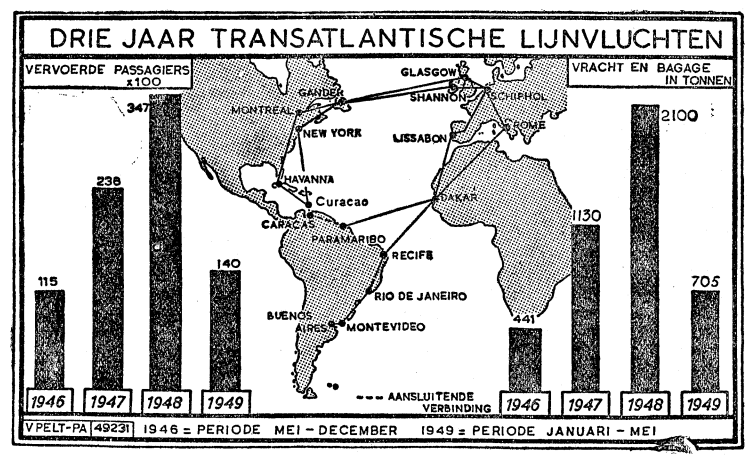

A. Jaarverslag Philips 1948 —

Uit het op 28 Juni verschenen jaarverslag van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken over 1948 blijkt, dat de handhaving van het dividend over het inmiddels vergrote kapitaal (vorig jaar *f* 70 millioen, thans *f* 140 millioen) mogelijk was doordat de winst over 1948 *f* 23 millioen bedroeg vergeleken met *f* 16 millioen over 1947. Van deze *f* 23 millioen is opnieuw *f* 10 millioen toegevoegd aan de conjunctuurreserve. Voorgesteld wordt een dividend uit te keren van 6,6% op de 6% cumulatief preferente aandelen en een dividend van 9% op de gewone aandelen. Over blijft een onverdeeld dividendsaldo van *f* 30.371.

Omzet — De toeneming van de omzetten op verschillende markten ging met enige daling van de verkoopprijzen gepaard.

De stijging van de kostprijzen kwam door verdere verbetering van de techniek en toegenomen efficiency tot staan; bij sommige artikelen kon zelfs een daling van de kostprijs geconstateerd worden. In het algemeen ging de stijging van de omzet gepaard met een evenredige kostenstijging, waardoor in procenten van de omzet uitgedrukt de rentabiliteit niet boven het niveau van 1947 ligt.

Bij een saldo van de exploitatierekening ad *f* 23.081.679 (v. j. *f* 16.655.067) kan de rentabiliteit intussen bevredigend worden genoemd.

Duidelijk kon worden geconstateerd, dat de markt in het overgangsstadium verkeerde van de verkopersmarkt naar de kopersmarkt, enerzijds door het geleidelijk verdwijnen van de achterstallige vraag, anderzijds door de uitbreidende productie.

Wanneer men de omzet in 1938 als basis neemt van 100 dan werd in 1947 een omzet bereikt van 128 en in 1948 een omzet van 162. (Stijging ca. 27%).

Export — Deze steeg ondanks de toenemende handelsbelemmeringen met ca. 19%. Stelt men de export van het jaar 1938 op 100, dan lag de export in de jaren 1947 en 1948 (herleid tot vergelijkbaar prijspeil) resp. op 116 en 138.

Het Philips aandeel in de totale Nederlandse industriële export bedroeg in de jaren 1938, 1946, 1947 en 1948 resp. 8.3%, 18.8%, 13% en 11.6%. De geleidelijke daling van het procentueel aandeel in de laatste twee jaren kan worden toegeschreven aan de omstandigheid dat de bedrijven in het Zuiden van het land door de eerdere bevrijding een voorsprong hebben gehad op de overige industrieën van Nederland.

Productie — De productie van de Nederlandse Philipsfabrieken toonden in 1948 ten opzichte van het voorafgaande jaar een verdere stijging. Op vergelijkbare prijsbasis gebracht, lag de Nederlandse productie in dat jaar gemiddeld 55% boven het niveau van 1938. Ook vergeleken met de productiestijging van de gehele Nederlandse industrie sinds 1938, die 13% bedroeg, is dit zeer bevredigend.

Personeel. — In Nederland bedroeg de getalsterkte van het personeel van Philips en haar dochtermaatschappijen 34.500, waarvan in Eindhoven 23.500.

In de Philipsbedrijven over de gehele wereld zijn ongeveer 80.000 personen werkzaam.

Aan het verslag is toegevoegd een geconsolideerd overzicht waarin tevens de geconsolideerde balansen van de Engelse en Amerikaanse Trust zijn verwerkt. Het vermogen van deze trust bedroeg per 31 December 1948 resp. £ 3.499.967 en $ 15.081.282 tegen £ 4.219.950 en $ 16.312.380 per 31 December 1947.

Economische beschouwingen — Philips is van mening, dat de prijzen een uitermate belangrijke rol zullen spelen bij de verdere ontwikkeling van de export. Daarom lijkt het Philips van groot belang dat de overheid ervoor zal zorgen dat bij een eventuele herziening van de valutapariteiten de gunstige resultaten voor het kostenpeil in ons land van de gedurende de jaren van schaarste gevoerde loon- en prijspolitiek, niet door de vaststelling van een te hoge guldenkoers verloren zullen gaan.

Philips acht het niet waarschijnlijk dat een snelle uitbreiding van de economische unie tussen België, Nederland en Luxemburg tot andere landen tot stand zal komen. De ontwikkeling van de besprekingen op het gebied der West-Europese samenwerking geeft echter aanleiding tot de hoop dat men zal komen tot andere methoden van samenwerking, die de efficiency en het concurrentievermogen van het West-Europese productie-apparaat zullen verhogen.

Een ernstig gevaar schuilt voorts in een te scherpe inkomensnivellering. In ons land is, aldus het verslag, tegenwoordig het verschil in beloning tussen ongeschoolde en geschoolde arbeid zo gering, dat niet alleen de arbeidslust ongunstig wordt beïnvloed, maar bovendien de neiging bij de jongeren om een vak te leren. Dit houdt een gevaar in voor de industrialisatie van ons land, die met het oog op de industrialisatie-tendenzen in de gehele wereld en de daaruit voortspruitende concurrentie de aanwezigheid van een voldoende aantal arbeiders met grote vakbekwaamheid eist.

Voorts behoort Nederland tot de landen met de hoogste en meest progressieve belastingen op het inkomen en de winst, waardoor ook de voor een succesvolle industrialisatie vereiste omvangrijke investeringen dreigen uit te blijven.

Wil men het ontstaan van grote werkloosheid uit dien hoofde in Nederland vermijden, dan dient de overheid op korte termijn tot een herziening van haar politiek van inkomensnivellering over te gaan. De hiervoor o.a. noodzakelijke belastingverlaging ontmoet uiteraard uit budgetaire overwegingen ernstige bezwaren. Met het oog hierop wijst het verslag nog eens met grote nadruk op de wenselijkheid van een verlaging van de overheidsuitgaven.

De ingediende wetsontwerpen inzake herziening van de vennootschapsbelasting en wijziging van de ondernemingsbelasting, alsmede de aankondiging van een verlaging van de loonbelasting en de inkomstenbelasting komen, volgens het jaarverslag, in volstrekt onvoldoende mate aan de bezwaren van het bedrijfsleven tegemoet. **(V. b. Jaarverslag '47 7645 B)**

B. Jaarverslag „Koninklijke Olie" 1948 —

De directie van de Kon. Ned. Petroleum Mij. constateert in haar verslag over 1948 dat dit jaar belangrijk betere financiële resultaten opleverde dan 1947 voor de diverse dochter- en verbonden maatschappijen, die onder de naam Koninklijke-Shell Groep bekend staan en waarvan de dividenden het overgrote deel van het inkomen zowel van de „Koninklijke" als van The Shell Transport and Trading Co. Ltd. vormen. Deze betere resultaten waren het gevolg van uitbreiding van de afzet, gepaard aan een zeer gunstig prijsniveau van de producten.

De netto-winst bedroeg *f* 83.090.610 tegen *f* 66.992.288 over 1947. Met inbegrip van het onverdeeld saldo per 31 Dec. 1947 ad *f* 37.784.723 bedroeg de winst derhalve *f* 120.875.334. Voorgesteld wordt een dividend uit te keren van 4% op de preferente en van 9% (onv.) op de gewone aandelen van het op 31 Dec. 1948 geplaatste aandelenkapitaal van *f* 906.523.000 (per 31 Dec. 1947 *f* 604.348.800), waarna een bedrag van *f* 38.108.809 naar nieuwe rekening zal worden overgebracht.

Rekening houdend met de reserves, welke in de boeken der Groepsmaatschappijen met betrekking tot de vloot zijn gemaakt, bedraagt de boekwaarde van de eigen Groeps-tonnage, in de vaart per 31 December 1948 rond *f* 38 per ton D.W. tegenover de huidige vervangingswaarde van ongeveer *f* 480. Deze tonnage bedroeg 1.819.904 ton D.W. Gemiddeld waren de schepen 8 jaar en 9 maanden oud.

In 1948 werd door de Groep voor exploratie en research meer dan *f* 100 millioen uitgegeven, welk bedrag volledig uit de inkomsten kon worden gefourneerd.

Hoewel de boeken der Groepsmaatschappijen nog niet alle konden worden afgesloten en de rekeningen over 1948 derhalve nog niet als definitief kunnen worden beschouwd, kan toch het Groepswinstcijfer over 1948 na afschrijving en reservering op het equivalent van *f* 476 millioen worden gesteld. De netto-winst nadat voorzieningen voor belastingen getroffen werden, bedraagt het equivalent van *f* 293.000.000, hetgeen met het niet uitgekeerde winstsaldo per ultimo 1947 een totaal van het equivalent van *f* 466.000.000 aan beschikbare winst geeft. Hiervan werd, in verband met de politiek van de Groep om dividenduitkeringen zoveel mogelijk aan de omstandigheden aan te passen, over 1948 aan de moedermaatschappijen het equivalent van netto *f* 117.601.000 uitgekeerd en het equivalent van rond *f* 348 millioen op nieuwe rekening overgebracht.

Genoemde cijfers omvatten de volledige winsten van de 100% Groepsmaatschappijen, terwijl ten aanzien van maatschappijen, waarin het Groepsbelang minder dan 100% bedraagt, slechts de dividenden over 1948 dezer maatschappijen in aanmerking genomen zijn.

Productie. — De wereldproductie aan ruwe olie, inclusief uit aardgas gewonnen benzine, steeg met 13% tot 489 (v. j. 432) millioen kgt.

Wereldproductie

Land	1947 Mill. kgt.†	1947 Mill. bbls.	1948 Mill. kgt.†	1948 Mill. bbls.
Ver. Staten .	269.20	1.989.2	292.50	2.161.8
Venezuela . .	62.49	435.1	70.72	490.6
U.S.S.R. (incl. Sachalin) * .	27.10	197.6	30.60	222.5
Iran	20.52	155.0	25.27	190.4
Saoedi Arabië .	12.11	89.9	19.26	142.9
Mexico . . .	8.07	56.4	8.39	58.7
Kuwait . . .	2.22	16.2	6.39	46.7
Indonesië (incl. N. Guinea) .	1.12	8.0	4.41	31.9
Roemenië * .	3.93	28.9	4.31	31.7
Irak	4.83	36.2	3.53	26.4
Columbia . .	3.54	25.7	3.34	24.2
Argentinië .	3.13	21.9	3.33	23.3
Trinidad . .	2.99	20.7	2.95	20.4
Brits Borneo .	1.81	13.0	2.79	20.1
Peru	1.80	13.8	1.97	15.1
Egypte . . .	1.34	9.4	1.90	13.2
Canada . . .	1.02	7.7	1.64	12.4
Bahrein . . .	1.29	9.4	1.49	10.9
Oostenrijk * .	0.93	6.2	0.92	6.4
Duitsland . .	0.58	4.1	0.64	4.5
Hongarije * .	0.57	4.3	0.48	3.7
Nederland . .	0.21	1.5	0.50	3.4
Ecuador . .	0.32	2.4	0.35	2.7
India	0.26	1.9	0.26	1.9
Andere landen	0.83	6.9	1.03	7.4
Totaal . . .	432.21	3.160.5	488.97	3.573.2

* geschat.

† afhankelijk van het soortelijk gewicht varieert een kilogramton ruwe olie tussen 6.7 en 7.5 barrels.

De toeneming van de vraag naar aardolieproducten, welke zich over de gehele wereld sedert de laatste oorlog heeft ontwikkeld, bleef in 1948 gestadig voortduren. De hoeveelheden ruwe olie en „natural gasoline", geproduceerd door de Groepsmaatschappijen, bedroegen tezamen met de ruwe olie, die krachtens langdurige contracten ter beschikking van de Groep kwam, 48.05 millioen kgt. (339.8 millioen barrels) in 1948 tegen 40.09 millioen kgt. (283.1 millioen barrels) in 1947, een stijging met 20%.

De ruwe-olieproductie van de Kon. Shell Groep

Land	1947		1948	
	Mill. kgt.	Mill. bbls.	Mill. kgt.	Mill. bbls.
Venezuela (a)	17.84	121.1	21.36	146.0
Ver. Staten	10.30	76.7	11.36	84.6
Brits Borneo	1.81	13.0	2.79	20.1
Indonesië (b)	0.95	6.8	2.26	16.1
Egypte (c)	1.33	9.3	1.64	11.5
Columbia	0.70	4.8	0.90	6.1
Trinidad	0.74	5.1	0.79	5.4
Irak (c)	1.01	7.6	0.71	5.3
Argentinië	0.57	3.9	0.53	3.7
Nederland (c)	0.11	0.7	0.25	1.7
Duitsland (c)	0.03	0.2	0.03	0.2
Oostenrijk (c)	0.09	0.6	—	—
Roemenië	1.04	7.8	—	—
Ruwe olie verkregen uit langdurige contracten	3.57	25.5	5.43	39.1
Totaal	40.09	283.1	48.05	339.8

(a) met uitzondering van de N.O.M. cijfers welke zijn opgenomen onder de langdurige contracten.
(b) inclusief het aandeel van de Groep in de productie van Nieuw-Guinea.
(c) aandeel in de productie, ter beschikking van de Groep.

Ontwikkeling Nederland — In „Schoonebeek" is de productie toegenomen van 213.000 kgt in 1947 tot bijna 500.000 kgt in 1948.
Aan het einde van het jaar was de productie opgelopen tot ongeveer 50.000 kgt (350.000 barrels) per maand, welk productiepeil met de huidige kennis van het oliereservoir als rationeel moet worden beschouwd.
De raffinaderij te Pernis werkte het gehele jaar op volle capaciteit; er werd een totale hoeveelheid van rond 1.7 millioen kgt ruwe olie verwerkt of ruim 40% meer dan in 1947. Bijna 30% van de verwerkte ruwe olie was afkomstig van Schoonebeek.
Het totale verbruik van aardolieproducten in Nederland is in 1948 gestegen tot rond 2.6 millioen ton, hetgeen 52% meer is dan in 1938. Shell Nederland N.V. had in de verkoop van deze producten een bevredigend aandeel.

Vooruitzichten — Wat de vooruitzichten betreft wordt o.a. verklaard: Er bestaat geen aanleiding tot pessimisme t.a.v. de mogelijkheid de wereld in de toekomst van olie te voorzien. Het z.g. „tekort aan olie" was een tekort aan gerede producten, hoofdzakelijk gevolg van onvoldoende raffinage- en transportmogelijkheden. Het stemt tot voldoening, dat dit tekort aan producten in de V.S. reeds werd ingehaald, terwijl men ook in de overige wereld mede als gevolg van de omvangrijke Groepsinvesteringen, goed op weg is dit probleem op te lossen. Wij juichen deze ontwikkeling naar meer normale marktverhoudingen, waarbij het zwaartepunt zich meer verschuift in de richting van de koper toe, aldus het verslag.

(Vor. ber. Jaarverslag '47 7644 L)

België

A. Verkiezingen voor parlement en provincie raden —

Op 26 Juni werden in geheel België verkiezingen gehouden voor de Kamer, de Senaat en de Provincie Raden.
Voor het eerst namen ook vrouwen aan de verkiezingen deel. De verwachting van de C.V.P. mede door het vrouwenkiesrecht de absolute meerderheid in de Kamer te bereiken is niet bewaarheid geworden. Dit is vooral een gevolg van de grote winsten welke de liberalen hebben geboekt en van het optreden van dissidente groepen. De socialisten moesten enige achteruitgang boeken, terwijl de communisten grote verliezen leden.
Hieronder laten wij de volledige uitslagen volgen:
Aan de verkiezingen namen ongeveer 2 millioen 700 duizend mannen en 2 millioen 900 duizend vrouwen deel. Er waren in het geheel 5.635.452 kiezers.
Er werden 609.154 blanco en ongeldige stemmen uitgebracht voor de Kamer en 661.710 voor de Senaat. In deze cijfers zijn ook de niet-stemmers begrepen.

KAMER

	Stemmen	Perc. 1949	Perc. 1946	Zetels 1949	Zetels 1946
Chr. Volkspartij	2.187.310	43,5	42,5	105	92
Socialisten	1.496.890	29,7	31,5	66	69
Liberalen	766.655	15,2	8,9	29	17
Communisten	376.876	7,5	12,6	12	23
Vlaamse Concentratie	103.789	2	—	—	—
Waalse Eenheid	5.855	0,1	—	—	—
Middenstand	52.312	1	—	—	—
Onafhankelijken (Brabant)	20.109	0,4	—	—	—
Andere Partijen	16.502	0,3	—	—	—
				212	201

SENAAT

	Stemmen	Perc. 1949	Perc. 1946	Zetels 1949	Zetels 1946
Chr. Volkspartij	2.203.821	44,3	42,7	54	51
Socialisten	1.476.288	29,6	31,2	33	34
Liberalen	761.533	15,3	9,1	14	4
Communisten	376.535	7,5	12,8	5	11
Vlaamse Concentratie	65.807	1,3	—	—	—
Waalse Eenheid	5.958	0,1	—	—	—
Middenstand	43.683	0,8	—	—	—
Onafhankelijken (Brabant)	20.331	0,4	—	—	—
Andere Partijen	19.786	0,4	—	—	—
				106	100

PROVINCIE RADEN

Provincies	Zetels	C.V.P.		Socialisten		Liberalen		Communisten		Lib.-Soc. Cartel		Vlaamse Concentr.	
		1949	1946	1949	1946	1949	1946	1949	1946	'49	'46	'49	'46
Antwerpen	90	50	50	27	33	9	5	2	2	—	—	2	—
Brabant	90	36	36	26	33	22	12	6	9	—	—	—	—
W.-Vlaand.	80	55	51	17	23	8	4	—	2	—	—	—	—
O.-Vlaand.	90	53	53	22	26	14	8	1	3	—	—	—	—
Limburg	60	48	49	6	6	6	5	—	—	—	—	—	—
Namen	60	27	26	20	25	9	4	4	5	—	—	—	—
Luik	86	30	26	34	37	13	7	9	16	—	—	—	—
Henegouwen	90	24	22	41	45	12	5	13	18	—	—	—	—
Luxemburg	50	33	31	8	3	9	3	—	3	—	10	—	—
Totaal	**696**	**356**	**344**	**201**	**231**	**102**	**53**	**35**	**58**	**—**	**10**	**2**	**—**

In de provincies Antwerpen, Limburg, Oost- en West-Vlaanderen en Luxemburg heeft de C.V.P. de absolute meerderheid behaald.

Perscommentaar.

„Het Volk" stelt vast dat er zich een zwenking naar rechts heeft voorgedaan en verklaart dat de „afgescheurde lijsten" de volstrekte meerderheid der C.V.P. hebben „gekelderd".
In haar commentaar schrijft **„La Nation Belge"** dat het de socialistische partij is, die „het succes der liberalen betaalt". Volgens dit blad heeft de kiezer „de demagogie" wensen te remmen.
Het blad wijst voorts op de achteruitgang van de communisten en voegt er aan toe, dat het politiek initiatief voor de nieuwe regering ongetwijfeld bij de C.V.P. ligt.

„La Libre Belgique" meent dat de C.V.P. tevreden mag zijn. De volstrekte meerderheid is niet bereikt, maar de partij is door de verkiezingen „verstevigd om haar idealen uit te werken." Zij blijft veruit de sterkste partij zonder welke het onmogelijk is te regeren. „Het land heeft anti-marxistisch gestemd". De krant bepleit de afwijzing van „collectivistische oplossingen" en de „terugkeer tot de gezonde traditie van vrijheid en initiatief, waardoor dit land zulk een grootse geschiedenis heeft".

„Le Peuple" schrijft o.m.: de verkiezingen zijn verlopen zoals men verwachtte, met dit voorbehoud nochtans dat onze partij meer mocht verhopen. Maar het belangrijkste is dat de meerderheidsambitie van de C.V.P. niet in vervulling is gegaan.
„Logischer wijze moet de uitspraak van het algemeen stemrecht een einde maken aan de Leopoldistische illusies!"

„La Dernière Heure" wijdt een verslag aan de vooruitgang of de achteruitgang der diverse partijen en schrijft dat alleen de liberale partij werkelijk succes heeft geboekt, maar dat „het nog te vroeg is om er alle gevolgen uit te trekken".

„Le Drapeau Rouge" stelt een „onloochenbare verschuiving naar rechts" vast. De communistische partij, aldus het blad is „het slachtoffer van het hatelijk offensief dat sedert meer dan twee jaar tegen haar door alle politieke partijen is gevoerd".

Canada

A. Parlementsverkiezingen —

De Canadese liberale partij heeft bij de op 27 Juni gehouden federale verkiezingen de grootste parlementaire meerderheid behaald in de Canadese geschiedenis. Volgens de einduitslag verkregen de liberalen namelijk 193 zetels, dat is vijftien meer dan het onder leiding van Mackenzie King in 1940 behaalde recordaantal.

De progressief-conservatieve partij verkreeg 42 zetels, dat is een verlies van 25. Verder behaalden de coöperatieve gemenebest-federatie (arbeiderspartij) 12 zetels, de sociale credietpartij 10, de onafhankelijken 4 en de onafhankelijk liberalen één zetel.

De liberalen hebben propaganda gemaakt met aan te dringen op beëindiging van de beperkende maatregelen uit de oorlogstijd en belastingverlaging. De minister-president, Louis St. Laurent, een Canadees van Franse afkomst en roomskatholiek, werd herkozen in zijn district Oost-Quebec. Hij verkreeg meer steun in het Engels sprekende Ontario dan enige andere Frans-Canadese premier vóór hem ooit behaalde, met uitzondering van sir Wilfrid Laurier.

Een vergelijking tussen de verkiezingen van thans en die van 1945 toont het volgende beeld:

	1949	1945
Liberalen	193	127
Progressief-conservat.	42	67
Coöp. Gemenebest-federatie (soc. partij)	12	28
Sociale credietpartij	10	13
Onafhankelijken	4	
Onafhank. liberalen	1	10
Diverse partijen	—	
	262	245

(Nwe R'd. Crt. 28-6) (Vor. ber. 6310 K)

Engeland

B. Handelsverdrag met Argentinië discriminerend? —

Groot-Brittannië en Argentinië hebben op 28 Juni een handelsverdrag ondertekend, geldig voor de tijd van vijf jaar.

Het verdrag voorziet in een handelsverkeer voor het eerste jaar ten bedrage van £ 125 millioen. De overeenkomst treedt 1 Juli in werking.

Engeland krijgt 85 procent of meer van de Argentijnse export van eerste kwaliteiten osse-, lams- en schapevlees. In het eerste jaar levert Argentinië minimaal 300.000 ton van dit vlees, in de volgende jaren 400.000 ton. Bovendien verplicht Engeland zich om alle hoeveelheden vlees van mindere kwaliteit en vleesproducten van de soort die Engeland normaal koopt af te nemen, welke niet aan andere landen verkocht worden.

Van zijn kant stuurt Engeland aan Argentinië het eerste jaar allerlei producten, zoals olie, kolen, ijzer en staal, machinerieën, textiel, chemicaliën, verfstoffen, glas- en aardewerk.

Voor de ondertekening van de overeenkomst, op 13 Juni, had de Amerikaanse regering tegen de totstandkoming van dit accoord geprotesteerd. Het Amerikaanse standpunt was, dat dit soort bilaterale verdragen automatisch tot discriminaties leiden en dat zelfs in de gevallen, waarin onder de tegenwoordige omstandigheden dergelijke contracten nodig zijn, deze van korte duur moeten zijn en zo min mogelijk de geleidelijke terugkeer van handel op concurrentiebasis moeten belemmeren. Volgens de Amerikanen wordt door een bilaterale handelsovereenkomst van dit soort, welke ook na afloop van de Marshall-hulp (1952) bindend zal blijven het gehele doel van de Marshall-hulp genegeerd. Immers de eigenlijke bedoeling van deze laatste is, de hulp ontvangende landen economisch en financieel op de been te helpen, opdat dan ongestoord door nijpende dollarschaarste het vrije multilaterale handelsverkeer later zal kunnen beginnen. De Amerikanen zeggen, dat zij wel bereid zijn, om ook in de tegenwoordige deflatiecrisis in de V.S. tegen zichzelven te discrimineren door de invoer uit Europa te bevorderen en de eigen betaalde uitvoer daarheen te beperken. Echter is dit niet zo op te vatten, dat Europa in deze tussenperiode eenzijdig starre en permanente posities op de wereldmarkt gaat verwerven, om Amerika ervan ook in de toekomst verwijderd te kunnen houden.

Overigens wordt in Amerika nog gereleveerd, dat Engeland aan Argentinië ook olie uit Venezuela, dollar-olie dus, gaat leveren. (A.N.P. 13 en 28-6; New York Herald Tribune 13-6; Alg. Hbld. 24-6)

C. Rapport i.z. de pers —

De Engelse regeringscommissie voor de pers heeft na twee jaar onderzoek een rapport gepubliceerd, waarin wordt aanbevolen, dat vrijwillig een algemene persraad wordt gevormd als centrale instantie om de onaantastbaarheid en verantwoordelijkheid van de pers tegenover het publiek te waarborgen en te bevorderen.

Het rapport gaat thans naar het parlement, waar het in debat komt. Het stelt voor, dat deze raad uit ten minste 25 leden zal bestaan, die de directeuren, redacteuren en andere journalisten vertegenwoordigen en voor 20 pct. (waaronder de voorzitter), buitenstaanders zijn.

De taak van de commissie is een oog te houden op ontwikkelingen, die kunnen leiden tot een beperking van nieuws van algemeen belang, de wijzen van indienstneming en opleiding te verbeteren, ongewenst journalistiek optreden af te keuren en een gedragscode op te stellen in overeenstemming met de hoogste eisen van het beroep.

De commissie wijst elk voorstel tot staatscontrôle van de hand, legt er de nadruk op, dat schaarsheid van subsidies een van de kenmerken der Engelse dagbladindustrie is, verwerpt de veronderstelling, dat politiek vooroordeel voortdurend in het geding is, acht geen bewijzen aanwezig van dwang van adverteerders berichten weg te laten of op te nemen en acht wettelijke maatregelen om combinaties van dagbladen te verhinderen overbodig.

Volgens de commissie „doet de Engelse pers voor geen andere ter wereld onder" en „zouden zowel de eigenaars der bladen als degenen, die bij hen in dienst zijn algemeen het aannemen of uitlokken van steekpenningen veroordelen". In het schiften van nieuws acht de commissie echter gevallen van vooroordeel of verdraaiing aanwezig, waardoor de eigenaar van een blad berichten, die in strijd zijn met zijn politiek, wijzigt. Verder oefent de commissie critiek op sensatiejournalistiek en inmenging in particuliere aangelegenheden.

Het rapport noemt de Times, de Manchester Guardian en de Observer als voorbeelden van bladen, welker bestaansreden „noch commercieel, noch politiek of persoonlijk" is, doch alleen het streven om „zichzelf te zijn", zodat deze en dergelijke bladen veeleer een „nationaal instituut" zijn geworden dan een „commercieel bezit".

Behalve de Daily Herald, het blad van de Labourparty, is slechts de Daily Worker, het communistische blad, nauw verbonden met een politieke partij.

Een uitvoerige bespreking wijdt het rapport aan de rol van de nieuwsbureaux in de Britse nieuwsbladindustrie. De provinciale bladen steunen wat betreft het nieuws buiten hun eigen gebied vrijwel geheel op deze bureaux, aldus het rapport, en voor de nationale bladen zijn de diensten van de nieuwsbureaux van essentieel belang. De commissie legt er de nadruk op, dat door degenen, om wier opinie is gevraagd, als hun mening te kennen is gegeven, dat er geen noodzakelijkheid noch gelegenheid bestaat voor oprichting van nog een algemeen nieuwsbureau voor de levering van binnen- of buitenlands nieuws, en dat er zeer weinig critiek is geleverd op de bestaande nieuwsbureaux. Het rapport vermeldt verder, dat het nieuwsbureau Reuter gemeenschappelijk eigendom is van de bladen van het Ver. Koninkrijk, Australië, Nieuw-Zeeland en India, en geheel onafhankelijk is van de Britse regering.

De commissie stelt vast, dat in Groot-Brittannië meer dan vierduizend nieuwsbladen en periodieken verschijnen. Er zijn 112 algemene dagbladen waarvan er negen, die te Londen verschijnen, bekend zijn als „nationals" en de overige als „provincials". Verder zijn er 18 gespecialiseerde dagbladen voor financiën, sport en aparte volksgroepen zoals Joden en Polen.

In 1947 telde Groot-Brittannië 1162 plaatselijke nieuwsbladen.

(Nwe Rottd. Crt-Times 30-6)

Internationaal Nieuws

D. Acheson en Wisjinski over de Parijse conferentie —

Op een te Washington gehouden persconferentie verklaarde de secretaris van Buitenlandse Zaken Dean Acheson o.m., dat de positie van de Westelijke mogendheden verbeterd was, terwijl de Sowjet-Unie in de worsteling om Europa in het defensief was gedrongen (maar niettemin het Oostelijk deel van Duitsland en Berlijn vast in haar greep hield). Hij onderstreepte nogmaals de wenselijkheid van een prompte bekrachtiging van het Atlantische Pact en het aannemen van het wetsontwerp betreffende het militaire hulpprogramma, waarvan de kosten op $ 1.450.000.000 geschat worden.

Acheson veroordeelde de in Tjecho-Slowakije t.a.v. godsdienstige organisaties genomen maatregelen en kenschetste deze als een „opzettelijke campagne tegen de godsdienstvrijheid, welke een aanranding van de beschaving en alles wat behoorlijk" was betekende.

(New York Herald Tribune 24-6).

Wisjinski heeft in een interview met Russische bladen, o.m. gezegd, dat de drie Westelijke ministers naar Parijs waren gekomen, „om te trachten de contrôle over heel Duitsland te verkrijgen, en die aan te wenden voor anti-democratische en imperialistische doeleinden, hetgeen reeds van 1946 af de bedoeling van de Anglo-Amerikanen is geweest". Die bedoeling zou de Sowjet-Unie hebben verijdeld. De basis-gedachten van het Sowjet-voorstel zouden zijn aanvaard: het overleg over Duitsland zal nu geschieden op vierzijdige basis, terwijl Duitse deskundigen zijn ingeschakeld. De poging, de Duitse kwestie te regelen zonder de Sowjet-Unie, was aldus mislukt.

Wisjinski betoogde voorts, dat, „het falen van het Marshall-plan" het Westen had gedwongen, gedeeltelijk de door de Russen aangegeven lijn te volgen. Het resultaat inzake Oostenrijk zou volgens Wisjinski te danken zijn aan het erkennen van de Russische aanspraken op

voormalig Duits bezit aldaar. Dat Rusland de Joego-Slavische aanspraken op Oostenrijks grondgebied niet langer ondersteunde, kwam voort uit het feit, dat Belgrado in „achterbakse onderhandelingen achter de rug van de Sowjet-Unie", contact had gezocht met het Westen. Wisjinski zeide ten slotte, dat in de toekomst wel wederzijdse concessies moeten worden gedaan, doch dat „die zich verdragen met de overeenkomst van Potsdam". (Alg. Hand.bl. 30-6) **(Vor. ber. Communiqué 8180 C)**

A. Nieuw internationaal vakverbond in oprichting —

Vakverenigingsleiders uit 36 landen zijn op 25 Juni in Genève bijeengekomen om de oprichting te bespreken van een niet-communistisch internationaal vakverbond. Niet-communistische vakbonden uit de volgende landen waren vertegenwoordigd: Engeland, Australië, Nieuw-Zeeland, Canada, Zuid-Afrika, India, China, de Ver. Staten, Japan, Griekenland, Noorwegen, Denemarken, Nederland, de Libanon, Indonesië, Siam, het Saargebied, Frankrijk, België, Triëst, Italië, Israël, Iran, de Westelijke zones en sectoren van Duitsland en Berlijn, Oostenrijk, Zwitserland, Zweden, Luxemburg, Panama, Uruguay, de Dominicaanse republiek, Cuba, Chili en Brazilië, Spaanse vakbondleiders in ballingschap, evenals Oost-Europese ballingen, woonden de conferentie bij. De secretaris-generaal van het Belgische algemene vakverbond, Paul Finet, werd tot voorzitter der conferentie gekozen. Het doel der bijeenkomst was beperkt tot de samenstelling van een voorbereidende commissie en de richtlijnen voor een constitutie. In de commissie daarvoor werden benoemd: Arthur Deakin, (Britse T.U.C.), James Carey (Amerikaanse C.I.O.), Léon Jouhaux (Frankrijk), Giulio Pastore (Italië), Sommath Dave, (India), Kupers (Nederland), Jensen (Denemarken) en Hedayat (Perzië).

Op 26 Juni is definitief besloten, een nieuwe vakverenigingsinternationale op te richten, welke 42 millioen arbeiders uit 36 landen vertegenwoordigt. De nieuwe organisatie, die binnen zes maanden officieel zal worden gevormd, zal een tegenwicht vormen tegen de onder communistische leiding staande Wereldbond van Vakverenigingen.

Op deze conferentie werkten de twee grote Amerikaanse vakbonden (C.I.O. en A.F.L.) voor het eerst internationaal samen. (A.N.P. 27-6) **(V. b. 7918 I)**

Japan

B. De industriële toekomst —

De gehele Japanse bevolking heeft met grote geestdrift de Amerikaanse mededeling begroet, dat met het oog op Japan's economisch herstel de (interim)-herstelbetalingen worden stopgezet en dat de Ver. Staten — tenzij de Commissie voor het Verre Oosten te Washington nieuwe maxima zou vaststellen — na 1 October de onbeperkte ontwikkeling van de Japanse „vredesindustrieën" zullen toestaan. Een golf van optimisme, aldus de correspondent van de London Times, ging over het land, toen men zich ging realiseren, dat Japan hierdoor in staat gesteld zal worden, om opnieuw zijn grote handelsimperium op te bouwen. Tot dusver waren 845 fabrieken bestemd voor herstelbetalingen, w.o. 93 vloot- en legerarsenalen, 20 scheepswerven en 301 vliegtuigfabrieken. Ongeveer een derde van de fabrieken zou onder het interimschema worden weggevoerd, maar de vier landen die van dit schema zouden profiteren, ontvingen tot dusver slechts een waarde van $ 23.9 mill. Ongeveer 470 van de aangewezen fabrieken bleven (met toestemming van Mac Arthur) doorwerken en wel met zulk een succes, dat in Januari meer dan de helft van Japan's totale productie voor hun rekening kwam (61% der electrische energie, 60% der caustische soda, 58% van het ruw-ijzer, 44% van het staal, 22% van de textielproductie enz.). Hoewel het grootste deel van de uitrusting der arsenalen (ongev. 250.000 ton) intact is gebleven, is het Japanse volk gewaarschuwd, dat het niet moet denken, dat het ook zijn oorlogsindustrie zal mogen herstellen.

De beste ijzer- en staalfabrieken te Hirohata zullen hun productie hervatten, hetgeen de ijzer- en staalproductie ten zeerste zal doen toenemen. De vooruitzichten voor de scheepsbouw zijn uitstekend, daar deze industrie beschikt over een capaciteit van 800.000 ton voor nieuwbouw en van 7.2 mill. ton voor reparaties. Veel hangt echter af van de grondstoffenvoorziening.

Vele Japanners beschouwen de teruggave van het enorme industriële apparaat als de eerste stap op de weg naar wat Mac Arthur onlangs de „autonome verantwoordelijkheid" noemde. Andere wijzen op een uitlating destijds gedaan door een lid van de commissie-Draper (zie 7543 D en 7852 B) n.l. dat „hervormingen onverenigbaar zijn met economisch herstel" en zij zien met vol vertrouwen uit naar de dag, waarop alle „weggezuiverden" weer in hun ambt en beroep zijn hersteld. (Times 4-6) **(Vor. ber. Herst.bet. 7977 A en 8104 Kron. 13-5; Zie ook 7949 Kron. 12-2, 8104 Kron. 12-5 en 8140)**

Tsjecho-Slowakije

C. Conflict tussen Kerk en Staat

Hoewel het feit, dat Gottwald na zijn verkiezing tot president (14 Juni 1948) een door Mgr. Beran, Aartsbisschop van Praag, in de St. Vituskathedraal gezongen „Te Deum" bijwoonde, destijds de verwachting wekte, dat een modus vivendi tussen Kerk en Staat mogelijk zou zijn, hebben de betrekkingen zich in werkelijkheid steeds meer toegespitst. Onderhandelingen die reeds geruime tijd werden gevoerd, werden in Februari 1949 afgebroken, omdat de Kerk de volledige vrijheid van religieuze activiteit en onderwijs niet gewaarborgd achtte. De directe aanleiding tot een openlijk conflict was het besluit van de regering van 1 Juni j.l., dat de minister van Onderwijs en Eredienst contrôle zal uitoefenen op benoemingen van de Kath. clerus.

Op 10 Juni werd officieel bekend gemaakt, dat te Praag door „een aantal gelovigen en priesters" een „nationaal comité voor katholieke actie" was opgericht, dat weliswaar trouw aan Kerk en Paus beloofde, doch tegelijkertijd het standpunt van de regering verdedigde. Reeds op 21 Juni werden de leden geexcommuniceerd. Dezelfde dag hield premier Zapotocky een radio-rede waarin hij mgr. Beran op één lijn stelde met „misdadigers, provocateurs en ordeverstoorders" tegen wie „naar wet en recht" zal worden opgetreden.

Intussen was ook de opleiding van priesterstudenten onder contrôle van de staat gebracht en werd een regeringsvertegenwoordiger bij de bisschoppelijke administratie benoemd.

Nadat mgr. Beran op 19 Juni uitdrukkelijk verklaard had, nooit een accoord met de regering te zullen sluiten en berichten welke anders zouden luiden bij voorbaat als onwaar verwierp, werd op 26 Juni in de St. Guido-Kathedraal te Praag een brief voorgelezen, welke door de aartsbisschop en alle bisschoppen van Tsjecho-Slowakije was opgesteld. Daarin geven de bisschoppen een overzicht van het geschil tussen kerk en staat.

„De kerk zal niet zwichten voor welk dictaat ook en zij zal zich niet laten onderwerpen door de staat. De strijd zal zwaar zijn, daar de kerk beroofd is van elke verbinding met de gelovigen, en de staat over alle gewenste propagandamiddelen beschikt. De kerk is overigens bereid met de staat te onderhandelen, indien de staat de voorwaarden aanvaardt, welke door de bisschoppen in hun brief van 15 Juni zijn gesteld", zo besluit de brief.

Deze voorwaarden houden het volgende in: geen inbreuk op de rechten van de kerk en stopzetting van de aanvallen op de kerk. Hiertoe wordt vrijheid voor de katholieke pers geëist en het einde van de inmenging van de staat bij de verdeling van de standplaatsen van de priesters. Bijeenkomsten van leden van de kerk moeten weer toegestaan worden.

Een dag tevoren, had Cepicka, de Tsjecho-Slowaakse minister van Justitie en secretaris-generaal van het centrale actiecomité, een rede gehouden voor de afgevaardigden van de actie-comité's van de streek van Praag. Na een overzicht te hebben gegeven van de onderhandelingen van het actie-comité van het nationale front met de afgevaardigden van de Tsjecho-Slowaakse katholieke kerk, beschuldigde Cepicka het vaticaan er van, van de katholieke kerk in Tsjecho-Slowakije een „bolwerk te willen maken tegen het socialisme".

De minister maakte een vergelijking tussen het conflict, dat in Hongarije bestond tussen de regering en kardinaal Mindszenthy, en de toestand in Tsjecho-Slowakije en kondigde aan, dat allen, die een aanslag doen op de vrijheid der geestelijken, „door hen te dwingen hun handtekening te verloochenen, door hen in kloosters op te sluiten of door ontvoeringen," voor het gerecht zullen worden gedaagd wegens overtreding van de wet. „Weldra zal de hoge geestelijkheid weten, dat het in Tsjecho-Slowakije onmogelijk is ongestraft een anti-nationale activiteit te voeren. Ondanks het verzet van de bisschoppen zal binnenkort een overeenkomst tussen kerk en staat tot stand komen".

Na de rede van Cepicka werd een motie goedgekeurd, waarin werd verklaard, dat de afgevaardigden der actie-comité's de „katholieke actie" zullen steunen, die met „de overweldigende meerderheid der gelovigen ijvert voor een accoord tussen de staat en de hoge geestelijkheid."

Intussen heeft mgr. Beran rekening gehouden met de mogelijkheid, dat hem een zelfde lot zal treffen als kardinaal Mindszenty en de bisschopsconferentie ontbonden, zodat iedere bisschop zijn diocees naar eigen inzicht zal kunnen besturen.

Op 30 Juni werd medegedeeld, dat voortaan alle herderlijke brieven en andere kerkelijke publicaties aan een voorcensuur moeten worden onderworpen, terwijl alle tot dusver uitgesproken excommunicaties door de regering „ongeldig worden verklaard".

Volgens een correspondent van Reuter zouden zich in Slowakije botsingen hebben voorgedaan tussen politie en arbeidersmilitie en de bevolking, die, aangezien zij de arrestatie van haar parochiegeestelijken verwachtten, zich gewapenderhand zou hebben verzet. (A.N.P. 27-6, Times Weekly Ed. 30-6) **(Vor. ber. 8177 Kron. 22-6; 8134 B; 7621 F. Zie ook 8176: Gottwald)**

„FRANKRIJK HEEFT EUROPA GERED"

La France a sauvé l'Europe *). Een documentair boek van Paul Reynaud.

De documentatie van de tweede wereldoorlog en zijn oorzaken heeft zich, binnen vijf jaren na zijn einde zodanig vervolledigd, dat de toekomstige historieschrijver zijn taak aanmerkelijk verlicht ziet. De leidende figuren hebben hun ervaringen te boek gesteld en de achtergronden der gebeurtenissen geopend. Na Churchill en Eisenhower spreekt thans Paul Reynaud, die hoofd van het Franse Kabinet was, toen de oorlog uitbrak. Dit boek is niet alleen een onontbeerlijk onderdeel van de oorlogsdocumentatie, men zou het de laatste sleutel kunnen noemen, voor het begrip van het werelddrama, waaraan wij nog nauwlijks ontkomen zijn en dat zich in zijn gevolgen nog thans doet gelden.

De schrijver geeft zich aan het einde van zijn voorrede, rekenschap van de titel van zijn boek. „Is het niet eerzuchtig voor een land, welks leger in de lente van 1940 een verpletterende nederlaag heeft geleden? Gedurende de bezetting hebben de mensen en de couranten van de vijand Frankrijk ervan beschuldigd, dat het blindelings misdadige oorloghitsers zou hebben gevolgd. Maar de geschiedenis zal de feiten herstellen. Zij zal eerst zeggen dat als alle democratieën fouten begaan hebben in de periode tussen de twee oorlogen, het beter is zich te bevinden in het kamp, waar men zich aan misdaden heeft schuldig gemaakt. Zij zal vervolgens zeggen dat, wanneer Frankrijk, voor of na München ontrouw was geworden aan zijn bondgenootschap met Polen, Europa verloren zou zijn geweest. Engeland zou er niet aan gedacht kunnen hebben, zich te verbinden ten opzichte van de Poolse zaak in Maart 1939, en alleen tussenbeide te komen op het vaste land van Europa. Zeker, Engeland, Rusland en Amerika hebben ook Europa gered en hun rol was groter dan die van Frankrijk. Maar indien Frankrijk in het begin onmachtig ware geweest, dan zou Europa zijn onderworpen. Als Frankrijk zijn plicht had verzuimd, als het een politiek had gevolgd als die van Roemenië, dan was het, evenals Roemenië aan de zegewagen van Duitsland zijn geketend. Frankrijk heeft zich opgeofferd. En omdat het zich opgeofferd heeft, is de onafhankelijkheid der wereld gered door het stoïcisme van het Britse volk, de moed van het Russische leger en de kolossale macht van Amerika."

Wanneer men het geschrift van Paul Reynaud vergelijkt met de gedenkschriften van Churchill, dan vallen er, bij enige overeenkomst, tegenstellingen te vermelden. De overeenkomst ligt hierin, dat Reynaud, evenals Churchill, de achteloosheid en zorgeloosheid hekelt van hen, die in de jaren, die aan de oorlog voorafgingen, de verantwoordelijkheid hebben gehad. Evenals Churchill was Reynaud een roepende in de woestijn, maar zijn situatie is, na het uitbreken van de oorlog, een andere geweest dan die van zijn Britse collega. Churchill krijgt de gelegenheid de verdediging van zijn land op te bouwen en het te leiden naar de overwinning. Reynaud wil, nadat de Duitse legers zijn doorgedrongen op Frans gebied, doorvechten in Afrika. Hij weigert zijn medewerking te verlenen aan de capitulatie van Frankrijk, waartoe de meerderheid zijner collega's, benevens, Pétain, Weygand en Darlan hebben besloten, hij treedt af. Deze gewetensvolle nationale houding maakt hem tot martelaar. Hij wordt met Georges Mandel, in de gevangenis gesleept en beleeft, eerst in Franse, daarna in Duitse kerkers sombere jaren en het heeft weinig gescheeld of de vijand had zijn leven genomen. Hier vindt U een scherpe tegenstelling tussen de grote Britse en de grote Franse figuur. Een tegenstelling die uitkomt in het stijlverschil tussen beide boeken. De stijl van Churchill is sarcastisch, ironisch, nuchter, zakelijk, — het boek van Reynaud is met veel hartstocht en bitterheid geschreven in het voortreffelijke proza, waartoe alleen de Franse geest in staat is.

De kritiek van Reynaud richt zich vooral tegen de achteloosheid van verschillende opeenvolgende Franse Regeringen ten aanzien van Frankrijks financiële en militaire politiek. Hij heeft zich als kamerlid hevig verzet tegen de opvattingen van de Franse generale staf, die het belang van pantserdivisies in samenwerking met infanterie niet inzag en die niet begreep, dat de aanval de enige methode was voor Frankrijk om zich tegen de Duitse invasie te verdedigen.

Hij trekt de volgende vergelijking tussen de houding van Koningin Wilhelmina en die van het Franse Staatshoofd Pétain. „Na veertien maanden met de vijand te hebben samengewerkt, sprak Pétain op 1 Januari 1942 van „de halve vrijheid, die hem door de vijand is gelaten". En hij voegt daaraan toe: „Als de vijand er in toestemt, het Statuut dat hij ons heeft opgelegd na zijn overwinning te verzachten, dan zal onze waardigheid zich hersteld vinden", „Hersteld?", zo vraagt Paul Reynaud. „Het is de eerste keer in onze geschiedenis, dat Frankrijk hoort zeggen, dat zijn waardigheid afhangt van de vijand. Tot op dat ogenblik waren het provincies of geld, die hadden afgehangen van de wil van de vijand en niet de waardigheid der natie. Welke hoge waarde krijgt bij het aanschouwen van dit faillissement, het trotse woord van Koningin Wilhelmina, die, toen zij haar land verliet om zich naar de hoofdstad der Geallieerden te begeven, zeide: „Daar, waar geen vrijheid meer is, is er geen plaats voor het Huis van Oranje!" —

Het geschrift van Paul Reynaud omvat twee lijvige boekdelen, die overvol zijn van documentair materiaal. Na een bewogen geschreven algemene inleiding overziet de auteur het tijdperk, dat zich uitstrekt van het Verdrag van Versailles tot Hitler. Hij bespreekt het mislukken van de herstelbetalingen, het échec van de politiek na de bezetting van de Ruhr, de economische wereldcrisis, die Hitler aan de macht brengt. Dan komen de jaren 1933 tot 1936 en de verkeerde economische politiek van Frankrijk, die de Franse morele en materiële bewapening kluistert. Een reeks van Franse Minister-presidenten, Ministers van Oorlog en legercommandanten trekt aan onze ogen voorbij. Hitler verschijnt. Hij verlaat de Volkenbond, terwijl hij met de deur slaat en begint zijn herbewapening. In Frankrijk verlaagt men de militaire uitgaven, men vermindert het aantal officieren. Men tekent het „Pact van Vier" en verzekert de Fransen, dat zij aan de twee-jarige diensttijd zullen ontkomen.

Pétain wordt Minister van Oorlog en hij en de opperbevelhebber Weygand laten de bewapeningsonkosten weer zakken en verzekeren, dat Frankrijk zijn veiligheid zal verzorgen met zijn eigen middelen. Als Generaal Maurain Minister van Oorlog wordt voert hij de instructies van Pétain uit. Maar Reynaud grijpt in het parlement de militaire quaestie aan. Hij ijvert voor een pantserdivisie, maar wordt teruggewezen door de Kabinetten Flandin en Laval. Dan roept hij uit, in de Kamer: „wij zijn het enige grote volk in de wereld, dat in zijn levensader wordt bedreigd!" Niettemin wordt de oorlogstheorie van Pétain bevestigd en mist hij zijn doel. Kort voordat Hitler het Rijngebied gaat bezetten en de Siegfried-linie gaat bouwen, verwerft het Front-populaire in Frankrijk de macht. Mussolini toont zijn minachting voor Frankrijk en de Koning der Belgen distancieert zich.

Tussen 1933 en 1940 begint het failliet van de Franse luchtvaart te blijken. Pétain en Weygand zijn vijandig aan de modernisering van het Franse leger. Te laat ziet men in, dat de kosten voor de Franse weermacht moeten worden verhoogd. En de schrijver roept uit: „wij zijn verslagen, omdat het parlementaire regime niet heeft gewerkt!"

Het hoofdstuk dat volgt beschrijft de oorlog in aantocht. Hitler annexeert Oostenrijk en daarna Tsjecho-Slowakije. De capitulatie van München is daar.

Reynaud, Mandel en Champetier de Ribes beantwoorden haar door hun ontslag als Minister aan te vragen. Wij vernemen van het afspringen der Frans-Engels- Russische onderhandelingen van April tot October 1939, de Duits-Russische overeenkomst en van de weigering van de Belgische regering in Januari 1940, met de Geallieerden in overleg te treden. Zonder die weigering zou, volgens Reynaud, de oorlog vroeger zijn uitgebroken, maar ware de positie der Geallieerde legers veel gunstiger geweest en ware de aanval op West-Europa reeds in 1940 afgeslagen.

Tenslotte vinden wij in het belangrijke geschrift dat onze aandacht heeft een uitvoerige behandeling van de oorlog. De catastrophe van Frankrijk in 1940. Reynaud doet wat hij kan, maar hij verzet zich tegen de Franse capitulatie. In dit laatste hoofdstuk oefent de schrijver een genadeloze kritiek op de Franse legerleiding en op het verraad van Frankrijk door Pétain en de zijnen. Maar ondanks deze voor Frankrijk dodelijke verschijnselen is dit altijd weer zijn vitaliteit herwinnende land zijn catastrophe te boven gekomen en heeft het Franse verzet aan de Geallieerden een steun geboden, zonder welke de eindelijke overwinning niet zou zijn bereikt. R.

*) Flammarion Paris 1947

Twee tegenstanders: de primaat van Tsjecho-Slowakije en aartsbisschop van Praag, mgr. Josef Beran, in gesprek met president Klement Gottwald. De foto werd genomen tijdens de politieke crisis in Februari 1948. (Zie ook: 8195 A).

(foto Ass. Press)

De Raad van Ministers van Buitenlandse Zaken der „Grote Vier" kwam na een onderbreking van anderhalf jaar te Parijs bijeen. Hij vond een modus vivendi i.z. Duitsland. V.l.n.r. Bevin (Engeland), Wisjinski (Sowjet-Unie), Acheson (Ver. Staten) en Schuman (Frankrijk). (Zie ook: 8180 C).

(foto Ass. Press)

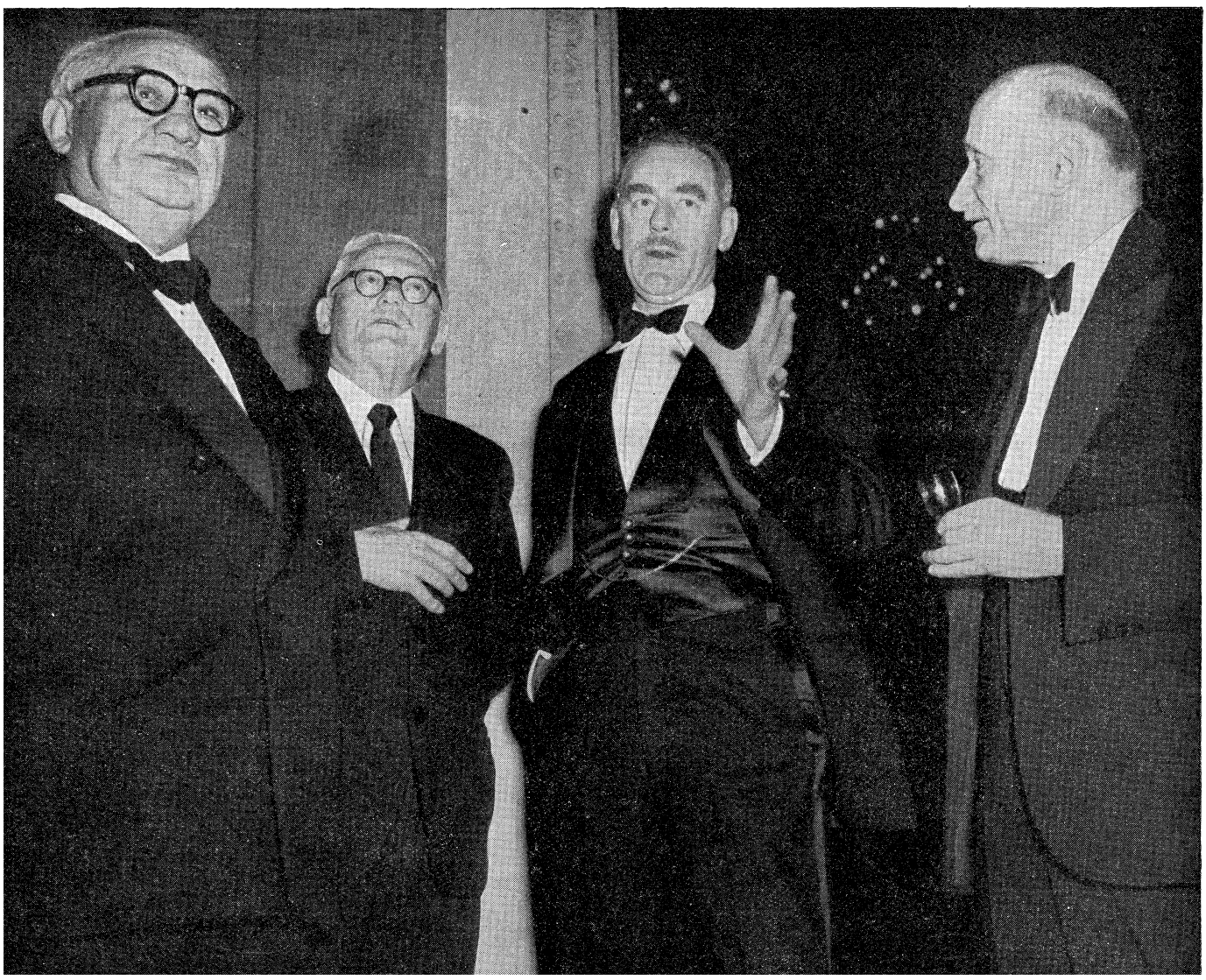

Republikeinse leiders terug in Djokja

De evacuatie der Nederlandse troepen uit Djokja begon op 24 Juni en op 30 Juni was de gehele residentie ontruimd. Het gezag werd, in afwachting van de komst van Soekarno en andere republikeinse leiders, overgedragen aan de sultan die tevens minister van Staat is der republiek.

Hoewel volgens Amerikaanse correspondenten de toestand in Djokja aan de vooravond van deze evacuatie gespannen was, die o.m. werd verhoogd door het aanplakken van pamfletten van communistische strekking*), de aanwezigheid van allerlei ongeregelde benden buiten de stad, en geruchten als zouden door de Nederlanders voor hun vertrek in sommige kampementen mijnen of „boobytraps" zijn gelegd, kwam het niet tot wanordelijkheden.

Soekarno en Hatta arriveerden op 6 Juli te één uur met een vliegtuig van de U.N.C.I. op het vliegveld Magoewo, waar o.a. de sultan en de Pakoe Alam Soekarno en Hatta opwachtten. Bij zijn aankomst overhandigde Soekarno de „proclamatievlag" — de originele vlag, welke dienst heeft gedaan bij het uitroepen van de Republiek op 17 Augustus 1945 — aan een speciaal corps, waarna deze onmiddellijk naar het paleis werd gebracht.

Voorafgegaan door een escorte van de veiligheidsdienst reed het gezelschap vervolgens naar de stad, langs de weg door een grote menigte met Merdeka-geroep begroet. Tegen twee uur kwam de stoet aan voor het paleis van de president, waarvoor zich een enorme menigte had verzameld. Soekarno werd begroet door een aantal autoriteiten, waaronder Boeng Tomo, alias Soetomo en minister Kasimo, die beiden uit de bergen zijn teruggekeerd, voorts verscheidene ministers, vertegenwoordigers van Sumatra, Celebes en de Molukken, leden van de U.N.C.I. en militaire waarnemers, alsmede de echtgenote en de moeder van Soekarno**).

Toespraak Soekarno. — Bij deze verwelkomings-plechtigheid heeft Soekarno o.a. gezegd, dat de terugkeer van de regering in Djokja duidelijk maakt, dat de republikeinen hun strijd voor de vrijheid moeten voortzetten. Soekarno zeide, dat twee factoren voornamelijk de terugkeer van de Republikeinse regering in Djokja mogelijk maakten: de kracht van zijn volk en de steun van de internationale wereld. Hij zeide, trots te zijn op de steun van allen en uitte speciaal zijn dank aan het volk, dat nu langs de straten voor hem stond opgesteld. Voorts: „Laat ons tot God bidden dat hij u allen moge zegenen. De steun van de internationale wereld is gebleken uit de zittingen van de Veiligheidsraad en de conferentie van Nieuw-Delhi".

Tot besluit verklaarde Soekarno: „Meer dan ooit tevoren dient ge er u van bewust te zijn, dat alleen door de eenheid onder u, die de basis is van onze strijd, onze doelstellingen kunnen worden bereikt."

Toespraak Tedjasoekmana. — De vicevoorzitter van het werkcomité van het K.N.I.P., Tedjasoekmana, zeide bij de begroeting van Soekarno o.m. het volgende: „Wij zijn niet vrij geworden om maatregelen te nemen, die de positie van ons leger zouden kunnen verzwakken door in te stemmen met een kunstmatige overeenkomst tot staken van het vuren en wapenstilstand. Wij gaan onze strijd van Djokja uit voortzetten, zodat de vijand geen gelegenheid heeft ons voortdurend in een dwangpositie te plaatsen. Zij denken, dat het herstel van onze regering in Djokja een concessie en gunst hunnerzijds is, zodat zij in staat zullen zijn verdere eisen aan ons te stellen. Zij eisen niet alleen stopzetting van de guerilla, maar ook vernietiging van de militaire uitrusting en van alles wat de guerilla's de strijd mogelijk maakt. Deze bedoelingen mogen nooit worden uitgevoerd. De wereld zal dit niet aanvaarden. Indien de tweede politiële actie enig resultaat zal hebben, dan zou dit een nadelig resultaat voor Nederland moeten zijn. In deze phase van onze gemeenschappelijke strijd bestaat geen verschil in wens van alle bevolkingsgroepen om de onafhankelijkheid te verwerven. Zowel het volk als de leiders beseffen, dat deze phase van onze strijd absoluut de laatste is. Van Djokja uit kan de nationale eenheid nu spoedig worden gevestigd, teneinde de laatste hand te leggen aan het werk onzer nationale onafhankelijkheid".

Communiqué U.N.C.I. — In een communiqué van de U.N.C.I. werd o.m. gezegd, dat de terugkeer van de Republikeinse regering een belangrijk precedent geschapen heeft: dit is de eerste keer dat een regering in haar vroegere constitutionele positie en in haar hoofdstad is hersteld door de bijstand van een internationale organisatie — die geen gebruik maakte van gewapende macht, doch van haar instelling ten behoeve van de vrede. Deze gebeurtenis, zo meent de commissie, betekent een nieuwe belangrijke ontwikkeling in de pogingen van alle betrokken partijen tot het bereiken van een blijvende oplossing van de Indonesische kwestie.

De U.N.C.I. verklaarde, dat de terugtocht van de Nederlandse troepen uit Djokja de vorige week „ordelijk en rustig" was verlopen.

Verklaring sultan. — Op 30 Juni, dus voor de terugkeer van Soekarno had de sultan in een radio-rede o.m. gezegd: „De terugkeer van Djokja in republikeinse handen betekent de voortzetting van onze nationale strijd.

Zij is een phase in de gigantische strijd van het gehele Indonesische volk. De republiek, die thans slechts een deel van haar gebied terugwon, zal de strijd voortzetten, zij aan zij met de volken van Pasundan, Oost-Indonesië, Borneo, Sumatra en de andere deelgebieden, zodat onze gemeenschappelijke doelstellingen kunnen worden gerealiseerd. In het verleden was onze strijd verdeeld en verzwakt doordat sommigen van ons de essentiële belangen van de staat vergaten te stellen boven de bijzondere belangen van een groep of partij. Hoe dieper en breder de disharmonie in onze gelederen, des te meer vreugde is er aan de zijde, die hoopt op een ineenstorting van onze staat. Indien wij wensen, dat de geschiedenis zich niet herhaalt, dient thans onze eenheid in de eerste plaats te komen. Terwille van de staatsveiligheid zullen alle gewapende eenheden onder commando van de T.N.I. geplaatst worden. Daardoor voorkomen wij krachtsverspilling en provocaties. Gij allen dient te weten, dat in een goed geregeerde staat de gewapende eenheden staan onder een commando benoemd door de regering. Het is echter nog niet volmaakt, indien het centrale commando niet volledig gesteund wordt door alle delen van de gemeenschap. Daarom kan het gehele volk de handhaving van de veiligheid bevorderen door, gelijk in het verleden afdelingsveiligheidswachten op te richten. Wij dienen nu meer dan ooit op onze hoede te zijn. Van nu af zal ik niet aarzelen krachtige maatregelen te treffen tegen hen, die onrust wensen te veroorzaken.

De sultan, die de rede aanving met de aanhef „wapenbroeders", eindigde met „zet de strijd voort. Eens vrij, altijd vrij".

Op 7 Juli heeft hij in een interview met een correspondent van Merdeka verklaard, dat „om het bestuur en de strijd van de republiek in de toekomst te handhaven, de Republikeinse regering een „krachtige hand-politiek" moet volgen, mede teneinde een herhaling te voorkomen van de toestand, zoals deze bestond voor 19 December 1948".

Hij zeide, dat een gezonde oppositie wel noodzakelijk is, doch dat er voor dient te worden gezorgd, dat deze de grenzen der wet niet overschrijdt. De leiders der P.K.I. en de Lasjkars zijn hiervan ronduit in kennis gesteld. De sultan zeide voorts, dat de regering in dit verband geen onderscheid maakt, zowel tegen de communistische partij als jegens de Masjoemi en de P.N.I. zal de regering gestrenge maatregelen nemen indien zij in strijd met de wet handelen. De sultan verklaarde, zich persoonlijk niet bezorgd te maken, omdat hij er op vertrouwt, dat de betrokken partijen voldoende begrip hebben en zich bewust zijn van de situatie.

Verklaringen Rum. — Op een persconferentie te Djokja heeft de voorzitter van de republikeinse delegatie, Mohammed Rum verklaard, dat de republikeinse troepen „in geen geval de posities, die zij thans op Java en Sumatra bezet houden, zullen ontruimen."

In een interview met het te Djokja verschijnende blad Kedaulatan Rakjat zeide Rum o.m.: „Het concrete resultaat van de tot dusver gevoerde onderhandelingen bestaat hierin dat de Nederlandse regering haar politiek ten aanzien van Indonesië wijzigde" en hij voegde hieraan toe, dat de tweede militaire actie, welke als doel had de Republiek uit de weg te ruimen, is mislukt. Hij noemde de heer Lovink meer een carrière-diplomaat dan een politicus, waardoor te verwachten is, dat hij de nieuwe Nederlandse politiek zal volgen, zonder deze te storen, door zijn eigen politiek, hetgeen tot conflicten zou kunnen leiden. Ten aanzien van de persoon van dr. Van Royen zeide de heer Rum, dat deze volledig vertrouwen verdient. Hij zag de mogelijkheid de inter-Indonesische conferentie te houden tussen 10 en 15 Juli, niet lang daarna zou men naar Den Haag kunnen vertrekken voor de Ronde tafel-conferentie. De mogelijkheid, dat de Nederlanders wederom een militaire actie tegen de Republiek zullen ondernemen, achtte Rum uitgesloten.

Verklaring Hatta. — Hetzelfde blad geeft ook een verslag van een te Djokja door Hatta*) gehouden persconferentie, waarop

(Vervolg zie pag. 8201)

*) Volgens de sultan waren deze pamfletten niet afkomstig van communisten, wier sterkte hij in het Djokjase op 200 man schatte.

**) Het B.F.O. was wel (hoewel laat) uitgenodigd, maar kon niet meer de beschikking krijgen over een vliegtuig. Het zond een felicitatie-telegram. Nederlandse journalisten werden niet toegelaten.

*) Volgens Aneta zou Hatta optreden als voorzitter van de republikeinse delegatie ter R.T.C.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

3 Juli (Zondag)

China — Nationalistische bommenwerpers vallen tot driemaal toe het radiostation te Sjanghai aan. Volgens Reuter werd het niet noemenswaard beschadigd.
— De weduwe van Soen-Jat-sen, stichter van de Chinese republiek, zou volgens radio-Peking, bij de 28ste verjaardag van de communistische partij in Sjanghai haar gelukwensen hebben aangeboden.
Nederland — Volgens de voorzitter van de K.A.B., de heer A. C. de Bruyn, heeft het N.V.V. doen weten, geen deel uit te zullen maken van een delegatie van de Nederlandse vakbeweging welke een bezoek aan de Ver. Staten en Engeland zal brengen.
— 60 Ex-politieke delinquenten die twee jaar vrijwillig in Nw.-Guinea hebben gewerkt repatriëren. (Vor. ber. 7529 B)

4 Juli (Maandag)

China — Volgens radio-Peking eist het „volksdemocratische China" medezeggenschap bij de opstelling van een vredesverdrag met Japan.
Finland — De Finse mark devalueert met 17.7 procent.
Internationaal — De tweede algemene vergadering van de wereldgezondheidsorganisatie keurt een programma tot bestrijding van ziekten en hun oorzaken in 1950, goed. Met het program is 18 millioen dollar gemoeid.
Italië — De 24-jarige Pallante, die op 14 Juli 1948 de aanslag op Togliatti pleegde, wordt tot een gevangenisstraf van 13 jaar en 10 maanden veroordeeld. (V. b. 7674 G)
Noorwegen — Het parlement ratificeert het lidmaatschap van de Raad van Europa. Alleen de communisten stemden tegen.
Tsjecho-Slowakije — De regering beperkt de bewegingsvrijheid van vreemdelingen.

5 Juli (Dinsdag)

China — De communistische regering blokkeert de buitenlandse geldzendingen voor de katholieke missie.
Duitsland — De West-Duitse communistische leider Max Reimann wordt wegens zenuwzwakte in het gevangenishospitaal te Dusseldorf verpleegd.
Frankrijk — Minister Petsche overhandigt aan de Amerik. minister van Fin., John Snyder, een geheim plan voor Europese samenwerking ter overwinning van de economische moeilijkheden.
Nederland — De distributiebepalingen t.a.v. hout worden opgeheven.
— Er kunnen toeristische deviezen voor reizen naar Denemarken worden aangevraagd.
— De Russische ambassadeur Valkow protesteert tegen de vertoning van de film „Het IJzeren Gordijn", welke anti-Russisch wordt geacht.
Ver. Staten — Senaat opent debat over het Atlantisch pact.

6 Juli (Woensdag)

Australië — Premier Chifley deelt mede, dat de defensiebegroting welke in 1947 voor 5 jaren was vastgesteld, met 45 millioen Australische ponden zal worden verhoogd.
België — De voorzitter van de kamer F. van Cauwelaert (C. V. P.) krijgt informatieve opdracht, nadat Van Zeeland er niet in geslaagd was een regering te vormen en op 5 Juli van zijn taak ontheven was.
Engeland — Dollarreserves geslonken tot 406 millioen pond (100 mill. pond beneden de door Sir Stafford Cripps gestelde „veiligheidsgrens"). Cripps schort alle verdere aankopen in het dollargebied voor 3 maanden op. Loonstop moet streng gehandhaafd blijven.
Frankrijk — De communistische partij doet een beroep op de Katholieke arbeiders een gemeenschappelijk front te vormen tegen het „souvereine geld". Onlangs nam de Christelijke Vakcentrale het besluit zo nodig samen te werken met de pro-communistische C. G. T.
— Het parlement aanvaardt het Atlantisch pact.
Indonesië — Republikeinse leiders terug in Djokja.
— Gen. Maj. J. K. Meyer, territoriaal en tevens troepencommandant in Midden Java en commandant van de B-divisie vraagt ontslag uit de militaire dienst. Hij zou zeer teleurgesteld zijn over de overeenkomst van 7 Mei. Ook Kol. D. R. A. van Langen commandant van de T.-Brigade zou ontslag hebben gevraagd.
Nederland — Ook gewezen oorlogsvrijwilligers kunnen toetreden tot de Nat. Reserve.
— Statuut van de Raad van Europa door Tweede Kamer zonder stemming aangenomen, met aantekening, dat de communisten en de staatkundig gereformeerden tegen zijn (tekst statuut, zie pag. 8207).
— In de Tweede Kamer verklaart min. Weyers i.v.m. de naturalisatie van oud-Spanjestrijders, dat aan de na de bevrijding gedane toezegging goeddeels is voldaan. Maar aan deze toezegging, onder bepaalde omstandigheden gedaan, hoeft men zich niet gebonden te achten, wanneer die omstandigheden zijn veranderd zoals bijv. door de verklaring van Paul de Groot is gedaan.
— In een brief van Minister Van Maarseveen aan de Tweede Kamer, zegt de regering een verklaring over Indonesië voortijdig te achten. De Kamer verlangt echter de volgende week een verklaring, hetzij in besloten — hetzij in openbare vergadering.
Tsjecho-Slowakije — Geheime besprekingen van de regering en haar diplomatieke vertegenwoordigers in de Westerse landen geëindigd. Duitsland was een der voornaamste onderwerpen.

7 Juli (Donderdag)

Abessynië — De V.N.-conventie tegen genocide wordt (als eerste land) geratificeerd.
Indonesië — Het Chinese blad „Sedar" bevestigt de dood van Alimin. Hij is in Mei te Solo aan dysenterie gestorven.
Nederland — Bespreking N.V.V., K.A.B. en C.N.V. i.z. de rede van de heer Vermeulen te Genève (zie 8190 F).
— De Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunst herdenkt haar honderdjarig bestaan. De Maatschappij heeft thans 63 afdelingen en 6500 leden.
— Koningin Juliana en Prins Bernhard herdenken hun 12½-jarig huwelijksfeest.
Polen — Export naar Joego-Slavië stopgezet.
Suriname — Gouverneur dr. Huender zal om gezondheidsredenen in Augustus aftreden.
Tsjecho-Slowakije — Het communistische weekblad „Svet Prace" erkent, dat er in Slowakije wanordelijkheden hebben plaats gehad. Zij waren het hevigst op 20 Juni in het gebied van Zilina. Aan negen personen werden gevangenisstraffen tot 10 jaar opgelegd.

8 Juli (Vrijdag)

Australië — Er wordt een inter-departementale commissie ingesteld, ter beperking van de uitgaven in dollars.
Engeland — Bevin nodigt Koning Abdoellah (Transjordanië) uit voor een bezoek aan Londen.
Frankrijk — Ten behoeve van ex-maarschalk Pétain is voor de tweede maal bij President Auriol een verzoek tot invrijheidsstelling ingediend.
Indonesië — Moh. Rum verklaart, dat de republikeinse troepen „in geen geval de posities, die zij thans op Java en Sumatra bezet houden, zullen ontruimen."
— Bij K.B. wordt generaal-majoor Buurman van Vreeden benoemd tot luitenant-generaal, commandant van het leger en hoofd van het departement van oorlog.
Internationaal — Grote vlootmanoeuvres van de West-Europese Unie geëindigd. Er namen ongeveer 100 schepen en 20.000 Britse, Franse, Nederlandse en Belgische officieren en manschappen aan deel.
Italië — Vice-premier Giovanni Porzio afgetreden.
— Communisten en links-socialisten dienen bij de Kamer van Afgevaardigden een van 4 millioen handtekeningen voorziene petitie in, tegen deelneming aan het Atlantisch Pact.
Syrië — Syrië heeft zijn grens met Libanon gesloten op verzoek van de Libanese regering om infiltratie te voorkomen van leden van de Syrische nationale partij in Libanon (voorstandster van vereniging van Syrië en Libanon), die een guerillaoorlogje voeren met de strijdkrachten van de Libanese regering.
— De leider der Syrische volkspartij, Antoun Sande, is wegens hoogverraad ter dood veroordeeld.
Ver. Staten — De republikeinse senator Taft verklaart zich tegenstander van het voorgestelde program voor militaire hulp aan Europa.

9 Juli (Zaterdag)

Duitsland — Een woordvoerder van de Britse regering verklaart, dat Bonn onder geallieerde contrôle blijft.
— Bij een incident aan de zone-grens bij Coburg wordt een Russisch soldaat door een Amerikaanse officier dodelijk getroffen.
— De Russen belemmeren het autoverkeer tussen West-Duitsland en Berlijn vrijwel geheel.
Engeland — Rusland zal in 1950 950.000 ton graan leveren.
Hongarije — Kardinaal Mindszenty wordt in hoger beroep wederom tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld.
Internationaal — John Donald Kingsley is gekozen tot directeur-generaal van de internationale vluchtelingenorganisatie. (I.R.O.).
Italië — De Kamercommissie van Buitenlandse Zaken verwerpt een communistisch voorstel om in de delegatie naar de Raad van Europa ook leden van de oppositiepartijen op te nemen, met 13 tegen 7 stemmen.
Ver. Staten — Huis van Afgevaardigden en Senaat keuren het wetsontwerp van president Truman inzake woningbouw goed. Het ontwerp voorziet in het opruimen van achterbuurten en de bouw van 810.000 woningen.

BIOGRAPHIE

GENERAAL ROBERTSON

Van de drie geallieerde Hoge Commissarissen, die tezamen het hoogste gezag in West-Duitsland vertegenwoordigen, is alleen de Britse militair. Generaal Robertson is ook de enige van deze drie, die sedert de capitulatie in Mei 1945 onafgebroken in Duitsland heeft vertoefd.

Generaal Sir Brian Hubert Robertson werd in 1896 geboren, als zoon van Sir William Robertson, die het als eerste in de Engelse militaire geschiedenis van gewoon soldaat bracht tot maarschalk. Op wens van zijn vader koos Brian een militaire loopbaan. Hij streed in Wereldoorlog I aan het Europese front, nam deel aan de Waziristan-expeditie (1922-23), nam als (jongste) militair expert deel aan de ontwapeningsconferentie van Genève (1932),

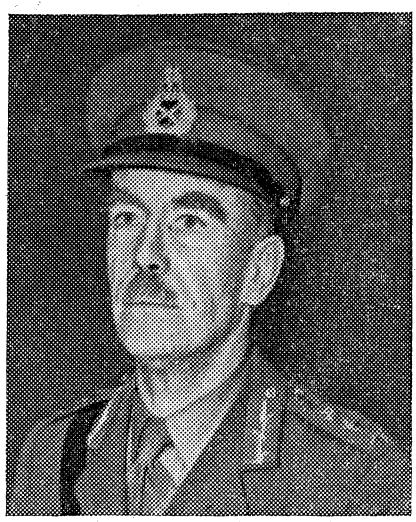

en verliet in 1933 — na de dood van zijn vader — de militaire dienst, om in de handel te gaan. Hij trad toe tot de directie van de Dunlop Rubber Cy in Zuid-Afrika en werd in 1935 benoemd tot president-directeur. Toen Wereldoorlog II uitbrak trad hij in het Zuid-Afrikaanse leger, werd vervolgens administrateur van het achtste Britse leger in Afrika en vervulde een dergelijke functie in het leger van gen. Alexander in Italië. Na Duitslands capitulatie werd hij benoemd tot chef van Montgomery's staf in Duitsland en later tot vice-gouverneur onder Sir Sholto Douglas. In 1946 volgde zijn bevordering tot lt.-generaal. In 1947 volgde hij Sir Sholto Douglas op als Britse militaire gouverneur in Duitsland en in Mei 1949 werd hij benoemd tot Hoge Commissaris.

In zijn zes Zuid-Afrikaanse jaren verwierf gen. Robertson een ruim inzicht in problemen van economisch-financiële en organisatorische aard, een inzicht, dat door zijn militaire superieuren in Italië en Duitsland zeer werd gewaardeerd.

Daar hij zich de Duitse taal had eigen gemaakt, was hij in staat als gouverneur persoonlijk de doeleinden van zijn bestuur voor de Duitsers uiteen te zetten, waarbij hij steeds als belangrijkste doel noemde de invoering van democratische instellingen.

De Observer noemde hem eens *) vrij van alle ijdelheid. Dit wil niet zeggen, aldus de Observer, dat hij ook zonder eerzucht is — zonder een „objectieve eerzucht" die meer gericht is op resultaten, dan op roem. „Hij is een koel, maar vastbesloten man . . . ., die staat en valt met de politiek die hij als juist beschouwd".

*) 8-12-1946.

(Vervolg van pag. 8199)

deze heeft verklaard, dat de Republiek ten aanzien van de kwestie over het aantal deelstaten in de V.S.I. vasthoudt aan het beginsel van drie, n.l. de Republiek, Oost-Indonesië en Borneo, conform het eerste artikel van Linggadjati en hij voegde hieraan toe „maar aangezien wij de democratie hoog houden, zal de constituante later beslissen hoeveel deelstaten de V.S.I. zullen omvatten. Om de gang van zaken te vergemakkelijken, aanvaardt de Republiek evenwel voorlopig de bestaande politieke status quo volgens de beginselen van de Renville, d.w.z. zij erkent het bestaan van de tot de B.F.O. toegetreden negara's". Ten aanzien van de Nederlands-Indonesische Unie, verklaarde Hatta, dat samenwerking zeer wel mogelijk is op het gebied van economie en cultuur.

Verklaring Van Royen — In een vraaggesprek van radio-Indonesia met dr. van Royen heeft deze o.m. medegedeeld, dat het werk van de voorconferentie nog niet voltooid is. De details van de order tot het staken van de vijandelijkheden moeten nog worden uitgewerkt. „Zoals u weet, is in het officieel perscommuniqué van 22 Juni alleen gesproken van een „overeenstemmend standpunt", een „meeting of minds" (te vertalen door: wilsovereenstemming), maar hoe dit ook zij, het is duidelijk, dat de uitwerking van de principieel bereikte overeenstemming ten aanzien van het cease-fire nog zal moeten volgen". Dr. van Royen achtte de grootste concessie van Nederlandse en Republikeinse zijde bij de onderhandelingen het laten varen van het aan beide zijden bestaande wantrouwen.

Aan de andere kant hebben de leidende figuren der Republiek een van hun standpunt uit uiterst belangrijke concessie gedaan door, vertrouwende op de oprechte bedoeling van Nederlandse zijde om tot een spoedige souvereiniteitsoverdracht te komen, zich te verplichten de in de statements van 7 Mei neergelegde politiek te volgen. De Republikeinse leiders hebben hiermee geriskeerd de steun van hun volgelingen te verliezen.

Dr. van Royen verklaarde met het tot dusver bereikte resultaat niet ontevreden te zijn.

Op een desbetreffende vraag zeide dr. Van Royen: „Ik kan u zeggen, dat de Nederlandse delegatie het zeer ernstig betreurt, dat de Republikeinse leiders o.w. met name de sultan van Djokja, geen mogelijkheid hebben gezien om hun volgelingen te wijzen op de ernstige wil tot samenwerking, die aan Nederlandse zijde bestaat en deze volgelingen aan te sporen ook hunnerzijds de thans toegestoken hand te grijpen. Wij hopen en verwachten intussen, dat de Republikeinse regering na haar terugkeer in Djokja bereid zal zijn de openbare mening in constructieve zin te leiden."

Nederland

A. Veertig-jarig bestaan Chr. Nat. Vakverbond —

Het Chr. Nationaal Vakverbond heeft op 1 Juli met een bijeenkomst in het Jaarbeursgebouw te Utrecht haar veertigjarig bestaan herdacht. De bijeenkomst werd o.m. bijgewoond door de minister-president dr. Drees, de ministers Schokking, Weyers, Joekes en Lieftinck, de commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht en de president van de Hoge Raad.

De heer M. Ruppert, voorzitter van het C.N.V. hield een rede, waarin hij een overzicht gaf van de groei van het verbond, dat thans 150.000 leden telt.

Vervolgens voerde minister-president Drees het woord. Spreker had zich voorgesteld in deze jubileumsamenkomst te spreken over de goede verstandhouding tussen de drie vakbonden, maar de gelegenheid hiervoor was thans niet zo gunstig. (Dit met het oog op het conflict tussen het N.V.V. en de confessionele vakbonden).

Over dit conflict merkt de minister op: „Het zou tot schade van ons land zijn indien uit het plotseling weer opvlammen van de oude principiële tegenstelling een blijvende verwijdering zou voortkomen."

Na de bevrijding is deze samenwerking nauwer geworden en de minister-president hoopte van harte dat zonder verdoezeling van de principiële geschillen de drie vakbonden weer op normale wijze zullen kunnen gaan samenwerken.

„De zegen van de arbeidsvrede heeft in ons land rijke vruchten afgeworpen. Nog staan wij voor zeer grote economische problemen en de kentering op de wereldmarkt zal de moeilijkheden nog vergroten". Bij het vele werk dat wacht kan het C.N.V. een waardevolle bijdrage leveren, aldus min. Drees, die ten slotte mededeelde dat de voorzitter van het C.N.V. de heer Ruppert is benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau.

(Trouw 1-7)

(Vor. ber. C.N.V. 7902 F; Conflict 8190 F)

B. R.K. Werkgevers Vakverenigingen - Brief van Kardinaal De Jong

Z. Em. Joh. Kardinaal de Jong heeft zich namens het Episcopaat met een brief gewend tot het Katholiek Verbond van Werkgevers Vakverenigingen. Hij geeft in dit schrijven uiting aan zijn gevoelens van waardering voor de krachtige pogingen die het verbond doet, om de katholieke werkgevers te organiseren in katholieke vakorganisaties. De Kardinaal stelt nadrukkelijk de noodzaak vast van eigen principiële organisaties, teneinde daardoor in staat te zijn de zegenende invloed van de Kerk en de door Haar behoede natuurrechtelijke normen aan te wenden voor de redding van de wereld uit de noden, waarin zij thans verkeert.

„De ervaring heeft geleerd", aldus deze brief, „dat door de levensbeschouwelijk gefundeerde vakorganisatie, zowel van arbeiders als van ondernemers, gunstige gevolgen zijn teweeggebracht ten aanzien van de inhoud van het georganiseerd overleg en van de sociale en economische wetgeving".

„Nu in de plannen hier te lande t.a.v. de P.B.O. aan de vakverenigingen zulk een belangrijke rol wordt toegekend, achten wij de principiële vakorganisatie van bijzondere betekenis. Zij toch zal er voor moeten zorgen, dat in de publiekrechtelijke organen een passende plaats wordt ingeruimd aan katholieke vertegenwoordigers van werkgeverszijde. Nog belangrijker achten wij het, dat de werkzaamheid van die organen gevoed wordt van denkbeelden uit, die in de eigen kring tot wasdom zijn gebracht, en begunstigd wordt door een mentaliteit, die in het eigen midden wordt aangekweekt."

(Vor. ber. Conflict met N.V.V. 8190 F)

Koperen Huwelijksfeest Koninklijk Paar

Op 7 Juli herdachten Koningin Juliana en Prins-Bernhard het feit, dat zij 12½ jaar geleden in de echt werden verbonden. De wens van de Koningin om hieraan geen bijzondere feestelijkheden te verbinden werd in het gehele land gerespecteerd.

Nadat des morgens de garde-regimenten Grenadiers en Jagers, in verband met het 120-jarig bestaan van deze keurkorpsen, voor het paleis te Soestdijk hadden gedefileerd, werd het feest in intieme kring voortgezet.

Op 8 Juli begaf het koninklijke paar zich naar 's-Gravenhage, waar in Huis ten Bosch het nationaal huldeblijk werd aangeboden. De voorzitter van het comité, dat zich met de inzameling hiervoor belast had, mr. L. Kesper, sprak hierbij enige toepasselijke woorden. Het nationaal huldeblijk waarvoor het Nederlandse volk in al zijn geledingen heeft bijgedragen, bestaat uit een aanvulling op het Meissen-servies van het koninklijk gezin en uit een antiek Hollands servies, afkomstig uit de porseleinfabriek te Oud-Loosdrecht, schepping van de 18e-eeuwse predikant-dichter-natuurkundige en fabrikant ds. J. de Mol.

Voorts werd aangeboden een nieuwe parkaanleg rond het paleis Huis ten Bosch, met de voorbereiding waarvan prof. Bijhouwer te Wageningen zich zal belasten. Een maquette symboliseerde dit deel van het geschenk.

Ook de Landmacht, de Kon. Marechaussee en de Kon. Marine hebben geschenken aangeboden.

Tenslotte hebben op 9 Juli afgevaardigden van het Nederlandse verenigingsleven voor het koninklijk paar gedefileerd.

A. **Derde verslag i.z. Europees Herstelprogramma —**
Voor de derde maal is een verslag verschenen van de Nederlandse regering over de werking van het Europese herstelprogramma, ditmaal over de periode Januari tot en met Maart 1949.
Het verslag kondigt aan, dat in de komende rapporten de economische ontwikkeling zal worden getoetst aan de hand van de realisatie van de te Parijs bij de O.E.E.C. ingediende programma's.
Plan van actie 1949-'50. — Het belangrijkste resultaat van de werkzaamheden van de O.E.E.C. in de verslagperiode is het vaststellen van een z.g. plan van actie 1949-'50. Dit plan bestaat uit een 8-tal principes en een aantal voorstellen, benevens suggesties voor het te voeren beleid.
De inhoud van deze 8 principes komt in het kort samengevat hierop neer:
Op de eerste plaats is gesteld, dat voor alle aan het E.H.P. deelnemende landen 1949 een jaar moet zijn van financiële en monetaire stabilisatie. In het tweede principe werd gesteld, dat een snelle vermeerdering van de exporten een essentiële voorwaarde is voor het welslagen van het E.H.P. Het vierde principe houdt in, dat te zelfder tijd stappen dienen te worden ondernomen teneinde onderlinge schuldposities van de Europese landen op te heffen, mede met behulp van een doeltreffend inter-Europees betalingsstelsel. Volgens de principes 5 en 6 dienen investerings- en moderniseringsprojecten rationeel te worden bevorderd en gecoördineerd.
Een actie dient voorts te worden ondernomen ten aanzien van het vraagstuk van de bevolkingsoverschotten in bepaalde delen van Europa.
Uitvoerig memoreert het verslag dan de voortgang van de voorbereiding van de economische unie met België en Luxemburg, zulks als bijdrage tot het vergroten van Europese economische onder het E.H.P. ontvangen goederen en diensten.
In het tweede hoofdstuk van het verslag wordt een overzicht gegeven van de onder het E.H.P. ontvangen goederen en diensten.
Voor het eerste kwartaal van 1949 werd door de E.C.A. een bedrag van $ 76,2 mln. aan directe hulpverlening aan Nederland toegewezen. Tezamen met de toewijzingen in de laatste drie kwartalen van 1948 beliep de totale toewijzing voor Nederland in het eerste jaar, waarin het E.H.P. in werking is geweest, een bedrag van $ 406,2 mln. Hiervan is $ 276,7 mln. verstrekt in de vorm van schenkingen en $ 129,5 mln. in de vorm van een lening. Bovendien ontvangt Nederland E.H.P.-hulp in de vorm van z.g. „conditional aid" en wel van België $ 72,5 mln., van de bizone $ 6,5 mln. en van Zweden $ 2 mln., terwijl Nederland zelf „conditional aid" verleent aan de Franse zone, Oostenrijk, Turkije, Griekenland en Noorwegen tot een totaal bedrag van $ 11,3 millioen.
Tegenover remboursering door de E.C.A. van het leningsgedeelte van de hulpverlening dient van Nederlandse zijde de tegenwaarde in Ned. guldens op een speciale rekening bij de Ned. Bank te worden gestort.
Op 1 April 1949 vertoonde deze z.g. „local currency" rekening een saldo van ruim *f* 250 mln., over de besteding daarvan wordt onderhandeld.
De hulpverlening aan Indonesië, op 22 Dec. 1948 opgeschort, werd in het eerste kwartaal van 1949 nog niet hervat.
De econ. ontwikkeling. — Hoofdstuk 4 van het verslag geeft een overzicht van de economische ontwikkeling in Nederland in het eerste kwartaal van 1949. Hieruit blijkt, dat in het algemeen de gunstige tendenties welke uit voorgaande verslagen naar voren traden, opnieuw bevestiging vonden.
Ten aanzien van de monetaire situatie wordt opgemerkt, dat, ofschoon inflatoire krachten nog steeds aanwezig zijn, toch de indruk bestaat, dat deze aanzienlijk zijn verzwakt.
Aan de stijging der geldinkomens begint een einde te komen; op velerlei terrein kan een daling van de koopkrachtige vraag naar consumptiegoederen worden geconstateerd, speciaal met betrekking tot ontspanning, vermaak en luxe artikelen.
De indexcijfers voor de industriële productie vertonen, in totaal beschouwd, voor het eerste kwartaal van 1949 geen vooruitgang ten aanzien van het daaraan voorafgaande.
De cijfers voor internationale binnenvaart en zeevaart blijven nog steeds teleurstellend. Daarenboven vertonen ditmaal de cijfers betreffende de luchtvaart een aanzienlijke daling, welke slechts ten dele aan seizoensoorzaken kan worden toegeschreven.
Ten aanzien van het importsaldo, deelt het verslag mede, dat dit voor het eerste kwartaal van 1949 een bedrag van *f* 495 mln. bedraagt tegenover resp. *f* 610 mln., *f* 564 mln., *f* 613 mln. en *f* 467 mln. voor de achtereenvolgende kalenderkwartalen van 1948.
63 Pct. van de invoer werd in de verslagperiode door uitvoer gedekt tegenover resp. 46, 54, 52 en 64 pct. (in vor. jaren).
Voor de bouwnijverheid kan een eerste kalenderkwartaal geen spectaculair beeld vertonen, in de verslagperiode kwamen 9434 woningen gereed tegen 5672 in het zelfde kwartaal van 1948.
Het verslag becijfert, dat de reële consumptiestijging in 1948 ten opzichte van 1947 op ongeveer 5 pct. mag worden gesteld.
De sociale toestand bleef ook in de verslagperiode gunstig.
Vermeldenswaard is het cijfer voor de emigratiebeweging, waaruit blijkt, dat sinds de bevrijding ongeveer 23.000 personen uit Nederland emigreerden.
Het verslag zegt in de „slotopmerkingen" nog het volgende:
Ondanks de bereikte resultaten dienen nog ernstige moeilijkheden te worden overwonnen. Een grote nationale inspanning is nodig en van de buitenlandse hulp zal daarbij doelmatig gebruik moeten worden gemaakt.
Tevens wordt gewezen op de noodzaak van buitenlands begrip voor het Nederlandse beleid ten aanzien van een verdere industrialisatie, het belang van een vergroting van de economische betrekkingen met Duitsland en de waarde van een intensieve economische samenwerking met de toekomstige Ver. Staten van Indonesië.
Wanneer de aangeduide vraagstukken tot een gezonde oplossing zouden kunnen worden gebracht, zou het voor Nederland reeds goeddeels mogelijk worden geacht, in 1952/53 een sluitende betalingsbalans te bewerkstelligen, evenwel zonder evenwicht ten aanzien van de afzonderlijke valutagebieden.
Het verslag wijst er tenslotte op, dat door nationale krachtsinspanning en een hand in hand met onze partners in Beneluxverband gevoerd beleid de voorwaarden kunnen worden geschapen voor het wederom bereiken van economische levensvatbaarheid voor de periode, waarin de Amerikaanse hulpverlening teneinde zal zijn gekomen. (Nwe R'damse Crt. 21-6)
(Vor. ber. Tweede Verslag 7998 A)

A. **Electrificatie spoorwegnet —**
Met ingang van de zomerdienstregeling op 15 Mei is wederom een belangrijke stap gezet op de weg naar de electrificatie van het Nederlandse spoorwegnet. Bijgaande kaart geeft een overzicht van de thans geëlectrificeerde baanvakken. Tevens zijn aangegeven de trajecten welke in de toekomst zullen worden geelectrificeerd. De Handels- en Transportcourant ontving van de Ned. Spoorwegen de volgende opgave omtrent de data waarop deze electrificatie-plannen zullen zijn uitgevoerd:
Dordrecht-Boxtel 1 Januari 1950.
Lage Zwaluwen-Roosendaal 1 Mei 1950.
Leiden-Woerden 1 October 1950.
Amersfoort-Enschede/Oldenzaal 1 Mei 1951.
Amersfoort-Groningen/Leeuwarden 1 Mei 1952

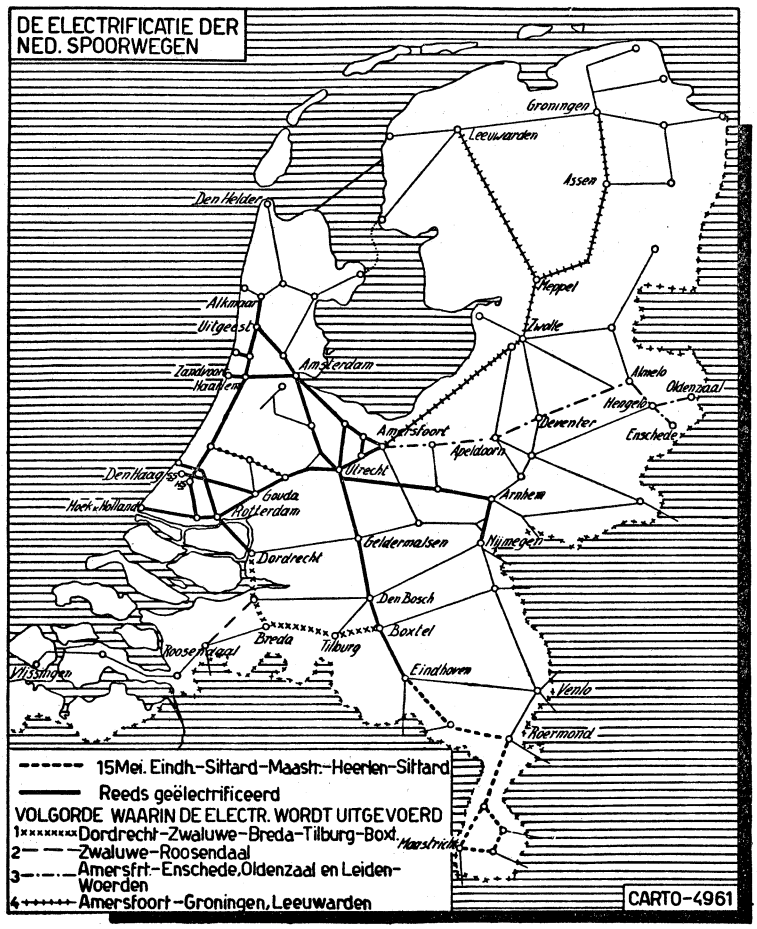

B. **Commissie voor doeltreffend bodemgebruik —**
Het ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening heeft een commissie ingesteld, die als coördinerend orgaan zal dienen bij de bestudering van de problemen, welke aan een doeltreffend bodemgebruik zijn verbonden in verband met de sterke bevolkingstoeneming in ons land en de spanningen die optreden bij de verdeling van de bodem. De samenstelling van de commissie voor „ruimtelijke ordening" is als volgt:
voorzitter ir. C. Staf; vice-voorzitter ir. F. P. Mesu; leden: ir. H. T. Tjallema, ir. A. W. v. d. Plassche, dr. ir. M. J. Boerendonk, dr. J. A van Steyn, prof. mr. C. H. F. Polak. Aangewezen door de Stichting voor de Landbouw als leden zijn de heren dr. Th. C. Oudemans, ir. J. D. Dorst, C. van Dijk, B. A. A. Engelbertink, prof. dr. E. W. Hofstee, H. Kikkert, mr. R. van de Wall Bake. Als adviserende leden zijn aangewezen de directeur van het bureau van de rijksdienst voor het nationale plan, die zich kan doen vertegenwoordigen of vergezellen van dr. ir. D. Burger, chef bureau agrarische zaken van voornoemde rijksdienst, de heer H. A. Fruin, mr. S. Leenstra, ir. A. Maris en ir. H. Kooneeff.
Secretaris is ir. S. Herweijer, adjunctsecretaris de heer A. J. Louwes.
(Alg. Handelsblad 5-7)

Indonesië

C. **„Economische situatie tientallen jaren achteruitgezet" - De economische toestand - Verslag Javase Bank —**
„Dit eerste in traditionele trant opgestelde verslag van na de oorlog vermag helaas geen opwekkend beeld te schetsen", aldus vangt de president der Javase Bank, dr. R. E. Smits, zijn verslag over de jaren 1947 tot 1949 aan en hij vervolgt: „Drie en een half jaar na het staken der vijandelijkheden is het internationaal economisch bestel, als deel waarvan Indonesië zijn weg zal moeten vinden, nog steeds in ernstige mate ontwricht, al is in het bijzonder gedurende 1948 een aanmerkelijke vooruitgang in de vorm van een vermindering der negatieve factoren waarneembaar geworden. Ernstiger echter is, dat de economische situatie van Indonesië zelf, vergeleken bij die welke voor de oorlog was bereikt en zelfs nog in Augustus 1945 gemakkelijk had kunnen zijn hersteld, voor tientallen jaren achteruitgezet is tot zeer grote en door weinigen in volle omvang besefte schade aan wezenlijke belangen van dit land."
„Indonesië heeft", aldus dr. Smits, „onder de aanvankelijk na de oorlogsjaren bestaande situatie met betrekking tot vraag en aanbod van grondstoffen en genotmiddelen de kans gehad om door onmiddellijke productiehervatting en herstel van het productieapparaat, zich in het kader van de naties een plaats te verwerven, die in economisch en financieel opzicht relatief krachtiger zou zijn geweest, dan zij voor de oorlog was. Die kans is verloren gegaan en gedane zaken nemen nu eenmaal geen keer. Nochtans schrijnt het besef dat enerzijds door onnodig verlies van productie en export-inkomen een in milliarden lopend bedrag verloren ging, welks realisatie Indonesië in staat zou hebben gesteld tot volledige bekostiging van een snelle en efficiënte rehabilitatie, terwijl anderzijds door verdere en nog steeds voortdurende vernieling van het productieapparaat, door noodgedwongen goederenimport, die het land zelf had kunnen voortbrengen en door zeer hoge uitgaven voor de uitoefening van de overheidstaak een onnodige extra uitgave van enkele milliarden werd opgelegd. Het gecombineerde resultaat hiervan is geweest dat voor Indonesië vele milliarden verloren zijn gegaan en dat dit land de kans miste om in tegenstelling tot vrijwel alle landen over de gehele wereld zonder belangrijke schuldvermeerdering uit de oorlog te voorschijn te treden, economisch sterk en paraat voor een economische wereldcrisis, die ook na deze oorlog niet zal uitblijven."
In een beschouwing over de belangrijkste producten, welke Indonesië voortbrengt, komt de president tot de conclusie, dat te verwachten is, dat nadat in een vermoedelijk reeds zeer nabije toekomst aan de wereldvraag naar grondstoffen en genotmiddelen zal zijn voldaan, het prijsniveau van de specifieke exportproducten van Indonesië een aanzienlijke daling zal ondergaan, die groter zal zijn dan de eveneens te verwachten prijsdaling van de door dit land benodigde gefabriceerde en alhier ingevoerde consumptie-goederen.
De kansen voor een geslaagde oprichting van industrieën in bepaalde delen van de archipel zijn ongetwijfeld aanwezig en in dit verband kan de mate van economische vooruitgang voor Indonesië op langere termijn beschouwd, in aanzienlijk optimistischer licht worden bezien dan die voor de landen in West-Europa, die voorheen als pionier van de economische ontwikkeling zijn opgetreden. Een economisch nog laag ontwikkeld land als Indonesië bezit nog een wijde marge voor verdere ontwikkeling, welke in hoog-ontwikkelde landen reeds eerder werd opgebruikt. Ook al mag echter aangenomen worden, dat op langere termijn beschouwd, het vestigen van industrieën voor Indonesië gunstiger economische perspectieven kan openen, zo dient op kortere termijn toch rekening te worden gehouden met het bekende feit, dat beginnende industrialisatie geen geld in het laatje brengt, doch integendeel veel geld kost en zulks meer of minder, naar gelang de industrialisatie verstandig wordt ondernomen.
De verdere economische ontplooiing van Indonesië zal een belangrijke kapitaalsinvestatie vereisen en het is uitermate wenselijk, dat de afhankelijkheid van dit

land van de toevoer van buitenlands kapitaal vermindert door toenemende binnenlandse kapitaalsvorming in Indonesische handen. Bij de bestaande kapitaalschaarste in dit land is nochtans voor het in gang zetten van het daartoe noodzakelijke ontwikkelingsproces aanvankelijk toevoer van belangrijke bedragen aan buitenlands kapitaal onontbeerlijk en het is duidelijk, dat die toevoer op zijn beurt weer afhankelijk is van het herwinnen van het verbroken evenwicht in de basiselementen binnen het economisch en financieel bestel van Indonesië. Dit laatste dient dan ook gezien te worden als de urgente taak, die voor ons ligt.

(A.N.P. 9-7)

A. **Amerikaanse bases ? —**
Volgens het Amerikaanse weekblad Time (4 Juli) zou Sultan Hamid II van Pontianak, voorzitter van het Bijzonder Federaal Overleg, gesproken hebben over de mogelijkheid dat de Ver. Staten van Amerika in ruil voor hulp aan de Ver. Staten van Indonesië de beschikking zouden krijgen over bases in Indonesië.

(Time 4-6)

B. **Oppervlakte en bevolking —**
Het aantal inwoners van de federale gebieden bedraagt op het ogenblik volgens een opgave van Binnenlandse Zaken bij benadering 47.172.000. De gebieden op Java hebben een inwonertal van 31.374.000, waarvan in Pasundan 11.412.000 en in het Federale District Batavia en Ommelanden 2.541.000. Het bevolkingsaantal voor de federale gebieden op Sumatra is volgens deze gegevens 3.185.000 ingezetenen. De bevolkingssterkte van Sumatera Selatan is 1.236.000 en van Sumatera Timur 1.439.000.
Borneo telt 3.348.000 inwoners waarvan in Kalimantan Barat 1.180.000 en in Kalimantan Timur 468.000. Indonesia Timur heeft een bevolkingssterkte van 10.264.000 en Nieuw-Guinea van ruim één millioen.
Deze gegevens zijn ontleend aan een schatting op grond van de distributiegegevens ultimo 1948.
De totale oppervlakte van het federale gebied bedraagt 1.498.300 Km2.
De huidige bevolkingssterkte van geheel Indonesië bedraagt naar schatting 70.000.000, de oppervlakte van geheel Indonesië 1.904.345.7 Km2. (Ind. Crt. 2-7)

C. **D. C. Buurman van Vreeden leger-commandant —**
Bij K.B. van 8 Juli 1949 is benoemd bij het K.N.I.L. tot luitenant-generaal commandant van het leger en hoofd van het departement van oorlog in Indonesië, de met de waarneming van het legercommando in Indonesië belaste generaal-majoor van de generale staf van het K.N.I.L., D. C. Buurman van Vreeden.
Luitenant-generaal D. C. Buurman van Vreeden werd op 16 Juni 1902 te Soerakarta geboren. Hij volgde de H.B.S. in Den Haag en Kampen en werd in 1921 cadet aan de K.M.A. te Breda. Op 30 Juni 1925 werd hij tweede luitenant der artillerie van het K.N.I.L. en op 30 Juli 1928 eerste luitenant. Op 22 Februari 1939 volgde zijn benoeming tot kapitein.
Op last van de gouverneur-generaal vertrok hij in de eerste week van Maart 1942 naar Australië, waar hij werkzaam was bij de herschikking van onze troepen. Op 28 Mei 1942 werd hij majoor en op 27 Mei 1943 werd hij overgeplaatst naar de generale staf. Op 7 Juni 1943 werd hij tijdelijk benoemd tot kolonel en aangewezen als militair attaché te Tsjoenking. Op 30 Juli 1944 werd hij effectief benoemd tot luitenant-kolonel en 14 Febr. 1946 tot kolonel. Op 29 Maart 1946 volgde zijn benoeming tot generaal-majoor en zijn aanstelling tot chef-staf van het K.N.I.L.
In de oorlog was hij nog enige tijd verbindingsofficier bij het Zuid-Oost-Aziëcommando bij de generale staf van Mountbatten. Luitenant-generaal Buurman van Vreeden is officier in de orde van de Nederlandse Leeuw, ridder in de orde van Oranje-Nassau en commandeur in de orde van het British Empire. Voorts is hij drager van het oorlogsherinneringskruis en van het ereteken voor orde en vrede. (Nwe Rottd. Crt. 9-7)

D. **Sumatraanse federatie door Oost-Sumatra afgewezen —**
De vertegenwoordigende raad van de negara Sumatra Timur heeft op 25 Juni na een debat van vijf uur met 18 tegen 11 stemmen een op 7 Juni door 18 leden ingediende motie aangenomen, waarin de aansluiting van Oost-Sumatra bij een te vormen Sumatraanse federatie wordt afgewezen.
Zoals bekend, werd op de 2e Sumatraanse conferentie besloten een „voorlopig federatief verband Sumatra" in te stellen en werd een directorium van drie man benoemd, onder wie dr. Mansur, wali negara van Oost-Sumatra.
Na een verward debat verklaarde de raad dat Mansurs lidmaatschap van het directorium door het aannemen van de resolutie vervallen is, zodat hij als zodanig niet meer kon optreden.

(Indische Courant 2-7) **(Vor. ber. 8145 A)**

België

E. **De Belgische industrie —**
Hoewel de landbouw in de Belgische volkshuishouding een niet onbelangrijke plaats inneemt, is België toch in hoofdzaak een industrie-staat, daar ongeveer 55% van de arbeidende bevolking werkzaam is in de industrie tegen slechts 10% in de landbouw. Het aantal industriële bedrijven en werkplaatsen bedraagt momenteel circa 250.000, waarvan slechts 30% personeel in loondienst heeft, terwijl het restant of 70% uit onafhankelijke werkers bestaat. De huisindustrie in België omvat bovendien nog 25.000 personen.
De totale waarde van de industriële productie is bijna het drievoudige van de landbouwproductie, terwijl het in ieder van beide sectoren van de Belgische economie geïnvesteerde kapitaal naar schatting hetzelfde is.
De Belgische industrie is voornamelijk een exportindustrie. Zo ging in 1947 ruim 60% van de productie naar het buitenland. Voor de voorziening van grondstoffen is die industrie weer afhankelijk van het buitenland. Grote hoeveelheden hiervan plegen te worden ingevoerd en verwerkt. De Belgische industrie heeft derhalve in eerste aanleg het karakter van een verwerkende industrie.
De situatie in de belangrijkste bedrijfstakken geeft zeer summier het volgende beeld te zien.
Steenkolen. — De Belgische steenkoolindustrie omvat 85 in bedrijf zijnde mijnen met een geëxploiteerde oppervlakte van 85 millioen m², verdeeld over 5 bekkens, te weten Bergen, het Centrum, Charleroi, Luik en de Kempen.
De gemiddelde dagopbrengst der mijnen was in 1946: 75.245 ton, welk cijfer in 1947 en 1948 respectievelijk steeg tot 80.762 ton en 88.049 ton. In het vóóroorlogse jaar 1938 beliep de gemiddelde dagopbrengst 97.640 ton, welk cijfer inmiddels reeds door de gemiddelde dagproductie van December 1948, welke 97.644 ton bedroeg, is overtroffen.
Metaalbewerking. — De metaalbewerkingsindustrie valt in drie groepen uiteen te weten de ijzer- en staalindustrie, de industrie van non-ferro metalen en de metaalnijverheid. In de metaalbewerkingsindustrie zijn momenteel ongeveer 247.000 personen werkzaam tegen 181.000 vóór de oorlog.
De productie der **ijzer- en staalindustrie** geeft in de na-oorlogse jaren, vergeleken met de productie in het vóór-oorlogse jaar 1938, de volgende maandgemiddelden te zien.

Maandgemiddelde	gietijzer	ruwstaal	eindstaal
	x 1.000 ton		
1948	328	321	267
1947	235	235	206
1946	181	186	148
1938	202	184	147

In 1948 beliep de productie van gietijzer in totaal 3.942.500 ton, die van ruwstaal 3.849.000 ton en van eindstaal 3.200.700 ton, ofwel respectievelijk 126% en 135% van de overeenkomstige productiecijfers in de vóóroorlogse periode 1936-'38.
De industrie van non-ferro metalen omvat een vijftigtal fabrieken, dat producten voortbrengt van zink, koper, lood, tin, aluminium, antimonium, cadmium, cobalt, nikkel en radium. Vooral de productie van de vier eerstgenoemde metalen is belangrijk. Lood en zink werden vroeger in de Belgische bodem aangetroffen, terwijl de industrie van koper, tin en radium is gebaseerd op de ertswinningen in Belgisch Congo (Katanga).
Gedurende 1948 beliep de omzet in de metaalindustrie 37,5 milliard francs tegen 32 milliard francs in 1947. Deze stijging is onder meer te danken aan de meer omvangrijke bouw van schepen, centrales, machinerieën en werktuigen.
Textiel — Na de zware industrie is de textielindustrie de voornaamste exportindustrie van het land. Zij omvat buiten de kledingindustrie meer dan 4000 ondernemingen en telt 10.000 bedrijven en bedrijfjes, waarin 158.200 mannen en vrouwen emplooi vinden. De kledingindustrie telt ongeveer 1600 ondernemingen, waarin 40 à 50.000 arbeidskrachten werkzaam zijn. In de loop van 1948 is de activiteit in de textielindustrie verminderd, hetgeen naast de afgenomen binnenlandse vraag te wijten is aan de moeilijkheden, welke de afzet op de buitenlandse markten ontmoet door de deviezenbeperkingen, welke verscheidene landen, die als traditionele kopers van de Belgische textielproducten worden beschouwd, nà de oorlog in het leven hebben geroepen. Overigens is over het algemeen het apparaat der Belgische textielindustrie verouderd en behoeft dringend vernieuwing.
Cement — De Belgische cementindustrie werkt voornamelijk voor het buitenland. Alhoewel de productie in 1947 ten belope van 2.609.100 ton nog onder die van 1938 lag (3 millioen ton) is in deze situatie gedurende 1948 een algehele wijziging gekomen, daar de cementproductie in dat jaar het hiervoorgenoemde vóóroorlogse peil heeft overschreden.
Glas. — Ook de Belgische glasindustrie is een typische exportindustrie en telt een 100-tal ondernemingen. Zij vervaardigt onder meer vensterglas, flessen, glaswerk en fantasie-artikelen van glas. Er is ook een belangrijke kristalfabriek, welke kunstvoorwerpen vervaardigt. De exporten van deze bedrijfstak belopen ongeveer 4/5 van de totale productie.
Chemische producten. — De productie in de chemische sector der Belgische industrie heeft alweer bijna het vóóroorlogse productiepeil bereikt en bestaat uit een grote verscheidenheid van producten, welke zich uitstrekt van chemische basis-producten en grondstoffen voor de landbouw en de industrie tot

rechtstreekse verbruiksgoederen, zoals pharmaceutische en parfumerie-artikelen.

Leder. — De bedrijvigheid in de lederindustrie is heden ten dage aanzienlijk minder dan vóór de oorlog, hetgeen een gevolg is ten dele van de zogenaamde open deur-politiek der Belgische regering, waardoor de invoer daar te lande onder meer van lederen producten op niet onbelangrijke schaal mogelijk is, ten dele van de moeilijkheden bij de afzet van de Belgische producten op de buitenlandse markten.

Vóór de oorlog waren ongeveer 30.000 arbeiders in deze industrie, welke ongeveer 130 ondernemingen omvat, werknaam, welk aantal thans aanzienlijk is gedaald. In 1947 beliep de productie der lederindustrie nauwelijks 65% van de vóóroorlogse productie in 1938; in deze situatie is gedurende 1948 practisch geen verbetering gekomen.

Papier. — De Belgische papierindustrie telt 415 bedrijven, waarin meer dan 23.000 personen werkzaam zijn. Voor de bevoorrading met grondstoffen is deze industrie bijna geheel afhankelijk van de invoer uit Zweden, Noorwegen en Finland. Ondanks die afhankelijkheid en het wereldtekort aan papierpulp heeft de bedrijvigheid in deze industrie in de naoorlogse jaren in korte tijd zulk een omvang aangenomen, dat de papiernijverheid de eerste onder de Belgische industrieën is geworden, welke het vóóroorlogse productiepeil heeft overschreden.

(Economische Voorlichting 21-6).

(Vor. ber. Prod. Ind. 8024 A)

Duitsland

A. Demontage der Hamburgse werven —

De Britse burgerlijke gouverneur voor Hamburg, dr. Dunlop, heeft dezer dagen naar aanleiding van misleidende publicaties in de Duitse pers over de toekomst van de bekende scheepswerf van Blohm en Voss de geallieerde plannen ten aanzien van de werven te Hamburg nog eens duidelijk omschreven.

Op grond van de op 13 April j.l. gesloten overeenkomst tussen de drie Westelijke mogendheden, zal Hamburg voorlopig kunnen beschikken over vier werven, de Norderwerf, de Deutsche werf, de werf Stülcken en de Howaldts werf. De twee eerstgenoemde werven zijn slechts licht beschadigd en kunnen vrij snel bedrijfsvaardig worden gemaakt, de andere twee hebben als gevolg van de oorlog nogal ernstige schade opgelopen, maar ook deze is herstelbaar. Hiermede zullen echter wel aanzienlijke kosten verbonden zijn (volgens de Duitsers circa 50 millioen mark).

De vier werven zullen na herstel 14 hellingen hebben, variërend van 58 tot 250 m. in lengte. Deze capaciteit is, naar geallieerde opvatting, voldoende om in de komende tijd alle bouworders te kunnen uitvoeren. De situatie op scheepsbouwgebied in Hamburg zal niet slechter zijn dan die van de andere havens van het Europese continent.

Wat Blohm en Voss betreft, deze werf zal — zoals was voorzien — worden afgebroken. Blohm en Voss was gespecialiseerd voor de bouw van onderzeeërs en andere oorlogsschepen. Het is het vaste besluit van de bezettingsautoriteiten, dat alle mogelijkheden voor de bouw voor oorlogsdoeleinden zullen worden weggenomen.

Blohm en Voss is in 1877 opgericht. Zij heeft zich ontwikkeld tot de grootste Duitse scheepswerf en werd bij de herbewapening van Duitsland natuurlijk druk gebruikt. 1200 explosieve bommen van het Engelse luchtwapen hadden in de oorlog wel grote schade aangericht, maar het bedrijf niet geheel stilgelegd.

In het begin na de capitulatie heeft men er enige reparatiewerkzaamheden voor buitenlandse rekening uitgevoerd. Met de demontage van de werf is in Februari 1948 begonnen. De machines en installaties zijn onder 15 geallieerde landen verdeeld. Uit verbittering hebben de Duitsers in de zomer van het vorige jaar een aantal machines van de werf heimelijk overgebracht naar een nieuwe, door de familie Blohm opgerichte maatschappij.

Dit is niet onbekend gebleven, de gebr. Blohm zullen zich hiervoor moeten verantwoorden voor het hoge Britse militaire gerechtshof in Duitsland, dat in de herfst zal beslissen of de laatste zet van de werf Blohm en Voss ook nog met gevangenisstraf moet worden geboet.

(Nwe Rottd. Crt. 8-7)

(Vor. ber. Ontm. 8061 A)

Frankrijk

B. Conflict in R.P.F. —

Paul Giacobbi, lid van de bestuursraad der Rassemblement du Peuple Française (R.P.F.) en voorzitter van haar parlementsfractie heeft op 7 Juli ontslag uit deze beide functies genomen.

Giacobbi verklaarde bezwaar te hebben tegen een besluit van de bestuursraad om een afgevaardigde en drie senatoren buiten de partij te zetten, omdat zij een onofficiële candidaat bij een plaatselijke verkiezing hadden gesteund. Hij acht de R.P.F. als boven de partijen staande beweging nog steeds noodzakelijk, maar verwijt haar methodes die gebruikelijk zijn in een politieke partij. 50 Andere afgevaardigden in de nationale vergadering hebben verklaard, dat zij Giacobbi steunen. Op een persconferentie zeiden zij nog steeds aanhangers van De Gaulle te zijn. Zij hebben echter bezwaar tegen de disciplinaire actie van de bestuursraad.

Deze raad, die een tweetal weken geleden is gevormd, bestaat uit de 12 leden van het oude partijbestuur plus zeven parlementsleden, die door De Gaulle zijn benoemd.

Volgens de laatste berichten zou De Gaulle erin hebben toegestemd het geschil aan een raad van arbitrage voor te leggen. (New York Herald Tribune - Paris 8-7) **(Vor. ber. R.P.F. 8045 Kr. 6-4)**

Internationaal Nieuws

C. Vluchtelingenorganisatie eindigt werkzaamheden —

Hoewel voor ongeveer 304.000 vluchtelingen nog geen oplossing is gevonden, zal de Internationale Vluchtelingenorganisatie op de oorspronkelijk vastgestelde datum, 30 Juni 1950, haar werkzaamheden beëindigen, aldus is te Genève meegedeeld. (Tijd 8-7)

Tot dusver heeft de organisatie bijna 600.000 vluchtelingen gerepatrieerd of elders een tehuis bezorgd. (A.N.P. 9-7) **(Vor. ber. 7426 H)**

D, Productie in een aantal landen - De handel tussen Oost en West —

Onderstaande indexcijfers geven de vooruitgang aan van de productie in een aantal landen (1937 = 100). De gegevens werden door de resp. regeringen verstrekt aan de Economische en Sociale Raad der Ver. Naties en door deze neergelegd in het **U.N.'s 1948 World Economic Report.**

Land	1947	1948	Vooruitgang
België	86	93	7
Bulgarije	148	179	31
Canada	162	169	7
Chili	136	143	7
Denemarken ..	116	129	13
Finland	119	137	18
Frankrijk	85	99	14
Griekenland ..	66	70	4
Gr.-Brittannië ..	98	110	12
Italië	85	89	4
Japan	25	33	8
Nederland	91	110	19
Noorwegen	115	125	10
Oostenrijk	51	78	27
Polen	109	141	32
Sowjet-Unie ..	135	171	36
Tsj.-Slowakije ..	83	98	15
Ver. Staten	165	170	5
Zweden	139	144	36

In het rapport wordt met klem aangedrongen op een intensivering van de handel tussen Oost- en West-Europa, als middel om de balans der Europese economie in evenwicht te brengen.

Door expansie van deze handel zou de economische ontwikkeling van Oost-Europa bevorderd worden en zou West-Europa de beschikking krijgen over een aantal producten die anders moeten worden geïmporteerd van andere continenten. Tengevolge van het stagneren van de handel tussen Oost en West, is de handel tussen de O.-Europese landen onderling met 188% gestegen in vergelijking met 1938. De handel Oost-West beloopt slechts 42% van die in 1938 en de handel tussen de W.-Europese landen onderling 72%.

Het rapport wijst voorts o.m. op de groeiende tendens in niet-industriële landen, om zelf hun textielgoederen te produceren. Dit is vooral het geval in bijna alle landen van Latijns Amerika, van het Midden Oosten, Afrika en van India. (New York Herald Tribune 8-7).

Rusland, Polen, Finland en Tsjecho-Slowakije hebben een vierzijdig handelsverdrag gesloten. Finland zal aan Rusland houten montage-woningen zenden en krijgt daarvoor terug kolen uit Polen en suiker uit Tsjecho-Slowakije. Deze landen ontvangen op hun beurt voedsel uit Rusland. Het verdrag is eind Juli te Moskou ondertekend en zal een jaar van kracht blijven. Het wordt beschouwd als een aanvulling op de onderlinge verdragen die al tussen de vier deelnemende landen bestaan. (Vrije Volk 1-7)

Naar aanleiding van een verklaring van de voorzitter van de Opperste Sowjet-Unie, Swernik, tegenover de nieuwe Amerikaanse ambassadeur Kirk (n.l. dat een toeneming van het handelsverkeer tussen Rusland en de Ver. Staten wenselijk is), verklaarde de Amerikaanse secretaris van Buitenlandse Zaken Acheson op een persconferentie, dat deze handel door Rusland, niet door de Ver. Staten gedwarsboomd wordt. De Amerikaanse regering, aldus Acheson, belemmert geenszins een intenser handelsverkeer met Rusland, behoudens de verplichting uitvoervergunningen aan te vragen, ten einde te vermijden dat aan Sowjet-Rusland industriële producten of grondstoffen zouden geleverd worden, die als van strategisch belang kunnen worden beschouwd.

De onder auspiciën van de Russische autoriteiten te Berlijn verschijnende „Tägliche Rundschau" schreef op 7 Juni in een hoofdartikel dat Amerikaanse zakenkringen toenadering tot het Oosten zoeken, „in de hoop een economische catastrophe in het Westen te voorkomen."

(New York Herald Tribune 8-7).

A. **Atoombom, bacteriologische en chemische oorlogvoering —**
De Sowjet-Unie heeft op de conferentie ter herziening van de Rode Kruis-conventie (Genève) een voorstel ingediend om het gebruik van de atoomwapens te verbieden en de bacteriologische en chemische oorlogvoering onwettig te verklaren. Bedoelde conferentie, waaraan door meer dan 50 landen wordt deelgenomen werd in April j.l. geopend. Het is voor de eerste maal, dat atoomwapens met name werden genoemd.
(New York Herald Tribune, Paris 8-7).

B. **Het inter-Europese handels- en betalingsverkeer —**
De adviescommissie van de O.E.E.C. (Organization for European Economic Co-öperation) is in de loop van Juni herhaaldelijk bijeen geweest, om een nieuw inter-Europees betalingsschema op te stellen. Men kon evenwel niet tot overeenstemming komen, daar de standpunten van België en Engeland blijkbaar niet met elkaar in overeenstemming te brengen waren. Het Engelse voorstel kwam er op neer, dat geheel West-Europa in het sterling-blok zou worden opgenomen. Elk land zou (aldus „La Libre Belgique") een onbeperkte hoeveelheid ponden hebben moeten aanvaarden zonder het vooruitzicht te hebben, deze te zullen kunnen ruilen tegen goud of „harde' deviezen. België heeft dit voorstel bestreden. Het is met Zwitserland (hetwelk niet te Parijs was vertegenwoordigd) het enige land, dat door het Engelse voorstel werd bedreigd, daar het als enig land crediteur is t.o.v. de overige landen. Als België het Engelse voorstel had aanvaard, zouden zijn goudvoorraad en zijn reserve in dollars geleidelijk door ponden zijn vervangen. Dit voorstel kon dus niet in aanmerking komen, gezien vooral de moeilijke positie, waarin zich Engeland en het pond bevinden.
De Belgische gedelegeerden hebben dus het Engelse voorstel uitdrukkelijk van de hand gewezen. Spaak zou, aldus nog steeds het Brusselse blad, een krachtige taal hebben gesproken, en een diepe indruk op de bijeenkomst hebben gemaakt, toen hij uitdrukkelijk verzekerde, dat België niets voelde voor een avontuur en er niet aan dacht de positie, welke het had verworven, in gevaar te brengen.
Op 1 Juli is te Parijs een compromis tot stand gekomen. Zowel Engeland als België hebben hiervoor concessies moeten doen.
De O.E.E.C. heeft op 7 Juli de desbetreffende overeenkomst gepubliceerd, alsmede die van een overeenkomst betreffende het vrijer maken van het inter-Europese handelsverkeer.
De overeenkomst, welke betrekking heeft op het vrijer maken van het handelsverkeer binnen Europa, bepaalt, dat de deelnemende landen onmiddellijk stappen zullen ondernemen geleidelijk de kwantitatieve invoerbeperkingen te doen verdwijnen, ten einde zo mogelijk in 1951 te komen tot een algehele vrijmaking van het inter-Europese handelsverkeer.
Verder worden de deelnemende landen uitgenodigd, unilateraal dergelijke beperkingen, zo volledig als hun economische en financiële positie dat toelaat, op te heffen. Bepaald is ook, dat de deelnemende landen niet later dan 1 October 1949 rapport zullen uitbrengen aan de O.E.E.C. over de maatregelen, die zij unilateraal hebben genomen en over die maatregelen, welke zij daarna voornemens zijn te nemen.
Andere belangrijke punten van de overeenkomst zijn: tot dat de quota volkomen zijn opgeheven, zullen de crediteurlanden, voorzover mogelijk, hun nog bestaande kwantitatieve beperkingen verzachten, in die gevallen, waarin dergelijke verzachtingen van buitengewoon belang zijn voor de debiteurlanden. Wanneer, in een bijzonder geval, de binnenlandse economische of financiële politiek van een deelnemend land bovenbedoelde vrijmaking van de handel belemmert, kan men zich tot de O.E.E.C. wenden en zullen besprekingen worden gevoerd tussen de betrokken partijen.
Deze overeenkomst houdt ten nauwste verband met de overeenkomst betreffende de inter-Europese betalingen.
De inter-Europese betalingsovereenkomst beperkt de trekkingsrechten, die op multilaterale basis zullen worden vastgesteld, tot 25% van het totaal, de rest zal — als tevoren — omwisselbaar blijven op strikt bilaterale basis. De voorwaardelijke schenkingen (zie pag. 8180 B), die corresponderen op het multilaterale deel van de trekkingsrechten, zullen worden verleend aan landen, op welke deze multilaterale trekkingsrechten worden uitgeoefend.
Het nieuwe systeem zal voor Engeland een vermindering van het totale bedrag aan Marshall-dollars kunnen betekenen, die echter de $ 40 mill. niet te boven zal gaan.
De concessie van België komt o.a. hierop neer, dat het de credieten aan zijn Europese debiteuren tot $ 87,5 mill. boven het door België aan voorwaardelijke schenkingen te ontvangen bedrag zal verhogen.
Het nettobedrag aan dollars, dat gedurende het jaar 1949-'50 voor de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie kan worden geaccumuleerd mag niet groter zijn dan 352,5 millioen dollars. Deze cijfers zijn, wanneer men rekening houdt met de 87½ millioen dollars aan credieten, die door de Unie — naar verhouding van de geraamde nadelige saldi met de Unie aan Groot-Brittannië, Frankrijk en Nederland worden toegestaan — in overeenstemming met het bedrag van 40 millioen dollars, waarmede het geraamde surplus van 400 millioen dollars in de betrekkingen van Belgisch-Luxemburgse Economische Unie met de deelnemende landen wordt overschreden.
De duur van het bedrag der aflossingen op en de rente voor de credieten zal gelijk zijn aan die van leningen, die namens de E.C.A. in 1948-'49 door de Export-Import Bank zijn verleend, tenzij een deel van de Amerikaanse hulp voor 1949-'50 wordt verstrekt in leningen, waarvan de rentevoet afwijkt van die van de leningen van 1948-'49. In dat geval zullen voorwaarden gelden, die gelijk zijn aan die van het crediet der Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
De trekkingsrechten mogen niet worden gebruikt voor afwikkelingen anders dan in de deelnemende landen en zij zullen niet in dollars omwisselbaar zijn.
Hoewel „The Times" de bereikte resultaten niet onderschat, merkt het blad op, dat de trekkingsrechten niet de kern van de zaak raken. De fundamentele moeilijkheid is, dat, op lange termijn zonder aanpassing van prijzen en kosten, iedere toeneming van de handelsvrijheid een tendentie met zich brengt tot grotere debet- en creditsaldi. En deze moeilijkheid is door de overeenkomst niet opgelost.
(A.N.P. 5-6 en 2-7; La Libre Belgique 5-6; Times 2-7; Ec. Stat. Ber. 6-7; Ec. Voorl. 7-7) **(Vor. ber. 7754 A)**

C. **Argentijns voorstel i.z. Guyana**
Argentinië heeft in de inter-Amerikaanse commissie een voorstel ingediend, volgens hetwelk de raad van Amerikaanse ministers van Buitenlandse Zaken de Britse, Franse en Nederlandse regering mede zal delen, dat de Amerikaanse landen eenstemmig de vereniging van Frans, Nederlands en Brits Guyana wensen. De geografische en historische omstandigheden zouden zulks dringend wenselijk maken. (A.N.P. 27-6)

Spanje

D. **Falange critiseert regering —**
Leiders van de Spaanse Falange, die de burgerlijke gouverneurs zijn van de 50 Spaanse provinciën, hebben, als resultaat van een vierdaagse conferentie te Madrid, Franco verzocht om fundamentele hervormingen, o.a. beëindiging van de censuur op de pers, opheffing van prijsbeheersing en verbetering van de voedseldistributie.
De leiders brachten scherpe critiek uit op het optreden van sommige leden van het kabinet, aldus wordt van betrouwbare zijde vernomen, doch raakten niet aan Franco zelf.
Volgens waarnemers te Madrid hebben de partijleiders het volgende verzocht:
1. bepaling, dat ambtenaren slechts één functie mogen bekleden;
2 afschaffing van prijsbeheersing;
3. algehele hervorming van de contrôle op de voedselvoorziening (in sommige provincies zou volgens de partijleiders het broodrantsoen slechts voor acht dagen per maand worden gehonoreerd);
4. maatregelen tegen werkloosheid en hongersnood;
5. wijziging in de bezetting van hoge staatsambten, waarvan de beklederes „physiek op" zijn;
6. opheffing van de perscensuur;
De minister van Justitie, Raimundo Fernandez Cuesta, die secretaris-generaal van de Falange is, verdedigde ter conferentie de regering.
In politieke kringen te Madrid ziet men in de conclusies van de partijleiders een weerspiegeling van het verlangen der Falangisten naar vergroting van hun aandeel in hogere regeringsfuncties.
(A.N.P. 9-7) **(V. b. Oppositie 7008 A)**

Tsjecho-Slowakije

E. **Aantal geëxcommuniceerde geestelijken - Ongeregeldheden in Slowakije —**
Volgens kerkelijke kringen te Praag hebben in Tsjecho-Slowakije ongeveer 2300 katholieke geestelijken „zichzelf geëxcommuniceerd". In het land zijn ongeveer 4500 katholieke priesters, onder wie enige honderden van de Oosterse ritus, verbonden aan diocesen, welke geünieerd zijn met de H.-Stoel.
Onder de geëxcommuniceerden zouden zich pater Plojhar, minister van Gezondheid, en pater Horak, de Slowaakse commissaris voor postaangelegenheden, bevinden. Omtrent de status van de Franse priester Boulier, die naar Tsjecho-Slowakije is gekomen om de „katholieke actie" te steunen, heerst nog onzekerheid. Volgens officiële rapporten hebben 2300 priesters zich bij de beweging der „katholieke actie" aangesloten. Deze actie heeft een groot deel der kerkelijke administratie overgenomen. (A.N.P. 6-7)
Het communistische weekblad „Svet Prace" heeft in zijn editie van 7 Juli toegegeven, dat er wanordelijkheden in Slowakije hebben plaatsgevonden, welke „een hoogtepunt bereikten in moorddadige aanvallen". Het blad schrijft, dat „de hogere geestelijkheid" en ook „enkele priesters" het volk hebben opgehitst, waardoor „een alarmtoestand ontstond." **(Vor. ber. 8195 C)**

Statuut van de Raad van Europa

(Op 5 Mei 1949 te Londen ondertekend)

In de preambule op het Statuut wordt o.m. gezegd, dat de Raad van Europa wordt opgericht om tegemoet te komen aan een behoefte tot „hechtere eenheid tussen alle gelijkgestemde landen van Europa", van die landen n.l. die gehecht zijn aan „de geestelijke en zedelijke waarden, welke het gemeenschappelijk erfdeel zijn" en de „ware bron van persoonlijke vrijheid, van vrijheid van politieke overtuiging en van de heerschappij van het recht, welke beginselen de grondslag vormen van elke waarachtige democratie".

HOOFDSTUK I

Doel van de Raad van Europa

Artikel 1. a) Het doel van de Raad van Europa is het bevorderen van een grotere eenheid tussen zijn Leden, ten einde aldus de idealen en beginselen, welke hun gemeenschappelijk erfdeel zijn, veilig te stellen en te verwezenlijken en hun economische en sociale vooruitgang te bevorderen.
b) Dit doel wordt nagestreefd door de Organen van de Raad, namelijk door het bespreken van aangelegenheden van gemeenschappelijk belang, door het sluiten van overeenkomsten en door een gemeenschappelijke gedragslijn op economisch, sociaal, cultureel, wetenschappelijk, juridisch en administratief gebied, alsmede door handhaving en verdere verwezenlijking van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.
c) De deelneming van de Leden aan de werkzaamheden van de Raad van Europa zal niet van invloed zijn op hun bijdrage aan het werk van de Verenigde Naties en van andere internationale organisaties of unies, waarbij zij Partij zijn.
d) Aangelegenheden, welke betrekking hebben op de nationale verdediging, behoren niet tot de bevoegdheid van de Raad van Europa.

HOOFDSTUK II

Lidmaatschap

Artikel 2. De Leden van de Raad van Europa zijn de Partijen bij dit Statuut.
Artikel 3. Elk Lid van de Raad van Europa erkent de beginselen van de heerschappij van het recht, alsmede het beginsel, krachtens hetwelk een ieder, die onder zijn rechtsmacht is gesteld, de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden behoort te kunnen genieten. Elk Lid moet oprecht en krachtdadig medewerken aan de verwezenlijking van het doel van de Raad, zoals dit in Hoofdstuk I is omschreven.
Artikel 4. Elke Europese Staat, welke geacht wordt in staat en bereid te zijn het bij Artikel 3 bepaalde na te komen, kan door het Comité van Ministers worden uitgenodigd, Lid van de Raad van Europa te worden. Elke aldus uitgenodigde Staat wordt Lid door zijnentwege bij de Secretaris-Generaal een akte van toetreding tot dit Statuut neder te leggen.
Artikel 5. a) In bijzondere gevallen kan een Europees land, hetwelk geacht wordt in staat en bereid te zijn het bij Artikel 3 bepaalde na te komen, door het Comité van Ministers worden uitgenodigd, Toegevoegd Lid van de Raad van Europa te worden. Elk aldus uitgenodigd land wordt Toegevoegd Lid door zijnentwege bij de Secretaris-Generaal een akte van aanvaarding van dit Statuut neder te leggen. Toegevoegde Leden hebben slechts het recht, vertegenwoordigd te zijn in de Raadgevende Vergadering.
b) Onder het woord „Lid" in dit Statuut wordt tevens begrepen een Toegevoegd Lid, behalve in de gevallen, dat het wordt gebruikt in verband met vertegenwoordiging in het Comité van Ministers.
Artikel 6. Alvorens uitnodigingen als bedoeld in de Artikelen 4 en 5 te verzenden, stelt het Comité van Ministers het aantal vertegenwoordigers in de Raadgevende Vergadering vast, waarop het voorgestelde Lid recht heeft, benevens de evenredige geldelijke bijdrage van dit Lid.
Artikel 7. Elk Lid van de Raad van Europa kan zijn Lidmaatschap opzeggen door officieel van zijn voornemen hiertoe kennis te geven aan de Secretaris-Generaal. Deze opzegging wordt van kracht aan het einde van het begrotingsjaar, waarin zij heeft plaats gehad, indien deze kennisgeving is geschied gedurende de eerste negen maanden van dit jaar. Indien de kennisgeving is geschied gedurende de laatste drie maanden van het begrotingsjaar, wordt zij van kracht aan het einde van het volgende begrotingsjaar.
Artikel 8. Elk Lid van de Raad van Europa, dat een ernstige inbreuk maakt op de bepalingen van Artikel 3, kan worden geschorst in zijn recht van vertegenwoordiging, en hem kan door het Comité van Ministers worden verzocht zijn Lidmaatschap op te zeggen overeenkomstig Artikel 7. Indien dit Lid geen gehoor geeft aan dit verzoek, kan het Comité van Ministers besluiten, dat dit Lid heeft opgehouden Lid van de Raad te zijn met ingang van een door het Comité vast te stellen tijdstip.
Artikel 9. Het Comité kan het recht van vertegenwoordiging in het Comité en in de Raadgevende Vergadering van een Lid opheffen, indien dit Lid in gebreke is gebleven zijn financiële verplichtingen na te komen, en wel voor de tijd gedurende welke deze verplichtingen niet worden nagekomen.

HOOFDSTUK III

Algemeen

Artikel 10. De Organen van de Raad van Europa zijn:
(1) het Comité van Ministers;
(2) de Raadgevende Vergadering.
Het Secretariaat van de Raad van Europa is het Secretariaat van deze beide Organen.
Artikel 11. De zetel van de Raad van Europa is gevestigd te Straatsburg.
Artikel 12. De officiële talen van de Raad van Europa zijn het Engels en het Frans. Het Huishoudelijk Reglement van het Comité van Ministers en van de Raadgevende Vergadering beslist, in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden andere talen kunnen worden gebruikt.

HOOFDSTUK IV

Het Comité van Ministers

Artikel 13. Het Comité van Ministers is het Orgaan, hetwelk optreedt namens de Raad van Europa overeenkomstig de Artikelen 15 en 16.
Artikel 14. Elk Lid heeft recht op een vertegenwoordiger in het Comité van Ministers en elke vertegenwoordiger heeft recht op een stem. De vertegenwoordigers in het Comité zijn de Ministers van Buitenlandse Zaken. Wanneer een Minister van Buitenlandse Zaken niet aanwezig kan zijn of wanneer andere omstandigheden dit wenselijk maken, kan een plaatsvervanger worden benoemd om namens hem te handelen; deze moet, voorzover dit mogelijk is, lid zijn van de Regering van zijn land.
Artikel 15. a) Op aanbeveling van de Raadgevende Vergadering of op eigen initiatief overweegt het Comité van Ministers, welke maatregelen kunnen dienen tot verwezenlijking van het doel van de Raad van Europa, met inbegrip van het sluiten van verdragen of overeenkomsten en het volgen door de Regeringen van een gemeenschappelijke politiek inzake bepaalde aangelegenheden. Zijn conclusies worden door de Secretaris-Generaal aan de Leden medegedeeld.
b) De conclusies van het Comité kunnen, indien daartoe aanleiding is, de vorm aannemen van aanbevelingen aan de Regeringen van de Leden en het Comité kan de Regeringen van de Leden verzoeken te worden ingelicht omtrent hetgeen door haar is gedaan met betrekking tot deze aanbevelingen.
Artikel 16. Behoudens de bepalingen van de Artikelen 24, 28, 30, 32, 33 en 35, welke betrekking hebben op de bevoegdheden van de Raadgevende Vergadering, neemt het Comité van Ministers bindende besluiten inzake alle aangelegenheden, welke betrekking hebben op de interne organisatie en regelingen van de Raad van Europa. Te dien einde stelt het Comité van Ministers de nodige financiële en administratieve reglementen vast.
Artikel 17. Het Comité van Ministers kan adviserende en technische comité's of commissies oprichten voor bijzondere doeleinden, wanneer het Comité zulks wenselijk acht.
Artikel 18. Het Comité van Ministers stelt zijn Huishoudelijk Reglement vast, hetwelk onder meer bepaalt:
(1) het quorum;
(2) de wijze van benoeming en de zittingstijd van zijn Voorzitter;
(3) de wijze, waarop punten op de agenda worden geplaatst, met inbegrip van de indiening van voorstellen voor resoluties; en
(4) de kennisgeving, vereist voor de benoeming van plaatsvervangers krachtens Artikel 14.
Artikel 19. In elke zitting van de Raadgevende Vergadering brengt het Comité van Ministers verslag uit aan de Vergadering over zijn werkzaamheden, vergezeld van bijbehorende documentatie.
Artikel 20. a) Resoluties van het Comité van Ministers, betrekking hebbende op de volgende belangrijke aangelegenheden, te weten:
(1) aanbevelingen krachtens Art. 15 (b);
(2) aangelegenheden vallende onder Artikel 19;
(3) aangelegenheden vallende onder Artikel 21 (a) (1) en (b);
(4) aangelegenheden vallende onder Artikel 33;
(5) aanbevelingen tot wijziging van de Artikelen 1 (d), 7, 15, 20 en 22; en
(6) elke andere aangelegenheid, ten aanzien waarvan het Comité van Ministers, bij resolutie aangenomen krachtens lid (d) hieronder, kan besluiten, dat zij wegens haar belangrijk karakter met algemene stemmen moet worden aangenomen;
moeten worden aangenomen met algemene stemmen door de vertegenwoordigers, die hun stem uitbrengen, en tevens door de meerderheid van de vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.
b) Over aangelegenheden, welke voortvloeien uit het Huishoudelijk Reglement of de financiële en administratieve reglementen, kan een beslissing genomen worden bij eenvoudige meerderheid van stemmen van de vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.
c) Resoluties van het Comité krachtens de Artikelen 4 en 5 behoeven een tweederde meerderheid van alle vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.
d) Alle andere resoluties van het Comité, met inbegrip van de aanneming van de begroting, van het Huishoudelijk Reglement en van de financiële en administratieve reglementen, de aanbevelingen tot wijziging van Artikelen van dit Statuut, welke niet genoemd zijn in lid (a) (5), en de beslissing, in geval van twijfel, welk lid van dit Artikel toepasselijk is, behoeven een twee-derde meerderheid van de vertegenwoordigers, die hun stem uitbrengen, en tevens een meerderheid van de vertegenwoordigers, die gerechtigd zijn zitting te hebben in het Comité.
Artikel 21. a) Tenzij het Comité anders beslist, hebben de vergaderingen van het Comité van Ministers plaats:
(1) in besloten zitting; en
(2) waar de Raad zijn zetel heeft.
b) Het Comité stelt vast, wat bekend gemaakt zal worden over de conclusies en beraadslagingen van een besloten zitting.
c) Het Comité moet voor, en gedurende het begin van, elke zitting van de Raadgevende Vergadering bijeenkomen en voorts telkens wanneer het hiertoe besluit.

HOOFDSTUK V

De Raadgevende Vergadering

Artikel 22. De Raadgevende Vergadering is het beraadslagende Orgaan van de Raad van Europa. Zij bespreekt aangelegenheden, welke krachtens dit Statuut onder haar bevoegdheid vallen, en legt haar conclusies in de vorm van aanbevelingen voor aan het Comité van Ministers.

Artikel 23. a) De Raadgevende Vergadering bespreekt, en kan aanbevelingen doen omtrent, elke aangelegenheid, welke valt binnen het doel en de bevoegdheid van de Raad van Europa, gelijk deze zijn omschreven in Hoofdstuk I, en welke 1) door het Comité van Ministers naar haar wordt verwezen met verzoek om haar oordeel, of 2) met goedkeuring van het Comité van Ministers op de Agenda van de Vergadering is geplaatst op voorstel van deze laatste.

b) Bij het nemen van een beslissing krachtens lid (a) van dit Artikel houdt het Comité rekening met de werkzaamheden van andere Europese intergouvernementele organisaties, van welke enige of alle Leden van de Raad van Europa deel uitmaken.

c) De Voorzitter van de Vergadering beslist, in geval van twijfel, of een aangelegenheid, welke tijdens de zitting te berde wordt gebracht, valt binnen de Agenda van de Vergadering als goedgekeurd krachtens lid (a) van dit Artikel.

Artikel 24. De Raadgevende Vergadering kan, met inachtneming van de bepalingen van Artikel 38 (d), comité's of commissies instellen om aangelegenheden in overweging te nemen, welke krachtens Artikel 3 onder haar bevoegdheid vallen, en hierover verslag uit te brengen; om vraagstukken, welke op haar Agenda staan, te onderzoeken en voor te bereiden en om advies uit te brengen over alle aangelegenheden van huishoudelijke aard.

Artikel 25. a) De Raadgevende Vergadering bestaat uit vertegenwoordigers van elk Lid, die worden benoemd op door de Regering van dit Lid vast te stellen wijze. Elke vertegenwoordiger moet onderdaan zijn van het Lid, hetwelk hij vertegenwoordigt, doch mag niet tegelijkertijd lid zijn van het Comité van Ministers.

b) Een vertegenwoordiger kan gedurende een zitting van de Vergadering niet van zijn functie worden ontheven zonder toestemming van de Vergadering.

c) Elke vertegenwoordiger kan een plaatsvervanger hebben, die bij afwezigheid van de vertegenwoordiger in zijn plaats kan zitting hebben, het woord voeren en stemmen. De bepalingen van lid (a) van dit Artikel zijn van toepassing op de benoeming van plaatsvervangers.

Artikel 26. De volgende Staten hebben, wanneer zij Lid worden, recht op het volgende aantal vertegenwoordigers:

België	6
Denemarken	4
Frankrijk	18
Ierse Republiek	4
Italië	18
Luxemburg	3
Nederland	6
Noorwegen	4
Zweden	6
Verenigd Koninkrijk	18

Artikel 27. De voorwaarden, waaronder het Comité van Ministers collectief bij de beraadslagingen van de Raadgevende Vergadering vertegenwoordigd kan zijn, of individuele leden van het Comité het woord kunnen voeren in de Vergadering, worden vastgesteld bij bepalingen van het Huishoudelijk Reglement, welke door het Comité zullen worden opgesteld na overleg met de Vergadering.

Artikel 28. a) De Raadgevende Vergadering stelt haar Huishoudelijk Reglement vast en kiest uit haar leden haar Voorzitter, die in functie blijft tot de volgende gewone zitting.

b) De Voorzitter leidt de werkzaamheden, doch neemt geen deel aan de beraadslagingen of de stemmingen. De plaatsvervanger van de vertegenwoordiger, die Voorzitter is, kan in zijn plaats zitting hebben, het woord voeren en stemmen.

c) Het Huishoudelijk Reglement bepaalt onder meer:

(1) het quorum;
(2) de wijze van verkiezing en de zittingstijd van de Voorzitter en de overige bestuursleden;
(3) de wijze, waarop de agenda wordt vastgesteld en ter kennis van de vertegenwoordigers wordt gebracht; en
(4) het tijdstip en de wijze, waarop de namen van de vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers worden medegedeeld.

Artikel 29. Behoudens de bepalingen van Artikel 30 vereisen alle resoluties van de Raadgevende Vergadering, met inbegrip van resoluties:
(1) welke aanbevelingen aan het Comité van Ministers inhouden;
(2) waarbij aan het Comité punten ter bespreking in de Vergadering worden voorgesteld;
(3) waarbij comité's of commissies worden ingesteld;
(4) waarbij de datum van de aanvang van haar zittingen wordt vastgesteld;
(5) waarbij wordt vastgesteld, welke meerderheid wordt vereist in gevallen waarin niet wordt voorzien door de leden 1—4 van dit Artikel of waarbij uitspraak wordt gedaan in gevallen, waarin twijfel bestaat welke meerderheid is vereist; een twee-derde meerderheid van de vertegenwoordigers, die hun stem uitbrengen.

Artikel 30. In aangelegenheden betreffende haar interne werkwijze, waaronder begrepen de verkiezing van de bestuursleden, de benoeming van leden van comité's en commissies en het vaststellen van het Huishoudelijk Reglement, worden resoluties van de Raadgevende Vergadering aangenomen met een meerderheid, welke de Vergadering overeenkomstig Artikel 29 (5) zal vaststellen.

Artikel 31. Beraadslagingen over voorstellen aan het Comité van Ministers betreffende het plaatsen van een aangelegenheid op de Agenda van de Raadgevende Vergadering moeten beperkt blijven tot een aanduiding van het voorgestelde onderwerp en de redenen voor en tegen plaatsing op de Agenda.

Artikel 32. De Raadgevende Vergadering komt eenmaal per jaar in gewone zitting bijeen; het tijdstip van aanvang en de duur van deze zitting worden vastgesteld door de Vergadering op zodanige wijze, dat zoveel mogelijk wordt vermeden, dat zij samenvalt met de zittingen van de Parlementen van de Leden en met de zittingen van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. In geen geval zal een gewone zitting langer duren dan een maand, tenzij de Vergadering en het Comité van Ministers eenstemmig anders beslissen.

Artikel 33. De gewone zittingen van de Raadgevende Vergadering worden gehouden ter plaatse waar de Raad zijn zetel heeft, tenzij de Vergadering en het Comité van Ministers eenstemmig beslissen, dat een zitting elders zal worden gehouden.

Artikel 34. Het Comité van Ministers kan een buitengewone zitting van de Raadgevende Vergadering bijeenroepen op een tijdstip en een plaats, welke door het Comité, met goedvinden van de Voorzitter van de Vergadering, worden vastgesteld.

Artikel 35. Tenzij de Raadgevende Vergadering anders beslist, worden haar beraadslagingen in het openbaar gehouden.

HOOFDSTUK VI

Het Secretariaat

Artikel 36. a) Het Secretariaat bestaat uit een Secretaris-Generaal, een Adjunct-Secretaris-Generaal en het nodige personeel.

b) De Secretaris-Generaal en de Adjunct-Secretaris-Generaal worden benoemd door de Raadgevende Vergadering op aanbeveling van het Comité van Ministers.

c) Het overige personeel van het Secretariaat wordt benoemd door de Secretaris-Generaal overeenkomstig het administratieve reglement.

d) De leden van het Secretariaat mogen niet in een bezoldigde dienstbetrekking staan tot een Regering of lid zijn van de Raadgevende Vergadering of van een nationale wetgevende vergadering of werkzaamheden verrichten, welke onverenigbaar zijn met hun taak.

e) Elk lid van het personeel van het Secretariaat moet een plechtige verklaring afleggen, dat hij slechts tegenover de Raad van Europa plichten heeft, dat hij zijn taak nauwgezet zal vervullen, hierin niet beïnvloed door overwegingen van nationale aard, en dat hij geen instructies, verband houdende met de vervulling van zijn taak, zal vragen of ontvangen van een Regering of van een autoriteit buiten de Raad en dat hij zich zal onthouden van elke handeling, welke van nadelige invloed zou kunnen zijn op zijn positie van internationaal ambtenaar, die uitsluitend aan de Raad verantwoordelijk is. De Secretaris-Generaal en de Adjunct-Secretaris-Generaal leggen deze verklaring af ten overstaan van het Comité, alle overige leden van het personeel ten overstaan van de Secretaris-Generaal.

f) Elk Lid moet het uitsluitend internationale karakter van de taak van de Secretaris-Generaal en van het personeel van het Secretariaat eerbiedigen en niet trachten hen te beïnvloeden bij de vervulling van hun taak.

Artikel 37. a) Het Secretariaat is gevestigd ter plaatse waar de Raad zijn zetel heeft.

b) De Secretaris-Generaal is verantwoordelijk aan het Comité van Ministers voor de werkzaamheden van het Secretariaat. Behoudens de bepalingen van Artikel 38 (d) verricht hij onder meer die administratieve en andere diensten, welke de Raadgevende Vergadering mocht nodig hebben.

HOOFDSTUK VII

Geldmiddelen

Artikel 38. a) Elk Lid draagt de kosten van zijn eigen vertegenwoordiging in het Comité van Ministers en in de Raadgevende Vergadering.

b) De kosten van het Secretariaat en alle overige gemeenschappelijke onkosten worden verdeeld over alle Leden in een verhouding, welke door het Comité wordt vastgesteld op grond van de bevolkingscijfers der Leden.

De bijdragen van de Toegevoegde Leden worden vastgesteld door het Comité.

c) Overeenkomstig het financiële reglement wordt de begroting van de Raad jaarlijks door de Secretaris-Generaal ter goedkeuring voorgelegd aan het Comité

d) De Secretaris-Generaal verwijst naar het Comité alle verzoeken van de Vergadering, welke uitgaven met zich medebrengen, welke het in de begroting reeds voor de Vergadering en haar werkzaamheden toegekende bedrag te boven gaan.

Artikel 39. De Secretaris-Generaal geeft elk jaar aan de Regering van elk Lid kennis van het bedrag van zijn bijdrage en elk Lid betaalt aan de Secretaris-Generaal het bedrag van zijn bijdrage, hetwelk geacht wordt op de dag van kennisgeving verschuldigd te zijn, en wel uiterlijk zes maanden na deze datum.

HOOFDSTUK VIII

Voorrechten en Immuniteiten

Artikel 40. a) De Raad van Europa, de vertegenwoordigers van de Leden en het Secretariaat genieten op het gebied van de Leden de voorrechten en immuniteiten, welke redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van hun functies. Deze immuniteiten omvatten voor alle vertegenwoordigers in de Raadgevende Vergadering, op het gebied van alle Leden, immuniteit van arrestatie en van alle rechtsvervolging met betrekking tot woorden, welke zijn gesproken, en stemmen, welke zijn uitgebracht in de beraadslagingen van de Vergadering of haar comité's of commissies.

b) De Leden verbinden zich, zo spoedig mogelijk een overeenkomst te sluiten ten einde de bepalingen van lid (a) van dit Artikel ten uitvoer te leggen. Te dien einde beveelt het Comité van Ministers de Regeringen van de Leden de aanvaarding aan van een overeenkomst, welke de voorrechten en immuniteiten bepaalt, welke op het gebied van alle Leden moeten worden verleend. Bovendien zal een bijzondere overeenkomst worden gesloten met de Regering van de Franse Republiek, welke de voorrechten en immuniteiten omschrijft, welke de Raad zal genieten ter plaatse, waar hij zijn zetel heeft.

Hoofdstuk XIV handelt over wijzigingen van het Statuut.

De geallieerde demontage-politiek stuit hier en daar op een fel verzet van de Duitse bevolking. Te Bergkammen bij Dortmund kon de demontage eerst worden voortgezet, nadat Belgische troepen de Chemische Werke Essener Steinkohlen hadden bezet.

(foto Ass. Press)

De Britse Kroonkolonie Hongkong is door de communistische opmars in China in een moeilijke positie gekomen. In verband hiermede wordt het garnizoen versterkt met Britse troepen. Foto: Manschappen van het Leicestershire-regiment op weg om ingescheept te worden.

(foto Ass. Press)

Rapport over de bevolking van Groot Brittannië

In Maart 1944 werd een „Royal Commission on Population" benoemd met als taak een onderzoek in te stellen naar de ontwikkeling van de Britse bevolking en na te gaan, „welke maatregelen er eventueel genomen dienen te worden, om deze ontwikkeling in de toekomst te beinvloeden". De commissie, die uit 15 deskundigen bestond (w.o. 5 vrouwen) en die onder voorzitterschap stond van sir Hubert D. Henderson, heeft op 21 Juni j.l. haar 260 pagina's tellend rapport openbaar gemaakt*). Het onderzoek heeft in totaal £ 202.197 gekost. Er werd o.m. een enquête gehouden onder 1,4 mill. gehuwde vrouwen. Hieronder geven wij een aantal bijzonderheden en conclusies uit dit rapport, dat door de Engelse pers revolutionnair werd genoemd.

Bevolkingsgroei sedert 1700. — Sedert 1700 is de bevolking gegroeid van ongeveer 7 millioen tot 49 millioen, dit voornamelijk als gevolg van de daling van het sterftecijfer. Voor 1700 werd slechts ongeveer de helft van de geborenen meerderjarig. Omstreeks 1840 echter bereikten twee derden van alle levend geboren meisjes de leeftijd van 15 jaar, een derde de leeftijd van 65 jaar. Tegenwoordig zijn deze cijfers resp. 94 en 71%. Evenals in de meeste andere Europese landen groeide in Groot-Brittannië in de 19e eeuw de bevolking zeer snel. Er was tevens een snelle toeneming van de door Europeanen gekoloniseerde overzeese gebieden. Bij de niet Europese volkeren bleef het sterftecijfer hoog, zodat het aandeel der Europese volken in de wereldbevolking sneller steeg dan dat van de niet-Europese. Deze groei stimuleerde en vergemakkelijkte de ontwikkeling van de moderne industrie en handel en de ontwikkeling van overzeese gebieden door emigratie en internationale investeringen. Groot-Brittannië speelde hierbij een leidende rol. De groei van zijn bevolking was een essentiële voorwaarde tot het worden en blijven van een sterke en rijke natie, het centrum van een groot Gemenebest, een groot koloniaal rijk en een commercieel systeem met vertakkingen over de gehele wereld.

Kentering. — Zou de groei zich in hetzelfde tempo hebben voortgezet, dan zou de bevolking in het jaar 2000 ongeveer 130 millioen hebben bedragen. Omstreeks 1870 begon evenwel het geboortecijfer te dalen en deze daling werd geleidelijk sneller dan die van het sterftecijfer. De vermindering van het geboortecijfer was niet te wijten aan een teruglopen van het aantal huwelijken, maar aan het feit, dat het gemiddeld aantal kinderen per huwelijk voortdurend kleiner werd (zie **Tabel I**). Ten tijde van Koningin Victoria bracht een gehuwd paar gemiddeld 5 à 6 kinderen voort. Thans is dit cijfer gedaald tot 2,2 (huwelijken van 1925-'29). De gezinnen van handarbeiders, gehuwd in de periode 1900—1930 waren gemiddeld 40% groter dan die van andere bevolkingsgroepen. Het gemiddelde kindertal was resp. 2,5 en 1,7. (Zie **Tabel II**). Bij Rooms-Katholieken ging deze daling van de gezinsomvang aanmerkelijk minder snel dan bij de rest van de bevolking.

„Birth Control". — De hoofdoorzaak, zo niet de enige oorzaak van het kleiner worden van de gezinsomvang is het geleidelijk aanvaarden van welbewuste beperking. In de loop van de 19e eeuw ageerden sterke economische, sociale en culturele krachten tegen voortgezette aanvaarding van een niet-gecontroleerd geboortecijfer. Veranderingen in de economische organisatie verminderden het belang van het gezin als productieve eenheid, terwijl verschillende sociale wetten de tijd, dat kinderen geheel ten laste van de ouders kwamen, verlengden. In de industrie werd de strijd voor zekerheid en sociale vooruitgang geïntensiveerd en in deze strijd waren de leden (zowel ouders als kinderen) van kleine gezinnen in toenemende mate in het voordeel boven die van de grote gezinnen. Ook de vrees voor overbevolking speelde een rol, alsmede de toepassing van betere anti-conceptionele methoden en de verbetering van de positie van de vrouw. Het geleidelijk invoeren van het kleine-gezin-systeem in vrijwel alle klassen van de bevolking moet volgens het rapport beschouwd worden als een fundamentele aanpassing aan de omstandigheden van deze tijd. „Het meest karakteristieke aspect van deze aanpassing is de geleidelijke aanvaarding van contrôle op de omvang van het gezin in het bijzonder door middel van voorbehoedmethoden als normaal onderdeel van persoonlijke verantwoordelijkheid". Het is niet waarschijnlijk, dat men in de toekomst deze methoden zal prijsgeven. In de laatste 15 jaren is er een opmerkelijke stijging van het aantal geboorten te constateren (althans in de meer gegoede kringen; bij de handarbeiders zet de daling zich voort). De commissie ziet hierin geen duurzame ontwikkeling. Volgens haar geldt het hier ten dele geboorten, die in verband met de economische crisis, en later het uitbreken van de oorlog, werden uitgesteld. De commissie verwacht dan ook dat het gemiddeld kindertal per gezin zal schommelen rond 2,2. Om de bestaande bevolking doorlopend te vervangen, is dit cijfer onvoldoend. Maar het tekort is volgens de commissie slechts 6%.

Tabel I

Gezinsomvang

aantal geboren kinderen	huwelijken van omstreeks 1860 (volkstelling Engeland en Wales van 1911) %	huwelijken van 1925 (Groot-Brittannië telling '46) %
0	9	17
1	5	25
2	6	25
3	8	14
4	9	8
5	10	5
6	10	3
7	10	2
8	9	1
9	8	0,6
10	6	0,4
Boven 10	10	0,3

Tabel II

Gemiddelde gezinsomvang naar datum huwelijk

(telling Groot-Brittannië 1946)

datum huwelijk	handarbeiders	anderen
1900—1909	2,79	3,94
1910—1914	2,34	3,35
1915—1919	2,05	2,91
1920—1924	1,89	2,73
1925—1929	1,73	2,49

Tabel III

De Britse bevolking tot 2047
(in millioenen)

Onderstaande staatjes gaan uit van dalend sterftecijfer, laten migratie buiten beschouwing en veronderstellen als huwelijkscijfer het gemiddelde tussen de cijfers voor mannen en vrouwen voor de periode 1942-'47.

1. Uitgaande van gezinnen „vervangingsgrootte" (2,4 kinderen)

leeftijd	1962	1977	2007	2047
0—14	10,9	10,5	10,6	10,7
15—39	16,8	17,6	17,5	17,5
40—64	16,7	15,5	16,5	16,1
65 + ...	6,4	8,2	7,7	8,4
Totaal	50	51,8	52,3	52,7

2. Uitgaande van huidige gezinsomvang (2,2 kinderen)

leeftijd				
0—14	10,4	9,8	9,3	8,7
15—39	16,8	17,1	16,0	14,7
40—64	16,6	15,6	15,9	14,3
65 + ...	6,4	8,2	7,7	7,8
Totaal	50,2	50,7	48,9	45,5

3. Bij geleidelijke verkleining van de gezinsgrootte tot viervijfden van de huidige (1,75 kinderen)

leeftijd				
0—14	10,0	8,1	6,5	4,4
15—39	16,8	16,7	12,5	8,7
40—64	16,7	15,6	14,8	10,1
65 + ...	6,4	8,2	7,7	6,4
Totaal	49,9	48,6	41,5	29,6

Ouder wordende bevolking. — Houdt men geen rekening met emigratie en immigratie, dan kan men veilig voorspellen, dat 1) het bevolkingsaantal langzaam nog een weinig zal toenemen, 2) de arbeidende bevolking ongeveer 30 jaar (ten minste) op hetzelfde peil zal blijven, 3) het aantal jeugdigen (15—39 jaar) in de komende 15 jaar met ongeveer 1,4 millioen zal afnemen, 4) het aantal ouderen (boven de 65 jaar) in de komende 30 jaar gestadig zal groeien (tot minstens 2,3 millioen). Zie **Tabel III**. De gemiddelde leeftijd is tussen 1891 en 1947 gestegen van 27 tot 35 jaar. In de toekomst zullen er meer jonge mannen zijn, dan jonge vrouwen.

„De keuze ligt voor Groot-Brittannië niet meer tussen snelle en gematigde bevolkingsaanwas, doch tussen een lichte teruggang (ook in de omvang van het gezin) en een lichte vermeerdering (ook in een gemiddeld gezin van „vervangingsgrootte" in combinatie met een daling van het sterftecijfer)."

In het rapport wordt verder gezegd, dat het feit, dat men tot nog toe het deficit in de Britse betalingsbalans niet heeft kunnen wegwerken, niet als argument kan dienen voor kleinere gezinnen. Dit falen namelijk komt voort uit overconsumptie ten opzichte van de productie, waaraan door een lager bevolkingstal weinig veranderd zou kunnen worden.

Het lijkt waarschijnlijk, aldus het rapport, dat de huidige grote omvang van de emigratie slechts van korte duur zal zijn, dat de emigratie zal gaan verminderen en dat er dan een voortdurende pressie zal ontstaan op het inbrengen van immigranten om ontstane tekorten aan te vullen. Dit is, aldus het rapport, een van de ongewenste gevolgen van het

(Vervolg pag. 8213)

*) Reuter verwachtte een stormachtige critiek op dit rapport van de zijde der Rooms Katholieke kerk en enige medische kringen.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

10 Juli (Zondag)

Bulgarije — Het stoffelijk overschot van Georgi Dimitrov wordt te Sofia in een mausoleum op het „Plein van de negende September" bijgezet. (V. b. 8189 Kr. 2-7)
Indonesië — Generaal Sudirman, opperbevelhebber van de republikeinse guerilla-strijdkrachten, keert in Djokja terug.
Joego-Slavië — Bij gelegenheid van de voltooiing van de eerste helft van het vijfjaren plan, verklaart Tito in een rede te Pola, eventueel een lening van het Westen te zullen aanvaarden, doch nooit in ruil voor politieke concessies. De aanspraken op Karinthië blijven gehandhaafd.
Nederland — Kolonel b.d. H. Walaardt Sacré, die de grondslag legde voor de Nederlandse militaire luchtvaart op 75-j. leeftijd overleden.
Philippijnen — Tsjiang Kai-sjek voert te Manilla informele besprekingen met president Elpidio Quirino. De vorming van een Stille Oceaan-unie kwam ter sprake. (Zie in dit nr.).
Triëst — Een Brits soldaat wordt nabij de Morgan-linie door een Joego-Slavische patrouille dodelijk getroffen.
Turkije — Ontploffing op een Turks schip in de haven van Istanboel. Ongeveer 100 personen kwamen om het leven.

11 Juli (Maandag)

België — De Nederlandse einddiploma's van gymnasium A en B en van H.B.S. B geven het recht tot afleggen van universitaire examens.
Engeland — In verband met de Londense havenstaking wordt de „noodtoestand" afgekondigd.
— Het verbond van transportarbeiders besluit alle communisten, die officiële functies in de bond bekleden, te ontslaan.
Nederland — De Ned. Onderwijzers vereniging te Utrecht in vergadering bijeen, spreekt zich uit tegen het wetsontwerp tot wijziging van de Lager Onderwijswet.
Ver. Staten — Senator Taft verklaart tegen de ratificatie van het Atlantisch verdrag te zullen stemmen.
— In zijn halfjaarlijkse economische boodschap aan het Congres zegt president Truman, dat de economie van de V.S. de krachtigste en meest productieve is, die de wereld ooit heeft gekend. (Zie in dit nr.).
— De Senaatscommissie besluit de toewijzingen voor de Marshall-hulp in 1949-1950 met 10% te verminderen.

12 Juli (Dinsdag)

Australië — Zeelieden houden 24-uurstaking uit protest tegen de arrestatie van leiders van de mijnwerkers en arbeiders uit de ijzerindustrie.
China — De communisten veroveren Siangsjan ten Z.O. van Hangtsjou. Hierdoor hebben zij de gehele provincie Tsjekian onder contrôle.
Ierland — Douglas Hyde, oud-president (1938-1945) en litterator op 88-jarige leeftijd overleden.
India — Onlusten in Calcutta. Pandit Nehroe brengt een inspectiebezoek.
Indonesië — De regering van Oost-Indonesië zal textiel en medicijnen als geschenk naar Djokja zenden.
Italië — Een millioen arbeiders in de staalindustrie en 800.000 arbeiders uit de bouwvakken leggen voor 24 uur het werk neer. Zij eisen hogere lonen.
Nederland — De K.L.M. Constellation PH-TDF „Franeker" vliegt bij Ghatkopar, 25 km van het vliegveld Santa Cruz bij Bombay (India) tegen een heuvel en valt te pletter. De 45 inzittenden komen om het leven. (Zie in dit nr.).
— Na geheime stemming besluit de Tweede Kamer de regeringsverklaring over Indonesië (de „Van Royen-Rum overeenkomst" en het „staakt het vuren") geheel in comité-generaal te doen afleggen. (Zie in dit nr.).
— De Tweede Kamer aanvaardt het wetsontwerp tot herkeuring van afgekeurden.
Roemenië — De aartsbisschop van Boekarest, mgr. Alexander Cisar, is onder huisarrest gesteld.
Viet-Nam — Te Hue (Annam) proclameert keizer Bao Dai de onafhankelijkheid van Viet-Nam.

13 Juli (Woensdag)

Frankrijk — Uit solidariteit met de stakende Britse havenarbeiders weigert de Nationale Federatie van Havenarbeiders Britse schepen te lossen.
Italië — De pianist Riccardo Pick-Mangiagalli, directeur van het conservatorium te Rome, op 67-jarige leeftijd overleden.
Nederland — De Tweede Kamer aanhoort in comité-generaal een regeringsverklaring over Indonesië.
— De R.K. Middenstandsbond besluit in een vergadering te Utrecht zich geheel los te maken van de organisatie-Woltersom.
— Na ongeregeldheden bij de vertoning van de Amerikaanse film „Het geval Gouzenko" („Het IJzeren Gordijn") te Amsterdam, protesteren communistische gemeenteraadsleden tegen het „beestachtige optreden" van de politie, hetgeen aanleiding geeft tot handtastelijkheden in de gemeenteraad.
Vaticaan — Bij pauselijk decreet worden alle katholieken die communist zijn automatisch geëxcommuniceerd. (Zie in dit nr.)
Ver. Staten — Minister Acheson verklaart zich tegenstander van de verlaging van de militaire hulp aan Europa.

14 Juli (Donderdag)

België — De secretaris van de koning, prof. Pirenne, spreekt formeel het bericht tegen als zou de koning tegenstander zijn van een volksraadpleging.
Egypte — De grens met Cyrenaica wordt gesloten, omdat dit land in gebreke is gebleven drie Egyptische terroristen uit te leveren.
Indonesië — Het republikeinse kabinet aanvaardt de „Van Royen-Rum verklaring".
India — Tijdens een rede van Nehroe te Calcutta wordt op hem een aanslag gepleegd.
Italië — De wereldbekende physioloog, Amadeo Herlitzka, op 77-jarige leeftijd te Turijn overleden.
Nederland — Prof. dr. ir. W. T. Koiter verkrijgt eervol ontslag als directeur van de Rijksluchtvaartdienst wegens zijn benoeming tot gewoon hoogleraar aan de T. H. te Delft.
— Prinses Wilhelmina schenkt ƒ 200.000 aan het Ned. Vrouwencomité, het contactorgaan der algemeen landelijke vrouwenorganisaties.
— In tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins Bernhard en de minister van Oorlog, mr. Schokking, wordt de Kon. Militaire Academie te Breda op plechtige wijze heropend.
Pakistan — Het verbod tot het overvliegen van Nederlandse vliegtuigen (op 24 December '48 afgekondigd) wordt opgeheven.
Ver. Staten — President Truman verklaart niet accoord te zullen gaan met een voorstel uit de Senaat, om Spanje 50 millioen dollar van de Marshall-gelden te lenen.

15 Juli (Vrijdag)

Duitsland — Bij de ontploffing van een Duits munitie-depot te Prüm, nabij Coblenz in de Franse zone, werden 13 personen gedood en 32 ernstig gewond.
Indonesië — Het kabinet van de Negara Pasundan treedt af.
Internationaal — De Ministers van Defensie van de landen der Westerse Unie te Luxemburg in conferentie bijeen.
Nederland — De benzineprijs wordt van 26 ct. op 25½ ct. per liter gebracht.
— Prinses Wilhelmina opent te Leidschendam de psychiatrische inrichting „Hulp en Heil".
— In de Ridderzaal te 's-Gravenhage spreekt Maarschalk Montgomery over de natie in oorlog in moderne tijden. Volgens Montgomery „zijn de landen van het Westen op voet van oorlog met het anti-christelijk communisme." Als grondbeginsel voor de Westerse levenswijze noemde Lord Montgomery het „Christendom, de diepste eerbiediging van de enkeling in tegenstelling tot de opvatting, dat het individu slechts een pion in het staatsbestel is. Verder vrijheid en rechtvaardigheid en een diepgevoeld verlangen naar vrede". „Gij ziet, dat ik de vrede het laatst noem. Dit doe ik omdat het van belang is te beseffen, dat de vrede een neven-product is en niet een rechtstreeks te bereiken doel. Indien de vrede te veel als centraal doel gesteld wordt, kan dit aanleiding geven tot een politiek van sussen. Vrijheid en rechtvaardigheid moeten eerst verzekerd worden, daarna verkrijgt men het bijproduct vrede".
Sowjet-Unie — De Minister van Onderwijs, Voznessenski, ontslagen en vervangen door Kairow.
Ver. Staten — Volgens de New York Times heeft president Truman op 14 Juli met de hoogste Amerikaanse regeringsleiders de kwestie besproken, of de V. S. aan Engeland technische inlichtingen over de productie van de atoombom zullen verschaffen.

16 Juli (Zaterdag)

België — Socialisten en liberalen wijzen voorstellen van Van Cauwelaert i.z. de vorming van een nieuw kabinet af. Zij zouden in tegenstelling met de formateur bij een eventuele volksraadpleging van te voren een percentage vast willen stellen en zij zouden er niet mede accoord gaan Kamer en Senaat bijeen te roepen om de wet van Juni '45 in te trekken indien het parlement de volksraadpleging niet zou aanvaarden. De besprekingen worden voortgezet.
Indonesië — De B.F.O. aanvaardt een compromis-voorstel van Sukarno om de inter-Indonesische conferentie deels te Djokja en deels te Batavia te houden.
India — Het landings- en overvliegverbod voor machines van de K.L.M. wordt ingetrokken.
Internationaal — Volgens een rapport van het internationale comité voor Europese kwesties bevinden zich nog meer dan 2 millioen Duitse krijgsgevangenen in de Sowjet-Unie.
Tsjecho-Slowakije — De regering verklaart voornemens te zijn, de contrôle over de gehele R.K. kerk over te nemen.

(Vervolg van pag. 8211)
aanhouden van gezinnen, kleiner dan de vervangings-omvang, daar het aantal geschikte immigranten beperkt is en vermindering van emigratie naar andere delen van het gemenebest ernstige gevolgen zou kunnen hebben voor de economische en politieke toekomst van Groot-Brittannië en het gemenebest als geheel.

Aanbevelingen. — In het rapport wordt aanbevolen, dat bij openbare voorziening aan de ouders van alle klassen en inkomens gelijke bijstand verleend wordt.
De commissie acht het een taak van de nationale gezondheidsdienst te bevorderen, dat het ouderschap steeds vrijwillig is. Zij acht voorbehoedmiddelen en opheffing van de beperkende bepalingen over adviezen dienaangaande één van de middelen om dit doel te bereiken. Verder wordt meer sexuele voorlichting op de scholen en onderzoek en behandeling der onvruchtbaarheid in dit rapport aanbevolen.
De algemene conclusie der commissie is, dat nergens blijkt, dat geboorteregeling als immoreel wordt beschouwd. Wel hebben sommigen, vooral vertegenwoordigers der rooms-katholieke kerk, religieuze, ethische of psychologische bezwaren tegen de gebruikelijke methoden. Volgens de commissie is er geen krachtig bewijs voorhanden voor de mening van medische vertegenwoordigers dezer kerk, dat deze methodes physiek en psychisch schadelijk kunnen zijn en de vruchtbaarheid van de vrouw kunnen influenceren.

In het rapport wordt verder aanbevolen, dat hulpverlening aan het gezin zal worden georganiseerd door huishoudelijke hulp, oppas, kinderbewaarplaatsen, opleiding van kinderverzorgster e.d., niet alleen voor noodgevallen, doch ook bij normale gang van zaken in de huishouding. Verder wordt voorgesteld faciliteiten te verlenen voor wasbehandeling, gezinsvacantie, rusthuizen voor moeders, hulpverlening aan moeders met kinderen bij treinreizen en op de stations, alsmede inrichting van kinderspeeltuinen, en voor algemene voorzieningen voor pijnloze bevalling, langere vroedvrouwhulp e.d., terwijl ook wordt aangedrongen op bouw van meer grote huizen en voorrang voor gezinnen met kinderen bij de huisvesting.

BIOGRAPHIE

ANDRÉ FRANÇOIS-PONCET

Van de drie geallieerde hoge commissarissen is de Franse vertegenwoordiger André François-Poncet de enige diplomaat van professie. Van de drie wordt hij ook beschouwd als de beste kenner van Duitsland en het Duitse volk.

* * *

André François-Poncet werd op 13 Juni 1887 te Provins geboren. Na de Ecole normale supérieure bezocht te hebben ging hij Duitse letteren studeren, niet alleen in Frankrijk, maar ook in Duitsland, in München, Heidelberg en Berlijn.
In 1924 werd hij gekozen tot lid van de Chambre des Député's. Tardieu maakte hem in 1928 onder-minister van Schone Kunsten, in 1930 van Buitenlandse Zaken. Dezelfde functie behield hij, toen Laval in 1931 een regering vormde.
In 1931 werd hij benoemd tot ambassadeur in Berlijn. Hij zag daar de opkomst van Adolf Hitler en hoewel hij deze spottend de „fureur" noemde, kwam hij — Frankrijks zwakheid kennend — zeer onder de indruk van diens toenemende machtsontplooiing, waartegenover de Westelijke mogendheden slechts hun verdeeldheid en besluiteloosheid stelden, die leidden tot het accoord van München (1938).
Hoopte hij aanvankelijk wellicht nog op de mogelijkheid van een Frans-Duitse verzoening, na dit accoord schreef hij aan de Franse minister van Buitenlandse Zaken Bonnet: „ . . . maar men kan er van overtuigd zijn, dat hij (Hitler) desondanks (ondanks zijn tegemoetkomende houding) zijn voornemen het Engels-Franse blok te splijten en de vrede in het Westen te stabiliseren, om daardoor in het Oosten de vrije hand te hebben, trouw blijft. Met welke plannen loopt hij reeds rond? Betreffen zij Polen of Rusland? Zijn het de Baltische landen op wier kosten deze plannen zullen worden verwezenlijkt? Weet hij het zelf reeds? Hoe dit moge zijn, Hitler is een van die mannen in de tegenwoordigheid waarvan de strengste en blijvende waakzaamheid is geboden en die men slechts onder voorbehoud mag vertrouwen". Dat dit wantrouwen gerechtvaardigd was bleek al spoedig: In Maart 1939 werd de rest van Tsjecho-Slowakije aan Duitsland onderworpen.
François-Poncet was intussen als ambassadeur naar Rome gezonden, met de opdracht een Frans-Italiaanse toenadering tot stand te brengen, waarvoor Parijs door erkenning van de Italiaanse „rechten" in Abessinië de grondslag gelegd meende te hebben, maar reeds klonk door Rome's straten de kreet Tunisie! Nice! Savoye! Corsica! Dzjiboeti!

Na de Franse capitulatie (1940) volgde François-Poncet Pétain naar Vichy. Hij werd lid van de Nationale Raad en werd in 1942 belast met de contrôle van de Franse pers. In 1943 echter werd hij door de Gestapo gearresteerd en overgebracht naar een concentratiekamp in Duitsland, waaruit hij in Mei 1945 door Amerikaanse troepen werd bevrijd.
Einde 1948 benoemde de Franse regering hem tot adviseur van generaal König, de militaire gouverneur van de Franse bezettingszone in Duitsland.
Zijn visie op het Duitse probleem legde hij kort daarna neer in een opmerkelijke en in Frankrijk niet onverdeeld gunstig onthaald artikel, waarin hij — evenals de Franse minister van Buitenlandse Zaken Robert Schuman reeds voor hem had gedaan — elke revanche-gedachte verwierp en een krachtig pleidooi hield voor Frans-Duitse samenwerking.
Hij wees er voorts op, dat Frankrijk zijn veiligheid in groter verband diende te beschouwen en niet uitsluitend negatief. „Indien Frankrijk zich op kunstmatige wijze isoleert, alleen uit wantrouwen jegens zichzelf en de anderen, zal het zijn veiligheid ondermijnen, juist op het ogenblik, dat er een algemeen verlangen bestaat aan deze veiligheid een nieuw fundament te geven *). Er is een ding dat de ervaring ons geleerd moet hebben: „Frankrijk dankt zijn redding slechts ten dele aan zichzelf. Voor de rest dankt het deze aan zijn buitenlandse vrienden".
In April 1949 volgde François-Poncet de in Palestina vermoorde graaf Bernadotte op als permanent voorzitter van het Internationale Rode Kruis en in Mei 1949 werd hij benoemd tot Franse hoge commissaris in Duitsland.

*) nl. het Atlantisch Pact.

Nederland

A. Ontwerp Interimregeling voor Suriname —

Op 13 Juli is een wetsontwerp houdende de interim-regeling voor Suriname verschenen. Nadat in Maart een ontwerp van soortgelijke strekking voor advies aan de Staten van Suriname en die van de Nederlandse Antillen was aangeboden, werd op 6 Mei van de Staten van Suriname een advies ontvangen. In verband met het verschil in zienswijze tussen de Staten van Suriname en de Nederlandse regering bezocht, op uitnodiging van de Nederlandse regering, een delegatie uit de Staten van Suriname Nederland. Als resultaat van de met de minister zonder portefeuille mr. Van Schaik en zijn adviseurs gehouden besprekingen, kan het thans gepubliceerde ontwerp gelden.
In de memorie van toelichting van het door alle ministers getekende staatsstuk deelt de regering mede, dat nog geen advies uit de Nederlandse Antillen is ontvangen. Bij die stand van zaken heeft de regering besloten een **afzonderlijke** regeling voor elk der gebiedsdelen tot stand te brengen. De artikelen, die op de samenwerking betrekking hebben, zullen echter zoveel mogelijk gelijkluidend zijn. In dit ontwerp zijn zij alleen verbindend voor Nederland en Suriname.
Algemeen Bestuur — Voor de nieuwe verhouding gelden de volgende grondslagen: Voortaan zal de landsregering van Suriname bestaan uit de gouverneur en de aan de Staten verantwoordelijke regeringsraad. (Tot nu toe werd volgens art. 62 van de grondwet het algemeen bestuur door de gouverneur uitgeoefend). In de nieuwe landsregeling (die in de plaats van de staatsregeling treedt) wordt aangegeven, dat ten aanzien van de inwendige aangelegenheden de gouverneur als hoofd der landsregering optreedt. Een soortgelijke verhouding als in Nederland tussen de koning en de ministers bestaat, zal, aldus de gedachte van de landsregeling in Suriname tussen de gouverneur (vertegenwoordiger des konings) en de landsministers (thans nog in overgangsvorm het college van algemeen bestuur) bestaan. Alleen ten aanzien van de belangen van het koninkrijk werden aan de gouverneur (als orgaan van het koninkrijk) bevoegdheden toegekend. Deze werkzaamheden, waarvoor hij de aanwijzingen des konings in acht zal hebben te

nemen, zijn: afkondiging, uitvoering en zorg voor de naleving van wetten, algemene maatregelen van bestuur en verdragen, zomede schorsing van landsverordeningen wegens strijd met een hogere regeling of met het algemeen belang van het koninkrijk.

Ten aanzien van de verordenende autonome bevoegdheid is de onbeperkte bevoegdheid tot ingrijpen aan de wet ontnomen. (Volgens de oude bepaling was de bevoegdheid tot ingrijpen door de Nederlandse wetgever onbeperkt, omdat onderwerpen door de wet konden worden geregeld zodra behoefte daaraan bleek te bestaan.) Alle inwendige aangelegenheden zullen voortaan worden geregeld bij landsverordening, terwijl de conflictenregeling geheel is komen te vervallen. De volgende onderwerpen, die de belangen van het koninkrijk raken, kunnen bij de wet of bij algemene maatregel van bestuur worden geregeld: De landsregering zelf, het Nederlanderschap, vernietiging van een landsverordening, strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de gouverneur, goedkeuring van verdragen en overeenkomsten en enkele andere onderwerpen. Met betrekking tot de samenwerking tussen Suriname en Nederland geldt het volgende: De algemene vertegenwoordiger, die door Suriname wordt benoemd, zal met raadgevende stem aan het ministerieel overleg deelnemen met betrekking tot aangelegenheden, waarbij Suriname is betrokken. De vertegenwoordiger kan al dan niet van de landsregering van Suriname deel uitmaken.

Staatsraad — Bovendien zal de Koning een staatsraad in buitengewone dienst voor Suriname benoemen, na gepleegd overleg met de betrokken landsregering. In de Raad van State kan derhalve de zienswijze van die gebiedsdelen eveneens tot haar recht komen.

De regering zet vervolgens daarbij het advies der Surinaamse staten op de voet volgend haar bedoelingen uiteen in een inleiding waarin zij o.a. zegt:

Koninkrijk en Unie — De strekking van een overgangsregeling voor Suriname en de Nederlandse Antillen is, aan de beide gebiedsdelen de autonomie te geven, welke hun in uitzicht is gesteld, doch welke voor de totstandkoming van de laatste grondwetswijziging niet te verwezenlijken was. Opzettelijk is niet vooruitgelopen op de toekomstige structuur van het Koninkrijk, welke gedeeltelijk afhankelijk is van de structuur van de Nederlands-Indonesische Unie.

De opvatting van de Staten als zou Nederland met Suriname en de Nederlandse Antillen het bij lid 5 van artikel 208 der Grondwet bedoelde Koninkrijk kunnen vormen in een eigen constitutioneel verband, te zelfder tijd dat het met de drie overzeese gebieden in het bestaande door de huidige grondwet beheerste Koninkrijk is verbonden, lijkt niet houdbaar en gaat van een misvatting van de strekking van het wetsontwerp uit, zo zegt de regering.

De argumenten van Suriname om de Westindische gebiedsdelen zo spoedig mogelijk actief te doen deelnemen aan de verzorging der rijksbelangen, ten einde op deze wijze die gebiedsdelen in staat te stellen zich een oordeel te vormen over het „probleem Indonesië," acht de regering niet steekhoudend. De lezing, die de Staten geven van enige onderdelen van artikel 208 der grondwet komt de regering niet juist voor.

De regering betwist, dat het koninkrijk Nederland—Suriname—Nederlandse Antillen als deelgenoot in de Unie zal optreden, tenzij Nederland alleen binnen de Unie rechtstreekse betrekkingen met de Verenigde Staten van Indonesië zal onderhouden. Er wordt op gewezen, dat lid 2 van het betrokken artikel bepaalt, dat het koninkrijk in de Unie zal deelnemen, tenzij voortgezet overleg ertoe leidt, dat enkel Nederland met de V.S.I. zal uniëren. In dat overleg — hetwelk nog niet heeft plaats gehad — dienen Suriname en de Antillen te worden betrokken. Mocht het koninkrijk, dus niet Nederland alleen, in Unie-verband met de V. S. I. komen te staan, dan zal het aan Nederland vrij staan binnen de Unie ook nog zelfstandige verbindingen met de V.S.I. te onderhouden. Het onderhouden van die betrekkingen sluit niet uit, dat de Westindische gebiedsdelen in het verband van het koninkrijk aan de Unie deelnemen.

De regering acht het inzicht van de Staten, dat Nederland, Suriname en de Antillen nu reeds in het koninkrijk verenigd zijn, aanvechtbaar. Niet de drie genoemde landen zijn op het ogenblik in het koninkrijk verenigd, doch vier landen: ook Indonesië maakt een onderdeel van het geheel uit.

De hervorming der verhoudingen tussen Nederland en de Westindische gebiedsdelen zal pas kunnen plaats vinden na of op het ogenblik, dat Indonesië uit het staatsrechtelijk verband wordt losgemaakt. Die hervorming is bovendien practisch niet mogelijk, zolang niet vaststaat welke souvereine rechten van het koninkrijk op de V.S.I. en de Unie zullen overgaan en welke aan het koninkrijk zullen blijven. De Westindische gebiedsdelen actief laten deelnemen aan de verzorging der rijksbelangen zou vooruitlopen zijn op de ontwikkeling van zaken. De regering wijst er voorts op, dat de voorgenomen vervroegde souvereiniteitsoverdracht in Indonesië niet „van invloed zal behoeven te zijn op de voornemens ten aanzien van de voortzetting der Westindische conferentie". Na de Ronde-tafelconferentie met Indonesië zal misschien een nieuwe Westindische conferentie kunnen plaats vinden.

Over de kwestie van de nationaliteit zegt het ontwerp nog, dat deze materie in handen is gesteld van een commissie, waarin ook deskundigen uit de West zijn opgenomen. Wel is reeds een bepaling opgenomen, dat het landsburgerschap in Suriname kan worden geregeld.

Aanvaarding van deze interim-regeling zal in de Tweede Kamer een meerderheid van ten minste tweederden der uitgebrachte stemmen vereisen.

(A.N.P. 13-7) **(V. b. Int.regeling 8120 A)**

A. De Indonesische kwestie - Kamer in comité-generaal —

Nadat prof. Romme (K.V.P.) op 23 Juni in de Tweede Kamer aangedrongen had op het afleggen van een verklaring over Indonesië, liet de regering bij monde van de voorzitter van de Tweede Kamer mr. Kortenhorst weten, dat na de terugkeer van Minister Van Maarseveen uit Indonesië een regeringsverklaring over de uitwerking van de „Van Royen-Rum overeenkomst" te verwachten was. Op 6 Juli richtte Minister Van Maarseveen echter een brief aan de Tweede Kamer, waarin hij zeide, dat de regering een verklaring over Indonesië „prematuur" achtte. De Kamer wenste echter een verklaring hetzij in besloten, hetzij in openbare vergadering. Op 9 Juli werd van de zijde van de regering verklaard, dat op 14 Juli in een besloten vergadering van de Tweede Kamer een regeringsverklaring over Indonesië zou worden afgelegd. Op 12 Juli besloot de Tweede Kamer de regeringsverklaring geheel in comité-generaal te doen afleggen. Na de zitting op 14 Juli heeft de voorzitter, dr. Kortenhorst, bekendgemaakt, dat voor de leden der volksvertegenwoordiging de geheimhouding is opgeheven over de volgende punten, welke alle mededelingen der regering bevatten, waarvan de Kamer met instemming heeft kennis genomen.

1. Tussen Regering en Kamer zal een openbare gedachtenwisseling kunnen plaats vinden vóór de Ronde-tafelconferentie over de op 22 Juni gesloten Van Royen-Rum-overeenkomsten, wanneer deze ook door de Republikeinse regering zullen zijn bekrachtigd.
2. Verdere aangelegenheden van belang zullen eerst op de Ronde-tafelconferentie zelf aan de orde komen.
3. Bij de voorafgaande openbare gedachtenwisseling zal de Regering de Kamer inlichten over de uitvoering van de „staakt het vuren"-overeenkomst in Indonesië.

Ten slotte verklaart de Kamer zich vóór de snelle totstandkoming van vrije en souvereine Verenigde Staten van Indonesië, gevormd door gelijkwaardige deelstaten op de grondslag van een onbelemmerd zelfbeschikkingsrecht der Indonesische volken. (A.N.P. 14-7)

(Vor. ber. 8178 D; Zie ook: 8199)

B. Congres N.V.V. —

Het N.V.V. heeft van 11 tot 15 Juli haar negentiende algemene vergadering gehouden. Naast vele Nederlandse autoriteiten waren hierbij tegenwoordig afgevaardigden uit Amerika, België, Denemarken, Duitsland, Engeland, Frankrijk, India, Indonesië, Luxemburg, Oostenrijk, Zweden en Zwitserland; voorts vertegenwoordigers van het Internationaal Arbeidsbureau, van de Britse ambassade en van de E.C.A.-Mission in Nederland.

De scheidende voorzitter, de heer E. Kupers, gaf in zijn openingsrede een uitvoerig overzicht van de voornaamste gebeurtenissen op politiek, economisch, financieel en sociaal gebied in de periode sedert het vorige driejaarlijkse congres. Voor het N.V.V. schetste de heer Kupers deze periode als een van wederopbouw en reconstructie, waarin het ledental steeg tot ruim 373.000 tegen 268.000 van de K.A.B., 147.500 van het C.N.V. en 166.000 van de E.V.C., hoewel spreker als zijn overtuiging uitsprak, dat deze vakcentrale nog geen honderdduizend leden omvat.

Hij herinnerde aan de uitspraak van de Synode der Ned. Herv. Kerk, dat de christelijke arbeiders aan hun vakbeweging gebonden zijn, maar het recht hebben zich elders te organiseren om daar te getuigen van de betekenis, die Gods Woord heeft voor de vragen van het sociale leven. Het Episcopaat daarentegen heeft tegen de verwachting in het verbod van toetreding tot het N.V.V. voor katholieke arbeiders gehandhaafd zonder dat de beloofde nadere verklaring hiervoor werd gegeven. Dit heeft op de jongste conferentie te Genève de bekende moeilijkheden opgeleverd, die men binnenskamers hoopt op te lossen, waarna men een onderlinge samenwerking tussen de drie vakcentralen wil bestendigen.

Ten slotte hield de voorzitter een krachtig pleidooi voor economische samenwerking in de West-Europese Unie, waaraan hij de Benelux als lichtend voorbeeld voorhield.

Tijdens het congres werden inleidingen gehouden over „Industrialisatie" door de heer G. M. Nederhorst, over „De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie" door de heer A. Vermeulen en over „Problemen der werkende jeugd" door de heer J. G. Suurhoff. Er werd met algemene stemmen een resolutie aangenomen,

waarin bij de regering wordt aangedrongen op een doelmatige industrialisatiepolitiek, de indiening van een investeringsontwerp, het verstrekken van staatsgarantie, die het vermogen der institutionele beleggers aan de industrialisatie dienstbaar moet maken, het voeren van een belastingpolitiek, die actieve deelneming van de overheid aan de industriefinanciering mogelijk maakt, de verruiming der werkingssfeer van de Herstelbank tot overheidsdeelneming in de industrialisatie en ten slotte het aan de orde stellen van het industrialisatievraagstuk in het kader van de Benelux en de Europese samenwerking, teneinde door coördinatie der beleggingen en een planmatige financiering tot een rationele arbeidsverdeling in Europa te komen.
Tot slot van het Congres werden aan de scheidende bestuursleden, de heren E. Kupers (voorzitter) en C. v. d. Lende (secretaris) een treffende hulde gebracht.
Het dagelijks bestuur is thans als volgt samengesteld: H. Oosterhuis, voorzitter; J. G. Suurhoff, 2e voorz.-redacteur; K. Korte jr., alg. secretaris; J. Landman, penningm.; A. Vermeulen, P. de Vries en J. Berger, secretarissen.
(Vrije Volk-Parool 11 t.m. 14-7)
(Vor. ber. 8190 F)

A. De samenwerking tussen de vakcentralen —

Van de zijde van het N.V.V. is medegedeeld, dat op 7 Juli de besturen van de K.A.B., het C.N.V. en het N.V.V. bijeen zijn gekomen op verzoek van beide eerstgenoemde organisaties, ter bespreking van de redevoering welke de N.V.V.-secretaris A. Vermeulen op de internationale arbeidsconferentie heeft gehouden.
De N.V.V.-delegatie verzekerde nogmaals dat het N.V.V. het principiële recht van de Nederlandse bisschoppen om de hun onderhorige gelovigen bepaalde handelingen te verbieden en op overtreding van zulk een verbod sancties te stellen, erkent en voorts, dat daarmede de grondwettelijke vrijheid van organisatie in juridische zin niet wordt aangetast.
Dat echter een bisschoppelijk verbod en daarop gestelde sancties op de R.K. leden van het N.V.V. worden toegepast, gevoelt het N.V.V.-bestuur als een grievende behandeling en als feitelijk in strijd met de gedachte der organisatie-vrijheid.
De K.A.B. en het C.N.V. daarentegen zijn van oordeel, dat de kerken door regelen te stellen voor de haar onderhorige gemeenschappen resp. tucht te oefenen over het leven harer leden, noch juridisch, noch feitelijk een inbreuk maken op de gedachte van de vrijheid van organisatie.
Over de vraag, of voor de rede van de heer Vermeulen de geëigende plaats is gekozen, kwam men niet tot overeenstemming.
Vastgesteld werd, dat tot dusverre bij het houden van een rede in de internationale arbeidsconferentie het plegen van voorafgaand overleg tussen de Nederlandse werknemers-gedelegeerde en zijn technische adviseurs ter internationale arbeidsconferentie niet gebruikelijk was. Besloten werd in de toekomst wel overleg te plegen, indien redelijkerwijze moet worden verwacht, dat een ander in zijn overtuiging zou kunnen worden gekwetst, echter met handhaving van ieders vrijheid om te zeggen, wat hij uit hoofde van eigen overtuiging nodig acht.
Unaniem werd geconstateerd, dat de bestaande samenwerking tussen de drie vakcentralen in het landsbelang en in het bijzonder in het belang van de werknemers is, zodat deze met eerbiediging van ieders zelfstandigheid zal worden voortgezet. (Vrije Volk 13-7)
(Vor. ber. 8201 B)

B. Wederopbouw met Marshallgelden —

Van de speciale Marshall-rekening, de z.g. local currency account, waarop de Nederlandse regering de tegenwaarde in guldens stort van de dollarhulp, die als schenking van de Ver. Staten wordt ontvangen, is thans een bedrag van 240 millioen gulden vrijgegeven voor de financiering van vier belangrijke wederopbouwprojecten in ons land. Met de regering van de Ver. Staten is overeengekomen, dat Nederland 95 percent van deze speciale rekening mag gebruiken voor de financiering van de productieve bedrijvigheid of voor de bevordering resp. de handhaving van het binnenlandse financiële evenwicht. Deze 95 percent bedroeg per 31 Mei j.l. 328 millioen gulden.
Het grootste deel van de 240 millioen gulden zal worden gebruikt voor de bouw van arbeiderswoningen in de verwoeste gebieden van o.m. Limburg, Walcheren en de Betuwe, alsmede te Rotterdam, Arnhem en Nijmegen. Voor de drooglegging van het IJsselmeer (hiermee is blijkbaar bedoeld het in cultuur brengen van de Noord-Oostpolder) is 30.3 millioen gulden bestemd. Voorts zal 17.5 millioen gulden worden besteed voor de ontwikkeling van de landbouw.
Tenslotte zal 10.4 millioen gulden worden besteed voor de wederopbouw van Walcheren. (Nwe Rottd. Crt. 14-7)
(Vor. ber. Woningbouw 7926 A)

C. De nivellering van inkomens

Naar aanleiding van de in het jaarverslag van Philips vervatte waarschuwing tegen te scherpe inkomensnivellering, publiceerde De Maasbode de volgende staat, waarin wordt vermeld het belastbaar inkomen van 1948, het netto inkomen 1948 na aftrek van Inkomstenbelasting 1948, de levenskostenindex 1948 t.o.v. 1939. De koopkracht van het netto inkomen 1948 is vervolgens uitgedrukt in 1939 guldens op basis van de levenskostenindex 1948 t.o.v. 1939. Op basis van de loonindex 1948 t.o.v. 1939 is daarna het inkomen 1948 herleid tot het vergelijkbare inkomen van 1939. Vermindert men dit laatste inkomen met de inkomstenbelasting volgens tarief 1939 dan resteert het netto inkomen 1939, of de koopkracht in 1939 guldens. Daarna kan de koopkracht van het netto inkomen 1948 in percenten van het netto inkomen 1939 worden uitgedrukt.
In onderstaande staat is de belasting gebaseerd op gehuwden met 2 kinderen.

Belastb. ink. 1948	Netto ink. '48 na ink.belast.	Lev.kosten ind. '48 t.o.v. 1939	Koopkr. netto ink. '48 in '39 glds.†)	Loonind. '48 t.o.v. 1939	Ink. '48 herleid t. ink. '39 *)	Netto ink. '39 na belast.	Koopkr. netto ink. '48 in % v. ink. '39 **)
2.000	1.965	200	982	180	1.112	1.100	89.27
3.000	2.842	202½	1.404	180	1.667	1.617	86.33
4.000	3.685	205	1.798	160	2.500	2.373	75.75
5.000	4.480	207½	2.159	150	3.333	3.113	69.35
8.000	6.638	215	3.088	140	5.714	5.180	59.61
10.000	7.945	220	3.611	140	7.143	6.407	56.36
14.000	10.398	230	4.521	130	10.770	9.408	48.05
20.000	13.615	230	5.920	130	15.385	13.084	45.24
30.000	18.187	230	7.907	130	23.077	19.042	41.53
45.000	24.109	230	10.482	130	34.615	27.628	37.94
100.000	41.024	230	17.836	130	76.923	55.477	32.15
300.000	91.168	230	39.638	130	230.770	144.841	27.37

*) 1 door middel v. 5 herleid tot 6; **) 4 in % van 7; †) 2 door middel v. 3 herleid tot 4.

Iemand die in 1948 een belastbaar inkomen heeft van *f* 5000, hield blijkens bovenstaande tabel na belastingbetaling over *f* 4480, hetgeen bij een levenskostenindex (ontleend aan gegevens van het Centraal Sociaal Werkgevers-Verbond) van 207½ uitkwam op een koopkracht in 1939 guldens van *f* 2195. Aangezien nu voor het bewuste inkomen de loonindex 1948 t.o.v. 1939 gesteld kan worden op 150, komt het inkomen 1948 (voor aftrek van belasting) overeen met een inkomen voor aftrek van belasting van *f* 3333 in 1939. Maar in 1939 bleef er na belastingbetaling van laatstgenoemd inkomen *f* 3113 over. Men kan dus zeggen dat de koopkracht van het netto inkomen (dus na belastingbetaling) in 1948 69.35 pct. was van de koopkracht van het overeenkomende netto inkomen (na belastingbetaling) van 1939. Voor een inkomen in 1948 van *f* 3000 was het overeenkomstige percentage 89.27, maar voor een inkomen in 1948 van *f* 20.000 slechts 45.24 pct., voor een inkomen 1948 van *f* 45.000 slechts 37.94 pct., voor een inkomen 1948 van *f* 100.000 slechts 32.15 pct. en voor een inkomen 1948 van *f* 300.000 slechts 27.37 pct.
Voor ongehuwden en gehuwden zonder kinderen liggen deze percentages uiteraard nog ongunstiger. Men weet dat het vooral de klassen van de middelmatige inkomens en de hoge inkomens waren, welke voor de oorlog uit hun besparingen het benodigde risicodragende kapitaal verschaften. Indien men bedenkt, dat de vaste lasten van deze klassen van de bevolking voor huisvesting en wat daarmede samenhangt, kleding, opvoeding der kinderen etc. een vrij starre grootheid zijn, dan kan de conclusie niet anders zijn dan dat de besparingen het eerst en ook vrijwel steeds moeten afvallen. Iemand immers met een inkomen voor de oorlog van *f* 15.385 zal ongetwijfeld wel behoorlijk hebben overgehouden, want na belasting stonden hem nog *f* 13.084 ter beschikking. Indien hij nu bij een loonindex van 130 *f* 20.000 verdient; heeft hij echter netto (na belasting), slechts een koopkracht van *f* 5920 in 1939 guldens over, een achteruitgang in koopkracht van 7164 guldens van 1939!
Hoe zal zonder reële belastingverlaging, aldus vraagt De Maasbode, voor de midden en de hoge inkomens de financiering van de industrialisatie ooit tot stand komen? (Maasbode 5-7)
(Vor. ber. Inkomensnivellering: 8192 A)

A. Nationaal geschenk regeringsjubileum —

De netto-opbrengst van de collecte voor het nationale geschenk bij het regeringsjubileum van koningin Wilhelmina, dat ten goede zal komen aan de kankerbestrijding, bedraagt *f* 2.081.127. In Indonesië werd ingezameld een bedrag van *f* 742.434 en in de Ned. Antillen *f* 6.371. **(Vor. ber. 7599 A)**

B. Nationale Reserve - Aanmeldingen - Kosten —

De Staatssecretaris van Oorlog mr. Fockema Andreae heeft op 1 Juli over de radio verklaard, dat het aantal aanmeldingen voor de Nat. Reserve tot dusver 7000 bedraagt. In de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp tot wijziging van de begroting van Oorlog 1948, wordt medegedeeld, dat voor de bestrijding van de kosten welke het oprichten en in stand houden van een Nationale Reserve en een Reserve Grensbewaking met zich mede brengen een bedrag van *f* 3.687.000 wordt aangevraagd. (A.N.P. 1 en 5-7) **(Vor. ber. 8068 Kr. 20-4)**

G. Gehuwde ambtenaressen - Onderzoek commissie —

De secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken heeft op 8 Juli een commissie geïnstalleerd, die een onderzoek zal instellen naar het aantal in rijksdienst werkzame gehuwde ambtenaressen en naar hun sociale omstandigheden. Zij zal de regering adviseren omtrent de door haar te volgen gedragslijn te dezen aanzien. (A.N.P.) **(Vor. ber. 8011 C)**

D. Volksopvoeding buiten schoolverband - Nieuw departement? —

Een interdepartementale commissie is benoemd, die de voorbereidingen treft voor het samenvoegen van werkzaamheden en verantwoordelijkheden van verschillende ministeries. Het initiatief hiertoe is uitgegaan van de ministers van Justitie, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Sociale Zaken. Deze drie ministers wensen zo spoedig mogelijk te komen tot een samenvoeging van departementale diensten, welke om hun betekenis en karakter verenigbaar zijn. Overwogen wordt deze werkzaamheden op den duur zo mogelijk te brengen onder de bevoegdheid van een secretaris-generaal of zelfs in een geheel nieuw departement. Dit nieuwe ministerie zou zich in algemene zin moeten belasten met de zorg voor de volksopvoeding, voor zover deze buiten schoolverband door de overheid dient te worden behartigd.

Zodra deze plannen verwezenlijkt worden, zouden onder dit nieuwe ministerie kunnen behoren: de gehele jeugdzorg (justitiële jeugd, a-sociale, en massajeugd), de maatschappelijke zorg, de vrije-tijdsbesteding, de kinderbescherming, de rijksopvoedingsgestichten, de jeugdvorming (jeugdbeweging), de volkskunst (volkszang en -dans), de film, radio, televisie en de pers. (Volkskr. 2-7)

E. Officieren van gezondheid —

Bij de behandeling van het wetsontwerp tot herkeuring van afgekeurden, dat op 12 Juli door de Tweede Kamer werd goedgekeurd, heeft Minister Schokking enige cijfers medegedeeld over de in dienst zijnde officieren en reserve-officieren van gezondheid. Er zijn 272 reserve officieren van gezondheid in dienst in Nederland tegen 23 beroepsofficieren van gezondheid. In Indonesië doen 374 reserve officieren van gezondheid dienst, waarbij er nog 28 onderweg zijn en er bij de uitzending 1949-2 nog weer 21 zullen volgen. 84 Reserve-tandartsen doen op het ogenblik militaire dienst in Nederland en 40 reserve-tandartsen in Indonesië (Nwe Courant 13-7)

F. Vrijstelling wegens broederdienst —

Inzake vrijstelling wegens broederdienst voor de lichting 1950 is een regeling vastgesteld. De vrijstelling wordt verleend aan de ingeschrevene, die tenminste drie broeders heeft of gehad heeft, die dienen of gediend hebben.

In een van deze gevallen wordt geacht te verkeren de broeder, die vóór 1 November 1949:

a. ten minste 30 dagen in werkelijke dienst is geweest, of

b. ten gevolge van een na 31 December 1945 verleend uitstel van eerste oefening nog niet of nog geen 30 dagen in werkelijke dienst is geweest, of

c. in het genot van militair pensioen is gesteld, of

d. gedurende zijn verblijf in werkelijke dienst is overleden.

Als broederdienst blijft buiten aanmerking:

a. dienst als vrijwilliger bij de nationale reserve;

b. dienst als vrijwilliger bij de reserve grensbewaking.

Voor vrijstelling wegens broederdienst worden onder broeders verstaan wettige broeders of halfbroeders.

De aanvraag voor vrijstelling moet gedaan worden vóór 15 Augustus 1949 aan de burgemeester. (A.N.P. 13-7).

G. K.L.M. Constellation „Franeker" bij Bombay verongelukt - 45 doden —

De K. L. M. Constellation „Franeker" die op weg was van Batavia naar Amsterdam is op 12 Juli bij Ghatkopar, 5 kilometer van het vliegveld Santa Cruz bij Bombay, waar het een tussenlanding zou maken, met een vleugel tegen een heuveltop gevlogen waarna het naar beneden stortte. De 45 inzittenden kwamen om het leven.

Aan boord bevonden zich 13 van de 15 journalisten die op uitnodiging van de Nederlandse regering een bezoek aan Indonesië hebben gebracht. De namen van hen en de bladen waarvoor zij schreven laten wij hieronder volgen:

Sripps Howard Newspaper Alliance: William Newton; Christian Science Monitor: Charles Grate (Foreign Editor); N. Y. Times: Bertram Hulen; San Francisco Chronicle (North American Newspaper Alliance): Vincent Mahoney; Houston Post: James Branyan; Chicago Daily News Syndicate: Nat. A. Barrows; W. O. R. Radiostation: H. R. Knickerbocker; Time Magazine: John Werkley; Mutual Broadcasting System: miss Elsie Dick; Business Week: Graw-Hill Publications: Tom Falco; Newspaper Enterprise Ass.: S. Burton Heath; Portland Oregonian en K. G. W. (National Broadcasting Corp.) Radio station: George Moorad; en Denver Post: Fred. Colving.

Bovendien bevond zich daarbij de Amerikaan Lynn Mahan. Hij was verbonden aan de directie buitenlandse voorlichting van het ministerie van Buitenlandse Zaken en vergezelde de Amerikaanse journalisten. De Amerikaanse journalisten mrs. Dorothy Brandon van N. Y. Herald Tribune en William R. Matthews van Arizona Star waren in Batavia achtergebleven.

Een bericht als zou mrs. Brandon geweigerd hebben de reis mede te maken, omdat zij sabotage vreesde is door haar tegengesproken. Volgens andere afspraken moest zij de reis via Manilla maken.

De bemanning van het vliegtuig bestond uit de volgende personen:

M. van der Vaart, gezagvoerder; C. L. van Kooy, 2e bestuurder; P. Zeeman, 3e bestuurder; J. W. Hoogland, 1e telegrafist; P. den Daas, 2e telegrafist; H. H. R. J. Fronczek, 1e boordwerktuigkundige; J. W. Dalman, 2e boordwerktuigkundige; De steward J. Verhagen en de stewardessen C. Graf en J. Bruce. (A.N.P. 12-7). **(Vor. ber. Ramp „Roermond" 8178 A)**

H. Emigratie sedert de bevrijding

Aan het 3e verslag van de Ned. regering betreffende de werking van het Europees Herstelplan ontlenen we het volgende overzicht van de emigratie sedert de bevrijding. Hierbij dient te worden opgemerkt, dat slechts die emigranten zijn opgenomen die over een deviezenvergunning voor immigratiedoeleinden beschikken. Het werkelijke aantal is veel groter.

Het merendeel der immigranten trok — hetzij als zelfstandige boeren, hetzij als landarbeiders — naar Canada. Behalve op Canada richtte de emigratie beweging zich na de oorlog in hoofdzaak op de Verenigde Staten en Zuid-Afrika.

Land van immigratie:	1946	1947	1948	Totaal
Argentinië	12	57	257	326
Australië	23	95	733	851
Brazilië	40	140	200	380
Canada	9	2.361	6.742	9.112
Frankrijk	23	73	*	*
Nw.-Zeeland	—	8	90	98
Ver. Staten	369	2.911	3.672	6.952
Zuid-Afrika	16	1.062	2.716	3.794
Over. landen	181	658	± 590	± 1.430
Totaal	673	7.365	±15.000	±23.000

* betekent: gegevens ontbreken.

(V. b. Emigratie 7938 A; zie ook 7764 L)

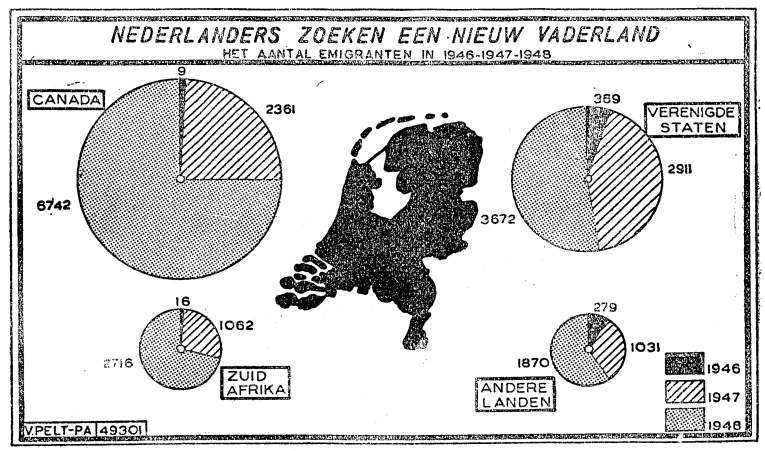

A. **Uitslagen Nederlandse T.T.**

Op 9 Juli werden op het circuit van Drente de wedstrijden voor de Nederlandse T.T. verreden. De 125 cc. en de 500 cc. leverden een duidelijke suprematie af voor de Italiaanse merken. In beide klassen werd Pagani winnaar.

Hieronder geven wij de volledige uitslagen:

125 cc. 1. Pagani, Mondial, 115.75 km in 1 uur 2 min. 38.8 sec. (gem. 110.86 km per uur); 2. Clemencich, Mondial 1.3.27.1; 3. Ubiali, MV; 4. Masetti, Morini; 5. Bertoni, M.V. Eerste Nederlander: 8 Van Zutpen, 1.10.42. Snelste ronde: Frend, 141.74 km per uur.

350 cc. 1. Frith, Velocette, 240.04 km in 1 uur 47 min. 52 sec. (gem. 137.97 km per uur); 2. Forster, Velocette; 3. Loskett, Norton; 4. Whithworth, Velocette; 5. Mc. Pherson, AJS. Eerste Nederlander: 17. Van Rijswijk, Velocette, op een ronde (16½ km). Snelste ronde: Frith, 139.48 km per uur.

500 c.c. 1. Pagani, Gilera, 264.58 km in 1 uur 47 min. 42,7 sec. (gem. 147.38 km per uur); 2. Graham, AJS; 3. Articani, Gilera; 4. Bell, Norton; 5. Lockett, Norton; 6. Daniell, Norton. Eerste Nederlander: 11. H. Veer, Triumph, op een ronde. Snelste ronde: Pagani, 150.86 km per uur.

(A.N.P. 9-7) **(Vor. ber. T.T. '48 7653 H)**

Indonesië

B. **U.N.C.I. van partijdigheid beschuldigd —**

William H. Newton*), een der 15 Amerik. journalisten die op uitnodiging van de Ned. regering een reis door Indonesië maken, heeft in de New York World Telegram medegedeeld, dat Amerik. waarnemers, die hier de Ver. Naties vertegenwoordigen, zeggen, dat zij niet in staat zijn, objectieve rapporten te doen toekomen, hetzij aan de Ver. Naties, hetzij aan de Amerik. regering, met betrekking tot de toestand in Indonesië". „In plaats daarvan worden hun rapporten zodanig herzien of verdraaid, dat de republikeinse zaak in een gunstig licht komt te staan", zeggen zij. „Deze „herziening" geschiedt door hooggeplaatste Amerikanen te Batavia, waar de rapporten van de waarnemers te velde worden geschift, samengevoegd en omgewerkt, alvorens te worden verzonden. De bedoeling hiervan is blijkbaar, de feiten zodanig te verwringen, dat ze passen in het kader van wat op dat ogenblik de politiek van het Amerikaanse state-department of van de Veiligheidsraad is". (Nwe Rotterd. Crt. 7-7)

*) Op 12 Juli met de „Franeker" verongelukt, zie in dit nummer.

Ned. W. Indië

C. **Kabinet Ned. Antillen —**

Dr. C. J. H. Engels is er in geslaagd een kabinet voor de Ned. Antillen samen te stellen. De gouverneur heeft dr. Engels verzocht als zijn gemachtigde met de Staten in overleg te treden over de eventuele benoeming van de volgende personen tot leden van het kabinet: M. P. Corsira (partijloos), dr. ir. Percy Henriquez (partijloos), mr. L. C. Kwartsz, gezaghebber van Aruba, drs. E. M. Newton, hoofdambtenaar van economische zaken (Nationale Volkspartij), E. A. Römer, oud-voorzitter der Staten (partijloos), en J. H. Sprockel, oud-voorzitter der Staten en oud-schoolhoofd.

De heer Corsira is vertegenwoordiger van de Nederlandse Antillen te 's-Gravenhage. (Alg. Handelsblad 12-7)

Duitsland

D. **„Kleine blokkade" te Berlijn**

Sedert 8 Juli leggen de Russen het autoverkeer tussen West-Duitsland en Berlijn wederom ernstige belemmeringen op. Zonder aankondiging hebben zij 8 van de 9 grensstations gesloten. Alleen de post Mariënburg aan de Autostrada Helmstadt-Berlijn werd opengelaten. Het gevolg was, dat op 9 Juli het verkeer vrijwel was stilgelegd. Van Russische zijde werd als motief opgegeven, dat het sluiten van de grensstations noodzakelijk was geworden, omdat vele reizigers zich op hun tocht door de Russische zone schuldig maakten aan valuta-handel en goederen opkochten om ze te Berlijn te verkopen.

Van Westelijke geallieerde zijde, is bij de Russische autoriteiten een formeel protest ingediend. Men beschouwt de Russische maatregelen als een schending van de overeenkomsten van New York en Parijs. (Le Monde 12-7) **(V. b. 8103)**

Engeland

E. **Cripps over economische situatie —**

Minister Cripps heeft op 6 Juli in het Lagerhuis medegedeeld, dat de goud- en dollarreserves van het Sterlinggebied zijn gedaald van £ 471 mln. op 31 Maart 1949 tot £ 406 mln. op 30 Juni j.l. Voorts deelde hij mede, dat de Britse regering medio Juni j.l. een „standstill" voor dollaraankopen had ingevoerd, welke voor ten minste drie maanden zal worden voortgezet. Bestaande contracten en verplichtingen zullen van kracht blijven, doch voor nieuwe aankopen zal speciale vergunning nodig zijn.

Zodra de verdeling van de bedragen in het kader van het Europese Herstelprogramma voor het komende jaar zal hebben plaats gevonden en het nieuwe Inter-Europese betalingssysteem in werking zal zijn getreden, kunnen wij — aldus de minister — een nieuw invoerprogramma opstellen in het licht van de dan bestaande omstandigheden.

De cijfers voor het Britse dollardeficit, vóórdat rekening wordt gehouden met hulp van het E.R.P. of het Canadese crediet of trekkingen op het Internationale Monetaire Fonds, bedroegen in de vier kwartalen van 1948 achtereenvolgens £ 147 millioen, £ 107 millioen, £ 76 millioen en £ 93 millioen. In het eerste kwartaal van 1949 bedroeg het £ 82 millioen. In vijf kwartalen dus in totaal £ 505 millioen.

In het kwartaal lopende tot 30 Juni j.l. was er een dollartekort ad £ 157 mill. (tegen een raming van het „Economic Survey" ad £ 113 mill.). Van het laatst genoemde tekort werd £ 7 mill. gedekt door een Canadees crediet en £ 85 millioen door Marshall-hulp. De rest werd dus uit de reserve geput.

Naar aanleiding van de laatste tijd steeds hardnekkiger wordende geruchten over devaluatie verklaarde sir Stafford Cripps, dat de Britse regering geenszins het voornemen heeft tot devaluatie van het Pond over te gaan.

Wat de lonen en prijzen en de arbeidsproductiviteit in Engeland betreft, zeide minister Cripps nog, dat hoewel de Britse regering geen loonsverlagingen wenst, de productiekosten in Engeland omlaag moeten en dit kan geschieden indien de efficiency der productie wordt verhoogd.

Ten vervolge op deze verklaring heeft Minister Cripps op 14 Juli nog het volgende medegedeeld:

In 1949-50 zal Engeland zijn invoer uit het dollargebied met 100 millioen ponden verminderen. Het suikerrantsoen zal 14 Augustus tot 225 gram per week worden verlaagd, suikerwerken worden weer gerantsoeneerd, maar de rantsoenen boter, vlees en bacon zullen worden verhoogd door importen uit het sterlinggebied. Het bedrag van 110 millioen dollar voor tabak zal met 20 millioen verminderd worden. De invoer uit het dollargebied zal niet meer mogen bedragen dan 75% van de invoer in het vorige jaar.

(A.N.P. 7-7; Times W.E. 13-7)

(Vor. ber. Econ. situatie: 8043)

Internationaal Nieuws

F. **Conferentie centraal comité Wereldraad van Kerken —**

Het centraal comité van de Wereldraad van Kerken, dat te Chichester (Engeland) in conferentie bijeen is geweest, heeft op 12 Juli een resolutie aangenomen, waarin het alle christenen op het hart bindt, stand te houden tegen totalitaire stromingen. De resolutie zegt o.m.:

„De Kerken moeten zelf een niet gering deel van de schuld op zich nemen voor de haat, die er leeft onder de minder bedeelde klassen van de wereld; de rechtvaardigheid in de maatschappij kan echter niet door totalitaire methoden worden verwezenlijkt".

„In de landen, waar de staat tegen de christelijke godsdienst is gekant of waar geen godsdienstvrijheid bestaat, moeten alle christenen eraan denken, dat de vrijheid, die zij van God hebben ontvangen, niet kan worden weggenomen met geweld en/of door de bedreiging van enige wereldlijke macht, of vernietigd kan worden door het lijden. De predikanten en priesters moeten het gehele Evangelie blijven verkondigen".*)

De secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken, dr. W. A. Visser 't Hooft, had tevoren een rede gehouden, waarin hij o.m. zeide:

„De regeringen van Oost-Europa en van China doen een systematische poging, om de kerken in een keurslijf te dwingen, dat niet bij hun aard past".

„Er bestaat een politiek van reglementering der kerken en van het verbieden, om openbare getuigenis af te leggen, uitgezonderd om zich te voegen bij de officiële verheerlijking van het regiem".

„De Wereldraad", aldus dr. Visser 't Hooft, „moet opkomen voor de vrijheid van de kerk in de volste betekenis van het woord en voor kameraadschap met alle kerken". Hij merkte op, dat de huidige situatie gecompliceerd wordt door het feit dat de „hoogste leiding van de Rooms Katholieke kerk" haar priesters verboden heeft, de conferentie bij te wonen.

„Het is aan twijfel onderhevig, of de religieuze gemeenschap plaats heeft voor een kerk, die pretendeert de gehele waarheid in te houden en de enige kerk op aard te zijn", aldus de spreker.

Het centraal comité heeft voorts alle vormen van rassenonderscheid sterk afgekeurd en het protest van de Assemblée te Amsterdam tegen de exploitatie van niet-zelfbesturende volken bevestigd.

(Trouw 12-7)

(V. b. Assemblée 7768 B; zie ook 7850 H)

*) Prof. Hromadka uit Praag heeft aan de gesloten zittingen, waarin de resolutie werd opgesteld, deelgenomen en woordvoerders, die in nauwe verbinding staan met de leiders van de conferentie, verklaarden, dat hij had medegedeeld, dat de Prot. Kerken in vele Russische satellietstaten niet betrokken zijn bij de strijd tussen de regering en de R.K. Kerk en dat de Tsjechische predikanten niet worden gehinderd. (Alg. Hand.bl. 12-7)

A. **Initiatief i.z. Unie van het Stille Oceaan gebied —**
Tsjiang-Kai-sjek en de president van de Philippijnen Elpidio Quirino hebben op 10 Juli te Manilla besprekingen gevoerd over de vorming van een Pacific-Unie.
Volgens Felino Neri, de Philippijnse plv. minister van Buitenlandse Zaken, zullen Siam, Indonesië en mogelijk ook Birma worden uitgenodigd om zich aan te sluiten bij deze anti-communistische Unie van de Stille Oceaan. Neri zeide, dat de Unie eerst georganiseerd zou worden in overleg tussen het nationalistische China, Zuid-Korea en de Philippijnen.
Neri verklaarde verder, dat de stichters van de Unie hoopten, dat deze alle landen van het Verre Oosten zou gaan omvatten en van het Stille Oceaan gebied, met inbegrip van de V.S., India, Australië, Nieuw-Zeeland en Japan.
De Birmese minister van Buitenlandse Zaken, Maoeng, heeft verklaard, dat Birma ieder voorstel tot vorming van een Stille Oceaan-blok „in gunstige overweging zou willen nemen", indien een dergelijk blok de wereldvrede en -welvaart zou bevorderen. Birma moest er volgens hem in de eerste plaats van overtuigd zijn, dat de leiders van zulk een blok deze taak niet op zich genomen hadden uit persoonlijke belangen of ambities. Hij zeide echter te betwijfelen, of een dergelijk blok in staat zou zijn de communistische dreiging van Zuidoost-China af te wenden, daar de communisten in China zich reeds goed en wel gevestigd hadden.
(A.N.P. 11-7; Nwe. R'damse Crt. 15-7)

B. **Werkgemeenschap voor havens van Benelux en N.W.-Duitsland —**
Tussen de havens van N.W.-Duitsland en Benelux zal ten spoedigste een „Hansawerkgemeenschap" worden gevormd.
Deze werkgemeenschap zal niet ten doel hebben een vaste verdeling van het goederenverkeer bij overeenkomst vast te leggen, maar naar een gelijkwaardige concurrentie-mogelijkheid voor de havens streven.
Ze zal verder geen starre internationale organisatie zijn, maar op de grondslag van persoonlijk contact wederzijdse gedachtenwisseling mogelijk maken.
Zoals de Hamburgse wethouder voor economische zaken, professor dr. Schiller mededeelde, werd over dit plan tijdens zijn bezoek aan Den Haag, enige dagen geleden, volledige overeenstemming bereikt. Voor de havens van Benelux zal Nederland het secretariaat op zich nemen.
Aan Duitse kant zal Hamburg de technische voorbereidingen ter hand nemen, en samen met de Rijnhavens, de Rijnscheepvaart en de Duitse spoorwegen de Duitse vertegenwoordigers benoemen. De eerste bijeenkomst van deze werkgemeenschap zal te Brussel worden gehouden.
Het initiatief voor het oprichten van een werkgemeenschap als deze is twee maanden geleden uitgegaan van de Nederlandse directeur-generaal voor de scheepvaart tijdens zijn bezoek aan Hamburg.
(A.N.P. 15-7)
(Vor. ber. Havenverkeer 7903 E)

C. **Coördinatie Franse en Britse politiek in het Midden-Oosten —**
Volgens de Parijse correspondent van de Daily Express, zullen Frankrijk en Groot-Brittannië in de toekomst ten nauwste samenwerken, om hun belangen in het Midden-Oosten te beschermen. Besprekingen tussen leiders van het Foreign Office en Franse functionarissen van het ministerie van Buitenlandse Zaken, die de afgelopen dagen zijn gevoerd, zouden vooral gemeenschappelijke acties ten aanzien van de beveiliging der olieleidingen, van de communistische infiltratie in dit gebied, van pacificatie van het gebied rondom Palestina en van de voormalige Italiaanse koloniën, tot onderwerp hebben gehad.
Ook zou de rol van Frankrijk in Syrië en de Libanon en de onenigheid tussen Syrië en Irak ter sprake zijn gekomen.
Op 10 Juli is de regent van Irak in Londen aangekomen, voor een verblijf van zes weken. Na hem zullen achtereenvolgens de premier van Transjordanië en koning Abdoellah van Transjordanië, op uitnodiging van de Britse regering Londen bezoeken.
Volgens de Daily Telegraph zou de Britse regering thans een algehele revisie van de Britse politiek in het Midden-Oosten overwegen. Met dit doel zouden de gezagsdragers der verschillende landen zijn uitgenodigd en daarom zouden ook, tegen het einde van de maand, alle Britse diplomatieke vertegenwoordigers in dit gebied, naar Londen zijn geroepen voor besprekingen met Sir William Strang en Bevin. Deze vertegenwoordigers waren het laatst in 1945 in Londen bijeen. Het besluit tot een revisie der Britse politiek in het Midden-Oosten zou zijn genomen, na een reis van Sir William Strang door Noord-Afrika en de Arabische landen.
(Alg. Handelsblad 11-7)
(Vor. ber. Overz. Midden Oosten: 8187)

Spanje

D. **Franse lening - Marshall-hulp?**
Op 11 Juli werd in Madrid officieel bekendgemaakt, dat een groep Franse banken Spanje 15 milliard Franse frs. zouden lenen voor hersteldoeleinden, met name voor de aankoop van industriële en technische uitrusting uit Frankrijk, welk crediet een looptijd had van vijf jaar.
Een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken verklaarde, dat de overeenkomst op 8 Juli te Parijs werd getekend door vertegenwoordigers van de Banque de Paris et des Pays-Bas en vertegenwoordigers van de Hispano-Americano en Urquijo banken.
Deze uitdrukkelijke bevestiging volgt op berichten van Dinsdagavond in Madrid, dat de Franse ministeries van Buitenlandse Zaken en Financiën ontkend hadden, dat een crediet aan Spanje was verleend.
De toewijzingscommissie van de Senaat heeft 50 millioen dollar van de Marshallgelden van het volgende jaar aan Spanje toegekend voor een lening.
De Amerikaanse secretaris van Buitenlandse Zaken, Acheson heeft naar aanleiding hiervan verklaard, dat hij een betere bestemming wist voor dit geld.
Acheson zeide, dat het aan de Europese deelnemers aan het Marshall plan was om uit te maken, of Spanje zou mogen deelnemen. De administrateur van de ECA, Paul Hoffman, had op het ogenblik geen bevoegdheid Marshall-gelden aan Spanje toe te wijzen, aldus Acheson. Het ministerie van Buitenlandse Zaken had er, politiek gesproken, geen bezwaar tegen, dat Spanje geld leende van de Amerikaanse Export-Import Bank. Amerikaanse autoriteiten hadden echter reeds verklaard, dat Spanje eerst zekere maatregelen zou moeten nemen, aleer het credietwaardig zou zijn. Deze maatregelen had Spanje niet genomen, zo zeide de minister. (A.N.P. 12 en 14-7)
(Vor. ber. Amerik. crediet 7517 C)

Vaticaan

E. **Pauselijk decreet i.z. het communisme —**
Z. H. de Paus heeft, op grond van een besluit van de Congregatie van het H. Officie, de excommunicatie „latae sententiae" uitgesproken over alle Katholieke, die aanhangers zijn van het „materialistische en anti-christelijk communisme". Het decreet werd op 13 Juli in de „Acta Apostolicae Sedis", het officiële orgaan van het Vaticaan gepubliceerd.
De Heilige Congregatie heeft haar besluit genomen, na ampele beraadslagingen op 28 Juni jl. Twee dagen later heeft Z.H. de Paus het decreet bekrachtigd
(Maasbode 14-7).
Aan de Opperste Heilige Congregatie werd gevraagd:
1. Is het geoorloofd lid te worden van een communistische partij of die te begunstigen;
2. Is het geoorloofd boeken, tijdschriften dagbladen of vlugschriften, die de communistische leer of actie verdedigen, uit te geven, te verspreiden of te lezen of in deze te schijven;
3. Kunnen de gelovigen, die wetens en willens daden stellen zoals onder 1 en 2 genoemd, tot de sacramenten worden toegelaten;
4. Belopen de gelovigen, die de materialistische en anti-christelijke leer der communisten belijden en bovenal zij die deze verdedigen of verspreiden, zonder meer als afvalligen van het katholieke geloof, de ex-communicatie op bijzondere wijze aan de Heilige Stoel voorbehouden?

De Congregatie gaf de volgende antwoorden:
Op vraag 1. **Neen.** Het communisme immers is materialistisch en anti-christelijk; de communistische leiders verder, ook al beweren zij tegelijkertijd met hun mond niet tegen de godsdienst te zijn, tonen zich echter hetzij door hun leer hetzij door hun daden verbitterde tegenstanders van God, het ware geloof en de Kerk van Christus te zijn.
Op vraag 2. **Neen.** Dit is immers verboden krachtens de wet (vergelijk canon 1399 van het Kerkelijk Wetboek).
Op vraag 3. **Neen.** Te verstaan volgens de gewone beginselen betreffende het weigeren der Sacramenten aan hen die niet in de juiste gesteltenis verkeren.
Op vraag 4. **Ja.**
(Tijd 15-7).
Een hoge dignitaris van de Kerk heeft aan Reuter medegedeeld, dat het besluit van het Heilige Officie „onmiddellijk in werking treedt". Hij voegde daar echter aan toe, dat het decreet „het karakter van een waarschuwing draagt voor die katholieken, die zich tot dusver niet ten volle de ernst realiseerden van hun steun aan een materialistische en anti-christelijke leer". „De Kerk houdt de armen open voor deze mensen, indien zij willen terugkeren."
De excommunicatie zal ook niet gelden voor hen, die onder dwang, dus tegen hun wil communist zijn. (Maasbode 14-7).
In Vaticaanse kringen sprak men als zijn mening uit, dat het pauselijke decreet, tevens doelde te slaan op „meelopers", die het communistische beleid en de communistische propaganda steunen.
Volgens welingelichte Vaticaanse kringen is een der voornaamste redenen voor het decreet het gevaar van een communistische vijfde colonne, die zich „in katholieke organisaties had gedrongen en misschien zelfs in het organisme van de Vaticaanse staat". Volgens dezelfde bron heeft de kerk „verborgen aanhangers" onder de communistische functionarissen, zelfs in de Sowjet-Unie.
Tenslotte verklaarde men, dat katholieken niet gedwongen zouden worden het communisme openlijk af te zweren om zich van excommunicatie vrij te stellen. Het zou meer een kwestie zijn tussen de gelovigen en hun priesters.
(Nwe Rotterd. Crt. 15-7).

Verenigde Staten

A. De ontwikkeling van economisch achterlijke gebieden - Wetsontwerp voor „Punt Vier" programma ingediend —

Uit naam van President Truman heeft de Secretaris van Buitenlandse Zaken Acheson verleden week bij het Amerikaanse Congres een ontwerp ingediend voor de **„Wet op de Internationale Technische Samenwerking 1949"** ten einde het door President Truman voorgestelde „Punt Vier"-programma voor de achterlijke gebieden van de wereld uit te kunnen voeren.

In een speciale boodschap aan het Congres heeft President Truman onlangs het Congres verzocht $ 45.000.000 te voteren als bijdrage van de Amerikaanse regering in de kosten van het „Punt Vier"-programma gedurende het eerste jaar. Hij deed tevens de aanbeveling de Amerikaanse Im- en Export Bank te machtigen Amerikaanse particuliere investeringen in het buitenland tegen zekere verliezen te waarborgen ten einde op die wijze beleggers aan te moedigen de econ. ontwikkeling volgens de richtlijnen van het „Punt Vier"-programma te bevorderen. Het ingediende wetsontwerp bestaat uit twee afzonderlijke gedeelten: Het ene zou de Im- en Export Bank machtigen dergelijke garanties te verstrekken en het andere zou de voor de uitvoering van het „Punt Vier" vereiste bedragen beschikbaar stellen en machtiging geven binnen het kader van het Ministerie van Buitenlandse Zaken een „Instituut voor Internationale Technische Samenwerking" op te richten. In het wetsontwerp wordt geen definitief bedrag genoemd maar wordt verzocht „de bedragen die nodig kunnen zijn om het doel van deze wet te verwezenlijken" beschikbaar te stellen.

In de tekst van dit wetsontwerp wordt verklaard, dat hiermede beoogd wordt „de buitenlandse politiek van de Verenigde Staten te bevorderen en de regering te machtigen deel te nemen aan een gezamenlijke poging de economisch achterlijke gebieden tot ontwikkeling te brengen". Verder, dat de V.S. en alle andere landen belang hebben bij de materiële vooruitgang van alle volkeren, zowel als doel op zichzelf als uit hoofde van het feit dat een dergelijke vooruitgang de menselijke vrijheden en de ontwikkeling van de democratische gemeenschappen zal bevorderen en zal bijdragen tot de uitbreiding van een voor alle partijen zegenrijke handel, tot een beter internationaal wederzijds begrip en vriendschappelijker betrekkingen tussen de volkeren onderling. De leden van de V.N. hebben in het Handvest de plechtige gelofte afgelegd een hoger levenspeil alsmede voorwaarden, welke economische en maatschappelijke vooruitgang waarborgen, te bevorderen. Vele volkeren, die in economisch achterlijke streken van de wereld wonen, verlangen naar een beter bestaan en streven er naar, hun mogelijkheden ten volle te verwezenlijken en de hulpbronnen van de gebieden waarin zij leven te ontwikkelen. Deze pogingen kunnen worden bevorderd door de gezamenlijke inspanningen van alle landen om een dergelijke ontwikkeling te steunen.

„Het is derhalve de herhaaldelijk bevestigde politiek van de Verenigde Staten zowel in het belang van het Amerikaanse volk als dat van andere volkeren, de ontwikkeling van de economisch achterlijke gebieden van de wereld te bevorderen."

„De bedoeling van dit wetsontwerp is, deze politiek in daden om te zetten, door de regering van de Verenigde Staten te machtigen met andere belanghebbenden samen te werken aan programma's voor de uitwisseling van technische kennis en vakkennis en zodoende bij te dragen tot een evenwichtige en volledige ontwikkeling van de economische hulpbronnen en productiemiddelen van de economisch achterlijke gebieden."

„Bij de verwezenlijking van dit doel zal naar „samenwerking met de Verenigde Naties, de Amerikaanse Ministeries en de daarmee verbonden organisaties en alle andere internationale organisaties gestreefd worden, waar en wanneer zulks mogelijk is. „Hieraan werd toegevoegd, dat „deelneming door particuliere instellingen en personen zal worden aangemoedigd".

De President zou gemachtigd worden „plannen uit te werken voor programma's voor samenwerking op technisch gebied, deze te organiseren, uit te voeren en te leiden". Hij zou voorschotten kunnen verlenen aan of schenkingen doen aan personen, ondernemingen of andere lichamen of aan buitenlandse regeringen of diensten van een buitenlandse regering of internationale organisaties" bij de uitvoering van dit programma. Hij zou contracten kunnen sluiten voor een totaalbedrag, dat evenwel de verleende toewijzingen niet mag overschrijden.

(U.S. Information Service 6-7.)
(Vor. ber. 7893 G)

B. Economisch Rapport van Truman —

In zijn op 11 Juli uitgesproken halfjaarlijkse economisch rapport aan het Congres verklaarde Truman, dat de Amerikaanse economie weliswaar een dalende lijn vertoonde, maar dat zij nog steeds sterk en gezond is, de krachtigste en meest productieve, die de wereld ooit heeft gekend, in staat tot een productiestijging van 20% tot een jaarlijkse productie van ruim 300 milliard dollar.

De productie, aldus Truman, is nog steeds hoog, maar lager dan het vorige jaar; ook investeringen zijn hoog, maar nieuwe investeringen noodzakelijk. De werkgelegenheid beloopt ongeveer 58 millioen personen, maar de werkloosheid neemt toe. De President gelooft niet, dat de werkloosheid in de V.S. „volledige noodmaatregelen" nodig maakt, daar zij nog niet tot een gevaarlijk peil is gestegen. De toestand vraagt geen onmiddellijke uitbreiding van openbare werken, doch de President verzoekt wel aan het Congres om de minimummaatstaven voor de werkloosheidsverzekering te verhogen tot een uitkering van 26 weken van maximaal $ 30 per week per persoon.

Truman stelde de volgende maatregelen voor:

1. Investering in het bedrijfsleven: Het Congres dient een omvangrijk onderzoek in te stellen naar de mogelijke uitbreiding van investering in het bedrijfsleven en van de afzetmogelijkheden, dat een maximaal gebruik van de Amerikaanse productieve hulpbronnen mogelijk moet maken. De zakenlieden moeten de investering en de productie vergroten, teneinde te voorzien in de behoeften van een groeiende bevolking.
2. Loon- en prijspolitiek: Het bedrijfsleven moet de prijzen verlagen zelfs ten koste van tijdelijk verminderde winsten en niet door loonsverlaging. Werkgevers en werknemers moeten trachten tot overeenstemming te komen tot verbetering van de technologie en de productiviteit.
3. Belastingpolitiek: De belastingwetten moeten worden herzien, waarbij de belastingen op onroerende goederen en giften verhoogd en de vervoers- en enkele vennootschapsbelastingen verlaagd dienen te worden.

Gestreefd moet worden naar stimulering van het zakenleven, zonder dat dit leidt tot verminderde belastingopbrengst.

4. Monetaire en credietpolitiek: De tegenwoordige voorwaarden voor voldoende credietverlening en lage rentetarieven zijn gunstig voor investering in het bedrijfsleven, maar er moeten wetten worden aangenomen, welke de aflossingsperioden voor leningen verlengen, teneinde het bedrijfsleven behulpzaam te zijn in perioden van inkrimpende omzet.
5. Landbouwpolitiek: Het Congres dient wetten aan te nemen, waarbij de omvang van de steun van landbouwproducten wordt vergroot, opdat het inkomen der boeren gehandhaafd blijft en productiewijzigingen worden aangemoedigd die het totale binnenlandse verbruik van landbouwproducten vergroten.
6. Minimumlonen: Het minimumloon dient te worden vastgesteld op minstens 75 dollarcent per uur en dit loon moet een ruimere toepassing vinden dan onder de bestaande wetgeving.
7. Sociale zekerheid: De regering kan zich niet onttrekken aan de verplichting tot het nemen van maatregelen, wanneer grote aantallen personen buiten hun schuld zonder werk komen. Het programma voor de werkloosheidscompensatie moet worden verbreed en soepeler gemaakt, het fonds voor de werkloosheidsverzekering moet versterkt worden en het verzekeringsstelsel voor oude en afhankelijke personen moet worden verbeterd.
8. Openbare werken: De economische toestand vraagt op het ogenblik niet naar onmiddellijke en krachtige uitbreiding van openbare werken. Het zou echter gevaarlijk zijn, om als voorzorg geen maatregelen voor te bereiden, die nodig zouden kunnen zijn, wanneer de verminderde bedrijvigheid al te ernstig zou worden. Het vorige door de President aanbevolen programma van $ 3 milliard dient ten uitvoer te worden gebracht.
9. Werkloosheid: Ofschoon de werkloosheid op het ogenblik in het land als geheel genomen niet op een zeer hoog peil ligt, zijn er vele plaatsen en zelfs sommige staten, waar de werkloosheid ernstig is. Tegen deze plekken van grote werkloosheid moeten maatregelen worden genomen voor zij zich uitbreiden. De verantwoordelijkheid daarvoor is voor een deel ook een nationale verantwoordelijkheid.
10. Op het gebied van de buitenlandse economische politiek dringt de President aan op voortzetting van de programma's voor hulpverlening aan het buitenland, herstel van een onbeperkte wet op de handelsverdragen op wederkerigheidsbasis en uitbreiding van de buitenlandse investering door rechtstreeks dollars beschikbaar te stellen voor de economisch minder ontwikkelde landen.

„Wij kunnen geen welvaart bereiken door ons neer te leggen bij het denkbeeld van een depressie — door de investeringen te besnoeien, arbeiders te ontslaan, lonen te verlagen of op belangrijke regeringsprogramma's te beknibbelen. Wij kunnen alleen dan welvarend zijn als wij plannen maken en ijveren voor welvaart, de particuliere investeringen, de productie, het aantal arbeidskrachten en de koopkracht doen toenemen en de essentiële regeringsprogramma's uitvoeren".

„De gehele wereld houdt het oog gericht op de ontwikkelingen in het Amerikaanse economische leven. Ons eigen volk eist

het handhaven van het hoge welvaartspeil en zal een depressie zonder meer niet aanvaarden. Onze vrienden in het buitenland weten dat hun welzijn en de hoop op wereldvrede voor een groot deel afhangen van de economische kracht van de Verenigde Staten. De tegenstanders van ons systeem, van onze opvattingen en onze levenswijze hopen dat hun voorspellingen in vervulling zal gaan, dat in een vrije maatschappij een economische ineenstorting onafwendbaar is".

„Wij dragen een grote verantwoordelijkheid maar tegelijkertijd hebben wij een schitterende gelegenheid om onszelf en de wereld het bewijs te leveren dat de combinatie van welvaart en vrijheid duurzaam mogelijk is", aldus Truman.

(U.S. Inform. Serv. 11-7 - Alg. Hand.bl. 12-7) **(V. b. State of the Union 7893 G)**

A. *Boeken*

ALGEMENE GESCHIEDENIS DER NEDERLANDEN

Een Standaardwerk over de Nederlandse Historie —

In Keesings Historisch Archief verdient de ontzagwekkende onderneming, die gewaagd wordt, een algemene geschiedenis der Nederlanden in twaalf dikke delen samen te stellen onder de aandacht van de lezers te worden gebracht. Deze geschiedbeschrijving berust niet, gelijk haar voorgangers (Blok en Pirenne) in één hand. Zij wordt behandeld, zoals dat met encyclopaedieën het geval is, door een meerhoofdige redactie. Wij noemen haar namen: Prof. Dr. Jan Romein, Dr. J. Presser, Prof. Dr. J. F. Niermeyer, Prof. Dr. H. van Werveke en Prof. Dr. J. A. van Houtte. De serie, waarvan het eerste deel het licht zag, wordt uitgegeven door de Uitgeversmaatschappij W. de Haan te Utrecht en de N.V. Standaardboekhandel, te Antwerpen, Brussel, Gent en Leuven.

* *
*

Dit eerste deel houdt zich bezig met de beschrijving van land en volk gedurende oudheid en vroege middeleeuwen tot het jaar 925. De medewerkers aan dit deel zijn: Mr. P. C. J. A. Boeles, Prof. A. W. Byvanck, Docente Dr. Hélène Danthine, Dr. Germaine Faider-Feytmans, Mr. S. J. Fockema Andreae, Prof. Dr. F. L. Ganshof, Prof. Dr. B. H. Schlicher van Bath en docent Dr. Ch. Verlinden.

Na een algemene inleiding tot het gehele, twaalfdelige boek, van Prof. Romein, bevat dit eerste deel een aparte inleiding tot de verder daarin behandelde stof, van de hand van Prof. H. van Werveke, hoogleraar in de oeconomische geschiedenis en die van België aan de Universiteit van Gent.

Voor wij dit gaan opsommen, stellen wij vast, dat deze historiebeschrijving zich over beide delen van het Nederlandse volk (Noord-Nederland en België wil uitstrekken).

* *
*

Het begin van dit eerste deel brengt ons in de prae-historie; die van het Zuiden, door Dr. Hélène Danthine en die van het Noorden door Prof. Dr. A. W. Byvanck beschreven. De laatstgenoemde auteur licht ons ook in over de verovering van ons land door de Romeinen en over de bezetting uit de Romeinse tijd. Dr. Germaine Faider-Feytmans verhaalt ons van de Romeinse beschaving in de Nederlanden. Mr. P. C. J. A. Boeles schetst de terpen-cultuur tot omstreeks 400 en Dr. Ch. Verlinden de Frankische Kolonisatie. Prof. Ganshof geeft een uitvoerige uiteenzetting over het tijdperk van de Karolingen tot de grote Noormannen-inval (751-879) en van het laat-Karolingische tijdperk. Mr. S. J. Fockema Andreae behandelt Friesland van de vijfde tot de tiende eeuw en Prof. Dr. B. H. Schlicher van Bath het Oostelijk deel van Noord-Nederland van de vijfde tot de tiende eeuw.

Dat men onze vaderlandse geschiedenis tot in haar prae-historie opdelft, geeft blijk van een zeer grondige methode. Alleen vrezen wij, dat, wil men aan die grondigheid getrouw blijven, het aantal van twaalf omvangrijke delen nog onvoldoende zal blijken om een zo omvangrijke en uitdijende stof in te verwerken. Het is intussen niet uitsluitend ten einde onze lezers op een uitnemend, zeer gedocumenteerd geschrift over de schemering van onze historie indachtig te maken, dat wij de „Algemene Geschiedenis der Nederlanden" aan de orde stelden. Wij willen ook aandacht vragen voor enkele opmerkingen van Prof. Romein, in zijn algemene inleiding, die op het gehele, twaalfdelige werk en eigenlijk ook op de moderne geschiedbeschrijving als zodanig betrekking hebben.

* *
*

Prof. Romein herinnert aan de voorgangers van deze omvangrijke uitgave. Het eerste deel van Bloks „Geschiedenis van het Nederlandse volk" dateert van 1892. Het eerste deel van Pirenne's Histoire de Belgique verscheen precies op de eeuwwende. En dan stelt hij de vraag: „Is het overijld te menen dat de tijd gekomen is om de resultaten van de honderden in onze eeuw geschreven monografieën en tijdschrift-artikelen te vergaren, om een nieuwe synthese te beproeven? Hij gelooft van niet. Er is immers nauwelijks één quaestie in onze geschiedenis, waaromtrent niet hetzij onze kennis vermeerderd, hetzij ons oordeel gewijzigd is, en heel vaak zelfs is zowel het een als het andere gebeurd. Waardoor het komt en of het een omkeerbaar proces is, is een theoretisch-historisch probleem van de eerste orde, maar dàt het leven der mensen in het algemeen sinds een eeuw ongeveer aanmerkelijk versneld is, is een feit dat, zo meent hij, niet te loochenen valt. Een van de gevolgen daarvan is, dat ook de wetenschap sneller evolueert, en derhalve de omloopstijd van wetenschappelijk werk korter en korter wordt. De voorstelling ook van het Nederlands verleden is grondig gewijzigd en derhalve is een nieuwe en tevens een andere synthese van node. Anders in drie opzichten. Immers, terwijl Blok en Pirenne elk nog voor zich schreven en de omvang der kennis eenmanswerk destijds ook nog toeliet, al was dat ook toen al niet ieders werk, meent de redactie van deze nieuwe serie dat samenwerking van deskundigen heden ten dage een onmisbaar vereiste is om een bevredigend resultaat te bereiken. Terwijl voorts Blok zich tot het Noorden, Pirenne tot het Zuiden wilde en kon beperken, zonder daarbij op verbazing, laat staan, wat die beperking betreft, op verzet te stuiten, is inmiddels de gedachte van de samenhang der Noord- en Zuid-Nederlandse geschiedenis zozeer gemeengoed geworden, dat men niet alleen meende aan het verlangen naar een geschiedenis die beide delen van de „Nederlandse stam" zou omvatten te moeten voldoen, maar dat men ook zelf niets liever wilde dan die samenhang tot uiting te brengen in één werk. En tenslotte, terwijl zowel bij Blok als bij Pirenne de politieke geschiedenis nog altijd de hoofdschotel bleef vormen, hoezeer bij de tweede al veel minder dan bij de eerste en hoezeer beiden meer wilden geven dan dat, heeft de redactie van dit nieuwe werk nu getracht volledig ernst te maken met de poging, niet om de politieke geschiedenis te onttronen, maar eer om naast haar de oeconomische, sociale en cultuurgeschiedenis dezer lage landen tot dezelfde rang te verheffen.

* *
*

De inleider heeft oog voor merkwaardige verschijnselen, die zich in de moderne geschiedbeschrijving voordoen. Allereerst de quaestie van coöperatief werk. De voordelen van een coöperatief werk boven dat van één mens springen in het oog; het voornaamste is zijn onvermijdelijkheid. Werkelijk deskundige voorlichting is alleen nog op deze wijze mogelijk. De geschiedwetenschap is als een uitdijend heelal. Er komt niet alleen elke dag meer bij door het lengen van de tijd, maar door de nog aldoor toenemende kennis daarvan verlengt zich ook de voorgeschiedenis, terwijl ten slotte de stof zich ook in de breedte en de diepte meer en meer uitbreidt. Dat komt enerzijds door het toenemen der ontsloten bronnen, anderzijds en misschien meer nog door tegelijk concreter en abstracter probleemstelling. Van de zwarigheden der moderne geschiedvorsing, die het specialistendom onmisbaar maken, zijn twee extremen te noemen: Soms ontstaan de moeilijkheden door gebrek aan bronnen, soms worden zij juist veroorzaakt door de overvloed van bronnen. Enerzijds bij voorbeeld de Frankische kolonisatie, anderzijds de Februaristaking te Amsterdam en omgeving, van 1941. Het eerste voorbeeld betreft een proces van eeuwen, waarvan we te weinig, het tweede een gebeurtenis van luttele dagen, waarvan we te veel weten om er een redelijk geschiedverhaal van te maken, redelijk dat wil dan hier zeggen: in overeenstemming met omvang en betekenis dezer beide feiten-complexen in het geheel der Nederlandse geschiedenis.

* *
*

Een eindoordeel over het magistrale werk dat onze aandacht heeft, kan eerst geveld worden als alle twaalf delen verschenen zijn, dus over vele jaren, maar reeds het eerste deel vormt een eerbiedwaardig geschrift en de voorrede van de algemene inleider is de moeite des lezens waard voor wie zich rekenschap wil geven van de problemen der moderne geschiedbeschrijving.

R.

B. Werk van Hugo de Groot —

Uit Stockholm wordt gemeld, dat op een boekenplank in de universiteit van Lund een tot dusver als verloren beschouwd afschrift van een werk van Hugo de Groot is ontdekt, met een inleiding tot de Nederlandse jurisprudentie en tal van aantekeningen, commentaren en correcties van Grotius' eigen hand, bestemd voor een nieuwe uitgave: bovendien vond men nog zestien boeken, die eens het eigendom van De Groot zijn geweest.

(Alg. Handelsblad 11-7).

Sukarno terug in Djokja: Overhandiging van de rood-witte „proclamatie-vlag", voor de eerste maal gehesen bij het uitroepen van de Republiek op 17 Augustus 1945. *(Zie 8199).* (Foto Ass. Press.).

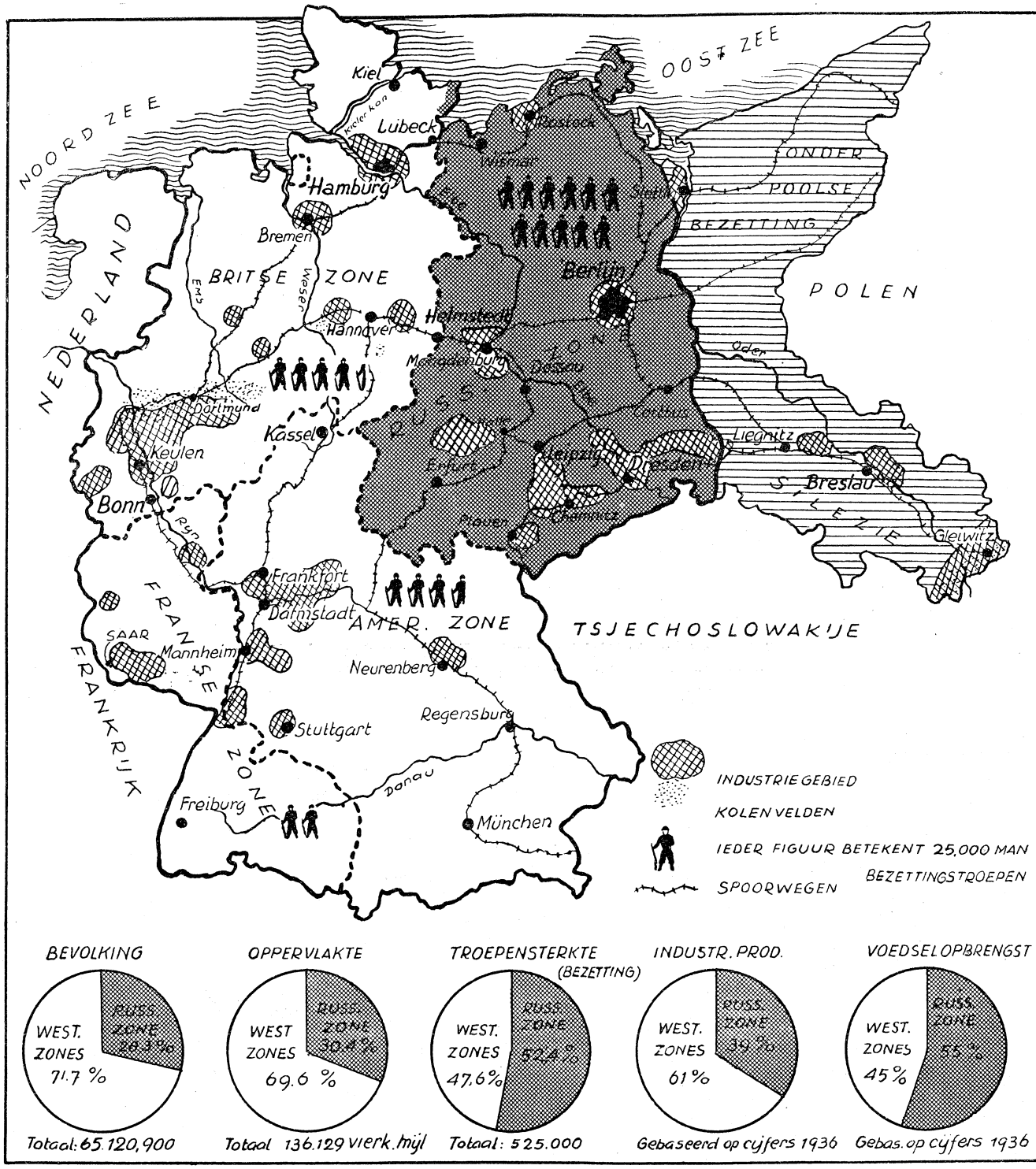

DUITSLAND ANNO 1949

Nederlands standpunt ten aanzien van Duitsland

De minister van Buitenlandse Zaken heeft op 20 Juli de Tweede Kamer een nota doen toekomen over de stand van zaken met betrekking tot het Duitse vraagstuk. Aan deze nota is het volgende ontleend:
De indiening van deze eerder aangekondigde nota heeft enige vertraging ondervonden, mede daar de regering het wenselijk achtte, de resultaten af te wachten van de 6e zitting van de raad van ministers van Buitenlandse Zaken welke van 23 Mei tot 20 Juni 1949 te Parijs is gehouden. (zie 8180 C)

Nederlands standpunt — Bij de bezetting van Duitsland stond de bezettende mogendheden als doel dezer bezetting in het bijzonder het volgende voor de geest: 1. het ten uitvoer leggen van een programma voor herstel-betalingen en restituties, 2. het treffen van maatregelen, welke Duitsland voorgoed de mogelijkheid tot bedreiging van de vrede zouden ontnemen en 3. het treffen van maatregelen tot voorbereiding van herstel van een staatkundig leven op democratische grondslag in Duitsland en tot vreedzame internationale samenwerking van dit land op politiek en economisch terrein.
Reeds spoedig na de onvoorwaardelijke overgave van Duitsland werd het duidelijk, dat de totale verliezen, die de economie van dit land tengevolge van de oorlog geleden had, zo groot waren, dat redelijke schadevergoeding door herstelbetalingen uitgesloten geacht moest worden.
Om Nederland toch in staat te stellen, zijn nationale welvaart enigermate te herstellen, stelde de regering in haar memorandum van 5 November 1946 (zie 6933) een aantal territoriale en economische eisen ten aanzien van Duitsland.
In haar memorandum van 14 Januari '47 (zie 7017) omschreef het toenmalige kabinet de beide andere doeleinden met de volgende woorden, die de minister ook thans nog gaarne onderschrijft:
„Het hoofddoel, dat Nederland ten aanzien van het Duitse vraagstuk nastreeft, is: het scheppen van afdoende waarborgen ter verzekering van vrede en veiligheid enerzijds en het scheppen van de noodzakelijke waarborgen voor het herstel van het economische leven van Nederland en het herstel van de welvaart van Duitsland, voor zover die voor de algemene welvaart van Europa en van de wereld vereist is, anderzijds".

Gewijzigd accent. — Tijdens de 6e zitting van de raad van ministers van Buitenlandse Zaken te Parijs gaf de minister van Buitenlandse Zaken van het Verenigd Koninkrijk te kennen, dat de Westelijke bezettende mogendheden nog steeds dezelfde doeleinden ten aanzien van Duitsland nastreven, welke hun reeds bij de aanvang der bezetting voor ogen stonden, doch dat vanzelfsprekend de ontwikkeling, die sedertdien heeft plaats gehad, verschuivingen heeft doen ontstaan in het accent, dat op elk dezer doeleinden bij het bepalen van het beleid valt. Hetzelfde geldt voor het beleid, dat de Nederlandse regering ten aanzien van Duitsland voert.
De invloed der veranderde omstandigheden op het beleid betreffende Duitsland heeft zich ongetwijfeld doen gelden ten aanzien van de behandeling van het vraagstuk der materiële schadevergoeding. De regering ontveinst zich namelijk niet, dat de verwachtingen, die zij daaromtrent vroeger heeft gekoesterd, onder de huidige omstandigheden nog slechts zeer gedeeltelijk vervuld zullen kunnen worden.
De regeringen van de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk moesten reeds spoedig na Duitslands onvoorwaardelijke overgave er toe overgaan, belangrijke sommen ter beschikking van hun militaire gouverneurs te stellen ter voorkoming van ziekte en onrust in de door deze bestuurde gebieden. In vergelijking met de uit dien hoofde beschikbaar gestelde bedragen verzinken de herstelbetalingen, die deze landen zelve ontvingen, in het niet.
Met deze ontwikkeling zal rekening gehouden moeten worden bij een objectieve beschouwing van het probleem der vergoeding van materiële schade.

Eisen gehandhaafd — De territoriale eisen, gesteld in het memorandum der Nederlandse regering van 5 November 1946, vormen met de daarin vermelde economische eisen een zeer belangrijk gedeelte van hetgeen de Nederlandse regering tot herstel der nationale economie hoopte te verkrijgen.
De Nederlandse regering meent ook onder de veranderde omstandigheden deze eisen te moeten handhaven. De eventuele inwilliging der Nederlandse eisen is door de omstandigheden echter naar een verre toekomst verschoven.
Hoewel de Nederlandse regering ongetwijfeld voort zal gaan te trachten vergoeding voor de geleden materiële schade te verkrijgen, ontveinst zij zich niet, dat de schadevergoeding, welke uiteindelijk verkregen zal worden, slechts een uiterst geringe bijdrage zal vormen tot het herstel der nationale economie. Deze zal bovendien pas worden ontvangen op een ogenblik, dat die economie op eigen krachten goeddeels is hersteld, zodat daarvan een veel geringer invloed zal uitgaan, dan wanneer deze schadevergoeding eerder was verkregen.

Waarborgen — Op tweeërlei wijze streeft de regering naar waarborgen tegen hernieuwde Duitse agressie: in de eerste plaats door sluiting van regionale overeenkomsten, welke mede ten doel hebben de veiligheid der deelnemende landen te verzekeren, in de tweede plaats door het opleggen aan Duitsland van bepaalde, te dien einde noodzakelijk geachte, beperkingen.
Het tot stand komen van de Westerse Unie (zie 7524) en de ondertekening van het Noord-Atlantische verdrag (zie 8049 A) acht de regering van fundamenteel belang voor de verzekering der veiligheid van Nederland.
Van groot belang acht de regering het, dat de militaire bezetting van Duitsland vooralsnog gehandhaafd blijft. Dat de ontmantelingen en productiebeperkingen, aan Duitsland opgelegd, zijn beperkt, vindt de regering juist.
De oprichting van het internationaal orgaan voor het Ruhrgebied (zie 8081), waarvan Nederland deel uitmaakt, acht de regering een belangrijke stap op de weg naar internationale veiligheid en de voorkoming van Duitse agressie.
Ter voorkoming van een dergelijke hernieuwde bedreiging hecht de Nederlandse regering, naast de opgesomde waarborgen, de grootste waarde aan inschakeling van Duitsland in de Europese culturele, staatkundige en economische samenwerking.
Het is om deze redenen, dat de Nederlandse regering van de aanvang af met overtuiging er toe heeft meegewerkt, Duitsland te doen deelnemen aan de werkzaamheden van de organisatie voor Europese Economische Samenwerking te Parijs.
Ter bevordering van de samenwerking op politiek gebied tenslotte is de regering voornemens er naar te streven, de bondsrepubliek Duitsland, zodra deze zal zijn ingesteld, als geassocieerd lid in de Raad van Europa (zie 8092) te doen opnemen.
Omtrent de stand van zaken ten aanzien van enige speciale vraagstukken schrijft de minister o.a. over de grenscorrecties: door de regering is, hierin gesteund door de Westelijke geallieerden, vastgesteld, dat deze technische correcties niet praejudiceren op de verder gaande Nederlandse territoriale desiderata en voorts volkomen losstonden van de idee van compensatie of van een verlangen naar landwinning.
De regering zal niet nalaten met de grootste kracht ernaar te streven de gerechtvaardigde Nederlandse wensen betreffende de Eems en de Dollard ingewilligd te krijgen.

Economische aspecten — Wat de tijdens de bezetting door de Duitsers geroofde goederen betreft, wordt meegedeeld, dat in totaal goederen ten bedrage van ƒ 200 millioen (waarde 1938) naar Nederland zijn teruggevoerd. Bovendien werd ongeveer ƒ 200 millioen aan monetair goud teruggegeven. Nederland heeft belangrijk meer gerestitueerd gekregen dan enig ander land, aldus de minister.
Op twee gebieden moet nog afhandeling van aanzienlijke eisen plaats vinden, nl. ter zake van effecten en van schepen. Ongeveer 2200 binnenschepen zijn teruggebracht, voor ongeveer 500 schepen lopen nog eisen. Bij de Britse en Amerikaanse autoriteiten is op spoed aangedrongen.

Handelsverkeer — In de periode Juli 1948—Juli 1949 heeft de Nederlands—Duitse handel ruw geschat ongeveer een kwart van de vooroorlogse omvang gekregen. Het handelsverkeer heeft te kampen met belemmeringen, die de regering aanleiding geven tot ernstige zorgen. De vrijwel volledige instelling van de handelspolitiek op de dollar en het dollargebied met voorbijzien van andere mogelijkheden leidt in de practijk tot maatregelen, die een onrustbarende overeenkomst vertonen met de autarkische maatregelen die Duitsland — zij het dan ook op grond van andere overwegingen — voor de oorlog placht te treffen.
Het handelsverkeer met de Russische bezettingszone heeft zich, ondanks vele moeilijkheden, niet ongunstig ontwikkeld. Spoedig zal met besprekingen over een nieuw handelsaccoord worden begonnen.

Havens en Scheepvaart — In het oog springt hoezeer de herleving van het voor Duitsland bestemde vervoer in de havens der lage landen is achtergebleven bij de herleving er van in de Duitse havens. Voor een groot deel is dat te wijten aan de politiek der bezettingsautoriteiten, die de door hen betaalde importen op kunstmatige wijze over de Duitse havens leiden. De regering heeft bij voortduring en met de grootste klem er op aangedrongen, dat in deze volstrekt onbevredigende toestand verandering gebracht zou worden. In het najaar van 1948 is er ten slotte overeenstemming bereikt tussen de Britse en Amerikaanse bezettingsautoriteiten enerzijds en Nederland en België anderzijds omtrent de grondslagen volgens welke het transitoverkeer

zal worden behandeld. Als principe is vastgelegd, dat het valuta-argument bij de keuze tussen Duitse- en Beneluxhavens geen rol meer zal spelen. (zie nader 7813 A).
De practische resultaten van deze overeenkomst zijn tot nu toe echter geringer gebleven dan men van Nederlandse zijde had menen te mogen verwachten. Van de voedselimporten, die geheel door de bezettingsautoriteiten werden gefinancierd, wordt nog steeds slechts een gering gedeelte (ongeveer 10%) over de Beneluxhavens geleid. In hoge mate onbevredigend is ook de achterstelling van Nederlandse schepen in het Duitse binnenlandse verkeer, een achterstelling, die op het ogenblik in feite op uitsluiting van dit verkeer neerkomt. Ook hier — evenals bij het handelsverkeer — stuit men op een autarkische tendenz in Duitsland, waartegen de regering zich genoodzaakt ziet men kracht stelling te nemen.

Kapitaalbelangen — Aangenomen mag worden, dat de Nederlandse kapitaalbelangen in Duitsland nog ongeveer de volgende omvang hebben: a. deelnemingen in ondernemingen 1130 millioen RM (naar waarde 1938); b. vaste goederen 239 millioen RM (naar waarde 1938); c. effecten, niet onder categorie a. 300 millioen RM (naar waarde 1938); totaal 1669 millioen RM.
Hiervan bevinden zich naar schatting 1300 millioen RM (naar waarde 1938) in de drie Westelijke zones. Zeer zorgwekkend is de toestand der Nederlandse kapitaalbelangen in de Russische zone. Een nauwkeurig inzicht in de toestand aldaar is nog steeds onmogelijk. Nederlandse eigenaars van vrijwel alle belangen in deze zone verkeren in de volstrekt onbevredigende positie tot de uitoefening hunner eigendomsrechten niet toegelaten te worden. De Nederlandse regering blijft aan deze materie voortdurend aandacht schenken.
Ook in de Westelijke zones wordt trouwens met de vitale belangen van Nederland op dit gebied nog onvoldoende rekening gehouden. Zo is, ondanks herhaalde protesten van de Nederl. regering, het beschikkingsrecht van Nederl. eigenaren over hun bezittingen in Duitsland nog steeds niet ten volle hersteld. Banksaldi, toebehorend aan Nederlanders en Nederl. ondernemingen, zijn nog altijd geblokkeerd en mogen niet voor nieuwe investeringen worden gebruikt. De regering acht het voortduren van deze beperkingen, die niet voor Duitsers gelden, een sprekend voorbeeld van discriminatie.
Het is de regering bekend, dat de bezettingsautoriteiten overwegen een transfer voor nieuwe beleggingen in Duitsland mogelijk te maken. Een zodanige regeling zou echter niet aan de vereisten voldoen. Het vertrouwen op dit gebied kan alleen hersteld worden indien ook voor de oude beleggingen een regeling zou kunnen worden getroffen.
In een slotbeschouwing wijst de minister er op, dat zowel ten aanzien van het geallieerde toezicht in Duitsland als ten aanzien van het Duitse bestuur in de nabije toekomst ingrijpende wijzigingen kunnen worden tegemoet gezien. De vervanging van een geallieerd militair bestuur door een geallieerd burgerlijk toezicht strekt tot bewijs, dat de allergrootste moeilijkheden thans overwonnen zijn. Mede op grond hiervan meent de minister de hoop te mogen uitspreken, dat spoedig verbeteringen tot stand zullen kunnen komen in vorengeschetste toestanden. (A.N.P. 20-7)

Visie van Dr. Drees —
Minister-president dr. W. Drees heeft in een interview voor de Duitse pers met prof. dr. Kurt Wohldran-Arokay op een desbetreffende vraag gezegd, dat er ongetwijfeld in het huidige Duitsland regeringsposities worden ingenomen door personen, wier democratische gezindheid geen wantrouwen meer verdient. „Het is verheugend", aldus de minister-president, „dat vele belangrijke functies worden vervuld door Duitsers, die tegen het nazi-regime in verzet kwamen en dit reeds in de tijd toen het nazi-bewind voor altijd almachtig scheen". Dit nu zal aan het noodzakelijke herstel van de betrekkingen tussen Duitsland en de democratische landen (in het bijzonder de Benelux-landen en West-Europa) ten goede komen.
„De Nederlanden", aldus verklaarde minister-president Drees voorts, „hebben zich thans wel voldoende van de oorlogsherinneringen kunnen losmaken, om nu bewust een politiek van samenwerking met Duitsland na te streven. Deze zou in de eerste plaats vorm moeten krijgen door het opnemen van Duitsland in West-Europa. Ik persoonlijk heb mij er ook gedurende de oorlog — ondanks het vele leed gedurende de bezettingsperiode — rekenschap van gegeven, dat een spoedig herstel der betrekkingen noodzakelijk zou zijn, alleen al terwille van de wederopbouw van Europa. Het begin ter bevordering der economische betrekkingen en van het culturele contact is er reeds. Wat het laatste betreft, dit geschiedt zowel via de Unesco als ook door particulier initiatief van Nederl. zijde.
Dit heeft de steun van de Nederlandse regering. Men mag verwachten, dat dit contact in toenemende mate zal worden bevorderd door het initiatief van de kerken en van de politieke en sociale organisaties. Als Duitsland in de Raad van Europa wordt opgenomen — helaas zal dit voorlopig alleen West-Duitsland kunnen zijn — dan zal dit een zeer belangrijke stap in de goede richting betekenen".
„Het Duitse volk moet beseffen," aldus besloot de minister-president, „dat het lange tijd kan duren voordat bij de buurvolken de wonden geheeld zullen zijn, die geslagen werden door de aanvalsoorlog, die onder de leiding van de nazi's werd ontketend, en door de wreedheden van de Hitler-bezetting. De buurvolken, van hun kant, moeten begrijpen, dat behalve de economische noodzakelijkheid van hernieuwde samenwerking, vooral ook het herstel van de verhoudingen tussen mens en mens een morele noodzakelijkheid is. Dit wordt vergemakkelijkt door de herinnering aan de talloze Duitsers, die wij in de concentratiekampen als medeslachtoffers hebben ontmoet, medeslachtoffers, omdat zij zich door het Hitler-systeem niet hadden laten „gelijkschakelen". Moge het leed, dat dictatuur en oorlog ten slotte over allen heeft gebracht, nu eindelijk er toe bijdragen, dat wij thans gezamenlijk en gemeenschappelijk pogen vrijheid en vrede te herstellen, te bewaren en te beschermen".
(Parool 15-6)

BIOGRAPHIE

JOHN W. SNYDER

De Amerikaanse secretaris van Financiën John Snyder maakt thans een reis door Europa, om besprekingen te voeren over monetaire en andere problemen.
John W. Snyder werd op 21 Juni 1896 te Jonesboro in Arkansas geboren. Hij volgde de Jonesboro Grade en High School en studeerde in de jaren 1914-'15 aan de Vanderbilt University te Nashville.
In het voorjaar van 1917 ging hij naar een opleidingsschool voor officieren. Hij werd reeds aan het einde van dat jaar naar Frankrijk gezonden, naar de artillerieschool te Saumur. Hij streed achtereenvolgens aan vijf fronten en werd zowel door de Franse als de Amerikaanse regering onderscheiden. Hier leerde hij ook de latere president der Verenigde Staten Harry Truman kennen, uit welke kennismaking een blijvende vriendschap groeide.
In September 1918 werd hij bevorderd tot kapitein. Hij verbleef nog tot 1919 bij de Amerikaanse bezettingstroepen in Duitsland (Rengsdorf), keerde vervolgens naar de Ver. Staten terug en bekleedde verschillende functies in het bankbedrijf (in Arkansas en Missouri). In 1920 trad hij in het huwelijk uit welk huwelijk een dochter werd geboren. In 1930 werd hij verbonden aan het bureau van de Comptroller of the Currency. In 1937 volgde zijn benoeming tot hoofd van de afdeling St. Louis van de Reconstruction Finance Corporation (R. F. C.). In 1940 werd hij tevens assistent van de directie der R.F.C. en vice-president van de Defense Plant Corporation. In 1943 legde hij al deze ambten neer en werd hij vicepresident van de First National Bank of St. Louis. Hij bleef echter slechts korte tijd in het particuliere bedrijf, want reeds begin 1945 riep Truman hem tot het ambt van Federal Loan Administrator en in Juli van dat jaar werd hij directeur van het Bureau voor Oorlogsmobilisatie en Reconversie. Hoewel geen economist van huis uit was hij in deze functie de rechterhand van de president met betrekking tot bijna alle kwesties, die de stormachtige overgang van oorlogs- naar vredeseconomie raakten.

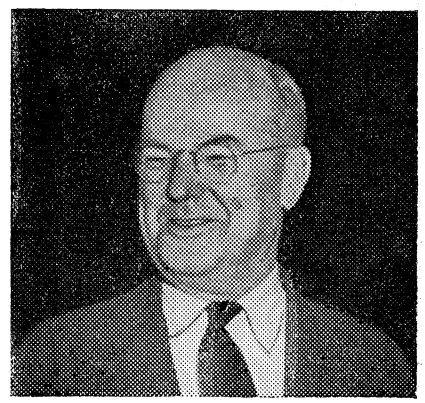

Herhaaldelijk werd zijn beleid gecritiseerd, niet alleen omdat hij een representant was van wat wel de „Missouri-invloed" werd genoemd, maar vooral omdat dit beleid te conservatief werd geacht te langzaam ook en te veel beïnvloed door de woordvoerders der „big business". Hij behield evenwel steeds het vertrouwen van de president, die hem als een zijner belangrijkste adviseurs op economisch gebied beschouwde.
In Juni 1946 werd hij benoemd tot secretary of the Treasury, te vergelijken met onze minister van financiën.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

17 Juli (Zondag)

Indonesië — Djumhana vormt wederom kabinet van Pasundan. (8212 Kr. 15-7). Dr. Van Royen keert van een kort bezoek aan Djokja te Batavia terug.
Portugal — 300 Man troepen vertrekken naar de Portugese kolonie Macau (China) om de aanwezige troepen ter handhaving van de neutraliteit in de burgeroorlog te versterken.
Ver. Staten — Sedert het aannemen van de ontheemdenwet (1948) is het aantal geïmmigreerde ontheemden gestegen tot 47.015.
— Dr. R. Bunche bemiddelaar der V. N. ontvangt de „Spingarn-medaille", welke is ingesteld voor negers die zich onderscheiden.
Zuid-Afrika — Prof. dr. D. B. Bosman benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister in Nederland.

18 Juli (Maandag)

Australië — Staking in kolenmijnen verloopt. (Zie 8189 Kr. 27-6).
China — Maarschalk Tsjiang-Kai-sjek benoemd tot voorzitter van de uit 12 leden bestaande noodcommissie, welk in feite het opperste oorlogskabinet vormt.
Indonesië — De Philippijnen en de Republiek zullen op elkaars grondgebied consulaten openen.
— Moh. Natsir kondigt reorganisatie aan van het republikeinse kabinet. Het wordt ongewenst geacht, dat ministers tegelijkertijd lid zijn van de delegatie die onderhandelingen voert met de Nederlanders.
Israël — Te Haïfa wordt een wapenstilstand geparafeerd tussen Israël en Syrië.
Nederland — Aan de Nederlandse Oostgrens worden opnieuw kleine correcties aangebracht. De Duitse grensplaats Finkenrath met 70 inwoners wordt aan Nederland overgedragen. (zie 8079)
Tsjecho-Slowakije — Zes ministers vertrekken op uitnodiging van de Russische regering naar de Kaukasus voor het doorbrengen van een maand vacantie en ter bestudering van toestanden in de Sowjet-Unie.
— Vijf personen ter dood gebracht. Zij waren schuldig bevonden aan hoogverraad en het plegen van spionnage en sabotage.

19 Juli (Dinsdag)

Ceylon — Het landings- en overvliegververbod voor K.L.M.-vliegtuigen wordt opgeheven.
China — Tengevolge van overstromingen zijn in Midden- en Zuid West-China 250.000 personen dakloos geworden.
— De communistische troepen openen een offensief in de richting van Kanton.
Engeland — Minister Cripps, die aan een maagziekte lijdt, vertrekt naar Zwitserland voor een rustkuur van zes weken.
— John George Haigh, moordenaar van 9 personen, wordt veroordeeld tot de dood door de strop.
Griekenland — Radio-Athene doet beroep op de mogendheden, om het Griekse leger toe te staan Albanië binnen te rukken.
Indonesië — Gedelegeerden van de B.F.O. wonen een openbare vergadering van het K.N.I.P. bij.
Nederland — Eerste Kamer aanhoort in comité-generaal regeringsverklaring over Indonesië.
— De Beweging van Wereld-federalisten richt zich in een open brief tot veldmaarschalk Montgomery aangaande de rede die deze op 15 Juli in de Ridderzaal te 's Gravenhage heeft uitgesproken. De Beweging van Wereld-federalisten is van mening, dat Montgomery ons „tracht te verleiden tot negatieve arbeid zelfs in dienst van de vrede. Hij propageert een nieuwe oorlog, ten einde de vrede te winnen". (Zie 8112 Kr. 15-7).
— Tweede Kamer keurt met 65 tegen 7 (comm.) stemmen het Atlantisch pact goed.
Tsjecho-Slowakije — De regering waarschuwt de geestelijkheid, dat représailles zullen worden genomen indien het „illegale" pauselijk decreet betreffende de excommunicatie zal worden uitgevoerd.
Vaticaan — Paus Pius de XII ontvangt de Amerikaanse minister van Financiën John W. Snyder.

20 Juli (Woensdag)

België — Bij de definitieve samenstelling van de Senaat kregen de katholieken 92 zetels, socialisten 53, liberalen 24 en communisten 6 zetels. (Zie 8193 A).
Bulgarije — De Nationale Assemblée benoemt de minister van Buitenlandse Zaken, Vassil Kolarow tot minister-president als opvolger van Georgi Dimitrow. Kolarow is 72 jaar oud en had in 1923 met Dimitrow de leiding van de opstand tegen de Bulgaarse regering. Van 1923 tot 1945 woonde hij in het buitenland. Na zijn terugkeer werd hij president van de Nationale Vergadering. In 1947 werd hij benoemd tot minister van Buitenlandse Zaken.
Frankrijk — Jozef Joanovici, die met de Duitsers had gecollaboreerd (levering van oud metaal) doch tegelijkertijd de Maquis had gesteund, wordt veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf, eerverlies, een boete van 600.000 frs. en verbeurdverklaring van zijn vermogen ter waarde van 50.000.000 frs. Hij gaat in hoger beroep. (Zie 7102 C).
Indonesië — Te Djokja begint eerste gedeelte van de inter-Indonesische conferentie. 63 Vertegenwoordigers van de B.F.O. nemen er aan deel. (Zie in dit nr.).
Internationaal — Engeland en Frankrijk protesteren in de Veiligheidsraad tegen toelating van Albanië, Bulgarije, Hongarije, Roemenië en de Mongoolse volksrepubliek als leden van de V.N. Als motief werd aangevoerd, dat genoemde landen geen rekening hielden met de menselijke rechten en vrijheden.
Nederland — De Johan Wagenaarstichting nodigt de componisten Hendrik Andriessen, Henk Badings, Rudolf Escher, Hans Henkemans, Karel Mengelberg en Alexander Voormolen uit een korte compositie te schrijven, welke zullen worden uitgevoerd door het Residentieorkest.
— De afdeling Rotterdam van de Alg. Ned. Bond van Zeevarenden scheidt zich af van de E.V.C.
Sowjet-Unie. — De regering zendt gelijkluidende nota's aan de regeringen van Italië, Engeland, Frankrijk en de V. S. waarin zij verklaart de aansluiting van Italië bij het Atlantisch pact als een schending van het vredesverdrag te beschouwen.

21 Juli (Donderdag)

Birma — Het landings- en overvliegverbod voor K.L.M.-vliegtuigen wordt opgeheven.
Engeland — Het kabinet keurt een plan goed om de activiteit van de luchtbrug eind September met tweederde te verminderen.
Frankrijk — Het Indochinese koninkrijk Laos wordt onafhankelijk verklaard. Het zal deel uitmaken van de Franse Unie. In het koninkrijk wonen 1 millioen mensen.
Indonesië — Volgens Moh. Natsir zal na overdracht der souvereiniteit de positie van het Nederlandse leger die zijn van een vreemd leger, dat geen functie meer heeft.
Joego-Slavië — Er zouden besprekingen plaats hebben gehad tussen Joego-Slavische autoriteiten en hoogwaardigheidsbekleders van de R.K. kerk. Er zou gesproken zijn over amnestie voor veroordeelde en gevangen priesters.
Nederland — Koningin Juliana stelt de nieuwe 40 KW korte-golfzender van de Wereldomroep P. C. J. officieel in werking.
— Opgericht is een actie-comité Nieuw Guinea Vooruit, met het doel materiële steun in de uitgebreidste zin te verlenen aan de pioniers, die op het ogenblik in Nederlands Nieuw Guinea verblijven.
— Op last van de regering is een commissie ingesteld, die tot taak heeft te onderzoeken of de jonge Nijmegenaar Jan van Hooff in 1944 de Waalbrug voor geallieerden heeft behouden, daar omtrent dit feit twijfel is gerezen.
Ver. Staten — De Senaat ratificeert met 82 tegen 13 stemmen het Atlantisch pact.

22 Juli (Vrijdag)

China — Communistische troepen trekken de provincies Tsjekiang en Hoenan binnen. Tsjang-Tsja, hoofdstad van Hoenan, wordt bedreigd.
— Het garnizoen van de Britse kroonkolonie Hongkong zal op een sterkte van 25.000 worden gebracht.
Frankrijk — Tegen August Abetz, Hitlers ambassadeur in Frankrijk, wordt 20 jaar dwangarbeid geëist. Hij wordt o.a. verantwoordelijk gesteld voor de massadeportatie van Joden en Franse arbeiders.
— Abbé Boulier, links georiënteerd R.K. geestelijke, wordt door zijn superieuren geschorst.
Nederland — Tweede Kamer aanvaardt met algemene stemmen de interim-regeling voor Suriname.
Roemenië — De regering bepaalt, dat buitenlandse diplomaten in het vervolg vergunning behoeven om de hoofdstad te verlaten.
Vaticaan — Van de 22.194 in de Europese landen werkzaam zijnde priesters, zouden 1500 — 7% dus — gedood, verbannen of verdwenen zijn.

23 Juli (Zaterdag)

België — Dr. Van Cauwelaert, die op 22 Juli op zijn verzoek van zijn informatieopdracht werd ontheven, vertrekt naar Prègny voor een onderhoud met koning Leopold.
Hongarije — De grens met Joego-Slavië wordt — evenals reeds het geval is met grens met Oostenrijk — afgesloten.
Indonesië — De inter-Indonesische conferentie besluit de V.S.I. „Republik Indonesia Serikat" te noemen. De Republiek zal gebaseerd zijn op de beginselen van democratie en federalisme.
Ver. Staten — Tien senatoren stellen voor onmiddellijk een onderzoek te doen instellen naar de mogelijkheden de Noord-Atlantische democratieën in een federale unie samen te voegen.
West-Indië — De Staten van Suriname dringen er bij regering en Tweede Kamer op aan het ontwerp-interimregeling terug te nemen en te verwerpen. Er bestaat in het bijzonder bezwaar tegen de amendementen i.z. het bijzonder onderwijs.

Nederland

A. Dertig jaar Fokker - Regeringsopdracht - Praedicaat „Koninklijke" —

De Nederlandse regering heeft aan de N.V. Nederlandse Vliegtuigenfabriek Fokker te Amsterdam de order gegund voor de bouw van straaljagers van het type Meteor, zoals die door de Britse Glosterfabriek reeds vervaardigd worden. Fokker zal 300 Meteors in licentie vervaardigen. Het ligt in de bedoeling, dat van dit aantal 150 toestellen in dienst gesteld zullen worden van de Nederlandse luchtmacht, terwijl een gelijk aantal in hoofdzaak bestemd is voor de Belgische luchtmacht.

De motoren voor deze jachtvliegtuigen worden vervaardigd in België, in de F.N. fabrieken te Herstal. Daar is men reeds gevorderd met de productie van 600 Rolls Royce reactiemotoren, waarvoor de Belgische fabriek de licentie heeft verworven.

Op de receptie die de directie van Fokker op 21 Juli in het Vondelpark-paviljoen te Amsterdam hield ter gelegenheid van haar 30-jarig bestaan, heeft de staatssecretaris van Oorlog, mr. W. H. Fockema Andreae, het desbetreffende contract overhandigd.

Z.K.H. Prins Bernhard deelde tijdens de receptie mede, dat het H.M. de Koningin had behaagd de Fokkerfabriek het praedicaat „Koninklijke" te verlenen.

(Parool 15-7 - A.N.P. 21-7)

(Vor. ber. Fokker 7706 B)

B. Petitionnement „Rijkseenheid"

Afgevaardigden der plaatselijke afdelingen van het Comité tot handhaving der Rijkseenheid, zijn op 16 Juli te Den Haag bijeen geweest, om zich, zoals prof. mr. P. S. Gerbrandy zeide, te bezinnen op de vraag, welke daad er gesteld moet worden, nu het Koninkrijk in een toestand is gekomen even benard als die van 10 Mei 1940. Zij besloten een petitionnement aan H.M. de Koningin aan te bieden.

De heer Reyers stelde als eisen aan het merfractie zeide o.m.:

„Wie de beide gedachten uit de koninklijke rede van 1942, n.l. „Vrijwillig samengaan" en „binnen rijksverband", beschouwt in haar samenhang, bevordert een heilzame ontwikkeling, maar wie ze splitst bevordert de revolutie," aldus spr. die het ergste gevolg van het gevoerde beleid zag in het feit, dat wie ons in Indonesië trouw waren nu zijn verraden en van ons vervreemd en dat wij onze haters in de kaart spelen.

De heer Reyers stelde als eisen aan het Indonesische beleid, dat overdracht van de souvereiniteit slechts mag plaats hebben aan een wettelijke overheid van een gefundeerde rechtsstaat.

„Wij kunnen de verantwoordelijkheid voor de politiek van dit kabinet niet meer aanvaarden en moeten aandringen op een nationaal kabinet ad hoc. Het volk van Nederland moet ontwaken, in zijn ouderdom, maar vooral in zijn jeugd".

Admiraal Helfrich achtte herstel van orde en rust voorwaarde voor een oplossing. (Trouw 18-7) **(Vor. ber. 7485 C)**

Indonesië

C. De inter-Indonesische conferentie geopend - Ontwerp van B.F.O. voor Federale Regering —

Op 20 Juli is te Djokjakarta de z.g. inter-Indonesische conferentie geopend. Deze conferentie heeft tot doel contact te leggen tussen de Republiek en de B.F.O. in verband met het op de Ronde Tafel-conferentie te 's-Gravenhage in te nemen standpunt. Tevens zal hier beslist worden of er één Indonesische delegatie aan de conferentie zal deelnemen dan wel een republikeinse delegatie en een delegatie van de B.F.O.

De vergadering werd geopend met het zingen van „Indonesia Raja", het Indonesische volkslied.

Moh. Hatta onderstreepte het belang der eenheid. „De eenheid van Indonesië," zo zeide hij o.a., „gaat boven de belangen van gebieden en individuen. Het is niet belangrijk, of er een of twee delegaties naar Den Haag gaan, belangrijk is het wederzijds begrijpen. Het is niet mogelijk, alle problemen in een week tijds op te lossen, het inter-Indonesische gesprek zal ook in Den Haag door dagelijks overleg worden voortgezet. Het belangrijkste is, dat wij thans samenwerken om de souvereiniteit te ontvangen".

Sultan Hamid, voorzitter van de B.F.O., noemde de inter-Indonesische conferentie een grote gebeurtenis en zeide, dat zijn dankbaarheid daarvoor niet onder woorden is te brengen. Wij gaan, zo zeide hij, nu een nieuwe phase in, wij gaan nu schouder aan schouder voorwaarts schrijden. Misschien zijn er meningsverschillen, doch in beginsel zijn wij het eens, de kloof is overbrugd. Hij noemde het belangrijkste punt ter bespreking de vorm der eerste regering.

Sukarno noemde de conferentie „een historisch ogenblik, waarop voor eeuwen zal worden beslist over het lot van Indonesië". Hij zeide: „Wij hebben hetzelfde doel, namelijk de vrijheid van geheel Indonesië onder één vlag, de rood-witte vlag. Laten wij niet in moeilijkheden geraken door te veel aandacht te besteden aan ondergeschikte kwesties". Sukarno citeerde de woorden van Douwes Dekker:

Aan geen berg stoot zich de voet,
't Is de kiezel die struikelen doet.

De vergadering werd gesloten met een volksdéfilé, dat ook door de te Djokja vertoevende leden der U.N.C.I. werd gadegeslagen.

De correspondent van de N.R.C. seinde op 20 Juli aan zijn blad o.m.: De sfeer in Djokja, waar hedenochtend de inter-Indonesische conferentie werd geopend, is niet anders dan aangenaam en vrolijk te noemen, althans voor zover wij op het uiterlijk moeten afgaan. Er waren veel mensen op de straten; ter conferentie zag men opgewekte gezichten. De opening was plechtig, doch niet stijf, in lelijke hotelzalen — waar op de bepaalde tijd Sukarno binnentrad in een smetteloze en voortreffelijk gesneden uniform. De redevoeringen waren vriendelijk, zoals bij dergelijke gelegenheden gebruikelijk is en later heerste er een lichte feeststemming bij de schoolkinderen en het défilé van de opgeschoten jeugd. Vele der meegedragen spandoeken riepen op tot eenheid in de geest van „alleen sterk door eenheid, één land, één taal" en dergelijke. Bij het défilé stonden om Sukarno de leden van de U.N.C.I., die onverwacht voor velen hedenochtend naar Djokja waren vertrokken en bij de optocht ook werden toegejuicht en bij het brengen van de merdeka-groet door de jeugd terugwuifden, evenals de federale staatslieden, zoals de lachende sultan Hamid, Anak Agung en Abdul Malik.

Ontwerp voor Federale Regering —

Aan de plenaire vergadering van de inter-Indonesische conferentie (20 Juli) is door de B.F.O. een ontwerp-staatsregeling van de Ver. Staten van Indonesië aangeboden. Het ontwerp voorziet volgens de te Djokja vertoevende politieke correspondent van Aneta in een procedure voor de totstandkoming van een federale regering, die de souvereiniteit kan overnemen en als eerste regering van de V.S.I. kan optreden.

Volgens dit ontwerp, zullen de organen van de V.S.I. zijn:

1) Een president, gekozen door gemachtigden van de regeringen uit de gebieden, die tezamen de V.S.I. vormen en die een constitutioneel staatshoofd bezitten;

2) De ministers, verdeeld in een kernkabinet en ministers, die uitsluitend departementshoofden zijn. Drie of vijf leden van het kernkabinet zullen worden benoemd door de president op voordracht van de regeringen en gebieden, die de V.S.I. vormen. Andere ministers worden door de president benoemd op voordracht van het kernkabinet. De mi-

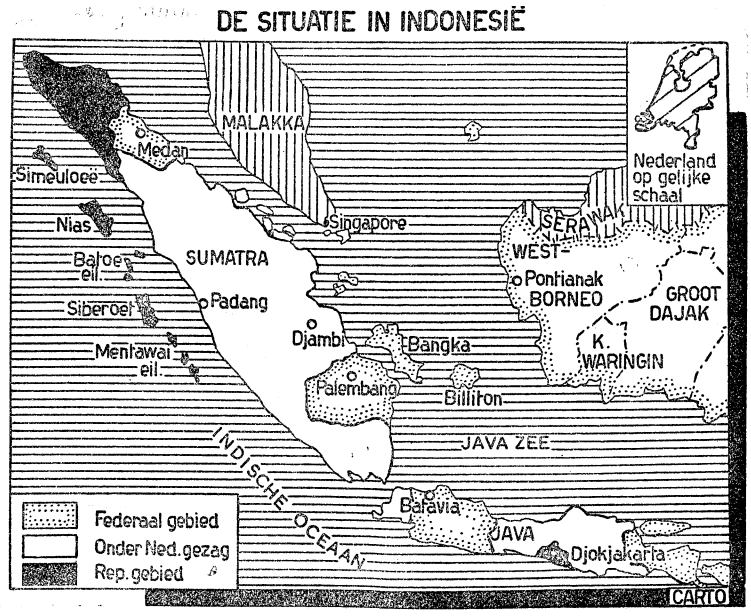

nisters zijn verantwoordelijk tegenover de senaat en de volksvertegenwoordiging. De senaat, bestaande uit vertegenwoordigers van zelfstandige staatkundige eenheden, kan niet ontbonden worden. Van de senaatsleden worden er twee uit elk gebied aangewezen door de desbetreffende gebieden; zij stemmen zonder ruggespraak met de regeringen en besturen, die hen aanwezen.

De volksvertegenwoordiging zal worden samengesteld in verband met het zielenaantal van de samenstellende staatkundige eenheden met inachtneming van het artikel van het Van Royen-Rum-accoord, dat de Republiek een derde van het zetelaantal toekent. Ieder deelgebied zal tenminste twee en ten hoogste tien

MENINGEN

AMERIKAANSE PERSSTEMMEN OVER INDONESIE

A. Barrows, een van de 13 Amerikaanse journalisten, die, na op uitnodiging van de Nederlandse regering een rondreis door Indonesië te hebben gemaakt, verongelukten (zie 8216 G), schreef o.m.: „Het hoofdverschijnsel in de Indonesische politiek is een factor waar iedere objectieve berichtgever telkens weer de nadruk op moet leggen: de Indonesiërs zijn eenvoudig niet klaar om een eigen regering te hebben. De onafhankelijkheidsbeweging van pres. Sukarno heeft zo diep wortel geschoten en heeft zo'n vat op het volk, dat niets het kan tegen houden.

Maar hoe oprecht de nationalistische Republikeinen ook mogen zijn in hun streven naar Merdeka (vrijheid), het is een feit, dat zij nog niet klaar zijn om onmiddellijk — zoals het plan is — de uitgebreide taak van zelfregering over te nemen, zonder een behoorlijke periode van oefening.

De onafhankelijkheid is zeker aanstaande in dit sprookjesachtige Oosterse land, maar de Westerse wereld moet de realiteit van wat hier gaande is kunnen zien. Zij kan niet de politiek voor Indonesië laten verstoren door verdraaide voorstellingen. Een feit blijft, dat de Republikeinen nog een lange weg moeten gaan, voordat zij rijp zullen zijn om zichzelf te regeren".

☆

De Washington Daily News publiceerde een aantal posthume artikelen van **Burton Heath.** Deze constateerde hierin o.m.: „De diplomatie van de Verenigde Staten heeft een andere zeer grote blunder in het Verre Oosten begaan. Nadat wij China verloren hebben, gaven wij nu opnieuw aan Moskou de gelegenheid, waarop het zat te wachten, om in Indonesië — een gebied, dat een sleutelpositie zal blijken in te nemen in een oorlog in de Pacific — door te dringen. Onlangs hebben wij door middel der V.N. de Nederlanders gedwongen Indonesië vrijheid te geven op een zo snelle en plotselinge wijze, dat in de komende vijf jaren, waarin beslist zal worden over het al of niet uitbreken van een derde wereldoorlog, er in Indonesië geen stabiele regering zal zijn. Wij hebben onze steun verleend aan de minst democratische en minst westersgezinde groep in de archipel door hen een overheersende positie te geven in de komende nieuwe regering."

„Aan de federalisten schonk het State Department geen aandacht. De federalisten en de republikeinen ontmoeten elkaar op een inter-Indonesische conferentie. Daar beide groepen vrijheid verlangen, menen sommige waarnemers, dat zij elke grond voor onenigheid zullen vermijden: „zij zullen hun onenigheden verschuiven naar de constituerende vergadering." „In Den Haag, zo redeneren deze waarnemers, zullen de Nederlanders bijna alles tekenen om uit de verwarring te geraken. De Indonesiërs zullen hun onafhankelijkheid verkrijgen zonder de kwestie, die sedert 1945 bloedvergieten en opstand veroorzaakte, te hebben opgelost. Hoe ver kan de Republiek van Sukarno—Hatta zich aan de rest van Indonesië opdringen?"

Heath verklaarde nog, dat de vertegenwoordigers van het State Department in Indonesië zich gebelgd hebben getoond over de reis van de Amerikaanse journalisten en voorts dat Amerikaanse en Australische waarnemers te velde voor de Verenigde Naties ervan overtuigd zijn, dat hun op feiten berustende rapporten zijn verdraaid.

☆

Blijkens het laatste vraaggesprek met **Knickerbocker,** dat kort voor diens dood in Singapore op de gramofoonplaat werd vastgelegd, was deze journalist van mening, „dat een rustige zakelijke beoordeling van de zijde der Amerikaanse publieke opinie en van de V.N. tot een andere oplossing van de Indonesische kwestie zou hebben geleid."

Sprekend over het onderhoud met Sukarno zeide Knickerbocker: „Als eindindruk vond ik, dat Sukarno mij min of meer — het heeft niets verontrustends — aan Hitler herinnerde, een man met wie ik heel veel gesproken heb. Hitler maakte onder vier ogen maar een zeer rampzalige indruk en men realiseerde zich met een grote figuur te doen te hebben, omdat hij groot was op de volkstribune. Sukarno, zo verzekerde men mij, moet dezelfde greep op zijn gehoor hebben. Wij hebben daarvan in geheel Indonesië gehoord.

Is dit zo, dan moet men Sukarno ernstig nemen, hoewel zijn persoonlijkheid niet sterk genoeg schijnt om hem de man te doen zijn met voldoende karakterkracht om het hoofd te bieden aan de chaotische toestanden, die zullen ontstaan na het vertrek der Nederlanders. Ik althans ben van mening, dat hij dat niet aan kan, maar indien in zijn eigen partij de wijze mannen de overhand krijgen, zal een man als Sjahrir belast kunnen worden met de uitvoering, en Sukarno het ornament kunnen blijven. Het zou volgens mij het best denkbare uitzicht op de ganse Indonesische kwestie bieden als Sjahrir president werd van de V.S.I. en dan de vroegere luitenant-gouverneur-generaal Van Mook als adviseur optrad. Zoals echter de zaken nu tot ontwikkeling zijn gekomen is de kans op dit perspectief maar heel klein."

☆

Niet alle Amerikaanse journalisten hebben zich in afkeurende zin over de politiek van Amerika uitgelaten. **Fred Colvig** schreef in zijn laatste brief aan de Denver Post, dat hij niets had aangetroffen, dat hem het recht gaf ernstige critiek uit te oefenen op de tegenwoordige Amerikaanse politiek ten aanzien van Indonesië. Hij verweet in deze brief zijn collega's, die anders schreven, voorbarigheid. Zij hadden, zo beweert hij, hun politiek al kant en klaar uitgestippeld. Hun grote fout was hun bewering, dat zij het communisme verbonden achtten aan de aard van de republiek. Hij zelf was van mening, op grond van zijn gesprekken met Martin Eden, Amerikaans specialist ter zake van het communisme, dat het communisme in Indië een gevaar is, dat slechts op lange termijn te duchten is.

Het grote gevaar is echter, dat het nationalisme van het oude Azië voor de Aziaten een zodanige demagogische leuze zal worden, dat het de economie van Indonesië in stukken zal scheuren, indien het Westen niet medehelpt. Dit acht hij de sterkste kant van de Nederlandse politiek. Op Amerika nu zal de zware verantwoordelijkheid rusten een stabiel regiem te vestigen en daarbij de Nederlanders te helpen.

Want als het de republikeinen gelukt met de Nederlanders betrekkingen van samenwerking te vestigen, dan zullen dezen de beste gidsen zijn op de weg naar onafhankelijkheid.

☆

Intussen heeft de journalist **Joseph Alsop,** die — niet tezamen met de omgekomen Amerikaanse journalisten — een reis heeft gemaakt door Indonesië, enige gedachten geformuleerd voor een „constructieve Amerikaanse politiek" inzake Azië. Elseviers Weekblad gaf deze als volgt weer: Zij gaan uit van de stelling, dat de krachtigste stroming in het Oosten het „nieuwe nationalisme der koloniale volken" zou zijn. En dat het grootste gevaar ligt in de tendenz van die nationale bewegingen om in handen te geraken van communistische leiders.

Op deze praemissen steunt dan het Amerikaanse plan, dat Alsop aldus formuleert: „Ten eerste moeten de Engelsen en wij ons verenigen om te trachten de twee andere Aziatische koloniale mogendheden, Frankrijk en Nederland, er van te overtuigen, dat het liquideren van het koloniale systeem de beste manier is om de communisten in Azië schaakmat te zetten."

„Ten tweede moeten de leiders van koloniale volken, die reeds bevrijd zijn, en met name de Indiërs en de Philippino's, bewogen worden tot een locaal initiatief voor samenwerking teneinde de Aziatische machtsgreep van het Kremlin te frustreren. Dit met het doel de schijn te vermijden van inmenging door vroeger-koloniale mogendheden."

„Ten derde zal het gehele niet-communistische gebied van Azië, daarbij inbegrepen Japan, de Philippijnen, Formosa, Zuid-Oost-Azië en India verenigd moeten worden tot een soort Azië-Pacific-gemeenschap. Dan mag men aannemen dat de Verenigde Staten, als de leidende Pacific-mogendheid met Aziatische bases in Okinawa en elders, aan die Azië-Pacific-gemeenschap op dezelfde wijze zullen deelnemen als onze deelneming aan de Atlantische gemeenschap door het Atlantisch verdrag."

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

afgevaardigden mogen hebben. De minderheidsvertegenwoordiging is zoveel mogelijk een zaak van de desbetreffende gebieden. De regering der V.S.I. kan, indien minderheden onvoldoende vertegenwoordigd worden geacht, het aantal vaststellen.
De volksvertegenwoordiging dient ten spoedigste vervangen te worden door een gekozen huis van afgevaardigden, dat tezamen met de senaat de constituante zal vormen.
Onmiddellijk na de overdracht van de souvereiniteit dient de regering maatregelen te treffen voor algemene verkiezingen voor het huis van afgevaardigden. T.a.v. de federale opbouw zegt de conceptie, dat in afwachting van de voltooiing van de federale opbouw uit onderling gelijkwaardige, gelijkberechtigde negara's, de thans bestaande negara's en staatkundige eenheden in beginsel gelijkgerechtigd zijn. De regering heeft o.m. het oppergezag over de federale strijdkrachten en het benoemingsrecht van officieren; de negara's hebben geen eigen strijdkrachten.
De wetgevende macht zal worden uitgeoefend door de regering samen met het parlement, waarbij zowel de regering als de senaat en volksvertegenwoordiging het recht van initiatief hebben. De volksvertegenwoordiging heeft wel, de senaat niet het recht van amendement.
Het ontwerp zegt verder, dat de federale regering aanstonds voorzieningen moet treffen voor een Indonesische vertegenwoordiging in Nederland door hoge commissarissen. Het voorziet voorts in de erkenning van godsdienstvrijheid en merkt op, dat de voorlopige staatsregeling een bepaling moet bevatten, dat de bevolking van de onderscheiden gebieden in Indonesië de gelegenheid tot zelfbeschikking langs democratische weg zal hebben, teneinde de plaats van haar gebied te kunnen bepalen in negara's, welke tezamen de V. S. I. vormen, dan wel in de V. S. I. zelf. (Aneta 20-7) **(V. b. 8199 en 8178 D)**

A. Beroep van Hatta op Nederlanders en Indonesiërs —

Hatta, de Republikeinse premier, heeft in een rede tot het werkcomité van het K.N.I.P. (voorlopige Republikeinse parlement) een beroep gedaan op de Nederlanders en Indonesiërs de taak van de overdracht van „volledige, volmaakte en onvoorwaardelijke souvereiniteit in een geest van goodwill en wederzijds vertrouwen op te vatten, zodat het doel, zowel van de Nederlanders als van de Indonesiërs, op vreedzame wijze kan worden bereikt". Hatta voegde er aan toe, dat „de goede betrekkingen en het begin van samenwerking" reeds bestonden tussen de Republikeinen en federalen. President Sukarno en hij hadden het risico genomen persoonlijke waarborgen te geven t.a.v. een „staakt het vuren", omdat het herstel van de Republikeinse regering te Djokja een morele overwinning voor de Republiek was. Het herstel was een „primaire factor, omdat het de continuïteit van de regering als een vaststaand feit, waarmede internationaal rekening gehouden moet worden, verzekert".

(A.N.P. 21-7).

B. Bezoek dr. Van Royen aan Djokja —

Dr. Van Royen heeft op 17 Juli een bezoek gebracht aan Djokja. Hij heeft hier gesproken met Sukarno, Hatta, Hadji Agus Salim, kolonel Sumatapang en de sultan van Djokja.
Op een persconferentie verklaarde dr. Van Royen o.m.: „Het staat absoluut vast, dat de souvereiniteitsoverdracht zal plaats hebben. De vraag is wanneer dit zal gebeuren. De beide delegaties doen hun best de Ronde Tafel-conferentie zo gauw mogelijk te doen aanvangen. Tot dusverre is alles vlot verlopen."
In antwoord op vragen van de journalisten, zeide dr. Van Royen o.a.: „Het wederzijds vertrouwen moet worden hersteld. Samenwerking is een voornaam ding, wil het land straks een internationaal peil bereiken. De souvereiniteit zal onvoorwaardelijk en reëel zijn. De Unie zal gebaseerd zijn op een gelijkwaardig en vrijwillig partnerschap. Er zal geen superstaat bestaat." (Nwe Courant 18-7)

Engeland

C. Dollarcrisis in het sterlinggebied - Commonwealth-conferentie —

Na besprekingen over de huidige dollarcrisis in het sterlinggebied en in West-Europa tussen de Engelse, Canadese en Amerikaanse Ministers van Financiën werd een kort communiqué uitgegeven waarin o.m. werd gezegd, dat devaluatie van het pond tijdens de besprekingen niet is voorgesteld. Voorts, dat men moet komen tot een stelsel voor de wereldhandel, waarin de dollar- en de andere landen samen kunnen werken in één multilateraal kader. Alle betrokken partijen moeten bereid zijn haar politiek met dit doel voor ogen te herzien.
De moeilijkheden der laatste maanden zag men niet anders dan als een vergering van de diepgewortelde fouten. Allen waren het over eens, dat andere mogelijkheden dan financiële bijstand, zoals de V.S. en Canada deze leveren moeten worden onderzocht.
De ministers van Financiën van het Britse Gemenebest hebben van 13 tot 18 Juli aan hetzelfde probleem besprekingen gewijd.
De ministers van Financiën zijn het eens geworden over de tekst van een document, waarin voor de regeringen der dominions wordt uitgestippeld, welke besparingen er naar schatting vrijwel onmiddellijk bereikt kunnen worden op het gebied van de met dollars te betalen invoer, als bijdrage tot de opheffing van het dollartekort.
In het na afloop van de besprekingen uitgegeven communiqué wordt o.m. gezegd, dat de ministers zijn overeengekomen, dat de beperkingen van de met dollars te betalen invoer zullen geschieden op basis van „gelijkheid van opoffering". Dit zou betekenen, dat de minder ontwikkelde leden van het gemenebest minder besparingen behoeven toe te passen bij deze invoer, dan de sterker geïndustrialiseerde landen van de dollarpool van het sterlinggebied. De verminderingen zouden mogelijk op deze basis, over het gehele sterlinggebied verspreid, een totale besparing van 25 procent op de met dollars te betalen invoer kunnen opleveren.
In het communiqué wordt verder gezegd, dat men het eens is met de ministers van Engeland, Canada en de Ver. Staten, dat gestreefd moet worden naar een wereldhandel, waarbij de dollarlanden en de niet-dollarlanden tezamen kunnen handelen binnen een enkel multilateraal stelsel.
De omstandigheden, waaronder een enkelvoudig multilateraal stelsel van wereldhandel en betalingen uitvoerbaar is, zijn op het ogenblik nog niet aanwezig. Bij de pogingen tot oplossing van het vraagstuk op kortere termijn dient men zich volgens de ministers te concentreren op maatregelen, die ingepast kunnen worden in het permanent stelsel van de wereldhandel.
Uitgezonderd Canada, hebben alle andere landen van het gemenebest het Britse voorstel tot beperking van de invoer uit de dollarzone, goedgekeurd.
(A.N.P. 13 en 20-7) **(V. b. 8217 E)**

D. Havenstaking - Afkondiging noodtoestand —

Een conflict tussen twee Canadese vakbonden, de communistisch georiënteerde Canadian Seamen's Union en de anti-communistische Seafarer's International Union, is aanleiding geworden tot een uitgebreide staking in de Londense havens en zelfs tot afkondiging van de noodtoestand.
Toen nl. in Maart jl. de C.S.U. wegens een loongeschil een staking begon, verklaarde de S.I.U. zich bereid schepen waar gestaakt werd te bemannen. De C.S.U. deed daarop een beroep op de havenarbeiders in geheel de wereld om de schepen die zij als besmet beschouwde, te boycotten. Toen men aan deze oproep ook in de Londense havens gehoor gaf en de arbeiders weigerden Canadese schepen te lossen, beantwoordden de havenautoriteiten deze weigering met het verbod om andere schepen te laden of te lossen, zolang men niet gereed zou zijn met het lossen van de Canadese schepen. Beide partijen bleven op hun standpunt staan en op 28 Juni werd in de Londense havens een algemene staking geproclameerd. Toen de staking zich steeds uitbreidde (ongeveer 13.500 man waren bij het conflict betrokken) en bleek, dat de overgrote meerderheid van stakers niet bereid was het werk te hervatten, heeft de koning op 11 Juli de noodtoestand geproclameerd. Deze maatregel werd op 13 Juli door het Lagerhuis met 435 tegen 4 stemmen goedgekeurd. Manschappen van land- en zeemacht werden in de havens te werk gesteld. In het geheel werden hierdoor 19 noodmaatregelen van kracht.
Deze maakten het o.m. mogelijk personen zonder bevel tot inhechtenisneming te arresteren, indien er „een redelijke" verdenking tegen deze personen zou bestaan, dat zij op enigerlei wijze de regeringsmaatregelen tegenwerken.
Dergelijke bepalingen zijn in de Britse geschiedenis nog maar éénmaal eerder van kracht geweest, namelijk in 1926 bij de toenmalige algemene staking. Het gezag in de Londense haven werd in handen gelegd van een speciale commissie die uit vijf leden bestond en benoemd werd door de minister van Arbeid.
Op 19 Juli publiceerde de Arbeidscommissie — waarin de vertegenwoordigers der zelfde vakverenigingen zitten, wier leden thans in staking zijn — een eenstemmig aangenomen verklaring, waarin de arbeiders werden aangespoord het werk uiterlijk 21 Juli te hervatten. Volgens de verklaring zou een in gebreke blijven het bestaan zelf van het arbeidsreglement in de havens (dat aan de vaste ingeschreven arbeiders een minimumloon garandeert) in gevaar brengen. Deze verklaring werd echter door een contra-communiqué van de regering waarin werd gezegd, dat de regering een beëindiging van het arbeidsreglement niet overwoog, gedesavoueerd.
De voorzitter van de Arbeidscommissie Lord Ammon werd door de regering gede regering. „Waarom de regering gek is geworden en gedaan heeft wat zij deed, weet ik niet".
Lord Ammon werd door de regering genoodzaakt ontslag te nemen als „Chief Whip" der regering in het Hogerhuis en

als kapitein van het erecorps van de „Gentlemen at Arms".
De stakers hebben op 25 Juli het werk hervat.
(Times 9 en 22-7; A.N.P. 13-7; Parool 21-7)
(Vor. ber. 8189 Kr. 28-6)

Frankrijk

A. **Congres Socialistische partij —** De socialistische partij (S.F.I.O.) heeft van 15 tot 20 Juni haar 41ste jaarcongres gehouden. Deze partij moest het laatste jaar een verlies boeken van 100.000 leden, terwijl in twee jaar tijds een millioen kiezers verloren gingen. Thans telt zij 140.000 leden en schijnt zij zich gestabiliseerd te hebben op een niveau van 17% van het electoraat. In zijn openingsrede wees de voorzitter van het congres, Daniel Mayer, erop, dat de soc. partij strijd moet voeren „op drie fronten", nl. tegen het communisme, het Gaullisme en tegen de armoede.
Een motie van Guy Mollet, waarin werd voorgesteld aan de coalitie-regering te blijven deelnemen, omdat sociale rechtvaardigheid gepaard moet gaan met verdediging van de republiek, werd aangenomen met 1668 stemmen.
Voorts werd een resolutie aangenomen, waarin verklaard wordt dat nog meer dan vroeger het einde van de oorlog in Indo China het essentiële en onmiddellijke doel van de regeringspolitiek moet zijn. De regering moet alles in het werk stellen, om tot een wapenstilstand te geraken, dank zij een internationale bemiddeling, die in al haar bepalingen en voorwaarden gewaarborgd wordt door de aanwezigheid van U.N.O.-waarnemers, die door de partijen zijn aanvaard. „De wapenstilstand zal het mogelijk maken de Frans-Vietnamese onderhandelingen te hervatten, om een regime te vestigen, dat gebaseerd is op de vrije uiting van de wil der bevolking van Viet-Nam, die op democratische wijze over haar lot zal beslissen." (Le Monde 15 en 16-7; A.F.P. 19-7) **(Vor. ber. 6865 K)**

Sowjet-Unie

B. **Protest tegen aansluiting van Italië bij Atlantisch pact —**
Naar aanleiding van Italië's toetreding tot het Atlantisch Pact heeft de Sowjet-Unie in gelijkluidende nota's de regeringen van Italië, Engeland, Frankrijk en de Verenigde Staten meegedeeld, dat zij Italië's aansluiting bij het pact beschouwt als een schending van het Italiaanse vredesverdrag en dat zij de drie westelijke mogendheden hiervoor verantwoordelijk stelt.
In haar nota wijst de Sowjet-regering op de clausule in de vredesverdragen, die de voormalige Duitse-satellietstaten de verplichting oplegt, vriendschappelijke betrekkingen te onderhouden met de geallieerde verdragsluitende partijen.
„Door de ondertekening van het vredesverdrag", aldus de nota, „heeft Italië beloofd zich te onthouden van alle acties tegen de staten, waarmee het verdrag is gesloten en dus ook van het toetreden tot allianties of andere groeperingen, die agressieve doeleinden nastreven. Italië is echter door zijn aansluiting bij het Noord-Atlantisch Pact toegetreden tot een militaire statengroepering van agressieve aard en gericht tegen de Sowjet-Unie en de volksdemocratische landen".
Dat de door het vredesverdrag aan Italië opgelegde beperking van zijn strijdkrachten door de toetreding tot het Atlantisch Pact is geschonden, concludeert de Sowjet-regering in het bijzonder uit het verzoek om militaire hulp voor vergroting der strijdkrachten en bewapeningsproductie, dat de Italiaanse regering reeds tot de Verenigde Staten heeft gericht.
Tenslotte noemt de nota de in het vredesverdrag opgenomen bepaling, dat bewapening, organisatie en gebruik van de Italiaanse strijdkrachten uitsluitend mogen beantwoorden aan de taak van grensverdediging en optreden in eigen land en zij merkt op dat „de Italiaanse regering ter rechtvaardiging van haar verzoek om Amerikaanse militaire hulp erop heeft gewezen, dat de toetreding tot het Atlantisch Pact meer verplichtingen aan Italië oplegt, waardoor vergroting van de strijdkrachten en de oorlogsproductie nodig zijn". (A.N.P. 20-7)
(Vor. ber. Russ. protest 3049 B)

Tsjecho-Slowakije

C. **Nationalisatie der Kerk - Voorwaarden voor overeenkomst —**
De regering heeft op 15 Juli medegedeeld, dat zij voornemens is, de contrôle over de gehele katholieke kerk te nemen. De volgende punten werden hierbij genoemd: 1. De staat zal zich het recht voorbehouden alle kerkelijke benoemingen te bekrachtigen of af te keuren. 2. Alle geestelijken zullen in het vervolg een staatsbezoldiging ontvangen. 3. Die priesters, die door een civiel gerechtshof veroordeeld zijn, zullen geen bezoldiging ontvangen en evenmin zij, die niet „in nationale zin betrouwbaar" zijn. 4. De kerken zullen opdracht ontvangen alle bezittingen te inventariseren en jaarlijks een begroting in te dienen. 5. Het administratieve oppertoezicht zal berusten bij de Tsjechische minister van opvoeding.
(Alg. Handelsbl. 16-7)
Naar een woordvoerder van het Vaticaan op 22 Juli meedeelde, hebben de bisschoppen van Tsjecho-Slowakije de mogelijkheid van overeenkomst met de regering uitgesloten, tenzij vrijheid van godsdienst wordt hersteld.
Van de regering wordt geëist, dat zij 1. steun aan de „katholieke actie" ontzegt; 2. de jurisdictie van de Paus in alle religieuze en kerkelijke aangelegenheden erkent; 3. maatregelen, die de godsdienstvrijheid beperken, ook die over de opvoeding der jeugd, herroept.
(A.N.P. 22-7)

Verenigde Staten

D. **President Truman over de mogelijkheid van oorlog —**
President Truman heeft te Chicago in een rede over de buitenlandse politiek der Verenigde Staten o.m. gezegd dat slechts de communisten van een vermindering der Marshall-hulp zouden profiteren. Truman zeide voorts nog: Er zijn personen, die ons willen doen geloven, dat oorlog tussen de mogendheden, die toegewijde aanhangers zijn van onze opvatting van internationale organisatie en die staten, die de internationale organisatie vormen, die thans de naam „communisme" draagt, onvermijdelijk is. Dit is echter niet het geval. Ik ben optimistisch, wanneer ik mijn blik op de toekomst richt, omdat ik geloof in de buitengewone aantrekkelijkheid van de democratische beginselen voor 's mensen geest en hart. Want het zijn deze beginselen, die in vrije landen zijn beproefd en die thans in de gehele wereld steeds meer aanhangers vinden.
Onze ideeën hebben de zege behaald in de strijd tegen de absolute monarchieën van de negentiende eeuw en zij zullen ook zegevieren over de nieuwe en verschrikkelijker vormen van dictatuur, zoals onze eeuw die kent.
(A.N.P. - Reuter 19-7)
(Vor. ber. President Truman 8219 B)

E. **Voorstel uitbreiding Monroe-leer**
De Senator Flanders heeft tijdens het debat over het Atlantisch Pact de wenselijkheid geuit in plaats daarvan de Monroe-leer van toepassing te verklaren op West-Europa. Een daartoe door hem op 15 Juli ingediende resolutie werd door senator Taft gesteund.
(New York Herald 15-7)

Boeken

F. **Het Regeringsbeleid 1940—1945 - Deel II van het Enquête-rapport *)**

Op 4 Juni is het tweede deel van het rapport der Enquête-commissie Regeringsbeleid 1940—1945 verschenen. Het behandelt in hoofdzaak het beleid van het kabinet-De Geer, dus de periode van Augustus 1939 tot het ontslag van minister De Geer. Voorts enige aspecten ook van de begintijd van het kabinet-Gerbrandy. De handhaving van de neutraliteitspolitiek, de oorlogsdagen en het vertrek van de regering naar Londen en de eerste maanden in Londen vindt men uitvoerig beschreven. Het is gedateerd 27 April 1949 en werd door dezelfde personen ondertekend als het eerste deel.
Wij vatten hieronder de belangrijkste conclusies van dit rapport samen.

Begin periode-De Geer — Het begin van de periode—De Geer is te stellen bij de kabinetsformatie in Augustus 1939. In zijn brochure „Verantwoording" (1946) heeft de heer De Geer geschreven dat hem bij de formatie voor ogen stonden de krachtige handhaving „van onze neutraliteit in de nabijzijnde oorlog" en openstelling van het ministersambt voor een partij voor welke dit tot dusverre steeds gesloten was geweest.
De commissie meent echter te mogen zeggen, dat deze opvattingen bij de besprekingen inzake de kabinetsformatie in Augustus 1939 minder duidelijk naar voren zijn gekomen dan uit de brochure van de heer De Geer zou kunnen worden afgeleid. Kort na de portefeuille-overdracht is de heer De Geer naar het buitenland vertrokken, en wel naar het Schwarzwald, om rust te nemen. Hij heeft deze vacantie onderbroken, maar hij bleef, in het land teruggekeerd, nog enige tijd in Beekhuizen bij Velp.
Afgezien van het vrij ongelukkig gekozen vacantieverblijf, Duitsland, is het feit, dat hij nog enige dagen in Beekhuizen, dus buiten het centrum der regering, heeft doorgebracht, „omdat zijn huis in Den Haag nog niet in gereedheid was", moeilijk aanvaardbaar te achten.

De commissie acht deze houding van de heer De Geer symptomatisch voor het later zowel voor hemzelf als voor het landsbelang zo noodlottig gebleken onvermogen om zich aan te passen aan niet met zijn denkbeelden strokende internationale verhoudingen. Daardoor heeft de heer De Geer bij herhaling de consequenties van gedragingen als deze onderschat. Tijdens het verblijf van de minister-president in Beekhuizen heeft het kabinet — dus terwijl de heer De Geer er niet

*) Enquête-commissie Regeringsbeleid 1940—1945. Neutraliteitspolitiek. Vertrek van de regering, De eerste maanden in Londen. Deel II A en B / Verslag, Bijlagen. Den Haag Staatsdrukkerij.

bij was — het besluit tot voormobilisatie moeten nemen. De commissie voegt hier echter aan toe, dat nergens uit is gebleken, dat hij niet volledig met het door de ministerraad genomen besluit zou hebben ingestemd.

De neutraliteitspolitiek. — Uitvoerig heeft de commissie de vraag behandeld, of de politiek van het kabinet-De Geer er een van strikte handhaving der neutraliteit is geweest. Van twee kanten is een ontkennende beantwoording van die vraag gesuggereerd, resp. met veel ophef verkondigd, van Duitse en — maar dan in een geheel andere zin — van zekere Nederlandse zijde.

Zij is tot de conclusie gekomen dat de visie van prof. Gerretson op de wisseling van het opperbevel in verband met een z.g. Deens standpunt van een „inner circle" van het kabinet bestaande uit de ministers De Geer, Van Kleffens en Dijxhoorn, die zouden zijn gezwicht voor Duitse stappen i.z. doortocht van Duitse troepen, „volkomen uit de lucht gegrepen is"; dat er wel Duitse stappen — zonder resultaat — zijn geweest, waarmee echter besprekingen met generaal Reynders in geen enkel verband stonden; dat van een camouflage van die Duitse stappen door een beweerde Engelse demarche niets is gebleken; dat de door prof. Gerretson verkondigde visie op feiten en omstandigheden geheel ongefundeerd is gebleken.

De commissie betoogt, dat de persoon van de minister-president in die dagen op het gebied van defensie- en internationaal beleid geen inspirerende figuur was. Dit wil echter niet zeggen dat hij niet behoorlijk zou hebben meegewerkt aan die militaire maatregelen, die de handhaving van een strikte neutraliteit vereisten.

Duitse beschuldigingen — In de ochtend van 10 Mei 1940 deelde de Duitse gezant in Den Haag, graaf Zech, de minister van Buitenlandse Zaken mee, dat een groot Duits leger tegen Nederland optrok; als motief werd opgegeven, dat er onweerlegbare bewijzen waren, dat er een met medeweten van Nederland voorbereide Frans-Engelse inval dreigde. Diezelfde ochtend overhandigde von Ribbentrop aan onze gezant in Berlijn een memorandum, gebaseerd op twee rapporten: een van Frick en Himmler over samenwerking tussen de Nederlandse geheime dienst met de Franse en Engelse geheime diensten; en een van Keitel, houdende de beschuldigingen, dat Nederland militaire maatregelen had genomen, voordelig voor Engeland en Frankrijk en dus nadelig voor Duitsland, en dat er nauwe samenwerking tussen de Nederlandse generale staf en de generale staven van Engeland en Frankrijk bestond. Aan de pers gaf von Ribbentrop die dag een memorandum met zeven beschuldigingen aan het adres van Nederland: pers en leidende figuren hadden steeds betoogd dat de plaats van Nederland aan de zijde der geallieerden was; de Nederlandse geheime dienst steunde de pogingen van de Engelse geheime dienst om in Duitsland een revolutie te ontketenen; militaire maatregelen toonden dat Nederland zich voor een Frans-Engelse doortocht openstelde; Nederland deed niets ter voorkoming van luchtschendingen door Engelse vliegtuigen; troepenverplaatsingen in Nederland waren kennelijk tegen Duitsland gericht; Nederland liet zijn Westgrens onbeschermd; Engelse en Franse officieren hebben Nederlandse vliegvelden geïnspecteerd en op uitbreiding aangedrongen.

De commissie citeert ter weerlegging van dit alles vonnissen van het tribunaal te Neurenberg. Op grond van haar onderzoek sluit zij zich geheel aan bij de conclusie van de commissie-Sillevis, dat de Nederlandse geheime dienst nooit op enigerlei wijze heeft samengewerkt met dergelijke diensten in Engeland, Frankrijk of België. Wel is er persoonlijk contact geweest tussen Nederlandse agenten en agenten van oorlogvoerenden, die nu eenmaal in grote getale in neutrale landen voor plegen te komen. Zulk een contact was niet eenzijdig en ongebruikelijk. De commissie zegt, dat men noch de regering noch de O.L.Z. verwijten kan maken aangaande de activiteit van de inlichtingendienst, omdat deze geheel binnen het kader der neutraliteitspolitiek is gebleven.

Het Venlo-incident. — Een van de omvangrijkste hoofdstukken van het rapport behandelt het incident bij Venlo van 9 November 1939, waarbij twee Engelse officieren, majoor Stevens en kapitein Payne Best, bij Venlo tussen het Nederlandse douanekantoor en de grens, dus op Nederlands grondgebied, door Duitsers zijn ontvoerd en de Nederlandse luitenant Klop om het leven is gekomen. Het geval is achteraf door de Duitsers als een van de voornaamste bewijzen voor het schenden van de neutraliteit door Nederland gebruikt.

Het is een ingewikkeld verhaal, waarvan wij hier alleen enige hoofdtrekken kunnen weergeven.

„DAAD VAN EMINENT HISTORISCH EN POLITIEK BELANG".

In een slotbeschouwing bij het tweede deel van haar rapport zegt de enquête-commissie o.m.:

„De commissie heeft op aarzelingen, onvolkomenheden en tekortkomingen moeten wijzen. Dit was voor de commissie geen aangename taak in het bijzonder omdat zij uit de aard der zaak het beleid te beoordelen kreeg achteraf en onder zeer veel rustiger omstandigheden . . . ."

„Wanneer de commissie evenwel tracht uit de veelheid van gebeurtenissen hoofd- en nevenzaken te scheiden, dan wil zij als een der belangrijkste beslissingen van de gehele oorlogsperiode naar voren brengen het op 13 Mei 1940 te Hoek van Holland genomen besluit de zetel van de regering naar Engeland te verplaatsen."

„Dit feit heeft de hele verdere oorlogvoering van Nederland beheerst; het heeft de invloed van Nederland in de bondgenootschappelijke beraadslagingen verzekerd; het heeft de organisatie van de activiteit van marine en koopvaardij in de strijd ter zee mogelijk gemaakt; het heeft het internationale prestige van Nederland hoog gehouden; het heeft aan het verzet in het bezette gebied een onontbeerlijke morele en daadwerkelijke steun verleend en tenslotte heeft het de mogelijkheid geschapen tot een effectieve voorbereiding van de bevrijding en het herstel van Nederland . . . Het wil de commissie dan ook voorkomen, dat het tijdig verplaatsen van de zetel van de regering een daad is geweest van eminent historisch en politiek belang, zodat het besluit daartoe als een van de belangrijkste creditposten op de balans van de verrichtingen van het kabinet moet worden beschouwd."

Volgens generaal Van Oorschot, hoofd van G.S. III, zeiden de beide Engelsen, dat zij met belangrijke Duitsers wilden spreken over de mogelijkheid van vredesonderhandelingen. Generaal van Oorschot weigerde hun een laissez-passer, maar wilde hun wel een van zijn officieren, luitenant Klop, meegeven, om hen in staat te stellen de Duitsers in de grenszone te ontmoeten; als voorwaarde stelde hij, dat luitenant Klop de besprekingen zou bijwonen.

Er zijn inderdaad aldus enige besprekingen geweest.

Wat nu de inhoud der besprekingen van Stevens en Best betreft: van Engelse en Nederlandse zijde, wordt gezegd dat het om vredesonderhandelingen te doen was; van Duitse zijde wordt gezegd, dat de besprekingen waren gericht op het verkrijgen van hulp tot voorbereiding van een omwenteling in Duitsland.

Aanvankelijk is de commissie van mening geweest, dat het eerste contact met werkelijke vertegenwoordigers van de Duitse oppositie gelegd is, doch dat de S.D hierin spoedig penetreerde en het daarna voortzette als „Spiel". Aldus ook de theorie van Payne Best en dr. M. van Blankenstein. Maar uit het verhoor van Travaglio (te Neurenberg door mr. Van Tuyll van Serooskerken) is gebleken, dat deze nooit door de S.D. is verhoord of gevangen genomen; tevens staat vast dat Fischer uit eigen beweging zich rechtstreeks met dr. Knochen van het Reichssicherheitshauptamt in verbinding had gesteld. Dit wijst er op, dat men ernstig rekening moet houden met de mogelijkheid, dat Fischer van het begin af aan contact met provocateurs heeft gehad.

Dat er politieke motieven waren lijkt vooral waarschijnlijk als men leest de nota van Legationsrat Likus van 8 Augustus 1940 over de samenwerking tussen het Auswärtige Amt en het Reichssicherheitshauptamt. Deze nota moet aantonen, hoe de S.D. in het buitenland ten dienste van de buitenlandse politiek werkt.

Als gevallen, waarin medewerkers van de S.D. voorbereidend of uitvoerend hebben gewerkt, worden dan o.m. genoemd: de Anschlusz van Oostenrijk, de oorlog tegen Polen en ook „de zaak-Venlo, door welke de volkenrechtelijke grondslag voor de maatregelen tegen Nederland is geschapen."

Ook blijkt van politieke motieven uit de geschiedenis van het verhoor, dat de stervende luitenant Klop zou zijn afgenomen. Luitenant Klop zou daarbij hebben verklaard, dat hij besprekingen tussen de Engelse en Belgische generale staven te Brussel had bijgewoond. Voorts dat zijn directe chefs, ofschoon sceptisch t.a.v. de omwentelingsplannen van Duitse officieren, daar klaarblijkelijk mee doorgingen in het belang van de overeenkomst en onderhandelingen tussen de Nederlandse en de Engelse generale staven.

De commissie zegt, op grond van daarvan gevonden bewijsmateriaal, dat het procesverbaal van het verhoor van luitenant Klop een vervalsing is.

Alle feiten en gegevens (waarvan wij er hier slechts enkele hebben aangeduid) beschouwende, neemt de commissie als vaststaand aan, dat het voornaamste motief tot het incident bij Venlo op hoog politiek niveau heeft gelegen: het zoeken van argumenten die een inval in Nederland zouden kunnen rechtvaardigen. Waarschijnlijk zijn hier slechts Hitler, Himmler, Heydrich en mogelijk enkele anderen van op de hoogte geweest.

De besprekingen, aan het incident voorafgaande, werden van verschillende zijden als een belangrijke aangelegenheid gezien, naar blijkt uit het feit dat zowel lord Halifax als Hitler, Himmler en Heydrich er van op de hoogte waren.

Wat de Nederlandse verantwoordelijkheid betreft, onderscheidt de commissie vier instanties:

1. Luitenant Klop, die, toen generaal Van Oorschot hem na twee besprekingen verboden had zich er verder mee te bemoeien, omdat de generaal het geval of als zeer gevaarlijk of als onbelangrijk zag, op eigen risico heeft doorgewerkt:
2. Generaal Van Oorschot draagt slechts verantwoordelijkheid voor de eerste twee ontmoetingen. De commissie neemt aan, dat de generaal niet anders heeft geweten, dan dat het bij de besprekingen alleen om vredespogingen te doen was.
3. De opperbevelhebber, generaal Reynders zegt: „Ik heb er weleens wat van gehoord, maar ik heb er mij niet uitdrukkelijk mee bemoeid".
4. Alle ministers hebben verklaard, dat zij voor het eerst van de zaak hebben gehoord na het incident bij Venlo.

Dat er met hetgeen aan het incident bij Venlo is voorafgegaan iets zou zijn geschied, dat met de politiek van neutraliteit strijdig zou zijn, is, naar het oordeel der commissie „geheel en al onwaar".

De Capitulatie — Ten aanzien van het in de middag van 14 Mei door generaal Winkelman genomen besluit om met uitzondering van Zeeland de wapens neer

te leggen, is de commissie van oordeel, dat dit op dat moment onvermijdelijk was teneinde land en volk te sparen voor een onoverzienbare catastrophe, die militair beschouwd van geen betekenis zou zijn geweest.
Toen generaal Winkelman op 15 Mei in Rijsoord was, heeft hij, alvorens de capitulatievoorwaarden te ondertekenen, op enkele punten — bijv. de clausule dat Nederlandse vliegtuigbemanningen in het buitenland als franc-tireurs zouden worden beschouwd — wijziging in het hem voorgelegde stuk verkregen. Voor de afwikkeling van de capitulatie t.a.v. de marine had hij naar schout bij nacht Heeris verwezen. Deze heeft die dag in Den Haag een hem voorgelegd „Zusatzprotokoll", ondertekend, in de door hem gehandhaafde mening, dat generaal Winkelman, dit protocol kennende, hem daartoe opdracht had gegeven. Hij heeft het protocol ongewijzigd ondertekend.
Generaal Winkelman zegt, eerst een paar dagen later van dat Zusatzprotokoll te hebben gehoord, n.l. toen hij merkte dat op grond van dit stuk het militair personeel van de marinewerf de aangebrachte vernielingen herstelde, hetgeen volkenrechtelijk van krijgsgevangenen niet mag worden gevorderd.
Rotterdam — Gelijk bekend was het eerste te Rotterdam ontvangen ultimatum een niet-ondertekend stuk, overhandigd door een Duitse parlementair. Generaal Winkelman heeft dit stuk toen niet willen aanvaarden. Later zijn de Duitsers met een wel ondertekend stuk gekomen. Burgemeester Oud heeft bij zijn verhoor te kennen gegeven, dat hij de beslissing van generaal Winkelman om niet in dit ongetekende stuk te treden betwistbaar vindt. Hij acht het gevaar voor mystificatie niet mogelijk, aangezien het stuk was overgebracht door een Duitse officier met witte vlag. Strategische redenen zou de heer Oud hebben kunnen begrijpen, maar indien deze geen aanleiding vormden om het ultimatum te rekken was naar zijn mening de argumentatie van een ongetekend ultimatum te zwak, juist wanneer de zaak er inderdaad hopeloos voorstond.
De commissie heeft over deze kwestie van oorlogsrecht prof. François als deskundige gehoord. Deze zegt, dat het volkenrecht niet eist, dat een ultimatum ondertekend is. Voldoende is dat de authenticiteit van het stuk vaststaat. Het betrokken stuk nu was wel zonderling en prof. François acht deugdelijke motieven aanwezig om de authenticiteit nader bevestigd te krijgen.
De grootst mogelijke meerderheid der commissie — het enige in dit rapport vermelde geval waarin de commissie niet eenstemmig in haar oordeel is — kan zich indenken, dat de opperbevelhebber twijfel koesterde; de kans van mystificatie was niet denkbeeldig te noemen.
Aan de andere kant heeft de commissie oog voor de vrees van Rotterdams burgemeester, dat op dat ogenblik nog risico's genomen zouden worden, die in zijn ogen militair slechts van uiterst twijfelachtige waarde zouden kunnen zijn. De commissie uit haar waardering voor het feit, dat mr. Oud aan zijn afwijkend inzicht gedurende de bezetting geen uiting heeft gegeven.
De grootst mogelijke meerderheid der commissie verklaart intussen, meer tot het inzicht van generaal Winkelman en prof. François te naderen dan tot dat van mr. Oud.
T.a.v. de door prof. François opgeworpen vraag of generaal Winkelman voor de bepaling van zijn standpunt t.o.v. het eerste ultimatum niet te lang de tijd heeft genomen, kan de commissie het met prof. François eens zijn, dat het inderdaad om minuten ging. Bij een vluggere afdoening had, achteraf bezien, wellicht de mogelijkheid bestaan, dat de O.L.Z. vóór afloop van de termijn van het eerste ultimatum, kennis had gekregen van het tweede en daarop zijn beslissing had kunnen geven. De commissie heeft echter volledig begrip voor de voor een enkel mens nauwelijks te dragen verantwoordelijkheid, die op dat ogenblik op generaal Winkelman rustte.
Het is de commissie bij haar beschouwingen over deze vraagstukken, welke het bombardement van Rotterdam betreffen, niet mogelijk geweest een definitief oordeel uit te spreken.
De marine. — Omtrent het vertrek van de marine is de commissie tot de conclusie gekomen, dat dit is geschied op last van drie marine-autoriteiten afzonderlijk. De schepen, die niet voor steun aan de strijd te land konden worden gebruikt, zijn door admiraal Furstner naar Engeland gedirigeerd (de Sumatra en drie kleine duikboten); de Heemskerck, de Isaac Sweers en de vier hoog genummerde duikboten zijn onder verantwoordelijkheid van de chef van de afdeling Materieel Marine van het departement van Defensie, de tegenwoordige vice-admiraal Doorman, vertrokken; ten aanzien van 20 schepen van tezamen 5000 ton, waarop ook nog 2500 man kon worden ingescheept, heeft de tegenwoordige vice-admiraal Heeris zelfstandig de beslissing genomen.

HET ULTIMATUM AAN ROTTERDAM.

Onder de stukken, welke aan het tweede deel van het rapport der parlementaire enquête-commissie zijn toegevoegd, bevindt zich ook de tekst van het eerste, niet-ondertekende, Duitse ultimatum aan Rotterdam. Het luidt letterlijk als volgt:

Den 14. Mei 1940.

Aan de Kommandant van Rotterdam.
Aan Burgemeester en Wethouders en die Autoriteiten van den staat in Rotterdam.

De weerstand, die in het open stad Rotterdam tegen de offensieve der Duitse troepen getoont wordt, noodzaakt mij indien Uwe weerstand niet onmiddelik gestakt wordt, die doelmatige maatregelen te nemen. Dit kan de volledige vernieling van het stad ten gevolge hebben.
Ik verzoek U als een man die verantwordingsgevoel bezit, daarop aan te dringen, dat het stad niet dit zware verlies lijden moet.
Als teeken van overeenstemming verzoek ik U dadelijk een parlementaire te sturen, welke die noodige vollmacht bezit.
Indien ik binnen twee uren na de overhandiging van deze mededeeling keen antwoord ontvang, ben ik genoodzakt die scherpste maatregelen van vernieling te nemen.

De Kommandant van de Duitse troepen.

De commissie wil deze drie functionarissen de hen toekomende lof niet onthouden, maar heeft t.a.v. de gebleken wijze van uitvoering en de coördinatie daarbij toch wel enige bedenkingen.
Van een systematische voorbereiding voor een eventuele evacuatie van de marine bleek vóór 10 Mei weinig of geen sprake te zijn geweest.
Vertrek regering. — Naar het oordeel der commissie is het in de vroege morgen van 10 Mei genomen besluit om de ministers Van Kleffens en Welter naar Londen te doen gaan juist geweest. Het heeft de commissie overigens bevreemd, dat deze ministers niet op de hoogte waren van de inhoud van de verzegelde brieven, op 23 Maart 1940 aan de gezanten in Londen, Brussel en Parijs gezonden. Kennis van deze brieven zou een concretere grondslag hebben kunnen geven aan hun besprekingen over aan Nederland te verlenen hulp.
Naar het oordeel van de commissie is het wel duidelijk geworden, dat men van Den Haag uit de twee naar Londen gezonden ministers niet met klem heeft gewezen op het belang van een snelle interventie door hen bij de Franse regering. Thans zijn zij pas in Parijs aangekomen toen generaal Winkelman al had gecapituleerd.
Op 10 Mei zou er 's middags om een uur een vergadering van de Tweede Kamer zijn; deze was al eerder uitgeschreven. Door de oorlogstoestand kon het quorum niet worden bereikt: er waren slechts 38 leden. De voorzitter, mr. Van Schaik, heeft de aanwezige Kamerleden toegesproken. Van de regering was hierbij niemand tegenwoordig. In de ministerraad blijkt er niet over te zijn gesproken dat het goed zou zijn geweest als er wel ministers in de Kamer aanwezig zouden zijn geweest. Slechts de heren Albarda en Steenberghe hebben achteraf gezegd dat het verstandiger zou zijn geweest als zij er waren heen gegaan.
Het heeft de commissie verwonderd, dat de heer De Geer de staatkundige betekenis van dit contact met de volksvertegenwoordiging blijkbaar in het geheel niet heeft ingezien; dit klemt te meer nu gebleken is, dat hij vooraf op de hoogte is gesteld en uitgenodigd is aanwezig te zijn. De commissie betreurt het — met de heer Van Schaik — dat er die dag geen minister in de Kamer is geweest. Een gezamenlijk protest van regering en volksvertegenwoordiging tegen de schending van Nederlands souvereiniteit zou op zijn plaats zijn geweest en ook voor het verdere verloop der gebeurtenissen die grondslag van vertrouwen hebben kunnen verstevigen.
Uit de verhoren van de ministers concludeert de commissie, dat geen der leden van het kabinet in de Meidagen een concreet voorstel in de richting van het totstandbrengen van een noodwetgeving heeft gedaan. In België en Noorwegen heeft men wel nog op het laatste ogenblik in overleg met de volksvertegenwoordiging een noodregeling gemaakt.
De regering heeft, aldus de commissie, te weinig waarde gehecht aan de samenwerking met de Staten-Generaal, een tekortkoming, welke zich ook hierin heeft gedemonstreerd, dat blijkbaar nimmer overwogen is een representatief gedeelte van de Staten-Generaal mede te doen uitwijken naar Engeland, waardoor althans bereikt had kunnen worden, dat het aldaar gevoerde beleid en de aldaar tot stand gekomen wetgeving op breder basis waren komen te rusten dan thans het geval is geweest.
In de vroege morgen van 10 Mei werd in Den Haag een Duits vliegtuig neergeschoten: de zich daarin bevindende generaal Von Sponeck vond hierbij de dood. De instructies die op hem werden gevonden, kwamen in Nederlandse handen. Er stond o.m. in, dat de Koningin en de ministers, als de Nederlanders weerstand bieden, met een vliegtuig naar Berlijn moesten worden gebracht.
Bij onderzoek is de commissie gebleken, dat deze gevonden documenten in de Meidagen waarschijnlijk niet verder zijn gekomen dan het algemeen hoofdkwartier. De commissie meent, dat deze bescheiden, welke de veiligheid van Koningin en ministers rechtstreeks raken, ter kennis van de regering hadden moeten worden gebracht.
Door geringe besluitvaardigheid, welke de commissie als een zwakte aanmerkt, kon het kabinet eerst in Hoek van Holland, vlak voor het definitieve vertrek, een eenstemmig besluit nemen, waarbij de doelstelling van het vertrek duidelijk werd geformuleerd en aldus naar buiten kon worden gebracht.
Dat er tenslotte, op de valreep, toch nog een gemeenschappelijk besluit is genomen, acht de commissie een feit van grote betekenis.
Het had een haar gescheeld of de heren Steenberghe en Van Rhijn waren niet met het kabinet meegegaan. Zij waren aanvankelijk in Den Haag achtergebleven. Zij verschilden van mening met de rest van het kabinet, welke aanvankelijk slechts de negatieve intentie van in veiligheid brengen van de regering en niet de positieve van zetelverplaatsing scheen

te hebben. Op het laatste ogenblik zijn zij na een telefoongesprek toch naar Hoek van Holland gegaan, waar toen overeenstemming is bereikt.
Lang is er gediscussieerd over de militaire instructie voor generaal Winkelman. De generaal, zo blijkt uit de meeste verklaringen, kreeg tenslotte een blanco volmacht met dien verstande dat hem als richtlijn werd gegeven geen onnodige offers te brengen.
Toen het kabinet uit Den Haag vertrok, zo stelt de commissie vast, bestond er onzekerheid over de bedoelingen van het kabinet als zodanig. Dit had voorkomen kunnen worden als in Den Haag al een formeel besluit was genomen.

De commissie heeft de indruk dat de onvoldoende leiding van de minister-president op een en ander niet zonder invloed is geweest.

Op twee feiten wijst de commissie nog uitdrukkelijk. **Ten eerste dat de ministers hun gezinnen achterlieten,** hetgeen een groot offer voor hen betekende. **Ten tweede, dat zij geen ambtenaren meenamen,** hetgeen in Londen een grote handicap is geworden.

Vertrek Koninklijke familie. — De commissie spreekt er haar teleurstelling over uit, dat de voor haar afgelegde verklaringen over het vertrek van de Koningin en het Prinselijk gezin niet duidelijker en meer met elkaar in overeenstemming zijn geweest. Op belangrijke punten, met name wat betreft de bemoeiingen van het kabinet met het vertrek van de Koningin, komen tegengestelde verklaringen voor.
Het vertrek van het Prinselijk gezin is geheel buiten het kabinet om gegaan. Slechts Minister Van Kleffens heeft er enige bemoeienis mee gehad.
Coördinatie van het beleid van het kabinet en dat van het Koninklijk huis zou uit staatsrechtelijk oogpunt van het grootste belang zijn geweest.
Uit de verklaringen van de heren Van den Tempel, Van Rhijn, De Geer en Dijxhoorn zou men kunnen opmaken, dat het nodige contact met de Koningin in deze heeft ontbroken. Daartegenover zeggen de heren Gerbrandy, Bolkestein, Albarda, Steenberghe, Snouck Hurgronje en Phaff — de een positiever dan de ander — dat er een advies van het kabinet aan de Koningin is uitgegaan. Volgens de heer Dijxhoorn zou er slechts op Maandagochtend 13 Mei een advies van hem zelf aan de Koningin zijn gegeven.
Dat de coördinatie volledig heeft ontbroken, zou teveel gezegd zijn. Wel moet twijfel ontstaan over de vraag of het kabinet als zodanig een advies aan H.M. heeft gegeven.
De mededeling in het memorandum van prof. Gerbrandy, dat het kabinet reeds op 11 Mei besloten heeft de Koningin te raden het land te verlaten, vindt slechts positieve steun bij de heer Phaff. Sommige ministers zeggen dat er van enig advies geen sprake is geweest, andere kunnen niet bevestigen dat het op 11 Mei zou zijn gebeurd.
Overdracht regeringsgezag. — Het mag thans wel als vaststaande worden aangenomen, dat de regering als zodanig voor haar vertrek geen besluit genomen heeft inzake de voortzetting van het gezag na haar vertrek. Er is de commissie al evenmin gebleken, dat het kabinet zich van het vraagstuk op ernstige wijze rekenschap heeft gegeven. Een nalatigheid die ernstige gevolgen gehad zou kunnen hebben, als niet een persoonlijke daad van twee leden van het kabinet, de heren Steenberghe en Van Rhijn, deze had opgevangen. Uit de verhoren is duidelijk gebleken, dat op het moment, dat de heer De Geer uit Hoek van Holland de heer Steenberghe opbelde, deze en de heer Van Rhijn reeds het besluit hadden genomen om het regeringsgezag aan generaal Winkelman op te dragen.
Geheel op eigen verantwoordelijkheid hebben derhalve de heren Steenberghe en Van Rhijn de gevolgen van de nalatigheid van het kabinet ondervangen, waarvoor hun alle lof toekomt.
Was men voorbereid? — Alles bij elkaar was er een vrij groot aantal maatregelen getroffen met het oog op een eventueel betrokken worden van Nederland in een oorlog. Bij de economische voorbereidingen heeft de mogelijkheid van een langdurige neutraliteitspositie mede sterk op de voorgrond gestaan. De commissie is intussen van oordeel dat de maatregelen geen deel uitmaakten van een afgerond plan, doch meer incidenteel zijn genomen. Voorbereidingen ter bescherming van de Koningin en het kabinet, i.h.b. met het oog op een gedwongen vertrek naar het buitenland, zijn niet genomen, behoudens voor een eventuele evacuatie binnen de Vesting Holland. Wat dit betreft moest alles na 10 Mei worden geïmproviseerd.
De commissie meent dat de regering zich te zeer door militair optimisme heeft laten leiden toen zij dergelijke maatregelen vóór 10 Mei achterwege liet. Men had mogen verwachten, dat er, gezien hetgeen bijv. in Polen en Noorwegen is gebeurd, meer aandacht aan dit vraagstuk zou zijn besteed.
Voortzetting strijd. — De commissie betoogt, dat moet worden onderscheiden tussen twee perioden, waarvan de kentering is gelegen in het vroege najaar van 1940. Na de kentering is de opvatting, dat de oorlog tot de volkomen nederlaag van Duitsland moest worden voortgezet geleidelijk aan in het kabinet gemeengoed geworden. Voordien was dit geenszins het geval.
De redenen voor dit laatste acht de commissie talrijk. Het kabinet had het land overhaast moeten verlaten en een dag later moest generaal Winkelman capituleren. België en Frankrijk volgden; vooral Frankrijks capitulatie heeft een verpletterende indruk gemaakt. Daarna volgde de dreiging van een aanval op Engeland, dat, voorzover naar buiten bleek, allerminst was voorbereid om een aanval af te slaan. In deze sfeer ontstond de gedachtenwisseling tussen weifelmoedigheid en onverzettelijkheid, beide in verschillende gradaties aanwezig.
Toen de eerste luchtaanval op Engeland werd afgeslagen begon het vertrouwen te groeien. De kracht en vastberadenheid van het Engelse volk deelde zich aan anderen mee. De „battle of the Atlantic" verliep steeds gunstiger en ten slotte gingen ook Rusland en Amerika tegen Duitsland de oorlog in.
In het kabinet kwamen bij dit alles persoonlijke factoren. De minister-president, wiens houding blijkbaar door Frankrijks ineenstorting beslissend is geïnfluenceerd, zag niet in, dat het een ideologische strijd was, waarbij het te doen was om de waarde van de mens. Hij was slechts van mening, dat voortzetting van de oorlog tot een gemeenschappelijke ramp zou leiden. Dit alles werkte bij de beraadslagingen in het kabinet belemmerend op een snelle kristallisering van de ideeën over de doelstelling van de oorlog. Toen de heer De Geer eenmaal was vervangen door een voorstander van strijd tot het uiterste, kon het proces van het rijpen van het juiste inzicht snellere voortgang vinden.
Dat de heer De Geer remmend heeft gewerkt blijkt, aldus de commissie, o.m. uit het volgende.
Bij het opstellen van het communiqué van 14 Mei 1940 bleek reeds van zijn reserves om duidelijk te doen uitkomen, dat de strijd werd voortgezet; dit ondanks het feit, dat het besluit tot het vertrek van de regering, te Hoek van Holland genomen, juist op die grond steunde. Verder bleek uit zijn radiorede van 20 Mei 1940 dat hij onvoldoende begrip had voor de wijze, waarop de oorlog door het nationaal-socialisme werd gevoerd. Steeds zon hij op middelen om de strijd te doen beëindigen door middel van een vergelijk.
Kenmerkend, zo gaat de commissie verder, voor die eerste periode zijn ook ideeën als die van de heer Welter, betreffende het vormen van een tegenwicht tegen eventuele overheersing van Engeland, door een z.g. Latijns blok, waarvan de onmogelijkheid reeds zo spoedig bleek.
Ontslag-De Geer. — Het ontslag, aan minister-president De Geer op 3 September 1940 verleend, is naar het oordeel der enquête-commissie na desbetreffende verhoren het logische gevolg van het feit, dat in de voorafgaande tijd meer en meer was gebleken, dat samenwerking tussen de heer De Geer en de andere ministers niet meer mogelijk was. Zijn besluit in Augustus 1940 om met vacantie naar Zwitserland te gaan, mag misschien de onmiddellijke aanleiding tot het ontslag zijn geweest, hoofdzaak was, dat in het kabinet steeds meer de opvatting, dat de oorlog tot het bittere einde moest worden voortgezet, als de enig mogelijke werd beschouwd, zodat voor een representant van een andere opvatting daarin geen plaats meer was en deze zeker niet de leiding daar van kon hebben.
Wat betreft de terugkeer van de heer De Geer naar Nederland, via Lissabon, oordeelt de commissie, dat het kabinet in deze niet alles heeft gedaan wat mogelijk was. Gelukkig, zo kon worden geconstateerd, zijn de gevolgen voor onze positie tegenover de bondgenoten niet zo ernstig gebleken als aanvankelijk wel werd gevreesd. Ook in Nederland zijn om verschillende redenen — waarvan de ondubbelzinnige reactie van het Nederlandse volk niet de minst belangrijke is geweest — de nadelige gevolgen van beperkte omvang gebleven.
Begin der bezetting. — In de eerste dagen der bezetting, zo releveert het rapport, is in verschillende kringen overwogen hoe in de nieuwe toestand, nu generaal Winkelman alleen het regeringsgezag uitoefende, een civiel bestuur kon worden gevormd. Er waren verscheidene initiatieven. De heer De Monchy wilde de opperbevelhebber met een adviescollege voor burgerlijk bestuur omgeven. Prof. van Hamel wilde het hoogste gezag van generaal Winkelman doen overgaan op de Raad van State. Deze plannen zijn nooit verder dan het stadium van overweging gekomen.
Dan is er nog een denkbeeld geweest van dr. Van der Vaart Smit. Deze wenste een nieuw Nederlands bewind, waarin reeds toen enige nationaal-socialistisch georiënteerde figuren zouden worden opgenomen. Hierbij was ook mr. Westerman betrokken, die de indruk geeft dat de plannen minder scherp omlijnd waren dan Van der Vaart Smit het doet voorkomen. Beiden achtten de medewerking van generaal Winkelman noodzakelijk.
„Dat zij gepoogd hebben, deze medewerking te verkrijgen werpt — aldus de commissie — wel een bijzonder licht op de machtsbegeerte in hun kring. Blijkens de verklaringen van de heren De Monchy, Patijn en Winkelman, op welke laatste deze poging zo weinig indruk heeft gemaakt, dat hij zich deze niet meer herinnert, zijn de plannen van Van der Vaart Smit en mr. Westerman geen ogenblik au sérieux genomen.
Niet naar Batavia. — Op 24 Juni 1940 is in de ministerraad de eventuele verplaatsing van de regeringszetel naar Ned.-Indië aan de orde geweest. In Juli is een meerderheidsbesluit (tegen waren de heren Albarda, Bolkestein en Van den Tempel) tot die verplaatsing genomen. Dit kon niet worden uitgevoerd omdat de gezondheidstoestand van de Koningin zich er tegen verzette.
Het denkbeeld, een deel van het kabinet naar Indië te doen gaan heeft men, na een afwijzend advies dd. 7 Augustus 1940 van de G.G. die wel voorstander was van de overkomst der gehele regering — laten varen.
In Januari 1941 kwam de zaak opnieuw aan de orde doordat de G.G. in een memorandum de overkomst van de gehele regering had bepleit. De tegenstand in het kabinet bleek toen groter dan in de zomer van 1940. Het resultaat was, dat alleen de heren Van Kleffens en Welter voor korte tijd voor overleg naar Indië zouden gaan; hetgeen in het voorjaar van 1941 is geschied.
Het doorslaggevende argument is tenslotte geweest, dat men zich niet op deze wijze behoorde te verwijderen van het centrum van oorlogvoering dat Londen nu eenmaal was.

Keizer Hirohito en keizerin Nagako op het bordes van het keizerlijke paleis bij de feestelijke herdenking van de tweede verjaardag van de Japanse grondwet op 13 Mei j.l. Naast de keizer staat de voorzitter van het parlement Ishikara. (Foto Walco)

Ter nagedachtenis van de 7000 Russische soldaten die bij de strijd om Berlijn het leven lieten, is onlangs in de Russische sector een standbeeld onthuld, voorstellende een Russische soldaat staande op de brokstukken van een hakenkruis. Het is voor een gedeelte uitgevoerd in marmer afkomstig van de voormalige rijkskanselarij.
(Foto Ass. Press.)

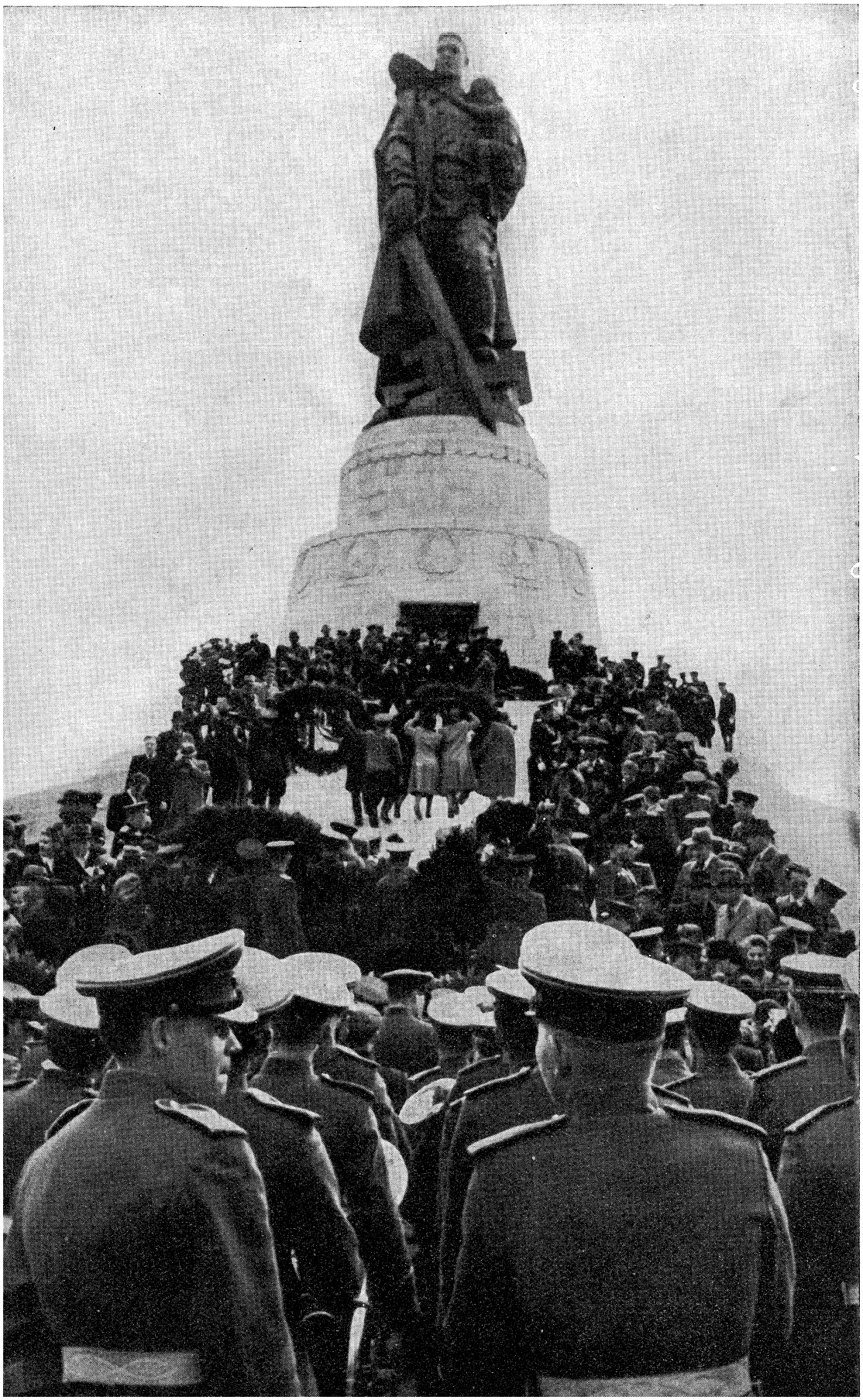

Rumoer om interim-regeling Suriname

De Tweede Kamer heeft op 22 Juli het wetsontwerp interim-regeling voor Suriname met algemene stemmen (70 tegen 0) aanvaard. Bij het daaraan voorafgegane debat bleek, dat de meeste leden zich met het ontwerp konden verenigen, zij het dan, dat de heer Meyerink (A.R.) bezwaar had tegen het tijdstip van indiening, daar de in 1948 ingevoerde wijzigingen in het bestuur van Suriname „nog nauwelijks in practijk zijn gebracht", terwijl de heer Van de Wetering (C.H.U.) het betreurde, dat niet tevens een interim-regeling voor de Nederlandse Antillen aan de orde is gesteld.
De heer De Kort (K.V.P.) diende de volgende, door V.V.D., C.H.U. en P.v.d.A. ondertekende motie in:

„De Kamer, gehoord de gedachtenwisseling op Vrijdag 22 Juli 1949 omtrent het verlangen, geuit door de Staten van Suriname om in staat te worden gesteld door middel van vertegenwoordigers hararzijds deel te nemen aan de beraadslaging in de beide Kamers der Staten-Generaal, handelende over aangelegenheden de gemeenschappelijke belangen van Nederland en Suriname betreffende.
Overwegende, dat het gewenst is de staatsrechtelijke mogelijkheden en vormen en de staatkundige gevolgen, die dit verlangen aangeven nader te bezien.
Overwegende voorts, dat het gewenst is zo mogelijk aan genoemd verlangen der Staten van Suriname te voldoen.
Nodigt de regering uit haar over dit onderwerp voor te lichten en eventueel een desbetreffend voorstel van wet bij de Staten-Generaal aanhangig te maken".
Voorts diende de heer De Kort een amendement in om de financiële gelijkstelling van het onderwijs ook bij de opleiding van leerkrachten voor te schrijven. (De gelijkstelling bij het lager onderwijs was na enig verzet van de Staten van Suriname reeds in het ontwerp neergelegd).
Prof. Schermerhorn (P.v.d.A.) diende een amendement in, waarbij de bepaling, dat bij landsverordening ten aanzien van de voltrekking van het huwelijk voor belijders der daarvoor in aanmerking komende godsdiensten van het gemene recht afwijkende regelingen kunnen worden getroffen, dusdanig werd gewijzigd, dat dit nu ook voor huwelijksontbinding komt te gelden.
In zijn antwoord gaf minister Van Schaik, die in Suriname besprekingen voerde en het ontwerp verdedigde, een uitvoerig exposé van de onderwijskwestie. De vrijheid van onderwijs en de financiële gelijkstelling zijn zaken van het koninkrijk in zijn geheel, die ook naar de mening van de minister in alle delen van het koninkrijk als hoeksteen dienen te worden aanvaard. Bij zijn bezoek aan Suriname bleek echter zeer grote tegenstand tegen de oorspronkelijk opgenomen bepaling te bestaan. Na vele besprekingen is dit compromis gevonden, dat de financiële gelijkstelling van Surinaamse zijde werd aanvaard, doch met uitzondering voor het kweekschool-onderwijs.
Hoewel minister Van Schaik dit ontraadde, werd het amendement-De Kort met de grote meerderheid van 52 tegen 18 stemmen aanvaard. Tegen stemden alleen de Partij v. d. Arbeid (met uitzondering van de heer Willemse) en de Communisten.
Het amendement-Schermerhorn werd met 61 tegen 8 stemmen aanvaard (tegen de heer Welter (K.N.P.) en de meeste anti-revolutionnairen).
De motie-De Kort werd z.h.s. aanvaard, met aantekening, dat de heer Welter (K.N.P.) en de anti-rev. geacht wilden worden te hebben tegengestemd.
Het wetsontwerp werd daarna in hoofdelijke stemming gebracht en met 70 tegen 0 (dus algemene) stemmen aanvaard.
Motie Staten. — Het aanbrengen van de twee amendementen in het oorspronkelijke ontwerp heeft in Suriname grote ontstemming verwekt.
Op 23 Juli hebben de Staten, in spoedzitting bijeengeroepen, een motie aangenomen, waarin beide amendementen, als zijnde „in flagrante strijd" met de autonomie en „een aantasting van het budgetrecht", werden verworpen.
De motie verklaart, dat minister Van Schaik heeft toegezegd, dat, wanneer de Kamer ingrijpende wijzigingen aanbrengt, de regering deze niet zal aanvaarden.
De motie besluit dan:
1. Ter kennis van de Nederlandse regering en de Eerste Kamer te brengen, dat de Staten met beslistheid de interim-regeling voor Suriname verwerpen, waarin de bepalingen van de artikelen 155 en 168 luiden zoals bij de wijziging in de Tweede Kamer is vastgesteld, weshalve de Staten van Suriname: a. bij de regering met klem aandringen het aanhangig voorstel van wet terug te nemen, b. de Eerste Kamer zeer nadrukkelijk verzoeken het ontwerp te willen verwerpen voor geval het onverhoopt in de tegenwoordige vorm aan haar wordt voorgelegd.
2. Aan de regering mede te delen, dat de Staten zich van ieder verder overleg met Nederland terzake van de vestiging ener nieuwe rechtsorde zullen onthouden, zolang de in Nederland gebleken opvatting omtrent het te plegen algemeen overleg en het nakomen van de toezeggingen wordt gehandhaafd.
De heer Findlay zeide zijn „directe hoop thans op de Amerikaanse Republieken" te hebben gevestigd. Nu de „socialisten en rechtse groepen verraad hadden gepleegd", achtte hij het „geen wonder dat de communisten het in de koloniale gebieden winnen". Ook de heer Lachman beschuldigde Nederland van woordbreuk.
De Staten hebben voorts nog met algemene stemmen besloten, afschriften van de motie te zenden aan de inter-Indonesische conferentie te Djokja en aan de Ver. Naties. Een voorstel om een afschrift te zenden aan de Pan-Amerikaanse Unie werd met 15 tegen 3 stemmen aanvaard.

Het College van Algemeen Bestuur (C.A.B.) van Suriname heeft medegedeeld, zich ten volle te kunnen verenigen met het standpunt van de Staten van Suriname, dat de door de Tweede Kamer aangenomen amendementen op de artikelen 155 en 168 der interim-regeling inbreuk maken op de beginselen der regeling, dat de daarin vervatte materie een inwendige aangelegenheid van Suriname is. Voorts is het college met de Staten van mening, dat door deze regeling het budgetrecht van Suriname wordt aangetast. (A.N.P. - Aneta 22 t.m. 26-7)

Over de kwestie van de gelijkstelling van het bijzonder en openbaar onderwijs, schrijft de redacteur voor West-Indië van het Alg. Handelsblad o.m.: De verhoudingen liggen er anders dan in Nederland. De Protestanten vormen in Paramaribo de meerderheid (met 22.120 leden van de Broedergemeenten, 8000 Nederlands Hervormden en 3700 Evangelisch Luthersen), gevolgd door de Katholieken met 23.800 (cijfers van Paramaribo van 1948). In de districten vindt men een groot aantal Mohammedanen en Hindoes en zelfs heeft men er een aantal volgelingen van Confucius. Op al deze groepen zou de gelijkstelling van het onderwijs van toepassing zijn.

Door de jongste politieke ontwikkeling, waarbij vanwege het toegepaste personenkiesstelsel (onevenredig) de Nationale Partij „Suriname", die veel aanhangers onder de Broedergemeente telt, de meerderheid kreeg en de katholieken (in de Progressieve Surinaamse Volkspartij) zelfs niet in de Staten werden vertegenwoordigd, is de gehele kwestie in een bijzonder gevoelig stadium gekomen. Wel stelden de Staten (in het advies aan de regering op de interim-regeling) zich op het standpunt, dat „allerminst een streven bestaat om in het bijzonder onderwijs niet financieel bij te dragen", maar daar hieraan een financiële consequentie verbonden was, meenden zij, dat dit een Surinaamse aangelegenheid was, waarover niet in Nederland moest worden beslist. Het is niet onmogelijk, dat de katholieken in Suriname dit niet een voldoende waarborg vonden. De regering stelde daartegenover in haar ontwerp de bepaling van een volledige principiële gelijkstelling.

Tijdens het bezoek van een delegatie uit Suriname, nu enkele weken geleden, dat in zekere zin als een voortzetting kan worden beschouwd van het overleg dat minister Van Schaik in de West had gepleegd, kwam het tussen de regering en de Staten van Suriname tot een compromis: de regering stelde de principiële gelijkstelling van het gewone onderwijs; de subsidiëring van het vormend onderwijs (kweekscholen) zou met inachtneming van de maatstaf der gelijkstelling in Suriname worden geregeld. Dit zou dan dus voor de opleiding van leerkrachten gelden. Een bijzonder actueel punt, in verband met het bestaande plan om in Paramaribo tot de oprichting van een normaalschool te komen, waaraan door alle gezindten zou worden deelgenomen.

Dezelfde redacteur schrijft over het amendement van de heer Schermerhorn betreffende de huwelijkswetgeving (art. 155): In dit artikel, dat aan de beleiders der verschillende godsdiensten dezelfde rechten toekent, had de regering, in afwijking van het advies der Staten, de bepaling toegevoegd, dat bij landsverordening (Surinaamse wet) voor de huwelijks v o l t r e k k i n g onder de verschillende godsdienstige groepen afzonderlijke regelingen zouden kunnen worden gemaakt. In het amendement van de heer Schermerhorn werd dit in die zin aangevuld, dat dit ook voor huwelijks o n t b i n d i n g zal gelden.

Ook dit is een teer punt in Suriname, sedert een twaalftal jaren geleden gouverneur Kielstra, gebruik makende van zijn bevoegdheden volgens de toenmaals geldende staatsregeling, een afzonderlijke huwelijkswetgeving voor de Aziatische bevolkingsgroepen (Hindostanen en Javanen) in het leven riep, teneinde aan de eigen culturele en zedelijke opvattingen van de bevolkingsgroepen tegemoet te komen. Dit werd volgens de geldende opvattingen in de Creoolse kringen in Suriname beschouwd als een principiële ommezwaai in de tot voordien door de Nederlandse regering in Suriname gevoerde politiek tot assimilatie der verschillende in Suriname gevestigde rassen.

(Vor. ber. Inhoud interim-regeling 8123 A; Zie verder in dit nr. onder Meningen)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

24 Juli (Zondag)

België — De minister van Financiën uit het kabinet Spaak, prof. Eyskens, aanvaardt opdracht tot kabinetsformatie. (V. b. 8225 Kr. 23-7)
Duitsland — De soc.-democratische partij — aldus dr. Kurt Schumacher — zal een beroep doen op de arbeiders, om niet mede te werken aan de ontmanteling.
— Volgens berekening van een groep geallieerde financiële deskundigen heeft Wereldoorlog II aan Duitsland 380 milliard mark gekost.
Sport — Einde „Tour de France". Winnaar Coppi (Italië) 149 uur, 40 min., 49 sec.; 2. Bartali (Italië) 149.51.44; 3. Marinelli (Frankrijk) 150.06.02; Bij het landenklassement was de Italiaanse équipe no. 1.

25 Juli (Maandag)

België — Van Cauwelaert (C.V.P.), voorzitter der Kamer, voert te Prègny (Zwits.) besprekingen met koning Leopold III.
China — In Thibet zou een opstand tegen het Chinese gezag zijn uitgebroken.
Egypte — Premier Abdoel Hadi Pasja treedt af. Hoessein Sirry Pasja (partijloos) vormt nieuwe regering. (Zie in dit nr.)
Engeland — Stakende havenarbeiders te Londen hervatten het werk. (V. b. 8228 D)
Griekenland — Een vooraanstaand lid van het linkse Griekse zeeliedenverbond verklaart, dat de opstandelingen steun hebben ontvangen van de Amerikaanse communisten ($ 10.000) en van het Amerikaanse zeeliedenvakverbond ($ 30.000).
Nederland — Regering van Zuid-Korea door Ned. erkend.
Transjordanië — Koning Abdoellah aanvaardt officiële uitnodiging voor bezoek aan Spanje.
Ver. Staten — President Truman ondertekent de ratificatie-oorkonde van het Atlantisch pact, hij vraagt het Congres aan Europa voor 1450 millioen dollar aan wapenen te verschaffen. (Zie in dit nr.)
— Minister Acheson geeft een aantal deskundigen opdracht een studie te maken van de politiek welke de V.S. t. a. v. China moeten volgen.

26 Juli (Dinsdag)

België — Van Cauwelaert herkozen als voorzitter van de Kamer, Rollin als voorzitter van de Senaat. (V. b. 8193 A)
Engeland — Noodtoestand officieel opgeheven.
— Verzoek om verhoging der Marshallhulp met $ 433 mill. (Eerder werd om 923 mill. verzocht).
Frankrijk — Toekenning door de minister van Arbeid, Daniel Mayer, van vacantiebijslagen aan de employé's van de dienst der Sociale Verzekering, geeft bijna aanleiding tot een kabinetscrisis.
— De minister van Buitenlandse Zaken, Robert Schuman, verklaart, dat Duitsland in géén geval lid van het Atlantisch pact zal worden. „Duitsland heeft geen leger en zal geen leger krijgen", aldus Schuman.
Internationaal — Vakbondsleiders uit 15 landen te Londen bijeen, om een constitutie op te stellen voor het nieuwe internationale vakverbond. (V. b. 8195 A)
Nederland — Met de Russische zone in Duitsland is volledige overeenstemming bereikt over de levering van groenten in ruil voor textiel ter waarde van 1 millioen dollar.
— Ir. H. J. Heuvelink, oud-hoogleraar voor geodesie, landmeten en waterpassen aan de T. H. te Delft op 88-jarige leeftijd overleden.
Spanje — Te Tarancon (ten Z.O. van Madrid) ontploft een munitie-depôt. 33 Personen gedood en 60 gewond.
Ver. Staten — De minister van Financiën, John Snyder, pleit voor grotere invoer uit Europa.

27 Juli (Woensdag)

Engeland — De Labourparty royeert het Lagerhuislid, Lester Hutchinson, die fel heeft geageerd tegen de buitenlandse politiek van de regering en tegen het Atlantisch pact.
— Het statuut van de Raad van Europa geratificeerd.
Frankrijk — De Nat. Vergadering ratificeert met 398 tegen 187 stemmen het Atlantisch pact.
Irak — Het landings- en overvliegverbod voor K.L.M.-vliegtuigen opgeheven.
Nederland — Eerste Kamer aanvaardt z. h. s. het statuut Raad van Europa.
— Gemeenteraad van Amsterdam voteert ƒ 6.880.000 voor de bouw van 540 woningen.
Polen — De regering stemt toe in een verzoek van het Episcopaat om onderhandelingen te voeren tot regeling van de wederzijdse betrekkingen.
Portugal — Nationale Vergadering ratificeert Atlantisch pact. Salazar verklaart, dat Portugals aandringen op toelating van Spanje, niet is toe te schrijven aan „politieke solidariteit" (welke niet bestaat) maar geschiedt op grond van de geografische en strategische noodzaak.
Sowjet-Unie — De Sowjet-regering beschuldigt de Joego-Slavische regering er van Russische burgers zonder berechting gevangen te houden.
Ver. Staten — De Senaat besluit de E. R. P. hulp voor het komende jaar (4.198.260.000 dollar) met 10% te verlagen.

28 Juli (Donderdag)

Australië — In verband met een stakingsbevel van het Australische Zeeliedenverbond kondigen de autoriteiten van de staat Victoria de noodtoestand af met betrekking tot vervoer ter zee en te land en brandstof-, energie- en lichtbedrijven.
Bolivia — Het kabinet treedt af om vicepresident Urriolagvitia de gelegenheid te geven het kabinet te reorganiseren.
Frankrijk — De thans 93-jarige maarschalk Pétain heeft volgens zijn advocaat zijn geestvermogens totaal verloren.
— De regering heeft Engeland en de Benelux-landen gepolst over de mogelijkheid het Saargebied in de assemblée van de Raad van Europa te doen vertegenwoordigen.
— De Raad van de Republiek ratificeert het Atlantisch pact met 284 tegen 20 stemmen. (Zie ook 27-7)
Indonesië — Tijdens een interview te Singapore verklaart Palar persoonlijk bereid te zijn met de Indonesische communisten tegen de Nederlanders te strijden, indien deze de „strijd" tegen de Republiek zou voortzetten.
Italië — De secretaris van de communistische partij deelt mede, dat deze partij thans 2.242.719 leden telt.
Nederland — Dr. J. Fockema Andreae op 69-jarige leeftijd overleden. Dr. Fockema Andreae was van 1914 tot 1933 burgemeester van Utrecht en daarna tot 1937 Commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht.
Ver. Staten — President Truman deelt mede, dat met Britse en Canadese autoriteiten besprekingen zullen worden gehouden i.z. de politiek op lange termijn op het gebied van de atoom-energie.
— De Senaat voteert 1090 millioen dollar voor de werkzaamheden van de commissie voor atoom-energie.

29 Juli (Vrijdag)

België — Het financiële accoord met Zwitserland wordt opgezegd. Het handelsaccoord blijft gehandhaafd. Deze maatregel staat in verband met de vrijmaking der wisselkoersen.
China — Nationalistische troepen ontruimen de hoofdstad van de provincie Hoenan, Tsjangsja.
Duitsland — Voor de op 14 Augustus te houden federale verkiezingen in West-Duitsland zijn in de verschillende staten in totaal 64 partijlijsten ingediend.
Engeland — Het Lagerhuis hecht zijn goedkeuring aan het voorstel van de Koninklijke Commissie voor het Perswezen tot het instellen van een algemene raad voor het uitoefenen van toezicht.
(V. b. 8194 C)
Hongarije — Volgens een decreet van de regering kan om redenen van staatsveiligheid aan bepaalde personen het gebruik van een radiotoestel worden verboden.
Indonesië — Te Djokja wordt overeenkomst bereikt over de voorwaarden voor het staken van het vuren.
Nederland — De Wereldbank leent een bedrag van 15 millioen dollar voor de wederopbouw en modernisering van fabrieken.
— Einde van de 33ste Vierdaagse. Van 7204 deelnemers waren er 316 — iets meer dan 4% — uitgevallen.

30 Juli (Zaterdag)

Argentinië — Het partijcongres van de „Peronista" proclameert Perón tot candidaat voor de presidentsverkiezingen in 1952.
— Met Tsjecho-Slowakije wordt een handelsaccoord getekend omvattende een bedrag van 40 millioen dollar.
Duitsland — Met ingang van 1 Augustus zal de activiteit van de luchtbrug aanmerkelijk worden ingekrompen en met ingang van 31 October zal zij geheel worden opgeheven.
— Brigade-generaal Frank Howley verzoekt met ingang van 1 September van zijn functie van Am. bevelhebber in Berlijn te worden ontheven.
Finland — President Paasikivi benoemt de sociaal-democraten Huunonen en Varjonen tot resp. minister van Arbeid en minister zonder portefeuille.
Joego-Slavië — Een conferentie van Grieks-Macedonische vluchtelingen, die verklaren 30.000 personen te vertegenwoordigen, beloven trouw aan Tito en veroordelen de Cominform-politiek.
Korea — President Syngman Rhee beschuldigt de staf van MacArthur er van pro-Japans te zijn.
Nederland — De Stichting van de Arbeid en het Rijksarbeidsbureau doen een beroep op de werkgevers ook oudere werknemers in dienst te nemen. Een dergelijk verzoek was ook reeds van de zijde van het werkliedenverbond uitgegaan.

A. Tweede Kamer aanvaardt Atlantisch pact —

De Tweede Kamer heeft op 19 Juli het wetsontwerp tot goedkeuring van het Atlantisch pact met 65 tegen 7 stemmen aangenomen. Alleen de communisten stemden tegen, terwijl de (2) Staatk. gereformeerde leden niet aanwezig waren. Hoewel dus de Kamer bijna unaniem voor goedkeuring van het pact was, werden toch tijdens het debat, dat op 15 Juli begon, enkele bezwaren naar voren gebracht. Zo werd door verscheidene leden gevraagd of Nederland wel in staat zou zijn, zowel tegenover de verdragspartners als tegenover de volken van Indonesië zijn verantwoordelijkheid ten volle te dragen. Andere leden wezen op de tegenstelling welke er ligt in het feit, dat Engeland en Amerika het wapenembargo met betrekking tot Indonesië handhaven en het feit, dat Nederland met deze landen een militair verdrag sluit. Tenslotte spraken sommige leden de vrees uit, dat Spanje in de toekomst tot het verdrag zou worden toegelaten.

In zijn antwoord op 19 Juli heeft minister Stikker deze moeilijkheden behandeld. Wat betreft de verantwoordelijkheid tegenover Indonesië en de verdragspartners zeide de minister te erkennen, dat de practijk zal moeten leren of onze krachten daarvoor toereikend kunnen zijn. Met grote nadruk liet de minister hierop echter volgen, dat, indien de regering in de naaste toekomst onverhoopt voor een conflict in dit opzicht zou komen te staan en zij zou moeten kiezen, op welke gebieden zij haar krachten vooral zou moeten inzetten, zij de verantwoordelijkheid, welke Nederland tegenover de volken van Indonesië heeft, voorshands het zwaarste zal laten wegen. Minister Stikker verbond daaraan het uitspreken van de hoop, dat Nederland echter voor dit conflict gespaard zou blijven en dat de ontwikkeling van Indonesië van dien aard zou zijn, dat binnen niet te lange tijd niet meer zulk een sterk beroep zou behoeven te worden gedaan op de militaire en financiële krachten van ons land, zodat Nederland dan ook ten volle de verplichtingen zou kunnen nakomen, die uit het verdrag van Brussel en het Noord-Atlantische verdrag zullen voortvloeien. Dit betekent natuurlijk geenszins, zo voegde hij daaraan toe, dat Nederland zich zou willen onttrekken aan zijn verplichtingen of met de ene hand zou terugnemen wat het met de andere geeft.

Vervolgens zeide de minister: „De mogendheden, welke deel uitmaken van het Atlantisch Verdrag, hebben grotendeels zelf in de hand te bepalen, in hoeverre Nederland in staat kan worden gesteld om, zoals het hartgrondig wenst, ten volle mede te werken aan het gemeenschappelijke doel. De critische opmerkingen uit de Kamer beantwoordend, die over het nog steeds door Engeland en Amerika gehandhaafde wapenembargo met betrekking tot Indonesië en over andere tegenwerkingen werden gemaakt, liet hij daar woordelijk op volgen: „Wanneer echter in strijd met alle recht en redelijkheid tegenover sommige delen van het Koninkrijk door bepaalde landen maatregelen van economische of politieke aard worden genomen, die het herstel van Nederland kunstmatig belemmeren en die beletten, dat de nodige maatregelen voor beveiliging en ontwikkeling van de overzeese gebiedsdelen worden genomen, treft de blaam hiervoor niet Nederland, doch de regeringen, die door haar houding een gezonde ontwikkeling in de verhoudingen in Zuid-Oost-Azië onmogelijk maken."

Over de eventuele toetreding van Spanje zeide de minister dat dit aanleiding zou kunnen zijn voor nieuw overleg met de Staten-Generaal. Algemeen erkende militaire argumenten zouden hier pro kunnen pleiten, terwijl over de argumenten contra zeer verschillend wordt gedacht. Hij voegde daar aan toe, dat voor het tegenwoordige stadium de regering de opvatting deelt van hen, die menen dat de argumenten tegen een toetreding van Spanje moeten prevaleren. Intussen zal de regering niet nalaten, elke mogelijke ontwikkeling van Spanje in meer democratische zin met de grootste aandacht te volgen. (A.N.P. 19-7)

(Vor. ber. Atl. pact-tekst 8027)

B. Handelsaccoord met Frankrijk

Op 21 Juli is te Brussel een handelsaccoord met Frankrijk geparafeerd. Het accoord, dat aansluit bij het op 31 Juli aflopende oude handelsaccoord, is geldig voor de periode van 1 Augustus 1949 tot 30 Juni 1950.

De totale waarde van het goederenverkeer, waarin het nieuwe verdrag voorziet, is ruim 65 milliard Franse franken, zodat het onder de vorige overeenkomst bereikte handelsvolume wordt gehandhaafd.

De structuur van dit accoord brengt geen wijziging in de aard der uit te wisselen goederen en verzekert op deze wijze die continuïteit in de Nederlands-Franse handelsbetrekkingen, naar welke beide regeringen tot dusverre hebben gestreefd.

Het handelsverkeer met Frankrijk heeft zich na de oorlog op bevredigende wijze ontwikkeld.

Het beste wordt dit geïllustreerd aan de hand van onderstaande cijfers:

	Invoer Waarde	Uitvoer × ƒ 1000
1938	64.926	60.205
Aug./Dec. '45 onbekend		10.150
1946	96.445	55.615
1947	195.532	136.234
1948	238.529	216.209

De importen uit Frankrijk namen in 1948, evenals in 1938, in vergelijking met andere landen de zesde plaats in.

De uitvoer naar Frankrijk was in 1948 relatief belangrijker dan in 1938. Van de vijfde plaats, die Frankrijk in 1938 bij de Nederlandse invoer innam, kwam Frankrijk in 1948 op de derde plaats van Nederlands belangrijkste afnemers.

(A.N.P. 25-7) **(Vor. ber. 7529 C)**

C. Jaarverslag 1948 A.K.U. —

De Algemeene Kunstzijde Unie behaalde in 1948 een bruto bedrijfswinst van ƒ 24.932.220 (v. j. ƒ 21.133.730). Hierbij komt nog ƒ 4.450.536 (ƒ 4.580.612) aan uitkeringen, interest en diverse baten en ƒ 1.189.151 voor bijboeking rente op de vordering op de Nederlandse Staat. Het totaal wordt o.a. verminderd met ƒ 5.51 millioen afschrijvingen op vaste activa, ƒ 1.316.900 researchkosten en ƒ 10 millioen belastingen, waarna een winstsaldo beschikbaar is van ƒ 14.421.969 (v. j. ƒ 12.476.622 na afboeking van ƒ 1.61 mill. concernkosten, van ƒ 1.55 mill. oorlogsschade, toevoeging van ƒ 6.77 mill. aan de alg. reserve en bijdrage van ƒ 1 mill. aan het Pensioenfonds).

Voorgesteld wordt van het netto winstsaldo aan te wenden ƒ 5.6 (ƒ 4) mill. voor extra afschrijving op vastgelegd kapitaal en extra te reserveren voor prijsverschillen op voorraden ƒ 1 mill. (nihil), waarna onveranderd 7% op de gewone aandelen, 6% op de cum. pref. aand. en 6% op de prior.-aandelen kan worden uitgekeerd. Op nieuwe rekening gaat dan ƒ 299.091 (ƒ 889.546) over.

De te lage binnenlandse verkoopprijzen bleven het gehele verslagjaar gehandhaafd. Eerst aan het einde van het jaar werd de vrijwillige prijsverlaging met 4½%, die in 1947 op verzoek van de regering was toegepast, met goedkeuring van de overheid opgeheven en in het begin van 1949 werd vergunning verkregen, deze prijzen met nog ca. 5% te verhogen. Hierdoor is thans weer een, zij het kleine, winstmarge op de binnenlandse afzet ontstaan. De prijsdalingen op buitenlandse markten gaven aanleiding tot verschuivingen in de afzetgebieden. Door verbetering der producten kon bovendien het effect dezer prijsdalingen worden gecompenseerd.

Geëxporteerd werd ongeveer 50% van het rayongaren, 85% van het bandengaren en 75% van de rayonvezel. Het bedrag aan deviezen, dat de export van de A.K.U. opbracht, was ƒ 35 millioen hoger dan het deviezenbedrag der import, met inbegrip van dat voor investeringen.

Voor de toekomst worden een verminderde vraag en voortgaande prijsdaling op de buitenlandse markt verwacht. Vertrouwd wordt evenwel, dat voor het lopende jaar het effect daarvan op de financiële resultaten nog niet van overwegend belang zal zijn. De tot nu toe behaalde resultaten wettigen dit vertrouwen.

Op bescheiden schaal werd begonnen met de fabricage van carboxymethylcellulose (een kunsthars). Voorts werd een fabricagemethode van volsynthetische garens en vezels ontwikkeld, die, naar gehoopt wordt, het mogelijk zal maken, in afzienbare tijd aan de behoefte in Nederland aan nylon-achtige garens tegemoet te komen. Tezamen met de Bataafsche Petroleum wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een door die maatschappij gevonden volledig nieuwe vezel, die aantrekkelijke perspectieven biedt.

Evenals in het verslag van Philips wordt ook in dat van de A.K.U. geconstateerd, dat het te geringe onderscheid tussen de beloning van geschoolde en die van ongeschoolde krachten remmend werkt op de vergroting van het aantal vaklieden.

De Vereinigte Glanzstoff Fabriken (bezit ruim 99%) kwam weder in eigen beheer, en vier Nederlandse commissarissen werden in het bestuur opgenomen. De financiële resultaten waren naar omstandigheden gunstig. De winst werd voor investering in de zaak gelaten. Hetzelfde geldt voor de I. P. Bemberg, waarvan de A.K.U. gedeeltelijk direct, gedeeltelijk indirect door een deelneming van de Ver. Glanzstoff de aandelenmeerderheid bezit.

De fabrieken te Wuppertal, welke zware oorlogsschade opliepen, zijn grotendeels hersteld en ook in deze bedrijven begint de toestand meer normaal te worden.

(Alg. Handelsblad 11-7)

(Vor. ber. Jaarversl. '47 7676 D)

D. Jaarverslag 1948 Unilever —

Uit het jaarverslag van Lever Brothers & Unilever blijkt, dat de omzet van het gehele concern, dus van de N.V. en de Engelse maatschappij tezamen is gestegen van ƒ 5.124.324.000 in 1947 tot ƒ 6.601.778.000 in 1948. De bedrijfswinst bedroeg ƒ 412.7 millioen tegen v.j. ƒ 424.4 millioen. Het vermogen bedroeg, zonder rekening te houden met de schulden op lange termijn ƒ 2.485.549.992 tegen v.j. ƒ 2.267.540.485, derhalve een stijging van rond ƒ 218 millioen. Houdt men echter met de schulden op lange termijn rekening, dan bedraagt de stijging ƒ 134 millioen.

De geconsolideerde winst bedraagt vóór aftrek van belastingen ƒ 273.245.291 tegen v.j. ƒ 281.397.426. De winst werd berekend na aftrek van afschrijving, groot ƒ 44.682.105 (ƒ 36.060.380), reservering voor

vervanging van vaste activa ƒ 43.531.150 (ƒ 38.882.000) en reservering tegen voorraden ƒ 44.215.115 (ƒ 44.585.385).
De geconsolideerde netto winst toekomend aan aandeelhouders der beide maatschappijen bedroeg ƒ 111.814.055 (ƒ 91.003.333) na aftrek van ƒ 150.702.758 (ƒ 179.315.617) voor belastingen. Van die winst wordt ƒ 51.2 (ƒ 31.2) millioen in het bedrijf gehouden, afgezien van afschrijvingen en reserveringen van in totaal ƒ 132.3 millioen, die plaatsvinden vóór vaststelling van de netto winst. Tezamen dus ƒ 183.5 millioen. De aan gewone aandeelhouders toekomende winst bedraagt ƒ 74.673.147 of 5.8 % (v.j. ƒ 54.676.515 of 4.7 %) over het aan aandeelhouders toekomende vermogen, ƒ 1.290.5 millioen dat een stijging vertoont van ƒ 132 millioen. Het voorgestelde dividend van onveranderd 8.9 % bij de N.V. en onveranderd 10 % bij Limited vereist ƒ 23.395.431 of 1.8% (v.j. 2%) over het aan aandeelhouders toekomende vermogen. In Amerika is een sterke prijsdaling ingetreden voor grondstoffen en eindproducten, die een verdubbeling van de reservering tegen voorraden bij de N.V. tot gevolg had (ƒ 20 millioen tegen ƒ 10 millioen) terwijl de betreffende reservering bij Limited juist lager was (£ 2.265.000 tegen £ 3.235.000).
Deze prijsdaling is wel het meest op de voorgrond tredende verschijnsel. Hoewel de zaken in Amerika op zich zelf niet minder gezond waren dan te voren, is de prijsdaling wel zeer groot geweest. De voorraden staan bij het gehele concern te boek voor ƒ 1.041 millioen en bij de N.V. alleen voor ƒ 412 millioen. Het is duidelijk, dat bij een prijsval van omstreeks 50 %, deze schok even moet worden verwerkt. In Amerika immers is de concurrentie van dien aard, dat bij een daling van de grondstoffenprijzen, de prijzen voor de eindproducten, onmiddellijk eveneens worden verlaagd. Het is zelfs zo, dat deze teruggang van de prijzen zich niet beperkt tot de verkopen, die na de verlaging hebben plaatsgevonden, maar zich ook uitstrekt tot vergoedingen aan de handel voor goederen, die reeds zijn geleverd.

Unilever 1945-1948
(in millioenen guldens)

Jaar	Omzet	Netto-winst	Betaalde belastingen	Betaalde dividenden	In bedrijf gehouden winst
1945	3.286	233	140	51	42
1946	3.619	246	120	67	58
1947	5.124	281	179	70	31
1948	6.602	273	151	71	51

De omzet van de N.V. en Limited was als volgt verdeeld:

	1948 (in mln. guldens)	1947
W.-Europa (zonder Duitsland en Oostenrijk)	3417	2784
Noord- en Zuid-Amerika	1237	959
Afrika, Midden Oosten, Australië, N.-Zeeland ..	228	151
Het Verre Oosten (zonder China)	370	250
Groep United Africa	1348	978

De ontwikkeling van de groep der United Africa was uitzonderlijk gunstig. De waarde van de vier voornaamste oogsten is gestegen van ƒ 631 millioen in 1947 tot ƒ 1.018 millioen in 1948. Uit het verslag blijkt, dat de bedrijvigheid van de groep bij de import en verkoop van artikelen steeds toeneemt, al wordt opgemerkt, dat de concurrentie zich weder in haar vóóroorlogse scherpte ontwikkelt. Enkele niet renderende plantages in de Congo werden opgegeven en afgeschreven.
(Vor. ber. Jaarversl. '47 7712 C)

Indonesië

A. Besluiten van de inter-Indonesische conferentie —

De besprekingen van de inter-Indonesische conferentie te Djokja welke op 20 Juli begonnen, zijn op 23 Juli geëindigd. Zij zullen op 30 Juli te Batavia worden hervat.
In een officiële bekendmaking wordt een aantal punten genoemd waarover men tot overeenstemming is kunnen komen.
1. De benaming van de vrije en souvereine staten van Indonesië zal zijn „Republik Indonesia Serikat" (hetgeen letterlijk vertaald „Republiek van de Verenigde Staten van Indonesië" betekent). Deze republiek zal gebaseerd zijn, zo wordt verklaard, op de beginselen van democratie en federalisme. Over de wijze van uitoefening van souvereiniteit zal een commissie nog nadere studie maken.
2. In de voorlopige constitutie zal duidelijk dienen te worden aangegeven uit welke negara's de Republik Indonesia Serikat zal bestaan. Het territoir van die republiek zal bestaan uit de gebieden welke daartoe behoorden volgens de status-quo als vermeld in de overeenkomst van Renville (d.i. volgens de op 29 Sept. 1947 door dr. Van Mook vastgestelde demarcatielijnen); ten aanzien van Zuid-Assahan zal nog nader overleg worden gepleegd.
Verder zal de mogelijkheid bestaan tot grenscorrecties op basis van overeenstemming tussen de republiek en de betrokken negara (in het bijzonder met betrekking tot Zuid-Sumatra) — op het ogenblik van de vorming der V.S.I. — zulks met het oog op de efficiëntie in de bestuursvorming. De bevoegdheidsafbakening tussen de deelstaten en de republiek der Verenigde Staten van Indonesië zal worden geregeld volgens een regeling waaromtrent reeds overeenstemming is bereikt met dien verstande, dat de bevoegdheden die overgedragen zijn aan de centrale regering van de V.S.I. limitatief zullen zijn bepaald in de voorlopige constitutie, terwijl de overige bevoegdheden toevallen aan de regeringen der negara's. Bij competentiegeschillen tussen de regeringen der deelstaten en de centrale regering zal door een rechterlijk college uitspraak worden gedaan.
3. De verdeling van de deelstaten in autonome daerahs zal op democratische wijze geregeld worden in de constituties van de verschillende deelstaten.
4. De „Republik Indonesia Serikat" zal verplicht zijn de bijzondere positie van de zelfbesturen, voorzover zij daarmede bemoeienis zal hebben, in acht te nemen.
5. Aan het hoofd van de „Republik Indonesia Serikat" zal staan een president.
De president zal zijn constitutioneel hoofd van de regering. De ministers zullen verantwoordelijk zijn. De president en de ministers zullen tezamen de federale regering vormen. De president zal gekozen worden door de deelgebieden (republiek en leden van de B.F.O.) volgens een regeling welke nader in Batavia zal worden besproken.
6. De samenstelling en de taakverdeling in de ministerraad zullen er op gericht zijn de stabiliteit van het regeringsbestel te verzekeren. Het kabinet kan niet tot aftreden worden gedwongen, aleer de constituante is gevormd. In de ministerraad zal een beperkt aantal ministers een bijzondere positie innemen (kernkabinet). Omtrent de wijze waarop dit alles zal worden geregeld werd nog geen overeenstemming bereikt.
7. Ingesteld zullen worden een volksvertegenwoordiging die wetgevende bevoegdheid bezit en een statenvertegenwoordiging (senaat), waarvan de bevoegdheden nog nader zullen worden besproken.
8. Voor de voorlopige volksvertegenwoordiging, die niet zal kunnen worden ontbonden aleer de constituante tot stand is gekomen, wordt een aantal van 150 leden voldoende geacht. De minderheden zullen er haar eigen vertegenwoordigers in hebben.
9. Ten spoedigste na de overdracht van de souvereiniteit zal de federale regering vrije geheime verkiezingen doen houden voor de samenstelling van de constituante.
10. Ten aanzien van de financiën en de geldmiddelen werd in grote lijnen overeenstemming bereikt met betrekking tot datgene, wat door beide partijen in „workingspapers" te berde was gebracht.
11. Staatsburgers van Indonesië zullen zijn: a. alle Indonesiërs die vroeger „Nederlands onderdaan" waren of staatsburgers van de Republik Indonesia. b. alle Chinezen of Arabieren, die vroeger „Nederlands onderdaan" of staatsburger van de Republik Indonesia waren, voorzover zij niet te kennen geven het Indonesische staatsburgerschap niet te wensen. c. alle Europeanen die vroeger „Nederlands onderdaan" waren en hun woonplaats in Indonesië hebben, die verklaren Indonesisch staatsburger te willen worden.
12. Bij de uitvoering van een en ander zal een zodanige regeling dienen te worden getroffen, dat zij die Indonesisch staatsburger wensen te worden deze positie onmiddellijk op het tijdstip, waarop de souvereiniteit zal worden overgedragen, kunnen innemen.
13. De besprekingen met betrekking tot: a. de procedure voor de vorming van de constituante, b. de hoofdlijnen der financiële en economische politiek der V.S.I. en c. de wederzijdse verplichtingen van de uniepartners (Nederland en de V.S.I.), d. de samenwerking tussen Nederland en de V.S.I. in unie-verband, zullen te Batavia worden voortgezet.
14. De B.F.O. zal mede zitting hebben in de centrale en de lokale lichamen met betrekking tot het effectueren van het „cease-fire". (A.N.P.-Aneta 25-7)
(Vor. ber. 8226 C)

Ned. W.-Indië

B. Economische ontwikkeling Suriname —

Blijkens het verslag over 1948 van de Surinaamsche Bank N.V. begint de ontwikkeling van Suriname zich op sociaal, economisch en cultureel gebied te voltrekken. De belangstelling van het buitenlands kapitaal uitte zich in de opening van een grote houtverwerkende fabriek, terwijl een tweede fabriek in oprichting is. Belangrijke kapitalen werden in plantages belegd, ook de eigen bevolking ontwikkelde initiatief.
De rijstoogst vestigde in 1948 een record. Ook de citrusverbouw en de export be-

wegen zich in stijgende lijn. De pogingen tot hervatting van de cacaocultuur werden voortgezet. De koffie-suikercultuur geven tekenen van opleving, maar de kans op herstel van de koffiecultuur is gering. De uitvoer van bauxiet bedroeg 2.165.481 ton, ter waarde van ƒ 21.891.085 tegen 1.739.137 ton ter waarde van ƒ 17.761.427 in 1947. De deviezenpositie baart nog steeds zorgen. Wegens het teruglopen van het bezit aan Nederlandse guldens moest de invoer uit Nederland weer aan vergunningen worden gebonden. De kosten van levensonderhoud zijn nog steeds hoog. De overheidsmiddelen vloeiden ruim. De opbrengst bedroeg ƒ 20.281.880 tegen ƒ 16.800.882 in 1947.
Ingevoerd werd voor een waarde van ƒ 36.172.232 tegen ƒ 30.982.018 in 1947, en uitgevoerd respectievelijk ƒ 27.371.890 en ƒ 24.581.839. Van de invoer kwam 49 % uit de Verenigde Staten. Nederland kwam op de tweede en Trinidad op de derde plaats. De uitvoer ging grotendeels naar de Verenigde Staten en bestond uit bauxiet, goud, balata en hout. Ook bij de uitvoer nam Nederland de tweede plaats in. Naar Nederland werd uitgevoerd hout, citrusvruchten, honing, koffie en rijst.
Eind 1948 kwam de Surinaamsche volkscredietbank tot stand, waarmee de mogelijkheid is geopend om de woeker te doen verdwijnen.
Het scheepvaartverkeer vertoonde een verhoogde activiteit. Paramaribo werd door 692 schepen aangedaan tegen 664 in 1947 en 381 in 1946. Hiervan waren 323 van Amerikaanse en 66 van Nederlandse nationaliteit. Het luchtverkeer vertoonde een levendig beeld. De besprekingen om een binnenlands luchtverkeer op te roepen worden voortgezet. De bevolking bestond in Mei 1949 uit 211.870 personen. (Econ. Voorl. 26-7)
(Vor. ber. Econ. situatie 7892 B)

België

A. Ondernemingsraden —

Het Belgische staatsblad van 25 en 26 Juli 1949 publiceert een besluit van de regent tot instelling van ondernemingsraden, waarin directie en werknemers vertegenwoordigd zullen zijn.
De vertegenwoordigers der werknemers bestaan uit vertegenwoordigers der arbeiders en der employé's, naar verhouding van hun getalsterkte in de onderneming. De omvang van de personeelsafvaardiging varieert met de omvang van de onderneming; zo zal zij voor ondernemingen met 50 tot 100 arbeiders bestaan uit 3 leden, voor die met meer dan 4.000 arbeiders uit 14 leden. De delegatie der directie mag niet sterker zijn dan die der werknemers.
De raad moet tenminste eens per maand vergaderen. Hij wordt bijeengeroepen door de directeuren en ook als tenminste de helft der werknemersgedelegeerden daarom verzoekt.
Bij een tweede regentsbesluit is de verkiezing der werknemersafgevaardigden door het personeel geregeld.
Het staatsblad publiceert tevens een advies van de Raad van State, waarin gezegd wordt, dat het besluit niet bepaalt hoe de besluiten van de ondernemingsraad worden genomen. De raden hebben niet alleen adviserende, maar in zekere gevallen ook beslissende bevoegdheid. Uit de inlichtingen, door de Raad van State ingewonnen, blijkt, dat de regering de kwestie van de besluitneming bewust aan de raden heeft overgelaten, omdat het hier een volkomen nieuwe instelling betreft. (Belgisch Staatsblad 25 en 26-7)
(Vor. ber. Ond.r. in Ned. 7663 A; P.B.O. België 7671 E; idem Ned.: 8129 A)

Egypte

B. Nieuwe regering —

Het kabinet van Abdoel Hadi Pasja, is op 25 Juli, na ruim een half jaar aan het bewind te zijn geweest, afgetreden.
Tijdens het bewind van Hadi Pasja, die regeerde met een coalitie van Saadisten, liberalen en onafhankelijken, is met kracht opgetreden tegen de Mohammedaanse broederschap, welke aansprakelijk was voor de moord op Nokrasji, en is een begin gemaakt met een aantal reeds lang noodzakelijke hervormingen, t.w. hervorming van de inkomstenbelasting, verdeling van staatsdomein onder boeren zonder land, verbetering van de volkshuisvesting en volksgezondheid en ontwikkeling van de verkeersmiddelen. Abdoel Hadi volgde in de buitenlandse politiek een bezadigd beleid al kon hij in het geschil met Engeland ook niet tot concessies besluiten. In dat opzicht trekt het hele Egyptische volk een lijn. De politiek van de Wafd, het streven naar volledige zelfstandigheid en naar vereniging met de Soedan, blijft nog steeds de algemeen erkende politiek, ook al is de invloed van de Wafd aanzienlijk geslonken.
Dat ondanks een vrij succesvol beleid het kabinet toch is afgetreden, is volgens de Times van 26-7 te wijten aan inwendige moeilijkheden in de coalitie. Na de verkiezingen zal het parlement 310 leden tellen, 46 meer dan het huidige, terwijl de Senaat van 147 op 164 leden wordt gebracht. Over de verdeling van de nieuwe zetels konden de partijen het niet eens worden.
Intussen is Sirry Pasja er op 27 Juli in geslaagd een nieuw kabinet te vormen.
Het nieuwe kabinet telt vier Saadisten, vier Wafdisten, vier liberalen, twee Watanisten en vijf onafhankelijken en vormt aldus een vrij goede weerspiegeling van de partijverhoudingen in het land. Sirry heeft verklaard, dat het enige doel van zijn kabinet is te zorgen voor onpartijdige verkiezingen. De staat van beleg zal worden opgeheven zodra de datum van de verkiezingen bekend is. Verscheidene van de ministers uit het oude kabinet hebben ook zitting in het nieuwe, al hebben enkelen van portefeuille moeten wisselen. De premier heeft zelf de portefeuille van Buitenlandse Zaken op zich genomen, naast die van Binnenlandse Zaken, welke hij van zijn voorganger overneemt. Daar de buitenlandse zaken (de betrekkingen met Engeland, met Israël, met de Arabische Liga) in Egypte een grote weerslag vinden in de binnenlandse politiek is deze combinatie van portefeuilles voor dit bijzondere geval te begrijpen. De nieuwe premier, ingenieur van zijn vak en ten dele te Parijs opgeleid, is 56 jaar oud en heeft in de jaren 1924—'42 bijna voortdurend op verschillende posten deel van de regering uitgemaakt. Het laatst, van '40 tot '42, is hij premier geweest.
(Times 26-7; Nwe R'damse Crt. 28-7)
(Vor. ber. 7883 G)

Engeland

C. Program der conservatieven —

De conservatieve partij heeft op 22 Juli haar verkiezingsprogram gepubliceerd, waarvan wij de belangrijkste punten als volgt samenvatten:
1. Wat de binnenlandse politiek betreft, zullen de nationalisaties worden gehandhaafd, maar gereorganiseerd, met uitzondering van het wegvervoer, dat weer gedeeltelijk particulier zou worden. De gezondheidsdienst blijft. De nationalisatie van de staalindustrie zal — zo zij een feit wordt — ongedaan gemaakt worden.
2. Gestreefd zal worden naar verlaging van productiekosten en van het prijspeil, en naar lagere belastingen. Een handvest voor de arbeiders zal hen beschermen. Gestreefd zal worden naar gelijke betaling van mannen en vrouwen voor gelijke arbeid.
3. De Britse boeren zouden prioriteit genieten boven invoer uit het Gemenebest en het buitenland, opdat zij van de Britse markt verzekerd zijn.
4. De landen van het Gemenebest zouden voorkeur genieten in handel, kapitaal-investering en immigratie boven andere landen.
5. Het Hogerhuis zou worden hervormd, opdat ook personen zonder erfelijke titel er lid van kunnen worden.
6. Inzake de buitenlandse politiek wordt verlangd: a. een verenigd Europa met opneming van een democratisch West-Duitsland. b. Bevrijding van Oostenrijk van de bezettingstroepen. c. Regeling van het Israëlisch-Arabisch geschil en een nauwe band met landen van het Nabije Oosten. d. Innige samenwerking met de V.S. e. Begrip voor en samenwerking met de nationale bewegingen van het Verre Oosten, steun daaraan tegen communistisch imperialisme.

Opgemerkt wordt nog, dat in sommige landen het socialistisch regiem de wegbereider was voor een communistisch stelsel, en dat de traditionele Britse levenswijze moet worden verdedigd.
(A.N.P. 23-7)

Attlee noemde het program „het meest oneerlijke document, dat ik ooit heb gelezen". Elke pagina, aldus Attlee, is een aanklacht betreffende alles wat de conservatieven niet deden; alle goede dingen die er in staan heeft Labour reeds gedaan.
Herbert Morrison noemde het een „goedkope, kleine imitatie van het Labour-program". (Observer 24-7)

Internationaal Nieuws

D. Congres liberale internationale

De liberale internationale heeft te Deauville (Engeland) van 10 tot 12 Juli haar tweede jaarlijks congres gehouden. Er werden een drietal resoluties aangenomen. In de eerste stelt het congres met voldoening de oprichting van een Europese Raad vast en geeft als haar mening te kennen, dat daaraan het liberalisme ten grondslag moet liggen. In de tweede resolutie constateren de liberale uitgevers met tevredenheid, dat de Britse koninklijke perscommissie de beschuldigingen ten opzichte van sommige Britse bladen van de hand heeft gewezen. Zij wekken voorts op „onverpoosd te ijveren voor de vrijheid en onafhankelijkheid der pers". In de derde resolutie, welke eerst na een langdurig debat werd aangenomen, wordt aangedrongen op een „diepgaande studie van de economische betrekkingen tussen Oost- en West-Europa, die kwesties van politiek belang voor alle vrije naties opwerpen". Het congres hoopt, aldus de resolutie, dat deze belangrijke kwestie zo spoedig mogelijk zal worden verwezen naar de bevoegde Europese organisaties.
Deze resolutie is een compromis tussen de wens van liberalen uit België, Engeland en Zwitserland tot terugkeer tot de traditionele vrijhandel in Europa, de wens van ballingen uit Oost-Europese landen en Spanje om de handel met Oost-Europa nagenoeg of geheel te staken en de wens van Deense en Zweedse afgevaardigden, dat het congres in het geheel geen resolutie zou formuleren.
(New York Herald Tribune—A.N.P.—Reuter 12—7)
(V. b. Liberale Journalisten 7949 Kr. 7-2)

A. Lucht- en vlootoefeningen der Westerse Unie —

Van 25 Juni tot 2 Juli hebben toestellen van de Britse luchtmacht, in Groot-Brittannië gestationneerde Amerikaanse superforten en een groep Nederlandse Meteors deelgenomen aan gecombineerde luchtmanoeuvres. De oefeningen, die de code-naam „Exercise Foil" droegen, bestonden uit gefingeerde aanvallen met bommenwerpers op verschillende gebieden in Engeland, o.a. het gebied van Liverpool, Leeds en Londen, welke aanvallen door de deelnemende jagers moesten worden voorkomen. Voor enkele „aanvallen" deed Nederland dienst als aanvlieggebied voor uit Duitsland komende machines.

Van 1 tot 7 Juli hebben vervolgens onderdelen van de Britse, Franse, Nederlandse en Belgische marine gecombineerde vlootoefeningen gehouden (codenaam „Verity"). Het doel van de oefeningen was op de eerste plaats samenwerking ter verdediging van een convooi tegen aanvallen van duikboten en vliegtuigen, en bij het vegen van mijnen.

Tot 4 Juli werden in groot verband verbindingsoefeningen gehouden op de rede van Penzance.

Voor de eerste grote oefening koos een convooi met escorte — schepen op 4 Juli zee en zette koers naar de Golf van Biscaje. De eerste uren werden besteed aan oefeningen in verband varen, daarna werd een uit oorlogsschepen gevormd convooi aangevallen door onderzeeboten, teneinde zowel het convooi als de escorteschepen te oefenen in de onderzeebootafweer. Vliegtuigen assisteerden hierbij, terwijl andere weer oefenden in het schaduwen en rapporteren van dit convooi.

Ondertussen voeren Franse en Britse kruisers en vliegkampschepen uit voor een bombardementsoefening en werden in de Golf van Biscaje luchtaanvallen op het convooi uitgevoerd.

Hierna verenigden deze twee partijen zich tot een nieuw convooi met escortegroep en voeren terug naar het Kanaal, waar zij werden aangevallen door onderzeeboten. In de avond van de 6e Juli begon onder de kust van het Kanaal de laatste oefening. Bommenwerpers, motortorpedoboten en onderzeeboten deden aanvallen op het convooi, dat hulp ontving van jachtvliegtuigen van de R.A.F. en vliegtuigen van het Coastal Command. Op 7 Juli liepen alle schepen de haven van Portland binnen waar de resultaten der oefeningen besproken en geanalyseerd werden.

In totaal namen 98 oorlogsschepen aan de manoeuvres deel, t.w. 51 Britse, 28 Franse, 15 Nederlandse en 4 Belgische. Deze schepen waren te verdelen in 12 groepen variërend van de gigantische vliegkampschepen tot de kleine mijnenvegers. In de grootste klassen trof men alleen Britse en Franse schepen. De Nederlandse bodem Tromp was ingedeeld bij de kruisers, tengevolge van de uitstekende bewapening van dit schip. Volgens de Nederlandse Marine behoort de Tromp tot de lichte kruisers. Het Radarinstructieschip dat aan de oefeningen deelnam was de voor dit doel speciaal ingerichte Soemba.

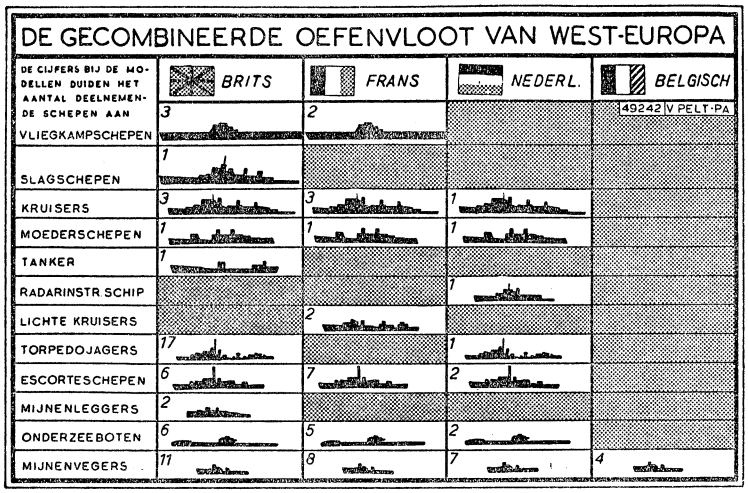

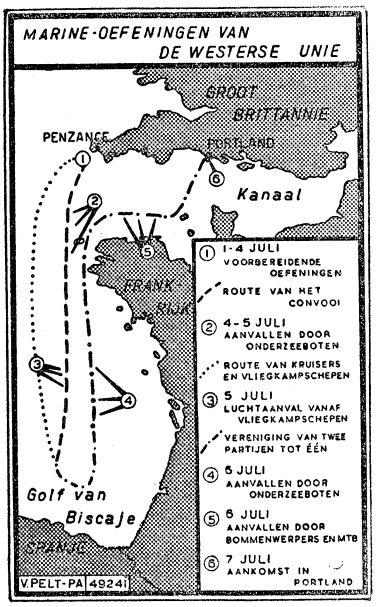

B. Congres Int. Verbond voor Vrijzinnig Christendom en Geloofsvrijheid —

Het Internationaal Verbond voor Vrijzinnig Christendom en Geloofsvrijheid is van 20 tot 24 Juli te Amsterdam in congres bijeengeweest. Het was het 13e congres. Het eerste werd in 1901 te Boston gehouden. De geloofsbelijdenis door het congres aangenomen, leidt tot principiële en practische gevolgtrekkingen, welke in een resolutie werden neergelegd. Deze schrijft het kwaad van deze tijd voornamelijk toe aan het falen der Christenheid in het verleden en zij maant de Christenen tot arbeid om een gemeenschap te scheppen, bezield door de Christelijke beginselen. De gelijkwaardigheid van alle mensen als kinderen Gods wordt geponeerd; daarom is de strijd voor sociale gerechtigheid Christenplicht en moeten alle vormen van het „laisser faire" — individualisme en van het totalitarisme — worden veroordeeld. Elkeen heeft recht op vrijheid van vrees en gebrek, op maatschappelijke zekerheid, op arbeid onder goede voorwaarden en op behoorlijke ontspanning en opvoeding. Een juiste verdeling van eigendom en inkomen en van de macht is hiervoor noodzakelijk; de methoden om een verantwoordelijke gemeenschap van vrije mensen tot stand te brengen moeten gezocht worden in de richting van decentralisatie, coöperatie, overleg en samenwerking tussen werkgevers en werknemers, bevordering van het besef, dat men allen tezamen deel uitmaakt van en aansprakelijk is voor het bedrijf waarin men werkt. Een belangrijke mate van „planning" is hierbij onvermijdelijk.

Een verantwoordelijke maatschappij van vrije mensen kan alleen gegrondvest zijn op een opvoeding, welke behalve intellectueel en praktisch evenzeer godsdienstig, zedelijk en sociaal moet wezen. Maar elke poging van welke kerk ook, om door middel van staatsscholen propaganda te voeren, wijst het congres krachtdadig van de hand.

Want niet slechts van de staat, maar ook van de kerk dreigt de vrijheid gevaar te lopen. Daarom heeft het congres in een afzonderlijke resolutie verklaard, dat het, „nu de lampen der persoonlijke vrijheid in de wereld opnieuw worden uitgeblust" en het gevaar van het totalitarisme enerzijds van de kant van de staat en anderzijds van de kant van de kerk toeneemt, zijn onuitroeibaar geloof uitspreekt in de noodzakelijkheid van burgerlijke en kerkelijke vrijheid in de hele wereld, opdat de menselijke geest, bevrijd van zijn ketenen en beperkingen, zijn bestemming zal kunnen bereiken.

Deze vrijheid moeten ook de verschillende godsdiensten jegens elkander in acht nemen. God openbaart zich verschillend naar ieders omstandigheden en behoeften, maar er bestaat een eenheid des geestes als basis der onderscheiden religies.

Een afzonderlijke resolutie is tenslotte gewijd aan de godsdienstige opvoeding; daarin vestigt het congres inzonderheid de aandacht op de opleiding van predikanten en leken-voorgangers; op de jeugdbeweging en op de taak van de kerk om de ouders in hun gezinstaak te steunen door hen aan lectuur en voorlichting te helpen. Op 23 Juli werd een huish. vergadering gehouden. Tot voorzitter van het Verbond werd, als opvolger van dr. John H. Lathrop uit Brooklyn, dr. H. Stewart Carter uit Cambridge gekozen en tot vice-voorzitter in de vacature van prof. dr. L. J. van Holk te Leiden prof. dr. C. J. Bleeker te Amsterdam. (N.R.C. 27-7 - A.N.P. 24-7)

(Vor. ber. Wereldr. der Kerken 7768 B)

C. Sociale commissie Verdrag van Brussel —

De vierde zitting van de sociale commissie van het Verdrag van Brussel, die te 's-Gravenhage werd gehouden, heeft haar systematische bestudering van internationale arbeidsverdragen beëindigd. De commissie heeft het multilaterale ontwerpverdrag inzake de sociale zekerheid, dat door een subcommissie was voorbereid, goedgekeurd. De vijfde zitting zal in November te Parijs worden gehouden.

Goudproductie en goudbeweging 1948 [1])

Goudproductie

(in 1.000 dollars van circa $ 35 per ounce fijn)

Jaar	Zuid-Afrika	Veren. Staten (3)	Canada	Australië (4)	Totaal gerapporteerd (2)
1939	448.753	196.391	178.303	57.599	1.031.214
1940	491.628	210.109	185.890	57.540	1.106.447
1941	504.268	209.175	187.081	52.384	1.110.379
1942	494.439	130.963	169.446	40.383	982.130
1943	448.153	48.808	127.796	26.295	774.086
1944	429.787	35.778	102.302	22.990	701.534 (5)
1945	427.862	32.511	94.385	23.002	683.011
1946	417.647	51.182	99.139	28.857	696.998
1947	392.004	75.786	107.458 (5)	32.818	705.484 (5)
1948 Jan.	34.775	6.042	9.568	2.433	60.377
Febr.	32.459	5.489	9.156	1.945	57.211
Mrt	34.384	6.372	10.070	2.266	60.861
April	34.175	5.650	10.013	2.187	59.564
Mei	34.368	6.078	10.047	2.438	61.213
Juni	33.941	5.719	10.152	2.842	60.173
Juli	34.544	6.180	10.367	3.782 (5)	64.591 (5)
Aug.	33.720	7.661	10.689	2.642 (5)	62.382
Sept.	33.345	7.383	10.322 (5)	2.478	61.757
Oct.	33.384	6.540	10.742 (5)	2.565	61.291
Nov.	33.244	5.306	10.897		
Dec.	33.130	5.047	11.443		
1949 Jan.	32.881	3.864	10.815		
Febr.	31.012	3.869	10.762		

(1) Ontleend aan: „Federal Reserve Bulletin" v. Mei 1949.
(2) Exclusief Sowjet Rusland.
(3) Inclusief Philippijnen. Jaarcijfers zijn schattingen.
(4) Van 1946 af onderhevig aan eventuele revisie.
(5) Gecorrigeerde gegevens.

(Ec. Stat. Berichten 22-6)

Goudreserves

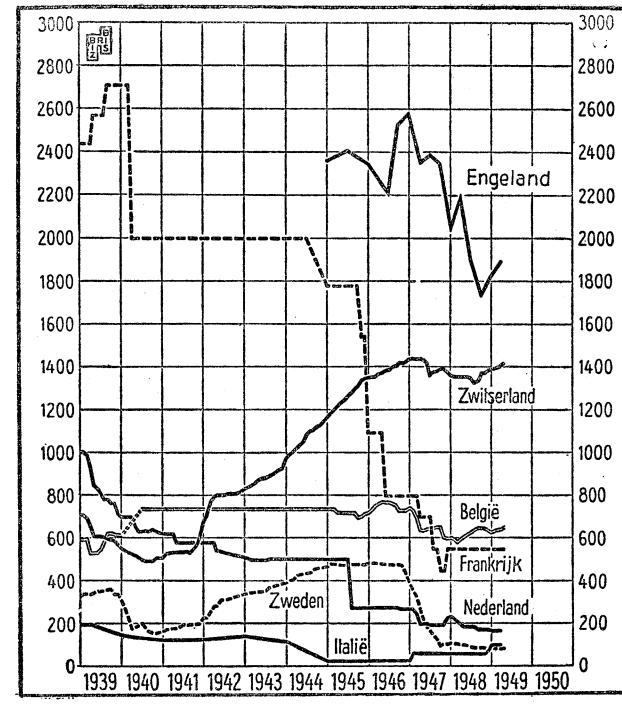

Goudreserves verschillende landen (incl. die van internationale instellingen)

Landen	Eind 1933	1944	1945	1946	1947	1948	Vermindering (—) of stijging (+) in 1948	tot 1948
			(millioenen U.S.A. $)					
Ver. Staten (1)	14.512	20.619	20.065	20.529	22.754	24.244	+ 1.490	+ 9.732 (1)
Venezuela	54	130	202	215	215	323	+ 108	+ 269
Italië	193	24	24	28	28 (2)	66 (2)	+ 38	— 127 (2)
Zwitserland (3)	701	1.159	1.342	1.430	1.356	1.387	+ 31	+ 686
België (4)	728	732	716	735	597	624	+ 27	— 104
Cuba	*	111	191	226	279	289	+ 10	+ 289
Hongarije	37	24	24	24	34	35	+ 1	— 2
Canada (5)	192	6	7	7	7	8	+ 1 (5)	— 184 (5)
Oostenrijk	88	0	0	0	5	5	0	— 83
Egypte	55	52	52	53	53	53	0	— 2
Spanje	525 (6)	105	110	111	111	111	0	— 414
Nieuw-Zeeland	23	23	23	23	23	23	0	0
Peru	20	32	28	24	20	20	0	0
Denemarken	53	44	38	38	32	32	0	— 21
Frankrijk (7)	2.430	1.777	1.090	796	548	548	0	— 1.882 (7)
Iran	26	128	127	149	142	140	— 2	+ 114
Chili	30	79	82	65	45	43	— 2	+ 13
Turkije	29	221	241	237	170	162	— 8	+ 133
Uruguay	73	157	195	200	175	164	— 11	+ 91
India	274	274	274	274	274	256	— 18	— 18
Columbia	24	92	127	145	83	65 (8)	— 18	+ 41
Noorweger	84	54	80	91	75	53	— 22	— 31
Zweden	321	463	482	381	105	81	— 24	— 240
Brazilië	32	329	354	354	354	317	— 37	+ 285
Mexico	29	222	294	180	100	44 (9)	— 56	+ 15
Nederland	998	500	270	265	232	167	— 65	— 831
Argentinië	431	992	1.197	1.072	322	131	— 191	— 300
Engeland (10)	2.690 (11)	1.855	1.995	2.415	2.030	1.610	— 420	— 1.080
Zuid-Afrika	220	314	914	939	762	183	— 579	— 37
Monetair Fonds	*	*	*	15	1.356	1.436	+ 80	+ 1.436
Bank Int. Betalingen	14	37	39	32	30	36	+ 6	+ 22
Totale Reserves: (12)								
Zichtbaar	25.700	32.000	32.100	32.500	33.500	34.000	+ 500	+ 8.300
Niet-zichtbaar	*	4.300	4.900	4.900	4.500	4.600	+ 100	*
Totaal	*	36.300	37.000	37.400	38.000	38.600	+ 600	*

(1) Excl. goud van het Stabilisatiefonds voor Wisselkoersen: 1938: $ 80 millioen, 1944: $ 12 millioen, 1945: $ 18 millioen, 1946: $ 117 millioen, 1947: $ 114 millioen, 1948: $ 154 millioen. (2) Excl. $ 30 millioen goud in de V. S. ter voldoening inschrijving I.M.F. (3) Incl. goud, eigendom der Zwitserse regering. (4) Excl. goud in het bezit van de Schatkist: 1938 $ 44 millioen, 1944 en 1945: $ 17 millioen. (5) In Mei 1940 werd goud, dat eigendom was van de Bank of Canada overgedragen aan de Foreign Exchange Control Board. Sedertdien heeft de opgave betrekking op goud in het bezit van het Ministerie van Financiën. Goud in het bezit van de Foreign Exchange Control Board was in 1945: $ 354 millioen, 1946: $ 536 millioen, 1947: $ 287 millioen en 1948: $ 401 millioen. (6) Eind April 1938. (7) Excl. goud in het bezit van het Stabilisatie Fonds en de Caisse Centr. de France d'Outremer: 1938: $ 331 millioen, 1944: $ 214 millioen, 1945: $ 457 millioen, 1946: $ 77 millioen, 1947: $ 8 millioen en 1948: $ 3 millioen. (8) Eind Juni 1948. (9) Eind Aug. 1948. (10) Gedeelt. geschat. (11) Excl. goud v. h. Stabilisatie Fonds: Sept. 1938: $ 759 millioen. (12) Gedeelt. geschat en incl. andere landen.

In 1948 waren opnieuw de Ver. Staten het land, waar de goudvoorraad het sterkste steeg, hoewel niet in dezelfde mate als in vorige jaren, zoals uit onderstaande cijfers blijkt:

(millioenen $)

	1945	1946	1947	1948
In (+) of uitvoer (—)	— 106	+ 312	+ 1.866	+ 1.680
idem goud, eigendom van andere landen ..	— 357	+ 465	+ 210	— 159
	— 463	+ 777	+ 2.076	+ 1.521
Goudproductie V.S. ..	+ 32	+ 51	+ 76	+ 74
Andere factoren	— 123	— 364	+ 73	— 105
Toe- of afneming	— 554	+ 464	+ 2.225*	+ 1.490
Voorr. einde des jaars	20.065	20.529	22.754	24.244

* Rekening houdend met $ 687.5 millioen stortingen voor het Internationale Monetaire Fonds.

Het goud, dat andere landen in de Ver. Staten hebben gedeponeerd steeg over 1948 weer iets en wel tot $ 3.778 millioen, doch bleef toch beneden het recordbedrag van $ 4.312 millioen, dat in Februari 1946 werd bereikt.

Kenmerkend voor de goudbeweging na de oorlog is het feit, dat zij niet diende om tijdelijke tekorten op de betalingsbalans aan te zuiveren, doch dat zij nodig was om de invoer van kapitaalgoederen te financieren. In 1946 werd 9% van het Amerikaanse uitvoersurplus aangezuiverd met goud, in 1947 25% en in 1948 24%.

In 1947 was het uitvoeroverschot der V.S. niet minder dan $ 11.3 milliard groter dan de waarde van alle goudreserves buiten de Ver. Staten. De goederenstroom uit de V.S. had een dergelijke omvang aangenomen, dat het totaal der monetaire reserves van de importerende landen onvoldoende was, om deze invoer te betalen en hij moest dus langs andere weg worden vereffend. Het ware zeker niet in het belang der betreffende landen geweest, hiervoor de laatste goudreserves te gebruiken.

In- en Uitvoer der Ver. Staten

(milliarden $)

	1946	1947	1948
Uitvoer goederen en diensten	15.0	19.7	16.8
Invoer idem	7.2	8.4	10.5
Uitvoer-overschot	7.8	11.3	6.3
Verkoop goud aan de V.S.	0.7	2.8	1.5
In procenten van het overschot	9%	25%	24%

Zonder het bezit van zekere goud- en deviezenvoorraden kan men moeilijk van een land zeggen, dat het zijn economisch evenwicht hervonden heeft.

De landen in Europa (excl. de Sowjet-Unie) hadden eind 1938 $ 10.400 millioen goud in bezit. Tien jaar later, eind 1948, was dit bedrag gereduceerd tot $ 5.300 millioen. In Engeland werd het goudbezit ongeveer gehalveerd: $ 3.450 millioen Sept. 1938 tot $ 1.390 millioen eind 1948 *). In Zwitserland verdubbelde de goudvoorraad: $ 700 millioen eind 1938 tot $ 1.390 millioen eind 1948. Engeland, Zwitserland en België bezitten momenteel 70% van Europa's goud. Behalve in Engeland en Zuid-Afrika, waren over 1948 de goudverliezen betrekkelijk gering als gevolg van de Marshall-hulp. Italië en België zagen zelfs hun goudvoorraad toenemen.

In het jongste verslag van de Bank voor Internationale Betalingen, waaraan wij deze gegevens ontlenen, worden Engeland, Nederland, Noorwegen en Zweden als landen genoemd, welke een omvangrijke contrôle uitoefenen op investeringen, buitenlandse handel en valuta en welke tevens een krachtige fiscale politiek voeren in tegenstelling tot België, Frankrijk, Italië en Duitsland, waar een investeringscontrôle òf niet bestaat òf weinig effect sorteert en waar de regeringen zich verlaten op de rentetarieven en credietbeperkingen.

(Versl. Bank voor Intern. Betalingen '48)

*) Inmiddels heeft wederom een sterke vermindering plaats gevonden.

A. Toeneming wereldbevolking sedert 1937 —

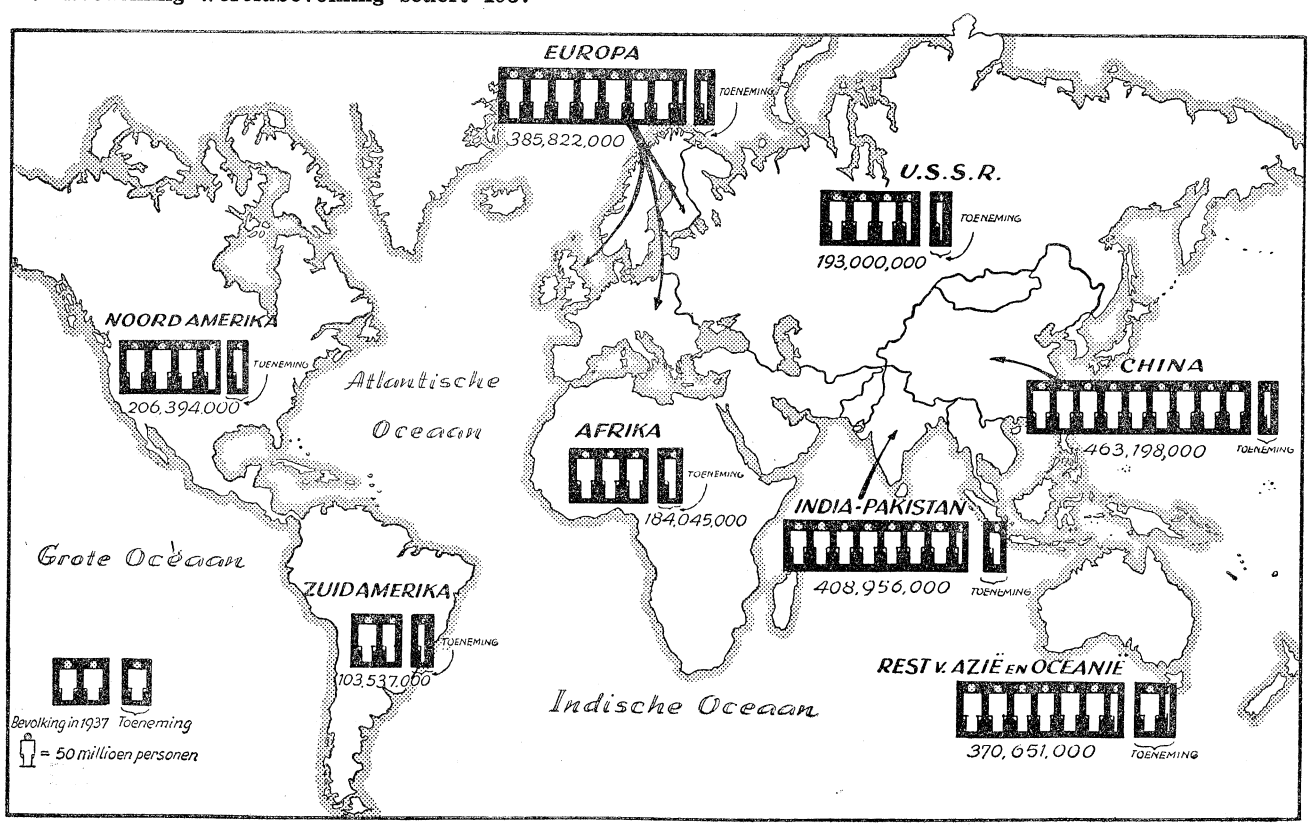

Van 1937 tot 1947 — het laatste jaar waarover cijfers beschikbaar zijn — nam de bevolking van de gehele wereld met bijna 180.000.000 personen toe (van 2.140.000.000 tot 2.320.000.000). De toeneming was procentueel het grootst in Zuid-Amerika, n.l. 20%. In Europa is dit percentage het kleinste n.l. 4%. De grootste absolute toeneming vertoont Azië, waar de bevolking met iets meer dan 100.000.000 toenam, Noord-Amerika had in deze periode een bevolkingstoeneming van 14%. De cijfers zijn gebaseerd op officiële rapporten en gegevens van het Statistisch Bureau van de Ver. Naties. (New York Times 5-6-'49)

A. **Verbetering Suez-kanaal —**
Het bestuur van de Suezkanaal-maatschappij heeft op de jaarlijkse vergadering van aandeelhouders te Parijs medegedeeld, dat de maatschappij voornemens is het kanaal over een afstand van 11 km. te verbreden om de schepen in staat te stellen elkaar te passeren, zonder dat het verkeer in een van beide richtingen behoeft te worden stilgelegd. Het bestuur verwacht, dat voor de uitvoering van het project twee à drie jaar nodig zullen zijn. Het kanaal zal voorts dieper worden gemaakt, waardoor de maximale diepgang der schepen 50 cm. groter zal worden. Het verkeer door het Suezkanaal omvatte in 1948 55.081.000 ton scheepsruimte. Dit was 50 pct. meer dan in 1947. (A.N.P. 22-6)
(Vor. ber. Suezkanaal 7974 E)

Sowjet-Unie

B. **Status van Tass —**
Het Londense hof van beroep heeft i.v.m. een aanklacht tegen het officiële Russische Nieuwsbureau Tass de uitspraak gedaan dat het nieuwsbureau de immuniteit geniet van een departement van de Sowjet-Unie. Men kwam tot deze uitspraak op grond van een certificaat, dat de Russische ambassadeur te Londen had verstrekt. Tass kon niet door een Brits hof vervolgd worden. De aanklager in dit geval was Vladimir Krajina, die zich benadeeld achtte door een artikel, waarin hij er van beschuldigd werd, Britse troepen aan de Gestapo te hebben verraden. Krajina, die een uitgeweken Praagse professor is, verkreeg het recht zich tot het Hogerhuis te wenden.
(A.N.P. 27-6)

C. **Dwangarbeid in de Sowjet-Unie? —**
De Britse delegatie bij de Economische en Sociale raad van de Ver. Naties heeft twee documenten overgelegd, welke zouden bewijzen, dat er dwangarbeid bestaat in de Sowjet-Unie. De documenten zijn: 1. een foto-copie van een gedeelte van het Russische strafwetboek over „correctieve arbeid". 2. Een Brits commentaar daarop.
In het Sowjetrussische wetboek wordt gesproken over drie soorten „correctieve arbeid": 1. „Op verbetering gericht werk" in de plaats waar de arbeider woont. 2. Dergelijke arbeid in ballingschap. 3. Correctief werk op een plaats, die de arbeider niet mag verlaten. De eerste straf wordt vooral opgelegd ter bestrijding van absenteïsme.
In het Russische strafwetboek wordt wel verklaard, dat „de correctieve arbeidspolitiek niet vergezeld mag gaan van het toepassen van lijfstraffen, of van het verlagen van de menselijke waardigheid". De leider van de Britse delegatie verklaarde nog, dat zich in de kampen voor dwangarbeid meer dan tien millioen personen zouden bevinden, ongeveer tien percent van alle werkende volwassen burgers van Sowjet-Rusland. Op deze wijze werden eens de pyramiden gebouwd, verklaarde Corley Smith, en zo worden ook de vijf-jaren-plannen van de Sowjet-Unie uitgevoerd.
Het Russische stelsel is er op gericht, arbeiders te verkrijgen voor afgelegen gebieden, waarvoor men op normale wijze geen arbeidskrachten zou kunnen krijgen, aldus Smith. (A.N.P. 23-7)
(Vor. ber. 8013 C)

Verenigde Staten

D. **Vertrouwen in Trygve Lie —**
Naar aanleiding van een door een anonymus voor de gerechtelijke subcommissie zou het secretariaat van de V.N. „volkomen geterroriseerd" worden door

MENINGEN

DE INTERIM-REGELING SURINAME

NEDERLANDSE PERSSTEMMEN

Het Algemeen Handelsblad (Onafh. lib.) schrijft, dat „de regering goed zal doen spoedig haar houding ten aanzien van deze kwestie te bepalen, waarbij het nakomen van de aan Suriname gedane toezeggingen (belofte van Minister Van Schaik, dat in het ontwerp geen ingrijpende wijzigingen zouden worden aangebracht) in dit stadium van de staatkundige ontwikkeling in de eerste plaats zal dienen te komen".

De Maasbode (R.K.) zegt, na geconstateerd te hebben, dat reactie van de Surinaamse Staten alle „proporties te buiten gaat" en voorbarig is („er kan immers nog van alles gebeuren"):
„Afgezien van de mogelijkheid dat de regering het ontwerp terug neemt, kan b.v. de Eerste Kamer een motie aannemen, waarin de wenselijkheid wordt uitgedrukt, dat het ontwerp tot de oorspronkelijke vorm van het overleg wordt teruggebracht en dan kan de Tweede Kamer zich hierover opnieuw uitspreken. Er is dus geen man overboord."

De **Nieuwe Rotterdamse Courant** (Onafhankelijk) doet een zelfde suggestie aan de hand. „De Eerste Kamer kan de wenselijkheid uitspreken van een wijzigingsontwerp, dat de interim-regeling zou terugbrengen tot het resultaat van het vooroverleg. „De kans (van terugneming door de Tweede Kamer) zou worden vergroot", aldus dit blad, „als het gehele kabinet duidelijk en met zijn volle gewicht achter het wijzigingsontwerp ging staan. De regeling zou zo'n ontwerp ook op eigen initiatief kunnen indienen. Een uitnodiging door de Senaat heeft evenwel iets zeer aantrekkelijks, al was het alleen al omdat zij een uitspraak van een deel der volksvertegenwoordiging zou zijn."
„Laat ons hopen, dat in de „Raad van Ouden", aldus het blad, „het inzicht zal zijn gerijpt, dat het honoreren van een in wederzijds overleg bereikte overeenstemming meer waard is dan een stukje schoolstrijd".

Het Parool (Onafh.) schrijft: „Wij kunnen begrijpen, dat de Staten van Suriname zich er gegriefd over gevoelen dat Nederland dit eeuwenlang verwaarloosde gebied bij de eindelijke toekenning van autonomie meteen op ondraaglijke lasten zet. Wij kunnen het begrijpen dat de Staten geprikkeld zijn nu Nederland de plannen voor het eindelijk tot stand brengen van althans één kweekschool torpedeert ter wille van „Prinzipienreiterei", nadat datzelfde Nederland honderden jaren lang heeft nagelaten Suriname aan een kweekschool te helpen."

De Tijd (R.K.) noemt het aanvaarden van het amendement-De Kort „een eenzijdige wilsoplegging, die op een uitermate ongelegen moment kwam." Het wil de toepassing van het beginsel van gelijkstelling van het onderwijs als een inwendige aangelegenheid zien.
„Zonder bemoedering schijnt de Kamer het toch niet te kunnen. Bij de eerste stap op de weg naar de autonomie-verlening, destijds tijdens de behandeling van de thans geldende gewijzigde staatsregeling, versierde zij plotseling de Surinaamse vrouwen met het kiesrecht, dat zij in het geheel niet begeerden. Thans kreeg Suriname deze kweekschoolgelijkstelling toegemeten, die een weliswaar schrikkelijk zware, doch psychologisch niet onbegrijpelijke reactie heeft uitgelokt, waarmee de hele zaak in een impasse is gekomen, die voorlopig haar oplossing nog wel niet zal vinden."

Het Vrije Volk (P. v. d. A.): „Wij betreuren het in hoge mate, dat door de schuld van de meerderheid der Kamer thans een situatie is ontstaan, die Nederlands aanzien in de wereld ernstige schade zal berokkenen en nog wel op een tijdstip, dat ons land kwetsbaarder is dan ooit. Een deel van de Kamermeerderheid heeft het begrip „Koninkrijk" zó formeel opgevat, dat het op de formaliteiten het Koninkrijk laat stranden; een ander deel heeft in de West de indruk gewekt, dat men de oude koloniale verhoudingen niet ten volle wenst te liquideren.
Wij dringen op spoedige maatregelen aan, die de toestand kunnen verhelderen, want, gezien de verhoudingen op het vasteland van het Noorden van Zuid-Amerika, is er gevaar in uitstel."

De **Volkskrant** (R.K.) schrijft: „Met het amendement-De Kort is geen autonomie aangetast en geen woordbreuk gepleegd."
„Dr. De Kort heeft in de toelichting op zijn amendement verzekerd, dat mén zich op het beginsel accoord heeft verklaard. En als we het niet al te ver mis hebben, dan is met het Algemeen College van Bestuur overeengekomen, dat er voorlopig slechts een kweekschool van een algemeen karakter zal worden gesticht." „In ieder geval doet het amendement-De Kort allerminst een greep in de Surinaamse schatkist ter bevordering van een onevenredig en onverantwoordelijk aantal kweekscholen."

SURINAAMSE PERSSTEMMEN

„Het Nieuws" schrijft: „Het gebeurde is erger dan een misdaad." Het blad is het evenwel niet eens met bepaalde uitlatingen in de Staten. „Door te ver te gaan in onze reacties worden wij niet au serieux genomen. De definitieve houding der regering moet nog blijken". Het blad merkt nog op, dat ook de katholieken in Suriname niet gediend zijn van de amendementen.

Het nieuwsblad **„Suriname"** schrijft: „Wij zijn bereid tot het uiterste te gaan en elk woord, in de Memorie van Antwoord neergelegd, gestand te doen, want falen wij, dan zal de treurige geschiedenis zich blijven herhalen. De enige slotconclusie is, dat het parlement de interim-regeling wilde torpederen en geen ander middel had dan ingrijpende amendementen aan te nemen, wetende, dat deze voor ons onaanvaardbaar zijn."

Het orgaan van de R.K. Missie **„De Surinamer"** schrijft: „Van katholieke zijde was men zeer content met de onderwijs-oplossing volgens de interim-regeling, die aanvankelijk geheel tegen gelijkstelling was. Principieel gezien is algehele doorvoering van financiële gelijkstelling het enige ware. Maar voor wie alle facetten van het Surinaamse leven kent, is het duidelijk, dat dit onuitvoerbaar is."

Het nieuwsblad **„De West"** zegt: „Men heeft in de Indonesische kwestie voldoende kunnen zien, dat de handelwijze van de socialisten niet overeenkomstig hun principes was. Was de socialistische fractie behoorlijk opgekomen, dan had ze te zamen met de communisten het amendement kunnen voorkomen. Niets is te verwachten van de heer Schermerhorn en minister Van Schaik toonde zich een waardig lid van de K.V.P. De tijd zal leren of het een storm in een glas water is, zoals ook gedacht werd van de Indonesische kwestie."

(Zie ook pag. 8235)

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

„communistische agenten", heeft het departement van Buitenlandse Zaken een verklaring uitgegeven waarin het zijn vertrouwen uitspreekt in de kundigheid van Trygve Lie, de secretaris-generaal van de V.N.
Voorts heeft Byron Price, de wnd.-secr.-generaal, in een brief aan Dean Acheson de interne organisatie van de V.N. uiteengezet, er de nadruk op leggend, dat de verantwoordelijkheid voor deze organisatie bij de secretaris-generaal en de algemene vergadering berust en niet bij het wetgevend lichaam van enig land.
(A.N.P. 25 en 27-7)
(Vor. ber. Trygve Lie 8116 Kr. 18-5)

A. Wetsontwerp inzake militair hulpprogram. - Bezwaren van het Congres —

President Truman heeft op 25 Juli een wetsontwerp ingediend tot het verlenen van steun in de vorm van militaire uitrusting of gelden voor eigen bewapeningsindustrieën aan die landen, waarvan de onafhankelijkheid, noodzakelijk voor het behoud van de vrede, bedreigd zou kunnen worden. Met dit plan is een bedrag van 1450 millioen dollar gemoeid.
In een boodschap, die het ontwerp vergezelt, wordt de Sowjet-Unie er van beschuldigd, een dergelijke wet te hebben nodig gemaakt.
Het wetsontwerp geeft de president de bevoegdheid te beslissen, of hij de hulp beschikbaar zal stellen als gift, tegen contante betaling, op crediet of op leenbasis.
Over het gebruik van de hulp moet regelmatig rapport worden uitgebracht en Amerikaanse officieren kunnen inspecties houden.
Het program voorziet in een „standaardisatie-programma op beperkte schaal".
De regering stelt zich voor, de 1450 millioen dollar op de volgende wijze te besteden:
1. Voor landen van het Atlantisch Pact, aan uitrusting en hulp bij de opleiding 938.450.000 dollar en ter intensivering van de eigen militaire productie: 155 millioen.
2. Aan andere landen (Griekenland, Turkije, Iran, Philippijnen, Korea) uitrusting en opleiding 300.580.000 dollar.
3. Noodfonds 45 millioen dollar en administratie 10.970.000 dollar.
Bovendien zou het ontwerp de president machtigen, tot een bedrag van 100 millioen dollar te gebruiken voor wapenen, waarvoor in goederen betaald moet worden, teneinde Latijns-Amerikaanse landen te helpen, om oorlogsmateriaal uit de V.S. te krijgen.
Aan de door de V.S. te leveren hulp zijn enkele condities verbonden. De ontvangende landen moeten de hulpverlening benutten, om hun eigen weerstand tegen agressie te versterken. Zij kunnen de materialen zonder toestemming niet doorzenden, terwijl de president de toewijzingen kan opschorten, indien voortgezette steun „niet langer te verenigen zou zijn met de belangen van de V.S."
Het geheel zou verenigbaar moeten zijn met het Handvest der V.N. en de hulp aan elk land, waartegen de V.N. maatregelen zouden nemen, moet worden stop gezet. Ter bespoediging en zonder te wachten op een feitelijke toewijzing van het Congres, zou de Reconstruction Finance Corporation gemachtigd moeten worden, een voorschot te verstrekken van 125 millioen dollar.
Atoombommen zijn van leveringen nadrukkelijk uitgesloten. Volgens Ass. Press zouden de V.S. wensen, dat de W. E.-Unie over 1½ millioen man beschikken zullen.
In de boodschap van president Truman die het ontwerp vergezelt, wordt o.m. verklaard:
„Met het oog op wat gebeurd is in Griekenland en in Berlijn, de druk, waaraan Iran en Turkije bloot staan, de onderdrukking van vrijheid in landen onder communistisch bewind, kunnen de landen van West-Europa niet de ogen sluiten voor de noodzaak van een militaire verdediging."
„Hoe beter de vrije landen voorbereid zijn, des te minder waarschijnlijk is het, dat zij de wapenen behoeven te gebruiken."
„De moeilijkheden van het economisch herstel zijn vergroot door de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie. Economisch herstel eist de zekerheid, dat het niet zal worden teniet gedaan in een uitbarsting van geweld. Door haar heftige propaganda, door activiteit van de internationale communistische beweging en door het in stand houden van een der grootste vredeslegers in de geschiedenis, heeft de Sowjet-Unie een atmosfeer van vrees en gevaar geschapen."
Van landen, die eventueel bedreigd zouden worden, zegt de booschap, dat „hun verdediging ook onze verdediging is en een grote zorg voor ons zal blijven, zolang hun militaire zwakte tot agressie kan uitnodigen".
Voorts „De steun welke wij thans beschikbaar stellen zal slechts een gering onderdeel vormen van de bedragen welke deze landen zelf zullen besteden".
(A.N.P. 27-7; U.S. Information Service 25 en 26-7) **(Vor. ber. 7901 kr. 14-1)**

B. Atlantisch pact door Senaat geratificeerd —

De Senaat heeft op 21 Juli, na een debat dat 13 dagen duurde, het Atlantisch pact met 82 tegen 13 stemmen goedgekeurd. De tegenstanders van het verdrag hebben nog getracht daaraan beperkende bepalingen te verbinden met betrekking tot de verplichtingen, welke het verdrag voor de Verenigde Staten meebrengt.
De desbetreffende amendementen werden echter allen met grote meerderheid verworpen.
(Voor de bekrachtiging van het verdrag was een meerderheid van tweederde der uitgebrachte stemmen nodig, doch voor goedkeuring van de amendementen — er werden er drie ingediend — werd slechts een absolute meerderheid vereist.)
Zo werd met 74 stemmen tegen 21 een amendement verworpen, waarin verklaard werd, dat het verdrag de Verenigde Staten niet verplicht tot hulpverlening op militair gebied, zulks inclusief de atoombom, aan de andere mede-ondertekenaars van het verdrag. Dit amendement, dat door een drietal leden van de Republikeinse Partij — de Senatoren Robert A. Taft, Kenneth Wherry en Arthur Watkins — werd ingediend, werd als de belangrijkste hindernis beschouwd voor het verkrijgen van een ratificatie van het verdrag zoals het nu goedgekeurd is.
Met 84 stemmen tegen en 11 voor werd vervolgens een amendement van Senator Watkins verworpen, waarin verklaard werd, dat de Verenigde Staten onder Artikel 5 van het Verdrag niet verplicht zouden zijn zich gewapenderhand tegen een aanval op een van de andere ondertekenaars van het verdrag te verzetten zonder speciale toestemming van het Congres.
Tenslotte werd nog een amendement van Senator Watkins afgewezen en wel met 87 stemmen tegen en 8 voor. Volgens dit amendement zou op het Congres geen enkele verplichting rusten oorlog te verklaren of naar de wapens te grijpen om een van de ondertekenaars van het verdrag tegen een aanval te verdedigen.
De resolutie, waarin werd voorgesteld het verdrag te bekrachtigen werd goedgekeurd zowel door de Democratische Partij, die de meerderheid in de Senaat heeft als de Republikeinse Partij. Van de 13 Senatoren, die tegen ratificatie stemden waren er twee Democraat en 11 Republikein. (U. S. Inform. Service 22-7)
Intussen zijn van de zijde van het Congres reeds bezwaren tegen het wetsontwerp naar voren gebracht.
De republikeinse senator H. Vandenberg verklaarde op 26 Juli, dat het Congres het ontwerp in zijn huidige vorm niet zal goedkeuren.
Met zijn collega's John Foster Dulles en John M. Varys werkt hij aan een tussentijds plan, dat het volgende behelst:
Goedkeuring van het Congres op een uitgave van 77 millioen dollar, nodig voor het verzenden van aanwezige legervoorraden ter waarde van 450 millioen dollar en op het beschikbaar stellen van 200 millioen dollar voor aanschaffen van nieuw materieel in Amerika en in het buitenland. De bedragen voor Griekenland en Turkije blijven ongeschonden.
De bedoeling is, dat dit wapenleverantieprogramma zal strekken tot het tijdstip, waarop de Raad voor het Atlantisch pact gereed is en deze een defensie-commissie kan vormen, die dan weer een algemeen plan voor wapenleveranties zou opstellen.
(A.N.P. 25-7; U.S. Inf. Serv. 25 en 26-7)
De stafchef van het Amerikaanse leger, generaal Bradley, heeft op 29 Juli voor de commissie van het Huis van Afgevaardigden, die het Europese wapenprogram bestudeert, een uiteenzetting gegeven over de verdediging van het Noord-Atlantisch gebied.
1. De V. S. zouden worden belast met het bombarderen van „strategische" doelen.
2. De Amerikaanse marine en die van de West-Europese Unie zouden de belangrijkste operaties ter zee uitvoeren. De West-Europese Unie zou zelf haar havens en kusten verdedigen.
3. Erkend werd, dat de kern van de luchtmacht moest komen uit Europa.
4. Engeland, Frankrijk en nabijgelegen landen zouden luchtbombardementen op korte afstand voor hun rekening nemen. De V. S. zouden de „tactische" luchtmacht voor hun eigen grond- en marinestrijdkrachten en voor de Amerikaanse verdediging behouden.
5. Andere landen zouden bijzondere missies vervullen naar gelang van hun ligging.
Naar aanleiding van bombardementen op strategische doelen zei Bradley nog: „Wij hebben herhaaldelijk erkend, dat in de gemeenschappelijke verdediging voorop moet staan ons vermogen, om de atoombom te gebruiken."
De Amerikaanse minister van Defensie, Louis Johnson, heeft meegedeeld, dat er geen extra Amerikaanse troepen naar Europa zullen worden gezonden als onderdeel van het programma tot militaire bijstand. „Dit programma is uitsluitend een hulpverlening wat betreft uitrusting, technische adviezen en opleiding. Het enige hierbij betrokken Amerikaanse personeel zal strikt beperkt blijven tot een aantal specialisten voor opleiding en technische zaken."
Het Amerikaanse opperbevel is gisteren per vliegtuig naar Europa vertrokken om besprekingen te voeren met de militaire leiders van de bij het Atlantisch pact aangesloten landen. De stafchefs zullen heden te Frankfort aankomen.
(U.S. Information Service 25 en 26-7; A.N.P. 28-7; Alg. Handelsblad 30-7)
(Vor. ber. 8152 kr. 6-6)

De koning van het op 21 Juli onafhankelijk verklaarde Laos, Sisavong Vong, ontving op 20 Juli te Parijs uit handen van de minister van Koloniën, Paul Coste-Floret, het Oorlogskruis met de Palmen.

(Foto Ass. Press)

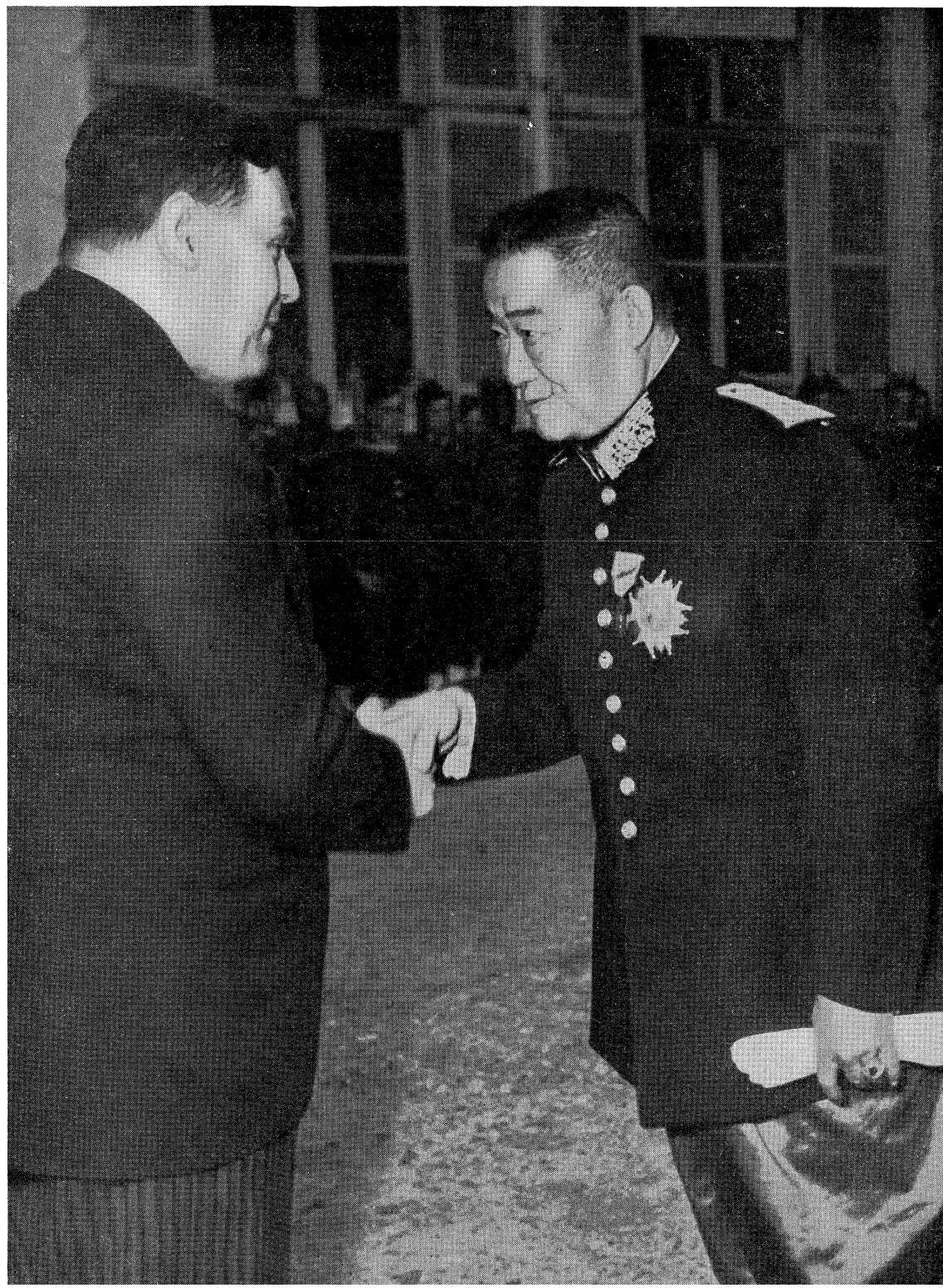

Dr. Ralph J. Bunche ontving op 17 Juli te New York uit handen van Vijaya Pandit, ambassadrice van India in de Ver. Staten de „Spingarn-medaille". De onderscheiding is ingesteld door de „Nationale Vereniging voor de ontwikkekeling van kleurlingen". Dr. Bunche kreeg de onderscheiding voor zijn werk als bemiddelaar der Ver. Naties in Palestina.

(Foto United Press)

Staking der vijandelijkheden in Indonesië

Op 3 Augustus is te Batavia en te Djokja de order tot het staken van de vijandelijkheden afgekondigd. Tevens zijn de documenten, die in gezamenlijk overleg tussen partijen zijn opgesteld voor publicatie vrijgegeven. In het eerste document, getiteld: „Orders tot staking der vijandelijkheden" wordt gezegd, dat de Nederlandse regering en de regering van de Republiek gelijktijdig het navolgende bevelen en afkondigen: „Met ingang van middernacht 10—11 Augustus a.s. voor wat betreft Java en 14—15 Augustus voor wat betreft Sumatra worden de vijandelijkheden tussen beide partijen gestaakt. Alle maatregelen moeten worden genomen om het vuren te staken en een einde te maken aan alle daden, die er op gericht zijn de wederpartij schade toe te brengen."

De Nederlandse regering beveelt daarom aan de Nederlandse troepen ten vervolge op de door de legercommandant op 1 en 5 Januari j.l. uitgegeven bevelen met ingang van genoemde data resp. voor Java en Sumatra alle militaire operaties te beeindigen. De republikeinse regering beveelt met ingang van dezelfde data aan het gehele personeel van de T.N.I. en alle andere gewapende aanhangers der Republiek de guerillastrijd te staken. De orders van beide regeringen besluiten: „Een ieder zij hierbij gewaarschuwd, dat elke handeling in strijd met dit bevel, na bovengenoemd tijdstip begaan, zal worden gestraft overeenkomstig de geldende militaire voorschriften".

Tegelijk met deze afkondiging hebben de Nederlandse Regering en de Regering van de Republiek een proclamatie uitgevaardigd, waarvan wij hieronder de tekst laten volgen.

Op 4 Aug. heeft minister Van Maarseveen aan de Tweede Kamer een nota doen toekomen betreffende het regeringsbeleid der laatste maanden. Met name het op 22 Juni te Batavia vastgestelde document i.z. de algemene grondslagen van de agenda der te houden Ronde Tafel Conferentie (zie 8178 D) wordt in deze nota behandeld. Ook van deze nota geven wij hieronder bijzonderheden.

PROCLAMATIE.

„Heden (3 Aug. Red.) zijn door de regering van het koninkrijk der Nederlanden en door de regering van de Republiek Indonesië orders afgekondigd tot het staken van de vijandelijkheden. Dit betekent, dat aan de toestand van conflict tussen de republiek Indonesië en Nederland een einde is gekomen. Van nu af aan zal mitsdien het streven van een ieder er op gericht moeten zijn om iedere gedachte aan vijandschap of wraak over en weer te bannen en om een einde te maken aan vrees en wantrouwen.

Vele problemen moeten nog worden opgelost. Dit kan slechts gedaan worden door constructieve samenwerking in een sfeer van vertrouwen en veiligheid. Pogingen hiertoe dienen de oprechte steun van alle gezagdragenden te hebben.

Gecoördineerde maatregelen moeten worden genomen tegen al degenen die mochten voortgaan orde en rust te verstoren met veronachtzaming van de gedragslijnen, welke door beide regeringen zijn aangenomen. Hiertoe zullen beide partijen gebruik maken van radio-uitzendingen en andere middelen, teneinde alle militairen en burgers zo duidelijk mogelijk in kennis te stellen van de inhoud van het bevel „staakt de vijandelijkheden" en van deze proclamatie, en om hen tevens bewust te maken van de noodzaak, om bevel en proclamatie en mogelijk andere nodige aanwijzingen nauwgezet te gehoorzamen.

In het gezamenlijk belang van de volkeren van Nederland en Indonesië, en om een gestadige voortgang naar een spoedige verwerkelijking van een gelukkige overeenstemming en de overdracht van wezenlijke en volledige souvereiniteit te verwezenlijken, hebben beide regeringen in onderlinge overeenstemming besloten:

1. dat geen strafrechtelijke vervolging zal plaats hebben noch enige administratieve maatregel zal worden genomen tegen iemand op grond van het enkele feit dat hij, door zijn diensten aan te bieden, door bescherming te zoeken, of door enige andere daad, partij heeft gekozen in het geschil dat de republiek Indonesië en Nederland verdeeld hield;
2. dat zij, die van hun vrijheid zijn beroofd, ten gevolge van politieke overtuiging of politieke werkzaamheden of ambten, of omdat zij wapenen hebben gedragen in de strijdkrachten van een van beide partijen, zo spoedig mogelijk weer in vrijheid zullen worden gesteld;
3. dat zij, die worden vervolgd of die reeds zijn veroordeeld voor misdaden, die duidelijk een uitvloeisel zijn van het politieke conflict tussen het koninkrijk der Nederlanden en de republiek van verdere vervolging zullen worden ontslagen of ontheven van hun straf, overeenkomstig zo spoedig mogelijk uit te vaardigen wettelijke of andere regelingen. Deze maatregelen zullen aan de wederpartij en aan de U.N.C.I. worden medegedeeld. Maatregelen betreffende de sociale rehabilitatie der betrokkenen zullen in samenwerking tussen partijen worden uitgewerkt.
4. Dat iedere betrokkene wordt gelast:

a. zich te onthouden van radio-uitzendingen, persberichten of van enige andere vorm van propaganda, gericht op het uitdagen of verontrusten van de strijdkrachten of de burgers van de wederpartij;

b. zich te onthouden van sabotage en uitoefening van terreur, en van alle openlijke of bedekte bedreigingen, vernielingen en andere soortgelijke daden gericht tegen personen of groepen van personen, of tegen bezittingen, waar dat ook moge zijn en wie het ook moge betreffen;

c. zich te onthouden van alle handelingen, welke schadelijk mochten zijn voor de wederzijdse samenwerking;

d. zich te onthouden van iedere daad van vergelding of weerwraak;

e. provocaties en incidenten, van welke aard ook, te vermijden en te voorkomen.

Een ieder wordt bij deze gewaarschuwd, dat iedere daad of handeling van schending van deze proclamatie streng zal worden gestraft."

Uitvoeringsbepalingen. — Tegelijk met de uitvoering van de order tot het staken van de vijandelijkheden zullen de volgende uitvoeringsbepalingen in werking treden. Deze betreffen ook de proclamatie.

1. De strijdkrachten van partijen zullen hun patrouillegebieden, welke overeenkomstig paragraaf 6 zullen worden afgebakend, niet uitbreiden, noch op andere wijze pogen hun militaire posities ten koste van de andere partij te verbeteren.
2. De strijdkrachten van iedere partij zullen naar ieder punt binnen de haar toegewezen patrouillegebieden mogen worden verplaatst.
3. Vrij verkeer van de burgerbevolking en vrij goederenverkeer tussen de zones zullen zonder belemmering worden toegestaan, behoudens het recht van beide partijen om maatregelen te nemen, teneinde te verzekeren, dat geen onwettig vervoer van wapens, munitie en ander materiaal, uitsluitend bestemd voor oorlogsdoeleinden, of propagandamateriaal van subversief karakter, plaats heeft.
4. Beide partijen zullen volledig samen-

(Voor vervolg zie pag. 8249)

RECAPITULATIE

(aansluitend op recapitulatie van pag. 8155)

Juni

9 Civiele evacuatie uit Djokja (45.000 personen) voltooid.
12 De onder invloed van Tan Malakka staande Partai Murba verwerpt de „Van Royen-Rum overeenkomst".
14 Communistische pamflettenactie in Djokja — Verklaring min. Stikker aan Amerikaanse journalisten. (8167 B).
17 Min. v. Maarseveen naar Indonesië vertrokken.
18 Hatta en Sukarno beschuldigen de Nederlanders van vertraging van de terugkeer der republikeinen naar Djokja.
20 B.F.O. verwerpt resoluties Sumatraanse conferentie.
22 Overeenkomst i.z. herstel Republiek in Djokja en Ronde Tafel-Conferentie (agendapunten) — Deelneming B.F.O. aan preliminaire conferentie. (8178 D).
25 Negara Sumatra Timur wijst aansluiting bij Sumatraans fed. verband af. — Dood Tan Malakka van rep. zijde bevestigd.
29 Min. van Maarseveen terug naar Nederland. — Stad Djokja door Ned. troepen ontruimd.
30 Commissie gevormd voor contact Sumatraanse gebieden (excl. Sumatra Timur) en centrale regering. — Residentie Djokja door Ned. troepen ontruimd.

Juli

6 Hatta en Sukarno (e.a.) terug in Djokja (8199). — Min. v. Maarseveen acht Kamerdebat i.z. Indonesië ontijdig. (Kron. 6-7 8200).
7 U.N.C.I. van partijdigheid beschuldigd. (8217 B).
8 Lt.-Gen. D. C. Buurman van Vreeden commandant van het Ned. leger en hoofd van het departement van oorlog. — Verslag Javasche Bank: „economische situatie tientallen jaren achteruitgezet."
10 Gen. Sudirman terug in Djokja.
12 Dertien Amerikaanse journalisten komen, na een reis door Indonesië, bij de ramp van de „Franeker" nabij Bombay om het leven. (8216 G. Voor Meningen zie 8227).
13 en 14 Tweede Kamer in Comitégeneraal voor het aanhoren van regeringsverklaring.
14 Het rep.-kabinet aanvaardt de Van Royen-Rum overeenkomst.
16 „Rijkseenheid" besluit tot petitionnement.
17 Dr. Van Royen bezoekt Djokja. (8228 B).
20—23 Inter-Indonesische conferentie te Djokja (8226 C en 8238 A). Ontwerp i.z. „Republik Indonesia Serikat".

Augustus

3 Order tot staking vijandelijkheden afgekondigd. — „Einde toestand van conflict". Proclamatie Ned. en Rep. regering.
4 Nota van Min. v. Maarseveen aan Tweede Kamer over het beleid der regering in de afgelopen maanden.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

31 Juli (Zondag)

België — Een delegatie van de socialistische partij onder leiding van Paul Henri Spaak voert te Pregny besprekingen met koning Leopold.
China — Communistische troepen veroveren Tsjangteh op 160 km ten N.W. van Tsjangsja gelegen.
— Het Britse fregat „Amethyst", sedert 20 April door de communisten op de Jangste vastgehouden, ontsnapt ondanks heftige beschieting naar open zee. (V. b. 8068 Kr. 20-4)
Sowjet-Unie — Volgens een verklaring van de voormalige premier van de Oekraïne, Jaroslav Stetzko (die in Londen verblijft), bestrijden thans 80.000 verzetsheden het Sowjet-bestuur en het Sowjet-leger in de Oekraïne.
Sport — Voor de eerste maal wordt de Grote prijs van Zandvoort verreden. Winnaar is de Italiaan Luigi Villoresi op Ferrari.
Tsjecho-Slowakije — Volgens een verklaring van een hoge geestelijke aan de Praagse correspondent van de New York Times zijn tot nu toe in het gehele land 13 priesters en 300 leken geëxcommuniceerd.

1 Augustus (Maandag)

Duitsland — Tijdens een afscheidsreceptie te Freiburg verklaart de aftredende Franse militaire gouverneur, generaal König, dat „de ontwikkeling van de democratische krachten in Duitsland slechts mogelijk is onder bescherming van een langdurige bezetting".
Internationaal — Tot directeur van het internationaal juridisch instituut is benoemd prof. I. Kisch, hoogleraar aan de Gem. Universiteit te Amsterdam. Hij is de opvolger van mr. C. L. Torley Duwel.
— De V.N. Commissie voor conventionele wapens neemt met 8 tegen 3 stemmen een Frans voorstel aan tot een telling in de gehele wereld van niet-atomische wapens en van de strijdkrachten.
Palestina — Een aanbod van Israël, om familieleden van in Israël wonende Arabieren te doen terugkeren, wordt door vier Arabische staten aanvaard.
Tsjecho-Slowakije — De Slowaakse communistische partij spreekt zich met 17 tegen 3 stemmen uit tegen de vorming van een nationaal-katholieke kerk.
Roemenië — De Staatscourant bevat een decreet waarbij alle R.K. Sociale organisaties verboden en ontbonden verklaard worden.
IJsland — Sveinn Björnsson zonder oppositie tot president van de republiek herkozen. Zijn ambtstijd loopt tot Aug. 1953.

2 Augustus (Dinsdag)

Duitsland — Thomas Mann neemt te Weimar in tegenwoordigheid van vele Russische autoriteiten de Goethe-prijs in ontvangst.
— De commandanten der drie westelijke sectoren van Berlijn machtigen het stadsbestuur, om de lonen der West-Berlijnse spoormannen, die in de Oostelijke sector werken, om te wisselen in Westmarken. Tot nu toe werd slechts 40 procent der lonen in Westmarken uitgekeerd. (V. b. 8189 Kr. 28-6)
Frankrijk — Een plan voor het boren van een tunnel onder de Mont-Blanc, welke een nieuwe verkeersschakel zal vormen tussen Frankrijk, Italië en Zwitserland, wordt door het kabinet goedgekeurd.
Griekenland — De regeringstroepen verloren in de periode van Juni '46 tot Maart '49 37.934 man aan doden, gewonden en vermisten. In dezelfde periode verloren de guerilla's naar schatting 70.028 man aan doden, overlopers en krijgsgevangenen.
Indonesië — Het tweede gedeelte van de inter-Indonesische conferentie — op 31 Juli begonnen — geëindigd en volgens verklaring van sultan Hamid II met „volledig succes". (Zie in dit nr.).
Internationaal — De V.S., Frankrijk en Engeland wijzen het protest van Rusland i.z. de deelneming van Italië aan het Atlantisch pact, af. (V. b. 8229 B)
Nederland — Opgericht is een federatie van verenigingen van R.K. Gemeenteraadsleden. Voorlopig voorzitter is mr. J. H. Nieuwenhuys te Utrecht.
Ver. Staten — President Truman verklaart aan het Congres, dat de Griekse regering met Amerikaanse hulp „flinke vorderingen" maakt in de richting van de overwinning in de burgeroorlog met de communisten.
— Het Huis van Afgevaardigden hecht zijn goedkeuring aan een compromismotie, waardoor de E.C.A. haar programma tot 15 Augustus kan voortzetten.

3 Augustus (Woensdag)

België — Vertegenwoordigers van de Liberale- en Chr. Volkspartij voeren te Pregny besprekingen met koning Leopold.
Duitsland — Het aantal werklozen in de Brits-Amerikaanse zone bedraagt 1.237.712.
Egypte — Premier Hoessein Sirry Pasja deelt de Kamer van Afgevaardigden mede dat al het mogelijke zal worden gedaan „om onze nationale verlangens — ontruiming en eenheid van het Nijldal — te verwezenlijken."
Indonesië — Uitvaardiging van de order tot het staken van de vijandelijkheden.
Internationaal — Het Statuut van de Raad van Europa wordt van kracht. (Zie 8207)
Israël — Premier Ben Goerion verklaart, dat Israël's aanbod om te komen tot een onmiddellijke bespreking van het vraagstuk van de terugkeer van de Arabische vluchtelingen naar Israël, geschiedde onder Amerikaanse druk.
Nederland — De Eerste Kamer aanvaardt met 29 tegen 2 (comm.) stemmen het Atlantisch pact. (V. b. 8237 A)
— Zierikzee herdenkt het feit, dat het 1100 jaar geleden stadsrechten kreeg.
Roemenië — Politie doet inval in kloosters te Boekarest waarbij eigendom der kloosters wordt weggevoerd en kloosterlingen worden gearresteerd.
Ver. Staten — Het Huis v. Afgevaardigden keurt met 356 tegen 7 stemmen een wetsontwerp goed, waarbij de minister van Defensie, Johnson, nieuwe bevoegdheden krijgt als hoofd van alle strijdkrachten.
— Voor het eerst sedert Januari 1942 is het aantal werklozen boven de 4 millioen gestegen. Het aantal werkenden bedraagt thans 59.720.000. (V. b. 8152 Kr. 7-6)

4 Augustus (Donderdag)

Duitsland — Prof. Albert Rehm, classicus van grote vermaardheid op 78-jarige leeftijd te München overleden.
Indonesië — Moh. Hatta verklaart, dat de V.S.I. nauwe economische en culturele betrekkingen met Nederland zullen kunnen onderhouden, indien deze op volledige vrijheid en gelijkheid gebaseerd zullen worden.
Irak — Het landings- en overvliegverbod voor Nederlandse vliegtuigen wordt opgeheven.
Italië — Met Joego-Slavië wordt een handelsverdrag gesloten lopende over een bedrag van 23.250.000 pond sterling voor de tijd van 5 jaar.
Joego-Slavië — In een rede gebruikt Tito voor het eerst het woord vijand i.v.m. Rusland en de Balkanlanden. Hij noemt het een illusie te geloven, dat er geen oorlog meer komt. (Zie ook in dit nummer).
Nederland — Dr. Drees nodigt de burgemeester van Hamburg, Max Brauer, uit tot een bezoek aan Nederland.
— Van de bij de ramp met de „Franeker" om het leven gekomen journalisten zijn een aantal notities gevonden.
Palestina — Israël verzet zich in de Veiligheidsraad tegen een voorstel van Bunche, om het wapenembargo naar het Midden-Oosten op te heffen.
Sowjet-Unie — Een boete van 441.000 dollar, die aan Finland was opgelegd wegens vertraging in de herstelleveranties, wordt kwijtgescholden.

5 Augustus (Vrijdag)

België — Koning Leopold wil na referendum het parlement laten beslissen over het al of niet abdiceren.
Cyprus — Demonstraties tegen het Britse bestuur. Men wenst vereniging met het moederland.
Ecuador — Dertig steden in het gebied ten Zuiden van Quito worden door aardschokken geteisterd. 400 Personen werden gedood en 3000 gewond.
Egypte — De regering overweegt de V.S. om opneming in het plan-Marshall te vragen.
Frankrijk — Een poging van de communisten, om ter gelegenheid van het bezoek van de Amerikaanse staf-chefs aan Parijs, voor het gebouw van de Amerikaanse ambassade te demonstreren tegen het Atlantisch pact, wordt door de politie verhinderd.
Ierland — Met de Westelijke zones van Duitsland wordt een handelsverdrag gesloten lopende over een bedrag van 2 millioen pond sterling en geldig tot 30 Juni 1950.
Indonesië — Dr. Mansur en Abdul Malik, wali-negara's van Zuid- en Oost-Sumatra worden lid van de Partai Indonesia Raya.
Nederland — De regering garandeert in een gelijktijdig te Batavia en te 's-Gravenhage gepubliceerde verklaring de rechtspositie van de Nederlandse ambtenaar in Indonsië.

6 Augustus (Zaterdag)

België — Drie partijen-bespreking i.z. de kabinetsformatie.
Birma — Premier Thakin Noe verklaart, dat het grootste gevaar i.v.m. de opstand van de Karens thans voorbij is. Door de Karens is voor 300.000.000 roepees schade aan staatseigendommen aangericht. (V. b. 8164 Kr. 15-6).
Indonesië — Hatta acht status Nieuw-Guinea het moeilijkste onderwerp van R.T.C.
Korea — Tsjiang-Kai-sjek voert besprekingen met de premier van Zuid-Korea over de vorming van het Pacific pact.
Nederland — Sultan Hamid II arriveert in Nederland voor deelneming aan de R.T.C.

(vervolg van pag. 8247)
werken in het handhaven van rust en orde, in de bescherming van alle elementen van de bevolking en in de vergemakkelijking van ieders maatregelen tot zelfverdediging.

5. De patrouilles van iedere partij zullen moeten blijven binnen de toegewezen patrouillegebieden. Alle patrouilles zullen zich beperken tot de handhaving van recht en orde, daaronder begrepen bescherming van alle elementen van de bevolking.

6. Na onderling overleg zullen partijen patrouillegebieden voor handhaving van recht en orde afbakenen en elkaar toewijzen. Deze gebieden moeten overeenkomen met de bestuurlijke indeling. Een centrale gemeenschappelijke commissie (Central Joint Board) zal de procedurale lijnen hiervoor aangeven. Wanneer in enig geval partijen niet tot overeenstemming mochten komen aangaande een dergelijke afbakening en toewijzing, zal de centrale gemeenschappelijke commissie dienaangaande aanbevelingen doen aan partijen en aan de U.N.C.I.

7. Er zal een centrale gemeenschappelijke commissie (Central Joint Board), worden ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van beide partijen, uit vertegenwoordigers van andere gebiedsdelen van het Republikeinse gebied, die lid zijn van de B.F.O. welke vertegenwoordigers deelnemen als een toegevoegd lid (Associate Member), en uit burgerlijke en militaire vertegenwoordigers van de U.N.C.I. onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger (bij toerbeurt) van de U.N.C.I. Deze commissie zal tot taak hebben de uitvoering van deze voorschriften, het bevel staakt-de-vijandelijkheden, de proclamatie en daarmede verband houdende bevelen en richtlijnen, te observeren, en dienaangaande verslag uit te brengen en aanbevelingen te doen aan partijen en aan de U.N.C.I. Zij zal, naar behoefte, locale gemeenschappelijke commissies instellen, die zullen bestaan uit vertegenwoordigers van beide partijen en van de U.N.C.I. en rechtstreeks verantwoordelijk zullen zijn aan de centrale commissie. In de locale commissies, bestemd voor gebiedsdelen buiten de republiek, zullen vertegenwoordigers van andere gebiedsdelen dan de republiek, die leden van de B.F.O. zijn deelnemen, met op zijn minst de status van toegevoegd lid.

8. In de patrouillegebieden, toegewezen aan de republiek, aanvaardt de republikeinse regering, boven en behalve de plicht en taak recht en orde te handhaven, mede de verantwoordelijkheid voor voedselvoorziening, kleding, de verstrekking van medicijnen en geneeskundige verzorging, en in het algemeen voor de voorziening in alle diensten, welke voor het welzijn van de bevolking nodig zijn. Mochten de middelen hiervoor de republikeinse regering niet ter beschikking staan, dan zal ze het ontbrekende opgeven aan de regering van Indonesië, desgewenst door tussenkomst van de U.N.C.I., opdat kan worden nagegaan wat terzake gedaan kan worden, gelet op de belangen van het gehele Indonesische volk, en opdat kan worden vastgesteld op welke wijze de toekomstige regering van de V.S.I. verantwoordelijk kan zijn voor de betrokken kosten.

9. Alle tijden, welke door iedere partij zullen worden vermeld, zullen in Nederlandse en republikeinse locale tijd worden aangegeven.

10. Beide partijen zullen in alle gebieden overleg, verbinding en bevoorrading tussen verantwoordelijke burgerlijke en militaire gezagdragenden bevorderen.

(A.N.P. 3-8)

NOTA MINISTER VAN MAARSEVEEN.

De door de min. van Overzeese Gebieden aan de Tweede Kamer aangeboden nota behandelt de op 22 Juni 1949 gesloten overeenkomsten betreffende het staken van de guerilla en de R.T.C., alsook de kort daarop goedgekeurde regeling omtrent het herstel van de Republikeinse Regering in Djokja.

Wat het laatste onderwerp betreft, waaromtrent de z.g. „progress reports" enige weken geleden vertrouwelijk ter kennis van de Kamer zijn gebracht, deelde de minister mede, dat deze voorzagen in de uitrusting van de politiemacht te Djokja, de overdracht van openbare werken, samenwerking op het gebied van post- en telegraafverkeer, voorziening van de nodige levensmiddelen, verkeersmiddelen, andere goederen en betaalmiddelen, die nodig waren om een behoorlijk bestuur mogelijk te maken.

Ronde Tafel-Conferentie. — De overeenkomst i.z. de R.T.C. stelt voorop, dat het doel der R.T.C. is een overeenkomst betreffende de overdracht der souvereiniteit in overeenstemming met de Renville-beginselen (zie 7451), m.a.w. de beginselen, die in onze Grondwet verankerd liggen, zullen aan die overdracht ten grondslag liggen. De U.N.C.I. zal aan de conferentie deelnemen overeenkomstig haar instructies, zoals deze door de Veiligheidsraad zijn vastgesteld. Een discretionaire bevoegdheid van de U.N.C.I. wordt door Nederland ter R.T.C. evenmin erkend als voorheen.

In de overeenkomst is buiten kijf gesteld, dat het hoogste gezag met betrekking tot de buitenlandse betrekkingen en de federale troepen uitsluitend aan de V.S.I. zal toekomen en derhalve niet aan enige deelstaat, ook dus niet aan de Republiek. De veronderstelling, als zoude de Republiek een bijzondere positie als deelstaat verkrijgen, op grond van haar bezit van eigen buitenlandse betrekkingen en strijdkrachten, kan derhalve in het licht van deze uitdrukkelijke bepaling niet worden gehandhaafd.

Omtrent de Unie wordt bepaald, dat zij tot stand zal komen op basis van een vrijwillig en gelijkwaardig deelgenootschap met gelijke rechten. De Unie zal geen superstaat zijn. Geen van beide deelgenoten zal gehouden zijn meer rechten aan de Unie over te dragen of af te staan in de overtuiging, dat hij daardoor naar beste weten het gemeenschappelijke zowel als het eigen belang dient.

Onder deze bepalingen is wellicht een der meest opvallende, dat geen der partijen meer souvereiniteitsrechten zal overdragen aan de Unie dan de andere. Met andere bepalingen is zij uitvloeisel van de vrees, die in sommige Indonesische kringen geleefd heeft en leeft, dat de Unie bedoeld zou kunnen zijn als een instrument, waardoor Nederland zijn vroeger gezag over Indonesië zou willen handhaven.

Deelnemers aan de R.T.C. zullen zijn Nederland, de Republiek en de B.F.O. De B.F.O. zal alleen die gebieden buiten de Republiek vertegenwoordigen, die in de B.F.O. zijn georganiseerd. De Nederlandse regering zal ter R.T.C. voor de belangen van de niet-vertegenwoordigde gebieden hebben te waken. In het bijzonder moet het zelfbeschikkingsrecht van deze gebieden gewaarborgd worden.

Een dezer gebieden is Nieuw-Guinea, welks positie een bijzonder punt van bespreking ter R.T.C. zal uitmaken, en t.a.v. welk gebied de deelnemers zich hun standpunt hebben voorbehouden. Het Nederlandse standpunt (dat uitdrukking vond in de toelichting van de Commissie-Generaal op de overeenkomst van Linggadjati) is dat Nieuw-Guinea als deel van het Koninkrijk en als zodanig medewerkend in de N.I.U., in een bijzondere verhouding zou kunnen worden gebracht.

Staking vijandelijkheden. — Niet minder belangrijk is de overeenkomst betreffende het staken der vijandelijkheden, waarvoor een zevental documenten zijn ontworpen. Zeer tegen haar wens heeft de regering deze overeenkomst niet aanstonds kunnen publiceren omdat daartegen van de zijde van de Republiek bezwaren werden gemaakt, welke de regering, onder de gegeven omstandigheden meende te moeten eerbiedigen.

Deze bezwaren betroffen vrnl. het feit, dat de Rep. regering voor haar terugkeer naar Djokja het advies miste van haar militaire deskundigen.

De regering kan niet ontkennen, dat zij aanvankelijk ernstige bezwaren had tegen het creëren van patrouillegebieden, waarin uitsluitend Republikeinse strijdkrachten de orde en rust zouden handhaven, omdat dit voedsel zou kunnen geven aan het onjuiste idee, dat het Republ. gezag ook buiten Djokja werd hersteld. Het bleek echter, dat onze troepen niet talrijk genoeg zijn om zonder meer de bevolking allerwege rust en veiligheid te kunnen garanderen.

De legerleiding in Indonesië was van mening, dat door gescheiden patrouillegebieden men in de aanvang botsingen kan voorkomen en een scheiding teweeg brengen tussen Republikeinse troepen enerzijds en benden van rovers en extremisten anderzijds. Slechts daar, waar de Republikeinse strijdkrachten in feite de plaatselijke toestanden beheersen, zullen zij een patrouille-taak opgedragen krijgen.

Mede op grond van de eenstemmigheid van opvatting van alle verantwoordelijke autoriteiten in Indonesië heeft de regering besloten het door hen gegeven advies te volgen.

Na de afsluiting van de hierboven aangeduide overeenkomsten heeft de terugkeer van de Republiek naar Djokja plaats gehad. Daarop is het overleg tussen de delegaties, thans met deelneming ook van de Republikeinse militaire deskundigen, over de verdere uitwerking van de wapenstilstandsovereenkomst voortgezet.

Dit overleg heeft geleid tot enkele amendementen in de op 22 Juni voorlopig vastgestelde documenten welke van ondergeschikt belang zijn.

Motivering beleid. — De regering moge tenslotte rekenschap geven van de overwegingen, die haar hebben geleid tot het aangaan van de vermelde overeenkomsten.

Op de voorgrond stond de gedachte, dat moest worden gestreefd naar een beëindiging van de strijd en een definitieve oplossing van het Indonesische conflict. Reeds op 12 Mei 1949 verklaarde de regering, dat zij besloten had de weg te betreden, welke in beginsel werd aangegeven in de verklaringen-Van Royen-Rum. Zij heeft een oplossing in principe aanvaard die in overeenstemming is met de Grondwet.

In hare opvattingen vindt de regering niet slechts de Nederlandse delegatie aan haar zijde, maar met evenveel overtuiging de H.V.K., de voorlopige federale regering, en de legercommandant in Indonesië. Het is opmerkelijk, dat in deze aangelegenheid grote eenstemmigheid bestaat bij diegenen, die dagelijks in Indonesië met de feitelijke problemen hebben te worstelen en die voor haar oplossing mede de directe verantwoordelijkheid dragen.

Orde en Veiligheid. — Wanneer gesproken wordt over orde en veiligheid denke

men niet in de eerste plaats aan de militaire situatie. Wat deze betreft, zijn de mededelingen van de gezaghebbende autoriteiten bevredigend: de militaire situatie wordt nergens in Indonesië bedreigd. Maar dit is iets anders dan een alzijdige handhaving van een maatschappelijke veiligheid en orde, waarin een geregeld bestaan en economische arbeid voor de inwoners des lands mogelijk is. Het valt niet te ontkennen, dat nog steeds moord op en ontvoering van Indonesische en Nederlandse particulieren en ambtenaren en roof en plundering van kampongs en dessa's plaats vinden. Tegen dit bedrijf kunnen de strijdkrachten op korte termijn niet afdoende optreden, omdat zulks alleen mogelijk zou zijn met een omvangrijke politiële bezetting.

Het spreekt vanzelf, dat de regering zich aan haar verantwoordelijkheid voor de onderdrukking van dit wanbedrijf niet kan onttrekken en zij deelt daarom de mening van de autoriteiten in Indonesië, dat met de grootste kracht naar samenwerking van alle belanghebbende partijen moet worden gestreefd.

De regering acht het een gelukkig verschijnsel, dat in toenemende mate ook aan de zijde van de Republiek het besef begint door te dringen, dat het nodig is de geest van conflict af te leggen en die te vervangen door de zin tot vreedzaam overleg.

Zoals de zaken thans staan, kan binnenkort de R.T.C. een aanvang nemen. Het is intussen aan alle partijen bekend, dat de Nederlandse regering zich de vrijheid moet voorbehouden deze conferentie eerst te openen, wanneer in Indonesië de wapenstilstand in belangrijke mate is verwezenlijkt. (A.N.P. 4-8)

(Vor. ber. Indonesische kwestie 8178 D)

Nederland

A. Leden Raad van Europa —

Door Nederland zijn de volgende personen aangewezen tot leden van de Raad van Europa, welke in Straatsburg zal bijeenkomen: J. van de Kieft, lid van de Eerste Kamer en fractievoorzitter van de P. v. d. A.; P. A. Kerstens, lid van de Eerste Kamer, lid van de K.V.P.; P. J. S. Serrarens, lid van de Tweede Kamer, lid van de K.V.P.; jhr. mr. dr. M. van der Goes van Naters, lid van de Tweede Kamer, lid van de P. v. d. A.; mr. J. J. R. Sihmal, lid van de Tweede Kamer, lid van de Christelijk Historische Unie; dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, lid van de Tweede Kamer, lid van de Anti-Revolutionnaire Partij. (Volkskrant 1-8)

(Vor. ber. 8207)

B. Gratificatie-besluit rijksambtenaren —

De minister van Binnenlandse Zaken a.i. heeft besloten het gratificatiebesluit burgerlijke rijksambtenaren 1949 van overeenkomstige toepassing te verklaren op:

1. Het jeugdige rijkspersoneel, waarvan het loon is vastgesteld krachtens de algemene loonregeling jeugdig rijkspersoneel 1948.
2. De leerling-verplegenden bij de rijksverplegingsinrichtingen.
3. De rijkswerkvrouwen, van wie het loon is vastgesteld krachtens de beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken tot herziening van de beloning voor rijkswerkvrouwen. (Parool 1-8)

C. Bankiersvereniging —

De Nederlandse bankiers, die voor de oorlog alleen plaatselijk en regionaal waren georganiseerd, zijn thans tot de oprichting van een Nederlandse Bankiersvereniging overgegaan.

De nieuwe vereniging zal in afwachting van de liquidatie der uit de bezettingsjaren stammende organisatie van het Nederlandse bedrijfsleven nauw samenwerken met de Bedrijfsgroep Handelsbanken. De regionale en plaatselijke organisaties zullen naast de Nederlandse Bankiersvereniging haar taak blijven vervullen.

Het bestuur der Nederlandse Bankiersvereniging wordt gevormd door de heren: Tj. Greidanus, Voorzitter; C. J. baron Collot d'Escury, 1e Vice-Voorzitter; Mr. H. F. van Leeuwen, 2e Vice-Voorzitter; E. M. Brandlin; Mr. S. H. van Groningen; Mr. H. C. Hintzen; Mr. W. M. Houwing; Mr. R. Koole; J. M. G. van Lanschot; Mr. H. ter Meulen; A. Pierson; L. Proos Hoogendijk; H. P. Rahusen; W. A. Rasch en W. Sluyterman van Loo.

Secretaris is de heer R. Manschot, econ. docts; adjunct-secretaris de heer Mr. K. G. Odink. Het secretariaat is gevestigd Herengracht 216, Amsterdam-C.

De oprichting van een Nederlandse Bankiersvereniging werd o.m. wenselijk doordat de komende wet op de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie een representatieve organisatie van bankiers noodzakelijk maakt. Door de opheffing van de organisatie Woltersom zal de Bedrijfsgroep Handelsbanken uiterlijk binnen drie jaar verdwijnen en zal de thans opgerichte vereniging haar plaats innemen. Zij zal, in het kader van de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie, o.a. adviezen kunnen geven aan de op te richten sociaal-economische raad.

Het bezwaar van het bestaan van twee organisaties gedurende de periode van overgang is ondervangen door een personele unie; het bestuur van de nieuwe vereniging en van de Bedrijfsgroep Handelsbanken bestaat namelijk uit dezelfde personen.

(Nwe Rotterd. Crt. 28-7)

D. Beleid Militair Gezag - Nadelig saldo van 64 millioen gld.

Tegelijk met het wetsontwerp tot vaststelling van de inkomsten en uitgaven van het Militair Gezag is bij de Tweede Kamer een verslag ingediend van de Algemene Rekenkamer over haar werkzaamheden met betrekking tot het Militair Gezag.

In totaal heeft het M.G. de som van 91 millioen 300.000 gulden uitgegeven, waartegenover ontvangsten staan tot een bedrag van 27 millioen gulden, zodat een nadelig saldo moet worden geboekt van ruim 64 millioen gulden.

Ernstige critiek wordt geoefend op de Militaire Commissariaten, waarvan een dertigtal een redelijk financieel en materieel beheer heeft gevoerd, zij het ook met uitzondering van de voorraden autoonderdelen, gereedschappen en kantoorbehoeften, waarop een verbruikscontrôle niet mogelijk bleek. Wat betreft de overige 36 commissariaten merken de accountants op, dat niet altijd de nodige gelden tijdig genoeg bij de staf zijn aangevraagd, waardoor met name bij het provinciaal militair commissariaat in Noord-Brabant, onnodig renteverlies ontstond.

Ten aanzien van verschillende uitgaven, zoals gratificaties, toelagen, representatie- en voorlichtingskosten is niet de noodzakelijke zuinigheid betracht. Het materieel beheer van de inventarisgoederen en het wagenpark is veelal onjuist (c.q. ondeskundig) geweest.

Noodvoorziening-Westen. — Een der talloze gunstige prestaties, welke het M.G. ongetwijfeld hiertegenover kan stellen, is de noodvoorziening van het Westen geweest. Deze bestond in de eerste bevrijdingsweken uit een snelle en regelmatige distributie der aangevoerde en plaatselijk beschikbare levensmiddelen, kledingstukken en brandstoffen, de uitreiking van levensmiddelenkaarten, de gratis verstrekking van levensmiddelen tot een waarde van 10.000 calorieën per hoofd der bevolking, de zorg voor de centrale keukens, het verschaffen van medische uitrustingen aan dokters en ziekenhuizen enzovoorts. Alleen aan levensmiddelen werd een hoeveelheid omgezet van 200.000 ton, waarvan 141.000 ton over het depôt te Rotterdam, dat wil zeggen 48 kg. per hoofd der bevolking. Het levensmiddelenrantsoen had in de laatste weken der bezetting nog slechts een waarde van 350 calorieën per dag. Op 26 Mei was dit reeds opgevoerd tot 2100 calorieën. In de maanden April tot en met Juli verliep het aantal sterfgevallen wegens honger als volgt: 1696, 1381, 297 en 73 personen.

Ook het Commissariaat voor de Noodvoorziening der geteisterde gebieden verzette massa's werk.

Het verloop der bevrijding stelde onverwachte eisen aan het M.G. Na de bevrijding groeide het uit tot een militair bestuursapparaat, dat zijn bemoeiingen verder uitstrekte dan de strikte handhaving van orde en rust. Het ontbreken van goed werkende burgerlijke organen, de slechte verbindingen, het verstoorde vervoerwezen, alsook de grote afhankelijkheid van de geallieerde militaire autoriteiten maakten deze ontwikkeling onvermijdelijk. De grootste activiteit ligt tussen 11 September 1944 — het moment van de vestiging te Brussel — en Mei 1945, toen geheel Nederland bevrijd werd. Terstond daarop werd begonnen met het overdragen van werkzaamheden aan de civiele organen. Deze overdracht was bij de opheffing op 4 Maart 1946, geheel voltooid. Toen werd een afwikkelingsbureau ingesteld, belast met de administratieve opheffing, dat tot 1 Januari 1948 heeft bestaan. De toen nog lopende problemen zijn in dat jaar behandeld door de Centrale Accountantsdienst van het ministerie van Financiën. De personeelsbezetting, die op 1 Januari 1946 nog 1515 personen sterk was, bedroeg op 1 Juli 1948 nog slechts 14.

Hoewel geen bindende begroting heeft bestaan, werd toch getracht te komen tot een schatting van de kosten tot 30 Juni 1945, hetgeen door het ontbreken van ervaringscijfers echter zeer werd bemoeilijkt. Ook werden andere maatregelen getroffen ter verzekering van een doelmatig financieel beheer. Reeds in Londen werd, met het oog op de administratieve contrôle, contact opgenomen met de buitengewone Algemene Rekenkamer. De chef-staf M.G. heeft, mede naar aanleiding daarvan, in elke provincie een commissie voor advies en contrôle opgericht. Onmiddellijk na de bevrijding werd een regeling getroffen met de Algemene Rekenkamer in Den Haag.

De hoofdadministratie van de staf Militair Gezag voldeed i.h.a. aan redelijk te stellen eisen, al heeft meestal een voorradenadministratie ontbroken. Voor aangekochte personenauto's heeft deze staf ruim 300.000 gulden uitgegeven, voor vrachtwagens ruim drie millioen gulden. Ook werden echter motorvoertuigen verkregen uit oorlogsbuit, door huur en door vordering. Hierbij werd nog 5.600.000 gulden besteed aan olie, benzine en reparaties. (A.N.P. 4-8)

(Vor. ber. Mil. Gezag 7367 G)

Resultaten tweede gedeelte inter-Indonesische conferentie —

In een plenaire zitting van de inter-Indonesische conferentie zijn de resultaten bekend gemaakt van het tweede gedeelte van deze conferentie, van 31 Juli tot 2 Augustus te Batavia gehouden.

Overeengekomen werd, dat de vlag der „Republik Indonesia Serikat" rood-wit zal zijn, de taal de Bahasa Indonesia en het volkslied het Indonesia Raya.

STAATKUNDIGE KWESTIES

Voorlopige constitutie. — Inzake de procedure voor de vaststelling van een voorlopige constitutie zijn beide delegaties eenstemmig van oordeel:

Dat door beide delegaties een gemeenschappelijke technische commissie zal worden ingesteld, die een ontwerp voor de voorlopige constitutie zal opstellen;

dat het ontwerp, zodra dit gereed is, in Den Haag zal worden voorgelegd aan de leden van de beide delegaties als vertegenwoordigers van de deelstaten der Republik Indonesia Serikat; dat het ontwerp, na goedkeuring en parafering door de leden van beide delegaties, ter ratificatie zal worden aangeboden aan de volksvertegenwoordiging van ieder deelgebied, die dan zal bijeenkomen om de voorlopige constitutie te ondertekenen.

Beide delegaties zijn het er over eens, dat binnen een jaar na de overdracht der souvereiniteit de constitutie zal bijeenkomen, welke zal zijn samengesteld na vrije en geheime verkiezingen.

De regeling van de wijze, waarop het ontwerp ener constitutie zal tot stand komen en de wijze, waarop dit ontwerp zal worden vastgelegd, wordt overgelaten aan de voorlopige federale regering en haar organen.

Beide delegaties aanvaarden dat, wanneer de president en de ministers zullen zijn benoemd, de Republik Indonesia Serikat gereed is om de souvereiniteit van Nederland te ontvangen.

De samenstelling van de Senaat en de volksvertegenwoordiging zal zo spoedig mogelijk plaats hebben.

De president zal verkozen worden door vertegenwoordigers van de Republiek en van de gebieden, die lid zijn van de B.F.O., waarbij zal worden gestreefd naar eenstemmigheid. Aangaande de zetelverdeling in de voorlopigè volksvertegenwoordiging zijn beide delegaties van oordeel, dat de vertegenwoordiging van gebieden, welke na de overdracht der souvereiniteit rechtstreeks staan onder de voorlopige federale regering, deel zal uitmaken van de vertegenwoordiging der gebieden van de B.F.O. en dat zij zal worden geregeld door de B.F.O.

Bevoegdheden Senaat. — T.a.v. de bevoegdheden van de Senaat kunnen beide delegaties er zich mede verenigen, dat dit lichaam adviserende bevoegdheid zal hebben met betrekking tot alle aangelegenheden. Daarnaast zal de Senaat wetgevende bevoegdheid hebben inzake onderwerpen betreffende de verhouding tussen de centrale regering en de deelstaten alsmede tussen de deelstaten onderling.

Wanneer de Senaat een door de volksvertegenwoordiging aangenomen ontwerp verwerpt, zal het ontwerp nochtans als wet kunnen worden vastgesteld, indien de volksvertegenwoordiging het nogmaals aanneemt met een meerderheid van tweederde der stemmen.

Beide delegaties aanvaarden, dat de leden van de Senaat vertegenwoordigers van deelgebieden zullen zijn; elk deelgebied zal twee vertegenwoordigers afvaardigen en elke vertegenwoordiger zal een stem kunnen uitbrengen. De vertegenwoordigers zullen worden aangewezen door de eigen regeringen.

Een nationaal comité van voorbereiding zal worden ingesteld ter coördinatie van alle voorbereidingen en tot uitvoering van alles, wat verricht moet worden tijdens of na de R.T.C. Dit comité zal geen constitutioneel karakter dragen.

Bijzondere ministeries. — T.a.v. de ministers met bijzondere positie kwamen de delegaties overeen, dat drie kabinetsformateurs zullen worden benoemd door de president in overeenstemming met de gemachtigden van de deelstaten en deelgebieden. Deze formateurs zullen andere ministers bij de president ter benoeming voordragen.

Vijf van de ministeries zullen worden aangemerkt als ministeries met bijzonder karakter, n.l. de ministeries van: defensie, buitenlandse zaken, binnenlandse zaken, financiën en economische zaken. In de regel zullen de formateurs elk een van de vijf genoemde ministeries leiden. Op aanbeveling van de drie formateurs zal de president een hunner als minister-president benoemen.

De betekenis van de bijzondere positie zal zijn, dat vijf (of zes) ministers met bijzondere positie bevoegd zullen zijn om in spoedeisende noodgevallen een beslissing te nemen, welke dezelfde rechtskracht zal hebben als een beslissing van het voltallige kabinet.

Een voorstel tot modificatie uit het ontwerp van de B.F.O. aangaande de bekrachtiging van de grondwetten der deelstaten door de Republik Indonesia Serikat is door beide delegaties goedgekeurd.

Daarnaast is overeenstemming bereikt over het punt, dat als gedragslijn zal worden gevolgd, dat de regeringen der deelstaten bij de voorbereiding hunner negara-constitutie overleg zullen plegen met de centrale regering, teneinde onnodige conflicten achteraf te voorkomen.

Beide delegaties zijn eenstemmig van oordeel, dat de federale regering de souvereiniteit niet slechts van Nederlandse zijde zal ontvangen doch op hetzelfde tijdstip eveneens van de zijde van de Republiek Indonesia.

Inzake de Nederlands-Indonesische Unie hebben de delegaties van gedachten gewisseld, hetgeen geleid heeft tot een aanzienlijke overeenstemming van inzicht, die tot voldoening stemt. De besprekingen hierover zullen in Nederland worden voortgezet.

Voorts zijn nog resultaten medegedeeld t.a.v. kwesties betreffende economie, veiligheid, cultuur, onderwijs en opvoeding.

Betreffende het hoofdstuk over de financiën is bepaald dat de Republik Indonesia Serikat een eigen wettig betaalmiddel zal hebben.

De strijdkrachten. — Het hoofdstuk Veiligheid vermeldt o.m. dat de Nederlandse strijdkrachten (Kon. Landmacht) in haar geheel uit Indonesië zullen worden teruggetrokken. De wijze en het tijdstip van de terugtrekking zullen op de Ronde Tafel-conferentie worden vastgesteld.

Verder wordt gezegd, dat de strijdkrachten door de R.I.S. gevormd zullen worden. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de T.N.I. als kern, tezamen met Indonesiërs, die deel uitmaken van Nederlandse strijdkrachten, op voorwaarden die later zullen worden vastgesteld. De leden van het K.N.I.L. en anderen, die geen Indonesiërs zijn en die genegen zijn Indonesische staatsburgers te worden, kunnen ook in de strijdkrachten van de R.I.S. worden opgenomen.

K.N.I.L.-leden en anderen, die geen Indonesiërs zijn en dat ook niet willen worden, kunnen als instructeurs te werk worden gesteld naar behoefte. Hun positie kan worden geregeld als militaire missie tussen Nederland en de R.I.S. In de beginperiode kan de minister van Defensie tevens bevelhebber van de strijdkrachten van de R.I.S. zijn.

De regering van de R.I.S. zal besprekingen voeren mét de Nederlandse regering aangaande de mogelijkheid om een gedeelte van de Kon. Marine voor een bepaalde periode ten behoeve van de R.I.S. gereserveerd te houden.

Het eerste artikel van het hoofdstuk over de veiligheid zegt, dat de strijdkrachten van de R.I.S. nationale strijdkrachten zijn, dat de president van de R.I.S. opperbevelhebber van de strijdkrachten is, dat het bevel over de strijdkrachten te land, ter zee en in de lucht in handen van Indonesiërs zal zijn en dat de negara's geen strijdkrachten zullen hebben.

ECONOMISCHE KWESTIES

Van de bekend gemaakte resultaten van de inter-Indonesische conferentie op financieel en economisch terrein noemt Aneta de volgende punten:

1) De verplichtingen der ondernemingen zullen binnen redelijke grenzen worden geregeld. Het vernieuwen en het verlengen van rechten en concessies dient te worden bezien uit een oogpunt van algemene economische planning, met inachtneming van de belangen van de oude investeringen.

Het wordt noodzakelijk geacht dat de domicilies van ondernemingen, welker hoofdwerkzaamheden in de Republik Indonesia Serikat (R.I.S.) liggen, in de R.I.S. zullen zijn gevestigd, terwijl ondernemingen die alleen een deel harer werkzaamheden in de R.I.S. hebben, ten minste een gevolmachtigde directie in de R.I.S. dienen te bezitten. De ondernemingen dienen haar medewerking te verlenen bij het opleiden van deskundige en leidinggevende krachten op economisch, financieel, sociaal en bankgebied.

2) Over de samenwerking tussen Nederland en de R.I.S. binnen het kader der Unie wordt in het financieel-economische hoofdstuk o.a. gezegd, dat de samenwerking tussen de twee leden der Unie gericht moet zijn op de welvaart van beide landen. Deze samenwerking moet zijn gebaseerd op de gelijkgerechtigdheid, de gelijkwaardigheid en tevens op de souvereiniteit van beide landen. In zaken, welke voor partijen voordeel opleveren, kunnen tegenover het buitenland beide landen optreden als een eenheid. Bij het tot stand brengen van buitenlandse betrekkingen, waarbij de belangen van een der leden zijn betrokken, zullen daaromtrent eerst besprekingen worden gevoerd. Op grond van de reciprociteit en gelijkheid in recht en positie tussen Nederland en de R.I.S. wordt het nodig geacht om een preferentie toe te passen, die in het kader moet liggen van een economisch motief. Als middel tot het bereiken van samenwerking tussen Nederland en de R.I.S. moeten wederzijdse preferenties worden verleend, welke voor geen enkele zijde nadelig zijn en in overeenstemming zijn met het internationale recht.

Aan de belangen van de ondernemingslandbouw in de R.I.S. zal aandacht worden geschonken in een agrarisch reglement. In het staatsbestel der R.I.S. zullen rechts- en bedrijfszekerheid, alsmede bescherming van leven en goed verzekerd zijn.

Er zullen faciliteiten worden gegeven in de regelingen van de geldzaken van Indonesië naar Nederland en omgekeerd.
3) Over de financiën wordt in dit hoofdstuk o.a. gezegd, dat er voor het gehele gebied der R.I.S. slechts één wettig betaalmiddel zal bestaan. De stabiliteit van de geldswaarde zal worden gehandhaafd. In principe dient er in de R.I.S. slechts één circulatiebank te bestaan. Het is noodzakelijk, een deviezeninstituut voor de R.I.S. te stichten, dat alleen verantwoordelijk zal zijn tegenover de regering der R.I.S.
4) Met betrekking tot de verplichtingen tussen Nederland en de R.I.S. als gevolg van de overdracht der souvereiniteit wordt o.a. gezegd:

Ten aanzien van de activa en de passiva van Indonesië (Nederlands-Indië) zal de overdracht tot stand worden gebracht van Nederlands-Indië naar de R.I.S. nadat men het hierover van beide zijden eens zal zijn geworden. Indien het onderzoek van alle activa en passiva aantoont, dat er wijzigingen moeten worden gemaakt, dient men een weg te volgen, die in overeenstemming is met het karakter van de resultaten der onderzoekingen. Er dient zoveel mogelijk de weg van een overeenkomst te worden gevolgd.

Indien dit niet mogelijk mocht zijn, moet als ultimatum remedium onteigening te algemenen nutte bij de wet worden toegepast, met vergoeding van geleden verliezen. Indien hierbij uit het buitenland afkomstig kapitaal betrokken is, zal de mogelijkheid tot transfer worden toegepast volgens de deviezenregeling van de R.I.S.

Zolang de R.I.S. schulden heeft, aangegaan ten tijde van het voormalige Nederlands-Indië, zal de regering der R.I.S. eerst besprekingen voeren met de Nederlandse regering, alvorens zij belangrijke veranderingen en vernieuwingen aanbrengt op het gebied der financiële wetgeving, de wetten betreffende de federale bank en verandering van de koers der munt van de R.I.S. Het aflossen der buitenlandse schulden of het nakomen van de verplichtingen van de R.I.S. aan Nederland zal zodanig worden geregeld, dat daardoor de financiën en de economie der R.I.S. niet te zeer zullen worden gedrukt.

In het begin van het hoofdstuk financiën en economie wordt o.a. gezegd, dat de regering der R.I.S. volle aandacht zal schenken aan, en zal dienen te verwezenlijken:

Het opbouwen ener nationale economie, bevordering der volkswelvaart, vergroting van de nationale rijkdom, verhoging van de levensstandaard van het volk en verwezenlijking van de sociale rechtvaardigheid, zijnde dit het doel der R.I.S. op economisch en financieel gebied.
(Vor. ber. 8238 A) (A.N.P.-Aneta 3-8)

A. Radiotoespraken van Lt.-gen. Buurman van Vreeden, de H.V.K. en Sukarno —

De commandant van de troepen in Indonesië, luit.-gen. Buurman van Vreeden, zeide in een toespraak tot de strijdkrachten o.m., dat niet kan worden verwacht, dat er nu onmiddellijk een toestand van rust zal intreden en dat er zich ook nu nog gewapende incidenten zullen blijven voordoen. De legercommandant richtte tot het leger het verzoek, niet meer te strijden tegen, doch met de TNI, aangezien „het Republikeinse leger met u de plicht deelt de bevolking bescherming te verlenen tegen de benden."

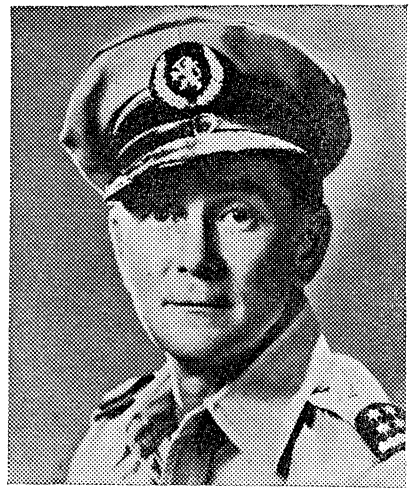

Lt.-gen. Buurman van Vreeden.

De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, J. H. Lovink, zeide in zijn toespraak tot de troepen o.m.: Velen uwer hebben zich afgevraagd waarom zij eigenlijk hier waren, maar de strijd is niet tevergeefs geweest. Waart gij niet de brengers van orde en rust geweest, dan zou heden de vriendschap niet herboren zijn. Wie hebt gij dan bestreden, zo vroeg de H.V.K. zich verder af. In de eerste plaats hen, die niet konden geloven, dat gij in vriendschap handelde. In de tweede plaats hen, die niet konden geloven, omdat zij geen vriendschap kennen voor welke brenger van orde en rust ook. Zij streden te vaak onder de vlag van anderen. Maar hun dagen zijn geteld, omdat de Republikeinse regering en de republikeinse soldaat thans wel aan uw missie willen geloven en deze met u willen delen in de geest van de gemaakte afspraken. Thans zullen de republikeinse militairen, die tevoren vijandschap werd ingeprent, worden bevolen in u geen vijanden meer te zien. Dit zal voor hen moeilijker zijn dan voor u en gij kunt hen juist daarom helpen, omdat gij hen nooit als uw vijand hebt beschouwd.

Voor radio Djokjakarta heeft president Sukarno persoonlijk de bekendmaking van de staking der vijandelijkheden en de bijbehorende proclamatie voorgelezen (zie pag. 8247). Vervolgens hield de president gedurende bijna twee uren tot de bevolking een toespraak, waarin hij de bevolking en de gewapenden opriep om zich achter de regering te scharen.
Zich rechtstreeks tot de strijdkrachten wendend, zeide Sukarno: „Ik beveel u, die gebieden, waarover u contrôle heeft, niet te verlaten. Blijft op uw plaats. Ik vertrouw, dat u dit bevel zult opvolgen en dat ge er voor zult zorgen, dat de door de staat aangegane overeenkomst niet wordt geschonden."

Zich tot de Nederlanders richtend verklaarde Sukarno uitdrukkelijk, dat het geenszins in de bedoeling ligt, de Nederlanders leed te berokkenen. „Iedere Nederlander, die goede en zuivere bedoelingen heeft, heeft in de Republiek goede kansen."

Sprekende over de overdracht der souvereiniteit, zeide Sukarno, dat het thans zeker is, dat Indonesië vrij zal worden. „Het ligt aan ons om te bepalen, wanneer deze vrijheid zal komen." De Republiek houdt in haar strijd steeds twee grondbeginselen voor ogen, namelijk de vrijheid van het Indonesische volk en de wens, dat het leger, de T.N.I. niet zal worden ontbonden. (A.N.P. - Aneta 4-8)

B. Nieuw republikeins kabinet

Op 4 Augustus heeft radio-Djokja officieel de samenstelling van het nieuwe republikeinse kabinet bekend gemaakt: Minister-president **Moh. Hatta**; plvv. premier en minister van Defensie: de **sultan van Djokja**; minister voor Sumatra: **Sjafruddin Prawiranegara**; Binnenlandse Zaken: **Wongsonegoro**: Buitenlandse Zaken: **Agus Salim**; Voorlichting: **Sjamsuddin** (Masjumi); Gezondheid ad interim: **Surono**; zonder portefeuille: **Sukiman, Wirjosdanjojo, Djuanda, Leimena.** (De ministers zonder portefeuille zijn allen leden van de republikeinse delegatie); Onderwijs: **Mangunsarkoro**; Financiën: **Lukman Hakim**; Justitie: **Susanto Tirtoprodjo**; Godsdienstzaken: **Kjai Masjkur**; Sociale Zaken: **Kusnan**; Economische Zaken: **Kasimo.**
Radio-Djokja noemde dit een „presidentieel kabinet". (A.N.P.-Aneta 4-8)
(Vor. ber. Kab. Hatta 7490 F)

Ned. W. Indië

C. Suriname - Brief van mr. Pos

De vertegenwoordiger van Suriname in Nederland mr. dr. Raymond Pos, heeft in een brief aan de Surinaamse Staten verslag uitgebracht over de reacties in de Nederlandse pers en de houding der Nederlandse regering inzake de kwestie der interim-regeling.
Hij schrijft, dat volgens een mededeling van minister Van Maarseveen de Nederlandse regering de verontwaardiging der Staten begrijpelijk acht en dat zij naar een oplossing streeft, doch naar de mening van de minister zullen de Staten er beter aan doen, zich te onthouden van gedragingen, welke niet in het belang van de rijkseenheid zijn, opdat zij dan met te meer klem stelling zullen kunnen nemen tegen gedragingen als die van de Tweede Kamer.
De persoonlijke mening van mr. Pos is dat, wanneer de weg wordt ingeslagen, dat men zich wendt tot instanties buiten het Koninkrijk, de consequentie daarvan is, dat Suriname besluit buiten het Koninkrijk te treden en naar hij meent zijn de gevolgen van zulk een besluit niet in alle opzichten voldoende onder de ogen gezien.
De voorzitter der Surinaamse Staten, de heer Van der Schroeff, heeft geantwoord, dat de Staten op het standpunt staan, dat zij in deze kwestie geen overleg willen plegen en dus niet wensen te worden betrokken bij het zoeken naar een oplossing in de moeilijkheden van de regering. (Alg. Handelsblad 3-8)
(Vor. ber. 8235)

China

D. Cultureel congres te Peking

In Peking is een congres gehouden van schrijvers en artisten van geheel China. Het congres werd toegesproken door de communistische schrijver Kuo Mo-jo. Deze verklaarde dat de schrijvers en kunstenaars moeten komen tot politieke eenheid op basis van het beginsel dat de kunst het volk moet dienen. Een cultureel „Verenigd front" zou op deze wijze gevormd worden, allen omvattend, „uitgezonderd de imperialisten, feodalisten, de bureaucratische bourgeoisie, Kwo Mintang-reactionnairen en hun knechten". Volgens Kuo moeten de culturele werkers zich niet alleen verzetten tegen de invloed van de Chinese feodale tradities, maar ook tegen die van de Westerse bourgeois-literatuur. De kostbare ervaring van de Sowjet-Unie zou volledig geabsorbeerd moeten worden. Alle progressieve werkers moeten het Marxisme-Leninisme, alsmede de werken van Mao Tse-toeng bestuderen. (Economist 30-7)

A. **Nieuwe bankbiljetten** —
De Chinese communisten hebben nieuwe bankbiljetten uitgegeven. Boven: bankbiljet van 1 Juan. De afbeeldingen symboliseren de Chinese scheepvaart. Onder: biljet van 10 Juan, met het portret van Mao Tse-toeng.

B. Amerikaans Witboek - Het toekomstig beleid —

De Amerikaanse regering heeft op 5 Aug. ter rechtvaardiging van haar politiek in China een witboek uitgegeven, dat de redenen opsomt waarom de Amerikaanse steun aan China niet heeft mogen baten en de Verenigde Staten het nationalistische bewind tenslotte in de steek hebben gelaten. Acheson heeft bij dit witboek een begeleidend schrijven gevoegd, waarin hij de Chinese communisten waarschuwt voor agressie tegen China's buurlanden. In dat geval, zo vervolgde Acheson, zouden wij en andere leden van de Verenigde Naties ons geplaatst zien voor een situatie die in strijd is met de beginselen van het handvest der Verenigde Naties en een bedreiging vormt voor de internationale vrede en veiligheid. Intussen zal onze politiek gebaseerd blijven op onze eerbied voor het handvest, onze vriendschap en onze traditionele steun aan de open deur politiek en China's onafhankelijkheid en integriteit.

Het witboek van meer dan duizend pagina's geeft als voornaamste oorzaak van de ineenstorting van het nationalistische China, de onbekwaamheid van de Chinese leiders om de crisis te boven te komen. China's troepen hadden de wil tot strijden verloren en de regering ontbeerde de steun van het volk.

In totaal hebben de Verenigde Staten na de oorlog 2000 millioen dollar in China gestoken. Dit bedrag was meer dan 50 pct. van de gezamenlijke regeringsuitgaven van nationalistisch China gedurende dezelfde periode. Berekend volgens deze verhouding is dit bedrag groter dan de steun aan enig land verstrekt.

Het Chinese nationalistische bewind behoefde niet verslagen te worden, het ging vanzelf tot ontbinding over, aldus het witboek.

Het rapport-Wedemeyer — Ook het rapport van gen. Wedemeyer, destijds adviseur van de president, die 2 jaar geleden ter plaatse een onderzoek instelde is in het witboek opgenomen. Het rapport was tot dusver geheim gehouden. Wedemeyer veroordeelde hierin de politiek van afwachten, die de Amerikaanse regering tenslotte is blijven volgen. Zijn voorstellen voor verdere hulp aan Tsjiang Kai-sjek waren evenwel verbonden aan zekere voorwaarden, zoals de invoering door Tsjiang van de gewenste hervormingen en de plaatsing van Mantsjoerije onder het voogdijschap van de Verenigde Naties, voorwaarden welke de Amerikaanse regering onuitvoerbaar achtte. Inderdaad vormt de scherpe critiek op het herhaaldelijk falen van Tsjiang, om de hervormingen, die reeds eerder aanbevolen waren, uit te voeren het hoofdmotief van het witboek.

In een begeleidend schrijven schreef Acheson o.m.:

„In China zelf werd een beslissing bereikt, zij het dan ook een negatieve... En nu is het overduidelijk, dat wij de toestand, zoals deze in feite bestaat, onder ogen moeten zien . . . Wij blijven geloven, dat — hoe tragisch de onmiddellijke toekomst van China ook moge zijn en hoe meedogenloos het merendeel van dit volk ook ten behoeve van een buitenlandse imperialistische mogendheid ook moge worden uitgebuit — uiteindelijk de diepzinnige beschaving en het democratische individualisme van China zichzelf zullen hervinden en dat dit land het buitenlandse juk zal afwerpen. Ik ben van mening dat wij alle ontwikkelingen in China, welke thans en in de toekomst in deze richting zullen leiden, dienen aan te moedigen . . ."

President Truman leverde het volgende commentaar op het verschijnen van het witboek:

„In dit land wordt de buitenlandse politiek niet door enkelen bepaald, doch is zij het resultaat van een democratische procedure, en vertegenwoordigt zij het gezamenlijke oordeel van het volk. De rol, welke deze regering in haar betrekkingen met China heeft gespeeld heeft aanleiding gegeven tot onjuiste voorstellingen, verdraaiing van de waarheid en misverstanden. Sommige van deze onjuiste opvattingen worden veroorzaakt doordat de regering aarzelde bepaalde feiten bekend te maken, feiten, waarvan de publicatie er toe had kunnen bijdragen, de gebeurtenissen in China, welke inmiddels hebben plaatsgehad te verhaasten. Onder de huidige omstandigheden vereist echter het gemeenschappelijke belang van de Verenigde Staten en China dat de feiten volledig en openhartig besproken worden . . ."

Toekomstige beleid. — De toekomstige Amerikaanse politiek zal nader worden bepaald, nadat Jessup met twee medewerkers hieromtrent rapport zal hebben uitgebracht.

Acheson schetste reeds de algemene opvatting over wat de Verenigde Staten kunnen doen, door te constateren, dat zulks afhangt „van de mate in welke het Chinese volk tot de erkenning zal komen, dat het communistisch regime zijn belangen niet dient, doch wel die van de Sowjet-Unie, en uit de manier, waarop het op deze buitenlandse overheersing zal reageren".

Op een persconferentie (5 Aug.) heeft Acheson mededeling gedaan van een uit vijf punten bestaand programma ter aanmoediging en steun aan „een onafhankelijk, liberaal bestuurd en vrij China".

De vijf punten van Acheson's plan zijn:

1. De V.S. wensen op elke denkbare wijze de ontwikkeling van China als een onafhankelijke en evenwichtige natie aan te moedigen.
2. De V.S. wensen het tot stand komen in China van economische en politieke voorwaarden te bevorderen, waardoor de grondrechten en vrijheden van het volk zullen worden gewaarborgd en die een stimulans zullen zijn voor een steeds beter wordende economische en maatschappelijke toestand.
3. De V.S. zijn gekant tegen elke onderwerping of verminking van China door enige buitenlandse mogendheid, of door een bewind, dat zich in dienst stelt van een dergelijke staat, hetzij dit openlijk of heimelijk geschiedt.
4. De V.S. zullen overleg blijven plegen met andere belanghebbende mogendheden over de omstandigheden in de gebieden in het Verre Oosten en over de

toestand in geheel Zuid-Oost-Azië, opdat maatregelen kunnen worden genomen, waardoor zal worden bijgedragen tot de veiligheid en het maatschappelijk welzijn van de volken in dit gedeelte der wereld.

5. De V.S. zullen de pogingen der Verenigde Naties om deze doeleinden te bereiken, aanmoedigen en steunen, waarbij speciaal aandacht zal worden geschonken aan het handhaven van vrede en veiligheid in het Verre Oosten.

Acheson wilde geen aandacht schenken aan hem gedane vragen over de mogelijkheid, dat de Amerikaanse regering tot een erkenning van de Chinese communistische regering zou overgaan. „Deze aangelegenheid is thans niet op het ministerie van Buitenlandse Zaken in behandeling," verklaarde hij. „Zou er sprake wezen van een Amerikaanse erkenning der Chinese communistische regering, dan zou mijn ministerie hierin ten nauwste te rade gaan met de commissies voor Buitenlandse Zaken van het Congres". (Nwe R'damse Crt. - U.S. Information Service 6-8)

Duitsland

A. Aantal en behandeling Joden

Het Instituut voor Joodse wereldaangelegenheden te New York is na een onderzoek tot de conclusie gekomen, dat het waarschijnlijk niet lang zal duren, of er zullen in Duitsland geen Joden meer zijn. Zij, die daartoe in staat zijn, zullen Duitsland verlaten. De anderen zullen uitsterven.

Van de 525.000 Joden, die in 1933 in Duitsland woonden, zijn er nog slechts 15.000 over. Daarbij komen dan nog 20.000 verplaatste personen, die naar men verwacht, zeker niet in het land zullen blijven.

Volgens het rapport is de toestand van de Joden in Duitsland op het ogenblik hopeloos. Door de komst der geallieerden is de Joodse ster verdwenen, maar de Duitse Joden voelen, dat nu een ander anti-semitisme aan het werk is, niet zo opvallend, maar geraffineerder en niet minder dodelijk. (Trouw 25-7)

Internationaal Nieuws

B. Wereldscheepsbouw —

Per einde Juni waren in alle landen ter wereld, met uitzondering van Duitsland en Rusland, in totaal in aanbouw 1070 schepen metende 4.446.070 br.r.t. (v. kw. 1.151 schepen met 4.355.505 br.r.t.), als volgt over de scheepsbouwende landen verdeeld:

	Aant.	Br.r.t.
Engeland	397	2.043.008
Frankrijk	110	398.474
Nederland	104	286.262
Spanje	74	102.513
Noorwegen	63	91.756
Zweden	61	227.135
Ver. Staten	50	594.714
Italië	49	217.380
Br. Dominions	35	111.369
Japan	31	116.685
Denemarken	29	119.870
België	20	72.140
Finland	13	10.825
Polen	11	18.285
Uruguay	9	3.624
China	5	6.452
Portugal	5	13.178
Joego-Slavië	4	12.400
	1070	4.446.070

Hiervan waren 353 stoomschepen metende 1.819.455 br.r.t., 705 motorschepen metende 2.623.976 br.r.t. en 12 zeilschepen met 2.639 br.r.t. (Alg. Hand.bl. 27-7)
(Vor. ber. 7478 M)

Joego-Slavië

C. Tito tegen Cominform —

Op 31 Juli heeft maarschalk Tito ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van de Joego-Slavisch-Macedonische republiek te Skoplje een rede gehouden. Hij uitte hierbij ernstige beschuldigingen aan het adres van de communistische leiders van Bulgarije, Hongarije en Roemenië, die voornemens zouden zijn een gedeelte van Joego-Slavië te veroveren. Hij noemde hierbij in het bijzonder het „chauvinistische verlangen" van Bulgarije naar delen van Macedonië.

Tito verwierp de beschuldigingen der Cominform, dat hij steun zou verlenen aan de Griekse regeringstroepen, door ze in de gelegenheid te stellen van Joego-Slavisch gebied uit te opereren.

Tenslotte beloofde Tito volledige steun van Joego-Slavië aan iedere poging tot opstand in Bulgarije of Albanië, die erop gericht zou zijn het huidige Cominform-regiem omver te werpen.

Volgens het met Amerikaanse licentie te Berlijn verschijnende blad „Der Abend", zou Tito een contra-Cominform hebben opgericht, om de invloed van het Cominform in de Oost-Europese Staten te ondermijnen en om „de anti-Joegoslavische politiek van het Kremlin te muiken". Het blad voegt hieraan toe, dat maarschalk Tito, een groot aantal politieke en economische deskundigen uit de Balkan, Tsjecho-Slowakije, Oostenrijk, Duitsland en Turkije naar Belgrado heeft ontboden." (Neue Zürcher Ztg. 31-7 en 1-8)

Roemenië

D. Beknotting macht der Koelakken —

Krachtens een nieuwe wet zijn arme boeren die jaarlijks minder dan 12.000 lei verdienen vrijgesteld van inkomstenbelasting. Om de vorming van collectieve boerderijen en andere agrarische associaties te bevorderen zijn de collectieve boerderijen gedurende de eerste twee jaren van hun bestaan vrijgesteld van belastingen. Andere agrarische associaties, die gezamenlijk tractors en andere landbouwwerktuigen gebruiken krijgen belastingvermindering. De inkomstenbelasting van Koelakken wordt verhoogd van 20 tot 50%. „Door de Koelak te dwingen een aanzienlijk deel van zijn inkomen aan de staat te betalen draagt de nieuwe wet in grote mate bij tot beknotting van zijn economische macht".

(For a Lasting Peace, for a People's Democracy 15-7)

Sowjet-Unie

E. Geen dwangarbeid in Sowjet-Unie —

Door radio-Moskou is op 31 Juli omgeroepen, dat de verklaringen der Britse regering over het bestaan van slavenarbeid in de Sowjet-Unie grove leugens zijn, door het Vaticaan verzonnen.

De Britse verklaring, die in de sociale en economische raad der V.N. was afgelegd, aldus radio-Moskou, was een poging om de Sowjet-Unie in discrediet te brengen op een ogenblik, dat de Westerse wereld voor een crisis stond, terwijl de Sowjet-Unie hoe langer hoe sterker werd. De Engelsen probeerden „mensen, die niet op de hoogte waren, wijs te maken, dat het Sowjet-Russische wetboek voor correctieve arbeid, de arbeidswetgeving in de Sowjet-Unie beheerst". Het wetboek gold slechts een strikt beperkte categorie van mensen, die de Sowjet-Russische wetten hadden overtreden en die als straf arbeid verrichten, welke bedoeld was om hen te verbeteren.

De Britse verklaring bevatte geen enkele verwijzing naar de arbeidswetgeving, vervat in het desbetreffende Sowjet-Russische wetboek, aldus radio-Moskou. Het Russische strafrecht was „het meest huhane in de gehele wereld". In de strafkampen werd 8 uur per dag gewerkt en niet harder dan normaal, terwijl de arbeid goed betaald werd. Vroegere misdadigers, die volkomen verbeterd en weer nuttige leden van de maatschappij waren, werden vrijgelaten, vóórdat hun straftijd om was. Tenslotte merkte radio-Moskou op, dat de misdadigheidscurve in de Sowjet-Unie omlaag en die in Engeland en de V.S., blijkens officiële cijfers, omhoog ging. (A.N.P. 1-8)
(Vor. ber. 8243 C)

Verenigde Staten

F. Rectificatie - Atlantisch Pact en Militair hulpprogram

Op pag. 8244 gaven wij een uittreksel van het wetsontwerp i.z. militaire hulp aan Europa, alsmede een overzicht van de ratificatie van het Atlantisch Pact door de Amerikaanse Senaat.

Tengevolge van een misverstand zijn de standpunten van senator Vandenberg, gen. Bradley e.a. ten aanzien van de militaire hulpverlening geplaatst achter de ratificatie van het **Atlantisch Pact** (kol. 3, te beginnen met regel 11: Intussen zijn van de zijde van het Congres....). De lezer zal begrepen hebben dat een en ander gelezen dient te worden in **aansluiting op het militaire hulpprogram.**

Zuid-Afrika

G. Wet op het burgerschap —

Een op 25 Mei j.l. ingediend wetsontwerp betreffende de nationaliteit en het burgerschap is op 20 Juni in derde lezing na veel protest aanvaard.

De nieuwe wet breekt met het (in de oude wet vastgelegde) beginsel der dubbele nationaliteit t.w. het Z.-Afrikaanse Staatsburgerschap en het Britse onderdaanschap, welk beginsel door de regering-Malan beschouwd werd als een inbreuk op de souvereiniteit van Z.-Afrika.

De nieuwe wet kent slechts één burgerschap. De term „Unieburger" wordt vervangen door „Zuid-Afrikaans burger". Dit burgerschap kan op vier manieren worden verkregen: door geboorte, afkomst, inschrijving en naturalisatie.

Iedere vreemdeling zal voortaan op dezelfde voet worden behandeld; wil hij het burgerschap verkrijgen, dan moet hij 5 jaar *) in de Unie woonachtig zijn, een aanvraag hiervoor indienen en aan bepaalde voorwaarden voldoen; een burger van Ierland of het Gemenebest kan dit burgerschap verkrijgen door inschrijving, waarvoor de minister zijn goedkeuring moet geven.

Met deze nieuwe wet breekt Z.-Afrika als zesde land met de Britse traditie van één enkele nationaliteit in het gehele Gemenebest.

Naar aanleiding van dit feit besloot Groot Brittannië toen deze regeling niet langer te handhaven en bij een wet van 1948 werd het Britse burgerschap niet meer verplicht gesteld voor het Gemenebest. Australië stelde in hetzelfde jaar een eigen burgerschap in. (Internat. Spectator 13-7)

*) Volgens de oude wet verkregen de Engelse immigranten de Z.-Afrikaanse nationaliteit na een verblijf van 2 jaar.

De Electronenmicroscoop —

Op het Internationale Congres voor Electronenmicroscopie, dat onlangs te Delft werd gehouden bleek, dat een nieuw stuk gereedschap bezig is de wereld der techniek, der chemie, biologie en der medische wetenschap te veroveren. Evenals destijds de gewone microscoop, de spectroscoop, de polarimeter en nog zo vele andere instrumenten begonnen zijn als buitenissigheden, die alleen maar interessant waren voor de wetenschap en voor de in de wetenschap belangstellende leken, terwijl zij tegenwoordig toch een integrerend deel vormen van de gewone uitrusting van tal van fabrieken, proefstations voor de landbouw enz., zo zal het op den duur ook gaan met de electronenmicroscoop.

Twintig jaar geleden was de electronenmicroscoop nog slechts een fantastische gedachte, waarvan de verwezenlijking nog op geen stukken na mogelijk leek. Vóór 1940 had men echter in Duitsland reeds een paar goede electronenmicroscopen geconstrueerd en weldra volgde ook Amerika. Ook in ons land zat men in die jaren, ondanks de oorlog, niet stil. Onder leiding van Prof. Dorgelo van de Technische Hogeschool te Delft werd de eerste Nederlandse electronenmicroscoop gebouwd, weldra gevolgd door een verbeterde editie. Doch naarmate de oorlog meer en meer haar einde naderde werd het voor de wetenschappelijke werkers van het inmiddels te Delft gestichte Instituut voor Electronenmicroscopie moeilijker en gevaarlijker om aan hun project te blijven doorwerken, zodat tenslotte besloten moest worden het gehele apparaat in onderdelen te laten „onderduiken". Pas na de bevrijding kon het werk aan het Instituut voor Electronenmicroscopie onder de directie van Ir. J. B. le Poole met energie worden hervat.

Ook in het Philipslaboratorium werd de bouw van een electronenmicroscoop ter hand genomen, waarbij men, dankbaar gebruik makend van enkele verbeteringen, die men te Delft had gevonden, een nieuw type electronenmicroscoop construeerde, dat door zijn compacte bouw en zijn eenvoud van bediening een algemeen gebruik in laboratoria en ziekenhuizen mogelijk maakt. De eerste dezer electronenmicroscopen zijn reeds door de N.V. Philips afgeleverd, o.a. een aan een kankerinstituut te Londen.

Inrichting en werking — De werking van de electronenmicroscoop vertoont grote overeenkomst met die van de gewone of lichtmicroscoop. De beelden worden nu echter niet gevormd door middel van lichtstralen, maar door electronenstralen, die niet, zoals de lichtstralen in de optische microscoop, door glazen lenzen gebroken worden, maar door electronenlenzen. Deze electronen-lenzen zijn meestal spoelen, die als er een electrische stroom door gaat, dezelfde werking vertonen als een magneet van zeer bijzondere vorm. De magneetkracht, die van zo'n spoel uitgaat, buigt de electronenstralen, die van het voorwerp uitgaan, zó af, dat zij een scherpe en vergrote afbeelding van het voorwerp vormen.

Dit electronenbeeld is echter voor het menselijk oog niet zichtbaar en daarom zorgt men er voor, dat het beeld op een soortgelijk scherm wordt gevormd als in een televisiebuis. Om te voorkomen, dat de electronenstralen in de microscoopbuis tegen lucht- of andere gasdeeltjes zouden botsen, waardoor de beeldvorming onscherp zou worden, moet de microscoopbuis zo goed mogelijk luchtledig gehouden worden.

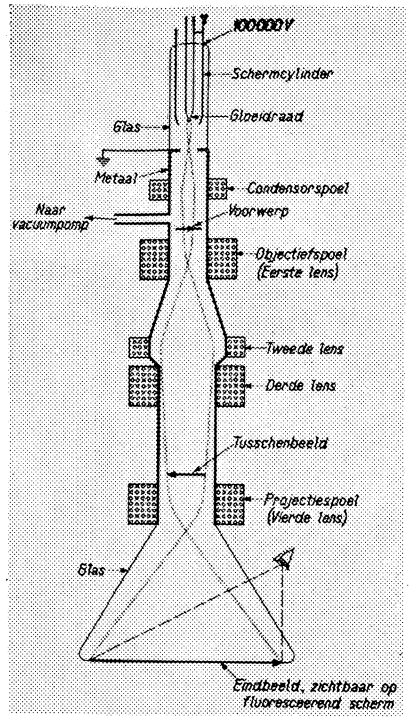

Schema electronenmicroscoop. — De electronen worden door de gloeidraad uitgezonden en door de hoge negatieve spanning van gloeidraad en schermcylinder afgestoten en versneld; de schermcylinder richt en concentreert de bundel bovendien nog. Voorbij de anode, die geaard is, blijft de snelheid der electronen constant.

De condensorspoel werkt net als de condensorlens bij een optische microscoop; zij laat de stralenbundel zo gunstig mogelijk op het voorwerp vallen. De vier volgende lenzen dienen voor de eigenlijke beeldvorming.

Om kleine vergrotingen te krijgen schakelt men de tweede lens in, die dan het tussenbeeld een weinig verkleint vóór de vierde lens er een eindbeeld van vormt. Voor grotere vergrotingen wordt de tweede lens uitgeschakeld en werkt de derde spoel als lens. Ook kan men de lenzen in een dergelijke combinatie gebruiken, dat zich een z.g.n. buigingsbeeld vormt. Dit soort beelden verschaft belangrijke gegevens omtrent de rangschikking van de atomen binnen de stof.

De electronenmicroscoop is zeer nauw, zó nauw, dat de diameter van de bruikbare electronenbundel slechts een millimeter bedraagt. Van een juiste verhouding der afmetingen kan daardoor geen sprake zijn; de breedte-afmetingen zijn dientengevolge sterk overdreven ten opzichte van de lengtematen.

De Philipsmicroscoop onderscheidt zich van de in het buitenland geconstrueerde electronenmicroscopen o.a. door een afwijkend systeem van lenzen, hogere electrische spanningen en allerlei technische vervolmakingen. De hogere spanning doet de electronen een grotere snelheid krijgen, waardoor zij het af te beelden voorwerp gemakkelijker doordringen zonder er schade aan toe te brengen. De uitbreiding van het lenzensysteem maakt het mogelijk ook een zó kleine vergroting te verkrijgen, dat deze aansluit aan die van de gewone of lichtmicroscoop. Men kan dan door vergelijking van beide soorten beelden leren wat de verschillende details in het electronenbeeld betekenen. Door de electronenlenzen met een meer of minder sterke electrische stroom te bekrachtigen kan men snel en continu van de kleine vergroting (1000 maal) naar de grootste (ca. 60.000 maal) over-

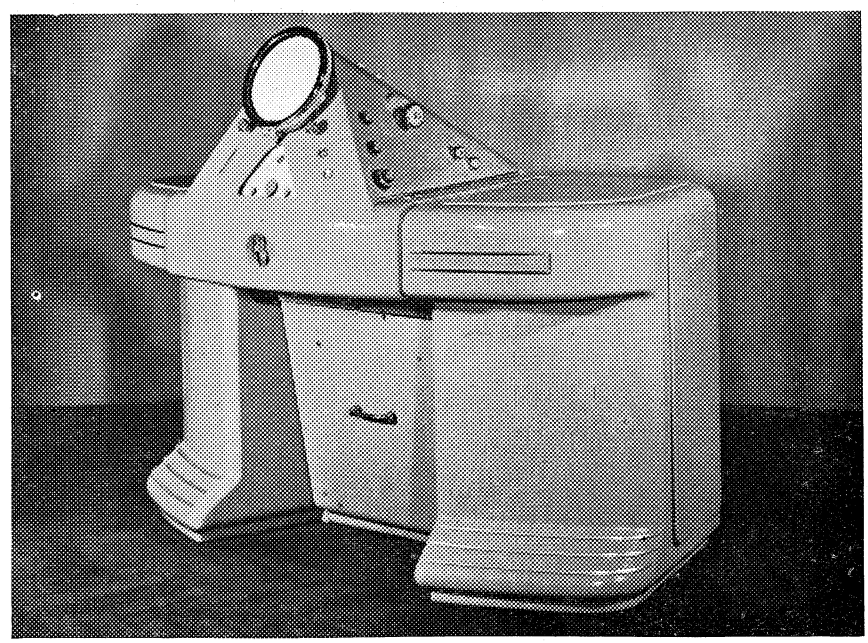

De Philips-electronenmicroscoop heeft een versnellingsspanning tot maximaal 100.000 volt. In het onderste deel zijn de transformator, de gelijkricht-apparatuur en de vacuumpompen aangebracht. De electronenbeelden worden zichtbaar op het cirkelvormige scherm aan de voorkant van de microscoopbuis.

gaan. Daarbij blijft het beeld steeds de volle breedte van het scherm van 20 cm diameter vullen; dit wordt bereikt door het inschakelen van een derde of vierde lens. Met behulp van een ingebouwde camera kan men van elk beeld onmiddellijk een fotografische opname maken; op één film zelfs 40, zonder dat de camera opnieuw geladen en het luchtledige in de microscoopbuis verstoord behoeft te worden.

Van elk stukje van het waargenomen beeld kan bovendien gemakkelijk een z.g.n. buigingsbeeld gevormd worden. Uit de manier, waarop de electronen daarbij door de atomen van de stof worden afgebogen en aldus aanleiding geven tot typische buigingsfiguren, kan men allerlei bijzonderheden omtrent de structuur van het waargenomen stukje materie afleiden. Behalve tot een analyse van de kristalstructuur biedt deze methode tevens de mogelijkheid tot snelle identificatie der stof.

Details kan men in een microscoopbeeld alleen dan waarnemen, wanneer men de kleinste deeltjes nog als gescheiden kan waarnemen, of m.a.w. als het scheidend vermogen van de microscoop groot genoeg is. Bij de Philips-electronenmicroscoop is dit scheidend vermogen zó groot, dat men er gemakkelijk 100 maal kleinere deeltjes mee kan waarnemen dan onder de gewone of lichtmicroscoop. Dit grote scheidend vermogen maakt het ook mogelijk, dat men de fotografische opnamen der beelden (35×35 mm) zonder bezwaar nog verscheidene malen fotografisch kan na-vergroten, zelfs tot beelden, die 150.000 maal zo groot zijn als het oorspronkelijke voorwerp. Men krijgt dan een beeld van een veel groter deel van het voorwerp dan wanneer men met behulp van de electronenmicroscoop al dadelijk 150.000 maal zou vergroten.

Door tussen twee opeenvolgende opnamen de praeparaathouder over een bepaalde hoek te draaien verkrijgt men een tweetal opnamen, die samen een stereoscopisch beeld van het voorwerp vormen.

Dank zij een vernuftig technisch hulpmiddel kan men bij het instellen de onscherpte van het beeld tijdelijk kunstmatig sterk vergroten, waardoor een snelle en scherpe instelling mogelijk wordt.

De bediening van het vacuumsysteem geschiedt met één enkele knop, die alle manipulaties, welke achtereenvolgens moeten plaats vinden, automatisch na elkaar doet verlopen. Een automatisch afsluitende luchtsluis maakt het mogelijk, gemakkelijk en snel van praeparaat te wisselen zonder dat daarbij het vacuum wordt gestoord, zodat men reeds binnen een halve minuut na de praeparaatwisseling een nieuw beeld kan vormen.

De Philips-electronenmicroscoop is geconstrueerd voor spanningen tot maximaal 100.000 volt; meestal zijn de praeparaten voldoende dun dat men met lagere spanningen kan volstaan. De hoogspanningsgenerator is in een olietank ingebouwd, waardoor de grootte van de te leveren spanning onafhankelijk is van vochtigheid, luchtdruk en andere atmosferische invloeden.

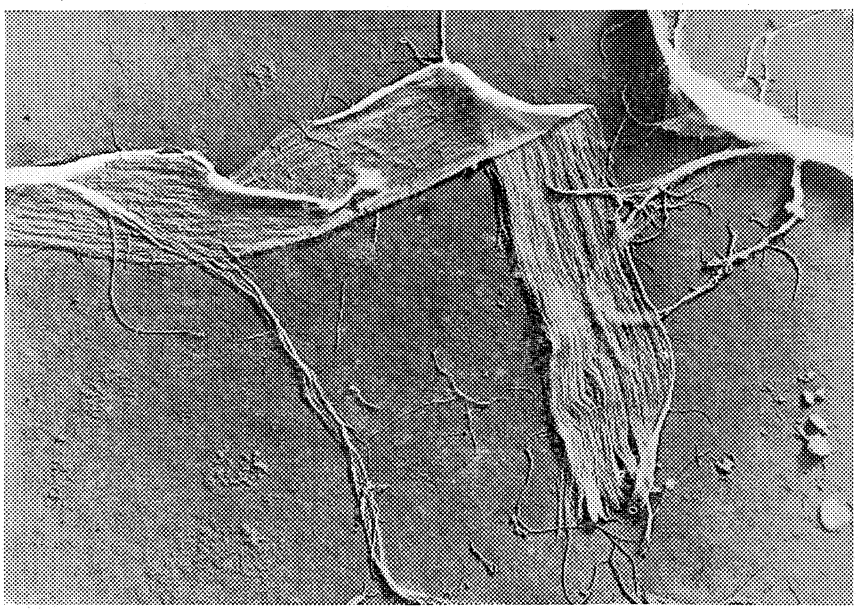

Welk een wonderwereld de electronenmicroscoop ontsluit toont ons deze opname van een vezel van een bepaalde papiersoort. Vergeleken met andere vezelpraeparaten is zij betrekkelijk smal, namelijk slechts 0.005 mm breed, d.i. enige malen smaller dan een mensenhaar. Zoals men op de foto kan zien, is deze vezel opgebouwd uit een groot aantal kleinere vezels, die niet breder zijn dan 0.0001 mm. Dank zij het bijzonder grote scheidend vermogen van de electronenmicroscoop krijgt men hier submicroscopische vezeltjes te zien, die onder een gewone lichtmicroscoop niet meer waarneembaar zouden zijn. Kenmerkend voor de Philipsmicroscoop is, dat men bij een dergelijke kleine vergroting als hier (7000 maal) een groot gebied van het praeparaat kan overzien en afbeelden. Het relief van het praeparaat verkrijgt men door een zeer bijzondere kunstgreep. Het praeparaat wordt dan voor het in de microscoopbuis wordt geplaatst in een luchtledige ruimte blootgesteld aan de inwerking van gouddamp, die van een gloeiend draadje op het praeparaat neerslaat. De plekken, die bij dit opdampen in de schaduw van de goudstraal liggen en waar dus geen goud neerslaat, worden als een sterk gezwarte schaduw gezien.

A. Britse Vliegtuigbouw - Eerste proefvlucht „Comet" - Het grootste vliegtuig ter wereld —

Het nieuwste Engelse passagiersvliegtuig, de Havilland-Comet, is op 27 Juli voor het eerst bij wijze van proef opgestegen van het vliegveld Hatfield, ten N. van Londen. De Comet is uitgerust met vier straalmotoren. Group-captain John Cunningham, eerste testpiloot van de maatschappij, rapporteerde na de eerste met het vliegtuig genomen proeven, dat alles uitstekend was verlopen. De Comet, een laagdekker, kan 36 passagiers en een bemanning van vier koppen vervoeren bij een snelheid van 800 km. per uur op een hoogte van 13.000 meter. Waarschijnlijk zal het toestel niet vóór 1952 als lijntoestel gebruikt worden.

De Engelsen hebben op dit toestel al hun hoop gevestigd om aan de spits van de wereldluchtvaart te komen. De Comet is het eerste straalvliegtuig voor passagiersvervoer ter wereld, dat van meet af aan als zodanig is geconstrueerd.

De Britten hebben met de constructie van de Comet de Amerikanen op het gebied van de straal-passagiersvliegtuigen tot op heden overtuigend geslagen. In de V.S. is men met de ontwikkeling nog ver achter bij de Britten. Een vertegenwoordiger van de persafdeling van de bekende Boeingfabrieken, die zich op het ogenblik in ons land bevindt, verklaarde, dat het straalvliegtuig voor passagiers bij de Boeing alleen nog maar op papier staat.

De constructie van de Engelse straalvliegtuigen wordt gefinancierd door de regering. De Comets zullen te zijner tijd op de luchtlijnen van de Britse luchtvaartmaatschappijen worden ingezet. De British Overseas Airways Corporation heeft reeds een groot aantal van deze toestellen besteld.

Het grootste vliegtuig ter wereld heeft te Cowes op het eiland Wight zijn hangar verlaten. Het zal echter pas over 1½ jaar startklaar zijn. Het is een vliegboot met tien straalmotoren, heeft een vliegbereik van 9.000 km. en zal 105 passagiers rechtstreeks van Londen naar New York kunnen vervoeren met een kruissnelheid van 600 km. per uur. Dit dubbeldeks-luxevliegtuig wordt het eerste van een serie van drie. (Nwe R'damse Crt. 28-7)

B. Bestrijding kanker —

Professor P. Rondoni, directeur van het kankerkinstituut te Milaan en voorzitter van de studieweek der 14 kankerspecialisten, welke onlangs in deze stad gehouden werd, heeft verklaard, dat er tot heden geen radicale geneeswijze voor kanker bestaat.

Slechts voor enkele vormen van kwaadaardige gezwellen kunnen niet-blijvende resultaten worden verkregen. Het experimenteel onderzoek brengt ten dele klaarheid in de oorzaken van de kanker en in de wijze van haar voortwoekering, aldus prof. Rondoni. Het stellen van de diagnose maakt voortdurend vorderingen, hetgeen een tijdig ingrijpen mogelijk maakt. Als dit ingrijpen snel geschiedt, kan het waarschijnlijk in 50 procent van deze gevallen doeltreffend zijn. (Tijd 13-6)

C. Synthetische kwarts —

De Academie des Sciences te Parijs heeft bekend gemaakt, dat twee Parijse chemici, Mlle Huot de Longchamp en Franke, er in zijn geslaagd synthetische kwarts — een uit kiezelzuur bestaande delfstof — te maken. Monsters van deze synthetische kwarts zijn aan de Academie voorgelegd. Zij waren in het laboratorium verkregen onder een druk van 50 atmosferen en bij een temperatuur van 200—300 graden.

Hoewel de Noord-Westelijke grensprovincie van het voormalige Brits-Indië bij de deling van 1947 aan Pakistan kwam, wensen de hier woonachtige stammen vast te houden aan hun onafhankelijkheid. Op een onlangs gehouden bijeenkomst van stamhoofden bevestigden zij hun onafhankelijkheid en kwamen overeen, om een ieder die zou trachten een afdeling van de Moslem-liga op te richten of een andere partij strevend naar vereniging hetzij met Afghanistan hetzij met Pakistan, zwaar te straffen.

(Foto Ass. Press)

Russische soldaten nemen van de Amerikanen de wacht over voor de gevangenis te Spandau, waar nazi-leiders als Hess, Funk, Speer en Von Neurath hun straf uitzitten.

(Foto Ass. Press)

Het streven naar een Verenigd Europa

De Raad van Europa, die met de ondertekening van een Statuut op 5 Mei (Londen) door 10 landen in het leven werd geroepen is op 8 Augustus 1949 te Straatsburg zijn werkzaamheden begonnen met een besloten bijeenkomst van 10 ministers van Buitenlandse Zaken. Op 10 Augustus kwam de Raadgevende Vergadering voor de eerste maal bijeen. Hiermede is een nieuwe stap gezet op de weg naar een Verenigd Europa.

*

Het streven naar een Verenigd Europa is niet nieuw. Men kan het met verwijzing naar de denkbeelden van Maximiliaan de Béthune (1559—1641), hertog van Sully en raadsman van Hendrik IV van Frankrijk, van de grote Nederlandse jurist Hugo de Groot (1558—1743), Abbé de Saint Pierre (1658—1743), Rousseau (1712—1778), Kant (1724—1804) en vele anderen, eeuwenoud noemen. Deze denkers leefden intussen in een tijd, dat Europa in politiek opzicht, zoal niet werd geïdentificeerd met de wereld, dan toch het politieke kernpunt werd geacht, superieur aan de rest van de wereld. De denkbeelden van de meeste dezer denkers droegen dan ook een min of meer universeel karakter, waren meer gericht op de vestiging van een universele internationale rechtsorde en niet op een regionale volkerenassociatie met specifiek regionale belangen. Talloze andere denkbeelden van minder ideëel ingestelde staatslieden droegen een uitgesproken nationalistisch-imperialistisch karakter.

In de tweede helft der 19e eeuw ontmoet de Europese economische samenwerking een grote belangstelling. Talloos zijn de denkbeelden voor minder of meer omvangrijke tolunies.

Wereldoorlog I leidde tot de Volkenbond, die — althans in principe — een universeel karakter droeg, maar die anderzijds de mogelijkheid opende (evenals later de organisatie der Verenigde Naties) tot de vorming van regionale groeperingen. Te midden van de economische chaos na Wereldoorlog I en het economisch nationalisme dat er mede een gevolg van was, vond de idée van een Europese tolunie, waarbinnen alle beperkende bepalingen betreffende in- en uitvoerrechten enz. zouden worden opgeheven, opnieuw vurige propagandisten.

In 1923 blies graaf Coudenhove Kalergi (geb. 1894) door de opstelling van een ontwerp-grondwet de idée van een staatkundig Verenigd Europa nieuw leven in. Hij stichtte de Pan Europese Unie, die congressen hield te Wenen ('26), Berlijn ('29), Basel ('32) en Wenen ('35).

In 1924 werd de Tol- en Economische Bond opgericht, onder voorzitterschap van Aristide Briand (1862—1932).

In het streven van Briand en Stresemann naar Frans-Duitse toenadering vormde de gedachte aan een Europese tolunie een belangrijk element. Briands voorstellen in 1930 te Genève gelanceerd, voor een Europese Economische Unie vonden evenwel geen blijvende belangstelling en werden weldra opgeborgen in de archieven van de Europese kanselarijen.

Na Wereldoorlog II, die zoveel leed bracht over de Europese volken, is de idée van saamhorigheid steeds meer verbreid geworden. Zij trad niet slechts naar voren in persoonlijke uitlatingen van vooraanstaande geleerden, kunstenaars en staatslieden van geheel verschillende politieke richting, maar vond ook een concrete belichaming in talloze organisaties en stromingen. De belangrijkste organisaties — ten dele door fusie van reeds bestaande ontstaan — waren: de „Mouvement Fédéral Européen", opgericht te Hertenstein (1947), in Nederland vertegenwoordigd door de „Beweging van Europese Federalisten" (voorzitter prof. dr. H. Brugmans), de „Onafhankelijke Liga voor Europese Samenwerking", een internationaal comité van bekende staatslieden onder voorzitterschap van Winston Churchill (in Nederland P. Kerstens) en de „Europese Parlementaire Unie", een organisatie van parlementsleden (secretaris-generaal graaf Coudenhove Kalergi). Enige organisaties van ruimer strekking, zoals het „Comisco" (internationale organisatie van socialistische partijen), de „Nouvelles Equipes Internationales" (het internationale contactorgaan der christen-democraten) en de Liberale Wereldunie spraken zich eveneens uit voor een federatief Europa. De propaganda van al deze organisaties droeg er ten zeerste toe bij de gedachte van een Verenigd Europa gemeengoed te maken. Niettemin toonden de regeringen der Europese landen zich terzake zeer gereserveerd. Weliswaar noopten de economische moeilijkheden tot samenwerking in het plan-Marshall en sloten Engeland, Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg — bevreesd voor Sowjet-expansie naar het Westen — onder aanmoediging der Verenigde Staten, het (militaire) Pact van Brussel (West-Europese Unie), maar dit betekende geenszins dat men zich positief — zoals de genoemde organisaties deden — de politieke integratie van Europa, althans van West-Europa, ten doel stelde. Een in Mei 1948 te Den Haag gehouden „Congres van Europa", waarop behalve vertegenwoordigers van practisch alle federalistische organisaties ook tal van individuele staatslieden aanwezig waren, riep een comité in het leven (voorzitter: de Fransman Paul Ramadier), dat op 18 Augustus 1948 een memorandum zond aan de regeringen der West-Europese Unie, waarin de bijeenroeping van een gekozen Europese Assemblée werd gevraagd. Het Franse kabinet-Schuman gaf onmiddellijk zijn steun, evenals de Belgische regering-Spaak. Engeland, dat enerzijds zich nog steeds meer middelpunt van het Britse Gemenebest voelde dan lid van Europa en anderzijds de bijeenroeping van een waarlijk Europees parlement nog niet door de feiten gerechtvaardigd achtte legde een grote reserve aan de dag, hetgeen niet weg nam dat ook daar de Europese federalistische idée zowel bij conservatieven als Labour-leden en liberalen wortel had geschoten.

Op 17 Januari 1949 kwam te Parijs een studiecommissie bijeen, die evenwel niet tot overeenstemming kon komen.

De Fransen bleven vasthouden aan hun plan voor een Europese Consultatieve Assemblée. Het Britse plan hield in de vorming van een Europese Raad aan welks hoofd een commissie van ministers zou staan, bijgestaan door een „conferentie" van door de resp. regeringen be-

(Vervolg zie pag. 8261)

De „Vlag van Europa" te Straatsburg: groene E op wit veld.

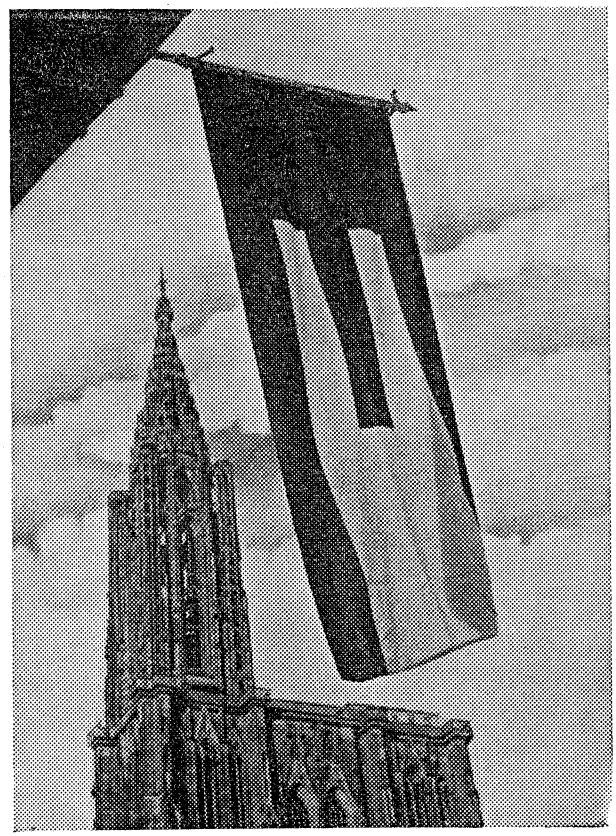

RAAD VAN EUROPA

I. Comité van Ministers

Elk land is hierin vertegenwoordigd door zijn ministers van Buitenlandse Zaken, of — bij diens afwezigheid — zo mogelijk door een ander lid zijner regering.

II. Raadgevende Vergadering

	Oppervl. (km²)	Bevolk. (mill.)	Aantal zetels
België	30.506	8.421	6
Denemarken .	43.000	4.190	4
Frankrijk ..	556.000	41.500	18
Griekenland .	132.000	7.780	6
Ierland	68.631	3.023	4
IJsland	93.000	134	3
Italië	302.000	45.373	18
Luxemburg .	2.586	292	3
Nederland .	33.328	9.794	6
Noorwegen .	311.390	3.198	4
Turkije	741.255	19.500	8
Ver. Koninkr.	235.692	50.033	18
Zweden	343.367	6.597	6

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

7 Augustus (Zondag)

België — Socialisten weigeren aan coalitie van drie partijen (C.V.P., Liberalen en Socialisten) deel te nemen. (Zie in dit nr.)

China — Tsjoet-sjon, 50 km. ten Z.O. van Tsjangsja, in communistische handen.

Indonesië — Benden vallen de stad Surakarta aan. Gevechten in het centrum van de stad. (Zie in dit nr.)

Italië — De minister van Defensie verklaart, dat het leger over een jaar 12 divisies d.i. 185.000 man zal tellen.

Philippijnen — President Quirino voert te Washington besprekingen met vertegenwoordigers van het departement van Buitenlandse Zaken, naar men aanneemt over een „Pacific Pact".

Spanje — Geruchten als zou een aanslag op Franco zijn gepleegd, worden door de regering officieel tegengesproken.

8 Augustus (Maandag)

Engeland — Overeenkomst met Brazilië over handelsaccoord voor 1949. Uitgevoerd zal worden voor een bedrag van £ 30.775.000 en ingevoerd voor £ 33.349.000. Bovendien zal Brazilië petroleum leveren tot een waarde van ongeveer £ 7½ millioen.

Internationaal — De ministers van Buitenlandse Zaken van de landen aangesloten bij de Raad van Europa bespreken te Straatsburg het rapport van de commissie van voorbereiding.
— Griekenland, Turkije en IJsland toegelaten als leden van de Raad van Europa.

Iran — Ratificatie van vriendschapsverdrag met Transjordanië. Tussen beide landen zullen nauwe economische, culturele en militaire betrekkingen bestaan.

Roemenië — De regering verzoekt de Oostenrijkse gezant in Boekarest terug te roepen. Hij zou betrokken zijn geweest bij ontvluchtingspogingen van Roemenen.

Ver. Staten — Generaal-majoor Maxwell, voormalig commandant der parachutisten, volgt generaal Howley op als chef van het Amerikaanse militaire bestuur te Berlijn.

9 Augustus (Dinsdag)

Duitsland — West-Duitsland sluit met Turkije een handelsverdrag geldig tot 30 Juni 1950. West-Duitsland zal voor een waarde van $ 48.3 millioen aan goederen leveren en Turkije voor $ 50.3 millioen.

Internationaal — Er zal een ambtelijk orgaan worden ingesteld voor het secretariaat van de Raad van Europa.
— Eduard Herriot opent Europese Assemblée.

Nederland — De K.L.M. zal op 1 September haar zomerdiensten op het binnenlandse luchtnet staken i.v.m. exploitatiemoeilijkheden.

Palestina — Bij Dode Zee worden Hebreeuwse teksten van Oude Testament gevonden, daterend uit de tweede eeuw voor Christus.

West-Indië — De Staten van Suriname besluiten geen waarnemer naar de R.T.C. te zenden.

10 Augustus (Woensdag)

Albanië — Het ministerie voor de gewapende macht deelt mede, dat het Griekse leger een poging heeft gedaan Albanië binnen te dringen. De aanval zou door de Albanese legers zijn afgeslagen.

België — Gaston Eyskens vormt katholiek-liberaal kabinet. (Zie in dit nr.)

Duitsland — Te München raken Joden uit kampen voor „displaced persons" slaags met Duitse politie.
— De voormalige generaal van de S.S. Friedrich Knolle, die verantwoordelijk wordt gesteld voor het fusilleren van een groot aantal Nederlanders wordt te Bremen gearresteerd.

Engeland — De moordenaar John George Haigh wordt, nadat hij volgens de eis tot de doodstraf was veroordeeld, opgehangen.

Frankrijk — De regering stemt toe in de aansluiting van Chandernagore — een tot nu toe Frans gebied bij Calcutta — bij India. De bevolking van dit gebied had zich onlangs hiervoor uitgesproken.

Spanje — De Spaanse ambassade te België verklaart, dat Léon Degrelle indertijd uit Spanje is uitgewezen en op 23 Augustus 1946 het land verliet.

Ver. Staten — Het grootste vliegtuig ter wereld de „Mayflower" van de „Pan American Airways" vloog met een gemiddelde snelheid van 500 km. per uur in tijd van 6 uur en 52 min. over de Atl. Oceaan, hetgeen een nieuw record betekent.

11 Augustus (Donderdag)

België — De ministers van de katholieke-liberale coalitie door Prins-regent Karel beëdigd.
— Paul Henri Spaak wordt benoemd tot minister van Staat. Dit betekent, dat hij deel kan nemen aan belangrijke besprekingen de staat betreffende.

Frankrijk — De gesuspendeerde priester, abbé Bonlier, is na een onderhoud met mgr. Beaussart, wnd.-bisschop van Parijs, volledig in zijn kerkelijke functies hersteld.

Indonesië — Het bevel „staakt het vuren" wordt van kracht.
— Een „goodwill"-commissie van het Westerse bedrijfsleven bestaande uit vertegenwoordigers van Nederlandse, Engelse, Amerikaanse en Australische maatschappijen vertrekt naar Djokja.

Internationaal — De Europese Assemblée kiest de Belgische oud-premier Spaak tot voorzitter van de Raad van Europa.

Nederland — H. M. de Koningin ontvangt dr. Van Royen in audiëntie.
— Dr. Van Royen verklaart op een persconferentie, dat het herstel van vertrouwen tussen Nederland en de Republiek het belangrijkste resultaat is van de preliminaire conferentie te Batavia.
—In het voorlopig verslag van de Eerste Kamer over het ontwerp-regeling Suriname wordt op de regering aandrang uitgeoefend het ontwerp in te trekken, tenzij op korte termijn met de Staten van Suriname overeenstemming zou kunnen worden verkregen.
— H. M. de Koningin ontvangt een delegatie van het comité Rijkseenheid in audiëntie.

Palestina — Met 9 stemmen vóór en 2 onthouding (Sowjet-Unie en Oekraine) besluit de Veiligheidsraad dr. Bunche te ontheffen van zijn post als wnd. bemiddelaar der V.N. in Palestina. Met dezelfde stemmenverhouding besluit de raad de wapenstilstandsovereenkomst te vervangen door de order „staakt het vuren". Dit betekent dat het embargo op wapens is opgeheven.

Sowjet-Unie — Joego-Slavië niet langer beschouwd als bondgenoot.

Ver. Staten — Gen. Bradley acht militaire steun aan Europa „de basis voor collectieve veiligheid".

12 Augustus (Vrijdag)

Indonesië — Bij besluit van de H.V.K. zal met ingang van 17 Augustus aan het departement van Marine een zelfstandige afdeling worden ingesteld, belast met de voorbereiding van de organisatie ener Indonesische federale marine. Kapitein-lt. ter zee M. A. J. Derksema wordt leider van deze afdeling.
— Onder auspiciën van de Unci is een sub-commissie ingesteld die advies moet uitbrengen over de vrijlating van politieke- en krijgsgevangenen.

Joego-Slavië — De regering heft een door Russen en Joego-Slaven gemeenschappelijk gefinancierde corporatie voor het beheer en de bevordering van de gemeenschappelijke scheepvaartbelangen op de Donau op. Daar zij zich door Rusland liet gebruiken om Joego-Slavië van de voordelen en de arbeiders van het loon voor hun inspanning te beroven.

Nederland — Het curatorium van de Stichting Boymans te Rotterdam besluit een nieuw onderzoek te doen instellen naar de echtheid van het schilderij de „Emmausgangers".
— De stoffelijke resten van 120 in Nederland gesneuvelde Franse militairen worden naar Frankrijk overgebracht.
— Het in Amerika opgerichte comité voor steun aan de universiteit van Nijmegen, staakt haar actie. Er werden geen resultaten bereikt.
— H.M. de Koningin reikt de door het Rode Kruis toegekende Florence Nightingale medaille uit aan zuster Sjoukje Hoiting.

West-Indië — De alleensprekende rechter op Aruba, mr. C. F. Klokke, wordt door de gouverneur van Curaçao geschorst wegens wangedrag.

Ver. Staten — Mr. Van Kleffens deponeert het Nederlandse document van ratificatie van het Atlantisch pact bij het departement van Buitenlandse Zaken.
— Generaal Bradley volgt generaal Eisenhower op als voorzitter van de commissie van staf-chefs.

13 Augustus (Zaterdag)

Argentinië — De minister van Buitenlandse Zaken, Bramuglia, treedt af.

Congo — De Belgische Congo telde op 31 December 1948 10.914.208 inwoners, dat is 4.66 per vierkante kilometer. De niet-inlandse bevolking bedroeg op die datum 51.639.

Griekenland — De regeringstroepen hebben de linie van de opstandelingen in het gebied van de berg Vitsi doorbroken.

Ver. Staten — Generaal Collins volgt generaal Bradley op als staf-chef van het leger.
— De commissies voor de strijdkrachten en de buitenlandse betrekkingen besluiten MacArthur voor het congres rapport te laten uitbrengen.

BIOGRAPHIE

EDOUARD HERRIOT

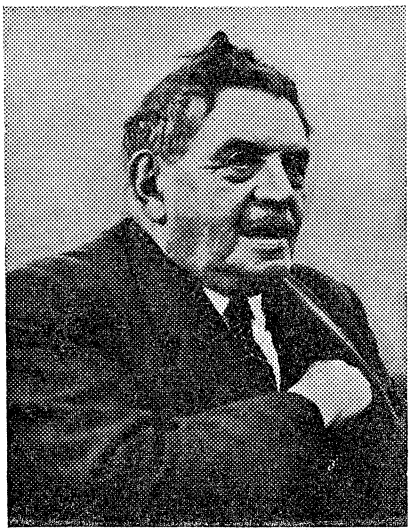

Met typisch Franse welsprekendheid heeft Edouard Herriot, voorzitter van het comité van voorbereiding van de Raad van Europa en in zekere zin de nestor der Europese parlementariers op 10 Augustus de eerste zitting van de Europese Raadgevende Vergadering geopend.
Edouard Herriot werd op 5 Juli 1872 te Troyes in de Champagne geboren. Hij bezocht de Ecole Normale Supérieure en werd leraar eerst te Nantes later in Lyon. In 1904 werd hij loco-burgemeester van deze stad, het volgende jaar daarop burgemeester, welk ambt hij sedertdien bijna zonder onderbreking heeft bekleed. In 1912 werd hij gekozen tot senator, in 1919 tot lid van de Chambre des Député's. In 1925 werd hij tot voorzitter benoemd van de Kamer. Als leider van de Radicale Partij trad hij in de jaren 1924-'26 voor korte tijd op als premier.
Het Kabinet Herriot hechtte zijn goedkeuring aan het Dawes-plan i.z. de Herstelbetalingen en stemde in met de evacuatie van het Ruhrgebied.
Met Briand behoorde hij tot de propagandisten van een Europese tolunie en van verdere politieke integratie.
Toen bij de verkiezingen van Mei 1932 een linkse tendenz aan de dag trad, werd hij wederom premier, maar reeds in December d.a.v. kwam zijn regering ten val, toen de Kamer zijn voorstel tot voortzetting van betaling van de oorlogsschulden aan de Ver. Staten verwierp. Hij was vervolgens vice-premier in het kabinet-Doumergue (1934) en dat van Flandin (1936). In 1936 werd hij opnieuw benoemd tot voorzitter van de Chambre des Député's. Herriot bleef na de debâcle van Juni 1940 in Frankrijk en toonde aanvankelijk weinig oppositie tot het Vichy-regiem. Toen maarschalk Pétain echter in Augustus 1942 de permanente bureaux van Senaat en Kamer ontbond, schreef hij tezamen met Jules Jeanneney een vlammend protest. Als gevolg hiervan werd hij gearresteerd en later naar Duitsland gedeporteerd. Russische troepen bevrijdden hem uit zijn gevangenschap (1945). Hij keerde terug naar Lyon, waar hij werd herkozen als burgemeester. Bij de verkiezingen van October 1945 en Juni 1946 werd hij telkenmale gekozen tot lid van de Assemblée Constituante. De verkiezingen van November 1946 brachten hem in de Nationale Vergadering, die hem in Januari 1947 tot haar voorzitter koos.
Toen hij dit ambt aanvaardde was er de hoop, dat het zich reeds aftekenende politieke „schisma" nog vermeden kon worden en dat een coalitie van M.R.P., Communisten, Socialisten en Radicaal-Socialisten Frankrijk de voor zijn economisch herstel zo noodzakelijke stabiliteit zou schenken. De grijze Herriot deed een indrukwekkend beroep op alle partijen,
„Frankrijk kan niet geregeerd worden tegen het volk in of zonder het volk".
Hij wees op de eenheid in het verzet tegen de Duitsers, waarin godloochenaar en priester, burger en soldaat, patroon en arbeider, stedeling en plattelander verenigd waren geweest.
„Het is dezelfde Marseillaise die zij zongen, die ons thans zegt: „Allons, enfants de la Patrie!" Weldra viel evenwel deze coalitie uiteen en kreeg een beperkte „centrum-coalitie" de delicate opdracht, zeilend tussen de klippen van Gaullisme en Communisme en van de onderlinge tegenstellingen der coalitiepartners, Frankrijk te regeren en naar buiten te representeren. Sedertdien wordt Herriot om zijn ambt weinig benijd.
Zijn politieke activiteit belette Herriot niet een hele reeks historische en literaire werken te schrijven. Wij noemen hiervan Philon le Juif (1897), bekroond door de Académie Française, Madame Récamier et ses Amis (1904), Précis d'histoire des lettres françaises (1905), Agir, Créer (1919), Sanctuaires (1938) en Europe Nouvelle (1940).

(Vervolg van pag. 8259)
noemde diplomaten en verder door een permanent secretariaat te Straatsburg. Hoewel de landen van de Benelux in beginsel het Franse plan steunden, helden zij tenslotte over naar het aanvaarden van een middenweg, teneinde te helpen een West-Europese vereniging tot stand te brengen.
Overeenstemming werd ten slotte bereikt over de volgende twee essentiële punten: 1. De noodzakelijkheid van oprichting van een „Europese Raad", waarvan de leden deel moeten uitmaken van de resp. regeringen; 2. de noodzakelijkheid van een tweede, groter lichaam, hetzij een Assemblée of parlement, hetzij een ander lichaam, waarin de openbare mening, het parlement en andere verantwoordelijke elementen van de deelnemende landen zich kunnen weerspiegelen. Het enige belangrijke geschilpunt bleef de mate, waarin de regeringen zeggenschap dienen te hebben over samenstelling en werkwijze van dit tweede orgaan.
De Consultatieve Raad der West-Europese Unie, op 27-28 Jan. te Londen bijeen, aanvaardde dit plan, waarna op 28 Maart de vertegenwoordigers van 10 Europese landen bijeenkwamen, om een statuut op te stellen, welk statuut op 5 Mei te Londen werd ondertekend.
Blijkens dit statuut (waarvan wij de tekst publiceerden op pag. 8207) is het doel van de Raad: „groter eenheid tot stand te brengen onder zijn leden, hun idealen en beginselen te beveiligen en hun economische en sociale vooruitgang te bevorderen". Uittreding is vrij. De Raad heeft twee organen 1) het Comité van Ministers, dat in het geheim vergaderd en aanbevelingen kan doen aan de resp. regeringen; 2) de Raadgevende Vergadering, waarvan de leden benoemd worden op de door de resp. regeringen zelf vast te stellen wijze en dat in het openbaar beraadslaagt. De competentie van deze Vergadering is intussen zeer beperkt, zodat dit lichaam nog geenszins beschouwd kan worden als een parlement.
Afgezien nog van het feit dat bijv. alle militaire kwesties vallen buiten het terrein van haar competentie (hetgeen het voor het angstvallig aan zijn neutraliteit vasthoudende Zweden mogelijk maakte toe te treden) is de Raadgevende Vergadering geheel afhankelijk van het Comité van Ministers. Dit bepaalt n.l. welke onderwerpen door de Vergadering besproken zullen worden.
Er dient een principieel verschil te worden gemaakt tussen deze vorm van politieke en economische samenwerking en het zuiver federatieve streven, dat het prijsgeven van belangrijke onderdelen der souvereiniteit door de deelnemende Staten impliceert.
De „Europese Beweging", die na het Haagse Congres door de onderscheidene federalistische organisaties werd opgericht, beschouwt de instelling van de Europese Raad slechts als een zeer bescheiden stap in de richting van een werkelijke federatie. Zij zelf wenst om te beginnen een door de resp. nationale parlementen uit parlementariers en niet-parlementariers gekozen Assemblée, die een federatieve grondwet dient op te stellen; en voorts de instelling van een Europees Hof ter verzekering van de in de Parijse declaratie van December 1948 neergelegde „Rechten van de Mens".

Nederland

A. Vereniging „Ons Suriname" - Motie tegen beslissing Tweede Kamer —

De Vereniging „Ons Suriname", heeft op 10 Augustus in samenwerking met de Federatie van Verenigingen van Surinamers buiten Suriname te Amsterdam een vergadering gehouden. Hierbij werd een motie aangenomen, waarin zij verklaart te delen in de verontwaardiging van de Staten van Suriname over de door de Tweede Kamer bij amendement aangebrachte wijzigingen in het wetsontwerp interimregeling voor Suriname.
Voordien werd o.m. het woord gevoerd door de vertegenwoordiger van Suriname in Nederland, mr. dr. R. H. Pos.
Spreker verklaarde, dat wanneer de Tweede Kamer de onlangs tussen de regering en de gedelegeerde der Staten van Suriname tot stand gekomen zogenaamde interim-regeling zou hebben geëerbiedigd, alles in orde zou zijn. Hij achtte het verkeerd, dat de Kamer de resultaten van eigen schoolstrijd, die bijna honderd jaar heeft geduurd, wil toepassen in een land, waar heel andere omstandigheden heersen en waar de verhoudingen anders liggen. Suriname is slechts gediend met één kweekschool voor de opleiding van onderwijskrachten. Het instellen van meer kweekscholen, zoals de Kamer dat voorstaat, zou slechts leiden tot versnippering van de staatsfinanciën. De heer Pos besloot zijn betoog met aan te voeren, dat de Staten van Suriname gaarne overleg plegen, doch niet wanneer het parlement de resultaten van het overleg eenzijdig kan wijzigen. (Volkskrant 11-8)
(Vor. ber. 8235)

B. Beroep op werkgevers tot het aanstellen van oudere arbeidskrachten —

Het bestuur van de Stichting van de Arbeid en de directeur-generaal van het Rijksarbeidsbureau te Den Haag heeft per circulaire een beroep gedaan op de Nederlandse werkgevers om bij de aan-

stelling van personeel de oudere werknemers niet voorbij te gaan omwille van vermeende nadelen, verbonden aan hun tewerkstelling.

„Er is een groep van werknemers," aldus de circulaire, „die in staat en bereid is, haar aandeel in de productie te leveren, en daar toch de gelegenheid niet toe krijgt, omdat zij bij sollicitaties keer op keer wordt gepasseerd. Dat zijn die oudere arbeidskrachten die door de een of andere oorzaak buiten hun schuld hun betrekking verloren hebben en nu, blijkens de ervaring, zeer grote moeilijkheden ondervinden om aan de slag te komen. Het zijn de vijftigjarigen en ouderen, maar soms ook reeds de veertigers, en hier en daar zelfs de dertigers." Het leed, dat thans ontelbaren lijden, is in vele gevallen onnodig, omdat de afkeer van het te werk stellen van oudere arbeiders onredelijk is. Een enquête van prof. MacFarland, socioloog aan de Harvard Universiteit, bij 140 fabrieksdirecties heeft aangetoond, dat de gemiddelde leeftijd van hen, die onder de „eerste-klas werkkrachten" werden gerangschikt, 49 jaar was. Volgens „De Ingenieur", die deze uitslag publiceerde, heeft deze geleerde tevens berekend, dat in weverijen en spinnerijen het aantal bedrijfsongevallen, dat voorkomt bij arbeiders, ouder dan zestig jaar, slechts de helft is van dat bij de arbeiders onder de dertig. Chauffeurs tussen 50 en 60 jaar bleken minder ongevallen te veroorzaken dan hun jongere collega's.

Bij Ford in Detroit (Verenigde Staten) is thans 30 percent van de arbeiders ouder dan vijftig jaar. (Vóór de oorlog was het percentage 15!). Op het ogenblik heeft deze autofabriek zelfs duizend werklieden ouder dan 70 jaar in dienst.

Amerika heeft zijn grootste en beste ervaring met de oudere arbeiders vooral in de oorlogsjaren opgedaan. De resultaten waren verrassend. Men is daar tot inzicht gekomen, dat er in het verleden met de beschikbare werkkrachten zeer verkwistend was omgesprongen. Uit een onderzoek in Canada is gebleken, dat in een bepaalde bedrijfstak de 50- tot 55-jarigen de hoogste stuklonen verdienden.

Naast de vele voordelen, die de jongere arbeiders bieden, staan ook profijten aan de kant van hun oudere collega's, die niet uit de kartotheken der arbeidsbureaux komen, naar de Dienst Uitvoering Werken worden afgevoerd, en dikwijls door financiële nood maatschappelijk en moreel van de helling glijden.

De Raden van Arbeid, de Rijksverzekeringsbank en andere instellingen van sociale verzekering beschikken over cijfers, waaruit blijkt, dat de percentages der ongevallen bij de oudere arbeiders het laagst zijn. Andere voordelen zijn: minder verloop, rijper oordeel, ervaring, gelijkmatigheid, doorzettingsvermogen en een grote plichtsbetrachting. Op deze en andere kwaliteiten van de oudere man wijst de Stichting van de Arbeid en het Rijksarbeidsbureau.

Zeer ongunstig is de toestand in Nederland nog niet, omdat het nog niet toe is aan het werkloosheidscijfer van 2 percent, dat volgens de Engelse econoom Beveridge normaal is bij „full employment". Maar in Nederland stijgt de werkloosheid al meer en meer naar de twee percent, de rode streep, welke op de eerste plaats de ouderen, die thans nog werken, onheil voorspelt.

Wanneer er in een bedrijf op grond van collectieve arbeidsovereenkomsten moeilijkheden zouden ontstaan met betrekking tot de loonbepaling van de oudere arbeiders, dan kunnen deze worden voorgelegd aan de vakraden en andere daartoe geëigende organen. De reglementen der pensioenfondsen behoeven eveneens geen bezwaar te zijn tegen de toetreding tot een bedrijf op latere leeftijd, omdat het in deze gevallen mogelijk is door een afzonderlijke overeenkomst van verzekering of een spaarregeling een oplossing te vinden. Bovendien zal bij de wettelijke regeling van de pensioenvoorziening, welke op komst is, elke werknemer zekere aanspraken kunnen laten gelden, vooral omdat bij de komende voorzieningen de zogenaamde back-service (de regeling achteraf) niet zal worden vergeten.

De circulaires, waarin de werkgevers worden opgewekt hun medewerking te verlenen om de teleurgestelden, die in de bloei en de kracht van hun leven zijn, niet uit te sluiten van het grootste levensgeluk: werk, zijn thans aan de gewestelijke arbeidsbureaux verzonden. Deze zullen voor verzending naar de ondernemingen en bedrijven zorg dragen.

(Volkskrant 1-8)

A. Demobilisatie - Bereikte resultaten bij tewerkstelling - Beroep op werkgevers —

Uit het thans verschenen jaarverslag van de Nationale Demobilisatie Raad over het jaar 1948 blijkt, o.m. het volgende:

Ongeveer 28.400 demobilisanten moesten in deze periode aan werk geholpen worden. Hiervan vroegen de bemiddeling van het Rijksbureau ongeveer 17.700. Van deze 17.700 werden door het G.A.B. geplaatst ongeveer 9200, afgevoerd ongeveer 6700, restant als werkzoekend ingeschreven ongeveer 1800 of 10% van het aantal ingeschrevenen of 6% van het aantal terug te voeren gedemobiliseerden.

Van deze 1800 genoten op 31 December 1948 1554 een wachtgeld of ziekengeld.

Op 29 December 1948 waren 1117 gedemobiliseerden in opleiding op een Rijkswerkplaats, d.i. 4% van het aantal gedemobiliseerden. 116 of nog geen half procent volgden een opleiding in een bedrijf, waarvoor een bijdrage van *f* 300—500 wordt betaald. Een niet onbelangrijk aantal ontvangt in de bedrijven een (her)scholing, zonder dat hiervoor van rijkswege een subsidie wordt verstrekt (te Amsterdam o.a. ruim 70 man).

De Raad van Bestuur in Arbeidszaken heeft van het bedrijfsleven de volledige steun gevraagd bij de plaatsing en herplaatsing van gedemobiliseerde militairen na hun terugkeer uit Indonesië.

Medewerking wordt gevraagd door naleving van de volgende richtlijnen:

a. De werkgever neemt zijn vroegere werknemer bij aanmelding weer in dienst.

b. Men voorzie in de komende jaren nooit in een vacature zonder zich ervan te hebben vergewist, dat er geen uit Indonesië teruggekeerde militairen voor de vervulling van de vacature beschikbaar zijn.

c. Verwacht wordt, dat iedere werkgever, die 35 of meer mannelijke werknemers in dienst heeft, binnen 7 maanden na heden, op iedere 35 man tenminste één gedemobiliseerde in dienst neemt of herplaatst.

d. Bij iedere aanstelling van mannelijk personeel wordt slechts tot aanneming van anderen dan gedemobiliseerden overgegaan, indien vaststaat dat het bedrijfsbelang zulks onherroepelijk eist.

(Vor. ber. Demobilisatie 7951 D)

B. Militaire Zaken - Aflossing militairen in West-Indië - Ontslag beroepspersoneel marine —

De thans in de Nederlandse Antillen en Suriname verblijvende militairen, die in het eerste kwartaal 1948 daarheen vertrokken, zullen in het eerste kwartaal 1950 worden afgelost, de in Juni en Juli 1948 vertrokken groepen in het derde kwartaal 1950 en de in November en December 1948 en Januari 1949 vertrokken groepen in het eerste kwartaal 1951.

Bij de vaststelling van dit demobilisatieschema heeft als algemeen beginsel gegolden, dat de dienstplichtigen, die hun dienst vervullen in de Nederlandse Antillen en Suriname onder toch al gunstiger omstandigheden dan het geval is in Indonesië, in verband met het streven naar gelijkheid van tijdsduur van de militaire dienst in de verschillende overzeese gebiedsdelen, eenzelfde tijd onder de wapenen moeten blijven als overeenkomstige categorieën dienstplichtigen in Indonesië.

Daar geen speciale troepenschepen naar de Nederlandse Antillen en Suriname varen, doch het vervoer geschiedt met de normale lijnschepen, en derhalve afhankelijk is van de beschikbare ruimte, kunnen geen definitieve data van vertrek worden opgegeven.

Korporaals en manschappen, behorende tot het beroepspersoneel der Koninklijke Marine, wier dienstverband vóór of op 1 Januari 1943 was geëindigd en die sindsdien geen nieuw dienstverband zijn aangegaan, kunnen thans een verzoek tot ontslag indienen. Dit verzoek zal dan worden ingewilligd.

Deze regeling geldt eveneens voor de militairen, die zijn overgebracht naar de Koninklijke Marine-Reserve. Zij zullen althans van de werkelijke dienst worden ontheven. Korporaals en manschappen, die in Indonesië of de Nederlandse Antillen dienen en aan de voorwaarden voldoen, doch wier gezinnen op kosten van het Rijk naar deze gebieden zijn overgebracht, zullen eerst hun verblijf daar moeten uitdienen, alvorens hun verzoek zal worden ingewilligd. Daar het na de inwilliging van het verzoek om ontslag niet meer mogelijk zal zijn weer vrijwillig in beroepsdienst terug te keren, wordt de betrokkenen aangeraden geen ontslag aan te vragen, alvorens zij een passende burger-werkkring hebben gevonden.

(A.N.P. 10-8)

C. Emigratie naar Canada —

De Canadese minister van mijnen en nationale hulpbronnen, Colin Gibson, heeft medegedeeld, dat plannen gemaakt zijn voor de voortzetting van de emigratie van Nederlandse boeren en hun gezinnen naar Canada in 1950.

Sinds het begin van de emigratie in 1947 zijn meer dan 14.000 leden van Nederlandse boerengezinnen in Canada aangekomen. Voor het einde van dit jaar worden nog 2500 emigranten in Canada verwacht. Het merendeel van de Nederlanders is naar Ontario gegaan, doch ook Alberta, Quebec, Manitoba en Brits-Columbia zijn in trek. Een behoorlijk aantal van de Nederlandse gezinnen is thans blijvend geïnstalleerd in boerderijen, die zij bezitten, gehuurd hebben of waarvan zij de opbrengst met anderen delen.

(Volkskr. 8-8) **(V. b. Emigratie 7938 A)**

D. Een halve eeuw Staatsbosbeheer —

Het Staatsbos-beheer herdacht op 1 Aug. zijn 50-jarig bestaan. Deze rijksdienst welke tot taak heeft de Nederlandse bossen tegen roofbouw te beschermen is voor een land waarvan de eigen houtproductie slechts 12% van de behoefte dekt geen overbodige luxe.

Toen het Staatsbos-beheer in 1899 werd opgericht, kreeg het 13.000 ha te beheren, waaronder slechts 2200 ha bos.

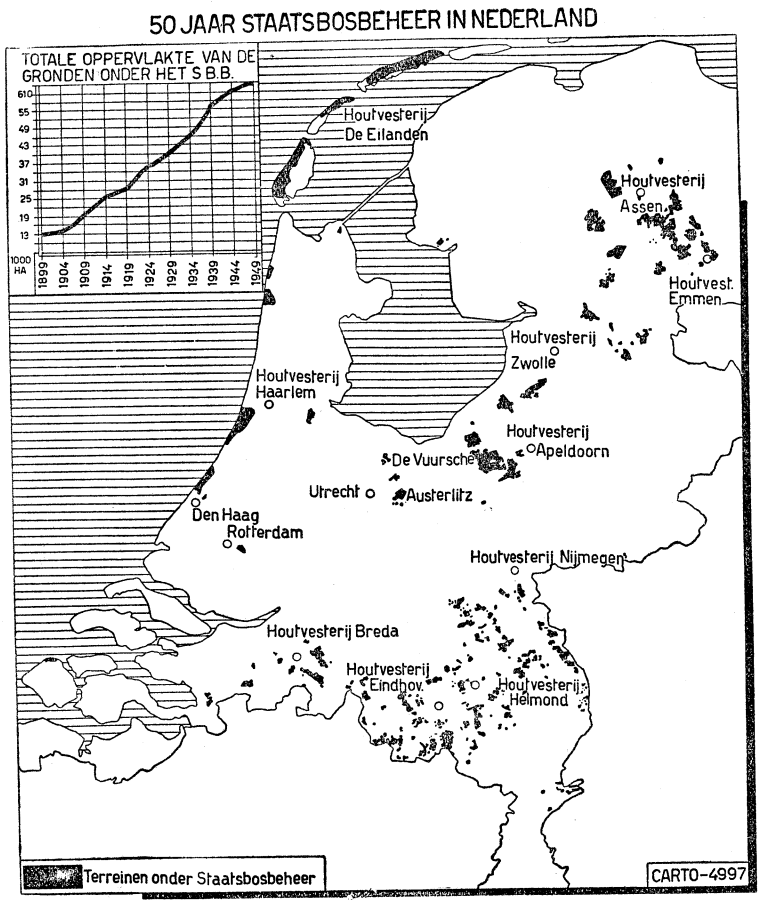

Thans beheert het 63.000 ha., waarvan bijna 32.000 ha. bos.

Bij de oprichting was er één houtvesterij, thans 16. Het personeel is toegenomen van 11 personen tot enkele honderden.

Woeste gronden, zelfs zandverstuivingen zijn in de loop der jaren met bos beplant. De boswachterij „Kootwijk" is van het laatste een prachtig voorbeeld. Deze enorme zandverstuiving in het hart van de Veluwe, dreigde een 50 jaar geleden, de omliggende cultuurgrond onder het zand te bedelven. Een groot stuk wild stuifzandterrein werd in ongerepte staat gehouden, maar daaromheen werd dennenbos aangelegd, dat uitbreiding van de verstuiving moest voorkomen. De proef is uitstekend geslaagd, de verstuiving vormt nu mét de omringende bossen een prachtig natuurmonument.

Was dit een der eerste stukken eigen werk van het Staatsbos-beheer, al spoedig werd het geroepen om gemeenten, die haar woeste grond wilden bebossen, technische bijstand te verlenen. In 1922 werd het Staatsbos-beheer belast met het toezicht op de bossen van gemeenten en publiekrechtelijke lichamen, de bestrijding van schadelijke insecten en de instandhouding van het natuurschoon, dat uit bossen bestaat.

Een der mooiste bezittingen van het Staatsbos-beheer is het in de driehoek Putten-Ermelo-Garderen gelegen Speulder- en Sprielderbos, dat ruim 1000 jaar geschiedenis achter zich heeft. In die vroegere eeuwen was het gemeenschappelijk bezit van de naburige geërfden, die het zowel voor de jacht gebruikten als ter voorziening in hun behoefte aan hout.

Bijgaande kaart geeft een overzicht van de uitgestrektheid van het gebied waarover het Staatsbos-beheer zijn bemoeiingen uitstrekt.

(Persbericht 310. Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening)

Indonesië

A. Mr. s'Jacob gedelegeerde van de Kroon —

Bij Koninklijk Besluit van 1 Augustus is mr. H. L. s'Jacob benoemd tot gedelegeerde van de kroon in Indonesië.

In het desbetreffende K.B. wordt bepaald, dat de gedelegeerde van de kroon de H.V.K. bijstaat met betrekking tot diens beleid in het algemeen en meer in het bijzonder voor de door de H.V.K. aan hem aangewezen onderwerpen.

De gedelegeerde van de kroon treedt tevens op als plaatsvervangend H.V.K. als de H.V.K. buiten staat geraakt om zijn ambt uit te oefenen en als het ambt van H.V.K. openvalt terwijl zijn opvolger nog niet is aangewezen. Indien door ziekte of afwezigheid van de H.V.K. het dagelijks beleid van zaken moet worden waargenomen, kan de H.V.K. hiervoor de gedelegeerde van de kroon ofwel een andere persoon (eventueel dus ook een Indonesiër) aanwijzen. Voor wat betreft dit laatste heeft men reeds een precedent gehad in de figuur van Abdoelkadir Widjojoatmodjo ten tijde van het lt. g.g.-schap van dr. Van Mook.

(Nwe R'damse Crt. 1-8)

B. Aanval op Surakarta afgeslagen

Op 7 Augustus, vier dagen voor het van kracht worden van de order staakt het vuren, hebben volgens de plaatselijke pers twee duizend zwaar bewapende guerillastrijders een aanval ondernomen op de stad Surakarta op Midden-Java. Het Chinese dagblad „Keng Po" meldt, dat de gevechten duurden van 's morgens halfzeven tot s' avonds laat. Aan beide zijden werd van zware wapens gebruik gemaakt, waaronder mortieren en machinegeweren. De Nederlanders gebruikten volgens het blad artillerie en bestookten in de namiddag met vijf bommenwerpers en twee jagers het Noordwestelijk stadsdeel, waar de guerillastrijders waren geïnfiltreerd. 's Avonds waren de aanvallers verdreven. In Surakarta bevinden zich geen militaire waarnemers van de U.N.C.I.

Van Nederlandse zijde werden geen bijzonderheden over de strijd meegedeeld. Alleen werd gezegd, dat het een incident van meer dan normaal belang betrof en dat met een krachtige zuiveringsactie geantwoord was. Over eventuele verliezen is niets bekend. De enige vroegere aanwijzing van de botsing was een Nederlands rapport, dat een militair convooi gedwongen was terug te keren, toen er op 7 Augustus bij het naderen van Surakarta op gevuurd was.

Generaal Buurman van Vreeden, de Nederlandse legerbevelhebber, heeft zich op 11 Augustus naar Solo begeven, waar geen militaire waarnemers aanwezig zijn.

Mr. Tirtodiningrat, algemeen secretaris van het sultanaat Surakarta, schat volgens het republikeinse blad „Sedar" de schade, welke de politiek der verschroeide aarde van 18 December tot heden in het Solose heeft aangericht, op 50 millioen gulden. Getroffen zijn voornamelijk suikerfabrieken, thee- en sisal-ondernemingen, ontspanningsoorden buiten de stad, scholen en andere gebouwen. Volgens de Sedar waren vooral Indonesische particulieren de slachtoffers.

Volgens waarnemers ter plaatse zou de achtergrond der gebeurtenissen worden gevormd door het verlangen der machtigste strijdgroepen in het Solose om de wereld te bewijzen, dat de Nederlanders buiten Djokja niet bij machte zijn de rust en de orde te handhaven, waartoe „illegale benden" zouden zijn georganiseerd, die buiten de guerilla-strijdmacht zouden staan. (A.N.P.-Aneta 8 en 11-8)

(Vor. ber. Militaire situatie 8048 B)

C. Moh. Hatta over toekomstige staatkunde en economie —

Mohammed Hatta, die intussen op 11 Augustus in Nederland is gearriveerd, heeft op 4 Augustus in een interview met Reuter een uiteenzetting g geven van de toekomstige staatkundige en economische politiek van Indonesië. Hierbij verklaarde hij, dat de toekomstige Ver. Staten van Indonesië economisch en cultureel nauwe banden met Nederland kunnen behouden, indien de nieuwe betrekkingen op volledige vrijheid en gelijkheid gebaseerd zullen worden. De sociale politiek van de nieuwe stateneenheid zou socialistisch zijn, maar zonder volledige nationalisatie door te voeren, en zonder vreemd kapitaal af te schrikken. In de buitenlandse politiek zou Indonesië buiten elke blokvorming willen blijven, maar in het bijzonder goede nabuurschap wensen met India. Het levenspeil der millioenenmassa zou in de eerste plaats verhoogd moeten worden, en economie en politiek zouden vooral dienstbaar moeten zijn aan dat program.

De toekomstige Verenigde Staten van Indonesië zullen in het bijzonder streven naar het bereiken van vrede en handelen als een stabiliserende factor in de troebele atmosfeer van Zuid-Oost-Azië. „Wij zijn een jong land en moeten dit consolideren en onze krachten versterken. Dit kunnen wij het best doen door het accent

te leggen op een politiek van vrede en „goodwill", beter dan door onszelf onverbrekelijk met enig bloc te verbinden." Sprekend over zijn bezoek aan Pandit Nehru en andere leiders in India zeide Hatta, dat Indonesië de weg van India wil volgen. Ook India weigert zich aan te sluiten bij enig bloc en treedt op als een verzamelpunt voor alle vredelievende krachten. Wij zullen zeer nauwe culturele en economische betrekkingen aangaan met India: een persaudaraan (bond van broederschap).

Socialistische economie. — De toekomstige economische structuur van Indonesië zal gericht zijn op verbetering van het lot der millioenenmassa in Indonesië, onze economische politiek zal socialistisch zijn, zoals in de Scandinavische landen, waar de boer en de arbeider een redelijk aandeel krijgen. Zoals bekend is, had de koloniale economie in de verschillende delen van ons land verschillende vormen. In sommige gebieden bracht het in opdracht van de koloniale mogendheid uitsluitend de landbouw tot ontwikkeling. Deze ontwikkeling werd uitsluitend gestimuleerd door de behoeften van de overzeese markt. In andere delen, waar de landbouw alleen niet voldoende werd geacht om de „koloniale meester" te voorzien van de voordelen van de handel en uit een oogpunt van werkgelegenheid, werd op een zeer beperkte schaal industrialisatie aangemoedigd. Daardoor bestaan er diepgaande verschillen in de economische toestand en de economie van de verschillende eilanden. Onze toekomstige politiek zal er op gericht zijn, al onze welvaartsbronnen zo volledig mogelijk tot ontwikkeling te brengen.

Buitenlandse investeringen — Met betrekking tot de buitenlandse investeringen zeide Hatta: Het ligt voor de hand, dat Indonesië voor een grootscheeps nationaal ontwikkelingsplan, binnen een betrekkelijk klein aantal jaren te verwezenlijken, de samenwerking met en de hulp van het buitenland in de vorm van technische uitrusting en hulpmiddelen niet zal kunnen ontberen. Wij zullen dus buitenlandse investeringen welkom heten, mits deze onze Indonesische economie niet trachten te ondermijnen en het buitenlandse kapitaal niet voortgaat met het oude systeem van exploitatie. Er moet evenwicht worden gezocht tussen de belangen van dit land, die van de Staat en die van de beleggers. De onbeperkte stroom van winsten uit het land, die tot nu toe plaats had, kan natuurlijk niet in ons belang zijn, ofschoon ik besef, dat wij voor de buitenlandse kapitaalbezitters beleggingen in Indonesië voldoende aantrekkelijk moeten maken. Wij zijn niet voornemens, alle industrieën te nationaliseren. Ons land heeft hiervoor noch de financiële bronnen, noch de arbeidskrachten. Wij stellen ons slechts voor, de bedrijven van openbaar nut, zoals telefoon, spoorwegen en electriciteitswerken te brengen onder het beheer van de Staat.

Positie Nederlanders — In de komende periode, waarin de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië wensen samen te werken met Nederland, mogen er jegens de Nederlanders geen gevoelens van bitterheid meer bestaan. Aangezien de Nederlanders, beter dan welke andere buitenlanders ook, het land kennen, zullen zij er een bevoorrechte positie innemen. Indonesië heeft behoefte aan technische hulp voor zijn industriële, agrarische en culturele ontwikkeling. Het is duidelijk, dat de Nederlanders beter dan wie ook, geschikt zijn om deze hulp te verlenen.

Dit alles kan het geval zijn, indien de overdracht van de souvereiniteit ongehinderd voortgaat. Maar het is niet zozeer een kwestie voor Indonesië, om van een speciale voorkeur tegenover de Nederlanders blijk te geven, als voor de Nederlanders, om de Indonesiërs voor zich te winnen door middel van hun langdurige kennis van ons volk. Een vriendschappelijk en gelijkwaardig deelgenootschap der twee landen kan in het naaste verschiet liggen. Wij zouden zelfs bij machte zijn, de Nederlanders te helpen bij de oplossing van hun problemen van werkloosheid en andere factoren, die hun economisch evenwicht zouden verstoren.

Onze economie zou kunnen worden ingepast in de ontwikkeling van de Nederlandse economie. Wij hebben b.v. bepaalde lichte industrieën, waarvan de producten de Nederlandse zware industrieën zouden kunnen voeden. Wij zijn natuurlijk niet in staat hier op korte termijn zware industrieën te vestigen.

In sommige industrieën van strategisch belang, zoals de petroleum, de rubber en de tin die thans exclusief in buitenlandse handen zijn, zou een gemeenschappelijk bezit van de Staat en particulieren noodzakelijk kunnen zijn, teneinde de economische invloed van ons land en de wereldmarkt te waarborgen.

De Unie — Met betrekking tot de Nederlands-Indonesische Unie verklaarde Hatta met nadruk, dat haar succes en haar doelmatigheid vooral zullen liggen in de vrijwillige samenwerking van gelijkwaardige deelgenoten. Elk voorstel voor een militair of economisch accoord kan slechts worden bezien onder het criterium van het belang van het land. Wij kunnen niets aanvaarden, dat voor Indonesië of voor het Indonesische volk nadelig is.

Hatta besloot met de woorden: „De herinnering aan het wantrouwen en de bitterheid van het verleden moet worden uitgewist en mag de toekomst niet bederven". (A.N.P. Aneta 5-8)

(Vor. ber. Verkl. Sukarno 8252 A; result. inter-Indon. overl. 8251; wapenstilstand 8247)

A. Financiering van de Republiek - Leveranties - De rep. politiemacht - Engelse tekst „Staakt het vuren" bindend —

Op desbetreffende vragen van het lid der Tweede Kamer prof. Gerbrandy heeft minister Van Maarseveen op 8 Augustus geantwoord, dat de regering van Indonesië besloot, tien millioen gulden Ned. Indisch courant beschikbaar te stellen voor de eerste uitgaven der regering te Djokja en 300.000 voor de republikeinse delegatie voor het gehele tweede halfjaar van 1949. Juist is, dat de totale uitgaven, met inbegrip van de waarde der goederen in natura, voor het sultanaat Djokja naar republikeinse schatting 45 millioen zullen bedragen over genoemde periode. De genoemde tien millioen, en een gelijk bedrag aan kapitaalsuitgaven wegens leningen aan bedrijven, zijn daarbij inbegrepen. Met betrekking tot gebieden buiten het sultanaat is nog geen regeling getroffen. Men had de keuze, toen de republikeinse regering naar Djokja terugkeerde, òf toe te stemmen in het drukken van „ori", waardoor de munteenheid nog meer zou worden verbroken, of federaal geld beschikbaar te stellen. In de „progress reports" is bepaald, dat de voorziening van vitale goederen voor Djokja op dezelfde basis zal geschieden als voor de overige delen van federaal Indonesië.

Op 9 Aug. deelde minister Van Maarseveen in aansluiting op zijn nota aan de Tweede Kamer van 4 Aug. (zie 8249) mede, dat Nederland aan de republiek 5500 uniformen, 1200 fietsen, 24 2-tons trucks, 20 jeeps, 2 ambulancewagens en een luxe auto heeft geleverd. Een nieuwe leverantie van enkele duizenden uniformen, motorfietsen en rijwielen is onderweg.

Met de overdracht van het gezag werd ook de overdracht van technische diensten en de levering van voorraden rijst, suiker, gezouten vis, zout, petroleum en zeep geregeld. Gedurende de eerste drie maanden levert Nederland bovendien 3 millioen meter textiel. Overeengekomen werd ten slotte, dat de Nederl.-Indische en de republikeinse munten voorlopig naast elkaar in circulatie zouden blijven.

De leveranties geschiedden vooral daarom, omdat tot elke prijs moest worden voorkomen, dat in de tijd van de overneming een gezagsvacuum zou ontstaan.

De minister deelt verder mee, dat de K.L.M. het vliegveld van Djokja, Maguwo, in zijn dienstregeling zal opnemen, wanneer de veiligheid voor passagiers en vliegtuigen zal worden gewaarborgd.

Voorts wordt naar een oplossing gestreefd, welke het mogelijk maakt, om republikeinse toestellen de routes Djokjakarta—Semarang of Atjeh—Medan of Sabang te laten vliegen. Wat betreft eventuele luchtverbindingen tussen republikeinse gebieden en buitenlands grondgebied kon nog geen overeenstemming worden verkregen.

In een aanhangsel bij de bepalingen aangaande de vorming van een republikeinse politiemacht worden als nadere redenen daarvoor nog aangevoerd het toenemen der misdadigheid en het feit, dat grote hoeveelheden vuurwapenen in handen zijn gevallen van ongeorganiseerde elementen.

Een mobiele brigade, welke als reserveeenheid ter beschikking staat van de chef der Residentiële politie, bestaande uit 320 man, zal worden aangewend, om snel eventuele wanordelijkheden van grotere omvang te kunnen onderdrukken. Verder worden rond Djokja grensdetachementen gelegerd, om de omgeving te beveiligen. De verhouding van de sterkte der politie tot die der bevolking van het gehele republikeinse gebied zal 1 op 1139 bedragen, terwijl die in de stad zelf 1 op 620 zal zijn.

De minister van Overzeese Gebiedsdelen heeft tevens aan de Tweede Kamer de Nederlandse vertaling toegezonden van 1) de orders „Staakt de vijandelijkheden", 2) de proclamatie, 3) de richtlijnen voor de uitvoering van de overeenkomst tot het staken der vijandelijkheden en 4) het Nederl.-Indonesisch Handboek voor de tenuitvoerlegging van het staken der vijandelijkheden. Hij tekende hierbij evenwel aan, dat de Engelse tekst van de overeenkomsten verbindend is.

(A.N.P. 5-8 - Volkskrant 10-8)

(Vor. ber. 8247 e.v.)

België

B. Nieuw kabinet - Katholiek-liberale coalitie —

Na een regeringscrisis die van 26 Juni af geduurd heeft — het kabinet-Spaak trad toen na de parlementsverkiezingen zoals gebruikelijk af — is de katholiek Gaston Eyskens, die in het kabinet-Spaak de portefeuille van Financiën beheerde, erin geslaagd een uit katholieken en liberalen bestaand kabinet samen te stellen. De samenstelling van deze coalitie is als volgt:

Minister-president: **Gaston Eyskens** (C.V.P.); Plaatsvervangend minister-president

en minister van Landsverdediging: **Albert Devèze** (liberaal); Minister van Staat zonder portefeuille: **Carton de Wiart** (C.V.P.); Minister van Staat zonder portefeuille: **Octave Dierckx** (lib.); Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel: **Paul van Zeeland** (C.V.P.); Verkeerswezen: **P. W. Segers** (C.V.P.); Economische Zaken en Middenstand: **Jean Duvieusart** (C.V.P.); Arbeid: **Oscar Behogne** (C.V.P.); Binnenlandse Zaken: **Albert de Vleeshauwer** (C.V.P.); Landbouw: **Maurice Orban** (C.V.P.); Koloniën: **Pierre Wigny** (C.V.P.); Financiën: **Henri Liebaert** (lib.); Justitie: **Albert Lilar** (lib.); Openbaar Onderwijs: **Leo Mundeleer** (lib.); Publieke Werken: **Buisseret** (lib.); Volksgezondheid en Gezin: **Van Glabbeke** (lib.); Minister van Wederopbouw: **Jean Rey** (lib.).

Uit het regerings-programma blijkt, dat premier Eyskens zich persoonlijk zal belasten met een drastische economische en financiële sanering.

Hij zal nl.. het z.g. „Bijlcomité" presideren, dat een vergadering is van ministers met economische bevoegdheid en dat in alle budgetten en subsidies een radicale en drastische vermindering wil doorvoeren.

Het program van de regering kan worden samengevat in de volgende negen punten: 1. Op het binnenlandse en buitenlandse plan zal de regering de vrije circulatie van goederen en de onbeperkte convertibiliteit der valuta verdedigen; de afschaffing van de laatste importbeperkingen uit de dollarzone is intussen reeds een feit; de economische coördinatie zal door de minister-president in handen worden genomen en dit departement wordt afgeschaft. 2. De voornaamste besparing is de afschaffing van de subsidies aan de kolenmijnen, die volgens een reeds uitgewerkt schema over een periode van vijftien maanden van de voorziene ongeveer anderhalf milliard francs op nihil zullen worden teruggebracht. Ook bij de spoorwegen zal drastisch gesaneerd worden. Dit is de taak van de heer P. W. Segers, voorzitter van de Katholieke Sociale Instellingen. Dat de administratiekosten van het werklozenfonds twaalf procent bedragen wordt onaanvaardbaar geacht. 3. De oorlogsslachtoffers zullen hun belastingen met hun geblokkeerde gelden kunnen betalen. 4. De uitbetaling van oorlogsschadevergoedingen zal bespoedigd worden. 5. Status quo in het schoolvraagstuk, maar rationalisatie van het hoger technisch onderwijs. 6. In verband met de Waalse en de Vlaamse kwestie zal de uitbreiding van de prerogatieven der provinciale besturen bevorderd worden.7. De liberale syndicaten zullen in de publiekrechtelijke organisatie op voet van gelijkheid worden gesteld met de socialistische en christelijke syndicaten. 8. Men zal overgaan tot het herzien van de wet op de gemeentelijke financiën. 9. Een vermindering van zestien procent van de directe belastingen lijkt mogelijk en zal onmiddellijk worden onderzocht.

Dat de crisis zolang heeft geduurd vindt haar oorzaak in de verkiezingsuitslag en in de moeilijkheden bij de oplossing van het koningsvraagstuk. Bij de verkiezingen immers verkreeg de C.V.P. de volstrekte meerderheid in de Senaat, alsmede in de verenigde vergadering van Kamer en Senaat. Haar positie was juist niet sterk genoeg, om een oplossing i.z. de koningskwestie te forceren (herroeping van de wet van Juni 1945), temeer daar de meningen bij de Liberale partij sterk verdeeld waren. Hoewel de verkiezingspropaganda van deze partij een Leopoldistische inslag vertoonde, bleek bij de kabinetsformatie, dat de liberalen niet zonder meer bereid waren de politiek van de C.V.P. i.z. de koningskwestie te volgen. Paul van Zeeland die op 28 Juni van de Prins-regent opdracht tot kabinetsformatie kreeg, deed in eerste instantie een poging, om een drie partijen regering te vormen. Deze poging mislukte echter, omdat zowel liberalen als socialisten zijn program, waarvan de koningskwestie het eerste en essentiële punt uitmaakte, verwierpen. De beklemtoning van de koningskwestie achtte men een „schandelijke verwaarlozing van andere levenskwesties der natie". Een tweede poging van Van Zeeland, ditmaal met de bedoeling een katholiek-liberaal kabinet te vormen mislukte eveneens, omdat de liberalen wederom weigerden aan de oplossing van de koningskwestie voorrang te verlenen. De liberale leider Motz verklaarde hierover: „Aan het vinden van een oplossing voor de koningskwestie, dient geen voorrang te worden gegeven boven de behandeling van vitale vraagstukken op economisch of financieel gebied. De koningskwestie moet, evenals deze andere vraagstukken, worden behandeld, doch er moet geen voorrang aan worden gegeven."

Na het mislukken van Van Zeeland's pogingen kreeg Frans van Cauwelaert, voorzitter van de Kamer van Afgevaardigden van de Prins-regent een informatieve opdracht. Hij is er niet in geslaagd een kabinet te vormen, omdat de C.V.P. weigerde zich neer te leggen bij een door de socialisten gedaan voorstel, om bij een eventueel te houden referendum over de koningskwestie vooraf een percentage vast te stellen. Deze wensten een 2/3 meerderheid voor de terugkeer van de koning. Wel slaagde Van Cauwelaert in zijn informatieve opdracht. Hij stelde een regeringsprogram samen, op basis waarvan kabinetsformatie mogelijk was. Dr. Eyskens aanvaardde op 25 Juli de opdracht tot kabinetsformatie en is er tenslotte in geslaagd — voortbouwende op de resultaten van Van Cauwelaert's arbeid — een kabinet samen te stellen.

Hij slaagde er in een economisch en sociaal programma te ontwerpen, waarop de drie partijen zich konden verenigen.

De koningskwestie bleef echter ook hier het struikelblok en is er de oorzaak van, dat Minister Eyskens nog bijna drie weken heeft nodig gehad, om zijn regering samen te stellen. Ook hij heeft allereerst getracht een drie partijen-regering te vormen. Deze poging mislukte, omdat de socialistische en katholieke standpunten i.z. het referendum niet tot elkander bleken te brengen. Tenslotte sprak het permanent comité van de Liberale partij zich met 70 tegen 51 stemmen uit voor deelneming aan een twee partijen-regering. Het besluit van de liberalen om deel te nemen aan de regering is ook beïnvloed door de boodschap van de koning, die na te Pregny begin Augustus besprekingen te hebben gevoerd met delegaties van de drie partijen in zijn boodschap van 5 Augustus (zie hierna) uiteenzette, dat hij het parlement de beslissing wilde laten nemen over zijn terugkeer, terwijl de uitslag van een referendum slechts als advies voor de volksvertegenwoordiging kan dienen.

Premier Eyskens.

De nieuwe premier, dr. Gaston Eyskens, werd in 1905 te Lier geboren. Hij studeerde aan de universiteiten van Leuven, New York (Columbia) Chicago, Londen en Genève. Hij promoveerde tweemaal en behaalde voorts de titel van „master of science" en eenmaal licentie. In 10 jaar tijds verschenen meer dan 100 wetenschappelijke publicaties van zijn

hand. Van zijn belangrijkste werken noemen wij „De arbeider en de bedrijfsleiding in Amerika" en „Crisis en Conjunctuur". De premier was reeds tweemaal minister van Financiën. Hij slaagde erin België over 1948 een sluitende begroting te geven. België beschikte in dat jaar over 28 milliard frs gouddekking, ongerekend de 2.5 milliard frs die in Bretton-Woods zijn belegd, voor een bankbiljettencirculatie van 80 milliard frs; het beschikte vrijwel constant over 11.5 milliard frs. deviezen en het was geldschieter geworden o.a. ten opzichte van Nederland voor 2 milliard frs.

Hij slaagde er voorts in een belastingverlaging te bewerkstelligen. De liquidatie van de subsidies voor de voedselvoorziening is voor het grootste gedeelte zijn werk. Hij wordt gerekend tot de linkervleugel van de Chr. Volkspartij ofschoon hij in economisch opzicht als orthodox geldt. Hij is een groot voorstander van de verwezenlijking van de Benelux-gedachte.

(V. b. Verkiezingen 8193 A; Ontslag kabinet Spaak 8189 Kr. 27-6; Kab.-formatie 8248 Kr. 6-8)

A. De koningskwestie - Boodschap van de koning - Verslag parlementscommissie —

Op 5 Augustus heeft koning Leopold door bemiddeling van zijn secretaris, prof. Pirenne, aan de grote partijen een boodschap doen toekomen. De boodschap was opgesteld, nadat de koning afvaardigingen van deze partijen te Pregny had ontvangen.

De koning begint met te constateren, dat het noodzakelijk is zijn standpunt nauwkeurig te bepalen, teneinde „een verstandhouding onder de partijen te vergemakkelijken".

Na de wens te hebben uitgesproken, dat zo spoedig mogelijk een stabiele regering zal worden gevormd (intussen is dr. Eyskens in zijn opdracht geslaagd), vervolgt de koning:

„De partijen dienen hun verantwoordelijkheid op te nemen volgens de parlementaire regels. Zo zij vooraf geen accoord kunnen bereiken over de koningskwestie of over een procedure die deze kwestie een oplossing kan geven, behoort het Parlement, dat het orgaan is van de nationale souvereiniteit, al dan niet op grond van een volksraadpleging — waarover het zichzelf moet uitspreken — een beslissing te nemen, en die beslissing moet loyaal worden aanvaard."

Sprekend over het socialistische voorstel,

om bij de volksraadpleging vooraf een minimum percentage vast te stellen, zegt de koning:

„Steunend op de tweederdemeerderheid die vereist is voor elke aan de grondwet aan te brengen wijziging, heeft men voorgesteld bij de volksraadpleging hetzelfde percentage toe te passen. Dit voorstel kan niet gerechtvaardigd worden, daar de grondwet en de wet bepalen, dat het Parlement de Regent benoemt, het einde van de onmogelijkheid te regeren vaststelt en bij een eenvoudige meerderheid van stemmen in de troonsvacatuur voorziet.

Bovendien is geen enkele bespreking over de bepaling van een percentage, welke ook het beloop er van zij, in het kader van onze instellingen denkbaar: de bepaling van een percentage zou inderdaad aan de raadpleging een antigrondwettelijk karakter verstrekken, en er een plebisciet van maken, waardoor de bevoegdheid van het Parlement om het einde van de onmogelijkheid tot regeren vast te stellen, denkbeeldig zou worden.

Om met de grondwet te stroken mag de volksraadpleging enkel opgevat worden als een advies van de burgers ten behoeve van het Parlement en de Koning." Daarentegen verklaart Leopold III wel te kunnen mededelen in welke geest hij de resultaten der volksraadpleging zal interpreteren.

„Het is mijn vaste wil de uitslag van een eventuele raadpleging enkel te bezien in het licht van de hoogste landsbelangen. Indien zulks mij tot de overtuiging zou brengen dat de hervatting van mijn grondwettelijke prerogatieven het land niet ten nutte kan komen, zou ik afstand doen van de troon ten gunste van mijn zoon, de kroonprins.

Hoe het ook weze, dient het Parlement zich met het oog op de hervatting van mijn prerogatieven, in die zin uit te spreken. Deze hervatting zal dus op directe manier door de vertegenwoordigers van de natie moeten bekrachtigd worden.

Ik voeg er aan toe, dat ik na een zodanige beslissing van het Parlement, het als mijn eerste plicht zou aanzien, in zoverre zulks van mij afhankelijk is alles in het werk te stellen om in een atmosfeer van nationale solidariteit in de geesten vrede en verzoening te brengen."

Een dag tevoren, op 4 Augustus, was in het Belgische Staatsblad een verslag gepubliceerd van de commissie, samengesteld uit magistraten en parlementsleden, die de grondwettelijke aspecten van de verhouding van de Koning tot de grote openbare lichamen heeft onderzocht.

Het blijkt uit dit document, dat de commissie in feite slechts verdeeld was op het stuk van het opperbevelhebberschap des Konings in tijd van oorlog. Sommige leden waren van oordeel, dat de Koning in de toekomst niet langer meer de militaire operaties dient te leiden, omdat hij in tijd van oorlog in het kader van het Westelijk en Atlantisch Pact ondergeschikt zal worden aan de bevelen van een vreemde legerleiding, en evenzeer omdat de Koning de hogere politieke belangen van het land moet behoeden en dus niet onder bevel kan staan van een buitenlands generaal. Maar de meerderheid van de leden der commissie sprak zich nochtans uit voor het behoud van het opperbevelhebberschap door de Koning en als een van de argumenten wordt o.a. aangevoerd, dat de troepen beter en gemakkelijker de militaire offers zullen brengen indien deze hun door de Koning worden gevraagd.

(Nwe Gids 7-8; Belgisch Staatsblad 4-8)

(Vor. ber. 8167 C)

A. Conjunctuurlijnen voor Nederland en België —

Op pagina 7329 namen wij enkele grafieken op waaruit het verloop van een aantal belangrijke conjunctuurlijnen van Nederland en België kon worden afgelezen. Het onderstaande vormt hierop een vervolg:

Het vergelijken van statistische gegevens van twee landen moet altijd met de nodige voorzichtigheid geschieden. Vooral bij de berekeningswijze van samengestelde indexcijfers (kosten van levensonderhoud, algemene productie-index) kunnen verschillen voorkomen die het trekken van conclusies uit de gegeven cijfers bemoeilijken; men doet er dan ook goed aan bij de vergelijking van de cijfers met deze omstandigheden rekening te houden. Naast de maandcijfers over 1947 en 1948 zijn thans ook de jaarcijfers van de periode 1929—1948 in de vergelijking betrokken: op deze wijze kunnen ook de veranderingen op lange termijn worden bestudeerd.

Alle indexcijfers zijn berekend op basis 1929—1938 = 100; vnl. om toevallige verschillen, voortvloeiend uit een kortere basisperiode, te elimineren. De waardecijfers, respectievelijk luidend in guldens en francs, zijn in de periode 1929—1938 niet zonder meer vergelijkbaar, omdat de koersverhouding tussen gulden en franc in deze periode enkele fluctuaties vertoonde. De gegevens betreffende de Belgische in- en uitvoer zijn daarom herleid tot guldens, met gebruikmaking van de officiële wisselkoers.

In- en Uitvoer (zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal).

De overeenkomst in het verloop van de in- en uitvoerwaarde tot 1940 is zeer opvallend; daarna zijn er belangrijke verschillen: de stijging van de Nederlandse uitvoer blijft ver bij die van de Belgische ten achter, terwijl de ontwikkeling van de laatste maanden slechts een geringe verandering in deze situatie aantoont. De

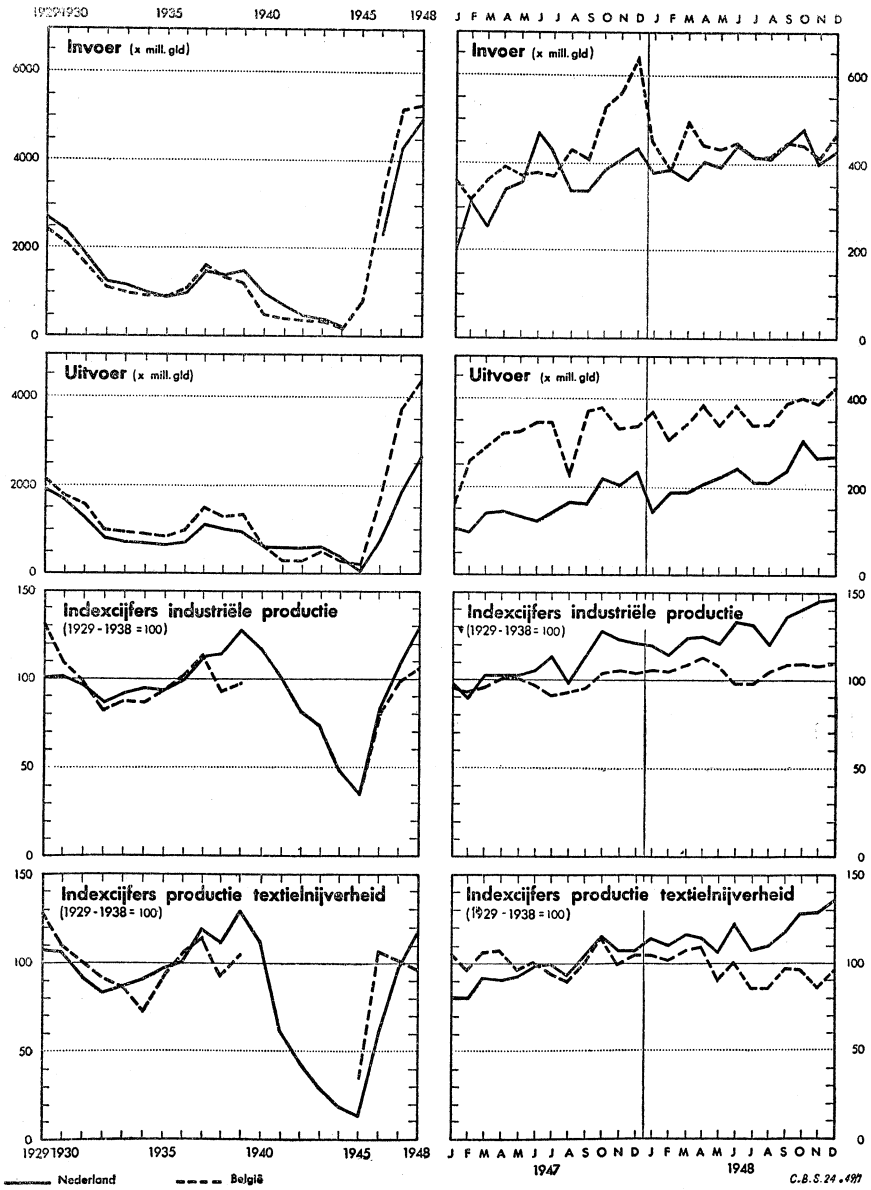

invoer in Nederland is even hoog als die in België, vnl. dank zij Belgische credieten en de Marshall-hulp. Iedere vergelijking tussen de indexcijfers van de industriële productie (feitelijk iedere vergelijking tussen indexcijfers) wordt beïnvloed door de keuze van de basisperiode.

Industriële Productie (zonder bouwnijverheid en houtbewerking).

Zelfs als men het bovenstaande in het oog houdt, valt het herstel van de industriële productie van Nederland wel bijzonder op. Uit de grafiek blijkt tevens, waarom de vroeger gemaakte vergelijking tussen de indexcijfers op basis 1938 = 100 een geheel ander beeld vertoonde: in 1938 daalde de Belgische industriële productie sterk, terwijl de Nederlandse productie steeg. De grafieken betreffende de productie van de textielnijverheid illustreren de moeilijkheden, waarin de Belgische textielindustrie zich thans bevindt: de Belgische productie is sinds medio 1948 gedaald; de Nederlandse stijgt nog steeds.

Prijzen.

De vooroorlogse ontwikkeling van de prijzen vertoont grote overeenstemming; het verschil in de na-oorlogse ontwikkeling is bekend: het Belgische prijspeil steeg veel sterker dan het Nederlandse, dat door middel van een tamelijk rigoureuze prijsbeheersing laag werd gehouden. De recente ontwikkeling vertoont een gelijkmatig beeld, zij het op zeer verschillend niveau. Vermeld zij nog, dat deze prijsindexcijfers niet gecorrigeerd zijn voor het koersverschil tussen gulden en franc.

Werkloosheid (inclus. arbeiders in werkverschaffing).

Een vergelijking tussen de gegevens over het aantal werklozen vóór 1940 geeft voor Nederland een zeer ongunstig beeld: het is de vraag in hoeverre deze cijfers beïnvloed zijn door verschillen in de regeling van de werklozensteun in beide landen. In 1948 stijgt de werkloosheid in België vrij sterk, terwijl zij in Nederland slechts weinig boven het peil van 1947 komt (werkloosheid wintermaanden gedeeltelijk te wijten aan seizoeninvloeden).

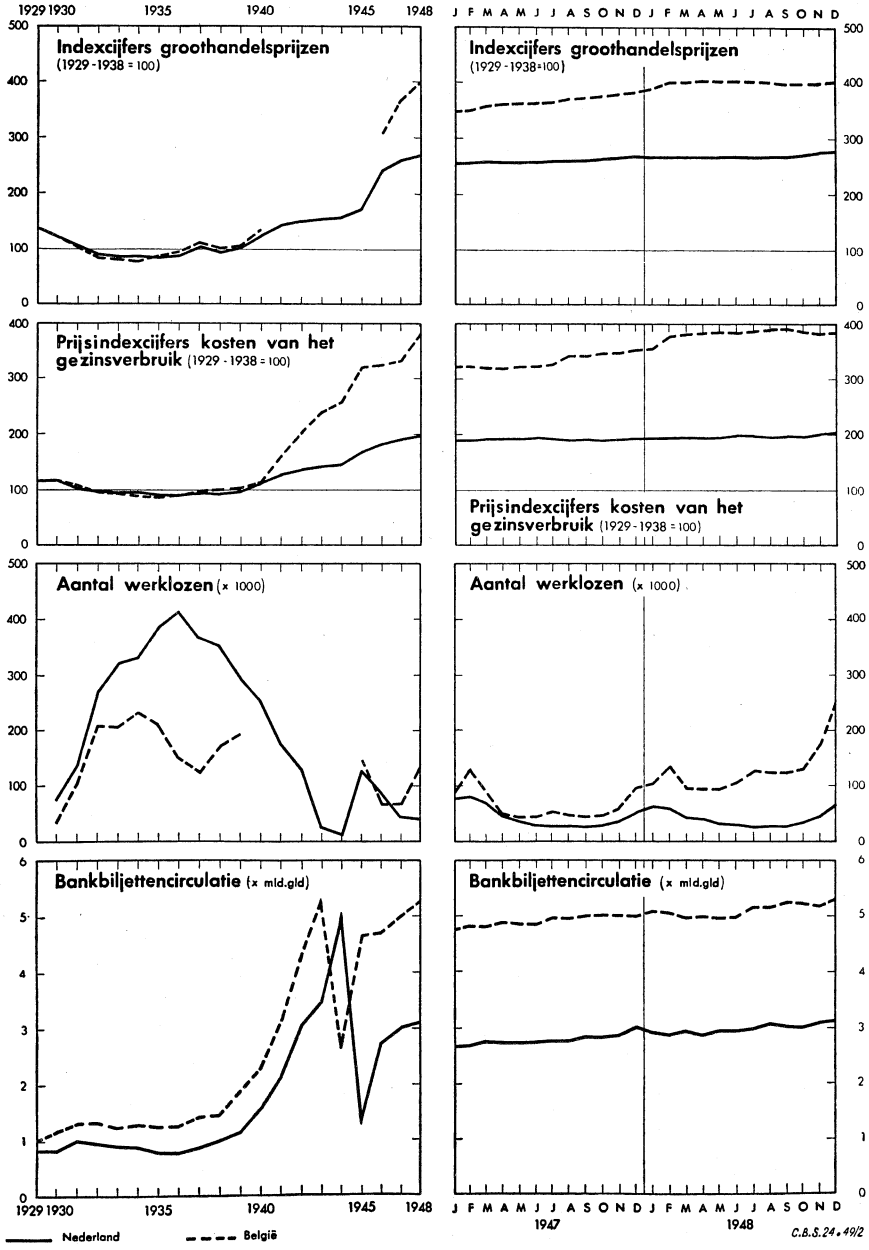

Bankbiljettencirculatie.

De inflatoire stijging van de circulatie in beide landen, als gevolg van de bezetting, verliep ongeveer parallel, totdat in 1944 in België, in 1945 in Nederland, een geldzuivering de „zwevende koopkracht" (gevaarlijk voor het economisch herstel) blokkeerde. Het hoger niveau in België na de geldzuivering houdt gedeeltelijk verband met het hogere prijspeil, en is verder toe te schrijven aan een terugkeer naar de vooroorlogse verhoudingen.

Fundamentele verschillen.

De hiergenoemde cijfers geven geen totaaloverzicht, zij illustreren echter 2 fundamentele verschillen tussen de economische ontwikkeling der beide landen:

1) De nog steeds merkbare invloed van de latere bevrijding van Nederland.

2) De geheel verschillende economische politiek van beide landen sedert hun bevrijding: de Belgische regering heeft gestreefd naar een zo groot mogelijke vrijheid voor het economische leven; de Nederlandse regering heeft deze vrijheid doelbewust beperkt op die gebieden, waar er een ongunstige werking van werd verwacht. (C.B.S. - Statist. en econometr. onderzoekingen Maart 1949) **(V. b. 7329)**

Ecuador

A. Aardschokken veroorzaken duizenden doden en gewonden —

Een reeks van aardschokken welke op 5, 6, 7 en 8 Augustus in de Zuid-Amerikaanse staat Ecuador plaats hadden, hebben duizenden slachtoffers gemaakt. Volgens de laatste officiële schatting bedraagt het aantal doden ongeveer zes duizend, terwijl evenzovele personen werden gewond. Ook de materiële schade is zeer groot en wordt geraamd op 20 millioen dollar.

Het aardbevingsgebied, dat zich van Quito tot de Guayaquilspoorweg uitstrekt, is een breed dal van 30 tot 50 km. wijd, en ligt 2.800 meter boven de zeespiegel. Het wordt begrensd door de Oostelijke en de Westelijke Cordilleras — de beroemde „straat der vulcanen". Boven de eeuwige sneeuw zenden de vulcanen aswolken omhoog. In 1868 werden Ecuador en Peru eveneens door een geweldige aardbeving geteisterd, die aan 70 duizend mensen het leven kostte. Een andere aardbeving kwam voor in 1797, waarbij 40 duizend mensen levend begraven werden. Quito werd toen verwoest.

De aardschokken in Ecuador zijn ook door het K.N.M.I. te De Bilt waargenomen. (A.N.P. 5 t/m 8-8)

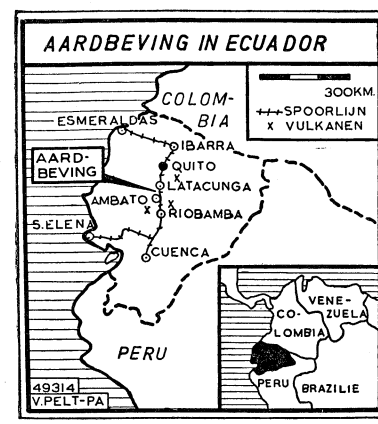

A. **Het Prijsverloop in Europa —**
Stijging (+) of daling (—) der prijzen in procenten

	1945	1946	1947	1948	Index Dec. '48. (Vóór de oorlog = 100)
BELGIE					
groothandelsprijzen	—	—	+ 12	+ 5	384
kosten levensonderhoud ..	—	—	+ 9	+ 9	383
DENEMARKEN					
groothandelsprijzen	— 7	+ 9	+ 9	+ 9	238
kosten levensonderhoud ..	0	+ 1	+ 3	+ 3	169
ENGELAND					
groothandelsprijzen	+ 1	+ 6	+ 13	+ 9	225
kosten levensonderhoud ..	+ 1	+ 0.5	+ 3	+ 5	142
FINLAND					
groothandelsprijzen	+ 93	+ 19	+ 39	+ 9	960
kosten levensonderhoud ..	+ 99	+ 16	+ 54	+ 11	805
FRANKRIJK					
groothandelsprijzen	+ 71	+ 80	+ 44	+ 62	1.917
kosten levensonderhoud ..	+ 62	+ 74	+ 57	+ 42	1.802
GRIEKENLAND					
kosten levensonderhoud ..	+ 1.781 (2)	+ 96	+ 49	+ 23	27.075
HONGARIJE					
groothandelsprijzen	—	—	+ 18 (3)	— 3	642
kosten levensonderhoud ..	—	—	+ 19	— 9	455
IERLAND					
groothandelsprijzen	0	+ 2	+ 11	+ 3	229
kosten levensonderhoud ..	+ 1	— 2	+ 5	+ 2	184
IJSLAND					
kosten levensonderhoud ..	+ 4	+ 7	+ 7	— 1	326
ITALIE					
groothandelsprijzen	—	+ 38 (3)	+ 50	+ 3	5.697
kosten levensonderhoud ..	—	+ 23 (3)	+ 44	0	4.917
NOORWEGEN					
groothandelsprijzen	— 6	+ 4	+ 3	+ 2	186
kosten levensonderhoud ..	+ 2	+ 3	— 2	0	157
NEDERLAND					
groothandelsprijzen	+ 31	+ 23	+ 5	+ 4	267
kosten levensonderhoud ..	+ 15 (4)	+ 11	+ 3	+ 6	214
OOSTENRIJK					
groothandelsprijzen	—	—	—	+ 20	357
kosten levensonderhoud ..	—	+ 44 (1)	+ 148	+ 22	370
POLEN					
kosten levensonderhoud ..	— 18 (5)	+ 46	— 2	— 2	13.000
PORTUGAL					
groothandelsprijzen	— 3	— 5	+ 4	+ 7	256
kosten levensonderhoud ..	+ 10	+ 6	— 1	+ 3	215
SPANJE					
groothandelsprijzen	+ 13	+ 23	+ 12	+ 5	324
kosten levensonderhoud ..	+ 18	+ 36	+ 10	+ 4	303
TSJECHO-SLOWAKIJE					
groothandelsprijzen	+ 36	+ 49	+ 2	+ 6	317
kosten levensonderhoud ..	+ 29	+ 48	— 7	+ 2	294
TURKIJE					
groothandelsprijzen	+ 1	— 2	+ 3	+ 6	469
kosten levensonderhoud ..	+ 3	— 3	— 1	+ 5	352
ZWEDEN					
groothandelsprijzen	— 3	+ 1	+ 7	+ 6	199
kosten levensonderhoud ..	0	+ 2	+ 7	0	156
ZWITSERLAND					
groothandelsprijzen	— 3	+ 2	+ 6	— 0.5	219
kosten levensonderhoud ..	— 0.5	+ 2	+ 5	+ 0.6	164

(1) In vergelijking met April 1945. (2) In vergel. m. Nov. '44. (3) In vergel. m. Jan. 1946. (4) In vergel. m. Juli 1944. (5) In vergel. m. Maart 1945.
(Vor. ber. 7412 A) (Verslag 1948-'49 Bank Intern. Betalingen)

Japan

B. **Wijziging bezettingsregiem —**
In een instructie aan de troepen verklaarde de geallieerde opperbevelhebber, MacArthur, op 8 Augustus, dat het karakter van de bezetting was veranderd van „het strenge regiem van een militaire bezetting" in „de vriendschappelijke leiding van de Japanners", teneinde het overnemen door de Japanse regering van meer verantwoordelijkheid bij het beheer van binnenlandse aangelegenheden te bespoedigen.
De noodzaak van uitgebreid toezicht op vele sociale, culturele en economische ontwikkelingen bestaat niet langer, aldus de verklaring.
MacArthur besloot zijn instructie met de woorden: „Japan is volledig gedemilitariseerd en zijn sociale en politieke hervorming voldoende gevorderd, om zijn regering meer verantwoordelijkheid te kunnen overlaten." (N.Y. Her. Trib. 9-8)

Sowjet-Unie

C. **Joego-Slavië niet langer bondgenoot —**
Blijkens een nota, waarvan de tekst op 12 Aug. door radio-Moskou werd uitgezonden beschouwt de Sowjet-Unie Joego-Slavië niet langer als bondgenoot. De Russische nota, de vierde in een reeks van scherpe brieven wederzijds, werd op 11 Aug. verzonden en is een antwoord op een Joego-Slavische nota van 2 Aug. Deze had hierin op haar beurt de verdediging verworpen van een Russisch memorandum van 19 Juli, waarin beweerd werd, dat Joego-Slavië in 1947 het met de Britse regering reeds eens was geworden over territoriale en economische eisen t.a.v. Oostenrijk. De nieuwe Russische nota beschuldigt Joego-Slavië van „lasterlijke verzinsels" tegen de Sowjet-Unie in het laatste Joego-Slavische memorandum aan Rusland, dat handelde over de vredesonderhandelingen voor Oostenrijk. Hieraan wordt toegevoegd, dat Rusland „niet langer kan opkomen voor de eisen van de Joego-Slavische regering in het bijzonder niet voor die, welke de Joego-Slavische regering zelf opgegeven heeft, hoewel ze dit voor het Joego-Slavische volk verbergt."
„Het is niet verwonderlijk, dat deze regering bezig is, de elementaire regels van de eigendom te schenden bij haar briefwisseling met een andere regering en dan, volgens de manier van de fascisten, hun lasterlijke beschuldigingen tegen de Sowjet-Unie te herhalen, daar zij de zijde van socialisme en democratie in de steek heeft gelaten om zich te scharen aan de zijde van vreemd kapitaal en reactie".
De nota voert verder aan, dat Joego-Slavië wat betreft zijn territoriale eisen van mening is veranderd, aangezien het geen toestemming kon verkrijgen van de Westelijke machten. Men herhaalt reeds vroeger gedane Russische beschuldigingen, als zou Joego-Slavië geheime onderhandelingen voeren met Britse vertegenwoordigers om afstand te doen van Sloweens Karinthië, achter de rug van de Sowjet-regering om.
„Hoewel de Sowjet-regering een bondgenoot was van Joego-Slavië, weet zij tot op heden niet, tot hoever men tot overeenstemming is gekomen", zo gaat de nota verder. „De Joego-Slavische regering blijft echter volhouden, dat er bij deze onderhandelingen niets geheim werd gehouden voor de Sowjet-Unie. Gedurende deze onderhandelingen is koehandel gedreven ten koste van de belangen der Slowenen in Karinthië en ten nadele van de Joego-Slavische nationale rechten".
Deze feiten brachten de Sowjet-regering tot de volgende slotsom:
1. De regering van Joego-Slavië heeft haar verplichtingen als bondgenoot van Rusland geschonden en zich gedragen als een vijand van de Sowjet-Unie.
2. De regering van Joego-Slavië, of althans de voornaamste leden van deze regering sluiten zich thans in steeds groter mate aan bij de imperialistische kringen en neemt deel aan hun blokvorming tegen de Sowjet-Unie.
3. De regering van de Sowjet-Unie beschouwt de regering van Joego-Slavië niet langer als haar bondgenoot en zal evenmin opkomen voor de Joego-Slavische eisen.
4. Wanneer de regering van Joego-Slavië een verenigd front met de imperialistische kringen verkiest boven een met de Sowjet-Unie, laten die kringen dan ook haar eisen ondersteunen.
De nota zegt tenslotte, dat de regering van Joego-Slavië twee jaar geleden een plan naar voren trachtte te brengen, waarbij Rusland de verantwoordelijkheid op zich zou nemen voor het afstand doen van de Joego-Slavische territoriale eisen. De regering van Joego-Slavië hield zich daarbij op een afstand, teneinde haar volk valselijk een gunstige indruk van zich te geven. In haar naïveteit nam zij daarbij aan, dat de Sowjet-Unie zich tot deze politieke chicanes zou vernederen.
(A.N.P. - Nwe R'damse Crt. 12-8)

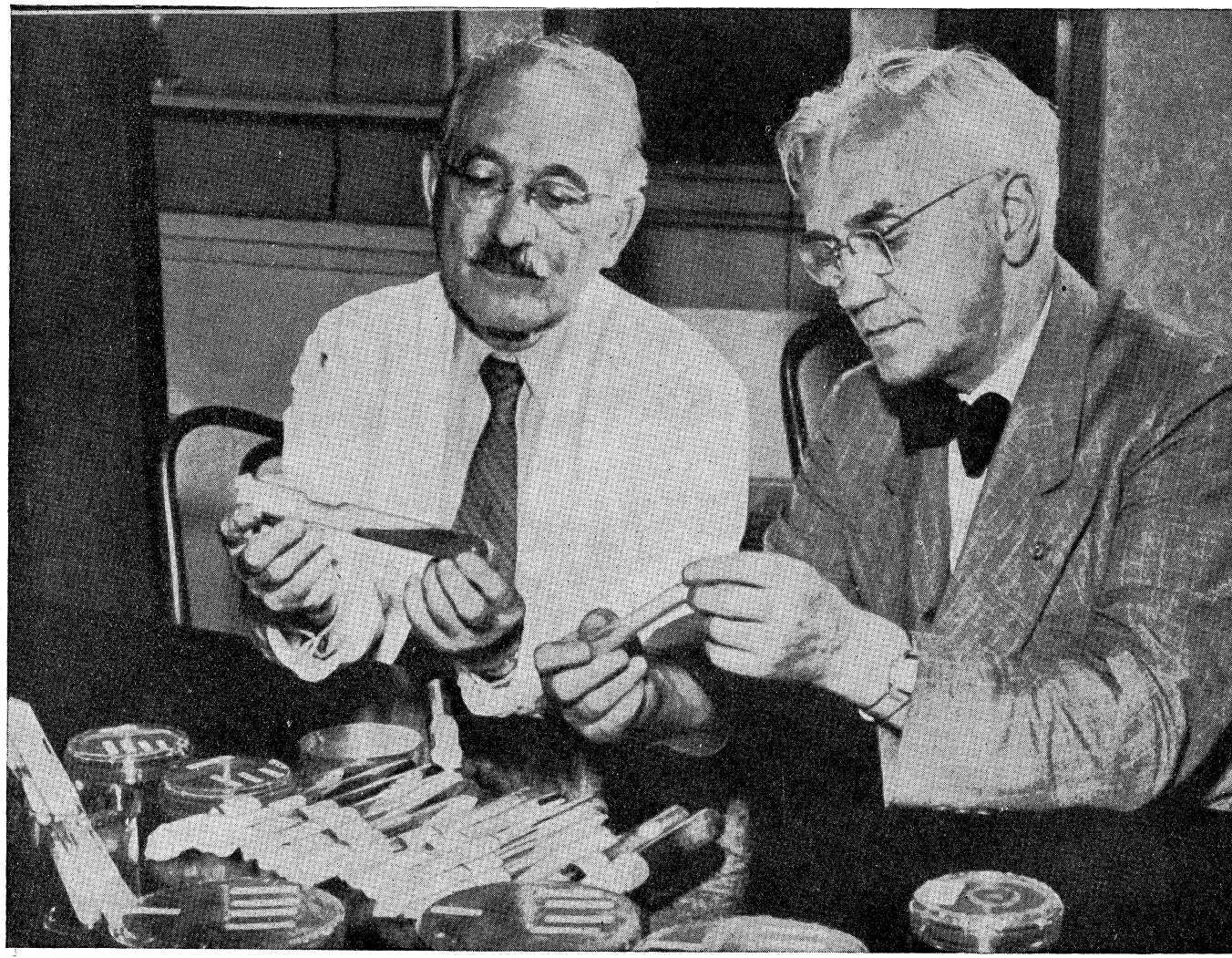

Twee geleerden die aan de mensheid grote diensten hebben bewezen zijn de Amerikaan dr. Selman A. Waksman (links), de ontdekker van streptomycine en nedmicine en de Engelsman Sir Alexander Fleming, ontdekker van de penicilline. (zie ook het artikel Antibiotica op pag. 6947 G). De photo werd genomen tijdens een recent bezoek van Sir Fleming aan Amerika. (Foto Ass. Press.)

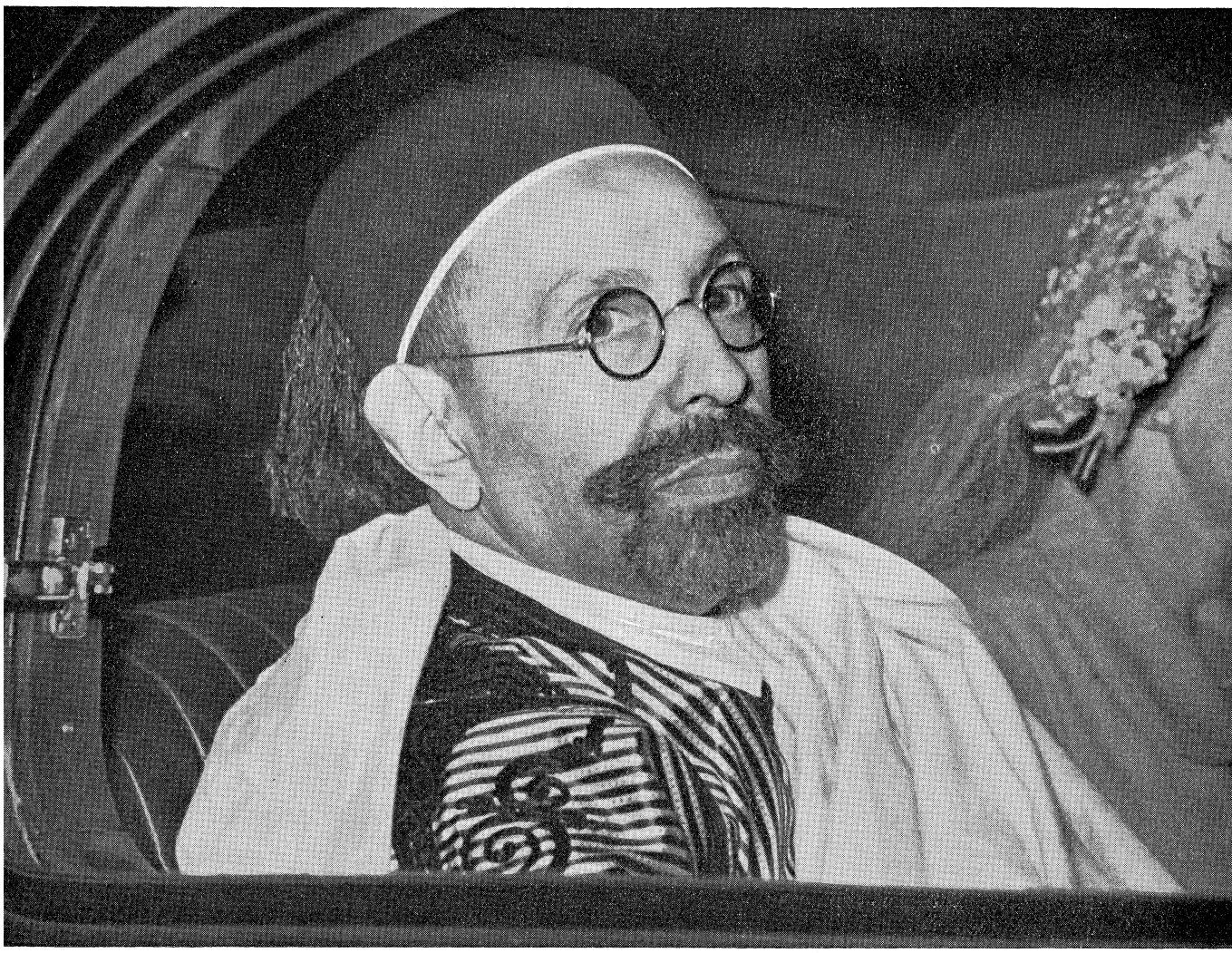

Emir Sr. Sayed Idriss El Senoessi (zie artikel pag. 8139), bracht in Juli op uitnodiging van de Britse regering een bezoek aan Engeland, ter bespreking van de status van Cyrenaica. (Foto Walco).

De verkiezingen in West-Duitsland

De belangstelling van de bevolking van West-Duitsland voor de verkiezingen voor de Bondsvergadering van Bonn, die op 14 Augustus j.l. werden gehouden, is veel groter geweest, dan men in het algemeen had verwacht: Het aantal stemgerechtigden bedroeg 31.179.422; hiervan hebben 24.490.752 of 78.5% hun stem uitgebracht. In Hamburg en Bremen nam ongeveer 85% van het electoraat deel aan de verkiezingen. In Beieren, waar de weersomstandigheden die dag zeer ongunstig waren, bleef het percentage beneden de 65. De partijverhoudingen, zoals die zich in de loop der jaren in de Länder hebben gevormd en die ook de grondslag hebben gevormd voor de parlementaire raad (constituante) van Bonn, zijn door deze verkiezingen niet essentieel gewijzigd. In het algemeen kan men zeggen dat er ten koste van de communisten een verschuiving naar rechts heeft plaats gehad, waarvan de (liberale) Freie Demokratische Partei (F.D.P.) en een aantal kleinere rechtse groeperingen hebben geprofiteerd. De Christlich Demokratische Union tezamen met de Christlich Soziale Union (C.D.U./C.S.U.) bleef de grootste partij, onmiddellijk gevolgd door de Sozialistische Partei Deutschland (S.P.D.). De basis van beide partijen is iets versmald. Opmerkelijk is de vooruitgang der F.D.P., die thans voor het eerst in alle Länder als één partij optrad: zij verdubbelde haar aanhang. Een verrassend succes behaalde voorts de nieuwe — voornamelijk in Noord-Duitsland optredende — Deutsche Partei. Opmerkelijk is voorts, dat het electoraat een grote reserve aan den dag gelegd heeft t.a.v. de extreem nationalistische groeperingen. Mogelijk werd hun door de scherpe aanvallen van de woordvoerde der grote partijen op de bezettingsautoriteiten de wind uit de zeilen genomen.

Verdeling der uitgebrachte stemmen:

	Stemmen
Christ. Democr.	7.357.579
Soc. Democr.	6.832.277
Vrije Dem.	2.788.653
Communisten	1.360.443
Beierse partij	986.606
Duitse partij	940.088
Centrum	727.343
Deutsche Rechtspartei (D.R.P.)	428.949
Wirtschaftliche Aufbauvereinigung (W.A.V.)	681.981
Onafhankelijken	1.134.466
Südschleswigsche Wählervereinigung	75.387
Rad. Soc. Vrijh.p.	217.267
Bremer Volksdemocr.	39.229
Democr. Volksp.	26.155
Andere partijen	21.910

Percentages stemmen en zetelverdeling:

	Stemmen percent. 1946-'48	Stemmen percent. 1949	Zetels Bondsparlem.
Christ. Dem.	37.7	30.1	139
Soc. Dem.	35	28.3	131
Vrije Dem.	9.4	11.4	52
Duitse partij	2.5	3.8	17
Beierse partij	—	4	17
Communisten	9.4	5.6	15
Wirtschaftliche Aufbauvereinigung	1.3	2.8	12
Centrum	3.5	3	10
Deutsche Rechtspartei	0.4	1.8	5
Onafhankel.	—	4.6	3
Südschleswigsche Wählervereinigung	0.5	0.3	7

Aan deze verkiezingen ging een felle propagandacampagne vooraf, waarin de

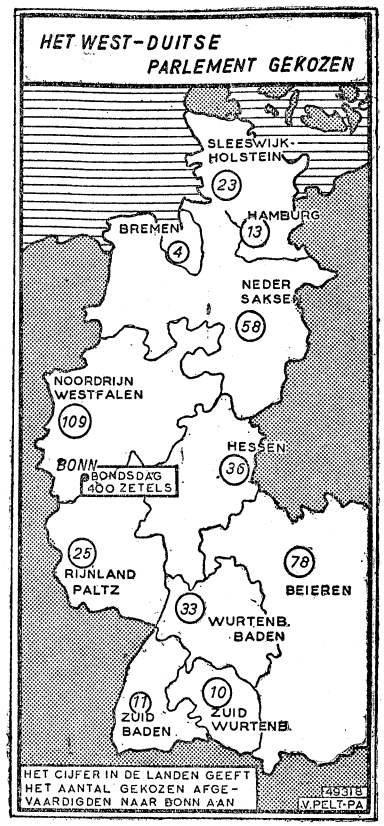

critiek op de bezetters steeds scherper vormen aannam. Schumacher noemde hun politiek anti-Europees. Vooral Engeland moest het, zelfs bij de Sociaal-Democraten, ontgelden. Adenauer (C.D.U.) verklaarde dat niet Frankrijk, maar Engeland „om redenen van concurrentie in feite Duitslands tegenstrever" is. Door te beweren, dat het alleen de Labour Party is, die op ontmanteling aandringt, trachtte hij zowel op de anti-Britse gevoelens van zijn toehoorders te speculeren als de Sociaal-Democraten, die immers nauwe relaties onderhouden met deze partij, te discrediteren. Op economisch gebied vormde vooral de controverse vrije of geleide economie inzet van de verkiezingen. De Christen-Democraten, zomede de Vrije Democraten zijn voorstanders van voortzetting der door de C.D.U.-man, prof. Erhard (hoofd van de Economische Raad) ingeluide sociale „Marktwirtschaft". Schumacher (S.P.D.) achtte deze politiek er voor verantwoordelijk dat W. Duitsland thans 1.3 millioen werklozen telt. Hij beschuldigde de C.D.U. („het grootste arbeidsbemiddelingsbureau van W. Duitsland") van vriendjespolitiek. Alle partijen hamerden op het aambeeld van het nationalisme, maar extreem-nationalistische geluiden liet de (aanvankelijk verboden maar kortelings weer toegelaten) „Deutsche Rechtspartei" horen, welker leider de voormalige majoor Helmuth Hillbrecht zelfs verklaarde, dat het programma van de nationaal-socialisten „nog zo slecht niet was".

Een duistere figuur is de leider van de Wirtschaftliche Aufbauvereinigung Loritz, die zich vooral richtte tot de vluchtelingen. „Twee jaar na mijn „Regierungsantritt" zal er geen woningnood meer zijn. Ik zal in de omgeving van München en Neurenberg industriesteden bouwen voor 2 à 3 honderdduizend inwoners en de belastingen tot een minimum verlagen", aldus Loritz.

De reactie in het buitenland op de verkiezingsuitslag was verschillend.

Het Amerikaanse State Department drukte in een officiële verklaring zijn tevredenheid uit over de uitslag van de verkiezingen in W.-Duitsland, zijnde „een overwinning voor de gematigde groepen", die de communisten in West-Duitsland achteruitzetten tot een „splinterpartij". Het State Department prees voorts de tegenstand der kiezers tegen „aanvallen der uiterste fracties van rechts en links". Het beschouwt de uitslag als „een bewijs van het herstel van de normale democratische gang van zaken na een onderbreking van 16 jaar".

In Londen is men niet zo gerust over de verkiezingsuitslag. De Times schreef, dat gevreesd moet worden, dat de anti-Britse campagne vóór de verkiezingen, niet van bovenaf is geïnstigeerd, maar dat de politici integendeel hun anti-Britse uitlatingen hebben moeten ventileren omdat een grote massa van het electoraat deze ongunstige critiek wilde horen.

Evenmin is de Times erg gerust over een verzekering van Adenauer, dat het buitenland zich niet bezorgd behoeft te maken over nationalisme bij de Duitsers. Er zijn bij elkaar heel wat nationalistische stemmen uitgebracht, schrijft de Times en Adenauer zal, om met deze partijen samen te kunnen werken, de nodige concessies aan de nationalistische tendenzen moeten doen. De Times gelooft, dat nationalisme het eerste punt in het politieke leven van het nieuwe Duitsland is, en vrijheid van bedrijfsleven het tweede punt. Het blad uit daarom zijn teleurstelling, dat op grond van deze verkiezingen een extremistische tendens in het nieuwe Duitse regeringsbeleid waarschijnlijker zal zijn dan een gematigde politiek. De Daily Herald, het blad der Labour Party, zegt hetzelfde scherper en waarschuwt reeds, dat afdrijven in rechts-extreme richting noodzakelijkerwijs links-extremisme in de hand zal werken, of anders opnieuw een weg zal banen voor een Hitler.

Gezien het feit, dat Adenauer, zoal niet anti-Brits, dan toch meer Frans is georiënteerd valt in de Britse stemmen ook een zekere vrees te beluisteren, dat een

(Vervolg zie pag. 8273)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

14 Augustus (Zondag)

Duitsland — In West-Duitsland worden verkiezingen voor de Bonds-dag gehouden. De uitslag vertoont een verschuiving naar rechts.
Spanje — In een interview met het Portugese blad „Diaro de Noticias" verklaart Franco, dat Spanje in het Atlantische Oceaan-, het Middellandse Zeegebied en op het Iberische schiereiland wil samenwerken met alle landen „die zijn souvereiniteit eerbiedigen".
Syrië — Nieuwe staatsgreep: President Hoesni Zaim en premier Moushin El Barazi door een krijgsraad berecht en als „dictators" geëxecuteerd.
Tsjecho-Slowakije — Mgr. Lazik en mgr. Pobozny te Trnava (Slowakije) tot bisschop gewijd. Zij waren door het Vaticaan benoemd zonder kennisgeving aan de Tsjechische regering.

15 Augustus (Maandag)

China — Communistische troepen veroveren Nankang (195 mijl ten N.O. van Kanton).
Frankrijk — Churchill geïnstalleerd als ereburger van Straatsburg.
Nederland — Friese federalistische beweging opgericht.
— Mgr. J. P. Huibers, bisschop van Haarlem herdenkt zijn vijftig-jarig priesterschap. H.M. de Koningin benoemt hem tot Commandeur in de orde van de Nederlandse Leeuw.
— Dr. Moham Sinka Metha, buitengewoon gevolmachtigd ambassadeur van India overhandigt ten paleize te Amsterdam aan H.M. de Koningin zijn geloofsbrieven.
— Majoor Flinterman brengt met een Gloster Meteor het Nederlandse hoogterecord op 47.800 voet (14 km 579 m.). Het oude record stond op naam van luitenant Th. H. Leegstra, nl. 11.354 m. „op 11 Maart 1938 met een Fokker D-21".
Sowjet-Unie — Stalin ontvangt de Amerikaanse ambassadeur Alan Kirk.
Syrië — Kolonel Hinnawi draagt het bestuur aan de nieuw gevormde regering van Hasjem Atassi Pasja over.

16 Augustus (Dinsdag)

België — Het kabinet legt voor de Kamer een regeringsverklaring af. Voor 't eerst sedert 119 jaar eerst in het Nederlands en daarna in het Frans.
China — Communistische troepen bezetten de havenstad Foetsjou aan de Oostkust tegenover Formosa.
Frankrijk — Als opvolger van de onlangs overleden aartsbisschop van Parijs mgr. Suhard, wordt benoemd mgr. Mauritius Feltin. Mgr. Feltin werd in 1883 te Delle geboren, in 1909 tot priester en in 1928 tot bisschop gewijd.
Griekenland — De (communistische) radio „Vrij Griekenland" bericht, dat Joego-Slavische troepen een aanval hebben gedaan op guerilla-troepen in het Vitrigebergte.
Internationaal — De Belgische minister van Buitenlandse Zaken, Paul van Zeeland, benoemd tot voorzitter van de Raad voor Europese economische samenwerking (O.E.E.C.), als opvolger van Spaak.
Nederland — Ir. G. C. Bouwmeester oud-rijksbouwmeester en voorzitter van Monumentenzorg, op 69-jarige leeftijd overleden.
— In de Tweede Kamer wordt een brief van Minister Van Maarseveen voorgelezen over de militaire situatie in Indonesië. Debat over nota van 3 Aug.
— De centrale commissie Nazorg politieke delinquenten wordt opgeheven.
Sowjet-Unie — De vroegere Russische gezant te Belgrado, Lavrentiew, wordt benoemd tot plaatsvervangend minister van Buitenlandse Zaken.
Ver. Staten — MacArthur wijst een verzoek van het Congres om persoonlijk rapport te komen uitbrengen over zijn beleid in Japan, af.
— Margaret Mitchell, schrijfster van „Gone with the wind", aan de gevolgen van een auto-ongeluk overleden. Zij werd in 1906 te Atlanta geboren.

17 Augustus (Woensdag)

België — Met 125 van de 190 uitgebrachte stemmen spreekt de Kamer haar vertrouwen uit in het nieuwe kabinet. Tegen stemden socialisten en communisten. De regeringsverklaring kondigde o.m. bezuinigingen aan.
China — De nationalistische regering heeft bij de Britse ambassade geprotesteerd tegen „vijandelijke acties van Britse oorlogsschepen bij de mond van de Jangtse".
Egypte — De liberale minister van Justitie, Ahmed Khasjaba Pasja, treedt af wegens meningsverschil over de buitenlandse politiek. Hij wordt opgevolgd door de liberaal Ahmed Alloeba Bey.
Indo-China — Nieuw Frans offensief.
Indonesië — Bij gelegenheid van de vierde „Onafhankelijkheidsdag" van de Republiek demonstreren 50.000 Indonesiërs voor het gebouw van de Indonesische delegatie te Batavia. Openbare demonstraties waren door de Ned. autoriteiten in Indonesië verboden.
— Het republikeinse persbureau Antara heropent zijn kantoren te Batavia.
Joego-Slavië — Een bericht als zouden Griekse guerilla-strijders bij de stad Vitsi door Joego-Slavische troepen zijn aangevallen, wordt door de regering ontkend.
Tsjecho-Slowakije — Mgr. Beran protesteert bij de regering tegen het hem opgelegde huisarrest.
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden neemt een resolutie aan, waarbij aan de E.C.A. tot 15 September tijdelijke bevoegdheid wordt verleend tot het doen van uitgaven.

18 Augustus (Donderdag)

Engeland — Koning Abdoellah arriveert te Londen voor een 10-daags bezoek.
België — De Senaat spreekt met 99 tegen 51 stemmen zijn vertrouwen in de regering-Eyskens uit.
Griekenland — De Joegoslavische gezant heeft een onderhoud met de Griekse secretaris-generaal van Buitenlandse Zaken. Het zou in de bedoeling liggen het normale diplomatieke verkeer tussen beide landen te hervatten.
Internationaal — Winston Churchill stelt op de vergadering van de Europese Assemblée voor, in December of Januari een buitengewone zitting van de Raad te houden. Hij sprak hierbij de hoop uit, dat een Duitse delegatie hierbij tegenwoordig zou zijn: „Europa kan niets buiten de hulp en macht van Duitsland".
Nederland — In een communiqué van het secretariaat van de R.T.C. wordt gezegd, dat de opening van de Ronde-Tafel-conferentie zal plaats hebben op 23 Augustus.
— Met toestemming van Minister Spitzen zullen de Spoorwegen met ingang van 1 September de abonnementstarieven weer met 15 pct. verhogen. (1 Jan. '48 werden zij met 15 pct. verlaagd).
— Het gebruik van de automatische piloot — zowel hydraulische als electrische — wordt door de K.L.M. tijdelijk stopgezet, om een onderzoek naar mogelijke storingen mogelijk te maken.
Ver. Staten — Een expeditie van Admiraal Byrd naar de Zuidpool wordt — wegens bezuiniging bij de vloot — voor onbepaalde tijd uitgesteld.
— Het Huis van Afgevaardigden besluit het program voor militaire hulp aan West-Europa te halveren en bovendien het op 30 Juni 1950 te doen eindigen.

19 Augustus (Vrijdag)

China — Peiping wordt hoofdstad van het communistische China. De naam wordt weer veranderd in Peking.
Duitsland — Tienduizend arbeiders van de ijzer- en staalfabriek „Herman Göring Werke" bij Brunswijk, protesteren tegen de voorgenomen ontmanteling.
— Schumacher vraagt telegrafisch onmiddellijke stopzetting van de ontmanteling der August Thyssen Hütte (Duisburg), de grootste en modernste staalfabrieken van Europa.
Engeland — Na de Ronde Tafel-conferentie zal Engeland de Republiek Indonesia erkennen. Als de hangende kwesties geregeld zijn, zal Engeland in rechtstreekse diplomatieke betrekking treden met de Republiek. De Britten zijn „voornemens de algehele souvereiniteit van de Nederlandse Kroon over Indonesië te erkennen."
— Britse ambtenaren te Washington ontkennen, dat Engeland gedwongen zou zijn, zelfs nog voor de „dollarbesprekingen", die op 6 Sept. beginnen, het pond te devalueren.
Frankrijk — Zuid-Frankrijk wordt geteisterd door uitgestrekte bosbranden. Ongeveer 226.800 acres bosgrond zijn reeds door het vuur verwoest.
Finland — In verband met grote stakingen wordt het leger in „alarmtoestand" gebracht.
Nederland — Dr. L. J. M. Beel is benoemd tot buitengewoon hoogleraar in het bestuursrecht aan de R.K. Universiteit van Nijmegen.
Syrië — De nieuwe premier verklaart, dat de bestrijding van het communisme een van de voornaamste taken van de regering is.

20 Augustus (Zaterdag)

Chili — Oorlogsschepen worden gezonden naar gebieden die bedreigd worden „door een communistische revolutionnaire beweging". In vijf provincies is de staat van beleg afgekondigd.
Italië — Albanees gezantschap ingesteld.
Nederland — Conferentie van de Belgische minister van Buitenlandse Zaken Van Zeeland met minister Stikker.
Sowjet-Unie — Een op 18 Aug. aan Tito gezonden nota wordt gepubliceerd. Hierin wordt verantwoording geëist voor de „onmenselijke gevangenschap en martelingen, die gearresteerde Sowjet-burgers in Joego-Slavië moeten ondergaan." „Wanneer geen voldoening wordt gegeven, dan zal de Russische regering naar doeltreffender maatregelen grijpen om deze Russische burgers te beschermen en de aanmatigende Joego-Slavische leiders tot de orde te roepen."
Ver. Staten — Pres. Truman aanvaardt het ontslag van Dr. H. B. Baruch als ambassadeur in Den Haag.
West-Indië — In Suriname wordt de binnenlandse handel in goud vrijgegeven.

(Vervolg van pag. 8271)
Frans-Duitse samenwerking (waarvan overigens vooralsnog geen sprake is) Engelands invloed in Europa, met name op economisch gebied, zal verzwakken. The New Statesman and Nation schreef zelfs: „Er bestaat een ernstig gevaar, dat wij, als onze politiek zo insulair blijft als zij de laatste 6 maanden is geweest, van het Europese toneel worden gedrongen."
In Frankrijk heeft de uitslag, die min of meer als een overwinning van het federalisme wordt beschouwd, voldoening gewekt. Intussen hoopt de Monde, dat een coalitie tot stand zal komen tussen Christen-Democraten en Sociaal-Democraten (waarvoor nog geen enkele aanwijzing bestaat, integendeel), daar een coalitie van Christen-Democraten en liberalen, door toevoeging van nog een rechtse partij te zeer rechts zou moeten koersen.

BIOGRAFIE

KONRAD ADENAUER EN KURT SCHUMACHER

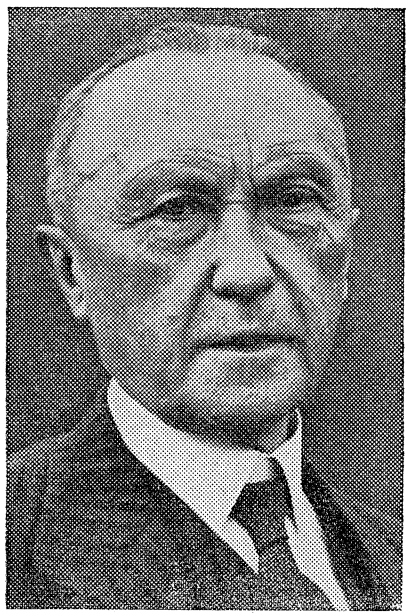

Konrad Adenauer werd op 5 Januari 1876 in een eenvoudig Keuls gezin geboren. Hij bezocht het Gymnasium en studeerde rechten en economie aan de universiteiten van Bonn, München en Freiburg. Hij was enige jaren verbonden aan de rechtbank te Keulen en legde zich tevens toe op het notarisambt. In 1906 werd hij door de (Katholieke) Centrum-fractie in de gemeenteraad van Keulen aangewezen als wethouder. In 1910 werd hij eerste wethouder (loco-burgemeester), om in 1917 benoemd te worden tot burgemeester. Keulen dankt mede aan zijn initiatief en doorzettingsvermogen haar universiteit (1919), stadion (het eerste in Duitsland), de „Kölner Messe", een reeks goedkope woningen, nieuwe bruggen, een nieuwe haven (Köln-Niehl) en de „longen van Keulen", een 35 km. lange bomengordel. Hij toonde in de eerste jaren na Wereldoorlog I duidelijk pro-Franse neigingen en koesterde enige tijd de wens om van Keulen de hoofdstad te maken van een onafhankelijk Rijnland.
Behalve burgemeester was hij lid van het hoofdbestuur van het Centrum en Rijksdagafgevaardigde (1917—1933) en voorzitter van de Pruisische Staatsraad (1920—1933). Voorts was hij enige malen candidaat voor het ambt van Rijkskanselier.
Sedert 1933 leefde hij als ambteloos burger in Rhöndorf-Honnef. In Juli 1944 werd hij in verband met de mislukte aanslag op Adolf Hitler gearresteerd en twee maanden vastgehouden.

*

Na Duitslands capitulatie (Mei 1945) werd hij door de Amerikaanse militaire autoriteiten wederom aangesteld tot burgemeester van Keulen, maar reeds in October d.a.v. door de Engelsen, wegens „onvoldoende energie en initiatief", ontslagen. Hem werd zelfs de verdere toegang tot de stad Keulen ontzegd. Zo legden de Engelsen in zekere zin de grondslag voor zijn naoorlogse carrière in de nationale politiek. Hij was mede-oprichter van de (zowel progressieve als conservatieve Katholieken en Protestanten omvattende) Christlich-Demokratische Union (C.D.U.) van het Rijnland. In Maart 1946 werd hij voorzitter van deze partij en (in October 1946) fractieleider in de Landdag van Noord-Rijnland-Westfalen. Sedert Februari 1947 is hij tevens bestuurslid van de werkgemeenschap van de C.D.U. en de met deze partij verwante Christlich-Soziale Union (C.S.U.).
Hij presideerde de parlementaire raad (constituante) die op 1 September 1948 te Bonn bijeenkwam en een grondwet opstelde voor een W.-Duitse Bondsstaat.
Adenauer wordt beschouwd als een der meest hardnekkige verdedigers van de federalistische idee. Hij is zeer conservatief en tegenstander van nationalisatie van de industrie.
Hij is tweemaal gehuwd geweest en heeft 5 kinderen: 2 dochters en 3 zonen.
Het zou onjuist zijn, zo schreef de Engelse „Observer" Adenauers geploegde, lichtelijk sardonische trekken te houden voor het gelaat van het nieuwe Duitsland. Hij is geen representant van het komende, nog raadselachtige Duitsland van de generatie van nà Hitler, maar van het oude Duitsland van vóór Hitler, van zijn herlevende deugden en van zijn beperktheden.
Niettemin is het mogelijk, dat deze oude man van 73 jaar de eerstkomende vijftig jaar der Europese geschiedenis zal beïnvloeden.

*

Kurt Schumacher werd in 1895 te Kulm in West-Pruisen geboren. Hij studeerde rechten in Leipzig, Halle en Berlijn en promoveerde te Münster in de staatswetenschappen. In Wereldoorlog I werd hij zo ernstig gewond, dat zijn rechterarm moest worden geamputeerd.
Na deze oorlog was hij werkzaam als redacteur van de „Schwäbische Tagwacht" te Stuttgart. Intussen was hij lid geworden van de sociaal-democratische partij, waarvoor hij in 1924 zitting nam in de Würtembergse Landdag (tot 1931) en in de Rijksdag.
Hij trachtte met een aantal andere jonge sociaal-democraten als Mierendorf, Haubach en Leber nieuw leven te brengen in de Duitse arbeidersbeweging, een „IJzeren Front" te vormen tegen het opkomend totalitarisme. Hun pogingen faalden. Hun symbool, drie vertikale pijlen, werd door verschillende andere Europese socialistische partijen overgenomen.

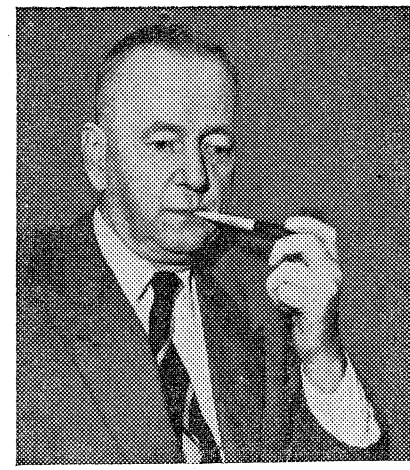

Toen Hitler aan de macht kwam, week Schumacher c.s. niet uit naar het buitenland, zoals zovelen hadden gedaan. Prompt werd hij gearresteerd ('33). Ook in het concentratiekamp weigerde hij te capituleren voor de Nazi's, die hem trachtten over te halen zich bij hen aan te sluiten; hij ging zelfs in hongerstaking, een feit, dat ook buiten het kamp bekend werd. Ook zijn hierboven genoemde vrienden werden gearresteerd. Mierendorf, in 1939 vrijgelaten, werd bij een luchtaanval gedood. Haubach en Leber namen na hun vrijlating deel aan het complot tegen Hitler en werden na de mislukte aanslag van Juni 1944 opgehangen. Schumacher, die in Maart 1943 eveneens was vrijgelaten, had zich, geschaduwd als hij werd, geheel van dit complot afzijdig gehouden; niettemin werd hij wederom gearresteerd.

*

Na Duitslands capitulatie trad hij met Grotewohl op als leider van de S.P.D.: Grotewohl in de Russische zone, Schumacher in het Westen. Hij verzette zich tegen de fusie met de communisten, die hij „rotlackierte Nazi's" pleegt te noemen; niettemin werd deze fusie, althans wat de Russische zone betreft, een feit. Schumacher slaagde er in van de socialistische partij, die nog slechts rudimentair aanwezig was, een sterke politieke beweging te maken — niet-Marxistisch, meer georiënteerd op de Engelse Labour Party, op welker uitnodiging hij (als eerste Duitse politieke leider na de oorlog) in 1946 een bezoek aan Engeland bracht. Hij wierp zich op als de verdediger van de rechten van het individu: „De arbeiders mogen hiervan nooit afstand doen. Men strijdt wel voor sociale voordelen, maar slechts voor de grote idee der vrijheid is men bereid te sterven." Hij kwam op voor „gelijke verdeling" van de offers door de nederlaag aan het Duitse volk opgelegd en bestreed de „Morgenthau-politiek" der bezetters. Van Schumacher is ook de uitspraak: „de geallieerden dragen na de totale overwinning ook de totale verantwoordelijkheid". In zijn critiek op de bezetters (eerst voornamelijk op de Russen, maar naarmate de tijd verstreek, ook op de Westelijke geallieerden) legde hij zich weinig beperkingen op, en gaf hij in zekere zin het voorbeeld dat door de leiders van andere partijen steeds meer werd nagevolgd.
Tegenover het federalistische standpunt, zoals dat verdedigd wordt door de Christen-Democraat Adenauer, vertegenwoordigt Schumacher het centralistische.

Tweede Kamer - Laatste debat vóór R.T.C. —

Op 16 Augustus kwam de Tweede Kamer, met onderbreking van het zomerreces, bijeen, om een begin te maken met de beraadslagingen over de nota van minister Van Maarseveen, gedateerd 3 Augustus, betreffende de resultaten van de preliminaire conferentie te Batavia.

Bij de opening van de zitting deed de voorzitter allereerst voorlezing van een brief van de minister van Overzeese Gebiedsdelen, waarin deze een voorlopig overzicht gaf van de uitvoering van het „cease fire".

Het overzicht beperkte zich tot de naleving van de order op Java (van kracht geworden op 11 Augustus), daar de order op Sumatra eerst op 15 Augustus van kracht werd en de resultaten dus nog afgewacht moeten worden. In deze brief werd melding gemaakt van ongeregeldheden en operaties van de T.N.I. in strijd met het „staakt het vuren", n.l. in Surabaja, Modjokerto, de Sidohardjodelta en Solo.

Deze bestandsschendingen, aldus de minister, ontlenen een ernstig karakter aan het feit, dat zij eensdeels zijn gericht tegen een vreedzame bevolking, anderzijds een plan ontvouwen om opzettelijk de militaire situatie ten nadele van de Nederlandse troepen te wijzigen.

Als lichtzijde mag gewezen worden op het feit, dat na het „cease fire" bij bovenbedoelde incidenten in Surabaja, Modjokerto en Solo geen slachtoffers zijn gevallen en voorzover bekend, ook geen schot gelost is.

Het spreekt echter van zelf, dat de Nederlandse regering in de schendingen niet berust. De aangelegenheden zijn ter kennis gebracht van de U.N.C.I.

De Nederlandse regering heeft bovendien aan de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon verzocht zich te wenden tot de republikeinse regering om uiting te geven aan de gevoelens van teleurstelling van de Nederlandse regering over de te harer kennis gekomen feiten en om namens haar de republikeinse regering te verzoeken met bekwame spoed aan de Hoge Vertegenwoordiger voornoemd te willen mededelen, welke maatregelen zij genomen heeft om de invrijheidstelling van de ontvoerde dessahoofden en schrijvers te bewerkstelligen, om herhaling van het gebeurde in Surabaja, Modjokerto en de Sidohardjo-delta te voorkomen en om de schuldigen te straffen.

Voor het overige beschikt de regering over gegevens, die er op wijzen, dat men van republikeinse zijde ernstig naar verwezenlijking van het „cease fire" streeft. Eerst na verloop van enige tijd zal het mogelijk zijn zich een volledig beeld van de uitwerking daarvan te vormen.

*

Nadat de vergadering enige tijd was geschorst, ging men op voorstel van de voorzitter over tot bespreking van de nota van minister Van Maarseveen van 3 Augustus. Tevoren had mr. Burger (P.v.d.A.) verklaard, dat zijn fractie het niet opportuun achtte, aan de vooravond van de Ronde-Tafel-conferentie een dergelijke discussie te houden.

Door velen werd dit debat enigszins met zorg tegemoet gezien, daar men vreesde dat de sfeer voor de Ronde-Tafel-conferentie er door vertroebeld zou worden. Bovendien liepen er al enige maanden geruchten, dat prof. Romme er toe neeg een kabinetscrisis teweeg te brengen. Achteraf was men het er in het algemeen over eens, dat dit debat nuttig is geweest. Een groot aantal Indonesische gedelegeerden ter R.T.C. volgden althans de eerste dag het debat.

Eerste spreker bij deze discussie was de heer Schouten (A.R.), die vervroegde overdracht van de souvereiniteit, zoals deze thans in het voornemen ligt, een belangrijke en diepingrijpende afwijking van de grondwet achtte.

Onjuist achtte de heer Schouten het voorts, dat de regering was accoord gegaan met punt III van het memorandum betreffende de R.T.C., waarin is bepaald, dat de U.N.C.I. aan deze R.T.C. zal deelnemen „overeenkomstig de voorwaarden en richtlijnen, zoals deze door de Veiligheidsraad zijn vastgesteld".

Sprekende over Nieuw-Guinea zeide hij, dat dit gebied noch aan Oost-Indonesië, noch aan de Ver. Staten van Indonesië behoort. „Indonesiërs, die dit zouden bepleiten, verdedigen daarmede een kolonialisme voor zichzelf, dat zij op andere punten verwerpen".

Hij hoopte ten slotte, dat de minister zal vasthouden aan de gedachte, dat het staken van het vuren in belangrijke mate zal moeten zijn geschied, alvorens de R.T.C. kan beginnen.

De heer Welter (K.N.P.) zeide, dat de federalen zich door ons verraden hadden gevoeld en zich op een gegeven ogenblik van ons hadden afgekeerd. „Dat was een noodlottige gebeurtenis". De Renville-overeenkomst achtte de heer Welter geen rechtsgeldig accoord, omdat van republikeinse zijde onaanvaardbare reserves waren gemaakt.

De heer Welter had weinig vertrouwen in de toekomst. „De republiek heeft zich tot nu toe aan geen enkel accoord gehouden en het is de vraag of zij dat nu zal doen". Financieel en economisch zijn de aspecten catastrofaal. Met de heer Schouten wilde hij de hoop uitspreken, dat de regering op de komende R.T.C. Nieuw-Guinea voor de Kroon der Nederlanden zal weten te behouden.

De heer Oud (V.V.D.) vroeg de regering nadrukkelijk — in het bijzonder met het oog op de komende R.T.C. — in fundamentele zaken niet af te wijken zonder overleg met de Kamers. De regering zal, ook ter R.T.C. moeten blijven binnen de eenmaal getrokken beleidslijnen. Van belang noemde mr. Oud in dit opzicht in de eerste plaats, dat de regering tot het beginnen van de R.T.C. slechts bereid moet zijn, wanneer het staken van het vuren in belangrijke mate is verwezenlijkt.

Ook bracht de heer Oud de vertegenwoordiging van de niet onder de republiek en de B.F.O. vallende gebieden ter sprake. „De regering noemt het onjuist, dat het republikeinse gezag ook buiten Djokja zou zijn hersteld. Maar dan kan de republiek ook geen gebieden buiten deze residentie vertegenwoordigen".

„Overdracht van de souvereiniteit t.z.t. zal slechts mogen geschieden, wanneer op democratische wijze het zelfbeschikkingsrecht is toegepast. Dit zal niet aan de Indonesiërs mogen worden overgelaten".

Mr. Oud betoogde voorts, dat nimmer sprake zal kunnen zijn van het sluiten van een volkenrechtelijk verdrag tussen Nederland en Indonesië, hetgeen hij ook in strijd zou achten met de geest van artikel 211 van de Grondwet. De regering zal op de R.T.C. moeten vasthouden aan de reële positie van de Kroon, zoals de grondwet die wil.

Richtlijn zal ook moeten zijn, dat Nederlands en buitenlands kapitaal voor de ontginning van de rijkdommen van Indonesië nog even nodig zal zijn als in het „koloniale" tijdperk. Wat Nieuw-Guinea betreft was mr. Oud van mening, dat dit òf in staat is zijn eigen lot te bepalen, òf niet. Is het dat niet, dan zal het onder Nederland moeten blijven, tot het daar wèl toe in staat is.

De heer De Groot (C.P.N.) noemde de U.N.C.I. „de organisator van de burgeroorlog in Indonesië". „Sukarno en trawanten krijgen van de U.N.C.I. de wapenen, om hun (meer linkse) tegenstanders te elimineren". In een succes van de R.T.C. geloofde hij niet. Of een gouv.-generaal of Hatta in Indonesië aan het hoofd zal staan, maakt z.i. trouwens geen verschil. Ook Hatta steunt op „de klasse van de feodale uitzuigers".

De tweede spreker van de A.R.-fractie was prof. Gerbrandy, die van mening was, dat wij thans staan voor het „ongrondwettig abandonnement" van Indonesië. „Minister Van Maarseveen betreedt de weg der revolutie, omdat hij niet vasthoudt aan de grondwet, welke de hoeksteen moest zijn van ons staatsgebouw". Nederland is geworden het land, waar „dat afschuwelijke instituut, dat Veiligheidsraad heet" zijn vuile voeten aan afveegt. Hij verklaarde met groot genoegen naar de rede van mr. Oud te hebben geluisterd, maar z.i. had deze nog niet nadrukkelijk genoeg gezegd, dat aan de door hem genoemde voorwaarden onvoorwaardelijk moest worden vastgehouden.

Prof. Romme (K.V.P.) die bij de voortzetting van het debat op 17 Augustus aan het woord kwam, achtte het een conditio sine qua non, dat de parlementaire leden van het „College van negen mannen", een volkomen zelfstandige positie op de aanstaande conferentie zullen innemen.

In het vervolg van zijn rede zeide prof. Romme, dat ieder zal instemmen met het door de regering gestelde einddoel, verwezenlijking van hoofdstuk XIV der grondwet. Spr.'s instemming hiermede is niet legalistisch maar gebaseerd op de overtuiging, dat daarmede de parallelle belangen van Indonesië en Nederland het meest gediend zijn.

De politiek, op 17 Mei ingeluid, is zowel door de heer Schermerhorn als door de heer Schouten een „waagstuk" genoemd, zij het met verschillende waardering. Het was inderdaad een waagstuk en het is de vraag of de regering zich het bereiken van het einddoel er niet mee heeft bemoeilijkt.

Voor handhaving van orde en rust kunnen strijdkrachten alleen nooit voldoende zijn; actieve medewerking van de bevolking is nodig, wat weer afhangt van het vertrouwen der bevolking in de doeltreffendheid der genomen maatregelen.

Hiertoe nu was de gevolgde politiek niet geheel geschikt; spr. voegt hieraan toe, dat elke andere politiek ook een „waagstuk" zou zijn geweest.

Velen zullen de vraag hebben gesteld of dit kabinet nu de gelegenheid moest krijgen de ingeslagen weg geheel af te leggen. Men zal moeten beseffen de onherroepelijkheid van het feit van het inslaan van die weg. Wat de houding van de regering ten opzichte van de Kamer betreft, wil spr. niet verhelen, dat de volksvertegenwoordiging er consequenties aan had kunnen verbinden als het alleen om zuiver binnenlandse belangen te doen was geweest. Maar in deze kwestie zijn er ook andere belangen, die helaas door velen op ruwe wijze worden onderschat.

Op het ogenblik moeten wij allen zeggen: „Right or wrong these countries".

Ons beweegt, aldus spr., de zucht om Nederland en Indonesië een rol te doen spelen in de opbouw van de noodzakelijke verbindingen tussen Oost en West. Als eerste doel heeft Nederland zich gesteld de vrijheid en onafhankelijkheid van Indonesië. Dit station is bijna bereikt. Men zal nu moeten proberen dat station veilig binnen te rijden.

Maar wil de vrijheid van Indonesië niet een leuze blijven en wil de vrijheid voor ons niet meer en meer een leuze worden, dan zullen zij en wij in een wereld, die met de dag meer het formaat vormt, waarin de politiek speelt — wij kunnen ons deze waarheid niet genoeg realiseren —, op zijn minst een middelgrote mogendheid moeten vormen, die gezamenlijk over datgene beschikt, wat ons, niet overmatig, maar wel voldoende, sterk maakt om in de wereldpolitiek geen satelliet te worden, een wezenlijk zelfstandige gemeenschap te zijn.

De Indonesische volken haken naar dezelfde vrijheid, die ons zo lief is. Wij moeten de kans grijpen om Oost en West niet uit elkaar te laten groeien, maar om een dwarsverbinding aan te brengen. Nu de R.T.C., waarnaar zo lang is verlangd, voor de deur staat, mag men haar welslagen niet in de weg staan.

Prof. Schermerhorn (P.v.d.A.) achtte het noodzakelijk nog eens op de voorgrond te stellen, dat de Indonesische kwestie nu eenmaal geen zuiver binnenlandse aangelegenheid is. Daarom kan de parlementaire behandeling van deze kwestie niet dezelfde zijn als die van problemen van binnenlandse aard. Onder deze reserve wil hij thans aan dit debat deelnemen.

De regering is een nieuwe weg ingeslagen, die absoluut nodig was. Vrijwillige samenwerking verdraagt trouwens geen jarenlange oorlogstoestand.

Spreker vreesde, dat de aandacht van velen zich te zeer op Nieuw-Guinea concentreert, maar het Nederlandse belang ligt, aldus spr., bij de samenwerking met de Ver. Staten van Indonesië. Nieuw-Guinea zou overigens alleen maar van belang zijn, indien men bereid en in staat zou zijn er grote kapitalen te investeren. Wat het staken van het vuren betreft: wanneer van kwade trouw sprake zou zijn, dan zou samenwerking inderdaad niet mogelijk zijn. De consequenties zouden dan echter uiterst somber zijn, voor Nederland en Indonesië. Met de regering zag prof. Schermerhorn echter deze zaak niet zo pessimistisch.

Als laatste spreker kenschetste ds. Zandt (Staatk. Geref.) hetgeen nu gaat gebeuren als een algehele capitulatie van Nederland, iets, dat hij trouwens altijd wel had voorspeld. Alle optimisme en vertrouwen van de regering zijn door de feiten gelogenstraft. Hij zag geen enkele reden om de souvereiniteit zo snel over te dragen als de regering blijkbaar wenst.

Waarom geen eigen vertegenwoordiging voor gebieden als Ambon, de Minahassa en Timor, zo vroeg spr. „Nederland laat zijn getrouwen in Indonesië in de steek".

Hierna beantwoordde minister Van Maarseveen de sprekers, waarbij hij tevens de door verschillende afgevaardigden gestelde vragen beantwoordde.

De minister begon met de verklaring, dat de regering, in tegenstelling met de vrees, welke aanvankelijk bij haar bestond, dankbaar was voor de kiese wijze, waarop het debat was gevoerd. Er waren bovendien constructieve bijdragen geleverd, welke voor de verdere gang van zaken van groot belang kunnen zijn.

De minister legde er, tegenover de heren Schouten, Gerbrandy en Welter, de volle nadruk op, dat de regering voornemens is, zich strikt aan de grondwet te houden, maar dan aan de grondwet; de regering kan echter geen rekening houden met iedere particuliere opvatting en interpretatie. Zo staat niet in de grondwet, dat vervroegde overdracht verboden is; of dat de overdracht aan een nog niet geheel georganiseerde staat uitgesloten is. De overdracht van de souvereiniteit zal geschieden overeenkomstig het accoord van Renville; dus op grond van beginselen, in overeenstemming met de bepalingen van de grondwet.

Spreker verklaarde, dat de negen mannen als vertegenwoordigers van de eigen regering kunnen optreden, echter met een voldoende gewaarborgde onafhankelijkheid en vrijheid als kamerleden.

Wat Nieuw-Guinea betreft, behoudt de regering zich alle rechten voor.

De Kamer zal op de hoogte worden gehouden van de naleving van de cease fire-order. In verband hiermede verklaarde de minister, dat de gunstige sfeer voor de Ronde-Tafel-conferentie door een stipte naleving van bedoelde order moet worden geschapen. De minister keerde zich hierna tot de heer Welter — die gezegd had, dat de regering de eerloosheid bevordert — met de scherpe opmerking, dat geen politiek eerlozer en schandelijker is dan die, welke een gegeven belofte breekt en slechts door sentimentsoverwegingen wordt geleid.

De regering is niet van mening, dat de Unie een superstaat is. De Unie bestaat uit twee zelfstandige paritaire delen; in een superstaat zouden zij geen onafhankelijkheid bezitten.

De minister besloot zijn antwoord met warme instemming te betuigen met de visie van prof. Romme over de samenwerking tussen Oost en West. Nederland en Indonesië zullen tot een blijvend samengaan en tot een duurzame samenwerking moeten komen, tot heil van beide volken.

Daar de Kamer niet tot replieken wenste over te gaan, werden de nota en de brief, welke onderwerp van het openbaar debat waren geweest, voor kennisgeving aangenomen. **(Vor. ber. 8247)**

A. Nederlandse delegatie voor de R.T.C. —

Bij koninklijk besluit is de Nederlandse delegatie voor de Ronde-Tafel-conferentie als volgt samengesteld:

Lid en voorzitter: mr. J. H. van Maarseveen; lid en eerste onder-voorzitter: mr. D. U. Stikker; lid en tweede onder-voorzitter: dr. J. H. van Royen.

Leden: minister Götzen, minister Joekes, mr. W. H. Fockema Andreae, staatssecretaris van Oorlog; H. C. W. Moorman, staatssecretaris van Marine; mr. J. H. de Pont, advocaat en procureur te Amsterdam; mr. N. S. Blom, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister; commandeur A. de Booij, plv. chef marinestaf; mr. H. A. M. van den Dries, plv. thesaurier-generaal van het ministerie van Financiën; dr. P. J. A. Idenburg, oud-directeur-generaal van Algemene Zaken te Batavia; L. Korthals, hoofdambtenaar Overzeese Gebiedsdelen; D. P. Spierenburg, directeur-generaal voor de buitenlandse economische betrekkingen; kolonel A. A. J. J. Thomson; de leden van de commissie van negen, namelijk jhr. mr. M. van der Goes van Naters, mr. Th. M. J. de Graaf, mr. J. A. Jonkman, P. A. Kerstens, prof. dr. J. H. A. Logemann, H. J. W. A. Meijerink, prof. mr. C. P. M. Romme, H. W. Tilanus en mr. G. Vonk.

Tot leden-plaatsvervanger zijn benoemd de heren H. J. Manschot (voor de heer Van den Dries) en mr. S. Th. J. Teppema (voor de heer Spierenburg).

Tot adviseurs zijn benoemd prof. dr. P. A. A. Hoesein Djajadiningrat, secretaris van staat van het departement van O., K. en W. te Batavia; prof. mr. K. L. J. Enthoven, secretaris van staat voor staatkundige hervormingen te Batavia; mr. A. H. C. Gieben, adviseur-generaal van het departement van Justitie te Batavia. en M. Wisaksono Wirdjodihardjo, secretaris van staat van het departement van Landbouw en Visserij te Batavia.

Tot secretaris is benoemd mr. F. E. J. van der Valk, en tot adjunct-secretarissen mr. G. W. van der Bend en mr. J. A. J. van Gorkom. Tot secretaris van algemene dienst is benoemd mr. C. J. van Schelle.

De door de Staten van Suriname en die der Nederlandse Antillen als waarnemers van de conferentie aangewezen vertegenwoordigers worden in die hoedanigheid aan de delegatie toegevoegd. (A.N.P. 18-8)

Indonesië

B. Viering van de vierde onafhankelijkheidsdag van de Republiek

Op 17 Augustus herdacht de republiek Indonesia de vierde verjaardag van haar bestaan. President Sukarno hield ter gelegenheid hiervan een radiorede, waarin hij o.m. zeide:

„De republiek staat niet meer alleen, zij is gebonden door internationale verhoudingen. De Indonesische kwestie is geen interne Nederlandse zaak. Tot nu toe troffen de Nederlanders maatregelen, die eigen prestige en moraal benadelen.

Door deze maatregelen is er in Indonesië thans wanorde en is een bloedbad aangericht. Het valt niet te verwonderen, dat de strijdende jeugd van Nederland zich nu afvraagt, wat eigenlijk de bedoeling is van de oorlog, die de Nederlanders voeren".

Met stemverheffing verklaarde hij, dat hij de Nederlanders helemaal niet haat. Hij bemint hen zelfs als zijn medemensen, doch, indien het geweer en het kanon gebruikt worden om vrede te scheppen, is hij genoodzaakt zich te verdedigen met alle ten dienste staande middelen.

„In ons streven naar onafhankelijkheid, zo vervolgde spr., zijn wij belangrijk gevorderd, nu er geen interim-periode zal zijn".

Twee belangrijke voorwaarden noemde hij vervolgens voor het welslagen van de Haagse besprekingen: Ten eerste: „Alle potentiële politieke leiders moeten tot saamhorigheid zien te komen. Volgens politieke fatsoensbegrippen mogen de partijen niet overgaan tot militaire acties en ook geen politieke troebelen veroorzaken. Het cease fire kan alleen tot zijn volle recht komen, indien o.a. rekening gehouden wordt met de politieke en psychische situaties. Ook zal het afhangen van de politieke status quo of het cease fire een succes wordt.

Ten tweede: de kern van de oplossing van het gehele probleem ligt in het zoeken van een algehele oplossing. Beide partijen moeten volgens vaste lijnen te werk gaan. Men zou goed doen niet te veel aandacht te schenken aan bijkomstige secundaire factoren. „De souvereiniteitsoverdracht moet wezenlijk volledig en onvoorwaardelijk zijn. Slechts onder deze voorwaarden kunnen verder bloedvergieten en verdere haatgevoelens voorkomen worden", aldus Sukarno.

Aan de vooravond van de onafhankelijkheidsdag hield generaal Sudirman een rede voor de T.N.I., waarin hij erbij de

troepen op aandrong, de order tot het staken van het vuren na te komen. Hij voegde er echter aan toe, dat de T.N.I. zich krachtig moest verzetten, indien de overeenkomst door de andere partij zou worden overtreden. Het is voor het leger het voornaamste, dat de basis van de Indonesische regering de nationale vrijheid is. Op de inter-Indonesische conferentie zijn de federalen en de republikeinen het er over eens geworden aldus Sudirman, dat de T.N.I. de kern van het nationale leger zal zijn. Hij zeide, dat het „cease fire" niet betekent, dat de vrede is teruggekeerd. „Ik kan begrijpen dat u deze order wellicht met leedwezen moet opvolgen, maar de discipline eist het". Te Batavia heeft een grote menigte voor het republikeinse hoofdkwartier betogingen gehouden. Volgens Reuter namen ongeveer 50.000 Indonesiërs aan deze betogingen deel. Zij waren getooid met de rood-witte kleuren, ondanks het verbod, om de rood-witte vlag uit te steken.
(A.N.P.-Aneta 17-8)

Te 's-Gravenhage recipieerde de republikeinse delegatie van de B.F.O. Deze receptie werd o.m. bezocht door dr. Van Royen en de oud-ministers Jonkman en Logemann. (A.N.P. 18-8)

Ned. W.-Indië

A. **Telegram van Minister van Overzeese Gebiedsdelen aan Staten van Suriname** —
Naar aanleiding van de critiek door de Staten van Suriname geoefend op de door de Tweede Kamer aangebrachte amendementen op het ontwerp interim-regeling Suriname, had de minister van Overzeese Gebiedsdelen op 27 Juli aan de Staten een geheim telegram gezonden. De inhoud van dit telegram is thans gepubliceerd. De minister zegt hierin, dat de Nederlandse regering de teleurstelling van de Staten ten aanzien van de behandeling der interim-regeling door de Tweede Kamer, in het bijzonder de wijziging van artikel 186, begrijpt.

Het is de regering minder duidelijk, welk overwegend bezwaar men heeft tegen wijziging van artikel 155, daar deze de bevoegdheid van de Staten vergroot zonder de verplichting deze bevoegdheid te gebruiken.
Zij betreurt het, dat de Staten afschriften van de motie van 23 Juli zonden aan het buitenland. De regering is van mening, dat, wanneer Suriname zou besluiten op deze beslissing terug te komen, dit zou leiden naar een oplossing van de gerezen moeilijkheden.
De Staten hebben hierop geantwoord, dat zij hun standpunt niet zullen herzien.
(Vrije Volk 18-8) **(Vor. ber. 8261 A)**

België

B. **Regeringsverklaring** —
De nieuwe Belgische premier, Gaston Eyskens, heeft op 16 Augustus in een gemeenschappelijke zitting van Kamer en Senaat de regeringsverklaring voorgelezen, waarin allereerst de Koningskwestie behandeld werd.

De nieuwe regering erkent het dringende karakter van een nationale oplossing voor dit fundamentele vraagstuk. Zij zal trachten deze oplossing te zoeken in een geest van ruime verstandhouding onder de drie nationale partijen.

Wat de voorstellen tot het houden van een volksraadpleging betreft, die bij het parlement aanhangig zijn, zullen de leden der nieuwe regering dienen te beslissen, of zij de samenstelling in de regering wensen voort te zetten, indien zij van oordeel mochten zijn, dat de gewenste oplossing niet gevonden kan worden.

Na deze mededeling over de koningskwestie, vervolgde Eyskens:

De buitengewone begroting van 1949, die het programma der openbare werken bepaalt, zal op ongeveer 11 milliard frs. worden gebracht. De woningbouw zal worden aangemoedigd door een totaal van 2.450.000.000 frs aan crediet, ongeacht de 850.000.000 frs, die thans reeds in de buitengewone begroting zijn voorzien.

Voor de eerste keer sedert de bevrijding werd in 1948 een sluitende begroting verkregen. Schikkingen zijn getroffen om het begrotingsevenwicht in 1950 niet alleen te verstevigen, doch ook de begrotingslast te verminderen. De regering is ervan overtuigd, dat een politiek van soberheid op begrotingsgebied tot aanzienlijke besparingen kan leiden.

In verhouding tot de bezuiniging zal kunnen worden overgegaan tot een verlaging der belastingen.

Om de lasten van de staat te verminderen, heeft de nieuwe regering als eerste daad het aantal ministeries verminderd tot de hoogst nodige. In alle sectoren der regeringsinstellingen zal bezuinigd worden. Deze bezuinigingen van administratieve aard zullen gepaard gaan met een fundamentele herziening van de politiek der economische toelagen.
Minister Eyskens wees er in dit verband nadrukkelijk op, dat deze bezuinigingspolitiek de levensstandaard van de werkende klasse niet in het gedrang mag brengen en geen achteruitgang op sociaal gebied mag betekenen.

De regering zal er in het bijzonder voor zorgen, dat de voorwaarden worden geschapen, waardoor de Belgische landbouw in de economische unie, die wordt voorbereid tussen Nederland, België en Luxemburg, kan worden ingeschakeld.

De buitenlandse politiek zal worden voortgezet, zoals tot nu toe het geval was en met algemene instemming van de drie nationale partijen.

In het bijzonder zal de regering er zich op toeleggen de economische unie met Nederland te verwezenlijken. Dit zal geschieden met inachtneming van de wederzijdse economische belangen. De voorbereidende maatregelen tot verwezenlijking van de voor-unie zullen met spoed worden doorgevoerd.

De regering zal blijven ijveren voor de schoolvrede en zal trachten een grondige hervorming van het tegenwoordige stelsel voor te bereiden.

Het stelsel der sociale verzekering zal een nieuwe grondslag krijgen. De regering is de mening toegedaan, dat er aanleiding bestaat de organisatie der sociale verzekering te herzien, daar de kosten hiervan te hoog zijn. **(Vor. ber. 8264 B)**

Engeland

C. **Koloniale ontwikkeling 1940-'45**
De Britse Minister van Koloniën, Arthur Creech Jones, heeft bekend gemaakt, dat Groot-Brittannië het vorig jaar opnieuw 12 millioen pond sterling heeft bijgedragen voor de ontwikkeling van zijn koloniale imperium. De schenkingen en leningen, die in voorafgaande jaren in het kader van de wetten van 1940 en 1945 voor koloniale ontwikkelingen en welzijn waren goedgekeurd, beliepen 50.891.896 pond sterling, zodat het totale bedrag aan Brits geld, dat werd geïnvesteerd in de koloniale ontwikkeling, 63.111.574 pond sterling bedroeg. Van de toegewezen 63 millioen pond sterling zijn of zullen worden besteed voor West-Indië 15.5 millioen pond sterling, voor Afrika 41.5 millioen pond sterling, voor de Middellandse-Zeegebieden en die in het Nabije Oosten bijna 3 millioen pond sterling en bijna 1¾ millioen pond sterling voor de gebieden in het Verre Oosten: Malakka en Singapore, Hong Kong, Borneo en Serawak. (Ec. Voorlichting 22-7)

Hongarije

D. **Nieuwe grondwet** —
Volgens een nieuwe grondwet die op 7 Augustus van kracht is geworden is Hongarije thans een „volksrepubliek" en een „staat van arbeiders en werkende boeren". Het hoogste gezag berust bij het parlement, het zal tussen de zittingen van het parlement (2 maal per jaar) worden uitgeoefend door een uit het parlement gekozen uit 21 personen bestaand presidium (voorzitter, 2 ondervoorzitters, een secretaris en 17 gewone leden). Dit presidium kan bestuurslichamen ontbinden, wetten veranderen en annuleren (uitgez. de grondwet), indien deze in strijd geacht moeten worden met de grondwet of de belangen van het werkende volk. De vlag, gehouden in de traditionele kleuren (rood, wit, groen), zal voortaan een embleem dragen samengesteld uit korenschoven, een hamer en een rode ster.
De plaatselijke prefecten en gouverneurs worden door gekozen raden vervangen, kerk en staat zijn streng gescheiden. De grondwet garandeert „alle werkende mensen" de volledige burgerlijke vrijheden, zoals persoonlijke onschendbaarheid, postgeheim, eerbiediging van de woning, vrijheid van vergadering, spreken en pers, gewetens- en godsdienstvrijheid.

„Om de vrijheid van geweten en van godsdienst te verzekeren zijn kerk en staat strikt gescheiden".

Alle burgers worden „gelijk voor de wet" verklaard, vrouwen hebben gelijke rechten als mannen. Iedere burger heeft „recht op werk en betaling", betaalde vacanties, ontspanning, sociale zekerheid, vrije medische verzorging en toegang tot alle terreinen van cultuur en opvoeding.

De grondwet bevat een clausule, die asyl garandeert aan alle buitenlanders, „die om hun werkzaamheid in het belang van de bevrijding van hun volk vervolgd worden".
Alle bezit, „door arbeid verkregen" wordt erkend en beschermd. „Particulier bezit en particulier initiatief mogen evenwel het openbaar belang niet schaden. Het erfrecht wordt door de grondwet gegarandeerd."
De voornaamste productiemiddelen en natuurlijke bronnen, het bankwezen, het transport enz. zijn het bezit van de staat of van coöperaties.
(Neue Zürcher Ztg. 7-8; Nwe R'damse Crt 8-8; Times Weekly Ed. 10-8).

Indo-China

E. **Frans offensief** —
De Franse troepen in Indo-China hebben een offensief ingezet om het strategisch belangrijke gebied van Noord-Oost-Tonkin in hun macht te krijgen, voordat de Chinese communisten de grens met Tonkin bereikt hebben, aldus meldde Reuter op 17 Aug. uit Singapore.
De Franse troepen zijn de laatste tijd versterkt en tellen nu ong. 150.000 man. De legermacht van de communist Ho-Tsji-minh wordt tussen de 60.000 en 80.000 man geschat.
Een waarnemer, die kortgeleden van het gevechtsterrein bij Hanoï was teruggekeerd, zeide, dat de aankomst van de versterkingen de vorming van speciaal

geoefende gevechtstroepen mogelijk had gemaakt. Daar de druk van de opstandelingen in Cochin-China was verminderd, konden ook meer manschappen naar het Noorden worden gezonden. (A.N.P. 17-8)
(Vor. ber. 12-7-49, 8212; zie ook 8165)

Joego-Slavië

A. Amerikaanse leveranties - Ontwapening Griekse guerilla's —

Op 17 Augustus werd van de zijde van het Amerikaanse departement van Buitenl. Zaken bekend gemaakt, dat Joego-Slavië verlof heeft gekregen om materieel voor een staalfabriek van een Amerikaanse maatschappij te kopen. De fabriek wordt gewaardeerd op een waarde van 3 millioen dollar en zal over een jaar worden geleverd. De fabriek zal vooral bestemd zijn voor het raffineren van staal, voor de productie van rails en van staal voor bouwdoeleinden. Het is de eerste maal sedert de koude oorlog begon, dat Amerika toestemt in het zenden van goederen die het oorlogspotentieel vergroten naar een door communisten geregeerd land. (N. Y. Herald Trib. 17-8)
Het radiostation van de Griekse opstandelingen heeft op 16 Augustus gemeld, dat Joego-Slavische troepen de guerillastrijders in het Vitri bergdistrict van Noord-Griekenland hebben aangevallen, terwijl er ook een grote aanval van het Griekse leger plaats heeft.
„Dit bevestigt de eerder gegeven berichten dat Joego-Slavische, Britse en Amerikaanse vertegenwoordigers het er over eens zijn geworden, dat de 11e Joego-Slavische brigade tegen de guerillastrijders zou worden ingezet", aldus radio „Vrij Griekenland".
Radio-Athene verklaarde omstreeks dezelfde tijd, dat de opstandelingen, die naar Joego-Slavië gevlucht waren, ontwapend en geïnterneerd zijn.
„De ontwapening van gevluchte opstandelingen doet geloven dat de Joego-Slavische regering inderdaad haar belofte om de grens te sluiten zal houden", aldus radio-Athene. (A.N.P. 17-8)

Sowjet-Unie

B. Stalin ontvangt Amerikaans ambassadeur —

Maarschalk Stalin heeft op 15 Augustus de Amerikaanse ambassadeur, admiraal Alan Kirk, ontvangen. Naar de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Dean Acheson, op 17 Augustus mededeelde, heeft admiraal Kirk aan Stalin om een actiever optreden van de Sowjet-Unie verzocht inzake de oplossing van het vraagstuk der Amerikaanse leningen in het kader van de leen- en pachtwet. (De Russische schuld bedraagt 11 milliard dollar). Voorts had hij het probleem ter sprake gebracht van het storen van de Amerikaanse radiouitzendingen naar de Sowjet-Unie, waartoe 250 stoorzenders zijn ingeschakeld Stalin had deze kwesties naar het ministerie van Buitenlandse Zaken verwezen. Tevoren — op 16 Augustus — was uit onofficiële Russische bron gemeld, dat het gesprek beschouwd moet worden als een opnieuw tonen van de bereidwilligheid van Stalin om hoge diplomatieke vertegenwoordigers van het Westen te ontmoeten als aanduiding, dat hij en de Russische regering geneigd zijn om deel te nemen aan een gedachtenwisseling op het hoogste niveau. De huidige internationale wrijving zou een gevolg zijn van de imperialistisch-militaristische kringen van het Westen, die de verantwoordelijkheid moeten dragen voor het verslechten van de betrekkingen, aldus deze Russische bronnen.
(N. Y. Herald Trib. 18-8; A.N.P. 17-8)

C. Opnieuw staatsgreep: President en Premier geëxecuteerd —

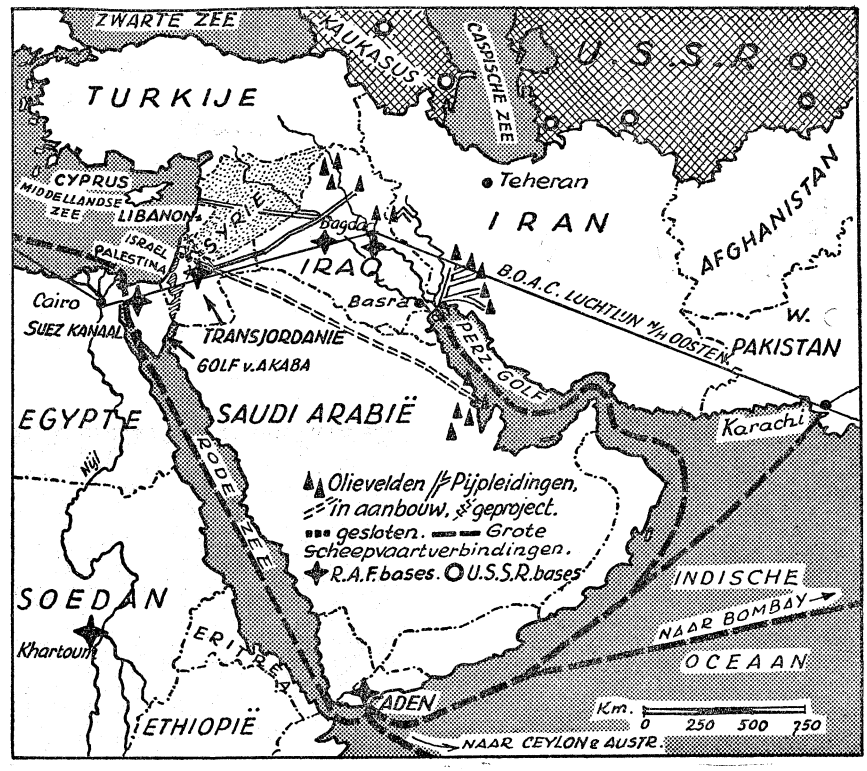

De Syrische president Hoesni en de minister-president Moushin el Barazi zijn op 14 Augustus door militaire leiders van een tegenrevolutie gearresteerd en binnen enkele uren berecht en gefusilleerd. Hoesni Zaim, die zelf 4½ maand geleden (30 Maart) door een staatsgreep aan de macht kwam, werd er van beschuldigd, zijn beloften niet te zijn nagekomen en als een dictator te zijn opgetreden.

In latere communiqué's werd Hoesni er van beschuldigd, zijn verkiezingsbeloften niet te zijn nagekomen door zijn persoonlijke belangen te behartigen, de politieke partijen te ontbinden, staatsgelden te misbruiken, de verkiezingen te vervalsen en velen in de gevangenis te werpen. Zijn opvolger, kolonel Hinnawi, heeft inmiddels het verbod van partijen en kranten ongedaan gemaakt, de vroegere kamer der afgevaardigden bijeengeroepen en na raadpleging van diverse politieke leiders de vroegere president, Atassi Pasja, opdracht gegeven een nieuwe regering te vormen.

In de coalitieregering hebben vertegenwoordigers van drie partijen, benevens een aantal onafhankelijken, zitting. Minister van financiën is Khaled El Azaam, minister-president van de regering, die Zaim in Maart omverwierp. Generaal Abdoellah Oetfeh, Hoesni's minister van defensie, behoudt zijn post. Een van de politici, die bij de vorming van de nieuwe regering een rol speelde, was Faris el Khoury, de afgevaardigde van Syrië bij de Verenigde Naties. Volgens alle berichten uit Syrië is de toestand in het land rustig en is de bevolking zelfs opgelucht door de nieuwe staatsgreep.
Kolonel Hinnawi is 55 jaar oud en evenals Hoesni te Aleppo geboren. Tijdens de strijd in Palestina voerde hij het bevel over de eerste legergroep van de Syrische strijdkrachten. Drie maanden geleden werd hij door Hoesni tot kolonel bevorderd.

Buitenlandse reacties.
Alhoewel in Damascus wordt verklaard, dat de gehele regeringswisseling een zuiver binnenlandse aangelegenheid is, wordt in vele buitenlandse commentaren Hoesni als vriend van Frankrijk gesteld tegenover Hinnawi als Engels gezind.
Zo luidt een der beschuldigingen tegen Hoesni, dat hij de voorstanders van het mandaat weer aan de macht had geholpen. Voordat Syrië in 1945 onafhankelijk werd, was het namelijk Frans mandaatgebied.

In Egypte werd drie dagen hofrouw aangenomen in verband met de dood van Hoesni, die zeer vriendschappelijke betrekkingen met dit land had aangeknoopt.

In Israël ziet men in de nieuwe staatsgreep Britse inmenging. Zo beschuldigt het dagblad „Herut", dat te Tel Aviv verschijnt, Groot-Brittannië ervan, de staatsgreep op touw te hebben gezet. „Dit is niet alleen een daad van verraad jegens Frankrijk, maar tevens de voorbereiding van een nieuwe aanval op Israël", aldus het blad.
Daarentegen verklaart Reuter, dat de Britse openbare mening en de Britse regering door de staatsgreep „pijnlijk verrast" waren.

Radio Moskou verklaarde op 15 Augustus, dat Hoesni door Britse officieren was geëxecuteerd.
In regeringskringen in de Libanon en Transjordanië zou men zich in gunstige zin over de staatsgreep hebben uitgesproken. (Volkskrant, Reuter, U.P. 16-8; A.N.P., Neue Zürcher Ztng. 16-8;
(Vor. ber. 8187)

JOHAN WOLFGANG VON GOETHE

Op 28 Augustus 1949 herdenkt de wereld het feit, dat Johan Wolfgang von Goethe twee honderd jaar geleden werd geboren. Over Goethe bestaat een ontzagwekkende literatuur. Het is niet onze bedoeling in deze kolommen de uitvoerige Goethe-documentatie te vermeerderen. Wij willen slechts door een kort overzicht van zijn leven en werken zijn figuur in de herinnering van onze lezers terug brengen en daarna doen uitkomen waarin voor ons zijn algemene betekenis bestaat.
Goethe, wiens geboorte, te Frankfurt am Main valt op 28 Augustus 1749 heeft zelf zijn levensgeschiedenis te boek gesteld. Hij zegt daarin, dat hij van zijn vader het praktische verstand en van zijn moeder de dichterlijke en bewegelijke natuur heeft geërfd. Zijn vader was een bekend en geacht jurist, maar geen gemakkelijk heer en Goethe heeft veel strijd met hem moeten voeren. Niettemin heeft hij toch ook wel een en ander aan de tyrannieke vader te danken, die hem juridische opdrachten gaf, hetgeen hem bij zijn latere studie in de rechten, die studie heeft vergemakkelijkt. Uit zijn prille jeugd zijn enige merkwaardige feiten te vermelden. Toen hij acht jaar oud was, brak de zevenjarige oorlog uit. Frankfurt werd door de Fransen bezet en deze gebeurtenis, hoe smadelijk zij voor de Duitsers moge zijn geweest, had haar lichtzijde voor de jonge Goethe. De aanwezigheid van de Franse troepen verschafte Goethe de gelegenheid uitstekend Frans te leren. Maar bovendien bracht de komst der Fransen bijzondere omstandigheden met zich mede, die de kunstzin en de kunstkennis van de toekomstige dichter versterkten. Er trad in Frankfurt een Franse toneelgroep op, die zijn belangstelling in de dramatische kunst prikkelde en in het vaderlijk huis werd de Franse luitenant, Graaf Thorenc ingekwartierd, die zich al spoedig voor de begaafde jongen interesseerde. Deze kunstlievende Provencaal had een grote voorliefde tot de schilderkunst. Hij gaf opdrachten aan verschillende Duitse schilders en hij sprak met de jonge Goethe over aesthetische onderwerpen. Goethe dronk de kennis die hem zo onverwacht geschonken werd gretig in en alras waagde hij het eigen meningen over de schilderkunst ten beste te geven.

*

Al vóór zijn toetreden tot de Universiteit ontwikkelt zich het universele karakter van Goethe's persoonlijkheid. Hij tekende, hij musiceerde, hij had belangstelling voor taalkunde, natuurkunde, voor de bijbel en hij begon verzen te schrijven. Als zestienjarige jongen (in 1765) komt Goethe aan de Universiteit van Leipzig. Het was zijns vaders wens, dat hij rechten zou studeren, hij zou in het voetspoor van de vader treden. Toch waren het niet zozeer de juridische professoren, dan wel figuren als Ernesti de theoloog en philoloog, Gellert, de dichter en moraalfilosoof, Oeser die hem in de plastische kunsten inleidde, wier contact hij zocht. Hij begeerde zich aan de Universiteit een eigen ontwikkeling te verwerven, tegen het recept van zijn vader in en voelde zich aan de juridische colleges al spoedig ontgroeid. Het vertoef te Leipzig is een wilde, romantische tijd geweest in Goethe's leven. Hij heeft er vele liederen en romanzen geschreven, die nog niet zijn onttogen aan de Franse stijl en gekunsteldheid, die toen in Duitsland mode waren, maar waarin toch reeds enkele verzen voorkomen, die ons de latere stoere en ingetogen dichter voorspellen. Hij heeft gedicht in Leipzig, hij heeft in deze periode ook lief gehad. De jonge vrouw, die hij leerde kennen was een van de vele vrouwengestalten, die ons uit Goethe's leven te gemoet treden. Het was Kätchen Schönkopf, de dochter van een wijnhandelaar voor wie hij in gloeiende hartstocht ontvlamde, een hartstocht waarvan zijn briefwisseling met zijn vriend Behrisch getuigenis gaf. Naar alle kanten heeft de jonge Goethe zich in Leipzig ontwikkeld: hij verdiepte zich in de aesthetica, hij tekende en etste, speelde fluit en bewoog zich tegelijkertijd in het gezellige leven. Misschien was de jonge Goethe al te onbezonnen. Hij haalde zich een ziekte op de hals, waarvan hij nauwlijks genezen was, toen hij, gerijpt en geschoold, eind Aug. 1786 Leipzig verliet. Zijn geschokte gezondheid, hervond zelfs in het ouderlijk huis niet aanstonds haar evenwicht.

Dan gaat hij naar Straatsburg om er zijn juridische studie te voltooien. De bedoeling van Goethe's vader was, hem zo spoedig mogelijk die studie te doen voleindigen, maar Goethe houdt zich eerst met andere dingen bezig. Onder invloed van Vrouwe von Klettenbergs Hernhutterse vroomheid was Goethe's neiging tot de mystiek opgewekt. Doctor Müller, een „broeder" uit deze kring, maakt Goethe vertrouwd met de occulte wereld van Kaballa, magie en alchemie. Van daar uit werpt hij zich op natuur- en geneeskunde.
Te Straatsburg heeft Goethe Herder ontmoet en Herder heeft een bijzondere invloed op hem gehad. Hij brengt een volkomen omwenteling teweeg in zijn aesthetische inzichten. Zijn voorliefde tot de Franse geest en de Franse manier, die nog in Leipzig voedsel gekregen had, ging verloren. Shakespeare en de Gothische bouwkunst, Sterne en Goldsmith, Ossian, vooral het Duitse volkslied begonnen hem onder hun macht te krijgen. Dank zij Herder ontstaan in deze Straatsburgse tijd een reeks van kostelijke liederen in de natuurlijke volkstoon en van een ongekunstelde lyriek, die nog altijd tot ons spreekt. Al meer en meer wordt de dichter in hem geboren en dat dichterschap vond zijn stimulans in de vrouw. Zo had zijn liefdesverhouding met Friederike Brion, dominésdochter uit het landelijke Sessenheim zijn dichterlijk vermogen aangezet; een tragische geschiedenis, omdat Goethe het meisje ten slotte in de steek liet, maar die door hemzelf met dramatische levendigheid beschreven is.

*

Na zijn promotie, op 6 Augustus 1771 keerde Goethe naar Frankfurt terug. In 1772 werd hij te werk gesteld bij het Reichskammergericht te Wetzlar. Hier zou hij de uiterlijke opwekking tot zijn Werther vinden. Deze tijd van zijn leven kenmerkt zich door een bezig verkeer met de belangrijkste geesten van zijn land. Wij noemen uit de velen F. H. Jacobi en Lavater. Hij kenmerkte zich evenzeer door een steeds koortsachtige literaire werkzaamheid. Reeds in 1770 had zijn vriend Breitkopf in Leipzig zijn eerste verzameling „Liederen" anoniem gepubliceerd. In 1773 komt Götz van Berlichingen en in 1774 Werther. Zij trekken de aandacht van heel Duitsland. Plotseling was in deze tijden van nationalisme en Franse smaak een dichter opgestaan die de maat der tijdgenoten te boven ging, een die de Duitse geest vertegenwoordigde in zijn zuiverste gedaante, en die klank gaf aan de natuurbeleving, het zuivere gevoel en de ontroering van een door innerlijke matiging gebonden subjectivisme.

*

De Hertog van Saksen-Weimar, Karl August, leerde op een zijner reizen Goethe persoonlijk kennen. Toen hij in 1775 aan de regering gekomen was, nodigde hij hem uit, aan zijn Hof te verschijnen. Goethe nam de uitnodiging aan. Het bezoek veranderde in een duurzaam verblijf en de dichter werd Staatsambtenaar. De Hertog benoemde hem in 1776 tot Geheimer Legationsrat en in 1779 tot Geheimrat. In 1782 werd hij president van de Kamer en in de adelstand verheven. Dàn onderbreekt hij in de zomer van 1786 lange tijd zijn vertoef aan het Hof en in het gezelschapsleven van Weimar om zijn beroemde Italiaanse reis te ondernemen. Deze reis, die zich tot Sicilië uitstrekte, en in het bijzonder zijn langdurig verblijf te Rome, werd van essentiële betekenis voor zijn zieleleven en voor zijn geestelijke volmaking. Zijn inzicht veredelde zich, en hij verwierf een klassieke kunststijl en kwam tot een natuurleer, die alle gebieden der schepping organisch verbond. In Italië rijpte zijn „Iphegenia", zijn „Egmont" werd er voltooid en zijn „Tasso" uitgewerkt.
Na een tweede verblijf in Italië, waar hij zich in het bijzonder in Venetië ophield (1790) en na een reis naar Silezië in de zomer van het zelfde jaar, woonde Goethe in gezelschap van zijn beschermheer, de Hertog van Saksen-Weimar, de veldtocht in Frankrijk en in 1793 het beleg van Mainz bij. In 1794 sloot hij zijn historisch geworden vriendschap met Schiller. Het theater van Weimar, dat bloeide tussen 1791 en 1817 vormde de plaats hunner gemeenschappelijke werkzaamheid. Eerst op 19 October 1806 huwde hij Christiane Vulpius met wie hij reeds sedert 1788 in vrije liefde verbonden was. De laatste tientallen jaren van Goethe's leven vertonen hem op het toppunt van zijn roem. In de Weimarse periode valt Goethe's verhouding met Charlotte von Stein, zijn geestelijke vriendin.
In 1815 werd hij Staatsminister in welke functie hij zich al meer en meer specialiseerde op de instellingen van wetenschap en kunst.
Hij onderhield een levendig verkeer door brieven en door persoonlijke ontmoetingen met belangrijke tijdgenoten, hij bezat de achting van heel beschaafd Europa, en stierf op hoge leeftijd, zonder dat zijn geest verzwakt was, op 22 Maart 1832.

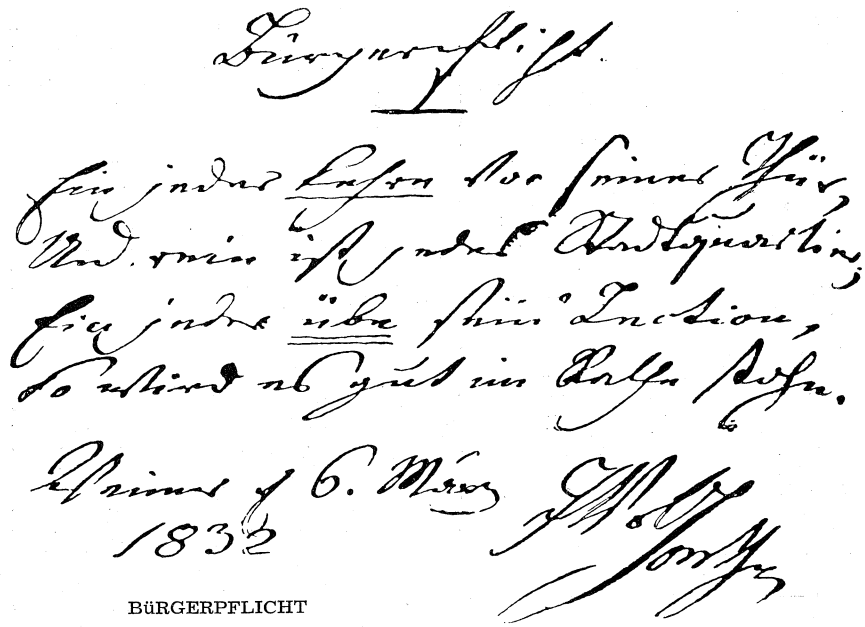

BÜRGERPFLICHT

Ein jeder **Kehre** vor seiner Thür
Und rein ist jedes Stadtquartier
Ein jeder **übe** sein Lection
So wird es gut im Rathe stohn

Weimar 6 März 1832 J. W. GOETHE

De tijdperken van Goethe's uiterlijk leven hangen met de tijdperken van zijn dichterschap innig samen.
Men zou zijn werk in drie periodes kunnen verdelen: de sentimenteel-naturalistische, de klassieke en die, waarin de dichter tot zijn stoutste ontplooiing komt. Götz van Berlichingen, een drama, vol trouwhartige, oud-Duitse eenvoud en de dweepzieke, sentimentele Werther zijn de exponenten van de eerste periode. In deze vroege werken schijnt alles uit onmiddellijke aanschouwing of aandoening, op te spuiten, — deze werken lijken wel natuurgroeisels. In de liederen en romanzen, die Goethe in deze periode geschreven heeft bespeurt men de volkstoon. Het werk van deze tijd draagt over het algemeen een volks karakter.
Na „Götz" en „Werther" verstreken twaalf jaar, waarin men weinig belangrijks van Goethe vernam. Maar dan opeens verschenen er, tussen 1787 en 1790 acht bundels verzamelde werken. Een overgang had in Goethe plaatsgevonden. Hij had zijn geest gezuiverd door ironie de elkaar bestrijdende elementen van zijn wezen waren onder invloed van zijn leven te Weimar, tot harmonie gekomen. Tot deze periode van kentering behoren verschillende komische en satirische geschriften o.a. zijn „Triump der Empfindsamkeit" van 1777. Spelend vermaakte hij zich daar met het leven, waarvan hij de lichte zijde wist op te sporen, zoals in zijn „Jahrmarkt zu Plundersweilern" (1774).

*

Steeds meer objectieveerde zich zijn wereldbeschouwing, steeds meer ontwikkelde Goethe zich tot de klassieke geest, die hij in zijn „Reis naar Italië" doet kennen. Het ontwerp van zijn Iphegenia in rhythmisch proza dateert van 1779, ook een twee bedrijven omvattend concept van „Tasso" (1784). Maar de voltooiing dezer onvergelijkelijke werken geschiedde onder de Italiaanse hemel. De verdienste dezer beide drama's ligt niet alleen in hun taalschoonheid en melodie, maar zij zijn ook merkwaardig, omdat zij de dramatische conflicten zich in de psychologische sfeer laten voltrekken en de handeling verleggen in de karaktertekening. Tot dit tijdperk van rijpheid en idiële beleving behoren „Egmont", waaraan hij in 1775 begon te schrijven, Wilhelm Meister (1974-'96) en „Hermann und Dorothea" (1797). „Wilhelm Meisters Lehrjahre", vervuld van maçonnieke strekking, geeft volkomen uitdrukking aan de humaniteitsideeën van de achttiende eeuw. Ontwaren wij in deze roman de universele mens Goethe, deze komt nog imposanter tot gelding in de „Faust", die men de schoonste vrucht van Goethe's hele leven kan noemen. Een wereldberoemd gedicht, dat in zijn kern Duits is gevoeld en gedacht, en dat daarom als het dichterlijke getuigenis van het Duitse volk wordt beschouwd.
Wij vermeldden reeds, dat de complete uitgave van het eerste deel van Faust in 1808 verscheen. In 1809 zag een der merkwaardigste geschriften, die uit Goethe's pen zijn gevloeid het licht: „Die Wahlverwandschaften", een roman, die in zijn compositie en uitbeelding tot het belangrijkste behoort, wat de Duitse literatuur in het psychologische genre bezit.
Na 1809 volgde Goethe's auto-biografie: „Aus meinem Leben" - „Dichtung und Wahrheit". Zij bevat de eerste zes en twintig jaar van zijn leven, tot aan zijn vertrek naar Weimar. Het omvat veel meer dan een zakelijke beschrijving van zijn leven; de schrijver stelt zich ten doel „de mens te schilderen te midden van de tijdsomstandigheden en aan te tonen in hoeverre het geheel hem heeft tegengewerkt, in hoeverre het hem heeft begunstigd, hoe hij zich daaruit een mening over de wereld en de mensen heeft gevormd en hoe hij deze, als hij dichter, kunstenaar, schrijver is, weer als uit een spiegel heeft teruggekaatst."

*

Tot de laatste periode van Goethe behoort nog de „West Oestliche Divan" (1819). Toen hij in 1814 en 1815 zijn geboorteland, de Rijnstreek weer bezocht, waar de romantiek van het verleden voor hem een nieuwe bekoring kreeg, en waar Marianne von Willemer kort maar fel zijn levenspad verlichtte — beleefde hij lichamelijk en geestelijk een tijdelijke verjonging. „Noch einmal", zegt Goethe. En hij beleeft in zijn „Divan"-tijd de laatste grote periode als lyrisch dichter. Tot het volle, warme leven van het Oosten, waar hij, volgens „Dichtung und Wahrheit" „die einzigsten Nachrichten der Urgeschichte" had gevonden, had hij zich reeds in jonge jaren aangetrokken gevoeld, toen hij in 1775 het Hooglied van Salomo vertaalde. Maar aan de drempel van de ouderdom vluchtte hij wederom naar het Oosten. De West-Oestliche Divan bevat een wereld van wijsheid, diepe gedachten en lyrische ontboezemingen, die zich herhaaldelijk op Arabische en Perzische voorbeelden oriënteerden. [1])

*

Naarmate Goethe ouder wordt verdiept hij zich meer en meer in de wetenschap. De bestudering der natuur vervulde zijn gehele leven en er is eigenlijk geen onderdeel der natuurwetenschappen, dat zijn aandacht heeft gemist. Zijn ontdekkingen omtrent het tussenkaaksbeen bij de mens en zijn afleiding van de hersenvorming uit een rugwervel plaatsen hem in de eerste rij der natuur-onderzoekers, evenals zijn algemene natuurbeschouwing door latere natuuronderzoekers is bevestigd. Voor de ontwikkeling der plantkunde heeft zijn Metamorphose der planten (1790) een grote betekenis gehad. Goethe's Farbenlehre is echter door de nieuwere wetenschap verworpen.

*

In de voorafgaande kolommen treft de lezer een weliswaar summier en slechts de hoofdzaken van Goethe's leven en werken omvattend overzicht aan, maar dit overzicht eist een conclusie. Wij willen trachten te vinden, waar de kern ligt van zijn betekenis. Goethe is een diamant met vele facetten. Men kan in Goethe bewonderen zijn universele kracht, zijn veelzijdigheid, de statige stijging van zijn leven, het „immer strebend sich bemühen", dat hij als levensmaxiem stelt, en waarvan zijn eigen leven het voorbeeld gaf. Maar onzes inziens moet het accent der Goethe-waardering gelegd worden op het feit, dat hij het probleem van de **mens** in het centrum geplaatst heeft van zijn belangstelling.
Wat is de mens, bij Goethe? Een conflictwezen. In hem strijden zijn dierlijke, egoïstische natuur en het besef zijner ideële gebondenheid, zijner hogere bestemming. De mens neemt in zijn levensgevecht het egoïsme tot uitgangspunt. Maar daartegenover is hij zich van zijn zedelijke roeping bewust. Hij begeert dit innerlijk conflict, dat hij in zich **moet** herbergen niet en hij tracht er aan te ontkomen. Goethe maakt de vraag van de mens als conflictwezen tot de zijne. Zijn antwoord op de in de mens gestelde vraag is, dat de mens een **polaire** betekenis heeft. De mens loopt op zichzelf vast, wanneer hij zich wil isoleren, naar welke richting ook. Het buitennatuurlijke, het hogere leven is niet iets op zichzelf, het is niet anders dan een tegenpool van zijn natuurlijke instelling. Het conflict is eerst voor de mens aanwezig, wanneer hij zijn polaire betrokkenheid omzet in een geïsoleerde instelling.
Wanneer wij dit weten, dan moeten wij ons rekenschap geven van een belangrijke strekking, die zich over het gehele levenswerk van Goethe doet gelden: zijn zeldzame natuurverering. De mens is, volgens Goethe, met het grote natuurgegeven mede, in een eenheid opgenomen. Wel kan de mens zich buiten de natuur stellen, omdat hij over de

[1]) Vergelijk hier het geschrift van Streurman over Goethe.

natuur kan **denken**, en omdat hij in zijn hogere gevoelens die natuur kan overschrijden. Maar die buiten-natuurlijke zijde aan de mens is een polaire zijde die zich op de natuurlijk-ingestelde mens heeft te projecteren. Ziet hier de mens op een tweesprong. Als hij zich alleen buiten-natuurlijk gaat stellen, dan pleegt hij een vergrijp aan zichzelf, want Goethe weet zich met de natuurwezens-één. Maar evenzeer pleegt de mens zulk een vergrijp, wanneer hij zich alleen natuurlijk wil zien. Want de mens vertegenwoordigt als mens het Goddelijke. Het conflict is hiermee in wezen opgelost. Want de mens is niet in wezen een conflict, maar hij **schept** zich het conflict, wanneer hij gaat isoleren wat polair bedoeld is. Goethe beroept zich op het feit dat hij „nur ein Mensch" is, maar tegelijkertijd hierop, dat de mens in staat is, zichzelf te overwinnen. Hij noemt het „het goddelijke aan de mens". Hierdoor krijgt de Gods-idee voor Goethe een wending. Hij kon de voorman worden van de anthroposofie. Voor Goethe is de Gods-idee niet een van de mens afgescheiden moment, maar een moment, dat zich in het diepmenselijke van ons heeft te openbaren. Evenzo heeft de Gods-idee zich aan het natuur-monument te verwerkelijken. En daar spreekt Goethe's dichterschap. Hij verheerlijkt God aan de grootheid van de natuur. Hij ziet in het natuurgegeven een eeuwige weerspiegeling van de Godsgedachte.

Daarnaast plaatst zich Goethe's kennisleer. Het Ik kent voor Goethe, het niet-Ik of de natuur, omdat het Ik die natuur mede is. P. H. R. Jr.

Enige in het Nederlands geschreven werken over Goethe:

Dr. Herman Wolf Goethe's Wereldbeschouwing en Levenswijsheid, (uitgever Wereldbibliotheek Amsterdam 1932) Goethe en Wij, vier aspecten, door E. D'Oliveira (A. J. G. Strengholt, Amsterdam z. j.) Goethe's Faust, Studie door Dr. J. D. Bierens de Haan (uitgave Wereldbibliotheek Amsterdam 1914) Goethe de Universeele mensch, door G. H. Streurman (uitgave Elzeviers uitg. Amsterdam (1936), Uren met Goethe, door G. H. Streurman (uitgave Hollandia-Drukkerij Baarn z. j.).

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ.

A. „Garantieverklaring 1949" - Rechtspositie ambtenaren in Indonesië

Op 2 Augustus 1947 heeft de Nederlandse regering een verklaring afgegeven strekkende om aan de in Indonesië dienende Nederlandse ambtenaren met betrekking tot hun rechtspositie zodanige garanties te geven, dat zij hun arbeid in voldoende zekerheid van hun positie zouden kunnen verrichten, ook voor de toekomst. Deze verklaring werd afgegeven, onder voorbehoud van bekrachtiging door de wet.

In afwachting van de totstandkoming van deze wet en rekening houdende met het algemeen verlangen van het Overheidspersoneel, acht de Nederlandse regering het thans nodig de garantieverklaring van 2 Augustus 1947 duidelijk te omlijnen teneinde te bevorderen, dat aan de Verenigde Staten van Indonesië bij het overnemen van de souvereiniteit een ervaren ambtelijk apparaat ten dienste zal staan.

Dit doet niet tekort aan haar standpunt, dat de Verenigde Staten van Indonesië als rechtsopvolgers de verplichtingen van het nog onder Nederlandse souvereiniteit staande Indonesië, onverkort zullen overnemen.

In het vertrouwen, dat de positie van het op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht in dienst zijnde personeel zich binnen verloop van enige jaren voldoende zal hebben geconsolideerd, heeft de Regering besloten de thans te geven garanties te doen gelden voor hen, wier dienstverband beëindigd wordt uiterlijk vijf jaren na souvereiniteitsoverdracht. De positie van het personeel van het K.N.I.L. zal de Regering afzonderlijk in beschouwing nemen.

In de nieuwe „Garantieverklaring 1949" die op 5 Augustus te 's-Gravenhage en Batavia is gepubliceerd, zegt de Regering:

1. Het Rijk garandeert aan de op het tijdstip van de dagtekening dezer verklaring in vaste dienst zijnde, of op kort verband uitgezonden, zomede aan de vóór 1 Maart 1942 in tijdelijke dienst getreden en sedert in dienst gebleven burgerlijke Landsdienaren van Indonesië (waaronder begrepen het personeel van de zelfstandige gemeenschappen), indien zij op eerstbedoeld tijdstip de status van Nederlander bezitten, en zo lang zij deze status behouden, alle rechten en aanspraken, welke in de sub 2 en 3 vermelde gevallen voortvloeien uit de op meerbedoeld tijdstip te hunnen aanzien van kracht zijnde regelingen.

2. De garantie geldt bij beëindiging van het op het tijdstip van de dagtekening dezer verklaring (2 Augustus 1949) bestaande dienstverband, binnen een termijn van vijf jaar na de overdracht van de souvereiniteit, wanneer:

a. is voldaan aan de voor eervol ontslag uit de dienst met recht of aanspraak op pensioen of onderstand dan wel eervolle beëindiging van een kortverband gestelde voorwaarden;

b. voortzetting van de dienst van Overheidswege niet mogelijk wordt geacht, en zulks niet aan schuld of toedoen van de Landsdienaar is te wijten; een en ander ter beoordeling van een door de Nederlandse Regering aan te wijzen instantie;

c. wijzigingen zijn gebracht in de rechtspositie, de dienstvoorwaarden, de dienstverhoudingen, of de levensomstandigheden van de betrokken ambtenaar, welke van dien aard zijn, dat voortzetting van het dienstverband in redelijkheid — zulks ter beoordeling van de onder b. bedoelde instantie — niet kan worden gevorderd.

In de gevallen bedoeld sub b. en c. zal de garantie zich uitstrekken tot de financiële gevolgen van een wegens overtolligheid verleend eervol ontslag uit de betrekking.

Voor zover betreft ambtenaren in vaste dienst worden na beëindiging van de wachtgeldperiode mede gegarandeerd de gevolgen van een eervol ontslag uit 's Lands dienst, onder toekenning van het in Staatsblad 1948 No. 13 bedoelde pensioen indien aan de daarvoor gestelde diensttijdeis wordt voldaan.

3. De garantie geldt ten aanzien van de sub 1 bedoelde Landsdienaren voorzover zij in vaste dienst zijn, eveneens, wanneer bij het verstrijken van de termijn van vijf jaar na de overdracht van de souvereiniteit op een daartoe uiterlijk zes maanden voor het verstrijken van bedoelde termijn ontvangen verzoek ontslag is verleend, in zoverre dat de garantie — indien nog geen recht op normaal pensioen is verkregen — betrekking heeft op een evenredig pensioen op de voet van het 2de lid van art. 6b van het Indisch Burgerlijk Pensioenreglement.

4. Het Rijk garandeert aan de gewezen burgerlijke Landsdienaren van Indonesië (hieronder begrepen het gewezen personeel van de zelfstandige gemeenschappen), die op het tijdstip van de overdracht van de souvereiniteit Nederlander zijn, op 1 Maart 1942 in dienst waren, na 1 Augustus 1945 in Indonesië aan de wederopbouw van Indonesië actief hebben medegewerkt, doch vóór de uitgifte van deze verklaring uit de dienst zijn ontslagen, zolang zij de status van Nederlander behouden, de nakoming van de verplichtingen welke als gevolg van dat ontslag te hunnen opzichte zijn ontstaan.

5. Het Rijk garandeert aan de nagelaten betrekkingen van de Landsdienaren, die onder deze garantieverklaring vallen, of nadat zij na Augustus 1945 in Indonesië aan de wederopbouw van Indonesië actief hebben medegewerkt, daaronder zouden zijn gevallen, zo zij in leven waren gebleven, de nakoming van de verplichtingen, welke te hunnen aanzien bestaan, voorzover deze verplichtingen ten laste van de begroting van Indonesië worden of plachten te worden gebracht. Deze garantie geldt, indien en zolang deze nagelaten betrekkingen de status van Nederlander bezitten.

6. Deze garantieverklaring is van overeenkomstige toepassing op het personeel, dat met instemming van de Minister van Overzeese Gebiedsdelen in vaste dienst of op kortverband naar Indonesië wordt uitgezonden tussen het tijdstip van de afgifte dezer verklaring en het tijdstip van de overdracht der souvereiniteit.

7. Door de Nederlandse Regering kan worden bepaald, dat onder de in deze verklaring bedoelde garanties mede worden betrokken:

a. andere categorieën van Nederlanders, voorzover zij direct of indirect geheel of ten dele ten laste van de Indonesische geldmiddelen worden of werden bezoldigd;

b. in bijzondere gevallen ook Nederlandse onderdanen-niet-Nederlanders.

8. Voor zover aan de uit de garanties voortspruitende verplichtingen in Nederland zal moeten worden voldaan, zal de betaling geschieden à pari in Nederlands courant, met dien verstande, dat de grondslag voor de toekomende uitkering zal worden herzien, voorzover deze is beïnvloed door sedert het tijdstip der dagtekening van deze verklaring opgetreden wijzigingen in de waardeverhouding tussen de Nederlandse en de Indonesische munteenheid.

9. Bij de realisering der garanties zullen deze zich — behoudens in bijzondere gevallen — beperken tot hen, die zich metterwoon in Nederland vestigen.

Alsdan is artikel 7 van het Rijkswachtgeldenbesluit, houdende bepalingen betreffende de verplichting om passende arbeid te aanvaarden, van overeenkomstige toepassing op ambtenaren die op wachtgeld zijn gesteld, alsmede op ambtenaren, die een evenredig pensioen genieten, voor zolang de leeftijd van 55 jaar nog niet is bereikt.

Op de in de voorgaande alinea bedoelde gegarandeerde inkomsten wordt een bedrag gekort berekend naar een percentage van het inkomen uit arbeid, gelijk aan het voor de berekening van het wachtgeld of pensioen toegepaste percentage van de grondslag.

De stafchefs van de Amerikaanse strijdkrachten hebben een rondreis gemaakt door West-Europa, om zich op de hoogte te stellen van de verdedigingsmogelijkheden van de bij het Atlantisch pact aangesloten landen. Tot dit doel hebben zij met de legerleiding van deze landen besprekingen gevoerd. V.l.n.r. Luchtmaarschalk Lord Tedder; de chef van de Britse generale staf veldmaarschalk Sir William Slim; de Amerikaanse minister Jules Holmes; generaal Vandenberg, chef van de staf van de Amerikaanse luchtmacht en generaal Bradley chef van de staf van het Amerikaanse leger. (Foto Ass. Press.)

Het geheime Amerikaanse genootschap, de Ku-Klux-Klan, doet de laatste jaren weer van zich spreken. Aan het einde van de vorige eeuw in de Z. staten ontstaan, allereerst als reactie op de onderdrukking door de N. staten, oefende het een scherpe terreur uit op de door de N. staten bevoordeelde negers. De beweging werd op geweldadige wijze onderdrukt, maar stak in 1915 *opnieuw de kop op en richtte zich zowel tegen de negers als de Katholieken en Joden. In het begin der jaren twintig telde het honderd-duizenden leden, die zich schuldig maakten aan allerlei terreurdaden. Geleidelijk verliep de beweging maar na Wereldoorlog II is de Klan opnieuw activiteit gaan ontwikkelen, vooral in Georgië.* (*Zie ook pag.* 6795 G). *Zij staat onder leiding van de arts Samuel Green („Grand Dragon") die men hier bezig ziet (gelaat onbedekt) tijdens de inwijding van een aantal nieuwe leden.* (Foto United Press).

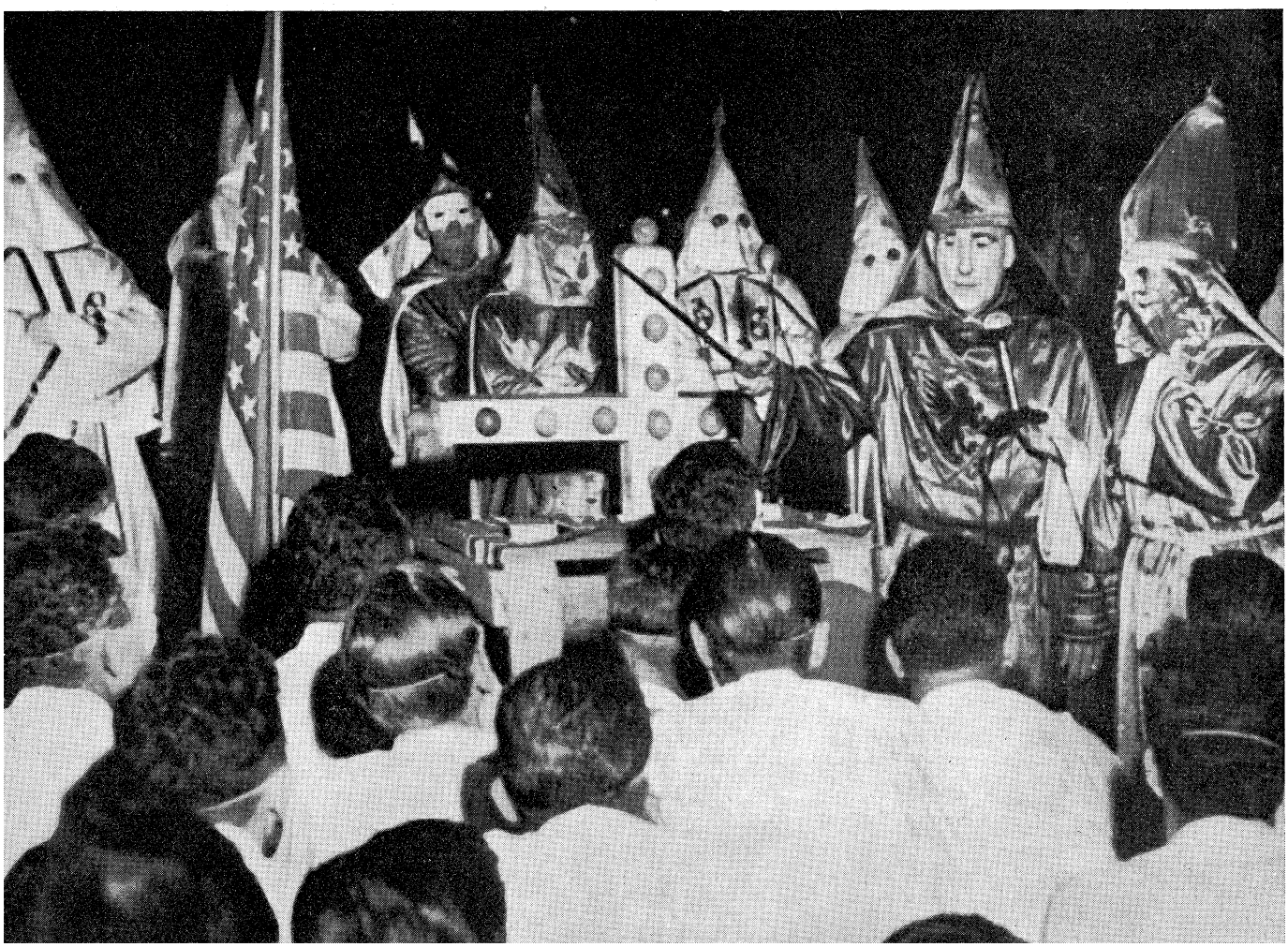

De Ronde Tafel Conferentie geopend

In de Ridderzaal te Den Haag heeft minister-president dr. W. Drees op 23 Augustus de Nederlands-Indonesische Ronde Tafel Conferentie geopend.

Het doel van deze conferentie is zo spoedig mogelijk een rechtvaardige en blijvende oplossing van het Indonesische geschil te brengen door het verkrijgen van overeenstemming tussen de deelnemers over de weg tot en de wijze van overdracht van werkelijke volledige en onvoorwaardelijke souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië. De deelnemers zullen er naar streven binnen twee maanden hun doel te hebben bereikt en nemen op zich de overeenkomsten, die uit de conferentie zullen resulteren, binnen zes weken na haar beëindiging te ratificeren, zodat vóór Januari 1950 de souvereiniteit aan de Verenigde Staten van Indonesië zal moeten worden overgedragen.

De R.T.C. zal op de eerste plaats voor de V.S.I. een voorlopige constitutie moeten vaststellen. Op de tweede plaats het verdrag van de souvereiniteits-overdracht. Dit verdrag zal moeten inhouden een werkelijke volledige en onvoorwaardelijke souvereiniteit, overeenkomstig de zogenaamde Renville-beginselen. Op de tweede plaats voorzieningen betreffende een Unie, die zal worden aangegaan tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de V.S.I. op basis van een vrijwillig en gelijkwaardig deelgenootschap met gelijke rechten. Ten derde een overeenkomst met betrekking tot de overdracht van rechten, bevoegdheden en verplichtingen van Indonesië (Nederlands-Indië) aan de V.S.I.

Vervolgens zullen basis-voorzieningen moeten worden getroffen van het statuut der Nederlands-Indonesische Unie. Dan zal het toezicht op het nakomen der getroffen overeenkomsten moeten worden geregeld en eindelijk zullen op de R.T.C.-agenda punten moeten worden geplaatst, als die van de buitenlandse betrekkingen, het recht op zelfbeschikking der volkeren, contracten met zelfbestuursgebieden, van nationaliteit en burgerschap, financiële, economische en culturele betrekkingen, militaire overeenkomsten, de staatkundige positie van Nieuw-Guinea enzovoort.

*

De historische Ridderzaal was geheel gevuld, toen even over tweeën de voorzittershamer viel.

Op de banken voor de genodigden zag men ministers en Kamerleden, hoge functionarissen en leden van het diplomatieke corps.

Op de perstribune bevonden zich ook vele Indonesische journalisten.

Minister Drees had plaats genomen in de voorzitterszetel, van de zijde van de hoofdingang gezien, links midden aan de ovale tafel. Naast hem zat dr. Prinsen. Aan de voorzijde links de republikeinse delegatie, met Moh. Hatta aan het hoofd, aan wiens linkerzijde de staatsrecht-expert prof. Supomo, minister ir. Djuanda en de econoom dr. Sumitro.

De delegatie van de B.F.O. zat, van dezelfde kant gezien, rechts vooraan, onder aanvoering van sultan Hamid II van Pontianak. Aan diens rechterzijde zetelde Anak Agung, premier van Oost-Indonesië. De Nederlandse delegatie had zich links achteraan geschaard. Minister Van Maarseveen werd daar aan zijn linkerzijde geflankeerd door dr. Van Royen en minister Joekes, aan zijn rechterzijde door de ministers Stikker en Götzen.

De leden van de U.N.C.I. namen plaats aan de rechterachterzijde van de tafel. Wegens plaatsgebrek zaten intussen tal van delegatieleden en de adviseurs niet aan de ovale tafel zelf, doch op stoelenrijen daarachter.

In de midden-arena hadden de tolken vooraan huisvesting gevonden aan een tafeltje met microfoon.

Hoe vol het was kan men beseffen indien men weet, dat de verschillende delegaties met hun adviseurs, deskundigen enz. tezamen tegen de honderd personen tellen. Dan kwamen daar nog bij de diplomaten, functionarissen, parlementsleden en anderen.

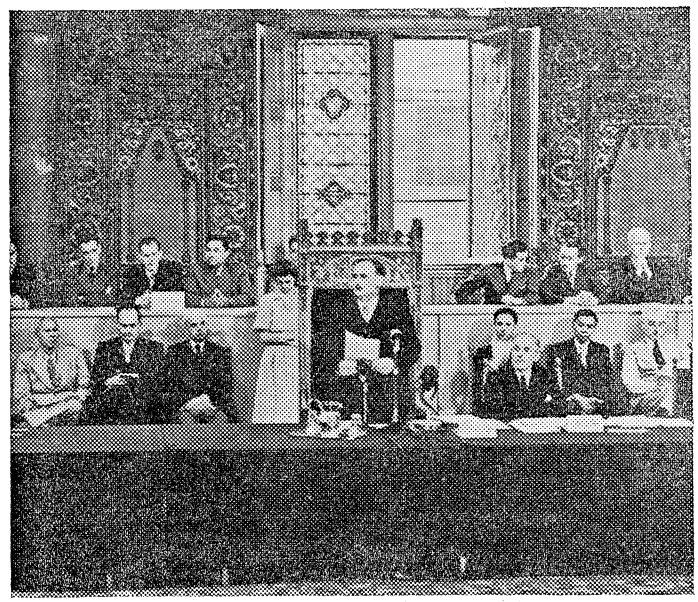

Dr. Drees droeg zijn openingsrede duidelijk en rustig voor, met enige nadruk op enkele passages, o.m. daar waar hij gewaagde van het gemeenschappelijk verzet van Nederlanders en Indonesiërs in bezettingstijd in Nederland en van de vereiste bereidheid om fouten aan eigen kant ruiterlijk te erkennen. Van een poging tot declamatie merkte men bij hem weinig, wél bij minister Van Maarseveen, die het overigens na de rede van de premier kort maakte.

De omvang van de toespraken van Moh. Hatta en Sultan Hamid II was ongeveer gelijk. Minister Drees' rede was slechts iets minder omvattend, doch dit werd gecompenseerd door sneller spreken van de anderen. Ieder dezer drie had ongeveer vijf en twintig minuten nodig.

Hatta en Sultan Hamid hielden hun toespraak in het Indonesisch. De republikeinse delegatie-leider sprak met de meeste klemtoon, in de niet zeldzame passages welke min of meer op de gezindheid van zijn volk afgestemd leken.

Trouwens de drang der psychologische factoren stelde hij zelf uitdrukkelijk in het licht. Zijn rede was ook het rijkst aan gedetailleerde passages over Unie en economie. Die van de voorzitter der B.F.O. ging langs rustige maar niet minder Indonesisch-nationalistische lijn. In kalme toon deed hij intussen niet onder voor de Nederlandse premier. Evenals Hatta wees hij op het belang der economische factoren, met name op de toenemende inflatie in Indonesië, zonder nochtans hieraan een economisch-politiek credo te verbinden.

Minister Van Maarseveen en de Australiër Critchley (die uiteraard in het Engels sprak) waren in nog geen tien minuten uitgesproken.

Vertaald werden de redevoeringen niet, zodat de tolken voor de pauze konden rusten. Men had, om tijd te winnen, de teksten der toespraken in drie talen (Nederlands, Indonesisch en Engels) bij de aanvang rondgedeeld.

In nog geen twee en een half uur waren de tien agenda-punten afgehandeld. De vijf redevoeringen, waarvan wij de belangrijkste passages hierna laten volgen, vormden de hoofdschotel. Na een korte pauze werd zonder discussie de voorlopige agenda dezer eerste vergadering goedgekeurd en werd het reglement van orde vastgesteld, een stuk van 51 artikelen. De verkiezing van de voorzitter (Drees) en de drie vice-voorzitters (de leiders der delegaties: minister Van Maarseveen, Moh. Hatta en sultan Hamid II) ging al even vlot als de benoeming van de secretaris-generaal der conferentie (dr. Prinsen) en de instelling van de centrale commissie.

*

De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon had alle te Batavia aanwezige leden der republikeinse delegatie en de republikeinse vertegenwoordiging in de centrale gemengde commissie uitgenodigd, in het paleis te komen luisteren naar de radiouitzending van de R.T.C. Het merendeel der dag- en weekbladen sprak in artikelen — waarvan de toon varieerde van een min of meer berustend scepticisme tot welwillendheid — de hoop uit, dat de conferentie zou komen tot een „zakelijke oplossing" van het Indonesische probleem. In de communistische Waarheid verschenen felle aanvallen op Hatta. Bladen als Trouw en Elseviers Weekblad, die steeds scherpe critiek leverden op het Indonesisch beleid der regering, persisteerden in hun mening, dat de regering op de verkeerde weg is en dat, wie vertrouwt op de mogelijkheid van samenwerking met de groep-Hatta zichzelf bedriegt. Drie dagen voor de R.T.C. hield het comité „Handhaving Rijkseenheid" in de Haagse Dierentuin een openbare protestvergadering, waarop vertegenwoordigers van de parlementaire- en buitenparlementaire oppositie het woord voerden. Prof. Gerbrandy, oud-minister Welter, gen. Winkelman, adm. Helfrich, Dr. Meyer Ranneft, prof. Gerretson en dr. Feuilletau de Bruyn oefenden scherpe critiek. „Wij moeten er voor zorgen", aldus de heer Welter, „dat in de Kamer de meerderheid van twee derden niet bereikt wordt. Dan zal onze vlag in Indonesië blijven wapperen." (Red. - Volkskr. - N.R.C. - Tr.)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

21 Augustus (Zondag)

België — In de Yzervlakte nabij Diksmuide had de 22ste Yzerbedevaart, waarmede de Vlaamse gesneuvelden uit beide wereldoorlogen worden herdacht, plaats.
Joego-Slavië — In een nota verwerpt de regering de Russische beschuldiging, als zou Tito een vijand van de Sowjet-Unie zijn. (Zie 8272 Kr. 20-8)
Sowjet-Unie — In een nota wordt Tito er van beschuldigd Russische burgers te arresteren en te mishandelen.
Sport — Te Denemarken worden de wielerwereldkampioenschappen verreden. Op de weg wordt de Nederlandse amateur Faanhof wereldkampioen. Bij de beroepsrenners wordt de Belg Van Steenbergen eerste.
Ver. Staten — Dr. Samuel Green, „Imperial Wizard" („Grand Dragon") van de Ku-Klux-Klan, op 59-jarige leeftijd overleden. (Zie photo op pag. 8282)

22 Augustus (Maandag)

China — Communisten krijgen door middel van een staatsgreep de macht in de provincie Joenan in handen.
Frankrijk — De romanschrijver en criticus, Edmond Jaloux, die in 1878 te Marseille werd geboren, te Lausanne overleden.
Indonesië — De republikeinse premier Sjafruddin verklaart er naar te zullen streven, dat het Nederlandse leger uit Bukittingi (Fort de Kock) zal worden teruggetrokken op dezelfde voorwaarden als golden voor Djokja.
Joego-Slavië — De regering protesteert te Tirana wegens „provocaties" van Albanese grenswachten en te Athene wegens vervolging van Joego-Slavische onderdanen in Griekenland.
Nederland — Dr. M. Hille Ris Lambers benoemd tot hoogleraar in de tropische plantenteelt aan de faculteit van landbouwwetenschappen te Buitenzorg.
— Mr. J. Kruseman, oud-president van het Gerechtshof te Amsterdam, op 81-jarige leeftijd overleden.
Roemenië — Patriarch Justinian, hoofd van de Roemeens-Orthodoxe kerk verordeelt het decreet van de Paus i.z. de excommunicatie van actieve communisten.
Ver. Staten — Drie republikeinse senatoren en een democraat eisen onmiddellijke hulp voor de Chinese nationalisten.
West-Indië — De gouverneur van Suriname, dr. W. Huender, vertrekt naar Nederland.

23 Augustus (Dinsdag)

Duitsland — Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft verklaard, dat het omstreeks 15 September het gezag over de Amerikaanse zone van Duitsland van het ministerie van Oorlog zal overnemen.
— Communistische partij, onafhankelijk van Moskou, in oprichting.
Indonesië — De rood-witte kleuren zijn voor het federale district Batavia niet langer verboden.
Internationaal — De Nederlandse afgevaardigde bij de Europese Assemblée, Van der Kieft, vraagt uniforme verlagingen van de invoerrechten in alle landen in overweging te willen nemen.
Nederland — Dr. Drees opent de Ronde Tafel Conferentie (zie in dit nr.)
— Mevr. N. Smitt—Avis, tweede secretaresse van de Oecumenische raad van Kerken in Nederland, is met ingang van 1 October benoemd tot particulier secretaresse van de Koningin. Aan mej. mr. H. A. Sneller is op haar verzoek eervol ontslag verleend. Zij is benoemd tot hoofd van de kinderpolitie te Hilversum.
— De Ver. voor den Effectenhandel verwerpt bij stemming de voorstellen tot instelling van een vertrouwensorgaan.
— Op de Oude Schans te Amsterdam worden wederom twee 17de eeuwse pakhuizen door brand verwoest.
— Te Eindhoven opent minister Mansholt de eerste Benelux-landbouwtentoonstelling.
— Blijkens een rapport van de Nederlandse delegatie bij de I.R.O., hielp Nederland 5000 mannelijke D.P.'s aan werk.
— H.M. de Koningin ontvangt de aftredende ambassadeur van de V.S., dr. H. B. Baruch, in afscheidsaudiëntie.
— De tekenaar, kunstschilder, illustrator en schrijver, Herman Moerkerk, op 70-jarige leeftijd overleden.
Joego-Slavië — De regering beantwoordt de Russische nota van 18 Aug. Zij kan niet toestaan, dat welke regering dan ook, zich met interne Joego-Slavische aangelegenheden bemoeit. (zie 21-8)
Vaticaan — De „New York Times" meldt, dat 6 m. onder de vloer van de Sint Pieter de overblijfselen van de H. Petrus zijn ontdekt.
West-Indië — Mr. M. de Niet, ondervoorzitter van de Adviesraad van Suriname, wordt beëdigd als wnd. gouverneur.

24 Augustus (Woensdag)

China — Ongeveer 500 personen werden gedood bij de ontploffing van een ammunitie-schip in de haven van Formosa.
Duitsland — Dr. Adenauer, toekomstig kanselier van West-Duitsland, wenst Duitsland te zien opgenomen in de Atlantische Unie.
Griekenland — Op de guerilla-strijders zijn wapens en artilleriestukken van Russisch fabrikaat buitgemaakt. De meeste van deze wapens hadden een recente fabricage-datum.
Italië — De productie is thans 12% hoger dan in 1938 en de uitvoer 30%. In dat jaar bedroeg het aantal werklozen 2.200.000 en thans 1.185.000.
Internationaal — Vijftig afgevaardigden van de Europese Assemblée stellen voor een instituut in te stellen, dat tot taak heeft de Europese economie te coördineren.
Nederland — Bij een proefstemming te Haarlem over de vraag: „Zijt gij voorstander van een wereldregering?" werden in totaal 39.750 stembiljetten ingeleverd, waarvan er 1271 blanco waren; 37.896 bevatten het antwoord „ja" en 409 „neen"; 174 biljetten waren ongeldig. Haarlem telt officieel 72.000 stemgerechtigden.
— Op zijn verzoek is met ingang van 31 Augustus aan de lt.-generaal der infanterie van het K.N.I.L., W. Schilling, eervol ontslag verleend.
Sport — Bij de wielerkampioenschappen te Kopenhagen werd de Italiaan Fausto Coppi, wereldkampioen der achtervolgers. De Deen Knud Andersen behaalde deze titel bij de amateurs.
— De 18-jarige Brit Philip Mickman zwom in 23 3/4 uur over het Kanaal.
Ver. Staten — Het Atlantisch Pact treedt in werking. De laatste ratificatie-oorkonden werden op 23 Augustus door Frankrijk, Denemarken, Italië en Portugal gedeponeerd.

25 Augustus (Donderdag)

Duitsland — In Beieren mogen thans weer dagbladen vrij verschijnen.
Engeland — Met ingang van 26 September zullen de prijzen van textiel en schoenen met 5% dalen, terwijl van veertig verschillende goederen de prijzencontrôle zal worden opgeheven.
Hongarije — Volgens de „Daily Telegraph" is de stafchef van het leger, generaal Palefy, uit zijn functie ontzet en gearresteerd onder de beschuldiging van „nationalisme".
Indonesië — De H. V. K. schenkt drie Amerikaanse vliegers die wegens wapensmokkel tot gevangenisstraffen waren veroordeeld, gratie.
Internationaal — In een persconferentie verklaart Spaak, dat z.i. West-Duitsland spoedig tot de Raad van Europa zal worden toegelaten.
Nederland — Het handelsverkeer met Noorwegen is uitgebreid. De Noorse export wordt met 8 millioen gld. verhoogd, terwijl de Nederlandse uitvoer met 4 millioen gld. zal worden verhoogd. (v. b. 7557 D)
Sowjet-Unie — Te Moskou wordt een congres van „Partisanen van de Vrede" geopend.

26 Augustus (Vrijdag)

Argentinië — Het parlement keurt na een uitvoerig debat het handelsaccoord met Engeland goed. (v.b. 8194 B)
Engeland — In de maand Juli gingen 265.000 dagen door stakingen verloren.
Indonesië — De H.V.K. bracht een bezoek aan Surabaja en Semarang, teneinde zich op de hoogte te stellen van de ontwikkeling op Oost- en Midden-Java.
Internationaal — De Britse Labour-afgevaardigde bij de Raad van Europa, Mackay, stelt voor één valuta voor geheel Europa in te voeren.
Nederland — De handelsreizigers protesteren bij de spoorweg-directie en bij de minister van Verkeer en Waterstaat tegen de voorgenomen verhoging met 15% van de spoorwegabonnementen.
Ver. Staten — De kosten voor het levensonderhoud zijn, vergeleken met 1948, met 3% gedaald.
— De duikboot „Cochino" bij oefenvaart in de Noordelijke IJszee verongelukt. Van de bemanning werden 7 personen gedood.

27 Augustus (Zaterdag)

Bolivia — Er breekt een militaire opstand uit. Het congres kondigt de staat van beleg af.
China — Lantsjou, hoofdstad van de provincie Kansoe, door communistische strijdkrachten bezet.
— Volgens berichten uit Chinese bronnen te Hongkong zouden de V.S. Formosa willen bezetten.
Joego-Slavië — Bekend wordt, dat op 12 Aug. een Russische kanonneerboot van Hongarije uit — ondanks waarschuwingen van de grenswacht — de Donau opvoer. Er worden troepen samengetrokken in Macedonië.
Nederland — Jhr. dr. Nico van Suchtelen, wijsgeer, schrijver, criticus en oud-directeur van de Wereldbibliotheek, op 70-jarige leeftijd overleden. Voor uitvoerige biographie zie pag. 7818 B.

Ronde Tafel Conferentie - Openingsrede Dr. W. Drees

Nu ik het woord neem om, in afwachting van een beslissing der Conferentie zelve over de regeling van het voorzitterschap, U allen hier welkom te heten en de Ronde Tafel Conferentie tussen de vertegenwoordigers van de regeringen van Nederland en de republiek Indonesia en van de Bijeenkomst Federaal Overleg te openen, ben ik mij bewust op de drempel te staan van een historisch gebeuren dat, hoe het zich ook moge ontwikkelen, voor de volkeren van Indonesië en Nederland van welhaast niet te beschrijven betekenis zal zijn.

Wanneer de Conferentie leidt tot bevredigende overeenstemming, gevolgd door practische verwerkelijking van de gestelde einddoelen, dan wordt de deur geopend naar een onafhankelijk en souverein Indonesisch volksbestaan en naar een samengaan van beide volkeren op de basis van vrijheid en vriendschap, een ontwikkeling welke, als het wereldgebeuren dit gedoogt, kan leiden tot een nieuwe bloei van de geestelijke en stoffelijke waarden, waarop een gezonde maatschappij moet steunen. Wanneer de Conferentie mocht mislukken, staan ons consequenties te wachten, waaraan ieder weldenkend mens niet anders dan met diepe verontrusting kan denken.

Vast staat, dat, hoe de Conferentie zich ook ontwikkelt, zij van ingrijpende historische betekenis zal zijn voor het leven van de volkeren van Indonesië en Nederland.

Het zal spoedig 7 jaar geleden zijn, dat Hare Majesteit Koningin Wilhelmina in Haar zo vaak aangehaalde radiorede sprak van een na de oorlog te beleggen Ronde Tafel Conferentie.

Dit Koninklijk woord werd gesproken in den vreemde, maar in vrijheid! Ook in de onvrijheid, waarin wij in Nederland verkeerden, hielden wij ons in de jaren van oorlog en bezetting bezig met de toekomst, in het bijzonder ook ten aanzien van Indonesië. Ik herdenk met diepe dankbaarheid hoe tal van jonge Indonesiërs, die hier verbleven, met de mannen en vrouwen van het Nederlandse verzet vrijheid en leven in de waagschaal stelden in de strijd tegen het nazi-regime. Zij werden opgenomen in de bundeling van het Nederlandse verzet, zij maakten deel uit ook van een Commissie, door het georganiseerd verzet ingesteld, om de toekomstige verhouding tussen Nederland en Indonesië te bespreken. Over de richting, waarin deze verhouding zich zou moeten ontwikkelen, scheen gemakkelijk overeenstemming te bereiken.

Weinig kon in die jaren worden vermoed, welk een lange en droeve weg zou moeten worden afgelegd vóór een Ronde Tafel Conferentie zou worden gehouden onder andere verhoudingen en van ander karakter dan toen werd verwacht. Het einde van de oorlog heeft zich langer laten wachten dan was gehoopt en zwaar is de druk geweest, die daardoor op landen en volken is gelegd. En toen tenslotte dat einde kwam, zijn de gekoesterde verwachtingen niet in vervulling gegaan. De verhoudingen binnen Indonesië en van Indonesië tot Nederland waren gans anders dan in Nederland was verondersteld. Tegenstellingen en strijd traden in de plaats van het overleg, waarop gehoopt was en de telkens herhaalde en nu en dan veelbelovend schijnende pogingen om toch nog door overleg tot een gemeenschappelijk aanvaardbare oplossing te komen, vonden tenslotte in de practijk niet de beoogde uitwerking.

Dit overleg is niet onvoorbereid; het steunt op de resultaten van reeds gesloten overeenkomsten, waaromtrent overeenstemming werd bereikt te Linggadjati, op de Renville en onlangs te Batavia, terwijl ook resultaten van de indertijd te Malino gehouden conferentie hierbij hebben doorgewerkt. Al hebben vroegere, veelomstreden overeenkomsten het tenslotte niet tot verwerkelijking gebracht, zij hebben toch blijvende betekenis gekregen, omdat zij grondbeginselen hebben vastgelegd, die ons ook thans tot richtsnoer zullen strekken. Het algemeen kader van het overleg ter Conferentie is reeds geconstrueerd: de taak der Conferentie is aan dit kader een reële inhoud te geven.

Laten wij, als wij ons tot onze taak zetten, ons ervan bewust blijven, welk een ontzaglijke last de noodlottige gang van zaken op beide landen heeft gelegd, welk een leed er over onze volkeren is gekomen en hoeveel moeilijker daardoor de taak van wederopbouw is geworden dan zij toch reeds als gevolg van de oorlog zou zijn geweest. Dit besef versterke in ons het voornemen om alles in te zetten, teneinde thans de grote doeleinden van vrede, vrijheid en samenwerking te verwezenlijken.

Ik moge u nu nog deelgenoot maken van enkele gedachten, die bij mij met betrekking tot deze Conferentie zijn gerezen.

In de eerste plaats gevoel ik de behoefte om aan de Indonesische afgevaardigden hier aanwezig te verklaren, dat, toen van Nederlandse zijde bij voorafgaande overeenkomsten de bereidheid werd vastgelegd om aan de Verenigde Staten van Indonesië de souvereiniteit over te dragen, dit voor Nederland een onherroepelijk besluit betekende. Deze beslissing berust niet op een impuls van sentiment of op een zich onwillig neerleggen bij een overmacht van omstandigheden, maar op een langzamerhand gerijpt inzicht, dat langs deze weg in de huidige wereldsituatie de belangen van Nederland en Indonesië en een zegenrijk samengaan van deze landen het beste konden worden bevorderd. Wel zouden, naar het oordeel van velen in Nederland, aller belangen ermede gediend zijn geweest, indien een rustiger en geleidelijker overgang mogelijk ware gebleken, maar het heeft geen zin de gevolgen voorbij te zien van de versnelling der ontwikkeling, die is ingetreden als nawerking van de oorlog, en de gezonde gedachte van de eigen souvereiniteit van Indonesië eist thans spoedige verwezenlijking. Wanneer dan ook, na een succesvolle afloop van de Ronde Tafel Conferentie, aan Nederland de taak toevalt haar souvereiniteit aan een nieuwe democratische Indonesische rechtsstaat over te dragen, dan betekent dat een daad, die gedragen wordt door een belangrijke meerderheid van ons volk. Daarom zijn de Indonesische vertegenwoordigers, die mede zullen moeten werken aan deze uiterst ingrijpende zaak, ons van harte welkom. Het Nederlandse volk heeft begrip voor het Indonesisch streven naar eigen nationale onafhankelijkheid, een begrip, dat tot krachtige, spontane medewerking zal uitgroeien, naarmate het Nederlandse volk de vruchten ziet van de inspanning van de Indonesische leiders, die straks de verworven souvereiniteit zullen moeten benutten voor de opbouw van een gezonde, op hechte beginselen gegronde Indonesische staat.

Er is bij velen in Nederland een intense belangstelling in al wat Indonesië raakt. Dit komt allerminst enkel voort uit het feit, dat Nederland belangen heeft in Indonesië, belangen, waarvan het onwaarachtig zou zijn de betekenis te willen verkleinen. Er is echter daar bovenuit bij velen van hen, die in Indonesië hebben geleefd of er thans nog werken, een sterke liefde gegroeid voor dit prachtige land en zijn bevolking.

Omgekeerd is Nederland voor vele Indonesiërs allerminst onbekend gebied. Mij in dit opzicht in het bijzonder richtende tot onze Indonesische gasten, zou ik willen zeggen: ik ben overtuigd, dat Gij, voor zover Gij hier reeds vroeger geweest zijt, wat met verreweg de meesten van U het geval is, hier ook vrienden hebt teruggevonden en dat, vooral voor zover Gij na de oorlog voor het eerst hier weer zijt, Gij met belangstelling hebt gezien naar de sporen, die oorlog en bezetting in Nederland hebben achtergelaten en naar wat voor de opbouw is gedaan. Gij zult daarbij, vertrouw ik, hebben geconstateerd, dat, al is ons land verarmd, onze energie niet is gedoofd, onze volkskracht niet verslapt, de veerkracht onzer natie niet gebroken. Voor zover Gij in ons land reeds om U heen hebt kunnen zien, zult Gij hebben kunnen waarnemen met hoeveel kracht het herstel is aangepakt en hoe overal herleving is te bespeuren.

Wanneer men aan Indonesische zijde deze Conferentie wil beginnen met het vertrouwen, dat de spoedige vorming van een souvereine Indonesische staat voor Nederland een even onbetwist programmapunt is als voor de Indonesiërs, dan wil Nederland daartegenover het vertrouwen plaatsen, dat aan Indonesische zijde met even grote ernst gestreefd wordt naar de vorming van een nieuwe band tussen Nederland en Indonesië, die een blijvende zegenrijke samenwerking tot resultaat zal hebben. Het doel van deze Conferentie gaat veel verder dan de oplossing van de thans bestaande ernstige moeilijkheden en wrijvingen. Tenslotte moeten wij allen streven naar een resultaat, waarmede niet alleen Nederland en Indonesië, elk voor zich, zo goed mogelijk gebaat zijn, maar waarvan ook de volkerengemeenschap een wezenlijke bijdrage ontvangt.

Ik mag in dit verband niet nalaten met grote ernst te wijzen op de noodzakelijkheid, dat de daadwerkelijke strijd, zowel met wapens als door propaganda, wordt gestaakt.

Vertrouwen scheppen is niet in de eerste plaats een gespannen afwachten of de andere partij wel voldoende redenen geeft voor vertrouwen in haar; het is veeleer een inspanning om de ander te begrijpen en het hem niet moeilijk te maken om van zijn kant vertrouwen te geven en tenslotte om bereid te zijn fouten, die aan eigen kant gemaakt worden, ruiterlijk te erkennen en te herstellen.

Tenslotte geniet degene, die zijn eigen fouten durft te erkennen, meer vertrouwen dan iemand, die alles tracht te verdedigen en tegenover ieder verwijt een tegenverwijt stelt. Wat voor personen geldt, geldt ook voor volkeren en naties. Iedere partij staat aan de verleiding bloot om het grote doel in gevaar te brengen ter wille van een tijdelijk succes en een momenteel applaus van een bepaalde groep van medestanders. Ik hoop van ganser harte dat alle gedelegeerden de kracht zullen bezitten deze verleiding te weerstaan.

Men verneemt wel eens de stelling, dat practijk en idealisme twee onverzoenlijke grootheden zijn. Hiertegenover stel ik met volle overtuiging, dat in de practijk geen wezenlijk goed kan worden geschapen dan onder de bezieling van een ideaal, dat de belangen van het eigen ik en van de eigen groep te boven gaat.

Ik persoonlijk ben er van overtuigd, dat, wanneer niet feitelijke omstandigheden en gebeurtenissen de sfeer van deze Conferentie gewelddadig doorbreken, de mogelijkheden groot zijn om deze Conferentie tot een bevredigend resultaat te brengen.

Wij kunnen niet volstaan met vaagheden en algemeenheden, wij moeten komen tot duidelijke weloverwogen afspraken en regelingen, die rekening houden met ieders waardigheid, bepaalde beginselen als vast richtsnoer. Daartoe behoren, om slechts enkele te noemen, de spoedige vestiging van de Verenigde Staten van Indonesië als souvereine democratische staat op federatieve grondslag, het zelfbeschikkingsrecht der bevolkingen, samenwerking met Nederland, eventueel met het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, omvattende Nederland, Suriname en de Antillen, in een Nederlands-Indonesische Unie, aan het hoofd waarvan staat de Koning der Nederlanden. Over de vraag, of speciaal Nederland dan wel het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden in de Unie zal zijn opgenomen, zal slechts worden beslist na nader overleg met Suriname en de Antillen.

Verheugend duidelijk is uitgesproken,

dat de Verenigde Staten van Indonesië zullen zijn een democratische rechtsstaat. Wij weten, dat het moeilijker zal zijn dit in de practijk volledig te verwerkelijken dan het neer te schrijven in een regeling. Wij weten echter ook van hoe uitnemend belang het is, dat met de verwezenlijking van de nationale aspiraties gepaard zullen gaan het waarborgen der geestelijke vrijheid en de eerbiediging der menselijke persoonlijkheid. Wij zullen ons er daarbij allen van bewust zijn, dat de werking en zelfs het bestaan van de democratie, een hoge maar vaak moeilijk te hanteren regeringsvorm, in gevaar worden gebracht als niet aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, waaronder een zekere mate van ontwikkeling en een zekere minimum welstand voor heel het volk en een vermijden van te scherpe maatschappelijke tegenstellingen.

Na wat Indonesië geleden heeft zal het dubbel moeilijk zijn te midden van het in gisting verkerende Oost-Azië in korte tijd die voorwaarden te verwerkelijken. Overeenkomsten en staatsregelingen kunnen er toe bijdragen die kans te vergroten, maar het leven zelf pas kan over de uitkomst beslissen Wil die uitkomst aan de verwachtingen kunnen beantwoorden, dan zal een grote gemeenschappelijke krachtsinspanning nodig zijn en een goede samenwerking, in het bijzonder ook tussen degenen, die in de afgelopen jaren in Indonesië uiteenlopende inzichten waren toegedaan. Er zijn alleszins hoopvolle tekenen, dat een dergelijke samenwerking groeiende is.

Wij houden deze Conferentie voor het oog van de wereld en wij zullen moeten beseffen, dat de waardering, welke onze volkeren in de wereld zullen genieten, mede afhankelijk zal zijn van de wijze, waarop wij deze onderhandelingen voeren. Gaarne wil ik in dit verband een woord richten tot de U.N.C.I., wier leden wij ook welkom heten. Ik spreek zeker in naam niet alleen van Nederland, maar van alle hier aanwezige delegaties, wanneer ik zeg, dat wij van harte hopen, dat deze Conferentie ook voor de leden van de U.N.C.I., die haar allereerst zullen bezien uit internationaal oogpunt, een zeer bevredigende en succesvolle ervaring zal blijken te zijn.

Onder het uitspreken van de wens, dat deze Conferentie moge strekken tot eer en zegen voor Indonesië en Nederland en het uitgangspunt moge blijken van een nieuwe ontwikkeling, waarin op het verbreken der oude verhoudingen een vrije en voor beide volken vruchtbare samenwerking moge volgen, verklaar ik thans de Ronde Tafel Conferentie geopend.

Rede van de voorzitter der republikeinse delegatie M. Hatta

Wanneer wij thans om deze Ronde Tafel geschaard zijn, dan moet iedere partij daartoe zijn geleid door de stellige overtuiging, dat deze conferentie hier haar doel zal moeten bereiken, te weten, de onvoorwaardelijke overdracht van de volledige reële souvereiniteit over Indonesië aan het Indonesische volk. Dan, eindelijk, na vier jaren van onderhandelingen en strijden waarbij niet weinig aan levens en goederen verloren ging, welke toch eigenlijk zo dringend nodig waren voor de opbouw van de maatschappij en haar productie, is men tot het besef gekomen, dat een snelle beëindiging van het huidige conflict urgent is. De bittere ervaringen opgedaan in de tijd die achter ons ligt hebben uitgewezen dat de enige oplossing van het Indonesische probleem bestaat uit de onverwijlde overdracht der souvereiniteit. De geschiedenis der onderhandelingen in het verleden heeft ons geleerd dat de kern van de moeilijkheden gelegen is in de kwestie der souvereiniteit.

De souvereiniteit van Nederland over Indonesië is gebaseerd op de historie. Maar sedert de Indonesische onafhankelijkheids-proclamatie op 17 Augustus 1945, die plechtig den wereld werd kond gedaan als uitdrukking van het recht van het Indonesische volk om over zijn eigen lot te beschikken, sedert dien voelt het Indonesische volk zich souverein.

De grote verandering van geestesgesteldheid bij het Indonesische volk was in de aanvang zeer moeilijk te begrijpen voor vreemden, die slechts het Indonesia van vóór de tweede wereldoorlog gekend hebben. Niet alleen de massa hier te lande, maar ook de geleerden en de politici die toch in staat behoorden te zijn tot ver in de toekomst te zien, waren niet bij machte te begrijpen dat „het zachtste volk ter aarde" een opstandig volk was geworden, waarin een dynamische geest was gevaren. Men kon zich niet losmaken van de foutieve idee als zou de onafhankelijkheid van Indonesia uitsluitend een creatie zijn van enkele demagogische leiders. Vaak verzuimt men een diep en ernstig onderzoek in te stellen dat zou kunnen uitwijzen dat de proclamatie van 17 Augustus 1945 de verwezenlijking vormde van de idealen der Indonesische nationale beweging, die reeds 40 jaar op gang is. Het onnoemlijk zware lijden onder de Japanse heerschappij heeft het „mau merdeka", de **wil tot vrijheid**, slechts versterkt.

Als gevolg van dat misverstand ontstond er van het begin af een psychologisch conflict tussen het Nederlandse volk en het volk van Indonesia, een conflict, dat de bron werd van de tragedie waarvan wij vier jaar lang getuige zijn geweest. Ik noem het een tragedie, want in wezen is ons doel immers het zelfde, nl. het geven van onafhankelijkheid aan Indonesia. Slechts ten aanzien van de wijze van uitvoering bestaat verschil van mening en dit heeft veel botsingen doen ontstaan.

Met hoeveel nadruk men ook van Nederlandse Regeringszijde juridische argumenten naar voren brengt, dat de souvereiniteit over Indonesia bij het Koninkrijk der Nederlanden berust, het Indonesische volk in de Republiek is van mening en ervaart, dat zijn staat souverein is. Het heeft een eigen Regering, die niet staat onder een andere Regering, het heeft een eigen politiemacht om rust en orde naar binnen en naar buiten te handhaven, het heeft een eigen geldwezen en last but not least het heeft ook een eigen buitenlandse politiek en een buitenlandse vertegenwoordiging, die zich met den dag uitbreidt en hechtere verbindingen legt met andere landen. Dat alles wordt aangevoeld als zovele bewijzen van souvereiniteit, welke niet zo maar uit het volksbewustzijn zijn weg te praten. Hoe meer tijd verliep, hoe meer het volk gewend raakte aan het leven in vrijheid en souvereiniteit en hoe moeilijker het wordt om de onafhankelijkheid te doen verdwijnen. Juist of onjuist, al of niet erkend, het Indonesische volk in de Republiek beschouwt zichzelf als te leven in een souvereine staat. Te meer daar het de facto gezag van de Republiek Indonesia over Java, Madura en Sumatra reeds erkend werd na de Linggadjati overeenkomst, niet alleen door het Koninkrijk der Nederlanden maar ook door de grote mogendheden als Engeland en de Ver. Staten van Amerika en enkele andere landen.

Teneinde de onafhankelijkheid van geheel Indonesië te bereiken via een interim-periode, is de Republiek bereid geweest zich op te offeren, nl. om van een souvereine staat een deelstaat te worden. Maar zij stond er op, dat in dit geval al haar attributen van souvereiniteit, zoals het leger en de buitenlandse betrekkingen, door de interim-regering zouden worden overgenomen en voortgezet. In theorie zou de souvereiniteit gedurende de overgangstijd in handen van het Koninkrijk der Nederlanden berusten, maar de practische uitvoering er van zou in vele opzichten aan de voorlopige regering worden overgelaten. Van Indonesische zijde is men van mening, dat deze conceptie in overeenstemming is met de inhoud van de Renville-grondbeginselen (art. 1 van de 6 additionele artikelen).

Deze conceptie van Indonesische zijde deed het probleem van de verdeling der verantwoordelijkheid tussen de Nederlandse Hoge Vertegenwoordiger der Kroon in Indonesia en de interim-regering ontstaan, waarover men het niet eens kon worden. En het is dit probleem van de verdeling van de verantwoordelijkheid geweest, dat alle onderhandelingen deed stranden en tot twee malen toe een gewapend conflict deed ontstaan.

Dit alles wijst er op, dat een interimperiode verschillende moeilijkheden oplevert, die moeilijk zijn te overwinnen, zodat er slechts één weg overblijft om de Indonesische quaestie op te lossen, nl. die van de overdracht der souvereiniteit zonder interim-periode. Indien ik mij niet vergis, heeft men in het algemeen in Nederlandse politieke kringen zulk een onverwijlde overdracht der souvereiniteit reeds als een onafwendbare consequentie aanvaard. En indien de souvereiniteit toch aan het Indonesische volk wordt overgedragen, ware het juist die overdracht zo snel mogelijk te doen geschieden en de onderhandelingen in de Ronde Tafel Conferentie aangaande die overdracht in een korte tijd af te wikkelen.

Het Indonesisch-Nederlandse conflict is in wezen een **psychologische** quaestie, die zijn oorsprong vindt in de koloniale historie en tevens gecompliceerder gemaakt werd door het reeds vier jaren durende psychologische conflict. Het is om die reden, dat elke spanne tijds, welke een uitstel van die overdracht der souvereiniteit vormt, na het bereiken van een overeenkomst, door het Indonesische volk wordt aangevoeld als een politieke manoeuvre om de koloniale macht in Indonesia te handhaven en als gevolg hiervan zal het wantrouwen ten opzichte van de Nederlandse bedoelingen groter worden. Op de grondslag van wantrouwen is een blijvende samenwerking **niet te** vestigen.

Geheel onvoorwaardelijk is die souvereiniteitsoverdracht **eigenlijk ook niet.**

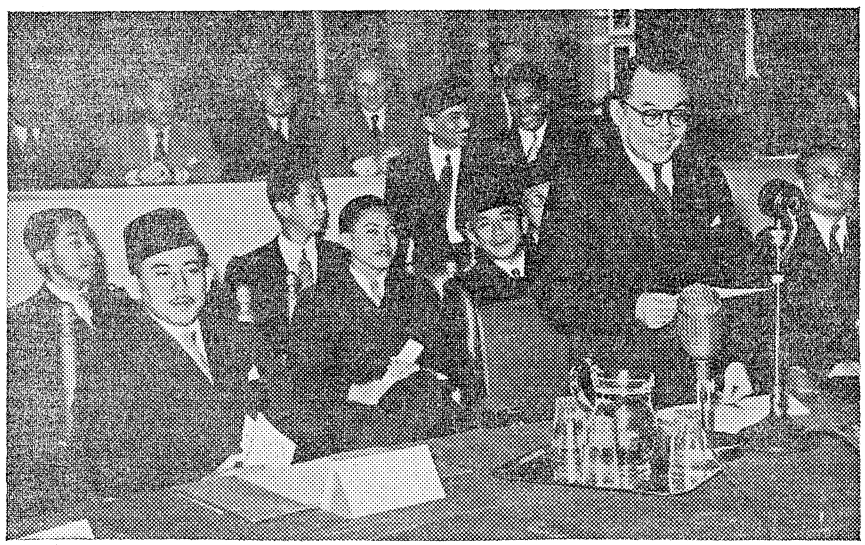

Wij weten, dat de Nederlandse regering er op staat, dat de souvereiniteit overgedragen zal worden aan een federatief Indonesia, en dat tussen de Republik Indonesia Serikat (Republiek der Verenigde Staten van Indonesia) en het Koninkrijk der Nederlanden een Unie gevormd zal worden, in overeenstemming met de Renville-grondbeginselen. Aangezien men van Indonesische zijde, zowel de Republiek als de B.F.O., accoord gaat met de federatieve vorm en de stichting van een Nederlands-Indonesische Unie, worden deze voorwaarden niet aangevoeld als iets dat de souvereiniteit beperkt.

De conceptie van een Unie als „superstaat", zoals die vroeger door de Nederlandse zijde te Kaliurang werd voorgestaan, had een zeer grote psychologische invloed op het Indonesische volk, zodat het het wantrouwen deed ontstaan als zou Nederland de Unie willen gebruiken om het streven naar behoud van het „rijksverband" te verbergen. Het stemt tot voldoening, dat de Nederlandse regering en Haar delegatie te Lake Success en in Djakarta reeds herhaalde malen bevestigd heeft, dat door Nederland niet gestreefd wordt naar het ideaal van een Unie in de vorm van een „superstaat".

Waar wij weten, dat deze Unie-quaestie — in verband met haar historie — ten zeerste de psychologie van de massa beïnvloedt, moeten wij voorzichtigheid betrachten bij de vaststelling van haar structuur en de wijze van haar vorming. De Unie zal een vrijwillige associatie moeten zijn, niet strak in haar structuur en haar binding. Indien de Unie in wezen een vrijwillige associatie vormt tussen twee staten die beide onafhankelijk en gelijkwaardig zijn, dan zal elke straffe binding van zelf breken, doordat men er zich niet aan zal houden. Een vrijwillige associatie om een langdurige samenwerking te verkrijgen kan niet worden opgelegd; zij moet worden aanvaard in volkomen vrijwilligheid. Elk verband, dat wordt aangevoeld als opgelegd zal tegenkrachten opwekken, in casu de drang om dat opgelegde verband te breken.

Daarom is in de vorming van de Unie wijsheid en een vooruitziende blik nodig, opdat de doel-inhoud niet ten offer gebracht wordt aan de vorm der constructie.

De vrees, dat het Nederlandse kapitaal en economische belangen in Indonesia in gevaar zullen komen, indien Indonesia onafhankelijk wordt, is volkomen ongegrond. In het Politiek Manifest van de Regering van de Republik Indonesia van 1 November 1945 werd duidelijk verklaard, dat die belangen gewaarborgd zullen worden. De betreffende passage luidt:

„Wij weten en zijn ons er goed van bewust, dat ten behoeve van ons land en ons volk in vele jaren die voor ons liggen wij hulp nodig hebben van vreemdelingen bij de opbouw van ons land in de vorm van technici en intellectuelen, alsmede van buitenlands kapitaal.

Bij de voldoening aan die behoefte zullen wij niet over het hoofd zien, dat personen, die Nederlands spreken, n.l. Nederlanders, vermoedelijk in veel groter aantal benodigd zullen worden, omdat zij er reeds zijn en meer gewend aan de situatie hier te lande. Hierdoor zal de verwezenlijking van onze onafhankelijkheid nog niet behoeven te betekenen een groot verlies voor de Nederlanders, indien men dat afmeet naar gebezigd kapitaal of personeel, maar natuurlijk zal ze met zich brengen een enorme verandering in politieke status.

Wij zijn er van overtuigd, dat ons rijk land indien met ernst benut om het levenspeil van ons volk te verhogen alsmede dat van de wereld in het algemeen, nog heel veel plaats zal kunnen bieden voor krachten uit de gehele wereld, in het bijzonder uit de Verenigde Staten van Amerika, Australië en de Philippijnen, om mee te doen aan de opbouw van ons land en de ontwikkeling van ons volk.

Maar met dit alles zal pas een aanvang worden genomen, indien het geschil over de souvereiniteit tussen Nederland en ons beëindigd zal zijn met de erkenning van ons recht om zelf over ons lot te beslissen, n.l. met de erkenning van de Staat en de Regering die we ons zelf hebben gekozen. Niet alleen wij, en misschien ook de Nederlanders hebben belang bij een snelle verwezenlijking hiervan, maar ook de gehele wereld die immers wacht op de bijdrage van het Indonesische land en volk ter leniging van het gebrek dat momenteel in de wereld heerst. Met de erkenning van onze onafhankelijkheid, zullen wij alle verantwoordelijkheid dragen, waarvoor wij verantwoordelijk te stellen zijn in overeenstemming met onze status. De gehele schuld van Nederlandsch-Indië vóór de capitulatie van Japan en die redelijkerwijs voor onze rekening komt, zullen wij als onze schuld erkennen.

Alle eigendommen van vreemdelingen met uitzondering van datgene dat nodig zal zijn teneinde het door de staat zelve te doen exploiteren, zal aan de rechthebbenden worden teruggegeven met dien verstande, dat een billijke vergoeding zal worden gegeven van hetgeen door de Staat overgenomen wordt."

Tot dusver heeft het standpunt van de Regering van de Republiek geen verandering ondergaan.

Men moet in Nederland vooruit kunnen zien met een dynamische blik, dat een onafhankelijk en souverein Indonesia geen nadeel, maar op den duur voordeel aan het volk van Nederland zal brengen. In het bijzonder zal een samenwerking tussen Indonesië en Nederland op economisch gebied zodanig geregeld kunnen worden, dat de opbouw in Indonesia volgens een plan, lopende over tientallen van jaren, gecoördineerd zal kunnen worden met de ontwikkeling van de nieuwe industrie in Nederland, die zal kunnen voldoen aan Indonesische behoeften aan verschillende goederen en productiemiddelen.

In één opzicht zal het Nederlandse kapitaal misschien inderdaad verlies moeten boeken. Het nieuwe bestel eist van de regering een welvaartspolitiek voor het volk, hetgeen als gevolg kan hebben een toekomstige verkleining van het winstdeel van het kapitaal in de verdeling van de opbrengsten. Het onafhankelijke Indonesia zal niet meer zijn een „inlanderkolonie" zoals vroeger, die koelies met een laag loon opleverde. Het nieuwe onafhankelijke Indonesia zal eisen een „living wage" en „social security" voor de arbeider, zoals in alle geciviliseerde landen geldt, in overeenstemming met de vierde der vrijheidsgrondslagen van wijlen president Roosevelt, n.l. „freedom from want". Maar een welvarend en koopkrachtig Indonesia zal op den duur geen verlies voor de buitenwereld betekenen en in het bijzonder niet voor Nederland; het zal integendeel voordeel opleveren.

De overdracht der souvereiniteit door het Koninkrijk der Nederlanden aan de Republik Indonesia Serikat zal ook gepaard gaan met een overdracht van de schulden en vorderingen, rechten en plichten. Reeds thans is te gissen, dat deze quaestie veel moeilijke zijden zal vertonen en dat er talrijke detailquaesties zullen zijn. De behandeling er van mag echter mijns inziens de duur van de Ronde Tafel Conferentie niet verlengen. Wij moeten de besprekingen zo nodig beperken tot de hoofdzaken en beginselen opdat de Ronde Tafel Conferentie snel beëindigd zal kunnen worden en niet langer zal duren dan psychologisch verantwoord kan worden. De details zullen later geregeld kunnen worden tussen Nederland en de Republik Indonesia Serikat.

Nog vóór het jaar 1950 zijn intrede doet, moet Indonesia reeds onafhankelijk zijn, de Republik Indonesia Serikat reeds gevormd, toegerust met een volledige en reële souvereiniteit. Dit is een eis der massa-psychologie, die we niet in de wind mogen slaan. Een kwestie van irrationalisme, inderdaad, maar die niet verwaarloosd mag worden!

Vier jaren lang hebben onze beide volken geleefd in wederkerige vijandschap en met gevoelens van wrok in het hart. Vier jaren lang hebben wij elkaar bestreden en gemoord, met vergeefse opoffering van goed en bloed.

Laat ons thans een nieuwe geschiedenis aanvangen, gegrondvest op vrede en samenwerking. Het Indonesische volk en het volk van Nederland beide zullen daarbij geluk deelachtig worden. Onze kinderen en nageslacht, de komende generaties, zullen ons dankbaar zijn.

Moge God de Almachtige ons werk in de Ronde Tafel Conferentie Zijn zegen schenken.

Ik heb gezegd. Ik dank U.

Rede van de voorzitter der B. F. O.-delegatie Sultan Hamid II

Na jaren van moeilijkheden, van onderhandelingen en besprekingen, van tweedracht en strijd, van scheiding en tegenstellingen ook in het Indonesische Volk, is thans het historische moment aangebroken, waarop vertegenwoordigers van het Koninkrijk der Nederlanden, van de Republiek Indonesia en van de in B.F.O.-verband samenwerkende gebieden van Indonesië zich hebben verenigd aan één tafel om, bezield door éénzelfde geest, één gemeenschappelijk doel na te streven.

Wij allen hier vergaderd, Mijnheer de Voorzitter, hebben — zoals ik zeide — éénzelfde doel voor ogen en willen in een sfeer van onderling vertrouwen dit doel zo snel mogelijk bereiken. Ik zou dit doel aldus willen samenvatten:

De verwezenlijking van het ideaal van geheel het Indonesische volk: de souvereiniteit, de onafhankelijkheid van de Republiek Indonesia Serikat en daarnaast het vinden van de vorm voor een samengaan van en een samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek van de Verenigde Staten van Indonesië als twee vrije en souvereine staten.

Mijnheer de Voorzitter! Het is U en ons allen bekend, dat talloze moeilijkheden moesten worden overwonnen en dat een lange weg moest worden afgelegd alvorens het de Nederlandse regering mogelijk was de uitnodiging voor deze conferentie te verzenden.

Voor haar initiatief daartoe en voor de grote gastvrijheid waarmede zij de delegaties uit Indonesië heeft ontvangen, betuig ik aan de Nederlandse regering gaarne mijn zeer welgemeende dank.

Hoewel bezield door dezelfde idealen is het Indonesische volk, in zijn streven naar onafhankelijkheid, na de bevrijding van het Japanse juk langs verschillende wegen gegaan.

Daarbij dient men te bedenken, dat het Nationalisme, het streven naar onafhankelijkheid reeds vele tientallen jaren vóór de oorlog de bewust levende bovenlaag van het Indonesische volk bezielde. Hoewel verdeeld over verschillende politieke partijen waren de idealen en was de doelstelling dezelfde.

Het Oosten was ontwaakt en daarmede Indonesië als deel daarvan. Steeds krachtiger werd het verzet tegen de koloniale verhoudingen, steeds sterker de wil zelfstandig en vrij te zijn en een waardige plaats in te nemen in de rij der onafhankelijke volkeren.

Het besef van eigen kracht en het vertrouwen in eigen kunnen nam voortdurend toe. Door de oorlog en de drukkende Japanse bezetting werd het versterkt. De in den beginne slechts smalle wilde bergbeek werd een machtige stroom, een stroom welke niet langer te stuiten was en waartegen geen dammen of dijken bestand zouden blijken. Zo was het in Egypte, in India en in de Philippijnen, zo was het ook in Indonesië.

Toen kwam de capitulatie van Japan en tengevolge van omstandigheden, waarop het hier niet de plaats is dieper in te gaan, splitste deze stroom zich in twee banen, die parallel gingen. Het is echter altijd duidelijk geweest dat uiteindelijk de hereniging zou komen.

Op 17 Augustus 1945, de dag, welke wij, Indonesiërs, enkele dagen geleden gezamenlijk en eendrachtig herdachten, werd de onafhankelijkheid van het Indonesische volk geproclameerd. Langdurig waren de onderhandelingen en pogingen om de impasse te doorbreken en om tot een vergelijk te komen en — zij het op

andere wijze — de samenwerking te herstellen, welke vóór de oorlog tussen Nederlanders en Indonesiërs bestond. Ik moge slechts namen in Uwe herinnering roepen, als b.v. de Hoge Veluwe, Linggadjati en de Renville. Herhaaldelijk scheen het, dat de oplossing er was en dat men elkaar had gevonden. Doch telkenmale weer bleek deze verwachting ijdel.

In Juli 1948 kwam op eigen, Indonesisch initiatief, de B.F.O. tot stand; deze streefde er naar, een eigen bijdrage te leveren voor de oplossing van het Indonesische vraagstuk; het bereiken der onafhankelijkheid.

Steeds sterker werd daarbij de onderlinge verbondenheid en het besef dat men, hoe verscheiden ook, uiteindelijk toch één was, één volk met één gemeenschappelijk ideaal en doel.

Wij allen beseffen, dat orde en rust, rechts-, bestaans- en bedrijfszekerheid, democratie en federalisme de pijlers moeten zijn, waarop het huis van de jonge staat onwrikbaar zal dienen te rusten.

Indonesië zal inwendig sterk moeten zijn, wil het in staat zijn op waardige wijze als lid van de gemeenschap der volkeren zijn plaats en taak naar behoren te vervullen.

Indonesië zal een eenheid moeten zijn, doch een eenheid in verscheidenheid, waarbij aan de eigen cultuur en de eigen economische belangen der samenstellende delen recht zal moeten wedervaren. Geen deel kan worden gemist zonder het geheel te schaden en geen deel zal kunnen gedijen zonder de hulp en bijstand van het geheel.

De voorlopige grondwet van de Republiek Indonesia Serikat, ten aanzien waarvan wij Indonesiërs op de hoofdpunten reeds overeenstemming bereikten, zal de waarborgen bevatten, die onze jonge onafhankelijke staat zal hebben om te voldoen aan de eisen, welke aan een goed geordende rechtsstaat in het huidige wereldbestel dienen te worden gesteld.

Zoals door mij zoëven reeds werd uiteengezet, lijdt het geen twijfel of wij, Indonesiërs, zullen het onder elkaar spoedig eens worden over een uitgewerkte staatsinrichting van de Republiek van de Verenigde Staten van Indonesia op federale en democratische grondslagen. Dan komt het ogenblik, dat wij ons bestaan als onafhankelijke natie op basis van deze staatsinrichting zullen aanvangen. Dit betekent, dat wij de volle verantwoordelijkheid voor het wel en wee van millioenen onzer landgenoten op ons nemen. Waaronder mede te verstaan de zorg voor het dagelijks voedsel, de kleding, de opvoeding, de rechtsbedeling, kortom alles waarop de ingezetene van een land aanspraak kan maken.

Voor deze zorg is de Regering aansprakelijk en het is haar hoge plicht en roeping daarin te voorzien. Geen regering zou een dergelijke hoge verantwoordelijkheid kunnen dragen, indien de financiën en de economie van het land niet zodanig zijn georganiseerd en niet zodanig worden bestuurd, dat daarvoor minimum-voorwaarden aanwezig zijn en blijven.

Opgenomen als zelfstandige natie in het economische wereldverkeer zal Indonesië een schakel zijn in de keten, waarvan de kracht wordt bepaald door de zwakste schakel. Wij willen geen zwakke, maar een sterke schakel zijn.

Op de vraag, of dit mogelijk zal zijn, meen ik zeer beslist het „ja" te mogen uitspreken. Indonesië, ons grote eilandencomplex met zijn vruchtbare tropische bodem, zijn bodemschatten, die ten dele nog maar nauwelijks zijn geëxploreerd, laat staan ontgonnen, met zijn millioenenbevolking, die tot arbeid bereid is, geografisch gunstig gelegen op de drempel tussen twee wereldzeeën, en op een kruispunt van internationale verkeerswegen. Krachtig was de ontwikkeling die zich in het begin van deze eeuw tot het uitbreken van de tweede wereldoorlog voltrok. In 1941 werd deze ontwikkeling gestuit en in de jaren die volgden, werden vele productiemiddelen verwaarloosd of zelfs vernietigd. Vergelijken wij een en ander met een kostbaar weefsel, dan zien wij dat dit zwaar beschadigd is.

Tijdens de Inter-Indonesische Conferentie hebben wij over dit onderwerp uitvoerig gesproken en spraken wij ons uit voor verhoging van de agrarische productie, voor industrialisatie en „full employment", voor verhoging van het nationale inkomen, voor de waardevastheid van het geld en omtrent met andere onderwerpen, vormende het gehele complex van de financiën en de economie.

Indonesië beschikt over een groot reservoir van arbeid. Aan kapitaal ontbreekt het ons en wij zijn er ons van bewust, dat wij de voorwaarden zullen moeten scheppen om dit aan te trekken. Wij zullen dit zeker doen. Het buitenlandse kapitaal zal, zoals in elk ander land het geval is, zich vanzelfsprekend moeten onderwerpen aan de wetten des lands, welke enerzijds de mogelijkheid van redelijk rendement van het geïnvesteerde kapitaal en anderzijds de belangen van eigen land en volk op afdoende wijze waarborgen.

Wij beseffen, Mijnheer de Voorzitter, dat ons land op financieel en economisch gebied ziek is, zwaar ziek zelfs. De jongste verklaringen van het Departement van Financiën te Batavia spreken een duidelijke taal, evenals de wekelijks gepubliceerde balans van de Circulatiebank. Wij zagen de schuldenlast van Indonesië voortdurend groeien. Wij namen kennis van het enorme begrotingstekort en wij zagen de omvang van de geldcirculatie toenemen tot rond 1.5 milliard, terwijl het voorschot van de Circulatiebank aan de Overheid opliep tot niet minder dan 1 milliard. Wij bevinden ons midden in een inflatiespiraal, die wij moeten stuiten, wil het land niet gedompeld worden in een golf van ongebreidelde inflatie met alle gevolgen van dien.

Het is zeker niet mijn bedoeling pessimisme te kweken. Als ik dit alles hier ter sprake breng is het om duidelijk te maken, dat wij niet blind zijn voor de realiteit. Echter daarnaast hebben wij de rotsvaste overtuiging, dat de patiënt, wil en daarom ook zal genezen. Het geneesmiddel zullen wij wellicht niet aanstonds kunnen betalen, doch ik houd er mij van overtuigd, dat de apotheek het zeker op crediet zal leveren, indien die apotheek vertrouwen heeft. Tot de middelen, die de patiënt uit deze apotheek nodig heeft, behoort niet in de laatste plaats het buitenlands crediet.

Inwendig behoeft het gehele Indonesische volk, van welke herkomst of godsdienst ook, na jaren van wanorde en strijd, vóór alles rust en orde, bedrijfs-, bestaans- en rechtszekerheid. Dit zijn pijlers, waarop de jonge, souvereine staat hecht en stevig zal moeten rusten. Alleen dan zal herstel van welvaart mogelijk zijn. Daarnevens zal de Staat de plicht hebben naar buiten zijn onafhankelijkheid veilig te stellen en zijn internationale verplichtingen na te komen.

De opbouw van een eigen, krachtige, nationale en modern georganiseerde en uitgeruste weermacht is dan ook noodzakelijk.

Zeer hoge eisen zullen wij stellen en moeten stellen aan onderwijs en opvoeding.

In ons is de heilige wil er voor te waken, dat in de jonge, souvereine staat, recht en orde zullen heersen en plaats zal zijn voor een ieder, ongeacht ras of godsdienst.

Wij willen vereend, met inspanning van al onze krachten, een goed georganiseerde rechtsstaat opbouwen, welke een waardig lid zal zijn van de gemeenschap der Volkeren.

Wij willen en wij zullen dit zelf doen en wij zullen hierin slagen.

Wellicht zullen wij soms struikelen en zullen onze krachten soms te kort schieten. In dit geval zullen wij ons zeker niet schamen hulp en bijstand te vragen, waar deze ons in goede vriendschap geboden wordt.

Moge ik eindigen met het afsmeken van de zegen van de Allerhoogste voor de arbeid en het welslagen van deze Conferentie, tot heil van het Indonesische en het Nederlandse volk en van de gehele mensheid.

Ik heb gezegd.

Rede van de voorzitter der Nederlandse delegatie Minister Van Maarseveen

Nu de Minister-President bij de opening der Ronde Tafel Conferentie de gevoelens van de Nederlandse Regering en het Nederlandse volk in treffende woorden vertolkt heeft, kan ik als Voorzitter der Nederlandse Delegatie ter Conferentie mij er toe bepalen aan te geven, in welke geest de Nederlandse Delegatie de onderhandelingen ter Ronde Tafel Conferentie harerzijds zal voeren.

Daarbij staat aan de Nederlandse Delegatie een dubbel doel voor ogen:

De Conferentie zowel formeel als materieel te doen slagen.

Formeel zal de Conferentie reeds geslaagd zijn, indien overeenstemming bereikt wordt. Indien het resultaat van de preliminaire conferentie, waarvan wij de verwezenlijking op dit ogenblik hier voor een deel aanschouwen, ook overigens nauwgezet in acht genomen wordt en men aan de beginselen, waaromtrent men in Batavia overeenstemming heeft verkregen, zowel op als buiten de Conferentie de hand houdt; indien men ter Conferentie voor het overige de redelijke belangen van alle direct of indirect bij de Conferentie betrokken partijen op

redelijke wijze wil beschouwen en veilig stellen; indien bij alle mogelijke meningsverschillen de goede wil van partijen, om tot een billijke en rechtvaardige oplossing te komen, het laatste woord heeft; dan ligt het bereiken van overeenstemming in het naaste verschiet. De Nederlandse Delegatie treedt de beide andere Delegaties in deze geest tegemoet; zij is overtuigd, dat zij bij deze eenzelfde geestelijke instelling zal aantreffen.

Materieel zal de Conferentie alleen dan slagen, wanneer zij de toekomstige ontwikkeling van deze beide landen zo gunstig mogelijk beïnvloedt. De werkelijke belangen van de volkeren van Indonesië en Nederland zijn dus het eigenlijke voorwerp van de Ronde Tafel Conferentie. Die belangen liggen zowel op ideëel terrein als op stoffelijk gebied.

Het verkrijgen van eigen souvereiniteit is voor de Indonesische volkerengemeenschap een ideëel belang van de hoogste orde. Verzet tegen de verwezenlijking van dit ideaal zou niet alleen onbillijk zijn, maar op den duur ook nutteloos blijken. Sinds Nederland bij de overeenkomst van Linggadjati zich bereid verklaarde, de souvereiniteit over Indonesië aan de Verenigde Staten van Indonesië over te dragen, heeft het die bereidheid ook in zijn Grondwet verankerd. Die overdracht zal, als ze eenmaal heeft plaats gehad, nimmer weer teniet gedaan kunnen worden. Elke gedachte, dat de souvereiniteit nog ooit tot Nederland zou terugkeren, is uitgesloten.

Het vrijheidsideaal van de Indonesische volkeren zal dus, voor zover dit van Nederland afhangt, onherroepelijk verwezenlijkt worden. Maar de verwezenlijking van dit ideaal waarborgt op zich zelf niet zijn duurzaamheid. Die duurzaamheid zal eerst verzekerd zijn, wanneer het nieuwe staatsverband er in slaagt de krachten op te brengen om de geestelijke en stoffelijke belangen van de bevolking in al haar schakeringen afdoende te behartigen, om een harmonische samenwerking tussen de verschillende gebieden en bevolkingsgroepen te verzekeren, om orde en veiligheid te garanderen, en aldus Indonesië naar binnen en naar buiten te maken tot een sterke, eensgezinde, vreedzame en welvarende staat.

Indien de Conferentie de juiste voorwaarden weet te scheppen om dit grootse streven te bevorderen, zal zij in zoverre niet alleen formeel, maar ook materieel slagen. Vanzelfsprekend is het de taak van de Indonesische volkeren zelf om hun staat in overeenstemming met de reeds aanvaarde beginselen verder op te bouwen. Nederland vervult daarbij de rol van toeschouwer, maar van een belangstellend en belanghebbend toeschouwer. Het kan Nederland immers niet onverschillig zijn, wat de toekomst zal zijn van een land, waarmede het drie eeuwen lang verbonden is geweest, en waarmede het straks door een Unie in nieuwe vormen verbonden zal blijven. Daarom is Nederland bereid bij de opbouw van het vrije en zelfstandige Indonesische gemenebest de helpende hand te bieden, vooral in de eerste tijden, die de moeilijkste zullen blijken en die in grote mate beslissend zullen blijken voor de toekomst van Indonesië.

Wil de Conferentie materieel slagen, dan is het voorts nodig, dat de overgang van het oude op het nieuwe bestel plaats vindt langs de weg van orde en in een sfeer, waarin de wonden, die de onderlinge strijd geslagen heeft, geleidelijk kunnen genezen. Daarom is het voor het lot van de Conferentie van het grootste belang, dat de overeenkomsten betreffende het staken der vijandelijkheden naar letter en geest gehandhaafd en nageleefd worden. Bedriegen ons niet alle voortekenen, dan scheiden ons nog slechts weinige maanden van het ontstaan der nieuwe rechtsorde. Laten alle partijen in dit uiterste ogenblik er gemeenschappelijk naar streven om een nieuwe ramp te voorkomen. Laten zij, die straks het vrije Indonesië zullen vormen, de wereld tonen, dat Indonesië zich zelf besturen kan in orde, en dat het voor die orde noodzakelijke gezag door Indonesië zelf kan worden voortgebracht en uitgeoefend. Ik zeg dit alles met grote aandrang en uit de grond van mijn hart, en ik geef daarbij de verzekering, dat de Nederlandse troepen, indien zekere incidenten en verschijnselen, die hen in de laatste dagen hebben verontrust, verder achterwege blijven, met kracht hun medewerking zullen geven tot het bereiken van ons gemeenschappelijk doel. Ons gemeenschappelijk doel is de vrijheid en samenwerking te verwezenlijken van Indonesië en Nederland en hun beider belangen te bevorderen. De volkeren van Nederland en Indonesië kunnen elkander op velerlei wijzen tot hun gemeenschappelijk nut en voordeel bijstaan en helpen. Wil deze mogelijkheid werkelijkheid worden, dan is een goede regeling van de wederzijdse betrekkingen vereist. Maar meer dan een goede regeling is daartoe een goede gezindheid nodig. Moge God, die het lot van regeringen en volken bestuurt, ons alle bereid maken om de nieuwe weg, die zich voor onze ogen aftekent, met vernieuwde geesten en harten in te slaan; moge Hij onze goede wil zegenen en deze Conferentie doen strekken tot heil van Indonesië en Nederland.

Het is geen overdrijving, wanneer ik verklaar dat, indien wij vergaderd zijn in deze eerwaardige zaal, zo nauw verbonden met de voornaamste gebeurtenissen, door de eeuwen heen in de zo rijke geschiedenis der Nederlanden, een geschiedenis waaruit het vrijheids-ideaal steeds is voortgekomen, dit uitsluitend te danken is aan de onuitputtelijke energie en wil tot samenwerking die alle partijen bezielden bij de preliminaire besprekingen te Batavia gevoerd. In de loop van slechts drie korte maanden werd daar overeenstemming bereikt over een gedragslijn van constructieve aard.

Zoals bekend betroffen de preliminaire onderhandelingen drie hoofdpunten: De terugkeer van de Republikeinse Regering naar haar vroegere hoofdstad Djokjakarta; het uitvaardigen van een bevel tot „Staakt het Vuren"; een accoord omtrent het houden van een Ronde Tafel Conferentie te 's-Gravenhage. Een voor een werden deze doeleinden bereikt en zo werd de weg gebaand naar de huidige bijeenkomst van alle betrokken partijen in de Ridderzaal.

De Commissie van de Verenigde Naties voor Indonesië heeft nauw medegewerkt aan de preliminaire onderhandelingen te Batavia. Hare leden zijn naar Den Haag gekomen om op hulpvolle en daadwerkelijke wijze aan de Ronde Tafel Conferentie deel te nemen.

Echter wij staan bij onze aankomst in Den Haag tot de partijen in een nieuw en veelbeduidend verband. De preliminaire onderhandelingen te Batavia werden rechtstreeks gevoerd onder de auspiciën van de Commissie. Alhoewel de Commissie haar volle verantwoordelijkheid behoudt, overeenkomstig het haar door de Veiligheidsraad verstrekte mandaat, verwelkomt zij van ganser harte de ontwikkeling der gebeurtenissen waarbij de rechtstreeks betrokken partijen uit eigen keuze de verantwoording hebben aanvaard hare gezamenlijke toekomst ook samen op te bouwen.

De Commissie is er van doordrongen, dat de volkeren van Nederland en Indonesië de nieuwe Unie onontbeerlijke gaven kunnen schenken: het Nederlandse volk zijn onschatbare ondervinding en zijn technische en administratieve bekwaamheid; het Indonesische volk de levenskracht van zijn nationalisme en de geestdrift van nieuw-geboren souvereiniteit. Samen kunnen Nederland en Indonesië, in het kader van de internationale familie der Naties, vredelievende en democratische verhoudingen tot stand brengen, gesteund op wederzijdse hoogachting, op wederzijds begrijpen en op ware belangengemeenschap.

Rede van de voorzitter der U.N.C.I. Critchley (3e v. links)

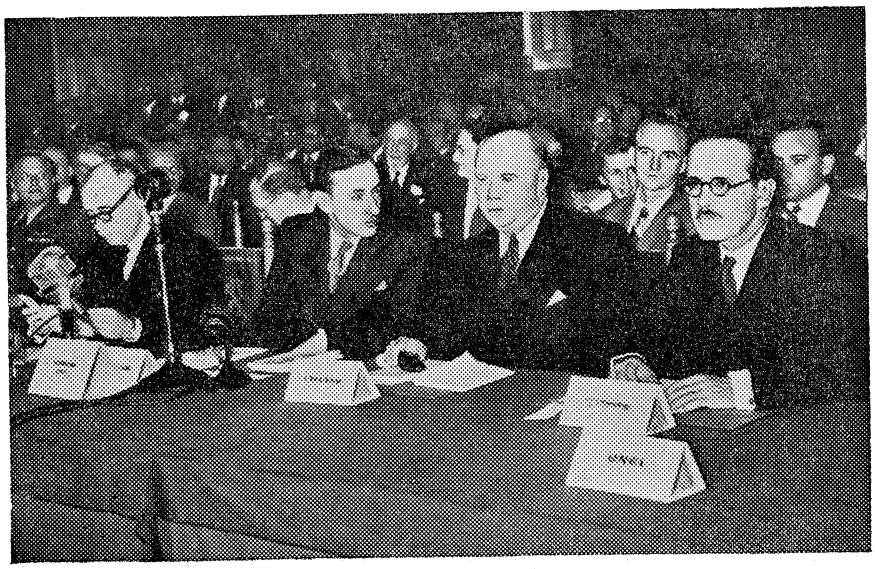

België

A. Demografische ontwikkeling - Verouderende bevolking —

Blijkens de jongste statistische gegevens bedroeg het geboorteoverschot in 1948 5,2 per 1.000 inwoners. Op de lijst van Europese landen, waarop Nederland met 17,9 bovenaan prijkt, laat België nog slechts Luxemburg (3), de Franse zone van Duitsland (2,6) en Roemenië (1,3) achter zich.

Een laag geboortecijfer zowel als een hoog sterftecijfer is daar debet aan. Het geboortecijfer bedroeg in 1948 17,5 (Nederland 25,3).

Het sterftecijfer was 12,6 (Nederland 7,4). Dit sterftecijfer wordt bovendien als bijzonder gunstig beschouwd en begint volgens de eerste gegevens over 1949 weer te stijgen.

Wij laten hierna een lijst volgen van al de Europese staten, waarvan de geboorte- en sterfteverhoudingen per 1000 inwoners bekend zijn. Het betreft hier meestal gegevens over het jaar 1948, maar voor sommige landen zijn nog maar de cijfers voor 1947 bekend. Nevenstaande tabel geeft de rangorde volgens het geboorte-overschot per 1000 inwoners. Men ziet dat België werkelijk in zeer bedenkelijke positie verkeert:

	Geboorten	Sterfte	Geb. overschot
Roemenië	22,4	21,1	1,3
Duitsland (Fr. zone)	15,4	12,8	2,6
Luxemburg	14,7	11,7	3,0
BELGIE	17,5	12,6	4,9
Oostenrijk	17.0	11,6	5,4
Duitsland (Britse zone)	15,9	9,5	6,4
Groot-Brittannië	18,1	10,9	7,2
Hongarije	19,1	11,2	7,9
Zwitserland	19,0	10,7	8,3
Zweden	18,5	9,9	8,6
Frankrijk	20,8	12,2	8,6
Ierland	21,7	12,1	9,6
Bulgarije	24,0	13,4	10,6
Italië	21,6	10,5	11,1
Denemarken	20,3	8,6	11,7
Noorwegen	20,6	8,8	11,8
Tsjecho-Slowakije	23,4	11,5	11,9
Spanje	23,0	10,9	12,1
Portugal	26,3	12,8	13,5
Finland	27,8	11,1	16,7
Nederland	25,3	7,4	17,9

Daar het Belgische geboortecijfer blijft dalen, moet verwacht worden, dat het geringe geboorteoverschot in de komende jaren nog verder zal inkrimpen. Daarmede duurt een ontwikkeling voort, die omstreeks 30 jaar geleden inzette en slechts onderbroken werd door de bijzondere verschijnselen in de eerste jaren na de oorlog, toen het aantal geboorten een sprong maakte ten gevolge van de vele tijdens de oorlog uitgestelde huwelijken.

Parallel met deze ontwikkeling gaat een ander verschijnsel: de veroudering van de Belgische bevolking. Onderstaand staatje, dat de percentages der leeftijdsgroepen in 1930 en 1947 vergelijkt, geeft daarvan een beeld.

	1930	1947
0—15 jaar	23	20,6
15—35 jaar	33,9	28,5
35—50 jaar	20,3	23,3
50—65 jaar	15,2	17,2
boven 65 jaar	7,6	10,4
	100%	100%

Het percentage der bevolking tot 35 jaar daalde dus van 56,9 in 1930 tot 49,1 in 1947. België telde in 1947 bijna 120.000 kinderen onder de 15 jaar minder dan in 1930. Het aantal personen boven de 65 jaar was 264.000 groter dan in 1930, op een totale bevolkingsaanwas van 360.000 zielen.

In het oog vallend zijn de zeer grote verschillen tussen Vlaamse en Waalse bevolking. In het Vlaamse taalgebied bedroeg de bevolkingsaanwas in 1948 8,4 per 1.000 inwoners, met aan de top de provincie Limburg, die met 16,65 bijna het Nederlandse gemiddelde haalde, in weerwil van de zuigelingensterfte, die in België bijna dubbel zo hoog is als in Nederland.

Het geboorteoverschot in de Waalse provincies bedroeg 2 per 1.000 inwoners, dat in de Brusselse agglomeratie 1,84. Dergelijke cijfers geven steun aan de stelling, dat de Vlaamse kwestie opgelost is, zij het dan ook niet alleen door toedoen van de Brusselse ministeries, en dat een Waalse kwestie groeiende is.

De toestand wordt duidelijk gedemonstreerd door het feit, dat Wallonië, afgezien van enige door de oorlog geteisterde centra, geen woningnood kent, terwijl het tekort aan woonruimte in Vlaanderen ernstig is.

Uiteraard gaan er stemmen op uit kringen, die door krachtige maatregelen het getij van de bevolkingsachteruitgang willen doen keren. Men wijst hiertoe verschillende wegen aan: men wil de zuigelingensterfte verminderen door betere praenatale en natale zorg, het sterftecijfer doen dalen door verbetering der algemene hygiëne, het aantal geboorten vergroten door speciale faciliteiten voor gezinnen met drie of meer kinderen. Men wijst daarbij op het voorbeeld van Frankrijk, enige tientallen jaren geleden het „klassieke" land van de afnemende bevolking, waar de bevolkingscurve zich thans weer in stijgende lijn bevindt, dank zij de aanmoediging tot gezinsvorming.

Intussen doet de ongunstige demografische toestand in België reeds problemen rijzen. Het grote aantal oudere arbeiders, voor wie een herscholing bij werkloosheid uiterst moeilijk zou zijn, dreigt de werkloosheid een permanent karakter te geven. Bovendien zal het aantal pensioengerechtigden, gezien de veroudering der bevolking, nog gedurende een reeks van jaren toenemen, hetgeen een zware last voor staatskas en bedrijfsleven zal betekenen. Ook is het niet gemakkelijk een calculatie te maken van het aantal te bouwen woningen.

(Nieuwe Gids 20-7; Documentatie)
(Vor. ber. Bevolk. 8131 B)

A. Directe Rijnverbinding Antwerpen-Dusseldorp —

Naar de Nieuwe Gids bericht, heeft de Belgische ingenieur Paul Collignon uit Luik een analytische studie gemaakt voor een Rijnverbinding Antwerpen-Dusseldorp. Van dit plan zou, volgens het blad, grote belangstelling bestaan in Belgische Rijnvaartkringen en bij de Regering. Ook in Duitse kringen zou men met deze oplossing van het Belgische Rijnprobleem instemming hebben betuigd. Het plan, dat reeds van 1938 dateert, doch door de heer Collignon in details is uitgewerkt, voorziet in een kanaal van 32 meter breed en 5 meter diep, afmetingen, welke overeenstemmen met die van het Albert-Kanaal. Het kanaal zou bij het Albert-Kanaal beginnen en door middel van een kanaalbrug over de Maas worden gevoerd. Het zou zijn hoogste punt (150 meter) bereiken aan de Duitse grens ter hoogte van Aken. Op Belgisch grondgebied zouden 8 sluizen moeten worden aangebracht. Het kanaal zou in de Rijn uitmonden bij Neuss in de buurt van Dusseldorp. Hoewel het kanaal op Duits grondgebied driemaal langer is dan in België, zou het aantal kunstwerken in verhouding kleiner zijn. De kosten van de aanleg op Duits gebied worden ongeveer op D.M. 90 millioen geschat. Voor het Belgische gebied wordt nog geen cijfer genoemd.

Voor de watervoorziening wordt door de heer Collignon als ideale oplossing de bevoorrading door de Gulp en de Geul genoemd. Aangevoerd wordt in de studie, dat Nederland zich tegen een dergelijke aftapping waarschijnlijk zal verzetten. De watervoorziening zou in dat geval slechts kunnen geschieden door middel van een pompinstallatie. Als bevoorradingsrivier zou in dat geval de Roer moeten dienen. **(V. b. Schelde-Rijnverb. 7963 I)**

Bulgarije

B. De nieuwe regering —

„The Economist" geeft de volgende bijzonderheden van enige leden der nieuwe Bulgaarse regering. Walko Tsjerwenkow, vice-premier en secretaris-generaal van de communistische partij zal volgens „The Economist" de belangrijkste rol spelen, daar de premier Wassil Kolarow reeds 73 jaar oud is en ziekelijk is.

Tsjerwenkow werd in 1945 lid van het centraal comité van de c. p. Hij kwam in dat jaar uit Moskou, waar hij sedert 1923 had verbleven. Omstreeks 1930 huwde hij de zuster van Dimitrow, wiens lijfwacht hij was. Bij de begrafenis van Dimitrow beloofde hij plechtig „trouw tot de laatste ademtocht" aan de Sowjet-Unie en „de leider van de gehele progressieve mensheid, de grote Stalin".

De nieuwe minister van buitenlandse zaken, Wlado Poptomow is een Macedoniër. Evenals Tsjerwenkow verbleef hij lange tijd in Moskou, waar hij optrad als plaatsvervangend hoofd van de Macedonische afdeling der Komintern. Hij was tot dusver hoofdredacteur van het communistische blad Rabotnitsjesko Delo (te Sofia) en voorzitter van de federatie van Macedonische clubs in Bulgarije, een organisatie die propaganda maakt voor de omverwerping van de „Tito-kliek" en in de laatste jaren verschillende gewapende groepen naar Joego-Slavisch Macedonië heeft gezonden. (The Economist 13-8)
(Vor. ber. 8225 Kr. 20-7)

Frankrijk

C. Troonpretendent Bonapartisten op Elysée —

Prins Louis-Napoleon, het 35-jarige hoofd der Bonapartistische Partij in Frankrijk is te Angers in het huwelijk getreden met Mlle Thérèse de Foresta, en heeft enige dagen geleden zijn jonge vrouw voorgesteld aan de President der Franse Republiek in het Elysée. Hoewel de Prins in beginsel valt onder de verbanningswet, die geldt voor alle leden van vorstelijke families, welke in Frankrijk hebben geregeerd, had hij vergunning gekregen zijn huwelijk in Frankrijk te sluiten.

Prins Louis, die in Januari 1914 te Brussel werd geboren, is een zoon van wijlen Prins Victor-Napoleon, kleinzoon van Jerome Bonaparte (broeder van Napoleon I) en Prinses Clementine van België (dochter van Leopold II). Hij is pretendent naar de Franse troon voor de Bonapartisten.

Daar hij geen dienst mocht doen in het Franse leger, trad hij in 1939 toe tot het Vreemdelingenlegioen. Onmiddellijk na de wapenstilstand sloot hij zich aan bij het verzet. De Prins deed toen tot het einde van de oorlog dienst als luitenant in de 27ste Alpendivisie. Hij werd onderscheiden met het Oorlogskruis met palmen en met het Legioen van Eer.

(Alg. Hbld. 20-8)

Internationaal Nieuws

D. Vijfde zitting Trustschapsraad

De Trustschapsraad van de Ver. Naties is van 15 Juni tot 22 Juli in conferentie bijeen geweest. In deze vijfde zitting heeft de Raad verschillende aanbevelingen uitgebracht op grond van de rapporten, die aan hem werden voorgelegd door de beherende mogendheden. De Raad beval o.m. voor Australisch Nieuw Guinea aan, dat de beherende mogendheid de mogelijkheid zou overwegen, om het aantal inheemse leden van het gezamenlijk wetgevend orgaan voor Nieuw-Guinea en het Australisch gebied van Papua te verhogen. Slechts drie zetels waren tot dusver toegewezen aan on-officiële inheemse leden.

De Raad besloot dit jaar missies te zenden naar vier trustgebieden in West-Afrika, nl. Engels en Frans Kameroen en Engels en Frans Togoland. Deze missies zullen ter plaatse aandacht schenken aan de punten die naar voren zijn gekomen naar aanleiding van jaarlijkse rapporten over deze gebieden en petities die aan de Raad zijn voorgelegd.

De Raad heeft in het bijzonder aangedrongen op het instellen van universitaire opleiding in de gebieden van Engels Tanganyika, Belgisch Ruanda-Urundi en

Frans Kameroen. Bij de uitwerking van plannen moest er vooral naar worden gestreefd, de studenten op te leiden tot verantwoordelijk burgerschap. Alles moet in het werk worden gesteld om studenten, die hiervoor in aanmerking komen, in de gelegenheid te stellen, gebruik te maken van de door de Ver. Naties en haar gespecialiseerde organisaties beschikbaar gestelde studiebeurzen.

Een moeilijkheid bij het instellen van een universitaire opleiding in deze gebieden waren de kosten. Deze konden niet door de gebieden zelf worden gedragen. De Trustschapsraad heeft derhalve aan de Economische en Sociale Raad verzocht om bij het uitwerken van plannen tot het geven van technische hulp aan minder ontwikkelde gebieden rekening te houden met de behoefte van hoger onderwijs van trustgebieden.

(Wordende Wereld Aug. '49).
(Vor. ber. 7937 Kr. 3-2)

A. Dertig jaar samenwerking op luchtvaartgebied —

Op 25 Augustus was het 30 jaar geleden, dat door een zestal luchtvaartmaatschappijen te 's-Gravenhage de International Air Transport Association werd opgericht.

In de loop van deze 30 jaar is de I.A.T.A. uitgegroeid tot een grote organisatie, waarvan ruim 70 maatschappijen in meer dan veertig landen deel uitmaken. Veel is in deze jaren tot stand gekomen. Alle maatschappijen gebruiken dezelfde taal, dezelfde documenten en handboeken, meten met dezelfde maten en volgen dezelfde procedures. Alle maatschappijen hebben een gelijke stem in de I.A.T.A., onverschillig of het grote of kleine maatschappijen zijn.

De leden van de I.A.T.A. bezitten tezamen ongeveer 2.500 vliegtuigen, die luchtlijnen bevliegen met een totale lengte van meer dan een half millioen mijlen. Tussen 1919 en 1949 is het aantal passagiers van de luchtvaartmaatschappijen gestegen van 3.500 tot 20.000.000 per jaar. Het aantal mijlen, dat jaarlijks wordt gevlogen, nam in dit tijdvak toe van 600.000 tot 1.000.000.000. In 1919 werd 47 ton post en vracht vervoerd. Nu bedraagt dit cijfer een half millioen ton per jaar.

De snelheid en betrouwbaarheid zijn in de beschouwde jaren verdrievoudigd. Het veiligheidsquotiënt bereikte zelfs het 25-voudige van dat in 1919. Daarnaast daalden de kosten voor het publiek tot op een achtste van het peil in 1919.

(Economische Voorlichting 25-8)

B. Bankbiljettencirculatie in verschillende landen —

(Millioenen eenheden Nationale Munt)

(Juni '39 = 100)

	Juni '39	Dec. '46	Einde Dec. '47	Dec. '48	Index Dec. '48
Oostenrijk	900 (1)	5.656	4.326 (2)	5.635	626 (3)
België	22.212	73.891	79.761	84.861	382
Denemarken	446	1.633	1.641	1.614	362
Ierland	16	45	48	50	307
Spanje	13.536 (4)	22.777	26.014	26.472	196 (5)
Finland	2.200	18.233	25.162	27.369	1.244
Frankrijk	122.611	733.797	920.831	987.621	805
Griekenland	8.002	537.463	973.609	1.052.000	13.146
Hongarije	885 (6)	968 (7)	1.992 (7)	2.817 (7)	318 (7)
IJsland	12	167	107	175	1.410
Italië	21.533 (8)	512.400 (8)	794.988 (8)	970.853 (8)	4.509
Noorwegen	475	1.933	2.088	2.159	455
Nederland	1.045	2.744	3.010	3.152	302
Polen	1.848	60.066	91.483	130.713	7.074
Portugal	2.096	8.793	8.752	8.696	415
Engeland	499	1.422	1.350	1.293	259
Zweden	1.059	2.877	2.895	3.113	294
Zwitserland	1.729	4.091	4.383	4.594	266
Tsjecho-Slowakije	10.740 (9)	43.589	58.539	71.997	670
Canada	213	1.031	1.046	1.115	523
Ver. Staten	7.047	28.952	28.868	28.224	401
Argentinië	1.128	4.065	5.346	7.694	682
Bolivia	301	1.683	1.848	2.169	720
Brazilië	4.803	20.494	20.399	21.696	452
Chili	866	3.565	4.067	4.720	545
Columbia	57	260	298	362	631
Costa Rica	28	72	86	112	405
Ecuador	64	362	339	376	584
Guatamala	8	29	30	34	434
Mexico	318	1.804	1.762	2.000	628
Nicaragua	11	44	49	50	468
Paraguay	12 (10)	32	43	65	525 (11)
Peru	113	599	699	761	673
San Salvador	15	50	54	57	389
Uruguay	91	214	241	271	298
Venezuela	133 (10)	505	606	769	577 (11)
Turkije	211	937	881	932	443
Egypte	21	137	138	154	743
India	1.846	12.352	12.388	11.882 (12)	644
Irak	4	40	35	35	807
Iran	893	6.859	6.905	6.631	743
Zuid-Afrika	19	66	66	68	357
Australië	48	207	205	218	458
N.-Zeeland	16	50	52	53	341
Japan	2.490	93.398	219.142	355.280	12.427

(1) Op 7 Maart 1938. (2) Op 7 Dec. 1947. (3) 7 Maart '38 = 100. (4) Eind Dec. 1941. (5) Eind Dec. 1941 = 100. (6) in Pengö. (7) in forints, in verh. tot circulatie in Pengö. (8) geld der bezetting inbegrepen. (9) totaal Bohemen, Moravië, Silezië en Slowakije. (10) Eind Dec. '39. (11) Eind. Dec. '39 = 100. (12) Excl. India-biljetten circulerend in Pakistan.

(Versl. 1948-'49 Bank Intern. Betalingen)

C. Atoomcommissie staakt bijeenkomsten —

De commissie voor atoomenergie van de V.N. heeft op 5 Augustus met 9-2 stemmen en 2 onthoudingen besloten, niet meer bijeen te komen tot de vijf grote mogendheden en Canada een basis voor overeenstemming hebben bereikt. De Sowjet-Unie en de Oekraïne waren de tegenstemmers, Argentinië en Egypte onthielden zich van stemming.

(A.N.P. 5-8) **(Vor. ber. 8164 Kr. 16-6)**

D. Voorstel tot kalenderhervorming

De Algemene Vergadering der Ver. Naties zal zich in het komende najaar bezig houden met de vaststelling van een nieuwe wereldkalender. Het nieuwe plan, dat thans op voorstel van Panama door de Algemene Vergadering zal worden besproken, is eigenlijk niet zo geheel nieuw meer, want het werd reeds opgesteld door een studiecommissie van de Volkenbond, welke van mening was, dat de huidige kalender te veel onregelmatigheden vertoonde om doelmatig te kunnen zijn.

De nieuwe kalender rangschikt de jaarindeling zodanig, dat deze een ideale compositie vormt, welke in eeuwigheid onveranderd kan blijven voortbestaan. De kalender zal over de gehele wereld onze Gregoriaanse kalender van 1582 en vele andere kalenders vervangen.

Een bekend ijveraarster voor de nieuwe kalender is Miss Achelis, presidente der World Calendar Association (New York), die onlangs een rondreis door Europa heeft gemaakt om de pers en de regeringen in te lichten over het nieuwe kalender-systeem. Bij verschillende regeringen heeft zij reeds warme belangstelling gevonden voor haar plan. Daar bovendien de Amerikaanse bijval voor dit plan zeer sterk is, heeft zij goede hoop, dat het voorstel door de Algemene Vergadering der V.N. zou worden aanvaard, temeer daar ook de Arabische en Z.O. Aziatische landen grote waardering voor het plan koesteren. Gandhi was zelfs een der warmste voorstanders van de nieuwe kalender. Slechts Israël zou positief afkerig zijn van het invoeren van een nieuw kalender-systeem.

Zoals uit bijgaand schema blijkt, verdeelt de nieuwe kalender het jaar in 52 weken en in 4 kwartalen, elk van 91 dagen. Ieder kwartaal is volkomen gelijkvormig: een eerste maand (Januari, April, Juli en October) met 31 dagen, steeds beginnend met een Zondag, en 2 maanden van 30 dagen, die elk weer steeds op dezelfde weekdag beginnen. Dezelfde datum van ieder jaar zal zodoende steeds op dezelfde dag vallen, b.v. Nieuwjaar op Zondag, Kerstmis op Maandag etc.

Wat zal er echter gebeuren met 31 December? Deze dag wordt een „bis"dag, een wereldfeestdag ter viering van Oudjaar. Hetzelfde geldt voor de Schrikkeldag, die echter om wille van het symmetrische systeem geplaatst is na de 30e Juni: „31 Juni", eveneens een „bis"dag, welke dus niet meetelt in de gewone dagvolgorde. Ook deze dag zal over de gehele wereld een rust- en feestdag zijn. Deze beide dagen worden W-dagen genoemd naar de W van Wereld, World, Welt.

Deze kalender heeft de volgende voordelen: De eenheid in de wereld wordt weer iets groter. Zakenlieden kunnen gemakkelijker dan tot dusverre hun balans opmaken door de gelijkmatige indeling van het jaar in kwartalen en halfjaren. Om dezelfde redenen worden de planning en de uitbetaling van de lonen eenvoudiger. Schoolprogramma's kunnen

eens voor altijd gelijkluidend worden vastgesteld. Sport- en andere gebeurtenissen kunnen steeds op dezelfde datum worden gehouden. Nationale feestdagen vallen steeds op dezelfde datum, evenals nationale gebeurtenissen, zoals de opening van de Staten-Generaal etc. Ook voor de fiscus biedt de nieuwe kalenderindeling voordelen boven het oude systeem.

Tenslotte kunnen ook de kerkelijke feestdagen steeds op dezelfde datum worden gevierd, hetgeen vooral voor de R.K. kerk door de moeilijke brevier-indeling een groot voordeel is. De Paus heeft reeds zijn goedkeuring aan de nieuwe kalender gehecht. Een feestdag als Pasen, welke tot dusver steeds op een andere datum viel, zal thans altijd op dezelfde dag worden gevierd.

Het is de bedoeling, dat de nieuwe kalender zal worden ingevoerd aan het eind van het volgend jaar, n.l. op een dag, waarop de oude en de nieuwe kalender met elkander in overeenstemming zijn. Dit gebeurt op Zaterdag 30 December 1950. Op die dag moet de nieuwe kalender de oude opvolgen. De volgende dag is dan de eerste wereldfeestdag en 1 Januari 1951 een Zondag.

EERSTE KWARTAAL

JANUARI

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

FEBRUARI

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

MAART

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

TWEEDE KWARTAAL

APRIL

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

MEI

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

JUNI

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30°W

° Schrikkeldag, Juni 31 of W.

DERDE KWARTAAL

JULI

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

AUGUSTUS

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

SEPTEMBER

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

VIERDE KWARTAAL

OCTOBER

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

NOVEMBER

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

DECEMBER

Z.	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30°W

° Oudejaarsdag, December 31 of W.

Israël

A. Joodse immigratie —

Het „Central Office of Statistics" van Israël heeft voor de eerste maal een statistisch bulletin gepubliceerd en enige gegevens hieruit, w.o. een overzicht van de Joodse immigratie, zijn opgenomen in een supplement van het „Israël Economic Bulletin" van Juli j.l.

De hieronder volgende tabel geeft een indruk van de sterke toeneming der immigratie in het afgelopen jaar en de eerste vijf maanden van 1949; cijfers, die des te meer spreken, wanneer in aanmerking wordt genomen, dat de bevolking van Israël ultimo Mei j.l. naar schatting 991.000 personen, w.o. 891.000 Joden, bedroeg.

Jaar	Immigr. zonder visum	Geregistreerde immigr.	Totaal	„Totaal" in pCt. v. d. totale immigr. ged. 1949/'48
1939 ..	11.156	16.405	27.561	5.0
1946 ..	9.910	7.850	17.760	3.2
1947 ..	14.252	7.290	21.542	3.9
1948 ..	15.065	103.928	118.993	21.5
1949 (5 mnd.)	—	—	124.996	—

Een indeling der immigranten volgens geboorteland wordt gegeven in nevenstaande tabel (in pCt. van het totaal):

Geboorteland	1939	1947	1948
Sowjet-Unie en Polen ..	12.3	41.4	35.7
Balkan, w.o.:	3.5	25.4	41.8
Roemenië	—	24.2	36.1
Boelgarije	—	0.2	5.3
Centraal-Europa, w.o.: ..	74.5	26.1	10.8
Tsjecho-Slowakije ..	—	10.6	3.1
Hongarije	—	12.2	5.3
Verenigd Koninkrijk ..	0.6	0.1	0.6
Overig Europa	6.3	1.7	2.3
Aangrenz. Aziat. geb. ..	0.3	—	—
Overig Midden-Oosten ..	1.5	3.2	2.0
Overige Aziat. landen ..	0.4	0.2	0.0
N.-Afrika, w.o.:	0.3	1.7	6.0
Tunis, Marokko en Algiers	—	1.5	5.1
Overige Afrik. landen ..	—	0.0	0.3
Amerika en Oceanië ..	0.3	0.2	0.5
Totaal	100.0	100.0	100.0

(Ec. Stat. Ber. 24-8)

Vaticaan

B. De Paus over het excommunicatiedecreet - Inzegening van huwelijk met communisten —

Bij de ontvangst te Castel Gandolfo van de nieuwe Peruviaanse ambassadeur bij de H. Stoel, heeft Z. H. de Paus in een toespraak verklaard, dat het onlangs door het Vaticaan uitgegeven excommunicatie-decreet tegen de communisten „de noodzakelijke scheiding tussen de scharen van Christus en Zijn tegenstanders" heeft teweeggebracht. (Msb. 17-8)

Op 16 Augustus heeft de Congregatie van het Heilig Officie bekend gemaakt, dat communisten in het algemeen in een katholieke kerk door een priester in de echt verbonden kunnen worden, „wegens de bijzondere aard van het Sacrament des Huwelijks".

De Osservatore Romano, het orgaan van het Vaticaan, zegt in de motivering van de aankondiging, dat het decreet van de Congregatie van het Heilig Officie van 1 Juli slechts die communisten excommuniceerde, „die de materialistische en anti-christelijke leer van het communisme belijden en verbreiden". Het decreet hield een mindere straf — onthouding van de sacramenten — in voor de communistische aanhangers in het algemeen.

(Excommunicatie betekent uitsluiting uit de gemeenschap der Katholieke Kerk. Onthouding der Sacramenten is een lichtere straf, waardoor de gestrafte niet ophoudt lid der Kerk te zijn — Red).

Volgens de thans gepubliceerde mededeling van de Congregatie van het Heilig Officie kunnen twee geëxcommuniceerde communisten niet door een katholieke priester getrouwd worden, evenmin als hij twee protestanten katholiek zou kunnen trouwen.

Ingeval van een huwelijk tussen een militante (geëxcommuniceerde) communist met een katholiek, aldus de Osservatore, eist de Kerk dezelfde waarborgen als bij een huwelijk van een katholiek met een niet-katholiek.

In dergelijke gevallen moeten de partijen formeel beloven de eventuele kinderen uit het huwelijk te doen dopen en in het katholieke geloof op te voeden. De niet-katholieke partij moet verder beloven, zich niet te mengen in het godsdienstige leven van de echtgenoot of echtgenote. Verder zal een katholieke communist, aan wie de sacramenten zijn onthouden, zonder dat hij of zij geëxcommuniceerd is, eveneens met een katholiek kunnen trouwen, bovendien met volledig ritueel. Ook aan dit huwelijk is de voorwaarde verbonden, dat er een „morele zekerheid" moet zijn, dat alle kinderen uit het huwelijk gedoopt en in het katholieke geloof opgevoed worden. Op dezelfde wijze kunnen twee communisten, die van de sacramenten uitgesloten, doch niet geëxcommuniceerd zijn, nog door een priester worden getrouwd, indien de „morele zekerheid" bestaat, dat de kinderen als katholieken worden opgevoed. (Tijd 17-8) **(Vor. ber. 8218 E)**

Verenigde Staten

C. Inkrimping luchtmacht - Nieuwe bestuurbare projectielen —

De Senaat heeft op 26 Augustus het voorstel goedgekeurd, om de Amerikaanse luchtmacht terug te brengen tot 49 groepen. Deze inkrimping werd door president Truman voorgesteld ondanks de vele waarschuwingen, dat het een zware slag zou betekenen voor de Amerikaanse verdediging.

Met negen en veertig tegen negen stemmen werd een voorstel aangenomen om de begroting voor 1950 met 577 millioen dollar te verminderen.

Hierdoor blijft 1415 millioen dollar over voor de aanschaffing van nieuwe vliegtuigen.

Nieuwe projectielen, die geleid kunnen worden, worden in Amerika geconstrueerd. Men kent drie soorten: die tussen luchtdoelen, die tussen oppervlakte- en luchtdoelen en die tussen oppervlaktedoelen. (A.N.P. 27-8)

(V. b. Omvang strijdkrachten 7955 B; Inkrimping leger 7978 Kr. 26-2)

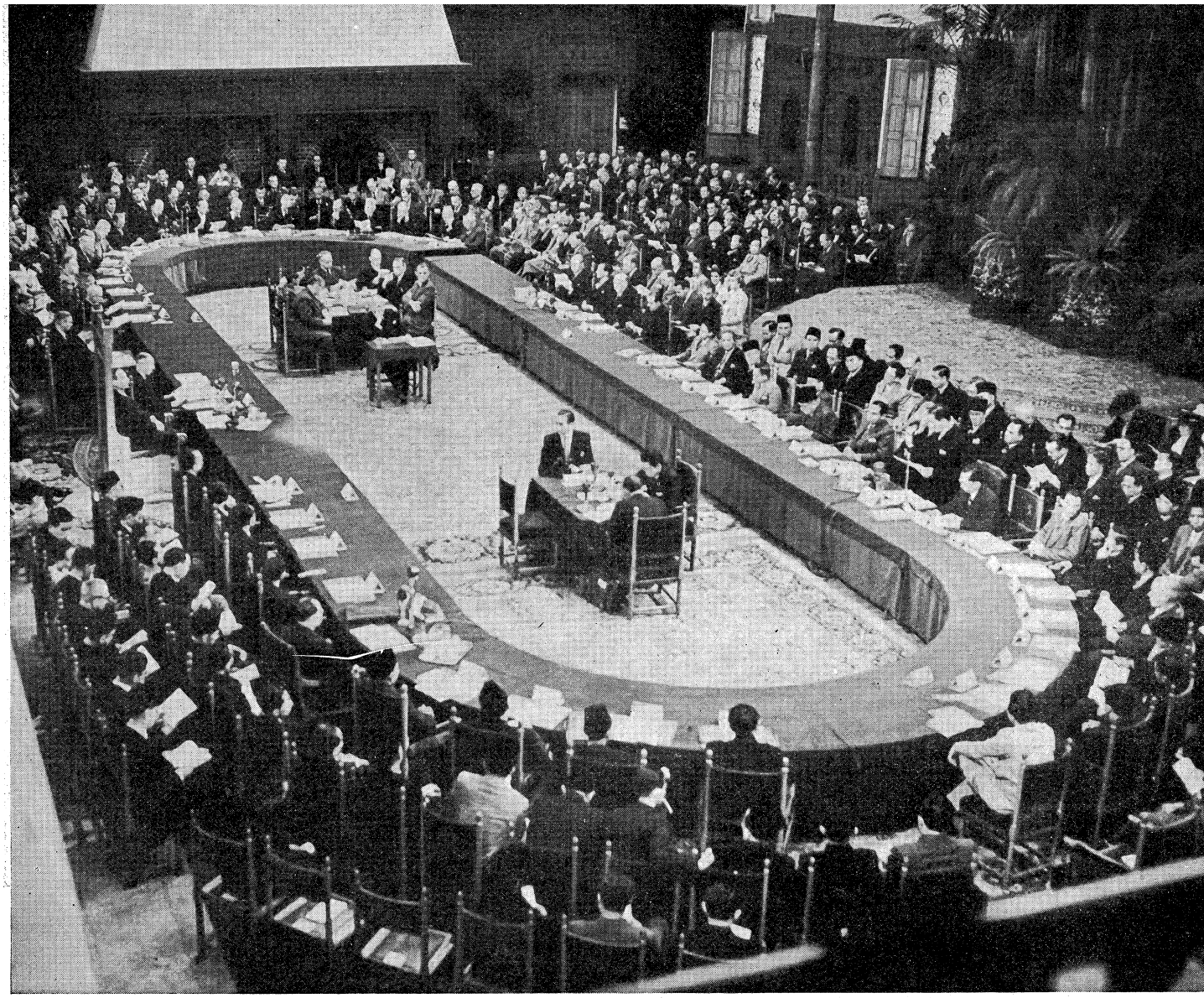

Openingszitting Ronde Tafel Conferentie in de Ridderzaal te Den Haag (23 Augustus). Links in het midden de voorzitter Dr. W. Drees. Links achteraan de Ned. delegatie; achteraan rechts de U.N.C.I.; links vooraan de republikeinse delegatie; rechts vooraan de B.F.O.-delegatie (haar voorzitter Sultan Hamid II spreekt juist zijn rede uit.) (Foto A.N.P.)

De Belgische oud-premier Paul-Henri Spaak, tijdens het uitspreken van zijn eerste rede als voorzitter van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa (Straatsburg, 11 Augustus). (Foto Ass. Press)

De zenuwenoorlog tegen Joego-Slavië

De zenuwenoorlog tegen Joego-Slavië, die werd ingeluid met de bekende Cominform-resolutie van 28 Juni 1948 *) is de laatste maanden in een nieuw stadium getreden. Hield Moskou zich tot Juli op de achtergrond en gingen de tot dan tegen Tito genomen maatregelen allereerst uit van het Cominform, midden Juli nam de Sowjet-regering officieel de leiding van het offensief. In een nota aan Belgrado beschuldigde Moskou de regering-Tito ervan, achter de rug van de Russische regering om, onderhandelingen gevoerd te hebben met Groot-Brittannië en daarbij toegestemd te hebben in afstand van de Joego-Slavische aanspraken op (Oostenrijks) Karinthië. Hierop volgde een notawisseling, waarvan de woordkeuze weinig meer gemeen had met de in het diplomatieke verkeer gebruikelijke. Op 11 Augustus verklaarde Moskou Joego-Slavië niet langer als bondgenoot te beschouwen. (zie 8268 C). Daarop volgde de beschuldiging (18 Aug.), dat Tito in Joego-Slavië verblijvende Sowjet-burgers blootstelde aan „wederrechtelijke arrestatie, mishandelingen en folteringen." In een commentaar van „Prawda" werden de Joego-Slaven opgeroepen Tito ten val te brengen. Tito antwoordde, dat het hier maatregelen betrof tegen voormalige Russische „Witgardisten", die thans spionnagediensten zouden verrichten voor de Sowjet-Unie. Niettemin verklaarde hij zich, klaarblijkelijk met het oog op de door Moskou aangekondigde „doeltreffender maatregelen", bereid, de betreffende arrestanten vrij te laten en naar de Sowjet-Unie te zenden.

Aanvallen van Maarschalk Worosjilow, Anna Pauker [2]) en andere communistische regeringsfunctionarissen uit Oost-Europa volgden. Een en ander liet niet na, de indruk te wekken, dat een drastisch ingrijpen van de zijde der Cominform-landen voor de deur stond. Met name de Engelse bladen voorzagen reeds militaire verwikkelingen op de Balkan.

De Neue Zürcher Zeitung (27 Aug.) legde verband tussen de actie tegen Tito en de zuiveringen, die in andere landen van Oost-Europa plaats hadden en hebben en die er op zouden wijzen, dat het „Titoïsme", d.i. de idee van een van Moskou volledig onafhankelijk „nationaal communisme" veld wint. Dit gevoegd bij het isolement van Albanië (dat voor Moskou een uiterst belangrijk steunpunt aan de Middellandse Zee is), alsmede de ontwikkeling in Noord-Griekenland, waar de communistische guerilla-strijders in een uiterst moeilijke positie zouden zijn gekomen, zou voor Moskou de aanleiding zijn om met alle middelen de val van Tito te bespoedigen. De Neue Zürcher Zeitung tekende hierbij aan: „Nog bestaat voor Moskou de gelegenheid het verloren terrein te herwinnen. De beslissing kan evenwel slechts in Belgrado vallen, waar tevens over het lot van het Noordelijk deel van de Aegeïsche Zee beslist wordt. Heerst in Belgrado een Cominform-regiem, dan reikt de Russische invloedssfeer weer tot aan de Adriatische Zee en zal ook de dreiging voor Noord-Griekenland weer toenemen. Kan Tito zich evenwel handhaven, dan is het denkbaar, dat het Cominform van Slovenië tot Westelijk Thracië een „onoverwinnelijke" barrière tegenover zich zal vinden en dat ook het regiem in andere volksdemocratieën wankel zal worden. Men dient zich evenwel — aldus de N.Z.Z. — steeds voor ogen te houden, dat Tito een overtuigde communist is en dat derhalve ook een „afweerfront" Belgrado-Saloniki-Athene slechts zolang voor verrassingen gespaard blijft, als Tito uit zelfbehoud gedwongen is zich te houden aan de politieke wapenstilstand met de „monarcho-fascistische" of „kapitalistische" staten."

Sedert het bovenstaande werd geschreven, heeft de ontwikkeling niet stilgestaan. Op 27 Aug. werd bericht, dat een sabotage-groep de enige Joego-Slavische olie-raffinaderij (te Fiume) heeft opgeblazen. Voorts werd melding gemaakt van grote Russische militaire activiteit aan de grenzen van Joego-Slavië en met name in Hongarije. De New York Times wist uit Belgrado te melden, dat drie gemechaniseerde Russische divisies stellingen hadden betrokken langs de Joego-Slavische grens, welk bericht evenwel in Westerse diplomatieke kringen overdreven werd genoemd. In Sofia zou, volgens United Press, omstreeks 27 Aug. een bijeenkomst gehouden zijn van Cominformgeneraals, waarop o.m. gen. Worosjilow tegenwoordig zou zijn geweest.

Radio Moskou meldde op 28 Aug., dat van 25 tot 27 Aug. de Oost-Europese „raad van wederzijdse economische bijstand" te Sofia bijeen was gekomen.

Men meent, volgens Reuter, dat tijdens deze bijeenkomst een scherpere economische blokkade van Joego-Slavië werd besproken. Het is niet duidelijk of het bovenvermelde bericht van United Press, dat de militaire chefs van het Cominform dezer dagen te Sofia bijeenkwamen, waarheid bevat, of dat het betrekking heeft op de economische conferentie.

Als typerend voorbeeld van de groeiende spanning op de Balkan wordt het geval gemeld van de Russische kanonneerboot, die van Hongarije uit, de Donau is opgevaren en weigerde gehoor te geven aan de bevelen van de Joego-Slavische grenswachten. Een aantal van dergelijke berichten is in de kaart verwerkt.

Zij komen evenwel voor een groot deel uit oncontroleerbare bronnen. De scherpe economische blokkade heeft Tito steeds meer doen uitzien naar financiële steun uit het Westen en op 29 Aug. werd te Washington bekend gemaakt, dat hij bij de Amerikaanse Export-Import-Bank verzocht heeft om een lening van 25 millioen dollar. Londen, dat terzake voortdurend overleg pleegt met Washington en Parijs, is er — blijkens een door de Britse onder-minister van Buitenlandse Zaken Hector McNeil op 29 Aug. uitgesproken rede — van overtuigd, dat de huidige campagne een „spel met dynamiet" is. „Ik geloof niet", aldus McNeil, „dat iemand een oorlog in de zin heeft. Maar een ieder die aan deze campagne deel neemt, speelt met dynamiet. Zulk een campagne is te minder gepast, waar de Sowjet-Unie zich op het ogenblik opwerpt als de voorvechtster van de vrede."

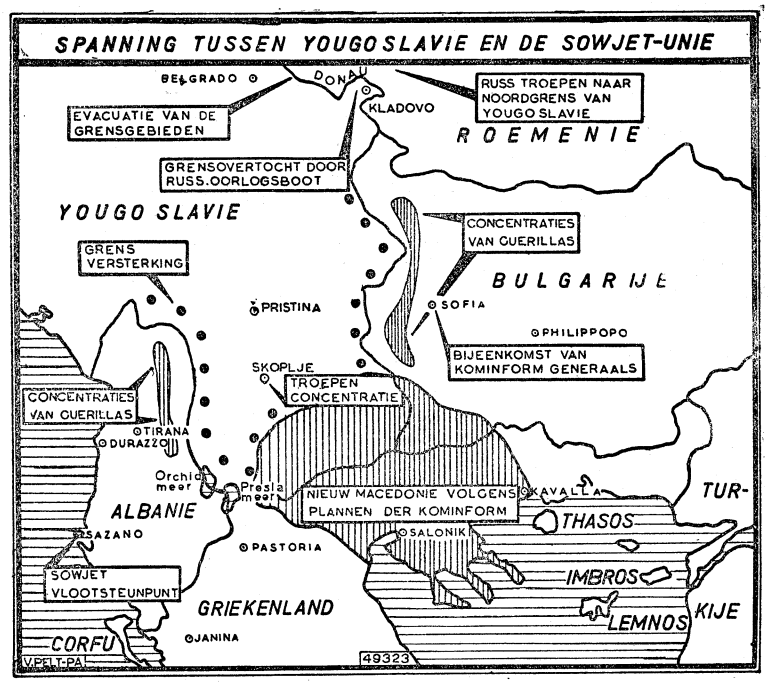

Aan de bevolking van Joego-Slavië wordt thans gevraagd, dat zij zich zal verenigen met de Russische dictatuur, die haar vrijheid en onafhankelijkheid bedreigt. Het is te begrijpen, dat de Joego-Slaven, die zich in de oorlog met zoveel moed en offervaardigheid hebben verzet tegen de Duitse overheersing, niet bereid zijn zich thans te onderwerpen aan de Russische hegemonie.

Hoewel steun aan allen die zich verzetten tegen de hegemonie van de Sowjet-Unie ongetwijfeld in de lijn van de Westerse mogendheden ligt, vermijden deze alles wat op sabelgerinkel lijkt. De steun aan Joego-Slavië beperkt zich voorals nog tot het terrein der diplomatie en economie. Waarnemers zijn van mening, dat op het ogenblik geen sprake kan zijn van een politiek van militaire garanties.

Om de mogelijkheid van een gewapend conflict niet te vergroten, hebben deze landen de Grieken gewaarschuwd, geen gevolg te geven aan hun plannen (of wensen) om de verslagen guerilla's op Albanese bodem te achtervolgen.

Voorts schijnen zij niet voornemens (als wel is beweerd), om het geschil tussen Belgrado en Moskou voor te leggen aan de Veiligheidsraad.

*) Hierbij werd Tito c.s. op voorstel van de Russische communistische partij uit het Cominform gestoten. Zie nader pag. 7657.

[2]) Waaruit bleek, dat de op pag. 8181 C weergegeven geruchten, als zou de Roemeense minister van Buitenlandse Zaken in ongenade zijn gevallen, minstens voorbarig waren.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

28 Augustus (Zondag)

China — De communistische radio te Peking meldt de vorming van een „Mandsjoerijse volksregering". Lin Feng zou aan het hoofd van deze regering staan.
Indonesië — Na drie dagen van strijd tegen de T.N.I. beheerst de Daroel Islam het onderdistrict Tagerbarang ten Z. van Tegal.
Nederland — Majoor Flinterman doet met Gloster-Meteor-straaljager geslaagde snelheidsproef boven Ameland. Naar schatting werd een snelheid van 955 km gehaald.
Perzië — Voor het eerst worden verkiezingen voor de Senaat gehouden.
Sport — Bij de wielerkampioenschappen te Kopenhagen wordt de Engelsman Harris wereldkampioen der sprinters, Coppi (It.) bij de achtervolging en Frosio (It.) bij de stayers.

29 Augustus (Maandag)

Birma — Karens veroveren Lasjio, hoofdstad van de Noordelijke Sjan-staten.
China — De Chinese regering bevestigt, dat het Tasui-eiland, dat in de baai van Hangtsjou is gelegen en dat door de nationalistische troepen werd gebruikt als basis om de in communistische handen zijnde havens van midden-China te blokkeren, door communistische strijdkrachten is bezet.
Griekenland — Van regeringszijde wordt verklaard, dat de top van het Grammosgebergte in Noord-Griekenland is veroverd. Aan het verzet van de guerilla's zou in dit gebied een einde zijn gekomen.
Indonesië — Dr. J. M. Somer, hoofd van de militaire inlichtingendienst te Batavia, vraagt ontslag.
Joego-Slavië — Volgens mededeling van de Am. Export-Importbank heeft Tito officieel om een lening verzocht van 25 millioen dollar.
Sowjet-Unie — In een nota wordt de Joego-Slavische regering beschuldigt van het voeren van een „dubbelzinnige politiek" waardoor „het Joego-Slavische volk bedrogen wordt". (Zie ook 8284 Kr. 23-8)
Tsjecho-Slowakije — Zes personen werden ter dood veroordeeld en tien (w.o. 3 vrouwen) tot levenslange gevangenisstraf, omdat zij „deel hadden uitgemaakt van een samenzwering, welke de communistische regering omver wilde werpen".
Ver. Staten — De Senaat vermindert de begroting van Defensie met $ 1.118 millioen.

30 Augustus (Dinsdag)

Albanië — Het hoofd van de Albanese orthodoxe kerk, aartsbisschop Kissi, wordt van zijn functie ontheven, wegens het stellen van de kerk (tijdens de Italiaanse bezetting) onder de contrôle van het Vaticaan.
Duitsland — Volgens het Duitse Nieuwsbureau is bij het plaatsje Theuma in Saksen uraniumerts ontdekt.
Frankrijk — Drie millioen toeristen bezochten dit jaar Frankrijk en brachten er 195 millioen dollars. Het was het beste toeristenseizoen sinds 1927.
Indonesië — Australië zendt 40 ton geneesmiddelen naar Djokja.
Internationaal — Het Russische persbureau Tass meldt, dat van 25 tot 27 Aug. te Sofia een bijeenkomst werd gehouden van de raad voor wederzijdse economische bijstand. Vertegenwoordigers uit Albanië, Bulgarije, Hongarije, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije en de Sowjet-Unie waren aanwezig.
Nederland — Franeker herdenkt zijn 750-jarig bestaan als stad.
Siam — Premier Tiboel Songkram verklaart de communistische druk zo verontrustend te achten, dat middelen worden overwogen om moderne wapens uit het buitenland te verkrijgen.
Ver. Staten — De dirigent dr. Hans Kindler te Watch Hill (Rhode Island) overleden. Kindler werd in 1893 te Rotterdam geboren en studeerde aldaar aan het conservatorium. In 1914 vestigde hij zich in de V.S. als solo-cellist van het Philadelphische Symphonie Orkest. In 1931 stichtte hij het Nationale Symphonie Orkest, waarvan hij de wereldberoemde leider werd.

31 Augustus (Woensdag)

Duitsland — Volgens de Engelse autoriteiten in Berlijn is de Volkspolitie in de Russische zone uitgerust met mitrailleurs en thans geheel op militaire leest geschoeid.
Frankrijk — De regering raamt de schade welke de bosbranden in de Landes (in de week van 14 tot 21 Aug.) hebben veroorzaakt, op vijf milliard frank.
Indonesië — De delegaties van de B.F.O. en de Republiek stellen een technische commissie in tot opstelling van de voorlopige grondwet voor Indonesië.
Japan — De burgemeester van Hirosjima schat het aantal doden tengevolge van de atoombom-aanval op ruim 200.000. Dit is tweemaal zoveel als door de regering werd bekendgemaakt, welke echter alleen de verliezen onder de burgers telde.
Oostenrijk — Het ministerie van Buitenlandse Zaken deelt mede, dat Tsjecho-Slowakije de grens met Oostenrijk heeft gesloten. Op last van de Russische autoriteiten moesten alle Tsjechische vluchtelingen worden uitgeleverd.

1 September (Donderdag)

België — Wegens de grote omvang van de onverkoopbare voorraden zullen de mijnen deze maand drie dagen gesloten zijn. De mijnwerkers zullen over deze dagen geen loon ontvangen. De vakbonden verzetten zich tegen deze maatregel.
Duitsland — Britse troepen en Duitse politie bezetten gedurende enige uren de fabriek van synthetische benzine in Oberhausen, nadat de vorige dag burgers de ontmantelingsploegen verhinderd hadden hun werk te doen.
— Er is in West-Duitsland een nieuw persbureau opgericht, „Deutsche Presse Agentur" waarin de persbureaux D.P.D., Sena en Sudena zijn ondergebracht.
Finland — Nog 33.000 man, vnl. havenarbeiders en metaalarbeiders, zijn in staking. (Zie 8272 Kr. 19-8)
Griekenland — Het hoofdkwartier te Athene deelt mede, dat in de nacht van 31 Augustus 1000 opstandelingen naar Bulgarije zijn gevlucht.
Indonesië — Schout bij nacht F. J. Kist bevorderd tot vice-admiraal. Hij volgt vice-admiraal A. S. Pinke op als commandant Zeemacht in het Oosten.
— Op Zuid-Borneo waar reeds geruime tijd gevechten voorkwamen tussen Nederlanders en de T.N.I. is overeenstemming bereikt om het vuren te staken. In en om Bandjermasin wordt op grote schaal gestaakt door Indonesiërs die op de hand zijn van de T.N.I.
Japan — Tokio wordt geteisterd door een typhoon. Er zijn ongeveer 100 doden.
Nederland — De nieuwsdienst van de Nederlandse Radio-Unie wordt thans verzorgd door het A.N.P.
— Iwan Smirnoff neemt ontslag uit de dienst van de K.L.M. Smirnoff, die thans 54 jaar oud is, trad op 28 Mei 1922 in dienst.
— Er zal geen Rijkssteun meer worden verleend bij de bouw van woningen met een inhoud groter dan 325 m³.
— Bij de bezettingsautoriteiten in West-Duitsland zal een protest worden ingediend tegen de discriminatie van de Ned. Rijnscheepvaart en het niet voldoende gebruiken van de Ned. zeehavens.

2 September (Vrijdag)

Finland — 5300 Metaalbewerkers zullen als lid van hun bond worden geroyeerd, omdat zij hebben deelgenomen aan de recente stakingen.
Frankrijk — Robert Schuman, minister van Buitenlandse Zaken, heeft een onderhoud met Johannes Hoffmann, minister-president van het Saargebied.
— Frankrijk zal voorstellen het Saargebied toe te laten als lid van de Raad van Europa.
Nederland — Minister Van den Brink stelt de nieuwe installatie voor de vervaardiging van zeep en polyvinilchloride op het terrein van de B.P.M. te Pernis officieel in werking.
— Mgr. dr. Th. J. R. Verhoeven, sedert de oprichting in 1920, directeur van het R.K. Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding, op 66-jarige leeftijd overleden.
Sowjet-Unie — Rusland verzoekt MacArthur scheepsruimte beschikbaar te stellen voor de repatriëring van 18.000 Japanse krijgsgevangenen. Sedert Juni werden 50.000 Japanse krijgsgevangenen vrijgelaten.
West-Indië — De Progressieve Surinaamse Volkspartij (R.K.) verklaart zich voorstandster van de geamendeerde interimregeling voor Suriname.
Zweden — Scandinavische diplomatieke kringen te Londen delen mede, dat Zweedse vliegtuigen hebben deelgenomen aan Noorse marine-manoeuvres, welke in Augustus bij de Noordkaap werden gehouden.

3 September (Zaterdag)

Argentinië — Een gedeelte van de grens met Bolivia wordt gesloten wegens activiteit van Boliviaanse opstandelingen in dit gebied. (Zie in dit nr.)
Duitsland — Generaal Thomas Handy arriveert te Frankfort, om als opvolger van generaal Clay het bevel over de Amerikaanse troepen in Europa op zich te nemen. Generaal Handy is 57 jaar en voormalig chef van het legerhoofdkwartier te Washington.
Hongarije — De communistische leider Laslo Timar, directeur van de Staatskolenmijnen, zou naar Oostenrijk zijn gevlucht.
Internationaal — De Europese Assemblée keurt een voorstel goed, om een delegatie naar de V.S. te zenden, om te onderhandelen over verlaging van de Amerikaanse tarieven.
Sport — De Belg Fernand de Moulin zwemt in 21 uur en 59 minuten het Kanaal over.
Tsjecho-Slowakije — De regering bepaalt bij decreet dat op 10 kerkelijke hoogtijdagen geen vrij meer mag worden gegeven.

Nederland

A. **Totale kosten Militair Gezag - Verslag Algemene Rekenkamer —** Blijkens het verslag van de Algemene Rekenkamer, dat — na eerst aan de leden van de Tweede Kamer ter inzage te zijn gegeven — op 17 Augustus werd gepubliceerd, kunnen de totale kosten, van het Militair Gezag gedurende de hele periode van zijn bestaan van 11 September 1944 af, met inbegrip van alle afwikkelingskosten, gesteld worden op ƒ 150 millioen.

Het totaal der uitgaven bedroeg ƒ 123.881.607,29; het totaal der ontvangsten ƒ 27.089.047,72. Het verschil tussen deze bedragen moet nog worden verhoogd met ƒ 39.000.000 aan jaarwedden van de militairen, die deel uitmaakten van het M.G. en om practische redenen niet uit de kas van het M.G. maar rechtstreeks door het departement van Oorlog werden betaald.

De Algemene Rekenkamer heeft de gemiddelde sterkte van het militaire personeel van het M.G. gedurende de 18 maanden van zijn bestaan op 850 officieren en 6700 onderofficieren en minderen geschat. Stelt men de gemiddelde kosten voor het rijk van een officier op ƒ 6000 en van de overige militairen op ƒ 3000 per man, dan zou dus het uitgaventotaal te verhogen zijn met rond 39 millioen.

Daarnaast komen nog 15 millioen gulden, welke niet in het totaal van vorengenoemde uitgaven zijn berekend, voor vordering van gebouwen ten behoeve van het M.G., inventarissen en motorvoertuigen.

Bij het beheer van gelden en goederen door het M.G. zijn in groot aantal afwijkingen voorgekomen, die voor de Algemene Rekenkamer een beletsel vormen om de cijfers van de rekening van het M.G. zonder meer goed te keuren.

Het college heeft daarom voorgesteld de ontvangsten en uitgaven van het M.G. over zijn gehele bestaansperiode in een afzonderlijk wetsvoorstel aan de wetgevers voor te leggen ter vaststelling. De regering heeft zich hiermee verenigd.

Nader werd door de Algemene Rekenkamer op 31 Augustus nog bekend gemaakt, dat inzake de verrekening met andere rijksdiensten in totaal een bedrag van ƒ 14.588.993,20 onverrekend is gebleven. Het betreft hier o.a. kasvoorschotten aan de bewakingstroepen in de mijnstreek.

Het beheer van goederen door het M.G. is vrijwel over de gehele lijn gebrekkig geweest. Voor zover de contrôle daartoe aanleiding gaf, werden gegevens omtrent vermoedelijke fraude doorgegeven aan de autoriteiten van politie en justitie. In enkele gevallen zijn veroordelingen gevolgd. (A.N.P.) **(Vor. ber. 8250 D)**

B. **Nederlandse Reisspaarkas opgericht —** Opgericht is de stichting „De Nederlandse Reisspaarkas", die zich ten doel stelt de bevordering en het vergemakkelijken van het reizen en het besteden van vacantietijden van Nederlandse onderdanen, in het bijzonder van minder draagkrachtigen, zonder zich te mengen in de wijze van vacantiebesteding.

De Nederlandse Reisspaarkas zal spaarzegels uitgeven, die door de a.s. reiziger kunnen worden gekocht bij zijn vakvereniging, zijn werkgever, zijn winkelier, enz., tegen een prijs, die minstens 5% lager is dan de nominale waarde. Verkeersbedrijven, hotels, pensions en restaurants, die bij de Reisspaarkas zijn aangesloten, aanvaarden de zegels echter in betaling tegen de daarop vermelde waarde.

Op deze wijze worden voordelen bereikt: 1e. Het is mogelijk de vacantie-uitgaven over het gehele jaar te verdelen; 2e. Men ontvangt een korting, omdat de verkoper der zegels ze voor minder dan de nominale waarde verkoopt; en 3e. het is mogelijk de door de statuten geëiste volledige individuele bewegingsvrijheid der gebruikers te waarborgen, want de Reisspaarkas oefent geen enkele invloed uit op de wijze, waarop de vacantie besteed zal worden.

In de Nederlandse Reisspaarkas werken de drie vakcentralen N.V.V., C.N.V. en K.A.B., de reisverenigingen, bedrijfshoreca, de Nederlandse Jeugdherbergcentrale, de Nederlandse Spoorwegen, het Verbond van Middenstandsverenigingen, de Centrale der Verbruikscoöperaties, de A.N.W.B. en het ministerie van Sociale Zaken samen. (Parool 18-8.)

C. **R.T.C. — Kanselboodschap —** Op 21 Augustus werd in alle kerken, die zijn aangesloten bij de oecumenische raad van kerken in Nederland, een kanselboodschap voorgelezen, die is samengesteld met het oog op de komende Ronde Tafel Conferentie. De kerken, waarin de boodschap is voorgelezen, zijn de Alg. Doopsgezinde Sociëteit, de Ev. Luth. Kerk, de N.H. Kerk, de Oud-Kath. Kerk, de Remonstr. Broederschap, het Hersteld Ev. Luth. Kerkgenootschap, de Unie van Baptisten en de Vrije Evang. Gemeenten. In deze kanselboodschap wordt o.m. gezegd:

„Bij de aanvang van de Ronde Tafel Conferentie staan wij voor een beslissend overleg tussen Nederland en Indonesië. Bij haar welslagen zal deze conferentie een einde maken aan oude staatkundige verhoudingen en een nieuw tijdperk inluiden van een vrijwillig en gelijkwaardig samengaan van beide volken. Daarmee moge de Koninklijke belofte van 7 December 1942 uiteindelijk haar vervulling vinden.

In verlegenheid, in een rouw, die geen raad weet en in een solidariteit van schuld, denken wij aan hen, die aan weerskanten vielen. Voor ons moeten die offers een blijvende verootmoediging zijn en een grondslag voor een nieuw begin. Wij bidden, dat een nieuwe gezindheid aan het geteisterde Indonesië genezing brenge; dat een geest van waarachtige samenwerking moge groeien, die het welzijn van Indonesië en van Nederland beoogt; dat ook onder gewijzigde politieke omstandigheden het werk van kerk en zending voortgang moge vinden."

(A.N.P. 22-8)

D. **R.T.C. - Overzicht eerste week —** De Centrale Commissie, welke als volgt is samengesteld: Mr. Van Maarseveen, mr. Stikker en dr. Van Royen (Nederland), drs. Hatta, mr. Rum en mr. Pringgodigdo (Republiek), sultan Hamid II, Ide Agung Gde Agung en dr. Suparmo (B.F.O.), stelde in haar eerste vergadering op 24 Augustus de volgende commissies in: 1. Voor staatkundige en staatsrechtelijke aangelegenheden; 2. financiële en economische aangelegenheden; 3. militaire aangelegenheden; 4. culturele aangelegenheden en 5. sociale aangelegenheden.

In commissie 1 worden behandeld: de voorlopige constitutie van de V.S.I., het charter van de souvereiniteitsoverdracht; Nederlands-Indonesische unie; toezicht op het nakomen der overeenkomsten; buitenlandse betrekkingen; zelfbeschikkingsrecht; contracten met zelfbesturende landschappen; nationaliteit en burgerschap; uitwisseling van hoge commissarissen en Nieuw-Guinea.

In commissie 2 de financiële en economische betrekkingen; in 3 de militaire overeenkomsten en de terugtrekking der Nederlandse strijdkrachten; in 4 de culturele betrekkingen en in 5 de rechtspositie van de burgerlijke ambtenaren, die op het ogenblik der souvereiniteitsoverdracht in functie zijn. (A.N.P. 24-8)

Een balans opmakend over de eerste week van de R.T.C., valt in het bijzonder op de goede geest, waarin de besprekingen zijn begonnen. De Indonesische gedelegeerden merkten op, dat de wijze, waarop zij in Nederland zijn ontvangen, hun bijzondere waardering heeft. Wat betreft de belangrijkheid van de punten van bespreking, zijn zowel de Republikeinse delegatie als de B.F.O. het er over eens, dat de overdracht van de souvereiniteit in belangrijkheid bovenaan staat. Overigens verwacht men hierover weinig moeilijkheden, aangezien de drie delegaties op dit punt eenstemmig zijn. Politiek belangrijk is voor de Nederlandse delegatie het vraagstuk van het „gewicht" der Unie, gezien de meningen, die hierover bestaan in het College van Negen Mannen. Tussen de beide Indonesische delegaties bestaan op dit punt, naar men verzekert, geen ingrijpende meningsverschillen.

In kringen van alle delegaties kan men voorts vernemen, dat de besprekingen in de financieel-economische commissie het moeilijkst zullen zijn en de meeste tijd en zorg zullen vragen. In volgorde van belangrijkheid komt voorts volgens republikeinse kringen met het vraagstuk van de Unie, de kwestie van de terugtrekking der Nederlandse troepen, terwijl voor de B.F.O. dan in dezelfde volgorde het vraagstuk Nieuw-Guinea aan de orde komt. De B.F.O. weet zich hierbij gesteund door de Republiek. Hoewel het praematuur zou zijn op dit punt in details te treden en er over de standpunten der partijen over dit onderwerp sedert de publicatie van het memorandum over de R.T.C. op 22 Juni niets nieuws meer is bekend gemaakt, mag men aannemen, dat dit punt van de staatkundige commissie niet het eenvoudigste zal zijn. Over het vraagstuk van de terugtrekking der Nederlandse troepen lopen de meningen onder de Indonesiërs ter conferentie nogal uiteen. Voor de Republiek is het tijdstip van terugtrekken en de wijze waarop dit geschiedt, belangrijk, met het oog op de psychologische factoren, die hierbij een rol spelen. Hetzelfde geldt voor de kwestie der marine-bases. Op dit punt heeft de Republikeinse regering, naar het A.N.P. verneemt, vooral rekening te houden met de mogelijkheden der communistische propaganda in eigen land. In de gebieden van de B.F.O. liggen de problemen der interne veiligheid verschillend, zodat men ook verschillende opvattingen heeft over de positie van de Nederlandse troepen en die van het K.N.I.L. De ene deelstaat staat een latere terugtrekking voor dan de andere, terwijl ook de voorkeur van de ene negara meer uitgaat naar het K.N.I.L. en van de andere meer naar het K.L. Van Nederlandse zijde speelt ook de sociale zijde van dit vraagstuk een grote rol, terwijl ook de sociale voorzieningen voor Nederlandse ambtenaren in Indonesië voor de Nederlandse delegatie een zeer belangrijke zaak is.

De resultaten van de inter-Indonesische conferentie betreffende staatkundige aangelegenheden zullen door de delegaties van B.F.O. en Republiek gezamenlijk aan de staatkundige commissie worden aangeboden. De in dit hoofdstuk aangekondigde technische commissie tot opstelling van een ontwerp-voorlopige grondwet is

intussen nog niet met haar arbeid gereed. De formele en informele contacten tussen de delegatieleiders en de delegatieleden onderling duren voort, evenals die tussen de gedelegeerden van Indonesië en de Nederlandse autoriteiten. Na de receptie van de Nederlandse regering in de Ridderzaal hebben de Indonesische delegaties o.a. bezoeken gebracht aan Amsterdam, aan de mijnen en aan de radiostudio's te Hilversum.
(Nwe R'damse Crt. 29-8) (V. b. 8285)

A. **R.T.C. - Vertegenwoordiging van minderheden en „waardevolle belangen" —**
De B.F.O. heeft op 24 Augustus te 's-Gravenhage de volgende verklaring uitgegeven:
„Blijkens het reglement van orde (hoofdstuk V, art. 20 sub 1) kunnen vertegenwoordigers van de minderheden tot de algemene vergadering der R.T.C. worden toegelaten, indien een der delegaties de wens daartoe te kennen geeft.
Ter voorkoming van misverstand wordt er echter door de woordvoerder van de B.F.O. met nadruk op gewezen, dat blijkens bovengenoemd reglement (hoofdstuk V, art. 20 sub 2 en hoofdstuk X, art. 41) deze vertegenwoordigers alleen gehoord kunnen worden na een daartoe strekkend, eenstemmig besluit van de Centrale Commissie."
Deze verklaring houdt dus in, dat de B.F.O. meent, dat er wel is waar slechts de wens van een der delegaties voor nodig is, om vertegenwoordigers van de minderheden toe te laten tot de algemene vergadering, doch dat het veto van een der delegaties al voldoende is om te verhinderen, dat zij hun mening kenbaar maken.
De minderheden zelf zien de interpretatie van de betreffende artikelen echter anders. Zo verklaarde mr. Blauw, een der vertegenwoordigers van de Nederlandse minderheid, tegenover het A.N.P.: „Wij lezen de betrokken artikelen zo, dat de Centrale Çommissie inderdaad te bepalen heeft, welke de belangen zijn, die de minderheden raken, doch indien de Centrale Commissie eenmaal heeft uitgemaakt, welke de belangen zijn — hetgeen inderdaad eenstemmig zal moeten geschieden — is de voorzitter verplicht de vertegenwoordigers in de gelegenheid te stellen te dien aanzien hun standpunt uiteen te zetten. Betreffende een noodzakelijke eenstemmigheid hierover in de Centrale Commissie lezen wij in het reglement niets."
De vertegenwoordigers van de Europese minderheid in Indonesië hebben op 26 Aug. een bijeenkomst gehad met de leden van de Nederlandse delegatie. Naar het A.N.P. verneemt, hebben enigen hunner hun grieven geuit tegen de gang van zaken ten aanzien van het horen der Europese minderheid ter R.T.C. in het bijzonder tegen de houding van de B.F.O. in deze aangelegenheid. Deze vertegenwoordigers opperden de gedachte hen als leden in de Nederlandse delegatie te doen opnemen, om hen zodoende in de gelegenheid te stellen over alle kwesties, die hun belangen naar hun mening raken, mee te spreken. Naar verluidt zou het resultaat van deze bespreking zijn, dat een contact-commissie uit de Nederlandse delegatie zal worden gevormd, die tot taak zal hebben de vertegenwoordigers van de Europese minderheid van de gang van zaken op de hoogte te houden en van hun inzichten en gevoelens kennis te nemen.
Bij het jongste Kamerdebat over Indonesië heeft Minister Van Maarseveen de toezegging gedaan om de vertegenwoordigers van „waardevolle belangen" in de gelegenheid te stellen hun zienswijzen op de Ronde Tafel Conferentie naar voren te brengen. Ook in het reglement van orde der conferentie is de mogelijkheid gegeven tot het „horen" van deze vertegenwoordigers.
Teneinde bij voorkomende gelegenheden deze vertegenwoordigers zonder uitstel aan het woord te kunnen laten, heeft de Nederlandse regering in overleg met de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon toestemming verleend een aantal hunner naar Nederland te doen reizen.
De vertegenwoordigers van „waardevolle belangen" treden op voor de volgende organisaties: de K.K.M. (Komite Ketatanegaraan Minahassa, d.i. het comité, dat strijdt voor een zelfstandige negara Minahassa), Twapro (de organisatie, die een aparte band met Nederland wenst buiten het verband van de R.I.S.), en de Persatuan Timur Pesar (met ongeveer gelijke doelstelling als de Twapro).
Voorts zijn er vertegenwoordigers van de z.g. T.B.A.-gebieden, zoals Benkulen, Djambi, Tapanuli, e.a.
(Parool 25-8; Nwe R'damse Crt. 27-8)

B. **Standpunt Indo Europees Verbond i.z. Indonesisch staatsburgerschap —**
De afgevaardigden van het Indo-Europees Verbond (I.E.V.) ter Ronde Tafel-conferentie ir. E. D. Wermuth, verbondsvoorzitter, ir. J. R. de Vries, vice-voorzitter, R. Claproth (delegatielid Negara Indonesia Timur) en drs. H. van Zuylen (delegatielid Negara Pasundan), hebben een verklaring gepubliceerd over het standpunt van het Indo-Europees Verbond ten aanzien van het Indonesisch staatsburgerschap. Hierin geven zij een uiteenzetting van doel en streven van het I.E.V. en wijzen zij er op, dat sedert de Japanse capitulatie de leiders van het I.E.V. er naar hebben gestreefd, de Indo-Europeanen door woord en geschrift vertrouwd te maken met het beginsel, dat zij door goed en bloed aan Indonesië zijn verbonden en dat hun belangen en levensvooruitzichten in Indonesië, en niet in Europa liggen. Zij besluiten hun verklaring: „Wij leven thans 4 jaren na de Japanse capitulatie en de afgevaardigden van het I.E.V. ter R.T.C. stellen er daarom prijs op, dat het overgrote deel van de Indo-Europeanen zoals zij in het I.E.V. verenigd zijn, thans doordrongen is van de noodzakelijkheid van een overschakeling op de nieuwe levenshouding in het huidige tijdsgewricht en dat het volkomen beseft, dat het met de Indonesische leiders zal moeten meestrijden voor het geluk en de welvaart van de Republik Indonesia Serikat, omdat zulk een strijd ook voor de Indo-Europeaan en blijver als a.s. staatsburger de moeite van het strijden waard is.
Onder de Indo-Europeanen en blijvers in het I.E.V. zijn er velen, die zich reeds op een onmiddellijke aanvaarding van het Indonesisch staatsburgerschap wensen in te stellen; er zijn er echter ook voor wie het aanvaarden van het Indonesisch burgerschap om verschillende redenen psychisch nog niet mogelijk is. Voor deze laatsten zal het wenselijk zijn dat hun een zekere tijdsduur wordt gelaten om tot deze belangrijke stap, het aanvaarden van een andere nationaliteit, over te gaan."
(A.N.P. 27-8)

Indonesië

C. **De beschuldigingen van William Newton —**
Op vragen van het Eerste Kamerlid, de heer Ruys de Berenbrouck naar aanleiding van een beschuldiging door de Amerikaanse journalist, William Newton, die bij Chatkopar om het leven is gekomen, dat de militaire raad van de U.N.C.I. de rapporten der militaire waarnemers welbewust wijzigde in een voor het standpunt der Nederlandse regering minder gunstige zin, heeft de minister van Overzeese Gebiedsdelen mede namens zijn ambtgenoot van Buitenlandse Zaken geantwoord, dat de tekst van het betrokken artikel in fotocopie is nedergelegd ter griffie, ter inzage voor de leden. Aangezien de regering niet de beschikking heeft over de rapporten der militaire waarnemers aan de militaire raad van de U. N. C. I. die op zijn beurt aan de U. N. C. I. rapporteert, is het haar niet mogelijk mede te delen of de beschuldiging met de feiten overeenstemt. De ministers achten vooralsnog geen termen aanwezig om de organisatie der Ver. Naties over de onderhavige aangelegenheid in te lichten.
(A.N.P. 27-8) (Vor. ber. 8217 B)

D. **Sjahrir over de toestand —**
Aan het Chinese blad „Keng Po" verklaarde Sjahrir ten aanzien van de R.T.C., dat, indien de procedure, die thans besproken wordt, tot een succesvol einde gebracht zal kunnen worden, het grootste gedeelte van de problemen waarvoor de R.T.C. zich geplaatst ziet, reeds opgelost is.
Omtrent de positie van de Kroon in de Nederlands-Indonesische Unie zei Sjahrir, dat die reeds in de Nederlandse grondwet is vastgesteld. Wat op de R.T.C. beslecht dient te worden, is niet, of er een Kroon bestaat of niet, doch de wijze, waarop de bevoegdheden van de Kroon in de Unie worden uitgeoefend, daar in de grondwet geen uitleg is gegeven van de bevoegdheden van de Kroon met betrekking tot de Unie, aldus Sjahrir.
Desgevraagd verklaarde Sjahrir, dat hij niet pessimistisch is geworden. Hij zei verder, dat het volk van nu af aan ook de „bittere" kant van de onafhankelijkheid dient te voelen, zodat het bij de souvereiniteitsoverdracht weet waar het aan toe is. Een agitatie op touw te zetten is heel gemakkelijk, aldus Sjahrir, opvoeding is echter moeilijk.
Op de vraag, wanneer hij aan de R.T.C. zal deelnemen, verklaarde Sjahrir, dat hij zich slechts naar Den Haag zal begeven, indien zijn aanwezigheid daar werkelijk van node is, aldus de Keng Po.
Ten aanzien van het door president Quirino voorgestelde pact van de Stille Oceaan, verklaarde Sjahrir, dat het pact niet veel belangstelling trekt. Het laat zich aanzien, dat de Zuidoostaziatische landen een geldlening van Amerika wensen ten einde zichzelve te helpen. Sjahrir is het er niet mee eens, dat het pact gebaseerd wordt op hulp van anderen. Naar zijn mening dient een unie van Aziatische landen gebaseerd te zijn op zelfvertrouwen. (A.N.P. 31-8)

E. **Naleving van het „cease fire" —**
Drie weken na de afkondiging van de order tot het staken van het vuren kan thans een wel enigszins afgerond beeld worden gegeven van de toestand op Java, waarbij vooral het militaire aspect van de bestuursinrichting de aandacht verdienen, — aldus het Alg. Handelsblad van 1 Sept.
Met zekerheid kan worden gezegd, dat de leiding van de republikeinse strijdkrachten het tijdvak tussen 3 Augustus (waarop de overeenkomst tot het staken van het vuren werd gesloten en waarop de Nederlandse strijdkrachten het vuren reeds staakten) en 10 Augustus (de dag waarop het bevel tot het staken van het

vuren formeel werd uitgevaardigd) heeft gebruikt om de strijdkrachten te hergroeperen en te concentreren om en zoveel mogelijk in de grote plaatsen.
In Surabaja en Modjokerto is deze samentrekking niet gelukt, in Solo wel, doch in alle gevallen, zoals bijvoorbeeld ook in het geval van Semarang, bleef een grote concentratie van de T.N.I. in de omgeving van de stad.
Naast dit verschijnsel kan bovendien melding worden gemaakt van het verschijnen van kleine T.N.I.-onderdelen op plaatsen, waar deze vóór de militaire status quo zeker niet aanwezig waren, zoals bijvoorbeeld op de verbindingswegen. Deze tactiek werd vooral in Midden- en Oost-Java toegepast.
De gevolgen van beide tactieken en vooral van de laatste tactiek is uiterst schadelijk. In de eerste plaats voor de Nederlandse troepen. Daar zuiveringsoperaties uiteraard zijn uitgesloten, worden kleine detachementen Nederlandse troepen geheel omringd door aanzienlijke republikeinse groepen, wier „gezagsgetrouwheid" zeker niet vaststaat. Anderzijds maken de republikeinse strijdgroepen, in verband met artikel 7 van de Van Royen-Rum-overeenkomst, aanspraak op de door hen geusurpeerde patrouille-gebieden. Zij verwijderen er de bestaande lurahs en wedana's of geven aan deze ambtenaren instructies, waardoor de verbindingen en de organisatie van het federale bestuursapparaat aanzienlijk wordt belemmerd. Men sprak zelfs van „lichtelijk gedesorganiseerd".
De organen, die door de Van Royen-Rum-overeenkomst voor het oplossen van deze problemen werden ingesteld, werken niet. Van de dertien locale gemengde commissies, die voor de uitvoering van de order tot het staken van het vuren konden worden ingesteld, zijn er slechts vijf in werking. Voor de rest van deze commissies zijn de republikeinse vertegenwoordigers nog niet aangewezen of niet aangekomen.
In sommige plaatsen in Midden-Java is het gelukt, contact met de T.N.I. te leggen. Maar vooral in Oost-Java schijnt de gewestelijke republikeinse commandant Sungkono weinig geneigd tot een vlotte samenwerking; deze houding van een republikeinse bevelhebber werkt door tot de lagere organen, zodat men kan spreken van „traineren" van het overleg, als men het woord „saboteren" wil vermijden.
Ook van het hoogste militaire vlak kan weinig succes worden gemeld. De centrale commissie behandelt de Nederlandse klachten met zeer grote vertraging, waardoor bijvoorbeeld het geval van het onderzoek naar de infiltratie in Surabaja thans pas in het stadium van voorbereidingen is.
Van militaire zijde verklaart men een gunstige indruk te hebben van de werkzaamheden, die de militaire waarnemers de laatste weken hebben verricht. De rapporten van deze militaire waarnemers aan de commissie worden echter naar verluidt, door de U.N.C.I. niet verder gezonden; er wordt althans niet op gereageerd, zodat ook onder de militaire waarnemers een gemelijke stemming tegen de U.N.C.I. heerst. Uit deze rapporten van de militaire waarnemers zou de gegrondheid van de Nederlandse klachten blijken.
Voor het overige wordt de order tot het staken van het vuren ten aanzien van de vuurcontacten behoorlijk uitgevoerd. Ook blijkt, dat de omvang van het bendewezen minder is dan aanvankelijk werd gevreesd en dat het aantal incidenten aanzienlijk is verminderd.
De politieke keerzijde van de medaille is echter duidelijk: alle groepen op Java handelen vrijwel volgens eenzelfde patroon, zodat de conclusie voor de hand ligt, dat een centrale instantie verantwoordelijk is.
Ten slotte kan worden gemeld, dat de toestand op Sumatra aanzienlijk gunstiger is, ware het slechts door de grotere afstanden en de geringere bevolkingsdichtheid. (Alg. Hand.bl. 1-9)
(V. b. Militaire situatie 8048 B)

A. Maatschappij voor financiering herstel opgericht —

De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon is gemachtigd tot het in het leven roepen van de Nederlands-Indonesische Maatschappij tot Financiering van het Herstel van Indonesië N.V. Het bedrijfskapitaal zal 300 millioen gulden (Ind. crt.) bedragen, verdeeld in 50.000 prioriteitsaandelen van elk *f* 1000, waarvan de ene helft uitsluitend geplaatst zal kunnen worden bij en ten name van de Nederlandse staat en de andere helft ten name van Indonesië, 200.000 gewone aandelen van elk *f* 1000 en 50.000 preferente aandelen van elk *f* 1000.
Alle prioriteitsaandelen zijn reeds geplaatst en volgestort. De uitgifte van de overige aandelen zal geschieden door de directie tegen een nader vast te stellen koers, welke niet beneden pari mag zijn. De door de Staat der Nederlanden verrichte volstorting van de prioriteitsaandelen is geschied door middel van het verlenen van een crediet ten behoeve van de vennootschap op een bij de schatkist geopende speciale rekening ten bedrage van de tegenwaarde in Nederlandse valuta van het bedrag der deelneming.
De directie van de nieuw opgerichte maatschappij bestaat uit twee directeuren en — indien de koning zulks besluit — een president-directeur. Zij zullen worden benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders. Een directeur zal worden gekozen uit een voordracht, opgesteld door de Nederlandse minister van Financiën en één uit een voordracht opgesteld door de gouverneur-generaal van Indonesië. Voorts zullen nog worden opgericht een raad van toezicht en een commissie van advies.
(A. N. P. - Aneta 24-8)

Ned. W.-Indië

B. Waarnemers van de Antillen bij de R.T.C. - Motie van wantrouwen in de Staten —

In de op 26 Augustus gehouden vergadering van de Staten der Nederlandse Antillen is de voordracht van waarnemers ter R.T.C. als volgt opgemaakt: Mr. dr. Da Costa Gomez, C. A. Eman, mr. I. C. Debrot en C. D. Kroon. Daar de heer Debrot zich terugtrok werd pater M. Möhlman gekozen. De heer Tromp verklaarde hierop dat een groot deel van de bevolking van Aruba de heer Eman niet beschouwt als vertegenwoordiger.
Daarop stelde de heer Isa voor nog een Arubaan voor te dragen als vijfde. Gekozen werd de heer N. Henriquez. In de vorige vergadering werd reeds de vertegenwoordiger in Nederland gekozen, zodat de delegatie thans uit zes personen bestaat.
In de rondvraag diende de heer J. H. A. Eman een motie van wantrouwen in tegen de huidige voorzitter van de Staten, J. E. Irausquin, wegens partijdigheid en het missen van de nodige karaktereigenschappen. Na een debat, waarbij de „oppositie" de motie bestreed nam de onder-voorzitter Voges de plaats van de heer Irausquin in, waarna gestemd werd. De motie werd aangenomen met elf tegen negen stemmen. (De voorzitter had zich verwijderd). Na de stemming las de heer Irausquin een lange verklaring voor, waarin gezegd werd, dat hij de motie totaal zal negeren als perverse poging om een toestand te scheppen, waarvan de „coalitie" weer misbruik zal maken.
(A.N.P. 27-8)

Albanië

C. Oppositie tegen Hodga —

Albanese emigranten in Joego-Slavië, Egypte en de West-Europese landen verwachten blijkbaar een spoedige ineenstorting van het regiem van Enver Hodga en bereiden zich voor op terugkeer, zodra het getij keert. Hierover ontlenen wij aan de „Neue Zürcher Zeitung" en de „Weltwoche" het volgende:
Te Parijs is op 28 Augustus een „Comité voor vrij Albanië" opgericht. Voorzitter van dit comité is de voormalige Albanese gezant in Parijs, Midhat Pracheri. Het comité, waarin alle richtingen van de Albanese emigranten zouden zijn vertegenwoordigd, maar waarin de monarchisten domineren, heeft tot doel, de vorming van een democratische Albanese regering. Op het gebied van de buitenlandse politiek zoekt het aansluiting bij de Westelijke mogendheden.
De Albanese monarchisten, die de in Egypte verblijvende koning Zog trouw zijn gebleven, hebben zich in het comité doen vertegenwoordigen door majoor Abas Kupi. In politieke kringen te Londen en Washington volgt men de vorming van deze „emigranten regering" met aandacht, omdat men hieruit meent te mogen concluderen, dat het communistisch regiem van Enver Hodga zich in moeilijkheden bevindt. Het „Comité voor vrij Albanië" houdt inderdaad rekening met de mogelijkheid, dat de binnenlandse ontwikkeling in Albanië zodanig zal zijn, dat aan het regiem van Hodga binnen afzienbare tijd — zonder gewelddadige omwenteling — een einde zal komen en het wil dan in staat zijn onmiddellijk een nieuwe regering te vormen. Het comité rekent hierbij op de steun van de Westelijke mogendheden, temeer daar zich in Joego-Slavië bevindende Albanese emigranten eveneens opmaken een nieuwe regering te vormen. Deze hebben met steun van Tito het „Comité van Kossowo" gevormd, dat een werkzaam aandeel schijnt te nemen aan de bestrijding van de regering Hodga en daarbij daadwerkelijke steun ontvangt van de Joego-Slavische regering.
(Neue Zürch. Ztg. 29-8)
De regering Hodga van Albanië was de eerste die na de uitbanning van Tito uit het Cominform maatregelen tegen Joego-Slavië nam. Zij wees de Joego-Slavische handelsmissies uit het land en ondernam een scherpe actie tegen aanhangers van Tito in Albanië. Gani Kriesiu en de bijna „legendarische vrijheidsstrijder" Frasjeri wisten naar Joego-Slavië te ontkomen en stichtten daar het „Comité van Kossowo", dat agenten zond naar de bergbewoners van Noord- en Oost-Albanië, waar zij een felle anti-Hodga campagne voeren.
Intussen heeft Verlacci, die tijdens de oorlog heeft samengewerkt met de Italianen te Rome (waar hij asyl vond) een derde comité opgericht, dat de vestiging van een Italiaans protectoraat propageert.
Terwijl in Belgrado, Parijs en Rome de Albanese emigranten een koortsachtige activiteit ontwikkelen, is in Albanië zelf de evacuatie begonnen van de aldaar aanwezige Sowjet-experts.
(Weltwoche 2-9) **(Vor. ber. Hodga 8020 Kr. 22-3)**

België

A. **Dag- en weekbladen in België —** De „Nieuwe Gids" van 18 Augustus publiceert een artikel waarin een overzicht wordt gegeven van de huidige toestand bij de dag- en weekbladpers, waarbij een vergelijking wordt getrokken met 1938.

Opmerkelijk is hierbij, dat het aantal uitgaven, vergeleken met 1938, aanzienlijk is gedaald.

In 1938 verschenen er 92 bladen, die dagelijks of ten minste zes maal per week besteld werden. In 1947 waren het er slechts 61. De onderverdeling was als volgt:

	1938	1947
Politieke bladen	64	52
Financiële bladen	11	—
Handel, nijverh., landb.	2	1
Kunst, letterkunde	—	—
Allerlei (sport, enz.)	15	8

De financiële bladen van 1938 waren in 1947 niet verdwenen, maar verschenen toen minder dan 6 keren per week, en vielen daardoor in de categorie der niet dagelijks verschijnende bladen. De meeste dezer financiële bladen bespreken de binnenlandse politiek, althans voor wat de economische zijde betreft, in liberale zin.

De 52 politieke dagbladen, die in 1947 uitgegeven werden, verschenen in de volgende provincies: Antwerpen 9; Brabant 16; West-Vlaanderen 0; Oost-Vlaanderen 6; Henegouwen 12; Luik 6; Limburg 1; Luxemburg 1; Namen 1.

Van de 52 bladen waren er 43 Franstalige. Hierbij zijn echter een aantal provinciale edities van hetzelfde blad begrepen.

West-Vlaanderen is de enige provincie, waar geen dagblad verschijnt, ofschoon het b.v. een grotere bevolking heeft dan Luik, waar 6 dagbladen zijn. Daarentegen telt de kustprovincie een aantal grote weekbladen, waarvan sommige 2 maal per week verschijnen, en die bijna de allures van een dagblad aannemen.

Een opvallend verschijnsel is, aldus het blad, het pers-provincialisme van de Waalse gewesten, waar zelfs in kleine steden dagbladen verschijnen (Doornik, met 33.000 inwoners, heeft er 2!) die op gebied van algemene informatie verre bij de grote dagbladen ten achter blijven, maar daarentegen het locale nieuws tot in de kleinste bijzonderheden mededelen.

Wat betreft de niet dagelijks verschijnende bladen en tijdschriften, is de achteruitgang vergeleken met 1938 nog groter, hetgeen blijkt uit de volgende staat:

	1938	1947
Politieke	470	210
Financiële	233	33
Landb., hand., nijv.	278	157
Kunst, lett., wetensch.	239	96
Allerlei 1843		982
Totaal	3063	1478

Meer dan de helft der vooroorlogse weekbladen en tijdschriften zijn verdwenen. In verhouding het minst getroffen zijn de weekbladen en tijdschriften, gewijd aan landbouw, handel en nijverheid, bladen dus, die beroepshalve gelezen worden. Opmerkelijk daarentegen is het verdwijnen van bijna 90% der vooroorlogse financiële bladen, waarvan een groot deel vermoedelijk tamelijk obscure speculatieve belangen diende.

In totaal werden er in 1947 dus 1.539 dagen weekbladen en tijdschriften van alle aard uitgegeven, tegenover 3.155 in 1938. Het grootste aantal verschijnt in de prov. Brabant (Brussel), n.l. 547; daarna volgt Henegouwen 188, West-Vlaanderen 175, Oost-Vlaanderen 160, Luik 120, Namen 53, Limburg 48 en Luxemburg 22.

In het slot van het artikel constateert de Nw. Gids, dat een belangrijke factor bij de sanering van het tijdschriftenwezen is, „de aanwezigheid van een groot aantal vreemde weekbladen en tijdschriften, in het buitenland of door buitenlandse firma's in ons land uitgegeven, en die bij het Belgische publiek ingang hebben gevonden. De Angelsaksische literatuur — in de ruimste betekenis van het woord — heeft daardoor o.i. voor een niet onaanzienlijk deel de invloed van de Franse publicaties, in ruimere mate nog van de Nederlandse, en — wat zeer begrijpelijk is — volledig de Duitse verdrongen". *)

*) Sedert 1947 is de situatie ongeveer hetzelfde gebleven.

Benelux

B. **Verklaring van Dr. Jaspar —** „Er is geen sprake van een crisis in de Benelux. Het is echter zaak de Benelux zeer spoedig te verwezenlijken en in ieder geval de datum in Juli 1950, voorzien in het protocol van Den Haag, te honoreren. Ook bij de Belgen is de vaste wil aanwezig, om de economische unie door te zetten." Deze positieve verklaring gaf mr. dr. E. Jaspar, secretaris-generaal van de douane-unie, onder luide bijval van enkele duizenden boeren uit de Benelux-landen, bij de opening, op 28 Aug., van de Landbouwtentoonstelling in Eindhoven. (Volkskrant 29-8)

(Vor. ber. 8167 F)

Bolivia

C. **Revolutie —** Een op 27 Augustus in Bolivia uitgebroken revolutie, die de regering noopte de algemene mobilisatie af te kondigen, is volgens op 31 Augustus ontvangen berichten, geëindigd.

Generaal Carlos Pena y Lillo, een gepensionneerd legerofficier, die de opstand leidde, zou zich in Cochabamba van het leven hebben beroofd, terwijl andere rebellenleiders per vliegtuig naar Peru zijn gevlucht. De dood van Pena y Lillo is officieel te La Paz bevestigd.

Aldaar is eveneens officieel bekendgemaakt, dat regeringstroepen het verzet van de rebellen te Cochabamba hebben gebroken en de stad zouden hebben bezet. Te Santa Cruz en Potosi wordt nog weerstand geboden.

De junta der rebellen in Cochabamba had voor de aanval der regeringstroepen in een bekendmaking medegedeeld, dat zij Bolivia een regering wilde geven in handen van de nationale revolutionnaire beweging met medewerking van mijnwerkers en landarbeiders. Deze regering zou de mijnen en spoorwegen nationaliseren en „welvaart scheppen voor de meerderheid van het volk."

(A.N.P. 1-9; Red. K.H.A.)

Duitsland

D. **Het programma van de sociaal-democraten in West-Duitsland —** Het sociaal-democratische partijbestuur heeft tijdens een bijeenkomst te Bad Dürkheim unaniem een programma van 16 punten aanvaard, waarin de richtsnoeren van de S.P.D. in politiek, economisch en sociaal opzicht, gelet op de toestand waarin Duitsland zich als gevolg van de oorlog bevindt, zijn vastgelegd.

Dit programma van Dürkheim, dat in socialistische partijkringen, wat zijn betekenis aangaat, wordt vergeleken met het programma van Erfurt in 1898, is niet in hoofdzaak bedoeld als het programma voor de oppositie in de komende bondsdag, maar als het schema van de grondslagen, waarop de socialisten de nieuwe republiek zich willen zien ontwikkelen.

Men is van de overtuiging uitgegaan, dat Duitsland, waar door de ineenstorting van het derde rijk millioenen in een toestand verkeren, die de stand van de cultuur van het volk onwaardig is, alleen door drastische maatregelen kan worden gered.

Punt 1 van het programma behelst de eis tot energieke bestrijding van de werkloosheid (waarvan het cijfer in West-Duitsland thans reeds 1¼ millioen bedraagt) door een politiek van werkverschaffing, verder verhoging van de koopkracht door stijging van het reële inkomen en wijziging in het belastingsysteem ten gunste van de kleine man.

De punten 2 tot 6 beslaan de desiderata aangaande een geleide economie, een sociale egalisatie van de lasten van de oorlog door een heffing op het vermogen en niet een heffing op de vermogensopbrengst, een omvangrijke woningbouw, vooral een sociale woningbouw door de bond zelf, economische en maatschappelijke vestiging van vluchtelingen en oorlogsslachtoffers door centrale maatregelen, medezeggenschap van arbeiders in de bedrijven en inschakeling van de vakbonden in het economische leven op basis van gelijkgerechtigdheid.

In punt 8 wordt de socialisatie van de basis- en de sleutelindustrieën geëist. Met zorg heeft de S.P.D. moeten vaststellen, dat de bezettende mogendheden het streven van reactionnaire kringen in Duitsland steunen. Zij eist derhalve in punt 11 beperking van de autoriteit van de geallieerden tot enige zuivere contrôlemaatregelen. Onder hetzelfde hoofd wil zij de wijziging van het Ruhrstatuut en staking van de ontmanteling van de industrieën.

In punt 13, dat de grenzen van de bond betreft, wordt de Oder-Neisse-grens als Duitse oostgrens niet erkend. Men eist voorts het behoud van het Saargebied in het Duitse staatsverband en men verklaart zich tegen verdere gebiedsafstand.

In de strijd om vrijheid van mening van het geweten en de pers wijst de S.P.D. het „misbruik van kerkelijke inrichtingen als instrument in de politieke strijd", af. (Nwe R'damse Crt. 31-8)

E. **Dagbladen in West-Duitsland zonder licentie —** Op 25 Augustus werd bekend, dat in het vervolg in West-Duitsland voor het uitgeven van een krant een licentie van het militaire bestuur niet meer vereist is.

Iedereen kan dus weer een krant doen verschijnen, tenzij door een vonnis van een rechtbank of een zuiveringscommissie een verbod is opgelegd. Voor Beieren zou dit als gevolg hebben, dat eerlang ruim honderd nieuwe kranten het licht zullen zien, voor een groot deel onder de naam, die zij in nationaal-socialistische tijd hebben gedragen en in talrijke gevallen onder leiding van hoofdredacteuren, die ook onder het Nazi-regiem hebben gewerkt.

Deze maatregel heeft in Duitsland en in de landen van West-Europa van verschillende zijden protesten uitgelokt.

De Amerikaanse, Britse en Franse hoge commissarissen in West-Duitsland hebben daarop in beginsel een wetsontwerp goedgekeurd, dat tot doel zal hebben de opleving van de nazi-pers in Duitsland tegen te gaan. Het wetsontwerp zal waarschijnlijk kort na de bijeenkomst van het Westduitse parlement op 7 September worden gepubliceerd.

(A.N.P. 25 en 26-8; A.F.P. 3-9)

F. **Bureau voor Duitse eenheid - De rol van Nadolny —** Duitse politici en zakenlieden hebben op 28 Augustus op een bijeenkomst te

Godesberg (Rijnland) besloten tot de oprichting van een permanent bureau voor Duitse economie en politieke eenheid. De bijeenkomst werd o.a. bijgewoond door Rudolf Nadolny, voormalig Duits ambassadeur te Moskou, dr. Andree Hermes, voormalig christen-democratische leider in de Sowjet-Zone, die als gastheer optrad, evenals op een dergelijke bijeenkomst in Maart j.l. (zie 8061 A), Friedrich Von Prittwitz und Graffon, voormalig Duits ambassadeur te Washington en dr. Paul von Binder, voormalig minister van Financiën van Zuid-Württemberg.

Nadolny verklaarde tegenover journalisten, dat de groep in Maart j.l. was gesticht, „om een tegenhanger in het Westen te scheppen voor de propaganda voor Duitslands eenheid in de Oostelijke zone". Hij was niet van plan een massabeweging te beginnen, welke zou concurreren met de partijen. Hij beschouwde herstel van de politieke vrijheid in de Russische zone als een voorwaarde voor een eventuele politiek van toenadering tot Rusland. (A.N.P. 29-8)

Over de figuur van Nadolny, die de laatste jaren herhaaldelijk van zich heeft doen spreken, ontlenen wij aan de „Rheinischer Merkur" het volgende:

Nadolny is thans 76 jaar oud. Hij is afkomstig uit Oost-Pruisen, waar zijn familie gedurende 500 jaar grote bezittingen heeft bezeten. In 1919 werd hij chef van het Bureau van Rijkspresident Ebert. Hij had toen reeds een 17-jarige carrière in de diplomatieke dienst achter de rug (Petersburg, Perzië, Bosnië en Albanië). Als leider van de afdeling Oost-Europa van het departement van Buitenlandse Zaken was hij lid geweest van de vredesdelegatie te Brest-Litowsk.

Ebert had weinig sympathie voor deze man, met zijn „Slawisch gerichteten Seele" en verving hem door Meiszner. Nadolny werd gezant te Stockholm en in 1924 ambassadeur te Ankara. Hij werd gepasseerd toen de ambassadeurspost te Londen en het secretariaat-generaal van Buitenlandse Zaken vrijkwam. Intussen leidde Nadolny de Duitse delegatie ter ontwapeningsconferentie van Genève. Met Sowjet-hulp slaagde hij er — volgens zijn zeggen— in, Duitslands „Gleichberechtigung" ook de jure erkend te krijgen (1932).

Na het aan de macht komen van Hitler (1933), werd Nadolny, op Russisch aandringen, benoemd tot Ambassadeur te Moskou, met als opdracht de gespannen betrekkingen te normaliseren. In strijd met de gewoonte, stelde hij zelf zijn instructies op, die vervolgens door Hitler werden ondertekend. Nadolny dacht aan een verdere aanvulling van het Duits-Russisch verdrag van 1916 o.m. met een garantie-verdrag voor de onafhankelijkheid van de Baltische staten. In het voorjaar van 1934 voerde hij lange gesprekken met Litwinow. Toen hij evenwel aan Hitler een concept-verdrag voorlegde. weigerde deze zijn goedkeuring te geven. Nadolny trad af en viel in ongenade.

Toen in 1945 de Russen Berlijn bezetten, vertrok Nadolny in tegenstelling met de meeste andere Duitse diplomaten, niet naar het Westen. Hij werd 10 dagen door de Russen verhoord en genoot daarna verschillende faciliteiten. Hij werd president van het Rode Kruis, maar wegens een protest tegen de behandeling van Duitsers in het Oosten, weldra weer afgezet. Niettemin bleef hij persona grata bij de Russen, daar zij — aldus de „Rheinischer Merkur" — voor het geval hun huidige politiek van uitsluitende steunverlening aan de S.E.D. zou mislukken, nog andere plannen in reserve houden, waarin een figuur als Nadolny een rol zou kunnen spelen.

Nadolny beweert zelf „mit den Russen deutsche Politik zu machen".

In zijn huis gaan vroegere leden van de Duitse diplomatieke dienst in en uit. Hiermede bouwt Nadolny thans een nieuwe diplomatieke organisatie op, een „particulier departement van Buitenlandse Zaken".

Op een onlangs van Oost-Duitse zijde gepubliceerde lijst voor een kabinet voor geheel Duitsland, kwam Nadolny voor als minister van Buitenlandse Zaken. Merkwaardig is, dat op deze lijst slechts één lid van de S.E.D. voorkwam, n.l. Hans Ulbricht, de „Lenin van Duitsland". Hij zou intussen de allerbelangrijkste sleutelpositie van minister van Binnenlandse Zaken krijgen. (Zie ook 8061 A) (Rheinischer Merkur 20-8)

Internationaal Nieuws

A. De codificatie van het internationale recht - Rechten en plichten van Staten —

Op 21 November 1947 besloot de Tweede Algemene Vergadering der Verenigde Naties een International Law Commission te belasten met de voorbereiding van de codificatie van het internationale recht, in het bijzonder die van het internationaal publiekrecht (volkenrecht). De derde Algemene Vergadering (Parijs, November 1948) koos de volgende experts tot lid van deze commissie: Amado (Brazilië), Alfaro (Panama), Bierly (Gr. Brittannië), Cordova (Mexico), Hsu (China), Manley Hudson (Ver. Staten), Faris el-Khoury (Syrië), Koretsky (Sowjet-Unie), Rau (India), Sandström (Zweden), Scelle (Frankrijk), Spiropoulos (Griekenland), Yepes (Columbia), Zourek (Tsjecho-Slowakije) en François (Nederland). De commissie is van 12 April—8 Juni 1949 voor het eerst bijeen geweest. In een artikel van prof. J. P. A. François gewijd aan deze bijeenkomst (Economisch-Statistische Berichten 31-8-'49) wijst deze erop, dat tegenover een grote mate van overeenstemming tussen de leden der Europese, Amerikaanse en Aziatische delegaties, de S. U. vrijwel steeds in de oppositie was. De Volkenrechtstheorie der Sowjet-Unie huldigt de souvereiniteitsidee „in de meest conservatieve vorm" en op een wijze, die naar de mening van de Westerse deskundigen elk idee van een Volkenrecht „volkomen illusoir maakt". „Het verwijt", aldus Prof. François, „dat men met deze souvereiniteitscultus weer tot de meest reactionnaire „Eigenstaatlichkeit" is teruggekeerd en een theorie aanvaardt, die geheel de lijnen volgt van het nazisme, wordt bestreden met het argument, dat de Sowjet-theorie tot taak heeft de democratie te redden tegen het alom loerende imperialisme en dus precies het omgekeerde als het nationaal-socialisme beoogt".

De commissie heeft aan de hand van een Panamees voorstel een ontwerp-verklaring opgesteld betreffende rechten en plichten van staten, een analogon van de Parijse verklaring inzake de rechten van de mens (1948). Verschillende artikelen van dit ontwerp corresponderen met punten genoemd in het Handvest der Verenigde Naties. Het artikel waaraan verschillende Europese leden de meeste waarde hechten is art. 14: Iedere staat heeft de plicht zijn betrekkingen met andere staten te onderhouden in overeenstemming met het internationale recht en volgens het beginsel, dat de souvereiniteit van iedere staat onderworpen is aan de suprematie van het internationale recht. Hier vindt men duidelijk uitgesproken, dat souvereiniteit slechts bestaanbaar is binnen de door het volkenrecht getrokken grenzen. Het was vooral dit artikel, aldus prof. François dat het verzet uitlokte van de Sowjet-gedelegeerde. Behalve de Sowjet-Unie stemden ook de Verenigde Staten tegen de ontwerp-declaratie, niet in verband met het hierboven genoemde artikel 14, maar omdat zij bezwaren hadden tegen art. 6, dat luidt: „Every State has the duty to treat all persons under its jurisdiction with respect for human rights and fundamental freedoms, without distinction as to race, sex, language or religion".

B. Verdeling Marshall-hulp - Tempo herstel onvoldoende - Trekkingsrechten —

Te Parijs is op 31 Aug. door de O.E.E.Ç. definitieve overeenstemming bereikt over de verdeling voor het tweede jaar van de dollars uit het plan-Marshall over de deelnemende landen. De volgende toewijzingen zijn vastgesteld, onder voorbehoud van goedkeuring door de V.S.:

Oostenrijk $ 174 millioen (v.j. $ 215,2 mill.), België-Luxemburg $ 312 mill. ($ 247,9). Denemarken $ 91 mill. ($ 109,1), Frankrijk $ 704 mill. ($ 980,9), Duitsland (trizone) $ 348 mill. ($ 509,9), Griekenland $ 163 mill ($ 144,8), Ierland $ 47 mill. ($ 78,3), IJsland $ 7 mill. ($ 5,2), Italië $ 407 mill. ($ 555,5), Nederland $ 309 mill. ($ 469,6), Noorwegen $ 94 mill. ($ 83,3), Portugal $ 33 mill. (—), Zweden $ 48 mill. ($ 46,6), Turkije $ 61 mill. ($ 39,7), Triëst $ 17 mill. ($ 17,8), Engeland $ 962 mill. ($ 1.239).

Daar het Congres van de V.S. nog niet heeft beslist over het totale bedrag, dat voor het tweede jaar van het Europese Herstel Programma zal worden uitgetrokken, heeft men zich te Parijs voorlopig gebaseerd op de $ 3.777 millioen, welke reeds door de Amerikaanse Senaat zijn goedgekeurd.

In een begeleidende brief bij de voorgestelde verdeling verklaren de voorzitter en secretaris-generaal van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking o.m. het volgende:

„Indien wij destijds van mening waren, dat het Europese herstel snel genoeg voortgang maakte om het mogelijk te maken, dat in 1952 de levensvatbaarheid van Europa weer zou zijn bereikt, thans moeten wij toegeven, dat het tempo der vooruitgang niet voldoende is. Ondanks de verbetering in de situatie in de laatste 2 jaar bevindt het dollarvraagstuk zich nog niet op de weg van een oplossing. Dit is niet alleen een Europees vraagstuk. Het is evenzeer een vraagstuk voor de Ver. Staten als voor Europa en ook voor de gehele vrije wereld.

De fundamentele oorzaken van dit vraagstuk moeten zo spoedig mogelijk worden nagegaan. Zodra de huidige moeilijkheden zullen zijn overwonnen, zal de organisatie al haar energie op dit doel moeten concentreren."

Het schrijven wordt als volgt besloten: „Het bedrag der beschikbare hulp is niet voldoende om alle tekorten te dekken, aangezien deze zijn gestegen door de jongste daling in de Europese goud- en dollarinkomsten.

Alle deelnemende landen zullen niet alleen minder dollars ontvangen, dan zij hadden gevraagd, doch zelfs minder dan door henzelf als het absolute minimum werd beschouwd. De enige mogelijke oplossing is een billijke verdeling van de verminderingen, welke uit de huidige positie voortvloeien."

De raad van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking heeft

de aanbevelingen goedgekeurd voor de trekkingsrechten tussen de Marshall-landen voor 1949-50. Engeland zal trekkingsrechten toekennen voor een totaal bedrag van $ 171 mill. en zal ontvangen voor $ 102 mill. (van België en Luxemburg), België en Luxemburg zullen trekkingsrechten toekennen voor $ 400 mill. (waarvan $ 139 mill. voor Nederland en $ 102 mill. voor Engeland), Nederland zal trekkingsrechten verlenen voor $ 20,3 mill. en ontvangen voor $ 156,5 mill.
(A.N.P. 1 en 2-9)

Italië

A. Regeling kwesties met Griekenland —

In een op 31 Aug. door Italië en Griekenland getekende overeenkomst zijn alle hangende kwesties betreffende de Dodekanesos en de verrichting van 155 millioen dollar herstelbetalingen door Italië in de volgende vijf jaar geregeld. Griekenland stemt, wat de Dodekanesos betreft, er in toe Italiaanse burgers aldaar in de gelegenheid te stellen goederen en fondsen uit de liquidatie van hun eigendommen naar Italië over te brengen. De Griekse regering heft ook de sequestratie op van filialen van Italiaanse firma's op de eilanden. Zij stemt er in toe alle Italiaanse schepen in particulier eigendom in het gebied terug te geven. Van zijn kant verplicht Italië zich aan Griekse burgers bepaalde geblokkeerde tegoeden uit te betalen.
(A.N.P. 1-9) **(Vor. ber. 7062 C)**

Japan

B. MacArthur: „Japan gereed voor vredesverdrag" —

Op de vierde verjaardag van Japans overgave heeft generaal MacArthur een officiële verklaring afgelegd, waarin hij zegt, dat de communistische bedreiging van Japan voorbij is. De Japanse industrie is hersteld en het land zelf is gereed voor een vredesverdrag. MacArthur was van mening, dat Japan voor zijn handel voorlopig andere markten dan China zal moeten zoeken, omdat industrie en handel niet kunnen gedijen in „het ongezonde klimaat" van het communisme. De thans stemgerechtigde Japanse vrouwen en de brede middenstandslagen der bevolking, die nu omhoog komen, steunen de democratie. (A.N.P. 1-9)

In antwoord hierop heeft Japans premier, Sjigeroe Yosjida, beloofd, dat zijn land de verplichtingen met betrekking tot alle vooroorlogse buitenlandse leningen zal nakomen en het geld, dat uit de Amerikaanse steunfondsen werden verkregen, zal terugbetalen. (A.N.P. 2-9)

Polen

C. Antwoord op excommunicatie-edict —

De Poolse regering heeft op 8 Augustus een decreet uitgevaardigd, dat algemeen beschouwd wordt als antwoord op het excommunicatie edict tegen communisten. Blijkens dit decreet kan de doodstraf worden uitgesproken tegen hen, „die ernstige openbare onrust verwekken door een bepaalde godsdienstige uitspraak, die leidt tot de dood of ernstige verwonding van anderen, de veiligheid in gevaar brengt of ontwrichting van het nomale leven veroorzaakt". „Ieder, die weigert een ander te laten deelnemen aan een godsdienstige plechtigheid of godsdienstoefening, op grond van zijn sociale wetenschappelijke of politieke werkzaamheid of mening, kan worden gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaar. Hij, die inbreuk maakt op de vrijheid van godsdienstige overtuiging en geweten, daarmede doelen dienend die de Poolse republiek vijandig zijn, kan gestraft worden met drie jaar gevangenisstraf".
In het decreet wordt het excommunicatie-edict „een brute schending van de gewetensvrijheid" genoemd. (A.N.P.-Reuter 8-8) **(Vor. ber. Excomm. edict 8218 E)**

Sowjet-Unie

D. Vijf voorwaarden van Stalin voor wereldvrede —

Het onafhankelijke Amerikaanse tijdschrift over buitenlandse politiek United Nations World maakt melding van Stalins vijf voorwaarden voor de wereldvrede, die vorig jaar door Gromyko zouden zijn meegedeeld aan „een der grootste Amerikaanse zakenlieden, die tevens een leidende functie heeft in de republikeinse partij".
De door de plaatsvervangende Sowjet-Russische minister van Buitenlandse Zaken meegedeelde voorwaarden zouden zijn:
1. Een verdrag tussen de V. S. en de Sowjet-Unie, waarin de te Jalta en Potsdam aanvaarde verplichtingen van beide landen worden bevestigd.
2. Eenstemmigheid onder de vier mogendheden over alle Duitse kwesties.
3. Een edelmoedige houding van het Westen betreffende herstelbetalingen aan de Sowjet-Unie.
4. Onmiddellijke staking van Engels-Amerikaanse steun aan „subversieve fascistische en Hitleriaanse elementen", en
5. Afschaffing van alle discriminerende handelspraktijken.
De genoemde zakenman zou bij het eerste punt de opmerking hebben geplaatst, dat Stalin als „realist vóór alles", dit verdrag strikt bilateraal wenst, met uitsluiting van Engeland en de Westeuropese landen als „te verwaarlozen grootheden".
(Alg. Handelsblad 5-8) **(Zie ook 7603 B)**

Spanje

E. Arabisch-Islamitisch centrum —

In Madrid zal een Arabisch-Islamitisch centrum gevestigd worden. De voornaamste taak van het instituut zal bestaan uit het opsporen en bestuderen van handschriften die zich in Spanje bevinden, alsmede van de verspreiding van de muzelmaanse cultuur. Spanje zal zijn medewerking aan dit werk verlenen.
(Nwe Rott. Crt 1-9)

Zuid-Afrika

F. Apartheid in postkantoren —

Op de postkantoren van Kaapstad is op 30 Aug. officieel de „apartheid" ingevoerd: het scheiden van de loketten in die voor blanken en niet-blanken, welke maatregel een onderdeel van de politiek van de nationalistische regering is om niet-blanken van blanken op elk gebied van het openbare leven te scheiden.
(A.N.P. 31-8)

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ.

Uit de brief van Dean Acheson inzake China

De brief, waarmede de Amerikaanse staatssecretaris Dean Acheson het op 3 Augustus j.l. gepubliceerde witboek i.z. China aan president Truman aanbood, geeft een interessante samenvatting van de jongste Chinese geschiedenis en van de Amerikaanse politiek t.a.v. China. Hieronder laten wij het grootste deel van dit schrijven volgen, waarbij wij nog opmerken, dat het uiteraard de visie van het Amerikaanse departement van Buitenlandse Zaken weergeeft.

*

Twee factoren hebben een zeer grote rol gespeeld in de vorming van het lot van het huidige China.

Bevolkingstoeneming — Gedurende de 18de en de 19de eeuw verdubbelde de bevolking van China, waardoor het land een ondragelijke last werd opgelegd. Het grootste probleem, waarmede elke Chinese regering te kampen heeft gehad, is de bevolking van voedsel te voorzien. Tot dusverre is niet een regering daarin geslaagd. De Kwo Min Tang deed een poging in deze richting door in de statuten vele landhervormingswetten op te nemen. Sommige van deze wetten faalden aan haar doel te beantwoorden en andere werden eenvoudig genegeerd. De benarde situatie, waarin de Nationale Regering zich heden ten dage bevindt, is in niet geringe mate te wijten aan haar mislukking de Chinese bevolking voldoende te eten te geven. De propaganda van de Chinese Communisten bestaat grotendeels uit beloften, dat zij het land-probleem op zullen lossen.

Westerse invloed — De tweede grote factor, die de oorzaak is van de toestanden in het hedendaagse China, is de invloed van het Westen en van Westerse ideeën. Gedurende meer dan drieduizend jaar hebben de Chinezen hun eigen hoge cultuur en beschaving ontwikkeld, grotendeels onberoerd door invloeden van buiten. Zelfs wanneer zij aan militaire overheersing onderworpen werden, hebben de Chinezen uiteindelijk altijd de overweldigers overwonnen en teruggeslagen. Dientengevolge was het niet meer dan natuurlijk, dat zij tenslotte zichzelf beschouwden als het centrum van de wereld en de hoogste manifestatie van de beschaafde wereld. Toen werd in het midden van de 19de eeuw door het Westen een bres geslagen in de voor dien tijd ondoordringbare muur van het Chinese isolationisme. Hetgeen deze vreemdelingen met zich medebrachten, was agressiviteit, de ongeëvenaarde ontwikkeling van de Westerse techniek en een hoge beschavingsstandaard, welke de voorafgaande invasies in China niet hadden vergezeld. Ten dele door deze eigenschappen en ten dele ook door het verval van het Manchu-regime, brachten de westerlingen — instede van door de Chinezen te worden geabsorbeerd — nieuwe ideeën met zich mede, welke een belangrijke rol speelden in het bevorderen van gisting en onrust.
Aan het begin van de twintigste eeuw heeft het probleem van de overbevolking gepaard aan het post vatten van nieuwe denkbeelden, de aaneenschakeling van gebeurtenissen te weeg gebracht, welke de Chinese revolutie kan worden genoemd. Dit is een van de meest indrukwekkende revoluties van de geschiedenis geweest en de resultaten en gevolgen hiervan kunnen nog niet worden overzien.

De Revolutie. — Uit deze revolutionaire heksenketel ontstond de Kwo Min Tang, allereerst onder leiding van Dr. Sun Yat-sen en later onder Generalissimo Tsjiang Kai-sjek. Het leiderschap van de Kwo Min Tang werd pas in 1927 betwist door de Chinese Communistische Partij, welke in het begin van de twintiger jaren georganiseerd werd onder de ideologische invloed van de Russische revolutie. Men moet hierbij bedenken dat de Sowjet-leer en de toepassing daarvan een aanzienlijke invloed hebben gehad op het gedachtenleven en de leerstellingen van Dr. Sun Yat-sen, speciaal op het gebied van de economie en de partij-organisatie en dat de Kwo Min Tang en de Chinese Communisten hadden samengewerkt tot 1927, het jaar, waarin de Derde Internationale een overheersende positie in de regering en het leger opeiste. Het was deze eis, die de breuk tussen de twee groepen verhaastte. De geschiedenis van de perio-

de tussen 1927 en 1937 kan grotendeels worden beschouwd als een strijd om de macht tussen de Kwo Min Tang en de Chinese Communisten waarbij de laatste ogenschijnlijk aan de verliezende kant waren. Gedurende deze periode maakte de Kwo Min Tang aanzienlijke vorderingen bij haar streven het land tot eenheid te brengen en 's lands economische en financiële kracht op te bouwen. Op een bepaald moment begon de Kwo Min Tang echter in deze periode het dynamisme en het revolutionaire elan waaraan zij haar ontstaan te danken had gehad te verliezen, terwijl bij de Chinese Communisten dit elan in fanatisme overging.

Strijd tegen Japan. — Misschien is het grotendeels te wijten aan de door China gemaakte vorderingen dat de Japanners in 1937 besloten over te gaan tot de verovering van China zelf met als gevolg dat het Chinese volk nog slechts een doel voor ogen stond namelijk de verdrijving van deze wrede en gehate veroveraar. Het Chinese verzet tegen Japan dwong gedurende de eerste jaren van de oorlog de grootste bewondering van de vrijheidslievende volkeren van de gehele wereld af. Tot 1940 werd dit verzet vrijwel zonder buitenlandse steun geboden. De grote tragedie van die oorlogsjaren was dat de materiële vernieling van materiële en menselijke hulpbronnen de juist opkomende middelklasse grotendeels vernietigde, die van oudsher het fundament en de kern van liberalisme en democratie is geweest. De eenheid van het Chinese volk in de strijd tegen Japan stond in scherpe tegenstelling tot de belangenstrijd tussen de leiders van de Kwo Min Tang en die van de Chinese Communisten. Kort na 1940 werd het duidelijk dat de leiders van de regering evenals de Communistische leiders minstens evenveel aandacht schonken aan de strijd om de macht als aan de oorlogvoering tegen Japan. Toen de Verenigde Staten zich eenmaal in de strijd had geworpen, was de Kwo Min Tang er klaarblijkelijk van overtuigd dat Japan uiteindelijk de nederlaag zou lijden en zag een kans om zijn positie te verbeteren voor de beslissende strijd om de macht met de Communisten. De Communisten schenen hunnerzijds in de chaos in China een kans te zien datgene te krijgen wat zij voor de Japanse oorlog niet hadden kunnen bereiken, namelijk volledige macht in China. Deze strijd om de macht gedurende de laatste jaren van de oorlog was een van de voornaamste oorzaken voor de gedeeltelijke verlamming van China's vermogen om weerstand te bieden.

Amerikaanse politiek — Dit was juist de tijd, waarin twee fundamentele grondbeginselen van de Amerikaanse politiek inzake China — niet inmenging in de binnenlandse aangelegenheden en steun aan China's eenheid en territoriale onschendbaarheid — met elkaar in botsing kwamen en dat een van deze beginselen tevens in strijd kwam met de essentiële belangen van de geallieerden in de strijd tegen Japan. In 1943 en '44 leek het zeer waarschijnlijk dat, tenzij de Chinezen hun binnenlandse belangen ondergeschikt konden maken aan de grotere belangen van de gezamenlijke oorlogsinspanning tegen Japan, het Chinese verzet zijn kracht volkomen zou verliezen en de Japanners daardoor in staat zouden zijn de geallieerden de beschikking over waardevolle bases, aanvalspunten en strijdkrachten in China te ontnemen op een tijdstip dat het resultaat van de oorlog tegen Japan nog verre van zeker was.

Na de aanval op Pearl Harbor breidden wij het programma van militaire en economische steun uit, een programma, waartoe wij reeds eerder in 1941 in het kader van de lend-lease-wet het initiatief hadden genomen.

Militaire en civiele vertegenwoordigers van onze regering, die uitgezonden waren om de Chinezen bij de oorlogvoering te helpen, kwamen spoedig tot de ontdekking, dat, zoals reeds hiervoor vermeld, de lange strijd de Chinese regering niet alleen militair en economisch, doch ook in politiek en moreel opzicht ernstig verzwakt had. Uit de rapporten van de Amerikaanse militaire en diplomatieke vertegenwoordigers bleek, dat in 1943 en 1944 de overtuiging in toenemende mate veld won, dat de regering en de Kwo Min Tang klaarblijkelijk het elan hadden verloren, waaraan zij gedurende de eerste jaren van de oorlog de trouw van het volk te danken hadden gehad. Volgens de opvattingen van vele waarnemers waren zij weer vervallen in corruptie en een wilde strijd om positie en macht en vertrouwden erop, dat de Verenigde Staten de oorlog voor hen zou winnen, en daardoor hun eigen binnenlandse heerschappij zou bestendigen. De regering van China was natuurlijk steeds veeleer een ergering van een enkele partij geweest dan een democratische regering volgens Westerse begrippen. De druk en de inspanning van de oorlog verzwakten nu in snel tempo de liberale groepen, voor zover deze er waren en versterkte de greep van de reactionnaire groepen, die zich in niets onderscheidden van de oorlogsheren in het verleden. De grote massa van het Chinese volk begon meer en meer het vertrouwen in de regering te verliezen. Het werd ons duidelijk, dat alleen een verjongde en progressieve Chinese regering, die zich weer opnieuw kon verzekeren van de enthousiaste trouw van het volk, in staat zou zijn doeltreffend oorlog te voeren tegen Japan en zich daarvoor tot het uiterste zou inspannen. Amerikaanse autoriteiten hebben herhaaldelijk hun bezorgdheid over deze toestand ter kennis gebracht van de Generalissimo en hij heeft hen even herhaaldelijk verzekerd, dat hierin verbetering zou worden gebracht. Hij deed echter weinig of geen doeltreffende pogingen hierin verandering te brengen en had de neiging zich van Chinese autoriteiten afzijdig te houden, die adviezen gaven, die hem niet aanstonden. Behalve bezorgdheid over de invloed, die dit verval van de centrale Chinese regering op de oorlogvoering moet hebben gehad, gaven sommige Amerikaanse waarnemers tevens blijk van bezorgdheid over het effect, welke deze verzwakking van de Kwo Min Tang moest hebben op het uiteindelijk resultaat van de strijd met de Chinese communisten, welke strijd zich zowel op politiek als militair gebied afspeelde. In 1943 en 1944 hadden deze waarnemers reeds de vrees kenbaar gemaakt, dat de nationale regering zo sterk het contact met het volk zou verliezen, dat zij in de na-oorlogse strijd om de macht niet in staat zou blijken te zijn haar gezag te handhaven. Niettemin gingen wij om begrijpelijke redenen voort alle mogelijke steun aan de nationale regering te verlenen.

Dit geldt natuurlijk voor de periode, waarin de gezamenlijke oorlogsinspanning tegen Nazi-Duitsland een hoge mate van samenwerking tussen de Verenigde Staten en Rusland had te weeg gebracht. President Roosevelt was vastbesloten, alles te doen wat in zijn vermogen lag, om in de na-oorlogse tijd de tijdens de oorlog gegroeide samenwerking te doen voortduren. De volkeren van de wereld, die de uitspattingen, de verschrikkingen en de ontaarding van de oorlog verafschuwden en beu waren, waren eveneens van deze wens vervuld.

In de jaren na de oorlog is pas gebleken dat een van de voornaamste deelgenoten in dit wereldbondgenootschap dit doel klaarblijkelijk niet langer nastreeft, indien hij dit ooit werkelijk gedaan heeft.

Toen in 1944 Generaal Majoor Patrick J. Hurley door President Roosevelt naar Tsjoenking werd gezonden, constateerde hij wat door hem als bereidheid van de zijde der Nationale Regering en Chinese Communisten werd beschouwd om hun geschillen ter zijde te stellen en voor de gemeenschappelijke zaak samen te werken. Voor en nadien had Generaal Hurley van Maarschalk Stalin de verzekering ontvangen dat Rusland niet voornemens was enige andere regering in China te erkennen als de Nationale Regering onder leiding van Tsjiang Kai-sjek. Hij en Molotow spraken de mening uit dat China het oog op de Verenigde Staten gevestigd diende te houden als de voornaamste bron voor hulpverlening. De door Maarschalk Stalin verkondigde opvattingen werden grotendeels geformuleerd in het Chinees-Russische Verdrag van 1945.

Jalta. — Tijdens de besprekingen te Jalta stemde Maarschalk Stalin er niet alleen in toe om Japan binnen twee of drie maanden na V.E.-dag aan te vallen doch beperkte zijn eisen aangaande Mandsjoerije aanzienlijk door genoegen te nemen met de positie die Rusland aldaar voor 1904 had ingenomen. Teneinde deze toezegging te verkrijgen en zodoende het einde van de oorlog te bespoedigen en op deze wijze Amerikaanse en Chinese levens, alsmede die van onze geallieerden te sparen, waren wij onzerzijds bereid de vereiste prijs te betalen en wij deden zulks. In dit verband moeten wij echter twee feiten niet uit het oog verliezen. Ten eerste, dat de Sowjet-Unie, toen zij zich tenslotte in de strijd tegen Japan wierp, zich in elk geval meester had kunnen maken van de betreffende gebieden en belangrijk meer, onverschillig welk standpunt wij daartegenover zouden hebben ingenomen. Ten tweede hadden de Sowjets hunnerzijds in het Chinees-Russische Verdrag, dat aansloot op de overeenkomst van Jalta, erin toe gestemd de Nationale Regering van China moreel en materieel te steunen, terwijl zij bovendien formeel hadden toegezegd zich niet in binnenlandse aangelegenheden te zullen mengen.

Ofschoon de onverwacht snelle ineenstorting van het Japanse verzet kort daarna sommige van de bepalingen van de Jalta-overeenkomst onnodig scheen te maken in het licht van het toendertijd verwachte verdere verloop van de oorlog werden deze niet alleen als gerechtvaardigd beschouwd, doch ook als in alle opzichten voordelig. Hoewel de militaire eisen bij deze overeenkomst een beslissende rol gespeeld hadden, legde de overeenkomst van Jalta en het hierop volgend Chinees-Russische Verdrag beperkingen op aan de stappen, waartoe Rusland in elk geval had kunnen overgaan. Om redenen van militaire veiligheid en uitsluitend daarom werd het als te gevaarlijk voor de Verenigde Staten beschouwd om met de Nationale Regering overleg te plegen inzake de overeenkomst van Jalta of Tsjoenking direct van de inhoud daarvan in kennis te stellen.

Pas op 15 Juni 1945 kon Generaal Hurley gemachtigd worden Tsjang-Kai-sjek van de overeenkomst in kennis te stellen.

Overeenkomstig de Russische te Jalta gedane toezegging om met het Nationalistische China een verdrag van vriendschap en samenwerking te tekenen, begonnen in Juni 1945 te Moskou besprekingen tussen beide landen. In de loop hiervan zagen de Verenigde Staten zich genoodzaakt beide partijen eraan te herinneren, dat het doel van het Verdrag was de overeenkomst van Jalta ten uitvoer te leggen, niets meer en niets minder — en dat sommige van de Russische voorstellen verder gingen dan de bepalingen van de overeenkomst van Jalta. Het Verdrag, dat op 14 Augustus 1945 werd getekend, werd zowel in Nationalistisch China als in de Verenigde Staten met algemene voldoening ontvangen. Men nam aan, dat Rusland toegestemd had in definitieve beperkingen van zijn activiteit in China en de verplichting op zich had genomen zich van alle steun aan de Chinese Communisten te onthouden. Op 10 September echter waarschuwden onze Ambassade in Moskou tegen het stellen van te groot vertrouwen in de naleving van het Verdrag.

Na-oorlogse mogelijkheden. — Toen de vrede werd gesloten, zagen de Verenigde Staten zich in China tegenover drie mogelijkheden geplaatst.

1. De Amerikaanse Regering kon zich volkomen terug trekken uit dit land.
2. Zij kon militair op grote schaal ingrijpen om de Nationalisten te steunen en de Communisten te vernietigen.
3. Zij kon, terwijl zij de Nationalisten bleef steunen om de macht over een zo groot mogelijk gedeelte van China te behouden, trachten een burgeroorlog te voorkomen, door een compromis tussen beide partijen tot stand te brengen.

Het eerste alternatief zou gelijk hebben gestaan met het prijsgeven van onze in-

ternationale verplichtingen. Het tweede alternatief was practisch volkomen onuitvoerbaar. Derhalve bleef slechts het derde alternatief over.
Reeds in September 1943 had de Generalissimo tijdens een toespraak tot de Centrale Regering van de Kwo Min Tang verklaard: „Wij dienen onomwonden te erkennen, dat het Communistische probleem een zuiver politiek probleem is en met politieke middelen opgelost dient te worden." Deze opvatting heeft hij bij verschillende gelegenheden verkondigd.
In Mei 1944 werden in Siam uitgebreide besprekingen gehouden tussen vertegenwoordigers van de Regering en die van de Communisten, waarbij zowel de militaire samenwerking als het burgerlijk bestuur onderwerp van overleg was. Deze onderhandelingen, waarbij Ambassadeur Hurley op uitnodiging van beide partijen van Augustus 1944 af tot September 1945 van advies diende, werden zonder onderbreking gedurende anderhalf jaar voortgezet zonder evenwel beslissende resultaten op te leveren, doch deze leidden tenslotte op 11 October 1945 tot een lange reeks van overeenkomsten betreffende fundamentele aangelegenheden nadat Ambassadeur Hurley reeds uit China was vertrokken en nog voor Generaal Marshall daar arriveerde. Intussen namen echter de botsingen tussen de gewapende strijdkrachten van de twee groepen in aantal toe en werd als gevolg hiervan de uitvoering van de overeenkomsten ernstig in gevaar gebracht. Het gevaar van een burgeroorlog in het gehele land begon critiek te worden, tenzij de onderhandelingen onmiddellijk tot een goed einde gebracht konden worden. Zo was de toestand toen Generaal Marshall eind 1945 met de hem verstrekte opdracht naar China **vertrok.**

Mandsjoerijse crisis. — De crisis had zich ontwikkeld rondom Mandsjoerije, van oudsher het brandpunt van Russisch en Japans imperialisme. Bij talloze gelegenheden had Maarschalk Stalin categorisch verklaard, dat hij verwachtte, dat de Nationale Regering de bezetting van Mandsjoerije op zich zou nemen. In het wapenstilstandsverdrag van 10 Januari 1946 hadden de Chinese Communisten er in toegestemd dat de regeringstroepen zich vrijelijk naar Mandsjoerije konden begeven met het doel het Chinese gezag over dit gebied te herstellen. Overeenkomstig deze afspraak vervoerden de Verenigde Staten aanzienlijke regeringsstrijdkrachten naar de havens, die tot Mandsjoerije toegang gaven. Voordien had het Russische leger de wens te kennen gegeven Mandsjoerije in December 1945 te ontruimen, doch op verzoek van de Chinese regering waren de Russische strijdkrachten twee à drie maanden langer gebleven.
Toen de Russische troepen zich begonnen terug te trekken, zag de Nationale Regering zich geplaatst voor het probleem van veel langer verbindingslijnen, een beperkte voorraad rollend materiaal en onvoldoende strijdkrachten om de ontruimde gebieden tijdig genoeg te bezetten om te voorkomen dat de Chinese Communistische strijdkrachten, die reeds het binnenland bezet hielden, de zo juist ontruimde gebieden binnen trokken. Toen de Communisten hiertoe overgingen, maakten zij de grote voorraden materiaal van het Japanse Kwantung leger, welke de Russen gemakshalve „achtergelaten" hadden, buit. Teneinde aan deze toestand het hoofd te kunnen bieden, begon de Nationale Regering een serie militaire operaties waardoor de grens van het door haar bezette gebied uitgebreid werd tot aan de Sungari rivier. Na afloop van deze operaties begon zij ook een offensief in Noord-China en slaagde er in de door de Communisten bezette gebieden te verkleinen.

Marshall's vredespoging. — In het voorjaar van 1946 deed Generaal Marshall een poging om de vrede te herstellen. Ofschoon Generaal Marshall in de herfst van 1946 practisch zijn pogingen, om een vreedzame regeling van de burgeroorlog tot stand te brengen, opgegeven had, bleef hij tot Januari 1947 in China. Een van de moeilijkste twistpunten tussen de regering en de Communisten was de bijeenroeping van de Nationale Vergadering geweest met het doel een nieuwe grondwet voor China op te stellen en een einde te maken aan de periode van politieke voogdij en regering door een partij. De Communisten hadden geweigerd aan de Nationale Vergadering deel te nemen, tenzij hieraan een militaire overeenkomst voorafging. De Generalissimo was evenwel vastbesloten dat de Nationale Vergadering door zou gaan en dat het programma uitgevoerd zou worden. Gedurende de laatste maanden van 1946 had Generaal Marshall gehoopt dat zijn aanwezigheid in China de liberale elementen in niet-Communistisch China zou aanmoedigen zich krachtiger te weer te stellen dan in het verleden het geval was geweest en nieuw bloed zou brengen in het absolute regime van de reactionairen en militaristen. Generaal Marshall bleef in China totdat de Nationale Vergadering haar taak beëindigd had. Ofschoon de voorgestelde nieuwe regeringsvorm ogenschijnlijk bevredigend was, bleek in feite dat er weinig verandering in het machtsevenwicht was gekomen.
In zijn afscheidsverklaring kondigde Generaal Marshall het eind van zijn pogingen aan de Chinezen te helpen de binnenlandse vrede te herstellen. Hij noemde het diepgewortelde onderlinge wantrouwen tussen de Kwo Min Tang en de Chinese Communistische Partij de grootste hinderpaal voor een regeling.

Missie-Wedemeyer. — Naarmate de voortekenen van het naderende onheil talrijker werden, gaf de President in Juni 1947 op advies van de Minister van Buitenlandse Zaken aan Luitenant-Generaal Albert C. Wedemeyer opdracht om de toestand in China in ogenschouw te nemen en advies uit te brengen. In zijn rapport, dat hij op 19 September 1947 indiende, gaf de Generaal in overweging dat de Verenigde Staten hun politiek van steun aan Nationalistisch China zouden voortzetten en uitbreiden.
Zulks onder het volgende voorbehoud:
1. Dat China de V.N. op de hoogte brengt van zijn verzoek om steun;
2. Dat China de V.N. verzoekt een wapenstilstand in Mandsjoerije tot stand te brengen alsmede een verzoek indient dat Mandsjoerije geplaatst wordt onder voogdij van vijf landen of onder trustbeheer;
3. Dat China zijn eigen hulpbronnen ten volle gebruikt, hervormingen invoert op het gebied van financiën, regering en strijdkrachten en de hulp van Amerikaanse adviseurs op economisch en militair gebied aanvaardt.
Men kwam echter toen tot de slotsom, dat het op dat ogenblik niet veel nut zou hebben over te gaan tot de bekendmaking van een voorstel om een gedeelte van China aan het gezag van de Nationale Regering te onttrekken om dit vervolgens onder een internationaal beheer te stellen, waaraan ook Sowjet-Rusland zou deelnemen.
Het falen van de Chinese Nationale regeringen is niet te wijten aan onvoldoende Amerikaanse steun. Onze militaire waarnemers ter plaatse hebben bericht, dat de Nationalistische legers in het critieke jaar 1948 geen enkele veldslag verloren hebben door gebrek aan wapens of ammunitie. De feiten zijn, dat het verval, dat onze waarnemers reeds in het begin van de oorlog in Tsjoenking hadden geconstateerd, het weerstandsvermogen van de Kwo Min Tang op hoogst ernstige wijze aangetast had. De leiders waren niet in staat gebleken het hoofd te bieden aan de crisis waartegenover zij zich geplaatst zagen. De troepen hadden de wil om te vechten verloren en de Tsjoenking-Regering had de steun van de grote massa verloren. De communisten daarentegen trachtten door meedogenloze discipline en aanwakkering van het fanatisme zich voor te doen als de beschermers en bevrijders van het volk. Het was niet eens nodig de Nationalistische legers te verslaan, zij vielen eenvoudig uiteen.

Amerikaanse hulp. — Sedert V-J Day heeft de Amerikaanse regering machtigingen verstrekt voor bijstand aan de Chinese Nationalisten tot een bedrag van $ 2.000.000.000 in de vorm van schenkingen en credieten. In aanvulling op deze schenkingen en credieten heeft de Amerikaanse regering de Chinese regering grote hoeveelheden overtollige legergoederen voor burgerlijk gebruik verkocht met een totale aanschaffingswaarde van meer dan een milliard dollar, waarvoor de Verenigde Staten de overeengekomen vergoeding van $ 232.000.000 ontving. Een groot gedeelte van de overtollige legervoorraden, die de Verenigde Staten sedert V-J Day aan de Chinese legers hebben verstrekt, zijn echter de Communisten in handen gevallen door de onbekwaamheid van de nationalistische leiders, hun verraad en vrijwillige overgave en het gebrek aan de wil tot vechten van hun strijdkrachten.
Een realistische beschouwing van de voormalige en huidige toestanden in China leidt tot de conclusie, dat het enige alternatief, dat voor de Verenigde Staten openstond, een volledige interventie was ten behoeve van een Regering, die het vertrouwen van haar eigen troepen en van haar eigen volk verloren had. Zulk een interventie zou de uitgave meegebracht hebben van zelfs nog grotere bedragen, dan die, welke tot dusverre reeds vruchteloos zijn, de bevelvoering van de nationalistische strijdkrachten door Amerikaanse officieren vereist hebben alsmede de mogelijke deelneming van Amerikaanse strijdkrachten — te land, ter zee en in de lucht — aan de daaruit voortvloeiende oorlog.
Een interventie van zulk een verstrekkend karakter en van zulk een omvang zou ons door de grote massa van het Chinese volk ten kwade geduid zijn geworden en zou door het Amerikaanse volk veroordeeld zijn.
Het moet volmondig worden toegegeven, dat de Amerikaanse politiek inzake hulp aan het Chinese volk bij hun verzet tegen overheersing door een of andere buitenlandse mogendheid of door meerdere vreemde mogendheden zich thans tegenover de ernstige moeilijkheden geplaatst ziet. Het hart van China is in Communistische handen. De Communistische leiders hebben hun Chinese afkomst geloochend en in het openbaar hun trouw aan een vreemde mogendheid betuigd, n.l. aan Rusland, het land, dat gedurende de laatste 50 jaren — zowel onder de Tsaren als onder de Sowjets — de meest hardnekkige pogingen in het werk heeft gesteld zijn heerschappij tot het Verre Oosten uit te breiden. In dit speciale geval ging de buitenlandse overweldiging echter schuil achter het valse front van een reusachtige kruistocht, een kruistocht, welke door vele Chinezen werd aangezien voor een volkomen nationaal streven. Onder deze omstandigheden kon onze bijstand geen resultaten opleveren.

Toekomst. — Wij blijven geloven, dat — hoe tragisch de onmiddellijke toekomst van China ook moge zijn en hoe meedogenloos het merendeel van dit volk ook ten behoeve van een buitenlands imperialistische mogendheid ook moge worden uitgebuit — uiteindelijk de diepzinnige beschaving en het democratische individualisme van China zichzelf zullen hervinden en dat dit land het buitenlandse juk zal afwerpen. Ik ben van mening, dat wij alle ontwikkelingen in China, welke thans en in de toekomst in deze richting zullen leiden, dienen aan te moedigen.
Een ding is duidelijk. Indien het Communistische regime zich zou lenen voor de oogmerken van het Sowjet-Russische imperialisme en een poging zou wagen agressieve stappen te ondernemen met betrekking tot China's nabuurstaten, zullen wij en de andere leden van de V.N. ons geplaatst zien voor een situatie, welke een schending inhoudt van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties en welke de internationale vrede en veiligheid bedreigt.
Intussen blijft ons beleid gebaseerd op eerbiediging van het Handvest, onze vriendschap voor China en onze traditionele steun van de Open-Deur-politiek en aan China's onafhankelijkheid en bestuurs- en territoriale integriteit.

Opdracht in de tempel - Keulse School (1e helft der XIVe eeuw) - Dit eikenhouten paneel is afkomstig uit het Wallraf-Richartz Museum te Keulen en was te zien op de tentoonstelling „Uit de Schatkamers der Middeleeuwen" (Rijksmuseum). Afmetingen: 42 × 34 cm.

Kruisbeeld, uit eikenhout gesneden door Meester Imerward (± 1160). Het is afkomstig uit de Dom van Brunswijk en was te zien op de Zomertentoonstelling in het Rijksmuseum: „Uit de Schatkamers der Middeleeuwen". De hoogte is 2,71 m, de breedte 2,66 m.

De Conferentie van Washington

Op 7 September zijn te Washington de financiële besprekingen tussen Engeland, de Ver. Staten en Canada begonnen, waartoe op 11 Juli j.l. tijdens het bezoek van de Amerikaanse minister van Financiën John Snyder (zie 8228 C) werd besloten. Men is het er algemeen over eens, dat dit voor de gehele wereld een van de belangrijkste conferenties is, sinds het eind van de oorlog. Men is er van overtuigd, dat de Britse dollarcrisis niet alleen een Engels-Amerikaans probleem is, maar een dat de gehele Westerse wereld raakt. *) En dat, zo geen of onjuiste maatregelen genomen zouden worden deze wereld in een economische crisis zou geraken, noodlottiger dan die van de jaren dertig en dat alles waarnaar de Westerse landen de laatste jaren hebben gestreefd, het Europese Herstel, het Atlantisch Pact en het Amerikaanse bewapeningsprogram voor Europa „op losse schroeven zou komen te staan." (N.R.Ç.)

*

Aan een commentaar op de besprekingen uitgezonden door de „Stem van Amerika" ontlenen wij het volgende:

Hoewel economische en financiële onderwerpen de hoofdschotel zullen vormen zullen ook een groot aantal andere onderwerpen ter sprake worden gebracht, daar economische en financiële aangelegenheden niet besproken kunnen worden zonder dat men de politieke oorzaken en gevolgen van eventueel te nemen maatregelen overweegt. Alle aspecten van het Britse financiële dilemma zijn van politieke betekenis voor alle erbij betrokken landen en voor de gehele wereld.

Een aantal deskundigen, die de besprekingen moesten voorbereiden, hebben zich speciaal met financiële en economische problemen bezig gehouden, de oorzaken ervan onderzocht, nagegaan wat de gevolgen ervan zijn en besproken in welke richting men een oplossing zou kunnen zoeken. Zij hebben uitsluitend over feiten en de formulering daarvan gesproken. Zij hebben geen gezamenlijke aanbevelingen en geen gemeenschappelijke conclusies geformuleerd.

Daar het fundamentele probleem is middelen te vinden om Engeland en andere niet tot het dollargebied behorende landen in staat te stellen hun handelsbalans met het dollargebied in evenwicht te brengen, hebben de deskundigen eerst het gehele vraagstuk van de wereldhandel besproken. Zij hebben het vooroorlogse beeld van de wereldhandel en het betalingsverkeer bestudeerd en getracht de oorzaken vast te stellen van de beperkende bepalingen welke in de huidige wereld de ontplooiing van de handel belemmeren, en de middelen besproken om aan deze restricties een einde te maken. Een vrijere uitwisseling van goederen en gemakkelijker inwisselbaarheid van ponden en francs in dollars zou er veel toe kunnen bijdragen in de huidige toestand verbetering te brengen. De deskundigen hebben alle mogelijke methoden besproken waarop men dit zou kunnen bereiken. Het is echter niet mogelijk deze wensen op korte termijn te vervullen, onverschillig welke weg men inslaat.

Het probleem waarvoor Engeland zich momenteel gesteld ziet — het probleem dat het thans niet in staat is met exporten naar het dollargebied voor de importen uit dat gebied te betalen — is thans enkel een Engels probleem, doch het kan, en zal misschien, een probleem worden waarvoor alle sterling- en andere landen die niet tot het dollargebied behoren zich in enkele maanden of jaren geplaatst zullen zien. In Engeland heeft deze moeilijkheid zich het eerst geopenbaard vooral als gevolg van het feit, dat de Engelse economie afhankelijker is van buitenlandse handel en speciaal met het dollargebied dan het economische leven van andere landen.

Het besef, dat het probleem, dat zich momenteel aan Engeland heeft opgedrongen, zich in de toekomst in Frankrijk zou kunnen herhalen, heeft de Franse ministers van Buitenlandse Zaken en Financiën er toe gebracht zich reeds deze week naar Washington te begeven — enige dagen voordat de zittingen van de Bank voor Internationale Betalingen, het Monetair Fonds en de Assemblée van de Verenigde Naties beginnen. Zoals een bekende politieke commentator het formuleerde: „De Fransen zullen als het ware achter de stoelen van de confererende ministers staan en zij zullen deze geen moment laten vergeten dat andere landen bij hun beslissingen onmiddellijk betrokken zijn".

In de pers is de devaluatie van het pond herhaaldelijk genoemd als een middel om de toestand minder nijpend te maken. Ongetwijfeld zouden er voordelen aan verbonden zijn, doch het is geen middel dat een einde aan alle moeilijkheden zou maken. Op devaluatie wordt vooral aangedrongen door een aantal Europese landen, die ongetwijfeld daartoe zouden overgaan, als het pond het eerste teken gaf. Het is mogelijk, dat de vertegenwoordigers van deze landen dit vraagstuk ter sprake zullen brengen in de bijeenkomst van het Monetair Fonds, welke over ongeveer veertien dagen begint.

Men verwacht, dat deze week de Engelse delegatie een uiteenzetting zal geven van de maatregelen, die Engeland denkt te nemen. Het is zeer goed mogelijk, dat dit een aantal maatregelen van binnenlandse aard zullen zijn met het doel de Engelse

(Zie vervolg pag. 8309)

*) Na zijn aankomst te New York op 6 September verklaarde Bevin op een persconferentie, dat het doel van zijn missie was „een strijd te winnen voor het verkrijgen van één wereld van vrije democratische mensen". „Wij zullen geen vrede in de wereld hebben, voordat wij dit doel hebben verwezenlijkt in de politieke en economische wereld".

Bevin zei, dat hij er van overtuigd was, dat „wij op politiek terrein niet één democratische wereld tot stand kunnen brengen, indien deze economisch op twee werelden is gebaseerd. Wij zijn er van overtuigd, dat een splitsing op economisch terrein de politieke structuur, die wij trachten op te bouwen, zal verscheuren."

De Britse pers heeft aan het huidige nijpende dollartekort en aan de conferentie te Washington uiteraard veel aandacht besteed. Hierbij werd in sommige redactionele artikelen voorgesteld het tekort te verminderen door de dollartoewijzinen te verhogen. Deze suggestie heeft het Amerikaanse publiek in hoge mate geïrriteerd en aan de Amerikaanse pers veel critiek ontlokt. „Wallstreet Journal" vroeg zich in dit verband af, wat er met de „twintig milliard dollar van de afgelopen vijf jaar was bereikt" en sommige bladen leverden felle critiek op het financieel-economisch beleid van de Britse regering. Naar aanleiding van deze polemiek tussen de Britse en Amerikaanse pers plaatste de „Washington Star" bovenstaande „cartoon" welke voor zich zelf spreekt. Op zijn persconferentie van 25 Augustus bracht president Truman de plaat ter sprake en noemde haar „quite to the point".

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

4 September (Zondag)

België — John Haynes, leider van de E.C.A.-missie in België en Luxemburg, verklaart, dat België in 1950 geen Marshall-hulp meer nodig zal hebben en geen leningen of giften meer zal ontvangen.
China — Bij een enorme brand in Tsjoenking (Midden-China) worden 7000 huizen en gebouwen vernield en komen 1000 personen om het leven.
Engeland — De „Brabazon I", het grootste vliegtuig ter wereld, maakt boven Bristol een geslaagde proefvlucht. Het vliegtuig weegt 130 ton en is uitgerust met 8 motoren van 20.000 P.K. De bouw van het vliegtuig kostte 60 millioen gld.
Indonesië — Het emplacement van het rubberfonds te Bandjermasin wordt door brand grotendeels verwoest. De schade wordt op 5 millioen gld. geschat.
Ver. Staten — Generaal-majoor Walter Short, bevelhebber van Pearl Harbour tijdens de Japanse actie, op 69-jarige leeftijd overleden.

5 September (Maandag)

Italië — Te Milaan komt het tot gevechten tussen politie en arbeiders, toen deze protesteerden tegen het ontslag van enige employé's van de Breda-machinefabrieken.
Nederland — Tegen de voormalige chef van de S. D. en Sicherheitspolizei in Noord-Holland en Utrecht, Willy Lages, wordt de doodstraf geëist.
— De bepaling, dat bij de bouw van huizen niet meer dan 10 m³. hout per woning mag worden gebruikt, wordt opgeheven.
— De beroepsbrandweer van Amsterdam herdenkt zijn 75-jarig bestaan.
— Warmste dag van het jaar en warmste Septemberdag sinds 100 jaar. De temperatuur steeg tot 33° C.
Portugal — In een telegram aan president Carmona en premier Salazar, verzoekt de Nat. Congrespartij van Goa (een Portugese bezitting aan de W.-kust van India) het gebied terstond door Portugal te doen ontruimen. De elementaire burgerlijke rechten zouden aan het volk ontzegd worden.
Roemenië — De regering heeft order gegeven tot ontbinding, binnen zes maanden, van alle verzekeringsmaatschappijen behalve de Roemeens-Russische maatschappij Sovrom en de staatsverzekeringssocieteit.
Spanje — Generaal Franco verwelkomt Koning Abdoellah van het Hasjemitisch koninkrijk van de Jordaan, die een bezoek van elf dagen aan Spanje zal brengen.
— Admiraal Richard L. Conolly, commandant van de Amerikaanse vloot in de Middellandse Zee en het Oostelijk deel van de Atlantische Oceaan, confereert met Generaal Franco.
Ver. Staten — Kapitein William P. Odom, houder van het record nonstop rond de wereld en van het lange afstandsrecord voor sportvliegtuigen, verongelukt tijdens de Amerikaanse vliegwedstrijden om de Thompson-trofee.

6 September (Dinsdag)

Engeland — Het Engelse vakverbond keurt het besluit van het bestuur om uit het Wereldvakverbond te treden goed.
Indonesië — Opgericht de partij Groot-Molukken welke zal strijden voor democratie in de Molukken met inbegrip van Nieuw-Guinea en voor aansluiting bij de Indonesische federale staten.
Nederland — H. M. de Koningin ontvangt de leider van de republikeinse delegatie ter R.T.C., Moh. Hatta, in audiëntie.
— Mr. A. van Oven benoemd tot hoogleraar in de rechtswetenschap aan de economische faculteit van de Groningse universiteit.
— Minister Van den Brink deelt mede, dat voortaan 10% van de netto-dollaropbrengst, verkregen uit de export naar de Ver. Staten en Canada, ter beschikking zal blijven van de exporteurs. (Zie in dit nr.)
— 150 Leden van het Amsterdams politiecorps ontvangen de Inhuldigingsmedaille 1948 wegens bijzondere werkzaamheden tijdens de feestdagen van dat jaar verricht.
— De Najaarsbeurs te Utrecht wordt geopend.
Tsjecho-Slowakije — Van kerkelijke zijde wordt verklaard, dat de autoriteiten te Praag aan de kerk toebehorende gebouwen vorderen.
West-Indië — Mr. dr. R. H. Pos wordt herbenoemd als vertegenwoordiger van Suriname in Nederland.

7 September (Woensdag)

België — Opgericht is de „Esso Standard Refinery" met het doel te Antwerpen een moderne olieraffinaderij te bouwen en te exploiteren. (Zie in dit nr.)
Duitsland — Het Duitse parlement komt voor de eerste maal te Bonn bijeen. Tot voorzitter van de Bondsraad wordt gekozen, Karl Arnold, premier van Rijnland-Westfalen. Tot voorzitter van de Bondsdag wordt gekozen dr. Erich Köhler (C. D. U.). (Zie in dit nr.)
Indonesië — Van officiële zijde worden berichten, als zouden de Nederlandse troepen op korte termijn uit sommige gebieden van Midden-Java worden teruggetrokken, tegengesproken.
Internationaal — De Sowjet-Unie spreekt in de Veiligheidsraad zijn veto uit tegen de toelating van Nepal tot de organisatie der V.N.
Nederland — Het is huiseigenaren voortaan toegestaan de huurprijs te verhogen met het bedrag, waarmede de kosten voor waterlevering sinds 9 Mei 1940 zijn gestegen.
— Eerste Kamer aanvaardt z.h.s. het wetsontwerp i.z. verplichte wachtgeld- en werkloosheidsverzekering. (Zie in dit nr.)
— Ingesteld is een hoofdcommissie voor de industrialisatie welke de minister van Economische Zaken van advies zal dienen. Voorzitter van deze commissie is dr. A. Winsenius, directeur-generaal voor de industrialisatie van het departement van Econ. Zaken.
— Met West-Duitsland wordt een handelsaccoord — omvattende ƒ 100 millioen — gesloten.
Ver. Staten — Te Washington beginnen de financieel-economische besprekingen tussen Engeland, Canada en de V.S. (Zie in dit nr.)
Zuid-Afrika — Dr. Malan verklaart op een congres van de nationalistische partij, dat men „om het blanke ras te beschermen", de rassen-politiek zal voortzetten.

8 September (Donderdag)

Abessynië — De Abessynse gezant te Londen verzoekt aan de Italiaanse ambassadeur aldaar de uitlevering van de voormalige maarschalken Badoglio en Graziani.
België — Aan Nederland zal in het kader van het plan-Marshall 38 millioen dollar worden geleend.
Birma — De minister van Buitenlandse Zaken, Maoeng, verklaart, dat de landen van het Britse Gemenebest, Birma van wapens voorzien.
Columbia — Bij een debat in de Kamer komt het tot een schietpartij, waarbij een afgevaardigde wordt gedood.
Duitsland — De beroemde componist Richard Strausz op 85-jarige leeftijd te Garmisch-Partenkirchen overleden.
Engeland — Het congres van de T.U.C., Engelands grootste vakbondorganisatie, besluit geen verdere eisen tot loonsverhoging in te dienen. (Zie ook 6-9)
Indonesië — Te Batavia zal een academie voor de buitenlandse dienst worden geopend. De leiding zal berusten bij de heer J. A. Schouwman die de titel van gevolmachtigd minister voert.
— In Surakarta zal een gemeenschappelijk Nederlands-republikeins bestuur worden ingesteld. (Zie in dit nr.)
Nederland — H.M. de Koningin ontvangt de heer Herremans, Belgisch lid van de U.N.C.I., in audiëntie.

9 September (Vrijdag)

China — Generaal Tsjang Tsjoen, nationalistisch bevelhebber in Z. W. China, spreekt de berichten als zou in Koenming, de hoofdstad van de provincie Joenan, opstand zijn uitgebroken, tegen.
Internationaal — De V.N. commissie voor Korea, waarschuwt voor een „zeer barbaarse burgeroorlog" in dit gebied.
Malta — De premier van Malta, dr. Baffa, verklaart, dat indien het eiland geen deel van de Marshall-hulp van Engeland zal ontvangen, het zich rechtstreeks tot Amerika zal wenden en eventueel in ruil voor Marshall-hulp een marinebasis zal aanbieden.
Nederland — De Nederlandse Fordfabriek herdenkt haar 25-jarig bestaan.
— Er worden diplomatieke betrekkingen aangeknoopt met IJsland.
— Met Zwitserland is een overeenkomst gesloten, waarbij voor de periode October 1949—Maart 1950, 3 millioen Zw.frs. voor reis- en verblijfkosten beschikbaar zal worden gesteld.
— Met ingang van 1 October is tot directeur van het bureau van de Rijksdienst voor het Nationale Plan benoemd mr. J. Vink uit Utrecht.
Polen — In een nota aan de Joego-Slavische ambassade te Warschau, wordt de regering van Tito er van beschuldigd het verdrag van vriendschap en wederkerige bijstand, dat in Maart 1946 werd getekend, met „voeten te hebben getreden". Voorts wordt de Joego-Slavische regering beschuldigd van „reactionnaire neigingen" en „dienstbaarheid aan de internationale reactie".

10 September (Zaterdag)

Duitsland — Volgens het Berlijnse blad „Der Abend" bevinden zich thans 47.000 personen in Russische concentratiekampen in Oost-Duitsland.
Griekenland — De regering overweegt de staat van beleg en andere noodmaatregelen successievelijk op te heffen.
Indonesië — In de residentie Djokjakarta is builenpest uitgebroken.
Nederland — Het kabinet vraagt de Koningin machtiging het ontwerp „Interim-regeling voor Suriname" in te trekken.
— De Ned. Vereniging van ex-politieke gevangenen zal particulier het opsporen van vermiste personen voort zetten, nu officiële opsporing door intrekking van subsidies onmogelijk is geworden.

(Vervolg van pag. 8307)
industriële productie te vergroten, de productiekosten te verlagen en de omvang van de exporten naar het dollargebied te vergroten.
Het is mogelijk, dat Engeland zowel de regeringsuitgaven als de importen uit het dollargebied zal willen verlagen.
De Verenigde Staten zijn intussen begonnen de Amerikaanse douane-maatregelen te vereenvoudigen en de invoerrechten te verlagen. Verlagingen van invoerrechten zullen zorgvuldig bestudeerd moeten worden, want daaraan zijn in de Verenigde Staten politieke problemen van binnenlandse aard verbonden en zij moeten door het Congres worden goedgekeurd. Het is echter een maatregel, die ongetwijfeld overwogen zal worden. Ook zou de goedkeuring van het Congres vereist worden voor het verhogen van de importen van ruwe rubber en andere belangrijke grondstoffen, die Engeland aan de Verenigde Staten zou kunnen verkopen. Al deze maatregelen houden meer direct verband met de huidige Britse problemen dan andere punten, welke in overweging worden genomen en welke tevens voor geheel Europa zouden gelden.
Met het doel Engeland minder afhankelijk te maken van Amerikaanse goederen zullen de ministers ongetwijfeld eveneens spreken over middelen om de handel tussen de Europese landen onderling te bevorderen — in het bijzonder de handel tussen West- en Oost-Europa. Het is misschien practisch mogelijk meer in Europa te kopen en tegelijkertijd meer in de Verenigde Staten te verkopen. In elk geval zouden de Verenigde Staten de inter-Europese handel gaarne zien toenemen en zij zouden het op prijs stellen als de restricties, die deze handel momenteel belemmeren, uit de weg geruimd werden.
Om dit te bereiken, is het niet voldoende de tariefmuren, die de verschillende landen scheiden, te slopen. De munteenheden moeten onderling gemakkelijker omwisselbaar worden — men moet ponden in dollars, francs in dollars en ponden in francs kunnen omwisselen. De omwisselbaarheid van de verschillende muntsoorten zal ongetwijfeld een van de moeilijkste problemen blijken te zijn, welke behandeld zullen worden.
De Verenigde Staten gaan de komende bijeenkomst met volledig begrip voor de Engelse toestand en vervuld van vriendschappelijke gevoelens tegemoet — zij begrijpen zowel de economische, als de politieke problemen, die er mee samenhangen.

*

Het toonaangevende Engelse weekblad de „Economist" (van 3 September) is van mening, dat de enige oplossing van de economische problemen ligt in „de nauwste en innigste samenwerking met de Ver. Staten". De Britse economie met haar economische verbindingen met het sterlinggebied en tot op zekere hoogte zelfs met haar politieke verbindingen met de Commonwealth, aldus dit blad, is de laatste vier jaar op gang gehouden en ondersteund door Amerikaanse bijstand en behoeft dus zeker niet „verdedigd" te worden tegen de consequenties van de Amerikaanse politiek. Sedert 1945 heeft de Britse economie, hoewel de Britse export nog de voordelen genoot van een verkopersmarkt en hoewel zij geen concurrentie van Duitsland of Japan behoefde te vrezen en Engeland meer dan vijf milliard dollar aan leningen en schenkingen uit de Verenigde Staten verwierf, zich niet onafhankelijk staande kunnen houden. Met andere woorden, de levensstandaard en de sociale voorzieningen die wij thans genieten, zijn voor een belangrijk deel door middel van Amerikaanse hulp mogelijk gemaakt. Het vertrouwen in het pond sterling, waarop het sterlinggebied tenslotte gebaseerd is, werd op dezelfde wijze gehandhaafd.
Wanneer het Britse volk in de afgelopen vier jaar had moeten leven van wat het zelf verschafte, terwijl het te zelfder tijd nog als bankier moest fungeren voor de landen van het sterlinggebied, dan zou óf zijn levensstandaard een aanzienlijk stuk lager zijn óf het had precies dezelfde maatregelen moeten nemen — opvoering van de productie, lagere kosten en een grotere hoeveelheid van sterker concurrerende goederen — die de Amerikanen het thans met zoveel klem aanbevelen. Wanneer dat voor de afgelopen vier jaren geldt, dan zal het voor de toekomst nog in veel sterker mate opgaan. De verkopersmarkt is voorbij en Duitsland en Japan komen weer als concurrerende exportlanden op het toneel.
Wanneer de Engelsen in dit opzicht hun politiek niet wijzigen, zal het slechts een kwestie van maanden zijn voordat hun laatste reserves uitgeput zijn. Voordat dit ogenblik is aangebroken zal het pond zichzelf feitelijk allang gedevalueerd hebben; daarna zal spoedig werkloosheid volgen, omdat het land niet meer in staat is grondstoffen aan te kopen. Het sterlinggebied zal in verval raken, daar de „centrale bankier" zijn deuren heeft gesloten. De Commonwealth zal zelf het slachtoffer worden van een economische spanning die ernstig genoeg zal zijn om de loyaliteit, zelfs van zijn oudste leden, afbreuk te doen.
Met andere woorden, de verwoestingen, aangericht door het dalen van de levensstandaard, een instorting van het sterlinggebied en een uiteenvallend Gemenebest, waarvoor de regering het land wil behoeden, liggen logisch besloten in de politiek die zij nu nog steeds volgt. Met of zonder Amerikaanse hulp zal zij zich in de naaste toekomst gedwongen zien om te devalueren, de kosten te reduceren, de productie op te voeren en het probleem der productiviteit aan te pakken.
De keuze is gelegen tussen het onmiddellijk nemen van de noodzakelijke stappen, om de Britse economie weer solvent te maken met Amerika's actieve samenwerking, of deze stappen over zes maanden te doen, wanneer Engeland zich midden in een economische catastrophe zal bevinden, aldus de Economist.

Nederland

A. Maatregelen ter bevordering van de export - Exporteurs ontvangen 10% van netto-dollaropbrengst —

Minister Van den Brink heeft op 6 September in Utrecht ter gelegenheid van de opening van de 53ste Najaarsbeurs voor een groot aantal vertegenwoordigers van het bedrijfsleven de plannen van de regering ter bevordering van de export naar de dollargebieden uiteengezet.
Met ingang van 7 September is besloten Nederlandse exporteurs, die hun producten in de Verenigde Staten en Canada verkopen, 10 procent van het netto geincasseerde dollarprovenu ter beschikking te stellen. Deze beschikbaarstelling geeft onvoorwaardelijk recht op een vergunning tot doen van betaling van, in het buitenland, verschuldigde kosten in het dienstenverkeer, evenals voor de invoer en betaling van door de exporteurs zelf te bepalen goederen.
Dit geldt zonder beperkingen voor betalingen naar de V.S. en Canada, maar ook ten aanzien van andere landen, voor zover de betalingsovereenkomsten en handelspolitieke verhoudingen dat toelaten.
Voor landen waarmede Nederland het betalingsverkeer heeft geregeld op basis van een andere valuta dan de dollar, kan slechts van die andere valuta gebruik worden gemaakt. Betalingen aan die landen kunnen plaats vinden, nadat het uit dollarexport verkregen bedrag van 10 procent bij de Nederlandsche Bank ter conversie in de accoord-valuta is aangeboden.
Ter vergroting van de uitvoer dringt de regering aan op het vormen van exportcombinaties. De uitvoering van het exportplan is in handen gegeven van de heer L. Smit, die benoemd is tot directeur van de Exportbevordering en die in nauw overleg zal werken met de Economische Voorlichtingsdienst.
Er zal voorts een adviescommissie worden ingesteld, waarin vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zitting hebben. In de Verenigde Staten wordt de Nederlandse officiële vertegenwoordiging versterkt, o.a. door het aanstellen van vier „Trade Commissioners" en een „Chief Trade Commissioner". Indien bepaalde groepen van bedrijven kunnen aantonen, dat zij gezamenlijk een lonend afzetgebied in de dollarlanden zullen kunnen vinden, is de regering bereid in de aanlooptijd van 1 à 2 jaar financiële steun te geven.
De Minister van Economische Zaken wees er in de rede, waarin hij de maatregelen aankondigde, op, dat in West-Europa waarschijnlijk geen ander land te vinden is, dat in de komende jaren zo'n zware exporttaak heeft als Nederland. „Wij zijn er in geslaagd sinds de bevrijding de export steeds te vergroten en het dekkingspercentage van de invoer door de uitvoer te doen stijgen. De laatste maanden heeft dit percentage zelfs een niveau bereikt dat vrijwel samenvalt met de vooroorlogse toestand, het aandeel van Nederland in de wereldhandel is daarmede vrijwel hersteld. Maar juist nu begint het gevecht om de opvoering van het aandeel: wij moeten slagen, wil niet ons welvaartsniveau beneden het redelijke dalen.
Het is daartoe nodig, dat het komende jaar een belangrijke vooruitgang in de multilateralisatie van de Europese handel te zien geeft. Een vooruitgang op dat terrein behoort tot de mogelijkheden.
De kwestie wordt echter veel moeilijker als men in het multilaterale verkeer ook de dollargebieden opneemt. Het is duidelijk, dat het dollarvraagstuk de komende jaren hèt kernprobleem zal blijven".
„Nederland is er wel in geslaagd het handelsverkeer met niet-dollargebieden min of meer in evenwicht te brengen, maar de ontwikkeling van de uitvoer naar de dollarlanden baart ernstige zorgen", aldus de minister.
„Voor de oorlog was 11 procent van de totale invoer uit de V.S. afkomstig, ter waarde van *f* 153 millioen. In 1948 was dit percentage 17% en de waarde (prijsstijging!) *f* 861 millioen.
De uitvoer bedroeg daarentegen in 1938: 3.5% en in 1948 slechts 2% van het totaal. De waarde steeg van *f* 37 millioen tot *f* 73 millioen. Dit betekent, dat het tekort zevenmaal zo groot is geworden! In de eerste helft van 1949 kwam hierin geen verbetering.
Dat tot nu toe de noodzakelijke invoer op peil werd gehouden, gelukte door het opnemen van credieten, het liquideren van

dollarbezit en de Marshall-hulp. Aan deze inkomstenbronnen zijn grenzen. Er is dan ook geen andere oplossing dan exportvergroting", aldus de minister.

Een drastische verlaging van de dollarinvoer is niet mogelijk, al moet men zo veel mogelijk afzien van abnormale import, zoals bv. het (tijdelijk) invoeren van Amerikaanse steenkool. Aan de, structureel gezien, normale invoer kan men weinig doen.

Toch is de invoer uit de V.S. ondanks de stijging van de totale import, van *f* 1.195 millioen in 1947 tot *f* 861 millioen in 1948 gedaald. In percenten van het totaal van 28 procent tot 17 procent.

Natuurlijk zal exportvergroting naar Amerika zwaar zijn ten gevolge van de enorme concurrentie. „Nog afgezien van de vraag", zeide de minister, „of de verhouding tussen de Europese valuta's en de dollar, Europa uit dien hoofde reeds in een ongunstige positie plaatst". Wij moeten in ieder geval zorgen, dat wij goedkoper zijn, betere waar bieden en een grotere activiteit bij de bewerking van de afzetmarkt aan de dag leggen.

Bij het drukken van de kostprijs komt verhoging van de arbeidsproductiviteit niet op de laatste plaats.

De Exportbevordering is een nationale zaak, waarbij het bedrijfsleven en de overheid moeten samenwerken; daarbij is een grote mate van bewegingsvrijheid van het bedrijfsleven noodzakelijk.

De directeur van de Exportbevordering, de heer L. Smit, krijgt een grote vrijheid van handelen. Hij kan rechtstreeks contact opnemen met Nederlandse en Amerikaanse instanties als het om bevordering van de export gaat. Het bureau van de Exportbevordering wordt gevestigd bij de Economische Voorlichtingdienst.

Een adviescommissie van het bedrijfsleven zal genoemde directeur, gevraagd of ongevraagd, advies kunnen geven. Een ambtelijke commissie, waarin chefs van alle overheidsorganen, die zich met export bemoeien zitting hebben, onderhoudt ook contact met de directeur.

Als „Chief Trade Commissioner" zal optreden de huidige directeur van de K. v. K. in New York, de heer L. Smilde.

Het Exportplan voorziet ook in uitbreiding van de marktexploratiereizen in Amerika. Aan marktanalyses, door speciaal geoutilleerde Amerikaanse bureaux, is een plaats ingeruimd. Particuliere plannen kunnen ook steun verkrijgen.

Ook de onzichtbare export (toerisme) kan op hulp rekenen. Men denkt hierbij aan uitbreiding van het hotelapparaat in Nederland, waarbij men bij de bouw met de wensen van de buitenlandse toeristen rekening moet houden.

Minister Van den Brink wees erop, dat in internationaal verband vele invoerbelemmerende factoren een rol spelen, maar dat men desondanks geen afwachtende houding kan aannemen. „Ik reken er op dat de Nederlandse ondernemer overeenkomstig de ernst van de situatie zal handelen", aldus besloot de minister zijn uiteenzetting.

(A.N.P.-Parool-Alg. H.bld. 7-9)
(V.b. Buitenl. handel 7608 E)

A. R.T.C. - Inleidende besprekingen verlopen gunstig - Verklaring van Minister Van Maarseveen - Meningsverschillen over „de Unie"

Op een persconferentie welke op 5 September werd gehouden verklaarde minister Van Maarseveen, dat de verschillende commissies thans definitief van de procedure-kwestie zijn overgegaan tot de behandeling van de materiële onderwerpen. „De wederzijdse standpunten zijn verkend", waarbij, naar de mening van de bewindsman, tot dusverre nog geen grote verschillen waren te constateren. Wat betreft de order „Staakt het vuren" deelde mr. Van Maarseveen mede, dat de verwezenlijking daarvan ongetwijfeld voortgang vindt, al kan dan ook nog niet worden gezegd, dat reeds een volkomen ideale toestand in dit opzicht is bereikt. De komende weken zijn er nog geen algemene vergaderingen te verwachten.

Op een desbetreffende vraag, verklaarde de minister voorts: „Onze troepen zullen er zeker (in Indonesië) niet langer blijven dan nodig is. Voorlopig worden zij evenwel nog door middel van regelmatige aflossingen op sterkte gehouden." De positie van het Koninklijk Nederl. Indonesisch Leger zal het onderwerp uitmaken van een bespreking in een afzonderlijke vergadering der militaire commissie.

Hoewel de Nederlandse regering de definitieve staatsregeling van Indonesië als een zaak van interne Indonesische aard beschouwt, zal zij voordat zij de souvereiniteit overdraagt zich verplicht voelen na te gaan of deze overdracht geschiedt in handen van een staat, die federalistisch en democratisch is en die het karakter van een rechtsstaat heeft. Aan deze minimumeisen zal in elk geval moeten worden voldaan.

De bestaande contracten met de zelfbestuurders zullen moeten worden geannuleerd en overgeheveld op de Verenigde Staten van Indonesië.

„Waardevolle belangen". — Tijdens haar tweede vergadering, welke de centrale commissie op 3 September heeft gehouden, werd bij de bespreking van de procedure omtrent het toelaten en horen van de minderheden en de „waardevolle belangen" besloten, een subcommissie daartoe in te stellen. Op 5 September werden als vertegenwoordigers in deze subcommissie aangewezen prof. dr. Kollewijn voor de Nederlandse, mr. A. K. Pringgodigdo voor de Republikeinse en dr. Suparmo voor de B.F.O.-delegatie. Ook de U.N.C.I. zal volgens haar instructies aan de zittingen van deze subcommissie deelnemen.

De subcommissie heeft besloten, dat deze „waardevolle belangen" geen formeel recht kunnen doen gelden om gehoord te worden.

De Indonesische leden van de subcommissie stonden op het standpunt, dat deze vertegenwoordigers in het geheel niet moesten worden gehoord, aangezien zij naar hun mening voldoende in de beide delegaties vertegenwoordigd zijn.

Van Nederlandse zijde werd betoogd, dat de praktijk der democratie eist, dat aan de vertegenwoordigers van deze belangen gelegenheid wordt gegeven hun standpunt uiteen te zetten.

De subcommissie heeft tenslotte eenstemmig besloten, dat elk verzoek om gehoord te worden afzonderlijk zal worden onderzocht. De subcommissie zal dan in elk afzonderlijk geval een aanbeveling doen aan de centrale commissie. Het zal dus de permanente taak blijven van deze subcommissie om dergelijke verzoeken aan de conferentie te bestuderen en hieromtrent aanbevelingen te doen aan de centrale commissie.

De vergadering van de centrale commissie zal de besluiten van de subcommissie, moeten goedkeuren.

Financieel-economische commissie. — De financieel-economische commissie kwam op 6 September voor haar tweede formele voltallige vergadering bijeen. De voorzitter van de week, dr. Indra Kaesuma, die voorzitter van de B.F.O.-vertegenwoordiging in deze commissie is, bracht verslag uit over de vier informele besprekingen, welke tijdens de afgelopen week in klein verband werden gehouden. Als resultaat van deze onderhandelingen werd nu een viertal subcommissies ingesteld. De eerste daarvan zal de schuldverhouding bestuderen, de tweede onderzoekt de zakelijke rechten als erfpachten, concessies en vergunningen, welke de Nederlands-Indische regering heeft verleend, de derde bestudeert de handelspolitieke en monetaire verdragen, en de laatste zal onder andere het circulatiebank- en het muntwezen bestuderen.

Centrale commissie. — Op 6 September heeft de derde vergadering van de centrale commissie der R.T.C. plaats gevonden.

De vergadering werd voorgezeten door de voorzitter van de week Sultan Hamid II, leider van de delegatie der B.F.O.

Betreffende de functie van adjunctsecretaris-generaal werd het voorstel om daarin de heren mr. Th. Bot, adviseur in algemene dienst van de H.V.K. en J. J. Rombach, verbonden aan het kabinet van het ministerie van O.G. te benoemen, door de centrale commissie aanvaard.

Politieke commissie — De voornaamste punten van meningsverschil in zake de Nederlands-Indonesische Unie, waarover thans de werkgroep van de politieke commissie discussieert, hebben betrekking op de Unie-Raad, het Interparlementaire College, het Unie-Gerechtshof en de functie van de Kroon als het hoofd der Unie. De Unie-Raad, die volgens de Nederlandse plannen zou moeten bestaan uit gelijke aantallen Nederlandse en Indonesische ministers, heeft naar de smaak der Indonesiërs te veel gelijkenis met een Unie-kabinet om voor hun delegaties aanvaardbaar te zijn. Zij stellen zich op het standpunt, dat de ministers van elke deelgenoot in de Unie uitsluitend verantwoordelijk zullen moeten blijven tegenover hun eigen land en niet tegenover de Unie in haar geheel.

Op grond van dezelfde redenering is men aan Indonesische zijde tegen een interparlementair college, dat overeenkomst zou tonen met een Unie-parlement en verwerpt men daar ook de idee van een Unie-Gerechtshof. De Indonesiërs zijn van mening, dat de rechtspraak in beide landen tot in de hoogste instantie toe afzonderlijk moet geschieden.

Met betrekking tot de Kroon blijven de Indonesiërs vasthouden aan het standpunt, dat deze slechts de functie van symbool mag hebben en dat het verkeerd zou zijn te pogen, daaraan een functionele inhoud te geven. Volgens hun opvattingen zou de Unie tot in alle onderdelen moeten zijn als een verdrag tussen twee bevriende staten, waarvan deze zelf de bepalingen afzonderlijk zullen moeten uitvoeren.

Volgens de Indonesiërs zijn er ook punten, waarover geen verschil van mening meer is, namelijk deze: de Unie moet gebaseerd zijn op de vrije wil van beide volken, en geen der partijen mag de ander ook maar op enig terrein overheersen. Daar de souvereiniteitsoverdracht voor Indonesië psychologisch een winst en voor Nederland psychologisch een verlies zou betekenen volgens de Indonesiërs, zou het naar hun mening beter zijn, na de overdracht van de souvereiniteit, wanneer de psychologische verschillen geleidelijk zullen verdwijnen, de practijk te laten uitwijzen, hoe bepaalde vormen van samenwerking tussen de Unie-partners tot stand zullen moeten komen. De Indonesiërs deelden hierbij mede, dat de kloof tussen het Nederlandse en het Indonesische standpunt, voor zover bekend, tijdens de conferentie te overbruggen zal zijn. (A.N.P. 6 t.m. 8-9)
(V.b. R.T.C. 8298 A)

A. Kerkelijke gezindten 1930—1947

Het Centraal bureau voor de statistiek heeft thans de gegevens van de volkstelling-1947 uitgewerkt wat betreft de cijfers aangaande de kerkelijke gezindten. Wij laten hieronder het overzicht over het gehele land volgen met ter vergelijking de cijfers van de volkstelling-1930.

Kerkelijke gezindten	31 December 1930		31 Mei 1947		Toe-, resp. afneming (—) v. 1930 tot 1947,
	Absoluut	In %	Absoluut	In %	In % van 1930
Rooms Katholiek	2.890.022	36.42	3.707.150	38.50	28.3
Ned. Hervormd	2.737.930	34.50	2.988.361	31.03	9.2
Geref. Kerken)	638.372	8.04	(674.449	7.01)	
Ger. Kerken (31 K.O.))			(88.440	0.92)	19.5
Chr. Geref. Kerk	50.230	0.63	69.027	0.72	37.4
Geref. Gemeenten	41.949	0.53	88.403	0.92	110.8
Oud Geref. Gemeenten	11.638	0.14	15.704	0.16	34.9
Evang. Luthers	78.330	0.99	59.881	0.62	— 23.6
Doopsgezind	62.012	0.78	67.409	0.70	8.7
Remonstrant	29.719	0.38	40.059	0.42	34.8
Israëliet	111.917	1.41	14.369	0.15	— 87.2
Overige	138.868	1.75	174.057	1.81	25.3
Geen	1.144.578	14.43	1.641.296	17.04	43.4
Totaal	7.935.565	100	9.628.605	100	21.3

Een nadere beschouwing van deze cijfers leert, dat de R.K. bevolking, die sinds 1930 met 5.7% over het gehele land vooruitging, in Drente de grootste aanwas (15.5%) boekte; hierop volgt Groningen met 10.5%, daarna Noord-Holland met 8.2% en Overijssel met 6.7%. De geringste toeneming boekte de R.K. bevolking in Noord-Brabant (0.9%) en in Limburg met 1.2%. In de vier grootste steden is de situatie als volgt: in Amsterdam groeide de R.K. bevolking met 7.2%, in Utrecht met 6.7% en in Den Haag met 1.5%, maar in Rotterdam liep het aantal Rooms-katholieken met niet minder dan 8.7% sedert 1930 terug.

Het aantal Ned.-Hervormden is sedert 1930 (incl. Geref. Kerk in H.V.) over het gehele land met 10.1 teruggelopen. Die teruggang was in Groningen het grootst, nl. 11.5%, daarop volgt Noord-Brabant met 13.2%, in Noord-Holland was die achteruitgang 12.4%, in Zuid-Holland en Limburg 10.1%. Wat de grootste steden betreft, boekten de Ned.-Hervormden een teruggang in Rotterdam van 13.7%, in Amsterdam van 12.4%, in Utrecht van 7.4% en in Den Haag van 6.1%. Maar hier is in het vergelijkende cijfer van 1930 voor Rotterdam, Den Haag en Utrecht de Geref. Kerk H. V. niet opgenomen.

Met uitzondering van Noord-Brabant, waar een achteruitgang van 5.6% werd genoteerd, is de bevolking op Gereformeerde grondslag overal vooruit gegaan. In vergelijking met 1930 is die toeneming over het gehele land 3.6%. De grootste vooruitgang boekten Zeeland met 12.4%, Noord-Holland met 12.1% en Gelderland met 9.3%. Rotterdam gaat aan de spits van de vier grootste gemeenten met 12.3%, dan volgt Amsterdam met 10.9%, daarna Den Haag met 10.1% en ten slotte Utrecht met 4.5%.

De overige kerkelijke gezindten boekten samen sinds 1930 een teruggang van 30.2% over het gehele land. Noord-Holland liep met niet minder dan 43.2% achteruit (alleen Amsterdam al met 56.1%), Limburg met 30.2%, Zuid-Holland met 23.7% (Rotterdam met 41.8% en Den Haag met 37.4%) en Overijssel met precies een vijfde deel.

De laatste groep waarvan de statistiek spreekt, wordt gevormd door hen die bij de volkstelling opgaven tot geen kerkgenootschap te behoren. Dat aantal nam sinds 1930 in ons land met 18.6% toe. Zuid-Holland boekte het hoogste percentage toeneming van onkerkelijken, n.l. 32.4%, daarop volgt Noord-Brabant met 31.2%, Groningen boekte een toeneming van 25.9%, Gelderland met 21.2%. In Rotterdam waar, met uitzondering van de Geref. kerken, alle kerkelijke gezindten achteruitgang boekten, is het aantal onkerkelijken het meest van de grote steden toegenomen en wel met 41.5%. Die toeneming bedraagt voor Amsterdam 29.1%, voor Den Haag 17.7% en voor Utrecht 7.7%.

Ten slotte geven wij hier de samenstelling van de bevolking in de vier grootste gemeenten naar de kerkelijke gezindten bij de volkstelling van 1947.

(De percentages tussen haakjes zijn die van de uitkomsten van de volkstelling van 1930):

Amsterdam: R.K. 23.6 (22.0); N. Herv. 18.9 (21.6); op Geref. grondslag 5.1 (4.6); overige gezindten 7.4 (17.0) en geen gezindten 45.0 (34.8).

Rotterdam: R.K. 20.9 (22.9); N. Herv. 33.9 (39.3); op Geref. grondslag 9.9 (8.8); overige gezindten 4.0 (6.9) en geen gezindten 31.3 (22.1).

Den Haag: R.K. 28.6 (28.2); Ned. Herv. 31.0 (33.0); op Geref. grondslag 7.6 (6.9); overige gezindten 5.4 (8.6) en geen gezindten 27.4 (23.3).

Utrecht: R.K. 37.7 (35.3); Ned. Herv. 32.2 (34.8); op Geref. grondslag 6.6 (6.3); overige gezindten 5.8 (7.2) en geen gezindten 17.7 (16.4). (Centr. Bureau v. d. Statistiek 7-9) **(V.b. Volkstelling 7178 A)**

B. Wijziging Financieringsregeling Woningbouw 1948 - De woningtoestand —

Op vragen van het Tweede Kamerlid Andriessen (K.V.P.), in verband met de wijziging van de Financieringsregeling Woningbouw 1948 (beperking tot een bouwvolume van 325 m3) heeft de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting het volgende geantwoord.

Het besluit is genomen in de overweging, dat het belang van een zeer spoedige verbetering in de woontoestanden medebrengt, dat voorlopig in hoofdzaak kleine woningen worden gebouwd, waardoor het met het beperkt bouwvolume voor woningen mogelijk is meer gezinnen te helpen.

Groepen van de bevolking, die in normale tijden grotere woningen plegen te hebben, zullen zich in deze tijd, nu tienduizenden gezinnen nog wonen in de kommervolste omstandigheden, moeten behelpen, indien zij voor rijkssteun ingevolge de Financieringsregeling, in aanmerking willen komen.

Overwogen wordt een regeling, waardoor het mogelijk is om van woningen met bedrijven het woongedeelte te financieren op de voet van woningen zonder bedrijven. De huren van woningen met een inhoud groter dan 325, onderscheidenlijk 375 m3, worden vrijgelaten, indien zij zijn gebouwd na 1 Sept. 1949 en buiten de Financieringsregeling Woningbouw 1948 vallen.

De zware lasten, die op de schatkist worden gelegd, maken het noodzakelijk de financiële steun van de overheid daar te gebruiken waar die steun in de eerste plaats nodig is. De huurpolitiek van de regering wordt naar de mening van de minister niet doorkruist, wanneer voor de grotere nieuwe woningen de huren zijn afgestemd op de bouwkosten. Het huurprijsbesluit nieuwbouw 1944 heeft steeds de mogelijkheid opengelaten de huren van nieuwe woningen, gebouwd zonder financiële bijdrage van het rijk, op kostprijsbasis te bepalen.

Tot 1 Augustus 1949 is aan jaarlijkse bijdragen ingevolge de Financieringsregeling 1947 toegezegd ƒ 4.490.658 voor 11.721 woningen; tot dezelfde datum was op de voet van de Financieringsregeling 1948 ƒ 2.024.034 voor 5637 woningen vastgesteld.

De minister heeft ernstig overwogen, of hij de wijzigingen in de Financieringsregeling 1948 gelijk met de datum van de beschikking van kracht zou moeten verklaren, dan wel of hij nog korte tijd de gelegenheid zou kunnen openen de ongewijzigde regeling toe te passen om diegenen, die reeds veel voorbereidend werk hadden gedaan voor de bouw van woningen tussen 325 m3 c.q. 375 m3 en 500 m3, al dan niet met bedrijfsruimte, niet te duperen. Hij heeft in het belang van deze groep tenslotte besloten de datum van 1 September 1949 te kiezen, daarbij het risico lopende, dat in de tussenliggende weken getracht zou worden nog zoveel mogelijk plannen op de oude voet in te dienen. Het ligt voor de hand, dat verruiming van de termijn tussen de bekendmaking en de datum van indiening van plannen op de oude voet de maatregel effect zou doen verliezen en voor de administratie grote moeilijkheden zou scheppen. Daarom moet de minister de vraag, of hij bereid is het in werking treden van de beschikking van 10 Augustus op te schorten totdat met de volksvertegenwoordiging overleg is gepleegd, ontkennend beantwoorden.

DE WONINGTOESTAND IN NEDERLAND

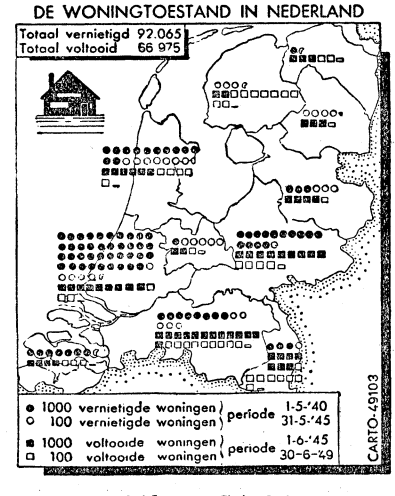

(Nwe R'damse Crt. 2-9) **(V.b. Fin. regeling 7668 F; Woningpositie 7764 K)**

C. Plan voor nieuwe indeling gemeenten in Noord-Holland —

Enige jaren geleden is aan een commissie onder voorzitterschap van prof. dr. H. N. ter Veen opgedragen een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van een nieuwe gemeentelijke indeling van Noord-Holland en haar rapport uit te brengen. Het eerste deel van dit rap-

port is nu verschenen; het bevat algemene beschouwingen en enige conclusies. De commissie zegt in de inleiding, dat zij, om aan haar opdracht te kunnen voldoen, niet kon volstaan met kleine wijzigingen voor te stellen in het beloop van de gemeentelijke grenzen, waardoor de in de loop van de tijd ontstane ernstige misstanden zouden worden weggenomen, maar dat zij — om te komen tot de vorming van krachtige gemeenten, die, voor zover in de toekomst kan worden gezien, aan de steeds groeiende eisen aan haar en haar bestuurderen te stellen, kunnen voldoen — met voorstellen moest komen die diep zouden ingrijpen in de bestaande toestanden.
De commissie ontveinst zich niet met vèrgaande voorstellen te komen. Zo meent zij, dat het aantal gemeenten in Noord-Holland van 121 tot 58 kan worden verminderd. De wijziging van de provinciale grens kan tot het meest noodzakelijke worden beperkt.
De provinciale indeling der gemeenten Vlieland, Terschelling en Urk is wel aan een onderzoek onderworpen.
De conclusies van het rapport-Ter Veen zijn nu: Er moet komen een nieuwe gemeentelijke indeling met een duidelijke splitsing in stad en platteland. Het platteland moet gaaf worden gehouden en beschermd tegen verstedelijking. Het samenbrengen van stad en plattelandsgemeenten is niet wenselijk. Wel wordt de noodzakelijkheid erkend om het gebied van de stedelijke gemeenten te vergroten met aangrenzend ook landelijk gebied, wanneer en zover dit uit een oogpunt van algemeen belang ten behoeve van de organisatorische ontwikkeling der stedelijke gemeenten wordt gevorderd. Zo zal bijv. Velsen niet bij Amsterdam worden gevoegd. Er dienen gemeentelijke normen te worden gesteld voor een minimum of maximum aantal inwoners der steden zowel als voor de plattelandsgemeenten.
Voor de bepaling van het meest gewenste aantal inwoners in plattelandsgemeenten dient het aanbeveling voor een doelmatig bestuur de eis te stellen van een minimum; teneinde een krachtig en een veelzijdig gemeenteleven te bevorderen moet dit aantal op 5000 worden gesteld. Van de andere kant moet niet te zeer in de historisch gegroeide toestanden in Noord-Holland worden ingegrepen.
Daarom kan in bijzondere gevallen het aantal van 5000 inwoners worden verminderd, maar het mag niet beneden 2000 gaan. In Noord-Holland hebben zestien gemeenten minder dan 1000 inwoners: Katwoude, Kwadijk, Oudendijk, Beets, Middelie, Warder, Schellinkhout, Opmeer, Twisk, Wijde-Wormer, Ankeveen, Oterleek, Zuid- en Noord-Schermer, Oosthout en Wijdenes en twintig gemeenten van 1000 tot 2000 inwoners: Abbekerk, Callantsoog, Graft, Schermerhorn, Opperdoes, Westwoud, Sijbekarspel, Marken, de Rijp, Wieringerwaard, Oude Niedorp, Sint Pancras, Ursem, Avenhorn, Broek in Waterland, Nibbixwoud en 's-Graveland. Het nu verschenen rapport is een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
(Alg. Handelsblad 6-9)

A. Culturele samenwerking met West-Indië —

Als lid van het bestuur der stichting culturele samenwerking Nederland-Indonesië-Suriname-Nederlandse Antillen, deelde prof. Hellinga mede, dat hij er na zijn terugkeer in Nederland de nadruk op zal leggen, dat de Nederlandse stichting geen gelden voor de Nederlandse Antillen voteert zonder het fiat van de Antilliaanse stichting. Voorts zal prof. Hellinga er op aandringen, dat de Amsterdamse stichting alle steun geeft, wanneer de Antilliaanse stichting het inter-Caraïbische contact en de uitwisseling in dit gebied wenst uit te bouwen. Het is prof. Hellinga gebleken, dat de Curaçaose cultuur niet los kan worden gezien van de omgeving. Dit eist natuurlijk voor de stichting te Amsterdam een volkomen heroriëntatie.
Prof. Hellinga deelde mede, dat als resultaat van de besprekingen, die hij heeft gehad met het voorlopige comité op Curaçao, de Amsterdamse stichting haar steun zal verlenen voor de volgende plannen:
1. Het tot stand brengen van een cultureel centrum in Willemstad, waarbij o.m. gedacht wordt aan de oprichting van een muziekschool; 2. het komen tot de oprichting van een wetenschappelijk centrum op Curaçao, waarbij het comité het oog heeft op een oud landhuis, waaromtrent nog onderhandelingen gaande zijn; 3. het behoud van het landhuis Brievengat, dat in een jammerlijke toestand verkeert. De Curaçaose commissie meent, dat het landhuis uitermate geschikt is om in de toekomst een tehuis te zijn voor kunstenaars, b.v. uit het Caraïbische gebied, die hier in eigen sfeer kunnen werken. Prof. Hellinga zeide te hopen, dat de stichting op deze wijze een bijdrage kan leveren tot de culturele samenwerking.
Ter verduidelijking van de verhoudingen inzake de culturele samenwerking, deelde dr. Hartog nog mede, dat de komende Curaçaose stichting volkomen autonoom zal zijn. Zij zal geen verantwoording schuldig zijn aan de Amsterdamse stichting. De directeuren van deze laatste stichting hebben Indonesië, Suriname en de Antillen bezocht om aan te dringen op de oprichting van gelijksoortige stichtingen. Dit is geschied in Suriname en in enige deelstaten van Indonesië, o.a. in Pasundan en te Batavia. Op Curaçao zal de oprichting niet lang meer op zich laten wachten. (Nwe R'damse Crt. 29-8)
(V.b. 7671 C)

B. Kosten wachtgeld- en werkloosheidsverzekering —

Op 7 September aanvaardde de Eerste Kamer z.h.s. het wetsontwerp strekkende tot een verplichte wachtgeld- en werkloosheidsverzekering. Intussen heeft de minister van Sociale Zaken in een verslag aan de Tweede Kamer een overzicht gegeven van de kosten der bestaande en te verwachten sociale verzekeringen. Hieruit blijkt o.m. het volgende:
Sinds 1947 heeft de totale loonsom, welke aan Nederlandse werknemers wordt uitbetaald, een stijging ondergaan. Over 1949 zal zij waarschijnlijk ongeveer 4.5 milliard gulden bedragen. De totale kosten van de komende wachtgeld- en werkloosheidsverzekering zullen voor werkgevers, werknemers en het Rijk gezamenlijk ongeveer 240 millioen per jaar bedragen, waarvan 60 millioen voor rekening van het Rijk zal komen.
De bewindsman neemt echter aan, wanneer hij de verschillende mogelijkheden, welke zich bij de tenuitvoerlegging der nieuwe wet kunnen voordoen, tegen elkaar afweegt, dat de kosten beneden de raming van 240 millioen gulden zullen blijven. Bij een stijging van de werkloosheid bijvoorbeeld tot gemiddeld 80.000 werknemers — 4 percent van het totale aantal — zouden aan de hand van de tot nog toe opgedane ervaringen 30.000 arbeiders in de D.U.W. worden geplaatst, 2000 in de sociale bijstandsregeling blijven vallen en 14.000 geen enkele uitkering genieten.
Wanneer dus de overblijvende 34.000 arbeiders op een uitkering krachtens de Werkloosheidswet aanspraak zouden maken bij een totale loonsom van 4.5 milliard gulden, dan zouden de werkgevers 10.7 millioen (0.24 percent van het loon) aan wachtgeld- en 16.1 millioen (0.36 percent van het loon) aan werkloosheidspremies hebben te betalen. De werknemers zelf zouden een even groot bedrag aan premies hiervoor storten, terwijl de overheid alleen in de werkloosheidsverzekering voor een bedrag van 32.2 millioen (0.72 percent van de loonsom) zou bijdragen.
Ten aanzien van de geschatte kosten der bestaande wachtgeldregelingen over 1948 kan worden vermeld, dat het bedrijfsleven in dit jaar ongeveer 7 millioen aan wachtgelduitkeringen verstrekte, waarin aan rijkssubsidie ongeveer 2.9 millioen werd verleend, zodat een bedrag van ruim 4 millioen ten laste van het bedrijfsleven bleef. (Volkskrant 6-9)
(V.b. 8189 Kr. 30-6)

C. Vaste commissie voor bedrijfsregeling —

Bij Kon. Besluit is ingesteld een vaste commissie van de Economische Raad voor het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bedrijfsregelingen en verwante onderwerpen.
De minister van Economische Zaken heeft in overleg met de minister van Landbouw enz. benoemd tot lid en voorzitter der commissie prof. mr. F. de Vries te Amsterdam en tot leden de heren prof. dr. A. H. M. Albregts, mr. F. J. H. Bachg, drs. P. C. W. M. Bogaerts, J. M. H. Breukers, prof. mr. G. de Grooth, ir. J. S. de Keyser, prof. dr. P. Kuin, prof. dr. F. L. van Muiswinkel, D. W. Ormel, A. Vermeulen, ir. S. H. Visser, J. Wilschut.
Het ligt in de bedoeling om, voor zover niet dringende redenen van algemeen belang zich daartegen verzetten, steeds het advies van deze commissie in te winnen, alvorens op grond van het kartelbesluit tot maatregelen, als hierboven bedoeld, over te gaan. De taak der commissie zal dus ongeveer dezelfde zijn als die van de voor de oorlog bestaande vaste commissie van de Economische Raad, de zgn. commissie-Lieftinck, welke de regering omtrent de toepassing van de ondernemersovereenkomstenwet 1935 adviseerde.
(A.N.P. 6-9)

D. Commandant Zeemacht naar Den Helder —

De minister van Marine heeft bepaald, dat het commandement van de Zeemacht in Nederland, dat op het ogenblik gevestigd is te Amsterdam, eind November van dit jaar moet zijn overgeplaatst naar Den Helder. In Amsterdam zal echter een groter deel van de marine blijven gestationneerd dan vóór de oorlog het geval was.
In de hoofdstad blijven onder andere het Marine-Etablissement met Hr. Ms. wachtschip Amsterdam, de verbindingsschool, de technische opleiding, het kledingmagazijn en het centraal inkoopbureau. Ook de routeringsdienst en een verbindingsbureau blijven daar gevestigd. Als vertegenwoordiger van de marine zal in Amsterdam optreden de commandant maritieme middelen Amsterdam. (Volkskrant 6-9)

E. Rijksdienst voor het wegverkeer ingesteld —

De minister van Verkeer en Waterstaat heeft, overwegende dat binnen afzienbare tijd de inwerkingtreding kan worden verwacht van de Wegenverkeerswet en van het Wegenverkeersreglement, ingesteld

een dienst voor de afgifte van kentekenbewijzen voor motorvoertuigen en aanhangwagens, aan welke dienst zal worden opgedragen de keuring van autobussen en huurauto's. Deze dienst zal de naam dragen van Rijksdienst voor het wegverkeer. Hij wordt gesteld onder de bevelen van de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat.

Bij de dienst zijn ten hoogste werkzaam: in vaste dienst: 1 directeur, 5 hoofdinspecteurs, 10 inspecteurs, 50 technisch-ambtenaren en technisch-hoofdambtenaren, 10 opzichters, 10 technisch-controleurs, 20 administratieve ambtenaren en hoofdambtenaren, 30 schrijvers, een en ander voor zover nodig verdeeld in verschillende klassen, en 10 ambtenaren in andere rangen.

In tijdelijke dienst zijn ten hoogste werkzaam: 20 ambtenaren in verschillende rangen en op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht: 100 personen.

Tot directeur van de nieuwe dienst zal worden benoemd ir. W. W. E. v. Hemert.

(Nieuwe Courant 6-9)

Indonesië

A. De toekomst van de marinebasis Surabaja —

In verband met onbevestigde berichten ten aanzien van de marinebasis te Surabaja, hebben Amerikaanse marinekringen te Washington aan Aneta toegegeven, dat de Verenigde Staten inderdaad de Nederlanders en Indonesiërs hebben medegedeeld, dat zij vitaal belang hebben — in geval van algemene strijd — bij het beschikken over een basis te Surabaja als onderdeel van de verdedigingsplannen voor het gebied van de Stille Oceaan. De Verenigde Staten zouden vervolgens belang hebben bij het beschikken over de Japanse marinebases te Yukoska en Saseho na de ondertekening van het Japanse vredesverdrag, terwijl in Korea de marinebasis te Chinkai tegenover Japan eveneens voorkomt op de lijst van sterke punten, die de V.S. zich voorstellen te handhaven voor de verdediging van de kustlanden van Azië.

Ten aanzien van Surabaja vernam het A.N.P. op 31 Augustus in kringen van de Nederlandse delegatie ter R.T.C., dat de Ver. Staten tot dusverre geen stappen bij de Nederlandse regering hebben ondernomen om een toekomstige marinebasis te Surabaja voor de Amerikaanse marine te verkrijgen.

Over de vraag of de Nederlandse marine in Indonesië zal blijven, was men van mening, dat dit grotendeels zal afhangen van de Indonesische delegaties, die hieromtrent hun wensen naar voren zullen moeten brengen, indien zij van mening zijn, dat de aanwezigheid van de Nederlandse marine in Indonesische wateren wenselijk is — b.v. ter bestrijding van de smokkelhandel. Van Nederlandse zijde schijnt men geen bijzonder voordeel te zien in handhaving van een Nederlandse vlootbasis in Indonesië na de overdracht van de souvereiniteit.

Het A.N.P. heeft op 31 Augustus aan de Nederlandse staatssecretaris van marine, Schout bij nacht Moorman, enige vragen gesteld naar aanleiding van art. 6 uit het hoofdstuk betreffende de veiligheid, van de resultaten van de inter-Indonesische conferentie. Hierin wordt gezegd, dat de regering van de R. I. S. besprekingen zal houden met de Nederlandse regering over de mogelijkheid om een gedeelte van de Koninklijke Marine voorlopig ter beschikking van de regering van de R.I.S. te stellen.

Schout bij nacht Moorman verklaarde hierop, dat de Nederlandse marine gaarne bereid is de federale marine van R.I.S. te helpen.

„Doch daarbij moet in aanmerking worden genomen, dat de Nederlandse marine in het kader van het Atlantische Pact zeer bepaalde verplichtingen heeft".

De heer Moorman voegde hieraan toe, dat „maritieme hulp insluit het bezitten van militaire steunpunten in welke vorm ook".

Op vragen betreffende de opleiding van Indonesiërs tot marine-officieren in Den Helder zeide de staatssecretaris, dat „als eerste belangrijke begin twintig Indonesiërs een opleiding zullen ontvangen als onderdeel van de steun bij de opbouw van een federale marine", en verklaarde, dat de regering van de R.I.S. zal hebben uit te maken of hiermede zal worden voortgegaan en in welke omvang.

Voorts roerde Schout bij nacht Moorman de mogelijkheid aan, dat voor zeer gespecialiseerd technisch marinepersoneel beneden de rang van officier en eventueel voor het comptabele personeel opleiding in Nederland mogelijk is, terwijl de marine bereid is ook in Indonesië een opleiding te organiseren voor het lagere personeel. (A.N.P. 29 en 30-8)

B. Surakarta onder gemeenschappelijk bestuur —

De sultan van Djokja heeft bekendgemaakt, dat overeenstemming is bereikt over een gemeenschappelijk Nederlands-republikeins burgerlijk bestuur in de residentie Surakarta met inbegrip van de stad Surakarta (Solo). Het Nederlandse leger zal, aldus de bekendmaking van de sultan, deze week nog het bestuur in de stad overdragen. Ook zullen de Nederlandse militairen niet meer patrouilleren. Deze taak zal door de politie worden overgenomen, die ook onder het gemeenschappelijk bestuur zal vallen.

Van Nederlandse zijde werd meegedeeld, dat de Nederlandse militairen de stad niet zullen verlaten. De Nederlanders wilden er zich niet over uitlaten, of zulk een gemeenschappelijk burgerlijk bestuur indien het succes zou hebben, ook in andere delen van Java zou worden toegepast. (Volkskrant 3-9)

Ned. W.-Indië

C. Surinaamse Volkspartij stemt in met geamendeerde interim-regeling

De Progressieve Surinaamse Volkspartij*) heeft een motie aangenomen, welke, na het noemen van zeven overwegingen, „besluit ter kennis te brengen van de Nederlandse regering en de Staten-Generaal, dat zij met de interim-regeling voor Suriname, zoals deze door de Tweede Kamer op 22 Juli werd geamendeerd, haar volle instemming betuigt en dat zij niet kan instemmen met de manier, waarop de Staten van Suriname in de motie van 23 Juli hebben gereageerd op deze amendementen."

In de overwegingen wordt o.m. gezegd, dat de voorstanders van het Bijzonder Lager Onderwijs de amendering bijzonder toejuichen en dat een groot gedeelte der Surinaamse bevolking, indien juist voorgelicht, geen genoegen zal nemen met het gepleegde overleg tussen regering en Staten inzake de onderwijsregeling, omdat de huidige meerderheid in de Staten het Bijzondere Onderwijs ongunstig gezind is.

De partij kan zich niet verenigen met de motie der Staten van 2 Juli, ofschoon zij de ontstemming kan begrijpen, welke is ontstaan door het afwijken van hetgeen tijdens het gepleegde overleg was overeengekomen. Zij kan echter niet instemmen met de mening, dat de regeling van het onderwijs in Suriname uitsluitend een inwendige aangelegenheid van dit gebiedsdeel zou zijn.

De partij gaat vooral niet accoord met het voorleggen van inwendige aangelegenheden van Suriname aan buitenlandse instanties.

(A.N.P. 2-9) **(V.b. Interim-regeling 8276 A)**

*) De Progressieve Surinaamse Volkspartij is de katholieke partij, die echter in de Staten niet is vertegenwoordigd. Hij is waarschijnlijk in ledental de derde partij, maar door het Surinaamse kiesstelsel, dat niet op het beginsel van evenredige vertegenwoordiging berust doch op het „meerderheidsprincipe", behaalde zij bij de verkiezingen geen zetel.

D. Suriname - Staten wensen wijziging van Beheer Welvaartsfonds

De Staten van Suriname hebben er bij de waarnemend gouverneur op aangedrongen, zo spoedig mogelijk het beheer van het Welvaartsfonds te reorganiseren, opdat door het leggen van het beheer in handen van het landsbestuur een bevredigende werking van het fonds kan worden verkregen. Zij wijzen er op, dat bij de stichting van het fonds door de Staten betoogd werd, dat de voorkeur diende te worden gegeven aan een raad van beheer met beslissende bevoegdheid, doch in de wetstekst is geen rekening gehouden met dit verlangen. Thans is de zeer ongewenste toestand ontstaan van een overheidsorgaan, dat geheel buiten het landsbestuur om te werk gaat inzake de werkplannen, de begrotingen, het te werk stellen van personen en het beschikken over ambtenaren in Surinaamse dienst. Zij menen, dat het beheer in de toekomst gevoerd moet worden met medewerking van en in overeenstemming met het college van algemeen bestuur. (A.N.P. 6-9) **(V.b. 7892 B)**

België

E. Bouw van raffinaderij te Antwerpen —

De Standard Oil Company (New Jersey) heeft officieel bekend gemaakt, dat een nieuwe maatschappij, de „Esso Standard Refinery" is opgericht met het doel om een moderne olieraffinaderij in Antwerpen te bouwen en te exploiteren. Deze raffinaderij, ontworpen om te voorzien in de behoeften van de dochterinstellingen der Standard Jersey in België, Nederland en Luxemburg, zal een productiecapaciteit krijgen van meer dan één millioen ton per jaar. De bouw zal naar schatting ongeveer 3 jaar duren. De raffinaderij zal de vervaardiging ter hand nemen van benzine, petroleum, stookolie en dieselolie.

De keuze is tenslotte op Antwerpen gevallen na een bijna 2-jarig onderzoek naar de meest geschikte plaats van waaruit in de behoefte der afnemers in de Benelux-landen kan worden voorzien, verklaarde de maatschappij.

De nodige materialen voor de raffinaderij zullen in hoofdzaak ter plaatse verkregen worden.

De heer B. Klaare, directeur van de Standard Oil Nederland zeide over dit project nog, dat het kapitaal van de nieuwe maatschappij 400.000 Belgische francs bedraagt, dat de Belgische regering voor verdere financiering een lening verstrekt heeft van duizend millioen francs.

Over de motieven die geleid hebben tot het verkiezen van Antwerpen boven Rotterdam (beide plaatsen stonden op de nominatie) zeide de heer Klaare, dat de studie over de technische problemen ten gunste van Rotterdam was uitgevallen.

De exploitatie zou hier $ 300.000 per jaar goedkoper zijn dan in Antwerpen.
De doorslag heeft echter het feit gegeven, dat in Rotterdam reeds twee belangrijke raffinaderijen zijn, n.l. van de Koninklijke Shell met een capaciteit van 70.000 vaten per dag en van de Caltex, die deze winter een capaciteit van 30.000 zal krijgen. Deze beide raffinaderijen, voorzien in meer dan de behoefte van Nederland.
Door de bouw van de raffinaderij in Antwerpen wordt de capaciteit nu over de Benelux verdeeld. Voorts, aldus de heer Klaare, waren de financiële condities, die de Belgische regering kon stellen, gunstiger. Bovendien hebben de Amerikanen op het ogenblik meer vertrouwen in de Belgische franc dan in de Nederlandse gulden.
(Nwe R'damse Crt. 8-9)

A. Royalisten verenigen zich —

Vijf groeperingen, die zich beijveren voor de terugkeer van koning Leopold III, hebben zich op 28 Augustus aaneengesloten tot de „Verenigde royalistische beweging".
Het doel van de nieuwe beweging is koning Leopold III weer op de troon te brengen, zonder een volksraadpleging.
Zij is van plan het parlement te vragen een einde te maken aan het regentschap en koning Leopold onverwijld terug te roepen op de troon.
Het aantal leden van de beweging wordt geschat op 10 tot 20 duizend.
(Nwe Gids 29-8)
(V.b. Koningskwestie 8265)

B. Belastingverlaging aangekondigd —

De minister van Financiën, Liebaert, heeft op 3 September op een persconferentie bekend gemaakt, dat met ingang van het vierde kwartaal van dit jaar, de directe belastingen ten laste van loontrekkenden met 16 procent zullen worden verlaagd. Bovendien zullen de belastingvrijstellingen voor grote gezinnen worden uitgebreid.
Voorts zullen de 20 procent opcenten op de bedrijfsbelasting worden opgeheven. De loontrekkenden zullen reeds met ingang van de maand October van deze belastingvermindering profiteren. Voor de per maand betaalde werknemers zou de nieuwe maatregel neerkomen op een vermindering met de helft tot driekwart van de maandelijkse belasting.
Naar minister Liebaert verder mededeelde, zal de fiscale wetgeving zo spoedig mogelijk worden herzien en zal gestreefd worden naar een fiscale gelijkheid, waarvan vooral de middenstand zal profiteren. (A.N.P. 3-9)

Duitsland

C. Duitse parlement bijeen - Dr. Arnold voorzitter van de Bondsraad - Bondsdag pleit voor stopzetting demontage —

Op 7 September is het nieuwe Duitse parlement voor het eerst bijeen geweest. Tot voorzitter van de Bondsraad (waarin vertegenwoordigers van de West-Duitse Länder-regeringen zitting hebben) is Karl Arnold, de minister-president van Rijnland-Westfalen, gekozen met de stemmen van vertegenwoordigers van 10 Länder. Beieren onthield zich van stemming.
In zijn inaugurele rede drong Arnold aan op eenheid tussen regering en oppositie in kwesties van buitenlandse politiek, op spoedige gelijkberechting van Duitsland in internationaal opzicht en op matiging bij het naar voren brengen van nationale eisen. Hij noemde de Bondsraad een bemiddelaar tussen de federale regering en de staten en een rem op de politieke hartstochten.
Enge uren na de Bondsraad kwam de Bondsdag — waarin 402 direct gekozen leden zitting hebben, — voor het eerst bijeen.
De 73-jarige Paul Löbe (soc.dem.) voorzitter van de Rijksdag in de eerste republiek, sprak de openingsrede uit. Hij hield een pleidooi voor het herstel van de eenheid met Berlijn en met de Oostelijke zone en voor het herstel van Duitsland in Europa als gelijkberechtigde. Na zijn dank te hebben betuigd voor de geallieerde hulp aan Berlijn en West-Duitsland deed Löbe een beroep op de openbare mening de Duitse democraten recht te doen wedervaren voor hun opofferingen in de strijd tegen de nazi's. Hij zeide, dat het Duitse volk van het werk van dit parlement een stabiele regering, een gezonde economie, een nieuwe sociale orde en veiligheid voor het particuliere leven verwachtte.
De christen-democraat, dr. Erich Köhler, werd op voorstel van de chr. dem. leider Adenauer (fractieleider van de C.D.U. en C.S.U.) met 346 tegen 15 (communistische) stemmen bij 41 onthoudingen gekozen tot president van de Bondsdag.
De vergadering koos vervolgens professor Carlo Schmid, die de sociaal-democratische leider was van de Constituerende Vergadering, tot haar eerste vice-president.
Dr. Köhler, die de vergadering herinnerde aan Duitslands rechten en plichten als natie, verwees naar de 20 millioen Duitsers in het Oosten, voor wie lidmaatschap van de bondsrepubliek de facto en de jure nog openstaat. Het streven was er op gericht, dat het West-Duitse parlement vroeg of laat een parlement voor geheel Duitsland zou worden. „Wij betuigen in dit historische uur onze gehechtheid aan Europa en de wereld", aldus Köhler, „niet alleen met ons verstand, maar ook met ons hart. Het Duitse volk wenst niets liever dan vrede."
Toen hij op het punt stond de zitting te sluiten, stond het communistische lid Renner op voor het indienen van een motie tegen de demontering. Onder rumoer zeide Köhler, dat deze te gelegener tijd in behandeling zou worden genomen. Erich Ollenhauer, plv.v. fractieleider van de sociaal-democraten, slaagde er in een socialistische motie tegen de demontering voor te lezen, niettegenstaande interrupties van rechts. Hij diende deze met twee andere moties in voor plaatsing op de agenda van de volgende zitting. Hierop sloot Köhler de eerste zitting van de Bondsdag. (A.N.P.-Reuter 7-9) **(V.b. 8271)**

Finland

D. Stakingsactie van communisten mislukt - Verklaring van premier Fagerholm —

Een staking van houtvlotters in de Noord-Finse stad Kemi was voor de communisten aanleiding, om midden Augustus in geheel Finland een stakingsactie te ontketenen. Toen namelijk door deze staking in de rivieren benoorden Kemi een barrière van 20 millioen kubieke meter gevelde boomstammen werd gevormd, waardoor de stad met overstroming werd bedreigd, verklaarde de sociaal-democratische regering onder leiding van minister-president Fagerholm, dat troepen zouden worden gebruikt om de rivier te ontlasten, indien de stakers het werk niet op 22 Augustus zouden hervatten. Toen bleek, dat het grootste deel van de stakers niet bereid was het werk te hervatten, bracht de regering de troepen in gereedheid. De vakbond antwoordde hierop, door alle bij het kappen en vervoer van hout betrokken arbeiders op te roepen het werk op 22 Augustus neer te leggen. De toestand spitste zich nog meer toe, toen de secretaris-generaal van de communistische partij, Pessi, in de communistische pers de soldaten waarschuwde, „zich niet in opdracht van de dictators in de burgeroorlog tegen de arbeidende klasse te storten". In de burgerlijke en sociaal-democratische pers werd deze waarschuwing van Pessi, als „openlijke oproep tot muiterij" gekenschetst.
Bovendien werd door de communisten een uitgebreid plan uitgewerkt voor een staking van alle door hen beheerste vakbonden.
De stakingen begonnen op 17 Augustus. Arbeiders in de levensmiddelenindustrie, bouwvakken en in de havens legden het werk neer.
In naam demonstreerden de werkers tegen de werkgevers, daarbij loonsverhoging eisend, doch in feite tegen de regering, die de lonen in de hand houdt en uit vrees voor voortgezette inflatie elke verhoging had verboden.
De vakbond van de havenarbeiders was de enige, die de staking voor bijna honderd procent kon doorvoeren. In de drie andere industrieën bleef een groot aantal niet-communistische arbeiders aan de slag. Geleidelijk gaven ook vele havenarbeiders de staking op. De grootste en belangrijkste vakbond, die voor de metaalindustrie, weigerde zich achter de staking te stellen.
Op het hoogtepunt van de staking hadden ongeveer 200.000 arbeiders het werk neergelegd. Door de vastbesloten houding van de regering en van de door de socialisten geleide vakbonden, begon de staking reeds eind Augustus te verlopen.
Op 8 September kon de minister-president, Fagerholm, dan ook verklaren, dat „een complot om het parlement op de knieën te brengen door een nauwkeurig voorbereid stakings-offensief", volledig mislukt was. „Ofschoon hier en daar nog wordt gestaakt", aldus de premier, „is de samenzwering op een nederlaag uitgelopen, dank zij de hechte democratische gemeenschap." Fagerholm voegde hieraan toe, dat de communisten de regering ten val wilden brengen om daarna de macht in de staat tot zich te trekken.
(Neue Zürcher Ztng 16-8;
Red H.K.A.; A.N.P. 8-9)

Internationaal Nieuws

E. Rapport Economische Commissie voor Europa - Arbeidslonen en productie —

In een overzicht van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties, wordt medegedeeld, dat de arbeidslonen in de Britse, Franse en Nederlandse industrie na de oorlog minder gestegen zijn dan die in de Amerikaanse industrie. Uit het overzicht blijkt tevens, dat de gemiddelde productie per hoofd in de Britse en Zweedse industrie gunstiger ligt in verhouding tot het vooroorlogse peil dan in de Verenigde Staten. Het overzicht is gebaseerd op statistieken betreffende de productie, de tewerkstelling en de lonen in de Verenigde Staten en twaalf Europese landen.
Lonen — In 1948 lagen de gemiddelde arbeidslonen in Groot-Brittannië 65 percent boven het vooroorlogse peil tegen 108 percent in de Verenigde Staten. De cijfers van het overzicht zijn omgerekend in dollars. Rekening werd gehouden met hetgeen van de lonen voor rekening van de werkgevers komt in de vorm van sociale voorzieningen en betaalde

vacanties. In Nederland lagen de arbeidslonen 89 percent boven het vooroorlogse gemiddelde en in Frankrijk 96 percent.
In de Scandinavische landen was de relatieve stijging van de arbeidslonen over het algemeen gelijk aan die in de Verenigde Staten, terwijl de relatieve stijging in België, Tsjecho-Slowakije, Finland, Duitsland en Italië aanzienlijk hoger was. De oorzaak van de moeilijkheden, die Britse exporteurs ondervinden bij het concurreren met de Verenigde Staten, ligt waarschijnlijk bij de hoge winstmarge en de hoge kosten van de grondstoffen in Groot-Brittannië, daar de arbeidslonen in het Verenigd Koninkrijk veel minder gestegen zijn dan in de Verenigde Staten.
In Finland was de relatieve stijging van de arbeidslonen het hoogst vergeleken bij de overige elf in het overzicht opgenomen Europese landen. De Finse arbeidslonen lagen 298 percent boven het vooroorlogse peil, terwijl de stijging in België 199 percent was en in Duitsland 132 percent. Volgens de autoriteiten was de stijging in Duitsland eerder te wijten aan de lagere productiviteit dan aan een grote relatieve stijging in de lonen, terwijl in België de hogere lonen de voornaamste rol speelden.
Productie — In het eerste kwartaal van 1949 lag de gemiddelde productie per industriële arbeider in Zweden 23 percent boven het vooroorlogse peil en in het Verenigd Koninkrijk 22 percent boven het vooroorlogse peil. De stijging van de industriële productie in de Verenigde Staten lag slechts 20 percent boven vooroorlogs peil.
Van de twaalf in het overzicht genoemde Europese landen hadden alleen Groot-Brittannië, Zweden, Hongarije en Finland in 1948 weer het vooroorlogse productiepeil bereikt of overschreden. Het productiepeil in Duitsland lag 38 percent beneden het vooroorlogse, in Italië 20 percent en in Nederland 18 percent.
De meeste Europese landen verbeterden hun productiviteit in het eerste kwartaal van 1949, terwijl de Verenigde Staten op gelijk peil bleven. (A.N.P.-A.P. 7-9)
(V.b. Prijsverl. in Europa 8268 A)

Joego-Slavië

A. Tito ontvangt Zilliacus - Breuk met Rusland „volkomen" —

Het onafhankelijke Britse socialistische Lagerhuislid Zilliacus, die wegens critiek op de buitenlandse politiek der Labour-regering uit de partij is gezet, heeft gedurende twee weken een bezoek aan Joego-Slavië gebracht. Tijdens zijn verblijf aldaar heeft hij met de meeste Joego-Slavische leiders gesproken. Op 4 September heeft Zilliacus te Belgrado een onderhoud gehad met maarschalk Tito.
Tito gaf in hartstochtelijke bewoordingen tegenover Zilliacus te kennen, dat, indien het socialisme niet gelijk stond met humanisme en indien het niet betekende, dat er meer eerbied zou komen voor de begrippen vrijheid, waarheid en gerechtigheid, het niet langer de moeite waard zou zijn naar het ontstaan van een socialistische maatschappij te streven.
De breuk tussen de Joego-Slavische en Sowjetrussische communistische partij is volkomen en zal van onbepaalde duur zijn tenzij zich een grote verandering in de positie van een der beide partijen zou voordoen, aldus Zilliacus.
Doch de breuk tussen de Joego-Slavische staat en de Oosteuropese landen is volgens hem niet volledig. Het zou mogelijk zijn, dat er te dezen, binnen het kader der V..N., een verandering ten goede zou optreden. Doch alleen indien er een toenadering tussen de grote mogendheden zou ontstaan.
De Joego-Slavische regering neemt nog steeds het standpunt in, dat het kapitalisme een gevaarlijk en vijandig iets is en dat de Joego-Slavische communisten, die bezig zijn met de opbouw van een socialistische gemeenschap, in het kamp der socialistische staten thuis behoren. Zij maken zich niet bezorgd over het uitbreken van een nieuwe wereldoorlog, terwijl zij zich evenmin ongerust maken, dat er een dusdanige verslechtering in de betrekkingen tussen Joego-Slavië en de Sowjet-Unie zou kunnen optreden, dat hierdoor een wezenlijk gevaar voor oorlog zou ontstaan.
Als een nieuw interessant punt bracht Zilliacus naar voren, dat de breuk tussen Joego-Slavië en de Cominform reeds van geruime tijd her dateert. Zo heeft de Joego-Slavische communistische partij reeds op de eerste vergadering van de Cominform verklaard, dat zij Joego-Slavië als een socialistische staat beschouwd wenste te zien, die hetzelfde socialistische ontwikkelingspeil had bereikt als de Sowjet-Unie. Hiertegenover stelde de Russische communistische partij, die daarbij werd gesteund door de vertegenwoordigers der communistische partijen uit andere landen, dat de Sowjet-Unie de enige, waarlijk socialistische staat is en dat de volksdemocratische landen niet meer waren dan „tussen-stations", die slechts hadden opgehouden kapitalistische gemeenschappen te zijn. De Joego-Slavische delegatie verzette zich toen hevig tegen deze zienswijze.
(Nwe R'damse Crt. 6-9) **(V.b. 8295)**

B. Lening van Export-Import Bank

De Amerikaanse Export-Import Bank heeft bekend gemaakt een crediet van $ 20 millioen aan Joego-Slavië te hebben toegewezen.
Het crediet voor Joego-Slavië is de eerste rechtstreekse lening aan de regering van Tito sinds de breuk met Moskou.
Joego-Slavië kan tot een bedrag van $ 12 millioen onmiddellijk van de lening gebruik maken om zich Amerikaanse materialen en uitrusting aan te schaffen voor het herstel van de mijnindustrie.
De resterende $ 8 millioen dollar zullen dienen als crediet waarover beschikt kan worden, wanneer over de aankoop van goederen en de verkrijging van diensten overeenstemming kan worden bereikt tussen de bank en de Joego-Slavische regering.
Naar verluidt zou het besluit om de lening aan Joego-Slavië toe te kennen, voornamelijk door toedoen van Acheson zijn genomen. Functionarissen verklaarden, dat de Minister van Defensie, Louis Johnson, zich aanvankelijk tegen het plan verzet had op grond van de mening, dat Amerika geen „oorlogspotentieel" achter het „ijzerengordijn" moest scheppen. Acheson daarentegen zou gezegd hebben, dat de V.S. het „berekende risico" van economische hulpverlening aan Tito zouden moeten nemen. (A.N.P. 9-9)
(V.b. 8212 Kr. 10-7)

Sowjet-Unie

C. Voortzetting notawisseling met Joego-Slavië —

Radio-Moskou heeft op 31 Aug. de tekst bekend gemaakt van een nieuwe nota, die op 29 Aug. aan Joego-Slavië gezonden is in antwoord op de Joego-Slavische nota van 20 Aug.
Deze Joego-Slavische nota, die op haar beurt een antwoord was op de Russische nota van 11 Aug. betreffende de Joego-Slavische aanspraken op Oostenrijk in verband met de besprekingen van het ontwerp-vredesverdrag met Oostenrijk, wordt in de nieuwe Sowjet-nota „een opeenhoping van nieuwe schandalen en lasterlijke verdraaiingen" genoemd, „berekend op het maskeren van de Joego-Slavische dubbelzinnige politiek, waardoor het Joego-Slavische volk bedrogen wordt."
„Aan de kaak gesteld bij haar verraad van de belangen der Slowenen door de onweerlegbare feiten, die in de Russische nota van 11 Aug. worden genoemd, tracht de Joego-Slavische regering de sporen van haar verraad te verbergen en te ontkomen aan haar verantwoordelijkheid door haar toevlucht te nemen tot haar gebruikelijke methode van leugens en laster", aldus de Russische nota.
„Volgens de bewoordingen van de nota wil de Russische regering „niet trachten de Joego-Slavische regering, die reeds lang zonder overtuiging leeft, te overtuigen" doch „haar te ontmaskeren voor het oog van het Joego-Slavische volk".
In antwoord op de in de Joego-Slavische nota vervatte bewering, dat Stalin in een brief aan de Oostenrijkse kanselier, dr. Karl Renner, Russische hulp heeft beloofd voor het behoud van de stabiliteit der Oostenrijkse grenzen, citeert de Russische nota Stalin's brief aan dr. Renner als volgt:
„Ik dank u, geachte kameraad, voor uw boodschap van vijftien April. U behoeft er niet aan te twijfelen, dat uw bezorgdheid over de onafhankelijkheid, de integriteit en het welzijn van Oostenrijk eveneens mijn bezorgdheid is. Iedere hulp, die voor Oostenrijk nodig zou kunnen zijn, ben ik u bereid te geven, zover dit in mijn macht ligt. Ik bied u mijn verontschuldigingen aan voor mijn laat antwoord". Was getekend: J. Stalin.
De Russische nota tekent hierbij aan, dat Stalin's brief „met geen woord rept over de Oostenrijkse grenzen en de garantie daarvan".
De nota verklaart, dat Stalin's brief was ingegeven door twee omstandigheden: enerzijds zou er in „zekere Britse kringen" een plan bestaan om een nieuwe Donaumonarchie te stichten, waardoor Oostenrijk, als deel van die monarchie, zijn onafhankelijkheid zou verliezen en waartegen de Sowjet-Unie zich beslist verzette. Anderzijds bestond er volgens de nota „in zekere nationalistische kringen van Slavische staten, waartoe ook Joego-Slavië behoort, een plan voor de verdeling van Oostenrijk tussen zijn nabuurstaten", wat de Sowjet-Unie „een reactionnaire maatregel" achtte.
„De Joego-Slavische regering meent, dat het beginsel van het zelfbeschikkingsrecht der naties alleen toepasselijk is op Joego-Slavië en de overwinnende landen", aldus de nota, „doch alleen zij, die zijn grootgebracht in de geest van imperialistische agressie, kunnen aldus redeneren".
De nota wijst er op, dat de integriteit van een staat en de stabiliteit van zijn grenzen twee geheel verschillende zaken zijn. „Slechts personen, bij wie de laatste resten van het Marxisme zijn verdwenen, zijn in staat deze twee aangelegenheden te verwarren en te verklaren dat er geen verschil tussen bestaat", aldus de nota.
De Sowjet-Unie heeft het standpunt ingenomen dat de integriteit van Oostenrijk gehandhaafd diende te blijven, doch zij heeft terzelfdertijd gepleit voor een wijziging der Oostenrijkse grenzen ten voordele van Joego-Slavië. Joego-Slavië zou er ongetwijfeld in zijn geslaagd een wijziging der Oostenrijkse grenzen te verkrijgen, waarbij Sloveens-Karinthië

binnen de Joego-Slavische grenzen zou zijn gekomen, ware het niet voor de laf-hartigheid van de Joego-Slavische regering, die uit pure vrees de belangen des lands verried.
Volgens de nota van Joego-Slavië zou de Sowjet-Unie de aanspraken van Joego-Slavië op Sloveens-Karinthië niet langer verdedigen, daar de Sowjet-Unie 50 millioen dollar meer zou ontvangen. Dit is volkomen in strijd met de waarheid, aldus de Russische nota.
Volgens de Russische nota had Joego-Slavië zijn territoriale aanspraken belangrijk verminderd in onderhandelingen met Engeland, terwijl Rusland nog steeds de belangen van Joego-Slavië verdedigde bij de besprekingen tussen de ministers van Buitenlandse Zaken te Moskou in April 1947.
Toen duidelijk werd, welk een duister spel door de Joego-Slavische regering werd gespeeld, weigerde de Russische regering natuurlijk deel te hebben aan deze vuile politiek van misleiding van het Joego-Slavische volk, werd het ook begrijpelijk, dat de Russische regering niet langer de Joego-Slavische eisen kon verdedigen, aldus de nota.
De Joego-Slavische regering wenste, dat de Russische regering en niet zijzelf, de verantwoordelijkheid voor de Joego-Slavische concessies op zich zou nemen. Natuurlijk kon de Russische regering op een dergelijke poging tot „frauduleuze misleiding van het Joego-Slavische volk" niet ingaan.
Het antwoord van de Russische regering luidde, dat, indien de Joego-Slavische regering op haar standpunt bleef staan, zij ook zelf de gehele verantwoordelijkheid voor haar concessies betreffende de territoriale aanspraken op Sloveens-Karinthië op zich moest nemen.

(A.N.P.-Soviet News 31-8; 2-9) **(V.b. 8295)**

A. Oproep tot strijd tegen Tito —

De Prawda, het officiële orgaan van de Russische communistische partij, heeft de arbeiders van de gehele wereld opgeroepen om de Sowjet-Unie te steunen in haar geschil met Tito.
De Prawda citeerde een rede, die Stalin in 1928 gehouden heeft en waarin hij verklaarde, dat het de plicht van alle arbeiders ter wereld is „de werkende klasse van de U.S.S.R. te steunen in haar strijd tegen binnen- en buitenlandse vijanden".
Het blad schrijft, dat Tito en zijn volgelingen het proletarische internationalisme verraden hebben.
De Prawda legde er ten slotte de nadruk op, dat het voor de communistische partijen noodzakelijk is te strijden tegen de sociaal-democratie en in alle landen een homogeen arbeidersfront op te zetten. (Soviet News 6-9)

Tsjecho-Slowakije

B. Priesters verzetten zich tegen wet inzake staatscontrôle —

De katholieke geestelijkheid heeft op 8 September tot de regering de waarschuwing gericht, dat zij zich zal verzetten tegen alle pogingen om haar en de kerk onder de heerschappij van de staat te brengen. Zeventig procent van de geestelijkheid heeft protestbrieven ondertekend tegen het voornemen van de regering tot uitvaardiging van een wet, volgens welke de staat de algehele contrôle over de kerken zou verkrijgen. De actie is nog niet beëindigd en men verwacht, dat op een enkele uitzondering na de gehele geestelijkheid het protest zal ondersteunen.
Volgens de nieuwe wet zouden de geestelijken ambtenaren worden. Zij zouden hogere salariëring ontvangen dan thans het geval is, maar volkomen onderworpen zijn aan de regering. De communistische pers noemde de wet „een edelmoedig gebaar van de regering".
In de protestbrief wordt o.m. gezegd: „De voorgestelde wet zou de sociale positie van de geestelijkheid verbeteren ten koste van de vrijheid: zij zou de geestelijke taak van de Kerk volkomen afhankelijk maken van de politieke functionarissen en belangen.
De geestelijkheid verklaart daarom, dat zij haar kerkelijke bediening slechts zal aanvaarden uit handen van een vrijelijk beslissende kerkelijke hoogwaardigheidsbekleder."
De voorgestelde verbetering van de positie der geestelijkheid en het verlenen van bijdragen voor kerkelijke doeleinden zou de onjuiste indruk wekken, dat de Kerk hiermede genoegen zou nemen als compensatie voor haar grond- en ander bezit, dat zij verloren heeft door het eenzijdig optreden van de staat, zonder overeenkomst dienaangaande met de H. Stoel.
De toelagen voor de geestelijkheid zouden worden verhoogd op een ogenblik, waarop men om verschillende redenen voornemens is de lonen van de arbeiders en de uitkeringen aan pensioentrekkers te verlagen. Onder deze omstandigheden doet de geestelijkheid vrijwillig afstand van de voordelen van de voorgestelde toelageverhoging en verzoekt beleefd de sociale positie van de arbeiders en pensioentrekkers te handhaven op het huidige peil of liever nog te verbeteren."

(A.N.P.-Maasbode 9-9) **(V.b. 8229 C)**

Verenigde Staten

C. Voorwaarden voor hulp aan onontwikkelde gebieden —

De Amerikaanse minister van Financiën, John Snyder, heeft drie voorwaarden vastgesteld, waaraan buitenlandse regeringen, die hulp wensen te ontvangen voor minder ontwikkelde gebieden, moeten voldoen. Deze zijn: 1. redelijke voorwaarden voor de beleggers; 2. omwisselbaarheid van de winsten in dollars en 3. compensatie indien de eigendommen worden genationaliseerd.

Een wet, welke thans bij het congres in behandeling is, zal de Export-Importbank machtigen garanties te geven voor particulier Amerikaans kapitaal, dat in het buitenland is geïnvesteerd, tegen de risico's welke eigen zijn aan buitenlandse investeringen. De normale handelsrisico's worden echter niet gedekt door deze garantie.

Snyder verklaarde, dat de garantie de beleggers zou dekken tegen: 1. de onmogelijkheid winsten om te wisselen in dollars; 2. onteigening van bezittingen zonder onmiddellijke en voldoende compensatie; 3. vernietiging van bezittingen door oorlog.

Volgens Snyder is de eerste fase in het herstel van de door de oorlog verwoeste economieën thans met succes voltooid en de Ver. Staten zullen zich er thans op concentreren de Europese landen en de te weinig ontwikkelde gebieden in staat te stellen zichzelf te helpen.

(U.S. Information Service 5-9) **(V.b. 8219 A)**

D. Uitvoer naar de Marshall-landen —

Ondanks het wereldtekort aan dollars bereikte de totale uitvoer van de Verenigde Staten over het eerste halfjaar 1949 een hoger maandgemiddelde dan in het afgelopen jaar, n.l. $ 1.099 mln tegen $ 1.051 mln. De uitvoer naar volume is, aldus „The Financial Times" van 25 Aug. j.l., nog sterker toegenomen, hetgeen valt af te leiden uit het feit, dat de index van exportprijzen — basis 1936-'38 = 100 — in het eerste halfjaar 1949 gemiddeld 191,6 beliep, tegen gemiddeld 203,3 in het eerste halfjaar 1948.
Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is de Amerikaanse uitvoer naar de Marshall-landen, vergeleken met 1948 op kwartaalbasis, in het eerste kwartaal van 1949 zowel absoluut als relatief gestegen.

Uitvoer van de Verenigde Staten
(incl. wederuitvoer; in $ mln)

	1948	1948 op kwartaalbasis		1ste kwartaal 1949	
	in $ mln	in $ mln	in pct.	in $ mln	in pct.
Totale uitvoer	12.614,2	3.153,5	100	3.268,0	100
Naar E.R.P.-landen, w.o.	4.183,4	1.045,8	33,2	1.119,6	34,2
Duitsland	865,1	216,3	6,9	230,4	7,0
Ver. Koninkrijk	644,1	161,0	5,1	175,0	5,4
Nederland	312,2	78,1	2,5	78,7	2,4
België	309,7	77,4	2,5	71,5	2,2
Naar Oost-Europa	165,9	41,5	1,3	28,7	0,9
Naar Brits Gemenebest 1) ..	3.261,7	815,4	25,9	797,0	24,4
Naar Zuid-Amerika	1.908,9	477,2	15,1	471,8	14,5

1) Excl. Ver. Koninkrijk en Ierland, incl. Egypte.

In het tweede kwartaal van dit jaar bedroeg de export naar E.R.P.-landen ca. $ 1.176 mln, d.w.z. 36,8 pct. van de totale Amerikaanse uitvoer over die periode. Een groot deel hiervan werd gefinancierd met Marshall-gelden. De betaalde verschepingen uit de Verenigde Staten naar de Marshall-landen bedroegen over de periode 1 Januari—2 April 1949 ongeveer $ 655,6 mln, of meer dan 50 pct. van de import uit dit land. Voor het tweede kwartaal waren deze cijfers resp. $ 789 mln en 67 pct.

Tenslotte volgt hier nog een overzicht van de uitvoerwaarde der verschillende goederencategorieën en het gedeelte daarvan, dat voor rekening komt van de Marshall-landen, over het eerste kwartaal 1949.

Product	Totale uitvoer in $ mln	Waarvan naar E.R.P.-landen in pct
Mais	74,0	82,8
Tarwe	235,5	72,5
Aardnoten	26,4	70,5
Katoen (onbew.)	249,1	63,9
Tabak en tabaksfabr.	65,4	50,9
Tarwemeel	68,7	47,6
Steenkool	69,8	47,4
Varkensreuzel ..	22,6	45,1
Zuivelprod.	45,7	40,0
Div. voed.midd.	173,9	39,8
Petroleum en -prod.	155,8	36,6
Chemicaliën	206,9	26,7
Staalprod.	191,5	19.1
Mach. en auto's	922,9	18,8
Div. prod.	715,8	25,2

(Ec. Stat. Berichten 7-9)

Tijdens het nazi-regiem werden door de Duitsers in de afgelegen bergstreken van Beieren grote voorraden giftige stoffen en gassen aangelegd, welke bestemd waren voor de chemische oorlogsvoering. Speciaal voor dit doel opgeleide arbeiders — uitgerust met gasmaskers en rubberpakken — zijn thans bezig deze voorraden, waarvan de omvang wordt geschat op 60.000 ton, op te ruimen. Slechts een klein gedeelte ervan kan nog worden gebruikt in de chemische industrie, de rest wordt vernietigd. (Foto Ass. Press)

Het op een na grootste vliegtuig ter wereld, de „Brabazon I", heeft op 4 September op Filton Airport (bij Bristol), de eerste proefvlucht gemaakt. Het vliegtuig zal slechts voor experimentele doeleinden worden gebruikt en niet in het normale luchtverkeer worden ingeschakeld. Het is 130 ton zwaar, 60 m lang en meet van vleugeltip tot vleugeltip 80 m. Het is uitgerust met 8 motoren, die 20.000 P.K. kunnen ontwikkelen. De acht motoren staan in paren achter elkaar opgesteld en drijven elk een schroef, vier links en vier rechts draaiend. Het vliegtuig heeft twee „verdiepingen"; achter de pilotencantine en slaapplaatsen voor het personeel (twaalf man, van wie vijf stewards) komen de passagiers (100) te zitten. Daarna krijgt men, in het midden van het vliegtuig, waar de vleugels zijn ingeplant, een eetzaal en een bar, en ten slotte, achter in de staart, de passagierssalon. De „Brabazon I" heeft een actieradius van 5500 mijl. (Foto Ass. Press)

De Economische Besprekingen te Washington

Vertegenwoordigers van de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Canada zijn van 7 tot 12 September bijeengeweest, om de handels- en financiële betrekkingen tussen het sterling- en dollargebied te bestuderen. Hoewel het ontwikkelen van een bevredigende betalingsbalans tussen deze twee gebieden een kwestie van fundamenteel belang is voor geheel de Westelijke wereld, doen zich hierbij zeer veel problemen voor welke in de eerste plaats de regeringen aangaan, welke het middelpunt vormen van deze twee muntsystemen. De besprekingen van de afgelopen week werden gehouden ten einde deze problemen grondig te bestuderen. Hierbij werd uitgegaan van het standpunt, dat de taak om voorwaarden te scheppen waaronder de wereldhandel zich met een toenemende mate van vrijheid ontwikkelen kan, grote en langdurige inspanning zal vereisen, niet alleen van de zijde van de drie direct hierbij betrokken landen, doch ook van alle andere landen, welke dezelfde doelen nastreven.

Men was het er over eens dat het gemeenschappelijke doel was, een uiteindelijke oplossing te zoeken waardoor de werkgelegenheid in stand gehouden wordt en op een hoog niveau een evenwicht in de internationale handel verkregen wordt. Deze doelstellingen en de algemene richtlijnen welke ter verwezenlijking daarvan gevolgd moeten worden, werden reeds vastgelegd in het Handvest van de V.N., in de Bretton Woods overeenkomst en het Handvest van Havana voor een internationale handelsorganisatie. In grote lijnen was het doel van de huidige conferentie, binnen het kader van deze algemene richtlijnen, diverse specifieke maatregelen te bestuderen waartoe de drie regeringen zouden kunnen overgaan, ten einde een ernstige verstoring van de betrekkingen tussen het dollar- en sterlinggebied te voorkomen.

De besprekingen waren de voortzetting van het overleg dat van 8 tot 10 Juli te Londen werd gepleegd.

In de eerste stadia van de besprekingen, werd in de eerste plaats aandacht geschonken aan het directe probleem waarvoor het Verenigd Koninkrijk en de rest van de wereld zich geplaatst zien, als gevolg van de in een snel tempo dalende goud- en dollarreserves.

Men was het er over eens, dat slechts diep ingrijpende maatregelen — zowel door de betrokken landen afzonderlijk, als in onderlinge samenwerking — dit probleem tot een oplossing kunnen brengen. Hierbij moet worden uitgegaan van de veronderstelling, dat de bijzondere steun van het Noord-Amerikaanse vasteland tegen het midden van 1952 zou aflopen. Dit maakt het noodzakelijk, dat het sterlinggebied zijn dollarinkomsten zodanig moet verhogen, dat het in staat zal zijn in 1952 zich zelf te bedruipen. Om dit te bevorderen, zal het nodig zijn de export naar het dollargebied te stimuleren en krachtige pogingen te doen de productiekosten te verlagen, zodat het sterlinggebied beter in staat zal zijn te concurreren. De uiterste krachtsinspanning zal voorts nodig zijn, om inkomsten te verkrijgen uit toeristenverkeer en andere diensten.

Hunnerzijds hebben de crediteurlanden op zich genomen het uiterste te doen wat in hun vermogen ligt om grotere dollarverdiensten door de debiteurlanden, met inbegrip van het sterlinggebied, te bevorderen. Er werd overeengekomen dat de Verenigde Staten en Canada de hinderpalen, welke de invoer van goederen en diensten van de debiteurlanden in de weg staan, zullen verminderen, teneinde de ruimst mogelijke gelegenheid voor deze landen te scheppen dollars te verdienen.

Erkend werd, dat bij een dergelijke politiek ook de producenten in de Verenigde Staten en Canada gebaat zouden zijn, aangezien het slechts op deze wijze mogelijk zal zijn in de toekomst een sluitende handelsbalans te verkrijgen in deze sectoren van de Amerikaanse en Canadese economische stelsels, welke in aanzienlijke mate van de buitenlandse handel afhankelijk zijn.

In het communiqué, dat na afloop van de conferentie werd gepubliceerd, wordt een programma uitgestippeld, dat maatregelen behelst om het dollartekort te overbruggen. Dit programma omvat de volgende 10 punten:

1. **Amerikaanse beleggingen in het buitenland.** — Alle drie de landen, die aan de conferentie hebben deelgenomen, zullen trachten de investering van Amerikaans particulier kapitaal in het buitenland te stimuleren en te bevorderen, dat er bij de Wereldbank en bij de Amerikaanse Import-Export Bank nieuwe aanvragen worden ingediend voor economische ontwikkelingsprojecten in landen buiten de Verenigde Staten.

2. **Goederenovereenkomsten en voorraadvorming.** — Canada is bereid stappen te nemen om zijn reservevoorraden van tin en rubber te vergroten. De Verenigde Staten zullen met hetzelfde doel hun programma voor de vorming van strategische voorraden herzien en inmiddels de gelegenheid openen voor grotere verkopen van natuurrubber in de Verenigde Staten.

3. **Beperkingen van de goederenaankopen, die met E.C.A.-gelden mogen worden gefinancierd.** — De Verenigde Staten zien in, dat Groot-Brittannië meer aankopen in het dollargebied met E.C.A.-gelden zal moeten kunnen financieren dan tot dusverre het geval is geweest.

4. **Douaneprocedure.** — Zowel de Verenigde Staten als Canada hebben toegezegd, de procedure, die bij de heffing van invoerrechten wordt gevolgd, te herzien ten einde de goedereninvoer te vergemakkelijken. De Amerikaanse regering werkt wetsvoorstellen in dien zin uit, die aan het Congres zullen worden voorgelegd.

5. **Tariefpolitiek.** — Men heeft opgemerkt, dat hoge douanetarieven kennelijk onverenigbaar zijn met de positie van crediteurlanden. De Verenigde Staten hebben nogmaals hun politiek bevestigd, die bestaat uit het streven naar het sluiten van nieuwe handelsovereenkomsten, die het mogelijk maken om de Amerikaanse douanetarieven verder te verlagen.

6. **Vrijmaking van het inter-Europese handels- en betalingsverkeer.** — Groot-Brittannië heeft ter conferentie een plan ingediend, dat beoogt de handel tussen de landen van West-Europa te vergemakkelijken en verzachting verzocht van de in de Brits-Amerikaanse leningsovereenkomst vastgelegde bepalingen, waarbij het Groot-Brittannië is verboden discriminerende maatregelen te nemen tegen Amerikaanse goederen. Ten aanzien van dit punt zijn de Verenigde Staten en Canada overeengekomen, dat de Britse invoerregelingen „aan een voortdurend onderzoek zullen worden onderworpen", hetgeen kennelijk betekent, dat de Amerikaanse regering bereid is in bepaalde gevallen Britse discriminaties, die zij als gerechtvaardigd beschouwt, te aanvaarden.

7. **Sterlingsaldi.** — De drie landen zijn in het kader van hun streven op lange termijn naar verbetering van de Britse economische positie overeengekomen, het probleem van Groot-Brittannië's schulden aan andere landen aan een verder onderzoek te onderwerpen. Een bepaalde maatregel werd nog niet voorgesteld.

8. **Petroleum.** — De drie landen zijn overeengekomen, dat er een gedetailleerd onderzoek zal worden ingesteld naar de productie, raffinage en geografische distributie van petroleum, voor zover hierdoor het Britse dollarinkomen wordt beinvloed.

9. **Scheepvaart.** — Overeengekomen werd de scheepvaartkwestie eveneens aan een verder onderzoek te onderwerpen in het licht van Groot-Brittannië's belang bij het verdienen van meer dollars door het verrichten van scheepvaartdiensten.

10. **Voortzetting van het overleg** — Daar de ministers bepaalde punten niet tot een oplossing konden brengen, stellen zij zich voor het onderzoek voort te zetten van de kwesties, waarover naar gehoopt wordt overeenstemming kan worden bereikt.

Men verwacht, dat de maatregelen, genoemd onder de nummers 2, 3, 4 en 6 van het programma, onmiddellijk invloed zullen hebben op Groot-Brittannië's dollarinkomen.

De ministers waren het er over eens, dat noodmaatregelen geen blijvende oplossing van het probleem kunnen brengen. Door alle betrokkenen dienen grondigere pogingen in het werk te worden gesteld het dollarinkomen van het sterlinggebied te verhogen en de investeringen van Noord-Amerika in de rest van de wereld uit te breiden.

Op 15 September werd van de zijde van de Amerikaanse regering bekend gemaakt, dat bovengenoemde besluiten eveneens van toepassing zullen zijn op de andere aan het plan-Marshall deelnemende landen.

Deze belofte van Amerika heeft, naar werd bekendgemaakt, in het bijzonder betrekking op een verzachting van de Amerikaanse douane-bepalingen, op de keuze van het land, waarin de Marshallgelden besteed moeten worden, (dit binnen de grenzen, die door de Amerikaanse wet op het plan-Marshall gesteld worden) en op een herziening van het Amerikaanse programma voor de vorming van strategische voorraden. Dit laatste kan van groot belang zijn voor de aankoop van tin en rubber in Indonesië door Amerika. Tegelijkertijd heeft de Amerikaanse Senaat na een debat, dat zes dagen in beslag heeft genomen, het regeringsontwerp betreffende handelsovereenkomsten op wederkerigheidsbasis goedgekeurd en een „protectionistisch" amendement der Republikeinen met 43 tegen 38 stemmen verworpen. Hiermede heeft president Truman een zeer grote bewegingsvrijheid gekregen. Op grond van het verworpen amendement zou hij genoodzaakt zijn geweest om opheldering te geven aan het Congres wanneer hij douanetarieven zou verminderen tot beneden een niveau, dat werd vastgesteld ter bescherming van de Amerikaanse industrie. De Democraten stelden zich op het standpunt, dat het amendement de president belemmerde bij

(Vervolg zie pag. 8321)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

11 September (Zondag)

China — De Nationalisten zouden bezig zijn met het werven van Japanse officieren en soldaten, die langs clandestiene wegen naar Formosa worden gebracht.
Griekenland — In een toespraak te Larissa verklaarde de minister van Oorlog, dat het Griekse leger het als zijn plicht zal beschouwen „de guerilla-strijders in hun schuilhoorden onschadelijk te gaan maken".
Palestina — Gonzales Fernandez (Columbia) benoemd tot vertegenwoordiger der V.N. in het gebied van Jeruzalem.

12 September (Maandag)

België — Van het Int. Monetair Fonds worden frs. 41.482.767 teruggekocht. De betaling geschiedde hoofdzakelijk in goud.
Brazilië — Te Madrid zal wederom een Braziliaans ambassadeur worden benoemd. De laatste Braziliaanse ambassadeur was in 1946 in overeenstemming met de aanbeveling van de algemene vergadering van de V.N. hiertoe, teruggeroepen.
Duitsland — Theodor Heuss, leider van de (liberale) vrije democratische partij, wordt tot eerste president van West-Duitsland gekozen. (Zie in dit nr.)
Engeland — Op Gibraltar zal een R.A.F. basis worden ingericht.
Frankrijk — In Lignères wordt het huwelijk voltrokken tussen de 27-jarige aartshertogin Elizabeth Charlotte van Habsburg, dochter van wijlen Keizer Karel I van Oostenrijk en Keizerin Zita, met Prins Henri van Lichtenstein, troonopvolger en neef van de regerende vorst van Lichtenstein.
Nederland — Het dagblad „De Telegraaf" voor het eerst na de oorlog weer verschenen.
— De vergadering van de Vereniging voor Bloembollencultuur besluit met 253 tegen 84 stemmen tot opheffing van de saneringsmaatregelen in het bloembollenvak. Minister Mansholt besluit echter tot handhaving.
— De heer W. Steinmetz (K.V.P.) neemt ontslag als lid van de Tweede Kamer wegens zijn drukke werkzaamheden als wethouder van Amsterdam.
Japan — Door de atoombom die in Aug. 1945 op Nagasaki is geworpen, zijn 73.884 personen om het leven gekomen, terwijl 76.796 personen werden gewond of vermist. Het aantal doden bedraagt drie keer zoveel als men tot dusverre had aangenomen.
Paraguay — President Felipe Lopez treedt af, omdat zijn partij hem haar steun onttrok. Hij wordt opgevolgd door de voorzitter van de Nat. Vergadering en Minister van Buitenlandse Zaken, dr. Frederico Chavez.
Ver. Staten — De Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen keurt een bedrag goed van $ 1.314.010.000 voor militaire hulp aan de landen van het Atlantisch pact.

13 September (Dinsdag)

Denemarken — De physioloog (Nobelprijswinnaar) prof. August Krogh op 75-jarige leeftijd overleden.
Frankrijk — De bekende componist en dirigent, Henri Rabaud, op 76-jarige leeftijd overleden.
Internationaal — De Sowjet-Unie spreekt haar 38ste veto uit, doordat zij in de Veiligheidsraad achtereenvolgens tegen de toelating van Portugal, Italië, Oostenrijk, Finland, Ierland, Transjordanië en Ceylon stemde.
— Eugène Black, president van de Wereldbank, dringt aan op herwaardering van de Europese valuta's.
— Israël verwerpt een plan tot internationalisatie van Jeruzalem. Het plan, ingediend bij de V.N., voorziet in een verdeling van Jeruzalem in twee gedemilitariseerde zones, een commissaris der V.N. met een politiemacht der V.N. ter bescherming van de Heilige Plaatsen, een bizonaal parlement voor de Heilige Stad en een gemengd Joods-Arabisch gerechtshof.
Nederland — H. K. H. Prinses Wilhelmina arriveert voor een verblijf van 10 dagen in Amsterdam.
— Het bijz. Gerechtshof te Amsterdam eist tegen de voormalige „Kriminal Sekretär" F. E. J. Viermann, 12 jaar gevangenisstraf.
— Onder voorzitterschap van prof. dr. Ph. A. Kohnstamm wordt de stichting „Nederlands Gesprek-Centrum" gevormd. (Zie in dit nr.)
Zweden — Admiraal Stroembaeck verklaart dat de marine zal worden versterkt met onderzeebootjagers, motortorpedoboten en bestuurbare torpedo's.

14 September (Woensdag)

Griekenland — Minister-president Diomedes verklaart, dat de regering zal handelen krachtens art. 51 van het handvest van de V.N., ingeval buiten de grenzen vertoevende opstandelingen hun aanval tegen Grieks gebied zouden hernieuwen. (Zie in dit nr.)
Internationaal — De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Dean Acheson, verklaart, dat Roemenië, Bulgarije en Hongarije in de alg. vergadering van de V.N. ervan beschuldigd zullen worden de rechten van de mens te hebben geschonden.
Japan — Lt.-kolonel William Roy Hodgson, ambassadeur van Australië te Parijs, volgt Patrick Shaw op als vertegenwoordiger van het Britse gemenebest in de geallieerde bestuursraad voor Japan.
Nederland — H. M. de Koningin geeft aan het kabinet machtiging tot intrekking van het wetsontwerp inzake de interim-regeling voor Suriname. (Zie in dit nr.)
— De inventaris van het voormalige internerings- en bewaarkamp Vught wordt in het openbaar en bij opbod verkocht.
Tsjecho-Slowakije — Een ministerieel besluit geeft de plaatselijke autoriteiten bevoegdheid tot het uitoefenen van toezicht op kerkelijke aangelegenheden teneinde „vrijheid van godsdienst te waarborgen en misbruik tegen het volksdemocratisch bewind te voorkomen".

15 September (Donderdag)

Benelux — Te 's-Gravenhage worden de besprekingen over invoering van de voor-unie hervat.
Bolivia — President Uriologiotta verklaart, dat door de inneming van Santa Cruz, „de grootste revolutie die het land ooit gekend heeft", is geëindigd.
Duitsland — De Bondsdag kiest dr. Konrad Adenauer, leider van de chr. democraten, tot kanselier van de federale Duitse republiek. (zie in dit nr.)
Frankrijk — De communistische schrijver, Louis Aragon, hoofdredacteur van „Le Soir", is door de autoriteiten uit de burgerrechten ontzet.
Griekenland — De regering keurt clementie- en heropvoedingsmaatregelen voor gevangen genomen guerilla-strijders goed. De uitvoering van doodvonnissen wordt opgeschort.
Internationaal — De V.S., Engeland en Frankrijk doen een „laatste beroep" op Rusland, om medewerking aan het sluiten van een vredesverdrag met Oostenrijk.
Israël — De regering zal bij Jeruzalem een bos aanleggen, dat naar graaf Bernadotte genoemd zal worden.
Nederland — Mr. F. Kranenburg, oud-raadsheer in de Hoge Raad, op 79-jarige leeftijd overleden.
— Tot opvolger van dr. Herman Baruch, als ambassadeur van de Ver. Staten is benoemd Selden Chapin, voormalig Amerikaans gezant in Hongarije.

16 September (Vrijdag)

Canada — Bij de opening van het parlement kondigt de gouverneur-generaal, burggraaf Alexander, de indiening van een tweetal wetsontwerpen aan tot verbreking van de dominionbanden met Westminster.
Hongarije — Te Budapest begint het proces tegen de oud-minister van Buitenlandse Zaken, Laszlo Rajk. (Zie in dit nr.)
Ierland — 3000 Arbeiders van electriciteitscentrales in N.-Ierland gaan wegens verwerping van looneisen in staking.
Indonesië — Van officiële zijde wordt medegedeeld, dat na de order „staakt het vuren", de Nederlandse verliezen met 80% zijn gedaald. Het aantal doden in deze periode bedroeg 31.
Nederland — De oud-directeur en commissaris van de Kon. Rotterdamse Lloyd, de heer B. E. Ruys Sr., op 80-jarige leeftijd overleden.
— De Nederlandsche Bank zal binnenkort particulieren in de gelegenheid stellen moderne kunstwerken te kopen met geblokkeerde gelden, tot een bedrag van maximum 100.000 gld per maand.
— Bij de herdenking van het 50-jarig bestaan van het „Centraal Bureau Landbouwcoöperaties", verklaart Minister Mansholt, dat de productie van de landbouw en de daarop gebaseerde industrieën in 1952 700 à 800 millioen gld. meer zal moeten bedragen, om het tekort op de betalingsbalans zonder Marshall-hulp te kunnen aanvullen.
— De Centrale Commissie van de R.T.C. begeeft zich naar het Chateau de Namur bij Namen (België) voor het voeren van besprekingen.
Ver. Staten — De minister van Financiën, John Snyder, verklaart zich voorstander van devaluatie van West-Europese valuta's. Voorts verklaart hij, dat er geen wijziging zal worden gebracht in de goudprijs.

17 September (Zaterdag)

Argentinië — De Kamer van Afgevaardigden keurt een wetsontwerp goed, dat strekt tot opheffing van de gouddekking van de peso.
Cyrenaica — Groot-Brittannië geeft de Emir toestemming tot het doen opstellen van een grondwet, die Cyrenaica een eigen, onafhankelijke regering zal geven.
Italië — De regering besluit de consulaten in Roemenië te sluiten wegens de moeilijkheden die door de Roemeense regering in de weg worden gelegd.
Ver. Staten — Te Washington wordt de inaugurele vergadering van de Raad van het Atlantisch pact geopend.

(Vervolg van pag. 8319)
onderhandelingen over tariefovereenkomsten met het buitenland en dat het de ontwikkeling van de wereldhandel tegenhield; volgens de Republikeinen zou het amendement de Amerikaanse industrie hebben beschermd tegen een stroom van goedkope goederen uit het buitenland, die het Amerikaanse economische leven zou ondermijnen.
Het wetsontwerp betreffende Trumans bevoegdheid tot het sluiten van handelsaccoorden werd in zijn geheel met 62 tegen 19 stemmen goedgekeurd.
De Amerikaanse Minister van Financiën, John Snyder, die bij de driemogendhedenconferentie als voorzitter fungeerde heeft aan de pers medegedeeld dat hij van mening was dat belangrijke vorderingen gemaakt waren. Hij verklaarde dat enkele van de besproken onderwerpen nog nader bestudeerd zouden moeten worden doch dat daarvoor geen nieuwe organisatie opgericht zou worden.
Sir Stafford Cripps, de Engelse Minister van Financiën, heeft in een commentaar op het communiqué verklaard dat de inhoud ervan „voldoende was om ons te verzekeren dat onze betalingsbalans een zekere mate van evenwicht" zal bereiken. Hij voegde daaraan toe:
„Ik ben echter van mening dat het belangrijkste gedeelte van wat wij bereikt hebben niet in dollars en ponden kan worden uitgedrukt, doch tot uitdrukking komt in toenemend vertrouwen. Ik ben van mening dat deze bijeenkomsten het bewijs leveren dat wij in de vrije Democratische landen in staat zijn evengoed voor economische problemen een oplossing te vinden als voor politieke. Dit vormt een onderdeel van ons vaste besluit de koude oorlog het hoofd te blijven bieden, door de kracht en het evenwicht van de Democratie in de wereld te verhogen. Ik ben van mening dat door deze besprekingen een belangrijke bijdrage tot dit doel is geleverd".
De Canadese Minister van Financiën, Douglas Abbott, verklaarde: „Wij hebben bewonderenswaardige vorderingen gemaakt". Daarvoor had hij reeds tijdens een lunch van de National Press Club, een Amerikaanse journalistenvereniging, verklaard:
„Wij hebben vastgesteld welke maatregelen momenteel genomen kunnen worden en — wat nog belangrijker is — wij zijn tot overeenstemming gekomen in welke richting wij allen onze krachten moeten inspannen . . . Wij hebben een goed begin gemaakt".

BIOGRAPHIE

THEODOR HEUSS

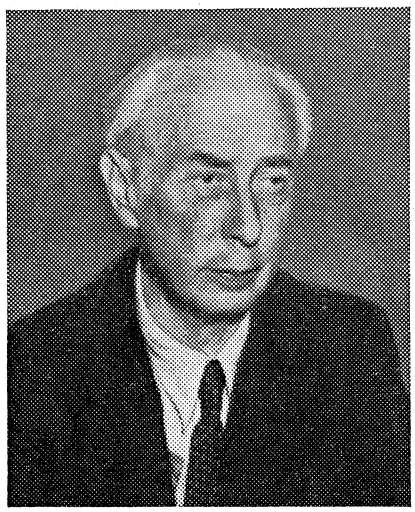

Het Duitse bondsparlement heeft op 12 September de voorzitter van de „Freie Demokratische Partei", Th. Heuss, gekozen tot president van de (West)Duitse bondsrepubliek. Hiermede heeft het — zo schreef de Engelse „Observer" — aan Duitsland een staatshoofd gegeven, als het nog nooit heeft gekend: „Een geleerde liberaal, een bejaard literator als hoofd en symbool van de Duitse natie klinkt bijna ongelooflijk".
„Er is slechts éénmaal in de Duitse geschiedenis", aldus nog de „Observer", „een tijd geweest — een korte periode van enkele maanden — dat mannen als Heuss aan de top stonden. Dat was in het jaar 1848. Dit revolutiejaar heeft een grote betekenis voor prof. Heuss' familietraditie. Zijn grootvader vocht toen op de barricaden evenals diens broeder, die hiervoor jarenlang in de gevangenis heeft moeten boeten".

*

Theodor Heuss werd op 31 Januari 1884 in Brackenheim in Württemberg geboren, als zoon van een ingenieur en een Russische officiersdochter. Hij studeerde kunstgeschiedenis, filosofie en economie, was van 1905-1912 redacteur van het liberale weekblad van Friedrich Naumann „Hilfe" en daarna chef-redacteur van de „Neckar-Zeitung" te Heilbronn. Hij is een der stichters van de bekende „Deutsche Hochschule für Politik" te Berlijn (1922), waaraan hij als hoogleraar verbonden werd. Als vertegenwoordiger van de (liberale) „Demokratische Partei" werd hij gekozen tot lid van de Berlijnse gemeenteraad en van de Rijksdag (1924), waarin hij vrijwel steeds op de achtergrond bleef. Als het merendeel der Rijksdagleden gaf hij in 1933 zijn stem aan de wet, die Hitler uitgebreide volmachten verleende. Enige dagen na deze stemming vielen enige van zijn boeken, waaronder het in 1932 gepubliceerde „Hitlers Weg" ten prooi aan de vlammen van een der boekverbrandingsorgieën der bruinhemden.
Hoewel hem elke politieke activiteit ontzegd werd, kon hij zijn publicistische arbeid aanvankelijk voortzetten. In 1936 werd evenwel een publicatieverbod tegen hem afgekondigd. Herhaaldelijk moest hij bij de Gestapo verschijnen om ondervraagd te worden. Hij werd echter nooit gearresteerd.
In deze jaren van welhaast volledige afzondering, schreef hij een groot werk over zijn leermeester Friedrich Naumann. Deze biografie (die in 1945 werd gepubliceerd) groeide uit tot een geschiedenis van het Duitse liberalisme tijdens het „Tweede Rijk" en de Republiek van Weimar.
Heuss was er van overtuigd, dat het Hitler-regiem slechts van buitenaf ten val gebracht zou kunnen worden en dat dit ook zou geschieden. Hij hoopte slechts, op dat ogenblik in staat te zijn om zijn volk te helpen de weg naar de democratie te hervinden. Inderdaad was Heuss een der weinigen, die zich — als de sociaaldemocraten Schumacher en Grotewohl, de communist Pieck en de Christen-democraten Adenauer en Kaiser — onmiddellijk na de ineenstorting van 1945, tot het volk richtten en trachtten de politieke apathie van dit volk te doorbreken. Hij speelde een actieve rol bij de wederoprichting van de „Demokratische Partei", die later omgedoopt werd in „Freie Demokratische Partei", waarvan hij voorzitter werd. Hij aanvaardde het ambt van minister van opvoeding in Württemberg en werd voorts lid van de bizonale economische raad te Frankfurt en lid van de constituante van Bonn.
Door zijn objectiviteit en rustige betoogtrant, die hem herhaaldelijk bemiddelaar deden zijn tussen scherp tegenovergestelde standpunten, won hij het respect van zijn felste politieke tegenstanders, al bleven de sociaal-democraten hem verwijten, dat hij destijds voor Hitlers volmachtenwet had gestemd. (Red. K.H.A.)

Aan de Nieuwe Rotterdamse Courant van 12 en 13 Sept. ontlenen wij nog het volgende:

Ruim 30 jaar geleden kreeg het Duitse volk zijn eerste president, Friedrich Ebert. Hij werd op 11 Februari 1919 door de nationale vergadering gekozen, in October van dat jaar vond de bevestiging daarvan plaats door de Rijksdag. Na zijn dood in Februari 1925 werd de toenmalige president van het rijksgerechtshof, Walter Simons, met de zaken van de rijkspresident belast. In April 1925 werd generaal von Hindenburg door een volksstemming tot opvolger van Ebert gekozen voor de duur van zeven jaar. In April 1932 werd hij herkozen. Hij was voorlopig de laatste rijkspresident; na zijn dood in Augustus 1934 vonden geen presidentsverkiezingen meer plaats. Hitler, die in Januari 1933 kanselier was geworden, liet zich in Augustus 1934 als opvolger van Hindenburg door een plebisciet bevestigen. De titel van rijkspresident wees hij van de hand. Hij was eerst rijkskanselier, liet zich later Führer en rijkskanselier noemen en tenslotte alleen nog maar Führer.

*

In de nieuwe republiek zijn de bevoegdheden van het staatshoofd, vergeleken met die in de republiek van Weimar, aanmerkelijk beperkt.
De verordeningen en de beschikkingen van de president moeten, evenals vroeger, door de kanselier of de betrokken ministers gecontrasigneerd zijn, voordat zij geldigheid verkrijgen. In de constitutie van Bonn is evenwel uitdrukkelijk bepaald, dat b.v. de president de kanselier niet kan ontslaan (gelijk Hindenburg in 1932 met Brüning heeft gedaan) en dat hij het parlement niet kan ontbinden, hetgeen in de republiek van 1919—1933 wel mogelijk was en van welk recht Hindenburg t.a.v. een regering Von Papen ook gebruik heeft gemaakt.
Volgens artikel 59 vertegenwoordigt hij de Bond volkenrechtelijk, sluit in naam van de Bond verdragen met andere staten, accrediteert en ontvangt de buitenlandse gezanten. Maar ook bij het sluiten van verdragen is hij niet vrij, hij heeft de toestemming en de medewerking nodig van de betrokken instanties „voor alle overeenkomsten, die de politieke betrekkingen van de Bond regelen of die met de wetgeving van de Bond verband houden". Verdere rechten bestaan uit de benoeming en het ontslaan van de Bondsrechters en ambtenaren indien „door de wet niet anders is bepaald".

Nederland

A. R.T.C. - Culturele samenwerking - Verslag secretariaat-generaal - Besprekingen Centrale Commissie —

De commissie voor culturele aangelegenheden heeft op 9 Sept. vergaderd. De heer Cochran van de U.N.C.I. was hierbij aanwezig. Er werd van gedachten gewisseld over vorm en aard van de culturele samenwerking. Eenstemmig bleek men van oordeel, dat de culturele betrekkingen tussen Nederland en de Verenigde Staten van Indonesië gebaseerd behoren te worden op volkomen vrijheid, vrijwilligheid en wederkerigheid. Verder was men van mening, dat zij een universeel karakter moeten dragen en dat zij gericht behoren te zijn op de verwezenlijking van de vrije ontplooiing van de vrije menselijke geest.

Op 10 Sept. heeft het secretariaat-generaal der R.T.C. het eerste tussentijdse verslag van de werkzaamheden der conferentie uitgebracht.

Het verslag is een samenvatting van de tot nu toe gepubliceerde communiqué's. Ten aanzien van verschillende onderwerpen, aldus het verslag, is het stadium bereikt, waarin de confererende partijen kunnen beginnen het resultaat harer oriënterende besprekingen vast te leggen.

In het verslag wordt er op gewezen, dat een groot aantal onderwerpen op volledige en openhartige wijze werd besproken, terwijl in het algemeen kan worden gezegd, dat er wederzijds begrip bestaat voor elkanders standpunt. De sfeer wordt geprezen, waarin de besprekingen worden gevoerd.

Op 14 Sept. maakte minister Van Maarseveen bekend, dat de Centrale Commissie zich op 16 Sept. zal terugtrekken (later werd bekend, dat de gehele commissie zich terugtrok op het Chateau de Namur bij Namen), om op informele wijze de geschilpunten, welke zijn gerezen, te bespreken en te trachten op deze wijze de voortgang van de conferentie te bespoedigen. De voorzitter van de conferentie, dr. Drees, en de U.N.C.I. zullen bij deze besprekingen aanwezig zijn.

Over het verloop der conferentie zeide de minister: „Wij vorderen niet langzamer dan wij hebben voorzien." Hij achtte het zeer wel mogelijk, dat de R.T.C. binnen de voorgestelde tijd zou worden beëindigd.

Tevoren had de minister verklaard, dat de centrale commissie heeft besloten aan de redelijke verlangens van de Europese minderheid tegemoet te komen.

Op vragen omtrent Nieuw Guinea ging minister Van Maarseveen niet in. Hij zeide slechts, dat, zoals bij de besprekingen van Linggadjati naar voren was gebracht, Nieuw Guinea nog niet rijp is zelf een keuze te doen.

(A.N.P. 10 t.m. 15-9)
(Vor. ber. R.T.C. 8310 A)

B. Ontwerp interim-regeling voor Suriname ingetrokken —

Op 14 Sept. heeft de Koningin het kabinet machtiging verleend tot intrekking van het wetsontwerp inzake de interim-regeling voor Suriname. In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer over dit ontwerp (op 10 Sept. gepubliceerd) motiveert de regering de aanvrage van deze machtiging. Zij zegt hierin o.m.: Uit het voorlopig verslag mag worden afgeleid, dat een niet onbelangrijk deel der Kamer geneigd schijnt het wetsontwerp niet in zijn tegenwoordige redactie te aanvaarden. Nu de voorgestelde regeling door de loop der gebeurtenissen in stede van de verhoopte wederzijdse bevrediging voor een der partijen een steen des aanstoots blijkt te zijn geworden, acht ook de regering met de handhaving van het ontwerp geen enkel belang gediend. Dit heeft het kabinet tot de conclusie geleid, aan H. M. de Koningin machtiging te vragen, het ontwerp in te trekken.

De M.v.A. vervolgt: Met betrekking tot de behandeling in de Tweede Kamer en in het bijzonder met betrekking tot de vraag of de door minister Van Schaik bij de openbare behandeling van het wetsontwerp gevolgde gedragslijn strookt met hetgeen hij daaromtrent in een vroeger stadium aan de Staten heeft te kennen gegeven, zegt de regering: „het is steeds het voornemen van de minister geweest, om subversieve, dus het wezen van de interim-regeling aantastende amendementen op het wetsontwerp onaannemelijk te verklaren. Hij heeft van dit voornemen aan de wederpartij doen blijken en daarbij het vertrouwen uitgesproken, dat de regering zich met dit standpunt zou verenigen. Ofschoon nu beide amendementen tekort deden aan de resultaten van het gemeen overleg, waren zij niet als subversief te beschouwen."

In antwoord op de vraag, of de regering er reeds toe is overgegaan, het overleg met Suriname te heropenen, wordt opgemerkt, dat, indien een voldoende basis voor het plegen van overleg aanwezig blijkt, de regering niet zal aarzelen, daartoe over te gaan.

Ten slotte deelt de regering mede, dat zo spoedig mogelijk het overleg inzake het deelgenootschap in de Unie met Suriname en de Nederlandse Antillen zal plaats vinden.

(A.N.P. 10 en 14-9) **(V.b. 8313 C)**

C. Stichting het „Nederlandse Gesprek Centrum" —

Met het doel, door gezamenlijke studie tot een beter begrip te komen voor de wederzijdse opvattingen en standpunten van groepen, welke uitgaan van geheel verschillende levensbeschouwingen, is opgericht de stichting het Nederlandse Gesprek Centrum.

Reeds in de jaren 1947 en 1948 is op dit gebied een experiment ondernomen onder auspiciën van de Nederlandse Volksbeweging. Een aantal landelijk samengestelde groepen heeft in die jaren reeds over enkele onderwerpen rapport uitgebracht. De opzet was daarbij echter om tot gemeenschappelijke conclusies te komen. De stichting, die thans in het leven is geroepen, wil dit juist vermijden. Zij is aan geen enkele richting of partij gebonden. De rapporten zullen dus geen grootste gemene deler van hetgeen in de gesprekken naar voren komt, opleveren.

Het Nederlandse Gesprek Centrum richt zich voorlopig tot de drie voornaamste overtuigingen in het Nederlandse volksleven: de reformatorisch-Christelijke, de Rooms-Katholieke en de humanistische. Uit het curatorium, bestaande uit een groot aantal hoogleraren en andere vooraanstaande personen, is een dagelijks bestuur gevormd onder voorzitterschap van prof. dr. Ph. Kohnstamm, die tijdens een persconferentie een toelichting gaf op het doel en de werkwijze van het Nederlandse Gesprek Centrum. Er worden landelijke commissies van hoogstens tien personen van verschillende richtingen samengesteld. Deze commissies zullen over bepaalde onderwerpen rapporten uitbrengen aan de curatoren. Het curatorium beslist of de rapporten wel of niet gepubliceerd worden.

Ook zullen er regionale en locale gesprekscentra van ongeveer 20 personen in het leven worden geroepen. Deze centra zullen over zelf te kiezen onderwerpen spreken en daarover aan de landelijke commissie rapport uitbrengen. Naar schatting zullen 500 à 1000 medewerkers nodig zijn. Reeds 300 hebben zich bereid verklaard aan de gesprekken deel te nemen. (A.N.P.-Trouw 13-9)

D. K.A.B. richt zich tot de Ver. Naties —

Namens de georganiseerde Katholieke arbeiders van Nederland heeft de Katholieke Arbeidersbeweging (300.000 leden) tot de algemene vergadering van de V.N. het dringende verzoek gericht, al haar invloed en macht aan te wenden om de verantwoordelijke communistische machthebbers, wier vertegenwoordigers mede deel uitmaken van de vergadering van de Ver. Naties, duidelijk te doen weten, dat de mensheid tegen de mensonterende toestanden in Oost-Europa ten scherpste protesteert en over de daarvoor verantwoordelijke personen haar morele veroordeling uitspreekt.

Teneinde aan dit protest en aan de veroordeling een practische vorm te geven, verzoekt genoemde arbeidersbeweging de algemene vergadering der Verenigde Naties zich in een duidelijke resolutie uit te spreken tegen de in Oost-Europa bij voortduring gepleegde schendingen van de in Parijs aangenomen „universele verklaring van de rechten van de mens."

(Maasbode 15-9)

E. Leraren Gymnasia ontevreden

Het „Genootschap van Leraren aan Nederlandse Gymnasiën" heeft op haar jaarvergadering behandeld een voorstel van de docenten aan de beide stedelijke gymnasia en het meisjeslyceum te Amsterdam tot non-coöperatie met de regering, teneinde daarmee de ontevredenheid in hun kringen te demonstreren over hetgeen ter vergadering werd genoemd het „gesol met hun materiële belangen". Het bestuur van het Genootschap had dit voorstel voorzien van een afwijzend praeadvies. Met grote meerderheid werd het verworpen.

Twee moties, door het bestuur voorgesteld, werden aangenomen.

In de eerste motie wordt met „bitterheid" geconstateerd, dat de regering nog steeds niet overtuigd schijnt te zijn van de noodzakelijkheid van het nemen van zodanige maatregelen, dat „de ontreddering van het V.H. en M.O. niet verder zal voortschrijden." Met ontsteltenis is kennis genomen van het voornemen der regering om aan de leraren bij het V.H. en M.O. een salaris toe te kennen, dat aanzienlijk ligt beneden dat van de overeenkomstige leraren bij het middelbaar nijverheidsonderwijs. De vergadering spreekt als haar stellige overtuiging uit, dat er geen enkele reden is voor deze grievende achterstelling van het gymnasiaal en middelbaar onderwijs bij het technisch onderwijs en zij verwacht, dat in dit opzicht zeer snel recht zal worden gedaan aan het V.H. en M.O.

In de tweede motie wordt verbazing uitgesproken over de mededeling van de minister van Onderwijs in de Memorie van Antwoord over de begroting aan de Eerste Kamer, volgens welke op een totaal van 5859 docenten, bij het V.H. en M.O. 38 ex-politieke delinquenten zouden werkzaam zijn. De vergadering spreekt als haar overtuiging uit, dat personen, die door hun houding in de bezettingstijd hebben bewezen ongeschikt te zijn

A. Het dagelijks leven in Nederland —

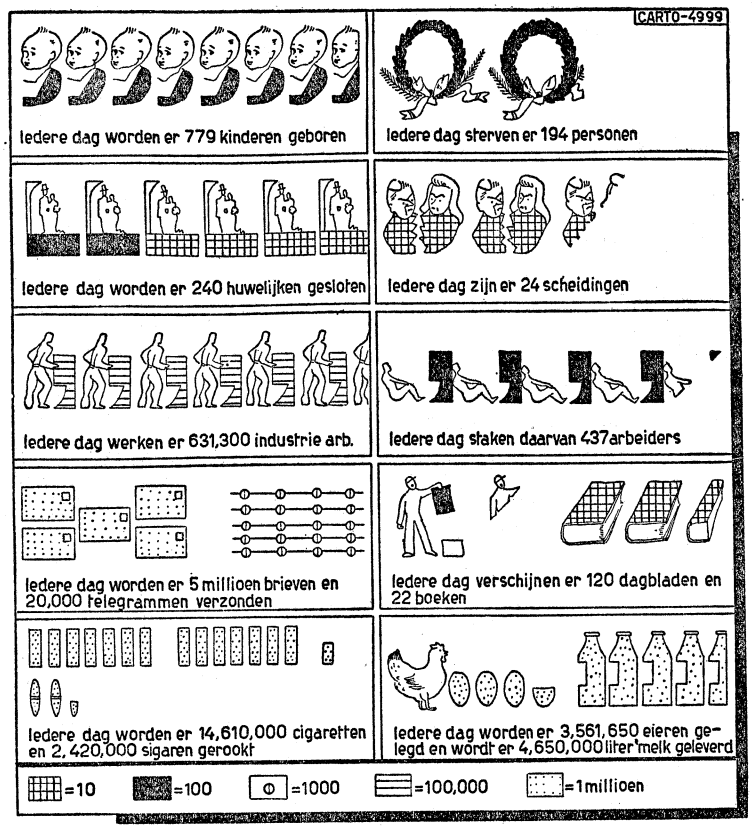

voor het ambt van leraar, niet bij het onderwijs herplaatst mogen worden, tenzij een daarvoor in te stellen commissie goede gronden aanwezig acht om een andere beslissing te nemen.

(Trouw 6-9) **(V.b. 7409 B)**

B. Handelsaccoord met West-Duitsland —

Kort geleden heeft West-Duitsland een nieuw handelsaccoord afgesloten met Zwitserland, waarbij de handel belangrijk vrijer werd gelaten. Op 7 Sept. is een dergelijk accoord met Nederland geparafeerd.

Van de zijde van West-Duitsland heeft men er in toegestemd invoervergunningen te geven zonder kwantitatieve restricties, behalve voor enkele goederen, die voorkomen op een korte lijst, vooral van landbouwproducten. Voor deze goederen zijn maximumcontingenten vastgesteld. Afgezien van deze uitzonderingen zal de vraag in Duitsland bepalen, wat Duitse importeurs kunnen kopen van Nederland en de Overzeese Gebiedsdelen. Nederland van zijn kant heeft toegezegd, dat de opbrengst, welke het verkrijgt uit zijn uitvoer naar Duitsland, besteed zal worden in West-Duitsland.

Nederland zal niet verzoeken om afdekking van een eventueel saldo op de monetaire rekening. Nederland is er ook mede accoord gegaan, per kwartaal voor ten hoogste 8 millioen dollar goederen in te voeren, vallende onder bepaalde groepen. De keus van deze goederen zal in hoofdzaak worden bepaald door de importeurs. Verder zijn in een overeenkomst nog minimum contingenten vastgelegd voor bepaalde goederen.

West-Duitsland heeft b.v. toegezegd bepaalde hoeveelheden walsproducten, kali en steenkool uit te voeren, terwijl Nederland uitvoervergunningen zal geven voor bepaalde minimumhoeveelheden copra, palmolie, palmpitten en cocosolie. Hiermede is voor zover mogelijk gezorgd voor een redelijke voorziening van beide landen met deze belangrijke producten.

Het accoord heeft betrekking op de periode van 1 Sept. 1949 tot 1 Aug. 1950. In begin Februari van het komende jaar zullen wederom besprekingen plaats vinden, ten einde de nieuw ontstane situatie in gemeenschappelijk overleg onder ogen te zien. Verwacht wordt, dat de handel naar beide zijden een bedrag van 140 à 150.000.000 dollar per jaar zal belopen.

Een nieuwe betalingsovereenkomst werd opgesteld en geparafeerd. Deze overeenkomst is gebaseerd op dubbele rekeningen, waardoor de Duitse Mark weer zijn plaats in het handelsverkeer tussen Nederland en West-Duitsland zal kunnen innemen.

Verder werd nog gesproken over de ontwikkeling van de Rijnvaart in afwachting van een conferentie, die zal plaatsvinden voor het einde van deze maand en waar vertegenwoordigd zullen zijn de groepen van belanghebbenden in de verschillende oeverstaten van de Rijn.

Op verzoek van de Duitse delegatie en in overeenstemming met de Nederlandse delegatie zullen gezien in het licht van de nieuwe situatie compensatie- en reciprociteitstransacties niet worden toegestaan.

(Parool 9-9)

(Vor. ber. Hand. met Dtl. 7999 A)

C. Handelsaccoord met Turkije —

Op 6 Sept. is te Ankara een handels- en een betalingsovereenkomst getekend tussen Nederland en Turkije, die tot 1 Juli 1950 van kracht zullen zijn. Contingenten werden niet opgenomen. In- en uitvoer zal plaats vinden op basis van de in beide landen geldende in- en uitvoerregelingen. Volgens de laatstelijk in Turkije afgekondigde uitvoerregeling zal in principe van Turkse zijde geen goedkeuring meer aan compensatietransacties worden verleend, doch voor een aantal producten werd bepaald, dat in- en uitvoer op reciprociteitsbasis zal kunnen geschieden. Dit betreft voornamelijk minder essentiële producten, zoals van Nederlandse zijde sportartikelen, plastic- en rubberartikelen en van Turkse zijde wijn, sigaretten en tapijten.

De betalingen zullen geschieden over een in dollars luidende rekening bij De Nederlandsche Bank met omrekening van Turkse ponden en guldens in dollars tegen de officiële koers. Een manipulatie-crediet werd opgenomen tot een maximum van $ 1 millioen. De betaling van de vervoerskosten in het verkeer tussen Nederland en Turkije benevens van de transportkosten in het verkeer met derde landen — voor zover deze laatste niet in vrije deviezen zijn geconditioneerd — zal over de accoordrekening lopen.

(Alg. Handelsblad 12-9)

D. Centrale Plancommissie samengesteld —

De minister van Economische Zaken heeft een centrale plancommissie *) benoemd, welke tot taak heeft de minister van Economische Zaken en de directie van het Centraal Planbureau van advies te dienen over de werkzaamheden van het Centraal Planbureau. De commissie staat onder voorzitterschap van de secretaris-generaal van het ministerie van Economische Zaken.

Als leden zullen zitting nemen: Ir. S. Herweijer, inspecteur in algemene dienst bij de directie van de Landbouw, vertegenwoordiger van de minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening; de Economisch adviseur bij het departement van Verkeer en Waterstaat, vertegenwoordiger van de minister van Verkeer en Waterstaat; het Hoofd van de afdeling Economische Adviezen van het departement van Wederopbouw en Volkshuisvesting, vertegenwoordiger van de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting; de plaatsvervangend Secretaris-Generaal van het departement van Financiën, vertegenwoordiger van de minister van Financiën; de Secretaris-Generaal van het departement van Binnenlandse Zaken, vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken; de chef Directie van Economische Zaken van het departement van Buitenlandse Zaken, vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken; de Raadadviseur voor Economische Zaken van het departement van Overzeese Gebiedsdelen, vertegenwoordiger van de minister van Overzeese Gebiedsdelen en van de minister zonder portefeuille; de Secretaris-Generaal van het departement van Sociale Zaken, vertegenwoordiger van de minister van Sociale Zaken; de Directeur van de Rijksdienst voor het Nationale Plan; de Directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek; de Regeringscommissaris voor het Europese Herstel Programma; mr. J. van Aartsen, secretaris van het Verbond van Protestants Christelijke Werkgevers in Nederland; prof. dr. A. H. M. Albregts, directeur-secretaris van het R.K. Verbond van Werkgeversvakverenigingen en algemeen secretaris van de Algemene Katholieke Werkgevers Vereniging; K. de Boer, secretaris van het Christelijk Na-

*) Bij de wet van 21 April 1947 houdende de voorbereiding van het Centr. Econ. Plan, was in de samenstelling van deze plancommissie voorzien.

tionaal Vakverbond in Nederland; P. C. W. M. Bogaers, ec. drs., economisch adviseur van de Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging; J. G. van den Brink, voorzitter van de Nederlandse Katholieke Metaalbewerkersbond St. Eloy; mr. L. Broekhuysen, lid van het Verbond van Nederlandse Werkgevers; dr. H. J. Frietema, directeur van de Nationale Coöperatieve Raad; dr. M. W. Holtrop, president van de Nederlandsche Bank N.V.; ir. De Jongh Wzn., bestuurder der Rotterdamse Tramweg Mij.; prof. H. A. Kaag, hoogleraar aan de Katholieke Economische Hogeschool; prof. mr. J. G. Koopmans, hoogleraar aan de Nederlandse Economische Hogeschool; prof. dr. T. P. van der Kooy, hoogleraar aan de Vrije Universiteit; J. Lageveen, voorzitter van de Algemene Nederlandse Landarbeidersbond; prof. dr. F. L. van Muiswinkel, voorzitter van de Middenstandsraad; E. J. Muller, oud-directeur N.V. Shell Nederland; H. Oosterhuis, voorzitter van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen; D. W. Ormel, secretaris van het Christelijk Nationaal Vakverbond en T. J. Twijnstra, voorzitter van de hoofdgroep Industrie. (Ec. Voorl. 1-9)

(V.b. 6893 A)

A. Beperking electriciteits verbruik

Het departement van Economische Zaken deelt mede, dat het electriciteitsverbruik zich nog steeds in stijgende lijn beweegt, terwijl het productieapparaat van de electriciteitsbedrijven nog niet aan deze stijging kon worden aangepast.

In verband hiermede heeft de minister van Economische Zaken een verzoek gericht tot alle grootverbruikers van electrische energie om in November, December en Januari de belasting in de spitsuren zo veel mogelijk te beperken.

Gedurende de spitsuren zal het electriciteitsverbruik voor verlichting en verwarming in electrische treinen en trams tot de helft beperkt worden. Reclameverlichtingen, buitenverlichting van openbare gebouwen, van Horecabedrijven en van amusementsinrichtingen als ook étalageverlichting is tijdens de spitsuren verboden. Etalage-verlichting is wel toegestaan aan die winkelbedrijven, welke een afspraak hebben gemaakt met het electriciteitsbedrijf om in de spitsuren slechts de helft van de verlichting, zoals die het vorige jaar in bedrijf was, voor étalage en winkel te ontsteken.

(Persd. Ministerie van Econ. Zaken 11-9)

Indonesië

B. Immigratie van Japanners in Indonesië —

Volgens de Times (12-9) zijn de adviseurs van generaal MacArthur voorstanders van Japanse emigratie naar Borneo, Celebes en Nederlands-Nieuw Guinea.

De Australische minister van Overzeese Gebiedsdelen, mr. Ward, heeft reeds gezegd, dat de Australische regering zich zal verzetten tegen elke poging om Japanners in de nabijheid van Australië te brengen. Zij heeft vooral bezwaren tegen emigratie naar Nederlands-Nieuw Guinea. Als de Japanners naar Nieuw-Guinea emigreerden zouden zij in de meerderheid zijn op de inboorlingen daar. Dit zou grote gevaren met zich brengen. Australië zal de kwestie via diplomatieke kanalen opnemen en zo nodig een beroep doen op de Verenigde Naties. Australië zal zeker geen Japanners toelaten op dat deel van Nieuw-Guinea dat onder zijn gezag staat, aldus de minister.

Ook de republikeinse premier, Moh. Hatta, heeft reeds aan Reuter verklaard, dat de toekomstige R.I.S. dit plan „volkomen zou verwerpen".

Hatta noemde drie redenen, waarom hij tegen het plan was: 1. de haat, die in Indonesië en in het bijzonder op Borneo tegen de Japanners bestaat; 2. dat de toekomstige Indonesische regering geen besluiten betreffende de immigratiepolitiek wil nemen alvorens het herstel en de opbouw waren uitgevoerd en het nieuwe bestuur goed functionneerde; 3. omdat het niet mogelijk zou zijn de levensstandaard in Indonesië op te voeren, indien een groot aantal Japanners toestemming kreeg zich te vestigen.

Hatta voegde er aan toe, dat hij met grote belangstelling de verklaring had gelezen, volgens welke Australië elk plan voor eventuele Japanse emigratie zou dwarsbomen. Hij toonde zich verheugd, dat een van Indonesië's naaste buren eveneens van deze plannen niets wilde weten, zij het om andere redenen.

(Times 12-9; A.N.P. 13 en 14-9)

C. Nieuw-Guinea wenst zelfbeschikkingsrecht —

De politieke vertegenwoordiger van Nieuw-Guinea, Johan Ariks, heeft tijdens een bijeenkomst te Buitenzorg voorlezing gedaan van een aan de Ver. Naties gezonden verzoekschrift, waarin het „Iriaanse volk" (Irian is de Maleise naam voor Nieuw Guinea) verzoekt, dat het de reële uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht zal worden verzekerd en mogelijk gemaakt. De Iriaanse politieke vertegenwoordiging zegt van oordeel te zijn, dat, wanneer overleg moet worden gepleegd over de toekomst van Irian, dit behoort plaats te hebben tussen de Nederlanders en vertegenwoordigers van Irian. In het schrijven wordt o.a. gezegd, dat „Irian met het koninkrijk der Nederlanden verbonden wenst te blijven, althans onder geen voorwaarde deel wenst uit te maken van de te creëren Republik Indonesia Serikat".

Op een persconferentie verklaarde de heer Ariks, dat reeds 85 pct. van de Iriaanse intellectuelen de regering hebben doen weten, dat zij achter hem staan.

Met betrekking tot de kolonisatie door Nederlanders verklaarde de heer Ariks, dat deze een belangrijke bijdrage kan leveren voor de ontwikkeling en de opbouw. De immigratie van Indonesische arbeidskrachten werd door de heer Ariks verworpen, omdat zij het loonpeil op Aziatisch niveau zouden brengen en omdat het Iriaanse volk op hun aanwezigheid geen prijs stelt. Ook aan de immigratie van Indonesiërs als deskundigen — technici, medisch personeel of ambtenaren — bestaat volgens de heer Ariks geen behoefte, „omdat wij leiding wensen van Nederlanders en niet van Indonesiërs".

Een aantal vooraanstaande personen uit de Iriaanse samenleving, aldus maakte de Iriaanse politieke vertegenwoordiger verder bekend, heeft een telegram gezonden aan de Koningin, de ministers Drees en Van Maarseveen, aan de delegatievoorzitters op de R.T.C., aan de V.N., de heer Lovink, en de presidenten Sukarno en Sukawati, waarin zij met klem betogen, dat de gehele Iriaanse bevolking achter Ariks c.s. staat. (Trouw 18-9) **(V.b. 8225 Kr. 2-7)**

Bulgarije

D. Houding t.a.v. de strijd in Griekenland —

De Bulgaarse autoriteiten hebben 863 Griekse guerillastrijders o.w. een aantal gewonden, die op 31 Augustus en 1 September Bulgarije zijn binnengekomen, doen ontwapenen en verder het land in gezonden. Het Bulgaarse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft de secretarisgeneraal van de V.N. hiervan op de hoogte gesteld.

Voorts heeft de regering in een communiqué de bedreiging geuit, „zeer ernstige maatregelen te zullen nemen, om orde en veiligheid te verzekeren" aan de grens tussen Bulgarije en Griekenland. Bulgarije, aldus het communiqué, heeft niets gedaan, waardoor het de grens geschonden heeft, doch Griekse strijdkrachten waren bij talrijke gelegenheden de grens overgekomen. Bulgarije zal niet verantwoordelijk zijn voor de mogelijke gevolgen van verdere Griekse aanvallen. Een desbetreffende nota is eveneens aan de V.N. gezonden. (Nwe R'damse Crt. 5-9)

Duitsland

E. Prof. Heuss tot Westduits president gekozen - Dr. Adenauer kanselier —

Prof. Theodor Heuss, de 65-jarige leider van de (liberale) vrije democratische partij, is op 12 September door de Bondsvergadering tot de eerste president van West-Duitsland gekozen. Eerst de tweede stemming bracht de beslissing, toen van de 800 afgegeven stemmen er 416 voor Heuss en 312 voor Schumacher waren. Tevoren was de verhouding 377 tegen 311 geweest.

De eerste president, sinds Hitler dit ambt, dat het laatst door veldmaarschalk Von Hindenburg bekleed werd, afschafte, heeft de eed afgelegd in handen van de voorzitter van de Duitse Bondsdag, dr. Köhler.

Na de eedsaflegging begaf de nieuwe president zich naar het marktplein van Bonn, waar hij van de balustrade van het raadhuis af de samengestroomde menigte toesprak.

„Ik sta hier voor u", aldus prof. Heuss, „als de vertegenwoordiger van het vurige verlangen van het Duitse volk naar de verwezenlijking van de eenheid. Wij zijn een bondsrepubliek en nu rijst de vraag: zijn wij samengevoegd uit staten, of zijn wij uiteengerukt in staten. Wij willen geen centralisme in Duitsland, wij willen niet de „genormde" Duitsers, de Länder moeten een eigen leven leiden, evenwel niet een leven op zichzelf."

De president zeide voorts: „Het is het historische leed van de Duitsers, dat de democratie in Duitsland niet door strijd is ontstaan, maar dat zij als laatste oplossing werd gekozen, toen de staat was ineengestort. Het grote Duitse probleem van thans is de overwinning van het verleden. Het is een genade van het lot der mensen, dat zij kunnen vergeten, het is ook een genade van het lot van het volk, dat dit hetzelfde kan. Wij willen geen misbruik van deze genade maken door een te snel vergeten, wij willen uit het verleden de lessen trekken voor de toekomst."

Kanselier. — Op 15 September heeft de Bondsdag dr. Konrad Adenauer tot kanselier gekozen. De leider van de chr. democratische partij was als zodanig door de president aanbevolen.

Van de 402 leden van de Bondsdag waren er 389 aanwezig, van wie 202 vóór en 142 tegen Adenauer stemden; 44 onthielden zich, een stem was ongeldig. De gekozene kreeg dus één stem meer dan de door de Grondwet vereiste meerderheid.

De positie van de kanselier in de nieuwe West-Duitse republiek is zeer sterk. Hij benoemt zijn ministers, bepaalt de politiek en draagt de verantwoordelijkheid voor het gehele kabinet. Hij kan slechts worden afgezet als een meerderheid van

de Bondsdag het eens is over een opvolger en niet door een motie van afkeuring. Deze bepaling werd in de Grondwet opgenomen om een herhaling te voorkomen van de toestanden, die zich in de dagen van de republiek van Weimar veelvuldig voordeden, wanneer afgevaardigden van uiterst rechts, en uiterst links te zamen een meerderheid vormden en een normaal bestuur onmogelijk maakten.
(A.N.P.; Nwe R'damse Crt; Neue Zürcher Ztng. 13 en 15-9) **(V.b. 8314 C)**

Griekenland

A. Regering overweegt vervolging van rebellen op Albaans gebied

Alexander Diomedes, de Griekse minister-president, heeft op 14 September verklaard, dat de Griekse regering besloten heeft te handelen volgens artikel 51 van het handvest der V.N., ingeval de thans buiten Griekse grenzen vertoevende Griekse opstandelingen „hun aanval tegen Grieks gebied zouden hernieuwen". (artikel 51 geeft een lid van de V.N. het recht de maatregelen te nemen, welke het nodig acht voor „zelfverdediging tegen gewapende aanval", totdat de Veiligheidsraad zelf optreedt. Van deze maatregelen moet terstond aan de Veiligheidsraad kennis gegeven worden).

Refererend aan berichten, volgens welke de Griekse kwestie misschien door de vier grote mogendheden in bespreking zou worden genomen, sloot Diomedes zich aan bij de onlangs door de liberale vice-premier Sophocles Venezelos afgelegde verklaring, dat Griekenland nimmer enige inmenging in zijn binnenlandse aangelegenheden zou dulden en dat het de kwestie uitsluitend beschouwde als een probleem van de veiligheid van zijn noordelijke grenzen.

„Een officiële woordvoerder verklaarde aan Reuter, dat Griekenland zou streven naar een aanbeveling van de algemene vergadering, waarbij Griekenland het recht wordt gegeven gebruik te maken van artikel 51 van het handvest. Men vertrouwt, dat dit een voldoende waarschuwing zou zijn voor Albanië, aldus de woordvoerder, de gevluchte opstandelingen niet toe te staan opnieuw de grens over te trekken.

Volgens de „New York Times" zijn Bevin en Acheson het eens geworden over de noodzaak om Griekenland terug te houden van agressie jegens Albanië. Uit Athene wordt bericht, dat de Britse en Amerikaanse ambassadeurs een bezoek hebben gebracht aan de minister van Buitenlandse Zaken Tsaldaris. Zij zouden op een gematigde houding hebben aangedrongen. De Griekse minister-president, Diomedes verklaarde op 15 September, dat er geen grond was voor ongerustheid over de Griekse voornemens. Griekenland zou slechts optreden, als de Griekse rebellen, die nu in Albanië zijn, opnieuw een „invasie" in Griekenland zouden doen.
(A.N.P. 15 en 16-9) **(V.b. 8296 Kr. 2-9)**

Hongarije

B. Aanklacht tegen oud-minister Rajk - Volledige bekentenis —

Op 16 September begon te Budapest het proces tegen de voormalige minister van Buitenlandse Zaken Laszlo Rajk, die samen met de voormalige chef-staf Pallfy, de hoofdredacteur van het grootste Hongaarse communistische dagblad, en 14 andere vooraanstaande communisten terecht staat wegens „verraad en samenwerking met Tito".

Volgens de aanklacht heeft Rajk aan de Hongaarse grens in het geheim de Joego-Slavische minister van Binnenlandse Zaken ontmoet, vier maanden nadat de Cominform had gewaarschuwd voor het regime van Tito. De Joego-Slavische minister zou daarbij een plan hebben ontvouwd volgens hetwelk Rajk hoofd van de Hongaarse communisten zou worden, nadat met hulp van Joego-Slavië de Hongaarse leider Rakosi zou zijn vermoord en Hongarije zich aan de zijde van Joego-Slavië zou hebben geschaard.

Op het punt van het verleden van Rajk is de telastlegging bijzonder scherp. Hij wordt er van beschuldigd geheim agent geweest te zijn van de politie van Horthy en als zodanig de arrestatie van vele communisten veroorzaakt te hebben, in de jaren tussen 1931 en 1940. Daarna zou hij voor de Gestapo hebben gewerkt en een belangrijk deel van de oorlog in Duitsland hebben doorgebracht. Van 1945 af zouden hij en zijn medewerkers gehandeld hebben in overeenstemming met de wensen van de Amerikaanse geheime dienst en Tito.

Het proces wordt beschouwd als het grootste, dat in communistische landen is gevoerd sinds de zuiveringsprocessen in Moskou tegen Boekharin en de zijnen. Ook wordt dit proces gezien als een directe belediging aan het adres van Tito en Joego-Slavië, daar de gehele aanklacht is gebaseerd op „collaboratie en verraad van Tito-aanhangers".

Onmiddellijk nadat de openbare aanklager de acte van beschuldiging had voorgelezen, verklaarde Rajk zich in antwoord op een vraag van de rechter, op alle punten schuldig.

Hij verklaarde, dat hij sinds 1932 regeringsspion bij de communisten was geweest en al die tijd als vrijmetselaar en betaald agent van imperialistische regeringen van Hongarije communisten had verraden.

Rajk verklaarde, dat hij in 1931 door de Hongaarse politie werd gearresteerd na zijn terugkeer uit Frankrijk en toen hem beloofd was, dat hij zou worden vrijgelaten en niet vervolgd zou worden, spion van de politie werd. In 1937 zou de Hongaarse politie hem via Parijs naar Spanje gestuurd hebben om als spion en agent provocateur in het bataljon Rakosi, samengesteld uit Hongaarse communisten, op te treden. In Februari 1939 kwam hij in het Franse interneringskamp terecht, waar hij spoedig gezelschap kreeg van andere oud-strijders van de Spaanse burgeroorlog.

Desgevraagd verklaarde Rajk voor het eerst in Saint Cyprien en Vernet in contact te zijn gekomen met Joego-Slavische „trotskisten". Op zekere dag werd hij bij het bureau van de Franse geheime dienst ontboden, waar hem werd gevraagd rapport uit te brengen over de geïnterneerden, hetgeen hij deed. Rajk zeide, de Joego-Slaven dikwijls op het bureau van de Franse geheime dienst ontmoet te hebben, waaruit hij afleidde, dat de Joego-Slaven voor het „deuxième bureau" werkten, evenals hijzelf. Ook kreeg hij toen voor het eerst een opdracht van een

MENINGEN

WIJZIGING IN DE RUSSISCHE BALKAN-POLITIEK?

De „Observer" (11 Sept.) verneemt uit „hoogst betrouwbare bron" te Wenen, welke in nauw contact met Moskou staat, dat het Kremlin op Stalins initiatief, een belangrijke beslissing heeft genomen, welke een nieuw tijdperk in de Europese na-oorlogse geschiedenis zal inluiden. Moskou zou — met uitzondering ten aanzien van Roemenië — zijn plannen voor het „koloniseren" van de Midden- en Oost-Europese landen hebben opgegeven. Een grootse poging zal daarentegen worden ondernomen om Ruslands positie achter zijn tegenwoordige grenzen te consolideren.

Dit bericht wordt krachtig gesteund door berichten uit particuliere bron, die Wenen hebben bereikt uit de hoofdsteden der Oost-Europese landen, waar het nieuws van een drastische wijziging der Russische politiek de communistische partijen op „haar grondvesten zou hebben doen schudden".

De berichtgever van de „Observer" deelt mede, dat Stalin het Politbureau heeft overgehaald tot een gehele wijziging van Ruslands na-oorlogse buitenlandse politiek.

Stalin zou bereid zijn met het Westen tot een compromis te komen. Hij zou de beginselen van Yalta volledig willen aanvaarden.

De luidruchtige politiek der laatste maanden moet worden beschouwd als een achterhoedegevecht. Hieronder zou ook vallen de zenuwoorlog tegen Tito. Stalin, zo verluidt, is er altijd tegen geweest geweld tegen Joego-Slavië te gebruiken. Hij hoopt Tito te verslaan door een opstand van binnen uit.*)

De redenen, die worden opgegeven voor de drastische wijziging van Stalins politiek, zijn drievoudig.

1. De erkenning, dat Molotows plan om terug te keren naar de wegen van het oude imperialisme, dat eerst veel indruk maakte op Stalin en het Politbureau, niet kan worden verwezenlijkt door een koude oorlog en bluf en zou eindigen in een nieuwe oorlog, welke een uitgeput Rusland niet kan doorstaan.
2. De erkenning, dat het Kremlin misleid is door deskundigen over de houding van de Balkan-volken, zoals Hitler misleid werd toen hij Rusland aanviel.
3. Het lage moreel van de Russische bevolking.

*) In dit verband is interessant een bericht van de correspondent van de Volkskrant (11 Sept.), waarin deze spreekt van een rapport, dat van Zagreb naar Londen is gesmokkeld. Hieruit zou blijken, dat op verschillende plaatsen in Kroatië en Slovenië onlusten zijn ontstaan, terwijl in Dalmatië verschillende troepenonderdelen aan het muiten zijn geslagen. De onlusten zouden worden verwekt door communisten, die trouw gebleven zijn aan Moskou en aan het Cominform.

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

Amerikaans agent van het bureau van strategische diensten, Noel H. Field genaamd.

Rajk verklaarde vervolgens, dat in het voorjaar van 1941 een wervingsgroep van de Gestapo in het kamp met hem in contact kwam. Zij deelde hem namens de chef van de Hongaarse politieke politie mede, dat hij over Duitsland naar Hongarije moest terugkeren om zijn werk daar te hervatten.

In Augustus 1945, zo vertelde Rajk, werd hij door kolonel Kovacs, voormalig Amerikaans militair attaché te Budapest, voor de Amerikaanse geheime dienst geworven. Deze dreigde zijn (Rajk's) verleden bekend te maken bij de Hongaarse politie. Kovacs zou geëist hebben, dat Rajk de Amerikaanse geheime dienst op de hoogte zou stellen van politieke aangelegenheden van de communistische partij, en de conservatieve ondergrondse actie zou aanmoedigen. Rajk was toen secretaris van de communistische partij te Budapest geworden. Later werd Kovacs opgevolgd door een zekere Himmler van de Amerikaanse geheime dienst, aldus Rajk. Deze arrangeerde het contact met de Joego-Slavische leiders, die bij een conferentie met Rajk een revolutie en de moord op de leiders van Hongarije zouden hebben voorgesteld.

Nadat Rajk tot in de kleinste bijzonderheden het plan van Tito had beschreven om „alle volksdemocratieën tot een anti-Russisch blok onder Tito samen te voegen", besloot hij zijn verklaring met lofuitingen op de Sowjet-Unie — „de trouwe bewaakster van de wereldvrede" — en de Hongaarse, communistische partij — „de beste vriendin van het Hongaarse volk".

Reacties. — In Amerika wordt heftige critiek uitgeoefend op de verklaring van Rajk.

Kolonel Kovacs heeft in New-York verklaard, dat hij Rajk niet kent en de voormalige Amerikaanse gezant in Hongarije Selden Chapin, ontkende, dat ooit met Rajk is gesproken over een samenzwering tegen de Hongaarse regering. De Joego-Slavische regering zegt in een communiqué van 4000 woorden, dat „Rusland de monsterlijke aanklachten tegen Rajk heeft verzonnen". Het Kremlin wordt gewaarschuwd, dat het „met oorlog flirt bij zijn wanhopige poging om het regiem van Tito omver te werpen". (Alg. Handelsblad 16-9; A.N.P. 10-16-17-9)

Internationaal Nieuws

A. Positie van Oost-Europa in het Inter-Europese Handelsverkeer

De handel van de Oost-Europese landen Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Roemenië, Bulgarije en Joego-Slavië met Rusland vertoonde het volgende beloop:

(in $ mln; marktprijzen f.o.b.)

	1938	1947	1948
Invoer uit Rusland ..	7	192	355
Uitvoer naar Rusland ..	14	173	295

Zoals uit bovenstaand staatje blijkt heeft zich hierin een aanzienlijke stijging voorgedaan. Verdisconteert men echter de sedert 1938 opgetreden prijsstijging, dan bedragen de in- en uitvoercijfers voor 1948, aldus de „Neue Zürcher Zeitung" van 2 September jl., niet meer dan resp. ca. $ 170 mln en $ 140 mln, hetgeen betekent, dat Rusland er niet in is geslaagd de positie van Duitsland en Oostenrijk, die in 1936 tezamen voor $ 288 mln naar deze landen uitvoerden en voor $ 78 mln uit deze landen betrokken, volledig in te nemen.

De landen hebben getracht door uitbreiding der onderlinge economische betrekkingen het gebrek aan Russische hulp te compenseren. Hoewel deze onderlinge handel van $ 147 mln in 1938 steeg tot resp. $ 220 mln en $ 454 mln in 1947 en 1948, was dit niet voldoende om de economische moeilijkheden dezer landen te overwinnen. Voor investeringsgoederen, grondstoffen en voedingsmiddelen zijn zij, ondanks de pogingen van de in Januari jl. ingestelde „Raad voor wederzijdse economische hulp", voor een groot deel op West-Europa aangewezen. Onderstaande tabel geeft nu een overzicht van de Europese Oost-Westhandel.

Europese Oost-Westhandel

(in $ mln; f.o.b.-prijzen van 1938)

	1938	1947	1948
Uitvoer van West-Europa naar:			
Sowjet-Unie	181	63	57
Andere Oost-Europese landen	539	226	255
Totaal	720	289	312
Invoer van West-Europa uit:			
Sowjet-Unie	284	48	107
Andere Oost-Europese landen	747	229	312
Totaal	1.031	277	419

(Neue Zürcher Ztng 2-9; Ec. Stat. Berichten 6-9) **(V.b. 8205 D)**

Tsjecho-Slowakije

B. Episcopaat bereid te onderhandelen —

De Tsjecho-Slowaakse bisschoppen hebben verklaard, dat zij op verschillende voorwaarden nieuwe onderhandelingen met de regering willen voeren over een overeenkomst tussen Kerk en Staat. De voorwaarden zijn: Het christelijke standpunt dient in het openbare leven en bij het onderwijs met woord en daad te worden erkend. De regering dient de religieuze jurisdictie van de Paus van Rome als opperherder van de Kerk, alsmede de jurisdictie van de bisschoppen, die ingevolge de geldende kerkelijke bepalingen aan de Paus gehoorzamen, te erkennen. Alle decreten en bepalingen die een beperking en een gevaar vormen voor de godsdienstvrijheid van de katholieken in Tsjecho-Slowakije dienen te worden herroepen.

Voorts stellen de bisschoppen nog de volgende eisen: Aartsbisschop Beran moet vrij zijn om zijn plichten uit te oefenen. Staatscommissarissen moeten worden teruggetrokken uit de katholieke bezittingen, welke door de regering in beslag genomen zijn. De „vervolging van oprechte katholieke priesters moet eindigen en zij moeten in staat gesteld worden hun plicht te vervullen". Kerkelijke organisaties moeten volledige vrijheid hebben. De katholieke actie, welke door het vaticaan als „Schismatiek" wordt beschouwd „moet niet door de staat worden gesteund."

Voorbereiding van nieuwe wetten behoort niet te geschieden zonder de positie van de kerk daarbij in overweging te nemen. Aanvallen en propaganda tegen de bisschoppen en de Paus moeten eindigen. De arrestatie van priesters omdat zij de orders van het Vaticaan uitvoeren op grond van het recente decreet tegen het communisme moet eindigen.

Verder eisen de bisschoppen, dat „aan de interventie in het onderwijs aan toekomstige katholieke geestelijken of lekenreligieuzen, waardoor de rechten der Kerk worden geschonden", een einde komt.

De bisschoppen stellen deze eisen in een memorandum, dat zij op 14 Augustus in Trnava in Slowakije hebben opgesteld. In Trnava hebben de bisschoppen, zonder tevoren verlof aan de regering te vragen, een geheime bijeenkomst gehouden, ter gelegenheid van een dubbele bisschopwijding, waarvoor ook geen verlof was gevraagd.

Het memorandum werd onlangs aan de regering overhandigd en op 12 September werden afschriften gegeven aan correspondenten van de Westerse pers.

Volgens Reuter zou de regering voornemens zijn begin October besprekingen met de katholieke autoriteiten te openen. Indien geen overeenstemming zou worden bereikt zou men tot een accoord willen komen met de „katholieke actie".

(Ass. Press - Reuter - Volkskr. 13/16-9)

Verenigde Staten

C. Ambassadeurs rapporteren over weerbaarheid van West-Europa

De Amerikaanse Senaatscommissies, welke het militaire hulpplan voor Europa ten bedrage van 1.314.010.000 dollar bespreken, hebben de rapporten gepubliceerd van enkele Amerikaanse ambassadeurs in Europa, waaruit blijkt, dat deze tot de conclusie zijn gekomen, dat West-Europa op het ogenblik niet in staat zou zijn een Russische aanval tegen te houden totdat de Amerikaanse hulp arriveert.

De rapporten zijn opgesteld door de ambassadeurs David Bruce, Lewis Douglas en James Dunn resp. in Frankrijk, Engeland en Italië en de gezant Charles Bay in Noorwegen.

Ambassadeur Bruce zegt in zijn rapport o.m.:

„Het zal door alle onpartijdige waarnemers, met inbegrip van de meest patriottische Fransen, worden toegegeven, dat Frankrijks militaire macht thans zelfs niet in staat is de actie van een goed-uitgeruste en agressieve vijand te vertragen. Wat eens het beste leger in Europa was, is nu niet meer in staat tegenstand te bieden tegen de aanval van een groot en grondig gemoderniseerd vijandelijk leger".

De Londense vertegenwoordiger Douglas berichtte dat slechts door de militaire kracht van Engeland en de rest van Europa op te bouwen de Ver. Staten een einde kunnen maken aan de koude oorlog met Rusland. Douglas meldt dat de coördinatie van de strijdkrachten der landen van het Pact van Brussel „opmerkelijk" is. Plannen voor de verdediging op de grond en in de lucht en voor de coördinatie van de vloten zijn reeds gemaakt, aldus Douglas. In de vijf „Brusselse" landen — Engeland, Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg — zijn anderhalf millioen man onder de wapenen.

Dunn meldde uit Italië dat de minimumstrijdkrachten aan dat land bij het vredesverdrag toegestaan „aanzienlijk beneden het vereiste liggen, zowel in kwaliteit als in kwantiteit". Hij vestigt de aandacht op de strategische ligging van Italië in de Middellandse Zee en hij meent dat met Amerikaanse wapenhulp de belangrijke industriegebieden in het Noorden niet zo kwetsbaar zullen zijn als thans.

De gezant in Noorwegen bepleit, dat Noorwegen wapens zal krijgen opdat het land in geval van oorlog „mede kan helpen aan het verschaffen van mogelijkheden om operaties tegen een vijand uit te voeren". Volgens Bay is het Atlantisch Verdrag enthousiast ontvangen in Noorwegen, zelfs in de provincie Finnmark, die aan Rusland grenst.

(A.N.P. 14-9)

A. **Beperkte voortzetting van steun aan China voorgesteld —**

Vice-admiraal Oscar C. Badger, de scheidende Amerikaanse Opperbevelhebber van de vloot in het Verre Oosten, heeft het Congres voorgesteld om maximaal $ 75.000.000 te voteren voor steun aan niet-Communistisch China.

Hij legde er evenwel de nadruk op, dat zulke steun slechts beschikbaar moest worden gesteld met goedvinden van de President en na ontvangst en goedkeuring van een volledig uitgewerkt plan van de een of andere instantie in China, welke voor steun in aanmerking zou kunnen komen om de Communistische opmars te stuiten.

Naar aanleiding van een vraag, of dit voorstel om een zeker bedrag te voteren, dat naar goedvinden van de President besteed mocht worden, bedoeld was als een stap om de Nationalistische regering van Tsjiang Kai-sjek van verdere steun uit te sluiten, werd verklaard, dat het voorstel practisch hierop neerkomt, dat elke Chinese instantie, welke de President zou besluiten te steunen, voorstellen zou moeten indienen, welke onze goedkeuring wegdroegen en welke ruimte lieten voor Amerikaans toezicht en de toepassing van Amerikaanse methodes bij het gebruik ervan.

Vice-admiraal Badger is van mening, dat onder geen enkele voorwaarde aan de regering van Tsjiang Kai-sjek steun mag worden verstrekt in het kader van het militaire steunprogramma, waarbij deze volledige zeggenschap over het gebruik van deze gelden zou hebben.

(U.S. Inf. Service 9-9)

(V.b. 8253 B; zie ook 8302)

Kunst en Wetenschap

B. **Richard Strauss † —**

De componist en dirigent Richard Strauss is op 85-jarige leeftijd op 8 September te Garmisch Partenkirchen overleden.

Met Richard Strauss is de laatste vertegenwoordiger van de Duitse Romantiek heengegaan. Op 11 Juni 1864 te München geboren als zoon van een hoornist der Münchener Hofopera toonde hij al vroeg muzikale begaafdheid. Zes jaar oud componeerde hij zijn eerste pianostuk en voor zijn tiende jaar waren reeds een Feestmars en een Serenade voor blaasinstrumenten gepubliceerd.

Na zijn gymnasiumtijd nodigde Hans von Bülow hem in 1883 uit zijn assistent-dirigent te worden in Meiningen en daar maakte Strauss kennis met de 30 jaar oudere musicus Alexander Ritter, die hem op de toen nieuwe idealen van Berlioz en Wagner wees. Het waren dan ook vooral die beide componisten, die het werk van Strauss beslissend beïnvloedden, zijn stijl bepaalden en zijn persoonlijkheid vormden.

Zijn eerste symphonische gedichten, — een vorm, door Liszt tot bekendheid gekomen en door Strauss vooral tot volledige ontwikkeling gebracht, — plaatsten hem weldra in het middelpunt van de belangstelling; in 1889 ontstond „Don Juan" en in 1890 „Tod und Verklärung". Van toen af was zijn carrière gemaakt. In 1891 werd hij door Cosima Wagner uitgenodigd in Bayreuth de „Tannhäuser" te dirigeren. In 1894 volgde zijn benoeming tot dirigent van het Berlijns Philharmonisch Orkest.

De volgende jaren, van '95 tot '98, ontstonden zijn symphonische gedichten „Till Eulenspiegels lustige Streiche", „Also sprach Zarathustra", „Don Quichotte" en „Ein Heldenleben". Daarna begon zijn ster vooral als operacomponist te rijzen: „Salome", „Elektra", „Der Rosenkavalier", zijn meest succesvolle, populair geworden werk, „Ariadne auf Naxos", „Arabella", waren de bekendste proeven van zijn dramatisch talent.

Geen componist heeft nog tijdens zijn leven zoveel roem geoogst als Richard Strauss. Dat is begrijpelijk, vooral om twee redenen: ten eerste spreekt Strauss' muzikale stijl gemakkelijk aan, hij was verre van een revolutionnair, veeleer was hij een voortzetter van reeds door andere, met name Wagner en Liszt gebaande wegen. Een romanticus dus, die zijn onderwerpen bij voorkeur aan de literatuur ontleende, die een voorliefde aan de dag legde voor programmatische „schilderende", niet-absolute muziek.

Ten tweede kon zijn werk populair worden, omdat het ontstond in een tijd, dat nieuwe stromingen, baanbrekende initiatieven zich met moeite trachtten te verwezenlijken, nieuwe tendenzen, die met onbegrip en afkeer vaak werden ontvangen door een publiek, dat er nog niet aan toe was en slechts in staat oude vertrouwde geluiden in zich op te nemen. Dat verklaart voor een deel het enorme succes, dat Richard Strauss heeft geoogst. Dat hij zijn ideeën op meesterlijke wijze, met bijna niet te evenaren vakmanschap realiseerde, heeft in niet geringe mate bijgedragen tot dit succes.

Zo kon het gebeuren, dat er Strauss-festivals en gala-premières werden georganiseerd, huldigingsartikelen verschenen en boeken over zijn opera's en over zijn betekenis werden gepubliceerd. Toen Hitler in 1933 zijn „Derde Rijk" stichtte, verzocht men Richard Strauss president te worden van de „Reichs-Musikkammer", in welke functie hij enkele jaren werkzaam bleef. Wegens zijn nog steeds niet geheel duidelijke gedragingen tijdens het bewind van de nazi's is hij een omstreden figuur geworden.

(A.N.P. - Parool 8-9)

C. **Ned. Radio Unie schrijft hoorspelprijsvraag uit —**

De Nationale Programma Commissie van de Nederlandse Radio Unie te Hilversum vraagt uiterlijk 1 December a.s. inzendingen op een „hoorspelprijsvraag 1950". De jury, waarvan de heer E. Bomli voorzitter is en drs. G. J. Ligthart, A. van Nierop, H. Perquin, L. Povel, dr. P. H. Ritter, dr. G. Stuiveling, D. Verel en S. de Vries Jr. leden zijn, kent voor het bekroonde spel een prijs van *f* 2000 toe. Op Koninginnedag, 30 April 1950, wordt dit spel uitgezonden. De binnenlandse omroep en de Wereldomroep behouden het recht herhalingen te geven.

Deelnemers moeten een typisch Nederlands onderwerp kiezen en hun spel een lengte van 45 tot 60 minuten geven. Men zende in onder motto, geplaatst aan het begin en het einde van het manuscript. Men voege een gesloten couvert met naam en adres van de inzender bij. Niet bekroonde spelen kunnen tegen nader overeen te komen voorwaarden worden uitgezonden. (A.N.P. 8-9; Parool 9-9)

D. **Centraal Instituut voor Psychologie-onderwijs —**

Te Amsterdam is een „Centraal Instituut voor psychologie-onderwijs" opgericht, dat het buiten-universitaire onderwijs in het vak wil centraliseren, en voorlichting zal geven aan hen die belangstelling hebben voor de psychologie in het algemeen of voor bepaalde onderdelen. Het bestuur bestaat uit prof. dr. H. C. J. Duyker, prof. mr. dr. G. H. A. Feber, dr. T. T. ten Have, mr. E. A. Hof, en dr. J. Lubsen.

Te Amsterdam en te Den Haag zal het Instituut avondcursussen doen geven voor juristen, artsen, officieren en politieambtenaren, voor leidinggevend personeel van bedrijven en instellingen, voor onderwijzend, sociaal-werkend en verplegend personeel, alsmede een speciale cursus voor verdere belangstellenden.

Docenten: dr. Maria C. Bos, prof. dr. C. J. F. Böttcher, prof. dr. H. C. J. Duyker, dr. W. A. 't Hart, dr. T. T. ten Have, G. Th. Kempe, mr. E. A. Hof, en vele anderen. De cursussen beginnen op 3 October. Secretariaat: Herengracht 322, Amsterdam. (Alg. Handelsblad 8-9)

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ.

Mao Tse toeng over „De dictatuur van de volksdemocratie" —

Op pag. 8302 e.v. publiceerden wij het grootste deel van de brief, waarmede minister Acheson het witboek i.z. China aan president Truman aanbood. Deze brief gaf een overzicht van de jongste geschiedenis van China, daarbij uiteraard de visie van het Amerikaanse departement van Buitenlandse Zaken weergevend. Om dit deel van China's geschiedenis ook van Chinees-communistische zijde te belichten, publiceren wij hieronder een rede van de voorzitter van het Centraal Comité van de Chinese Communistische Partij, Mao Tse toeng, uitgesproken bij gelegenheid van de 28e verjaardag van het bestaan van deze partij.

*

Een overzicht gevend van de afgelopen 28 jaar, zeide Mao Tse toeng:

Wij moesten tegen binnen- en buitenlandse vijanden vechten; tegen vijanden binnen de partij en buiten haar rijen. Wij hebben aan Marx, Engels, Lenin en Stalin het wapen te danken, om mee te strijden. Dit wapen is geen machinegeweer, maar het marxistisch-leninisme.

De toestand in China en de toestand in het voor-revolutionnaire Rusland gelijken veel op elkaar. De feodale onderdrukking was dezelfde. Beide landen hadden hun economische en culturele achterlijkheid gemeen. Beide waren achterlijk, China meer dan Rusland. In beide landen streden de progressieven verbitterd voor een nationaal herstel, in hun zoeken naar de revolutionnaire waarheid.

Nadat China in 1840 de opiumoorlog had verloren, maakten de vooruitstrevende Chinezen op zoek naar de waarheid in de westelijke landen ontelbare moeilijkheden door. Voordat de Communistische Partij van China werd geboren, trachtten Soenjatsen en anderen de waarheid in het Westen te vinden. Van de veertiger jaren tot het begin van de 20ste eeuw gingen talrijke mensen naar het buitenland om te studeren. De imperialistische agressie deed echter de droom van de Chinezen, om van het Westen te leren, in rook opgaan.

De eerste wereldoorlog brak uit. De Russen volbrachten de October-revolutie en schiepen het eerste land van het socialisme. Toen begon een nieuw tijdperk voor de Chinezen, die naar een ideologie

zochten. Zij leerden de waarheid van het marxistisch-leninisme kennen, en het aangezicht van China veranderde.
Uitgaande van de ervaring van 28 jaar — zoals Soenjatsen sprak over „de ervaring van 40 jaar" — zijn wij tot de overtuiging gekomen, dat wij om de overwinning te behalen, de massa's van het volk moeten wakker maken en verenigen in de gemeenschappelijke strijd met die volkeren, die ons als een gelijkwaardige natie behandelen. De wereldbeschouwing van Soenjatsen was anders dan de onze en hij ging bij zijn beschouwingen van een ander klassestandpunt uit, maar hij kwam tot dezelfde conclusie als wij, wat de strijd tegen de imperialisten in de twintigste eeuw betreft.
Vier en twintig jaar gingen voorbij sinds de dood van Soenjatsen en de Chinese revolutionnaire theorie en practijk hebben onder leiding van de Communistische Partij van China een geweldige stap voorwaarts gedaan en het aangezicht van China grondig veranderd.

Tegenwoordig heeft het Chinese volk zich twee fundamentele punten eigen gemaakt: 1e. Het actief maken van de volksmassa's. Dat betekent de vereniging van de arbeidersklasse, de boeren, de kleine middenstand en de nationale bourgeoisie in een eenheidsfront onder leiding van de arbeidersklasse, en het scheppen van een „Staat van de dictatuur van de volksdemocratie", die door de arbeiders, op de grondslag van het verbond tussen de arbeidersklasse en de boeren wordt geleid. 2e. De eenheid in de gemeenschappelijke strijd met de landen van de wereld, die ons als een gelijkberechtigde natie beschouwen en met de volken van alle landen. Dat betekent verbond met de Sowjet-Unie, met de volksdemocratieën in Europa en verbond met het proletariaat en de volksmassa's der overige landen, om tot een internationaal eenheidsfront te komen.

Men zegt tegen ons: Gij helt over naar één kant. Dat is juist. De 40-jarige ervaring van Soenjatsen en de 28-jarige ervaring van de Communistische Partij hebben ons er vast van overtuigd, dat wij ons, om de overwinning te behalen en te bevestigen, aan één kant moeten houden. Niet alleen in China, maar in de gehele wereld zonder uitzondering, moet men zich òf aan het imperialisme òf aan het socialisme houden. Een derde weg is er niet.

Men zegt tegen ons, dat wij te uitdagend zijn. Het gaat er om, wat wij met de Chinese en buitenlandse reactionnairen, d.w.z. met de imperialisten en hun waakhonden, zullen doen. Slechts door het ontmaskeren van de doeleinden en de plannen der reactionnairen, door voortdurende waakzaamheid in de revolutionnaire rijen, en door het op een hoger peil brengen van ons eigen moreel kunnen de reactionnairen geïsoleerd, overwonnen en verslagen worden.

Men zegt tegen ons, dat wij handel nodig hebben. Dat klopt. Er moet handel zijn. Wij zijn tegen onze eigen en de buitenlandse reactionnairen, die ons willen verhinderen om handel te drijven, maar wij zijn tegen niemand anders. Wanneer wij alle krachten binnen en buiten het land verenigen om de Chinese en buitenlandse reactionnairen te vernietigen, dan zal handeldrijven en het herstel van diplomatieke betrekkingen met buitenlandse mogendheden, op grondslag van gelijkheid, wederzijds belang en wederzijdse eerbied voor elkanders grondgebied, mogelijk zijn.
Men zegt tegen ons, dat de overwinning ook zonder internationale hulp mogelijk is. Dat is een verkeerde mening. In het tijdperk van het imperialisme kan geen enkele volksrevolutie slagen zonder hulp in verschillende vormen van de internationale revolutionnaire krachten. Wanneer er geen Sowjet-Unie was geweest, geen overwinning van de antifascistische krachten in de Tweede Wereldoorlog, wanneer het Japanse imperialisme niet verslagen was, wanneer er geen volksdemocratieën in Europa waren, geen toenemende strijd van de onderdrukte landen in het Oosten, geen strijd van de massa's in de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland, Italië, Japan en andere kapitalistische landen tegen de reactionnaire machthebbers, — wanneer al deze factoren er niet waren, dan zou de druk van de internationale reactionnaire krachten nu natuurlijk veel sterker zijn. Zouden wij in die omstandigheden de overwinning behaald hebben? Natuurlijk niet.
Soenjatsen wendde zich herhaaldelijk om hulp tot de imperialistische landen. Al deze oproepen vonden geen gehoor; in zijn gehele leven ontving Soenjatsen slechts één keer internationale hulp en deze hulp ging van de Sowjet-Unie uit. In internationaal opzicht behoren wij tot het anti-imperialistische front, dat door de Sowjet-Unie wordt geleid, en wij moeten hopen op de waarachtige, vriendschappelijke hulp van dit front, en niet op die van het imperialistische front.
Men zegt tegen ons: Gij richt de dictatuur op. Wij richten inderdaad een dictatuur op. De ervaring van enige tientallen jaren, die het Chinese volk heeft opgedaan, bewijst ons, dat het noodzakelijk is een dictatuur van de volksdemocratie op te richten. Dat betekent, dat aan de reactionnairen het recht moet worden ontnomen, hun mening tot uitdrukking te brengen, en dat alleen het volk het kiesrecht kan uitoefenen, het recht om zijn mening te uiten.
Wat is het volk? In de huidige etappe is in China de arbeidersklasse, de boeren, de kleine middenstand en de nationale bourgeoisie het volk. Het democratische stelsel moet verwerkelijkt worden, het moet aan het volk vrijheid van woord, vereniging en organisatie garanderen. Het kiesrecht wordt alleen het volk gegarandeerd en niet de reactionnairen. Deze twee aspecten, en wel: democratie voor het volk en dictatuur over de reactionnairen, vormen samen de dictatuur van de volksdemocratie.
Waarom moet dit zo zijn? Het ligt voor de hand, dat, indien het niet zo was, de revolutie een nederlaag zou lijden, het volk in het ongeluk zou worden gestort, en de Staat te gronde zou gaan.
Men zegt tegen ons: Wilt gij dan niet de staatsmacht vernietigen? Ja, dat willen wij. Maar niet nu. Wij kunnen nu de staatsmacht niet vernietigen. Waarom? Omdat het imperialisme nog bestaat, omdat de internationale reactionnairen nog bestaan en omdat er in het land nog klassen zijn.
Onze opgave op dit ogenblik is, het staatsapparaat van het volk te vestigen, d.w.z. het volksleger, de volkspolitie en de volksrechtbanken, de nationale verdediging en de bescherming van de belangen van het volk. Voor de vijandelijke klassen is het staatsapparaat een werktuig tot onderdrukking, een werktuig van het geweld en niet van „welwillendheid".
Men zegt tegen ons: Gij zijt niet welwillend. Dat is juist. Wij zijn beslist tegen een welwillende machtsuitoefening ten opzichte van de reactionnaire daden van de reactionnaire klassen. Wij richten onze welwillendheid uitsluitend op het volk, niet op de reactionnaire kringen, die buiten het volk staan. De volksstaat verdedigt het volk. De buitenlandse reactionnairen, die ons van „totalitaire dictatuur" beschuldigen, zijn dezelfde mensen, die de dictatuur en de alleenheerschappij van een klasse, de bourgeoisie, tegenover het proletariaat en de rest van het volk verwezenlijken, het zijn die mensen, waarvan Soenjatsen zei, dat zij het volk onderdrukken. Tsjiang-Kai-sjek aapte zijn contra-revolutionnaire dictatuur van deze medestanders van hem na.
De revolutionnaire dictatuur en de contra-revolutionnaire dictatuur zijn diametraal tegengesteld. De grondslag van de dictatuur van de volksdemocratie is het verbond van de arbeidersklasse, de boeren en de kleine burgerij, voornamelijk het verbond van de arbeidersklasse met de boeren, daar deze 80 tot 90% van de bevolking van China uitmaken. De dictatuur van de volksdemocratie moet door de arbeidersklasse worden geleid, daar de arbeidersklasse het verste ziet, het rechtvaardigst, niet egoïstisch en het meest consequent revolutionnair is. De geschiedenis toont aan, dat een revolutie zonder leiding van de arbeidersklasse tot mislukking is gedoemd. Maar onder leiding van de arbeidersklasse zal de revolutie zegevieren. In het tijdperk van het imperialisme kan geen enkele andere klasse in geen enkel land een werkelijke revolutie tot de overwinning voeren. Dat bewees het feit, dat de Chinese kleinburgerij en de nationale bourgeoisie heel vaak een revolutie hebben geleid, maar steeds verliezen leden.
De nationale bourgeoisie heeft in de huidige periode een zeer grote betekenis. China moet alle kapitalistische ondernemingen benutten, die de nationale handel en nijverheid ten goede komen en het levenspeil van het volk niet drukken. Onze tegenwoordige politiek bestaat daarin, het kapitalisme te beperken, niet echter het te vernietigen. Maar de nationale bourgeoisie kan de revolutie niet aanvoeren en mag ook geen leidende positie in de Staat innemen. Haar sociale en economische positie bepalen haar zwakte, haar gebrek aan vooruitziendheid en moed.
De dictatuur van de volksdemocratie is gegrond op het bondgenootschap van de arbeiders en de boeren, geleid door de arbeidersklasse door middel van de Communistische Partij. Deze dictatuur moet met de internationale revolutionnaire krachten overeenstemmen. Dit is onze leuze, onze voornaamste ervaring, ons voornaamste program.
Wij hebben de beslissende overwinning in de revolutionnaire strijd behaald. Maar wij hebben nog veel werk voor de boeg. De imperialisten menen, dat wij het werk op economisch gebied niet aankunnen. Zij kijken toe en wachten op onze nederlagen. Wij moeten veel moeilijkheden overwinnen en veel moeten wij nog leren. In het begin wisten vele communisten in de Sowjet-Unie ook niet hoe zij op economisch gebied moesten werken, en de imperialisten wachtten toen ook op hun fiasco. Maar de Communistische Partij heeft in de Sowjet-Unie gezegevierd, zij heeft de grote en roemrijke socialistische Staat opgebouwd. De Communistische Partij van de Sowjet-Unie is onze beste leermeester, van wie wij nog veel moeten leren.
De internationale en de binnenlandse situatie is gunstig. Wij kunnen ten volle op ons wapen, de dictatuur van de volksdemocratie vertrouwen, om het volk te verenigen en vastbesloten naar ons doel voorwaarts te gaan.

Een Joodse ruiter voert de Israëlische vlag bij feestelijkheden op een collectieve boerderij.
(Foto Walco)

De philosoof, Jean Paul Sartre, die vooral bekendheid heeft verworven door zijn leer van het existentialisme, werd op 5 Juni 1905 te Parijs geboren. Tot 1942 was hij hoogleraar in de philosofie aan de universiteit van Parijs, daarna legde hij zich uitsluitend toe op het schrijven van wijsgerige verhandelingen, romans en toneelstukken. Het zijn vooral de laatste werken, waardoor Sartre bekendheid heeft verworven, daar zijn wijsgerige publicaties slechts een beperkte kring van lezers vonden. Van zijn belangrijkste werken noemen wij: „Imaginaire" (1936); „La Nausé" (1937); „Les Mouches" (1943); „Huis Clos" (1943); „l'Etre et le Néant" (1943); „Les chemins de la liberté" (1944-'45) en „Morts sans sépulture" (1946). In November 1948 plaatste de congregatie van de Index te Rome alle werken van Sartre op de Katholieke Index. (Foto Ass. Press)

DEVALUATIE

Hoewel in de Verenigde Staten invloedrijke kringen reeds enige jaren hadden aangedrongen op devaluatie door die landen die een ernstig dollartekort vertoonden, daar deze huns inziens slechts op die wijze de mogelijkheid zouden kunnen scheppen om hun producten tegen concurrerende prijzen op de Amerikaanse markt te brengen, heeft vooral Engeland — het middelpunt van het z.g. Sterlingblok — zich steeds hiertegen verzet. Hiertegenover stond, aldus Econ. Stat. Berichten, de mening van een belangrijk deel van de Westeuropese opinie, waaronder het doorgaans wel ingelichte blad „The Economist", dat devaluatie op korte termijn minder opportuun moest worden geacht. Deze groep wilde het probleem in veel mindere mate met monetaire middelen oplossen en legde in eerste instantie de nadruk op maatregelen in de reële sfeer, zoals het oprichten van industrieën, die dollarimporten zouden kunnen verminderen, vergroting van de productie en verkleining van de consumptie en invoer.

Nog tot in Washington — waarheen hij met zijn collega Bevin was getogen om Engelands moeilijkheden te bespreken met Amerikanen en Canadezen (zie uitvoerig op pag. 8307 en 8319) — hadden Stafford Cripps' in het openbaar afgelegde verklaringen het voornemen tot devaluatie steeds ontkend.

Op Zondag 18 September deelde de Kanselier van de Engelse schatkist evenwel mede dat het Engelse Pond voortaan een waarde zou hebben van $ 2.80 in plaats van $ 4.03.

In de radiorede waarmede Sir Stafford Cripps deze devaluatie van het Pond (met niet minder dan 30.52%) aankondigde, zeide hij o.m.: dat de regering reeds voordat hij en de minister van Buitenlandse Zaken, Ernest Bevin, naar de Conferentie te Washington waren vertrokken, tot devaluatie besloten hadden. Het besluit was echter nog niet bekend gemaakt, omdat de Britse regering het eerst aan de Amerikaanse en Canadese regeringen had willen mededelen en alle leden van het Gemenebest op de hoogte had willen stellen.

De regering, aldus Cripps, is niet voornemens de voedselsubsidies te verhogen. De prijs voor het brood zal dan ook moeten worden verhoogd.

De stap, die ik heb aangekondigd, zo zeide Cripps, is de ernstigste, welke de regering had kunnen nemen. Dat wij hiertoe zijn overgegaan is geschied, omdat wij tot de overtuiging zijn gekomen, dat de Sterling-dollar-moeilijkheden op andere wijze niet konden worden opgelost. Verder verklaarde Cripps, dat de financiële besprekingen te Washington buitengewoon geslaagd zijn. Er zal in de toekomst veel meer worden gedaan om tot een oplossing van de Sterling-dollarkwestie te komen.

De devaluatie zal tot gevolg hebben, dat er meer goederen en diensten tegen dollars kunnen worden ingewisseld. Dit is speciaal van belang, omdat in 1952 het Marshall-plan afloopt en Engeland dan verondersteld wordt, wat dollars betreft, op eigen benen te kunnen staan.

Lukt dit niet, dan zal dit een lagere levensstandaard en werkloosheid op grote schaal betekenen, aldus Cripps.

Hoewel de devaluatie op den duur onvermijdelijk werd geacht en dus niet geheel onverwacht kwam heeft vooral het drastische karakter in de gehele wereld een grote indruk gemaakt. Een zo zware depreciatie hadden niet velen verwacht.

In zijn hierboven geciteerde rede zeide Stafford Cripps hierover: Wij vonden het noodzakelijk het Pond te devalueren tot een peil, waarvan wij mochten verwachten, dat wij het zouden kunnen handhaven. Wij kunnen de koers altijd weder laten stijgen indien de ontwikkeling zou aantonen, dat wij enigszins te ver zijn gegaan *).

De nieuwe koers van 2.80 is blijkbaar gekozen om de Britse export in een zo gunstig mogelijke positie te stellen en moet beschouwd worden als een wanhopige poging om opnieuw buitenlands vertrouwen in het Pond te scheppen, aldus de Daily Telegraph.

NIEUWE WAARDEVERHOUDINGEN

	Oude koers	Nieuwe koers
Australië $ per £	3.22	2.24
België frs. per $	43.83	50.00
frs. per £	176.50	140.00
frs. per *f*	16.50	13.25
Birma Rupee per $	3.00	4.76
Canada Can. $ per £	4.03	3.07
Can. $ p. Am. $	1.00	1.10½
Ceylon Rupee per $	3.30	4.75
Denemarken Kr. per $	4.81	6.91
Egypte $ per £	4.13	2.87
Eire $ per £	4.03	2.80
Engeland $ per £	4.03	2.80
Finland Finmark per $	160	231
Frankrijk frs. per $	330	350
frs. per £	1097	980
Griek.l. Drachme p. $	10.000	15.000
Drachme p. £	32.000	42.000
IJsland Kr. per $	6.51	9.36
India $ per Rupee	0.32	0.21
Indonesië Ind. *f* per $	2.65	3.80
Irak Dinar per $	4.03	2.80
Israël $ per £	4.03	2.80
Malakka Mal.$ p. Am.$	2.14	3.08
Nederland *f* per $	2.65	3.80
Nw-Zeeland $ per £	4.03	2.80
Noorwegen Kr. per $	4.96	7.14
Portugal Escudo per $	25	28.75
Escudo per £	100	80.50
Rhodesia $ per £	4.03	2.80
Transjord. $ p. Pal.£	4.03	2.80
Zuid-Afrika $ per £	4.03	2.80
Zweden Kr. per $	3.60	5.18

De devaluatie van het Britse Pond veroorzaakte in de gehele wereld een devaluatie-golf. Dat de Britse regering naliet tevoren overleg te plegen met andere landen (uitgezonderd die van het Gemenebest), waarvan zij toch kon verwachten, dat deze gedwongen zouden zijn het Britse voorbeeld te volgen, heeft in deze landen wrevel om niet te zeggen verontwaardiging gewekt. De Franse minister van Financiën, Petsche, noemde de Britse devaluatie een „zuivere vechtmaatregel". De vroegere premier Reynaud sprak van een „onvriendschappelijke daad" en Léon Blum schreef in de „Populaire":

„Iedereeen dacht, dat als de pariteit van het Pond gewijzigd moest worden, dat zou gebeuren ten gunste van een gezamenlijke herwaardering van de te hoog gewaardeerde Europese valuta's, dat de devaluatie van het Pond deel zou uitmaken van een algemene herziening en evenwichtsherstel der wisselkoersen onder de hoede van het Internationale Monetaire Fonds. Niets van dit alles. De Britse operatie is geheel zelfstandig uitgevoerd en plaatst Europa onverhoeds voor een fait accompli. Dadelijk na Straatsburg, terwijl de Europese solidariteit zich begon te ontwikkelen, kunnen wij het er over eens zijn, dat zulks een onverwacht en geducht wapen aan de hand doet aan de sceptici. Ik kan het slechts met spijt en enige bitterheid constateren".

*) Reeds de eerste dag na de devaluatie werd in New York en Parijs het Pond boven de nieuwe koers gekocht.

Nederland — Kort na het bekend worden van de Engelse maatregel gaf de Nederlandse regering een officieel communiqué uit, waarin zij verklaarde zich genoodzaakt te zien, een zelfde of soortgelijke stap te overwegen.

In aansluiting hierop maakte de Nederlandsche Bank bekend, dat zij de op grond van artikel 4 van het deviezenbesluit 1945 vastgestelde wisselkoersen met ingang van 19 September 1949 alle had ingetrokken. Aan- en verkoop van buitenlandse vorderingen, buitenlandse betaalmiddelen en buitenlandse geldswaardige papieren, is dientengevolge tot nader order niet toegestaan.

Voorts bepaalde de minister van Financiën, dat de beurzen voor de geld- en fondsenhandel op 19 September en 20 September gesloten zouden zijn.

Nadat de Ministerraad op 19 September zijn standpunt inzake de devaluatie had bepaald, vond het voorgeschreven overleg plaats met het Internationale Monetaire Fonds te Washington. Inmiddels werd afgekondigd de beschikking „Prijsstop 1949", op grond waarvan de prijzen voor goederen en diensten niet meer mogen worden verhoogd. Zij moeten gehandhaafd blijven op het peil van 17 September.

Op 20 September deelde Minister Lieftinck in de Tweede Kamer mede, dat met ingang van 21 September 0.0 uur de koers van de gulden wordt bepaald op *f* 3.80 in de dollar, hetgeen — behoudens een kleine technische afwijking — eenzelfde devaluatie betekent als die van het Pond tegenover de dollar.

Bij de motivering van deze beslissing zeide de minister het volgende:

De regering heeft zich bij het nemen van deze beslissing laten leiden, door de volgende overwegingen:

1. dat Nederland, dat in zo sterke mate wordt begunstigd door de Marshall-hulp verplicht is tegen de tijd, dat deze hulp een einde zal nemen, zijn betalingsbalans in evenwicht te brengen en met name moet trachten door eigen inspanning zijn dollar-inkomsten zodanig te vermeerderen, dat het de bedoelde hulp straks missen kan;
2. dat Nederland in de internationale concurrentiestrijd, die bij het afnemen der schaarste allerwegen aan het toenemen is en die in verband met de elders toegepaste devaluaties ongetwijfeld nog feller zal worden, zich niet kan veroorloven duurder te zijn dan zijn meest directe mededingers en voor de ernstige economische en sociale gevolgen van een interne deflatie, die zonder of bij onvoldoende devaluatie thans onvermijdelijk ware, dient te worden behoed;
3. dat Nederlands belang er in hoge mate mede is gediend de koers van de gulden op een zodanig peil te fixeren, dat het zonder bezwaar actief kan deelnemen aan de bevrijding van het handels- en betalingsverkeer, met name tussen de West-Europese landen, van de vele bindingen en belemmeringen waaraan dit verkeer de laatste jaren onderworpen is geweest.

Hoewel de regering op grond van deze

(Zie vervolg pag. 8333)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

18 September (Zondag)

Cyrenaica — De Emir bekrachtigt officieel de nieuwe grondwet. Hierdoor kan een regering worden samengesteld en eigen leger en politie worden ingesteld. De buitenlandse politiek blijft in handen van Engeland. (V.b. 8320 Kr. 17-9)

Engeland — Minister Cripps kondigt aan, dat het pond met 30,5% ten opzichte van de dollar is gedevalueerd. Deze devaluatie heeft in de gehele wereld een devaluatiegolf ten gevolge. (Zie in dit nr.)

Nederland — In verband met de devaluatie van het pond zet de Nederlandsche Bank alle valuta-transacties stop. Order wordt gegeven om de beurs op 19 en 20 September te sluiten. (Zie in dit nr.)

— De bekende schrijfster van meisjes- en kinderboeken, mevr. Wilbrink Hoitsema—Kok (Truida Kok), op 80-jarige leeftijd overleden.

Spanje — Het ministerie van Buitenlandse Zaken deelt mede, dat tussen koning Abdoellah en Franco volledige overeenstemming is bereikt over „kwesties met betrekking tot het Midden-Oosten en de bedreiging door het Russische communisme." (V.b. 8308 Kr. 5-9)

Ver. Staten — Tijdens besprekingen te Washington hebben Acheson, Bevin en Schuman, volledige overeenstemming bereikt over de politiek die Amerika, Engeland en Frankrijk in het Verre Oosten zullen voeren.

19 September (Maandag)

China — Volgens communistische berichten is het gehele Zuiden van de provincie Joenan tot aan de grenzen van Vietnam en Birma in handen van de communisten.

Duitsland — De geallieerde hoge commissarissen besluiten, dat Bonn binnen de bezettingzones een enclave zal worden.

Griekenland — De opstandelingen hebben de V.N. ervan in kennisgesteld, dat zij gaarne tot een „eervolle democratische overeenkomst" willen komen.

Internationaal — Albanië en Joego-Slavië dienen bij de V.N. een aanklacht in tegen Griekenland, daar Griekse troepen hun grenzen zouden hebben geschonden.

Nederland — De Centrale Commissie der R.T.C. verklaart in een officieel communiqué over de besprekingen in Chateau de Namur, dat „bevredigende vooruitgang" werd gemaakt met het werk der conferentie. (Zie in dit nr.)

— De Vakverenigingen vragen in verband met te verwachten prijsstijgingen een prijsstop.

— De eerste Europese synchro-cyclotron, door de N.V. Philips gebouwd en geplaatst in de voormalige gasfabriek te Amsterdam, komt gereed.

— Prins Bernhard onthult te Utrecht het monument voor de in het verzet gevallen spoorwegmannen.

Ned. W.-Indië — De Staten van de Ned. Antillen besluiten steun te verlenen aan de stichting van een Muziekschool. Gedurende drie jaren zal jaarlijks een bedrag van *f* 50.000 voor deze stichting worden uitgetrokken.

20 September (Dinsdag)

Duitsland — Kanselier dr. Konrad Adenauer stelt het eerste West-Duitse kabinet samen. Het bestaat uit 13 ministers.

Engeland — De conservatieve en liberale partijen verzoeken premier Attlee het parlement bijeen te roepen ter bespreking van de economische situatie.

Frankrijk — De franc devalueert t.o.v. de dollar met pl.m. 20%.

Internationaal — De Algemene Vergadering van de V.N. geopend. De Philippijnse gedelegeerde, Romulo, wordt tot voorzitter gekozen.

Nederland — Mr. F. L. C. J. M. Teulings beëdigd als minister van Binnenlandse Zaken. (Zie in dit nr.)

— H.M. de Koningin opent de nieuwe zitting van de Staten-Generaal. (Zie in dit nr.)

— Minister Lieftinck biedt aan de Staten-Generaal de millioenennota aan. Voor het eerst na de oorlog is de Rijksbegroting sluitend. (Zie in dit nr.)

— Minister Lieftinck maakt bekend, dat de gulden ingaande 22 September met ± 30% t.o.v. de dollar is gedevalueerd. Er wordt een prijsstop van kracht. (Zie in dit nr.)

— De regering besluit het ontslag van het gehuwde vrouwelijk rijkspersoneel 6 maanden (tot 1 Juli 1950) uit te stellen.

Ned. West-Indië — Suriname en Curaçao besluiten niet te devalueren.

Tsjecho-Slowakije — Talrijke priesters en kloosterlingen gearresteerd.

Ver. Staten — Dr. Van Kleffens, Nederlands ambassadeur in de Ver. Staten, overhandigt aan de echtgenote van wijlen president Roosevelt de versierselen en oorkonde, behorende bij het grootkruis van de Militaire Willemsorde, welke de overledene posthuum werd verleend.

21 September (Woensdag)

België — De franc devalueert met 12.34% t.o.v. de dollar.

Duitsland — Het bezettingsstatuut van kracht (zie 8061 A).

Engeland — Bekend wordt, dat Rusland opnieuw bij Engeland tegen de aansluiting van Italië bij het Atl. pact heeft geprotesteerd. De nota herhaalt de argumenten van het eerste protest en verwerpt het Britse antwoord hierop. (Zie 8049 B.)

Frankrijk — Het algemeen vakverbond, de C.G.T., veroordeelt de devaluatie van de franc en eist onmiddellijke loonsverhoging ter compensatie van de te verwachten stijging van de kosten van het levensonderhoud.

— Jean Paul Garniers benoemd tot Frans ambassadeur in Nederland.

Luxemburg — De franc devalueert met 12.34% t.o.v. de dollar.

Tsjecho-Slowakije — De secr.-generaal van de communistische partij, Rudolph Slansky, kondigt herscholing van de leden aan. Na zes maanden zullen nieuwe lidmaatschapskaarten worden uitgereikt. In buitenlandse politieke kringen ziet men hierin een zuivering van de partij, welke relatief de grootste ter wereld is.

22 September (Donderdag)

Afrika — Aan een groep Nederlandse en Engelse firma's is de constructie van een reusachtige stuwdam in de Nijl toegewezen. De dam wordt gebouwd bij de Owen Falls in Oeganda.

China — Mao Tse toeng maakt te Peiping de vestiging van de volksrepubliek China bekend. Er wordt een „politieke, consultatieve conferentie van het Chinese volk" geopend. (Zie in dit nr.)

Duitsland — Bij Dachau wordt een nieuw massagraf ontdekt, dat de stoffelijke resten van ongeveer 4000 personen bevat.

Internationaal — De Algemene Vergadering van de V.N. aanvaardt met 52 tegen 0 stemmen, bij 6 onthoudingen, de uit 66 punten bestaande agenda. Ook de Indonesische kwestie komt hierop voor.

Israël — De leiders van de voormalige Joodse ondergrondse beweging - Irgoen Zwai Leoemi - verklaren hun strijd te zullen hervatten indien Jeruzalem wordt geïnternationaliseerd.

Nederland — Lodewijk van Deyssel wordt ter gelegenheid van zijn 85ste verjaardag in het Frans Halsmuseum te Haarlem gehuldigd.

Roemenië — De „Daily Telegraph" maakt melding van activiteit van verzetsgroepen in de Noordelijke bergstreken, in Boekowina en in Moldavië. Deze groepen zouden onder leiding staan van generaal Cornel Dragalina.

Ver. Staten — President Truman benoemt generaal Marshall tot voorzitter van het Amerikaanse Rode Kruis.

23 September (Vrijdag)

Benelux — Op een bijeenkomst van de presidenten der Raden van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse douane-overeenkomst, komt men tot de conclusie, dat de recente monetaire wijzigingen een inwerking treden van de Voor-Unie op 1 October mogelijk maken.

China — De militaire leiders in Suiyan, een provincie van Binnen-Mongolië, zijn tegen de nationalistische regering in opstand gekomen en leveren hun gebied aan de communisten uit.

Internationaal — De Russische minister van Buitenlandse Zaken, Wisjinsky, stelt in de algemene vergadering van de V.N. voor, dat de grote vijf onderling een vredesverdrag zullen sluiten en dat de V.N. alle gebruik van atoomwapens zal verbieden.

Nederland — De delegaties van de R.T.C. komen — blijkens een officiële mededeling — tot overeenstemming over een aantal punten betreffende het Unie-statuut. (Zie in dit nr.)

Tsjecho-Slowakije — De minister van Justitie, Cepicka, verklaart, dat de communistische staat bedreigd wordt door een „ondergrondse beweging van de reactionnaire geestelijkheid en kapitalisten".

Ver. Staten — President Truman verklaart, dat in de afgelopen weken in de Sowjet-Unie een „atoomexplosie" heeft plaats gehad.

24 September (Zaterdag)

China — De havenstad Amoy, 45 km ten N.O. van Hongkong, in handen van de communisten.

Hongarije — De voormalige minister van Buitenlandse Zaken, Laszlo Rajk, wordt wegens verraad ter dood veroordeeld. (V.b. 3325 B)

Indonesië — De Partai Nasional Indonesia en de Masjumi oefenen critiek uit op de overeenkomst van Namen i.z. het Unie-statuut, dat een „vorm van kolonisatie" genoemd wordt.

Nederland — De burgemeester van Wageningen, mr. J. Klaasesz, aanvaardt de benoeming tot gouverneur van Suriname.

Sowjet-Unie — Het officiële Russische persbureau Tass bevestigt, dat Rusland een „atoomwapen" heeft en wel sedert 1947.

Ver. Staten — Het departement van Handel geeft toestemming tot de uitvoer van olieveldinstallaties naar de Sowjet-Unie ter waarde van 500.000 dollar. Tot nu toe was de uitvoer niet toegestaan wegens het verbod van de uitvoer van „goederen naar de Sowjet-Unie, die van belang kunnen zijn voor de oorlogvoering".

(Vervolg van pag. 8331)
overwegingen van de noodzakelijkheid van haar besluit overtuigd is, heeft zij dit besluit genomen met gemengde gevoelens. Zonder in bespiegelingen te treden over de vraag of de maatregel der Britse regering op een opportuun moment werd genomen en of een zo ver gaande devaluatie van het Pond Sterling raadzaam was, acht zij de schok, die daardoor in de bestaande externe monetaire en handelspolitieke verhoudingen is teweeg gebracht, en de weerslag daarvan op de interne economische en sociale structuur der onderscheidene landen een zaak, die tot bezorgdheid aanleiding geeft.

Een devaluatie is geen substituut voor noodzakelijke interne correcties. Tot op zekere hoogte kan zij het herstel van fundamentele onevenwichtigheden vergemakkelijken, doch anderzijds maakt zij de oplossing van uiterst belangrijke economische en sociale vraagstukken, die zonder devaluatie meer geleidelijk kan worden nagestreefd, plotseling acuut. Het in acht nemen van de eisen der sociale rechtvaardigheid vergt onder zulke omstandigheden een zeer zorgvuldig beleid. Psychologische factoren komen tot gelding, waarvan de betekenis niet is te onderschatten.

In zulk een toestand wordt aan het vertrouwen in het gevoerde en te voeren beleid extra hoge eisen gesteld.

De regering is zich dit alles terdege bewust. Zij doet een beroep op de volksvertegenwoordiging en op het Nederlandse volk om haar dit vertrouwen te schenken.

Rest mij nog de Kamer mede te delen, zo ging minister Lieftinck voort, dat met betrekking tot de Indonesische gulden door de voorlopige federale regering, op ditzelfde uur een overeenkomstige maatregel zal worden bekend gemaakt als ten aanzien van de Nederlandse gulden is getroffen. Gisteravond heeft het kabinet vertegenwoordigers van de Indonesische delegaties ter Ronde-Tafel Conferentie vertrouwelijk omtrent een en ander ingelicht.

De minister besloot zijn verklaring met het volgende persoonlijk woord:

„Van het moment af, dat ik werd geroepen tot de taak, die ik hier vervul, heb ik er bij voortduring ernstig naar gestreefd de waarde van de gulden te herstellen en te versterken, niet op grond van een absolute eerbied voor een onveranderlijke pariteit, maar op de basis van de overtuiging, dat de sociale en economische belangen van ons volk met een koopkrachtige gulden in hoge mate gediend zijn. Hierbij heeft met name de overweging een rol gespeeld, dat de economisch zwakkeren onder ons volk en inzonderheid zij, die op kleine vaste inkomens zijn aangewezen, van een verzwakking van de geldswaarde het meest te lijden hebben. De geldsanering en het sluitend maken van het budget pasten geheel in het kader van een zodanig beleid. Ware het niet, dat de oplossing van het thans zo op de voorgrond getreden betalingsbalansprobleem de maatregel vereiste, die ik heb aangekondigd, dan zou ik mij ernstig hebben afgevraagd of ik de verantwoordelijkheid voor een zover gaande devaluatie zou kunnen dragen. De overtuiging, dat zonder de Marshall-hulp ons land al eerder genoodzaakt zou zijn geweest overeenkomstige stappen te ondernemen, en de zekerheid, dat deze Marshall-hulp een aflopend karakter draagt, maken het mij ongetwijfeld gemakkelijker de harde realiteit, waarvoor wij vandaag worden gesteld, te aanvaarden. De verarming van West-Europa, vergeleken met de welvaartstoestand in de Verenigde Staten, moest te eniger tijd, hetzij door lagere prijzen, hetzij door lagere koersen in de ruilverhoudingen tot uitdrukking komen. De devaluaties in de ons omringende landen maken het aanvaarden daarvan door Nederland thans tot een onvermijdelijkheid. De gevolgen, die dit kan hebben voor de binnenlandse inkomensverdeling, hebben de volle aandacht der regering. Slechts in nauwe samenwerking met de Staten-Generaal en met de maatschappelijke organisaties, die daarvoor in aanmerking komen, zal dit vraagstuk op bevredigende wijze kunnen worden opgelost. Indien wij hierin gezamenlijk slagen biedt de nieuw ingetreden toestand ongetwijfeld ook perspectieven. Het feit, dat zovele landen gezamenlijk en eenparig de verhouding van hun geldeenheid tegenover de dollar wijzigen, heeft enerzijds de strekking de gevolgen van deze devaluatiegolf in de landen, waarover zij heenspoelt, te matigen, anderzijds baant het de weg tot een verruiming van de wereldhandel, waarvan de welvaart van Nederland in zo sterke mate afhankelijk is, en tot nauwer internationale samenwerking op economisch gebied. Ik spreek de hoop uit, dat deze gunstige mogelijkheden in een rustige nationale en internationale sfeer spoedig zullen worden verwezenlijkt.

België. — Ook België is, ondanks de gunstige situatie, waarin de Belgische franc op de Europese valutamarkt verkeert, tot devaluatie moeten overgaan. Na een langdurige kabinetszitting verklaarde de minister van Financiën, Liebaert, op 21 September, dat van 22 September af de officiële koers van de Belgische franc ten opzichte van de dollar van 43.8275 op 50 francs wordt gebracht. De koers van de Belgische franc ten opzichte van het Pond Sterling zal van 176 tot 140 franc verlaagd worden.

De devaluatie bedraagt dus 12.34 pct. Er is dus een verschil van ongeveer 18.16 pct. met de Nederlandse devaluatie en ruim berekend wordt dus de Belgische franc vergeleken met Nederlandse munt 7,6 cent.

De Nationale Bank van België heeft medegedeeld, dat zij alle noteringen voor buitenlandse munten per 21 September schorst.

Er werd een officieel communiqué uitgegeven, waarin wordt geconstateerd, dat, ingevolge in den vreemde getroffen belangrijke monetaire maatregelen, die in omvang alle vooruitzichten hebben overtroffen en wier weerslag op de pariteitsaccoorden, de wissel- en de compensatie overeenkomsten van ingrijpende aard is, de Belgische regering heeft besloten tot bovengenoemde maatregel.

Op grond van dezelfde overwegingen, wordt de huidige pariteit van de Congolese franc met de Belgische franc gehandhaafd. Het communiqué vermeldt hierna enkele modaliteiten, die werden getroffen, mede ten opzichte van het Internationale Monetaire Fonds. De regering zegt verder, dat de aanpassing der koers niet van die aard is om een verhoging van de levensstandaard te veroorzaken. De regering zal er vervolgens voor waken, dat geen afbreuk wordt gedaan aan de koopkracht der bevolking.

Luxemburg. — De minister van Economische Zaken van Luxemburg, Hentgen, deelde op 21 Sept. mede, dat Luxemburg evenals België de pariteit van de Luxemburgse franc op 50 francs per dollar, heeft vastgesteld.

BIOGRAPHIE

Mr. FRANS TEULINGS

Bij Kon. Besluit van 16 September is mr. F. L. C. J. M. Teulings (tot dusver lid van de Eerste Kamer) met ingang van 20 September benoemd tot minister van Binnenlandse Zaken. De nieuwe minister is op 20 September door H. M. de Koningin beëdigd.

Minister Teulings werd 15 November 1891 te Den Bosch geboren. Hij doorliep het Sted. Gymnasium aldaar, studeerde vervolgens aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam en promoveerde in 1916 tot doctor in de rechtswetenschappen. Van Februari 1918 tot 1928 was mr. Teulings secretaris der R.K. Rijkskieskring-organisatie Den Bosch, tevens bestuurslid van de Algemene Bond van R.K. Rijkskieskring-organisaties in Nederland. In April 1921 werd hij benoemd tot secretaris van het Bondsbestuur en bij de reorganisatie van 1926 tot partij-secretaris der R.K. Staatspartij. In 1945 werd hij penningmeester der K.V.P.

Vierentwintig jaren was mr. Teulings lid van de Tweede Kamer; vooral bij de financiële debatten trad hij op de voorgrond. In 1948 stelde hij zich als Tweede-Kamerlid niet meer beschikbaar; hij werd toen lid van de Eerste Kamer.

Mr. Teulings was directeur van N.V. C. N. Teulings' Kon. Drukkerijen te Den Bosch en bestuurslid der R.K. Vereniging van Directeuren van R.K. dagbladen. Hij is momenteel voorzitter van „Ons Middelbaar Onderwijs" in Noord-Brabant.

Voorts vervult hij o.a. de functie van voorzitter der inter-diocesane commissie voor de oorlogsschade kerkelijke instellingen en besturen.

De minister is Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Verschillende bladen opperden, dat het verschil van inzicht tussen mr. Teulings en minister Lieftinck op het stuk van financiën (dat herhaaldelijk in de Tweede Kamer tot uiting is gekomen) ook van invloed zal zijn op het toekomstig regeringsbeleid en dat door de nieuwe benoeming de positie van minister Van den Brink tegenover zijn socialistische ambtgenoot is versterkt. De N.R.C. vroeg zich naar aanleiding hiervan af, of men niet teveel verwacht.

De Troonrede

Nadat Minister Van Maarseveen, daartoe gemachtigd door H. M. de Koningin, op 17 September de zitting van de Staten-Generaal had gesloten, heeft Koningin Juliana op 20 September de zitting van de Staten-Generaal met de volgende rede geopend:

„Leden der Staten-Generaal",

Toen ik het vorige jaar voor de eerste maal na mijn inhuldiging in uw midden verscheen, sprak ik van de moeilijkheden, waarvoor het koninkrijk gesteld is in een wereld, die, in tegenstelling met de bij het einde van de oorlog gekoesterde verwachtingen, nog geen wezenlijke vrede kent. De tegenstellingen, die zich nog steeds openbaren en ten gevolge waarvan het politieke en economische herstel is vertraagd, hebben geleid tot fundamentele veranderingen in de internationale verhoudingen, waarbij Nederland ten nauwste betrokken is. Deze veranderingen hebben de stoot gegeven tot nieuwe vormen van staatkundige, economische en militaire samenwerking. Ook Nederland heeft in verband daarmede verdere schreden gezet op de weg van bijzondere staten-groeperingen en zal naar vermogen bijdragen tot de versterking van deze bindingen van constructief karakter.

Naast de samenwerking met onze Zuidelijke buren in het verband met de Benelux is die tussen de vijf mogendheden van het verdrag van Brussel verder gegroeid. In het afgelopen jaar trad Nederland toe tot de Raad van Europa en het Noord-Atlantisch verdrag.

De ontwikkeling van de organisatie van Straatsburg, waarbij twaalf Europese landen zijn aangesloten, houdt beloften in voor de groei der zozeer noodzakelijke grotere eenheid in Europa. In het Noord-Atlantisch pact is samenwerking verkregen tussen een aantal staten in West-Europa en op het Westelijk halfrond.

Toen het duidelijk werd, dat de Verenigde Naties de collectieve veiligheid vooralsnog niet voldoende zouden kunnen garanderen, heeft Nederland, in deelneming aan deze beperktere, maar niettemin ruime kring, een aanvullende waarborg voor zijn veiligheid gezocht en, naar vertrouwd wordt, ook gevonden.

Een waarborg, die medebrengt, dat Nederland ook zijnerzijds zijn krachten inzet voor de bescherming van veiligheid, vrede en recht.

Deze nieuwe aansluitingen passen in het bestel van het Handvest der Verenigde Naties. Dat de belangstelling voor het buitenlands beleid, dat voor ons land van grote en steeds groeiende betekenis is, sterk toeneemt, stemt tot voldoening.

Nauwere samenwerking met de volksvertegenwoordiging, ook op dit terrein, zal de regering gaarne bevorderen.

Andermaal zal Nederland in het komende jaar de zeer gewaardeerde hulp ontvangen van de Verenigde Staten van Amerika onder het Europees herstelprogramma. Alleen door een gezamenlijk West-Europees optreden zal dit programma de maximale vruchten kunnen afwerpen. Ondanks onvermijdelijke onvolkomenheden is de nog jonge organisatie voor Europese economische samenwerking het aangewezen lichaam voor de vervulling van deze grootse taak. Daarnaast zal van de Raad van Europa een stimulerende invloed kunnen uitgaan.

De regering stelt zich onveranderd ten doel de verwezenlijking van de volledige Economische Unie tussen België, Luxemburg en Nederland zo krachtig mogelijk te bevorderen. Niettegenstaande verheugende vorderingen, die reeds gemaakt werden, zijn nog grote moeilijkheden te overwinnen. De verdere ontwikkeling der algemene Europese samenwerking kan aan een snelle verwerkelijking ten goede komen.

Het is geboden ook Duitsland, zij het voorlopig slechts West-Duitsland, meer en meer te betrekken in de West-Europese gemeenschap, mits gewaarborgd blijve, dat Duitsland de Europese veiligheid niet opnieuw in gevaar zal kunnen brengen. Een ruimere ontwikkeling van het economisch verkeer tussen Nederland en Duitsland is in het belang van beide landen en tevens van een gezonde Europese economie.

*

Zwaar is de druk, die nog steeds op de volkeren van Nederland en Indonesië rust als gevolg van het uitblijven van definitieve overeenstemming over een nieuwe rechtsorde. Smartelijk zijn in het bijzonder de verliezen aan mensenlevens. Met dankbaarheid en eerbied denk ik aan hen, die vielen als slachtoffer van hun plichtsvervulling.

Het bijeenkomen van de Ronde-Tafelconferentie, die thans hier ter stede wordt gehouden, heeft echter de hoop doen herleven, dat, hoe ernstig en ingewikkeld de vraagstukken ook zijn, die zij tot oplossing moet brengen, partijen er in zullen slagen spoedig een bevredigend eindresultaat te bereiken. Moge daaruit voortkomen een samenwerking op voet van gelijkheid tussen de volkeren van een vrij en souverein Nederland en van een vrij en souverein Indonesië, die in de geschiedenis zal kunnen gelden als een voorbeeld van zegenrijk samengaan van Oost en West.

Ten aanzien van Suriname en de Nederlandse Antillen is de weg, die tot een nieuwe rechtsorde leidt, reeds uitgestippeld. De regering hoopt, dat een interim-regeling, die aan deze gebieden volledig autonomie geeft, en die tevens betrekking heeft op de behandeling van gemeenschappelijke aangelegenheden, spoedig in werking zal kunnen treden, nadat gerezen moeilijkheden uit de weg zullen zijn geruimd.

De met deze interim-regeling te verkrijgen ervaring zal van groot nut kunnen zijn bij de nadere overweging van de wijze, waarop de nieuwe opbouw van het Koninkrijk zal worden verwezenlijkt.

*

Met het oog op het zo gewenste monetaire evenwicht stemt het tot voldoening, dat de rijksbegroting voor het jaar 1950 voor het eerst na de bevrijding sluitend is. Het niveau, waarop de lopende uitgaven en de middelen tot dekking daarvan zich bevinden, is echter abnormaal hoog en stemt vooral in verband met de conjunctuurphase, waarin de wereld verkeert, tot bezorgdheid.

Ondanks belangrijke stijging der productie en de verbetering die is ingetreden in de verhouding tussen in- en uitvoer, vertoont voorts de betalingsbalans, in het bijzonder met de dollargebieden, een groot tekort, dat vooralsnog slechts overbrugd kan worden dank zij de hulp, die ons land ten deel valt in het kader van het Europees herstelprogramma. Deze hulp is echter van tijdelijke aard. Zij is reeds verminderd en zal over enkele jaren aflopen. Na de sanering van het geldwezen en van de begroting is thans allereerst die van de betalingsbalans geboden. Grote moeilijkheden staan ons volk hierbij te wachten, moeilijkheden, die slechts bij een gecoördineerde actie op verschillende terreinen van regeringsbeleid en grote krachtsinspanning van allen zullen zijn te overwinnen. Met de gewijzigde economische noodzakelijkheden zal op realistische wijze rekening moeten worden gehouden. In de aanhangig gemaakte belastingontwerpen is zowel aan deze omstandigheden als aan sociale overwegingen aandacht gegeven.

Ook bij de militaire verplichtingen, die Nederland in het belang van de collectieve veiligheid op zich neemt in internationaal verband, zal rekening zijn te houden met hetgeen economisch en financieel kan worden gedragen. Vertrouwd mag echter worden, dat de vervulling van die verplichtingen door te verkrijgen materiële hulp zal worden vergemakkelijkt. De zoëven genoemde economische noodzakelijkheden worden in sterke mate beheerst door het feit, dat de concurrentie op de wereldmarkt voortdurend in kracht toeneemt. De verkopersmarkt heeft zich in een kopersmarkt gewijzigd. Onder deze omstandigheden zal Nederland zijn zware exporttaak moeten vervullen op straffe van een aanzienlijke daling van het tegenwoordige voorzieningsniveau en het ontstaan van werkloosheid.

Hier ligt een waarlijk nationale taak, waaraan een ieder op de plaats waar hij is gesteld, zal moeten medewerken.

De wijzigingen op monetair gebied, die bezig zijn zich te voltrekken in overleg met het Internationale Monetaire Fonds, zullen zonder twijfel invloed uitoefenen op de concurrentiepositie der onderscheidene landen. Ook Nederland zal de omstandigheden, waaronder het handels- en betalingsverkeer met het buitenland zich voltrekt, in menig opzicht zien wijzigen. Nochtans zal de taak, waarvan ik zoëven sprak, slechts ten volle kunnen worden vervuld, indien de krachten worden gericht op het bereiken en handhaven van een in internationaal verband concurrerend niveau der productiekosten en vergroting van de productie. Verhoging van de arbeidsproductiviteit, mede door opvoering van de efficiency, zal daartoe noodzakelijk zijn. Ook omvangrijke investeringen voor vervanging, modernisering en uitbreiding zijn hiertoe vereist. Deze investeringen zullen een uitvoerbevorderend of invoerbesparend karakter moeten dragen. Zij dienen vooral in de industrie tot stand te worden gebracht.

Ook met het oog op de werkgelegenheid, die voor de snel toenemende bevolking moet worden geschapen en die in het bijzonder van beslissend belang is voor de positie der arbeiders, acht de regering de bevordering van de industrialisatie een van de kernpunten van het te voeren economisch beleid. Daarnaast zal zij aan de emigratie bijzondere aandacht schenken.

*

Het stemt tot verheugenis, dat ondanks na-oorlogse spanningen en moeilijkheden de arbeidsvrede kon worden behouden. Dat dit in de jaren na de bevrijding mogelijk is geweest, heeft in belangrijke mate bijgedragen tot wat aan herstel van de welvaart des lands is bereikt. Handhaving van een goede samenwerking tussen overheid, werkgevers- en arbeidersorganisaties zal ook voor de verdere ontwikkeling van grote betekenis zijn. Ook over de nieuwe situatie, die een gevolg zal zijn van de zich wijzigende monetaire verhoudingen, zal met de Stichting van de Arbeid overleg worden gepleegd.

Pogingen om tot verruiming en vrijma-

king van het internationale goederen- en dienstenverkeer te geraken worden door Nederland krachtig gesteund. Binnenslands wordt een einde gemaakt aan detail-bemoeienissen, die zijn voortgevloeid uit de schaarste-economie, maar die thans verstarrend zouden kunnen werken en gemist kunnen worden.
De positie van de middenstand, die aan de ene kant door de liquidatie der schaarstemaatregelen ruimer armslag krijgt, doch aan de andere kant door toenemende concurrentie, gepaard met zware bedrijfslasten, in sommige opzichten voor financiële moeilijkheden komt te staan, zal de bijzondere aandacht van de regering vragen.

*

Verdere stimulering van de vakbekwaamheid, in het bijzonder ook in het ambacht, moet, mede met het oog op de bevordering van de export, van grote betekenis worden geacht.
De toenemende behoefte aan voeding voor het snel in aantal groeiende Nederlandse volk en de belangrijke bijdrage in de uitvoer, welke de landbouw moet leveren, maken het noodzakelijk, dat de productie op eigen grond en met eigen arbeid zo hoog mogelijk wordt opgevoerd. Het landbouwbeleid blijft er op gericht de voorwaarden daarvoor te scheppen door te streven naar bestaanszekerheid op lange termijn door middel van productie- en marktordening en voortgaande verbetering van onderzoek, onderwijs en voorlichting. Ofschoon op het ogenblik in de internationale verhoudingen het Indonesische vraagstuk en het financieel-economisch beleid zeer in het bijzonder de aandacht vragen, wordt met kracht doorgewerkt aan de verdere verwezenlijking van het program ten aanzien van wetgeving en bestuur, dat het vorige jaar werd ontwikkeld. Ook andere onderwerpen in verband met de ideële en materiële belangen van ons volk dan toen werden genoemd, zijn op verschillende departementen ter hand genomen.

*

Hoezeer de economische en financiële toestand beperkingen oplegt, het mogelijke zal worden gedaan om het herstel van onze volkskracht, stoffelijk zowel als geestelijk, dat zich in de sedert de oorlog verstreken jaren op een in menig opzicht verheugende wijze heeft voltrokken, verdere voortgang te doen hebben en om ons uit nood en verwoesting herrezen land een waardige plaats te doen innemen in de internationale samenwerking. Uw taak zal ook in de komende jaren veelomvattend en moeilijk zijn.
Met de bede, dat Gods onmisbare zegen op onze gemeenschappelijke arbeid moge rusten, verklaar ik de gewone zitting der Staten-Generaal voor geopend".
(Buitengew. Nederl. Staatscrt. No. 182 A)

De Rijksbegroting 1950

Op 20 September heeft de minister van Financiën de z.g. millioenennota aan de Tweede Kamer aangeboden. Hierin wordt o.m. gezegd, dat thans een ontwerpbegroting voor het dienstjaar 1950 kan worden overgelegd, waarbij een vergelijking van middelen en uitgaven van de Gewone Dienst en de Buitengewone Dienst I (uitgaven en ontvangsten van aflopend karakter), tezamen genomen, een overschot aanwijst. Dit overschot is zodanig, dat het tekort van het Landbouw-Egalisatiefonds ad ƒ 171 millioen, (hetwelk in de begroting 1949 tot een bedrag van ƒ 227 nog ongedekt was gebleven) voor 1950 hieruit kan worden gefinancierd.
Er is zelfs een klein overschot, terwijl nog verdere verbetering is te verwachten na herziening van de begroting van het Landbouw-Egalisatiefonds.
Dit stemt te meer tot verheugenis, omdat deze verbetering van de budgetaire toestand is verkregen ondanks de vele noodzakelijke verhogingen, welke in de begroting 1950 dienden te worden opgenomen. Als zodanig zijn b.v. te noemen verschillende militaire uitgaven (o.a. verband houdende met de internationale militaire samenwerking), de hogere uitgaven voor salarissen en pensioenen (herziening Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren, verlenen van een toeslag op de pensioenen), de uitbreiding van de sociale voorzieningen (tijdelijke bijslag op de uitkeringen ingevolge de Noodwet Ouderdomsvoorziening, hogere uitgaven voor uitkeringen aan invaliditeits-, ouderdoms- en wezenrentetrekkers, subsidies bestrijding volksziekten enz.) en de hogere kosten van het onderwijs (toeneming van de bevolking en uitbreiding van het onderwijs).
Voor het eerst na de oorlog kan derhalve de gehele begrotingsdienst, uiteraard met uitzondering van de Kapitaaldienst, uit de lopende middelen worden gefinancierd. Een en ander moge blijken uit de onderstaande cijferopstelling. De geraamde opbrengst van de buitengewone heffingen — voor 1950 ad ƒ 200 millioen — en de daartegenover onder de uitgaven tot een gelijk bedrag geraamde buitengewone aflossing van Nationale Schuld zijn daarbij buiten beschouwing gelaten.

Uitgaven:		
Gewone Dienst	ƒ 2681 mill.	
Buitengew. D. I	ƒ 669 mill.	
		ƒ 3350 mill.
Middelen:		
Gewone Dienst	ƒ 3518 mill.	
Buitengew. D. I	ƒ 23 mill.	
		ƒ 3541 mill.
Voordelig saldo		ƒ 191 mill.
Nadelig saldo Landbouw-Egalisatiefonds		ƒ 171 mill.
Resteert voordelig saldo		ƒ 20 mill.

De Buitengewone Dienst II (kapitaalsuitgaven en -ontvangsten) van de ontwerp-begroting voor 1950 geeft het volgende beeld:

Uitgaven	ƒ 575 millioen
Middelen	ƒ 185 millioen
Saldo	ƒ 390 millioen

Hierbij merkt de minister op, dat de kapitaalsuitgaven door leninggelden mogen worden gedekt, terwijl deze leninggelden ingevolge de Comptabiliteitswet niet onder de middelen worden geraamd.
Buiten beschouwing gelaten factoren:
Bij het opstellen van de ontwerp-begroting voor 1950 is in de eerste plaats geen rekening gehouden met de gevolgen voor het budget van de Staat van de nog te nemen maatregelen op het gebied van levensmiddelensubsidies enz. Aangezien bedoelde maatregelen thans nog een onderwerp van beraad uitmaken, acht de Regering deze werkwijze onder de gegeven omstandigheden de meest juiste. Dit uitgangspunt is wel in zeer bijzondere mate van invloed geweest op de samenstelling van de begroting van het Landbouw-Egalisatiefonds. Aan de begroting van dat fonds kan slechts een zeer beperkte betekenis worden toegekend. Het ligt dan ook in het voornemen, zodra zulks mogelijk is, een Nota van Wijzigingen in te dienen, waarvan, naar verwacht kan worden, het eindsaldo zeer belangrijk lager zal liggen dan het saldo van het thans opgestelde ontwerp.
Voorts is geen rekening gehouden met de budgetaire gevolgen van de wetsontwerpen Belastingherziening 1949 en de wijziging van het Besluit op de ondernemingsbelasting 1942 en evenmin met de voorgenomen verlaging van de loon- en inkomstenbelasting, welke in het bijzonder is bedoeld als verlichting van de druk op de lagere en middelbare inkomens.
Tegenover de zo juist genoemde belastingverlichtingen zullen echter een aantal belastingverzwaringen moeten worden opgelegd, die de middelen weer zullen versterken. De vermeerdering van de inkomsten van het Rijk voor 1950, uit deze verhogingen verwacht, laat zich ramen op ruim ƒ 190 millioen.

Samenvattend kan dus worden gezegd, dat het genoemde voordelig begrotingssaldo ad ƒ 20 millioen nog zal toenemen ten gevolge van:

a. de te verwachten lagere raming van het nadelig saldo van het Landbouw-Egalisatiefonds in de definitieve begroting van dat fonds;

b. de vermeerderde inkomsten van het Rijk voor 1950 als gevolg van de hiervoorbedoelde belastingverzwaringen (ruim ƒ 190 millioen).
Het begrotingsresultaat zal daarentegen in ongunstige zin worden beïnvloed door:
c. de verminderde inkomsten van het Rijk voor 1950 als gevolg van de belastingherziening 1949 (omstreeks ƒ 155 millioen) en door de uitkeringen in 1950 uit 's Rijks kas ter compensatie van inkomstenderving door de gemeenten als gevolg van de herziening der ondernemingsbelasting (ƒ 52,8 millioen);
d. de voorgenomen verlaging van de loonbelasting en de inkomstenbelasting (omstreeks ƒ 140 millioen).
Bovendien zal factor c ook nog doorwerken op de jaren 1948 en 1949 en voor die jaren waarschijnlijk tot een hogere belastingderving aanleiding geven.
(N.B. De hierbovengenoemde bedragen hebben betrekking op de gevolgen van de voorgenomen belastingmaatregelen voor 's Rijks kas. Aangezien het hier belastingen betreft, die ook voor een deel ten goede komen van provincies en gemeenten, zijn de gevolgen voor 's Rijks kas niet identiek met die voor de belastingplichtigen).
Verder vormen de gevolgen van een eventuele unificatie van accijnzen in Benelux-verband nog een onzekere factor.
Tenslotte wordt nog opgemerkt, dat geen rekening is gehouden met aan het Rijk over te dragen middelen, ontstaan als tegenwaarde van de in het kader van het Europese Herstel Programma ontvangen schenkingen.
Een vergelijking met de oorspronkelijk vastgestelde begroting van 1949 kan niet anders dan onvolledig zijn. Na het vaststellen der begrotingsontwerpen kunnen zich uiteraard tal van omstandigheden voordoen, zowel aan de uitgaven- als aan de middelenzijde, welke het begrotingsbeeld min of meer belangrijk wijzigen. In een overgangstijd als deze doet zich dit verschijnsel zelfs in bijzondere mate voor.
Voor wat de uitgaven betreft moet er rekening mede worden gehouden, dat verschillende artikelen suppletoir aanzienlijk moeten worden verhoogd, terwijl anderzijds op andere artikelen belangrijke bedragen onbeschikt zullen blijven.

Vergelijking 1949 en 1950
(in millioenen guldens)

	Vastgest. begr. 1949	Ontw.-begr. 1950
Gewone Dienst		
Uitgaven	2436	2681
Middelen	3156	3518
Voordelig saldo	+ 720	+ 337
Buitengewone Dienst I		
Uitg. en ontv. van aflopend karakter		
Uitgaven	802	669
Middelen	76	23
Nadelig saldo	— 726	— 646
Gewone Dienst en Buitengewone Dienst I		
Uitgaven	3238	3350
Middelen	3232	3541
Nadelig/voordelig saldo	— 6	+ 191
Nadelig saldo Landbouw-Egalisatiefonds	227	171
	— 233	+ 20
Buitengewone Dienst II		
Kapitaalsuitg. en -ontv.		
Uitgaven	381	575
Middelen	71	185
Saldo	— 310	— 390

Ten aanzien van de suppletoire verhogingen moet onderscheid worden gemaakt tussen twee categorieën. Enerzijds zijn verhogingen nodig als gevolg van wetten of besluiten, die na de vaststelling der begroting tot stand zijn gekomen, zoals het Vijfmogendhedenpact, de wetten tot verhoging van militaire standpensioenen, tot invoering van een buitengewoon militair pensioen voor militaire slachtoffers van de mobilisatie 1914—1918, tot verhoging van de pensioenen in het algemeen met een toeslag, de wet houdende herziening van de regeling der provinciale financiën, de herziening van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren, de besluiten houdende toekenning van een gratificatie aan burgerlijke Rijksambtenaren en aan ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, het besluit houdende bepalingen betreffende de Nationale Reserve, e.a. Anderzijds zullen suppletoire verhogingen moeten worden aangevraagd omdat de ramingen te laag zijn gebleken.
Rekening houdende met a. de te verwachten suppletoire verhogingen op grond van wet of besluit en op grond van te laag gebleken ramingen, b. de onbeschikt blijvende bedragen en c. de verhoogde middelenraming voor 1949, geeft een vergelijking van de begroting 1949 met de ontwerp-begroting 1950 het volgende beeld:

Verdeling van de uitgaven van de vastgestelde begroting 1949 en de ontwerp-begroting 1950
(in millioenen guldens)

	Gew. Dienst		Buitengew. Dienst I Uitg. van afl. karakter		Gew. Dienst en Buitengew. Dienst I		Buitengew. Dienst II (Kapitaalsuitgaven)	
Categorieën	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950
Nationale Schuld	544	473	52	—	596	473	—	86
Afschrijvingen	—	86	—	—	—	86	—	—
Buitenlandse Dienst	34	38	1	0	35	38	—	—
Politie en Justitie	168	175	29	12	197	187	3	4
Onderw., Kunsten en Wetensch.	339	371	0	—	339	371	9	10
Herstel oorlogsschade [1])	52	33	485	456	537	489	0	0
Mil. uitgaven in eigenlijke zin [2])	517	601	137	112	654	713	134	139
Waterstaat	74	91	—	—	74	91	78	75
Verkeer	17	16	—	—	17	16	8[3])	122[3])
Luchtvaart	12	12	—	—	12	12	19	8
Uitgaven ter bevordering van handel en nijverheid, niet opgenomen bij een der andere categorieën	19	21	0	3	19	24	64	78
Uitg. ter bevordering van landbouw en visserij, niet opgenomen bij een der andere categorieën	55	67	3	2	58	69	7	8
Distributie, contrôle- en prijsbeheersingsapparaat	24	14	30	12	54	26	—	—
Prijssubsidies, excl. Landbouw-Egalisatiefonds	—	—	10	13	10	13	—	—
Sociale voorzieningen	346	385	39	44	385	429	1	1
Volkshuisvesting	31	45	2	6	33	51	54	39
Overzeese Gebiedsdelen	1	2	10	8	11	10	—	—
Bestuurskosten, niet opgenomen bij een der andere categorieën	116	127	1	0	117	127	4	4
Pensioenen	71	114	—	—	71	114	—	—
Wachtgelden, non-activiteitswedden, e.d.	16	10	3	1	19	11	—	—
Totaal	2436	2681	802	669	3238	3350	381	575
Landbouw-Egalisatiefonds	—	—	227	171	227	171	—	—
Totaal-generaal	2436	2681	1029	840	3465	3521	381	575

1) Inbegrepen uitgaven, welke niet vallen onder die, genoemd in de stukken nopens het wetsontwerp op de materiële oorlogsschaden (Gedrukte Stukken Zitting 1947—1948 — 705).
2) Uitgegaan is van de uitgaven van de Departementen van Oorlog en van Marine. Hierop zijn in mindering gebracht de uitgaven voor demobilisatievoorzieningen (welke tot de sociale voorzieningen zijn gerekend), die voor militaire pensioenen (ondergebracht in de rubriek pensioenen) en die voor loodswezen en voor hydrografie (opgenomen in de rubriek verkeer). Daarentegen is wel rekening gehouden met de uitgaven van het Departement van Overzeese Gebiedsdelen voor de landmacht in Suriname en in de Nederlandse Antillen.
3) De hierin opgenomen post wegens kapitaalverstrekking aan het Staatsbedrijf der P.T.T. is in 1949 voor memorie uitgetrokken en in 1950 voor *f* 111 millioen.

Vergelijking Ontwerp-Begroting 1949 met gecorrigeerde begroting 1948
(in millioenen gulden)

	Herziene raming 1949	Ontw.-begr. 1950
Gewone Dienst		
Uitgaven	2754	2681
Middelen	3569	3518
Voordelig saldo	+ 815	+ 837
Buitengewone Dienst I		
Uitgaven	886	669
Middelen	76	23
Nadelig saldo	— 810	— 646
Gew. Dienst en Buitengewone Dienst I		
Uitgaven	3640	3350
Middelen	3645	3541
Voordelig saldo	+ 5	+ 191
Nadelig saldo Landbouw-Egalisatiefonds	— 227	— 171
	— 222	+ 20
Buitengewone Dienst II		
Uitgaven	505	575
Middelen	71	185
Saldo	— 434	— 390

De ontwerp-begroting voor 1950 wijst, voor wat de Gewone Dienst, de Buitengewone Dienst I en het Landbouw-Egalisatiefonds gezamenlijk betreft, een budgetverbetering aan van *f* 242 millioen.
Dit resultaat is bereikt door een lagere raming der uitgaven van de Gewone Dienst en Buitengewone Dienst I ad *f* 290 millioen, een lagere middelenraming ad *f* 104 millioen en een lagere raming van het nadelig saldo van het Landbouw-Egalisatiefonds ad *f* 56 millioen.
Ten aanzien van de lagere middelenraming dient echter te worden bedacht, dat in de *f* 3645 millioen middelen voor 1949 een bedrag van netto globaal *f* 115 millioen is begrepen wegens inhalen van achterstand in de directe belastingen en dat bij de raming voor 1950 geen rekening is gehouden met een bedrag wegens inhalen van achterstand.

Hoog niveau.
Een beschouwing van het niveau van de ontwerp-begroting voor 1950 heeft slechts zin, indien men zich daarbij voor ogen stelt, dat deze begroting is opgesteld voor een periode, waarin ons land gebukt gaat onder zware militaire verplichtingen, tegelijk het herstel van de oorlogsschaden moet financieren en bovendien een in de oorlog zeer hoog opgelopen Staatsschuld te torsen heeft. Duidelijk blijkt dit, wanneer men nagaat welke buitengewoon grote bedragen moesten worden geraamd voor militaire uitgaven, voor het oorlogsherstel en voor de dienst van de Staatsschuld, t.w.:

mil. uitg. in eigenl. zin	*f*	852 millioen
uitg. voor oorlogsherstel	„	490 „
dienst Staatsschuld	„	559 „
	f	1901 millioen

Van dit bedrag drukt *f* 1675 millioen op de Gewone Dienst en de Buitengewone Dienst I en *f* 226 millioen op de Buitengewone Dienst II. Dit betekent, dat van het totaal der Rijksuitgaven op de Gewone Dienst en de Buitengewone Dienst I (met inbegrip van het nadelig saldo van het Landbouw-Egalisatiefonds), tezamen *f* 3521 millioen belopend, bijna de helft voor rekening komt van de zo juist genoemde uitgavencategorieën.
De in de begroting opgenomen militaire uitgaven hangen ten nauwste samen met de interne en externe veiligheid, hier en overzee. Naar de overtuiging der Regering moeten zij, hoe een grote last zij ook

op ons volk leggen, onder de huidige omstandigheden helaas als onvermijdelijk worden beschouwd. Het spreekt niettemin vanzelf, dat deze last op den duur ondragelijk is en dat ernstig gestreefd zal worden naar een zo spoedig mogelijke vermindering van deze uitgaven.
De uitgaven voor oorlogsherstel vloeien voort uit de algemeen als nationaal gevoelde plicht tegenover de oorlogsslachtoffers.
De uitgaven voor de dienst der Staatsschuld berusten op contractuele verplichtingen.
De overblijvende uitgaven ad in totaal *f* 1846 millioen vallen uiteen in:
a. uitgaven Gewone Dienst en Buitengew. Dienst I .... *f* 1675 mill.
b. nadelig saldo Landbouw-Egalisatiefonds ..... *f* 171 mill.
Bezuinigingsmogelijkheden zullen in hoofdzaak moeten worden gevonden bij de uitgaven van de Gewone Dienst en de Buitengewone Dienst I ad *f* 1675 millioen. Hoewel het streven van de Regering hierop bij voortduring blijft gericht en zij niet zal nalaten om, waar dit met behoud van een sociaal verantwoord welvaartspeil mogelijk is, tot verdere beperking van uitgaven te geraken, meent zij, tot goed begrip van de zaak, toch op de volgende factoren de aandacht te moeten vestigen:
a. onder de genoemde uitgaven ad *f* 1675 millioen is een bedrag van *f* 466 millioen begrepen wegens personeelsuitgaven (salarissen, sociale lasten, pensioenuitgaven, wachtgelden enz.). Het zal wel geen tegenspraak ontmoeten, dat een bezuiniging op deze post door vermindering van de bezoldigingsbedragen onder de tegenwoordige omstandigheden geen punt van overweging kan vormen;
b. de verlaging van uitgaven zal dus — afgezien van de zogenaamde efficiency-bezuinigingen, waarvan het resultaat, hoe belangrijk ook op zich zelf, echter altijd relatief gering zal zijn — moeten worden gevonden in een vermindering van de overheidstaken. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat bij de toenemende bevolking van ons land een stabilisatie van uitgaven in feite reeds een vermindering zou betekenen;
c. de ervaring heeft uitgewezen, dat een vermindering van uitgaven door opheffing van tijdelijke diensten, gefinancierd uit de Buitengewone Dienst I, in de meeste gevallen niet ten volle voor het Rijksbudget als geheel kan worden geëffectueerd omdat de opheffing van die diensten meestal gepaard moet gaan met een, zij het dan relatief geringe, uitbreiding van het departementale apparaat;
d. vermindering van uitgaven door opheffing of beperking van levensmiddelensubsidies wordt ten dele gecompenseerd door daaruit direct of indirect voor het Rijk voortvloeiende hogere lasten of mindere inkomsten.
Bovenstaande overwegingen sluiten echter niet uit, dat het hoge niveau van de ontwerp-begroting voor 1950 de Regering zorgen baart, omdat het mede in verband met de conjunctuurphase, waarin de wereld verkeert, gevaren in zich draagt.

Oorzaken hoge uitgaven Gewone Dienst.
De stijging van de uitgaven van die Dienst volgens de herziene raming voor 1949 (*f* 2754 millioen) en volgens de ontwerp-begroting voor 1950 (*f* 2681 millioen) trekt in het bijzonder de aandacht bij een vergelijking van het bedrag van de oorspronkelijk vastgestelde begroting voor 1949 (*f* 2436 millioen).
Voor deze stijging van de Gewone Dienst zijn, naast de reeds in het slot van paragraaf 1 genoemde factoren (toeneming van de bevolking en hogere uitgaven, welke een rechtstreeks gevolg zijn van veel meer ingrijpende uitgavenverminderingen op de Buitengewone Dienst I en van het Landbouw-Egalisatiefonds) in hoofdzaak drie oorzaken aan te wijzen:
1. de militaire uitgaven moesten belangrijk hoger worden geraamd dan bij het opstellen van de begroting voor 1949 kon worden voorzien, in verband met het feit, dat het maken van een begin met onze bijdrage in de gemeenschappelijke verdediging van West-Europa niet langer kon worden uitgesteld;
2. bij het opstellen van de begroting 1949 was nog geen rekening gehouden met salaris- en pensioenverbeteringen, welke thans niet alleen direct tot uitdrukking komen in hogere uitgaven voor salarissen en militaire pensioenen, doch ook indirect in een verhoging van diverse onderwijssubsidies en in de opvoering van een bijdrage aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds ten behoeve van de op pensioenen te verlenen toeslagen;
3. voor verschillende doeleinden moesten aanzienlijk hogere bedragen worden geraamd, welke enerzijds verband houden met de ontwikkeling van het herstel, anderzijds met de wenselijkheid om de werkgelegenheid zoveel mogelijk te stabiliseren. Zo legt het gereed komen van woningwetwoningen aan het Rijk een steeds groter wordende bijdrage in de exploitatiekosten op en valt aan een verhoging van de uitgaven voor onderhoud en verbetering van kanalen, vaarten, sluiswerken, bruggen en landwegen nauwelijks langer te ontkomen. Ook voor grondverbetering is meer geraamd. Vervolgens is voor het ter hand nemen van voldoende D.U.W.-objecten, indien de noodzaak daarvan zich mocht voordoen, op de desbetreffende post de nodige ruimte geopend.
Tenslotte moet in aanmerking worden genomen, dat de Gewone Dienst vóór 1950 met *f* 86 millioen wegens afschrijvingen is belast, terwijl van de aflossingen op gevestigde schuld, welke thans naar de Buitengewone Dienst II zijn overgebracht, op de begroting voor 1949 slechts *f* 26 millioen ten laste van de Gewone Dienst kwam en *f* 52 millioen ten laste van de Buitengewone Dienst I, n.l. de aflossing op de gevestigde buitenlandse schuld.
De uitgaven van de Buitengewone Dienst I konden daarentegen belangrijk worden verlaagd. Zo valt, vergeleken met de herziene raming voor 1949, voor 1950 een zeer aanzienlijke vermindering van de brandstoffensubsidies te constateren. Ook de uitgaven van de Rijksbureaux voor Handel en Nijverheid, van het Centraal Distributiekantoor, van het Centraal Bureau Vergoeding Militaire Vorderingen, die voor herstel rechtsverkeer en voor bijzondere rechtspleging, alsmede voor uitbreiding van de capaciteit der strafgestichten, konden belangrijk lager worden geraamd, terwijl voor uitkeringen aan gemeenten wegens suppletie-belastingopbrengsten en voor afwikkeling Militair Gezag in de ontwerp-begroting voor 1950 geen gelden zijn uitgetrokken. Tenslotte is ter verklaring van de daling van het uitgavenniveau van de Buitenlandse Dienst I het reeds hiervoor vermelde feit van belang, dat voor 1950 op die dienst geen bedrag voor aflossing van gevestigde buitenlandse schuld meer is uitgetrokken.

Begroting en monetaire situatie. —
Wat het verband tussen de Begroting en de monetaire toestand betreft, wordt in de Millioenennota o.m. gezegd, dat de omstandigheid van belang is, dat in de monetaire toestand door een overeenkomstig de verwachting voortgezette verzwakking der inflatoire tendenties sedert het vorig jaar opnieuw verbetering is gekomen. In dit verband wijst de minister op de ontwikkeling van de geldhoeveelheid, welke gedurende het tweede halfjaar 1948 en het eerste halfjaar 1949 constant was en per saldo zelfs een geringe daling te zien gaf. De minister verheelt zich daarbij echter niet, dat het peil van de totale geldcirculatie slechts constant blijft dank zij de aanzienlijke geldverminderende werking, die zich voordoet in samenhang met de buitenlandse hulpverlening, genoten in het kader van het Europese Herstel Programma. Met de geleidelijke afneming van deze hulpverlening en de beëindiging daarvan in 1952 moet derhalve rekening worden gehouden. Niettemin mag men stellen, dat de ontwerp-begroting voor 1950, op zich zelf beschouwd, niet langer een inflatoire dreiging inhoudt.

Belangrijkste problemen.
In zijn slotbeschouwing schetst de minister enige der voornaamste aspecten van de Nederlandse economie en van de belangrijkste problemen, die onder de huidige omstandigheden om een oplossing vragen.
De achter ons liggende jaren hebben een krachtig herstel van de nationale productie te zien gegeven. Het niveau van de industriële bedrijvigheid lag in 1948, gemeten naar de indexcijfers gemiddeld 13% boven dat van 1938. Voor het lopende jaar mag met een verdere verbetering worden gerekend; de gemiddelde dagproductie lag in het tweede kwartaal zelfs 25% boven die van vóór de oorlog. Ook de agrarische productie is sedert het einde van de oorlog belangrijk gestegen en benadert in totaal gezien geleidelijk het vooroorlogse peil.
Het tot dusverre bereikte resultaat was

Geraamde opbrengst der belastingen
(in millioenen guldens)

De vermelde netto bedragen zijn die welke aan het Rijk ten goede komen, na aftrek van de aandelen toekomende aan het Gemeentefonds en aan het Provinciefonds en, voor zoveel de accijns op gedistilleerd betreft, na aftrek mede van het aandeel, toekomende aan het Landbouw-Egalisatiefonds.

Omschrijving	Raming voor 1949	Raming voor 1950
Inkomstenbelasting (na aftrek van voorheffing)	639,1	675,6
Vermogensbelasting van natuurlijke personen	50,2	54,8
Vennootschapsbelasting ..	159,8	228,3
Loonbelasting	456,5	511,3
Dividendbelasting	36,5	41,1
Commissarissenbelasting ..	3,7	5,9
Vereveningsheffing	200,0	210,0
Motorrijtuigenbelasting ..	35,0	40,0
Bijzondere wijnbelasting ..	0,1	0,0
Invoerrechten	214,6	273,9
Statistiekrecht	6,4	6,4
Accijns op zout	6,4	6,4
Accijns op gedistilleerd ..	59,1	76,0
Accijns op bier	19,2	14,6
Accijns op suiker	59,3	73,0
Accijns op tabak	155,2	173,5
Belasting op gouden en zilveren werken	0,8	0,6
Omzetbelasting	712,1	730,4
Rechten van zegel	18,3	16,4
Rechten van registratie ..	27,4	32,0
Rechten van successie, van overgang en van schenking	59,4	59,4
	2919,1	3229,6

o.m. te danken aan het herstel van vitale delen van het productie-apparaat, alsmede aan het inschakelen van nagenoeg alle beschikbare arbeidskrachten. Dat ten aanzien van het herstel der kapitaalsinstallaties nog geenszins een algemeen tot voldoening stemmende toestand is bereikt, moge blijken uit het in vergelijking tot vóór de oorlog nog steeds lage niveau der arbeidsproductiviteit; deze kan men voor 1949, wat de industriële sector betreft, en aangenomen, dat de in voorgaande jaren waargenomen trend gehandhaafd blijft, op ca. 88%, van die in 1938 stellen.

Het staat, mede gezien de noodzaak tot het scheppen van voldoende werkgelegenheid voor de snel groeiende beroepsbevolking buiten twijfel, dat binnen de grenzen der beschikbare middelen een verdere doelmatige modernisering en uitbreiding van het productie-apparaat is geboden.

De stand van de werkgelegenheid geeft op het ogenblik in het algemeen nog geen reden tot ongerustheid, al treedt in sommige bedrijfstakken wel enige verruiming van het aanbod op. Het aantal ingeschreven werklozen (inclusief D.U.W.-arbeiders) in 1949 ligt 15 à 20.000 hoger dan in de overeenkomstige maanden van het vorig jaar, doch het gemiddelde over de periode medio 1948 tot medio 1949 — ca 55.000 — ligt nog beneden het niveau, dat uit hoofde van seizoensinvloeden, verandering van werkkring en verminderde validiteit normaal is te achten. In een aantal bedrijfstakken, zoals de metaal- en de textielnijverheid, overtreft de vraag naar sommige categorieën arbeidskrachten nog steeds het aanbod, zij het in afnemende mate.

In vele sectoren van het economische leven valt thans een terugkeer van meer normale toestanden te constateren. Ondertussen kan niet genoeg worden herhaald, dat deze ontwikkeling nog geenszins inhoudt, dat thans ook een hechte basis zou zijn verkregen, waarop men zonder meer kan voortbouwen. De verwezenlijking van de tot dusverre bereikte resultaten was slechts mogelijk door het interen op het bezit aan buitenlandse activa en met behulp van omvangrijke buitenlandse steun. De erkenning, dat bovendien ook thans nog voor de handhaving van het bereikte een aanzienlijke buitenlandse hulpverlening niet kan worden ontbeerd, betekent tegelijkertijd het blootleggen van de zwakke fundering der huidige Nederlandse economie.

De betekenis van de krachtens het Europese Herstel Programma verstrekte hulp is moeilijk te overschatten. De bijdrage van deze hulp tot het herstel van de Nederlandse volkshuishouding overschrijdt verre de omvang van de door de E.C.A. toegewezen bedragen. Immers, deze hulpverlening heeft het in belangrijke mate mogelijk gemaakt, dat het huidige niveau der eigen productieve prestatie kon worden bereikt.

Het betalingsbalansprobleem blijft evenwel voor en na het centrale economische vraagstuk, in het licht waarvan de op economisch terrein liggende maatregelen in de eerste plaats dienen te worden bezien.

De regelmatige verbetering in de verhouding tussen in- en uitvoer, welke na de oorlog optrad, bleef in het afgelopen jaar gehandhaafd. In de eerste helft van 1949 werd 63,6% van de import gedekt door de export tegen respectievelijk 50,1 en 38,2% in de overeenkomstige periode van 1948 en 1947. Voor geheel 1948 bedroeg het percentage 54,3. De vóóroorlogse verhouding — ruim 70% — is evenwel nog steeds niet bereikt. Bovendien zal op grond van de sedertdien opgetreden structurele verschuivingen het genoemde percentage aanzienlijk moeten worden overtroffen, wil er van een sluitend maken van de betalingsbalans sprake kunnen zijn.

De in het binnenland optredende tendentie tot evenwicht in de vraag- en aanbodverhoudingen is ook internationaal waarneembaar. In de internationale handel was in het afgelopen jaar de verschuiving van verkopers- naar kopersmarkt duidelijk te constateren.

In verband met de noodzaak tot een verdere verbetering van de handelsbalans wordt het op grond van deze ontwikkeling voor Nederland van toenemend belang, dat het zijn producten tegen concurrerende prijzen kan aanbieden en dient dus het binnenlandse kostenpeil zo laag mogelijk te worden gehouden: door verbetering der kapitaalsuitrusting, versterkte rationalisatie en door een verdere opvoering van de arbeidsproductiviteit. In verband met dit laatste acht de minister het van belang, dat wordt gestreefd naar een zo consequent mogelijke toepassing van het stelsel van beloning naar prestatie.

Het laag houden van het binnenlandse kostenpeil vereist voorts, dat een verdere opwaartse loonbeweging, die het nominale loonpeil zou doen stijgen, zoveel mogelijk wordt vermeden.

In het kader van het streven naar versterkte internationale samenwerking verdient ook de voorgenomen Economische Unie tussen België, Nederland en Luxemburg bijzondere aandacht.

Wat de meest recente ontwikkeling terzake betreft is het te betreuren, dat het door omstandigheden buiten de wil der betrokken Regeringen (te weten tijdelijke moeilijkheden in de boezem van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking nopens een nieuw inter-Europees betalingsaccoord en de langdurige demissie der Belgische Regering) niet mogelijk is gebleken, de z.g. Vóór-Unie reeds op 1 Juli 1949 te doen aanvangen. De Regering hoopt, dat nu deze tijdelijke moeilijkheden zijn opgeheven, spoedig verdere resultaten nopens de verwezenlijking der Economische Unie mogelijk zullen blijken.

De noodzaak tot een extern monetair evenwicht houdt in verband met de realisatie van de volledige economische unie met België-Luxemburg in, dat de betalingsbalans, althans in totaal gezien, sluit. Ten aanzien van de betekenis van een intern monetair evenwicht voor de realisatie van de Benelux zij opgemerkt, dat, indien ten tijde van de openstelling van de grens hier te lande nog een teveel aan koopkracht zou bestaan, dit zich zou uitstorten over de Belgisch-Luxemburgse markt. Het gevolg zou zijn, dat de goederenstroom naar Nederland overmatig zou aanzwellen, waardoor zowel in de goederensector als op het gebied van het betalingsverkeer ernstige storingsverschijnselen zouden optreden.

Het centrale economische probleem van het sluitend maken van de betalingsbalans kan men ook aldus formuleren, dat een evenwicht tot stand zal moeten komen tussen nationale productie enerzijds en verbruik en investeringen anderzijds en wel op een zo hoog mogelijk niveau.

Ook met het oog op het realiseren van deze doelstelling zij gewezen op het belang van een gezond binnenlands geldwezen en daarmede van een evenwichtige begroting.

Daarnaast is een verdere vergroting van het productievolume van essentiële betekenis. Daarbij dient er tegen te worden gewaakt, dat het uit deze vergroting resulterend meerdere inkomen weer grotendeels zou leiden tot toeneming van het verbruik, waardoor het gunstig effect op de betalingsbalans verloren zou gaan.

De minister is zich bewust, dat de zware belastingdruk bij de opvoering van de productieve prestatie veelal als een rem wordt gevoeld. Een hoge belastingopbrengst is evenwel, gezien de nog steeds omvangrijke behoeften van de Schatkist, noodzakelijk; bovendien vereisen het bereiken en handhaven van interne monetaire stabiliteit, voorwaarden voor de realisatie van de Benelux en een verbetering van de betalingsbalans, een sluitend budget. Een oplossing moet daarom voorshands meer worden gezocht in de richting van verschuiving van de belastingdruk.*)

De opvoering van het investeringspeil is mede een nationaal belang van de eerste orde. Hieraan zijn evenwel grenzen gesteld. In verband met de beperkte deviezenvoorziening en de volledige bezetting in het binnenland is een verhoging van het niveau der investeringen onder de huidige omstandigheden slechts mogelijk door een beperking van de consumptie. In dit verband is het ook noodzakelijk de investeringen in de overheidssfeer, voor zover deze niet rechtstreeks aan de uitbreiding der productie dienstbaar zijn, tot een minimum te beperken.

Verhoging der besparingen is een dringende eis. Bovendien is het geboden, dat in de eerstkomende jaren het consumptieniveau, dat thans in vergelijking met het vooroorlogse redelijk is te noemen, geen verdere stijging van betekenis zal ondergaan.

„Reeds meermalen heeft de minister een beroep gedaan op het Nederlandse volk tot het betrachten van de uiterste zuinigheid in het verbruik en tot het vergroten van de besparingen. Hij schroomt niet, dit beroep te dezer plaatse met klem te herhalen. Slechts indien alle lagen van de bevolking zijn doordrongen van de noodzaak hiervan en zich ook dienovereenkomstig gedragen, zal de buitenlandse hulp een zo groot mogelijk rendement kunnen afwerpen en zal men het resultaat kunnen verwezenlijken, welke met die hulp werden beoogd, n.l. het stellen van de Nederlandse economie op een hechte basis. Eerst nadien zal het mogelijk zijn het economische en financiële beleid in sterkere mate te richten op een directe welvaartsvergroting."

*) Daartoe strekkende wetsontwerpen zijn inmiddels ingediend. Zij zullen in een der volgende nummers behandeld worden.

A. Centrale Plan-commissie van het N.V.V. —

Op 21 Sept. heeft de voorzitter van het N.V.V., de heer H. Oosterhuis, een centrale plan-commissie geïnstalleerd. Voorzitter van deze commissie is de heer A. Vermeulen.

Secretaris van de commissie is de heer drs. D. Roemers, directeur van het Wetenschappelijk Bureau van het N.V.V. Van een orgaan, dat het werk der afzonderlijke studiecommissies zal coördineren, zullen verder deel uitmaken de heren ir. H. Vos, J. G. Suurhoff, H. Ponsen en drs. G. M. Nederhorst.

Doel van de commissie is te komen tot de opstelling van een Algemeen Welvaarts Plan. Het plan zal op de eerste plaats een structuurplan zijn, waarbij veel aandacht zal worden besteed aan die bedrijfstakken, waar uitbreidingsmogelijkheden aanwezig zijn. (Vrije Volk 22-9)

A. De R.T.C. - Het Uniestatuut

De Centrale Commissie van de Ronde-Tafel-conferentie heeft op 19 September in een officieel communiqué verklaard, dat bij de besprekingen te Namen, welke op 17 en 18 September werden gehouden, „bevredigende vooruitgang" werd gemaakt met het werk der conferentie.

Het A.N.P. meldt over deze informele besprekingen nog, dat de standpunten ten aanzien van de Nederlands-Indonesische Unie nader tot elkaar werden gebracht.

De indruk bestaat, aldus het A.N.P., dat de delegatieleiders het thans met elkaar eens zijn, dat middelen kunnen worden gevonden om de standpunten in dit opzicht met elkaar te verzoenen door niet al te veel vast te houden aan te voren bepaalde definities, doch in plaats daarvan te zoeken naar een gemeenschappelijke basis, waarop de samenwerking tussen Nederland en Indonesië in gemeenschappelijk verband practisch kan worden verwezenlijkt.

De formulering hiervan zal nader moeten geschieden door de deskundigen. Het experiment om „in conclave" te gaan wordt algemeen geslaagd geacht.

Op 20 September heeft Moh. Hatta (voorzitter van de week van de Centrale Commissie), in het perscentrum van de R.T.C. een verklaring afgelegd. De overdracht van de souvereiniteit noemde hij „een onderwerp met vele aspecten". De moeilijkheden zitten slechts in de uitwerking en concretisering hiervan. Er zal samenwerking zijn tussen Nederland en Indonesië. Deze samenwerking zal er een zijn tussen twee souvereine staten. De Unie mag geen „superstaat" zijn. De Unie zal, hierover zijn wij het eens geworden, aldus de heer Hatta, werken door middel van conferenties van ministers der partners. Welke ministers dit zullen zijn, hangt af van de onderwerpen die moeten worden besproken.

Hoe dikwijls deze ministers zullen samenkomen hangt eveneens van de omstandigheden af. Zij zullen alleen samenkomen om onderwerpen te bespreken van gemeenschappelijk belang. Welke deze onderwerpen zijn, moet worden vrijgelaten. Er zal voorts zijn een gemeenschappelijk paritair samengesteld secretariaat met louter administratief karakter. Over positie en functie van de Kroon bestaat in beginsel overeenstemming. De besprekingen over de formulering hiervan zijn nog gaande.

Over een eventuele samenwerking tussen de parlementen is nog geen beslissing genomen. De beslissingen, die door de conferenties van ministers zullen worden genomen zijn vanzelfsprekend onderworpen aan de ratificatie van de parlementen der partners.

Er zal voorts een paritair samengesteld Uniehof van arbitrage zijn, dat beslist bij meerderheid van stemmen en dat, in geval van staking der stemmen, een neutrale derde kan uitnodigen om een beslissing te nemen. Welke deze derde zal zijn zal afhangen van de beslissing van het hof zelf in elk afzonderlijk geval. Of de Unie het karakter van een internationaal verdrag zal hebben, is nog niet beslist.

In kringen van de Nederlandse delegatie werd uit het persgesprek dat minister Hatta in het perscentrum voerde, afgeleid, dat blijkbaar in de republikeinse delegatie nog geen aanvaarding van alle punten waarover men tijdens het weekeinde in België tot een overeenstemming is gekomen, heeft plaats gehad (zulks vooral t.a.v. de positie van de Kroon). Wanneer inderdaad mocht blijken, aldus deze kringen, dat de republikeinse delegatie de resultaten van dit overleg voor een deel ongedaan zou willen maken, dan zou de Nederlandse delegatie genoodzaakt zijn, het gehele complex van vraagstukken opnieuw in beraad te nemen.

Van de zijde der republikeinse delegatie werd er daarna de nadruk opgelegd, dat de heer Hatta verklaard heeft, dat over de **formuleringen** (t.a.v. de positie van de Kroon) nog besprekingen gaande zijn.

Op 23 Sept. heeft de werkgroep van de staatkundige commissie der R.T.C., belast met de voorbereiding van het Uniestatuut aan de Centrale Commissie medegedeeld, dat als resultaat van de informele besprekingen, gehouden na de terugkeer van de leden der Centrale Commissie uit Namen, de drie delegaties in beginsel overeenstemming hebben bereikt over de volgende punten van het Uniestatuut:

1. het karakter van het Uniestatuut,
2. positie en functie van het hoofd der Unie,
3. taak en samenstelling van de conferenties van de ministers der deelgenoten, welke op geregelde tijdstippen zullen worden gehouden,
4. taak en samenstelling van het hof van arbitrage van de Unie,
5. goed contact en geregelde samenwerking tussen de parlementen van de deelgenoten.

(A.N.P. 19 t.m. 23-9) **(Vor. ber. 8322 A)**

B. Regering en Staten-Generaal - De honorering van Kamerleden

Bij de sluiting van de zitting van de Staten-Generaal op 17 September zeide Minister Van Schaik over dit onderwerp o.m., dat het gemeen overleg tussen regering en Staten-Generaal niet altijd op een wijze kon plaats vinden, welke ten volle kon beantwoorden aan bepaalde leerstellige opvattingen en tevens aan hetgeen in feite werd verwacht. De minister liet in het midden in hoeverre dit te wijten zou zijn geweest aan de regering, de Kamers of beide.

Gebleken is echter, zo ging hij verder, dat zowel de Staten-Generaal als ons constitutioneel recht ruimte weten te geven aan een constitutionele practijk, die door de dringende omstandigheden van het ogenblik geboden is.

In de korte rede waarin hij dankte voor zijn herbenoeming tot voorzitter van de Tweede Kamer, wees dr. Kortenhorst (op 22 Sept.) op de groeiende taak van de Kamerleden. Zijn voorganger heeft de wenselijkheid geuit van uitbreiding van het aantal leden. Afgezien daarvan meende dr. Kortenhorst, dat de Kamerleden zich in elk geval enige administratieve hulp moeten kunnen aanschaffen, maar dat de schadeloosstelling voor Kamerleden daartoe te laag is. Hij betoogde, dat het een algemeen belang van de eerste orde is, dat de volksvertegenwoordigers onder de gunstigste omstandigheden kunnen werken. (Volkskr. 19-9; Nwe Rottd. Crt. 23-9)

C. Prijsstop afgekondigd —

In de Nederlandse Staatscourant van 19 September is de Beschikking prijsstop 1949, ondertekend door de minister van Economische Zaken, van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en van Verkeer en Waterstaat gepubliceerd.

Op grond van deze beschikking is het niet geoorloofd de prijzen van goederen en diensten, waarvoor de prijsbeheersing was opgeheven, te verhogen boven het niveau, dat op 17 September algemeen gebruikelijk was. Dit wil dus zeggen, dat degenen, die goederen verkopen of te koop aanbieden geen hogere prijzen mogen berekenen, dan zij op 17 September deden. Degenen, die, afgaand op geruchten van devaluatie hun prijzen reeds hebben verhoogd, zullen deze dienovereenkomstig moeten verlagen. Voor de niet in prijs vrijgelaten goederen blijven uiteraard de bestaande voorschriften van kracht. De contrôle op de prijzen zal over het gehele gebied voorlopig worden verscherpt. (Staatscourant 19-9 No. 182)

Indonesië

D. Staatsregeling negara Oost-Java

De staatsregeling van de negara Oost-Java is door de centrale overheid bekrachtigd en regelen zijn gesteld betreffende de overdracht van bevoegdheden van het land aan de negara. Het overheidsgezag van de negara strekt zich voorshands niet uit over een bij regeringsbesluit nader te omschrijven gebied in de residentie Soerabaja, hetwelk thans in gebruik is bij of bestemd is voor de Koninklijke Marine. (N.R.C. 23-9)

China

E. Mao Tse-toeng roept Volksrepubliek uit —

De leider van de Chinese communisten, Mao Tse-toeng, heeft op 21 Sept. te Peiping de vestiging van een „Volksrepubliek China" bekend gemaakt in een rede, welke door hem werd gehouden tijdens de openingszitting van de „Politieke Consultatieve Conferentie van het Chinese volk".

Volgens radio-Peiping nemen meer dan 600 gedelegeerden deel aan deze conferentie. Zij zou alle kringen van China vertegenwoordigen, inclusief de Chinezen in het buitenland. Mao Tse-toeng bracht de conferentie in herinnering, die drie jaar geleden tussen de nationalisten en communisten werd gehouden. „De gebeurtenissen hebben sindsdien bewezen, dat er geen plaats is voor een compromis met de knechtjes van het imperialisme, de Kwo Min tang en zijn medeplichtigen. Wij moeten deze vijanden verslaan, of door hen afgeslacht en onderdrukt worden".

De conferentie kon bijeengeroepen worden, aldus Mao, omdat, „wij de Kwo Min tang en de door het Amerikaanse imperialisme geholpen reactionnaire regering verslagen hebben".

„De conferentie heeft de bevoegdheden van een nationaal volkscongres".

Mao stippelde de volgende agenda uit:

1) Opstelling van een organisatorisch statuut voor de Centrale Volksregering van de Chinese volksrepubliek.
2) Opstelling van een gemeenschappelijk program voor de consultatieve volksconferentie.
3) Verkiezing van een nationaal comité van deze conferentie.
4) Verkiezing van een regeringsraad.
5) Vaststelling van een nationale vlag en vorming van een nationaal leger.
6) Keuze van een hoofdstad.
7) Aanneming van een kalender gelijk aan die in de rest van de wereld gebruikelijk is.

Mao zeide nog: „China zal moedig en ijverig samenwerken tot het scheppen van zijn eigen beschaving en geluk. Het zal tezelfdertijd de wereldvrede en de vrijheid bevorderen". „Wij moeten ons verenigen met alle landen en volken, die de vrede en vrijheid liefhebben, in de eerste plaats met de Sowjet-Unie en de nieuwe democratieën".

(New York Herald Tribune 22-9)

F. Tsjiang Kai-sjek beschuldigt „buitenlandse imperialisten" —

In een rede welke Tsjiang Kai-sjek te Tsjoenking voor de Kwo Min tang heeft

uitgesproken, verklaarde hij o.m., dat „China aan de vooravond van een crisis staat zoals het in zijn 5000-jarige geschiedenis nog niet heeft meegemaakt". Sedert de Kwo Min tang in 1912 aan het bewind kwam en China vooruit hielp naar vrijheid en onafhankelijkheid, aldus Tsjiang, is de partij steeds gedwarsboomd door buitenlandse imperialisten, die zulk een vooruitgang niet in overeenstemming met hun belangen achtten en China in een halfkoloniale toestand wilden houden.

Tsjiang zeide, dat de uitslag van de oorlog niet zal afhangen van de resultaten, die op de slagvelden worden behaald, maar van de successen, die de Kwo Min tang op sociaal en cultureel gebied weet te boeken. De partij moet zich daarom weer geheel verdiepen in de drie grondstellingen, waarop Soen Jat Sen zijn revolutie baseerde. (A.N.P.-Reuter 22-9)

Intussen heeft de provincie Suiyan, een deel van Binnen Mongolië — verbinding tussen het eigenlijke China en het door de Russen gecontroleerde Buiten-Mongolië — de zijde van de communisten gekozen. (New York Herald Tribune 22-9)

Duitsland

A. West-Duitse regering gevormd - Regeringsverklaring —

De eerste West-Duitse regering, die onder leiding zal staan van dr. Konrad Adenauer, is op 20 Sept. officieel door president Theodor Heuss benoemd. Zij bestaat uit 9 leden der C.D.U., 3 Vrije Democraten (liber.) en 2 leden der Duitse partij (rechts-nat.).

De samenstelling der regering is als volgt:

Dr. Konrad Adenauer, bondskanselier (C.D.U.), Dr. Franz Bluecher, vice-kanselier en minister voor het Europees herstelplan (Vrije Dem.), Heinrich Hellwege, minister voor verbinding met de Bondsraad (Duitse Partij), Prof. Ludweig Erhard, minister van Economische Zaken (C.D.U.), Dr. Fritz Schaeffer, minister van Financiën (C.D.U.), Jacob Kaiser, minister voor zaken, die geheel Duitsland betreffen, met inbegrip van de Oostelijke zone (C.D.U.), Dr. Gustav Heinemann, minister van Binnenl. Zaken (C.D.U.), dr. Thomks Dehler, minister van Justitie (Vrije Dem.), Wilhelm Niklas, minister van Landbouw (C.D.U.), ds. Hans Christoph Seebohm, minister van Vervoer (Duitse Partij), Hans Schuberth, minister voor PTT (C.D.U.), dr. Eberhard Wilbermuth, minister van Huisvesting en Wederopbouw (Vrije Dem.), dr. Hans Lukaschek, minister voor Vluchtelingenzaken (C.D.U.).

Het kabinet van Adenauer telt uiteraard geen ministerie voor Buitenlandse Zaken, daar buitenlandse betrekkingen tot het ressort van de geallieerde hoge commissie behoren. In het bureau van de bondskanselier wordt evenwel plaats gemaakt voor een staatssecretaris voor buitenlandse aangelegenheden, omdat Duitsland volgens Adenaeur nauwer dan ooit tevoren met het buitenland vervlochten is.

Op 20 September heeft de bondskanselier dr. Adenauer, zijn regeringsverklaring afgelegd. Hierin betoogde hij, dat, gelet op de labiele toestand, waarin Duitsland verkeert, en de grote taken, welke op velerlei gebied liggen te wachten, een groot aantal ministeries nodig is. (Niet iedereen zal deze opvatting delen en zeker niet de oppositie onder leiding van dr. Schumacher. Zij zal het de regering moeilijk kunnen maken; haar ten val brengen is evenwel alleen mogelijk, indien de meerderheid van het parlement de kanselier het vertrouwen ontzegt en tevens een nieuwe kanselier kiest. M.a.w. een kanselier en zijn regering kunnen niet van hun functies worden ontheven, als de oppositie geen meerderheid heeft voor een plaatsvervanger. Dit is in de grondwet van Bonn zo geregeld, om voortdurende kabinetscrises te verhinderen.)

Verder zeide hij, dat de devaluatie van het Pond Sterling vermoedelijk een herwaardering van de Duitse Mark ten gevolge zal hebben.

Na erop te hebben gewezen, dat de Westgrens van Polen op de overeenkomst van Potsdam slechts voorlopig, in afwachting van het uitschrijven van een conferentie voor het opstellen van een vredesverdrag met Duitsland, is vastgesteld, zeide dr. Adenauer: „Wij kunnen ons onder geen enkele omstandigheid neerleggen bij een eenzijdig besluit door de Sowjet-Unie en door Polen, om deze gebieden van ons land te scheiden. Wij zullen niet ophouden met op ordelijke en wettige wijze onze eis naar voren te brengen, dat deze gebieden wederom aan ons moeten worden teruggegeven. De West-Duitse regering zal aan de geallieerden een memorandum over deze aangelegenheid doen toekomen, waarin alle juridische en feitelijke aspecten van de zaak zullen worden belicht.

Voorts verklaar ik, dat, wanneer ik zeg, dat wij in vrede met de Sowjet-Unie en met Polen wensen te leven, dit gebaseerd is op de veronderstelling, dat deze beide staten ook ons onze rechten zullen laten en dat zij onze Duitse landgenoten in de Oostelijke bezettingszone van Duitsland en in de oostelijke sector van Berlijn zullen toestaan in vrijheid het leven te leiden, dat overeenkomt met de wijze, waarop zij groot gebracht zijn en met hun overtuiging.

Er bestaat geen twijfel aan, dat wij tot de West-Europese wereld behoren wegens ons verleden en onze gezindheid.

Wij willen met alle landen goede betrekkingen onderhouden, ook van persoonlijke aard, vooral echter met onze Westelijke buren, de Benelux-landen, Frankrijk, Italië, Engeland en Scandinavië".

Met betrekking tot Frankrijk sprak Adenauer over de noodzakelijkheid van vriendschap tussen Duitsland en Frankrijk. Hij merkte evenwel op, dat het Saargebied het recht had, over zijn eigen toekomst te beslissen. Hij gaf toe, dat Frankrijk economisch zeer veel belang had bij het Saargebied. Duitsland had echter zowel economisch als nationale belangen in dit gebied.

Duitsland, aldus vervolgde Adenauer, wil ook zo spoedig mogelijk in de Europese Unie worden opgenomen en medewerken aan haar grote doel. Artikel 24 van de constitutie van Bonn voorziet in de mogelijkheid om souvereiniteitsrechten aan bilaterale inrichtingen af te staan en ons ter bescherming van de vrede in het systeem van wederzijdse collectieve veiligheid in te schakelen.

Hij begreep niet, dat de geallieerden met de ene hand Duitsland op de been wilden helpen en met de andere hand de belangrijke economische waarden afbreken. Adenauer uitte de wens, dat „de gezaghebbende staatslieden van de V.S., Engeland en Frankrijk, die op het ogenblik in Amerika bijeen waren" van de gelegenheid gebruik zouden maken, de ontmantelingskwestie opnieuw onder ogen te zien.

Teneinde het vertrouwen van het buitenlandse kapitaal terug te winnen moet, aldus de zienswijze van de regering, de blokkering van het buitenlandse vermogen in Duitsland zo spoedig mogelijk worden opgeheven. Van Duitse zijde is men bereid alles te doen om met de sedert lang zwaar gedupeerde buitenlandse crediteuren een voor beide zijden aanvaardbare oplossing te vinden.

Er worden volgens Adenauer nog ca. 2 millioen gevangenen in de Sowjet-Unie vastgehouden, die volgens de Russische legerberichten gevangen waren genomen. Ook Joego-Slavië houdt nog een groot aantal Duitse krijgsgevangenen vast, terwijl enige Westelijke mogendheden Duitse krijgsgevangenen door zogenaamde vrijwillige arbeidsovereenkomsten voor werk in hun landen hebben verplicht. De zuivering wordt beëindigd. De federale West-Duitse regering zal overwegen, of er een amnestie kan worden afgekondigd voor vergrijpen, welke tijdens en na de oorlog zijn bedreven.

Tenslotte sprak dr. Adenauer nog over het hier en daar klaarblijkelijk weer opkomende anti-semitisme. Hij zeide hierover: „Wij veroordelen deze verschijnselen scherp en wij beschouwen het als onwaardig en schier ongelofelijk, dat er na alles wat zich in de nationaal-socialistische tijd heeft afgespeeld, in Duitsland nog mensen zouden zijn, die Joden vervolgen en verachten, omdat zij Joden zijn". (A.N.P.-Nwe Rottd. Crt. 21-9)

(Vor. ber. 8324 E)

Sowjet-Unie

B. „Atoom-ontploffing" —

President Truman heeft op 23 Sept. in een kennisgeving aan zijn kabinet, die hij later op de dag voor publicatie heeft vrijgegeven, verklaard: „Wij beschikken over gegevens, volgens welke zich onlangs in de Sowjet-Unie een atoomontploffing heeft voorgedaan." Soortgelijke verklaringen werden in de loop van de dag in Londen en Ottawa (Canada) afgelegd namens de regeringen van Groot-Brittannië en Canada. De drie verklaringen vallen samen met de besprekingen over de atoom-energie, die thans te Washington worden gehouden tussen de Ver. Staten, Gr.-Brittannië en Canada. Hoewel president Truman niet heeft gesproken van de ontploffing van een atoom b o m, moet uit zijn verklaring waarschijnlijk worden opgemaakt, dat naar de mening van de president de Russen thans in staat zijn een atoombom te maken.

„Naar mijn mening", aldus de verklaring van president Truman, „heeft het Amerikaanse volk er recht op om, voor zover dat met de nationale veiligheid strookt, te worden ingelicht over elke ontwikkeling op het gebied van de atoomenergie. Dit is de reden, waarom ik dit nieuws bekend maak".

„Van het ogenblik af, dat de atoom-energie voor het eerst door mensen werd vrijgemaakt, kon worden verwacht, dat ook andere landen zover zouden komen. Met deze mogelijkheid hebben wij steeds rekening gehouden. Bijna vier jaar geleden wees ik er reeds op, dat men in wetenschappelijke kringen nagenoeg unaniem van mening was, dat de essentiële theoretische kennis, waarop de ontdekking is gebaseerd, reeds ver verbreid was. Het wordt ook geenszins uitgesloten geacht, dat men in het buitenland, wat de theoretische kennis betreft, met ons gelijk zal komen in de loop van de tijd."

„Deze jongste ontwikkeling legt nog eens te meer de nadruk op de noodzakelijkheid van een werkelijk doeltreffende en gedwongen internationale contrôle op de atoom-energie, welk denkbeeld wordt gesteund door onze regering en de grote meerderheid van de leden der Verenigde Naties", aldus besloot de president.

(Volkskrant 24-9) **(Vor. ber. 8291 C)**

Hoewel krachtens een Koninklijke proclamatie de Londense beurs in verband met de devaluatie van het Britse Pond op 19 September gesloten was, stroomden de makelaars naar de city, waar in de omgeving van de beurs (zie foto) een levendige straathandel ontstond in goudaandelen. „Fortuinen" zouden bij deze handel, die ook na de heropening van de beurs op 20 Sept. werd voortgezet, verdiend zijn.

Numb. 38715 44

SUPPLEMENT TO

The London Gazette

OF FRIDAY, 16th SEPTEMBER, 1949

Published by Authority

Registered as a newspaper

MONDAY, 19 SEPTEMBER, 1949

BY THE KING

A PROCLAMATION

APPOINTING MONDAY, THE NINETEENTH DAY OF SEPTEMBER, ONE THOUSAND NINE HUNDRED AND FORTY-NINE, A BANK HOLIDAY THROUGHOUT THE UNITED KINGDOM FOR THE PURPOSES OF THE BANK HOLIDAYS ACT, 1871.

GEORGE R.

WHEREAS We consider it desirable that Monday, the nineteenth day of September, one thousand nine hundred and forty-nine, shall be kept as a close holiday in all banks in the United Kingdom and shall, as regards Bills of Exchange and promissory notes payable in the United Kingdom, be deemed to be a bank holiday for all the purposes of the Ba Holidays Act, 1871:

Now, therefore, in exercise of the powe conferred by section four of the said Act, W do, by this Our Royal Proclamation, by a with the advice of Our Privy Council, appoi the said nineteenth day of September to observed as a bank holiday throughout t United Kingdom.

And We do declare that this Proclamati does not have the effect of making the sa day a holiday under, or for the purposes of, t Holidays Extension Act, 1875.

Given at Our Court at Balmoral, th Fifteenth day of September, in the ye of our Lord, one thousand nine hundr and forty-nine, and in the Thirteen year of Our Reign.

GOD SAVE THE KING.

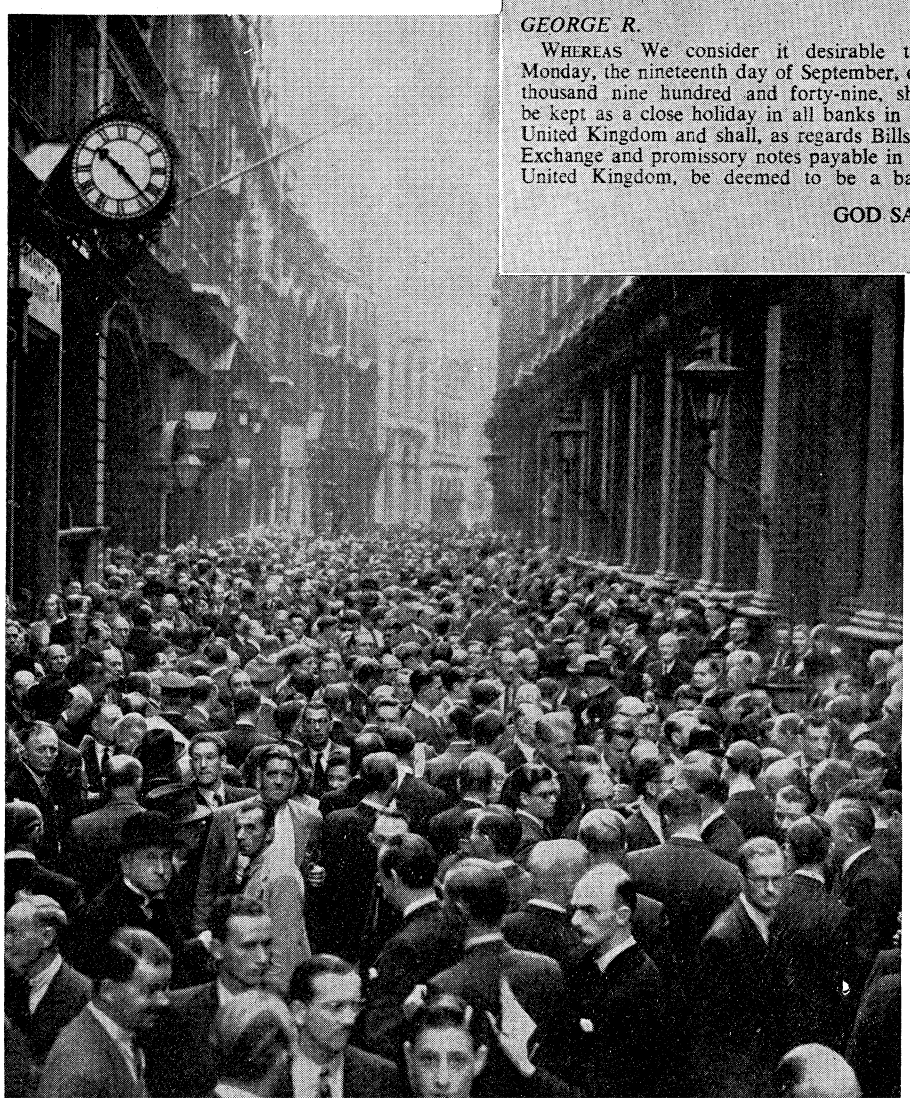

De makelaars zeiden, dat de meeste transacties waren afgesloten in „Zuid-Afrikaanse holen in de grond", waarmee zij bedoelden, dat het gokken op goudaandelen in hoofdzaak was geconcentreerd op niet-producerende goudmijnen. (Zie ook pag. 8331)

(Foto Ass. Press.)

De Amerikaanse minister van Financiën, John Snyder, deelde op 12 September mede, dat Engeland, Canada en de Verenigde Staten overeenstemming hadden bereikt over een programma van 10 punten tot bestrijding van de Britse dollarcrisis. V.l.n.r. de Britse en Amerikaanse ministers van Buitenlandse Zaken Bevin en Acheson, Snyder, Sir Stafford Cripps (Engeland), Paul Hoffman (de E.C.A.-administrator) en de Canadese minister van Buitenlandse Zaken Lester Pearson. *(Zie nader pag. 8307, 8319.)* (Foto Ass. Press.)

De Algemene Vergadering der Verenigde Naties

De vierde gewone zitting van de Algemene Vergadering der Ver. Naties is op 20 September in Lake Success (New York) geopend. Op de uitgebreide agenda komen o.m. de volgende punten voor: De Griekse kwestie, de toekomst der Italiaanse koloniën, de internationalisatie van Jeruzalem, technisch hulpprogramma voor „achterlijke gebieden" (overeenkomstig Truman's „punt vier"), het lot van vluchtelingen na liquidatie van de Internationale Vluchtelingenorganisatie (I.R.O.), een Russisch voorstel (zie hier onder) tot het sluiten van een vijf mogendheden-pact ter bevestiging van de vrede, de Indonesische kwestie enz.

Hoewel de stemmingen geheim zijn, bleek bij de benoeming van de voorzitters van de assemblée en der verschillende commissies, dat het „Sowjet-blok" nog slechts beschikte over 5 stemmen, waaruit men geconcludeerd heeft, dat de Joego-Slaven niet meer (als vorig jaar in Parijs) op de Russische candidaten hebben gestemd.

Gen. Carlos Romulo *) (Philippijnen) werd met 53 tegen 5 stemmen en één onthouding gekozen tot voorzitter (als opvolger van Herbert Evatt).

Tot vice-voorzitter werden de leiders van de delegaties der Grote Vijf gekozen, benevens die van Brazilië en Pakistan. Voorzitters van de commissies werden: Lester Pearson (Canada) van de politieke commissie. Hermán Santa Cruz (Chili) van de economische commissie. Carlos Stolk (Venezuela) van de sociale commissie. Hermod Lennung (Denemarken) van de trusteeship-commissie.

Alexis Kyrou (Griekenland) van de financiële commissie en Manfred Lachs (Polen) van de juridische commissie.

Uit de algemene beschouwingen van de eerste week geven wij het volgende:

Acheson (Ver. Staten) deed op 21 Sept. een beroep op de Sowjet-Unie om mede te werken bij de oplossing der internationale problemen en gaf een uiteenzetting van de Amerikaanse politiek ten aanzien van de kwesties, die door de assemblée op deze zitting zullen worden besproken.

Hij zeide hierover het volgende:

1. **Korea:** er moet een commissie van de V.N. in Korea blijven.
2. **Palestina:** de assemblée moet een practisch plan aanvaarden voor een permanent internationaal bestuur van Jeruzalem en omgeving en voor de bescherming van de heilige plaatsen. Het is voorts van belang, dat de rechtstreeks betrokken staten hun verantwoordelijkheid erkennen en aanvaarden, wat betreft het probleem der Arabische vluchtelingen.
3. **De Italiaanse koloniën:** de assemblée moet een plan uitwerken voor een verenigd en onafhankelijk Libye, uit te voeren binnen drie of vier jaar. De volken van Eritrea moeten in staat worden gesteld, zich in politiek opzicht te verenigen met naburige regeringen. De volken van Somaliland moeten kunnen profiteren van de voordelen van het trustschap-systeem.
4. **De minder-ontwikkelde gebieden:** de Ver. Staten zullen hun volledige steun geven aan een program van de V.N., tot verbetering van de economische en sociale toestanden in de betrokken gebieden.
5. **De rechten van de mens in Bulgarije, Hongarije en Roemenië:** de Ver. Staten zijn voorstander van voorlegging aan het Internationale Hof van Justitie van de kwestie, of de drie landen verplicht zijn de bepalingen in de vredesverdragen na te komen.
6. **Het toezicht op de atoomenergie:** de Ver. Staten blijven streven naar een doeltreffend systeem van internationale contrôle, waardoor een verbod van atoomwapens practisch nut zou hebben. Er zal geen basis voor overeenstemming kunnen worden gevonden, zolang de Sowjet-Unie geen blijk geeft van haar bereidheid samen te werken in de wereldgemeenschap.
7. **Ontwapening:** de Ver. Staten zullen alles doen, wat zij kunnen, om de atmosfeer van vertrouwen te scheppen, die nodig is voor de reglementering en vermindering van bewapening en strijdkrachten.
8. **Indonesië:** in Indonesië kunnen de Ver. Naties een voorbeeld zien van de ontwikkeling van een koloniaal volk tot vrijheid en onafhankelijkheid en, door de gezamenlijke pogingen van beide partijen op de Ronde-Tafel-conferentie in Den Haag, van een vrijwillig samengaan in het belang van beiden.

Slechts tweemaal leverde Acheson in zijn rede critiek op de Sowjet-Unie. De eerste maal, toen hij zei, dat Rusland „weigerde" hetzij het plan van de Ver. Naties betreffende de atoomcontrôle te aanvaarden, dan wel zelf met een ander practisch plan te komen. De andere maal betrof de veiligheid in het algemeen. Een kleine groep, zo zei de minister, heeft, met voorbijzien van de in het Handvest neergelegde verplichtingen, volhard in een politiek van bedreiging van andere leden van de internationale gemeenschap. Om aan dit gevaar het hoofd te bieden, hadden de Ver. Staten zich met andere leden van de Noord-Atlantische gemeenschap in een verdrag verenigd.

De kwestie van de veiligheid was in feite een wereldprobleem, dat slechts op universele basis, door middel van de Ver. Naties, kon worden opgelost.

Stikker (Nederland) verklaarde op 23 Sept.: 1. dat de Nederlandse regering al het mogelijke zal doen, om een harmonieuze samenwerking tussen Nederland en Indonesië te bevorderen; 2. dat Nederlandse universiteiten en scholen een belangrijke bijdrage konden leveren tot het vormen van technici voor de ontwikkeling van achter gebleven gebieden; 3. dat internationaal toezicht op de heilige plaatsen in Palestina noodzakelijk was; 4. dat universaliteit van de V.N. door Nederland zou worden toegejuicht; 5. dat regionale verdragen noodzakelijk waren geworden door de ernst van de ideologische strijd, waarin de naties waren verwikkeld; 6. dat samenwerking in West-Europa geen agressieve bedoelingen had, doch de eigen aard van de Europese cultuur slechts wilde beschermen.

In het begin van zijn rede had de minister nog gewaagd van „revolutionnaire veranderingen" in de uitoefening van het ambt van minister van Buitenlandse Zaken. Voorheen onderhielden de ministers slechts zelden persoonlijk contact met elkander, terwijl nu gevolmachtigden van 59 staten bijeen waren.

Wisjinski (Sowjet-Unie) keerde zich op scherpe wijze tegen de gedelegeerde van de „Kwomintang-regering", Tsiang die het forum van de Algemene Vergadering misbruikt zou hebben voor lasterlijke aantijgingen tegen de Sowjet-Unie, terwijl het toch de Sowjet-Unie was, die 25 jaar geleden „alle Tsaristische verdragen, die een schending van China's souvereiniteit betekenden", had geannuleerd. Hij beschuldigde voorts de Ver. Staten en Groot-Brittannië van ondermijning (door het Atlantisch Pact, het Marshallplan, de interimcommissie, de Balkancommissie en de commissie voor Korea) der fundamenten van de V.N. Hij wees op de resultaten die de Oost-Europese landen bij hun economisch herstel hebben geboekt en vergeleek de desbetreffende cijfers met de corresponderende West-Europese (als in Juli gepubliceerd door de V.N.), waaruit hij concludeerde, dat in tegenstelling tot de landen van West-Europa en die van de gehele wereld de industriële en agrarische productie in de Sowjet-Unie en de volksdemocratieën in het eerste kwartaal van 1949 gestadig was gestegen.

Na uitvoerig betoogd te hebben, dat de politiek van Engeland en de Ver. Staten gericht is op oorlog, deed Wisjinski de volgende voorstellen:

(Zie vervolg pag. 8345)

*) De 48-jarige Romulo was voor de oorlog journalist. In 1941 kreeg hij de Am. Pulitzer-prijs voor zijn artikelen over het Verre Oosten. Hij streed onder MacArthur tegen de Japanners en bracht het tot brigade-generaal. Hij is een militant anti-communist.

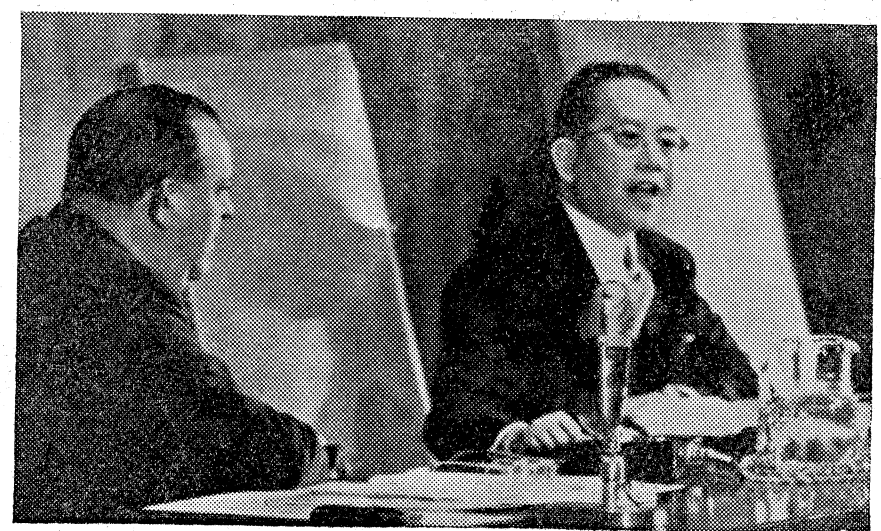

De secr.-generaal Trygve Lie en de nieuwe voorzitter Romulo.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

25 September (Zondag)

Bulgarije — Volgens het orgaan van de Bulgaarse communistische partij zijn sedert 15 Augustus 17% van de leden geroyeerd.
Engeland — De minister van Voedselvoorziening, John Strachey, verklaart, dat Engeland voort zal gaan met het verlenen van subsidies op het „dollarvoedsel" zoals brood en graan.
Frankrijk — In een rede te Bordeau verklaart generaal De Gaulle, dat, indien de atoombom voor Rusland geen geheim meer is, het Atlantisch pact veel aan zijn kracht verloren heeft. Hij stelt de vorming van een Europese confederatie voor onder Franse leiding.
Joego-Slavië — Tito protesteert te Boedapest tegen het proces tegen Rajk c.s., dat in de betreffende nota een „juridische klucht" en een „monsterachtige provocatie" wordt genoemd. (Zie in dit nr.)

26 September (Maandag)

Duitsland — Volgens een Brits-Amerikaanse bekendmaking zullen inwoners van West-Duitsland desgewenst mogen emigreren. De beperkende bepalingen voor bezoeken aan andere landen zijn opgeheven.
Hongarije — De regering eist, dat 10 leden van de Joego-Slavische legatiestaf Budapest binnen 24 uur zullen verlaten.
Indonesië — Te Batavia en Djokja zullen Philippijnse consulaten worden gevestigd.
Mexico — José Gorostiza benoemd tot gezant te 's-Gravenhage.
Nederland — Het Katholieke Thuisfront treedt uit het hoofdbestuur van de Niwin.
— De K.L.M. komt met de Sabena en de Skandinavian Airlines overeen de luchtlijnen naar en van Scandinavië gezamenlijk te vliegen.
Roemenië — In het kabinet zijn enkele ministers benoemd, die allen lid zijn van de communistische partij. Thans is ook de laatste soc.-democratische minister afgetreden, n.l. de minister van Openbare Werken Iordakescu.
Sowjet-Unie — Volgens een bijzondere correspondent van het dagblad „De Tijd" is de „atoomontploffing", waarvan president Truman melding maakte, het exploderen van de gehele „atoomstad" in Rusland, waarbij alle aldaar werkzame geleerden en medewerkers de dood vonden.

27 September (Dinsdag)

China — Van communistische zijde wordt gemeld, dat Peiping gekozen is als hoofdstad van de Chinese volksrepubliek. De stad zal opnieuw de oude naam Peking dragen.
— De nationalistische regering beschuldigt Rusland bij de V.N. van hulpverlening aan de communistische legers.
Duitsland — Het met Franse vergunning verschijnende blad „Kurier", meldt de ontdekking van nieuwe lagen uraniumhoudend erts te Eisleben in de provincie Saksen (Russ. zone).
Engeland — Minister Cripps deelt mede, dat de winstbelasting van 25 tot 30 pct. verhoogd zal worden.
Italië — De minister van Defensie, Randolfo Pacciardi, deelt mede, dat Italië zijn leger tot de volledige, volgens het vredesverdrag toegestane, sterkte zal uitbreiden (250.000 man soldaten en gewapende politie). Op 1 Januari zal met de bouw van een nieuwe vloot worden begonnen.
Joego-Slavië — Als représaille tegen de uitwijzing van 10 Joego-Slavische legatieleden uit Hongarije wijst de regering 9 Hongaare legatieleden uit. Tevens wordt een protest ingediend tegen het „forceren van een diplomatieke breuk tussen Hongarije en Joego-Slavië." (Zie 26-6.)
Nederland — In verband met de devaluatie zal de K.L.M. een tariefsverhoging in guldens toepassen op de transatlantische trajecten.
— In het Ned. Instituut voor de Perswetenschap (Keizersgracht 604, A'dam) wordt de „Ned. Persbibliotheek" opengesteld.
— Willy Mullens, directeur van de N.V. Haghefilm, herdenkt het feit, dat hij 50 jaar geleden de cinematographie in Nederland introduceerde. Hij wordt benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.
— Bij Dachau wordt voor de derde maal binnen twee weken een massa-graf ontdekt. Het graf bevat naar schatting 15.000 lijken.
Tsjecho-Slowakije — Na de ontdekking van een geheime opslagplaats van wapens zijn in Bohemen een twintigtal vooraanstaande communisten gearresteerd.
Ver. Staten — Op het departement van Buitenlandse Zaken is met de vertegenwoordigers van de Sowjet-Unie een overeenkomst gesloten waarin Rusland belooft op 1 December 30 Amerikaanse marineschepen terug te geven.

28 September (Woensdag)

Birma — Saw Ba Oe Gyi, de leider der Karens, verklaart, dat de aparte staat der Karens thans een voldongen feit is. Hij verwacht, dat de staat binnen zes maanden internationaal erkend zal worden.
Duitsland — De Westelijke geallieerde commandanten van Berlijn doen de Russische commandant Kotikow weten, dat zij de viermogendheden besprekingen niet kunnen voortzetten, „zolang de Russische autoriteiten in gebreke blijven de aangegane overeenkomsten na te komen."
— De geallieerde hoge commissarissen besloten de Westduitse Mark tot een nieuwe dollarkoers van 23.8 dollarcents te devalueren (± 20%). (Zie in dit nr.)
Internationaal — De premiers en ministers van Financiën van Denemarken, Zweden en Noorwegen, besluiten te Oslo, om in versneld tempo te werken aan de totstandkoming van een Scandinavische douane-unie.
Thailand — De pical wordt t.o.v. de dollar met 20% gedevalueerd. De nieuwe koers bedraagt 12.5 pical tegen de oude koerswaarde.
Ver. Staten — Zowel de Senaat (bij mondelinge stemming) als het Huis van Afgevaardigden (met 223 tegen 109 stemmen) keuren het militaire steunprogramma ten bedrage van 1.324.010.000 dollar, goed.

29 September (Donderdag)

Albanië — Er wordt een leerplicht ingesteld voor alle analphabeten van 12 tot 40 jaar.
Argentinië — Een nieuwe wet i.z. de activiteit van politieke partijen wordt door het parlement goedgekeurd. Hierdoor wordt de communistische partij verboden en de socialistische partij ontbonden.
Duitsland — De bondskanselier, dr. Adenauer, verklaart in de Bondsdag, dat Duitsland de „unilaterale Nederlandse grenscorrecties" niet kan toestaan.
Engeland — Met Tsjecho-Slowakije wordt een handels- en betalingsovereenkomst voor de tijd van 5 jaar getekend. Het handelsverkeer zal per jaar een omvang hebben van £ 10 millioen.
— Een motie van de oppositie waarin het economisch beleid van de regering wordt afgekeurd, wordt door het Lagerhuis met 350 tegen 212 stemmen verworpen. Een motie van vertrouwen met betrekking tot de devaluatie en het economisch beleid wordt met 342 tegen 5 stemmen aangenomen. De conservatieven onthielden zich hierbij van stemming.
Internationaal — De gecombineerde organisatie van Engels-Amerikaanse stafchefs wordt opgeheven.
Nederland — Te Amsterdam wordt opgericht de „Kamer van Koophandel Nederland-Israël". Voorzitter van het Algemeen Bestuur is mr. N. E. Rost Onnes. Adres: Raamgracht 4, A'dam-C.
Polen — Volgens Reuter zou tussen de R.K. Kerk en de regering na langdurige besprekingen overeenkomst zijn bereikt over een werkovereenkomst.

30 September (Vrijdag)

Duitsland — De Bondsdag aanvaardt een socialistisch voorstel, om Berlijn als de twaalfde staat te behandelen.
— Na vijftien maanden dienst wordt de luchtbrug naar Berlijn officieel opgeheven.
Hongarije — Het verdrag van vriendschap en wederzijdse bijstand met Joego-Slavië wordt opgezegd.
Indonesië — Vice-admiraal A. S. Pinke draagt zijn functie van hoofd van het departement van Marine over aan vice-admiraal F. J. Kist.
Nederland — Mr. dr. J. A. van Thiel, procureur-generaal van het Amsterdams Gerechtshof, die wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd als zodanig eervol ontslag verkreeg, neemt in een plechtige zitting afscheid. Hij wordt benoemd tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau.
Polen — Het verdrag van vriendschap en wederzijdse bijstand met Joego-Slavië wordt opgezegd.
Ver. Staten — De commissie van het Huis ter bestrijding van on-Amerikaanse activiteit beschuldigt prof. J. W. Weinberg (Universiteit van Minnesota) ervan, tijdens de oorlog geheimen betreffende de atoombom aan een communistische spion verraden te hebben.
— Bijna een half millioen arbeiders van 53 staalmaatschappijen gaan in staking. Zij eisen dat de maatschappijen de kosten dragen van de instelling van pensioen- en ziekteverzekering.

1 October (Zaterdag)

Bulgarije — Het verdrag van vriendschap en wederzijdse bijstand met Joego-Slavië wordt opgezegd.
China — De regering van de Sowjet-Unie erkent de communistische regering van China. De erkenning van de nationalistische regering te Kanton wordt ingetrokken.
Frankrijk — Minister Petsche deelt mede, dat de ministers van Financiën van Nederland, België, Frankrijk en Italië op 11 October bijeen zullen komen.
Sowjet-Unie — Bij de regeringen van de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk wordt geprotesteerd tegen de vorming van de West-Duitse staat, hetgeen een schending van de overeenkomst van Potsdam genoemd wordt.

(Vervolg van pag. 8343)

1. De Algemene Vergadering veroordeelt de voorbereidingen tot een nieuwe oorlog, die in een aantal landen worden getroffen, in het bijzonder in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië en die hun uitdrukking vinden in door de regering aangemoedigde oorlogspropaganda, in de bewapeningswedloop en in de opgedreven oorlogsbegrotingen, die als een zware last op de bevolking drukken, in de inrichtingen van talrijke vloot- en luchtbases op het grondgebied van andere landen, in de vorming van militaire statenblocs, die aanvalsdoeleinden nastreven tegen de vredelievende democratische landen en in de uitvoering van andere op een aanval gerichte maatregelen.

2. Evenals de beschaafde naties reeds lang geleden het gebruik van gifgassen hebben veroordeeld als 'n gruwelijk misdrijf tegen de mensheid, evenzo erkent de Algemene Vergadering, dat het gebruik van atoomwapens onverenigbaar is met het geweten en de eer der naties en met het lidmaatschap der V.N. De Alg. Verg. beschouwt verder uitstel voor het aanvaarden door de V.N. van practische maatregelen voor het onvoorwaardelijke verbod van atoomwapens en de instelling van een doeltreffende en strenge internationale contrôle als ontoelaatbaar.

3. De Algemene Vergadering doet een beroep op alle naties om hun twisten en geschillen vreedzaam te regelen zonder over te gaan tot het gebruik van of de bedreiging met geweld. De Algemene Vergadering houdt tegelijkertijd rekening met de onbuigzame, vaste wil der volkeren om de bedreiging van een nieuwe oorlog af te wenden en om het behoud van de vrede te verzekeren, zoals deze in alle landen tot uiting komt in de machtige volksbeweging voor de vrede en tegen de oorlogsophitsers.

Zij houdt zich voor ogen dat de vijf mogendheden, die de permanente leden van de Veiligheidsraad zijn, de voornaamste verantwoordelijkheid voor het behoud van de internationale vrede en veiligheid dragen. De Algemene Vergadering, gezien dit alles, spreekt de wens uit dat de Verenigde Staten van Amerika, Groot-Brittannië, China, Frankrijk en de Sowjet-Unie hun inspanningen tot dit doel verenigen en onderling een verdrag sluiten tot versterking van de vrede.

Bevin (Engeland) verklaarde op 26 Sept., dat de Britse regering steeds een verbod van atoomwapenen heeft voorgestaan, maar dat Rusland een overeenkomst onmogelijk maakte door zijn weigering om toe te stemmen tot een uitvoerbaar plan voor contrôle.

In de voorstellen van de Russische gedelegeerde Wisjinski voor een onmiddellijk verbod van atoombommen ontdekte de Britse minister niets nieuws.

Wisjinski's beschuldigingen, dat de Westelijke mogendheden de schuld dragen van het uitstel, noemde Bevin dwaas.

Het is niet te wijten aan obstructie van onze kant, of van de kant van hen, die onze zienswijze delen, dat in de afgelopen jaren een overeenkomst is verhinderd. De schuld ligt bij de Sowjet-Unie, die elk plan, dat niet gebaseerd was op haar eigen onvoldoende voorstellen, weigerde in overweging te nemen.

Bevin gaf te kennen, dat Groot-Brittannië zou vasthouden aan het contrôleplan, dat reeds met een meerderheid van negen tegen twee stemmen door de Uno-commissie op Atoom-energie was goedgekeurd. (Dit plan is gebaseerd op het oorspronkelijke Amerikaanse plan, dat in 1946 door Bernard Baruch aan de Verenigde Naties werd voorgelegd.)

Breedvoerig gaf Bevin zijn visie op de Sowjet-diplomatie in het algemeen. In de Berlijnse kwestie trachtte zij de wereld te doen geloven, dat zij liever een oorlog riskeerde dan haar plan om heel Berlijn te besturen op te geven. Wisjinski reisde eens naar Roemenië en zette een regering aan de kant. Soortgelijke dingen gebeurden in Hongarije, Bulgarije en Polen.

„Géén land heeft onder een nieuwe vermomming zijn imperialistisch beleid met groter succes uitgevoerd dan de Sowjet-Unie", aldus de Britse minister.

Ten aanzien van China verklaarde Bevin: De verzoeken van de Chinese gedelegeerde *) verdienen ten volle in overweging te worden genomen, maar ik wil op het ogenblik niet voorstellen de bijzonderheden te bespreken van het vraagstuk, welke dit opwerpt.

De Britse regering zal niet trachten zich te mengen in de keuze van regering, maar China heeft internationale verplichtingen, die nagekomen moeten worden.

Ten aanzien van de voormalige Italiaanse koloniën zei Bevin: Deze koloniën zijn sinds 1943 onder militaire bezetting geweest en het feit, dat men er niet in is geslaagd, tot een regeling te komen, is een grote handicap geweest voor de ontwikkeling van hun politieke en economische behoeften. Ik zou ieder van deze gebieden afzonderlijk willen behandelen. Wij hebben tijdens de oorlog een belofte aan de Senoessi gedaan en deze belofte moet worden nagekomen.

Wij steunen Ethiopië's aanspraken op Eritrea met uitzondering van de Westelijke provincie. Met betrekking tot Italiaans Somaliland steunen wij het voorstel, dat het vorige jaar in de Assemblée naar voren is gebracht. Met betrekking tot Tripolitanië wens ik opnieuw volkomen duidelijk te maken, dat wij niet in dit gebied wensen te blijven.

Kardelj (Joego-Slavië) deelde mede (26 Sept.), dat hij iets moest zeggen over „bepaalde anti-democratische praktijken van de Russische regering, gericht tegen de federale volksrepubliek Joego-Slavië". „Wij waarderen", aldus Kardelj, „het positieve en progressieve standpunt van de Russische regering ten aanzien van de vrede en de vreedzame samenwerking tussen de landen, maar wij moeten wel het grote verschil tussen woorden en daden van de Sowjet-Unie opmerken met betrekking tot een aantal kwesties".

De minister weidde vervolgens uit over de verschillende manieren, waarop de Sowjet-Unie naar zijn zeggen pressie op Joego-Slavië trachtte uit te oefenen en zich met de binnenlandse aangelegenheden van zijn land bemoeide. Hij sprak van een ongehoorde lastercampagne, de bijna volledige economische blokkade, de pogingen om op zwakke zenuwen te werken door lange nota's en openlijke dreigementen, demonstratieve troepenbewegingen langs de grenzen, het systematische uitlokken van grensincidenten en het in elkaar zetten van sensationele processen. In de periode van 1 Juli 1948 tot 1 September 1949 waren door Albanië, Roemenië, Bulgarije en Hongarije 219 grensincidenten uitgelokt en was het luchtruim 69 maal geschonden. Joego-Slavië wenst zijn socialistische maatschappij volgens zijn eigen inzicht op te bouwen.

(Manchest. Guardian Weekly en U.S. Information Service 22-9; Soviet News 26-9; A.N.P. 20 t.m. 27-9.)

(Vor. ber. 3e Zitting: 8134 A)

*) De nationale regering beschuldigt de Sowjet-Unie er van het Chinees-Russisch verdrag van Augustus 1945 te hebben geschonden.

Nederland

A. Wijziging belastingheffing —

In zijn „Nota betreffende de toestand van 's Rijks financiën", behorende bij de Rijksbegroting 1950, schetst Minister Lieftinck de belastingpolitiek, zoals die tot dusverre in Nederland is gevolgd en geeft hij tevens de gedachtengang weer, die geleid heeft tot het opstellen van zes nieuwe belastingontwerpen, die in aansluiting op zijn desbetreffende mededeling in de Rijksbegroting, op 22 September 1949 bij de Tweede Kamer werden ingediend.

„Sedert mijn eerste optreden als Minister van Financiën", zegt Minister Lieftinck in deze Nota, „heb ik telkens het bestaande samenstel van belastingen beschouwd als een gegeven, dat reeds geheel of ten dele zijn repercussies heeft doen gelden op de structuur van lonen en prijzen (en dus van de inkomens) en op de betalingsbalans."

Uitgaande van de bestaande toestand op het gebied van de belastingen heeft hij zich telkenmale afgevraagd, welke veranderingen op belastinggebied gevorderd of gedoogd werden door de ontwikkeling van 's Lands economische en monetaire toestand en welke van die veranderingen naar tijdsorde voorrang moesten hebben.

„Wie", zo gaat de Minister verder, „de bestaande hoogte van de belastingdruk betreurt, bedenke dat Nederland leeft onder omstandigheden, die eensdeels hoge militaire uitgaven vereisen, voorts nopen tot hoge uitgaven voor oorlogsschade, terwijl het land tenslotte gebukt gaat onder een tijdens deze oorlog hoog opgelopen Staatsschuld."

Nadat de Minister er op gewezen heeft, dat van belastingverlaging nog geen sprake kan zijn, zegt hij: „Maatregelen van belastingpolitieke aard kunnen echter op hun plaats zijn, voor zover zij een tijdsverschuiving van de fiscale druk teweegbrengen, hetzij doordat de belastbare materie later getroffen wordt dan tot dusver, hetzij doordat zij belemmeringen voor het bedrijfsleven en voor het ontplooien van nieuwe initiatieven verminderen en aldus de toekomstige belastbare materie vergroten."

In verband hiermede wijst de Minister op de bij de Tweede Kamer reeds aanhangige ontwerpen „Belastingherziening 1949" en het „Ontwerp tot wijziging van de Ondernemingsbelasting", alsmede op een zestal nieuwe ontwerpen, w.o. die tot verlaging van de inkomsten- en loonbelasting, die op korte termijn zullen worden ingediend.

„Bij deze laatste plannen komt echter bovendien een tweede element aan de orde: verschuiving van druk in het heden. De verlaging van de inkomsten- en loonbelasting zal namelijk in zeer belangrijke mate de verzwaring van druk opvangen, welke gepaard zal gaan met de voorgenomen verhoging van de woninghuren, de verlaging der levensmiddelensubsidies en met de verhoging van enige verteringsbelastingen."

Vooral de voorgestelde wijziging van de Omzetbelasting moet de belangrijkste bijdrage leveren tot het weder op peil brengen van de middelen, wanneer deze zullen worden aangetast door de voorgenomen verlaging van de inkomsten- en loonbelasting.

Dit alles is, wat de Minister noemt: „de verplaatsing van de belastingdruk van de sfeer van de verwerving van het inkomen naar de sfeer van de besteding."

„Die verschuiving van druk", aldus de Minister, „zal er toe bijdragen geleidelijk het evenwicht tussen tering en nering, voor Nederland als geheel gezien, nader-

bij te brengen. Een voor het toekomstige levensniveau van ons volk essentiële taak: het verbeteren van de verhouding tussen de productie en consumptie, hetwelk tot uitdrukking moet komen in het slinken en tenslotte verdwijnen van het tekort op de Nederlandse betalingsbalans, beheerst in laatste instantie ook de hier aan de orde zijnde vraagstukken."
De door Minister Lieftinck voorgestelde belastingwijzigingen zijn hieronder samengevat.
De aandacht dient er op gevestigd te worden, dat deze ontwerpen gereed waren, voordat Nederland werd gedwongen de gulden te devalueren. De Regering beraadt zich over de vraag of, en zo ja, welke wijzigingen in deze ontwerpen nodig zullen worden.

Verlaging inkomsten- en loonbelasting —
Het zwaartepunt van de voorgestelde verlaging ligt bij de belastingplichtige met lagere en middelbare inkomens. Het ontwerp bevat onder meer een verruiming van het belastingvrije minimum; voor gehuwden wordt dit met omstreeks 25% verhoogd. De belastingverlichting ten gevolge van dit ontwerp wordt geschat op ten minste ƒ 150 millioen 's jaars.

Verhoging omzetbelasting —
De omzetbelasting zal worden verhoogd van 3 tot 3½%, terwijl het percentage van een half voor leveringen in de groothandel gelijk blijft.
Daarnaast zal de opbrengst van de omzetbelasting een vermeerdering ondergaan door extra verhoging van het percentage van heffing bij levering door de fabrikant van bepaalde goederen en wel in een verhoging van het percentage van 3 op 6 en dat van 6 op 8½%. Deze verhoging zal gelden voor een aantal goederen, welke zonder het karakter van weeldegoederen te bezitten voor een hogere dan de algemene heffing in aanmerking komen.
Ten einde de druk van de omzetbelasting voor de personen met de lagere inkomens en de grote gezinnen te matigen, wordt het aantal noodzakelijke levensbehoeften, hetwelk geheel of gedeeltelijk van omzetbelasting is vrijgesteld, uitgebreid. Vlees, vis, margarine, bak- en braadvet en peulvruchten zullen geheel worden vrijgesteld.

Technische herziening personele belasting
Een ontwerp van wet in zake de personele belasting beoogt een technische herziening van de bestaande, reeds meer dan vijftig jaar oude wet op de personele belasting.
In hoofdzaak zijn de bestaande bepalingen, zo nodig gemoderniseerd, overgenomen. De bedragen der vrijstellingen en verminderingen van de huurwaarde zijn, op een enigszins hoger niveau, aangepast aan de te verwachten huurverhoging, hetgeen ten gevolg zal hebben dat degenen, die wegens de lage huurwaarde van hun woning thans niet in de personele belasting zijn betrokken, ook ingeval van een verhoging van de huren met 15% niet zullen worden aangeslagen.
In het ontwerp is niet overgenomen de bestaande bepaling, dat gemeubileerde kamers alsook percelen, die uitsluitend dienen tot de uitoefening van het bedrijf van verhuurder van gemeubileerde woningen slechts worden belast naar 2/3 van de huurwaarde en van de waarde van het meubilair of naar 1/3 van die waarde, wanneer die percelen zich bevinden in badplaatsen, lust- of ontspanningsoorden.

Huurbelasting door opcenten op personele belasting —
Een nadere beschouwing van de beteekenis van een huurverhoging in het huidige stadium van het sociale en economische beleid, heeft tot de conclusie geleid, dat, al is een verzwaring van de huurlasten onvermijdelijk, het niet raadzaam is onder de bestaande omstandigheden een grotere proportionele huurverhoging dan van 15% voor voor-oorlogse woningen toe te laten (per 1 Jan. 1950). Het beperken van de huurverhoging tot het zo juist genoemde percentage betekent, dat de eigenaren van de huizen in het algemeen niet meer ontvangen dan een compensatie voor de stijging, sedert 1940, van de vaste lasten en van het onderhoud van hun bezit.
Een belasting in de vorm van opcenten op de personele belasting zou, aldus de Minister in zijn toelichting, „de bestaande toestand corrigeren, waarbij de gebruikers van woningen tengevolge van de verschillende door de Overheid getroffen maatregelen voor de door hen genoten woondiensten minder betalen dan die woondiensten eigenlijk waard zijn." In plaats van een huurbelasting zal dan ook worden voorgesteld het heffen van 100 opcenten ten bate van het Rijk op de personele belasting naar de grondslag huurwaarde. Voorts zal een herschatting van het meubilair een hogere opbrengst van de belasting naar laatstgenoemde grondslag opleveren.
Een opcentenheffing op de personele belasting heeft o.a. het voordeel, dat in sterke mate rekening wordt gehouden met de draagkracht van de gebruikers van de woningen, doordat deze belastingregeling vrijstelling geeft voor woningen met geringe huurwaarde.

Verdubbeling zegelrechten —
Een ontwerp tot wijziging en aanvulling van de Zegelwet 1917 behelst in het algemeen een verdubbeling van de zogenaamde vaste zegelrechten, zoals bijvoorbeeld het formaatzegel. De bestaande tarieven dateren in het algemeen van 1917. Met deze verhoging gaat gepaard een verruiming van de vrijstellingen van zegelrecht, welke op dit gebied in de wet voorkomen.

Wijziging registratierechten —
Een ontwerp tot wijziging en aanvulling van de Registratiewet 1917 brengt onder meer een verhoging van het recht wegens opkopingen van resterende zaken bij opbod, afslag en inschrijving, van 1 op 3%. Voorts houdt het ontwerp in een voorstel, de gratis-registratie van onderhandse akten te vervangen door registratie tegen een recht van 50 cent. Voor zoveel het recht van overdracht wegens onroerend goed betreft, is onder meer een voorziening getroffen welke de fiscale faciliteiten voor elkaar spoedig opvolgende overdrachten beperkt.
Verder houdt het ontwerp nog enige voorzieningen van in hoofdzaak technische aard in.
Het verdient opmerking, dat het tarief van het recht van overdracht wegens onroerend goed op 5% gehandhaafd blijft. Eveneens ongewijzigd blijft het recht wegens plaatsing en storting van kapitaal in naamloze vennootschappen.
(Keesings Fin. Ec. Berichten 29-9)

A. De Staatsmijnen in 1948 —

Blijkens het jaarverslag over 1948 van de Staatsmijnen nam de kolenproductie ten opzichte van 1947 toe met 669.164 ton tot 6.781.365 ton. De productie per ondergrondse dienst steeg van 1.627 kg in 1947 tot 1.699 kg. Het aantal ondergrondse diensten per dag vermeerderde van 12.408 tot 13.090. Het tekort aan geschoolde arbeiders bleef een ongunstige invloed uitoefenen. De proefnemingen op het gebied van mechanische ontginning hadden een bevredigend verloop en zullen op ruimer schaal worden voortgezet.
Doordat er een groter aantal cokes-ovens in gebruik was steeg de cokes-productie van 1.527.520 tot 1.927.899 ton. De productie van gas nam toe tot circa 747 (585) millioen kubieke meter. De hierop aansluitende productie van teer, benzol en meststoffen kon dientengevolge eveneens worden opgevoerd. Hoewel de concurrentie op de internationale cokesmarkt toenam steeg de export tot 928.198 (549.436) ton.
Op 1 Augustus werd het Centraal Stikstof Verkoopbureau in de N.V. Centraal Stikstof Verkoopbureau omgezet, waarin mede participeren de Mekog te IJmuiden en de Compagnie Néerlandaise de l'Azote te Brussel-Sluiskil.
De levering van electrische stroom aan derden nam toe. Eveneens steeg het eigen verbruik, met name van de chemische bedrijven. De totale afzet van stroom beliep rond 771 (693) millioen kwh.
De financiële resultaten werden gunstig beïnvloed door de verhoging van de kolenprijs op 1 Juli. (Zie 7209 H.)
Niettemin bleven de binnenlandse opbrengstprijzen beneden de kostprijzen liggen.
Het bruto-exploitatiesaldo bedroeg ƒ 31.991.493 (7.783.096). Na aftrek van afschrijvingen en reserveringen blijft voor afboeking op het nadelig saldo van vorige jaren ter beschikking ƒ 5.000.000. In afwachting van een definitieve verhoging van het kapitaal is per ult. 1948 reeds ƒ 27 millioen van het rekening-courant crediet van de staat in rentedragend kapitaal geconsolideerd. Dit bedrag komt overeen met de toeneming van de boekwaarde van de vaste activa in 1946 en 1947. Het na deze consolidatie resterende rek.-courant-saldo bedraagt ƒ 84.173.605.
(Alg. Handelsblad 20-9) **(Vor. ber. 7792 D)**

B. Toeneming voedselverbruik —

In de Memorie van Toelichting op de begroting 1950 van Landbouw wijst de minister er op, dat de sterke groei van de bevolking zeer hoge eisen aan de voedselvoorziening stelt, mede doordat het gemiddeld verbruik van bepaalde voedingsmiddelen per hoofd van de bevolking belangrijk is vergroot. In percentages uitgedrukt bedraagt het verbruik per hoofd van de bevolking vergeleken met het gemiddelde van de jaren 1930-'38 op het ogenblik:

	1930-'38	1949
Brood	100	93
Meel en bloem	100	98
Vlees	100	53*
Vet	100	115
Suiker	100	109
Groenten	100	109
Melk	100	130

* Op basis huidige distributie.
(A.N.P. 24-9)

C. Hoogleraren contra P.B.O. —

Negen hoogleraren in de staathuishoudkunde aan Ned. universiteiten en hogescholen hebben op 22 Sept. de leden van de Eerste en de Tweede Kamer een adres aangeboden waarin zij critiek oefenen op het wetsontwerp op de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie, dat op 22 Sept. door de Tweede Kamer in behandeling is genomen. Zij verwachten nog een aantal adhaesiebetuigingen, daar de voorbereidingstijd zeer kort was, zodat nog niet alle betrokken hoogleraren konden worden geraadpleegd.
Bij een bedrijfstakgewijze organisatie van het economische leven, zo betogen adr. o.m. wordt de ordenende taak voor iedere bedrijfstak aan de bedrijfsgenoten zelve

gegeven; er is echter niet in de noodzakelijke ordening tussen de bedrijfstakken onderling voorzien. Wil het economische leven een gezonde vooruitgang te zien blijven geven, dan is het noodzakelijk, dat bedrijfstakken en ondernemingen, die in de vooruitgang niet medegaan of hem in de weg staan, worden gedwongen zich aan te passen of te verdwijnen. In al die gevallen is er strijd tussen het belang van de bedrijfstak en het algemeen belang; bij de voorgestelde organisatie ontbreekt echter een coördinerend beginsel, dat deze beide belangen tot verzoening brengt.

Hetzelfde geldt voor tegengestelde belangen van de bedrijftakken onderling: adr. verwachten, dat de bovenbedoelde conflicten zich vooral zullen voordoen ten aanzien van de prijzen, de omvang der productie, de vestiging en de rationalisatie (technische vooruitgang) vier punten die overigens zeer nauw samenhangen. Zij tonen ten duidelijkste aan dat het ontbreken van een coördinerend beginsel hun fundamentele gebrek is, waarop het stelsel schipbreuk moet lijden. Meestal zullen de consumenten de slachtoffers van de geschetste ontwikkeling worden; zij zijn niet in de bedrijfsorganen vertegenwoordigd, hoewel zij in feite de meestbelanghebbende zijn. Hoewel men tot nu toe monopolies steeds als een ernstig kwaad heeft beschouwd, zou nu dit wetsontwerp het monopolie ten troon heffen. Er zou een aantal georganiseerde groepsbelangen ontstaan, die of met elkaar in onverzoenlijke strijd moeten zijn, of door een zeer straffe leiding van overheidswege met elkander moeten worden verzoend of tenslotte hun gezamenlijke moeilijkheden op de consument zullen afwentelen.

Evenmin kan de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie haar bestaansrecht ontlenen aan het verlangen aan de arbeiders medezeggenschap in sociale zowel als in economische aangelegenheid te verlenen. De zeggenschap van enkele arbeidersvertegenwoordigers in een bureaucratisch bedrijfsorgaan, ligt te ver buiten het gezichtsveld van de individuele arbeider in de individuele onderneming, zo schrijven zij o.m. Ten slotte dringen zij op verwerping van het wetsontwerp aan.
De ondertekenaars van het adres zijn de hoogleraren Ch. Glasz, G. Gongrijp, J. G. Koopmans, H. W. Lambers, H. Witteveen, F. Posthuma, F. de Roos, J. Zijlstra en P. Hennipman.

De volgende hoogleraren hebben later adhaesie betuigd met het bovenvermelde adres: prof. dr. G. Th. J. Delfgaauw, prof. dr. C. Goedhart, prof. dr. F. A. G. Keesing en prof. mr. C. Weststrate.
(A.N.P. 23 en 28-9) **(V. b. P.B.O. 8129 A)**

A. Rectoraatsoverdrachten - Universiteiten en Hogescholen —

De volgende professoren zullen gedurende het studiejaar 1949-1950 het ambt van rector-magnificus bekleden:

Universiteiten: Gemeente Universiteit te Amsterdam, prof. dr. M. Valkhoff; Vrije Universiteit, prof. G. Ch. Aalbers; Rijksuniversiteit te Groningen, prof. dr. Th. C. v. Stockum; Rijksuniversiteit te Leiden, prof. dr. B. A. v. Groningen; Rijksuniversiteit te Utrecht, prof. dr. H. J. M. Weve; R. K. Universiteit te Nijmegen, prof. dr. H. H. Jansen.

Hogescholen: Technische Hogeschool te Delft, ir. C. L. de Voogt (tot 1954); Economische Hogeschool te Rotterdam, prof. Ch. Glasz; Economische Hogeschool te Tilburg, prof. dr. F. van der Ven; Landbouwhogeschool te Wageningen, prof. ir. J. Dorst. **(V. b. 7763 B)**

Indonesië

B. De R.T.C. - Critiek op beleid van dr. Hatta —

De twee grootste partijen in de Republiek, de Partai Nasional Indonesia (P. N. I.) en de Masjumi hebben verklaard niet in te stemmen met de te Namen bereikte overeenstemming.

Gatut Mangkupradja, secretaris-generaal van de Partai Nasional Indonesia (P.N.I.), deelde aan Aneta mede, dat de te Namen bereikte overeenkomst een bewijs is voor het zwakke standpunt van de republikeinse delegatie op de Ronde-Tafel-conferentie. Hij zeide: „Wij veroordelen de houding van Moh. Hatta, die de andere leden der delegatie, die onder het volk een hechte achtergrond hebben, bij deze besprekingen niet heeft gehoord." Van nu af aan is het de plicht van het Indonesische volk een wakend oog te houden op de handelingen der delegatie.
De secretaris-generaal van de Masjumi, Moh. Saleh, deelde aan Aneta mede, dat „in verband met de uiterst stroeve gang van zaken bij de besprekingen ter R.T.C. het hoofdbestuur der Masjumi dr. Sukiman heeft teruggeroepen, met het doel gegevens uit de eerste hand te kunnen verkrijgen over alle problemen, die zich op de conferentie voordoen, voornamelijk over de geheime besprekingen te Namen". Hij verklaarde, dat de Masjumi de te Namen bereikte overeenkomst betreffende het Unie-statuut niet kan goedkeuren, omdat dit niets anders inhoudt dan een andere vorm van kolonialisme. De Masjumi houdt vast aan het standpunt, dat de politiek van de staat dient te worden bepaald door Djokja en niet door de delegatie in Den Haag. De Masjumi zal aandringen op een verkleining van de bevoegdheden van de delegatie.
Hadji Agus Salim, de republikeinse minister van Buitenlandse Zaken verklaarde, dat het niet onmogelijk is, dat Moh. Hatta naar Djokja zal worden ontboden, indien op de R.T.C. de besprekingen te verward worden. (A.N.P. - Aneta 26-9)
„Mohammed Hatta is niet van plan naar Djokja terug te keren", aldus verklaarde een woordvoerder van de republikeinse delegatie naar aanleiding van de in Djokja geuite critiek.
Hij was van mening, dat de critiek niet alarmerend is. „Temeer omdat men niet precies op de hoogte is van hetgeen er zich tussen de conferentie in Namen en de jongste zitting van de centrale commissie op 23 September heeft afgespeeld."
Naar voorts verluidt is de voorzitter van de P.N.I. Soejono Hadinoto, die als lid van de republikeinse delegatie in Den Haag vertoeft, onaangenaam getroffen door de critiek van de secretaris-generaal van zijn partij. (A.N.P. 27-9)
(Vor. ber. 8339 A)

C. Sterkte 1950 Nederl. troepen —

In de memorie van toelichting op de begroting van het departement van Oorlog wordt gezegd, dat het in het voornemen ligt in 1950 de terugkeer van de eerste divisie, de „7 December-divisie", te voltooien en daarna de tweede divisie te repatriëren. De zes bewakingsbataljons, die bij elke divisie behoren, zullen gelijktijdig terugkeren. Ook ligt het in de bedoeling de z.g. derde divisie (lichting 1947) in 1950 te laten repatriëren.
De gemiddelde sterkte van de Nederlandse troepen in Indonesië zal door deze maatregelen 68.300 man zijn, de luchtstrijdkrachten niet meegerekend. Aan het eind van 1950 zal de sterkte nog 46.300 man bedragen.
De sterkte van de jaarlijkse lichtingen, die volgens het legerplan 1950 zullen worden opgeroepen, is 39.000 man. Zij zullen in het algemeen in twee ploegen opkomen. In 1950 zullen echter slechts ongeveer 22.000 man worden opgeroepen. In het voorjaar zal namelijk, behoudens voor de drie opleidingseenheden, die elk een bataljon infanterie opleiden voor uitzending naar Indonesië, geen oproeping geschieden. (A.N.P. 22-9)
Het feit, dat in de oorlogsbegroting voor 1950 voorzien wordt in de uitzending van Nederlandse troepen in de loop van dat jaar naar Indonesië, heeft daar te lande een zekere verontrusting gewekt. Van gezaghebbende Nederlandse zijde heeft men intussen verklaard, dat een herziening van de begroting ten aanzien van de uitzending van Nederlandse troepen naar Indonesië zal plaats hebben, zodra de Ronde-Tafel-conferentie is geslaagd. (A.N.P. 28-9)
(V. b. Rep. 8156 A; Sterkte 7925 Kr. 25-1)

Ned. W.-Indië

D. Regeringsverklaring Suriname

De voorzitter van het College van Algemeen Bestuur van Suriname, mr. dr. De Miranda, heeft op 28 Sept. een regeringsverklaring afgelegd, waarin hij omtrent het beleid van het college de volgende punten aanstipte: Het college onderschrijft de beginselen en het programma van de Nationale Partij Suriname; de zo spoedig mogelijke instelling van een Surinaams landsburgerschap wordt onontbeerlijk geacht; minderheden, zowel religieuze als radicale, zullen tegen verdrukking worden beschermd; een voorzichtige en efficiënte belasting- en begrotingspolitiek zal worden gevoerd, mede met het doel om buitenlands kapitaal aan te trekken; het onderwijs op een zo spoedig mogelijk op te richten middelbare school zal aansluiting geven op zowel het Nederlandse als het Amerikaanse hoger onderwijs; volle aandacht zal worden besteed aan immigratie op een gezonde basis. Op het programma van het college neemt de bevordering van de welvaart van Suriname met alle beschikbare middelen een eerste plaats in. (A.N.P. 28-9)

E. Geen devaluatie —

De voorzitter van het College van Algemeen Bestuur van Suriname, de heer De Miranda, heeft het volgende medegedeeld:

„Het bestuur van Suriname is van mening, dat er onder de huidige omstandigheden geen aanleiding bestaat tot vermindering van de waarde van de Surinaamse gulden, dat deze waardevermindering daarom niet in 's lands belang kan worden geacht en dat derhalve niet tot devaluatie zal worden overgegaan."
Het gouvernement van de Nederlandse Antillen heeft besloten niet over te gaan tot devaluatie van de Curaçaose gulden. Er zijn nieuwe koersen vastgesteld ten opzichte van het Pond, als volgt: 5.26 inkoop, 5.29 voor banken en 5.33¼ voor particulieren (A.N.P. 21-9)
(V. b. Devaluatie 8331)

Benelux

F. Conferentie landbouworganisaties - Landbouwfonds noodzakelijk geacht —

De landbouworganisaties van de Benelux-landen hebben van 7 tot 10 Sept. te Luxemburg vergaderd. Vraagstukken van sociale, economische en technische aard zijn besproken. Op verschillend terrein bleken de standpunten met elkaar overeen te stemmen, zo ten aanzien van de broodgraan- en veevoederpolitiek. Men was het verder eens over de noodzake-

lijkheid van de instelling van een landbouwfonds. Hiervan zal een diepgaande studie worden gemaakt. Ook bestond er overeenstemming over de politiek tot bescherming van de suikerbieten- en tabaksteelt. Verder oordeelde men maatregelen, die ten doel hebben de dierlijke productie te ordenen, noodzakelijk. De delegaties bleken voorts overtuigd van het nut van regeling van de afzet van agrarische producten.
Volledige overeenstemming kon niet worden bereikt op het stuk van de reglementering van de productie in de pluimvee- en varkenshouderij-sector. Ten aanzien van de landarbeiderslonen en de sociale voorzieningen werd ook nog geen overeenstemming bereikt, evenmin t.a.v. de algemene tuinbouwpolitiek.
De vraagstukken, welke nog niet tot een oplossing hebben geleid, zullen nader in studie worden genomen. Het verschil in opvatting over de hiervoor genoemde punten, kwam voornamelijk voort uit de omstandigheid, dat er in de drie landen niet een zelfde loon- en prijspolitiek wordt gevolgd en dat ook de sociale voorzieningen in Nederland, België en Luxemburg nogal ver uiteen liggen.
(Alg. Handelsblad 12-9)
(Vor. ber. Benelux 8266 A)

Cyrenaica

A. **Grondwet geproclameerd —**
Op 19 September werd te Benghasi de Grondwet voor Cyrenaica geproclameerd. Deze constitutie is het resultaat van besprekingen welke de Emir te Londen heeft gevoerd.
De proclamatie noemt de Emir hoofd van de regering en stelt hem in staat een raad van ministers te benoemen. De Emir en zijn ministers zullen de wettige macht hebben over alle binnenlandse zaken, omvattende het burgerlijk- en het strafrecht, godsdienstige zaken, openbare orde, openbare diensten, verkiezingen, onderwijs en opvoeding, handel en industrie en het geldwezen. Groot-Brittannië zal door middel van een „Resident" contrôle behouden op de buitenlandse zaken, de buitenlandse handel, de verdediging waaronder begrepen het handhaven van de openbare orde indien de plaatselijke autoriteiten hiertoe niet in staat zijn, de luchtlijnen, zaken betrekking hebbende op de Britse gewapende macht in Cyrenaica en immigratie. De proclamatie voorziet ook in de benoeming van adviseurs i.z. wets- en financiële aangelegenheden door de Emir met goedkeuring van de Resident. Totdat volledige onafhankelijkheid zal zijn bereikt heeft de Resident de macht, om de grondwet te wijzigen of te amenderen, ofschoon geen amendement het gezag van de Emir in binnenlandse zaken mag wijzigen zolang de grondwet van kracht blijft.
(Manchester Guardian Weekly 22-9)
(Vor. ber. 8139)

Duitsland

B. **Devaluatie van de W.-Mark —**
De West-Duitse regering heeft op 28 Sept. bekendgemaakt, dat de (West-)Deutsche Mark zal worden gedevalueerd met 20,67 percent. De nieuwe waarde wordt 23,8 dollarcent; de oude was 30 dollarcent.
De nieuwe koers van de Duitse Mark van 23.8 dollarcent komt overeen met de vóór het Hitlerregime bestaande koers van 4.20 Mark per dollar. De koers voor het Pond Sterling wordt 11.76 D.M. tegen tot dusverre 13.33 D.M.
Op 30 Sept. werd medegedeeld, dat de nieuwe notering zou gelden per 19 Sept. 1949.
In de nacht van 27 op 28 Sept. hadden de drie geallieerde hoge commissarissen na 18 uur confereren overeenstemming bereikt over de omvang van de devaluatie. Hiertoe moest een middenweg worden gezocht tussen het Franse voorstel van 15 percent en het Engels-Amerikaanse van 25 percent. In de loop van de dag deelden de hoge commissarissen hun beslissing mee aan de West-Duitse regering, die daarop tot publicatie van het besluit overging. Nieuwe besprekingen zijn daarna gevolgd. In hoofdzaak ging het daarbij om Duits verzet tegen het geallieerde voornemen tot koppeling van de devaluatie aan een prijsregeling voor cokes en kolen.
De geallieerde hoge commissarissen hebben bepaald, dat de Duitse economische politiek elke methode van dumping moet laten varen en dat de exportprijzen voor Duitse kolen en cokes in Duitse Marken niet mogen worden verhoogd. Dit betekent, dat de dollarprijs van de uitgevoerde Duitse cokes moet worden verlaagd met hetzelfde percentage als de dollarwaarde van de Duitse Mark wordt verminderd. Indien de Duitsers hiertoe niet overgaan, moet de binnenlandse prijs voor Duitse cokes en kolen worden verhoogd met 25 pct.
Verhoging van de binnenlandse prijs verwerpt de Duitse regering. Duitse deskundigen beschouwen deze voorwaarden als een slag voor het Duitse bedrijfsleven en als een overwinning van het Franse standpunt inzake de devaluatie van de West-Duitse Mark.
De sociaal-democratische leider, Kurt Schumacher, verklaarde in de Bondsdag onder luid applaus, dat het geallieerde besluit genomen was in het voordeel van andere belangen ten koste van de economie van Duitsland.
Kanselier Adenauer zeide o.m., dat men „nauwelijks zal kunnen zeggen, dat de hoge commissarissen een grote dienst aan hun eigen taak in Duitsland en aan de zaak van de Europese federatie hebben bewezen". Er zouden grote moeilijkheden voor de Duitse uitvoer ontstaan door de vastgestelde koers.
Adenauer sprak in het bijzonder zijn misnoegen uit over het feit, dat de Amerikaanse, Britse en Franse hoge commissarissen in verband met de devaluatie de Duitse kolenprijzen hadden vastgesteld.
(A.N.P.-Reuter 28/30-9) **(Vor. ber. Devaluaties 8331)**

Hongarije

C. **Rajk c.s. ter dood veroordeeld —**
De voormalige minister van Binnen- en Buitenlandse Zaken, Laszlo Rajk, is overeenkomstig de (op 21 September) door de openbare aanklager, Gyula Alapi, uitgesproken eis op 24 September ter dood veroordeeld, evenals Tibor Szönyi, de voorm. secretaris voor personeelszaken van de Hongaarse comm. partij en diens assistent András Szalai.
Luit.-gen. George Pálffy, voorm. staf-chef van het Hongaarse leger en minister van Defensie, en Béla Korondy, voorm. kolonel van politie bij het Hongaarse ministerie van Binnenlandse Zaken, zullen opnieuw worden berecht door een militaire rechtbank, daar het Hof zich niet bevoegd achtte tegen deze beklaagden een vonnis uit te spreken.
Lazar Brankof, voorm. raadsman van de Joego-Slavische ambassade in Boedapest en dr. Paul Justus, voorm. vice-president van de Hongaarse radio kregen levenslang; Ivan Ognjenovic, soc.-dem. leider, werd tot 9 jaar gevangenisstraf veroordeeld.
De beklaagden, die zich allen schuldig hadden verklaard, hoorden de vonnissen kalm aan. Allen gaven zij toe samengezworen te hebben om de Hongaarse regering omver te werpen en de meesten van hen noemden Tito's regering en „zijn meesters in het Westen" de ware schuldigen en zichzelf werktuigen in hun handen.
Tot de Amerikanen, die door de beklaagden als mede-samenzweerders waren genoemd, behoren Allan Dulles, de broer van Forster Dulles, en Selden Chapin, de vroegere Amerikaanse gezant in Hongarije.
De verdedigers van de acht beklaagden hebben beroep aangetekend. Rajk verklaarde echter, dat hij het met het verzoek van zijn verdediger niet eens was, omdat hij zijn straf rechtvaardig achtte. De aanklager besloot zijn requisitoir met de verklaring: „Een ding heeft dit proces duidelijk naar voren gebracht: „Hij die tegen de Sowjet-Unie is, is ook tegen de vrede en het Hongaarse volk".
(A.N.P. - Reuter - Ass. Press 21 en 24-9)
(Vor. ber. 8325 B)

Internationaal Nieuws

D. **Organisatie defensie Noord-Atlantisch gebied —**
De uit vertegenwoordigers van twaalf landen bestaande Raad van het Atlantisch Pact, in Washington bijeen, heeft op 19 September de vorming gelast van een commissie, die de militaire maatregelen moet nemen voor de verenigde defensie van het Noord-Atlantische gebied, met inbegrip van het instellen van een opperst geallieerd commando. Deze commissie zal bestaan uit de ministers van Defensie der twaalf landen.
Van gezaghebbende zijde verneemt Reuter, dat het plan in zijn huidige vorm voorziet in het volgende:

1. Een defensieraad, samengesteld uit de ministers van Buitenlandse Zaken der Atlantische mogendheden, welke het oppertoezicht zal uitoefenen op de defensieplannen.

2. Een militaire commissie van de staf-chefs van de Noord-Atlantische mogendheden.

3. Een „permanente groep", die een subcommissie van de militaire commissie zal zijn en zal bestaan uit de staf-chefs van Frankrijk, Engeland en de Ver. Staten.

4. Vijf regionale organisatie-groepen die belast zullen zijn met de operationele organisatie in vijf gebieden.

1. Noord-Europa, nl. Denemarken, Noorwegen en Engeland. De Verenigde Staten stemden er in toe deel te nemen aan de voorbereiding van deze defensiegroep op een daarvoor passende wijze.
2. West-Europa, nl. Engeland, Frankrijk, België, Nederland en Luxemburg. Canada en de Verenigde Staten verklaarden zich accoord behulpzaam te zijn bij de voorbereiding van deze groep. Denemarken en Italië zullen bij de werkzaamheden kunnen worden betrokken, wanneer de West-Europese groep dit wenselijk acht.
3. Zuid-Europa, nl. Italië, Engeland en Frankrijk. Engeland en de Ver. Staten kunnen eventueel op een „planning-niveau" aan de arbeid van deze groep deelnemen.
4. Canada, de Verenigde Staten.
5. Noord-Atlantische Oceaan: België, Canada, Denemarken, Frankrijk, IJsland, Nederland, Noorwegen, Portugal, Engeland en de Verenigde Staten. Slechts Italië en Luxemburg vallen buiten deze groep.

De raad der Atlantische Pact-landen heeft speciale werkgroepen opdracht ge-

geven onmiddellijk de studie ter hand te nemen van vraagstukken betreffende de militaire productie en tevens economische en financiële factoren naar voren te brengen welke van belang kunnen zijn voor de tenuitvoerlegging der militaire plannen. (A.N.P.-Reuter 17/19-9; Manch. Guardian Weekly 22-9)

(Vor. ber. Atl. pact 8244 B)

A. **Uitbreiding Olie-industrie —**

De jaarlijkse productie van ruwe olie buiten Noord-Amerika en Oost-Europa zal in 1953 bijna 100 millioen metr. ton groter zijn dan in 1948, wanneer de huidige expansie-plannen ten uitvoer worden gebracht, aldus maakte de Economic Coöperation Administration bekend.

Volgens het overzicht zal de totale productie van ruwe olie in de landen buiten Noord-Amerika en Oost-Europa stijgen van 147.6 millioen metr. t. in 1948 tot naar raming 244.6 mill. metr. t. in 1953. De Amerikaanse maatschappijen zijn voornemens haar productie in deze periode te verhogen van 77.1 mill. t. tot 188.7 mill. t. en de Britse en Brits-Nederlandse maatschappijen van 65.8 mill. t. tot 113.6 mill. t. De totale raffinagecapaciteit zal, eveneens volgens de plannen, stijgen van 121.2 mill. metr. t. tot 211.5 mill. metr. t. De raffinagecapaciteit der Amerikaanse maatschappijen zal worden verhoogd van 47,5 mill. tot 73.4 mill. t., die der Britse en Brits-Nederlandse maatschappijen van 63.1 mill. tot 94.8 mill. t. en die der overige maatschappijen van 10.6 mill. tot 32.3 mill. t. De voorgenomen verhoging van de raffinagecapaciteit der Marshall-landen zal een belangrijk deel vormen van de totale stijging.

Wanneer alle uitbreidingsplannen worden uitgevoerd, zal de aanvoer van ruwe olie voor de raffinaderijen stijgen van 19.2 mill. t. in 1948 tot naar raming 64 mill. t. in 1953. Indien voorts de invoer van geraffineerde olieproducten in de Marshall-landen het door de oliemaatschappijen geraamde niveau bereikt, zullen deze landen in 1953 jaarlijks 72.1 mill. t. van deze producten ter beschikking hebben, vergeleken met 45.1 millioen ton in 1948.

(N.R.C. 30-9) **(V. b. Wereldprod. 8192 B)**

B. **„Europese Hogeschool" geopend**

Te Brugge is op 20 September in het stadhuis, de openingsvergadering van de „Hogeschool van Europa" gehouden. De sprekers waren oud-minister Julius Hoste, voorzitter der culturele afdeling van de Belgische Nat. Raad der Europese Beweging en prof. Salvador de Madariaga, voorzitter van de internationale culturele afdeling dezer organisatie.

Voorlopig zullen voornamelijk vijf-entwintig in andere landen afgestudeerden de colleges volgen, daartoe gekozen uit diegenen, van wie op grond van hun bekwaamheid wordt aangenomen, dat zij in de toekomst een belangrijke functie zullen hebben bij de vorming van een Verenigd Europa. Indien de resultaten bevredigend zijn, zal de eigenlijke opleiding, die acht maanden duurt, in November van het volgende jaar beginnen. Thans zal van 20 September tot 10 October de geschiedenis van de vorming en de vorming zelf van een Europese geest op de universiteiten worden behandeld, en wel door de Nederlandse hoogleraar prof. dr. H. Brugmans, prof. Salvador de Madariaga (Oxford), Charles de Visscher (Leuven), Claude Bourdet (Parijs) en John Bowle (Oxford). Aan de lessen zullen ook drie bannelingen uit de Oost-Europese landen deelnemen. (A.N.P. 20-9)

C. **De bevolkingsdichtheid in Europa —**

Als gevolg van de grenswijzigingen en de bevolkingsverplaatsingen, die sedert 1945 hebben plaats gevonden, is de bevolkingsdichtheid in Europa veranderd. Zij was einde 1947 groter dan in 1938 en had in de diverse landen in die periode het volgende verloop (aantal bewoners per vierk. km.).

	1938	1947
Nederland	212	236
België	271	274
Engeland	195	203
Duitsland	158	182
Zwitserland	102	112
Oostenrijk	80	82
Italië	143	150
Polen	104	76
Tsjecho-Slowakije	114	96

(Documentatie 1-9)

Sowjet-Unie

D. **Moskou tegen Zilliacus —**

Radio-Moskou heeft een artikel uit de Prawda uitgezonden, waarin het onlangs uit de Labourpartij geroyeerde Britse parlementslid Zilliacus, „Tito's pleitbezorger in Europa" wordt genoemd.

„Zilliacus beschreef de toestand in Joego-Slavië als zeer gunstig. Hij ging zelfs zo ver met zijn leugens, dat hij vergat wat mensen, die geenszins communist kunnen worden genoemd, over Joego-Slavië te zeggen hadden", aldus radio-Moskou.

In Oslo verklaarde Zilliacus, dat deze aanval hem in de overtuiging had gesterkt, „dat wij met de tegen Rusland gerichte machtspolitiek moeten ophouden, daar de spanning tussen de grote mogendheden de breuk met Joego-Slavië versneld heeft." (Alg. Handelsbl. 26-9)

(Vor. ber. 8315 A)

E. **Tass-communiqué i.z. „atoomexplosie" —**

Naar aanleiding van president Trumans mededeling van 23 Sept. (zie Kr. 23-9) en de „alarmerende perscommentaren" die daarop volgden werd het Sowjet-Russische persbureau Tass gemachtigd het volgende te verklaren:

„In de Sowjet-Unie worden, zoals bekend, op grote schaal constructie-werkzaamheden uitgevoerd — hydro-electrische centrales, mijnen, kanalen en wegen — die het vaak noodzakelijk maken iets op te blazen met behulp van de laatste technische middelen. Daar deze opblazingswerkzaamheden zeer veelvuldig plaats hadden en hebben in verschillende delen van het land, is het mogelijk dat dit de aandacht heeft getrokken buiten de grenzen van de Sowjet-Unie.

Wat de productie van atoomenergie betreft, acht Tass het noodzakelijk er aan te herinneren, dat reeds op 6 November 1947 V. M. Molotow, minister van Buitenlandse Zaken der Sowjet-Unie, een verklaring heeft afgelegd betreffende het geheim van de atoombom, waarin hij zeide, dat dit geheim reeds lang niet meer bestond.

Deze verklaring betekende, dat de Sowjet-Unie het geheim van het atoomwapen reeds had ontdekt en dat zij dit wapen tot haar beschikking had.

Wetenschappelijke kringen in de Verenigde Staten beschouwden deze verklaring van V. M. Molotow als bluf. Zij waren van mening, dat de Sowjet-Unie het atoomwapen niet eerder kon bezitten dan in 1952.

Zij vergisten zich echter. De Sowjet-Unie had het geheim van het atoomwapen reeds in 1947 ontdekt. Er bestaat intussen niet de geringste reden tot de ongerustheid, die in dit verband door zekere buitenlandse kringen wordt verspreid.

Er moet op gewezen worden, dat de Sowjet-regering, ofschoon zij beschikt over het atoomwapen, nog steeds haar vroegere houding betreffende het onvoorwaardelijk verbod van het gebruik van het atoomwapen inneemt en ook in de toekomst zal innemen.

Wat de contrôle op het atoomwapen betreft, moet gezegd worden, dat deze noodzakelijk zal zijn om na te gaan, of het besluit het atoomwapen te verbieden wordt uitgevoerd." (Soviet News 26-9)

(Vor. ber. 8340 B)

F. **Pact met Tito opgezegd —**

Radio-Moskou heeft op 29 Sept. de tekst van een Sowjet-Russische nota aan de Joego-Slavische regering omgeroepen, waarin wordt verklaard dat het tegen Lazlo Rajk c.s. (zie Hongarije) gehouden proces heeft aangetoond, dat de regering te Belgrado een vijandige politiek jegens de Sowjet-Unie voert. „Joego-Slavië", aldus de nota, „heeft zijn onafhankelijkheid verloren, het treedt thans op als een agent voor buitenlandse imperialisten. Daarom acht de Sowjet-Russische regering zich, met ingang van heden, niet meer gebonden aan haar verplichtingen, overeenkomstig het in April 1945 tussen de Sowjet-Unie en Joego-Slavië gesloten verdrag van vriendschap en samenwerking".

De Sowjet-Russische nota werd op 28 Sept. door de Sowjet-Russische onderminister van Buitenlandse Zaken Andrei Gromyko aan de Joego-Slavische zaakgelastigde te Moskou overhandigd.

(Times 29-9) **(Vor. ber. 8315 A en C)**

Verenigde Staten

G. **Pool-basis —**

De Amerikanen zullen in de komende lente een luchtbasis vestigen in de buurt van de Noordpool. De troepen zullen door Dakota's worden vervoerd, die met ski's op ijsschotsen zullen landen. De basis zal permanent zijn, maar nu en dan worden verplaatst, omdat het ijs van de Noordpool wegdrijft, aldus een verklaring van luitenant-kolonel Bernt Balchen, een bekende Noorse vliegenier, die thans chef is van de reddingsdienst der Amerikaanse luchtmacht in Alaska.

Balchen, die reeds lang geleden zijn roem als Poolvlieger heeft gevestigd, legde er de nadruk op, dat de kortste weg tussen Amerika en Europa het Poolgebied is. Volgens hem was tien procent van het Poolijs geschikt als landingsterrein. (Volkskrant 28-9)

H. **Militair hulpprogramma (M.A.P.) goedgekeurd —**

President Trumans programma voor Amerikaanse wapenleveranties aan het buitenland (M.A.P. = Military Assistence Program) ten bedrage van 1.314.010.000 dollar, waarvan de bij het Atlantisch pact aangesloten landen een milliard dollar (500 millioen in contanten, 500 mill. voor aankoopmachtigingen) ontvangen, is op 28 Sept. zowel door het Huis van Afgevaardigden (met 223 tegen 109 stemmen) als door de Senaat (mondelinge stemming) aangenomen.

Het Huis van Afgevaardigden had eerst slechts 580.495.000 dollar voor het programma willen uittrekken.

Van de 500 millioen in contanten zullen er honderd millioen onmiddellijk ter beschikking worden gesteld.

De rep. afgevaardigde Vorys verklaarde, dat de atoomexplosie in de Sowjet-Unie de mening van vele leden van het Huis met betrekking tot dit programma had beïnvloed. **(Vor. ber. Wetsontwerp-Truman: 8244 A)**

TROONREDE EN BEGROTING

Het **Algemeen Handelsblad** (vrijz.) constateert in de Millioenennota een labiel evenwicht. Het ziet veel zwakke plekken in het begrotingsbeeld en spreekt van „de blijvende vloek van de „bösen Tat": de aanvankelijke geldsmijterij en de socialistische wens om via de schatkist het nationale inkomen te „leiden", waardoor wij op een peil van overheidsuitgaven zijn beland, dat niet dan uiterst moeilijk omlaag te brengen is".

De Maasbode (r.k) vindt de Troonrede „alles bijeengenomen niet onbevredigend".

De Nieuwe Rotterdamse Courant (vrijz.) spreekt over wijze zelfbeperking tot de hoofdzaken. Zij noemt de Troonrede een appèl van de regering aan ons volk, om de tanden op elkaar te zetten.

De Rotterdammer (chr. nat.) mist het element der verrassingen. De Troonrede is een notariële opsomming geworden. Het enige wat dit blad, zij het tussen de regels, in het staatsstuk heeft gelezen met betrekking tot het te voeren beleid is inperking van de staatsbemoeienis, dus „loslaten van de socialistische idee".

De Telegraaf (neutr.) acht het innerlijk van het regeringsstuk een aanleiding tot ernst. De algemene gedachte, die er in schuil gaat is deze, dat Nederland een ondergeschikte plaats inneemt in de rij der volken. Oplossing van de problemen schijnt bijna bovenmenselijk. „De begroting sluit, maar de redenering niet": er wordt versobering gepreekt en opgelegd, maar de Nederlandse staat blijft zelf ver boven zijn stand leven.

De Tijd (r.k.) zegt, dat de Troonrede van dit jaar een „raadselachtig stuk is geworden, zonder dat men daar de regering veel verwijt van mag maken". Het was een „rede tijdens een aardbeving". Wat de financieel-economische toestand betreft is er, aldus dit blad, reden genoeg om het bereikte evenwicht vooralsnog niet als overmatig solide te beschouwen.

De Volkskrant (r.k.) vindt dat de Troonrede (in tegenstelling tot de sluitingsrede van minister Van Schaik - zie 8339 B) weinig of geen inhoud had. Men hoort daarin ontegenzeggelijk wijze woorden, maar men zal vergeefs speuren naar één aankondiging van één concrete maatregel. Het blad karakteriseert de aankondiging van verschillende onderwerpen in de rede met: goede nacht en wel te rusten. Het blad van prof. Romme prijst intussen minister Lieftinck wegens zijn mededeling over de gulden: die „zo concreet was", „als maar verlangd kan worden".

De Waarheid (comm.) is van mening, dat de weg duidelijk is, of men gaat „de weg van de millioenennota die van verslechtering tot verslechtering leidt; of men houdt de Uniebestuurders aan hun woord en eist, dat de vakorganisatie in beweging komt".

Het Parool (Onafh.) zegt bij monde van Pieter 't Hoen (het Kamerlid Goedhart), dat men de Troonrede moeilijk als een inleiding tot een langdurige en succesvolle regeringsperiode kan zien. Want: weliswaar wordt met voldoening geconstateerd dat de arbeidsvrede in Nederland gehandhaafd bleef, „maar wanneer de Nederlandse regering de arbeiders .... niets anders dan soberheid, bezuiniging, vermindering van het reële loon en verlaging van het consumptieniveau in uitzicht zou kunnen stellen, dan zou het na korter of langer duur in ons land wel eens kunnen mislopen met de arbeidsvrede en met de productie".

Het Vrije Volk (P. v. d. A.) is van mening, dat de toenemende tegenstelling op politiek gebied, die zich in dit kabinet met zijn verscheidenheid natuurlijk ook doet voelen, de vaart van het schip vertraagt. Het blad wijt de „onbevredigende resultaten in het economische beleid" aan minister Van den Brink, op wiens departement „de overheidstaak meer en meer op de achtergrond is geraakt". „Het schip van staat heeft te kampen met tegenwind en kerend getij. Maar ook met meningsverschillen over de koers. En aan de oever loopt prof. Romme te orakelen (in zijn Volkskrant), dat „mede onder invloed van buitenlandse voorbeelden er tekenen opdoemen, die op een te grote druk van verantwoordelijkheid in de niet-christelijke arbeidersmassa van ons volk beginnen te wijzen". En dat, als deze tekenen tot politieke daden leiden, dit wel een nadeel is, maar een nadeel dat „constructief progressieve krachten tot geen wijziging in wat 's lands belang eist, mag voeren". Waaruit men moet opmaken, dat hij de K.V.P. steeds verder van de vroegere bondgenoot af en steeds dichter naar de kachten van het behoud wil leiden. Wat daar constructief en progressief aan is, mag Joost weten."

Trouw (a.r.) meent, dat deze Troonrede niet zo heel veel zegt van wat de regering zal gaan doen; behalve dan, dat minister Van den Brink zich meer zal richten op het slaken van ordeningsbanden en minister Mansholt op het bevestigen daarvan.

DEVALUATIE

Het **„Algemeen Handelsblad"** (vrijz.) vreest, „dat deze devaluatie, hoe zeer zij ook als sluitstuk van een saneringspolitiek op haar plaats had kunnen zijn, niet het gewenste effect zal sorteren, indien niet t e v e n s de gehele financiële en economische politiek gewijzigd wordt."

De Maasbode (R.K.) staat sceptisch tegenover de kansen van een grotere dollarexport.

„De export zou, indien de oude guldensopbrengst maatstaf blijft voor de in Amerika te bedingen dollarprijs, kwantitatief moeten toenemen met het devaluatiepercentage, om ons land dezelfde hoeveelheid dollars op te leveren als tot dusverre. Eerst bij een stijging van de kwantitatieve uitvoer boven genoemd percentage zouden wij meer dollars ontvangen."

De Nieuwe Rotterdamse Courant (vrijz.) wijst erop, dat voor Engeland en al de devaluerende landen hoofdzaak blijft, dat de prijs van de in Amerika te importeren goederen laag blijft. „In wezen moeten de kosten laag blijven en dat kan op den duur alleen door het oude redmiddel van meer te werken en minder te verteren. Geschiedt dit niet, dan heeft men in deze devaluatie slechts een tijdelijk redmiddel te zien, dat spoedig uitgewerkt zal zijn."

In De Tijd (r.k.) constateert prof. dr. P. P. van Berkum, dat het niet mogelijk is, „bij een gebrek aan de daartoe noodzakelijke kwantitatieve gegevens, de voor- en nadelen van de thans tot stand gebrachte devaluatie met nauwkeurigheid tegen elkaar af te wegen." Waar het op aankomt is echter, dat „de nieuwe koersen met een minimum aan kunstmatige maatregelen gedurende geruime tijd van kracht zullen kunnen blijven, vervolgens dat deze koersen aan de landen, die met het dollarvraagstuk te kampen hebben, bevrediging schenken, uitgaande van een minimum aan benodigde import, een maximum van export, en van het verkrijgen van een hoeveelheid buitenlands crediet.

Ook **De Volkskrant** (r.k.) meent, „dat de devaluatie slechts verantwoord is bij een maximum aan samenwerking tussen de dollar- en sterling-gebieden en bij een sterk binnenlands front in de devaluerende landen."

Het Parool (onafh.) acht het aan geen twijfel onderhevig, dat de devaluatie tot een algemene verhoging van de prijzen met enkele procenten zal leiden. „Wij zouden hieruit zonder meer de conclusie kunnen trekken, dat de vele plannen van de regering, die kostenverhogend werken, een ondragelijke last op het leven van velen zullen werpen."

Het Vrije Volk (P.v.d.A.) schrijft: „De devaluatie van de gulden doet in ieder geval met grote scherpte de eis stellen, dat de nieuwe lasten voor de arbeiders, de boeren en de middenstanders, niet gepaard gaan met concessies aan de winstmogelijkheden en een beter leven voor andere groepen der bevolking. En dat de concessies, die in dit opzicht reeds gedaan zijn, of die de regering van plan zou zijn om te doen, grondig herzien worden."

Trouw (a.r.) schrijft: „Een van de redenen, die geleid hebben tot de huidige devaluatie, is de kostbaarheid van het staatsapparaat. En die kostbaarheid was mede een gevolg van de na de oorlog ontstane uitbreiding en intensivering van de staatsbemoeiing."

De Waarheid (comm.) schrijft: „We hebben hier bij wijze van spreken met de grootste beurszwendel aller tijden te maken. Eerst moest de Nederlandse reactie zich verplichten, haar koloniale bezittingen en haar nationale industrie aan de aasgieren van Wallstreet te verkopen. En daarna verlaagt dezelfde reactie de prijs van de gulden. De failliete boedel moet voor een kratsje weg."

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

Kunst en Wetenschap

A. Lodewijk van Deyssel 85 jaar

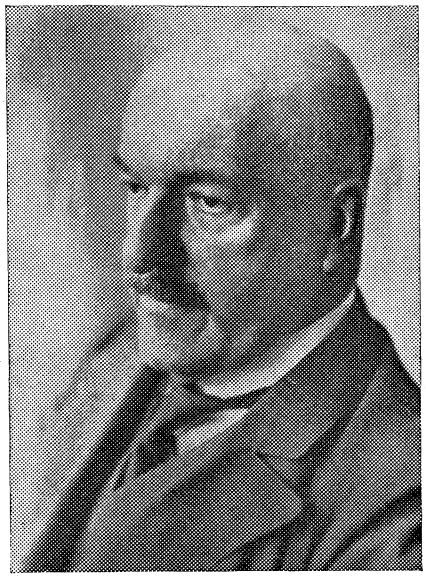

Op 22 September herdacht de letterkundige dr. Karel Alberdingk Thijm (Lodewijk van Deyssel) zijn 85ste verjaardag. De laatste der Tachtigers werd een huldiging bereid in de Renaissance zaal van het Haarlemse Frans Halsmuseum. De feestrede werd hier uitgesproken door prof. W. Asselbergs (Anton van Duinkerken), die de aandacht vestigde op zijn kwaliteiten als schrijver en als mens. „Niemand heeft zich zo verdiept in het mysterie der mededeelzaamheid", aldus Van Duinkerken.

Voor een uitvoerige biografie van dr. Alberdingk Thijm zie men pag. 7459 **D.**

B. Iets over Existentialisme en existentieleer —

(ter inleiding van later te bespreken moderne, Franse boeken van J. P. Sartre en A. Camus, die de literaire neerslag vormen van de existentieleer.)

Existentialisme (existentie-leer) is te beschouwen als de reactie op het Idealisme, waarbij het Existentialisme tegenover het Idealisme, dat **het denken** tot uitgangspunt maakt van de werkelijkheid, — het **zijn** als zodanig aanneemt. Het existentialisme wortelt in de oer-tegenstelling: **denken** en **zijn.**

Tegenover het idealisme, dat het kennisgegeven uit het denken afleidt, dus **rationeel** van inzet blijft, leidt het **existentialisme** het kennen af van het zijn, als zodanig.

Wij ontdekken hier terstond een grote verwantschap tussen **existentialisme** en **phaenomenologie.** De existentialistische kennisleer is phaenomenologisch van structuur. Kennen is hier: onmiddellijke zelfopenbaring aan ons, van datgene wat zich kennen laat. (De tegenstelling tot deze leer is de leer der nieuw-Kantianen-Marburgse school).

*

Het existentialisme is **irrationeel,** dus reine Aanschouwingsleer van datgene wat zich aanschouwen laat. Denken betekent: doordenking van datgene wat zich bedenken laat, wat dus zeggen wil, dat datgene wat zich openbaart ons denken daarvoor gebruikt.

Toch gaat het zijnsbegrip van het existentialisme een geheel andere richting uit dan dat der phaenomenologie (voornaamste vertegenwoordiger E. Husserl).

Voor Husserl betekent de „wereld"-gedachte: de totaliteit van het niet-subject zijn. Voor de existentialisten krijgt het zijn een sterke beperking. Het is **het zijn van het natuurlijk-gegevene.** Het natuurlijk-gegevene is het existentie-moment, waar zowel de bestaande wereld als de mens zelf in opgaan. Terwijl bij Husserl het zijn betekent het zich verzelfstandigen tegenover het subject en het existerende binnen dit begrip een onderdeel, zelfs een bijkomstig onderdeel uitmaakt, wordt het existerende voor de grondlegger van het existentialisme, Heidegger tot hoofdmoment gemaakt. Brengen wij het probleem over in de werkelijkheidsvraag, dan verwerkelijkt zich voor Heidegger de werkelijkheid **aan het gegeven van het bestaan.** De kern van Heideggers leer is, dat het **„bestaan"** als de representatie van het zijnsgegeven tot een afzonderlijk gegeven wordt gemaakt tegenover „al het bestaande", waarmee gezegd is, dat de werkelijkheid van „al het bestaande", weer het bestaan er aan is. Het bestaande is niet anders dan een differentiatiemoment binnen het ene, onveranderlijk-gedachte bestaan zelf. Wij zouden „al het bestaande" dus de golvingsmomenten kunnen noemen van hetzelfde Onveranderlijke Bestaan.

Deze differentiatie van het bestaan (een bestaan als **verschijnend** bestaan, dus als: **tijd)** vormt de grondgedachte van Heideggers: „Sein und Zeit". Met deze beperking van het werkelijkheidsgegeven tot het bestaansgegeven, heeft de werkelijkheid zich tegelijkertijd genaturaliseerd en gefataliseerd. Het bestaan is een **fatum**-moment. Wij zijn allen geworpen in het zijn.

*

Deze leer van Heidegger, die dus inhoudt, dat het subject geheel opgaat, in zijn kennen, **in** en **aan** dat bestaan, ook voorzover dat bestaan zich in de tijd uitgolft, maakt dat ook het subject, of het Ik zelf een fataliteitskarakter krijgt. Het is deze gedachte, die vooral door **Sartre** is uitgewerkt.

Sartre fataliseert de mens op zijn existentialiteit, voor zover die existentie zich verwerkelijkt aan de verschillende psychische gebondenheden, waaraan de mens onderworpen is. Het existentiële zijn ondergaat de mens aan hemzelf in zijn verschillende psychische zijns-gegevenheden, waartegenover hij zich een geworpene weet. Altijd blijkt de realiteit, het bewust zijn in een zijnswijze „geworpen" te zijn. Het fatale karakter is altijd het zich door iets anders gedragen te weten, aan iets anders onderworpen te zijn. Dat is juist het reële karakter. Wanneer iemand zich buiten eigen natuurgesteldheid (ook psychische natuurgesteldheid) zou willen plaatsen, zou hij zich automatisch tot Niets maken. Het „zichzelf zijn" is niets-zijn. Wij zijn dus pas, voor zover wij in een zijn geworpen zijn. Het is duidelijk, dat hier het vrijheidsbegrip alleen binnen deze grenzen zijn vertolking moet vinden. Het is vooral in zijn uitvoerig geschrift: „l' Etre et le Néant", dat Sartre deze grondgedachte in haar volheid uitwerkt.

R.

C. Wegen der vrijheid - Een roman van J. P. Sartre —

Verschillende motieven zijn in dit boek door elkaar heengeweven. Daar is dan eerst de verhouding van Mathieu en Marcelle, een liefdesverhouding tussen twee jonge mensen, die zeven jaar duurt. Dan verwacht Marcelle een kind.

Een innerlijk conflict tussen deze beide jongemensen ontstaat, wanneer de geboorte zich aankondigt. De man, een intellectueel, leraar aan een der Parijse lycea verzet zich er tegen, dat het kind wordt geboren en legt deze gedachte op aan de vrouw. Maar in haar leeft het onbedwingbaar verlangen naar het moederschap. In het diepst van zijn wezen beseft hij wel, dat een huwelijk de enige aannemelijke oplossing is, maar de liefde tussen deze mensen, die zich met de waan der ongebondenheid hadden beneveld, de liefde tussen deze mensen was gestorven op het moment, dat zij vrucht droeg. Het huwelijk zou, zo dachten zij, slechts een formaliteit betekenen en een ondragelijke levenslast. Wij zien de man door Parijs zwerven, om zich, hoe dan ook, te redden uit de financiële moeilijkheden, die de naderende geboorte vergezellen en tegelijkertijd zien wij het verlangen naar het aanstaand moederschap stijgen bij de vrouw. Het innerlijk conflict, dat de man heeft uit te strijden tussen wat hij noemt zijn vrijheidsdrang en zijn maatschappelijke plicht tegenover haar, die hij eenmaal begeerde, brengt hem in een onverbiddelijke toetsing van zijn eigen wezen. Hij komt tot de erkenning, dat hij de vrijheid mist van de a-moralist, van de misdadiger, die zich door geen levensomstandigheid laat terughouden van de daad die hij wil stellen, maar dat hij evenzeer de vrijheid mist zich voor een principe te verklaren en ten slotte dat hij de vrijheid mist, in alle burgerlijkheid een rechtschapen man te zijn. Hij, de salon-communist, schrijft revolutionaire artikelen in de uiterst-linkse pers, maar wanneer hij een vriend ontmoet, die tot de communistische partij behoort, en die tot hem uitroept: „trek de consequenties van Uw geschrijf en stel een daad, kom bij ons", dàn deinst hij terug. Hij blijft een weifelaar en herkent zich als zodanig. Hij wordt er zich van bewust, dat hij, wanneer hij zichzelf tot op de bodem ontleedt, de burgerman is, waartegen hij sputtert. Hij schrompelt ineen voor de huwelijksplicht en tòch kan hij de gedachte Marcelle te trouwen, niet vaarwel zeggen. Het fundamentele in de mens, dàt wat het leven waarde geeft — de persoonlijkheid — ontbreekt aan deze man.

*

Een andere figuur, die van Daniël, wordt aan Mathieu als tegenspeler gegeven. Een wonderlijk conflict tussen wreedheidsverlangen en mededogen wordt aan deze romangestalte als levensinhoud geschonken. Wij zien deze mens op een grauwe ochtend naar de Seine trekken om er zijn lievelingskatten te verdrinken, maar hij durft het niet aan. Dezelfde mens is Marcelles toeverlaat in haar eenzame uren. Zij noemt hem de Aartsengel en hij blijkt haar vriend te zijn, die haar troost, en die haar moederverlangen begrijpt. Maar in die vriendschap ligt óók een moment van zelfkwelling. Deze man, die zich geenszins tot het huwelijk geroepen voelt, neemt het besluit Marcelle te trouwen, haar eer te redden en haar haar moederliefde te laten ontplooien. Hij neemt dat besluit, nadat Mathieu ten lange leste, in een stemming van wanhoop er toe gekomen is Marcelle het huwelijk aan te bieden en zij in fierheid zijn aanbod geweigerd heeft.

Tussen de strijd van Mathieu om de al of niet aanvaarding van Marcelle als zijn vrouw, slingert zich het motief van Mathieus betrekking tot een Russisch studente Ivich Serguine, een grillig en onberekenbaar figuurtje, dat in voortdurende angst leeft voor de uitslag van een

examen, waarvoor zij weet, niet te zijn geslaagd, en welk fiasco haar zal noodzaken terug te keren tot het vaderlijke huis in Laon en in een troosteloze, uitzichtsloze verveling.
Zij is een mengeling van naïviteit en bijtend cynisme en men is geneigd, de gevoelens, die Mathieu voor haar gaat koesteren, te verklaren uit het feit, dat zij eigenlijk het spiegelbeeld is van zijn wanhoop. Deze voortgejaagde, immer aan de grens der wanhoop, zich bevindende man, zoekt in het leed van dit wonderlijke, vreugdeloze en zich aan drank benevelende meisje zijn compensatie.
Een tweede Russische figuur in het boek is die van haar broer, Boris Serguine. Hij is een min of meer misdadig type, een kleptomaan, die wordt bezwaard door de last ener wanhopige liefde, welke een veel oudere vrouw: Lola, zangeres in cabarets, voor hem koestert. Sartre houdt nu eenmaal niet op, met waar het maar mogelijk is, de hulpeloosheid en hopeloosheid van liefdesverhoudingen te demonstreren en hièr ligt de tragiek in het zich vastklampen van de vrouw als enige redding van haar leven, aan een nietswaardige en haar in het diepst van zijn ziel verafschuwende man. Ik bracht U in kennis met de hoofdfiguren van het boek, er zijn nog bijfiguren, maar door ons tot de hoofdfiguren te bepalen, bewaren wij de overzichtelijkheid van onze bespreking.

*

Waar spelen de gebeurtenissen, de stemmingen, de zielstoestanden, welke ons in dit boek voor ogen worden gesteld, zich af? In Parijse café's en dansgelegenheden, waar te veel gedronken wordt, in vale sjofele huurkamers en in hotelruimten. Maar de verzaking van alle intimiteit in het décor van deze vertelling, komt niet alleen uit in de voorkeur tot troosteloze omgevingen, maar ook waar de omgevingen opwekkend en vol van sprankelend leven zouden kunnen zijn, bijvoorbeeld bij de beschrijving van Parijs, daar laat de schrijver het stadsmilieu, waarin zijn figuren zich bewegen, verijlen, hij laat het samenvloeien met eindeloosheden, hij ontneemt ons alle houvast in de omgeving. Er is een essentiële tegenstelling in de milieu-schildering en beeldspraak tussen de naturalistische roman en deze als metaphysisch-gequalificeerde kunst. In de naturalistisch-impressionistische roman bedoelt de schrijver, ons bepaalde episoden in zijn verhaal duidelijk te maken, door ons de omgeving waarin de episode zich afspeelt, beschrijvend uit te beelden. In deze zogenaamd metaphysische roman houdt alle milieu-beschrijving verband met de grondgedachte, die zich overal in het boek rechtstreeks wil openbaren. Wij ontmoeten in deze soort literatuur het organisch kunstwerk, waar éénzelfde idee, éénzelfde levensbewustzijn zich overal wil doen gelden, terwijl de impressionistisch-naturalistische roman meer een constructief karakter draagt, een langzame opbouw, een langzame door-werking van het hoofdmotief. Boeken als deze roman van Sartre doen niet aan als een geschiedenis, maar als een adem, als een damp, een regenbui, waarin men kwam te dwalen. Als men zich even van Sartres beeldspraak rekenschap geeft, dan merkt men op, hoe deze stad Parijs, die zich toch evenzeer kenmerkt door haar beslotenheid als door haar uitgestrektheden, louter en alleen in haar uitgestrektheid of wel in de zielloze holheid van sommige harer straten in de fantasie van de schrijver verschijnt. Heel de wereldvisie van de auteur hangt als een beklemming over dit proza. Er is bij hem niet de verscheidenheid van een bloeiende omgeving, die los van de binnengevoelens zijner mensen als een afzonderlijk wezen verschijnt, neen, de mist der zielsgesteldheden waast over de omgevingen, waarin zij zich vinden geplaatst. Een tweede eigenschap, het belangrijkste gegeven voor de ontdekking van de aard dezer kunst, is dat een roman als wij thans bespreken, de karakterbeelding eigenlijk evenzeer mist als de gedetailleerde omschrijving van het milieu.

*

Ik gaf U zoëven een doorsnede van de figuren, die in dit verhaal optreden. Het opmerkelijke van al deze figuren is, dat zij allen, hoezeer er dan afzonderlijke schakeringen mogen te ontdekken zijn, toch in wezen exponenten zijn van éénzelfde levensgevoel, speelballen van eenzelfde noodlotsbeschikking. De karakters verdampen hier in de sfeer van het niet. De afzonderlijke mens verdwijnt, wanneer men overgaat van de romantische in de metaphysische roman-conceptie. Het kàn niet anders, omdat het karakter een eis stelt, die in de levensleer van Sartre niet wordt vervuld. „De mens" zo zegt Sartre, „wordt zich zijn staat slechts bewust op het ogenblik, dat hij tot de overtuiging komt, dat niets hem dwingen kan of dwingen wil tot een bepaalde handelwijze, noch om in eigen bestaan eerder dit te doen dan dat. Deze late openbaring der vrijheid is een bewijs, dat zijn **bestaan** aan zijn eigenlijke wezen voorafgaat." Hier zijn wij bij de achtergrond, die een roman als „De Wegen der Vrijheid" bepaalt en die ons de roman doet verwerpen uit levensbeschouwelijke overwegingen. Al deze mensen, die Sartre in zijn roman laat optreden, zoeken hun weg naar de vrijheid. Zij beogen, door middel van een eindeloos zich herhalende keuze hun eigen wezen te verwerkelijken. En zij mislukken voortdurend, zij vinden hun weg naar de vrijheid niet. Omdat er één grondvoorwaarde niet is vervuld in deze levens die voortdurend bezig zijn te zoeken naar hun bestaan. En die grondvoorwaarde, de grondwaarde van de ware vrijheid is het Behoren.

*

Zich te ontworstelen aan de omstandigheden, aan de primitieve levensdrang en zich vrijwillig te belijden tot de levensnorm, die geen wisselende, maar een bestendige grootheid is, dat is de enige wijze, waarop men de waarachtige vrijheid bereikt. Naar onze overtuiging kan de mens niet van een bestaansleer leven, maar is de enige conditie voor zijn zelfverwerkelijking, de aanvaarding van de norm. Waar de volstrektheid van het zedelijke wordt ontkend, daar verzinkt de innerlijke levensmogelijkheid. De inleidster-vertaalster van dit geschrift van Sartre beëindigt haar voorwoord met een bestempeling der morele voorschriften als traditioneel, als gemeenschapsgoed. Hiermede ontkent zij de intrinsieke waarde van het zedelijke. Wij staan tegenover haar. Zonder besef van zedelijke waarden, ontbindt zich o.i. de gemeenschap, en wordt zij een chaos van elkander ten dode bekampende instincten, gelijk deze roman van Sartre aantoont. R.
Voor portret en bibliografische gegevens betreffende Sartre zie men pag. 8320.

A. Motorrijwiel van 60 cc - Nederlands product - Nieuwe tweetakt-benzine-motor —

Een Nederlander, wiens naam nog geheim wordt gehouden, is er in geslaagd een motor, geschikt voor motorrijwielen, te construeren met een cylinderinhoud van ongeveer 60 cc en een benzineverbruik van één liter op honderd kilometer. Deskundigen verklaren, dat het ontwerp een revolutie betekent voor de huidige motorproductie. Motorrijwielen, waarin deze kleine motor zal worden gebouwd, worden binnenkort in Nederland gefabriceerd. Het patent hiervoor is verkregen, een N.V. is met steun van de regering gevormd. Een serie van 25.000 dezer lichte motorrijwielen staat reeds op stapel.
In het voorjaar van 1950 wordt met de aflevering begonnen. De verkoopsprijs zal komen te liggen tussen ƒ 500 en ƒ 600. De maximum-snelheid van het motorrijwiel bedraagt ongeveer 60 kilometer.
In binnen- en buitenland bestaat voor deze nieuwe Nederlandse vinding zeer grote belangstelling. De kosten van de thans bestaande kleine modellen — ƒ 1000 tot ƒ 1200 — zijn te hoog, om in de behoefte aan kleine motoren te voorzien. Bijzondere waarde hecht men in Nederlandse handelskringen aan het opzienbarend geringe benzine-verbruik, vooral nu een stijging der benzineprijzen te verwachten is. Men noemde dit verbruik „fantastisch".
Voorts is een Nederlands werktuigkundig ingenieur erin geslaagd een tweetakt benzinemotor van 125 kubieke centimeter cylinderinhoud te construeren. Deze motor kan met een aangebouwde versnellingsbak worden gebruikt als inbouwmotor in motorrijwielen of motorrijwielen-frames. Hij kan ook dienst doen als stationnaire tweetakt motor voor de aandrijving van landbouwwerktuigen, pompen, generatoren, compressoren, betonmolens enzovoorts. Patenten zijn aangevraagd
De materialen (in hoofdzaak alumunium, staal en gietijzer) waaruit de motor is gebouwd, komen uiteraard uit het buitenland. Voorts zullen de motoren moeten worden voorzien van carburateurs, vliegwielmagneten en kogellagers, artikelen, welke in Nederland niet worden vervaardigd. De motor heeft een speciaal geconstrueerd spoelsysteem. De maximumsnelheid bedraagt ongeveer 75 km per uur. Het brandstofverbruik is één liter op ongeveer vijftig kilometer.
De uitvinder meent, dat met zijn product niet alleen de binnenlandse markt kan worden voorzien, maar dat ook in het buitenland een afzetgebied kan worden gevonden.
(Volkskrant 23-9; Ec. Voorlicht. 26-9)

B. „Cierva Air Horse" —

De „Society of British Aircraft Constructors" heeft op 17 September te Farnborough demonstraties gegeven met de nieuwste typen van de Britse vliegtuigindustrie. Een van de opmerkelijkste producten was hierbij de „Cierva Air Horse". Dit is een helicoptère welke plaats biedt aan 24 passagiers en is uitgerust met Rolls-Royce-motoren. Men ziet, dat dit type is uitgerust met drie hefschroef-propellers en daardoor afwijkt van het gewone type, dat slechts één hefschroef heeft.

Koning Abdoellah van het Hasjemitisch koninkrijk van de Jordaan (het vroegere Transjordanië) heeft een officieel bezoek gebracht aan Spanje. Op 12 September inspecteerde hij in gezelschap van generaal Franco de havenwerken van El Ferrol.
(Foto Walco)

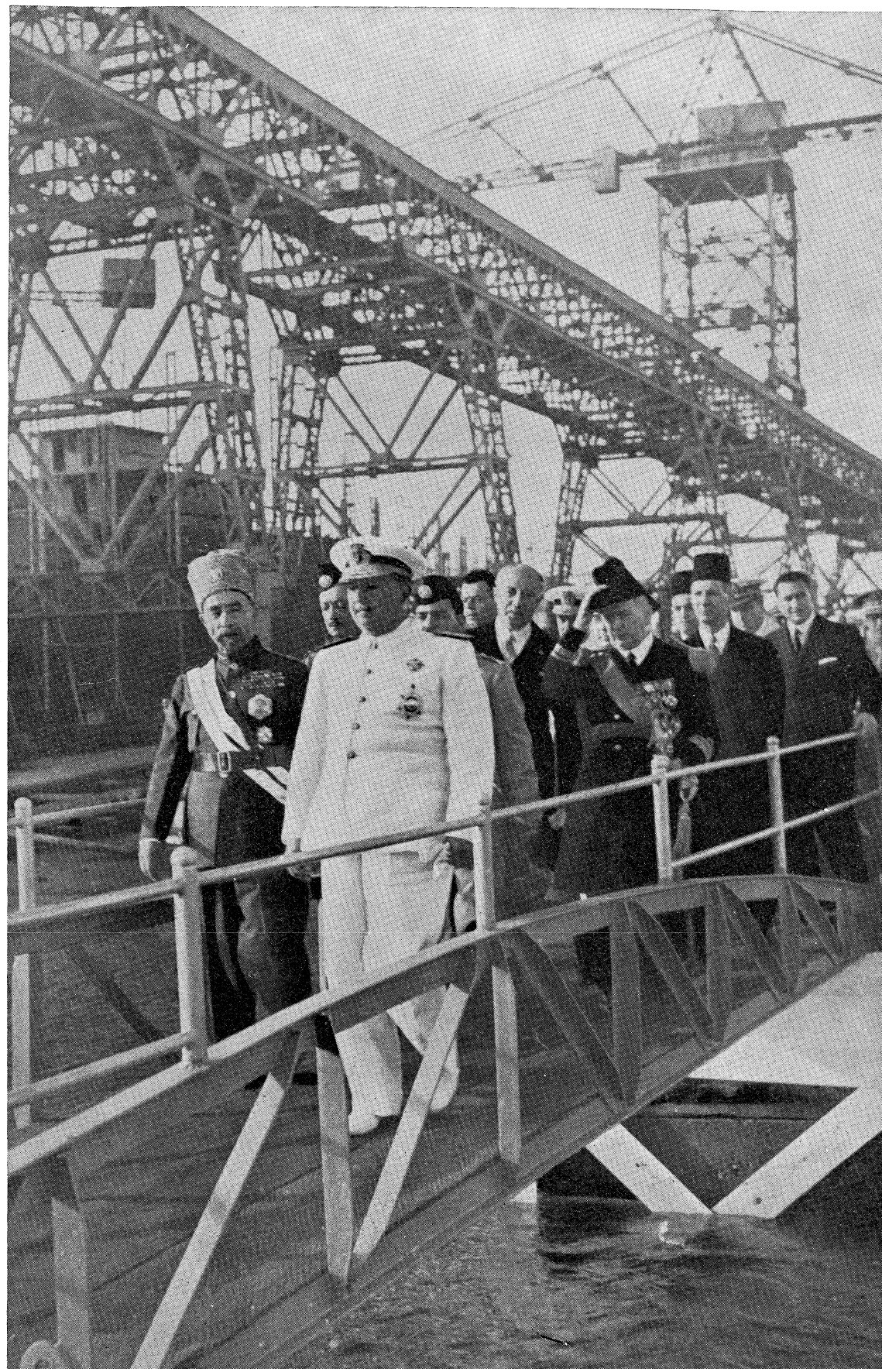

8353

Prof. Theodor Heuss, de eerste president van West-Duitsland, legde op 12 Sept. in handen van de president van de Bondsdag, dr. Erich Köhler, de eed op de grondwet af. (Foto Ass. Press.)

Nederlaag of gelegenheid?

Onder deze titel publiceerde „The Economist" van 24 September 1949 een hoofdartikel over de devaluatie van het Engelse Pond, waaraan wij het volgende ontlenen:

De devaluatie van het Pond Sterling door Sir Stafford Cripps aangekondigd, is in wezen niets anders dan de erkenning van een nederlaag. De buitenwereld heeft het reeds lang normaal gevonden, dat het pond zou worden aangepast aan een peil, meer in overeenstemming met hetgeen de wereldmarkt het waard achtte.

Het merendeel van de rustige zakenlieden in dit land voelde reeds lang, dat het slechts een kwestie van tijd was om tot het besluit van devaluatie te komen en reeds maanden geleden zag men dit gevaar naderen.

Maar de regering en de meerderheid van haar raadslieden waren zeldzaam koppig in hun weigering om de feiten te erkennen. Socialistische politici menen, dat zij water de berg opwaarts kunnen doen stromen door administratieve maatregelen; en de technici van de Schatkist en de Bank of England zijn zo verliefd op de fabelachtige ingewikkeldheid van hun valuta-contrôle-systeem (hetwelk — en daar zijn zij trots op — door niemand, behalve door hunzelf, begrepen kan worden), dat zij geloven in staat te zijn voor onbeperkte tijd iedere opkomende economische stroom te kunnen afdammen. Onder elkaar hebben ze de economische politiek van de Britse natie bedacht, gebaseerd op de onzinnige doctrine, dat water niet, vroeg of laat, weer zijn eigen niveau zou vinden.

Zij hebben geen reden zich te beklagen over de behandeling ondervonden, zowel in dit land als daarbuiten, van hen, die hun politiek wantrouwden. Er is geen druk uitgeoefend door de regering van de Verenigde Staten. Thuis is geen campagne gevoerd voor devaluatie. Al de verantwoordelijke organen van de Britse pers, hebben — zolang zij maar konden — strikt de traditie in acht genomen, dat niets moest worden gedrukt, dat het vertrouwen in de nationale munt zou kunnen ondermijnen. Daar was geen sprake van opgewondenheid bij bankiers of bij wie dan ook. Het is alleen de onverbiddelijke kracht van de feiten, die de Britse regering, de Schatkist en de Bank of England heeft verslagen en die Sir Stafford Cripps er toe heeft gebracht zovele van zijn vroeger geuite woorden, weer in te slikken. Van hun beiden — politici en experts — is het niet in staat zijn van de experts om te voorzien wat ging gebeuren, het meest verbijsterend. Wederom, evenals tijdens de crisis van 1947, hebben zij getoond, te veel expert te zijn, om over enig gezond oordeel te beschikken. Dit is geen prettig schouwspel voor een land, dat gewend is de hoogste graad van technische handigheid en oordeel toe te kennen aan zijn financiële leiders. Zij schijnen, voor het ogenblik, de primaire hoedanigheid van een goed bankier te hebben verloren, en missen het vermogen, de uitspraak der feiten te aanvaarden, ook als deze onaangenaam zijn.

De devaluatie had maanden geleden reeds moeten plaats hebben. Toen de wereld had vastgesteld, dat deze onvermijdelijk was, betekende iedere dag verder uitstel alleen maar een verlies aan reserves. Maar nu de beslissing is gevallen, wordt Sir Stafford becritiseerd, hier zowel als in het buitenland — omdat hij te ver zou zijn gegaan. Dit nu is onjuist, en op dit punt tenminste verdient de kanselier steun. Het is waar, dat door verlaging (door overmacht) van de waarde van 's werelds leidende muntstelsel met 30½% noodzakelijkerwijze een zware schok werd teweeg gebracht in de handelsverhoudingen over de gehele wereld. Maar de blaam daarvoor komt neer op de afmetingen van het wanbeleid dat men getolereerd heeft, maar niet op de omvang van de remedie, die thans wordt toegepast. Het is evenzeer waar, dat de regering wijzer zou hebben gedaan, voor het ogenblik helemaal geen nieuwe pariteit vast te stellen; zij had beter het pond zijn eigen niveau kunnen laten vinden. Dit zou wel eens Sir Stafford Cripps' grootste vergissing kunnen blijken te zijn. Niemand kan met zekerheid zeggen, welke notering de juiste is in de ontwrichte staat, waarin de wereld-economie thans verkeert. Indien Sir Stafford Cripps thans zegt, dat de tegenwoordige wisselcontrôle bij fluctuerende koersen niet zou werken, dan deugt die wisselcontrôle niet.

Als er dus een nieuwe vastgestelde koers moest zijn, dan moest die uit de aard der zaak zo laag zijn, dat hij alle te voorziene omstandigheden moet kunnen opvangen. Hij moet speling laten niet alleen aan de zekerheid van prijsstijging voor sommige producten (alleen reeds door de hogere kosten van dollar-materialen), doch evenzo aan de mogelijkheid van lagere productie-kosten in concurrerende landen. Aldus beoordeeld schijnt de nieuwe koers van $ 2.80 = £ 1.— realistisch te zijn. Of dit inderdaad zo zal uitkomen, hangt natuurlijk af van hetgeen verder zal gebeuren.

*

En wat kan men verwachten, dat verder zal gebeuren? Is de Britse economische crisis nu opgelost, of duidelijk op weg naar een oplossing? Wanneer men dit zou geloven, dan betekent dit, dat het enige wat haperde aan de Britse economie bestond in de koersverhouding tussen pond en dollar. Wisselkoersen zijn inderdaad machtige factoren en veranderingen daarin hebben dikwijls gevolgen, die ver uitgaan boven een zichtbare oorzaak; het zou onverstandig zijn om de waarschijnlijke gevolgen van de sterling-devaluatie te onderschatten. Maar niemand kan ernstig geloven (hoewel Sir Stafford in zijn rede voor de radio, die mening poogde ingang te doen vinden), dat veranderingen in de wisselkoersen oppermachtig zijn. Ontwricht door de oorlog werd de Britse economie door geweld ontwricht gehouden, en het gezond makend natuurlijk proces, dat tot herstel van het evenwicht had kunnen bijdragen, werd overal verzwakt en tegengewerkt. En hoewel vele van deze verstoringen hun oorzaak vonden in veranderingen van buitenlandse omstandigheden, werd de ontwrichting verder in de hand gewerkt door zuiver binnenlandse politiek. Niemand kan geloven, dat een verandering in de wisselkoers ten opzichte van de dollar, het mirakel kan teweeg brengen, om deze verwrongen situatie te corrigeren, of het tegenwicht er van te zijn.

Een nieuwe dwarsbalk van andere lengte, maar even onbuigzaam als de oude, is aangebracht op de plaats, waar deze was uitgebogen, en nu gaat alles weer verder als tevoren.

Nochtans kan bij economische chirurgie, evenmin als bij de menselijke, nooit een operatie worden uitgevoerd, die tegelijkertijd afdoende en pijnloos is. Hoe Sir Stafford, of wie dan ook, kan geloven, dat devaluatie voor de buitenlandse toestand van het land een revolutie teweeg kan brengen, zonder wijziging te brengen in de binnenlandse verhoudingen, gaat boven ons begrip. Niettemin schijnt het de mening te zijn van de regering, dat devaluatie geheel op zichzelf staat. De tegenwoordige status van de Britse economie, waarin het enige ding, dat bewegelijk is, de arbeidskosten zijn, — en die bewegen zich alleen maar in ópwaartse richting — zal dus gehandhaafd worden. De basis-ontwrichting — die voortvloeit uit het feit, dat het Britse volk zichzelf in geld en op andere wijze een hoger inkomen heeft toegekend, dan het verdient — wordt dus niet gewijzigd. Indien dit het geval is, dan kan met absolute zekerheid worden voorspeld, dat de koers van $ 2.80 niet te laag, maar te hoog zal blijken te zijn.

Het kan niet te vaak en met genoeg nadruk worden herhaald, hoe nodig en onvermijdelijk de depreciatie van de sterling ook was, dit niet de oplossing kan brengen van het Britse economische probleem. Deze kan alleen worden gevonden door een sterke toeneming in de economische efficiency van de gehele nationale machinerie. Wat het Britse volk diende te doen, is niet minder aan te nemen voor het Pond Sterling, maar er meer voor te geven.

De depreciatie van de wisselkoers kan alleen een blijvende waarde hebben, als het blijkt, het breekijzer te zijn, dat de bestaande sleur vernietigt, andere dingen in beweging brengt, en het gehele systeem van stijfheid en starheid kapot slaat. Als alles echter bij het oude blijft, dan zullen de oorzaken, die de crisis van deze zomer teweeg hebben gebracht, weer een andere crisis produceren.

Het is absoluut noodzakelijk, dat bij de tegenwoordige partij-politiek de juiste graad van verandering in deze politiek duidelijk wordt gemaakt. Loslating van hetgeen tot nu toe halsstarrig werd vastgehouden, moet geschieden. Maar een volkomen vlucht uit alles wat de Labourpartij tot stand heeft gebracht, is volstrekt niet nodig. Te beweren, dat een Labour-overwinning bij komende verkiezingen een volkomen ruïne zou betekenen, en dat een conservatieve overwinning de enige is, die hoop op verbetering kan brengen, zou op een bittere teleurstelling uitlopen.

Al wat nu nodig is, is voor een Labourregering minder moeilijk te verwezenlijken, dan de devaluatie, die het al heeft moeten wegslikken. Het is niet eens noodzakelijk, de ambitie op te geven, om de leiding te behouden van de economische ontwikkeling. Maar het is wel nodig bij het plannen maken zich te beperken tot essentiële noodzakelijkheden. Men behoeft volstrekt niet alle economische contrôles op te geven, onder voorwaarde, dat er voldoende vrij spel worde gelaten aan de economische krachten, opdat de prijs-veranderingen in de open markten, de vereiste veranderingen tot stand brengen. Het is niet nodig, het welvaartspeil op te geven, maar het moet op realisme zijn gegrondvest, zowel wat betreft datgene wat men zich kan permitteren, als wat betreft de wijze, waarop de mens pleegt te reageren, als hij iets voor niets krijgt aangeboden. Er is geen reden om het plan, om tot groter sociale gelijkheid te komen, te laten varen, onder voorwaarde, dat het de economie

(Zie vervolg pag. 8357)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

2 October (Zondag)

België — Het 5e Waalse Congres spreekt zich uit tegen terugkeer van koning Leopold.
China — Rusland erkent de regering van de Volksrepubliek China.
Duitsland — De „vredes-bijeenkomst" te Berlijn neemt een resolutie aan, waarin de „Volksraad" wordt uitgenodigd stappen te doen tot de vorming van een regering waaronder Duitsland zal worden verenigd.
Engeland — Lt.-generaal Sir Robert Mansergh benoemd tot commandant van het garnizoen te Hongkong.
Frankrijk — Tijdens een zitting van de Nat. Raad van de R.P.F. verklaart De Gaulle gereed te zijn, om de leiding van Frankrijk op zich te nemen.
Indonesië — De partijraad van de Partai Persatoean Indonesia spreekt haar vertrouwen uit in de republikeinse delegatie ter R. T. C.
Nederland — Het eerste contingent van de „7 December"-divisie (2700 man) repatrieert.

3 October (Maandag)

China — Bulgarije, Roemenië en Tsjecho-Slowakije erkennen de Volksrepubliek.
Duitsland — Uit de „Deutsche Rechtspartei" (5 parlementszetels) scheidt zich een groep af, om de „Deutsche Sozialistische Reichspartei" op te richten.
Engeland — Het ministerie van Bevoorrading roept jeugdige geleerden op, om deel te nemen aan het onderzoekingswerk op het gebied der atoomenergie.
Joego-Slavië — De regering protesteert bij de Russische regering tegen het opzeggen van het vriendschapsverdrag. Bovendien beschuldigt zij Rusland van schending van het handvest der V.N.
Nederland — Leiden's ontzet voor de 375ste maal herdacht.
— De Tsjechische gezant, dr. Jaroslav Mardinic, overhandigt zijn geloofsbrieven.
— Het Nederlands Verbond van Werkgevers bestaat 50 jaar.
— Distributie van courantenpapier opgeheven.
Ned. W.-Indië — De op Suriname in omloop zijnde Ned. munten (rijksdaalder, gulden en halve gulden) worden i.v.m. de devaluatie ingetrokken. De tegenwaarde wordt op geblokkeerde rekening geboekt.
Tripolitanië — Ten gevolge van antisemietische ongeregeldheden emigreren vele Joodse families naar Palestina.
Ver. Staten — In de militaire opleidingsscholen wordt de numerus clausus voor negers afgeschaft. Alle bevorderingen zullen plaats vinden op grond van tijdens de examens behaalde resultaten.
Zwitserland — Te Caux wordt de conferentie voor morele herbewapening beëindigd. 8000 Gedelegeerden uit 32 landen namen er aan deel. Besproken werd het probleem van de Duitse eenheid, een nieuwe politiek voor het Verre Oosten en het overbruggen van de kloof tussen de communistische- en niet-communistische wereld.

4 October (Dinsdag)

Argentinië — De Senaat neemt een wetsontwerp aan, waarbij het aan de oppositie wordt belet een candidaat voor het presidentschap te stellen bij de verkiezingen in 1952.
Bulgarije — De grensovereenkomst met Joego-Slavië opgezegd.
Engeland — Politieke betogingen wederom voor de tijd van drie maanden verboden.
Hongarije — 23 Hongaarse politici, o.w. de vice-premier, Rakosi, zenden hun Joego-Slavische onderscheidingen aan Tito terug.
Nederland — De glazenier, Henricus J. M. van Lamoen, op 49-jarige leeftijd overleden.
— Emil Rühl en Christian Viebahn, tijdens de oorlog Kriminal-Sekretär bij de Dienststelle Amsterdam, door het Bijz. Gerechtshof te Amsterdam tot 15 jaar gevangenisstraf veroordeeld. (Geëist was de doodstraf).
— Tot hoogleraar in de Staathuishoudkunde aan de Landbouwhogeschool te Wageningen is benoemd, dr. Th. L. M. Thurlings.
Joego-Slavië — Rankovic, de minister van Binnenlandse Zaken, kondigt een amnestie af voor 713 politieke gevangenen.
Tsjecho-Slowakije — Het kabinet besluit tot instelling van een departement, dat eenheid zal moeten brengen in de bemoeienis door de staat met kerkelijke aangelegenheden (in R.K. kringen wordt dit beschouwd als een voorbereiding tot stichting van een nationale katholieke kerk).
— Het vriendschapsverdrag met Joego-Slavië opgezegd.

5 October (Woensdag)

Albanië — Bij de V. N. wordt een aanklacht tegen Griekenland ingediend, dat zich in Juli aan 104 provocaties en agressieve daden op Albanees grondgebied zou hebben schuldig gemaakt.
Benelux — Te 's-Gravenhage wordt het Voor-Unie verdrag geparafeerd. De Voor-Unie treedt met terugwerkende kracht op 1 October in werking.
Duitsland — Generaal-majoor Toelpanow, chef van de afdeling voorlichting van het Russische militaire bestuur in Berlijn, wordt van zijn post ontheven.
— Benoemd tot Westduitse staatssecretaris voor internationale zaken, dr. Pfeiffer. (Christ.-socialist).
Frankrijk — Premier Queuille biedt zijn ontslag aan wegens onenigheid in het kabinet over de loon- en prijspolitiek.
Nederland — De invoerrestricties worden voor de landen die lid zijn van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking voor een groot gedeelte opgeheven.
— B. en W. van Amsterdam stellen voor het nieuwe stadhuis te bouwen op het terrein van de voormalige „Jodenbuurt" en niet (zoals in 1935 besloten werd) op de plaats van het voormalige paleis voor Volksvlijt op het Frederiksplein.
Oostenrijk — De Russische autoriteiten hervatten de censuur van binnenlandse post.
Paraguay — De staat van beleg wordt afgekondigd, „om de democratie tegen iedere opruiende actie te verdedigen en de wet te handhaven". In de afgelopen 16 maanden had Paraguay zes verschillende presidenten.
Tsjecho-Slowakije — Volgens A.P. werden in Praag duizenden burgers bij een razzia gearresteerd.

6 October (Donderdag)

Denemarken — Voor 1949 is voor bewapening een bedrag van 353 millioen kronen uitgetrokken.
Duitsland — Nieuwe hoeveelheden uranium bij Zwickau (Saksen) ontdekt.
Frankrijk — President Auriol aanvaardt het ontslag van het kabinet-Queuille.
Joego-Slavië — De regering van Mao Tse-toeng erkend.
Nederland — Tot voorzitter van de Defensiecommissie is benoemd de heer H. W. Tilanus (C.H.U.) als opvolger van generaal Van Voorst tot Voorst, die benoemd is tot lid van de Raad van State. In de vacature ontstaan door het overlijden van de heer Fiévez is benoemd de heer Fens (K.V.P.).
— De Prix de Rome 1949 voor vrije schilderkunst toegekend aan P. J. Defesch; voor vrije beeldhouwkunst aan mej. E. Haje.
— Te Zaltbommel wordt een, uit jonge mensen bestaande, „Jeugd Gemeenteraad" geïnstalleerd. Deze zal zich vooral bezighouden met vraagstukken, die de jeugd betreffen, zoals woonruimte voor jonge mensen met huwelijksplannen, kinderspeelgelegenheden, sportterreinen, verdeling en subsidies van jeugdorganisaties, vrijetijdsbesteding voor de jeugd en de opvoeding van de jongeren tot staatsburgers.
Ver. Staten — Truman ondertekent de wet tot economische hulp aan het buitenland en de wet op de militaire hulpverlening.
— 44 Senatoren dienen bij het ministerie van Buitenlandse Zaken een petitie in, om de ontmanteling van de West-Duitse industrie stop te zetten.

7 October (Vrijdag)

China — Communistische troepen veroveren Koekong, het laatste nationalistische bolwerk voor Kanton.
Duitsland — De „Volksraad" te Berlijn proclameert zichzelf tot „Volkskammer" (Tweede Kamer) van de „Duitse democratische Republiek".
Nederland — De K.L.M. bestaat 30 jaar. Ter gelegenheid hiervan werden bij K.B. benoemd:
tot Commandeur in de orde van Oranje-Nassau dr. A. Plesman; tot Officier in de orde van Oranje-Nassau: D. Millar, onderdirecteur financiën, en A. Viruly, gezagvoerder 1ste klasse, algemeen chef-vlieger. Voorts werden nog een aantal andere onderscheidingen verleend.
— 84 Ex-politieke delinquenten keren terug uit Nieuw Guinea.
Polen — In gezaghebbende Vaticaanse kringen wordt ontkend, dat er een overeenkomst tussen Kerk en Staat is tot stand gekomen. Berichten terzake worden een „communistische list" genoemd.

8 October (Zaterdag)

Chili — De Chileense peso wordt gedevalueerd: de nieuwe koers zal 43 peso per $ zijn (oude: 31 per $).
Nederland — In een toespraak tijdens de 3e universiteitsdag te Amsterdam verklaart de president van de Nederl. Bank, dr. Holtrop, dat Nederland in de periode 1 Jan. '47—30 Juni '49 om zijn tekort op de betalingsbalans te dekken ca. *f* 1200 mill. buitenlands bezit geliquideerd, voor ca. *f* 1700 mill. nieuwe buitenlandse schuld aangegaan en voor *f* 600 mill. goud en dollars uit de monetaire reserves geput heeft. Bovendien werd *f* 900 millioen E. C. A.-hulp genoten.
Sowjet-Unie — De S.U. verklaart zich in de S.C.E. (Econ. Commissie voor Europa, een commissie der V.N.) bereid om grote hoeveelheden broodgranen naar West-Europa te verkopen.

(Vervolg van pag. 8355)
niet berooft van zijn veerkracht, die initiatief heet. Het is niet noodzakelijk, de doctrine van publiek eigendomsrecht overboord te werpen, onder voorbehoud, dat de genationaliseerde industrieën, efficiënte economische instrumenten worden, en niet worden beschouwd als sociale instellingen van liefdadigheid voor employé's. In het kort gezegd, wordt niet geëist, dat de Labour-partij zijn doelstellingen zal opgeven, maar dat het deze ondergeschikt maakt aan hetgeen economische efficiency vereist.

Het is niet te veel verlangd van een verantwoordelijke partij, om tijdens een nationale crisis volgens deze richtsnoer te handelen. Sommige socialisten, ook in het Ministerie, hebben privatum in de afgelopen weken gezegd, dat zij de noodzakelijkheid toegeven van enige daling in de levensstandaard van het Britse volk. Misschien kunnen wij hierin zien de dageraad van een ontwakend realisme. Maar het kan ook worden veroordeeld, als de intellectuele trots, die liever het volk tot armoede brengt, dan een fout te erkennen. De Labour-politiek lijdt aan een gebrek aan realisme in zijn methodes, en als zij zich de morele opoffering kon getroosten, haar begrip een weinig te veranderen, dan zou het voor de ministers niet nodig zijn van het Britse volk enige materiële opofferingen te vragen. Op die bewuste Zondag heeft de Labour-regering moeten toegeven, dat het, althans op een voornaam punt, heeft gefaald. Zou ze nu niet, terwille van het volk, de mogelijkheid willen overwegen, te erkennen, dat zij ook andere fouten heeft gemaakt, die correctie vereisen, of geeft zij er de voorkeur aan, om alleen door de feiten daartoe te worden gedwongen?

(The Economist 24-9-'49) **(Vor. ber. 8331)**

BIOGRAPHIE

TSJOE EN-LAI

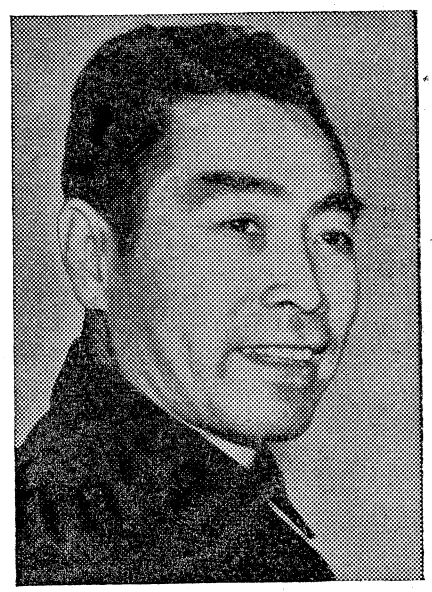

Tsjoe En-lai, de minister-president en minister van Buitenlandse Zaken van de nieuwe Chinese volksrepubliek, werd in 1898 geboren. Hij studeerde in Parijs en trad in 1920 toe tot de groep Chinese studenten die de kern zou vormen van de in 1921 opgerichte Chinese communistische partij. Anders dan zijn chef Mao Tse-toeng heeft hij heel wat van de wereld gezien, als deze is hij een man van grote ontwikkeling.

In China teruggekeerd was Tsjoe zeer actief in de vakbeweging. Talloze stakingen, in Sjanghai, Nanking en andere Chinese steden stonden onder zijn leiding.

Hij werd lid van de communistische regering, die Mao Tse-toeng in 1927 in Foekien vormde en bekleedde sedertdien een belangrijke positie in de Chinese communistische hierarchie, hoewel men hem herhaaldelijk van te grote gematigdheid en van „individualisme" heeft beschuldigd. Ofschoon hij een hoge positie innam bleef hij tot dusver meestal op de achtergrond.

Toen generaal Marshall in 1946 zijn bemiddelingspoging deed, trad hij op als woordvoerder van de communisten. Bij deze besprekingen onderscheidde hij zich door zijn diplomatieke bekwaamheden, zijn innemende manieren en zijn min of meer „cosmopolitische" instelling. Het is bekend, dat niet alleen generaal Marshall, maar zelfs Tsjiang-Kai-sjek zich gaarne met hem onderhield. Dit neemt niet weg, dat zijn beschuldigingen aan het adres van de Kwo Min tang en Tsjiang-Kai-sjek niet minder scherp waren, dan die van minder „diplomatiek" aangelegde communisten.

Het zijn vooral de Engelsen, die van alle buitenlanders de grootste economische belangen in China hebben, die thans speculeren op de „gematigdheid" van Tsjoe En-lai, die door velen hunner beschouwd wordt als een „lauwe aanhanger van het Marxisme-Leninisme" en als een „man die gelooft dat slechts een aan het land aangepast communisme in China kans van slagen heeft".

Nederland

A. H.M. de Koningin onthult monument te Putten —

Op 1 October heeft H. M. de Koningin te Putten een monument onthuld, dat de nagedachtenis eert van de slachtoffers die omkwamen als gevolg van de Duitse represaille-maatregelen. Het beeld, dat een treurende Puttense weduwe voorstelt, is een schepping van de Haarlemse beeldhouwer Mari S. Andriessen. Op de voet leest men het woord uit de Openbaringen: „En God zal alle tranen van hunne ogen afwissen".

Nadat de Koningin een krans aan de voet had gelegd, heeft Jhr. Van Geen het monument aan de gemeente Putten overgedragen, waarna de burgemeester van de gemeente, jhr. mr. W. Quarles van Ufford het heeft aanvaard.

In een korte rede heeft de oud-burgemeester van Putten, jhr. M. L. van Geen, een overzicht gegeven van de gebeurtenissen van die noodlottige Octoberdagen in 1944. Hij herinnerde er aan, dat twee gebeurtenissen aanleiding kunnen hebben gegeven tot de vreselijke Duitse reactie. Ingevolge een haar verstrekte opdracht heeft een groep van de B.S. bij de Oldenaller brug onder Putten in de nacht van 30 September op 1 October een auto met Duitse officieren aangevallen, maar kort tevoren was een auto van de B.S., beladen met wapens van een „dropping", in de buurt van Putten op een Duitse patrouille gestuit en bij het gevecht, dat volgde, hadden Duitse soldaten het leven verloren. Op Zondag 1 October 1944 werd Putten omsingeld, o.a. door leden van de Hermann Göring-divisie. Op 2 October werden de mannen weggevoerd. Eerst naar Amersfoort, later naar kampen in Noord-Duitsland, vooral Neuegamme. In totaal werden 660 mannen weggevoerd, waarvan 504 uit Putten en 156 uit andere plaatsen. 552 Van hen kwamen om het leven.

B. Uitbreidingsplannen Technische Hogeschool —

De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft aan de Tweede Kamer mededelingen gedaan omtrent de plannen tot uitbreiding van de Technische Hogeschool te Delft. Deze plannen zijn er op gericht deze hogeschool geschikt te maken voor 3500 tegelijk studerende adspiranten of een afstuderen van 500 ingenieurs per jaar. Er zullen vele nieuwe gebouwen verrijzen en die welke tot de eerste groep behoren zullen binnen vijf jaar tot stand moeten komen. De totale kosten van deze urgentiegroep zullen ongeveer 30 millioen vragen en de inrichtingskosten bovendien nog 15 millioen. Op de begroting voor 1950 zijn tot dit doel reeds gelden uitgetrokken tot een totaal van 2.2 millioen.

Tot de genoemde eerste groep behoren:
a) gebouw voor werktuigbouwkunde, scheepsbouwkunde en vliegtuigbouwkunde met warmtecentrale en centrale werkplaats;
b) gebouw voor technische physica;
c) enige laboratoria voor weg- en waterbouwkunde;
d) uitbreiding van het gebouw voor electrotechniek;
e) gebouw voor het biochemisch centrum;
f) uitbreiding scheikundegebouw;
g) inrichting van het oude scheikundegebouw aan de Julianalaan voor administratieve diensten.

Tot de tweede groep behoren:
h) uitbreiding van het gebouw voor bouwkunde met het naast dat gebouw gelegen perceel (deze uitbreiding wordt echter mogelijk nog binnen de vorengenoemde termijn van 5 jaar aan de orde gesteld), daar de opleiding voor bouwkundig ingenieur thans over 4 gebouwen is verdeeld;
k) gebouw voor weg- en waterbouwkunde (behalve de onder c genoemde laboratoria);
l) verdieping op gebouw voor mijnbouwkunde;
m) nieuwe aula.

Op de begroting voor 1950 zal rekening gehouden kunnen worden met: gebouw voor werktuigbouwkunde, scheepsbouwkunde en vliegtuigbouwkunde ƒ 900.000 (2de termijn), centrale werkplaatsen ƒ 500.000 (1ste termijn), warmtecentrale ƒ 500.000 (1ste termijn), gebouw technische physica ƒ 300.000 (1ste termijn).

De verdeling van de studenten over de verschillende afdelingen is ongeveer gedacht als volgt: werktuigbouwkunde, scheepsbouwkunde, vliegtuigbouwkunde en metallogie 1.000; electrotechniek 700; technische physica 300; chemische technologie 700; weg- en waterbouwkunde 500; mijnbouwkunde 100; bouwkunde 140; geodesie 70. (A.N.P. 4-10)

C. „Luchtbescherming" in voorbereiding —

Naar De Tijd (1-10) verneemt, heeft de regering het voornemen de z.g. Luchtbescherming te doen herleven. Hieraan zal wel niet vreemd zijn een vrij recente uitlating van generaal Eisenhower over de wenselijkheid van algehele zelfbescherming der bevolking.

Van het ministerie van Binnenlandse Zaken is dezer dagen een opwekking uitgegaan, gericht tot de burgemeesters, om in hun gemeenten een burgerluchtwacht te organiseren, die in 1950 gereed zal moeten zijn.

A. Industrialisatie-schema - Nota aan de Tweede Kamer —

De minister van Economische Zaken heeft een uitvoerige nota aan de Tweede Kamer gericht inzake de industrialisering van Nederland. Hierin merkt de minister o.m. op:

Bevolking. — De voortdurende bevolkingstoeneming maakt een daarop afgestemde begroting van de werkgelegenheid noodzakelijk. Het sluitend maken van de betalingsbalans — zonder een ingrijpende verlaging van het algemene welvaartspeil — is slechts mogelijk door een aanmerkelijke vergroting van het nationale product. De nadruk zal hierbij moeten vallen op de productie van goederen, die in het buitenland afzet kunnen vinden, dan wel tot dusver noodzakelijke uitvoer van investering- of verbruiksgoederen overbodig kunnen maken. Alleen door een belangrijke bijdrage der industrie kunnen deze twee doelstellingen: grotere werkgelegenheid en opvoering der productie, worden verwezenlijkt.

De toeneming van de beroepsbevolking wordt van 1 Juli 1948 tot 1 Januari 1953 geschat op 157.000, welk aantal tot 1 Januari 1960 nog eens met 341.000 moet worden verhoogd. Naarmate de arbeidsproductiviteit terugkeert tot het vooroorlogse niveau zullen de abnormale personeelsbezettingen weer worden ingekrompen. Ook voor dit teveel aan arbeidskrachten zal werkgelegenheid moeten worden geschapen. Overheid en bedrijfsleven zullen er dan ook naar moeten streven per 1 Januari 1953 voor 215.000 arbeiders nieuwe werkgelegenheid te scheppen.

Betalingsbalans. — Het nadelig saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans over 1948 bedroeg ongeveer een milliard gulden. Dit tekort moet in 1952—1953 zijn weggewerkt en zo mogelijk omgezet in enig overschot ten behoeve van schuldaflossing aan het buitenland.
Een verbetering van de betalingsbalans tot een bedrag van 1.5 milliard gulden zal daarvoor nodig zijn. Van 1948 tot 1952—1953 zal de netto-productie van goederen en diensten door Nederlandse bedrijven met ruim *f* 2,8 milliard gulden moeten toenemen, waarvan 1,5 milliard ten laste komt van de industriële netto-productie.

Schema. — Het hieronder afgedrukte industrialisatieschema — dat volgens de minister niet als een star geheel moet worden opgevat — toont, hoe kan worden voorzien in de behoefte aan 215.000 arbeidsplaatsen. Van dit totaal zullen naar schatting 60.000 man een plaats kunnen vinden, doordat in bepaalde sectoren een grotere personeelsbezetting van het bestaande apparaat economisch en technisch verantwoord is en doordat uitbreiding kan worden gegeven aan het meer-ploegensysteem.
Het ligt in het voornemen van de minister gedurende de eerstkomende jaren uitbreiding van bestaande en stichting van nieuwe basis-industrieën te bevorderen. Wel wordt er de nadruk op gelegd, dat de kern van de industrie-uitbreiding wordt gezien in de vele kleinere en middel-grote bedrijven, waarover ons land beschikt.
De beslissing tot investering en tot de aanvaarding van de daaraan verbonden risico's worden gemeenlijk genomen in de private economische sfeer. Dit betekent echter naar het oordeel van de minister geenszins dat de overheid slechts een passieve rol heeft te vervullen bij de industriële ontwikkeling van het land.

Energievoorziening. — Over de energievoorziening in verband met deze uitbreiding van de industrie merkt de minister nog op:
Voor de toekomst moet rekening worden gehouden met een steenkolenbehoefte, die aanmerkelijk hoger ligt dan uit eigen bodem kan worden gedekt, ook al wordt de productie tot het hoogst bereikbare peil opgevoerd. In verband hiermede doet de minister een onderzoek instellen naar de mogelijkheid om de steenkolenbasis van ons land te verbreden.
Ten aanzien van de invoer van aardolieproducten is sinds de oorlog een aanmerkelijke besparing verkregen door de exploitatie van het olieveld in Z. O.-Drente. Naar het zich laat aanzien, gaan de perspectieven echter niet verder dan een gedeeltelijke importvervanging ter grootte van ca. een vierde van het totale verbruik van deze producten.
De uitbreiding en modernisering van de electriciteitsvoorziening zal zich voltrekken volgens een in grote lijnen reeds vastgesteld plan. Na 1 Juli 1952 zal ca. *f* 200 millioen per jaar nodig zijn om de toenemende behoefte te kunnen dekken.

Metaalnijverheid. — In een toelichting wordt nog opgemerkt, dat het vooral twee bedrijfstakken, de metaalnijverheid en de chemische industrie zijn, waarin zeer belangrijke investeringen nodig zullen zijn.
De bestaande metaalverwerkende industrie is in de eerste plaats gegroeid ter voorziening in de behoefte van het transportapparaat en de handelsvloot. Ofschoon in later tijden ook de productie van electrotechnisch materiaal een behoorlijke vlucht heeft genomen en ons land zelfs op het gebied van gloeilampen, radio en hiermede samenhangende zwakstroomapparatuur een vooraanstaande plaats heeft gekregen, kan niet worden ontkend, dat onze gehele metaalindustrie een wat eenzijdig beeld vertoont en talloze hiaten heeft.
Het belangrijkste hiaat is te vinden in de machinebouw, waar practisch de bouw van productie- of z.g. branchemachines tot nu toe heeft ontbroken. Machines voor de textielindustrie, voor de metaalbewerking, voor houtbewerking en verschillende andere branches worden in ons land niet of in zeer onvoldoende mate vervaardigd.

Chemische industrie. — Hoewel in Nederland enige grote chemische bedrijven over zeer goed ingerichte wetenschappelijke laboratoria beschikken, zou voor de verdere ontwikkeling van de chemische industrie een nauwere samenwerking van zeer groot belang zijn. Op het gebied van stikstof- en phosphorzure meststoffen, steenkoolderivaten, de aardolieraffinage en verdere verwerking van raffinageproducten, van rayon, pharmaceutica e.a. zijn zeker belangrijke prestaties geleverd. Er zijn echter nog vele leemten op te vullen. Dit zal Nederland basisproducten verschaffen met de invoer waarvan de betalingsbalans thans te veel wordt belast.

Overige industrieën. — In twee belangrijke bedrijfstakken, n.l. de textielindustrie en de voedings- en genotmiddelenindustrie zullen de nodige investeringen hoofdzakelijk uit vervangingen bestaan.
De in de Nederlandse textielindustrie bestaande investeringsplannen beogen dan ook slechts kleine uitbreidingen op speciale gebieden (fijne katoenen garens, kamgarens, kousenindustrie, celvezel), doch in hoofdzaak de modernisering van het verouderde machinepark. Aangenomen mag worden, dat de Nederlandse textielindustrie na de noodzakelijke modernisering zeer wel in staat zal zijn zich op de Europese markt en op de overige markten te handhaven.
De voedings- en genotmiddelenindustrie heeft in de meeste sectoren voldoende of — met name in die bedrijven, waarin buitenlandse agrarische grondstoffen veredeld worden — zelfs overcapaciteit. Slechts bij enige industrieën, die binnenlandse agrarische grondstoffen verwerken, is de capaciteit niet geheel voldoende. Modernisering is in alle industrieën nodig, omdat er een achterstand op dit punt bestaat.
Ten aanzien van de beperkingen, aan de vestiging van nieuwe industriële bedrijven verbonden, is de minister voornemens een vervanging van het thans geldende bedrijfsvergunningenbesluit door een nieuwe wet te bevorderen. Deze zal in tegenstelling tot de thans geldende regeling van het beginsel uitgaan, dat vestiging vrij is, behalve in met name genoemde bedrijfstakken.
Aan de beschikbaarstelling van deviezen voor de invoer van essentiële investeringsgoederen voor de industrie wordt een aanmerkelijk grote prioriteit toegekend. De regering heeft zich dan ook in beginsel verenigd met een invoerprogramma voor deze goederen, hetwelk voor 1949-'50 *f* 530 mln. aan deviezen zal vereisen.
Aan industriebouw moet eveneens een hoge prioriteit worden toegekend. In verband hiermede is het bouwvolume voor de industrie voor 1949 op *f* 265 mln. vastgesteld. (Parool 24-9; Maasbode 26-9)

Industrietak	Industriële productie (toegevoegde waarde in mill. guldens)			Tewerkstelling van arbeiders (in duizendtallen)		Investeringen van 1-1-1948 tot 1-7-1952 (in mill. guldens)		
	1	2	3	4	5	6	7	8
Metaalnijverheid	1337	1774	437	17	58	700	650	1350
Chemische nijverheid	253	422	169	2	23	290	510	800
Bouwnijverheid	684	959	275	—	23	100	50	150
Aardewerk	149	199	50	2	6	90	80	170
Hout	180	203	23	1	4	60	10	70
Steenkolen	234	279	45	—	3	220	130	350
Aardolie	35	87	52	—	2	20	260	280
Openbare nutsbedrijven	242	305	63	—	2	350	750	1100
Textiel	530	618	88	12	4	280	50	330
Confectie	234	279	45	4	6	25	10	35
Leer en rubber	200	209	9	2	3	70	30	100
Papier	110	145	35	3	4	100	80	180
Voed.- en genotmidd.	855	1218	363	15	10	500	70	570
Tabak	70	81	11	1	1	20	5	25
Grafische industrie	158	160	2	—	—	130	—	130
Overige takken	215	233	18	1	6	45	15	60
Totaal	5486	7171	1685	60	155	3000	2700	5700

Verklaring der cijferkolommen: 1 = 1948; 2 = 1952/53; 3 = Toeneming 1948—1952/53; 4 = Door betere bezetting en meer ploegen; 5 = Door investeringen van 1-1-1948 tot 1-7-1952; 6 = Normale en achterstallige vervanging; 7 = Nieuwe investeringen; 8 = Totaal.

A. Staatsbalans per 31 December 1948 —

(in millioenen guldens)

Activa:

	Vergelijkende cijfers 1947		1948	
1. Kas, bank- en girosaldi		1.221		808
2. Dispositieruimte op in het buitenland verkregen cred...		531		208
3. Vorderingen op korte termijn en vooruitbetalingen:				
a. Belastingen	6.270		3.795	
af: reeds gestorte zekerheidsstellingen, welke nog niet verrekend zijn	1.340		408	
	4.930		3.387	
b. Nog ten gunste van 1948 te ontvangen middelen e.d.	771		788	
c. Overige vorderingen en vooruitbetalingen	589		547	
		6.290		4.722
4. Aandeel van Indonesië in de onder post 15 begrepen (voorwaardelijke) verplichting van Nederland tot volstorting der deelneming van Nederland in het Internationaal Monetair Fonds en in de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling		379		356
5. Vorderingen op lange termijn		1.968		2.764
6. Reparatievorderingen op voormalige vijandelijke mogendheden		P.M.		P.M.
7. Deelneming in het Internationaal Monetair Fonds en in de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling		1.021		1.021
8. Onroerende en roerende goederen:				
a. duurzame activa en verbruiksgoederen	4.750		4.970	
b. handelsgoederen	150		145	
		4.900		5.115
9. Staatsbedrijven en deelnemingen in het buitenland		2.000		2.159
10. Diverse activa:				
a. Bezittingen sociale verzekeringsfondsen	P.M.		P.M.	
b. Bezittingen Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	P.M.		P.M.	
c. Vorderingen enz. uit hoofde van contracten e.d. waartegenover verplichtingen staan (contrapost aan creditzijde onder no. 17c)	778		809	
d. Diversen	287		301	
		1.065		1.110
11. Saldo		15.224		14.374
		34.599		32.637
18. Garanties:				
a. t.b.v. Indonesië	1.089		1.049	
b. t.b.v. div. instellingen e.d...	248		541	
	1.337		1.590	

Passiva:

	Vergelijkende cijfers 1947		1948	
12. Schulden op korte termijn:				
a. Schatkistpapier in omloop	7.110		6.845	
b. Schatkistpromessen bij De Nederlandsche Bank ingevolge overeenkomst van 26 Februari 1947	2.000		1.800	
c. Nederlandsche Bank voor overneming Rijksmarkenbezit	1.500		1.500	
d. Institutionele beleggers (liquiditeitsrekening)	878		—	
e. Onbelegde gelden Postcheque- en Girodienst en Rijkspostspaarbank	515		605	
f. Buitenlandse schuld	592		428	
g. Muntbiljetten in omloop	149		144	
h. Schulden uit hoofde van leveringen, werkzaamheden enz.	2.310		1.547	
i. Diverse schulden op korte termijn	710		1.876	
		15.764		14.745
13. Verplichtingen inzake oorlogsschade	7.269		6.613	
waarvan reeds betaald	1.644		2.196	
	5.625		4.417	
Lopende rente	125		115	
		5.750		4.532
14. Storting op Staatsschuld door institutionele beleggers (incl. Rijksfondsen)		1.634		1.484
15. Verplichtingen verband houdende met de overeenkomst van Bretton Woods		1.326		1.388
16. Schulden op lange termijn:				
a. Geconsolideerde binnenlandse schuld	7.099		7.207	
b. Buitenlandse schuld	2.008		2.214	
c. Diverse schulden op lange termijn	101		122	
		9.208		9.543
17. Diverse passiva:				
a. Verplichtingen sociale verzekeringsfondsen	P.M.		P.M.	
b. Verplichtingen Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds ..	P.M.		P.M.	
c. Verplichtingen uit hoofde van contracten e.d., waartegenover vorderingen enz. staan (contrapost aan de debetzijde onder no. 10c)	778		809	
d. Muntfonds	139		136	
		917		945
		34.599		32.637
18. Garanties:				
a. t.b.v. Indonesië	1.089		1.049	
b. t.b.v. div. instellingen e.d.	248		541	
	1.337		1.590	

Blijkens de hier opgenomen Staatsbalans per 31 December 1948 is het nadelige balanssaldo teruggelopen van ƒ 15.224 millioen tot ƒ 14.374 millioen, hetgeen een vermindering betekent van ƒ 850 millioen. Dit bedrag trekt des te meer de aandacht, wanneer in aanmerking wordt genomen, dat het nadelige saldo voor 1948 van de Gewone Dienst en Buitengewone Dienst I, inclusief het tekort van het Landbouw-Egalisatiefonds, op grond van de thans bekende gegevens is becijferd op ƒ 1019 millioen.

Klaarblijkelijk is het begrotingstekort niet bepalend voor de grootte der wijziging in het balanssaldo. Afgezien van incidentele factoren (b.v. het aanbrengen van een correctie op het balanssaldo van het voorgaande jaar) zijn er inderdaad oorzaken van algemene aard, welke er toe leiden, dat de mutatie in het balanssaldo in een bepaald jaar niet gelijk te stellen is aan het saldo van begrotingsuitgaven en -ontvangsten. Dit moet o.m. worden toegeschreven aan het feit, dat bepaalde begrotingsuitgaven leiden tot het ontstaan van actiefposten op de balans of tot vermindering van passiefposten op de balans van het voorafgaande jaar, als voorbeelden kunnen worden genoemd het doen van aanschaffingen ten laste van de Gewone Dienst en het betalen in de oorlogsschade.

B. Goud- en zilverprijs —

De devaluatie van de gulden tegenover de dollar heeft een wijziging gebracht in de prijs van goud en zilver. De Nederlandsche Bank koopt thans goud aan tegen ƒ 4.250 per kg fijn en voor zover zij goud afgeeft geschiedt zulks sinds de devalutie van onze valuta tegen een prijs van ƒ 4.300 per kg fijn. Per kg fijn is de goudprijs derhalve ƒ 1.300 hoger geworden.

Dienovereenkomstig deelt de firma H. Drijfhout en Zoon's edelmetaalbedrijven mede, dat de prijs van goud fijn per kg van 23 Sept. af gekomen is op ƒ 4.300—ƒ 4.350. Van 23 Juli tot 20 Sept. was de prijs ƒ 3.000—ƒ 3.050. De prijs van het zilver is in overeenstemming gebracht met de wereldprijs en bedraagt thans per kg fijn ƒ 92.80—ƒ 96.30 (van 23 Juli tot 20 Sept. ƒ 81.60—ƒ 85.10).

Op de weekstaat van De Nederlandsche Bank per 19 Sept., die derhalve nog niet de invloeden van de devaluatie weerspiegelt, staat de post gouden munt en gouden muntmateriaal geboekt met ƒ 425.956.984 en de post zilveren munt en zilveren muntmateriaal met ƒ 9.344.695.

Uit de weekstaat van 26 September blijkt, dat de post gouden munt en gouden muntmateriaal door de herwaardering van de goudvoorraad met ƒ 186.2 millioen gestegen is. (A.N.P. 27-9)

(Vor. ber. Deval. 8331)

C. Bouwplan 1950 —

De minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting heeft aan de leden van de Staten-Generaal het bouwplan 1950 aangeboden. Het bouwplan sluit met een bedrag van ƒ 1.450 millioen, dat is ƒ 110 millioen meer dan in 1949, toen het bouwplan sloot op ƒ 1.340 millioen.

In beide gevallen werden buiten beschouwing gelaten die werken, waarvoor geen of weinig materialen nodig zijn, benevens het onderhoudswerk van schilders, witters en behangers.

Van deze ƒ 1.450 millioen zullen voor weg- en waterbouwkundige werken ƒ 300 millioen worden besteed. De rest is bestemd voor gebouwen.

Voor **bouwen, herbouwen en uitbreiding van woningen** is *f* 480 millioen beschikbaar gesteld (bouwplan 1949: 400 mill.). Het volume van *f* 480 millioen komt overeen met rond 40.000 woningen. Voor herstel van oorlogsschade werd *f* 35 mill. (57 millioen), voor onderhoud en herstel niet oorlogsschade *f* 86 millioen (85 mill.) en voor verbouw van gebouwen *f* 55 mill. (51 mill.) bestemd.

Een andere post is die voor **bedrijfsgebouwen,** namelijk *f* 300 millioen (1949: 272,5 millioen), welke post eventueel in de loop van het jaar nog met *f* 50 mill. zal worden verhoogd, indien daartoe de noodzaak blijkt. Bij de bepaling van dit bedrag is rekening gehouden met de eisen, die met betrekking tot de industrialisatie worden gesteld.

Voor **boerderijen** en overige **agrarische gebouwen** zal *f* 69 millioen worden bestemd (1949: 58.5 millioen).

Bij de genoemde bedragen voor 1949 betreffende bedrijfsgebouwen en boerderijen dient er rekening mede te worden gehouden, dat deze in de loop van 1949 met respectievelijk *f* 32.5 millioen en *f* 7.5 millioen werden verhoogd.

Voor **scholenbouw** is in het bouwplan 1950 een bedrag opgenomen van *f* 40 millioen tegen *f* 25 millioen in 1949. De stijging van dit volume houdt verband met de te verwachten sterke toeneming van het aantal personen, dat behoefte heeft aan onderwijs.

Tenslotte zijn voor **ziekenhuizen** enz. *f* 14 millioen (10 millioen), voor **kerken** *f* 11 millioen (4 millioen) en voor **overheidsgebouwen** *f* 51 millioen (32 mill.) uitgetrokken. (Ec. Voorl. 4-10)

(Vor. ber. Woningb. 8311 B; Bouwpl. '49: 7902 H; 25-5-'49 8128; 29-6-'49 8189)

Indonesië

B. R.T.C. - Besprekingen op de „Hoge Vuurse" - De regeling der schulden - Tempo te traag —

Over de besprekingen van de centrale commissie der R. T. C. met leden van de commissie voor financiële en economische aangelegenheden, welke op 1 en 2 October op de „Hoge Vuurse" werden gehouden, is in een communiqué medegedeeld, dat besprekingen zijn gevoerd omtrent de stand en de vooruitgang van de werkzaamheden in de vier subcommissies, alsmede betreffende de vraagstukken waartegenover deze zich op het economische en financiële vlak zien gesteld. Gedurende deze besprekingen, welke in een goede sfeer plaats vonden, werden de meningen van de onderscheiden delegaties duidelijk naar voren gebracht en gepreciseerd.

Op 1 Oct. is het periodiek verslag der R.T.C. over de periode van 24 tot 30 September gepubliceerd.

In de inleiding van het verslag maakt de centrale commissie met voldoening melding van de vooruitgang inzake de opstelling van het Unie-statuut. De resultaten, in de andere commissies bereikt, stemmen volgens het verslag tot tevredenheid.

Over de financieel-economische besprekingen met de centrale commissie wordt in de inleiding gezegd: „Waar de economische en financiële relaties een zeer omvangrijk en ingewikkeld vraagstuk opleveren, is de centrale commissie overeengekomen, zich voor het ogenblik geheel te wijden aan die punten van het vraagstuk, welke fundamentele en principiële overeenstemming vereisen."

In de bespreking van de afzonderlijke commissies merkt het rapport bij de werkzaamheden van de staatkundige commissie o.m. op: De werkgroep uit subcommissie drie (buitenlandse betrekkingen) behandelde verschillende onderwerpen, die met de regeling der buitenlandse betrekkingen samenhangen, o.a. in hoeverre de R.I.S. bereid zal zijn, de bestaande verdragen over te nemen. Een kleine studiegroep van deskundigen neemt daartoe de bestaande verdragen stuk voor stuk in beschouwing, teneinde te kunnen beoordelen of zij al dan niet voor overneming in aanmerking komen. Complexen van samenhangende verdragen worden in hun geheel bekeken, terwijl handelsverdragen eveneens door deze studiegroep zullen worden onderzocht. Handelspolitieke overeenkomsten worden overgelaten aan de commissie voor financiële en economische aangelegenheden, met welke commissie contact wordt gehouden.

Tevens worden door deze werkgroep behandeld het onderling overleg bij het sluiten van internationale verdragen door de ene partner, waarbij de belangen van de andere Unie-deelgenoot zijn betrokken, de mogelijkheid van gemeenschappelijke diplomatieke vertegenwoordigingen en de behartiging van de belangen van een der deelgenoten door de andere.

Voorts behoort het tot de taak van deze werkgroep de regeling der personeelsaangelegenheden van de aan de Nederlandse buitenlandse dienst verbonden Indonesiërs, waarover in beginsel werd besloten dat deze in dienst van de R.I.S. kunnen overgaan.

Aan het verslag over de werkzaamheden van de financiële en economische commissie is het volgende ontleend:

„In subcommissie 2, belast met de regeling der zakelijke rechten zoals erfpachten, concessies, vergunningen e.d., verleend door de Nederlands-Indische regering en de regering van Indonesië, werd van de zijde der republiek en de B.F.O. een gemeenschappelijke „oral note" ingediend, welke als basis voor verdere besprekingen werd aanvaard.

„In subcommissie 3, belast met de regeling der handelspolitieke en monetaire verdragen, kwam men tot een bevestigende beantwoording van de vraag inzake de bereidheid van Indonesië om op dit gebied met Nederland samen te werken. Over de commissie voor militaire aangelegenheden wordt o.m. gezegd: „Er had

A. Uitbreiding olieconcessie gevraagd —

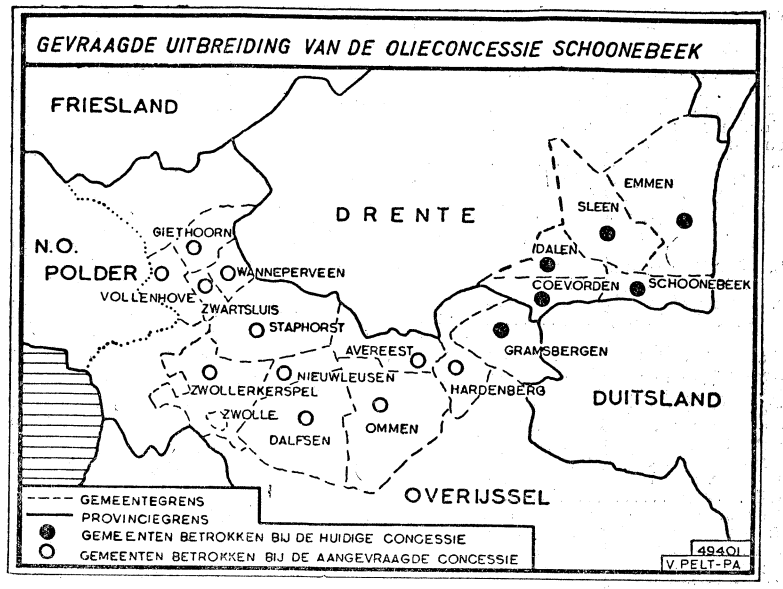

De omstreeks 1945 aangevraagde en in 1948 verleende concessie aan de Nederlandse Aardolie Maatschappij tot ontginning van het olieveld rond Coevorden en Schoonebeek is ruim 15000 ha. groot. De productie in 1948 was 495.541 ton. Het nog steeds voortgezette bodemonderzoek heeft nu uitgewezen, dat de bij Coevorden aangeboorde olielaag zich verder in Westelijke richting uitstrekt. Op grond van de thans bekende resultaten heeft de Aardolie Maatschappij thans, zoals bekend, een verzoek tot uitbreiding van de concessie ingediend. Het bestaande concessie-gebied en de gevraagde uitbreiding ter grootte van ruim 90.000 ha. lopen niet gelijk met de grenzen van de bij deze kwestie betrokken gemeenten. Het concessiegebied wordt t.z.t. nauwkeurig bepaald door een aantal rechte lijnen, zodat meerdere van de thans in het geding zijnde gemeenten slechts voor een deel binnen de nieuwe concessie komen te liggen. Afgaande op de tijdsduur die ligt tussen het moment van aanvrage en verlening van de concessie Schoonebeek is het te verwachten, dat er nog geruime tijd over heen zal gaan, eer de beoogde uitbreiding van de Nederlandse olievelden een feit zal zijn.

Bij de nieuwe concessie-aanvrage zijn de volgende gemeenten betrokken: Hardenberg, Avereest, Dalfsen, Ommen, Nieuwleusen, Zwollerkerspel, Staphorst, Zwartsluis, Vollenhove, Wanneperveen, Giethoorn, Steenwijk, Steenwijkerwold en Oldemarkt. De Zuiddrentse gemeenten, die onder de concessie vallen, zijn Havelte, Ruinen, Hoogeveen, Meppel, De Wijk.

De Nederlandse olieproductie was in de jaren 1946—1949 als volgt (cijfers C.B.S.):

	kg.ton
Maandgemiddelde 1946	5.250
idem 1947	17.724
idem 1948	41.295

	1948	1949
Januari	29.366	50.884
Februari	27.567	48.131
Maart	32.930	50.616
April	32.925	50.536
Mei	36.745	50.184
Juni	40.809	50.891
Juli	44.710	50.597

(Vor. ber. 7963 D)

een informatieve bespreking plaats tussen de voorzitters en twee leden van ieder der drie vertegenwoordigingen ten aanzien van de positie van het K.N.I.L. Nadat de drie vertegenwoordigingen hun standpunt terzake hadden uiteengezet werd besloten aan de technische werkgroep de navolgende punten in behandeling te geven:

1. Het opstellen van een militair-technisch verantwoord plan behelzende enerzijds het terugtrekken van Nederlandse strijdkrachten uit Indonesië, en anderzijds de mogelijkheid van het opnemen van elementen van het K.N.I.L. in het leger van R.I.S.
2. De samenstelling van een eventueel te scheppen gemeenschappelijk orgaan, met het oog op de ter R.T.C. genomen besluiten op militair gebied.
3. Eventuele samenstelling en taak van een militaire missie, welke, indien de R.I.S. hiertoe het verzoek zou doen, door Nederland naar Indonesië zal worden gestuurd.
4. De vraag, in hoeverre materieel van de K.L. en het K.N.I.L. in aanmerking zou kunnen komen voor overneming door de R.I.S.

De schuldenregeling. — Een punt van bespreking, dat nog niet tot een oplossing is gebracht, is de kwestie der schuldenregeling.

Van Nederlandse zijde berekent men, aldus het A.N.P. op 6 Oct., het schuldenbedrag ongeveer als volgt:

Vóór de devaluatie was de externe schuld 3200 millioen gulden. Hiervan was 300 millioen schuld aan Amerika en Canada, welke door de devaluatie is gestegen tot 400 millioen, zodat het totale bedrag steeg tot 3300 millioen. Genoemde 400 millioen worden buiten discussie gesteld, aangezien Indonesië deze moet betalen aan Amerika en Canada, zodat een bedrag van 2900 millioen overblijft, waarvan dan weer 900 millioen wordt afgetrokken zijnde obligatieleningen van voor de oorlog. Het slotbedrag van de Indonesische schuld aan Nederland wordt dan 2000 millioen, waarvan 500 millioen wordt afgetrokken, zijnde 25%, als een tegemoetkoming aan de nieuwe staat. De verdere tegemoetkomingen van Nederland aan Indonesië inzake aflossing en rente zijn zo gesteld, dat de eerstkomende jaren wel rente maar geen aflossing behoeft te worden betaald. In de daarop volgende jaren kan een gemakkelijke methode van aflossingen worden toegestaan door aan te vangen met een laag aflossingsbedrag dat geleidelijk kan worden verhoogd.

De Indonesische berekening van de schulden gaat uit van het standpunt, dat men het door Nederland genoemde bedrag moet verminderen tot 1840 millioen gulden (externe schuld) wanneer men de militaire uitgaven in mindering brengt. Hiervan worden dan 400 millioen gulden afgetrokken zijnde de schulden tegenover Amerika en Canada en 900 millioen voor obligatieleningen van voor de oorlog, zodat een bedrag van 540 millioen overblijft, dat men van Indonesische zijde aan Nederland erkent en als schuld wil overnemen. Wat de interne schuld betreft zegt men van Indonesische zijde, dat van het door Nederland genoemde bedrag een bedrag van 2240 millioen te rekenen is tot de uitgaven als gevolg van de militaire acties. Een bedrag van 760 millioen wordt door de Indonesiërs erkend als interne schuld. De conclusie is dat Nederland aan Indonesië een bedrag van 2240 millioen zal moeten terugbetalen. Verrekent men dit bedrag met de over te nemen externe schuld aan Nederland dan komt men aan Indonesische zijde tot de slotsom, dat de R.I.S. een vordering heeft op Nederland van 1700 millioen gulden.

Van Nederlandse zijde blijft men met klem het standpunt verdedigen dat niet gediscussieerd dient te worden over de militaire uitgaven afzonderlijk. Voorts heeft men van Nederlandse zijde als voorwaarde voor de aflossing van de schulden gesteld dat de nieuwe staat uit eigen inkomsten een bepaald percentage zal reserveren voor aflossing aan Nederland. Deze aflossing zal gedeeltelijk geschieden in vreemde valuta zoals dollar en sterling, en wel in dezelfde verhouding als de inkomsten van de R.I.S. in deze valuta.

Als garantie voor de aflossing van de schulden heeft Nederland gesteld, dat de „tin-belofte" zal gehandhaafd blijven.

Deze bestaat hierin, dat indien Indonesië niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, Nederland het recht heeft op de totale schatkist opbrengst van de tin-productie van Indonesië. Deze „tin-belofte" bestaat reeds sinds 1 Januari van dit jaar.

Minister Van Maarseveen verklaarde op 7 Oct. dat de Ned. delegatie zich zorgen maakt over het tempo van de R.T.C. Een te groot aantal onderwerpen, w.o. het ontwerp-grondwet van de V.S. v. Indonesië (R.I.S.) is nog niet in behandeling genomen.

De speciale correspondent van het A.N.P. tekent hierbij aan, dat deze voorlopige staatsregeling, die door beide Indonesische delegaties wordt opgesteld, nog niet geheel gereed is. De Nederlanders achten het echter noodzakelijk, dat de tekst van die constitutie zo spoedig mogelijk ter bestudering aan hen wordt voorgelegd, voordat bepaalde punten van de agenda der R.T.C. verder kunnen worden opgelost.

Van Indonesische zijde verklaarde men echter, dat de voorlopige constitutie niet geheel voltooid kan worden als de R.T.C. niet tot bepaalde conclusies is gekomen, met name op de volgende punten: Nieuw-Guinea, het zelfbeschikkingsrecht, het vraagstuk van nationaliteit en burgerschap e.d.

Het is, zo zegt men, van de aanvang der R.T.C. af de bedoeling geweest in de opstelling van de voorlopige constitutie gelijke tred te houden met de gang van zaken op de conferentie.

Over het algemeen valt in kringen van alle delegaties een gevoel van teleurstelling te bemerken over het feit, dat men na zes en een halve week vergaderen nog steeds zo weinig vaststaande resultaten heeft bereikt.

(A.N.P. 1 t.m. 8-10) **(Vor. ber. 8347 B)**

Ned. W.-Indië

A. Nieuwe gouverneur van Suriname —

De bij Koninklijk Besluit van 24 Sept. 1949 met ingang van 1 October benoemde nieuwe gouverneur van Suriname, mr. J. Klaasesz, werd op 5 Februari 1907 te IJlst geboren. In 1930 behaalde hij de meestertitel aan de Groningse universiteit. Hierna studeerde de heer Klaasesz drie jaar internationaal recht aan de Sorbonne. In 1933 volgde zijn benoeming tot ambtenaar ter secretarie der gemeente Groningen. Deze loopbaan eindigde hij in 1945 in de rang van hoofdcommies, plaatsvervangend chef der afdeling algemene en sociale zaken en chef van het kabinet van de burgemeester. Zijn werkzaamheid te Groningen werd — sinds 1 Januari 1944 — onderbroken door negen maanden gevangenschap in Vught als gijzelaar. Na de bevrijding was hij kabinetchef van de burgemeester van Groningen en waarnemend burgemeester van Haren en Hoogkerk, welke functie hij tot Februari 1946 bekleedde. Vervolgens werd hij tweede secretaris van de UNESCO te Parijs. Op 1 Mei 1947 werd mr. Klaasesz benoemd tot burgemeester van Wageningen, in welke kwaliteit hij tevens curator der landbouwhogeschool werd.

dit bewind en zal zij haar diplomatieke

China

B. Chinese Volksregering gevormd - Volksrepubliek door Rusland erkend - Nieuwe communistische successen —

Te Peking is op 30 Sept. een Chinese volksregering gevormd. Dit werd bekend gemaakt in een proclamatie die door Mao Tse-toeng op 1 Oct. namens het Volkscongres tijdens een bijeenkomst van ongeveer 200.000 mensen voor het oude keizerlijke paleis te Peking werd voorgelezen. Uit de proclamatie blijkt, dat Mao Tse-toeng op 30 Sept. door het Volkscongres met algemene stemmen tot voorzitter van de Centrale Volksregering is gekozen. Er zijn voorts zes vice-voorzitters waaronder mevrouw Soen Yat-sen, de weduwe van de stichter der eerste Chinese Republiek, en generaal Tsjoe teh, opperbevelhebber van de „volkslegers". Tsjoe En-lai is minister van Buitenlandse Zaken.

Het Volkscongres heeft 2 lichamen gekozen: 1) de **Centrale Volksregering** (bestaande uit een voorzitter, 6 vice-voorzitters en 56 leden) die in naam van de Volksrepubliek China het staatsgezag uitoefent; behalve bekende communistische generaals en burgers hebben hierin ook een aantal niet-communisten zitting, zoals voormalige nationalistische generaals, een millionair uit Singapore (Tan Kah-kie), een industrieel uit Sjanghai (Tsjen Sjoe-toeng) en vertegenwoordigers van Mongolië en Sinkiang; 2) het **Nationale Comité** van de Consultatieve Conferentie, bestaande uit 180 leden (18 zetels zijn gereserveerd voor de nog te „bevrijden" gebieden) met als taak „het werk van het Chinese Democratische Volksfront te leiden en de regeringsraad voorstellen te doen i.z. vitale staatsaangelegenheden."

De tekst van de proclamatie is op 1 Oct. naar de buitenlandse vertegenwoordigers gestuurd. Tsjoe En-lai had hier een schrijven bijgevoegd, waarin hij mededeelde, dat de nieuwe regering — „de enige wettige regering, die alle volken van de volksrepubliek China vertegenwoordigt" — bereid is „diplomatieke betrekkingen aan te knopen met elke buitenlandse regering die bereid is beginselen van gelijkheid, wederzijds voordeel en wederzijdse eerbiediging van de territoriale integriteit en souvereiniteit in acht te nemen".

De Sowjet-Unie heeft hier op gereageerd (2 October) met de erkenning „de jure en de facto" van de Volksregering. Zulks werd door de waarnemend-minister van Buitenlandse Zaken, Gromyko, in een telegram aan de Volksregering medegedeeld. Tegelijkertijd werden de betrekkingen met de nationalistische regering verbroken.

In de nota aan de Chinese zaakgelastigde te Moskou zegt de Russische regering, dat de vorming van de Chinese volksrepubliek te Peking en de militaire, politieke en sociale veranderingen, welke zich in China hebben voltrokken, de regering Yen Sji-sjan in Kanton hebben gemaakt tot een „provinciale" regering, die niet meer gerechtigd is, in naam van China de betrekkingen met het buitenland te onderhouden. Derhalve verbreekt de Sowjet-regering haar betrekkingen met

vertegenwoordiger uit Kanton terugroepen.
De nationalisten hunnerzijds hebben de betrekkingen met de Russen verbroken. De nat. minister van Buitenlandse Zaken, George Yeh, noemde de erkenning door Moskou van het Chinese communistische regime „niet slechts een daad van aggressie tegen China, maar ook een bedreiging van de vrede en veiligheid in het Verre Oosten".
Het Russische voorbeeld is gevolgd door Bulgarije, Hongarije, Joego-Slavië *), Roemenië en Tsjecho-Slowakije.
Intussen zijn de Volksrepubliek en de Sowjet-Unie op 5 October overgegaan tot het uitwisselen van de diplomatieke vertegenwoordigers. Tot ambassadeur der Sowjet-Unie in Peking is benoemd Rostjin, terwijl Tsai-Sian is benoemd tot Chinees ambassadeur te Moskou.
Wat betreft de erkenning door de Westelijke landen heeft een woordvoerder van het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken medegedeeld, dat Engeland het verzoek van de Chinese communisten om als regering te worden erkend zal bespreken met de landen van het gemenebest en „andere belanghebbende mogendheden".
In Washington zal men zijn politiek tegenover de communistische regering in China in overleg met „andere bevriende regeringen" en na raadpleging van het congres vaststellen. Reuter bericht uit Londen, dat wordt verwacht, dat de Britse regering „realistisch" zal handelen en de nieuwe regering „de jure" zal erkennen, zodra Kanton in haar bezit zal zijn.
Ongeveer 30 Chinese organisaties en verenigingen te Batavia hebben een felicitatietelegram gezonden aan de Chinese volksregering van Mao Tse-toeng. Volgens het Chinese dagblad Keng Po hebben de Chinees-Maleise dagbladen Sin Po en Seda en voorts de Nanyangpost dit telegram mede ondertekend.
Het te Batavia verschijnende Chinese blad Keng Po schrijft naar aanleiding van dit telegram, dat de organisaties gevormd worden door volbloed Chinezen en dat er weinig Chinezen van gemengd bloed te vinden zijn. Het blad zegt, dat hun houding ten dele door oprechte gevoelens wordt gestimuleerd en ten dele door opportunistische overwegingen. Het zegt, dat de Chinezen in Indonesië, die niet ruim kunnen denken, deze vraag dienen te overwegen: Wat is beter, dat Indonesië geregeerd wordt door Tan Malakka of door Sukarno?
Vijftigduizend Chinezen in Birma hebben hun verbondenheid uitgesproken met de „volksrepubliek China" op een vergadering te Rangoon, waar de vlag van het communistische China (rood met 5 gouden sterren in de linkerbovenhoek) werd gehesen.
De Chinese communisten hebben nu 22 van de 28 Chinese provincies bezet met in totaal ongeveer 360 millioen inwoners. Intussen stromen nieuwe communistische versterkingen zuidwaarts de Zuid-Chinese provincie Kwantoeng binnen.
Communistische troepen hebben het nationalistische hoofdkwartier in Zuid-Hoenan, Hengjang, veroverd, zo werd op 8 Oct. door Reuter uit gewoonlijk betrouwbare bron vernomen. Het is zeer wel mogelijk, dat door de grote communistische vorderingen in de laatste dagen ontstaan. Communistische troepen zouden zich in de nabijheid van Jingtak, een spoorwegknooppunt op slechts 140 km ten Noorden van de nationalistische hoofdstad, bevinden. Volgens nadere berichten bevinden de communisten zich op slechts 110 km van Kanton. Koekong, dat beschouwd werd als het laatste bastion voor Kanton is gevallen.
(A.N.P.-Reuter 1 t.m. 8-10; Waarheid 1-10; New York Herald Tribune 5-10; Times Weekly 5-10)

Een correspondent te Hongkong schreef aan de Volkskrant (30-9) over de ontwikkeling in N. W. China: „Een plotselinge ontwikkeling ten gunste van Mao Tse-toeng in Noordwest-China overtreft de strijd ten Noorden van Kanton en bij Amoy op het ogenblik in belangrijkheid. Het begon een week geleden met de overgave zonder strijd van de Binnen-Mongoolse provincie Suiyan. De provincie Ningsia aan de rand van de Gobiwoestijn volgde spoedig en thans wordt gemeld, dat ook de leiders van het reusachtige gebied van Sinkiang de nationalistische zaak hebben verraden. Hiermee zijn alle Chinese provincies, die aan de Sowjet-Unie of de Russische satellietstaat Buiten-Mongolië grenzen, zonder één gevecht aan Tsjang-Kai-sjek ontvallen."

*) Volgens Westelijke persbureaux zou Tito speculeren op de mogelijkheid, dat de Chinese communisten, wanneer zij hun overwinning eenmaal geconsolideerd hebben, het voorbeeld van Tito's verzet tegen Moskou zullen volgen.
spoedig een bedreiging van Kanton zal

Duitsland

A. Russisch protest tegen vorming van West-Duitse regering —

De plaatsvervangende minister van Buitenlandse Zaken der Sowjet-Unie, A. Gromyko, heeft op 1 Oct. aan de Amerikaanse, Engelse en Franse ambassadeurs in Moskou een nota overhandigd, waarin wordt geprotesteerd tegen de vorming (op 20 September) van de regering te Bonn. Dit wordt in strijd geacht met de overeenkomst van Potsdam en zelfs met het accoord, dat in Juni te Parijs is bereikt, om de pogingen tot herstel van de economische en politieke eenheid van Duitsland voort te zetten. De constitutie van Bonn, aldus de nota, kwam tot stand onder directe druk van de Westelijke bezetters. De nota verklaart verder, dat te Bonn „een groep reactionnaire politici aan de macht is gekomen, die verbonden is met buitenlandse financiële kringen en daarvan afhankelijk is. Zij vormden een marionetten-regering, op basis van het gedicteerde bezettingsstatuut, drongen het Duitse volk een ongewenst federalisme op, gaven aan de monopolies de vrije hand en inspireren een nieuwe Duitse agressie", aldus de Russische nota. Karakteristiek voor de grondwet van Bonn is art. 24 waarin wordt aangegeven dat de W. Duitse staat zijn souvereine bevoegdheden kan delegeren aan internationale instanties en kan toestemmen in beperking van zijn souvereine rechten, waardoor deze schijn-staat een gehoorzaam werktuig wordt in de handen van de Westelijke bezetters bij de verwezenlijking van hun agressieve plannen. Vooral de Amerikanen worden voor deze politiek verantwoordelijk gesteld, terwijl wordt opgemerkt, dat de Duitsers worden aangespoord, hun verplichtingen tot herstelbetalingen (te Potsdam geformuleerd) niet na te komen. De vorming van Bizonia zou tot doel hebben gehad, te voorkomen, dat de vier bezettende mogendheden gezamenlijk contrôle zouden uitoefenen over het Ruhrgebied. (Soviet News 3-10)

B. Oost-Duitse staat geproclameerd

De z.g. Duitse Volksraad, heeft zich op 7 October tot „Volkskammer" (Tweede Kamer) van de „Duitse democratische republiek" verklaard. J. Dieckman, lid van de liberaal-democratische partij is tot voorzitter gekozen. Hiermede is de Oost-Duitse staat een feit geworden. Toen de Sowjet-Unie op 1 October bij de Westelijke geallieerden tegen de vorming van de West-Duitse staat protesteerde — op 6 October sloten de regeringen van Tsjecho-Slowakije, Roemenië, Polen en Albanië zich bij dit protest aan — zag men hierin in buitenlandse politieke kringen het bewijs, dat de proclamatie van de Oost-Duitse republiek niet lang meer op zich zou laten wachten. Dit vermoeden was reeds gerezen toen de vredesbijeenkomst, welke op de „dag van de Vrede" (2 Oct.) te Berlijn werd gehouden een resolutie aannam, waarin de Volksraad werd uitgenodigd stappen te doen, om tot de vorming van een regering te komen „waaronder Duitsland zal worden verenigd". Twee dagen later volgde hierop een mededeling van de Socialistische Eenheidspartij, welke melding maakte van onderhandelingen welke met de Russische autoriteiten gaande waren over de vorming van een voorlopige regering van de democratische Duitse republiek. Hierop volgde op 5 October een bijeenkomst van Russische autoriteiten met het presidium van de Volksraad en het „blok van democratische partijen". Op deze bijeenkomst werd besloten de Volksraad op 7 October bijeen te roepen „Welke zich", aldus een na de bijeenkomst uitgegeven communiqué, „dan zal uitroepen tot voorlopige „Volkskammer", als antwoord op de vorming van de Westduitse regering te Bonn." In dit communiqué wordt verder verklaard:
„De vorming van een afzonderlijke Westduitse staat, het bezettingsstatuut, de ontmantelingswerkzaamheden, die in strijd zijn met het internationale recht, de weigering om een vredesverdrag te sluiten en de macht, uitgeoefend door de Hoge Commissarissen, die zich zelfs uitstrekt tot kwesties als handelsverdragen tussen Oost- en West-Duitsland, hebben de ernstige nationale nood onthuld, die in Duitsland door de dictatoriale politiek van de Westelijke mogendheden teweeg is gebracht".
„Om de nationale belangen van het Duitse volk te beveiligen door nationale inspanning wordt de derde Duitse Volksraad, die door het derde Duitse Volkscongres op 30 Mei 1949 werd gekozen, hierbij verzocht zich uit te roepen tot voorlopige Kamer van Afgevaardigden op grond van de artikelen van de constitutie, aanvaard door het volkscongres en de volksraad, en een constitutionele regering van de Duitse democratische republiek te vormen".
De bedoelde constitutie voorziet in een „Volkskammer" van 400 afgevaardigden, tot stand gekomen door vrije en geheime verkiezingen, en een Eerste Kamer van vertegenwoordigers van de staten, in de verhouding van een afgevaardigde op 400.000 mensen.
In een resolutie van de Socialistische Eenheidspartij, eveneens op 5 October gepubliceerd, wordt verzocht, om een Verenigd Duitsland, de vorming van een Duitse regering voor het gehele gebied, een vredesverdrag en de terugtrekking van alle bezettingstroepen. Verder vraagt de resolutie om nietigverklaring van het statuut voor het Roergebied, onmiddellijke normalisering van de toestanden in Berlijn, wederopbouw van verwoeste steden, vrijheid van spreken en van pers en volledige erkenning van de te Potsdam genomen besluiten over democratisering en demilitarisatie.

„Wij zijn bereid samen te werken met alle Duitse vaderlanders, inclusief voormalige leden van de nazi-partij, voormalige officieren, kleine en middelgrote kapitalisten en die groepen van de hoge burgerklasse in West-Duitsland, die de belangen van Duitsland in het hart dragen. Bovendien achten we het noodzakelijk, voormalige leden van het Duitse leger, ook officieren en generaals, de volledige burgerrechten terug te geven", aldus deze resolutie.

Na deze voorbereiding volgde dan op 7 October de hiervoor genoemde proclamatie van de Oost-Duitse republiek. De vergadering van de Volksraad waarin dit geschiedde, werd geopend door Wilhelm Pieck, de 73-jarige communistische president van de Volksraad.

Pieck deelde de Raad mede, dat op 15 October 1950 algemene verkiezingen in de Sowjet-zone zullen worden gehouden. Hij deed voorlezing van een uitvoerig manifest, waarin de volgende eisen van het „nationale front" zijn vervat: opheffing van de West-Duitse staat, nietigverklaring van het Ruhrstatuut, beëindiging van de autonome status van het Saargebied, vorming van een Duitse democratische regering, stopzetting van de demontages, terugtrekking van de bezettingstroepen, het kiezen van Berlijn tot hoofdstad van de republiek en invoering van een uniforme Duitse valuta.

Het manifest doet tevens een beroep op alle Duitsers te strijden tegen de West-Europese Unie, het Atlantisch Pact, oorlogsstokers, „Duitse verraders in dienst van het Amerikaanse imperialisme" en Duitse separatisten. „Wij moeten de zaken in eigen handen nemen", aldus het manifest.

Otto Nuschke verklaarde te hopen, dat „de dag zal aanbreken, dat het gezag van de vrije regering, die wij gaan samenstellen, over geheel Duitsland zal worden uitgebreid."

Na een korte discussie werd het 20 punten omvattende manifest met algemene stemmen goedgekeurd.

De vergadering keurde twee resoluties goed, die een beroep doen op de raad van ministers van Buitenlandse Zaken „uit naam van het gehele Duitse volk" om zo spoedig mogelijk een vredesverdrag te sluiten en alle bezettingstroepen terug te trekken en op de provinciale parlementen (die deze maand opnieuw gekozen zouden worden) om nog een jaar in functie te blijven en afgevaardigden naar Berlijn te zenden, om op 10 Oct. de senaat samen te stellen.

De enige Sowjet-Russische functionaris, die men opmerkte, was kolonel Nasarof, plaatsvervangend hoofd van het Sowjet-Russische voorlichtingsbureau. Hij was in burger.

Hierna hield Pieck een rede, waarin hij de Westerse mogendheden hekelde en Rusland de enige mogendheid noemde, die begrip had voor de Duitse belangen. Hij verklaarde, dat de gebieden ten Oosten van de Oder-Neisse-linie niet zouden worden teruggeëist. De tegenwoordige afbakening noemde hij een „vredesgrens".

Otto Grotewohl, die met Pieck het voorzitterschap van de S.E.D. bekleedt, werd met algemene stemmen tot kanselier gekozen en zal een regering moeten samenstellen. Men verwacht, dat Wilhelm Pieck tot president van de republiek zal worden gekozen.

Friedrich Ebert, de burgemeester van Oost-Berlijn, heeft medegedeeld dat de Sowjet-sector van Berlijn niet in de nieuwe republiek zal worden opgenomen.

Onder de leden der Oost-Duitse regering zal ook een minister van Buitenlandse Zaken zijn. De regering zal bestaan uit een minister-president, drie vice-premiers en veertien ministers. (A.N.P. 1 t.m. 7-10)

(Vor. ber. Grondwet O.D. 8157 B; Volkscongr. 8121 A; Regering W.D. 8324 E)

A. Ontslag Toelpanow - Positie Semeonow en Tsjoeikow —

Generaal-majoor Toelpanow, de chef van de afdeling voorlichting van het Russische militaire bestuur in Berlijn is van zijn post ontheven. Enige tijd geleden is hij naar Moskou vertrokken. Welingelichte Duitse kringen wijzen er op, dat reeds lang een strijd gaande was tussen Toelpanow en Semeonow, de politieke adviseur van de Russische militaire gouverneur. Toelpanow werd beschouwd als een voorstander van de „expansionnistische politiek van de Cominform", terwijl Semeonow een „vreedzame consolidatie van de behaalde voordelen" zou steunen. (A.N.P. 5-10)

In de Taegliche Rundschau, het officiële Russische orgaan in Oost-Duitsland, werd op 6 Oct. bekend gemaakt, dat Wladimir Semeonow, tot nu toe politiek adviseur van de Russische militaire gouverneur in Duitsland, in het vervolg toezicht zal houden op het burgerlijk bestuur in Oost-Duitsland, terwijl de militaire gouverneur, generaal Tsjoeikow, nog slechts het bevel zal houden over de Russische bezettingstroepen. Voorts werd bekend gemaakt, dat de Russische autoriteiten na de vorming van een Oost-Duitse regering grotendeels zouden afzien van de bevoegdheden, die zij als bezettende macht bezitten. (A.N.P. 7-10)

Frankrijk

B. Kabinet Queuille treedt af - Meningsverschil over loon- en prijspolitiek de oorzaak —

Op 6 October heeft Minister-President Queuille het ontslag van zijn kabinet aan de president der Republiek, Vincent Auriol, aangeboden, die het heeft aanvaard. De oorzaak van deze crisis is een meningsverschil in het kabinet over de te volgen loon- en prijspolitiek. De socialistische minister van Arbeid, Daniel Mayer, ondersteunde de eis van de drie grote vakbonden tot een onmiddellijke loonsverhoging als compensatie voor de gedaalde koopkracht der salarissen. De minister van Financiën, Petsche, verklaarde zich hier echter tegen — en hij werd hierin gesteund door premier Queuille — omdat dit Frankrijk het concurreren tegen Britse goederen op de buitenlandse markt moeilijker zou maken. De socialisten — en de katholieken zijn het hierin met hen eens — wijzen er echter op, dat de kosten van het levensonderhoud sinds September 1948 met 20% zijn gestegen en dat een verdere stijging tengevolge van de devaluatie waarschijnlijk is. Een onmiddellijke concessie aan de arbeiders achten zij daarom noodzakelijk.

Gedreven door haar vakbonden, willen de socialistische partijen naar een vrije loonvorming en naar de collectieve arbeidsovereenkomst terug. Als overgang daartoe stellen zij een voorlopige duurtetoeslag voor, daar de wederinstelling van de C.A.O. met het haar begeleidende systeem van rijksbemiddelaars geruime tijd in beslag zal nemen. In principe hebben ook de Franse werkgevers zich met deze wens accoord verklaard. Zowel vakbonden als werkgevers menen, dat de staatscontrôle ook bij de C.A.O. blijft bestaan, eerstens doordat de staat een minimumloon vaststelt en tweedens door de uiteindelijke rechtspraak der door de staat aan te wijzen bemiddelaars.

Minister Petsche wilde echter van een terugkeer naar een vrije loonvorming niets weten — althans voorlopig niet — daar hij eerst de gevolgen van de jongste devaluatie wenste af te wachten.

Een ogenblik leek het er op, alsof een crisis vermeden zou kunnen worden, toen minister Mayer op 29 September een compromis-voorstel indiende, dat hierop neerkwam, dat het debat over de wederinvoering van de collectieve arbeidsovereenkomst (vrije loonvorming dus) uitgesteld zou worden tot Januari, terwijl in afwachting daarvan tenminste aan de laagst betaalde arbeiders een duurtetoeslag zou worden toegekend van ongeveer 5000 frs. per maand. Minister Queuille wenste hier echter niet op in te gaan. Als enige concessie wilde hij een loonsverhoging toestaan van „abnormaal lage verdiensten", door het verlenen van uitkering aan allen, die minder dan 40 uur per week werken. Het bestuur van de socialistische partij en de vakbonden gingen met dit voorstel niet accoord, zodat de socialistische ministers niet anders konden doen, dan het voorstel afwijzen. Premier Queuille trok hieruit de consequentie en bood het ontslag van zijn kabinet aan.

Queuille's ministerie is iets langer dan twaalf maanden aan het bewind geweest, het trad op 11 September 1948 in functie. Van de zeven regeringen, die het voorafgingen, had die van Schuman met acht maanden de langste levensduur; zij regeerde van November 1947 tot Juli 1948. Het kabinet-Queuille omvat drie radicalen, vijf katholieken (M.R.P.), vijf socialisten en een minister van elke der kleinere partijen.

De „Figaro" schreef over de regeringscrisis: „De grote vakbonden zijn in feite de Franse politiek gaan beheersen, hetzelfde verschijnsel, dat in Engeland en de Ver. Staten kan worden waargenomen. Practisch genomen is het niet meer mogelijk tegen de vakbonden of zelfs zonder hen te regeren." „De regering heeft moeten wijken voor onverantwoordelijke organen." **(V. b. Kab. Queuille 7760 C)**

Indo-China

C. Bevoegdheden regering-Bao Dai

De gemengde Frans-Vietnamese commissie, welke tot taak heeft de bijzonderheden uit te werken van de overdracht van bevoegdheden aan de nieuwe Vietnamese regering (-Bao Dai), heeft besloten, de contrôle op en het verdelen van industriële producten in Vietnam aan de Vietnamese regering over te dragen. Voorts is overeenstemming bereikt over het netelige vraagstuk van de persoonlijke status van in Vietnam werkende Franse ambtenaren. (Reuter-A.N.P. 7-10)

(Vor. ber. 8212)

Internationaal Nieuws

D. Naar een Europese monetaire unie? —

In een redevoering, gehouden voor de Belgische Kamer van Koophandel voor de Ver. Staten, heeft de Belgische minister van Buitenlandse Zaken, Van Zeeland, verklaard, dat België nog steeds voorstander is van een monetaire unie der Europese landen. De nadruk leggende op de noodzakelijkheid van grotere economische samenwerking tussen de Europese landen, zeide Van Zeeland, dat een douane-, monetaire- en economische unie thans een dringende behoefte is, daar een gebrek aan economisch evenwicht uiteindelijk tot verdere devaluaties zou kunnen leiden.

Ongeveer gelijktijdig met dit pleidooi voor Europese economische eenheid kwam de correspondent te Washington van de Journal of Commerce met het bericht, dat Frankrijk, Italië en België op het ogenblik voorstellen bespreken, die beogen de bestaande beperkingen op de handel tussen deze landen en mogelijk andere landen op te heffen. De besprekingen zouden intussen nog slechts in een voorbereidend stadium verkeren.
(A.N.P. 1-10)

A. **„Dag van de vrede" —**
In vele landen van Europa is op 2 October onder auspiciën der communisten de „dag van de vrede" gevierd. In alle hoofdsteden der Cominform-landen werden grote massa-demonstraties gehouden, waarop de regeringsleiders spraken en in felle bewoordingen de „agressieve politiek" der Westelijke democratiën laakten.
Ook in Londen, Parijs en Moskou werden massavergaderingen gehouden. Op een bijeenkomst in Belgrado werd de agressieve politiek van Rusland aangevallen. Ook in Nederland werd deze „wereldvredesdag" gevierd. Te Amsterdam waren op het Museumplein, volgens opgave van het organisatie-comité, 70.000 mensen bijeen gekomen. Vier sprekers voerden het woord en na afloop werd een stoet van naar schatting 20.000 mensen gevormd, welke naar het Waterlooplein trok.
(A.N.P. 2 en 3-10)

Joego-Slavië

B. **Antwoord aan de Sowjet-Unie**
In antwoord op de nota, waarin de Sowjet-Unie het vriendschapsverdrag met Joego-Slavië opzegde, heeft Tito de Sowjet-Unie in een op 1 Oct. verzonden nota verweten in de afgelopen 13 maanden de volgende handelingen in strijd met het verdrag, te hebben verricht:
1. Pogingen om agenten te doen binnendringen in het Joego-Slavische regeringsapparaat met het doel de wettige regering met geweld omver te werpen.
2. Misbruik van het Cominform als masker voor het verwezenlijken van on-socialistische doeleinden;
3. Bijna volledige economische blokkade;
4. Aanzienlijke materiële en morele steun aan verraders en deserteurs uit het socialistische Joego-Slavië;
5. Pogingen tot intimidatie door middel van diplomatieke nota's vol ruwe beledigingen en bedreigingen;
6. Demonstratieve troepenbewegingen in de aan Joego-Slavië grenzende landen.
(Observer 2-10)

Na de Sowjet-Unie, Polen, Hongarije, Roemenië en Bulgarije, heeft Tsjecho-Slowakije op 4 Oct. zijn bijstandspact met Joego-Slavië opgezegd. Praag heeft bovendien de terugroeping verlangd van de Joego-Slavische ambassadeur Marian Stilinovitsj.
In een rede na uitgebreide legermanoeuvres tot het officierencorps gehouden, zeide Tito o.m.: „Het is mijn levensdoel, hen te ontmaskeren, die leugens en lasterlijke aantijgingen over ons verspreiden. Door dit te doen, dragen wij bij tot de zege van het socialisme in de wereld, welker geloof in dit socialisme aan het wankelen is geraakt. Het is beter, kameraden, op het slagveld in een eerlijke strijd voor waarheid en gerechtigheid te vallen, dan te dulden, dat men u vertrapt of dat gij, gelijk slaven, de nek zoudt moeten buigen en het zoudt moeten aanzien, dat de grote beginselen van het Marxistisch Leninisme zonder strijd teniet zouden worden gedaan."
Omtrent het proces te Boedapest tegen Rajk en diens medeverdachten verklaarde maarschalk Tito o.m.: „Deze zaak is te Boedapest op touw gezet, omdat men in de Hongaarse hoofdstad de meest corrupte lieden, die de belangen van hun land voor een buitenlandse mogendheid hebben verraden, aantreft. Een andere reden is, dat het Hongaarse volk zeer ontevreden en om vele redenen de Sowjet-Unie slecht gezind is. Dit maakte het noodzakelijk de gevoelens der Hongaren tegen Joego-Slavië op te zetten, hetgeen geschiedde door het voor te stellen alsof Joego-Slavië de onafhankelijkheid van Hongarije zou bedreigen.
Rajk heeft in het onzekere verkeerd over de houding, die Hongarije tegenover Joego-Slavië moest aannemen. Het was om deze reden, dat hij zich in 1948, zogenaamd voor herstel van gezondheid naar Moskou begaf. Nadat Rajk was gearresteerd, werd hij opnieuw „voor herstel van gezondheid" naar Moskou gezonden. „Ik weet niet, hoe men het klaar speelt verdachten er toe te krijgen zichzelf tijdens een openbare rechtszitting zoveel mogelijk te beschuldigen, doch het staat vast, dat monsterachtige methoden zijn gebruikt om dit resultaat te verkrijgen."
(A.N.P. 4-10)

Volgens Tito zou een groot aantal oprechte communisten wegens Trotskisme gedood zijn. De Russische methoden zouden volgens Tito tengevolge hebben, dat de arbeiders van de wereld hun geloof in het communisme beginnen te verliezen.
(New York Herald Tribune 4-10)
(Vor. ber. 8349 F)

Sowjet-Unie

C. **Deelneming aan internationale meteorologische organisatie —**
Blijkens een onlangs door de Ver. Naties gepubliceerd rapport is de Sowjet-Unie (reeds in April 1948) toegetreden tot de World Meteorological Organization (W.M.O.), een der 13 gespecialiseerde onderdelen van de V.N. en opvolgster van de in 1878 te Lausanne gestichte Internationale Meteorologische Organisatie (I.M.O.).
(New York Herald Tribune 30-9)

D. **Echtscheidingsrechtspraak —**
Het Sowjet-Russische hooggerechtshof heeft vastgesteld, dat „de wens van een of van beide partijen om het huwelijk te beëindigen" geen voldoende grond tot echtscheiding geacht kan worden.
In zijn arrest stelt het hof vast, dat huwelijken niet dan om ernstige en goed gegronde redenen kunnen worden ontbonden, „wanneer de voortzetting van het huwelijk tegenstrijdig is met de beginselen van de communistische moraal en geen herstel kan worden bereikt van de normale voorwaarden voor samenleving en grootbrenging der kinderen".
Het hooggerechtshof is van mening, dat de gerechtshoven „een juist begrip van het belang van het gezin en het huwelijk in de Sowjet-staat moeten bevorderen en eerbied voor het gezin en het huwelijk moeten kweken". (Nwe Rottd. Crt. 4-10) **(Vor. ber. 8147 D)**

Vaticaan

E. **Paus tot Katholieke artsen —**
In een rede tot de deelnemers aan het te Rome gehouden (4e) internationale R.K. Artsencongres sprak Z.H. de Paus o.m. zijn waardering uit voor het streven van de gynaecologen, om de pijnen van een moeder bij de geboorte van haar kind te verlichten, zonder dat hierdoor het leven van de moeder of het kind in gevaar wordt gebracht en zonder dat hierdoor verandering aangebracht wordt in de tedere gevoelens van de nieuwgeborene. Hij veroordeelde kunstmatige bevruchting als immoreel en tegen de natuur. De Paus verklaarde, dat de kunstmatige bevruchting vooral moet worden verworpen buiten het huwelijk. Doch zelfs in het huwelijk is deze practijk onwettig en te veroordelen, uitgezonderd in één geval, nl. wanneer in vast bepaalde omstandigheden de kunstmatige bevruchting kan dienen als een hulpmiddel voor het voltrekken van de natuurlijke gemeenschap der echtgenoten met het oog op de bevruchting.
(Tijd-Ass. Press 30-9)

Verenigde Staten

F. **President Truman tekent wet inzake Marshall-hulp en militaire bijstand - Samenstelling militaire commissie - Benoeming administrateur —**
Op 6 October ondertekende president Truman twee wetten inzake de hulpverlening van de Ver. Staten. De eerste betreft het voor militaire doeleinden verlenen van 1.314 millioen aan leden van de Noord-Atlantische Unie en aan vijf andere naties, in die zin, dat een milliard bestemd zal zijn voor deelnemers aan het Noord-Atlantisch Pact, 27 millioen voor Perzië, Korea en Philippijnen, ruim 211 mill. voor Griekenland en Turkije en 75 millioen voor China. De tweede wet regelt het toekennen van de Marshall-hulp voor het tweede jaar ten bedrage van 3.778 millioen, en van de bezettingskosten in Duitsland, Oostenrijk en Japan, benevens niet-militaire hulp aan Griekenland en Turkije, waardoor het totale bedrag, dat deze tweede wet toewijst, stijgt tot bijna 5.809.999.000 dollar.
De wet betreffende de Marshall-hulp werd op 1 October door het Huis van Afgevaardigden en de Senaat goedgekeurd. Tevoren (op 27 Juli) had het Huis van Afgevaardigden besloten de Marshall-hulp voor het komende jaar met 10 pct. te verlagen, doch bij hernieuwde behandeling in Senaat en in Huis werd het oorspronkelijke bedrag gehandhaafd. Intussen had de E.C.A. machtiging ontvangen tot het doen van voorlopige uitgaven.
In een verklaring welke de president tijdens een persconferentie aflegde noemde Truman de hulpverlening een belangrijke bijdrage tot de collectieve veiligheid van de vrije naties over de gehele wereld, die helaas nog in een toestand van onzekerheid verkeert. De president was echter overtuigd, dat men er ten slotte in zou slagen, door middel van de V.N. een doeltreffende contrôle op, en vermindering van de bewapening tot stand te brengen.
De in Washington bijeengekomen militaire commissie van de landen van het Atlantisch Pact heeft tot leden van de permanente commissie benoemd: generaal Bradley (V.S.), Sir William Morgan (Engeland) en generaal Ely (Frankrijk). Deze vaste commissie zal permanent in Washington blijven.
Terwijl de defensie-commissie bestaat uit de twaalf ministers van defensie der aangesloten landen, zal de militaire commissie, waarvan de stafchefs lid zijn, slechts bestaan uit tien landen, daar Luxemburg en IJsland geen staande legers hebben.
Tot administrateur van het program voor militaire steun aan het buitenland is door president Truman benoemd, James Bruce, voormalig Amerikaans ambassadeur in Argentinië.
(U.S. Information Service 1 en 6-10; A.N.P. 7-10)

De geallieerde Hoge Commissarissen — v.l.n.r. Sir Brian Robertson (Eng.), André François-Poncet (Frankr.) en John Y. McCloy (V.S.) — ondertekenden op 21 September, de dag waarop een einde kwam aan het militaire bestuur in West-Duitsland, de eerste wetten. (Foto Ass. Press.)

Het door dr. Konrad Adenauer gevormde West-Duitse Kabinet, v. l. n. r. 1e rij: Anton Storch (arb.), prof. Ludwig Erhard (ec.), Adenauer (Kanselier), Franz Bluecher (vice-kans. en E.C.A.-zaken), Jakob Kaiser (Duitslands unificatie), dr. Hans Lukaschek (vluchtelingen); 2e rij v. l. n. r.: Heinrich Hellwege (coördinatie) Wilhelm Niklas (landb.), Eberhard Wildermuth (wederopb.), dr. Thomas Dehler (just.): 3e rij v. l. n. r.: dr. Hans Schuberth (P.T.T.), dr. Gustav Heinemann (binnenl.z.), dr. Fritz Schaeffer (fin.), Hans Christoph Seebohm (transport).

(Foto Ass. Press.)

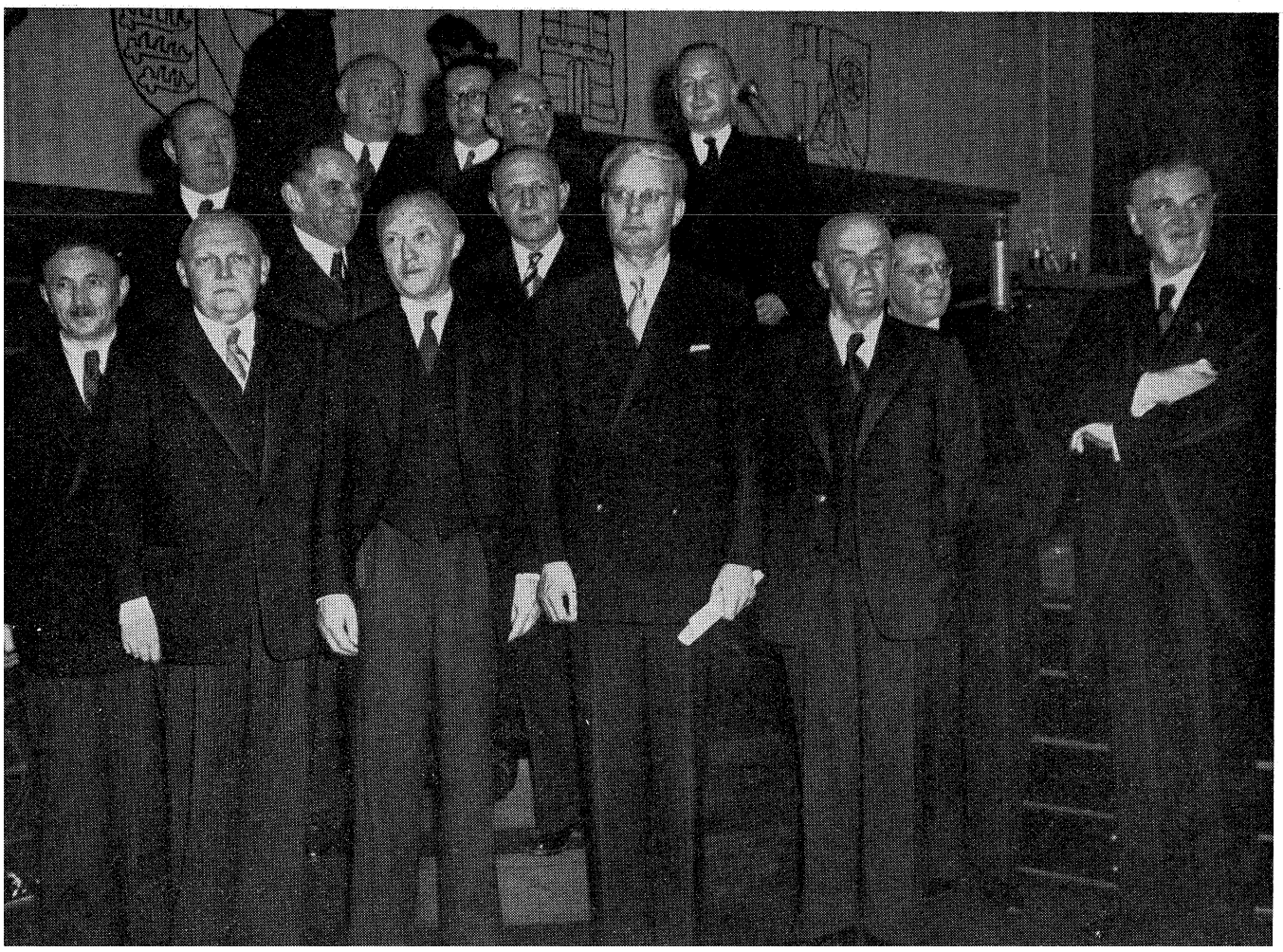

„Vrede door besef"

Over dit onderwerp heeft Chrisholm, directeur-generaal van de Wereld Gezondheids Organisatie, onlangs in Zwitserland tijdens een congres van de Wereldbond van Vredesverenigingen een rede gehouden die door de „Groene Amsterdammer" van 17 Sept. in extenso werd overgenomen. Wij ontlenen er het volgende aan:

Een volgende oorlog kan 90% van de mensheid doden. Dit is slechts een gissing, het kan ook 60% zijn, of misschien slechts 50%, maar deze 50% schijnen wel een minimum. De daaropvolgende oorlog zal bijna zeker het werk afmaken.

Wij moeten beginnen met bijeen te brengen wat wij over het menselijk ras weten, en wat er mis mee is. Gedurende een millioen jaar is het buitengewoon succesrijk geweest. Alle dieren die met de mensen plachten te wedijveren, zijn tot dienstbaarheid gebracht en leven omdat zij geduld worden. Zelfs de allerkleinste, de bacteriën, hebben wij leren controleren. Het is een feit, dat het nu mogelijk is om alle, of bijna alle bacterieziekten te beheersen. De bacteriën van belangrijke ziekten stellen ons geen raadsels meer. Het raadsel is dat van de mens.

Deze ziekten zouden alle kunnen worden overwonnen in de allernaaste toekomst, wanneer wij geen vooroordelen hadden, geen politieke strijd en grenzen, en geen vragen van prestige, taboe's en godsdienstige moeilijkheden. Deze houden ons ervan af om de laatste handicaps van de mens te verwijderen. Zelfs op het gebied van het uiterst kleine, het virus, is het mogelijk om te werken, en dank zij de electronenmicroscoop die ons een hele nieuwe wereld van sub-microscopisch leven heeft leren kennen, zouden de virus-ziekten binnen enkele jaren onder contrôle kunnen worden gebracht.

*

Zo is er ten leste nog slechts één factor in de strijd om het voortbestaan, en dat is de strijd tussen de mensen zelf. En het is in deze strijd, dat de mens een vermogen heeft ontwikkeld om te doden, oneindig groter dan dat van al zijn natuurlijke vijanden tezamen. Hij heeft dit gedaan in een nette ordelijke vooruitgang.

Hij begon met zijn nagels, z'n vuisten en z'n tanden, maar al spoedig nam hij een knuppel, en ontwikkelde zo geleidelijk zijn macht om te doden. Het patroon is voortdurend hetzelfde gebleven. Gedurende de hele historie heeft de mens de mens bevochten. Tot vrij kort geleden had dit weinig te beduiden uit het gezichtspunt van de hele mensheid. Niemand kon dreigen met de uitroeiing van de soort „mens", maar die tijd is nu aangebroken en het vermogen om te doden is zo ontzettend geworden, dat het ons voortbestaan bedreigt. Het is zeker, dat het nu mogelijk is, om hele bevolkingen uit te roeien met de biologische middelen. Er is bijvoorbeeld een middel, dat makkelijk kan worden verspreid en dat doodt door contact met voedsel of met de ogen of wanneer het ingeademd wordt of op enige andere manier, en 12 uur na de verspreiding verdwijnt het zonder een spoor na te laten en bedreigt de bezettende troepen niet. Zo kan dus in zes uur een gemeenschap vernietigd worden, en in twaalf uur is zijn gebied veilig om bezet te worden.

*

De belangrijkste bedreiging, de enige bedreiging die nog bestaat voor de veiligheid van de mens, is de mens zelf. De tijd is nu aangebroken waarop de mens de mens moet gaan bestuderen zoals hij de andere bedreigingen van zijn veiligheid bestudeerd heeft. Bij zijn studie van dieren en bacteriën benaderde hij de problemen objectief en logisch. Het is typisch, dat toen de mens de malaria begon te bestuderen, hij de muskiet niet benaderde op een morele basis; hij zei niet dat de muskiet zelf slecht was en gestraft moest worden. Die muskiet was alleen maar een oncomfortabele medebewoner van de mens. Zo lang het mogelijk is om een probleem objectief en vrij van vooroordelen te beschouwen, kan men redelijke maatregelen nemen om het op te lossen. Maar wanneer wij het gedrag van de mens gaan bestuderen, bevinden wij ons in een geheel verschillende situatie Wij vinden allerlei overgeleverde handelingen die niet gebaseerd zijn op feiten of werkelijkheid, maar op een overtuiging van een onzer voorouders.

De gedragslijnen echter van onze voorvaders hebben geen succes gehad. Wij moeten hun waarden opnieuw onderzoeken. Wij moeten de waarden van onze ouders opnieuw onderzoeken. Onze ouders zijn verbonden aan twee wereldoorlogen; er moet met onze ouders iets mis zijn, en met ons, omdat wij in het algemeen hetzelfde type hebben als onze ouders. Het is van primair belang voor het menselijk ras, dat de volgende generatie niet wordt zoals wij, en niet dezelfde waarden heeft als wij, omdat hun werktuigen zoveel machtiger zijn en het ras zullen vernietigen. Maar toch wijzen wij in menselijke zaken de wetenschappelijke methode af. Het zou ondenkbaar zijn, dat iemand door een verkiezing werd aangewezen als piloot van een transatlantisch vliegtuig. Daarvoor zijn kwaliteiten nodig, training, en een bepaalde technische kennis; en toch plaatsen we ons leven zelf en de levens van honderden millioenen in de handen van nationale afgevaardigden zonder enige speciale training of kennis.

Voor de zaken van de mens is academische wetenschap en technische training niet genoeg. Veel hangt af van de mate waarin iemand tot rijpheid is gekomen.

Rijpheid is niet alleen een zaak van doorgemaakte ondervinding, zij hangt af van tijd en plaats en het juiste niveau.

Honderdvijftig jaar geleden, toen tijd en afstand anders waren dan nu, kon men tot rijpheid komen in afzondering. Maar in de huidige wereld verlangt rijpheid de geschiktheid om in harmonie te leven met alle mogelijke mensen op alle mogelijke plaatsen. Deze rijpheid vindt men zelden onder de leeftijd van 35 of 40 jaar. Een rijp man moet geestelijk twee generaties vooruit kunnen werken. Hij moet altijd bereid zijn om het beste van anderen te geloven en om hen tegemoet te komen. Hij moet het goede aannemen in de bedoelingen van anderen, totdat hij het kwade ontmoet. Om deze soort rijpheid te bevorderen moet het kind in zijn toegankelijke jaren oncritische liefde vinden, en in zijn eigen eerste betrekkingen met mensen zien, dat wij van hem en van elkander houden. Deze rijpheid verlangt ook onverdeelde trouw ten aanzien van het hele menselijke gezin, onafhankelijk van ras of kleur. Dit is een betrekkelijk nieuwe eis, omdat de mensen vroeger deze trouw konden koesteren ten aanzien van hun gezin, gemeenschap of land, zonder haar uit te breiden tot de rest van de wereld.

*

De moeilijkheid van het ogenblik is, dat de wereld zich begint te gedragen alsof zulke mensen beschikbaar waren. De Verenigde Volkeren zijn een uitdrukking van deze hoop, maar totdat rijpe staatslieden beschikbaar zijn, kan men niet verwachten, dat hij zijn bestemming vervult. Zolang de mensen naar de UNO komen, vervuld van hun eigen prestige, belang en profijt of dat van hun eigen kleine landen, zullen zij de gevaren van de mensheid vergroten, en niet verminderen.

In de vergaderingen en de commissie van de Verenigde Volkeren ziet men een tragisch beeld. Men vindt daar beschaafde en rijpe mensen, die weten hoe hun standpunt zou moeten zijn ten aanzien van een bepaalde taak, maar die dit standpunt niet kunnen brengen omdat het niet gesteund zou worden door hun nationale regeringen. Men vindt ook het omgekeerde — het individu dat zijn land te kort doet door te reageren in de roes van zijn eigen gewichtigheid, en dat het welzijn en het leven van millioenen of honderden millioenen in de waagschaal stelt omdat hij zich tekort gedaan voelt, of niet behandeld als een Zeer belangrijk man.

De toestand is niet hopeloos, maar hij is moeilijk omdat de bedreiging van het menselijk ras zo urgent is Het zou een stoutmoedig man moeten zijn, die zijn kind zou willen opvoeden in het geloof, dat deze of gene opvatting de juiste is.

Want de wereld verandert snel en de wereldburger moet zich kunnen aanpassen. Rijpe burgers moeten vrij zijn om zelf te denken, zonder de last van Zekerheden of niet-toepasselijke gedragslijnen en waardeloze waarden van voorouders.

Zij moeten objectief kunnen reageren op het vraagstuk van overleving. Belangrijk voor de toekomst is, dat wij onze kinderen bevrijden van onze Verboden en overgeleverde stellingen, en dat wij hen leren om lief te hebben en niet om bevooroordeeld te zijn. Als eerste moeten wij oorlogvoering terzijde stellen als een gedragslijn uit een voorbije tijd.

De ontdekkingen van de laatste drie jaren en hun overweldigende bedreiging van ons voortbestaan hebben oorlogvoering voor goed gemaakt tot iets, dat niet meer van deze tijd is.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

9 October (Zondag)

Bulgarije — De minister van Transport, Stefan Tontsjev (Agr. partij), wegens „tekortkoming" vervangen door Gnergoei Tsjankov, secretaris van de comm. partij. De minister van Financiën, Pekko Koenin, wordt ontslagen.
China — De Nat. regering verlaat Kanton, na een bevel uitgevaardigd te hebben tot arrestatie van Mao Tse-toeng, Tsjoe En-lai, mevr. Soen Yat-sen en vele andere figuren van de te Peking geproclameerde regering.
Oostenrijk — Algemene verkiezingen. De Volkspartij (Chr.) behaalt 77 zetels (tegen 85 in 1945); de Socialisten 67 (76); de Onafhankelijken 16 (—) en de Communisten 5 (4).

10 October (Maandag)

China — Leden van de Chinese ambassade te Parijs betuigen hun trouw aan de communistische regering te Peking.
Duitsland — De geallieerde Hoge Commissie voor West-Duitsland. verklaart, dat de in Oost-Duitsland „onder Russische auspiciën" opgerichte regering, „geen wettige basis heeft en het recht mist O.-Duitsland te vertegenwoordigen."
— Van officiële Russische zijde wordt bekend gemaakt, dat een contrôle-commissie voor O.-Duitsland in de plaats komt van het militaire bestuur. De bestuursfuncties zullen worden overgedragen aan de voorlopige Oost-Duitse regering.
Internationaal — Australië, Canada, Frankrijk, de Libanon, Engeland, Haiti, Nederland en de Ver. Staten ondertekenen het protocol op de handels- en tarievenovereenkomst van Genève. Hierdoor wordt een aantal op de conferentie te Annecy overeengekomen tariefverlagingen van kracht.
Joego-Slavië — Het Int. Monetair Fonds verleent een crediet van 3 mill. dollar.
Nederland — Door de devaluatie is de P.T.T. gedwongen de internationale tarieven te verhogen. De intercontinentale luchtposttarieven (behalve voor Indonesië) worden met 40% verhoogd.
— Te Utrecht wordt een „Tito-groep" opgericht.
— Een republikeins woordvoerder verklaart, dat de rep. delegatie ter R.T.C. nog in October naar Djokja wenst terug te keren.
Oostenrijk — Dr. Leopold Figl (kath.) wordt opnieuw bondskanselier en belast met de vorming van een nieuwe regering.
Ver. Staten — Het Huis van Afgevaardigden verwerpt met 305 tegen 1 stem een voorstel van de Senaat, om in het komende belastingjaar de uitgaven voor de luchtmacht met 735 millioen dollar te verminderen.

11 October (Dinsdag)

China — De nationalistische wetgevende Joean vestigt zich te Tsjoenking.
Duitsland — Dr. Reinhold Lobedanz (chr. dem.) wordt gekozen tot voorzitter van de Senaat van de Oost-Duitse staat.
— Länderkammer en Volkskammer kiezen met algemene stemmen Wilhelm Pieck, voorzitter van de S.E.D., tot president van de Oost-Duitse staat. (Zie in dit nr.)
Frankrijk — Jules Moch (soc.) aanvaardt opdracht tot kabinetsformatie.
Luxemburg — Het spoorwegpersoneel houdt een 24-uur-staking uit protest tegen de plannen om de loonregeling voor deze arbeiders gelijk te stellen met die van het overige overheidspersoneel.
Nederland — Als opvolger van minister Teulings in de Eerste Kamer is benoemd verklaard dr. ir. J. H. F. Deckers.
— Koningin Juliana en prins Bernhard brengen een officieel bezoek aan Overijssel.
Internationaal — De Sowjet-Unie spreekt in de Veiligheidsraad haar veto uit over een meerderheidsrapport van de commissie voor conventionele wapenen, waarin wordt verklaard, dat ontwapening niet kan worden uitgevoerd, zolang er geen sfeer van internationale veiligheid heerst.
Joego-Slavië — Bij Albanië wordt opnieuw geprotesteerd tegen grensoverschrijdingen.
Tsjecho-Slowakije — Volgens de Times (Londen) zijn bij een zuivering van de communistische partij ten minste 5000 leden van deze partij gearresteerd.
West-Indië — De Staten van Suriname aanvaarden een Nederlands voorstel tot oplossing van het conflict i.z. de interimregeling. (Zie in dit nr.)

12 October (Woensdag)

Duitsland — Karl Arnold, voorzitter van de W. Duitse Bondsraad, verklaart, dat samenwerking met O. Duitsland mogelijk is, indien dit bewijst geen „satelliet van de Sowjet-Unie" te zijn.
— Voor de eerste maal sedert 1933 wordt (te München) een vakverenigingscongres gehouden. Er nemen 800 gedelegeerden aan deel, vertegenwoordigende 16 West-Duitse vakverenigingen, alsmede gasten uit 15 landen.
Internationaal — De Ver. Staten en de Sowjet-Unie zijn informeel overeengekomen Oostenrijks vooroorlogse grenzen te herstellen.
Italië — In het gehele land gaan de typografen in staking. Zij eisen hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden.
Nederland — Het ontwerp Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie (P.B.O.) met 55 tegen 33 stemmen door de Tweede Kamer aanvaard. Vóór stemden de leden van de K.V.P.- en de P. v. d. A.-fractie en de heer Kikkert van de C.H.U.
— Een stichting zal zich beijveren voor de oprichting van een Unesco-centrum te Amsterdam. Voorzitter van deze stichting is dr. Ph. J. Idenburg, directeur-generaal van het C.B.S.
Pakistan — Krachtens een decreet verkrijgt de regering voor de duur van één jaar uitgebreide volmachten met betrekking tot handhaving van de veiligheid.
Ver. Staten — De staf-chef van het Am. bezettingsleger in Japan, generaal Collins, verklaart, dat de V.S. niet van plan zijn Japan en Okinawa te ontruimen.
Zuid-Afrika — Smuts verklaart, dat Z.-A. trouw moet blijven aan de koning, daar dit van fundamenteel belang is voor „onze parlementaire praktijk".
Zweden — Op uitnodiging van de geallieerde Hoge Commissie worden diplomatieke betrekkingen aangeknoopt met de W.-Duitse regering.

13 October (Donderdag)

Benelux — Te Luxemburg opent premier Dupong, de ministers-conferentie van de Benelux.
Brazilië — De cruzeiro wordt niet gedevalueerd.
Engeland — De drie genationaliseerde luchtvaartmaatschappijen boekten in het boekjaar 1948-1949 een verlies van 9.740.000 pond.
— Attlee deelt in tegenstelling met andersluidende berichten mede, dat dit jaar geen verkiezingen voor het Lagerhuis gehouden zullen worden.
Frankrijk — Het communistische vakverbond C.G.T. protesteert tegen de benoeming van Jules Moch als kabinetsformateur.
Internationaal — De Nobel-prijs voor de vrede voor 1949 wordt toegekend aan lord Boyd Orr, voormalig directeur-generaal van de Voedsel- en Landbouwcommissie der V.N.
— De sub-commissie van de politieke commissie der V.N. die zich bezig houdt met de kwestie van de It. koloniën, keurt met algemene stemmen goed, dat Cyrenaica, Fezzan en Tripolis zullen worden verenigd in één onafhankelijke staat, die de naam Libye zal dragen.
Joego-Slavië — Bij de Bulgaarse regering wordt een nota ingediend, waarin Bulgarije er van wordt beschuldigd pogingen te hebben gedaan Joego-Slavisch Macedonië van Joego-Slavië los te maken.
Roemenië — De communistische partij wordt gezuiverd. 200 Communisten zijn gearresteerd.
Ver. Staten — De Ned. ambassadeur mr. E. van Kleffens verkrijgt het ere-doctoraat in de rechten van het Hope-College te Holland (Michigan).
— Mrs. Eugenie Anderson benoemd tot ambassadrice in Denemarken. Zij is de eerste vrouw die een dergelijke functie in het diplomatieke corps krijgt.

14 October (Vrijdag)

China — De communistische troepen trekken Kanton binnen.
Duitsland — Maarschalk Stalin wenst Wilhelm Pieck en Grotewohl telegrafisch geluk met de tot stand koming van de „Duitse democratische republiek".
— De West-Duitse regering besluit, de invoer van goederen uit de Marshall-landen (behalve België en Zwitserland) vrij te geven. Deze maatregel heeft betrekking op de invoer ter waarde van 519 millioen dollar.
Nederland — Teneinde de export van agrarische producten naar gebieden met harde valuta te stimuleren zullen — volgens een besluit van het ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening — de eventueel uit deze export voortspruitende voordelen niet worden afgeroomd.
Zweden — De minister van Financiën D. Hall, neemt ontslag.

15 October (Zaterdag)

Duitsland — Het Westduitse genootschap voor vraagstukken betreffende krijgsgevangenen verklaart, dat over het lot van 1.700.000 Duitse krijgsgevangenen nog steeds niets bekend is. Volgens het genootschap worden door de volgende landen nog Duitse krijsgevangenen of Duitsers ter eventuele berechting vastgehouden: Sowjet-Unie: 300.000 tot 500.000; Polen: 8.000; Joego-Slavië: 2.000 tot 6.000; Frankrijk: 1.200; Tsjecho-Slowakije: 500; Albanië: 300.
Hongarije — De voormalige Hongaarse minister van Buitenlandse Zaken, Rajk, is terechtgesteld, evenals dr. Tibor Szony, lid van het hoofdbestuur van de Arbeiderspartij, en diens assistent Szalai. Het vonnis werd voltrokken door de strop. Alle verzoeken om clementie waren afgewezen. Het Hof van Cassatie had tevoren de vonnissen bevestigd en hoger beroep verworpen. (V. b. 8348 C)

A. De Werkloosheidswet —

Nu de Werkloosheidswet (Wet van 9 September 1949 tot verplichte verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid) in het Staatsblad (J 423) is verschenen en de invoering binnen afzienbare tijd is te verwachten, is het een geschikt moment om de inhoud van deze wet, welke voor de werknemers weer een grote stap vooruit betekent op de weg naar grotere sociale zekerheid, nog eens in het kort samen te vatten.

De wet onderscheidt tweeërlei verzekering, n.l. een wachtgeldverzekering en een daarop aansluitende werkloosheidsverzekering. De wachtgeldverzekering veronderstelt nog een zekere band van de werkloze werknemer met een bepaalde tak van bedrijf of beroep en is bestemd voor de arbeidsreserve daarvan. Is de werkloosheid van de werknemer echter van langere duur, dan wordt een band met een bepaalde tak van bedrijf of beroep niet meer aanwezig geacht en wordt de werkloze tot de algemene arbeidsreserve gerekend. Voor deze algemene arbeidsreserve is de werkloosheidsverzekering bestemd.

Onder de werking van de wet vallen in het algemeen allen, die binnen het Rijk in loondienst werkzaam zijn. Uitgezonderd zijn echter enkele categorieën van werknemers, zoals ambtenaren, huispersoneel, personen met een vast loon van meer dan *f* 6.000.— per jaar en personen van 65 jaar en ouder.

De verzekeringen zullen worden uitgevoerd door bedrijfsverenigingen, waarvan de besturen paritair zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers en door een Algemeen Werkloosheidsfonds, in welks bestuur naast het bedrijfsleven ook het Rijk voor 1/3 deel is vertegenwoordigd. De bedrijfsverenigingen beslissen zowel over de aanvragen om wachtgelduitkering als over die om uitkering krachtens de werkloosheidsverzekering. Alle aanvragen om uitkering zullen dan ook bij die verenigingen moeten worden ingediend.

Voor elk onderdeel van het bedrijfsleven, dat daarvoor in aanmerking komt, kan één bedrijfsvereniging als uitvoeringsorgaan fungeren. Elke werkgever is ten behoeve van zijn werknemers bij een bepaalde bedrijfsvereniging aangesloten. De uitvoering door bedrijfsverenigingen veronderstelt derhalve een indeling van het bedrijfs- en beroepsleven in een aantal onderdelen. Deze indeling geschiedt door de Minister van Sociale Zaken na advies van het georganiseerde bedrijfsleven (Stichting van de Arbeid).

Het Algemeen Werkloosheidsfonds is te beschouwen als het algemeen toezichthoudend orgaan ten aanzien van het beleid der bedrijfsverenigingen.

Om een uitkering te krijgen moet de werknemer uiteraard onvrijwillig werkloos zijn en voorts een bepaalde tijd in het bedrijfsleven hebben gewerkt. Recht op een wachtgelduitkering ten laste van een wachtgeldfonds van een bedrijfsvereniging heeft de werknemer, indien hij in de 12 maanden, aan zijn werkloosheid onmiddellijk voorafgaande, ten minste 156 dagen in loondienst heeft gewerkt in de betrokken bedrijfstak. Om uitkering krachtens de werkloosheidsverzekering te ontvangen, moet de werknemer in de 12 maanden, aan zijn werkloosheid onmiddellijk voorafgaande, ten minste 78 dagen in loondienst hebben gewerkt in het bedrijfsleven in het algemeen.

De uitkeringen krachtens de wachtgeldverzekering geschieden aan de hand van het wachtgeldreglement, over ten minste 48 dagen (de bedrijfsvereniging kan het aantal dagen dus hoger stellen). Die krachtens de werkloosheidsverzekering geschieden overeenkomstig het reglement voor de werkloosheidsverzekering van het Algemeen Werkloosheidsfonds, over 78 dagen. Het totale aantal dagen uitkering bedraagt dus t e n m i n s t e 126; indien het aantal dagen wachtgeld hoger is dan 48, stijgt het totale aantal dagen in gelijke mate. Een werkloze werknemer, die g e e n recht heeft op wachtgeld, doch wel op een uitkering krachtens de werkloosheidsverzekering, ontvangt deze laatste uitkering over 126 dagen.

De hoogte van het wachtgeld bedraagt minimaal (de bedrijfsvereniging kan het dus hoger stellen):

80% voor gehuwden en kostwinners,
70% voor ongehuwden, niet-kostwinners, van 18 jaar en ouder, die niet bij hun ouders inwonen,
60% voor de overige werknemers.

De hoogte der uitkeringen krachtens de werkloosheidsverzekering is dezelfde, met dien verstande, dat het hier vaste percentages betreft.

De wachtgelduitkeringen komen ten laste van de wachtgeldfondsen der bedrijfsverenigingen, welke fondsen gevoed worden door premiën, te betalen door de betrokken werkgevers en werknemers. De uitkeringen krachtens de werkloosheidsverzekering komen ten laste van het Algemeen Werkloosheidsfonds, dat zijn inkomsten ontvangt uit premiën van werkgevers en werknemers, die elk ¼ der kosten voor hun rekening nemen en voor de helft uit een bijdrage van het Rijk.

De premiën voor de wachtgeldverzekering kunnen naar gelang van het werkloosheidsrisico van de betrokken tak van bedrijf of beroep variëren. De premie voor de werkloosheidsverzekering daarentegen is uniform.

Tegen een beslissing van een bedrijfsvereniging inzake uitkering staat voor de betrokken werkloze beroep open op een scheidsgerecht. Van de uitspraak van het scheidsgerecht staat in vele gevallen weder beroep open op de Centrale Raad van Beroep.

Tot zover dit korte overzicht van de inhoud van de wet. Het wachten is nu slechts op haar inwerkingtreding. Voordat dit kan geschieden, moeten evenwel nog de nodige uitvoeringsmaatregelen worden getroffen. Met name is het van belang, dat het Algemeen Werkloosheidsfonds, waaraan in deze wet een zo belangrijke taak is toebedeeld, zo spoedig mogelijk wordt opgericht. (M.v.S.S.V.)

B. Daling koopkracht lonen —

In antwoord op schriftelijke vragen van het Eerste-Kamerlid Oosterhuis (PvdA), die berekend had, dat de koopkracht der lonen van Sept. 1948 tot Juni 1949 gedaald was met 3½%, bij welke berekening hij was uitgegaan van indexcijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, heeft minister Joekes medegedeeld, dat de ministers van Sociale Zaken, van Landbouw en van Economische Zaken zich bereid verklaren een onderzoek in te stellen naar de oorzaken der prijsstijgingen, die de laatste tijd hebben plaats gevonden bij voedingsmiddelen.

Zij wijzen er echter tevens op, dat op het ogenblik het gehele loonprobleem in breed verband wordt bezien in het overleg met de Stichting van de Arbeid. Eerst nadat de regering van het resultaat dezer besprekingen heeft kennis genomen, zal hij definitief haar standpunt kunnen bepalen.

De minister wijst er op, dat bedoelde berekening de werkelijke situatie niet geheel juist weergeeft, ten gevolge van het verwaarlozen der seizoensbewegingen. Houdt men hiermee wel rekening, dan is een minder ongunstige uitkomst het gevolg.

Overigens wijst de minister er op dat de loontoeslag van een gulden nimmer ten doel heeft gehad alle fluctuaties in het prijspeil op te vangen, doch slechts prijsverhogingen te compenseren voor zover deze voortvloeiden uit de vermindering van subsidies. (Trouw 6-10)

C. Consumptieve uitgaven Nederlandse bevolking 1946-'49 —

Op verzoek van de Werkgelegenheidscommissie, ingesteld door de minister van Sociale Zaken, zijn door het Centraal Bureau voor de Statistiek, in samenwerking met het Centraal Planbureau, indexcijfers van de consumptieve uitgaven van de Nederlandse bevolking samengesteld.

Allereerst zijn schattingen gemaakt van de maandelijkse uitgaven van de verbruikers, waarvan op basis van die in 1947, een indexcijfer is berekend. Dit indexcijfer weerspiegelt zowel de wijzigingen in de omvang van de consumptie als de wijzigingen in het prijspeil daarvan. Om deze invloeden te scheiden is

De consumptieve uitgaven nominaal en tegen constante prijzen:

	Maandgemidd.			1948		1949	
	1946	1947	1948	Jan.	Juli	Dec.	Jan.	Juli
Voedings- en genotmiddelen:								
Werkelijke uitgaven	285	330	366	338	391	442	342	394
Uitgaven	86	100	111	102	118	134	104	119
Prijsindexcijfer	91	100	106	104	109	109	111	106
Hoeveelheidsindexcijfer	95	100	104	98	109	123	93	103
Duurzame consumptiegoederen:								
Werkelijke uitgaven	154	219	261	234	277	282	257	292
Uitgaven	70	100	120	107	127	129	118	134
Prijsindexcijfer	100	100	102	101	101	104	105	105
Hoeveelheidsindexcijfer	70	100	118	106	125	124	111	127
Overige goederen en diensten:								
Werkelijke uitgaven	234	275	296	268	361	293	278	371
Uitgaven	85	100	108	98	132	107	101	135
Prijsindexcijfer	101	100	99	99	99	102	104	103
Hoeveelheidsindexcijfer	84	100	109	99	133	104	97	131
Totaal:								
Werkelijke uitgaven	672	823	923	841	1029	1016	876	1057
Uitgaven	82	100	112	102	125	123	106	128
Prijsindexcijfer	96	100	104	102	104	106	108	109
Hoeveelheidsindexcijfer	85	100	108	100	120	117	99	117

(Econ. Voorlichting-A.N.P. 3-10)

naast het waarde-indexcijfer het corresponderende prijsindexcijfer gesteld, waarna door deling een hoeveelheidsindexcijfer is berekend, waarin dus alleen de veranderingen in de omvang van de consumptie (in hoeveelheden) tot uiting komen (reële consumptie).
Uit deze cijfers blijkt, dat de reële consumptie, na van 1946 tot 1948 snel gestegen te zijn, in 1949 een weinig is gedaald. Het is om verschillende redenen van belang, het verloop van deze indexcijfers te volgen. In de eerste plaats in verband met het bevorderen van de industrialisatie. Hierbij doet zich het vraagstuk voor van vergroting van de productie of, indien deze bij de behoeften ten achter blijft, verlaging van de consumptie.
Hetzelfde geldt voor de verlaging van het tekort op de betalingsbalans, vooral met het oog op het aflopen van de Marshallhulp in 1952-'53. Verlaging van de import dan wel verhoging van de export hangen eveneens nauw samen met productieverhoging of verlaging van de consumptie. Anderzijds is er het streven, de consumptie te handhaven op een peil, dat met inachtneming van bovengenoemde eisen, zo hoog mogelijk ligt.
Vorenstaande tabel geeft een overzicht van het verloop van de consumptie over de periode 1946 tot Juli 1949. Als eenheid is bij deze statistiek aangenomen een bedrag van *f* 1.000.000 en als basis 1947 = 100. Spaargelden, levensverzekeringspremiën en belastingen zijn niet beschouwd als consumptieve uitgaven en derhalve niet in de berekeningen opgenomen.

A. Stimulering Agrarische export

Teneinde de export van agrarische producten naar gebieden met harde valuta te stimuleren zullen — volgens een besluit van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening — de eventueel uit deze export voortspruitende voordelen niet worden afgeroomd.
(Nwe Rottd. Crt. 14-10)

B. Dr. Visser 't Hooft bevestigd als predikant —

Op 9 October is in de Nieuwe Kerk te Amsterdam bevestigd tot predikant in algemene dienst voor de oecumenische arbeid Dr. W. A. Visser 't Hooft, de secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken te Genève. Deze bevestiging geschiedde door de algemeen gedelegeerde van de Ned. Herv. Kerk Dr. K. H. E. Gravemeyer. Deze dankte Dr. Visser 't Hooft voor hetgeen hij tijdens de oorlog in Genève gedaan heeft niet alleen voor de Ned. Herv. Kerk, maar voor het gehele Nederlandse volk. (Persbur. N.H.K.)
(V.b. 7791 B)

Indonesië

C. R.T.C. - Initiatief i.z. schuldenregeling —

Naar de speciale correspondent van het A.N.P. op 13 Oct. uit doorgaans welingelichte bron vernam hebben de Indonesische delegaties een gemeenschappelijk „aide-memoire" betreffende de schuldenregeling ingediend. In dit aide-memoire zou het voorstel worden gedaan om een bepaald bedrag aan schulden door Indonesië te doen overnemen.
Dit bedrag is in het voorstel genoemd, hetgeen dus betekent, dat Indonesië niet blijft vasthouden aan het aanvankelijk tijdens de weekeindconferentie op de Hooge Vuursche ingenomen standpunt, dat Nederland aan Indonesië een bedrag van 1700 millioen zou schuldig zijn. Wel wordt in het aide-memoire gesteld, dat men aan het toen verdedigde beginsel blijft vasthouden, maar dat men bereid is tot een practische regeling te komen. Als alternatief wordt dan in het aide-memoire gesteld, dat men, indien men op basis van het genoemde bedrag niet tot overeenstemming zou kunnen komen, het vraagstuk zal voorleggen aan een neutrale buitenlandse commissie, aan welker beslissing partijen zich vooraf gebonden verklaren.
Van Nederlandse zijde is de suggestie gedaan om het vraagstuk op korte termijn te doen oplossen door een commissie bestaande uit de heren Hirschfeld, Djoeanda en Cochran. **(Vor. ber. 8360 B)**

D. Bekendmaking van de Partai Kommunis Indonesia —

Het dagblad Nasional heeft een bekendmaking van het politbureau van de Partai Kommunis Indonesia gepubliceerd, waarin o.a. wordt verklaard, dat „ter veiligstelling van de toekomstige R.I.S., opdat dit geen semi-koloniaal land worde" aan drie voorwaarden zal dienen te worden voldaan:
a. alle buitenlandse troepen dienen Indonesië te verlaten;
b. geen militaire of marine-bases dienen aan buitenlandse machten te worden gegeven;
c. de R.I.S. dient vrij te zijn van invloed en druk van vreemde mogendheden op politiek, economisch en financieel gebied.
Verder dienen alle vitale bedrijven door de staat gecontroleerd te worden; daarom dringt de P.K.I. er op aan, dat de buitenlandse bedrijven, die thans onder Republikeins beheer staan, hieronder blijven. De P.K.I. keurt verder het Van Royen-Rum-accoord, het stopzetten van de guerillastrijd en de R.T.C. af, „omdat dit alles er gemakkelijk toe leiden kan de R.I.S. een semi-koloniale status te geven".
(A.N.P. 10-10)

E. Ontruiming van Midden-Java begonnen —

De Nederlandse strijdkrachten hebben op 13 October de verwachte terugtrekkende beweging ingezet uit gebieden ten N. en N.W. van Djokjakarta, zo meldt, volgens Reuter, een communiqué van de Dienst Legercontacten. Het betreft hier streken, die bij de tweede politie-actie van December 1948 zijn bezet.
De bezettingstroepen van Womoso (48 km N.W. van Djokja) en Poerworedjo, Salma en Moentilan (29 km N. van Djokja) zijn reeds teruggetrokken, Ponogiro en Patjitan (ten O. van Djokja) zijn thans aan de beurt voor ontruiming. In welingelichte kringen te Batavia wordt te kennen gegeven, dat dit het begin is van concentraties op grote schaal gedurende de komende drie maanden. Ook een gebied als Tasikmalaja, waar het nog steeds roerig is en waar fanatieke Islamieten zowel de Nederlandse troepen als de republikeinen bestrijden, zou daarin begrepen zijn. Op Oost-Java zouden de Nederlandse strijdkrachten zich eveneens terugtrekken op een aantal verzamelpunten. (Telegraaf 14-10)

Ned. W.-Indië

F. Conflict over de Surinaamse interimregeling opgelost —

De voorzitter van het college van algemeen bestuur, De Miranda, heeft bekendgemaakt, dat de Nederlandse regering een voorstel heeft ingediend ter oplossing van het conflict aangaande de Surinaamse interimregeling. De staten hebben de oplossing aanvaard en daarvan kennis gegeven aan de regering. De oplossing bestaat hierin, dat aan het artikel betreffende het onderwijs een zodanige inhoud is gegeven, dat volledig wordt tegemoetgekomen aan de bezwaren van de staten. Met behoud van het principe is het ter beoordeling van de staten of de opleiding van leerkrachten voor het bijzonder onderwijs zal worden gelijkgesteld. Op de in dit geval goed te keuren landsverordening is het vernietigingsrecht van de Kroon niet van toepassing. Er zal een nieuw ontwerp interimregeling voor Suriname aanhangig gemaakt worden, terwijl de parlementaire afhandeling spoedig zal worden bevorderd. Het voorstel is overgebracht door de vertegenwoordiger van Suriname in Nederland, dr. R. Pos. (A.N.P. 11-10) **(V.b. 8322 B)**

G. Vijfjarenplan Suriname —

Het Nederlandse voorlichtingsbureau te New York heeft, naar United Press op 5 Oct. meldde, een plan voor ontwikkeling van Suriname bekend gemaakt, dat is opgesteld overeenkomstig de principes van het program van president Truman, tot ontsluiting van achterlijke gebieden. Te zijner tijd zullen grote oppervlakten moerasland worden drooggelegd en gereedgemaakt voor de verbouw van rijst, sojabonen en granen De cultivering zal worden uitgevoerd onder auspiciën van de Nederlandse stichting voor gemechaniseerde landbouw in Suriname.
In de bekendmaking werd gezegd, dat de stichting, aan welke de Nederlandse regering en het Surinaamse gouvernement belangeloos deelnemen, voornemens is allereerst 125.000 acres te cultiveren. Over vijf jaren zullen de kosten in totaal 40 millioen gulden bedragen. De kosten voor de eerste jaren worden door de stichting geraamd op 17 millioen gulden. Landbouwers, die bij de cultivering geïnteresseerd zijn, zullen het verzoek ontvangen 40.000 gulden te storten als bijdrage in de kosten.
(V.b. Welvaartsplan 8313 D)

België

H. Huwelijksstatistiek —

Uit het jongste Statistisch Bulletin blijkt, dat het aantal huwelijken een regelmatig dalende lijn vertoont sinds het na-oorlogse topjaar 1946. Na het einde van de vijandelijkheden hadden tal van uitgestelde huwelijken plaats.
Van 1945 af werd er getrouwd op grote schaal. Terwijl het gemiddelde voor de oorlog rond de 60 à 65 duizend huwelijken per jaar bedroeg, gemiddelde dat tijdens de oorlog tot 50.000 daalde, huwden in 1945 83.077 paren, in 1946 gevolgd door 90.909 anderen. In 1947: 83.665 en in 1948: 79.737. Op basis van de huwelijken tijdens de eerste vijf maanden van 1949, mag men voor dit jaar niet meer dan ongeveer 70.000 huwelijken verwachten.
Het verschijnsel der hoge huwelijkscijfers, dat na de eerste wereldoorlog een gelijkaardige beweging vertoonde, maar toen tot 1925 duurde, heeft nu al bijna een einde genomen.

Jaar	Huwelijken per 1000 inw.	Jaar	Huwelijken per 1000 inw.
1919 . .	12.81	1945 . .	9.96
1920 . .	14.38	1946 . .	10.84
1921 . .	11.83	1947 . .	9.90
1922 . .	10.98	1948 . .	9.27
1923 . .	10.49	1949 . .	8.25 ?
1924 . .	10.42	1950 . .	?

Met een huwelijkscoëfficient die in 1949 vermoedelijk rond 8.25‰ zal belopen, komen weer normale verhoudingen terug.
De „Nieuwe Gids" (10-10) tekent hierbij aan: „De dichtst bezette groepen, die voor het huwelijk in aanmerking komen, namelijk de jongelieden geboren in de eerste jaren na de eerste

wereldoorlog, hebben nu hun beurt gekregen. De gemiddelde ouderdom van een bruidegom-jonggezel is 26 jaar, van een bruid-jonge dochter 23 jaar. Het zijn dus vooral de jongemannen geboren in 1922 tot 1928, en de meisjes geboren in 1924 tot 1932 die thans in het huwelijk treden. Maar terwijl het aantal geboorten in 1920 nog 163.000 bedroeg, was dit in 1932 reeds tot 144.000 gedaald. Onvermijdelijk moet hieruit een verdere daling van de huwelijken en daaruit voortvloeiend ook van de geboorten volgen."
Het aantal echtscheidingen in 1948 bedroeg 6.518; 300 lager dan het voorgaande jaar, maar nog steeds bijna het dubbele van vóór de oorlog. Henegouwen, Brabant en Luik tellen samen 68.5% der echtscheidingen. Limburg, Luxemburg en de beide Vlaanderen hebben het laagste percentage.
Van de 6.518 echtscheidingen in 1948 werden er 6 uitgesproken na minder dan 1 jaar huwelijk; 467 echtscheidingen leidden tot het verbreken van de wettelijke huwelijksbanden na meer dan 25 jaar huwelijk. **(V.b. Bevolking 8289 A)**

Benelux

A. Voor-Unie tot stand gekomen

Op 5 October is te 's-Gravenhage door de vertegenwoordigers van de Beneluxlanden een ontwerp-overeenkomst geparafeerd, waarin bepaald is, dat de Voor-Unie met ingang van 1 October in werking is getreden — dit is 3 maanden later dan in het Haagse protocol van Maart 1949 was voorzien. Zodra de goedkeuringen van de regeringen der drie landen zijn verkregen, zal de overeenkomst in werking treden.
In het officiële communiqué, dat over de totstandkoming van de overeenkomst is uitgegeven en dat uiterst sumier is gehouden, wordt meegedeeld, dat de concept-overeenkomst ter goedkeuring aan de regeringen van de drie landen zal worden voorgelegd. Zodra bedoelde goedkeuringen zullen zijn ontvangen, zal de overeenkomst van kracht worden.
Dat de datum van 1 October j.l. is aangehouden, heeft louter technische betekenis, aldus de heer Spierenburg, directeur-generaal van de buitenlandse economische betrekkingen, die het communiqué tegenover een groot aantal vertegenwoordigers van de Nederlandse en de buitenlandse pers toelichtte. Hij verklaarde, dat 30% van de invoer in Nederland uit België zal worden vrijgegeven. De heer Spierenburg bevestigde, dat voor de producten, die niet op de zg. vrije lijst voorkomen, de contingenten in belangrijke mate zijn verhoogd.
Een percentage noemde de heer Spierenburg niet. Het ligt in de waarschijnlijkheid, aldus verklaarde hij wel, dat onder de verhoogde contingenten ook de agrarische producten uit Nederland behoren.
Wat de Nederlandse uitvoer naar België van industriële producten betreft, die komt practisch geheel vrij, op een enkel niet met name door de heer Spierenburg genoemd product na.
In hoeverre het toeristenverkeer tussen België en Nederland vergemakkelijkt zal worden, werd niet meegedeeld. Het behoort in elk geval niet tot de vrije lijst. Wellicht wordt hieraan aandacht besteed in het binnenkort tot stand te brengen handelsverdrag.
Beide delegaties hebben overigens een bevredigende oplossing gevonden voor de textiel. Tegen de verwachting in, die in Maart j.l. na de Benelux-ministersconferentie in Den Haag werd gekoesterd, n.l. dat textiel bij de inwerkingtreding van de Voor-Unie in het Belgisch-Nederlandse handelsverkeer vrij zou komen, is daarvan in deze overeenkomst geen sprake.
Van de producten, die niet op de lijst vermeld staan, zijn de contingenten voorts in vele gevallen aanzienlijk verhoogd. Dit is onder meer het geval met landbouwproducten en textiel. De industriële producten zijn op enkele uitzonderingen na alle vrijgegeven.
Belangrijk in dit verband is nog, dat de goud- en dollarclausule is opgeheven voor de vrije producten en aanzienlijk is verzacht voor de andere. Deze clausule bevat de bepaling op grond waarvan terugbetaling in goud of dollars moet plaatsvinden indien het tekort op de betalingsbalans een bepaald bedrag overschrijdt. (A.N.P. 5-10)

„Economisch-Statistische Berichten" schrijft (12-10) naar aanleiding van het in werking treden van de Voor-Unie, dat wederom een belangrijke stap is gedaan op de weg naar verwezenlijking van de Economische Unie. De betekenis van de devaluatie van de gulden t.o.v. de Belgische franc voor de wederzijdse goederenbeweging moet niet worden overschat. Mocht er thans een tendentie bestaan tot verkleining van Nederlands deficit, dan is deze toch vermoedelijk niet zo sterk, dat dit tekort geheel zal verdwijnen. Zelfs indien dit laatste het geval ware, dan zou op de duur toch weer een „gap", zij het vermoedelijk een kleinere dan voorheen, in het onderlinge handelsverkeer ontstaan. In verband hiermede zal dus ook de vrees in Belgische kringen t.a.v. de afzet naar Nederland niet al te groot behoeven te zijn. Devaluatie op zich zelf kan nimmer een geneesmiddel voor Nederlands economische kwalen zijn. Hoofdzaak is, dat thans het kostenpeil wordt gestabiliseerd of — liever nog — omlaaggebracht.
(V.b. Benelux 8266 A; Zie ook 8332 Kr. 23-9)

China

B. Tsjiang Kai-sjek: „Wereldoorlog III begonnen" —

„De derde wereldoorlog is reeds begonnen en het militarisme van de communistische internationale zal slechts overwonnen kunnen worden, wanneer de democratische naties ingrijpen", zo verklaarde Tsjiang Kai-sjek in een boodschap tot het Chinese volk ter gelegenheid van de 38ste verjaardag van de stichting der Chinese republiek.
„De Sowjets", aldus de maarschalk, „hebben klaar en duidelijk de oude expansiepolitiek van het tsaristische Rusland overgenomen door de hand te leggen op Mongolië, Sinkiang en door hun contrôle in N.O.-China uit te breiden. Het is te betreuren, zo ging hij verder, dat onze vrienden de Chinese communisten houden voor eenvoudige hervormers van het agrarische stelsel, terwijl zij in feite handlangers van Moskou zijn."
„De Verenigde Staten", zo besloot Tsjiang-Kai-sjek, „kunnen hun internationale verantwoordelijkheid niet ontduiken. De onmiddellijke erkenning van de Peking-regering door Moskou is niet alleen een schending van het in 1945 ondertekende Chinees-Russische verdrag en van de accoorden van Jalta, doch zij herinnert tevens op een treffende wijze aan de oprichting door Japan in 1932 van de schijnstaat Mandsjoekwo". (New York Herald Tribune 10-10)

C. Russische experts —

Tijdens de oprichtingsvergadering van de Chinees-Russische vriendschapsorganisatie te Peking (7 Oct.) heeft Lioe Sjaotsji voorzitter van de organisatie en een der vice-voorzitters van de Centrale regering o.m. verklaard: „De Sowjet-Unie heeft thans meer dan 200 specialisten gezonden naar N.O.-China (Mandsjoerije) en andere delen van China. Deze specialisten vertelden mij, dat Stalin hen op verzoek van de Chinese communistische partij heeft gezonden". Stalin had hen de instructie gegeven al hun kennis en technische bekwaamheid ter beschikking te stellen van het Chinese volk. Zodra het Chinese volk hen niet langer nodig heeft, zouden zij terugkeren. Zij verdienen evenveel als Chinese ingenieurs van dezelfde graad. Zij ontvangen niet de zeer hoge lonen, die Amerikaanse en Britse experts plachten te vragen. Zonder hulp van de Sowjet-Unie, aldus Lioe zou het herstel van de ijzer- en staalindustrie in Centra als Ansjan en Mandsjoerije veel langzamer gegaan zijn. Handel met de Sowjet-Unie is begonnen, aldus Lioe, en de Russische voorwaarden zijn zo volkomen vriendschappelijk en onbaatzuchtig, als met kapitalistische landen onmogelijk zou zijn geweest. Lioe zeide dat het nieuwe China moest voortgaan met de Sowjet-Unie te beschouwen als de grote leraar. (Times 13-9-'49)

Duitsland

D. Oost-Duitsland - Opheffing militair bestuur - Wilhelm Pieck president - Samenstelling van het kabinet —

De Russische militaire gouverneur in Duitsland, generaal Tsjoejkow, heeft meegedeeld, dat het militaire bestuur in Oost-Duitsland zal worden afgeschaft en vervangen door een Russische commissie van toezicht.
De generaal legde deze verklaring op 11 October af in de Tweede Kamer (Volkskammer) van het nieuwe Oostduitse parlement. Hij zei, dat de Russische regering besloten had de bestuursfuncties, die tot dusver bij het militaire bestuur berustten, over te dragen aan de nieuwe regering. De vervanging van het militaire bestuur door een commissie van toezicht zal volgende week geschieden.
Deze commissie zal toezien op de uitvoering van de overeenkomst van Potsdam en andere overeenkomsten van de vier bezettende mogendheden.
Ik kan het streven van Duitse democratische kringen om het herstel van de Duitse eenheid en de wederopbouw van Duitsland op democratische en vredelievende basis in eigen hand te nemen slechts als wettig erkennen, aldus generaal Tsjoejkow.
Diekman, voorzitter van de Tweede Kamer, en Otto Grotewohl dankten de generaal „uit naam van het Duitse volk". Laatstgenoemde, minister-president van de republiek Oost-Duitsland, zei dat zijn regering „zich zou baseren op de overeenkomst van Potsdam en andere geallieerde verklaringen". Wij erkennen de plicht tot het verrichten van herstelbetalingen. Wij zijn voornemens een democratische staat op te bouwen en vriendschappelijke betrekkingen aan te knopen met alle landen van de wereld, aldus Grotewohl.
Länder-Kammer. — De vijf provinciale parlementen van Oost-Duitsland hebben uit hun eigen bezetting 34 vertegenwoordigers van de „Länder-Kammer" (Senaat) gekozen. Zeventien hiervan zijn lid van de Eenheidspartij, negen zijn liberaal-democraten, zeven christelijk-democraten en een is lid van de boerenbond.
De 69-jarige dr. Reinhold Lobedanz (christen-democraat) is tot voorzitter gekozen. De 70-jarige communist Otto Buchwitz werd tot vice-voorzitter geko-

zen en dr. Kurt Schwartz (liberaal democraat) tot plaatsvervangend voorzitter.

Pieck president. — De voorzitter van de Duitse Socialistische Eenheidspartij (S. E. D.), de 73-jarige communist Wilhelm Pieck, is op 12 October unaniem tot president van de Oost-Duitse staat gekozen. Er waren geen tegenstemmers noch stemonthoudingen.

Als residentie is Pieck het vroegere jachtslot van de Hohenzollerns, een kasteel in rococostijl ten Noorden van Berlijn, ter beschikking gesteld, waar hij volgens een Russisch blad eerlang niet alleen de leden van de regering maar ook vele buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigers zal ontvangen.

Regering. — Otto Grotewohl (S.E.D.), de eerste ministerpresident der Oost-Duitse republiek, heeft in de Volkskamer de samenstelling van zijn nieuwe kabinet bekend gemaakt: Plvv. minister-presidenten zijn Walter Ulbricht (S.E.D.), Otto Nuschke (C.D.U.) en prof. Hermann Kastner (L.P.D.). Verder: minister van Buitenlandse Zaken: Georg Dertinger (C.D.U.); minister voor de Plannen: Heinrich Rau (S.E.D.); Industrie: Fritz Selbmann (S.E.D.); Arbeid: Luitpold Steidle (C.D.U.); Financiën: Hans Loch (L.D.P.); Opvoeding: Paul Wandel (S.E.D.); Justitie: Max Fechner (S.E.D.); Wederopbouw: Lothar Bolz (Nationaal-democratische partij); Binnenlandse Zaken: Karl Steinhoff (S.E.D.); Handel: Karl Hamann (L.D.P.); Posterijen: Fritz Burmeister (C.D.U.); Vervoer: prof. Hans Reingruber (partijloos); Landbouw: Ernst Goldenbaum (Duitse boerenpartij); Bevoorrading en Buitenlandse Handel: Georg Handke (S.E.D.).

De verdeling der 18 ministerportefeuilles onder de partijen is dus als volgt: De Socialistische Eenheidspartij (S.E.D.) acht, Chr.-Democratische Unie (C.D.U.) vier, Liberaal-democratische Partij (L.D.P.) drie, Nationaal-democratische Partij (kleine nazi's) één, Boerenpartij één en een partijloze. (A.N.P. 10 t.m. 13-10)

Program. — Het kabinet is op 12 Oct. door pres. Pieck beëdigd.

In de Volkskamer heeft Grotewohl een uitvoerige uiteenzetting van het program der regering gegeven. Hij deelde daarin o.a. mede, dat eind 1950 de industriële productie met achttien procent zal zijn gestegen en het niveau van 1936 weer zal hebben bereikt. Als gevolg van de stijgende productie zal in de loop van het komende jaar ook de distributie voor de meeste artikelen kunnen worden opgeheven. Alleen vlees en vet zullen op de bon blijven.

In zijn rede verklaarde Grotewohl, dat de Westelijke mogendheden bewust en opzettelijk op de verdeling van Duitsland hebben aangestuurd.

Reeds in Teheran had Amerika op de verdeling van Duitsland aangedrongen en Engeland was daarvan niet afkerig geweest. Churchill en Eden hadden in 1945 in Moskou het voorstel gedaan drie Duitse staten te vormen. Alleen de Sowjet-Unie had deze verdeling voorkomen. De grondwet en regering van Bonn vormden thans slechts een camouflage voor de koloniale toestand, waarin het Westen van Duitsland zich thans bevindt.

Grotewohl zette uiteen, dat de buitenlandse politiek van de Duitse Democratische regering gebaseerd is op de vriendschap met de Sowjet-Unie, de volksdemocratieën en alle volken, die de vrede dienen. De regering is bereid met alle landen vriendschappelijke betrekkingen te onderhouden op basis van gelijkheid. De Oder—Neisse-grens met Polen wordt beschouwd als vredesgrens. Ten slotte verklaarde Grotewohl, dat de vroegere Nazi's onverkort in het opbouwwerk zullen worden opgenomen.

Na een debat, waarin de vertegenwoordigers der partijen en massa-organisaties het program van Grotewohls regering ondersteunden, werd eenstemmig een motie van vertrouwen in de regering aangenomen.

De drie geallieerde hoge commissarissen hebben te Frankfort een verklaring uitgegeven, dat de Oostduitse regering geen wettelijke basis heeft en er geen aanspraak op kan maken, Oost-Duitsland te vertegenwoordigen. (Waarheid 13-10)

(Vor. ber. 8362 B)

A. De ontmanteling - Uitlating van McCloy —

Volgens de Daily Telegraph (9-10) heeft de Amerikaanse Hoge Commissaris in Duitsland, John McCloy, in een interview met een Amerikaans journalist de ontmanteling van de Duitse industrieën in het Ruhrgebied „onnodig" genoemd. Dit nieuws werd met grote vreugde door de Duitsers ontvangen. McCloy stelde in het interview voor, dat een internationaal toezicht op het Ruhrgebied voor de ontmanteling in de plaats moet komen. Volgens Duitse bladen heeft McCloy gezegd, dat door de ontmanteling de werkloosheid alleen maar wordt vergroot en het economische herstel vertraagd. Buitenlandse investeringen in het Ruhrgebied moeten, volgens McCloy, worden aangemoedigd.

De verklaring van de Amerikaanse Hoge Commissaris is in directe tegenspraak met de officiële politiek van de bezettende mogendheden. Een Engelse zegsman zei op 9 Oct. in Duitsland: „De verklaring van McCloy moet uitsluitend gezien worden als een uiting van zijn persoonlijke mening".

De Amerikaanse Hoge Commissaris in Duitsland McCloy heeft, zo meldde United Press op 9 Oct. nader uit Frankfort, de opzienbare uitingen herroepen, die hij zich in een interview heeft laten ontvallen. In een officiële verklaring zegt McCloy, dat hij geen voorstander is van het beëindigen der ontmanteling in het Ruhrgebied tenzij en totdat betrouwbare waarborgen worden gegeven ten aanzien van veiligheid en herstelbetaling door Duitsland. **(V.b. 8314 C)**

Internationaal Nieuws

B. Spoedig een Groot-Syrië? —

Het Egyptische blad „Al Ahram", dat — als alle Egyptische bladen — afwijzend staat t.o. een Groot-Syrië, schreef op 11 Oct., dat ondanks talloze practische moeilijkheden, een Groot-Syrië wellicht spoediger zal tot stand komen, „dan wij verwachten". Het blad schreef dit na het recent bezoek van de Iraakse regent, Emir Abdoel Illah aan Londen en Damascus, het aannemen door de Syrische „Nationale Partij" van een resolutie ten gunste van een Syrisch-Iraakse Unie en geruchten dat discussies terzake gaande zijn. (Times 12-10)

(Zie ook 8277 C en 8187)

C. O.E.E.C. — Verruiming invoer

De aan het plan-Marshall deelnemende landen kwamen op de in Juni 1949 te Parijs gehouden conferentie inzake het Europese handels- en betalingsverkeer (zie pag. 8206 B) overeen, dat zij vóór 1 October 1949 aan de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.C.) lijsten zouden overhandigen betreffende goederen, die zij bereid zouden zijn zonder beperking te gaan invoeren. De in te dienen lijsten zouden twee categorieën goederen betreffen en wel: 1. goederen, waarvoor de beperking eenzijdig kan worden opgeheven, ongeacht de voornemens van de andere aan de O.E.E.C. deelnemende landen en 2. goederen, waarvoor de beperkingen slechts kunnen worden opgeheven, indien de medeleden van de O.E.E.C. soortgelijke maatregelen nemen.

Bepaald werd voorts, dat bij de opstelling van dergelijke lijsten, de deelnemende landen volledig rekening zullen houden met de voorzieningen, door andere internationale overeenkomsten getroffen, in het bijzonder de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel en het Handvest van Havana, indien dit geratificeerd is en dat, totdat de quota volkomen zijn opgeheven, de crediteurlanden, voorzover mogelijk, hun nog bestaande kwantitatieve beperkingen verzachten in die gevallen, waarin dergelijke verzachtingen van buitengewoon belang zijn voor de debiteurenlanden.

Wanneer, in een bijzonder geval, de binnenlandse economische of financiële politiek van een deelnemend land de vrijmaking van de handel zou belemmeren kan men zich tot de O.E.E.C. wenden en zullen besprekingen worden gevoerd tussen de betrokken partijen.

De voorstellen werden gemaakt in de veronderstelling, dat passende regelingen zouden worden getroffen met betrekking tot de intra-Europese betalingen.

Overeenkomstige maatregelen zouden worden getroffen op het terrein van het toerisme en andere diensten. Als gevolg van de devaluatiemaatregelen der verschillende landen hebben meerdere deelnemers de hierboven bedoelde lijsten niet tijdig kunnen indienen. Onderstaand volgt een overzicht van de tot 6 October 1949 over deze lijsten bekend geworden gegevens:

Nederland: De op 5 October door Nederland bij de O.E.E.C. te Parijs ingediende lijst, die de goederen betreft, waarvoor iedere invoeraanvrage uit de in aanmerking komende landen zal worden toegestaan, heeft betrekking op ca. 24% van de totale invoer in 1948 uit die landen en zal nog uitbreiding kunnen ondergaan. Zij trad 10 Oct. in werking. Deze vrije lijst geldt niet voor West-Duitsland, aangezien met dit land inmiddels een nieuw handelsaccoord is gesloten. Beide landen bereikten in deze accoordvorm overeenstemming aangaande de mate, waarin het wederzijdse handelsverkeer op dit ogenblik kan worden vrijgemaakt.

De tweede lijst, waarover dus eerst onderhandeld zal worden heeft betrekking op circa 60% van de totale invoer in 1948 uit de deelnemende landen.

In een persconferentie heeft de heer D. P. Spierenburg, Directeur-Generaal voor de buitenlandse economische betrekkingen, nog enkele mededelingen gedaan.

De eerste lijst, betrekking hebbende op goederen, waarvoor dus iedere aanvraag met de in aanmerking komende landen wordt toegestaan, omvat 24% van de totale invoer in 1948 uit die landen. Deze totale invoer bedroeg uit die landen in 1948 740 millioen dollar. Op onze totale importen bedraagt dit percentage van vrijmaking 10%.

De tweede lijst, de onderhandelingslijst, heeft betrekking op 60% van de invoer in 1948 uit die landen. Indien de onderhandelingen dus ten volle zouden slagen kan dus gezegd worden, dat Nederland in totaal 84% zou vrijgeven.

Onmiddellijk na de oorlog werd de gehele invoer door de regering gecontroleerd. De heden bekendgemaakte vrijmaking betekent dus een principiële wijziging van de import-politiek van de Nederlandse regering.

België: De Belgische minister van Economische Zaken Duvieusart verklaarde op een persconferentie te Brussel, dat de

Belgische en Luxemburgse regeringen op 30 September 1949 bij de O.E.E.C. een lijst van goederen hebben ingediend, waardoor 68% van de waarde van de invoer uit de O.E.E.C.-landen in België vrijgelaten wordt.
In tegenstelling tot de door andere landen uitgewerkte procedure is de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie voornemens, zonder het resultaat der wederkerigheid af te wachten, het stelsel van de onderhandelingen met het oog op het vastleggen van vrije invoer voor de goederen van deze laatste lijst met ingang van 1 October toe te passen en wel gedurende zes maanden. Zij hoopt, dat de onderhandelingen van de O.E.E.C. aan het eind van deze periode genoeg zullen gevorderd zijn, opdat de andere landen een gelijksoortig stelsel voor de Belgische exportgoederen zullen toepassen.
Slechts indien deze wederkerigheid niet tot stand komt, zouden de Belgische en Luxemburgse regeringen het nodig achten hun vrijheid te hernemen en zo nodig veiligheidsmaatregelen te overwegen. „Het belangrijke percentage der vrijgegeven goederen", zei de minister, „wijst er op, dat de beide regeringen het internationale handelsverkeer wensen uit te breiden". Verder wens ik te verklaren, dat de regeringen van de Unie bereid zijn dergelijke vrijstellingsmaatregelen te treffen voor alle producten, die op deze lijst niet voorkomen, voor zover door onderhandelingen een toereikende wederkerigheid tot stand komt ten voordele der Belgische exporteurs naar de andere landen. „Het is België niet bijzonder moeilijk gevallen, deze weg in te slaan. Sedert 1946 wordt in België het stelsel der „aangifte-vergunning" ruim toegepast en reeds toen koesterde België de hoop, dat zijn voorbeeld op dit gebied door andere landen gevolgd zou worden". Minister Duvieusart zei ook, dat België bereid was onderhandelingen te voeren over de opheffing van de z.g. harde valuta-clausule in de handelsovereenkomsten met Nederland en Gr.-Brittannië.
Indien deze onderhandelingen tot resultaat zouden leiden, zouden Nederland en Groot-Brittannnië in het vervolg hun gehele import uit België in guldens en ponden kunnen betalen. Tot nog toe konden zij dit slechts tot een bepaald bedrag.
Frankrijk: Volgens „Le Soir" zou de door Frankrijk in te dienen lijst van onvoorwaardelijk vrijgestelde producten 15% omvatten van het globale volume der Franse importen en betrekking hebben op alle landen, die lid zijn van de O.E.E.C. Een tweede lijst, omvattende 35% van de Franse invoerhandel, zou op basis van wederkerigheid vrijgesteld worden.
Engeland: De Britse minister van Handel, Wilson, heeft op 29 September de lijst van levensmiddelen, machines en grondstoffen bekend gemaakt, welke van 5 October af vrij in het grootste deel van West-Europa en het Gemenebest gekocht kunnen worden. In 1948 was de totale waarde van de bedoelde invoerproducten, welke nu op de vrije lijst zijn gezet, ongeveer £ 75 millioen. De verzachting van de invoerbepalingen zal gelden voor landen waarvoor deze kan worden toegepast, zonder dat hierdoor risico wordt gelopen van verlies van dollars. De invoervergunningen worden niet afgeschaft voor o.a. België, Belgische Congo, Luxemburg, Zwitserland en W.-Duitsland.
Italië: Italië heeft eveneens een deel van zijn invoer vrijgegeven voor de landen, welke bij de O.E.E.C. zijn aangesloten. Het totaal der betreffende producten zou ongeveer 40% van de totale Italiaanse invoer uit die landen bedragen.
(Keesing F.E.B.; N.Y. Times; Le Soir; A.N.P.) **(Vor. ber. 8206 B)**

A. **Verdere samenwerking Europese luchtvaartmaatschappijen** —
In aansluiting op eerdere berichten inzake een nauwere samenwerking op de Europese luchtlijnen tussen de K.L.M., de Sabena en de Scandinavian Airlines System verneemt het A.N.P. nader, dat in het kader van de winterdienstregeling een groot aantal luchtlijnen door diverse Europese maatschappijen gemeenschappelijk zullen worden gevlogen. Deze grotere samenwerking van vijf Europese maatschappijen, te weten de K.L.M., de Sabena, Sas, de Tsjechische maatschappij C.S.A. en de Italiaanse Alitalia zal de frequentie op een aantal lijnen aanzienlijk verhogen. (A.N.P. 7-10)

Malakka

B. **Universiteit van Malakka** —
In Singapore is op 8 October de Universiteit van Malakka geopend. Deze universiteit, aldus „The Observer" (9-10) is meer dan een onderwijsinstelling; het is een mijlpaal in de politieke ontwikkeling van een volk. Zij brengt Malakka nader bij zijn doel van zelfbestuur. Zij zal ongetwijfeld uitgroeien tot een universiteit voor Z.O.-Azië en jonge lieden aantrekken uit ander Britse koloniën en van naties met een oude cultuur. Zij heeft veel te danken aan de Britse Commissaris-Generaal Malcolm Macdonald, die de Britse zakenlieden er van wist te overtuigen, dat een universiteit gebaseerd op Britse tradities meer kan doen, direct voor hen en Malakka, indirect voor het Gemenebest, dan alle manschappen en geweren gebruikt in de dure junglecampagne.

Noorwegen

C. **Verkiezingen** —
De op 10 October gehouden verkiezingen voor het Storting leverden het volgende resultaat op:

Stemmen	Zetels 1949	1945
Arbeiderspartij (soc.)	86	76
Conservatieven	21	25
Liberalen	22	20
Agrariërs	12	10
Christen-Democr.	8	8
Communisten		11
Totaal	150	150

De deelneming aan de verkiezingen was veel groter dan in 1945.
(Neue Zürcher Ztg. 13-10)

Oostenrijk

D. **Verkiezingen - Kabinet-Figl afgetreden** —
De uitslagen van de op 9 October gehouden parlementsverkiezingen (de eerste vrije verkiezingen sedert de herfst van 1931) is als volgt:

		zetels voorh.	nu
Volkspartij (Chr.)	1.884.850	85	77
Socialisten	1.621.275	76	67
Onafhankelijken [1]	489.132	—	16
Communisten [2]	212.651	4	5
Democratische Unie[3]	12.167	—	—
Ergocraten[3]	7.176	—	—
Democr. Front[4]	2.107	—	—
Totaal „Nationalrat"			165

1) Grotendeels bestaande uit voormalige Nat.-Socialisten, onder leiding van Herbert Kraus.
2) Linkse Blok, bestaande uit communisten en linkse socialisten (Erwin Scharf).
3) Voorstanders van gouden standaard.
4) Groep in Karinthië, aanhangers van Tito en voorstanders van aansluiting bij Joego-Slavië.

Stemgerechtigd waren 4.391.815 personen. In totaal werden 4.246.239 stemmen uitgebracht, waarvan 4.189.368 geldige. 97% van de stemgerechtigden brachten hun stem uit.
In de Landdag van Wenen behaalden de sociaal-democraten 52 van de 100 zetels (tot dusver 50), de Volkspartij kreeg 35, het Linkse Blok 7 en de Onafhankelijken 6 zetels.
Het Kabinet-Figl is op 11 October afgetreden.
Perscommentaar. — De neutrale „Presse" constateert een afwijzende houding t.o.v. elk radicalisme; zelfs de Onafhankelijken noemen zich steeds een partij van het midden. Deze nieuwe groep zal evenwel eerst moeten bewijzen, dat zij geen nationaal-socialistische partij is. — De „Salzburger Nachrichten" wijst er op dat de graphische curve der Onafhankelijken gezien van Oost naar West een stijging vertoont die in Vorarlberg haar hoogtepunt bereikt. — De „Wiener Tageszeitung" (Volkspartij) schrijft, dat de „alte Traum des roten Wien" zijn einde nadert; van de voormalige nazi's zouden vooral de bezitters op de partij van Kraus hebben gestemd. — De „Arbeiterzeitung" (soc.) zijn teleurgesteld, dat de Oostenrijkse socialisten het slachtoffer zijn geworden van de situatie in de wereldpolitiek; de angst voor de volksdemocratie en de bewering, dat de socialisten een onzeker element vormen bij het verweer tegen het Oosten, zou vele kiezers in de rijen der „conservatieven" gedreven hebben. — In de officiële „Wiener Zeitung" constateert Ferdinand Reiter: „De gang naar de stembus betekende een legitimatie voor de coalitie-politiek, die haar stempel gedrukt heeft op de Tweede Republiek."
Van de officieuse organen der bezettende mogendheden schreef de Amerikaanse „Wiener Kurier", dat de z.g. linkse socialisten „eenvoudig niet bestaan". De beweging van Kraus zal — als elke andere partij — niet naar haar woorden, maar naar haar daden beoordeeld worden. De Britse „Weltpresse" constateert, de de communisten ook in de maskerade van het Linkse Blok opnieuw verslagen zijn. Hun partij is de zwakste communistische partij van Europa gebleven. Volgens het Sowjet-orgaan „Oesterreichische Zeitung" heeft het „democratische kamp" zich — ondanks de aanvallen van de reactie — kunnen handhaven. De realiteit van deze krachten zal de Oostenrijkse bourgeoisie nog voelen en niet slechts in, maar ook buiten de Nationale Raad.
(Neue Zürcher Ztg. 11 en 12-10)

Sowjet-Unie

E. **De partijlozen** —
In een hoofdartikel, dat via Radio-Moskou is omgeroepen, verzoekt de Prawda de leden der communistische partij geen wantrouwen aan de dag te leggen ten opzichte van de partijlozen, en zich niet tegen hun benoeming tot belangrijke functies te verzetten. De „Prawda" schrijft: „Honderdduizenden partijlozen bekleden thans sleutelposities in nijverheid, landbouw, vervoerwezen en overheids-, vak- en coöperatie-organisaties. Zij zijn de zaak van het communisme genegen, en verdienen het vertrouwen, dat wij in hun hebben gesteld. Nog nooit zijn wij door zoveel partijlozen omringd geweest. De nieuwe belangrijke taken in nijverheid, landbouw en cultuur eisen een toenemend aantal leiders, die niet tot de partij behoren, doch tevens grote inspanningen, om hun politieke opvoeding na te streven. (Nwe Gids 10-10)

MENINGEN

INDONESIE EN DE TROONREDE

De Nieuwsgier (Batavia) schrijft o.m.: „Met een staatkundige gebeurtenis als de Ronde tafel-conferentie, die zich afspeelt in dezelfde zaal als waarin deze troonrede is uitgesproken, — een staatkundig gebeuren van zo'n overweldigende betekenis voor Nederland en Indonesië beide en zo tot barstens toe geladen met politieke spanningen en emoties — zou men wat minder vlakke woorden hebben verwacht dan deze „zware druk" en dit „zegenrijk samengaan".

Merdeka (rep.) is van mening: „Deze rede wierp een hoopvolle schaduw vooruit ten aanzien van het uiteindelijke resultaat van de R.T.C."

Merdeka acht het verder belangrijk, dat de Troonrede werd uitgesproken kort nadat de koningin Hatta en andere Indonesische leiders had ontvangen, zodat Zij hun meningen aangaande verscheidene onderwerpen had aangehoord, en nadat de Centrale Commissie van de R.T.C. was teruggekeerd uit Namen, waar de moeilijkste onderwerpen van de R.T.C. op vertrouwelijke wijze werden besproken. In verband met het laatste zegt het blad:

„Indien wij de Troonrede in verband brengen met de besprekingen te Namen, dan lijkt het ons alsof de voornaamste moeilijkheden ter R.T.C. reeds overbrugd zijn". Het blad concludeert dit uit de laatste zinsnede van de Indonesische paragraaf van de Troonrede.

„INDUSTRIEEL FEODALISME"

Schrijvend over de rede van minister Van den Brink i.z. de bevordering van de export (zie 8309) merkt **W. J. van Woestijne** in de **Groene Amsterdammer** van 17 September op dat „de tijd waarin de kleine en middelgrote ondernemingen zelfstandig hun export konden verzorgen, althans voor de Amerikaane markt, voorbij is. Ook het tussenschakelen van de zelfstandige handel levert bij moderne industrieproducten niet altijd het gewenste effect. Samenwerking van de industriëlen is dus nodig, maar hiermede verandert er wat in onze maatschappelijke constitutie, waarvan de gevolgen nog niet te overzien zijn.

Tussen kleinere en grotere ondernemingen en tussen deze en de zeer grote kunnen betrekkingen gaan ontstaan die met de feodale verhoudingen tussen leenmannen en leenheren te vergelijken zijn. De kansen op een ontwikkeling in deze richting worden nog vergroot omdat de regering, voor de uitbreiding en modernisering van haar apparaat, dat deze export moet steunen, ervaren figuren uit het bedrijfsleven, en dat wil hier zeggen uit de grote bedrijven, moet aantrekken.

Zelfs als er geen sprake is van een bewust bevorderen van de belangen van deze grote bedrijven, zal wel het persoonlijk contact dat de nieuwe hoge ambtenaren met het bedrijfsleven hebben, haast onvermijdelijk tot een leiderschap van die grote bedrijven moeten voeren."

AMERIKAANSE PERS OVER SOWJET-OPTREDEN T.A.V. CHINA

In de Amerikaanse pers wordt er op gewezen, dat de diplomatieke erkenning van het Communistische regime in China door de Sowjet-Unie een zet was, welke geheel „in overeenstemming is met het slinkse, doch altijd op eigen belang gerichte Sowjet optreden in China", aldus de U. S. Information Service.

Wat betreft de vraag of dit regime ook door de Verenigde Staten moet worden erkend, wordt in sommige hoofdartikelen opgemerkt, dat het niet nodig is direct een beslissing te nemen.

De Washington Post schreef o.a.: „Het cynisme in de Russische politiek tegenover China is thans wel ten top gedreven met de erkenning van de Communistische regering in China. Tot dusverre hebben de Russen een dubbelhartige politiek gevolgd. Tegenover de nationalistische regering hebben de Russische diplomatieke vertegenwoordigers een zorgvuldig bestudeerde correctheid in acht genomen.

Voordat de Communisten Nanking bereikten, werd de Russische ambassade naar Kanton verplaatst, tegelijk met de achterhoede van de nationalistische regering. Kort daarop volgde het Russische Consulaat-Generaal in Shanghai dit voorbeeld. Deze overplaatsingen wekten de schijn op dat de Russen zich hielden aan de in 1945 aangegane overeenkomst de nationalistische regering te zullen steunen. Het leek niet onwaarschijnlijk dat zij zulks deden met het doel de Westerse regeringen zand in de ogen te strooien. De reden was echter in werkelijkheid vrij eenvoudig: de Russen hadden slechts hun eigen imperialistische belangen op het oog."

„Terwijl de Russen in Kanton over een radio-concessie in Sinkiang aan het onderhandelen waren met de nationalistische regering alsof niets bijzonders aan de hand was, werd in Communistisch China een soortgelijke politiek gevoerd. Hoeveel steun de Communisten van Rusland hebben gekregen kan slechts worden gegist."

„Het enige wat vaststaat is, dat de Russen aanzienlijke tegenprestaties hebben verkregen voor alles wat zij wellicht voor de Chinese Communisten hebben gedaan. De belangrijkste hiervan is een concessie in Mandsjoerije welke, gecombineerd met wat Rusland reeds op grond van de overeenkomst van Jalta aan concessies in Mandsjoerije verkregen had, geheel Mandsjoerije pactisch tot een deel van Rusland maakt."

The New York Times schreef: „De conclusies van de Assemblée van de Verenigde Naties zullen natuurlijk van het grootste belang zijn voor het beantwoorden van de vraag of wij het nieuwe regime moeten erkennen en het is hoogst onwaarschijnlijk, dat een enkel land, behalve de Sowjetvazalstaten een overhaast besluit zal nemen voordat de Algemene Assemblée uitspraak zal hebben gedaan.."

„De morele, zo niet de juridische, positie van de Verenigde Staten is n.l. dat dat land nog steeds gebonden is aan de Stimson doctrine die in 1932 geformuleerd is en waarin verklaard werd, dat de Verenigde Staten niet voornemens waren politieke of territoriale wijzigingen te erkennen, welke tot stand werden gebracht in strijd met de bepalingen van het Verdrag van Parijs.[1]) In dit verdrag werd oorlogvoering als een middel om de nationale doelen te verwezenlijken, buiten de wet gesteld en in deze Stimson doctrine werd, naar aangenomen mag worden, uitdrukking gegeven aan ons vaste besluit door middel van agressie behaalde voordelen niet te erkennen. Het Verdrag van Parijs is feitelijk door het Handvest van de Verenigde Naties vervangen en ook in dit Handvest wordt gebruik van agressie buiten de wet gesteld en hierbij verplichten de ondertekenaars zich slechts vreedzame middelen te gebruiken voor de regeling van internationale vraagstukken. De klacht van China houdt echter in, dat het Handvest geschonden zou zijn door de Sowjet-Unie en als de Assemblée derhalve tot de conclusie komt, dat de klacht gegrond is, legt dat ons de morele verplichting op de Stimsondoctrine opnieuw toe te passen of een bevredigende verklaring te geven van de redenen waarom wij hiervan afwijken.... Ondertussen zullen de Chinese Communisten zich gedwongen zien een moeilijk kunststuk te volbrengen. Er wordt reeds van hen verlangd, dat zij het doen voorkomen of zij een geheel onafhankelijke Chinese beweging zijn, die geheel op eigen kracht steunt. Daarbij lopen zij het gevaar, zich de woede van het Kremlin op de hals te halen op grond van „Titoïsme" (tenzij alles reeds van te voren afgesproken is) en tevens komen zij telkens met zichzelf in tegenspraak. Nog slechts enkele weken geleden heeft Mao Tse-toeng zijn overgankelijke dankbaarheid betuigd aan „de roemrijke Sowjet-Unie, zonder wier hulp en steun onze overwinning onmogelijk zou zijn geweest."

The Washington News (Scripps-Howard) oefende critiek uit op de Amerikaanse politiek inzake China en verklaarde zich tegen erkenning in welke vorm dan ook van deze Communistische regering. In dit blad werd o.a. verklaard: „De Rode Commissarissen die door de communistische strijdkrachten in het zadel geholpen zijn, zijn slechts in naam de leiders van een militaire regering. Er zijn geen verkiezingen gehouden en de „regering" kan dus niet beweren, dat zij op het volk steunt. De organisatie verschilt op geen enkel belangrijk punt van die van de schijnregering in Noord-Korea. Japan gebruikte tijdens het bewind van de keizer precies dezelfde methode toen het in 1932 in Mandsjoerije de staat Mandsjoekwo oprichtte. De Verenigde Staten hebben toen geweigerd die „regering" te erkennen."

1) Kellogg-(Briand)-pact van 1932.

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

Het Cyclotron in de Watergraafsmeer (Amsterdam)

Het was 16 September in de Watergraafsmeer te Amsterdam een moment van grote historische betekenis, toen het door Philips gebouwde cyclotron voor het eerst werkte. Jaren van research en van technische voorbereidingen, zowel in Philips' Laboratorium voor Wetenschappelijk Onderzoek te Eindhoven als in Amsterdam, werden met succes bekroond.

Het cyclotron werkt en dit betekent, dat Nederland thans een nog belangrijker plaats in kan nemen in het kernpsysisch onderzoek, hetwelk in het middelpunt der natuurwetenschappen staat. Het cyclotron wordt in de eerste plaats een blijvend centrum van studie, waarvan alle mogelijke wetenschappelijke werkers in Nederland zullen profiteren. In de tweede plaats zal Nederland door het cyclotron in staat zijn naar de behoeften van medische wetenschap, landbouwwetenschap, chemische wetenschap en techniek radio-actieve stoffen te vervaardigen. Het cyclotron is, zoals al vroeger gepubliceerd werd, niet geschikt om atoombommen te maken. Want die maakt men niet met een installatie als deze, evenmin als men papier fabriceert met een aardappelmesje of smyrnatapijten knoopt op een garenklosje.

Philips' Persbureau stelde ons de volgende gegevens beschikbaar betreffende het nieuwe cyclotron:

Het cyclotron is een zeer kostbaar instrument en geen enkel land kan zich de weelde veroorloven voor elk van zijn universiteiten een cyclotron aan te schaffen. In Nederland heeft men daarom een stichting in het leven geroepen: het Instituut voor Kernphysisch Onderzoek (IKO), waarin Rijk, gemeente Amsterdam en de N.V. Philips Gloeilampenfabrieken te Eindhoven participeren. Deze stichting beheert en financiert het laboratoriumwerk. De gemeente Amsterdam stelde de gebouwen in de Watergraafsmeer ter beschikking en zorgt voor het onderhoud van deze gebouwen. Philips bracht zijn cyclotron in. De Eindhovense industrie houdt het cyclotron in bedrijf met een eigen staf van wetenschappelijke werkers en technici, onder leiding van Prof. Dr. C. J. Bakker, die tevens directeur is van het IKO, en Prof. Dr. Ir. F. A. Heyn. De beide professoren zijn de ontwerpers van de installatie.

Het cyclotron zal zo nodig dag en nacht in gebruik zijn. In dat geval zal voor het zuiver wetenschappelijke werk de dag gereserveerd worden. En 's nachts zal men dan kunstmatig radio-actieve stoffen vervaardigen, naar de op dat moment aanwezige behoeften in Nederland en daarbuiten. Het waren tot nu toe Amerika en Engeland, die de West-Europese landen van deze stoffen voorzagen. Amerika en Engeland konden West-Europa echter niet die radio-actieve stoffen („isotopen") leveren, waarvan de afbraak in zo'n snel tempo verloopt, dat zij op reis naar hun bestemming vrijwel al hun radio-activiteit zouden verliezen. Vooral voor deze kortlevende isotopen is het van groot belang, dat Nederland in het bijzonder en West-Europa in het algemeen niet langer van Amerika afhankelijk zijn.

Bovendien moet men daarbij denken aan de besparing op deviezen, welke de Amsterdamse installatie ons land op kan leveren.

*

Wat heeft het kernphysisch onderzoek aan het cyclotron in Amsterdam?

Dit onderzoek richt zich op de studie van de allerkleinste deeltjes, waaruit de materie is opgebouwd. In de vorige eeuw dacht men nog, dat dit de atomen waren.

De naam „atoom" is van Griekse oorsprong en betekent „ondeelbaar". Deze naamgeving is echter wat voorbarig geweest, want nu weet men, dat ieder atoom eigenlijk nog een wereldje op zichzelf is. Een wereldje, dat, net als ons zonnestelsel, bestaat uit een centraal lichaam (atoomkern), waaromheen electronen in cirkelvormige of elliptische banen ronddraaien. Een electron draagt een negatieve lading, terwijl de atoomkern positief geladen is.

In het apparaat dat men cyclotron noemt worden allereerst waterstofatomen van de hen omgevende electronen ontdaan, zodat de naakte waterstofkernen overblijven. Aan deze waterstofkernen wordt een grote snelheid (bijv. tot 50.000 kilometer per seconde) gegeven. Deze snelheid is zo groot, dat in één seconde de deeltjes de omtrek van de aarde zouden kunnen afleggen. Die snelle waterstofkernen laat men in het binnenste van het cyclotron botsen op een plaatje van de een of andere stof, bijvoorbeeld beryllium, een zeer licht metaal. Daarbij wordt het beryllium omgezet in een nieuwe stof, borium geheten. Bij dit omzettingsproces worden neutronen (een niet geladen bestanddeel van de atoomkern) met grote kracht uitgestoten. Deze snelle neutronen zijn op hun beurt weer in staat andere stoffen te bombarderen en deze stoffen zo te doen veranderen, dat er een nieuwe atoomsoort ontstaat. Soms blijkt zo'n nieuwe stof radio-actief te zijn en aldus is het mogelijk, kunstmatig radio-actieve stoffen te produceren.

Bijvoorbeeld radio-actieve phosphor, een stof, die precies dezelfde scheikundige eigenschappen heeft als gewone phosphor, maar die ook nog radio-actief is en dus bepaalde deeltjes en stralen uitzendt.

Wat is hiervan het voordeel? Door de uitstraling van de radio-actieve phosphor is het mogelijk, haar aanwezigheid tot in de kleinste hoeveelheden (millioenste delen van milligrammen) vast te stellen en haar bovendien te onderscheiden van gewone phosphor. Wat dit betekent zowel voor de theoretische als de toegepaste wetenschap behoeft voor deskundigen geen nadere uitleg. Voor leken moge ter illustratie het volgende kleine voorbeeld gelden.

In de landbouw wil men weten in hoeverre een gewas kunstmest opneemt. Bevat deze kunstmest phosphor dan zorgt men, dat zij voor een klein gedeelte ook radio-actieve phosphor bevat. Na enige tijd van wasdom op het bemeste veld controleert men met behulp van een zogenaamde „Geiger-Müllerteller" of het gewas radio-actieve stralen uitzendt en in welke mate.

De uitkomsten van dit onderzoek bepalen:

a. of het gewas al of niet kunstmest heeft opgenomen,

b. in welke hoeveelheden dit is geschied.

In het cyclotron, dat waterstofkernen snelheid geeft op de hierboven behandelde wijze, gebruikt men bij voorkeur zware waterstof en geen gewone waterstof. Zware waterstof heeft een grotere massa dan gewone waterstof en wel twee maal zoveel. Hierdoor is de botsing van de in het cyclotron versnelde waterstofkernen op de een of andere stof van groter nuttig effect.

Zware waterstof wordt gewonnen uit „zwaar water", dat in kleine hoeveelheden gemaakt wordt in enkele electrische

Prof. Dr. C. J. Bakker (links) en Prof. Dr. Ir. F. A. Heyn de ontwerpers en bouwers van het Philips synchro-cyclotron te Amsterdam. Men ziet hier tussen de twee spoelen van de magneet een doosvormige ruimte, waarbinnen de waterstofkernen worden versneld. Diverse meters en kijkglaasjes geven de natuurkundigen gelegenheid, de werking daarbinnen te controleren.

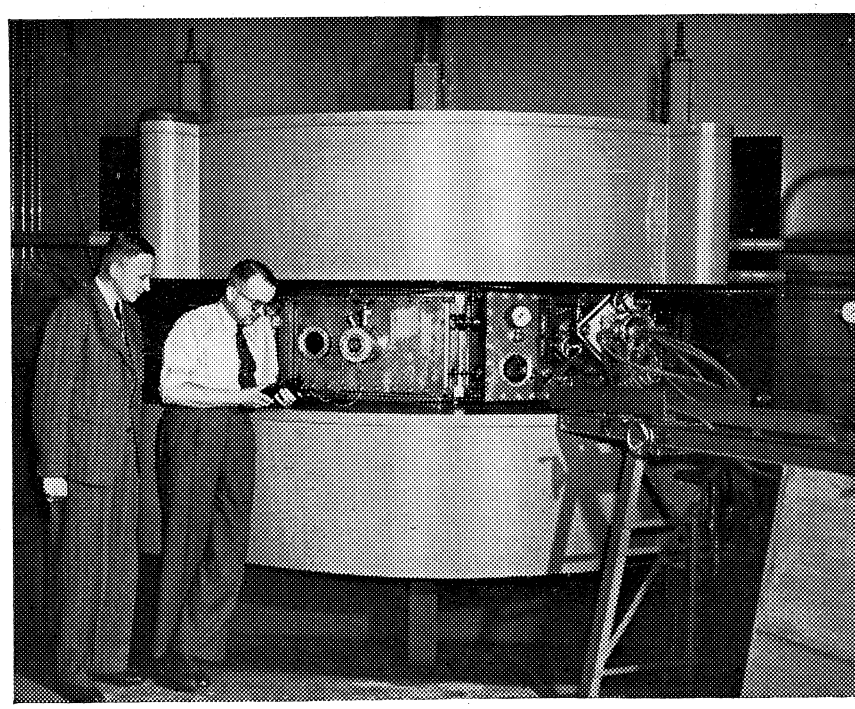

centrales. Men herinnert zich nog uit de oorlog, hoe de Royal Air Force voortdurend aanvallen deed op een dergelijke centrale in Noorwegen (vgl. 7993 en 3026 B).

De fabricage van zwaar water en daarmee van zware waterstof is een kostbaar procédé. Een liter zware waterstof kost ongeveer een gulden, terwijl 1000 liter gewone waterstof circa een cent kost.

*

De omstandigheden zijn lang niet altijd gunstig geweest voor de bouw van het cyclotron in Amsterdam. Men had bijvoorbeeld reeds in 1942 een begin willen maken met het gieten van de ijzeren balken voor de magneet, een van de grootste onderdelen van het cyclotron. De Duitse overheersers weigerden. In het geheim is men toen toch gaan gieten, doch dit werd later ontdekt en de Duitsers voerden de zaak weg over de Oostgrens. Door al deze tegenslag kon men eigenlijk pas na de bevrijding werkelijk met de bouw beginnen. Dit heeft ook weer een voordeel gehad. Want daardoor waren de professoren Bakker en Heyn in staat hun ontwerp nog te wijzigen, in die zin, dat de ontwerpers besloten niet tot een cyclotron, maar tot een andere versie, het „synchro-cyclotron".

Het „synchro-cyclotron" is een vinding van 1945, het „klassieke" cyclotron van 1931. Het houdt rekening met de relativiteitstheorie volgens welke bij zeer grote snelheden de waterstofkernen grotere massa krijgen. Kort gezegd: het synchro-cyclotron biedt de mogelijkheid nog hogere energieën, dus ook grotere snelheden aan de deeltjes te verlenen dan het „klassieke" cyclotron. Die energieën worden uitgedrukt in electronvolts.

Het Philips-cyclotron in Amsterdam heeft reeds 25.000.000 electronvolt geproduceerd.
(Vor. ber. I.K.O. 6807 E)

A. Centr. Commissie Kankerbestrijding —

Op 27 September heeft de secr.-generaal van het departement van Sociale Zaken, mr. dr. A. A. van Rhijn, de centrale commissie voor de kankerbestrijding geïnstalleerd. Zij heeft tot taak: 1e. het ontwerpen van een volledig plan voor de kankerbestrijding; 2e. het bevorderen van de uitvoering van dit plan door: a. het stimuleren, coördineren, c.q. combineren van thans reeds verrichte werkzaamheden op dit gebied; b. het wekken van belangstelling en het geven van voorlichting aangaande de kankerbestrijding; c. het verdelen van beschikbaar komende gelden.

In zijn installatierede gaf mr. van Rhijn een overzicht van de toegenomen sterfte ten gevolge van kanker. Per 10.000 inwoners bedroeg dit cijfer in 1890: 7.3; in 1900: 9.2; in 1910: 10.6; in 1920: 11.3; in 1930: 12.3 en in 1940: 13.8. Het absolute cijfer van sterfgevallen ten gevolge van kanker voor 1948 is 13.380, dat is ruim 18 pct. van alle doodsoorzaken. Dit cijfer wordt alleen overtroffen door de hartziekten als doodsoorzaken, die met 20 pct. in de statistiek voorkomen.

In de centrale commissie hebben zitting vier hoogleraren, vertegenwoordigende de geneeskundige faculteiten: t.w. prof. dr. P. H. G. van Gilse (Leiden), prof. dr. J. van Ebbenhorst Tengberger (Amsterdam), prof. dr. J. J. Zoon (Utrecht) en prof. dr. J. J. Th. Vos (Groningen); verder de voorzitter van de gezondheidsraad: dr. J. J. Brutel de la Rivière; de pl.v. geneesk. hoofdinsp. van de Volksgezondheid: dr. D. K. Rijkels; het hoofd der kliniek „Het Ned. Kankerinstituut" te Amsterdam: dr. W. F. Wassink; de geneesheer-directeur van het Rotterdams Radio-Therapeutisch Instituut: dr. D. den Hoed; de directeur van het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde te Leiden: prof. dr. R. Remmelts en een vertegenwoordiger van de Kon. Ned. Mij. tot Bevodering der Geneeskunst: arts J. Cornelis, internist te Wageningen.

Voorzitter der commissie is dr. P. Muntendam, directeur-generaal van de Volksgezondheid. Als secretaresse is aan de commissie toegevoegd mej. mr. A. Siegers, werkzaam op de afd. Volksgezondheid van het Min. van Soc. Zaken. (N.R.Crt. 30-9)
(Vor. ber. 8003 A)

B. Diepzee-onderzoek - Diepterecord —

Op 16 Augustus slaagde de Amerikaan Otis Barton er in met zijn duikerklok in de „Smokkelaarsbaai" bij Californië tot op een diepte van 1370 meter af te dalen. Otis Barton, die als diepzee-onderzoeker in dienst bij de Amerikaanse marine is, daalde in 1934 bij de Bermuda-eilanden met een duikerklok reeds tot een diepte van 900 meter. Het diepterecord stond tot dusver op naam van Dr. Beebe (V.S.), die in 1934 met zijn Batysphere een diepte bereikte van 920 meter.
De duikerklok, waar Barton thans zijn proeven mee heeft genomen, wordt „benthoscoop" (dieptekijker) genoemd. De benthoscoop is 3500 kg zwaar en heeft wanden van 4½ cm dikte. Twee vensters van gegoten kwarts waarboven schijnwerpers zijn aangebracht, maken het mogelijk de omgeving te observeren en foto's te maken.
Op de foto rechts ziet men het ogenblik waarop de duikerklok zakt; links geeft Barton vóór de afdaling nog enkele aanwijzingen aan een helper. (Zie ook pag. 7192 en 7862 b.)

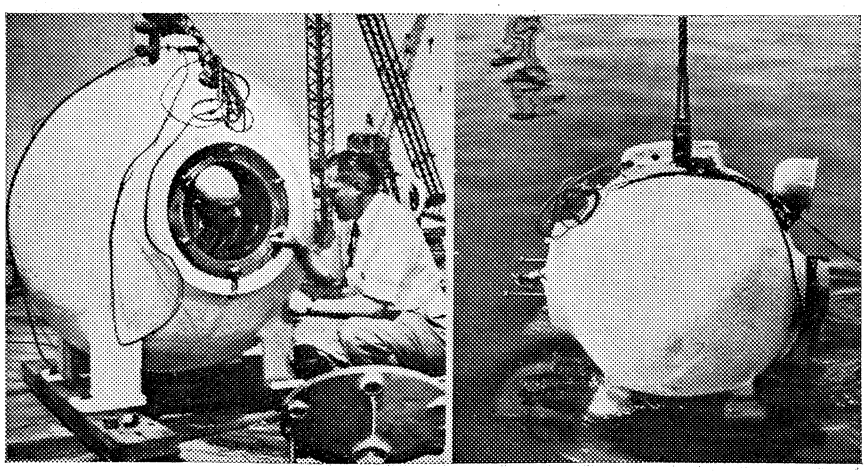

C. De Rechten van de Mens - Persoonlijk beroep op de V.N.? —

Door een jeugdige kantoorbediende werd tijdens een radio-uitzending de volgende vraag gesteld:
Hebben individuen het recht om persoonlijk een beroep te doen op de V.N. indien zij menen dat hun rechten zijn geschonden? Op deze vraag werden de volgende antwoorden gegeven:
Door Mevr. **Eleanore Roosevelt** (voorzitster van de Commissie voor de Rechten van de Mens):
Wij moeten beginnen met naties een klacht te laten indienen over andere naties en zo leren hoe de machine moet werken. Wanneer wij enige ervaring hebben opgedaan, kunnen wij individuen, groepen en organisaties het recht geven petities in te dienen.
Door **Dr. Charles Malik** (Libanon), rapporteur van de Commissie voor de Rechten van de Mens:
Dit is een van de vragen, die wij nu juist bespreken. Sommigen van ons — en ik reken mijzelf daaronder — geloven, dat ieder individu het recht moet hebben om zich persoonlijk tot de V.N. te wenden, wanneer zijn rechten zijn geschonden. Anderen erkennen dit in beginsel als oplossing, maar geloven, dat de tijd nog niet rijp is om zulk een recht in het Verdrag voor de Rechten van de Mens *) op te nemen. Anderen weer willen aan individuen niet het recht geven om een klacht tegen haar eigen regering in te dienen.
Door **Prof. René Cassin** (Frankrijk), vice-voorzitter van de Commissie voor de Rechten van de Mens:
Volgens de opvatting van Frankrijk is het recht van petitie een heilig recht van de mens. Ik ben van mening, dat aan individuen de bevoegdheid moet worden gegeven om bij flagrante schendingen van de grondvrijheden zich in laatste instantie tot de V.N. te wenden. Maar in het belang van de internationale goede verstandhouding en de handhaving van de rechten van de mens is het noodzakelijk om binnen het kader van de V.N. een permanent orgaan voor verzoening in te stellen, dat gerechtigheid zal brengen door een beroep te doen op de goodwill van de staten. Indien de resultaten hiervan aan onze verwachtingen beantwoorden, kunnen wij gaan denken aan het nemen van een volgende stap.
Door **Dr. P. C. Chang** (China), vice-voorzitter van de Commissie voor de Rechten van de Mens:
Ik vind de zaak nog al eenvoudig. We mogen de mensen, dus de individuen, niet teleurgesteld laten. M.a.w., wanneer wij hun de gelegenheid geven een petitie in te dienen, moeten wij hierop kunnen reageren. Wij moeten derhalve eerst de machinerie uitwerken en proberen, alvorens wij de gelegenheid geven dit te doen.
(Wordende Wereld, September 1949)
(Vor. ber. 7931)

*) Dit verdrag is thans ontworpen door de Commissie van de Rechten van de Mens, ter versterking van de in 1948 aanvaarde Universele Verklaring. Over het recht van petitie is de Commissie niet tot een beslissing kunnen komen.
Het ontwerp wordt aan de Regeringen toegezonden voor hun commentaar.

TRUMAN SAYS REDS HAVE EXPLODED ATOM!

Journal American — AFTERNOON EDITION — Tells Cabinet Of Test in Russia

DAILY, 3 Cents. SATURDAY, 10 Cents. SUNDAY, 15 Cents.

No. 22,503—DAILY FRIDAY, SEPTEMBER 23, 1949 (COMPLETE SCRATCHES)

There Is No Joy in Cardville!

COMPLETE NEWS ★★★★★ LATEST MARKET PRICES SCHOOL NEWS ON PAGES 16-17

The Sun

COMPLETE NEWS SCHOOLS — PICTURES

VOL. 117—NO. 15. NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 23, 1949. FIVE CENTS EVERYWHERE

TRUMAN SAYS RUSSIA SET OFF ATOM BLAST

Two Hooded Robbers Get $10,300 In Holdup of Bronx Check Casher

BIG STEEL OPENS FARM PROJECT NEW CONTRACT IS ASSAILED AS TALK WITH C. I. O. LABOR POLITICS

REVEALS EXPLOSION TOOK PLACE IN RECENT WEEKS

New York World-Telegram

Local Forecast: Cloudy and rain today. Clearing and cooler tonight. Fair and cool tomorrow. Weather Forecast on Page 17

2nd NIGHT — Latest Wall Street Prices — Civil Service—Page 28. — Five Cents

VOL. 82—NO. 11—IN TWO SECTIONS—SECTION ONE. NEW YORK 15, N. Y., FRIDAY, SEPTEMBER 23, 1949

ATOMIC BLAST IN RUSSIA

Labor Party Risks Life on Pound Cut

Busy Signal

EXTRA! Truman Makes

Trumans mededeling i.z. de Russische „atoom explosie" (23 Sept.) werd in de Amerikaanse bladen met enorme veelkleurige koppen aangekondigd. (Foto Acme)

De Joego Slavische Minister van Buitenlandse Zaken, Edward Kardelj, (rechts) begon in Lake Success, waar op 21 Sept. de Algemene Vergadering der Ver. Naties werd geopend, een campagne voor de binnenkort vrijkomende zetel in de Veiligheidsraad. Andere leden van de Joego Slavische delegatie ter Alg. Verg.: v. l. n. r. Milovan Djilas, Vladimir Dedier en Velko Micunovic. (Foto Acme)

De K.L.M. 30 jaar

Op 7 October bestond de Koninklijke Luchtvaartmaatschappij (K.L.M.) - 's werelds oudste luchtvaartmaatschappij 30 jaar.

Hoewel geen bijzondere feestelijkheden die dag waren georganiseerd is dit heuglijke feit niet onopgemerkt voorbijgegaan.

Het bestuur van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart bood de jubilerende maatschappij een vlaggestok aan ter plaatsing op het plein voor de ingang van het hoofdkantoor. Tijdens een bijeenkomst van het K.L.M.-personeel in de hangar „Le Bourget" op Schiphol voerden minister Spitzen en dr. A. Plesman het woord.

Dr. Plesman zwaaide de regering lof toe voor haar begrip en medewerking:

„Als de regering van de eerste dag der oprichting af niet begrepen had, wat de luchtvaart was en als zij niet bereid was geweest, de luchtvaart te helpen, hadden we het niet kunnen doen en had de K.L.M. niet eens bestaan".

Dr. Plesman herinnerde in dit opzicht aan de recente moeilijkheden op de route naar Batavia, die de K.L.M. zonder de hulp der regering te gronde zouden hebben gericht. Hij herinnerde er aan, welk een jeugdig bedrijf de K.L.M. eigenlijk is: Bijna negentig procent van het personeel werkt nog geen vier jaar bij de K.L.M., vijfendertig K.L.M.'ers ontvangen pas pensioen. Desondanks omvat het luchtnet van de K.L.M. honderdveertigduizend km, groeide het bedrijf in dertig jaar van twaalf man tot bijna veertienduizend man. In die dertig jaar verloor het bedrijf honderd man door ziekte, 97 bij vliegtuigongelukken en 54 door oorlogshandelingen. Een minuut stonden de duizenden in de hangar op verzoek van dr. Plesman zwijgend om hen allen te gedenken.

„Als ik over enige jaren het bedrijf zal dienen over te geven in andere handen, ben ik er van overtuigd, dat ik met uw hulp het bedrijf zal overdragen als een groot en sterk bedrijf", zo besloot dr. Plesman.

De minister van Verkeer en Waterstaat, mr. D. G. W. Spitzen, constateerde, dat de luchtvaart op ons volk een magnetische aantrekkingskracht heeft. „Waarom? Omdat de Nederlander verlangt naar vrijheid van de lucht (al is die er alleen in poëtische zin), omdat hij verlangt naar de ruimte". Minister Spitzen vervolgde: „Met alle respect voor alle anderen, die aan de bouw van de K.L.M. hebben meegewerkt, is dr. Plesman voor K.L.M. de leider, de oprichter en de stuwkracht, iemand, wiens naam voor immer in de Nederlandse historie een begrip zal zijn".

De geweldige toeneming van het luchtverkeer gedurende het 30-jarig bestaan van de K.L.M. kan niet sprekender worden aangetoond dan door een vergelijking van de vervoerscijfers over het eerste en het laatste afgesloten jaar van de K.L.M.

	1920	1948
Luchtnet kms	1013	138.800
Luchtvloot	4	81*
Kruissnelheid kms ..	100	350
Aantal bevlogen steden	3	108
Aantal bevlogen landen	2	50
Gevlogen kms	82000	45.100.000
Gevlogen uren	600	160.000
Passagiers	345	630.000
Vracht kg (incl. extra bagage)	22000	12.270.000
Post kg	3000	2.150.000
Personeel	12	13.000

* Excl. 26 vliegtuigen Interinsulair Bedrijf.

In totaal vervoerde de K.L.M. in deze 30 jaren ruim 2.900.000 passag., 53.500.000 kg vracht en 13.300.000 kg post. De vliegtuigen legden daarbij bijna 218.000.000 km af in 890.000 vlieguren. Hieronder zijn ook begrepen de vervoerscijfers van het Interinsulair Bedrijf, dat de K.L.M. sinds Augustus 1947 te Batavia exploiteert.

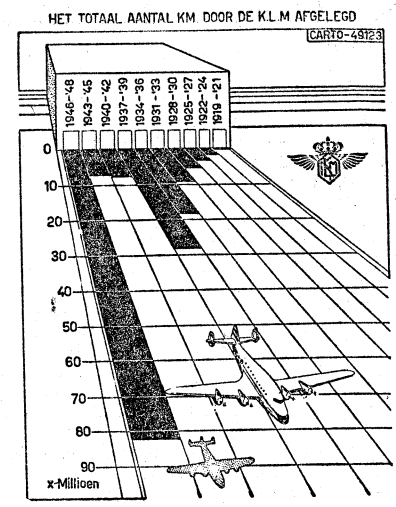

Activiteit in 1948

In 1948 hebben zowel de politieke omstandigheden als de kostenstijgingen belangrijke invloed uitgeoefend op het bedrijf van de K.L.M. De organisatie van het bedrijf is evenwel verbeterd en de vloot bestaat thans uit de meest moderne vliegtuigen.

Passagiersvervoer. — De vervoersresultaten van het Noord-Atlantisch lijnbedrijf hebben aan de verwachtingen beantwoord. De dienst op Curaçao vertoonde het gehele jaar door, in het bijzonder in Westwaartse richting, een zeer goede bezetting.

Het verkeer naar Europa was op het Zuid-Atlantisch bedrijf zeer bevredigend. Vooral in de laatste maanden van 1948 was de gebruikelijke seizoensbeperking aanzienlijk minder voelbaar dan in de

(Zie vervolg pag. 8381)

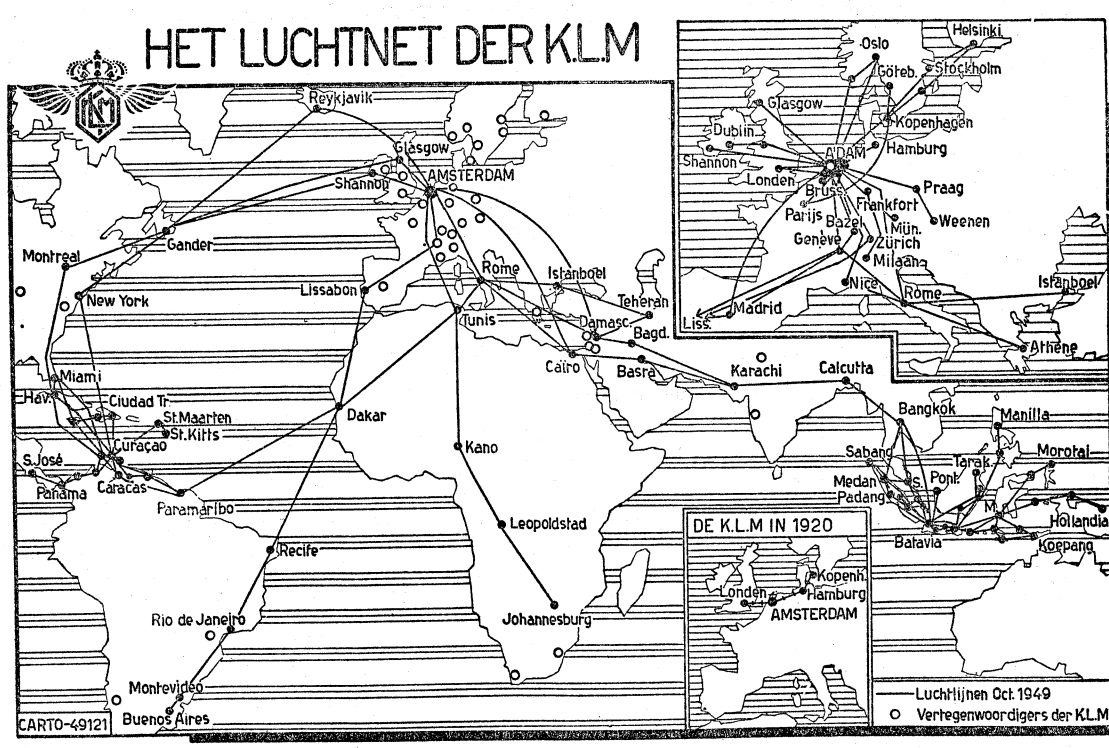

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

16 October (Zondag)

China — Communistische troepen landen op het eiland Amoy.
Duitsland — Te Frankfort wordt een linkse soc.-democratische groepering gevormd, die streeft naar samenwerking met de communisten.
Indonesië — De sultan van Djokja verklaart, dat indien „de Nederlanders blijven volharden in hun onredelijke houding" gewapende botsingen die zich over geheel Java en Sumatra zullen uitbreiden, onvermijdelijk zijn. (Zie in dit nr.)
— In Midden-Java komt het in vier plaatsen tot botsingen tussen Nederlandse en republikeinse strijdkrachten.
— President Sukarno opent te Djokja een inter-Indonesisch onderwijscongres. Ongeveer 400 afgevaardigden uit alle delen van Indonesië nemen er aan deel.
Sowjet-Unie — Met Oost-Duitsland worden diplomatieke betrekkingen aangeknoopt.
Zuid-Afrika — Veldmaarschalk Smuts van zijn functie van opperbevelhebber van het leger ontheven. Hij behoudt zijn rang en recht op pensioen.

17 October (Maandag)

Benelux — Vertegenwoordigers van de kath. partijen in België, Nederland en Luxemburg voeren te Brussel besprekingen over politieke en economische vraagstukken.
Bolivia — President Hertzog treedt af. Reeds sedert Mei berust de uitvoerende macht bij vice-president Urriolagotia.
Duitsland — Polen, Hongarije, Bulgarije, Finland en Tsjecho-Slowakije erkennen de Oost-Duitse regering en knopen met haar diplomatieke betrekkingen aan. Finland heeft bovendien een handelsovereenkomst gesloten.
— Een hof van beroep voor zuiveringsaangelegenheden te München bevestigt ten aanzien van Eva Braun, de uitspraak van de rechtbank, dat zij behoort tot de lichte gevallen; haar vermogen zal in beslag worden genomen.
Frankrijk — Jules Moch slaagt er niet in een kabinet te vormen en geeft zijn opdracht terug.
Griekenland — De „voorlopige Griekse regering" verklaart, dat het guerilla-leger zijn operaties tijdelijk zal stopzetten.
Indonesië — Dr. Koets verklaart, dat de toenemende spanning op Midden-Java te wijten is aan infiltratie van T.N.I.-eenheden.
Nederland — Koffie en thee worden in prijs verhoogd.
— Minister-president Drees bespreekt met Moh. Hatta de situatie op Java.
Sowjet-Unie — Maarschalk Tolboekhin overleden.

18 October (Dinsdag)

België — United Presse publiceert een memorandum van koning Leopold, waarin deze de capitulatie van 1940 verdedigt.
— In een regeringscommuniqué wordt bekend gemaakt, dat tussen koning Leopold en de regering overeenstemming is bereikt over de te houden volksstemming. De koning acht een minimum van 55 pct der stemmen noodzakelijk voor zijn terugkeer.
Guatemala — Overstromingen teisteren het land en eisen 4000 slachtoffers.
Internationaal — De Russische vertegenwoordigers bij de V.N., Wisjinsky, verklaart, dat iedere poging Joego-Slavië in de Veiligheidsraad te brengen, de betrekkingen tussen Oost en West ernstig zal verslechteren.
— De Amerikaanse regering heeft in een nota de Sowjet-Russische beschuldiging, dat de Verenigde Staten West-Duitsland tot een „militair exercitieterrein" maken, van de hand gewezen en op haar beurt de Sowjet-Unie er van beschuldigd, dat zij de volkspolitie in de Oostelijke zone versterkt.
Nederland — Te Rotterdam opent Minister Lieftinck het nieuwe gebouw van de Rijksbelastingacademie.
— Minister Weyers dient een ontwerp van wet in tot opheffing van de handelsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw.
— Drie Nederlandse belastingambtenaren die in Zwitserland een Nederlands onderdaan hadden ondervaagd worden op last van de Bondsraad uit het land verwijderd, omdat hun optreden inbreuk had gemaakt op de bevoegdheden van de Zwitserse overheid.
— Prinses Wilhelmina opent de centrale ere-begraafplaats van de Oorlogsgravenstichting in Loenen. (Zie in dit nr.)
Oostenrijk — Dr. Figl (R.K. Volkspartij) wordt herkozen tot premier.
Ver. Staten — Minister Acheson geeft machtiging, om de geruchten, als zou Amerika met Engeland zijn overeengekomen de dollar te devalueren en de goudprijs te verhogen, tegen te spreken.

19 October (Woensdag)

Denemarken — Het parlement keurt het programma van de (socialistische) regering met 64 tegen 35 stemmen goed. Er waren 39 onthoudingen.
England — De luchtbrug naar Berlijn heeft Groot-Brittannië ruim tien millioen pond sterling gekost. Van Juni 1948 tot 6 October 1949 hebben de Engelsen aan de luchtbrug deelgenomen.
Frankrijk — Nadat Schuman. Bidault en De Menthon (M.R.P.) een opdracht tot kabinetsformatie hadden geweigerd, aanvaardt René Mayer (Rad.) een zodanige opdracht.
India — De grondwet die 26 Januari zal worden afgekondigd, wordt door de constituerende vergadering goedgekeurd.
Nederland — De Nederlandse boekverkopersbond adviseert zijn leden geen propaganda te maken voor het binnenkort van de hand van Schreieder te verschijnen boek „Het Englandspiel".
— Dr. Peter van Anrooy, dirigent en componist, bekend vooral door zijn Piet Hein rhapsodie, is te 's-Gravenhage ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag gehuldigd.
Ver. Staten — Het minimumloon wordt van 40 tot 70 dollarcents verhoogd.
Zweden — Per Edwin Sköld, tot dusver minister zonder portefeuille benoemd tot minister van Financiën.

20 October (Donderdag)

Duitsland — De geallieerde hoge commissie bepaalt, dat iedere buitenlandse missie in West-Duitsland bij de commissie moet zijn geaccrediteerd en niet bij de regering van Bonn.
Frankrijk — Het programma van de kabinetsformateur, René Mayer, wordt door de Nationale Vergadering met 341 tegen 183 stemmen goedgekeurd.
— Jacques Copeau, beroemd regisseur en dramaturg, op 70-jarige leeftijd overleden.
Internationaal — In de economische en sociale raad worden door de Alg. Vergadering gekozen Mexico, Iran, Ver. Staten, Pakistan, Canada en Tsjecho-Slowakije.
— Als opvolger van de Oekraïne in de Veiligheidsraad wordt gekozen Joego-Slavië en niet het door Rusland gesteunde Tsjecho-Slowakije. Eerst bij de tweede stemming verkreeg Joego-Slavië de vereiste tweederde meerderheid. (39 stemmen).
Transjordanië — Koning Abdoellah van Transjordanië heeft in een boodschap tot zijn volk het plan tot internationalisering van de stad Jeruzalem van de hand gewezen, daar Jeruzalem „de sleutel van Transjordanië" is.
Ver. Staten — De premier van India, Pandit Nehru, die een bezoek aan de V.S. brengt wordt door de Universiteit van Columbia bevorderd tot doctor honoris causa in de rechten.
— De republikeins vertegenwoordiger bij de V.N., Palar, brengt aan Pandit Nehru verslag uit over de Ronde Tafelconferentie.

21 October (Vrijdag)

België — De Kamer van Afgevaardigden neemt een motie van vertrouwen in de regering Eyskens aan.
Duitsland — De West-Britse Bondsdag besluit communisten en rechtse extremisten uit commissies die zich belasten met internationale aangelegenheden te weren.
— De West-Duitse regering kondigt een program aan voor financiële hulp aan West-Berlijn. Hiermede zal maandelijks ongeveer 60 millioen Mark gemoeid zijn.
Indonesië — Ten aanzien van de zelfbesturende landschappen van Atjeh bepaalt de republikeinse regering, dat deze onder rechtstreeks bestuur van de Repoeblik Indonesia zullen staan.
Joego-Slavië — In een motie beschuldigt de regering Polen er van alle verdragen en handelsaccoorden die tussen beide landen gesloten zijn, te hebben geschonden.
Nederland — De nationale federatieve raad van het voormalig verzet wendt zich tot de minister van Justitie met het verzoek de invoer, verkoop en publicatie van mémoires van Joseph Schreieder te verbieden.

22 October (Zaterdag)

Albanië — Gemeld wordt, dat de veiligheids- en politietroepen een beraamde opstand, welke zou hebben moeten samenvallen met een Grieks—Joego-Slavische actie tegen Albanië „in de kiem gesmoord" heeft.
België — De liberale minister zonder portefeuille, Dierckx, verklaart, dat de acht liberale ministers onmiddellijk zullen aftreden als er kans bestaat op terugkeer van koning Leopold.
Internationaal — Tot lid van de economische commissie van de V.N. voor Azië wordt toegelaten de regering van Bao Dai. Een Russisch voorstel om de „democratische regering van Vietnam" toe te laten werd verworpen.
Portugal — De Spaanse staatschef, generaal Franco, arriveert voor een officieel bezoek te Lissabon.
Tsjecho-Slowakije — Een employé van de Amerikaanse ambassade wordt gearresteerd en een ander uitgewezen onder de beschuldiging van spionnage.

(Vervolg van pag. 8379)
voorgaande jaren. Het verkeer in Zuidwaartse richting was zeer goed en vertoonde een continu-verloop, zoals dit steeds in deze richting het geval was. De vraag naar passage voor emigranten naar Zuid-Amerika bleef bestaan. De mededinging op deze lijn werd nog sterker, doordat in 1948 in totaal 8 luchtvaartmaatschappijen het verkeer van Europa naar Zuid-Amerika v.v. bedienden.
Het Westindische bedrijf gaf een aanzienlijke toeneming van passagiersverkeer. Het lijnbedrijf in Nederland nam het bekende verloop, de exploitatie der rondvluchten was evenwel een groot succes. In 1948 werden daarop 28.021 passagiers vervoerd.
Het net in Europa kon in 1948 wederom worden uitgebreid en het vervoer nam toe. Hetzelfde geldt van de Zuid-Afrika-lijn.

Vrachtvervoer. — In vergelijking met 1947 nam het vrachtvervoer wederom aanzienlijk toe, n.l. met 1.660.000 kg. of 38 pct. De vraag was gedurende het gehele jaar groot. Op de intercontinentale lijnen zelfs zo groot, dat dit nog al eens zorgen baarde in verband met gebrek aan ruimte in de vliegtuigen. Doordat het vervoer in sommige gevallen niet met de gewone lijnmachines kon worden opgevangen, werden extra vrachtmachines op verschillende trajecten ingezet.

Bijzondere vluchten. — Uitgevoerd werden 361 bijzondere vluchten, waarvan 219 voor passagiers en 142 voor vrachtvervoer. Van de in 1948 verkochte ton-kilometers waren 60 pct. voor buitenlandse en 40 pct. voor Nederlandse rekening.

Interinsulair bedrijf. — Hier heerste aanvankelijk in 1948 grote bedrijvigheid. In de eerste helft van het jaar waren reeds 146.839 passagiers vervoerd. Op Kemajoran landden per maand circa 600 toestellen.

Administratie. — De vergroting van het aantal passagiers bracht een toeneming van de werkzaamheden van de administratie met zich mede. Het aantal boekingshandelingen, inclusief overboekingen en annuleringen, bedroeg over '48 403.100 tegenover 335.881 in 1947. Het ingevoerde nieuwe boekingssysteem, waarbij de nieuwste technische hulpmiddelen en organisatie werden toegepast, heeft zeer goed voldaan.
De activiteit kan wellicht het beste blijken uit het feit, dat het aantal inkomende en uitgaande radio-telegrammen en telex-berichten gemiddeld per dag (over het gehele jaar gerekend) 725 bedroeg. Het aantal telefoongesprekken bedroeg gemiddeld per dag 1000.

Propaganda. — In verband met de grote buitenlandse concurrentie was het noodzakelijk, dat de propagandadienst een grotere activiteit ontplooide dan in 1947. Schiphol werd in 1948 door een groter aantal personen bezocht dan in welk voorafgaand jaar ook. Van de 750.000 bezoekers namen er 342.500 deel aan de rondleidingen. Voorbereidingen tot oprichting van een historisch bedrijfsmuseum werden getroffen.

Omvang vervoer:

	Betalende passagiers	Bagage kg.	Vracht kg.	Post kg.
Totaal	438.582	1.059.655	6.502.005	1.724.750
Noord-Atlantisch traject	21.207	56.208	799.154	102.166
Zuid-Atlantisch traject	9.098	19.327	103.467	17.071
West-Indisch traject	119.387	487.302	1.706.976	158.737
Nederland	80.844	13.374	409.348	32.088
Europa	162.735	387.872	1.572.485	676.727
Afrika	6.890	11.002	91.371	15.499
Bijzondere vluchten	4.888	2.144	369.492	3.609
Indië	33.533	82.426	469.712	718.853

(Vor. ber. K.L.M. 8191 D; Zie ook 7914 D)

Nederland

R.T.C. - Financiële verhouding Nederland-Indonesië - Accoord over punten van militair belang - Zakelijke rechten - Verklaring Sultan Hamid

Schuldenregeling — Naar de speciale correspondent van het A.N.P. verneemt, is de financieel-economische commissie der Ronde-Tafelconferentie eenparig van mening, dat regeling van bepaalde detailpunten van de financiële verhouding tussen Nederland en Indonesië niet noodzakelijk tijdens de conferentie behoeft te geschieden. Bij het overleg zullen de delegaties nagaan welke detailpunten dit zijn.

Welk standpunt de Indonesische delegaties inzake de schulden innemen is inmiddels gebleken uit het aide-mémoire, dat de beide delegaties gemeenschappelijk hebben opgesteld. Daarin verklaren zij zich bereid een bedrag van 3.4 milliard aan schulden voor Indonesië over te nemen. Hiervan is 3 milliard interne en 400 millioen externe schuld (buitenlandse leningen). De door Nederland verlangde garantie, bestaande uit de z.g. tinbelofte (zie 8361), wijzen de delegaties af. Bovendien wensen zij, dat Nederland de eis, dat Indonesië een gedeelte van de opbrengst van de export zal reserveren voor aflossing van schuld aan Nederland, zal laten vallen. Nederland zal voorts moeten toezeggen, dat de uitrusting van het Nederlandse leger in Indonesië zal achterblijven en aan de nieuwe regering zal worden overgedragen.
Een Nederlands voorstel om de schuldenkwestie voor te leggen aan een commissie bestaande uit de heren Hirschfeld, Djuanda en Cochran is volgens het A.N.P. met weinig enthousiasme in Indonesische kringen ontvangen. Men wilde deze commissie slechts aanvaarden op voorwaarde, dat zij door de centrale commissie zou worden gevormd (dus binnen het raam van de conferentie zou werken) en dan uitsluitend het karakter van een technische adviescommissie zou dragen, die dan slechts aanbevelingen zou kunnen doen aan de delegaties en de centrale commissie.

Militaire Zaken. — In de commissie voor militaire aangelegenheden is over een aantal punten overeenstemming bereikt. Na de overdracht van de souvereiniteit berust de verantwoordelijkheid voor de in- en uitwendige veiligheid voor Indonesië bij de souvereine regering van de R.I.S. De Nederlandse strijdkrachten zullen in afwachting van haar vertrek niet operationeel worden gebruikt behalve voor zover dit door de regering van de R.I.S. wordt gevraagd en dit de instemming van de Nederlandse regering heeft.
Bij het terugtrekken van Nederlands strijdkrachten zullen de betrokken Nederlandse en Indonesische instanties in onderlinge samenwerking zorgdragen dat de militaire territoriale verantwoordelijkheid op ordelijke wijze wordt overgedragen.
Overdracht van K.N.I.L.-materiaal zal in onderling overleg op ordelijke en zakelijke basis geschieden.
In principe werd besloten, dat door de Nederlandse regering op eventueel verzoek van de R.I.S. een Nederlandse militaire missie naar Indonesië kan worden gezonden ten einde aan de R.I.S. bijstand te verlenen. De regering van de R.I.S. en de Nederlandse regering zullen besprekingen voeren ter uitvoering van een aan het Unie-statuut te hechten overeenkomst betreffende de samenwerking inzake onderwerpen op het gebied van de defensie.

Zakelijke rechten. — Ten aanzien van erfpachten, concessies, vergunningen en andere zakelijke rechten heeft Nederland een „oral note" ingediend.
„Meestbegunstiging" wordt hierin omschreven als: dat binnen het rechtsgebied van het ene land de staatsburgers, rechtspersonen, producten, schepen en andere objecten van het andere land een behandeling zullen genieten welke ten minste even gunstig is als de behandeling van die van enig derde land onder soortgelijke omstandigheden. Dit verzekert dus nog niet een gelijke behandeling als die welke aan onderdanen ten deel valt.
Volgens de mening van de Indonesische delegaties zullen aan vreemdelingen van alle naties bij deelneming aan de handel met Indonesië gelijke rechten worden toegekend evenals in zakelijke aangelegenheden en bij de industriële ontwikkeling. De Indonesische delegaties begrijpen ten volle dat men zich goed rekenschap moet geven van de speciale belangen der Nederlanders en van de Nederlandse rechtsgemeenschappen binnen het grondgebied van Indonesië en dat geen noemenswaardig onderscheid zal mogen worden gemaakt ten aanzien van zulke onderdanen en rechtsgemeenschappen.
Onder voorbehoud van het bovenstaande zullen onderdanen en rechtsgemeenschappen van ieder der beide deelnemers in hun respectievelijk gebied een ongunstiger behandeling ondervinden dan die van onderdanen en rechtsgemeenschappen van een derde land.
Indonesië zal voorts in principe alle concessies, wettelijke rechten en vergunningen erkennen, verleend door de N.O.I.-regering aan natuurlijke personen en rechtsgemeenschappen, onder voorwaarde dat die concessies, wettelijke rechten en vergunningen intussen niet veranderd, ingetrokken of vervallen zijn. De regering van de R.I.S. behoudt zich het recht voor om belangrijke concessies, wettelijke rechten, vergunningen, contracten op lange termijn op land, verstrekt door de N.O.I.-regering na 1942, die een belangrijke invloed kunnen hebben op de economische politiek van de R.I.S., te onderzoeken.

Verklaring Sultan Hamid. — Sultan Hamid II, die deze week de vergaderingen van de Centrale Commissie presideert, verklaarde op 18 October dat er een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bestaat, dat de R.T.C. tegen het einde van deze maand afloopt. Op de hoofdpunten zal dan alles geregeld zijn. Misschien zal het nodig zijn, dat enige details nadien nog tot een eindbeslissing zullen moeten worden gebracht. Daartoe

behoort het probleem-Nieuw-Guinea echter zeer zeker niet. Nederland noch Indonesië beschouwen Nieuw-Guinea als een detail, maar wel degelijk als een hoofdpunt.

Ten aanzien van de overdracht wordt nog altijd gestreefd naar 1 Januari 1950.

De centrale commissie heeft een begin gemaakt met de discussie over de rapporten, welke zijn samengesteld over het horen van de z.g.n. „waardevolle belangen".

„Waardevolle belangen". — Naar het A.N.P. verneemt, hebben de K.K.M. (Staatkundig comité Minahassa), de Twapro (Twaalfde provincie, Minahassa) en de P.T.B. (comité gemenebest Grote Oost) geweigerd zich als zogenaamde „waardevolle belangen" door de betrokken subcommissie der R.T.C. te doen horen.

De K.K.M. heeft voorts geprotesteerd tegen de opzet en gang van zaken ter R.T.C., welke zij in strijd acht met het zelfbeschikkingsrecht. Alle drie organisaties stellen zich op het standpunt, dat zij als vertegenwoordigingen van grote bevolkingsgroepen rechtstreeks aan de R.T.C. hadden dienen deel te nemen. De Twapro en de Persatuan Timur Besar overhandigden voorts een brief aan de betrokken subcommissie, waarin zij een uiteenzetting vragen van het begrip „waardevolle belangen".

Vertegenwoordigers van laatstgenoemde twee organisaties zijn op 19 October door de Koningin in audiëntie ontvangen.

(A.N.P. - Aneta 15 t.m. 19-10; Red.K.H.A.)

(Vor. ber. 8370 D en 8360 B)

A. Rijkseenheid wenst stopzetting R.T.C. —

Het comité tot handhaving van de Rijkseenheid heeft zich naar aanleiding van de berichten over de situatie op Java (zie onder Indonesië) met een telegram tot de minister-president gericht. Herinnerd wordt aan de nota van de minister van Overzeese Gebiedsdelen van 3 Augustus, waarin gezegd werd, dat de wapenstilstandsaccoorden zijn gesloten op grond van het vertrouwen, dat de regering in de republikeinse leiders wilde stellen.

Naar de mening van het comité is „thans niet meer aan twijfel onderhevig, dat dit vertrouwen misplaatst is geweest en dat de republikeinse leiders zich aan de gesloten overeenkomsten niet hebben kunnen of willen houden."

Het comité richt zich op grond van een en ander tot de regering met het dringend verzoek „de onderhandelingen ter R.TC., welke onder de geschetste omstandigheden volkomen doelloos zijn geworden en van elke feitelijke waarde ontbloot, stop te zetten en de hervatting eerst weder aan de orde te stellen, nadat zekerheid zal zijn verkregen, dat overdracht van de souvereiniteit mogelijk zal zijn aan een geordende staat."

(Trouw 20-10) **(V. b. Rijkseenheid 8226 B)**

B. De koopvaardijvloot —

De Nederlandse koopvaardijvloot, vanouds een der pijlers van onze nationale welvaart, is thans, ruim vijf jaar na de bevrijding weer boven vóór-oorlogs peil uitgegroeid. De opbrengst van het passagiers- en vrachtvervoer met het buitenland — dus ook met de dollarlanden — zal een niet geringe verbetering van onze deviezenpositie geven.

Niettegenstaande het passagiersvervoer concurrentie ondervindt van het vliegtuigverkeer is de accommodatie onzer schepen reeds weer gelijk aan die van voor de oorlog. En de vrachtvaart welker diensten vooral dollars betekenen, heeft de vooroorlogse capaciteit reeds overschreden. Ook de kustvaart waaronder men de verbindingen met de havens rond de Noord- en Oostzee verstaat (meestal met schepen van maximaal 800 ton) beschikt over een tonnage 15% groter dan voor de oorlog. De tankvloot, zo belangrijk voor het olietransport, is reeds bijna tot de voor-oorlogse capaciteit gegroeid.

Onderstaande grafiek geeft een duidelijke vergelijking tussen de voor- en na-oorlogse koopvaardijvloot. **(V. b. 7556 G)**

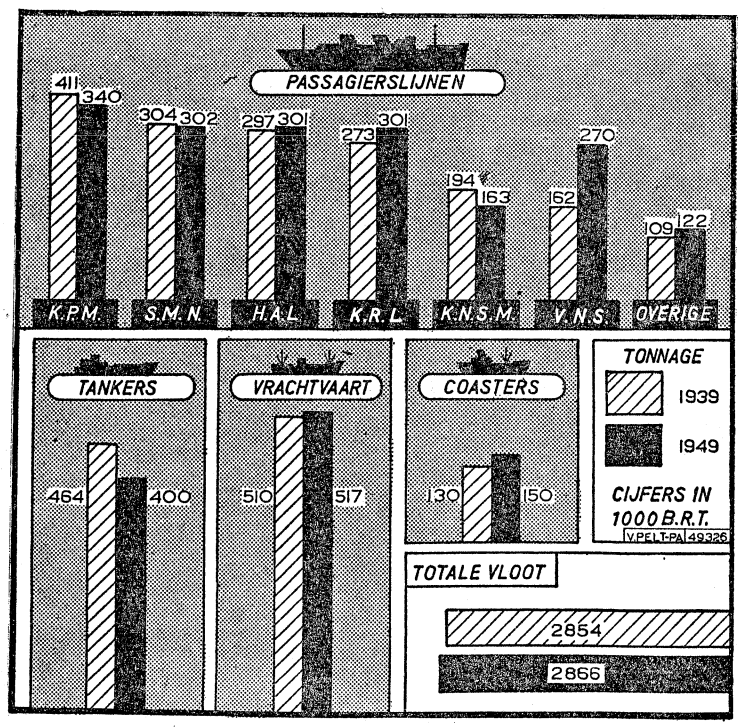

C. Jaarverslag K.P.M. 1948 —

De Koninklijke Paketvaart-Mij. behaalde in 1948 een exploitatiewinst van *f* 14.953.719 (v.j. *f* 10.518.217). Na aftrek van afschrijvingen, bijdragen aan de Ned. Scheepvaart Unie, en reservering voor herstel der vloot resteert ter verdeling een winstsaldo van *f* 3.946.667 (*f* 3.313.333). Hieruit kan 9 (8) % dividend worden uitgekeerd en *f* 166.667 (*f* 133.333) naar de reserverekening worden overgeboekt.

Door uitbreiding van de eigen vloot en inhuur van extra scheepsruimte, kon de nominale vervoerscapactieit in het jaar tot ult. 1948 van 151.000 tot 165.500 ton stijgen. Voorts kon de benuttingsgraad der schepen aanzienlijk worden opgevoerd. Door deze maatregelen kon de totaal vervoerde lading t.o.v. 1947 worden opgevoerd met 65% tot 2.770.00 ton. Het passagiersvoer vertoonde slechst een zeer geringe stijging. Het lijnennet werd opgevoerd van 75.500 tot 125.000 zeemijlen, ongeacht de extra diensten.

De samenwerking met de Kon. Java-China-Paketvaartlijnen was zeer bevredigend en leidde tot versteviging van de Nederlandse scheepvaartbelangen in de betrokken gebieden.

Voor zover bekend heeft de vooruitgang zich ook in 1949 in zekere mate voortgezet. Zij blijft echter beneden de verwachtingen, welke voor de toekomst gekoesterd kunnen worden, als na bereikte politieke overeenstemming een duurzame samenwerking tussen Indonesië en Nederland zal zijn verkregen.

Bij het opmaken van het verslag bestond de vloot uit 103 (79) schepen, tezamen metende 168.578 (144.449) bruto ton, terwijl in Nederland 10 (10) schepen van tezamen ± 16.800 (23.950) ton in aanbouw waren.

(V. b. K.P.M. 7224 D) (Alg. Hbld. 17-10)

D. Prinses Wilhelmina opent erebegraafplaats te Loenen —

Op 18 October heeft Prinses Wilhelmina de Centrale begrafplaats der Oorlogsgravenstichting te Loenen op de Veluwe geopend.

Mevrouw H. G. van Anrooy-de Kempenaer, presidente van de Oorlogsgravenstichting hield een korte toespraak waarin zij de begraafplaats een waarlijk nationaal monument noemde. Prof. mr. R. Kranenburg spraak namens de Staten-Generaal, mr. H. P. Linthorst Homan namens het comité Reunie Engelandvaarders.

Na de officiële opening schreden de aanwezigen tussen detachementen van de Landmacht, Marine en Luchtstrijdkrachten naar de kapel, waar de Prinses een gedenkplaat onthulde. Het bord, dat eerlang in „Oranjehaven" te Londen hing, vermeldt de namen van vele gesneuvelde Engelandvaarders. Vervolgens werd het appèl-nominaal gehouden, dat besloten werd met een kranslegging.

De plechtigheid werd door vele autoriteiten onder wie minister Teulings, de Commissaris van de Koningin in Gelderland, generaal b.d. H. G. Winkelman, admiraal E. L. Helfrich, de hoofdaalmoezenier mgr. Van Straelen en de hoofdlegerpredikant ds. A. T. W. de Kluis, bijgewoond.

Trompetters van de Huzaren van Boreel bliezen de „Last Post". Een stille tocht langs de graven besloot de plechtigheid.

(Trouw 19-10)

E. Dr. Berkhof rector seminarie Ned. Herv. Kerk

Met algemene stemmen benoemde de Synode der Ned. Hervormde Kerk tot rector van het seminarie, dat vanwege

deze kerk zal worden gesticht, dr. H. Berkhof te Zeist. Het plan is, dat dit seminarie, dat op „De Horst" te Driebergen zal worden gevestigd, op 1 Maart 1950 zijn werkzaamheden zal beginnen. Alle theologische studenten van de N.H.K., die na 28 Februari 1950 hun proponentexamen nog moeten afleggen, zullen tot een verblijf van vier maanden op dit seminarie worden verplicht. Behalve zij, die ouder zijn dan 35 jaar. De toekomstige predikanten zullen daar een bijzonder practische vorming ontvangen. (A.N.P. 18-10)

A. Nieuwe methode aanwerving voor Nat. Reserve —

Kolonel T. Termaten, directeur van de Nationale Reserve, heeft mededelingen gedaan over de nieuwe koers, die is ingeslagen t.a.v. het werven van leden voor dit gezagsapparaat. De actie zal niet meer op afzonderlijke individuen zijn gericht, doch op bevolkingsgroepen. Men wendt zich thans tot leidende figuren in de gemeenschap en tracht op die wijze grotere groepen te bereiken. De kolonel is van oordeel, dat de vitale bedrijven in Nederland een innerlijk militaire vorm moeten krijgen en wel met een organisatie van eigen mensen, gecommandeerd door degenen, die ook in het dagelijks leven leiding geven.

Een tweede verandering is de tot stand gebrachte eenheid van handelen tussen het instituut „Steun wettig gezag", het burgerlijke propaganda-apparaat en het directoraat van de Nationale Reserve.

Rond de jaarwisseling zullen ongeveer 6000 vrijwilligers een opleiding krijgen. Op 1 Nov. wordt begonnen met de opleiding van officieren en onder-officieren van de luchtdoelartillerie. Verwacht wordt, dat dit kader, wanneer de opleiding in Maart 1950 afgelopen zal zijn, ruim 15.000 man voor de luchtdoelbescherming zal kunnen gaan opleiden. Verder zal men bij een drietal bataljons oorlogsvrijwilligers, o.m. een bataljon stoottroepen, proberen of het mogelijk is de O.V.W.-ers in hun eigen verband op te nemen. (Nieuwe Courant 19-10)

(Vor. ber. 7999 C)

B. Slachtoffers hongerwinter —

De geneeskundig hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, dr. C. Banning, heeft een verslag samengesteld over de sterfte onder de Nederlandse bevolking in de oorlogsjaren 1944 en 1945. Uit dit verslag blijkt, dat de algemene sterfte in deze jaren hoger was dan in de voorgaande jaren waarbij 1945 wel een uitermate ongunstig beeld vertoont, nl. 15,3 per 1000 inwoners.

Dit was een gevolg van de hongerperiode, die het ergst was in de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht, in welke provincies ongeveer de helft van de Nederlandse bevolking leeft nl. 4 tot 5 millioen. In de laatste weken van April 1945 daalde het aantal calorieën dat per persoon beschikbaar was tot 400 per dag. Een week voor de bevrijding was er in genoemde drie provincies totaal geen voedsel meer over. Men kon nog juist voor een paar dagen ongeveer 230 calorieën per dag distribueren en dan was er niets meer.

De eerste overledenen als gevolg van de honger werden officieel bekend in het begin van Januari 1945. Het sterftecijfer steeg zeer snel. In het zogenaamde B 2 gebied (dat de drie genoemde provincies omvat) stierven 15000 mensen van de honger, terwijl 80.000 gevallen van hongeroedeem bekend werden. De sterfte was het hoogst in Februari en Maart 1945, toen het voedselrantsoen het laagst en de koude het ergst was. In de kleine steden steeg het sterftecijfer bijna in dezelfde verhouding als in de grote steden. Gebleken is, dat 75% van degenen die stierven aan ondervoeding, mannen waren.

Op de gebieden van ziekenverzorging, kinderhygiëne, gebrekkigenzorg, t.b.c. bestrijding e.d. viel grote achteruitgang te constateren. De uitbreiding der tuberculose bereikte in 1944 en 1945 haar hoogtepunt. De sterfte aan t.b.c. steeg snel: in 1943 was het cijfer 6.99 per 10.000 inwoners, in 1942 7.48 en in 1945 8,58. In 1939 was dit cijfer 4.10. (A.N.P. 20-10)

C. Eere-doctoraat voor prinses Wilhelmina —

Prinses Wilhelmina heeft op 20 October het eredoctoraat in de rechten ontvangen van het Smith College te Northampton (Massachusetts). Dr. E. N. van Kleffens nam de bul voor prinses Wilhelmina in ontvangst.

Bij de promotie-plechtigheid verklaarde de promotor, dat prinses Wilhelmina gedurende 50 jaar „de rechtvaardige en krachtige souverein van haar land" is geweest. „In vrede en oorlog was zij de belichaming van die deugden, die vele eeuwen lang verbonden zijn geweest met een volk, dat heeft bewezen, dat opmerkelijke technische gaven kunnen samengaan met waardering voor de scheppende kunsten, dat vrijheid verenigbaar is met orde en dat vredelievendheid niet wijst op een gebrek aan moed". (A.N.P. — 20-10)

D. Bevelhebber Zeestrijdkrachten

Bij Kon. Besluit van 5 October j.l. is vice-admiraal jhr. E. J. van Holtke, Chef van de Marinestaf, met ingang van 1 October j.l. tevens belast met de functie van bevelhebber der zeestrijdkrachten. Tevoren was hij belast met de waarneming van deze functie. (Marine Voorl. Dienst)

Indonesië

E. Militaire situatie - Toestand op O.-Java „explosief" - Verklaring Sultan van Djokja - Antwoord Indonesische regering - Dr. Koets over Republikeinse infiltraties —

Op 13 en 14 October hebben de Nederlandse troepen de gebieden ten N.W. van Djokja, en de gebieden van Purworedjo, Salem en Muntilan zonder incidenten ontruimd. Een dergelijke ontruiming van gebieden in Oost-Java door de federale troepen, welke gebieden dan tot het patrouille-gebied van de T.N.I. zullen gaan behoren ligt in het vooruitzicht. De toestand in Oost-Java heeft zich echter de laatste twee weken in ongunstige zin ontwikkeld. Op sommige plaatsen is het zelfs tot gewapende botsingen gekomen tussen Nederlandse en Republikeinse eenheden.

Verklaringen Sultan van Djokja. — De Sultan van Djokja, die minister van Defensie van de Republiek is, heeft over de toestand op Oost-Java op 14 October met de H.V.K., de heer Lovink, besprekingen gevoerd. Op 16 October heeft de sultan een verklaring afgelegd. Hij zeide hierin o.m.:

„De snel verslechterde toestand in Oost-Java is vol explosieve mogelijkheden". Hij noemde de situatie in Oost-Java het kritiekst, doch ook in andere gebieden op Java en Sumatra deden zich incidenten voor. (Een woordvoerder van de republikeinse delegatie zeide, dat de voornaamste bijdragen tot de „explosieve situatie" bestonden in de ontwapening van meer dan anderhalf bataljon republikeinse troepen in Surabaja, Malang en andere plaatsen door de Nederlanders en de arrestaties van een groot aantal republikeinen, onder wie het hoofd van het burgerlijk bestuur te Malang).

De sultan zeide het te betreuren, dat hij er niet in geslaagd was de heer Lovink „de gevaren, verbonden met de toestand in Oost-Java" te doen inzien. Hij had de H.V.K. een aide-mémoire overhandigd, waarin voorstellen werden gedaan ter verlichting van de gespannen sfeer. „In het bijzonder verzocht ik een spoedige bespreking tussen de militaire staven van van beide partijen, teneinde een sfeer te scheppen geschikt voor handhaving van wet en orde." De sultan zeide, dat de heer Lovink hem een nota had overhandigd, waarin verklaard werd, dat de H.V.K. Den Haag om verdere instructies had verzocht.

Verklaring Indonesische regering. — In een later door de Indonesische regering uitgegeven verklaring wordt gezegd, dat de H.V.K. met verwondering van de verklaring van de sultan had kennis genomen. Hij meende, dat tijdens de gesprekken met de sultan was overeengekomen, dat aan de inhoud daarvan geen ruchtbaarheid zou worden gegeven. Onder deze omstandigheden vindt de H.V.K. vrijheid mede te delen, dat de afgelegde verklaring een onzijdig en onvolledig beeld geeft van het besprokene.

Hoewel de gevaarlijke toestand zich hoofdzakelijk ontwikkelde ten gevolge van de omstandigheid, dat talrijke afdelingen van de T.N.I. in strijd met de regeling van de order tot het staken van de vijandelijkheden, zich verspreidden over streken, waar zij zich tevoren niet bevonden of waar zij in ieder geval zeker niet deel hadden aan de handhaving van recht en veiligheid, is men van Nederlandse zijde hiertegen niet gewapenderhand opgetreden.

Van Nederlandse zijde beperkte men zich niet alleen tot protesten, doch men poogde met overtuiging door uitgebreide en constructieve voorstellen een einde aan de ontstane bestuursontwrichting en de dreiging van chaotische toestanden te maken. Er wordt op gewezen, dat de voorlopige afspraken op militair en bestuurlijk gebied, waartoe de delegaties de vorige week kwamen, door de republikeinse regering niet werden aanvaard, maar wel door de Nederlandse regering. *)

Over de inhoud van het republikeinse aide-mémoire wordt voorts gezegd, dat het de bedoeling was, dat de Nederlandse troepen op Java aanstonds zouden worden geconcentreerd op de hoofdplaatsen en zich, afgezien van het gebruik der verbindingswegen van verdere patrouillering zouden onthouden.

Naar het Nederlandse oordeel valt zelfs moeilijk te ontkennen, dat deze voorstel-

*) Uit een door de UNCI uitgegeven communiqué (15 Oct.) blijkt, dat de Nederlanders bereid waren de voorlopige regeling voor de afbakening der patrouillegebieden te aanvaarden. De republikeinse regering daarentegen wenst een gecoördineerde patrouillering. Terwijl zij eisten, dat de Nederlandse strijdkrachten zich zouden terugtrekken uit de voormalige rep. gebieden op Midden-Java. De vertegenwoordiger van de B.F.O. steunde het republikeinse standpunt.

len de regelingen tot het staken van de vijandelijkheden in wezen geheel en al terzijde schuiven en alle besprekingen tussen de delegaties doorkruisen. Het lijkt nauwelijks billijk de Nederlanders gebrek aan soepelheid te verwijten, wanneer zij er prijs op stellen, dat men zich houdt aan hetgeen onder auspiciën van de UNCI wederzijds is overeengekomen.

Verklaring dr. Koets — De directeur van het kabinet van de hoge vertegenwoordiger van de kroon dr. P. J. Koets heeft op een persconferentie verklaard, dat de stijgende spanning in Oost-Java waarschijnlijk verband hield met het feit, dat het de republikeinse regering goed bekend was, dat een grote republikeinse legereenheid naar de republikeinse hoofdstad had gesteind, dat zij zich niet langer verbonden beschouwde door de order tot het staken der vijandelijkheden. „In de wetenschap daarvan", aldus dr. Koets, „is het mogelijk, dat de sultan van Djokja zijn opmerkelijke verklaring deed, zodat de republikeinen in geval van een gewapende botsing zouden kunnen zeggen: „Wij hebben het u gezegd" en de Nederlanders hiervan de schuld zouden kunnen geven".

Dr. Koets las een Engelse vertaling voor van een buitgemaakt republikeins legerdocument, dat, naar hij zeide, aantoonde, dat het republikeinse bevel een order tot infiltratie uitgaf drie dagen na de ondertekening van de order tot het staken het staken der vijandelijkheden. Deze order tot infiltratie, die als „geheim" was aangekondigd, was ondertekend door luitenant-kolonel Suprapto, chef-staf van de tweede divisie van het republikeinse leger.

In deze „geheime" order werd medegedeeld, dat het leger „op niet te opvallende wijze" orders moet uitvoeren om de bevolking de indruk te geven, dat de republikeinen de facto contrôle uitoefenden: door politieke infiltratie in de dorpen in de door de Nederlanders bezette gebieden en door militaire infiltratie langs de Nederlandse verbindingslinies, waarvoor stoottroepen worden gebruikt.

Standpunt Ned. regering — De Nederlandse regering heeft het standpunt van de H.V.K. ten opzichte van de republikeinse voorstellen goedgekeurd en is bereid daarvan de consequenties te dragen, omdat verlating van dit standpunt een chaotische ontwikkeling zou betekenen, die de ordelijke overgang van het oude naar het nieuwe bestel onmogelijk zou maken.

De gevaren, die de militaire situatie in Indonesië in zich bergt, zijn op 17 Oct. in de Nederlandse ministerraad besproken.

Tevens kwamen de leidende figuren van de B.F.O. en de republiek bijeen ter bespreking van de situatie. Later had dr. Drees een onderhoud met Moh. Hatta.

Van republikeinse zijde zag men in de door de sultan van Djokja geschetste situatie een reden te meer om de R.T.C. zo spoedig mogelijk te beëindigen.

President Sukarno heeft aan de republikeinse delegatie ter R.T.C. bericht al het mogelijke te zullen doen, om de moeilijkheden in Oost-Java tot een oplossing te brengen. (Later is dit bericht tegengesproken door Roeslan Abdoelgani, wnd. rep. minister van Voorlichting).

Intussen heeft de centrale gemengde commissie van de UNCI op 19 October de situatie besproken. De republikeinse vertegenwoordiger stelde vast dat, ofschoon de uitvoering van de order staakt het vuren in Oost-Java en in het bijzonder in het gebied van Surabaja verre van bevredigend is, er geen reden is tot onnodig pessimisme en hij zei goede hoop te hebben, dat de situatie zou opklaren, niet alleen in de geest van „staakt het vuren", doch ook in die van „staakt de vijandelijkheden." Hij verzocht, dat de Nederlandse autoriteiten daartoe de volgende maatregelen zouden treffen:

a. Onmiddellijke vrijlating van alle gevangenen en burgerambtenaren, die na 10 Augustus zijn aangehouden;

b. De teruggave van alle wapens, die sindsdiens in beslag zijn genomen;

c. Geen arrestaties of ontwapening zonder voorafgaand overleg met de plaatselijke gemengde commissies of zonder overeenkomst tussen de commandanten van beide partijen.

Het Nederlandse standpunt is, dat nà 10 Augustus de arrestaties, die verricht werden, zijn geschied in overeenstemming met de overeenkomst tot staken der vijandelijkheden. Men wil echter het rep. verzoek ter overweging voorleggen aan de regering van Indonesië. De Ned. vertegenwoordiger nam aan, dat in ieder geval de voorgestelde maatregelen op basis van wederkerigheid worden toegepast en hoopte binnen een week de houding van zijn regering te kunnen bekendmaken.

Patrouille-gebieden Midden-Java — In de centrale commissie werd overeenstemming bereikt over het verdelen van het voormalige republikeinse gebied van Midden-Java in patrouille-zones, in afwachting van een nadere regeling, die voor geheel Indonesië zal worden bereikt.

Besloten is, zo meldt het communiqué, dat op 20 October hierover door de UNCI is uitgegeven, dat de regentschappen Ponorogo, Patjitan en Wonogiri, de districten Muntilan en Salam, alsmede de regentschappen Purworedjo en Wonosobo als patrouillegebieden aan de T.N.I. toe te wijzen.

Het regentschap Temanggun, met uitzondering van de districten Muntilan en Salam, werden aan de Nederlanders als patrouillegebieden toegewezen.

Zonder vooruit te lopen op een definitieve beslissing zal in de districten Parakan en Tjandiroto voorlopig het „op de plaats rust" gehandhaafd blijven, in overeenstemming met de status en de sterkte van de troepen van beide zijden op 19 October.

Met betrekking tot de rest van de residentie Madiun en Surakarta, het regentschap Kebumen en het gehele gebied, dat onder de jurisdictie van de plaatselijke gemengde commissie te Purwokerto valt, kwamen partijen overeen de patrouillegang te coördineren, totdat ten aanzien van deze gebieden verdere overeenkomsten zijn getroffen. Teneinde een gecoördineerde patrouillegang te vergemakkelijken zullen beide partijen haar troepen geconcentreerde standplaatsen geven. (A.N.P.-Aneta-Red. K.H.A. 15 t.m. 20-10) **(V. b. Milit. situatie 8048 B)**

Australië

A. **Immigratie-mogelijkheden** — Australië had op 30 Juni 1947 ruim 7½ millioen inwoners. Volgens de heer A. A. Calwell, Australië's minister voor immigratie, zal de thans levende generatie het nog beleven, dat het land door 20 millioen mensen wordt bewoond.

„The Economist" van 8 October j.l. knoopt aan deze woorden een beschouwing vast, waarin aan de verschillende aspecten van het immigratieprobleem aandacht wordt geschonken. Australië maakt op het ogenblik een periode door van industriële expansie. Er worden plannen ontworpen voor hydro-electrische werken, staal- en daarmee verwante industrieën; de textiel-, chemische en electrotechnische industrie is in voortdurende ontwikkeling. Tussen 1939 en 1948 is het aantal in de industrie tewerkgestelden toegenomen van 565.106 tot 848.872, dus met ca. 50 pct. Deze toeneming is voor het grootste deel door immigranten mogelijk gemaakt. Onderstaande cijfers tonen aan, dat het aantal immigranten van jaar op jaar aanzienlijk toeneemt:

1946	18.217
1947	31.765
1948	65.731
1949 (eerste halfjaar)	75.000

Volgen de Australische Regering is het land in staat tot een opneming van ca. 2 pct. van de totale bevolking. Rekening houdend met het geboorte-overschot, kan Australië dan eind November van dit jaar 8 millioen inwoners tellen, eind 1954 9 millioen en eind 1957 10 millioen. „The Economist" merkt hierbij op, dat een conjuncturele terugslag het aantal immigranten zeer spoedig tot een minimum kan reduceren.

Het blad gaat voorts in op het probleem van de samenstelling van de toekomstige Australische bevolking. Het refereert aan de woorden van Minister Calwell, kortgeleden uitgesproken, woorden, die duidelijk laten uitkomen, dat de Australische Regering bij haar immigratiepolitiek streeft naar een „homogeneous white Australia", teneinde te voorkomen, dat elkaar tegenstrijdige rassen en culturen de ontwikkeling van het land belemmeren. Mede met het oog op deze politiek trekt Australië bij voorkeur emigranten aan uit Groot-Brittannië en — op grond van een overeenkomst met de I.R.O. — van het Europese vasteland, dat een groot aantal „displaced persons" aldus in de gelegenheid stelt een nieuw vaderland te vinden. (Ec. Stat. Ber. 19-10)

(V. b. 8181 B; zie ook 8036 B)

België

B. **Vijfde Waalse Congres** — Op het vijfde jaarlijkse Waalse congres dat op 2 October te Luik werd gehouden, verklaarde de socialistische senator Jean Allard, dat indien de katholieke aanhangers van koning Leopold te ver zouden gaan, zij wellicht „het gerommel van een naderende revolutie" zouden kunnen horen. Allard zeide, dat koning Leopold niet langer als koning der Belgen kon worden beschouwd doch slechts als koning der Vlamingen.

De socialistische vice-president van de kamer van afgevaardigden, François Van Belle, verklaarde, dat, indien ondanks Waals verzet een referendum wordt gehouden, „wij desnoods de koning en zelfs het koningschap zullen moeten vernietigen". Zo koning Leopold al niet België verraden had, dan toch de Walen. Dit verraad dateerde van de dag, dat hij koning werd, aldus betoogde van Belle. Dit standpunt van de Walen tegen de terugkeer van Leopold werd ook ingenomen door René Dreze, liberaal lid van de kamer van afgevaardigden.

Verscheidene Belgische bladen wijdden op 5 Oct. commentaar aan het Waalse congres te Luik. De Gazet van Antwerpen sprak over „het congres der volharding in de boosheid": Het lijkt wel of het de sprekers erom te doen is de zaal aan het gieren, schreeuwen, stampen en fluiten te brengen over de „tyrannie der Vlaamse directies in de regeringsbureaux", over het „fnuiken van de vrijheid der Walen", over de „infiltratie van het Nederlands en van de Vlamingen in Wallonië", over

het „op zij zetten van de koning en zo nodig ook het koningschap", „over de konijnenfokkerij als enige meerderwaardigheidsfactor der Vlamingen" enz. Het komt er niet op aan iets te bewijzen en aan de hand van feiten en gebeurtenissen een klaar beeld te geven. Iedereen krijgt zijn deel in het getier, dat de zaal gevangen houdt. Het pleidooi van prof. Dehousse, dat eindigde met de uitroep „Wallonië is niet te scheiden van België" deed een oorverdovend gejuich opgaan uit dezelfde congressisten, die een andere spreker op enthousiaste ovaties hadden onthaald omdat hij aanhechting bij Frankrijk eiste."

Volgens Het Nieuws van de Dag zou een der meest dwaze zinnen, die op het Waalse congres werden uitgesproken de volgende zijn: „Wij moeten niet zien, hoe wij de geboortevermindering in Wallonië kunnen tegengaan, doch hoe wij een einde kunnen maken aan de stijging van het geboortecijfer in Vlaanderen".
De Libre Belgique noemt het congres in een hoofdartikel een „assemblée academique", waar het echte Waalse vraagstuk niet aangeroerd werd. Dit vraagstuk is, zo schrijft het blad, het bevolkingsvraagstuk in Wallonië en geen enkel congres zal aan de daling van het geboortecijfer iets kunnen veranderen.
(Vor. ber. 7941 B)

A. De koningskwestie - Besprekingen tussen Koning Leopold en premier Eijskens - Overeenstemming over referendum —

De minister-president, dr. Gaston Eyskens, heeft van 15 tot 17 October te Pregny met koning Leopold besprekingen gevoerd inzake de volksraadpleging over de terugkeer van de koning. Op 18 October heeft minister Eyskens aan de pers een document overhandigd, collectief geredigeerd door het kabinet van de minister-president en het secretariaat van de koning. Hierin wordt een overzicht gegeven van de bovengenoemde besprekingen.

Tijdens het onderhoud te Pregny, aldus dit stuk, heeft de minister-President koning. Hierin wordt een overzicht gezich aansloot bij het plan tot het houden van een volksraadpleging die een zuiver consultatief karakter zou hebben en er slechts toe zou strekken, de koning en het parlement in de gelegenheid te stellen een beslissing te nemen met volle kennis van 's lands gezindheid.
Nadat de minister-president de argumenten had medegedeeld, welke pleiten voor een nationale telling der stemmen en die, welke voor gewestelijke telling der stemmen pleiten, zeide hij, dat de regering de voorkeur gaf aan een telling per arrondissement, zoals voor de wetgevende verkiezingen gebruikelijk is.
Door de minister-president geraadpleegd omtrent de draagwijdte van de „onbetwistbare meerderheid", waarover de koning wenst te beschikken om de uitoefening van de prerogatieven te hervatten, verklaarde Leopold III, dat hij slechts met inachtneming van 's lands belangen de gegevens zou beoordelen, welke de volksraadpleging zal opleveren.
De koning voegde hieraan toe, zinspelend op de besprekingen, die gevoerd werden over percentages van stemmen, dat het percentage der stemmen niet het enige beoordelingscriterium kan uitmaken. maar dat hij er voorzeker niet aan dacht, de uitoefening van zijn koninklijke prerogatieven te hervatten, indien het aantal gunstige stemmen niet een minimum van 55 pct. van het totaal der geldig uitgebrachte stemmen zou bedragen.
De premier heeft de koning verder gezegd, dat onmiddellijk na de volksraadpleging de resultaten aan hem, aan de regering en aan het parlement zouden worden medegedeeld, opdat zij zonder uitstel een onderzoek zullen kunnen wijden aan de richtlijnen, aldus door het volk gegeven voor een definitieve oplossing van de koningskwestie. De minister-president heeft nog verklaard, dat indien het parlement de wet betreffende een volksraadpleging goedkeurde, de regering voornemens is, zo spoedig mogelijk tot die volksraadpleging over te gaan.
(Nwe Gids 19-10) **(Vor. ber. 8265)**

B. Regeringsverklaring over devaluatie —

Naar aanleiding van een interpellatie van de Socialisten over de devaluatie, heeft premier Eyskens op 19 October in de Kamer een verklaring over deze kwestie afgelegd. Dr. Eyskens zeide, dat „de Belgische regering in slaap was gewiegd" door de plechtige verzekering van de Britse regering, dat het pond niet gedevalueerd zou worden. Eerst op 17 September kreeg de Belgische regering een onofficiële waarschuwing, dat het pond met 15—20% zou worden gedevalueerd, de volgende dag echter viel het pond met 30%. Onder deze omstandigheden, aldus de premier, kon België de pariteit tegenover de dollar niet ongewijzigd laten.
Hij deelde voorts mede, dat de waarde van de Belgische goud- en dollarreserves 31 milliard franc bedraagt, dat voor 14 milliard aan buitenlandse credieten uitstaat, terwijl de totale geldcirculatie 86 milliard groot is.
Zou de franc niet gedevalueerd zijn, dan zou daardoor de export in gevaar zijn gebracht. In Augustus had de Belgische handelsbalans voor de eerste maal in dit jaar een nadelig saldo. Een serie factoren bemoeilijkte de export en een klein land als België, zo zeide dr. Eyskens, kon voor dergelijke buitenlandse invloeden niet onverschillig blijven. De premier ontkende ten slotte, dat de devaluatie het binnenlandse prijspeil zou verhogen.
(Nwe Gids 20-10) **(Vor. ber. 8331)**

Benelux

C. Vóór-Unie in werking - Conferentie te Luxemburg —

Drie maanden later dan in het protocol van Maart 1949 was voorzien, is op 5 October 1949 te Den Haag de ontwerp-overeenkomst geparafeerd, krachtens welke de Voor-Unie met België en Luxemburg met terugwerkende kracht van 1 October 1949 in werking is getreden. In aansluiting hierop werd op 13, 14 en 15 October in Luxemburg een ministers-conferentie gehouden over de coördinering van de economische en financiële politiek der Beneluxlanden. De conferentie eindigde op Zaterdag 15 October, twintig minuten na middernacht, met de ondertekening van de in Den Haag reeds geparafeerde Voor-Unie-overeenkomst, nadat deze, wat de vrije goederenuitwisseling betreft, nog aanzienlijk was uitgebreid.

De besprekingen in Den Haag.
Reeds op 15 Sept. 1949 waren de besprekingen over deze Voor-Unie in Den Haag begonnen. Zij werden echter onderbroken tijdens de devaluatie-periode. Toen hierna op 23 Sept. 1949 in Den Haag een vergadering plaats vond van de Presidenten van de Raden van de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Douane-overeenkomst, bleek uit de gevoerde besprekingen, dat de vooruitzichten voor de verwerkelijking van de Voor-Unie sedert de monetaire gebeurtenissen waren verbeterd. De twee delegaties brachten daarop rapport uit aan hun regeringen. Als uitvloeisel hiervan kon tenslotte op 5 October het Voor-Unie-verdrag geparafeerd worden.
De parafering geschiedde in de late namiddag in het ministerie van Economische Zaken, door de heer D. P. Spierenburg, directeur-generaal der Buitenlandse economische betrekkingen voor Nederland en door de heer Max Suetens, dir.-gen. van de Buitenlandse handel in België voor de Belgisch-Luxemburgse unie.
Met de periode van de Voor-Unie, wordt een begin gemaakt met de geleidelijke vrijmaking van het goederenverkeer tussen Nederland, België en Luxemburg.

Vrije lijst.
In de Staatscourant van 12 Oct. 1949 werd inmiddels de z.g. vrije lijst gepubliceerd van goederen, waarvan de invoer uit en de uitvoer naar België, Luxemburg en Belgisch Kongo met ingang van 17 October 1949 vrij mag geschieden. (zie hierna)
Voor Nederland is in het bijzonder van belang, dat er op voorkomen een groot aantal chemische producten, hout en houtproducten, keramische producten, waaronder glas, koper, lood en zink, schoeisel, lederwaren en tabaksproducten.
Voor de invoer uit en de uitvoer naar België, Luxemburg en Kongo van de op bedoelde lijst vermelde goederen zal met ingang van 17 October een vereenvoudiging in de procedure worden aangebracht, zulks in aansluiting aan het in België bestaande declaratie-systeem.

Verklarings-procedure.
Onder de werking van de nieuwe proce-

RECAPITULATIE BENELUX

Aansluiting op recapitulatie van pag. 7797

1948 Dec. 16 — Ondertekening van verdrag i.z. unificatie accijnzen (zie 78828).
1949 Febr. 5 — „Comité v. Belg.-Ned.-Lux. Samenwerking" dringt aan op verwezenlijking Ec. Unie op 1 Jan. 1950.
Maart 10-13 — Bijeenkomst Beneluxministers te Den Haag. Ec. Unie uitgesteld tot 1 Juli 1950. Per 1 Juli 1949 zal een Voor-Unie in werking treden. Instelling Ministerieel Comité. (zie 8015)
Maart 14-15 — Congres „Comité v. Belg.-Ned.-Lux. samenwerking" te Luxemburg.
Maart 17 — Tweede Kamer aanvaardt wetsontwerp inzake unificatie van accijnzen met België en Luxemburg.
Maart 23 — De Belg. Reg. verzoekt de toepassing der gelijkschakeling van accijnsrechten uit te stellen.
Juni 2-4 — Bijeenkomst Ministerieel Comité te Bruseel. Bespreking buitenl. handels- en muntpolitiek. (zie 8156 E)
Juni 20 — Officieel rapport gepubliceerd betr. de conferentie in Den Haag v. 10-13 Maart. Voor-Unie (vastgesteld per 1 Juli 1949) moet nog worden uitgesteld.
Sept. 15 — Besprekingen over de afsluiting van het Voor-Unie-verdrag te Den Haag begonnen.
Oct. 5 — Parafering te Den Haag van het Voor-Unie-Verdrag.
October 13-15 — Ministersconferentie te Luxemburg. Uitbreiding en ondertekening van het Voor-Unie-verdrag.

dure — de z.g. verklarings-procedure — zal voor de desbetreffende in- en uitvoeren niet meer een „vergunning" dienen te worden aangevraagd, maar kan de importeur of exporteur volstaan met het zelf uitschrijven van een verklaring, waarmede zowel de in- of uitvoer als de corresponderende betalingen kunnen worden bewerkstelligd Vooralsnog is het om technische redenen noodzakelijk deze verklaringen door de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer te laten afstempelen. Deze afstempeling zal, gelet op het eenvoudige en formele karakter daarvan, niet stagnerend werken. Getracht zal worden de verklaringen binnen de 24 uur weer aan belanghebbenden te retourneren.

Formeel is voor een en ander de volgende weg gekozen. In de Nederlandse Staatscourant van 12 October is een „algemene vergunning" verleend voor in- en uitvoer met betrekking tot alle landen en goederen, welke daartoe door publicatie in de Staatscourant worden aangewezen. Gelijktijdig heeft in de Staatcourant een zodanige aanwijzing plaats gevonden met betrekking tot de invoer uit en de uitvoer naar België, Luxemburg en Kongo van de daarbij vermelde goederen.

Wat de toepassing van de verklaringsprocedure, zowel voor invoer als uitvoer betreft, zij het volgende opgemerkt. De omschrijving van de posten der lijst sluit aan op die van de naamlijst A voor de Statistiek van de In-, Uit- en Doorvoer. Onder de vermelde statistieknummers worden geacht uitsluitend die goederen te vallen, welke door de ambtenaren der Invoerrechten en Accijnzen daaronder worden gerangschikt, behoudens de in de omschrijvingen van de bedoelde lijst aangegeven beperkingen.

Wat betreft de technische zijde van de verklaringen-procedure wordt hier verwezen naar de handleiding van de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer, welke verkrijgbaar is bij de Kamers van Koophandel.

Verklaringsformulieren zijn tegen betaling van 15 cent per stel verkrijgbaar bij de Kamers van Koophandel. Deze moeten door de im- of exporteur worden ingevuld en ondertekend en voor afstempeling worden toegezonden aan de C.D.I.U., Piet Heinplein, 's-Gravenhage, dus niet aan de tot dusverre bevoegde gedelegeerde van de C.D.I.U. Met deze verklaring moet een bewijsstuk van de transactie aan de C.D.I.U. worden gezonden. De afstempeling door de C.D.I.U. geeft de verklaring een beperkte geldigheidsduur. Verlenging daarvan kan slechts in uitzonderingsgevallen worden genomen.

Op de verklaringen kunnen geen deelinvoeren of deeluitvoeren plaats vinden. Zij kunnen slechts eenmaal worden gebruikt, zodat voor elke invoer en voor elke uitvoer een afzonderlijke verklaring nodig is. De verklarings-procedure geldt slechts voor transacties met normale verrekening in het bankverkeer. In de overige gevallen moet de vergunningen-procedure worden gevolgd, echter met dien verstande dat, indien het de invoer uit of de uitvoer naar België, Luxemburg of Kongo betreft van een goed, waarvoor de verklarings-procedure geldt, de vergunning rechtstreeks bij de C.D.I.U. moet worden aangevraagd.

De conferentie te Luxemburg.

Donderdagmorgen, 13 October 1949, werd om 10.15 uur de conferentie van de ministers der Benelux-landen in het Palais Municipal te Luxemburg geopend.

Van Nederlandse kant woonden de vergadering bij: de minister-president, dr. W. Drees, de minister van Buitenlandse Zaken, mr. D. U. Stikker, de minister van Economische Zaken, prof. dr. J. R. M. van den Brink, de minister van Financiën, prof. mr. P. Lieftinck, de minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, de heer S. L. Mansholt, en de minister van Verkeer en Waterstaat, mr. D. G. W. Spitzen.

Aan de delegatie waren o.m. de volgende deskundigen toegevoegd: prof. G. Brouwers, secretaris-generaal van het ministerie van Economische Zaken, mr. Ph. baron van Harinxma thoe Slooten, Nederlands ambassadeur te Brussel, dr. H. M. Hirschfeld, regeringscommissaris in algemene dienst, prof. dr. F. A. G. Keesing, raadadviseur bij Financiën, prof. S. Posthuma, directeur van de Nederlandsche Bank, D. P. Spierenburg, directeur-generaal van de Buitenlandse Economische Betrekkingen, en dr. M. Weisglas, hoofd van het Bureau van de Nederlandse delegatie in de Raad van de Economische Unie.

In een plenaire zitting heeft de Luxemburgse minister-president, de heer Dupong, gewezen op de nog te overwinnen moeilijkheden, die zeer zeker groter bleken te zijn dan aanvankelijk werd gedacht.

Niettemin meende de premier, dat de financiële gebeurtenissen van de laatste tijd de vooruitzichten ongetwijfeld gunstiger maakten.

Volgens de secretaris-generaal van de Benelux, Mr. Dr. Jaspar, was een agenda samengesteld, waarop de volgende vijf punten voorkomen:

1. De politiek te voeren met betrekking tot het monetaire probleem en de buitenlandse handel.
2. De politiek ten aanzien van de landbouwkwestie.
3. De problemen betreffende de accijnzen, der overdrachtsbelasting en der directe belastingen.
4. De problemen, welke verband houden met de waterwegen en de havenwerken.
5. De gemeenschappelijke houding der Benelux-landen ten aanzien van de Europese samenwerking.

Voor de besprekingen hierover zijn drie commissies gevormd. De eerste en belangrijkste commissie behandelt de kwesties van monetaire aard, van de buitenlandse handel en van de landbouw. De tweede commissie beperkt zich tot de fiscale vraagstukken, terwijl de derde commissie de problemen van waterwegen en havens zal onderzoeken.

De conferentie werd beëindigd op Zaterdagnacht te 0.20 uur. Er werd een Protocol ondertekend, waarin o.m. wordt gezegd, dat de Luxemburgse conferentie het op 5 October in Den Haag geparafeerde accoord ondertekend heeft en dit, wat de vrije goederenuitwisseling betreft, aanzienlijk heeft uitgebreid. Wat de periode der Voor-Unie tot Juli 1950 aangaat, wordt gerekend op een duidelijker beeld in zake de gevolgen der devaluatie. De ervaring zal uitwijzen of de volledige Economische Unie volgend jaar terstond zal kunnen worden verwezenlijkt, of dat bepaalde beperkingen ten aanzien van handel en betalingen voorlopig noodzakelijk zullen zijn.

De partijen zijn van oordeel, dat de volgende stap op de weg naar de verwezenlijking van een volledige economische unie zal bestaan in de invoering van het stelsel van „declaration de licence", over het gehele terrein van de wederzijdse goederenbeweging, onder behoud van een beperkt aantal uitzonderingen met name ten aanzien van bepaalde landbouwproducten en zonodig van goederen afkomtig uit het dollargebied.

Nadelige saldi der handelsbalansen tussen de Drie Landen zullen worden gedekt hetzij door een credietmarge (door het crediteurenland goedgekeurd), hetzij door een beroep te doen op het Internationale Monetaire Fonds, of door betalingen in goud of omwisselbare valuta's. Stabilisatie naar binnen en naar buiten van de Nederlandse en Belgische economie heet het protocol een voorwaarde voor omwisselbaarheid van de Nederlandse gulden en de Belgische franc.

De beperkingen in zake het vrije landbouwverkeer, aldus verder het protocol, zullen geleidelijk worden afgeschaft. Hiermede wordt de concurrentiemogelijkheid op de markten der Drie Landen dezelfde.

De commissie voor de landbouw heeft opdracht voor 1 Januari 1950 een aanvullend verslag in te dienen over haar concrete voorstellen, onder meer met betrekking tot het stelsel van belasting op de invoervergunningen, de werking van het Landbouwfonds en de wijze waarop de uitvoer kan worden bevorderd.

Met betrekking tot de monetaire en commerciële politiek wordt in het protocol gezegd, dat stabilisatie naar binnen en naar buiten van de Nederlandse en Belgische economie een voorwaarde moet zijn voor omwisselbaarheid van Nederlandse gulden en Belgische franc.

Er mag geen opeenhoping plaatsvinden van de valuta van een der deelgenoten door 'n andere deelgenoot, doch wanneer door een ernstige structurele verstoring van het evenwicht een dergelijke opeenhoping zou ontstaan, moet deze rechtgezet worden hetzij door een beperking van het goederenverkeer tussen de beide landen, of door toepassing van een politiek, welke rekening houdt met een deflatie in het debiteurenland en een inflatie in het crediteurenland.

Schikkingen zijn getroffen voor de aanpassing van de specifieke douanerechten.

De drie regeringen hebben verklaard, vastbesloten te zijn de unificatie van de omzetbelasting verder na te streven, door aanpassing van hun onderscheidene wetten.

In het na afloop van de conferentie uitgegeven communiqué wordt gezegd, dat maatregelen genomen zijn tot het vrijmaken van de invoer van ijzer en staal en afgewerkte metaalproducten. De prijs van Belgisch en Luxemburgs staal zal in het begin niet hoger zijn dan de binnenlandse marktprijs. De Drie Landen zullen vóór 1 Januari 1950 een plan uitwerken voor het vrijgeven van textiel.

(Vor. ber. 8156 E)

Duitsland

Oost-Duitsland - Gelukwensen van Stalin —

Maarschalk Stalin heeft Wilhelm Pieck, de president van de in de Russische zone van Duitsland gevormde staat, een telegram gezonden, waarin hij hem en het Duitse volk gelukwenst met de stichting van de Duitse democratische republiek. Minister-president Grotewohl ontving een gelijkluidend telegram van Stalin.

Er kan geen twijfel aan bestaan, aldus Stalin, dat het bestaan van een vredelievend, democratisch Duitsland naast een vredelievende Sowjet-Unie de mogelijkheid van nieuwe oorlogen in Europa uitschakelt. Hierdoor zal een einde komen aan het bloedvergieten in Europa en het zal de imperialisten onmogelijk worden gemaakt de Europese volken tot slavernij te brengen.

De ondervinding, vervolgt Stalin, welke in de jongste oorlog is opgedaan, toont aan, dat het Duitse en het Sowjet-Russische volk zich de grootste opofferingen hebben getroost. Het zijn deze twee volken, die in Europa het grootste vermo-

gen bezitten tot het volbrengen van grote daden, die van wereldbeheersend belang zijn.
Indien deze twee volken tonen vastbesloten te zijn te strijden voor de vrede en indien zij hierbij dezelfde mate van energie tonen, als zij gedurende de oorlog aan de dag hebben gelegd, kan worden aangenomen, dat de vrede in Europa verzekerd is.
Zich dan rechtstreeks tot Pieck en Grotewohl richtend, verklaart Stalin: Door het grondvesten van een verenigd en vredelievend Duitsland verricht gij tezelfdertijd een grote daad voor geheel Europa, waardoor dit werelddeel een duurzame vrede wordt gewaarborgd. Ge behoeft er niet aan te twijfelen, dat gij met het voortschrijden langs deze weg en bij het bevorderen van de zaak van de vrede sterk medeleven en daadwerkelijke steun zult ondervinden van burgers van alle volken ter wereld, ge zult aanhang vinden onder de volken van de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, Polen, Tsjecho-Slowakije en Italië en natuurlijk kunt ge rekenen op de vredelievende bevolking der Sowjet-Unie. Ik wens u succes bij het voortschrijden op deze nieuwe en glorierijke weg, moge het verenigde, onafhankelijke, democratische en vredelievende Duitsland levensvatbaarheid tonen en tot welvaart komen.
(Waarheid-Soviet News 15-10)
(Vor. ber. 7918 C)

Engeland

A. Bevolking —
Eind 1947 telde Engeland 42.156.000 inwoners, waarvan 19.888.000 mannen en 22.268.000 vrouwen. (Observer 2-10)
(Vor. ber. 7918 C)

B. Prinses Elisabeth laakt echtscheidingen - Protest comité hervorming huwelijkswetgeving —
Prinses Elizabeth, de 22-jarige Engelse troonopvolgster, heeft het Engelse volk in het openbaar gelaakt vanwege het hoge percentage echtscheidingen en de achteruitgang van de morele opvattingen.
De prinses, die voor een moedervereniging te Londen sprak, zei o.m., dat een aantal grondbeginselen, waarop het gezin en daarom de kracht en de gezondheid van de natie berusten, in gevaar zijn. Gezien de ellende onder kinderen van uiteengevallen gezinnen, brandmerkte zij echtscheidingen als de oorzaak van een der ergste euvelen van de hedendaagse maatschappij. Wij leven in een tijdperk van toenemende genotzucht en steeds harder wordend materialisme, zeide zij.
Het is verkeerd, zeide prinses Elizabeth, om te verdraagzaam te zijn. Onze generatie is gewend haar afkeuring te verbergen. Dat is even verkeerd als onverdraagzaam of overcritisch te zijn. De prinses gaf de Britse moeders de dringende raad haar kinderen christelijk onderricht te geven en er op toe te zien, dat zij bidden en naar de kerk gaan. De moeders bond zij op het hart het christendom in eigen leven tot uiting te doen komen, om haar kinderen ten voorbeeld te zijn.
Het Britse comité voor hervorming der huwelijkswetgeving heeft geprotesteerd tegen de uitlating van prinses Elizabeth inzake de echtscheidingen.
Echtscheiding en scheiding van tafel en bed zijn niet verantwoordelijk voor de euvelen, waarop de Prines doelde, aldus de voorzitster van het Comité van sociologen en rechtskundigen, dat het verkrijgen van chtscheidingen wil vergemakkelijken. Het comité acht onvoldoende woonruimte en onbetrouwbare levensgezellen verantwoordelijk voor sommige van de slechte invloeden, waarnaar de prinses verwees. (A.N.P. - Times 19 en 20-10)
(Vor. ber. Bevolkingsrapport 8211)

Griekenland

C. Guerillastrijd „tijdelijk gestaakt" - Minister Acheson beveelt inkrimping aan van Griekse leger —
Door de „voorlopige Griekse regering" is op 16 October een verklaring gepubliceerd, waarin wordt gezegd, dat het Griekse guerrillaleger zijn operaties „tijdelijk heeft gestaakt, ten einde te voorkomen, dat geheel Griekenland zal worden verwoest". In de proclamatie wordt verklaard dat de guerrilla's de wapens niet hebben neergelegd.
De „tijdelijke stopzetting" van de militaire operaties wil niet zeggen, dat de „voorlopige Griekse regering en het volk" hebben afgezien van de strijd voor de rechten van het Griekse volk. „De monarcho-fascisten hebben het mis, wanneer zij denken, dat de strijd is afgelopen en het democratische leger heeft opgehouden te bestaan", aldus de proclamatie.
Sinds het Grammos-gebergte enige weken geleden door de regeringsstrijdkrachten werd heroverd, is er geen activiteit van de guerrilla's geweest. Volgens de Griekse generale staf bevinden zich thans nog geen 1800 guerrilla's in Griekenland, die in bergachtige streken rondzwerven met weinig voedsel en wanhopige pogingen doen om naar Bulgarije of Albanië te ontsnappen. Dagelijks zouden ongeveer 30 guerrilla's gedood of gevangen genomen worden.
Dean Acheson, de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, verklaarde op 19 October, dat de burgeroorlog in Griekenland vrijwel is geëindigd. Hij zeide, dat er nog slechts ongeveer 2000 rebellen in Griekenland over zijn. Die zijn bovendien over grote gebieden verspreid en houden zich voornamelijk bezig met de jacht op voedsel.
Voor er echter een besluit wordt genomen inzake besnoeiing van de Amerikaanse militaire hulp aan Griekenland, aldus Acheson, zullen de V.S. eerst moeten weten, wat de regering in Athene van plan is met haar militaire apparaat te doen. Volgens hem zou de aangewezen gedragslijn voor de Griekse regering een inkrimping van het leger zijn, dat thans uit meer dan 200.000 man bestaat.
Acheson had echter de bekendmaking van de guerrillatroepen, dat zij hun aanvallen zouden staken om Griekenland voor de verwoesting te sparen, met reserve ontvangen. Hij beschuldigde de rebellen van alle soorten misdaden, en zei, dat zij nu trachten, enig politiek voordeel te trekken uit een voor hen ongunstige stand van zaken. (A.N.P. 17-10; U.S. Information Service 20-10)
(Vor. ber. Burgeroorlog 8332 Kr. 19-9)

Internationaal Nieuws

D. Anglo-Amerikaans overleg i.z. Verre Oosten —
Tijdens het bezoek van de Britse minister van Buitenlandse Zaken Bevin aan Washington, heeft deze met zijn Amerikaanse ambtgenoot, Dean Acheson, op 13 Sept. de vraagstukken met betrekking tot het Verre Oosten besproken. Medegedeeld werd dat hun landen bijna gereed zijn met plannen, die betrekking hebben op urgente problemen in deze gebieden.
Hun conferentie betekende het begin van een poging om de twee regeringen samen te brengen in een gemeenschappelijke politiek tegenover het communistische China en ten aanzien van andere urgente politieke kwesties.
Wat betreft het Verre Oosten is gesproken over: 1. de mogelijkheid om voorbereidingen te treffen voor het opstellen van een vredesverdrag met Japan, met of zonder medewerking van de Sowjet-Unie; 2. de Britse wens om de morele steun van de Ver. Staten te verkrijgen voor de verdediging van Hongkong; 3. het ontwerpen van methoden om het communisme in Zuid-Oost-Azië te bestrijden, hierbij wordt gedacht aan het verlenen van steun aan de nationalistische bewegingen in dit deel van de wereld; 4. de wenselijkheid om Amerikaans kapitaal beschikbaar te stellen voor de economische opbouw van landen als India en Pakistan, die tot dusverre op de Britse kapitaalmarkt waren aangewezen.
(U.S. Information Service 14-9)

Iran

E. Aga Khan Iraans staatsburger
De Aga Khan (Mohammed Schah ibn Aga Ali) het geestelijk hoofd der Ismailieten, een Mohammedaanse secte die ongeveer 1 millioen aanhangers heeft (vnl. in Voor-Indië en onder de naar Oost-Afrika geëmigreerde Indiërs) heeft om het Iraanse staatsburgerschap verzocht. De Iraanse regering heeft hierop geantwoord, dat hij nog steeds de Iraanse nationaliteit bezit. De Aga Khan is n.l. in Iran (Perzië) geboren.(1877) en heeft nooit afstand gedaan van zijn Iraanse nationaliteit. (Red. K.H.A.; New York Herald Tribune 10-10)

Tsjecho-Slowakije

F. Massa-arrestaties - „Comité's van vertrouwen" gevormd - Nieuwe strafwetgeving - Critiek op de mijnwerkers —
Reeds midden Sept. werden door de politie op grote schaal arrestaties verricht van personen, die ervan verdacht werden samen te spannen tegen het huidige regime. Geestelijken en kloosterlingen hadden van deze arrestaties het meest te lijden, doch ook onder de arbeiders in de bedrijven en zelfs in communistische kringen werden arrestaties verricht. Begin October bereikte deze golf van arrestaties zijn climax en nam men zelfs zijn toevlucht tot massale razzia's in de straten van Praag. De gearresteerden werden voornamelijk in werkkampen geïnterneerd.
De bij de massale razzia's gearresteerden hebben in de kampen of gevangenissen een schrijven gekregen waarin hun is medegedeeld, „dat zij tot één of twee jaar kamparbeid zijn veroordeeld omdat zij als „lid en product van het kapitalistisch stelsel geen positieve verbinding met de volksdemocratische orde" tot stand hebben weten te brengen. De arrestaties in Praag vinden nog steeds voortgang. In geen enkele krant is over de arrestaties geschreven. Het officiële Tsjechische nieuwsagentschap heeft alleen gemeld, dat „alle imperialistische agenten, die naar aanleiding van het proces Rajk zijn ontdekt, onschadelijk zijn gemaakt.
Op 18 October berichtte het vakverenigingsblad Prace, dat er door het gehele land een netwerk van „comité's van vertrouwden" zal worden gevormd, teneinde beter toezicht te kunnen houden op de bevolking. De „vertrouwden" zullen moeten rapporteren over personen, die te veel kamers bewonen, over anti-commu-

nistische uitlatingen van hun buren en zij zullen „helpen bij de strijd tegen degenen uit de rijen der stervende bourgeoisie, die een wederrechtelijk sjacheraarsbestaan leiden".
Dit netwerk zou naast het communistische netwerk „der leiders van tien" bestaan. Deze „leiders van tien" zijn verantwoordelijk voor de ideologische zuiverheid van hun communistische cel en moeten eveneens hun omgeving in het oog houden.
Een functionaris van het ministerie van defensie schrijft in het legerorgaan „Obrana Lidu", dat 500 juristen aan nieuwe strafwetboeken werken, „die een zweep voor de reactie zullen zijn".
Ook de militaire wet zal vernieuwd worden. De nieuwe wetten zullen trachten verband te leggen tussen de aard van de misdaad en de gevolgen voor de „opbouw van het socialisme". De gerechtshoven zullen de beklaagde niet meer „idealistisch" bezien en ophouden „muffe antiquiteitswinkels te zijn, waar men misdaden met oude rechtspraken beoordeeld".
Volgens de nieuwe militaire wetten zullen de rechters bijdragen tot versterking der legerdiscipline en ervoor zorgen, dat het leger „een schild voor de werkende klasse is, terwijl deze bezig is met de opbouw van het socialisme".
Ten slotte hebben Minister-president Zapotocky en de gehele pers zich gekeerd tegen de mijnwerkers en arbeiders in de zware industrieën, die niet hard genoeg werken en te vaak absent zijn. Zapotocky zeide, dat het absenteïsme onder de arbeiders steeds toeneemt en dat de prestaties van de uitgezochte communistische „arbeidersstootbrigades" door het merendeel der arbeiders niet worden nagevolgd. Bij deze gelegenheid liet hij zich voor het eerst uit over de arrestaties van „vijanden der communisten". Hij verklaarde, dat deze in werkkampen een heropvoeding zullen krijgen. In deze kampen zouden eveneens „stootbrigades" worden gevormd. (A.N.P.-Reuter-Red. 15 t.m. 15-10) **(Vor. ber. 8332 Kr. 21-9)**

A. Kerkwetten zonder debat goedgekeurd - Protest van de Bisschoppen —

De Nationale Vergadering heeft op 14 October bij handopsteken zonder voorafgaand debat, twee wetten aangenomen, waarbij de staat de administratieve contrôle op de Kerken wordt toegekend, en benoemingen van de clerus onderworpen worden aan de goedkeuring van de regering.

Alvorens dit besluit werd genomen, hield dr. Cepicka, minister van Justitie, een rede, waarin hij een scherpe aanval deed op het Kath. Episcopaat en het Vaticaan. Minister Cepicka verklaarde o.m.. dat het volk de aartsbisschoppen en bisschoppen als vijanden zou zien, zolang deze niet handelen als eerzame burgers en „bereid waren Kerk en staat op te offeren ter wille van een kardinaalshoed". Geen Tsjechisch of Slowaaks priester was deze eer te beurt gevallen, zolang hij met zijn eigen land samen ging, aldus de minister. „Na onze ervaring met de vijfde colonne van Muenchen, zullen wij nooit de vorming van een vijfde colonne van het Vaticaan toestaan", zo zeide Cepicka verder. Iedere geestelijke diende te beseffen, dat hij voor de wet verantwoordelijk was voor zijn daden. Een verrader diende zich niet te beroepen op opdrachten van het Vaticaan of van zijn meerderen, teneinde bestraffing te ontlopen of clementie te verkrijgen.
Volgens de nieuwe wet zouden geestelijken geen „ambtenaren" worden en het was niet de bedoeling een „staatskerk" tot stand te brengen. Geestelijken zouden „tewerkgestelden" van de Kerk blijven, „doch het is begrijpelijk, dat de staat zich het recht voorbehoudt de voor het geestelijk ambt voorgedragen personen te beoordelen aangaande betrouwbaarheid in nationaal en staatkundig opzicht", aldus Cepicka.
Tenslotte beweerde Cepicka nog, dat slechts tien procent van de geestelijkheid een verklaring tegen het wetsontwerp had getekend en dat bovendien de meeste ondertekenaars van hun besluit waren teruggekomen, „zodra zij buiten het bereik van de bisschoppen waren".
Na te hebben aangekondigd, dat de wet per 1 November aanstaande van kracht zal worden, zeide de minister: „Het zal voor een priester moeilijk zijn, aan deze wet gehoorzaamheid te weigeren".
De minister van Volksgezondheid, de afvallige geestelijke Plohjar, bracht dank aan de regering „namens de priesters, die in het kader van de nieuwe wet zullen werken", er aan toevoegende, dat „de Tsjecho-Slowaakse priesters geen kapelaans van Franco of van Churchill zijn, doch priesters van het Tsjecho-Slowaakse volk".
Het Tsjecho-Slowaakse kabinet heeft op 18 October bekend gemaakt, dat van alle Tsjecho-Slowaakse priesters geëist zal worden, dat zij op 1 November de eed van trouw aan het „volksdemocratische" regiem afleggen.
(A.N.P.-Reuter 15-10)

— De Tsjechische bisschoppen hebben op een geheime bijeenkomst de houding van de Kerk tegenover de nieuwe Tsjechische „kerkwetten" bepaald. Zij hebben hun standpunt neergelegd in een herderlijk schrijven, dat via een ondergronds koeriersysteem aan alle priesters is overgebracht. In dit in krachtige termen opgestelde document wordt over de nieuwe „wetten" gezegd, dat de leiders van de Kerk in Tsjecho-Slowakije deze nooit hebben goedgekeurd en zelfs geen kans hebben gekregen ze te bespreken.
Deze wetten schenden het onvervreemdbaar goddelijk gezag van de Kerk in zuiver geestelijke aangelegenheden; geen enkele priester kan ze aanvaarden op straffe van zware zonde. Priesters, die zich onder druk bereid hebben verklaard de wetten na te komen, moeten in het openbaar deze verklaring intrekken". De priesters, zo vervolgen de bisschoppen, moeten vóór het afleggen van een eed verlof vragen aan de bisschoppen. In het herderlijk schrijven wordt er op gewezen, dat zij slechts trouw mogen beloven aan de republiek en het welzijn van het volk. Zij moeten de salarisverhogingen, die hun door de kerk,,wetten" worden geboden, weigeren. (Volkskrant-Ass.Press 22-10)
(Vor. ber. 8326 B)

Verenigde Staten

B. Wet op de Handelsovereenkomsten verlengd —

President Truman heeft op 26 September 1949 de verlenging van de Wet op de Handelsovereenkomsten op basis van wederkerigheid tot 12 Juni 1951 met zijn handtekening bekrachtigd. Dit is de zesde maal, dat de levensduur van de oorspronkelijke wet door het Congres is verlengd. Op grond van deze wet kan de president toestemmen in verlaging van invoerrechten op goederen uit andere landen, wanneer deze landen soortgelijke concessies aan de Verenigde Staten doen.
President Truman verklaarde, dat een „aanzienlijke uitbreiding" van de Amerikaanse importhandel noodzakelijk is en hij is van mening, dat de Amerikaanse handelsbelemmeringen zoveel mogelijk uit de weg geruimd moeten worden „om het Amerikaanse volk het zo gemakkelijk mogelijk te maken, die goederen te verkrijgen, die zij wensen aan te schaffen".
De President maakte van de gelegenheid gebruik om het Congres aan te sporen zijn goedkeuring te hechten aan het toetreden van de Verenigde Staten tot de voorgestelde internationale handelsorganisaties, waarvan ongeveer 50 landen lid zullen zijn.

De president verklaarde verder o.m.:
„Wij kunnen onmogelijk onze afzet in het buitenland behouden en uitbreiden zonder aanzienlijk meer te importeren. Daar wij het grootste crediteurenland van de wereld zijn, rust op ons de bijzondere plicht import in de Verenigde Staten krachtig te bevorderen. In het kader van de wet op de wederzijdse handelsverdragen hebben wij twee jaar geleden de Algemene Overeenkomst *) betreffende invoerrechten en handel in werking gesteld. Het is een allesomvattende overeenkomst, die met 23 landen gesloten is voor de vermindering van invoerrechten en andere handelsbelemmeringen. Door deze overeenkomst hebben wij aanzienlijke verlagingen in onze invoerrechten ingevoerd in ruil voor overeenkomstige concessies met betrekking tot de invoerrechten van de andere landen.
In de laatste maanden hebben de landen, die deze Algemene Overeenkomst met ons gesloten hebben, te Annecy in Frankrijk met nog tien andere landen besprekingen gehouden. De wettige verlenging van de wet op de handelsovereenkomsten van 1949 zal het mogelijk maken deze besprekingen weldra te beeindigen en de landen. die zich nog niet bij de Algemene Overeenkomst aangesloten hadden, in de gelegenheid stellen zulks alsnog te doen".
Op grond van de Wet op de verlenging van de Wet op de wederzijdse handelsovereenkomsten van 1949 heeft de President het recht de invoerrechten te verminderen tot minimaal de helft van het tarief, dat op 1 Januari 1945 van kracht was, mits de andere landen, die de overeenkomst tekenen, hunnerzijds soortgelijke concessies doen. (U.S. Information Service)

*) De General Agreement on Tariffs and Trade (G.A.T.T.) in 1947 te Genève tot stand gekomen omvat behalve de 23 oorspronkelijke ondertekenaars 10 nieuwe leden. Deze 23 landen vertegenwoordigen ± 80% van de wereldhandel.

Wereldoorlog II

C. Duitse verliezen 1940—1944 - Verliezen R.A.F. —

Een enquête van professor Percy Schramm, gebaseerd op officiële gegevens en gepubliceerd in de met Amerikaanse licentie verschijnende Neue Zeitung, zo meldt U.P. uit Frankfort, heeft de volgende cijfers over de verliezen van de Duitse weermacht over de periode tussen 1 September 1939 en 1 Januari 1945 (wegens de snelle ineenstorting van het Duitse oorlogsapparaat was documentatie na laatstgenoemde datum niet mogelijk): aan doden 2.001.399, aan gewonden 4.430.000, aan vermisten 1.903.000. Meer dan de helft van de Duitsers, die gedurende deze periode het leven verloren, sneuvelde aan het Oostfront, n.l. 1.105.987.
(A.N.P. 7-10)

De Royal Air Force (R.A.F.) heeft de opsporing van vermiste oorlogsvliegers gestaakt. De Britse luchtmacht heeft tijdens Wereldoorlog II in totaal 41.000 man verloren. (Times 6-10)

Koning Zaher van Afghanistan bracht een bezoek aan Parijs, om een medische behandeling te ondergaan. Foto: Koning Zaher inspecteert de erewacht in de voorhof van het Elysée, het paleis van de Franse president.

(foto Ass.Press)

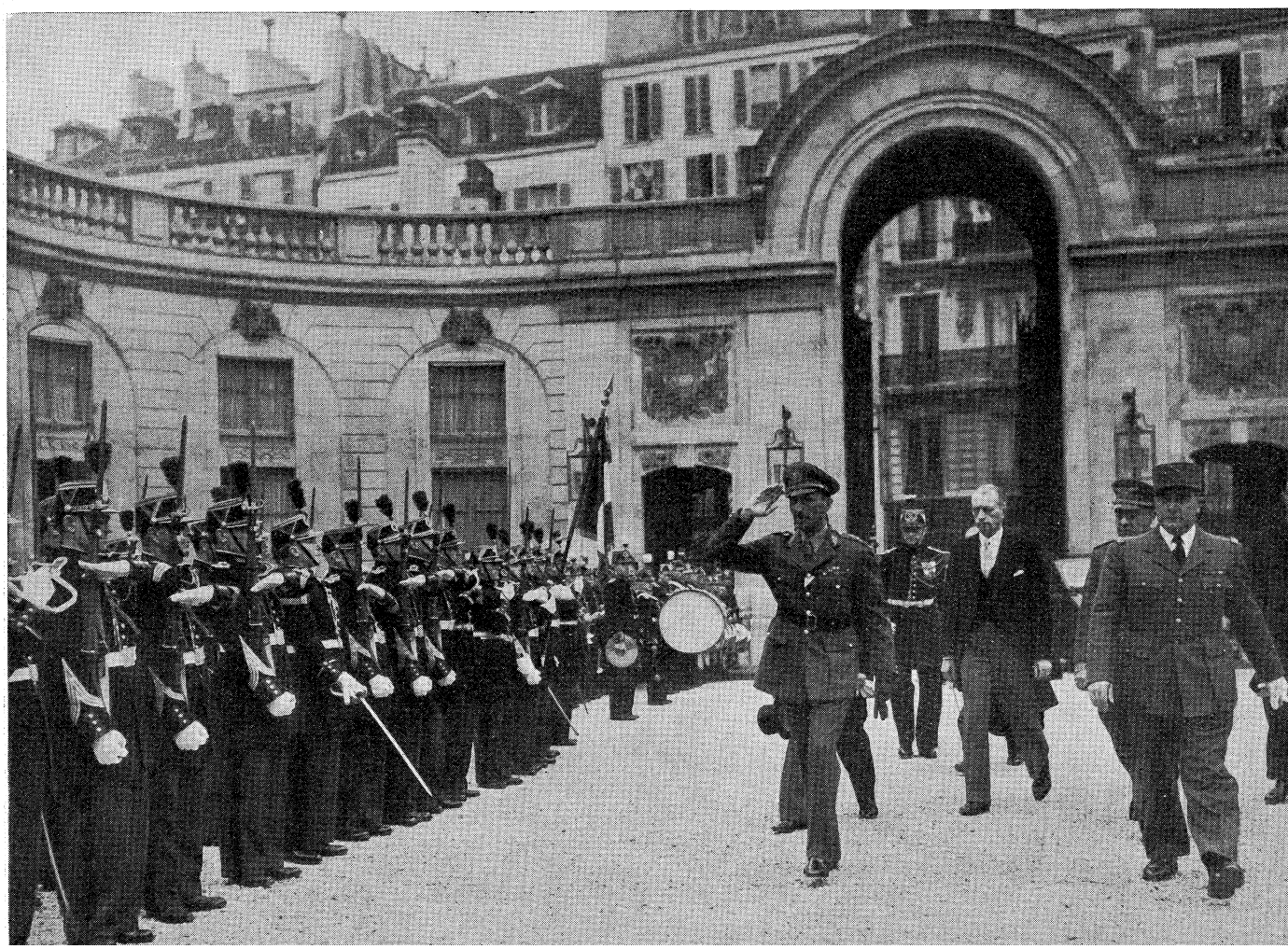

Een Amerikaanse archeologische expeditie heeft in September op de hellingen van de berg Ararat in Turkije tevergeefs gezocht naar de overblijfselen van de Ark van Noach. Wegens gebrek aan water moesten zij naar hun kamp terugkeren. De foto werd genomen op drie mijl afstand van de Ararat (op achtergrond). V.l.n.r.: E. J. Newton Dr. Aaron J. Smith (leider van de expeditie), een Turkse legerarts, Walter Wood, Wendell Ogg en Dogan Poyraz.

(foto Ass.Press)

De Franse regeringscrisis

Oud-minister-president en oud-minister van Buitenlandse Zaken, Georges Bidault, heeft een einde kunnen maken aan de Franse regeringscrisis, die reeds 3½ week duurde. Hij slaagde er op 28 October in, de coalitie van S.F.I.O. (socialisten), M.R.P. (Kath. democraten) en radicaal-socialisten te doen herleven en met 357 tegen 183 stemmen (die van de communisten) de z.g. „investituur" van de souvereine Assemblée Nationale te verkrijgen (d.i. met 56 stemmen meer dan hij nodig had).

Zoals wij reeds eerder (op pag. 8363 B) vermeldden, vormde een meningsverschil over de te volgen loon- en prijspolitiek de directe aanleiding tot het aftreden (op 6 October) van de regering-Queuille.
Queuille en Petsche (Financiën) weigerden, uit vrees voor inflatie, hun medewerking te verlenen aan plannen van de onder druk van de vakbonden staande socialisten (Daniel Mayer), om voor de arbeiders met de laagste inkomens loonsverhoging toe te staan.

President Vincent Auriol wees de socialist Jules Moch („le premier flic de France") aan als formateur. Hoewel deze er in slaagde met 311 stemmen (d.i. één stem meer dan de vereiste „constitutionele meerderheid" van 310 stemmen) de investituur van de Assemblée te krijgen, lukte het hem niet een regeringsteam bijeen te brengen. De portefeuille van Voorlichting bleek het struikelblok. Zowel de radicalen als de M.R.P. eisten deze portefeuille voor zich op. Daarop verzocht Auriol achtereenvolgens Robert Schuman, Bidault, François de Menthon (allen M.R.P.) en Queuille (rad.-soc.) de formatie op zich te nemen, waartoe zij in de gegeven omstandigheden niet bereid bleken. Vervolgens deed de radicaal-socialist René Mayer — niet te verwarren met zijn socialistische naamgenoot Daniel Mayer — een poging. Ook hij kreeg (21 October) de investituur (en wel met 341 tegen 183 stemmen), maar hij slaagde er niet in de socialisten — die toch en bloc voor zijn investituur hadden gestemd — tot deelneming aan zijn regering te bewegen, hoewel hij toegestemd had in de door de socialisten geëiste en door Moch reeds aangekondigde duurtetoeslag, een „prime d'attente", voor de laagst bezoldigde arbeiders, in afwachting van een definitieve regeling van de loon- en prijzenkwestie.

De socialisten wensten hun partijgenoten Ramadier en Daniel Mayer gehandhaafd te zien als minister, resp. van Defensie en van Arbeid. Petsche, die wederom Financiën op zich zou nemen, weigerde evenwel met Mayer aan een tafel te gaan zitten. René Mayer gaf — na een vergeefse bemiddelingspoging van de 76-jarige Kamerpresident Edouard Herriot — zijn opdracht terug, waarna Georges Bidault zijn poging ondernam. Hoewel alom betwijfeld werd of hij zou slagen Frankrijk op korte termijn een nieuwe regering te geven, en men reeds sprak over de „onvermijdelijkheid" van Kamerontbinding en algemene verkiezingen, lukte het hem in de Kamer een recordmeerderheid te krijgen. Anders dan zijn voorgangers had hij zijn kabinet practisch reeds samengesteld voordat hij de investituur vroeg. Merkwaardig en typerend voor de politieke verhoudingen in Frankrijk is een brief van Daniel Mayer aan het bestuur van zijn partij (S.F.I.O.), waarin hij dit bestuur verzocht om „ontheffing van zijn mandaat" (als minister van Arbeid). Het bestuur willigde dit verzoek in. Deze correspondentie werd in verschillende bladen in extenso afgedrukt. De Parijse correspondent van de N.R.C. leverde het volgende commentaar:

„Als de Gaullisten nog om een voorbeeld verlegen zouden zitten ter illustratie van het „regime van de partijen", zouden zij het in deze correspondentie kunnen vinden. Wie dus meende, dat Daniel Mayer minister van Arbeid van de Franse republiek was, heeft het glad mis gehad.
Neen, Mayer was minister van de socialistische partij, die hem nu eervol ontslag heeft verleend. „Sic transit gloria" van de parlementaire democratie".

*

De door Bidault gevormde regering omvat 5 leden van de M.R.P., 5 socialisten, 3 rad. socialisten, 2 „verzetsdemocraten", 1 vertegenwoordiger van de rechtse onafhankelijken en de partijloze (rechtse) Petsche.
In het conflict Petsche-Dan. Mayer, dat het kabinet-Queuille ten val bracht, heeft Petsche aan het langste eind getrokken. Bidaults programma wijkt slechts in weinige ondergeschikte punten af van dat van zijn minder fortuinlijke voorgangers Moch en Mayer. Er zal eenmaal een wachtpremie van 3000 francs uitgekeerd worden aan allen die minder dan 15000 francs per maand verdienen. Zonder verwijl zal tot de collectieve arbeidsovereenkomsten met arbitrage moeten worden teruggekeerd, de nieuwe regering zal de strijd aanbinden met de gedeeltelijke werkloosheid en de koopkracht van de landbouwers steunen. Er zal bezuinigd worden door opheffing van overbodig geworden regeringsdiensten. De daardoor gemaakte bezuinigingen zullen de nakoming der aan de ambtenaren gedane beloften van loonsverhoging mogelijk maken. De genationaliseerde bedrijven zullen financieel worden gesaneerd; diegene ervan, die niet zuiver openbare diensten zijn, zullen zich aan de normale wetten van de concurrentie hebben te onderwerpen. Alleen de totalitaire staten ontkennen het recht tot staken, zeide Bidault onder applaus. De Franse grondwet erkent dit recht, doch dit dient niet te worden misbruikt door ambtenaren, die op enigerlei wijze het gezag van de staat vertegenwoordigen of die de veiligheid van de burgerij moeten beschermen. Dus zal het stakingsrecht bij wet nader worden geregeld. Terzake van Indo-China zeide Bidault, dat de actie der opstandelingen een vreemde zaak dient, niet de belangen van het volk van Vietnam. Frankrijk zal zijn taak ondanks de opstandelingen voortzetten, dit is handhaving van de vrij aangegane overeenkomst, zonder een gelegenheid om vrede te sluiten te laten voorbij gaan. Met betrekking tot een eventuele amnestie — waarvoor de laatste tijd van verschillende zijden gepleit is — zeide Bidault: „Het uur der clementie is gekomen."

Algemeen wordt aangenomen, dat de koers van de nieuwe regering een voortzetting zal zijn van de door de regering-Queuille gevolgde politiek. Dat Bidault in betrekkelijk korte tijd slaagde is, behalve aan zijn nog uit de tijd van het verzet resterende „goodwill", vooral te danken aan de overtuiging, ook door Bidault zelve vertolkt, dat Frankrijk geen ogenblik langer zonder regering kon blijven.

*

De politieke en sociaal-economische problemen zijn evenwel niet tot een oplossing gebracht. De prijzen zijn na het loslaten van vrijwel elke contrôle sterk gestegen en stijgen nu als gevolg van de devaluatie opnieuw. De relatief lage lonen bleven evenwel aan een plafond gebonden. Volgens de Internationale Spectator (19-10) is het reële inkomen van de Franse arbeider in feite kleiner, de productie groter dan vóór de oorlog. De herverdeling van het nationale inkomen heeft zich ten gunste van de boeren, de handel (middenstanders en winkeliers) en industriëlen — in overeenkomstige volgorde — tijdens de inflatieperiode van in en na de oorlog voltrokken. De vakverenigingen, alle vakcentrales, zowel de communistische C.G.T., de socialistische C.G.T.-Force Ouvrière, als de katholieke centrale, blijven loonsverhoging eisen.
De enige partijen, die momenteel in de Assemblée een regeringsmeerderheid kunnen vormen, zijn die van het midden, de z.g. „Derde Macht" (M.R.P., socialisten, rad.-socialisten en enige verwante groeperingen en individuen). Hoewel de aanhang van haar tegenstanders van links en rechts (communisten en Gaullisten) de laatste tijd verminderd is, blijkt deze „Troisième Force" hierdoor niet versterkt, maar integendeel steeds meer in zichzelf verdeeld.
Door in de constitutie vast te leggen, dat de door de president aangewezen kabinetsformateur eerst mag overgaan tot vorming van een kabinet, nadat de Assemblée deze benoeming heeft goedgekeurd (investituur), hoopte men in 1946 een al te snelle regeringswisseling — Frankrijks oude kwaal — te voorkomen. Deze crisis heeft evenwel het overtuigende bewijs geleverd, dat deze hoop een illusie was.
De vooral door Reynaud met klem bepleite parlementsontbinding kan slechts geschieden met medewerking van het parlement, dat zelf bepaalt (bij de wet) hoelang zijn zittingsduur is (de huidige loopt tot 1951). De meeste parlementariërs schijnen thans weinig te voelen voor voortijdige beëindiging van hun mandaat. Bovendien twijfelen velen, of het thans geldende stelsel van evenredige vertegenwoordiging in de gegeven omstandigheden wel een homogene meerderheid kan opleveren. Er gaan dan ook stemmen op voor terugkeer naar het districtenstelsel. Het meest verontrustende is volgens waarnemers de volkomen onverschilligheid, die de bevolking aan de dag legde t.a.v. de jongste crisis en het „spel der politieke partijen". Zij deed de redacteur van de Zwitserse Weltwoche (24-10) o.m. de volgende opmerking maken: „Hoewel Frankrijk sedert 1870 het typische land der regeringscrises is en de Vierde Republiek op dit gebied op generlei wijze onderdoet voor de Derde, betekent de huidige crisis zelfs voor Frankrijk iets geheel nieuws en ongewoons. Het is niet de crisis van een regering, niet de crisis van de oppositie, hetzij van rechts, hetzij van links. Het is eenvoudigweg de crisis van het niets".
Het economisch herstel, dat Frankrijk het laatste jaar onmiskenbaar te zien gaf, geeft intussen enige grond aan de hoop, dat deze Zwitserse visie te somber is.

(Zie ook pag. 8397)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

23 October (Zondag)

Albanië — Een opstand van vier regimenten tegen Hodzja is onderdrukt.
Frankrijk — René Mayer (Rad.) geeft zijn opdracht tot kabinetsformatie terug. Georges Bidault (M.R.P.) formateur.
Engeland — J. R. Clynes, pionier van de Britse socialistische beweging op 80-jarige leeftijd overleden. Clynes was gedurende 25 jaar president van de vakvereniging en 35 jaar lang lid van het parlement. Hij was tweemaal minister.
Indonesië — Een verzoek van de Lampongse districten (Z.O.-Sumatra) tot aansluiting bij de Negara Zuid-Sumatra, is door de vertegenwoordigende raad van Zuid-Sumatra ingewilligd.
Israël — Een woordvoerder van het Israëlische departement van Buitenlandse Zaken verklaart, dat zijn regering de V.S. en Engeland verzocht heeft te interveniëren tegen „de golf van vervolgingen van Joden" in Irak.

24 October (Maandag)

Duitsland — Gerhard Eisler wordt de leider van de Amtlicher Deutscher Nachrichtendienst, het officiële voorlichtingsbureau van de Oost-Duitse regering en voortzetting van de Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst.
Engeland — Premier Attlee kondigt in het Lagerhuis een aantal bezuinigingsmaatregelen aan, welke neerkomen op een besparing van in totaal £ 280.500.000.
Hongarije — Lt.-gen. Georgy Pallfry, voormalig staf-chef van het leger, die tegelijk met Laszlo Rajk wegens verraad terecht stond, door ophanging geëxecuteerd.
Internationaal — Te Londen bespreken de Amerikaanse diplomaten uit Oost-Europa de wijze waarop Tito kan worden gesteund, de verhouding tussen Oost- en West-Duitsland en de wijze waarop de samenwerking met de Oost-Europese landen kan worden verbeterd.
Nederland — Als opvolger van Hendrik Andriessen, die directeur is geworden van het Conservatorium te Den Haag, is Leon Orthel benoemd tot hoofdleraar in compositie- en harmonieleer aan het Amsterdams Conservatorium.
— De commissaris van de Koningin in Gelderland opent de nieuwe laad- en loskade aan de Waal te Tiel. Hierdoor zal Tiel wanneer het Amsterdam-Rijnkanaal gereed is, de grootste binnenhaven van Nederland zijn.
Tsjecho-Slowakije — De regering maakt bekend, dat zij drie spionnage- en sabotage-complotten heeft onderdrukt. Eén hiervan zou onder leiding van de Amerikaanse ambassade hebben gestaan.
Portugal — Generaal Franco benoemd tot honorair generaal van het Port. leger.
Ver. Staten — De minister van Defensie, Johnson, verklaart aan het Congres, dat Amerika geen wapens zal leveren aan West-Europese landen, die een regering hebben, waarin een of meerdere communisten zitting hebben. Deze landen krijgen ook geen militaire geheimen meegedeeld.

25 October (Dinsdag)

Duitsland — De Oost-Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Dertinger, verklaart, dat O. Duitsland bereid is diplomatieke en handelsbetrekkingen aan te knopen met „elke regering".
Engeland — De Britse „De Havilland Comet" het eerste passagiersvliegtuig met straalaandrijving, legt de afstand van Londen naar Libye en terug, 4600 km., af in een totale vliegtijd van zes uur en 38 minuten. De kruissnelheid bedroeg ruim 700 km.
Internationaal — De Ecafe (economische commissie voor Azië en het Verre Oosten) neemt te Singapore een resolutie aan, waarin er op wordt aangedrongen, dat het herstel van Japan geen afbreuk zal doen aan de vrede en de economische vooruitgang in het gebied van de Ecafe.
Italië — De begroting van Buitenlandse Zaken door de Kamer met 247 tegen 164 stemmen goedgekeurd. Een communistische motie strekkende tot uittreding van Italië uit het Atlantisch pact wordt met grote meerderheid verworpen.
Perzië — Sjah Mohammed Riza keurt een regeringsvoorstel om Iran zijn oude naam Perzie terug te geven, goed.
Roemenië — Zeven officieren wegens „spionnage en terrorisme" ter dood veroordeeld.
Sowjet-Unie — In een nota wordt de terugroeping geëist van de Joego-Slavische ambassadeur in Moskou. Hij wordt beschuldigd van spionnage en revolutionaire activiteit.

26 October (Woensdag)

Duitsland (Oost) — Premier Grotewohl verklaart, dat de Oost-Duitse republiek geen voorbereidingen treft voor een afzonderlijk vredesverdrag met de S.-U.
Joego-Slavië — Tito verklaart, dat Joego-Slavië gaarne enige tienduizenden Italiaanse vakarbeiders te werk wil stellen. „Wij hebben niets te verbergen", aldus de maarschalk.
Nederland — H. M. de Koningin en Prins Bernhard brengen een officieel bezoek aan Amsterdam.
— Dr. H. J. den Hartog benoemd tot hoogleraar in de organische scheikunde aan de Landbouwhogeschool te Wageningen.
— Bij gelegenheid van het 135-jarig bestaan van het Korps Marechaussée onthult H.K.H. Prinses Wilhelmina bij de Koning Willem III kazerne te Apeldoorn een monument ter nagedachtenis van de gevallen leden van dit wapen en van het voormalige korps politietroepen.
— Dr. ir. J. S. A. J. M. van Aken benoemd tot directeur van de staatsmijnen.
— De republikeinse premier, Hatta, heeft een onderhoud met de Surinaamse delegatie ter R.T.C.
Tsjecho-Slowakije — Het staatsblad publiceert een regeringsbesluit, waarbij de verspreiding en verkoop van boeken onder staatscontrôle wordt gesteld.
Ver. Staten — De commissie voor de atoomenergie zal 300 millioen dollar besteden ter uitbreiding van de faciliteiten voor het maken van atoombommen.
West-Indië — De Staten van Suriname keuren het nieuwe ontwerp voor de interim-regeling voor Suriname goed.

27 October (Donderdag)

Engeland — Het Lagerhuis verwerpt met 353 tegen 222 stemmen een conservatieve motie waarin de door de regering getroffen bezuinigingsmaatregelen als ontoereikend worden afgewezen.
Indonesië — Volgens Aneta heeft een pestepidemie in het gebied van Wonosari (ten Z.W. van Djokja) reeds meer dan 1000 slachtoffers geëist.
Internationaal — De Nobelprijs voor physiologie wordt toegekend aan prof. dr. W. R. Walter Hess (Zwitserland) en prof. dr. A. E. Moniz (Portugal).
Nederland — Bij K.B. wordt met ingang van 1 December tot burgemeester van 's-Gravenhage benoemd, Mr. F. M. A. Schokking, thans burgemeester van Alphen aan de Rijn.
— Dr. Ph. J. Idenburg, directeur-generaal van de Statistiek, deelt mede, dat de Ned. bevolking half October de 10 millioen heeft overschreden.
Noorwegen — De vroegere secretaris van de communistische partij, Peder Furuboth en vele andere leden worden uit de partij gezet wegens „Trotskisme en Titoïsme".
Sowjet-Unie — Voor radio-Moskou wordt een hoofdartikel uit de Prawda voorgelezen, waarin wordt gezegd, dat Finland het verdrag van vriendschap en wederzijdse bijstand met de U.S.S.R. op grove wijze schendt.
Tsjecho-Slowakije — Acheson beschuldigt de Tsjecho-Slowaakse regering ervan, dat zij „klaarblijkelijk beschuldigingen tegen leden van de Amerikaanse ambassade te Praag ophoopt om de Tsjechische bevolking te intimideren en de grondslagen te leggen voor processen, die thans in de door de communisten beheerste landen van Oost-Europa aan de orde zijn".
Ver. Staten — President Truman ontheft adm. Louis Denfeld van zijn functie van chef voor de marine-operaties.

28 October (Vrijdag)

België — De Senaat keurt het wetsontwerp, strekkende tot het houden van een volksraadpleging over de terugkeer van de koning, met 109 tegen 65 stemmen goed. (Zie in dit nr.)
Duitsland — De E.C.A. zal de West-Duitse republiek voortaan rechtstreeks credieten toewijzen.
Frankrijk — De kabinetsformateur, Georges Bidault, krijgt in de Kamer met 367 tegen 183 stemmen zijn „investituur".
— Jean-Paul Sartre, de existentialistische schrijver en denker neemt ontslag als lid van het bestuur van het R.D.R., het Rassemblement démocratique et révolutionnaire. Deze partij werd in 1948 opgericht en beoogde een hergroepering van links-georiënteerde lieden boven de partijen en vakverenigingen staande en zich kerend zowel tegen de „Derde Macht" als tegen het communisme.
Nederland — Minister Van den Brink stelt de nieuwe synthese-gasfabriek van het stikstofbindingsbedrijf der Staatsmijnen officieel in werking.
— Mr. F. J. van Lanschot, die van 1917 tot 1941 burgemeester van 's-Hertogenbosch was, op 73-jarige leeftijd overleden.

29 October (Zaterdag)

Nederland — De voorlopige constitutie van de R.I.S. door de leiders van de delegaties uit de deelgebieden ter R.T.C. geparafeerd.
— De interne schuld van de R.I.S. wordt vastgesteld op 3 milliard gld. De externe schuld wordt bepaald op 1.3 milliard gld.
— Albert van Dalsum wegens zijn 40-jarig toneeljubileum in de Stadsschouwburg te Amsterdam gehuldigd. Hij verkrijgt de eremedaille van Amsterdam.
Tsjecho-Slowakije — 127 Priesters worden uit gevangenschap ontslagen omdat zij „berouw hadden over hun houding tegenover de regering".

Nederland

A. Controverse tussen K.V.P. en P. v. d. A. - Voorlopig Verslag Rijksbegroting —

Blijkens het Voorlopig Verslag der Tweede Kamer over de Rijksbegroting 1950, menen vele leden, dat de verhoudingen tussen de politieke partijen in ons land scherper zijn geworden. De samenwerking tussen de twee grootste partijen is hun inziens door de K.V.P. losgelaten. De partijen zijn nu maar zeer los aan het kabinet-Drees verbonden, welk kabinet uitsluitend zijn kracht vindt in de bekwaamheid van zijn leden en de redelijkheid van zijn voorstellen.

Zij zouden gaarne een bevestiging of een ontkenning ontvangen van de geruchten, dat, evenals in andere landen, in Nederland de grootste politieke partij streeft naar een partijgroepering zonder de Partij van de Arbeid.

Tegen de opvattingen van de minister van Economische Zaken hebben zij ernstige bezwaren. Zij achtten het niet te aanvaarden, de industrialisatie- en investeringspolitiek van Nederland voor al te beschouwen als vrucht van „private economische beslissingen".

De ontwikkeling in de wereld en de terugslag daarvan op ons land zijn van dien aard, dat verbreding van de basis van het kabinet, waartoe verleden jaar is overgegaan, daarin een hernieuwde rechtvaardiging heeft gevonden, aldus vele andere leden. Een kabinet op brede basis, met als kernen de geestverwanten van de twee grootste politieke partijen in ons land, leek deze leden in een tijd als deze meer dan ooit aangewezen. Dat deze samenwerking min of meer bedreigd lijkt te worden door de groei van bezwaren, welke uit de kringen van de Partij van de Arbeid vooral tegen de economische politiek der regering worden vernomen, werd door deze leden zéér betreurd, en dit te meer, wijl naar hun oordeel generlei beginselverandering aan deze regeringspolitiek ten grondslag ligt. Deze leden spraken als hun overtuiging uit, dat een kabinet op brede basis, zolang dit redelijkerwijze mogelijk is, behouden dient te blijven.

In „De Volkskrant" van 27-10 vestigt Prof. Romme de aandacht op de aanval, die de leden der P. v. d. A. in het Voorlopig Verslag op de K.V.P. en wel vooral op de minister van Economische Zaken ondernemen. Hij acht dit merkwaardiger, omdat men zich over het hoofd van deze minister heen rechtstreeks richt tot de minister-president.

Wie zich herinnert, dat sedert het einde van de oorlog de katholieke ministers van Economische Zaken het steeds bij de P. v. d. A.-groep hebben moeten ontgelden — ook in de tijd van de vleespotten van het „nieuwe bestand" — zal geneigd zijn met enige filosofische wijsheid deze nieuwe opmars tegemoet te treden, aldus prof. Romme. Tenslotte wijst hij er nog op, dat de K.V.P. in het Voorlopig Verslag haar grote bezorgdheid uitspreekt voor de gezinspolitiek der regering.

B. Standpunt P. v. d. A. i.z. landsverdediging —

De voorzitter van de Partij van de Arbeid, de heer J. Vorrink, heeft op 25 October tijdens een vergadering van marine-officieren te 's-Gravenhage het woord gevoerd. Hij gaf hierbij een uitgebreid overzicht van het standpunt der socialistische beweging jegens militaire vraagstukken. Na de eerste wereldoorlog hoopte de socialistische beweging door massale acties een volgende oorlog te kunnen voorkomen. Dat is niet gelukt, omdat in de dictatuurstaten de socialistische beweging werd uitgeroeid. Ik ben er van overtuigd, aldus spr., dat de laatste oorlog voorkomen zou zijn, als heel de wereld de noodzaak van optreden tegen het nationaal-socialistische Duitsland begrepen zou hebben.

De heer Vorrink ziet thans een dreiging uit het Oosten, waaraan alleen een gecoördineerd Europa en Amerika weerstand kunnen bieden. Het tijdperk van de volstrekte souvereiniteit der staten is naar zijn mening voorbij. Van een nationale verdediging kan geen sprake meer zijn, wel van een nationale bijdrage in het organisch geheel.

Dertig procent voor leger en vloot op onze begroting is zeer veel en alleen gerechtvaardigd, als we de zekerheid hebben, dat ons doel bereikt wordt.

Dat kan naar de mening van de heer Vorrink alleen, wanneer West-Duitsland in het Westeuropese verdedigingsstelsel wordt opgenomen. Men bedenke, aldus de heer Vorrink, dat in Oost-Duitsland een politiemacht staat van vierhonderdduizend man en dat het communisme in de slechte situatie van de Westduitse arbeiders een voedingsbodem zou kunnen vinden.

Concluderend zeide de heer Vorrink: „De Partij van de Arbeid wil een volstrekt positieve houding aannemen ten aanzien van de verdediging van het Westen tegen de dreiging uit het Oosten. Zij is bereid daarvoor offers te brengen, die onvermijdelijk de levensstandaard van het Nederlandse volk zullen verlagen. Zij wil dit echter alleen, wanneer zij zeker weet, dat het Nederlandse volk, iets terugkrijgt, dat de grootte van zijn offers rechtvaardigt."

Op de voordracht van de heer Vorrink volgde een levendige discussie. In de loop daarvan zeide de heer Vorrink o.m., aldus het A.N.P.-verslag, dat dit standpunt door de gehele Partij van de Arbeid werd gedeeld, en niet zou veranderen wanneer eventueel de P. v. d. A. zich uit de regering zou terugtrekken. Op de vraag of daar kans op is, antwoordde de heer Vorrink, dat de grote lasten van de landsverdediging en een lager welvaartspeil door het gehele volk gedragen moeten worden. De Partij van de Arbeid kan niet dulden, dat dividenden worden verhoogd om industriëlen te bevoordelen. Mocht dit gebeuren, dan zou de Partij van de Arbeid de regering verlaten. Zij zou in dat geval geen gebruik maken van de onrust onder de arbeiders.

(Vrije Volk 26-10)

C. Mr. Schokking burgemeester van 's-Gravenhage —

Bij koninklijk besluit van 27 October is de burgemeester van Alphen aan de Rijn mr. F. M. A. Schokking benoemd tot burgemeester van 's-Gravenhage, met ingang van 1 December a.s.

Mr. François Marie Anne Schokking is 41 jaar oud. Hij werd geboren te Dordrecht, waar zijn vader, de latere bekende Chr. Historische staatsman, mr. dr. J. Schokking, predikant was.

Mr. Schokking was na de voltooiing van zijn studie enige tijd werkzaam op het departement van Economische Zaken. Daarna volgde zijn benoeming tot burgemeester van 's-Gravenzande. In het voorjaar van 1946 werd hij burgemeester van Alphen aan de Rijn.

Mr. Schokking is een neef van de minister van Oorlog, mr. W. F. Schokking. Hij is de Chr. Historische beginselen toegedaan. (Trouw 27-10)

Indonesië

D. Toenemende communistische activiteit —

De speciale correspondent van „The Times" meldde op 20 Oct. uit Kediri (Oost-Java) dat de in de laatste tijd toegenomen communistische activiteit bezorgdheid heeft gewekt, zowel bij de Nederlanders als bij de Republikeinen. De huidige moeilijkheden in Oost-Java worden toegeschreven aan de onverzoenlijke houding der Guerilja Pembela Proklamasi (G.P.P.), die een aantal onder communistische leiding staande eenheden van het republikeinse leger omvat. In Mei j.l. heeft deze organisatie een overeenkomst gesloten met Abidin Effendi, een bekend lid van de (Trotskistische) communistische partij van Tan Malakka, om de Van Royen-Rum-overeenkomst af te wijzen. Gezien hun zwakheid legden zij zich niettemin neer bij de order „Staakt het vuren" (Augustus). Er zijn echter aanwijzingen, dat zij hun activiteit spoedig zullen hervatten. Welingelichte waarnemers voeren twee redenen aan voor hun visie, dat de G.P.P. een even grote bedreiging vormt voor een onafhankelijk Indonesië als de fanatieke Moslem-organisatie Darul Islam (vgl. pag. 8035):

1) De G.P.P. tracht zijn invloed uit te breiden tot andere eenheden van het republikeinse leger — de verklaring van de Sultan van Djokja (zie 8383 E) zou zowel bedoeld zijn als manoeuvre om de G.P.P. de wind uit de zeilen te nemen, als om de Haagse conferentie te bespoedigen — 2) er zijn sterke aanwijzingen, dat de partij van Tan Malakka overeenstemming tracht te bereiken met de orthodoxe communisten en dat plannen worden voorbereid voor samenwerking (met behoud van eigen organisatie). In sommige delen van Oost-Java bijv. heeft men reeds geconstateerd, dat beide groepen samenwerken. (Times 20-10)

Gevechten zijn uitgebroken — tot dusver op kleine schaal — tussen communistische benden en republikeinse troepen, nadat deze op 23 Oct. Ponogoro van de Nederlanders hadden overgenomen. Verleden week is Deho, een bekende communistische leider, door een republikeinse patrouille gearresteerd en onmiddellijk geëxecuteerd. Sinds de jaren '20 zijn Madioen en Ponogoro communistische centra; volgens republikeinse zegslieden zijn de communisten echter hun in de herfst van 1948 geleden nederlaag nog niet te boven gekomen. Aan beide zijden werden toen in totaal 7000 man gedood. (Times 25-10) **(Vor. ber. Comm. Opstand 7785 D)**

E. Nederlandse betalingen ten behoeve van het republikeinse leger

Op een conferentie te Batavia deelde dr. Koets mede, dat de Nederlandse regering, krachtens een overeenkomst die 669.000 gulden per dag zal kosten, begonnen is met het betalen van voedsel en kleding voor het republikeinse leger, zulks om te voorkomen, dat de republikeinse troepen als guerilla-strijders het land gaan afstropen.

Voor deze T.N.I.'ers wordt per man en per dag *f* 3 betaald, zijnde *f* 1.50 voedingsgeld, *f* 0.50 zakgeld en tweemaal *f* 0.50 gezinstoelage voor maximaal 2 gezinsleden. De republiek heeft de volgende opgaaf verstrekt over de T.N.I.-militairen: Bantam 5000, West-Java 40.000, Midden-Java (zonder Djokja) 63.000, Oost-Java 45.000, Zuid-Sumatra 13.500, Tapanuli 15.000, West-Sumatra 20.000, Oost-Sumatra inclusief Atjeh 21.000 man.

Op 1, 8, 15 en 22 October zijn op basis

van deze cijfers betalingen verricht via de republikeinse kwartiermeester-generaal, waarbij slechts de volgende beperkingen golden: indien de Nederlandse commandanten beschikken over gegevens, dat de plaatselijke opgegeven cijfers kennelijk onjuist zijn en indien de beschietingen door de betrokken republikeinse afdelingen voortgaan, zijn deze commandanten gemachtigd, de betalingen op te schorten; inzake de bevoorrading van de T.N.I. met uniformen deelde dr. Koets mede, dat de eerste 3000 uniformen deze maand zullen worden afgeleverd.

De heer Koets zeide nog niet te beschikken over de volledige cijfers van hetgeen sedert 1 Oct., is uitgegeven. Wel zeide hij, dat reeds 1.3 millioen gulden in West-Java was betaald. De betalingen geschieden via de territoriale commandanten en niet centraal uit Batavia.

De heer Koets deelde verder mede, dat de republikeinen van plan zijn in de eerstvolgende drie maanden tot gedeeltelijke demobilisatie over te gaan. De republikeinen lieten weten, dat zij 12.000 man troepen naar huis willen roepen en hun een maand soldij ineens willen geven, alsook de kleding voor de tijd van vijf jaar. De Nederlanders leveren de stof.

In een toelichting zeide de heer Koets, dat krachtens de regeling, die onder auspiciën van de U.N.C.I. wordt uitgewerkt, beide partijen er in hebben toegestemd 1. dat elk leger wordt verzorgd door zijn eigen regering; 2. dat geen leger aan de burgerbevolking belastingen mag opleggen of zich voedsel of kleding mag toe-eigenen zonder daarvoor de normale prijs te betalen; 3. dat elk leger zich als een gedisciplineerde eenheid zal gedragen.

Van regeringszijde in Den Haag wordt naar aanleiding van deze mededelingen verklaard, dat het hier een regeling betreft, getroffen tussen de voorlopige federale regering en de Republiek, waarbij naar analogie van artikel 8 van de richtlijnen voor de uitvoering van de overeenkomst tot het staken der vijandelijkheden, alsmede van punt 11 van het Nederlands-Indonesisch handboek voor de ten uitvoerlegging van de staking der vijandelijkheden, dient te worden vastgesteld, op welke wijze de toekomstige regering van de R.I.S. verantwoordelijk zal zijn voor de betrokken uitgaven.

Punt 11 van het handboek bepaalt:

Teneinde samenwerking bij het handhaven van rust en orde te verzekeren, zullen de plaatselijke commandanten rechtstreeks verbinding met elkaar gaan onderhouden. Zij zullen inlichtingen uitwisselen en, waar doenlijk, op verzoek van de andere partij materiële steun verlenen. Dit geldt in het bijzonder wanneer speciale maatregelen nodig mochten zijn.

Artikel 8 van de richtlijnen luidt:

„In de patrouillegebieden, toegewezen aan de Republiek volgens paragraaf 6, aanvaardt de republikeinse regering, boven en behalve de plicht en taak recht en orde te handhaven, mede de verantwoordelijkheid voor voedselvoorziening, kleding, de verstrekking van medicijnen en geneeskundige verzorging, en in het algemeen voor de voorziening in alle diensten, welke voor het welzijn van de bevolking nodig zijn.

Mochten de middelen hiervoor de republikeinse regering niet ter beschikking staan, dan zal deze regering al het haar daartoe ontbrekende opgeven aan de regering van Indonesië, desgewenst door tussenkomst van de U.N.C.I., opdat kan worden nagegaan wat terzake gedaan kan worden, gelet op de belangen van het gehele Indonesische volk, en opdat kan worden vastgesteld op welke wijze de toekomstige regering van de V.S.I. verantwoordelijk zal zijn voor de desbetreffende uitgaven".

Over deze kwestie heeft de overste Hutagalung, kwartiermeester-generaal van de T.N.I., tenslotte nog medegedeeld, dat hoewel op het hoogste niveau was overeengekomen, dat op basis van de opgegeven sterkte van de T.N.I. drie gulden per dag per man zou worden uitbetaald, in de practijk van deze uitbetaling weinig terecht komt.

Volgens Hutagalung ligt de moeilijkheid in de bepaling, dat de plaatselijke Nederlandse commandanten gemachtigd zijn de betaling op te schorten, wanneer o.a. de opgegeven sterkte van de T.N.I. overduidelijk niet in overeenstemming is met de werkelijkheid. In Noord-Sumatra, aldus Hutagalung, is nog niets uitbetaald (volgens dr. Koets omdat er in Atjeh geen federaal geld in omloop is); in Midden-Sumatra geschiedde de eerste betaling pas op 19 October; in West-Java vond in verband met de langdurige moeilijkheden ten aanzien van de getalsterkten de eerste betaling op 20 October plaats; in Midden-Java is nog niets betaald en ten aanzien van Oost-Java beschikte Hutagalung nog niet over gegevens.

Voor zover de betaling geschiedde vond deze plaats op basis van lagere getallen dan was overeengekomen. De besprekingen zijn echter nog gaande, zo besloot Hutagalung.

Van welingelichte Nederlandse zijde werd desgevraagd verklaard, dat het inderdaad niet onmogelijk is, dat plaatselijk vertraging in de uitbetaling voorkomt. Men verweet dit in de eerste plaats aan de gebrekkige organisatie van de T.N.I., waardoor op sommige plaatsen de zaak administratief niet zo vlot verloopt als wenselijk is. (A.N.P.-Aneta-Alg. Handelsblad 24 en 25-10)

A. Vertegenwoordiging Ned. industrie —

Het Verbond van Nederlandse Werkgevers, het R.K. Verbond van Werkgeversvakverenigingen en het Verbond van Prot. Christelijke Werkgevers in Nederland hebben in onderlinge samenwerking besloten tot vestiging van een algemene vertegenwoordiging van de Nederlandse industrie in Indonesië en het Verre Oosten, welke haar zetel zal hebben in Indonesië. Het ligt in de bedoeling, dat als algemeen vertegenwoordiger zal optreden Mr. J. E. van Hoogstraten, nadat deze in December 1949 zijn huidige functie van secretaris van Staat voor economische zaken van Indonesië zal hebben neergelegd. (A.N.P.)

B. Buitenlandse schuld van Indonesië - De reële druk —

Aan een artikel in Economisch-Statistische berichten van de hand van Drs. G. A. Kessler ontlenen wij het volgende:

De totale schuldenlast van Indonesië is sedert 1938 nominaal gestegen van circa ƒ 1,3 milliard tot meer dan ƒ 6 milliard per September 1949. In tegenstelling tot de situatie van voor de oorlog, toen nagenoeg de gehele schuld bestond uit schuldverplichtingen tegenover het buitenland (i.c. Nederland), zijn in de huidige schuldpositie van Indonesië tot zeer belangrijke bedragen binnenlandse schuldverplichtingen begrepen. Ruwweg kan worden gesteld, dat de binnenlandse schuld momenteel ƒ 2.700 millioen beloopt, die tegenover het buitenland ca. ƒ 3.300 millioen.

Wanneer men de vraag stelt, of de huidige schuldenlast van Indonesië voor het land als bijzonder zwaar dient te worden aangemerkt, dan dient in de eerste plaats te worden gezien naar de schuldverplichtingen van Indonesië tegenover het buitenland.

Het is duidelijk, dat men voor de beoordeling hiervan niet kan volstaan met te constateren, dat de buitenlandse schuldenlast sedert 1938 met circa ƒ 2 milliard is toegenomen. Vergelijking van nominale cijfers is op zichzelf weinig zeggend. De nakoming van de schuldenlast tegenover het buitenland kan voor een land als Indonesië slechts geschieden uit de deviezen-provenuen van de export. Naast de nominale omvang van de schulden dient derhalve voor de beoordeling van de druk, welke deze op de Indonesische economie leggen, tevens in aanmerking te worden genomen het algemene prijspeil van de Indonesische producten op de afzetmarkten enerzijds, en de internationale koerswaarde van de valuta, waarin de buitenlandse schulden zijn uitgedrukt, anderzijds.

Als maatstaf voor het prijsniveau van de Indonesische producten op de buitenlandse afzetmarkten zal hier worden uitgegaan van het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud in de Verenigde Staten, dat momenteel 168 bedraagt (1938 = 100). Hiertegen zou kunnen worden aangevoerd, dat een belangrijk Indonesisch exportproduct, zoals rubber, momenteel in de V. S. slechts prijzen maakt, welke niet meer dan 10% boven die van 1938 liggen. Mede in aanmerking nemend, dat anderzijds de meeste Indonesische exportproducten belangrijk meer in prijs zijn gestegen dan de veronderstelde 68% (de prijsindex voor tin bedraagt ongeveer 240 en die voor copra ca. 380), wordt gemeend, dat als algemeen gemiddelde de kosten van levensonderhoud in de Ver. Staten in deze toch een bruikbaar uitgangspunt vormen.

Wat betreft de internationale koerswaarde van de valuta, waarin de buitenlandse verplichtingen van Indonesië zijn uitgedrukt, dient om te beginnen te worden geconstateerd, dat deze schuldverplichtingen voor het overgrote deel in Nederlandse guldens luiden. Naast de „oude" schuld van Indonesië jegens Nederland ad ca. ƒ 1.300 millioen heeft de Nederlandse regering sedert de capitulatie van Japan nog eens minstens ƒ 1.700 millioen ter beschikking van Indonesië gesteld, zodat het totaal van de schuldverplichtingen van Indonesië tegenover Nederland thans minstens ƒ 3 milliard bedraagt. De overige buitenlandse schulden van Indonesië representeren grotendeels schuldverplichtingen tegenover de Verenigde Staten, luidende in U.S.-dollars (het gaat hier om een bedrag van ca. $ 120 millioen). Uitgaande van een depreciatie van de Nederlandse gulden t.o.v. de dollar in de jaren 1938-1940 van ca. 3%, gevolgd door een officiële waardeverlaging in April 1945 van 29%, waarna dan dezer dagen opnieuw een devaluatie is gevolgd van ongeveer 30½%, waardoor de huidige dollarkoers in Nederland thans ƒ 3.80 bedraagt tegen ƒ 1.82 in 1938, kan nu op eenvoudige wijze worden berekend, in welke verhouding de huidige buitenlandse schuldenlast van Indonesië staat tot die van 1938.

Een schuldenlast van ƒ 3 milliard Nederlands courant representeert momenteel een dollarwaarde van 790 millioen. Telt men hierbij de $ 120 millioen aan overige schuld van Indonesië tegenover het buitenland, dan resulteert als dollarwaarde voor de huidige buitenlandse schuld van Indonesië een bedrag van $ 910 millioen, hetgeen, in aanmerking genomen de stijging van de kosten van het levensonderhoud in de V. S. met 68%, uitwerkt op $ 540 millioen, in dollars van 1938.

Hiertegenover moet dan worden gesteld, de buitenlandse schuldenlast van Indonesië in 1938 ad ƒ 1.3 milliard, hetgeen uitwerkt (bij een dollarkoers van ƒ 1.82) op $ 715 millioen in dollars van 1938. Uit deze berekening blijkt, dat de druk van de huidige schuldenlast van Indonesië op de Indonesische economie — in weerwil van de nominaal veel hogere cijfers — slechts ongeveer 76% bedraagt van de druk, welke buitenlandse schuldverplichtingen in 1938 voor de Indonesische economie betekenden.

Het is duidelijk, dat dit wellicht verrassende resultaat behalve in de algemene stijging van de wereldmarktprijzen, niet in de laatste plaats zijn verklaring vindt in de achtereenvolgens doorgevoerde devaluaties van de Nederlandse gulden, welke voor Indonesië, als gevolg van het feit, dat het merendeel van de buitenlandse schuldverplichtingen van Indonesië in Nederlandse courant is uitgedrukt, in feite neerkwam op een gedeeltelijke kwijtschelding van de schuldverplichtingen tegenover Nederland.

In de onderstaande tabel zijn de uit bovenbedoelde prijsstijging en devaluaties voortgevloeide reële verlichtingen van de schuldenlast van Indonesië t.o.v. Nederland nader in cijfers uitgewerkt:

(in millioen gulden)

	oude schuld	nieuwe schuld	totaal
1. Nominale stand per Sept. 1949	ƒ 1.300	1.700	3.000
2. Waarde op het moment van dispositie, uitgedrukt in guldens 1938	1.300	790	2.090
3. Waarde per Sept. 1949 uitgedrukt in guldens van 1938	370	485	855
4. Plaatsgevonden verlichting (in guldens 1938)	930	305	1.235
n.l. door:			
a. wereldmarktprijsstijging 1938-April '45	280	—.—	280
b. devaluatie April 1945	320	—.—	320
c. wereldmarktprijsstijging April 1945—Sept. 1949	170	90	260
d. devaluatie Sept. 1949	160	215	375
Totaal (in guldens van 1938) d.i. in % v. 2	930	305	1.235
	(71%)	(38½%)	(59%)

Resumerend kan worden geconstateerd, dat de omstandigheden er toe hebben geleid, dat de door Indonesië van Nederland ontvangen leningen en credieten ter waarde, uitgedrukt in guldens van 1938, van in totaal ƒ 2.090 millioen, thans nog slechts een schuld van Indonesië aan Nederland vertegenwoordigen van, eveneens in guldens van 1938 uitgedrukt, ƒ 855 millioen, derhalve slechts 41% van de door Indonesië oorspronkelijk genoten waarde. (E.S.B. 28-9-'49) **(Vor. ber. 8381)**

België

A. Koningskwestie - Senaat aanvaardt volksraadpleging - Radiorede Spaak —

De Senaat heeft op 27 Oct. met 109 tegen 65 stemmen het wetsvoorstel aangenomen, waarbij wordt bepaald, dat een volksraadpleging over de terugkeer van koning Leopold zal worden gehouden. Tegen stemden 53 socialisten, 6 liberalen en 6 communisten. In het wetsvoorstel is geen percentage van stemmen vastgesteld.

Een socialistisch amendement waarin werd bepaald, dat Kamer en Senaat niet in verenigde vergadering zullen worden bijeengeroepen, om zich uit te spreken over opheffing van het regentschap, dan wanneer de koning een meerderheid zal hebben verkregen in alle Vlaamse, in alle Waalse arrondissementen en in het arrondissement Brussel, werd verworpen.

Tijdens het aan de stemming voorafgegane debat erkende de katholieke Senator, Struye, opsteller van het wetsontwerp, dat tegen de grondwettigheid van het voorstel enige argumenten kunnen worden aangevoerd. De grondwet verbiedt het houden van een dergelijke volksraadpleging evenwel niet nadrukkelijk. Niemand denkt er aan te beweren, dat deze volksraadpleging, de ideale oplossing is, doch wij hebben dit noodmiddel aangegrepen om aan een onhoudbare toestand een einde te maken, aldus de oud-minister.

„Het is ondenkbaar dat een land als België, waar Vlamingen en Walen reeds meer dan 125 jaar in onafhankelijkheid samenwonen en in twee oorlogen hun bloed hebben gegeven voor de vrijheid, door een volksraadpleging zou kunnen worden verscheurd", (hetgeen van socialistische zijde verscheidene malen is beweerd).

De socialistische senator, Van Remoortel, verklaarde, dat de Socialistische Partij zich eenparig zal blijven verzetten tegen het voorstel, daar zij dit in strijd acht met de grondwet. De totale uitgaven, welke met deze volksraadpleging gemoeid zijn, bedragen volgens spreker ongeveer 100 millioen francs. Voor de Koning zal zij uiterst pijnlijk zijn, daar hij in geen enkel opzicht bij de campagnes, die aan de raadpleging voorafgaan, zal worden gespaard. In dit opzicht is de raadpleging niet alleen gevaarlijk voor het land, doch ook voor de monarchie en de dynastie.

Sprekende over de gebeurtenissen na 1940, betoogde Van Remoortel, vervolgens, dat de „onbezonnen daden van de Koning door niets anders waren ingegeven, dan door zijn overtuigdheid van een Duitse overwinning".

Gillon (liberaal) sprak vervolgens over de verdeeldheid, die er onder de liberalen bestaat met betrekking tot de koningskwestie. Hoewel de meerderheid onder hen tegen een terugkeer van de vorst is, wil de partijraad de andersdenkenden niet het zwijgen opleggen. Naar het persoonlijk oordeel van Gillon kan een koning, die omstreden wordt, niet langer de rol van bemiddelaar spelen en is het wenselijk, dat hij aftreedt. Dit is het standpunt van de meerderheid, die ook afwijzend staat tegenover de volksraadpleging, daar deze beschouwd wordt als een gevaar voor de eenheid van het land en in strijd wordt geacht met de grondwet.

De liberale senator en oud-minister Hoste onderstreepte ten slotte dat, hoe het resultaat van de volksraadpleging ook is, het parlement uiteindelijk uitspraak zal moeten doen.

Tevoren, op 24 October, had oud-premier Spaak een radiorede gehouden, waarin hij met nadruk wees op de gevaren, die aan deze raadpleging, vooral indien zij regionaal geschiedt, verbonden zijn voor de eenheid van het land. „Indien de Koning groot is en indien hij werkelijk trouw is aan hetgeen hij reeds zo dikwijls heeft verklaard: „Ik geef mij geheel aan België", dan moet hij begrijpen, dat hij onder de huidige omstandigheden moet aftreden in het belang van de rust in het land en van de eenheid der Belgen", aldus Spaak.

Indien de vorst de noodzakelijkheid van zijn aftreden niet vermag in te zien, dan zou hij, aldus Spaak, moeten verklaren dat hij slechts naar België zal terugkeren, indien hij 66 procent der stemmen in het gehele land op zich weet te verenigen. De volksraadpleging zou in dat geval dus geen gewestelijk doch een landelijk karakter moeten dragen. Indien de koning 66 procent der stemmen behaalde zou hij zonder verdere discussie automatisch terugkeren naar België. Mocht hij echter beneden de 66 procent blijven, dan zou hij onmiddellijk moeten aftreden ten gunste van zijn zoon. (A.N.P.-Nwe Gids 25 t.m. 27-10) **(Vor. ber. 8385 A)**

Benelux

B. Unificatie van recht —

Er zijn twee commissies, welke zich bewegen op het gebied van het recht van de drie landen van Benelux. Er bestaat een commissie voor de vergelijkende studie van het Nederlands en Belgisch recht welke een zuiver wetenschappelijk karakter heeft en jaarlijks een verslag opstelt. Zij wordt gepresideerd door prof. Van Dievoet (Leuven), die ook de voorzitter is van de andere, bij overeenkomst tussen de drie regeringen ingestelde commissie, welker taak vooral praktisch is.

Van deze „officiële commissie" heeft de sub-commissie voor strafrecht op 14 en 15 October te Brussel vergaderd en het onderzoek van de uitlevering nagenoeg voltooid. Na vertaalwerk en een laatste revisie zal een tractaat kunnen worden opgesteld, dat aanvaard kan worden na voorafgaande wijziging van de uitleveringswet.

Het is in dit verband nuttig even te herinneren aan de werkzaamheden van de subcommissie voor privaatrecht. Uitgaande van het door prof. mr. E. M. Meyers opgestelde wetsontwerp houdende bepalingen van internationaal privaatrecht is de subcommissie tot overeenstemming gekomen over een ontwerp, dat een dertig artikelen omvat en dat, als het na stemming der drie regeringen is neergelegd in een tractaat, in zijn geheel door de drie parlementen kan worden aanvaard.

Verder heeft deze commissie zich bezig gehouden met de verplichte verzekering voor automobilisten, waarvoor voorlopig nog geen oplossing is gevonden.

(N.R.C. 26-10)

Birma

C. Economische en buitenlandse politiek —

De Birmese premier, Thakin Nu, heeft begin October in het parlement verklaard, dat zijn regering zich blijft baseren op democratische beginselen. Hij kondigde de vorming aan van herscholingsbrigades, waarin alle opstandelingen, die gebruik maken van de onlangs afgekondigde amnestie en hun wapenen neerleggen, opgenomen kunnen worden. Zij die dit niet wensen kunnen hun eigen politieke organisaties oprichten. In buitenlandse aangelegenheden moet Birma noch het Russische noch het Anglo-Amerikaanse standpunt innemen, ofschoon van deze drie mogendheden, Engeland „ons het naast is".

Sprekend over de economische politiek, zeide Thakin Nu, dat de productie van atoom-energie, wapenen en ammunitie onder staatscontrôle zou staan, maar dat alle andere industrieën, inclusief de spoor- en waterwegen, electriciteit, radio en de papierindustrie zonder enige beperking open zou staan voor het particuliere initiatief. Thakin Nu noemde de volgende 6 voorwaarden: 1) Buitenlandse ondernemingen moeten zelf beschikken over voldoende vreemde valuta voor investeringen, willen zij hun dividenden naar het buitenland kunnen zenden; 2) geen invoer van ongeschoolde arbeidskrachten tenzij deze in Birma zelf niet beschikbaar zijn; 3) de Birmese regering neemt op zich buitenlandse ondernemingen binnen een door onderling overleg vast te stellen periode niet te nationaliseren; 4) er moet bescherming zijn tegen buitenlandse concurrentie; 5) buitenlandse ondernemingen moeten Birmezen opleiden; 6. voorstellen i.z. samenwerking van buitenlandse ondernemingen met de Birmese regering of met inheems kapitaal, zullen welkom zijn.

(Times Weekly Ed. 5-10-49)

China

A. Diplomatieke vertegenwoordigers Peking-Moskou —

Tot ambassadeur der Sowjet-Unie te Peking is benoemd N. B. Rosjkin. Tot ambassadeur der Chinese Volksrepubliek te Moskou is benoemd: Wang Tsjia-sjang.

(Soviet News 5-10)

Duitsland

B. Oost-Duitsland - Uitwisseling diplomatieke vertegenwoordigers met Rusland —

De Sowjet-Unie heeft op 16 October besloten, diplomatieke betrekkingen aan te knopen met „de voorlopige regering van de Duitse democratische republiek". M. Poesjkin is benoemd tot hoofd van de Sowjet-Russische diplomatieke missie.

Poesjkin is van 1945 tot Juni 1949 ambassadeur in Hongarije geweest. Indertijd gingen geruchten, dat de Russische geheime politie hem gearresteerd had. Hij zou namelijk op de Hongaarse minister van Propaganda geschoten hebben en van plan zijn geweest, met de inmiddels terechtgestelde Rajk tezamen een regering te vormen, gelijk aan die van Tito.

Wilhelm Pieck, president van de Oost-Duitse republiek, heeft de benoeming van Poesjkin officieel goedgekeurd. In een boodschap aan generaal Tsjoeikow, hoofd van de Sowjetcommissie van toezicht, dankte Pieck de Sowjet-Unie voor „het edelmoedige besluit", een diplomatieke vertegenwoordiging te Berlijn te vestigen.

Pieck heeft Rudolf Appelt benoemd tot hoofd van de diplomatieke vertegenwoordiging van Oost-Duitsland te Moskou. Het Kremlin heeft deze benoeming goedgekeurd. De leden der Oost-Duitse diplomatieke missie te Moskou zullen binnen enkele dagen naar de Russische hoofdstad vertrekken.

Appelt is lid van de onder communistische leiding staande socialistische eenheidspartij. Hij heeft tevoren nimmer een diplomatieke post bekleed.

(A.N.P.-Reuter 17-10) **(Vor. ber. 8386)**

C. W.-Duitsland en O.E.E.C. —

De West-Duitse regering heeft van de geallieerde Hoge Commissie toestemming gekregen, rechtstreeks vertegenwoordigers te benoemen in de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.C.) te Parijs. (Times 12-10)

Egypte

D. Gemengde rechtbanken opgeheven —

Op 14 October zijn de Internationale Tribunalen, gewoonlijk „gemengde rechtbanken" genoemd, opgeheven. In Egypte woonachtige vreemdelingen zullen voortaan berecht worden door zuiver Egyptische hoven. Met deze gemengde rechtbanken verdwijnen de laatste sporen der z.g. capitulaties *) uit Egypte. Deze rechtbanken werden in 1875 opgericht door de toenmalige Kedive Iman en zijn minister van Justitie Nubar Pasja. Daarvoor hadden vreemdelingen in Egypte geen wettelijke middelen om op te komen voor hun rechten en moesten zij steunen op diplomatieke interventie.

(Times Weekly Ed. 19-10)

*) Verdragen tussen Westerse („Christelijke") en Oosterse (vnl. Mohammedaanse) Staten gesloten, die bijzondere rechten met name op het gebied van handel en rechtspraak aan de onderdanen van de eerstgenoemde staten waarborgden. Op de conferentie van Montreux (1937) werd besloten tot afschaffing van de Egyptische capitulaties.

Engeland

E. Attlee kondigt bezuinigingsmaatregelen aan —

De minister-president Attlee, heeft op 24 October in het Lagerhuis een aantal bezuinigingsmaatregelen aangekondigd op de lopende staatsuitgaven die voor het huidige financiële jaar boven de geraamde 3 milliard 300 millioen Pond dreigen te stijgen. Bovendien zal op de kapitaalsuitgaven worden bezuinigd. De bezuinigingen zijn als volgt verdeeld:

1. **Kapitaalsuitgaven:**		£ 150.000.000
Woningbouwprogramma	£ 35.000.000	
Contrôle op bouwvergunningen ..	£ 35.000.000	
Andere kapitaalsuitgaven	£ 80.000.000	
2. **Bezuiniging op Regeringsuitg.:**		£ 130.500.000
Defensie *)	£ 12.500.000	
Administratieve bezuinigingen ±	£ 43.500.000	
Nationale gezondheidsplan **) ..	£ 10.000.000	
Lagere subsidies op levensmidd.	£ 7.000.000	
Onderwijs (duurdere schoolmaaltijden) ..	£ 5.000.000	
Ministerie van landbouw	£ 6.000.000	
Ministerie van bevoorrading ..	£ 6.000.000	
Ministerie van voedselvoorz. .	£ 1.700.000	
Festival of Britain	£ 1.000.000	
Voorlichting ..	£ 1.800.000	
Subsidies op veevoeder	£ 36.000.000	
		£ 280.500.000

Attlee verklaarde, dat de devaluatie misschien Engelands laatste kans is, om zijn vroegere positie als handelsnatie terug te krijgen, zonder een drastische verlaging van het levenspeil. „Deze kans moet worden gegrepen", aldus Attlee.

*) Dit bedrag is — op de basis van 30 millioen per jaar — gerekend voor de rest van het lopende begrotingsjaar.

**) Voortaan zal een shilling (53 cts.) voor elk doktersrecept betaald moeten worden.

In een radiorede, gericht zowel tot werknemers als werkgevers, legde Attlee er de nadruk op, dat meer en goedkopere productie het kernprobleem voor Engeland vormt. Hij deed een beroep op hen „ernstig te overwegen" langere arbeidsuren te maken „in deze tijd van nationale crisis".

Op 25 October diende Churchill, de leider van de oppositie, een motie in, waarin de aangekondigde bezuinigingsmaatregelen als ontoerekend werden verworpen. Op 27 October werd deze motie door het Lagerhuis in behandeling genomen en met 353 tegen 222 stemmen verworpen.

Tijdens het debat, dat aan de stemming voorafging, verklaarde Morrison, de voorzitter van de ministerraad, dat de bekendgemaakte lijst er duidelijk op wees, dat het de regering ernst was.

„Ieder die meent, dat deze lijst het einde betekent van de pogingen der regering om te bezuinigen, zal spoedig uit de droom geholpen worden", zo zeide hij.

Daarop nam Churchill het woord. Engeland had volgens hem in de laatste vier jaar bijna zoveel uitgegeven als gedurende de 20 jaren tussen de beide oorlogen. Hij vond het een schandaal, dat Engeland aan India, Egypte en sommige andere landen moest betalen voor bevoorrading van legers, die deze landen voor Italiaanse, Japanse of Duitse invasie hadden beschermd. Het socialisme had een felle aanval op de kunstmatige economie van een uitgeput Engeland gedaan. Dit maakte deel uit van een pogen om het socialisme in de huidige tijd in te voeren.

Wij zien ons thans niet alleen tegenover devaluatie geplaatst, aldus Churchill, doch tegenover een bankroet. De regering heeft zich niet alleen op financieel, doch ook op mentaal en moraal gebied bankroet getoond.

Daarop werd de motie met bovengenoemd resultaat, in stemming genomen. Tenslotte werd een motie, waarin de bezuinigingsmaatregelen werden goedgekeurd, met 337 tegen 5 stemmen goedgekeurd. De conservatieven onthielden zich hierbij van stemming.

Het hoofdbestuur van het Britse vakverbond, de T.U.C., heeft op 26 October het bezuinigingsprogramma goedgekeurd.

Perscommentaar. — In het algemeen hebben de bezuinigingsmaatregelen een zeer slechte pers gekregen. Zelfs de Times, de Manchester Guardian en de News Chronicle, die de regering niet onvriendelijk gezind zijn, spraken hun afkeuring uit.

De **„Times"** (Onafh.) schreef onder de kop „Halve maatregelen": „Wel zelden zal een zo belangrijke afkondiging, gedaan in de sfeer ener grote nationale dramatiek, zo zeer op een triest relaas van gemiste kansen hebben geleken".

De **„Manchester Guardian"** (Lib.) noemt de door Attlee getroffen maatregelen „eenvoudig zonder betekenis gezien de toestand waarin wij ons thans bevinden". „De enige vraag is, hoeveel erger de toestand zal moeten worden voor de regering er iets aan begint te doen".

Het Labourblad **„Daily Herald"** schrijft, dat de bezuinigingen slechts „het negatieve deel" van ons „program van actie" uitmaken. „Het positieve deel is de nog groter, nog gestadiger inspanning om de productie op te voeren...."

De **„Daily Worker"** is van mening, dat de „grote last van de bezuinigingen valt op de onbehuisden en slecht-behuisden, op de kinderen en de zieken...", „Bevinpolitiek betekent bankroet".

Frankrijk

A. De regering-Bidault —

De samenstelling van het op 28 October door G. Bidault (M.R.P.) gevormde kabinet is als volgt:

Georges Bidault (M.R.P.), minister-president; **Henri Queuille** (radicaal), vice-premier en minister van Staat; **Jules Moch** (socialist), vice-premier en minister van Binnenlandse Zaken; **Pierre-Henri Teitgen** (M.R.P.), minister van Staat; **René Mayer** (radicaal), Justitie; **Robert Schuman** (M.R.P.), Buitenlandse Zaken; **Maurice Petsche** (gematigd), Financiën; **René Pleven** (U.D.S.R. = onafhankelijk radicaal) *), Defensie; **Yvon Delbos** (radicaal), Onderwijs; **Robert Lacoste** (socialist), Handel en Industrie; **Christian Pineau** (socialist), Openbare Werken; **dr. Pierre Segelle** (socialist), Arbeid; **Pierre Schneiter** (M.R.P.), Gezondheid; **Pierre Pflimlin** (M.R.P.), Landbouw; **Jean Letourneau** (M.R.P.), Overzeese Gebiedsdelen; **Claudius Petit** (onafh. radicaal), Wederopbouw; **Louis Jacquinot** (onafh.), minister voor de oud-gedienden; **Eugène Thomas** (socialist), Post en Telegrafie.

Tien ministers hadden reeds zitting in het kabinet-Queuille. Zeven andere bekleedden reeds eerder het ministerambt. Alleen Segelle (Arbeid) was nog nooit minister.

(Zie ook artikel op pag. 8391)

*) De U.D.S.R. (= Union Des Socialistes Résistance) vormt met de rad.-socialisten het z.g. Rassemblement des Gauches.

B. Nieuw Vakverbond —

Te Parijs is een nieuw vakverbond, de „Conféderation Syndicale du Travail", opgericht. De oprichters zijn onafhankelijke arbeiders, die verklaren niet langer onder de „voogdijschap" van de tegenwoordige vakbonden, de C.G.T. (comm.), de Force Ouvrière (soc.) en van de Christelijke vakbeweging, te willen staan.

De belangrijkste programmapunten van het nieuwe vakverbond zijn: Energieke verdediging van de rechten van de arbeiders, verbetering van de lonen; het bevorderen van collectieve overeenkomsten en invoering van een bemiddelingsprocedure.

Men schrijft aan deze nieuwe vakbeweging ook de bedoeling toe, een nieuwe vorm te willen geven aan de samenwerking tussen werknemers en werkgevers en wel op dezelfde wijze als de R.P.F. van De Gaulle de samenwerking van kapitaal en arbeid propageert. Men heeft echter te kennen gegeven, dat tussen het nieuwe vakverbond en de door de Gaullisten in het leven geroepen bedrijfskernen, geen overeenkomst bestaat.

(Neue Zürcher Ztg. 22-10)

Hongarije

C. Karolyi en het proces-Rajk —

Graaf Michaël Karolyi, Hongaars oud-premier en tot voor kort Hongaars gezant in Parijs heeft uit deze stad het volgende telegram naar Boedapest gestuurd.

Ik las de Franse tekst van uw blauwboek, in Boedapest gepubliceerd over het proces-Rajk Op blz. 61, eerste alinea, vond ik een passage, waarin Rajk er van beschuldigd wordt, dat hij de vlucht heeft bevorderd van de afgevaardigde Sulyok.

Evenwel herinner ik mij een onderhoud, dat ik in de eerste Augustusdagen van 1947 heb gehad, in tegenwoordigheid van de premier Dinnyes, met de heer Rakosi, die me zeide, dat hij voornemens was, Sulyok een paspoort te geven opdat hij het land zou kunnen verlaten.

In een boek dat Sulyok in 1948 heeft gepubliceerd in de Duitse taal, deelt hij mee, dat Rajk ondanks de belofte van Rakosi, hem (Sulyok) een paspoort heeft geweigerd en dat hij alleen is kunnen ontsnappen door de waakzaamheid van de politie te verschalken. Door dit alles ben ik geneigd te geloven, dat de rest van Rajk's zelfbeschuldiging evenzeer in strijd is met de waarheid als het geciteerde deel.

Ik bevestig onder ede, dat mijn onderhoud met Rakosi in tegenwoordigheid van Dinnyes volkomen juist is weergegeven. En dus vraag ik dringend een revisie van het proces te gelasten. Ik vraag dit met te groter kracht, omdat ik er van overtuigd ben, dat men een misdaad zou begaan, die eenmaal zal worden ontmaskerd, indien dit vonnis wordt uitgevoerd. Het zou ontzaglijke schade toebrengen aan de Hongaarse democratie en een gevaar inhouden voor de wereldvrede.

In het besef van de grote verantwoordelijkheid, die ik tegenover de historie op mij neem, onderteken ik dit telegram, mijn trouw en solidariteit betuigend tegenover het Hongaarse volk.

Karolyi werd na wereldoorlog I premier in Boedapest. Hij bevorderde de verdeling der landgoederen en gaf zelf het voorbeeld. De revolutie van 1945 had zijn instemming. Hij schreef een aanbevelend voorwoord in de eerste communistische historiebeschrijving van Hongarije (George Paloczi Horváth).

(Vrij Nederland 22-10-'49) **(V. b. 8348 B)**

Internationaal Nieuws

D. De rechten van de mens in Bulgarije, Hongarije en Roemenië —

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft op 22 Oct. met zeer grote meerderheid uitdrukking gegeven aan haar „toenemende bezorgdheid" over de ernstige beschuldigingen, die tegen Bulgarije, Hongarije en Roemenië zijn ingebracht ten aanzien van schending van de bepalingen omtrent de rechten van de mens in de vredesverdragen. De betrokken resolutie werd aanvaard met 47 tegen 5 stemmen bij 7 onthoudingen. Tegen stemden de vijf Oost-Europese landen.

Volgens de resolutie heeft de Algemene Vergadering, daar de regeringen van de drie genoemde landen weigeren mede te werken aan een onderzoek naar de ingebrachte beschuldigingen, de volgende vragen aan het internationaal gerechtshof voorgelegd:

1. Zijn de drie beschuldigde regeringen verplicht de bepalingen omtrent de rechten van de mens in de vredesverdragen ten uitvoer te brengen?
2. Wanneer enige partij bij een geschil over deze vredesverdragen ingebreke blijft een vertegenwoordiger aan te wijzen bij de verdragscommissie, kan dan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties dit in haar plaats doen?
3. Is een beslissing van een dergelijke commissie definitief en bindend ter regeling van het geschil?

De Algemene Vergadering besloot de kwestie tot volgend jaar op haar agenda te laten staan.

Joego-Slavië, India, Pakistan en Israël onthielden zich o.a. van stemming.

(Nwe R'damse Crt. 25-10)

E. Joego-Slavië in de Veiligheidsraad gekozen —

Op 20 October heeft de assemblée der Verenigde Naties als niet permanente leden van de Veiligheidsraad gekozen: Joego-Slavië (met 39 stemmen tegen 19 op Tsjecho-Slowakije) in de plaats van de Oekraine, Ecuador (met 57 stemmen) voor de zetel van het uittredende Argentinië, en India (met 56 stemmen) in de plaats van Canada. Daar 58 landen aan de stemming deelnamen, verkreeg Joego-Slavië precies de vereiste twee derde meerderheid.

Van de Atlantische landen hebben de Benelux-landen, Frankrijk en de Ver. Staten voor Joego-Slavië gestemd. Engeland, Noorwegen en Denemarken stemden echter voor Tsjecho-Slowakije. Zij stonden op het standpunt, dat de plaatsvervanger van de Oekraine moest kunnen rekenen op de instemming van de overige landen van de Oost-Europese regionale groep.

Na de stemming verklaarde Wisjinski: „Deze stemming is een inbreuk op een vaste traditie. Het is welbekend, dat de delegaties van de vijf Oost-Europese landen de candidatuur van Tsjecho-Slowakije hebben ondersteund. Joego-Slavië werd de Veiligheidsraad binnengebracht, niet als gevolg van vrije stemmingen, maar van een complot, dat achter de schermen tussen Joego-Slavië, de Ver. Staten en andere delegaties is gesmeed en waarbij blijkbaar besloten werd, voor eigen belang gebruik te maken van een politieke situatie, welke ontstaan is tussen Joego-Slavië en de volksdemocratieën."

„Joego-Slavië zal niet worden beschouwd als een vertegenwoordiger van de Oost-Europese landen. Zijn verkiezing is een nieuwe schending van het Handvest, waardoor de basis der samenwerking in de V.N. wordt ondermijnd", aldus Wisjinski. Hij verklaarde voorts, dat de Sowjet-Unie de verkiezing van Joego-Slavië beschouwde als een schending van het "gentlemen's agreement" van 1946 *), volgens hetwelk een regionale groep met onderling goedvinden haar eigen vertegenwoordiger als candidaat voordraagt. Van de andere zijde wordt deze uitleg betwist, terwijl men in de keuze van Joego-Slavië een waarschuwing ziet aan het adres van de Sowjet-Unie, dat het Westen niet onverschillig staat ten aanzien van de Russische dreigementen aan het adres van Tito.

Tevoren, op 18 October, had Wisjinski op een persconferentie verklaard, dat iedere poging, Joego-Slavië in de Veiligheidsraad te kiezen „een ernstige verslechtering van de betrekkingen tussen Oost en West" zal veroorzaken, dat een dergelijke stap tot complicaties in de Ver. Naties zou leiden en haar basis zou ondermijnen.

Hij noemde steun aan Joego-Slavië „een uitdaging van de Sowjet-Unie" en verklaarde, dat de verkiezing van Joego-Slavië in de Raad niet als wettig zal worden erkend.

„De Sowjet-Unie zal zich nooit verzoenen met een dergelijke schending van het Handvest", zo zeide Wisjinski. De S.-U. kon alleen een candidatuur op geografische basis, gesteund door de meerderheid der landen van het betrokken gebied, steunen. Inzake de opvatting, dat Joego-Slavië een zetel in de Veiligheidsraad wenst op grond van zijn rol in de oorlog, antwoordde Wisjinski: „Andere landen, waaronder Tsjecho-Slowakije, hebben ook het hunne tot de oorlog bijgedragen". (A.N.P. 19 en 20-10; Soviet News 24-10)

*) In 1946 werd te Londen een afspraak gemaakt over de wijze waarop niet-permanente zetels zouden worden toegewezen. Er bestaan hierover geen documenten.

Tsjecho-Slowakije

F. Tsjechisch Episcopaat staat — onder voorbehoud — eed toe —

De Tsjechische bisschoppen hebben gezamenlijk verklaard, dat zij de geestelijkheid zullen toestaan een eed van

loyaliteit aan het regime af te leggen en van de staat salarissen te accepteren, zoals voorzien in de nieuwe kerkwet.

De bisschoppen zetten in een door de voorlichtingsdienst van de kerk uitgegeven communiqué nader uiteen, dat zij deze concessies gedaan hebben om de priesters te behoeden voor de mogelijke consequenties van voortgezet verzet tegen de regering. (Er zijn de laatste tijd vele priesters gearresteerd, die weigerden de eed af te leggen). De geestelijken mogen thans loyaliteit aan de regering beloven, wanneer zij aan de eedsformule de volgende woorden toevoegen: „.....mits dit niet in conflict komt met de wetten van God en van de kerk of met de natuurlijke rechten van de mens".

Het episcopaat behoudt zich de bepaling van zijn eigen houding ten opzichte van de eedsaflegging voor, doch verklaart, te zullen weigeren zich op de salarislijst van de staat te laten plaatsen. „Wij vertrouwen op de bijstand van de voorzienigheid van God, in Wiens dienst wij ons geheel en al gesteld hebben", aldus de bisschoppen.

President Klement Gottwald heeft op 25 October zijn schoonzoon, de communistische minister van Justitie, Alexei Cepicka, aangewezen om de leiding op zich te nemen van het nieuwe ministerie, dat de supervisie uitoefent over alle kerkelijke zaken in Tsjecho-Slowakije.

Van onofficiële zijde ten Vaticane verneemt A. P. over de door de Tsjechische bisschoppen gedane concessies, dat deze slechts zaken van ondergeschikt belang betreffen, zodat de geestelijke zending van de Kerk in Tsjecho-Slowakije niet in gevaar komt.

Van Vaticaanse zijde werd voorts meegedeeld, dat de beslissing over een dergelijke kwestie onder de jurisdictie van de bisschoppen van het land valt en dat de beslissingen genomen werden voor het welzijn van de Kerk en haar missie in het land.

Men twijfelt er echter aan, of de leiders van Kerk en staat de onderhandeling over een nieuwe overeenkomst zullen hervatten.

United Press meldt voorts, dat Radio Vaticana op 25 October een boodschap tot het Tsjechische volk heeft gericht. Deze boodschap bevatte de volgende vijf punten:

1. Gij moet sterk zijn, omdat binnen de eerstkomende paar dagen een groot gevaar over u zal komen. Daarom is het noodzakelijk voor u de Heilige Communie te ontvangen.
2. Gij moet voorzichtig zijn. Niemand kan gearresteerd worden als hij maar voorzichtig is.
3. Het kan zijn, dat gij in de toekomst alleen maar in staat zult zijn om godsdienst te onderwijzen in uw gezin. Bidt daarom thuis, indien het onmogelijk zal zijn, dat in het openbaar te doen.
4. Het geloof kan lange tijd in katholieke gezinnen bewaard blijven, zelfs zonder priesters.
5. Bidt voor uw priesters in de harde strijd tegen de marxistische ideologie.

(Volkskrant - Tijd 25-10; A.N.P.-United Press 26-10)

Verenigde Staten

A. Proces tegen de leiders van de C.P. - De „Smith Act" en de Grondwet

Op 14 October kwam — voorlopig althans — een einde aan het langste strafproces in de Amerikaanse geschiedenis: het proces tegen 11 leden van het Politburo van de Amerikaanse communistische partij.

Zij werden beschuldigd van samenzwering tegen de staat en wel op grond van de in 1940 uitgevaardigde „Smith Act". Deze wet verklaart onwettig: **het „wetens en willens verdedigen, bevorderen, aanraden en het leren van de plicht, noodzaak, wenselijkheid of juistheid van gewelddadige omverwerping of vernietiging van enig bestuur in de Ver. Staten."**

Het proces begon op 17 Januari voor het federale hof van New York. Op 14 October sprak mrs. Thelma Dial, een negervrouw, als voorzitster van de jury, het schuldig uit over elk der aangeklaagden *), te weten: Eugene Dennis (de eigenlijke leider), Jacob Stachel, Ben Davis, John Williamson, Henry Winston, Robert Thomson, Irving Potash (vicepresident van een bij de C.I.O. aangesloten vakbond), Gus Hall, Gilbert Green, Carl Winter, John Gates (redacteur van de Daily Worker).

Rechter was Harold Medina, openbaar aanklager John F. K. McGohey. De jury bestond uit vier mannen en acht vrouwen.

De verdediging **) had 35 getuigen doen dagvaarden en 429 bewijsstukken overgelegd, het openbaar ministerie 15 (332 bewijsstukken). De getuigenverklaringen (5 millioen woorden) besloegen 21.157 pagina's. De verdediging kostte ongeveer $ 250.000. Het proces kostte de Staat ongeveer $ 1 millioen.

Hoewel het — theoretisch — niet de C.P. als politieke partij was, die terecht stond, maar 11 individuele beklaagden — Judge Medina achtte het nodig hierop met bijzondere nadruk te wijzen — is men het er algemeen over eens, dat de activiteit van de C.P. in de toekomst een hachelijke onderneming zal zijn.

Intussen is er volgens Alistair Cooke (Manchester Guardian Weekly 20-10) algemene voldoening over de bovengenoemde uitspraak, voortvloeiend uit het gevoel dat de „dodelijkste slang in de politieke dierentuin" onschadelijk is gemaakt. Niettemin vrezen velen, aldus Cooke, dat de uitspraak, of deze al of niet door een hoger hof wordt tenietgedaan, een nationale heksenjacht ten gevolge zal hebben, even fel als de „Palmer's Red Raids" †) in de jaren '20. En er zijn vele bezadigde burgers die er een bedreiging in zien van het 1e amendement op de constitutie, dat verklaart, dat het Congres „geen wet zal maken .... beperkend de vrijheid van spreken of van de pers; of het recht van het volk om vreedzaam te vergaderen".

Er wordt getwijfeld aan de juistheid van de Smith Act en haar verenigbaarheid met de grondwet — zij werd nooit door het Hooggerechtshof aan de Grondwet getoetst. — Vooral de passage „omverwerping of vernietiging van **enig** bestuur in de Ver. Staten" wordt beschouwd als een grote strik, die aangetrokken kan worden om de hals van slechts lastige of moedige burgers, die besluiten een einde te maken aan een corrupt stads- of staatsbestuur, zoals in de laatste 10 jaar geschiedde in Louisiana, Georgia en Missouri. Zo schreef de „Waterbury (Connecticut) Republican" o.m. „Wanneer wij de overtredingen van de communisten omschrijven als illegaal gebruik van het recht tot vrijheid van spreken, moeten wij duidelijk maken, dat wij niet (onbewust) bezig zijn wettelijke barrières op te richten rondom ons traditionele en wettige genot van het recht te zeggen en te drukken wat wij denken".

Intussen heeft Medina ongetwijfeld deze critiek voor ogen gehad en het zwijgen op willen leggen, toen hij zich aldus tot de leden van de jury richtte:

„ . . . Deze beklaagden hadden het recht met vreedzame en wettige middelen alle mogelijke veranderingen in de wetten en de grondwet aan te bevelen; zij hadden het recht critiek te leveren op de president van de Ver. Staten en op het congres; zij hadden het recht te beweren, dat Wereldoorlog II tot aan de invasie van Rusland door de Duitsers een onrechtvaardige, een imperialistische oorlog was en dat hij door deze invasie een rechtvaardige oorlog werd, alle materiële en morele steun waard; zij hadden het recht deze meningen mondeling en schriftelijk in het openbaar te verkondigen. Zij haden dus het recht te beweren, dat de regering steeds de arme en achtenswaardige arbeiders exploiteerde ten voordele van de trusts en monopolies".

„Zij hadden dus het recht te beweren, dat wat zij de Russische democratie noemen in alle opzichten superieur is aan de Amerikaanse democratie. Zij hadden het recht te beweren, dat het Marshallplan een fout was, dat milliarden geleend moesten worden aan Rusland en dat wetten die de communisten niet aan stonden, niet aangenomen zouden worden. Of gij of ik of iemand anders zulke of soortgelijke opinies aangenaam of onaangenaam vinden . . . mag bij het nemen van een beslissing in deze zaak niet de minste rol spelen. Indien een minderheid geen recht zou hebben zijn mening te verkondigen en te verdedigen, dan zou de democratie zoals wij die hier in Amerika verstaan, ophouden te bestaan en zij die aan het bewind zijn zouden dat onbeperkt blijven en elke wezenlijke verandering in ons sociaal en economisch systeem onmogelijk maken . . ."

„Ik wijs U er op, dat indien de beklaagden slechts vreedzame studie en discussie beoogden of lering en verdediging op het gebied der ideeën, gij hen moet vrijspreken."

„Maar niemand kan aannemen, noch is het wet, dat iemand onder alle omstandigheden een absoluut en onbeperkt recht heeft te zeggen of te schrijven en te publiceren al wat hij wenst".

„Woorden kunnen instrumenten zijn, waarmede misdaden worden begaan. En steeds heeft men erkend, dat de bescherming van andere gemeenschapsbelangen redelijke beperkingen van het recht tot meningsuiting kan rechtvaardigen".

Op 21 October werd vonnis gewezen: 10 beklaagden werden veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf en $ 10.000 boete. Thompson — die in de oorlog werd onderscheiden met het Distinguished Service Cross (D.S.C.) — kreeg 3 jaar en eveneens een boete van $ 10.000.

*) De voorzitter van het Politburo, William Z. Foster, alsmede Elizabeth Gurley Flynn waren weliswaar in staat van beschuldiging gesteld, maar werden (voorlopig) vrijgelaten. De eerste wegens ziekte.

**) De 5 verdedigers werden naderhand wegens „deliberate contempt of court" veroordeeld tot gevangenisstraffen variërend van 30 dagen tot 6 maanden.

†) Het optreden van A. M. Palmer (van 1919-'21 Attorney General onder Wilson) tegen leden van de in 1919 opgerichte Amerikaanse Communistische Partij.

A. Nieuwe waterwerken in de Nijl

De economische structuur van Egypte wordt in belangrijke mate beheerst door de omstandigheid, dat niet minder dan 97 pct van de bodem uit woestijn bestaat; slechts het Nijldal is voor mensen bewoonbaar. Practisch de gehele bevolking is dan ook in dit gebied geconcentreerd en maakt het tot een der dichtstbevolkte streken van de wereld.

Reeds in de oudheid bestond het idee de Nijlstroom te beheersen, doch eerst omstreeks de eeuwwisseling werd een begin gemaakt met de uitvoering van dit denkbeeld. De plannen om te komen tot een meer economisch gebruik van het Nijlwater door middel van zeer omvangrijke bevloeiingswerken en hydro-electrische krachtstations nemen thans vaster vormen aan: Op 10 Februari j.l. werd door het Egyptische kabinet een daartoe strekkend plan goedgekeurd en op 19 Mei j.l. kondigde de Britse minister Bevin in het Lagerhuis de uitvoering van een enorm project aan. De Econ. Voorlichting van 2-7, heeft hieraan een artikel gewijd waaraan het volgende is ontleend:

Met recht kan de Nijl worden genoemd de levensader van Egypte en tot op zekere hoogte ook van andere gebieden in Noord-Oost-Afrika. Niet alleen dat het vruchtbare gedeelte van Egypte's bodem in de loop der eeuwen door de Nijl is aangevoerd, maar bovendien is de bebouwing daarvan in het algemeen slechts mogelijk door bevloeiing met het Nijlwater. Reeds in de tijden der Pharao's werd een primitieve vorm van irrigatie toegepast, waarbij echter slechts een klein gedeelte van het water een nuttige bestemming vond. Een enigszins effectief gebruik ervan was niet mogelijk, omdat de waterstand afhankelijk bleef van droogte- en regenperioden in het stroomgebied van de bovenloop. Onder Mohammed Ali, de stichter van de huidige dynastie in Egypte, werd voor het eerst aandacht geschonken aan bevloeiing volgens meer moderne methoden. Op zijn initiatief kwamen enige irrigatiewerken in de Delta tot stand, maar na zijn dood werden deze verwaarloosd.

Pas nadat Egypte in 1882 door de Britten was bezet werd opnieuw de aandacht op deze aangelegenheid gevestigd. In de eerste plaats werden de werken in de Delta hersteld en uitgebreid, waardoor dit gebied sterk in betekenis toenam voor de welvaart van het land. Daarnaast werd een drietal stuwdammen aangelegd, hetgeen een omwenteling in het bevloeiingssysteem met zich bracht, aangezien nu in het hoog-waterseizoen een deel kon worden vastgehouden en al naar behoeften weer vrijgegeven.

De afhankelijkheid van het Nijlwater komt het sterkst tot uiting in Egypte, waar een bevolking van circa 19 millioen grotendeels op een beperkt gebied is samengedrongen. Zowel ten aanzien van de verbouw van voedselgewassen als van de productie voor de buitenlandse markt — dus in de eerste plaats van katoen — is het bestaan gebaseerd op een regelmatige watervoorziening. Onder invloed van de bevolkingstoeneming bestaat de neiging tot uitbreiding van de bebouwde oppervlakte, maar door natuurlijke oorzaken is daaraan een vrij scherpe grens gesteld. Wanneer men de maximale oppervlakte cultuurland stelt op 7.100.000 feddans (1 f. = 0.42 ha) en aannemend dat dit gebied iedere twee jaar drie oogsten levert, dan zou het jaarlijks te oogsten oppervlak maximaal 10.650.000 f. bedragen, tegenover 8.474.000 f. thans. Men verwacht, dat dit maximum binnen enkele decennia wordt bereikt. In de Anglo-Eg. Soedan zal het grootste deel van het land, dat in gebruik is voor de verbouw van voedselgewassen, aangewezen blijven op de onberekenbare regenval, daar het voor irrigatie niet in aanmerking komt. Verreweg het belangrijkste bevloeiingsgebied is gelegen in de Gezira-vlakte; dit is het gebied ten zuiden van Khartoem, gelegen tussen Witte en Blauwe Nijl. Het omvat thans circa 900.000 f., terwijl de grens volgens een ruwe schatting op 2 millioen kan worden gesteld. Ten gevolge van de uitbreiding der bevloeiingswerken, speciaal door de bouw van de Sennar-dam, die in 1926 werd voltooid, ontwikkelde het Gezira-gebied zich voorspoedig en is thans een belangrijke katoenproducent.

Ook Oeganda en Ethiopië hebben belang bij de ontwikkeling van het Nijlgebied, maar deze landen worden daardoor niet geraakt in hun eerste levensbehoeften. Voor Oeganda gaat het in het bijzonder om de opwekking van hydro-electrische energie. Voor de vestiging van industrieën is de aanwezigheid van een goedkopere energiebron een eerste vereiste en het is logisch, dat men bij schaarste van brandstoffen het oog heeft gericht op de potentiële mogelijkheden van de Victoria Nijl.

Nieuwe bevloeiingswerken. — Eén van de grootste gebreken die nog overwonnen moeten worden is de ontoereikendheid om ook bij een abnormaal nat of droog jaar een regelmatige stroom te garanderen. In 1946 kwam dit duidelijk tot uiting, toen de reservoirs niet bij machte bleken om de watermassa's te bevatten, waardoor zowel in Soedan als in Egypte aanzienlijke schade werd aangericht. Ook het gevaar van de afzetting van zout, dat in de vloedperioden wordt meegevoerd door de Blauwe Nijl, vormt een factor die jaarlijks een zekere hoeveelheid water vereist. Om deze reden wordt de meeste aandacht met betrekking tot de vorming van stuwmeren gericht op de Witte Nijl, hoewel deze tak slechts circa 25% van de totale waterhoeveelheid levert.

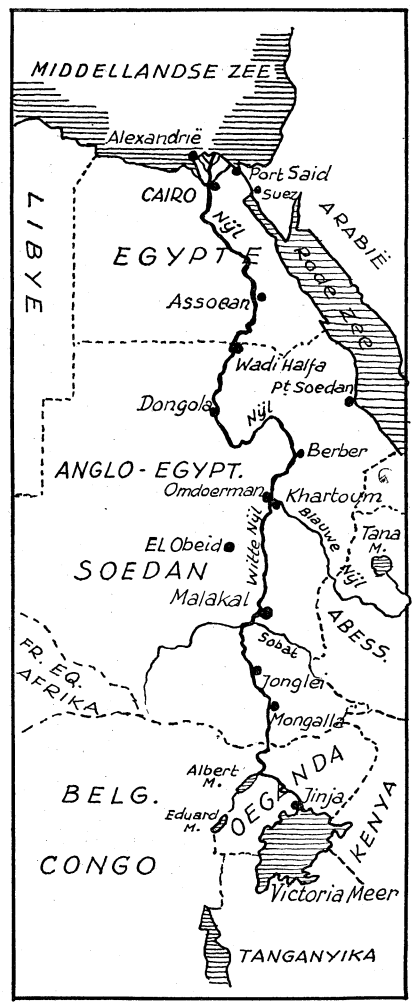

Reeds vroeger werd hiertoe een aantal ontwerpen uitgewerkt, maar door verschillende oorzaken liet de uitvoering er van nog op zich wachten. Onlangs kwamen zij echter een belangrijke stap nader tot hun verwezenlijking, toen tussen de regeringen van Groot-Brittannië en Egypte overeenstemming daaromtrent werd bereikt en Bevin op 19 Mei j.l. in het Lagerhuis aankondigde, dat zal worden overgegaan tot de bouw van een dam in de Victoria Nijl nabij Jinja, in Oeganda. *) Op deze plaats, waar de rivier het Victoria-meer verlaat, kan op betrekkelijk eenvoudige wijze worden bereikt, dat de waterspiegel in het meer circa een meter wordt verhoogd, waardoor een enorme watermassa kan worden verzameld. Wellicht is het interessant te vermelden, dat Winston Churchill reeds in zijn in 1908 gepubliceerd boek „My African Journey" voorspelde, dat deze plaats in de toekomst een belangrijke rol zou gaan spelen in de economie van Centraal-Afrika. Men verwacht, dat de opgezamelde waterhoeveelheid, tezamen met die van een kleiner reservoir in het Albertmeer, voor een goed deel in de huidige en toekomstige behoeften van Egypte en Soedan zal kunnen voorzien. Inmiddels werd door de Egyptische Ministerraad besloten tot goedkeuring van een crediet van 4½ millioen Egyptische Ponden, als bijdrage tot de bouw van deze dam. Voorts wenst men ook de Blauwe Nijl in het reguleringsschema op te nemen, namelijk door het afdammen van het Tana-meer in Ethiopië, maar het is nog niet bekend hoe de huidige regering aldaar tegenover dergelijke plannen staat. Het is het voornemen om met de uitvoering van het gehele ontwerp te beginnen zo gauw het materiaal beschikbaar is en met de belanghebbende regeringen de betreffende overeenkomsten zijn gesloten.

Electriciteitswerken. — Hoewel al deze kunstwerken in de eerste plaats zijn gedacht voor het dienen van bevloeiingsdoeleinden, wordt tegenwoordig de rol die zij kunnen spelen bij de opwekking van hydro-electrische energie geenszins over het hoofd gezien. Zo werd in het voorjaar van 1948 begonnen met de bouw van een krachtstation aan de Aswan-dam, dat zowel voor de electriciteitsvoorziening van Opper- als van Neder-Egypte van belang zal zijn. Men voorziet dat de industriële ontwikkeling door de aldus beschikbaar komende energie sterk zal

*) Op 23 September werd bekend, dat de aanleg van de grote stuwdam is opgedragen aan de Nederlandse firma's: de Hollandse betonmaatschappij „Bato"; de Internationale gewapendbeton-Bouw; de Nederlandse Aannemingmaatschappij en de Nederlandse Betonmaatschappij. De kosten van het reusachtige project zullen 37 millioen gulden bedragen.

worden gestimuleerd en het land zich onafhankelijk zal kunnen maken van het buitenland ten aanzien van een aantal belangrijke producten. Het vermogen van het krachtstation zal, volgens de plannen, minimaal 50.000kw. bedragen, maar gedurende acht maanden van het jaar zal 210.000 kw. beschikbaar zijn. Dit verschil is te wijten aan de noodzaak om gedurende het vloed-seizoen van zo gering mogelijke hoogte te spuien, ter voorkoming van zoutafzetting, waardoor de capaciteit van het reservoir zou verminderen. Mogelijk zal het minimum-vermogen worden verhoogd tot 86.000 kw. door het gebruik van twee extra turbines. Bij de bepaling van de aard der nieuwe vestigingen heeft men de voorkeur gegeven aan de kunstmest- en de metaalindustrie. Aangezien de vraag naar kunstmest voortdurend toeneemt, zal de productie, die wordt geschat p 322.000 ton calciumnitraat per jaar, in het binnenland een gerede afzet vinden. Op de laatstgenoemde viel de keuze in verband met de aanwezigheid van grote hoeveelheden ijzererts in de omgeving van Aswan.

De dam bij Jinja in Oeganda zal de mogelijkheid bieden tot het installeren van acht turbines, met een vermogen van 15.000 kw. elk. Men hoopt, dat dit krachtstation hier een dergelijke rol zal gaan spelen als het Aswan-station ten opzichte van Egypte, namelijk door stimulering van mijnbouw en industie, die thans nog slechts van geringe betekenis zijn. Als mogelijkheden worden reeds genoemd de verwerking van koper, de oprichting van een kunstmestfabriek en een meer economische verwerking van katoen, die thans nog in een groot aantal kleine bedrijfjes plaats vindt.

Samenwerking noodzakelijk — Bij de uitvoering van dergelijke enorme werken, die, als geheel genomen, zelfs het bekende Tennessee Valley Authority schema in de Verenigde Staten zouden overtreffen, doen zich uiteraard ook grote moeilijkheden voor. De technische zijde ervan werd reeds uitvoerig bestudeerd, zodat men van deze kant geen onoverkomelijke hinderpalen meer verwacht. De financiële zijde vormt stellig een probleem, dat bepalend is voor het tempo waarin de uitvoering kan plaats vinden. De grootste moeilijkheid zal echter worden gevormd door de politieke tegenstellingen tussen de verschillende landen, die belangen hebben in het Nijlgebied, daar hieruit, vooral in de verdere toekomst, een gevaarlijke situatie kan ontstaan in verband met de merkwaardige onderlinge afhankelijkheidsverhoudingen. Immers, het aanbrengen van deze werken geeft een vèrgaande macht over de waterstroom, maar voor een goede werking wordt een zekere eensgezindheid onder alle betrokken landen verondersteld, namelijk ten aanzien van de opstelling van een schema voor de verdeling van het water, waarbij alle belangen tegen elkaar worden afgewogen, en de onvoorwaardelijke uitvoering daarvan. Thans wordt de verdeling beheerst door het „Nile Waters Agreement" van 1929, waarbij ook wordt bepaald, dat „behalve met de voorafgaande toestemming van de Egyptische regering geen bevloeiings- of krachtwerken mogen worden aangebracht of maatregelen worden genomen in de Nijl en zijn zijrivieren of aan de meren waaruit hij ontspringt — voorzover deze zich bevinden in Soedan of in landen onder Brits bestuur, ten gevolge waarvan de hoeveelheid water in Egypte wordt verminderd, de tijd van aankomst wordt veranderd of het peil wordt verlaagd, zodanig, dat enig nadeel wordt toegebracht aan de Egyptische belangen. Na uitvoering van de reguleringswerkzaamheden zullen de problemen, die uit deze noodzakelijke samenwerking voortvloeien, ongetwijfeld worden verscherpt. Een wijziging in de waterstand van de Nijl zal zijn invloed doen gelden in zeven landen, namelijk Egypte, Anglo-Egyptisch Soedan, Ethiopië, Oeganda, Belgisch Kongo (ten opzichte van het Albertmeer), Kenya en Tanganyika (ten opzichte van het Victoriameer). Bovendien zullen de meer stroomopwaarts gelegen landen dan een aanzienlijke macht over de stroomregeling verkrijgen, hetgeen voor de meer zeewaarts gelegen gebieden onder bepaalde omstandigheden pijnlijk kan worden.

Ook Groot-Brittannië hecht veel waarde aan zijn invloed in Soedan, voornamelijk uit strategische overwegingen als schakel tussen Brits-Oost-Afrika en het gebied van de Middellandse Zee. Deze kruising van belangen spiegelt zich af in de twee voornaamste richtingen onder de politieke partijen. Het Nationaal Front streeft naar eenheid van het Nijldal en is voor een nauwe samenwerking met Egypte, waarmee het een federatieve eenheid wil vormen onder de Egyptische kroon. Met het streven naar uiteindelijk zelfbestuur en door de minder afwijzende houding ten aanzien van samenwerking met Groot-Brittannië stemmen de beginselen van het Onafhankelijkheidsfront overeen met de Britse opvattingen. Omtrent de ware machtsverhouding tussen deze twee hoofdrichtingen kan men zich nog moeilijk een objectief beeld vormen.

Het programma van de aanleg van diverse werken in het Nijlgebied schept dus de mogelijkheid tot verhoging van de levensstandaard voor vele millioenen, zowel door vergroting van de agrarische productie van voedingsmiddelen en marktproducten als door vestiging of uitbreiding van de industrie. Daarnaast mag men echter niet over het hoofd zien, dat hieraan ook gevaren zijn verbonden in de vorm van een toespitsing van de bestaande tegenstellingen in dit gebied, waar in de nog jonge geschiedenis zich reeds vele conflicten hebben afgespeeld en dat nog geen gelegenheid heeft gehad om zich in politiek opzicht te consolideren.

A. Bevolkingsdichtheid en economische hulpbronnen —

Aan de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 4-10 ontlenen wij het volgende:

Overbevolkt kan men onze aarde nog niet noemen, maar wel heeft zij thans een bevolkingsdichtheid bereikt, die speciale maatregelen nodig maakt om allen behoorlijk te voeden en van andere behoeften des levens te voorzien. Het economische rapport van de Verenigde Naties over 1948, dat in Augustus verschenen is, schat de bevolking der aarde tegen midden 1949, dat is dus, kan men zeggen, thans, op 2375 millioen zielen. Het is een schatting en de statistici geven toe, dat er fouten gemaakt kunnen zijn, welke ten hoogste 6 pct. bedragen, d.w.z. dat het 140 millioen zielen meer of minder kunnen zijn — wat altijd nog gelijk is aan de hele bevolking van de Verenigde Staten. Voor het jaar 1750 komt men tot een schatting van 728 millioen, voor 1900 tot 1608 millioen, d.w.z. dat de laatste halve eeuw de bevolking der aarde vermeerderd is met evenveel mensen als er in 1750 waren. of anders gezegd, dat de laatste halve eeuw de vermeerdering vrijwel gelijk was aan die van anderhalve eeuw daaraan voorafgaande In de jaren '18—'40 was de aanwas 1,1 pct. per jaar, in de oorlog, ondanks de vele verliezen, nog 0,8 pct. en de laatste jaren was het, het bekende inhaalverschijnsel, 2,6 pct. Men verwacht echter spoedig weer op ongeveer 1 pct. terug te zullen komen.

Een merkwaardig feit is, dat voor grote groepen van 's aardrijks bevolking deze vermeerdering gepaard is gegaan met een verhoging van het levenspeil. De grote ontwikkeling van de techniek, en de ontsluiting van braak liggende terreinen heeft daartoe veel bijgedragen. Sinds de oorlog is het levenspeil in vele streken gedaald en er zijn nog altijd grote gebieden waar het onvoldoende is en waar, zoals in voormalig Brits-Indië en China, periodiek hongersnood optreedt. De Verenigde Naties zouden hun taak slecht begrijpen, als zij dit vraagstuk niet onder de ogen zagen en de ECOSOC, zoals de economische en sociale commissie bij afkorting genoemd wordt, heeft dan ook het hele vraagstuk van de zorg voor een voldoende levenspeil bij een steeds groeiende bevolking in studie genomen. Van half Augustus tot begin September is te Lake Success een congres gehouden ter bespreking van het behoud en het economische gebruik van 's werelds hulpbronnen. Dit congres was bijeengeroepen op aandringen van president Truman met het oog op de steun aan achterlijke landen overeenkomstig 's presidents befaamde vierde punt. Maar ook voor de landen, die niet als achterlijk beschouwd kunnen worden, was het congres van betekenis. Dit blijkt duidelijk uit een overzicht, dat Sir Harold Hartley op 3 October in de Times gegeven heeft over de resultaten van dit congres.

Het woord resultaten moet in dit verband niet te letterlijk genomen worden, want aanbevelingen heeft het niet gedaan, alleen de situatie in ogenschouw genomen. Daarbij kwam o.a. aan het licht, dat de hulpbronnen der aarde bij een nuttig en zuinig gebruik voldoende zijn om het doel, dat men voor ogen heeft te bereiken en nog geslachten lang te handhaven. De vermeerdering van de landbouwproductiviteit per man-jaar is n.l. groter dan de verwachte bevolkingsaanwas. Voor uitputting van de kunstmestbronnen behoeft men geen zorg te hebben, ook het brandstoffenvraagstuk baart voor de eerste eeuw of eeuwen geen zorgen. Vruchtbaar te maken land is er nog genoeg. Hoofdzaak is het vinden van de arbeidskrachten, die bereid zijn op het land te werken. Men was het er over eens, dat terugkeer tot het land niet mocht leiden tot verlaging van het levenspeil en erkende, dat het moeilijk is mensen aan een andere levenswijs te wennen. Wat dit laatste betreft, weten wij niet, of er te Lake Success ook op Palestina gewezen is. Dit land vormt een bemoedigend voorbeeld van terugkeer van mensen uit intellectuele en industriële beroepen naar de landarbeid.

Natuurlijk zal er nog heel wat onderzoek nodig zijn voor men tot een gecoördineerde ontwikkeling der vereiste hulpbronnen komt. Men mist zelfs nog een behoorlijk overzicht van hetgeen verschillende zaken en streken te bieden hebben. Alleen durven de geleerden nu reeds zeggen, dat bij een behoorlijke internationale samenwerking, niet verstoord door oorlogen, de vermeerdering van de bevolkingsdichtheid geen bezwaar behoeft te zijn voor een verdere verhoging van het levenspeil der mensheid. Aan de staten en hun politieke instellingen zal het dus liggen, of men inderdaad van de kansen, die de wereld biedt, gebruik zal maken.

De minister-president van India, Pandit Nehroe, bracht een bezoek aan de Ver. Staten, dat in diplomatieke kringen als zeer belangrijk werd beschouwd. Foto: aankomst te Washington. V.l.n.r. Sir Girja Shankar Bajpai (secr. gen. van buitenl. zaken van India), mevr. Pandit, ambassadeur van India in de V.S. en zuster van Nehroe, pres. Harry Truman, Pandit Nehroe en Indira Gandhi, zijn dochter.

(Foto Walco-Keystone)

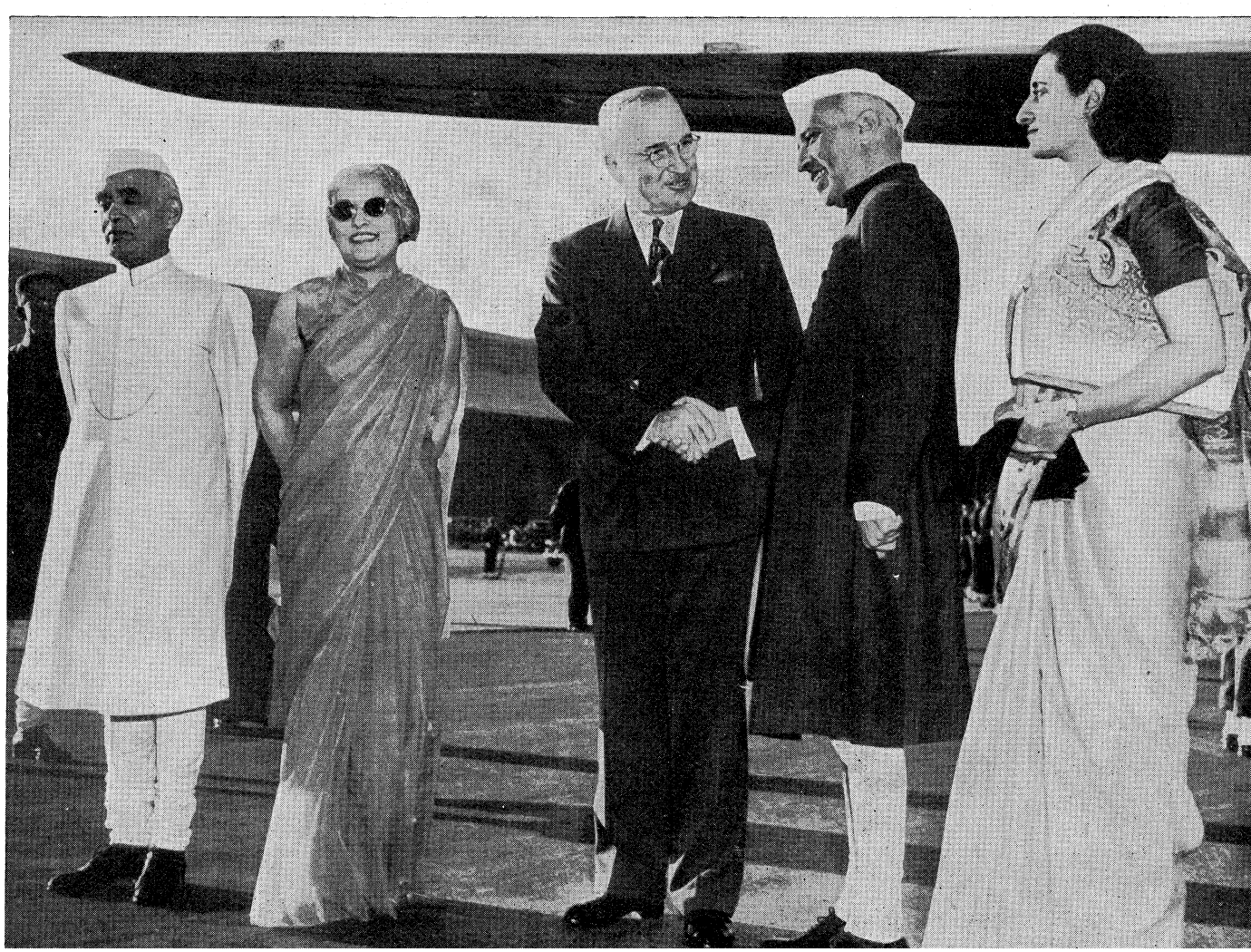

De minister-president en president van de Oost-Duitse republiek: Otto Grotewohl (links) en Wilhelm Pieck, beiden voorzitters van de Socialistische Eenheidspartij (S.E.D.)

(foto Ass.Press)

De resultaten van de Ronde Tafel-conferentie

Ruim twee maanden na de opening (23 Augustus) had op 2 November in de Ridderzaal te 's-Gravenhage de plechtige slotzitting plaats van de Nederlands-Indonesische Ronde Tafelconferentie.
De tijdens deze conferentie bereikte resultaten zijn vastgelegd in een aantal ontwerp-overeenkomsten, die op deze slotzitting werden ondertekend.
Een z.g. mantelresolutie die wij hieronder in extenso afdrukken, geeft een opsomming van alle overeenkomsten en documenten. Uiterlijk 30 December 1949 zal Nederland in een plechtige bijeenkomst te Amsterdam de souvereiniteit over Indonesië (Nieuw-Guinea uitgezonderd) overdragen aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en deze republiek erkennen als een onafhankelijke en souvereine staat.
Een ontwerp-Unie-statuut voorziet in de vorming van een Nederlands-Indonesische Unie, die de georganiseerde samenwerking moet verwezenlijken tussen Nederland en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië. Aan het hoofd van deze Unie staat Koningin Juliana.
De slotzitting van de R.T.C., die o.m. werd bijgewoond voor ministers, leden van het corps diplomatique en vele leden der Staten-Generaal werd geopend door de voorzitter minister-president Dr. W. Drees. Hij herinnerde er aan, dat hij bij de opening de hoop had uitgesproken, dat spoedig een tweede vergadering zou worden gehouden, maar de gang van zaken is een andere geworden dan aanvankelijk was voorgesteld. Er is echter besloten dat op resultaten zou worden gewacht. Er moge geklaagd zijn over de langzame voortgang in de besprekingen, maar de commissies stonden dan ook voor vraagstukken van enorme draagwijdte en moesten rekening houden met vaak tegenstrijdige belangen en inzichten. Er is vaak met grote spoed gewerkt en het is verheugend, dat deze slotvergadering gehouden wordt nadat een resultaat is bereikt.

Van de vertegenwoordigers der Nederlandse minderheid was een schrijven ingekomen, waarin zij verklaarden niet op de slotzitting aanwezig te zullen zijn.
Zulks zou h.i. toch geen invloed meer op de besprekingen hebben uitgeoefend en zij wilden niet geacht worden met de resultaten van de R.T.C. in te stemmen.
Ook het anti-revolutionnaire lid van de commissie der negen mannen in de Nederlandse delegatie, de heer Meyerink, was op de zitting niet aanwezig, daar men hem niet had toegestaan een verklaring af te leggen.
Nadat de voorzitters der delegaties hun instemming hadden betuigd met de mantel-resolutie en de daarbij behorende documenten, constateerde dr. Drees, dat dus op dit moment 15.15 uur de overeenstemming was bereikt.

Drs. Mohammed Hatta, voorzitter van de republikeinse delegatie noemde deze dag een belangrijk moment in de verhouding tussen Indonesië en Nederland.
„Onze vreugde is enigszins getemperd, doordat niet alle problemen op deze Ronde Tafelconferentie konden worden opgelost. Irian (Nieuw Guinea) vormt nog een punt van dispuut.
Op dit historische ogenblik zal het Indonesische volk zich verlicht gevoelen. Vandaag wordt officieel bekend gemaakt de verdwijning van het koloniale regime over Indonesia, en de geboorte van een nieuwe rechtsorde die gebaseerd is op de „pantja sila" (de z.g. vijf grondbeginselen). Vier jaar lang heeft de republiek Indonesia gestreden teneinde deze basis als levensbeginsel voor het volk van Indonesia erkend te krijgen en vandaag wordt het slagen van dit streven officieel vastgelegd. De Republik Indonesia Serikat zal gegrondvest zijn op de erkenning van de Goddelijke almacht van humaniteit, nationaal besef, democratie en sociale rechtvaardigheid."
Op de grondslag van broederschap zal het Indonesische volk betrekkingen onderhouden met de andere volken op de wereld, opdat zulks wederkerig het geluk en de welvaart der volkeren zal verhogen. Het is met deze overtuiging ook dat wij, volk van Indonesia bereid zijn een Unie met Nederland aan te gaan, op basis van vrijwilligheid en gelijkheid.
Voor ons, volk van Indonesia, ligt de betekenis, de zin van die Unie in het bijzonder in de samenwerking tussen Oost en West. In het bijzonder zien wij deze Unie als een schepping van cultuuridealisme.
Op welke wijze deze Unie zal functionneren, kan niet van te voren precies worden geregeld, slechts de practijk in het internationale verband zal ons dit kunnen leren. Maar, het is duidelijk dat die Unie slechts goed zal kunnen functionneren, indien er wederzijds vertrouwen tussen de partijen bestaat".
Hatta bracht vervolgens dank aan de U.N.C.I. en aan de Veiligheidsraad.
Hatta besloot met zeer veel dank aan de Nederlandse regering uit te spreken voor de ontvangst: „Op deze conferentie hebben wij elkaar leren waarderen".
Sultan Hamid II, voorzitter van de B.F.O.-delegatie zeide o.m.:
„Op de uitvoering zal het aankomen. Daar zal aanstonds blijken of op het psychologisch zo tere terrein der militaire zaken samenwerking tussen Nederland en Indonesië met vrucht mogelijk is. Is zij hier mogelijk, dan vrees ik niet voor deze samenwerking op financieel-economisch en cultureel terrein en op dat der buitenlandse betrekkingen".
„Wat wij thans vragen is het vertrouwen van het Nederlandse volk, dat ook voor haar deze samenwerking materieel en geestelijk zinvol en zegenrijk zal zijn. Slechts zelfvertrouwen en vertrouwen in elkander zal deze samenwerking kunnen doen groeien tot heil van beide volken. Dat het zo moge zijn".
Mr. Van Maarseveen, voorzitter der Nederlandse delegatie sprak voornamelijk over het ontwerp-culturele overeenkomst. Hij achtte het opmerkelijk, dat ter Ronde-Tafelconferentie over geen enkel ander onderwerp zo snel overeenstemming werd bereikt, als juist over de wederzijdse culturele betrekkingen tussen de deelgenoten in de Unie. De stoffelijke belangen mogen mensen soms uit elkaar drijven en een redelijk vergelijk tussen hen moeilijk maken, de geest zoekt naar wat vereent en wat gemeenschappelijk kan bijdragen tot verheffing van het mensdom als één natuurlijk geheel beschouwd.
„Moge de goede geest, die de samenstellers van deze overeenkomst bezielde, en die in deze overeenkomst op zo treffende wijze zijn uiting vindt, de beide volken, die in de Unie betrokken zijn, blijven bezielen".
Dr. W. Drees herinnerde in zijn slotrede aan Nederlands verleden in Indonesië: de Nederlandse beheersing, die — 3½ eeuw geleden begonnen — in de 19e en het begin der 20e eeuw haar grootste omvang verkreeg. Zij heeft er toe bijgedragen Indonesië tot een eenheid te maken, maar heeft tevens haar eigen einde voorbereid. Tenslotte sprak hij de wens uit, „dat het leven zal verwerkelijken, wat wij onder woorden trachtten te brengen, tot heil van Indonesië en Nederland en van goede internationale verhoudingen".

Ontwerp-Mantelresolutie

De Delegaties van:

1. Het Koninkrijk der Nederlanden
2. De Regering van de Republiek Indonesië
3. De Bijeenkomst Federaal Overleg

overwegende, dat zij ter Ronde Tafel Conferentie zijn bijeengekomen om zo spoedig mogelijk tot een goede en duurzame oplossing te geraken van het Indonesische conflict door het bereiken van overeenstemming tussen de deelnemers betreffende de wijze om werkelijke, volledige en onvoorwaardelijke souvereiniteit over te dragen aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië overeenkomstig de Renville-beginselen;
overwegende, dat zij dit doel hebben bereikt in goede samenwerking;
overwegende, dat de U.N.C.I. daarbij waardevolle bijstand heeft verleend;
hebben het volgende besloten:

I. De resultaten van de Ronde Tafel Conferentie zijn vervat in ontwerp-overeenkomsten en brieven al welke documenten aan deze resolutie zijn gehecht;

II. A. De ontwerp-overeenkomsten zijn de volgende:
   1. **het ontwerp-charter van souvereiniteitsoverdracht.**
   2. **het ontwerp-Uniestatuut met daaronder begrepen de bijlage en bijzondere overeenkomsten omtrent de voornaamste onderwerpen van toekomstige samenwerking.**
   3. **de ontwerp-overgangsovereenkomst met de daaronder begrepen bijzondere overeenkomsten, houdende regeling van de onderwerpen, welke als gevolg van de souvereiniteitsoverdracht voorziening behoeven.**

   B. Omtrent een aantal afzonderlijke punten hebben de delegaties hun standpunten in een briefwisseling aan elkander medegedeeld.

III. De onder A en B genoemde bescheiden zijn in de Nederlandse en Indonesische taal gesteld.
Beide teksten hebben gelijke kracht.
Er is een officiële Engelse vertaling van de stukken vervaardigd, welke in geval van verschil in betekenis tussen de Nederlandse en Indonesische teksten de doorslag zal geven.

IV. De aanvaarding van deze resolutie door het Koninkrijk der Nederlanden enerzijds en de tot de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië toetredende gebieden anderzijds zal worden beschouwd als ratificatie van de aan deze resolutie gehechte bescheiden. De ratificatie door een der partijen verliest haar kracht als een der andere partijen de resolutie niet ratificeert.

V. De onder II vermelde overeenkomsten zullen in werking treden op het ogenblik van de souvereiniteitsoverdracht, welke zal geschieden in een plechtige bijeenkomst te Amsterdam, te houden uiterlijk op 30 December 1949.

VI. De U.N.C.I. of een ander orgaan van de Verenigde Naties zal in Indonesië toezien op de nakoming van de op de Ronde Tafel Conferentie bereikte overeenkomsten.

1. Ontwerp-Charter der Souvereiniteitsoverdracht

Artikel 1 — (1) Het koninkrijk der Nederlanden draagt de volledige souvereiniteit over Indonesië onvoorwaardelijk en onherroepelijk over aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en erkent deze mitsdien als een onafhankelijke en souvereine Staat.

(2) De Republiek der Verenigde Staten van Indonesië aanvaardt deze souvereiniteit op de voet van de bepalingen van haar Constitutie welke ter kennis is gebracht van het Koninkrijk der Nederlanden.

(3) De overdracht van de souvereiniteit zal plaats hebben uiterlijk 30 December 1949.

Artikel 2 — Ten aanzien van de residentie Nieuw Guinea is overeengekomen:

a) Gezien het feit, dat het nog niet mogelijk is gebleken de standpunten van partijen nopens Nieuw Guinea overeen te brengen, waardoor deze een geschilpunt blijven,

b) Gezien de wenselijkheid om de Ronde Tafel Conferentie te beëindigen op 2 November 1949,

c) Gezien de belangrijke factoren, die in ogenschouw moeten worden genomen bij de oplossing van het vraagstuk Nieuw Guinea,

d) Gezien het beperkte onderzoek, dat kon worden ingesteld en voltooid ten aanzien van de problemen, die samenhangen met het vraagstuk Nieuw Guinea,

e) Gezien de moeilijke taak, waarvoor de deelgenoten in de Unie zich al dadelijk zullen zien gesteld, en,

f) Gezien de beslotenheid van partijen tot handhaving van het beginsel om door vredelievende en redelijke middelen alle geschillen op te lossen, die later mochten blijken te bestaan of te rijzen,

DAT de status quo van de residentie Nieuw Guinea zal worden gehandhaafd*) met de bepaling, dat binnen een jaar na de datum van overdracht van de souvereiniteit aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië het vraagstuk van de staatkundige status van Nieuw Guinea zal worden bepaald door onderhandelingen tussen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden.

*) Uit de briefwisseling blijkt, dat hier bedoeld is: „voortzetting van het gezag van de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden over de residentie Nieuw-Guinea".

2. Ontwerp Unie-statuut

Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië,
besloten hebbende op basis van vrijwilligheid, gelijkheid en volledige onafhankelijkheid een vriendschappelijke samenwerking tot stand te brengen tussen elkander en tot verwezenlijking van de toekomstige samenwerking in het leven te roepen de Nederlands-Indonesische Unie,
zijn overeengekomen in dit Unie-Statuut de grondslag te leggen van hun onderlinge verhouding als onafhankelijke en souvereine staten,
daarbij van oordeel zijnde, dat niets in dit Statuut aldus mag worden uitgelegd, dat enige daarin niet genoemde vorm van samenwerking, of samenwerking op enig daarin niet genoemd gebied, waaraan de beide deelgenoten in de toekomst de behoefte mochten gevoelen, zullen zijn uitgesloten:

Karakter van de Unie

Artikel 1 — (1) De Nederlands-Indonesische Unie verwezenlijkt de georganiseerde samenwerking tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië op basis van vrijwilligheid en gelijkheid in status met gelijke rechten.
(2) De Unie doet geen afbreuk aan de status van elk van de beide deelgenoten als onafhankelijke en souvereine staat.

Doel der Unie

Artikel 2 — (1) De Unie stelt zich ten doel samenwerking der deelgenoten ter behartiging van hun gemeenschappelijke belangen.
(2) Deze samenwerking zal plaats hebben terzake van onderwerpen in de eerste plaats liggende op het gebied der buitenlandse betrekkingen en defensie, en voorzover nodig financiën, alsmede ten aanzien van onderwerpen van economische en culturele aard.
Artikel 3 — (1) Beide deelgenoten verbinden zich hun staatsbestel te baseren op de beginselen der democratie en te streven naar een onafhankelijke rechtspraak.
(2) Beide deelgenoten zullen de in de bijlage van dit Statuut vermelde fundamentele menselijke rechten en vrijheden erkennen.

Werking der Unie

Artikel 4 — Alle beslissingen in de Unie worden genomen bij overeenstemming tussen beide deelgenoten.

Hoofd der Unie

Artikel 5 — (1) Aan het hoofd der Unie staat Hare Majesteit Koningin Juliana, Prinses van Oranje-Nassau, en bij opvolging Hare wettige opvolgers in de Kroon der Nederlanden.
(2) In geval van minderjarigheid van het Hoofd der Unie of in geval het Hoofd der Unie buiten staat geraakt zijn functies te vervullen, zomede indien het Hoofd der Unie tijdelijk zijn functies neerlegt, voorzien de beide deelgenoten in onderlinge overeenstemming in de waarneming.
In onderlinge overeenstemming kan een dergelijke voorziening bij voorbaat worden getroffen.
Artikel 6 — Het Hoofd der Unie verwezenlijkt de idee van vrijwillige en duurzame samenwerking tussen de deelgenoten.

De organen der Unie

Artikel 7 — (1) Voor de uitvoering van de doelstellingen der Unie houden de daartoe door elk der deelgenoten aangewezen ministers, of personen, die naar de eigen staatsinstellingen der deelgenoten gelijke of gelijksoortige verantwoordelijkheid dragen, tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls de deelgenoten zulks nodig achten, conferenties.
Tenzij anders overeengekomen zullen daaraan drie ministers van iedere deelgenoot deelnemen.
Artikel 8 — De ministers ter conferentie blijven verantwoordelijk aan de eigen organen der deelgenoten op de voet van de eigen staatsinstellingen der deelgenoten.
Artikel 9 — De conferentie van ministers stelt naar gelang van de behoeften commissies in, waarin de beide deelgenoten op basis van pariteit leden benoemen.
Artikel 10 — (1) De beide deelgenoten zullen een goed contact en een geregelde samenwerking tussen de wederzijdse parlementen van de deelgenoten bewerkstelligen.
(2) De eerste bespreking van vertegenwoordigers van de parlementen zal plaats hebben binnen 8 maanden na de tot standkoming van het voorlopige parlement van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
Artikel 11 — (1) De Unie beschikt over een permanent secretariaat. Elk der deelgenoten wijst een secretaris-generaal aan, welke beide voor één jaar om beurten de leiding van het secretariaat op zich nemen.
(2) De benoeming van het overige personeel geschiedt in overeenstemming tussen de beide secretarissen-generaal volgens een door de beide deelgenoten gezamenlijk opgestelde instructie.

Besluiten en gemeenschappelijke regelingen

Artikel 12 — (1) Besluiten worden op de conferentie van ministers genomen bij eenparigheid van stemmen tussen de vertegenwoordiging van het Koninkrijk der Nederlanden enerzijds en die van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië anderzijds.
(2) Met besluiten van de conferentie kan op de volgende wijzen worden gehandeld.
(3) Besluiten genomen op de conferentie van ministers tot het uitvaardigen van gemeenschappelijke regelingen behoeven goedkeuring door de wederzijdse parlementen der deelgenoten. Na goedkeuring door de beide parlementen zal het Hoofd der Unie constateren, dat overeenstemming bestaat tussen beide deelgenoten en wordt de gemeenschappelijke regeling vervolgens in het officiële Staatsblad van elk der deelgenoten afgekondigd. Door die afkondiging verkrijgt de gemeenschappelijke regeling rechtskracht. De gemeenschappelijke regelingen zijn onschendbaar.
(4) Ten aanzien van andere besluiten van de Conferentie kan het Hoofd der Unie op verzoek van de Conferentie eveneens constateren, dat overeenstemming bestaat tussen beide deelgenoten.

Unie-Hof van Arbitrage

Artikel 13 — (1) Er is een Unie-Hof van Arbitrage, rechtsprekende in naam van het Hoofd der Unie.
(2) Het Hof neemt kennis van rechtsgeschillen door één der deelgenoten tegen de andere deelgenoot dan wel door beide deelgenoten gezamenlijk aanhanging gemaakt, welke hun grondslag vinden in het Unie-Statuut, in enige overeenkomst tussen de deelgenoten, of in gemeenschappelijke regelingen.
Artikel 14 — (1) Het Unie-Hof van Arbitrage bestaat uit drie door het Koninkrijk der Nederlanden en drie door de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, benoemde leden.
(2) De leden van het Hof worden benoemd voor 10 jaar. Zij treden in ieder geval af, indien zij de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt.
(3) Tot Voorzitter wordt jaarlijks bij afwisseling een Nederlander en een Indonesiër door en uit de leden van het Hof gekozen.
(4) Alvorens hun ambt te aanvaarden leggen de leden van het Hof ten overstaan van het Hoofd der Unie op de wijze hunner godsdienstige gezindheid de eed of belofte af, dat zij hun ambt met eerlijkheid, nauwgezetheid en onpartijdigheid zullen vervullen en zich in de uitoefening hunner bediening zullen gedragen zoals een goed lid van het Unie-Hof van Arbitrage betaamt.
Artikel 15 — (1) Het Unie-Hof van Arbitrage beslist bij meerderheid van stemmen.
(2) Bij staking van stemmen zal, tenzij beide deelgenoten anders verzoeken, het Hof zich tot de President van het Internationale Gerechtshof of tot een andere bij meerderheid van stemmen aan te wijzen internationale instantie wenden met het verzoek iemand van een andere nationaliteit tot bijzonder lid van het Unie-Hof van Arbitrage te benoemen, die met de rechten van een gewoon lid aan een

Dr. W. Drees, minister-president en voorzitter van de R.T.C.

hernieuwde beraadslaging over het rechtsgeschil en aan de beslissing daarvan zal deelnemen.

Artikel 16 — Nadere bepalingen nopens de rechtsgang bij en de organisatie en regeling van werkzaamheden van het Unie-Hof van Arbitrage zullen bij gemeenschappelijke regeling worden vastgesteld. Zolang zulk een gemeenschappelijke regeling niet bestaat regelt het Hof zelf de rechtsgang en de organisatie en regeling van zijn werkzaamheden, waarbij, indien het terzake niet tot overeenstemming kan komen, het tweede lid van het voorgaande artikel van overeenkomstige toepassing zal zijn.

Artikel 17 — De beide deelgenoten verbinden zich om de beslissingen van het Unie-Hof van Arbitrage na te komen en zullen deze op hun eigen gezag en verantwoordelijkheid ten uitvoer leggen ieder binnen eigen rechtsgebied.

Artikel 18 — In geval van tegenstrijdigheid tussen bepalingen van het recht van de deelgenoten en van publiekrechtelijke lichamen binnen hun rechtsgebied enerzijds, met bepalingen van het Unie-Statuut, enige overeenkomst tussen de deelgenoten of enige gemeenschappelijke regeling anderzijds, zal de laatstgenoemde categorie van bepalingen de voorrang hebben.

Artikel 19 — De beide deelgenoten behouden zich alle rechten voor, die hun volgens het volkenrecht of anderszins toekomen nopens het inroepen van de beslissing van enige internationale rechter of arbiter in die gevallen, waarin het Unie-Hof van Arbitrage naar het oordeel van beide deelgenoten onbevoegd is dan wel in die gevallen, waarin het Hof zich onbevoegd verklaart.

Buitenlandse betrekkingen

Artikel 20 — Regelingen omtrent de samenwerking tussen de deelgenoten op het gebied der buitenlandse betrekkingen worden gegeven in de aan dit Statuut gehechte overeenkomst.

Defensie.

Artikel 21 — Regelingen omtrent de samenwerking tussen de deelgenoten op het gebied der defensie worden gegeven in de aan dit Statuut gehechte overeenkomst.

Financieel-economische betrekkingen.

Artikel 22 — Regelingen omtrent de samenwerking tussen de deelgenoten op het gebied van de financieel-economische betrekkingen worden gegeven in de aan dit Statuut gehechte overeenkomst.

Culturele betrekkingen.

Artikel 23 — Regelingen omtrent de samenwerking tussen de deelgenoten op cultureel gebied worden gegeven in de aan dit Statuut gehechte overeenkomst.

Staatsburgerschap.

Artikel 24 — „(1) Onverminderd hetgeen is of zal worden bepaald in bijzondere overeenkomsten tussen de deelgenoten, zal ten aanzien van de uitoefening van staatkundige en andere rechten door staatsburgers van de ene deelgenoot in het rechtsgebied van de andere deelgenoot het hieronder bepaalde gelden:

a. de nationaliteit van staatsburgers van de ene deelgenoot zal geen bezwaar zijn voor het bekleden van ambten in het rechtsgebied van de andere deelgenoot behoudens ten aanzien van:

1e. ambten, waarvan de bekleder verantwoordelijk is tegenover een vertegenwoordigend lichaam, behoudens uitzonderingen die de wet mocht bepalen;

2e. die politieke, gezagdragende rechterlijke en leidende ambten, die door de wet worden aangewezen.

b. ten aanzien van de uitoefening van burgerlijke rechten en de werkzaamheid op maatschappelijk terrein zal elk der deelgenoten zich steeds ten volle rekenschap geven van de speciale belangen binnen zijn rechtsgebied van de staatsburgers en rechtspersonen van de andere deelgenoot en deswege geen noemenswaard onderscheid maken tussen de wederzijdse staatsburgers en rechtspersonen, onverkort de bevoegdheid van ieder deelgenoot om regelingen vast te stellen die nodig zijn, hetzij voor de bescherming van zijn nationale belangen, hetzij voor de bescherming van economisch zwakke groepen.

(2) In geen geval zullen de staatsburgers en rechtspersonen van de ene deelgenoot in het rechtsgebied van de andere deelgenoot een ongunstiger behandeling ondervinden dan staatsburgers en rechtspersonen van een derde Staat".

Bijzondere bepalingen.

Artikel 25 — Ter behartiging van de belangen der deelgenoten in elkanders rechtsgebied worden door de regeringen der deelgenoten Hoge Commissarissen benoemd. Zij hebben de status van diplomatieke vertegenwoordigers en bezitten de rang van ambassadeur.

Artikel 26 — (1) Voorzover bij overeenkomst niet anders is bepaald, worden de kosten der Unie voor de helft door ieder der deelgenoten gedragen.

(2) Verdere voorzieningen betreffende de kosten der Unie worden bij gemeenschappelijke regeling getroffen. Zolang zulk een gemeenschappelijke regeling niet bestaat zal de conferentie van ministers de nodige voorzieningen treffen.

Artikel 27 — (1) Alle officiële bescheiden, welke van de conferentie van ministers en van andere Unie-organen uitgaan, worden in de Nederlandse en Indonesische taal gesteld.

(2) Beide teksten hebben gelijke kracht.

Artikel 28 — Het Unie-Statuut en de daarbij behorende overeenkomsten, alsmede de gemeenschappelijke regelingen en te sluiten overeenkomsten kunnen ter registratie aan het Secretariaat der Verenigde Naties worden aangeboden overeenkomstig artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties.

Bijlagen Unie-statuut:

2a Menselijke rechten en vrijheden

De fundamentele menselijke rechten en vrijheden, welke ingevolge artikel 3 van het Unie-Statuut door de deelgenoten worden erkend en welke een ieder gerechtigd is uit te oefenen en te genieten, zonder dat te dezer zake onderscheid van welke aard ook mag worden gemaakt op grond van ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, nationale of

HET ONTWERP UNIE-STATUUT

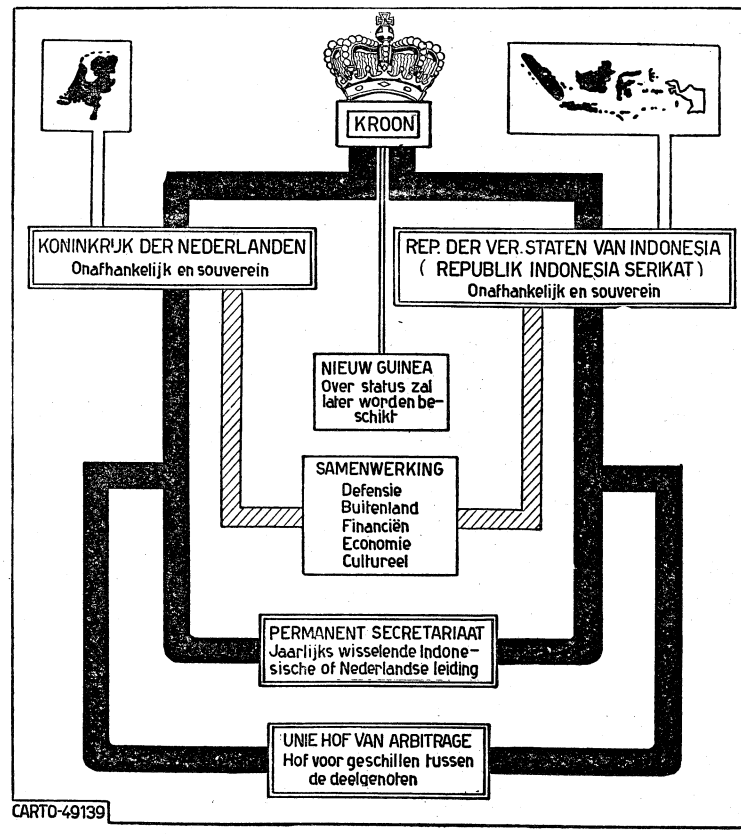

Mr. J. H. van Maarseveen, minister van Overzeese Gebieden en voorzitter van de Ned. delegatie.

maatschappelijke afkomst, bezit of geboorte, zijn de volgende:
1. (1) Een ieder wordt als persoon erkend voor de Wet.
(2) Allen hebben aanspraak op gelijke bejegening en gelijke bescherming door de Wet.
(3) Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling en tegen iedere ophitsing tot een zodanige achterstelling.
2. Allen, die zich op het grondgebied van de Staat bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goed.
3. (1) Een ieder heeft het recht zich vrijelijk te verplaatsen en te vertoeven binnen de staatsgrenzen.
(2) Een ieder heeft het recht het land te verlaten en — staatsburger of ingezetene zijnde — daarnaar terug te keren.
4. Niemand mag worden aangehouden of in hechtenis genomen dan op bevel van het daartoe, ingevolge de wettelijke regelingen bevoegde gezag en in de gevallen en op de wijze daarbij omschreven.
5. (1) Ieders woning is onschendbaar.
(2) Het betreden van een woonerf of het binnentreden in een woning tegen de wil van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen voorzien bij een op hem toepasselijke rechtsregel.
6. De vrijheid en het geheim van correspondentie zijn onschendbaar, behalve op last van de rechter of ander daartoe bij wettelijke regelingen bevoegd verklaard gezag, in de gevallen in die regelingen omschreven.
7. Een ieder heeft het recht op vrijheid van gedachten, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid om hetzij alleen, hetzij met anderen, zowel in het openbaar als in het particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen er van, door de practische toepassing, door eredienst, het onderhouden van de geboden en voorschriften en door het opvoeden van de kinderen in het geloof of de overtuiging van hun ouders.
8. Een ieder heeft het recht op vrijheid van mening en meningsuiting.
9. Het recht der ingezetenen op vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering wordt erkend en, voor zoveel nodig, in wettelijke regelingen gewaarborgd.
10. (1) Een ieder heeft recht op eigendom hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen.
(2) Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.
11. (1) Een ieder, met inachtneming van eisen van geschiktheid, heeft recht op beschikbare arbeid, op vrije keuze van beroep en op rechtvaardige arbeidsvoorwaarden.
(2) Een ieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert.
12. Een ieder heeft het recht vakverenigingen op te richten en zich daarbij aan te sluiten ter bescherming van zijn belangen.
13. (1) Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het daarop naar wettelijke regelingen te houden toezicht van de Overheid.
(2) De keuze van het te volgen onderwijs is vrij.
14. De Overheid bevordert naar Haar vermogen de sociale zekerheid, bijzonderlijk het verzekeren en waarborgen van gunstige arbeidsvoorwaarden en arbeidstoestanden, het voorkomen en bestrijden van werkeloosheid en het bevorderen van redelijke ouderdomsvoorzieningen en zorg voor weduwen en wezen.
15. (1) De verhoging der volkswelvaart is voorwerp van aanhoudende zorg der Overheid, zullende het te allen tijde Haar streven zijn dat een ieder van een menswaardige levensstandaard verzekerd is voor zich en zijn gezin.
(2) Behoudens in het algemeen belang in wettelijke regelingen in te stellen beperkingen wordt aan allen naar hun aard, aanleg en geschiktheid gelijkelijk en zoveel mogelijk gelegenheid geboden deel te nemen aan de ontwikkeling van de welvaartsbronnen des lands.
16. Het gezin heeft recht op bescherming door de maatschappij en de Staat.
17. (1) De Overheid zal de geestelijke en lichamelijke volksontwikkeling zoveel mogelijk bevorderen.
(2) De Overheid voorziet, waar nodig, in de behoefte aan openbaar onderwijs, dat gegeven wordt op grondslag van verdraagzaamheid en gelijke eerbiediging van iedere godsdienstige overtuiging en met gelegenheid binnen de schooluren tot het geven van godsdienstonderwijs overeenkomstig de wensen der ouders.
(3) De leerlingen van de particuliere school, die voldoet aan voor het openbaar onderwijs gestelde wettelijke eisen van deugdelijkheid van het onderwijs, hebben dezelfde rechten als die van de openbare school.
(4) De vrijheid om sociale en charitatieve werkzaamheden te verrichten, daarvoor, alsmede voor particulier onderwijs, organisaties te stichten en bezittingen te verwerven en te hebben voor deze doeleinden, wordt erkend.
18. De bevordering van openbare hygiëne en volksgezondheid zijn voorwerp van aanhoudende zorg van de Overheid.
19. De Overheid verleent aan alle erkende godsdienstige gemeenschappen en organisaties gelijke bescherming.
Elk der deelgenoten handhaaft in zijn rechtsgebied de vrije uitoefening van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, welke in deze bijlage zijn opgesomd, met inachtneming wijders van de internationale verdragen en de internationaal erkende rechtsbeginselen de uitoefening daarvan betreffende.
De uitoefening van rechten en vrijheden, welke in deze bijlage zijn opgesomd mag niet worden beperkt dan uitsluitend om rekening te kunnen houden met de rechten en vrijheden van anderen, met de goede zeden, de openbare orde en het algemeen welzijn in een democratische rechtsorde.

2b Buitenlandse betrekkingen

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden ten eenre en de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië ter andere, bezield door de gelijke wens om tot samenwerking te geraken op het gebied van haar buitenlandse betrekkingen;
hebben besloten de navolgende overeenkomst aan te gaan ter regeling van die samenwerking:
Artikel 1 — De Nederlands-Indonesische Unie verwezenlijkt de samenwerking op het gebied der buitenlandse betrekkingen.
In gevallen waarin de deelgenoten van mening zijn, dat het in beider belang is, en zij dienovereenkomstig besluiten, kan de Conferentie van Ministers voorzien in de instelling van een gezamenlijke of gemeenschappelijke vertegenwoordiging in het internationale rechtsverkeer.
Artikel 2 — Met vooropstelling van het beginsel, dat ieder der deelgenoten zijn eigen buitenlandse betrekkingen onderhoudt en zijn eigen buitenlandse politiek bepaalt, zullen zij er naar streven hun buitenlands beleid zoveel mogelijk te coördineren en dienaangaande overleg te plegen.
Artikel 3 — Geen der deelgenoten sluit een verdrag, noch verricht hij andere internationale rechtshandelingen, waarbij belangen van de andere deelgenoot zijn betrokken, dan na overleg met die deelgenoot.
Artikel 4 — Indien een der deelgenoten bij enige vreemde mogendheid geen diplomatieke vertegenwoordiging heeft geaccrediteerd, zal hij bij voorkeur zijn belangen door de diplomatieke vertegenwoordiging van de andere deelgenoot bij die vreemde mogendheid doen behartigen.
Artikel 5 — Indien een der deelgenoten voor het onderhouden van zijn buitenlandse betrekkingen technische of andere medewerking verzoekt, zal de andere deelgenoot deze naar beste vermogen verlenen.

2c Culturele betrekkingen

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden ter eenre en de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië ter andere, bezield door de gelijke wens om haar wederzijdse betrekkingen op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur in het algemeen te bevorderen;
hebben besloten de navolgende overeenkomst aan te gaan betreffende de culturele betrekkingen tussen de beide landen:

Hoofdstuk I. Grondslag en Karakter

Art. I — De culturele betrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië berusten op basis van volledige vrijheid, vrijwilligheid en wederkerigheid.
Deze culturele betrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië dragen een universeel karakter en zijn gericht op de verwezenlijking van de vrije ontplooiing van de vrije menselijke geest.

Dr. J. H. van Royen, ambassadeur en lid van de Ned. delegatie

Hoofdstuk II. Doel

Art. II — Doel van de overeenkomst is bevordering van de culturele betrekkingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

Hoofdstuk III. Middelen tot het bereiken van het doel

Art. III — Er wordt ingesteld een gemengde Commissie, bestaande uit veertien leden, waarvan ieder van de Regeringen der deelgenoten zeven leden benoemt.
Art. IV — De Commissie heeft tot taak de verwezenlijking van de samenwerking op basis van deze overeenkomst te bevorderen. In een instructie, welke door de Regeringen van beide deelgenoten gezamenlijk wordt vastgesteld, worden regelen gegeven voor de uitvoering van deze taak. In deze instructie zal mede worden bepaald, dat aan de gemengde Commissie de bevoegdheid wordt verleend om werkcommissies in te stellen voor de behandeling van bijzondere onderwerpen. In deze werkcommissies kunnen personen benoemd worden, die zelf geen leden der Commissie zijn.
Art. V — Ten aanzien van het bepaalde in de artikelen VI, XII en XIV zal elk der beide partijen in de gemengde Commissie de aanbevelingen en voorstellen, waarover in de gemengde Commissie overeenstemming is bereikt, voorleggen aan de eigen Regering.
Ieder der beide Regeringen kan vervolgens deze voorstellen en aanbevelingen voorleggen aan de Conferentie van Ministers.
Art. VI — De beide deelgenoten streven ernaar om in het eigen land een redelijke kennis te bevorderen van de cultuur van de andere deelgenoot in haar essentiële bestanddelen.
Dit streven zal mede worden verwezenlijkt door middel van radio, film, pers, bibliotheken, lectuurverspreiding, onderwijs en kunstmanifestaties.
Art. VII — De beide deelgenoten verbinden zich de uitwisseling van radio-uitzendingen op cultureel gebied en nieuwsberichten te bevorderen.
Art. VIII — De beide deelgenoten verbinden zich elkaar steun te verlenen ten behoeve van de ontwikkeling van onderwijs en wetenschap en in het algemeen ter bevordering van de cultuur, indien zulks door een der deelgenoten wordt verzocht.
Art. IX — Onverminderd het bepaalde onder artikel VIII zullen beide deelgenoten de uitwisseling van hoogleraren, leraren, deskundigen op het gebied van wetenschappen, opvoeding, onderwijs en kunsten bevorderen.
Art. X — De beide deelgenoten kunnen op elkaars grondgebied instituten van onderwijs*), kunst en van andere culturele aard oprichten en in stand houden met inachtneming van de in het land van oprichting geldende wettelijke bepalingen.
Art. XI — Aan de oprichting en het instandhouden van instituten van onderwijs, van geestelijke zorg, van sociale zorg en in het algemeen instellingen van culturele aard op het grondgebied van de andere deelgenoot door corporaties, stichtingen, verenigingen of particuliere personen, zullen geen belemmeringen in de weg worden gelegd, behoudens de bevoegdheid van elk van beide Regeringen om regelingen te treffen in het belang van de openbare veiligheid en het zedelijk welzijn van het volk in maatschappij en staat, welke niet in strijd zijn met de menselijke rechten, zoals deze door de Verenigde Naties zijn erkend.
Art. XII — Het vraagstuk van de bevoegdheden, die over en weer aan het bezit van getuigschriften en graden kunnen worden verbonden, alsmede de mogelijkheden ten aanzien van de aanpassing van de verschillende soorten van onderwijs in het ene land aan die van het andere land, vormen een voorwerp van studie voor de gemengde Commissie.
Art. XIII — De beide deelgenoten zullen de gelegenheid scheppen en zo nodig bijstand verlenen voor het verrichten van wetenschappelijke onderzoekingen in het ene land door personen uit het andere land.
Als voorwaarde voor dergelijke onderzoekingen zal gesteld kunnen worden, dat de Regering van het land, waar het onderzoek plaats vindt, van het verloop en van de resultaten van dit onderzoek in kennis wordt gesteld.
Art. XIV — De beide deelgenoten zullen bevorderen, dat beurzen beschikbaar worden gesteld, teneinde studerenden of onderzoekers uit beide landen in de gelegenheid te stellen hun studiën of onderzoekingen in het andere land te beginnen of voort te zetten.
Zij zullen tevens bevorderen, dat beoefenaren van wetenschap, techniek of kunst van het ene land in de gelegenheid worden gesteld een stage door te brengen in het andere land.
Art. XV — De beide deelgenoten zullen het leggen van contacten tussen door de respectieve landen erkende organisaties, werkzaam op cultureel gebied, daaronder begrepen jeugdorganisaties, bevorderen, met inachtneming van de belangen van de openbare veiligheid en het zedelijk welzijn van het volk in maatschappij en staat.
Art. XVI — Beide deelgenoten achten het wenselijk, dat boeken, couranten en tijdschriften, die in één der beide landen zijn uitgegeven, vrijelijk toegang vinden op het grondgebied van het andere land, waarbij gestreefd wordt naar vrijdom van rechten en van andere beperkende maatregelen. De invoer van genoemd materiaal kan slechts beperkt worden op grond van maatregelen in het belang van de openbare veiligheid en het zedelijk welzijn van het volk in maatschappij en staat.
Art. XVII — Beide deelgenoten zullen de vertaling van geschriften, verschenen in de taal (talen) van het ene land, in de taal (talen) van het andere land naar vermogen bevorderen.
Art. XVIII — Beide deelgenoten zullen samenwerken de stand van de wetenschap met betrekking tot Indonesië op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht, inzonderheid wat betreft natuurwetenschappen, techniek, medische wetenschappen, geschiedenis, taal, economie en adatrecht te inventariseren.

Drs. Mohammed Hatta,
vice-president der Republik Indonesia, voorzitter der Republikeinse delegatie

Hoofdstuk IV. Overdracht van objecten van Culturele waarde

Art. XIX — Objecten van culturele waarde die afkomstig zijn uit Indonesië en die anders dan door privaatrechtelijke wijze van eigendomsverkrijging in het bezit gekomen zijn van de Nederlandse Regering dan wel van de voormalige Nederlandsch-Indische Regering zullen worden overgedragen aan de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, als gevolg van de souvereiniteitsoverdracht van het Koninkrijk der Nederlanden aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
Ter uitvoering van het bepaalde in het eerste lid zal de gemengde Commissie op de voet van artikel V een afzonderlijke regeling voorstellen. Daarin zullen tevens voorzieningen worden opgenomen betreffende een mogelijke uitwisseling van voorwerpen van culturele of historische waarde, die het eigendom of in het bezit zijn van het ene land en afkomstig uit of van belang zijn voor het andere land.

*) Uitdrukkelijk werd vastgesteld, dat men met deze instituten het oog heeft gehad op instituten ten behoeve van kinderen van de oprichtende deelgenoot.

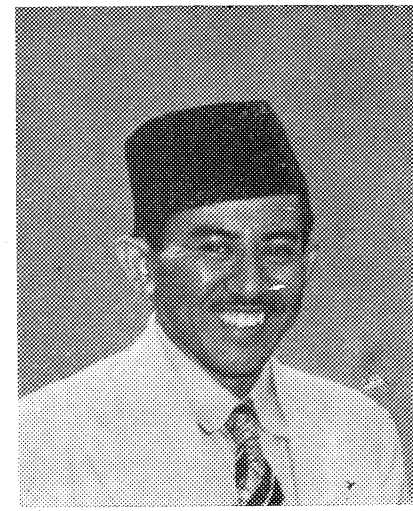

Mr. Moh. Rum,
lid van de Republikeinse delegatie

Hoofdstuk V. Jaarverslag

Art. XX — De gemengde Commissie brengt van haar werkzaamheden jaarlijks schriftelijk rapport uit aan elk der beide Regeringen.

2d Defensie

Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië,
gevolg gevende aan het bepaalde in de artikelen 2 en 21 van het Unie-statuut,
zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 — Ieder der deelgenoten draagt de volledige verantwoordelijkheid voor de defensie van zijn eigen grondgebied. Voorzieningen hiertoe worden door ieder van hen getroffen.
Artikel 2 — De gemeenschappelijke regelingen, als bedoeld in artikel 12 van het Unie-statuut worden door elk der deelgenoten in eigen rechtsgebied zelfstandig uitgevoerd.
Artikel 3 — Onverminderd het bepaalde in artikel 2 zal de samenwerking tot uitdrukking kunnen komen in steun, welke de ene deelgenoot desgevraagd aan de andere deelgenoot verstrekt, voor zover naar zijn oordeel de gevraagde steun verenigbaar is met zijn vermogen en zijn eigen behoeften, in het bijzonder ook met de belangen van zijn eigen defensie.
Artikel 4 — De in artikel 3 bedoelde steun zal onder meer kunnen bestaan in:
a. opleiding en hogere opleiding van officieren, kader, gespecialiseerde militairen en burgerhulpkrachten;
b. het ter beschikking stellen van personeel;
c. het ter beschikking stellen van materieel;
d. het bieden van gelegenheid tot en hulp bij het onderhoud en de reparatie van materieel van de andere deelgenoot.
Artikel 5 — Indien een der deelgenoten verzoekt om ter beschikkingstelling van onderdelen van de strijdkrachten van de

Sultan Hamid II van Pontianak, hoofd van de Daerah Istimewa Kalimantan, voorzitter van de B.F.O.-delegatie.

andere deelgenoot in zijn rechtsgebied, kunnen de deelgenoten terzake een overeenkomst aangaan.

Artikel 6 — Indien ingevolge de artikelen 4 en 5 de deelgenoten elkander steun verlenen, zullen, tenzij in bijzondere gevallen anders wordt overeengekomen, de kosten van deze steunverlening ten laste komen van de deelgenoot, die om de steun heeft verzocht.

Artikel 7 — De deelgenoten zullen militaire missies uitwisselen. De voorwaarden, waaronder dit zal geschieden, alsmede de samenstelling en de bepaling van de taken dier missies zullen door de Regeringen der deelgenoten in onderling overleg worden geregeld.
Een deelgenoot, die een militaire missie van een derde mogendheid wenst te vragen of te aanvaarden, zal hieromtrent vooraf overleg plegen met de andere deelgenoot.

Artikel 8 — De beide deelgenoten treden in overleg ingeval van dreiging van een aanval op beide deelgenoten of op een hunner.

Artikel 9 — Indien een deelgenoot buiten eigen gebied materieel voor zijn strijdkrachten wenst aan te schaffen, zal deze zoveel mogelijk overleg plegen met de andere deelgenoot op welke wijze zij elkander daarbij behulpzaam kunnen zijn.

Artikel 10 — Indien een deelgenoot inlichtingen over zijn defensie verstrekt aan de andere deelgenoot, is deze — ook tegenover een bondgenoot — tot geheimhouding verplicht, tenzij deze plicht door eerstgenoemde deelgenoot uitdrukkelijk wordt opgeheven. Indien personeel van een deelgenoot uit hoofde van samenwerking, als voorzien in deze overeenkomst, in het rechtsgebied of in organisaties van de andere deelgenoot wordt toegelaten, zal eerstgenoemde deelgenoot het mogelijke doen, opdat dit personeel de geheimhouding bewaart van alle defensie-aangelegenheden van de andere deelgenoot, waarmede het in aanraking mocht komen.

Artikel 11 — De deelgenoten zullen een regeling treffen ten aanzien van het formeel en materieel straf- en tuchtrecht, hetwelk wordt toegepast op militairen van een deelgenoot, die zich uit hoofde van samenwerking bevinden in het rechtsgebied van de andere deelgenoot. Bij deze regeling zullen de deelgenoten zich rekenschap geven van soortgelijke regelingen in andere landen.

Artikel 12 — Tenzij de deelgenoten anders overeenkomen, kunnen, indien één der deelgenoten bij een oorlog is of dreigt te worden betrokken, koopvaardijschepen en burgerluchtvaartuigen onder de vlag van een deelgenoot alleen door deze en niet door de andere deelgenoot worden gevorderd of gemilitairiseerd, onverschillig waar zij zich bevinden.
Daarbij zal echter de ene deelgenoot overleg plegen met de andere, indien het koopvaardijschip of het burgerluchtvaartuig zich in diens rechtsgebied bevindt.

Artikel 13 — De deelgenoten zullen regelingen treffen omtrent de bepalingen welke zullen gelden, indien Marine-eenheden of militaire luchtvaartuigen van de ene deelgenoot zich in of nabij het rechtsgebied van de andere deelgenoot bevinden en in dat rechtsgebied zee- of luchthavens aandoen.

Artikel 14 — In afwachting van een regeling tussen de deelgenoten inzake de dienstplicht van hun wederzijdse onderdanen zal geen der onderdanen van de ene deelgenoot tot dienstneming bij de krijgsmacht van de andere deelgenoot worden verplicht.
Zolang voor enige ingezetene van de beide deelgenoten krachtens de ter R.T.C. aanvaarde bepalingen een optierecht aangaande zijn toekomstige nationaliteit openstaat, zal de betrokkene niet door een der deelgenoten tot het vervullen van dienstplicht worden opgeroepen.

Artikel 15 — Deze overeenkomst laat onverlet de rechten en verplichtingen, welke voor de deelgenoten voortvloeien uit het Handvest der Verenigde Naties of daarop steunende internationale regelingen.

Artikel 16 — De deelgenoten zullen zo spoedig mogelijk in overleg treden tot het uitwerken van de grondslagen in de voorgaande artikelen vervat en zij nemen op zich zodanige maatregelen te treffen als voor de richtige vervulling van de doeleinden van het Unie-statuut en van deze overeenkomst op het gebied van defensie door de betrokken Regeringen in onderling overleg nuttig zal worden geacht.

2e Financieel-Economische betrekkingen

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië, geleid door de wens om de door de souvereiniteitsoverdracht ontstane nieuwe verhoudingen op financieel en economisch gebied te regelen, alsmede om op dit gebied tot samenwerking te geraken;
Gelet op de artikelen 2 en 22 van het Unie-statuut.
Hebben besloten de navolgende overeenkomst aan te gaan.

AFDELING A
Rechten, concessies, vergunningen en bedrijfsuitoefening

Artikel 1 — (1) Ten aanzien van de erkenning en het herstel van de rechten, concessies en vergunningen, naar het recht van Nederlandsch-Indië (Indonesië) bevoegdelijk verleend en nog van kracht op de datum der souvereiniteitsoverdracht, neemt de Republiek der Ver. Staten van Indonesië als uitgangspunt, dat deze worden erkend en dat de rechthebbenden — voor zover zulks nog niet is geschied — in de feitelijke uitoefening van hun recht zullen worden hersteld, een en ander behoudens het bepaalde in de volgende leden van dit artikel.
(2) De Republiek der Ver. Staten van Indonesië behoudt zich het recht voor een onderzoek in te stellen ten aanzien van belangrijke rechten, concessies en vergunningen, verleend na 1 Maart 1942, welke de economische politiek van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië kunnen beïnvloeden, teneinde na te gaan of toepassing van art. 2 gewenst wordt geacht.
(3) Er zal worden rekening gehouden met:
a. de toestand die geschapen is door het feit, dat gedurende de Japanse bezetting en de daarop gevolgde revolutie-periode, ondernemingsgronden, waarvan de aanplantingen waren gerooid ten behoeve van voedsel-verbouw dan wel woonerven, zijn geoccupeerd door de bevolking — gedurende de bezetting met toestemming van de Japanse autoriteiten — en dat in bepaalde gevallen het ontnemen van die gronden aan de betrokken bevolking zonder meer en teruggave daarvan aan de betrokken ondernemingen, te grote onrust zou verwekken en dat zulk een teruggave veelal onmogelijk is. Elk geval zal afzonderlijk worden beoordeeld en er zal naar een voor alle partijen aanvaardbare oplossing worden gezocht;
b. de noodzakelijkheid dat bepaalde particuliere eigendommen tegen schadeloosstelling in 's Lands belang tijdelijk gevorderd blijven (worden) ten behoeve van een overheidsdienst;
c. de intrekking bij de Undang-Undang Republiek Indonesië 1948 Nr. 13 van de conversierechten in de residenties Jogjakarta en Soerakarta, hetgeen geboden was door de veranderde omstandigheden in het algemeen en de gewijzigde opvatting der bevolking in het bijzonder. In dit geval zal de Republiek der Ver. Staten van Indonesië de nodige wettelijke maatregelen (doen) treffen om aan de betrokken bedrijven de grootst mogelijke zekerheid te verschaffen ter erlanging van de voor die bedrijven benodigde gronden.
(4) De mogelijkheid dat bedrijven van openbaar nut, zoals de particuliere spoor- en tramwegen en de electriciteits- en gasbedrijven, door de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zullen worden genationaliseerd, hetgeen dan langs de weg van onteigening c.q. naasting zal geschieden, zal geen invloed hebben op het herstel van de rechthebbenden in de feitelijke uitoefening van hun recht. Wel kan bij dit rechtsherstel rekening worden gehouden met de beheersvorm van de spoor- en tramwegen op het ogenblik der souvereiniteitsoverdracht.

Artikel 2 — Aan de in artikel 1, eerste lid, bedoelde rechten, concessies en vergunningen zal slechts kunnen worden getornd in het algemeen belang, waaronder het volksbelang, langs de weg van minnelijke schikking met de rechthebbenden en indien deze niet tot stand komt, door onteigening te algemenen nutte, overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.

Artikel 3 — Tot onteigening, nationalisatie, opheffing, gedwongen afstand of overgang van zaken of rechten zal niet worden overgegaan dan te algemenen nutte volgens wettelijk voorgeschreven vorm van proces en — bij gemis aan overeenstemming tussen partijen — tegen vooraf genoten of verzekerde schadeloosstelling door de rechter te bepalen op de werkelijke waarde van het ontnomene, een en ander volgens voorschriften bij de wet te bepalen. De vereisten van vooraf-

Ide Anak Agung Gde Agung, minister-president van Oost-Indonesië, 1e vice-voorzitter der B.F.O.-delegatie

gaand genot of voorafgaande verzekering van de verschuldigde schadeloosstelling gelden niet wanneer oorlog, oorlogsgevaar, oproer, brand, watersnood, aardbeving, vulkanische uitbarsting of andere dringende omstandigheden een onverwijlde inbezitneming vorderen.

Artikel 4 — Ten behoeve van bestaande en nieuwe bedrijven en ondernemingen wordt de mogelijkheid opengesteld de voor hun bedrijfsuitoefening nodige verlenging, dan wel vernieuwing of verlening van rechten, concessies en vergunningen te doen plaatshebben op zodanige voorwaarden, voor zodanige termijn en op zodanig tijdstip, dat zij bedrijfs-economisch verantwoord blijven, dan wel zijn, en dat de rechthebbenden verzekerd zijn van een continuïteit, welke het mogelijk maakt de voor een normale bedrijfsuitoefening op lange termijn gewenste investeringen te doen, zulks behoudens die gevallen, dat een algemeen belang — waaronder begrepen de algemeen economische politiek van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zich daartegen verzet.

Artikel 5 — De bedrijven en ondernemingen zullen hun medewerking verlenen aan zakelijk verantwoorde samenwerking met en inschakeling van Indonesisch kapitaal.

Artikel 6 — De Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal de nodige maatregelen treffen ter veiligstelling van de uitoefening door de rechthebbenden van de in artikel 1, eerste lid, bedoelde rechten, concessies en vergunningen, zulks ter bevordering van de hervatting en de duurzaamheid van de economische activiteit. Daarbij zal evenwel in het oog moeten worden gehouden, dat de algemeen economische politiek, door de Republiek der Ver. Staten van Indonesië te volgen, in de eerste plaats gericht zal zijn op de economische opbouw van de Indonesische samenleving in haar geheel en wel in dien zin, dat de belangen en de stoffelijke en geestelijke vooruitgang van het Indonesische volk in zijn geheel het best worden gediend door het scheppen van een maximale effectieve koopkracht en verhoging van de levensstandaard van het volk.

Artikel 7 — Ten aanzien van alle in artikel 1, eerste lid, bedoelde rechten, concessies en vergunningen, welke als gevolg van de oorlog, bezetting en de daaropvolgende abnormale omstandigheden niet konden worden uitgeoefend, wordt de mogelijkheid opengesteld, dat deze — op verzoek van de rechthebbenden — met een overeenkomstige termijn worden verlengd, zulks behoudens die gevallen, dat een algemeen belang — waaronder begrepen de algemeen economische politiek van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië — zich daartegen verzet.

Artikel 8 — De lasten, welke op het bedrijfsleven rusten als gevolg van fiscale, in een modern land gebruikelijke sociale en andere maatregelen, worden binnen zodanig redelijke grenzen gehouden, dat onder normale omstandigheden een bedrijfsvoering mogelijk is, die veroorlooft normale vernieuwingen, afschrijvingen en reserveringen en die een redelijk rendement toelaat voor het in die bedrijven gestoken kapitaal.

Artikel 9 — De wijze van bedrijfsuitoefening en de vrijheid van handel, bedrijf en geldverkeer zullen slechts bij wettelijke regeling worden beperkt.

Artikel 10 — Partijen erkennen de noodzakelijkheid van een onafhankelijke fiscale rechtspraak. Zij zullen regelingen treffen ter voorkoming van dubbele belasting.

Artikel 11 — Nederlandse staatsburgers, rechtspersonen, producten, schepen en andere objecten genieten in Indonesië niet minder gunstige behandeling dan die van enig derde land.

Vreemdelingen van alle naties zullen gelijke rechten genieten in de deelname in de handel met Indonesië en in de economische activiteit en de industriële ontwikkeling in dit land. Echter erkent de Republiek der Ver. Staten van Indonesië dat ten volle rekening behoort te worden gehouden met de bijzondere belangen van de Nederlandse staatsburgers en rechtspersonen binnen Indonesië en voorts dat geen discriminatie zal plaats vinden ten aanzien van genoemde belangen, onverkort het recht van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië om zodanige regelingen te treffen als nodig zijn ter bescherming der nationale belangen of ter bescherming van economisch zwakke groepen.

Het in dit artikel ten behoeve van Nederland overeengekomene geldt wederkerig tussen Nederland en Indonesië.

Artikel 12 — (1) Afgescheiden van de algemene plicht, dat de ondernemers ten aanzien van hun bedrijven zich hebben te onderwerpen aan de wetten van het land, zullen in het belang van de sociale rust en orde en ter verbetering van de sociale toestanden, de bedrijven (ondernemingen) hebben mede te werken aan maatregelen als de ondergenoemde:

a. het streven naar de instelling van georganiseerd overleg tussen werkgevers en werknemers op het gehele terrein der arbeidsverhoudingen;

Merle Cochran (Ver. Staten), voorzitter van de U.N.C.I.

b. het geleidelijk bevorderen van de totstandkoming van een belangengemeenschap tussen de ondernemers en de arbeiders c.q. grondbezitters, zodat de na te streven belangen samengroeien en dat de betrokken arbeiders en grondbezitters op een hoger levensniveau komen;

c. verbetering van de woningvoorziening en andere sociale voorzieningen van de arbeiders;

d. het zo spoedig mogelijk opnemen van daartoe geschikte Indonesiërs in de leiding (ook directies) en staven der bedrijven en het medewerken aan de instelling van opleidingsgelegenheden, erop gericht om na zekere redelijke termijn het overwegende deel van het leidend stafpersoneel der bedrijven te doen bestaan uit Indonesische staatsburgers;

e. ten aanzien van bedrijven wier arbeidsveld in hoofdzaak in Indonesië is gelegen, het aanwezig doen zijn in Indonesië van volledig gemachtigde organen.

(2) Door de ondernemers zal op het terrein, genoemd sub a. t.m. d, ook initiatief worden getoond, doch onder voorbehoud dat de overheidseisen op dit gebied ten aanzien van buitenlandse investeringen niet verder zullen gaan dan ten aanzien van Indonesische bedrijven van gelijke soort en omvang.

Artikel 13 — Bij eventuele wijziging van de bestaande bepalingen op agrarisch gebied op grond van het algemeen belang zal worden rekening gehouden met de belangen van de rechthebbenden en met de bedrijfszekerheid in het bijzonder.

AFDELING B

Financiële betrekkingen

Artikel 14 — Nederland en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zullen ieder voor zich streven naar een gezond monetair systeem, zich daarbij baserend op de beginselen, tot uitdrukking gebracht in de Bretton Woods Overeenkomsten. Dit vereist onder andere, dat in elk der landen slechts één circulatiebank werkzaam zal zijn. De monetaire politiek van elk der beide landen zal gericht zijn op het bereiken en handhaven van een stabiele interne en externe waarde van de munteenheid en op het bevorderen van een vrij betalingsverkeer.

Artikel 15 — De Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal ook zolang zij het lidmaatschap van het Internationale Monetaire Fonds nog niet heeft verkregen, de regels, welke een lid van het Fonds heeft in acht te nemen, naleven. Voorts zal een overleg worden gepleegd tussen Nederland en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië teneinde haar zo spoedig mogelijk het lidmaatschap van het Fonds te doen verwerven

Artikel 16 — Over wijziging van de wisselkoers van de munteenheden van Nederland en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal tussen de beide landen voorafgaand overleg worden gepleegd.

Artikel 17 — Zolang de internationale of interne omstandigheden een deviezenregime noodzakelijk maken, zullen Nederland en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië overleg plegen terzake van voor de wederpartij van wezenlijk belang zijnde punten van het te voeren deviezenbeleid.

Artikel 18 — (1) Onder voorbehoud van het bepaalde in het vijfde lid staat de Republiek der Ver. Staten van Indonesië transfer naar Nederland toe:

a. ten behoeve van bedrijven, uitmakend een actieve Nederlandse investering, voor:

I. de noodzakelijke uitgaven in Nederland ten behoeve van het bedrijf in Indonesië.

II. de bijdragen aan fondsen voor pensioens-, invaliditeits-, weduwen- en wezen- en andere sociale voorzieningen t.b.v. het personeel, een en ander voorzover de premiën en bijdragen noodzakelijk zijn tot dekking van uitkeringen aan Nederlanders;

III. rente en contractueel verschuldigde aflossing van in Nederland ten behoeve van het bedrijf in Indonesië geleende gelden;

IV. de jaarlijkse winsten en de afschrijvingen volgens goed koopmansgebruik;

b. van dividenden, voor wat betreft passieve investeringen van uit Nederland;

c. aan levensverzekeringsmaatschappijen voor premiën, benevens aan fondsen voor pensioen-, invaliditeits-, weduwen- en wezen- en andere sociale voorzieningen, voor bijdragen, zowel van werkgevers als van werknemers, een en ander voorzover de premiën en bijdragen noodzakelijk zijn tot dekking van uitkeringen aan Nederlanders;

d. aan in Indonesië werkzame of werkzaam geweest zijnde Nederlanders voor hun spaargelden, alsmede voor de bedragen bestemd voor het onderhoud van buiten Indonesië verblijvende personen, tot dier onderhoud zij wettelijk of moreel gehouden zijn;

e. ten behoeve van in Indonesië werkzame of werkzaam geweest zijnde Nederlanders c.q. hun nabestaanden, die buiten Indonesië verblijven, voor pensioen, verlofstractementen en andere dergelijke periodieke sociale uitkeringen, voorzover die niet uit de onder a en c bedoelde fondsen worden bestreden;

f. van rente en aflossing op door lagere openbare rechtsgemeenschappen of door andere op hoog gezag ingestelde rechtspersonen uitgegeven obligatieleningen en aangegane onderhandse leningen, voor zover de betalingen van die rente en aflossing in verband met de financiële positie van bedoelde rechtsgemeenschappen en andere rechtspersonen niet wettelijk zijn of worden opgeschort.

(2) Het bepaalde in het eerste lid kan voor bepaalde gevallen of groepen van gevallen door partijen nader worden uitgewerkt.

(3) Onverminderd het in het eerste en tweede lid bepaalde zal de Republiek der Ver. Staten van Indonesië overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds overmakingen naar Nederland en het buitenland toestaan.

(4) Voor bedrijven welke in Indonesië gedeeltelijk met Indonesisch kapitaal werken, zullen de in de vorige leden vermelde regelingen gelden, voor zover de feitelijke verhoudingen zulks vereisen.
(5) De Republiek der Ver. Staten van Indonesië behoudt zich het recht voor om t.a.v. de in het eerste lid bedoelde transfers van gelden zodanige beperkingen aan te leggen, welke zij noodzakelijk acht in verband met haar deviezenpositie. Terzake van deze beperkingen zal de Republiek der Ver. Staten van Indonesië en Nederland vooraf overleg plaatsvinden, welk overleg, tenzij de Republiek der Ver. Staten van Indonesië en Nederland anders overeenkomen, zal plaatsvinden middels een nader in te stellen technische commissie.

(6) De transfer van rente en aflossing welke voortvloeit uit de op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht door de Republiek der Ver. Staten van Indonesië overgenomen schulden wordt beheerst door de ten aanzien van deze schulden gemaakte of te maken afspraken.
(7) Het bepaalde in de vorige leden is op overeenkomstige wijze van toepassing t.a.v. de overmakingen van Nederland naar Indonesië.
(8) In geval van onteigening, nationalisatie enz. c.q. naasting staat de Republiek der Ver. Staten van Indonesië transfer toe van de schadeloosstelling c.q. naastingsprijs binnen drie jaren na de datum van het ontstaan van het recht op de schadeloosstelling c.q. naastingsprijs.
In gevallen waarin de Republiek der Ver. Staten van Indonesië het onmogelijk acht om de schadeloosstelling c.q. naastingsprijs binnen drie jaar over te maken, zal de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zulks moeten verklaren alvorens tot onteigening, nationalisatie enz. over te gaan. Een arbitrage-commissie, bestaande uit een vertegenwoordiger van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië, een vertegenwoordiger van de rechthebbende en een derde lid, door beide eerstgenoemden in onderling overleg aan te wijzen, zal een bindende beslissing geven met betrekking tot de vraag of en in hoeverre een uitzondering mag worden gemaakt op bovenbedoelde termijn van 3 jaar. Ingeval onmiddellijke overmaking niet plaats heeft, zal de in Indonesisch courant uitgedrukte schadeloosstelling c.q. naastingsprijs tegen de koers van de dag van ontstaan van het recht worden gecrediteerd in de valuta van het land waaruit het geïnvesteerde kapitaal afkomstig is.
Artikel 19 — (1) Zolang de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië schuldverplichtingen heeft aan Nederland, waaronder mede begrepen de door Nederland ten behoeve van schulden van Indonesië gegeven garanties, zal de Republiek der Ver. Staten van Indonesië van tevoren met Nederland overleg plegen, zowel terzake van voorgenomen wijzigingen in de op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht van kracht zijnde Muntwet en de Javasche Bankwet als ten aanzien van een door de Republiek der Ver. Staten van Indonesië nieuw vast te stellen muntwet en circulatiebankwet en eventueel nadien daarin aan te brengen wijzigingen. Voorts zal de Republiek der Ver. Staten van Indonesië, zolang de bovenbedoelde schuldverhouding bestaat, in het algemeen overleg plegen, wanneer zij belangrijke maatregelen overweegt op monetair- en financieel gebied, voorzover belangen van Nederland daarbij zijn betrokken.
(2) Met de in het eerste lid bedoelde schuldverplichtingen en garanties worden bedoeld die welke bestaan op het tijdstip der souvereiniteitsoverdracht.
(3) De Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal tot het tijdstip van het van kracht worden van de nieuwe circulatiebankwet overleg met Nederland plegen inzake de benoeming en het ontslag van president en directeuren van de circulatiebank en inzake de credietverlening van de circulatiebank aan de overheid.
(4) Teneinde het in het eerste lid bedoelde overleg zo soepel mogelijk te doen verlopen, zal aan de staf van de Hoge Commissaris in Indonesië een door de Nederlandse Regering aangewezen adviseur voor aangelegenheden op het gebied van het geldwezen en het circulatiebankwezen worde n toegevoegd.

AFDELING C

Handelspolitieke betrekkingen en samenwerking

Artikel 20 — (1) In overeenstemming met de beginselen van onafhankelijkheid en souvereiniteit zullen de Regeringen van Nederland en van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië de uiteindelijke verantwoordelijkheid dragen voor hun eigen handelspolitiek, zowel wat betreft het binnen- als buitenland.
(2) Gebaseerd op deze beginselen kan een vrijwillige samenwerking tussen beide landen in hun buitenlandse handelsbetrekkingen tot gemeenschappelijk voordeel strekken. Deze samenwerking zal bevorderd worden door nauw contact en voortdurend beraad tussen de beide landen over de verschillende aspecten van de buitenlandse handel. Voorzover het voor beide partijen voordelig en nuttig wordt geoordeeld, zal gemeenschappelijk worden opgetreden. Elk van beide partijen zal zich nauwkeurig rekenschap geven van de economische belangen waarvoor de ander de verantwoordelijkheid draagt.
(3) Bedacht dient te worden dat, economisch, geografisch en politiek, Nederland tot de Europese sfeer en Indonesië tot de Aziatische sfeer behoort. Historisch hebben nauwe economische betrekkingen tussen Europa en Azië in het algemeen, en tussen Nederland en Indonesië in het bijzonder, steeds, en tot op dit ogenblik bestaan. Als gevolg der historie, heeft Nederland aanzienlijke economische en financiële belangen in Indonesië. De Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal met deze belangen naar behoren rekening houden.
Artikel 21 — (1) De buitenlandse handelsbetrekkingen van Nederland met de andere landen zullen worden geregeld door en zullen onder toezicht staan van de Nederlandse Regering of haar daartoe geëigende organen op haar of hun uitsluitend gezag.
De buitenlandse handelsbetrekkingen van Indonesië met de andere landen zullen worden geregeld door en zullen onder toezicht staan van de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië of haar daartoe geëigende organen op haar of hun uitsluitend gezag.
(2) Ten aanzien van de landen van Europa zullen Nederland en Indonesië op handelspolitiek gebied samenwerken. In het laatste kwartaal van 1950 zal omtrent een voortzetting van deze samenwerking, en de wijze waarop, opnieuw overleg worden gepleegd, waarbij beide partijen vrij zijn opnieuw hun standpunt te bepalen.
(3) Ieder der beide partijen behoudt het uiteindelijke beschikkingsrecht en de handelspolitieke eigendom over de eigen producten en behoudt zelf welke producten en in welke hoeveelheden het wil inzetten en welke tegenprestaties het daartegenover verwacht.
Dit betekent ook, dat in een bepaald geval een der beide partijen slechts een gering of zelfs in het geheel geen aandeel in een bepaalde handelsovereenkomst kan nemen; in het laatste geval zal de andere partij gerechtigd zijn, uit hoofde van zijn eigen belangen, niettemin een overeenkomst aan te gaan.
De niet-deelnemende partij evenwel zal dan zich er van onthouden afzonderlijk een handelsovereenkomst met het betreffende derde land af te sluiten.
Wanneer een gezamenlijke handelsovereenkomst is afgesloten, zal niet een van de partijen zonder vooraf overleg wijzigingen aanbrengen.
(4) Bij de onderhandelingen met derde landen treden Nederland en Indonesië, hoewel twee afzonderlijke delegaties vormend, tegenover het derde land gecoördineerd op. Tevoren moet onderling overeenstemming zijn bereikt over een gemeenschappelijk beleid.
(5) De handelsovereenkomsten zullen worden getekend enerzijds door of namens de Regering van Nederland en door of namens de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië anderzijds door het betreffende derde land.
(6) Ten aanzien van degene die namens de gecoördineerde delegaties zal optreden zal tevoren worden beslist. Als richtlijn kan hierbij gelden, dat als zodanig kan worden aangewezen de voorzitter van die delegatie, welke de meeste belangen bij de betreffende bespreking heeft.
(7) De op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht geldende handels- en monetaire overeenkomsten zullen, voorzover deze op Indonesië betrekking hebben, door de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië worden overgenomen en uitgevoerd. Een opgave van deze overeenkomsten is vermeld in bijgaande lijst.
Artikel 22 — (1) Ten aanzien van het handelsverkeer tussen Nederland en Indonesië zijn beide landen bereid een systeem van wederkerige voorkeursbehandeling in overweging te nemen. Een dergelijk systeem dient tot beider voordeel te strekken en mag niet in strijd komen met internationale overeenkomsten.
(2) Beide landen gaan er in beginsel van uit, dat zij elkaar voor hun respectievelijke producten geen hogere prijzen zullen betalen, dan daarvoor elders onder gelijke voorwaarden gelden.
(3) Ten aanzien van de invoer in beide landen zullen zowel Indonesië als Nederland onderscheidenlijk lijsten van importbehoeften opstellen, in overeenstemming met de behoefte van elk land aan consumptiegoederen en aan goederen voor rehabilitatie en wederopbouw en gebaseerd op de beschikbaarheid van deviezen.
Ten aanzien van de uitvoer uit beide landen zullen Nederland en Indonesië exportgoederen reserveren voor en toewijzen aan de ander.
(4) Gebaseerd op het eerste en derde lid van dit artikel zullen beide partijen telkens voor een nader vast te stellen tijdsduur overeenkomsten aangaan voor het onderlinge handelsverkeer. De voor de periode 1 October 1949 tot 1 October 1950 opgestelde modus vivendi (thans te noemen handelsaccoord) wordt voorshands door beide landen aanvaard. In het eerste kwartaal van 1950 zullen tussen beide partijen besprekingen plaats hebben over het verloop en eventuele wijzigingen van deze overeenkomst.
(5) Gedurende de periode waarvoor bepaalde contingenten gelden, zullen in principe geen invoer-, uitvoer- of deviezenvergunningen worden geweigerd voorzover het betreft een tussen koper en verkoper overeengekomen transactie vallende binnen het kader der overeengekomen contingenten. Indien bijzondere omstandigheden afwijking van dit beginsel noodzakelijk maken zal hierover met de andere partij voorafgaand overleg worden gepleegd.
(6) Ten aanzien van het handelsverkeer en daarmede verband houdende aangelegenheden kunnen Nederland en Indonesië een beroep op elkaar doen voor assistentie en medewerking. Beide partijen gaan ermede accoord dat elk deze assistentie zal verlenen indien daartoe behoefte bestaat en ze raadzaam wordt geacht.
(7) Zouden veranderingen of amendementen in de afgesproken contingenten nodig worden geacht, dan zullen beide partijen hiertoe in onderling overleg besluiten.
Artikel 23 — (1) De tussen Nederland en Indonesië bestaande regeling, luidens welke het betalingsverkeer tussen de beide landen onderling en met een aantal andere landen voor zoveel nodig wordt afgewikkeld over een commerciële rekening, genaamd C-rekening nieuwe stijl, blijft na het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht voorshands van kracht.
(2) Bij de besprekingen, die overeenkomstig artikel 22, vierde lid, in het eerste kwartaal van 1950 tussen beide landen zullen plaats vinden, zal overleg worden gepleegd, of en zo ja, welke wijzigingen in het vigerende stelsel gewenst zijn.
Voorzover eventuele wijzigingen tussen Nederland en de Republiek der Ver. Sta-

ten van Indonesië kunnen worden geregeld, zullen deze zo spoedig mogelijk van kracht worden; voorzover zij de verhouding met derde landen betreffen, zal binnen het kader van de bestaande overeenkomsten overleg worden gepleegd.

Artikel 24 — (1) Aanbevolen wordt dat Nederland een handelsvertegenwoordiging benoemt bij de Nederlandse Hoge Commissaris in Indonesië om haar Regering te vertegenwoordigen, nauw contact te onderhouden met de economische organen van de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië en deze, indien en wanneer nodig of raadzaam geacht, assistentie te verlenen.
Aanbevolen wordt dat de Republiek der Ver. Staten van Indonesië een handelsvertegenwoordiging bij de Indonesische Hoge Commissaris in Nederland benoemt om haar Regering te vertegenwoordigen, nauw contact te onderhouden met de economische organen van de Nederlandse Regering en deze, indien en wanneer nodig of raadzaam geacht, assistentie te verlenen.

(2) Het beheer van de in- en uitvoercontingenten en de daarbij behorende betalingsvergunningen berust in Nederland bij de Nederlandse Regering en de door haar daartoe aangewezen organen; ditzelfde beheer berust in Indonesië bij de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië en de door haar daartoe aangewezen organen.

AFDELING D

Schuldenregeling

Artikel 25 — Ten laste van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië komen:

A. De navolgende geconsolideerde leningen, berekend per 31 Dec. 1949:
1. De Nederlandsch-Indische Leening 1935 rentende 3½% (uitgegeven krachtens de Nederlandsch-Indische Leeningwet 1934 (Staatsblad No. 558) jo. de Nederlandsch-Indische Conversie Leeningwet 1934 (Staatsblad no. 425), zoals deze is gewijzigd bij de wet van 1 Nov. 1934 (Staatsblad no. 559). Stand per 31 Dec. 1949 *f* 36.650.000. Resterende looptijd 21 jaar.
2. De Nederlandsch-Indische Conversie Leening 1937 rentende 3% (uitgegeven krachtens de Nederlandsch-Indische Conversieleeningwet 1934 (Staatsblad no. 425). Stand per 31 Dec. 1949 *f* 90.000.000. Resterende looptijd 18 jaar.
3. De Nederlandsch-Indische Leening 1937 A rentende 3% (uitgegeven krachtens de Nederlandsch-Indische Conversie Leeningwet 1937 (Staatsblad no. 904). Stand per 31 Dec. 1949 *f* 616.250.000. Resterende looptijd 25 jaar.
4. Aandeel van Indonesië in de Nederlandsch Werkelijke Schuld 1896, rentende 3% (Wet van 30 Dec. 1895 Staatsblad no. 236). Stand per 31 Dec. 1949 *f* 3.300.000. Resterende looptijd 3 jaar.
5. De 3% Indonesische Lening 1962-64, (overeenkomst van 19 Mei-8 Juni 1949) zijnde het krachtens artikel 4, 2de lid, van de overeenkomst van 8-14 April 1938 geconverteerde aandeel van Indonesië in de 3-3½% Nederlandsche Staatsleening 1938, welke lening krachtens de Conversieleeningwet 1948 (Staatsblad no. I 115) en de Leeningwet 1946 (Staatsblad No. G 143), gewijzigd bij de wetten van 23 Nov. 1946 (Staatsblad no. G 333) en van 12 Febr. 1948 (Staatsblad no. I 52) geconverteerd werd. Stand per 31 Dec. 1949 *f* 79.912.000, welk bedrag op 1 Juni 1964 in zijn geheel moet worden afgelost.
6. Beleningen bij de Nederlandsche en Javasche Bank, rentende 3% (overeenkomsten van 14 en 16 Jan. 1932 later gewijzigd op 28 Dec. 1932 op onderpand van krachtens de wet van 25 Juli 1932 (Staatsblad no. 393), later gewijzigd bij de wet van 15 Maart 1933 (Staatsblad no. 99) aan Indonesië ter beschikking gestelde Nederlandse Schatkistbiljetten).
Stand per 31 Dec. 1949 totaal *f* 44.624.775. Resterende looptijd 13½ jaar.

B. De schuld aan derde landen, berekend per 31 Dec. 1949:
1. Lening Export-Import Bank ten behoeve van Indonesië in het kader van de ECA-hulp (overeenkomst van 29 Oct. 1948). Stand per 31 December 1949 US $ 15.000.000. Resterende looptijd 24 jaar. Rente 2½% vanaf 30 Juni 1952.
2. A line of Credit granted by the United States Government to the Netherlands Indies Government for the purchase of United States Surplus Property (overeenkomst van 28 Mei 1947). Stand per 31 Dec. 1949 US$ 62.550.412. Resterende looptijd 31½ jaar. Rente 2%.
3. Lening van Canada (overeenkomst van 9 Oct. 1945). Stand per 31 December 1949 Can. $ 15.452.188,21. Resterende looptijd 6 jaar. Rente 2¼%.
4. Settlement between the Government of Australia and the Government of Indonesia (overeenkomst van 17 Aug. 1949). Stand per 31 Dec. 1949 A £ 8.500.000. Resterende looptijd 10 jaar. Rentevrij..

C. De volgende schulden aan het Koninkrijk der Nederlanden berekend per 31 Dec. 1949 tot de hieronder vermelde maximum bedragen:
1. Het aandeel van Indonesië in de swing, voorzien in het Brits Monetair accoord ad £ 5.000.000 (*f* 53.500.000).
2. Een swing op de C-rekening van *f* 40.000.000.
3. Het debetsaldo op de HG/HI-rekening van *f* 80.000.000.
4. Het debetsaldo op de Bretton-Woods-rekeningen van *f* 95.000.000 (hiertegenover staat een activum van hetzelfde bedrag als deelneming in Interfund en Interbank).

D. Alle interne schulden van Indonesië op de datum van de souvereiniteitsoverdracht.

Artikel 26 — De Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië aanvaardt de verantwoordelijkheid voor betaling zowel van rente als van aflossing op de in het vorige artikel bedoelde schulden en verkrijgt voorzover de schulden onder C betreft de in de bestaande overeenkomsten vastgestelde rechten.

Artikel 27 — De overige schulden van de Rechtspersoon Indonesië aan het Koninkrijk der Nederlanden op de datum van de souvereiniteitsoverdracht worden, nadat hierop de schulden van Nederland aan Indonesië op dezelfde datum in compensatie zijn gebracht, vervallen verklaard, hetgeen neerkomt op een vermindering van de externe schuld aan Nederland met een berekend bedrag van *f* 2.000.000.000 per 31 December 1949.

AFDELING E

Slotbepaling

Artikel 28 — Het bepaalde in deze overeenkomst heeft, voorzover het het Koninkrijk der Nederlanden betreft, uitsluitend betrekking op Nederland.

BIJLAGE BEHOREND BIJ DE FINANCIELE EN ECONOMISCHE OVEREENKOMST

Deviezeningezetenschap en deviezenrechtelijk eigendom van vermogenswaarden

Par. 1. **Deviezeningezetenschap**

1. Onder ingezetenen wordt verstaan:
a) natuurlijke personen, die hun woonplaats in het binnenland hebben, dan wel gewoonlijk aldaar verblijven;
b) rechtspersonen en vennootschappen, die in het binnenland zijn gevestigd of worden bestuurd dan wel — in nader door De Nederlandsche Bank resp. het Deviezeninstituut voor Indonesië te bepalen gevallen — aldaar kantoor houden;
c) filialen, bijkantoren en bedrijven in het binnenland van een niet-ingezetene, ongeacht of zij al dan niet rechtspersoonlijkheid bezitten.

2. Onder niet-ingezetenen wordt verstaan:
a) natuurlijke en rechtspersonen en vennootschappen, niet vallende onder de omschrijving „ingezetenen";
b) filialen, bijkantoren en bedrijven in het buitenland van een ingezetene ongeacht of zij al dan niet rechtspersoonlijkheid bezitten, tenzij zij in het binnenland worden bestuurd.

3. Het deviezeningezetenschap van natuurlijke personen, woonachtig in Nederland resp. Indonesië wordt als regel geacht te zijn verkregen of te zijn verloren gegaan na verblijf van 1 jaar in het binnenland resp. het ander gebiedsdeel, tenzij reeds dadelijk of na enige tijd als zeker kan worden aangenomen, dat dit verblijf langer dan één jaar zal duren, in welk geval het ingezetenschap ingaat of eindigt op het moment, dat zulks als zeker wordt aangenomen. In twijfelgevallen zal De Nederlandsche Bank resp. het Deviezeninstituut voor Indonesië zelfstandig een beslissing nemen ten aanzien van het ingezetenschap van personen afkomstig uit Indonesië resp. Nederland van welke beslissing beide instanties elkaar terstond mededeling zullen doen.

Par. 2. **Beschikkingsrecht over vermogenswaarden luidende in Nederlands en Indonesisch courant**

1. Nederland en Indonesië zien af van vordering van niet-commerciële vermogenswaarden luidende in Indonesisch resp. Nederlands courant.
2. Indonesië staat aan natuurlijke personen, deviezeningezetenen van Indonesië, toe te beschikken over de hun toebehorende vermogenswaarden in Nederland. Nederland zal zoveel mogelijk hieraan medewerken door het doen verlenen van de nodige vergunningen.

Par. 3. **Deviezenrechtelijk eigendom van vermogenswaarden van filialen enz. in het andere gebiedsdeel**

1. Zonder t.a.v. de vraag, welke vermogenswaarden als behorende aan de in het ene gebiedsdeel gevestigde filialen, bijkantoren of bedrijven van ingezetenen van het andere gebiedsdeel dienen te worden beschouwd en derhalve tot de deviezenhuishouding van het ene gebiedsdeel dienen te worden gerekend, een principiële formule op te stellen, wordt om practische redenen de volgende werkbasis aanvaard:
a) als vermogenswaarden van een in Indonesië gevestigd filiaal, bijkantoor of bedrijf van een ingezetene van Nederland worden beschouwd de per 10 Mei 1940 aan bedoeld filiaal, bijkantoor of bedrijf voor de directe bedrijfsuitoefening ter beschikking staande vermogenswaarden, alsmede alle waarden welke sedertdien door deze bedrijfsuitoefening in Indonesië zijn of worden verkregen, voorzover niet deze vermogenswaarden in overeenstemming met de Indonesische deviezenvoorschriften ter beschikking van de ingezetene van Nederland zijn gesteld;
b) als vermogenswaarden van een in Nederland gevestigd filiaal, bijkantoor of bedrijf van een ingezetene van Indonesië worden beschouwd de per 10 Mei 1940 aan bedoeld filiaal, bijkantoor of bedrijf voor de directe bedrijfsuitoefening ter beschikking staande vermogenswaarden, alsmede alle waarden, welke sindsdien door deze bedrijfsuitoefening in Nederland zijn of worden verkregen, voorzover niet deze vermogenswaarden in overeenstemming met de Nederlandse deviezenvoorschriften ter beschikking van de ingezetene van Indonesië zijn gesteld.

2. Ingeval de toepassing van de onder 1 vermelde werkbasis tot aperte onbillijkheden zou leiden, zullen de Nederlandsche Bank en het Deviezeninstituut voor Indonesië in onderling overleg van geval tot geval een beslissing nemen.

Par. 4. **Deviezenrechtelijke eigendom van vermogenswaarden en bedrijfsresultaten van filialen, bijkantoren enz. buiten Nederland en Indonesië**

1. Ten aanzien van de verdeling tussen Nederland en Indonesië van vermogenswaarden belegd in filialen en bijkantoren buiten deze gebiedsdelen, zomede van de netto bedrijfsresultaten in deviezen, die sedertdien uit deze beleggingen zijn voortgekomen, zal het in par. 3 vastgelegde zgn. 10 Mei-criterium van kracht zijn. Deze regel valt te formuleren door in de in genoemde par. 3 weergegeven conclusie onder lid 1, sub a en sub b achter „welke sedertdien door deze bedrijfsuitoefening in Indonesië (resp. Nederland)" toe te voegen: „of in het buitenland".
2. Wanneer op grond van de in lid 1 vermelde werkbasis vastgesteld is, dat bepaalde zich in het buitenland bevindende vermogenswaarden tot het Indo-

nesische deviezenvermogen behoren, zal worden nagegaan, of er voor Nederland aanleiding bestaat, dat Indonesisch belang over te nemen tegen restitutie van de daarvoor uitgelegde deviezen c.q. de waarde der investatie. Deze aanleiding wordt verondersteld aanwezig te zijn, wanneer het object buiten de Indonesische economische sfeer is gelegen, ofschoon dit voor Nederland geenszins een verplichting tot overneming inhoudt. Elk geval zal op zijn eigen merites worden bezien. Indonesië is daarbij bereid om in nader overleg verrekening in vreemde valuta uit te stellen, indien de deviezenpositie van Nederland zulks wenselijk maakt.

Par. 5. **Positie handelshuizen in Japan.**

1. Er zal naar worden gestreefd dat de met de betrokken Amerikaanse autoriteiten te treffen regelingen ruimte laten voor eventuele vestiging van Nederlandse handelshuizen, al dan niet in het kader van een trustmaatschappij.
2. Op grond van het feit, dat de in Japan te vestigen handelshuizen feitelijk als aan- en verkoopkantoren van in Indonesië gevestigde handelshuizen moeten worden beschouwd, zullen voor zover ten behoeve van hun oprichting en instandhouding, door Indonesië deviezen zijn verstrekt, deze huizen zolang deze factoren gelden tot het deviezenvermogen van Indonesië behoren.

Financiering van dochtermaatschappijen in Indonesië door Nederland of door Indonesië

1. De financiering van Indonesische dochtermaatschappijen van Nederlandse ondernemingen dient achtereenvolgens op de volgende wijze te geschieden:
a) door aanwending van de saldi in Indonesië;
b) door financiering door Indonesische banken met korte bedrijfscredieten en met langere bedrijfscredieten tegen in Indonesië aanwezig onderpand in de mate, waarin dit ook reeds vóór 1940 placht te geschieden en/of door transfer uit Nederland ten laste van de moedermaatschappijen.
2. Nederland zal van Overheidswege aan de uitvoering van deze bepaling steun verlenen door in voorkomende gevallen moedermaatschappijen, die niet bereid zijn tot investering over te gaan, daartoe aan te sporen.
3. In beginsel zal tegenover buitenlandse maatschappijen dezelfde als in lid 1 genoemde gedragslijn worden gevolgd.
4. Erkend wordt, dat in zeer bijzondere gevallen afwijkingen van de hoofdregel noodzakelijk kunnen zijn met name indien de moedermaatschappij weigerachtig blijft te investeren en het betrokken bedrijf voor Indonesië van vitaal belang is.

Effectenverkeer Indonesië—Nederland

Par. 1. **Obligaties met pari clausule**

Wat betreft de mogelijkheid tot opzending naar Nederland van obligaties met pari-clausule is bepaald dat:
a) de nog niet uitbetaalde lossingen en achterstallige coupons uitsluitend in Indonesië betaalbaar zijn, terwijl de overmaking van deze gelden geschiedt binnen het raam van het transfer-schema;
b) met betrekking tot de nog aanwezige obligaties onderscheid wordt gemaakt tussen:
1. obligaties, die het eigendom zijn van niet-Indonesische deviezeningezetenen;
2. obligaties, die het eigendom zijn van Indonesische deviezeningezetenen;
3. obligaties, die het eigendom zijn van Indonesische deviezeningezetenen, rechtspersonen;
waarbij als regel is aanvaard, dat voor de opzending naar Nederland van de: sub 1 en sub 2 bedoelde stukken onvoorwaardelijke vergunning wordt verleend; van de sub. 3 bedoelde stukken in het algemeen geen vergunning zal worden verleend.
Daarbij wordt aangetekend, dat genoemde faciliteit voorzover zij natuurlijke personen betreft, uitsluitend zal gelden voor de oorspronkelijke houders van de obligatiën.

Par. 2. **Buitenlandse effecten van Indonesische ingezetenen**

1. Het is in het kader van de samenwerking tussen Nederland en Indonesië uitermate gewenst, dat de Nederlandse banken zoveel mogelijk medewerking verlenen aan de uitvoering van de Indonesische deviezenbepalingen, hetgeen o.a. inhoudt dat bij het beschikken over buitenlandse effecten door een Indonesische ingezetene, de bank, waar deze effecten in depôt liggen, aan genoemd persoon vraagt de vergunning van het Deviezeninstituut voor Indonesië over te leggen.
2. Hoewel De Nederlandsche Bank de Nederlandse bankinstellingen niet tot deze medewerking kan verplichten, is zij bereid gevonden aan de Nederlandse bankinstellingen een mededeling hieromtrent te doen uitgaan. Mocht desondanks het nagestreefde doel niet worden bereikt, dan zal het Deviezeninstituut voor Indonesië tot concentrering van alle buitenlandse effecten van Indonesische ingezetenen ten name van deviezenbanken in Indonesië overgaan.

3. Bij verkoop van buitenlandse effecten, liggend in een depôt bij een bank in Nederland, door een Indonesisch ingezetene zal de overdracht van de buitenlandse valuta door Nederland aan Indonesië plaatsvinden tegen betaling door Indonesië ten laste van de F — resp. C — rekening, zodat de Indonesische ingezetene arekening in Nederlands courant ontvangt.

HANDELS- EN MONETAIRE ACCOORDEN, WAARIN INDONESIE PARTICIPEERT

Landen	Handelsaccoorden Looptijd	Monetaire accoorden Looptijd	Termijn v. opzegging
1. Argentinië	1- 4-48—31-12-52	1- 4-48—31-12-52	—
2. België	1- 7-49—30- 6-50	21-10-43—onbepaald; opzegbaar vanaf 1-1-'49 op 1 Jan. van ieder jaar.	2 jaar
3. Bulgarije	1- 1-49—31-12-49	1- 1-49—31-12-49 met stilzwijgende verlenging telkens van een jaar	3 maanden
4. Denemarken ..	1- 7-49—30- 6-50	31- 1-46—onbepaald.	3 maanden
5. O.-Duitsland ..	1- 7-49—30- 6-50	1- 7-49—30- 6-50	—
6. W.-Duitsland ..	1- 9-49—31- 8-50	1- 9-49—31-12-50 met stilzwijgende verlenging van telkens 6 maanden.	2 maanden
7. Engeland	1- 1-49—31-12-49	7- 9-45— 7- 9-50	3 maanden
8. Finland	1- 6-49—31- 5-50	1- 6-49—onbepaald.	6 maanden
9. Frankrijk	1- 8-49—30- 6-50	9- 4-46—onbepaald.	3 maanden
10. Hongarije	1- 1-49—31-12-49	1- 1-49—31-12-49 met verlenging v. e. jaar behoudens opzegging	3 maanden
11. Israël	1- 2-49—31- 1-50	1- 2-49—31- 1-50	3 maanden
12. Italië	1- 4-49—31- 3-50	30- 6-48§)—onbepaald.	1 maand
13. Joego-Slavië ..	1- 6-49—31-10-49*)	1- 2-48—onbepaald (niet opzegbaar voor 1-2-51)	—
14. Noorwegen ..	1- 1-48—31-12-49	6-11-45—1 jaar met onbepaalde stilzwijgende verlenging.	12 maanden
15. Oostenrijk	4-12-48— 7- 2-50	3-12-46—onbepaald.	—
16. Polen	1- 1-49—31-12-49	1- 1-49—31-12-49 met stilzwijgende verlenging.	3 maanden v h. einde v. elk jaar
17. Portugal	1- 7-49—30- 6-50	1-3 -46—1 jaar met stilzwijgende verlenging	3 maanden
18. Rusland	10- 6-48—10- 6-49†)	10- 6-48—onbepaald.	3 maanden
19. Spanje	1- 6-49—31- 5-50	21-10-46—onbepaald.	6 maanden
20. Tsj.-Slowakije .	10- 5-49— 1- 5-50	15-11-46—onbepaald.	2 maanden
21. Zweden	1- 3-49—28- 2-50	30-11-45—31-12-49, tenzij anders overeengekomen.	3 maanden
22. Zwitserland ..	1-10-49—30- 9-50	24-10-45—voor 3 jaren, daarna stilzwijgend v. jaar tot jaar.	3 maanden
23. Brazilië	— —	1- 9-49—onbepaald: voorlopige overeenkomst	2 maanden
24. Uruguay	15- 7-48 onbepaald	12- 6-47—1 jaar met stilzwijgende verlenging	3 maanden
25. Turkije	6- 9-49— 1- 7-50	6- 9-49— 1- 7-50 behoudens stilzwijgende verlenging.	3 maanden
26. Canada	— —	28- 1-48§)—onbepaald.	

*) Onderhandelingen over een nieuw verdrag worden thans gevoerd.
†) In afwachting van komende onderhandelingen lopen de goederencontingenten onbepaald door.
§) Dienstenverkeer

3. Ontwerp Overgangsovereenkomst

Artikel 1 — Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië aanvaarden een toescheiding van staatsburgers overeenkomstig de aan deze overgangsovereenkomst gehechte overeenkomst.

Artikel 2 — 1. De indeling van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië in deelstaten zal uiteindelijk worden bepaald door de Constituante in overeenstemming met de bepalingen van de Voorlopige Constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, met dien verstande, dat door de bevolkingen van gebieden, die door de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië op aanbeveling van de UNCI of een ander orgaan van de Verenigde Naties worden aangewezen, een plebisciet onder toezicht van de UNCI of bedoeld ander orgaan zal worden gehouden over de vraag, of zij zich tot een afzonderlijke deelstaat zullen vormen.
2. Elke deelstaat zal in de gelegenheid wor-

den gesteld de definitieve Constitutie te aanvaarden. In geval een deelstaat deze niet aanvaardt, zal hij de bevoegdheid hebben te onderhandelen omtrent een speciale verhouding tot de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden.

Artikel 3 — 1. Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië erkennen en aanvaarden, dat alle bevoegdheden en verplichtingen van de Gouverneur-Generaal van Indonesië, voortspruitende uit de contracten door deze met zelfbesturen gesloten, door de souvereiniteitsoverdracht overgaan op de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, dan wel, indien het staatsrecht van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië daartoe aanleiding geeft, op een deelgebied.

2. Door de overdracht van souvereiniteit aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië worden de zelfbestuurders van rechtswege ontslagen van hun eed van trouw aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden.

3. De Republiek der Verenigde Staten van Indonesië erkent de bijzondere positie van de zelfbesturen op de voet van de desbetreffende bepalingen in haar Constitutie en die harer deelgebieden, waarin rechtsgeschillen inzake de positie der zelfbesturen worden onderworpen aan de uitspraak van een onafhankelijk orgaan van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

Artikel 4 — 1. Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië erkennen en aanvaarden, dat alle rechten en verplichtingen van Indonesië op de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië overgaan, zowel die van privaatrechtelijke als die van publiekrechtelijke aard voor zover daaromtrent in de onder het Uniestatuut begrepen bijzondere overeenkomsten niet anders is bepaald.

2. De Republiek der Verenigde Staten van Indonesië is aansprakelijk voor de nakoming van de verplichtingen van de voormalige wettig bestaande publiekrechtelijke gemeenschappen in Indonesië, welke in de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië of hun onderdelen zijn opgelost en garanderen de nakoming der verplichtingen van publiekrechtelijke gemeenschappen, welke als zodanig voortbestaan, voor zover daaromtrent in de financieel-economische overeenkomst niet anders is bepaald.

3. Het bepaalde in de voorgaande leden is niet van toepassing op de residentie Nieuw-Guinea in verband met het feit als vermeld in artikel 2 van het Charter van Souvereiniteitsoverdracht, dat het nog niet mogelijk is geweest de gezichtspunten van de partijen omtrent Nieuw-Guinea te verzoenen.

Artikel 5 — 1. Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië verstaan, dat, met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid, de rechten en verplichtingen van het Koninkrijk, welke voortvloeien uit de door het Koninkrijk gesloten verdragen en andere internationale overeenkomsten, slechts worden aangemerkt als rechten en verplichtingen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, indien en voorzover deze verdragen en overeenkomsten van toepassing zijn op het rechtsgebied van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en met uitzondering van de rechten en verplichtingen, voortvloeiende uit verdragen en overeenkomsten, waarbij de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië uit hoofde van de bepalingen van deze verdragen of overeenkomsten geen partij kan worden.

2. Onverminderd de bevoegdheid van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië om de in het eerste lid bedoelde verdragen en overeenkomsten op te zeggen of de werking daarvan op andere wijze voor haar rechtsgebied overeenkomstig de bepalingen van deze verdragen en overeenkomsten te beëindigen, is het bepaalde in het eerste lid niet van toepassing op verdragen en overeenkomsten, ten aanzien waarvan nader overleg tussen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en het Koninkrijk der Nederlanden tot de conclusie zal leiden, dat deze niet vallen onder de werking van het eerste lid.

Artikel 6 — Voorzieningen betreffende de rechtspositie van de burgerlijke overheidsdienaren in verband met de souvereiniteitsoverdracht zijn opgenomen in de aan deze overgangsovereenkomst gehechte overeenkomst.

Artikel 7 — Het terugtrekken van de Nederlandse Strijdkrachten uit Indonesië en de reorganisatie van de door of onder het gezag van de Nederlands-Indonesische Overheid gevormde en uitgeruste strijdkrachten in Indonesië, worden geregeld als voorgeschreven in de aan deze overgangsovereenkomst gehechte „Regelingen betreffende Militaire Aangelegenheden".

Artikel 8 — 1. De bestaande wettelijke regelingen en administratieve voorschriften blijven, voorzover zij niet onverenigbaar zijn met de Souvereiniteitsoverdracht, met de bepalingen van het Uniestatuut, van deze overgangsovereenkomst of van enige andere overeenkomst, tussen partijen gesloten, ongewijzigd van kracht als eigen regelingen en voorschriften van het Koninkrijk der Nederlanden en van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië zolang zij niet door de bevoegde organen van het Koninkrijk der Nederlanden, onderscheidenlijk de bevoegde organen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië worden buiten werking gesteld of gewijzigd.

2. Waar in deze regelingen en voorschriften wordt gesproken van Nederlandse onderdanen, wordt daaronder verstaan: staatsburgers van het Koninkrijk der Nederlanden en van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

3. Waar deze regelingen en voorschriften betrekking hebben op schepen of luchtvaartuigen, die gerechtigd zijn tot het voeren van de Nederlandse vlag, hebben zij gelijkelijk betrekking op schepen of luchtvaartuigen, die gerechtigd zijn tot het voeren van de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden en die gerechtigd zijn tot het voeren van de vlag van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

Artikel 9 — De bevoegdheden, welke volgens de bestaande wettelijke regelingen en administratieve voorschriften in Nederland op het gebied van het algemeen bestuur over Indonesië toekomen aan Nederlandse organen, worden in afwachting van nadere voorzieningen door de bevoegde organen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië voor deze uitgeoefend door een gedelegeerde *), daartoe aangewezen door de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

*) Totdat deze gedelegeerde is benoemd wordt deze functie waargenomen door de huidige Gecommitteerde voor Indonesische zaken.

Artikel 10 — Het Koninkrijk der Nederlanden zal bij de Verenigde Naties het lidmaatschap van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië bevorderen.

Bijlagen:

3a Toescheiding Staatsburgers

Artikel 1 — Meerderjarig in de zin van deze regeling zijn zij, die de volle leeftijd van 18 jaar hebben bereikt of vroeger in het huwelijk zijn getreden.
Wanneer het huwelijk, voordat zij de volle leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, is ontbonden blijven zij meerderjarig.

Artikel 2 — Voor de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië zal bij toepassing van deze overeenkomst op personen die naar de nationaliteitswetgeving van de Republiek Indonesië onmiddellijk voor de souvereiniteitsoverdracht burgers zijn van die Republiek, waar gesproken wordt van het „verkrijgen" of „verkiezen" van de Indonesische nationaliteit, de Republikeinse nationaliteit worden omgezet in de Indonesische, en, waar gesproken wordt van het „behouden" van de Nederlandse of het „verwerpen" van de Indonesische nationaliteit, de Republikeinse nationaliteit verloren gaan.

Artikel 3 — Meerderjarige Nederlanders behouden de Nederlandse nationaliteit, doch zijn bevoegd indien zij in Indonesië geboren of aldaar tenminste zes maanden woonachtig zijn, binnen de gestelde termijn, te verklaren, dat zij de Indonesische nationaliteit verkiezen.

Artikel 4 — (1) Behoudens het bepaalde in het tweede lid van dit artikel verkrijgen de onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht tot de inheemse bevolking van Indonesië behorende meerderjarige Nederlandse onderdanen-niet-Nederlanders de Indonesische nationaliteit, doch zijn, indien zij buiten Indonesië geboren en in Nederland of buiten de gebieden der deelgenoten van de Unie woonachtig zijn, bevoegd binnen de gestelde termijn te verklaren, dat zij de Nederlandse nationaliteit verkiezen.

(2) De in de aanhef van het vorige lid omschreven Nederlandse onderdanen, die in Suriname of in de Nederlandse Antillen woonachtig zijn:

a. verkrijgen, indien zij buiten het Koninkrijk geboren zijn, de Indonesische nationaliteit, doch zijn bevoegd binnen de gestelde termijn te verklaren, dat zij de Nederlandse nationaliteit verkiezen;

b. behouden, indien zij in het Koninkrijk geboren zijn, de Nederlandse nationaliteit, doch zijn bevoegd binnen de gestelde termijn te verklaren, dat zij de Indonesische nationaliteit verkiezen.

Artikel 5 — De onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht meerderjarige uitheemse Nederlandse onderdanen-niet-Nederlanders, die in Indonesië geboren of in de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië woonachtig zijn, verkrijgen de Indonesische nationaliteit doch zijn bevoegd deze binnen de gestelde termijn te verwerpen;
bezaten zij in dit geval onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht geen andere dan de Nederlandse nationaliteit, dan zullen zij deze herkrijgen;
bezaten zij op gemeld tijdstip mede een vreemde nationaliteit, dan zullen zij, bij verwerping van de Indonesische nationaliteit, de Nederlandse slechts dan herkrijgen, indien zij tegelijkertijd een daartoe strekkende verklaring afleggen.

Artikel 6 — De onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht meerderjarige uitheemse Nederlandse onderdanen-niet-Nederlanders, die niet in Indonesië geboren zijn en in het Koninkrijk woonachtig, behouden de Nederlandse nationaliteit, doch zijn bevoegd binnen de gestelde termijn met verwerping van deze, de Indonesische nationaliteit te verkiezen;
bezaten zij op gemeld tijdstip mede een vreemde nationaliteit dan zijn zij bevoegd de Nederlandse zonder meer te verwerpen.
Deze bevoegdheid tot verwerping van de Nederlandse nationaliteit al of niet verbonden met die tot verkiezing van de Indonesische nationaliteit komt niet toe aan de uit India of Pakistan afkomstige bewoners van Suriname.

De Republik Indonesia Serikat

bestaat blijkens haar voorlopige constitutie uit de deelgebieden, die reeds een erkende status hadden vóór de Van Royen-Rumverklaring van 7 Mei j.l. Volgens dit beginsel zijn dus de volgende deelgebieden op te noemen: 1. de negara **Republik Indonesia,** met grondgebied volgens de status quo als vermeld in de overeenkomst van de Renville; 2. de negara **Indonesia Timur** (Oost-Indonesië); 3. de negara **Pasundan;** 4. negara **Djawa Timur** (Oost-Java); 5. negara **Madura;** 6. negara **Sumatera Timur** (Sumatra's Oostkust); 7. negara **Sumatera Selatan** (Zuid-Sumatra); voorts de zelfstandige staatkundige eenheden **Djawa Tengah** (Midden-Java), **Bangka Belitung** (Billiton), **Riouw, Kalimantan Barat** (West-Borneo), **Dajak Besar** (Groot-Dajak), **Daerah Bandjar, Kalimantan Tenggara** (Zuid-Oost-Borneo), **Kalimantan Timur,** (Oost-Borneo).
De positie van Zuid-Asahan moet nog worden vastgesteld.

Artikel 7 — De onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht meerderjarige uitheemse Nederlandse onderdanen-niet-Nederlanders die buiten de gebieden der deelgenoten van de Unie woonachtig en in Nederland, Suriname of de Nederlandse Antillen geboren zijn, behouden de Nederlandse nationaliteit doch zijn, indien zij geboren zijn uit ouders die door geboorte in Indonesië Nederlands onderdaan waren, bevoegd binnen de gestelde termijn met verwerping van deze de Indonesische nationaliteit te verkiezen;
bezaten zij op gemeld tijdstip mede een vreemde nationaliteit dan zijn zij bevoegd de Nederlandse zonder meer te verwerpen. Zijn zij buiten de gebieden der deelgenoten van de Unie geboren dan is naar gelang van de geboorteplaats van hun vader of van hun moeder, naar de in art. 1 van de Wet van 1892 op het Nederlanderschap en het Ingezetenschap gemaakte onderscheidingen, dit artikel of art. 5 toepasselijk; indien deze ouder ook buiten de gebieden der deelgenoten van de Unie geboren is, zal de geboorteplaats van diens vader of moeder beslissend zijn.
Artikel 8 — Minderjarigen volgen de nationaliteit van hun vader of van hun moeder naar de art. 1 van de bovengenoemde Wet van 1892 gemaakte onderscheidingen indien deze onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht Nederlands onderdaan en in leven is.
Artikel 9 — Op minderjarigen van wie de vader of de moeder naar de in art. 1 van genoemde Wet van 1892 gemaakte onderscheidingen, onmiddellijk vóór de souvereiniteitsoverdracht geen Nederlands onderdaan of niet meer in leven is, worden bovenstaande regels rechtstreeks toegepast met dien verstande, dat in het laatste geval als hun woonplaats zal gelden de feitelijke plaats van hun vestiging en dat in beide gevallen, waar sprake is van een verklaring, deze zal kunnen worden gedaan door hun rechtmatige vertegenwoordiger.
Is er geen rechtmatige vertegenwoordiger, dan zullen de gestelde termijnen eerst beginnen te lopen vanaf het ogenblik, dat een vertegenwoordiger is benoemd.
Artikel 10 — De gehuwde vrouw volgt de staat van haar man.
Na ontbinding van het huwelijk is zij gedurende een jaar daarna bevoegd alsnog door een verklaring de nationaliteit te verkrijgen of te verwerpen, die zij, ware zij op het ogenblik van de souvereiniteitsoverdracht niet gehuwd geweest, verkregen had of door het afleggen van een verklaring had kunnen verkrijgen of verwerpen.
Artikel 11 — De uitoefening van het recht van verkiezing of verwerping van een nationaliteit maakt geen tevoren verrichte handeling ongeldig, die geldig zou zijn, indien dit recht niet ware uitgeoefend.

Uitvoeringsbepalingen

Artikel 12 — De verklaringen van verkiezing of verwerping van nationaliteit kunnen door de daartoe bevoegde personen worden afgelegd voor of toegezonden aan hetzij de Hoge Commissarissen van Partijen, hetzij de gewone dagelijkse rechter van de betreffende persoon, hetzij de ambtenaren die daartoe door de bevoegde autoriteiten in beide staten alsnog zullen worden aangewezen. In den vreemde zullen deze verklaringen kunnen worden afgelegd voor of toegezonden aan de diplomatieke of consulaire ambtenaren van beide Partijen binnen wier ressort de woonplaats van de betreffende persoon is gelegen.
De onder een schriftelijke verklaring gestelde handtekening of vingertopafdruk moet worden gelegaliseerd.
Aan hem die een verklaring aflegt of indient wordt aanstonds een bewijs daarvan uitgereikt of toegezonden.
De gedurende een kalendermaand afgelegde verklaringen worden in de daarop volgende maand in de Staatscourant van de staat, wiens ambtenaren daarvan kennis hebben genomen, gepubliceerd, terwijl duplicaten of gewaarmerkte afschriften dier verklaringen maandelijks aan de Regering van de andere staat worden toegezonden.
Beide partijen verbinden zich om aan de mogelijkheid tot het afleggen der bedoelde verklaringen ruime bekendheid te geven. De verklaringen en de daarvan af te geven bewijsstukken zijn vrij van zegel en kosten.
Artikel 13 — Onder „de gestelde termijn" wordt in deze overeenkomst verstaan een tijdvak van twee jaar na de overdracht der souvereiniteit.
Artikel 14 — Beslissingen over de uitoefening of verhindering van uitoefening van het optierecht kunnen worden gevraagd aan de gewone dagelijkse rechter van de woonplaats van de betrokken persoon. Indien deze in den vreemde woont zullen de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam en de gewone dagelijkse rechter te Batavia (Djakarta) bevoegd zijn. Hoger beroep en andere rechtsmiddelen staan daartegen open als in burgerlijke zaken. De in kracht van gewijsde gegane beslissing wordt door de Regering van het land, waar de beslissing gevallen is aan de andere Partij medegedeeld en door deze als zodanig erkend.

Aantekening

Omtrent de nationaliteit van de inwoners van Nieuw-Guinea is, indien de souvereiniteit over dit gebied op de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië overgaat, in de bovenstaande bepalingen niets beslist.

3b Burgerlijke overheidsdienaren

a) Positie

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zijn het volgende overeengekomen.
Artikel 1 — Op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht neemt de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië in haar dienst over alle alsdan bij de Regering van Indonesië in vast of tijdelijk dienstverband of op kort verband werkzame burgerlijke overheidsdienaren, waaronder begrepen het onder deze Regering ressorterende personeel van de op de voet van de artikelen 119, 121 en 123 van de Indische Staatsregeling ingestelde zelfstandige gemeenschappen.
Artikel 2 — De Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië aanvaardt met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 3, 4 en 5, alle rechten en verplichtingen, welke Indonesië op het tijdstip der souvereiniteitsoverdracht heeft ten aanzien van de in artikel 1 bedoelde overheidsdienaren en de gewezen overheidsdienaren alsmede de nagelaten betrekkingen.
Artikel 3 — De Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal gedurende een periode van 2 jaren na de souvereiniteitsoverdracht geen wijzigingen in de op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht geldende rechtspositiebepalingen van de in artikel 1 bedoelde overheidsdienaren, voorzover en voorzolang zij de Nederlandse nationaliteit bezitten, te hunnen nadele aanbrengen.
Artikel 4 — De Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië heeft het recht reeds terstond na de souvereiniteitsoverdracht de in artikel 1 bedoelde overheidsdienaren te herschikken en te selecteren.
Artikel 5 — Met behoud van het beginsel, dat op verzoek steeds ontslag wordt verleend ook gedurende de in artikel 3 bedoelde overgangsperiode geldt ten aanzien van de in hetzelfde artikel bedoelde overheidsdienaren voor een voortijdige dienstbeëindiging het navolgende:
a. bij eervol ontslag niet op verzoek, zowel in als na de overgangsperiode verleend door de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië om redenen van dienstbelang, buiten schuld of toedoen van betrokkene is de op het tijdstip van ontslag geldende afvloeiingsregeling van toepassing. De kosten hiervan komen ten laste van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië. Voor ontslagen in de overgangsperiode als hier bedoeld, geldt een in een bijlage vastgelegde afvloeiingsregeling.
b. bij ontslag op verzoek, verleend in de overgangsperiode heeft de betrokkene geen aanspraak op een uitkering door of vanwege de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië.
c. bij ontslag op verzoek verleend na afloop van de overgangsperiode tengevolge van zodanige wijziging in de dienstvoorwaarden, dat ter beoordeling van de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië doordienen van betrokkene niet in redelijkheid kan worden gevergd, zal een op het tijdstip van ontslag geldende afvloeiingsregeling van toepassing zijn.
Artikel 6 — Onder overheidsdienaren bedoeld in de voorgaande artikelen zijn niet begrepen de bedienaren van de godsdienst, die in hun bediening door de Indonesische Regering als ambtenaren worden bezoldigd. Over de positie van deze groep, alsmede over de op de voet van het pensioenreglement voor bijzondere leerkrachten gepensioneerden zal nader overleg tussen de Regeringen van het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië worden gepleegd.

b) Wederzijdse personele bijstand

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zijn het volgende overeengekomen.
Artikel 1 — Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zullen vrijelijk personeel voor hun overheidsdiensten kunnen aanwerven onder de staatsburgers en in het rechtsgebied van elkander.
Het Koninkrijk der Nederlanden zal ten behoeve van de Indonesische overheidsdiensten en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië zal omgekeerd ten behoeve van de Nederlandse overheidsdiensten medewerking verlenen bij de werving van personeel en tijdelijke detachering van ambtenaren.
Artikel 2 — Het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Ver. Staten van Indonesië treden in overleg op welke wijze overigens op de meest doelmatige wijze wederzijdse bijstandsverlening kan worden bevorderd.
Artikel 3 — Indien het Koninkrijk der Nederlanden ten behoeve van zijn vertegenwoordiging in Indonesië en omgekeerd de Republiek der Ver. Staten van Indonesië ten behoeve van haar vertegenwoordiging in Nederland personeel van elkander in dienst wensen te nemen, zullen zij zich hierover tevoren met elkander verstaan en elkander zoveel mogelijk terwille zijn.

3c Militaire Missie

Ofschoon voor de uitwisseling van militaire missies nog na de souvereiniteitsoverdracht nadere regelingen moeten worden getroffen, stelt deze conceptovereenkomst vast, dat de taak van de Nederlandse missie zou bestaan uit het verlenen van medewerking bij de opbouw der Indonesische strijdkrachten en adviserend optreden in het algemeen. De overeenkomst in zake de militaire missie wordt aangegaan voor een periode van drie jaren. Zij kan verlengd worden. Bij binnenlandse onlusten of buitenlandse vijandelijkheden, dan wel om redenen van algemeen belang zou de overeenkomst eerder kunnen worden opgezegd. De missie vormt één geheel met afdelingen voor zee-, land- en luchtmacht. Het personeel van de missie voert die opdrachten uit, waaromtrent in zake aard en wijze van uitvoering tussen de minister van Defensie van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië en het hoofd van de militaire missie overeenstemming bestaat. De leden van de missie blijven behoren tot het personeel van de Nederlandse strijdkrachten.
De leden van de missie vallen onder financieel en administratief beheer van Nederland, de kosten van de missie komen ten laste van de Republiek der Ver. Staten van Indonesië.

(Wordt vervolgd)

3d Militaire aangelegenheden

De regelingen betreffende de Militaire Aangelegenheden (art. 7 Overgangsovereenkomst) zijn verdeeld in drie afdelingen, inhoudende regelingen voor na de souvereiniteitsoverdracht, betreffende resp. de **Ned. Zeestrijdkrachten** (I) in Indonesië, de onder Ned. bevel staande **Landstrijdkrachten** (II) en de **Luchtstrijdkrachten** (III). In het bestek van deze uitgave is het niet mogelijk de volledige tekst van deze uitvoerige regelingen op te nemen. Wij beperken ons derhalve tot de hoofdzaken.

I. Zeestrijdkrachten

Dit deel bestaat uit 35 artikelen, verdeeld in 6 hoofdstukken. De belangrijkste bepalingen volgen hieronder:

Voor de beveiliging ter zee van Indonesië zal ingevolge van de souvereiniteitsoverdracht de Republiek der Ver. Staten van Indonesië (R.V.S.I.) uitsluitend verantwoordelijk zijn. Voor de Kon. Marine als Nederlands apparaat zal geen Nederlandse taak in Indonesië bestaan, weshalve de Kon. Marine uit Indonesië zal worden teruggetrokken.

De Nederlandse regering is bereid op verzoek van de regering van de R.V.S.I. steun te verlenen bij de uitoefening van de taken ter zee. Deze steun is van aflopend karakter.

De Nederlandse regering is eveneens bereid steun te verlenen bij de opbouw van de Indonesische Marine.

De termijn waarbinnen de Nederlandse zeestrijdkrachten uit Indonesië zullen worden teruggetrokken wordt op één jaar gesteld tenzij de regeringen in onderling overleg anders beslissen. Gedurende de terugtrekperiode kan op verzoek de Nederlandse Marine de volgende taken verrichten: steun aan maritieme organen van de R.V.S.I. belast met patrouillediensten, duik en bergingsbedrijf, mijnenopruimdiensten, hydrografie en steun met onderdelen van de marineluchtvaart.

De Nederlandse regering is bereid op de dag der souvereiniteitsoverdracht twee korvetten der Kon. Marine in eigendom over te dragen aan de R.V.S.I. Voorts is de Nederlandse regering bereid verder een tweetal korvetten alsmede ander varend en vliegend materieel over te dragen.

Tenslotte is de Nederlandse regering bereid om een jaar na de overdracht der souvereiniteit een torpedojager aan de regering van de R.V.S.I. over te dragen. De eigendommen van de Nederlands-Indonesische regering gaan over naar de regering van de R.V.S.I. De regeringen zullen zo spoedig mogelijk overleg openen over de voorwaarden van de overdracht van de daarvoor in aanmerking komende Nederlandse eigendommen.

De buiten de marinebasis Surabaja gelegen maritieme inrichtingen in Indonesië blijven voorlopig onder beheer van de Kon. Marine. In gemeenschappelijk overleg wordt geleidelijk het beheer overgedragen aan de marine van de R.V.S.I. met in aanmerking neming van het volgende: a) de maritieme inrichtingen moeten blijven functionneren om een goede taakvervulling ter zee te waarborgen. b) onafhankelijk van de vraag of de marine van de R.V.S.I. dan wel de Kon. Marine een inrichting beheert blijft de inrichting functionneren ten behoeve van de R.V.S.I. en van de onderdelen der Kon. Marine welke in Indonesië aanwezig zijn op grond van deze overeenkomst.

Bij de vervulling van hun taak voeren de eenheden van de Kon. Marine de Nederlandse vlag en oorlogswimpel en de vlag van de R.V.S.I.

Een afdeling zeemacht van de militaire missie (waarover hiervoor) zal op verzoek van de regering van de R.V.S.I. worden uitgezonden tot steun bij de opbouw van de federale marine.

In afwachting van de afvoer van de Kon. Marine zal deze niet operationeel worden ingezet dan voorzover zulks door de regering van de R.V.S.I. wordt gevraagd en dit de instemming heeft van de Nederlandse regering.

De Marinebasis Surabaja omvat het land en watergebied benevens zich daarop bevindende werven, kampen, havens, vliegvelden, etablissementen, installaties als anderzins welke liggen binnen de begrenzing als aangegeven op een bijgevoegde kaart.

Op het tijdstip van de overdracht van de souvereiniteit wordt de basis marinebasis van de R.V.S.I.

De beheerder van de basis is verantwoordelijk voor handhaving van orde en veiligheid binnen de basis. Hij is hierin verantwoordelijk aan de minister van Defensie van de R.V.S.I.

Het bij de Kon. Marine in dienst zijnde burgerpersoneel wordt bij de overdracht van de souvereiniteit overgenomen door de R.V.S.I. De kosten van de Kon. Marine inclusief het Corps Mariniers, komen ten laste van Nederland gedurende de periode van terugtrekking.

II. Landstrijdkrachten

Deze afdeling bestaat uit 56 artikelen, verdeeld in 8 hoofdstukken. De voornaamste bepalingen vatten wij als volgt samen:

De Landstrijdkrachten zullen zo spoedig mogelijk uit Indonesië worden teruggetrokken dan wel gereorganiseerd. Ingevolge de overdracht der souvereiniteit berust de verantwoordelijkheid voor de in- en uitwendige veiligheid van Indonesië bij de souvereine regering van de R.V.S.I. De op afscheep wachtende Nederlandse strijdkrachten zullen niet operationeel worden gebruikt dan voorzover zulks door R.V.S.I. wordt gevraagd en de instemming heeft van de Nederlandse regering.

Leden van de strijdkrachten, welke op het moment van de souvereiniteitsoverdracht in Indonesië aanwezig zijn en gevormd en uitgerust zijn door of onder het gezag der Ned.-Indonesische overheid, kunnen volgens nader te bepalen regelen worden overgenomen in de krijgsmacht der R.V.S.I.

Ten aanzien van het samentrekken der onder Nederlands bevel staande landstrijdkrachten zegt de overeenkomst, dat zulks zo spoedig mogelijk dient te geschieden in bij onderling overleg vast te stellen gebieden (rayons).

De onder Nederlands bevel staande strijdkrachten hebben de positie „van gasten die zich bevinden op het grondgebied van een bevriende regering", welke alle mogelijke faciliteiten verleent. Deze strijdkrachten blijven verder onder hun eigen commandanten en behouden hun organieke bewapening en uitrusting.

De Landstrijdkrachten zullen na de overdracht van de souvereiniteit binnen de kortst mogelijke tijd uit Indonesië worden verscheept voor welk doel Nederland en de R.V.S.I. alle beschikbare middelen zullen benutten.

Met ingang van het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht wordt een reorganisatie uitgevoerd, welke in de eerste plaats er toe zal strekken de daarvoor in aanmerking komende leden van de door de Ned.-Indonesische overheid gevormde en uitgeruste troepen de gelegenheid te geven zo spoedig mogelijk naar de krijgsmacht der R.V.S.I. over te gaan.

De reorganisatie zal geschieden binnen een periode van zes maanden, aanvangende op de dag waarop de voorwaarden van dienstneming bij de landstrijdkrachten van de R.V.S.I. bekend gemaakt zullen zijn en met het einde der reorganisatie houdt het K.N.I.L. op te bestaan.

Het militair personeel van de in Indonesië door de Indonesische overheid gevormde landstrijdkrachten is na de overdracht der souvereiniteit deels bestemd om in dienst te treden bij de R.V.S.I., deels om in dienst te treden bij het Koninkrijk der Nederlanden en overigens bestemd om af te vloeien. Dienstneming bij de R.V.S.I. of bij het Koninkrijk geschiedt geheel op basis van vrijwilligheid.

Het militair personeel van het K.N.I.L., dat niet overgaat in staatsdienst van Nederland of de R.V.S.I., wordt ontslagen met inachtneming van onderstaande bepalingen: zij die in vaste dienst zijn en op het tijdstip van ontslag volgens de op de dag voor de souvereiniteitsoverdracht geldende bepalingen recht kunnen doen gelden op pensioen, ontvangen een pensioen. Zij, die in vaste dienst zijn en geen aanspraak kunnen maken op pensioen, doch een voor pensioen geldende diensttijd van 15 jaren of meer hebben, ontvangen een pensioen berekend volgens de regeling vervat in het Indonesisch Staatsblad nr. 13 van 1948. Zij, die geen dergelijke aanspraken hebben, ontvangen een wachtgeld dat wordt uitgekeerd gedurende een termijn van tweevijfde van de volbrachte diensttijd, met dien verstande, dat het ten minste een jaar en ten hoogste vijf jaar wordt genoten. Het maandelijks uit te keren bedrag bedraagt gedurende de eerste zes maanden 80 pct., gedurende de volgende 12 maanden 60 pct. en gedurende de resterende maanden 40 pct., van de laatst genoten activiteitsbezoldiging, dan wel de activiteitsbezoldiging die betrokkenen krachtens hun diensttijd zouden genieten. Bij de bepaling van het wachtgeld wordt voor de korporaals, de soldaten 1ste klasse en de soldaten 2de klasse een maandelijkse bezoldiging aangenomen van resp. *f* 200, *f* 160 en *f* 140.

Indien toepassing van bovenstaande regeling tot gevolg zou hebben, dat zij voor de betrokkene financieel minder gunstig zou zijn, dan indien op hem de regeling van art. 42 wordt toegepast, dan kan deze laatste worden toegepast.

Artikel 42 bevat n.l. deze bepalingen: Zij, die op kort dienstverband aangenomen, de tijd, waarvoor hun verbintenis was aangegaan, ten einde hebben gediend, ontvangen de uitkeringen, waarop zij recht hebben krachtens de regelingen, vigerend op de dag vóór de souvereiniteitsoverdracht. Zij, die de tijd van zodanig dienstverband nog niet ten einde hebben gediend, ontvangen de uitkeringen, bedoeld in net eerste lid, naar evenredigheid van hun volbrachte diensttijd, doch verhoogd met 20 pct.

Op het tijdstip der souvereiniteitsoverdracht gaan de alsdan niet gemilitariseerde burgerambtenaren, ressorterende onder het Departement van Oorlog over in dienst van de R.V.S.I., op de voet van hetgeen is overeengekomen ten aanzien van de bij de civiele departementen werkzame ambtenaren. Gedurende de reorganisatie zal dit personeel echter voorzover nodig, zijn werkzaamheden in het bestaande verband blijven voortzetten.

Het gemilitariseerde personeel zal zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk onmiddellijk voor het tijdstip van het aanvaarden van een functie in R.V.S.I. verband worden gedemilitariseerd.

Inzake de overdracht van onroerende en roerende goederen en de financiën zijn voor het K.N.I.L. bepalingen van gelijke strekking opgenomen als bij de marine.

III. Luchtstrijdkrachten

Voor de beveiliging in de lucht in Indonesië zal uitsluitend de R.V.S.I. verantwoordelijk zijn.

Van de onder Nederlands bevel staande luchtstrijdkrachten zal als Nederlands apparaat geen Nederlandse taak meer in Indonesië bestaan weshalve deze zullen worden teruggetrokken.

De Nederlandse regering is bereid op verzoek van de R.V.S.I. steun te geven in de vorm van ter beschikking stellen van personeel en materieel voorzover de R.V.S.I. deze hulp nog behoeft.

De veiligheid van het Nederlandse personeel werkzaam op vliegbases onder R.V.S.I. commando, valt onder verantwoordelijkheid van de regering van de R.V.S.I. Verder zijn voor de luchtstrijdkrachten overeenkomstige bepalingen van toepassing als voor de land- en zeestrijdkrachten.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

30 October (Zondag)

Bulgarije — Lt.-generaal Ivan Kinof, stafchef van het leger, en Boyan Bulganof, hoofd van de politieke leiding van het leger, worden van hun functie ontheven.
Indonesië — Nederlandse militairen maken geheime instructies van een Indonesische guerilla-eenheid in O.-Java buit. Hierin wordt verklaard, dat de V.S.I. een „marionettenstaat, gevormd door imperialisten en kapitalisten" zal zijn. Verder wordt verklaard, dat de guerilla's op het „psychologische moment" een aanval moeten doen op economische en strategische bases. Dr. Koets deelt op een persconferentie mede, dat deze organisatie geleid wordt door communisten.
Spanje — Van betrouwbare zijde wordt bekend gemaakt, dat Spanje aan de Atlantische mogendheden garanties heeft aangeboden voor actieve hulp bij een eventuele oorlog met Rusland, in ruil voor Amerikaanse financiële bijstand.

31 October (Maandag)

Duitsland — De geallieerde Hoge Commissie verwerpt het protest van de West-Duitse regering tegen correcties van de Nederlands-Duitse grens.
— De president van O.-Duitsland, Wilhelm Pieck, deelt mede, dat vóór 1 Jan. 1950 alle Duitse krijgsgevangenen, met uitzondering van hen, die door Russische tribunalen zijn veroordeeld, uit Rusland zullen terugkeren.
— President Heuss van de West-Duitse republiek brengt een officieel bezoek aan Berlijn.
Internationaal — Paul Hoffman, administrateur van het Marshall-plan, dringt op een vergadering van de O.E.E.C. te Parijs, aan op integratie van het economische leven. Hij achtte hiertoe o.m. vereist: coördinatie in de belasting en monetaire politiek der verschillende landen en aanpassing van de wisselkoersen onder supervisie van het Internationale Monetaire Fonds. Voorts noemde hij het vermijden van inflatie een absolute voorwaarde.
Italië — De socialistische eenheidspartij van Saragat besluit zijn leden terug te trekken uit het coalitie-kabinet van De Gasperi. Het betreft de ministers, Saragat (vice-premier); Lombardo (industrie en handel), die reeds ontslag hebben genomen en Tremelloni (zonder portefeuille).
Nederland — De voormalige directeur van „De Telegraaf", Henry Holdert, door het Bijz. Gerechtshof te Amsterdam tot 12 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Bewezen werd geacht lidmaatschap van de S.S.; medewerking aan de verbreiding van het nat. socialisme en verraad.
— Mr. N. Muller, politierechter te Amsterdam, legt zijn ambt, in verband met het bereiken van de 70-jarige leeftijd, neer.
Ver. Staten — De voormalige minister van Buitenlandse Zaken, Edward Reilly Stettinius, op 49-jarige leeftijd overleden.
— Aan de regering van Tsjecho-Slowakije wordt de terugroeping verzocht van haar consul-generaal in de V.S., dr. Ervin Munk.
Zwitserland — Voor de begroting van Defensie wordt 35 millioen frs. meer uitgetrokken dan in 1949.

1 November (Dinsdag)

België — Het Verbond van Journalisten besluit zich terug te trekken uit de internationale journalistenorganisatie, die haar hoofdkwartier te Praag heeft.
Columbië — Het land wordt geteisterd door ongeregeldheden. Bij het treffen met de politie vinden 100 personen de dood.
India — De regering doet aan de Britse regering weten, dat zij het onder Frans toezicht tot stand gekomen bewind van Bao Dai in Indo-China niet zal erkennen.
Nederland — De benzineprijs wordt van 26 ct. tot 29 ct. verhoogd.
— Bij K.B. wordt mr. C. L. W. Fock benoemd tot secr. generaal van het departement van Algemene Zaken.
— In een nota aan de Tweede Kamer deelt de minister van Financiën mede, dat de subsidies voor essentiële levensmiddelen zullen worden verhoogd, om prijsstijgingen door devaluatie te voorkomen.
Ver. Staten — Boven het vliegveld van Washington wordt een Am. Skymaster geramd door een militair jachttoestel. Alle inzittenden van het verkeerstoestel (55 pers.) komen om het leven.
— Vice-admiraal Forrest P. Sherman volgt Louis Denfeld op als chef van de vlootoperaties.
— 77 Marineschepen, w.o. 5 vliegtuigmoederschepen, worden bij wijze van bezuiniging uit de actieve dienst teruggenomen.
Zweden — De leiding van de communistische partij verklaardt, dat zij de „Titoïsten" uit haar gelederen zal verwijderen. ken.

2 November (Woensdag)

Bulgarije — De in October als minister van Financiën ontslagen Petko Koenin wordt uit de communistische partij gestoten.
Egypte — Tengevolge van meningsverschillen over de verhouding van Egypte tot de Arabische liga treedt het coalitiekabinet af. Premier Sirry Pasja vormt een nieuw kabinet van partijlozen.
Frankrijk — Het kabinet besluit op salarissen van minder dan 15.000 frs. per maand een premie van ten hoogste 3000 frs. toe te staan.
Hongarije — De regering „verwerpt categorisch" de Britse en Amerikaanse beschuldigingen volgens welke Hongarije de bepalingen in het vredesverdrag i. z. de menselijke rechten heeft geschonden.
Internationaal — Te Londen wordt de eerste bijeenkomst gehouden van de militaire bevoorradings- en productieraad van het Atlantische Pact. De raad komt tot de conclusie, dat de oorlogsproductie verhoogd moet worden, zonder dat het economische herstel in gevaar mag worden gebracht.
Nederland — In de Ridderzaal te 's-Gravenhage heeft de plechtige plenaire slotzitting plaats van de Ronde Tafel-conferentie. Voor de resultaten van de R. T. C. zie in dit nr.
— De heer Meyerink (A. R.) neemt ontslag als lid van de Ned. delegatie ter R. T. C. omdat hem werd geweigerd op de slotzitting een verklaring af te leggen
Tsjecho-Slowakije — In vele plaatsen in Slowakije wordt het standrecht afgekondigd, omdat de bevolking zich verzet tegen de regeringsmaatregelen i.z. de kerken.

3 November (Donderdag)

Duitsland — De Westduitse Bondsdag besluit met 200 tegen 176 stemmen bij 3 onthoudingen, Bonn tot hoofdstad van de West-Duitse republiek te maken.
Indonesië — Het staatsrechtelijk comité van de Minahassa maakt bekend, dat het gezien „het teleurstellend resultaat van de R.T.C. voor de Minahassa", vast zal houden aan het recht tot zelfbeschikking.
Internationaal — De O.E.E.C., te Parijs bijeen, keurt een plan goed, dat strekt tot vrijmaking van de Europesche handel. Voorts zullen regionale economische groepen worden gevormd.
Nederland — De rantsoenering van textiel wordt opgeheven.
— De Tweede Kamer aanvaardt zonder hoofdelijke stemming het (geamendeerde) wetsontwerp i.z. de vergoeding van materiële oorlogsschade.
— In een nota aan de Eerste Kamer deelt Minister van Maarseveen mede, dat sedert het einde van de oorlog, 2000 naturalisaties tot stand zijn gekomen.
Tsjecho-Slowakije — Bij regeringsdecreet wordt bepaald, dat de katholieke hoogwaardigheidsbeklederes de eed van trouw aan de staat in handen van de premier Zapotocky, moeten afleggen. Voorts zal de regering de R.K. geestelijken benoemen en supervisie uitoefenen of de benoemingen in andere kerken.

4 November (Vrijdag)

China — Communistische troepen zijn tot aan de grens van Macao — een Portugese kolonie — doorgedrongen.
Ecuador — Er wordt een aanslag gepleegd op de president, Galo Plaza. Hij blijft ongedeerd.
Engeland — Een motie tot goedkeuring van de recente bezuinigingsmaatregelen wordt door het Hogerhuis met 106 stemmen tegen 29 stemmen verworpen.
Indonesië — Voor politieke gevangenen, wier arrest het gevolg was van handelingen voortspruitende uit het conflict tussen Nederland en Indonesië, wordt amnestie afgekondigd.
Internationaal — De nobelprijs voor natuurkunde wordt toegekend aan de Japanse professor Hidekio Joekawa, die voor scheikunde aan prof. William F. Gianque van de universiteit van Californië.
— Het ministerscomité van de Raad van Europa spreekt zich uit voor toelating van de federale Duitse republiek en het Saargebied tot de Raad.
Ver. Staten — Aan Joego-Slavië zal worden toegestaan vliegtuigen, vliegtuig-onderdelen en benzine te kopen. Naar de andere Oost-Europese landen mogen deze artikelen niet worden uitgevoerd.

5 November (Zaterdag)

Indonesië — Te Wonosobo (gebied van Djokja) wordt door het republikeinse militaire bestuur het standrecht afgekondigd. Op ongeoorloofd wapenbezit staat de doodstraf.
Internationaal — De ministers van Buitenlandse Zaken van de vijf landen van het Pact van Brussel ondertekenen te Parijs een overeenkomst, die de stelsels van sociale verzekering der vijf landen samenvoegt.
Perzië — Na een mislukte aanslag op oudpremier Hoessein Hajir, wordt te Teheran de staat van beleg afgekondigd.
Tsjecho-Slowakije — Zes Tsjechen worden door ophanging geëxecuteerd. Zij werden er van beschuldigd de leiding te hebben gehad in een complot om de regering omver te werpen. Onder hen bevond zich Sjarvat, chef van de Praagse veiligheidspolitie tijdens de eerste republiek.

Nederland

A. Aantal leerlingen Voorbereidend Hoger- en Middelbaar Onderwijs —

Het C.B.S. heeft een statistiek samengesteld van het Voorbereidend Hoger- en Middelbaar Onderwijs over het schooljaar 1948—1949. Hieruit blijkt o.a., dat het leerlingenaantal per klasse — met uitzondering van de gemiddelde klassegrootte op de Middelbare Meisjesschool — in vergelijking met het jaar tevoren ongeveer een procent is teruggelopen. De laagste gemiddelden werden aangetroffen bij de afdelingen gymnasium — rond 12 leerlingen — en M.M.S. — 18 leerlingen — der lycea. Relatief de meeste grote klassen bezitten de onderafdeling der lycea.

Uit de cijfers van de bezetting der klassen blijkt voorts, dat het eerste leerjaar bijna 20.000 leerlingen telt, het tweede nog geen 19.000 en het derde rond 17.500, de vierde en vijfde klassen tellen respectievelijk ruim 14.000 en een kleine 12.000 scholieren, waarna nog de zesde klasse van het Gymnasium met bijna 3000 studerenden genoteerd staat.

Binnen elke schoolsoort liggen de percentages der geslaagden bij de literaire richting vrijwel steeds hoger dan bij de wis- en natuurkundige richting. Ook blijkt het percentage der vrouwelijke geslaagden doorgaans hoger te zijn dan dat der mannelijke. Het totaal aantal geslaagden bedroeg in 1947, 8988 en in 1948: 9612.

Op de gymnasia slaagde 82% van de candidaten, op de H.B.S.-en A en B met 5-jarige cursus 85%, op de lycea 81%, op de Handelsdagscholen 79% en op de M.M.S.-en 87%.

Nederland telde in het voorbije schooljaar 57 gymnasia, 129 H.B.S.-en (van vier types), 101 lycea, 15 handelsscholen en 30 Middelbare Meisjes Scholen, tezamen met bijna 85.000 leerlingen.

Wegens plaatsgebrek in de eerste klas en niet-slagen voor het toelatingsexamen moesten worden afgewezen rond 3300 jongens en bijna 1700 meisjes.

(Vor. ber. 7260 A)

B. Synthetische gasfabriek te Lutterade in gebruik gesteld —

In Geleen-Lutterade, het centrum van de nieuwe mijnstreek, waar medio Augustus door het hoofd van de E.C.A. mission for the Netherlands, Clarence Hunter, de nieuwe cokesovenbatterij van staatsmijn Maurits in bedrijf werd gesteld, heeft de minister van Economische Zaken, prof. dr. J. R. M. van den Brink op 28 October de nieuwe synthetische gasfabriek in gebruik gesteld. Thans is de laatste fase bereikt in de verwezenlijking van het grote ideaal der kolenveredelingsindustrie in de na-oorlogse tijd: de verdubbeling van de kunstmestproductie.

Tijdens de oorlogsjaren was de capaciteit van de Nederlandse bedrijven sterk achteruitgegaan; de installatie van de Mekog te IJmuiden werd door bombardementen verwoest en te Sluiskil werden de apparaturen door de bezetters gedemonteerd en weggevoerd. Na de bevrijding bedroeg de Nederlandse productie slechts 60.000 ton per jaar, die vrijwel geheel door de Staatsmijnen werd verzorgd. De behoefte was inmiddels gestegen tot 125.000 ton, terwijl met een verdere stijging rekening moest worden gehouden. Niet alleen was er een belangrijke achterstand uit de oorlog in te halen, de bevolking was ook uitgebreid en neemt nog steeds toe, terwijl Nederland voor zijn voedselvoorziening thans meer dan ooit te voren is aangewezen op de productie van eigen bodem.

Het verbruik van stikstofmeststoffen in Nederland

Bemestingsjaar Juli-Juni	Totaal stikstofverbruik in tonnen (1000 kg) zuivere stikstof	Aandeel van de diverse soorten in % van het totale stikstofverbruik: Chilisalpeter/natronsalpeter	Zwavelzure ammoniak	Kalksalpeter	Kalkammonsalpeter ammonsalpeter S.M.
1930-'31	43.100	19,7	38,3	27,8	2,1
1931-'32	63.900	6,6	70,4	17,2	1,2
1936-'37	76.400	11,3	23,6	9,6	46,7
1939-'40	102.000	10,2	16,9	11,8	57,3
1940-'41	95.000	3,1	21,3	13,8	55,3
1944-'45	23.521	18,5	21,2	5,9	47,9
1945-'46	76.572	18,9	7,3	8,5	38,1
1946-'47	106.470	12,6	9,8	9,3	39,7
1947-'48	116.244	10,1	6,5	14,5	47,1

Aanvulling van de tekorten uit het buitenland ontmoette ernstige bezwaren. In vele delen van de wereld traden grote stikstoftekorten op zodat het overschot, dat in sommige landen, met name Amerika, bestond, verdeeld moest worden via toewijzingen van de Wereldvoedselraad.

Voorts was de prijs van het Amerikaanse product dat Nederland na de oorlog ontving, tweemaal zo hoog als die van de in Nederland geproduceerde stikstof. Bovendien was betaling in dollars nog al bezwaarlijk.

De enige mogelijkheid om uit de moeilijkheid te geraken was de Nederlandse productie-capaciteit zo snel mogelijk op te voeren tot het gewenste peil. In drie plaatsen in Nederland werd deze taak toen aangepakt. In IJmuiden, in Sluiskil en in Geleen. Voor het stikstof-bindingsbedrijf te Geleen betekende dit, dat de stikstofmeststoffenproductie en dus ook de ammoniakproductie verdubbeld moesten worden.

Het ligt in de bedoeling om in de nieuwe fabriek dagelijks 300.000 à 400.000 normaal kubieke meter synthetisch gas te produceren, waarvoor per dag 150 à 200 ton cokes verwerkt moet worden.

Men verwacht dat als het uitbreidingsprogramma geheel voltooid zal zijn, men bij het stikstof-bindingsbedrijf een dagproductie van ongeveer 300 ton stikstofmeststoffen zal kunnen bereiken.

(Nwe R'damse Crt. 28-10; A.N.P. 28-10)

C. Lonen - Indexcijfers van uurlonen van volwassen mannelijke arbeiders —

Gemiddeld *verdiende* lonen per uur [1] (Basis 1938/1939 = 100)

Tijdvak	Gemiddelde 4 takken van nijverheid [2]
1940: 1e halfjaar	106,2
1945: 1e halfjaar	150,3
2e halfjaar	160,5
1946: 1e halfjaar	174,7
2e halfjaar	184,6
1947: 1e halfjaar	190,3
2e halfjaar	196,3
1948: 1e halfjaar	201,4
2e halfjaar	206,4

Uurlonen volgens *regelingen* [1]

Datum	Basis 30 Juni 1938/30 Juni 1939 = 100: Nijverheid (gemiddelde 24 takken)	Landbouw (akkerbouw en veehouderij)	Nijverheid en Landbouw tezamen	Basis 30 Juni 1947 = 100 [3]: Nijverheid (gemiddelde 40 takken)	Transport (gemiddelde 5 takken)	Landbouw (akkerbouw en veehouderij)	Nijverheid, transport en landbouw tezamen
1940: 30 Juni	105,1	110,7	105,9				
1945: 30 Juni	135,4	189,7	143,0				
31 Dec.	150,3	224,6	160,7				
1946: 30 Juni	163,1	240,5	173,9				
31 Dec.	164,8	240,6	175,4				
1947: 30 Juni	166,4	243,9	177,3	100	100	100	100
31 Dec.	173,8	243,9	183,6	104,0	100	100	102,9
1948: 30 Juni	175,2	258,0	186,8	105,0	101,0	105,8	104,5
31 Dec.	181,7	265,5	193,4	108,5	104,0	108,8	107,8
1949: 31 Jan.	181,8	265,5	193,5	108,5	105,0	108,8	108,0
28 Febr.	181,8	265,5	193,5	108,6	105,0	108,8	108,0
31 Maart	181,6	265,5	193,3	108,5	105,0	108,8	108,0
30 April	181,4	265,5	193,2	108,3	105,0	108,8	107,8
31 Mei	181,9	275,0	195,0	108,6	108,8	112,6	109,1
30 Juni	181,9*	275,0	195,0*	108,6*	108,8*	112,6	109,1*
31 Juli	181,8*	275,0	194,9*	108,5*	108,8*	112,6	109,0*

1) In de indexcijfers der lonen zijn de uitkeringen krachtens de Kinderbijslagwet *niet* begrepen.
2) Burgerlijke en utiliteitsbouw, steenkolenmijnen, metaalindustrie, textielindustrie.
3) Voor een uitvoerige beschrijving van deze nieuwe reeks wordt verwezen naar de publicatie „Statistiek der Lonen", jaarg. 1949, afl. 1, blz. 5—9. (Stat. Bull. Jrg. '49, No. 69) **(V. b. 7501 B)**

Indonesië

A. Voorlopige constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië —

Op 2 November is de tekst van de voorlopige constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, welke op 29 October door de delegaties van de B.F.O. en de republiek werd ondertekend, voor publicatie vrijgegeven. De constitutie is gebaseerd op de besluiten van de inter-Indonesische conferentie.

Voor het beëindigen van de Ronde Tafelconferentie, werden de betrokken documenten aan de Nederlandse delegatie overhandigd.

In de preambule wordt gezegd: „Wij, volk van Indonesië, sinds tientallen jaren hecht verenigd in de strijd om de onafhankelijkheid, in blijvende vastberadenheid voornemens het recht te laten gelden om als vrije, souvereine natie te bestaan; thans door Gods Zegen en door Zijn Genade tot dit gezegend en heilig moment in onze geschiedenis gekomen; regelen mits deze onze onafhankelijkheid in een handvest van onze staat van republikeins-federatieve structuur, hetwelk tot grondslag heeft de erkenning van de Almachtige Godheid, van humaniteit, nationaal besef, democratie en sociale rechtvaardigheid teneinde in de maatschappij en in de volkomen souvereine rechtstaat vrij-Indonesië het geluk te verwezenlijken van welvaart, vrede en vrijheid".

De R.I.S. zal hebben een president, ministers, een senaat, een volksvertegenwoordiging, een hoge raad van Indonesische deelgebieden en een algemene rekenkamer. De president, die onschendbaar is en bepaalde prerogatieven heeft, is het hoofd van de staat. De procedure van de verkiezing van de eerste president is nog niet geheel vastgesteld. Hij wijst drie kabinetsformateurs aan en benoemt, overeenkomstig hun aanbevelingen, de overige ministers. De ministers van defensie, buitenlandse zaken, binnenlandse zaken, financiën, economische zaken en de minister-president nemen een bijzondere positie in, daar zij bevoegd zullen zijn in spoedeisende gevallen beslissingen te nemen, die gelijke kracht hebben als een beslissing van de ministerraad.

In de Senaat, die de deelgebieden vertegenwoordigt, benoemt elk deelgebied twee leden. In de volksvertegenwoordiging, die uit 150 leden zal bestaan, zal het aantal leden van de Republiek de helft van het totaal aantal leden der overige deelgebieden (dus 50) bedragen.

Deze deelgebieden werden opgesomd op pag. 8413 (in kader).

Omtrent de verhouding van de V.S.I. tot de deelgebieden zegt de grondwet, dat de federatie bestaat uit „onderling gelijkwaardige en gelijkgerechtigde deelstaten", dat bij de voltooiing van de federale structuur als leidend beginsel geldt, „dat de langs democratische weg in vrijheid uitgesproken wensen der bevolkingen van de betrokken gebieden beslissend zijn voor de door die gebieden uiteindelijk in de federatie in te nemen status".

De deelgebieden hebben geen eigen strijdkrachten.

De Chinese, Europese en Arabische minderheden zullen in de volksvertegenwoordiging met respectievelijk negen, zes en drie leden zijn vertegenwoordigd.

Binnen een jaar na het inwerkingtreden van de voorlopige constitutie zullen vrije en geheime verkiezingen worden gehouden. De constituante zal dan worden gevormd door uitbreiding van deze gekozen volksvertegenwoordiging en de alsdan aan te wijzen senaat met gelijke aantallen buitengewone leden als zij gewone leden hebben.

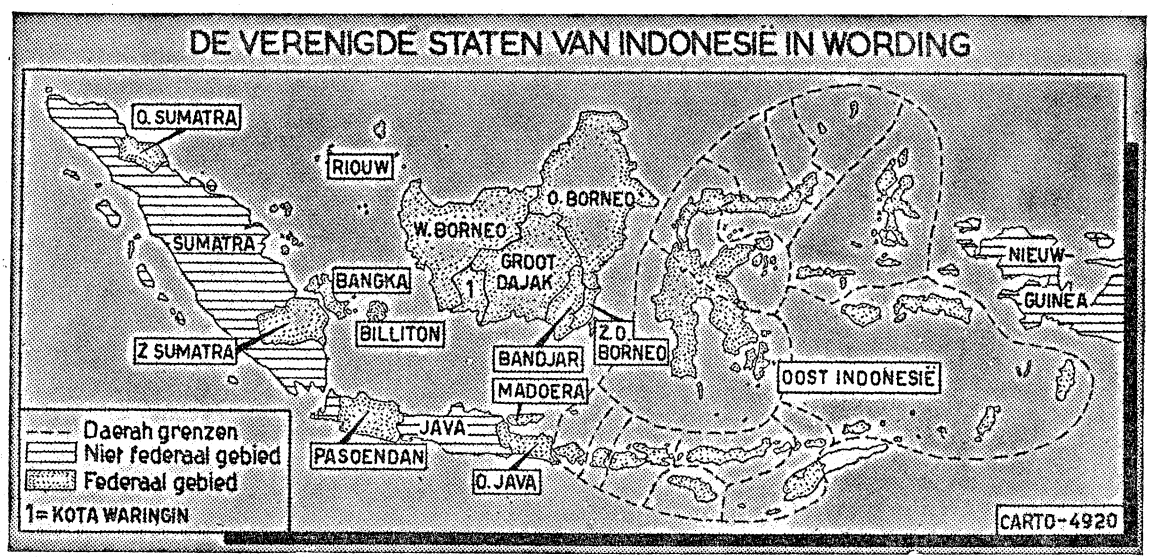

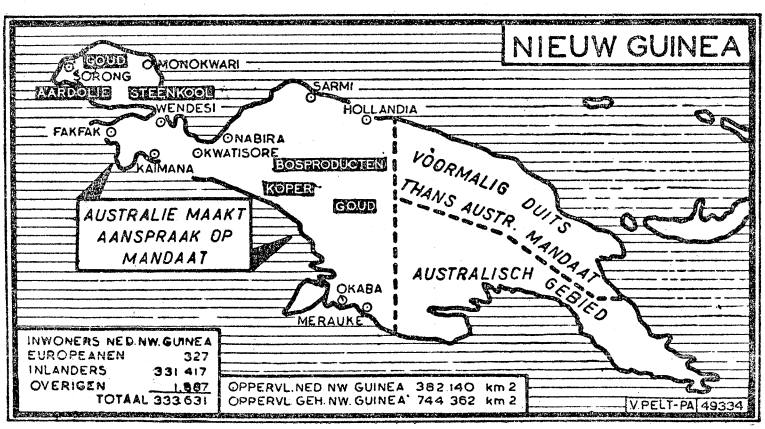

Ter Ronde Tafel-Conferentie is besloten het treffen van een definitieve regeling voor Nieuw-Guinea een jaar uit te stellen.

In een aanhangsel worden de onderwerpen, waarover de centrale regering bevoegdheid heeft, limitatief opgesomd. Deze onderwerpen zijn o.m.: regelingen inzake nationaliteit en ingezetenschap van de republiek der V.S.I. van Indonesië, immigratie en emigratie, regeling van burgelijk en handelrecht, regeling van het strafrecht en vergoeding van oorlogsschade en buitenlandse betrekkingen.

(A.N.P. 24-10; 2-11) **(Vor. ber. 8251)**

België

B. Eerste Congolese student —

Joseph Biroli, de zoon van het invloedrijke hoofd uit Urundi, Baranyanka, is in België gearriveerd om als eerste „Congolese inlander" aan een Belgische instelling van hoger onderwijs, t.w. het Universitair instituut voor de Overzeese Gebieden (te Antwerpen) te studeren. Hoe men daar in België op reageerde blijkt uit een commentaar van de Nieuwe Gids. Dit (katholieke) blad gaf te verstaan, dat de uitnodiging van minister Wigny, de Belgische minister van Koloniën, tot de vader van de jonge Biroli — een stamhoofd die een gebied bestuurt

met ongeveer 100.000 zielen — geen spontane geste is geweest. „Wij kennen het specifieke conservatisme van onze koloniale autoriteiten te goed om niet te beseffen, dat zij de beslissing een zwarte uit te nodigen om te komen studeren aan een Belgische hogere onderwijsinstelling, niet genomen hebben zonder dat speciale druk op hen werd uitgeoefend." Druk zou geoefend zijn, niet alleen door de vader van Biroli, „de grote chef Murundi", doch bovendien door de Witte Paters, bij wie Biroli middelbare studies heeft gedaan, gevolgd door drie jaar leergangen van de Broeders van Liefde. „Iedereen weet dat de Witte Paters een macht vertegenwoordigen in onze overzeese gebiedsdelen, volstrekt terecht trouwens...."

De Nieuwe Gids meent dat er onder de Belgen, kolonialen en oud-kolonialen uitgezonderd, geen critiek zal worden geoefend op de aan Biroli verleende toestemming aan het Instituut voor de Overzeese Gebiedsdelen te Antwerpen — de vroegere Koloniale Hogeschool — te komen studeren. Scepsis en critiek verwacht het blad echter van kolonialen en oud-kolonialen. Ten dele op grond van het vooroordeel tegenover de „neger" die de koloniaal eigen zijn. Anderdeels echter omdat door de aan Biroli verleende toestemming „het probleem van de toegang van de zwarten tot onze universiteiten actueel wordt". De overkomst van Biroli maakt bij tal van inheemsen in de kolonie zowel als in de mandaatgebieden het verlangen wakker ook in België te gaan studeren. In de mandaatgebieden, waar de graad van beschaafdheid groter is dan in Congo zou ontevredenheid kunnen ontstaan indien niet aan andere Watutsi-aristocraten toestemming wordt verleend in België te gaan studeren. Geruststellend verzekert de Nieuwe Gids evenwel, dat het voorshands alleen maar gaat om de toegang van toekomstige hoofden tot het Instituut voor de Overzeese Gebiedsdelen, niet om toegang tot andere universiteiten.

In Congo kent men tot dusver geen humaniora en slechts één officiële instelling, die als inrichting van hoger onderwijs zou kunnen worden beschouwd, namelijk de school voor geneeskundige assistenten te Leopoldstad. De hoogste graad van intellectuele cultuur kon de inheemse slechts bereiken in de grote seminaries voor de studie van de wijsbegeerte en de godgeleerdheid. Sinds een jaar echter wordt dit anders, aangezien het middelbaar onderwijs een plaats heeft ingeruimd aan de oude humaniora. Een eerste groep leerlingen wordt dus voorbereid op universitair onderwijs, dat gegeven zal worden in centra, welke men nog moet inrichten.

De Nieuwe Gids concludeert dus, dat er binnen enkele jaren Congolese universiteiten zullen zijn en verzekert dan: „Er kan dus geen sprake van zijn dat alle zwarte studenten die hun humaniora hebben gedaan, naar België zouden worden gestuurd". Ten hoogste zouden Congolese afgestudeerden naar België komen om zich te vervolmaken.

(Nieuwe Gids - Nwe R'damse Crt.)

Recapitulatie

1946 Febr.: Onder auspiciën van de Economische en Sociale Raad van de U.N.O. wordt een commissie van 18 landen ingesteld, ter opstelling van een ontwerp-charter voor een „International Trade Organization" (I.T.O.).

1946 Nov.: Eerste voorbereidende conferentie van de commissie van 18 landen te Londen over het ontwerp-charter van de te stichten I.T.O.

1947 Apr.-Aug.: Tweede voorbereidende conferentie van de commissie te Genève. Ontwerp-charter voltooid. Tevens tariefsonderhandelingen tussen de 18 landen ter verlaging wederzijdse invoerrechten.

1947 Oct.: Parafering te Genève van de overeenkomst ter verlaging van wederzijdse invoerrechten („General Agreement on Tariffs and Trade") door de 18 landen, benevens door nog 5 andere landen.

Nov. 1947—Mrt 1948: Internationale Handelsconferentie te Havana. Totaal 56 landen nemen deel. I.T.O.-charter ter goedkeuring voorgelegd en door 53 landen getekend. Treedt in werking na ratificatie door resp. regeringen.

1948 Aug.: De 23 landen, die definitief het „General Agreement on Tariffs and Trade" tekenden, onderhandelen opnieuw te Genève over uitbreiding van de tariefovereenkomst.

1949 Apr.—Aug.: Onderhandelingen te Annecy door de 23 landen van de GATT en 11 nieuwe landen, die tot de overeenkomst wensen toe te treden.

Internationaal Nieuws

A. Resultaten van de conferentie van Annecy —

De resultaten van de besprekingen, die van 11 April tot 27 Augustus 1949 te Annecy werden gehouden tussen 34 landen over het verminderen van tarieven en andere handelsbelemmeringen, werden op 10 October in de vorm van drie witboeken bekend gemaakt. De besprekingen werden gevoerd door 23 landen, die reeds deelnamen aan de Algemene Overeenkomst in zake Tarieven en Handel van Genève van 1947, alsmede door 11 landen, die te Annecy zijn toegetreden tot de bovengenoemde overeenkomst. Deze 34 landen namen over 1948 ruim 80 pct. van de totale wereldhandel voor hun rekening.

Voor de meeste der landen, welke aan de besprekingen deelnamen, moeten de overeengekomen tariefconcessies nog door de parlementen worden goedgekeurd. De wijzigingen in de bestaande invoerrechten zullen in verband hiermede op zijn vroegst op 1 Januari 1950 en op zijn laatst op 1 Juni 1950 van kracht worden.

De landen:

De landen, die reeds op 30 October 1947 te Genève tot de Overeenkomst („General Agreement on Tariffs and Trade") waren toegetreden, n.l. Australië, België, Brazilië, Birma, Canada, Ceylon, Chili, China, Cuba, Frankrijk, India, Libanon, Luxemburg, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Pakistan, Syrië, Tsjecho-Slowakije, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Zuid-Afrika en Zuid-Rhodesia namen 70% van de wereldhandel voor hun rekening.

De Annecy-conferentie heeft derhalve het percentage der wereldhandel, dat onder de Overeenkomst valt, met 10% uitgebreid. Van de nieuw toegetreden landen, t.w.: Columbia, Denemarken, Dominicaanse Republiek, Finland, Griekenland, Haïti, Liberia, Italië, Nicaragua, Zweden en Uruguay was alleen Columbia gedwongen zich uit de conferentie terug te trekken, daar het niet op tijd de tariefbesprekingen met Benelux en de Verenigde Staten kon beëindigen. In totaal werden niet minder dan 147 onderhandelingen tot een goed einde gebracht. Ongeveer 5.000 tariefposten worden als gevolg hiervan onder de Algemene Overeenkomst verminderd of gebonden. Evenals in 1947 onderhandelden Nederland, België en Luxemburg met gemeenschappelijke delegaties.

De oude tarieven:

De tarieven van invoerrechten, welke in de toetredende landen van kracht zijn, zijn voor het merendeel specifiek. Als gevolg van het feit, dat sedert het uitbreken van de laatste oorlog de prijzen sterk gestegen zijn en de sedert dien plaats gehad hebbende devaluaties, hebben een aantal dezer landen alvorens over hun tarief te onderhandelen, dit eerst aan de gewijzigde omstandigheden aangepast. Dit was onder andere het geval met Finland en Griekenland. Bovendien kwam Italië met een geheel nieuw tarief van invoerrechten, hetwelk op ad valorem basis was ingesteld. Het is om deze reden begrijpelijk, dat sommige rechten, welke te Annecy werden overeengekomen, hoger lijken te liggen dan die welke voor deze wijzigingen bestonden. In wezen zijn zij echter lager en kunnen als concessies worden beschouwd, omdat men de oude met de overeengekomen rechten moest vergelijken op basis van het percentage, dat zij uitmaken van de prijs der producten, waarop zij betrekking hebben.

Door Benelux verleende concessies:

Benelux heeft te Annecy in totaal 69 concessies verleend, te weten 55 op het Benelux-tarief, 9 op het Indonesische tarief en 5 op dat van de Nederlandse Antillen.

Door Benelux verkregen concessies:

Hiertegenover zijn door de Beneluxlanden een groot aantal zeer belangrijke concessies verkregen, te weten 457 directe en 109 indirecte. De indirecte concessies vloeien voort uit de omstandigheid, dat de toetredende landen eveneens aan andere verdragsluitende partijen concessies hebben verleend, waarop de Benelux-landen krachtens meestbegunstiging aanspraak kunnen maken. Dit is uiteraard ook het geval met de concessies, welke de verdragsluitende partijen op hun beurt aan de nieuwtoetredende partnerlanden hebben verleend. Het aantal indirecte concessies wordt hierdoor dus nog in zeer belangrijke mate vergroot.

Concessies der Verenigde Staten:

Hoewel over de Amerikaanse concessies uitsluitend onderhandeld werd met de 10 nieuwe toetredende landen, zullen deze concessies ook van toepassing zijn op alle andere landen. De waarde van de Amerikaanse invoer uit alle bronnen, betrokken bij de te Annecy overeengekomen concessies en waarover niet reeds eerder te Genève overeenstemming werd bereikt, bedroeg in 1948 ongeveer $ 250 millioen.

De Ver. Staten hebben tijdens de onderhandelingen te Annecy met de tien nieuw toetredende landen concessies ontvangen, welke betrekking hebben op $ 537 millioen aan Amerikaanse export in 1948.

President Truman kan krachtens het gezag, hem verleend bij de onlangs door het Congres goedgekeurde „Reciprocal Trade Act.", de Amerikaanse concessies 1 Januari in werking doen treden.

Concessies van Engeland en andere landen:

Engeland zal de invoertarieven voor verschillende goederen, die in 1938 een waarde hadden van £ 73.900.000, niet verhogen.

In totaal zal Engeland een voordeel genieten bij de export van goederen, die in 1938 een waarde vertegenwoordigden van £ 22 millioen.

Zweden, Denemarken en Noorwegen zullen hun specifieke rechten voor een aantal artikelen verminderen of consolideren. Finland heeft eveneens haar specifieke rechten verlaagd, terwijl Italië deze zodanig heeft gewijzigd, dat zij ongeveer gelijk zijn aan die van andere landen met gelijke economische ontwikkeling.

Ondertekening van de overeenkomst:

Op 10 Oct. ondertekenden Australië, Canada, Frankrijk, de Libanon, Engeland, Haïti, Nederland en de Ver. Staten het protocol op de handelsovereenkomst van Genève.

De landen, welke thans tot haar willen toetreden, zullen tot 30 April 1950 in de gelegenheid worden gesteld het protocol, waarbij hun toetreding is geregeld, te ondertekenen. Hierbij zij aangetekend, dat de toetreding slechts definitief wordt, indien vóór 30 November 2/3 der huidige verdragsluitende landen zich hiermede hebben verenigd.

Een maand na de definitieve toetreding zullen de verleende concessies van kracht worden. Op zijn vroegst is dit dus op 1 Januari, op zijn laatst 1 Juni 1950.

„The Economist" schrijft over de conferentie:

Men zou de waarheid te kort doen door te beweren, dat de lange besprekingen te Annecy het werk voor de vrijmaking van de handel, veel vooruit hebben gebracht. De concessies van de contracterende partijen beperken zich in hoofdzaak tot de handhaving van de douanerechten op het bestaande niveau. Een scherp onderzoek brengt slechts enkele daadwerkelijke verlagingen in tarieven en preferenties aan het licht, en bij nauwgezette bestudering treden zelfs verhogingen naar voren, zoals b.v. voor Amerikaanse invoerrechten op aardewerk en op zekere types kracht-voortbrengendemachines met inwendige verbranding.

Niettemin moet men de vooruitgang, verkregen in het verlagen van de douanebarrières, hoewel gering, weer niet al te laag aanslaan. De deelnemende landen hebben plannen ontworpen, om het volgend jaar een derde conferentie over tariefen te houden. Op dit tijdstip zal de ratificatie van het charter van de Internationale Handelsorganisatie door de V.S. vermoedelijk een feit zijn geworden. Dit is het signaal, waarop alle andere ondertekenaars van het voorgenomen charter wachten. Zonder deze leiding van de V.S. is de „I.T.O." (International Trade Organization) een doodgeboren kindje.

(Vor. ber. 7364 H)

A. „Punt vier" in Azië —

De mogelijkheid voor de Westelijke hulp aan economisch achterlijke landen — punt vier uit President Trumans programma van Januari j.l. — staat momenteel in het middelpunt van een critische belangstelling, aldus de „The Economist" van 15 Oct. 1949. De commissie voor Buitenl. Zaken van het Am. Huis becritiseert Trumans programma van $ 35 millioen voor dit doel. Pandit Nehru bezoekt de Ver. Staten o.a. om te overleggen over Amerikaanse investeringen in India. In Irak en Birma kan men uitlatingen vernemen, welke er op wijzen dat de westelijke hulp aan de oostelijke armoede niet zo vlot verloopt als sommige optimisten hadden verwacht.

Het overmatig optimisme is vooral toe te schrijven aan de wijze waarop President Truman dit hulpprogramma heeft aangekondigd. Zijn voorstelling van zaken was te primitief en blijkt weinig of geen concrete vormen te kunnen aannemen. De plannen van de president waren deels geïnspireerd op bezorgdheid voor het lot van de zwakkere partij en deels op de wens de koopkracht van de achterlijke gebieden te vermeerderen om nieuwe markten te scheppen voor het Westen.

Intussen is China in handen van de communisten gevallen. De nieuwste doelstelling van punt vier is nu: aan te tonen dat een humanistisch en democratisch kapitalisme minstens evenveel tot stand kan brengen als een totalitair communisme. Is dit waar? Kan President Trumans programma wedijveren met Stalins aantrekkingskracht vooral in de slecht ontwikkelde, ondervoede, slecht bestuurde en nog onafhankelijke delen van Azië?

Vele Amerikanen zijn geneigd de omstandigheden van bijv. Zuid-Amerika voetstoots te vergelijken met die van Azië en dus op dezelfde wijze te werk te gaan.

Er bestaan geen speciale plannen, die rekening houden met de diep gewortelde gevoelens van wantrouwen, die de Oosterling voor het Westen koestert. Het bezoek van Pandit Nehru kan deze misvatting alleen nog maar versterken. Men zal hem als een typische vertegenwoordiger van Azië beschouwen, hetgeen hij niet is. In India bestaat een mentaliteit die in zekere zin rijp is voor investeringen op westelijke basis. Elders in Birma, Irak, Iran en Syrië bestaat een geheel andere opvatting over economische ontwikkeling en vooruitgang. Hier beschouwen de leiders de natuurlijke hulpbronnen als even zo vele objecten waar men geld uit kan slaan, op zijn best voor politieke avonturen, op zijn slechts voor persoonlijke verrijking.

De Westerling met enige ervaring weet, dat westerse hulp in de meeste van deze landen slechts effectief kan zijn wanneer er een of andere vorm van toezicht en contrôle kan worden uitgeoefend. De Amerikanen hebben leergeld betaald met China en zijn niet van plan nog meer onvoorwaardelijke hulp te verlenen.

De grote vraag is dus, in welke vorm moet de westelijke hulp worden gegoten om te voldoen aan twee belangrijke eisen t.w. garantie voor de juiste besteding van de te verstrekken technische en financiële hulp en ten tweede aanvaardbaarheid voor de achterdochtige nationalistische politici in de betreffende gebieden.

De hulpverlening in quaestie valt uiteen in twee groepen: 1e geldleningen van de Internationale en Amerikaanse banken, welke rente en uiteindelijke terugbetaling verlangen, 2e bijdragen, zoals de Marshall-hulp, op een politieke-philantropische basis als uiting van bezorgdheid voor het lot van de bewoners der achterlijke landen en om aan te tonen dat de democratisch kapitalistische levenswijze minstens evenveel kan bieden als het communisme.

Het ziet er naar uit dat de grootste bedragen op basis van leningen door banken beschikbaar zullen komen, maar hieraan zijn diverse voorwaarden verbonden, welke sommige Aziatische politici niet durven te aanvaarden uit vrees door hun aanhangers voor imperialistische stromannen te worden uitgemaakt. De Wereld-Bank en de Export-Import Bank hebben alle recht de nodige garanties te eisen voor hun leningen maar men moet niet verwachten op deze wijze de Aziatische bevolking te kunnen overtuigen dat kapitalisme beter is dan communisme.

Resteert dan nog de zuiver philantropische hulp door middel van de U.N.O. Van het standpunt van de Aziatische politici is deze hulp natuurlijk gemakkelijker te aanvaarden. Van het standpunt van de verstrekker van de middelen, in casu vooral het Amerikaanse Congres, bestaan er echter weinig middelen om de besteding te controleren en in juiste banen te leiden. Daarom is de omvang van deze hulp zeer beperkt en bestaat er weinig kans dat zij effectief kan zijn. Het bedrag van $ 35 millioen (voor alle achterlijke gebieden van de wereld!) staat in geen vergelijking met de hulp aan bijv. het Europese herstel t.w. $ 3.628 millioen in het lopende fiscale jaar. In de verhouding van deze getallen komt tot uiting het verschil in vertrouwen in de bestuursqualiteiten en de juiste besteding in de verschillende gebieden.

Wat is de juiste koers voor de westelijke landen om het Oosten voor zich te winnen en te voorkomen dat het op de duur in handen van de communisten valt? De huidige politiek is te opportunistisch en te weinig royaal om effectief te kunnen zijn. Indien geen drastischer en genereuzer methoden worden toegepast lijken de kansen van het communisme heel wat beter. **(Vor. ber. 8002 C)**

Zuidpool

B. Russische expeditie - Australië tegen gemeenschappelijk bestuur

Een groep Russische geleerden is volgens United Press onlangs met walvisvaarders naar de Zuidpoolstreek vertrokken, om daar wetenschappelijke onderzoekingen te verrichten. Te Washington werden deze berichten met grote interesse ontvangen, omdat men zich herinnert, dat enige tijd geleden in een openbare Russische verklaring werd gezegd, dat er reden is te geloven dat in het antarctische gebied rijke uraniumlagen voorkomen. Na die verklaring is nog een Russische waarschuwing gevolgd, waarin werd aangekondigd, dat Rusland een internationale overeenkomst in zake het Zuidpoolgebied niet zal erkennen, indien het daarin niet wordt gekend.

In Amerikaanse officiële kringen gelooft men, dat Rusland op het punt staat aanspraak te maken op een segment van het Zuidpoolgebied onder aanvoering van het argument, dat in het begin van de 19e eeuw Russische oorlogsbodems onder bevel van kap. Fabian von Bellinghausen, een Duitser, die in dienst stond van de tsaar, als eerste in het Zuidpoolgebied is doorgedrongen. Het gebied dat, naar Rusland beweerd, door Von Bellinghausen is ontdekt, ligt direct ten Zuiden van het Zuid-Amerikaanse vasteland. Het vormt reeds een onderwerp van geschillen tussen Engeland, Argentinië en Chili.

De Australische regering heeft het Amerikaanse voorstel, het Zuidpoolgebied te stellen onder een gemeenschappelijk bestuur van de staten, die op gedeelten van het Zuidpoolgebied aanspraak maken, afgewezen. Minister Evatt heeft verklaard dat het Britse Gemenebest er de voorkeur aan geeft, dat de betrokken staten met behoud van hun souvereiniteit samenwerken. (A.N.P. 26-10)

(Vor. ber. Russ. aanspr. 8074 B.; Zie ook Overzicht: 6972 D)

Het Spaanse staatshoofd, generaal Franco, heeft van 22 tot 25 October een officieel bezoek gebracht aan Portugal. Op de dag van zijn aankomst werd te Lissabon een officiële receptie gehouden. Op de photo ziet men generaal Franco tijdens deze receptie in gesprek met de Portugese premier Oliveira Salazar (links) en de Spaanse minister van Buitenlandse Zaken, Alberto Artajo (midden). (Foto Ass. Press.)

Op 24 October heeft de secretaris-generaal van de Ver. Naties, Trygve Lie (bezig met het aanbrengen van cement) de hoeksteen gelegd voor het nieuwe gebouw van de V. N. op Manhattan in New York. Deze hoeksteen bedekt thans een koker waarin het handvest van de Ver. Naties en andere historische documenten worden bewaard. De plechtigheid werd bijgewoond door President Truman, die in een rede vier punten behandelde, welke hij van esssentieel belang acht voor de internationale vrede en welvaart, nl.: Internationale contrôle op de atoomenergie; voortzetting van de V. N.; handhaving van de rechten van de mens en hulp aan de weinig ontwikkelde gebieden van de wereld. (Foto United Press)

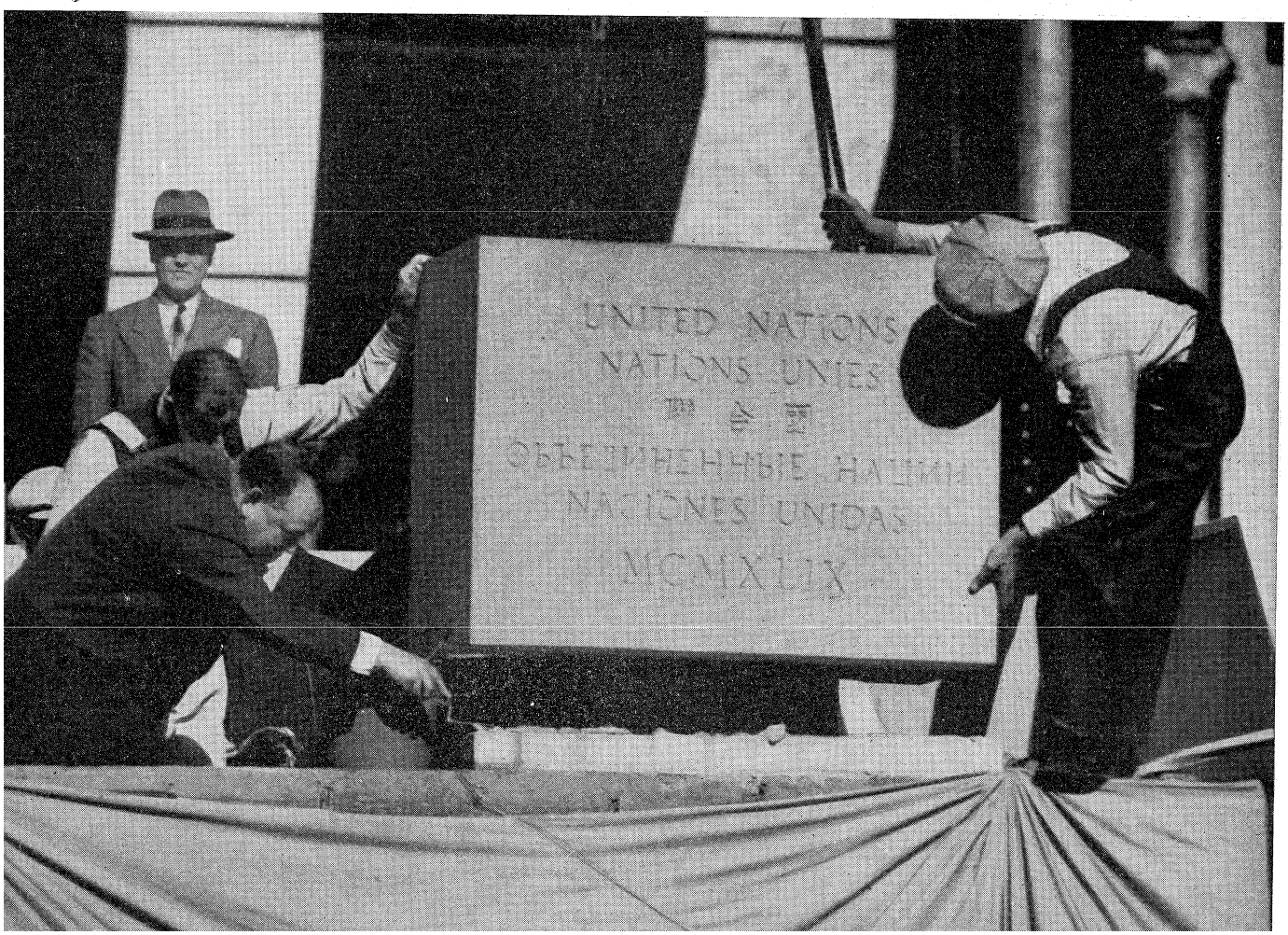

Einde van het Atoommonopolie

Truman's mededeling van 23 September[1] — „Wij beschikken over bewijzen, dat zich onlangs in de Sowjet-Unie een atoomexplosie heeft voorgedaan" — is gevolgd door allerlei verklaringen van min of meer officiële instanties en van geleerden en door tal van dikwerf tegenstrijdige speculaties.

Truman's verklaring — in haar essentie niet mis te verstaan en ongetwijfeld op onweerlegbare bewijzen gebaseerd — was vaag en vaag was ook de, overigens opmerkelijke snelle, reactie van het officiële Sowjet-persbureau Tass[2]). In het Westen waar het grote publiek nog steeds de illusie had, dat de Verenigde Staten nog minstens enige jaren zouden beschikken over een atoom-monopolie, heeft men wel getracht de betekenis van Truman's mededeling te bagatelliseren door te beweren, dat het Russische „atoomwapen" niet te vergelijken was met de sedert Hirosjima ongetwijfeld geperfectionneerde Amerikaanse bom. Zelfs werd beweerd, dat de „atoomexplosie" waarvan Truman sprak een noodlottig ongeluk was, waardoor een gehele Russische atoomstad in de lucht gevlogen zou zijn. Hoe men over dit alles wil denken, vast staat wel, dat de Russische regering, haar atoomgeleerden en technici in de laatste jaren niet alleen niet hebben stilgezeten, maar ook vorderingen hebben gemaakt. Stephen White schreef dan ook in de New York Herald Tribune: „Zelfs indien de explosie in Rusland een ongeluk was en meer een catastrophe dan een triomf is, toch zal de triomf vroeger of later komen.

Vast staat ook, dat het voor de gehele menselijke samenleving van vitaal belang zijnde atoomvraagstuk in een nieuwe phase is getreden.

In verband hiermede lijkt het ons nuttig de ontwikkeling der laatste jaren nog eens na te gaan.

*

Het vrijmaken van de atoomenergie kan worden beschouwd als de belangrijkste ontwikkeling in de geschiedenis der mensheid sedert de ontdekking van het gebruik van het vuur, geweldige mogelijkheden biedend zowel ten goede als ten kwade. Deze ontwikkeling werd voorafgegaan door theoriën over de kernphysica en vele daarmee samenhangende experimenten en ontdekkingen (vooral sedert 1930). In tal van landen, w.o. ook Nederland, hield men zich min of meer intensief met deze onderzoekingen bezig. En de resultaten werden, zoals toen gebruikelijk was, vrijelijk gepubliceerd. Het onmiddellijk begin van de onderzoekingen, welke leidden tot de c o n s t r u c t i e van de atoombom kan men dateren in Januari 1939, toen twee Duitse physici O. Hahn en F. Strassmann een ontdekking deden, die een keerpunt betekende in het kernphysisch onderzoek. Lise Meitner, die voor de Nazi's had moeten vluchten, wees de Deense geleerde Niels Bohr op de betekenis van deze ontdekking. Bohr besprak haar op een te Washington gehouden conferentie van vooraanstaande physici (26 Jan. 1939), waar men tot de conclusie kwam, dat het vrijmaken van atoomenergie door splitsing van uranium mogelijk was.

Van Chicago tot Eniwetok. — Op 2 Dec. 1942 slaagden Amerikaanse geleerden onder leiding van Enrico Fermi en Leo Szilard er in, in een laboratorium van de universiteit van Chicago een kettingreactie teweeg te brengen. Onder leiding van een groep eminente Amerikaanse, Britse, Canadese en uit Europa gevluchte geleerden kwam het z.g. Manhattan-project tot stand, in het kader waarvan grote fabrieken en laboratoria werden opgericht Oak Ridge, Los Alamos o.a.) Dit project kostte de Ver. Staten 2 milliard dollar. Op 16 Juli 1945 werd in de woestijn van New Mexico de eerste a-bom tot ontploffing gebracht. Op 6 Augustus 1945 werd Hirosjima het eerste oorlogsslachtoffer van dit modernste en meest schrikwekkende strijdmiddel. Op 9 Augustus d.o.v. werd een bom geworpen op Nagasaki. Een en ander verhaastte de capitulatie van Japan. Resp. op 1 en 25 Juli 1946 werden bij wijze van proefneming nabij Bikini (een der Marshall-eilanden) twee a-bommen tot ontploffing gebracht. In April '48 volgden proefnemingen op Eniwetok (Marshall-eilanden), waarbij „drie verbeterde atoomwapens met succes werden afgevuurd." Inmiddels was het gehele atoomonderzoek in Amerika, zowel voor oorlogs- als vredesdoeleinden, onder leiding gesteld van een geheel uit burgers bestaande commissie.[3]) Voorzitter van deze commissie is David Lilienthal, die sedert 1933 verbonden was geweest (sedert 1941 als voorzitter) aan het directoraat van de Tennessee Valley Authority (T.V.A.) een der grootste projecten van Roosevelts New Deal. De commissie heeft thans de supervisie over 1272 fabrieken, laboratoria en instituten die over geheel Amerika verspreid zijn.

Duitsland. — Volgens verklaringen van dr. Werner Heisenberg (Nobelprijs 1932) zouden de Duitse prestaties op het gebied van de atoomenergie tot 1942 gelijk zijn geweest aan die in de Ver. Staten. Op 6 Juni van dat jaar werd een rapport uitge-

(Zie verder pag. 8425)

Uranium en **Thorium** zijn grondstoffen die een belangrijke rol spelen bij de vrijmaking van atoomenergie. De kaart werd samengesteld aan de hand van reeds voor Wereldoorlog I bekende en na de oorlog in de pers gepubliceerde gegevens. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat sedert deze oorlog t.a.v. vroeger vrijelijk gepubliceerde gegevens de strengste geheimhouding in acht wordt genomen. Volgens Anglo-Amerikaanse bronnen zouden de Ver. Staten beschikken over de meeste grondstoffen (Canada en Congo!). Volgens dezelfde bronnen zou de Sowjet-Unie te kampen hebben met een tekort. Zij beschikt over de belangrijke voorraden van Tsjecho-Slowakije en Oost-Duitsland en minder belangrijke in Toerkestan, Siberië, Centraal Rusland en Sinkiang (N.W.-China). Het is echter geenszins ondenkbaar, dat intussen nieuwe voorraden zijn ontdekt.

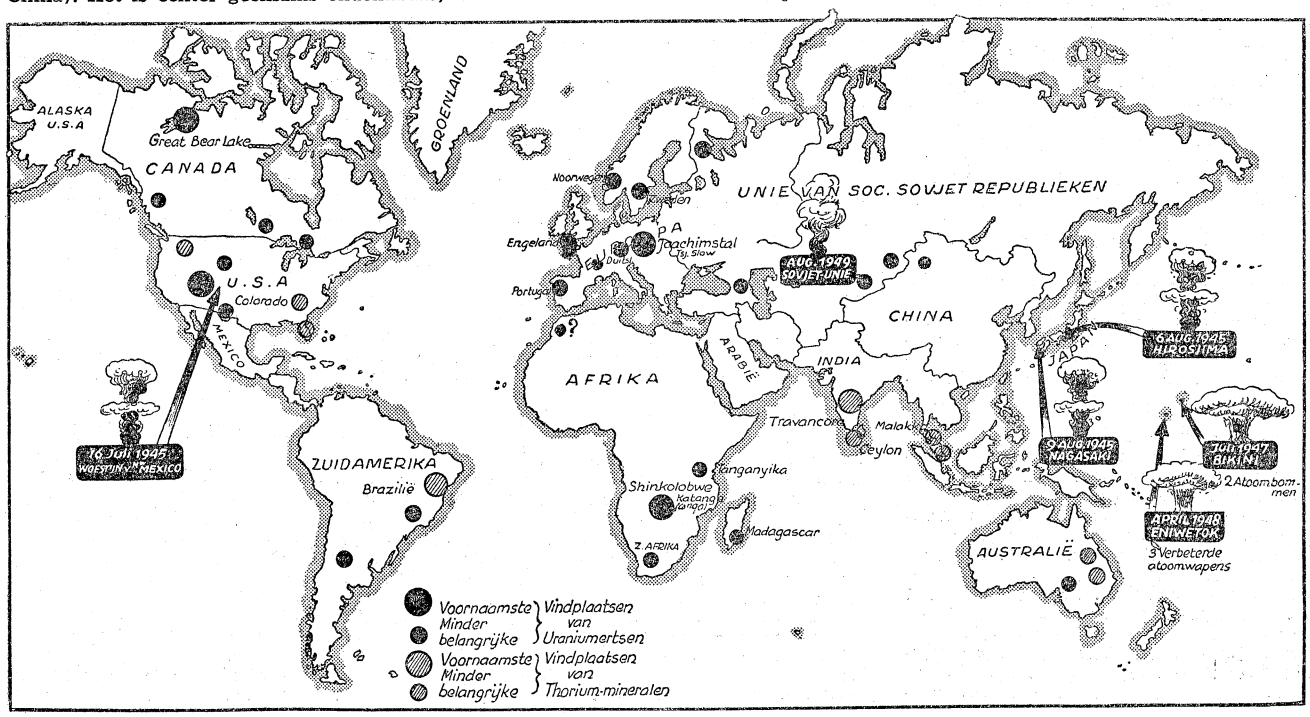

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

6 November (Zondag)

België — Op het partijcongres van de socialistische partij wordt besloten, een beroep te doen op de arbeiders, om zich te verzetten tegen de terugkeer van koning Leopold op de troon.

Nederland — In het Feyenoordstadion te Rotterdam eindigt de voetbalwedstrijd Nederland-België met een 1—0 overwinning voor de Belgen.

Polen — Maarschalk Rokossowski, een der vooraanstaande Sowjet-Russische bevelhebbers uit de tweede wereldoorlog, wordt benoemd tot minister van Defensie en maarschalk van Polen.

7 November (Maandag)

Egypte — De Kamer van Afgevaardigden wordt bij koninklijk decreet ontbonden. Het kabinet keurt een wetsontwerp goed, dat voorziet in een wijziging van de kiesdistricten.

Griekenland — Het centrale comité van de communistische partij besluit na, „analyse van de toestand", de guerillastrijd te staken.

Internationaal — De E.C.A. maakt bekend, dat de resultaten van de Ronde Tafel-Conferentie onmiddellijke hervatting van de Marshall-hulp aan Indonesië mogelijk maken.

— De directeur-generaal van de Unesco, dr. Jaime Torres Bordet, opent het Nederlandse Unesco-centrum te Amsterdam.

Nederland — Moh. Hatta de leider van de republikeinse delegatie ter R.T.C. vertrekt naar Cairo, vanwaar hij via Bangkok en Singapore naar Indonesië zal reizen.

— De distributie van vlees wordt opgeheven.

— Een voorlopig demobilisatie-schema voorziet in de terugkeer van 7000 militairen uit Indonesië per maand. Het transport naar Indonesië van gesloten militaire eenheden wordt stopgezet.

Indonesië — De P.S.I.I. (de Islamietische eenheidspartij) eist vernieuwing van het republikeinse parlement.

— Met Joego-Slavië komt een handelsovereenkomst tot stand, welke voorziet in een wederzijdse goederenuitwisseling ter waarde van *f* 50 millioen in 1950. Nederland zal o.m. cokes, ruw ijzer en rubber leveren terwijl Joego-Slavië o.m. mais, tabak, magnesiet en hout zal importeren.

Sowjet-Unie — Te Moskou wordt de 32ste verjaardag van de „rode socialistische October-revolutie" herdacht. (Zie in dit nr.)

— De raad van ministers benoemt generaal Wassily Tsjoeikow tot voorzitter van de Russische contrôle-commissie in Duitsland.

Tsjecho-Slowakije — In een rede gehouden bij de herdenking van de 32ste verjaardag van de October-revolutie, verklaart minister Zapotocky, dat Tsjecho-Slowakije uranium levert aan Rusland.

8 November (Dinsdag)

Bulgarije — De minister voor de electrificatie, Luynbomir Kayrakof, wordt van zijn functie ontheven.

China — Communistische troepen trekken de provincie Tsetsjoean binnen. Tsjoenking, zetel van de Nat. regering wordt bedreigd.

Engeland — John W. Nicholls benoemd tot buitengewoon Brits gezant te Moskou.

Frankrijk — President Auriol en vertegenwoordigers van de Indo-Chinese staat Cambodja ondertekenen een verdrag waarbij Cambodja autonomie wordt gegeven binnen de Franse Unie.

Internationaal — De ministers van Defensie van Engeland, Frankrijk en Italië zijn in Parijs tot overeenstemming gekomen over de vorming van een defensie-organisatie voor de landen in het gebied van de Middellandse Zee, die zijn opgenomen in het Atlantisch pact.

Nederland — De termijn voor de werkzaamheden van de parlementaire enquête-commissie wordt wederom met een jaar (tot 31 Dec. 1950) verlengd.

— Prof. dr. H. N. ter Veen, oud-hoogleraar in de soc. aardrijkskunde en de algemene en koloniale landbeschrijving aan de universiteit van Amsterdam, op 66-jarige leeftijd overleden.

— De Ned. Chr. Radio Vereniging (N.C. R.V.) herdenkt haar 25-jarig bestaan.

Oostenrijk — Bondskanselier dr. Figl vormt een nieuw kabinet bestaande uit zeven leden der Volkspartij en zes socialisten. Dr. Scharf blijft vice-kanselier.

Ver. Staten — William O'Dwyer (democraat) wordt herkozen tot burgemeester van New York en Herbert Lehman (democraat) wordt gekozen tot senator van New York.

9 November (Woensdag)

China — Twee luchtvaartmaatschappijen met in totaal 80 vliegtuigen in dienst, zijn naar de communisten overgegaan.

Columbia — Wegens ernstige ongeregeldheden — i.v.m. de komende presidentsverkiezingen — wordt de staat van Beleg afgekondigd, het parlement wordt gesloten en de verspreiding van nieuwsbladen wordt aan beperkende bepalingen onderworpen.

Engeland — De premier van India, Pandit Nehru, voert te Londen besprekingen met de ministers Attlee en Cripps.

— Lord Templewood verklaart in het Hogerhuis, dat de Russen bezig zijn met het aanleggen van een onderzeebootbasis op een Albaans eiland in de Adriatische Zee.

Internationaal — De „kleine Assemblée" van de Raad van Europa besluit eenstemmig West-Duitsland toe te laten tot de Assemblée.

Israël — De premier verklaart in het parlement, dat de regering de Sowjet-Unie om een lening heeft verzocht.

Nederland — Dr. Drees deelt in de Tweede Kamer mede, dat wegens vertraging in de behandeling van de wijzigingen in de loon- en inkomstenbelastingen, de huurverhoging zal moeten worden uitgesteld.

Philippijnen — Aan de Indonesische republiek is een renteloze lening van een millioen Am. dollars verstrekt ter betaling van oorlogssurplusgoederen die naar Indonesië zullen worden verscheept.

Tsjecho-Slowakije — De regering deelt mede, dat opnieuw een spionnage-complot is ontdekt. 31 Personen, o.w. twee vroegere parlementsleden werden gearresteerd.

Ver. Staten — De Ver. van Am. journalisten besluit zich terug te trekken uit de Int. Journalisten Organisatie, die haar hoofdkwartier te Praag heeft.

Zuid-Afrika — Prof. dr. W. A. Joubert, van 1911—1921 hoogleraar in het Nederlands aan de universiteit van Stellenbosch, op 68-jarige leeftijd overleden.

10 November (Donderdag)

Duitsland — Het Oost-Duitse parlement aanvaardt in eerste lezing twee wetten voor het teruggeven van burgerlijke rechten aan vroegere nazi's en officieren van de „Wehrmacht" enerzijds en het verlenen van amnestie aan veroordeelden, die straffen uitzitten van minder dan zes maanden anderzijds.

— Volgens een raming van het Instituut voor economisch onderzoek te München kostte Wereldoorlog II Duitsland 510.000.000.000 vooroorlogse R.M. d.i. ongeveer 452.200.000.000 gld.

Indonesië — Sultan Hamid II bevorderd tot generaal-majoor van het K.N.I.L.

— In Oost-Indonesië zal na 1 Januari 1950 op de kantoren van de overheid nog slechts de Indonesische taal gebruikt worden.

Internationaal — Een tweedaagse bespreking te Parijs tussen de ministers van Buitenlandse Zaken van de „grote drie" wordt gesloten. Men bereikte overeenstemming i.z. de politiek t.a.v. Duitsland. (Zie in dit nr.)

— De politieke commissie der Alg. Vergadering van de V.N. besluit met 48 tegen 7 stemmen bij 4 onthoudingen, de Alg. Vergadering aan te bevelen aan Italië het beheer over zijn voormalige kolonie Somaliland op te dragen.

Tsjecho-Slowakije — Nieuwe decreten verzekeren de regering de contrôle op het onderwijs op semenaria en theologische scholen en toezicht op het charitatieve werk van Kerken en religieuze groepen.

Ver. Staten — President Truman verklaart, dat de goudprijs in de V.S. niet zal worden gewijzigd zolang hij president is.

11 November (Vrijdag)

China — Van de zijde van de E.C.A. wordt verkaard, dat de Am. hulp aan de nog in handen van de nationalisten zijnde gebieden, niet plotseling zal worden gestaakt.

Hyderabad — De Nizam van Hyderabad stemt toe in de toetreding van zijn land tot de Indiase Unie. Dit besluit moet nog worden bekrachtigd door de volksvertegenwoordiging.

Indonesië — De wnd. vertegenwoordiger van de republiek in Australië, dr. Sastroadmidjojo, verklaart, dat het Engels het Nederlands als voornaamste buitenlandse taal zal vervangen. De Ned. onderwijzers zullen, voorzover mogelijk, worden vervangen door Australische.

— Hatta verklaart te Rangoon, dat de V. S. I. bereid zijn deel te nemen aan de Unie van Z.O. Aziatische landen.

Nederland — De minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, heeft een stichting voor landbouwtechniek en rationalisatie opgericht. De stichting is gevestigd te Wageningen.

Ver. Staten — President Truman benoemt Oscar Chapman, onder-minister tot minister van Binnenlandse Zaken, als opvolger van Julius Krug. (Zie 10-11)

12 November (Zaterdag)

Internationaal — In een vergadering van de politieke commissie ad hoc van de V.N. verklaart Wisjinski, dat de Sowjet-Unie bereid is, haar gebied open te stellen voor het toezicht op atoom-installaties. „Nimmer zal Rusland echter dulden, dat een internationale organisatie Sowjet-ondernemingen in eigendom of beheer heeft."

Nederland — Opening van het partijcongres van de K.V.P.

— De Unci spreekt in haar rapport over de R.T.C. over een „uitzonderlijk succes."

(Vervolg van pag. 8423)
bracht, waarin werd gezegd, dat binnen 2 jaar atoomenergie vrij gemaakt en eventueel „atomische explosiva" geproduceerd konden worden. Hitler zou echter geweigerd hebben, plannen in overweging te nemen, waarvan de uitwerking langer dan zes maanden duurde. Overigens ontbrak het Duitsland aan de grote en ingewikkelde technische installaties om een a-bom als die van Hirosjima te maken.

Sowjet-Unie — Van de feitelijke ontwikkeling in de Sowjet-Unie is weinig in de buitenwereld doorgedrongen, in tegenstelling met die in de Verenigde Staten, waarvan het befaamde rapport-Smith een uitvoerig overzicht gaf. Het is niet onwaarschijnlijk dat dit rapport de Sowjet-geleerden geholpen heeft bij de keuze van de richting, waarin zij hun onderzoekingen zouden voortzetten. Nu en dan verschenen berichten in de wereldpers over Duitse kernphysici, die voor de Russen zouden werken (zoals andere Duitse geleerden in de Verenigde Staten en Engeland werden te werk gesteld). In Januari 1946 circuleerde in die pers het bericht, dat het lid van het Politburo Lawrenti Beria, tot dan toe hoofd van het ministerie van Binnenlandse Zaken (N.K.V.D.), belast was met de opperleiding van het atoomonderzoek. [4]) In 1947 begonnen geruchten te circuleren over mislukte atoombomexplosies (Figaro). Het bekende „atoomspionnage-proces" te Canada in hetzelfde jaar gehouden trok sterk de aandacht.

Op 6 Nov. 1947 verklaarde Molotow tijdens de herdenking van het 30-jarig bestaan der Sowjet-Unie, dat het „geheim van de atoombom" niet meer bestond. In de Westelijke wereld werd deze mededeling min of meer als bluf beschouwd en in ieder geval nam men aan, dat de Ver. Staten zeker in technisch-industrieel opzicht, een grote voorsprong bezaten. Amerikaanse atoomgeleerden waren er echter reeds in Juni 1945 van overtuigd, dat de atoombom mogelijk slechts enkele jaren, althans als „geheim wapen", het monopolie van de Verenigde Staten zou kunnen blijven.

Op 23 September kwam dan Truman's aankondiging van het einde van het atoommonopolie, twee dagen later gevolgd door de bekende Tass-verklaring over opblazingswerkzaamheden met de modernste technische middelen. Over een atoombom werd niet gesproken. Naar zowel het te Berlijn onder Russische licentie verschijnende blad „Nacht Express' als het orgaan van de S.E.D. „Neues Deutschland" begin November j.l. berichtten, maakt de Sowjet-Unie thans gebruik van atoomenergie om tussen Oeral en het Kazakgebergte een kanaal te graven en om de bedding van de Ob en de Jenissei te verplaatsen. De door Truman bedoelde „explosie" zou hebben plaatsgehad in de Toergai-heuvels. Een en ander zou geschieden in het kader van een groot ontginningsplan van de Russische ingenieur Dawydow. [5])

Strijd om contrôle. — Teruggekeerd van de conferentie van Potsdam verklaarde president Truman op 10 Aug. 1945, dat de Verenigde Staten en Engeland [6]) niet voornemens waren het geheim van de atoombom bekend te maken „voordat middelen gevonden zijn, om de bom te controleren en om ons zelf en de rest van de wereld tegen het gevaar van totale vernietiging te beschermen". In November d.a.v. kwamen Truman (V.S.), Attlee (Engeland) en Mackenzie King (Canada) te Washington bijeen. Zij erkenden, dat geen enkel land het monopolie mocht bezitten en verklaarden zich bereid „het geheim van de fabricage der atoomenergie over te dragen aan de Verenigde Naties, z o d r a deze organisatie in staat zal zijn de wereldvrede te verzekeren." Voorts bevalen zij de instelling aan van een speciale commissie der V.N. In December 1945 besloten de Grote Drie te Moskou de instelling van zulk een „atoomcommissie" te bevorderen. Deze United Nations Atomic Energy Commission (U.N.A.E.C.) kwam in Januari 1946 tot stand. Zij ressorteerde onder de Veiligheidsraad en kreeg tot taak voorstellen te doen betreffende: 1e. contrôle op de atoomenergie wat de toepassing voor vredelievende doeleinden aangaat; 2e. een verbod van het gebruik van atoomwapens en andere wapens voor massale vernietiging van mensenlevens; 3e. effectieve contrôle en inspectiemaatregelen.

De terzake door een speciale commissie onder leiding van Acheson en Lilienthal opgestelde en door Baruch aangevulde en bij de U.N.A.E.C. ingediende Amerikaanse voorstellen, voorzagen o.m. in de oprichting van een „Atomic Development Authority" (A.D.A.), een internationaal lichaam, dat in de gehele wereld de contrôle en het b e h e e r van de productie van atoomenergie op zich zou nemen, alsmede in sancties bij overtreding van de te sluiten ontwapeningsovereenkomst. Deze sancties zouden niet door het in de Veiligheidsraad geldende vetorecht der grote mogendheden verhinderd mogen worden. De Ver. Staten bleven ongenegen, de productie van atoombommen te staken en hun voorraden te vernietigen, voordat een effectief contrôlesysteem zou zijn gevestigd. De Sowjet-Unie stelde een verbod van de productie en van het gebruik van atoomwapens voor, verzette zich echter aanvankelijk tegen internationale contrôle. Tenslotte gewonnen voor het denkbeeld van internationale contrôle, eiste zij dat deze zou geschieden in het kader van de Veiligheidsraad en onderworpen zou zijn aan het vetorecht. De Amerikaanse plannen werden door de meerderheid der U.N.A.E.C. in grote lijnen aanvaard. Het rapport der commissie werd tengevolge van een Russisch veto niet door de Veiligheidsraad goedgekeurd. De Algemene Vergadering keurde het echter op 4 November 1948 goed als een „noodzakelijke basis voor de vestiging van een effectief contrôle-systeem" en zij verwierp terzelfdertijd Wisjinski's voorstel tot gelijktijdige ondertekening en in werkingtreding van twee conventies, inhoudende resp. een verbod van het bezit (productie) van atoomwapens en de vestiging — in het kader van de Veiligheidsraad (vetorecht) — van internationale contrôle. Het was vooral het door de Ver. Staten voorgestelde, aan het vetorecht onderworpen b e h e e r door een internationaal orgaan, dat de Sowjet-Unie weigerde te accepteren. J. M.

(Wordt vervolgd)

1) Zie pag. 8340 B 2) Zie pag. 8349 E.

3) Atomic Energy Act, in werking getreden op 1 Aug. 1946.

4) Ook in andere landen werden speciale „atoomcommissies" ingesteld, zo in Engeland onder leiding van Sir John Anderson, in Frankrijk onder leiding van de vermaarde physicus Fr. Joliot.

5) Dit plan, dat ongeveer een jaar geleden door ir. Dawydow in een lezing werd voorgelegd aan het Moskouse Instituut voor Energie, houdt in, dat de twee Siberische rivieren Ob en Jenisei, die van het Zuiden naar het Noorden stromen, worden afgedamd, waarna een binnenzee in Siberië ontstaat. Het water zal door een 4000 km lang kanaal naar het Aral-meer in het Zuiden worden geleid en vandaar naar de Kaspische Zee. Op deze wijze zou een dor en vrijwel onbewoond gebied van ongeveer 60 millioen ha, d.w.z. achttien maal de oppervlakte van Nederland, tot een bloeiend landbouw- en industriegebied worden gemaakt, dat ruim 200 millioen mensen zou kunnen voeden. (Waarh. 10-11)

6) In 1943 zouden Churchill en Roosevelt een geheime overeenkomst terzake hebben gesloten.

Nederland

A. Nota inzake gevolgen van devaluatie —

Minister Lieftinck heeft op 1 November in een nota aan de Tweede Kamer een overzicht gegeven van de gevolgen van de devaluatie voor de Begrotingsramingen. Tengevolge van de devaluatie is als voorlopige maatregel niet alleen afgezien van de voorgenomen vermindering van de subsidies, doch zal een zodanige verhoging worden toegepast, dat voor een aantal essentiële artikelen de prijzen ongewijzigd kunnen blijven. Hierbij is gedacht aan de prijzen van brood, melk, margarine, varkensvlees en kolen en voor wat betreft grondstoffen aan veevoeder.

Genomen over het komende halfjaar is hiermede een bedrag van naar schatting *f* 150 millioen gemoeid. De bedoeling hiervan is niet dat weer definitief zou worden teruggekeerd tot het stelsel van omvangrijke subsidiëring, maar uitsluitend om te verhinderen, dat thans een plotselinge prijs- en loonstijging zou optreden.

De belangrijkste wijzigingen in de Rijksbegroting, zowel in die voor 1949 als in die van 1950, welke een onmiddellijk gevolg zijn van de devaluatie, zijn te onderscheiden in:

a. de automatisch door de devaluatie ontstane verplichtingen van het Rijk op monetair terrein en de gunstige factoren, welke daartegenover staan;

b. de gevolgen voor de Rijksuitgaven;

c. de gevolgen voor de rijksbelastingopbrengsten.

T.a.v. sub a wijst de minister op de verplichtingen jegens het Internationale Monetaire Fonds en de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling op de verplichte bijstortingen uit hoofde van monetaire accoorden op het koersverlies, geleden door de Nederlandsche Bank uit hoofde van termijnaffaires, in het kader van het voor rekening en risico van de Staat gevoerde deviezenbedrijf werden afgesloten vóór de devaluatie.

De geraamde cijfers dienaangaande geven een verschil te zien van *f* 673.7 millioen, t. w. contanten *f* 32.7 millioen, promessen *f* 347.— millioen, monetaire accoorden *f* 151.— millioen en koersverlies termijnaffaires *f* 143.— millioen.

Tegenover deze verplichtingen noemt de minister als één der belangrijkste, voordelige gevolgen de herwaarderingswinst op het goud en op het bezit in vreemde valuta van De Nederlandsche Bank. Een en ander zal in totaal waarschijnlijk een boekwinst van circa *f* 210 millioen opleveren.

Teneinde het tekort op de Rijksrekening voor 1949 zo min mogelijk te vergroten wordt het de aangewezen weg geacht deze winsten te bestemmen tot dekking van de verliezen geleden uit hoofde van de devaluatie en deze winsten te brengen ten gunste van de middelen van het dienstjaar 1949.

Wat nu b) betreft zullen alle uitgaven in valuta, die niet of in mindere mate dan de gulden zijn gedevalueerd, zoveel

mogelijk naar evenredigheid moeten worden verlaagd. Zo nodig zal daartoe bezuinigd worden. O.a. voor uitgaven, berustend op contractuele verplichtingen zal echter aan verhoging der guldensbedragen niet zijn te ontkomen.
De gewone dienst Nationale Schuld vergt ten laste van de Begroting 1949 ƒ 29.4 millioen meer, de buitengewone dienst II (lang lopende credieten in buitenlands geld) ƒ 2.4 millioen. Voor 1950 zijn die additionele bedragen resp. ƒ 73.7 incl. ƒ 49 mill. koersverlies op aflossing van vlottende buitenlandse schuld en ƒ 13.2 millioen gevestigde schuld idem en ƒ 8.5 millioen.
De onmiddellijke verhoging van de uitgaven van andere begrotingshoofdstukken wordt voor 1949 geraamd op ƒ 16.9 millioen en voor 1950 totaal rond ƒ 44 millioen.
Over de belastingopbrengst valt thans nog weinig te zeggen. (A.N.P. 1-11)

A. Wetsontwerp handelingsbevoegdheid gehuwde vrouw —

Op 28 October heeft Minister Wijers een wetsontwerp ingediend, dat strekt tot opheffing van de handelsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw. In zijn toelichting zegt de minister o.m.:
De bestaande wetgeving beschouwt de gehuwde vrouw als in beginsel handelingsonbekwaam; zij stelt haar voor het verrichten van rechtshandelingen afhankelijk van de machtiging van haar man. Dit beginsel van handelingsonbekwaamheid is niet in overeenstemming met de waarde, die de tegenwoordige tijd toekent aan de persoonlijkheid van de vrouw en moet voor het tegendeel plaats maken.
De opheffing van de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw, zo gaat de toelichting verder, zal de ruimste werking hebben in de gevallen waarin de goederen der echtgenoten zijn gescheiden. Alsdan zal de handelingsbekwame vrouw de volledige zeggenschap hebben over haar vermogen. Haar vermogen zal onbeperkt voor haar schulden aansprakelijk zijn. Zij zal met andere woorden uit een oogpunt van handelingsbekwaamheid geheel met een ongehuwde handelingsbekwame vrouw gelijk staan. Dit zal zich voordoen in geval aan de gehuwde vrouw goederen zijn opgekomen welke buiten de wettelijke gemeenschap van goederen zijn gevallen, ingeval van huwelijksvoorwaarden en van scheiding van goederen.
In de praktijk zal echter de handelingsbekwaamheid van de vrouw, die in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd, niet tot gevolg kunnen hebben, dat de vrouw met haar rechtshandelingen de goederen der gemeenschap bindt, zolang die gemeenschap bestaat en zolang de man het beheer over de gemeenschap voert.
Men kan hier een beperking in zien van de handelingsbevoegdheid; zij vloeit voort uit het huwelijksgoederenrecht en de minister acht het niet de tijd te overwegen of dat recht in zijn beginselen moet worden gewijzigd.
Niettemin zegt de minister, zal het ingediende ontwerp in aanzienlijke mate aan gerechtvaardigde verlangens tegemoet kunnen komen.
De volgende desiderata zullen moeten worden vervuld: De vrouw kan, namens de gemeenschap handelingen voor de gewone huishouding verrichten. De vrouw moet, zo nodig, de mogelijkheid verkrijgen de man langs gerechtelijke weg te dwingen voldoende geld voor het huishouden beschikbaar te stellen.
Aan de vrouw moet de bevoegdheid toekomen tot uitoefening van een beroep en het verrichten van arbeid; zij zal evenwel de bewilliging van de man behoeven, wanneer zij met het beroep of de arbeid de gemeenschap wil binden. Voor het overige zal de vrouw de gemeenschap alleen kunnen binden met bewilliging van de man
De desiderata-beginselen gaan verder: de man zal het beheer der gemeenschap niet kunnen prijsgeven, wel kan hij zijn vrouw volmacht geven; indien enige gemeenschap van goederen bestaat, zal, om er over te beschikken, de man in bepaalde gevallen de medewerking van de vrouw behoeven.
De man zal de vrouw moeten inlichten betreffende het beheer over de gemeenschap.
Als de man afwezig is of in de onmogelijkheid is zijn wil te verklaren, moet de vrouw het beheer over de gemeenschap kunnen verkrijgen. Verder zijn er regelingen over boedelscheiding en faillissementen en zullen echtgenoten elkaar wederkerig verantwoording moeten afleggen over het beheer, dat de een over de andere feitelijk uitoefent.
Als uitvloeisel van dit alles zal een aantal wijzigingen nodig zijn in het Burgerlijk Wetboek, de Faillissementswet, Burgerlijke Rechtsvordering en in afzonderlijke wetten.
Uit art. 161 B.W. wordt, als boven gezegd, de bepaling, dat de vrouw haar man gehoorzaamheid is verschuldigd, geschrapt.
De verplichting tot samenwoning der echtgenoten blijft, doch zij dient wederkerig te zijn; de man echter bepaalt de plaats der samenwoning. De verzorgingsplicht der echtgenoten moet eveneens wederkerig zijn. Handelingen van de vrouw, die de huishouding binden, moeten ook de man binden.
Het zal onder de nieuwe wetgeving nog vaker dan thans voorkomen dat de éne echtgenoot goederen van de andere echtgenoot beheert zonder dat hij daartoe rechtstreeks de bevoegdheid aan de wet ontleent. Dergelijk beheer is volkomen geoorloofd en zal moeten worden beschouwd als een beheer uit uitdrukkelijke of stilzwijgende lastgeving.
Dit zijn in hoofdzaak de beginselen van het wetsontwerp. Het stelt voorts nog een reeks wetswijzigingen, welke nodig zijn om deze beginselen uit te voeren, voor, o.a. ten aanzien, van aansprakelijkheid tegenover derden en het faillissementsrecht. (A.N.P. 18-10)

B. Gewijzigde interimregeling voor Suriname —

Bij de Tweede Kamer is ingediend de gewijzigde interimregeling voor Suriname, nadat op 12 September de regering het op 22 Juli j.l. door de Tweede Kamer geamendeerde wetsontwerp dienaangaande had ingetrokken.
De thans voorgestelde interimregeling is gelijkluidend aan de ingetrokken regeling op twee onderdelen na.
Voorgesteld wordt artikel 155 van de geldende Surinaamse staatsregeling ongewijzigd te handhaven. Zowel van de toevoeging aan dat artikel, voorgesteld bij het oorspronkelijk regeringsontwerp als van die aangebracht door het amendement van de heren Schermerhorn c.s., is afgezien.
Voorts wordt voorgesteld aan artikel 181 houdende voorschriften omtrent het aanbrengen van wijzigingen in de interimregeling bij landsverordening, een uitbreiding te geven. Deze komt hierop neer, dat ook artikel 168, lid 7, der interimregeling, dus zoals dit na de aanneming van het amendement van de heer De Kort c.s. door de Tweede Kamer is aanvaard, bij landsverordening kan worden gewijzigd en wel in die voege, dat de tekst van dat lid gelijkluidend zal zijn aan de tekst waarover in Juni j.l. met de delegatie der Staten van Suriname overeenstemming werd bereikt.
In deze oplossing is enerzijds de beslissing der kamer geëerbiedigd, anderzijds aan Suriname de gelegenheid geboden terug te vallen op de door de regering in het mondeling overleg aanvaarde regeling. Daartoe zal een minimum van twee derde van het aantal leden der Staten hebben mede te werken.
De regering doet dit voorstel — aldus zegt de toelichting — zonder daarmede prijs te geven haar principiële opvatting, dat de onderwerpelijke materie niet behoort tot de onderwerpen over welke de autonomie van Suriname zich uitstrekt, terwijl anderzijds in een aanvaarding van het voorstel door de Staten van Suriname niet zal mogen worden gezien, dat genoemd college op dit punt aan zijn eigen afwijkend standpunt niet zou vasthouden.
Door de regering zal het nodige worden gedaan ten einde in het licht van de resultaten van de Ronde Tafel-conferentie zo spoedig mogelijk te geraken tot de vaststelling van de definitieve nieuwe rechtsband tussen Nederland, Suriname en de Antillen. (A.N.P. 1-11) **(V. b. 8235)**

C. Wetsontwerp materiële Oorlogsschade door Tweede Kamer aanvaard —

Het op 24 Januari 1948 bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp inzake de vergoeding van materiële oorlogsschade is op 3 November j.l. nadat het vier maal bij nota was gewijzigd door de Tweede Kamer zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
Het wetsontwerp heeft reeds direct na de indiening veel stof doen opwaaien, niet het minst bij de direct betrokkenen. Deze achtten de voorgestelde schadevergoeding ten enen male onvoldoende. Ook bij de behandeling in het parlement werd veel critiek op het ontwerp uitgeoefend. De K.V.P. ging hierbij het verst en stelde zich op het standpunt, dat integrale vergoeding over de gehele linie moest plaats hebben, — de A.R. en C.H.U. eisten een integrale vergoeding voor woningen en bedrijfspanden, terwijl de V.V.D. van de regering verwachtte, dat zij in beginsel het recht op volledige vergoeding zou erkennen en trapsgewijze verwerkelijking hiervan zou betrachten. Alleen de P.v.d.A. kon zich met het ontwerp verenigen. Nadat de partijen deze standpunten in het voorlopig verslag (pag. 7683) hadden doen uitkomen en de minister in zijn memorie van antwoord (pag. 7972 A) had verklaard niet bereid te zijn een integrale vergoeding toe te staan, omdat dit een te zware druk op 's lands schatkist zou betekenen en niet zou stroken met het algemeen welzijn, werd op 25 October het debat in de Tweede Kamer geopend. Hoewel de partijen nog geenszins hun standpunt gewijzigd hadden, hetgeen bleek uit het grote aantal ingediende amendementen (71), zijn regering en parlement toch tot een vergelijk kunnen komen door van beide zijden concessies te doen.
Van de 71 amendementen zijn er meer dan zestig verdwenen bij het nader overleg tussen een commissie van voorbereiding en de regering. Het grootste deel van de verdwenen amendementen is door de regering óf overgenomen óf in nader voorgestelde wijzigingen geheel of ten dele verwerkt. De overige zijn ingetrokken (of vervallen) omdat zij

overbodig bleken of omdat de regering naar het oordeel van de voorstellers voldoende aan hun verlangens tegemoet was gekomen. Enige amendementen werden gehandhaafd.

Een amendement-Hoogcarspel (comm.), dat vergoeding wilde onthouden aan hen, die zich on-Nederlands hebben gedragen werd door de regering afgewezen en door de Kamer verworpen.

Wat art. 8 betreft, hetwelk volledige vergoeding mogelijk maakt voor kleine woningen en/of bedrijfspanden of schepen, door de eigenaar bewoond of gebruikt, werd in hoofdzaak overgenomen een amendement van de commissie van voorbereiding. Dit beoogt de discriminatie t.a.v. woningen, tevens bedrijfspand maar niet speciaal daartoe gebouwd, op te heffen.

Het overleg over art. 8 heeft er voorts toe geleid, dat de eis van eigen bewoning (of gebruik) vervalt, maar dat tevens alleen zij van het artikel kunnen profiteren, wier overige vermogen (berekend voor de heffing-ineens) niet meer dan *f* 20.000 bedraagt. Wel blijft het beginsel, dat de regeling slechts geldt voor één woning, bedrijfspand of schip per getroffene, maar thans te zijner keuze.

De regering nam het amendement van de commissie van voorbereiding, dat de hoofdzaken van de regeling voor huisraad in de wet wilde opnemen, over (aanvankelijk was deze regeling aan de minister gedelegeerd).

De commissie en mr. Ten Hagen (P.v.d.A.) wilden dat de voorwaarde, dat de bijdrage voor bedrijfsuitrusting *f* 1000 of meer moet bedragen wil men voor een aanvullende bijdrage in aanmerking komen, zou worden verlicht door verlaging van de grens van *f* 1000 tot *f* 100. De regering was bereid die grens tot *f* 500 te verlagen, mits voor alle bedrijven een aftrek van *f* 500 wordt toegepast. Deze concessie zou *f* 30 millioen kosten.

Aan de van verscheidene kanten geuite wens, dat een onafhankelijk beroepsorgaan zou worden ingesteld (amendementen-Hofstra) kwam de regering tegemoet.

Zij stelde in haar nota van wijziging beroep open op een onafhankelijk scheidsgerecht, echter met behoud van het bestaande beroep op de minister.

Zij, die van deze bestaande beroepsmogelijkheid hebben gebruik gemaakt, zullen — ook al is hun zaak inmiddels volkomen afgewikkeld — bij het scheidsgerecht in beroep kunnen gaan; voorts zij, wier zaak nog niet is afgewikkeld, indien hun beroep op de minister moest worden afgewezen.

Zij, die door niet bij de minister in beroep te komen hebben berust, zullen niet bij het scheidsgerecht in beroep kunnen gaan.

Vastgesteld werd, dat in het wetsontwerp ook zou worden begrepen de schade die in de toekomst nog wordt geleden ten gevolge van de afgelopen oorlog, bijvoorbeeld door het ontploffen van mijnen en ander oorlogstuig.

Een amendement van de heer Van de Wetering (CH.) om ook de Indische Nederlanders in de vergoeding voor huisraadschade te betrekken, werd omgezet in een motie, in die zin, dat daarin het recht werd vastgelegd op schadevergoeding voor deze categorie en dat voor hen dus een aparte regeling moest worden gemaakt, daar deze niet in de structuur van deze wet paste. Deze motie zal later worden behandeld.

(Vor. ber. Wetsontw., Voorl. verslag 7683; Mem. v. antwoord 7972 A)

Reacties op de resultaten van de Ronde-Tafel-Conferentie

I. NEDERLAND

De diplomatieke correspondent van Aneta vernam op 2 November dat er in de leidende kring van de **Nederlandse delegatie** veel vertrouwen heerst, dat de overeenkomst, die het uiteindelijke resultaat van de Ronde Tafel-conferentie is, voor Indonesië vrede en voorspoed zal brengen en dat, in het kader van de Unie, deze overeenkomst zal beklijven in een duurzame en vriendschappelijke samenwerking tussen Nederland en Indonesië.

In bedoelde kringen werd er voorts op gewezen, dat Nederland gedurende de conferentie aan de wensen van de Indonesiërs „meer dan halverwege" is tegemoet gekomen.

Op vele punten zijn de resultaten van de R.T.C., zo zeide men, voor Indonesië gunstiger dan indertijd de bepalingen van de overeenkomsten van Linggadjati, of de Renville of de voorstellen van de heer Cochran en als gevolg daarvan zijn de Nederlanders verder gegaan dan werd geëist in de resolutie van de Veiligheidsraad van 28 Januari j.l. Men wees er verder op, dat alle aanduidingen op de ministerraad van de Unie, wetgevende maatregelen van de Unie, wettelijke beslissingen in naam des Konings enz. zijn vermeden, opdat aan de Unie zelfs geen schijn van een instelling als superstaat zal kunnen worden toegekend.

In economisch opzicht is door Nederland de belangrijke concessie gedaan door de vermindering van de Indonesische schuld aan Nederland met *f* 2 milliard, welke vermindering neerkomt op een toeneming der Nederlandse schuld met *f* 200 per Nederlandse ingezetene.

De heer **H. W. J. A. Meyerink**, Anti-Revolutionnair Tweede Kamer-lid zag zich genoopt op 2 November voor de aanvang van de slotzitting der R.T.C. ontslag te nemen als lid van de Nederl. delegatie, daar de voorzitter, minister Van Maarseveen, hem niet toestond op deze zitting een korte verklaring af te leggen. Minister van Maarseveen stelde zich op het standpunt, dat art. 38 lid 4 van het reglement van orde *) zulks niet toeliet. Hij was voorts van mening, dat men in de Indonesische delegatie en in Indonesië daardoor slechts gesterkt zou worden in zijn wantrouwen of Nederland wel bereid is zijn voornemen tot overdracht van de souvereiniteit ten uitvoer te brengen.

De heer Meyerink was voornemens het volgende te verklaren:

„Nederland is, wat betreft zijn toekomstige verhouding tot Indonesië, gebonden aan de inhoud van het veertiende hoofdstuk der Grondwet, waarin de grondbeginselen zijn neergelegd voor de samenwerking van de beide staten. De resultaten dezer conferentie blijven naar mijn gevoelen ten achter bij vorm en inhoud van de samenwerking, die de grondwetgever voor ogen hebben gestaan.

Voorts moge ik hier verklaren, dat ik mij in genen dele wil keren tegen overdracht der souvereiniteit aan een te vormen Republik Indonesia Serikat.

Evenwel kan en mag de Nederlandse regering krachtens haar roeping en verantwoordelijkheid, naar mijn gevoelen de souvereiniteit eerst overdragen op een tijdstip, waarin in Indonesië een staatkundige organisatie is ontstaan, welke in staat geacht kan worden alle aan die overdracht verbonden gezags- en rechtsbevoegdheden over te nemen.

Aan deze voorwaarde is thans naar mijn inzicht nog niet voldaan.

Deze staatkundige organisatie heeft nog slechts in de ontworpen voorlopige constitutie, doch nog niet in de werkelijkheid vorm verkregen.

Bij de toescheiding van omvangrijke gebieden en belangrijke volksgroepen aan deelstaten is met de kennelijke wil der bevolking in meer dan één opzicht niet op genoegzame wijze rekening gehouden.

Het optreden van de T.N.I sedert 7 Mei 1949 en de communistische infiltraties in legerafdelingen daarvan laten zeker ruimte voor de twijfel of de te vormen federale regering van de aanvang af op de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid dezer militaire macht mag rekenen.

De overdracht der souvereiniteit zal na de schriftelijke voorbereiding op deze conferentie een omvangrijke zakelijke voorbereiding in Indonesië vorderen, ten einde een deugdelijke nieuwe staatsorde te vestigen, waarbinnen de overgang zonder schokken zich kan voltrekken. Een geleidelijke overgang van rechtsbevoegdheden zal naar mijn inzicht meer met de ernst, het gewicht en de uitgebreidheid van de noodzakelijke maatregelen in overeenstemming zijn dan een voortijdige overdracht op een datum, waarop de organen van de nieuwe staat nog nauwelijks of nog niet zijn gevormd.

Tot mijn leedwezen meen ik op grond van genoemde overwegingen ten aanzien van het resultaat dezer conferentie, in het bijzonder ten aanzien van de datum van de overdracht der souvereiniteit op uiterlijk 30 December 1949, een voorbehoud te moeten maken".

Ned. minderheid — De heren Blauw, Schijfsma en Verboom, vertegenwoordigers van de Nederlandse minderheidsgroep in Indonesië deelden de voorzitter van de R.T.C. mede, dat zij de slotzitting niet zouden bijwonen. In hun desbetreffend schrijven zeiden zij o.m.: „Het is ons een pijnlijke teleurstelling geworden te moeten ervaren, dat het reglement van orde der Ronde Tafelconferentie de Nederlandse minderheid in Indonesië van iedere rechtstreekse invloed op de ook over haar te nemen beslissingen heeft uitgesloten."

De vertegenwoordigers klaagden verder, dat de Centrale Commissie der R.T.C. ook de mogelijkheid hen te horen eng heeft geïnterpreteerd, zodat zij slechts over een luttel aantal onderwerpen hun mening konden zeggen. „Thans zou ons, formeel althans, nog de gelegenheid open staan onze zienswijze op de slotzitting van 2 November 1949 kenbaar te maken. Het volle besef echter, dat zulks op dat ogenblik niet de geringste wijziging meer zal kunnen brengen in de reeds door de conferentie bereikte resultaten, houdt ons van het spreken aldaar en op dat tijdstip af. De noodzaak het misverstand te vermijden dat onze, dan stilzwijgende, aanwezigheid ter conferentie zou kunnen worden opgevat als een erkenning, dat de beslissingen der conferentie op een ons bevredigende wijze zijn tot stand gekomen, verbiedt ons de bijeenkomst bij te wonen."

Persatuan Timur Besar en Twapro — De heren L. Polhauspessy, K. J. Vigeleyen Nikijuluw, D. H. Undap en D. P. Zacharias, in hun hoedanigheid van afgevaardigden der delegaties van de Persatuan Timur Besar en Twapro (twaalfde provincie) ter R.T.C., hebben zich op 2 Nov. met de volgende verklaring gewend tot dr. W. Drees:

Ondergetekenden, gemeenschappelijk en afzonderlijk optredende voor hun committenten, de volken van Minahassa, Molukken en Timor hebben de eer bij deze te verklaren voor uw hoog gezag en voor het forum der volkenwereld, dat deze volken:

1. handhaven het onvervreemdbaar recht van zelfbeschikking, gegrond in het rechtsbesef der wereld, in de Koninklijke boodschap, de grondwet van het Koninkrijk, enz.
2. dat deze volken volledig verwerpen alle beschikkingen, besluiten of regelingen, die thans op bijzondere punten dit recht schenden, en dat bovenal vanwege de reeds aanwezige principiële schending, bestaande in het feit, dat geen door deze volken zelve aangewezen en geautoriseer-

*) Dit luidt: „Op verzoek van de leiders der betrokken delegaties kan in de algemene vergadering een lid, adviseur of deskundige van de delegaties in hun plaats het woord voeren."

Hierbij moet worden aangetekend, dat in de schriftelijke „beginselen", uitdrukkelijk wordt verklaard, dat de „negen mannen" onder de delegatieleden een bijzondere plaats innemen. In verband daarmee kregen zij, aldus de heer Meyerink, het recht „op een vergadering van een conferentie" verklaringen af te leggen.

de vertegenwoordigers aan de arbeid der R.T.C. en de voorbereidingen daarvan hebben deelgenomen of deelnemen.
3. dat zij nadrukkelijk ontkennen elke en iedere z.g. bevoegdheid der huidige R.T.C. om voor hen of over hen te handelen als onderdanen van de staat Oost-Indonesia als deelstaat van de R.I.S., waarin de Djokja'se republiek domineert en welke republiek door middel van gewapende, ongedisciplineerde machten en communistische infiltranten de intimidatie mogelijk maakt, zodoende niet slechts de vrije en zuivere uiting van de volkswil in gevaar stelt, maar zelfs de directe bronnen van hun welvaart, hun veiligheid en rechtszekerheid.
4. dat zij weigeren het lijdend voorwerp te worden van enige vorm van „overdracht" van enig onderdeel van H.M.'s souvereiniteit in deze gewesten, waarbij zij onderworpen zouden worden aan een niet na volledige en zuivere werking van het zelfbeschikkingsrecht tot stand gekomen ondemocratisch centraal gezag.
5. dat zij de „Verenigde Staten van Indonesië" als een wisse prooi van een chaotisch communisme beschouwen, aangezien deze, naar analogie van de 48 staten der United States, niet gebouwd worden op een federatief beginsel van volkomen gelijkwaardigheid der vrijwillig deelnemende eenheden.,
6. dat zij derhalve niet treden in een achteraf en achter de feiten aankomende schijn van plebiscieten, die de schending hunner rechten zou moeten bemantelen, als bijv. een plebisciet na de souvereiniteits-overdracht.,
7. dat de door hen vertegenwoordigde volkeren zich tegen de schending van hun recht op zelfbeschikking, die zij voelen als een aantasting van hun fundamentele vrijheid, zullen verzetten en blijven verzetten met alle hun ten dienste staande middelen, zowel in Nederland als in andere landen.
Mitsdien hebben zij de eer aan H.M.'s regering de wens voor te leggen, dat wegen geopend worden die in waarheid tot een op het zelfbeschikkingsrecht en de rechtvaardigheid der Indonesische volken gegronde samenwerking leiden, opdat Indonesië straks niet worde verscheurd en verdeeld ten bate van vreemde machten."

DE NEDERLANDSE PERS **):

Algemeen Handelsblad (Vrijzinnig): „Op papier is veel materiaal verzameld, dat bij een loyale en richtige hantering van beide zijden één belangengemeenschap kan bevorderen en doen uitgroeien, die mits zij slaagt, sterker en duurzamer zal kunnen worden dan de resoluties, statuten en charters, waarop zij formeel is gegrondvest.
Bij dit alles zal de morele factor zwaar moeten wegen: dus de trouw aan gedane beloften. Tussen twee souvereine staten zijn sancties, behalve oorlog, die niemand wenst en die internationaal tot ernstige verwikkelingen zou leiden, niet mogelijk. Maar wel een appèl aan de goede trouw, zonder welke de partijen ook haar politiek en economisch crediet in de wereld, die zij zo nodig hebben, zouden verliezen".

Elseviers Weekblad: „De accoorden, die zojuist in de Ridderzaal in Den Haag zijn getekend, zijn voor de redactie van dit blad uitermate teleurstellend. Zij is van deze overeenkomst diep onder de indruk en zij gelooft, dat de verschrikkelijke tragiek van hetgeen zojuist gebeurd is in ons land te weinig wordt beseft. Wij zijn beducht voor de toekomst. Voor de toekomst van ons nu zo kleine moederland en voor de toekomst van ons geliefd Nederlands-Indië. Wij zijn bevreesd en beducht. Het is alles ellendig, maar wij zullen moeten trachten om ons desalnietteminstaande te houden, om hard te werken en onze plicht te doen. Wij zullen die ellendige overeenkomst honoreren en wij zullen er een eer in stellen om ook dit smadelijk accoord zo nobel uit te voeren als het in onze macht is".

De Groene Amsterdammer (Onafh.): „De overeenkomsten bieden kanalen voor samenwerking. Maar of die kanalen leeg zullen blijven of vol zullen stromen moet worden afgewacht". Nu „de slag is afgelopen" begint in Indonesië een nieuwe slag: de verkiezingsstrijd die binnen een jaar na de souvereiniteitsoverdracht voor de constituante moet worden gehouden. De accoorden van de R.T.C. kunnen een slag betekenen voor het communisme, al is het communistisch gevaar geenszins voorbij.

De Linie (R.K.) — „En nu verder! Wat zal er gebeuren in Indonesië en wat zal er gebeuren in Nederland? Wij bedoelen met deze vraag niet alleen of men al dan niet het overeengekomene zal ratificeren. Wij bedoelen allereerst, of het wederzijds vertrouwen dat in deze twee maanden in Den Haag aan de Ronde Tafel-conferentie is ontstaan, of liever: hersteld — zal blijven bestaan hier te lande en in Indonesië. God geve het. Want dit is een onmisbare voorwaarde voor de welvaart en het geluk van Nederland en Indonesië."

De Maasbode (R.K.) — „Het accoord heeft een geschiedenis. En als wij deze in enkele woorden mogen samenvatten, kunnen deze slechts zijn: De Indonesische ontwikkeling stond volkomen onder de invloed van de angst van het State Department voor de groei van het communisme in het gehele Pacific-gebied; de R.T.C. heeft gewerkt onder de angst van de drie delegaties en van de U.N.C.I. voor een fatale evolutie op Java en Sumatra." Het blad vervolgt dan, dat de vele, zeer vele concessies „het voor ons land moeilijk maken het accoord blijmoedig te aanvaarden." Het constateert, dat het Uniestatuut wel heel sterk afwijkt van hetgeen men zich daarvan hier had voorgesteld. Maar, zo zegt het blad, „verdragen zijn het sluiten waard, niet door de woorden die zij bevatten, maar door de geest waarin zij zullen worden beleefd.. Wij geloven, dat op en rond de R.T.C. een basis voor dit bitter noodzakelijke vertrouwen is gelegd...."

De Nieuwe Courant (Lib.) — „Er is geen reden om de vlag te doen wapperen, nu deze driekleur in Indonesië wordt neergehaald." Het blad concludeert, dat het Nederlandse beleid „uiteindelijk door het Parlement gehonoreerd zal moeten worden, het Parlement, dat het volk representeert en dat zal moeten beslissen of, wat Nederland op de R.T.C. heeft gedaan, kan worden verantwoord."

De Nieuwe Eeuw (R.K.) is van mening dat het schip van Staat „op de meest eerloze wijze ten gronde gaat." Het blad is benieuwd naar de reactie van de K.V.P. op het resultaat van de Ronde Tafel-conferentie. En verder meent het, dat wij de souvereiniteit gaan overdragen „aan de chaos", „een op papier fraai geconstrueerde maar wezenlijk tot in haar binnenste kern bedreigde V.S.I., waarin een alreeds vermolmde republiek Djokja de boventoon voert — om haar te zien worden tot de speelbal waarom Daroel Islam, communisten en legale T.N.I.-troepen een strijd op leven en dood gaan voeren." Daarvoor zal geen Nederlander meer mogen sneuvelen.

De Nieuwe Rotterdamse Courant (Vrijzinnig) — „De eerste indrukken van het eindresultaat der R.T.C. zijn voor één beoordelaar reeds gemengd. Te meer reden om te verwachten, dat de ontvangst van het accoord sterk zal uiteenlopen in verschillende kringen in Nederland en Indonesië. Zal de opluchting in algemene zin de critische gevoelens overstemmen? De reactie hier zal mede op die in Indonesië van invloed zijn en omgekeerd.
De wijze, waarop de ambtenaren in Indonesië er af zijn gekomen, zal ongetwijfeld sterke reacties uitlokken (nog ongeacht de mogelijkheid om de gevolgen van de ontwerp-overeenkomst voor de ambtenaren aan Nederlandse kant op te vangen). De regeling van de militaire zaken bevat bepalingen, welke inzonderheid voor vele rechtstreeks betrokkenen, vooral van Marine en K.N.I.L., zwaar te verteren zullen zijn. Hetzelfde geldt voor het zelfbeschikkingsrecht."

In Nieuw Nederland (Chr.) schrijft prof. Mr. P. S. Gerbrandy o.m.: „Let men bij de overeenkomst op de partijen die haar afsloten, dan staat de zaak er dus niet al te best voor, want de partij aan de Indonesische kant is staatsrechtelijk en staatkundig een volkomen onzekere factor en haar hoofdfiguren hebben tot nu toe bijna nooit hun woord gehouden."

Het Parool (Onafh.) spreekt van „Zedelijke winst."
„De regering heeft de moed gehad een compromis te sluiten, waarin Nederland veel meer concessies had te doen dan de wederpartij. Als zij straks aan het parlement om goedkeuring van dit compromis komt vragen, zal voor de ratificatie tweederde van de volksvertegenwoordiging haar stem moeten geven. Men kan er op rekenen, dat de communisten — die, slechts gebaat zijn bij een „oplossing", die van Indonesië een Russische vazalstaat zou maken — opnieuw de hand zullen reiken aan de bibberende onheilsprofeten, de gezagsfetisjisten en degenen, die tegen alles wat nieuw is „neen" zeggen, omdat het niet volgens hun perfecte recept tot stand is gekomen. Vertegenwoordigt dit heterogene gezelschap op het ogenblik meer dan een derde deel van ons volk? Het is niet aan te nemen."
„Het ontworpen Unie-statuut schept een bondgenootschap. Een bondgenoot, die zwak, arm en miserabel is, is waardeloos. Daarom is het bijzonder toe te juichen, dat o.m. overeengekomen is, dat de terugtrekkende Nederlandse troepen hun militaire uitrusting achter zullen laten. Daarenboven is andere materiële hulp eveneens dringend en op korte termijn nodig. Enige grote scheepsladingen textiel b.v. zouden belangrijk kunnen bijdragen om de regering van de R.I.S. in staat te stellen in de nijpende kledingnood te voorzien."

De Rotterdammer (A.R.) — „Het is thans wel eens te meer duidelijk geworden, dat deze Nederlands-Indonesische Unie niets anders dan een verdrags-unie is van zo sterk volkenrechtelijk karakter, dat dit het staatsrechtelijk karakter vrijwel tot nul reduceert. Dat staatsrechtelijke karakter bestaat alleen nog in de bleke schim, welke van de Kroon is overgebleven." Volgens dit blad behoort vast te staan, dat Nieuw Guinea niet mag komen onder de R.I.S.

De Telegraaf (Onafh.) verklaart met betrekking tot de Unie: „Het komt op de uitvoering aan. Van het begin af hebben de republikeinen en de B.F.O.-ers aangestuurd op de overdracht van de volledige souvereiniteit aan de Republiek der V. S. I. zonder restricties, en iedere formulering, iedere toezegging, iedere afspraak, hoe onschuldig of onbelangrijk ook, die maar in de verste verte zou lijken op een verzwakking van deze souvereiniteit is van Indonesische zijde dan ook consequent van de hand gewezen. De Nederlandse houding hier tegenover is er een geweest van toegeven."
Het blad besluit: „De algemene indruk van het statuut is, dat de Unie in de toekomst voor beide deelgenoten van waarde kan zijn, wanneer deze bezield zijn met het voornemen om het naar de geest uit te voeren. Ontbreekt dat voornemen dan zal het statuut een dode letter blijven."

De Tijd (R.K.) verklaart, dat de resultaten, die de R.T.C. heeft bereikt voor geen van beide partijen onereus zijn. „Zij zijn niet altijd even aangenaam, zij zijn niet altijd verheugend en daar zijn er werkelijk wel onder, waarvan men zich afvraagt of ze vruchtbare gevolgen zullen hebben. Maar zij bevatten ook veel, waarvan men de overtuiging kan koesteren, dat het het beste is, dat onder de gegeven omstandigheden redelijkerwijze en gezien de positie van beide partijen bereikbaar was. Wat speciaal Nederland betreft, het heeft moeten resigneren ten aanzien van vele idealen, die het van meet af aan dierbaar zijn geweest".
Op het gebied der schuldverhoudingen verklaart. De Tijd: „dat een economisch levensvatbaar Indonesië ook voor Neder-

**) Keuze uit de eerste reacties. Gezien de tekstuele omvang en de draagwijdte van de ontworpen overeenkomst hebben tal van bladen later hun standpunt uiteengezet t.o.v. bepaalde aspecten. Reacties uit Indonesië en het buitenland volgen in een der eerstkomende Archiefnrs.

land belangrijker is, dan een zich leeg betalend Indonesië, dat bezwijkt".
Het militaire accoord vindt dit blad „een van de minst glorieuze momenten in dit hele geding". De regeling voor het terugtrekken van de troepen en het reorganiseren van het K.N.I.L. noemt het „rondweg een misstap". Het blad zegt verder, dat de Indonesiërs nog moeten kiezen hoe zij hun souvereiniteit zullen gebruiken: „de dronkenschap van de totale ongebondenheid", waarna „het communisme hen ten gronde zal richten", of „de vrijheid in gebondenheid aan zelfstandig bezegeld verantwoordelijkheidsbewustzijn: de verbondenheid met de democratische Westerse wereld".

Trouw (A.R.): „Nederland draagt de souvereiniteit over. Dat betekent, dat de „nieuwe rechtsorde" waarvan art. 208 der Grondwet spreekt, wordt gevestigd. Maar de eis der Grondwet, dat er daarvoor moeten zijn „waarborgen voor de rechtszekerheid, de fundamentele menselijke rechten en vrijheden en deugdelijk bestuur", is niet vervuld. Er is geen enkele waarborg. Wij leveren de zaak uit aan Sukarno en de zijnen, van wie de Nederlandse regering reeds overlang heeft beweerd, dat zij onbekwaam of onwillig waren dergelijke waarborgen te leveren. Dat is dus in strijd met de Grondwet".

„De militaire regeling, waardoor de basis der Koninklijke Marine in Indonesië alsmede die marine zelf gedurende de tijd, dat zij daar nog blijft, onder het gezag der Indonesische regering komt, is afschuwelijk. Even miserabel is het feit, dat de Nederlandse oorlogsschepen in Indonesië naast de nationale driekleur de vlag der Republiek zullen voeren bij vervulling van de beveiliging ter zee". Het blad besluit: „Eden en beloften gebroken . . . daar zal in de Staten-Generaal nog wel een woordje over vallen".

In de **Volkskrant** spreekt Prof. R o m m e (K.V.P.), een der Negenmannen, van de stekende pijn van het scheiden, van het onherroepelijke, van het voorbije . . .

„Hoeveel te meer moet die werking van het scheiden zich hebben doen gevoelen bij duizenden en duizenden anderen, voor wie de scheiding volgt op een veel diepere persoonlijke binding dan voor ons en het gros der Nederlanders het geval is. Wij hebben er gezien, eergisteren, van wie we met zekerheid weten, dat de historische gebeurtenis van die dag hun onvoorwaardelijke instemming heeft — waar de glimlach over het gezicht verstilde en verstrakte, door de natuurlijke menselijke pijn van het ogenblik. Gemengde gevoelens, om het einde dat zich voltrok, en anderzijds om het begin van een nationale vrijheid, waardigheid en onafhankelijkheid, die men een ander even graag deelachtig ziet worden als men prijs er op stelt voor zichzelf".

„En de vraag rijst: zal de vrijheidsgave, de naar onze diepe overtuiging noodzakelijke vrijheidsgave van-hieruit, ginds voor en door de volken verwerkt worden tot wezenlijke vrijheid? Of de vraag spoedig zal kunnen worden beantwoord, dan wel dat daarvoor een termijn van enkele jaren nodig zal blijken te zijn, lijkt vandaag de dag onzeker. Wel is zeker, dat, wie deze ontwikkeling wil peilen, daarbij zal moeten pogen te onderscheiden tussen wat wel en wat niet tot de categorie van de overgangsmoeilijkheden moet worden gerekend. Dat deze laatsten zullen komen, staat vast; zij zijn aan grote historische gebeurtenissen onverbrekelijk verbonden".

Het Vrije Volk (P.v.d.A.): „De strijd, die in Nederland is gevoerd tussen de voorstanders van een zware en de voorstanders van een lichte Unie, is beslist in het voordeel van de laatste. De zware Unie met haar Unie-parlement en haar Unie-raad en de dreiging van een Nederlands overwicht, is aan de ronde tafel bezweken, de lichte Unie tussen twee waarlijk onafhankelijke en gelijkwaardige deelgenoten heert gezegevierd. Het zal misschien niet gemakkelijk zijn om nu, na enige jaren van strijd, de voormalige tegenstander als bondgenoot te zien en adviserend en steunend behulpzaam te zijn bij de opbouw van de strijdmacht van die bondgenoot. Het zal echter in die bondgenootschappelijke geest moeten geschieden.
De ter conferentie gesloten overeenkomsten behoeven de goedkeuring van de volksvertegenwoordigingen in Nederland en Indonesië. Men kan niet voorspellen hoe zij zullen oordelen. Het zal een ramp zijn, als hier of ginds de goedkeuring niet werd verkregen. Wij geloven, voor wat de Nederlandse Volksvertegenwoordiging betreft, niet, dat zij de verantwoordelijkheid voor een mislukking op zich zou durven nemen".

Vrij Nederland (Onafh.) — „Nederlandse en Indonesische politici zijn het eens geworden. En weer zijn de woorden van kracht, die eenmaal werden gesproken, toen politici het accoord van Linggadjati ondertekenden: „Thans is het woord aan de volken". Daaronder worden waarlijk niet alleen de parlementen verstaan, maar u en ik en elke burger, die zich van zijn verantwoordelijkheid in deze wereld bewust is. Meer dan eens dreigde de ronde tafel een zerk te worden, waaronder de samenwerking tussen Nederland en Indonesië voorgoed zou hebben begraven gelegen. Dank zij de wijsheid van de staatslieden en het ingrijpen van de internationale commissie der Verenigde Naties is zij een deur geworden, waardoor Nederland en Indonesië beide een nieuwe toekomst tegemoet kunnen gaan.
Het is allemaal nog een beetje vreemd en we begrijpen, dat men aan weerszijden nog staat te aarzelen. Kijk vooruit en zie hoe schoon het verschiet is, hoe wijd de horizon, en hoeveel werk er te doen valt."

De Waarheid (C.P.N.) — „Zou u zeggen, dat Nederland zelfstandig is, als Den Helder de marine-basis van een vreemde mogendheid was? Net zo min kan Indonesië zeggen, dat het de zelfstandigheid heeft verkregen, als de centrale marinebasis Surabaja onder vreemde heerschappij blijft. De Nederlandse koloniale imperialisten hebben in Den Haag voor Wallstreet gebogen. Zij hebben afstand moeten doen van elke zeggenschap over de Indonesische grondstoffen, die naar Amerika en daaraan onderhorige landen worden vervoerd. De voornaamste eis van het Nederlandse volk moet derhalve thans blijven: onmiddellijke en onvoorwaardelijke terugtrekking van de troepen."

Internationaal Nieuws

A. Conferentie van de „Grote Drie" te Parijs —

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Ver. Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk — Acheson, Bevin en Schuman — hebben van 9 tot 11 November te Parijs besprekingen gevoerd. Hoofdpunt van bespreking vormde het probleem Duitsland, terwijl ook de situatie in China ter sprake is gekomen.
In het slotcommuniqué van de conferentie wordt verklaard, 1. dat de Beneluxlanden hebben ingestemd met de voorgestelde politiek. 2. dat aan geen land zal worden toegestaan, vrijheid en veiligheid van zijn buren te bedreigen. 3. dat de republiek van Bonn op grond van het bezettingsstatuut reeds een ruime mate van vrijheid geniet, welke groter zal worden, naarmate West-Duitsland het vertrouwen weet te wekken, dat het streeft naar het scheppen van een vrij, democratisch en vreedzaam regiem. 4. dat geleidelijk voortschrijdende integratie van het Duitse volk in de Europese gemeenschap moet worden bevorderd.
Naar verluidt zou aan de drie hoge commissarissen voor West-Duitsland, McCloy, Robertson en Poncet, opdracht zijn gegeven, te onderhandelen op de navolgende basis: 1. De demontage zal sterk worden verminderd, zodat een capaciteit van 15 millioen ton staal behouden blijft. 2. De Franse industrie kan, met door de V.S. verstrekt kapitaal, voor 40% deelnemen aan de exploitatie van het Ruhrgebied. 3. Het lichaam voor internationale contrôle over het Ruhrgebied moet in functie treden. 4. Het bezettingsstatuut kan dan worden verzacht. 5. Aan West-Duitsland zal worden toegestaan, consulaten te openen in de Marshalllanden en in de V.S. Zowel de republiek van Bonn als het Saargebied zullen toegevoegde leden kunnen worden van de Raad van Europa.
Inzake China en Joego-Slavië zijn geen besluiten genomen, al werden deze onderwerpen wel aangeroerd. Met de ministers der Beneluxlanden hadden Acheson, Bevin en Schuman een onderhoud, dat anderhalf uur duurde, en dat tot tevredenheid van de Beneluxministers eindigde. (A.N.P. 10-11)

Oostenrijk

B. Nieuw kabinet-Figl —

Na langdurige onderhandelingen is de bondskanselier, dr. Leopold Figl, er op 8 November in geslaagd een nieuw kabinet samen te stellen. De onderhandelingen waren moeilijk, omdat er tussen de (Christel.) „Volkspartei" en de „Sociaaldemokraten" verschil van mening bestond over de verdeling van de zetels. Eerst na bemiddelend optreden van Bondspresident Renner heeft men van beide zijden concessies gedaan. Het kabinet is thans als volgt samengesteld:
Bondskanselier: **dr. Figl** (Volkspartei); vice-kanselier: **Schärf** (Sozialdem.); minister van Buitenlandse Zaken: **Gruber** (Volkspartei); minister van Binnenlandse Zaken: **Helmer** (Sozialdem.); minister van Sociale Zaken: **Maisl** (Sozialdem.); minister van Financiën: **dr. Margaretha** (Volkspartei); minister van Justitie: **Tschadek** (Sozialdem.); minister van Landbouw **Kraus** (Volkspartei); minister van Onderwijs: **Hurdes** (Volkspartei); minister van Handel **Kolb** (Volkspartei); minister van Verkeer en genationaliseerde bedrijven: **Waldbrunner** (Sozialdem.). Het ministerie van Verkeer is nieuw, daarentegen zijn de ministeries van Voedselvoorziening, van Planning en Vermogensbeveiliging en van Energie opgeheven.
Bij de opening van het parlement op 10 November heeft dr. Figl het regeringsprogramma bekend gemaakt. Hiervan noemen wij de volgende punten:
Administratieve hervormingen, o.a. de afschaffing van enkele ministeries om bezuinigingsredenen; spoedige beslissing over de door de devaluatie geschapen toestand; belastinghervormingen ter verlichting van de lasten der Oostenrijkse economie; bevordering van de buitenlandse handel en het toeristenverkeer en productie van hydro-electrische energie. Voor het grote aantal vluchtelingen in Oostenrijk zal al het mogelijke gedaan worden, maar Oostenrijks middelen zijn beperkt en aanvulling van internationale zijde is noodzakelijk, aldus Figl.
Hij deed voorts een beroep op de geallieerde mogendheden een staatsverdrag te sluiten, „hetwelk Oostenrijk kan aanvaarden", en „een eind te maken aan de onverdiende en onrechtvaardige beperking van Oostenrijks vrijheid en souvereiniteit". De kanselier gaf uiting aan zijn „diepe teleurstelling", dat Oostenrijk 4½ jaar na het eind van de oorlog nog de „enorme financiële en morele last van een militaire bezetting der vier mogendheden" moest dragen.
Tenslotte wees hij op de noodzakelijkheid van een Oostenrijks leger.
(Neue Zürch. Ztg. 8-11; A.N.P. 10-11)
(Vor. ber. 8373 D)

Polen

C. Maarschalk Rokossowski benoemd tot minister van Defensie

Maarschalk Rokossowski, tot dusver op-

perbevelhebber van het Russische Westelijke leger is benoemd tot minister van Defensie en chef van het Poolse leger. Op 8 November werd in een officiële Russische mededeling gezegd, dat maarschalk Rokossowski op verzoek van de Poolse regering door Moskou ter beschikking van het Poolse leger zou worden gesteld.

De president van de Poolse republiek, aldus de mededeling, heeft het verzoek gedaan met het oog op de Poolse afstamming van Rokossowski en zijn populariteit bij de Poolse bevolking. De Russische regering heeft daarop, gelet op de vriendschappelijke betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en Polen, dit verzoek ingewilligd en maarschalk Rokossowski van zijn diensten in het Russische leger vrijgesteld. De Poolse regering heeft Rokossowsky op 3 November de rang verleend van Maarschalk van Polen en hem benoemd tot opperbevelhebber van de troepen en tot minister van Defensie.

Rokossowski is van Poolse herkomst en in Polen geboren, doch zijn gehele opleiding en carrière ligt binnen de Sowjet-Unie. Rokossowski, die ten tijde van zijn benoeming reeds te Warschau verbleef, heeft verklaard, dat hij „samen met het Russische leger de vrede zal dienen, waarvan Stalin de verdediger is", en dat hij het Poolse leger opwekte, de „broederlijke banden met het machtige Russische leger te consolideren."

In Westelijke diplomatieke kringen is men van mening, dat de benoeming van Rokossowski een aanwijzing vormt, dat de Sowjet-Unie voornemens is haar troepen in Oost-Duitsland en Polen in de naaste toekomst terug te trekken.

(A.N.P. - Reuter 8 en 9-11)

Sowjet-Unie

A. 32-ste herdenking van de October-revolutie —

De 32-ste verjaardag van de „Grote socialistische October-revolutie" is op 7 November te Moskou en door de communistische partijen van vele landen, feestelijk herdacht. Te Moskou had op het Rode Plein de traditionele parade plaats, waaraan onderdelen van alle strijdkrachten deelnamen, en waarbij zich duizenden demonstranten voegden. Maarschalk Wassilewski, die met Molotow en Malenkow (Stalin was niet aanwezig) de parade afnam, hield een rede tot de troepen, waarin hij o.m. zeide:

„Wij rusten niet op onze lauweren. De Russische troepen moeten onvermoeid hun militaire waardigheid vergroten. Wij strijden vol vertrouwen voor de vrede en de versteviging van de vriendschap onder de volken. Het Russische volk en de arbeiders van alle landen verheugen zich over de victorie van het Chinese volk. Het keerpunt in de geschiedenis van Europa is de vorming van de Duitse democratische republiek".

Hij beschuldigde de „oorlogsdrijvers" ervan, bij het voeren van hun politiek, die de aggressie en het ontketenen van nieuwe oorlogen tot doel heeft, gebruik te maken van alle duistere machten, „fascistische provocatie, spionnen, hun loyale marionetten, de rechtse socialisten en de lage Titokliek".

In een bijzondere zitting van de Moskouse Sowjet, sprak Georgi Malenkow, secretaris van het centraal-comité van de Communistische Partij der Sowjet-Unie en vice-premier der regering, de herdenkingsrede uit. Hij verklaarde, dat de „Sowjet-Unie nimmer zal afwijken van haar vastberaden strijd voor het behoud van de wereldvrede". „Amerika bevindt zich reeds diep in een nieuwe catastrofale crisis en de krachten van het imperialisme gaan snel achteruit. Een nieuwe wereldoorlog zal het graf van het kapitalistische stelsel worden". „De overwinning van het socialisme en van de democratie in de gehele wereld is onvermijdelijk".

Van de 56 bij deze gelegenheid door het Centrale Comité der Communistische Partij van de S.U. uitgegeven leuzen noemen wij:

Lang leve de vriendschap van de volken van Engeland, Amerika en de Sowjet-Unie in hun strijd voor vrede tegen de aanstichters van een nieuwe oorlog.

In **Warschau** sprak de minister-president van de Poolse republiek, Cyrankiewics. In **Boedapest** voerde Istvan Dobi, minister-president van Hongarije, het woord. Hij verklaarde, dat „de onzelfzuchtige vriendschap en ondersteuning van de zijde der Sowjet-Unie Hongarije in staat had gesteld de imperialistische provocaties en inmenging af te weren. Het behoud van onze onafhankelijkheid zou niet mogelijk zijn geweest zonder de Sowjet-Unie".

De feestvergadering in **Boekarest** werd toegesproken door Anna Pauker, minister van Buitenlandse Zaken van Roemenië. Zij verklaarde: „Iedere arbeider in ons land is er thans van overtuigd, dat wij niet kunnen leven zonder de vriendschap van de Sowjet-Unie".

Te **Praag** sprak minister Zapotocky een rede uit, waarin hij verklaarde er trots op te zijn, dat Tsjecho-Slowakije zijn rijkdom aan uranium met de Sowjet-Unie deelt, teneinde haar te helpen voor de vrede te strijden.

In **Joego-Slavië** maakte men veel minder ophef van de herdenking, dan in vorige jaren. Reuter meldt, dat maarschalk Tito de president der Sowjet-Unie, Nikolai Sjwernik telegrafisch gelukgewenst heeft.

In **Duitsland** werden zeer vele bijeenkomsten gehouden. Op een meeting van de Socialistische Eenheidspartij te Berlijn, waren Wilhelm Pieck en Otto Grotewohl, president en premier van de Duitse Democratische Republiek aanwezig.

Grotewohl, zeide in een door radio-Leipzig omgeroepen rede o.m., dat het bestaan van een vredelievend en democratisch Duitsland, naast de vredelievende Sowjet-Unie de mogelijkheid van het uitbreken van een nieuwe oorlog uitsluit en een nieuwe aderlating van Europa verhindert. „Het maakt het onmogelijk, dat Europa door wereldimperialisten in slavernij wordt gebracht", aldus Grotewohl.

In de Volksrepubliek **China** werden overal demonstraties en feestvergaderingen gehouden. Mao Tse-toeng zond een telegram aan Stalin, waarin hij uiting gaf aan de vriendschap en de bewondering die het Chinese volk koestert voor de Sowjet-Unie. Mevrouw Soen Jat-sen zei in een telegram aan Stalin, dat, zoals haar man dit gedaan had, het Chinese volk de revolutie van 1917 beschouwde als de geboorte van de hoop der mensheid.

De minister-president van **Israël**, David Ben Goerion, zond Stalin een telegram, waarin hij zegt, dat de ondersteuning van de Sowjet-Unie voor het bereiken van de onafhankelijkheid van Israël nooit vergeten zal worden.

In **Buenos Aires** demonstreerden de arbeiders, gehoor gevend aan de oproep van de Communistische Partij van Argentinië, in weerwil van het verbod, dat uitgevaardigd was door Peron. Meer dan duizend personen werden door de politie gearresteerd. (Waarheid 7-11; Soviet-News 3-11)

Verenigde Staten

B. Het Kerkelijk leven —

Uit het zojuist verschenen jaarboek over 1949 van de Amerikaanse Kerken blijkt, dat, volgens de laatste telling het aantal personen, dat tot een Kerk behoort in de V.S. 76.000.000 bedraagt. Er zijn 45.000.000 Protestanten, behorende tot 250 zelfstandige Kerken; voorts zijn er 25.000.000 Rooms-Katholieken, 5.000.000 Joden en 1.000.000 leden van de Oosters Orthodoxe Kerk. Dr. Samuel McCrea Cavert, secretaris generaal van de Federal Council of Churches zegt in het voorwoord van het jaarboek, dat 91% van alle leden van de Kerk te vinden zijn in de lidmatenlijsten van de 50 grootste kerkgenootschappen, terwijl negen kerkelijke groepen namelijk de Methodisten, Baptisten, Lutheranen, Presbyterianen, Hervormden, Disciples of Christ, Episcopalen, Congregationalisten en de Evangelical United Brethren 80% van alle Protestanten tellen. Dr. Cavert zeide, dat er op het ogenblik meer mensen lid van een Kerk zijn dan ooit het geval is geweest; de verhouding is meer dan 1 : 2. Hij wees er op dat 150 jaar geleden van iedere 15 mensen slechts 1 lid was van een Kerk. De jaarlijkse toeneming is iets meer dan de bevolkingstoeneming. „Oppervlakkig bezien schijnt de Verenigde Staten een godsdienstig land te zijn."

Er is in Amerika geen parallel tussen het lidmaatschap van een Kerk en het kerkbezoek. Dr. Cavert wees er op, dat een onderzoek, dat werd ingesteld in een aantal normale gemeenten heeft uitgewezen, dat op een willekeurige Zondag — uitgezonderd Pasen — slechts 30% van hen, die als lidmaat staan ingeschreven de dienst bijwoont. „Ieder aandachtig beschouwer zal een verontrustende wanverhouding ontdekken tussen de omvang van de Kerken en haar invloed op het Amerikaanse leven."

Volgens Dr. Cavert is de grote verscheidenheid van godsdienstige gemeenschappen in de V.S. voornamelijk terug te brengen tot twee factoren: de verscheidenheid van bevolking en de nadruk die gelegd wordt op godsdienstvrijheid. Doordat er uit de oude wereld vele mensen naar de V.S. trokken, zijn er ook allerlei godsdienstige tradities overgebracht. Alle verschillen, die in alle landen van Europa gevonden werden zijn in een enkel land samengekomen. Naarmate de eerste helft van de twintigste eeuw ten einde loopt wordt het accent verlegd van christelijke individualiteit op christelijke solidariteit. Heden ten dage is men zich sterker bewust van de grote centrale geloofsovertuigingen, die de Kerken gemeen hebben. Dit weerspiegelt zich niet alleen in een toeneming van de samenwerking binnen de Federal Council en de 700 raden van plaatselijke Kerken, maar ook in een aaneensluiting van Kerken, die zich hier en daar voltrok.

A. Prof. dr. B. Brouwer † —

Op 1 November is plotseling in het Antoni van Leeuwenhoekhuis te Amsterdam overleden prof. dr. B. Brouwer, voorzitter van het Nederlands Kankerinstituut.
Bernardus Brouwer werd 23 Maart 1881 te Amsterdam geboren. Hij bezocht het gymnasium en studeerde aan de universiteit in de medicijnen. In 1906 behaalde hij het artsdiploma, waarna hij enkele maanden op het laboratorium van prof. Van Monakow te Zürich werkzaam was. Vervolgens werd hij inwonend assistent aan de afdeling voor neurologie in het Binnengasthuis. In 1909 promoveerde hij. Drie jaar later werd dr. Brouwer benoemd tot onderdirecteur van het Centraal Instituut voor Hersenonderzoek.
In 1923 volgde zijn benoeming tot hoogleraar in de neurologie aan de Amsterdamse universiteit. In 1929 werd een nieuw instituut in het Wilhelminagasthuis geopend met een eigen neuro-chirurgische afdeling en uitgebreide laboratoria. Een pioniersdaad, was prof. Brouwers introductie der chirurgie van het zenuwstelsel als eigen specialisme, waarvan hij de mogelijkheden tijdens een reis door Amerika in 1926 had bestudeerd. Dat zijn initiatief volkomen slaagde, blijkt wel uit het feit, dat thans in Nederland reeds vier neuro-chirurgen werkzaam zijn.
In 1920 reikte de Nederlandse vereniging voor psychiatrie en neurologie aan prof. dr. Brouwer als eerste de gouden Ramaer-medaille uit. Zes jaar later werd hij tot lid van de academie van wetenschappen gekozen. Voorts nam hij actief deel aan de organisatie van verschillende internationale congressen en werd hij herhaaldelijk naar het buitenland uitgenodigd voor het houden van lezingen. In April 1946 kreeg prof. Brouwer eervol ontslag als hoogleraar op grond van het zuiveringsbesluit.
Niet alleen de wetenschap had prof. Brouwers warme belangstelling. Vooral ook de muziek had zijn liefde. Tevens stond hij als oud-cricketter, voetballer en ex-scheidsrechter van de K.N.V.B. steeds op de bres voor de Nederlandse sport.
De Nederlandse regering erkende zijn grote verdiensten, door zijn benoeming tot ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw, terwijl hem ook tal van buitenlandse onderscheidingen zijn toegekend.

B. Prof. Granpré Molière gehuldigd —

Prof. M. J. Granpré Molière, hoogleraar in de architectuur aan de Technische Hogeschool te Delft, herdacht op 22 Oct. zijn 25-jarig ambtsjubileum. In het gebouw voor bouwkunde van de T. H. had een huldigingsbijeenkomst plaats, waar o.m. het woord werd gevoerd door prof. ir. H. T. Zwiers, voorzitter van het huldigingscomité, prof. dr. C. B. Biezeno, rector-magnificus, prof. F. J. Berghoef, die de feestrede uitsprak, vertegenwoordigers van de studenten en vele figuren uit de wereld van de bouwkunde.
Des morgens was hem reeds door de minister van Onderwijs, prof. dr. Th. Rutten, medegedeeld, dat de Koningin hem de onderscheiding van ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw had verleend. De Paus heeft de jubilaris tot ridder in de orde van St. Gregorius de Grote benoemd. (A.N.P. 22-10)

C. UNESCO-Centrum —

In verband met het grote belang van een internationale samenwerking is te Amsterdam de oprichtingsacte verleden van de stichting UNESCO-centrum Nederland. Zij stelt zich ten doel door het oprichten van een UNESCO-centrum voor Nederland de internationale samenwerking te bevorderen op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur en in Nederland de kennis te verbreiden omtrent de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, kortweg UNESCO en haar werkzaamheden.
Dit UNESCO-centrum zal te Amsterdam worden gevestigd, het zal het eerste van deze aard op de gehele wereld zijn. De eerste stappen hiertoe werden gedaan door particuliere personen, nl. de heren J. G. Morreau en E. Alderse Baes, te Amsterdam, die thans ook als oprichters fungeerden.
Het centrum zal in November officieel worden geopend. Het stelt zich voor een complete documentatie-bibliotheek met leeszaal te houden van 't UNESCO-materiaal, dat reeds gedeeltelijk uit Parijs is ontvangen, alsmede van boeken en tijdschriften op dit gebied; tevens een bureau te onderhouden voor het verstrekken van inlichtingen over UNESCO en haar werkzaamheden, voorts: lezingen, filmavonden, tentoonstellingen, conferenties organiseren en ten slotte Nederlandse vertalingen van UNESCO-publicaties en Nederlandse perscommuniqués verspreiden. In het bijzonder zal worden samengewerkt met verenigingen, vakorganisaties, scholen, universiteiten, jeugdbewegingen e.d.
De Nederlandse commissie voor Internationale samenwerking op het gebied van onderwijs, wetenschap en cultuur (Nationale Unesco-commissie) heeft het curatorium van de stichting aanvaard. Dr. Ph. J. Idenburgh, directeur-generaal van het Centraal bureau voor de Statistiek is voorzitter van de Raad van Bestuur geworden, waarin o.a. ook zitting hebben: dr. B. H. M. Vlekke, secretaris-generaal van het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken te Den Haag, en mr. J. van Zwet. De leiding van het centrum berust bij de heren Morreau en Alderse Baes. (Alg. Handelsblad 11-10)

D. Gevolgen atoomexplosie - Commercieel gebruik atoomenergie —

Volgens een op 25-10 bekendgemaakt rapport van gen.-maj. Albert K. Bauer van de geneeskundige dienst van het Amerikaanse leger bestaat er bijna 100% kans, dat men buiten een afstand van 6 km van een atoom-explosie blijft leven tussen 2.5 en 1 km van de explosie is deze kans 50%. Binnen een straal van 1 km wordt alles verwoest.
Volgens M. A. Winner, vice-president van de General-Electric Company, zal het binnen twee à vier jaar mogelijk zijn electricteit te produceren met atomische energie. Het zal nog wel 20 à 40 jaar kunnen duren voor de atoomenergie commercieel gebruikt kan worden, aldus gen. Bauer.

E. Het raadsel van de photosynthese —

Amerikaanse geleerden hebben het raadsel van de wijze, waarop bacterieën stikstof uit de lucht in voedsel voor planten omzetten en van de groei der planten een stap nader tot de oplossing gebracht. The New York Times meldde althans, dat „nieuwe ontdekkingen" de belofte inhouden van volkomen nieuwe ideeën omtrent het raadsel, dat de sleutel is voor de kunstmatige vervaardiging van voedingsmiddelen uit anorganische stoffen en het gebruik van de enorme hoeveelheden energie, welke door de zon naar de aarde gestraald worden. Deze ontdekkingen werden gedaan aan de Universiteit te Washington door een tweetal geleerden, de heren Martin Kamen, een chemicus en Howard Gest, een microbioloog. Deze geleerden hebben reeds lang geleden uit het feit, dat planten in het zonlicht zuurstof afscheiden, geconcludeerd, dat de photosynthese of het opbouwen van plantaardige stoffen met behulp van zonlicht begon met de splitsing van water in zijn twee bestanddelen, waterstof en zuurstof. De millioenen chemische reacties, welke zich in een groeiende plant voltrekken, hadden het echter de geleerden onmogelijk gemaakt aan te tonen hoe dat proces begon.
De onderzoekers van de Universiteit te Washington hebben voor hun proeven echter een purperbacterie, de Rhodospirilium rubrum, gebruikt. Deze behoort tot de familie der algen en is dus verwant aan de groenenalgen, die soms in stilstaand water voorkomen. De Rhodospirilium is een eenvoudige vorm van plantaardig leven en heeft voor zijn ontwikkeling geen lucht nodig. De onderzoekers konden deze algen derhalve onder zeer verschillende omstandigheden en in zeer verschillende voedingsoplossingen kweken. Bij de proeven waren zij in staat precies na te gaan over welke stoffen de algen beschikten en hoe deze gebruikt werden. Hierbij werd van radioactieve stikstof gebruik gemaakt om na te gaan waar de plant zijn stikstof vandaan haalt en wat het doet met de stikstof, welke zij uit de lucht opneemt. Zij kwamen tot de ontdekking, dat de plant met behulp van zonlicht waterstof vrijmaakt en dat uit deze waterstof met stikstof salpeterzuur wordt gevormd. Dit salpeterzuur vormt met uit de bodem opgenomen basen nitraten. Dit is het begin van het groeiproces.
De proeven, die door andere wetenschappelijke instellingen gecontroleerd zijn, worden beschreven in het Amerikaanse maandblad Science, het officiele orgaan van het Amerikaanse Wetenschappelijke Genootschap.

F. Rekenmachines —

De nieuwste Amerikaanse rekenmachine voor zeer grote getallen, die voor de Intendance der Amerikaanse Marine gebouwd werd door geleerden, die werkzaam zijn in het Wiskundig Laboratorium van de Universiteit te Harvard kan getallen met 65.000 cijfers "onthouden", terwijl zij in staat is ingewikkelde problemen op te lossen, zelfs die welke 4000 verschillende bewerkingen vereisen. De machine kan twee getallen van 16 cijfers in 12/1000 seconde vermenigvuldigen.
De machine die M. III (Mark three) wordt genoemd, is een ontzaglijk ingewikkeld samenstel van mechanische en electrische apparaten en leidingen, die in verbinding staan met een codeer-inrichting, die de vergelijkingen en wiskundige problemen „vertaalt" in de taal, die het apparaat verstaat.
De Mark III werkt 20 maal zo snel als haar voorgangster, de Mark II. Om met deze laatste zeer ingewikkelde problemen op te lossen had de berekenaar ettelijke dagen nodig voor het coderen der vraagstukken. De codeer-inrichting van de nieuwe machine geeft deze de vraagstukken bijna even snel door als de operateur de toetsen van het code-apparaat kan indrukken. (U.S.I.S. 21-9)

G. Elf jaar, I. Q. = 170 —

Een Britse psycholoog ontdekte op een lagere school een jongen van elf jaar met een intelligentie-quotiënt 170. De psycholoog was geconsulteerd door de onder-

wijzers, die hem zo'n lastig kind vonden. Een onderzoek toonde aan, dat de jongen een stel hersens heeft, dat slechts eenmaal op een millioen mensen voorkomt.

A. Onderzoek van de stratosfeer

Het Amerikaanse Institute of Technology te Illinois heeft gegevens bekend gemaakt over een nieuw instrument, dat gebruikt zal worden voor het onderzoek naar de temperaturen, welk in de stratosfeer en op nog groter hoogte boven de aarde heersen.

Het instrument bestaat uit een bol, welke, in een raket tot op een hoogte van minstens 112 km. boven de aarde meegevoerd zal worden, op die hoogte uit het raket naar buiten gestoten zal worden en daarna naar de aarde zal terugvallen. Bij deze val zal de bol voortdurend in dezelfde stand gehouden worden door gyroscopen, die speciaal voor dit toestel door de wetenschappelijke onderzoekers van de Armour Research Foundation ontworpen zijn. Instrumenten in de bol zullen daardoor in staat zijn te bepalen hoe sterk de warmtestraling is, die van de zon, de aarde en vanuit de wereldruimte naar de bol uitgaat.

(U. S. Information Service 2-11)

DE KRANT DOOR ALLE TIJDEN

Een herdruk van een belangrijk geschrift van prof. dr. K. Baschwitz [1])

Het is uitermate moeilijk al de uiteenlopende stof der courantenkunde te vangen in een betrekkelijk kort bestek. Prof. Baschwitz heeft het vermocht. Hij heeft al de problemen, die het perswezen opwerpt in een geördend verband bijeen weten te brengen, zodat wij een overzicht krijgen van het sociaal verschijnsel, dat journalistiek heet.

Dit boek van prof. Baschwitz is sterk historisch betoond. Wij krijgen een indruk van wat wij de prae-journalistiek zouden willen noemen, de nieuwsvoorziening in het Romeinse Rijk. Wij lezen van de particuliere nieuwsagentschappen, die groeiden uit een gewoonte van persoonlijke voorlichting. Wij lezen van de „acta diurna", die Julius Caesar, als consul dagelijks liet publiceren. Onder publiceren verstonden hij en zijn tijdgenoten niet, dat een geschrift werd vermenigvuldigd, doch dat het in het openbaar werd tentoongesteld. Op het Forum liet Ceasar de witte nieuwsborden plaatsen, waarop de mededelingen van de officiële berichtendienst waren geschreven. Nadat de nieuwsborden der acta diurna waren tentoongesteld en door alle provincie-correspondenten waren overgeschreven, werden zij in het staatsarchief ondergebracht.

Uit de tijd van de Renaissance vernemen wij, dat het nieuws, waarnaar men uiterst begerig was, door zakenbrieven en berichtenuitwisseling tussen gezanten en diplomatieke personen werd verspreid en dat zich geleidelijk een beroeps-stand ontwikkelde van mensen, wier vak het was, nieuws te verzamelen, dit nieuws op bladen te schrijven en deze te verkopen, hetzij aan klanten, die ze slechts begeerden om zelf op de hoogte te zijn, hetzij aan degenen, die met deze berichten hun eigen nieuwsbrieven wilden aanvullen of verrijken.

Venetië moet de wieg der geschreven couranten zijn geweest. De geldwisselaars op het Rialto zouden voor het eerst nieuwsbladen hebben geschreven en deze tegen een lage prijs hebben verkocht. De naam „Gazetta" voor deze te koop aangeboden nieuwsbladen zou eveneens uit het Venetië van de eerste helft der zestiende eeuw afkomstig zijn.

Het zou de naam van een kleine munt zijn geweest, die is overgedragen op de bladen, welke men voor dit geringe bedrag kon verkrijgen.

De g e d r u k t e courant is veel later uitgevonden dan men gewoonlijk vermoedt. Nadat de eerste boeken waren gedrukt, duurde het nog ongeveer honderd vijftig jaar, voor de eerste weekbladen met het uitgesproken karakter van een courant ontstonden. Dit was kort na 1600. Deze lange afstand tussen geschreven en gedrukte courant is te verklaren door het geringe aantal abonné's, waarop iedere courantenschrijver kon rekenen, al waren de oplagen van deze geschreven bladen niet altijd zo bizonder klein. Er komt bij, dat het overschrijven dikwijls nog sneller in zijn werk ging dan het zetten en het toentertijd nog zo buitengewoon omslachtig drukken en ten slotte, dat men zich aan de curatele der overheid, die de gedrukte bladen het leven moeilijk maakte, wilde onttrekken.

☆

Geen der periodieke uitgaven is verschenen vóór 1600, maar kort na 1600 kwamen er tegelijkertijd een groot aantal, d.w.z. een groot aantal op couranten gelijkende weekbladen. En dit uitsluitend in Nederland en Duitsland. De overgang naar het periodieke, regelmatig verschijnen heeft zich onmerkbaar voltrokken. Pas langzamerhand ontstond er een periodieke pers, liet men het verband tussen de opeenvolgende uitgaven door een gemeenschappelijke titel (de kop van de krant) en een doorlopende nummering uitkomen.

Wie niet de materie bestudeerd heeft, waaraan het geschrift van prof. Baschwitz is gewijd, en daardoor mocht menen, dat het courantenwezen een geheel modern verschijnsel is, zal zich er over verwonderen, dat in Amsterdam in 1686 reeds vier weekbladen bestonden, die werden gecombineerd tot „De Amsterdamse Courant". Na velerlei wederwaardigheden ging zij over in eigendom aan de stad, om eerst in 1882 op te houden met verschijning.

In deze vroege periode der journalistiek hadden de couranten reeds met veel moeilijkheden te kampen. De boden en Postmeesters beschouwden zich als concurrenten met de boekdrukkers. Zij berichtten de nieuwstijdingen, die zij ontvingen van de reizigers, met wie zij ontmoetingen hadden aan hun opdrachtgevers, aan vorsten en stedelijke magistraten. Ook aan particuliere personen leverden zij hun „Avisen" of „Postnieuws", waarin alles wat zij vernomen hadden, was verwerkt. De Postmeesters behoorden dus tot de courantenschrijvers van beroep en meer nog tot de correspondenten en medewerkers van de nieuwsbureaux, die geschreven couranten uitgaven. Toen nu de gedrukte nieuwsbladen opkwamen en in Duitsland een grote vlucht kregen, betoogden de Postmeesters, dat het verzamelen en verspreiden van nieuwsberichten het uitsluitend recht van de post was. De geschiedenis van de gedrukte courant in Duitsland begint daardoor met een langdurige strijd tussen postmeesters en boekdrukkers om het recht, gedrukte nieuwsbladen uit te geven. De Regeringen hadden er belang bij, de Postmeesters te steunen, want de Postmeesters hadden tegenover haar verplichtingen en een door hen beheerd perswezen, betekende een politiekinstrument in handen der machthebbers in de Staat.

☆

Wij willen nog een merkwaardig punt aanstippen uit de geschiedenis van het courantenwezen. Tengevolge van de gebondenheid van de Franse Gazette door haar afhankelijkheid van de Regering, kwamen er couranten op in het buitenland, in het Frans gestelde bladen, die veel nieuws bevatten over binnenlandse Franse aangelegenheden. Zij werden in Nederland gedrukt. Men vat deze couranten samen onder de naam „Gazettes de Hollande". Het waren bladen van wereldbetekenis in de zeventiende en achttiende eeuw. In Frankrijk werden zij veel gelezen en boven de eigen „Gazette de France" verkozen.

Deze bladen zijn ten dele voortgekomen uit de publicatie van acten en uit de propagandistische commentaren van de twistende diplomaten en hun journalistieke helpers. Met de „Gazettes de Hollande" komt nu in de periodieke pers, die zich voorheen uitsluitend beperkte tot buitenlandse nieuwsberichten, het element van het politieke standpunt. Terwijl men het de oude Courantiers en Gazettiers als onbescheidenheid aanrekende, wanneer zij het waagden op een buitenlandse Regering kritiek te oefenen, beschouwden deze „Gazettes de Hollande" de kritiek als haar voornaamste taak.

Op Nederlandse bodem heeft zich derhalve de eerste wereldpers van grote stijl ontwikkeld, welker leidende organen ongeveer anderhalve eeuw lang hun betekenis wisten te handhaven.

☆

Wij hebben enkele opmerkelijke feiten, die van weinig algemeene bekendheid kunnen geacht worden uit het interessante historische deel van Prof. Baschwitz's boek naar voren gebracht. Op de historische grondslag gaat de schrijver voort ons de ontwikkeling van het perswezen uitvoerig te schetsen. Een belangrijk moment vormt hoe langer hoe meer de geschiedenis van de persvrijheid en de gigantische strijd, die moest gestreden worden om dat kostelijke goed te bereiken. N.B. Prof. Baschwitz houdt zich bezig met de verhouding tussen pers en overheid in verschillend geconstrueerde staten, ook in de dictatuurstaten. Het merkwaardige is daarbij, dat hij niet alleen de praeventieve en repressieve censuur in beschouwing neemt, maar ook bijzondere aandacht wijdt aan het feit dat in absolutistisch geregeerde staten de overheid gebruik en misbruik maakt van de invloed die de courant heeft als vormster der openbare mening. Het stimuleren ener openbare mening, die men in een bepaalde richting wenst te stuwen, blijkt niet alleen een methode van Göbbels, maar wordt reeds eerder, door Napoleon en Bismarck toegepast.

☆

Het boek, dat onze aandacht heeft houdt zich volstrekt niet alleen met de historie bezig, al is het historisch van opzet. De grote vraagstukken der moderne journalistiek, zowel de technische als de massapsychologische worden er op duidelijke wijze in behandeld. En een afzonderlijk hoofdstuk wordt gewijd aan de opkomst der moderne dagbladpers in Nederland, waarbij noch de illegale noch de provinciale pers worden vergeten.

Dit boek moet niet alleen door journalisten of studenten in de publiciteitskunde worden gelezen. Het is een boek voor ons allen.

R.

[1]) verschenen bij de Uitgeverij Keesing te Amsterdam.

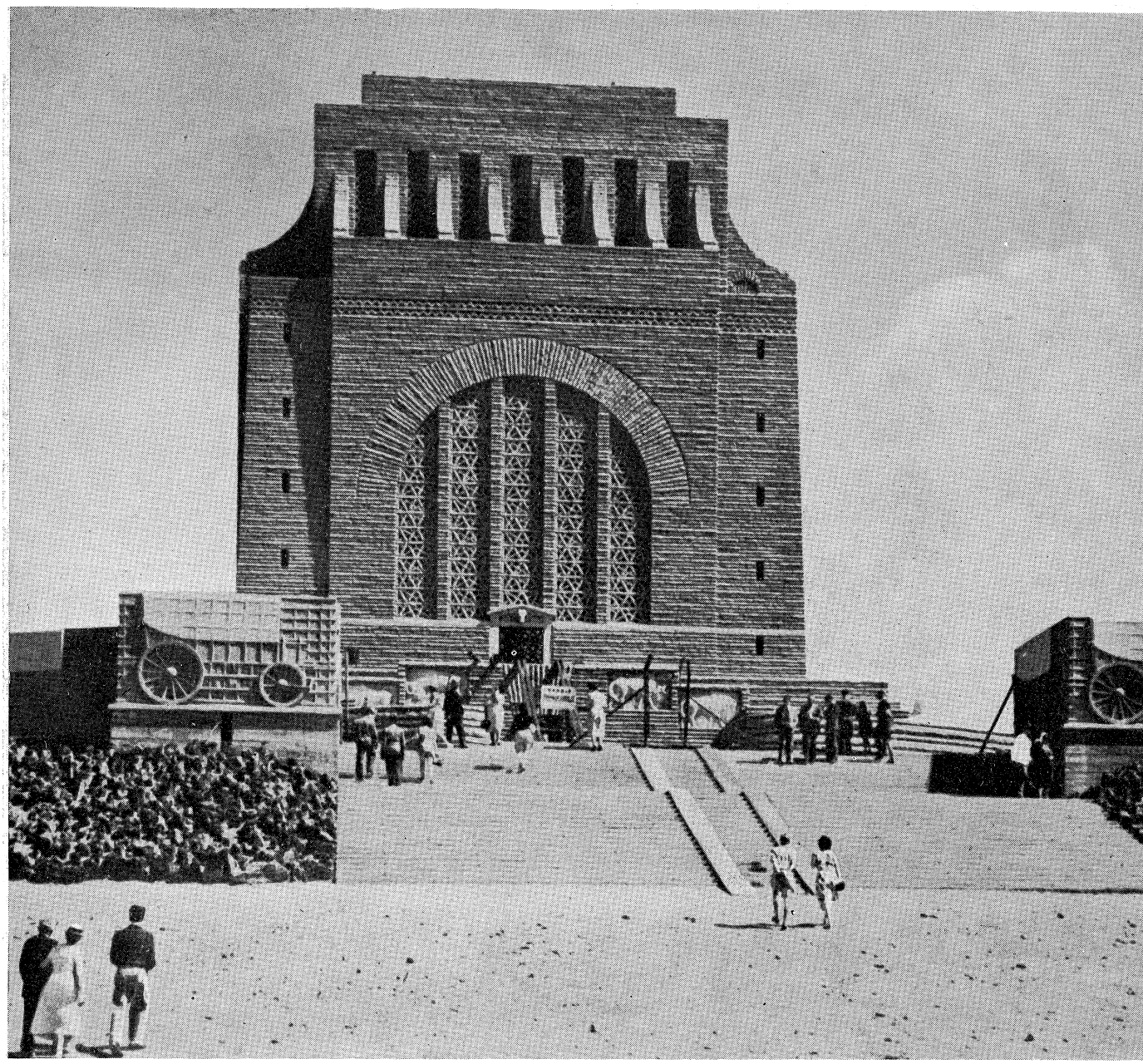

Om de nagedachtenis te eren van de „Voortrekkers" van Zuid-Afrika — de Nederlandse pioniers, die zich in 1652 aan de Kaap vestigden en later door de Engelsen naar het noorden werden teruggedrongen — is in een van de bergpassen waardoor de „Voortrekkers" zich in huifkarren naar het noorden begaven, dit grootse monument opgericht. (Foto Ass. Press)

Op 14 October werd door het federale gerechtshof van New York het schuldig uitgesproken over elf leiders van de Amerikaanse communistische partij. Zij werden veroordeeld wegens samenzwering tegen de veiligheid van de staat. Op de photo ziet men hen na het verlaten van het gerechtsgebouw. V.l.n.r.: Henry Winston, Eugene Dennis, Jacob Stachel, Gilbert Green, Benjamin Davis (achter Green), John Williamson, Robert Thompson, Gus Hall, Irving Potash, Carl Winter en John Gates. De veroordeelden werden intussen op 7 November onder borgstelling van 260.000 dollar voorlopig in vrijheid gesteld, in afwachting van een beslissing op hun verzoek om in hoger beroep te mogen gaan. (Zie ook pag. 8398 A)
(Foto United Press)

Bevolkingsgroei 1900—1948

Men mag aannemen dat in de loop van de maand October j.l. de Nederlandse bevolking de 10.000.000 zielen heeft overschreden. Het ministerie van Economische Zaken verstrekte naar aanleiding hiervan een aantal gegevens waaraan wij het volgende ontlenen:

1900—1948. — Bij de eeuwwisseling was de bevolking van Nederland juist de 5 millioen gepasseerd en sindsdien werd telkens na ongeveer tien jaren een vermeerdering van een millioen zielen geboekt. In 1911 kwam het inwonertal boven de 6 millioen, in 1921 boven de 7 millioen, in 1931 boven de 8 millioen en in 1941 boven de 9 millioen.

Deze bevolkingsaanwas is in Nederland in belangrijk sneller tempo verlopen, dan in de andere landen in West- en Noord-Europa. Dit blijkt uit onderstaande cijfers over de toeneming der bevolking tussen 1900 en 1948 in een aantal dezer landen.

	Totale bevolking ± 1900 (in duizenden)	1948	Toen. sedert 1900 (in %)
Nederland	5.104	9.793	92
België	6.694	8.557	28
Luxemb.	236	292	24
Frankrijk	38.451	40.800	6
Zwitserl.	3.315	4.609	39
Groot-Britt.	37.000	50.033	35
Noorwegen	2.221	3.181	43
Zweden	5.136	6.883	34
Denemarken	2.450	4.190	71

De oorzaken van deze relatief grotere bevolkingsvermeerdering in Nederland dienen zowel gezocht in hogere geboortecijfers als in gunstiger sterftecijfers.

Wel valt, wat de geboorten betreft, sinds het einde van de vorige eeuw ook in Nederland een niet onbelangrijke teruggang daarvan waar te nemen, maar toch is deze teruggang steeds achter gebleven bij die in de andere genoemde landen.

Omgekeerd is, nadat in het midden der dertiger jaren in alle landen een dieptepunt werd bereikt, de toeneming der geboorten in Nederland hoger geweest dan overal elders.

Geboortecijfer. — In onderstaand overzicht geeft de eerste cijferkolom het laagste geboortecijfer in het midden der dertiger jaren (rond 1935) aan, de tweede kolom het hoogste geboortecijfer na het einde van de tweede wereldoorlog. De cijfers geven het aantal geboorten per duizend inwoners.

	Laagste geboortecijfer ± 1935	Hoogste geboortecijfer 1945
Nederland	19.8	30.2
België	15.2	18.3
Luxemburg	14.9	15.2
Frankrijk	14.6	20.7
Zwitserland	15.0	20.0
Groot-Brittannië	15.0	21.3
Noorwegen	14.6	22.5
Zweden	13.7	20.3
Denemarken	17.3	23.4

Sterftecijfer. — Doch niet alleen is in Nederland de geboorte steeds hoger geweest, de sterfte bleef belangrijk beneden die in andere landen. Dank zij de vooruitgang van de medische zorg en voorzorg, de invoering van tal van maatregelen op hygiënisch gebied, de bevordering van een goede drinkwatervoorziening, de verbetering der volkshuisvesting, enz. is het sterftecijfer steeds gunstiger geworden. Sinds het begin dezer eeuw daalde het van 16 pro mille tot 7 pro mille en daarmee werd een peil bereikt, lager dan elders ter wereld.

	Sterftecijfer 1948
Nederland	7.4
België	12.4
Luxemburg	11.7
Frankrijk	12.2
Zwitserland	10.8
Groot-Brittannië	10.9
Noorwegen	8.8
Zweden	9.9
Denemarken	8.6

Levensduur. — Het sterftecijfer bracht een belangrijke toeneming van de gemiddelde levensduur der Nederlandse bevolking, hetgeen wel hieruit blijkt, dat een pasgeboren kind, dat 50 jaar geleden een gemiddelde kans had om 47 jaar te leven, thans een gemiddelde levensduur van 67 jaar bereikt.

De hogere geboorte- en de lagere sterftecijfers hebben tezamen aan de Nederlandse bevolking een veel grotere natuurlijke groeikracht gegeven dan elders.

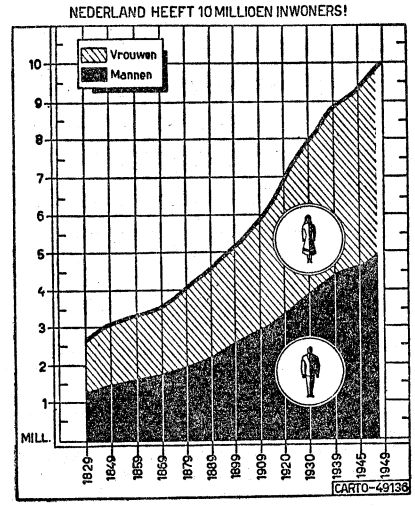

Dit blijkt uit onderstaand overzicht, waarin is aangegeven hoe groot geboorte, sterfte en geboorteoverschot zouden zijn geweest, indien in Nederland b.v. in 1948 niet de Nederlandse, doch de Belgische, resp. Engelse en Franse pro mille cijfers waren geregistreerd.

	(in duizenden) Aant. geb.	Aant. overl.	Geb.-oversch.
Nederland 1948:			
Werk. aantallen ..	245	72	173
Aant. op basis v. Belgische geb. en sterftecijfers ..	170	122	48
Franse geb. en sterftecijfers ..	204	120	84
Engelse geb. en sterftecijfers ..	177	107	70

Neemt men b.v. de Belgische geboorte- en sterftecijfers als uitgangspunt, dan zouden in ons land in 1948 niet 245.000 kinderen zijn geboren, doch slechts 170.000. Dan zou het aantal overledenen niet 72.000, doch 122.000 hebben bedragen en dan zou het geboorte-overschot niet 173.000, doch maar 48.000 of 125.000 minder zijn geweest. Ook op grond van de Engelse en Franse cijfers zou dit geboorte-overschot belangrijk bij het werkelijk aantal in Nederland zijn achtergebleven. Uiteraard hebben de cijfers slechts betrekking op één enkel jaar en is geen rekening gehouden met de onderlinge verschillen in leeftijdsopbouw tussen de bevolkingen in elk dezer landen. Toch demonstreren zij voldoende duidelijk het bijzonder karakter van de ontwikkeling der Nederlandse bevolking.

Reproductiecijfer. — Om een juist inzicht te krijgen in de loop van de bevolking, zegt „Economische Voorlichting", moet men het netto reproductiecijfer nagaan, t.t.z. in hoever, bij gelijkblijvende mortaliteit en natalitet, duizend levend geboren meisjes in de loop van haar leven wederom duizend levend geboren meisjes zullen ter wereld brengen. Is dit cijfer groter dan 1, dan stijgt de bevolking, is het gelijk aan 1, dan blijft ze stationnair, is het lager dan 1, dan neemt ze af. Welnu, ook in Nederland neemt dit netto reproductiecijfer gevoelig af. In 1939 was het 1.7, in 1946 1.76, in 1947 1.63 en in 1948 vermoedelijk 1.50. De bevolking zal in Nederland nog enkele jaren toenemen, maar dan ook stationnair blijven, om daarna te verminderen.

Beroepsbevolking. — Niet alleen het totaal aantal is sneller dan elders toegenomen, ook de samenstelling der Nederlandse bevolking, wat de leeftijd aangaat, vertoont een ander beeld. Een belangrijk onderscheid is b.v. de voor Nederland te verwachten veel sterkere relatieve groei van het aantal personen in de productieve leeftijdsgroepen. Beperkt men zich tot de thans aanwezige bevolking, dan valt te berekenen, dat in 1963 de potentiële beroepsbevolking in Nederland (d. w. z. het aantal personen van 15 t/m 64 jaar) met ongeveer 20% zal zijn toegenomen. Daartegenover zal omstreeks 1963 de totale productieve bevolking in landen als België, Frankrijk en Engeland nog vrijwel gelijk zijn aan het huidige aantal. Het behoeft geen betoog, zo deelt men van de zijde van het ministerie van Economische Zaken mede, welke bijzondere eisen door deze ontwikkeling worden gesteld aan de Nederlandse volkshuishouding, wil deze in staat zijn om binnen een betrekkelijk kort tijdsverloop de werkgelegenheid zodanig op te voeren, dat deze grote toeneming in de productieve leeftijdsgroepen kan worden opgevangen.

Emigratie zal nimmer in voldoende omvang kunnen geschieden en aangezien binnen de landsgrenzen noch landbouw, noch handel, noch verkeer een belangrijk deel van de grote aanwas zullen kunnen opnemen, zal de oplossing van de moeilijkheden inzonderheid moeten worden gezocht door een verdere industrialisatie.

De totale beroepsbevolking telde op 31 Mei 1947, aldus het C. B. S., 3.867.000 personen (2.923.000 mannen en 944.000 vrouwen). Dat is ruim veertig percent van de gehele bevolking. In vergelijking met 1930 bleef de beroepsbevolking, wat het percentage betreft, vrijwel constant. Er zijn echter vijfduizend diamantbewerkers minder, in de voedings- en genotmiddelenindustrie werkten 26 duizend man minder dan in 1930 en in het textielbedrijf verminderde het aantal vrouwen en meisjes met zevenduizend.

Volgens de schoolboekjes hielden de (mannelijke) voorouders zich bezig met „jagen en vissen"; vandaag is dat anders, aangezien met deze wijze van broodwinning nog slechts 12½ duizend Nederlanders zich onledig houden. Verzekeringsmensen daarentegen zijn er vandaag 38 duizend (in 1930 20 duizend) en directeuren van Naamloze Vennootschappen 15 duizend. Aan het hoofd van een eigen bedrijf staan niet minder dan 720 duizend

(Zie verder pag. 8437)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

13 November (Zondag)

Duitsland — Minister Acheson, die een bezoek brengt aan West-Duitsland, verklaart te Bonn, dat Duitsland „in de zeer nabije toekomst" weer een gewaardeerd lid van de Europese gemeenschap zal worden.
— Generaal-majoor Kotikov, Russisch commandant van Berlijn, draagt zijn bestuursbevoegdheden over aan de Duitse burgemeester Ebert.
Portugal — Voor de vierjaarlijkse vernieuwing van de helft van het aantal leden van de Nat. Vergadering (60) worden verkiezingen gehouden. Slechts in twee van de 30 districten had de oppositie (Dem. Liberalen) een candidaat gesteld. Zij behaalden geen zetel. Ongeveer 75% der stemgerechtigden nam aan de verkiezingen deel.

14 November (Maandag)

Duitsland — Minister Acheson brengt een bezoek aan West-Berlijn en ontmoet generaal Tsjoeikow.
Frankrijk — Generaal De Gaulle critiseert de politiek van Engeland en Amerika t.a.v. Duitsland. Hij verklaart zich voorstander van een federatie van Duitse staten en van een afzonderlijke regeling tussen Duitsland en Frankrijk i.z. de problemen van Ruhr- en Saargebied.
Indonesië — Moh. Hatta arriveert te Batavia. Een menigte van meer dan 5000 personen brengt hem een enthousiast welkom.
— Te Djangli — bij Semarang — wordt een moordaanslag gepleegd op de Ned. brigade-commandant, kolonel J. Breemouwer. Een zoon van de kolonel wordt hierbij gedood.
Joego-Slavië — Het verdrag van vriendschap en wederzijdse bijstand met Albanië wordt opgezegd. (zie in dit nr.)
Nederland — De bekende journalist, criticus en schrijver Kees van Bruggen, viert zijn 75ste verjaardag.
— De ministerraad besluit in beginsel de garantie aan Ned. ambtenaren in Indonesië gedaan, uit te breiden.
— Het korps rijkspolitie zal met 500 man worden ingekrompen.
— De regering stelt voor het ministerssalaris van *f* 18.000 op *f* 24.000 te brengen.
Tsjecho-Slowakije — De minister van Handel, Krajcir, verklaart, dat sinds 22.000 winkels zijn genationaliseerd. Deze zaken zullen 75% van alle gedistribueerde goederen ontvangen. Nog 49.000 zaken zijn in particulier bezit.

15 November (Dinsdag)

China: Generaal Tsjiang-Kai-sjek arriveert te Tsjoenking, waar hij zal trachten het nationalistisch verzet te organiseren.
Duitsland — De interneringskampen in O. Duitsland worden opgeheven. De gevangenen — ongeveer 36.000 — worden ter beschikking van de Duitse autoriteiten gesteld.
— Bondskanselier Adenauer deelt in het West-Duitse parlement mede, dat de Westelijke mogendheden hebben goedgevonden, dat de demontering zal worden vertraagd en dat besprekingen zullen worden gevoerd over: a) de bouw van grotere en snellere oceaanschepen; b) de toestemming om toe te treden tot bepaalde internationale organisaties; c) het ontgaan van de schadelijke gevolgen van de formele staat van oorlog tussen Duitsland en het Westen; d) het recht van het vestigen van consulaire- en handelsmissies in het buitenland.
India — De moordenaar van Mahatma Gandhi, Goose, en Narayan Dattatrya Apte, met wie hij had samengezworen, worden door ophanging geëxecuteerd.
Nederland — H. C. C. Blumenthal, S.S.-Hauptsturmführer, voormalig chef van de S.D. en plv. chef van de Sicherheitspolizei te A'dam, door het Bijz. Gerechtshof veroordeeld tot een gevangenisstraf van negen jaar met aftrek. De eis luidde 20 jaar.
— Albert van Dalsum wordt ter gelegenheid van zijn 40-jarig toneeljubileum benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.
Polen — Het lid van het politbureau, Marian Spychalski, wordt uitgesloten van alle leidende functies. Tot zijn opvolger als lid van het politbureau wordt benoemd maarschalk Rokossowski.
Ver. Staten — De ook in Nederland zeer bekende opera-regisseur, dr. Othar Wallerstein, op 68-jarige leeftijd te New-Orleans, overleden.

16 November (Woensdag)

België — Het vonnis tegen Florimond Grammens (6 jaar gevangenisstraf en frs. 500.000 boete) door de raad van cassatie bekrachtigd.
Engeland — 37 Vakverbonden van scheeps- en machinebouwers eisen een loonsverhoging van een pond sterling per week.
— Het Lagerhuis keurt een wetsontwerp goed, waarbij wordt bepaald, dat de nationalisatie van de staalindustrie eerst na 1 Januari 1951 zal worden uitgevoerd.
Joego-Slavië — De „Boulevard van het Rode Leger" in de haven Riyka (Fiume) herdoopt in „Fiorello h. La Guardia-boulevard".

Internationaal — Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten doen de regeringen van de Sowjet-Unie, Joego-Slavië, Bulgarije, Hongarije, Tsjecho-Slowakije en de Oekraine weten, dat zij de door deze landen ingestelde Donaucommissie ter contrôle van de scheepvaart op deze rivier niet erkennen.
— De alg. vergadering van de V.N. geeft de voogdijschapsraad volmacht de omvang van zijn supervisie over voogdijgebieden te vergroten.
Nederland — Blijkens een nota i.z. de deviezenpositie bedroeg het tekort op de lopende rekening van de voorlopige betalingsbalans 1948 951 millioen gld.
— Commissie ingesteld tot bestudering van het vraagstuk van het onderwijs van de Bahasa Indonesia aan de in Nederland gevestigde onderwijsinstellingen. Voorzitter: dr. J. H. Wesselings.

Polen — Zuivering onder de vooraanstaande leden van de communistische partij. Oud vice-premier Gomulka en de vice-minister van Justitie Klisko, worden uitgesloten van alle leidende functies. De minister van Voedselvoorziening, Loechowitz, zijn medewerker Jaroszewick en de voormalige onderminister, Doebril, worden gearresteerd.
Tsjecho-Slowakije — Alle buitenlanders moeten binnen 14 dagen het land verlaten. Van deze maatregel zijn uitgezonderd buitenlandse communisten en „deserteurs uit het Amerikaanse leger".
— De gehele Tsjechische herstel-betalingsmissie in West-Duitsland heeft bij de Britten asyl gevraagd en verkregen.

17 November (Donderdag)

China — Amerikaanse consulaat in Tsjoenking gesloten.
Duitsland — De geallieerde hoge commissarissen staan West-Duitsland toe, deel te nemen aan het internationale patentinstituut te 's-Gravenhage en aan de studiegroep voor een Europese douane-unie te Brussel.
Frankrijk — De C.G.T. steunt een door de Force Ouvrière geproclameerde algemene 24-uur staking.
— De begroting voor 1950, ten bedrage van 2.275 milliard frs. door het kabinet goedgekeurd.
Indonesië — Dr. H. J. Lovink, Hoge vertegenwoordiger van de Kroon, heeft doen blijken van zijn wens niet in aanmerking te komen voor benoeming tot hoge commissaris voor Nederland.
Internationaal — Alg. vergadering der V. N. keurt met algemene stemmen het programma voor economische hulp aan minder-ontwikkelde gebieden goed.
Turkije — Blijkens een communiqué van de ministerraad is een complot ontdekt, dat ten doel had de president, Kismet Inönu, en leider der democratische partij, Ljelal Bayar, te vermoorden en de regering omver te werpen.

18 November (Vrijdag)

China — De communistische regering verzoekt aan de V.N. de huidige Chinese delegatie niet te erkennen, daar „zij niet langer het Chinese volk vertegenwoordigt".
Indonesië — Volgens het Franse persbureau A.F.P. heeft het republikeinse kabinet de besluiten van de R.T.C. goedgekeurd.
Internationaal — De alg. vergadering der V.N. doet een beroep op Albanië en Bulgarije, iedere steun aan de Griekse guerilla-strijders onmiddellijk te staken. Voorts wordt besloten de Balkan-commissie te laten voort bestaan.
Nederland — De Tweede Kamer aanvaardt zonder discussie en zonder stemming het gewijzigde ontwerp interim-regeling voor Suriname.
— De minister van Oorlog hecht zijn goedkeuring aan de oprichting van een korps Luchtwachtdienst, waarbij zowel mannen als vrouwen, zullen worden ingedeeld.
Sowjet-Unie — De Joego-Slavische zaakgelastigde, Latinovic, van spionnage beschuldigd. Zijn terugroeping wordt geëist.

19 November (Zaterdag)

België — De Vlaamse schilder-etser, James Ensor, op 89-jarige leeftijd overleden.
Internationaal — De N. Atlantische Raad stelt twee nieuwe organen in. Een voor behandeling van kwesties betreffende militaire productie en bevoorrading en een voor die van financiële en economische aangelegenheden die met de defensie samenhangen.
Nederland — Wies Moens, Vlaams letterkundige en activist en tijdens Wereldoorlog II directeur van de Belgische radio-omroep, die reeds geruime tijd te Heerlen verbleef, op bevel van de Officier van Justitie te 's-Gravenhage gearresteerd. Wies Moens was reeds eerder gearresteerd doch toen weer vrijgelaten.

(Vervolg van pag. 8435)
Nederlanders, terwijl in loondienst zijn 1.708.000 arbeiders, 700.000 employé's en 64.000 bedrijfsleiders.
Het C.B.S. meldt bovendien, dat de industrialisatie tot Mei 1947 geen voortgang had gemaakt. Slechts 37 percent van de totale beroepsbevolking werkte in het bedrijfsleven, tegen 39 percent in December 1930. In de landbouw bleef constant 20 percent van de beroepsbevolking werken. Voor de mannen was er echter een teruggang. Bij de maatschappelijke diensten viel de grootste toeneming waar te nemen van 5.4 percent op 10.5 percent.
Er zijn veel minder vrouwen in de huiselijke diensten, maar meer vrouwen in de industrie werkzaam.
In Limburg is het percentage van alle werkzame personen hoger dan in enige andere provincie. Daarna komt Brabant en vervolgens Overijsel.
De Belgische Nieuwe Gids, het probleem van de tewerkstelling van nieuwe arbeidskrachten besprekend, merkt op:
„Wanneer men in België al eens aan zijn kwaad humeur lucht geeft, omdat de Nederlandse Beneluxpartner niet zo gemakkelijk zijn grenzen openstelt voor de Belgische industriële producten als men verwacht had, dan verliest men allicht uit het oog, dat voor onze Noorderburen zelf de industrialisatie een dwingende noodzakelijkheid is geworden, wil men de steeds groeiende bevolking een bestaan verschaffen."
„In de landbouw zijn de mogelijkheden uiterst gering, vermits de Nederlandse bodem reeds intensief bewerkt wordt en men bijna de uiterste grens bereikt heeft bij het droogleggen van nieuwe gronden. De kolonie biedt nog weinig afzetmogelijkheden, en handel en verkeer zijn reeds overbezet. De emigratie zal eerder dalen dan toenemen, zodat de enige mogelijkheid blijkt te zijn: industrialisatie."
„Maar Benelux dan? Het lijkt niet onmogelijk dat in Nederland een industrie zou tot stand komen, welke complementair zou zijn voor de onze. Het is in alle geval in deze geest, dat de zaken zouden moeten gezien worden. Want laten we erkennen, ook voor ons is een afzetgebied van 10 millioen inwoners de moeite waard. En Nederland kan veel zaken vervaardigen, welke wij toch uit het buitenland moeten betrekken."

Nederland

A. Bestuur Algemeen Werkloosheidsfonds —

Blijkens een beschikking van de minister van Sociale Zaken is het aantal leden van het bestuur van het Algemeen Werkloosheidsfonds op 21 vastgesteld. Tevens werd een voorzitter benoemd, en werden de Rijksvertegenwoordigers in het bestuur aangewezen.
Als voorzitter zal fungeren de heer E. Kupers, te Bloemendaal, oud-voorzitter van het N.V.V.
Tot Rijksvertegenwoordigers zijn benoemd mr. A. C. M. van de Ven, A. J. van Raalte, dr. P. C. van Traa, mr. R. A. van den Wall Bake, prof. mr. B. C. Slotemaker, prof. mr. J. J. M. van der Ven en prof. mr. W. F. de Gaay Fortman. (Stcrt 14-11).
Het Alg. Werkloosheidsfonds heeft tot taak, met de bedrijfsverenigingen de Werkloosheidswet uit te voeren. Het bestuur werd op 18 Nov. geïnstalleerd.

B. Wijziging belastingherziening 1949 —

In verband met de gevolgen van de devaluatie heeft minister Lieftinck een aantal wijzigingen aangebracht in de onlangs ingediende belastingontwerpen.
Omzetbelasting. — In het ontwerp tot verhoging van de omzetbelasting wordt de lijst van vrijstellingen voor levensbehoeften met een aantal artikelen uitgebreid. Voorts zal het herstellen van schoenen niet langer aan omzetbelasting onderworpen zijn.
De opbrengst van de omzetbelasting zal door deze wijziging dalen met ƒ 30 millioen per jaar. De bate die voor de schatkist uit de verhoging van de omzetbelasting zal voortvloeien, wordt daardoor teruggebracht tot ƒ 110 millioen.
De regering verwacht, dat de uit het oorspronkelijke ontwerp voortvloeiende verzwaring van druk voor de grote gezinnen en minder draagkrachtigen door de wijzigingen zoveel mogelijk te niet gedaan zal worden.
Afschrijvingen. — Het ontwerp-belastingherziening-1949 bevat voorts een bepaling krachtens welke vervroegde afschrijving mogelijk is op investeringen in bedrijfsmiddelen in de jaren 1946 tot en met 1952. Deze bepaling wordt gewijzigd in dier voege, dat de tegemoetkoming vervalt voor de jaren 1946 tot 1949. Voor de komende jaren wordt de faciliteit gehandhaafd.
In verband hiermede stelt de minister voor de datum van ingang van het ontwerp twee jaar (in het algemeen van 1 Januari 1948 tot 1 Januari 1950) te verschuiven. De mogelijkheid tot onbelaste reservering blijft aldus twee jaar langer gehandhaafd.
Ondernemingsbelasting. — Ook in het ontwerp tot wijziging van de ondernemingsbelasting worden belangrijke veranderingen voorgesteld.
Nu het terugnemen van de afschrijvingsfaciliteiten voor de verstreken jaren het offer van de schatkist aanzienlijk vermindert, acht de regering een verlichting van de druk der ondernemingsbelasting verantwoord. Daarvoor komen thans de ondernemingen van natuurlijke personen in aanmerking Met name is gedacht aan de talrijke middenstandsbedrijven, waarop juist bij een betrekkelijk kleine winst de ondernemingsbelasting zwaar drukt.
De beoogde verlichting zal bestaan in een trapsgewijze afschaffing van de ondernemingsbelasting in twee jaar gepaard gaande met een trapsgewijze verhoging van het tarief van de vennootschapsbelasting.
Personele belasting. — Tenslotte wordt voorgesteld de verhoging van de personele belasting uit te stellen van 1 Januari 1950 tot 1 Juni 1950. De invoering van de heffing van opcenten op deze belasting zal hierdoor op een latere datum vallen dan de huurverhoging.
(A.N.P. 27-10) **(Vor. ber. 8345 A)**

C. Geen verlenging dienstplicht —

Naar aanleiding van geruchten verneemt het A.N.P. in goed ingelichte kringen, dat een verlenging van diensttijd niet in het voornemen ligt. De regering zou alleen bereid zijn een zodanige verlenging te bezien indien de wenselijkheid daarvan zou kunnen blijken in West-Europees verband.
Wat de tweede lichting 1949 betreft deze is nauwelijks onder de wapenen en zal nu natuurlijk niet voor Indonesië worden opgeleid, andere conclusies kon men echter hieraan niet verbinden.
In de begroting voor 1950 is inderdaad voorzien in drie bataljons voor Indonesië, die uit de eerste lichting 1950 zouden moeten komen. Uit het feit, dat uitzending naar Indonesië niet zal voortgaan mag men echter niet de gevolgtrekking maken, dat de mannen ook niet zullen worden opgeroepen. Omtrent de nadere bestemming van deze bataljons is nog geen beslissing genomen. (A.N.P. 16-11)

D. De betekenis van de Nationale Reserve —

De chef van de generale staf, mr. H. J. Kruls en de Commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht, de heer M. A. Reinalda, hebben in een door de Koninklijke Nederlandse Vereniging „Ons Leger" te Utrecht belegde vergadering gesproken over de noodzakelijkheid en de betekenis van de Nationale Reserve.
De heer Reinalda zette uiteen wat het zeggen wil aangesloten te zijn bij het West-Europese Pact. Wij hebben te streven naar vergroting van de volkskracht en het is onze gemeenschappelijke taak, de economische en maatschappelijke functie van ons volk te versterken.
Wij zijn er niet als de regering een legermacht opbouwt volgens de plannen van het West-Europese Pact. In ons volk moet worden gekweekt de idee van de vrijwilligheid, om behalve het apparaat van de staat, reserves te maken op zeer brede basis. Deze reserves zijn nodig voor het handhaven van het gezag ter versterking van de politie, vitale bedrijven enz. De regering heeft dringend behoefte aan de jonge krachten die niet dienstplichtig zijn. Zij kunnen in de Nationale Reserve als vrijwilliger belangrijk werk doen voor de vrijheid welke wij duur hebben gekocht.
Generaal Kruls sprak over de internationale opbouw van West-Europa, nadat hij erop had gewezen dat landsverdediging in de zin zoals deze vroeger geschiedde thans niet meer mogelijk is. Nu is nodig een gezamenlijke opbouw. Wat moet gebeuren is de oprichting van de strijdkrachten. De onderscheidene landen krijgen een taak; er zijn ook speciale Nederlandse taken weggelegd. Wat er ook, in geval van agressie, door onze sterke vrienden (de Amerikanen) zal gebeuren, wij moeten in ieder geval zorgen in de eerste aanloop niet onder de voet te worden gelopen. Daartoe zijn grond- en luchtstrijdkrachten nodig, die voor een deel steeds paraat moeten zijn en voor een ander deel spoedig gemobiliseerd kunnen worden. Daarin zullen wij met Frankrijk en België moeten voorzien. Dit alles is niet weggelegd voor de Nationale Reserve.
Generaal Kruls merkte op dat de moderne vijand reeds in ons midden vertoeft en dat er kernen zijn die onze verdedigingsapparaten moeten verlammen.
Welnu, daarvoor is de Nationale Reserve opgericht. Die moet worden het gewapende deel van ons volk, dat zorgt voor orde en rust. Een zekere mate van militaire geoefendheid is dan ook nodig. Nederland, aldus de generaal, moet gelijken op een egel, die de stekels uitsteekt als er gevaar dreigt. Handhaving van orde en rust in plaatselijke sfeer is het voornaamste.
Er is in de Nationale Reserve ook een taak voor de vrouw. Tot dusver was de opbouw van die Reserve geen groot succes maar gelukkig begint men in alle lagen van de bevolking de betekenis van dit instituut te zien. Zij die „te nuchter" zijn om in de tijd van vrede soldaatje te spelen, zijn in de regel daartoe wel bereid als er gevaar dreigt. Maar dan is het te laat. Er gebeuren in deze tijd gigantische dingen. Laat Nederland paraat zijn.
(Vor. ber. 8383 A)

A. 125-Jarig bestaan Reddingmaatschappijen —

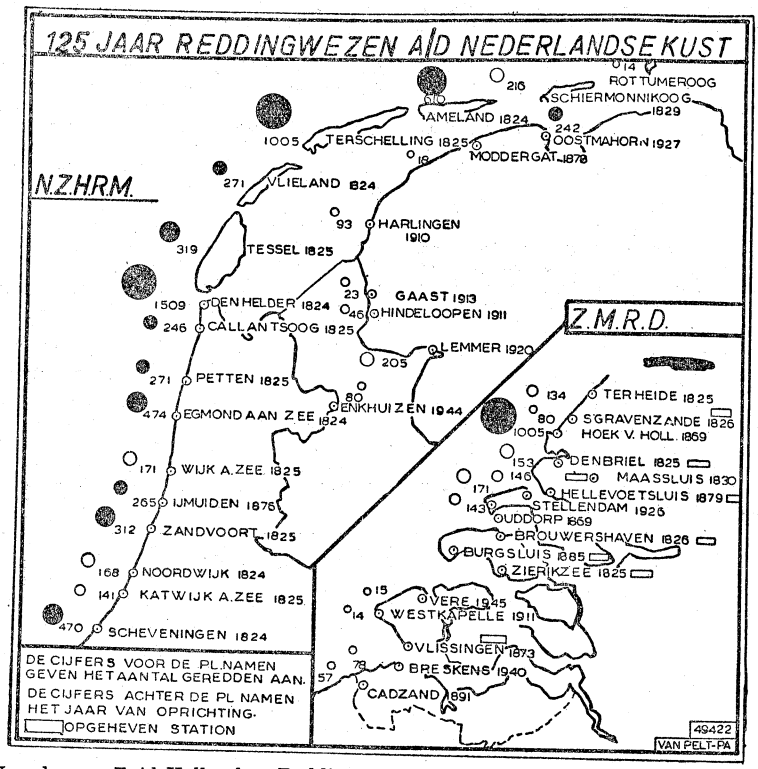

De Noord- en Zuid-Hollandse Redding Maatschappij gevestigd te Amsterdam, die de kust van Scheveningen af naar het Noorden, met inbegrip van de kust van het IJselmeer bestrijkt, en de Zuid-Hollandse Maatschappij tot Redding van Schipbreukelingen te Rotterdam, tot welker gebied de kust ten Zuiden van Scheveningen behoort, bestaan deze maand 125 jaar. In die 1¼ eeuw hebben de reddingsboten van deze beide maatschappijen tezamen 10.000 schipbreukelingen gered. Bij deze gelegenheid zijn de mannen van de Reddingmaatschappijen op 15 November in de Ridderzaal te 's-Gravenhage gehuldigd en is een groot aantal decoraties uitgereikt. Hierbij waren tegenwoordig H.M. de Koningin, H.K.H. Prinses Wilhelmina, minister-president dr. Drees, de ministers v. Schaik, Wijers, In 't Veld en Spitzen, leden van het corps diplomatique, de bestuursleden der beide jubilerende reddingmaatschappijen, een honderdtal redders en vele andere bij het Nederlandse reddingwezen betrokkenen. In een toespraak getuigde de minister-president van het medeleven en de bewondering, welke alom in den lande bestaat voor het werk der reddingmaatschappijen. Hij schetste het reddingwezen allereerst als een groot economisch belang, omdat haar aanwezigheid aan onze kusten, een geruststelling biedt, welke het bezoek aan onze contreien door de scheepvaart bevordert. Vervolgens wordt door de daden van moed en zelfopoffering, ter wille van anderen verricht, over heel de wereld voor ons land een goodwill gekweekt, die onze naam en het vertrouwen in ons volk verhoogt. En tenslotte is er nog de diep-menselijke betekenis van het reddingwerk: de oprechte uiting van naastenliefde en hulpvaardigheid.

Tot de redders zei dr. Drees, dat ons volk trots op hen is en dat ons volk meeleeft met hun strijd tegen het gevaar. De leiders van het reddingwezen bracht hij de dank der regering over voor hun prachtig werk, dat zonder materiële steun van de Staat wordt verricht.

Dr. Drees kon aan de beide jubilerende maatschappijen de verheugende mededeling doen, dat het H.M. de Koningin behaagd heeft haar het praedicaat „Koninklijke" te verlenen en bood aan de beide besturen de vlag van hun organisaties aan, gesierd met de Koninklijke Kroon.

Vervolgens las de minister-president de lijst van Koninklijke onderscheidingen voor, welke daarna door H.K.H. Prinses Wilhelmina aan de gedecoreerden werden uitgereikt. (A.N.P. 15-11; Maasbode 16-11)

B. Het buitenlands beleid —

In de memorie van antwoord op het voorlopig verslag van de Tweede Kamer over de begroting van Buitenlandse Zaken, verklaart de minister o.m., het verlangen van vele leden naar meer invloed van het parlement op gebied der buitenlandse politiek, volkomen begrijpelijk te achten.

De minister acht het noodzakelijk, het probleem van de samenwerking tussen Regering en Staten-Generaal, t.a.v. het buitenlands beleid aan een grondige studie te onderwerpen. De Regering zal hierover met de seniorenconventen van de beide Kamers in overleg treden. De minister denkt bijv. aan een staatscommissie, waarin naast leden der Kamers hoge regeringsambtenaren en beoefenaars van de staats- en volkerenwetenschap zitting hebben.

Wat betreft de benoeming van een minister zonder portefeuille van Buitenlandse Zaken of van een of meer staatssecretarissen, ten einde een meer geregeld contact met de Staten-Generaal mogelijk te maken, merkt de minister op, dat taakverdeling naar onderwerpen of geografisch, nauwelijks denkbaar is. Derhalve zou de staatssecretaris zich, evenals de minister, met het volledige beleid moeten bezighouden. Dit zou weer met zich meebrengen, dat een nauw overleg tussen de minister en de staatssecretaris zou moeten bestaan, hetgeen het tijdgebrek nog nijpender zou maken.

Voorts deelt de minister mede:

De Regering streeft er naar, om, ondanks de grote moeilijkheden, er aan mede te werken, dat men in de Ver. Naties met de Sowjet-Unie tot samenwerking komt.

De Beneluxproblemen liggen zeker niet alleen op het economisch-financiële vlak. Een innige samenwerking zal alleen mogelijk zijn, indien spanningen, voortkomende uit verschillende geaardheid en onvoldoend vertrouwen, zo goed mogelijk uit de weg worden geruimd. De Regering erkent de juistheid van de in het voorlopig verslag tot uiting gebrachte opvatting, dat een coördinatie van investering en van industrialisatie en het voeren van een gemeenschappelijke conjunctuurpolitiek moet worden voorbereid. Gestreefd wordt naar het vaststellen van algemene richtlijnen, waarlangs tijdens het bestaan van de Unie een onderlinge aanpassing van economische, monetaire en fiscale verhoudingen geleidelijk en zonder te grote schokken kan plaats vinden.

De Marshall-hulp heeft als stimulans voor een groeiende Westeuropese eenheid volgens de minister niet volledig aan de verwachtingen beantwoord. De noodzakelijke coördinatie van verschillende nationale economieën stuit nog op grote moeilijkheden.

Over de voorgenomen reorganisatie van het departement verschijnt omstreeks 1 Maart een uitvoerig rapport. De reorganisatie heeft slechts een administratief en coördinerend, geen politiek doel. (Nieuwe Courant 16-11) **(V. b. 7950 A)**

C. Congres Kath. Volkspartij —

Te Utrecht is op 12 en 13 November het derde congres van de Kath. Volkspartij gehouden. Verscheidene ministers en Kamerleden waren op het congres aanwezig. Ook waren er vertegenwoordigers van de verwante partijen in België, Duitsland, Frankrijk, Italië en Oostenrijk. Onderwerp van dit congres was het probleem „Mens en Maatschappij".

In zijn openingsrede wees de voorzitter van de K.V.P. de heer W. J. Andriessen, erop, dat „de persoonlijkheid van de mens met de daaraan verbonden rechten en plichten in gevaar is". „De massamens dreigt het beeld van Christus in de mens te verdringen". De heer Andriessen noemde het voorts „onbevredigend", dat er nog niets blijkt te komen van een sterkere progressie van de kinderbijslag en van een regeling voor zelfstandigen. De partijleiding is het eens met de Kamerfractie, dat deze zal hebben te overwegen of ze, indien de situatie zich niet wijzigt, de verantwoordelijkheid voor deze gang van zaken nog langer zal kunnen dragen. Hoogtepunt van het congres vormde de rede van prof. Romme, voorzitter van de Tweede Kamer-fractie van de K.V.P., waarin hij verslag uitbracht over het werk van de fractie en in het bijzonder veel aandacht besteedde aan het Indonesische probleem.

Het gemeenschappelijke en samenhangende beleid van het kabinet, aldus prof. Romme, zal alleen kunnen worden voortgezet als met het toenemen van de moeilijkheden recht evenredig zal zijn de aanscherping en practisering van het gevoel van gerechtigheid, de zin vooral voor sociale gerechtigheid. Hij betreurde het, dat de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie nog geen maatschappelijke

werkelijkheid is. De p.b.o. is een middel om ieder de plaats in de onderneming te geven die hem daar toekomt en om te breken met de onderschikking van de arbeiders en te komen tot een nevenschikking van arbeiders en kapitaalverschaffers onder leiding van de ondernemer, die de noodzakelijke centrale figuur in de onderneming blijft.

Ook besprak prof. Romme de betekenis van vormen van internationale samenwerking zoals de voorunie van Benelux, het Atlantische verdrag en de Raad van Europa. Dit zijn organisaties van afweer tegen de communistische dreiging. Deze dreiging moet echter ook en vooral worden opgezogen doordat men een vaste bodem geeft aan de sociale rechtvaardigheid. In dit verband zei prof. Romme dat er spoedig een regeling voor kinderbijslag voor zelfstandigen moest komen.

Inzake het Indonesisch beleid verklaarde prof. Romme o.m., dat hij en niemand anders de verantwoordelijkheid droeg voor het feit, dat de katholieke Kamerfractie op de nieuw ingeslagen weg is meegegaan. In de tijd van „het conflict Sassen-Stikker over de verhouding tot de Ver. Naties" (Januari-Februari j.l.) stond men op de tweesprong. Na het aftreden van minister Sassen heeft de fractie verklaard, dat er een barst in haar vertrouwen in het kabinet was gekomen. Het gewijzigde kabinet stelde zich een dubbel doel: enerzijds de chaos in Indonesië voorkomen en anderzijds een breuk met de Ver. Naties vermijden, waardoor de zedelijke verantwoordelijkheid werd verlegd naar het internationale niveau.

Voor het feit, dat de katholieke fractie is meegegaan draag ik persoonlijk de verantwoordelijkheid. herhaalde prof. Romme. En hij voegde eraan toe, dat hij bij een nauwkeurige terugblik niet anders zou hebben willen handelen dan hij gedaan heeft.

We hebben, aldus prof. Romme, concreet zeker niet bereikt wat we wilden, maar ik ben met het Uniestatuut en de andere resultaten der R.T.C. toch niet zo ontevreden. Op belangrijke punten van samenwerking en de verwezenlijking der Unie zien we wel degelijk kansen van mogelijke groei. Een open vraag is nu, of na de souvereiniteitsoverdracht in Indonesië consolidatie zal plaats vinden. „We kunnen het hopen, maar weten doet dat nu nog niemand".

Resoluties — Van de aangenomen resoluties noemen wij:

De resultaten van een verbeterde arbeidsproductiviteit zullen in de huidige omstandigheden allereerst ten goede moeten komen aan de investeringen, terwijl het deelhebben van de arbeiders in de besparingen dient te worden bevorderd. Het beleid van de overheid moet, zonder de taak der particuliere onderneming over te nemen, de activiteit ervan stimuleren (prae-advies van prof. dr. A. H. M. Albregts).

Sociale zekerheid moet steunen op een door overheid en individuen en groepen van individuen samen gedragen verantwoordelijkheid. Zij moet behalve een stelsel van sociale verzekering, ook omvatten: recht op arbeid, medezeggenschap, redelijk ontslagrecht, streven naar bezitspreiding, verruiming van onderwijsmogelijkheden, ook op technisch gebied. Speciale aandacht wordt gevestigd op de wenselijkheid van differentiatie in de kinderbijslag naar inkomen en kindertal en op kinderbijslag- en ouderdomsverzekering voor zelfstandigen (prae-advies van dr. G. M. J. Veldkamp-.

Ledental — Naar in het jaarverslag van de partij-secretaris wordt meegedeeld is het ledental thans ruim 300.000 (bij de Kamerverkiezingen in 1948 werden ruim 1.5 millioen stemmen op de K.V.P. uitgebracht). Het ledental is gedaald door een achteruitgang in de zuidelijke provincies in het bijzonder in Noord-Brabant. (A.N.P. 12 en 13-11; Maasb. Volkskrant 12 en 14-11) **(V. b. Congres 7864 F)**

A. Bijeenkomst Ned. Raad der Europese Beweging —

Op de vierde vergadering van de Raad der Europese Beweging, welke in het Muiderslot werd gehouden, is de heer P. J. H. S. Serrarens tot voorzitter gekozen in de plaats van de heer P. A. Kerstens, die benoemd is tot voorzitter van de Europese Liga.

Tevoren had de heer Kerstens een overzicht gegeven van de werkzaamheden van de Raad. Hij merkte hierbij op, dat de Raad, die nu een jaar bestaat, met voldoening terug kan zien op de afgelopen tijd. Hij memoreerde de bijeenkomst van de Raad van Europa in Straatsburg en noemde het in dit verband teleurstellend, dat het comité van ministers niet bereid is de aldaar opgestelde resoluties van de assemblée recht te doen wedervaren. De ministers hadden het werk van de juridische, politieke en culturele secties overbodig geacht, en te kennen gegeven dat deze haar werkzaamheden niet verder hoefden voort te zetten.

Critiek op de houding van het comité van ministers was ook bij andere sprekers te vinden. Toen althans de heer P. Serrarens het woord nam, gewaagde ook hij hiervan: Wanneer er wordt gesproken van een conflict met het comité van ministers is dit zeker niet van de assemblée uitgegaan. Deze heeft zich niet verzet tegen het comité.

Voorts wees spr. op de politieke concurrentiestrijd, die zich in Straatsburg deed gelden. Gelukkig, naar hij zeide, niet bij de Ned. delegatie. De assemblée heeft zich door de politieke verwikkelingen niet laten beïnvloeden. Spr. hekelde ook nog de meer dan gewone haast bij sommige gedelegeerden, die te veel in eens wilden bereiken. (Maasbode 15-11)

B. Reacties op de resultaten van de Ronde-Tafel-Conferentie

II. INDONESIE

Verantwoordelijke Nederlandse kringen te Batavia hebben ten aanzien van de resultaten der R.T.C. verklaard, dat beide partijen wellicht andere verwachtingen hadden gekoesterd, doch dat de bereikte resultaten een „workable arrangement" mogen heten.

In kringen van de Republikeinse delegatie te Batavia zeide men, dat men speciaal ten aanzien van Nieuw-Guinea met gemengde gevoelens had kennis genomen van de resultaten der R.T.C. Deze kringen noemden het uitstel van de kwestie Nieuw-Guinea een uitstel van de moeilijkheden. De andere overeenkomsten beschouwden zij als de meest bereikbare. Tenslotte zeiden zij: Het belangrijkste is, dat de overeenkomsten in de practijk loyaal, eerlijk en snel zullen worden uitgevoerd, in het belang van Nederland, Indonesië en de inwoners van Indonesië. Wij hebben hoop, dat zulks zal geschieden.

Moh. Hatta, leider van de rep. delegatie ter R.T.C. verklaarde op een persconferentie o.m.: „Voor alles zal de regering van de nieuwe staat zich geplaatst zien voor de oplossing van twee problemen: het wegwerken van het begrotingstekort, dat thans anderhalf milliard bedraagt op een totale begroting van drie milliard en voorts zal gelijktijdig de opbouw ter hand genomen moeten worden. De positie van de toekomstige regering van Indonesië hangt af van de vraag of zij in staat zal blijken te zijn een programma van volkswelvaart uit te voeren".

De kwestie van Nieuw-Guinea kan volgens Hatta op vriendschappelijke wijze worden geregeld.

Sultan Hamid II betoogde, dat men niet te somber moet zijn over de toekomst van Indonesië; bijvoorbeeld, dat daar chaos zal gaan heersen, dat iedereen onder de Republiek zal komen en dat het land geheel en al communistisch zal worden.

„Ik ben er van overtuigd, dat er voor deze bezorgdheid geen reden bestaat".

De sultan zeide, dat de kwestie Nieuw-Guinea de Indonesiërs zeer hoog zit.

Palar (vertegenwoordiger van de Republiek bij de Verenigde Naties), verklaarde tegenover de correspondent van Aneta: „het is niet meer dan natuurlijk dat de Verenigde Naties, met betrekking tot het nog niet opgeloste vraagstuk betreffende de bestemming van Nieuw-Guinea, hun bemiddeling voortzetten.

Het resultaat van de R.T.C. heeft mij grote vreugde bereid. Wij moesten twee oorlogen met de Nederlanders voeren, waarop uiterst moeilijke onderhandelingen volgden, voor en aleer wij er in slaagden onze onafhankelijkheid te verwerven. Indien de organisatie der Verenigde Naties niet had ingegrepen, zou ons conflict met de Nederlanders slechts door geweld van wapens beslecht kunnen zijn. Wij zijn Australië en India dankbaar, daar deze landen het Indonesische vraagstuk voor de Veiligheidsraad en de algemene vergadering der Verenigde Naties hebben gebracht.

Anak Agung, min.-president van Oost-Indonesië, sprak er zijn teleurstelling over uit, „dat de R.T.C. niet het gehele probleem heeft opgelost", want — aldus verklaarde hij met grote nadruk — „Nieuw Guinea is en blijft een geschilpunt en direct na de overdracht der souvereiniteit dient ten spoedigste met de onderhandelingen omtrent de definitieve status van Nieuw Guinea te worden begonnen, waarbij het van Indonesische zijde een onverpoidaellijke eis blijft, dat zal vaststaan, dat dit gebied bij Indonesië behoort".

Volgens „Antara" vroeg de **„Partai Sarekat Islam Indonesia"** (P.S.I.I.) in een communiqué van 1 Nov. volledige herziening van het voorlopige republikeinse parlement, teneinde de R.T.C.-resultaten te kunnen ratificeren.

Volgens de P.S.I.I. kan ratificatie alleen geschieden door een „fullfledged parliament", zodat een rechtvaardige en voldoening schenkende herziening binnen de grenzen van de huidige noodtoestand gewenst is. Als de regering het verzoek niet inwilligt, waarschuwde de P.S. I.I., dat zij een Indonesisch „peoples congress" van politieke en non-politieke organisaties zou bijeenroepen om over de „toekomst van land en volk te beslissen".

„Antara" voegde er aan toe, dat een herziening van de huidige parlementaire structuur door het werkcomité wordt onderzocht, doch een beslissing is nog niet genomen.

De Indonesische pers:

Het **„Bataviaas Nieuwsblad"** schreef o.m.: „De teerling is geworpen. De vuurproef voor Indonesië is gekomen en wij hopen van harte, dat de nieuwe heren er in zullen slagen het land en het volk een waardige plaats te verschaffen in het concert der naties van deze woelige wereld. De realiteit is, dat de aanstaande regering voor een machtige zware taak komt te staan, waarbij alleen aanmoedigende en sterkende woorden passen.

Want deze taak zal door de nieuwe regering geheel alleen dienen te worden uitgevoerd, daar zij de volstrekte macht in handen heeft".

„Het Dagblad" schreef in soortgelijke geest: „Wij mogen verwachten dat de teleurstelling over het feit, dat niet alle doelstellingen zijn bereikt voor het Indonesische volk, niet al te groot zal wezen. De vraag blijft namelijk of hetgeen bereikt is, al niet teveel zal blijken, een vraag die direct verband houdt met de wel zeer schrille tegenstelling tussen de immense zwaarte der nieuwe regerings-

taak en het aantal beschikbare tot regeren bekwame krachten. Het dient nog afgewacht te worden of deze taak niet te zwaar zal drukken op het voorhanden zijnde apparaat". Het blad adviseerde om af te wachten wat de resultaten zullen zijn. „Wij, voor ons, twijfelen geen moment, dat, wanneer inderdaad het goede vertrouwen, waarvan Hatta repte, de volstrekte basis uitmaakt, er reden is om goede verwachtingen voor de toekomst te hebben".

De **„Kedaulatan Rakjat"** van Djokja critiseerde eveneens de Nieuw Guinea oplossing, zeggend dat het Indonesische volk teleurgesteld is, dat de bereikte resultaten ter R.T.C. beneden de verwachtingen gebleven zijn.

Het republikeinse blad **„Merdeka"** schrijft in een hoofdartikel o.a.: „Indien wij de overeenkomsten beschouwen, welke ter R.T.C. bereikt zijn, kunnen wij de volgende conclusie trekken: De souvereiniteitsoverdracht, die volgens de Nederlandse belofte onvoorwaardelijk en volledig zal geschieden, is in feite voorwaardelijk en niet volledig".

Ten aanzien van Nieuw Guinea zegt het blad: „Het zal ons niet verwonderen, indien de overeenkomst over Nieuw Guinea welke ter R.T.C. werd bereikt door het volk en de partijen hier te lande met boze gevoelens ontvangen wordt, ofschoon men zijn sentimenten zal proberen te beteugelen door van de regering te eisen deze kwestie binnen de bepaalde periode van een jaar op te lossen. Het verwondert ons ook niet, indien men de Nederlandse houding ten aanzien van Irian (N. Guinea) een poging noemt om een nieuw bolwerk op te bouwen, aangezien Nederland genoodzaakt is het oude bolwerk te verlaten. Het is ook begrijpelijk, dat hierdoor het wantrouwen weer aangewakkerd kan worden, hetwelk alle mogelijkheden tot samenwerking tussen Nederland en Indonesië zal kunnen doden".

„De Nieuwsgier" schreef onder meer: „De politiek is de kunst van het mogelijke. Als dat juist is, is er in Den Haag, in de afgelopen maanden goede politiek gevoerd. Het komt ons voor, dat thans de afgesloten overeenkomsten tussen de delegaties van Indonesië en Nederland ongeveer het beste resultaat bevatten, dat mocht verwacht worden. Aan beide zijden is dunkt ons „het mogelijke bereikt". Het blad zou het echter zeer betreuren wanneer Guinea een onderwerp van een controverse zonder einde zou worden.

„De Unie is niet meer dan in kiem aanwezig; zij zal in dit stadium geen al te grote moeilijkheden kunnen verdragen. Of het sop de kool waard was zal nog moeten blijken. Wanneer de organisatie der samenwerking in gevaar zou worden gebracht door wrijving over Guinea komt het ons voor, dat de Nederlandse vasthoudendheid te duur zou worden betaald".

De **„Nasional"** te Djokja meende dat door Guinea het bewijs wordt geleverd, dat de onafhankelijkheid niet volledig is overgedragen, niet conform de wens van het volk. „De Republikeinse delegatie aanvaardde dit omdat zij geen mislukking van de Conferentie durfde te riskeren".

De **„Pedoman"** schreef over Guinea dat de Indonesische delegatie haar standpunt heeft verlaten dat het R.I.S. gebied geheel Nederlandsch-Indië moet omvatten, terwijl uitstel van een jaar „geen belofte inhoudt dat dit gebied in de toekomst tot de R.I.S. zal behoren". Deze situatie zal, volgens de „Pedoman", nu waarschijnlijk geen moeilijkheden opleveren, hoewel de „Partai Kemerdekaan Irian Indonesia" zeer teleurgesteld is. Het blad vreest, dat deze teleurstelling in de toekomst minder goede gevolgen zal hebben.

De **„Keng Po"** schreef dat de voornaamste taken van de nieuwe Indonesische Regering zullen zijn: „het herstellen van de orde en veiligheid, de stabilisatie van de financiën, het bevorderen van de productie. De R.I.S. regering moet daarom voornamelijk bestaan uit deskundigen, terwijl alle partijstrijd op de achtergrond gesteld moet worden."

De **„Pemandangan"** is niet bevredigd over de positie van de Kroon als Unie-hoofd, omdat deze positie nu steeds in Nederlandse handen blijft. Voorts is het blad niet tevreden door de term „zo spoedig mogelijk" voor het terugtrekken van de Nederlandse troepen. „Wat betekent dit precies?" Voorts is voor de „Pemandangan" Guinea niet bevredigend opgelost, maar „wij weten dat de internationale militaire overwegingen zulk een oplossing wensen". Het blad besloot „over het geheel genomen mogen wij ons opgelucht voelen dat de R.T.C. tijdig beëindigd is, maar we zijn niet volledig bevredigd."

III. Buitenland

Ver. Naties, Lake Success — De bekendmaking van de R.T.C.-overeenkomst door mr. G. J. van Heuven Goedhart ter Algemene Vergadering der V.N. te Lake Success is met applaus begroet.

Onder degenen, die niet applaudiseerden, waren de Sowjet-Russische minister van Buitenl. Zaken, Andrei Wisjinski, de vertegenwoordiger van de Oekraine, Dmitri Manoeilski, en de Tsjecho-Slowaakse minister van Buitenlandse Zaken, Wladimir Clementis.

De Australische minister van Buitenlandse Zaken, Herbert Evatt noemde de oplossing van de Indonesische kwestie een „grote triomf voor de Verenigde Naties". Hij zeide: „De oplossing toont, dat het door samenwerking voor de Verenigde Naties mogelijk is goede resultaten te bereiken. Het wegnemen der oorzaken van verdeeldheid in een gebied is een nieuwe stap op weg tot het bereiken van wereldvrede."

De **„Sydney Sun"** schreef, dat weinig Australiërs zich bewust waren, dat geschiedenis gemaakt werd bij de geboorte van de nieuwe onafhankelijke staat Indonesië, doch dat alle Australiërs op vitale wijze hierbij betrokken zijn. „Australië moet nu het feit onder ogen zien dat Australië's naaste buren in de komende jaren geen Europese Nederlanders zijn, maar Aziaten. De souvereiniteit wordt door de Nederlanders overgedragen na een prachtige staat van koloniaal bestuur".

Douglas Wilkie, buitenlands commentator die in verschillende Australische dagbladen een „column" verzorgt, schrijft: „De Australiërs moeten niet te veel adem verspillen over de vraag, wat zij nu met de Indonesiërs aanmoeten. Laten zij hun adem een twintig jaar sparen, en dan kunnen ze zich beginnen af te vragen, wat de Indonesiërs zullen gaan doen met de Australiërs".

De **„Sydney Morning Herald"**: „Als de spanningen, die zullen optreden wanneer een vrijgelaten nationalisme plotseling wordt opgelegd aan een overbevolkt afhankelijk land, te groot zullen blijken voor het bouwwerk dat in Indonesië zo moeizaam tot stand is gebracht, dan is de mogelijkheid groot dat wij in Australië nog eens reden zullen hebben om de voortijdige verdwijning van het Nederlandse gezag te betreuren.

Er is niets aan te wijzen in de geschiedenis der Nederlanders, wier koloniale bestuur onovertroffen was wat betreft verstandige efficiency, dat reden geeft tot het (of gedwongen) opgeven van vrijwel iedere garantie voor hun wettige belangen in Indonesië.

Aan het eindresultaat hebben de republikeinen niet veel meer bijgedragen dan beloften. De zware taak waarvoor de leiders van de nieuwe republiek zich geplaatst zullen zien zal er misschien nog toe leiden dat zij bij de Nederlanders zullen moeten aankloppen, met een verzoek om Nederlandse samenwerking en onmisbare steun".

De minister van Buitenlandse Zaken, **Bevin** (Engeland), heeft een boodschap gericht tot de voorzitter der Ronde-Tafel-conferentie, waarin hij de voorzitter, de delegaties en de leden der U.N.C.I. hartelijk gelukwenst met het succesvol besluit van de R.T.C. Hij zeide o.m., dat de Engelse regering met grote belangstelling de vorderingen der conferentie heeft gevolgd en noemt de overeenkomst een handhaving van de democratische beginselen en een verdere stap op de weg der ontwikkeling van de betrekkingen tussen Oost en West op de grondslag van vriendschap, gelijkheid en samenwerking.

De leidende Engelse opinie-bladen als „Daily Telegraph", „Manchester Guardian" en „Times", hebben aan de resultaten van de R.T.C. in hoofdartikelen aandacht gewijd.

De **„Daily Telegraph"** schreef o.a., dat de grondvesting van de V.S.I. waard is door andere nationalisten in het Oosten bestudeerd te worden. Ofschoon de V.S.I. onafhankelijk en republikeins zullen zijn, bewaart de nieuwe natie door vrije wil van beide Indonesische delegaties ter R.T.C. haar verbondenheid met het vroegere moederland. De Haagse conferentie erkent dit door de beschermende rol die is toegekend aan de Nederlandse marine en door het besluit voorlopig het Nederlandse gezag over Nieuw-Guinea, dat een vitale factor vormt in het defensiesysteem van de Pacific, te handhaven. Tegenover de wereld is het bewijs geleverd, dat de moeilijkste kwesties, waarbij zowel nationaal prestige als enorme economische belangen zijn betrokken, kunnen worden opgelost door vrije besprekingen.

De **„Manchester Guardian"** schreef: „Een droevig conflict werd opgelost door vrije besprekingen en door vergelijk, zoals dergelijke conflicten altijd moeten worden opgelost. De Nederlanders hebben aan prestige gewonnen door zich realistisch te tonen en te aanvaarden, wat de koers van deze eeuw onvermijdelijk maakte. Ofschoon zij de politieke beheersing van Indonesië prijsgeven, hebben zij Indonesië gewonnen als een blijvende bondgenoot. Er op wijzend, dat de Indonesiërs in staat waren af te rekenen met de communisten in een tijd, dat zij zich bezighielden met hun betrekkingen met de Nederlanders, voegt het blad hieraan toe: „Indien de republikeinen hen in dergelijke omstandigheden kunnen onderdrukken, hebben zij grote kans dit weer te doen op een tijdstip, dat zij niet op twee fronten behoeven te strijden". Iedereen die in Den Haag was kwam onder de indruk van de bereidwilligheid der Indonesiërs om de samenwerking met de Nederlanders voort te zetten. Het betreurenswaardige meningsverschil over Nieuw-Guinea dat tegen het einde der conferentie tot uiting kwam, deed voor de Nederlanders iets van de good will verloren gaan, die zij zich door hun redelijkheid ten aanzien van de belangrijker kwesties hadden verworven. Maar dit behoeft geen duurzame tegenslag te zijn. Daarom is het niet nodig een treurzang te schrijven over de Nederlandse geschiedenis in het Oosten. Indonesië zal voor zijn deelgenoot Nederland geen buitenland worden."

De **„Times"** schreef: „De overeenkomsten schijnen te zijn ontworpen onder veiligstelling, dat de verandering niet vergezeld zal gaan van het soort ongeregeldheden, die schade toebrachten aan het overgaan tot volledige onafhankelijkheid van India en Pakistan". „De Nederlandse en Indonesische leiders hebben getoond wijsheid en matigheid te bezitten. Het zal echter nog moeten blijken in hoeverre deze overeenkomsten in feite ter plaatse op een effectieve en vreedzame wijze uitgewerkt kunnen worden."

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, **Dean Acheson**, gaf zijn voldoening te kennen over de tussen Nederland en Indonesië bereikte overeenstemming en hij heeft de nieuwe Republiek van het Verenigde Indonesië verwelkomd in de gemeenschap van vrije volkeren. Acheson verklaarde voorts, dat de Verenigde Staten thans bezig zijn wegen en middelen te bestuderen om eventuele steun te verlenen, indien hierom zou worden gevraagd en hij gaf te kennen dat hij er van overtuigd was dat verwacht kon worden dat het Indonesische volk, gesteund door hun traditionele nationalisme, er in zou slagen, alle pogingen van agressieve buitenlandse dictaturen om de pas verkregen onafhankelijkheid aan Indonesië te ontnemen, te weerstaan.

Benegal Rau, voorzitter van de delegatie van India bij de Verenigde Naties, verklaarde in een exclusief persgesprek met de correspondent van Aneta: „Het heeft

speciaal India voldoening geschonken te vernemen, dat het Indonesische vraagstuk is geregeld. Het is natuurlijk alom bekend dat het India was, dat een vooraanstaande, ik mag wel zeggen leidende rol speelde op de in het begin van dit jaar te New Delhi gehouden conferentie der Aziatische landen. De besprekingen te New Delhi hebben grote invloed uitgeoefend op de loop der gebeurtenissen. India is inderdaad gerechtigd te verklaren dat de besprekingen te New Delhi het uitgangspunt vormden van de onderhandelingen, welke tot de thans bereikte overeenstemming hebben geleid. Wij gevoelen er behoefte aan zowel de Nederlandse, als de Republikeinse regering en de Indonesische federalisten onze gelukwensen aan te bieden in verband met het tot stand komen van deze bevredigende oplossing."

De grote Amerikaanse bladen hebben veel aandacht aan de resultaten van de R.T.C. besteed. **The Baltimore Sun** schreef: „Voor Nederland bracht het opgeven van hun machtig rijk overzee grote moeilijkheden mede, maar het moest er tenslotte van komen en de Hollanders hadden zoveel historisch besef om in te zien, dat hun opvatting van het imperialisme zijn tijd gehad had. Een conflict, waaruit van alles had kunnen voortkomen, is op deze wijze tot een oplossing gebracht. Dientengevolge treedt een groot en dichtbevolkt Aziatisch land, in de rijen van de vrije volkeren der wereld. De wolk, die over Azië hangt is thans niet zo dreigend".

The Birmingham, Alabama, Age-Herald: „Overal in de gehele wereld nemen de verlangens van eens onderworpen volkeren een hoge vlucht. Zij zijn in historische zin in India en Pakistan in vervulling gegaan. Nu schijnt het, dat het volk van Indonesië op het punt staat zijn vrijheid te bewerkstelligen — en op de een of andere wijze zal dat vriendschappelijke en op samenwerking gerichte betrekkingen mogelijk maken met Nederland en met andere staten, die de beginselen der vrijheid zijn toegedaan."

Erwin D. Canham, hoofdredacteur van de **„Christian Science Monitor"** gaf in zijn wekelijks radiopraatje het volgende commentaar: „Aldus is een van de ernstigste en meest tragische conflicten, die ten gevolge van de oorlog en in de na-oorlogse periode gerezen zijn, tot een goed einde gebracht, ofschoon de nieuwe Verenigde Staten van Indonesië heel wat ernstige problemen voor de boeg hebben. Zij zullen nog steeds bloot staan aan communistische infiltratie. Maar de overeenstemming, die heden bereikt is, is niet alleen het resultaat van een jaren lange strijd, maar ook van de laatste twee weken waarin men in Den Haag met groot geduld en volledige toewijding onderhandeld heeft. De Nederlandse zowel als de Indonesische voormannen mag men met dit resultaat gelukwensen, en de hele wereld zal zich gelukkig prijzen dat opnieuw een schrede voorwaarts is gedaan naar de oplossing van het koloniale probleem".

The New York Herald-Tribune: „Zowel voor de Nederlanders als voor de Indonesiërs zal het aanknopen van betrekkingen in de nieuwe onderlinge verhouding met moeilijkheden gepaard gaan, maar indien zij daarin slagen, zullen beiden er enorm veel baat bij hebben. Daarom komt beiden lof toe voor het wijze inzicht, waardoor deze overeenstemming mogelijk werd gemaakt. En het opnieuw tot vrede en productiviteit brengen van Indonesië is van het grootste belang voor een wereld, welke middels de Verenigde Naties met zoveel volharding het doel nastreefde, dat in het grootse schouwspel in de Haagse Ridderzaal zijn bekroning vond".

The Louisville Courier-Journal is van mening, dat, „Het ganse Westen en niet alleen de Nederlanders of de Indonesiërs er baat bij zal vinden, indien het laatste overblijfsel van het kolonialisme opgeruimd kan worden en een vrijwillig deelgenootschap tussen blank en bruin, waarin beide een gelijk aandeel hebben, daarvoor in de plaats kan komen".

The New York Times: „Een bestuur dat drie eeuwen duurde ligt bijna achter ons. Het is moeilijk aan te nemen, dat het Nederlandse of het Indonesische volk deze overeenkomst zal verwerpen, hoe moeilijk het velen onder hen ook vallen zal er zich bij neer te leggen. Het vergelijk moest tot een compromis leiden; de critiek, te hebben toegegeven, die tegen beide delegaties wordt ingebracht is daarvan voldoende bewijs. Een fair compromis betekent geen overgave, het getuigt van een geest van geven en nemen, die door de ware wijsheid wordt voorgeschreven. Er zullen fouten gemaakt worden en men zal het niet altijd met elkander eens zijn, maar indien deze verschijnselen met good-will tegemoet getreden worden, zal men hen te boven komen en de Republiek zal zich verheugen in „de zegeningen van welvaart, vrede en vrijheid", waarvan de inleiding op de Grondwet spreekt. „Rubber, petroleum, suiker, tin, specerijen", de rijkdommen van Indië al die producten zijn van groot belang voor de wereld, maar eveneens van groot belang is het feit, dat een volk, dat zo lang door anderen geregeerd werd, thans zelfbestuur verkregen heeft".

The Washington Daily News: „Onenigheid op internationaal gebied zal een wezenlijke bedreiging voor de nieuwe regering vormen. Want het communisme klopt op de deur, nu het kolonialisme het veld ruimt. Communistische bewegingen, zowel met nationalistische inslag als rechtstreeks onder bevel van Moskou, hebben in sommige streken strategische bases opgericht, en geheime leden van beide groeperingen zijn ongemerkt de gelederen der Republikeinen zelf binnengedrongen. Wanneer de Nederlanders hun troepen terugtrekken, kunnen deze ondermijnende elementen, die van binnenuit hun destructieve activiteit ontplooien, al hun energie besteden aan het saboteren van het nieuwe bestuur. De problemen, waartegenover de Verenigde Staten van Indonesië zich gesteld zien, zouden al ernstig genoeg zijn, zonder de dreiging van het Sowjet-expansionisme, dat geheel Azië dreigt op te slokken. Maar wellicht hebben de Indonesiërs slechts weinig tijd om orde op zaken te stellen. De rode vloedgolf, die in het communistische China zijn oorsprong vindt, zal misschien binnen korte tijd op hun kust beuken. Het koloniale imperialisme verkeert in zijn laatste dagen, maar het Sowjet-imperialisme is in opmars. Tenzij zij op het nieuwe gevaar zijn voorbereid, zouden de Indonesiërs wel eens tot de minder aangename ontdekking kunnen komen, dat zij van de regen in de drop geraakt zijn". (Zie ook 8427)

Indonesië

A. Kolonel Somer over de situatie in Indonesië —

Kolonel dr. J. Somer, voormalig hoofd van de inlichtingendienst te Batavia — hij heeft als zodanig ontslag genomen —, is op 8 November uit Indonesië in Nederland teruggekeerd.

De heer Somer, die in oorlogstijd chef is geweest van de Inlichtingendienst te Londen, verklaarde bij zijn aankomst, dat hij zijn ontslag als hoofd van de dienst te Batavia heeft ingediend, omdat de Nederlandse regering zijn veelvuldige rapporten naast zich neer heeft gelegd. Gedurende anderhalf jaar heeft dr. Somer de regering tal van feiten gemeld en hij heeft de indruk, dat zijn mededelingen rustig zijn geseponeerd. Er veranderde niets, er wordt niet meer naar de mening van bezadigde lieden geluisterd. Dit bracht de heer Somer er toe zijn pensioen aan te vragen.

Kolonel Somer laakte in scherpe bewoordingen de voorlichting, die in Nederland over Indonesië en het Indonesische vraagstuk wordt gegeven. Ook Amerika is zeer slecht voorgelicht en de ongunstige indruk, die dit land van Nederlands bedoelingen heeft gekregen, komt voor een deel voor rekening van mr. Cochran, het Amerikaanse lid van de U.N.C.I. „Onze voorlichting in de Verenigde Staten is nul komma nul geweest", aldus zei dr. Somer letterlijk. Bepaald fel was zijn uiting over de geest bij Buitenlandse Zaken, die hij „bang en laf" noemde.

De T.N.I. rooft en plundert. Rooftochten moeten worden afgekocht met textiel en levensmiddelen. Het Indonesische leger leeft van het land! Sukarno zal zeker niet in staat zijn hierin orde te brengen, vooral als de linkse groeperingen zich gaan weren. De Partei Moerba (de communistische groepering onder Tan Malakka) houdt zich nog rustig, maar straks zal ze achter de schermen vandaan komen. En de kleine man wordt de dupe van de Middeleeuwse toestanden, die er zullen ontstaan, aldus de heer Somer.

„Wij hebben onze kans bij de Van Royen—Rum-overeenkomst laten voorbijgaan. Toen hadden we de federalisten mee. We hadden toen ook een front tegen de republiek moeten vormen. Maar op 7 Mei ging het hek van de dam. Van Royen heeft de federalisten losgelaten. Hieruit vloeit voort, dat de situatie der minderheden ook een débâcle wordt. Immers, waar blijft het zelfbeschikkingsrecht? Djokja zal naar de macht grijpen! Een van de weinige goede dingen is echter, dat Djokja de rode infectie ziet. Vooral de Chinese middenstand, communistisch gezind, zal een gevaar voor Djokja gaan opleveren."

Dr. Somer, die in de onmiddellijke omgeving van wijlen generaal Spoor heeft vertoefd, noemt de dood van deze legercommandant een grote ramp, waarvan de gevolgen eerst na enkele jaren zichtbaar zullen worden. „Spoor had veel tegen kunnen houden."

Op onze vraag naar de stemming in het Nederlandse leger overzee, antwoordde de kolonel: „Deze is gedrukt". Hij heeft voorts de indruk, dat de Nederlandse soldaat in de tropen zeker niet geneigd is voor de nieuwe federatie te gaan vechten, tegen bijvoorbeeld de aanhangers van Daroel Islam en de communisten.

Ten aanzien van het economisch en cultureel perspectief in Indonesië was dr. Somer al evenmin optimistisch gestemd. „Wij zullen de Indonesiërs niet kunnen leveren wat ze nodig hebben, want ze verlangen dollars. De ondernemingen zullen straks onder contrôle komen en wij komen niet meer aan bod. Honderdduizend jonge planters, ambtenaren, leden van het K.N.I.L., onderwijzend personeel en nog andere categorieën zullen naar Nederland komen".

Sprekende over Nieuw Guinea zeide dr. Somer nog, dat het laatste rapport over dit gebied zegt, dat het in algemene zin niet geschikt is voor cultivering voor de landbouw, tenzij enorme sommen kunnen worden uitgetrokken. (Volkskrant 9-11)

B. Standpunt politieke partijen i.z. R.T.C.-overeenkomsten —

De Partai Sarikat Islam Indonesia (Indonesische Islamietische Eenheidspartij) te Batavia heeft een verklaring uitgegeven, waarin o.m. wordt gezegd:

Alle belangrijke besluiten in Den Haag genomen, moeten door alle bestaande partijen en door alle stromingen in de gemeenschap, via de volksvertegenwoordiging, overwogen worden. Het werkcomité en de volksvertegenwoordiging zijn in hun huidige samenstelling niet voldoende representatief daar er nog partijen zijn die daarin niet vertegenwoordigd worden. Derhalve kan de ratificatie van de resultaten van de R.T.C. alleen volwaardig parlementair uitgevoerd worden indien zij voorafgegaan wordt door de vernieuwing van de samenstelling van het werkcomité en de volksvertegenwoordiging.

De P.S.I.I. eist deze vernieuwing als een absolute voorwaarde. Indien de regering hieraan niet voldoende aandacht wil schenken, zal de P.S.I.I., zich baserende op het parlementairisme, genoodzaakt zien een Indonesisch volkscongres bijeen te roepen, waarin de bestaande partijen en de gemeenschap het lot van land en volk in de nabije toekomst mede kunnen vaststellen.

De **Partai Nasional Indonesia** (P.N.I.) aanvaardt de ter R.T.C. bereikte resultaten. Gatot Mangkoe, secr.-generaal van de partij, verklaarde, dat de P.N.I. voldoende begrip heeft voor het politieke en economische belang, dat Nederland met betrekking tot Nieuw Guinea heeft, b.v. met het oog op een eventuele derde wereldoorlog. Naar zijn mening zal de P.N.I. er niets tegen hebben, indien de Nederlanders zich op Nieuw Guinea vestigen, wanneer deze vestigingen niet het karakter ener overheersing verkrijgen. Ook oppert de P.N.I. geen bezwaar, wanneer aan de Nederlanders een autonoom bestuur in Nieuw Guinea wordt verleend, op voorwaarde, dat in staatkundig opzicht Nieuw Guinea in de R.I.S. zal worden opgenomen.

De P.N.I. heeft voorts besloten, alle leden in de Renville-gebieden te schorsen, die zich direct of indirect ten dienste hebben gesteld van enig regeringslichaam, dat na het begin van de tweede politiële actie door de Nederlanders werd ingesteld of gesteund, aldus de heer Gatot.

De **katholieke republikeinse partij** heeft eveneens besloten de resultaten der R. T. C. te aanvaarden. Gemeend wordt echter, dat vóór de ratificatie het werkcomité van het K.N.I.P. representatief zal moeten worden samengesteld. De katholieke republikeinse partij bezit geen afgevaardigde in het K.N.I.P.

De **Indonesische Arbeiderspartij**, P.B.I., heeft in een 6 Nov. gehouden vergadering een resolutie aangenomen, waarin wordt gezegd, dat de ratificatie van de ontwerp-overeenkomsten ter R.T.C. door de plenaire zitting van het vernieuwde volledige representatieve K.N.I.P. dient te geschieden.

De P.B.I. eist verder van de regering, dat de tekst van de R.T.C.-overeenkomst volledig aan de partijen en organisaties ter inzage wordt verstrekt.

Tenslotte eist de partij opheffing van de beperking van de democratische rechten, teneinde het volk in de gelegenheid te stellen de ontwerp-overeenkomst op de juiste en ruimste wijze in beschouwing te nemen.

De resolutie werd aan de president van de republiek, aan het kabinet en aan de voorzitter van het werkcomité van het K.N.I.P. toegezonden. (Indische Courant 11 en 16-11; A.N.P. 15-11)

A. Tan Malakka over de R.T.C. en R.I.S. —

De „Perdamaian" van 21 October publiceerde onder de kop „Wordt de R.I.S. een aanhangwagen?" een interview van een harer correspondenten met Tan Malakka.

De leider van de „Partai Murba" verklaarde niet te kunnen geloven, dat de R.I.S. een neutrale politiek zal kunnen volgen, en wel om de volgende redenen:

1. De teruggave van Djokja moet worden beschouwd als een overwinning van Hatta en als zodanig dus een overwinning van de Verenigde Naties of juister gezegd van Amerika.
2. De Ronde Tafel Conferentie is een duidelijk voorbeeld van hechte samenwerking tussen de non-communistische stromingen, die uiteraard een Amerikaans front in Azië vormen tegen het communisme onder de naam van Pacific Pact.
3. De R.I.S. wordt gevormd op aandringen van Amerika; de Republikeinse regering heeft zich verdienstelijk getoond bij de onderdrukking van de communistische actie in Madiun.
4. Er zijn tekenen die er op wijzen, dat de R.I.S. in staat en bereid zal zijn de Indonesische schuld, welke van 1942 af zijn gemaakt, aan Nederland terug te betalen.

Op grond van deze vier punten is het volgens Tan Malakka duidelijk, dat de R.I.S. een belangrijk apparaat zal vormen in het kader van de communistische bestrijding in Azië onder leiding van Amerika waarbij de R.I.S. niet anders zal zijn dan een aanhangwagen.

Men moet niet uit het oog verliezen, dat Amerika de onafhankelijke en semi-onafhankelijke landen niet uit philantropische overwegingen steunt, doch Amerika heeft hiermee de bedoeling om er voordeel uit te trekken. De R.T.C. en de vorming van de R.I.S. worden door Amerika als middelen gebruikt om tegenstand te kunnen bieden aan zijn vijanden, die onder leiding staan van de Sowjet-Unie. (R.V.D. Weekoverz. Overz. Geb. Delen 6-11)

Australië

B. Aanspraken op Nieuw Guinea?

Hubert Goupillon schrijft in een artikel in de „Javabode" onder de titel „Australië's mentaliteit onthuld":

„Indien de notulen van de op het Amerikaanse State Department gehouden besprekingen goed zijn bijgehouden en aan de openbaarheid worden prijsgegeven, zal daaruit kunnen blijken, dat in April en Mei van het oorlogsjaar 1944 dr. Evatt daar op bezoek is geweest met in zijn actetas een geheim memorandum, waarin hij voor Australië het bezit van Nederlands-Timor, Nederlands-Nieuw Guinea en de daartussen gelegen Kei-, Aroe- en Tannimbareilanden opeiste. Van dit memorandum is sedert dat bezoek aan Washington niets meer vernomen, omdat men daar een dergelijke, niet te qualificeren activiteit jegens een tijdelijk knockout geslagen bondgenoot wel een tikje te ver vond gaan".

Engeland

C. Onafhankelijkheidsbeweging in Nigeria —

Volgens The Observer (6-11) is een delegatie onder leiding van Dr. Nnando Azikwe, dagbladeigenaar, president van de Nationale Raad van Nigeria en Kameroen en lid van de Wetgevende Raad via Londen naar Praag gereisd, om tijdens de aldaar te houden conferentie voor menselijke betrekkingen, van de Sowjet Unie, Oekraïne en andere landan van Azië en Euorpa politieke steun te vragen voor de onafhankelijkheid van Nigeria, los van het Britse Empire.

Nigeria behoort tot Brits West Afrika en heeft een oppervlakte van ongeveer 965.000 km² met ongeveer 21 millioen inwoners. Een deel van dit gebied is reeds sedert het begin van deze eeuw een Engelse kolonie; een ander deel, Kameroen, was eertijds koloniaal bezit van Duitsland en kwam na Wereldoorlog I als C-mandaat aan Engeland.*)

Engeland heeft in Nigeria grote bedragen geïnvesteerd en het min of meer als een „model-kolonie" bestuurd.

*) C-mandaten mochten door de mandataris als deel van zijn eigen gebied of kolonie worden bestuurd. In 1946 werd de mandaat-overeenkomst (Volkenbond) omgezet in trustschapsovereenkomst (Ver. Naties).

Onlangs is een nieuwe constitutie opgesteld, die aan Nigeria een grote mate van zelfbestuur evenwel geen onafhankelijkheid schenkt. Een aantal nationalistische organisaties, w.o. Dr. Azikwe's Nationale Raad voor Nigeria en Kameroen (een federatie van politieke en vakorganisaties) weigeren mede te werken aan de tot standkoming van deze constitutie. Deze raad zegt te spreken namens 10 millioen mensen. Andere politieke leiders en regeringsfunctionarissen achten deze beweging absurd.

The Economist (12-11) merkt op: „Na de communistische successen in China en Z. O. Azië was het onvermijdelijk, dat er vroeg of laat aanwijzingen zouden komen voor eenzelfde tactiek in Afrika. De koloniale gebieden worden in Moskou beschouwd als de „Achilleshiel" van het kapitalistische kamp. Het middel om deze te treffen is infiltratie van het kader van plaatselijke nationalistische bewegingen. Dit is in Afrika niet zo gemakkelijk als in Azië, omdat de nationalistische bewegingen er minder sterk ontwikkeld zijn".

In Nigeria heeft — aldus The Economist — de meerderheid der inlandse bestuurders het extremisme afgewezen. Zij werken loyaal mede bij de totstandkoming van de nieuwe constitutie en staan in dit stadium achter het Britse bestuur.

D. Plan voor Kanaal-tunnel afgewezen —

De minister van Vervoer Barnes, heeft het voorstel inzake een vernieuwd onderzoek van het ontwerp voor een tunnel onder het Kanaal, ter verbinding van Frankrijk en Engeland, verworpen.

De minister is van oordeel dat de ontwikkeling van het luchtverkeer en van het Ferry-botensysteem op het ogenblik een dusdanig plan minder gewenst maakt. Anderzijds zou men pas over verscheidene jaren over de nodige kapitalen beschikken. (Nwe Gids 15-11)
(Vor. ber. 7980 A)

Frankrijk

E. De franc 1914—1949 —

Aan Economisch-Statistische Berichten (9-11) ontlenen wij het volgende overzicht:

	Goudgewicht in mgr. fijn	Dollarkoers	Pondenkoers
1914 franc Germinal	322,58	5,18	25,22
25- 6 '28 fr. Poincaré	65,5	25,52	124,21
(Febr. '34, na de devaluatie van £ en $)	65,5	15	77
1-10-'36 fr. Auriol	43 tot 49	21,50	105
30- 6-'37 fr. Bonnet	max. 43	25,14	124,44
(5-5-'38 Daladier) .	—	36	179
12-11-'38 fr. Reynaud	27,5	37,50	180
29- 2-'40 2e franc Reynaud	23,34	43,80	176,38
1- 9-'44 bevrijding	—	49,627	200
26-12-'45 fr. Pleven	(8,288)	119,107	480
26- 1-'48 fr. Mayer	(4,69)	214,392	864
17-10-'48 fr. Queuille	—	264	1.062
27- 4-'49 (Petsche)	—	272	1.097
20- 9-'49 fr. Petsche	(2,87)	350	960

(Vor. ber. Franc 8331)

F. Visie van India op Indo-China

Het Britse Foreign Office heeft bevestigd dat Ernest Bevin van de Indische regering een vertrouwelijk memorandum met betrekking tot de toestand in Indo-China heeft ontvangen.

Volgens inlichtingen uit goede bron, wordt er in de Indische nota op gewe-

zen, dat het weinig waarschijnlijk is, dat de Franse autoriteiten hun militaire operaties tegen de Indochinese nationalisten, binnen afzienbare tijd tot een goed einde zullen kunnen brengen. Volgens de nota zullen vele tientallen jaren verlopen en dienen de Fransen een leger van 500.000 man op de been te brengen eer zij het door de nationalisten gecontroleerd grondgebied opnieuw in handen zullen kunnen nemen.
India is van mening, dat Frankrijk de slag om Indo-China zowel op politiek en economisch, als op militair terrein heeft verloren.
Het Foreign Office wijst er op, dat de houding, welke Groot-Brittannië ten aanzien van de nieuwe Vietnamese regering van Bao Dai zal aannemen, nog wordt bestudeerd. (Nwe Gids 16-11)

(Vor. ber. 8212 Kr. 12-7)

Internationaal Nieuws

A. Besluiten O.E.E.C. - Vrijmaking Europese handel —

De Raad van de O.E.E.C. (Organization for European Economic Co-öperation) is van 28 October tot 3 November te Parijs bijeengeweest. Doel van de besprekingen was te komen tot vrijere Europese handel en daardoor tot bespoediging van de totstandkoming van de Europese economische eenheid.
Op 2 November heeft de Raad een daartoe strekkend plan goedgekeurd. Het plan is ontworpen door de Britse Minister van Financiën Sir Stafford Cripps, en de Ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk en België, Robert Schuman en Paul van Zeeland, in samenwerking met Paul Hoffman, de leider van de E.C.A. (Economic Co-öperation Administration).
De ministers van Zweden en Denemarken, die de vergadering bijwoonden, zeiden, dat zij het plan aanvaardden onder voorbehoud van goedkeuring door hun regeringen.

Vrijmaking invoer. — Volgens het plan stellen de leden van de O.E.E.C. zich ten doel uiterlijk 15 December a.s. de beperkingen op ten minste 50% van hun particuliere invoer uit andere deelnemende landen af te schaffen. De landen, die op grond van hun interne economische of financiële situatie niet in staat mochten zijn deze maatregel te nemen, dienen vóór genoemde datum hun redenen hiervoor aan de organisatie mede te delen.
Voorts besloot de raad, dat zal worden gestreefd naar een vrijer betalingsverkeer tussen de deelnemende landen, dat gezocht zal worden naar middelen om het euvel der dubbele prijzen te elimineren, dat de deelnemende landen zullen worden uitgenodigd verslag uit te brengen over de vorderingen, die worden gemaakt bij het streven naar nauwere onderlinge economische samenwerking en dat de problemen inzake de plaatsing in Europa of elders van het „aanhoudende overschot aan arbeidskrachten in bepaalde deelnemende landen" opnieuw aan een onderzoek zullen worden onderworpen.

Nauwere samenwerking. — Het bereiken van economische eenheid in Europa dient volgens de Raad trapsgewijze te geschieden, zowel voor wat betreft alle landen tezamen als wat betreft de regionale groepen. Ook werd erkend, dat het wenselijk kan zijn een nauwere regionale economische en monetaire samenwerking tussen sommige deelnemende landen tot stand te brengen.
In de door de Raad aangenomen resolutie wordt er verder de nadruk op gelegd, dat deelnemende landen, die zich benadeeld achten door douanetarieven of andere beschikkingen van een ander land, een beroep zullen mogen doen op de O.E.E.C.
Vóór 15 December zullen de deelnemende landen mededelen, welke maatregelen zij kunnen treffen om de beperkingen op betalingen uit hoofde van het onzichtbare handelsverkeer (toerisme, geldtransfers aan emigranten enzovoort) een maximale soepelheid te waarborgen.

Verdeling hulp. — Behalve de algemene resolutie, die eenparig door de O.E.E.C.-landen is goedgekeurd, is nog een reeks beslissingen van de Raad der organisatie bekendgemaakt. Deze beslissingen hebben betrekking op de verdeling van de Amerikaanse hulp, het opstellen van de nationale programma's en de inter-Europese betalingen.
Wat betreft de verdeling van de hulp wordt een totale hervorming in uitzicht gesteld; welk ook het bedrag zij van de hulp dat door het Amerikaanse Congres is goedgekeurd, de verdeling over de jaren 1950, 1951 en 1952 zal geschieden in verhouding tot de verdeling waartoe in Juli j.l. voor het dienstjaar 1949-1950 is besloten.
„In plaats van de hulp te verdelen overeenkomstig de behoeften, die in de nationale programma's worden te kennen gegeven, aldus de algemene secretaris van de O.E.E.C., Marjolin, kunnen de landen van nu af reeds rekenen op het totale bedrag van de hulp en hun plannen in die zin opstellen".

Vermindering hulp. — Bij de opstelling van de nationale plannen zal eveneens met de volgende punten rekening dienen te worden gehouden: voor het dienstjaar 1950—1951 zal het Congres slechts 75% van de hulp van 1949/'50 toekennen. Voor het dienstjaar 1951/'52 slechts twee derden van 1950/'51. Anderzijds zullen de trekkingsrechten eveneens worden verminderd, namelijk met 40% voor 1950/'1951 en met een derde voor het volgend dienstjaar.
Evenwel zal uitzondering worden gemaakt voor Griekenland, waarvan het herstel ingevolge gebeurtenissen onafhankelijk van de wil van dit land is vertraagd. Dit land zal volgend jaar op evenveel steun en trekkingsrechten als dit jaar kunnen rekenen.
Deze vereenvoudiging van de verdeling der Amerikaanse hulp dient, naar de O.E.E.C. aan de E.C.A. heeft voorgesteld, gepaard te gaan met een versoepeling van de bepalingen betreffende het gebruik van de hulp.
Aan de aanvang van de bijeenkomst hield Paul Hoffman een klemmend betoog voor economische aaneensluiting.

(Zie krom. 31-10 pag. 8416)

B. Fritalux —

Op 6 Nov. werd gemeld, dat de Franse minister van Financiën, Maurice Petsche, Belgische, Nederlandse, Luxemburgse, Italiaanse en Franse deskundigen verzocht heeft binnen de acht dagen bijeen te komen ter bestudering van de mogelijkheid ener economische samenwerking onder hun respectieve landen. Bovendien heeft Petsche een conferentie van de ministers van Financiën van de betrokken landen voorgesteld die over een 14-tal dagen zou gehouden worden.
Met name zouden besproken worden Franse voorstellen voor het tot stand brengen van de onderlinge omwisselbaarheid van Franse franc, Belgische franc, Italiaanse lire en Nederlandse gulden, gepaard gaande met vrij fluctuerende wisselkoersen van deze valuta's.
Voor deze plannen heeft men onmiddellijk de naam **Fritalux** bedacht.
Economische Statistische Berichten van 16 Nov. j.l. merkte hierbij op:
In de prille jeugd van de Benelux waren er nog velen, die niet met de betekenis van deze naam op de hoogte waren. Men associeerde de naam Benelux met de meest uiteenlopende zaken en het heeft geruime tijd geduurd eer zij gemeengoed was geworden bij de bevolking van de drie deelnemende landen. Of de — vooralsnog in het brein van de initiatief-nemers bestaande — Fritalux (of zoals van Belgische zijde is voorgesteld: Fibenel?) een dergelijk lot beschoren zal zijn, zal nog moeten blijken.
Volgens „The Economist" van 5 November j.l. zijn de voorstellen — het eerst geopperd door de Franse minister van Financiën, Petsche, op de laatste zitting van het Intern. Monetair Fonds (I.M.F.) te Washington en sympathiek ontvangen door het Fonds — te beschouwen als een direct en enigszins beledigd antwoord op de — rigoreuze — devaluatie van het pond sterling. Hoewel het blad kan instemmen met het aan de idee ten grondslag liggende beginsel: het herstel en de handhaving van het evenwicht tussen de betalingsbalansen van de deelnemende landen onderling, heeft „The Economist" verschillende bedenkingen tegen de „Fritalux"-idee. Deze bedenkingen vloeien in de eerste plaats voort uit de moeilijkheden, die zo'n Fritalux Engeland zou kunnen veroorzaken. Hoe zal het bijv. moeten gaan met de verhouding van de vier valuta's en het pond? En wat zal de invloed zijn op de pariteit — zojuist met veel pijn tot stand gekomen — tussen pond en dollar, als deze Fritalux-valuta's, via de Belgische franc als de „hardste" van de vier, hun pariteit met de dollar wijzigen? Immers, met vrij schommelende wisselkoersen is deze mogelijkheid niet geheel denkbeeldig.
„The Economist" schenkt voorts aandacht aan de moeilijkheden, die voor de deelnemers onderling zouden kunnen rijzen. De bedoeling is immers, dat de evenwichtspositie tussen de betalingsbalansen gehandhaafd wordt door de vrije wisselkoersen. Maar als ondanks deze aanpassingen van de wisselkoersen de resultaten niettemin onvoldoende zullen blijken? Wederzijdse credietverleningen zullen dan onvermijdelijk zijn, met alle complicaties en onaangenaamheden, die daaruit voortvloeien. In dit verband herinnert „The Economist" aan het Belgische standpunt, dat inhoudt, dat dit land wat credietverlening aan zijn „zachtere" buurstaten betreft, aan de uiterste grens is aangeland. Hierbij komt nog, dat de deelnemende landen niet van plan zijn om door middel van goudzendingen de betalingsbalansen sluitend te maken.
Eveneens maakt „The Economist" zich bezorgd over de Benelux. Nederland, aldus het blad, behoort krachtens traditie in het sterlingblok. Bovendien is dit land veel verder in de richting van het „dirigisme" voortgeschreden dan de andere betreffende landen. Is daarom, zo vraagt „The Economist" zich af, de Fritalux niet „de druppel, die de Benelux-emmer doet overlopen"?
Hoe dit alles ook moge zijn, de plannen voor een Fritalux zijn nog te fragmentarisch en te weinig uitgewerkt, om er thans reeds veel over te kunnen zeggen. Dit is de conclusie, waartoe „The Economist" aan het eind van zijn beschouwingen komt. En het blad voegt aan zijn conclusie nog de raad toe, om het vernuft, waarmee deze nieuwe plannen in elkaar zijn gezet, liever te gebruiken

voor een meer essentiële taak, zoals de verwerkelijking van een uniforme fiscale en monetaire politiek, zonder welke de economische integratie van Europa een hersenschim zal blijven.

Een enigszins meer aanmoedigend geluid laat de „Neue Zürcher Zeitung", eveneens van 5 Nov. j.l., horen. Dit blad acht de voorstellen om tot een Fritalux te komen, kenmerkend voor de tendenties, die de laatste tijd in werking zijn, om de Europese economische samenwerking door liberalisering van het interregionale handelsverkeer uit het slop te voeren, waarin het — niet in het minst als gevolg van de houding van Engeland — is geraakt. Weliswaar merkt de „N.Z.Z." op, dat de voortvarendheid, die sommige initiatiefnemers aan de dag leggen — zoals de Franse ambassadeur in Washington, Henri Bonnet, die verklaard heeft, dat de Fritalux-plannen binnen drie weken verwezenlijkt zullen zijn — iets te ver gaat. Een feit is het echter, zoals dit blad meldt, dat nog voor het einde van deze maand een ministerconferentie belegd zal worden, waar voorstellen van de vijf betrokken landen in studie zullen worden genomen. Zowel „The Economist" als de „Neue Zürcher Zeitung" vermelden, dat de E.C.A. reeds een bedrag van $ 150 mln opzij heeft gelegd, dat voor plannen, zoals de Fritalux, kan worden bestemd. De „N.Z.Z." spreekt de hoop uit, dat de Fritalux-gedachte de sympathie van Washington zal hebben en dat de deelnemende landen op Amerikaanse steun kunnen rekenen.

De Belgische Nieuwe Gids van 6 Nov. merkt op:
Indien men nu aanneemt dat sedert de conferentie van Washington en de strategische devaluatie van het pond (overdreven om de sterlingmarkt te beveiligen niet alleen tegen de dollarzone, maar ook tegen Europa) Groot-Brittannië verder van Europa is gaan staan dan voorheen, dan wordt het duidelijk dat het „ultimatum Hoffman" niets anders is dan een schets van wat men met een vreselijke naam „Fritalux" is gaan noemen.

De rede van Hoffman **(zie Kron. 31-10 pag. 8416)** laat vermoeden dat een dergelijk plan in Amerika gunstig wordt begroet, terwijl de tussenkomst van Cripps laat vermoeden dat Groot-Brittannië het plan niet zal bestrijden, doch niet bereid is over de grens te gaan der 50% vrijmaking van zijn import.

Het zou ons geenszins verwonderen indien wij in de eerstkomende maanden meer hoorden spreken over „Fritalux" dan over de O.E.E.C. Maar indien deze continentale unie een economisch verdedigingsmiddel wordt tegen dollar- en sterlingzone, dreigt zij dan niet te ontaarden tot een autarchisch systeem? En zal West-Duitsland er lid van zijn, of zal zij ook een defensief wapen zijn tegen de aanrukkende Duitse concurrentie?
Ten slotte: welke wordt de verhouding tussen een verzwakte O.E.E.C. en de Raad van Straatsburg? Zal laatstgenoemde eerstgenoemde opslorpen?
De eerstkomende maanden zullen wellicht het antwoord brengen op deze vragen. Intussen wensen wij alvast dat „Fritalux" moge tot stand komen onder een andere naam. Benelux doet al aan als een stofzuigersmerk, maar dit nieuwste snufje is werkelijk al te bar.

A. Voorbereidingen voor Scandinavische douane-unie —

Na afloop van een bijeenkomst, hebben de drie Scandinavische Ministers van Handel een communiqué uitgegeven, waarin wordt gezegd, dat zij de werkzaamheden in verband met de totstandbrenging van een Scandinavische douane-unie zullen voortzetten, ondanks de moeilijkheden, die daarmede gepaard gaan, in het bijzonder voor Noorwegen. De ministers van Denemarken, Noorwegen en Zweden stellen voor, dat de drie landen, voorzover mogelijk, thans geunificeerde douane-tarieven en -bepalingen zullen invoeren. De drie ministers zullen trachten zo spoedig mogelijk de economische moeilijkheden van de verschillende landen vast te stellen, evenals de practische maatregelen, die nodig zijn om de moeilijkheden uit de weg te ruimen. Tevens werd de Scandinavische industriële samenwerking besproken. Aan een speciale commissie werd verzocht concrete voorstellen in te dienen met betrekking tot de uitvoer van electrische krachtstroom uit Noorwegen naar Denemarken via Zweden. (A.N.P-Reuter 22-10)
(Vor. ber. 8344 Kr. 28-9; zie ook 7733 B)

B. De Wereldscheepsbouw —

C. Vermey geeft in Economisch-Statistische Berichten van 9 Nov. een overzicht van de wereldscheepsbouw en komt tot de conclusie, dat de scheepsbouw in Nederland, Frankrijk, Noorwegen en andere landen zich van de gevolgen van de oorlog heeft hersteld. Het aanvankelijke na-oorlogse monopolie van Engeland behoort thans tot het verleden. Vooral Engeland maakt zich zorgen voor de toekomst i.v.m. de sterke vermindering van het aantal nieuwe opdrachten. Met de toekomstige concurrentie van de Duitse scheepsbouw — Duitsland is reeds zeer actief wat betreft scheepsreparaties — moet ernstig rekening worden gehouden. Nu de „sellers' market" geleidelijk in het tegendeel verkeert komt het wederom voor alles aan op een maximum aan efficiency en service. De Nederlandse scheepsbouw, die niet zoals in Amerika en Frankrijk steunt op regeringsopdrachten, resp. -subsidies, neemt een eervolle plaats in onder de andere landen.
Per 30 Sept. was in een aantal landen de volgende b.r. tonnenmaat in aanbouw:

Engeland en Noord-Ierland	2.095.217
Verenigde Staten	625.281
Frankrijk	408.746
Nederland	**311.759**
Zweden	254.705
Italië	206.900
Japan	137.760
Denemarken	130.390
Spanje	114.828

(Vor. ber. 8254 B)

Italië

C. Landonteigening ten behoeve van kleine boeren —

Ongeregeldheden in Calabrië (Zd.-Italië) welke het gevolg waren van het feit, dat kleine boeren eigener beweging bezit namen van duizenden acres landbouwgrond, hebben er toe geleid, dat de regering onmiddellijk een begin heeft gemaakt met de herverdeling van land in dit gebied, inplaats van te wachten, totdat het programma van landhervorming op nationale basis in werking treedt. De wet welke deze maatregelen zal moeten legaliseren zal terstond bij het parlement worden ingediend. Deze wet voorziet in de onteigening van 110.000 acres extensief bebouwd land, welke aan ongeveer 5000 kleine boeren in eigendom zal worden gegeven. Deze maatregel van de regering heeft het misnoegen opgewekt van de grote landeigenaars en de voorzitter van de „Confederatie van landbouwers" heeft bij de premier De Gasperi een protest ingediend. De uiterst linkse pers daarentegen noemt de maatregelen „een overwinning van de boeren" en eist, dat „de strijd tegen de grootgrondbezitters", in andere delen van Italië, in het bijzonder op Sicilië. wordt voortgezet.
((Times 16 en 17-11)
(Vor. ber. Agr. hervorming 8088 B)

Joego-Slavië

D. Verdrag met Albanië opgezegd

Joego-Slavië heeft het verdrag van vriendschap en wederzijdse bijstand met Albanië opgezegd. Albanië was het enige Kominform-land, dat het verdrag nog niet had opgezegd. Alle andere Balkanlanden deden dat wel, direct nadat de Sowjet-Unie op 29 September j.l. het voorbeeld had gegeven.
Het is de eerste maal, dat Joego-Slavië het initiatief tot een dergelijke stap heeft genomen.
De nota, waarin de opzegging ter kennis werd gebracht, beschuldigt Albanië van het uitlokken van grensincidenten en het over de grens zenden van spionnen en deserteurs. „Albanië heeft de rol van agent-provocateur aangenomen in het tegen de Joego-Slavische integriteit gerichte complot", aldus werd gezegd.
Naar de officiële Joego-Slavische pers meldt, zijn in Albanië talrijke legerofficieren en burgers gearresteerd. In berichten, die van een „arrestatiegolf" spreken, wordt gezegd, dat de Albanese regering daarmee ontvluchtingen naar Joego-Slavië wil voorkomen. (A.N.P. 14-11)
(Vor. ber. 8349 F)

Turkije

E. De buitenlandse betrekkingen

De president van Turkije, Ismet Inönu, heeft op 1 November de nieuwe zitting van het parlement geopend. Hij hield bij deze gelegenheid een rede over de Turkse buitenlandse betrekkingen, waaraan het volgende is ontleend.
„Wij koesteren de oprechte wens, goede betrekkingen met de Sowjet-Unie te onderhouden. Wij zijn echter dit jaar wederom niet in staat melding te maken van enige nieuwe ontwikkeling in de Turks—Sowjet-Russische betrekkingen.
Wat Bulgarije betreft, het valt ons zelfs moeilijk onze betrekkingen met dit land te houden binnen de perken, welke volgens de meest elementaire beginselen van het internationale recht aan het onderhouden van normale buitenlandse relaties zijn gesteld. Onze pogingen tot het onderhouden van goede buitenlandse betrekkingen met Bulgarije vinden geen weerslag in het andere kamp.
Onze betrekkingen met Groot-Brittannië dragen het stempel van het streven onzer beide landen naar het handhaven van de vrede. Zij ontwikkelen zich in overeenstemming met de opvattingen en belangen van onze staten. Wij constateren met voldoening, dat de Britten, evenals wij, onder alle omstandigheden grote waarde hechten aan dit bondgenootschap, dat in Turkse ogen een nationale en een historische waarde heeft", aldus president Inönu.
(A.N.P. - Reuter 1-11)

Verenigde Staten

F. Kosten stakingen 1945—'49 —

Verliezen in geld uitgedrukt, als gevolg van sedert de oorlog uitgebroken stakingen belopen ongeveer 6 milliard dollar. Sedert V.J.-dag hebben arbeiders in totaal 3 milliard dollar aan loon verloren, als direct gevolg van stakingen.
(U.S. News & World Report 14-10)
(Zie ook 6384 C)

De Amerikaanse philosoof John Dewey werd op 20 October jl. 90 jaar. Dewey wordt beschouwd als de meest karakteristieke geestelijke exponent van het moderne Amerika.

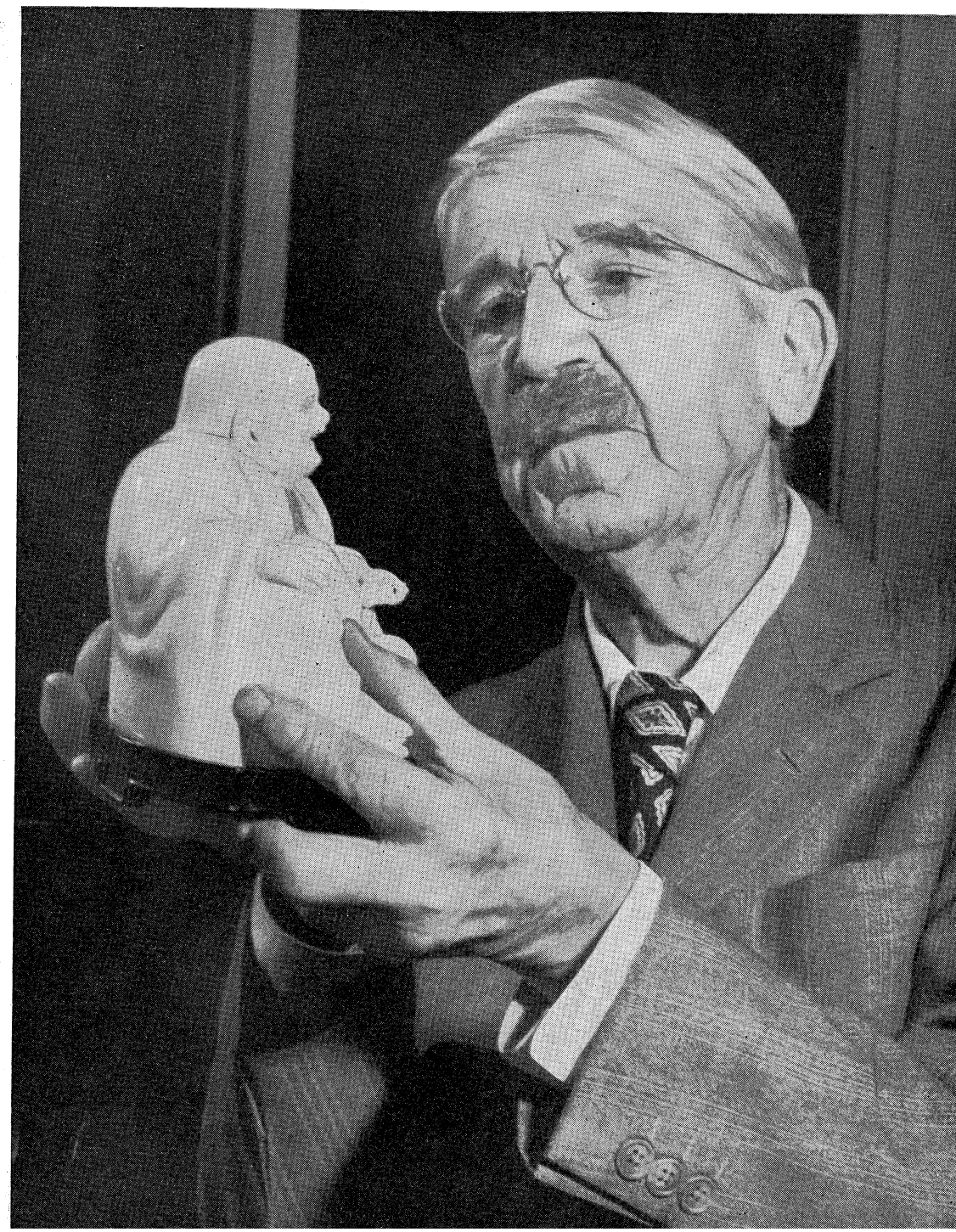

Albert Schweitzer is na een verblijf in Europa en de Verenigde Staten, waar hij te Aspen (Colorado) de Goethe-herdenking bijwoonde, teruggekeerd naar zijn hospitaal in Lambaréné in Frans Equatoriaal Afrika. Schweitzer werd op 14 Januari 1875 in de Elzas geboren. Hij studeerde aan tal van universiteiten theologie, philologie, philosofie en medicijnen. Hij is een der grootste Bach-kenners en een beroemd organist. Van zijn hand verschenen tal van veelgelezen cultuur-philosophische geschriften. In 1913 vestigde hij zich als zendeling-arts in Lambaréné.

Het lot der voormalige Italiaanse Koloniën

Een kwestie, waarover de laatste vier jaren reeds heel veel te doen is geweest, n.l. het lot van de voormalige Italiaanse Koloniën, is thans gedeeltelijk tot een oplossing gebracht.

Ingevolge het vredesverdrag van Parijs (zie 7062 C) bleven deze Koloniën voorlopig onder Brits bestuur, hangende de beslissing van de „Grote Vier". Daar deze ondanks herhaalde besprekingen niet binnen het jaar tot een oplossing konden geraken, werd de zaak overeenkomstig hetzelfde vredesverdrag, voorgelegd aan de Algemene Vergadering der Verenigde Naties.

De Times (Weekly Edition 24-11) wees op de merkwaardige houding die de grote mogendheden t.a.v. dit probleem hebben ingenomen: „De Sowjet-Unie begon met een trusteeship te eisen over Tripolitanië en toonde een levendige belangstelling in Eritrea. Vervolgens stelde zij een trusteeship voor over alle Koloniën. Zij eindigde met onmiddellijke onafhankelijkheid te eisen. De Verenigde Staten, die begonnen met een voorstel voor een trusteeship, stemden tegen, toen hetzelfde voorstel uit Sowjet-koker kwam. De houding van de Assemblée der Verenigde Naties was al evenmin vastomlijnd. Een vergelijking van de stemming van November met die van Mei, zal bij degenen, die geloven, dat over dergelijke kwesties steeds door middel van stemming door souvereine staten moet worden beslist, twijfel wekken."

„De ernstigste inconsequentie", aldus nog steeds de Times, „is echter van een ander karakter. De in 1947 en 1948 naar deze Koloniën gezonden vier mogendhedencommissie kwam tot de conclusie, dat geen dezer gebieden rijp was voor de onafhankelijkheid". Thans is echter bepaald dat Libye onafhankelijk zal worden in 1952 en Somaliland in 1960.

* * *

In 1948 werd, na langdurige discussies een door Bevin (Gr.-Br.) en Sforza (Italië) ingediend compromisvoorstel afgestemd en de beslissing wederom uitgesteld (zie uitvoeriger pag. 8133 D). Ter zitting 1949 van de Algemene Vergadering heeft men dit probleem weer aangesneden en na twee maanden discussiëren aanvaardde de Politieke Commissie op 12 November met 49 tegen 1 stem (Ethiopië) en met 8 onthoudingen een nieuw plan. Het werd op 22 November door de Algemene Vergadering goedgekeurd (49 stemmen vóór, Ethiopië tegen en 9 onthoudingen, w.o. de Sowjet-Unie).

Deze beslissing, die het eerste bindende besluit*) is van de Algemene Vergadering, komt neer op het volgende:

1. **Libye** zal zo spoedig mogelijk en niet later dan 1 Januari 1952 onafhankelijk worden. Er zal een Commissaris der V.N. voor Libye benoemd worden, die Cyrenaica, Tripolitanië en de Fezzan behulpzaam zal zijn bij het opstellen van een constitutie en de instelling van een onafhankelijke regering. De commissaris zal worden bijgestaan door een adviesraad van vertegenwoordigers uit Egypte, Frankrijk, Italië, Pakistan, Engeland, de Verenigde Staten, Cyrenaica, Tripolitanië, de Fezzan en de Libyse minderheden. Sedert Wereldoorlog II is Libye verdeeld in drie gebieden: Cyrenaica en Tripolitanië staan onder Brits, de Fezzan onder Frans bestuur. Cyrenaica werd op 1 Juni 1949 door de Groot-Senoessi, Emir Sir Sayed Idriss el Senoessi, met Britse toestemming in binnenlandse aangelegenheden „onafhankelijk" verklaard.

Het nieuwe plan voorziet in éénheid der drie gebieden èn onafhankelijkheid. Hoewel het merendeel der bewoners deze eenheid ongetwijfeld wenst, lopen de politieke inzichten der verschillende stammen en leiders sterk uiteen. Wat de rechtstreeks betrokken grote mogendheden betreft: Het is weinig waarschijnlijk, dat Engeland afstand zal doen van zijn invloed in Cyrenaica. Frankrijk vreest de invloed die van een onafhankelijk Libye zal uitgaan op zijn eigen Noord-Afrikaanse gebieden, Algerië en Tunisië, en zal met alle middelen trachten enige contrôle over de Fezzan te behouden.

Achter Italië's aandringen op de onafhankelijkheid van Libye gaat ongetwijfeld de wens schuil, in dit gebied wederom een sterke positie in te nemen. De oplossing waartoe de Verenigde Naties besloten kan derhalve nog tot vele en velerlei wrijvingen aanleiding geven.

2. **Eritrea.** De beslissing over dit gebied werd een jaar uitgesteld. Intussen zal een commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van Birma, Guatemala, Noorwegen, Pakistan en Zuid-Afrika zich vergewissen van de wensen der bevolking. De commissie moet tegen 15 Juni 1950 rapport uitbrengen. Gezien de stemming in het merendeel dezer landen lijkt het niet onwaarschijnlijk, dat deze commissie tot het verlenen van onafhankelijkheid, ook aan dit gebied, zal adviseren.

3. **Somaliland** zal over 10 jaar de onafhankelijkheid verkrijgen. In deze 10 jaar zal dit gebied onder Italiaans beheer (trusteeship) staan.

Daar Engeland zo spoedig mogelijk ontlast wil worden van het bestuur, zal dit op Italië overgaan, reeds vóór (in 1950) een eigenlijke trusteeship-overeenkomst door de Assemblée zal zijn goedgekeurd. Een drie mogendheden-commissie (Egypte, Columbia en de Philippijnen) zal toezien of Italië handelt in overeenstemming met de richtlijnen der Verenigde Naties.

* * *

Het was vooral tegen de beslissing over Somaliland, dat de Ethiopische gedelegeerde, Abte Wold Akliloe, gesteund door de Sowjet-Unie, in het geweer kwam. Ethiopië acht door de terugkeer van Italië in Somaliland zijn veiligheid bedreigd. Abte Wold Akliloe waarschuwde, dat de terugkeer van het Italiaanse toezicht „talloze jaren aanleiding zou geven tot moeilijkheden in Oost-Afrika". De Sowjet-Unie beschuldigde Italië van het opleiden van een volledig gewapende divisie, waaronder 900 man luchtmanpersoneel, bestemd voor Somaliland. Het voorstel om Italië het beheer over het gebied voor tien jaar te geven bestrijdend, zeide de Sowjet-Russische afgevaardigde Aroetoenian, dat deze troepen politietroepen werden genoemd. Hij vroeg zich echter af waarom zij dan een luchtmacht nodig hadden. Volgens Aroetoenian was de „verkaveling" van Italië's vroegere koloniën in het belang van de koloniale mogendheden. Het merendeel der bevolking van Italiaans Somaliland was, zo zeide hij, scherp gekant tegen een Italiaans beheerschap.

De Italianen hopen in Somaliland tot overeenstemming te komen met de in de laatste jaren snel in aantal toegenomen nationalisten. Voorts hopen zij in de komende 10 jaar een zodanige sterke positie te veroveren, dat de Somali's ook na de Trusteeship-periode bereid zullen zijn, hun hulp en advies te aanvaarden.

In het algemeen beschouwen die Italiaanse bladen welke de regering steunen, de uitslag van de stemming in de Assemblée als een succes der Italiaanse diplomatie. De Corriere della Sera noemt deze uitslag een „overwinning van de geest van gerechtigheid en een nederlaag van de intrigues der oude diplomatie", daar het gelukt is, de verdeling van Eritrea te verhinderen en daardoor de voorwaarden voor de onafhankelijkheid te scheppen, waarop de bevolking van dit „edele land" voorbereid is door de Italiaanse kolonisators. Het tijdelijke trusteeship over Somaliland betekent volgens dit blad, dat Italië, door de Arabische wereld erkend, „met opgericht hoofd als drager van cultuur en vrijheid" naar Afrika kan terugkeren.

De hierboven reeds genoemde Times, vraagt zich af, of het zelfbestuur niet te vroeg en te gemakkelijk wordt gegeven: „Andere Afrikaanse volken, die minstens zo geëmancipeerd zijn als de Arabieren en Berbers van Cyrenaica en Tripolitanië zullen wellicht verward geraken door de vorming van een groep ellendig arme en kennelijk achterlijke naties in het Noord-Oosten van hun grote continent. De Europeanen zullen waarschijnlijk vrezen, dat deze „onafhankelijkheid" slechts nominaal zal zijn, in welk geval het besluit onoprecht is of werkelijkheid, in welk geval het wellicht rampzalig zal zijn".

De Times besloot: „De geschiedenis van het Midden-Oosten sedert 1919 houdt een waarschuwing in voor degenen, die menen, dat zowel premature onafhankelijkheid als ruwe verdeling een geneesmiddel is voor diepgewortelde wanorde. Niets is in de politiek meer zeker, dan dat halve overeenkomsten tot verdere onenigheden leiden. Zo de geest van eenheid en samenwerking in Europa een absoluut vereiste vormen, zal dit niet minder het geval zijn in Afrika, wil althans dit plan slagen en deze vitale Middellandse Zee-kust gespaard blijven voor chaos en verscheurdheid".

Ook The Economist liet een waarschuwende stem horen. Dit blad is van mening, dat — zo men de plannen der Verenigde Naties hier beter wil doen slagen, dan in Palestina — veel afhangt van de keuze van een commissaris: „Hij moet vooruitzien, niet achteruit — dat wil zeggen: hij moet geen tijd verspillen met het strekken van de UNO-handen in afschuw voor alles wat werd nagelaten door de onbemiddelde zaakwaarnemers. Hij moet een man zijn met een enkel doel voor ogen, niet bereid zich door plaatselijke machthebbers te laten opjagen tegen de vertrekkende Britse en Franse bestuurders. Hij moet het voornemen hebben een Libye te scheppen, voorzien van een aantal openbare diensten, voldoende om een eenheid te vormen, daarbij voldoende plaats voor locale autonomie latend om het merendeel der bewoners te bevredigen. De voornaamste rotsen liggen buiten Libye. Een dezer is de uitwerking, die de onafhankelijkheid van Libye zal hebben op de meer geëmancipeerde afhankelijke gebieden in Afrika, met name Tunisië en de Soedan. De andere is de terugslag van de onderhandelingen over Libye op de Anglo-Franse betrekkingen." (Zie ook kaarten op pag. 8133 en 8139).

*) Gewoonlijk hebben de besluiten van de Assemblée slechts de waarde van een aanbeveling. Het Italiaanse vredesverdrag echter instrueerde uitdrukkelijk de Assemblée te beslissen over de toekomst van het voormalige Italiaanse Imperium.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

20 November (Zondag)

Australië — Het te Melbourne verschijnende blad „Argus" meldt, dat Australië en andere landen van het gemenebest van plan zijn aan Z.O.-Aziatische landen waar de Britse invloed overheersend is (w.o. ook Indonesië wordt genoemd) in verhoogde mate financiële, medische en culturele steun te geven.
Engeland — Sir Stafford Cripps verklaart in een radiorede, dat Engeland bereid is ten volle deel te nemen aan de economische integratie van W.-Europa.
Nigeria — Stakende mijnwerkers — die een hoger basisloon eisen — veroorzaken ongeregeldheden te Lagos, waarbij 17 personen worden gedood en velen gewond.
Noorwegen — Een vliegtuig van de Nederlandse Maatschappij „Aero-Holland", op weg van N.-Afrika naar Oslo, vliegt ten W. van de Oslofjord tegen een heuvel en verongelukt, aan boord bevonden zich 36 personen t.w. 4 leden van de bemanning, 4 verpleegsters en 28 Joodse kinderen. De kinderen waren afkomstig uit Tunis en Marokko en zouden in Noorwegen in een kamp worden ondergebracht. Slechts een jongen van elf jaar heeft de ramp overleefd.

21 November (Maandag)

Australië — De bevolking telt thans 8 millioen zielen. De bevolkingsaanwas voor dit jaar bedraagt 200.000. Hierbij zijn 120.000 immigranten.
China — Tussen Tsjiang-Kai-sjek en de wnd. president Li-Tsjoen-jen schijnt het tot een definitieve breuk gekomen te zijn. De laatste is naar Hongkong gereisd, waar hij een maagoperatie zal ondergaan.
Indonesië — Het parlement van Oost-Indonesië ratificeert de ter Ronde Tafelconferentie bereikte overeenkomsten en aanvaardt het ontwerp voor de grondwet van de R.I.S.
Nederland — Sedert de bevrijding heeft de K.L.M. 100.000 passagiers van Engeland naar Nederland gebracht. In omgekeerde richting bedraagt dit aantal ongeveer 85.000.
— Prof. dr. ir. A. Ph. Weber op verzoek eervol ontslagen als hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen.
Polen — Een ambtenaar van het Franse consulaat, André Robineau, vlak voor zijn vertrek naar Parijs onder beschuldiging van spionnage gearresteerd. De Franse ambassadeur dient een protest in.
Zwitserland — Bij verkiezingen voor de gemeenteraad in het kanton Vaud (338 gemeenten) lijdt de communistische „Arbeiderspartij" een ernstige nederlaag.

22 November (Dinsdag)

Birma — Taunggyi, hoofdstad van de Karens, in handen van de regeringstroepen.
Duitsland — In West-Duitsland wordt de kolendistributie op 1 Januari 1950 opgeheven.
— De Hoge Commissarissen en bondskanselier, dr. Adenauer, bereiken overeenstemming over de ontmanteling.
Engeland — Volgens de statistieken van het ministerie van landsverdediging omvatten de strijdkrachten op 1 October 745.900 man.
Frankrijk — De commissie voor de atoomenergie deelt mede, dat chemici er in geslaagd zijn plutonium vrij te maken in de vorm van plutoniumzout.
Internationaal — De Alg. Vergadering van de V.N. besluit een politiemacht te organiseren, die commissies die voor de V.N. optreden zal moeten beschermen.
Italië — Uit de socialistische partij van Nenni scheidt zich een groep af, die een nieuwe partij sticht. Zij onderhandelen met de links socialistische groepen van Silone en Romita over fusie.
— Een door Pietro Nenni (links-soc.) ingediende motie van wantrouwen in de regering wordt met 229 tegen 159 stemmen verworpen.
Nederland — De regeringsvoorlichtingsdienst deelt mede, dat de ministers Stikker en Van Schaik zich binnenkort naar Batavia zullen begeven teneinde vraagstukken te bespreken welke verband houden met de souvereiniteitsoverdracht.
— Bij de Tweede Kamer is het wetsontwerp „Overdacht van de souvereiniteit over Indonesië" ingediend.
— In de Stadsschouwburg te Amsterdam wordt de 25ste verjaring van de sterfdag van Herman Heyermans, de belangrijkste Nederlandse toneelschrijver uit de eerste decennia dezer eeuw, herdacht. Een door mej. J. G. Rueter vervaardigd borstbeeld wordt onthuld.
— Eerste Kamer verwerpt een voorstel van de heer Molenaar om een commissie voor Indonesische Zaken in te stellen.
Roemenië — 229 Wetten en decreten ongeldig verklaard, als niet meer overeenkomende met de structuur van de Roemeense Staat. Er zullen nieuwe wetboeken van straf- en burgerlijk recht ingevoerd worden.
Ver. Staten — Op het eiland Okinawa zullen onder het beheer van generaal Mac Arthur versterkingen worden aangelegd. Het Congres heeft voor dit doel credieten ten bedrage van 58 millioen dollar goedgekeurd.

23 November (Woensdag)

Duitsland — Bondskanselier, dr. Adenauer, stemt toe in de toetreding van West-Duitsland tot het internationaal gezagsorgaan voor het Ruhr-gebied. Dr. Schumacher, leider van de soc.-democratische oppositie, noemt dit besluit ongrondwettig.
Indonesië — De premier van Pasundan (W. Java), Djumhana, noemt de binnenlandse toestand zeer zorgwekkend.
Nederland — Het N.V.V., de K.A.B. en het C.N.V. dienen bij de Stichting van de Arbeid een voorstel in tot verhoging van de lonen.
— De Staatssecretaris van Oorlog deelt mede, dat de toetreding van officieren en onderofficieren van het K.N.I.L. tot de Kon. Landmacht mogelijk zal worden gemaakt.
Tsjecho-Slowakije — De regering hecht haar goedkeuring aan een nieuwe huwelijkswet waarbij alleen het burgerlijk huwelijk wordt erkend. Wettige en onwettige kinderen worden geheel gelijkgesteld. De nieuwe wet wordt 1 Januari 1950 van kracht.
Ver. Staten — David Lilienthal neemt per 31 December ontslag als voorzitter en lid van de commissie voor atoomenergie.
Zweden — Gedurende en na de oorlog heeft Zweden leningen en giften aan Europa verstrekt tot een totaal bedrag van bijna 3 milliard Kronen of ongeveer 500 Kronen per hoofd van de bevolking.

24 November (Donderdag)

Duitsland — De West-Duitse regering zal herstelmateriaal ter waarde van 10 millioen mark ter beschikking van Israël stellen.
Internationaal — Op voorstel van Nederland wordt Indonesië toegelaten als lid van de voedsel- en landbouworganisatie (F.A.O.) van de V.N.
Joego-Slavië — Volgens het officiële nieuwsbureau „Tanjoeg" heeft een delegatie van R.K. priesters uit Slovenië aan Tito medegedeeld, dat de geestelijkheid aldaar bereid is mede te werken met de „volksautoriteiten aan de opbouw van het nieuwe Joego-Slavië".
Nederland — Te 's-Gravenhage bespreken de ministers van Buitenlandse Zaken van de Benelux-landen de samenwerking in groter verband nl. met Italië en Frankrijk.
— Tot particulier secretaris van de Koningin is met ingang van 15 Januari a.s. benoemd de heer W. J. baron van Heeckeren van Molecaten.
— De minister van Justitie, mr. Wyers, opent een psychiatrische kliniek verbonden aan het Huis van Bewaring te Utrecht. Dit is het eerste rijksobservatorium voor criminele geestesgestoorden.
Uruguay — Met de Ver. Staten wordt een verdrag van vriendschap en samenwerking op handelsgebied gesloten. Het verdrag is 10 jaar geldig.

25 November (Vrijdag)

België — De minister van Staat, Frans Fischer, overleden.
Duitsland — Een socialistische motie van critiek op het protocol i.z. de onderhandelingen met de Westelijke geallieerden, wordt door de W.-Duitse Bondsdag verworpen.
— Dr. Schumacher, die de kanselier dr. Adenauer betiteld had als „kanselier van de geallieerden" en weigerde deze woorden terug te nemen, wordt door de president van de Bondsdag, dr. Koehler, voor 20 dagen geschorst.
Frankrijk — In geheel Frankrijk heeft een 24-uur staking plaats, welke zowel door communistische als niet-communistische vakbonden wordt gesteund. Doel van deze staking is: „Onmiddellijk herstel van de mogelijkheid tot vrije onderhandeling tussen werkgevers en werknemers".
Indonesië — Moh. Hatta geeft voor het werkcomité van het K.N.I.P. een uiteenzetting over de resultaten van de R.T.C.
Italië — De regering keurt de wet i.z. de landbouwhervorming in Italië goed.

26 November (Zaterdag)

China — Am. vice-consul te Moekden gearresteerd.
Duitsland — Nieuw geallieerd strafwetboek gepubliceerd, waarbij het aantal delicten tegen de geallieerden wordt beperkt.
Frankrijk — De arrestatie van vice-consul Robineau in Polen (zie 21-11) heeft ernstige diplomatieke spanningen verwekt. 27 Polen zijn uitgewezen. De Poolse vice-consul te Lille wordt gearresteerd. Hierop hebben de Polen enige Franse consulaire- en diplomatieke ambtenaren gearresteerd.
— De Nationale Vergadering spreekt met 334 tegen 248 stemmen haar vertrouwen uit in het buitenlands beleid, voornamelijk ten aanzien van Duitsland.

BIOGRAPHIE

GEORGES BIDAULT

In vijf jaar tijds twee maal minister-president te zijn geweest en zeven maal minister van Buitenlandse Zaken; daarbij nauwelijks vijftig jaren oud te zijn, is in een land als Frankrijk, waar men in de politiek grote eerbied voor bejaarden blijkt te hebben een record. Houder van dit record is de nieuwe Franse premier Georges Bidault.

Bidaults uiterlijk is niet zeer indrukwekkend — men noemt hem wel „de man met het teleurstellend gezicht". — Hij is klein van stuk en uitermate nerveus, een nervositeit die schuil gaat achter een masker van uiterlijke kalmte. Hij werd op 5 October 1899 te Moulins in het departement Allier (midden-Frankrijk) geboren. Zijn vader had er een bescheiden functie. Overtuigd katholiek, gaf deze zijn talrijke kinderen een streng-katholieke opvoeding. Dit is voor Georges van fundamentele betekenis geweest. Hoewel de materiële omstandigheden van de Bidaults niet zeer ruim waren kon Georges toch aan de universiteit gaan studeren. Wereldoorlog I onderbrak deze studie: Hij nam dienst in het leger en werd in 1918 naar het front gezonden. Na de oorlog zette hij zijn studies voort en in 1923 behaalde hij „cum laude" zijn doctoraat in de geschiedenis. Hij werd leraar in Valenciennes en (in October 1931) aan het bekende „Lycée Louis-le-Grand" te Parijs. Reeds van jongsaf was Bidault een enthousiast lid geweest van de Katholieke jeugdbeweging, de „Association Catholique de la Jeunesse Française" (l'A.C.J.F.). In Parijs nu, kwam hij in contact met een groepering van progressieve katholieken, w.o. Marc Sagnier en Francisque Gay, die zo juist de Parti Democrate-Populaire hadden opgericht. In politiek en sociaal opzicht zeer progressief, beoogde deze militante groep daarnevens een herleving van het Christendom in Frankrijk en bond zij de strijd aan tegen de godsdienstige onverschilligheid. Bidault trad toe tot deze groepering en werd redacteur van het blad l'Aube. Het blad leidde een moeizaam bestaan, maar Bidaults artikelen, met name die op het gebied der internationale politiek, gingen weldra de aandacht trekken en werden herhaaldelijk geciteerd door de „grote pers". Fel keerde hij zich tegen het nationaal-socialisme en fascisme. In 1936 liet hij zich uit ten gunste van het Volksfront, hetgeen hem in conflict bracht met zijn conservatievere geloofsgenoten. Scherp hekelde hij het „opportunisme" van de Oostenrijkse Kardinaal Innitzer, de houding ten opzichte van Franco en de politiek van „Appeasement". Het accoord van München brandmerkte hij als verraad.

Na het uitbreken van Wereldoorlog II (1939) nam hij vrijwillig dienst in het Franse leger en tijdens de tragische Meidagen van 1940 werd hij in Noord-Frankrijk door de Duitse troepen gevangen genomen. Bidault was toen sergeant bij de infanterie. Ruim een jaar later werd hij — als oudstrijder uit Wereldoorlog I — vrijgelaten. In Frankrijk teruggekeerd, trad hij onmiddellijk in verbinding met de opkomende verzetsbeweging, slaagde er in in Lyon, in het toen nog onbezette deel van Frankrijk, benoemd te worden tot leraar, ging een illegaal blad redigeren, werd door de Vichy-politie gearresteerd, ontsnapte en leidde sedertdien het hachelijke bestaan van de vogelvrij verklaarde verzetsman. In 1942 werd hij lid van de Conseil National de la Résistance, waarin alle verzetsbewegingen, van uiterst links tot uiterst rechts waren vertegenwoordigd.

Toen de voorzitter van deze raad, Jean Moulin, door de Duitsers was doodgemarteld, bleek Bidaults prestige in de illegaliteit zodanig toegenomen, dat hij tot voorzitter werd gekozen. Deze keuze was niet het minst te danken aan zijn bemiddelaarstalenten, die hem in staat stelden de eensgezindheid onder vogels van zulk een verscheiden pluimage te handhaven. Op de samenstelling van het program van de C.N.R. had Bidault een grote invloed. Dit program werd in Maart 1944 gepubliceerd en zou na de bevrijding de grondslag vormen, waarop communisten, socialisten en M.R.P. *) zouden samenwerken.

Hij was het, die op 19 Aug. 1944 door de radio de befaamde oproep deed tot de Parijzenaars: „Parisiens aux barricades"! Hij was het, die met generaal Leclerc op 25 Augustus d.a.v. de capitulatie van de

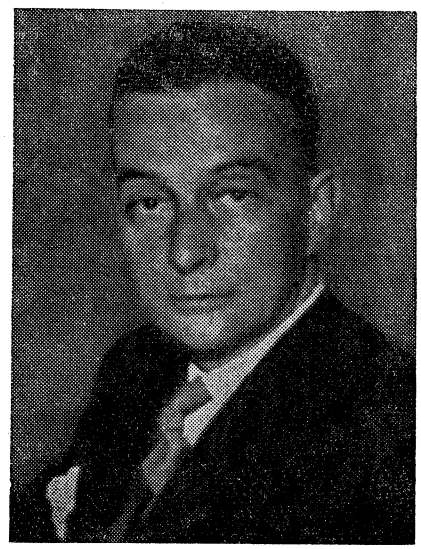

commandant van het Duitse garnizoen in Parijs in ontvangst nam. 's Anderdaags verwelkomde hij onder de stormachtige toejuichingen van de Parijzenaars, de „eerste verzetsman" generaal De Gaulle. Toen deze op 9 September een nieuwe voorlopige regering vormde, koos hij Bidault uit voor de portefeuille van Buitenlandse Zaken. In deze hoedanigheid vergezelde hij De Gaulle naar Moskou, waar op 10 December 1944 een twintigjarig verdrag van bondgenootschap tot stand kwam. Voorts woonde hij het merendeel der naoorlogse internationale conferenties bij. Frankrijks zwakheid beseffend, was zijn politiek vooral gericht op beveiliging van zijn land tegen hernieuwde Duitse agressie en op evenwicht en verzoening tussen de twee superstaten, de Ver. Staten en de Sowjet-Unie. Telkens wanneer de besprekingen tussen de Grote Vier over de grote naoorlogse problemen in een impasse geraakt waren, kwam Bidault met bemiddelingsvoorstellen.

In November 1945 trad De Gaulle af. Daar zijn roep om een sterk uitvoerend gezag onbeantwoord bleef, weigerde hij langer regeringsverantwoordelijkheid te dragen. De socialist Gouin volgde hem op. Bidault bleef minister van Buitenlandse Zaken (Januari 1946). Zijn partij verzette zich intussen, in navolging van De Gaulle, tègen de nieuwe constitutie. Deze werd bij referendum verworpen en in de nieuwe constituante verkreeg de M.R.P. het grootste aantal zetels (163). Bidault werd premier en behield daarbij de portefeuille van Buitenlandse Zaken. (19 Juni 1946). Het tweede ontwerpgrondwet, hoewel niet fundamenteel verschillend van het eerste, werd aangenomen (November 1946). Bij de verkiezingen werd de communistische partij wederom eerste, de M.R.P. tweede. De communist Thorez, zomin als Bidault behaalde de voor de investituur noodzakelijke parlementaire meerderheid, waarop de socialistische nestor Léon Blum een geheel socialistisch kabinet vormde. In de daarop volgende kabinetten-Ramadier, -Schuman, -Marie en -Schuman, beheerde Bidault wederom de portefeuille van Buitenlandse Zaken. In de in Juli 1948 door de radicaal Queuille gevormde regering kreeg de M.R.P.-er Robert Schuman evenwel deze portefeuille.

In en buiten parlementaire kringen was men steeds scherper critiek gaan leveren op Bidaults beleid. De tegenstelling tussen de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie was ondanks Bidaults verzoeningspolitiek uitgelopen op wat men sedert medio 1947 de „Koude Oorlog" noemt. En hoewel hij hierin geheel de zijde van Amerika koos, bleek dit land niet bereid zijn voorstellen betreffende internationalisatie van het Ruhrgebied te accepteren. Van een door vele Fransen verlangde definitieve versplintering van Duitsland kwam niets terecht. De betrekkingen met Engeland bleken, ondanks het in Maart '47 gesloten verdrag van Duinkerken en het gemeenschappelijk initiatief i.z. het Marshall-plan (1947), nog verre van ideaal.

Dit betekende intussen niet, dat Bidault — politiek gesproken — uitgerangeerd was. In het voorjaar van 1949 koos het congres van de M.R.P. hem tot partijvoorzitter.

Hoewel hij ongetwijfeld grote politieke kwaliteiten bezit, was het meer een gevolg van de moeheid der onderling twistende middenpartijen en van de noodzaak — ook met het oog op voor de deur staande internationale conferenties — om tot een nieuwe regering te komen, dat Bidault er begin November in slaagde een coalitie-kabinet te formeren. De regering-Queuille was gevallen door toedoen van de socialisten, de socialistische formateur Moch struikelde over de radicalen, de radicaal Mayer werd beentje gelicht door de socialisten. De parlementariërs gingen toen beseffen, dat — zo de M.R.P.-man Bidault niet zou slagen — het enige alternatief Kamerontbinding zou zijn. Een alternatief, dat de meerderheid hunner vooralsnog niet in overweging wenste te nemen. De tacticus Bidault slaagde er zo in, radicalen, socialisten en volksrepublikeinen weer in een coalitie bijeen te brengen, overeenkomstig het woord van Queuille, dat zij in de huidige constellatie „gedoemd" zijn samen te regeren. Zijn nog uit de verzetsbeweging stammend prestige speelde hierbij een rol. Zijn program geleek zodanig opdat van zijn voorgangers Moch en Mayer èn op dat van Queuille, dat het eigenlijk geen punt van bespreking meer vormde.

*) Mouvement Républicain Populair. Voortzetting op breder basis van de Parti Democrate-Populair. Zij behaalde bij de eerste naoorlogse algemene verkiezingen 150 van de 586 zetels in de „Assemblée Constituante", 1 minder dan de communisten (de grootste partij) en 11 meer dan de socialisten.

Bidault, die zich vroeger wel eens een verstokte vrijgezel noemde, huwde in December 1945. Zijn vrouw, Marie Nancy Suzanne Borel, is de eerste Française die de diplomatieke examens met goed gevolg aflegde. In de illegaliteit en daarna op de Quai d'Orsay was zij een van Bidaults persoonlijke medewerksters. Haar invloed op Bidault wordt zeer groot geacht.

Nederland

A. Prof. dr. H. N. ter Veen † —

Tot ons grote leedwezen heeft ons College van Supervisoren een groot verlies geleden: Prof. dr. H. N. ter Veen, supervisor voor Sociografie, is op 8 November in de leeftijd van 66 jaar overleden.
Na oorspronkelijk onderwijzer te zijn geweest, studeerde prof. Ter Veen aan de universiteit van Amsterdam. In 1925 promoveerde hij op een proefschrift over „de Haarlemmermeer als kolonisatiegebied". Van 1933 tot 1948 was prof. Ter Veen hoogleraar in de Sociale aardrijkskunde en de algemene en koloniale landbeschrijving aan de universiteit van Amsterdam. Voor menig onderdeel van zijn wetenschap heeft hij baanbrekend werk verricht, zoals ook blijkt uit zijn vele geschriften. Hiervan noemen wij nog het in 1947 verschenen werk „Grenzen", een sociale theorie van de staatsgrens. In de laatste jaren van zijn leven leidde prof. Ter Veen in overleg met het departement van Landbouw een onderzoek naar de invloed van de grote stad (Amsterdam) op het aangrenzende platteland. Voor een uitvoeriger levensbeschrijving verwijzen wij naar pag. 7704 A.

B. Het buitenlands beleid —

Op 21 en 22 November werd in de Tweede Kamer beraadslaagd over de begroting van Buitenlandse Zaken. Hoewel bleek, dat men zich in grote lijnen met het buitenlands beleid kon verenigen, werd toch op verschillende punten critiek geoefend. De heer Van der Goes van Naters (P.v.d.A.) was van mening, dat er internationaal gezien, sprake is van „gezagsschemering". Hij bepleitte de noodzakelijkheid van het richten van het buitenlands beleid op „internationale gezagsvestiging". Ook bepleitte hij meer contact met de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken uit de Kamer. De heer Bruins Slot (A.R.) ging hierbij nog een stapje verder en vroeg een speciale commissie, die gekend moet worden in de voorbereiding van verdragen. Veel critiek werd geleverd op het Comité van Ministers van de Raad van Europa. De bezwaren welke hierin van Nederlandse zijde waren aangevoerd tegen een Europees parlement, hadden op de heer Serrarens (K.V.P.) een zeer onaangename indruk gemaakt. Naar zijn mening is het Comité van Ministers onjuist tegenover de Assemblée opgetreden. De heer Korthals (V.V.D.) was vol lof voor het werk van de minister. Hij drong aan op de benoeming van een staatssecretaris voor een beperkt onderdeel van het beleid, b.v. de Benelux. Ds. Zandt (St. Ger.) keurde het beleid van de Ver. Naties af. Volgens hem „deugt de grondslag" niet. De heer Gortzak (C.P.N.) keurde het buitenlands beleid af en drong aan op de erkenning van de regeringen van China en Oost-Duitsland. Tenslotte vroeg de heer Welter (K.N.P.) naar de Amerikaanse invloed op de Indonesische kwestie.
Op 23 November beantwoordde minister Stikker de sprekers.
Staatssecretaris. — Hij wees erop, dat er een groot gebrek aan tijd is, waarmede ook, en vooral, de minister van Buitenlandse Zaken heeft te worstelen. Dit tempo, zo zeide hij, is op de duur voor niemand vol te houden. Van vele zijden was wederom in overweging gegeven een nieuwe minister zonder portefeuille te benoemen of een staatssecretaris. In aanmerking dient te worden genomen, dat de functie van minister van Buitenlandse Zaken van een sterk politieke aard is geworden. Daarmede zal hier rekening moeten worden gehouden.
De minister deelde echter mede, dat het wel in zijn bedoeling lag om, als de reorganisatie van het departement van Buitenlandse Zaken is tot stand gekomen, de benoeming van een staatssecretaris te bevorderen.
De erkenning van het nieuwe bewind in China is een vraagstuk, waaromtrent geen beslissingen zullen worden genomen zonder nauw contact met andere mogendheden.
Heilige Plaatsen. — Spreker was het met mr. Burger (P.v.d.A.) eens, dat de kwestie van de bescherming der Heilige Plaatsen een practisch vraagstuk is, dat een practische oplossing vraagt. Internationalisatie zal onzerzijds slechts worden gesteund als geen andere oplossing mogelijk blijkt. De Nederlandse delegatie bij de V.N. is in deze zin geïnstrueerd. De erkenning de jure van de staat Israël zal na de eventuele goedkeuring van de souvereiniteitsoverdracht aan Indonesië in gezamenlijk overleg met Indonesië worden bekeken.*)
Spanje. — De minister bleef er bij, dat de Rooms Katholieke Kerk in haar geheel of het Vaticaan niet verantwoordelijk kan worden gesteld voor de houding in Spanje tegenover de protestanten, de kwestie heeft echter de aandacht van de minister en voor gedetailleerde gegevens hield hij zich aanbevolen.**)
Wat de Nederlandse propaganda in Amerika betreft, deelde minister Stikker mede, dat de Indonesische afdeling van het Nederlands Informatiebureau zal worden opgeheven na de souvereiniteitsoverdracht, het bureau zal tot een zuiver informatief bureau worden teruggebracht.

*) Mr. Burger had aangedrongen op erkenning van Israël vóór de souvereiniteitsoverdracht.
**) De heer Serrarens had over deze kwestie reeds opgemerkt, dat noch de Kerk noch de Spaanse regering voor deze incidenten verantwoordelijk konden worden gesteld en dat de schuldigen gestraft waren.

De politieke voorlichting zal komen bij de Nederlandse ambassade te Washington en bij de permanente vertegenwoordiger van Nederland bij de Verenigde Naties.
Regering en Parlement. — Komend tot de verhouding tussen regering en parlement, zeide minister Stikker de stelling van de heer Van der Goes van Naters te onderschrijven, dat de Kamers het recht hebben, richtlijnen voor het buitenlandse beleid vast te stellen.
Anderzijds echter zal men de minister niet door al te gedetailleerde instructies mogen binden, bij voorbeeld door het indienen van allerlei moties. Waar het op aankomt, is de juiste afbakening te vinden der wederzijdse taken en bevoegdheden.
De minister had daarom de gedachte geopperd tot instelling van een Staatscommissie van brede samenstelling ter oplossing van dit samengestelde vraagstuk. De commissie zou kunnen worden gevraagd, zich er op in te stellen binnen een jaar tijd met haar werk gereed te komen.
Raad van Europa. — De aanbevelingen van de raadgevende vergadering van de Raad van Europa worden door twaalf verantwoordelijke staatslieden gezamenlijk bekeken. Dit leidt vanzelf tot zeer voorzichtige besluiten. Het zal vooral zó moeten worden, dat de afgevaardigden de denkbeelden, die in Straatsburg zijn aanvaard, tot gemeengoed in hun eigen land moeten maken.
Amerikaanse druk. — De vraag van de heer Welter of in de Indonesische kwestie Amerikaanse pressie werd uitgeoefend achtte de minister wel erg simplistisch gesteld. Daarin ligt een miskenning van de enorme krachten die in Oost- en Zuid-Oost-Azië zijn ontwaakt. In ieder geval, zo stelde de minister vast, heeft de Nederlandse regering haar weg uit eigen hoofde en zelfstandig gekozen.
Tot slot besprak de minister nog kort de economische problemen, waarbij hij er de nadruk op legde, dat voor Nederland elk autarkisch streven uit den boze is. In de nieuwe internationale economische groepering zullen ook Engeland en West-Duitsland moeten meedoen. Er zal een monetair fonds als stootkussen moeten worden gevormd.
Na repliek werd tenslotte de begroting van Buitenlandse Zaken z.h.s. goedgekeurd. (A.N.P.; Alg. Handelsblad; Maasbode; Parool, 21 t.m. 24-11) **(Vor. ber. 7950).**

C. Positie minister zonder portefeuille en staatssecretaris —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp, houdende nadere voorzieningen in verband met de invoering van de ambten van minister zonder portefeuille en van staatssecretaris. Ter toelichting merkt de minister van Binnenlandse Zaken het volgende op:
Bij de invoering van het instituut van staatssecretarissen in artikel 79 der Grondwet is de positie van deze bewindslieden als grondwettelijke vervangers van de ministers in zoverre geregeld, dat zij in de vervulling van hun taak optreden als ministers. Bovendien zijn enige bepalingen van de Grondwet omtrent ministers op hen van overeenkomstige toepassing verklaard.
Het is niet geheel boven twijfel verheven, of voor de staatssecretaris, die in plaats van de minister optreedt, reeds thans, dus zonder nadere wettelijke regeling, in die gevallen, waarin een wet of algemene maatregel van bestuur van „minister(s)" spreekt en aan deze bevoegdheid toekent, deze bevoegdheden

eveneens gelden. Bovendien zijn wettelijke bepalingen, die geen bevoegdheden, maar wel andere regelingen voor ministers bevatten, voor staatssecretarissen niet zonder meer van toepassing. Voorts is in onderscheidene wetten en algemene maatregelen van bestuur sprake niet van ministers, doch van hoofden van departementen van algemeen bestuur. Uiteraard zijn hieronder de ministers zonder portefeuille, noch de staatssecretarissen zonder meer te begrijpen.
De term „hoofd van een departement van algemeen bestuur" is in de wetgeving .van voor de invoering van het instituut van „minister zonder portefeuille" het aequivalent van „minister". Met betrekking tot de minister zonder portefeuille bestaat dus eigenlijk op dit punt reeds sedert de grondwetsherziening van 1938 een leemte.
Het onderhavige wetsontwerp heeft de strekking in een en ander te voorzien.
(Nwe. Courant 24-11) **(Vor. ber. 7537 A)**

A. Wetsontwerp overdracht souvereiniteit —

Op 22 November is bij de Tweede Kamer het wetsontwerp „Overdracht van de souvereiniteit over Indonesië" ingediend. In het ontwerp wordt voorgesteld, de ter Ronde-Tafel-conferentie aangenomen mantel-resolutie met de daarbij behorende ontwerp-overeenkomsten en briefwisseling, waarbij de betrokken partijen het eens werden over de wijze, waarop de souvereiniteit over Indonesië door het Koninkrijk der Nederlanden moet worden overgedragen, te aanvaarden.
De regering herinnert er aan, dat volgens artikel 211 van de Grondwet de resultaten der R.T.C. vrijwillig moeten worden aanvaard langs democratische weg in elk der in artikel 1 der Grondwet genoemde grondgebieden. De bepaling van artikel 211 treedt niet in een uitwerking van dit postulaat. Slechts schrijft zij voor, dat, voor wat Nederland betreft, aanvaarding van voorzieningen, waarbij wordt afgeweken van de daarvoor vatbare bepalingen van de grondwet, geschiedt bij de wet en dat de Kamers der Staten-Generaal het ontwerp van een dusdanige wet niet kunnen aannemen dan met ten minste twee-derden der uitgebrachte stemmen, terwijl voorts de nieuwe rechtsorde de bevestiging behoeft door Hare Majesteit de Koningin.
De tot stand te brengen wet zal verbindend zijn in het gehele Koninkrijk, waartoe ingevolge de voorgenomen souvereiniteitsoverdracht uiteraard niet meer het aan de V.S.I. overgaande grondgebied zal behoren.
In de memorie van toelichting wordt nog gezegd, dat naast de overeenkomst ter R.T.C. „een misschien nog belangrijker" sfeer van vertrouwen en onderlinge waardering werd geschapen, die onmisbaar is voor de gewenste verdere ontwikkeling van zaken. „Indien dit vertrouwen bewaard blijft, zal dit een sterkere band tussen Nederland en Indonesië vormen van welke staatkundige of volkenrechtelijke constructie ook uit zichzelf vermag te scheppen". (Alg. Handelsblad 22-11-'49) **(Vor. ber. Besluiten R.T.C. 8403 v.v.)**

B. Comité tot oprichting liberale partij —

Er heeft zich een comité gevormd, dat zich ten doel stelt te komen tot de stichting van een Liberale Partij. Het comité, dat hoofdzakelijk bestaat uit leden van de oppositie in de V.V.D. en personen, die bij de tussentijdse verkiezingen behoorden tot de groep Feuilleteau de Bruin, is als volgt samengesteld:
Mr. E. H. van Baumhauer te Amsterdam en A. H. van Heek, te Enschedé, beiden in hun kwaliteit van medeleiders van de oppositie in de V.V.D.; dr. Feuilleteau de Bruin, Den Haag; B. J. ter Kuile en N. H. ter Kuile, Enschedé; dr. A. van Schelven, Den Haag; J. Kalff, burgemeester van Heiloo; prof. dr. J. Clay, Amsterdam; ir. A. Ruys, Bilthoven; jhr. B. v. Suchtelen, Oegstgeest; ir. J. T. Duyvis, Amsterdam; J. B. Hugenholtz, Bentveld; mr. W. P. Kessler, Amsterdam; generaal Winkelman, Soesterberg; mr. P. J. Prinsen Geerligs, Haarlem; J. van Holten, Aerdenhout; G. L. Tichelman en N. Sybrandy, Rijswijk; P. van den Arend, Rotterdam; luit.-generaal A. J. v. Tricht, Den Haag; Van der Lande, Deventer, en Jack Dekker, Alkmaar.
De ondertekenaars vragen adhaesie, o.m. om samen met andere politieke partijen, daartoe mede bereid gebleken, voor te staan het roer alsnog werkelijk te doen omgaan door een Nationaal Kabinet, waarin deskundigheid en standvastigheid praevaleren boven partij-politiek. „Een krachtiger beleid, mede ter handhaving der al te moeizaam verworven sociale gerechtigheid, schijnt ons niet alleen vereist t.a.v. Indonesië, maar ook voor de West, tot ruimer heropening van ons achterland en tot vermindering der verstarrende overheidseconomie, waardoor anders ook dreigt te mislukken de nochtans dringend vereiste verbreding van Nederlands economische basis door de Benelux en Europa's verdere eenheid".
(Telegraaf 17-11)

C. Nota inzake deviezenpositie —

In een nota inzake de Nederlandse deviezenpositie naar aanleiding van het verslag der Commissie voor de Handelspolitiek uit de Tweede Kamer, deelt de Regering onder meer mede, dat het tekort ad *f* 951 millioen op de lopende rekening van de voorlopige betalingsbalans van 1948 globaal als volgt is samengesteld (in millioenen guldens):

Overschotten:	
Frankrijk	27*)
Indonesië, Suriname en Curaçao	61*)
Noorwegen	18*)
Polen	1*)
Sterlinggebieden inclusief transacties in ponden sterling met andere landen	321
Tsjecho-Slowakije	6*)
Zweden	27*)
Tekort	951
	1.412
Tekorten:	
Argentinië	26*)
België	237*)
Canada	50*)
Denemarken	14*)
Duitsland	15*)
Finland	15*)
Italië	5*)
Dollargebieden inclusief transacties in U.S.A. dollars met andere gebieden	1.007
Zwitserland	32*)
Diverse landen (netto)	11
	1.412

De paragraaf over de dollarpositie en de invloed van het Europese herstelprogramma bevat enige mededelingen met betrekking tot de vraag omtrent de gedeelten van de E.C.A.-hulp, die voor consumptieve respectievelijk productieve doeleinden worden besteed.
Op de toewijzingen, welke in de periode van April 1948 tot en met 30 Juni 1949 van de E.C.A. werden ontvangen, is voor een bedrag van $ 506 millioen in „procurement authorizations" omgezet. Hiervan waren bestemd voor:

Landbouwproducten, kunstmest en landbouwmachines	$ 230 millioen
industriële grondstoffen en productiemiddelen	269 millioen
vrachten	6 millioen

De regering acht het moeilijk om onderscheid te maken tussen goederen bestemd voor productieve- en bestemd voor consumptieve doeleinden, daar uiteindelijk een deel van de geïmporteerde grondstoffen zeker voor de binnenlandse consumptie zal worden bestemd. Ook is niet aan te geven, welke grondstoffen uiteindelijk aan de Nederlandse consumptie en welke b.v. aan de export ten goede zullen komen. Slechts een beperkt aantal goederen dient vrijwel uitsluitend voor consumptieve doeleinden. Als zodanig kunnen worden genoemd:

broodgranen	$ 82 millioen
suiker	16 millioen
vlees	4 millioen
diverse voedingsmiddelen	1 millioen
tabak	9 millioen
	$ 112 millioen

Uit deze cijfers blijkt, dat verreweg het grootste gedeelte der beschikbare middelen werd gebruikt voor de aankoop van grondstoffen en productiemiddelen, terwijl overigens slechts die consumptiemiddelen werden aangekocht, en dan nog voor zo laag mogelijke bedragen, die als beslist noodzakelijk moeten worden aangemerkt.
Ten aanzien van het deviezenaspect van de Nederlandse landbouwpolitiek wordt geconstateerd, dat door de hogere productie in de landbouw:
a) in de voedingsmiddelensector een besparing wordt verkregen van *f* 270 millioen;
b) een importbesparing op de veevoedersector wordt verkregen van *f* 100 millioen.
Dit betekent in totaal derhalve een positieve bijdrage tot de handelsbalans door importbesparing van *f* 370 millioen.
De nota deelt verder nog mede, dat met betrekking tot de vooruitzichten inzake de Nederlandse betalingsbalans en het Europees betalingsverkeer het investeringsprogramma voor 1949 van betekenis is. De in het Centraal Economisch plan 1949 dienaangaande vermelde cijfers zijn door de Regering aanvaard als achtergrond van de te volgen politiek op economisch, sociaal en financieel gebied.
Het daarin voorkomende investeringsprogramma voor 1949 luidt als volgt (in millioenen guldens):

	bruto	netto (bruto minus afschr.)
Landbouw	330	205
Industrie	1.270	670
Verkeer	815	355
Handel en overige diensten	155	90
Woningen en andere particuliere gebouwen	550	200
Voorraadvorming	750	750
Totaal bedrijven	3.870	2.270

Naar aanleiding van de vraag of ons land wel zou beschikken over voldoende middelen om zowel de investeringen in de industrie als de woningbouw en de overheidsinvesteringen te financieren, kan worden opgemerkt, dat het probleem is gelegen zowel in het beramen van middelen om het kapitaalaanbod te vergroten, als in het zo nodige toepassen van maatregelen, teneinde het totaal van deze investeringen te houden binnen het raam

*) Exclusief transacties in pond sterling en/of U.S.A. dollar.

der beschikbare middelen met zoveel mogelijk vermijden van inflatoire invloeden.
In hoeverre het hierboven weergegeven beginsel ook practisch geheel als richtsnoer zou moeten gelden, hangt af van de vraag, of de monetaire situatie des lands een inflatoire financiering van investeringen, die als urgent kunnen worden beschouwd, zou gedogen
(Vor. ber. Dev. nota 8082 C)

A. Uitbreiding garantieverklaring Ned. ambtenaren in Indonesië —

De regering heeft op 23 November een ontwerp-Garantiewet burgerlijk overheidspersoneel Indonesië aanvaard, welk wetsontwerp zo spoedig mogelijk bij de Tweede Kamer ter behandeling zal worden ingediend en dient ter uitbreiding van de bestaande garantieverklaring.
In de garantiewet zijn nu tevens betrokken de tijdelijke ambtenaren, die na 1 Maart 1942 en vóór 5 Augustus 1949 in dienst zijn getreden, voorzover zij wegens in en door de dienst bekomen letsel of gebreken zijn of zullen worden ontslagen. Eveneens de in Indonesië aangenomen kort-verband-ambtenaren, voorzover hun verband aanspraak geeft op een vrije overtocht naar Nederland.

Gegarandeerd wordt de voldoening van alle rechten en aanspraken, welke aan de in dienst zijnde ambtenaren bij toepassing van de op 5 Augustus 1949 van kracht zijnde regeling voor het geval van een eervol ontslag uit de dienst, toekomen, indien:

a) Is voldaan aan de voor eervol ontslag uit de dienst met recht of aanspraak op pensioen of onderstand dan wel eervolle beëindiging van een kortverband gestelde voorwaarden; of
b) Niet is voldaan aan de sub a bedoelde voorwaarden, ontslag is verleend anders dan op eigen verzoek, en dit ontslag niet is te wijten aan eigen schuld of toedoen; of
c) Ontslag is verzocht wegens wijzigingen in de rechtspositie, de dienstvoorwaarden, de dienstverhoudingen, of de levensomstandigheden van de betrokken overheidsdienaar, welke van dien aard zijn, dat voortzetting van het dienstverband in redelijkheid niet kan worden gevorderd.

De beoordeling van de vraag, of één der vorenbedoelde gevallen aanwezig wordt geacht, zal in handen worden gelegd van een door de Kroon in te stellen commissie.
In de gevallen bedoeld sub c zal de beoordeling van de motieven, die tot ontslag aanvrage hebben geleid, achteraf plaats vinden, indien dringende redenen tot dienstneerlegging mochten hebben genoopt.
In de sub b en c bedoelde gevallen zal de garantie zich uitstrekken tot de financiële gevolgen van een wegens overtolligheid verleend ontslag, met toepassing van het bestaande wachtgeldreglement en de bestaande pensioen- en onderstandsregelingen. Indien de betrokkenen voldoen aan de criteria van de artikelen 2 en 3 van het buitenlands verlofsreglement, wordt hun vrije overtocht naar Nederland gegarandeerd.
Zoals in de garantieverklaring vermeld gelden de garanties voor ontslagen, verleend binnen een termijn van 5 jaar na de souvereiniteitsoverdracht. Voor hen, die op dit tijdstip nog in vaste dienst zijn, wordt de gelegenheid geopend vrijwillig de dienst te verlaten. Zij zullen daartoe zes maanden tevoren een verzoek om ontslag hebben in te dienen. Het Rijk garandeert alsdan een gewoon evenredig pensioen, indien zij op het tijdstip van ontslagneming een diensttijd van tenminste tien jaren hebben. Dit pensioen wordt uitgekeerd zodra de leeftijd van 45 jaar is bereikt.
Ten aanzien van de nagelaten betrekkingen van de onder de garantie vallende overheidsdienaren en gewezen overheidsdienaren zijn thans, behalve de in de Garantieverklaring van 5 Augustus bedoelde verplichtingen, welke direct ten laste van de begroting komen, ook de indirect ten laste daarvan komende gewone weduwen- en wezenpensioenen gegarandeerd.
De bepaling in de Garantieverklaring van 5 Augustus 1949, dat bij realisering van de garanties deze zich zullen beperken tot hen, die zich metterwoon in Nederland vestigen, is in zoverre verruimd, dat de effectuering der garanties zich eveneens zal uitstrekken tot hen, die gedurende twee jaren na het tijdstip van overdracht der souvereiniteit in Indonesië woonachtig blijven. Ten aanzien van de ambtenaren, die zich na genoemde termijn nog niet in Nederland hebben gevestigd, zal de garantie-uitkering worden gestaakt, om weder te worden voortgezet zodra de vestiging in Nederland alsnog heeft plaatsgevonden.
(A.N.P. 24-11) **(V. b. Tekst Garantieverklaring '49 8280 A).**

B. Dr. Van Mook critiseert V.N. —

In een interview te Seattle heeft de voormalige luitenant-gouverneur-generaal dr. H. J. van Mook, naar het A.N.P. op 23-11 meldde, critiek uitgeoefend op de V.N., omdat deze de onafhankelijkheid van Indonesië heeft doorgedreven eer de rust was hersteld. „Mijn gedachte was, de rust in het land te herstellen vooraleer de onafhankelijkheid werd verleend en we waren heel aardig op weg toen de Veiligheidsraad zich met de zaak ging bemoeien. De voornaamste vraag is nu, of de centrale regering al dan niet voldoende overwicht zal hebben om zich een krachtige positie te verschaffen. Het zal een moeilijke taak zijn, alle staten met elkaar in harmonie te brengen".
(Vor. ber. dr. Van Mook 8131 B)

C. Totale geldhoeveelheid —

	Chartaal	Giraal	Totaal
Juli 1948	3101	4142	7243
Sept. 1949 ..	3077	4245	7322

(Centr. Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. 8034 D)

D. Vaste commissie Economische Raad Benelux —

Bij beschikking van de minister van Economische Zaken zijn benoemd tot leden der vaste commissie van de Economische Raad voor de Benelux:
Prof. H. A. Kaag, hoogleraar aan de Kath. Economische Hogeschool te Tilburg (voorzitter); leden: Ir. W. H. van Leeuwen, pres. direct. v. d. Ned. Gist- en Spiritusfabriek te Delft; A. Vermeulen, secretaris van het N.V.V. (beiden plaatsvervangend voorzitter); mr. F. J. H. Bachg, lid van de Tweede Kamer, Den Haag; A. C. de Bruijn, voorzitter van de K.A.B. te Utrecht; C. I. baron Collot d'Escury, directeur van de Nederlandse Handelmaatschappij te Amsterdam; W. Engelberts Jr., te Arnhem; dr. H. J. Frietema, directeur van de Nationale Coöperatieve Raad, te Rotterdam; dr. W. F. van Gunsteren, tweede-plaatsvervangend voorzitter van de hoofdgroep Verkeer, te Wassenaar; dr. M. W. Holtrop, president-directeur van de Nederlandsche Bank N.V., te Bloemendaal; ir. H. A. Ingen Housz, president-directeur van de Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken, te Beverwijk; Mr. W. G. F. Jongejan, voorzitter van de Ondernemersraad voor Indonesië, te Den Haag; mr. J. Linthorst Homan, voorzitter van de Federatieve Nederlandse Zuivelbond te Groningen; M. Ruppert, voorzitter van het Christ. Nat. Vakverbond te Utrecht; mr. B. J. M. van Spaendonck, algemeen secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, te Tilburg; J. G. Suurhoff, tweede-voorzitter van het N.V.V., te Amsterdam.

E. Goudbezit stijgt —

Voor de eerste maal sinds enige jaren is het goudbezit van de Nederlandsche Bank groter geworden. Uit een toelichting bij de op 22 November gepubliceerde weekstaat blijkt, dat de Bank een hoeveelheid goud heeft gekocht ter waarde van 128 millioen gulden. De betaling is geschied in dollars. Dit is de grootste stijging van de goudvoorraad sinds de bevrijding.
Hiermede heeft de Nederlandsche Bank een deel van de goudreserves terugontvangen, die zij in het eerste jaar van het plan-Marshall heeft moeten afstaan. De administratie van het plan-Marshall is nl. pas bereid om dollars uit te betalen, als alle documenten, die verband houden met de aankoop van goederen met Marshall-dollars, aan de Amerikanen zijn overhandigd.
De goudvoorraad van de Nederlandsche Bank had in Mei 1945 een waarde van 931 millioen gulden. In Januari van dit jaar, was de voorraad gedaald tot 439 millioen gulden. Zij handhaafde zich tot de devaluatie ongeveer op dit peil. Door de devaluatie was dezelfde hoeveelheid goud eind September 622 millioen gulden waard. Dit bedrag is nu door de recente goudaankopen gestegen tot ruim 750 millioen gulden. De bankbiljettencirculatie is in de afgelopen week gedaald van 2941 tot 2934 millioen gulden. (A.N.P. 22-11)
(Vor. ber. 8190 C)

F. Autonomie voor Leidse universiteit gevraagd —

De Universiteitsraad van het Leidse Universiteitsfonds heeft op een vergadering het rapport der commissie voor reorganisatie van het hoger onderwijs behandeld, en daarbij speciale aandacht geschonken aan de wenselijkheid van autonomie der rijksuniversiteiten. Prof. mr. E. M. Meyers, lid dezer commissie en tevens van de Universiteitsraad, gaf een toelichting. De vergadering overwoog, dat thans reeds vijf der tien universiteiten en hogescholen een belangrijke mate van autonomie deelachtig zijn, te weten de universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit, de R.K. universiteit te Nijmegen, de Ned. Econ. hogeschool te Rotterdam en de R.K. Econ. hogeschool te Tilburg; zij stemde in met de voorstellen der commissie tot het scheppen van de mogelijkheid ener autonoomverklaring der rijksuniversiteiten met inbegrip van de voorgestelde Hoge Academische Raad, en was van oordeel, dat zeer vele, zoal niet alle, der andere door de commissie genoemde desiderata hun verwezenlijking kunnen en zullen vinden door de autonoomverklaring van de Leidse universiteit. De vernieuwing van ons hoger onderwijs, zo concludeerde men, zal op de beste wijze worden gediend door spoedige indiening van een wetsontwerp, dat de autonoomverklaring der Leidse universiteit op de wijze als aangegeven in het rapport der commissie en met waarborging van voldoende steun uit 's Rijks schatkist zal mogelijk maken.
(Alg. Hbld. 15-11) **(Vor. ber. 8166 C)**

Indonesië

G. Marshall-hulp hervat —

Een op 17 Nov. door de ECA genomen beslissing om $ 37.500.000 aan nieuwe machtigingen voor Indonesië beschikbaar te stellen, kondigt de hervatting aan van de Marshall-hulp aan dit land, aldus de U.S. Information Service.
De drie aankoopmachtigingen zijn de eerste die aan Indonesië verstrekt werden sinds 22 Dec. 1948, toen de ECA Administrateur Paul G. Hoffman aankondigde, dat er geen aankoopmachtigingen meer

gegeven zouden worden, zolang de toestand in Indonesië niet opgehelderd was.
De aangekondigde nieuwe machtigingen hebben betrekking op: $ 10.000.000 voor rijst uit de Ver. Staten; $ 11.000.000 voor textielproducten uit de Ver. Staten; en $ 16.500.000 voor textielproducten uit Japan. Men vermoedt dat er op textielgebied het volgende nodig zal zijn: katoenen garens, ongebleekte en gebleekte linnen goederen, bedrukte stoffen en andere soorten afgewerkte artikelen. De aankoop kan door privé-kanalen geschieden. (Vor. ber. Stopzetting 7880 H)

Ned. W.-Indië

A. „Partido Patriotico Arubano" opgericht —

De heren Juan E. Yrausquin en Porfirio Croes, Statenleden voor Aruba, hebben dezer dagen de „Partido Patriotico Arubano" opgericht. De partij heeft ten doel langs wettige weg het volgende te verwezenlijken:

a) Het zelfbeschikkingrecht van Aruba op de grondslag van het rapport, uitgebracht door de bij K. B. van 14 Juni 1948 no. 29, onder voorzitterschap van prof. dr. S. A. van Poelje ingestelde commissie Aruba—Curaçao en wel binnen het verband van het vernieuwde koninkrijk der Nederlanden;

b) de bevordering van een betere samenleving op geestelijk, sociaal en economisch gebied en op de basis van geestelijke en staatkundige vrijheid;

c) het eerbiedigen van de grondrechten van de mens;

d) het bevorderen van de geestelijke en materiële ontwikkeling van het volk;

e) de ontwikkeling en uitbreiding van eigen economische bronnen en het bevorderen van de bestaanszekerheid van een ieder, ongeacht godsdienst, kleur, ras of landaard;

f) de handhaving van de gelijkstelling van het openbaar en het bijzonder onderwijs;

g) de behartiging in het algemeen van de belangen van het eiland Aruba, op elk terrein, waar dit nodig of nuttig mocht zijn.

Het voorlopig bestuur is als volgt samengesteld: Porfirio Croes, voorzitter; J. E. Yrausquin, ondervoorzitter; Abelino Thyzen, 1e secretaris; Lope Beaujon, 2e secretaris; Donald de Veer, 1e penningmeester; W. F. Craane, 2e penningmeester. (A.N.P. 25-11)

België

B. Koningskwestie - Liberaal amendement op wetsontwerp volksraadpleging - Standpunt Communisten - Manifest hoogleraren —

De liberale ministers hebben, tezamen met de liberale Kamerfractie, op 17 November besloten, bij de Raad van State een amendement in te dienen op het wetsontwerp inzake de volksraadpleging.

Het amendement stelt voor, dat aan het kiezerscorps, samen met de eerste vraag, welke luidt: „Zijt gij van mening, dat Koning Leopold III de uitoefening van zijn grondwettelijke macht dient te hervatten", een tweede vraag zal worden voorgelegd, welke als volgt luidt: „Zijt gij van mening, dat Koning Leopold III zich dient terug te trekken en dat troonopvolging in overeenstemming met de grondwet geschiede". Een ander amendement stelt voor, om de volksraadpleging een regionaal karakter te geven.

De Belgische communistische partij heeft besloten niet actief deel te nemen aan de parlementaire strijd over de koningskwestie. In een door haar aangenomen resolutie wordt de socialistische partij er van beschuldigd, de strijd over de koningskwestie op zuiver parlementair plan te voeren. De communisten spreken zich beslist uit tegen de monarchie en willen dadelijk een volksbeweging in het leven roepen, niet slechts tegen Leopold III, maar tegen het koningschap zelf.

„De actie, die in België werd gevoerd voor de terugkeer van de vorst, was een van de meesterstukken van het algemene offensief van diegenen in België, die de Amerikaanse politiek voorstaan. Dit offensief zou het land nog verder slepen op de weg naar sociale achteruitgang en oorlogsvoorbereiding", aldus het communiqué.

De Belgische Kamercommissie, die het wetsvoorstel tot het houden van een volksraadpleging over de terugkeer van Koning Leopold moet onderzoeken, is met haar werk begonnen.

De commissie bestaat uit 11 katholieke, 8 socialistische en drie liberale Kamerleden. De Communistische Partij was in deze commissie vertegenwoordigd met één lid. Dit verliet echter onmiddellijk na aanvang der werkzaamheden de vergadering en verklaarde, dat hij niet meer terug zou komen. Hij zei te handelen in opdracht van het communistische partijbestuur. De Communistische Partij wil België tot een „volksrepubliek" maken.

De actie tegen de terugkeer van koning Leopold duurt inmiddels onverminderd voort. Honderdtachtig professoren van de universiteiten van Gent, Luik en Brussel hebben een manifest uitgegeven, waarin zij verklaren van oordeel te zijn, dat de koning niet langer de hoogste scheidsrechter en de eerste magistraat van België kan zijn.

De ondertekenaars van het manifest stellen vast, dat de vorst zich vrijwillig in handen heeft gesteld van de vijand en dit tegen de raad van al zijn ministers in. Deze persoonlijke daad van de koning was het bewijs van diens wil tot persoonlijke macht, een streven, dat zich ook bij verschillende andere gelegenheden en zelfs gedurende de gevangenschap van de koning tot uiting was gekomen.

Vervolgens betogen de hoogleraren, dat de handelingen en verklaringen van de vorst gericht waren op het ontzien van de vijand en dat hij er vast van overtuigd was, dat deze de eindoverwinning zou behalen. Dit gebeurde in een tijd dat de beste elementen van het Belgische volk heldhaftig de strijd voortzetten, aldus het manifest.

(A.N.P., Nwe Gids 23 t.m. 24-11)
(Vor. ber. 8395 A)

Engeland

C. Rapport ondergang „Nijmegen". Minister van Burgerluchtvaart van partijdigheid beschuldigd —

Het officiële rapport over de vliegramp met de K.L.M.-Constellation „Nijmegen" op 20 Oct. 1948 bij Tarbolton in Schotland noemt het niet doorgeven van een bericht over de veranderde weersomstandigheden de voornaamste oorzaak van het tragische gebeuren.

In een verklaring, die bij het rapport is gevoegd, acht de Engelse minister van Burgerluchtvaart het echter „eerlijk tegenover het personeel van de grond-diensten te verklaren, dat het aan het toestel de volledige inlichtingen en medewerking heeft verstrekt, die bij slecht weer gebruikelijk zijn". Het laatste weerbericht dat Parmentier ontving, meldde echter, dat de wolken op 230 meter hoogte dreven. Inmiddels was het wolkendek echter tot 100 meter gezakt. Deze verandering is niet direct aan het vliegtuig gemeld, aangezien de instructies luiden, dat niet vaker dan één maal per half uur een weerrapport behoeft te worden geseind. Het Hof, dat de ramp onderzocht heeft, aanvaardt de mening van Parmentiers opvolger, de heer Snitselaar, dat indien de piloot had geweten, dat het wolkendek op 100 meter hoogte hing, hij zeker niet op Prestwick zou zijn geland.

De president van het Hof, dat de ramp van de „Nijmegen" onderzocht, T. P. MacDonald, heeft zich in een brief aan de minister van Burgerluchtvaart, lord Pakenham, zeer scherp uitgelaten over diens verklaring bij het rapport.

Hij beschuldigt de minister ervan, dat hij in de bijgevoegde verklaring „zonder bewijzen de gehele verantwoordelijkheid van de ramp op de schouders van een dode piloot legt, die een smetteloze staat van dienst en een ongeëvenaarde ervaring had". De gehele procedure, zo vervolgt de brief, maakt het openbare onderzoek waardeloos.

Indien Uw mening is gebaseerd op bewijzen, welke niet zijn medegedeeld, of erger nog, niet bestaan, mag gezegd worden, dat U het probleem met vooringenomenheid en partijdigheid hebt benaderd. De heer MacDonald spreekt van een ongepaste klucht.

De Engelse bladen brachten in grote opmaak de berichten hierover.

Ook in het Lagerhuis werd op 23 Nov. ernstige critiek geoefend op de verklaring van Lord Pakenham. Elf afgevaardigden — zowel van conservatieve- als van labourzijde — spraken er in heftige bewoordingen hun verwondering over uit, dat de minister een Hof van Onderzoek benoemt en later de conclusie van dit Hof negeert. Staatssecretaris Lindgren antwoordde hierop, dat het Hof slechts een onderzoekend en geen rechtsprekend college was, zodat de minister het recht had er een afwijkende mening op na te houden. Het Lagerhuis stelde zich echter op het standpunt, dat het niet de taak van de minister is ambtenaren van de Britse Burgerluchtvaart te verdedigen, als een onpartijdig Hof van Onderzoek critiek op deze ambtenaren uitbrengt.

Inmiddels heeft de president van het Hof van Onderzoek T. P. MacDonald gereageerd op het Lagerhuisdebat.

Hij verklaarde het evenals Lord Pakenham te betreuren, dat op het personeel van de verkeerstoren op Prestwick critiek moet worden geleverd en dat zij, zoals Lindgren heeft gezegd, „de rest van hun leven zouden moeten doorbrengen met de schaduw van deze critiek op zich".

„Maar", zo zei MacDonald, „ik kan die overtuiging niet als een geldige reden aanvaarden. Het schijnt mij toe, dat het behoud van de reputatie van de dode gezagvoerder en de bemanning van het vliegtuig een even geldige reden zou zijn, om hen vrij te spreken van enig mede-verantwoordelijkheid voor het ongeval".

De geruchten als zou Lord Pakenham door deze kwestie zijn ontslag als minister krijgen, zijn intussen niet bewaarheid. Wel heeft hij tweemaal een onderhoud gehad met premier Attlee, doch — althans voorlopig — blijft hij in functie. (A.N.P. 23 en 25-11; Times 24-11).
(Vor. ber. 7793 F)

Internationaal Nieuws

A. Suikerproductie 1938-1949 —

Aan het suikerrapport van F. O. Licht is het volgende ontleend:

Voor West-Europa zijn de volgende productieramingen (in 1000 metrieke tonnen, ruw) bekend gemaakt:

	1949/50	1948/49	1938/39
W.-Duitsland ..	585	623.6	559.
Oostenrijk	80	48.9	—
Frankrijk	1.100	960.1	829.
België	265	259.7	193.5
Nederland	387	285.	212.6
Denemarken ..	310	265.	191.
Zweden	280	291.5	292.3
Italië	465	455.6	398.1
Spanje	215	265.4	131.3
Zwitserland ..	25	28.7	13.
Engeland	575	639.8	326.2
Ierland	85	94.7	59.9
Turkije	122	131.2	47.2
Totaal	4.94	4.349.2	3.253.1
O.-Europa	5.023	4.532.—	5.407.5
Totaal-generaal	9.517	8.881.2	8.660.6

In Nederland ziet de bietenoogst er merendeels veelbelovend uit. De vooruitzichten voor het campagne-jaar 1949/'50 zijn als volgt:

	Raming 1949/50	Prod. 1948/49
Tot. bietenprod. (ton)	2.500.000	1.813.450
Per hectare (ton)	37.5	38.8
Suikergehalte (% ruw)	15.5	15.7
Suikerprod. (m. t. ruw)	387.500	284.996

Voor Java beloopt de schatting van de aan de gang zijnde suikeroogst niet meer dan 236.000 ton. Voor 1950 kan men geen betrouwbare raming geven, doch gehoopt wordt, dat 250.000 ton zal worden geproduceerd. (NRC. 11-10)

B. Bijeenkomst Christen-Democratische partijen —

Op 18 en 19 November vergaderde te Parijs het uitvoerend Comité der Nouvelles Equipes Internationales, de internationale unie van Christen-democraten. Tot nieuwe voorzitter der N.E.I. werd gekozen de heer August de Schrijver, Belgisch minister van staat en voorzitter der Christelijke Volkspartij, terwijl mr. E. Sassen gekozen werd als een der vier vice-voorzitters der organisatie. Het uitvoerend comité constateerde, dat de Christen-democratische partijen op dit ogenblik in de meeste West-Europese landen de sterkste positie innemen en dat derhalve een gecoördineerd optreden ten aanzien van de Europese problemen van de grootste betekenis moet worden geacht. Besloten werd onder meer een internationale commissie in te stellen, bestaande uit Christen-democratische parlements-leden, die tevens lid zijn van de Raad van Europa te Straatsburg.

Deze commissie heeft tot taak de Europese problemen, welke in Straatsburg aan de orde worden gesteld, te bestuderen en aanbevelingen te doen voor een gemeenschappelijke houding der Christen-democratische vertegenwoordigers te Straatsburg. Tevens werd besloten het volgende congres der organisatie in 1950 in Italië te houden. (A.N.P. 21-11)

(Vor. ber. pag. 7789 A en 7594)

Philippijnen

C. Verkiezingen —

Op 8 November hebben op de Philippijnen de eerste verkiezingen plaats gehad, sedert dit land op 4 Juli 1946 volledig onafhankelijk werd. Het resultaat is dat de „Liberale Partij" wederom de meerderheid heeft behaald in beide kamers van het parlement en dat president Elpidio Quirino*) als zodanig is herkozen (1.637.139 stemmen). Zijn rivalen waren senator José Avelino (384.198) leider van een dissidente liberale groep en senator Laurel (1.318.459), die tijdens de Japanse bezetting hoofd van de marionettenregering was. Laurel is leider van de Nationalistische partij, waarbij zich een aantal kleinere groeperingen hebben gevoegd. Hij is vooral voorvechter van een uitermate scherp economisch nationalisme. Zijn denkbeelden schijnen op de Phillippijnen, waar Amerikanen en Chinezen de buitenlandse handel beheersten en beheersen in vrij omvangrijke kringen weerklank te vinden.

Intussen is het voornamelijk te danken aan het feit, dat de Philippijnse stapelproducten als suiker, hennep, copra en tabak (tot 1954) vrij in de Ver. Staten kunnen worden ingevoerd, dat de levensstandaard, naar Aziatische maatstaven gemeten vrij hoog is. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat slechts een beperkte klasse een zeer hoge levensstandaard geniet. Aan deze groep vooral ook kwamen de grote Amerikaanse oorlogsschadevergoedingen ten goede. Op het platteland heerst echter op vele plaatsen grote armoede en ontevredenheid, die een gunstige voedingsbodem vormden voor het communisme en herhaaldelijk leidden tot daden van geweld. Tot dusver is de centrale regering er niet in geslaagd, een einde te maken aan de sedert jaren in het bergachtige deel van Luzon onder communistische leiding gevoerde guerilla.

The Economist schreef op 26-11, dat de verkiezingen gepaard zijn gegaan met zodanige geweldpleging en corruptie alszelf in de Philippijnse geschiedenis nog nooit is vertoond. En de Amerikanen, aldus dit blad, vragen zich af, of het kennelijk falen der Philipino's bij het leren van de les der democratie de fout is van de leermeester of van de leerlingen.

*) Na de dood van Roxas (April 1948) werd Quirino president.

Verenigde Staten

D. Aardoliereserves —

Eind 1948 werden de reserves van ruwe olie in de Verenigde Staten geschat op 23.280.440.000 vaten (36.915.899.600 hl) tegen 6.000.000.000 vaten (6.540.000.000 hl) in 1918, aldus werd bekend gemaakt door het American Petroleum Institute.

Het Instituut voegde hieraan toe, dat de huidige prijs van de benzine, exclusief accijns thans in de Verenigde Staten vijf Dollarcents per gallon (3.8 liter) lager is dan 30 jaren geleden.

(U. S. Information Service 4-11)

E. Nieuwe superforten voor luchtvloot —

Aan de Amerikaanse luchtmacht worden nieuwe Boeing B-50 superforten afgeleverd met een maximum snelheid van 640 kilometer per uur en met volle lading een vliegbereik van meer dan 9600 kilometer.

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ.

Constitutie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

PREAMBULE

Wij, volk van Indonesië, sinds tientallen jaren hecht verenigd in de strijd om de onafhankelijkheid, in blijvende vastberadenheid voornemens het recht te laten gelden om als vrije, souvereine natie te bestaan;

Thans, door Gods zegen en door Zijn genade tot dit gezegend en heilig moment in onze geschiedenis gekomen;

Regelen mits deze onze onafhankelijkheid in een handvest van onze Staat van republikeins-federatieve structuur, hetwelk tot grondslag heeft de erkenning van de Almachtige Godheid, van humaniteit, nationaal besef, democratie en sociale rechtvaardigheid;

Teneinde in de maatschappij en in de volkomen souvereine rechtsstaat Vrij-Indonesië het geluk te verwezenlijken van welvaart, vrede en vrijheid.

Hoofdstuk I. Van de Staat der Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

AFDELING I

Van de staatsvorm en de souvereiniteit.

Artikel 1 — 1) De onafhankelijke en souvereine Republiek der Verenigde Staten van Indonesië is een democratische rechtsstaat van federale structuur.

2) Het souvereine gezag van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië wordt uitgeoefend door de Regering tezamen met de Volksvertegenwoordiging en de Senaat.

AFDELING II

Van het gebied van de Staat.

Artikel 2 — De Republiek der Verenigde Staten van Indonesië omvat het genele gebied van Indonesië, zijnde het gezamenlijke gebied van:

a) de Negara Republik Indonesia, met grondgebied volgens de status quo als vermeld in de Renville-overeenkomst van 17 Januari 1948;

de Negara Indonesia-Timur;

de Negara Pasundan, met inbegrip van het Federaal District Djakarta;

de Negara Djawa Timur;

de Negara Madura;

de Negara Sumatera Timur, met dien verstande, dat de status quo van Zuid-Asahan en Labuhan met betrekking tot de Negara Sumatera Timur wordt gehandhaafd;

de Negara Sumatera Selatan;

b) De zelfstandige staatkundige eenheden: Djawa Tengah; Bangka; Belitung; Riau; Kalimantan Barat (Daerah Istimewa); Dajak Besar; Daerah Bandjar; Kalimantan Tenggara; Kalimantan Timur;

(a en b) welke gebieden zich in vrije zelfbeschikking in het federatieve verband van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië verenigen op voet van het bepaalde in deze Constitutie, alsmede;

c) de overige gebieden van Indonesië, die geen deelgebieden zijn.

AFDELING III

Van de symbolen en de taal van de Staat.

Artikel 3 — 1. De nationale vlag van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië is de rood-witte vlag.

2. Het volkslied is het „Indonesia Raja".

3. De Regering stelt staatszegel en -wapen vast.

Artikel 4 — De officiële taal van de Staat is de Bahasa-Indonesia.

AFDELING IV

Van het staatsburgerschap en de ingezetenen van de Staat.

Artikel 5 — 1) De federale wet regelt het staatsburgerschap van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

2) Naturalisatie geschiedt door of krachtens federale wet. De federale wet regelt de gevolgen van de naturalisatie ten aanzien van de echtgenote en de minderjarige kinderen van de genaturaliseerde.
Artikel 6 — Ingezetenen van de Staat zijn zij, die wonen in Indonesië, naar regels bij federale wet te stellen.

AFDELING V

Van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden.

Artikel 7 — 1) Een ieder wordt als persoon erkend voor de Wet.
2) Allen hebben aanspraak op gelijke bejegening en gelijke bescherming door de Wet.
3) Allen hebben aanspraak op gelijke bescherming tegen iedere achterstelling en tegen iedere ophitsing tot een zodanige achterstelling.
4) Een ieder heeft recht op daadwerkelijke rechtshulp van de daartoe aangewezen rechters tegen handelingen, welke in strijd zijn met de hem wettelijk toegekende fundamentele rechten.
Artikel 8 — Allen die zich op het grondgebied van de Staat bevinden, hebben gelijke aanspraak op bescherming van persoon en goed.
Artikel 9 — 1) Een ieder heeft het recht zich vrijelijk te verplaatsen en te vertoeven binnen de staatsgrenzen.
2) Een ieder heeft het recht het land te verlaten en — staatsburger of ingezetene zijnde — daarheen terug te keren.
Artikel 10 — Niemand zal in slavernij, horigheid of pandelingschap gehouden worden.
Slavernij, slavenhandel en pandelingschap of daartoe leidende handelingen zijn in iedere vorm verboden.
Artikel 11 — Niemand zal onderworpen worden aan folteringen, noch aan een wrede, onmenselijke of onterende handeling of bestraffing.
Artikel 12 — Niemand mag worden aangehouden of in hechtenis genomen dan op bevel van het daartoe ingevolge de wettelijke regelingen, bevoegde gezag en in de gevallen en op de wijze daarbij omschreven.
Artikel 13 — 1) Een ieder heeft, in volle gelijkheid, recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak door onpartijdige rechters bij het vaststellen van zijn rechten en verplichtingen en bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging.
2) Niemand kan tegen zijn wil worden afgetrokken van de rechten, die de geldende rechtsregels hem toekennen.
Artikel 14 — 1) Een ieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft er recht op, voor onschuldig gehouden te worden, totdat zijn schuld naar de geldende rechtsregels wordt bewezen in een terechtzitting, waarin hem alle voorgeschreven waarborgen, nodig voor zijn verdediging, zijn toegekend.
2) Niemand mag tot straf worden vervolgd of daartoe worden veroordeeld dan krachtens een voorafgaande op hem toepasselijke rechtsregel.
3) Bij verandering van de in het vorig lid bedoelde rechtsregels worden de voor de verdachte gunstigste bepalingen toegepast.
Artikel 15 — 1) Op geen overtreding of misdrijf mag als straf worden gesteld de algehele verbeurdverklaring der goederen, de schuldige toebehorend.
2) Generlei straf heeft de burgerlijke dood of het verlies van alle burgerlijke rechten ten gevolge.
Artikel 16. 1) Ieders woning is onschendbaar.
2) Het betreden van een woonerf of het binnentreden in een woning tegen de wil van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen voorzien bij een op hem toepasselijke rechtsregel.
Artikel 17 — De vrijheid en het geheim van correspondentie zijn onschendbaar, behalve op last van de rechter of ander daartoe bij wettelijke regelingen bevoegd verklaard gezag, in de gevallen in die regelingen omschreven.
Artikel 18 — Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachten, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid om hetzij alleen, hetzij met anderen, zowel in het openbaar als in het particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de practische toepassing, door eredienst, het onderhouden van de geboden en voorschriften en door het opvoeden van de kinderen in het geloof of de overtuiging van hun ouders.
Artikel 19 — Een ieder heeft het recht op vrijheid van mening en meningsuiting.
Artikel 20 — Het recht der ingezetenen op vrijheid van vreedzame verenigingen en vergadering wordt erkend en, voorzoveel nodig, in wettelijke regelingen gewaarborgd.
Artikel 21 — 1) Een ieder heeft het recht om bij de overheid vrijelijk zowel mondeling als schriftelijk, klachten voor te brengen.
2) Een ieder heeft het recht om verzoeken aan de bevoegde overheid in te dienen.
Artikel 22 — 1) Iedere staatsburger is gerechtigd tot deelname in regering en bestuur, rechtstreeks of door middel van volgens wettelijke procedure, vrij gekozen vertegenwoordigers.
2) Iedere staatsburger is tot elke overheidsbediening benoembaar. Vreemdelingen kunnen in overheidsbedieningen worden benoemd volgens regels bij federale wet te stellen.
Artikel 23 — Iedere staatsburger is gerechtigd en verplicht tot daadwerkelijke deelname aan de nationale defensie.
Artikel 24 — 1) De Overheid zal geen voordelen of nadelen verbinden aan het behoren van staatsburgers tot een bepaalde bevolkingsgroep.
2) Met verschillen in maatschappelijke en rechtsbehoeften der bevolkingsgroepen zal rekening worden gehouden.
Artikel 25 — 1) Een ieder heeft recht op eigendom, hetzij alleen, hetzij tezamen met anderen.
2) Niemand mag willekeurig van zijn eigendom worden beroofd.
Artikel 26 — 1) Onteigening ten algemene nutte van enig goed of recht kan niet plaatshebben dan tegen schadeloosstelling en volgens wettelijke regels.
2) Wanneer in het algemeen belang enig goed door het openbaar gezag moet worden vernietigd, of, hetzij voortdurend, hetzij tijdelijk, moet worden onbruikbaar gemaakt, geschiedt dit tegen schadeloosstelling, overeenkomstig wettelijke regels, tenzij deze regels het tegendeel bepalen.
Artikel 27 — 1) Iedere staatsburger, met inachtneming van eisen van geschiktheid, heeft recht op beschikbare arbeid. Een ieder heeft recht op vrije keuze van beroep en op rechtvaardige arbeidsvoorwaarden.
2) Een ieder, onder gelijke omstandigheden, heeft recht op gelijk loon voor gelijke arbeid en op gelijkelijke gunstige voorwaarden.
3. Een ieder, die arbeid verricht, heeft recht op een rechtvaardige beloning, welke hem en zijn gezin een menswaardig bestaan verzekert.
Artikel 28 — Een ieder heeft het recht vakverenigingen op te richten en zich daarbij aan te sluiten ter bescherming van zijn belangen.
Artikel 29 — 1) Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het daarop naar wettelijke regelingen te houden toezicht van de Overheid.
2) De keuze van het te volgen onderwijs is vrij.
Artikel 30 — De vrijheid om sociale en charitatieve werkzaamheden te verrichten, om daarvoor, alsmede voor particulier onderwijs, organisaties te stichten en om voor deze doeleinden bezittingen te verwerven en te hebben, wordt erkend.
Artikel 31 — Een ieder, die zich op het grondgebied van de Staat bevindt, is gehoorzaamheid verschuldigd aan de Wet — ongeschreven rechtsregels daaronder begrepen — en aan de wettige en wettig handelende overheden.
Artikel 32 — De wettelijke regelingen betreffende uitoefening van de in deze afdeling omschreven rechten en vrijheden zullen daaraan zonodig beperkingen stellen, evenwel uitsluitend ter verzekering van de onmiskenbare erkenning en eerbiediging van de rechten en vrijheden van anderen en om te voldoen aan de gerechtvaardigde eisen van openbare orde, de zedelijkheid en het algemeen welzijn in een democratische gemeenschap.
Artikel 33 — Geen bepalingen van deze afdeling zal zodanig mogen worden uitgelegd, dat enige overheid, groep of persoon daaraan recht kan ontlenen om iets te ondernemen of handelingen van welke aard te verrichten, die vernietiging van een der hier omschreven rechten of vrijheden ten doel hebben.

AFDELING VI.

Van fundamentele beginselen.

Artikel 34 — De wil van het volk is de grondslag van het gezag der Overheid; deze wil wordt tot uitdrukking gebracht in periodieke eerlijke verkiezingen, die gehouden worden volgens zo algemeen mogelijk en gelijkwaardig kiesrecht en bij geheime stemmingen of volgens een procedure, die evenzeer de vrijheid van stemmen verzekert.
Artikel 35 — De Overheid bevordert naar Haar vermogen de sociale zekerheid, bijzonderlijk het verzekeren en waarborgen van gunstige arbeidstoestanden, het voorkomen en bestrijden van werkloosheid en het bevorderen van redelijke ouderdomsvoorzieningen en zorg voor weduwen en wezen.
Artikel 36 — 1) De verhoging der volkswelvaart is voorwerp van aanhoudende zorg der Overheid, zullende het te allen tijde Haar streven zijn, dat een ieder een menswaardige levensstandaard verzekerd is voor zich en zijn gezin.
2) Behoudens in het algemeen belang in wettelijke regelingen te stellen beperkingen, wordt aan allen naar hun aard, aanleg en geschiktheid gelijkelijk en zoveel mogelijk gelegenheid geboden deel te nemen aan de ontwikkeling van de welvaartsbronnen des lands.
Artikel 37 — Het gezin heeft recht op bescherming door de maatschappij en de Staat.
Artikel 38 — De Overheid beschermt de vrijheid van beoefening van cultuur en van kunsten en wetenschappen. Met handhaving van dit beginsel bevordert Zij de nationale ontwikkeling der cultuur en der kunsten en wetenschappen waar zulks in Haar vermogen is.
Artikel 39 — 1) De Overheid zal de geestelijke en lichamelijke volksontwikkeling zoveel mogelijk bevorderen en daarbij bijzonderlijk streven naar spoedige opheffing van het analfabetisme.
2) De Overheid voorziet in de behoefte aan openbaar onderwijs, dat gegeven wordt op grondslag van verdieping van het nationaal besef, versterking van de eenheid van Indonesië, stimulering en verdieping van het gevoel voor humaniteit, verdraagzaamheid en gelijke eerbiediging van iedere godsdienstige overtuiging en met gelegenheid binnen de schooluren tot het geven van godsdienstonderwijs overeenkomstig de wensen der ouders.
3) De leerlingen van de particuliere school, die voldoet aan voor het openbaar onderwijs gestelde wettelijke eisen van deugdelijkheid van het onderwijs, hebben dezelfde rechten als die van de openbare school.
4) Voor wat betreft de voorziening van het lager onderwijs, streeft de Overheid naar het spoedig invoeren van algemene leerplicht.
Artikel 40 — De bevordering van openbare hygiëne en volksgezondheid zijn voorwerp van aanhoudende zorg van de Overheid.
Artikel 41 — 1) De Overheid verleent aan alle erkende godsdienstige gemeenschappen en organisaties gelijke bescherming.
2) Zij ziet toe, dat die gemeenschappen en organisaties de gehoorzaamheid aan de Wet- ongeschreven rechtsregels daaronder begrepen — in acht nemen.

Hoofdstuk II

De Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en deelgebieden

Afdeling I. Van de deelgebieden
Paragraaf I. Algemene bepalingen

Artikel 42 — In afwachting van de voltooiing van de structuur van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië als federatie van onderling gelijkwaardige en gelijkgerechtigde deelstaten zijn de in artikel 2 genoemde deelgebieden onderling gelijkgerechtigd.

Artikel 43 — Bij de voltooiing van de federatieve structuur van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië geldt als leidend beginsel, dat de langs democratische weg in vrijheid uitgesproken wensen van de bevolkingen der betrokken gebieden beslissend zijn voor de door die gebieden uiteindelijk in de federatie in te nemen status.

Artikel 44 — Wijziging van het territoir van enig deelgebied, alsmede toetreding tot, dan wel aansluiting bij een bestaand deelgebied door enig ander gebied — zelf al dan niet deelgebied zijnde — kunnen slechts geschieden volgens bij federale wet te stellen regelen, met eerbiediging van het in artikel 43 neergelegde beginsel en, voorzover het toetreding of aansluiting betreft, met de instemming van het betrokken deelgebied.

Artikel 45 — De inrichting en bewindvoering der deelgebieden zullen democratisch zijn, in overeenstemming met de in deze Constitutie neergelegde beginselen.

Paragraaf 2. Van de Negara's

Artikel 46 — 1) Nieuw gevormde negara's behoeven erkenning bij federale wet.
2) De federale wet zal de status van negara weigeren aan gebieden, die niet in staat kunnen worden geacht de rechten, bevoegdheden en verplichtingen ener negara uit te oefenen en na te komen.

Artikel 47 — De staatsregelingen van de negara's zullen aan de onderscheidene volksgemeenschappen binnen hun territoir het recht op een eigen volksbestaan waarborgen en de mogelijkheid scheppen tot staatkundige verwezenlijking daarvan door regelen betreffende democratische organisatie dier gemeenschappen in autonome daerahs.

Artikel 48 — 1) De staatsregelingen der negara's zullen geen bepalingen inhouden, welke geheel of gedeeltelijk strijdig zijn met deze Constitutie.
2) Genoemde staatsregelingen of veranderingen daarvan treden niet in werking dan na beoordeling door de federale Regering. Zij worden te dien einde spoedigst na de totstandkoming door de negara-regering aangeboden aan de federale Regering.
3) Indien zich, naar het oordeel der federale Regering, strijdigheid als bedoeld in lid I voordoet, zal Zij binnen twee maanden na ontvangst der stukken, de negara-regering daarop wijzen en haar uitnodigen maatregelen tot redres te treffen.
4) Wanneer de negara-regering in gebreke blijft de in het vorig lid bedoelde aanwijzingen geheel of gedeeltelijk op te volgen, of wel, wanneer zij van mening is, dat aanwijzingen ten onrechte zijn gegeven, kunnen zowel de federale Regering als de negara-regering terzake uitspraak verzoeken van de Hoge Raad van Indonesië, welke uitspraak bindend is.
5) Wanneer de federale Regering binnen de in lid 3 genoemde termijn aan de negara-regering mededeelt, dat Zij instemt met de aan Haar beoordeling onderworpen staatsregeling of de verandering daarvan, dan wel binnen die termijn geen oordeel kenbaar maakt, wordt de staatsregeling geacht door de federale Regering te zijn erkend als de wettige staatsregeling van de negara en zal die staatsregeling als zodanig door Haar worden gewaarborgd, zulks onverminderd het bepaalde in Afdeling III van Hoofdstuk IV.

Paragraaf 3. Van de zelfstandige Staatkundige eenheden, geen negara zijnde.

Artikel 49 — De positie in de federatie van de zelfstandige staatkundige eenheden, die niet de status van negara hebben worden geregeld bij federale wet.

Paragraaf 4. Van de gebieden die geen deelgebied zijn en het federaal district Djakarta

Artikel 50 — 1) Het bewind over de gebieden buiten het territoir van enig deelgebied, alsmede over het federaal district Djakarta, wordt gevoerd door de organen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, volgens nader bij federale wet te stellen regelen.
2) Daarvoor in aanmerking komende deelgebieden kunnen, met de instemming van hun regering of bestuur, bij die bewindvoering worden ingeschakeld.

Afdeling II

De verdeling van Overheidszorg
Paragraaf I, Bevoegdheidsverdeling

Artikel 51 — 1) De Overheidszorg met betrekking tot de in het aanhangsel van deze Constitutie opgesomde onderwerpen is uitsluitend opgedragen aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
2) De in het vorige lid genoemde opsomming wordt gewijzigd, hetzij op wens van de gezamenlijke deelgebieden, hetzij op initiatief van de federale Regering na verkregen overeenstemming met de gezamenlijke deelgebieden, volgens bij federale wet te bepalen procedure.
3) De federale wetgeving zal voorts alle maatregelen kunnen treffen, die nodig zullen zijn om de aan de federatie opgedragen overheidszorg naar behoren te kunnen behartigen.
4) Alle overheidszorg, niet vallende onder de omschrijving der voorgaande leden, behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de deelgebieden.

Artikel 52 — 1) De deelgebieden zijn gerechtigd tot een zo groot mogelijk aandeel in de uitoefening der federale overheidszorg door hun eigen organen.
De Republiek der Verenigde Staten van Indonesië zal daartoe zoveel mogelijk de medewerking der deelgebieden inroepen.
2) Wanneer de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië de medewerking der deelgebieden vordert tot uitvoering van federale regelingen, zijn de deelgebieden verplicht die medewerking te verlenen.
3) De deelgebieden oefenen het in dit artikel omschreven medebewind uit overeenkomstig het hoger inzicht der betrokken federale organen.

Artikel 53 — Deelgebieden kunnen in de verzorging van hun overheidstaak samenwerken, volgens bij federale wet te stellen algemene regelen, welke tevens de eventuele bemoeienis van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië terzake omschrijven.

Artikel 54 — 1) Gehele of gedeeltelijke verzorging van overheidstaak van een deelgebied door de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië of in samenwerking van de organen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië met die van het betrokken deelgebied is slechts mogelijk op verzoek van het betrokken deelgebied. Deze hulpverlening door de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië wordt zoveel mogelijk beperkt tot overheidstaak, welke de krachten van het deelgebied te boven gaat.
2) Tot het ter hand nemen en verzorgen van overheidstaak van enig deelgebied zonder daartoe strekkend verzoek is de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië slechts bevoegd in door de federale Regering in overeenstemming met de Senaat en de Volksvertegenwoordiging aan te wijzen gevallen van grove verwaarlozing dier taak door het deelgebied, volgens bij federale wet te stellen regelen.

Paragraaf II. Van de financiële verhouding

Artikel 55 — 1) Bij federale wet wordt aangegeven welke middelen, als de eigen middelen van de federatie, strekken ten bate van de kas van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië; alle overige middelen, voor zover die niet rechtens aan lagere rechtsgemeenschappen toevallen, strekken uitsluitend ten bate van de kassen der deelgebieden, als de eigen middelen van die gebieden.
2) Bij de in het vorig lid bedoelde verdeling der middelen wordt gestreefd naar het bereiken van een zodanig evenwicht, dat zowel de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië als de deelgebieden in staat zijn om de uitgaven, welke aan hun overheidszorg zijn verbonden, uit de eigen middelen te bestrijden.
3) Onverminderd het in het vorig lid omschreven beginsel, zal de verdeling der middelen ook zoveel mogelijk aansluiten bij de in de vorige paragraaf omschreven verdeling der overheidszorg.
4) Bij federale wet kan worden bepaald, dat ten behoeve van de federatie opcenten worden geheven op de belastingen van de deelgebieden.

Artikel 56 — 1) Volgens regelen bij federale wet worden tekorten op de gewone dienst van de begrotingen der deelgebieden gedekt door bijdragen ten laste van de kas van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
2) Tekorten op de buitengewone dienst kunnen door zodanige bijdragen worden gedekt.

Artikel 57 — 1) Buitenlandse leningen worden uitsluitend aangegaan door de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
2) Op verzoek van deelgebieden kan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, leningen in het buitenland aangaan ten behoeve van die deelgebieden.
3) Voor het aangaan van geldleningen in het binnenland behoeven de deelgebieden voorafgaande goedkeuring van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

Artikel 58 — 1) Begrotingen van deelgebieden, welker tekorten ten laste van de federale kas dan wel door middel van leningen worden gedekt, behoeven de goedkeuring van de federale Regering.
2) In bij federale wet aan te wijzen gevallen en volgens door die wet te stellen regelen, kan de in het vorig lid bedoelde goedkeuring afhankelijk worden gesteld van het in de betreffende begrotingen aanbrengen van door de federale Regering in overeenstemming met de Senaat nodig geachte wijzigingen.

Artikel 59 — 1) Met andere dan de in artikel 58 bedoelde begrotingen van deelgebieden, heeft de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië geen bemoeienis.
2) In geval van kennelijk financieel wanbeleid kan nochtans de federale Regering, in overeenstemming met de Senaat, van het betrokken deelgebied verlangen, dat bepaalde wijzigingen in zijn begroting worden aangebracht.
3) De federale wet bepaalt, wat onder financieel wanbeleid is te verstaan, stelt regelen voor de uitoefening van de in het vorig lid genoemde bevoegdheid en regelt de gevolgen daarvan met betrekking tot de eventuele opschorting in de uitvoering van de betreffende gedeelten der begroting.

Artikel 60 — 1) Op generlei wijze zal aan het bepaalde in de artikelen 56 t.m. 59 zodanige toepassing mogen worden gegeven, dat daardoor feitelijke wijziging wordt gebracht in de verdeling van overheidszorg en de financiële verhouding tussen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en de deelgebieden, als omschreven in deze afdeling.
2) Bijzonderlijk zullen geen daartoe leidende voorwaarden worden verbonden aan het verlenen van bijdragen door de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië aan de deelgebieden, noch ook aan de goedkeuring van geldleningen of aan de goedkeuring van begrotingen.

Artikel 61 — Onverminderd het in afdeling III van hoofdstuk IV bepaalde betreffende de beslissing van bevoegdheidsgeschillen door de Hoge Raad van Indonesië, zal de federale wet, nader de financiële verhouding tussen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en de deelgebieden regelende, waar mogelijk nog andere waarborgen stellen, dat de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en de deelgebieden elkaars rechten en bevoegdheden over en weer volledig zullen eerbiedigen.

(Wordt vervolgd)

Op 7 November werd ter gelegenheid van de 32ste verjaardag van de „October-revolutie" in de Russische ambassade te Washington een receptie gehouden, welke door ruim 1400 personen, w.o. vele buitenlandse diplomaten, werd bezocht.
Foto: De minister van Buitenlandse Zaken, Wisjinsky, begroet aartsbisschop Adam, vertegenwoordiger van de Patriarch van de Russisch Orthodoxe Kerk. (Foto Walco)

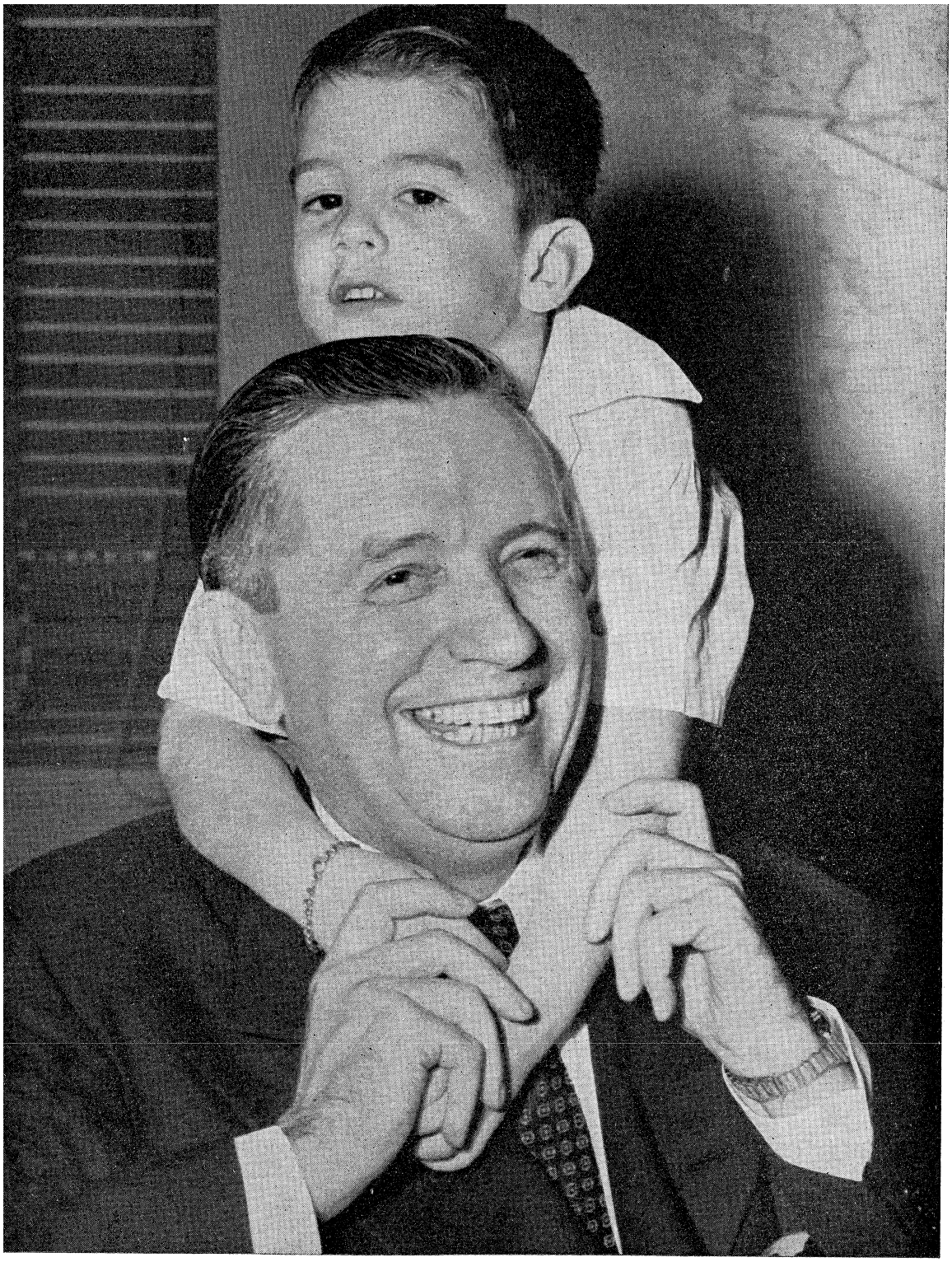

Oscar L. Chapman, de nieuwe Amerikaanse minister (secretaris) van Binnenlandse Zaken, met zijn vijfjarig zoontje Jimmy. (Foto Acme-ANP)

Resoluties van het Cominform

Het Cominform is in de tweede helft van November in Hongarije bijeen geweest. Vertegenwoordigd waren de communistische partijen van de Sowjet-Unie, Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Bulgarije, Roemenië, Frankrijk en Italië. Op 29 November werd het volgende communiqué uitgegeven:

„In de tweede helf' van November is een conferentie van het Informatiebureau gehouden, die werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de Bulgaarse Communistische Partij, de kameraden W. Tsjerwenkow, W. Poptomow; van de Roemeense Arbeiderspartij, de kameraden G. Gheorghiu-Dej, J. Chisinevschi, A. Mogiorosi; van de Partij der Hongaarse Werkers, de kameraden M. Rakosi, E. Gero, J. Revai, J. Kadar; van de Verenigde Poolse Arbeiderspartij, de kameraden J. Berman, A. Zawadski; van de Communistische Partij der Sowjet-Unie (bolsjewiki), de kameraden M. Soeslow, P. Joedin; van de Franse Communistische Partij, de kameraden J. Duclos, E. Fajon, G. Cogniot; van de Tsjechoslowaakse Communistische Partij, de kameraden R. Slansky, S. Bastovansky, L. Kopriva, B. Geminder en van de Italiaanse Communistische Partij, de kameraden P. Togliatti, E. D'Onofrio, A. Cicalini.

De conferentie heeft rapporten gehoord van kameraad M. Soeslow over „De verdediging van de vrede en de strijd tegen de oorlogsstokers", van kameraad P. Togliatti over „De eenheid van de arbeidersklasse en de taken van de communistische en arbeiderspartijen" en van kameraad G. Gheorghiu-Dej over „De Communistische Partij van Joego-Slavië in handen van moordenaars en spionnen". Na een gedachtenwisseling over de gehoorde rapporten hebben de deelnemers aan de conferentie volkomen overeenstemming bereikt en eenstemmig de resoluties aangenomen, die als conclusies van de rapporten waren voorgelegd".

De resoluties werden op 29 November door het Franse communistische blad L'Humanité in extenso gepubliceerd. Wij vatten een en ander als volgt samen:

I. In de resolutie van Soeslow wordt naar voren gebracht, dat in de twee jaren na de vorming van het Cominform (1947) zich in de wereldpolitiek twee lijnen nog duidelijker hebben afgetekend, nl. die van het democratische, anti-imperialistische kamp, met de Sowjet-Unie aan het hoofd en die van het imperialistische, anti-democratische kamp, met aan het hoofd de leidende kringen van de Verenigde Staten van Amerika.

De resolutie stelt vast, dat de krachten van de vrede, de democratie en het socialisme zijn toegenomen, terwijl het imperialistische kamp zwakker werd. De crisis van het kapitalistische stelsel bewijst dit. De Anglo-Amerikaanse imperialisten rekenen erop, door oorlog de loop van de historische ontwikkeling te kunnen wijzigen, hun binnen- en buitenlandse moeilijkheden te kunnen oplossen en de wereldoverheersing te verkrijgen. Voelende, dat de tijd tegen hen werkt, smeden de imperialisten met koortsachtige haast verschillende blokken en bondgenootschappen van reactionnaire krachten, ter verwezenlijking van hun agressieve plannen. Voor deze politiek dient het Marshall-plan, de Westelijke Unie en het militaire Noord-Atlantische blok. Deze politiek komt ook tot uiting in de weigering om het atoomwapen te verbieden, hoewel de legende van het Amerikaanse atoom-monopolie uiteen is gespat. De gehele politiek van het Anglo-Amerikaanse blok in de Verenigde Naties is erop gericht deze organisatie te ondergraven en er een instrument van de Amerikaanse monopolies van te maken. Na een opsomming te hebben gegeven van de lasten welke de bevolking van de kapitalistische landen op zich moeten nemen door de oorlogs-politiek van hun leiders en na erop gewezen te hebben, dat de volkeren de oorlog niet willen, vervolgt de resolutie: Slechts de grootste waakzaamheid van de volken en hun vaste wil om voor de vrede te strijden, kunnen de misdadige plannen van de oorlogsstokers doen mislukken. Om deze taak te kunnen vervullen acht de resolutie het volgende noodzakelijk:

1) uitbreiding en consolidatie van de beweging van de „Partisanen van de vrede";

2) eenwording van de arbeidersklasse, hetgeen slechts kan geschieden door vastberaden strijd tegen de rechtse socialisten. Met name worden hierbij o.m. genoemd Attlee, Blum, Spaak, Schumacher en Saragat;

3) tegenover de haatpropaganda van de tegenstander moet een grootse propaganda voor de vrede worden gesteld;

4) op grote schaal moet worden overgegaan tot nieuwe, doeltreffende en beproefde vormen van massale strijd voor de vrede. Vooral ook moet literatuur verspreid worden;

5) alle democratische en patriottische krachten moeten de politiek van het nationaal volksbelang dienen;

6) de verdediging van de vrede eist, dat de Tito-kliek, die in het kamp van de ergste vijand van de vrede, van de democratie en van de vrede overging, verder wordt ontmaskerd.

De resolutie verklaart ten slotte, dat voor de eerste maal in de geschiedenis een georganiseerd vredesfront tot stand is gekomen, met aan het hoofd de Sowjet-Unie, bolwerk en voorvechter van de vrede.

* * *

II. De resolutie van Togliatti wijst op het voorbeeld van de eenheid van de arbeidersklasse in de volksdemocratische landen. Deze eenheid heeft op beslissende wijze ertoe bijgedragen, om de economische en culturele opbloei van de landen der volksdemocratie te verzekeren en om de leidende rol van de arbeidersklasse in de staat en de grondige verbetering van de materiële toestand der werkende massa's, te garanderen. De communisten, aldus vervolgt de resolutie, moeten de sociaaldemocratische arbeiders met geduld en volharding wijzen op de betekenis van de eenheid van de arbeidersklasse. In deze strijd moet men bijzondere aandacht besteden aan de katholieke arbeidersmassa's en hun organisaties, waarbij men niet uit het oog moet verliezen, dat godsdienstige overtuiging geen hinderpaal behoeven te zijn voor de eenheid der werkers, in het bijzonder wanneer deze eenheid onontbeerlijk is voor de vrede. Concrete, gemeenschappelijke acties op het gebied van de economische eisen kunnen doeltreffende middelen zijn om de katholieke arbeiders te betrekken in het gemeenschappelijk front van de strijd voor de vrede. Alleen wanneer deze eenheid bereikt zal zijn, zal het mogelijk worden om in de kapitalistische landen de strijd te ontplooien voor de vorming van regeringen, die op de grondslag staan van een hechte vrede onder de volkeren. De resolutie besluit met vast te stellen, dat de wezenlijke voorwaarde voor het succes van de arbeidersklasse is, versterking van de communistische en arbeiders-partijen in ideologisch, politiek en organisatorisch opzicht, op de grondslag van de beginselen van het Marxisme-Leninisme.

* * *

III. De resolutie van Gheorghiu-Dej stelt vast, dat de Joego-Slavische regering geheel van buitenlandse kapitalisten afhankelijk is en dat zij geworden is tot een werktuig van de politiek, welke leidt tot liquidering van de onafhankelijkheid van Joego-Slavië. Zoals uit het proces tegen Rajk duidelijk gebleken is, heeft de kliek van betaalde spionnen en moordenaars van Belgrado zich openlijk in de slavernij begeven van de imperialistische reactie. Ten gevolge van de contra-revolutionnaire politiek van de Tito- en Rankowitsj-kliek, die zowel in de partij als in de staat de macht tot zich getrokken heeft, is in Joego-Slavië volgens fascistisch voorbeeld een anti-communistisch politie-regime ingesteld. De resolutie vervolgt: Na zich meester te hebben gemaakt van de leiding van de Joego-Slavische communistische partij, hebben de huurlingen van het imperialisme een terroristische campagne ontketend tegen de werkelijke communisten, die strijden voor de onafhankelijkheid van Joego-Slavië. Ten gevolge van de fascistische terreur die door de Tito-bende wordt uitgeoefend is de leiding van de communistische partij in handen gevallen van spionnen en moordenaars, huurlingen van het imperialisme. De resolutie vat ten slotte het standpunt van het Cominform als volgt samen: De groep spionnen van Tito, Rankowitsj, Kardelj, Dzjilas, Pijade, Gochniak, Maslaritsj, Bebler en anderen is de vijand der arbeidersklasse en van de boeren, de vijand der volkeren van Joego-Slavië. Deze groep spionnen is niet representatief voor het Joego-Slavische volk, maar vertegenwoordigt de Anglo-Amerikaanse imperialisten en heeft daarom de belangen van het land verraden en een einde gemaakt aan de politieke en economische onafhankelijkheid van Joego-Slavië. In haar huidige samenstelling heeft de Joego-Slavische partij het recht verloren zich langer communistisch te noemen. De strijd tegen de Titokliek is daarom een internationale plicht voor alle communistische en arbeiderspartijen. De terugkeer van Joego-Slavië in het socialistische kamp heeft tot onmisbare voorwaarde de actieve strijd der revolutionnaire elementen, zowel binnen als buiten de Joego-Slavische communistische partij, voor de herleving van een revolutionnaire, waarlijk communistische partij.

De Cominformbijeenkomst werd in de Oost-Europese en communistische pers in grote opmaak behandeld. Het communiqué en de resoluties werden in extenso gepubliceerd, terwijl de Russische zenders de teksten verschillende malen uitzonden.

De conferentie was geheel geheim gehouden en het nieuws kwam ook voor waarnemers te Budapest als een volkomen verrassing. Deze vergadering is de eerste bijeenkomst waaraan officiële bekendheid wordt gegeven na de conferentie te Boekarest in Juni 1948, toen maarschalk Tito en de communistische partij van Joego-Slavië werden uitgestoten.

(Zie verder pag. 8461)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

27 November (Zondag)

China — De Nationalistische regering kondigt de staat van beleg af in de gevechtszone rond Tsoengking.
— De Kwomintang verzoekt aan Tsjiang-Kai-sjek het bewind weer in handen te nemen en aan wnd.-president Li-Tsoengjen officieel zijn ontslag in te dienen.
Duitsland — De Amerikaanse minister van Defensie, Johnson, en de voorzitter van de stafchefs, generaal Bradley, arriveren in Frankfort.
Indonesië — Moh. Hatta brengt een bezoek aan Sumatra, waar hij zich op de hoogte wil stellen van de stemming onder de bevolking t.a.v. de R.T.C.
Malakka — De sedert Juli 1948 verboden communistische partij, doet een oproep tot „vernietiging van de Britse imperialisten" en tot oprichting van een „Democratische Volksrepubliek van Malakka".
Nederland — H. K. H. Prinses Wilhelmina richt via de radio een advent-boodschap tot het Nederlandse volk.
Nigeria — In deze Britse kolonie geldt de staat van beleg. Voorts heeft de Britse gouverneur in de Oostelijke provincies perscensuur ingevoerd.

28 November (Maandag)

België — De „Nieuwe Gids" meldt, dat de Vlaamse priester-dichter, Cyriel Verschaeve, — door de krijgsraad te Brugge ter dood veroordeeld — op 8 November in een pastorie in de buurt van Innsbrück is overleden.
China — De communistische troepen trekken Tsjoengking binnen.
Internationaal — Bekend wordt, dat het Cominform in de tweede helft van November in Hongarije is bijeen geweest. (zie in dit nr.)
Italië — De Italiaanse comm. partij en de Sowjet-ambassade ontkennen, dat deze c. p. een monopolie heeft van de Italiaanse export naar Oostelijk Europa.
Nederland — Besloten wordt, het hoofdkwartier van het korps Mariniers van Den Haag naar Rotterdam over te plaatsen.
— De H.V.K. in Indonesië, dr. H. J. Lovink, verzoekt aan de regering hem met ingang van de datum van souvereiniteitsoverdracht ontslag uit zijn functie te verlenen.
— De poëzie-prijs 1948 van de gemeente Amsterdam wordt toegekend aan Elisabeth Zernike voor het gedicht „En toen wij afscheid namen...."
— Mr. Evert Cornelis, thans lid van de directie van het Concertgebouw (A'dam) benoemd tot directeur van het Residentieorkest te Den Haag.
— De heer B. Kleyn Molekamp benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij de Argentijnse republiek.
— Mr. N. J. G. Sikkel bij K.B. benoemd tot Officier van Justitie bij de arr. rechtbank te Haarlem.
Ver. Staten — Te Washington worden besprekingen gevoerd tussen Amerikaanse, Britse en Canadese deskundigen inzake de atoomenergie.

29 November (Dinsdag)

Australië — De bond van havenarbeiders besluit zich aan te sluiten bij het Wereldverbond van vakverenigingen, waarin de communisten de meerderheid hebben.
België — 160 Politieke delinquenten te Brussel gevangen gehouden, beginnen een hongerstaking. Zij eisen onmiddellijke stopzetting van de terechtstellingen en eerbiediging van de rechten van de mens.
India — Bhagwat Dayal, gezant in Thailand, benoemd tot vertegenwoordiger van India in Indonesië.
Indonesië — De ministers Stikker en Van Schaik arriveren te Batavia waar zij besprekingen zullen voeren over de souvereiniteitsoverdracht.
— Het parlement van Oost-Indonesië aanvaardt met 50 stemmen tegen 1 stem en 5 onthoudingen, de voorlopige constitutie van de R.I.S. en de ter R.T.C. bereikte overeenkomsten.
— 3 Kilometer ten W. van Malang wordt een massagraf ontdekt. Het betreft hier slachtoffers van de laatste paar maanden. Een aantal personen bleek levend te zijn begraven.
— De samenwerkende organisaties van Overheidspersoneel achten de garantieverklaring, ook na de laatste uitbreiding, onvoldoende. (Zie 8452 A)
Israël — Sedert de oprichting van de staat Israël zijn 50.000 nieuwe immigranten in de landbouw te werk gesteld. Het aantal landbouwondernemingen is uitgebreid van 350 tot 480.
Japan — De premier Yoshida, deelt aan de begrotings-commissie mede, dat de beperkingen op de tonnage en de snelheid van nieuw te bouwen Japanse schepen zijn opgeheven.
Joego-Slavië — Te Belgrado wordt de vierde verjaardag van de republiek feestelijk herdacht.
Nederland — Jhr. mr. W. van Tets, zaakgelastigde in Dublin, benoemd tot gezant in Tsjecho-Slowakije.
Ver. Staten — De commissie voor Atoomenergie maakt bekend, dat in de staat Idaho in de nabijheid van Arco, een begin wordt gemaakt met experimenten voor de productie van atoomenergie voor vredesdoeleinden. Op het atol Eniwetok zullen nieuwe proeven met atoomwapens worden genomen.

30 November (Woensdag)

Australië — De 17 bonden van zeelieden heffen de thans 5 jaar durende boycot van Nederlandse schepen op.
Benelux — Benoemd is een commissie voor de instelling van de hogere Benelux-organen. Van Nederlandse zijde nemen zitting mr. P. Sanders en mr. J. van Wulfften Palthe.
Engeland — Winston Churchill viert zijn 75ste verjaardag.
Frankrijk — De rantsoenering van suiker, rijst en spijsolie wordt opgeheven.
Indonesië — Van officiële zijde wordt gemeld, dat door de moeilijke huisvestingssituatie de gezinshereniging gedurende enige tijd sterk zal worden beperkt.
Internationaal — De beheerschapscommissie der V.N. verzoekt aan de algemene vergadering bij het Int. Gerechtshof advies in te winnen over de vraag of de Unie van Z.-Afrika nog int. verplichtingen heeft als mandaathouder over Z.W.-Afrika en of het de competentie heeft om de int. status van dit gebied te veranderen.
Nieuw-Zeeland — Bij de algemene verkiezingen behaalt de nationale (conservatieve) partij de overwinning. Zij verkrijgt 46 zetels tegen de Labourpartij 34. (Zie in dit nr.)
Ver. Staten — In een rede te Washington noemt generaal Marshall het Europese herstelprogramma meer geslaagd, dan aanvankelijk was verwacht.

1 December (Donderdag)

Engeland — De minister van burgerluchtvaart, Lord Pakenham, biedt in het Hogerhuis zijn excuses aan, voor de wijze waarop hij van zijn afwijkende mening i.z. het rapport van de commissie van onderzoek naar de vliegtuigramp bij Prestwick, had doen blijken (8453 C)
Japan — De Rijksdag keurt een wetsontwerp goed, volgens hetwelk de staatscontrôle op de buitenlandse handel geheel wordt afgeschaft.
Indonesië — De raad van Oost-Borneo verzoekt in een motie om het zenden van T.N.I. troepen voor het uitvoeren van zuiveringsacties in dit gebied.
— De ministers Stikker en Van Schaik voeren te Djokja besprekingen met president Sukarno en de sultan van Djokja. In een communiqué wordt verklaard, dat mag worden verwacht, dat de souvereiniteitsoverdracht op 27 December zal kunnen plaats vinden.
— Het Ned. Rode Kruis zal na de souvereiniteitsoverdracht opgaan in de Palang Merah Indonesia (het Ind. Rode Kruis).
— De raad van Midden-Java neemt een resolutie aan, waarin wordt besloten tot terugkeer van het recomba-gebied tot de Republiek.
Nederland — Gedurende het begrotingsjaar 1948 en het lopende begrotingsjaar t.e.m. 1 Oct. is een bedrag van ƒ 7.495.484 aan premies toegekend aan de gemeenten voor de verbetering van 10.997 woningen en ƒ 5.172.464 voor de splitsing van 2982 woningen.
Polen — Negen Franse burgers — employé's van ambassade en consulaat — worden uitgewezen.

2 December (Vrijdag)

Duitsland — Volgens de „Kurier" zal de bevolking in het gebied van de uraniummijnen van Saksen worden geëvacueerd, om plaats te maken voor mijnwerkers.
Indonesië — Het nationale comité van voorbereiding kiest de Sultan van Djokja als verantwoordelijk man voor alle aangelegenheden van veiligheid.
Nederland — Mr. F. M. A. Schokking als burgemeester van 's-Gravenhage geïnstalleerd.
— Na besprekingen tussen de Stichting van de Arbeid en een delegatie uit de ministerraad, wordt van regeringszijde verklaard, dat men niet afwijzend staat tegenover enige loonsverhoging met ingang van 1 Januari a.s. Ook de subsidiepolitiek zal dan echter moeten worden herzien.
Perzië — De voormalige Perzische gezant te Washington verklaart, dat, ingeval van een oorlog tussen de Sowjet-Unie en de Westerse landen, Perzië neutraal zal blijven.
Zweden — Premier Tage Erlander verklaart, dat Zwedens' „politiek zonder allianties" onveranderd is.

3 December (Zaterdag)

Internationaal — De speciale commissie van de V.N. besluit de algemene vergadering te verzoeken, Nederland en Indonesië geluk te wensen met de resultaten van de R.T.C. en instemming te betuigen met de oprichting van de Ver. Staten van Indonesië.
Noorwegen — De oud-secr.-generaal van de Noorse comm. partij, die als „Titoïst" uit de partij was gestoten, heeft een nieuwe „centraal communistisch comité" georganiseerd.

(Vervolg van pag. 8459)
Westerse waarnemers te Praag zien in de inhoud van de resoluties een teken, dat Moskou zich thans zeker gevoelt ten aanzien van de ideologische, economische en strategische bases rond zijn grenzen, doch minder zeker omtrent de sterkte en competentie van de communistische partijen in West-Europa. Naar hun mening zijn de resoluties tegen het Westen gericht en beogen zij een nieuw offensief tot verbreiding van het communisme in Europa. Door het houden van vredesacties hoopt het Cominform de communistische sterkte in West-Europa weer op te bouwen en de rechtse en centrumbewegingen, die in de laatste twee jaar steeds meer terrein wonnen, in discrediet te kunnen brengen.

Waarnemers te Londen leggen verband tussen de Cominformbijeenkomst en de vergadering van de Aziatische en Australaziatische leden van de onder communistische leiding staande wereldfederatie van vakverenigingen. (Zie verder in dit nummer). Volgens deze waarnemers was het doel van beide bijeenkomsten de hoofdlijnen van de volgende fase van Moskou's poging tot verbreiding van „het alleen zalig makende communisme" voor de gehele wereld vast te stellen.

Deze waarnemers wijzen er verder op dat het Cominform, wat betreft de actie in Europa, de nadruk legde op de punten, waarop het communisme in West-Europa, sinds de vorige Cominformbijeenkomst, zware tegenslagen te verduren heeft gehad. Deze tegenslagen zijn vooral:

1. het met onverminderde kracht voortduren van de „ketterij" van Tito en de zijnen; 2. de neiging van West-Europese katholieke en socialistische vakverenigingsorganisaties om zich los te maken uit de onder communistische leiding staande vakverenigingsfederaties, die, speciaal in Italië en Frankrijk, met zoveel zorg en moeite zijn opgebouwd.

In politieke kringen te Parijs vraagt men zich af, waarom Anna Pauker, de minister van Buitenlandse Zaken van Roemenië, niet op de conferentie aanwezig was. Aan de geruchten als zou zij — die wel eens de „bezielende kracht" van het Cominform is genoemd — bij Moskou in ongenade zijn gevallen, is hierdoor nieuw leven ingeblazen. Voorts voorspelt men hier hernieuwde sociale agitatie onder leiding van de communistische partijen in Frankrijk en Italië. Reuter maakt in dit verband melding van een verklaring van de Franse communistenleider Duclos, die o.a. zou hebben gezinspeeld op een wereldhavenstaking begin 1950.

Nederland

A. Adventsboodschap van H.K.H. Prinses Wilhelmina —

H.K.H. Prinses Wilhelmina heeft op 27 November een boodschap gericht tot de gehele wereld via de beide Nederlandse zenders en de wereldomroep. Het onderwerp van Prinses Wilhelmina was „Advent". De boodschap luidt als volgt:

„Advent is de tijd om ons te bezinnen op de onbegrensde mogelijkheden die God ons biedt, mogelijkheden voor ons, zoals zij ons tegemoet treden in de komst van Christus als onze redder en verlosser.

Niet omdat deze voorbereiding zich ieder jaar herhaalt, niet als sleur, want zij is geestelijk een noodzaak in de tijd waarin wij leven. De mens is afgedwaald van de gebedsgemeenschap en het wandelen met God, als ziende de onzienlijke. Als hij temidden van de grote nood van onze tijd geen oplossing of uitkomst ziet, keert hij tot zichzelf in, en gaat zijn kleinheid en machteloosheid gevoelen; dan volgt een waarachtig zoeken en trachten te grijpen, wat hij nog niet, of maar voor een deel bezit.

Hierop geeft Kerstmis het antwoord.

Als ik thans een ogenblik tot u wil spreken over „vrede", dan is het wel zeer duidelijk dat ik hiermede uitsluitend op het oog heb de innerlijke vrede.

En als ik hierover begin, dan daagt vanzelf voor onze geest een lange weg op, die diep door de mens heengaat, dwars door zijn spanningen en strijd, door heel de geestelijke crisis en de verwarring van onze tijd heen; in één woord dwars door de verwording van mens en maatschappij.

Tot het ogenblik aanbreekt, dat die weg al hetgeen wij hier noemden beneden zich laat en opstijgt tot die hoogten, waar de vrede heerst die noch onrust, noch onvrede kan verstoren en ons bekwaamt en kracht geeft alles aan te kunnen, alles wat op ons levenspad komt.

Op deze gang kunnen denken en verstand niet 't kompas zijn. Alleen het hart kan dit spoor vinden en volgen tot het einddoel is bereikt. Dat hart waaraan God zo'n belangrijke plaats en zo'n verheven taak heeft toegewezen, en dat zo vaak door ons en door het leven wordt miskend en dat geen gelegenheid krijgt de diepste roerselen van ons bestaan bloot te leggen.

Waarom luisteren wij niet naar die stem en waarom vertrouwen wij niet op dit kompas? Alleen het hart kan de liefdestralen opvangen van het grote hart, het hart van onze verlosser, waarnaar het onze geschapen is. Liefde is voor Christus de grondslag van heel zijn bestel, en onze wereld is het brandpunt van zijn liefde, heden, morgen en altijd.

Men versta mij wel: hier is geen sprake van liefde zoals zij is van mens tot mens, maar van heilige, opofferende liefde, die alles aandurft om het bestwil van haar of hem die zij helpen en redden wil, ja zelfs ook in het opleggen van een kruis en beproeving, omdat zij de kracht kent van te zijn wat zij is. Hoe moeten wij daartoe komen?

Het volgende strekke tot verduidelijking: Jaren geleden werd een wedstrijd voor kinderen uitgeschreven, wie de mooiste bloeiende plant kweken kon. De eerste prijs werd gewonnen door een meisje uit een donkere steeg die op een zolderkamer woonde met maar één klein raam. Toen zij geroepen werd om de prijs te ontvangen, vroeg men haar wat zij wel met haar geranium gedaan had, dat hij zo prachtig bloeide. Zij vertelde dat zij steeds had uitgezien naar de zon, door het kleine raam, maar ook door alle kieren van de zolder en het dak, en steeds de geranium had rondgedragen, al naar gelang zij een zonnestraal kon opvangen.

Als wij ons hart zouden willen verzorgen, zoals het kind haar plant, en in het donker van deze tijd op zoek gaan naar de kieren, waardoor hij, die het licht der wereld is, toegang zoude krijgen tot ons innerlijk leven, dan zoude ons hart bloemen voortbrengen als de geranium, uit dankbaarheid, en die vrede die onuitroeibaar is, die geen stormen meer kunnen verjagen.

En als ik dit zeg, sta ik niet alleen in mijn overtuiging, want: „wij zijn omgeven door een grote wolk van getuigen", die deze waarheid door alle eeuwen heen bevestigen en zij zijn het die getuigen van de eenheid en de verbondenheid, van de verbroedering van alle mensen in en door Christus, ziende op hem als de overste leidsman en voleinder des geloofs.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat er een hunkering is en toeneemt naar een grotere geestelijke eenheid en naar opheffing van wat ons verdeeld houdt, want dit betekent dat er een ontwakend besef komt van wat Christus van ons vraagt, en daaruit voortvloeiend een waarachtige keer naar hem toe, niet in schijn of in woorden, doch van ons gehele innerlijke wezen, want door de kracht die ons gegeven wordt, zijn wij hiertoe in staat door offervaardigheid in de meest volstrekte zin.

Moge het naderende Kerstfeest ons in die houding sterken, want dit roept ons toe: een herder, een kudde, een liefde en een vrede die allen omvat."

(Vor. ber. 8165 A)

B. Voorstellen inzake herziening lonen —

Ten aanzien van de recente prijsstijgingen, hebben de drie grote vakbonden zich op het standpunt gesteld, dat deze door een verhoging van het reële inkomen van de arbeiders, gecompenseerd moeten worden. Zij hebben dit standpunt aan de Stichting van de Arbeid kenbaar gemaakt.

De Stichting van de Arbeid deelde op 28 November hierover het volgende mede:

Door het uitstellen van de voorgenomen regeringsmaatregelen betreffende de huurverhoging, de verhoging van de personele- en de omzetbelasting en de verlaging van de loon- en inkomstenbelasting, richt het overleg zich thans in hoofdzaak op de gevolgen van de stijging van de kosten van levensonderhoud, welke hoofdzakelijk door de devaluatie veroorzaakt wordt.

Het N.V.V., de K.A.B. en het C.N.V. hebben bij de Stichting van de Arbeid concrete compensatievoorstellen ingediend.

Deze voorstellen bevatten:

1. De bereidverklaring van de Nederlandse arbeidersbeweging op constructieve wijze mede te werken aan het in evenwicht brengen van de betalingsbalans, het nastreven van volledig werkgelegenheid en het opvoeren van de productie; 2. herziening van de lonen, de kinderbijslag en de noodvoorziening ouden van dagen per 1 Januari a.s.

De werkgeversorganisaties hadden bijzondere waardering voor de in dit schrijven uitgedrukte bereidverklaring van de Nederlandse Arbeidersbeweging, op constructieve wijze mede te werken aan het in evenwicht brengen van de betalingsbalans, het nastreven van volledige werkgelegenheid en het opvoeren van de productie.

Voor wat betreft de concrete voorstellen stellen de werkgeversleden van het Stichtingsbestuur er prijs op daarover het oordeel van de regering te vernemen mede in verband met de subsidiepolitiek, alvorens tot een definitieve conclusie te komen.

Het Stichtingsbestuur besloot de voorstellen van de vakcentralen onmiddellijk ter kennis van de regering te brengen en haar te verzoeken daarover een spoedbespreking te doen plaats hebben.

(Vor. ber. 8369 B)

C. De heren Schermerhorn en Vorrink over de R.T.C. —

In een op 28 November door de Partij van de Arbeid te Amsterdam belegde vergadering, is het woord gevoerd door de heren prof. ir. W. Schermerhorn en J. Vorrink over het onderwerp „De Ronde

Tafel-conferentie als afsluiting en een nieuw begin".
Beide sprekers gaven te kennen, dat zij liever een overgangsperiode hadden gezien, om de „moeilijkheden der plotselinge verandering" op te vangen.
Prof. Schermerhorn achtte dit, na het sedert jaren rekken van het probleem, echter psychologisch niet meer verantwoord. De oud-minister-president zeide, sprekend over de kwestie der minderheden, dat deze zaak hem zwaar op het geweten drukte. Ook in dit geval had een overgangsperiode uitkomst kunnen brengen. Nu ging het er om, dat er tussen Nederland en Indonesië geen onnodige wrijvingspunten meer werden geschapen. Nederland kon ten aanzien van de minderheden geen verplichtingen op zich nemen die het niet meer zou kunnen nakomen. Het recht van een volksuitspraak binnen de nieuwe staat Indonesië leek hem de beste oplossing.
Koos Vorrink wees op de tegenstelling, die er bestaat tussen de betrekkelijk geringe belangstelling, ook in de P. v. d. A., en het onomstotelijke feit, dat dit nu het historische ogenblik is, „waarop de hoogste en heerlijkste dromen van allen, die zo vaak tegen de koloniale uitbuiting hebben getuigd, in vervulling gaan."
„De souvereiniteits-overdracht is een logische afsluiting van een ontwikkeling, die als een rechte lijn loopt van Multatuli met zijn „Max Havelaar" over Van Kol en Stokvis en zovele anderen naar de man van Linggadjati, prof. Schermerhorn", aldus de heer Vorrink.
Spreker besloot zijn rede met een pleidooi voor internationale aaneensluiting „die de enige mogelijkheid voor onze wereld betekent tot zelfbehoud".(Vrije Volk 29-11)

(Vor. ber. Reacties R.T.C. 8439 B)

A. R.K. Centrum voor Staatkundige Vorming over echtscheiding

Het bestuur van het R.K. Centrum voor Staatkundige Vorming heeft het resultaat bekend gemaakt van de arbeid van een commissie, die met de voorbereiding was belast van de meningsvorming in het Centrum over wettelijke maatregelen tot beperking der veelvuldige echtscheidingen. Deze commissie was als volgt samengesteld:
Lid en Voorzitter: de heer Prof. Mr. Ch. Petit; Leden, de heren: Mr. F. J. H. Bachg, Jhr. Mr. P. G. M. van Meeuwen, Prof. Mr. J. C. J. Oomen pr., Mr. L. E. Roes; Secretaris: de heer A. J. M. de Groot.
De commissie vangt haar rapport aan met een korte uiteenzetting van de beginselen, waardoor zij zich laat leiden. Zij staat op het standpunt der R.K. Kerk, dat de huwelijksband op menselijk gezag niet kan worden ontbonden. Tevens is zij de opvatting toegedaan, dat een ander eveneens in het natuurrecht verankerd beginsel (namelijk de behartiging van het algemeen welzijn en het daartoe noodzakelijke behoud van de samenwerking tussen de verschillende groepen van de in ons land gemengde bevolking) van de katholieken kan vorderen en ook inderdaad vordert, dat het beginsel van de onontbindbaarheid van het huwelijk niet in al zijn gestrengheid wordt doorgevoerd.
Dit betekent, aldus merkt de commissie verder op, niet een prijsgeven van het beginsel der onontbindbaarheid, doch een tolereren van een breuk op dit beginsel, opdat niet door eenzijdig de nadruk te leggen op dit beginsel de hoge positieve waarde, verbonden aan de bovenbedoelde samenwerking verloren ga.
Om de niet minder principiële reden van de verzorging van het algemeen belang zal de katholieke politicus met opvattingen van anderen rekening dienen te houden in deze zin, dat hij niet alles verplichtend wil opleggen wat met zijn aan de natuurlijke rede of aan het geloof ontleende beginselen overeenstemt. Daarom is ook het tolereren van de burgerlijke echtscheiding in de huidige omstandigheden voor de katholieken een kwestie van principe en niet van opportunisme in de verkeerde zin van het woord.
Het rapport vervolgt dan:
De commissie acht vertraging van het echtscheidingsgeding gewenst. Zij beveelt aan de minimum-duur van het geding te bepalen op één jaar. Een gewenste vertraging van de procedure is eveneens te verwachten van de inschakeling van een „huwelijksraad". Behalve met de poging tot verzoening ware de huwelijksraad te belasten met de taak, een onderzoek in te stellen naar de juistheid en de ernst van de aangevoerde gronden, ook naar de gegevens, welke de president behoeft tot het treffen van zijn voorlopige voorzieningen. (Bij het op 1 Juni 1948 ingediende wetsontwerp is deze raad — in het ontwerp „gezinsraad" genoemd — alleen een verbeterde verzoeningsinstantie).
De commissie is voorts van oordeel, dat een herziening der echtscheidingswetgeving mede moet strekken tot voorkoming van echtscheidingen, waartoe de grond, hoezeer gesteld en niet weersproken, in feite ontbreekt. Zij geeft in overweging een bepaling op te nemen, waarin de eiser niet-ontvankelijk wordt verklaard, die het overspel zelf heeft goedgevonden (of bevorderd, al heeft de schuldige partij daarvan niet geweten).
Uitbreiding of verruiming van echtscheidingsgronden zou naar het oordeel der commissie het tegendeel zijn van hetgeen thans dient te worden nagestreefd. Dit bezwaar geldt ook voor de toevoeging van de grond van krankzinnigheid.
Met betrekking tot de scheiding van tafel en bed adviseert de commissie de bestaande regeling te handhaven.
Aan het rapport is toegevoegd een nota van het lid der commissie, jhr. mr. P. S. M. van Meeuwen. Deze verwacht van een beperking der echtscheiding door uniforme wettelijke maatregelen geen practische resultaten. Hij pleit daarom voor de erkenning van het kerkelijk huwelijk van katholieken. Hij zou aan de verwezenlijking van dit plan de voorkeur hebben gegeven, maar kan zich met het eindadvies der commissie als daarna te verkiezen oplossing verenigen.

(Vor. ber. Wetsontwerp tegen lichtv. echtscheidingen 7616 A)

B. „Politiek Jongeren Contact-Raad" —

De politieke jongeren-organisaties: Federatie van Christelijk-Historische Jongerengroepen, de Democratisch-Socialistische Jongerenvereniging „Nieuwe Koers", de Jongerenorganisatie in de K.V.P. en de Jongerenorganisatie Voor Vrijheid en Democratie werken samen in de in October 1948 gestichte „Politiek Jongeren Contact-Raad". In September 1949 stelde deze raad een vijftal studiecommissies in voor een aantal vraagstukken. Het ligt niet in de bedoeling van de raad veel naar buiten op te treden, doch veeleer intern de vraagstukken te bespreken en zich daarover te bezinnen. Op 26 November trad de P. J. C. R. in de openbaarheid met een officiële zitting in de trouwzaal van het stadhuis te Utrecht. Op die bijeenkomst, die onder leiding stond van de voorzitter der C.-H. Jongerengroepen, de heer B. Budding, traden als sprekers op minister Mr. Dr. J. in 't Veld en de tweede kamerleden drs. H. A. Korthals (V.V.D.) en Bernhard Verhoeven (K.V.P.).

C. Prijsindexcijfers van het gezinsverbruik —

Voor de berekening is het prijsverloop gevolgd in de gemeenten Groningen, Enschede, Eindhoven, Tilburg, Dongen en Heerlen.
I. Volgens huishoudrekeningen April 1948—Maart 1949; gezinnen met inkomens van *f* 40—*f* 50 per week.

	1949		
Groep	**15 Juli**	**15 Augustus**	**15 Sept.**
Totaal	199	198	197
Voedingsmiddelen	241	237	235
Kleding	309	309	309
Schoeisel	342	344	356
Reiniging	332	325	325
Woninginrichting en huisraad	302	302	302
Overige groepen inclusief huur	151	151	151
Huur	100	100	100

II. Volgens huishoudrekeningen 1935-'36; gezinnen met inkomens in 1935-'36 beneden *f* 1.800 per jaar.

		1949		
	1948	**15 Juli**	**15 Augustus**	**15 Sept.**
Totaal	206	219	216	216
Voedingsmiddelen	228	251	246	244
Kleding	310	312	312	312
Schoeisel	336	348	351	364
Reiniging	325	390	380	380
Woninginrichting en huisraad	309	306	306	306
Overige groepen inclusief huur	154	159	159	159
Huur	100	100	100	100

(Persdienst Econ. Zaken. 18-11) **(Vor. ber. 7902 A)**

D. De internering van Wies Moens

Op vragen van het Tweede Kamerlid, de heer Stokvis (C.P.N.) in verband met het zich bevinden in Nederland van de in België bij verstek ter dood veroordeelde Vlaamse letterkundige, Wies Moens, heeft de Minister van Justitie geantwoord: Wies Moens is op 8 November j.l. door de Nederlandse politie aangehouden. Daarbij bleek, dat hij hier te lande reeds geruime tijd onder valse naam verblijf hield, nadat hij de grens op illegale wijze had overschreden. Korte tijd na zijn verhoor is Moens in afwachting van een nader te nemen beslissing in vrijheid gesteld onder oplegging van meldingsplicht bij de politie. (Intussen is hij op last van de Officier van Justitie te 's-Gravenhage op 19 November wederom gearresteerd).
De minister is van oordeel, dat Moens als een ongewenste vreemdeling moet worden beschouwd en dat zijn uitleiding zal moeten plaats vinden, indien zich daartoe behoorlijke mogelijkheid voordoet.
De minister is voorts, gezien het vonnis, dat de Belgische rechter op grond van de gedragingen van Moens, tijdens de

tweede wereldoorlog tegen hem heeft gewezen, van mening, dat Moens tevens moet worden beschouwd te zijn gevaarlijk voor de openbare orde en veiligheid. Op grond daarvan heeft hij, nadat de bovengenoemde feiten te zijner kennis waren gekomen, met toepassing van artikel 19 van het vreemdelingenreglement, Moens doen interneren. Ingevolge het bepaalde in artikel 2, lid 4, van de wet van 17 Juni 1918 heeft de betrokkene de bevoegdheid zich tot de arrondissementsrechtbank te wenden met een verzoek zijn invrijheidstelling te gelasten.

Naar het Belgische blad „Het Laatste Nieuws" meldt, komt Moens niet voor op de lijst van personen, wier uitlevering gevraagd is door de Belgische regering. Artikel 6 van het Nederlands-Belgische verdrag van 31 Mei 1889 betreffende de uitlevering van misdadigers bepaalt, dat politieke misdrijven niet onder dit verdrag vallen. Na de bevrijding werd op 10 Juli 1946 voorgesteld de uitleveringsverdragen te wijzigen en van toepassing te maken op politieke misdrijven gepleegd in de Tweede Wereldoorlog. Frankrijk heeft deze wijziging aangenomen, doch Nederland niet. In die omstandigheden kan de Belgische regering, aldus „Het Laatste Nieuws", geen uitlevering van Wies Moens eisen. (A.N.P. 22 en 24-11)

(Vor. ber. 8436 Kr. 19-11)

Indonesië

A. Overdracht souvereiniteit op 27 December —

Op Dinsdag 27 December wordt de souvereiniteit over Indonesië overgedragen. Deze datum werd aanvaard, aldus Aneta, op een bespreking te Djokja tussen de Nederlandse ministers mr. J. van Schaik en mr. D. Stikker (die op 28 November te Batavia arriveerden), de Republikeinse president ir. Sukarno en de Republikeinse minister van Defensie, sultan Hamengku van Djokja. Bij de overdracht in Batavia zal de T.N.I. met zes bataljons, in totaal 4000 man, onder leiding van overste Djaja, de orde handhaven. De Nederlandse troepen zullen in de kazernes blijven. Overste Djaja heeft aan het blad „Pedoman" meegedeeld, dat zijn troepen op 15 December Batavia zullen binnentrekken. Onmiddellijk na de overdracht zal in het gebied van Batavia een militair bestuur worden ingesteld. De federale politie, die thans in Batavia dienst doet, komt automatisch onder het commando van de militaire gouverneur van de T.N.I. Voor deze politie worden nieuwe distinctieven ontworpen.

De leiding der T.N.I. heeft ook reeds personen aangewezen, die de verantwoordelijkheid van orde en rust in de grote steden Bandung, Semarang, Surabaja, Chéribon en Malang zullen dragen. Dit deelde kolonel Simatupang aan het blad „Pedoman" mee. Hij verklaarde voorts, dat de T.N.I. bij de overdracht, beter in staat zou zijn haar taak te vervullen, indien van nu af een gedeelte van de uitrusting van het K.N.I.L. wordt overgedragen.

In het gemeenschappelijk communiqué, dat na de bespreking in Djokja werd uitgegeven en waarin de datum van de overdracht werd genoemd, wordt geconstateerd, dat de atmosfeer van vertrouwen en samenwerking, welke tijdens de Ronde-Tafelconferentie heeft bestaan, thans ook in Indonesië aanwezig is. Over de samenwerking tussen allen, die in Indonesië leven, zal president Sukarno binnenkort een radio-rede houden.

(Vor. ber. Besluiten R.T.C. 8403)

B. De toekomst van het K.N.I.L.

De staatssecretaris van oorlog mr. W. H. Fockema Andreae, die op 30 November naar Indonesië is vertrokken deelde aan het A.N.P. mede, dat bij de militaire besprekingen in het bijzonder de kwestie van het terugtrekken en repatriëren van Nederlandse troepen de aandacht zal hebben.

Mr. Fockema Andreae verwachtte, dat de inschakeling van het Europese personeel van het K.N.I.L. in de Koninklijke Landmacht niet zonder moeilijkheden zal verlopen. Er bestaan verschillen ten aanzien van de leeftijd, waarop bepaalde militaire rangen werden verkregen, welke bij samenvoeging van beide legers tot oplossing moeten worden gebracht. Ook zijn er in bepaalde rangen tekorten of te grote aantallen. De vraagstukken liggen over het algemeen bij de officieren gemakkelijker dan bij de onder-officieren.

De wijze van overgang van het Europese K.N.I.L.-personeel naar de K.L. is een onderwerp van gezamenlijk overleg. Mij beoogt niet een regeling van bovenaf op te leggen.

Het is de bedoeling van de regering, dat het Indonesische personeel van het K.N.I.L. zoveel mogelijk in Indonesië zal blijven. Mochten er onder hen zijn, die in geen enkel deel van Indonesië een nieuw bestaan kunnen vinden, dan wordt gedacht aan dienstvervulling op Nieuw-Guinea, in de Nederlandse Antillen en in enkele gevallen in Nederland. Het ligt in de bedoeling in Nederland een legeronderdeel op te richten, dat de traditie van het K.N.I.L. in Nederland zal voortzetten.

Over het repatriëren van de troepen van de K.L., zeide mr. Fockema Andreae nog, dat de termijn van zes maanden om scheepvaart-technische redenen wel niet zal kunnen worden gehaald.

(Vor. ber. 8415)

C. Djambi wil zelfbestuur —

Op een op 17 November gehouden vergadering, hebben verscheidene volksleiders uit het gebied van Djambi een resolutie aangenomen, waarin zij in naam van de bevolking van Djambi verklaren, niet afwijzend te staan tegenover de beslissingen van de R.T.C. en dat zij eensgezind de regering van de Republik Indonesia steunen. Verder eisen zij zelfbestuur voor het gebied Djambi volgens richtlijnen van de Republiek en wensen niet ingelijfd te worden bij andere gebieden. Tenslotte zegt de resolutie, dat het volk van Djambi bereid is een delegatie te sturen ter verduidelijking van zijn wensen. Deze resolutie werd onder andere aangeboden aan de president van de Republik Indonesia te Djokjakarta, de H.V.K., de republikeinse en Nederlandse delegatie, de B.F.O. te Batavia en aan de U.N.C.I.

(A.N.P. - Aneta 21-11)

D. Gebruik Marshall-gelden —

Naar aanleiding van een persbericht uit Batavia, waarin werd gemeld, dat enige Amerikaanse Senatoren zich ontevreden hebben betoond over het gebruik, dat zou zijn gemaakt van de aan Indonesië verleende Marshall-steun, deelde men op 28 November van officiële zijde het volgende mede:

De gelden, die door de E.C.A. aan Indonesië werden toegewezen, voordat de steun in December 1948 in verband met de tweede politiële actie werd opgeschort, ten bedrage van circa 61 millioen dollar, zijn, zoals ook uit de per kwartaal door de Nederlandse Regering gepubliceerde rapporten blijkt, besteed voor de financiering van de import van voor de Indonesische economie volstrekt onmisbare consumptie- en kapitaalgoederen, te weten 13.2 millioen dollar voor rijst en ander voedsel, 30.7 millioen dollar voor textiel en textiel-grondstoffen en ruim 17 millioen dollar voor machinerieën en andere kapitaalgoederen.

Zoals alle in de Marshall-steun participerende landen kan Indonesië de Marshall-dollars uitsluitend gebruiken voor de financiering van de import uit de dollar-area. Het gebruik van deze gelden voor andere doeleinden en met name voor schulddelging is ten enenmale onmogelijk. De uitspraak van de Senatoren kan evenmin betrekking hebben op de tegenwaarde in guldens van de ontvangen Marshall-dollars, de zogenaamde counterpart funds, die worden gestort op een speciale rekening bij de Javasche Bank. Indonesië heeft namelijk nog in het geheel geen gebruik gemaakt van deze guldens. Over het gebruik zal te zijner tijd nog overleg moeten worden gepleegd met de Amerikaanse regering.

De Amerikaanse senatoren Ferguson en Jenner hebben te Batavia verklaard, dat zij zeer onvoldaan waren over het gebrek aan inlichtingen omtrent de wijze, waarop de Marshall-gelden in Indonesië worden besteed. Ferguson beschuldigde de Amerikaanse en Nederlandse autoriteiten te Batavia er van, dat zij hebben nagelaten een duidelijk beeld van de toestand te geven.

„Ons werd verteld", aldus Ferguson, „dat tachtig procent van het geld in rijst en textiel wordt gestoken". Hij achtte dat in strijd met het doel van de E.C.A.-hulp. Jenner zeide, dat E.A.C.-gelden ook zouden worden gebruikt om openbare schulden te betalen.

(Vor. ber. 8452 G)

E. Nationaal comité van voorbereiding —

Ingesteld is de Panitia Bersiapan Nasional (nationaal comité van voorbereiding), dat de werkzaamheden van de republikeinse en federale delegaties inzake de onderhandelingen met de Nederlandse delegatie en de UNCI zal voortzetten. Het bestaat uit 30 leden, waarvan 16 vertegenwoordigers zijn van de federale gebieden en 14 van de Republiek. Het voorzitterschap wordt bekleed door Moh. Rum, eerst plv. voorzitter is Anak Agung.

Uit het voorbereidingscomité is een centraal comité gevormd, dat (behalve uit voorzitter en vice-voorzitter) bestaat uit zes leden en in totaal vier republikeinen en vier federalisten telt. Er zullen drie commissies zijn, n.l. voor militaire zaken, bestuurszaken (voor overneming van de departementen) en voor procedure-zaken. Op 26 November is het voorbereidingscomité voor de eerste maal bijeen geweest.

Op 1 December heeft de voorlopige federale regering een contact-lichaam ingesteld, dat inzake de overdracht van de souvereiniteit zal samenwerken met de centrale commissie. Voorzitter van dit contactlichaam is mr. s' Jacob. (Nwe R'damse Crt. 27-11; A.N.P. 1-12)

F. Resolutie B.F.O. inzake volksvertegenwoordiging R.I.S. —

De vergadering der voltallige B.F.O. heeft op 24 November een resolutie aangenomen betreffende de volksvertegenwoordiging van de R.I.S. Hierin wordt gezegd, dat van de 100 zetels, die in de eerste volksvertegenwoordiging ter beschikking staan van de gebieden buiten de negara Republik Indonesia, 3 zetels zullen worden afgestaan ten behoeve van de vertegenwoordigingen der volken van de in art. 2 sub c der constitutie genoem-

de gebieden (de overige gebieden, die geen deelgebieden zijn). (Zie pag. 8454).
De voorzitter is inzake de vervulling dezer drie zetels gemachtigd in overleg te treden met de voorlopige federale regering. De overige 97 zetels worden naar de verhouding der zielenaantallen als volgt verdeeld: Oost-Indonesië 17, Pasundan 21, Oost-Java 15, Madura 5, Oost-Sumatra 4, Zuid-Sumatra 4, Midden-Java 12, Bangka 2, Billiton 2, Riouw 2, West-Borneo 4, Groot-Dajak 2, Bandjar 3, Zuid-Oost-Borneo 2 en Oost-Borneo 2. De verkiezingen zullen worden gehouden door de leden van de vertegenwoordigende lichamen en raden dier gebieden. Er zal naar gestreefd worden deze verkiezingen te houden voor 15 December. (A.N.P. 24-11)
(Vor. ber. B.F.O. 8141)

Australië

A. Boycot van Nederlandse schepen opgeheven —

De Australische vakbonden, aldus de Daily Telegraph van 1 December, hebben besloten de boycot van Nederlandse schepen op te heffen. De havenarbeiders, wier vakverbond door de communisten wordt beheerst, weigerden sinds 1945 Nederlandse schepen met bestemming Indonesië te laden of te ontladen uit protest tegen de Nederlandse acties in Indonesië. De havenarbeiders verklaarden thans tevreden te zijn met de overeenkomst die tussen Nederland en Indonesië bereikt is. Australië heeft door de boycot naar schatting 40 millioen pond verloren.

België

B. Begroting voor 1950 —

Minister Liebaert heeft op 30 November in de Kamercommissie voor Financiën verklaard, dat de begroting voor 1949 sluit met een tekort van 2½ milliard franken. Volgens de minister zal de begroting 1950 evenwel sluitend zijn en ongeveer 62 milliard franken bedragen. De buitengewone begroting voor 1950 zal tot 17 milliard franken belopen, waarvan 8 milliard aan openbare werken zullen worden besteed *). De verlaging van de directe belastingen, die dit jaar een bedrag van 200 millioen franken uitmaakte, zal in 1950 1.400 millioen en in 1951 2.5 milliard franken bedragen.
(Vor. ber. Begr. '49 7802 D)

*) Hierbij wordt gedacht aan een aantal projecten welke aan ongeveer 35.000 werklozen arbeid zullen verschaffen.

C. Aantal oorlogsslachtoffers —

Het totale aantal doden in België als gevolg van de oorlog bedraagt 15.729, het aantal zwaargewonden 15.942. Door V-1's en V-2's zijn in de periode van 7 October 1944 tot 20 Maart 1945 in totaal 9024 mensen om het leven gekomen; door deze wapenen werden bovendien nog 14.406 personen zwaar gewond.
(A.N.P. 9-11)

D. Cyriel Verschaeve † —

Naar „De Nieuwe Gids" van 29 November bericht, is de Vlaamse priesterdichter, Cyriel Verschaeve, op 8 November in een pastorie in de omgeving van Innsbrück (Oostenrijk) overleden.
Cyriel Verschaeve werd op 30 April 1874 te Ardooie geboren. Hij studeerde aan de Kleinseminarie te Roeselare en werkte later mede aan het studententijdschrift „Vlaamse vlagge", waarin hij bijdragen onder het pseudoniem „Zeemeeuwe" publiceerde. Nadat hij priester was gewijd, werd hij leraar aan het college te Tielt. Later werd hij kapelaan te Alveringem. In de wereldoorlog 1914-1918 was hij als priester onder de Vlamingen werkzaam aan het front. Na de oorlog was hij lange tijd de bezieler van de Yzerbedevaarten. Bekendheid genoot hij vooral door zijn literaire werken „Zeesymphoniën", zijn „Uren bewondering" en zijn drama „Jacob van Artevelde", waarin vooral zijn hang naar het titanische tot uiting kwam. Na de bevrijding werd Cyriel Verschaeve, wegens zijn activiteit gedurende de Duitse bezetting, door de krijgsraad te Brugge ter dood veroordeeld, terwijl de staat een schadevergoeding van fr. 1 millioen toegewezen kreeg.

E. Financiering atoomonderzoek

Op de begroting van het ministerie van Onderwijs is een bedrag van fr. 60 millioen uitgetrokken ter bevordering van het atoomonderzoek. Dit bedrag zal over drie jaren worden verdeeld naar rato van fr. 20 millioen per jaar en het zal worden uitgekeerd aan het „Interuniversitair instituut voor Atoomonderzoek". De bereikte resultaten zullen worden uitgewisseld tegen die, welke in de nabuurlanden zijn bereikt. De onderzoekingen hebben uitsluitend een vredelievend doel.
(A.N.P. 21-11)
(Vor. ber. Uranium-uitvoer 7989)

F. Congres C.V.P. - Rede minister-president —

De (katholieke) Christelijke Volkspartij (C.V.P.) heeft op 26 en 27 November te Brussel een nationaal congres gehouden, dat o.m. ook werd bijgewoond door gedelegeerden van zusterpartijen uit het buitenland. De belangrijkste redevoering die op het congres werd uitgesproken, was die van de minister-president, dr. Eyskens.
Deze wees er op, dat de C.V.P. bij de jongste verkiezingen een grote overwinning heeft kunnen behalen, doordat zij een „gezond en wel overwogen program" heeft.
Dit program, aldus de premier, heeft er ook toe bijgedragen, om in minder dan vijf jaar na de tweede wereldoorlog 's lands economie te herstellen. De nationale munt is gezond en op internationaal gebied heeft België een benijdenswaardige positie ingenomen. „Nog te verwezenlijken hervormingen zullen tot stand komen in het teken der samenwerking der klassen, met eerbiediging der menselijke waardigheid en tegen het verslindend en verlammend etatisme." Zeker zijn er nog schaduwzijden hier en daar, zoals problemen van de export en dat van de werkloosheid. De C.V.P. zal ze oplossen.
Over de koningskwestie zeide dr. Eyskens: „De partij heeft de volksraadpleging als het meest normale middel beschouwd om dat probleem tot een oplossing te brengen. Indien deze oplossing niet spoedig zou worden bereikt, zou het land de ene parlementsontbinding na de andere kennen en de monarchie zelf zou bedreigd worden."
De heer Eyskens sprak ook over de financiële aspecten. In 1948 was voor het eerst sedert de bevrijding de begroting in evenwicht. De spoorwegen, die door steeds toenemende tekorten het land milliarden hebben gekost, zullen volgens een zo juist uitgewerkt plan in 1952 volledig gesaneerd zijn. Er wordt ook een nieuwe politiek gevoerd t.o.v. de kolenmijnen. De minister-president vervolgde:
„Door de eendracht van Walen en Vlamingen in onze gelederen en door de unie van alle rangen en standen, is alleen de C.V.P. de ware nationale partij. Wat is op het ogenblik een der vurigste wensen der bevolking? Vrede! Vrede, zowel op het internationale als op het nationale plan, vrede onder alle mensen.
Om de binnenlandse vrede te bereiken, zullen wij de koningskwestie oplossen. Op maatschappelijk gebied zullen wij, eveneens met het oog op die vrede, door grote openbare werken en woningbouw op grote schaal aan 80 à 90.000 werklozen werk verschaffen. En krachtig zullen we steeds werken, om overal te herstellen."
Door het congres werd tot algemeen voorzitter van de C.V.P. gekozen, baron Van der Straeten Waillet, oud-minister en volksvertegenwoordiger van het arrondissement Antwerpen, die de heer August de Schrijver, minister van Staat als zodanig opvolgt, omdat deze wegens drukke werkzaamheden deze functie niet langer kon waarnemen.
(A.N.P. - Nwe Gids 27 en 28-11)
(Vor. ber. 7811 D)

China

G. Coöperaties —

Meer dan twee millioen Chinezen sloten zich gedurende de laatste zes maanden aan bij de 10.000 in Noord-China functionnerende coöperaties. (For a lasting Peace for a Peoples Democracy 18-11)

Engeland

H. Standpunt vakverbond inzake loonpolitiek —

Het Britse vakverbond de T.U.C. heeft de aangesloten bonden geadviseerd tot 1 Januari 1951 geen nieuwe looneisen te stellen, althans indien de prijzenindex, die thans op 112 staat, de 118 niet passeert. Van haar kant moet de regering zich dan verplichten de prijzen niet kunstmatig te beïnvloeden door verhoging of verlaging van de voedselsubsidies. Daarnaast spreekt het vakverbond zich echter uit voor prestatietoeslagen, wat echter gepaard zal moeten gaan met verhoging van de individuele productie. Als motief voor deze voorstellen — die gezien kunnen worden als een compromis tussen de eisen der arbeiders en het standpunt van de regering — zegt de T.U.C. het volgende: „Het alternatief van deze politiek van opvoering der productie en verhoging van de uitvoer is deflatie. Hetgeen massa-werkloosheid en een daling van het levenspeil tengevolge zou hebben". Boven omschreven besluiten werden door het hoofdbestuur van de T.U.C. met slechts 2 stemmen tegen goedgekeurd. (Times 21-11)
(Vor. ber. 8308 Kr. 8-9)

Internationaal Nieuws

I. Verdedigingsplannen Atlantische Unie - Herbewapening van Duitsland ontkend —

Na een bijeenkomst van de stafchefs, hebben de ministers van Defensie*) der 12 landen van het Atlantisch Pact in het Franse ministerie van Marine te Parijs geconfereerd over een gemeenschappelijk verdedigingsplan. Het na deze conferentie uitgegeven communiqué zeide o.m., dat algehele overeenstemming is bereikt. De ministers van Defensie hebben eenstemmig hun goedkeuring gehecht aan de volgende besluiten:
1. er is overeenstemming bereikt over

*) De aanwezige ministers waren: Verenigde Staten: Louis A. Johnson. Groot-Brittannië: A. W. Alexander, Frankrijk: René Pleven, Canada: Brook Claxton, België: Albert Deveze. Denemarken: Rasmus Hansen. Italië: Randolfo Pacciardi. Luxemburg: Joseph Bech. Nederland: W. F. Schokking. Portugal: Santos Costa. Verscheidene andere militaire leiders woonden de vergadering bij.

de strategische richtlijnen voor de verdediging van het Noordatlantisch gebied. De Atlantisch-Verdrag-staten zullen in deze verdediging als een geheel samenwerken;
2. er is een programma opgesteld voor de productie van wapens en betreffende de verdeling van het beschikbare en ter beschikking komende wapentuig onder de samenwerkende landen;
3. ook is overeenstemming bereikt over het coördineren van de verdedigingsplannen voor de verschillende delen van het Noordatlantische gebied;
4.. men heeft overeenstemming bereikt over de militaire verdedigingsplannen, welke in het kader van de Noordatlantische verdragsorganisatie zullen worden opgesteld.
In het communiqué wordt uiteen gezet, dat de strategische richtlijnen voor de gezamenlijke verdediging van het Noordatlantische gebied zijn opgesteld met in achtneming van de beginselen van zelfverdediging en wederzijdse hulpverlening, welke zijn neergelegd in artikel drie van het verdrag. (Zie 8027). Het doel is te komen tot een voldoende militaire sterkte voor de in het Noordatlantisch gebied gelegen staten, waarbij een zo economisch mogelijk gebruik moet worden gemaakt van de beschikbare mankracht en hulpbronnen der betrokken landen.
Volgens het communiqué zullen de beginselen, waarover te Parijs overeenstemming is bereikt, de basis vormen voor nieuwe door de betrokken staten, zowel individueel als gezamenlijk, te ondernemen doelmatige stappen om tot een versterking van hun gezamenlijke verdediging te komen. Deze stappen zullen met strikt vreedzame bedoelingen worden gedaan. Zij zijn niet gericht tegen enig land of volk. De leden-staten van het Atlantisch Verdrag zijn evenwel vastbesloten hun beschaving en hun instellingen te beschermen.
Over de belangrijke kwestie, waar de grens van de „Atlantische verdediging" geacht wordt te liggen, aan de Rijn of de Elbe werd in het communiqué met geen woord gerept. De plannen welke door de ministers zijn goedgekeurd, waren tevoren opgesteld op de reeds genoemde bijeenkomst van stafchefs. Hoewel een en ander absoluut geheim is, zou de Elbe-linie gekozen zijn tot grens van de defensiezones.
De mening van de Amerikaanse stafchef gen. Omar Bradley**) t.a.v. de strategische rol van elk der pact-landen is als volgt te formuleren:
1. De rol der strategische intercontinentale bombardementen wordt aan de Verenigde Staten toebedeeld.
2. De verantwoordelijkheid voor bombardementen op midden en korte afstand berust bij Frankrijk, Engeland en de landen die het dichtst bij de plaats van de aanval liggen.
3. De algemene maritieme operaties zullen ten uitvoer worden gelegd door het gecoördineerde optreden van de vloten van de Verenigde Staten, Frankrijk, Engeland, België en Nederland, maar elk land met een vloot zal voor zijn eigen haven- en kustverdediging moeten zorgen.
4. De kern der landsverdediging zal moeten berusten bij de Westeuropese landen, versterkt door de landstrijdkrachten van andere verdragsleden wanneer de mobilisatie dit toelaat.
5. Alle regionale verdedigingsplannen binnen het pact zullen worden gevormd met inachtneming van de verdediging van het gehele betrokken gebied.

**) Zie ook pag. 8050 B.

Zo de Amerikanen geheel tevreden zijn over de resultaten van deze conferentie, dan zal de militaire hulp aan het Europese landleger in de vorm van uitrustingsstukken (met $ 1 milliard) wel spoedig worden toegewezen.
Het Franse blad Le Monde wees in dit verband op de militaire zwakheid van Frankrijk. Het Franse leger beschikt, aldus dit blad, over slechts 800 lichte, 1200 middelzware en 50 zware tanks (waarvan 4/5 dateert van voor de invasie). Het is deze zwakheid, die geruchten en uitspraken in de hand heeft gewerkt, als die welke de Amerikaanse senator Elmer Thomas op 23 November voor de toewijzingscommissie van de senaat aflegde, n.l. dat het noodzakelijk was een aantal Duitse divisies te vormen en te bewapenen. De Amerikaanse secretaris van Defensie Johnson heeft, toen hij op 27 November Frankfort bezocht, uitdrukkelijk ontkend dat dergelijke plannen onder de ogen werden gezien. Later voegde hij op een persconferentie te Londen hieraan toe, dat deze Amerikaanse beslissing, n.l. om Duitsland niet te bewapenen, geen tijdslimiet heeft. Bekende waarnemers zijn intussen door deze verklaring niet overtuigd. Temeer niet, daar gen. Omar Bradley zich beperkte tot de verklaring: we do not favour rearmament of Germany at this time".
De Berlijnse correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant schreef naar aanleiding van de genoemde geruchten:
„Wat de militaire zijde van het vraagstuk betreft: het behoeft geen betoog, dat een inschakeling van West-Duitsland in de verdediging van West-Europa alleen dan waarde zou hebben, als het Duitse leger een belangrijke omvang zou krijgen en niet zou bestaan uit een beperkt aantal divisies lichte infanterie, zoals de voorstanders willen. Welke gevaren zou een omvangrijk Duits leger bieden, welk een misbruik zouden de Duitse politici daarvan kunnen maken! Het is nog geen jaar geleden, dat de huidige bondskanselier dr. Adenauer op een verkiezingsvergadering te Berlijn aldus sprak:
„Of wij met het Westen of het Oosten samengaan, hangt er helemaal van af, hoe het Westen ons behandelt". Een half jaar geleden gaf hij zijn beruchte woorden te Bern ten beste: „Niet het Duitse volk, maar alleen de Duitse weermacht heeft gecapituleerd".
Op het ogenblik staan in West-Duitsland circa 250.000 geallieerde troepen. Van deze 250.000 man zijn ongeveer de helft Amerikanen. De buitengewoon goede conditie, de uitstekende geest en de up to date uitrusting van het Amerikaanse leger heb ik tijdens de grote herfstmanoeuvres in September kunnen vaststellen. Op de achtergrond van dit leger staan op bases in Engeland enige eskaders van de nieuwste vliegende forten voor onmiddellijke hulpverlening gereed. Men kan, dunkt mij; in de geallieerde legers in Duitsland meer vertrouwen hebben dan in een gelijk aantal Duitse soldaten. Bovendien echter zullen de Westeuropese politici bij de afwezigheid van een Duits leger minder slapeloze nachten hebben". **(V. b. 8326 C)**

A. Vakverenigingsorganisatie Verre Oosten —

Communistische vakverenigingsleiders uit dertien Aziatische landen zijn op 16 November in Peking, de hoofdstad van het door de communisten bezette China, bijeengekomen teneinde een vakverenigingsorganisatie voor het Verre Oosten op te richten. Louis Saillant, de secretaris-generaal van het communistisch georiënteerde Wereldvakverbond, was voorzitter van de vergadering, die door 117 afgevaardigden werd bijgewoond.
Radio Peking meldde, dat de conferentie „onder bekwame leiding van een sterke delegatie uit Rusland en vele leiders van het Wereldvakverbond", besloot een vakverenigingsorganisatie voor het Verre Oosten in het leven te roepen. Dit bureau staat onder leiding van Saillant en andere figuren uit het Wereldvakverbond. In een werkcommissie zijn vertegenwoordigers van China, de Sowjet-Unie, India en Vietnam gekozen. Communisten uit China, de Sowjet-Unie, Mongolië, Korea, India, Vietnam, Burma, Siam, Indonesië, de Philippijnen, Malakka en Perzië namen aan de conferentie deel. Voorts waren B. Blokzijl (Nederland, E.V.C.), Lombardo Toledano (Mexico), Lea Leleip (Frankrijk), Pena Czupa (Tsjecho-Slowakije), Absella Beallo (Soedan) en tal van Russen als „waarnemers" aanwezig.
In Westerse politieke kringen beschouwt men de te Peking gehouden conferentie als een aanwijzing, dat Moskou van de vakverenigingsorganisaties gebruik wenst te maken bij de verbreiding van het communisme in het Verre Oosten.
De secretaris-generaal van de Wereldfederatie van vakverenigingen en de Sowjet-Russische afgevaardigde op de conferentie legden in hun toespraken beiden de nadruk op het gewicht van de rol van het communistische China, dat als leider moet optreden bij de verbreiding van het communisme in het verre Oosten.
India werd er van beschuldigd de vakverenigingen te onderdrukken.

B. Nederlands plan voor integratie West-Europese economie —

Nederland heeft op 26 November aan de Ver. Staten een plan voorgelegd voor de integratie van de Westeuropese economie.
Nederland spreekt zich in het plan uit voor afschaffing der handelsbelemmeringen en de stichting van een „Europees Monetair Hulpfonds".
Het plan was vervat in een memorandum dat door de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken, mr. D. U. Stikker aan de Amerikaanse ambassadeur Selden Chapin en Clarence Hunter, de leider van de E.C.A. missie in Nederland werd overhandigd.
Het schema werd op 25 November besproken op een conferentie met Belgische en Luxemburgse ministers en zal vermoedelijk de vorm van een Benelux plan hebben nadat het te Brussel door experts opnieuw zal zijn opgesteld.
Volgens gezaghebbende zijde beoogt het plan die Westeuropese landen te verenigen wier monetaire positie krachtig genoeg is om opheffing der beperkende maatregelen op de huidige commerciële transacties mogelijk te maken.
Aan Nederlandse zijde verwachtte men dat alle bij de O.E.E.C. aangesloten landen lid zouden worden, aldus werd verklaard. In principe zou er geen bezwaar tegen lidmaatschap van Engeland zijn.
Het Britse nadelige saldo op de handelsbalans met het continent is echter zo groot, dat Engeland voor het ogenblik niet opgenomen zou worden, zo zei men verder.
De hoofdelementen van het Nederlandse plan werden als volgt omschreven:
1. Opheffing der beperkende maatregelen, t.a.v. lopende handels-transacties.
2. Regeling van surplussen en tekorten door een systeem van circulaire betaling.
3. Oprichting van een Europees Monetair Hulpfonds voor aanzuivering der debetsaldi.

4. Vrije circulatie van bankpapier in het verkeer tussen de deelnemende landen maar handhaving der beperkende maatregelen voor het kapitaalverkeer.
5. Vrijmaking van de handel op grote schaal, niet alleen door opheffing van de quota voorschriften maar ook door slechting der tolmuren en opheffing van protectionistische maatregelen. (A.N.P. 26-11)
(Vor. ber. 8443 B)

A. Splitsing in omroeporganisatie

België, Nederland, Luxemburg, Frankrijk, Italië, Monaco, Tunesië, Algerië, Marokko, Egypte en Vaticaanstad, zijn uit de internationale omroeporganisatie getreden. De organisatie werd na de oorlog ingesteld voor de verdeling der golflengten. Genoemde landen zijn uitgetreden, omdat er meningsverschil over het stemmingsstelsel bestond. De Sowjet-Unie had namelijk acht stemmen in plaats van drie zoals in de V.N. Een woordvoerder van de uitgetreden leden zeide, dat de Sowjet-Unie „bij verrassing" acht stemmen had gekregen (Rusland, Bielo-Rusland, de Oekraine, Fins Karelië, de Sowjet-Republiek van Moldavië en de drie vroegere Baltische staten). De organisatie werd op deze wijze een door de communisten overheerste instelling.
Er zijn reeds besprekingen gaande over de instelling van een nieuwe internationale organisatie, waarin geen communistische landen opgenomen zullen worden.
(Maasbode-Reuter 22-11)

B. Ver. Naties - De toelating van nieuwe leden - Assemblée dringt aan op opheffing vetorecht - Controle atoomenergie —

De Algemene Assemblée van de U.N.O. heeft er opnieuw op aangedrongen het vetorecht in de Veiligheidsraad te laten vervallen met betrekking tot aanvragen voor het lidmaatschap van candidaten, die anders in aanmerking zouden komen voor het lidmaatschap van de U.N.O. Na een grondige bespreking van dit onderwerp in een plenaire zitting heeft de Algemene Assemblée 22 Nov. met 42 stemmen voor en 5 stemmen tegen een resolutie goedgekeurd, waarin de 5 permanente leden van de Veiligheidsraad wordt verzocht af te zien van het gebruik van hun vetorecht met betrekking tot aanvragen voor het lidmaatschap van de U.N.O. Het Sowjet-blok stemde tegen, terwijl elf landen zich van stemming onthielden.
Vier van de vijf grote mogendheden — de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk en China — hadden reeds vroeger aangeboden om met de Sowjet-Unie een vrijwillige overeenkomst aan te gaan om af te zien van het vetorecht bij het stemmen over de toelating van nieuwe leden. De Sowjet-Unie had evenwel geweigerd dergelijke voorstellen in overweging te nemen en heeft herhaaldelijk van het vetorecht gebruik gemaakt om toelating van candidaten, die door de meerderheid aanvaard werden, te verhinderen.
Behalve deze resolutie werden nog 9 afzonderlijke resoluties goedgekeurd om de aanvragen voor toelating van de volgende landen opnieuw in overweging te nemen: Oostenrijk, Finland, Ceylon, Ierland, Italië, Hashemite, Jordanië, de Koreaanse Republiek, Portugal en Nepal. In elk van deze gevallen waren er 50 of meer leden voor een herziening, doch elk dezer resoluties werd door de vijf staten van het Sowjet blok verworpen.
De Assemblée stemde verder met 42 stemmen voor, 9 stemmen tegen en 6 onthoudingen voor een Argentijnse resolutie, waarin het Internationale Gerechtshof wordt uitgenodigd zijn oordeel uit te spreken over de vraag of de Assemblée gemachtigd is een nieuw lid tot de U.N.O. toe te laten zelfs indien de Veiligheidsraad hiertoe geen aanbeveling heeft gedaan als gevolg van het feit dat er geen meerderheid voor toelating kon worden verkregen of doordat van het vetorecht gebruik is gemaakt. Volgens de huidige procedure berust de laatste beslissing thans bij de Veiligheidsraad.
Een resolutie van de Sowjet-Unie, waarin werd verzocht de candidatuur van acht van de negen afgewezen landen — met uitzondering van de Republiek Korea — plus de vijf door de Sowjet-Unie voorgestelde candidaten — Hongarije, Bulgarije, Roemenië, Albanië en de Mongoolse Volks Republiek — opnieuw in overweging te nemen werd verworpen met 32 stemmen voor, 12 tegen en 13 onthoudingen.
De Sowjet-Unie had er geen twijfel over gelaten dat deze resolutie volkomen in lijn was met het reeds eerder verworpen Russische compromis voorstel, waarbij zij haar tegenstand tegen de toelating van de door de meerderheid gesteunde candidaten zou opgeven, mits de meerderheid haar stem zou geven aan de toelating van de door de Sowjets gesteunde candidaten.

Het Internationale Gerechtshof, dat in verband hiermede om advies was gevraagd, had verklaard dat een dergelijk voorstel in strijd was met het Handvest van de U.N.O. waarin bepaald is dat aanvragen voor lidmaatschap elk op hun eigen waarde beoordeeld moeten worden. Het Hof heeft uitgemaakt dat goedkeuring van een bepaalde candidaat niet verkregen mag worden door hieraan de voorwaarde te verbinden dat ook een andere candidaat moet worden toegelaten.
(U. S. Information Service 25-11)

De Assemblée van de V.N. aanvaardde op 22 November een Canadees-Franse resolutie, waarin er op aangedrongen wordt, bij de Grote Vijf en bij Canada, om een systeem van internationale controle over de atoomenergie te aanvaarden, waarbij alle landen een deel van hun souvereniteit prijs geven. Daarmee is de tot heden vruchteloze bespreking van dit onderwerp beëindigd.

De Assemblée heeft zich uitgesproken voor het Amerikaanse plan, om aan een boven-nationaal orgaan het beheer van de productie van atoomenergie op te dragen, en aldus aanwending voor militaire doeleinden te voorkomen. Verworpen werden twee Russische voorstellen, het eerste om te beginnen met de vernietiging van de (Amerikaanse) atoombommen, het tweede om daarna periodieke inspectie in alle landen te houden, die atoomenergie voortbrengen. Deze inspectie zou door een orgaan van de Veiligheidsraad moeten geschieden, waarin de Russen het vetorecht hebben. Bovendien moest de productie voor vredesdoeleinden tot de competentie behoren van de souvereine staat. De anderen merkten daartegenover op, dat alle atoomenergie voor oorlogsdoeleinden kan worden gebruikt. De vijf landen van het Sowjetblok stonden tegenover 49 andere staten. Joego-Slavië, Israël en Zuid-Afrika onthielden zich van stemming. (A.N.P. 29-11)
(Vor. ber. Alg. Verg. 8344)

C. Verdedigingsorganisatie West-Europese Unie gehandhaafd —

De vijf ministers van Defensie van de Westerse Unie hebben op 23 en 24 November te Londen besprekingen gevoerd. Een Engels voorstel om de organisatie van de vijf landen van het pact van Brussel volledig tot een onderdeel van het Atlantisch pact te maken, werd door de continentale groep van de Westerse Unie niet aanvaard. Wel werd besloten te streven naar een maximale samenwerking ten voordele van het Atlantische verdrag. De continentale leden van de Westerse Unie, welke Engeland, Frankrijk en de Benelux-landen omvat, zijn van oordeel dat het defensieplan van het Brusselse Verdrag gehandhaafd moet blijven, omdat dit de vijf landen tot automatische militaire hulp gedurende 50 jaar verplicht. Het Atlantisch Pact is slechts voor 20 jaar gesloten en de toegetreden landen zijn niet verplicht tot automatische bijstand in geval van een oorlog.
De vijf ministers keurden verscheidene maatregelen voor de verdediging van de Westerse Unie goed, alsmede plannen voor de bescherming van de scheepvaart in geval van nood. (A.N.P. 24-11)
(Vor. ber. 8240 A)

Nieuw-Zeeland

D. Verkiezingsoverwinning Conservatieven —

De conservatieve Nationale Partij van Nieuw-Zeeland heeft op 30 November een stembusoverwinning behaald op de Labour-party, die veertien jaren onafgebroken aan het bewind is geweest. Van de 80 parlementszetels veroverden de conservatieven er 46, terwijl Labour er 34 behield, met inbegrip van de 4 zetels, welke voor de Maori's, de autochthone Australische bevolking, gereserveerd zijn. Bij de vorige verkiezing vormden deze vier zetels Labour's meerderheid. Alle 16 communistische candidaten verspeelden hun waarborgsom doordat zij het vereiste aantal stemmen niet haalden.
Het program, waarop de conservatieven hun overwinning behaalden, omvat prijsvorming door „gezonde concurrentie", vastberaden optreden tegen de communisten,, geheime verkiezingen in de vakbeweging, opvoering van de bodemproductie voor exportdoeleinden, aanzienlijke verlaging der overheidsuitgaven, herziening van de belastingen en wederinvoering van de lijfstraf voor bepaalde vormen van moord.
De voorzitter van de Nationale Partij, Sidney Holland, die thans als premier wordt genoemd, heeft na het bekend worden van de stembusuitslag verklaard, dat een van de leidende beginselen van de nieuwe regering zal zijn, het handhaven van nauwe betrekkingen met Groot-Brittannië en de andere landen van het Britse Gemenebest.
Nieuw-Zeeland (268.000 km² met 1.9 millioen inw.) werd in 1642 door Abel Tasman ontdekt. Pas in het begin van de 19de eeuw werd met christianisering van de bevolking (Maori's, thans nog ongeveer 70.000 in getal) een aanvang gemaakt. In 1890 werd de Engelse souvereiniteit van Nieuw-Zeeland geproclameerd, welke in 1931 door het statuut van Westminster vervangen werd door de status van onafhankelijk dominion, met het moederland, Engeland, slechts nog verbonden door het symbool van de Kroon. In 1891 kwam een liberaal-socialistische regering aan het bewind (kabinet-Seddon), dat een groot aantal hervormingen — o.a. herverdeling groot grondbezit, nationalisatie van de spoorwegen en staatspensioen — invoerde.
In de twintiger jaren kwam een conservatieve regering aan het bewind, welke in 1935 werd vervangen door een Labourregering, eerst onder Savage en later onder Peter Frazer, onder wier bewind, volgens bladen als The Times en Manchester Guardian een welvaartsstaat is tot stand gebracht.

Panama

A. **Drie presidenten —**
In de nacht van 19 op 20 November aldus de Times van 24 November heeft de politie — de enige gewapende macht in Panama — waarvan de leden ontevreden waren over het ontslag van enige hoge functionarissen, een staatsgreep gedaan en de president, Daniel Chanis, sedert Augustus 1949 wettig president, gedwongen zijn ontslag aan te vragen.

Op 21 November werd vice-president Robert Chiari door de leiders van de coup tot zijn opvolger benoemd. Op 22 November echter toen de Nationale Vergadering in heftige debatten de putsch besprak verscheen Chanis in de vergadering en herriep zijn ontslagaanvrage. Hij verklaarde: „Ik ben hier gekomen, omdat ik mij nog steeds beschouw als de constitutionele president van de republiek". De herroeping van zijn ontslagaanvrage werd door de vergadering aanvaard en Chanis werd in zijn ambt bevestigd.

Chiari verklaarde zich echter niet bereid van zijn waardigheid afstand te doen, zodat er thans twee presidenten zijn. In de stad Panama kwam het tussen de aanhangers van beide presidenten tot bloedige botsingen, waarbij enige doden vielen. Intussen heeft het Panamees oppergerechtshof bepaald, dat Daniel Chanis nog de grondwettige president is en Roberto Chiari slechts voorlopige president.

Op 26 November werd de situatie echter nog meer verward. De politiepresident Rémon, de „organisator" van de staatsgreep zag in, dat Chiari toch niet zo'n willig instrument was als hij van hem verwacht had. Hij liet daarom dr. Arnulfo Arias — die in 1941 president is geweest — naar Panama komen en verklaarde hem tot „wettig president". Hij werd op 26 November beëdigd.

Rémon bereikte voorts, dat de grote jury van de verkiezingen verklaarde, dat dr. Arias bij de laatste verkiezingen in 1948 eigenlijk de meeste stemmen op zich had verzameld, doch dat zijn overwinning hem door bedrog was ontnomen. Toen Arias in 1941 tot president was gekozen, aldus de Neue Zürcher Zeitung van 2 Dec., toonde hij zich tegenstander van elke vreemde invloed in het bijzonder van die van Noord-Amerika. De Ver. Staten vreesden toen, dat hij ook fascistische sympathiën had en zij zorgden er toen voor — vooral met het oog op de grote betekenis van het Panama-kanaal voor de oorlogsvoering —, dat hij werd afgezet. Van de zijde van het departement van Buitenlandse Zaken van de V.S., is intussen verklaard, dat geen diplomatieke betrekkingen met de regering van Arias zullen worden aangeknoopt.

Panama scheidde zich in 1903 van Columbia af en werd aanstonds door de Ver. Staten erkend. Vormde het toen weer een protectoraat van de Ver. Staten — deze hadden o.m. het recht van interventie en bezetting — in 1916 kwam een nieuwe regeling tot stand, waarbij Panama, afgezien van zijn verplichtingen tegenover het Panamakanaal, volkomen onafhankelijk werd. Ten aanzien van de verdere samenwerking met de Ver. Staten en op het punt van de Pan-Amerikaanse gedachte, zijn de meningen in Panama sterk verdeeld. In 1947 weigerde het parlement een door de regering gesloten defensief verdrag (contrôle luchtbases) met de Ver. Staten te ratificeren. Indien Arias zich als president kan handhaven, zal dit — gezien zijn politieke instelling — zeker niet aan de samenwerking met de Ver. Staten ten goede komen.

Sowjet-Unie

B. **De Sowjet-strategie —**
Volgens The Observer van 5 November j.l. waaraan onderstaande kaart is ontleend, is de Russische strategie na de oorlog zodanig herzien, dat nieuw gevestigde luchtlijnen zowel troepen, als tanks en voorraden kunnen vervoeren van het ene gebied naar het andere.

Ruslands staand leger bestaat uit ongeveer 2 millioen man, verdeeld in 150 divisies. Van deze divisies zijn er 30 (elk 30.000 man sterk) gelegerd in bezet gebied. De 120 „thuis"-divisies (elk 10.000 man sterk) vormen de volgende legers:

1) het **Noordelijke Leger** met hoofdkwartier te Leningrad. Bevelhebber: Maarschalk Worosjilow.
2) het **Westelijke Leger** met Minsk als hoofdkwartier onder commando van Maarschalk Rokossowski.*)
3) het **Zuidelijke Leger** met hoofdkwartier te Odessa, onder Maarschalk Zjoekow.
4) het **Kaukasus-leger** met hoofdkwartier te Tiflis, onder Maarschalk Bagramian.
5) het **Leger van Toerkestan** met Tasjkent en Frunze als hoofdkwartieren en Maarschalk Timosjenko als commandant.*)
6) het **Leger van het Verre Oosten,** met hoofdkwartieren te Tsjita en Wladiwostok, onder Maarschalk Malinowski.

In geval van vijandelijkheden zouden de Sowjet-luchtlijnen (AEROFLOT), die ongeveer 50.000 mijl lang zijn, onder bevel komen van de Rode Luchtmacht. Alle grote luchtlijnen hebben Moskou als knooppunt.

*) Rokossowski werd onlangs benoemd tot minister van defensie van Polen (zie 8429). Volgens het met Franse vergunning in Duitsland verschijnende blad „Der Kurier", zou maarschalk Timosjenko bevelhebber van het Westelijke leger zijn geworden. (Red.)

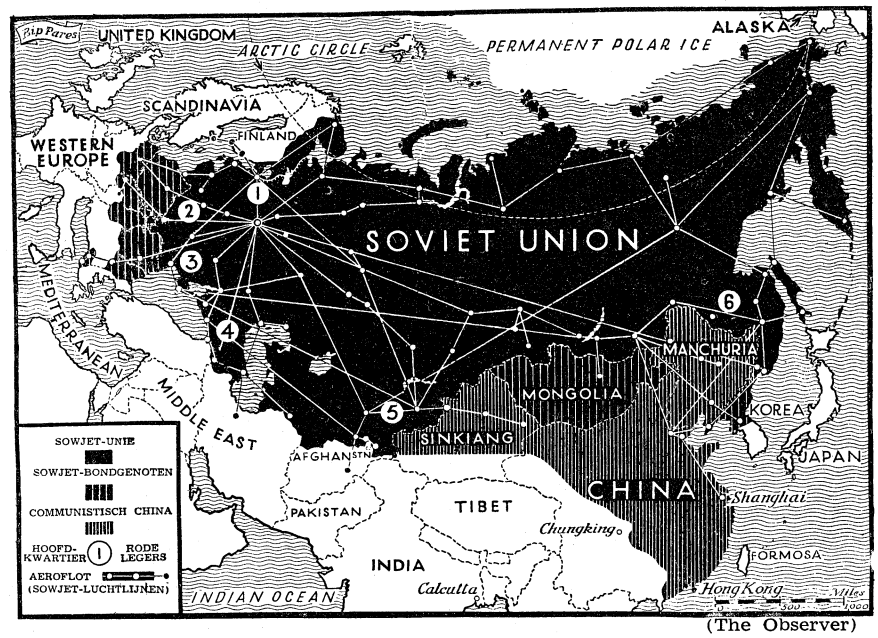

(The Observer)

Kunst, Wetenschap en Techniek

C. **Toneel en literatoren —**
Herhaaldelijk is in verschillende bladen geconstateerd, dat Nederland geen toneelschrijvers van formaat heeft. In een zojuist in het kader van „De Nederlandse Eeuw-reeks" verschenen Een Eeuw Nederlands Toneel" *) beschuldigt de auteur, Dr. B. Hunningher de Nederlandse letterkundigen, die reden hebben gegeven „tot waarlijk grote en diepgaande ontevredenheid" wegens het volkomen in gebreke blijven der Nederlandse dramaturgie". „Er wordt in Nederland machtig veel voor het toneel geschreven, maar de kring der literatoren houdt zich van de schouwburg angstvallig op een afstand."

Dr. Hunnigher past de volgende voor 70 jaar door Emile Zola geschreven uitspraak toe op Nederland:

„Allerlei soort boze legenden doen de ronde over de onmogelijkheid voor een debutant om tot het publiek door te dringen. De zaak is echter, dat ieder goed stuk al gespeeld is en men geen drama of blijspel van verdienste zou kunnen noemen, dat niet reeds zijn kans en zijn succes heeft beleefd. Dat is de waarheid. Vraag er de directeuren maar naar, zij zullen u zeggen, dat wij wel alle zolderkamertjes van Parijs zouden willen afreizen, wanneer ze wisten, dat ergens een jongen van talent zich schuilhield. Zij vinden niets, niets en nog eens niets, zo is de volle waarheid".

De dichter C. J. Kelk, die overigens vol lof is over het werk van Dr. Hunningher, gaat in de Groene Amsterdammer van 5 November j.l. in op diens beschuldiging aan het adres van de Nederlandse literatoren.

Dr. Hunningher, aldus de heer Kelk, is zo vriendelijk met een enkel woord (zonder namen te noemen overigens) op bladzijde 213 te herinneren aan zekere pogingen, die „experimenten" bleven. Is het onbescheiden wanneer ik daaronder reken de pogingen die de heer Constant van Wessem (onder zijn pseudo Frederik Chasalle) en ikzelf vroeger eens hebben gewaagd met een reeks van zeer lichte stukken, die geen van alle een ander

*) Uitg. Em. Querido, A'dam.

dan hoogstens het dilettantentoneel bereikte en voornamelijk door Anton Koolhaas in jeugdige geestdrift voor het ongewone, met studenten en gymnasiasten en een oneindig aantal bijna onoverkomelijke moeilijkheden werden „uitgebracht"?

„Wij waren geen behoorlijke en bruikbare toneelschrijvers en zullen het zeker ook niet meer worden. Maar als toen een toneeldirectie de moed had gehad ons in bescherming te nemen en ons door een levend soort experimenteren, n.l. een proeftoneel en een stuk of wat practische lessen, had voortgeholpen, ik ben er niet geheel zeker van of wij dan niet tot dragelijke dramaturgjes waren uitgegroeid...."

De heer Kelk herinnert aan zijn in 1920 gepubliceerde arlequinade , De Zonde van Pierrot", die ondanks de gunstige ontvangst in de theaterwereld nooit werd opgevoerd en „dat niet alleen, maar ook de andere stukken, die tot het jaar dertig toe bleven volgen (men vindt ze vermeld in de Catalogus van Nederlandse Toneelwerken, uitgegeven door het Bureau Auteursrecht van de Ver. van Letterkundigen van Aug. 1948), hebben nooit één toenelleider verlokt in nader overleg te treden met de toen nog jeugdige en enthousiaste, immer beginnelingen gebleven, schrijvers."

„Tot dat zij zich maar omdraaiden en het toneel, waarop zij nooit waren toegelaten, vriendelijk maar beslist, en niet eens boos, de rug toewendden en elders hun kunsten gingen vertonen."

„Het is dan ook ter rechtvaardiging van eigen afzijdige houding dat ik op Hunningher's slottirade wat dieper inga. Maar toch niet geheel daarom alleen. Ook, omdat ik gevoel, dat wie zich beperkt tot de verhouding tussen het officiële toneel en de officiële letterkunde, toch niet alle punten heeft aangeraakt die in deze zaak belangrijk zijn. Want het is niet zo, dat een grotere belangstelling van de literatoren voor het toneel iets kan goedmaken. Dit kan alleen wanneer de aanwezige toneelliefde zich in liefdesdaden omzet. Ik bedoel dit. Er is een grote vloed liefhebberijtoneel in heel het land. Dit is de onderstroom van alle kracht, omdat dit bewijst dat liefde voor het toneel een algemene zaak is. Er is ook een vloed van stukken voor het toneel, maar ze zijn niet goed genoeg geschreven. Toch bewijst ook deze vloed, dat de liefde voor het toneel niet dood is.

Nu komt het er maar op aan tussen beide haarden verband te brengen, waardoor een gestadig vuur zou kunnen ontstaan. Er diende een wisselwerking te zijn tussen wat creatieve mensen willen trachten te verwerkelijken en wat toneelmensen menen te kunnen doen. Uit dit samengaan zou iets kunnen groeien als een nationaal repertoire. Het toneelschrijven is geen studeerkamerwerk: het behoort vlak bij, op, boven, binnen het theater te geschieden en met de mogelijkheden der verwerkelijking terstond bij de hand".

„Practisch zou het er op neer moeten komen, dat een schrijver via toneelschool of „proeflokaal" gelegenheid kreeg met mensenmateriaal te oefenen en tegelijk zijn eigen leerling te zijn".

A. **Herdenking Herman Heijermans**

Op 22 November was het 25 jaar geleden, dat Herman Heijermans overleed. Op die dag werd in de Stadsschouwburg te Amsterdam tijdens een plechtige herdenkingsbijeenkomst, een door mej. G. Rueten vervaardigd borstbeeld van hem onthuld. Vertegenwoordigers uit de wereld van toneel en literatuur en van de overheid wezen op de grote betekenis van Heijermans voor het Nederlandse toneel, terwijl de Amsterdamse wethouder voor kunstzaken, mr. De Roos, gewaagde van een schuld der overheid jegens deze kunstenaar, welke thans werd ingelost.

Herman Heijermans werd op 3 December 1864 te Rotterdam geboren. Hij genoot aanvankelijk een opleiding voor de handel, doch reeds vroeg wijdde hij zich aan de letteren. Hij was een tijdlang verbonden aan „de Telegraaf", waar hij onder de schuilnaam Samuel Falkland zijn wekelijkse schetsen begon, welke later in het Handelsblad werden voortgezet. Deze schetsen genoten veel bekendheid en werden later gebundeld. In 1898 richtte hij „De Jonge Gids" op, het-

(Archief Arbeiderspers)

geen bedoeld was als verjonging van de Nieuwe Gids-beweging. Nu laat hij ook zijn sociaal-democratische overtuiging in zijn werk meer tot uiting komen. In dit tijdschrift begon Heijermans de publicatie van de zeer naturalistische en de toenmalige samenleving heftig aanklagende roman „Kamertjeszonde", onder het pseudoniem Koos Habbema. Voorgoed veroverde hij zich echter een eerste plaats onder de Nederlandse schrijvers door zijn toneelstukken Ghetto (1899), Het zevende gebod (1900) en vooral door op Hoop van Zegen (1901), in welk laatste stuk mevr. Esther de Boer -van Rijk als „Kniertje" beroemdheid heeft verworven.

Evenals in zijn andere stukken, komt Heijermans hierin op voor de „proletariërs" en is hij de aanklager van een maatschappij waarin naast diepe armoede, overvloedige rijkdom bestaat. Hij toont zich vurig voorstander van de socialistische maatschappij.

De werken welke hij in de eerste jaren van de 20ste eeuw schreef nl. Het pantser (1902), Ora et Labora (1903) en Bloeimaand (1904) hadden minder succes. Veel opgang maakte echter weer Schakels (1904), volgens velen zijn beste werk, en Allerzielen (1905), waarvan de opvoering echter in vele plaatsen, als kwetsend voor het katholieke volksdeel, werd verboden. Verscheidene van zijn werken werden in Duitsland — en ook enkele in Engeland en Frankrijk opgevoerd. Voor behartiging van zijn auteursbelangen was Heijermans enige jaren in Berlijn gevestigd, waar hij tevens in het „Berliner Tageblatt" schetsen schreef in de stijl van zijn „Falklandjes". Deze schetsen werden later verzameld in zijn „Berliner Skizzenbuch". In 1912 keerde Heijermans naar Nederland terug, om de leiding van de Nederlandsche Toneelvereeniging op zich te nemen. Voorts maakte Heijermans gedurende een reeks van jaren deel uit van de redactie van „De Nieuwe Tijd", waarin hij een aantal fragmenten publiceerde. Van zijn uitgebreid oeuvre noemen wij tenslotte nog „De opgaande zon" (1911), Glück auf (1912), een toneelstuk, dat een aanklacht is tegen de sociale wantoestanden welke in die tijd in sommige mijnen heerste, en zijn thans opnieuw uitgegeven Berlijnse roman „Duczika" (1920). Tot zijn beste werk behoort het boek Droomkoninkje, een fijnzinnige verhandeling over een kinderziel, waarvan het vervolg Vuurvlindertje nooit voltooid is.

Op 22 November 1924 overleed Herman Heijermans na een langdurig lijden.

B. **Bescherming tegen straling van radioactieve stoffen mogelijk? —** Onderzoekers van het Argonne National Laboratory te Chicago *) meldden onlangs, dat zij, met behulp van laboratoriumproeven op dieren, een stof ontdekt hebben, die in de toekomst misschien van groot belang zal worden om de arbeiders in de industriële atoominstallaties tegen de dodelijke stralen te beschermen. Deze onderzoekers hebben proeven met verschillende stoffen, die in het menselijk lichaam voorkomen, genomen, om na te gaan op welke wijze deze op straling reageren. Zij kwamen tot de conclusie, dat cysteine het lichaam blijkbaar tegen straling beschermde. Cysteine is een in de natuur voorkomend amino-zuur, dat zwavel bevat en het is een van de aminozuren, die door het menselijk lichaam gebruikt worden om hieruit eiwitten op te bouwen, welke een van de belangrijkste bestanddelen zijn, waaruit het spierweefsel van het lichaam bestaat. Als ratten met een cysteine-oplossing werden ingespoten en daarna aan de dodelijke stralen werden blootgesteld, deed dat de meeste ratten geen kwaad. Niet behandelde dieren stierven. Cysteine injecties hielpen niet als de dieren pas werden ingespoten na de bestraling. De ontdekking van de doeltreffendheid van cysteine als middel om de schadelijke uitwerking van straling op levende wezens te verhinderen werd voorafgegaan door de ontdekking, die eveneens in dit laboratorium werd gedaan, dat enzymen, n.l. de in het menselijk lichaam voorkomende verbindingen, waarin aan zwavel gebonden waterstof atomen in de keten voorkomen, zeer gevoelig voor straling zijn. De onderzoekers vermoeden, dat cysteine het lichaam beschermt door de oxydatie van de chemische bestanddelen van de cellen te verhinderen. De proeven worden voortgezet met cysteine en andere stoffen, die in het menselijk lichaam een rol spelen, zoals ascorbine-zuur, methionine en tryptophaan.

*) Waar op 2 December 1942 voor de eerste maal in de geschiedenis een atomaire kettingreactie werd tot stand gebracht.

voorjaar begonnen
Paal in IJselmeer geeft aan waar werkhaven komt
Geen woningen in Batavia
politiek
P.v.d.A. BEREID TOT OFFERS
Hoteliers nodigen schilders uit
„Handel moet weer actief worden"
INDONESIA
DE VLAM
DE GROENE AMSTERDAMMER
Nw. GUINEA
Rantsoen voor een jaar
HET LICHTSPOOR
De keuze voor ieder persoonlijk.
INDONESIE
NEDERLAND
Goede slag van douane
Boswachter trachtte vrouw te vergifti
DAAR WERD IETS GROOTS VERRICHT
ELSEVIERS WEEKBLAD
Vrolijke ronde-tafel-dans
Tijddingen
DE TIJD

r v. d. Brink geeft Tweede Kamer inzicht in problemen

lernemen vereist weer rf en inzicht

uaties legden sluier op omische ontwikkeling

(Van onze Haagse redacteur)

e beeldstatistieken achter zich heeft prof. dr. J. v. d. Brink r Dinsdagavond een inzicht gegeven in de economische pro-

witteprood kunnen vervangen door bruinbrood, de koffievoorraad over langere tijd kunnen opmaken dan thans de bedoeling is en surrogaat kunnen gebruiken, allemaal versoberingen, waarin het gehele volk kan delen. En de lagere organen moeten zich bij het overheidsbeleid aanpassen. Het is niet nodig, dat de spoorwegen nu de stations verfraaien, dat kan later wel. De overheid moet verder zorgen, dat de organisatie van de bedrijven zo doelmatig mogelijk is, want wij moeten zuinig omgaan met de investeringen. Wij moeten ons verder niet doodslaren op bestaande markten, maar nieuwe ontwikkelen. Ook Europa kan achterlijke gebieden ontwikkelen. Hij pleitte voor oprichting van een Europese investe-

(Ingezonden Mededeling)

DIT SCHRIJVEND GESCHENK IS 'N BLIJVEND GESCHENK

18.75

De tropenbestendige Union-vulpen met 14 krts gouden pen, wordt met schriftelijke garantie geleverd. Twee fraaie modellen. Keus uit 6 kleuren.

UNION

Alleenverkoop: N.V. ESVEHA. - Den Haag - Amsterdam - Rotterdam
Verkrijgbaar bij kantoorboekhandel en vulpenzaken.

Eerste twijfel

IN deze dagen, nu de etalages zo feestelijk glinsteren en Amsterdam, tegen het vallen van het duister, gezelligen is aan ooit, moet ik telkens aan mijn kindertijd denken, want Sinterklaas Kapoentje veegt met zijn zik altijd een heel stuk weet-je-nog-van-toen bloot.

Ik was vijf of vier en ik geloofde zo nog aan. Met mijn ouder broertje, die later de details van deze ervaring voor me bijschilderde, mocht ik naar de lunchroom-Sinterklaas in de Prinsestraat. Als je limonade met boterletterkoeks, voor dertig cent, kreeg, tedere kinn' „een aardige surprise van de Sint persoonlijk" stond in de advertentie. Mijn broertje had het voorgelezen en samen hadden we net zo lang gezeurd tot het geld los kwam.

Ik weet nog precies het lome gevoel in mijn knieën toen we er heen gingen. En de schok toen ik hem zag op een soort troontje, geflankeerd door twee zwarte Pieten. Dat die negers alleen maar geschilderde serveerjuffrouwen in travesti waren, kon mijn onvertroebeld oog toen nog niet op het eerste gezicht waarnemen. Het zag trouwens voornamelijk die Sint, veel eerbiedwaardiger en stralender dan hij geweest moet zijn. Dat beweer ik niet zo maar doch heb ik later afgeleid uit zijn discours. Want toen ik eindelijk, vloeibaar van eerbied, naar dit hoog torenend wonder opkeek, vroeg hij enkel:

„Zo — ben jij zoet geweest?"

„Ja Sinterklaas . . . ." Ik prevelde het geluidloos.

„Mooi", antwoordde hij, „dan hoef ik niet naar 't gestich."

Het was voorshands een nogal negatieve beloning, maar de surprise uit de advertentie volgde wel degelijk.

„Kom maar hier naar toe."

Dat was Zwarte Piet, met een duidelijk sopraan.

„Ben je broertje?"

„Zwarte Piet."

GROEN EN GEEL VOOR DE OGEN

Man bekent poging zijn vrouw te vergiftigen

Voor de rechtbank te Arnhem bekende gisteren de bosbaas A. H. uit Angerlo te hebben getracht zijn vrouw te vergiftigen. Tijdens een toneelvoorstelling van de plaatselijke dilettantenvereniging werd voor de spelers een doos gebracht met versnaperingen. Er was een zakje bij met een bal gehakt. Op het zakje stond de naam van de vrouw van verdachte, die actrice was in het stuk. De vrouw had echter geen aandacht aan de bal gehakt geschonken.

In eerste instantie had H. bekend bezinksel uit een bus, waarin vergiftigde mais en tarwe was geweest ter bestrijding van schadelijke vogels, in een [illegible] gedaan en dit aan een [illegible] te hebben ge[illegible] te bra[illegible]

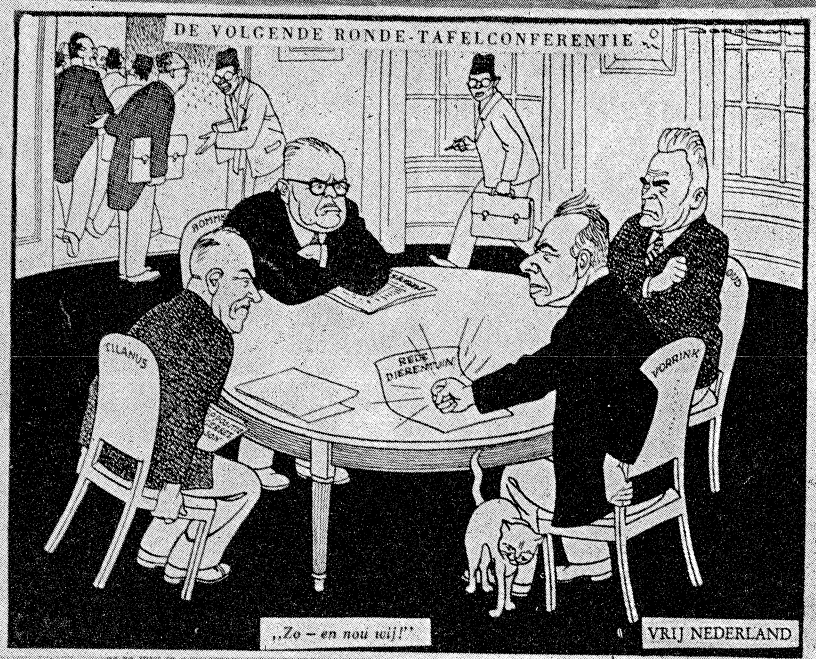

„Zo — en nou wij!"

VRIJ NEDERLAND

„Occasion!"

WERELDKRONIEK

B. en W. stellen nieuwe brug bij Wielingenstraat voor

Brand te Hoorn

Slechts kort directeur

VOLWASSEN.... NA 328 JAAR

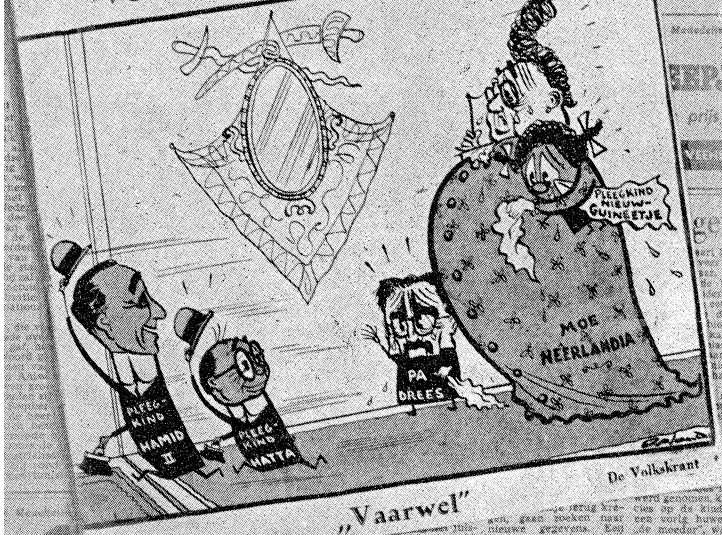

De Volkskrant

„Vaarwel"

Romme neemt verantwoording

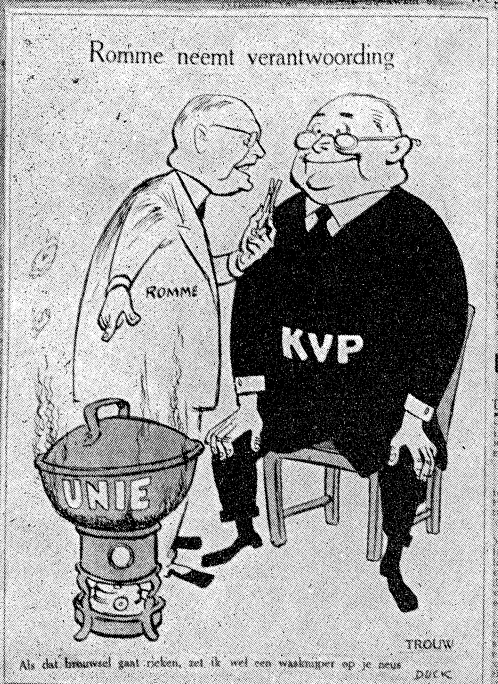

Als dat brouwsel gaat rieken, zet ik wel een waaknijper op je neus

opman gearresteerd wegens oplichting

ten en fruit grossiers

Het Protocol van Petersberg

Tijdens de recente besprekingen der ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, Groot Brittannië en de Verenigde Staten te Parijs (zie pag. 8429 A) vormde het probleem Duitsland ongetwijfeld de hoofdschotel. De drie ministers hebben daar opnieuw een poging gedaan, te komen tot een gemeenschappelijke constructieve politiek. Vrees voor de mogelijkheid van een (uiteindelijk) samengaan van gehéél (dus ook West-) Duitsland met de Sowjet-Unie schijnt bij deze besprekingen een belangrijke rol gespeeld te hebben. Hierdoor zou de Sowjet-Unie immers een overheersende en in feite onoverwinnelijke positie in Europa gaan innemen. Een positie, die Groot Brittannië de laatste 250 jaar elke mogendheid, die hiernaar streefde, heeft betwist.

Het slotcommuniqué van de Parijse conferentie was zeer vaag. Intussen is echter voor een deel bekend geworden, waartoe de Westelijke „Grote Drie" besloten. De geallieerde Hoge Commissie kreeg opdracht onderhandelingen met de kanselier van West-Duitsland, Dr. K. Adenauer te voeren over de besluiten van Parijs. Deze besprekingen, die op 15, 17 en 22 November in het hoofdkwartier van de Hoge Commissie op de Petersberg nabij Bonn zijn gehouden, waren de eerste Geallieerd—Duitse onderhandelingen op basis van gelijkheid. Zij resulteerden in een protocol, dat op 24 November door Adenauer in het West-Duitse parlement werd bekend gemaakt. De debatten naar aanleiding van dit protocol waren, ondanks Adenauers verzekering, dat de wensen van West-Duitsland voor 90% waren ingewilligd, bijzonder fel. De leider der Sociaal-Democraten, die Adenauer had uitgemaakt voor „federale kanselier der Geallieerden" werd zelfs voor 20 dagen geschorst.[1])

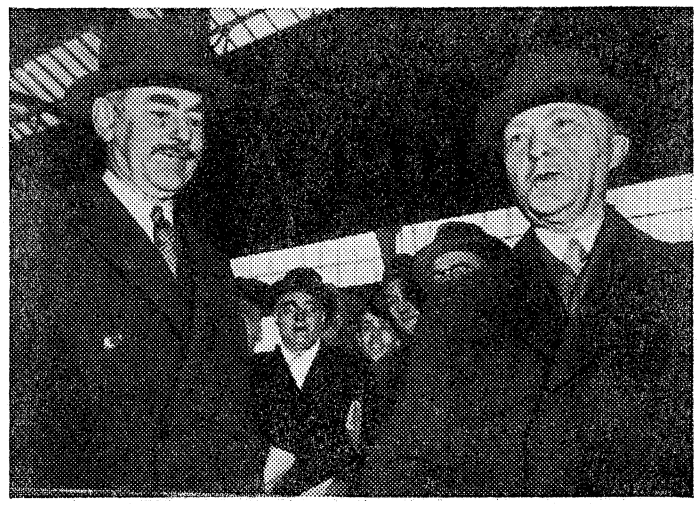

De Amerikaanse Secretary of State Dean Acheson (links), bracht medio November een bezoek aan Duitsland. Te Bonn werd hij ontvangen door de West-Duitse kanselier, Dr. K. Adenauer (rechts). Acheson zou van mening zijn, dat W. Duitsland spoedig een ministerie van Buitenlandse Zaken en een diplomatieke dienst behoort te krijgen. Om het groeiend nationalisme te bestrijden, wil hij Duitsland een „huis in Europa" geven.

In de préambule van het protocol van Petersberg wordt o.m. gezegd, dat de besprekingen allereerst ten doel hadden „de opneming van de federale republiek als een vredelievend lid van de Europese gemeenschap" en dat zowel de Hoge Commissarissen als de kanselier van mening zijn, dat de verwezenlijking van dit doel „afhankelijk is van het herstel van werkelijke veiligheid in West-Europa". In het accoord zijn de volgende punten neergelegd:

1) De Hoge Commissie en de federale regering komen overeen, de deelneming van Duitsland te bevorderen in al die internationale organisaties, waarin Duitse ervaring en steun kunnen bijdragen tot het algemeen welzijn.

Zij drukken hun voldoening uit over de verschillende stappen, die reeds in die richting zijn genomen, w.o. Duitslands deelneming aan de O.E.E.C. (Organization of European Economic Coöperation), het aan beide zijden tot uitdrukking gebrachte verlangen naar onmiddellijke toelating van Duitsland tot de Raad van Europa als toegevoegd lid (assiociate member) en de voorgestelde ondertekening van een bilaterale overeenkomst met de Verenigde Staten i.z. E.C.A.-hulp.

2) Gezien de wenselijkheid van een zo nauw mogelijke medewerking door Duitsland aan het herstel van de Europese economie, verklaart de federale regering, dat het in haar bedoeling ligt, om het lidmaatschap te verzoeken van het Internationale Ruhr-Orgaan, waarin zij tot dusver slechts vertegenwoordigd is door een waarnemer; beide partijen zijn het er over eens, dat de toetreding van Duitsland niet onderworpen zal zijn aan enige speciale voorwaarde, als bedoeld in artikel 31[2]) van het Ruhrstatuut.

3) De federale regering verklaart voorts, vast besloten te zijn, de demilitarisatie van het federale gebied te handhaven en met alle haar ter beschikking staande middelen te zullen trachten de weder-oprichting van een gewapende macht, van welke aard ook, te verhinderen.

Hiertoe zal de federale regering volledig samenwerken met de Hoge Commissie bij de werkzaamheden van de Militaire Veiligheidsraad.

4) Voorts is door beide partijen overeengekomen, dat de federale regering thans zal overgaan tot het geleidelijk herstel van de consulaire en commerciële betrekkingen met die landen, waarmede zulke betrekkingen haar nuttig lijken.

5) De federale regering bevestigt haar besluit, als een vrij verkozen democratisch lichaam, zonder enig voorbehoud na te streven de beginselen van vrijheid, verdraagzaamheid en menselijkheid, welke de naties van West-Europa verenigd houden, en te handelen volgens deze beginselen. De federale regering is vastbesloten alle sporen van het nationaal-socialisme uit het Duitse leven en de Duitse instellingen te verwijderen en de herleving van het totalitarisme in deze of in een andere vorm te voorkomen. Zij zal trachten de opbouw van het bestuur vrijer te maken en de autoritaire gedachte uit te bannen.

6) Op het terrein der decartelisatie en der monopolistische praktijken, zal de federale regering wettelijke maatregelen nemen corresponderend met de door de Hoge Commissie, overeenkomstig artikel 2 (B) van het bezettingsstatuut genomen, beslissingen.

7) De Hoge Commissie heeft de kanselier in kennis gesteld van de bepalingen van een overeenkomst tussen de Drie Mogendheden, betreffende de verzachting van de huidige beperkingen t.a.v. de Duitse scheepsbouw.

De voornaamste overeengekomen bepalingen luiden als volgt:

Onmiddelijk mag begonnen worden met de bouw van zeegaande schepen — uitgezonderd van die welke allereerst bestemd zijn voor passagiers, van tankschepen met een tonnage van meer dan 7.200 ton, vissersschepen groter dan 650 ton, en van kustvaartuigen groter dan 2700 ton en de snelheid van 12 knopen te boven gaande. Het aantal van zulke schepen is aan geen beperking onderhevig.

De federale regering mag, met de goedkeuring van de Hoge Commissie vóór 31 December 1950 zes speciale schepen, de bovengenoemde beperkende bepalingen te boven gaande, bouwen of kopen. Verdere bijzonderheden, dit punt betreffende, werden de kanselier medegedeeld.

De federale kanselier stelde de kwestie van de bouw en het herstel van schepen op Duitse werven voor exportdoeleinden. De Hoge Commissarissen deelden hem mede, dat deze zaak niet door de commissie van deskundigen was besproken en dat zij niet in staat waren hem een definitief besluit ter zake mede te delen. Intussen willen zij echter Duitse werven machtigen voor de exportschepen te bouwen van zulk een type en binnen zulke grenzen als in overeenstemming is met de opbouw van de Duitse economie; scheepsreparaties zullen zij onbeperkt toestaan.

8) Ter zake de ontmantelingskwestie, heeft de Hoge Commissie de huidige toestand bezien in het licht van de verzekeringen door de federale regering gegeven en zij heeft toegestemd in de volgende wijziging van het program. De volgende fabrieken zullen worden afgevoerd van de herstelbetalingslijst en de ontmanteling van deze fabrieken zal onmiddellijk gestaakt worden:

a) Synthetische olie- en rubberfabrieken: Farbenfabrieken Bayer te Leverkusen en Chemische Werke Hüls (uitgezonderd bepaalde research-middelen, die in deze fabrieken een belangrijk militair element vormen); Gelsenberg Benzin A.G. te Gelsenkirchen; Hydrierwerke Scholoen A.G. te Gelsenkirchen-Buer; Ruhroel G.m.b.H. te Bottrop; Ruhrchemie A.G. te Oberhausen-Holten; Gewerkschaft Viktor te Castrop-Rauxel; Krupp-Treibstoff-Werke

(Zie verder pag. 8473)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

4 December (Zondag)

China — Wnd.-president Li Tsjoeng-jen vertrekt naar de Ver. Staten voor het ondergaan van een maagoperatie.
Duitsland — De West-Duitse president, prof. Heuss, noemt de „annexaties" van Duits gebied langs de Nederlandse grens „onbegrijpelijk", omdat zij psychologische en politieke wrijving veroorzaakten.
Tsjecho-Slowakije — De katholieke bisschoppen verklaren, op 17 November in een brief aan de regering-Zapotocky gezegd te hebben, niet te zullen gehoorzamen aan de nieuwe kerkwetten.

5 December (Maandag)

China — De raad van de Centrale Volksregering keurt een resolutie goed betreffende de uitgifte van 200 millioen „overwinningsobligaties". De begroting voor 1950 — waarvan 38% voor militaire uitgaven — wordt eveneens goedgekeurd.
Frankrijk — Met ingang van heden is de benzine vrij van distributie.
India — Premier Nehru nodigt president Sukarno uit, de herdenking van de stichting der Indiase republiek op 26 Januari te New Delhi te komen bijwonen.
Nederland — Tengevolge van de vermindering der subsidie wordt de prijs van het varkensvlees gemiddeld met 44 ct. per kg. verhoogd.
— De Nat. Federatieve Raad van het voormalig verzet in Nederland en het hoofdbestuur van de Ver. voor ex-politieke gevangenen verzoeken de Koningin, de minister van Sociale Zaken en de Stichting van de Arbeid, niet over te gaan tot samensmelting van de verjaardag van de Koningin en de nationale feestdag.
— Letterkundigen en journalisten werpen bij de uitgeverij Van Holkema & Warendorff N.V. een steen door de ruit uit protest tegen de uitgave van een boek van Josef Schreieder bij deze firma.
— Als herstelbetaling werd van Japan ontvangen in totaal voor een bedrag van 19.038.706 Yen (waarde van 1939) aan uitrusting. Dit is volgens de officiële yenkoers die in 1938 gold (24.38 dollarcents) ongeveer 4.640.000 dollars.

6 December (Dinsdag)

Bulgarije — De minister van Binnenlandse Handel krijgt een „berisping, gepaard gaande met een waarschuwing" o.a. wegens „ verspilling".
— Opening van proces tegen de voormalige vice-premier Treitsjo Kostof en 10 andere communistische functionarissen. Zij worden beschuldigd van „verraad".
Engeland — In afwachting van de resultaten van de bespreking met Canada en de Ver. Staten worden de voorbereidingen tot het produceren van atoomenergie tijdelijk gestaakt.
Frankrijk — De prix-Goncourt wordt toegekend aan Robert Merle voor zijn roman „Weekend à Zuydcoste", waarin de evacuatie van Duinkerken in 1940 is behandeld.
Hongarije — Bij het parlement wordt een vijfjarenplan van 1 Januari 1950 af ingediend. Het driejarenplan is volledig geslaagd. De nijverheidsproductie steeg t.a.v. 1939 met 140%. De levensstandaard van de bevolking steeg met 37%.
Indonesië — Het K.N.I.P. (rep. parlement) maakt een aanvang met de bespreking van de R.T.C. besluiten.
Nederland — De Tweede Kamer begint het debat over het wetsontwerp overdracht souvereiniteit over Indonesië .
— Mr. G. F. van Walsum (P v. d. A.) neemt ontslag als lid van de Eerste Kamer.
Noorwegen — In totaal zijn thans 22.771 Noren veroordeeld wegens verraad of collaboratie met de Duitsers.
Roemenië — Alle mannen tussen de 18 en 56 en vrouwen tussen de 18 en 45 jaar zullen — behoudens enkele met name genoemde categoriën — voortaan per jaar twee tot twintig dagen aan de wegenbouw moeten werken.
Zweden — Zweden is als 63e lid tot de F.A.O. (voedsel- en landbouworganisatie der Ver. Naties) toegelaten.

7 December (Woensdag)

Duitsland — De leider van de West-Duitse communisten, Max Reimann, dringt aan op nauwe samenwerking met de sociaal-democraten.
— Prins zu Löwenstein vormt in W.-Duitsland een organisatie „Deutsche Aktion", welke geen politieke partij zou zijn en een beroep doet op alle Duitse vluchtelingen en uitgewekenen, om terug te keren in „een verenigd Duitsland met zijn historische grenzen".
Frankrijk — De militaire begroting voor 1950 ten bedrage van 420 milliard frs. door de begrotingscommissie van de Nat. Vergadering goedgekeurd. De gehele begroting bedraagt 2.300 milliard frs. De militaire credieten vormen 5 percent van het nationale inkomen.
Japan — Volgens het partijloze Tokiose blad „Asali Sjiboen" is de socialistische partij met 95.251 ingeschreven leden thans de grootste partij in Japan, daarop volgt de communistische partij met 87.186 leden en dan de democratiscne liberale partij met 67.047 leden. Het blad wijst er echter op, dat niet alle leden van de communistische partij staan ingeschreven en dat de eigenlijke sterkte moet worden geschat op 180.000 à 190.000 leden.
Monaco — Er ontstaat een regeringscrisis doordat alle 18 parlementsleden aftreden uit protest tegen een overeenkomst met Frankrijk welke zij onvoordelig achten. De eerst enige weken geleden ingehuldigde prins Rainier III zal nieuwe verkiezingen laten houden.
Nederland — De vliegtuigfabriek Fokker krijgt van de Ned. regering opdracht voor de bouw van 150 Gloster-Meteorstraaljagers. Ook voor België moeten 150 van deze toestellen worden gebouwd. Fokker zal de eindmontage verrichten en heeft het overige werk uitbesteed aan „Aviolanda" te Papendrecht.
Spanje — Don Jaime, Hertog van Segovia, tweede zoon van wijlen ex-koning Alfonso, doet opnieuw aanspraken gelden op de Spaanse troon, nadat hij in 1932 van zijn successie-rechten afstand had gedaan wegens doofstomheid. Hij zou thans van deze kwaal zijn genezen.

8 December (Donderdag)

Bulgarije — Bulgarije treedt uit de wereldgezondheidsorganisatie te Genève, omdat, „de practische resultaten volkomen onvoldoende blijken". In Februari traden de Sowjet-Unie, de Oekraine en Wit-Rusland uit.
Griekenland — 50 Duizend ambtenaren beginnen een staking van onbepaalde duur. Zij eisen 40% loonsverhoging.
Hongarije — De hoofden van de hervormde en evangelische kerken betuigen in een gemeenschappelijke verklaring hun trouw aan de Hongaarse Volksrepubliek en haar nieuwe constitutie.
Indonesië — Sjahrir verklaart, dat zijn Partai Socialis Indonesia in het K.N.I.P. blanco zal stemmen inzake de resultaten van de R.T.C.
Internationaal — Een Russisch voorstel volgens hetwelk de bij de V.N. aangesloten landen inlichtingen zouden moeten geven over hun atoom- en andere wapens, wordt door de alg. vergadering van de V.N. verworpen.
— Te Lausanne (Zwitserland) opent Paul Henri Spaak een door de Europese Beweging georganiseerde culturele conferentie. Ook Spanje, de West-Duitse republiek en het Vaticaan zijn vertegenwoordigd.
Nederland — De E.C.A. geeft haar goedkeuring aan een programma voor modernisatie en uitbreiding van de Kon. Ned. Hoogovens en Staalfabrieken. Voor dit doel wordt een bedrag van $ 23.500.000 (ƒ 89.300.000) ter beschikking gesteld.
— De Kon. Ned. Voetbalbond herdenkt het zestig-jarig bestaan.
Ver. Staten — Dr. Herman Baruch, voormalig ambassadeur in Nederland wordt onderscheiden met het grootkruis in de orde van de Ned. Leeuw.

9 December (Vrijdag)

België — De federatie van Belgische industriëlen verklaren in een nota aan premier Eyskens de economische toestand „buitengewoon verontrustend" te achten.
Canada — In totaal zullen in 1950 tienduizend Nederlandse boeren-immigranten worden toegelaten.
Engeland — Bij monde van de procureur-generaal sir Hartley Shawcross sluit de regering zich aan bij Lord Pakenham's oordeel, dat de staf van de luchthaven Prestwick generlei blaam treft voor de ramp van het K.L.M. vliegtuig op 20 October 1948.
— Tussentijdse verkiezingen in het district South-Bradford leveren een Labourmeerderheid op van 4.022 stemmen.
Indonesië — Het parlement van de Pasundan keurt de resultaten van de R.T.C. en de constitutie met 64 stemmen vóór en 2 blanco goed.
Internationaal — De Assemblée der V.N. neemt met 38 tegen 14 stemmen bij 7 onthoudingen een geamendeerde Australische resolutie aan, welke een internationaal regime voor Jeruzalem instelt en de voogdijschapsraad de verantwoording daarvoor opdraagt.
Nederland — In de vroege morgen — 2 uur — aanvaardt de Tweede Kamer met 71 tegen 29 stemmen (4 stemmen meer dan de vereiste twee-derde meerderheid) het wetsontwerp i.z. de souvereiniteitsoverdracht over Indonesië. (Zie in dit nr.)
— Bij de geallieerde Hoge Commissie voor Duitsland te Bonn wordt een Nederlandse missie ingesteld met aan het hoofd vice-admiraal J. M. de Booy.
— Bij de hoofdcommissie voor industriële aangelegenheden wordt een vaste commissie voor financiële aangelegenheden ingesteld. Voorzitter hiervan is prof. dr. B. Schendstok.

10 December (Zaterdag)

Nederland — Het korps mariniers herdenkt zijn 284ste verjaardag.
— Met Egypte wordt een luchtvaartovereenkomst gesloten waardoor Nederland het recht krijgt een luchtlijn te exploiteren naar Egypte en via Egypte naar het Verre Oosten.

(Vervolg van pag. 8471)
te Wanne-Eickel; Steinkohlenbergwerk Rhein Preussen te Moers; Dortmunder Paraffin Werke te Dortmund; Chemische Werke Essener Steinkohle, te Bergkamen.

b) Staalfabrieken: August Thyssen Hütte te Duisberg-Hamborn; Huttenwerke Siegerland A. G., Charlottenhütte te Niederschelden; Deutsche Edelstahlwerke te Krefeld; Hüttenwerke Niederrein A. G. te Duisberg; Klöckner Werke A. G. te Düsseldorf; Ruhrstahl A. G., Henrichshütte te Hattingen; Bochumer Verein A. G. en Gusstahlwerke te Bochum (uitgezonderd electrische ovens die niet essentieel zijn voor het functionneren van de fabrieken; deze zullen ontmanteld worden of vernietigd).

c) De ontmanteling van de I. G. Farben-fabriek te Ludwigshafen-Oppau zal niet voortgezet worden, behalve wat betreft de installaties voor de productie van synthetische ammonia en methanol (overeenkomstig het herstelbetalingsprogramma).

d) In Berlijn zal de ontmanteling geheel gestaakt worden. In de reeds gedeeltelijk ontmantelde fabrieken zal het werk weer mogelijk gemaakt worden. Installaties die reeds gedemonteerd zijn, zullen beschikbaar gesteld worden aan het I.A.R.A. (Inter-Allied Reparations Agency), uitgezonderd die te Berlijn. Deze wijziging van de herstelbetalingslijst zal de bestaande verboden en beperkingen t.a.v. de productie van bepaalde materialen niet aantasten. Gedemonteerde fabrieken mogen slechts met toestemming van de Militaire Veiligheidsraad hersteld of weder geïnstalleerd worden. Fabrieken, waarin de demontage is gestaakt, zullen onderworpen zijn aan een gepaste contrôle, om te voorkomen, dat de staalproductie het toegelaten niveau van 11.1 millioen ton 's jaars overschrijdt.

9) Gesproken is over de beëindiging van de staat van oorlog. Hoewel zulk een beëindiging in overeenstemming geacht mag worden met de geest van dit protocol, brengt zij aanzienlijke wettelijke en practische moeilijkheden met zich mede, die nader onder de ogen gezien dienen te worden.

10) De Hoge Commissarissen en de Federale Kanselier hebben dit protocol ondertekend met de gemeenschappelijke vastbeslotenheid, de doeleinden die hierboven in de préambule zijn neergelegd te verwezenlijken en met de hoop dat hun overeenkomsten een aanzienlijke bijdrage zullen vormen tot de opneming van Duitsland in een vreedzame en stabiele Europese volkerengemeenschap.

---

1) Op 3 Dec. trok Schumacher zijn uitlating in. Adenauer nam een vroegere uitlating aan het adres van de socialisten terug.

2) zie pag. 7896.

Nederland

Tweede Kamer aanvaardt R.T.C.-Resoluties

Op 6 December — zeven jaar na de rede, waarin H.M. Koningin Wilhelmina voor radio-Londen de hoofdlijnen aangaf van de toekomstige structuur van het Koninkrijk[1]*) — begon de Tweede Kamer haar discussies over het wetsontwerp tot goedkeuring van de resultaten der Ronde Tafel-Conferentie. Sprak de genoemde rede nog van een „Rijksverband, waarin Nederland, Indonesië, Suriname en Curaçao tezamen deel zullen hebben, terwijl zij ieder op zich zelf de eigen, inwendige aangelegenheden in zelfstandigheid en steunend op eigen kracht, doch met de wil elkander bij te staan, zullen behartigen", — het wetsontwerp, waarover de Tweede Kamer zich thans had uit te spreken beoogt niet minder dan de onvoorwaardelijke overdracht van de volledige souvereiniteit over vrijwel geheel*[2]*) „Nederlands-Indië" aan de „Verenigde Staten van Indonesië".*

Op Vrijdag 9 December, om twee uur in de morgen, viel de historische beslissing en keurde de Kamer met 71 tegen 29 stemmen het wetsontwerp op de souvereiniteitsoverdracht (zie ook pag. 8451 A) goed. Het was de eerste maal in de parlementaire geschiedenis van Nederland, dat een voltallige Kamer tot stemming overging. De vereiste twee-derde-meerderheid was 67. Voor men toe was aan dit resultaat hadden vele kamerleden, vijf ministers en een staatssecretaris het woord gevoerd. Ook van de zijde van het publiek bestond er voor deze historische debatten een grote belangstelling. Zowel de publieke — als de perstribune was geheel bezet.

Voor de aanvang van de vergadering van 6 December kwam het op het Binnenhof tot een demonstratie, klaarblijkelijk van aanhangers der „Rijkseenheid"-gedachte.

Hieronder volgt een overzicht van de debatten samengesteld aan de hand van verslagen in de Volkskrant, het Vrije Volk, het Algemeen Handelsblad, de Nieuwe Rotterdamse Courant, Parool, Trouw en de Waarheid.

Reeds uit het Voorlopig Verslag, dat op 30 November door 4 commissies van rapporteurs uit de Kamer over de verschillende delen van het wetsontwerp werd uitgebracht, bleek, dat de regering kon rekenen op de steun van de P. v. d. A. en de K.V.P., terwijl de V.V.D. en de C.H.U. zich vooralsnog van een definitieve uitspraak wensten te onthouden. De overige fracties waren tegen.

In de Memorie van Antwoord, welke op 2 December werd gepubliceerd, zei de regering, dat in het ontwerp geen wijzigingen konden worden aangebracht. Aanhouding zou in haar gevolgen weinig van een verwerping van het wetsvoorstel verschillen.

---

1) Deze rede kreeg, daar zij door het tijdsverschil elders in de wereld op 7 December werd ontvangen, de naam Zeven Decemberrede. In het door de Japanners bezette Indonesië bleef de inhoud van deze rede tot eind 1945 nagenoeg onbekend. Voor de tekst zie men pag. 6463.

2) Over de status van Nieuw-Guinea zal eerst over een jaar worden beslist. Dit gebied blijft voorlopig onder Nederlandse souvereiniteit.

Debat — Als eerste spreker kwam de heer J. Schouten leider van de A.R.-fractie aan het woord. Zijn betoog kwam hierop neer, dat het ontwerp in strijd moest worden geacht met de grondwet en dus onaanvaardbaar was. Na in het kort de parlementaire historie met betrekking tot Indonesië in de jaren 1945 en 1946 te hebben nagegaan en in dit verband te hebben herinnerd aan de woorden van de heer Max van Poll, de latere commissaris-generaal: „Wankel niet in het weigeren van samenwerking met Sukarno", wees spr. op de betekenis van het nieuwe 14de hoofdstuk (zie pag. 7537 en 7571) van de Grondwet. Hij ziet deze aldus, dat de souvereiniteit slechts zal worden overgedragen aan een staatsorganisatie, die in staat is de noodzakelijke orde niet alleen te scheppen, maar ook te handhaven. Dat, aldus spr., is op geen stukken na bereikt.

De A.R.-woordvoerder wees er vervolgens op, dat dit veertiende hoofdstuk geen recht bevat, dat reeds jaren in de Grondwet staat, maar eerst kortgeleden daarin is aangebracht om de Grondwet „open te hakken".

De regering had de grenzen in de Grondwet neergelegd, ter R.T.C. niet mogen overschrijden zonder eerst overleg met de Kamer te plegen.

Door middel van de unie zou het Koninkrijk worden omgezet, maar tevens geconstitueerd. „Ook daarvan is niets terecht gekomen". Er is naar sprekers oordeel zelfs geen „vederlichte Unie". Spr. gewaagde van een „Unie zo licht als een pluisje". De heer Schouten was van mening, dat het zelfbeschikkingsrecht, zoals het is geworden, een ieder „teleurstelling en ergenis moet verschaffen" In een groot deel van Indonesië is van een zelfbeschikkingsrecht geen sprake geweest, en ook na de overdracht zal dit recht reëel niet bestaan.

Wat Nieuw-Guinea betreft, bleef de heer Schouten erbij, dat er geen sprake van mag zijn, dat dit overgaat naar de Verenigde Staten van Indonesië. Het uitstel mag niet betekenen, dat de regering afwijkt van haar eenmaal ingenomen standpunt ten aanzien van dit gebiedsdeel.

Tot slot betoogde de A.R.-woordvoerder, dat het mogelijk moet zijn, dat de Kamer wijzigingen aanbrengt. Het overleg zal dan opnieuw moeten worden geopend.

„Gaat het echter alleen om aannemen of verwerpen, dan zal zowel onze verantwoordelijkheid tegenover de volken van Indonesië als onze getrouwheid aan de grondwet eisen, dat wij onze medewerking aan deze voorstellen onthouden".

De woordvoerder van de fractie van de K.V.P., prof. mr. Romme, liet in zijn betoog tot uiting komen, dat verwerping van het ontwerp z.i. de chaos zou betekenen.

Bij aannemen of verwerpen staan wij voor twee kernvragen, aldus spr., n.l.: wat zijn de gevolgen van verwerping?

Bij aanneming blijft er veel open omtrent de vraag in welk tempo de consolidatie tot stand zal komen. Bij verwerping zal er echter geen open vraag blijven, dan zal over Indonesië de chaos komen.

De tweede kenvraag is: willen wij de samenwerking met de volken van Indonesië of niet? Maar ons antwoord op deze vraag is duidelijk, aldus spreker.

Ook prof. Romme zeide te betreuren, dat de Unie niet hechter is geworden, maar als hij voor de keus staat deze samenwerking of geen samenwerking, dan kiest hij de samenwerking, ook om haar inhoud. Te beweren, dat deze inhoud niets betekent, gaat prof. Romme veel te ver.

Moeten wij nu, zo vroeg de heer Romme vervolgens, van die samenwerking afzien omdat de Grondwet daarvoor een beletsel vormt? Als die strijd er was, zou dat moeten. Die strijd achtte de heer Romme echter niet aanwezig.

Het Uniestatuut omvat allerlei bepalingen omtrent de rechtszekerheid e.d. Wat betreft het hoofd der Unie heeft het amendement-Tilanus (zie pag. 7571 kol. 1) bedoeld de begrippen Hoofd der Unie en Kroon der Unie tot gelijke begrippen te verklaren. De hoofdvraag acht spreker of hier al dan niet sprake is van een koninklijke waardigheid. Daaraan is op grond van de erfelijkheid geen twijfel.

Het criterium ligt in deze erfelijkheid, niet in de hoeveelheid der bevoegdheden. Die zijn in alle staten en in alle tijden verschillend. Het is echter niet zonder betekenis dat artikel 13 van het Uniestatuut bepaalt, dat het Unie-hof van arbi-

trage recht spreekt in naam van het Hoofd der Unie.
Wanneer, zo betoogde prof. Romme, sommige leden van de Kamer trouw zouden menen te moeten blijven aan wat zij zien als de letter van de Grondwet, dan zou de Unie dus niet tot stand komen. Dat zou zeker betekenen strijd met de geest van de Grondwet. In zo'n geval mag men niet slechts een beroep doen op staatsnoodrecht, maar moet men dat zelfs.
Mocht het wetsontwerp zeer onverhoopt de tweederde meerderheid niet behalen, dan verwerpt zijn fractie echter de hier en daar opgekomen gedachte, dat het wetsontwerp dan toch op grond van staatsnoodrecht zou mogen worden uitgevoerd.
Aan de regeling van het zelfbeschikkingsrecht is naar de mening van prof. Romme op de R.T.C. te kort gedaan. Dit is de zwarte bladzijde der R.T.C. Wij stonden op dit punt ter R.T.C. voor een gesloten Indonesisch front, dat van het externe zelfbeschikkingsrecht niet wilde weten en dat de Renville-gebieden wilde doen terugkeren. Helaas is van Nederlandse zijde op dit punt niet een zo krachtig standpunt ingenomen als terzake van Nieuw-Guinea.
Prof. Romme zag als de grootste moeilijkheid van de afgelopen jaren, dat er in het Indonesisch probleem een verdeeldheid van meningen bestond tussen groepen die elk voor zich een minderheid vormden.
Hij hoopte, dat deze periode van grote meningsverscheidenheid thans afgesloten zou worden en dat thans in grote eensgezindheid de door allen gewenste blijvende samenwerking tot stand gebracht zou worden.

De heer Welter (K.N.P.) hierna aan het woord komende, zeide, dat hij op de vraag of dit ontwerp mag worden aangenomen, onomwonden „neen" zegt. Spr. betoogde, dat in de zomer van 1948, onder minister Sassen, een nieuwe koers was ingeslagen, die, wanneer zij consequent gevolgd was, tot redding van het koninkrijk had kunnen leiden. Minister Sassen echter moest aftreden.
Spreker bracht grote hulde aan de leiders van „Rijkseenheid", die honderden malen gewaarschuwd hebben voor de gevolgen, waarvoor wij thans staan. De regering echter heeft deze mensen gesteld onder toezicht van de Centrale Veiligheidsdienst.
Het beleid van de regering van de afgelopen jaren is gebaseerd geweest op wetschennis en overschrijding van bevoegdheid, op onvoldoende voorlichting, op vaagheid en dubbelzinnigheid.
Over de gehele lijn hebben wij gecapituleerd voor de republiek Djokja. Of is het zo, dat men bewust alle banden heeft afgekapt, omdat men de financiële en economische toestand van Indonesië zo noodlottig achtte?
Voor hetgeen thans vóór ons ligt is de Partij van de Arbeid verantwoordelijk en de K.V.P. is de dupe geworden van deze politiek. In aansluiting hieraan houdt ook deze spreker een aantal politiek-historische beschouwingen, waarbij hij de „deviaties" van minister Van Maarseveen in feite geforceerde looppassen naar de achtergrond noemt. De resultaten van de R.T.C., samengevat in „Het boekje van minister Van Maarseveen", acht hij een volledige capitulatie van Nederlandse zijde.
De heer Welter zegt, deze overeenkomst zo vernederend te achten, dat hij zich niet kan voorstellen, dat Frankrijk, Engeland en zelfs de Verenigde Staten van Amerika deze aantasting van het prestige van een Westerse mogendheid zullen willen aanvaarden.
De houding van de regering tegenover de minderheden acht spr. in strijd met wat hij in zijn 40-jarige loopbaan heeft leren kennen als gouvernementele principes. Hij brengt in herinnering wat de Ambonnezen en Timorezen voor Nederland zijn geweest en vraagt de regering met grote aandrang niets te doen, waardoor deze volken ons ondankbaarheid zouden kunnen verwijten.
Ernstig waarschuwend voor het „hand over hand toenemen van het communisme in Indonesië", spreekt de heer Welter als zijn mening uit, dat de regering ons erfdeel in Indonesië wil overdragen aan ondeskundigen en incompetente lieden.
Zou, zo vraagt de heer Welter, de regering er bezwaar tegen hebben, de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken inzage te verstrekken van de stukken en telegrammen, die met de Nederlandse ambassadeurs en de Hoge Vertegenwoordiger(s) van de Kroon zijn gewisseld? Er zou dan kunnen blijken of de buitenlandse druk inderdaad zó hevig is geweest, dat de regering daarvoor inderdaad heeft moeten bukken. Het moet, zo meent hij, ook de regering aangenaam zijn van zulk een zware verantwoordelijkheid te worden ontheven.
De heer Welter zou verwerping van dit ontwerp wensen en daarna Kamerontbinding, opdat ons volk zich kan uitspreken.

Vervolgens nam de heer Tilanus (C.H.U.) het woord. Hij schetste uitvoerig wat Nederland voor de volken van Indonesië gedaan heeft. Maar hij vroeg zich af of ons volk de kracht van het Indonesische nationalisme niet heeft onderschat. Hadden wij niet beter gedaan in 1938 de petitie-Sutardjo, waarin om bijeenroeping van een rijksconferentie gevraagd werd, niet geheel af te wijzen?
De heer Tilanus herinnerde aan zijn critiek op het eerste na-oorlogse kabinet. Hij betreurde het beleid van de Engelsen en het dictatoriale bewind van dr. Van Mook. De meerderheid van de Kamer aanvaardde echter het beleid van de regering en op die basis moesten wij dus verder. Daarom aanvaardde de C.H.-fractie de grondwetsherziening.
Ik heb, aldus de heer Tilanus, bij de regering er ernstig op aangedrongen, ons niet te stellen voor een grondwettelijk conflict. Deze kwestie is voor de C.H. fractie een uitermate moeilijk punt. Ook op andere punten gaat men vlak langs de grondwet heen. Veel is geheel anders gegaan dan wij hadden verwacht. Veel moeilijkheden zouden voorkomen zijn, wanneer de regering vorig jaar spoedig de interimregeling had ingevoerd.
Twee punten geven daarbij nog bijzondere moeilijkheden: de afwikkeling van de militaire aangelegenheden en de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht. De militaire regeling noemde spr. toch niet onaanvaardbaar.
Moeilijker is de kwestie van de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht. Spr. drong er met klem op aan het uiterste te beproeven bij de R.I.S. en op internationaal terrein, opdat de minderheden zich vrij kunnen uitspreken.
Wij staan, aldus spr., voor een moeilijk dilemma. Het komt er op aan, of wij deze jonge staat mee willen opbouwen of niet. Als wij dat willen, is voor Nederland in de komende jaren nog mooi werk te doen. Persoonlijk verklaarde de heer Tilanus zich bereid dit ontwerp te aanvaarden ware het niet, dat twee donkere schaduwen dit bemoeilijken: de grondwettelijke bezwaren en de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht.

Jhr. Van der Goes van Naters (P. v. d. A.) stelde vast, dat een groot deel „van de ellende van nu" komt op rekening van de afwijzing van de petitie-Sutardjo in 1938, tijdens het ministerschap van de heer Welter. Voor het behoud van het Rijksverband is het, zo roept de spreker uit, door de schuld van de heer Welter nu te laat. (De heer Welter, die door de heer Van der Goes herhaalde malen werd aangevallen, interrumpeerde zo vaak, dat hem tenslotte door de voorzitter het zwijgen werd opgelegd. Red.)
Sprekend over de financiële belangen, zeide mr. Van der Goes, dat het ontwerp ook op deze grond moet worden aanvaard. Hetgeen wij er bij inschieten, moet dan maar als een delging van onze ereschuld worden beschouwd.
De Indonesiërs zijn zo „verliefd" op hun souvereiniteit, dat het eigenlijk als een wonder moet worden beschouwd, dat zij zo gemakkelijk de Unie hebben aanvaard.
Spreker zeide vervolgens, dat, als hij de overeenkomst in strijd met de grondwet zou achten, hij zich zeker in verband met de funeste gevolgen ener verwerping, op staatsnoodrecht zou beroepen. Die strijd met de Grondwet ziet hij echter niet.
Wat de minderheden betreft, betwijfelt de heer Van der Goes of bijvoorbeeld de Minahassa een zelfstandig economisch bestaan zou kunnen leiden. In ieder geval moet ook naar zijn mening het recht van zelfbeschikking zijn gewaarborgd en een garantie daarvoor ziet spr. in de inschakeling van de UNCI.
Het begrip „Hoofd der Unie" acht spreker volkomen identiek met „Kroon der Unie". Het is echter nooit de bedoeling geweest, van de Unie een „koninkrijk" te maken.
Wat Nieuw-Guinea aangaat, staat vast, dat de souvereiniteit hier niet is overgegaan. Wij zullen, zo vreest de heer Van der Goes, over de kwestie met betrekking tot dit gebiedsdeel nog een moeilijk jaar ingaan. Hij herinnert er echter aan, dat reeds in Linggadjati is gedacht aan een driehoeksverhouding, n.l. een eigen status zowel tegenover Indonesië als tegenover Nederland.
Bij aanvaarding van dit ontwerp hebben wij, zo meent de heer Van der Goes, nog een grote en een goede kans. Mogen de twijfelaars in deze Kamer een offer brengen, ten bate van de gemeenschappelijke zaak.

Wij staan thans voor drie vragen, aldus de voorzitter van de V.V.D. mr. Oud: 3)
1e. blijven de resultaten van de R.T.C., zoals deze ons zijn voorgelegd, binnen het 14de hoofdstuk van de grondwet;
2e. is de inhoud aanvaardbaar;
3e. zo niet, zijn de gevolgen ener verwerping dan zo ernstig, dat het ontwerp toch zal moeten worden aanvaard?
De Grondwet spreekt van overleg met de vertegenwoordigers van de bevolkingen. Waren de republikeinse vertegenwoordigers en die van de federale gebieden dat? De Grondwet geeft omtrent de aanwijzing geen uitsluitsel. Van positieve strijd kan hier dus moeilijk worden gesproken. Artikel 208 van de grondwet eist waarborgen voor de rechtszekerheid, de fundamentele menselijke rechten en vrijheden en deugdelijk bestuur. Het Uniestatuut geeft daarvoor inderdaad voldoende voorschriften, maar is er zekerheid, dat zij ook zullen worden nageleefd? Ook hier achtte hij echter geen strijd met de Grondwet aanwezig, al zou men kunnen wensen, dat er nog betere waarborgen waren geschapen.
Een andere belangrijke kwestie is die van het hoofd der Unie. Is de wijziging van Kroon der Unie in Hoofd der Unie van wezenlijke betekenis? Kroon betekent vorstelijke waardigheid en het kenmerk voor die waardigheid is gelegen in de erfelijkheid, die hier inderdaad is verzekerd. Ook de regeling van het regentschap acht de heer Oud niet in strijd met de grondwettelijke bepalingen.

3) Reeds voor mr. Oud aan het woord kwam, had hij een drietal amendementen op het ontwerp ingediend, waarvan het eerste luidde:
Ingevoegd wordt een artikel 2, luidende: met betrekking tot artikel 12, derde lid, van het Uniestatuut, behorende bij de in artikel een dezer wet vermelde mantelresolutie, wordt, voor zoveel het Koninkrijk der Nederlanden aangaat, bepaald:
Ten eerste dat onder het parlement is te verstaan de Koning in gemeen overleg met de Staten-Generaal; ten tweede dat besluiten tot afkondiging ener gemeenschappelijke regeling worden genomen door de Koning met mede-ondertekening van één of meer ministers.
Het tweede amendement luidde: ingevoegd wordt een artikel 3, luidende:
„Wij dragen zorg, dat door Ons of van onzentwege bij de organisatie der Verenigde Naties alle stappen worden gedaan, die naar ons inzicht bevorderlijk kunnen zijn aan een volledig tot zijn recht komen van het zelfbeschikkingsrecht, gelijk dit is bedoeld in artikel 2 der overgangsovereenkomst, behorende bij de in artikel 1 dezer wet vermelde mantelresolutie.
Het derde amendement was van formele aard en beoogde slechts artikel 2 van het wetsontwerp te veranderen in artikel 4.
Bovengenoemde amendementen beoogden géén wijziging in de ontwerp-overeenkomst van de R.T.C., doch slechts in het door de regering bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp regelende de overdracht van de souvereiniteit over Indonesië.

Komend tot de tweede vraag, n.l. of de inhoud acceptabel is, zeide de heer Oud, dat hij en zijn politieke vrienden de Unie gaarne anders zouden hebben gezien, meer in het staatsrechtelijke vlak liggend. Toch is zij een reële en geen personele Unie. Er is wel een gewelf, maar helaas nog slechts van zeer licht getimmerte. In strijd met ons constitutionele recht zou het echter zijn, wanneer besluiten tot afkondiging ener gemeenschappelijke regeling niet tenminste door één der ministers zouden worden medegetekend. Voor ons is immers het hoofd der Unie tevens onze Koning en deze is en moet blijven: onschendbaar; deze zal voor de afkondiging dier besluiten nimmer ter verantwoording mogen worden geroepen. Weinig bevredigend acht de heer Oud ook de financieel-economische regelingen en in het bijzonder die omtrent de circulatiebank. Onbevredigend is ook de houding, aangenomen tegenover de minderheden en de „waardevolle belangen". In de status van Nieuw-Guinea is niets gewijzigd, zodat dit zal moeten blijven behoren bij het Koninkrijk-oude-stijl.
Komende tot zijn derde vraag, wat de gevolgen ener verwerping zullen zijn, zeide spr. dat verwerping z.i. in Indonesië tot volledige chaos zou leiden, maar dat ook aanvaarding tot grote moeilijkheden kan leiden.

Mr. De Graaf (K.V.P.) besteedde bijzondere aandacht aan het ambtenarenvraagstuk, inzonderheid aan de belangen van de Nederlandse ambtenaren in Indonesië. Aan het recht zou een juiste vorm zijn gegeven door de Nederlandse ambtenaren deel te doen uitmaken van een Nederlands bijstandscorps. Over deze mogelijkheid is met de Indonesische delegaties zelfs niet gesproken.
Spr. is het met de regering eens, dat overgaan van de ambtenaren moet worden bevorderd. Maar dit moet niet geschieden uit vrees voor economische sancties. Daarom achtte mr. De Graaf een betere garantie voor de ambtenaren op haar plaats.

De woordvoerder van de communistische fractie, de heer P. de Groot, betoogde, dat de resultaten van de R.T.C. geen nationale zelfstandigheid aan de Indonesische volken brengen, maar dat zij de heerschappij van een verkapt kolonialisme bevestigen. Op grond van deze opvatting reeds verwerpen de communisten het onderhavige wetsontwerp.
In scherpe bewoordingen bestreed spreker „de kliek" van Hatta en Sukarno. Het resultaat van de R.T.C. is, zei hij, niet anders dan een doorgaan onder het juk van de Verenigde Staten. Alle overeenkomsten en verdragen zullen geen belemmering kunnen vormen voor de voortschrijding van de ware nationalistische revolutie in Indonesië, belichaamd in de communistische groepering, zo verklaarde de heer De Groot. De heer De Groot sprak over de Ver. Staten van Indonesië, als over „Indonesië van de Ver. Staten". Tenslotte zeide hij het ontwerp in strijd te achten met de grondwet.

De heer Van de Wetering (C.H.U.) verweet de regering, dat zij nu al reeds allerlei maatregelen neemt, zoals het terugtrekken van de troepen, nog vóór het parlement zich met de resultaten van de R.T.C. heeft verenigd. Dit is tactisch fout, aldus spreker. Hij neemt het de regering voorts kwalijk, dat zij zich nieuwe deviaties heeft veroorloofd zonder overleg met de volkvertegenwoordiging. Als het parlement het wetsontwerp verwerpt, komt de verantwoordelijkheid daarvan op de regering neer.
Onbegrijpelijk noemt de heer Van de Wetering het, dat de Nederlandse delegatie met zo weinig economische garanties heeft genoegen genomen.
Onoverkomelijke bezwaren zeide de heer Van de Wetering nog steeds te hebben tegen eventuele overdracht van Nieuw-Guinea aan de R.I.S. Daarom wenste hij thans omtrent deze kwestie zekerheid.

De heer Gerbrandy (A.R.) was van mening, dat de regering door allerlei maatregelen van premature aard de Kamer niet voor een volkomen vrij 1e keuze laat. Het Koninkrijk wordt door midden gesneden en prof. Romme juicht dit toe. Het beginsel der revolutie heeft gezegevierd en er wordt gebukt voor internationale machten.
Dr. Van Royen, zegt men, heeft zo goed onderhandeld, maar wat betekent dat, als men alles toegeeft? De regering had, zo zegt spreker, dan even goed de bode van de Tweede Kamer als onderhandelaar kunnen sturen.
Welke waarde moet bovendien worden toegekend aan een overeenkomst met mensen, op wie men niet aan kan? De strijdigheid van de overeenkomst met de grondwet kan men, zo meent spreker, „met de klompen aanvoelen".
Tot slot stelde prof. Gerbrandy vast, dat van enige werkelijke gezagsuitoefening van de Unie noch van de Kroon sprake is.
Spr. en zijn politieke vrienden zijn wel vóór een reële souvereiniteitsoverdracht met zelfbeschikkingsrecht. Nooit zal hij echter medewerken aan een souvereiniteitsoverdracht waarbij men zijn bevoegdheden prijs geeft.

Prof. Schermerhorn (P. v. d. A.) zeide te hopen, dat nu eindelijk een einde zou komen aan de fabel, dat alles zoveel anders had kunnen lopen als het beleid in het verleden maar beter was geweest. In verband daarmede gaf spr. een uitvoerige schets van de beginselen dier vroegere politiek.
De voorstellen van „De Hooge Veluwe" gingen veel minder ver dan hetgeen thans is bereikt. Nu zouden wij hetgeen toen had kunnen worden overeengekomen, met beide handen aangrijpen. Toen echter wees ons volk dit af. In 1946 heeft het Nederlandse volk de juiste kracht niet weten op te brengen.
Spr. en de zijnen aanvaarden de ter R.T.C. behaalde resultaten met volle overtuiging.

De heer Meyerink (A.R.) zeide, dat het resultaat der R.T.C. bij allen een gevoel van teleurstelling heeft verwekt, ofschoon er ook veel in is dat kan bevredigen.
T.a.v. het zelfbeschikkingsrecht is onrecht gepleegd. Spr. verklaart, de minderheden nooit steun te hebben toegezegd, omdat zij tot de Indonesische volkerengemeenschappen behoren welke in een crisis verkeert aan welker oplossing zij zich niet mogen onttrekken door op de Nederlanders terug te vallen. Onverkort moet echter hun vrijheid om zich uit te spreken worden gehandhaafd. De datum van de overdracht is voortijdig; de chaos zal onvermijdelijk zijn. Spr. had in de slotzitting van de R.T.C. een voorbehoud t.a.v. die datum willen maken. Het incident (zie pag. 8427 Kol. 2) dienaangaande acht spr. gesloten. Spr. is bereid aan souvereiniteitsoverdracht welke de grondwet vooronderstelt, mee te werken; maar niet tegen de nu vastgestelde datum en niet vóór de effectuering van het zelfbeschikkingsrecht.

Mr. Schmal (C.H.U.) heeft tegen souvereiniteitsoverdracht geen bezwaar, wel tegen de wijze waarop deze thans zou gaan plaats hebben. Spr. vroeg voorts inlichtingen over de „zuivering" van de Indonesische teksten van de resoluties der R.T.C., terwijl hij besloot met te zeggen, dat men door de tekst van het Uniestatuut het begrip Kroon prijsgeeft.

Het wetsontwerp is door de Ver. Naties gedicteerd, aldus ds. Zandt (St. Ger.), en de R.T.C. het sluitstuk van vier jaar wanbeleid. De overeenkomsten vloeken met de Grondwet. De regering gedraagt zich Hitleriaans. De R.I.S. wil nu zelf gaan koloniseren. T.a.v. de internationale politiek, zeide spr., dat de geallieerden blijkbaar zijn vergeten, hoe Nederland in de Indische Archipel zijn vloot heeft opgeofferd. Spr. vergeleek de „nood van nu" met die van 1672. Dezelfde God die ons toen hielp leeft nog, tot Hem moet men terugkeren.

Op 8 December kwam het woord aan de regering. De minister van Overzeese Gebiedsdelen mr. Van Maarseveen, begon zijn rede met vast te stellen, dat het Indonesische vraagstuk in ons volk een belangstelling heeft gewekt, die evenredig is aan het belang van dit vraagstuk voor de toekomst. Niet de rede echter, maar het sentiment overheerst daarbij, dank zij een systematische propaganda.
In het kort ging minister Van Maarseveen de verwarring die in Indonesië na de bezetting bestond na. De eerste politiële actie, die volgens veler oordeel te vroeg werd beëindigd, bracht slechts tijdelijke verbetering. Na de tweede politiële actie volgden ten slotte de onderhandelingen ter R.T.C., die eindigden in de thans voorgelegde resultaten.
Wij zullen ons niet meer mogen vastklampen aan hetgeen niet is te behouden, maar de mogelijkheden aangrijpen, die er nog zijn. Wij zullen eerlijk de werktuigen voor de verdere opbouw van Indonesië moeten overdragen, dan worden wij straks welkome vrienden.
Tegenover de heer Welter zeide de minister, dat Nederlands positie internationaal volkomen onhoudbaar wordt, wanneer deze overeenkomst zou worden verworpen.
Zij, die dan in een nieuw kabinet zitting moeten nemen, zouden een verantwoordelijkheid op zich nemen, die niet te dragen zou zijn. De laatste kans op een samenwerking tussen Nederland en Indonesië zou dan zijn vergooid. De rekening, die het Nederlandse volk dan aangeboden zou krijgen, zou eenvoudig verschrikkelijk zijn.
Met de nationalistische krachten tot een vergelijk te komen is wijzere politiek, dan hen in de armen van het communisme te drijven.
Cicero zeide: Het heil van het volk is de hoogste wet. Dat geldt hier voor een volk van 80 millioen mensen.
Als de overeenkomst wordt verworpen, zal te vrezen zijn, dat een nieuwe rechtsorde zich toch baanbreekt, maar dan volkomen in strijd met hetgeen thans in de grondwet is bepaald.
Minister van Maarseveen stelde vervolgens met nadruk vast, dat de resultaten van de R.T.C. niet in strijd zijn met de Grondwet. Wel moest tijdens de onderhandelingen soms gegaan worden langs de grenzen der grondwettelijke bepalingen. Wij bevinden ons hier en daar — dit geeft de minister toe — in de grensgebieden der grondwettelijke bezwaren.
De positie van het Hoofd der Unie en de Kroon der Unie is identiek. Bepaald is, dat deze de gedachte der duurzame samenwerking verwezenlijkt. Dat is een hoogst belangrijke taak. Het is de vraag of het voor de gemeenschappelijke zaak goed zou zijn, als het ook actief in het bestuur zou werkzaam zijn.
Ten aanzien van de kwestie van de regeling van het regentschap sloot de minister zich volkomen aan bij mr. Oud, die ook hier geen strijd met de grondwet zag.
Naar de overtuiging van de regering zijn een deugdelijk bestuur en de fundamentele menselijke rechten voldoende gewaarborgd. Uitvoerig toonde de minister aan, dat hetzelfde kan worden gezegd van de waarborging van het zelfbeschikkingsrecht. In dit verband wees hij er op, dat de zwakke zijde echter is, dat een aanbeveling van de commissie der Verenigde Naties nodig is om een plebisciet te houden.
De regering acht de minimale voorwaarde voor de souvereiniteitsoverdracht aanwezig. Een belangrijke vraag is of het nieuwe bewind in staat zal zijn de orde te handhaven. De Darul Islam en het communisme zullen nog grote moeilijkheden kunnen veroorzaken, maar juist door de souvereiniteitsoverdracht zal een belangrijke voedingsbodem daarvoor worden weggenomen.
Aanvaarding van de voorstellen met grote meerderheid zal een zedelijke steun van grote draagwijdte zijn voor de samenwerking tussen Nederland en Indonesië.
Een volk, dat leeft, bouwt aan zijn toekomst. Nederland kan een nieuwe schone toekomst tegemoet gaan.

De heer Schouten (A.R.) had de Unie „zo licht als een pluisje" genoemd, maar de minister was er van overtuigd, dat deze zeer lichte Unie de samenwerking eerder ten goede zal komen dan een zware Unie, welke de Indonesiërs nu eenmaal wantrouwen.
De heer Van de Wetering (C.H.) had gevraagd of de Unie opzegbaar was. De minister meende hierop „neen" te mogen zeggen. In artikel 6 van het Uniestatuut

wordt gewaagd van een „duurzame samenwerking". Enigerlei bepaling omtrent de mogelijkheid van opzegging bevat het statuut niet.
De minister verklaarde verder o.a. nog met nadruk, dat de regering alles zal doen om het zelfbeschikkingsrecht tot zijn volle waarde te doen komen. Dit geldt óók voor de Minahassa.
Toen de Nederlandse en Indonesische delegaties ter R.T.C. het niet konden eens worden over het zelfbeschikkingsrecht was een aanbeveling van de U.N.C.I. gevraagd. Deze kwam toen tot het teleurstellende advies, dat op grond van artikel 6 van de additionele artikelen van de Renville-overeenkomst (zie 7451 en 7470) een plebisciet alleen in een negara zou kunnen worden gehouden en de Minahassa is geen negara. De Nederlandse delegatie had positief geweigerd deze aanbeveling te aanvaarden. Daarvan is het gevolg geweest een compromis, neergelegd in artikel 2 van de overgangsregeling, volgens welke zulk een gebied zich eerst tot deelstaat zal kunnen vormen.
Het voorlopige voortduren van de Nederlandse souvereiniteit over Nieuw-Guinea is vastgelegd in een briefwisseling, die aan de overeenkomst is toegevoegd.
Tot slot verklaarde de minister, dat het kabinet geen verantwoordelijkheid voor een verwerping zal kunnen dragen, noch voor een uitstel.
Minister Stikker, hierna aan het woord, belichtte het internationale aspect van de souvereiniteitsoverdracht. Twee weken geleden is er reeds op gewezen, aldus de minister, dat de vraag of de Nederlandse regering voor buitenlandse druk is bezweken, te simplistisch is. Nederland heeft zelfstandig zijn weg gekozen, dikwijls tegen andere mogendheden in.
De minister zeide toen echter, dat hij om redenen van staatsbelang niet verder kon gaan. Hij belichtte daarna in de eerste plaats de betekenis van de ligging van Indonesië en zijn rijkdommen, welke de internationale belangstelling verklaart.
De oorlog heeft het zelfbewustzijn van de Aziatische volken zeer versterkt en verschillende gebiedsdelen verkregen hun onafhankelijkheid. Daarbij kwam het gevaar der communistische woelingen.
De overgang van de Amerikaanse naar de Engelse invloedssfeer voor het gebied, waarin Indonesië ligt, is reeds onder Churchill voorbereid. Hier is dus geen invloed van het Labour-kabinet, zoals de heer Welter meende.
De minister schetste, hoe een onvoldoende Engelse troepenmacht in Indonesië aan land werd gezet. Dit heeft een gezagsvacuum veroorzaakt dat inderdaad voor het verdere verloop in Indonesië van ongunstige invloed is geweest. Toen de ontwapening der Japanners hierdoor ook niet vlug genoeg kon geschieden, hebben de republikeinen daarvan een dankbaar gebruik gemaakt om zich te bewapenen. Later hebben de Engelse troepen stellig belangrijke offers gebracht. In het begin echter was er nóch de wil nóch de mogelijkheid om voldoende op te treden.
Komend tot het optreden der Verenigde Naties gaf de minister toe, dat er voor het internationale forum meermalen een gebrek aan het juiste inzicht in de historische feiten is geweest.
Het bekende amendement-Brewster in verband met de Marshall-hulp is destijds inderdaad aangenomen in verband met de Indonesische kwestie. De mentaliteit, welke daaraan ten grondslag lag, is typerend, evenals de overige reacties in het buitenland tegen de Nederlandse scheepvaart, luchtvaart enz. Wat zouden de gevolgen voor Nederland zijn geweest, als, op grond van een besluit van de Verenigde Naties, Amerika ook de Marshall-steun aan Nederland had kunnen intrekken?
Men stelt het soms voor of de Nederlandse regering niets heeft gedaan om de internationale publieke opinie voor te lichten of op andere wijze invloed uit te oefenen. Minister Stikker verklaart met nadruk, dat het departement ontzaglijk hard heeft gewerkt om hier zoveel mogelijk te bereiken.
Alle maatregelen tegen Nederland in de wereld zouden in werking treden en de gevolgen voor Indonesië en voor leven en goed van hen die daar werken, zouden niet minder rampzalig zijn, als dit ontwerp werd verworpen. Zelfs een zo goed vriend van Nederland als sprekers Belgische ambtgenoot heeft hem meermalen gewaarschuwd voor een nog sterker weerstaan van de internationale opinie.
Er is niet alleen geen alternatief, maar bovendien mag worden gezegd, dat, in het internationale verband, waarin Nederland is geplaatst, Nederland en Indonesië in hun samenwerking een belangrijke plaats zullen kunnen innemen.
Minister Götzen, gaf de verzekering, dat met grote ernst is gestreefd naar de waarborging van de Nederlandse economische en financiële belangen. Vooral de schuldregeling is een groot offer geweest, waarbij Nederland een concessie van twee milliard gulden heeft gedaan.
Tegen de achtergrond van de enorme betekenis der in Indonesië geïnvesteerde Nederlandse kapitalen is dit offer nochtans naar de mening van het kabinet gerechtvaardigd. Dit laatste belang moest overwegen.
Minister Schokking herdacht de moed en de onverschrokkenheid onzer soldaten. Het is haar ernst, zeide hij, als de regering toezegt te zullen zorgen voor de nabestaanden en de repatriëring, al kan het ideaal in dezen niet worden bereikt. Over de marine-basis van Surabaja deelde hij mee, dat deze betaald is voornamelijk met Indisch geld en dientengevolge aan de nieuwe gezagsdraagster kan worden overgedaan.
Tenslotte sprak Minister Joekes over de positie der ambtenaren.
De minister ontkende, dat de belanghebbenden ter R.T.C. niet zouden zijn gehoord. Hij voorzag dat inderdaad vele ambtenaren zullen worden ontslagen, maar het vriendschapskarakter van de Unie wettigt ook hier vertrouwen, waarbij in ogenschouw wordt genomen, dat — zoals sommige afgevaardigden het hebben voorgesteld — de ambtenaar niet wordt overgedragen als een zaak of een ding.
Al deze kwesties zullen echter wederom ter sprake komen wanneer de garantiewet zal worden behandeld. Zij heeft, zo deelde de minister mede, de Raad van State reeds gepasseerd. Ook minister Joekes meende te moeten wijzen op de gevolgen die een verwerping van het wetsontwerp voor de ambtenaar met zich zou meesleepen.
Bij de replieken in de avondvergadering van 8 December was de leider der anti-rev. fractie, de heer Schouten, wederom de eerste woordvoerder. Hij bleef in de voorgelegde overeenkomst strijd met de grondwetsherziening van 1948 aanwezig achten.
De heer Welter (K.N.P.) deed de voorzitter het verzoek het K.B. van 16 Nov. 1938 tot afwijzing van de petitie-Sutardio, (waarvoor de heer Welter als minister verantwoordelijk was) in de handelingen te doen opnemen. Het kennisnemen van de inhoud, zo zeide hij, zou voor velen zeer nuttig zijn en zou de heer Van der Goes van Naters van een obsessie verlossen.
De regering zegt te vrezen voor chaos, maar er is reeds chaos in Indonesië, zo riep de heer Welter uit. De internationale repercussies zullen een storm in een glas water blijken. Hij meent, dat de minister van Buitenlandse Zaken heeft overdreven en zijn doel is voorbijgeschoten. Het geloof, dat wij strijden voor een heilige zaak, ontbreekt.
De heer Tilanus (C.H.U.) verklaarde zich na grote innerlijke strijd bereid betreffende de kwestie van de Kroon het standpunt van de regering te aanvaarden. Bovendien zo zeide de heer Tilanus, zou verwerping betekenen: de chaos in Indonesië en de volledige breuk met Indonesië.
Op deze gronden verklaarde de heer Tilanus, mede namens „enige van zijn politieke vrienden", dat hij en deze medeleden van zijn fractie geen vrijheid konden vinden, dit wetsontwerp af te wijzen.
De heer Van der Goes van Naters (P. v. d. A.) zeide, dat de heer Welter het communisme uit Indonesië wil houden, maar dan moet het hem toch iets zeggen, dat de communisten hier tegen het ontwerp zullen stemmen.
De belangrijkste attributen van de Nederlandse constitutionele Vorst, zijnde: aanmoedigen, raadgeven, waarschuwen, zal ook het Hoofd van de Unie bezitten.
Met de heer Oud was de heer Van der Goes het eens, dat de K.V.P. mede verantwoordelijk is voor het bestaan van het kabinet, omdat zij het niet heeft laten vallen.
Mr. Oud (V.V.D.) zeide met de minister te geloven, dat aanvaarding van dit ontwerp „onze laatste kans" is.
Vervolgens kwamen nog aan het woord de heren Van de Wetering (C.H.U.), prof. Gerbrandy (A.R.), Wagenaar (C.P.N.) en ds. Zandt, welke bij hun reeds eerder genoemde bezwaren bleven.
Minister Van Maarseveen hierna nogmaals aan het woord komende zeide, dat de regering kan instemmen met het amendement van mr. Oud betreffende het zelfbeschikkingsrecht.
Daarna kwam ook de staatssecretaris van marine, de heer Moorman, nog aan het woord, in verband met een aantal opmerkingen van de heer Welter. Deze had een soort „afscheid aan de marine" gezongen. De heer Moorman achtte dit echter onjuist. Er ontstaan immers nieuwe bondgenootschappen en in het kader van deze nieuwe bondgenootschappen zal ook voor de Nederlandse marine een taak blijven, ook in het gebied rondom Indonesië.
Minister Stikker ten slotte deed voorlezing van een verklaring van een aantal leiders van het Indonesische bedrijfsleven, die hem daartoe hadden gemachtigd. Zij geven in deze verklaring een toelichting op hun conclusie, dat ratificatie van de resultaten van de Ronde-Tafelconferentie een gebiedende eis is. 4)
Dat, zo zeide de heer Stikker, is het oordeel van deze mensen, die in Indonesië willen blijven wonen en daar blijven werken voor de welvaart van het land.
De algemene beraadslagingen werden hierna gesloten.
Bij de artikelen van het ontwerp kwamen aan de orde de amendementen van mr. Oud (zie noot 3). Het eerste amendement,

4) De o.m. door Van Sinnighe, Danisté, Zeverijn en Zeeman ondertekende brief luidt:
„Unaniem zijn wij van oordeel, dat voor het sterk maken van het ganse Westerse bedrijfsleven, zonder voorbehoud ratificatie van de Ronde-Tafelconferentie een gebiedende eis is op de volgende gronden:
De huidige instelling van de meeste Indonesische leiders getuigt van een groeiend verantwoordelijkheidsbesef en een groeiend inzicht in het eigen belang van Indonesië bij de continuering van het Westerse bedrijfsleven en schept in een verbeterde atmosfeer kansen op een redelijke uitkomst. De huidige algemene voortzetting van de bedrijvigheid, overal, waar enigermate veiligheid heerst, demonstreert de bereidheid van de ondernemers tot voortgaan. Het huidige volhouden van op vooruitgeschoven posten geplaatste werknemers, toont de bereidheid der werknemers. Ondernemers en werknemers hebben een practische basis gevonden voor de samenwerking met de republikeinse civiele en militaire autoriteiten. Achterblijven in reeds door Nederlandse troepen ontruimde gebieden toont voorshands een redelijk vertrouwen in de houding van die autoriteiten.
Ratificatie door alle Indonesische partijen bij de R.T.C. wordt verwacht. Weigering van de ratificatie door Nederland zou internationale afkeuring opleveren, met de directe gevolgen van dien. Voorts zouden de huidige Indonesische leiders gezicht verliezen, zodat niet alleen Nederland, maar ook Indonesië stuurloos wordt. Een nog erger gevolg zou zijn, dat de onmiddellijke reactie chaos en herhaling van de Bersiap 1945 zou zijn, opgezweept door het propaganda-apparaat. Zelfs het bekend worden, dat de ratificatie door Nederland dubieus zou zijn, zou aanstonds het wantrouwen weer doen oplaaien. De situatie van de dag brengt mede, dat uitvoering van de R.T.C. de enige kans is op behoud van Indonesië en van Nederlandse belangen, van mensenlevens en investeringen."

dat een interpretatie wilde geven van de begrippen parlement en Koning voor Nederland in verband met de gemeenschappelijke Unie-besluiten, bleek bestrijding te vinden zowel bij prof. Romme als bij mr. Van der Goes van Naters. Beiden achtten het geven van zulk een interpretatie praematuur zowel als ontactisch.
Minister Van Maarseveen liet de beslissing aan de Kamer over.
Het amendement werd verworpen met 62 tegen 37 stemmen. Vóór stemden de V.V.D., A.R., St. Geref., elf leden van de P. v. d. A. en de heren Schmall (C.H.) en Welter (K.N.P.).
Bij de stemming ontbrak alleen mr. Stokvis (Comm.), die even na de stemming binnenkwam.
Daarna kwam het tweede amendement van mr. Oud, met betrekking tot de waarborging van het zelfbeschikkingsrecht aan de orde.
Mr. Van der Goes van Naters (P. v. d. A.) verklaarde de ideële zijde van deze zaak primair te willen stellen en zijn juridische bezwaren, die hij wel had, opzij te zullen stellen.
Evenals prof. Romme (K.V.P.) achtte minister Van Maarseveen het amendement eigenlijk overbodig, omdat de regering het stellige plan had te doen hetgeen daarin staat. Daar echter dit onderwerp zozeer de belangstelling zowel van de Kamer als van de publieke opinie bleek te hebben, achtte de minister het toch geen ongelukkige gedachte, dit in de wet neer te leggen. Namens de regering nam hij het amendement derhalve over.
Voor nu tot stemming over het wetsontwerp werd overgegaan legde de heer Krol (C.H.U.) echter nog een korte verklaring af. Namens een deel van de Chr. Historische fractie zeide hij, dat deze leden hun onoverkomelijke bezwaren tegen de wijziging van de Kroon der Unie in: Hoofd der Unie, handhaafden. Bovendien waren zij van mening, dat de regering de Kamer ten onrechte voortdurend voor voldongen feiten had geplaatst.
Om tien minuten voor tweeën kwam het in de volledig bezette Kamer tot eindstemming. Drie minuten voor tweeën kon dr. Korthenhorst vaststellen, dat het ontwerp met 71 tegen 29 stemmen — met nog vier stemmen meer dan de vereiste tweederde meerderheid — was aanvaard. De stemverhouding was als volgt:

	Voor	Tegen
P. v. d. A.	32	—
K.V.P.	27	—
V.V.D.	8	—
C.H.U.	4	5
A.R.	—	13
C.P.N.	—	8
S.G.P.	—	2
Welter	—	1
	71	29

Slechts de C.H.U. was verdeeld: vóór mevr. Wttwaal van Stoetwegen en de heren Tilanus, Van de Wetering en Kikkert; tégen de heren Beernink, Schmal, Van der Feltz, Krol en De Ruiter.

Zo heeft dus de Tweede Kamer na een meermalen zeer bewogen debat van drie volle dagen, een van de belangrijkste, zo niet het belangrijkste besluit genomen sedert de oprichting van het Koninkrijk.

België

A. Hendrik de Man —

De Nieuwe Gids van 30-11 bericht dat Hendrik de Man, de vroegere socialistische leider van België, die bij de bevrijding wegens zijn activiteit gedurende de bezetting naar Zwitserland vluchtte, lijdende is aan een kankergezwel in het hoofd en de laatste maanden twee operaties heeft ondergaan.
De gewezen socialistische leider heeft, sedert hij het Belgische grondgebied verliet, twee werken in Zwitserland gepubliceerd, n.l. „Au dela du Nationalisme" en „Cavalier Seul". De Man, die destijds bij verstek veroordeeld is en o.m. uit zijn burgerrechten is ontzet, is om deze publicaties wederom voor de Belgische krijgsraad gedaagd. Aanvankelijk uitgesteld zou deze zaak op 29-11 voor de krijgsraad te Brussel worden behandeld. Het bleek echter dat nagelaten is Hendrik de Man voor deze zitting reglementair te dagvaarden, reden waarom de zaak weer is uitgesteld tot 16 Jan. 1950.
Hendrik de Man had de krijgsraad intussen laten weten, dat hij niet voornemens is te verschijnen. **(V. b. 7370 F)**

Duitsland

B. Denazificatie —

Het Oost-Duitse parlement heeft op 10 Nov. j.l. een wet aangenomen, krachtens welke voormalige nazi's volledig hersteld zullen worden in hun burgerlijke rechten (zie ook Kron. 10-11 pag. 8424)
Wolfe Frank, een Duitser van geboorte thans Brits onderdaan heeft tijdens de zomer en herfst een zwerftocht gemaakt door Duitsland. Hij gaf zich daarbij uit voor Duitser, waarbij papieren, verstrekt door voormalige Franse verzetslieden, hem nuttige diensten bewezen. In een artikel in de (Parijse editie van de) New York Herald Tribune (6-12), het tweede in een reeks, schrijft Frank over de denazificatie o.m.: „In de West-Duitse arbeidskampen, waar veroordeelde nazi's hun tijd doorbrengen, vragen de bewakers hun gevangenen tegenwoordig verklaringen, dat zij (de bewakers) hen gedurende hun gevangenschap goed hebben behandeld. Het wordt voor het openbaar ministerie moeilijker getuigen te vinden voor denazificatieprocessen. Een van mijn vrienden, die tot voor kort op het Beierse ministerie voor denazificatie werkte, merkte op: „Het zal nu niet lang meer duren, dat zelfs de rechters aan de beklaagden beëdigde verklaringen zullen vragen, dat zij tijdens de processen niet vriendelijker en toegeeflijker hadden kunnen zijn". Frank zegt, dat de denazificatie meer dan nutteloos is geworden. Zij heeft thans resultaten, tegengesteld aan de beoogde. Of de conclusies, waartoe Frank komt, juist zijn kunnen wij niet beoordelen. Zij zijn intussen interessant genoeg om te vermelden:
1. Er is bij vele Duitsers een afkeer van de rechtsongelijkheid bij de denazificatie. 2. Nazi te zijn geweest, wordt thans niet meer als een schande beschouwd, tenzij misschien voor de top-nazi's. 3. Werkelijke niet-nazi's waren er betrekkelijk weinige; zij waren in het Duitse leven zo onbelangrijk, dat zij ondanks de hulp van de geallieerden niet in staat waren een leidende rol te blijven spelen bij de reorganisatie van Duitsland. Een groot aantal ex-nazi's moest te hulp geroepen worden. 4. Hoewel er momenteel geen werkelijke nazi-partij is, is er een nazi „esprit de corps", een solidariteit, die door de denazificatie eerder versterkt, dan verzwakt is. Er zijn bewijzen voorhanden, dat voormalige leden van de S.S. bezig zijn zich te groeperen, op het ogenblik eerder voor sociale, dan voor politieke doeleinden.
(Vor. ber. 7005 D, 6989 C)

C. Herstelbetalingen aan Sowjet-Rusland —

Ingevolge het accoord tussen Frankrijk, Gr.-Brittannië en de Ver. Staten i.z. de ontmanteling, zijn industriële installaties, die reeds bestemd waren voor herstelbetalingen aan de Sowjet-Unie, toegewezen aan het I.A.R.A. (Inter-Allied Reparations Agence), dat deze goederen tussen zijn 19 leden zal verdelen, aldus meldde The Observer op 4-12. Hoewel de laatste 2 jaar geen herstelbetalingsgoederen naar de Sowjet-Unie zijn verzonden, is deze verzending nooit officieel stopgezet. Aanzienlijke, oorspronkelijk voor de S.U. bestemde hoeveelheden goederen (naar schatting 300.000 ton) zijn in W.-Duitsland opgestapeld.

D. Schacht wil Amerikaans goud

Hjalmar Schacht, de voormalige president van de Reichsbank beweerde tijdens een op 1 December te Hamburg gehouden persconferentie, een geneesmiddel te weten voor de financiële kwalen van Duitsland, mogelijk zelfs van Europa. Hij stelde de invoering voor van een nieuwe stabiele, door goud gedekte munteenheid naast de huidige Deutsche Mark. Hiertoe zouden de Verenigde Staten aan Duitsland goud moeten lenen ten bedrage van 1 milliard dollar. Dit goud zou in Fort Knox blijven, (waar Amerika's ontzaglijke goudreserve bewaard wordt). De nieuwe munt, gouden Taler genaamd, zou gelijk staan aan 3 D.M. en vrij converteerbaar zijn. Zij zou niet tot inflatie leiden, daar de circulatie geregeld zou kunnen worden.
De persconferentie werd gehouden naar aanleiding van het verschijnen van Schacht's nieuwe boek: „Meer geld, meer kapitaal, meer werk". Volgens Schacht zullen van dit boek binnenkort Italiaanse en Engelse vertalingen verschijnen. De Engelse titel zal zijn: „Goud voor Europa". (N. Y. Herald Tribune 3-12)
(Vor. ber. 7743 M)

Engeland

E. Constructie Britse „Atomic pile" stopgezet —

De constructie van een grote atoomsplitsingsinstallatie in Engeland is stopgezet in verband „met de mogelijke ontwikkelingen in de nabije toekomst." De betreffende installatie is de grootste van drie in de grote plutonium-fabriek te Sellafield *) in aanbouw zijnde „piles".
Het bovenstaande werd medegedeeld na de terugkeer van Sir John Cockroft van „atoom-besprekingen" met de Ver. Staten en Canada. (N. Y, Her. Trib. 6-12)

*) Sellafield is gelegen aan Engelands N.W. Kust, nabij het industrie-centrum Whitehaven. De fabriek zou uranium 233, uranium 235 en plutonium produceren, te gebruiken in de z.g. „atomic piles".

F. De „Parliament Bill" —

Het Hogerhuis heeft op 29 November met 110 tegen 37 stemmen, voor de derde maal, de z.g. Parliament Bill, die de bevoegdheid van het House of Lords zodanig beperkt, dat het een wetsontwerp slechts een jaar zal kunnen tegenhouden, verworpen. Hiermede is het laatste stadium van de parlementaire procedure voltooid en (daar het Hogerhuis krachtens de Paliament Act van 1911 een door het Lagerhuis goedgekeurde wet niet langer dan 2 jaar kan ophouden) gaat de wet thans voor goedkeuring naar de Koning.
De Labour Party heeft steeds verkondigd, dat een niet gekozen vertegenwoordigend lichaam als het Hogerhuis is, niet in staat mag zijn in te gaan tegen de wil van het gekozen deel van het parlement. Voorts heeft de Labour Party steeds bezwaar gehad tegen het karakter van een Kamer, die aan haar politieke tegenstanders een grote en duurzame meerderheid verschafte. Deze laatste mening werd tot voor kort ook door de liberalen gedeeld. Over de wenselijkheid van hervorming van het Hogerhuis waren alle partijen het eens. Trouwens in de préambule van de Act van 1911 werd reeds in het vooruitzicht gesteld, dat het Hogerhuis zodanig hervormd zou worden, dat het op een

meer „volkse" basis zou komen te berusten en de samenstelling niet langer uitsluitend van erfelijkheidsfactoren afhankelijk zou zijn.
Het door de Labour-regering ingediend ontwerp nu, houdt wel een drastische beperking in van de macht van het Lagerhuis, aldus The Times (Weekly Ed. 30-11), het laat echter de wijze van samenstelling ongewijzigd. Bovendien — aldus —nog steeds The Times — werd aan de bevoegdheidsbeperking terugwerkende kracht verleend en werd zij toepasselijk verklaard t.a.v. wettelijke maatregelen, ingediend tijdens de behandeling van de „Parliament Bill": „Derhalve stelde de regering voor, de macht haar door het electoraat gegeven te gebruiken voor verandering ten eigen voordele van de constitutionele regels krachtens welke zij haar mandaat had ontvangen."
Het blad is van mening, dat de enige rechtvaardiging n.l., dat het Hogerhuis zijn bevoegdheden misbruikt heeft, niet aanwezig is. „Het land heeft thans een tweede Kamer overgehouden, tegen welker samenstelling en/of bevoegdheden alle richtingen bezwaren hebben. Haar zuiver erfelijk lidmaatschap is evenzeer als tevoren een steen des aanstoots, zowel voor de socialisten, als voor vele anderen", aldus The Times. **(Vor. ber. 7627 G)**

Frankrijk

A. **Congres radicaal-socialisten —**
Tijdens het van 17 tot 20 November gehouden jaarlijkse congres van de radicaal-socialistische partij is een felle strijd gevoerd tussen de voorzitter Herriot en de leider van de oppositie in de partij Edouard Daladier, die integenstelling met Herriot eiste, dat de partij haar 3 ministers uit het kabinet zou terugtrekken.
Herriot werd met 759 (tegen 381 voor Daladier) herkozen als voorzitter. Een compromis-resolutie werd goedgekeurd. Deze eist hervorming van de sociale verzekering, van de genationaliseerde industrieën, herziening van de Kieswet en van de constitutie.

India

B. **Vliegtuigbouw door Messerschmitt —**
De Indische minister van Nijverheid heeft in het parlement medegedeeld, dat de bekende Duitse vliegtuiginstructeur prof. Willy Messerschmitt in de Indische nationale vliegtuigfabriek te Bangalore (Z.-India) een nieuw jachtvliegtuig zal ontwikkelen, dat reeds medio 1950 gereed zal zijn voor demonstraties.
Messerschmitt zelf heeft medegedeeld, dat zijn bezoek aan India slechts verband houdt met de toepassing van zijn constructiemethoden voor „pre-fabricated" huizen. (Neue Zürcher Ztg. 7-12)

Internationaal Nieuws

C. **Werkzaamheden I.R.O. —**
De Internationale Vluchtelingen Organisatie van de V.N. (I.R.O.) heeft cijfers bekend gemaakt over het aantal vluchtelingen, dat in diverse landen is toegelaten. Hieruit blijkt, dat de Ver. Staten hierbij op de eerste plaats komen, daar hier sedert het einde van de oorlog tot en met ultimo September 118.620 zijn toegelaten. Daarna volgt Israël, dat in totaal 114.319 vluchtelingen heeft toegelaten.
In volgorde van het aantal personen dat ieder land toegelaten heeft komen daarna: Groot-Brittannië 82.725; Australië 80.751; Canada 72.724; Frankrijk 31.525; Argentinië 27.255; Brazilië 22.205; België 22.106; Venezuela 12.343. Overige landen tezamen 32.241.
De I.R.O. bericht dat 616.814 personen een nieuwe plaats van vestiging gevonden hebben doch dat 362.299 personen nog in kampen verzorgd worden, die voornamelijk gelegen zijn in Oostenrijk, Duitsland en Italië, terwijl 284.239 tijdelijk bij particulieren onderdak gevonden hebben in afwachting van een vergunning zich ergens te vestigen of van juridische bijstand. (U.S. Information Service 23-11)

D. **Nieuwe leden Commissie voor het Verre Oosten —**
Birma en Pakistan zijn toegelaten als lid van de in Washington zetelende Commissie voor het Verre Oosten (Far Eastern Commission).
Deze commissie werd ingesteld op de in December 1945 te Moskou gehouden conferentie der „Grote Drie". Zij nam de plaats in van de twee maanden tevoren gevormde adviescommissie voor het Verre Oosten en zou de richtlijnen vaststellen voor het bezettingsregime in Japan. Behalve de Grote Drie (Gr. Britt., Ver. Staten en Sowjet-Unie) hadden alle bij O. Azië betrokken mogendheden zitting in deze commissie, te weten: China, Australië, Nieuw Zeeland, de Philippijnen, India, Canada, Frankrijk en Nederland.
De commissie heeft tot dusver slechts weinig invloed kunnen uitoefenen, daar gen. MacArthur slechts rekening hield met de richtlijnen van het Amerikaanse State Department.

Italië

E. **Unitarische Socialistische Partij**
In het bijzijn van socialistische afgevaardigden uit Frankrijk, Nederland, Zweden, Groot Brittannië en Zwitserland, aldus het A. N. P., is op 7 December te Florence een nieuwe socialistische partij opgericht, welke als „Derde Macht" wil fungeren tussen Communisten en rechtse Christen-Democraten.
De nieuwe partij staat onder leiding van Ignazio Silona, die ongeveer dertigduizend aanhangers heeft, en Giuseppe Romita, die zich van de partij van Pietro Nenni heeft afgescheiden met naar hij zegt achttienduizend aanhangers.
Andere groepen van de nieuwe partij worden gevormd door dissidenten uit de partij van Saragat en een klein aantal Christen-Democraten.
De nieuwe partij eist dat de Italiaanse regering onafhankelijk zal zijn van de R.K. kerken en streeft naar een gemeenschappelijke socialistische politiek in geheel West-Europa. Zij wijst elk politiek of religieus dogma van de hand met inbegrip van het Marxisme en pleit voor nationalisatie van de grote industrieën. Zij is niet voornemens met de huidige Italiaanse regering samen te werken. Naar verluidt, zou zij het Atlantisch Pact, waarvan Italië lid is, als voldongen feit aanvaarden en er naar streven, dat dit pact „louter defensief" zal blijven. Verder zou de partij willen ageren voor wijziging ten gunste van de arbeiders van de uitvoering in Italië van het plan-Marshall.

Nieuw-Zeeland

F. **Nieuw kabinet —**
Sidney Holland, de leider der Nieuw-Zeelandse conservatieve partij, heeft op 8-12 de samenstelling van zijn regering bekendgemaakt. Holland zelf wordt minister-president en minister van Financiën. Er is één vrouwelijke minister, mevrouw Hilda Ross, die minister wordt voor aangelegenheden betreffende het welzijn van de Nieuw-Zeelandse vrouwen en kinderen. Holyoake wordt plaatsvervangend premier en minister van Landbouw. De bezetting van de voornaamste andere posten is: Bodkin: Binnenlandse Zaken; Bowden: Douane, Handel en Industrie; Doidge: Buitenlandse Zaken en MacDonald: Landsverdediging en Wederopbouw.
(A. N. P. 8-12)

Syrië

G. **Verkiezingen —**
Op 15 en 16 November werden algemene verkiezingen gehouden voor een uit 115 leden bestaande Nationale Vergadering, die een nieuwe constitutie zal moeten opstellen. De (liberale) Volkspartij won 50, de Onafhankelijken ruim 30, de linkse partij 9 zetels. De (conservatieve) Nationale Partij boycotte de verkiezingen.

Tsjecho-Slowakije

H. **Huwelijksweigeving —**
De Nationale Vergadering heeft op 7 Dec. zonder tegenstemmen een nieuwe regeling aanvaard, volgens welke het burgerlijk huwelijk verplicht wordt gesteld en de voorwaarden tot echtscheiding worden verzwaard. De echtgenote wordt toegestaan haar eigen naam te blijven voeren. Het burgerlijke huwelijk zal thans iedere kerkelijke plechtigheid vooraf moeten gaan. De wet voorziet tevens in volledige gelijkheid tussen wettige en onwettige kinderen. De ouders moeten voor de geboorte van een kind besluiten welke achternaam het zal ontvangen. De nieuwe wet is gebaseerd op volledige gelijkgerechtigheid van man en vrouw en zal 1 Januari van kracht worden. (A.N.P. 7-12)

IJsland

I. **Nieuwe regering —**
De voorzitter van de IJslandse Onafhankelijke Partij, Olafur Thors, heeft op 6 December een minderheidsregering gevormd. Het nieuwe kabinet wordt slechts door 19 van de 52 leden van het Althing (parlement) gesteund. De tweede partij, die der vooruitstrevenden neemt voorlopig een neutrale houding aan.
(Luxemburger Wort 7-12)

Wetenschap en Techniek

K. **Verbetering radar-apparatuur**
De Engelse „Decca Navigator Company" is er in geslaagd een radar-toestel te construeren, dat door talloze aangebrachte technische verbeteringen een grote voorsprong heeft op andere in gebruik zijnde radar-installaties.
De nieuwe radar-installatie is niet alleen kleiner, minder gecompliceerd en goedkoper dan andere toestellen, maar bezit bovendien het voordeel een scherper en duidelijker beeld te geven. Zelfs voorwerpen, die slechts vijftien meter van het schip zijn verwijderd, kunnen worden waargenomen.
De prijs van de nieuwe apparatuur bedraagt slechts de helft van die der grote radar-installaties (voor Nederland ongeveer 17.000 gulden). Dit, plus de compactheid van de installatie, maken het mogelijk ook kleine schepen als coasters en vissersvaartuigen tegen niet te hoge kosten met radar uit te rusten.
Behalve enkele nieuwe vondsten, die toegepast zijn bij de „scanner" (de radarantenne), heeft men het beeldbereik van deze radar-apparatuur uitgebreid tot vijf afstanden, te weten een ½ mijl, 1 mijl, 3 mijl, 10 en 25 mijl. De eerste afstand, die het manoeuvreren met deze radar in nauw vaarwater mogelijk maakt, is op geen enkele andere radarinstallatie verwezenlijkt kunnen worden. Het apparaat wordt thans in serie gemaakt en kan in enkele dagen gemonteerd worden. Licentiebouw in Nederland wordt overwogen.
(Volkskrant 10-11) **(Vor. ber. 7931 E)**

DE GRONDWET DER V.S.I. (vervolg van pag. 8456)

Paragraaf 3. Van rechten en verplichtingen

Artikel 62 — De van Indonesië bij de souvereiniteitsovername overgenomen eigendommen, vorderingen en andere rechten, komen onderscheidenlijk toe aan de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en aan de deelgebieden, naar gelang daarmee verbonden overheidszorg bij de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië of bij de deelgebieden berust.

Artikel 63 — De van Indonesië bij de souvereiniteitsovername overgenomen verplichtingen zijn verplichtingen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

Afdeling III.
VAN DE ZELFBESTUURSGEBIEDEN

Artikel 64 — De bestaande zelfbesturende landschappen worden erkend.

Artikel 65 — De regeling van de positie der zelfbesturende landschappen behoort tot de taak en bevoegdheid der betrokken deelgebieden, met dien verstande, dat deze regeling zal geschieden bij contract, te sluiten tussen het deelgebied en de betrokken Zelfbesturen en dat daarbij de bijzondere positie der Zelfbesturen in acht zal worden genomen en dat geen der bestaande zelfbesturende landschappen tegen de wil van het betrokken Zelfbestuur kan worden opgeheven of verkleind dan in het algemeen belang en na machtiging daartoe aan de regering of het bestuur van het betrokken deelgebied te verlenen bij federale wet, welke verklaart, dat het algemeen belang deze opheffing of verklaring vordert.

Artikel 66 — In afwachting van de totstandkoming van de regelingen als in het vorige artikel bedoeld, blijven de bestaande regelingen van kracht, met dien verstande, dat voor de daarin genoemde functionarissen van het voormalige Indonesië in de plaats treden de overeenkomstige functionarissen van het betrokken deelgebied.

Artikel 67 — Geschillen tussen de deelgebieden en de betrokken Zelfbesturen nopens de regelingen als in artikel 65 bedoeld en over de uitvoering daarvan, worden, hetzij in eerste en tevens hoogste aanleg, hetzij in hoger beroep, beslist door de Hoge Raad van Indonesië.

HOOFDSTUK III

Van de organen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

Algemene bepaling.

De federale organen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië zijn:
a. De President;
b. De Ministers;
c. De Senaat;
d. De Volksvertegenwoordiging;
e. De Hoge Raad van Indonesië;
f. De Algemene Rekenkamer.

AFDELING I. VAN DE REGERING

Artikel 68 — 1) De President en de Ministers vormen tezamen de Regering.
2) Overal, waar in deze Constitutie wordt gesproken van de Regering, wordt daaronder verstaan de President met één, meerdere of alle Ministers, al naar hun bijzondere of algemene verantwoordelijkheid.
3) De zetel der Regering is gevestigd ter hoofdplaats Djakarta, tenzij de Regering in noodgevallen een andere plaats aanwijst.

Artikel 69 — 1) De President is het Hoofd van de Staat.
2) Hij wordt gekozen door de gemachtigden van de regeringen c.q. besturen van de in art. 2 genoemde deelgebieden. Bij de verkiezing van de President streven de gemachtigden naar eenstemmigheid.
3) De President moet Indonesiër zijn, de leeftijd van 30 jaren hebben bereikt en mag niet van het kiesrecht of van de uitoefening daarvan zijn uitgesloten dan wel uit het recht van verkiesbaarheid zijn ontzet.

Artikel 70 — De President woont ter plaatse waar de zetel der Regering is gevestigd.

Artikel 71 — Alvorens zijn ambt te aanvaarden, legt de President ten overstaan van de in artikel 2 genoemde gemachtigden der deelgebieden, daartoe in openbare vergadering bijeen, naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, de volgende eed (verklaring en belofte) af:
„Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot President van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië gekozen te worden, middellijk noch onmiddellijk onder welke naam of onder welk voorwendsel ook, aan iemand wie het ook zij iets heb gegeven, of beloof, noch geven zal.
Ik zweer (beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, van niemand, hoegenaamd, enige belofte of geschenk zal aannemen, middellijk noch onmiddellijk.
Ik zweer (beloof), dat ik het welzijn van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië naar mijn vermogen zal bevorderen en dat ik de algemene en bijzondere vrijheden en rechten van alle inwoners van de Staat zal beschermen en handhaven.
Ik zweer (beloof) getrouwheid aan de Constitutie, voorts dat ik alle voor de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië geldende regelingen steeds zal onderhouden en doen onderhouden, dat ik Land en Volk en Staat getrouwelijk zal dienen en dat ik alle plichten, welke het ambt van President van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië mij oplegt, getrouw zal vervullen, zoals een goed staatshoofd betaamt".

Artikel 72 — 1) Wanneer verhindering van de President een zodanige voorziening nodig maakt, draagt hij de dagelijkse uitoefening van zijn functiën op aan de Minister-President.
2) De federale wet regelt de verkiezingen van een nieuwe President voor het geval van blijvende verhindering, overlijden of aftreden van de President.

Artikel 73 — Benoembaar tot Minister is hij, die de leeftijd van 25 jaren heeft bereikt en niet is uitgesloten van het kiesrecht of van de uitoefening daarvan, dan wel uit het recht van verkiesbaarheid is ontzet.

Artikel 74 — 1) De President wijst, in overeenstemming met de in art. 2 genoemde gemachtigden der deelgebieden, drie formateurs van het Kabinet aan.
2) Overeenkomstig de aanbeveling der drie formateurs benoemt de President één hunner tot Minister-President en benoemt hij de overige Ministers.
3) Eveneens overeenkomstig de aanbeveling der drie formateurs bepaalt de President, wie der Ministers met de leiding der onderscheidene departementen worden belast.
Er kunnen ook Ministers worden benoemd, die geen departement beheren.
4) De presidentiële besluiten behelzende de in de leden 2 en 3 van dit artikel omschreven benoemingen worden mede ondertekend door de drie formateurs van het Kabinet.
5) Tussentijdse benoeming of ontslag van Ministers geschiedt bij besluit der Regering.

Artikel 75 — 1) De Ministers, belast met de leiding der Departementen van Defensie, Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën en Economische Zaken, alsmede de Minister-President indien hij al niet belast is met de leiding van een dier genoemde departementen, nemen de hierna omschreven bijzondere positie in.
2) De Ministers-formateur zullen elk als regel een der in het vorig lid genoemde departementen leiden.
3) De gezamenlijke Ministers met bijzondere positie zijn bevoegd in spoedeisende omstandigheden en in noodgevallen beslissingen te nemen, welke dan met gelijke kracht in de plaats treden van beslissingen van de Ministerraad in pleno.
4) Aan beraadslaging en beslissing rechtstreeks een onderwerp betreffende, dat behoort tot de taak van een ander departement dan de in lid 1 genoemde, neemt de Minister, Hoofd van dat Departement, deel.

Artikel 76 — 1) De Ministers verenigen zich onder voorzitterschap van de Minister-President, of bij diens verhindering van een der Ministers met bijzondere positie, in de Ministerraad, ter gezamenlijke behandeling van de algemene belangen van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
2) De Ministerraad stelt de President voortdurend op de hoogte van alle belangrijke aangelegenheden.
Dezelfde verplichting rust op de afzonderlijke Ministers, met betrekking tot aangelegenheden, die bijzonderlijk tot hun werkkring behoren.

Artikel 77 — Alvorens hun ambt te aanvaarden, leggen de Ministers in handen van de President, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid, de volgende eed (verklaring en belofte) af:
„Ik zweer (verklaar), dat ik, teneinde tot Minister te worden benoemd, middellijk noch onmiddellijk onder welke naam of voorwendsel ook, aan iemand, wie het ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch geven zal.
Ik zweer (beloof), dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, van niemand, hoegenaamd, enige belofte of geschenk zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.
Ik zweer (beloof) trouw aan de Constitutie, dat ik alle voor de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië geldende regelingen zal onderhouden, dat ik Land en Volk en Staat getrouwelijk zal dienen en dat ik alle plichten, welke het ambt van Minister mij oplegt, getrouw zal vervullen".

Artikel 78 — De wedden van de President en de Ministers, zomede de hen toe te kennen vergoedingen voor reis- en verblijfkosten en eventuele andere tegemoetkomingen, worden bij federale wet geregeld.

Artikel 79 — 1) De ambten van President en Minister zijn onverenigbaar met de uitoefening van elk ander openbaar ambt in en buiten de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
2) De President en de Ministers mogen rechtstreeks noch zijdelings deel hebben aan, noch borg zijn voor enige onderneming, ten grondslag hebbende een overeenkomst om winst of voordeel aangegaan met de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië of enig deel van Indonesië.
3) Zij mogen, behalve openbare schuldbrieven, geen schuldvorderingen ten laste van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië bezitten.
4) Het in dit artikel bepaalde blijft op hen van toepassing gedurende drie jaren na hun aftreden.

HOOFDSTUK III

Afdeling II. Van de Senaat

Artikel 80 — 1) De Senaat vertegenwoordigt de deelgebieden.
2) Elk deelgebied heeft twee leden in de Senaat.
3) Elk lid van de Senaat brengt daarin één stem uit.

Artikel 81 — 1) De leden van de Senaat worden aangewezen door de regeringen c.q. besturen der deelgebieden, uit door de onderscheidene volksvertegenwoordigingen aan te bieden opgaven van drie candidaten voor elk te vervullen zetel.
2) Wanneer twee zetels vervuld moeten worden, is de betrokken regering c.q. het bestuur vrij om voor de daartoe strek-

kende tweevoudige keuze de door de volksvertegenwoordiging aangeboden opgaven tezamen als één te benutten.
3) Overigens voorzien de deelgebieden zelf in de nodige regelingen voor de aanwijzing van hun leden in de Senaat.
Artikel 82 — Leden van de Senaat kunnen zijn, Indonesische Staatsburgers, die de leeftijd van 30 jaren heben bereikt en die niet zijn uitgesloten van het kiesrecht of de uitoefening daarvan, noch ook uit het recht van verkiesbaarheid ontzet.
Artikel 83 — De leden van de Senaat leggen, voor de aanvaarding van hun ambt, in handen van de President of van de Voorzitter van de Senaat, daartoe door de President gemachtigd, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid, de volgende eed (verklaring en belofte) af:
„Ik zweer (verklaar), dat ik, om als lid van de Senaat aangewezen te worden, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of voorwendsel ook aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch geven zal.
Ik zweer (beloof), dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, van niemand, hoegenaamd, enige belofte of geschenk zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.
Ik zweer (beloof), dat ik de Constitutie en andere voor de staat geldende regelingen steeds zal helpen onderhouden, dat ik het welzijn van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië naar mijn vermogen zal bevorderen en dat ik Land en Volk en Staat getrouwelijk zal dienen".
Artikel 84 — De leden van de Senaat kunnen te allen tijde hun ontslag nemen. Zij geven daarvan schriftelijk kennis aan de Voorzitter.
Artikel 85 — 1) De president benoemt de Voorzitter van de Senaat uit een door de Senaat in te dienen voordracht van tenminste twee personen al dan niet uit zijn midden.
2) De Voorzitter moet voldoen aan de in artikel 82 gestelde eisen.
3) De Voorzitter is geen lid en heeft een raadgevende stem.
Hij roept de Senaat bijeen.
4) Indien een der leden tot Voorzitter is benoemd, wijst de regering c.q. het bestuur van het betreffende deelgebied een ander in zijn plaats als lid aan.
5) De Senaat wijst uit zijn midden een plaatsvervangend Voorzitter aan, die lidmaatschap en stemrecht behoudt.
6) Bij belet of ontstentenis van de Voorzitter en van de plaatsvervangend voorzitter, presideert het oudste lid in jaren — met behoud van lidmaatschap en stemrecht — tijdelijk de vergadering.
Artikel 86 — Alvorens zijn ambt te aanvaarden, legt de Voorzitter van de Senaat, naar de wijze van zijn godsdienstige gezindheid, in handen van de President de volgende eed (verklaring en belofte) af:
„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot Voorzitter van de Senaat benoemd te worden, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of voorwendsel ook aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch geven zal.
Ik zweer (beloof), dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, van niemand, hoegenaamd, enige belofte of geschenk zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.
Ik zweer (beloof), dat ik de Constitutie en andere voor de Staat geldende regelingen steeds zal helpen onderhouden, dat ik het welzijn van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië naar mijn vermogen zal bevorderen en dat ik Land en Volk en Staat getrouwelijk zal dienen".
Artikel 87 — De Senaat houdt zijn vergaderingen te Djakarta, tenzij de Regering in noodgevallen tijdelijk een andere plaats aanwijst.
Artikel 88 — 1) De vergaderingen terzake van onderwerpen als bedoeld in art. 127 sub a en artikel 168 zijn openbaar, tenzij de Voorzitter sluiting der deuren nodig oordeelt of wel tenminste vijf leden zulks bevorderen.
2) Nadat de deuren zijn gesloten, beslist de vergadering of met gesloten deuren zal worden beraadslaagd.
3) Omtrent de in besloten vergadering verhandelde punten kan ook met gesloten deuren worden beslist.
Artikel 89 — De voorzitter en de leden van de Senaat zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergadering hebben gezegd of aan het college schriftelijk hebben overgelegd, tenzij zij daardoor openbaar maken, wat in besloten vergadering onder geheimhouding is gezegd of overgelegd.
Artikel 90 — 1) De leden van de Senaat brengen hun stem uit als vrije mannen, naar eer en geweten, zonder last van of ruggespraak met diegenen, die hen als leden aanwezen.
2) Zij onthouden zich van stemmen over zaken, die hen persoonlijk aangaan.
Artikel 91 — Het lidmaatschap van de Senaat is onverenigbaar met dat van de Volksvertegenwoordiging, alsmede met de federale ambten van President, Minister, Procureur-Generaal, Voorzitter, Vice-Voorzitter of Lid van de Hoge Raad, Voorzitter, Vice-Voorzitter of Lid van de Algemene Rekenkamer, President van de Circulatiebank en met de ambten van Staatshoofd, Minister of Departementshoofd der deelgebieden.
Artikel 92 — De bezoldiging van de Voorzitter van de Senaat, de aan de leden en eventueel aan de Voorzitter toe te kennen tegemoetkomingen alsmede de hen toekomende reis- en verblijfkosten worden geregeld bij federale wet.
Artikel 93 — 1) Allen, die een besloten vergadering van de Senaat hebben bijgewoond, zijn verplicht het daarin behandelde geheim te houden, tenzij het college anders beslist, dan wel de verplichting tot geheimhouding opheft.
2) Hetzelfde geldt met betrekking tot leden, Ministers en ambtenaren, die op enigerlei wijze van het behandelde hebben kennis gekregen.
Artikel 94 — 1) De Senaat mag niet beraadslagen of besluiten, zo niet meer dan de helft van de zitting hebbende leden tegenwoordig is.
2) Voorzover in deze Constitutie niet anders is bepaald, worden alle besluiten genomen bij volstrekte meerderheid der uitgebrachte stemmen.
3) Wanneer bij het nemen van besluiten de stemmen staken, wordt, indien de vergadering voltallig is, het voorstel geacht te zijn verworpen:
of anders,
het nemen van een besluit tot een volgende vergadering uitgesteld.
Staken de stemmen opnieuw, dan wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
4) Stemming over personen geschiedt geheim en schriftelijk. Bij staking der stemmen beslist het lot.
Artikel 95 — De Senaat stelt zo spoedig mogelijk zijn reglement van orde vast.
Artikel 96 — De Senaat kan de Ministers uitnodigen aan zijn beraadslagingen deel te nemen en daarin voorlichting te verschaffen.
Artikel 97 — Op het in artikel 112 genoemde tijdstip wordt de zittende Senaat ontbonden en vervangen door een nieuw aangewezen Senaat.

AFDELING III. VAN DE VOLKSVERTEGENWOORDIGING

Artikel 98 — De Volksvertegenwoordiging, vertegenwoordigende het gehele Indonesische Volk, bestaat uit 150 leden, behoudens het bepaalde in het 2e lid van artikel 101.
Artikel 99 — Het aantal leden uit de Negara Republik Indonesia bedraagt de helft van het totaal aantal leden uit de overige gebieden van Indonesië.
Artikel 100 — 1) De Chinese, Europese en Arabische minderheidsgroepen zullen in de Volksvertegenwoordiging met onderscheidenlijk tenminste 9,6 en 3 leden vertegenwoordigd zijn.
2) Indien deze aantallen door afvaardiging op voet van de beide vorige artikelen niet worden bereikt, zal de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië aanvullend vertegenwoordigers dier minderheden benoemen.
Het in artikel 98 genoemde ledental der Volksvertegenwoordiging wordt dan zo nodig met het getal dezer benoemingen verhoogd.
Artikel 101 — Leden van de Volksvertegenwoordiging kunnen zijn Indonesische staatsburgers, die de leeftijd van 25 jaren hebben bereikt en die niet zijn uitgesloten van het kiesrecht of de uitoefening daarvan, noch ook uit het recht van verkiesbaarheid ontzet.
Artikel 102 — Het lidmaatschap van de Volksvertegenwoordiging is onverenigbaar met dat van De Senaat en voorts met de ambten, genoemd in artikel 91.
Artikel 103 — 1) De Volksvertegenwoordiging kiest uit haar midden een Voorzitter en één of meer plaatsvervangende Voorzitters.
Deze verkiezingen behoeven de bekrachtiging door de President.
2) Zolang de verkiezingen van de Voorzitter en de plaatsvervangende Voorzitters niet door de President zijn bekrachtigd, presideert het oudste lid in jaren tijdelijk de vergadering.
Artikel 104 — De leden van de Volksvertegenwoordiging leggen, voor de aanvaarding van hun ambt, in handen van de President of van de Voorzitter van de Volksvertegenwoordiging, daartoe door de President gemachtigd, naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid, de volgende eed (verklaring en belofte) af:
„Ik zweer (verklaar), dat ik, om tot lid van de Volksvertegenwoordiging verkozen (benoemd) te worden, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of voorwendsel ook aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch geven zal.
Ik zweer (beloof), dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, van niemand, hoegenaamd, enige belofte of geschenk zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.
Ik zweer (beloof), dat ik de Constitutie en andere voor de Staat geldende regelingen steeds zal helpen onderhouden, dat ik het welzijn van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië naar mijn vermogen zal bevorderen en dat ik Landen, Volk en Staat getrouwelijk zal dienen".
Artikel 105 — De Ministers hebben in de Volksvertegenwoordiging zitting met raadgevende stem.
De Voorzitter verleent hen het woord wanneer en zo dikwijls zij dit verlangen.
Artikel 106 — 1) De Volksvertegenwoordiging komt bijeen wanneer de Regering de wens daartoe te kennen geeft of wanneer de Voorzitter of tenminste vijftien leden zulks nodig achten.
2) De Voorzitter roept de Volksvertegenwoordiging bijeen.
Artikel 107 — De vergaderingen van de Volksvertegenwoordiging zijn openbaar, tenzij de Voorzitter sluiting der deuren nodig oordeelt of wel tenminste tien leden zulks vorderen.
Artikel 108 — Het voor de Senaat bepaalde in de artikelen 84, 87, 88 tweede en derde lid, 89, 90, 92, 94 en 95 is met betrekking tot de Volksvertegenwoordiging van overeenkomstige toepassing.
Artikel 109 — 1) Voor de eerste Volksvertegenwoordiging wordt de afvaardiging van leden uit de in artikel 99 genoemde overige gebieden in onderling overleg geregeld en verzorgd door de in artikel 2 genoemde deelgebieden zonder de Negara Republik Indonesia, met inachtneming van de democratische beginselen en zoveel mogelijk in overleg met de sub c van art. 2 genoemde gebieden die geen deelgebied zijn.
2) Bij de verdeling van de aantallen af te vaardigen leden over die gebieden, wordt uitgegaan van de verhoudingen van de zielentallen der bevolkingen.
Artikel 110 — 1) De wijze waarop de afvaardiging van leden naar de eerste Volksvertegenwoordiging wordt tot stand gebracht, wordt geregeld door de deelgebieden.
2) Waar zulke afvaardiging niet kan geschieden door middel van zo algemeen mogelijke verkiezingen, kan zij tot stand worden gebracht middels aanwijzing der leden door de volksvertegenwoordigingen der betrokken gebieden, waar zodanige vertegenwoordigingen aanwezig zijn.
Ook wanneer door feitelijke omstandigheden andere methoden moeten worden gevolgd, wordt steeds gestreefd naar een zo zuiver mogelijke representatie van de volkswil. **(Wordt vervolgd)**

De beslissing der Verenigde Naties i.z. de onafhankelijkheid van Libye (zie 8447), gaf in Tripolis aanleiding tot grote nationalistische demonstraties. De plaats, waar de Italianen in 1912 een aantal Arabische verzetsleiders ophingen, vormde hiervan het middelpunt. Arabische padvinders betrokken bij deze plaats de erewacht. (Foto Ass. Press)

Foto boven: Generaal-majoor F. Mollinger, Nederlands commandant voor midden Java, begroet te Surakarta zijn opvolger de 23-jarige luitenant-kolonel der T.N.I. Slamet Riadi. Foto beneden: Parade van met Nederlandse hulp opnieuw uitgeruste T.N.I.-troepen. (Ass. Press)

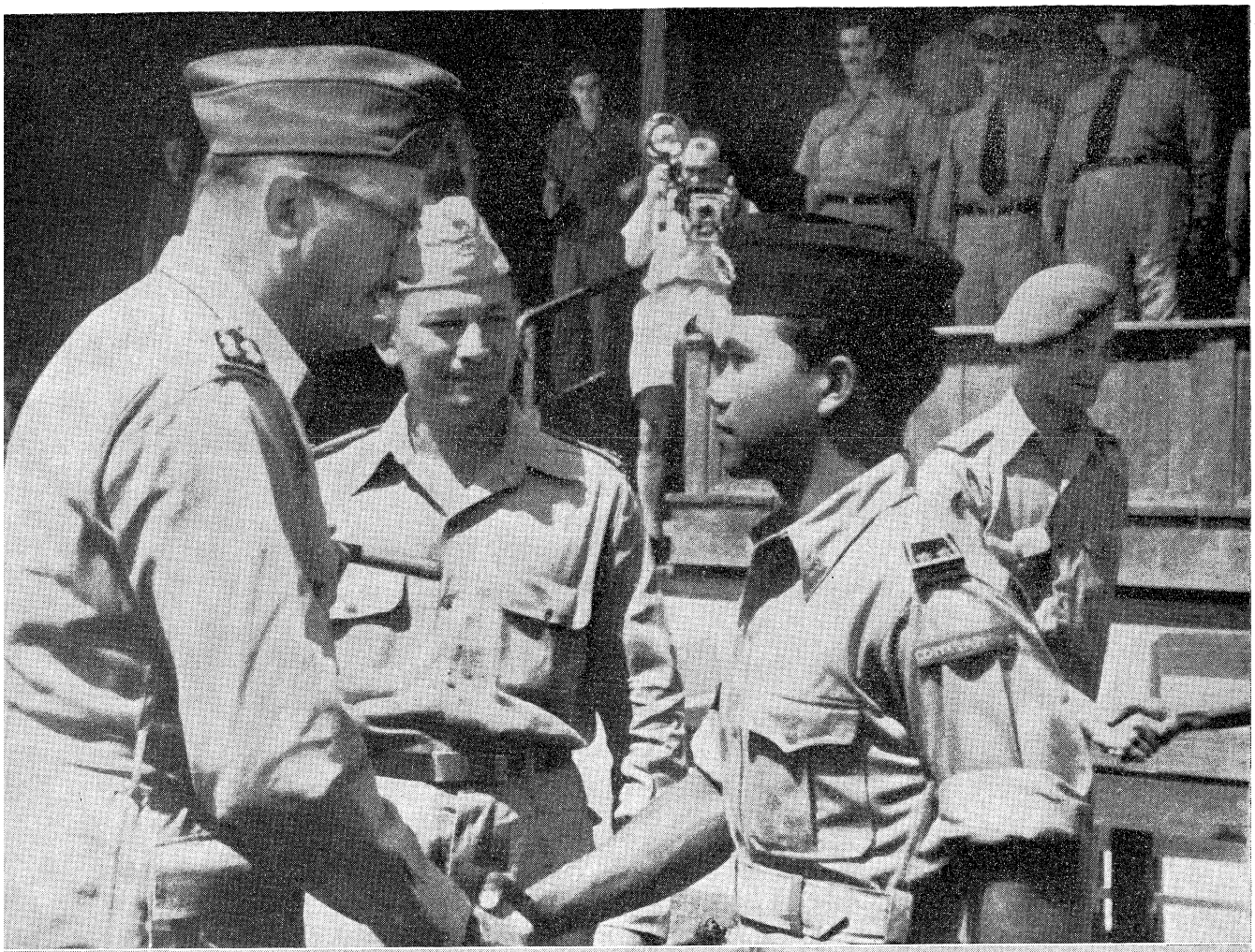

Churchill 75 jaar

H. G. Wells schreef eens over Churchill: „Zijn fantasie wordt beheerst door de droom van grote daden. Deze fantasie is nauw verwant aan die van een d'Annunzio. Een d'Annunzio zou in Engeland een Churchill zijn geworden; in Italië zou een Churchill een d'Annunzio zijn gebleven."

De links-socialistische theoreticus Laski, in het voorjaar van 1949 met hetzelfde schip als Churchill, de „Queen Elizabeth" in New York arriverend, antwoordde op een door journalisten gestelde vraag, of Churchill voorzitter van de conservatieve partij zou blijven: „Ja, hij zal nooit opgeven. Als hij op het punt stond te verdrinken, zou hij, wanneer hij voor de derde keer boven kwam, nog zeggen: „Toch zal ik nog overwinnen."

Zelf zeide Churchill eens van zich zelf: „Ik heb een neiging, waarvoor ik misschien op mijn hoede zou moeten zijn n.l. om tegen de stroom op te roeien."

Deze citaten zouden met vele andere te vermeerderen zijn. Zij zijn karakteristiek, maar geven niet de gehele mens Churchill weer. Deze mens, „sterfelijk en onsterfelijk tegelijk", zoals de Australiër Menzies onlangs schreef, is nog te zeer verwikkeld in de wisselingen van de Britse en internationale politiek, dan dat men reeds nu een geheel juist beeld zou kunnen geven.

Winston Leonard Spencer Churchill werd op 30 November 1874 in huize Blenheim in Oxfordshire geboren. Zijn vader Lord Randolph Churchill, derde zoon van de 7e hertog van Marlborough *), was een zeer gezien tory-democraat, die in de Engelse politiek van de jaren tachtig der vorige eeuw als leider van de conservatieve vleugel der conservatieve partij een belangrijke plaats innam. Op 15 April 1874 was hij in de Engelse ambassade te Parijs in het huwelijk getreden met Jeannette (Jenny) Jerome, dochter van de toenmalige hoofdredacteur van de New York Times.

Zijn jeugdjaren heeft Winston beschreven in „My early life" (1930). Hij bracht enige jaren door op het landgoed van zijn grootvader, die toen vice-koning in Ierland was, bezocht een privé-school en werd in 1888 naar Harrow-college gezonden. Hij was een weinig belovende leerling. Aan vakken, die hem niet interesseerden, als Grieks, Latijn en Wiskunde schonk hij geen aandacht, waarom hij herhaaldelijk werd getuchtigd. Zelf schreef hij: „Ik was een luie, slordige leerling, die tot twee keer toe van school is gejaagd." Geheel anders ging het op de militaire academie van Sandhurst, waarheen zijn vader hem in 1892 zond en die hij in 1895 als 8e van zijn cursusgenoten verliet. Hij werd als tweede luitenant ingedeeld bij het 4e regiment huzaren te Aldershot. Verlangend eens een „echte oorlog" mee te maken, trok hij voor enige maanden naar Cuba, waar hij als correspondent voor de „Daily Graphic" de Spaanse troepen vergezelde, die strijd leverden met de Cubaanse opstandelingen.

In 1897 vertrok hij met zijn regiment naar Brits-Indië. Hier las hij veel (geschiedenis en philosophie), maakte er als officier en oorlogscorrespondent tal van expedities en zuiveringsacties mee — in de Pendsjaab, Himalaja, de N.W. grensprovincie enz. — en schreef „The Story of the Makaland Field Force" (1898) en een utopische roman „Savrola, a Tale of the Revolution in Laurania". Savrola, de hoofdfiguur van dit boek (dat in 1900 verscheen) een democraat, die in de republiek Laurania de macht krijgt, doch tenslotte door een revolutie ten val wordt gebracht, heeft vele punten van overeenkomst met de auteur: Hij verdiept zich in geschiedenis en philosophie. Als hij opgewonden is, stottert en lispelt hij. Het is een van die mensen „wier geest zo gevormd is, dat deze slechts in de onrust de rust kan vinden, alleen in het gevaar de bevrediging en in de verwarring zijn enige vrede."

Toen Kitchener in 1898 zijn avontuurlijke opmars begon tegen het Mahdi-rijk (Soedan) was Churchill als correspondent van de „Morning Post" present. Hij maakte de befaamde slag hij Khartoem mede en legde zijn avonturen neer in „The River War" (1899).

Tijdens de Boerenoorlog (1899—1900), waarbij hij wederom optrad als correspondent van de „Morning Post", werd hij door de troepen van Botha gevangen genomen, maar reeds na een maand wist

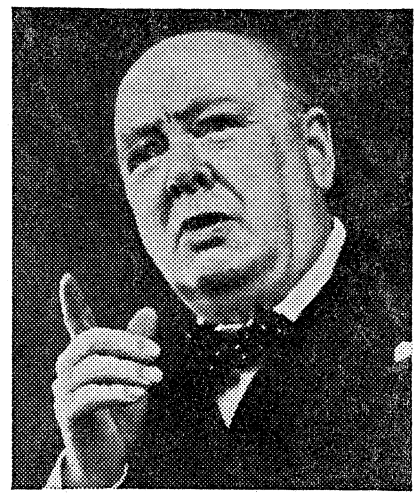

hij te ontsnappen. In Engeland teruggekeerd werd hij als candidaat van de conservatieven gekozen tot lid van het Lagerhuis. Naar aanleiding van het prijsgeven door zijn partij van het vrijhandelsprincipe (1904), sloot hij zich aan bij de (toen nog „linkse") liberalen, om in 1924 weer terug te keren tot de conservatieven.

In 1908 trad hij in het huwelijk met de dochter van een kolonel in het Britse leger, Clementine Ogilvy Hozier (geb. 1885). Uit dit huwelijk werden vier dochters en één zoon geboren. **)

Reeds spoedig kreeg Churchill een regeringsambt te bekleden n.l. onderminister van Koloniën in het kabinet Campbell-Bannerman (1906) en reeds in 1908 werd hij minister, n.l. van Handel (president van de Board of Trade). Sedertdien heeft hij tal van portefeuilles beheerd. Churchill zelf zeide eens niet meer te weten hoevele malen hij minister is geweest. Niettemin zullen wij trachten hieronder een opsomming te geven.

Handel (1908—1910); Binnenlandse Zaken (1910—1911); Marine (1911—1915). Hij werd gedwongen af te treden, nadat zijn plan om de Dardanellen te forceren en zo meer druk te kunnen uitoefenen op de Balkan was mislukt. Hij voerde vervolgens enige maanden het bevel over een regiment van de Royal Scots Fusiliers, dat in Vlaanderen opereerde, werd Lord Rector van de universiteit van Aberdeen, kanselier van het Hertogdom Lancaster, om in 1917 in het kabinet-Lloyd George de portefeuille van Munitie op zich te nemen. Van 1918—1921 was hij minister van Oorlog en van Luchtvaart. In deze hoedanigheid gaf hij steun aan het „witte leger" van generaal Denikin, dat tegen het rode leger vocht. De geallieerde interventie liep echter uit op een mislukking. Churchill werd minister van Koloniën (1921); bij de verkiezingen van 1922 behaalde hij geen parlementszetel. Als ambteloos burger was hij daarna in staat een aantal boeken te schrijven en zich aan zijn liefhebberijen, zoals schilderen, te wijden.

In 1924 werd hij weer voor de conservatieven gekozen tot lid van het Lagerhuis. Deze verandering van politieke richting werd en wordt hem herhaaldelijk van verschillende zijden verweten. Hijzelf zeide hierover op 26 Dec. 1941 in een toespraak tot het Amerikaanse Congres: „Ik ben in mijn vaders huis opgevoed in het geloof in de democratie. Ik zag mijn vader toejuichen op bijeenkomsten en op straat door drommen arbeiders. Daarom heb ik gedurende mijn gehele leven steeds volkomen ingestemd met de stromingen die aan beide zijden van de Atlantische Oceaan zijn opgekomen tegen privileges en monopolies en heb ik altijd koers gezet naar het Gettysbury-ideaal (van de Am. president Abraham Lincoln) van „regering van het volk, door het volk en voor het volk".

Over zijn lidmaatschap van het Lagerhuis zeide hij bij die gelegenheid: „Ik ben een kind van het Lagerhuis. Ik dank mijn carrière geheel en al aan dat Lagerhuis".

Van 1924-1929 trad hij op als minister van Financiën in het tweede kabinet-Baldwin. Hij nam ontslag wegens verschil van mening met Baldwin t.a.v. de Indische politiek, die volgens hem onvermijdelijk tot het verlies van India zou leiden. Het zou 10 jaar duren eer hij weer tot het ambt van minister geroepen zou worden. Behalve zijn lidmaatschap van het Lagerhuis, bekleedde hij in deze periode de functies van Lord-Rector van de Universiteit van Edinburgh (1929-1932) en van Kanselier van de Universiteit van Bristol (1930). Voorts schreef hij tal van boeken en brochures en honderden artikelen. Als een profeet waarschuwde hij de regering voor het dreigend gevaar van een door de nationaal-socialisten weer tot de tanden bewapend Duitsland. Met graagte aanvaardde hij in Juli 1935 het lidmaatschap van het Committee of Imperial Defence voor het onderzoek inzake de luchtverdediging. Zo kreeg hij een volledig overzicht van dit belangrijke onderdeel van de Britse defensie. Ook met vlootaangelegenheden, die hem steeds zeer ter harte zijn gegaan, ging hij zich weer bezighouden. Een poging om de portefeuille van Marine te krijgen (1935) mislukte evenwel. Bij de benoeming van een minister van Coördinatie en Verdediging (1936) wordt hij wederom gepasseerd. Ook in het kabinet-Chamberlain (1937) was voor deze geduchte criticus geen plaats.

Naarmate de feitelijke ontwikkeling hem in het gelijk stelde namen zijn waarschuwingen toe in ernst. Abessinië, Oostenrijk, München — MacDonald en Baldwin hadden het gevaar niet tijdig onderkend, ook Chamberlain zag niet de ware aard van de nazi-dreiging en meende door zijn „München" de vrede te kunnen redden. Churchill waarschuwde en verweet Frankrijk en Engeland geen nauwer contact gezocht te hebben met de Sowjet-Unie. De Sowjet-Unie die zich

(Zie verder pag. 8485)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

11 December (Zondag)

China — De provincie Joenan, aan de grens van Frans Indo-China en Birma, geheel aan de communisten overgegaan, nadat 40.000 man nationalistische troepen in de hoofdstad Koenming waren overgelopen.

Nederland — Het Ned. organisatiecomité van het Wereldvredescongres houdt te Amsterdam een vredescongres waarbij o.m. uittreding van Nederland uit het Atlantisch pact „het oorlogspact t.b.v. Amerika", wordt geëist.

Sowjet-Unie — Volgens het Zwitserse weekblad Die Weltwoche is L. Kaganowitsj, de zwager van Stalin, vice-premier van de Sowjet-Unie en lid van het Politbureau op 15 November gearresteerd en naar een kamp in de Oeral gezonden.

Sport — Voetbalwedstrijd Nederland—Denemarken 0—1.

12 December (Maandag)

Bulgarije — Tegen oud-premier Kostov wordt de doodstraf geëist door ophanging wegens „landverraad en economische sabotage".

Engeland — Arbeiders van drie electriciteitscentrales in de nabijheid van Londen gaan in staking wegens een loongeschil. Technici van de strijdkrachten houden de centrales in bedrijf.

Frankrijk — Het communistische blad „L'Humanité" publiceert een resolutie van het centrale comité van de Franse Com. Partij waarin waakzaamheid wordt gevraagd t.a.v. het „Titoïsme", dat in de partij is doorgedrongen.

Indonesië — De republikeinse regering heeft op basis van de rijstprijs van 20 à 25 ct per kg het minimumloon vastgesteld op *f* 45 per week.

Nederland — De handel in Java-tabak vrijgegeven.

— De regering besluit tot het doen exploiteren van een experimentele televisiezender door de P.T.T. in samenwerking met de Ned. industrie en de omroepverenigingen.

— De ambassadeur van Nepal bij het hof van St. James, generaal Shanker Jang Bahadur Rana Gbe, overhandigt H. M. de Koningin de versierselen van de orde Rajanya, de hoogste onderscheiding van zijn land. H. M. onderscheidt de ambassadeur met het Grootkruis van de Orde van de Nederlandse Leeuw.

— Bij de Tweede Kamer wordt een wetsontwerp ingediend, waarbij een millioen gld wordt aangevraagd o.m. voor kosten van voorbereiding der plaatsing, en plaatsing, en bijdragen in de overtochtskosten van ongeschoolde arbeiders naar Australië.

— Dr. R. Feenstra benoemd tot gewoon hoogleraar te Utrecht in de inleiding tot de rechtswetenschap en het oud-Nederlands recht.

— De grensoverschrijding voor reizigers naar België en Luxemburg wordt vereenvoudigd. (zie in dit nr.)

Ver. Staten — Gedelegeerden van Canada, Engeland en de Ver. Staten zijn tot overeenstemming gekomen over de samenwerking bij de ontwikkeling van atoomenergie en de productie van atoomwapens. (zie in dit nr.)

13 December (Dinsdag)

Australië — Chifley, de verslagen labourpremier biedt het ontslag van zijn regering aan.

Duitsland — Meer dan 40.000 Duitsers zijn bij het Franse vreemdelingenlegioen ingelijfd.

Frankrijk — Te Parijs wordt een tweedaags congres van de socialistische partij geopend. (Zie in dit nr.)

Internationaal — De Veiligheidsraad bespreekt de resultaten van de R.T.C. De Sowjet-Unie brengt een veto uit tegen een Canadese resolutie, die bevrediging uitspreekt over de bereikte overeenkomst, de V.S.I. als onafhankelijke souvereine staat verwelkomt en de U.N.C.I. verzoekt haar verantwoordelijke werk voort te zetten.

Israël — Jeruzalem tot hoofdstad uitgeroepen.

Nederland — Het laatst overgebleven Bijzondere Gerechtshof, te Amsterdam, wordt per 1 Jan. 1950 opgeheven.

— De Bijz. Raad voor Cassatie eist tegen de ex-commandant van de W.A., mr. A. J. Zondervan, 15 jaar gevangenisstraf. (Vor. ber. Kr. 10-2, 7949)

14 December (Woensdag)

Duitsland — De afgevaardigde van de (uiterst rechtse) Deutsche Partei, Hedler, houdt in het parlement te Bonn een antisemitische rede. Zijn parlementaire onschendbaarheid zal worden opgeheven.

— De Russische minister van Buitenlandse Zaken, Wisjinski, brengt een bezoek aan de Oostelijke zone van Berlijn.

Indonesië: Het voorlopige republikeinse parlement, het K.N.I.P., aanvaardt met 226 tegen 62 stemmen en 31 onthoudingen de overeenkomsten van de R.T.C.

— Te Batavia wordt de voorlopige grondwet van de V.S.I ondertekend.

Nederland — Dr. H. M. Hirschfeld benoemd tot tijdelijk Hoge Commissaris in Indonesië.

— De Sowjet-Russische ambassadeur in Nederland, de heer V. A. Volkof, vervangen door de heer G. T. Laitsef.

— De beeldhouwer Lucas van der Meer op 68-jarige leeftijd overleden.

Ver. Staten — John D. Rockefeller Jr. heeft 2 millioen dollar geschonken voor de kankerbestrijding.

15 December (Donderdag)

België — De benzineprijs zal m.i. v. 19 Januari worden verlaagd van fr. 6.05 tot fr. 5.20 per liter.

Frankrijk — Het congres van de socialistische partij heeft met 1933 tegen 957 stemmen besloten deel te blijven nemen aan het huidige coalitie-kabinet (zie nader in dit nr.).

Internationaal — De besprekingen te New York van de plaatsvervangers der ministers van Buitenlandse Zaken der Grote Vier over het vredesverdrag met Oostenrijk zijn „volkomen vastgelopen" en zullen op 9 Jan. te Londen worden hervat.

Nederland — In een strafzaak wegens smokkelarij heeft de Arnhemse politierechter beslist: „Elben is Nederlands grondgebied". De verdediger had aangevoerd, dat Elben nog steeds bezet gebied zou zijn en dat daar dus nog de Duitse wetten zouden gelden. Volgens de politierechter vloeit de bevoegdheid van het Nederlandse staatsgezag voort uit het grenscorrectiebesluit en het protocol van Parijs van 22 Maart 1949.

Noord-Afrika — Abd-el-Krim heeft in een rede verklaard, dat de volken van Marokko, Algerië en Tunesië bereid zijn, „gewapenderhand de strijd voor onafhankelijkheid te hervatten als het Noordafrikaanse probleem niet spoedig met vreedzame middelen kan worden opgelost".

Pakistan — De privileges voor blanken zullen worden afgeschaft, wanneer een desbetreffend wetsontwerp door het parlement wordt aangenomen.

Syrië — Hasjim Atassi is tot staatshoofd gekozen.

Ver. Staten — De reizende ambassadeur Philip Jessup vertrekt naar het Verre Oosten voor een onderzoek naar hetgeen de Ver. Staten moeten doen om de niet-communistische landen ten zuiden van China te versterken.

Zwitserland — Tot president van de Bondsraad voor 1950 is benoemd Max Petitpierre, minister van Buitenlandse Zaken.

16 December (Vrijdag)

Bulgarije — Traitsjo Kostov, de ex-vicepremier terechtgesteld. (zie nader in dit nr.)

China — Mao Tse-tung komt te Moskou aan.

— De communisten veroveren belangrijke pas op de Indochinese grens.

Engeland — De staking in de Londense electriciteitscentrale beëindigd.

Indonesië — Sukarno president van de R.I.S. (zie nader in dit nr.)

Nederland — Het derde deel van het verslag der Parl. Enquêtecommissie wordt gepubliceerd. Het behandelt het financiële en economische beleid van de Nederlandse regering te Londen.

— De K.A.B. vraagt loonsverhoging van 5%, met een minimum van *f* 2 per week.

Zuid-Afrika — Te Pretoria wordt het Voortrekkersmonument, ter herinnering aan Dingaansdag, ingewijd.

17 December (Zaterdag)

Internationaal — Trygve Lie, de secretaris-generaal van de V.N. heeft medegedeeld dat hij zich, na beëindiging van zijn ambtsperiode in 1951, niet herkiesbaar zal stellen.

Nederland — De K.L.M. zal m.i.v. 2 Jan. op München gaan vliegen.

— Op een buitengewoon congres eist het N.V.V. een loonsverhoging van 5%.

— De partijraad der K.V.P. weigert uitspraak te doen op de vraag of de K.V.P. medewerking dient te verlenen aan de samenwerking tussen Nederland en Indonesië, zoals deze op de R.T.C. is vastgelegd.

(Vervolg van pag. 8483)
thans door een non-agressiepact met Duitsland trachtte te dekken.
Maar zowel MacDonald, als Baldwin en Chamberlain waren representatief voor het Engeland van die dagen. Het volk wenste geen Churchill de leiding van de staat toe te vertrouwen. Daarvoor moest de nood tot het uiterste stijgen. Het wenste vrede geen herbewapening. Het wantrouwde de man, die op onnavolgbare wijze hiervoor pleitte.
Als de oorlog dan tenslotte is uitgebroken neemt Chamberlain Churchill in zijn oorlogskabinet op als minister van Marine (3 Sept. 1939) Chamberlain was geen oorlogsleider en toen na de „phony-war" de „Blitzkrieg" in ongekende hevigheid over de Lage Landen en Frankrijk losbarstte (10 Mei 1940), moest hij wijken voor de man die blijkens zijn eigen mededelingen zijn gehele leven op dit uur had gewacht: Op 13 Mei stelde Churchill zijn coalitiekabinet voor aan het Lagerhuis, dat in diepe stilte de beroemd geworden woorden aanhoorde: „Ik heb niets anders aan te bieden dan bloed, zwoegen, zweet en tranen"... Dit was de taal die het, volgens de Duitsers reeds verslagen, Engelse volk, plotseling begreep. Aaneengesloten schaarde het zich achter de man, die het als zijn leider in de nood erkende, vast besloten, alles op het spel te zetten. Churchill, later deze periode beschrijvend, gaf zijn waarlijk ontroerend relaas de titel „Their Finest Hour". En inderdaad was dit het schoonste uur, wellicht van de gehele Britse geschiedenis: Toen het geheel alleen stand hield en het brandende Londen de fakkel der vrijheid werd, waarnaar de gehele wereld in ademloze spanning opkeek.
Churchills weinig optimistische, maar steeds vastberaden toespraken in het Lagerhuis, waren in de jaren die volgden een bron van bezieling voor het Engelse volk en alle Verenigde Naties.
Tussen Churchill en die andere grote leider, president Roosevelt, groeide een warme vriendschap. Churchill hervatte op 15 Mei 1940 de informele correspondentie met Roosevelt, die was begonnen toen hij in het kabinet-Chamberlain Eerste Lord van de Admiraliteit was geworden. Ondertekende hij toen deze brieven met „Naval Person", thans droegen zij de ondertekening „Former Naval Person". Persoonlijk contact hadden zij op de talrijke oorlogsconferenties: Op de Atlantische Oceaan (Aug. 1941: „Atlantic Charter"), Washington (Dec. '41 en Juni '42), Casablanca (Jan. '43), Washington (Mei '43), Quebec en Washington (Aug.-Sept. '43), Cairo (Nov. '43), Teheran (Nov.-Dec. '43), Cairo (Dec. '43), Quebec (Sept. '44), Malta (Jan. '45) en Jalta (Febr. '45). Op verschillende van deze conferenties was ook Stalin aanwezig.
In het bestek van deze korte levensschets kunnen wij niet ingaan op de details van deze beslissende jaren. Hier zij slechts vermeld, dat hij, zo niet de architect, dan toch een der architecten was van de overwinning.
„We want Churchill to win the war, we want Cripps to win the peace" was een leuze, die tegen het einde van de oorlog in Engeland opgeld deed, en toen het Engelse volk in de zomer van 1945 wederom voor de keuze stond, koos het niet de leider der conservatieven Churchill, maar Labour. Vermoeid van de strijd, wenste het een periode van sociale zekerheid en maatschappelijke welvaart, hen door Attlee en zijn mannen in het vooruitzicht gesteld. Churchill kon niet besluiten „op zijn lauweren" te gaan rusten, het kostte zijn partijgenoten weinig moeite deze vitale strijdlustige zeventig-jarige over te halen de leiding van de partij in handen te houden en op te treden als „Leader of H.M. most loyal opposition". De Koning bood hem de hoogste Britse onderscheiding, de orde van de Kouseband, aan. Churchill vroeg evenwel verlof, deze onderscheiding „onder de huidige omstandigheden" van de hand te mogen wijzen.
Het is de vraag of het, politiek gesproken, verstandig was van de conservatieven zó lang Churchills leiding te aanvaarden. Al bleef hij de overal toegejuichte redder van het vaderland, toch werd hij, terecht of ten onrechte door velen beschouwd als te behoren tot een afgesloten tijdperk. Zijn scherpe aanvallen op politieke tegenstanders in zaken van minder belang en de daardoor mede geprovoceerde tegenzetten van deze tegenstanders, met name zijn duels met die uitstekende Labourredenaar (en, naar men zegt, premier-inspe) Bevan, deden afbreuk aan zijn reputatie. Bovendien is het terrein der binnenlandse politiek Churchill toch eigenlijk te eng en bekommert hij zich nauwelijks om „program" en organisatie van zijn partij. Hij zocht en vond gelegenheid zich te uiten over zaken, waarvan de directe leiding hem in 1945 uit handen was genomen: Zijn redevoeringen over de internationale vraagstukken bleven gebeurtenissen, die in de wereldpers in grote opmaak werden afgedrukt. Zijn Fultonrede (5 Maart 1946), in tegenwoordigheid van president Truman uitgesproken, blijkt achteraf min of meer een keerpunt te zijn geweest in de beoordeling door de Angelsaksische landen van Ruslands politiek. Met klem drong hij hier aan op een „broederlijke vereniging van de Engelssprekende volken" tegen het gevaar dat dreigde van achter het „IJzeren gordijn". Bij het verlaten van de Verenigde Staten zeide hij onomwonden: „Het is mij nog nooit gelukt sympathie te koesteren voor het communisme".
De idée van een Verenigd Europa, tijdens de Duitse bezetting door velen in Europa ontwikkeld, vond in Churchill een vurig verdediger. In Zürich (20 Sept. 1946) verklaarde hij, dat de „eerste stap naar de her-oprichting van de Europese gemeenschap moet bestaan in een samengaan tussen Frankrijk en Duitsland. Slechts op die manier zal Frankrijk het morele en culturele leiderschap over Europa kunnen herkrijgen." Engels patriot was en bleef hij. Angelsaksische Gemeenschap, Gemenebest en de Verenigde Staten van Europa, tezamen zullen deze onoverwinnelijk zijn, zo verklaarde hij in October 1948 te Londen. „Wanneer gij denkt aan deze drie elkaar snijdende kringen, dan zult gij zien, dat wij het enige land zijn, dat een groot deel uitmaakt van elk dezer kringen. Wij staan aan de snijlijn er van, hier op dit ons eiland, in het centrum der zee- en misschien der luchtwegen. Het is onze taak, deze met elkander te verbinden .... dan zullen wij wederom de sleutel voor de poort naar een zekere en gelukkige toekomst van de gehele mensheid in onze handen hebben."
Publicaties. — Behalve over de grote Marlborough heeft hij ook een biografie over zijn vader geschreven (1906). Verder: „London to Ladysmith via Pretoria" (de veldtocht in Z.-Afrika, 1900); „My African Journey" (1908); „Liberalism and the Social Problem"; „My Early Life" (1930); „The Eastern Front" (1931); „Thougts and Adventures" (1932); „Great Contemporaries" (1937); „Step by step" (1949); „Memoires" (1948 ± 5 dln., waarvan 3 verschenen). Voorts werkt hij aan een „History of the English speaking Peoples". Hoewel hij verscheidene malen op onjuistheden is betrapt (zo nog b.v. bij de verschenen delen van de Memoires, waartegen Belgische en Franse schrijvers op bepaalde punten geprotesteerd hebben), wordt hij ook door vaklieden beschouwd als een knap historicus.

*) De familie Churchill stamt af van Noormannen, die zich in het begin van de 11e eeuw in Engeland vestigden. De eerste hertog van Marlborough (1650—1722) was na de dood van de koning-stadhouder Willem III de leider van de Engelse staatkunde. Over deze beroemde veldheer, geducht tegenstander van le Roi-soleil schreef Winston in de jaren 30 een grote vierdelige biografie, waarin tevens op uitstekende wijze de strategie dier dagen beschreven is.

**) Randolph: journalist, conservatief M.P., tijdens Wereldoorlog II majoor bij de Intelligence Service en in 1944 verbonden aan het hoofdkwartier van Tito (Joego-Slavië); Diana: gehuwd met Duncan Sandys, M.P. en vurig pleitbezorger voor een Verenigd Europa; Sarah: toneel- en filmactrice, gescheiden van de filmster en orkestleider Victor Oliver; Mary; een dochter, Marigold, overleed op zeer jeugdige leeftijd.

Nederland

A. Deviezen voor toeristenreizen 1950 - Verruiming verkeer met België en Luxemburg —

Om tal van gerezen bezwaren zoveel mogelijk weg te nemen, is door de desbetreffende Ministeries en De Nederlandsche Bank besloten per 1 Januari 1950 een sterk vereenvoudigde deviezenregeling voor toeristenreizen in te voeren. Deze regeling is gebaseerd op het verstrekken van een jaarmaximum aan deviezen per ingezetene, hetwelk door belanghebbenden binnen zekere grenzen naar eigen goeddunken mag worden besteed. Men is derhalve vrij in zijn keuze van de te bezoeken landen en van de tijdstippen, waarop men een reis wenst te ondernemen. Bovendien zal het voor reizen naar een aantal landen t.w. Denemarken, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Ierland, Noorwegen en Zweden mogelijk zijn de benodigde deviezen terstond bij een deviezen bank te bekomen. De bestaande maxima per land in totaal en per dag zijn evenwel gehandhaafd. Alleen voor toeristenreizen naar België/Luxemburg en Zwitserland wordt vastgehouden aan de bestaande regeling en zullen de benodigde reisdeviezen slechts na loting kunnen worden verkregen.
Het jaarmaximum aan deviezen bedraagt voor personen van 14 jaar en ouder ƒ 400.—, voor jongere personen ƒ 200.—. Hiervan dienen zowel de toeristenreizen als de kosten voor familiebezoek, reizen op uitnodiging e.d., te worden bestreden. Tenzij in een door De Nederlandsche Bank verleende vergunning uitdrukkelijk staat vermeld, dat overschrijding van het jaar-maximum geoorloofd is, zal dit uiteraard de bovengenoemde bedragen niet te boven mogen gaan.
Voor de administratieve verwerking van de nieuwe regeling zal een speciaal voor niet-zakelijke doeleinden bestemd deviezenboekje, een z.g. toeristendeviezenboekje, worden ingevoerd, waarop de verschafte bedragen en de eventueel teruggestorte of overgehouden deviezen worden geboekt.
In de Staatscourant van 12 December zijn een aantal nieuwe bepalingen opgenomen met betrekking tot het deviezenverkeer. Op de eerste plaats wordt thans bepaald, dat niet-ingezetenen, wonende in België of Luxemburg, die bij binnenkomst in Nederland slechts

binnenlandse betaalmiddelen tot een bedrag van *f* 100 en Belgische en Luxemburgse francs tot een bedrag van 5000 frs willen invoeren, kunnen volstaan met een mondelinge opgave aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen. Dit in afwijking van wat de Deviezenreisbeschikking 1949 hierover bepaalt.
Bovengenoemde bepalingen en die van de Deviezenreisbeschikking 1949 zijn niet van toepassing op het reisverkeer met België en Luxemburg in het kader van het grensverkeer.
Wat het grensverkeer betreft wordt bepaald, dat het aan Nederlandse ingezetenen zal zijn toegestaan zonder vergunning ten hoogste *f* 10 naar België mede te nemen (voorheen *f* 5).
Deze regeling voor het grensverkeer is echter niet van toepassing op ingezetenen, die de grens overschrijden op vertoon van een collectieve pas. Voor hen gelden de bepalingen van de Deviezenreisbeschikking 1949.
Niet-ingezetenen, wonende in België mogen in het kader van het grensverkeer zonder vergunning binnenlandse betaalmiddelen tot een bedrag van *f* 20 in Nederland invoeren en weer uitvoeren (voorheen *f* 10). Bovendien mogen deze *f* 20 in Nederland voortaan worden besteed. Niet-ingezetenen, houders van een pas voor grensverkeer mogen voortaan een bedrag van ten hoogste 250 Belgische of Luxemburgse francs zonder vergunning in Nederland invoeren en weder uitvoeren (voorheen frs 100). Zij zijn echter verplicht hiervan mondeling opgave te doen.
Deze bepalingen treden op 13 December in werking.
Voorts zijn er een aantal wijzigingen aangebracht in de Deviezenreisbeschikking 1949. Tot nu toe mocht iemand, die Nederland tijdelijk verliet en in het bezit was van een geldig paspoort zonder vergunning in Nederlands geld *f* 30 uitvoeren, mits hij ook maar weer *f* 30 terug bracht. Thans is dit bedrag tot *f* 50 verhoogd.
Niet-ingezetenen konden voorheen zonder vergunning Nederlands geld in ons land invoeren tot een maximum van *f* 30. Dit bedrag is verhoogd tot *f* 100. Bovendien kunnen zij zonder vergunning buitenlandse betaalmiddelen en geldswaardige papieren invoeren. De Nederlandsche Bank kan echter bepalen, dat betaalmiddelen van enig land niet of slechts tot een beperkt bedrag kunnen worden ingevoerd.
Voortaan mag de niet-ingezetene, die Nederland verlaat, zonder vergunning Nederlands geld uitvoeren tot een maximum van *f* 100, voorheen *f* 30.

A. Aantal auto's —

Personenauto's. — Het aantal geregistreerde personenauto's in ons land heeft thans de 100.000 overschreden. Volgens de telling van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg het aantal personenauto's op 1 Augustus van dit jaar namelijk 110.612, terwijl het hoogst bekende aantal 99.986 bedroeg, namelijk op 1 Augustus 1939. Ten opzichte van 1 Augustus 1948 bedraagt de stijging van het aantal personenauto's niet minder dan 27.000.
Relatief blijft de omvang van het personenautopark echter nog iets bij de vóóroorlogse situatie ten achter. In 1939 bedroeg het aantal personenauto's per 1.000 inwoners namelijk 11,4 thans 11,1. Per 1.000 inwoners bedraagt in België dit aantal 20,6, in Frankrijk 23,4, in Groot-Brittannië 39,8 en in de Verenigde Staten 212,8, dat wil zeggen acht op elke 10 gezinnen.
De verdeling van het huidige Nederlandse park van personenauto's volgens de jaren van fabricage is als volgt: 10,6% dateert uit de jaren vóór 1935, 31,3% uit 1935—1939, 4,3% uit 1940—1945, 53,8% uit de jaren na 1945.
Het aantal personenauto's uit de fabricage jaren 1946, 1947, 1948 en 1949 bedraagt respectievelijk 9.769, 16.303, 16.686 en 16.756.

Vrachtauto's. — Het aantal vrachtauto's op 1 Augustus bedroeg 64.588. Dit is 20.000 meer dan in 1939.
Ten opzichte van het vorige jaar bedraagt de stijging ruim 6.500.
Van het huidige vrachtautopark dateert 28,7% van vóór 1940, 42,6% uit de jaren 1940-1945, terwijl 28,7% (ruim 18.000 vrachtauto's) na 1945 gebouwd zijn.
Het aantal autobussen op 1 Augustus 1949 bedroeg 5.265 (1 Augustus 1948: 4.354; 1 Augustus 1939: 4.518).
Bijna 70% van het huidige materiaal dateert uit de jaren 1945. **(Vor. ber. 7926 F)**

B. Het Agrarisch grondgebruik —

Blijkens de uitkomsten van de inventarisatie van land- en tuinbouw 1949, vertoont de totale oppervlakte cultuurgrond een geringe uitbreiding.
Door een verdere verschuiving van bouwland naar grasland werd de verhouding tussen beide oppervlakten thans ongeveer gelijk aan die van vóór de oorlog, n.l. van 2 : 3.

	1939	1947	1948	1949 (voorlopig)
		× 1000 ha.		
Cultuurgrond				
Bouwland (incl. boomgaarden met onderteelt akkerbouwgewassen, tuinbouwzaden en braakland)	904.2	970.9	964.0	955.7
Grasland (incl. boomgaarden in gras liggend, beweid of gehooid)	1366.1	1334.8	1344.5	1352.8
Tuinland				
Groenten en fruit (excl. boomgaarden met onderteelt akkerbouwgewassen en in gras liggend, beweid of gehooid)	52.0	74.8	81.0	82.7
Bloembollen	7.9	6.9	6.4	6.5
Bloemkwekerijgewassen	1.3	1.4	1.4	1.3
Boomkwekerijgewassen	2.6	3.4	3.4	3.4
Totaal cultuurgrond	2334.1	2392.2	2400.7	2402.4
Grasland				
Blijvend grasland	1340.9	1228.2	1308.2	1311.8
Kunstweiden	25.2	106.6	36.6	41.0
Totaal grasland	1366.1	1334.8	1344.8	1352.8

De uitbreiding van de totale oppervlakte cultuurgrond komt geheel voor rekening van de rubriek groenten en fruit.
De uitbreiding van de oppervlakte grasland betreft het sterkst de rubriek kunstweiden.
Onderstaande statistiek geeft een duidelijk overzicht van het gebruik van de Nederlandse cultuurgrond.

C. Vredescongres —

Op 10 en 11 December werd onder auspiciën van het „Nederlands Organisatiecomité van het Wereldvredescongres" te Amsterdam een vredescongres gehouden. Op het congres waren o.m. aanwezig de gezanten van Tsjecho-Slowakije en Hongarije en een vertegenwoordiger van de Poolse gezant. Een Russische delegatie bestaande uit de biochemicus prof. Palladin uit Kiëf, de dichter Sjtsjipatsew uit Moskou, winnaar van de Stalinprijs 1948, mevr. Koesnetsowa, secretaresse van het Centraal Comité van de Vakverenigingen in de S.U. en de heer Volokin uit Moskou, secretaris van de delegatie, arriveerde te laat om het congres bij te wonen. Op het congres werd het woord gevoerd o.m. door de heer Haakon Stotijn, secr. van het Ned. Organisatiecomité, en de heer J. Horsmeier Jr., landelijk voorzitter van de Int. Ver. „Bellamy". Het congres heeft een ontwerpoproep aan het Ned. volk aangenomen, welke o.a. de volgende 5 punten bevat:
1. Uittreden uit het Atlantisch pact, het oorlogspact onder leiding van Amerika; 2. Vriendschappelijke betrekkingen met Oost-Europa en China; 3. Terugtrekken van alle Nederlandse strijdmiddelen uit Indonesië, met gelijktijdige stopzetting van het zenden van nieuwe; 4. Onmiddellijke vermindering van de oorlogsuitgaven, ten gunste van sociale en culturele doeleinden; 5. In de Verenigde Naties van de kant van Nederland steun aan voorstellen tot vernietiging en buiten de wet stellen van de atoombom en tot definitieve uitschakeling van de fascistische en militaristische krachten in Duitsland. Het congres besloot voorts een Nederlandse vredesraad te vormen.
(Waarheid - A.N.P. 12-12)

D. Voortzetting der Zuiderzeewerken —

Het staat thans vrijwel vast, dat de Zuiderzeewerken in 1950 worden voortgezet. Indien de Minister van Waterstaat overeenkomstig een advies van de Zuiderzeeraad beslist, dan zal de eerste helft van de Zuid-Oostpolder, de zogenaamde Oosterpolder, in de komende zeven jaar worden drooggelegd. Er zullen zes jaren nodig zijn om dit gebied van 50.000 hectaren in te dijken. In het zevende jaar zal dan de droogleggin kunnen geschieden. Het ontginnen en in cultuur brengen van deze „beste aller Zuiderzeepolders" zal enkele jaren nadien gereed kunnen zijn.
Het ministeriële besluit kan op betrekkelijk korte termijn verwacht worden. Men hoopt van de Marshall-administratie tijdig goedkeuring te krijgen om *f* 20 millioen uit deze hulp aan dit belangrijke werk te mogen besteden.
De Oosterpolder zal deel uitmaken van de Zuid-Oostpolder, die in totaal ruim 95.000 hectare, groot zal zijn. Er zijn drie redenen voor het advies om eerst het Oostelijke deel gereed te maken. Ten eerste is het landbouwkundig apparaat slechts op ontginning van 800 ha per jaar ingesteld, waardoor dijken van een groter gebied, dan het voorgestelde, te lang renteloos zouden liggen. Vervolgens zal de Westelijke dijk van de Oosterpolder, die na voltooiing van de Zuid-Oostpolder slaperdijk zal worden, een extra beveiliging vormen tegen overstromingen en inunderingen. In de derde plaats krijgt men het voordeel, dat in de Oosterpolder de toekomstige hoofdstad van het Zuiderzeeland zal komen te liggen. De ontwikkelingsgang van deze stad, die voorshands op 30.000 inwoners wordt berekend, zal de uitvoering van de rest der werkzaamheden ten goede komen.

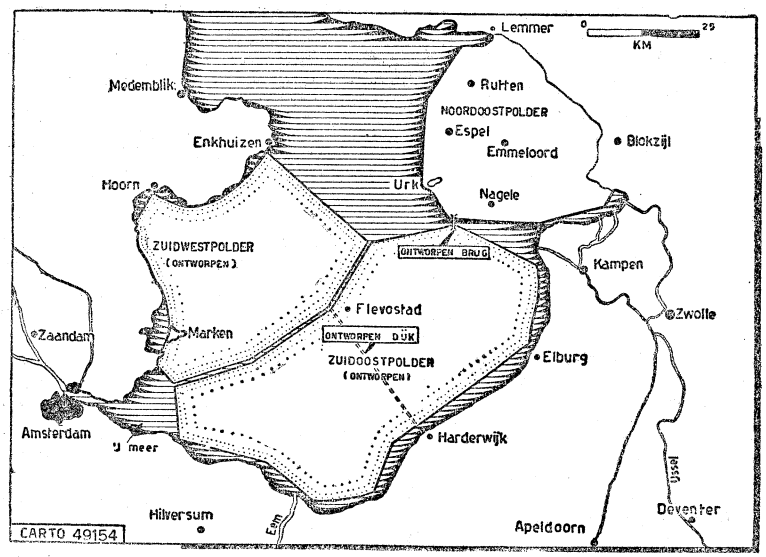

De Oosterpolder zal langs de oude Zuiderzeekust begrensd worden door het Eemmeer langs Gelderland en door het Ketelmeer langs Overijssel en de Noord-Oostpolder. Deze meren worden ter hoogte van Kampen door een dam met sluis gescheiden. In het Eemmeer, dat later ter hoogte van Huizen met een sluis verbonden zal worden met het IJ-meer, hoopt men een belangrijke boezem voor drinkwater te vinden. Tal van beken komen er in uit. Dit grote meer zal de uitdroging van de Veluwerand tegengaan. De IJssel zal via het Ketelmeer langs de N.O.-polder in rechtstreekse verbinding blijven met het IJsselmeer, dat een zeer grote waterboezem blijft. Het IJ-meer met Gooimeer en Gouwmeer vormen de derde boezem met het geprojecteerde 400 meter brede middenkanaal, welk kanaal tussen de toekomstige Zuid-Oostpolder en Zuid-Westpolder (57.000 ha), door zal lopen naar het IJsselmeer. Een deel van de Zuid-Westpolder die het eiland Marken gaat bevatten, zal aan het vasteland van Noord-Holland grenzen. Bij Hoorn blijft een klein meer over.

Voor het zover is zullen nog enige tientallen jaren moeten verstrijken, indien men tenminste na het gereedkomen van de Oosterpolder direct verder zal kunnen werken.

Deze Oosterpolder, die dus waarschijnlijk reeds in 1960 ten dele of geheel in cultuur kan zijn, wordt met een veer of een brug, die qua omvang veel van de Moerdijkbrug weg zal hebben, verbonden met de N.O.-polder. Deze brug zal een belangrijke schakel zijn in een nieuwe grote weg Amsterdam—Groningen. Aangezien deze tracee de enige geschikte is om er ook een spoorweg te leggen, is het bouwen van een nieuwe spoorverbinding rechtstreeks met het Noorden niet uitgesloten.

De Oosterpolder krijgt over dammen en bruggen buiten de brug naar de Noord-Oostpolder en de sluis bij Kampen verbinding met het oude land door dammen en bruggen bij Harderwijk en Elburg. Het tweede deel van de Zuid-Oostpolder krijgt behalve via de sluisdam bij Huizen ook richting Utrecht brugverbinding bij Nijkerk en Muiderberg.

De grond tussen de dijken van de Oosterpolder zal zeer goede landbouwgrond zijn, omdat deze goeddeels uit zware klei bestaat. Het enige nadeel hiervan is, dat deze klei vrij lang week blijft, zodat het graven van kanalen, tochten en sloten na de drooglegging vrij wat moeilijkheden zal opleveren.

Het gebied van de Oosterpolder bevat blijkens boringen zeer weinig zout, hetgeen goede vooruitzichten voor een zoet Eemmeer opent. Men heeft over het gehele in te polderen gebied vele proefboringen, sommige tot 300 meter diepte, verricht. De vooruitzichten voor de Oosterpolder worden, agrarisch bezien, zeer gunstig geacht. Indien de minister overeenkomstig het advies van de Zuiderzeeraad besluit, dan zullen drie maanden van gespannen arbeid voor de voorbereidingen, aanbesteding en gunning volgen.

Indonesië

A. K.N.I.P. aanvaardt resultaten R.T.C. - Rede president Sukarno - Proclamatie Nat. Voorbereidingscomité - Ondertekening constitutie - Sukarno president V.S.I. —

Met een meerderheid van 226 tegen 62 stemmen en 31 onthoudingen heeft het K.N.I.P. (voorlopige republikeinse parlement) op 13 December de overeenkomst van de Ronde Tafel-conferentie geratificeerd. De stemming vond plaats na langdurige debatten, die op 9 December begonnen. Omtrent de stemming zijn de volgende cijfers ter beschikking: vóór stemden de Masjumi (49 stemmen), de P.N.I. (42), de katholieken (10), de Parkindo (8), de Partai Permuda Indonesia (6), vertegenwoordigers van Borneo (7), van de kleine Sunda-eilanden (5). Tegen stemden de communisten (6), de Partai Murba (4), de Partai Socialis (5). Verdeeld stemde de Partai Buruh (3 vóór, 11 tegen), de boeren (3 vóór, 12 tegen) en de partijlozen (10 vóór, 32 tegen). Ook verschillende kleinere groepen stemden verdeeld. De partij van Sjahrir onthield zich van stemming.

Tezamen met het K.N.I.P. hebben thans de parlementen van alle Indonesische deelstaten de R.T.C.-overeenkomst en het ontwerp van de voorlopige grondwet geratificeerd.

Bij de aanvang van de debatten hield president Sukarno een rede, waarin hij er op wees, dat het nemen van een juist besluit met betrekking tot de resultaten der Ronde Tafel-conferentie een zware verantwoordelijkheid legt op de schouders van de leden.

Moh. Hatta verklaarde, dat de resultaten van de R.T.C. het beste behelzen, dat kon worden bereikt, namelijk de overdracht van de souvereiniteit door het Koninkrijk der Nederlanden aan de R.I.S. Het denkbeeld, dat bij de Nederlanders heeft voorgezeten om van de unie een superstaat te maken, kon niet worden verwezenlijkt, dank zij de sterke wil van de Indonesische gedelegeerden, aldus Hatta.

Ten aanzien van Nieuw-Guinea zeide Hatta, dat op grond van het feit, dat het volk van Nieuw-Guinea nog niet in staat is zijn status op democratische wijze te bepalen en de R.I.S. buitenlandse steun nog niet kan ontberen om over de moeilijkheden na de souvereiniteitsoverdracht heen te komen, Nederland beter in staat is Nieuw-Guinea te beheren. Dat wij Nieuw-Guinea niet loslieten, bewijst het feit, dat de republikeinse delegatie het Nederlandse voorstel verwierp tot vorming van een con-dominium hetwelk overheersing zou betekenen.

Verder verklaarde Hatta, dat de Ned. troepen, die op het ogenblik van de souvereiniteitsoverdracht vrij van enige taak zijn, binnen zes maanden zullen repatriëren.

Het is nodig op de ondernemingen onmiddellijk het werk te hervatten, zo vervolgde hij. De regering zal sociale garanties voor de arbeiders in het leven roepen. De regering zal niet toestaan, dat een groot verschil bestaat in de positie der Nederlanders en buitenlanders.

Ten aanzien van de marine-basis te Surabaja, zeide Hatta: „Wij zijn tot deze stap overgegaan, omdat wij nog niet in staat zijn de lange kustlijn met drie of vier schepen te bewaken ingeval van een grote aanval van de zijde ener grote mogendheid. Om die reden werd van de Nederlandse vloot geleend". Deze kwestie komt na een jaar wederom in behandeling.

Zegslieden van de twee machtigste partijen, de Mohammedaanse „Masjumi" en de „P.N.I.", de nationale partij, plaatsten zich volkomen achter de overeenkomst. Sjahrir's socialisten zeiden zich te zullen onthouden van stemming, hoewel zij het resultaat van de Haagse conferentie verwierpen.

De punten waarover in het parlement het meest werd gedebatteerd waren: dat Nederland Surabaja als militaire basis handhaaft, het probleem-Nieuw-Guinea en de niet volkomen vastgestelde tijdsduur voor het verblijf der Nederlandse troepen in Indonesië.

Een grote meerderheid van de vertegenwoordigers verzocht om in de grondwet van de nieuwe Verenigde Staten van Indonesië twee artikelen op te nemen uit de oude Republikeinse grondwet, namelijk die, welke betrekking hebben op de sociale wetgeving en op de nationalisatie van de productie en de natuurlijke hulpbronnen.

Het eerste artikel zegt: „Ieder burger heeft het recht om te werken en mag

daarvoor in ruil een redelijke levensstandaard verwachten".
Het andere bepaalt: „De economie zal op coöperatieve basis worden georganiseerd. De twee takken van de productie, die van belang zijn voor de staat en die nauw zijn verbonden met het leven van de meeste staatsburgers, zullen door de staat worden gecontroleerd. Land en water en de natuurlijke bronnen die daarin zijn, zullen door de staat worden gecontroleerd en worden geëxploiteerd voor het welzijn van het volk".
Hoe deze artikelen in de nieuwe constitutie moeten worden ingelast, nu die reeds door de deelstaten is aangenomen is nog niet bekend.

Rede Sukarno — Op 14 December richtte president Sukarno zich in een radiorede tot de Nederlanders, de Indo-Europeanen en de Indonesische leden van het K.N.I.L. Hij legde er de nadruk op, dat gestreefd moet worden naar „een vriendschappelijke verhouding tussen de Nederlanders en de Indonesiërs in een onafhankelijk Indonesië".

„Wij hebben de Nederlanders nooit gehaat. Wat wij haatten was het Nederlandse kolonialisme". Sukarno zeide gehoord te hebben van ongerustheid onder de Nederlandse groepen in Indonesië over de komende weken.

„Laat u — zeide hij — niet meeslepen door ongecontroleerde geruchten". De R.I.S. is een rechtsstaat. Sociale rechtvaardigheid en menselijkheid zijn beginselen van de grondwet en laten geen onderscheid naar ras en huidskleur toe. De constitutie waarborgt het recht op bescherming van allen.

Na te hebben gewezen op de resultaten van de R.T.C. ten aanzien van het staatsburgerschap, naar het manifest van Nov. 1945 met betrekking tot de teruggave van ondernemingen — waarbij wordt verwacht, dat de ondernemers rekening zullen houden met de belangen der arbeiders — en naar de bepalingen van de R.T.C., dat geschikte Indonesische krachten in de leiding en de staf zullen worden geplaatst, zeide Sukarno, dat tegen niet-staatsburgers geen discriminatie zal worden toegepast. Noch de Nederlanders, die ons vroeger hebben bestreden, noch degenen onder hen, die ons steeds vriendschappelijk gezind zijn geweest, willen wij het Indonesische staatsburgerschap opdringen.
Sukarno bracht in herinnering, dat in het manifest van November 1945 gezegd wordt: Wij haten de vreemdelingen niet, ook niet de Nederlanders en ook zeker niet de Indo-Europeanen, de Ambonnezen en anderen. „Wij hebben de wapenen niet opgenomen, omdat wij de Nederlanders haatten, doch omdat wij de vrijheid liefhebben". Nadrukkelijk herhaalde hij de vroegere verklaring, dat de Nederlanders, die werkelijk bereid zijn hun krachten in te zetten voor de R. I. S. en die vrij van kolonialisme, eerlijk en bonafide zijn, geen vrees behoeven te koesteren, dat zij hun brood niet zullen kunnen verdienen. De verzekering van de veiligheid is een van de voornaamste plichten van de nationale regering. De T.N.I. heeft bewezen dat vertrouwen waard te zijn en het is de plicht van de T.N.I. om niet vijandig te staan tegenover wie dan ook en om ieders eigendommen te beschermen.
Tot de Indo-Europeanen in het bijzonder zeide hij: „Indonesië is uw vaderland". In een boodschap tot het K.N.I.L. zeide hij verder, dat er gelegenheid bestaat om toe te treden tot het Indonesische leger, ter verdediging van het eigen vaderland en de eigen vlag. Als ge dienst neemt, aldus Sukarno, zal het leger van de R.I.S. u met open armen ontvangen en zo niet, dan zullen uw rechten worden geëerbiedigd.
Sukarno besloot, dat de Indonesische strijd om de vrijheid nu een stadium had bereikt, dat hij geen strijd is om fouten en vijandelijke daden uit het verleden te wreken, maar een strijd om het land zo te leiden, dat dit in het welzijn van alle Indonesiërs is.

Proclamatie Nat. Voorbereidingscomité. — Het nationaal voorbereidingscomité heeft de volgende bekendmaking uitgegeven:

„Op de dag van de souvereiniteitsoverdracht zal de rechtsstaat der vrije en souvereine Republiek der Verenigde Staten van Indonesië geboren worden, die gebaseerd is op erkenning van de goddelijke almacht, van humaniteit, nationaliteit, nationaal besef, democratie en sociale rechtvaardigheid. De souvereine macht zal dan worden uitgeoefend door de Indonesische nationale regering in samenwerking met de volksvertegenwoordiging en de senaat. In afwachting van verdere beslissingen van de regering der V.S.I. worden alle burgerlijke ambtenaren onder wie ook de politie, die op het tijdstip van de souvereiniteitsoverdracht werkzaam is bij de voorlopige federale regering, ambtenaren van de organen en diensten der V.S.I. en blijven als zodanig hun verantwoordelijkheden uitoefenen. Burgerlijke ambtenaren, onder wie de politie in dienst van regeringen en besturen der deelgebieden, blijven hun verantwoordelijkheden uitoefenen in de betrokken deelgebieden in overeenstemming met de regeringen en besturen van die deelgebieden. Ieder is verplicht deze ambtenaren in de uitoefening van hun taak te erkennen.
De strijdkrachten der V.S.I. zullen optreden in opdracht van de nationale Indonesische regering der V.S.I. De politie van de deelgebieden zal optreden in opdracht van de regeringen en besturen dier deelgebieden. De Nederlandse troepen van land- en zeemacht zullen niet optreden behoudens op uitdrukkelijk verzoek van de regering der V.S.I. en met goedkeuring van de regeringen of besturen der betrokken deelgebieden, indien hulp nodig mocht zijn ter verzekering van de orde en veiligheid".

Ondertekening grondwet — Op 14 Dec. had in het „Oud-Indische huis" te Batavia, waar 17 Augustus 1945 de onafhankelijkheid van Indonesië werd geproclameerd, de ondertekening plaats van de voorlopige grondwet van de V.S.I.

De voorzitter van het nationale comité van voorbereiding, Mon. Rum, hield vooraf een redevoering, waarin hij o.a. zeide: „Wij kunnen met deze grondwet tegenover de wereld en tegenover ons zelf bewijzen, dat het besef, één volk te zijn, met één taal en één vaderland, sterk en onoverwinnelijk in ons leeft en ons de kracht geeft om de idealen van de natie te verwezenlijken". Voorts zeide hij er zich van bewust te zijn, dat de voorlopige grondwet nog verre van volmaakt is. „De opstellers ervan hebben er naar gestreefd, een reeks wetten te maken, welke ons in staat moeten stellen althans gedurende een jaar ons werk voort te zetten. Moge God ons de kracht geven voor de zware taak, welke ons wacht".
Na de speech van Rum begon de tekening van de acten door 16 vertegenwoordigers van de republiek en de B.F.O.
Van de acten was er een bestemd voor de Nederlandse regering, een voor de U.N.C.I. en een voor elk deelgebied.
De tekst van het document luidt:

„Op Woensdag 14 December verklaren wij, vertegenwoordigers der regeringen van de republiek Indonesië en de deelstaten in B.F.O.-verband, in vergadering bijeen in het gebouw Pegangsaän-Oost 56 te Batavia, dat de regeringen van de republiek Indonesië en de deelstaten, na bestudering en overweging van het ontwerp voor een voorlopige grondwet, inhoudende de constitutie voor de R.I.S., dat aanvaard is door de delegaties van de republiek Indonesië en de deelstaten te Scheveningen op Zaterdag 29 October, accoord te gaan met het ontwerp van de voorlopige grondwet, inhoudende de constitutie voor de R.I.S. op basis van de bevoegdheid, ons gegeven door onze respectieve regeringen, ondertekenen wij deze acte als bewijs van accoord-bevinding".

De volledige tekst van de voorlopige constitutie wordt door ons in afleveringen gepubliceerd. Voor het eerste deel hiervan verwijzen wij naar pag. 8454.

Sukarno president V.S.I. — Op 16 Dec. is de president van de republiek Indonesia, Sukarno, gekozen tot president van de Ver. Staten van Indonesië.
De verkiezing geschiedde door een college van 16 kiesmannen onder voorzitterschap van mr. Mohammed Rum.
Nadat de volmachten waren onderzocht, werden de namen der candidaten voor het presidentschap per gesloten briefje ingediend.
Na opening bleek, dat slechts één candidaat gesteld was: ir. Sukarno.
Mohammed Rum en Anak Agung werden daarop afgevaardigd om ir. Sukarno op de hoogte te stellen van zijn verkiezing. Deze antwoordde dat hij de benoeming nog niet kon aanvaarden, omdat hij president was van de republik Indonesia, en eerst het werkcomité van het K.N.I.P., het republikeins parlement, moest consulteren. Sukarno zond daarop een delegatie naar het werkcomité met het verzoek, het besluit van de kiesmannen in overweging te willen nemen.
Om halfelf in de avond kwamen de kiesmannen opnieuw bijeen om de mededeling van Sukarno aan te horen, dat hij zijn benoeming aanvaardde. Door deze aanvaarding was hij officieel gekozen.

Albanië

A. Uitspraak Corfoe-incident —

Het Internationale Hof van Justitie heeft Albanië op 15 Dec. veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding van 843.947 pond sterling aan Groot-Brittannië, wegens het incident, dat in October 1946 in de Albanese wateren van het kanaal van Corfoe plaats had. De beslissing werd genomen met twaalf stemmen voor en twee tegen; twee rechters waren afwezig. De twee tegenstemmers waren rechter Krylof (Sowjet-Unie) en rechter ad hoc Ecer van Tsjecho-Slowakije.
(Vor. ber. Corfoe-incident 9-11-'49 8045; 7540 C)

Australië

B. Verkiezingen —

Na acht jaren aan het bewind te zijn geweest, is de Labourpartij thans bij de op 10 December gehouden algemene verkiezingen door een combinatie van liberalen en agrariërs in de oppositie gedrongen. Deze coalitie behaalde van het totaal van 123 zetels van het Huis van Afgevaar-

digden 75 zetels en de Labourpartij 44. Over de 4 overblijvende zetels moet nog beslist worden. In de Senaat heeft Labour zijn meerderheid behouden. Dit is het gevolg van het feit, dat voor de 60 zetels uit de Senaat slechts voor 42 gekozen moest worden, terwijl van de overige 18 zetels er 15 door socialisten worden bezet. De belangstelling voor de verkiezingen was mede door de stemplicht — op het niet stemmen staat een boete van 2 Pond — zeer groot. Er werden in totaal 4.900.000 stemmen uitgebracht. De stemmenverdeling bij 3.931.126 getelde stemmen was: Labour 1.838.227; liberalen 1.559.636; agrariërs 312.863, communisten 32.489 en overige partijen 187.916 stemmen. De communisten behaalden geen zetel en daar zij niet het minimum aantal stemmen kregen, verbeurden zij het inleggeld.
Het Huis van Afgevaardigden telde tot dusver 75 zetels, waarvan Labour er 43 bezette, de onafhankelijken 3, de liberalen 17 en de agrariërs 12. De Senaat telde 36 zetels, waarvan Labour 33 en de liberalen 3 zetels bezetten. Het aantal zetels van het Huis is thans uitgebreid tot 123 en dat van de Senaat tot 60.
Daar de helft van de oude Senaat eerst in 1952 aftreedt, werden er thans 42 nieuwe senatoren gekozen.
De liberale leider Menzies en de agrariër Arthur Fadden, hebben na de verkiezingen verklaringen afgelegd:
Menzies beloofde het communisme „uit Australië te stoten" en de regeringsbureaux van communisten te zuiveren. Hij kondigde voorts aan, dat de coalitie de wet op de nationalisatie der banken zou herroepen. Hij zeide voorstander te zijn van een beperkte militaire dienstplicht.
Wat de buitenlandse politiek betreft, verklaarde hij, dat de nauwste samenwerking met het Britse gemenebest daarvan het eerste punt is, vervolgens de verhouding tot de V.S. Hij stelde een economische conferentie van het gehele Britse imperium in het vooruitzicht. Menzies beloofde nog de vrijheid van het particulier initiatief te herstellen, opheffing van contrôle-maatregelen, budgetaire en financiële maatregelen ter stimulering van de beleggingen en oprichting van een contrôleraad voor de Commonwealthbank.
Arthur Fadden beloofde opheffing van de benzine-distributie en de besteding van 250 millioen Australische ponden voor de ontwikkeling van de Australische industrie. Dit ontwikkelingsplan zal onder de verantwoordelijkheid van een minister worden gesteld, die ook zeggenschap zal krijgen inzake de immigratie, welke als een belangrijke factor bij de ontwikkeling van de productie wordt beschouwd.
Labourpremier Chifley zeide na zijn nederlaag: „Het is de beslissing van het volk. Ik heb mij nergens over te beklagen." De minister van Buitenlandse Zaken, Evatt, noemde de uitslag in zetels uitgedrukt ten ongunste van Labour, doch een analyse van alle factoren bij elkaar zou waarschijnlijk aantonen, dat zijn partij nog steeds het vertrouwen van een meerderheid van het volk had behouden. Chifley en Evatt werden, evenals de overige leden van het Labourkabinet, herkozen.

België

A. Begroting —

De Belgische begroting van ontvangsten en uitgaven voor het dienstjaar 1950 sluit met een batig saldo van 88 millioen franken en voorziet uitgaven ten bedrage van 83 milliard franken. De voornaamste uitgaven zijn de volgende: openbare schuld gewone begroting 8.551 millioen franken, buitengewone begroting 4.050 millioen, voor de gewone begroting van verkeerswezen 4.188 millioen, voor de buitengewone begroting van verkeerswezen 2.654 millioen franken, voor de gewone begroting van openbare werken 1.835 millioen franken, voor de buitengewone begroting van openbare werken 8.005 millioen franken, voor de gewone begroting van arbeid en sociale voorzorg 4.318 millioen franken, voor de buitengewone begroting van sociale voorzorg 2.060 millioen franken, voor de gewone begroting van volksgezondheid 1.829 millioen franken, voor de buitengewone begroting 1.600 millioen franken, voor financiën 2.081 millioen franken.
De ontvangsten uit belastingen worden op 55.673 millioen franken geraamd. In de toelichting op de begroting wordt er op gewezen, dat het totaal der credieten voor overheidsinvesteringen 13.408 millioen franken bedraagt. (A.N.P. 14-12)

Bulgarije

B. Kostov ter dood veroordeeld —

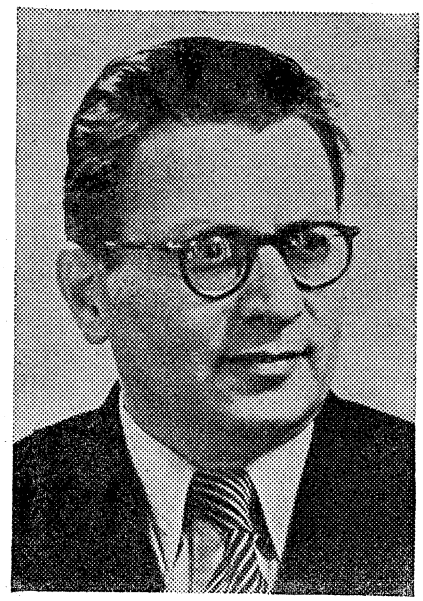

De voormalige vice-premier, Traitsjo Kostov, die in Maart uit zijn functie werd ontslagen en uit de communistische partij gestoten en kort daarop, in April, werd gearresteerd, is op 15 December na een proces van een week ter dood veroordeeld. Met hem stonden terecht 11 andere voormalige prominente figuren, aan wie vrijheidsstraffen werden opgelegd, variërende van levenslang tot 8 jaar.
De directe aanleiding van Kostov's arrestatie was het feit, dat hij als leider van een Bulgaarse delegatie bij de Russisch-Bulgaarse handelsbesprekingen de prijzen van sommige Bulgaarse producten voor de Sowjet-delegatie geheim gehouden had en getracht had de prijzen, die Bulgarije voor zijn goederen aan de „kapitalistische" landen had berekend voor de Sowjet-Unie verborgen te houden.
In de 20.000 woorden tellende aanklacht stond, dat Kostov had bekend vaak met Joego-Slavische leiders te hebben geconfereerd en door de Amerikaanse gezant in Sofia er van op de hoogte te zijn gesteld, dat de Joego-Slavische plannen de goedkeuring van de Amerikaanse regering hadden. Volgens de aanklacht had Kostov voortdurend contact met de Amerikaanse gezant tot op het ogenblik dat hij als vice-premier werd ontslagen. Ook werd Kostov er van beschuldigd een aanslag op het leven van de Bulgaarse communistische premier, Dimitrov, te hebben beraamd. (Dimitrov stierf enige maanden geleden in een Russisch ziekenhuis. Zie 10-7-'49 8212; 8080)
Voorts zou Kostov voor de Britse geheime dienst hebben gewerkt en „samengezworen" hebben teneinde Bulgarije aan Joego-Slavië over te geven.
Toen het proces op 7 December begon bleek, dat Kostov weigerde op verschillende punten van de te lastlegging schuld te bekennen. Hij ontkende, voor de Engelsen te hebben gespionneerd en plannen voor een anti-Russische Balkanfederatie te hebben beraamd.
Wel gaf Kostov toe, dat hij zich schuldig gemaakt had aan tegen de Sowjet-Unie gerichte activiteit, „gebrek aan waakzaamheid", waardoor agenten in het partij- en staatsapparaat hadden kunnen doordringen en „afwijkingen naar links". Kostov verklaarde, dat deze afwijking hem op het verkeerde pad had gebracht, in het bijzonder ten opzichte van de Sowjet-Unie. Hij zeide, dat de Sowjet-Unie „de enige waarborg voor Bulgarije's vreedzame en democratische ontwikkeling en de enige bewaarder van de wereldvrede" was.
De president van het hof achtte deze verklaring in tegenspraak met de algehele bekentenis, die Kostov in de gevangenis zou hebben afgelegd. Kostov bleef er echter bij, dat zijn verklaring voor het gerechtshof de enige juiste was.
De president van het hof ging hierop over tot de voorlezing van een eigenhandig geschreven bekentenis van Kostov, waarvan bijna elke alinea verschilde met de verklaring, die Kostov voor het hof aflegde.
De overige beklaagden bekenden alles wat hen ten laste was gelegd. Op de laatste dag van het proces (14 Dec.) kregen de verdedigers gelegenheid hun pleidooien uit te spreken.
Alle verdedigers gaven daarbij toe, dat Kostov en de zijnen schuldig zijn. Bovendien begonnen zijn hun pleidooien met beschuldigingen aan het adres van de „Titobende" en de „Anglo Amerikaanse imperialisten". Zij bepaalden zich er toe er bij de rechters op aan te dringen „clementie te betrachten", nu overtuigend is bewezen, dat de beklaagden een „anti-Russische houding" ten toon hadden gespreid.
Daarna kregen de beklaagden gelegenheid een laatste woord te spreken. Allen bekenden schuld, sommigen smeekten om vergiffenis en zworen trouw aan de communistische partij.
Kostov echter ontkende opnieuw te hebben gespionneerd en gesaboteerd. Hij zeide: „Ik heb nooit voor een buitenlandse inlichtingendienst gewerkt, ik heb nooit inlichtingen verstrekt".
Op 15 December deed het Opperste gerechtshof uitspraak. Traitsjo Kostov werd wegens verraad ter dood veroordeeld. Tot levenslange gevangenisstraf werden veroordeeld: Stephanov, oud-minister van financiën, Natsjev, vroeger vice-president van de economische en financiële commissie van de staat, Gevrenov, oud-directeur van de rubberindustrie, Toetef, oud-hoofd van de buitenlandse handel en Pavlov, oud-minister van wederopbouw. Tsontsjev, oud-gouverneur van de nationale bank, Hadzipanzov, voormalig ambassaderaad van Joego-Slavië te Sofia, en Kristov, vroeger handelsraad te Moskou, zijn tot 15 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Ivanovski oud-president van de Macedonische culturele vereniging te Belgrado, kreeg 12 jaar en Baitzalief, oud-ambtenaar, 8 jaar. Kostov en de vier tot levenslange gevangenisstraf veroordeel-

den kregen bovendien een millioen leva boete; bovendien verliezen zij al hun burgerlijke en politieke rechten.
Daar het opperste gerechtshof de hoogste rechtsinstantie in den lande is, is er geen hoger beroep mogelijk.

Duitsland

A. **Duitsers op vliegvelden** —
Blijkens een op 1 Dec. door de leider van de burgerluchtvaart in de Amerikaanse zone afgelegde verklaring worden zowel in de Amerikaanse als Britse zone Duitse burgers opgeleid voor gronddiensten op geallieerde vliegvelden.
(Times 3-12)

Frankrijk

B. **Reorganisatie legerleiding** —

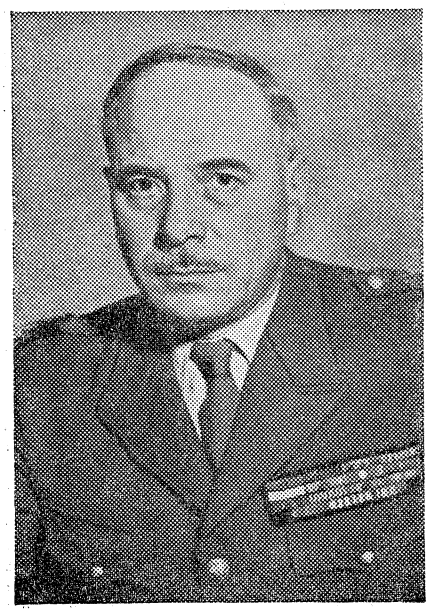

Generaal Blanc

De Franse regering heeft op 7 December de legergeneraal Clément Blanc benoemd tot chef van de generale staf, als opvolger van generaal Georges Revers.
De vroegere militaire gouverneur in Duitsland, gen. Pierre König, is benoemd tot inspecteur-generaal van alle land-, zee- en luchtstrijdkrachten in Noord-Afrika. Generaal Molle is benoemd tot commandant in Tunisië. Vice-admiraal Misoffe wordt Frans vertegenwoordiger in de in het kader van het Atlantisch Pact opgerichte commissies voor West-Europa en het Middellandse Zee-gebied. Generaal Juin is zonder te letten op de leeftijdsgrens als lid van de generale staf gehandhaafd.
Voor deze reorganisatie, die ook de vervulling van lagere functies niet onberoerd liet is geen officiële verklaring gegeven. Algemeen wordt echter aangenomen, dat er een snellere modernisering van de Franse landstrijdkrachten mede beoogd wordt.
Deze wijzigingen betekenen volgens Reuter de eerste stap naar „verwijdering van de politiek uit het leger", de tactiek van de nieuwe minister van Defensie René Pleven. In gewoonlijk welingelichte militaire kringen te Parijs is men van oordeel, dat de wijzigingen van ongewoon belang zijn in het kader van de Atlantische defensie.
Een militaire functionaris zei op 7-12 te Parijs: „Wij zijn gereed om te starten. De samenwerking tussen de 12 landen van het Atlantisch Pact vlot zo goed, dat elke competente generaal van de geallieerden het opperbevel in geval van oorlog kan overnemen. Hij zal een doeltreffend apparaat tot zijn beschikking hebben."
Een andere militair verklaarde: „Het volgende stadium is de verscheping van moderne wapens en uitrusting naar West-Europa. Men moet echter niet denken, dat de Atlantische mogendheden intussen zonder verdedigingsmiddelen zullen zijn."

Internationaal Nieuws

C. **Cultureel Congres Europese Beweging** —
Onder auspiciën van de „Europese Beweging" is van 10 tot 12 December te Lausanne een cultureel congres gehouden, waaraan door ongeveer 150 personen werd deelgenomen.
In een resolutie, opgesteld door het „Comité voor Europese Instellingen" wordt de uitbouw verlangd van het reeds bestaande Studiebureau (Genève) een Europees Cultureel Centrum, dat tot taak zal hebben:
1) de inventarisering van de culturele strevingen en organisaties;
2) de coördinatie van reeds bestaande, op Europese samenwerking gerichte of daartoe geëigende krachten;
3) bevordering van het gevoel van culturele verbondenheid der Europese volkeren.
In dit verband zij nogmaals melding gemaakt van het Europese College, dat in November 1950 te Brugge (met steun van de Belgische regering en van de stad Brugge) geopend zal worden (zie 8349 B), en dat in zekere zin tot taak heeft een „Europees kader" te vormen.
De geest van de conferentie van Lausanne komt het duidelijkst tot uiting in de met algemene stemmen goedgekeurde slotresolutie, welke wij ontlenen aan de Neue Zürcher Zeitung van 14-12. Zij luidt als volgt:
De Europese Culturele Conferentie herinnert er aan
a) dat men voor het eenvoudige alternatief gesteld wordt: vereniging van Europa of oorlog;
b) dat men Europa niet kan redden door te kiezen tussen onbeperkte individuele vrijheid en georganiseerde sociale gerechtigheid; vrijheid zonder gerechtigheid betekent immers chaos en sociale gerechtigheid zonder vrijheid voert onvermijdelijk tot de oprichting van concentratiekampen;
c) dat Europa zijn belangen slechts daardoor kan waarborgen, indien het zich op de allereerste plaats inzet voor de handhaving van de menselijke waardigheid.
De Europese Culturele Conferentie
I roept de intellectuelen op:
hun verantwoordelijkheid tegenover hun regeringen en de vaklieden in zodanige geest begrijpen, dat zij de waakzame verdedigers en nauwgezette bewaarders blijven van de menselijke waardigheid, een waardigheid, die de grondslag vormt van de Westerse cultuur;
II verlangt van de regeringen der afzonderlijke staten:
a) zonder verwijl de belemmeringen weg te nemen, die het Europese culturele leven verlammen, zonder het te beschermen;
b) eindelijk in te zien, dat uitgaven voor de opvoeding meer bijdragen tot het weerstandsvermogen, dan militaire credieten.
III richt het verzoek aan de Raad van Europa:
de gemeenschappelijke Europese instellingen, die onmisbaar zijn voor de vorming van een „Europees denken", krachtig te steunen.
IV roept alle Europeanen op:
het fatalisme af te zweren. De vrees heeft oorlog als gevolg. Om de vicieuse cirkel van vrees en oorlog te ontgaan bestaat er een weg: Laat ons van heden af de offers brengen, zonder welke de vereniging van Europa onmogelijk is; laten wij niet langer afzonderlijk onze veiligheid en welvaart na streven; laat ons gezamenlijk de vrede bewerkstelligen, een vrede die men dagelijks opnieuw moet veroveren: door moed en door geloof aan de toekomst.

Kunst, Wetenschap en Techniek

D. **De Wereldmacht van het Witte Huis, de geheime documenten van Harry Hopkins, Roosevelts rechterhand** *)
Het boek van Robert E. Sherwood, waarvoor wij een ogenblik de aandacht vragen, bevat de weergave van de gegevens, welke Harry Hopkins gereed had liggen voor het samenstellen van zijn gedenkschriften, toen hij in 1945 overleed. Het lezen van Hopkins' Mémoires was in zeer veel opzichten een openbaring voor Sherwood. Het gaf hem een blik achter de schermen in de hoogste politiek, die meer dan verbluffend was. Het wierp een buitengewoon licht op de grote persoonlijkheid van Roosevelt, en daarnaast op tal van andere belangrijke gestalten uit de worsteling van de tweede wereldoorlog. De voorgeschiedenis, die óók kon worden opgebouwd uit de gegevens die Sherwood in handen kreeg, is niet alleen even heldenmoedig als de oorlogsperiode zelf, maar tevens van even groot belang voor de historie. Sherwood neemt het als vaststaand aan, dat als de geniale Roosevelt niet van 1933 tot 1941 de leiding in de machtige Amerikaanse republiek had gehad, de loop der geschiedenis anders zou zijn geweest. De wijze, waarop hij met zijn New Deal het Amerikaanse volk van de rand van de afgrond weghaalde en het daardoor onvatbaar maakte voor extremistische opvattingen, zowel van links als van rechts, vertoont de figuur van formaat. De offers, die hij van het Amerikaanse volk vroeg en verkreeg, kon slechts een man als Roosevelt vergen. Hij maakte dat volk moreel sterk. En de krachtsinspanning van de jaren 1933 tot 1939 gaf aan dat volk tevens de geestelijke bereidheid, de enorme inspanningen en offers, die de tweede wereldoorlog zou vragen, bewust te aanvaarden.

☆

Het boek, dat wij aankondigen is niet alleen belangwekkend om zijn inhoud, maar ook om zijn auteur. Wie was Hopkins? Wij leren hem uit het boek van Sherwood volkomen kennen. Hij was de zoon van een zadelmaker met een avontuurlijk bestaan en een grote belangstelling voor sport en van een moeder van methodistische huize, die streng godsdienstig was, tot bij het dweepzieke af. In zijn studententijd aan het Grinnel College kenmerkte hij zich enerzijds door zin voor kwajongensstreken, bij zijn leven in de studentengemeenschap, anderzijds kwam hij onder de invloed van twee hoogleraren, Professor

*) Geautoriseerde vertaling van B. Koning, Luitenant-Kolonel der Infanterie (uitgave: Zuid-Hollandse Uitgeversmij., Den Haag).

Macy, een Quaker van boerenafkomst, een der eerste aanhangers van de theorie van Darwin in Amerika, die het als zijn plicht beschouwde met al zijn krachten naar een meer rechtvaardige orde in staat en maatschappij te streven en naar de „Verenigde Staten van de Wereld" èn Dr. Eduard A. Steiner, die sociale wetenschappen doceerde en een bijzondere belangstelling had voor de figuur van Tolstoï. Zowel Hopkins' eigenaardige natuur als zijn opleiding en zijn bereisdheid bestemden hem er toe een belangrijke rol in het leven der Verenigde Staten als in de wereldpolitiek te vervullen. Hij bezat de paraatheid der gedachte, het vermogen gevaren te raden en voordelen te onderkennen, een zekere rekkelijkheid in het leven en de kunst om de betekenis van nieuwe verschijnselen eensklaps te doorgronden, en daarnaast te kunnen zwijgen en zelf ondoorgrondelijk te zijn. Hij heeft het gebracht tot Minister van Handel der Verenigde Staten, maar zijn voornaamste betekenis is zijn werk achter de schermen. Hij slaagde er in, de bijzondere vertrouwde te worden van President Roosevelt en hij heeft als reizend ambassadeur de politieke en militaire samenwerking der Geallieerden voorbereid en vele knopen in die voorbereiding ontward.

☆

Wij willen nu even, in vogelvlucht nagaan over welke belangrijke politieke toestanden dit tweedelige werk ons inlicht. Na een overzicht van de tijd vóór 1933 komt het „Crisis-Programma" aan de orde. Wij beleven de opkomst van Roosevelt, zijn New Deal, zijn werkverschaffingsproject, wij worden op de hoogte gesteld van de stemming in Amerika, tijdens het begin van de tweede wereldoorlog, waarin de Verenigde Staten nog niet betrokken waren, de strijd tussen de beginselen: deelneming of isolationisme en deze merkwaardige worsteling in de boezem van het Amerikaanse volk ontvangt de achtergrond ener analyse van zijn ethnologische samenstelling en van zijn gezindheden.

☆

De oorlog in Europa rolt voort, het Westen van het werelddeel, met uitzondering van Engeland, wordt in korte tijd door de krijgsmacht van Hitler veroverd. Nu ontstaan de eerste aanrakingen tussen Roosevelt en Churchill, die hij „de Voormalige Zeeman" placht te noemen. Roosevelt komt, met een grote zelfstandigheid en aanvaarding van verantwoordelijkheid tot de grootste beslissingen in zijn ambtelijke loopbaan. Hij stuurt op de hulpverlening aan de Geallieerden aan, zij het nog niet in de vorm van militaire steun. In een aantal bladzijden wordt ons de stormachtige verkiezingscampagne voor Roosevelts derde Presidentschap geschilderd. Roosevelt won, maar het isolationisme had de weg naar zijn zegepraal versperd. In een hoofdstuk over „Het Witte Huis" brengt de schrijver ons in de omgeving, waar de President der Verenigde Staten leeft en werkt en geeft hij ons inzicht in zijn persoonlijkheid.

☆

Na dit tussenspel gaat de schrijver door, met de historie in haar ontwikkeling te schetsen. Wij volgen de geschiedenis van het ontstaan der leen- en pachtwet. Roosevelt won de strijd om de leen- en pachtwet, met het beeld van „de tuinslang", die hij, in de vorm van financiële hulp aan de Britten wilde lenen; want als er brand in het huis van mijn buren uitbreekt, dan leen ik mijn tuinslang. Nu wordt het verhaal onderbroken door een uitvoerig verslag van Hopkins' reis naar Engeland, teneinde het contact tussen dat land en Amerika te leggen. Hij ontmoet Churchill, die hem vriendelijk ontvangt. Hij is de gast van de Britse Koninklijke familie. Later zien wij hem Stalin bezoeken in het Kremlin te Moskou.
De leen- en pachtwet heeft nog een zware dobber gehad, door tegenstand van een gedeelte der publieke meningen van de volksvertegenwoordiging. Vooral de omstandigheid, dat Rusland er in zou worden betrokken, zette kwaad bloed. Maar daarna naderen de Verenigde Staten de Geallieerden al meer en meer.

☆

Het tweede deel van het omvangrijke werk, dat onze aandacht heeft, beschrijft de periode, waarin de Verenigde Staten daadwerkelijk en met volle kracht aan de oorlog tegen de As-mogendheden deelnamen. Toen Amerika, na Pearl Harbour in de oorlog kwam was een der eerste gevolgen, dat alle leen- en pachtwetleveringen werden stopgezet. De Britten waren bevreesd, dat er nu een radicale omzwenking zou komen en dat de aanvankelijk aanvaarde strategie van het „Duitsland eerst" nu zou worden opgegeven. De Verenigde Staten zouden zich nu wel met al hun kracht op Japan werpen. Maar het is alles toch wel in orde gekomen. Uitvoerig worden ons de eerste aanrakingen tussen de Britse en Amerikaanse staatslieden beschreven, op de conferentie, die 22 December 1942 in Washington begon en die werd aangeduid met de code-naam „Arcadia". Die Arcadia-conferentie is vooral belangrijk geweest, omdat er de grondslagen ener gemeenschappelijke strategie werden vastgesteld. Het zal de Britten wel veel rust hebben gegeven, dat de Amerikaanse staf als beginsel aannam: dat Duitsland het belangrijkste lid van de As-mogendheden was en dat als gevolg daarvan het Atlantische en Europese oorlogstoneel als het beslissende operatie-toneel moest worden beschouwd.

☆

Dit eerste begin van Amerikaans-Europese samenwerking in de tweede wereldoorlog, waaromtrent wij precies worden ingelicht, wordt gevolgd door een dramatische beschrijving van de moeilijkste oorlogsjaren: 1942, 1943 en 1944-'45. De schrijver gewaagt van „de winter der rampen", toen de successen der Duitsers in Afrika en het adembenemende offensief der Japanners in de Pacific en in Zuid-Oost-Azië de grote coalitie der Verenigde Volkeren dreigden uiteen te slaan. Wij vernemen van het besluit, in het Geallieerde kamp, om tot de aanval over te gaan, wij wonen de Casablanca-conferentie bij en wij krijgen een inzicht in de moeilijke problemen der Geallieerde samenwerking en de overwegingen, welke aan de invasie zijn voorafgegaan, waarbij verschillende opvattingen zich deden gelden. Met het vierde presidentschap van Roosevelt, de Jalta-conferentie en Roosevelts dood eindigt het tweede deel.

☆

De lezer begrijpt, dat in de beperkte ruimte die ons ten dienste staat, slechts een uiterst summier overzicht kan worden gegeven van de rijke inhoud van dit belangwekkende geschrift. Men moet persoonlijk van dit boek kennis nemen, het is alleszins de moeite waard. Niet alleen is het een leerboek der actuele historie, dat zijn weerga niet vindt, maar het is boeiend geschreven, men leest het als een roman. R.

A. Experimentele televisieuitzendingen —

De regering heeft besloten dat de P.T.T., in nauwe samenwerking met de Nederlandse Industrie (Philips en Van der Heem) en de omroepverenigingen, gedurende de eerstkomende twee jaren een experimentele televisie-zender zal exploiteren, welke „ergens in het Gooi" zal worden geplaatst. Omdat de televisie zich nog in een experimenteel stadium bevindt, is besloten voorlopig een relatief regionaal deel van ons land met deze televisie-zender te verzorgen. Het Gooi is gekozen — een definitieve plaats is nog niet vastgesteld — omdat men daarmee zowel grote stadsbebouwing (Amsterdam) kan bereiken als het platteland (Het Gooi en een deel van Utrecht).
De uitzendingen zullen geschieden onder verantwoordelijkheid van de Nozema, waarin de regeringscommissaris voor het radiowezen naast de omroepverenigingen en de P.T.T. zitting heeft. De omroepverenigingen zullen gezamenlijk het programma-gedeelte verzorgen, met medewerking van de regeringscommissaris voor het omroepwezen.
De Nederlandse Industrie (Philips, Eindhoven en Van der Heem, Den Haag) zal televisie-ontvangtoestellen aan de markt brengen. Bij de productie zal rekening worden gehouden met mogelijke exportkansen.
De omroeporganisaties zullen uiteraard nauw contact onderhouden met de Nederlandse filmindustrie.
Bezitters van een televisie-ontvangtoestel zullen een televisie-bijdrage van dertig gulden per jaar moeten gaan betalen, ook tijdens de experimentele periode van twee jaar. Er is nog geen beslissing genomen of een televisie-studio zal worden gebouwd. Nagegaan zal worden of eventueel de Cinétonefilmstudio te Duivendrecht voor het doel geschikt is.
De regeringsbeslissing is genomen aan de hand van het advies van de televisiecommissie, die haar ervaringen in twee rapporten, een technisch- en een financieel rapport heeft neergelegd.
In het zeer uitvoerige technische rapport — na 1 Januari voor het publiek verkrijgbaar — beveelt zij aan gebruik te maken van een raster van 625 beeldlijnen met gebruikmaking van een kanaalbreedte van 6-7 MHz.
In haar financieel rapport berekent de commissie de exploitatiekosten voor een experimenteel jaarprogramma van ongeveer 300 uren op *f* 265.000.
De commissie heeft ook een kostenberekening opgenomen voor een theoretisch basisplan, zoals dat omstreeks 1952 zou kunnen worden toegepast. Dit plan is op het volgende gebaseerd:
In Hilversum wordt voor de televisie-uitzendingen gebruik gemaakt van een der bestaande studio's. Het programma wordt zo eenvoudig mogelijk gehouden. Per week worden 18 programma- en zes testuren uitgezonden (dus ca. 1250 uur totaal, waarvan 950 uur programma per jaar). Voor het programma wordt behalve van de studio gebruik gemaakt van een reportage-eenheid en van een dienst voor het verrichten van eigen filmopnamen.
De studio wordt door straalzenders verbonden met de zenders, die distribueren in de belangrijkste bevolkingscentra. Aangenomen wordt in dit basis-plan, dat de zenders gehuisvest worden in gehuurde ruimten.
Voor investeringen volgens dit basisplan wordt op een bedrag van *f* 3.250.000 gerekend. De exploitatie-kosten van het basisplan worden geraamd op *f* 2.750.000. De totale staf (die voor het filmjournaal incluis) wordt volgens het basisplan op 85 man berekend. (Alg. Hbld. 13-12)

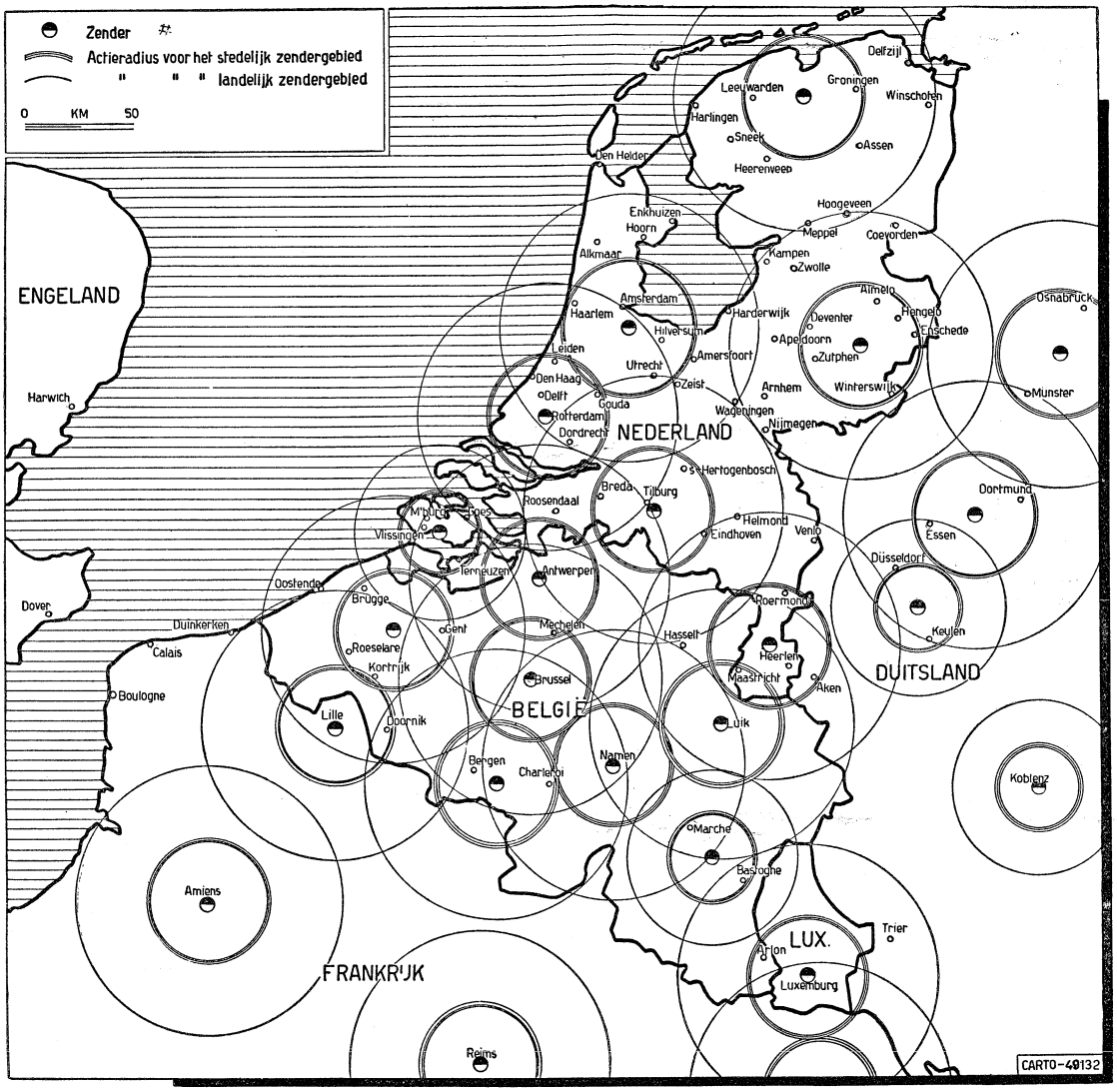

Het hierbij gegeven schema voor een televisienet in Nederland is gebaseerd op een stelsel van 625-lijnen, welk stelsel, teneinde tot een afsluiting van het project te komen, eveneens voor de omringende landen is aangehouden.

Van de vier omroepbanden in het u.k.g. gebied t.w. Band I (41—68 MHz), Band II (88—100 MHz), Band III (174—216 MHz) en Band IV (470—960 MHz), is Band II niet voor televisie beschikbaar, terwijl de laatste band tot het gebied der DM-golven behoort; om practische redenen bestaat, voorshands althans, een voorkeur voor het gebruik der banden van lagere frequentie.

Indien men zich dan beperkt tot Band I en III, heeft men voor een kanaalbreedte van de zender van 6 MHz — deze waarde dient als een minimum waarde voor een 625-lijnen stelsel te worden beschouwd — de beschikking over 11 afzonderlijke kanalen en bij een zenderbreedte van 6.75 MHz over 10 kanalen.

De kleinste afstanden waarop stations in hetzelfde kanaal dienen te worden geplaatst teneinde storing te voorkomen zijn in hoofdzaak gegeven door de hoogte van de zendantenne en het vermogen van de zender. Terwijl het gebied rondom de zender, waar een regelmatige ontvangst plaats vindt, beperkt is (de zg. actieradius van de zender), is het stoorgebied belangrijk groter. Deze werking op grote afstand, welke een fluctuerend karakter draagt en in hoofdzaak door de tropospheer wordt beheerst, is van groter betekenis dan oorspronkelijk werd ondersteld.

In het afgebeelde schema is het effectieve vermogen, zijnde het product van het uitgestraalde vermogen en een winstfactor, verband houdende met de richtwerking van de antenne, op **50 kW.** gesteld en de antennehoogte op **100 m.**

De actieradii, te onderscheiden in een voor het stedelijk en een voor het landelijk gebied (resp dik- en dun getrokken cirkels), waarbij de veldsterkten aan de grenzen dezer gebieden zich verhouden als 10 : 1, zijn resp. circa 26 en 58 km. Bij een groepering van 11 kanalen en de aangegeven opstelling der zenders werden afstanden van 250—300 km. tussen stations in hetzelfde kanaal verkregen (waar in bepaalde gevallen dergelijke afstanden niet konden worden gehandhaafd is een energievermindering van enkele zenders gedacht met overeenkomstige verkleining der radii).

Een groepering van 10 kanalen in dezelfde zender-opstelling brengt afstanden van 220 km. met zich mede. Zelfs de afstanden in het 11-kanalen project (ca. 275 km.) zijn kleiner dan die minimale afstanden, welke op grond van Amerikaanse gegevens tussen stations in hetzelfde kanaal behoren te worden aangehouden. Het gevolg hiervan zou een aantasting en een verkleining van het landelijk gebied zijn. Echter is over deze zeer belangrijke kwestie van de onderlinge storing nog stellig niet het laatste woord gesproken. Een zekere ontwikkeling kan worden tegemoet gezien, met name wordt hier de aandacht gevestigd op de z.g. synchronisatie van zenders, waarvan in Amerika veel wordt verwacht en waardoor de onderlinge storing in die mate zou worden verminderd, dat de afstanden tussen zenders in hetzelfde kanaal van de grootte zou worden van die in het 10-kanalen project.

Behalve met het beschikbare aantal kanalen werd bij de opstelling van dit schema rekening gehouden met de bevolkingscentra.

Opvallend is, dat enige grotere steden, waaronder zelfs hoofdsteden van provinciën, niet in een stedelijk zendergebied konden worden opgenomen. Wanneer te zijner tijd in een schema ook met Band IV (decimetergolven) kan worden rekening gehouden, zijn dergelijke bezwaren te ondervangen. Afgezien hiervan is het niet onmogelijk, dat het gebruik van hogere antennes dan 100 m. een gunstiger **situatie schept.** **(Zie ook principe van televisie op pag. 7633)**

De geschiedenis bewaart de herinnering aan minstens tachtig uitbarstingen van de Etna, die in de oudheid beschouwd werd als de smidse van de god Vulcaan. In deze tijd waren het de erupties van 475 en 396 v. Chr. die de diepste indruk maakten; de lavastroom bereikte toen zelfs de zee. In de middeleeuwen waren de uitbarstingen van 1169, 1329 en 1381 de hevigste, ook toen stortte de lavastroom zich in de Middellandse Zee. In de 18e eeuw waren er 16 erupties, in de 19e negentien en in de 20e eeuw zeven (1908, 1910, 1911, in 1918 (tweemaal), 1923 en 1928).

Bij de jongste uitbarsting (2 Dec.), de tweede in 6 maanden, scheen het even, alsof het plaatsje Bronte door de gloeiende lava zou worden bereikt, maar gelukkig zwenkte de stroom af. Ook de vrees, dat het stadje Adrano aan de lavastroom ten offer zou vallen, bleek gelukkig voorbarig. De Etna telt thans vier kraters. Foto: De lavastroom (ongeveer 1,5 km breed) beweegt zich voort met een snelheid van ongeveer 4 mr. p. u.

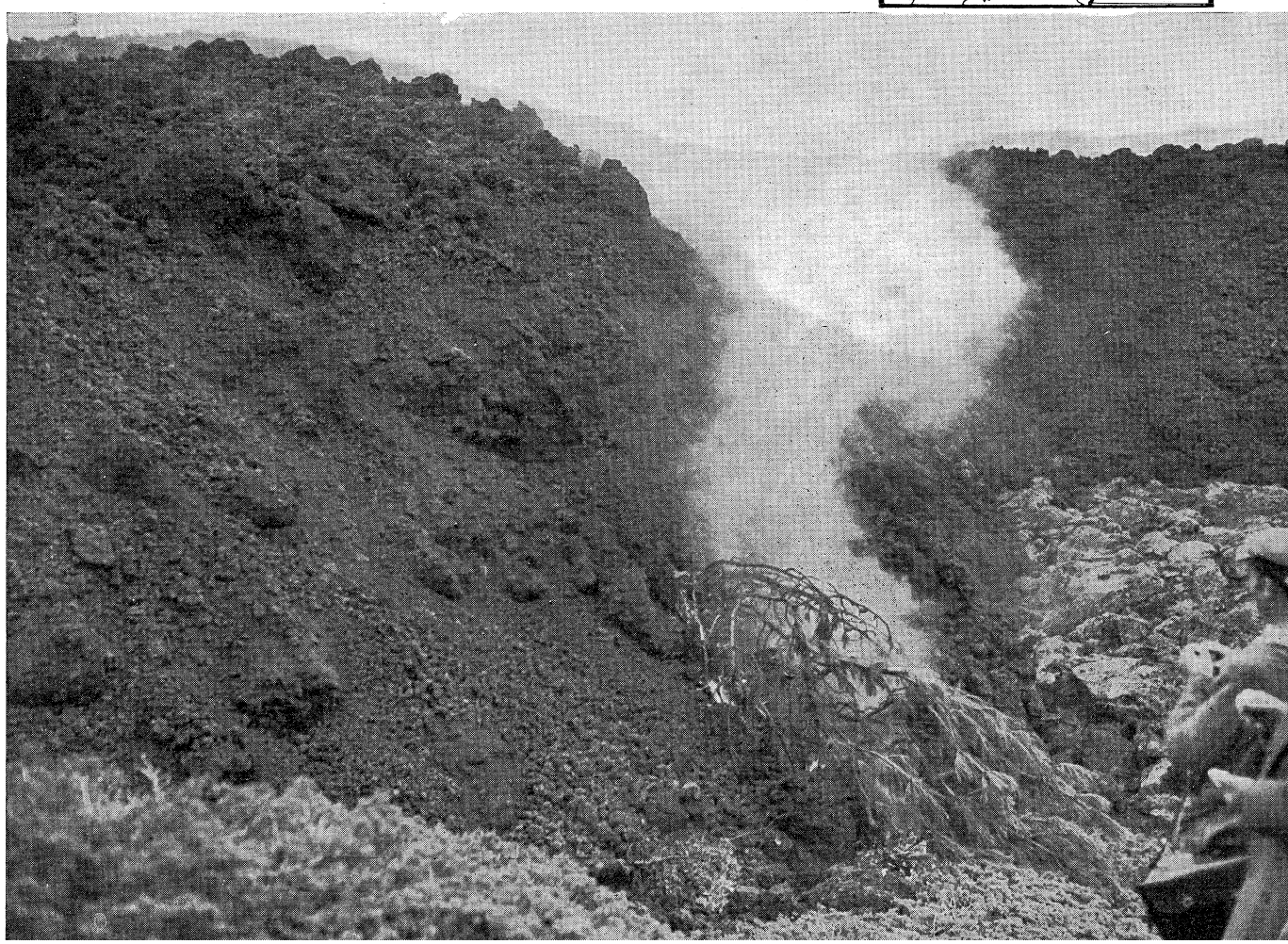

In Zuid Italië zijn vele boeren overgegaan tot het in bezit nemen van niet bebouwde delen van grote landgoederen. De nijpende landhonger heeft intussen de regering gedwongen een landhervormingsprogramma aan te kondigen. Foto: een boer in de omgeving van Rome plant een staak met een papier, waarop zijn claim staat aangegeven. (Zie ook 8444 C en Kron. 25-11. 8448).

Hulp aan Azië en de „export-drive"

In de loop van December worden te Washington nieuwe Brits-Amerikaans-Canadese besprekingen gevoerd over de regeling van de uit de oorlog daterende sterlingschuld (drie milliard Pond) van Groot-Brittannië aan India, Pakistan, Irak, Australië, Ierland, Egypte, Israël en Portugal. In zijn nummer van 11 December waarschuwt The Observer voor het stopzetten van de als betaling van deze schulden bedoelde export naar India en pleit dit blad voor een groot-scheepse hulp door de Europese landen aan de niet-communistische landen in Z.O.-Azië.
Hieronder laten wij het grootste deel van dit artikel volgen.

☆

„India staat heden onder zware communistische druk, evenals de andere jonge naties, die in de derde kolom van het hierneven afgedrukte diagram zijn gerangschikt. Het Cominform van het Verre Oosten besloot op een recente bijeenkomst te Peking al zijn krachten te concentreren op het omverwerpen van de „imperialistische lakeien": Nehru (India), Thakin Nu (Birma) en Sukarno (Indonesië). Het heeft een goede kans daarin te slagen. Deze gebieden vormen nl. door de massale ellende, die er heerst, een ideale voedingsbodem voor het communisme. Hun nieuwe regeringen wensen deze gebieden als vrije, democratische naties tot welvaart te brengen. Maar zonder grootscheepse economische hulp van buitenaf leveren zij een verloren veldslag. Zonder zodanige hulp zal zelfs Nehru wellicht tenslotte slechts een Kerenski blijken te zijn".

„Slechts Groot-Brittannië verschaft op het ogenblik zodanige hulp, Groot-Brittannië alleen. Zoals wel te begrijpen is, staat de Amerikaanse regering gereserveerd t.o. een gigantisch nieuw hulp-program voor Z.-Azië, naast dat voor W.-Europa. En de individuele Amerikaanse zakenlieden hebben nooit veel lust gehad geld te steken in deze veraf gelegen gebieden. Deze zijn bovendien, door de politieke risico's, die er aan verbonden zijn weinig aantrekkelijke gebieden voor particuliere investeringen.

De Britse economische hulp aan India (in de vorm van leveranties ter betaling van de tijdens de oorlog in India geaccumuleerde Sterling-reserves) wordt niet verschaft op grond van een weloverwogen, doelbewuste politiek. Een grote politieke strategie voor Azië, een Aziatisch pendant van het Marshall-plan, ontbreekt zowel in Engeland, als in Amerika. De Indische Sterling-reserves zijn een toevallig „nevenproduct" van de laatste oorlog. Dit doet niets af aan hun huidig belang. Ja, zo zij niet bestonden, zouden zij uitgevonden moeten worden.

☆

Om zijn dollar-tekort te verevenen, wordt Groot Brittannië thans genoopt deze Sterling-reserves te blokkeren en zijn exporten te richten naar Amerika. Al zou dit slagen, dan nog zou het resultaat zowel voor Engeland als Amerika een politieke en strategische catastrophe zijn. Het zou betekenen, dat zij de poorten van India en derhalve van geheel Azië opengesteld hadden voor het communisme.
Indien het Amerika ernst is met de Koude Oorlog, zal dit land zich moeten afvragen of een boekhoudkundig evenwicht met Groot-Brittannië zulk een prijs waard is. Amerika zal moeten overwegen, of het niet waardevoller is onbetaalde dollar-exporten naar Groot-Brittannië te zenden, zodat dit land kan voortgaan met de zending van een even grote hoeveelheid onbetaalde Sterling-goederen naar India.

☆

Zo men de momenteel precaire economische en politieke verdediging van Z. Azië wil versterken, zal dit systeem zelfs uitgebreid moeten worden. De positie der Westelijke mogendheden in Azië zou veel sterker zijn, indien West-Europa als een geheel, onbetaalde exporten zou zenden naar Azië als een geheel en hierbij een daarmede overeenkomend deficit met Amerika zou mogen houden. Van Europa te eisen, dat het zijn uitvoerbare surplusgoederen niet zal zenden naar Azië, waar zij uiterst hard nodig zijn, maar naar Amerika, waar zij nauwelijks gewenst worden, kan misschien in overeenstemming zijn met de orthodoxe economie: het is een zelfmoord-politiek.
Wij merken op, dat het fundamenteel onjuist is aan te sturen op een Amerikaans—Europees evenwicht, zonder te letten op de invloed ervan op Azië en op het machtsevenwicht in de wereld. Het zou veel verstandiger zijn, welbewust een Europees deficit t.o.v. Amerika en een Aziatisch t.o.v. Europa te handhaven, dan Azië prijs te geven aan het communisme en van Amerika en wat er over is van Europa een belegerde minderheid in de wereldpolitiek te maken.
De staatsman, niet de zakenman, moet hierbij het laatste woord hebben. Het is hoog tijd, dat de Westelijke staatslieden aan beide zijden van de Atlantische Oceaan het dollarprobleem terugbrengen tot zijn ware proporties, en zij zich realiseren, dat, door het in evenwicht brengen van de rekening tussen Amerika en Europa zonder te denken aan het lot van Azië, de Koude Oorlog kan worden verloren", aldus The Observer.

ZONES DER BESLISSING

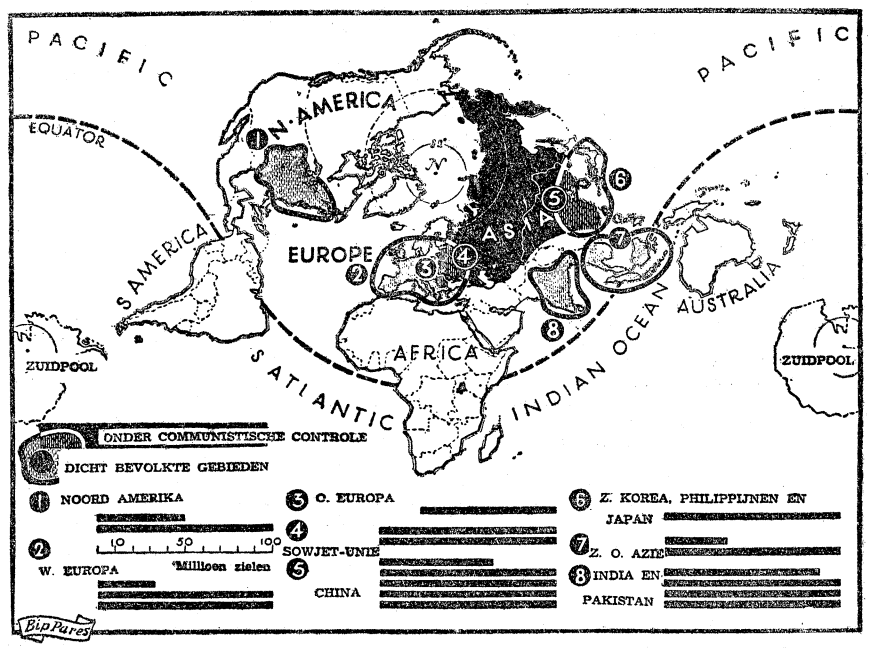

(The Observer)

„Het lot van de wereld wordt beslist", aldus The Observer van 11-12, waaraan ook de hier afgedrukte kaart is ontleend, „door wat geschiedt in haar vijf grote bevolkingscentra: Noord-Amerika, Europa en Europees Rusland, het Verre Oosten en de twee gebieden van Z. Azië. Al deze gebieden zijn betrokken bij het wereldomvattend conflict tussen Rusland en het Westen. In het merendeel van deze gebieden zijn de fronten van de „Koude oorlog" min of meer geconsolideerd. Slechts in India, Pakistan en Z.O.-Azië is de ideologische en politieke strijd nog niet beslist. Hier wonen meer dan 500 millioen mensen, die eerst kort geleden hun nationale onafhankelijkheid hebben verworven. Hun nieuwe regeringen, die te kampen hebben met armoede en achterlijkheid, staan onder communistische druk, zowel van buiten af als van binnen uit. Zij ontvangen weinig economische hulp van de oudere en sterkere democratische staten". Uitgaande van deze stelling, hield The Observer een dringend pleidooi voor grotere hulp door Europa aan deze gebieden. Een vertaling van het betreffende artikel drukken wij hiernevens af.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

18 December (Zondag)

Australië — Menzies vormt nieuw (liberaal) kabinet.
Burma — Officiële erkenning van het China van Mao-Tse-tung.
Bulgarije — Alg. verkiezingen voor een nieuwe nationale vergadering (239 leden); de lijst van de enige partij, het „Vaderlandse Front", verkreeg ca. 98% van de uitgebrachte stemmen.
Duitsland — In West-Berlijn is een Titopartij opgericht, de „anti-Stalinistische Unabhaengig Deutsche Arbeiterpartei".
— Te München, in de Sterneckerbrau, waar in 1920 de N.S.D.A.P. werd opgericht, is een nieuwe politieke partij gesticht: de Volksfrontbeweging, die niets uitstaande wenst te hebben met neofascisten en communisten.
Indonesië — President Sukarno wijst Moh. Hatta, de sultan van Djokja, Anak Agung en sultan Hamid II van Pontianak als kabinetsformateur aan.
Nederland — Prof. M. F. Visser, oudhoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, op 79-jarige leeftijd overleden.
— Prof. mr. R. Kranenburg, voorzitter van de Eerste Kamer, is benoemd tot ere-lid van de Vereniging voor Wijsbegeerte. Hij is van 1930—1947 voorzitter van deze vereniging geweest.
— Minister Van Schaik keert uit Indonesië terug. Hij verklaart niet pessimistisch te zijn en zegt:, dat er in Indonesië geen noemenswaardige onrust heerst. Ook van Indonesische zijde wordt alles gedaan om orde en rust te handhaven.

19 December (Maandag)

Duitsland — Ex-veldmaarschalk E. von Manstein, eertijds Duits opperbevelhebber aan het Zuidrussische front door een militaire rechtbank te Hamburg tot 18 jaar gevangenisstraf veroordeeld.
Internationaal — Te Peking is, onder auspiciën van de Internationale Democratische Vrouwenfederatie, een Aziatische Vrouwen-conferentie gehouden.
Nederland — De gemeente Amsterdam kent de essay-prijs 1949 toe aan W. F. Hermans.
— Dr. F. Wibaut benoemd tot lid der Eerste Kamer in de vacature-mr. Van Walsum (P.v.d.A.).
— Tweede Kamer aanvaardt Machtigingswet-Nieuw-Guinea.
— De staatssecretaris van Oorlog, mr. W. H. Fockema Andreae, die 14 dagen in Indonesië is geweest om de repatriëring van de troepen voor te bereiden, in Nederland terug. Hij zegt te geloven, dat „de repatriëring in het najaar van 1950 een feit zal zijn".
Sowjet-Unie — N. S. Kroesjtsjew gekozen in het secretariaat van de Communistische Partij der S.U.
Syrië — Een staatsgreep brengt de macht in handen van kol. Adib Tsjitsjaki. Het leger bezet Damascus.
Vaticaan — Z. H. de Paus onthult Pius XI-monument.
Zuid-Afrika — De regeringen van India, Pakistan en Zuid-Afrika zullen op 6 Febr. te Kaapstad voorbereidende besprekingen beginnen over de mogelijkheid van het houden van een Ronde-Tafelconferentie over de kwestie der Indiërs in Zuid-Afrika.
Zweden — Te Stockholm bijeenkomst van vertegenwoordigers van de Deense, Noorse en Zweedse comm. partijen voor bespreking van nadere samenwerking.

20 December (Dinsdag)

Duitsland — Een woordvoerder v. h. Westduitse ministerie voor Economische Zaken deelt mede, dat de industriële productie in West-Duitsland in November 98% van die in 1936 was.
Frankrijk — De financiële commissie van de Nationale Vergadering verwerpt voor de tweede maal in 10 dagen de begrotingsvoorstellen der regering.
Indonesië — Eerste kabinet der R.I.S. samengesteld.
Japan — De Russische afgevaardigden in de geallieerde raad voor Japan verlaten deze raad.
Nederland — Dr. G. G. J. Mettrop, geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid, is benoemd tot adviseur bij de Wereldgezondheidsorganisatie.
Ver. Staten — De V.S. zullen in een cursus van 60 dagen Japanse diplomaten gaan opleiden.

21 December (Woensdag)

Nederland — De Eerste Kamer aanvaardt met 34 tegen 15 stemmen (dit is met 1 stem meer dan de vereiste meerderheid van tweederde) het wetsontwerp i.z. de souvereiniteitsoverdracht. (Zie in dit nr.)
— De Koningin ondertekent de wet op de souvereiniteitsoverdracht. De wet wordt in het Staatsblad J 570 afgekondigd.
— De z.g. „Volksherstel-sigaretten" hebben *f* 7.430.685 opgebracht.
— De Krijgsraad te velde legt aan 22 militairen uit het depot te Schoonhoven, die geweigerd hebben naar Indonesië te vertrekken, gevangenisstraffen op van een jaar en 10 maanden tot drie en half jaar.
— In een te Aken (Duitsland) gehouden bijeenkomst van vertegenwoordigers van het Nederlandse ministerie van Justitie en van het ministerie van Binnenlandse Zaken van het land Noord-Rijn-Westfalen is besloten, dat Nederlandse en Duitse politieambtenaren in de grensgebieden voortaan zullen samenwerken bij het onderzoek naar locale misdrijven.
— Commissie ingesteld, die plannen moet bestuderen voor aanleg van vliegvelden in de Van Wuyck-polder onder de gemeente Hoek in Zeeuws-Vlaanderen.
Ver. Staten — Het State Department verbiedt Amerikanen naar Hongarije te reizen.
Sowjet-Unie — Stalin 70 jaar.

22 December (Donderdag)

Frankrijk — De regering keurt amnestiewet goed, waardoor bepaalde groepen van personen, die wegens collaboratie met de Duitsers veroordeeld zijn, vrij zullen komen.
Nederland — Het is 100 jaar geleden, dat bij K.B. de Bevolkingsregisters voor alle Nederlandse gemeenten verplicht werden gesteld.
— M.i.v. 1 Jan. zal het zijn toegestaan de in geld genoten lonen van alle mannelijke en vrouwelijke werknemers, die de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt, met maximaal 5% te verhogen.
— Het bijzonder gerechtshof te Amsterdam veroordeelt de journalist-letterkundige, M. A. Kuitenbrouwer (Albert Kuyle) wegens zijn anti-Joodse en onvaderlandslievende artikelen tot 4 jaar gevangenisstraf. De eis was 2 jaar.
— Te Amsterdam is opgericht de „Vereniging voor bodemgezondheid", welke beoogt het weer gezond maken van de cultuurgronden in ons land.
Spanje — De begroting voor 150 sluit met een tekort van ca. 93 millioen peseta, dat gedekt zal worden door belastingverhoging.

23 December (Vrijdag)

België — De regering stelt drie millioen francs ter beschikking van het college van Europa te Brugge. De colleges zullen in November 1950 beginnen.
— De Vlaamse schrijv r Ernest Maes is door het Krijgshof in hoger beroep vrijgesproken van collaboratie.
Duitsland — De Britse autoriteiten in Beneden-Saksen hebben aangekondigd, dat de ontmanteling van de voormalige Hermann-Goering-Werke op 2 Jan. hervat zal worden.
— Gen.-majoor Kotikof, de Sowjet-commandant te Berlijn, heeft in een brief aan de drie Westelijke commandanten deze er van beschuldigd volledig verantwoordelijk te zijn voor het afbreken van de onderhandelingen voor „de normalisering van het leven te Berlijn", welke door de conferentie van ministers van Buitenlandse Zaken te Parijs, in Juni j.l., waren gearrangeerd.
Indonesië — Als gevolg van besprekingen tussen vertegenwoordigers der R.I.S. en de directie der K.L.M. zal een gemengd bedrijf voor de uitoefening der burgerluchtvaart in Indonesië worden opgericht, de N.V. Garuda Indonesian Airways, die een concessie voor de duur van 30 jaar krijgt.
— De Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, de heer Lovink, brengt een afscheidsbezoek aan president Sukarno.
Nederland — Het instituut voor Arbeidersontwikkeling herdenkt zijn 25-jarig bestaan.
— Bij K.B. is aan de heer A. H. J. Lovink, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon in Indonesië.
— Bij K.B. is benoemd tot Hoge Commissaris van het Koninkrijk der Nederlanden bij de Republiek der Ver. Staten van Indonesië de regeringscommissaris in algemene dienst dr. H. M. Hirschfeld, zulks onder toekenning van de rang van ambassadeur.

24 December (Zaterdag)

China — De communisten bezetten Tsjengtoe, de laatste hoofdstad der nationalistische regering.
Duitsland — Ds. Niemöller heeft in een interview verklaard, dat vóór alles de Duitse eenheid nodig is en — indien die niet anders verwerkelijkt kan worden — dat Duitsland desnoods een communistisch regiem moet aanvaarden om die eenheid te bereiken.
Hongarije — Te Boedapest zijn 14 Amerikaanse, Britse en Hongaarse burgers gearresteerd onder beschuldiging van spionnage.
Italië — De communisten en linkse vakverenigingen roepen te Rome een algemene staking uit.
Nederland — H. M. de Koningin spreekt een Kerstboodschap uit. (Zie nader in dit nr.).
— Henriëtte Roland Holst 80 jaar. (Zie elders in dit nr.)
Polen — Het militaire gerechtshof te Wroclaw heeft vier Fransen en twee Polen veroordeeld tot langdurige gevangenisstraffen wegens spionnage voor de Franse inlichtingendienst.
Vaticaan — Z. H. Paus Pius XII opent het Heilig Jaar.

BIOGRAPHIE

SUKARNO

Sukarno werd op 6 Juni 1901 te Surabaja geboren. Zijn vader was een Javaan en zijn moeder van wie hij zijn grote liefde voor de kunst erfde, kwam van Bali.
Reeds op jonge leeftijd werd hij geadopteerd door Tjokroaminato, later een van de leiders van de in 1911 gestichte Sareket Islam. Sukarno bezocht de volksschool, de standaardschool, de Hollandse inlandse school en de Europese lagere school. In 1915 ging hij naar de H.B.S. Gedurende deze H.B.S.-tijd schreef hij, onder het pseudoniem „Bima" vele artikelen in de „Oetoesan Hindia". Na zijn eindexamen wilde hij aanvankelijk kunstschilder worden, maar toch liet hij zich in 1920 uit practische overwegingen inschrijven aan de juist geopende technische Hogeschool te Bandung om bouwkunde te studeren. Ook in zijn studentenjaren schreef hij veel en viel hij op door zijn oratorische talenten. In 1925 kon hij met de graad van ingenieur, gespecialiseerd in de architectuur, de Techn. Hogeschool verlaten. Te Bandung begon hij een architectenbureau. Hij bouwde enige Chinese huizen en deed mee aan de bouw van een Mohammedaanse moskee. Doch reeds spoedig gaf hij de architectuur er aan om zich geheel aan de politiek te wijden met de verklaring, dat hij het nationalisme zou ondersteunen, maar niet het communisme. In 1926 zette hij de Algemene Studieclub te Bandung op, die een revolutionnair karakter droeg en ging hij het tijdschrift „Indonesia Muda" (Jong Indonesië) uitgeven. Het jaar daarop, Juli 1927, richtte hij met dr. Gipto Mangunkusomo en Sartono te Bandung de uiterst linkse „Perserikatan Nasional Indonesia" op. Op het eerste congres van de P.N.I. (omgedoopt in „Partai Nasional Indonesia"), 27-30 Mei 1928, stelde de partij als voorwaarde ter bereiking van haar doel (volledige onafhankelijkheid), dat de „nationale geest" aangewakkerd moest worden. Op deze wijze zou men dan een „nationale wil" verkrijgen, die tenslotte zou voeren tot de „nationale daad".
Sukarno sprak in deze maanden op vele vergaderingen en bijeenkomsten en verdedigde het uitgegeven parool „Indonesië los van Holland". Op 25 Dec. 1929 werd hij met zeven andere leiders van de P.N.I. gearresteerd. In een proces, dat 18 Aug. 1930 begon, veroordeelde de Landraad te Bandung Sukarno op 22 Dec. d.a.v. tot 4 jaar gevangenisstraf, wegens het deelnemen aan een vereniging, welke als oogmerk had het plegen van misdrijven, alsmede wegens „het zich opzettelijk uiten in woorden, waarin verstoring der openbare orde en omverwerping van het in Nederlandsch-Indië gevestigde gezag wordt aangeprezen". Sukarno's verdedigingsrede werd later uitgegeven. In 1932 werd, na het aftreden van Gouverneur-generaal De Graeff, de overige straftijd kwijtgescholden. Sukarno keerde in de politieke arena terug. Zijn partij, de „Partai Nasional Indonesia" was inmiddels verboden en vervangen door twee andere: de „Partai Indonesia" (Partindo), geleid door Sartono en de „Pendidikan Nasional Indonesia" onder leiding van Moh. Hatta. Sukarno ging samenwerken met Hatta en Sartono om eenheid in de partijen te brengen. Later legde hij als voorzitter van de Partindo de grondslagen voor de „Gerikan Rajat Indonesia" (Indonesische Volksbeweging, de Gerindo). In deze periode werkte Sukarno veelal onder de naam Bung Karno *). Ook richtte hij een tweetal tijdschriften op: het voor de intellectuelen bestemde „Suluh Indonesia Muda" (Fakkel voor Jong-Indonesië) en „Fikiran Rajat" (Gedachten van het Volk), dat zich speciaal tot de niet-Nederlands sprekende Indonesiërs richtte. Het Indische gouvernement dat in Sukarno's activiteiten opnieuw een gevaar zag, verbande hem in Aug. 1933 naar het eiland Flores. Ook in zijn verbanning bleef Sukarno actief, speciaal voor Mohammedaanse aangelegenheden. Hij richtte een club op en schreef talloze artikelen. In 1938 werd hij wegens slechte gezondheid overgebracht naar Benkulen (Sumatra), waar hij clandestien als haven-ingenieur werkte. In begin 1942, bij de snelle opmars van de Japanners, werd hij naar Padang overgebracht, waar hij in Maart door de Japanners bevrijd werd. In Juli d.a.v. keerde hij te Batavia terug. Van het militaire bestuur kreeg

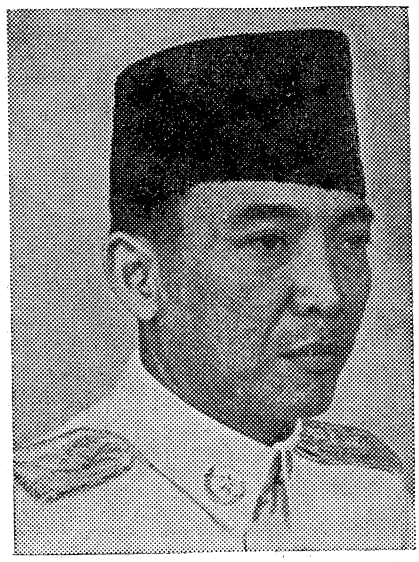

hij spoedig toestemming voorbereidingen te treffen om samen met Hatta, dr. Mansur en Dewantoro een nieuwe volkspartij op te richten. Ook werd hij lid van de Adat-commissie.
Op 9 Maart 1943 werd opgericht de „Pusat Tenaja Rakjat" (Putera). Dit was een op corporatieve grondslag opgebouwde politieke volksbeweging onder Japanse leiding, die tot doel had het „bijeenbrengen van de krachten van het gehele volk". Sukarno was voorzitter. Medio Mei was de incorporatie van Indonesië in het Japanse imperium practisch voltooid. Sukarno was voorts voorzitter van de Centrale Advies Raad (het Japanse bestuurslichaam) en adviseur van het Kantoor voor Algemene Zaken te Batavia. Eind 1943 bracht hij een bezoek aan Japan, waar hij op 15 Nov. door de Tenno werd ontvangen en een Japanse onderscheiding, de orde van de „Heilige Schat", ontving.
In Febr. 1944 ging de Putera op in een nieuwe politieke corporatie voor Java, de Hokokai, onder voorzitterschap van Sukarno. In Maart kreeg hij zitting in de taal-commissie („Bahasa Indonesia").
Op 17 Aug. 1945, twee dagen na de capitulatie van Japan werd de Indonesische Republiek uitgeroepen. Sukarno en Hatta gaven een proclamatie uit, waarin zij zeiden: „Wij, volk van Indonesië, verklaren mits dezen „De Vrijheid van Indonesië". De daaropvolgende ontwikkeling ligt nog vers in het geheugen: Daar Engelse troepen slechts enige steunpunten aan de kusten van Java bezetten en de bevelhebber Christison de republikeinse regering als het de facto-bestuur beschouwde, kreeg Sukarno een door hem wellicht niet verwachte kans. Hoewel de Nederlandse regering, na lang aarzelen, besloot in overleg te treden met de republikeinen (najaar 1945), duurde het nog tot November 1946, eer zij erkende, dat het onderscheid tussen republikeinen, waarmede wèl (Sjahrir) en waarmede niêt onderhandeld mocht worden (Sukarno) niet bevorderlijk was voor vruchtbaar overleg. Voor een loyale uitvoering van de diverse overeenkomsten bleek de tijd nog niet rijp. Twee politiële acties reduceerden wel het republikeinse gebied tot niets, maar Sukarno's invloed, als symbool van de nationale onafhankelijkheid, werd niet te niet gedaan. Nadat op 7 Mei 1949, te Batavia de z.g. Van Royen-Rum-overeenkomst was tot stand gekomen, keerde Sukarno op 6 Juli van Banka, waar hij door de Nederlanders was geïnterneerd, terug in Djokja. De R.T.C. te Den Haag leidde tot volledige overeenstemming i.z. souvereiniteitsoverdracht. Federalen en republikeinen hadden intussen tezamen een voorlopige grondwet opgesteld voor de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en op 16 December kozen vertegenwoordigers van alle deelstaten Sukarno tot eerste president van de nieuwe staat. Er was geen tegencandidaat.
Sukarno is tweemaal gehuwd. Van zijn eerste vrouw liet hij zich scheiden, omdat zij hem geen kinderen schonk. Uit zijn tweede huwelijk heeft hij een zoon. Sukarno is een indrukwekkende, krachtig gebouwde verschijning. Met zijn zware, vèrdragende stem is hij een uitstekende volksredenaar.
Voor de oorlog stond Sukarno als een fel Europeanen-hater bekend. Uit deze gesteldheid zou zijn samenwerking met de Japanners en zijn zeer scherpe anti-geallieerde redevoeringen te verklaren zijn. Hoewel Marxist op sociaal en economisch gebied is Sukarno geen communist. Hij heeft zelfs een verbitterde strijd tegen de „Partai Kommunis-Indonesia" gevoerd.
Na zijn beëdiging als president zeide Sukarno: „Ik ben de dienaar van mijn volk, niet zijn meester. Daarom heb ik plechtig gezworen mijn land en volk te dienen. Ik heb de eed afgelegd als een gelovig man". .... „Wij willen in vrede met de gehele wereld leven en wij willen bijdragen tot het maken van een betere wereld".

*) Kameraad Karno

Nederland

A. Productie van Morris-automobielen —

Tussen de Engelse Morris Motors en J. J. Molenaar's Automobielbedrijf te Amersfoort kwam een overeenkomst tot stand om Morris-auto's in Nederland samen te stellen. Er wordt naar gestreefd in Jan. 1950 met de productie te beginnen.

B. Nederlandse officieren in de Ver. Staten —

Zes Nederlandse officieren zijn voor drie maanden gedetacheerd bij het Amerikaanse bezettingsleger in Duitsland, om de tactiek te bestuderen van kleinere eenheden in groter verband. Een andere studie-commissie vertoeft in de V.S. om gedurende vier maanden de opleiding te bestuderen voor de verschillende Amerikaanse wapens. (Alg. Hbld. 14-12)

A. Eerste Kamer aanvaardt R.T.C.-resoluties —

Nadat de Tweede Kamer in de vroege ochtenduren van 9 December het wetsontwerp i.z. de souvereiniteitsoverdracht had aanvaard — zie pag. 8473 — zijn op 19 December de beraadslagingen in de Eerste Kamer begonnen. Woensdagmiddag om vijf minuten over half één begon de stemming over dit historisch besluit. Met 34 tegen 15 stemmen werd het goedgekeurd, juist 1 stem meer dan de vereiste twee derde meerderheid. Vóór stemden P.v.d.A. (14 leden), K.V.P. (17) en V.V.D. (3). Tégen stemden A.R. (6 leden, de heer Mr. de Wilde is reeds enige tijd ziek), C.P.N. (4) en C.H. (5).

Debat — Voor het begin der beraadslagingen was een adres binnen gekomen i.z. het zelfbeschikkingsrecht. *)

Geruchten, dat er in de Eerste Kamer misschien enige A.R. vóór de souvereiniteitsoverdracht zouden stemmen, bleken reeds onmiddellijk onjuist: prof. Anema, die het debat opende, zeide duidelijk voor zijn hele fractie: „non possumus". Principiële bezwaren tegen de souvereiniteitsoverdracht had prof. Anema niet, als deze een hervorming van het bestaande koninkrijk zou inhouden en de rechtsorde gehandhaafd zou blijven. Dit geschiedt evenwel niet. Daarom acht spr. het ontwerp in strijd met de grondwet. De Unie heeft geen inhoud en het zelfbeschikkingsrecht is verflenst tot een dode letter. Een beroep op noodrecht wordt door prof. Anema verworpen, een beroep op het „utilitaire"-standpunt is z.i. onjuist.

Prof. Molenaar (V.V.D.) acht het zelfbeschikkingsrecht slecht, maar niet ongrondwettig geregeld. De regering endosseert haar verantwoordelijkheid voor de minderheden aan de V.N. Over de regeling betreffende Nieuw-Guinea is spreker voorlopig tevreden. Hij en zijn fractie staan voor een uitermate moeilijke beslissing. De V.V.D. zal eerst na het einde van het debat haar houding bepalen.

Mr. Kolff (C.H.) acht de snelle behandeling van het wetsontwerp niet verantwoord. De C.H. hebben ernstige bezwaren tegen het accoord i.z. Nieuw-Guinea, het zelfbeschikkingsrecht en de financieel-economische aangelegenheden. In deze overeenkomsten ziet spreker een volkenrechtelijke boedelscheiding.

Mr. Jonkman (P. v. d. A.) aanvaardde de resultaten der R.T.C. geheel en met overtuiging. Verwerping betekent chaos. De resultaten liggen in de lijn van de politiek die voor de oorlog steeds door de S.D.A.P. en de vrijzinnig-democraten (thans samen de P. v. d. A.) is gevoerd. Spreker zag bezwaren in de regelingen van het zelfbeschikkingsrecht en de positie der ambtenaar.

De heer Van Santen (C.P.N.) bestrijdt dat de souvereiniteit volledig wordt overgedragen. Afscheiding is nog steeds onmogelijk, nu door de erfelijkheid van het Unie-hoofd. Het ontwerp erkent z.i. wel de mislukking van de beide militaire acties. De Republiek steunt volgens spreker op het inheemse feodalisme, dat gepacteerd is met het buitenlandse imperialisme.

De zitting van Dinsdag 20 Dec. werd geopend door Mr. Pollema (C.H.), die zegt zijn stem pas te bepalen na de regering te hebben gehoord. Hij verwijt de regering niet de grondwettelijke zijde van het ontwerp te hebben toegelicht en vraagt zich af of door aanneming de Kroon niet wordt gebroken. Alleen de Koningin met haar verantwoordelijke ministers mag z.i. de R.I.S. erkennen. Als dit gebeurd was, dan had het Uniestatuut met de gewone meerderheid aanvaard kunnen worden.

De heer Kerstens (K.V.P.) constateerde dat er in Nederland nog onvoldoende begrip bestaat voor het Indonesische nationalisme. Grondwettelijke bezwaren zag hij niet. De regeling van het zelfbeschikkingsrecht had ook hij gaarne anders gezien.

Mr. Wendelaar (V.V.D.) voorspelde dat men in Indonesië verder van een vrije democratie zal af komen dan men in de laatste halve eeuw is geweest. Het loslaten van de minderheden is in strijd met de eer en de goede trouw. Spreker zal zijn stem bepalen, nadat hij de regering heeft gehoord.

In de namiddag kwam minister Van Maarseveen aan het woord. Hij stelde voorop, dat algemeen wordt erkend, dat het onze taak is, de Indonesische volken tot zelfstandigheid te brengen.

De R.T.C. is niet slechts een sluitstuk, zij is ook het begin van een nieuwe periode. De minister vroeg zich af, of als de Nederlandse „legaliteit" het van de Indonesische „illegaliteit" gewonnen zou hebben, de souvereiniteitsoverdracht mogelijk zou zijn geweest. De Nederlandse voogdij zou talloze offers hebben gekost en zou alleen maar tot verzet en volkomen vervreemding hebben geleid. De regering heeft daarom de weg der verzoening gekozen. De vraag: „Hoe kunnen wij Indonesië nog redden van de communistische vloedgolf?" is beslissend voor de politiek van de regering. Men verwijt de regering, dat zij een politiek van voldongen feiten in Indonesië heeft gevoerd, maar, zo vervolgt de minister, „wij konden de klok nu eenmaal niet stil zetten". Persoonlijk is de minister van oordeel, dat de R.T.C.-resultaten niet in strijd zijn met de grondwet en hij beroept zich daarvoor tevens op zo invloedrijke politici als prof. Romme, mr. Van der Goes van Naters en mr. Oud in de Tweede Kamer. Mocht evenwel een strijd met de grondwet toch aanwezig zijn, dat is in de hoogste nood afwijking niet alleen geoorloofd, maar zelfs geboden. De Grondwet kent deze figuur in gevallen van oorlog, oorlogsgevaar e.d.

Deze omstandigheden zijn aanwezig, daar verwerping van het ontwerp onmiddellijk een toestand van gevaar in Indonesië in het leven zou roepen. In antwoord op verschillende sprekers zegt de minister nog, dat het zelfbeschikkingsrecht erkend blijft. Wanneer een deelstaat een bijzondere verhouding wenst, mag de R.I.S. zich daartegen verzetten. „Is de Kroon gebroken?" zo vraagt de minister. — Neen zij is intact gebleven t.a.v. het Koninkrijk — nieuwe stijl; t.a.v. de Unie heeft zij een andere betekenis gekregen. De minister besloot zijn toespraak met de woorden: „Een nieuwe toekomst ligt voor Nederland en Indonesië open. God zegene zoveel goede wil, zoveel goede bedoelingen, zoveel inspanning".

In de avondzitting kwamen nog aan het woord de ministers Götzen, Joekes, en Schokking en de staatssecretaris van Oorlog, mr. Fockema Andreae. De minister-president dr. Drees besloot de rij met de volgende woorden:

Er wordt, vooral ook buiten het parlement, soms zeer scherpe critiek geoefend. Het beleid van vroegere kabinetten te verdedigen lag nu niet meer op zijn weg, maar wel wilde hij opkomen tegen persoonlijke verdachtmakingen. Men sprak van laf, van eerloos en van landverraders. Laat hen, die zo spreken, eens bedenken, dat het veelal mannen geldt, die in de bezettingstijd hebben getoond, over hoeveel persoonlijke moed zij beschikken en wat zij, wanneer dat wordt geeist, voor het land over hebben.

De internationale inmenging, zo verzekerde dr. Drees, had geen invloed gehad op de principes van het gevoerde beleid.

Wel had zij het tempo versneld. Hij moest er toch tegen waarschuwen, dat sommigen Engeland en Amerika langzamerhand als onze vijanden meenden te moeten gaan zien. Als een enkel voorbeeld deelde dr. Drees mede, dat tijdens de tweede politiële actie documenten waren gevonden, welke een waarschuwing van de Amerikaanse regering bevatten aan de republiek voor het Foxcontract. Minister Drees toonde zich over het voorstel van prof. Pollema om de Koningin de souvereiniteit te laten overdragen zeer verbaasd en vroeg zich af, welke indruk dit in ons land zou maken. Het zou z.i. betekenen, dat de H.M. de Koningin tot een revolutionnaire daad zou worden geadviseerd.

Er is gesproken, zo besloot dr. Drees, van een noodlottig uur. Dat is niet juist, maar wij beleven wel een aangrijpend uur. Er zullen ongetwijfeld nog vele moeilijkheden komen, maar laat ons niettemin met vertrouwen de blik wenden naar de toekomst.

B. Koningin ondertekent wet souvereiniteitsoverdracht —

Hare Majesteit de Koningin heeft op 21 December des middags de wet op de souvereiniteitsoverdracht over Indonesië ondertekend. Dezelfde dag is verschenen het Staatsblad J 570, waarin bekend gemaakt is de wet van 21 December 1949, houdende een voorziening in de zin van artikel 211 der Grondwet (Wet Souvereiniteitsoverdracht Indonesië).

C. Loon- en prijspolitiek - Loonsverhoging met 5% toegestaan - Verhoging arbeidsproductiviteit —

Als resultaat van het overleg, dat de laatste weken onder leiding van de secretaris-generaal van het departement van Sociale Zaken, mr. dr. A. A. van Rhijn, tussen de interdepartementale loon- en prijscommissie en de Stichting van de Arbeid is gevoerd, heeft de regering de volgende besluiten genomen met betrekking tot de loon- en prijspolitiek (zo werd medegedeeld in een op 22 December van regeringswege uitgegeven communiqué):

1. Met ingang van 1 Januari zal het zijn toegestaan de in geld genoten lonen van alle mannelijke en vrouwelijke werknemers, die de leeftijd van 23 jaar hebben bereikt, met maximaal 5% te verhogen.
2. Een verhoging van 5% zal eveneens worden toegepast op de kinderbijslagen,

*) In dit adres — ondertekend door de hoogleraren Cleveringa, Kernkamp, Verzijl en Rijpperda Wierdsma, voorts jhr. Bosch ridder van Rosenthal, jhr. van Nispen tot Sevenaer en staatsraad dr. A. Loudon — wordt de Eerste Kamer het advies gegeven de regering te vragen aan de Ver. Naties mee te delen, dat de regeling van het zelfbeschikkingsrecht onder internationale druk is tot stand gebracht, zodat het Nederlandse volk er geen verantwoordelijkheid voor kan nemen en die regeling Nederland ook nooit als precedent kan worden voorgehouden.

zonder inachtneming van een leeftijdsgrens.
3. Voor de mannelijke werknemers geldt bij een volledige werkweek een minimum-verhoging van ƒ 2.
4. Voor wat betreft de mannelijke en vrouwelijke werknemers beneden de leeftijd van 23 jaar zal de mogelijkheid worden geopend om, onder goedkeuring van het college van rijksbemiddelaars, de Stichting van de Arbeid gehoord, de jeugdlonen van het 18de jaar af tot het 23ste jaar geleidelijk opklimmend te verhogen, indien en voorzover zulks in het belang der scholing nodig is.
5. De met ingang van 1 November 1948 tijdelijk toegekende loonbijslag van ƒ 1 per week of ƒ 4.50 per maand, zal tezamen met de hierboven genoemde loonsverhoging definitief in de loonbepalingen worden verwerkt.
6. Het is de bedoeling van de regering de positie van het overheidspersoneel afzonderlijk te regelen.

Bij het overleg bleken enerzijds, dat aan de hand van de thans beschikbare cijfers een stijging in de kosten van het levensonderhoud moest worden geconstateerd, welke niet ver beneden 5% blijft. Anderzijds werd vastgesteld, dat, gezien het niet sluiten van onze betalingsbalans en de noodzakelijkheid de uitvoer te vergroten een loonsverhoging zonder meer de economische moeilijkheden van ons land zou verscherpen.
Daarom werd overeenstemming bereikt op deze grondslag, dat wél een loonsverhoging zou worden toegestaan, maar dat tegelijk maatregelen tot verhoging der productie zouden moeten worden toegepast teneinde de toegestane loonsverhoging economisch verantwoord te doen zijn.

Als maatregelen tot verhoging der productie is bij het overleg o.a. gedacht aan ruimere toepassing van meerploegendienst, van overwerk (al of niet met betaling van overwerkpercentages) en aan een uitbreiding van de toepassing der beloning van bijzondere prestaties. Vertegenwoordigers van de regering en de Stichting van de Arbeid zullen omtrent deze aangelegenheid zo spoedig mogelijk met elkaar in overleg treden om tot een verder voorbereiden en uitvoeren van deze plannen te geraken. Het wordt ook wenselijk geacht, dat deze onderwerpen bedrijfstaksgewijze in behandeling worden genomen.
De regering beveelt in overeenstemming met het gevoelen van de Stichting van de Arbeid het invoeren per bedrijfstak van deze loonsverhoging krachtig aan. In deze gevallen, dat de invoering in een bedrijfstak of in een onderneming tot moeilijkheden aanleiding geeft, zal het college van rijksbemiddelaars, gehoord de Stichting van de Arbeid, een bindende beslissing nemen. Het is gewenst, dat beslissingen terzake van de loonsverhoging zoveel mogelijk vóór 1 Januari worden genomen. In die gevallen, waarin zulks niet mogelijk blijkt, zal aan de te nemen beslissing terugwerkende kracht tot 1 Januari 1950 worden verleend.
In verband met het feit, dat het de bedoeling van de regering is de kolensubsidie af te schaffen, hetgeen gepaard zal gaan met verhoogde kosten voor huisbrand en gas, zal de regering voor het lopende stookseizoen op een nader aan te geven wijze een compensatie van ƒ 1 per persoon uitkeren.
Naast deze maatregelen op het gebied der lonen, werd bij het overleg voorts nog overeengekomen om de regering de volgende punten aan te bevelen:
1. Overeenkomstige verhoging van de uitkeringen van de noodwet-ouderdomsvoorziening, van de Invaliditeitswet en van de rijksregelingen voor sociale bijstand (waaronder de overbruggingsregeling);
2. Overeenkomstige verhoging van de gezinsleden-bijslag voor degenen, die onder de rijksregelingen voor sociale bijstand (waaronder de overbruggingsregeling) vallen en van de kinderbijslag voor de invaliditeitsrentetrekkers;
3. Het bevorderen van een overeenkomstige verhoging van de tijdelijke uitkeringen ingevolge de Ongevallenwetten en van ziekengelden krachtens de Ziektewet;
4. Verhoging van de loongrens voor de sociale verzekeringswetten tot ƒ 4500,

Kerstmis 1949 – Rede van H.M. de Koningin

Op Vrijdagavond 23 December heeft H.M. de Koningin de volgende rede uitgesproken:

Landgenoten,

Ik zou graag met u samen even een ogenblik van bezinning hebben bij het komende Kerstfeest — want verleden jaar was er oorlog, en dit jaar vrede voor ons in Indonesië. Moge de vrede voor Indonesië bestendig zijn — dat is ons aller wens voor ons jong broederland. De dag na Kerstmis zal een zeer bijzondere voor ons zijn, want dan zal een eeuwenoude band van een ander, edeler maaksel worden dan tevoren.
In het verleden zijn bij ons, Nederlanders, aspiraties van velerlei soort werkzaam geweest in Indonesië. Eigenbelang en naastenliefde zonden wij er heen. En zij, die hun beste krachten gaven en geven voor dat land en dat volk, voelen zich soms onzeker, of er thans dankbaar om voortzetting van hun levenswerk zal worden gevraagd, of dat het, met de ondank van de pas mondig gewordene, zal worden terzijde geschoven. Toch bouwt een samenleving altijd voort op het werk van hen, die de ander en niet zichzelf zochten, en die recht door zee en moedig waren, want zij zijn steeds het zout der aarde gebleken, zelfs al scheen het ook, dat hun werk vergeefs was.
Al het heden wordt verleden, schoon 't ons toegerekend blijft, zegt de dichter. Maar we willen nu op dit moment niet het oog op het verleden richten, maar liever op de waarden in de toekomst. Wij hebben allen de langs democratische weg tot stand gekomen besluiten te aanvaarden — onverschillig of gij van oordeel zijt, dat Indonesië al lang, of nog lang niet, rijp is voor zijn onafhankelijkheid en hoe bezorgd en zwaar uw hart ook is: ik zou willen zeggen in heilige ernst, en een beroep doende op uw diepe welwillendheid jegens Indonesië: wanneer de Nederlanders eerlijk dit spel, volgens de nieuwe regels, spelen, zullen zij in Indonesië welkome gasten zijn.
Wij weten: wie behouden wil, zal steeds verliezen, en wie bereid is te verliezen, zal behouden, ook al behoudt hij iets heel anders, dan hij zich oorspronkelijk had voorgesteld — zoals nu inderdaad gebeurt — bijvoorbeeld het groeiend vertrouwen, dat een mondig wordende samenleving ons geeft — veelal daar, waar het de laatste jaren zo jammerlijk ontbroken heeft. De onderlinge vriendschap der beide volken is immers, hoewel soms slapend, toch levend gebleven, en kan nu tot nieuw leven gewekt worden.
Laten wij bij dag en nacht klaar staan tot helpen, wanneer wij er om gevraagd worden.
Bij deze souvereiniteitsoverdracht laten wij iets los — en zij ontvangen iets, namelijk onze erkenning van wat ieder volk immers met zijn diepste wezen wenst, en immers ook door geen Nederlander een ander in wezen wordt misgund.
En omdat het nu Kerstmis is, en ik dus, met u sprekende, de dingen graag wil bezien in hoger licht, moge ik hier de wens — ja, de zekerheid — hardop uitspreken, dat het, voor de meesten van ons, in ons hart een gul en vrijwillig afstaan zal zijn.
Wij, voor ons, moeten de dingen op lange termijn kunnen zien, en, met de souvereiniteit, ook ons vertrouwen schenken en onze vriendschap, zoals een meer ervaren en hulpvaardige broer.
Als wij Nederlanders ons op Kerstmis, met de Joodse herders, de Wijzen uit het Oosten, en ontelbare anderen, scharen om het kribje in Bethlehem, dan klinkt nog de weerklank van „Ere zij God in den hoge — Vrede op aarde — In de mensen een welbehagen".
En dit kan weer aanzwellen tot een machtig geluid, gedragen door de gehele mensheid — nog niet nu, maar geleidelijk steeds meer, in groeiende broederschap. En wij mogen dit inzetten, voor zover wij, elk voor onszelf, wijs zijn en van goeden wille, wetende, dat aan de overzijde, in Indonesië, gelijkgestemden opstaan.
Maar voor wij dit beginnen, doen we goed, deze laatste dagen voor de grote stap gedaan wordt, in onszelf te keren en stil te worden. Wij, die gewend waren leiding te geven, worden ten slotte zelf weer geleid door een Hogere Leiding.
Laten we eens bedenken, wat een kleine visjes wij zijn in de grote stroom der historie, zwemmend stroomop of stroomaf, maar vaag beseffend wat de school, waartoe wij behoren, gaat doen. En buiten de wil van deze Hogere Leiding gaat er toch niet ook maar één van deze kleinste visjes verloren.
De mensheid is zich altijd sterker bewust van de nood dan van de liefde tot Hem, die nog steeds de behoeder is van de mens.
Ook is de strijd op aarde hem liever dan de strijd tegen deze strijd door Christus te verlangen in zijn leven. En wat tot een volkomen redding van de wereld zou moeten voeren, wordt hulpeloos vermeden en verzwegen, en naar de binnenkamer van onze ontoereikendheid verbannen.
Hoe zouden wij de wereld kunnen redden?
Zeker niet op de talloos vele manieren van mensen en door mensen. Daarom is Kerstfeest nooit het werkelijke Kerstfeest, maar wel een droom van een droom, die wij ons zo graag zouden verwerkelijken in een „Vrede op aarde".
En we verlangen er naar, dat het ons de kracht moge schenken, onszelf te geven aan Hem, Die dan door ons de wereld zal verheffen uit nood en verderf tot een wereld, waar de mens zichzelf in zal vinden, en geven aan allen.

echter onder voorbehoud van nader overleg met betrekking tot de Ziekenfondsverzekering.
Het is de bedoeling van de regering om wetsontwerpen van deze strekking voor zover nodig, zo spoedig mogelijk bij de Staten-Generaal aanhangig te maken.

A. Vakbekwaamheid juristen —

De minister van Justitie acht het wenselijk om de tewerkstelling van jonge juristen die voor een vaste betrekking bij de rechterlijke macht in aanmerking willen komen, met de nodige waarborgen ten aanzien van geschiktheid en bekwaamheid te omgeven; voorts komt het hem nodig voor, mede in verband met het in verband met het in toenemende mate veelzijdig worden der rechterlijke werkzaamheid, regelen te stellen omtrent de wijze waarop de betrokkenen zich voor hun toekomstige taak verder zullen kunnen bekwamen. Het lijkt hem nuttig, dat een vaste commissie zal worden ingesteld, die een oordeel zal kunnen geven omtrent de geschiktheid van gegadigden voor rechterlijke functies, nadat zij een korte proeftijd zullen hebben doorgemaakt, en voorts aan het departement van Justitie van advies zal kunnen dienen omtrent de wijze, waarop hun verdere opleiding kan geschieden.
Daarom is een commissie ingesteld, waaraan wordt opgedragen het hierboven gestelde probleem te onderzoeken en voorstellen te doen omtrent de practische oplossing daarvan.
Tot voorzitter is benoemd mr. J. Verdam, van het gerechtshof te Amsterdam.
(Staatscourant 19-12)

B. De olieproductie —

De productie van de Nederlandse olievelden bij Coevorden is van een aanzelend begin opgelopen tot vele honderdduizenden kg-tonnen per jaar. De situatie is momenteel zodanig, dat de productie thans ¼ van de totale Nederlandse behoefte aan aardolieproducten dekt.
Uit het steeds voortgezette bodemonderzoek, is men tot de overtuiging gekomen, dat de bij Coevorden aangeboorde olielaag zich veel verder in westelijke richting uitstrekt. Daarom heeft de Nederlandse Aardolie Mij., zoals wij reeds op pag. 8360 A mededeelden, een verzoek tot uitbreiding van de concessies ingediend.
De aangevraagde concessies omvatten een terrein van ongeveer 90.000 ha.

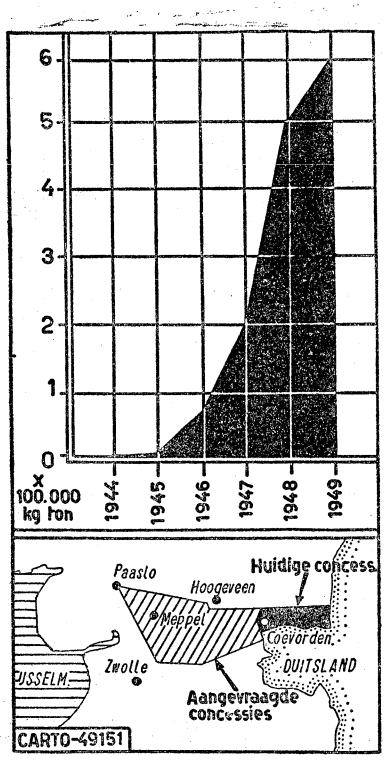

C. Commissie regionale industrialisatie-vraagstukken —

Bij beschikking van de Minister van Economische Zaken, is bij de hoofdcommissie voor de industrialisatie ingesteld een vaste commissie voor regionale vraagstukken. De commissie heeft tot taak de hoofdcommissie desgevraagd van advies te dienen omtrent de regionale aspecten van het industrialisatievraagstuk. Bij deze beschikking zijn benoemd: 1. Tot lid en voorzitter C. J. Westenenk, ec. drs. te Zwolle, vertegenwoordiger van het college van directeuren van economische technologische instituten in Nederland. 2. tot lid en plaatsvervangend voorzitter A. N. Mill, te 's-Gravenhage, directeur-generaal van het Rijksarbeidsbureau. 3. tot leden: Mr. A. W. Bloemers te Deventer, burgemeester van Deventer. B. A. A. Engelbertink te Oldenzaal, voorzitter van de Stichting voor de Landbouw, provincie Overijssel. P. J. A. van Hegelsom, ec. drs. te 's-Gravenhage, secretaris van de Bedrijfsgroep metaalverwerkende ambachten. Ir. S. Herweijer, te 's-Gravenhage, inspecteur in algemene dienst bij de directie van de landbouw. Mr. J. Vink, te Utrecht, directeur van de Rijksdienst voor het Nationale Plan.

D. Gevallenen in de strijd tegen Japan herdacht —

Onder auspiciën van de Ned. Ind. Bond van ex-krijgsgevangenen zijn op 10 December in de St. Jacobskerk te 's-Gravenhage de gevallenen en slachtoffers in de strijd tegen Japan in Z.O. Azië op plechtige wijze herdacht.
H. M. Koningin Juliana, minister-president dr. Drees, verscheidene andere ministers, tal van burgerlijke en militaire autoriteiten, alsmede ambassadeurs en gezanten en vertegenwoordigers van Nederlandse handels-, bedrijfs- en cultuurondernemingen uit Indonesië woonden de herdenking bij.
Het woord werd o.m. gevoerd door staatssecretaris, schout bij nacht H. Moormann. Deze legde er de nadruk op, dat de offers niet tevergeefs zijn geweest. „Door hun offers zijn zij de wegbereiders geworden naar de vrijheid en thans kunnen wij, met onze vorstin in ons midden, als vrije burgers van een vrij volk, zij het met grote weemoed, hen die vielen herdenken. Voor ons zien wij nog een lange en moeilijke weg, maar wanneer wij hun offer-bereidheid voor ogen houden, dan behoudt ons volk zijn eervolle plaats en kunnen wij gerust zijn op de toekomst."

Cyprus

E. Actie voor aansluiting bij Griekenland —

In Cyprus, de Britse kroonkolonie (sedert 1925) met een overwegend Griekse bevolking (80%), wordt in toenemende mate geageerd voor aansluiting bij Griekenland (Enosis). Volgens de Times (17-12) heeft de Griekse premier, Diomedes, op 15 Dec. in het parlement verklaard, dat wat het Griekse volk t.a.v. de kwestie-Cyprus denkt reeds in Aug. 1948 en Febr. 1947 uiteengezet is door de vroegere premier, wijlen Sophoulis. Het parlement richtte toen een boodschap tot het Engelse volk, waarin de hoop tot uitdrukking werd gebracht, dat het verlangen naar aansluiting volledig bevredigd zal worden „in het kader van de Engels-Griekse vriendschap". Diomedes waarschuwde de parlementsleden en de pers, dat een verder aanwakkeren van de Griekse publieke opinie terzake de internationale positie van Griekenland in gevaar zou kunnen brengen. De vriendschap met onze bondgenoten, aldus Diomedes, moet ongeschokt blijven, daar de oplossing van al onze problemen hiervan afhankelijk is.
Op 14 Nov. had de minister van Buitenlandse Zaken een soortgelijke verklaring afgelegd, nadat een groep kamerleden een motie had ingediend, waarin de solidariteit tot uitdrukking werd gebracht met de strijd der Cyprioten voor „Enosis". **(Vor. ber. Cyprus 8013 A)**

Frankrijk

F. Congres Socialistische Partij —

Een bijzonder landelijk congres van de socialistische partij heeft zich op 14 en 15 December beraden over het al of niet blijven deelnemen aan de regering-Bidault. Het congres besloot met 1933 tegen 957 stemmen de samenwerking met de regering voort te zetten op de volgende voorwaarden: 1) in de nieuwe wet op de collectieve arbeidscontracten zal de arbitrage slechts facultatief gesteld worden; 2) bepaalde gegarandeerde minimumlonen moeten in deze wet opgenomen worden; 3) zo de loonstop niet spoedig wordt opgeheven, moet de éénmaal uitgekeerde „wachtpremie" omgezet worden in een maandelijkse toeslag; 4) aan het plan-Monnet mag niet beknibbeld worden; 5) uitvaardiging van een anti-trustwet; 6) elke principiële inbreuk op de nationalisaties en de „Securité Nationale" dient te worden verhinderd
Vooral door punt 1 wordt de tegenstelling tot de radicaal-socialisten verscherpt. De voornaamste woordvoerder van de „regerings"fractie was Ramadier. André Philip wilde, dat de socialisten hun medewerking zouden opzeggen, onmiddellijk nadat de begroting is goedgekeurd.
Tot een definitieve uitspraak over het kiesstelsel (een der problemen, die in Frankrijk voortdurend aan actualiteit winnen) kwam het niet. Er waren zowel voorstanders van het evenredigheids- als van het meerderheidssysteem.
(Populaire-Monde 15 en 16-12)

India

G. Nieuwe Grondwet —

Na een arbeid, die bijna drie jaren in beslag heeft genomen, heeft de Constituerende Vergadering op 26 November het door haar opgestelde ontwerpgrondwet goedgekeurd. Deze grondwet zal op 26 Januari van kracht worden. Op deze datum zal India officieel tot souvereine, democratische republiek worden geproclameerd.
De democratische federale republiek zal twee namen dragen: India of Bjarat (d.i. de oude naam van India tijdens de Hindoe-periode). Gedurende de eerstkomende vijftien jaren zullen er twee nationale talen zijn: het Hindoestani en het Engels, en waarschijnlijk ook twee nationale liederen.
De republiek is een bond of unie van staten, samengesteld uit:
1. 9 hoofdsteden, overeenstemmend met de provincies van de gouverneurs van Brits-Indië: Assam, Bengalen, Bihar, Bombay, Madras, Orissa, Pendsjaab, de verenigde provincies en de centrale provincies.

2. 9 vorstenlanden of unies van vorstenlanden: Haiderabad, Djammoe en Kasjmier, Madja Bharat, Mysore, Mataram, Patiala en unie der Pendsjaab-staten, Saurasjtra, Radjasthan, Travancore met Cochin en Vindhya Pradesj.
3. 10 provincies onder het gezag van luitenant-gouverneurs.
4. De eilanden Adaman en Nicobar en de stamgebieden of stamzones welke bestuurd worden door commissarissen, die rechtstreeks ondergeschikt zijn aan de president der republiek.

De president der republiek wordt voor 5 jaar gekozen door een college, samengesteld uit de verenigde vergaderingen van het parlement. Hij wordt bijgestaan door een vice-president, die van rechtswege voorzitter van de Statenraad (Hogerhuis) is.

De minister-president, die door de president wordt aangewezen, vertegenwoordigt de ministers, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn tegenover de kamers. Zijn positie gelijkt dus op die van de Britse „Prime Minister".

Het Bondsparlement bestaat uit twee vergaderingen: de Statenraad en de Volkskamer (Lagerhuis). De Statenraad is samengesteld uit 250 leden, van wie 15 door de voorzitter zijn benoemd, terwijl de andere door de staten-vergaderingen worden gekozen. De Volkskamer is samengesteld uit 500 leden, die bij algemeen stemrecht voor 5 jaar worden gekozen.

Elke staat is ingericht op grond van hetzelfde beginsel van machtenscheiding, en heeft een gouverneur, die bij algemeen stemrecht wordt gekozen of die door de president wordt aangewezen uit een lijst, voorgedragen door de eigen vergaderingen. De gouverneur wordt bijgestaan door een raad van ministers, die evenals de federale regering aan het Unieparlement, verantwoordelijk is aan een of twee vergaderingen naar gelang van de staten.

De grondwet is het werk, zoals „The Times" schreef, van mannen die grondig kennis hebben genomen van de Britse constitutionele denkbeelden. Zij vormt voor een gedeelte een voortzetting van de India-wet van 1935. (zie 7307 B). Er zijn echter ook opvallende verschillen. Terwijl de India-wet er op gericht was aan de provincies een aanzienlijke autonomie te verlenen, streeft de huidige grondwet naar een grotere centralisatie van het gezag. Uiteraard heerst in sommige kringen van India de vrees, dat dit zal leiden tot de achteruitzetting van bepaalde gebieden, doch deze gevaren heeft men trachten te voorkomen door een nauwkeurige regeling van de rechten der minderheden en de samenvoeging van kleinere gebieden tot grote gewesten. Tevens zijn talrijke grenswijzigingen aangebracht, waardoor de provincies in belangrijker mate dan voorheen taalkundige eenheden worden.

Bij de inrichting van het bestuur hebben de ontwerpers van India's grondwet en de Constituerende Vergadering datgene uit de Britse en Amerikaanse regeringssystemen gekozen, wat hun het doelmatigste leek. Engeland diende tot voorbeeld bij het bepalen van de bevoegdheden van de uitvoerende macht en de positie van de premier. De organisatie van de Statenraad en de grote invloed van de president op de regeringsaangelegenheden doen aan de toestand in de V.S., Canada en Eire denken.

Behalve deze maatregelen van bestuur omvat de grondwet echter ook een uitgebreid programma van mensenrechten en allerhande détails, welke in de Westerse landen in gewone wetten geregeld zouden worden. Uitvoerig wordt bijv. vastgesteld op welke wijze men moet handelen, wanneer men in hoger beroep gaat tegen een vonnis.

De grondwet is geheel gebaseerd op de democratische beginselen. Zo bezit iedere volwassene volledig kiesrecht.

(Times 7-12; Nieuwe Gids, Nieuwe Courant 8-12)

Internationaal Nieuws

A. Om de status van Jeruzalem - Besluit der V.N. - Israëlisch verzet —

Nadat de z.g. tweede Politieke Commissie der Ver. Naties met 35 tegen 13 stemmen een plan tot internationalisatie van Jeruzalem en de andere „Heilige Plaatsen" had goedgekeurd, heeft ook de Algemene Vergadering op 9 December — met 38 tegen 14 stemmen en met 7 onthoudingen — haar goedkeuring aan dit voorstel gehecht. Van de tegenstemmers verzetten zich vooral Israël en (Trans)-Jordanië, die beiden sectoren van Jeruzalem bezet houden, op felle wijze. Zij weigerden zich bij dit besluit neer te leggen. Engeland en de Ver. Staten motiveerden hun tegenstem met de verklaring, dat de V.N. niet over een politiemacht beschikt en derhalve de uitvoering van het plan niet kunnen garanderen. Voorts stemden tegen: Canada, Costa Rica, Denemarken, Guatemala, IJsland, Noorwegen, Turkije, Zuid-Afrika, Uruguay en Joego-Slavië. Onthielden zich van stemming: Chili, de Dominicaanse Republiek, Nicaragua, Panama, Thailand (Siam), Nederland en Nieuw Zeeland.

De resolutie stipuleert het volgende:

1) De Alg. Verg. hernieuwt haar reeds in 1947 genomen besluit, om Jeruzalem onder een internationaal bestuur te stellen. Dit zal de bescherming van de Heilige Plaatsen in Jeruzalem en omgeving verzekeren.

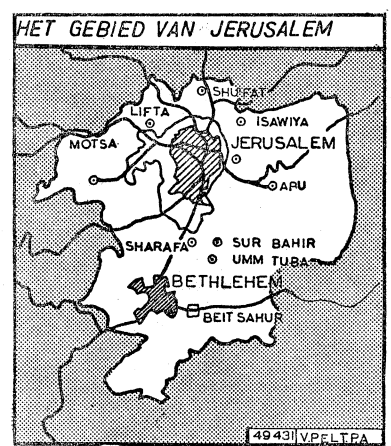

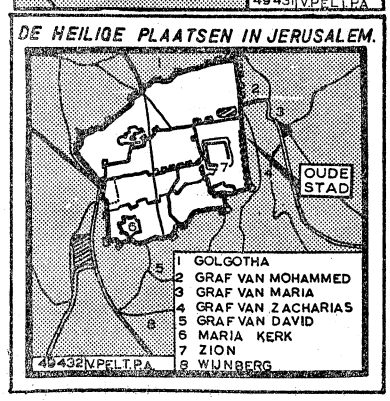

2) De Beheerschapsraad van de V.N. zal onmiddellijk belast worden met de opstelling en uitvoering van een statuut.
3) Bethlehem zal behoren tot het internationale gebied van Jeruzalem.
4) De Beheerschapsraad wordt opgedragen, geen enkele actie van de belanghebbende mogendheden, die hem in de uitvoering van dit besluit zou kunnen hinderen, te dulden.
5) De belanghebbende mogendheden (klaarblijkelijk Israël en Trans-Jordanië) worden aangemaand, te goeder trouw te handelen in overeenstemming met deze resolutie. Nederland had voor de stemming, tezamen met Zweden en met steun van Engeland en de Ver. Staten, voorgesteld Jeruzalem geleidelijk te demilitariseren en slechts de contrôle over de Heilige Plaatsen op te dragen aan de V.N.

De minister van Buitenlandse Zaken van Israël, Mosje Sjaret verklaarde onmiddellijk na de stemming: „Dit is een zware dag voor de V.N. Gij zijt het slachtoffer van een ongelooflijke lichtvaardigheid geworden. Gij hebt geen middel om Uw besluit te verwezenlijken. De ontwerpers van de resolutie hebben een grote verantwoordelijkheid op zich genomen voor de schade berokkend aan het morele gezag van de V.N."

Op Zondag 4 December protesteerden ongeveer 50.000 Joden nabij de graftombe van Theodor Herzl, de stichter van het politieke zionisme tegen het toen nog in bespreking zijnde voorstel.

De menigte herhaalde in koor de door Opperrabijn Dr. Herzog voorgezegde belofte van Psalm 137: Jeruzalem, zo ik U zou vergeten, ik vergat mijn rechterhand nog eer; mijn tong mag aan mijn gehemelte kleven, zo ik U niet gedenk.

De burgemeester van Jeruzalem verklaarde dat de inwoners van Jeruzalem niet zouden samenwerken met de leden van de Trustschapsraad der V.N.

Op 13 Dec. besloot de regering van Israël haar zetel te verplaatsen van Tel Aviv naar Jeruzalem, daarmede deze oude stad proclamerend tot nieuwe hoofdstad van de jonge staat. Dit besluit werd medegedeeld door premier Ben Goerion.

De Trustschapsraad — die zoals boven werd vermeld — belast is met de opstelling en uitvoering van een internationaal statuut — werd door deze onverwachte ontwikkeling verrast. De raad nam op 20 Dec. een resolutie aan, waarin het optreden van Israël veroordeeld wordt, als zijnde in strijd met de resolutie van de Algemene Vergadering. De raad verzocht Israël terug te komen op zijn plan, waarna de zitting verdaagd werd tot 19 Januari (zonder dat een statuut was opgesteld). De regering van Israël heeft daarop medegedeeld, dat zij zal voortgaan met de overbrenging van zijn regeringsbureaux van Tel Aviv naar Jeruzalem, ondanks de afkeurende houding van de Beheerschapsraad der V. N., zo deelde een regeringswoordvoerder gisteren mede.

Uit gezaghebbende bron vernam A.F.P. dat Israël en Trans-Jordanië tot een accoord gekomen zijn over de „gemeenschappelijke houding" die zij zullen aannemen te aanzien van de internationalisatie van Jeruzalem.

B. Internationale Post Unie 75 jaar

De Internationale Post Unie of Wereldpostvereniging heeft onlangs haar 75 jarig bestaan gevierd. Zij werd op 9 October 1874 te Bern opgericht, op initiatief van de directeur-generaal der Pruisische posterijen, Dr. Von Stephan. Het grondbeginsel waarop de activiteit van deze organisatie berust is: de vrijheid van

doorvoer van correspondentie over het grondgebied van alle postadministraties. De Post Unie bleef buiten de werkingssfeer van de Volkenbond. Zij werd echter (evenals de Telecommunicatie Unie — telegraaf en telefoon) in 1947 erkend als Specialised Agency der Verenigde Naties, ofschoon ook Duitsland, Japan, Italië en andere staten die geen lid zijn van de V.N. tot de Post Unie behoren.

A. **Europees woningtekort** —
Blijkens een rapport van een speciale commissie der Economische Commissie voor Europa (E.C.E.), aldus Die Weltwoche (18-11), bedraagt het tekort aan woningen in Europa 14 millioen. Dat betekent dat ongeveer 56 millioen mensen in ongunstige woon-omstandigheden leven of geen woning hebben. Zeventien Europese landen hebben ten gevolge van de oorlog 8-20% van hun woningvoorraad verloren. De minimale behoefte van Europa wordt geschat op 3 millioen woningen. Door de bouw van 14 millioen woningen zou 17% van de vooroorlogse woningvoorraad vervangen zijn. Zelfs al zou het vooroorlogse bouwtempo bereikt kunnen worden, dan zou dit programma 22 jaar eisen. De woningbehoefte van een aantal landen worden als volgt geschat:

Oostenrijk	250.000
België	300.000
Nederland	300.000
Tsjecho-Slowakije	300.000
Frankrijk	1.000.000
Engeland	3.000.000
Italië	4.000.000
West-Duitsland	5.000.000

Slechts door uiterste rationalisatie, modernisatie en internationalisatie kan, volgens het oordeel van de genoemde commissie, dit probleem, dat onnoemelijke schade toebrengt aan de moraal en hygiëne der verschillende volken, worden opgelost.

B. **Europese Visserij-Conferentie** —
Te Parijs is een visserij-conferentie gehouden van West-Europese nationale visserijfederaties. Zij was een gevolg van het initiatief der Stichting voor de Nederlandse visserij.
Voor de eerste maal in de geschiedenis van deze West-Europese tak van bedrijf waren vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven der hierbij betrokken landen op de grondslag van een werkprogramma bijeen. Als eerste punt stond op de agenda de z.g. overbevissing van de Noordzee. De bestaansmogelijkheden van alle vissers rondom de Noordzee zijn hierbij ten nauwste betrokken. In 1946 is te Londen een conventie getekend, welke een vaststelling van de maaswijdte der netten en een minimummaat voor vis voorschrijft. Deze conventie is echter nog niet door alle ondertekende landen geratificeerd. Volgens een resolutie der Parijse conferentie zal thans aan de regeringen, die de conventie hebben geratificeerd worden verzocht bij de regeringen die tot dusverre nog niet ratificeerden, aan te dringen op onverwijlde ratificatie. De conferentie bleek van oordeel, dat de maatregelen der Londense conventie op zichzelf onvoldoende zijn om tot een bevredigende oplossing van het vraagstuk te geraken. Zij zal zich over nadere verdergaande maatregelen beraden. Deze zullen in een volgende samenkomst worden behandeld en in geval van overeenstemming als aanbeveling aan de betrokken regeringen worden voorgelegd. Een tweede belangrijk punt op de agenda was het probleem van het vissen door grote trawlers op de internationale visgronden voor de Noorse kust. Deze trawlvisserij, welke in de eerste plaats door Britse schepen wordt uitgeoefend, werd door de Noorse vertegenwoordiger als een ernstige bedreiging voor de Noorse visserij gevoeld. De Noorse vissers, welke op de bedoelde visplaatsen in hoofdzaak vissen met „long liners" (beugers), zouden ernstige schade van de trawlvisserij ondervinden, mede door de beschadiging van hun vistuig door de trawlers. Ten aanzien van dit punt was de conferentie van oordeel, dat op korte termijn naar een oplossing moet worden gezocht, zodat werd overgegaan tot het instellen van een gemengde Brits-Noorse commissie, onder presidium van de voorzitter van de Stichting voor de Nederlandse visserij.
(N.R.C. 29-11)

C. **Henriëtte Roland Holst tachtig jaar** —
De dichteres Henriëtte Roland Holst-Van der Schalk is op 24 December 80 jaar geworden.
Henriëtte Roland Holst is in 1869 geboren. Zij debuteerde met een bundel wijsgerige verzen, getiteld „Sonnetten en Verzen in terzinen geschreven" (1895), waarin zij een klare rust nastreefde boven de wereld, en uitsprak hoe de mens de volkomenheid kan bereiken langs de weg der wijsheid. *)

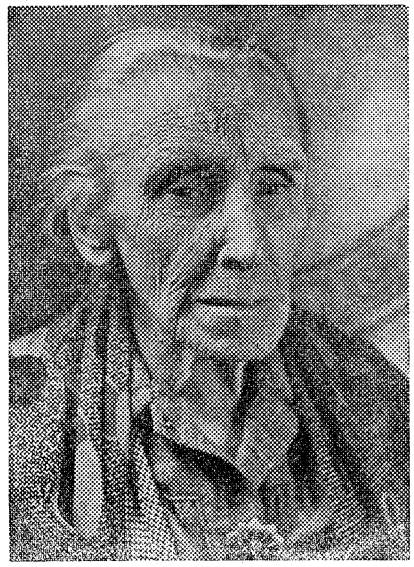

In 1903 volgt „De Nieuwe Geboort", die een ommekeer beduidt in haar geestesleven en in haar zielsbestaan. Niet langer is het mystiek beleven van een geestelijke waarde haar ideaal. Zij komt tot haar medemensen. Alleen in de werkelijkheid der gemeenschap kan zij ademen. En in „De Nieuwe Geboort" leven zowel smart om het opgeven van wat haar dierbaar was en geluk om wat gemeenschap en socialisme haar hebben geopenbaard." **) Deze bundel houdt, welbeschouwd, een reactie in op het individualisme van de beweging van '80. In „Opwaartse wegen" (1907) vinden wij een andere toon dan in „De Nieuwe Geboort". Het is een overgang van haar innerlijke crisis naar haar onbeperkt geloof in het geluk, dat in de broederschap te bereiken is. Deze bundel is doortrokken van de vreugde die de nieuwe levenswerkelijkheid haar doet ervaren. Maar in „de Vrouw in het Woud" (1912) vertolkt de dichteres een nieuwe crisis, die zij heeft moeten doorlijden. Zij staat nu in de sfeer der broederschap, maar zij vindt die broederschap verscheurd. Hier wordt ons niet de strijd beschreven tussen het peinzend ik en de haar vervallende gemeenschap, maar de strijd en teleurstelling, die zij als medelevend in die gemeenschap ervaart. Toch vertoont deze bundel een klank, waarin haar geloof

Kunst en Wetenschap

zich uitspreekt aan een leven dat komt tot nieuwe kracht. De vrouw in het woud, uit het leven verstoten, vindt toch weer de terugkeer. Uit de tijd, waarin deze bundel ontstond, stamt ook haar drama „Thomas More" (1913), wiens innerlijk leven met het hare een bijzondere overeenkomst vertoont.

☆

„Het feest der gedachtenis" (1914) geeft ons het fantasiebeeld van de droom, van de eenheid en broederschap der mensen, die haar vervult. In „Verzonken Grenzen", in 1918 verschenen, brengt zij het probleem van de dood, waarin de grenzen van tijd en plaats verzinken.
In deze sfeer ligt ook haar bundel „Verworvenheden" (1927). Bij het ouder worden klinken deze gevoelens sterker door (Tussen tijd en eeuwigheid, 1934). Haar socialisme wordt religieuser getint. In „Vernieuwingen" (1929) richt zij zich tegen hen, die de socialistische Idee ontheiligen, door te veel aan het stoffelijke te hechten. Daad en Droom zullen zich slechts kunnen verzoenen in naastenliefde en eerbied voor het leven. Behalve Thomas More, schreef de dichteres ook lyrische drama's (De Opstandelingen 1910) en lekespelen (Kinderen van deze tijd 1930 en „Wij willen niet", 1931). Wij eindigen dit korte overzicht van haar poëzie met een karakteristiek van Mevrouw Meia Kaas-Albarda: „Verlangen naar leven in gemeenschap en verlangen naar eigen beslotenheid brachten tweestrijd en verscheurdheid in haar geest. Zij was bereid een stuk diepe menselijkheid op te offeren aan een gemeenschappelijk levens-ideaal, maar dan knaagde hunkering naar de stille eigen gedachtesfeer weer aan haar kracht en maakte haar zwak. Gedachten werden gaaf in haar geest geboren: een schone droom, maar de werkelijkheid was dor en stug en eiste geduld en aanpassing: het conflict van droom en daad".
Een machtig rhythme beweegt haar lyrische poëzie en zij geldt als de grootste dichteres van de na-tachtiger periode, naast de grootste, zo geheel anders geaarde dichter: P. C. Boutens.

☆

Mevrouw Roland Holst heeft veel aan het sociale leven deelgenomen en een lange reeks van prozawerken, vooral op sociaal gebied staat op haar naam. Tijdens de eerste wereldoorlog ging zij naar Zwitserland en nam deel aan een socialistische conferentie in Zimmerwald (1915). In 1921 vertoefde zij te Moskou, waar zij de teleurstelling ondervond van een heilstaat, die zich niet verwerkelijkte.
Zeer onlangs verschenen haar Levensherinneringen, onder de titel „Het vuur brandde voort" (Uitgave V. H. van Ditmar N.V., Amsterdam-Antwerpen).

*) c.f. W. L. M. E. van Leeuwen „Dichterschap en werkelijkheid".
**) c.f. Inleiding tot de poëzie van Henriëtte Roland Holst door Meia Kaas-Albarda.

Constitutie van de Republiek der V.S.I. (vervolg van pag. 8480)

Artikel 111 — 1) De Regering doet binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze Constitutie in geheel Indonesië vrije en geheime verkiezingen houden voor de samenstelling van een algemeen gekozen Volksvertegenwoordiging.
Artikel 112 — Op een door de Regering te bepalen tijdstip, zo spoedig mogelijk na de in artikel 111 bedoelde verkiezingen, wordt de eerste Volksvertegenwoordiging ontbonden en vervangen door de gekozen Volksvertegenwoordiging.

AFDELING IV. VAN DE HOGE RAAD

Artikel 113 — Er is een Hoge Raad van Indonesië, welks samenstelling en bevoegdheid worden geregeld bij federale wet.
Artikel 114 — 1) Voor de eerste maal en zo lang de federale wet nog niet anders heeft bepaald, worden de Voorzitter, de Vice-Voorzitter en de leden van de Hoge Raad benoemd door de President, gehoord de Senaat.
Deze benoeming is voor het leven, behoudens het bepaalde in de volgende leden.
2) De federale wet kan bepalen, dat aan de Voorzitter, de Vice-voorzitter en de leden van de Hoge Raad met het bereiken van een bepaalde leeftijd ontslag wordt verleend.
3) Zij kunnen worden afgezet of ontslagen op de wijze en in de gevallen bij federale wet aangewezen.
4) Zij kunnen op eigen verzoek door de President worden ontslagen.

AFDELING V. VAN DE ALGEMENE REKENKAMER

Artikel 115 — Er is een Algemene Rekenkamer, welker samenstelling en bevoegdheid worden geregeld bij federale wet.
Artikel 116 — 1) Voor de eerste maal en zolang de federale wet nog niet anders heeft bepaald, worden de Voorzitter, de Vice-Voorzitter en de leden van de Rekenkamer benoemd door de President, gehoord de Senaat.
Deze benoeming is voor het leven, behoudens het bepaalde in de volgende leden.
2) De federale wet kan bepalen, dat aan de Voorzitter, de Vice-Voorzitter en de leden met het bereiken van een bepaalde leeftijd ontslag wordt verleend.
3) Zij kunnen worden afgezet of ontslagen op de wijze en in de gevallen bij federale wet aangewezen.
4) Zij kunnen op eigen verzoek door de President worden ontslagen.

HOOFDSTUK IV
VAN HET BEWIND.
AFDELING I.
Algemene bepalingen.

Artikel 117. 1) Het federale bewind over Indonesië — voor zover niet aan andere organen opgedragen — wordt gevoerd door de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
2) De Regering behartigt het welzijn van Indonesië en draagt bijzonderlijk zorg voor de uitvoering van de Constitutie, de federale wetten en de andere voor de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië geldende regelingen.
Artikel 118 — 1) De President is onschendbaar.
2) De Ministers zijn voor het ganse beleid der Regering, zo tezamen voor het geheel, als ieder van hen afzonderlijk voor het deel dat hij daarin heeft, verantwoordelijk.
Artikel 119 — Behoudens het bepaalde in artikel 74, vierde lid worden alle besluiten van de President door de betrokken Minister(s) mede ondertekend.
Artikel 120 — 1) De Volksvertegenwoordiging heeft het recht van interpellatie en het vragenrecht; haar leden hebben het vragenrecht.
2) De Ministers geven aan de Volksvertegenwoordiging, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, alle ingevolge het voorgaande lid verlangde inlichtingen, waarvan het verstrekken niet strijdig moet worden geoordeeld met het algemeen belang van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.
Artikel 121 — De Volksvertegenwoordiging heeft het recht van enquête, volgens regelen bij federale wet te stellen.
Artikel 122 — De op voet van de derde Afdeling van Hoofdstuk III aangewezen Volksvertegenwoordiging kan het Kabinet of de afzonderlijke Ministers niet tot aftreden dwingen.
Artikel 123 — 1) De Regering hoort de Senaat omtrent alle zaken, waarvoor zij zulks nodig oordeelt.
2) De Senaat kan uit eigen beweging adviezen aan de Regering uitbrengen omtrent alle zaken waarvoor hij zulks nodig oordeelt.
3) De Senaat wordt gehoord omtrent belangrijke aangelegenheden, welke in het bijzonder een, meerdere of alle deelgebieden of hun onderdelen betreffen, of wel de verhouding tussen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en de in artikel 2 genoemde gebieden.
Dit voorschrift lijdt uitzondering, indien dringende omstandigheden een onverwijlde voorziening vorderen, terwijl de Senaat niet bijeen is.
4) De Senaat wordt, onder het voorbehoud als omschreven in de tweede alinea van het vorig lid, gehoord op alle ontwerpen van noodwetten als bedoeld in artikel 139.
5) De Regering stelt de Senaat in kennis van alle beslissingen ter zake van aangelegenheden, waaromtrent zij de Senaat heeft gehoord.
6) Indien de Senaat is gehoord, wordt daarvan aan het hoofd de besluiten melding gemaakt.
Artikel 124 — 1) De Senaat kan, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, de Regering om inlichtingen verzoeken.
2) De Regering verstrekt de verzochte inlichtingen, tenzij naar Haar oordeel het algemeen belang van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië zich daartegen verzet.
Artikel 125 — De ambtenaren van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië worden benoemd en ontslagen volgens bij federale wet te stellen regelen.
Artikel 126 — De President kent bij federale wet ingestelde onderscheidingen toe.

AFDELING II. VAN DE WETGEVING

Artikel 127 — De federale wetgevende bevoegdheid wordt, overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling, uitgeoefend door:
a. de Regering, tezamen met de Volksvertegenwoordiging en de Senaat, voor zover het regelingen betreft inzake aangelegenheden, welke in het bijzonder één, meerdere of alle deelgebieden of hun onderdelen betreffen, of wel de verhouding tussen de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en de in artikel 2 genoemde gebieden;
b. de Regering, tezamen met de Volksvertegenwoordiging op het gehele overige terrein van regeling.
Artikel 128 — 1) De voorstellen van wet der Regering worden aan de Volksvertegenwoordiging aangeboden bij boodschap van de President en tegelijkertijd ter kennisneming gezonden aan de Senaat.
2) De Senaat heeft het recht voorstellen van wet bij de Volksvertegenwoordiging in te dienen terzake van aangelegenheden als genoemd in artikel 127 sub a.
Wanneer de Senaat van dit recht gebruik maakt, doet hij daarvan tegelijkertijd mededeling aan de President, onder overlegging van een afschrift van het voorstel.
3) De Volksvertegenwoordiging heeft het recht voorstellen van wet aan de Regering te doen.
Artikel 129 — De Volksvertegenwoordiging heeft het recht wijzigingen aan te brengen in door de Regering of de Senaat bij haar ingediende voorstellen van wet, behoudens het bepaalde in artikel 132.
Artikel 130 — 1) Alle voorstellen van wet, welke door de Volksvertegenwoordiging zijn aangenomen en, indien zij aangelegenheden betreffen als omschreven sub a van artikel 127, door de Senaat zijn behandeld overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 131 e.v., krijgen kracht van wet door de bekrachtiging door de Regering.
2) De federale wetten zijn onschendbaar.
Artikel 131 — Een voorstel van wet wordt door de Senaat, uit hoofde van zijn medewetgevende bevoegdheid, behandeld, wanneer hetzij de Regering, hetzij de Volksvertegenwoordiging, hetzij Hijzelf oordeelt, dat het voorstel de regeling ener aangelegenheid betreft, vallende onder de omschrijving van artikel 127 sub a.
Artikel 132 — 1) Wanneer de Senaat een eerder door de Volksvertegenwoordiging aangenomen voorstel van wet verwerpt, kan het nochtans door de Regering worden bekrachtigd, indien de Volksvertegenwoordiging het voorstel, zonder nadere wijziging, aanneemt met tenminste tweederden van de stemmen der aanwezige leden.
2) De in het eerste lid genoemde beslissing zal door de Volksvertegenwoordiging slechts genomen kunnen worden in een vergadering, waarin tenminste tweederden van het aantal zittinghebbende leden tegenwoordig is.
Artikel 133 — 1) Wanneer de Volksvertegenwoordiging een voorstel van wet der Regering al dan niet door haar gewijzigd heeft aangenomen, zendt zij het, onder mededeling daarvan,
a) aan de Senaat, wanneer het voorstel de regeling betreft van een aangelegenheid als omschreven in art. 127 sub a, met gelijktijdige kennisgeving van de President;
b) aan de President, wanneer het regeling van andere aangelegenheden betreft.
2) Wanneer de Volksvertegenwoordiging een door de Senaat bij haar ingediend voorstel van wet heeft aangenomen, zendt zij het:
a) indien zij het voorstel heeft gewijzigd, aan de Senaat, ter nadere behandeling;
b) indien zij het voorstel niet heeft gewijzigd, aan de Regering, ter bekrachtiging.
In het geval sub a geeft de Volksvertegenwoordiging daarvan kennis aan de President, in dat sub b aan de Senaat.
Artikel 134 — Wanneer de Volksvertegenwoordiging een voorstel van wet der Regering heeft verworpen, doet zij daarvan mededeling aan de President en tevens aan de Senaat indien het voorstel een aangelegenheid betreft, genoemd in artikel 127 sub a.
Artikel 135 — 1) De Volksvertegenwoordiging, besloten hebbende tot de voordracht van een voorstel van wet, zendt dat voorstel ter behandeling aan de Senaat, wanneer het de regeling betreft van een aangelegenheid genoemd sub a van artikel 127 met gelijktijdige kennisgeving aan de President.
2) In alle overige gevallen zendt de Volksvertegenwoordiging haar voorstellen van wet, ter bekrachtiging door de Regering, aan de President en tegelijkertijd ter kennisneming aan de Senaat.

Artikel 136 — 1) Wanneer de Senaat een door de Volksvertegenwoordiging aangenomen voorstel van wet eveneens aanneemt, zendt hij het aan de President, ter bekrachtiging door de Regering en brengt hij tegelijkertijd zijn beslissing ter kennis van de Volksvertegenwoordiging.
2) Wanneer de Senaat een eerder door de Volksvertegenwoordiging aangenomen voorstel van wet verwerpt, zendt hij het, onder mededeling daarvan aan de President, met gelijktijdige kennisgeving aan de Volksvertegenwoordiging.
3) De Regering kan het door de Senaat verworpen voorstel voor herbehandeling overeenkomstig art. 132 opnieuw aan de Volksvertegenwoordiging aanbieden. Indien de Regering tot zodanige aanbieding besluit, vindt het bepaalde in het eerste lid van art. 128 overeenkomstig toepassing.
Artikel 137 — Indien de Volksvertegenwoordiging bij herbehandeling overeenkomstig art. 132 een voorstel van wet heeft aangenomen, zendt zij het aan de President, ter bekrachtiging door de Regering en geeft zij van haar beslissing tegelijkertijd kennis aan de Senaat.
2) Wanneer de Volksvertegenwoordiging bij de behandeling het voorstel van wet verwerpt, doet zij daarvan mededeling aan de President en aan de Senaat.
Artikel 138 — 1) Zolang een voorstel van wet nog niet, overeenkomstig de voorgaande bepalingen van deze afdeling, door de Volksvertegenwoordiging is aangenomen, en — indien het een aangelegenheid betreft als omschreven in art. 127 sub a — door de Senaat is behandeld, kan het voorstel door het orgaan, dat het indiende, worden teruggenomen.
2) De Regering is gehouden een aangenomen voorstel van wet te bekrachtigen, tenzij Zij binnen een maand nadat het voorstel Haar ter bekrachtiging werd aangeboden, te kennen geeft daartegen overwegende bezwaren te hebben.
3) Van de bekrachtiging door de Regering, of wel van de bezwaren der Regering als in het vorig lid bedoeld, wordt aan de Volksvertegenwoordiging en aan de Senaat mededeling gedaan bij boodschap van de President.
Artikel 139 — 1) De Regering is bevoegd op eigen gezag en verantwoordelijkheid noodwetten vast te stellen tot regeling van aangelegenheden van federale overheidszorg, ten aanzien waarvan dringende omstandigheden een onverwijlde voorziening vorderen.
2) De noodwet heeft de macht en het gezag van de federale wet, behoudens het bepaalde in het volgende artikel.
Artikel 140 — 1) De in noodwetten vervatte regelingen worden onverwijld na hare vaststelling aangeboden aan de Volksvertegenwoordiging, die daarmede handelt als is voorgeschreven voor de behandeling van voorstellen van wet der Regering.
2) Indien een in het vorig lid bedoelde regeling, bij de behandeling overeenkomstig de bepalingen van deze afdeling, door de Volksvertegenwoordiging wordt verworpen, vervalt zij daarmede van rechtswege.
3) Indien de ingevolge het vorig lid vervallen noodwet niet zelve heeft voorzien in alle uit hare regeling voortspruitende gevolgen — herstelbare zowel als onherstelbare — treft de federale wet te dier zake de nodige voorzieningen.
4) Indien de in de noodwet vervatte regeling gewijzigd als federale wet wordt vastgesteld, wordt in de gevolgen der wijzigingen eveneens voorzien overeenkomstig het bepaalde in het vorig lid.
Artikel 141 — 1) Regelingen tot uitvoering van wetten worden vastgesteld door de Regering. Zij heten regeringsverordeningen.
2) De regeringsverordeningen kunnen straffen stellen op de overtreding van hare voorschriften.
De grenzen van de te bepalen straffen worden bij federale wet geregeld.
Artikel 142 — 1) De federale wetten en regeringsverordeningen kunnen aan andere organen in de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië de verdere regeling opdragen van bepaalde, in de bepaling dier wetten en verordeningen omschreven onderwerpen.
2) De betreffende wetten en regeringsverordeningen geven voorschriften omtrent de openbaarmaking van zodanige regeling.
Artikel 143 — 1) De federale wet stelt regelen omtrent de uitvaardiging, afkondiging en inwerkingtreding van federale wetten en presidentsverordeningen.
2) Afkondiging, in wettelijke vorm geschied, is de enige voorwaarde voor de verbindbaarheid.

AFDELING III. VAN DE RECHTSPRAAK

Artikel 144 — 1) Burgerlijke zaken en burgerlijke strafzaken behoren bij uitsluiting tot de kennisneming van de bij of krachtens de wet ingestelde of erkende rechtbanken en gerechten, rechters van zelfbesturende landschappen, adatrechters en godsdienstige rechters daaronder begrepen.
2) Benoeming in een bij of krachtens de wet ingesteld rechterlijk ambt geschiedt uitsluitend op grond van voldoening aan bij de wet gestelde eisen van bekwaamheid, geschiktheid en onkreukbaarheid.
Ontslag, schorsing en ontzetting uit zodanig ambt kan alleen geschieden in bij de wet aangegeven gevallen.
Artikel 145 — 1) Alle niet bij de wet toegestane tussenkomst van andere dan rechtelijke organen inzake van justitie is verboden.
2) Dit beginsel is ten aanzien van zelfbestuurs- en adatrechtspraak slechts van toepassing voorzover het beroep op bij de wet aangewezen rechters is geregeld.
Artikel 146 — 1) Alle vonnissen moeten de gronden, waarop zij rusten, inhouden en in strafzaken de wettelijke voorschriften en adatrechtelijke regels, waarop de veroordeling berust, aangeven.
2) Behoudens de uitzonderingen door de wet bepaald, zijn de rechtzittingen openbaar. De rechter kan in het belang der openbare orde en zedelijkheid van deze regel afwijken.
3) De uitspraak geschiedt steeds met open deuren.
Artikel 147 — 1) De Hoge Raad van Indonesië is de hoogste federale rechtbank.
2) Andere federale rechtbanken en gerechten kunnen bij federale wet worden ingesteld, met dien verstande, dat in het Federale District Djakarta tenminste één federale rechtbank of federaal gerecht, rechtsprekende in eerste aanleg, en tenminste één federale rechtbank of federaal gerecht, rechtsprekende in hoger beroep wordt ingesteld.
Artikel 148 — 1) De President, de Ministers, de Voorzitter en de leden van de Senaat, de Voorzitter en de leden van de Volksvertegenwoordiging, de Voorzitter, de Vice-Voorzitter en de leden van de Hoge Raad, de Procureur-Generaal bij dat College, de Voorzitter, de Vice-Voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, alsmede bij federale wet aan te wijzen ambtenaren, leden van hoge colleges en andere ambtsdragers staan, tenzij bij federale wet anders wordt bepaald, ook na hun aftreden, terzake van ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen, alsmede van andere bij federale wet aan te geven misdrijven en overtredingen gedurende de tijd hunner functiën begaan, in eerste aanleg en tevens in hoogste ressort terecht voor de Hoge Raad.
2) Bij federale wet kan de kennisneming van burgerlijke zaken en burgerlijke strafzaken tegen bepaalde categoriën van personen en lichamen worden voorbehouden aan daarbij aangewezen federale rechtbanken of gerechten.
3) De kennisneming van burgerlijke zaken betreffende bij of krachtens federale wet getroffen regelingen kan bij federale wet worden voorbehouden aan daarbij aangewezen federale rechtbanken of gerechten.
4) In bij federale wet aan te wijzen gevallen staat tegen uitspraken in hoogste ressort van andere rechtbanken of gerechten dan de Hoge Raad beroep in cassatie open bij de Hoge Raad.
Artikel 149 — De inrichting, de bevoegdheid en de procedure der federale rechtbanken en gerechten worden geregeld bij federale wet.
Artikel 150 — De Hoge Raad oefent, volgens regels bij federale wet te stellen, het oppertoezicht uit op de verrichtingen der andere federale rechtbanken en gerechten.
Artikel 151 — Behoudens het bepaalde in art. 148 en onverminderd het bepaalde in art. 50 wordt de rechtspraak in burgerlijke zaken en in burgerlijke strafzaken in de deelgebieden uitgeoefend door de bij of krachtens de wetten dier deelgebieden ingestelde of erkende gerechten.
Artikel 152 — De inrichting, de bevoegdheid en de procedure der bij of krachtens wetten der deelgebieden ingestelde rechtbanken en gerechten wordt bij die wetten geregeld.
Artikel 153 — 1) De Hoge Raad oefent, volgens regels bij federale wet te stellen, oppertoezicht uit op de verrichtingen van de hoogste rechtscolleges der deelgebieden.
2) Hij oefent, eveneens volgens regels bij federale wet, het oppertoezicht uit op de overige bij of krachtens de wetten der deelgebieden ingestelde rechtbanken en gerechten, doch alleen zolang vanwege het deelgebied niet op andere wijze in dat oppertoezicht wordt voorzien.
Artikel 154 — 1) De vonnissen, gewezen door de bij of krachtens de wet van een deelgebied ingestelde of erkende rechtbanken of gerechten, welke in het gehele rechtsgebied van dat deelgebied voor executie vatbaar zijn, kunnen op overeenkomstige wijze ook elders in Indonesië worden geëxecuteerd.
2) Bij federale wet kunnen acten worden aangewezen, die in geheel Indonesië kunnen worden geëxecuteerd op daarbij zoveel mogelijk in aansluiting op het plaatselijke recht aan te geven wijze.
Artikel 155 — De wetten der deelgebieden regelen de bevoegdheid der bij of krachtens die wetten erkende rechtbanken en gerechten.
Artikel 156 — 1) Indien de Hoge Raad of een andere rechtbank of gerecht rechtsprekende in een burgerlijke zaak of in een burgerlijke strafzaak, van oordeel is, dat een bepaling in de staatsregeling of een wet van een deelgebied in strijd is met deze constitutie, wordt die bepaling in het vonnis uitdrukkelijk ongrondwettig verklaard.
2) De Hoge Raad is ook bevoegd de ongrondwettigverklaring van een bepaling in de staatsregeling of een wet van een deelgebied uitdrukkelijk uit te spreken op een daartoe strekkend met reden omkleed verzoekschrift door de Regering van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië ingediend door of namens de Procureur-Generaal, bij de Hoge Raad, of voor de regering c.q. het bestuur van een ander deelgebied ingediend door het Openbaar Ministerie bij het hoogste rechtscollege van laatstbedoeld deelgebied.
Artikel 157 — 1) Alvorens de ongrondwettigverklaring van een bepaling in de staatsregeling of een wet van een deelgebied voor de eerste maal uit te spreken of te bekrachtigen, roept de Hoge Raad de Procureur-Generaal bij het College en het hoofd van het Openbaar Ministerie bij het hoogste rechtscollege van het betrokken deelgebied op, teneinde in raadkamer te worden gehoord.
2) De uitspraak van de Hoge Raad, waarin de ongrondwettigverklaring voor de eerste maal wordt uitgesproken of bekrachtigd, geschiedt ter openbare terechtzitting. Zij wordt door de zorgen van de Procureur-Generaal bij het College ten spoedigste bekendgemaakt in het officiële nieuwsblad van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië.

(Wordt vervolgd)

De voorzitter van de Londense Graafschapsraad, J. W. Bowen, sprak op 28 November het vakverenigingscongres toe, dat besloot tot oprichting van een nieuw internationaal vakverbond, het „Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen".

Tijdens een op 22 November ter ere van de 75ste verjaardag van Chaim Weizmann, president van Israël, te Londen gegeven diner was ook veldmaarschalk Jan Smuts aanwezig. Foto: Smuts (rechts) in gesprek met de Israëlische vertegenwoordiger in Londen, Dr. M. Elias.

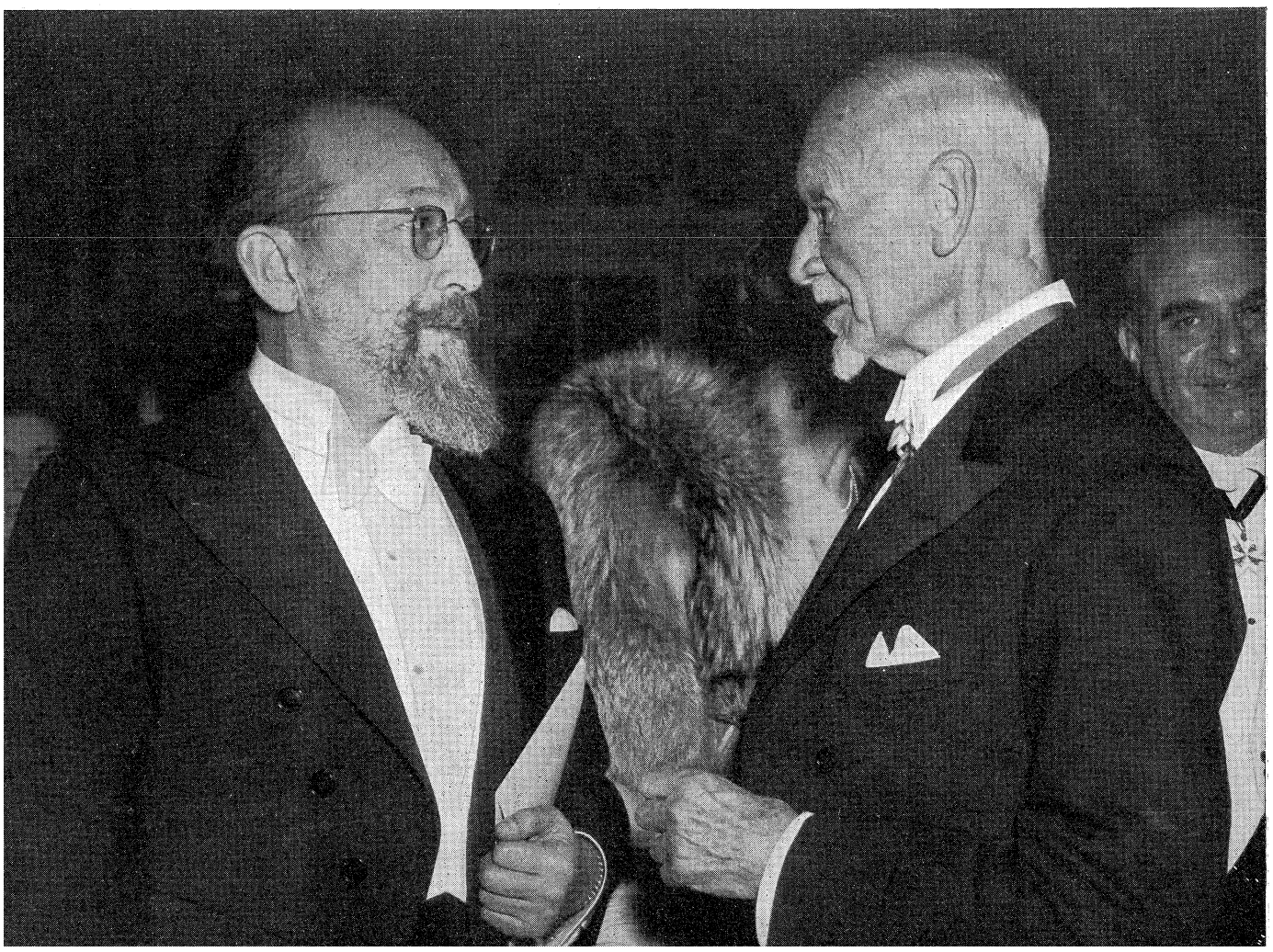

Souvereiniteitsoverdracht

Op 27 December, des morgens om zeventien minuten over tien heeft H. M. de Koningin, tijdens een plechtige bijeenkomst in de Burgerzaal van het Koninklijk Paleis te Amsterdam, haar handtekening geplaatst onder de Acte van Souvereiniteitsoverdracht en Erkenning.

Op ditzelfde ogenblik kreeg de „onvoorwaardelijke en onherroepelijke" overdracht van de souvereiniteit over Indonesië en al datgene waartoe ter Ronde Tafel-Conferentie werd besloten rechtskracht, werd de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië een souvereine en onafhankelijke staat en kwam de Nederlands-Indonesische Unie tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de nieuwe republiek tot stand.

Tezelfdertijd vond te Djakarta, zoals Batavia als de hoofdstad van de Verenigde Staten van Indonesië voortaan zal heten, eveneens een ceremoniële bijeenkomst plaats, waarbij de vlag van de V.S.I. in de plaats van de Nederlandse driekleur werd gehesen.

Aan de verslagen, die de Nieuwe Rotterdamse Courant, het Algemeen Handelsblad, het A. N. P. en De Volkskrant van deze plechtigheden gaven, ontlenen wij het volgende:

De plechtigheid, welke zich vandaag, op de 27ste December van het jaar 1949 in het Paleis op de Dam voltrok, ontsteeg natuurlijk aan de feitelijke betekenis welke zij had als het definitieve eindpunt van moeizame worsteling en langdurige onderhandeling tussen Nederland en Indonesië, waarmee de laatste jaren getekend staan. De feiten en hun onherroepelijkheid waren hier voor het gemoed en de geest veel meer punten, waaruit men zijn gedachten verder en naar zo velerlei richtingen weefde en welke gedachten na een omzwerving door voorgaande eeuwen en een dwalen in een vurig gehoopte toekomst hernieuwde ernstige bezinning afdwongen voor de diepste zin van deze ogenblikken.

Aanstonds bij het betreden van de Burgerzaal vond men de bevestiging van de belangrijke wending, welke Nederlands staatkundige historie zou gaan nemen, veraanschouwelijkt in het arrangement van het interieur. Voor de Troonzaal stond de ovale tafel, met rood fluweel overdekt en daarop glansden twee zilveren inktkokers en in het midden een vergulde tegenover de zetel van de Koningin, waartegenover die voor de Prins der Nederlanden stond. Gebogen stoelenrijen daartegenover voor de genodigden en daarachter een kort palmenscherm om de weidse ruimte van de Burgerzaal in te tomen.

Geruime tijd voor de aanvang der eigenlijke plechtigheid begonnen de genodigden, wier aantal beperkt gehouden was, zich in de hoge witte zaal te verzamelen. Terwijl enkele leden van de Raad van State en een aantal Kamerleden elkaar begroetten klonken van buiten de flarden van het Wilhelmus door: Koningin Juliana en Prins Bernhard hebben het Paleis betreden en zijn een kort moment zichtbaar achter in de Burgerzaal, wanneer zij zich in afwachting van de tenuitvoerlegging van het zeer minutieus geregelde protocol naar de Troonzaal begeven. Adjudanten in galatenue hadden de zorg voor de ontvangst der genodigden op zich genomen.

Tegenover de tafel, waar later Koningin en Prins, benevens de leden van het Nederlandse Kabinet, van de Indonesische delegatie en de vertegenwoordigers van de Antillen hun zetels zouden innemen, bevonden zich in drie vakken de plaatsen voor de genodigden. Men zag er de leden van de Raad van State met de vice-president, jhr. Beelaerts van Blokland, de voorzitter en vice-voorzitter van de Hoge Raad mr. Donner en mr. Berger, de president van de Rekenkamer de heer Sanders, benevens de staf-chefs mr. Kruls, vice-admiraal jhr. van Holthe en lt.-generaal Giebel, de laatste drie in gala-tenue.

De leden van het corps diplomatique, allen in jaquet, hadden een plaats op de eerste rijen ter rechter zijde gevonden. Links zag men de negen mannen uit het Parlement, benevens de fractie-voorzitters uit de Tweede en Eerste Kamer. Onder de genodigden merkte men, behalve de commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Holland, baron De Vos van Steenwijk, de burgemeester van Amsterdam, mr. d'Ailly en enkele hoge ambtenaren, verder dr. Plesman, het oud-Kamerlid de heer Stokvis en de grijze Nederlandse dichteres, Mevrouw Henriëtte Roland Holst-van der Schalk op. De parlementaire historie der na-oorlogse jaren vond hier een visuele projectie in de figuren van prof. Logemann, van dr. Beel en de Kamerleden mr. Jonkman en prof. Schermerhorn. Zestig leden van de Tweede Kamer en twee en dertig leden van de Senaat, onder wie men van de tegenstemmers van de souvereiniteitsoverdracht slechts de anti-revolutionnaire heer Meyerink en de christelijk-historische prof. De Zwaan, en de heer Krol aanwezig waren, vond men in deze zaal verzameld.

Het was in die eerste ogenblikken nog bij deze ontmoetingen zeer ongedwongen, maar later werd de aandacht toch weer scherp op de komende gebeurtenissen gericht, toen een lakei de twee met rood geitenleer beklede cassettes, waarin de

Koningin Juliana

De aanvaarding van haar souvereiniteit door de jonge staat, de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, alsmede het afstand doen daarvan door het Koninkrijk der Nederlanden, en het aangaan, van een Unie, is één van de meest aangrijpende en ingrijpende gebeurtenissen van deze tijd — die aangrijpt enerzijds door de onnatuurlijkheid van een verloop als dit, en anderzijds doordat nooit duidelijker naar voren is gekomen die diepe sympathie der beide volken voor elkaar.

Niet langer staan wij gedeeltelijk tegenover elkander. Wij zijn nu naast elkaar gaan staan, hoezeer ook geschonden en gescheurd en vol van de littekens van wrok en spijt.

Deze documenten vertegenwoordigen een resultaat, dat in beide landen langs democratische weg tot stand is gekomen. Beide landen voelen zich sterk en veerkrachtig genoeg om een nieuw begin te maken, in een samengaan van Oost en West. De verwonderde wereld ziet dit aan, en constateert, dat, hier en thans, door deze beide landen, haar diepste begeren, haar vredeswil wordt verwezenlijkt.

Wij vertrouwen voor de toekomst op al die goede en ware elementen van wat voor overtuiging ook, uit beide volkeren, zoals die op deze aarde nog steeds de pioniers voor beter tijden gebleken zijn — zij het ook dat die soms tijdelijk worden miskend, en zelfs soms elkaar aanvankelijk niet vinden.

Onmeetbaar groot is de voldoening van een volk dat zijn vrijheid verwezenlijkt ziet — hoe immens zwaar de taak ook is, die deze jonge natie zich op de schouders tilt. In Nederland slaat men dat met bezorgheid gade. Maar op dit ogenblik en op deze plaats wil ik uitdrukkelijk constateren, dat in Nederland iedereen met het beginsel van overdracht der souvereiniteit instemt.

En ik doe een beroep op allen loyaal in het nieuwe bestel mee te werken.

Nederland staat tot helpen klaar, zodra en wanneer Indonesië daar om vraagt. Er spruit hier hulpvaardigheid voort uit een diepgewortelde verbondenheid.

Het is een voorrecht, deze daad van overdracht der souvereiniteit te verrichten, tegenover de geschiedenis, of beter gezegd voor het aangezicht Gods, die weet, waarom dit samengaan in vrijheid niet eerder en ook niet later werd bereikt, en die het falen kent der generaties, maar die ook ziet, of wij kunnen dienen in het Plan voor de gang der mensheid.

Moge dit thans zo zijn.

Na afloop van de plechtigheid der souvereiniteitsoverdracht zond de Koningin het volgende telegram aan president Sukarno:

„Op deze aangrijpende dag, waarop Indonesië haar onafhankelijkheid heeft verworven, zend ik u, mijnheer de president, mijn beste wensen voor het geluk en de voorspoed van uw land en volk. Moge de Unie, welke thans onze beide landen verbindt, strekken tot zegen van Nederland en Indonesië. — Juliana".

actes lagen geborgen, binnendroeg en op de tafel gereed legde. Even later gloeiden de op de galerijen ten behoeve van de filmopnamen opgestelde schijnwerpers aan, die met hun krachtig licht een verdiepte glans opwekten uit het rood der ovale tafel. Het licht werd bovendien door en langs de wit-marmeren wanden verder gespeeld door de hoge Burgerzaal en alles daarin, de plafondschildering, de gouden figuren op de door Atlas geschraagde wereld, werd daardoor in het interieur betrokken.

De rust van afwachten kwam nu over de daar reeds aanwezigen, die slechts kort na deze laatste voorbereiding en instelling behoefden te wachten op de binnenkomst van leden van de Nederlandse regering en de vertegenwoordigers van de R.I.S. Met hen die zich snel aan de ovale tafel plaatsten, kwamen ook mee de secretaris van de ministerraad, mr. Prinsen, en mej. Tellegen, directrice van het kabinet van de Koningin. Dr. Drees nam plaats aan de rechterzijde van de Koninklijke zetel, drs. Mohammed Hatta aan de linkerzijde daarvan. Naast dr. Drees vond mej. Tellegen haar plaats, aan wier rechterzijde dan weer mr. Prinsen volgde.

De formaliteiten voltrokken zich nu snel. Drie documenten werden ondertekend, t.w. de acte van bevestiging der nieuwe rechtsorde, het protocol, en — het belangrijkste — de acte van souvereiniteitsoverdracht, waarvan de tekst elders in dit nummer is afgedrukt. Dr. Drees verzocht de secretaris van de ministerraad voorlezing te doen van het protocol, waarin wordt vastgesteld dat van de zijde van het Koninkrijk der Nederlanden en van de zijde van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië de ontwerpen zijn aanvaard, tevens dat de Indonesische delegatie bevoegd is te dezen die republiek te vertegenwoordigen. Mr. Prinsen gaf een helder zakelijke voorlezing van dit protocol, dat door dr. Drees werd getekend. Daarop verlieten dr. Drees en de minister van Overzeese Gebiedsdelen, mr. Van Maarseveen, de Burgerzaal; zij begaven zich door een zijdeur naar de Troonzaal. De middendeuren daarvan werden kort daarop door lakeien geopend en de aankondiging „de Koningin;" klonk door de ruimte. Een stilte viel. Koningin Juliana trad binnen, gaande tussen de minister-president en de minister van Overzeese Gebiedsdelen, gevolgd door Bernhard, Prins der Nederlanden, vergezeld door de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, en daarachter de hofhouding.

Nauwelijks had zich de stilte kunnen doen gelden nadat allen gezeten waren — het carillon had op dat ogenblik zijn tiende uurslag laten verklinken —, want onmiddellijk hoorde men weer de kalme, rustige en zekere stem van dr. Drees, die de Koningin mededeling deed van het passeren zoëven van het protocol en daarna de voorlezing aankondigde van de acte van bevestiging. Waardig en rustig liet mr. Prinsen de woorden klinken; „Wij Juliana, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau" tot aan het „gedaan te Amsterdam, de zeven-en-twintigste December negentienhonderd negen en veertig".

De Koningin, die gekleed was in zwart fluweel en daarbij een kanten blouse met gouden broderie droeg, zag men op dat ogenblik langzaam de zwarte rechterhandschoen uittrekken. Terwijl mr. Prinsen haar de acte voorlegde zocht zij in haar handtas naar de vulpen en met grote evenwichtigheid zette zij zich voor het stellen van haar signatuur. Kort, krachtig en met een overtuigende en indringende

AKTE VAN SOUVEREINITEITSOVERDRACHT EN ERKENNING

Wij, Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op heden, de 27e December 1949, in plechtige bijeenkomst op het Koninklijk Paleis te Amsterdam;

gelet op art. 211 der Grondwet en op de inhoud van het op heden gedagtekende, in deze plechtige bijeenkomst door onze minister-president, minister van Algemene Zaken en de minister-president, minister van Buitenlandse Zaken a.i. van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, leider van de delegatie ter vertegenwoordiging van de republiek der Verenigde Staten van Indonesië bij de souvereiniteitsoverdracht ondertekende protocol;

gelet voorts op onze bevestiging in deze plechtige bijeenkomst van de nieuwe rechtsorde, zoals deze is vervat in de door de algemene vergadering van de Ronde Tafel-Conferentie te 's-Gravenhage op 2 November 1949 aangenomen mantelresolutie met ontwerp-overeenkomsten en briefwisseling;

verstaan

dat mitsdien op heden de 27e December 1949:

de souvereiniteitsoverdracht overeenkomstig het aan voormelde mantelresolutie gehechte charter van souvereiniteitsoverdracht rechtskracht verkrijgt;

de Nederlands-Indonesische Unie, aan welker hoofd staan Wij, en bij opvolging Onze wettige opvolgers in de Kroon der Nederlanden, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië is tot stand gekomen;

alle bijkomende resultaten van de Ronde Tafel-Conferentie, vervat in de bij voormelde mantelresolutie behorende bescheiden, krachtens het onder V van die mantelresolutie bepaalde in werking zijn getreden;

bevelen

dat van deze akte vier exemplaren worden opgemaakt, waarvan twee in de Nederlandse en twee in de Indonesische taal, met Onze handtekening bekrachtigd, en medeondertekend door alle Onze ministers, zullende van deze akte een Engelse vertaling in tweevoud worden vervaardigd;

dat een exemplaar in de Nederlandse en een exemplaar in de Indonesische taal alsmede een vertaling in het Engels zullen worden bewaard in Ons kabinet, en gelijke exemplaren in handen zullen worden gesteld van de door de president van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië naar deze plechtige bijeenkomst afgevaardigde delegatie, ter overhandiging aan genoemde president;

en dat door Onze minister van Justitie gewaarmerkte afschriften van deze akten in de Nederlandse en in de Indonesische taal zullen worden verzonden aan de beide Kamers der Staten-Generaal, aan de Hoge Raad der Nederlanden, aan de gouverneur en de Staten van Suriname alsmede aan de gouverneur en de Staten van de Nederlandse Antillen.

Gedaan te Amsterdam, de 27ste December 1949.

JULIANA

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
W. DREES

De Minister zonder Portefeuille,
J. R. H. VAN SCHAIK

De Minister van Overzeese Gebiedsdelen,
J. H. VAN MAARSEVEEN

De Minister zonder Portefeuille,
GÖTZEN

De Minister van Buitenlandse Zaken,
STIKKER

De Minister van Justitie,
WIJERS

De Minister van Binnenlandse Zaken,
TEULINGS

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
TH. RUTTEN

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK

De Minister van Oorlog,
SCHOKKING

De Minister van Marine,
SCHOKKING

De Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting,
J. IN 'T VELD

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
D. G. W. SPITZEN

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK

De Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening,
MANSHOLT

De Minister van Sociale Zaken,
A. M. JOEKES

Drs. Mohammed Hatta, leider van de delegatie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en de leden der delegatie, mr. dr. Supomo, Z. H. Hamid II, dr. Suparmo, mr. dr. Kusuma Atmadja, dr. Sukiman Wirjosandjojo, mr. Sujono Hadinoto, verklaren namens de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië overeenkomstig de inhoud van bovenstaande Akte de souvereiniteit te hebben aanvaard, in te stemmen met de totstandkoming van de Nederlands-Indonesische Unie tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en met hetgeen verder in deze Akte is verstaan.

MOHAMMED HATTA
SUPOMO
HAMID II
SUPARMO
KUSUMA ATMADJA
SUKIMAN WIRJOSANDJOJO
SUJONO HADINOTO

Amsterdam, 27 December 1949.

allure plaatste zij toen haar naam onder het stuk en daarmee was in dezelfde seconde de geboorte van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië een feit. Mej. Tellegen, die als directrice van het kabinet der Koningin deze acten aan Hare Majesteit had voorgelegd, vloeide de handtekening en hield het gewichtige, historische stuk onder haar beheer, nadat zij het ook aan de minister-president en de minister van Overzeese Gebiedsdelen ter tekening had voorgelegd.
Reeds drong weer de stem van minister Drees door. Hij stelde vast, dat de acte van bevestiging overeenkomstig het eerste lid van artikel 211 van de Grondwet was getekend en dat overeenkomstig het tweede lid van dat artikel deze acte bevestiging behoefde in de acte van souvereiniteitsoverdracht. Het was weer de taak van mr. Prinsen daarvan voorlezing te doen. Andermaal zette Koningin Juliana haar naam, wederom wilskrachtig en doelbewust, in haar maintien. De minister-president en drs. Mohammed Hatta plaatsten ook daaronder hun naam.
Dr. Drees formuleerde in enkele woorden dat thans vorm was gegeven aan de Unie. Minister-president Hatta had vóór de ondertekening de volgende verklaring afgelegd:

„Uwe Majesteit, het is mij als leider der delegatie van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië een grote eer en een waar genoegen, hierbij namens de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië, de souvereiniteit over Indonesië te aanvaarden, op de voet van de zoëven door de secretaris der Nederlandse delegatie voorgelezen acte van souvereiniteitsoverdracht. Ik koester de hoop, dat de betrekkingen tussen beide landen, welke hierdoor in de Unie verbonden, op een voet van volkomen gelijkheid, vrijheid en vrijwilligheid zijn komen te staan, zich zullen ontwikkelen in die zin welke zal leiden tot de welvaart en het geluk van onze beide volkeren".

Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen —

Bij K.B. van 24 December 1949 is met ingang van 27 December de naam van het Ministerie van Overzeese Gebiedsdelen gewijzigd in die van Ministerie voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, afgekort „MINUOR".

Ten slotte deed dr. Drees zijn laatste aankondiging. Hij verzocht Koningin Juliana, die daartoe haar verlangen kenbaar had gemaakt, een rede te willen uitspreken.
De Koningin dankte hem met een lichte hoofdknik vriendelijk voor deze introductie en zij verhief toen in de stilte haar stem. Zij sprak met zeer indringende kracht en diepe overtuiging en zij dwong de aanwezigen daardoor zich op de grote betekenis, ook buiten de grens van eigen tijd en dagen, van deze ogenblikken te bezinnen. Men luisterde geboeid en getroffen. Het waren woorden, voortgesproten uit een Koninklijke geest en gezegd met vorstelijke kracht. Het maakte diepe indruk.
Na deze Koninklijke woorden, die wij op de eerste pagina van dit nummer afdrukten, speelde het carillon van de Paleistoren het Indonesische en het Nederlandse volkslied.
De wending in de historie van Nederland was voltrokken en met een Koninklijk moedgevend en vertrouwenwekkend woord bezegeld. Koningin Juliana, die met haar grote persoonlijkheid de milde en verheffende vorm vond om het moeilijke hoofdstuk van enkele jaren zacht en met innig begrip voor wat zich daarin heeft voltrokken, te sluiten, stond toen op. Er werd geen woord meer gesproken. De Koningin wachtte totdat de Prins, die om de ovale tafel heen moest gaan, haar zou zijn genaderd en toen schreed zij vooraan terug naar de Troonzaal in dezelfde stoet, als waarin men daaruit ongeveer een half uur tevoren, de Burgerzaal was binnengetreden. Lakeien sloten de deuren.

A. In het Paleis Koningsplein —
Te Batavia hadden Nederlandse en Indonesische autoriteiten, vertegenwoordigers van de aftredende federale regering en van de regering der V.S.I. zich verzameld voor een plechtigheid parallel aan die in Amsterdam. Zij vond plaats aan een langwerpige tafel in de eetzaal van het paleis, aan het hoofd zaten de Hoge Vertegenwoordiger van de Kroon, de heer Lovink en de sultan van Djokja. Links en rechts van dit gezelschap, iets terzijde, de gasten: vertegenwoordigers van twintig buitenlandse mogendheden, onder wie die van het Vaticaan. Nederlandse gasten, onder wie dr. Hirschfeld, de Hoge Commissaris, die enkele uren tevoren uit Nederland was gearriveerd, vertegen-

Dinsdagmorgen, 27 December 1949, 10.17 uur. Indonesië onafhankelijk. Koningin Juliana tekent de akte van overdracht en bekrachtigt daarmee de besluiten van de Ronde-Tafel-Conferentie en de souvereiniteit van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië. De directrice van het Kabinet der Koningin, mej. dr. Tellegen, staat gereed om de stukken in ontvangst te nemen. Naast de Koningin de Nederlandse minister-president, dr. W. Drees en drs. Mohammed Hatta, minister-president van Indonesië. Recht tegenover de Koningin — op de foto onzichtbaar — was gezeten prins Bernhard.

BIOGRAPHIE

Dr. H. M. HIRSCHFELD

De eerste Nederlandse Hoge Commissaris in Djakarta, de heer Hirschfeld is op 25 Mei 1899 te Bremen geboren. Hij studeerde aan de Nederlandse Economische hogeschool te Rotterdam en promoveerde aldaar in December 1922 tot doctor in de handelswetenschappen, op de dissertatie „Het ontstaan van het moderne bankwezen in Nederland".

Van 1921 tot 1925 was hij werkzaam op de Rotterdamse Bankvereniging te Rotterdam en te Amsterdam: daarna vijf jaar te Batavia als chef van de economisch-statistische afdeling van de Javasche bank. In 1931 werd hij benoemd tot directeur-generaal van handel en nijverheid bij het ministerie van Economische Zaken te 's-Gravenhage. Van 1940 tot 1947 is hij secretaris-generaal van het ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart geweest. N.a.v. de critiek (o.a. de Tweede Stamkaart) over zijn houding tegenover de Duitsers werd dr. Hirschfeld bij ministeriële beschikking van 10 Mei 1946 eervol ontslagen als secretaris-generaal. Hij ging tegen dit besluit in beroep bij de Kroon. Bij K.B. van 8 Nov. 1946 werd dit beroep gegrond verklaard en de beschikking van 10 Mei 1946 vernietigd (zie K.H.A. 6942 I). Bij K.B. van 24 Dec. 1946 werd hem op verzoek, per 1 Jan. 1947 eervol ontslag verleend. Sinds 1947 is dr. Hirschfeld regeringscommissaris in algemene dienst (ministerie van Buitenlandse Zaken), belast met de algemene leiding van het plan-Marshall in Nederland. Hij is buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur.

Dr. Hirschfeld was lid van de Nederlandse delegatie op de economisch-financiële wereldconferentie 1933; voorzitter van de Nederlandse onderhandelingsdelegatie bij de conferentie der Oslo-staten van 1937-1938; lid van het „comité économique" van de volkenbond in de jaren 1933-1940; gedelegeerde van Nederland bij de behandeling van het Duitse vraagstuk door de vertegenwoordigers van de ministers van Buitenlandse Zaken der vier grote mogendheden in Januari 1947; voorzitter van de Nederlandse delegatie bij de economische conferentie voor Europa in 1947; voorzitter van de Ned. delegatie bij het Europese herstelprogramma (Juli 1947); gedelegeerde bij de conferentie inzake het plan-Marshall, de conferenties van Benelux en de conferentie van de zestien landen te Parijs in 1948.

Dr. Hirschfeld is o.a. eervol onslag verleend als commissaris van de Rotterdamse Bankvereniging en van de Trustmaatschappij voor de buitenlandse handel. Behalve zijn dissertatie schreef hij: „Nieuwe stromingen in het Nederlandse bankwezen" (1925) en „Actieve economische politiek" (1946).

Op 28 December des middags heeft Dr. Hirschfeld, gekleed in ambassadeursdracht, president Sukarno zijn geloofsbrieven overhandigd. Vóór de overhandiging zei dr. Hirschfeld: „Het is voor mij een buitengewoon voorrecht, dat het H. M. de Koningin heeft behaagd, mij als eerste Hoge Commissaris van Nederland in Indonesië aan te wijzen".

„Gisteren is er een einde gekomen aan een eeuwenoude verhouding tussen Nederland en Indonesië. Het is de vurige wens van H. M. de Koningin, die gedeeld wordt door het gehele Nederlandse volk, dat — ofschoon aan de oude verhouding definitief een einde is gekomen — de banden tussen onze beide volken, op een nieuwe basis van vrijheid, gelijkheid en wederkerigheid, niet slechts zullen worden voortgezet, maar juist omdat zij thans uit vrijwilligheid voortspruiten, zullen groeien en nog levenskrachtiger zullen worden".

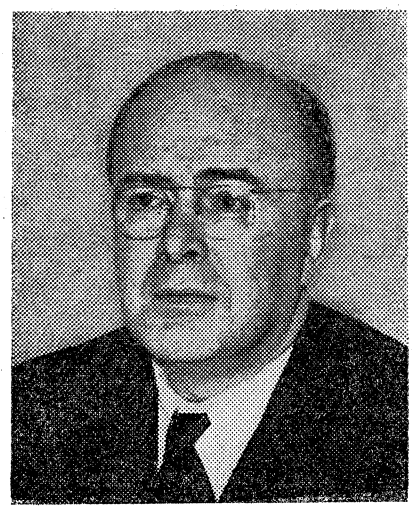

Dr. Hirschfeld vervolgde: „Het is onze vaste overtuiging, dat hiermede het welzijn van uw volk, zowel als van het mijne gediend zal zijn. Tot dat doel bij te dragen zal mijn hoogste doel en streven zijn in mijn functie van Hoge Commissaris in Indonesië, opdat de vriendschap, de steun en de samenwerking, die Nederland en Indonesië wederkerig van elkaar mogen verwachten in het kader van de Nederlands-Indonesische Unie voor beiden een levende werkelijkheid zullen zijn.

---

woordigers van de Indonesische deelstaten en van het Indonesische leger en de leden van de Commissie der Verenigde Naties.

Tussen vier uur en halfvijf (Bataviatijd) waren zij in het paleis aangekomen. De Indonesische delegatie had zich eerst verzameld in Sukarno's huis aan Pegansaan 56 en werd op weg van daar naar het paleis voorafgegaan door een motorescorte, dwars door een huis aan huis vlaggende stad, waar tussen het republikeinse rood-wit op vele plaatsen ook het rood-wit-blauw te zien was.

Nadat de honderdvijftig gasten in de eetzaal waren binnengeleid en hun plaatsen hadden ingenomen, sprak als eerste de H.V.K. Kort herinnerde hij aan de taak, die hij gekregen had, toen hij zeven maanden geleden naar Indonesië kwam en aan het werk, dat zovele Nederlanders vóór hem verrichtten. In een groot deel van zijn rede besprak hij echter de toekomst, waarna hij de volgende zegewens uitsprak: „Wanneer ik straks dit schone land zal verlaten in het volle besef, dat slechts het nieuwe kan behouden, begint het lied van de arbeid aan de opbouw van een nieuwe, vrije en souvereine natie. Ik meen niet beter uitdrukking te kunnen geven aan de wens van mijzelf en van alle Nederlanders, die op dit ogenblik hier met mij op de Indonesische bodem staan dan door deze onder woorden te brengen in de gedachte, zoals zij leeft in het hart van het Indonesische volk: moge vrede heersen, de rijst voorspoedig groeien, de natie in kracht toenemen en mogen de geschiedschrijvers in later eeuwen van de nieuwe staat hetzelfde kunnen zeggen als staat opgetekend in de oorkonde van Tjanggal in het jaar 732 van het bewind van koning Sandjaja op Java: dat het volk, zonder beducht te zijn voor gevaren, zich te slapen legde op de grote weg en de mensen, rijk in goede naam, het goede, het nuttige en het aangename genoten. God zegene uw land en uw volk".

De sultan van Djokja zeide onder andere: „Indonesië staat deze dag voor een nieuw tijdperk, dat vele verplichtingen brengt en zeer wel mogelijk ook vele moeilijkheden; doch met een sterk en rustig hart treden wij dit alles tegemoet. In de periode van strijd, welke zojuist is verstreken, zijn moed en zelfvertrouwen ontstaan in de ziel van ons volk. Op deze basis zijn wij in staat onze taak van vernieuwing en opbouw te verrichten. Het spreekt vanzelf, dat moed en zelfvertrouwen alleen niet voldoende zijn om een taak, die zo zwaar en zo veelomvattend is te volbrengen.

Daarom aanvaarden wij van ganser harte de bijstand van andere volken, in het bijzonder van het Nederlandse volk dat kundig en ervaren is en dat de oprechte wens koestert ons volk te helpen. Wat in het Uniestatuut is vastgelegd, geeft gelegenheid tot wederzijdse hulpverlening in een gemeenschappelijk belang en tot heil van het Nederlandse en Indonesische volk. In de afgelopen jaren is er in Indonesië reeds veel tot stand gebracht. De resultaten hiervan zullen wij tot grondslag maken van de opbouw in de komende tijden".

Vervolgens werd het Koninklijk Besluit voorgelezen, waardoor de H.V.K. werd gemachtigd zijn waardigheid neer te leggen en deed de secretaris van de Indonesische delegatie mededeling van het presidentieel besluit, waardoor de delegatie van de V.S.I. gemachtigd werd het bestuur te aanvaarden.

Om vijf minuten over half zes tekende de heer Lovink en de sultan, Anak Agung, Rum en Kosasih, het protocol van de bewindsoverdracht en even later klonk door in de zaal opgestelde luidsprekers de stem van koningin Juliana, die in de Burgerzaal in Amsterdam de plechtige overdracht van de souvereiniteit sloot. Voor de ingang van de eetzaal in het paleis te Batavia stond op een statief het portret van de Koningin, nu Hoofd der Nederlands-Indonesische Unie. Na de rede van Hare Majesteit begaven de Nederlandse en Indonesische autoriteiten en de gasten zich naar buiten om het vlaggenceremonieel te aanschouwen, dat onder leiding stond van de basiscommandant van de weermacht der V.S.I. en de commandant van de Nederlandse troepen in Batavia.

Om negen minuten voor zes haalden een korporaal van het Koninklijk Nederlands Indische Leger (K.N.I.L.) en een marineschrijver eerste klas het rood-wit-blauw neer van het paleis. Drie minuten later wapperde in plaats van de Nederlandse vlag het rood-wit van de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië boven het paleis. De tonen van het „Indonesia Raja" volgden op het Wilhelmus. Stil keken in de tuin de heer Lovink, de Sultan van Djokja, binnen- en buitenlandse gasten toe; buiten juichte en zong een menigte van duizenden.

Onmiddellijk daarop vertrok de heer Lovink in een auto getooid met de Nederlandse vlag. Hij werd gegroet door de Nederlandse wacht, die voor het laatst het geweer presenteerde en daarna week voor de Indonesische militaire politie. De auto met de heer Lovink reed naar het vliegveld Kemajoran, waar de Constellation „Gouda" te wachten stond. Even

later steeg het vliegtuig de lucht in op weg naar Nederland, nagewuifd door Anak Agung, Mohammed Rum, legercommandant Buurman van Vreeden en vice-admiraal Kist. De heer Lovink had Indonesië verlaten na een verblijf van zeven maanden.

Intocht Sukarno. — Op 28 December, daags na de souvereiniteitsoverdracht, hield de president der Verenigde Staten van Indonesië, Ir. Sukarno, zijn intocht in Djakarta (Batavia). Hij arriveerde omstreeks 11 uur met een vliegtuig van de Garuda Indonesian Airways van Djokjakarta op het vliegveld Kemajoran en reed vandaar per auto naar het paleis aan het Koningsplein. Een onafzienbare menigte verwelkomde hem op de meest geestdriftige wijze. Aan het Koningsplein werd de afzetting van touwen en politie geheel doorbroken. De correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant noemde Sukarno's intocht een gebeurtenis, „die met geen pennen kan worden beschreven, zo ondubbelzinnig heeft de bevolking getoond, hoe verheugd zij is het staatshoofd in haar midden te hebben."

De minister van Binnenlandse Zaken, Anak Agung sprak een begroetingsrede uit: „De aankomst van de president", zeide hij, „vormt een symbool voor het gehele Indonesische volk, tonend dat het verleden dood is en dat een nieuw glorieus tijdvak voor ons land begonnen is. Dit historische moment is verwezenlijkt dank zij de meedogenloze pogingen van het strijdend volk van Indonesië.

Hierna speelde het hoforkest van de Sultan van Djokja het Indonesia Raja, dat meegezongen werd door de tienduizenden in de Paleistuin en op het Koningsplein.

Van het bordes van het paleis sprak Sukarno vervolgens de menigte toe. Hij verklaarde, dat vóór het einde van 1951 Irian (Nieuw-Guinea) deel zal uitmaken van de R.I.S. „Daarvoor moeten wij werken, werken, werken en strijden, strijden, strijden en een nationale eenheid vormen".

Sukarno noemde de souvereiniteitsoverdracht het gevolg van de goede wil van de Indonesiërs, de Nederlanders en de internationale wereld. Hij legde er de nadruk op, dat geen kracht ter wereld het Indonesische volk kan tegenhouden, indien het volk verenigd is. Vervolgens herdacht Sukarno de gevallenen in de strijd en de nagelaten betrekkingen. „Dank zij onze strijd is thans een onderdrukt volk een souverein volk geworden."

Vervolgens verzocht Sukarno allen om de veiligheid te bewaren en rust en orde te handhaven. De buitenlanders, ook de Nederlanders, moeten wij op waarde schatten. „Wij zijn nu in vrede met de Nederlanders. De Nederlanders zijn onze geëerde gasten en het is mijn wens, dat u allen nette gastheren zijt".

Onder leiding van Sukarno en de autoriteiten op het bordes riep de bevolking tien minuten lang „Merdeka". Begeleid door de Sultan van Djokja, begaf Sukarno zich vervolgens in het Paleis, waar hij in de werkkamer, in gezelschap van mevr. Sukarno en de Sultan van Djokja, de Hoge Commissaris van Nederland, dr. Hirschfeld, ontving.

Na een conferentie, die ongeveer een kwartier duurde, werd in een andere Paleiszaal gelegenheid gegeven kennis te maken met de president. Hiervan werd in ruime mate door vele Nederlandse en Indonesische autoriteiten gebruik gemaakt, o.m. door vice-admiraal Kist en generaal Buurman van Vreeden.

Erkenningen — Groot-Brittannië, Australië, Birma, Canada, Zuid-Afrika, de Philippijnen, Ceylon, Pakistan, India, de Ver. Staten, België, nationalistisch China, Egypte en Zwitserland hebben de V.S.I. onmiddellijk erkend.

Een zegsman van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft medegedeeld, dat de Franse regering in de naaste toekomst de V.S.I. eveneens zal erkennen. De Zweedse regering en de Cubaanse minister van Buitenlandse Zaken hebben hun gelukwensen aan de regering van de V.S.I. doen toekomen.

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Trygve Lie, heeft de vestiging van de V.S.I. eveneens een „historische gebeurtenis van grote betekenis voor de gehele wereld" genoemd, aldus meldt Reuter uit Lake Success.

„In naam van de Verenigde Naties feliciteer ik het volk van Indonesië en van Nederland en wens ik beiden een toekomst van vreedzame en voorspoedige betrekkingen, onderling en met hun buurlanden, toe", aldus Trygve Lie.

De Nederlandse regering heeft in een officieel communiqué. dat op 27 Dec. aan de Verenigde Naties te Lake Success werd aangeboden, een hartelijk welkom uitgesproken aan de republiek der Verenigde Staten van Indonesië en verzekerd, dat Nederland een spoedige toelating van Indonesië als volledig lid van de organisatie der Verenigde Naties zou bevorderen.

Nederland

A. Reisdeviezen - Dag-maxima Zakenreizen —

Met ingang van 26 October 1949 zijn de dag-maxima voor het gebruik van deviezen voor zakenreizen, voorzover in de vergunning geen dag-maxima vermeld zijn, als volgt vastgesteld:

Land:	Maximum dagverbruik:	
Argentinië	F.	60.—
België-Luxemburg ..	B. Frs.	600.—
Canada	Can. $	20.—
Duitsland (W.)	F.	50.—
Finland	F.	45.—
Frankrijk	Fr. Frs.	4.000.—
Groot-Brittannië ..	£	5.—.—
Hongarije	For.	250.—
Ierland	£	5.—.—
Israël	Isr. £	5.—
Italië	Lit.	65.00.—
Joego-Slavië	Din.	1.500.—
Ned. Antillen	Ant. F.	30.—
Noorwegen	N. Kr.	75.—
Oostenrijk	F.	40.—
Polen	F.	75.—
Portugal	Esc.	350.—
Spanje	F.	40.—
Suriname	Sur. F	30.—
Tsjecho-Slowakije .	Tsj. Kr.	1.000.—
Ver. Staten	$	20.—
Zweden	Zw. Kr.	50.—
Zwitserland	Zw. Frs.	50.—
Overige landen	F.	30.—

(Fin. Ec. Ber. 6-12)

B. Liquidatie „Aero-Holland" —

Het bestuur van de in 1947 opgerichte „Aero-Holland" heeft naar het A. N. P. op 27-12 meldde besloten zijn vliegbedrijf stop te zetten. De liquidatie van het bedrijf zal geleidelijk geschieden, doch vermoedelijk per ultimo Maart een feit zijn. Het bestuur van de Aero-Holland is tot dit besluit gekomen, omdat naar zijn mening in ons land op het ogenblik de voorwaarden ontbreken, die onontbeerlijk zijn voor de opbouw van een particulier vliegbedrijf naast de K.L.M.

Het grootste deel van het 60 man omvattende personeel is ontslag aangezegd met een opzeggingstermijn van drie maanden, een klein deel van het personeel zal in dienst blijven, omdat de „Aero-Holland" zijn commerciële activiteit voorlopig denkt voort te zetten.

De „Aero-Holland" hoopt zijn relaties, zij het voorlopig niet meer met eigen vliegtuigen, te kunnen blijven bedienen.

Er is nog geen definitieve beslissing genomen, wat zal geschieden met de luchtvloot van de „Aero-Holland", die op het ogenblik bestaat uit drie Dakota's, twee Beechcrafts, vijf Cessna's, zeven Koolhovens FK 43 en 1 Fokker S 9.

In een communiqué heeft het bestuur medegedeeld, dat men in de Aero-Holland blijkbaar een gevaar ziet voor de aantasting van de positie van de K.L.M.

Destijds had de K.L.M. geen ambitie voor het charterluchtbedrijf. Nauwelijks was echter de Aero-Holland opgericht of de K.L.M. ontwikkelde belangrijk meer activiteit op dit gebied.

Aangezien het niet in de bedoeling ligt van Aero-Holland met de K.L.M. een concurrentiestrijd aan te binden omdat laatstgenoemd bedrijf voor bijna 100 pct. aan de staat behoort, heeft de Aero-Holland besloten haar bedrijf te liquideren.

(Vor. ber. 7476 G)

C. Ontwerp nieuwe kieswet —

Naar het A.N.P. op 23 Dec. berichtte, hebben de voorzitter en de secretaris van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden der Staten-Generaal, de heren prof. mr. dr. G. van den Bergh en Mr. dr. W. K. J. J. van Ommen Kloeke, namens het Centraal Stembureau aan de Minister van Binnenlandse Zaken overhandigd het door dat bureau voorbereide ontwerp van een nieuwe kieswet met de daarbij behorende toelichting. De voornaamste voorstellen, welke het ontwerp bevat, zijn de volgende:

1e Alle kiesrechtbepalingen uit de gemeentewet en de provinciale wet vervallen en worden in de kieswet zelf opgenomen;

2e De volgens de bestaande kieswet jaarlijks vast te stellen kiezerslijsten worden door kiezersregisters vervangen, die van dag tot dag bijgehouden worden;

3e De mogelijkheid om bij volmacht te stemmen wordt vergroot en vergemakkelijkt, zodat enerzijds zieken hun stem bij volmacht kunnen uitbrengen en anderzijds personen, die op de dag van de stemming niet in hun woonplaats aanwezig zullen zijn;

4e Het stelsel van de enkelvoudige voorkeur, zoals dit thans voor alle verkiezingen geldt, wordt vervangen door dat van de facultatieve meervoudige voorkeur, dat wil zeggen, dat de kiezer of kan stemmen op de lijst in haar geheel, waardoor hij mede de volgorde daarvan aanvaardt, of wel die volgorde door nummering van de candidaten der lijst geheel naar eigen wens kan wijzigen;

5e Bij verkiezingen van de kleine gemeenteraden, te weten die met 7 of 11 leden, verkrijgt de kiezer nog groter vrijheid, daar hij de bevoegdheid krijgt de nummering niet tot de candidaten van een lijst te beperken, maar zijn candidaten vrij te kiezen uit alle gestelde candidaten, op welke lijst zij ook voorkomen.

Indonesië

D. Eerste regering der V.S.I. —

Nadat Sukarno op 17 Dec. als eerste president van de Republiek Indonesia Serikat was beëdigd, heeft hij op 19 Dec. voor de vorming van een kabinet vier formateurs aangewezen, t.w. Moh. Hatta, de Sultan van Djokja, Anak Agung en Sultan Hamid II van Pontianak. Sukarno

verklaarde, dat hij vier in plaats van drie formateurs (zoals art. 74 van de grondwet bepaalt) had aangesteld, omdat hij een „feilloze overeenstemming wilde". In Batavia verwekte deze beslissing enige verrassing. Juristen in het staatsrecht aldaar waren het niet eens met de argumentatie, dat de grondwet als minimumeis drie formateurs stelt en dat het de president vrij staat dit aantal te vergroten. Men wees er op, dat aantasting van de grondwet een aantasting betekent van het hart van de staat.

Op 20 Dec. maakte radio Djokja de samenstelling bekend van het eerste kabinet der R.I.S., dat, zoals president Sukarno reeds had medegedeeld, een nationaal-zakenkabinet is.

Minister-president en Buitenlandse Zaken ad interim: **Drs. Moh. Hatta** (partijloos);
Binnenlandse Zaken: **Anak Agung;**
Defensie en Binnenlandse Veiligheid: **Sultan Hamengku Buwono van Djokja;**
Financiën: **mr. Sjafruddin Prawiranegara** (Masjumi);
Economische Zaken: **Ir. Djuanda** (partijloos);
Gezondheid: **dr. Leimena** (Parkindo, de chr. partij);
Verkeer en Openbare Werken: **ir. Laoh** (P.N.I.);
Arbeid: **Wilopo** (P.N.I.);
Algemeen Welzijn en Sociale Aangelegenheden: **mr. Kosasih;**
Voorlichting: **Mononutu;**
Onderwijs: **dr. Abu Hanifa** (Masjumi);
Godsdienstzaken: **Wahid Hasjim** (Masjumi);
Justitie: **dr. Supomo** (partijloos);
Zonder portefeuille: **Sultan Hamid II** en **dr. Moh. Rum** (Masjumi).

De ministers Hatta, Anak Agung, Sjafruddin Prawiranegara, de Sultan van Djokja en ir. Djuanda vormen samen het kernkabinet, dat in noodgevallen of dringende aangelegenheden beslissingen voor het gehele kabinet zal kunnen nemen. Met uitzondering van Anak Agung zijn alle leden van dit kernkabinet republikeinen. In het gehele kabinet zijn 4 leden uit de kringen van het B.F.O., n.l.: Anak Agung, mr. Kosasih, Mononutu en Sultan Hamid II. Onmiddellijk na zijn beëdiging, die dezelfde dag — 20 Dec. — plaats vond, maakte het kabinet zijn regeringsprogram bekend, dat uit de volgende zeven punten bestaat:

1) Reorganisatie van het Indonesische deel van het K.N.I.L., de opbouw van een nieuw federaal leger en bevordering van een zo snel mogelijke repatriëring van de Nederlandse troepen.
2) Bewaren van de openbare orde en de vrede, ten einde de democratische rechten in de kortst mogelijke tijd toe te passen.
3) Het volk in staat stellen op wettelijke wijze zijn wil tot uitdrukking te brengen en het houden van algemene verkiezingen voor een constituerende vergadering.
4) Verbetering van economie, financiën, transportwezen, huisvesting en gezondheidszorg, voorbereiding van programma's voor sociale veiligheid en regeringstoezicht op de economische bedrijvigheid.
5) Verbetering van de opvoeding der massa, stichting van een nationaal cultuurcentrum en strijd tegen het analfabetisme.
6) Vreedzame regeling binnen een jaar van het geschil met Nederland over Nieuw-Guinea.
7) Een buitenlandse politiek, die de positie van de nieuwe staat in de wereld versterkt, steunverlening aan de idealen van wereldvrede, versterking van de betrekkingen tussen de landen van Zuid-Oost-Azië, bevordering van de Unie met Nederland opdat deze een zegen voor Indonesië wordt en ten slotte pogingen om de nieuwe staat lid te doen worden van de U.N.O.

A. Garuda Indonesian Airways —

In besprekingen, die werden gevoerd tussen de ministers Moh. Hatta, Anak Agung en Laoh enerzijds als vertegenwoordigers der R.I.S., en de directie der K.L.M. anderzijds, is overeenstemming bereikt inzake de spoedige stichting van een gemengd bedrijf voor de uitoefening der burgerluchtvaart in Indonesië, alsmede tussen Indonesië en de omliggende landen.

Hiertoe zal een naamloze vennootschap worden opgericht, genaamd Garuda Indonesian Airways, die haar zetel te Batavia zal hebben en die de taak van het inter-insulaire bedrijf van de K.L.M. zal overnemen. De regering der R.I.S. verleent aan de nieuwe N.V. een concessie voor de duur van 30 jaar.

De R.I.S. en de K.L.M. nemen beiden deel in het kapitaal. De K.L.M. zal voor de eerste 10 jaren, indien de regering der R.I.S. zulks verlangt, de meerderheid der aandelen aan de R.I.S. verzekeren. Gedurende ten minste de eerste 10 jaren garandeert de K.L.M. het beheer van de Garuda Indonesian Airways. De raad van commissarissen wordt aangewezen door de regering van de R.I.S. en de K.L.M. De voorzitter van deze raad wordt, op voordracht van de regering der R.I.S., benoemd uit de commissarissen.

De K.L.M. stelt haar personeel dadelijk beschikbaar en zal terstond aanvangen met een intensieve opleiding van Indonesische krachten voor een geleidelijke overneming van het bedrijf, voorzover nodig. Getracht zal worden, binnen twee maanden de nieuwe N.V. met haar werkzaamheden te doen aanvangen. Aldus luidt een mededeling van de republikeinse delegatie te Batavia.

(Nieuwe Rotterd. Crt 23-12)

B. Mutaties kabinet Oost-Indonesië

President Sukawati heeft op 27 Dec. de heer J. I. Tahteng Keng (progressieve fractie) benoemd tot minister-president in plaats van Anak Agung. Voorts benoemde hij drs. Tan tek Heng (progressieve fractie) tot minister van Financiën

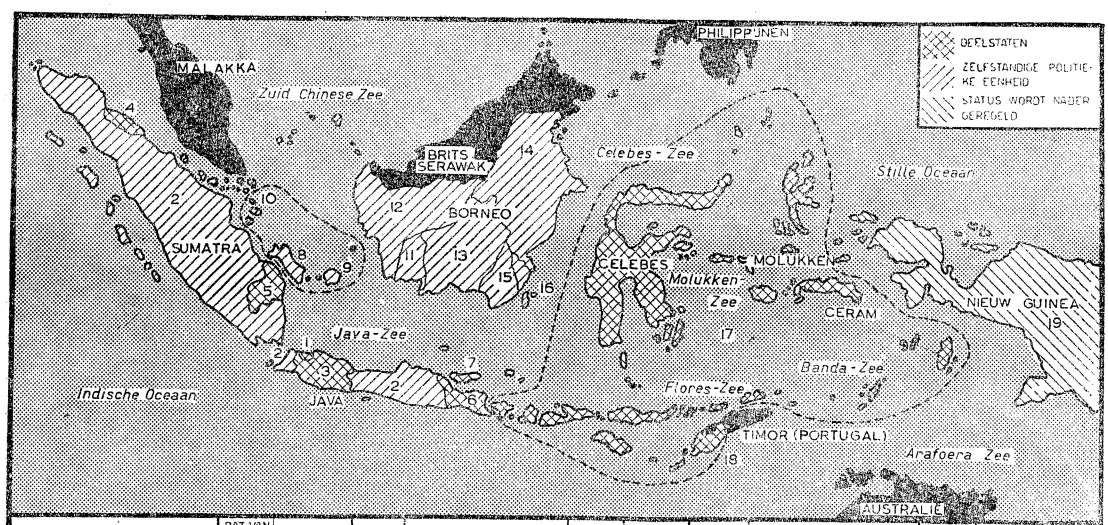

STATUS	DAT. VAN VESTIGING	BEVOLKING	KM²	STATUS	DAT. VAN VESTIGING	BEVOLKING	KM²	STATUS	DAT. VAN VESTIGING	BEVOLKING	KM²
1 GEBIED BATAVIA	11-8-48	2.500.000	3.000	7 MADURA	20-2-48	1.800.000	5.500	13 DAJAK BESAR	7-12-46	205.000	133.000
2 REPUBLIK INDONESIA		30.950.000	392.849	8 BANKA	12-7-47	260.000	12.000	14 KALIMANTAN TIMUR	12-5-47	500.000	200.000
3 PASUNDAN	24-4-48	11.000.000	35.900	9 BILLITON	12-7-47	100.000	4.800	15 BANDJAR	14-1-48	800.000	26.000
4 SUMATERA TIMUR	25-12-47	1.950.000	17.500	10 RIOUW	12-7-47	165.000	10.800	16 KALIMANTAN TENGARA	27-3-47	75.000	14.100
5 SUMATRA SELATAN	30-8-48	1.500.000	74.000	11 KOTAWARINGIN	18-1-48	28.500	20.600	17 KALIMANTAN TIMUR	12-5-47	500.000	200.000
6 DJAWA TIMUR	26-11-48	8.000.000	22.200	12 KALIMANTAN BARAT	12-5-47	1.200.000	146.000	18 INDONESIA TIMUR	24-12-46	10.000.000	346.300
VPELT-PA 49437								TOTAAL		71.633.500	1.491.549
								19 NIEUW GUINEA		1.000.000	412.800

in plaats van de heer M. Hamelink en mr. S. Binol (progressieve fractie) tot minister van gezondheid in plaats van dr. J. W. Grooting. De post van binnenlandse zaken, die tot dusverre tevens door Anak Agung werd waargenomen, wordt thans bezet door de sultan van Ternate, Iskandar Mohammed Djabirsjah.
Aanvankelijk had het gehele kabinet zijn ontslag aangeboden in verband met de ontstane vacatures, doch president Sukawati aanvaardde slechts het ontslag van drie der ministers, overwegend, dat eind Januari een nieuwe volksvertegenwoordiging zal worden gekozen en er dan dus een nieuw kabinet zal optreden.

België

A. **Uitbreiding landbouwgrond —**
Duizenden hectaren grond in België waren tot nu toe ongeschikt voor landbouw als gevolg van een slechte afwatering. In het kader van de bestrijding der werkloosheid heeft de Belgische regering thans besloten 2.500 ha land leeg te pompen door het aanleggen van open ontwateringskanalen en de aanleg van een ondergrondse ontwateringsleiding. De voornaamste werken hebben ten doel de loop van de rivier de Sette te verbeteren. Hiermede zal een bedrag van frs. 15 millioen gemoeid zijn. Verder zullen nog verbeteringswerken worden uitgevoerd in de rivier de Dijle, stroomafwaarts Leuven, in de vallei van de boven-Semois, in de wateren ten Noorden van Veurne en in de Dendervallei, gezamenlijk tot een bedrag van frs. 16 millioen. De Belgische staat neemt 60% van de totale kosten voor zijn rekening, terwijl de provincies het restant zullen bijdragen. Voor het doelmatig uitvoeren der ontwateringswerken zal de Belgische regering machines in de Ver. Staten aankopen, waardoor de totale kosten met 40 tot 50% zullen verminderen. Tevens zal in Engeland een machine voor het graven van kanalen en grachten ter waarde van frs. 500.000 worden aangekocht.

Duitsland

B. **Nieuwe wetten —**
De geallieerde Hoge Commissarissen in Duitsland hebben op 16 Dec. een wet ondertekend tot voortzetting van de demilitarisatie en denazificering van West-Duitsland. Met bondskanselier Adenauer was volledige overeenstemming bereikt over de wijze, waarop Duitsland tot het internationale gezagsorgaan voor het Ruhrgebied zal toetreden.
De wet tot uitbanning van militarisme en nationaal-socialisme voorziet in maximaal levenslange gevangenisstraffen en 100.000 mark boete voor „iedere activiteit waarbij direct of indirect de theorie, beginselen of techniek van de oorlog wordt onderwezen, of welke bedoeld is ter voorbereiding op enige oorlogszuchtige activiteit en welke het herstel van het militarisme bedoelt te bevorderen". De wet verbiedt voorts iedere militaire-, para-militaire-, oudgedienden- of nazi-organisatie.
In een geallieerd communiqué werd ook het besluit van de Hoge Commissarissen bekend gemaakt om de opperbevelhebbers van iedere zone te machtigen tot het vaststellen van de toekomstige status der buitenlandse missies in hun zone, die niet om accreditering bij de hoge commissie hebben verzocht. Het is mogelijk, dat aan sommige van deze missies zal worden verzocht hun activiteit te staken, aldus het communiqué.
De Hoge Commissarissen stemden erin toe, dat het geallieerde gezamenlijke export-import bureau (J.E.I.A.) op 19 Dec. wordt opgeheven, wanneer al zijn functies door de Westduitse regering zijn overgenomen. Ook keurden de Hoge Commissarissen de tekst der veranderingen in de valuta-wetten goed om financiële hulpverlening aan Berlijn te vergemakkelijken en de federale regering grotere armslag te geven voor het opnemen van credieten voor productieve doeleinden.
(A.N.P. 7-12)

Frankrijk

C. **Reden ontslag Gen. Revers —**
Naar het Amerikaanse weekblad Time (26-12) berichtte, zou de generaal Georges Revers, tot voor kort chef van de Franse generale staf, zich schuldig gemaakt hebben aan grote onvoorzichtigheid — of erger — met geheime militaire inlichtingen. Deze geheimen zouden door zijn toedoen in handen van de Sowjet-Unie zijn gevallen. **(Vor. ber. 8490 B)**

Internationaal Nieuws

D. **Internationale Journalisten-organisatie —**
De Zweedse federatie van journalisten heeft besloten, aldus meldde het A. N. P. op 28 Dec., zich uit de „door de communisten overheerste" internationale organisatie van journalisten terug te trekken. Hetzelfde besluit is reeds genomen door de journalistenorganisaties van Groot-Brittannië, Noorwegen, België en Nederland. **(Vor. ber. 7197 G)**

E. **Hoge Commissaris Libye —**
De Nederlander A. Pelt is door de Verenigde Naties benoemd tot Hoge Commissaris voor Libye, de voormalige Italiaanse kolonie die op 1 Januari 1952 onafhankelijk zal worden. Verscheidene diplomaten, onder wie de voorzitter van de Assemblée, Romulo, en de Mexicaan Nervo bedankten voor de functie. De heer Pelt is assistent-secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor algemene werkzaamheden en conferenties. Hij houdt in Libye zijn salaris van $ 22.000. De voornaamste taak van de Hoge Commissaris zal zijn het voorbereiden van een Constituerende Vergadering, die een grondwet moet opstellen. Hij wordt bijgestaan door een adviesraad. (zie nader pag. 8447).
De heer Adriaan Pelt is 57 jaar oud. Hij werd te Koog aan de Zaan geboren, bezocht de H.B.S. te Zaandam (1904-1909), studeerde aan de „Ecole libre des Sciences Politique" te Parijs en begaf zich daarna in de journalistiek. Hij was achtereenvolgens verbonden aan het Nieuwsblad voor Nederland, het Nieuws van den Dag en De Telegraaf. In 1920 trad hij in dienst van de Volkenbond als ambtenaar van de afdeling voorlichting, van welke afdeling hij in 1934 directeur werd. Tijdens Wereldoorlog II was hij hoofd van de Ned. voorlichtingsdienst te Londen. Hij nam als gedelegeerde deel aan de conferentie van San Francisco (1945) en werd in Februari 1946 benoemd tot adjunct-secretaris-generaal.

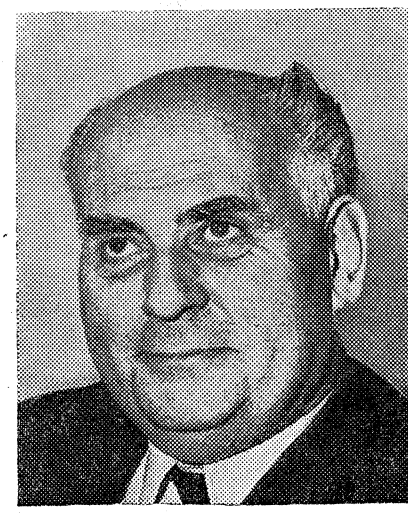

F. **Status militair personeel W.E.U.**
Op 21 Dec. is op het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken een overeenkomst getekend, welke voorziet in de status van het militaire personeel der landen van de Westeuropese Unie. De betreffende militairen, zoals de stafleden van de verschillende organisaties der Westeuropese Unie, zullen geen paspoorten visumformaliteiten te vervullen hebben als zij van het ene Unieland naar het andere reizen. Zij zullen een drietalige identiteitskaart ontvangen.
De verschillende landen zullen de jurisdictie over hun onderdanen behouden, ook al dienen deze op het gebied van een ander Unieland. Dit betekent zoveel, dat iedere regering zal kunnen beslissen of een onderdaan voor een eigen gerechtshof zal moeten verschijnen of voor een gerecht uit het land waar de onderdaan dienst doet. Militairen, die binnen de Unie in een ander land dienen zullen geen dubbele belasting behoeven te betalen. Voorts zullen de beperkingen niet worden gehandhaafd, die men op buitenlanders toepast. De ondertekening is geschied door de Britse minister Bevin en de diplomatieke vertegenwoordigers der andere vier landen.
(A.N.P. 20-12)

G. **Comisco en Cominform —**
In antwoord op de in November j.l. door het Cominform aangenomen resoluties — zie pag. 8459 — waarin de „rechtse socialistische leiders" werden aangevallen en tot samenwerking tussen communisten en „de gewone leden der socialistische partijen" werden opgeroepen, heeft de internationale socialistische conferentie (Comisco) op 21 Dec. een verklaring uitgegeven.
De aanspraak, die het Cominform erop maakt, dat zij „vrede, vrijheid en socialisme vertegenwoordigt" verwerpt de verklaring „met minachtig" en het beroep op de communisten om met socialisten samen te werken noemt zij „een teken, dat de communistische partijen zich onzeker voelen in haar zelfgekozen isolering".
De verklaring van de Comisco doet een beroep op alle arbeiders om „het bedrog van het Cominform aan de kaak te stellen in zijn ware aard: de vijfde colonne van een imperialistische tyrannie". De Comisco verwijst naar de „comedieprocessen" en de „liquidatie" van communistische leiders in de satellietstaten en de benoeming van maarschalk Rokossowski als minister van Defensie in Polen. „De door het Rode Leger ingestelde communistische regimes in de satellietstaten handelen alleen in het belang van Rusland en de economische ontwikkeling van deze landen is verwrongen om in de behoeften van het Russische vijfjarenplan te voorzien". Over de „vredescampagne" der communisten wordt gezegd, dat de Sowjet-Unie in feite openlijk oorlog sticht over de helft van de wereld. „Op het zelfde ogenblik, dat het westelijke Cominform in Boedapest schreeuwde over de vrede, deed haar bureau voor het Verre-Oosten, dat te

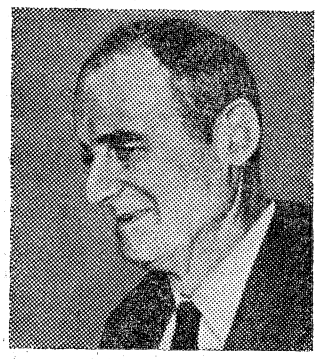

Nobelprijzen 1949

Op 10 Dec., de sterfdag van dr. Alfred Nobel (1833—1896), heeft kroonprins Gustaaf Adolf van Zweden in een plechtige bijeenkomst te Stockholm de Nobelprijzen voor de vrede, natuurkunde, scheikunde en geneeskunde uitgereikt. De prijs voor letterkunde is dit jaar niet toegekend en zal tot 1950 worden bewaard. Hieronder geven wij enige nadere bijzonderheden omtrent de winnaars.

*

Lord Boyd-Orr, die de Nobelprijs voor de V r e d e ontving, werd in 1880 in Schotland geboren. Hij heeft een groot deel van zijn leven gewijd aan de bestudering van het voedselvraagstuk en de bestrijding van hongersnood. Hij promoveerde in de agrarische wetenschappen en werd voor zijn arbeid op het gebied der wetenschappelijke landbouwmethoden geridderd. In de tweede Wereldoorlog vervulde hij een functie op het Britse ministerie van Gezondheid en Landbouw. Van Mei 1946 tot April 1948 was hij directeur-generaal van de F.A.O., de voedsel- en landbouworganisatie der Ver. Naties. Aan zijn streven is de oprichting van de wereldvoedselraad te danken. In 1948 werd hij benoemd tot president van de beweging voor een federale Wereldregering. Eind 1948 ontving hij de titel van baron. Lord Boyd-Orr heeft verklaard zijn prijs (ca. ƒ 105.000) te besteden aan de oprichting van een gebouw voor de Britse vredesorganisaties.

*

Hideki Yoekawa, een 42-jarige Japanse professor is de eerste Japanner die een Nobelprijs ontving, t.w. **die voor N a t u u r k u n d e, voor zijn voorspelling** (1935) van het bestaan van het „zware" kerndeeltje meson, gebaseerd op de theorie van de kernphysica. Het meson (ook wel mesotron genoemd) vormt een belangrijke factor bij de verbinding van bepaalde atomische krachten. Zijn ontdekking leidde tot tal van experimenten op het gebied der cosmische stralen en heeft veel bijgedragen tot het ontstaan van de atoombom, die tien jaar later de capitulatie van zijn land zou verhaasten. Tot de herfst van 1948 was prof. Yoekawa hoogleraar aan de universiteit van Tokio. Thans is hij verbonden aan de staf van de Columbia-universiteit te New Yersey (Ver. St.).

*

William Francis Giauque (spreek uit: djook), oud 54 jaar en hoogleraar aan de universiteit van Californië te Berkeley, verwierf de prijs voor S c h e i k u n d e. Hij is de vijfde Amerikaan, die een Nobelprijs voor chemie ontvangt. Zijn wetenschappelijk werk heeft voornamelijk betrekking op het onderzoek van de soortelijke warmte van stoffen bij zeer lage temperaturen, waarbij hij in 1935 een temperatuur van 0.003 graad ten opzichte van het absolute nulpunt wist te bereiken. Prof. Giauque heeft verder de warmtegraad vastgesteld van een aantal belangrijke chemische stoffen tussen kamertemperatuur en het absolute nulpunt. Ook op het gebied der chemische thermo-dynamica heeft hij belangrijk werk verricht.

*

Dr. Walter Rudolf Hess, van de universiteit van Zürich en **prof. dr. Antonio Egas Moniz,** van de universiteit van Lissabon ontvingen tezamen de prijs voor G e n e e s k u n d e. **Prof. Hess** is 68 jaar oud en sedert 1917 directeur van het physiologisch instituut te Zürich. Hij heeft grote faam verworven door zijn studies en experimenten op het gebied van de bloedsomloop en de ademhalingsorganen. Zijn formulering van nieuwe concepties inzake het functionneren van het zenuwgestel hebben grote waarde voor de medische wetenschap.

*

Prof. Moniz is 75 jaar oud en is vermaard als neuroloog. Als eerste heeft hij door middel van een operatie een mentaal gebrek verholpen. In 1927 ontwikkelde hij de „hersen-angiografie", een methode om de bloedvaten van de hersenen zichtbaar te maken, waardoor het mogelijk werd hersentumors te onderkennen en op te sporen. Verder heeft hij zijn land gediend als minister van Buitenlandse Zaken en als Portugees gezant te Madrid. Op literair gebied heeft prof. Moniz zich gespecialiseerd op historische biografieën, maar ook schreef hij een geschiedenis van de speelkaart.

(Vor. ber. 1948: 7353 C; 1947: 7390 D; Overzicht 1901—1946: 6991 D)

Peking bijeenkwam onder de dekmantel van het Wereldverbond van Vakverenigingen, een oproep tot burgeroorlog in geheel Azië. In China, Birma, Indonesië, Malakka en Indo-China hebben de communisten reeds jaren lang geweld als hun voornaamste wapen gebruikt".

„In alle landen, waar het communisme heerst", aldus de verklaring, „hebben de arbeiders hun vrijheid verloren zonder brood ervoor in de plaats te krijgen".

Volgens de Comisco is dit besef thans ook in de communistische partijen zelf doorgedrongen blijkens „het ledenverlies van de communistische partijen overal buiten bereik van de geheime politie, de openlijke splijting in Noorwegen en Finland, de zuiveringen in Duitsland en Frankrijk en de spanning in de Italiaanse communistische partij". „Zich bewust van haar toenemende zwakte heeft het Cominform thans een nieuwe campagne ingezet om steun van de socialisten te verkrijgen. Het ziet echter het feit voorbij, dat het Stalinistische communisme niets gemeen heeft met het socialisme. Waar ook de communistische macht zich uitbreidde zijn de socialisten met geweld en listen geliquideerd, onverschillig of zij al of niet samenwerking met de Sowjet-Unie begunstigden". De verklaring besluit met te zeggen, dat „in Oost-Europa de standvastigste oppositie tegen de communistische theorie van socialistische martelaren als Zulawski en Puzak in Polen en Loeltsjef in Bulgarije kwam".

Joego-Slavië

A. Tito over Russische C.P. — Maarschalk Tito heeft de Belgradose correspondent van „France Soir" tijdens een interview gezegd, dat de Sowjetrussische communistische partij zich schuldig maakt aan „een gevaarlijke revisionistische afdeling van de theorie van het Marxistisch Leninisme". Deze afdwaling bestaat hierin, dat de partij de internationale arbeidersbeweging de niet-Marxistische zienswijze tracht op te leggen, dat besluiten van de Sowjetrussische C.P. ten aanzien van andere partijen onfeilbaar zijn, dat alleen bezetting door het Rode Leger een nieuwe socialistische orde kan scheppen, dat zonder de hulp van de Sowjet-Unie geen socialisme aangekweekt kan worden. Indien deze gedachten worden aanvaard, aldus Tito, is onderdrukking van het volk en economische uitbuiting ten bate van de bezetters het onvermijdelijk gevolg.

Sowjet-Unie

B. Internationale Stalin-prijzen — Het presidium van de Opperste Sowjet heeft ter gelegenheid van de 70-ste verjaardag van Stalin bij een decreet van 21 Dec. Internationale Stalin-prijzen „Voor de versteviging der vrede onder de volkeren" ingesteld. De prijzen kunnen worden toegekend aan burgers van elk land, ongeacht hun politieke of godsdienstige opvattingen, die belangrijke diensten hebben bewezen in de strijd tegen de oorlogsophitsers en voor de versteviging der vrede. De prijzen bestaan uit een Erediploma van de Internationale Stalin-Prijs, een gouden medaille met de afbeelding van Stalin en een geldprijs van 100.000 roebel. Jaarlijks zullen 5 tot 10 prijzen worden uitgereikt, de eerste in 1950. (Soviet-News 22-12)

Vaticaan

C. Opening „Heilig Jaar" — Zaterdagmorgen 24 December, om tien minuten over half elf heeft Z.H. Paus Pius XII in het bijzijn van twaalf kar-

dinalen en 120 bisschoppen en andere hoogwaardigheidsbeklederes uit 43 landen op de meest plechtige wijze het 25ste Heilige Jaar ingewijd door het openen van de Heilige Deur van de St. Pieter. Van de vroege ochtend af tot het ogenblik dat de plechtigheid begon, knielde de Paus in zijn kleine particuliere kapel, verzonken in gebed. In de Zaal der Paramenten begroetten hem de kardinalen, gekleed in gewaden van witte zijde en kant. Hier kleedde zich ook de Paus in zijn pauselijk gewaad en nam de openingsceremonie een aanvang. Bij de Deur schreed hij, met zijn hoge, witte mijter, waarop goudbrocaat fonkelde, naar voren. Duidelijk hoorbaar was de zachte stem, die de Latijnse woorden sprak der liturgie; driemaal klopte de gouden hamer op het kleine vergulde kruis in de Deur, die na de derde maal uit haar voegen viel. Men waste de drempel en de stijlen, het tapijt werd gespreid. Vervolgens overschreed de Paus de drempel, de menigte tegemoet, die in de basiliek in de handen klapte en jubelde. Zilveren bazuinen zetten de Pausmars in, de klokken van Rome begonnen te luiden en terwijl de Penitentiarii van het Vaticaan het stof en de stukjes steen, die uit de muuropening waren gevallen, opruimden, begaf de Paus zich naar de binnen opgestelde troon. Vanwaar hij in zijn draagstoel terugkeerde naar het Confessie-altaar. Hier gaf hij de Apostolische zegen.

Tienduizenden pelgrims, w.o. uit Frankrijk, Duitsland, Nederland, Amerika, Argentinië, China, België, woonden de plechtigheid bij. Het was tevens de eerste plechtigheid, die de pauselijke televisie-zender, een geschenk van de Franse katholieken, uitzond.

In de nacht van 24 op 25 December droeg de Paus in de Sint Pieter de Nachtmis op.

Duidelijk klonk de stem van Pius XII bij het „dona nobis pacem", geef ons de vrede, de vrede, die een van de hoofddoeleinden is van het 25ste Heilige Jaar.

Op de Tweede Kerstdag is de Paus samen met de gehele Romeinse clerus en de seminaristen in de Sint Pieter bijeengekomen voor het verdienen van de jubeljaar-aflaat. Hij droeg een eenvoudig zwart houten kruis als symbool van boetedoening. Met hem liepen in processie 2000 geestelijken, allen met een soortgelijk kruis.

Ongeveer een half millioen inwoners van Rome en circa tienduizend pelgrims uit het buitenland en uit de rest van Italië zijn de Eerste Kerstdag door de Heilige Deur van de Sint Pieterskerk te Rome getrokken.

De leiders van de Katholieke Actie in Italië hebben in antwoord op het door de Paus in Zijn Bulle van het Heilige Jaar gedane verzoek om te bidden, dat allen die zich nog buiten de Kerk bevinden tot haar mogen worden teruggebracht, beloofd, dat hun organisatie haar voortdurende pogingen om bekeringen te maken zal vermenigvuldigen.

(Volkskrt, Tijd en Maasb. 27-12)

Zwitserland

A. Petitpierre bondspresident —

De Zwitserse bondsvergadering heeft Max Petitpierre, met 195 van de 198 uitgebrachte geldige stemmen tot president van de Zwitserse bondsrepubliek voor 1950 verkozen.

Max Petitpierre, die Ernest Nobs opvolgt, is op 26 Februari 1899 in het Frans-talige Neuchâtel geboren. Na rechten te hebben gestudeerd te Zurich, Neuchâtel en München, behaalde hij zijn doctoraat in de rechten aan de universiteit van Neuchâtel (1924) en vestigde hij zich in die stad als advocaat en notaris. Hij was bijna 10 jaar professor in het internationaal privaatrecht aan de universiteit te Neuchâtel.

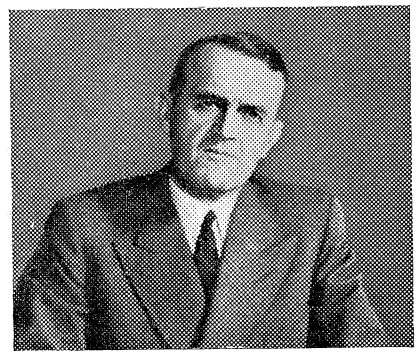

In 1937 deed hij zijn intrede in de grote raad van Neuchâtel (de kantonnale raad).

In 1942 werd Dr. Petitpierre tot voorzitter benoemd van de Zwitserse Kamer van het Uurwerkbedrijf. Hetzelfde jaar nog werd hij gekozen als vertegenwoordiger van het kanton Neuchâtel in de Ständerat (senaat). Op 14 December 1944 werd hij door de Bundesrat tot lid gekozen ter vervanging van de uittredende Pilet-Gaaz. Hij werd belast met de leiding van het departement van Buitenlandse Zaken en sindsdien heeft hij de buitenlandse politiek van Zwitserland geleid.

Kunst, Wetenschap en Techniek

B. André Gide 80 jaar —

De grote Franse letterkundige André Gide (Nobelprijs 1947) is onlangs 80 jaar geworden.

André Paul Guillaume Gide werd op 21 November 1869 te Parijs geboren. Hij schreef de volgende werken: Cahiers d'André Walter, 1891; Le Traité du Narcisses, Les Poésies d' André Walter, 1892; Le Voyage d'Urien, La Tentative amoureuse, 1893; Paludes, 1895; Les Nourritures terrestres, 1897; Philoctète, Le Prométhée mal enchaîné, 1899; Le Roi Candaule (Drama), 1901; L' Immoraliste, 1902; Saül (Drama), Prétextes (Essays), 1903; Amyntas, 1906; Le Retour de l'enfant prodigue, 1907; La Porte étroite, 1909; Oscar Wilde, 1910; Isabelle Nouveaux Prétextes, 1911; Bethsabé (Drama), 1912; Souvenirs de la cour d'Assises, Les Caves du Vatican, 1914, La Symphonie Pastorale, 1919; Corydon, Si le grain ne meurt, 1920; Dostoiewski, 1923; Incidences, 1924; Les Faux-Monnayeurs, Le journal des Faux-Monnayeurs, 1926; Voyage au Congo, 1927; Le Retour du Tchad (na Voyage au Congo), 1928; L'Ecole des femmes, Montaigne, 1929; Œdipe (Drama) 1931; Perséphone, 1934; Geneviève, 1935; Les Nouvelles Nourritures, 1935; Le Retour de l' U.R.S.S., 1936; Retouches à mon retour de l'U.R.S.S., 1937; Interviews Imaginaires, 1945; Thésée, 1946. Vertalingen: Rabindranath Tagore: L'Offrande Lyrique (Gitanyali), 1913; Joseph Conrad: Typhon; Walt Whitman, Œvres choisis, 1918; William Blake: Le Mariage du ciel et de l'enfer, 1923; Rabindranath Tagore: Amal et la Lettre du Roi, 1924; Shakespeare: Antoine et Cléopâtre, 1926; A. Pouchkine: Nouvelles, 1928; Shakespeare, Hamlet, 1946.

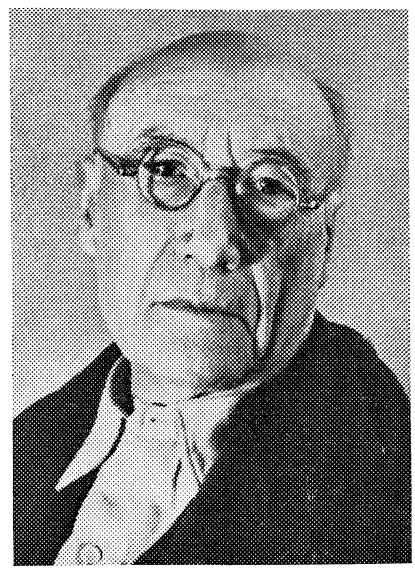

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 21 November schreef:

„Een steeds groeiende kring van toegewijde lezers heeft Gide's klassieke proza bewonderd, doch vooral baat gevonden bij zijn oorspronkelijke denkbeelden, zijn scherp onderzoek van alle vormen van schijnheiligheid, zijn ontleding van alle waarden, waarbij de mens leeft, en zijn vurige verdediging van de persoonlijke vrijheid. Voor zijn discipelen is hij de leermeester geweest, hoe de mens binnen eigen mogelijkheden zijn persoonlijkheid het volledigst kan verwezenlijken".

C. Dr. J. Samuels geschrapt als lid van de „Maatschappij" —

De arts dr. J. Samuels te Amsterdam, bekend door zijn tot dusver vergeefse pogingen om officiële erkenning te verkrijgen voor een nieuwe behandelingswijze van de kanker, die hij zou hebben uitgevonden, is enige tijd geleden door de Amsterdamse afdelingsraad van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst geschrapt als lid. Dr. Samuels heeft hiertegen verzet aangetekend bij de Raad van Beroep van de Maatschappij, bestaande uit vijf medici en een jurist als adjunct-secretaris. Zijn beroep is afgewezen. Dr. Samuels is daarmede geschrapt als lid van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst, o.a. „gezien zijn misdragingen, die in hoge mate in strijd zijn met de waardigheid en de belangen van de geneeskundige stand", zoals een deel van de motivering luidt.

Dr. Samuels heeft in verband met deze schrapping op 12 December een brief aan de officier van Justitie te Amsterdam gericht, waarin hij schrijft, dat het van groot belang is, dat er een nauwkeurig onderzoek wordt gedaan naar verschillende punten, die mede aanleiding waren tot de schrapping.

Het feit, dat hij als lid is geschrapt, betekent niet, dat het hem voortaan onmogelijk zal zijn, de geneeskunst uit te oefenen.

Zoals bekend, zijn over de zaak-Samuels twee officiële rapporten verschenen, waarvan speciaal het tweede (van een commissie onder voorzitterschap van dr. J. J. Brutel de la Rivière, voorzitter van de Gezondheidsraad) een vernietigend oordeel uitsprak over de methoden van dr. Samuels. (Parool 15-12)

(Vor. ber. 8003 A)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

25 December (Zondag)

Griekenland — In een groot gedeelte van het land is met ingang van 24 Dec. de staat van oorlog beëindigd. Tevens is de perscensuur op militaire berichten opgeheven.

Internationaal — Te Leuven (België) is een katholieke wijsgerige wereldfederatie opgericht. Voorzitter: prof. Louis de Raeymaker (Leuven).

Nederland — Mej. Tine Marcus, die „Moeder der doven" genoemd werd, op 88-jarige leeftijd overleden.

Sowjet-Unie — Te Chabarowsk (aan de grens van de S.U. en Mandsjoerije) begint een proces tegen 12 Japanse oorlogsmisdadigers, die er van beschuldigd worden in China een bacteriologische oorlog te hebben gevoerd.

26 December (Maandag)

India — De „all-India Hindu Mahasabha" (conservatieve Hindo-organisatie) eist vereniging van Pakistan met India.

Indonesië — Het laatste contingent Japanse oorlogsmisdadigers, een groep van 630 man, die op het eiland Onrust hun straf uitzaten of op berechting wachtten, naar Japan overgebracht.

Israël — Het parlement komt voor de eerste maal te Jeruzalem bijeen. Voordien geschiedde dit te Tel Aviv. (Zie ook 8501 A)

Syrië — Het op 24 Dec. door Kodsi gevormde kabinet is weer afgetreden. Ook president Hasjim Atassi Pasja dient ontslag in.

27 December (Dinsdag)

China — De nationalisten verliezen door bezetting van Kwangnan (50 km N.O. van Tsjengtoe) hun laatste belangrijke luchtbasis op het vasteland.

Indonesië — Te Batavia vindt de overdracht der souvereiniteit plaats. (Zie elders in dit nr.)

Internationaal — Tussen Engeland en Joego-Slavië is een handelsovereenkomst gesloten voor 5 jaar, die voorziet in een bedrag van £ 200 millioen.

Japan — Gen. MacArthur maakt bekend, dat met ingang van 1 Januari de Japanse invoerhandel niet door de regering geleid zal worden. De uitvoerhandel was reeds vrijgegeven. Ter financiering van de invoer wordt een bedrag van 67 millioen dollar ter beschikking van de Japanse regering gesteld.

Mexico — In het Zuiden van Mexico is een mijn ontdekt, die uraan-, goud- en zilverlagen bevat, alsmede verschillende edelstenen. Drie rijke uraanaders zouden reeds zijn blootgelegd.

Nederland — Te Amsterdam wordt op plechtige wijze de souvereiniteit aan de Republiek der Ver. Staten van Indonesië overgedragen. (zie elders in dit nr.)

— Het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam veroordeelt F. H. aus der Fünten, de voormalige chef van de „Zentralstelle für jüdische Auswanderung" tot levenslange gevangenisstraf. De eis was de doodstraf.

Syrië — Het door president Atassi ingediende ontslag niet verleend.

28 December (Woensdag)

Duitsland — Walter Albricht, de vicepremier van de Oostduitse republiek, keert uit Moskou terug. Hij verklaart een „bespreking van beslissend belang" te hebben gehad met Stalin, o.a. over de Oostduitse politiemacht, die een totale sterkte zal krijgen van 180 à 200.000 man.

Indonesië — President Sukarno houdt zijn intocht in Batavia, thans officieel Djakarta. (Zie nader in dit nr.)

Japan — In een regeringsrapport wordt medegedeeld, dat bijna 2½ millioen Japanners geestesziek zijn. De bevolking telt 80 millioen zielen.

— Gen. MacArthur deelt mede, dat Japan Amerikaanse hulp zal krijgen tot een bedrag van 24 millioen dollar voor de wederopbouw van de koopvaardijvloot. Japan zal in 1950 schepen van in totaal 275.000 ton bouwen en 270.000 ton niet-standaard schepen verbouwen tot oceaanvaartuigen.

Nederland — „Aero-Holland" wordt geliquideerd. (Zie elders in dit nr.)

— De Stichting Toezicht Politieke Delinquenten per 1 Jan. opgeheven. Was 20 Sept. 1945 opgericht.

— Prof. P. A. van den Ban, hoogleraar Landbouw hogeschool in Wageningen, op 52-jarige leeftijd overleden.

— De Heilige Stoel heeft de academische graden in de Philosofie, aan de R.K. Universiteit te Nijmegen behaald, erkend.

Tsjecho-Slowakije — Te Praag wordt de Zweedse zakenman, H. Hjelm, „wegens illegale export", tot drie jaar dwangarbeid veroordeeld.

Ver. Staten — Hervey Allen (schrijver o.a. van „Anthony Adverse"), op 60-jarige leeftijd overleden.

Vietnam — Vertegenwoordigers van Frankrijk en Vietnam ondertekenen te Saigon een overeenkomst, waardoor het op 8 Maart gesloten verdrag — zie pag. 8002 A — van kracht wordt.

29 December (Donderdag)

Griekenland — Nationale rouwdag voor de roof van 28.000 kinderen sedert Maart 1948. Koningin Frederika heeft in een radiotoespraak beroep op de wereld gedaan terwille van de kinderen.

Hongarije — Nationalisatie van Hongaarse en buitenlandse ondernemingen met meer dan 10 man personeel.

Indonesië — De marinebasis Soerabaja overgedragen aan de A.L.R.I. (Anglatan Laoet Repoeblik Indonesia, de Indonesische vloot).

— Het derde kabinet-Djumhana biedt aan het staatshoofd van Pasundan ontslag aan. De beweegredenen zijn de gewijzigde maatschappelijke stromingen en de veranderingen in de parlementsfuncties.

Internationaal — Als opvolger van Merle Cochran is tot lid van de U.N.C.I. benoemd E. H. Dowyer.

— De E.C.A. looft een prijs van 1500 dollar uit voor het beste aanplakbiljet voor Intereuropese samenwerking.

Nederland — Rapport verschenen over de op 12 Juli bij Bombay verongelukte „Franeker", die 13 Amerikaanse journalisten aan boord had.

— De laatste H.V.K., de heer Lovink, in Nederland terug. Zegt vol vertrouwen op goede samenwerking te zijn.

Roemenië — Volgens een Roemeens blad dat te Rome verschijnt is in Roemenië een geheime christen-democratische partij gesticht.

Syrië — Chaled Azem stelt nieuw kabinet samen.

Tsjecho-Slowakije — De Nederlandse vertegenwoordiger van de A.K.U. te Praag, de heer J. H. Louwers, blijkt sedert 13 Dec. in arrest te zijn.

Ver. Staten — H. Merle Cochran benoemd tot ambassadeur te Djakarta.

— Admiraal W. H. P. Blandy sedert Feb. 1947 bevelhebber van de Amerikaanse Atlantische vloot, zal per 1 Feb. 1950 zijn functie neerleggen. Hij wordt opgevolgd door admiraal W. M. Fechteler.

30 December (Vrijdag)

Frankrijk — De Kamer spreekt vertrouwen in Bidault uit n.a.v. de begrotingsdebatten, waarbij de portefeuillekwestie gesteld was.

— Bomaanslag op de Poolse ambassade te Parijs.

Internationaal — In de Veiligheidsraad ontkent de Sowjet-Unie de bevoegdheid van dr. Tsjiang, de gedelegeerde van het nationalistische China.

— Azzam Pasja, de secretaris-generaal van de Arabische Liga heeft verklaard, dat de Indonesische onafhankelijkheid een „voorbode" is van de „onvermijdelijke onafhankelijkheid" der Franse en Spaanse bezittingen in Noord-Afrika.

Nederland — Op 16 Jan. zal voor een deel van de textielproducten de invoer vrijkomen en wel uit België, Luxemburg, Engeland, Ierland, Zweden, Noorwegen, Denemarken, IJsland, Portugal, Griekenland, Turkije en Oostenrijk. Voor een andere groep textielproducten zullen de invoerbeperkingen per 1 April 1950 worden opgeheven.

Vietnam — Te Saigon draagt de Franse hoge commissaris Léon Pignon het bestuur over Vietnam over aan keizer Bao Dai. (Zie ook Kr. 28-12)

Ver. Staten — De Sjah van Perzië vertrekt, na een verblijf van zes weken, naar zijn land. Kort voor zijn vertrek laat Truman de Sjah weten, dat de V.S. bereid zijn Perzië bepaalde militaire hulp te verlenen.

— De Amerikaanse vloot in de Stille Oceaan, gestationneerd op de Philippijnen (de z.g. „Zevende vloot"), zal versterkt worden met een vliegdekschip en twee torpedoboten.

31 December (Zaterdag)

Griekenland — Vóór 31 Jan. 1950 zullen alle Britse troepen het land verlaten hebben.

Internationaal — De Chinese gedelegeerde in de Veiligheidsraad, dr. Tsjiang, zal in Januari als voorzitter van de raad optreden. (zie ook Kr. 30-12)

Nederland — De subsidie op de kolen opgeheven; daardoor zullen de kolen per 1 Jan. ca. *f* 1 per mud in prijs stijgen.

— De distributiestamkaart afgeschaft.

— Prof. dr. J. A. van Hamel, president van het Bijz. gerechtshof te Amsterdam sluit de laatste zitting aan dat hof. In 4 jaar zijn er 5500 processen gevoerd. De taak wordt overgenomen door een Bijzondere Kamer van de Amsterdamse rechtbank onder presidium van mr. B. de Gaay Fortman.

— Het Bijz. Gerechtshof te Amsterdam veroordeelt de sluipmoordenaars van de schrijver A. M. de Jong, L. T. van Gog en D. Bernard, tot 20 jaar gevangenisstraf. De eis was levenslang.

Sowjet-Unie — Andrei Gromyko, plv. minister v. Buitenlandse Zaken, overhandigt aan de Finse gezant te Moskou een formeel protest, waarin de Sowjet-regering Finland er van beschuldigd 300 Sowjetrussische oorlogsmisdadigers verborgen te houden.

— De Prawda constateert afwijkingen van partijprincipes onder leden en organisatoren van de Russische C.P. in het district Kamensk (Oeral). Er zou „ernstige ideologische zorgeloosheid" aan de dag zijn getreden.

Koningin Juliana schrijdt, begeleid door minister-president Drees (links) en minister Van Maarseveen, de Burgerzaal van het Koninklijk Paleis te Amsterdam binnen, alwaar op 27 December 1949 de plechtige souvereiniteitsoverdracht plaats had. (zie elders in dit nummer).

„Er was het onvergetelijk ogenblik toen de beiaard het lied van „het grote vrije Indonesia" ging spelen en de Koningin oprees en allen met haar. Onvergetelijk, niet om de schoonheid — het klokkenspel is geen schoon instrument, menigmaal troebel en somwijlen onzuiver — maar onvergetelijk om de kracht der symboliek".

(Groene Amsterdammer 31-12-'49)